శ్రియై నమః.

శ్రీమతే లక్ష్మీహయవదనపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః.

శ్రీమన్నిగమాంత మహాదేశికనరుళిచ్చెయ్త

శ్రీమద్రహస్యత్రయసారమ్

శ్రీభాష్యమ్ శ్రీనివాసాచార్యరరుళిచ్చెయ్తసారదీపికై, శ్రీమద్గోపాల మహాదేశిక నరుళిచ్చెయ్త ఉత్తరసారాస్వాదినీ, శ్రీమద్భారద్వాజ శ్రీనివాసాచార్య రరుళిచ్చెయ్త సారప్రకాశికై, శ్రీశైల శ్రీనివాసాచార్యరరుళిచ్చెయ్త సార వివరిణీ, శ్రీపరకాలసంయమీంద్ర మహాదేశిక నరుళిచ్చెయ్త సారప్రకాశికాసంగ్రహమ్.

ఇత్తైన్తు వ్యాఖ్యానఙ్గళుడన్

శ్రీమద్వేదమార్గేత్యాది

శ్రీమచ్ఛఠమథన రంగనాథ సంయమీంద్ర దేశికేంద్ర దివ్యచరణారవింద

చంచరీకాయమాణ మానసరాన

కురుచ్చి- శేషాద్ర్యాచార్యరాల్

యథామతి పరిష్కరిక్కప్పట్టు

శ్రీ- ఉ- వే- మహారాజశ్రీ-

సవార్ కచ్చేరి పెన్షన్ బక్షి- బి, వెంకటాచార్యర్

పెన్షన్ అసిస్టెంటు కమీషనర్ - బి, శ్రీనివాసయ్యంగార్

ఇవర్కళుడైయ ద్రవ్యసహాయత్తినాలే

బెంగళూరు సవార్కచ్చేరి పెన్షన్ హెడ్మునిషి- శ్రీ-బి- తిరుమలాచార్యరాల్

బెంగళూరు-శ్రీకృష్ణవిలాస ముద్రాక్షర శాలైయిల్

అచ్చిల్ పతిప్పిక్కప్పట్టతు.

(౨) ద్వితీయ సంపుటమ్.

శ్రీ దేశికన్ తిరువవతార సంవత్సర త్తిరు-

౬౭౮వతాన వ్యయసంవత్సరమ్. భాద్రపదమాసమ్.

శ్రియై నమః -

శ్రీమతే నిగమాంత మహా దేశికాయ నమః.

వ్యాఖ్యాన పంచకజ్గళుడన్ కూడిన శ్రీమన్నిగమాంత మహాదేశిక నరుళిచ్చెయ్త శ్రీమద్రహస్యత్రయ సారత్తిన్ ద్వితీయ సంపుటత్తిలడజ్గినవధికారజ్గళుడైయ

సూచికై.

శ్రీమతే నిగమాన్త మహాదేశికాయ నమః

శ్రీమద్రహస్యత్రయసారద్వితీయసంపుటస్థిత విషయానుక్రమణికా

పుటమ్

పుటమ్

పుటమ్

పుటమ్

పుటమ్

—*ప్రభావ వ్యవస్థాధికారః*—

ద్వితీయసమ్పుట విషయసూచికై [illegible]

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

శ్రియైనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

వ్యాఖ్యానపంచకసహిత శ్రీమద్రహస్యత్రయసారమ్.

[౨] ద్వితీయ సమ్పుటమ్.

కృతకృత్యాధికారః.

మూ — సమర్థే

సా - దీ — త్రయోదశే ప్రపన్నస్య యథావిధ్యధికారిణః । ఈశేన్యస్త భరత్వేనదర్శ్యతేకృతకృత్యతా ॥

శ్రీగోపాలార్యమహాదేశికవిరచితా - ఉత్తరసారాస్వాదినీ.

అఖిల భువన రక్షా సాధ నాయా పతీ జే- కుమతి కలి విలాస ధ్వాంతతిగ్మాంశుజాలే ।
నిరవధి కరుణాబ్ధౌ వేద చూడా గురౌమే భవతు పరమ భక్తిశ్శ్రీనిధౌ వేంకటేశే ॥
క్షరంతీసాయుజ్యంఝడితి జగతాం పాపమఖిలంక్షిపంతీ సంతాపంద్రుతమపనయంతీశుభగుణాన్ ।
దుహంతీ మూర్త్యా శ్రీశ్రుతి శిఖరరామానుజముఖేశ్వరంతీన్యాసాఖ్యామనసిమమవిద్యా నివసతాత్ ॥
అప్రాకృతైర్బుధజనైరనిశం నిషేవ్యామ ప్రాకృతామఖిల పాప విమోచనీంచ ।
విఖ్యాత వైభవ వతీం విరజాం విగాహే వేదోత్తమాంగగురుసూక్తిమయీమగాధాం॥
శ్రీమద్రహస్య త్రయ సారటీకా వేదాంత రామానుజదేశికేంద్రైః ।
కృతాహి సాంగ న్యసనాధి కార పర్యంత మేషాదిశతాన్మ తిమ్మే ॥
సారాస్వాదినిసంజ్ఞాయాస్తస్యాశ్శేషోధునామయా । పూర్యతే వేద శిఖరలక్ష్మణార్యాంఘ్రిరేణునా॥
క్వేయం సూక్తిర్నిగమమకుటీ దేశికానాం గభీరావ్యాసాదీనామపిచవచసాంచేతసాంచైవదూరే।
క్వాహం మందస్తదపిచపలస్సాహసేస్మిన్ప్రవృత్తస్తత్క్షంతవ్యంనిగమశిఖరాచార్యభక్త్యైర్మహద్భిః ॥

ఇప్పడిపూర్వాధికారద్వయత్తిలేరత్త్యవస్తువైయవన్పక్కలిలేసమర్పిత్తుత్తాన్నిర్భరనాయ్భయ క్కెట్టుమారిలేకైవైత్తుక్కొండు కిడ స్తురజ్గ కాకుణా నిన్దామిరే యెన్ఱు నిర్భయత్వ ముమ్, నిస్సంశయత్వ ముమ్, హృష్ట మన స్కత్వ ముమ్, ,, స్వామిస్వీకృత యద్భరోయ మలస స్తత్రస్వయం నిర్భరః ,, ఎన్కిఱ

సా - ప్ర — స్వరూపోపాయ ఫలేషు ప్రధాన ప్రతితంత్రాధికార మారభ్య అధికారాష్టకేన అధికారి ణ

సా - వి — ఏవం సాంగ భరన్యాసనిష్పత్త్యనంతరం కృతకృత్యతయా నిర్భరస్యాస్య భగవత్కైంకర్యైక

సా - సం — నన్వప్రతిషిద్ధ మాత్రేణ సిద్ధోపాయ తయా వస్థితే భర న్యసన మితి యద్యంగి తయా కించి

సా-దీ — ఈశ్వర నిడత్తిల్ న్యస్తభర నుక్కు తద్విషయే భరన్యాసవిషయే కర్తవ్యాంతర మిల్లామైయా

సా-స్వా—విడత్తిలే నిర్భరత్వముమ్ తోత్తుమ్పడి శొన్నతువుమ్, "అరవేపర" మెన్ఱు అపాట్టిలేయుమ్, అరవేపర మెన్ఱు అవిడత్తిలే నిర్భరత్వ ముమ్, అవధారణత్తాలే నిస్సంశయత్వముమ్, "అదైక్కలమ్ వైత్తన" రెన్ఱు అవిడత్తిల్ నిర్భయత్వముమ్, "పెరునకవుత్తపిరా నడిక్కీఴ్ అడైక్కలమ్ వైత్తన" రెన్ఱు హృష్టమనస్కత్వముమ్ ద్యోతితమాకుమ్పడి శొన్నతుమ్ కూడుమో? ఉత్తర కాలీన నిర్భరత్వానుసంధానాదికళ్ అధికారాంగాంగ్యాది కళిలే అంతర్గతజ్ఞళన్ఱే? అధికార పరికరాద్యనంతర్గతంగళానాలుమ్ కృత కృత్యత్వానుసంధాన రూప ఫలాంశమ్ శొల్లిత్తెన్ఱిల్ లోకత్తిలే భరస్వీకర్తా ఉత్తర కాలీన స్వాసామర్థ్యత్తాలుమ్, న్యస్తభరనుడైయ అబుద్ధి పూర్వాపరాధత్తాలేయుమ్, అపరాధ లేశ మిల్లాతే యిరుక్క అపరాధం పణ్ణినా నెన్ఱు భ్రాంతియినాలేయుమ్, స్వరక్షణ సమర్థ నెన్ఱు భ్రాంతియినాలేయుమ్, వఞ్చనాదికళాలుమ్ స్వీకృత భరత్తై విట్టు రక్షియాతే కణ్డతిల్లైయో? లోకత్తిలజ్ఞానాతి శంకావఞ్చనా సామర్థ్యాదికళాలే భరణీయ త్యాగమ్ కణ్డాలుమీశ్వర విషయత్తిల్ సహజ సౌహార్ద సామర్థ్య సార్వజ్ఞ నిర్దోషత్వాది కళాలే ఇన్త శంకై పణ్ణక్కూడాతెన్ఱిల్, ఆనాలుమ్ "నాన్యః పంథా అయనాయ విద్యతే - భక్త్యా త్వనన్యయా శక్య" ఇత్యాదిభిః భక్తి వ్యతిరిక్త మోక్షోపాయ నిషేధమ్ పణ్ణి భక్తియోగత్తైయుపాయమాక విధిక్కైయాలే కర్తవ్యమాక భక్తియోగమిరుక్క నిర్భరత్వ కూడువతెజ్ఞనే? చరమశ్లోకత్తిలే మాశుచః ఎన్ఱు నిషేధ్య శోకమ్ వేఱిల్లామైయాలే ఉపాయాంతరాసామర్థ్య నిమిత్త శోకాక్రాంతనైక్కుఱిత్తు లఘూపాయత్తై విధిత్తు శోకియాతే యెన్ఱు శరణ్యన్ శొల్లుకైయాలే భర న్యాస రూప లఘూపాయమ్ కృత మాకైయాల్ నిర్భరత్వం కూడుమెన్ఱిల్, ఆనాలుమ్ మోక్షార్థమాక మూర్ధన్య నాడీప్రకాశన తత్ప్రవేశార్చిరాది మార్గగమనాది కర్తవ్యమిరుక్కైయాలే నిర్భరత్వమ్ కూడుమోవెన్ఱిల్, అతు స్వీకృత భరనాన వీశ్వర కర్తృకమాకైయాలే న్యస్త భరనుక్కు తిల అన్వయ మిల్లామైయాలే నిర్భరత్వ మ్కూడుమెన్ఱిలానాలుమ్ "అక్రియావదనర్థాయ తత్తు కర్మ సమాచరే" దెన్ఱు ప్రపన్ననుక్కు కర్తవ్యమ్ బోధితమాయిరుక్క కర్తవ్యాంతర రహితత్వ రూప నిర్భరత్వమ్ కూడుమో? కించ, అనన్త జన్మ సంచితాత్యుగ్ర నరకాది జనకానంత దురితజ్ఞళాలే "క్షిపామ్యజస్రమశుభానాసురీష్వేవ యోనిషు। మామప్రాప్యైవ కౌంతేయ తతో యాంత్యధమాంగతిమ్" మెన్ఱపడియే పరమ పురుషార్థమ్ సిద్ధియాతే నరకాదికళ్ వరుమో వెన్ఱు శంకైయుమ్, భీతియుమ్, సమగ్రియాయిరుక్క నిర్భరత్వ, నిస్సంశయత్వ, నిర్భయత్వాది కళ్ కూడువతెజ్ఞనే? చిరానుభూతేతర పురుషార్థ తదుపాయజ్ఞళై విట్టు బహ్వాయాస సాధ్యాపరిచిత పురుషార్థ తదుపాయావలంబనత్తిల్ స్వారసిక హర్షమ్ కూడుమో? అపిచ "జాయమానో వై బ్రాహ్మణస్త్రిభిర్ఋణవా జాయతే" ఎన్ఱపడియే దేవర్షి

సా-ప్ర—స్వరూపం తదుపయుక్తాంశంశ్చోక్త్వానంతరం ద్వాభ్యామధికారాభ్యామనుష్ఠేయముపాయం సపరికరం నిరూప్య అనంతరం దశభిస్తత్ఫలం న్నిరూప్యతే. తత్ర స్వనిర్భరత్వ పర్యంతస్య భర న్యాసస్య ఫల త్వేన

సా-సం—తత్కర్తవ్యం స్యాత్తదా కైంకర్యమపి కిమప్యకరణీయమేవ. న్యస్తభరత్వ కైంకర్యకర్తృత్వయోః పరస్పర

మూ—— సర్వజ్ఞే సహజసుహృది

సా-దీ——లీశ్వరనుక్కు-నియమేనకైంకర్యం పణ్ణు కై యేయివనుక్కు- కృత్యమెన్కి-తార్- సమర్థాఇత్యాది. సమర్థే, సర్వశక్తౌ-సహజసుహృది, స్వతస్నిగ్ధే; ఆజ్ఞాతిలంఘనాత్కు-పితనానాలుమ్ప్రపత్తియాల్ వశీకృత న్నాన

సా-స్వా——పితృదాసకృత్యరూపబుణాపకరణమ్ యావజ్జీవమ్ కర్తవ్యమాకవిరుక్క-నిర్భరత్వమ్కూడువతెజ్గనే? కించ, శరణ్య విషయత్తిల్ న్యస్తభరనానవకించనాధికారి పంచమహా యజ్ఞాదికళాన నిత్య నైమిత్తికజ్గళై యనుష్ఠిప్ప తోత్యజిప్పతో? అంత్య పక్షత్తిలే ఐచ్ఛిక సంచార ప్రసంగత్తాలే య లేపక మత ప్రవేశమ్ వరుమ్. ఆద్య పక్షత్తిల్ అగ్నీంద్రాది యజనాత్మక నిత్యనైమిత్తికజ్గళై యనుష్ఠిత్తాల్ "నాన్యం దేవం నమస్కుర్యాద్విష్ణు పాదాబ్జ సంశ్రయః" ఇత్యాది నిషేధాతి క్రమమ్ వస్తు పారమైకాంత్య భంగత్తాలే "యోన్యాం దేవతా మతి యజతే ప్రస్వామై దేవతా మైచ్ఛ్యవతేన పరాం ప్రాప్నోతి పాపీయాన్ భవతి" ఎన్ఱునిందిత నాకానో? నిత్య నైమిత్తికాది కర్తవ్య ముణ్డాకిల్ "సస్వధ్వరః" ఎన్ఱుమ్, అనుష్ఠితక్రతుశతః" ఎన్ఱుమ్, "కృతకృత్య స్సుఖీభవే" దెన్ఱుమ్, కృతార్థా నెన్ఱుమ్, "శెయ్తవేళ్వియ" నెన్ఱుమ్, ఇవనైకృతకృత్య నెన్ఱుమ్, కృతార్థ నెన్ఱుమ్, శొల్లుకిర శాస్త్ర సంప్రదాయ ముమ్ విరోధియాతో? ఇత్యాది. శంకైకళై ఇన్తకృతకృత్యాధికారత్తాలే పరిహరిక్క-కోఱి యిన్త వధికారమ్గుతల్పత్తధికారత్తాలే ఫలపర్వజ్గళై నిరూపిక్క-క్క-డవరాయ్, ప్రథమముత్తరకాలత్తిల్ సశరీరావస్థైయిల్ వరుమ్ఫలజ్గళై ఏళధికారజ్గళాలుమ్, ఉత్క్రమణదశైయిలుమ్, అర్చిరాదిమార్గత్తిలుమ్, దేశవిశేషత్తిలుమ్, ఫలజ్గళై మూన్ఱధికారత్తాలేయుమ్ నిరూపిక్క-క్క-డవరామ్, ఇన్త సజ్గతివిశేషత్తైయుమ్ తిరువుళ్ళమ్పత్తి తత్రాపి ప్రథమం కృతకృత్యతానుసంధానరూపఫలత్తై నిరూపిక్క-క్క-డవరామ్ "ఇష్టంహివిదుషాంలోకే సమాసవ్యాసధారణ" మెన్కి-ర న్యాయత్తాలే ఆద్యశ్లోకత్తాలధికారార్థత్తైసంగ్రహిక్కి-రార్. సమర్థేసర్వజ్ఞఇతి- సమర్థే, స్వసంకల్పితసర్వనిర్వహణక్షమే- ఇతినాలెయసామర్థ్యత్తాలే స్వీకృతభరత్తైలోకత్తిలేవిడకూణ్డితిల్లై యోవెన్కి-ఱ శంకైనిరస్తై. సర్వజ్ఞే, "యోవేత్తియుగపత్సర్వం ప్రత్యక్షేణసదాస్వత" ఇత్యాద్యుక్త యథావస్థిత సర్వ సాక్షాత్కార వతి. ఇతినాలెభరణీయ విషయత్తిలుత్తర కాలత్తిల్ స్వరక్షణసామర్థ్య దుస్సహాపరాధకారిత్వాదిభ్రాంతిమూలశంకైనిరస్తై- సహజసుహృది, నిరుపాధికసౌహార్దవతి-ఇత్తాల్ వంచనాదిమూల

సా-ప్ర——విశేషణభూతనైర్భర్యస్యకృతకృత్యత్వజ్ఞానాధీనత్వాత్తంనిరూపయత్యస్మిన్నధికారే- సర్వజ్ఞత్వాద్వాస్తవికాశక్తిజ్ఞానవతాసహజసుహృత్త్వాదశక్తవిషయేభరన్యాసమాత్రేణ "మోక్షయిష్యామీ" త్యేవంరూపసంకల్పవతా. సంకల్పితకరణే సమర్థేనచ భగవతా స్వరక్షణభరస్య స్వీకారాత్తదర్థమస్య కర్తవ్యాంతరాభావాత్ప్రపన్నస్య తత్ఫలభోగ ఏవావశిష్యత ఇత్యాహ. సమర్థ ఇత్యాదినా.

సా-వి——కృతార్థత్వమేవేతిస్వానుష్ఠానకథనముఖేనాహ.సమర్థఇతి.సమర్థేసర్వజ్ఞే సహజసుహృదీత్రీణి

సా-సం——విరోధాత్. యదిభరస్వీకర్తాప్రకాశితేతితత్కరణీయమ్. తహ్యత్తచ్చరణయోర్భరసమర్పణం పశ్చాత్తన్నానుకూల వృత్యంగకమేవ భవేదితికథంనైర్భర్య సిద్ధిరిత్యత్రాహ. సమర్థ ఇతి.అసమర్థేవా, అజ్ఞేవా, నిర్దయేవా, భరమస్వీకుర్వతివా, కృతమపి సమర్పణమకించిత్కరమితి పునస్తత్ర కర్తవ్యాంతర

మూ- స్వీకృతభరే యదర్థం కర్తవ్యం న పునరిహ యత్కించిదపి నః। నియచ్ఛంత స్తస్మిన్నిరుపధిమహానందజలధౌ

సా-దీ— భగవాన్. స్వీకృతభరే, స్వేనార్పితమానవాత్మరక్షాభరత్తై స్వీకరిత్తుక్కొళ్ళవిల్. యదర్థం, యాతొరు స్వీకృతభర భగవదర్థమాక. భగవద్వశీకరణార్థమాక వెన్నపడి. పునః కర్తవ్యం. ఇహ, ప్రపత్త్యుత్తర కాలత్తిల్. నః, అస్మాకం- యత్కించిదపి నాస్తి- యద్వా, యదర్థం, యాతొరుప్రయోజనాంతరనిమిత్తమాక - కర్తవ్యఙ్గళ్ ఉపాయాంతరఙ్గళుణ్డు - అన్త ప్రయోజనాంతరం ఇని నమక్కొన్ఱుమిల్లై యెన్నై - తద్యత్కించిదపిన పునరస్తి - తస్మిన్ నిరుపధి మహానంద జలధౌ, భగవతి విషయే -

సా-స్వా— శంకైనిరస్యతే. స్వీకృతభరే, అకించనస్యమమభరన్యాసవ్యాజమాత్రేణభరంస్వీకృత్యభక్త్యాదిగురుతరవ్యాపార మనపేక్ష్యాహ మేవాస్య మోక్షోపాయో భవేయమితి సంకల్పవ్యస్థితే సతీత్యర్థః. ఇతి నాలే భక్త్యాది గురుతర వ్యాపార కర్తవ్యతా మూలమాక వన్త నిర్భరత్వ మెంగనే యెన్కిఱ శంకై నిరస్యతే. భక్తియోగమనపేక్షితమాకిలుమ్ భరన్యాసం యావజ్జీవ మనుష్ఠేయమాకిల్ నిర్భరత్వ మెంగనె ? యెన్న పరిహరిక్కిఱార్. యదర్థమితి. యాతొరు దేశవిశేష విశిష్టా పరిచ్ఛిన్న పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవ రూప మోక్షార్థ మాక భరన్యాసో నుష్ఠానానంతరం. "సకృదేవ హి శాస్త్రార్థః కృతోయం తారయేన్నరః" ఎన్కిఱపడియే నమక్కు పునః కర్తవ్యం యత్కించిదపి భరన్యాసరూపాల్పవ్యాజరూపమపి నాస్తి. ఇతి నాల్ బుద్ధిపూర్వ పరాధమ ప్రసక్తౌ మాయ్ తన్నివృత్యర్థం భరన్యాసాంతరమ్ కర్తవ్య మానాలుమ్ మోక్షార్థమాన పునః కర్తవ్య మిల్లామైయాలే మోక్షార్థ కర్తవ్య ప్రసంగ రహితత్వమే నిర్భరత్వ మెన్ఱు సూచితమ్. నిరుపధి మహానంద జలధౌ, "తదేవ ప్రీతయే భూత్వా పునర్దుఃఖాయ జాయతే" ఇత్యాది ప్రకారేణ వివిధ విచిత్ర కర్మోపాధిక తరతమభావగ్రస్తాత్యల్పాల్ప తరాల్పతమాను కూల్య వదితర పురుషార్థవత్ కర్మోపాధికత్వాభావాత్ స్వత ఏవాపరిచ్ఛిన్నానంద జలధౌ. జలధి శబ్దేనా పరిచ్ఛిన్నత్వాక్షోభ్యత్వ శీతళత్వాగాధత్వాదికమ్ ద్యోత్యతే. మహచ్ఛబ్దేన తరతమభావరాహిత్యం వివక్షితమ్. తస్మిన్, పరిపూర్ణ బ్రహ్మానందానుభవే.

సా-ప్ర.— యదర్థం, యాదృశభగవత్కైంకర్యార్థం. నిరుపధిమహానంద జలధౌ, శేషత్వస్యస్వరూపానుబంధిత్వాచ్ఛేషవృత్తిరూపకైంకర్యస్యచ నిరుపాధికత్వం- తస్యచ నిరుపాధికత్వాజ్జలధివదపరిచ్ఛిన్నత్వం. సర్వోత్కృష్ట స్వామిప్రతి సంబంధికత్వాన్మహానందరూపత్వం-

సా-వి.— నిర్భరత్వే హేతుగర్భవిశేషణాని. యదర్థంకర్తవ్యంయత్స్వరక్షణముద్దిశ్యకర్తవ్యం సాధనమనుష్ఠాతవ్యం- ఇహ, అస్మిన్ ప్రయోజనే విషయే - నః, అస్మాకం. పునః, భరస్వీకారానంతరం- యత్కించిదపికర్తవ్యంనాస్తి-మోక్షార్థంకర్తవ్యంనాస్తీత్యర్థః. అతస్తస్మిన్భరస్యస్వీకర్తరి. నిరుపధిమహానందజలధౌ,

సా-సం— మస్తీతిమానివిశేషణాని. యదర్థమ్, స్వీకృతభరస్తదర్థమితిశేషః. ఇహ, అకించనప్రపత్తౌ, నః, అకించనానాం. పునః, తదంగత్వేన కర్తవ్యం. యత్కించిదపిన. నహి యావద్దేహపాతమనుష్ఠేయోపాయేఽకించనస్యాధికారోఽస్తీతిభావః. ఏవం కృపణమప్యాత్మానం ఆనంద వల్ల్యుక్త విధయా నిరవధిమహానందజలధౌ, తేనైవ జలధినా శాస్త్రముఖేన నియమితాస్సంతోవయం సమర్థత్వాది చతుష్టయ విశిష్ట

మూ — కృతార్థీకుర్మస్స్వం కృపణమపి కైంకర్య

సా - దీ — స్వం, ఆత్మానం. నియచ్ఛంతః, నియమేన వర్తమానం కుర్వంతః ఏకాంతినో వయమ్ కృపణమపి, ఇతః ప్రాక్ కైంకర్య దరిద్ర మాత్మానమిదానీం భగవత్కైంకర్యధనినో భూత్వా కృతార్థీ కుర్మహే.

సా - స్వా — స్వమ్, ఆత్మానమ్ నియచ్ఛంతః, తదేక ప్రవణం కుర్వంతః ఎన్నై. ఇతినాలే అల్పత్వ స్థిరత్వ, దుఃఖమిశ్రత్వ, దుఃఖోదర్కత్వ, ప్రయాస సాధ్యత్వాది దోషదర్శనత్తాలే అనుభూతసజాతీయమాయిరున్నాలు మితర పురుషార్థత్తై విట్టు ప్రయాస మన్నికే సకృద్భరన్యాసమాత్రత్తాలే భర స్వీకారమ్ పణ్ణిన శరణ్యన వర్జనీయ మాక కొండుక్కొండు మహాపురుషార్థత్తి హర్ష పురస్సరం తదేక ప్రావణ్యమ్ స్వరసత సిద్ధిక్కుమిత్తే. అనాలుమ్ ముముక్షువాన పురుషనుక్కు పాయ ఫలయోరన్యతరాన్వయ మావశ్యక మాకైయాలే ఉపాయోత్తర కాలమ్ పురుషార్థ మిల్లామలిరుక్కైయాలే యుపాయాన్వయ మావశ్యకమాకైయాల్ కృత కృత్యత్వమెజ్జనే యెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. కృతార్థీకుర్మ ఇతి. ఇదానీ ముపాయోత్తరకాలమ్ పరమ ఫలాభావేన కృపణమపి స్వమాత్మానం కైంకర్య ధనినస్సంతః. కైంకర్యేణ ధనినః — ధనికవత్సంతుష్టా స్సంతః. కృతార్థీకుర్మః, కృత ప్రయోజనం కుర్మః. అభూత తద్భావే చ్విప్రత్యయేనానాది కాల మారభ్యేతః పూర్వమే తాదృశ కింకర వృత్త్యభావ స్సూచ్యతే. ఉపాయ పూర్వదశైయిలుమ్ భగవత్ప్రీత్యర్థ మాక నిత్య నైమిత్తికానుష్ఠాన మిరున్నాలు మతు ఉపాయ నిష్పత్త్యర్థ మాన్నొణ్డు ఫల రూప మన్నెన్ను కరుత్తు. నిత్యముమ్ నైమిత్తిక ముమ్ కర్తవ్య మానాలు ముపాయమన్నికే స్వయం ప్రయోజన కింకర వృత్తి యాకై యాలుమ్ దేవతాంతర శబ్ద ఘటితమాయిరున్నాలుమ్ భగవదేక ప్రీణనకింకరవృత్తితయా దేవతాంతర ప్రీణనమల్లామైయాలే దేవతాంతర యజన ప్రయుక్తపారమైకాంత్యభఙ్గ

సా - ప్ర — స్వం, ఆత్మానం తస్మిన్, కైంకర్యే. నియచ్ఛంతః, అన్యత్రా ప్రవృత్తిపూర్వకం నియమేన ప్రవర్తయంతః. యద్వా యదర్థం, నిరుపాధికానందరూప భగవదనుభవార్థం. నిరుపధిమహానందజలధౌ, శేషత్వస్య స్వరూపానుబన్ధిత్వా చ్ఛేష్యనుభవస్య నిరుపాధికత్వం. నిత్య నిరుపాధికానన్దరూపబ్రహ్మ విషయత్వాదనుభవస్య మహానంద రూపత్వం. ఏతాదృశానుభవస్యాపరిచ్ఛిన్నతయా జలధిత్వేన నిరూపణం. తస్మిన్, భగవదనుభవే. స్వం నియచ్ఛంతః, ఆత్మానం విషయాంతరానుభవశూన్యతయా ఏకాగ్రం కుర్వాణాః. కైంకర్య ధనినః, తదనుభవకారిత కైంకర్య రూపధనం ప్రాప్తాః. కృపణమపి స్వం, ప్రపదనాత్పూర్వం భగవదనుభవకారిత కైంకర్య ప్రాప్త్యభావేన శోచ్య మాత్మానం కైంకర్య రూపస్వరూప ప్రాప్త్యా పురుషా

సా - వి — స్వం, ఆత్మానం. నియచ్ఛంతః, నియమయంతః — తత్ప్రీతి కైంకర్యే ముమోనాన్యత్రేత్యైకాంత్యం స్వీకుర్వంత ఇతిభావః. కృపణమపి, ఇతః ప్రాక్ కైంకర్య దరిద్ర మప్యాత్మానం కైంకర్య ధనినః కైంకర్య ధన వంతో భూత్వా. కృతార్థీకుర్మః, సఫలీకుర్మః. కైంకర్య లాభజనితబహుమానేన స్వాత్మని బహువచనం. కృతోపాయానుష్ఠానత్వం కృతకృత్యత్వం. అనుష్ఠితోపాయస్య కైంకర్యరూప పురుషార్థవత్త్వం

సా - సం — మహానన్ద జలధిభూత భగవత్ప్రీతి సంబన్ధికతయా స్వయంప్రయోజననిత్యనైమిత్తికాదిరూప

మూ—— ధనినః॥ ౩౦॥

ఇవ్వుపాయ (విశేష) నిష్ఠర్ ప్రపత్త్యనంతర కాలత్తుడజ్గ తానితుక్కుకోలిన ఫలత్తై ప్పత్త తన క్కొరు కర్తవ్యాంశత్తిలన్వయమిల్లామైయాలుమ్

సా-దీ—— కృతార్థర్ నాక ప్పడుక్కడవో మెన్నై॥ ౩౦॥

ఇప్రపత్తి నిష్ఠర్ నిర్భరనుమాయ్, నిస్సంశయనుమాయ్, నిర్భయనుమాయ్, హృష్టమనావుమాయ్, భగవద్విషయత్తిలాజ్ఞానుజ్ఞా రూప కైంకర్య రసికనాకైయాల్ ముక్తతుల్యనాయ్ కృతకృత్యనెన్నుమ్, కృతార్థనెన్నుమ్, కొణ్డాడప్పట్టవరుక్కు మెన్కిరార్. ఇవ్వుపాయ నిష్ఠ నిత్యాది మహా చూర్ణై యాలే - మున్న నిర్భరనాకైయిల్ హేతుక్కళై క్కాట్టుకిరార్. ప్రపత్తిక్కు అనంతరకాలమిత్యా మూ—

సా-స్వా—— మన్ని క్కే కృతకృత్యతయా నిర్భరత్వానుసంధానత్తుక్కుమ్ కురైయిల్లైయెన్నుకరుత్తు॥ ౩౦॥

ఇని పూర్వోక్త శంకై క్కళై విస్తరేణ పరిహరిక్కక్కోలి ప్రథమం భరన్యాసోత్తర కాలమ్ పరమ ఫలత్తుక్కాక బ్రహ్మనాడీ ప్రవేశ కర్తవ్యమిరుక్కైయాలుమ్, ఉపాయాంతర నిషేధత్తాలే మోక్షార్థం భక్తియోగమే కర్తవ్యతయా ప్రసక్తమాయిరుక్కైయాలుమ్, కృతకృత్యతై యిల్లామైయాలే నిర్భరత్వజ్ఞానుసంధానతైయెన్కిర శంకైయై పరిహరిక్కిరార్. ఇవ్వుపాయనిష్ఠనిత్యాదినా. కర్తవ్యాంశత్తిలితి.

సా-ప్ర—— ర్థానుభవేన కృతార్థీకుర్మ ఇత్యర్థః ॥ ౩౦ ॥

నను భరన్యాసస్య నైర్భర్య పర్యంతత్వం నోపపద్యతే పురుషార్థాంతర సాధనానాం చిత్రావాజపేయాదీనాం ప్రత్యవాయ పరిహారార్థానాం నిత్యనైమిత్తికానాంచ కర్తవ్యత్వాదిత్యత్ర ముముక్షోః ప్రపన్నస్య అనన్యగతికత్వాచ్చిత్రాయాగాదీనామనపేక్షితత్వాన్మోక్షార్థంచ నిరపేక్షస్య భరన్యాసస్య కృతత్వాన్నిత్యనైమిత్తికానాంచ భగవత్ప్రీతి వ్యతిరిక్త ఫలాజనకత్వేన కైంకర్య రూపత్వాద్వ్యతిరించిత్ఫల సాధనతయా కర్తవ్యాభావాత్కృతకృత్యత్వముపపద్యత ఏవేతి నైర్భర్యపర్యంతత్వమేవేత్యాహ. ఇవ్వుపాయ విశేష నిష్ఠనిత్యాదినా.

సా-వి—— కృతార్థత్వమితి భేదః ॥౩౦॥

అథ స్వస్యానుష్ఠితోపాయత్వాత్పునః కర్తవ్యాంతరాభావాత్సత్యసంకల్పేన భగవతైవమాశుచ ఇతి శోకనిషేధాన్నిర్భర స్సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి సంకల్పస్య భగవతా కృతత్వాత్తస్య సామర్థ్యాది పర్యాలోచ్య ఫలప్రాప్తౌ నిస్సంశయస్సన్ ఇతరపురుషార్థాన్ ససాధనాన్ సవాసనం త్యక్త్వా స్వప్రాప్య కైంకర్య పురుషార్థ హృష్టమనాస్సన్ దేవాది ఋణాభావేన తత్సంబంధం విహాయ నిత్యకర్మ ద్వయ్యగ్నీంద్రాదిశరీరక పరమాత్మారాధనతయాగ్నీంద్రాది శబ్దానాం సాక్షాద్భగవద్వాచకపక్షాశ్రయణేన సాక్షాత్పరమాత్మారాధనతయా వా కైంకర్యం కుర్వన్ముక్తతుల్యః స్థితస్సాదిత్యుపపాదయతి. ఇవ్వుపాయేత్యాదినా- ప్రపత్తికనంతరకాలత్తుడజ్గ ప్రపత్త్యనంతరకాలమారభ్య. కర్తవ్యాంశత్తిలితి. మోక్ష సాధకతయా కర్తవ్య

సా-సం—— కైంకర్య ధనినస్సంతః, స్వమ్, కృతార్థీకుర్మః. స్వమాత్మానం నిష్పన్న ప్రయోజనం కుర్మః॥ ౩౦॥

ఇత్థం సంగ్రహీతం వివృణోతి. ఇవ్వుపాయేత్యాదినా. కృతం నిరవశేషనిష్పన్నం యస్య వ్రతం త్రస్యత్య

మూ—కర్తవ్యాంశమ్ సకృదనుష్ఠానత్తాలే సిద్ధ మాకైయాలుమ్ స్వతంత్రనాయ్సత్యసంకల్పనానఫలప్రదన్ "మాశుచః" ఎన్ఱరుళి చ్చెయ్కైయాలుమ్ తనక్కు-ప్పిర న్త భర న్యాస రూప దశైయై ప్పార్త్తునిర్భర నాయ్ "మామేకం శరణంవ్రజ" ఎన్కిఱ పడియే సిద్ధోపాయత్వేన స్వీకృతనాన సర్వేశ్వరన్ "అహంత్వాసర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి"ఎన్ఱు ఫలప్రదాన సంకల్పత్తైప్పణ్ణుకైయాలే

సా- దీ— స్వతంత్రనామ్సత్య సంకల్పనాన వెన్ఱతు అమోఘ వచనత్వే హేతుక్కళ్. నిస్సంశయత్వ త్తిలుమ్, నిర్భరయత్వ త్తిలుమ్, హేతువై క్కాట్టుకిరార్ - మామేక మిత్యాది యాల్-హ్యాష్టమనావాయిరుకైక్కు హేతు

సా-స్వా—పరమ ఫలత్తుక్కాక బ్రహ్మనాడీ ప్రవేశా దిక మపేక్షిత మానాలు మత్తై స్వీకృతభరనానశర ణ్యన్ తానే శెయ్కైయాలే అతి లివనుక్కన్వయ మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. శరణ్యనానే శెయ్కిరా నాకిల్ స ర్వ ముక్తి ప్రసంగమ్ వారాతో ? వెన్న వరుళి చ్చెయ్కి రార్. కర్తవ్యాంశ మితి. సకృదను ష్ఠానత్తాలే యె న్నైక్కు-యాలే " సకృదే వహి శాస్త్రార్థః కృతోయం తారయేన్నర ,, మిత్యాదివచనమ్ జ్ఞాపితమ్. స్వతం త్రేతి. గురుతర భక్తియోగ న్నాను మచేతన మాకైయాలే ఫలప్రద మల్లామైయాలే తద్వశీ కృతనాన పీశ్వ రనే " ఫలమత ఉపపత్తేః ,, ఎనిఱ న్యాయత్తాలే ఫల ప్రదనా కైయా లవనానే యుపాయాంతర ద్వా ఘత్యాది నిమిత్తమాక శోకిక్క వేణ్డా , ఎన్నై శరణ వరణమ్పణ్ణు, తన్మాత్రవ శీకృతనాననానే యు పాయాంతర స్థానత్తిలె నిన్ఱు ఉన్ కార్య మెల్లామ్ నిర్వహిక్కిఱేన్, నీశోకిక్క వేణ్డా వెన్ఱు శొల్లుకైయాలేప్ర పత్తి స్వాతంత్ర్య మావశ్యక మాకైయా లుపాయాంతర నిషేధమ్ భక్తి ప్రపత్తి వ్యతిరిక్త నిషేధ పర మాత ల్ సిద్ధోపాయ భూత శరణ్య వ్యతిరిక్త నిషేధ పరమాతలాక కూడవతెన్ఱు కరుత్తు. అతి లఘూపాయత్తైవి ధిత్తు మాశుచః ఎన్ఱు శొన్నాలితువు పచ్చందవ మన్ఱో వెనిఱ శంకా వారణార్థమ్ సత్యసంకల్పేతి. తాన్ సంకల్పిత్త వర్థత్తుక్కు తన్నాలుమ్ ప్రతిహతి యిల్లాతవ నెన్ఱుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ బహుజన్మ సాధ్య భక్తి కార్యత్తై క్షణ కాల సాధ్య వ్యాపార త్తాలే పణ్ణుకై యుపపత్తివిరుద్ధ మన్ఱో? వెన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్. స్వతంత్రేతి. స్వతంత్ర నాకైయాలే నియోగ పర్యను యోగానర్హ నెన్ఱు కరుత్తు. ఆనాలుమ్ మహావిశ్వా సాది కళన్ఱికే వికల మాక భరన్యాస మ్పణ్ణినాల్ నిర్భరత్తై కూడాతే యెన్న తనక్కు-ప్పిర న్తవితి - అకిం చన్యా ద్యధికారాఙ్గ పూర్ణ భరన్యాస దశైయై పార్త్తెన్ఱపడి. ఆనాలుమ్ దురంత దుష్కర్మ మడియాక నరక మమ్ అసామర్థ్యాది కళడి యాక ఫల విళంబ మమ్ వరుమో వెనిఱ భయ మమ్ శంకైయు మిరు క్క నిర్భరత్వాదిక ళెఙ్గనే ? యెన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్. మామేక మిత్యాదినా. ఇవ్వధి కారి యి శైన్త వంశమ్ తవిర ప్రారబ్ధా ప్రారబ్ధ రూప సంచిత కృత్స్న పాపత్తైయుమ్ ఈశ్వరన్నశిప్పిక్కై-యాలేతన్మాల భూత నరక భీతి యిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు. అహేతుక మాక మోక్షణ సంకల్పమ్ కూడుమో ? ఎనిఱ శం కా వారణార్థమ్ శరణం వ్రజేత్యాది. ఉపా యాంతర స్థానా పన్నతయా స్వీకృతభరనానపెన్ఱపడి . విపరీత

సా- వి— న్వయోనాస్తి. స్వయంప్రయోజనతయా కర్తవ్యేన్వయోస్త్యేవేతిజ్ఞాపనార్థమంశపదం.ననుసకృ త్ప్రపదనానంతరమప్యుపాసనన్యాయేనపునఃపునఃకర్తవ్యంస్యాదిత్యత్రపూర్వోక్తంసకృత్వంస్మారయతి.సకృదితి.

సా- సం— సంకల్పః ఫలప్రదశ్చన. తస్యమాశుచఇత్యుక్త్యానిర్భరత్వంసిధ్యేత్ .యదిప్రపత్తుః స్వభరన్యాస

మూ — యిప్పడి విశ్వసనీయనుమాయ్, సమర్థనుమాయ్, ఉపాయభూతనుమాన ఈశ్వరనైప్పార్త్తు ఫలసిద్ధియిల్ నిస్సంశయనుమాయ్, నిర్భరయనుమాయ్, కడైయరవిట్ట అన్యపురుషార్థఙ్గళైయుమ్ కామ్పరవిట్ట ఉపాయాంతరఙ్గళైయుమ్, అకించన నయత్నమాక నుపాసిద్ధమైప్పెరుమాప్పోలే తాఙ్ పెరప్పుకిర పరమపురుషార్థత్తైయుమ్ పార్త్తు హృష్టమనావాయ్

సా - దీ — కళైఉపన్యసిక్కిరార్ - కడైయర విత్యాది యాల్-కడైయరుక్కై, వాసనైయరుక్కై - సమీపత్తైయుమ్ మెతియామై విట్ట పురుషార్థఙ్గళైశ్వర్యాదికళ్ - కామ్పర, కామ్పు, తోకుటా, వాసనైయిల్.

సా-స్వా—విషయత్తిల్ వంచనాదిక ళిరున్తాలుమాశ్రితవిషయత్తిల్ "మాతా పితా భ్రాతా నివాస శ్శరణం సుహృ"దితి విశ్వాస నీయత్వా త్స్వసంకల్పిత ఫల నిర్వహణ సమర్థత్వాద కించన విషయే ఉపాయాంతర స్థానాపన్నత్వా త్ఫల సిద్ధియిల్ సంశయ మిల్లై యెన్నుకరుత్తు. చిరాను భూతే తర పురుషార్థ తదుపాయఙ్గళై విట్టు బహ్వాయాస సాధ్యా పరిచిత పురుషార్థ తదుపాయావలంబనత్తిల్ స్వారసికహర్షజూటాదుమో? వెన్కిర శఙ్కైయై పరిహరిక్కిరార్. కడైయరవితి. కడైయరుక్కై, వాసనైయరుక్కై- సమీపత్తైయుమ్ మెతియామైవిట్ట వన్య పురుషార్థఙ్గళై, ఐశ్వర్యాదికళై. అనిత్యత్వాల్పత్వాది దోషత్తాలెన్రపడి. కామ్పు, తోకుట- విడప్పట్ట. ఉపాయాంత రఙ్గళై, సాక్షాదుపాయ భూతో పాయాంతరఙ్గళైయుమ్ అతుకుట కామ్పాయిరుకిటర పరమ్పరోపాయాంత రఙ్గళైయు మెన్రపడి. పెరప్పుకిర పురుషార్థమ్ నిరుపాధికా పరిచ్ఛిన్నానందరూప మాకైయాలే యుమ్, అనాయాస సాధ్య మాకై యాలేయుమ్, ఇతర పురుషార్థ తదుపాయఙ్గళ్ స్వరూప విరుద్ధతయాల్పత్వానిత్యత్వాది దోష యుక్తతయా చిర పరిచితత్వేపి ద్వేష్యఙ్గళాయ్ త్యక్త

సా-ప్ర—కడైయఅవిట్ట, సవాసనంత్యక్తాఙ్. కామ్పరవిట్ట, స్వసాధనైస్సహ త్యక్తాఙ్. తాఙ్ పెఅప్పుకిఱ, స్వేన ప్రాప్తవ్యం. ముముక్షో స్స్వస్యభగవత్కైంకర్య వ్యతిరిక్త పురుషార్థాపేక్షాభావాత్తత్సాధనైస్సహ త్యాగిదదేవతాంతరైశ్చ సంబన్ధాభావాత్కైంకర్యార్థంచ సకృదేవకర్తవ్య భరన్యాసస్యకృతత్వాత్తస్యచపరాపేక్షాభావేనతదర్థంకర్తవ్య శేషాభావాత్. "శరణంవ్రజ. సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి"

సా - వి — కడై, వాసనా. అర, యథాచ్ఛిన్నాస్స్యాత్తథా. విట్టు, త్యక్త్వా. సవాసనత్యక్తేత్యర్థః. కామ్పర విట్టు, కామ్పు, సాధనాని, అర, యథానస్యుత్తథా. విట్టు, త్యక్త్వా. సాధనైస్సహత్యక్తేత్యర్థః. కడైయరవిట్టు ఉపాయాంతరఙ్గళైయుమ్ కామ్పరవిట్టు, అన్యపురుషార్థఙ్గళైయుమితి క్రమ స్సూచితః- చరమశ్లోకాధికారే ఉపాయాంతరేషు వాసనాత్యాగస్య వక్ష్యమాణత్వాత్పురుషార్థాంతరేషు సాధనైస్సహ త్యాగకథనస్యౌచిత్యాచ్చ- పెరుమాప్పోలే, ప్రాప్తఇవ- తాఙ్ పెరప్పుకిర, స్వేనప్రాప్తవ్యం. పార్త్తు,

సా-సం-దశాంస్వాంనవిజానీయాత్తదాపినైర్భర్యంసిధ్యేత్. యదిసిద్ధోపాయత్వేనస్వీకృతోపి ఫలప్రదానసంకల్పంనకుర్యాత్తదాసన విశ్వసనీయస్స్యాత్. స్వయం ఫలసిద్ధౌ నిస్సంశయశ్చ నస్యాత్. అత స్స్వీకృతభరస్య అనేవం విధత్వాద్విశ్వ సనీయతమే భగవతి ఫల సిద్ధౌ నిస్సంశయోహం. ఫలాయ నిర్భరశ్చాహ మిత్యాహ. ఇప్పడిత్యాదినా. హృష్టమనస్కత్వే నిర్భరత్వ నిస్సంశయత్వే హేతూ. హేత్వంతరాణ్యాహ. కడైయఅవితి. కడైయఱ, నిశ్శేషమ్. కామ్పర, వాసనయా సహ. పార్త్తు, శాస్త్రేణేతి శేషః.

సా- దీ— భగవద్విషయత్తిల్ కైంకర్యపరనాకైయిల్ హేతువై కాట్టుకిరార్-

సా-స్వా—జ్ఞశాకైయాలేయుమ్, పురుషార్థ విషయహర్షత్తుక్కు కుఱైయిల్లై యెన్నపడి. ఆనాలుమ్ ప్రప న్నాధికారి పంచ మహా యజ్ఞాదికళాన నిత్య నైమిత్తిక జ్ఞళైత్యజిక్కిఱతో? అనుష్ఠిక్కిఱతో? ఆద్య అతేపకమ తవ యైచ్ఛిక సంచారమ్ ప్రసంగిక్కుమ్. «అక్రియా వదనర్థాయ తత్తుకర్మ సమాచరే» ఎన్ఱు ప్రపన్న నుక్కు నిత్యనైమిత్తిక కర్తవ్యతా విధియుమ్ విరోధిక్కుమ్. అంత్య పక్షత్తిల్ కర్తవ్య బాహుళ్యమిరు క్కైయాలే కృతకృత్య తయా నిర్భరత్వాదికమ్ కూడాతే యొళియుమ్. కృతకృత్య నెన్ఱుమ్, కృతార్థనె న్ఱుమ్, శొల్లుకిర శాస్త్ర సంప్రదాయఙ్గళుమ్ విరోధిక్కుమ్. ఇవ్వధికారిక్కు నిత్య నైమిత్తిక కర్తవ్య ము పాయమాక వనుష్ఠేయ మల్లామైయాలె ముక్తరైప్పోలె శేషత్వ స్వరూపప్రయుక్తతయా శేష్యభిమతాచరణ రూప మాయ్ కొణ్డు పురుషార్థ రూప మాకైయాలె ఫలార్థ మాకకర్తవ్యమిల్లామైయాలె ఫలార్థ మాక కర్తవ్యాంశమ్ పూర్వమ్ కృత మాకైయాలుముపాయ పురుషార్థ పూర్తియాలె శాస్త్రసంప్రదా యఙ్గళ్ కృతకృత్యనెన్ఱుమ్, కృతార్థ నెన్ఱుమ్, ప్రశంసికిఱతు కళన్ఱిక్కే పురు షార్థ తయాపి కర్త వ్య మెన్ఱుమ్ వేణ్డు మెన్ఱు శొల్లవన్తతు కళన్ఱిలప్పోతు ముక్తరైప్పోలే శేషత్వ స్వరూప ప్రయుక్తత, యా శేష్యభి మతా చరణమ్ శాస్త్రీయ మన్ఱిక్కే ఐచ్ఛిక మాక వనుష్ఠిక్క ప్రసంగి యాతో? ముక్తర్ప్ర త్యక్షేణ పరమ పురుషాభి ప్రాయత్తై యరిన్తు తదభి మతా చరణమ్ శాస్త్ర మన్ఱిక్కేపణ్ణినాలుమ్ బద్ధనా న విన్త కృతకృత్యాధి కారి విషయత్తి లీశ్వరర్ వర్ణా శ్రమా ద్యను గుణ మాక శాస్త్ర చోదిత శేష వృ త్తియై యివనై ప్పణ్ణ క్కడవ నెన్ఱు సంకల్పిత్తిరు క్కైయాలే ఇతువే శేష్యభి మత మాకైయాల్ అవ్వ భి మతత్తై యిన్త వధికారీ ప్రత్యక్షత్తాలే యఱియ మాట్టామైయాలే శాస్త్ర ముఖత్తాలరిన్తే తదుక్తప్ర కారమాక వనుష్ఠిక్కక్కడవ నెన్ఱిల్, అప్పో శాస్త్ర మగ్నీంద్రాది దేవతాంతర యజన రూపమాకవర్ణా శ్రమాది ధర్మఙ్గళై విధిక్కైయాలే తచ్చోదిత ప్రకార మాక వనుష్ఠిక్కిల్ «నాన్యం దేవంనమస్కుర్యాత్» దితి నిషేధాతి క్రమమ్ వన్తు తత్ పారమైకాంత్య స్వరూపత్తుక్కు విరుద్ధ మాకాతో? నిత్య నైమిత్తికాది ప్రవిష్టాగ్నీంద్రాది శబ్దమ్ «యేయజంతీ» త్యాది శాస్త్ర బలత్తాలే యోగ వ్యుత్పత్త్యాది కళాలే నారా యణాది శబ్దమ్పోలె సాక్షా ద్భగవ ద్వాచక మాకైయాలె తదారాధన రూప మాకవే యనుష్ఠేయ మాకై యాలె దేవతాంతర యజన ప్రసక్తి యిల్లై యెన్ఱిలానాల్ «జాయమానో వైబ్రాహ్మణ స్త్రిభి ఋణవా జాయత» ఇత్యాది కళిలే దేవతాంతర యజనాది కళాల్ ఋణత్రయాపా కరణ మ్పణ్ణ వేణు మెన్కిఱతు

సా-ప్ర— తివక్తురపి, సత్యకామ స్సత్యసంకల్పః. అప్యహం జీవితం జహ్యాంత్వాం వాసీతే సలక్ష్మణామ్ నహిప్రతిజ్ఞాంసంశ్రుత్య బ్రాహ్మణేభ్యోవిశేషతః। మిత్రభావేన సంప్రాప్తం నత్యజేయంకథంచన। దోషోయద్యపితస్యస్యాత్సతామేతదగర్హితమ్। రామోద్విర్నాభిభాషత» ఇత్యాదిభి స్సత్య ప్రతిజ్ఞత్వా వగ మాచ్చ స్వయంకృతకృత్య ఇతి నిర్భరో భవేదేవేతి భావః. నను «త్రిభిఋణవా జాయతే బ్రహ్మ చర్యే ణఋషిభ్యోయజ్ఞేన దేవేభ్యఃప్రజయాపితృభ్యః. ఋణానిత్రీణ్యపా కృత్య మనోమోక్షే నివేశయే» దితిఋణ

మూ—— “దేవర్షిభూతాత్మ నృణాంపితౄణాం నకింకరో నాయమృణీచ రాజన్ । సర్వాత్మనాయశ్శరణం శరణ్యం నారాయణం లోకగురుం ప్రపన్నః” ఎన్కిఱ శ్లోకత్తిన్పడియే ప్రజాపతి పశు పతి యెన్ఱా ప్పోలే పేరిట్టుకొణ్డిరుక్కిఱసజాతీయరాన క్షేత్రజ్ఞరైప్పత్త వోరోరవసరఙ్గళిలె కైకర్యకాలిప్పోలేశిలఉపాధికళడియాక

సా -దీ —— దేవర్షీత్యాది. దేవానాంఋషీణాం భూతాత్మనాం పితౄణాంచనకింకరః- భూతాఖ్యాశ్చతే ఆత్మానశ్చేతి భూతాత్మానః- దేవ యజ్ఞాద్యారాధ్యరై నిన్నైక్కిఱతు- సర్వాత్మనా, సర్వప్రకారేణ-ప్రాప్యత్వే న ప్రాపకత్వేనచసర్వవిధబంధుత్వేనవా-సజాతీయరాన, కర్మావశ్యతయా సజాతీయరాన వెన్నైక్కి- కైకూలిపో లే, లోకత్తిలోరోరవసరఙ్గళిలే కైకూలి యాక దాస్యమ్ వరుమాప్పోలే. ఉపాధికళ్, బ్రాహ్మణ్యాదికళ్-

సా-స్వా——విరోధియాతో ? వెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. దేవర్షిభూతాత్మనృణామిత్యాదిమహా వాక్యత్తాలె. దేవర్షీతి. అయమ్, ప్రపన్నాధికారీ. దేవానామృషీణాం, భూతాశ్చతేఆత్మానశ్చ భూతాత్మనాం,నృణాం చన కింకరః. దేవ యజ్ఞాది కళితే దేవతాంతర శేష వృత్తి పణ్ణ క్కడవ నల్లన్. దేవాది దేవాదీనాంఋణాపకరణముమ్పణ్ణక్కడవనల్లన్. సర్వాత్మనా, సర్వప్రకారేణ, ప్రాప్యత్వేనప్రాపకత్వేన.ప్రజాపతీతి- శేషిత్వ బోధక పతి శబ్దత్తాలే ప్రజైకళుక్కు తిరుకింకర వృత్తి కర్మ కృత ప్రజాత్వోపాధిక మాక ప్రసక్తిం యెన్ఱు కరుత్తు - పశుపతి, “ పశవః పాశితా ,, ఇత్యాది స్థలఙ్గళిల్ పశు శబ్దమ్ బద్ధచేతన పర మెన్ఱు కరుత్తు- సజాతీయరాన, బద్ధచేతనత్వేన సజాతీయ రాన - ఓరవ సరఙ్గళిలే కైకూలిపోలే, లోకత్తిలేకూలివాఙ్గిన భృత్యన్ పోలే“ దేహి మేదదామి తే,, ఇత్యాది ప్రకారేణ వెన్ఱపడి - శిల వుపాధీతి - కర్మ కృత బ్రాహ్మణ

సా-ప్ర——త్వావగమాదృణాప కరణార్థం కర్తవ్యమస్తీత్యత్రాహ. దేవర్షిభూతాత్మేత్యాదినా. “ దేవభూతా ఆత్మానః. ఋషిభూతాః నరశ్చతేషా మిత్యర్థః. దేవానాం నకింకర ఇత్యుక్తే నిరుపాధిక దేవ భూత భగవత్కైంకర్య కింకరత్వస్యాపి నిషేధ ప్రసంగ ఇతి తన్నివృత్త్యర్థం మాత్మనా మిత్యుక్తిః. “ ఆత్మనాం పతతామధః. ఆత్మానఃపరమాత్మన ,, ఇత్యాదిషు జీవేషు ప్రసిద్ధత్వాత్. ఆచార్య కైంకర్య నిషేధవ్యావృత్త్యర్థం ఋషిశబ్దః- “ ధ్యానేనయో వేద తత్పరం బ్రహ్మ విభాతీతి నిర్వాణం నతత్ర దేవాన ఋషయోనపి తర ఈశతే ప్రతిబుద్ధస్సర్వం బుధ్యతి. యస్యైవం బ్రాహ్మణో విద్యాత్తస్య దేవా అసన్ వశే ,, ఇత్యాది శ్రుత్యుప బ్రహ్మణభూత దేవర్షి భూతాత్మేత్యాది వచనాదృణా భావావగమాత్తదర్థమపి కర్తవ్యం నాస్తీత్యర్థః. కైకూలిపోలే “ దేహిమే. దదామితే ,, ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ.స్వకార్య కరణార్థం

సా - వి —— దృష్ట్వా. దేవభూతాత్మనాం ఋషిభూత నృణాం పితౄణాంచేతి సంబంధః. భూతాత్మనో భూతయజ్ఞ దేవతా ఇతి కేచిత్. ఎన్నాప్పోలే, ఏవం ప్రకారేణ నాయం దృష్టాంతతయా నిర్దేశః . కింతు ప్రదర్శన పరతయా. పేరిట్టుక్కొణ్డిరుక్కిఱ, నామధృత్యావస్థితవతః. క్షేత్రజ్ఞనైప్పత్త, జీవాన్ప్రతి- కైకూలిపోలే, వేతనోపాధి నేవ. శిలఉపాధికళడియాక, “ జాయ మానో వై బ్రాహ్మణ స్త్రిభి ఋణవా

సా- సం —— దేవర్షీతి. శ్లోకే భూతశబ్దేన దేహసంబంధినో೭తిథయశ్చోచ్యన్తే . ఆత్మశబ్దస్స్వవాచీ. “ మహతాపుణ్యపణ్యేనే ,, త్యుక్త విధయాసంసారోత్తరణప్రపత్యాస్స్వయం నప్రవర్తతే చేత్స్వాత్మానం ప్రతిస్వయంఋణీభవతి. అతఏవోచ్యతే “ ఆత్మద్రుహ మమర్యాదంమూఢముజ్ఝిత సత్పథ ,, మితి. సజాతీయత్వమ్ , కర్మవశ్యత్వేన. కైకూలి, భృతికృత్యర్థోపకరణం. ఉపాధిః, వర్ణాశ్రమాదిః. అవసర

మూ — వెఴుతామత్తైకళిలే యేరిట్టుక్కిడక్కిర వడుమైత్తిట్ట్యుమ్, ముతల్మాళాతేపోలిశ్లైయిట్ట్యు ప్పారుకిర తనిశుతీట్ట్యుమ్ క(క్క)ఴిత్తవనాకైయాలే

సా - దీ — ఏట్టిలెయెఴుతప్పడాతమత్తైయిల్ వేదత్తిలేరిట్టువైత్త-అడిమై త్తిట్ట్యు,తన్నై కింకరనాక వ్వెఴుతి క్కొడుత్తత్తిట్ట్యు.ఇవన్ ప్రతిదినముమ్ తత్తద్భజనాదిరూపభృత్యకృత్యమ్పణ్ణక్కడవేనెన్టుతనిశుతీట్ట్యుమ్. ముతల్, మూలధనమ్- పొలిశ్లై, వృద్ధి- కఴిత్తవనాకైయాలే,ముక్తత్తైప్పోలే కించిత్కరనాయెన్టన్వయమ్-ఇంద్రాది

సా.స్వా — త్వాద్యుపాధికళడియాక వన్ద పడి-ఎఴుతామలై,ఏట్టిలేవెఴుతప్పడాత వేదత్తిలే.కృత్రిమసరస్వతియాకిల్ ఎఴుత ప్పడు మెన్దపడి - ఏరిట్టు క్కిడక్కిర, వేదత్తిలే యంతర్గత మాక లిఖిత మాయిరుక్కిర- అడుమైత్తిట్ట్యు, ‹‹ యథా పశురేవం స దేవానాం జాయ మానో వైబ్రాహ్మణ ,, ఇత్యాది ప్రమాణరూప మాన తన్నై కింకరనాక ఎఴుది క్కొడుత్త శీట్టు - ముతల్, ఋణత్తిల్ వృధ్యంశవ్యతిరిక్త మూల్య ధనమ్.పొలిశ్లై, వృద్ధి- ఇట్టు ప్పోరుకిర, ఇవన్ పణ్ణుకిర శేష వృత్తి కళెల్లామ్ మూల్యత్తిలే యడైయాతే ఇతర దేవలైకళ్ కొడుత్త కర్మ ఫల మాకిర మూల్య ధనత్తుకు వృధ్యర్థమాక ప్రతిదిన మివన్ భృత్య కృత్య మ్పణ్ణక్కడవనెన్టు ‹‹ కుసీదమేకే విహరంతి సర్వం య ఆశీర్వదంతో దదత్యత్ర కించిల్ ,, ఎన్కిర వృద్ధి విశిష్ట ఋణ

సా-ప్ర — ద్రవ్యప్రదానవత్.ఎఴుతామలైయలే,లేఖనానర్హశ్రుతౌ.ఏరిట్టుక్కిడక్కి-అవడిమైత్తీట్టు,తదేకదేశ తయాంతర్భావితస్య ‹‹ త్రిభిఋణవాజాయతే. యథాపశురేవం సదేవానా ,, మిత్యాదేదార్థస్య బోధక పత్రస్థానీయస్య వాక్యస్య . ముతల్ మాళాతే పొలిశ్లైయిట్టు ప్పోరుకిఱ, స్వేన స్వీకృత సమ సంఖ్యాప్రదానేపి మూలద్రవ్యం యథా నదత్తంస్యాత్తథా వర్ధమానతయా స్థితత్వ సూచకస్య. తని శు తీట్టుమ్, ఋణజ్ఞాపకపత్ర స్థానీయస్య ‹‹ కుసీదమేకే విహరంతి సర్వంయ ఆశీర్వదంతో దదతీహ కించిల్ । పర్యంతలోకాస్త్విహ తేభవంతి అనాశిషస్స విజయాయానన్తాయ । దేహిమే దదామి తేత్రిభి ఋణ వాజాయతే ,, ఇత్యాది శ్రుతివాక్యస్య-కిఴిత్తవనాకైయాలే, ఛేదకత్వాత్.తదవిషయత్వాదిత్యర్థః.నన్వేవంఫలాంత రార్థం

సా-వి — జాయతే. బ్రహ్మచర్యేణఋషిభ్యోయజ్ఞేన దేవేభ్యఃప్రజయాపితృభ్యఏషవాఅనృణోయఃపుత్రీయజ్వా బ్రహ్మచారీ వాసీ॰॰తి శ్రుత్యా బ్రాహ్మణ్యా ద్యుపాధి మూలక తయా. ఎఴుతామలైకళిలె, లేఖనానర్హ స్వకృత్రిమేషు వేదేష్వితి యావత్. ఏరిట్టుక్కిడక్కిర, దేశకాలతయాస్థితస్య.అడుమైత్తీట్టు, దాస్యజ్ఞాపక పత్రభూతస్య. త్రిభిఋణవాజాయతే. యథా పశు రేవం స దేవానా ,, మిత్యాది వాక్యస్య. ముతల్ మాళాతే, స్వీకృతసమ సంఖ్యాకద్రవ్య ప్రదానే మూలద్రవ్యం యథాదత్తం నస్యాత్తథా. పొలిశ్లై యిట్టు, వృద్ధి మాత్ర ప్రదానేనమూలఋణస్థితత్వ సూచకస్య నిత్యం సూచనవిభజనేపి యథాఋణిత్వం నని వర్తేతతథా ప్రతిపాదకస్య. తనిశుతీట్ట్యుమ్, ఋణ జ్ఞాపక పత్రస్య‘‘కుసీదమేకే విహరంతి సర్వం యఆశీర్వదంతోదదత్యత్ర కించిత్. దేహిమేదదామి తే’’ఇత్యాది వాక్యస్యచ. కఴిత్తవనాకైయాలే, ఛేదకతయా ‘‘యస్త్వేవం

సా-సం — శబ్దో నిత్యాద్యనుష్ఠానకాలపరః.ఎఴుతామలైకళిలే,అనంతవారాసుశ్రుతిషు.ఏరిట్టు,అమ్నాతత్వేన స్థితాం. అడిమై త్తీట్టు, ‹‹ ఏతేదేవ యజ,,ఇత్యాదిరూప దేవాదిదాస్య పత్రికాం. పొలిశ్లై, వృద్ధిః. దాస్యరూప మాల్యేస్థిత ఏవవృద్ధి ప్రదానరూప ‹‹ ఆజ్యస్యైవనాఉపాంశు వసంతే వసంత ,, ఇత్యాదినా తత్తద్రవ్యైస్తత్తత్కాల యజన రూపఋణ పత్రికాంచ ‹‹ న కింకరోనాయ మృణీచే,,తి.కఴిత్తవనాకైయాతే

మూ— పంచమహా యజ్ఞాదికళాన నిత్యనైమిత్తికజ్గళిల్ అవర్ కళ్ పేర్ శొల్లుమ్పోతు "యేయజంతిపితౄన్ దేవాన్ బ్రాహ్మణాన్ సహుతాశనాన్। సర్వభూతాంతరాత్మానంవిష్ణుమేవయజంతితే" ఇత్యాదికళిల్ మహర్షికళ్ అరుతియిట్టపడియే రాజసేవకర్ రాజావుక్కుచ్చట్టైమేలెమాలైయెయుమ్ ఆభరణత్తైయుమిట్టాప్పోలుమ్

సా-దీ— శబ్దఙ్గళాలేయజిక్కైయాలైకాంత్యహీననా యిరుక్కముకత్తైప్పోలే ఎన్ఱతెఙ్ఙనేయెన్ఱవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పంచమహాయజ్ఞేత్యాది- తెళిన్దిరుక్కుమాప్పోలవుమ్నిఱ్కైర నిలైమైయెయు జలాన్దిన్నయుమ్- తెళిన్దిరుక్కుమాప్పోలే యుమ్కణ్డు నిఱ్కైర నిలైమైయెయుమ్ కణ్డేనపడి - నిత్య నైమిత్తికజ్గళై అనుష్ఠిక్కుమ్పోతు తత్తద్దేవతా శరీరక పరమాత్మయజనే ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్ - యేయజంతీత్యాది - యే, ఏకాంతినః - పిత్రాదీన్య జంతె సర్వభూతాంతరాత్మానం విష్ణుమేవ యజంతిన దేవతామాత్రం - ప్రకారవిషయోపచారఙ్గళాల్ ప్రకారికేప్రీతిఎన్నుమతిల్ లోకదృష్టాంతత్తైయుఞ్జాట్టుకిరార్ - రాజసేవకరిత్యాదియాల్-

స్వా-స్వా— పత్రత్తైయుమ్కళ్ఙత్తవనాకైయాలేయెన్ఱపడి-తనిశు, ఋణమ్-యేయజంతీత్యాది-యేపరమైకాంతినః- పితౄన్, పిత్రాది శబ్దానుచ్చార్య యజంతీత్యర్థః - అన్యథోద్దేశ్య విధేయయోః పరస్పర విరోధాపత్తేః - సర్వభూతాంత రాత్మానమితి హేతుగర్భమ్ - సర్వాంత ర్యామితయా భగవతః సర్వశబ్దానాంత ద్వాచకతయా తత్తచ్ఛబ్దోచ్చారణ పూర్వక యజనస్య భగవద్యజన రూపత్వ మావశ్యక మెన్నుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ లోక దృష్ట్యా దేవతాంతర శబ్దైశ్చాప్లి యజిత్తాలన్యథా సిద్ధలింగ స్థలఙ్గళిలే దేవతాంతర ద్వారక మాక యజన మావశ్యక మాకైయాలే దేవతాంతర సంబంధమ్ వారాతో? వెన్న లౌకిక దృష్టాన్తత్తాలే దేవతాంతర సంబంధమ్ వారా తెన్కిరాన్ - రాజ సేవక రితి - శట్టై, కంచుకమ్ -

సా-ప్ర—కర్తవ్యాభావేపి "ఏకాంతినస్సదాబ్రహ్మధ్యాయినో యోగినోహియే। తేషాంతత్పరమంస్థానం యద్వైపశ్యంతిసూరయ" ఇత్యాద్యుక్తపారమైకాంత్యానురూపస్వాధికారాభంగాయ దేవతాంతర నామోచ్చారణ వర్జనం కర్తవ్యం తచ్చన సంభవతి. దేవతాంతరవాచకైర్మంత్రైః పంచమహాయజ్ఞాదీనామనుష్ఠేయత్వాదిత్యత్రాహ. పంచమహాయజ్ఞాది కళానేత్యాదినా.

సా-వి—బ్రాహ్మణోవిద్వాత్తస్య దేవాఅసన్వశే" ఇత్యాదినాదాస్యజ్ఞాపకస్య దేవర్షిభూతాత్మన్వతా మిత్యాదినా "త్రిభిఋణవాన్ జాయతే" ఇత్యాదివాక్యస్య బ్రహ్మవిద్వ్యతిరిక్త విషయతయా సంకుచితత్వేన దేవతాన్తర దాస్యాది జ్ఞాపక ప్రమాణాభావే నేత్యర్థః. నను ఋణిశ్రుత్యా దేవతాంతర సంబంధాభావేపి కైంకర్య భూత నిత్య కర్మణా దేవతాంతర సంబంధోవర్జనీయ ఇత్యత ఆహ - పంచ మహా యజ్ఞాది కళానేతి. అరుతి యిట్ట పడియే, మహర్షిభిర్నిశ్చిత ప్రకారేణ - శట్టై మేలే, కంచుకస్యోపరి

సా-సం—తర్హీమముక్తవచ్ఛాస్త్రావశ్యత్వ మేవస్యాదితినాశంక్యమ్. "ప్రియోపిన ప్రియోసౌమే. ఆజ్ఞాచ్ఛేదీమమద్రోహీ. యథాహివల్లభో రాజ్ఞః. వర్ణాశ్రమాచారవతా," నిత్యాద్యవశ్యకార్య మేవేతి వేదవిదాన్నిర్ణయాత్ కథం. "నకింకరోనాయమృణీచ" త్యభిసంధిమత స్తత్కారణ మిత్యత్రాహ. పంచమహాయజ్ఞాది కళాన ఇత్యాదినా. ద్వేధాత్ర నిర్వాహః. అత్ర పర్యవసానవృత్యాతే శబ్దాః పరమాత్మ పర్యంతా ఇత్యేకః. సాక్షాదేవ పరమాత్మ వాచకా ఇత్యపరః. తత్ర ప్రథమ నిర్వాహ ముప పాదయతి. యే యజన్తీత్యాదినా.

మూ — శబ్దైయిల్ తువక్కు-మ్ము రాజావిన్ ప్రీతియే ప్రయోజనమాకత్తే ళెన్నిరుక్కు-మాప్పోలే యజ్ఞాగ్ర హారాద్ధ్యాయాదికళిలుమ్

సా - దీ — తత్తచ్ఛబ్దఙ్గళై సాక్షాత్పరమాత్మవిషయమాక్కి- యజిక్కు-లామెన్నుమ్‌పక్షత్తిల్ ప్రమాణఙ్కాట్టుకిరార్- యజ్ఞాగ్రహారాధ్యాయేత్యాదియాల్. శ్రీమహాభారతత్తిల్ యజ్ఞాగ్రహారాధ్యాయమ్

సా-స్వా—ప్రమాణఙ్గళ్ ఇంద్రాదికళైయారాధ్యరాకచ్చొల్లియిరక్కు-లౌకిక దృష్టాంతమాత్రత్తాలేప్రమాణాన్యథాకరణమ్ కూడుమో వెన్ను దేవతాంతరానారాధ్యతాయామ్‌ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్- యజ్ఞాగ్రహాతేతి - శ్రీమహాభారతత్తిలే యజ్ఞాగ్రహారాధ్యాయత్తిలే "ఏవమేవ మహాభాగః పద్మనాభస్సనాతనః ।

సా-ప్ర —శబ్దైయిల్ తువక్కు-మ్ము, కంచుకార్థత్వాభావేన. యజ్ఞాగ్రహారాధ్యాయత్తిలుమితి. "కథంసభగవాన్ దేవోయజ్ఞేష్వగ్రహరః ప్రభుః । యజ్ఞధారీచసతతంవేదవేదాంతకృద్యథా,, ఇతి పృష్టే "పరమాత్మేతియంప్రాహుస్సాంఖ్యయోగవిదోజనాః । మహాపురుషసంజ్ఞాంసలభతే స్వేనతేజసా । తస్మాత్ప్రసూతమవ్యక్తం ప్రధానంహివిదుర్బుధాః ,, ఇత్యారభ్య "వేదాహమేతంపురుషంమహాంతం ,, మిత్యాదినాశ్రియఃపతిత్వేనోక్తాన్మహాపురుషాత్సర్వజగదుత్పత్తిమభిధాయతస్మాదుత్పన్నానాం బ్రహ్మరుద్రాదీనాం స్వస్వలోకనిర్వాహః కథంస్యాదితి వ్యాకులత్వముక్త్వా తత్సిద్ధ్యర్థం "ఇతస్సర్వేభిగచ్ఛామశ్శరణ్యం లోకసాక్షిణమ్ । మహాపురుషమవ్యక్తంసనోవక్ష్యతియద్ధిత ,, మిత్యుక్త్వా తేషాంతపశ్చర్యాంచోక్త్వా తత్ప్రసన్నేన భగవతా "విజ్ఞాతం మేమతంకార్యం తచ్చలోకహితం మహత్ । ప్రవృత్తియుక్తం కర్తవ్యంయుష్మత్ప్రాణోపబృంహణమ్ । సుతప్తంవస్తపోదేవా ,, ఇత్యారభ్య "ఏషబ్రహ్మాలోకగురుస్సర్వలోకపితామహః । యూయంచవిబుధశ్రేష్ఠా మాంయజధ్వంసమాహితాః । సర్వేభాగాన్కల్పయధ్వం యజ్ఞేషుమమనిత్యశః । తత్రశ్రేయోవిధాస్యామి యథాధికారమీశ్వరాః । తతస్తేవిబుధాస్సర్వేబ్రహ్మాతేచమహర్షయః । వేదదృష్టేనవిధినా వైష్ణవంక్రతుమారభన్ । తస్మిన్సత్రేతదాబ్రహ్మా తస్మైభాగమకల్పయత్। దేవాదేవర్షయశ్చైవ స్వయంభాగమకల్పయన్ । తేకార్తయుగధర్మాణోభాగాఃపరమసంస్కృతాః ।। ప్రాపురాదిత్యవర్ణాంతం పురుషంతమసఃపర ,, మిత్యుక్త్వా. తేనచ భగవతా దేవాన్ప్రతి "యోమేయథాకల్పితవాన్భాగమస్మిన్మహాక్రతౌ । సతథాయజ్ఞభాగార్హో వేదసూత్రేమయాకృతః।యాఃక్రియాఃప్రచరిష్యంతి

సా - వి — ఇట్టాలుమ్, ప్రశ్నేపి - శబ్దైయిల్ తువక్కు-త్తు , కంచుకేనసహసంబంధంత్యక్త్వా స్వ-కంచుకార్థత్వాభావేనేతి భావః. యజ్ఞాగ్రహారాధ్యాయఇతి. భారతే "కథంసభగవాన్దేవోయజ్ఞేష్వగ్రహరః ప్రభు"రితి ప్రశ్నే భగవతా సృష్ట బ్రహ్మరుద్రాదీనాం లోకకార్యనిర్వాహసామర్థ్యేనవ్యాకులత్వముక్త్వా తతోభగవంతం ప్రతి తేషాం తపశ్చర్యాముక్త్వా "ఏషబ్రహ్మాలోకగురుస్సర్వలోకపితామహః । యూయంచ విబుధశ్రేష్ఠా మాంయజధ్వంసమాహితాః । సర్వేభాగాన్కల్పయధ్వం యజ్ఞేషుమమనిత్యశః । తత్రశ్రేయోవిధాస్యామీ"త్యాదినా భగవద్వచనముక్త్వా "తతస్తేవిబుధాస్సర్వే బ్రహ్మా లోకపితామహః ।। వేదదృష్టేన విధినా వైష్ణవంక్రతుమారభన్ ।తస్మిన్సత్రేతదాబ్రహ్మాతస్మైభాగమకల్పయత్ । తేకార్తయుగ

సా - సం—ద్వితీయముపపాదయతి. యజ్ఞాగ్రహారేతి. అయమధ్యాయో భారతస్థః. తత్ర సర్వశబ్దానాం

మూ— శ్రీహస్తిగిరిమాహాత్మ్యవృత్తిలుమ్,

సా-స్వా—యజ్ఞేష్వగ్రహరః ప్రోక్తో యజ్ఞభాగీ చ నిత్యదే,, త్యాదికముక్త మెన్నుకరుత్తు-శ్రీహస్తిగిరీతి-“నయష్ట వ్యామయా యూయం కదాచిదపి దేవతాః। అన్యేనాపి భవాంభోధింతతుర్ణ కామేన కేనచిత్ దత్తం యుష్మన్ముఖాద్భుంక్తే హవిస్తు స్వర్గిభిర్హరిః। ముముక్షుభిస్తథా భుంక్తే స్వయమేవ జనార్దన ,, ఇత్యాదికముక్త మెన్నుకరుత్తు. దేవతాంతర శబ్దఙ్గళుక్కు- పర్యవసాన వృత్తియన్ఱియిలే సాక్షాద్భగవద్వాచక

సా-ప్ర—ప్రవృత్తి ఫలసత్కృతాః। తాభిరాప్యాయితబలా లోకాన్ధారయిష్యథే ,, తిసర్వేషాంయష్టవ్యత్వం భగవద్దత్తముక్త్వా “ఏష లోకగురుర్బ్రహ్మా జగదాదికరః ప్రభు ,, రిత్యాదనా బ్రహ్మరుద్రయోర్వరప్రదానశక్తిం భగవద్దత్తాముక్త్వా “ఏవమేవ మహాభాగాః పద్మనాభస్సనాతనః। యజ్ఞేష్వగ్రహరః ప్రోక్తో యజ్ఞధారీ చ నిత్యదా। నివృత్తించాస్థితో ధర్మం గతిరక్షయ ధర్మిణా “మితి సాక్షాత్సర్వకర్మ సమారాధ్యత్వోక్తేస్తద్రీత్యే త్యర్థః. శ్రీహస్తిగిరి మాహాత్మ్య వృత్తిలుమితి. “తతస్సర్వేషు పశుషు హూయమానేషు పద్మభూః। యజ్ఞంయజ్ఞేశ్వరంవిష్ణుం వరదంభక్తవత్సలం। అగ్నిమధ్యేస్థితంధ్యాత్వా సర్వం తస్మైన్యవేదయత్। యజ్ఞమూర్తిరనంతాత్మా వైకుంఠః ప్రీయతామితి। తత్సర్వం ప్రతిజగ్రాహ బ్రహ్మణా వినివేదితమ్। సర్వలోకేశ్వరస్సాక్షాద్వరదో హవ్యకవ్యభుక్। యః పశుర్యేన మంత్రేణ యద్దైవత్యోభిధీయతే। స పశుస్తేన మంత్రేణ తద్దైవత్యోపి హూయతే। తథాపి త్రిదశైస్స్వాంశో లభ్యతేన చ కశ్చన। గృహీతం విష్ణునా సర్వం ధాతుః ప్రియచికీర్షయా॥ దేవాః॥ కిమిదం కల్పితోస్మాకం త్వయా లోకపితామహ। యజ్ఞభాగో న చాస్మాభిర్లభ్యతే త్వత్సమక్షతః॥ బ్రహ్మా॥ నయష్టవ్యామయా యూయం కదాచిదపి దేవతాః। అన్యేనాపి భవాంభోధిం తతుర్ణ కామేన కేనచిత్। దత్తం యుష్మన్ముఖాద్భుంక్తే హవిస్స్వర్గిభిర్హరిః। ముముక్షుభిస్తథా భుంక్తే స్వయమేవ జనార్దన ,, ఇతి ముముక్షుభిస్స్వయమేవ సాక్షాద్యష్టవ్య ఇత్యుక్తేశ్చే త్యర్థః. ఏవంచ శరీరగత ధర్మ ప్రవృత్తి నిమిత్తకానాం బాలయువ వృద్ధాది శబ్దానాం యథా శరీరద్వారా శరీరిపర్యంతత్వం నతు శరీర మాత్ర పర్యవసానం తద్వ దేవాగ్నీంద్రాది శబ్దానామగ్నీంద్రాది శరీరక పరమాత్మపర్య వసాయిత్వా

సా-వి—ధర్మాణాం భాగాః పరమ సంస్కృతాః। ప్రాపురాదిత్య వర్ణంతం పురుషం తమసః పర” మి త్యుక్త్వా “యో మే యథా కల్పితవాన్భాగమస్మిన్మహాక్రతౌ। స తథా యజ్ఞభాగార్హో వేదసూత్రే మయా కృత” ఇతి భగవద్వరదాన ముక్త్వా “ఏవమేవమహాభాగ పద్మనాభస్సనాతనః। యజ్ఞేష్వగ్రహరః ప్రోక్తో యజ్ఞధారీ చ నిత్యదా” ఇత్యుక్తం. హస్తిగిరి మాహాత్మ్యవృత్తిలు మితి - “ప్రతి జగ్రాహ పశుషు హూయమానేషు పద్మభూః। యజ్ఞం యజ్ఞేశ్వరం విష్ణుం వరదం భక్తవత్సలం। అగ్ని మధ్యే స్థితం ధ్యాత్వా సర్వం తస్మై న్యవేదయత్। యజ్ఞమూర్తి రనంతాత్మా వైకుంఠః ప్రియతామితి। తత్సర్వం ప్రతి జగ్రాహ బ్రహ్మణా వినివేదితమ్। సర్వలోకేశ్వరస్సాక్షాద్వరదో హవ్య కవ్యభుక్। యః పశుర్యేన మంత్రేణ యద్దైవత్యోభి ధీయతే। స పశు స్తేన మంత్రేణ తద్దైవత్యోపి హూయతే। తథాపి త్రిదశై స్స్వాంశో లభ్యతే న చ కశ్చన। గ్రహీతం

సా-సం—సాక్షాద్భగవత్పరత్వ మేవావయవశక్తిపౌష్కల్యా దుక్తమితి భావః. “నయష్టవ్యా మయా యూయం కదాచిదపి దేవతాః। అన్యేనాపి భవాంభోధిం తతుర్ణ కామేన కేనచిత్” త్యాదీతి హస్తిగిరిమాహాత్మ్యే.

మూ — “సాక్షాదప్యవిరోధం జైమినిః” ఎన్ఱ సూత్రత్తిలుమ్ శొల్లుకిఱపడియే దేవర్కళ్ పితృక్కళ్ ఎన్ఱ శబ్దైకళోడు తువక్క అవ్వో శబ్దఙ్గళ్ అవయవశక్తి పౌష్కల్యఙ్గళాలే ఈశ్వరన్పక్కలిలే నారాయణాది శబ్దఙ్గళ్ పోలే నిఱ్కిఱ నిలైమైయుమ్ కణ్డు అవత్తినుడైయ ఉచ్చారణాదికళిల్ శ్వేతద్వీపవాసికళాన శుద్ధయాజికళుక్కుప్పోలే తన్పర మైకాంతిత్వమ్ కులైయాతే నిఱ్కిఱ పడియై నిరూపిత్తు

సా-దీ—“సాక్షాదప్యవిరోధం జైమినిః-అగ్న్యాదిశబ్దానాం “అన్వగ్నిస్సేంగ్రినయత్వి”త్యాదిశ్రుతిప్రసిద్ధయా లేఽగ్రనయనాదివ్యుత్పత్త్యా సాక్షాద్భగవద్వాచకత్వేఽపి విరోధాభావం జైమినిరాచార్యో మన్యతే” ఎన్ఱుసూత్రార్థం - శబ్దైకళోడుమ్, కంచుకఙ్గళోడుమ్. శబ్దఙ్గళుక్కు తువక్కాన- అవయవ శక్తి, అవయవార్థం- అగ్రనయనాది- శుద్ధయాజికళ్ దేవతాంతరంకలశాతేస్వరూపేణావస్థితత్వాచ్ఛుద్ధనానపరమాత్మావై

సా-స్వా—తైయిల్ ప్రమాణఙ్కాట్టుకిఱార్. సాక్షాదితి. ఇఙ్గు శిలశ్రీకోశఙ్గళిల్ శ్రీహస్తిగిరిమాహాత్మ్యత్తిల్ మితివాక్యానంతరం నయష్టవ్య మెన్ఱ వచనమ్ పఠితమాయిరుక్కిఱదు. అత నన్విత మాకైయాలే అనుపపన్నమ్. అవయవ శక్తీతి. అగ్నిశబ్దే “అన్వగ్నిస్సేంగ్రన్నయత్వి”త్యాది ప్రకారేణాగ్రనేతృత్వం, వైశ్వానరశబ్దే విశ్వనేతృత్వం, ప్రజాపతి శబ్దే ప్రజాపతిత్వ మిత్యాద్యవయవార్థ పౌష్కల్యస్య భగవత్యేవ సత్త్వాద్యోగ వృత్త్యా ఈశ్వరనే యను సంధేయనాయారాధ్య నాకిరానెన్ఱు కరుత్తు. శ్వేతేతి. శ్వేతద్వీప నివాసి శుద్ధయాజి కళుక్కుమ్ సాక్షాద్భగవద్వాచక నారాయణాది శబ్దోచ్చారణత్తిల్ ఘటకతయా నారాది శబ్దోచ్చారణత్తిల్ పారమైకాంత్యభంగ మిల్లాతాప్పోలేఽఉద్దేశ్యతాభిప్రాయమిల్లామైయాలే

సా-ప్ర—ద్భగవదారాధనత్వమితిన దేవతాంతరసంబంధగంధఇతి భావః. సాక్షాదప్యవిరోధమిత్యాదినాఽగ్నివైశ్వానరేంద్రాది శబ్దప్రవృత్తినిమిత్తభూతానామగ్రనయయన విశ్వనరనియం తృత్వ పరమైశ్వర్య ప్రజాపతిత్వాద్యవయవార్థానాం భగవత్యేవ పుష్కలత్వాత్తచ్ఛబ్దానాం సాక్షాద్భగవద్వాచకత్వాద్వాకేవల భగవదారాధనత్వాన్న పారమైకాంత్య భంగ ఇతి భావః. శబ్దైకళోడుమ్ తువక్కాన, కంచుకస్థానీయ దేవతాంతర ద్వారత్వా భావేన.

సా-వి—విష్ణునాసర్వం ధాతుః ప్రియచికీర్షయా॥ దేవాః॥ కిమిదం కల్పితోఽస్మాకం త్వయా లోకపితామహ। యజ్ఞభాగో న చాస్మాభిర్లభ్యతే త్వత్సమక్షతః ॥ బ్రహ్మా॥ న యష్టవ్యా మయాయూయం కదాచిదపి దేవతాః। అస్యైనాపి భవాంభోధిం తతుః కామేన కేనచిత్। దత్తం యుష్మన్ముఖాద్భుక్తే హరిస్సృస్వాగిర్భిహవిః। ముముక్షుభిస్తదాభుక్తే స్వయమేవ జనార్దన ”ఇతి హస్తిగిరిమాహాత్మ్యే ఉక్తం. సూత్రత్తిలు మితి. అగ్నీంద్రాది శబ్దానామగ్రనయనాద్యవయవ శక్తి పౌష్కల్యస్య భగవత్యేవ విద్యమానత్వాదగ్నీంద్రాది శరీర ప్రతిపాదన మద్వారీకృత్య సాక్షాదేవ భగవ ద్వాచకత్వ మితిన్యాయార్థః. శబ్దైకళోడు తువక్కాన, కంచుకతుల్య దేవతా ప్రతిపాదన సంబంధం పరిత్యజ్య- కులైయాతేనిఱ్కుమ్ నిలైమై, అవినశ్యవిద్యమానస్థితిం-

సా-సం—నిఱ్కుమ్ నిలై, భగవత్పరత్వం. ప్రథమం నిర్వాహం సముచ్చినోతి. నిలైయుమితి. నిర్వాహద్వయేనాపి ఫలితమాహ- అవత్తినుడైయవితి. శుద్ధయాజికళుక్కుప్పోలే ఇత్యుక్త్యా ప్రథమ నిర్వాహవంతోఽపి నమిశ్రయాజిన ఇతి సిద్ధమ్. ద్వితీయ నిర్వాహవంతస్తు కేవల శుద్ధయాజిన ఇతిభావః. నను ప్రక్షాళనాద్ధీతిన్యాయేన కర్మ

మూ— త్తక్ వర్ణాశ్రమ నిమిత్త గుణాద్యధికారత్తుక్కు అనురూపమాక అడిమైకొళ్ళ సంకల్పిత్తిరుక్కిఱ అశాసితావాన శేషియినుడైయ శాస్త్ర వేద్యాజ్ఞానుజ్ఞా పరిపాలనరూప కైంకర్యముఖత్తాలే ప్రత్యక్ష విదిత పరమపురుషాభిప్రాయరాన ముక్తరైప్పోలే కించిత్కరనాయ్ కొణ్డు ముక్తతుల్యనాయ్ ఉపాయపూర్తియాలే కృతకృత్యనెన్నుమ్ పురుషార్థ పూర్తియాలే కృతార్థనెన్నుమ్ శాస్త్రజ్ఞశాలుమ్ తన్నిష్ఠరాలుమ్ కొణ్డాడుమ్పడి యిరుక్కుమ్ .

సా-దీ—యిజెక్కు మవర్ కళ్- తత్ వర్ణాశ్రమేత్యాది- ముముక్షుత్వా వస్థైయిలెన్ను శేషమ్- వర్ణాః, బ్రాహ్మణ్యాది- ఆశ్రమాః, బ్రహ్మచర్యాది- నిమిత్తమ్, పుత్రోత్పత్త్యాది- గుణాః, కృష్ణకేశత్వాది- ఆదిశబ్దేన జీవనాది గ్రహణమ్ - ఇవనుక్కు కృత కృత్యత్వాను సంధానమ్ వేణు మెన్నుమతిల్ వచనమ్ కాట్టుకిఱార్.

స్వా-స్వా—విరోధ మిల్లై యెన్నుకరుత్తు - వర్ణాః, బ్రాహ్మణత్వాదిః. తద్ధర్మాః, సంధ్యా స్నానాదిః. ఆశ్రమః, బ్రహ్మ చర్యాదిః. తన్నిమిత్త ధర్మాః, భిక్షాదిః. నిమిత్తం, పుత్ర జననాదిః. తన్నిమిత్త ధర్మాః వైశ్వానరేష్ట్యాదిః. గుణాః, వైష్ణవత్వాదిః. తద్ధర్మాః, దేవతాంతర వర్జనాదిః. శాస్త్రజ్ఞ శాలుమ్, ‘‘సమిత్సాధన కాదీనాం యజ్ఞానాం న్యాస మాత్మనః । నమసా యోకరో ద్వేవే సస్వధ్వర ఇతీ రితః । అనుష్ఠిత క్రతు శతో భవత్యేవ నసంశయః । కృతకృత్య స్సుఖీ భవేత్. నార్హంతి శరణ స్థస్య కలాం కోటి తమీ మపీ ,, త్యాదిభిః. తన్నిష్ఠ రాలు మితి. శేయ్ద వేళ్వియరిత్యాది తన్నిష్ఠ పూర్వాచార్య వాక్యజ్ఞ శాలుమ్ కొణ్డాడ ప్పట్టిరుక్కు మెన్నపడీ. ఇప్పడి యానాల్ శరణాగతి శాస్త్ర ప్రవర్తక రాన భాష్య కారర్ శరణాగతి గద్యత్తిలే మనో వాక్కాయై త్యాదినా అనిష్ట నివృత్తీష్టప్రాప్తిరూపఫలంశొల్లియిరుక్కిఱవిడత్తిల్ కృత కృత్య తయా నిర్భర త్వాను సంధా నాది కళై యరుళి చ్చెయ్యామలిరుక్క యిజు ఫలరూపతయా

సా-ప్ర—నిమిత్తం, ఉపరాగాదిః. గుణాః, కృష్ణకేశత్వాది. చతురావర్తిత్వ పంచావర్తిత్వాదిరాది శబ్దార్థః. అడిమైకొళ్ళ, కైంకర్యం స్వీకర్తుం. శాస్త్రజ్ఞశాలుమ్ తన్నిష్ఠరాలుమితి. ‘‘యోనమసా సస్వధ్వరః. స స్వధ్వర ఇతీరితః । నార్హంతి శరణస్థస్య కలాంకోటితమీమపీ ,, త్యాదిభిశ్శాస్త్రైః. ‘‘శెయ్త వేళ్వియర్ శెన్నాళ్ళవ,, రిత్యాదిభిస్తన్నిష్ఠవాక్యైశ్చకృతకృత్యత్వేనస్తుతా ఇత్యర్థః. ఉక్తార్థ స్య సాంప్రి

సా-వి—నమిత్తం, ఉపరాగాది-గుణాః, ‘‘జాతపుత్రః కృష్ణకేశ్యగ్నీన్నాదధీతే,, త్యత్రోక్తకృష్ణకేశత్వాదిః. చతురావర్తిత్వాదిరాదిశబ్దార్థః-కృతంకృత్యంకర్తవ్యోపాయో యేనసతథోక్తః-కృతః అర్థః కైంకర్యరూపప్రయోజనం యేన సతథోక్తః- ఎన్నుమ్, ఇతి కొణ్డాడుమ్పడి, స్తుతస్సన్-ఇరుక్కుమ్, తిష్ఠేత్-భాష్యకారవాక్యస్య

సా-సం—స్వరూప త్యాగ ఏవోచిత ఇత్యత్రాహ-తత్ వర్ణాశ్రమేతి. ‘‘శ్రుతి స్మృతి మమైవాజ్ఞాయ స్తాముల్లంఘ్య ,, తి శేష్యతి శమైక ప్రయోజన శ్శేష శ్శేషిణా సంకల్పితం నకుర్యాచ్చేత్స్వరూపాచ్ఛిత్తి స్తచ్ఛాసనీయతా చస్యాత్ - అత శ్శాస్త్ర విదిత భగవదభిప్రాయ స్సన్ యథా శాస్త్రం ముక్తవత్స్వామి కైంకర్య రూపాణి నిత్యాదీని కార్యాణ్యే వేతి ముక్త తుల్యానా యిత్యం తార్థః - ‘‘తస్మాన్న్యాస మేషాం. అనేనైవతు మంత్రేణే ,, త్యాదీని శాస్త్రాణి - ‘‘యోహ్యేనం పురుషం వేద దేవా అపినతంవిదుః । నార్హంతి శరణ స్థస్యే ,, త్యాదికమభిప్రేత్యకొణ్డాడప్పట్టిత్యుక్తిః- స్వోక్త మేవంవిధ నైర్భర్యేణావస్థాన

మూ—ఇవనుడైయ కృతకృత్యత్వానుసన్ధానత్తై, ,,అతస్త్వం తత్వతో మజ్జ్ఞాన దర్శనప్రాప్తిషు నిస్సంశయస్సుఖమాస్స్వ,, - ఎన్ఱుశరణాగతిగద్యత్తిలే నిగమిత్తరుళినార్. ఇతుక్కుక్కరుత్తు, అనాదిక్కాలమ్ ఆజ్ఞాతిలంఘన మడియాకవుణ్డాన భగవన్నిగ్రహత్తాలే సంసరిత్తుప్పోన నమక్కు అవసర ప్రతీక్షైయాన భగవత్కృపైయడియాక వుణ్డాన సదాచార్య విషయీకారత్తాలే వన్త ద్వయోచ్చారణానూచ్చారణత్తాలే ప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్ పిఱన్త పిన్బు శరణ్య ప్రసాదనజ్గళిల్ ఇతుక్కు మేలొన్ఱిల్లామైయాలే నిగ్రహహేతుక్కళైయెల్లామ్ క్షమిత్తు

సా-దీ— ఇవనుడైయవిత్యాదియాల్. తత్వతో మజ్జ్ఞాన దర్శనప్రాప్తిషు, మద్విషయజ్ఞానే దర్శనే సాక్షాత్కారే ప్రాప్తౌ చ. నిగమిత్తరుళినార్, శ్రీభాష్యకారరెన్ఱు శేషమ్. నిస్సంశయస్సుఖమాస్స్వ ఎన్ఱతినభిప్రాయత్తై వెళియిడుకిఱార్. ఇతుక్కుక్కరుత్తు ఇత్యాదియాల్. కృతకృత్యతైయినుడైయ అనుసంధానప్రకారత్తై యనువదిక్కిఱార్. అనాదికాలమిత్యాది. ఉచ్చారణత్తినుడైయ అనూచ్చారణం, ఆచార్యోచ్చారణత్తై యనువదిక్కై. ప్రసాదనజ్గళిల్, ప్రసాదనోపాయజ్గళిల్-

సా-స్వా — నిర్భరత్వాద్యనుసంధానమ్ శొన్నతువుమ్ తన్నిష్ఠరాలుమ్ కొణ్డాడప్పట్టిరుక్కుమెన్ఱు శొన్నతువుమ్ కూడుమో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవనుడైయవితి. కృతకృత్యత్వానుసంధానత్తై నిగమిత్తరుళినారెన్ఱతువుమ్ కూడుమో ? అతస్త్వమెన్కిఱ గద్యవాక్యత్తిలే జ్ఞాన దర్శన ప్రాప్తిగళిలే నిస్సంశయత్వం శొల్లుకిఱ తొழியకృతకృత్యతయా నిర్భరత్వాద్యనుసంధానమ్ శొల్లవిల్లైయే ః కిఞ్చ, తత్వవిత్తామ్ తత్వహిత పురుషార్థత్తైళిన్ఱు ప్రపత్తి పణ్ణినవనుక్కు జ్ఞాన దర్శనాది కళిలే సంశయ ప్రసంగమిల్లామైయాల్ ,, నిస్సంశయస్సుఖమాస్స్వ ,, ఎన్కిఱతువుమ సంగతమన్ఱో? నిస్సంశయత్వోక్తికుస్స్వీకృత భరనాన శ్రియః పతి తన్ పేఱాకత్తానే రక్షిక్కుమెన్ఱు విశ్వాసపూర్వక నిర్భరత్తైయిలే తాత్పర్యమెన్ఱి లప్పోతుసర్వ ముక్తి ప్రసంగమ్ వారాతో? ప్రపత్తి వశీకృతనాన వీశ్వరన్ రక్షిక్కుమెన్ఱిలజ్గ ప్రపత్త్యనంతరముమ్ నిర్భరత్వమ్ ప్రసంగియాతో ? ద్వయకరణక ప్రపత్తిస్వతంత్రైయాకైయాలే తదనంతరం కర్తవ్యాభావాన్నిర్భరత్తై కూడుమెన్నిల్ సహజకృపైయాలే తానే ఈశ్వరన్ రక్షిక్కుమెన్కిఱ సంప్రదాయమ్ విరోధియాతో ? వెన్న గద్యతాత్పర్యమరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇతుక్కుక్కరుత్తు ఇతి- ఇతు సహజకృపైయే యితరనిరపేక్షమాక వుత్తారికైయాకిల్ ఏతావత్పర్యంతమ్ సంసారమే ఉచ్ఛిన్నమాక ప్రసంగిక్కుమెన్ఱు కరుత్తు - సంప్రదాయత్తుక్కుమ్ సదాచార్య విషయీకారాది వ్యాజత్తుక్కుమ్ యాదృచ్ఛికసుకృతాద్యవసర ప్రతీక్షైయాన సహజకృపైయేమూలమాకైయాలే తత్ప్రాధాన్య

సా-ప్ర— దాయికత్వమాహ. ఇవనుడైయ కృతకృత్యత్వేత్యాదినా. ఉపాత్త వాక్యే భగవజ్జ్ఞాన దర్శన ప్రాప్తిషు సంశయాభావః ప్రతిపాద్యతే. నతు కృతకృత్యత్వ మిత్యత్రాహ. ఇతుక్కుక్కరుత్తిత్యాది, అస్యాభిప్రాయ ఇత్యర్థః . ఇతుక్కు మేలొన్ఱిల్లామైయాలే, అస్మిన్ భరన్యాసే అనుష్ఠితే ఽనంతర ముపాయ

సా-వి— కృతకృత్యత్వానుసంధానం వినా నిస్సంశయత్వ బోధనాసంభవాత్కృత కృత్యత్వానుసంధానే తాత్పర్యం వివృణోతి- ఇతుక్కిత్తి- కరుత్తు, తాత్పర్యం -

సా-సం — మేవ యతివరోక్త్యాచ సోపపత్తికం దృఢయతి - ఇవనుడైయవితి. శ్రీభాష్యకృన్నిగమనస్య నైర్భర్యార్థకతాకుత ఇత్యత్రాహ - ఇతుక్కుక్కరుత్తిత్యాదినా -

మూ—త్తీర్ న్తవడియవర్ తమ్మై త్తిరు త్తిప్పణికొళ్ళవల్లసర్వశేషియానశ్రియఃపతితన్ పేరాక త్తానేరక్షిక్కు-మెన్ఱు తేఱినిభరనా యిరుప్పైన్కై. ఇతు “మాశుచః” ఎన్ఱ-అశరణ్యా వాక్య త్తిలుమ్ తీర్ న్త(తిరణ్డ) పొరుళ్.

స్వా-దీ — తీర్ న్త వడియవర్ తమ్మై, కృతకృత్యానాశ్రితాన్. తిరు త్తి, విరోధి నివృత్త్యా పరిశుద్ధ రాక్కి. ప ణికొళ్ళవల్ల, కైంకర్యమ్ కొళ్ళ శక్తనాన - తేఱి, తెళిన్దు - విశ్వసిత్తు. తీర్ న్త పొరుళ్, నిర్ణయి త్తవర్థమ్.

సా-స్వా— త్తిలే తాత్పర్య మెన్ఱుకరుత్తు. తీర న్తవడియవర్ తమ్మై, త్తుణి న్తవాశ్రితరై. తిరి త్తి, విరోధనివృత్త్యాప రిశుద్ధ రాక్కి. పణి కొళ్ళవల్ల, కైంకర్య జ్జొళ్ళ సమర్థ నాన. తేఱి, విశ్వసిత్తు. గద్య వాక్యత్తుక్కి-ప్పడి తాత్ప ర్యమ్ శొల్లప్పోమో ? గద్యమ్ ద్వయ వివరణ మాకై యాలే ద్వయ త్తి లిల్లాత నిర్భరత్వాద్యను సంధాన త్తిలే తాత్ప ర్యమ్ శొల్లు కైఅతు విరుద్ధ మన్ఱో ? ద్వయ త్తిలుమ్ ఫల ప్రతి పాదక చతుర్థి యిలే ఇతువు మభి ప్రేత మెన్ఱిల్ కరణ మంత్ర మాన ద్వయమ్ విధివాక్య సిద్ధార్థ కథన రూప మాకైయాలే విధి వాక్య త్తి లిల్లాత నిర్భరత్వా ద్యను సంధానమ్ ద్వయ త్తిలే యభి ప్రేత మెన్ఱ-రతు అనుపపన్న మన్ఱో ?ఎ న్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్. మాశుచః ఎన్ఱ-ర విత్తి. మాశుచః ఎన్ఱ-ర వాక్య త్తిలే శోక నిషేధమ్ తోత్తు కిర

సా-ప్ర—తయానుష్ఠేయస్యకస్యాప్యభావాత్. తీర్ న్తవడియవర్ తమ్మై త్తిరుత్తి ప్పణికొళ్ళవల్ల, సఏవ ప్రా ప్యః ప్రాపకశ్చేత్య ధ్యవసాయవతాం సర్వ పాప నివర్తనపూర్వకం స్వకైంకర్యకారయితా. తెఱి, అధ్యవస్య-“ మాతేభూదత్ర సంశయః. అనృతం నోక్తపూర్వం మేనచ వక్ష్యేకదాచన। రామోద్విర్నాభి భాషతే। స కృదేవప్రపన్నాయ తవాస్మీతిచయాచతే। అభయంసర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్వ్రతంమమ। సర్వధర్మా న్పరిత్యజ్య మామేకంశరణంవ్రజ। అహంత్వాసర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామిమాశుచ” ఇతిమయైవప్యుక్త మిత్యుక్త్వా. “అతస్త్వంతవతత్త్వత” ఇతి వాక్యస్యోక్తే నైర్భర్య జ్ఞాపకత్వేన కృతకృత్యత్వమత్ర వివక్షిత తమితిభావః. ననూదాహృత వాక్యేష్వపి సత్యప్రతిజ్ఞత్వా త్సంశయాభావ శ్శోకాభావశ్చ ప్రతిపాద్యతే. న తు నైర్భర్యం కృతకృత్యత్వం వేత్యత్ర “మాశుచ” ఇత్యుక్తశోక నివృత్తేః కృతకృత్యత్వ జ్ఞానా భావే నుపపత్తే స్తత్ర నైర్భర్యజ్ఞాపక కృతకృత్యత్వం వివక్షిత మిత్యభి ప్రేత్యాహ. ఇతుమాశుచః ఎన్ఱ విత్తి.

సా-వి — తీర్ న్త [redacted] మ్మై, విశ్వాస వదాశ్రితాన్-తిరు త్తి, విరోధి నివర్తనేన పరిశుద్ధా న్కృత్వా. పణికొళ్ళ, తత్కృత కైంకర్యంస్వీకర్తుం. వల్ల, సమర్థః శ్రీపతి, శ్రీపతిః. తన్పేరాక, స్వ ప్రయోజ నం యథా భవే త్తథా. రక్షిక్కు మెన్ఱు, రక్షేదితి విశ్వస్య. నిర్భరనా యిరుక్కు మెన్కై, నిర్భరో భూత్వా స్థాతవ్య మిత్యర్థః. ఇతి ప్రపత్త్యనంతరం కర్తవ్యా భావా ద్భగవానేవ నిగ్రహ హేతూన్ స ర్వాన్ క్షమిత్వా స్వాశ్రితైః కైంకర్యం కారయితుం సమర్థ తయాసర్వశక్తి మత్తయాచ స్వప్రయోజనా య స్వయమేవ రక్షిష్యతీతి నిర్భర స్తిష్ఠేతి శరణ్యవాక్యస్య భావఇతిభావః. తిరణ్డ పొరుళ్, నిష్కృష్టా ర్థః. మాశుచ ఇత్యత్రాపి శోక నివృత్తేః కృతకృత్యత్వ జ్ఞానా భావేనుపపత్తేః కృతకృత్యత్వ నిర్భరత్వ

సా-సం— తీర్ న్త వడి యవర్, సమర్పణేననిర్భరదాసాః. తిరుత్తి ప్పణి కొళ్ళవల్ల, స్వయంప్రయోజనత్వే న స్వోచిత నిరపరాధ నిత్యాద్యనుష్ఠాపనశక్తః. మాశుచ ఇతి భగవదుక్తే రప్యయమేవాభి ప్రాయ ఇత్యా హ. ఇతువిత్తి. తీర్ న్తపొరుళ్, పర్యవసిత నిష్కృష్టార్థః. పర్యవసానమేవోప పాదయతి.

మూ—ఇవనుక్కుప్రపత్తిక్కు మున్బుణ్డాన శోకమ్ అధికారత్తిలే శేరుకైయాలే మున్బు శోకిత్తిలనాకిల్ అధికారియల్లామైయాలే “కారణాభావాత్కార్యాభావః” ఎన్కిఱ న్యాయత్తాలే ఉపాయ నిష్పత్తి యుణ్డాకాతు. ఉపాయస్వీకారమ్పణ్ణినానాక త్తనై ౨ నినైత్తిరున్తపిన్బు శరణ్యోక్తియిలే నెకిழ్చ్చియుడైయ నామ్ శోకిత్తానాకిల్

సా-దీ— “నిస్సంశయస్సుఖమాస్వ” ఎన్ఱు ఉపాయస్వీకారానంతరమ్ నిస్సంశయత్వమ్ శొల్లుకైయాల్ మున్బు సంశయముణ్డెన్ఱు తోత్తుమ్ అతిల్ మున్బుణ్డాన మైక్కుమ్ పిన్బిల్లామైక్కుమ్ హేతువై అరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవనుక్కిత్యాదియాల్.

సా-స్వా—తొழియ కృతకృత్యతానుసంధానమ్ శొల్లవిల్లైయే? శోక నిషేధమ్ కృతకృత్యతాకార్యమాయ్ క్కొణ్డు తల్లిఙ్గ మూన పడియాలే శోక నిషేధత్తుక్కు కృతకృత్యతానుసంధానత్తిలేయుమ్ తాత్పర్యమెన్ఱిలప్పోతు పూర్వమ్ శోకమిల్లాతవనుక్కుమ్ కృతకృత్యతైవర ప్రసంగిక్కుమ్. ఉత్తరకాలీన శోకాభావమ్ లిఙ్గమెన్ఱాలుమ్ కృతోపాయనుక్కు శరణ్యోక్తియిలే విశ్వాసమాంద్యత్తాలె ఉత్తరకాలత్తిల్ శోకముణ్డాకిల్ కృతకృత్యతాభావమ్ ప్రసంగియాతో? వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవనుక్కితి-ఉత్తరకాలత్తిలే శోకమనువర్తిక్కిల్ పూర్వముపాయమే నిరవేఱవిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు. ఉపాయస్వీకారమ్పణ్ణినానాక

సా-ప్ర—నను మా శుచ ఇత్యత్ర శోకనివృత్తి ప్రయోజకతయా కృతకృత్యత్వస్య వివక్షితత్వాత్ తదవినాభూత నైర్భర్యస్యాపి తత్ర వివక్షితత్వాద్భరన్యాసస్య స్వనిర్భరత్వపర్యంతత్వోపపాదనమనుచితం. కస్యచిత్ప్రపిత్సోః శోకాభావే తత్కృత భరన్యాసే స్వనిర్భరత్వపర్యంతత్వాసిద్ధేః శోచతోపి కస్యచిత్ప్రపదనానంతరమపి శోకే తత్రాపి స్వనిర్భరత్వపర్యంతత్వానుపపత్తేశ్చేత్యత్రాహ. ఇవనుక్కు ప్రపత్తిక్కు ఇత్యాది నా.

సా-వి— బోధనమేవ తాత్పర్యమితి భావః. నను పూర్వం శోకసత్వే తత్ర కృతకృత్యత్వానుసంధాన నిర్భరత్వబోధనేన శోకనివారణమితి స్యాత్. పూర్వం శోకాభావే కథం తత్సిద్ధిః? కించ, ఉపాయ నిష్పత్త్యనంతరమపి కస్యచిచ్ఛోకఏవ దృశ్యతే? తస్య కథం కృతకృత్యత్వానుసంధానం? కథం వా నిర్భరత్వమిత్యత్ర ప్రపత్తేః పూర్వం శోకాభావే అధికార ఏవ నస్యాత్. ఉత్తరత్ర శోకనివృత్త్యభావే ఉపాయపూర్తిరేవ నస్యాత్. అతః కృతకృత్యత్వానుసంధానేన శోకనివృత్త్యా ఉపాయపూర్తిర్జ్ఞాయత ఇత్యభిప్రేత్యాహ. ఇవనుక్కు ప్రపత్తిక్కు మున్బుత్తై ఇతి- మున్బుత్తైయిల్ శోకం, పూర్వం విద్యమాన శోకస్య. అధికారత్తిలే శేరుకైయాలే, అధికారశరీరే ప్రవిష్టతయా - మున్బు శోకిత్తిలనాకిల్, పూర్వం న శోచతి చేత్. కారణాభావాత్కార్యాభావః. అనధికారి కృతస్యాకృతప్రాయత్వమితి భావః. ఉపాయ స్వీకారం పణ్ణినానాక త్తనై ౨ నినైత్తిరున్తపిన్బు. తనై ౨, స్వాత్మానం. ఉపాయస్వీకారమ్పణ్ణినానాక, ఉపాయ స్వీకారం కృతవానితి యథాస్యాత్తథా. నినైత్తు, జ్ఞాత్వా. ఇరున్తపిన్బు, స్థిత్యనంతరం. శరణ్యోక్తియిలే నెకిழ్చ్చియుడైయనాయ్, “మోక్షయిష్యామి మా శుచః. దదామ్యేతద్వ్రతం మమ. అన్యతం

సా-సం—ఇవనుక్కిత్యాదినా. అధికారత్తిలే, ఆకించన్యే. భరస్వీకరణం హి భగవతః ప్రపిత్సుగత శోకకార్యం. శోకాభావే తు హేత్వభావాత్స్వీకృతభరత్వానని ష్పద్యత ఇతి భావః. ఉపాయస్వీకారమితి. న్యస్తభరోఽహం భగవతి- సస్వీకృతభరశ్చేతి. స్వేన విజ్ఞాతేపి మాం శరణం వ్రజ. అహం మోక్షయిష్యామీతి

మూ — "కార్యాభావాత్సామగ్ర్యభావః" ఎనిఱ న్యాయత్తాలే పూర్ణోపాయనల్లా మైయాలే ఫలమ్ ఉపాయపూర్తిః సాపేక్షమాయ్ క్కొణ్డు విళమ్బిక్కుమెన్నఱియలామ్. మున్బు ప్రసక్తశోకనాయ్ పిన్బు మా శుచః ఎన్ఱు ప్రతిషేధిత్తిరుక్కిఱ పడియే వీతశోకనానవన్ కృతకృత్యనెన్ఱఱియలామ్-

సా - దీ — కార్యాభావాదితి. కార్యాభావాత్సామగ్ర్యభావోనుమీయతే ఎన్ఱు న్యాయమ్ విశ్వాసపూర్వక ప్రపత్తిక్కు ఉత్తర కాలత్తిల్ నిస్సంశయత్వాది కార్యమిఱే- అతిల్లైయాకిల్ విశ్వాసమ్మున్బిల్లైయామ్ ఉపాయపూర్తియిల్లైయామ్ . అత్తాల్ ఫలవిళమ్బమనుమిక్కలామెన్కై - పూర్వముత్పన్న శోకనాయ్ పశ్చాద్వీతశోకనాయిరుక్కుమవన్ అధికారాఙ్గపూర్తియుణ్డాకైయాల్ కృతకృత్యనెన్కిఱార్ - మున్బు ప్రసక్తేత్యాదియాల్ -

స్వోజ్జీవనత్తిల్ కృషిపణ్ణిన వీశ్వరన్ పక్కల్ న్యస్తభరనానవర్ కృతకృత్యరెన్ఱరుళిచ్చెయ్ కిరార్-

సా - స్వా — త్తన్నైనినైత్తిరున్తపిన్బే నిఱ్కిఱవిత్తాలేవస్తుతః ఉపాయమ్ నిరపేక్షమెన్ఱు తోత్తుకిఱతిఱే . ఇప్పడి కేవలశోకముమ్ , కేవలశోకాభావముమ్ , కృతకృత్యతా లింగమల్లావిట్టాల్ పిన్నైమాశుచః ఎన్కిఱ విడత్తిలే కృతకృత్యతా సిద్ధి ఎఙ్గనే ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. మునిత్యాది.

ఇప్పడి యివ్వధికారి ముక్తతుల్యనాయ్ కృతకృత్యనెన్ఱుమ్ కృతార్థనెన్ఱుమ్ కొణ్డాడప్పట్టిరుక్కుమెన్ఱతుకూడుమో ? భక్తియోగ రూపముఖ్యోపాయనిష్ఠనైవిట్టు గౌణోపాయనిష్ఠనైస్తుతిక్కిఱతు అసఙ్గతమన్ఱో వెనిల్ ఱ శఙ్కైయిలే అచేతనభక్తియోగ నిష్ఠాపేక్షయా భక్తియోగత్తుక్కుమ్ఫలప్రదత్వేన ప్రధానభూతనాయుమ్ అకించనవిషయత్తిలే భక్తికార్యకరతయా భక్తిస్థానాపన్ననాయుమనుబన్ధిపర్యన్తమ్ ఘుడితిమోక్షప్రదనుమానశరణ్యనై ఉపాయత్వేన పరిగ్రహిత్తుత్తన్నిష్ఠనానవధికారిక్కుస్తుతిఉపపన్నైమెన్ఱు స్తుతిప్రయోగ రూపమాన ఒరు పాట్టరుళిచ్చెయ్ కిరార్ -

సా-ప్ర—అతః "యస్య దేహాంతరకృతేశోకోదృష్టస్సఉచ్యతే। యస్తుప్రారబ్ధదేహోపిశోచత్యార్తస్సఉచ్యతే" ఇత్యాద్యుక్తప్రకారేణ ప్రపదనాత్పూర్వం శోచతస్తదనంతరం నివృత్తశోకస్యైవ సమ్యగనుష్ఠితభరన్యాసతయా తస్యస్వనిర్భరత్వపర్యంతత్వముపపద్యత ఏవేత్యర్థః॥

సా-వి—నోక్తపూర్వం మెనచవక్ష్యే కదాచన। రామోద్విర్నాభిభాషతే" ఇత్యాదిశరణ్యోక్తౌసం దేహవాన్సన్. శోకిత్వానాకిల్, శోకవాన్ భవతిచేత్. కార్యాభావాత్సామగ్ర్యభావః అనుమీయత ఇతి శేషః . ఉపాయపూర్తిః పుష్కలం కారణం శోకనివృత్తౌ తదభావాదుపాయపూర్త్యభావో నుమీయత ఇతిశోకనివృత్త్యభావే సతి ఉపాయపూర్త్యభావఏవేతి భావః. తస్మాత్పూర్వం శోకవాన్పశ్చాన్నివృత్తశోకశ్చేత్పూర్ణోపాయ ఇతి జ్ఞాయత ఇత్యాహ. మున్బు ప్రసక్తశోకనాయితి. తతః కృతకృత్యత్వానుసంధానంశోకనివృత్త్యర్థం నైర్భర్యార్థంచ కార్యమితి భావః.

సా-సం—శరణ్యోక్తౌ మందవిశ్వాసస్సన్ శోచతి చేన్నైర్భర్యరూపకార్యాభావాత్ఫలం ప్రతిసామగ్రీరూపాంగాంగి సముదాయానిష్పత్తే యావత్తన్నిష్పత్తి ఫలవిళమ్బోభవతీత్యర్థః , తహిపూర్ణోపాయత్వరూపకృతకృత్యత్వజ్ఞాపకం కిమిత్యస్యోత్తర ముఖేననైర్భర్యావశ్యంభావంనిగమయతి.మున్బితి.

ఉక్తవిధే భగవత్యేవం విధాఃప్రపన్నాః ముక్తనిత్యేశ్వరతుల్యా అనుష్ఠితసర్వక్రతవశ్చేత్యధికారార్థ

మూ—మన్నవర్ విణ్ణవర్ వానోర్కళై (యెన) యొన్రుమ్ వాన్కరుతోర్, అన్నవర్ వేణ్డి యవైత్తుముడి త్తనరన్నుడైయార్, కేళాన్న వరన్తరవేన్ఱు నమ్మత్తికిరి త్తిరుమాల్, మున్నమ్ వరున్తి

సా - దీ — ఇప్పాట్టాల్ మన్నవరిత్యాది- అన్బుడైయార్క్కు, స్వవిషయ స్నేహముడైయార్క్కు, ఎన్న వరన్తరవేన్ను, కృతార్థనాకిరాయుమిన్నమెన్న వరన్తర క్కడవోమెన్ఱు అతృప్తరాన. నమ్మత్తికిరి త్తిరుమాల్, నమ్ముడైయ శ్రీవరద రాజర్. మున్నమ్ వరున్తి, ఇవనుక్కుమున్నేయివన ఉజ్జీవనత్తుక్కాకకృషిపణ్ణి-

సా - స్వా — మన్నవ రితి. అన్బుడైయార్క్కు, స్వవిషయత్తిల్ ప్రేమముడైయార్క్కు. అన్బు, ప్రేమమ్ – ఎన్నవరన్తలవేన్ఱు, అను బంధి పర్యంతమ్ మోక్షప్రదానమ్పణ్ణియుమ్ ఇన్నమెన్న వరన్తల కొడవేనెన్ఱు అతృప్తనాన - నమ్, నమ్ముడైయ. అత్తికిరిత్తిరు మాల్, " అమ్మా నాళ్ ప్పిరానవనే వ్విడత్తా ", నెన్ఱు అకలాతే పరత్వద్యోతకౌన్నత్యశాలి హస్తిగిరియిలే సౌలభ్యత్తాలే సర్వరుక్కుమ్ సేవా యోగ్యనాక వవతరిత్తిరుక్కిర- తిరుమాల్, ఆశ్రయిక్కిర చేతనర్ కళుక్కు అనతిక్రమణీయ పురుషకారభూత పిరాట్టియై నిడత్తిలే వ్యామోహత్తై యుడైయ శ్రియఃపతియాలే. మాల్, వ్యామోహమ్. మున్నమ్ వరున్తి, మున్నే తానే యివనైయెప్పో ఉజ్జీవిప్పిక్క క్కడవోమెన్ఱు. వరున్తి, కృషి పణ్ణి. వరున్తుకై, ప్రయాసప్పడుకై, యాదృచ్ఛికసుకృతమవలంబ్య భరన్యాస పర్యంతపరిపాకత్తై

సా-ప్ర—ఉక్తార్థం గాథయా సంగృహ్యాహ. మన్న వరిత్యాదినా. అన్బుడైయార్కెన్న వరమ్ తరవేన్ఱున మ్మత్తి కిరి త్తిరుమాల్, స్వాశ్రితానాం స్వకైంకర్య రూపపరమపురుషార్థం ప్రదాయ " ఐశ్వర్య మక్షరగతిం పరమంపదంవా. ఋణం ప్రవృద్ధమివమే ", ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణపునరపి కింవాభీష్టం దద్యామితి వదన్. " కిన్నామత్వమసంశ్రితేషువితర ", న్నిత్యుక్తప్రకారేణానాశ్రితానామపిస్వానుభవ ప్రదానార్థం హస్తిగిరావవతీర్ణోఽస్మత్స్వామీ శ్రీమన్నారాయణః. మున్నమ్ వరున్తియడైక్కలకొణ్డ నమ్మక్కియర్, తేన " పూర్వమేవ కృతా బ్రహ్మ ", న్నిత్యుక్త ప్రకారేణ కరణ కళేబరదాన యాదృచ్ఛిక సుకృతసమ్పాదనజాయమానకాల కటాక్షాదిభిః " వృషశైలేశ కృషీవల ", మిత్యుక్త ప్రకారేణ స్వయమేవ కృషిం కృత్వారక్ష్య

సా - వి — కృతకృత్యాన్ప్రశంసంతి మన్నవరితి గాథయా. అన్బుడైయార్క్కు, భక్తిమతాం. ఎన్న వరన్తరవేన్ఱు, స్వకైంకర్యరూప పరమపురుషార్థం దత్వాపి " ఐశ్వర్య మక్షరగతిం పరమంపదం " వేతిన్యాయేన కంవరం దదామీతి ప్రతీక్షమాణేన- నమ్మత్తికిరి త్తిరుమాల్, అస్మదీయ హస్తిగిరిస్వామినా – మున్నేవరున్తి, పూర్వమేవ కరణ కళేబర దాన యాదృచ్ఛిక సుకృత సంపాదన జాయమాన కటాక్షాదిభి స్స్వయమేవ

సా -సం —సంగృహ్ణాతి. మన్నవరిత్యాదినా. అన్బుడైయారుక్కు, భావబంధాన్విత భక్తిమతాం కిం వరందద్యామితి వదన్నుదారతయా స్థితాస్మద్ధస్తిగిరీశాగ్రపతినా – మున్నమిత్యాదిసహజసౌహార్దేనైవపూర్వమేవ. వరుంతీత్యాదియదృచ్ఛాసుకృతాద్యాచార్యప్రాప్తిఘటనపర్యంతప్రయత్నంకృత్వారక్ష్యవస్తుత్వేనస్వీకృతాః

మూ— యడైక్కలమ్ కొణ్డ

సా- దీ— వరున్దుక్కై,ప్రయాసప్పడుకై.అడైక్కలమ్కొణ్డ, తనక్కు-రక్ష్యవస్తువాక పరిగ్రహిత్త.నమ్మకిళ-యార్, నమ్ముడైయ స్వామికళాన ప్రపన్నర్. మన్నవర్, శ్రీవైష్ణవ రాజాక్కళ్-విణ్ణవర్,భూదేవర్. వానోరిత్తైయొన్ఱుమ్ వాజ్కరుతోర్, నిత్యసూరి నిర్వాహకన్ - ఒన్ఱుకిర, వసిక్కిర. పరమపదత్తిల్ అభిలాష ముడైయవర్ - కరుత్తు, ఇఱుగ్గ అభిలాషమ్. అన్నవర్, పరమహంసర్. వేళ్వియనైత్తుమ్ ముడిత్తనర్,

సా – స్వా — యుణ్డ్కిక-అడైక్కలజ్కొణ్డ, రక్ష్యవస్తువాకపరిగ్రహిక్కప్పట్ట. భరత్వేనస్వీకరిక్కప్పట్ట వెన్నపడి . నమ్మత్తికిరిత్తిరు మాలెన్ఱు ‹‹ కాంచీ పురీయస్యహి జన్మ భూమి ,, రిత్యాద్యుక్త స్వాసాధారణ సంబంధత్తై చ్చొన్నపడి . నమ్మకిళయర్ , నమ్ముడైయ ముఖ్యర్కళ్. గౌణోపాయ నిష్ఠరానాలుమ్ ‹‹ సత్కర్మ నిరతా శ్శుద్ధా స్సాంఖ్య యోగ విదస్తథా । నార్హన్తిశరణ స్థస్య కలామ్ కోటితమీమపి,, ఎన్ఱు శరణస్థ శబ్దత్తాలే సిద్ధోపాయ నిష్ఠరాయై చ్చొల్లి ముఖ్యర్ కళాక స్తుతిక్కప్పట్టనమ్ముడైయ ప్రపన్నర్కళెన్నపడి . మన్నవర్ , రాజాక్కళ్ . ‹‹ ప్రభవో భగవద్భక్తా ,, ఎన్కిర పడియే నమక్కు స్వామికళెన్నపడి . ‹‹ తద్దృష్టి గోచరా స్సర్వే ముచ్యంతే సర్వ కిల్బిషైః ,, ఎన్ఱు నమక్కు రక్షకర్కళెన్నవుమామ్- విణ్ణవర్ , దేవర్ కళ్ . నమ కారాధ్య రెన్నపడి. తత్ర హేతుమాహ- వానోరితి. వానోర్కై , నిత్యసూరి కళుక్కు నిర్వాహకనాన వీశ్వరన్ . ఒన్ఱుమ్, నిత్యవాసమ్పణ్ణుమ్. వాన్కరుతోర్. వానిలే, పరమపదత్తిలే- కరుత్తై యుడైయవర్. అనన్య ప్రయోజనరాన పరమైకాంతి కళాకైయాలేయెన్నపడి. యద్వా వానోర్కైయొన్ఱుమ్పడి. ‹‹మాంధ్యాతిపురుష వ్యాఘ్ర స్తతో మేతద్గత మ్మనః,, ఎన్కిరపడియేనిత్యవాసమ్పణ్ణుమ్పడి. వాన్, పరమపదత్తిలే. కరుతోర్,అభిప్రాయత్తై యుడైయవర్. అనన్య ప్రయోజనతయా

సా-ప్ర—వస్తుతయాస్వీకృతాఅస్మత్స్వామినః ప్రపన్నాః‹‹నార్హన్తి శరణస్థస్య,,త్యుక్తప్రకారేణభాగవతముఖ్యాః. వేళ్వియనైత్తుమ్ముడిత్తనర్ . శెయ్తవేళ్వియర్. ‹‹సర్వేవేదా స్సర్వవిద్యా స్సర్వశాస్త్రాస్సర్వేయజ్ఞాస్సర్వ ఇజ్యశ్చకృష్ణః-విదుఃకృష్ణంబ్రాహ్మణాస్తత్వతోయే తేషాంరాజన్ సర్వయజ్ఞాస్సమాప్తాః,, ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ కర్తవ్యాభావా త్కృతకృత్యా ఏవేత్యర్థః. ‹‹ సస్వరాడ్భవతి - స్వాతంత్ర్యమతులం ప్రాప్య,, త్యాద్యుక్త ప్రకారేణ కర్మ పారతంత్ర్యరహితత్వాత్. మన్నవర్ శబ్దవాచ్యాః.ముక్తాః.

సా-వి—యత్నంకృత్వా.అడైక్కలమ్కొణ్డ,రక్ష్యవస్తుతయాస్వీకృతాః-నమ్ముక్కియర్,అస్మత్స్వామినః ప్రపన్నాః. వేళ్వియనైత్తుమ్ ముడిత్తనర్. వేళ్వి, యజ్ఞాన్. అనైత్తుమ్, సర్వాన్. ముడిత్తనర్, సమాపితవంతః కృత సర్వయజ్ఞాః - ‹‹విదుఃకృష్ణం బ్రాహ్మణా స్తత్వతోయే తేషాం రాజన్ సర్వ యజ్ఞా స్సమాప్తా’’ఇత్యాదిద్రష్టవ్యం. పునఃప్రశంసంగతి- మన్నవర్, సస్వరాడ్భవతీ త్యుక్త రాజానః - అకర్మవశ్యా

సా-సం—నమ్, అస్మదీయాః-ముక్కియరే,‹‹ నార్హంతీ,, త్యాదినాముఖ్యతయోక్తాఏవ.మన్నవరిత్యాది,వాన్కరుతోరన్నవరానమన్నవర్.‹‹అప్రాకృతంసురైర్వంద్య,,మిత్యాదినోక్తపరమాకాశప్రాప్తితృష్ణయాప్రాక్ వాన్కరుతోరిత్యుక్తాః. పరమపదంప్రాప్య ‹‹ సస్వరాడ్భవతీ ,, త్యాదినా స్వతంత్రత్వేన వ్యవహృతా ముక్తాః- విణ్ణవరితి,నిత్యసూరయః. వానోరిత్తైయనుమ్, నిత్యసూరీణాం నిర్వాహకః. వేళ్వీతి, ‹‹ విదుః కృష్ణం

మూ— నమ్మక్కియరే॥ ౨౦ ॥

సా- దీ— శెయ్‌య వేణ్డుమ్ కృత్యమెల్లా మ్ముడిత్తపరిపూర్ణరాన కృతకృత్య రెన్నై- "తేషాంరాజన్ సర్వయజ్ఞాస్సమాప్తాః ॥ ౨౦ ॥

మోక్షార్థమాక వాన్తు మనుష్షిక్కు వేణ్డామైయాలుమ్, ప్రయోజనాంతర తత్సా ధనజ్గళిల నుక్కు-

సా-స్వా—" జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమత,, మెన్నుశరణ్యస్తన్నాలేకొణ్డాడప్పట్టవ రెన్నపడి. వానోరి త్తైయెన్నుమితి పాలే ప్రపన్నర్కళ్ నిత్య సూరి నిర్వాహకేశ్వ రాభిన్న రెన్ను స్మృతి. " యే బ్రాహ్మణాస్సోహమసంశయం స్పప ,, ఎన్నతిరే. అన్నవర్ , హంసర్ . పరమ హంస రెన్నపడి. సారా సార వివేకచతురరెన్నపు మామ్ . వెళ్వియ నైత్తుమ్ , వెళ్వి , యజ్ఞం . అనైత్తుమ్, కృత్స్నంకృత్స్న యజ్ఞజ్గళైయుమ్ . ముడిత్తనర్, సమాపిత్తవర్ . " తేషాం రాజన్ సర్వ యజ్ఞా స్సమాప్తాః ,, ఎన్కిఱ పడియే కర్తవ్యా భావా త్కృత కృత్య రెన్నపడి . యద్వా అన్నవర్, హంసర్కళాయ్. సారాసారవివేక చతుర రాయ్. సదాచార్యాధిగత తత్వహిత పురుషార్థ వివేకరా మెన్నపడి. వేళ్వియనైత్తుమ్ ముడిత్తనర్, "ఏవంశరణ మభ్యేత్య భగవంతం సుద ర్శనమ్ । అనష్ఠిత క్రతుశతో భవత్యేవ నసంశయః" ఎన్కిఱ పడియే సకృద్భరన్యాసా నుష్ఠానత్తాలే కర్తవ్యాభావా త్కృత కృత్య రెన్నపడి . భగవతా భర స్వీకారా భావే కృత కృత్యతై యెజ్గనే? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిఱార్ . అన్నదైయా రిత్యాది . పూర్వ వదర్థః . యద్వా . మన్నవర్ , రాజాక్కళ్ . స్వతంత్రర్. భగవద్భాగవత వ్యతిరిక్త విషయత్తిల్ స్వాతంత్ర్యం. అతునివృత్తదేవర్షిపితృఋణ రెన్నపడి . విణ్ణవర్ , ప్రాకృత దేవర్ . వానోర్ , నిత్య సూరికళ్ . ప్రాకృతా ప్రాకృతరాన వుభయ విధ దేవతై కళుడైయ . ఇరై, కాణిక్కై . ఎన, ఎన్నుమ్పడి . " సర్వేస్మై దేవా బలి మావ హంతి ,, ఎన్కిఱ పడియే అవర్కళుడైయ పార తంత్ర్యం విట్టతు మాత్ర మన్నిక్కే అవర్ కళ్ కాణిక్కై యిడ అతిశాలే ఆరాధ్య రామ్పడి. వాన్, పరమ పదత్తిలే కరుత్తుడైయవ రెన్నపడి ॥ ౨౦ ॥

ఇప్పడికృతకృత్యనెన్కిఱతుకూడుమో?ఉపాయమాకకర్తవ్యమిల్లాతవననోట్టకృతకృత్యన్- ఇవనుక్కు-

సా-ప్ర—విణ్ణవర్, నిత్యాః. వానోరిత్తై, తేషాం స్వామీ నారాయణః. ఎన్నువానకిఱుత్తోర్, ఏవంనిర్దిష్టాః పరమాకాశే ప్రతిష్ఠితచిత్తాః . అన్నవర్, ఏతేషాం సదృశా ఇత్యర్థః - ప్రపన్నానాం కృత కృతత్వా త్ప్రయోజనాంతర వైముఖ్యా త్ప్రీత్యేవ నిత్యవిభూతౌ ప్రతిష్ఠిత చిత్తత్వాచ్చ నిత్యముక్తేశ్వరతుల్యత్వ మితి భావః ॥ ౨౦ ॥

యద్యపిప్రపన్నస్య సంసార నివృత్త్యర్థం కర్తవ్యాంతరం నాస్తి. అథాపి యావచ్ఛరీరపాత ముప

సా - వి— ముక్తా ఇత్యర్థః. విణ్ణవర్, నిత్యాః. వానోరిరై యనుమ్, పరమపద స్వామీ. వాన్ కరుత్తోర్, పరమాకాశే ప్రతిష్ఠితచిత్తాః. అన్నవర్, పరమహంసాః ॥ ౨౦ ॥

సా-సం—బ్రాహ్మణాస్తత్వతో యే తేషాంరాజన్ సర్వయజ్ఞాస్సమాప్తాః। ఏవంశరణమభ్యేత్యభగవంతంసుదర్శనమ్।అనుష్ఠిత క్రతు శతో భవత్యేవన సంశయ ,, ఇత్యుక్త విధయానుష్ఠిత సర్వక్రత వశ్చేత్యర్థః॥ ౨౦॥

ఏవం విధ సర్వప్రపన్నానాం నిర్భరత్వాన్ని స్సంశయత్వాచ్చ జ్ఞానేత్వేన పాల నాతి రిక్తం కిమపి

మూ—భగవతి హరౌ పారంగంతుం భరన్యసనం కృతంపరిమిత (రస) సుఖప్రాప్త్యైకృత్యం

సా- దీ— వేణ్డామై యాలుమ్, దేహయాత్రైకర్థాధీనైయాకైయాలుమివ్వధికారిక్కు కేవలంభగవదాజ్ఞాపరిపాలనమే శెయ్య వేణ్డువతెన్కిరార్.భగవతీతి.పారంగంతుం, సంసారపారమానపరమపదత్తై అడైవతర్కు. భగవతిహరౌ భరన్యసనం కృతం. ఆకైయాల్ తదర్థమాక వొన్నుమ్ శెయ్య వేణ్డా. పరిమిత సుఖ ప్రాప్త్యై, ఐశ్వర్య కైవల్య ప్రాప్త్యర్థం. కృత్యం, తదుపాయానుష్ఠానం.

సా - స్వా — ధర్మ సాధనశరీరరక్షణార్థవ్యాపారముమ్స్వర్గపశుపుత్రాదీతరపురుషార్థ సాధనకామ్యకర్మఙ్గళుమ్ ప్రసక్తఙ్గళన్రో? కామ్యత్వాల్ అతుకళ్ ప్రపన్ననుక్కు ప్రసక్తఙ్గళన్నిలప్పోతు ప్రపత్తియుమ్కామ్యైయానపడియాలేఅననుష్ఠెయమైయాక ప్రసంగియాతో? ఉపాయోత్తరకాల మివ్వధికారిక్కు సాధనానుష్ఠానమిల్లైయెన్నిల్ "సహకారిత్వేనచ" ఎన్కిరపడియేఉపాయనిష్పత్త్యర్థతయాసాధనభూతనిత్య నైమిత్తికఙ్గళు మనుష్ఠెయఙ్గళాక ప్రసంగియాతో ? సాధన తయా ననుష్ఠెయఙ్గళానాలుమ్ స్వయమ్ప్రయోజన మాక వనుష్ఠెయఙ్గళెన్నిల్ ఇప్రయోజనాభిలాషై యిల్లాత వధికారిక్కు ననుష్ఠానత్తిల్ ప్రయోజన హాని తవిర వేఱొరు బాధక మిల్లామైయాలే ఐచ్ఛిక సంచారమ్ ప్రసంగియాతో ? ఇత్యాది శంకైకళై పరిహరిక్కిరార్. భగవతీతి . భగవతి , రక్షణోపయుక్త సకల కల్యాణ గుణ పరిపూర్ణే . హరౌ, విరోధి నిరసన క్షమే పరమ పురుషే. పారం, సంసార సముద్ర పార భూత పరమ పదం. గంతుమ్, ప్రాప్తుమ్- భర న్యసనజట్రాతమ్ , ఇతి నాలే దేవ తాంతర విషయ భర న్యాసముమ్, ఫలాంతరార్థభరన్యాసముమ్, స్వరూపవిరుద్ధతయాత్యాజ్య మానాలుమ్ స్వరూపానుగుణ మోక్షార్థమాక భరన్యాసమవశ్యమనుష్ఠెయమెన్నపడి- పరిమితసుఖప్రాప్త్యై,అపవర్గాపేక్షయానశ్వరత్వాదిభిః పరిచ్ఛిన్నేతరపురుషార్థసాధనమ్.కృత్యం,

సా-ప్ర— భోగార్థంద్రవ్యార్జనాదికం కర్తవ్య మస్త్యేవేతి కథంకృతకృత్యత్వమిత్యత్రపూర్వాధికైశ్వర్యోపభోగార్థంసాధనానుష్ఠానంకార్యమిత్యుచ్యతేవా-దేహధారణమాత్రార్థద్రవ్యసిద్ధ్యర్థం సాధనానుష్ఠానం కార్యమిత్యుచ్యతేవేతి వికల్ప్య ప్రథమస్యాకృత్యత్వాత్త్యాజ్యత్వందర్శయన్ ద్వితీయపక్షేపి సంసారనివృత్తేరివ దేవ సిద్ధ సాధనత్వాదేవ నకార్యమస్తీత్యాహ. భగవతిహరా విత్యాదినా - పారం గంతుమ్ భగవతి హరౌ భరన్యసనంకృతంపరిమితరసప్రాప్త్యై కృత్యంచాకృత్యవత్ప్రహీణం వపుర్వృత్తిశ్చ పూర్వం కృతైర్నియతి క్రమైః భగవతి అత ఇహబుద్ధైర్విభోరాజ్ఞాసేతుః పరమనుపాల్యత ఇత్యన్వయః. పారంగన్తుమ్, "మృదిత కషాయాయతమసః పారందర్శయతి భగవాన్సనత్కుమార" ఇత్యుక్తం తమసః పారం.గన్తుమ్,సంసార నివృత్తిం ప్రాప్తు మిత్యర్థః- పరిమిత రసప్రాప్త్యై, పరిమితరసస్య అతిక్షుద్ర హీనైశ్వర్యస్య సిద్ధ్యై-కృత్యమ్, కర్తవ్యం సాధనానుష్ఠానం- అకృత్యవన్నిషిద్ధ

సా- వి— భగవతీతి. పారంగంతుమ్, సంసారంతరీతుం. హరౌ, ఆశ్రితదోష హరే భగవతికల్యాణ గుణాకరేభరన్యసనం కృతం- పరిమితసుఖప్రాప్త్యై,ఐశ్వర్యకైవల్యరూప పురుషార్థప్రాప్త్యై-కృత్యం, సాధనం.

సా-సం— నకర్తవ్యమితి సమర్థ ఇతి శ్లోకేనోక్తార్థే బుధానామాచారమపిప్రమాణయతి- భగవతీతి.పారంగంతుమ్,ప్రకృతి జలధేః పారం పరమాకాశం-

మూ — ప్రహీణమకృత్యవత్ । భవతిచ వపుర్వృత్తిః పూర్వైః కృతైః (ర్నియతిక్రమైః) ర్నియతిక్రమా పరమిహ విభోరాజ్ఞాసేతుర్బుధైః

సా - దీ — అకృత్యవత్ప్రహీణం, పాపవత్పరిత్యక్తం. వపుర్వృత్తిః, దేహయాత్రాచ. పూర్వం కృతైః కర్మభిః నియతక్రమా భవతి, పూర్వకర్మానుసారేణ సుఖప్రచురమాయుమ్, దుఃఖప్రచురమాయుమ్, తత్తత్కాలే నియత మాయిరుక్కుమ్. అతిల్ స్వప్రయత్నం వ్యర్థ మెన్నపడి. అతః, ప్రపత్తేరుత్తరకాలే- బుధైః, జ్ఞానిభిః ప్రపన్నైః — పరం, కేవలం. విభోః, ఈశ్వరస్య. ఆజ్ఞాసేతుః, ఆజ్ఞారూప శ్రుతి

సా-స్వా—కామ్యంకర్మ సర్వముముక్షుభిరనిష్టఫలత్వావిశేషాత్. అకృత్యవత్, నిషిద్ధకర్మవత్. ప్రహీణం, పరిత్యక్తం. ఇతినాలే స్వరూపవిరుద్ధ కామ్యానుష్ఠానం ప్రసక్తమన్నెన్ను కరుత్తు. వపుర్వృత్తిః, శరీరపాలన వృత్తిః రప్యంగీకృత ప్రారబ్ధసుకృత దుష్కృత వశేన సంభవత్ప్రకారమంతరే ణాన్యథయితు మశక్యతయా ప్రారబ్ధవశా దేవతత్సిద్ధేస్తదర్థ వ్యాపార మపిత్యక్తమేవ. ఇహ, సంసార దశాయాం. బుధైః, ఆచార్య సకాశాద్యథావదధిగత తత్వహిత పురుషార్థైః ప్రపన్నైః విభోః, స్వాజ్ఞాతిక్రమే దండనసమర్థస్య భగవతః ఆజ్ఞాసేతుః, వర్ణాశ్రమాది నిత్యనైమిత్తికాజ్ఞా కైంకర్య మర్యాదా ..

సా-ప్ర—వైషయికసుఖ సాధనానుష్ఠానవత్ ప్రహీణమ్, ప్రకర్షేణహీనమ్-నిషిద్ధ సుఖానుభవో యథాల్పోదుఃఖమిశ్రో దుఃఖోదర్కశ్చ తథైహికైశ్వర్యానుభవోప్యత్యంత నికృష్టఇత్యర్థః. పూర్వం కృతైః, జన్మాంతరేషు కృతైః- నియతిక్రమైః, నియత్యాః క్రమైః — క్రమేణ సిద్ధపరిపాకైః — నియతిశబ్దవాచ్యసుకృతదుష్కృతైరిత్యర్థః. యైః క్రమైర్యాని సమ్పాదనీయానితాని తైర్భవంతీత్యర్థః. “ఉత్పతన్నపిచాకాశం విశన్నపి రసాతలమ్ । అటన్నపి మహీం కృత్స్నాం నాదత్తముపతిష్ఠతే । యోఽసౌ గర్భగతస్యాపి వృత్తిం కల్పితవాన్ప్రభుః । శేషవృత్తివిధానేపి కిం సుప్తస్సోథవా మృతః । అప్రార్థితాని దుఃఖాని యథైవాయాంతి దేహినామ్ । సుఖాన్యపి తథాయాంతి దైన్యమత్రాతిరిచ్యతే । ఉత్పత్తిస్థితినాశానాం స్థితాచింతాకుతస్తవ । యతోత్పత్తిర్యథా నాశ స్థితిస్తద్వద్భవిష్యతి । యత్కించిద్వర్తతే లోకే సర్వం తన్మద్విచేష్టితమ్। అన్యోహ్యన్యచ్చింతయతి స్వచ్ఛందం విదధామ్యహమ్। యేనయత్రచభోక్తవ్యం సుఖంవా దుఃఖమేవవా । సతత్రరజ్వాబద్ధ్వేవబలాద్దేవేననీయతే,, ఇత్యాది ప్రమాణాదితి భావః — నియత క్రమేతి వాపాఠః - తదావృత్తేర్విశేషణమ్- ఏవంతర్హి ప్రపన్నైః కామచారైర్భవితవ్యమిత్యత్రాహ. పరమిహేత్యాదినా- ప్రపన్నానామపి యావచ్ఛరీరపాతం శాస్త్రవశ్యత్వాన్నిషిద్ధానుష్ఠానేచ “ఆజ్ఞాచ్ఛేదీ మమద్రోహీ మద్భక్తోపి న వైష్ణవః । మనీషీ వైదికాచారం మనసాపి న లంఘయేత్” ఇతి.

సా-వి—అకృత్యవత్, పాపతుల్యం-ప్రహీణం, త్యక్తం-వపుర్వృత్తిః, పూర్వశరీరరక్షణార్థం జీవనం-పూర్వైః కృతైః, ప్రాచీనసుకృతైః-నియతక్రమా, అవశ్యంభావినీ-అతః పుత్రాదివ్యాసంగో నాస్తీతి భావః. తర్హి కింతూష్ణీం స్థాతవ్యమిత్యత ఆహ - పరమిహేతి. ఇహ, అస్మిన్ జగతి- పరం, ప్రపత్త్యనంతరం - యద్వా, పరం, అనుపాత్యర్థం. “విభోరాజ్ఞాసేతుః- శ్రుతిస్మృతిర్మమైవాజ్ఞా” ఇత్యుక్త మర్యాదా- బుధైః, ప్రపన్నైః- అనుపాల్యః.

సా-సం—ప్రహీణం, పరిత్యక్తమ్- పూర్వం కృతైః కర్మభిర్నిష్పన్నం- నియతిక్రమాత్, భగవత్కృపాక్రమాత్- ఇహ, సంసృతౌ వర్తమానైః బుధైః, శ్రుతిస్మృతి కోవిదైః. పరమ్, కేవలమ్. ఆజ్ఞాసేతుః

శ్లో.— ... రనుపాల్యతే ॥ ౩౧ ॥

ఇతికవితార్కికసింహస్యసర్వతంత్రస్వతంత్రస్యశ్రీమద్వేంకటనాథస్యవేదాంతాచార్యస్యకృతిషు
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే కృతకృత్యాధికార స్త్రయోదశః.
శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ.— స్మృత్యుక్త సదాచారపద్ధతిరేవ పరిపాల్యతే ఎన్నై॥౩౧॥
ఇతిశ్రీసారదీపికాయాం కృతకృత్యాధికార స్త్రయోదశః.

సా-స్వా.— అను, పశ్చాత్. ఉపాయోత్తరకాలం. పాల్యతే, సంరక్ష్యతే. ఇతినాతేస్వరూపజ్ఞానానవధికారికు- ఆజ్ఞాతిక్రమత్తిల్ ‹‹ఏవం విలంఘయన్ మర్త్యో మర్యాదాం వేదనిర్మితామ్। ప్రియోపిన ప్రియోసౌమే మదాజ్ఞా వ్యతివర్తనాత్ ; ఇహైవైషాంకేచి దుపప్లవా భవంతి›› ఎన్కిఱ పడియేస్వామ్యభిమతాను వర్తన రూపపురుషార్థ హానిమాత్రమన్నిక్కే- యథోచిత దండనరూప బాధకముమ్ వరుకైయాలే భగవ దాజ్ఞాపరి పాలనమవశ్యం కర్తవ్యమెన్ఱు కరుత్తు.

ఇతి శ్రీమదాత్రేయకృష్ణార్యసుతేనతచ్చరణాంబుజచంచరీకేణశ్రీమద్వేదాంతరామానుజ
యతీన్ద్రమహాదేశికకటాక్షలబ్ధవేదాన్తరహస్యజాతేనగోపాలదాసేన
విరచితాయాముత్తరసారాస్వాదిన్యాంకృతకృత్యాధికార స్త్రయోదశః.

సా-ప్ర.— సోపినలంఘయేత్ ,, దిత్యాదిశ్రుతిభిః ప్రత్యవాయావగమాచ్చ నియమ ఇతి భగవత ఆజ్ఞారూప సేతుః, మర్యాదా. పరం, కేవలమ్, పరిపాల్యతఇత్యర్థః ॥౩౨॥
ఇతిశ్రీ సారప్రకాశికాయాం కృతకృత్యాధికార స్త్రయోదశః.

సా-వి.— ల్యతే, సంరక్ష్యతే- ఆజ్ఞానుజ్ఞాకైంకర్యేణ కాలయాపనంకుర్వంతీతిభావః॥౩౧॥
ఇతిశ్రీసారవివరిణ్యాంకృతకృత్యాధికార స్త్రయోదశః.

సా-సం.— ఆజ్ఞాసిద్ధోధర్మః. అనుపాల్యతే, ప్రతిదిన మనుష్ఠీయతే ॥౩౧॥
ఇతిశ్రీసారప్రకాశికాసంగ్రహేకృతకృత్యాధికార స్త్రయోదశః.

శ్రీయై నమః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారః.

మూ — స్వరూపో

సా- దీ — చతుర్దశేస్యధన్యస్య స్వరూపోపాయ సిద్ధిషు।స్వనిష్ఠాయాంఅభిజ్ఞానం దర్శ్యతే హేతుభిర్నిజైః॥

సా - స్వా — ఇప్పడి పూర్వాధి కారత్తిలే ముక్త తుల్య నాయుపాయ పూర్తియాలే కృత కృత్యనెన్ఱుమ్, పురుషార్థ పూర్తియాలే కృతార్థనెన్ఱుమ్, కొణ్డాడప్పట్టిరుక్కుమివ్వధి కారిక్కు పరైరి పరిభవాది ప్రసక్తియిల్ విషాదముమ్ పరవిషయత్తిల్ హింసాభిరుచియుమ్, మరణహేతు చోర వ్యాఘ్రాది దర్శనత్తిలతి భీతియుమ్, తన్నివృత్త్యర్థముపాయాంతరాన్వేషణముమ్, ఇతర పురుషార్థ లాభాలాభఙ్గళిల్ హర్షశోకఙ్గళుమ్, శరీర పోషణైక ప్రయోజనాభిసంధి పూర్వక ప్రవృత్తియుమ్, ప్రత్యక్ష సిద్ధమాకత్తోత్తుకైఇతు విరోధియాతో? ఇప్పడి బహుచ్ఛిద్రముడైయ వధికారిక్కు ముక్త తుల్యతాదికళ్ ఎఙ్గనే? స్వరూపోపాయ పురుషార్థఙ్గళిలే నిష్ఠై యిల్లాత వధికారిక్కు ఇచ్ఛిద్రమ్ సంభావితాలుమిన్నిష్ఠై యుడైయ వధికారిక్కు ఇతు సంభావిత మన్ఱెన్నిల్? నిష్ఠైయావతు; స్వరూప మేవముఖ్యాతమ్, ఉపాయ ఏవ ముఖ్యాతః. పురుషార్థ ఏవ ముఖ్యాతః ఎన్కిఱ నిశ్చయమన్ఱో? ఇన్త నిశ్చయ పూర్వకమాక వుపాయానుష్ఠానమ్పణ్ణిన వధికారిక్కు పూర్వోక్తచ్ఛిద్రఙ్గళ్ ప్రత్యక్ష సిద్ధఙ్గళన్ఱో? కేవల మిన్నిశ్చయ ముడైయవ పూర్ణాధికారిక్కు ఇచ్ఛిద్రఙ్గళ్ ప్రత్యక్షసిద్ధఙ్గళానాలుమ్ వక్ష్యమాణ కార్య విశేషోత్పాదన పర్యంత యథావస్థిత స్వరూపోపాయ పురుషార్థ విషయ శాస్త్ర శ్రవణ మనన నిరంతరాభ్యాసావృత్తి జనిత పూర్వోత్తర కాలానువర్తమాన దుర్వాది ప్రణీత కుయుక్త్యన్విత శఙ్కాకళఙ్కురాసహ స్వరూపాదిత్రితయ విషయ నిశ్చయ విశేష రూప స్వరూపాది నిష్ఠై యుడైయ వధికారిక్కు ఇవ్విపరీతచ్ఛిద్రఙ్గళుదియాతెన్ఱిలానాలు మిన్నిశ్చయవిశేష మిచ్ఛి

సా-ప్ర — నైర్భర్యోపపాదకతయా కృతకృత్యత్వస్య జ్ఞాతవ్యత్వాత్తదుక్త్వా తజ్జ్ఞాన జనకతయా స్వరూ

సా-వి — ఏవం నైర్భర్య హేతుభూతయా కైంకర్య పరంపరయా కృతకృత్యత్వానుసంధానముక్త్వా భగవదనన్యార్హ శేషత్వ పారతంత్ర్యాది విశిష్ట స్వరూపనిష్ఠా జ్ఞానం స్వతంత్ర స్వామ్యభిమత కైంకర్య ప్రవృత్తౌ ప్రతికూలాచరణ నివృత్తౌచ హేతుః పరమ పురుషార్థతయావగత భాగవతపర్యంతభగవత్కైంకర్య

సా- సం — ఇత్థం పూర్వాధికారే కృతకృత్యతా నిరూపణ ముఖేన స్వరూపోపాయ ఫలేషు నిష్ఠాకార్యాభవతి -

మూ—— పాయార్థేష్వ వితథనివిష్ట స్థిరమతే

సా - దీ —— మోక్షమ్ కిట్టుకిరతుక్కు హేతుకళాన పరపరిభవాదిషువిషాదాభావాదియుమ్, భగవద్వ్యతి రేక తజ్జ మలరెన్నుమ్ బుధ్యాదికళుమ్, దేహయాత్రాదికళిల్ కర్తృత్వలరుకై ఇత్యాదియుమాకిరలింగఙ్గళాలే వ్యధికారికు స్వస్వరూపోపాయ పురుషార్థఙ్గళిల్ అవితథ నివిష్ట స్థిర మతిత్వ మాకిర స్వనిష్ఠై యిను యవఖ్జ్ఞానం సుప్రాపమెనిరార్ ముతల్ శ్లోకత్తాల్. స్వరూపేతి. స్వస్వరూపే, ప్రపత్తి రూపోపాయ కైంకర్య రూప పురుషార్థేచ. అవితథం యథార్థం నివిష్టా స్థిరా మతిర్యస్య తస్యాధి కారిణః

సా-స్వా—— ఛిద్రఙ్గళుక్కు ప్రతిబంధకమాకమాట్టుమో? ఇచ్ఛిద్రఙ్గళనిష్టసాధనఙ్గళెన్కిర బుద్ధియాతల్ నమ్ముడైయ అధికార విరుద్ధఙ్గళెన్కిర బుద్ధియాతలన్నో? ప్రతి బంధికై యాక లావతు; వక్ష్యమాణ కార్య విశేషలింగఙ్గళాలే తత్కారణభూత స్వనిష్ఠా రూప స్వాధి కార నైశిత్త వధి కారికు స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్త్వా స్వాధి కార విరుద్ధత్వ జ్ఞాన ముఖేన ఛిద్ర ప్రసక్తియిల్ లజ్జోత్పాదన మ్పణ్ణికొణ్డు ఛిద్రఙ్గళై ప్రతిషేధిక్కు మెన్నిలిప్పడి ప్పట్ట నిష్ఠాత్రయత్తుక్కుమ్ ప్రత్యేక మను మాపక తత్తద సాధారణ కార్య భూతా స కీర్ణ సమీచీన లింగందుర్లభ మన్నో? ఇత్యాది శంకైయై యిన్త వధి కారత్తాలే పరిహరిక్క క్కాలి ద్య శ్లోకత్తాలే శఙ్కా పరిహారత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ - స్వరూపోపాయేతి - స్వరూపమ్, వక్ష్యమాణ చిద్రైవలక్షణ్యాది స్వాత్మస్వరూపమ్ - ఉపాయః, వక్ష్యమాణరహస్యత్రయప్రతి పాద్య ప్రపత్తిః- అర్థః అర్థ్యత ఇతి వ్యుత్పత్యా మోక్ష రూప పరమ పురుషార్థః - ఏతేషు విషయేషు అవితథం, నవిద్యతే వితథమ్ అనృతంయథా భవతి తథా - నివిష్టా, యథావస్థితా కార విషయిణీ - స్థిరా, ఉపాయానుష్ఠానోత్తర కాలే వ్యను వర్తమానా- కుయుక్తిభిః ప్రతి బంధానర్హా - మతిః, నిశ్చయ విశేషః యస్య సః.

సా-ప్ర—— పోపాయ పురుషార్థేషు స్వనిష్ఠాజ్ఞాతవ్యేత్యభిప్రేత్యాహ-స్వరూపోపాయేత్యాది- పర్యవసన్నస్వరూపత్వేన ప్రమాణైర్బోధితయోర్భాగవత పర్యంత భగవద నన్యార్హ శేషత్వతథాభూత పారతంత్ర్యయోః కాష్ఠా భూతోపాయత్వేనావగతే భగవతి పురుషార్థతయా ప్రమాణావగతే భాగవత పర్యంతకైంకర్యేచా వితథమ హృదయత్వం విహాయ సహృదయత్వం యథా భవతితథాని విష్టాయథోక్త తద్విశేషణ విశిష్టతయా ఏతాన్విషయీ కుర్వంతీ. స్థిరా, పశ్చాదపి యావత్కాలం తత్రైవ విషయీ కర్తుం యోగ్యా

సా - వి —— రూపపురుషార్థనిష్ఠాజ్ఞానంప్రాప్యాంతర వైరాగ్యద్వారాతదుపాయ నివృత్తౌ హేతుః ఉపాయ నిష్ఠాజ్ఞానం మోక్షోపాయ నివృత్తౌ హేతురితి కృతార్థత్వ హేతుత్వేన ఉపాయ నివృత్తిద్వారా కృత కృత్య తా హేతుత్వేనచ స్వరూపోపాయ పురుషార్థ నిష్ఠాజ్ఞాన మావశ్యక మిత్యాహ - స్వరూపేతి. స్వరూపోపాయార్థేషు. అవితథం, అవిసంవాదం. నివిష్టా, శాస్త్రోక్తప్రకారేణ తత్తద్విశేషణ విశిష్టతయాస్వరూపోపాయ పురుషార్థా న్విషయీకుర్వతీ. స్థిరా, యావజ్జీవం పశ్చాదపి తత్రైవ ప్రసరంతీ మతిర్యస్య పురు

సా-సం—— అథస్వస్యతన్నిష్ఠాపరిజ్ఞానోపాయంతత్పరిజ్ఞానఫలంచప్రసజ్గా న్నిరూపయితుమధికారాంతరమారభమాణః ప్రతిపాద్యం సంగృహ్ణాతి- స్వరూపేతి- అర్థః, పురుషార్థః, మతేరవిత థత్వంయాథార్థ్యం. నివిష్టత్వం, యావద్ధర్మాన్విత తయాధర్మిణ విషయకత్వమ్. స్థిరత్వమ్, అచలత్వమ్, ఏతేన నిష్ఠా

మూ — స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానంసు [గమ] భగమపవర్గాదుపసతాత్ । ప్రథిమ్నాయస్యా (దౌ) శ్రౌప్రభవతివినీత

సా - దీ — స్వనిష్ఠా భిజ్ఞానం, స్వస్య స్వరూపాదిషు నిష్ఠాయా స్థితే రభిజ్ఞాన మస్తీతి జ్ఞానమ్, ఉపసత్తా దపవర్గాత్, అపవర్గో వనతిసూచకైరి పరపరిభవా దిషవిషాదా భావా దిభిః. సుగమం, సుఖేనప్రాప్తుం శక్యం - స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానత్తుక్కు ప్రయోజన మెతెన్న వరుళి చ్చెయ్కిరాన్ . ప్రథిమ్నేతి - యస్య, స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య- ప్రథిమ్నా, వృ ద్ధ్యా - అయం, ప్రపన్నాధికారీ. ఆదావేవ వినీతస్సన్.

సా - స్వా — తథా భూత స్యాధి కారిణః అపి తత్ర నిష్టి స్థిరమతిత్వ రూపస్య నిష్ఠాయాః అభిజ్ఞానమ్, అభిజ్ఞాయతే నే నేత్యభిజ్ఞానమ్. తత్కార్యతయా తదనుమాపక సమీచీనలింగజాతం. యద్వా నిరుక్త స్వనిష్ఠాయా అభిజ్ఞానం తత్కార్య సమీచీన లింగ్గైరను మితి రూప నిశ్చయః- ఉపసత్తాత్, జన్మాంతర వ్యవధానమంతరేణ ఏతద్దేహావసాన ఏవాపవర్గోభవిష్యతీతి బుద్ధిస్థ తయా సమీప స్థితాదపవర్గాత్ . సుభగమ్, భవిష్యదపవర్గాపేక్షయాపిసంసారదశైయిలి నిస్స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానదశై యత్యన్తభోగ్యయానపడి యాతేఇవ్వధికారికు ముక్తతుల్యరైకూడు మెన్నుకరుత్తు-సంసారదశైయిల్ రాగద్వేష దుఃఖాది కంసంభావితమాయిరుక్కవి న్నస్వనిష్ఠాభిజ్ఞానదశైక్కు-అపవర్గాపేక్షయా భోగ్యత్తై యెజ్ఞనేయెన్నవి న్నస్వనిష్ఠాభిజ్ఞానత్తుక్కు స్వభావతచ్ఛిద్రనిరాసకత్వత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్. ప్రథిమ్నేతి- యస్య,స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య-ప్రథిమ్నా, స్వనిష్ఠాంప్రతి కార్యతయాసమీచీనలింగత్వప్రభావేనేత్యర్థః-యద్వా,స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్యసమీచీన లిఙ్గజనితత్వప్రభావేనేత్యర్థః- అసౌ,ప్రపన్నాధికారీ.ఆదావేన్కి-అపాఠ త్తిల్ అసావిత్యధ్యాహార్త . అసా వాదా వేవ. వినీతస్సన్, వినయ

సా-ప్ర— మతిర్యస్యేతి స్యేత్యర్థః - ఏతాదృశబుద్ధేర్వా భరన్యాసానంతరమపి కర్తవ్యత్వేకథంకృతకృత్యతేత్యత్రాహ.సుభగమితి అత్యంత భోగ్య మిత్యర్థః- స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య భరన్యాస ఫలత్వా త్కృతకృత్యత్వ ముపపద్యత ఇతిభావః. యస్య, స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య. ప్రథిమ్నా, దార్ఢ్యేన. ఆదౌ, వినీతః. భర

సా - వి — యస్య.స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానం,స్వస్యనిష్ఠాభగవదనన్యార్హ శేషత్వపారతంత్ర్య విశిష్ట తయా ప్రమాణప్రతిపన్నే స్వరూపే యుక్త్యాదిభిః మిపరీత ప్రకారతాధ్యవసాయోత్పాదనానర్హత్వ రూపా. ఉపాయే స్వతంత్రోపాయతయా ప్రమాణావగతే భగవద్వ్యతిరిక్త యుక్త్యాదిభిః ఉపాయత్వ నిర్ణయోత్పాదనానర్హత్వ రూపా.పురుషార్థే పురుషార్థతయా ప్రమాణావగత భాగవత కైంకర్య పర్యంత భగవత్కైంకర్య వ్యతిరిక్తే యుక్త్యాదిభిః పురుషార్థత్వా ధ్యవసాయోత్పాదనానర్హత్వ రూపా.తస్యా అభిజ్ఞానం, ఏతాదృశా నర్హత్వం మమాస్తీతి జ్ఞానం.ఉపసత్తాత్,సామీప్యాదపవర్గాత్. సుభగం,ప్రాప్తమోక్షాదప్యత్యంత భోగ్యమిత్యర్థః. తాదృశ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానమానందహేతుర్భవతీతిభావః. అనర్థపరిహారాయాపీదం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానంభవతీత్యాహ. యస్య,స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య.ప్రథిమ్నా, సామర్థ్యేన.వినీతః,ఆచార్యై

సా -సం— శబ్దార్థో వివృతో భవతి- స్వనిష్ఠా, స్వరూపాది త్రయ విషయిణీ నిష్ఠా - ఏతస్యాఅభిజ్ఞానం అపవర్గాదుపసత్తాత్- అపవర్గోపసత్తాత్ , అపవర్గాసన్నాత్. విషాదాది కళత్తిరుక్కైయుమిత్యాది అన్వో అద్వైయాళ్జళాలే ఇత్యంతోక్తాద్ధర్మాపవర్గాత్ - సుగమమ్, సుష్ఠుంజ్ఞాతుం శక్యమిత్యర్థః. సుభగమితి పాఠే, అపవర్గోపసత ధర్మవర్గ ఫలకత్వాత్స్వస్యాన్యేషాంచ మనోహర మిత్యర్థః. యస్య, స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య ప్రథిమ్నా, అతిశయేన.

మూ— ఇప్పడితనక్కు నిష్ఠైయుణ్డెన్ఱు తానఱియుమ్బడియెజ్గనేయెన్నిల్ పరరాలే పరిభవాదిగళుణ్డామ్బోతు

సా-దీ— స్వరూపోపాయోపేయేషు ఎన్గిఱ శ్లోకత్తిల్ శొన్న స్వరూపాదికళిల్ తనక్కు నిష్ఠై యుణ్డెన్ఱఱియలా
మ్బడియై ప్రశ్నపూర్వకమాక వెళియిడుకిఱార్. ఇప్పడి తనక్కిత్యాదియాల్. నిష్ఠై, దృఢాధ్యవసాయం. ము
న్సొన్న స్వరూప నిష్ఠాభిజ్ఞాన హేతుకళై క్కాట్టుకిఱార్. పరరాలే ఇత్యాదియాల్. పర పరిభవాదికళిల్

సా-స్వా— నిష్ఠానుమాపకసమీచీనలింగమ్ దుర్లభమన్ఱో? పరైరిపరిభవాదికళిల్ విషాదాభావాదికళుమ్, చో
ర వ్యాఘ్రాది దర్శనత్తిల్ భయ రాహిత్యము మితర పురుషార్థ లాభాలాభజ్గళిల్ హర్ష శోక రాహి
త్యముమ్ లింగమెన్నిల్ పర పరిభవాది కళిల్ విషాదాభావాది కళివ్యుపాయ నిష్ఠా లింగమన్ఱె? వ్యాఘ్రాది
దర్శనత్తిల్ భయము మననుష్ఠితోపాయనుక్కు స్వరూప నిష్ఠా విరోధి యల్లామైయాలే తద్రాహిత్యమ్
స్వరూప నిష్ఠాలింగమన్ఱె? ఇతర పురుషార్థ లాభాలాభజ్గళిల్ హర్ష శోకముమ్ ముముక్షువుక్కు విరు
ద్ధమల్లామైయాలే తద్రాహిత్యముమ్ స్వరూప నిష్ఠా లింగమన్ఱె? ఎన్గిఱ వభిప్రాయత్తాలే శంకిక్కిఱార్.
ఇప్పడి తనక్కు నిష్ఠైయుణ్డెన్ఱు తానఱియుమ్బడి యెజ్గనే యెన్నిలితి. ప్రథమం ప్రథమ రహస్య క్రమత్తై
యనుసరిత్తు స్వరూప నిష్ఠా లింగజ్గళై క్కాట్టుకిఱార్. పరరాలే ఇత్యాదినా.

సా-ప్ర— నను కాష్ఠాభూతోపాయతయాఽవగత భగవద్వ్యతిరిక్తే యుక్త్యాదిభిరుపాయత్వనిర్ణయోత్పా
దనానర్హత్వ రూపాయా ఉపాయేస్వనిష్ఠాయాః కృతకృత్యత్వానుసంధానద్వారా నైర్భర్య ప్రతిష్ఠాపక
త్వేపి భాగవత పర్యంత భగవదనన్యార్హ శేషత్వ పారతంత్ర్యాది విశిష్టతయా ప్రమాణ ప్రతిపన్నే స్వ
రూప విషయే యుక్త్యాదిభిర్విపరీత ప్రకారకాధ్యవసాయోత్పాదనానర్హత్వ రూప స్వరూ
పనిష్ఠాయాః పరమ పురుషార్థతయావగత భాగవత పర్యంత భగవత్కైంకర్యవ్యతిరిక్తే పురుషార్థ
త్వాధ్యవసాయోత్పాదనానర్హత్వరూప పురుషార్థ నిష్ఠాయాశ్చ జ్ఞానస్యతుక ఉపయోగ ఇత్యత్ర స్వరూప
నిష్ఠాయాః శేషత్వ పారతంత్ర్యాది స్వరూప జ్ఞానద్వారా స్వతంత్ర స్వామ్యభిమత కైంకర్యేషు ప్రవృత్తేః ప్రతి
కూలాచార నివృత్తేశ్చ హేతుత్వాత్పురుషార్థ నిష్ఠాయాశ్చ ప్రాప్యాంతరే వైరాగ్యద్వారా తదుపాయే
భ్యో నివర్తకత్వాచ్చార్థాత్ కృతకృత్యత్వ బోధనద్వారా నైర్భర్యప్రతిష్ఠాపకత్వమస్త్యేవేత్యుపాయ
పురుషార్థనిష్ఠాయా హేతుభూతాయాస్స్వరూపనిష్ఠాయా జ్ఞాపకాన్ప్రథమమాహ. ఇప్పడితనక్కు ఇత్యాదినా

సా-వి— నన్వనన్యార్హ శేషత్వ పారతంత్ర్యాదివిశిష్ట స్వరూపాది జ్ఞానే చాలయితుమశక్యత్వం హి నిష్ఠా- సా
చ స్వరూప సత్త్వేవానుకూల్య ప్రవృత్త్యా హేతుర్నతత్ జ్ఞానమితి చేత్సత్యం. ఏతాదృశ స్వరూపాది జ్ఞానవ
త్త్వమాహం విపరీతాధ్యవసాయోత్పాదనానర్హ్యాస్మీతి ప్రతిసంధానాద్విపరీతాధ్యవసాయో
త్పత్త్యభావేన అనర్థ ప్రసక్తిర్మమ నభవతీతి నిశ్చయ సంభవేనానర్థ ప్రవృత్తే దూరత ఏవా
పాస్తత్వమిత్యత్ర తాత్పర్యాత్ - అతఏవ స్వనిర్భరత్వానుసంధాన పర్యవసాయ్యానంద ఏ
వ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య ఫలమితి అపవర్గాత్సుభగమిత్యుక్తం. ప్రథమం స్వరూపే స్వస్య నిష్ఠాస్తీతి జ్ఞానం ప్ర
శ్నపూర్వకం విశదయతి. ఇప్పడీతి. పరరాలే పరిభవజ్గల్ ఉణ్డామ్బోతు, పరిభవోత్పాద సమయే.

సా-సం— ఇత్థం సంగ్రహీతం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన ప్రకారం క్రమేణ వివృణోతి, ఇప్పడీత్యాదినా-

మూ — స్థగయితుం గభీరాన్దుష్పారాన్ గగనమహతశ్ఛిద్రనివహాన్ ॥ ౩౨ ॥

సా - దీ — గభీరాన్, అతిగహనాన్. దుష్పారాన్, దుస్సమాధానాన్ . గగనవన్మహత శ్ఛిద్రనివహాన్, అన్యాభిగమనాన్యోపాదానాన్యయజనాన్యశాస్త్రపఠనాన్యచింతనాదీన్ - స్థగయితుం, పరిహర్తు మిత్యర్థః - సమర్థో భవతీతి తత్సుగమ మిత్యన్వయః - సుప్రాప మేనైక ॥ ౩౨ ॥

సా-స్వా — విశిష్టస్సన్ . అప్రగుణవృత్తిరపథ్యపరాఙ్ముఖః కృపణచిత్తహరైర్వ్యసనగ్రహైః । అయమపత్రపతేని రుపప్లవః పరగత్రైరపి దృష్టపరావరః ,, ఎన్కిఱపడియే యిప్పడిప్పట్ట కార్య్య విశేష పర్యంతమాన స్వరూపాది నిష్కైమై యుడైయ నమక్కు పరపరిభవాది కళిల్ క్లేశప్పడుకిఱతువుమ్, భయస్థానఙ్గళిలే భయప్పడుకిఱతువుమ్, అన్యాభిగమనాన్యార్థనప్రవృత్త్యన్యయజనాన్యనామసంకీర్తనాన్యచిన్తనాది కళ్ పణ్ణుకిఱతువుమ్, స్వరూపవిరుద్ధతయాత్యంతావద్యావహమెన్ఱు లజ్జావినీతనాయ్ క్కొణ్డిరున్తపడి. గభీరాన్, అగాధాన్ అగాధఙ్గళాకిల్ తత్తత్పురుషార్థ సమ్పాదనత్తాలే పూరణమ్పణ్ణలాకాతో ? ఎన్నదు షూరానితి - ప్రతిసమాధానాది కళాలే ఉత్తరోత్తరాధికారా జనకతయా తృప్త్యవహఙ్గళ్ ఎన్నపడి . ఛిద్రమల్పమాకిల్ పూరణ సంభావనై యుణ్డు - అతువేయిల్లై యెనిఱాల్ . గగన మహత ఇతి . గగనవన్మహత్తాన పడియాలే గగనవ దేవ పూరణ సంభావనా రహితఙ్గళ్ ఎన్నపడి. ఛిద్ర నివహాన్, అతువుమొట్ట్రైయన్ఱు - అనంత చ్ఛిద్రఙ్గళ్ ఎన్నపడి . ఏవం భూతానప్యచ్ఛిద్రానపి. స్థగయితుమ్, ఆచ్ఛాదయితుమ్. ఏవమ్భూతానప్యచ్ఛిద్రాపేక్షయాపి స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య పృథుత్వేన తేనాచ్ఛాదయితుం ప్రభవతి, సమర్థో భవతీత్యర్థః . ఆకైయాలిప్పడిప్పట్ట స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానమతి మహతామపి ఛిద్రాణాం నిరాసక్షమమాకైయాలే ఇస్త్త వధికారియై ముక్త తుల్యనాక కొణ్డాడక్కడవై యిల్లై యెన్నపడి. ॥ ౩౨ ॥

ఇప్పడి స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానత్తై నకురుణ్డాకి లన్నో లజ్జాపురస్సరమాక ఛిద్ర నిరాస మణ్ణావతు, స్వ

సా-ప్ర — వ్యాసానంతరకాలే ఆగామినో మహతో బాధక వర్గాన్యాభిగమనాన్యార్థనోపాదానాన్యవాచకీర్తనాన్య చింతారూపచ్ఛిద్ర నివహానస్మిషిద్ధకామ్య ప్రవృత్తి విశేషానతిలంఘయితుం శక్నోతి. అతస్స్వనిష్ఠానుసంధానం కార్యమిత్యర్థః ॥ ౩౩ ॥

సా-వి — రేతాదృశజ్ఞానవత్తయా శిక్షితః ప్రపన్నః. గభీరాన్, ఏతావత్ప్రమాణా ఇతి జ్ఞాతుమశక్యాన్ భయంకరా ఇతి భావః. దుష్పారాన్, ప్రతివిధాతుమశక్యాన్. గగనమహతః, అతివిస్తీర్ణాన్. ఛిద్ర నివహాన్, అన్యాభిగమనాన్యార్థనోపాదానాన్యచింతాది రూపాన్. అన్యోపాయ పరిగ్రహాది రూపాన్. అనుకూలానాచరణ ప్రతికూలాచరణ రూపాంశ్చ. ఆదౌ, ఉత్పత్తి కాల ఏవ. స్థగయితుం, ఆచ్ఛాదయితుం. ప్రభవతి అనర్థా యథా నోత్పద్యేరన్ తథా కర్తుం శక్నోతీత్యర్థః ॥ ౩౨ ॥

సా-సం — గభీరాన్, ఇయత్తయా దురవధారణాన్. దుష్పారాన్, అసకృదనుష్ఠేయ పర్యాప్తాన్. గగన మహతః, గగనవత్సర్వవ్యాపకాన్. ఛిద్ర నివహాన్, నిష్ఠావిరోధి కామాదిరూపారిషడ్వర్గాన్. వినీతః, శాంత్యాద్యాత్మ గుణోపేతః. ఆదౌ, కామాది విషయకయత్నోత్పత్తేః పూర్వమేవ. స్థగయితుం, ప్రతిరోద్ధుం, నివర్తయితుం వా. ప్రభవతి, సమర్థో భవతి ॥ ౩౨ ॥

మూ—తన్ దేహాదికళైప్పఱ్ఱి పరిభావకర్ శొల్లుకిఱ కుత్తఙ్గళ్ తన్ స్వరూపత్తిల్ తట్టాతపడి కణ్డువిషాదాదికళ్ అఱ్ఱిరుక్కైయుమ్, "శప్యమానస్యయత్పాపంశపన్తమధిగచ్ఛతి", ఎన్గిఱపడియే పరిభవాదికళాలే తన్ పాపత్తై వాఙ్గిక్కొళ్ళుకిఱ మతికేడరైప్పఱ్ఱి "బద్ధవైరాణిభూతాని ద్వేషంకుర్వంతి చేత్తతః। శోచ్యాన్యహోతిమోహేన వ్యాప్తానీతి మనీషిణా। ఆత్మద్రుహమమర్యాదంమూఢముజ్ఝితసత్పథమ్। సుతరామనుకంపేత నరకార్చిష్మదింధనమ్", ఎన్గిఱపడియే కణ్డపురణ్డకృపైయుమ్, "అమర్యాదఃక్షుద్రః", ఎన్గిఱ శ్లోకత్తాలుమ్ "వాడినేన్ వాడి", ముతలాన ఆழ్వార్కళ్ పాశురఙ్గళాలుమ్ తనక్కనుసన్ధేయమాక ఉదాహరిత్త

సా-దీ—విషాదాభావముమ్, అమ్మో ఇవన్ కెట్టుప్పోకిరానెన్గిఱ కృపైయుమ్, స్వదోషఙ్గళైమఱవాతపడి పణ్ణినానెన్గిఱ ఉపకారస్మృతియుమ్, కర్మానుగుణమీశ్వర ప్రేరితరాయ్ పణ్ణుకిరార్కళెన్నుమ్ నిర్వికారచిత్తతైయుమ్, ప్రారబ్ధకర్మాణామ్ కழికిఱతెన్ఱు సంతోషముమ్, స్వరూపనిష్ఠాభిజ్ఞాన హేతుక్కళెనిఱరార్ - పెరరాలె ఇత్యాది మహావాక్యత్తాల్. విషాదాభావాదికళిల్ హేతువాన పరమార్థానుసంధానత్తైక్కాట్టుకిరార్. తన్ దేహాదికళై ఇత్యాదియాల్. విషాదాది యెన్ఱు కోపాది ఆదిశబ్దార్థం. అవర్కళ్పక్కల్ కృపైక్కు హేతువై క్కాట్టుకిరార్. శప్యమానస్యే త్యాదియాల్. అన్యోన్యం బద్ధవైరాణి. యద్వా, స్వస్మిన్ బద్ధవైరాణి. తతః అన్యోన్యస్మిన్ స్వస్మిన్వా ద్వేషం తత్కార్య ద్రోహంవా కుర్వంతిచేత్ అహో అతిమోహేన వ్యాప్తానీ మానీతి మనీషిభిశ్శోచ్యాని, శోచయితుం యోగ్యాని భవంతి ఎన్నై. ఆత్మద్రుహమితి, స్వస్వరూపాదిషు మూఢం. తతఏవోజ్ఝిత సత్పథం. తతఏవామర్యాదం. అతస్స్వద్రోహిణం అత ఏవ నరకాగ్నీంధన భూతంనరం విద్వాన్ భృశమనుకంపేత, అనుగృహ్ణీయాదెన్నై. కణ్డపురణ్డ, ఉద్వేలమాన. ఇని ఉపకారస్మృతిపణ్ణుమ్ ప్రకారత్తైక్కాట్టుకిరార్. అమర్యాదఃక్షుద్ర ఇత్యాది

సా-స్వా—కుత్తఙ్గళ్ కుహూపిత్వానభిజాతత్వాదికళ్- మతికేడర్, బుద్ధికెట్టవర్. శోచ్యానియెన్గిఱ తు పరదుఃఖదుఃఖిత్వపరమాయ్ ఉత్కలపరదుఃఖాసహనరూపకృపాపరమ్ - ఆత్మద్రుహం, పరపరివాదేన స్వస్యానర్థజనక పాపసంపాదకనాకైయాలే ఆత్మద్రోహియెన్ఱు కరుత్తు - అపవాది విషయత్తిల్ లోకత్తిల్ అసంభావితైయాకైయాలేకృపైకణ్డపురణ్డ తెన్ఱపడి- ఇప్పడిప్పట్ట పాపిష్ఠవిషయత్తిల్నిగ్రహం ప్రాప్తమాయిరుక్కకృపైపణ్ణినాల్ శాస్త్రాతిక్రమంవారాతోవెన్న బద్ధవైరాణీత్యాదివచనోపాదనమ్ -

సా-ప్ర—కణ్డపురణ్డ, కూలోల్లంఘినీ. యథానదీనా ముత్కలత్వావస్థాయామవిషయవృత్తిత్వం భవేత్తద్వల్లోకమర్యాదయా కృపావిషయత్వాయోగ్య పరిభావకేపి జాయమాన కృపావత్వంచ "వాడినేన్ వాడి

సా-వి—కుత్తఙ్గళ్, దోషాః- "రండాపుత్ర" ఇత్యాదిదూషణానిశరీరంప్రత్యేవఏతేదోషాః- తన్స్వరూపత్తిల్, ఆత్మస్వరూపే. తట్టాతపడికణ్డు, అప్రసక్తత్వప్రకారంవిచార్య. రండాత్వంశరీరధర్మః- పుత్రత్వంచశరీరధర్మః. అతస్తత్ప్రసక్తహానిరాత్మనో నాస్తీతి విచార్య. విషాదాదికళై అఱ్ఱిరుక్కైయుమ్, విషాదాదీన్ ఛిత్వావస్థానం. వాఙ్గిక్కొళ్ళుకిఱ, స్వీకుర్వాణాన్. మతికేడరైప్పఱ్ఱ, బుద్ధిభ్రష్టాన్ప్రతి - శోచ్యానీతి, అతిమోహేన వ్యాప్తానీతి మనీషిభిశ్శోచ్యానీత్యన్వయః. కణ్డపురణ్డకృపైయుమ్, ఉద్వేలకృపాంచ. వాడినేన్

సా-సం—విషాదోమనః క్లేశః. ఆదికశబ్దేన తత్కార్యాణి గృహ్యంతే.

మూ — దోషఙ్గళై పరివా వాదికళా లేమరవాదపడిపణ్ణినార్ కళ్ళై అఉపకారస్మృతియుమ్, ఆత్మాక్కళుక్కెల్లామ్ స్వరూపానుబన్ధియాన భగవత్పారతన్త్ర్యత్తైయుమ్, క్షేత్రజ్ఞరెల్లారుమ్ కర్మవశ్యరాయిరుక్కైయై నినైయ్యైయుమ్ పార్త్తు నమక్కుమ్ నమ్మళవిల్ పరిభవాదికళ్ పణ్ణుకిఱ చేతనరుక్కుమ్ ఉళ్ళ కర్మానుగుణమాక ఇన్నరు మిన్నిళైయాట్టుడైయ నాన స్వతన్త్ర శేషియాలే ప్రేరితరాయవర్కళ్ పరిభవాదికళ్ పణ్ణుకిఱార్ కళ్ళెన్ఱు అవర్కళ్ పక్కల్ నిర్వికార చిత్తత్తైయుమ్,

సా-దీ— "కూడియిళైయవర్ తమ్మోడు" ఇత్యాది "అవియేయుమితే యెన నినైన్తురుకి. యవరవ" రిత్యాది. "నీశనేన్ నిఱైయొన్ఱుమిలేన్" ఇత్యాది ఆదిశబ్దార్థః. నిర్వికార చిత్తతైక్కు హేతువై క్కాట్టుకిరార్. ఆత్మాక్కళుక్కెల్లామిత్యాదియాల్. ఆత్మాక్కళుక్కెల్లామ్-నిత్యముక్తాదికళుక్కుముళ్ళడ. ఇన్నరు మిన్నిళైయాట్టుడైయ నాన- ఇన్నరుకై, ప్రియప్పడుకై - అతాకిర విళైయాట్టు, స్వకర్మకృత మాకైయాల్-

సా - స్వా— మఱవాతపడి పణ్ణినారకళితి - "విపరీత మిదం స్వస్మిన్ మహిమా మోహం జనస్యై వ" ఎన్కిఱపడియే ఆత్మదోష విషయత్తిల్ వివేకిక్కుమ్ విస్మరణం సంభావిత మాకైయాలే పరివాదమ్ పరదోషమాకైయాలే "పశ్యతి పరేషు దోషాన్ సతోఽపి జనస్స్వతోఽపి నైవ గుణాన్" ఎన్కిఱ శక్తిలే విద్యమాన పరగత పరివాదాది దోషత్తిల్ కైముత్య న్యాయత్తాలే సంసార దార్ఢ్యం స్వానుభవసిద్ధమాకైయాలే తదనుబంధి స్వదోషత్తిలుమ్, సంసార దార్ఢ్య సంపాదక తయా ఉపకారకర్కళ్ పరసికమాకైయాలే స్వతంత్ర శేషియాలేఇతి- ఇప్పడిస్వతంత్ర శేషిప్రేరితత్వాల్ వైషమ్య నైర్ఘృణ్య దోషంవారాతోవెన్న నమడి. స్వతంత్ర శేషియాలేఇతి- ఇప్పడిస్వతంత్ర శేషిప్రేరితత్వాల్ వైషమ్య నైర్ఘృణ్య దోషంవారాతోవెన్న నమక్కుమిత్యాది కర్మానుగుణమాక ఇన్నరు మిన్నిళై యాట్టుడైయనాన విత్యంతం - పరివాది విషయే శ్వర ప్రేరణత్తుక్కు పరనుడైయ పాప మూల పాప ముమ్ నమ్ముడైయ పరివాద శ్రవణ మూల పాపముమ్వ్యాజ మెన్నపడి- కర్మవశ్యత్తైయుమ్ పారతంత్ర్యము మూణ్డాకిలన్నో ఇప్పడి ఈశ్వరన్ ప్రేరిక్క లావతెన్న తదుపపాదనార్థ మాక వాత్మాక్కళుక్కెల్లా మిత్యాది. నిర్వికారేతి. పూర్వం విషాదాది గళత్తిరుక్కైయుమెన్నతు స్వస్య ప్రసక్త దుఃఖ నిర్వేదాది రాహిత్యత్తై చ్చొల్లుకిరతు. అవర్కళ్ పక్కల్ నిర్వికార చిత్తత్తైయు మెన్నతు పర విషయ జిఘాంసాది వికార రాహిత్యత్తై చ్చొల్లుకిర తెన్నపడి. ఇన్నరు వినైయ్యై యుడైయవ నెత్యాది. ఇన్ను, ఆనందమ్. ఉరు మ్మడి, హర్ష మున్దాకుమ్మడి. ఇవ్విళై యాట్టు, లీలైయై యుడైయవ నెత్యాది.

సా-ప్ర— ముతలాన ప్రయోజనాంతర పరత్వే వీప్సయా కాయక్లేశాధిక్య బోధక "వాడినేన్ వాడి" ఇతి గాథాప్రభృతిభిః. ఇన్నరు మిన్నిళైయాట్టుడైయనాన, ఆనంద హేతు భూతలీలావతా-నిర్వికారచిత్తత్తైయుమ్,

సా - వి — వాడి ముతలాన, ఇత్యాదిభిరి - పాశురఙ్గళాలుమ్, వాక్యైశ్చ. మఱవాతపడి, మదీయ దోషాస్తైః కిమర్థముద్ఘాటితాః మమవిస్మృతి నస్యాదిత్యేతదర్థం ఉద్ఘాటితాఇత్యుపకార స్మృతిమిత్యర్థః శేషియాల్ నమ్మళవిల్, అస్మద్విషయే - ఇన్నరు మిన్నిళైయాట్టుడైయనాన, ఆనందహేతుభూత లీలావతా. శేషియాలే, శేషిణా. పణ్ణుకిరార్కళ్, అకుర్వన్. ఎన్ఱు, ఇతి. అవర్కళ్ పక్కల్, తద్విషయే. నిర్వికార చిత్తత్తైయుమ్, అస్మాకం పరిభావకానాంచ కర్మవశాదీశ్వర ప్రేరితాభూత్వా పరిభవంతీతి బుద్ధ్యా ఈర్ష్యా

సా-సం— ఇన్నరుమితి, లీలావినోదానుభవార్థమిత్థమ్భూతవిహారవాన్.

పూ—ప్రారబ్ధ పాపవిశేషమ్శిక్షైయుక్కిఱ అత్తైనైఅసన్తోషముమ్ నడైయాడిత్తాకిల్ ప్రథమ మధ్యమపదఙ్గళి ల్ శోధితమానవేడియే అచిద్వైలక్షణ్యాత్త్యియుమ్,

సా-దీ—పరిభావకరైవెరుక్కైక్కఱ్కిఱ ల్లై- సన్తోషత్తుక్కు హేతువైకాట్టుకిరార్-ప్రారబ్ధేత్యాది యాల్-శిక్షై యరుక్కిఱతు,శిక్షై, కణకాఱ్ల్ చ్చుమంతధనత్తిలే శేషం - ప్రథమేత్యాది-విషాదాద్యభావం నడై యాడిత్తాకి లచిద్వైలక్షణ్యాత్త్యియుడైయ తఙ్ స్వరూపత్తిల్ నిష్ఠై యుణ్డెన్నరియలామ్- కృపై నడై యాడి

సా-స్వా—న్తపడి.శిక్షైయరుక్కిఱతితి.శిక్షై, అభ్యుపగత ప్రారబ్ధాంశత్తిల్అను భూతాంశమ్పోకమీన్తవంశమ్- ‘‘ శప్య మానస్య యత్పాపం శపంత మధి గచ్ఛతి ,, త్యాది వచన త్తాలే యెన్ఱు కరుత్తు • ఇప్పడి పర పరివాదాది కళిల్ ఏషాదా భావ మ్మత లాన కార్యఙ్గ ళాత్మత్వ ప్రకారక స్వరూప నిష్ఠైక్కు మణుత్వ స్వరూప నిష్ఠైకుమ్ కార్యఙ్గ ళల్లా మైయాలే స్వరూప నిష్ఠైకుఱ లింగంగ ళాక మాట్టుమో ! ఆత్మత్వాది సామాన్య నిర్ణయ త్తుక్కు కార్య మల్లావిట్టాలుమ్ అచి ద్విలక్షణత్వ నిర్ణయాత్మక స్వరూప నిష్ఠైక్కు క్షరూపిత్వా నభి జాతత్వా ద్యచేతన ధర్మ విషయ పరి వాద త్తిల్ విషాదమ్ విరుద్ధ మాకై యాలే తదభావ క్కార్య మాకై యాలుమ్ సర్వ భూతాను కూల్యా చరణ యోగ్య జ్ఞాన వత్వ స్వరూప నిష్ఠైక్కు పరివాద పర విషయత్తిల్ ద్వేషాది కళ్ విరుద్ధఙ్గ ళాకైయాలే కృపై కార్య మాకైయాలుమ్ సర్వతో ముఖమాన వాంచన్గ స్వరూప నిష్ఠైక్కు స్వదోషవిస్మరణమ్ విరుద్ధ మాకైయాలే తత్స్మారక విషయత్తి లుపకార స్మృతి కార్య మాకై యాలుమ్, స్వతస్సర్వ సమ కర్మానురూప ఫలప్రదేశ్వరనుక్కు ఇష్ట వినియోగార్హనాప్పడి యనన్యార్హ శేషత్వ పార తంత్ర్య స్వరూప నిష్ఠైక్కు పరి భావకర్ స్వతంత్ర విషయత్తిల్ జిఘాంసాది చిత్త వికారమ్ విరుద్ధ మాకైయాలే తదభావ క్కార్య మాకై యాలుమ్, పరాధీనహిత సిద్ధిమత్వ స్వరూప నిష్ఠైకుఱ ప్రారబ్ధ పాపక్షయ రూప హిత సిద్ధి యిల్ హర్షమ్ కార్య మాకై యాలుమ్,క్రమేణ వికార్య ఙ్గళ్ స్వరూప నిష్ఠై కళుక్కు లింగంగ ళెన్ఱి లిప్పడి ప్పట్ట వాత్మ స్వరూపాది కళై స్వరూప శోధక మూల మంత్రమ్ ప్రకాశి యాతే యిరుక్క ప్రమాణ మన్ఱికే యిన్నిష్ఠై కూడు మో ? ఎన్ఱ శంకైయిల్ ప్రబల తమ మూల మంత్రమే ప్రమాణ మామెన్ఱు కాట్టానిన్ఱు కొణ్డు ఇకార్యఙ్గళాలే క్రమేణ యిన్నిష్ఠైకళై యరియలా మెన్కిఱార్ - ప్రథమ మధ్యమ పదఙ్గళి లిత్యాదినా- ప్రథమపదమాన

సా-ప్ర—ఈర్ష్యాతత్కార్యపరాపకారాభి సంధ్యాద్య భావశ్చ- ఏతేనత్యాంతిరుక్తా. శిక్షైయుక్కిఱ అత్తైనైఱ, అనుభవైక వినాశ్యే అభ్యుపగత ప్రారబ్ధే ఏకదేశః ఫల జననా ద్వినశ్యతీతి. అచిద్వైలక్షణ్య మిత్యాది,

సా-వి—పరాభిభవాభిసంధ్యభావచిత్తత్వంచ • ప్రారబ్ధేతి.పరకర్తృకపరిభవేనప్రారబ్ధపాపంశిక్షైయరుక్కిఱతు, శిఖాచ్ఛేద వద్భవతి. సమూలం నశ్యతి. ఎన్కిఱ అసంతోషముమ్, ఇతి సంతోషశ్చ. నడైయాడి త్తాకిల్, వర్తతేచేత్. ప్రథమ మధ్యమ పదఙ్గళితి. ప్రథమపదం ప్రణవః. అత్ర త్రితీయాక్షరే మకారే జీవస్య జ్ఞానస్వరూపత్వ జ్ఞానాశ్రయత్వ బోధనా దచిద్విలక్షణ స్వరూపం శోధితం - ప్రథమ ద్వితీయాక్షరాభ్యాం

సా-సం—శిక్షైయరుక్కిఱతు, నశ్యతి- స్వస్యజ్ఞానానంద స్వరూపత్వ కృతం స్వరూపతో నిర్వికారత్వ మభిప్రేత్య అచిద్వైలక్షణ్యాత్త్యియు మిత్యుక్తం.

మూ — సర్వభూతానుకూల్యాదికళుక్కు యోగ్యమానజ్ఞానత్తైయుమ్, సర్వతోముఖమానఆకించన్యత్తైయుమ్, స్వత స్సర్వ సమనాయ్ కర్మానురూప ఫల ప్రదనాన స్వతంత్ర శేషిక్కు ఇష్టవినియోగ మామ్పడి అనన్యార్హ శేషత్వ పారతంత్ర్యఙ్గళై యుమ్,

సా-దీ — త్తాకిల్ సర్వభూతానుకూల్యాదికళుక్కు యోగ్యమానజ్ఞానత్తైయుడైయ తన్ స్వరూపత్తిల్ స్థితైయుణ్డెన్నఱియలామ్- ఉపకారస్మృతినడైయాడిత్తాకిల్ స్వదోషజ్ఞానత్తాలే సర్వతోముఖమాన వాకించన్యత్తైయుడైయ తన్ స్వరూపత్తిల్ నిష్ఠైయుణ్డెన్నఱియలామ్- నిర్వికార చిత్తత్తై నడైయాడిత్తాకిల్ స్వతస్సర్వసమనాయ్ కర్మానురూప ఫల ప్రదనాన స్వతంత్ర శేషిక్కు ఇష్టవినియోగ మామ్పడి అనన్యార్హ శేషత్వ

సా- స్వా — ప్రణవత్తిల్ చతుర్థియిలే శేషత్వముమ్, మకారత్తిల్ "మనజ్ఞానే" యెన్ఱు సర్వభూతానుకూల్య యోగ్య జ్ఞాన వత్త్వముమ్, మధ్యమ పద మాన నమస్సిల్ పారతంత్ర్యము మాకించన్య ముమ్, పరాధీన హిత

సా-ప్ర — మకారేణ జ్ఞానస్వరూపత్వేన జ్ఞానాశ్రయత్వేన చ అచిద్విలక్షణత్వేన ప్రతిపన్నస్య జీవస్య సర్వాంతరాత్మభూత పరమాత్మ శేషత్వజ్ఞాపకాభ్యాం సమభివ్యాహృతాభ్యాం ప్రథమతృతీయాక్షరాభ్యాం "నాకించిత్కుర్వత శ్శేషత్వ" మితి న్యాయానుగుణ్యేన సర్వానుకూల్యాది యోగ్యజ్ఞానవత్త్వం బోధ్యత ఇత్యర్థః- ఆకించన్యస్య సర్వతోముఖత్వం నామ నిత్యకైంకర్య ప్రాప్త్యుపాయ భూతభక్తి తదుపాయేత్యాద్యుక్త భక్తి తద్ధేతు వర్గ విషయత్వం. ఇదంచ న మమ కించనేత్యర్థః పరద్వితీయ పదాద వగమ్యతే- యద్వా, మకారార్థోఽహ మకారార్థో వైవేత్య నన్యార్హ శేషత్వ బోధక ప్రథమ పదేనైవ తుల్యన్యాయతయా కృత్స్నస్య భగవదనన్యార్హ శేషత్వబోధనాద ర్థాత్స్వస్య యత్కించిత్ప్రీత్యపి శేషిత్వాభావరూపం సర్వతో

సా-వి — సర్వాంతర్యామిణం ప్రత్యేవ శేషత్వబోధనాత్సర్వభూతానుకూల్యాది యోగ్యజ్ఞానవత్త్వం శోధితం. సర్వస్య భగవచ్ఛరీరత్వాత్తద్విషయే స్వస్యానుకూల్యేన వర్తితవ్యమితి జ్ఞానసంభవాత్. ద్వితీయం నమ ఇతిపదం. తత్రోస్తాయోపి నమ మేతి యోజనాయా మాకించన్య స్వరూపం శోధితం. ఆకించన్యస్య సర్వతోముఖత్వం నామ భక్తితదుపాయేత్యాద్యుక్త తద్ధేతువర్గవిషయత్వం- స్వాతంత్ర్య పదాధ్యాహారేణ యోజనాయాం పారతంత్ర్య స్వరూపం పరాధీన హిత సిద్ధిమత్త్వ స్వరూపంచ శోధిత మితిభావః. అయమత్ర క్రమః; విషాదాద్యభావో విద్యతే చేత్- అచిద్వైలక్షణ్య స్వరూప నిష్ఠాస్తీతి విజ్ఞాతుం శక్యతే. కృపాస్తి చేదానుకూల్యజ్ఞాన కార్యత్వాత్కృపాయాః కారణభూత సర్వభూతానుకూల్యయోగ్య జ్ఞానవత్త్వ స్వరూపే నిష్ఠాస్తీతి నిశ్చేతుం శక్యతే- ఉపకారస్మృతిశ్చే త్సర్వతో ముఖాకించన్య స్వరూపే నిష్ఠాస్తీతి జ్ఞాతుం శక్యతే- స్వయోగ్యత్వానుసంధానే స్వదోష కీర్తనస్య ఉపకార స్మృతిత్వాసిద్ధే నిర్వికారచిత్తతాస్తి చేత్కర్మానురూప ఫలప్రదస్య సర్వశేషిణః ఇష్టవినియోగార్హ ప్రకారేణానన్యార్హ శేషత్వ పారతంత్ర్య స్వరూపే

సా-సం — సర్వభూతేతి- సర్వభూతానుకూల్య మేవ జ్ఞానస్య ప్రయోజనం- ఇతి జ్ఞాతే మధ్యమపదోక్త మాకించన్యం- స్వాతంత్ర్యాభావరూపం, సర్వతోముఖం భవతి. తస్య సర్వతోముఖత్వం పరిభవాదినివర్తనేపి శక్తిశూన్యత్వం - ఇష్ట వినియోగార్హస్య మేపరి భవోప్య పరాధానుగుణోయం భగవదిష్ట ఇతిధీయోపి శేషత్వ పారతంత్ర్యధీఫలత్వ మభిప్రేత్య స్వతస్సర్వసమనా యిత్యాద్యుక్తమ్. ఇత్థం స్వరూప నిష్ఠా పరిజ్ఞానో

మూ — "యద్ధితం మమ దేవేశ" ఇత్యాది కళిల్పడియే పరాధీనహిత సిద్ధియై యుమ్ ఉడైయ తన్ స్వరూపత్తిలే నిష్ఠై యుణ్డెన్ఱఱి యలామ్ - సర్వేశ్వరనై యొழியయ ల్లానమ్ పిఱరుమ్ తనక్కు త్తఞ్జ మన్ఱెన్ఱ బుద్ధియుమ్, మృత్యు పర్యంత మాన భయ హేతుక్కళై క్కణ్డాలుమ్, "ప్రాయేణాకృతకృత్యత్వాన్మృత్యోరుద్విజతే జనః। కృత కృత్యాః ప్రతీక్షంతే మృత్యుంప్రియమివాతిథిమ్"

సా-దీ—పారతన్త్ర్యజ్ఞైయుమ్, సంతోషమ్నడైయాడిత్తాకిల్ "యద్ధితమ్మమ దేవేశ" ఇత్యాదికళిల్ పడియేపరాధీనహితసిద్ధియైయుముడైయతన్ స్వరూపత్తిల్ నిష్ఠై యుణ్డెన్ఱఱియలామ్—సర్వభూతానుకూల్యాదికళుక్కు, సర్వభూతఙ్గళుక్కుమానుకూల్యాదికళై ప్పణ్ణుకైక్కు - పరాధీనహితసిద్ధియైయుమ్. హితస్యఉపాయస్య సిద్ధిః పరాధీనా చాసౌహితసిద్ధిశ్చ- మకారత్తిల్ జ్ఞాతృత్వత్తాల్ అచిద్వైలక్షణ్య సర్వభూతానుకూల్యయోగ్య జ్ఞానవత్వఙ్గళ్ సిద్ధిక్కుమ్- నమస్సిల్ స్వాతంత్ర్యనిషేధ యోజనైయాలె ఆకించన్యాది సిద్ధిక్కుమెన్ఱు కఱుత్తు- ఇని ఉపాయ విషయత్తిల్ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానత్తుక్కు హేతుక్కళై యుపన్యసిక్కిఱార్ - సర్వేశ్వరనై యొழியయ విత్యాదియాల్- భగవద్వ్యతిరిక్తర్ తనక్కు తఞ్జమల్లరెన్ఱ బుద్ధి యుమ్, మరణ భయ హేతుక్కళిల్ కరైతలత్తిరుక్కైయుమ్, అభిమత ఫలాసక్తియాల్ ప్రీతనాయిరుక్కైయుమ్, రక్షకావష్టంభత్తా లుణ్డాన తేత్తముమ్, భరన్యాసవిషయే స్వయత్న నివృత్తియుమ్, ఫలమవన్ కైయతేఎన్ఱు ఇరుక్కైయు ముపాయత్తిల్ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన హేతుక్కళ్. మృత్యుహేతుక్కళాన విత్యాది. మరణ భయ హేతుక్కళ్, సింహవ్యాఘ్ర చోరసర్పాదికళ్. ఇత్తాల్ సంసార భయ హేతుక్కళై వ్యావర్తిక్కిఱతు. ప్రాయేణేతి. జనఙ్గళ్ బహుశః అకృత కృత్యత్వాల్, అననుష్ఠితోపాయత్వా న్మృత్యోస్సకాశా ద్బిభ్యతి.

సా-స్వా—సిద్ధి మత్వముమ్శోధిత మెన్ఱపడి - ఇని యుపాయనిష్ఠా లింగఙ్గళై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్- సర్వేశ్వరనై యొழியయ విత్యాదినా - తాన్ పత్తిన భగవదేకోపాయత్వాధ్యవసాయాత్మక భర న్యాస రూపోపాయనిష్ఠైక్కు త్తానుమ్పిఱరు ముపాయమెన్ఱ బుద్ధియుమ్, విరుద్ధోపాయాకైయాలేయుపాయ మన్ఱెన్ఱ బుద్ధియుమ్, మరణ హేతుప్రసక్తియిలకృతకృత్యనుక్కుసంభావితనరకాదినిమిత్తభీతియుమ్, కృతోపాయనుక్కు

సా-ప్ర—ముఖమాకించన్యంప్రథమపదఏవ ప్రతీయత ఇత్యర్థః-స్వాతంత్ర్యపరిత్యాగ ద్వారేణయోజనాయాంపారతంత్ర్యం పరాధీనహితసిద్ధిశ్చ ద్వితీయ పదా త్ప్రతీయత ఇత్యర్థః. అథోపాయ నిష్ఠాజ్ఞాపకా నాహ-సర్వేశ్వర నైయొழியయే త్యాదినా-

సా-వి—నిష్ఠాస్తీతినిర్ణేతుం శక్యతే. తాదృశానుసంధానంవినానిర్వికారచిత్తత్వాసిద్ధేః.సంతోషోస్తిచేత్పరాధీన హితసిద్ధిస్వరూపే నిష్ఠాస్తీతి జ్ఞాతుం శక్యతే - "హరిర్దుఃఖానిభక్తేభ్యో హితబుద్ధ్యాకరోతిహి। శస్త్రక్షారాగ్నికర్మాణి స్వపుత్రాయ పితాయథా" ఇత్యుక్తరీత్యా యద్ధితం మమదేవేశ దుఃఖరూపమపి మమ హితంచేత్తదా జ్ఞాపయతేనాప్యభ్యుపగత ప్రారబ్ధస్య అనుభవైకనాశ్యస్య నాశాత్సంతోష ఏవేతిజ్ఞానాత్సంతోష సత్వే పరాధీన హితసిద్ధిస్వరూపేనిష్ఠాజ్ఞానాసంభవాత్-అతఏవపూర్వంప్రారబ్ధవిశేషంశీక్కైయరుక్కప్పడి ఇత్యుక్తం - ఏవం స్వరూప నిష్ఠాజ్ఞాపక ప్రకారానుక్త్వా అథోపాయనిష్ఠా జ్ఞాపకాన్యాహ-సర్వేశ్వర నితి- ఒழிయ, వినా. తఞ్జమ్, రక్షకః- మృత్యుపర్యంతఙ్గళాన,మరణపర్యంతాన్-భయ హేతుక్కళ్,

సా-సం-పాయఉక్తః-అథోపాయనిష్ఠాపరిజ్ఞానచిహ్నాన్యాహ-సర్వేశ్వర[illegible]యిత్యాదినా.

మూ— ఎన్కిఱ పడియే ఇశ్శరీరానన్తరమ్ ఎన్ పడప్పుకుకిఱో మెన్కిఱ కత్తైత్తలత్తు అభిమతాసత్తియాలే ప్రీతనాయిరుక్కైయుమ్, “గజం వా వీక్ష్య సింహం వా వ్యాఘ్రం వాపి వరాననా। నాహారయతి సంత్రాసం బాహూ రామస్య సంశ్రితా,, ఎన్నుమ్, అసందేశాత్తు రామస్య తపసశ్చానుపాలనాత్। న త్వాం కుర్మి దశగ్రీవ భస్మ భస్మార్హ తేజసా,, ఎన్నుమ్, “శరైస్తు సంకులాం కృత్వా లంకాం పరబలార్దనః। మాం నయేద్యది కాకుత్స్థస్తత్తస్య సదృశం భవేత్,, ఎన్నుమ్, పిరాట్టినడత్తి క్కాట్టిన రక్షకావష్టమ్భత్తాలుళ్ళ తేత్తముమ్, తాన్ భరన్యాసమ్పణ్ణినవిషయత్తిల్ స్వయత్నమత్తిరుక్కైయుమ్,

సా-దీ—కృతోపాయానుష్ఠానాముమ్ముత్త్యమ్, మరణం ప్రియమతిథిమివ ప్రతీక్షంతే, కదా ఆయాస్యతీతి గృహస్థా వైశ్వదేవాన్తే అతిథిమివ. ఎన్నుడ వొప్పుకుకిఱోమ్, ఎన్నపాడుపడప్పుకుకిఱోమో-అభిమతం, ఇష్టమానమోక్షమ్. రక్షకావష్టంభత్తాలుళ్ళ తేత్తముతలానత్తుకుప్పిరాట్టి దృష్టాంతమ్. పిరాట్టియిన్ తేత్తమ్మాత్ర మానవైకళిల్ ప్రమాణం కాట్టుకిరార్- గజం వేత్యాది-ఇతిల్ తేత్తమ్ శొల్లిత్తు-న త్వాం కుర్మి యెన్ఱు స్వయత్ననివృత్తిం శొల్లిత్తు. సంత్రాసం నాహారయతి, న ప్రాప్నోతి. అతిల్ హేతుః బాహూ ఇత్యాది. అసందేశాత్, అనుజ్ఞాయా అభావాత్- తపసః, పాతివ్రత్యరూపస్య-అనుపాలనాత్, అనుపాలనస్య కర్తవ్యత్వాత్ త్వాం కుర్మి, కరోమి ఆపద్రూపం- భోభస్మార్హ, భస్మీకర్తుం యోగ్య. తేజసా, పాతివ్రత్యరూపేణ త్వాం భస్మ న కరోమి ఎన్కై. ఇతిల్ సంకులాం కృత్వా మాం నయేత్ ఎన్ఱు క్రమేణ అనిష్టనివృత్తీష్టప్రాప్తిం శొల్లిత్తు- సంకులాం, వ్యాప్తామ్-తత్, శత్రూన్ జిత్వా మన్నయనమ్ తస్య రామస్యస్వరూపానురూపం స్యాత్-పణ్ణిన విషయత్తిల్,

సా-స్వా—విరుద్ధైయాక్కైయాలే యతు తవిన్ఱు మరణానంతరమ్మహాపురుషార్థమ్ అత్యాసన్నమెన్ఱు హర్షముమ్, స్వీకృత భర సర్వశక్త సర్వజ్ఞేశ్వరావష్టమ్భైన ఫలసిద్ధ దృఢ విశ్వాసముమ్, తదర్థమ్ స్వయం వ్యాపరణ నివృత్తియుమ్, ఇష్టప్రాప్తియుమనిష్టనివృత్తియుమ్ శరణ్యైకసాధ్య మెన్కిఱ బుద్ధియుమ్, కార్యతయా లింగమెన్ఱు పడి “గజం వే,, త్యాది రక్షకావష్టమ్భాధీన విశ్వాసే ప్రమాణమ్ - “అసందేశాత్తు, ఎన్కిఱ రక్షు స్వరక్షణార్థమ్ స్వయత్ననివృత్తౌ ప్రమాణమ్ – “శరైస్తు సంకులా,,

సా-ప్ర—రక్షకేత్యాది. కేనాప్యస్మద్విషయే బాధః కర్తుం నశక్యత ఇతి సిద్ధవిశ్వాసశ్చ. ఏతేన గజం వేత్యస్యార్థ ఉక్తః. స్వయత్నమత్తిరుక్కైయు మిత్యనేనఅసందేశాదిత్యస్యార్థ ఉక్తః.

సా-వి— సహవ్యాఘ్రాదీన్- ఎన్నడవుప్పుకుకిరో మెన్కిఱకత్తైత్తలత్తు- ఎన్నపుప్పుకుకిరోమ్, కీదృశం పహసం ప్రాప్స్యామః- ఎన్కిఱు, ఇత్యుక్తమ్ - కత్తైత్తలత్తు, భయం విహాయ - నాహారయతి, న ప్రాప్నోతి- నకుర్మి, నకరోమి- తత్తస్య సదృశం, తాదృశ పరాక్రమవతో రామస్యోచితం- పిరాట్టి, సీతయా - నడత్తియ, అనుష్ఠాయ – కాట్టిన, ప్రదర్శితేన- రక్షకావష్టంభత్తాల్, రక్షకావష్టమ్భేన- ఉళ్ళ, విద్యమానం- తేత్తముమ్, ధైర్యంచ. స్వయత్నమత్తిరుక్కైయుమ్, స్వయత్నం పరిత్యజ్యావస్థానం.

సా-సం—కత్తైత్తల్, దుఃఖాతిశయః- కణ్డ్లుమ్, కత్తైత్తలత్తిత్యన్వయః. అభిమతా సక్తిః పరమపురుషార్థస్యాసన్నతా. నాహారయతి, స్వస్మిన్నాగమయతి- తేత్తమ్. అనిష్టనివృత్తిమిష్టప్రాప్తించ సఏవ స్వార్థతయా కరోతీత్యధ్యవసాయః. స్వయత్నమితి. భరన్యాసోయదర్థం కృతస్తదర్థం స్వయత్నశూన్య

మూ—అఖిలనిష్టనివృత్తియుమ్ఇష్టప్రాప్తియుమ్ అవన్ కైయ్యతెన్నిరుక్కైయుముణ్డాయ్త్తాకిల్తాన్ కోలినసకలఫలత్తుక్కుమ్ సాధనమాకవైత్తాయ్ చరమ శ్లోకత్తిల్పూర్వార్ధత్తిలే విహితమాయ్, ద్వయత్తిల్పూర్వఖండత్తిల్ అనుసంధేయమాయ్, తిరుమంత్రత్తిల్ మధ్యమ పదత్తిలుమ్వివక్షితమానఉపాయత్తిలే తనక్కునిష్ఠైయుణ్డెన్నరియలామ్.

సా-దీ—మోక్షరూపఫలార్థం.అతిల్,అప్ఫలత్తిల్.అవన్ కైయ్యతే,తదధీనమ్-ఇనిపురుషార్థత్తిల్తనక్కు—

సా-స్వా—మెనిక్కరతుఇష్ట ప్రాప్త్య నిష్టనివృత్త్యో స్తదధీనత్వబుద్ధ్ ప్రమాణమ్-భరన్యాసరూపోపాయమ్ భక్తి యోగవ ద్విళంబిత సాధన మాయుమ్, దుష్కర కర్మాద్యఙ్గక మాయుమ్, ఆప్రయాణాద సకృదావర్తనీయ మాయు మాకిల్ అభిమతా సక్తికృత ప్రీత్యాది రూప నిరుక్త కార్యమ్ కూడామైయాలే లింగమాక మాట్టుమో ? ప్రారబ్ధ నివృత్తి ముతలాన కోలిన సకల ఫల సాధన మాకై యాలుమ్ దుష్కరకర్మాద్యఙ్గకత్వ మన్నిక్కే అను కూల్యాది మాత్రాఙ్గక మాకైయాలుమ్, సకృదనుష్ఠేయ తయా క్షణకాల సాధ్య మాకైయాలుమ్, భర న్యాస రూపోపాయ నిష్ఠైక్కుక్త కార్యఙ్గళ్ లింగఙ్గళాకలా మెన్నిలిప్పడి ప్పట్ట వుపాయత్తిల్ ప్రమాణ ముణ్డో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ • తాన్ కోలి నేతి. చరమ శ్లోకత్తి లెన్ను ప్రథమ పదత్తతు సర్వ ధర్మ స్థానాపన్న తయా సకల ఫల సాధనత్వ ముమ్, దుష్కర కర్మాంతర నైర పేక్ష్యముమ్, అసకృదా వర్తనీయో పాయాంతరా శక్త్యాశో చంతంప్రత్యుప దేశ తయా క్షణకాల సాధ్య త్వనుమ్, స్పష్ట మాక త్తోత్తు కైయాలుమ్ విధి వాక్య మాకైయాలు మెన్నపడి. కరణ మంత్ర మాకై యాలే విహిత మెన్ను శొల్లాతే ద్వయత్తిల్ పూర్వ ఖణ్డ త్తిలే యను సంధేయ మాయెన్ను నిర్దేశిత్తతు ‘‘సర్వ మష్టాక్షరాన్తస్థమ్ యచ్చాన్యదపి వాఙ్మయ ,, మెన్ను సర్వ సంగ్రాహక మూల మంత్ర త్తిలే యిల్లాత వుపాయమ్ ద్వయత్తిలుమ్ చరమ శ్లోక త్తిలుమ్ సిద్ధిక్కిర తెన్నై విరుద్ధ మనో? వెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-తిరుమంత్రత్తిలితి.

సా-ప్ర—అవన్కైయ్యతె యెన్నిరుక్కైయుమ్,తస్మాదేవ భవేదిత్యవస్థానంచ.ఏతేన శరైస్త్రివిత్యస్యార్థ ఉక్తః. సాధనమాకవైత్తాయ్,సాధయితుం సమర్థే. అథ పురుషార్థనిష్ఠాజ్ఞాపకానాహ-

సా-వి--అవన్కైలే,తస్యహస్తే.తదధీనం.ఎన్నిరుక్కైయుమ్,ఇతిస్థితిశ్చ.ఉణ్డాయ్త్తాకిల్,విద్యతేచేత్.సాధనమాకవైత్తాయ్,సాధనతయాప్రాప్తే.మధ్యమపదత్తిల్వివక్షితమాన,స్థూలప్రయోజనాయాంపరప్రయోజనాయాంచ వివక్షిత ఇత్యర్థః. ఉపాయత్తిల్, సాధ్యోపాయే సిద్ధోపాయేచ.అత్రభగవద్వ్యతిరిక్తానరక్షకాఇతిబుద్ధిః, శరణ హేతుషు సత్స్వపిభయా భావః, అభిమత ఫలాసక్త్యా ప్రీతతా,రక్షకా వప్యస్మైనర్థేర్థ్యం, భరన్యాస విషయే స్వయత్న నివృత్తిః, ఫలస్య తాదధీన్య బుద్ధి రిత్యేతే ఉపాయ నిష్ఠాభిజ్ఞాన హేతవః. ఏతేషు ధైర్యప్రమాణం గజంవేతి.స్వయత్ననివృత్తౌ ప్రమాణం నత్వ్యాం కుర్మీతి. తాదధీన్యేప్రమాణం. శరైస్త్రివితి-

సా-సం—త్వమిత్యర్థః-అవన్కైయ్యతె ఎన్నిరుక్కై,తదేకసాధ్యత్వాధ్యవసాయేనస్థితిః. ఉక్తనిష్ఠా కేవలసిద్ధోపాయవిషయిణీతిభ్రమ నివృత్త్యయే సాధ్యోపాయేన ప్రసన్నస్యైవసిద్ధోపాయత్వాత్తదభావనంతమ్ ప్రతిపాదయాహ. తాన్కోలినేత్యాదినా. ‘‘ యద్యేన కామకామేన,, త్యాది వచనాన్యత్ర వివక్షితాని, సాధనమాకవైత్తాయ్,విహితమాయిత్యాభ్యాం పరాభిమతసమ్బన్ధజ్ఞానవ్యావృత్తిరుక్తా.సాధనత్వంభక్తివత్స్వతంత్ర

మూ—— "ఉత్పత్తిస్థితినాశానాంస్థితౌచింతాకుత స్తవ।

సా-దీ——నిష్ఠైయుణ్డెన్ఱఱిక్కైయిల్ హేతుక్కళైయుపన్యసిక్కిఱార్-ఉత్పత్తిస్థితీత్యాదియాల్. దేహయాత్రాదికళిల్ కణ్ణైత్తలఱుక్కైయుమ్, ప్రయాసప్పట్టాలుమ్ఈశ్వరసఙ్కల్పాభావత్తిల్ఒన్ఱుమ్ నడవాతెన్ఱుమ్బుద్ధియుమ్, శాస్త్రవిరుద్ధ స్వయమాగత విషయఙ్గళై విలక్కాతే అనుభవిక్కైయుమ్, ఐహిక హానివృద్ధికళిల్ హర్షశోక మఱుక్కైయుమ్, ప్రాప్యరుచియుమ్, ప్రాప్తియిల్ త్వరైయు మివై హేతుక్కళ్. దేహ యాత్రాదికళిల్ కణ్ణైత్తలఱుక్కైయిల్ హేతువై సప్రమాణమాక కాట్టుకిఱార్- ఉత్పత్తిస్థితీత్యాదియాల్- ఉత్పత్తిస్థితి

సా-స్వా——అతిలు మితు వివక్షిత మాక్కైయాలే విరోధ మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. ఇనిపురుషార్థ నిష్ఠా లింగఙ్గళ్ దుర్లభ మన్ఱో? పరమ పురు షార్థత్తిలే రుచియు న్త్వరైయుమ్లిఙ్గమెన్ఱి లితర పురు షార్థ లాభా లాభఙ్గళిల్ హర్ష శోకఙ్గ ళిరుక్క పరమ పురుషార్థత్తిలే రుచియుమ్ త్వ రై యు ముణ్డుమో? "తయోరేక తరోరాశి ర్యద్యేన ముప సన్న మేత్। నసుఖం ప్రాప్య సంహృష్యే ద్దుఃఖం ప్రాప్య నసం జ్వరేత్,, ఎన్కిఱ పడియే సాంస్పర్శిక సుఖ దుఃఖ మన్ఱియిలే పురు షార్థ లాభా లాభ కృత మాన వర్ష హర్ష శోక మత్తిరు క్కైయుమ్ వేణు మెన్ఱిల్ హర్ష సామగ్రీ భూత పురుషార్థాను భవ దశైయిలె హర్ష మత్తిరుక్క కూడుమో? ఇతర పురుషా ర్థాను భవమ్ యాదృచ్ఛిక మాక వన్తాకిల్ అను భవి యాతే త్యజిత్తాల్ విరోధ మిల్లై యెన్ఱిల్ " నసన్నిపతితం ధర్మ్య ముప భోగం యదృచ్ఛయా। ప్రత్యాచక్షేన చాప్యేన మనురుంధేసు దుర్లభ ,, మెన్కిఱ వచనమ్ విరోధి యాతో? అన్త వచన త్తుక్కు యదృచ్ఛ యాగతే తర పురుషా ర్థత్తై పురుషా ర్థత్వ బుధ్యా అనుభవి యాతే పరమ ఫల ప్రతి బంధక ప్రారబ్ధ కర్మ ఫలమాన తనిశుతీరు కైఱతెన్ఱు విలక్కాతె యను భవిక్కై విరుద్ధమన్ఱెన్కై యిలే తాత్పర్య మెన్ఱిలిప్పడి స్వయత్న మన్ఱిక్కే యాదృచ్ఛిక మాక వారు పురుషార్థ ముణ్డో? " సర్వత ఏవాత్మానం గోపాయేత్. శరీర మాద్యం ఖలు ధర్మ సాధన ,, మెన్కిఱ పడియే శరీర రక్షణ విధియుమ్ ప్రత్యక్షసిద్ధ దేహ యాత్రాభి నివేశ ముమ్ విరోధి యాతో? ఎన్కిఱ శఙ్కైయిల్ శరీర రక్షణ యత్న ముణ్డానాలుమ్ ప్రారబ్ధ కర్మాను గుణ భగవ త్సంకల్ప సిద్ధ దేహ యాత్రాయాం కర్తైత్తలత్తు కర్మాను గుణభగవత్సంకల్ప సిద్ధ యాదృచ్ఛిక వైషయిక భోగే పురుషార్థత్వ బుద్ధియై విట్టు ప్రతి బంధక ప్రారబ్ధమ్ క్షయిక్కు మెన్కిఱ బుధ్యాను భవిత్తు తల్లాభాలాభ ఙ్గళిల్ పురుషార్థ లాభా లాభ కృతా త్యన్త హర్ష శోకఙ్గళై విట్టు ఏవ మ్భూత విశేషణ యుక్త పరమ పురుషార్థ రుచియుమ్ త్వరైయుమ్ లింగ మెన్కిఱార్. ఉత్పత్తి స్థితి నాశానా మిత్యాదినా.

సా-ప్ర—— ఉత్పత్తి స్థితిత్యాదినా

సా-వి——అథ దేహయాత్రాదివిషయేశ్రమాభావః,అత్యాయాసేపిభగవత్సంకల్పంవినానప్రాప్నోతీతిబుద్ధిః,శాస్త్రవిరుద్ధే స్వయమాగత విషయే ప్రతిషేధ మకృత్వా అనుభవః, ఐహిక హానివృద్ధిషు శోకహర్షాభావః, ప్రాప్యరుచిః, ప్రాప్యత్వరాచేత్యేతాః పురుషార్థనిష్ఠా జ్ఞాపకానాహ- ఉత్పత్తి స్థితీతి.

సా - సం—— సాధనత్వం.విహితత్వం,కరణత్వేనస్వాంశభావనాసుప్రవిష్టత్వమ్. నిష్ఠాత్రయమపీమం త్రితయమేవ సమ్పాద్యమితిసూచనాయద్వయత్తిలిత్యాద్యుక్తిః. అథపురుషార్థ నిష్ఠాభిజ్ఞానచిహ్నాన్యాహ.ఉత్పత్తీత్యాదినా

మూ—యథోత్పత్తిర్యథా నాశస్థితిస్తద్వద్భవిష్యతి । అచేష్టమాన మాసీనం శ్రీః కంచిదుపతిష్ఠతి । కర్మీ కర్మా(పి కృత్వాన్యో)నుసృత్యాన్యో న ప్రాశ్యమధిగచ్ఛతి" ఎన్ఱు అపడియే ప్రారబ్ధ కర్మ విశేషాధీనమాక ఈశ్వరన్ శేయ్యుమ్ దేహ యాత్రాది కళిల్ కర్త్తాక్కళుక్కు త్యాగ కర్త్తాక్కళాలుమ్ "ఉత్పతన్నపి చాకాశం విశన్నపి రసాతలం । అటన్నపి మహీం కృత్స్నాం నాదత్తముపతిష్ఠతే । యత్కించిద్వర్తతే లోకే సర్వం తన్మద్విచేష్టితమ్ । అన్యో హ్యన్యచ్చింతయతి స్వచ్ఛందం విదధామ్యహమ్" ఎన్ఱు అపడియే ఈశ్వరన్ నినైవిన్ పడియల్లతు ఒన్ఱుమ్ నడవాతెన్ఱు ప్రతిసంధానమ్బణ్ణి "అప్రయత్నాగతాస్సేవ్యా గృహస్థైర్విషయాస్సదా । ప్రయత్నేనాపి కర్తవ్యస్స్వధర్మ ఇతి మే మతిః । నాహారం చింతయేత్ప్రాజ్ఞో ధర్మమేవానుచింతయేత్ । ఆహారో హి మనుష్యాణాం జన్మనా సహ జాయతే" ఎన్ఱు పరాశర గీతాది కళిలుమ్ "సన్నిపతితం ధర్మ్యముపభోగం

సా-దీ— నాశానామ్న ధ్యేయ ఉత్పత్తి నాశ చింతైయై విట్టు అదువే స్థితియిల్ విశేషమాక ఉనరుకిఱైర్ ఏన్. ఉత్పత్తియుమ్ నాశము మెప్పడిత్తానే యుణ్డాకిఱతు అప్పడియే స్థితియుమ్ తానే యుణ్డాకాతో వెన్ఱార్. అచేష్టమానమితి - ఒరు పురుషనై వ్యాపారం పణ్ణాతిరుక్కచ్చెయ్తెయుమ్ సంపత్తు స్వయమేవ చ్చేరానిన్ఱతు. అన్యః, వేరొరువన్. కర్మీ, వ్యాపారవాన్- కర్మ, వ్యాపారం కృత్వాపి. ప్రాశ్యం, అశనం. నాధిగచ్ఛతి అడైకిరలన్. ప్రయాస పట్టాలు మీశ్వర సంకల్ప మిల్లాతపోతు ఒన్ఱుం సిద్ధియాతెన్ఱు మతిల్ ప్రమాణం కాట్టుకిరార్. కర్త్తాక్కళు మిత్యాదియాల్. ఆకాశత్తిలే కిళమ్బినాలుమ్, పాతాళత్తిలే కుతిత్తాలుమ్. భూమియెఙ్గుమ్ మోడిత్తిరిన్తాలుమ్, పూర్వజన్మత్తిలిట్టు వైయ్యాత వస్తు సిద్ధియాతెన్ఱార్. ఇనిశాస్త్రావిరుద్ధమాన స్వయమాగత విషయఙ్గళై విలక్కాతె అనుభవిక్కైయిల్ ప్రమాణఙ్గళ్. అప్రయత్నాగతా ఇత్యాది. విషయఙ్గళ్ తాన్ ప్రయాసప్పడాతే ఇరుక్క స్వయమాగతఙ్గళాకిల్ సేవ్యఙ్గళ్- ధర్మమానాల్ ప్రయాసప్పట్టాకిలుమ్ సేవ్యమెన్ఱు శ్లోకార్థమ్- నాహారమితి విషయఙ్గళ్ అప్రయత్నాగతమాక వేణుమెన్కైయిల్ ప్రమాణం- విలక్కాతె యనుభవిక్కైయిల్ ప్రమాణం సన్నిపతితమితి. ధర్మావిరుద్ధభోగం యదృచ్ఛయా ప్రాప్తమాకిల్

సా - స్వా — అచేష్టమానమితి. ఏకమ్, నిశ్చేష్టం పురుషమ్. శ్రీః, సమ్పత్. ఉపతిష్ఠతి, ఆగచ్ఛతి. కశ్చిత్, అన్యః. కర్మీ, దేహ యాత్రార్థ వ్యాపార వానపి. కర్మానుసృత్యా, కర్మానుసారేణ. ప్రాశ్యమ్, అశనమ్. నాధిగచ్ఛతి, దేహ యాత్రాయాః జన్మాంతర ప్రారబ్ధ కర్మరూప భగవత్సంకల్పాధీనత్వాదితి భావః. వచనే కర్మానుసృత్యేత్యేతత్ తృతీయాంత మేకం పదమ్. జన్మాంతరీయకర్మానుసారపరం. దృష్టవ్యాపారపరత్వే కర్మీత్యేతద్వ్యర్థం స్యాత్. తథాచ భగవత్సంకల్పవిరుద్ధ దృష్ట యత్నే కృతే ఫలాసిద్ధా కర్త్తాయ నిమిత్తమిల్లై యెన్ఱపడి. అప్రయత్నాగత విషయ మనుభావ్యమెన్కైయిల్ ప్రమాణం అప్రయత్నాగతా ఇతి. విలక్కాతే అనుభవిక్కైయిల్ ప్రమాణం సన్నిపతితమితి.

సా-వి — కర్మీ, అర్థ సంపాదనార్థ వ్యాపారవాన్. కర్మానుసృత్యా, ప్రాచీన దుష్కర్మానుసారేణ. ప్రాశ్యం, జలాదికం. అధికం నగచ్ఛతి-కర్త్తాక్కళుక్కు, ఆసక్తిం త్యక్త్వా. కర్త్తాక్కళాలుమ్, ఆసక్తి కరణేపి. నినైవిన్ పడి యల్లతు, భగవతా సంకల్పిత ప్రకారం వినా. ఒన్ఱుమ్ నడవాతు, ఏకమపి న ప్రవర్తేత- ఎన్ఱు, ఇతి- ప్రతిసంధానమ్బణ్ణి, ఏవమనుసంధాయ.

సా-సం— ప్రాశ్యమ్, యవాగుమ్-కర్త్తాల్, కథమ్భవిష్యతీత్యనుతాపరూపా చింతా.

మూ—యథోత్పత్తిర్యథా నాశస్థ్సితిస్తద్వద్భవిష్యతి । అచేష్టమానమాసీనం శ్రీః కంచిదుపతిష్ఠతి । కర్మీ కర్మాణ్యపి కృత్వాన్యోఽనుసృత్యాన్యో న ప్రాశ్యమధిగచ్ఛతి” ఎన్కిఱ అపడియే ప్రారబ్ధ కర్మ విశేషాధీనమాక ఈశ్వరన్ శెయ్యుమ్ దేహయాత్రాదికళిల్ కర్తైశలత్తు త్తాన్ కర్తైనాలుమ్ “ఉత్పతన్నపి చాకాశం విశన్నపి రసాతలం । అటన్నపి మహీం కృత్స్నాం నాదత్తముప తిష్ఠతే ।యత్కించిద్వర్తతే లోకే సర్వం తన్మద్విచేష్టితమ్ । అన్యో హ్యన్యచ్చింతయతి స్వచ్ఛందం విదధామ్యహమ్,, ఎన్కిఱ అపడియే ఈశ్వరన్ నినైవిన్ పడియల్లతు ఒన్ఱుమ్ నడవాతెన్ఱు ప్రతిసంధానమ్పణ్ణి “అప్రయత్నాగతాస్సేవ్యా గృహస్థైర్విషయాస్సదా । ప్రయత్నేనాపి కర్తవ్యస్స్వధర్మ ఇతి మే మతిః । నాహారం చింతయేత్ప్రాజ్ఞో ధర్మమేవానుచింతయేత్ । ఆహారో హి మనుష్యాణాం జన్మనా సహ జాయతే,, ఎన్ఱు పరాశర గీతాదికళిలుమ్ ‚‚ ననన్నిపతితం ధర్మ్యముపభోగం

సా-దీ— నాశానామ్మధ్యే ఉత్పత్తినాశచింతయైవిట్టు నడువే స్థితియిల్ విశేషమాక ఉనకుఱుచిన్నై ఏన్. ఉత్పత్తియుమ్ నాశముమెప్పడి తానే యుణ్డాకిఱతు అప్పడియే స్థితియుమ్ తానే యుణ్డాకాతో వెన్కై. అచేష్టమానమితి - ఒరుపురుషనై వ్యాపారం పణ్ణాతిరుక్కచ్చెయ్ తెయుమ్ సంపత్తు స్వయమేవ చ్చేరానిన్ఱతు. అన్యః, వేఱొరువన్. కర్మీ, వ్యాపారవాన్- కర్మ, వ్యాపారం కృత్వాపి. ప్రాశ్యం, అశనం . నాధిగచ్ఛతి అడైకిఱలన్. ప్రయాస పట్టాలుమీశ్వర సంకల్పమిల్లాతపోతు ఒన్ఱుం సిద్ధియాతెన్ఱు మతిల్ ప్రమాణాం కాట్టుకిఱార్. కర్తైన్నాలు మిత్యాదియాల్. ఆకాశత్తిలే కిళమ్బినాలుమ్, పాతాళత్తిలే కుతిత్తాలుమ్. భూమియెఙ్గుమోడిత్తిరిన్తాలుమ్, పూర్వజన్మత్తిలిట్టు వైయ్యాతవస్తు సిద్ధియాతెన్కై. ఇని శాస్త్రవిరుద్ధమాన స్వయమాగత విషయఙ్గళై విలక్కాతె అనుభవిక్కైయిల్ ప్రమాణఙ్గళ్. అప్రయత్నాగతా ఇత్యాది. విషయఙ్గళ్ తాన్ ప్రయాసప్పడాతే ఇరుక్క స్వయమాగతఙ్గళాకిల్ సేవ్యఙ్గళ్- ధర్మమానాల్ ప్రయాసప్పట్టాకిలుమ్ సేవ్యమెన్ఱు శ్లోకార్థమ్- నాహారమితి విషయఙ్గళ్ అప్రయత్నాగతమాక వేణుమెన్కైయిల్ ప్రమాణం- విలక్కాతె యనుభవిక్కైయిల్ ప్రమాణం న సన్నిపతితమితి. ధర్మావిరుద్ధభోగం యదృచ్ఛయా ప్రాప్తమాకిల్

సా - స్వా — అచేష్టమానమితి. ఏకమ్, నిశ్చేష్టం పురుషమ్. శ్రీః, సమ్పత్. ఉపతిష్ఠతి, ఆగచ్ఛతి. కశ్చిత్, అన్యః. కర్మీ, దేహయాత్రార్థ వ్యాపారవానపి. కర్మాణ్యనుసృత్య, కర్మానుసారేణ. ప్రాశ్యమ్, అశనమ్. నాధిగచ్ఛతి, దేహయాత్రాయాః జన్మాంతర ప్రారబ్ధ కర్మరూప భగవత్సంకల్పాధీనత్వాదితి భావః. వచనే కర్మాణ్యనుసృత్యేత్యత్ర తృతీయాంతమేకం పదమ్. జన్మాంతరీయకర్మానుసారపరం. దృష్ట వ్యాపారపరత్వే కర్మీత్యేతద్వ్యర్థం స్యాత్. తథా చ భగవత్సంకల్పవిరుద్ధ దృష్టయత్నే కృతే ఫలాసిద్ధా కర్తైయ నిమిత్తమిల్లై యెన్ఱపడి. అప్రయత్నాగత విషయమనుభావ్యమెన్కైయిల్ ప్రమాణం అప్రయత్నాగతా ఇతి. విలక్కాతే అనుభవిక్కైయిల్ ప్రమాణం న సన్నిపతితమితి.

సా-వి — కర్మీ, అర్థ సంపాదనార్థ వ్యాపారవాన్. కర్మాణ్యనుసృత్య, ప్రాచీన దుష్కర్మానుసారేణ. ప్రాశ్యం, జలాదికం. అధికం నగచ్ఛతి-కర్తైత్తలత్తు, ఆసక్తిం త్యక్త్వా. కర్తైన్తాలుమ్, ఆసక్తి కరణేపి. నినైవిన్ పడియల్లతు, భగవతా సంకల్పిత ప్రకారం వినా. ఒన్ఱుమ్ నడవాతు, ఏకమపి న ప్రవర్తేత- ఎన్ఱు, ఇతి-ప్రతిసంధానమ్పణ్ణి, ఏవమనుసంధాయ.

సా-సం— ప్రాశ్యమ్, యవాగుమ్-కర్తైత్తల్, కథమ్భవిష్యతీత్యనుతాపరూపా చింతా.

మూ — యదృచ్ఛయా । ప్రత్యాచక్షే నచాప్యేన మనురుంధేసు దుర్లభమ్,, ఎన్ఱు అజగరోపాఖ్యానత్తిలుమ్ శొల్లుకిఱ పడియే శాస్త్రవిరుద్ధమల్లాత విషయఙ్గళిల్ తానొరువిరకు శెయ్యా తిరుక్క భగవత్సంకల్పత్తాలే తానేవరక్కడవ ప్రారబ్ధ కర్మఫలమాన తనిశు తీరుకిఱ తెన్ఱు విలక్కాతే అనుభవిక్కైయుమ్ ఇప్పడి కర్మవిశేషాధీనమాక వరుకిఱ ప్రాప్త్యాంతర లాభాలాభఙ్గళిల్ ‚‚ తయోరేకతరో రాశిర్యద్యేత ముపసన్నమేత్ । నసుఖం ప్రాప్యసంహృష్యే ద్దుఃఖం ప్రాప్య నసంజ్వరేత్ ,, ఎన్ఱుమ్ ‚‚ఉళతెన్ఱిరుమావార్,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే హర్షశోకఙ్గళఱ్ఱు స్వరూపానురూపమాన పరమప్రాప్యకైంకర్యత్తిలే రుచియుమ్, స్తోత్రత్తిలుమ్

సా-దీ—నప్రత్యాచక్షే-త్యజే, సుదుర్లభమప్యేనముపభోగం నాప్యనురున్ధే-కిఙ్కైయాతత్తై యాశైప్పడేన్. అజగరోపాఖ్యానమ్ మహాభారతే- ఇత్తాల్ విషయానుభవం భోగేన కర్మక్షపణమాకైయాల్ పురుషార్థ నిష్ఠాకార్యమెన్ఱు తాయిత్తు.ఐహికహానివృద్ధికళిల్ హర్షశోక మఱుకైయిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్. ఇప్పడి కర్మేత్యాది యాల్.తయోరితి- తయోః సుఖదుఃఖ రాశ్యోర్మధ్యే. ఉపసన్నమేత్, ప్రాప్నుయాద్యది- తదా మేత్యాది యాల్. తయోరితి... సుఖం ప్రాప్య నసంహృష్యేత్. నసంజ్వరేత్, నోద్విగ్నో భవేత్. ఉళతెన్ఱిరు మావారుణ్డిల్లై యెన్ఱు తళర్తలతినరుకుమ్ శారార్. ఉళతెన్ఱు, ఉడైమైయుణ్డెన్ఱు గర్వియార్. ఉణ్డిల్లైయెన్ఱు. ఉణ్డు, మున్ను ఉడైమైయ్యాణ్డామ్త్తు. ఇల్లైయెన్ఱు తళర్ తల్, పరపరప్పు. అతిసమీపత్తియుమ్ పొకార్. ప్రాప్తియిల్ త్వరై. కుక్క ప్రమాణ జ్ఞాట్టుకిఱార్.స్తోత్రత్తిలుమిత్యాదియాల్.ఆళవన్దార్ స్తోత్రత్తిల్ ‚‚కదానుసాక్షాత్కార వాణిక

సా - స్వా — తనిశు, ఋణమ్ - ఉళతెన్ఱు, ఉడమై యుణ్డెన్ఱు - ఇరుమా వార్, గర్వియార్. ప్రాప్తియిల్ త్వరై పురుషార్థ నిష్ఠా లింగమెన్ఱ ప్పోమో ? పురుషార్థ నిష్ఠర్ కళాన పూర్వాచార్యర్ కళ్ స్వసూక్తి కళిలే యిత్తై చ్చొలవిల్లైయే ? యెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - స్తోత్రత్తిలుమితి. ఆనాలు మితర

సా- ప్ర—తనిశుతీర్క్కరతెన్ఱు విలక్కాతే, అనుభవైక వినాశ్య ప్రారబ్ధ కర్మరూప ఋణన్ని వర్తత ఇత్యప్రతి షేధేన. అనుభవిక్కైయు మిత్యస్య హర్షశోకఙ్గళన్ఱి త్యనేనాన్వయః. అనుకూలాను భవేపి హర్షరాహిత్యేన ప్రతికూలానుభవేపి శోకరాహిత్యేన చేత్యర్థః. ఉళతెన్ఱిరుమావార్, మమైతదస్తీతి గర్వితాన భవంతి. స్తోత్రత్తిలుమిత్యాది.‚‚కదాపునశ్శంఖ,, స్తోత్రే. ‚‚కదాహంభగవంతంనారాయణ,, మిత్యారభ్య,,

సా - వి —నప్రత్యాచక్షే, నత్యజామి. సుదుర్లభం ప్రాప్తుమశక్యం . నానురుంధే, నకాంక్షే - ఒరు విరకు శెయ్యాతే యిరుక్క, తదర్థం స్వయమేకం యత్నమకుర్వాణ ఏవస్థితే. వర, ప్రాప్తౌ. కణ్డు, దృష్ట్వా. తనిశుతీర్క్కరతు, ప్రారబ్ధ కర్మ ఋణం నివర్తతఇతి. విలక్కాతే,అప్రతి షిద్ధైవ. అనుభవిక్కైయుమ్, అనుభవశ్చ. తయోరేకతరోరాశిః, సుఖానుభవ రాశిః దుఃఖానుభవ రాశిర్వా - ఉళతెన్ఱిరుమావారెన్ఱుమ్, మమైతదస్తిగర్వితా నభవంతీతి. అత్తు, త్యక్త్వా.

సా- సం —నప్రత్యాచక్షే, నపరిత్యజ్యే. సుఖేనలబ్ధుమశక్యం నానురున్ధే - సమ్యగయామి- తయోః, లాభాలాభయోః. లాభేసుఖమ్. అలాభే-దుఃఖమ్-ఉళతెన్ఱితి. భోగ్య వస్తు సంపన్నా ఇతి నగర్వితా భవంతీత్యర్థః. ఉత్పత్తిత్యాది నాహర్ష శోకఙ్గళత్తిత్యం తేనస్వభోగార్థోపాదేయభోగ్యజాతస్య పరమప్రాప్యరుచి త్వరావిరోధిత్వాత్తస్య పరమపురుషార్థ నిష్ఠానువృత్తి హేతుత్వం. ‚‚ఉడుత్తు కళైన్దత్వ యోపభుక్త

మూ — శ్రీవైకుంఠ గద్యాది కళిలుమ్, కదా కదా ఎన్ఱు వాయ్ పులత్తప్పణ్ణుకిఱ ప్రాప్తియిల్ త్వరైయుమ్ నడైయాడిత్తాకిల్ తిరుమంత్రత్తిల్ నారాయణ శబ్దత్తిల్ చతుర్థియాలుమ్, ద్వయత్తిల్ చతుర్థీనమస్సుక్కళాలుమ్, చరమశ్లోకత్తిల్ "అహం త్వా సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి", ఎన్కిఱ వాక్యత్తాలుమ్, కడలై క్కైయిట్టు కాట్టుమాపోలె

సా-దీ—చక్షుషా । కదాపునశ్శంఖ-కదాహమైకాంతికనిత్యకింకరః" ఎన్ఱుమ్, శ్రీవైకుంఠ గద్యాదికళిలుమ్ "కదాహం భగవంతం నారాయణం మమనాథం సాక్షాత్కరవాణిచక్షుషా. కదాహం భగవత్పాదాంబుజ ద్వయం శిరసా సంగ్రహీష్యామి. కదాహం భగవత్పాదాంబుజ ద్వయ పరిచర్యాశయా నిరస్త సమస్తేతర భోగాశస్తత్పాదాంబుజ ద్వయం ప్రవేక్ష్యామి. కదాహం తత్పాదౌ పరిచరిష్యామి. కదామాం భగవాన్ పరిచర్యాయామాజ్ఞాపయిష్యతి." చతుర్థీ నమస్సుక్కళాలుమ్, చతుర్థియిల్ పురుషార్థముమ్

సా-స్వా — పురుషార్థజ్ఞళిల్ అత్యంత వైరాగ్యముమ్ వరుమ్పడియాన పురుషార్థనిష్ఠై కూడుమో? పురుషార్థమపరిచ్ఛిన్నమాయ్ నశ్వరమన్ఱిక్కే యిరున్తాలన్ఱో యిప్పురుషార్థ నిష్ఠై కూడువతు. అప్పడి ప్పట్ట పురుషార్థత్తుక్కు ప్రమాణమిల్లైయే? కౌషీతకీ బ్రాహ్మణాదికళ్ ప్రమాణమెన్నిల్ ఆనాలుమ్ ముముక్షు వుక్కు సారతమతయోపాదేయతమమాన రహస్యత్రయత్తిలతు శొల్లవేణ్డావో? రహస్యత్రయత్తిలుమ్ చతుర్థ్యాదికళిలే శొల్లిత్తెన్నిల్ అప్పడి ప్పట్ట అనన్తాపరిచ్ఛిన్నపురుషార్థత్తై ఏకవర్ణాత్మక చతుర్థియుమ్ అత్యల్ప పద ద్వయాత్మకమాన "సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి", ఎన్కిఱ వాక్యముమ్ ప్రతిపాదిక్కమాట్టుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. తిరుమంత్రత్తిలిత్యాదినా- కడల్, సముద్రమ్. అనంత రత్నానంత సత్వ సంపూర్ణాతి గంభీర సముద్రత్తిలుళ్ళయావత్పదార్థజ్ఞళై

సా-ప్ర—సాక్షాత్కరవాణి. కదాహం భగవత్పాదాంబుజ ద్వయం శిరసా సంగ్రహీష్యామి", త్యాదిగద్యే. "క్రీడంతం రమయా సార్థం లీలాభూమిషు కేశవమ్ । మేఘశ్యామం విశాలాక్షం కదాద్రక్ష్యామి చక్షుషా॥ స్థిరసత్త్వం దృఢవ్రతమ్ । కదాద్రక్ష్యామహే రామం జగతశ్శోకనాశనమ్। వజ్రాంకుశ ధ్వజసరోరుహ శంఖచక్రమత్స్యసుధా కలశ కల్పక కల్పితాంగమ్ । త్వత్పాద పద్మయుగళం విగళత్ప్రభాభిర్మూర్ధ్నో ఽభిషేక్ష్యతి కదా ను శిరో మదీయ", మిత్యాదిరాది శబ్దార్థః. కడలై క్కైయిట్టు కాట్టుమాపోలే కాట్టప్పట్ట, "సముద్రస్యహస్తేన

సా-వి— వాయ్పులత్తప్పణ్ణుకిఱ, కదాద్రక్ష్యామి చక్షుషేత్యేవం యథా ప్రలపేత్తథాకుర్వంత్యాం. తాదృశాత్యంతాభిలాష విషయాయాం-ప్రాప్తియిల్, ప్రాప్తౌ. నడైయాడిత్తాకిల్, వర్తతేచేత్. నమస్సుక్కళాలుమితి, నమఃపదే అనిష్టనివృత్తి ప్రార్థనాత్పురుషార్థ ప్రతిపాదన పరత్వ మితిభావః-కడలై క్కైయిట్టుక్కాట్టుమాపోలే, అపరిచ్ఛేద్యం సముద్రం హస్తేనాయం సముద్ర ఇతియథా ప్రదర్శయంతి తథా.

సా-సం—స్రగ్గంధ", ఇత్యాద్యుక్తవిధయా దాస్యానుగుణ శాస్త్రీయభగవదారాధనార్థముపాత్తభగవద్భుక్తశిష్టోపభోగస్య శాస్త్రానుమతస్య పరమప్రాప్యరుచిత్వరావిరోధిత్వాభావాత్తన్నిష్ఠానువృత్తిహేతుత్వం చోక్త్వా స్వరూపానురూపమాన విత్యాదినా పరమపురుషార్థ స్వరూపం తన్నిష్ఠాభిజ్ఞాన చిహ్నముక్తం. చతుర్థ్యోః కైంకర్య రూపేష్ట ప్రాప్తి ప్రదర్శకత్వం చరమోత్తరార్ధస్య మనోరనిష్టనివృత్తి ప్రదర్శకత్వం చ నేతి శంకాంశమయతి- కడలై ఇతి- తేషాం పురుషార్థ ప్రదర్శకత్వమమోఘమితిభావః- ఏవం

మూ—కాట్టప్పట్ట అపరిచ్ఛేద్యమాన పరమపురుషార్థఙ్గళిలే నిష్ఠైయుణ్డాన్దరియలామ్- ఇప్పడియవ్వో

సా-దీ—నమస్సిల్ అనిష్టనివృత్తి ప్రార్థనైశొల్లిత్తిఱే. కాట్టప్పట్ట, సామాన్యేనకాట్టప్పట్ట వెన్దపడి. ఇని స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానత్తిన్ ప్రయోజనవిశేషఙ్గళై క్కాట్టుకిఱార్. ఇప్పడీత్యాదియాల్.

సా-స్వా—కాణ్పిక్కైక్కుయశక్యమాకైయాలేసముదాయమాక ఇతోసముద్రమెన్ఱు కైయాలేకాట్టుమాపోలే కాట్ట ప్పట్ట వెన్దపడి. ఇప్పడి సమీచీన లింగఙ్గళాలే స్వనిష్ఠై తెళిన్దాలుమ్ కరణ కళేబర విషయాదిస న్నిధాన త్తాలే ప్రారబ్ధ వశేన కదాకిం భవిష్యతీతి పరితో దత్త దృష్టి యాయ్ చింతాకులనా యిరుక్కుమి వ్వధి కారిక్కు భీతి హేతు చోర వ్యాఘ్రాది దర్శన ముమ్, ప్రీతి హేతు చందన కుసుమాది విషయ దర్శ ననుమవర్జనీయమాకైయాలే సామగ్రీ సత్వే కార్యావశ్యమ్భావా ద్భీతియుమ్, హర్షము మావశ్యకమా కైయాలుమ్ భీతి నివృత్త్యర్థ ముపాయాంత రాన్వయముమ్ ఆవశ్యక మాకైయాలుమ్, సుభగమపవర్గా దుషన తాత్ ఎన్నిఱతు విరోధ యాతో ? విరోధి సన్నిధాన మిరున్దాలుమ్ ‹‹ నైషాపశ్యతి రాక్షస్యో నేమాన్ పుష్పఫలద్రుమాన్ । ఏకస్థహృదయా నూనం రామమేవాను పశ్యతి ›› ఎన్నిఱపడియే స్వరూపాది నిష్ఠై తెళిన్దు అన్తర్దృష్టియాన వివ్వధి కారిక్కు భీతి హేతు క్కళిలుమ్ ప్రీతి హేతు క్కళిలుమ్ కణ్ణోట్టముణ్డాకా తెన్ఱి లప్పోతు భాగవ తాప చార రూప భీతి హేతు విలుమ్ , కైంకర్య రూప ప్రీతి హేతు విలుమ్, కణ్ణోట్ట మిల్లామల్ భీతియు మ్ప్రీతియు మిల్లై యాకప్రసంగి యాతో ? స్వరూపప్రాప్త కైంకర్య త్తిలు మాత్మ నాశక భాగవ తాప చార త్తిలుమ్ కణ్ణోట్టమ్ ప్రాప్త మాకై యాలే తద్వ్యతిరిక్త భీతి ప్రీతి హేతు క్కళిల్ కణ్ణోట్ట ముణ్డాకా తెన్నిల్, ఆనాలుమ్ స్వయత్న మన్ఱిక్కే యూద్రుచ్ఛిక మాక భగవ త్సంకల్ప త్తాలే భీతి ప్రీతి హేతు దర్శన ముణ్డాకిల్ సామగ్రీ వశత్తాలే భీతియుమ్ ప్రీతియుమ్ అవ ర్జనీ మైయన్నో? ప్రబల ప్రమాణ మూల మాక మోక్షావ ప్త్యధికా నంద రూప స్వనిష్ఠాభి జ్ఞాన ముణ్డై యవనుక్కు నిరతి శయ హర్ష యుక్త తయా తదర్వాచీన భీతి హేతు దర్శన త్తిలుమ్, ప్రీతిహేతు దర్శన త్తిలుమ్, భీతియుమ్ ప్రీతియు ముదియా తెన్ఱిల్ మూల మంత్రాది ప్రమాణత్తాలే స్వరూపాదినిష్ఠై స్వరూపేణ సిద్ధిత్తాలుమ్ స్వనిష్ఠాభి జ్ఞాన మవశ్యమ్ వేణు మెన్నైక్కు ప్రమాణ ముణ్డో వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ . ఇప్ప డీతి.

సా-ప్ర—ప్రదర్శన వత్ప్రదర్శితే. అపరిచ్ఛేద్యసముద్రేయస్థైక దేశస్యహస్తేన ప్రదర్శనం తస్యైక దేశతరిప్రదర్శిత ఇత్యర్థః. యథాలోకేకోఘట ఇతి ప్రశ్నోత్తరే అయంఘటఇతి వాక్యే పురోవర్తినో ఘటత్వేన జ్ఞాతవ్యత్వం తాత్పర్యతో బోధ్యతే. ఏవమేవ రహస్యత్రయేపి స్వరూపోపాయ పురుషార్థ ప్రతి పాదకానాం తజ్జ్ఞాతవ్యత్వ పరత్వా త్స్వావధారణ తత్తత్ప్రతి పాదక స్థల ఏవ తత్తన్నిష్ఠానామపి తాత్పర్యతోజ్ఞాతవ్యత్వ సిద్ధిరితి సూచయన్ తజ్జ్ఞానస్య ప్రయోజనం ప్రకృతి సంసర్గాత్సంభావితేభ్యో నిషిద్ధ కామ్యేభ్యో నివృత్తిః ప్రారబ్ధ కర్మవశా త్కదాచిత్తత్ర ప్రవృత్తావపి భీతిసంతోషయోరభావశ్చేత్యాహ. ఇప్పడిఅవ్వో

సా-వి—చతుర్థ్యాదిభిః- కాట్టప్పట్ట, ప్రదర్శితే. అయంభావః, అపరిచ్ఛేద్యస్యాపిసముద్రస్యఏక దేశస్యైవ హస్తేన యథాప్రదర్శనం తద్వద్దిక్ప్రదర్శనరీత్యేతి. స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్యప్రయోజనమాహ. ఇప్పడీత్యాదినా.

మూ — అడైయాళఙ్గళాలే, ‘‘అహమాత్మా నదేహోఽస్మి విష్ణుశేషో పరిగ్రహః । తమేవ శరణం ప్రాప్తస్తత్కైంకర్యచికీర్షయా’’, ఎన్గిఱ పడియే మూలమంత్రాదికళైకొణ్డు స్వరూపోపాయపురుషార్థఙ్గళిల్ తన్నుడైయ నిష్ఠైయై యుణర్న్దు పోరుమివ్వధికారిక్కు ‘‘నైషాపశ్యతి రాక్షస్యో నేమాన్పుష్పఫలద్రుమాన్ । ఏకస్థహృదయా నూనం రామమేవానుపశ్యతి’’, ఎన్గిఱపడియే విరోధియోడే కూడియిరుక్కిఱ తనక్కు పాక్షికమాక సంభావితమాన

సా-దీ — అడైయాళఙ్గళ్, పరపరిభవాదిష్వవిషాదాభావాదిలింగఙ్గళాలెన్నైక్కు. అహమాత్మేతి. అహం, జీవః. జ్ఞానస్వరూపః దేహాద్విలక్షణోఽస్మి. ఇతు ప్రణవత్తిల్ మకారార్థం-విష్ణోశ్శేషభూతః, లుప్తచతుర్థ్యర్థం. అపరిగ్రహః. శేషభూతవస్త్వంతరరహితః. నమస్సినర్థం-తమేవ శరణంగతః, నమస్సిన్ స్థూలయోజనార్థం. తత్కైంకర్యచికీర్షయా, దేశవిశేషే నిత్యకైంకర్యంకర్తుమిచ్ఛయా శరణంప్రాప్తః ఎన్ఱన్వయమ్. ఉత్తరచతుర్థ్యర్థం-విష్ణుశేష ఇతి స్వరూపముక్తమ్-శరణమిత్యుపాయః. తత్కైంకర్యేతి పురుషార్థ ఉక్తః-మూలమంత్రాదికళైక్కొణ్డు తెళిన్దవెన్ఱు శేషమ్-చికీర్షయా ఎన్గిఱపడియే తెళిన్దనిష్ఠైయై అడైయాళఙ్గళాలే ఉణర్న్దెన్ఱన్వయమ్. నైషాపశ్యతీతి - ఏషా, అశోకవనికైయిలిరున్ద పిరాట్టి - రాక్షస్యః, భీతిహేతువాన రాక్షసికళైయుమ్ కాణాళ్ - పుష్పఫలద్రుమాన్, ప్రీతిహేతుక్కళైయుమ్ పారాళ్- కింతు, ఏకస్మిన్ రామే స్థితహృదయా, మనస్సాల్ పెరుమాళైయే కాణానిన్ఱాళెన్నైక్కు - విరోధి, శరీరాది- పాక్షికత్వేన, పక్షాన్తరత్తిల్.

సా-స్వా — అహమాత్మేతి ఎన్గిఱ ప్రమాణమ్ వివేకియినుడైయ స్వనిష్ఠారూపఫలానుసంధానమాకైయాలే ఇతు వే ప్రమాణమెన్ఱపడి-మూలమంత్రాదికళైక్కొణ్డితి-అఱియప్పట్టతి శేషః-

సా-ప్ర — అడైయాళఙ్గళాలే ఇత్యాదినా. ఏవంభూతతత్త్వజ్ఞాపకై రిత్యర్థః. మూలమంత్రాదికళైక్కొణ్డితి- మూలమంత్రాదిభిః. నన్వకృత్యకరణేభీతిరాహిత్యోక్తిర్భాగవతాపచారరూపాకృత్యకరణేపి భీతిరాహిత్యాపాదకతయా ‘‘చణ్డాలమపి మద్భక్తం నావమన్యేత బుద్ధిమాన్ । అవమానాత్పతత్యేవ రౌరవే నరకే హ్యసః । అవమత్యహరేర్భక్తానతిపాపప్రపీడితాః । నిరయాన్నాతివర్తంతే నిత్యైః కాలశతైరపి । అపరాధశతం లక్షం మమనిత్యకృతం భవేత్ । క్షమామ్యేకేన పద్మేన జాతీపుష్పేణవాపునః । మద్భక్తం శ్వపచం వాపి

సా-వి — అడైయాళఙ్గళాలె, జ్ఞాపకైః. అహమాత్మేతి. అహమాత్మా నదేహోఽస్మీతి మకారార్థః. విష్ణుశేష ఇతి లుప్తచతుర్థ్యర్థః. అపరిగ్రహః స్వశేషభూతవస్త్వంతరరహితః నమశ్శబ్దార్థః. తమేవ శరణం ప్రాప్తః, తస్యైవ స్థూలయోజనార్థః. తత్కైంకర్యచికీర్షయేత్యుక్తచతుర్థ్యర్థః. మూలమంత్రాదికళైక్కొణ్డు, మూలమంత్రాదిభిరర్థం జ్ఞాత్వా. అహో అడైయాళఙ్గళాలే, తన్నుడైయనిష్ఠైయుణర్న్దు పోన్దు ఇత్యన్వయః. తన్నుడైయనిష్ఠై యుణర్న్దుపోన్దు, స్వనిష్ఠాం జ్ఞాత్వాగచ్ఛతః. ఇవ్వధికారిక్కు, ఏతదధికారిణః. నైషేతి - రాక్షస్యః, రాక్షసీః. నపశ్యతి, విభక్తివ్యత్యయ ఆర్షః. ఏకస్మిన్ తిష్ఠతీత్యేకస్థం రామమాత్రవృత్తి హృదయం యస్యాస్సా తథోక్తా. పాక్షికమాక, కాదాచిత్కతయా.

సా-సం — నిష్ఠాపరిజ్ఞానస్యసాంప్రదాయికత్వాయాహ. అహమాత్మేతి-అపరిగ్రహః, భగవత్సజాత్యనధీనస్వశేషవస్త్వంతరరహితః. అత్రపూర్వార్ధేన స్వరూపనిష్ఠా. తృతీయపాదేనోపాయనిష్ఠా-చతుర్థేన పురుషార్థనిష్ఠాచోక్తా. అథ నిష్ఠాపరిజ్ఞానఫలమాహ-నైషేత్యాదినా. ఏకస్థహృదయా, రామైకవిషయాంతఃకరణా. విరోధీతి

మూ—బ్రహ్మ విదప చారాది వ్యతిరిక్తజ్గళాన ఏతేను మొరు భీతి హేతు క్కళిలుమ్, స్వరూప ప్రాప్త కైంకర్య వ్యతిరిక్తజ్గళానఏతేను మొరు ప్రీతి హేతుక్కళిలుమ్ కణ్ణోట్టముణ్డాకాతు- యదృచ్ఛయా ఉణ్డానాలుమ్ అవత్తాల్ భీతియుమ్ ప్రీతియుమ్ ఉణ్డాకాతు -

సా - దీ — ఆదిశబ్దమ్ భగవదపచారాది గ్రాహకమ్- భీతి హేతుకళ్ బంధు వియోగాది - ప్రీతి హేతుకళ్ క్షేత్ర పుత్ర లాభాది - భగవద ప్రీతి హేతుక్కళ్ వరిల్ శెయ్వ తెన్నె న్నుచింత్తై యొళియ బంధువి యోగా దికళ్ వరిల్ శెయ్వ తెన్నెన్ను చింత్తై యుమ్ ప్రీతి హేతు ఉణ్డాక వేణు మెన్కిర చింత్తై యుముణ్డాకాతు - ఉణ్డానాలుమ్ బంధు వియోగ క్షేత్ర లాభాది కళాల్ భీతి ప్రీతిక ళుణ్డాకా తెన్కై—ఉణ్డానాలుమ్, ప్రీతి హేతుకళ్ ఉణ్డానాలుమ్-

సా-స్వా—నిరంతర భగవ దనుభవ రసిక నిత్యసూరి నిబిడనిత్య విభూతియైపెట్టు ఇన్త ప్రాకృత భూమియిలే వసిక్కిరవనుక్కు మోక్షాదప్యధికానందముమ్, అతడియాక ఛిద్రనిరాస ముమ్,ముక్తతుల్య తైయుమ్కూడుమో ? ఎన్కిర శంకైయిల్ అధి కారార్థత్తై సంగ్రహిక్కియా నిన్ను కొణ్డు ప్రాకృత భూమి యిలే అనన్త గరుడాదిక ళవ తరిక్కై శాస్త్ర సిద్ధమాకైయాలే తత్తుల్యర్ కళాక స్వనిష్ఠాభి జ్ఞాన ముడై యవరై ఒరుపడి

సా-ప్ర—నిన్దాంకుర్వంతి యేనరాః। పద్మకోటిశ తేనాపి నక్షమామికదాచనే ,, త్యాదిభిర్వి రుద్ధ్యే తేత్యత్రోక్తం బ్రహ్మవిదపచారాది వ్యతిరిక్తజ్గళానేతి. ప్రతిష్ఠితో దేవతాంతర సమ్బన్ధ ఆది శబ్దార్థః. నను పూర్వ వాక్యే హర్ష శోకజ్గళత్తు అనుభవిక్కైయు మిత్యాదినా భీతి ప్రీత్యభావయో స్స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన హేతుత్వ ముక్తం.అత్రతన్నుడైయ నిష్ఠైయై యుణర్న్తు పోరు మివ్వధికారిక్కి త్యాదినా.స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానం భీతి ప్రీత్యభావయోః కారణ మిత్యుచ్యత ఇత్యన్యోన్యాశ్రయ ఇతిచేన్న. స్వనిష్ఠాజ్ఞాపకతయోక్తయోస్తయో ర్వహ్న్యాది జ్ఞాపకధూమాది వత్తజ్జ్ఞప్తయైవ జ్ఞాపకత్వోక్తే రితి భావః.

మూలమంత్రేణ స్వరూపోపాయ పురుషార్థానవ గమ్యతత్ర తత్ర పతిష్ఠితాః నిత్య నైమిత్తికేష్వేవ ప్రవర్తేరన్. నతునిషిద్ధ కామ్య యోరపీతి ప్రమాణతః ప్రతిపన్నత్వాత్స్వేషుతాదృశప్రవృత్త్యదర్శనాత్స్వ

సా - వి — కణ్ణోట్టమ్, అపేక్షా. భీ హేతుషు నివర్తనార్థపరామర్శః. ప్రీతి హేతుషు పరిగ్రహార్థపరామర్శశ్చ.ఉణ్డాకాతు, నజాయతే.వాసనావశాత్కదాచిత్స త్వేవాదగ్ధపటన్యాయేనకార్యకారి ణీనభవతీత్యాహ.యదృచ్ఛయేతి.అవైత్తాల్,ఏతైః.

సా-సం—ప్రకృతిరుచ్యతే.బ్రహ్మవిద పచారాదివ్యతిరిక్తజ్గళాన విత్యుక్తి స్సర్వభూతానుకూల్యమేవస్వజ్ఞానఫలమితి విదిత ప్రపన్నస్య బ్రహ్మ విదప చారాది సర్వథాన సంభవతీత్యభి ప్రాయేణ-ఆదిశబ్దేన భగవదపచార విశేషాది సంగ్రహః- భీతి హేతవః, అకృత్యకరణకృత్యాకరణరూపాపాయాః వ్యాహృతి దిదర్శనవగాశ్చ-ప్రీతి హేతవఃఉపాయవగాఃస్వార్థోపభోగాశ్చ-కణ్ణోట్ట మితి-తాన్నగణయతీత్యర్థః-యదృచ్ఛయే తిపాక్షికత్వోక్తిః-ఏతేనబ్రహ్మవిదపచారాదిష్వతిభీతిః కైంకర్యాదిష్వతిప్రీతిశ్చనిష్ఠాత్రయవవతో భవతీతిసిద్ధమ్.

ఏవం నిష్ఠా జ్ఞానస్య ఛిద్ర నిరోధ కత్వరూపం ఫల ముక్తం భవతి. ఏవం నిష్ఠా త్రయాభి జ్ఞాన చిహ్నైరభి వ్యక్త నిష్ఠావంతో నిరపరాధ కైంకర్య కర తాః అర్చావ తారాది సజ్యేనేహ వర్త మానా

మూ— ముక్కియమన్దిరజ్ఞాట్టియమూన్దిల్ నిలైయుడైయార్, తక్కవైయన్ఱిత్తకాతవైయొన్ఱుమ్ తమక్కిశైయార్, ఇక్కరుమజ్ఞళ్ ఎమక్కాళ(తె)వెన్ఱు

సా- దీ — ఉక్తమానవధికారార్థజ్ఞాత్రైపాట్టాలుమ్ సంగ్రహిత్తు కాట్టుకిరార్ - ముక్కియ విత్యాది-ముక్కియ మన్దిరమ్, ముఖ్య మంత్రమ్ - మూలమంత్రమెన్ఱపడి - అత్తాల్ కాట్టప్పడుమ్ మూన్ఱిల్, పదత్రయత్తాల్ కాట్టప్పట్ట స్వరూపోపాయ పురుషార్థజ్ఞళిల్ - నిలైయుడైయార్, నిష్ఠైయుడైయరాన - మేతిని మేవియ విణ్ణవర్, భూమియిల్ వర్త్తిక్కుమ్ దేవర్కళ్ - భూసురరాన ప్రపన్నరెన్ఱపడి - ఇక్కరుమజ్ఞళ్, ఇన్ద పరపరిభవాదిషు విషాదాభావాదిరూపకర్మజ్ఞళ్-వ్యాపారజ్ఞళ్

సా-స్వా— ట్టాలేస్తుతిక్కిరార్-ముక్కియేతి-ముక్కియమన్దిరమ్, “మంత్రాణాం పరమో మంత్రః„ ఎన్ఱు ముఖ్యమాకశ్శొల్లప్పట్ట మూలమంత్రత్తాలే కాట్టియ, కాట్టప్పట్టిరుక్కిర. మూన్ఱిల్, స్వరూపోపాయపురుషార్థరూప మూన్ఱిలే. నిలైయుడైయార్, నిష్ఠైయుడైయవరామ్ - తక్కవై యన్ఱి, తజ్ఞళుక్కుచితమాన నిత్యనైమిత్తికజ్ఞళై యన్ఱి - తకాతవై, అనుచితమాన ఛిద్రజ్ఞళై యొన్ఱైయుమ్ - తమక్కిశైయార్, అజ్ఞీకరియార్. ప్రాతికూల్యత్తై విట్టు సదానుకూల్యైకనిరతాళెన్ఱపడి - ఇకరుమజ్ఞళ్, పరపరిభవాదావిషాదాభావమ్మతలానపూర్వోక్త స్వనిష్ఠా లింగజ్ఞళాన కర్మజ్ఞళ్- ఎమక్కు, నమక్కు, ఉళతెన్ఱుమ్,

సా-ప్ర—నిష్ఠాజ్ఞానవతో మేదినీవర్తినస్సూరయ ఇత్యాహ. ముక్కియమన్దిరమిత్యాదినా. ముక్కియమన్దిర జ్ఞాట్టియ, “మంత్రాణాం పరమోమంత్రో గుహ్యానాం గుహ్యముత్తమమ్। పవిత్రంచపవిత్రాణాం మూలమంత్రస్సనాతనః। యదంతస్థమశేషేణ వాజ్మయం వేదవైదికమ్। తస్మై వ్యాపకముఖ్యాయ మంత్రాయ మహతేనమ„ ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ ముఖ్యతమభూత మూలమంత్ర ప్రదర్శితేషు. మూన్ఱిల్, తత్వహిత పురుషార్థేషు త్రిషు. నిలైయుడైయార్, ప్రతిష్ఠితాః. తక్కవైయన్ఱిత్తకాతవై యొన్ఱున్తమక్కిశైయార్, “న చలతి నిజవర్ణధర్మతోయస్సమమతిరాత్మ సుహృద్విపక్షపక్షే। నహరతినచహంతి కించిదుచ్చైస్సితమనసంతమవేహివిష్ణుభక్తం„ మిత్యాద్యుక్త ప్రకారేణస్వోచితం విహాయానుచితేషు నిషిద్ధకామ్యేషు కర్తవ్యతాబుద్ధిం నకుర్యుః. ఇక్కరుమజ్ఞళై మక్కాళతెన్ఱు మిలక్కణత్తాల్, పూర్వోక్తాకృత్యేభ్యోనివృత్తిరూపాః

సా-వి—గాథయా నిష్ఠాజ్ఞానవతః ప్రశంసంతి. ముక్కియ మన్దిరమితి. ముక్కియమన్దిరమ్, ముఖ్యమంత్రః. “మంత్రాణాం పరమోమంత్ర” ఇత్యుక్తరీత్యా ముఖ్య మూలమంత్రేణ. కాట్టియ, ప్రకాశితేషు. మూన్ఱిల్, స్వరూపోపాయపురుషార్థేషు త్రిషు. నిలైయుడైయార్, నిష్ఠావంతః. తక్కవై, ఉచితం. “నచలతి నిజవర్ణధర్మతోయస్సమమతిరాత్మ సుహృద్విపక్షపక్షే। నహరతి నచహంతికించిదుచ్చైస్సితమనసంతమవేహి విష్ణుభక్త” మిత్యుక్తరీత్యా స్వోచితభగవత్కైంకర్యభాగవతకైంకర్యాదిధర్మాః. అన్ఱి, వినా. తకాతవై, అనుచితాని నిషిద్ధాని. ఒన్ఱు, కించిదపి. తమక్కు, స్వాత్మనాం. ఇశైయార్, అనిచ్ఛంతః. ఇకరుమజ్ఞళ్, నిషిద్ధకామ్యేభ్యోనివృత్తిరూపా వ్యాపారాః విహితేషు ప్రవృత్తిరూపాశ్చ వ్యాపారాః. ఎమక్కు, అస్మాకం.

సా-సం—నిత్యసూరయ ఏవేత్యాహ. ముక్కియేతి. “నమంత్రోష్టాక్షరాత్పరః-మంత్రాణాంపరమోమంత్ర„ ఇతిముఖ్యత్వేనోక్త మూలమంత్ర ప్రదర్శిత స్వరూపాదిత్రికే ప్రతిష్ఠిత బుద్ధయః. స్వరూపవర్ణాశ్రమాద్యుచితాన్వినా తదనుచితాన్న స్వీకర్తు మిచ్ఛంతే. ఇక్కరుమజ్ఞళితి. శాస్త్రీయ స్వయంప్రయోజన నిత్య

సూ— మిలక్కణత్తాల్, మిక్క వుణర్ త్తియర్ మేతినిమేవియవిణ్ణవరే॥౨౧॥

సా - దీ— నమక్కణ్ణాయిరుక్కిఱతెన్నుమ్ - లక్షణత్తాల్,లింగఙ్గళాల్ - మిక్కవుణర్ త్తియర్, శ్రేష్ఠమా
న స్వనిష్ఠాభి జ్ఞానత్తై యుడైయ రాయ్ - తక్కవై యన్ఱి , స్వ స్వరూపాది సిష్ఠై క్కుచిత మాన సదా
చారఙ్గళై ఒఴియ - తకాతవై యెన్నుమ్ , అను చితఙ్గళాన వకృత్య కరణాది కళై తమక్కు గ్రాహ్య
మాక విషై యార్, ఇచ్ఛి యారెన్ఱై - ॥ ౨౧ ॥

ఆర్త ప్రపన్న వ్యతిరిక్తర్ పరమ శేషియాల్ కొడుక్కప్పట్ట స్వనిష్ఠైయై పరమ పదప్రాప్తిక్కు

సా-స్వా—విద్య మాన మెన్నుమ్. ఇల క్కణత్తాల్, లక్షణత్తాల్- జ్ఞాపక లింగఙ్గళాల్ -మిక్క వుణర్ త్తియ
ర్, ఉత్కృష్ట మాన ఉణర్ త్తి నిశ్చయత్తై యుడైయవర్ - స్వనిష్ఠాభి జ్ఞానత్తై యుడై యవ రెన్ఱపడి మే
తిని మేవియ విణ్ణవర్, భూమియిలే భగవ దవతార స్థలత్తిల్ వాస రుచియై యుడైయ నిత్య సూరికళెన్ఱప
డి - నిత్య విభూతి యిల్ పోలే యిరుక్కుమ్. ప్రాణి కూల్యరహిత నాయ్ నిరంతరానుకూల్య రతనాయ్ మో
క్షాదప్యధిక మాన స్వనిష్ఠాభి జ్ఞాన ఫలత్తై యుడైయ వనుక్కు అల్ప మాన వైషయిక భోగ రుచియుమ్, త
దర్థ ప్రవృత్తి యుమ్, తద్వి ఘాత త్తిల్ భీతి యు మ్మత లాన చ్ఛిద్రఙ్గళుణ్డాకా తెన్ఱు కరుత్తు . ॥౨౧॥

ఇప్పడియివ్వధికారినిత్యసూరితుల్యనాకిల్ ‘‘కామాతంకమపేత్య కోపదహనంనిర్వాప్యవిత్త స్పృహావే
తాళీం వ్యపనీయబాంధవ కథాగర్తాంసముత్తీర్యచ। సంగోత్తంసితివాసనా సహచర స్సంసార కారాకు
టీ నిష్క్రాంతి క్రమపాదు కాంతను మనుద్విగ్నోమునిః క్షామ్యతి ,, ఎన్కిఱ పడియే అత్యంత బాధక స్వ
భావ కారాగృహ తుల్య శరీరత్తై యను ద్విగ్న నాయ్కొణ్డు ఇన్నమ్ శిలకాల మిరుక్క వేణు మెన్ఱి షైయ
కూడుమో ? ఇప్పడి ప్పట్ట శరీర త్తిలే యనాది దుర్వాసనాసహ చరితనాన వివనుక్కు స్వనిష్ఠాభి జ్ఞాన

సా - ప్ర—కృత్యేషు ప్రవృత్తిరూపాశ్చవ్యాపారాస్సన్వస్మిన్ విద్యంత ఇత్యేవంరూపచిహ్నాన. మిక్కవుణర్
త్తియర్,ఉత్కృష్టజ్ఞానవంతః- స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాఇత్యర్థః . మేతినిమేవియ విణ్ణవరే, మేదిన్యాంభగవ ద్విభూతి
త్వ ప్రీత్యావర్తమానా నిత్యసూరయ ఇత్యర్థః. నిరపాయకైంకర్య నిరతత్వాదితిభావః॥ ౨౧ ॥

తత్వజ్ఞాన ప్రతిఘాత ప్రకృతి సంబంధాను వృత్తే స్స్వాపకల్పే స్వరూపజ్ఞాన పూర్వకం భగవతి భర
న్యాసాత్తత్వజ్ఞానాను వృత్తి సమ్భవాదుద్బోధ కల్పే కేవల ప్రకృతి ప్రాకృతాను భవరూప భోగస్యవిభూ
తిద్వయ విశిష్ట భగవదనుభవ రూపమోక్షస్య చాంతరాళే ప్రారబ్ధ కర్మవశాద్వర్తమానా అపిమే ప్ర
పన్నా భగవదాపాదితాం స్వాం స్థాం జానంతితే ‘‘ అహమన్న మహమన్నమ్ - యథాకుటుంబీ సుశ్రీమాన్

సా-వి—ఉళ్ళతు,విద్యంతే.ఎన్ఱు, ఇతి.ఇలక్కణత్తాల్, లక్షణేన.మిక్కవుణర్ త్తియర్,అధిక స్వనిష్ఠా జ్ఞాన వం
తః. మేతిని, భూమ్యాం. మేవియ,భగవద్విభూతిత్వప్రీత్యావర్తమానాః.విణ్ణవరే,నిత్యసూరయఏవ॥ ౨౧॥

సా-సం—నైమిత్తికవర్గోనిషిద్ధకామ్యనివృత్తిశ్చకర్మవశ్యానామస్మాకంకర్తవ్యతయాస్థిత్యుక్తనిష్ఠా
భిజ్ఞాన చిహ్నైరభి వ్యక్తాధికజ్ఞానాః సౌశీల్యాది గుణానుభవాసక్త్యా మేదిన్యాం యావద్దేహపాతం ప్రీతి
మంతోనిత్యసూరయ ఏవేత్యర్థః ॥ ౨౧ ॥

ఏవం సచిహ్నాయాస్స్వరూపాదిత్రయనిష్ఠాయాః పరమపురుషార్థ ప్రాప్తినైర్యకస శేషత్వానుగుణ

మూ—స్వాపోద్బోధవ్యతికరనిభభోగ మోక్షాంతరాళేకాలంకంచిజ్జగతివిధినా కేనచిత్స్థాప్యమానాః।

సా-దీ—అరుళప్పాట్టిల్ పరియట్టమాకశిరసావహిత్తు కొండ్ డుతదనుగుణమాకవాయుశ్శేష త్తైం కట్టుప్పార్ కళెనిరార్ - స్వాపోద్బోదేతి - కృతినః, శిల భాగ్యవానగళాన ప్రపన్నర్ - స్వాపోద్బోధ వ్యతి కర నిభే, నిద్రా జాగర సంపర్క సన్నిభ మాన - భోగ మోక్షాంతరాళే, భోగః, సంసారః. ఇతు నిద్రా స్థానీయం - "అనాది మాయయాసుప్తః", ఎన్నైయాల్ - మోక్షం, "జాగ్రవాంస స్సమింధతే", ఎన్నైయాల్ జాగర స్థానీయమ్. తయోర్మధ్యే, ముముక్షుత్వావస్థైయిలెన్న పడి - కేనచిద్విధినా, విధి శబ్దత్తాలిజు భగవత్కృపై శొల్లుకిఱతెన్ను సంప్రదాయ సిద్ధమ్ - కంచిత్కాలం, శిరుతుకాలమ్-జగతి, లీలా విభూతియిల్ స్థాప్యమాన రాయ్కొండ్ ఉ-ఇత్తాల్ భగవత్కృపైయాలే బ్రహ్మవిత్తుక్కళై లోకత్తైత్ తిరుత్తుకైక్కాక చ్చిల కాలమ్ భూమియిల్ నిఱుత్తివైక్కుమెన్ను మర్థం సూచితమ్ - "అధ్యాత్మగ్రంథ నిర్మాణ మనేకేషాంచబోధనమ్। అర్చావతారసేవాచ తేషామేతన్మహత్ఫలమ్"

సా-స్వా—నాం స్వయత్నత్తాలే సిద్ధిక్కుమో? ఎన్నిఱ శంకైయై శ్లోకత్తాలే పరిహరిక్కిఱార్. స్వాపేతి. స్వాపః, నిద్రా. ఉద్బోధః, నిద్రానంతర జాగరణం. ఏతదుభయోర్వ్యతికరః. నిద్రా జాగర సంపృక్త స్వప్నావస్థా. తత్సదృశే, తద్వదల్పకాలావస్థాయిని. సంసార మోక్షాంతరాళకాలే. కంచిత్కాలం, అల్పకాలం. కేనచిద్విధినా, ప్రారబ్ధాంతర్గతేన కేనాపి భాగ్యవిశేషేణేత్యర్థః. "సత్యంశపే వారణశైలనాథ వైకుంఠవాసేపి నమేభిలాషః", ఇత్యాది ప్రకారేణాచార్యావతార ప్రేమ కాలక్షేప రుచ్యాది రూప భాగ్యవశేన. స్థాప్యమానాః, సాంసారిక భోగ రుచ్యాదిభిర్దేహ స్థాపనా భావాన్మోక్షాదప్యధికానంద

సా-ప్ర—కుమారైరనుమోదతే| మోదతేభగవాన్భక్తైస్సంస్థానియతమానసైః, ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణమాలాదిభిరలంకృత నాయికావద్భగవతోత్యంతభోగ్యతమాభవంతీతి. తత్స్తుతి వ్యాజేన సర్వేషాం ప్రపన్నానాం స్వవిష్యాయాంజిజ్ఞాసాముత్థాపయతి - స్వాపోద్బోధవ్యతికర నిభఇత్యాదినా. "దైవాత్ప్రాప్త స్సజీస్స్రాప్యచ్ఛేషే", తినిఘంటూక్తేశ్శేషా మాల్యమిత్యర్థః. ఇదంచ సర్వస్యాప్యాభరణ

సా-వి—స్వాపేతి- స్వాపః, నిద్రా - ఉద్బోధః, జాగర్యా. తయోర్వ్యతికరనిభే, సంపర్కసదృశే - ప్రకృతి సంబంధానువృత్త్యా నిద్రాతుల్యత్వాచ్ఛాస్త్రజన్య స్వరూపాది నిశ్చయవత్తయా ఉద్బోధ కల్పత్వాచ్చ స్వాపేత్యాద్యుక్తం. నిద్రావస్థాయామేవ కదాచిద్బాహ్యశబ్దాది జ్ఞానమపి సంభవతీతి తాదృగవస్థా సదృశ భోగస్సంసారః గాఢనిద్రాస్థానీయః. అనాదిమాయయా సుప్త ఇత్యుక్తేః. మోక్షః, స్థూలసూక్ష్మ ప్రకృతి విశ్లేషః- సజాగరావస్థా స్థానీయః. జాగృవాం సస్సమింధత ఇత్యుక్తేః. తయోరంతరాళం జ్ఞానాజ్ఞానశబళముముక్షుత్వావస్థా. తస్యాందశాయాం. కేనచిద్విధినా, ప్రారబ్ధకర్మవశేన. కంచిత్కాలం

సా-సం—పరివట్టాఖ్యశిరోలంకరణతాప్రీత్యాహ-స్వాపేతి. భోగః, ప్రారబ్ధకర్మఫలానుభవః, భోగమోక్షయోరంతరాళే నిద్రాజాగరయోస్సంపర్కనిభేసతి. అనేన భోగమోక్షయోర్మధ్యే విళంబలేశస్యాప్యభావపరః. "అథసంపత్స్యే"ఇతి శ్రుత్యర్థ ఉక్తః. కంచిత్కాలమిత్యనేన తస్య తావదేవ చిరమిత్యర్థ ఉక్తః. విధినా, ప్రారబ్ధ విశేషేణ. తస్య స్వయంప్రయోజననిరపరాధకైంకర్యస్వరూపాదిత్రయనిష్ఠాపాదక

మూ — తతో౽పాయప్రభృతివిషయే స్వామిదత్తాం స్వనిష్ఠాం శేషాం కృత్వా శిరసి కృతినశ్శేషమాయుర్నయంతి ॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారశ్చతుర్దశః. ❈ శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః. ❈

సా-దీ — ఎన్నార్ కళిరే. తతో౽పాయప్రభృతివిషయే, స్వరూపోపాయ పురుషార్థఙ్గళిల్ - స్వామియాల్ కృపైయాల్ దత్తైయాన స్వనిష్ఠైయై తఙ్గళుడైయ వృత్తివిశేషత్తై. శిరసి శేషాం, శేషాపటీం కృత్వా ధరిత్తుక్కొణ్డిన్నపడి. భగవచ్ఛేషత్వమాన స్రగ్వస్త్రాదికళ్ శేషై యెన్ను శొల్లప్పడుమ్. శేషమాయుర్నయంతి, ఆయుశ్శేషత్తై కళిప్పార్కళ్ెన్ఱు. ॥ ౩౩ ॥

ఇతి శ్రీసారదీపికాయాం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారశ్చతుర్దశః.

సా - స్వా — జనకాచార్యవతార ప్రేమ కాలక్షేప రుచ్యాదిభిస్థ్సాపి తతాన్వస్య విరోధః. స్వామిదత్తామ్, కేవల స్వయత్న సాధ్యత్వాభావేపి స్వయత్నలేశ ప్రీత భగవతైవ - "సంకల్పాదేవ భగవాంస్తత్వతో భావితాత్మనామ్। వ్రతాంతమఖిలం కాలం సేచయత్యమృతేనత్వి" తి న్యాయేన దత్తాం స్వనిష్ఠామ్. శేషాం కృత్వా, శేషాపటీం కృత్వా - కృతినః, కృతకృత్యాస్సంతః - శేషమాయుః, ఆయుశ్శేషకాలమ్ -నయంతి, యాపయంతీత్యర్థః ॥ ౩౩ ॥

ఇతి శ్రీ ఉత్తర సారాస్వాదిన్యామ్ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారశ్చతుర్దశః-

సా - ప్ర — వర్ణసోఽయప లక్షణం ఏవంచ భరన్యాసానంతరం స్వనిష్ఠాం జ్ఞాత్వా నిత్య నైమిత్తికాదీనాం పరమభోగ్యత్వేన భగవత్కైంకర్యత్వేన చానుష్ఠానే నిత్యవిభూతౌ కింకరతయా వర్తమానా నిత్యసూరివదైహికసాధకా భవంతీతి భావః ॥ ౩౪ ॥

ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాయాం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారశ్చతుర్దశః.

సా - వి — స్థాప్యమానా మహాంతః- తతో౽పాయ ప్రభృతి విషయే స్వామిదత్తాం, భగవత్కృపా లబ్ధాం స్వనిష్ఠాం శిరసి శేషాంకృత్వా.భగవచ్ఛేషశిరోధార్య స్రగ్వస్త్రాదికం శేషేత్యుచ్యతే - "దైవాత్పాప్త స్రజి స్త్రీ స్యాచ్ఛేషే,,తి నిఘంటుః - భగవచ్ఛేష బహుమానార్పిత శేషాపటమివ శిరసాధారయంతః - ఆదరేణ స్వీకుర్వంత ఇతిభావః - శేష మాయుర్నయంతి, ఉత్తర జీవితకాలం క్షపయంతి. నిష్ఠామపరిత్యజ్య తదుచిత ధర్మా నాచరంత స్తిష్ఠంతీతి భావః ॥ ౩౩ ॥

ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారశ్చతుర్దశః.

సా - సం — భగవత్కృపావిశేష సంకలితత్వాద్విధినాకేన చిదిత్యుక్తిః. స్వనిష్ఠాం, స్వామిదత్తాం. శేషాం శిరసి కృత్వా, ఏతద్దేహావసానే ప్రాప్య భగవత్పాద నిత్యపరిచర్యాసామ్రాజ్యాభిషేక చిహ్నస్వనిష్ఠా రూప పరివట్టాఖ్య శేషాపటీ శేషాపర శరీరాత్మికా శిరసి ధార్యేతి తథోక్తమ్. కృతినః, అపరాధభీతాః స్వయం ప్రయోజనకైంకర్య రతిమంతస్సంతశ్శేషమాయుర్నయంతీత్యర్థః ॥ ౩౩॥

ఇతి శ్రీ సారప్రకాశికా సంగ్రహే స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారశ్చతుర్దశః.

శ్రీయైనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

ఉత్తరకృత్యాధికారః.

మూ— సంతోషార్థంవిమృశతి

సా-దీ— ఏవంస్వనిష్ఠాభిజ్ఞాతు రస్యప్రప దనాత్పరమ్ । కర్తవ్యానిచ కర్మాణి ప్రదర్శ్యంతేత్ర భూతలే ॥

సా - స్వా — ఇప్పడి పూర్వాధి కార త్తిలే “ కాలం కంచి జ్జగతి విధినా కేనచిత్ స్థాప్య మానాః,, ఎ న్ఱు శ్రీ భాష్యాది చింతన రూప కాల క్షేప రుచి యాలు మచాావ తార ప్రేమ మడి యాకవు మివ్వధికా రి హేయ మాన విశ్మరీ రత్త్రైయి క్షై స్తతెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో? కాల క్షేప ముపా యాను ష్ఠా నోపయు క్త జ్ఞానార్థ మాన పడి యాలే నివర్తతో్ప్రాయ నాన కృత కృత్య నుక్కు అతు వ్యర్థ మన్రో? ఉ పాయో పయుక్త జ్ఞానార్థ మనపేక్షిత మానా లుమ్ ధర్మా నుష్ఠా నార్థ మపేక్షిత మెన్తిల్ ధర్మా ను ష్ఠానము ముపాయో పయుక్త మాకై యాలే కృత కృత్యను క్కుతువుమ్ వ్యర్థ మన్రో? కించ కృతకృ త్య నాన విివ్వధి కారి దేహేంద్రి యాది విలక్షణ స్వాత్మ స్వరూప నైశ్చిన్తవ నాకైయాలే అవనుక్కు దేహ ధర్మ మాన వర్ణా శ్రమాది ప్రయుక్త ధర్మా నుష్ఠానము మప్రాప్త మన్రో? శేష వృత్తితయా ప్రాప్త

సా- ప్ర— ఏవం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞస్య ప్రపన్నస్య కృతకృత్యత్వాత్ “ ఉత్పత్తి స్థితి నాశానాం స్థితౌ చింతాకు తస్తవ । యథోత్పత్తిర్యథానాశః స్థితి స్తద్వద్భవిష్యతీ ,, త్యుక్త ప్రకారేణ దేహ యాత్రార్థస్య కృత్స న్య అభ్యుపగత ప్రారబ్ధ కర్మాను గుణ భగవత్సంకల్పా దేవసిద్ధే మోక్షవ్యతి రిక్తా ముష్మిక నిరపే క్షత్వాత్ మోక్షార్థంచ భరన్యాసస్యానుష్ఠానా త్తత్ఫలభూత నిత్య నైమిత్తికానవ రుద్ధకాలే అచేతన వ దవస్థితి రేవస్యా దిత్యత్ర నిత్యనైమిత్తిక కైంకర్య రతస్యాపి విపరీతజ్ఞాన విపరీత ప్రవృత్తి హేతు ప్రకృ తి మణ్డలే కర్మవశాత్ స్థితస్య తూష్ణీ మవస్థాన కాలే వాసనా వశాత్స్వోత్కర్ష పర నికర్షాను స న్ధానం తద్ధేతు భూతం స్వస్య పూర్ణత్వాను సంధానం అక్షాణాం విషయాంతర సంచారాదికం భగవద నుభవ న్యూనతా నిత్యకైంకర్య వైకల్యంచ స్యాదితి తన్నివృత్త్యర్థం భగవద్గుణప్రతిపాదన ప్రధానాధ్యాత్మ శాస్త్రాను సంధానం కార్యం; తత్రాశక్తౌ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞ సకలశాస్త్ర విశారద భాగవత సహవాసపూర్వకం తదనుష్ఠితా జ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్యేషు యావచ్ఛక్య మనుష్ఠేయ మిత్యుత్తర కృత్యం దర్శ యన్నధికారార్థం

సా- వి— కృతకృత్యస్యహి కృతార్థతయా భవితవ్యమితి కృతకృత్యాధికారే సంగృహ్యోక్త మేవార్థం

సా - సం — ఇత్థం ప్రాసంగిక మధికారం పరిసమాప్య కృత కృత్యాధికారోపక్షిప్తముత్తరకృత్యవిశేషం

మూ—— ముహుస్సద్భిరధ్యాత్మవిద్యాం నిత్యం బ్రూతే నిశమయతి చ స్వాదు సువ్యాహృతాని । అంగీకుర్వన్ననఘ

సా-దీ—— ఉత్తరకృత్యజ్ఞలై ఉపలక్షణతయా సంగ్రహిత్తు క్కాట్టుకిరార్. సంతోషార్థమితి. ఇప్ప్రప న్నన్ దృష్టాదృష్టస్వభర విగమే దత్త దృష్టిః, దృష్ట విషయత్తిలు మదృష్టవిషయత్తిలు ముళ్ళస్వభర త్తినుడై య విగనత్తిల్. దృష్టవిషయత్తిల్ స్వభరం పూర్వకర్మాధీనమ్. అదృష్ట విషయత్తిల్ స్వభరం భగవతి సమర్పితం- ఇప్పడి ఉభయవిషయ స్వభరముమిల్లై యెన్నుమతిల్ దత్తదృష్టిః. స్వభర విగమే తదర్థం కర్తవ్యాభావే సావధానామ్. ఆదేహపాతాత్, దేహావసానావధి. అనఘాం, అపరాధరహితాం. లళితాం, ప్రయోజనాంతరాభి

సా స్వా—— మెన్నిల్ ముక్తిదశైయిలుమ్ వర్ణాశ్రమకృత్యమ్ ప్రసంగియాతో? ఇత్యాదిశంకైయై యిన్త వధికారత్తాలే పరిహరిక్క- కోలి శ్లోకత్తాలే శఙ్కా- పరిహారత్తై, సంగ్రహిక్కి-రార్ - సంతోషార్థ మితి - ప్రపన్నః, ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తాలే కృతకృత్యనాన పురుషన్ - దృష్టాదృష్ట స్వభర విగమే. దృష్టదేహ యాత్రాభరస్య ప్రారబ్ధకర్మాధీన తయా అదృష్ట మోక్ష భరస్య భగవతా స్వీకృతత్వా త్తదుభయ విగమే - తదర్థం స్వస్య కర్తవ్యా భావే - దత్తదృష్టిః, సావధాన దృష్టి యామ్- ప్రపత్త్యనంతరమ్ మోక్షార్థ కర్తవ్యత్తిలుమ్, దేహయాత్రైయిలుమ్, ప్రసక్తనామాకిల్ స్వస్య సిద్ధన్న స్వరూపోపాయ పురుషార్థ నిష్ఠాభిజ్ఞానత్తుక్కు- విరుద్ధమాకై యాలే తదుభయ భరాభావత్తిల్ సావధాన దృష్టియాయెన్నపడి - ఇతి నాలె పూర్వాధికార ద్వయార్థ మను వదిక్క- ప్పట్ట తెన్ను కరుత్తు. ఆదేహ పాతాత్, దేహత్యాగ పర్యంతమ్ - అనఘ లళితామ్, అపరాధ లేశ శూన్యతయా అనఘైయాయుమ్ బంధక

సా-ప్ర—— సంగృహ్యాహ. సంతోషార్థమిత్యాదినా. దృష్టాదృష్టస్వభరవిగమే దత్తదృష్టిః ప్రపన్న ఆదేహపాతాదనఘలళితాం వృత్తిమంగీకుర్వన్నధ్యాత్మ విద్యాం సంతోషార్థం ముహుస్సద్భిస్సహ విమృశతి. కించ స్వాదు సువ్యాహృతాని నిత్యం బ్రూతే నిశమయతీత్యన్వయః- దృష్టాదృష్ట ఇత్యాది. "యథోత్పత్తిర్యథా నాశః స్థితిస్తద్వద్భవిష్యతి । ఆహారో హి మనుష్యాణాం జన్మనా సహ జాయతే" ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ పరమ పురుషార్థ విషయస్య నైర్భర్యానుసంధానవంతశ్చ ప్రపన్నా ఇతిభావః. దృష్టం చాదృష్టం చ దృష్టాదృష్టే. తయోస్స్వస్వభరః- దృష్టాదృష్టే మమ కథం స్యాతామితి భరః, దృష్టాదృష్టస్వభరః- తస్య విగమః. తస్మిన్నిత్యర్థః - అనఘలళితాం వృత్తిం. "విహితస్యాననుష్ఠానాన్నిందితస్య నిషేవణాత్"

సా-వి——స్వప్రకారం దర్శయన్ అధికారార్థం సంగృహ్యాహ. సంతోషార్థమితి. ప్రపన్నః దృష్టాదృష్ట స్వభర విగమే దత్తదృష్టిః, దేహయాత్రా కర్మాధీనా పరమ పురుషార్థ ప్రాప్తిః భగవదధీనా మమ కోపి భరో నాస్తీతి జ్ఞానవాన్. ఆదేహపాతాదనఘ లళితాం శాస్త్రీయాం భగవత్కైంకర్యతయా భోగ్యభూతాం చ

సా-సం——విపరీతు మధికారాంతరమారభమాణః ప్రతిపాద్యం సంగృహ్ణాతి. సంతోషార్థమితి. శేషేణశ్చిత్తరంజనార్థం స్వానుభవపూర్త్యర్థం చేత్యర్థః. విమృశతి ముహుః, ముహుః పరిశీలయతి. తచ్చ "ఏకస్స్వాదు న భుంజీత" ఇత్యుక్త్యా సద్భిస్సహ. శిష్యాన్ప్రతి నిత్యం బ్రూతే స్వాచార్య సకాశాన్నిశమయతి చ. తదుభయ కర్మ నిర్దిశతి. స్వాదు సువ్యాహృతానీతి, శ్రవణ మనోరంజకాని పూర్వాచార్యోక్తాని తత్త్వపరాణి ముక్తభాషితానీత్యర్థః. సర్వం కాలమేవ మేవ క్షేప్తవ్యం చేత్యత్రాహ. అంగీకుర్వన్నితి. వృత్తిమర్థ్యమవృత్తిః. తస్యా అనఘత్వం సాత్త్విక త్యాగాన్వితత్వ ముపాయాపాయవృత్త్యనన్వితత్వం చ లళితత్వమనర్థపరిహారో.

మూ— లఘ్వితాంవృత్తిమాదేహపాతా ద్దృష్టాదృష్టస్వభరవిగమే దత్తదృష్టిః

సా- నీ— సంధివిరామా త్సుభగాం-వృత్తిం,సదాచార రూపాం శేషవృత్తిమంగీకుర్వన్.సంతోషార్థం, ఉపాయస్య పూర్ణత్వా త్తదర్థమస్తు. సంతోషార్థం భగవ ద్గుణాను భవ జనిత సంతోషార్థ మేన్నడి - సద్భిస్సహ ముహురధ్యాత్మ విద్యాం, శారీరక శాస్త్రాది రూపాం. విమృశతి, పరి చయిక్క క్కడ వన్- స్వాదూని సువ్యాహృతాని, శెవిక్కినియ శెఞ్జొల్లాన శ్రీశఠ కోపాది దివ్యసూరి వచనజాతైః. అధ్యాత్మ విద్యాయా స్సారసంగ్రహ మాకై యాల్ తత్తోపి స్వాదుక్కళాన వైయెన్నపడి.నిత్యంశిష్యేభ్యోబ్రూయాత్.

సా-స్వా—ఫలాంతరసంగరాహిత్యేన శేషత్వస్వరూపప్రయుక్తతయా స్వయంప్రయోజనతయాచ లఘ్వితైయా యుమ్ సుభగైయాయు మిరుక్కిఱ వృత్తియై వర్ణాశ్రమాచారరూప వృత్తియై యఙ్గీకరియా నిన్ఱుకొణ్డె న్నపడి - కృత కృత్యాధి కారి క్కుపాయార్థ మాక వర్ణాశ్రమ ధర్మమ్ కర్తవ్య మల్లా విట్టాలుమ్ దేహపాతపర్యంతమ్వర్ణాశ్రమసంబద్ధదేహసంబంధమాత్మావుక్కుణ్డు క్కైయాలెతత్ప్రియుక్తాజ్ఞానుజ్ఞా రూప కైంకర్యమ్ కర్తవ్య మెన్నుకరుత్తు - సంతోషార్థమ్ , భగవత్కల్యాణ గుణానుభవ జనిత సంతోషార్థ మెన్నపడి - అధ్యాత్మ విద్యామ్ , శారీరక భాష్యమ్ - సద్భిః , ‘‘ అస్తి బ్రహ్మేతి చేద్వేద . సంతమేనం తతో విదు ,, రిత్యుక్త ప్రకారేణ శ్రీభాష్య పరిచయశాలిభి స్సహ ముహుర్విమృశతి. శ్రీభాష్య విమర్శ ముపాయోపయుక్త జ్ఞానార్థ మన పేక్షిత మానాలుమ్ స్వయం ప్రయోజన భగవత్కల్యాణ గుణాను భవార్థమ్ కర్త వ్య మెన్న పడి - శ్రీభాష్య విమ ర్శమ్ బహు ప్రజ్ఞరుక్కు ల్లాతు ఇత రర్ కళుక్కు దుశ్శక మన్నో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - నిత్యం బ్రూతే ఇతి - స్వాదూనిసు వ్యాహృ తాని, ‘‘ పరాశర ప్రబంధాదపి సద్యః పరమాత్మని చిత్తరంజక తమైః,,ఎన్కిఱపడియే శెవిక్కినియ శెఞ్జొల్లాన

సా- ప్ర— దిత్యాద్యుక్తాఘరహితాంవృత్తి మంగీకుర్వన్. సదాచారయుక్త ఇతియావత్. యద్వా ‘‘కులటాషండపతితవైరిభ్యఃకాకిణీమపి।ఉద్యతామపిగృహ్ణీయాన్నాపద్యపికదాచనే,,త్యుక్తప్రకారేణనిషిద్ధపరిగ్రహరూప దోషరహితాం. ‘‘ అకృత్వాపరసంతాప మగత్వాఖలమందిరమ్। అక్లేశయిత్వాచాత్మానం యదల్పమపితద్బహు । అప్రయత్నాగతాస్సేవ్యా ,, ఇత్యాద్యుక్తా యత్నలభ్యత్వరూప లాఘిత్యయుక్తాం.వృత్తిం, దేహయాత్రామ్. స్వీకుర్వన్నిత్యర్థః. అధ్యాత్మవిద్యాం, ఆత్మానం సర్వాంతర్యామిణం పరమాత్మానంచాధికృత్య ప్రవృత్తాం దహరోపాసనన్యాసాది ప్రతిపాదికా ముపనిషద మిత్యర్థః. సంతోషార్థం, భాగవత కైంకర్య పర్యంత భగవదనుభవ జనిత ప్రీత్యర్థం. ముహుస్సద్భి ర్విమృశతి, ‘‘ సద్భిరేవ సహాసీత సద్భిః కుర్వీతసంగమమ్। సద్భిర్వివాదంమైత్రీంచ నాసద్భిఃకించిదాచరేత్। సత్సంగతిఃకింనకరోతిపుంసా,,మిత్యాద్యానుగుణ్యేనచ నిత్యనైమిత్తికాన వరుద్ధసర్వకాలేవిచారయతీత్యర్థః. యద్వా,సతాంసన్తోషార్థమిత్యర్థః.

సా-వి— వృత్తి మంగీకుర్వన్ సంతోషార్థం సద్భిస్సహముహురధ్యాత్మవిద్యాం.విమృశతి,నిత్యకర్మానవరుద్ధకాలేవిచారయతి- నిత్యంబ్రూతే,శిష్యేభ్యోవ్యాచష్టే.స్వాదుసువ్యాహృతాని,భగవచ్ఛేషిత్వాదిబోధకా

సా-సం—నాంతరీయకః- స్వయం స్వప్రయోజనరూప భోగ్యాచేయమిత్యధ్యవసాయవిషయత్వం. దృష్టాదృష్టేతి - దేహయాత్రా విషయే మోక్షవిషయేచ స్వస్వ కర్తవ్యరూప భరో యత్నః- తదభావేదత్త దృష్టిః,

మూ — లభితాంవృత్తిమాదేహపాతా ద్దృష్టాదృష్టస్వభరవిగమేద త్తదృష్టిః

సా- దీ— సంధివిరామా త్సుభగాం-వృత్తిం,సదాచార రూపాం శేషవృత్తిమంగీకుర్వన్.సంతోషార్థ
ఉపాయస్య పూర్ణత్వా త్తదర్థమస్తు. సంతోషార్థం భగవ ద్గుణాను భవ జనిత సంతోషార్థ మేన్ఱ
సద్భిస్సహ ముహురధ్యాత్మ విద్యాం, శారీరక శాస్త్రాది రూపాం. విమృశతి, పరి చయిక్క క్క డ వ
స్వాదూని సువ్యాహృతాని, శెవిక్కినియ శెఞ్జొల్లాన శ్రీశఠ కోపాది దివ్యసూరి వచనజ్గైః. అధ్యాత్మ
ద్యాయా స్సారసంగ్రహ మాకై యాల్ తతోపి స్వాదుకళాన వై యెన్ఱపడి.నిత్యంశిష్యేభ్యోబ్రూయా

సా-స్వా—ఫలాంతరసంగరాహిత్యేన శేషత్వస్వరూపప్రయుక్తతయాస్వయంప్రయోజనతయాచ లభితైయ
యుఙ్ సుభగైయాయు మిరుక్కిఱ వృత్తియై వర్ణాశ్రమా చారరూప వృత్తియై యజ్గీకరియా నిన్ఱుకొ
న్ఱపడి - కృత కృత్యాధి కారి క్కుపా యార్థ మాక వర్ణా శ్రమ ధర్మమ్ కర్తవ్య మల్లా విట్టా ల
దేహపాతపర్యంతమ్వర్ణాశ్రమసంబద్ధదేహసంబంధమాత్మావుక్కుణ్డాకైయాలెతత్ప్రియుక్తాజ్ఞాను
రూప కైంకర్యమ్ కర్తవ్య మేన్ఱుకరుత్తు - సంతోషార్థమ్ , భగవ త్కల్యాణ గుణానుభవ జనిత సం
షార్థ మెన్ఱపడి – అధ్యాత్మ విద్యామ్ , శారీరక భాష్యమ్ - సద్భిః , ‘‘ అస్మి బ్రహ్మేతి చేద్వేద • స
మేనం తతో విదు ,, రిత్యుక్త ప్రకారేణ శ్రీభాష్య పరిచయశాలిభి స్సహ ముహుర్వి మృశతి. శ్రీభాష్య వి
శ్ర ముపాయోపయుక్త జ్ఞానార్థ మన పేక్షిత మానాలుమ్ స్వయం ప్రయోజన భగవ త్కల్యాణ గు
ను భవార్థమ్ కర్త వ్య మెన్ఱ పడి - శ్రీ భాష్య విమ ర్శమ్ బహు ప్రజ్ఞరు క్క ల్లాతు ఇత రర
ళుక్కు దుశ్శక మన్ఱో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ - నిత్యం బ్రూతే ఇతి – స్వాదూనిసు వ్యాహృ తా
‘‘ పరాశర ప్రబంధా దపి సద్యః పరమాత్మని చిత్తరంజక తమైః,,ఎన్కిఱపడియే శెవిక్కినియ శెఞ్జొల్ల

సా- ప్ర— దిత్యాద్యుక్తాఘరహితాంవృత్తిం మంగీకుర్వన్. సదాచారయుక్త ఇతియావత్. యద్వా ‘‘క
టాషండపతితవైరిభ్యరిశాకణీమపి।ఉద్యతామపిగృహ్ణీయాన్నా పద్యపికదాచనే,,త్యుక్తప్రకారేణనిషిద్ధపరి
హరూప దోషరహితాం. ‘‘ అకృత్వాపరసంతాప మగత్వాఖలమందిరమ్। అక్లేశయిత్వాచాత్మానం యద
మపితద్బహు । అప్రయత్నాగతాస్సేవ్యా ,, ఇత్యాద్యుక్తా యత్నలభ్యత్వరూప లాభిత్యయుక్తాం.వృత్తిం,
హయాత్రామ్. స్వీకుర్వన్నిత్యర్థః. అధ్యాత్మవిద్యాం, ఆత్మానం సర్వాంతర్యామిణం పరమాత్మానంచాధి
త్య ప్రవృత్తాం దహరోపాసనన్యాసాది ప్రతిపాదికా ముపనిషద మిత్యర్థః. సంతోషార్థం, భాగవతకై
కర్య పర్యంత భగవదనుభవ జనిత ప్రీత్యర్థం. ముహుస్సద్భి ర్విమృశతి, ‘‘ సద్భిరేవ సహాసీత సద్భిః కు
తసంగమమ్ । సద్భిర్వివాదం మైత్రీంచ నాసద్భిఃకించిదాచరేత్ । సత్సంగతిఃకింనకరోతిపుంసాం,,మిత్యాద్యా
గుణ్యేనచ నిత్యనైమిత్తికాన వరుద్ధసర్వకాలేవిచారయతీత్యర్థః. యద్వా,సతాంసన్తోషార్థమిత్యర్థ

సా-వి— వృత్తి మంగీకుర్వన్ సంతోషార్థం సద్భిస్సహముహురధ్యాత్మవిద్యాం.విమృశతి,నిత్యకర్మాన
రుద్ధకాలేవిచారయతి- నిత్యంబ్రూతే,శిష్యేభ్యోవ్యాచష్టే.స్వాదుసువ్యాహృతాని,భగవచ్ఛేషిత్వాదిబోధ

సా-సం—నాంతరీయకః- స్వయం స్వప్రయోజనరూప భోగ్యాచేయమిత్యధ్యవసాయవిషయత్వం. దృష్టా
ష్టేతి - దేహయాత్రా విషయే మోక్షవిషయేచ స్వస్య కర్తవ్యరూప భరోయత్నః- తదభావేద త్త దృష్టి

మూ— ప్రపన్నః॥ ౩౪॥ ఇప్పడికృతకృత్యనామ్స్వనిష్ఠైయెత్తైళిన్ను

సా-దీ.నిశమయతి, స్వయంచాచార్యేభ్యశ్శృణుయాదెన్నై-ఇతుఉత్తరకృత్యమానసర్వత్తుక్కుముపలక్షణమ్॥ ౩౪॥

ఉత్తర కృత్యత్తై విభజిత్తు నిరూపిక్కక్కోలి అతిల్ ప్రమాణం కాట్టాని న్ఱుకొణ్డు సామాన్యాకారజ్గళాలే ఉద్దేశిక్కిరార్. ఇప్పడి కృతకృత్యనా ఇత్యాదిమహావాక్యత్తాలే. కృతకృత్యనామ్స్వనిష్ఠైయై

సా-స్వా—శ్రీశఠకోపాదిదివ్యసూరిదివ్యసూక్త్యాత్మకాని సర్వోపజీవ్య భాషా ప్రబంధాదీని - శిష్యేభ్యోని త్యం బ్రూతే. సంతోషార్థ మితి సర్వత్రాను షజ్గశ - నిత్యం గురుసకాశాన్ని శమయతి చ -యద్వా, ‘‘ బోధ యంతశ పరస్పరం - అన్యోన్య గురవో ప్రా ,, ఇత్యాది పరికారేణ శ్రవణ శ్రావణ జనిత కల్యాణ గుణాను భవేన కాలం క్షిపంతిఎన్నపడి ॥ ౩౪ ॥

ఇప్పడి యుద్దేహం శ్రీ భాష్యాది కాలక్షేప రుచియాలే స్థాపిత మెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? పరమ ఫల విరోధియాయ్ కారా గృహ తుల్యమాన శరీరత్తై యత్యం తార్త నాన ఇవ్వధి కారి ఇశ్షైయ కూడాతే ? ఆర్తాధి కారి ఇశ్షైయా విట్టాలుమ్ దృప్త ప్రపన్నన్ కాల క్షేప రుచియాలే యిశ్షైయ కూడుమెన్ని లప్పోతు ప్రారబ్ధ ఫల మాన జన్మాంతర శరీర ముమ్ కాల క్షేప రుచి యాలే స్థాపనీయ మాక ప్రసంగియాతో ? కించ అర్చా వతార ప్రేమ కాల క్షేప రుచి యాలే స్థాపిత మానాలుమ్ కైంకర్యార్థం. స్థాపిత మల్లా మైయాలే ఆజ్ఞానుజ్ఞా రూపోత్తర కైంకర్య జ్గళుక్కు త్యాగ ప్రాప్తి యుణ్డో? వెన్న ఇత్యాది శంకైకళై పరి హరిక్కి రార్ . ఇప్పడీతి. ఇప్పడి, పూర్వోక్త ప్రకారేణ వెన్నపడి -

సా - ప్ర— నన్వేవం వేదార్థ విచారస్య కర్తవ్యత్వే తస్య పూర్వపక్ష సిద్ధాంతరూపత్వాత్తత్రచ వైష్ణవాధి క్షేపోపిస్యాత్తథాచ ‘‘ యతినించాపరోనిత్యం వైష్ణవానపమత్యచ । అధ్యాత్మ విముఖస్సోస్తు బిస స్తైన్యంకరోతియః । వైష్ణవేపరివాదాచ్చ పతత్యేవనసంశయః ,, ఇత్యాద్యుక్త మనిష్ట మాపద్యే తేత్యత్ర‘‘తదలం క్రూర వాక్యేర్వ స్సాంత్వమేవాభి ధీయతామ్॥ప్రణామ పూర్వకం క్షాంత్యాయోవ దేద్వైష్ణవోహిస,, ఇత్యాదిభిర్వైష్ణవానాంకల్యాణవక్తృత్వావగమాన్నోక్తప్రసంగఇత్యభిప్రయన్నాహ.స్వాదు సువ్యాహృతాని నిత్యంబ్రూతే నిశమయతి చేతి. ఉపాయాంతరాశక్త్యా భగవతి న్యస్తభరతి ప్రపన్నశ ప్రపత్య నంతర క్షణ మారభ్య యావచ్ఛరీర పాతం క్రియామాణం సర్వమాజ్ఞారూప కైంకర్య తయా భగవదత్యర్థ ప్రియత్వేన కుర్వన్ దృష్టా దృష్టప్రయోజనార్థం స్వయం నిర్భరో భవతీతి భావః ॥ ౩౫ ॥

శ్లోకేసంగ్రహేణొక్తంవిస్తరేణదర్శయన్ భరన్యాసాత్పూర్వం త్యాజ్యత్వేనాను సంహితస్యప్రకృతిప్రాకృత వర్గస్యాపి భగవద్విభూతిత్వేన భోగ్యత్వేనానుసంధేయత్వాత్తిక్కమ్మనన్యాయసిద్ధంకైంకర్యస్యాత్యంత భోగ్యత్వం భగవదేక నిష్ఠైస్తథైవానుసంహిత మితి తథైవాను సంధేయమితిదర్శయతి. ఇప్పడి

సా-వి—న్యధ్యాత్మ వాక్యాని మహద్భ్యో నిశమయతి శృణోతి. ఏవం కాలక్షేపంకరోతీత్యర్థః॥ ౩౪॥

సా -సం —నివిష్ట మతి స్సన్. ప్రపన్నః, న్యస్తసమస్తాత్మ రక్షాభరః-దృష్టా దృష్ట స్వ భర విగమే దత్త దృష్టి స్సన్సంతోషార్థ మిత్యన్వ యః ॥ ౩౪॥

ఇత్థం సంగ్రహీతం వివృణోతి. ఇప్పడీత్యాదినా. భగవతస్తాత్కాలిక భోగోపకరణదేశే తద్భోగ

మూ — శరీరత్తోడిరున్దకాలమ్ పళ్ళత్తిరువి(డై)ళైయాట్టత్తిలే శిరుతిడత్తై యడైత్తుక్కొణ్డిరుప్పారై ప్పోలే ఒరుపడి తువక్కఱ ఒరుపడి తువక్కుణ్డిరుక్కై ఇవ్వధికారిక్కు

స్వా-దీ — త్తెళిన్దెన్ఱు పూర్వాధికారద్వయానువాదమ్ సంగతి ప్రదర్శనార్థం. తిరువిళైయాట్టమ్, క్షేత్రమ్. పూర్వక్షేత్ర మెన్ఱపడి. పూర్వత్తిల్ తన్నుడైయాయిప్పోతు క్రయిక్కప్పట్టతు. క్రయిత్త స్వక్షేత్రత్తిల్ శిరుతిడత్తై, ఏకదేశత్తై. కేవలం వాసార్థమాక వవష్టంభిత్తు క్కొణ్డిరుక్కుమ్ లౌకికరైప్పోలే ఒరుపడి తువక్కఱ్ఱు. అతావతు; గృహక్షేత్రాదికళిల్ భగవదీయత్వ బుద్ధ్యా శేషత్వబుద్ధి తవిర్న్దాలుమ్ భగవద్దత్త

సా-స్వా — పళ్ళత్తిరువిళైయాట్టత్తిలే, అనాదియాక భగవదారాధనోపయుక్తధాన్యోత్పాదనయోగ్యమాన భగవక్షేత్రత్తిలే. శిరుతిడత్తై, తజ్జళుక్కు కర్షణక్షమమాయ్ సారమాన క్షేత్రైకదేశత్తై - అడైత్తుక్కొణ్డిరుప్పారైప్పోలే, ఇన్దక్షేత్రాంశత్తిలె విళైన్ద ధాన్యమ్ నమక్కు పర్యాప్తమెన్ఱు క్షేత్రాంతరత్తిల్ ఆశైయై విట్టు అత్యల్పమాన క్షేత్రాంశత్తిల్ ఆశైయై యుడైయవరైప్పోలే యెన్ఱపడి - ఒరుపడి తువక్కత్తిత్తి-శరీరత్తిలితిశేషః - ప్రారబ్ధఫలమాన జన్మాంతర శరీరఙ్గళై విట్టు ఏతచ్ఛరీరత్తిలుళ్ళ కాలక్షేపాదికళుమ్, పర్యాప్తమెన్ఱు బుద్ధియినాలే ఏతచ్ఛరీరత్తిలే తువక్కై యుడైయ దృప్తప్రపన్నాధికారి క్కెన్ఱపడి - యద్వా, అనాది భగవక్షేత్రత్తిలే శిరుతిడత్తై యడైత్తుక్కొణ్డిరుక్కిఱ లౌకికర్ కళుక్కు అన్ద క్షేత్రత్తిలె స్వతస్స్వత్వమిల్లావిట్టాలుమ్ మాపాధికమాక సంబంధమిరుక్కిఱాప్పోలె స్వరూపాదినిష్ఠై యుడైయ ఇవ్వధికారిక్కు స్వాత్మని స్వతో దేహసంబంధమిల్లా విట్టాలుమ్, కర్మోపాధికమాక వర్ణాశ్రమానుబంధి దేహసంబంధమావశ్యకమెన్ఱపడి. ఇతి నాలే కాలక్షేపరుచియాలే స్థాపితమానాలుమ్, తదనుబంధి వర్ణాశ్రమ సంబంధమవర్జనీయమాకైయాల్ తద్ధర్మాజ్ఞ

సా - ప్ర — కృతకృత్యా యిత్యాదినా- పళ్ళత్తిరువిడైయాట్టత్తిలే శిరుతిడత్తై యడైత్తుక్కొణ్డిరుప్పారైప్పోలే ఒరుపడి తువక్కఱ్ఱు ఒరుపడి తువక్కుణ్డిరుక్కై «ఈశ్వరాయ నివేదితు,, మిత్యుక్తప్రకారేణ జీవానాం స్వసమాశ్రయణం భూయాదితి కర్షకవత్ప్రీతిపూర్వకం పునః పునః ప్రజతో మహాత్మహాంతుర్భగవతోఽనాదివిభూతిభూతమితి. విడైయడర్ త్తపఱ్ఱి యుళ్ళల్ వఱ్ఱపళ్ళమ్పునమిత్యుక్తేః-పూర్వం స్వేన

సా-వి — పళ్ళత్తిరువిళైయాట్టత్తిలే శిరుతిడత్తై ఎడుత్తుక్కొణ్డిరుప్పారైప్పోలే, పూర్వం స్వేన సాకల్యేనాధిష్ఠితే భగవద్గ్రామాదౌ కర్షణార్థ మేకదేశం స్వీకృత్య ఇతరద్విహాయ స్థిత కర్షకవత్పూర్వం స్వానుష్ఠితకర్మస్విదానీం ఋణనివృత్త్యా ఋణప్రయుక్తత్వాంశం పరిత్యజ్య శేషభిమతాచరణ సంకల్పప్రయుక్తత్వ సంబంధవత ఇతి సారప్రకాశికాయాం వ్యాఖ్యాతం. సారదీపికాయాంతు; విళైయాట్టు, క్షేత్రం. పళ్ళత్తిరువిళైయాట్టు, పురాతనే శ్రీమతి క్షేత్రే. తిరుశబ్దః భగవదీయ శ్రీగ్రామ ఇత్యాదావివ పూజార్థం ప్రయుక్తః. శిరుతిడమ్, ఏకదేశమ్. ఎడుత్తుక్కొణ్డు, వాసార్థ మవష్టభ్య. ఇరుప్పారైప్పోలే, స్థిత లౌకికజనవత్. ఒరుపడి తువక్కఱ్ఱు, ఏకేన ప్రకారేణ సంబంధం పరిత్యజ్య. స్వగృహక్షేత్రాదౌ భగవదీయత్వ బుద్ధ్యా స్వశేషత్వ బుద్ధిం పరిత్యజ్యేత్యర్థః. ఒరుపడి తువక్కుణ్డిరుక్కిఱ భగవద్దత్తత్వోపాధిక స్వామిత్వ

సా-సం — విరోధేనవర్తనస్య ప్రపన్నానుచితత్వాత్ ప్రళయమిత్యుక్తిః. తచ్ఛేషస్య స్వస్యార్థత్వేన సజ్ఞః. కించ స్వామి కైంకర్యార్థత్వేన సంగః కార్య ఇతి సిధ్యత్ స్వశరీరస్వక్రియా స్వపితద్వైవాస్యాధికారిణస్సంగః కార్య

మూ—ముక్తరుడైయ కైంకర్య పరమ్పరైపోలే స్వాదుతమ మాకైయాలే స్వయం ప్రయోజనమాయ్, శాస్త్ర
విభక్త కాలవిశేష నియతమాయ్, ఉత్తర కైంకర్యత్తుక్కు అవసర లాభార్థమాక పూర్వ కైంకర్యమ్ త
న్నైక్కట్టి వేణ్డుమ్పడి శఙ్గిలిత్తువరుమాయ్, స్వామిసమ్ప్రీతికు కారణముమాయ్, కార్యముమాయ్,

సా-దీ— సాధిక స్వామిత్వబుద్ధియైయుడైయనా మెన్నపడి. కాలవిశేషమ్, ప్రథమయామాదిపంచకాలఙ్గళ్. శఙ్గి
లిత్తువరుమాయ్, శృంఖలా బంధమ్పోలె అన్యోన్య సంసక్తమాయ్. కారణము మాయ్, సంప్రీత్యుత్పాదక
మాకైయాల్. కార్యముమాయ్, సంప్రీతి యడియాక వరుకైయాల్. ఇని ఉత్తర కృత్యఙ్గళిల్ ప్రమాణమ్

సా-స్వా— శివశ్యమ్ కర్తవ్యఙ్గళెన్ఱు కరుత్తు. యద్వా, బరుపడితువరక్కు త్తితి-వర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గ
ళిలే ఇతి శేషః - ఋణాప కరణ రూప తయా తు వరక్కుత్తు కేవల వర్ణాశ్రమ ధర్మ తయా తు వ
రుకైయ వెన్నపడి - “నకింకరో నాయ వృణీచ రాజన్నితి,, శొల్లిత్తిరె. వర్ణాశ్రమ ధర్మ ముపా
య నివృత్త్యర్థ మాకై యాలే కృత కృత్యనుక్కు అనావశ్యక మన్నో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ము
క్తరుడైయ విత్తి - ఆనాల్ ముక్తరై ప్పోలే కాలాది నియమ మన్ఱిక్కే ఐచ్ఛిక మాక కైంకర్యానుష్ఠానమ్
ప్రసంగియాతో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - శాస్త్రేతి - ఆనాల్ శాస్త్రానను మత కాలత్తిలే కై
ంకర్య విచ్ఛేదమ్ ప్రసంగియాతో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఉత్తరేతి - శాస్త్రోక్త ప్రకారేణ బ్రా
హ్మ ముహూర్త దారభ్య ప్రథమ యామే సాంగ మభిగమనం సమాప్య, ద్వితీయ యామే ఉపాదానం,
తృతీయే ఇజ్యాం, తురీయే స్వాధ్యాయంచ సమాప్య అనంతరం బ్రాహ్మ ముహూర్త పర్యంతం యోగత
దుప యుక్త నిద్రాదిక మిత్యేవమ్ రూపేణ శృంఖలావత్పరస్పర సంసక్తమా మెన్నపడి - ఇతినాలె నిరంత
ర కైంకర్య మాకైయాల్ ముక్త కైంకర్య తుల్య మెన్ఱు కరుత్తు - కైంకర్యమ్ క్రియానుష్ఠానాత్మకమాయ్
క్కొణ్డు క్లేశాత్మక మాకైయాల్ పురుషార్థ రూప మల్లామైయాలె స్వయం ప్రయోజన మాక మాట్టు
మో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - స్వామీతి - శేషత్వ రసిక నుక్కు స్వామి సంప్రీతి పురుషార్థ మా
న పడి యాలె తత్సాధన తయా ఇతువుమ్ పురుషార్థ మెన్నపడి - పురుషార్థ సాధనత్వా త్పురుషార్థ
మాకిల్ కైంకర్యం స్వామి సంప్రీతివత్పరమ సాధ్య మల్లామైయాలేయ పురుషార్థమాక ప్రసంగియాతో?
వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - కార్యము మాయితి - ఇతుక్కు సాధనాంతరమ్ వేఱిల్లామైయాలే యుత్తర

సా-ప్ర— సాకల్యేనాధిష్ఠితే భగవద్గ్రామాదౌ కర్షణార్థమేక దేశం స్వీకృత్యేతర ద్విహాయావస్థిత భృత్యన్యా
యేన. స్వస్యాపాకృత ఋణత్రయత్వా ద్వృణిత్వరూప సంబంధాభావేన శేషత్వబ్రాహ్మణ్యాదినిమిత్తకాజ్ఞా
నుజ్ఞారూప సమ్బన్ధవత్వేనచ వర్తమానస్య. తన్నైక్కట్టు వేణ్డుమ్పడి శఙ్గిలిత్తు వరుమాయ్, యథా శృంఖ
లాః పరస్పర సమ్బద్ధా భవన్తి. ఏవమేవాభిగమనాదయో పరస్పరసమ్బద్ధా ఇత్యర్థః. తువరుమాయిత్యాది.

సా-వి—బుద్ధిమత్తయా స్థితస్యేతి వ్యాఖ్యాతం - స్వయం ప్రయోజనమాయ్, అజ్ఞాపాలనమేవ ప్రయోజన
మితిభావః. తన్నైక్కట్టి వేణ్డుమ్పడి, సమాపయితుమపేక్షితం యథా న్యాత్తథా. శఙ్గిలిత్తువరుమాయ్, శృం
ఖలావత్పరస్పర సంబద్ధం భూత్వా. కార్యముమాయ్, భగవత్ప్రీతి హేతుత్వా దేవ కృతిసాధ్యమిత్యర్థః-
ఇత్యేతత్సర్వ ముత్తరకృత్యస్య విశేషణం. ఉత్తరకృత్య మిరుక్కుమ్పడి, ఉత్తర కృత్య స్థితి ప్రకారఉచ్యతే-

సా-సం—ఇతి ఫలితం- స్వరూపానురూపకాలక్షేపార్థముత్తరకృత్యేషు ప్రమాణం దర్శయతి.

మూ — "వాశిత్తుక్కేట్టుమ్ వణజ్గి వళిపట్టుమ్ పూశిత్తుమ్పోక్కినేన్ పోతు,, ఎన్నుమ్, "శీర్ కలన్తశొల్ నినైన్తుపోక్కారేల్ శూళ్వినై యినాళ్తుయరే

స్వా-దీ—కాట్టుకిరార్. వాశిత్తుమ్ కేట్టుమిత్యాది. తెరిన్తొళుతివాశిత్తుమ్ కేట్టుమ్. తెరిన్తె, అనుసంధిత్తె. వాశిత్తు, పఠిత్తు. వణజ్గి, ప్రహ్వీభవిత్తు. వళిపట్టు, అతుతానే యాత్రైయామ్. పూశిత్తె, తిరువారాధనమ్. శీర్ కలన్త విత్యాది. శీర్, భగవత్కల్యాణ గుణజ్గళ్. అతోడేకలన్తశొల్, గుణ ప్రతి పాదకవచనజ్గళ్ - ఇత్తై యను సంధిత్తు - శూళ్వినై యినాళ్ తుయరై పోక్కారేల్, ఆత్మావైచ్చూళ్న్తు కిడక్కిర పాపజ్గళినుడైయ కార్యమాన దుఃఖాబ్ధియై పోక్కవేణుమ్. ఇప్పడి పోక్కారాకిల్. ఇజ్జనజ్గళెన్తు శేషమ్.

సా-స్వా—కైంకర్యం ప్రీతిపూర్వకైంకర్యజనిత స్వామిసంప్రీతేరేవసాధనతయా పరమసాధ్యతయా చ ఇతువుమ్ పురుషార్థమెన్నపడి - ఆనాల్ ప్రపన్ననుక్కుత్తర కాలత్తిలాజ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్య మనుష్ఠిక్కవేణ్డావెన్ను పూర్వ సంప్రదాయమ్ విరోధియాతో? ఎన్న సర్వాచార్యర్ కళుక్కుమ్ మూలభూతరాననమ్మాళ్వార్ ముతలాన వాళ్వార్ కళ్ దివ్య సూక్తికళాలేయుమ్, ప్రమాణజ్గళాలుమ్ ఉత్తర కృత్యత్తై సమర్థిక్కిరార్ - వాశిత్తు మిత్యాదినా - వాశిత్తుమ్, పఠిత్తుమ్, కేట్టుమ్, శ్రవణమ్పణ్ణియుమ్ - భగవద్గుణ ప్రతి పాదక శ్రీభాష్యాది గ్రంథజ్గళై పఠిత్తుమ్ శ్రవణమ్పణ్ణియుమెన్నపడి. వణజ్గి, ప్రహ్వీభవిత్తు- ప్రణామమ్పణ్ణి యెన్నపడి - వళిపట్టుమ్, అతుతానే యాత్రైయామ్ - పూశిత్తుమ్, తిరువారాధనమ్పణ్ణియుమ్ - పోతుపోక్కినేన్, కాలత్తై వ్యర్థమాక్కాతే సార్థమాక పోక్కినేనెన్నైక్క. శీరిత్యాది. శీర్, భగవత్కల్యాణ గుణజ్గళోడే. కలన్తశొల్, భగవత్కల్యాణ గుణ ప్రతిపాదక దివ్యసూక్తికళై - నినైన్తు, అనుసంధిత్తు. శూళ్ వినైయిన్, ఆత్మావై. శూళ్, వ్యాపిత్తిరుక్కిర. వినైయిన్, పాపజ్గళుడైయ కార్యమాన-

సా - ప్రి — ఉత్తరకృత్యవిశేషణం. కార్యముమాయితి. భగవత్ప్రీతికార్యత్వే సతీత్యర్థః. వ్యక్తిభేదానాన్యోన్యాశ్రయః. వాశిత్తుమ్ కేట్టుమిత్యాది. భగవన్నామాని గ్రంథానవలోక్యోచ్చార్య సబ్రహ్మచారిభ్యశ్శ్రుత్వా ప్రణమ్య శాస్త్రోక్త ప్రకారేణ నిరంతర మారాధ్య చ కాలక్షేప మకరవ మితి. శీర్ కలన్తేత్యాది. పూర్వార్ధోక్త నిరవధిక కృపావత్వ శ్రమహరత్వ విరోధిని వర్తకత్వ సౌందర్యాపస్సుఖత్వ సౌలభ్యపరత్వాదితద్గుణ ప్రతి పాదక దివ్యసూరి వాక్యాన్యను సంధాయ కాలం నక్షిపంతి చేత్సర్వత స్సన్ఛన్నత్వాప ఫల భూతం

సా-వి— ఇత్యధ్యాహృతేనసంబంధః. ఉత్తరకృత్యే ప్రమాణాన్యాహ. వాశిత్తుమ్ కేట్టుమ్ వణజ్గి వళిపట్టుమ్ పూశిత్తుమ్ పోక్కినేన్ పోతు. వాశిత్తు, భగవన్నామాని భగవద్గ్రంథాంశ్చోచ్చార్య. కేట్టు, భగవచ్చరిత్రాణి శ్రుత్వా. వణజ్గి, ప్రణమ్య. వళిపట్టుమ్, అనుగమనం కృత్వా- పూశిత్తుమ్, సమ్పూజ్య చ. పోతు, కాలం - పోక్కినేన్, అనైషం. శీర్ కలన్తశొల్ నినైన్తు పోక్కారేల్ శూళ్వినై యాళ్తుయరై యెన్ని నైన్తుపోక్కువరిపోతు. శీర్, కల్యాణ గుణైః - కలన్త, యుక్తాన్ - శొల్, ప్రబంధాన్ - నినైన్తు, విచింత్య - పోక్కారేల్, కాలం నిక్షిపంతి చేత్. శూళ్, వ్యాపకైః- వినై, పాపైః - ఆళ్, ఉత్పన్నమ్. తుయర్, దుఃఖం.

సా- సం— వాశిత్తుమిత్యాదినా. వణజ్గి వళిపట్టుమ్, నిరహంకారఏవకింకరవృత్త్యాన్విత స్సన్. శీర్, కల్యాణగుణాః. తత్ప్రతిపాదనైకప్రవృత్తాం ద్రమిడశ్రుతి మనుసంధాయ ప్రబలపాపార్జితా నగాధాన్నివర్తయంతి

మూ — యెన్నినైన్తు పోకుంవ రిప్పోతు,, ఎన్రుమ్, ''ఒఴివిల్ కాల మెల్లా ముడనాయ్ మన్ని వఴువిలా వడిమైశెయ్య వేణ్డునామ్,, ఎన్రుమ్, ''ప్రాజ్ఞర్ పుకఴ్కళ్ వాయవాయ్ పులన్ కొళ్ వడివెన్"

సా. దీ — ఎన్నినైన్తు, వెరైత్తే యను సంధిత్తుక్కొణ్డు తానిజ్జన్మత్తిల్ పోకక్కడవ రెన్రై. ఇత్తాల్ గుణానుభవమ్ శొల్లిత్తు - ఒఴివి లిత్యాది, ఒఴివిల్లాత కాలమెల్లామ్ ఉడనాయ్, సర్వదేశత్తిలుడన్ నిన్రు. స్థిరమాయ్ సర్వావస్థైయిలు మెన్రై. వఴువిలా, సర్వవిధమాన కైంకర్యం శెయ్యవేణ్డుమ్. వేణ్డుక్కడవోమెన్రు ప్రార్థనై. ఉత్తమ బహువచనం. ప్రాజ్ఞ ఇత్యాది. ప్రాజ్ఞర్, ప్రాజ్ఞ మెఴుకిర. పుకఴ్కళ్, ఉన్ కల్యాణగుణ విషయమాన పాశురజ్గళ్. వాయవాయ్, వాగ్విషయమాకవుమ్. పులన్ కొళ్, వడివు, ఇన్ని)

సా - ప్యా — అఴుతు యత్తై, అగాధ దుఃఖత్తై. దుఃఖాబ్ధియై యెన్రపడి. ఇప్పోతు, ఇన్త సంసార దశైయిలే పోక్క వేణుమ్. పోక్కారేల్, పోక్కాతే పోనార్ కళే యాకిల్. ఇజ్జనజ్గళితి శేషః. ఎన్నినైన్తు, ఎత్తై యను సంధిత్తు. పోకుంవర్, కాలక్షేపం వినా దుఃఖాది ఛిద్రాప నోదక మొన్రు మిల్లై యెన్రపడి. ఒఴివి లిత్యాది. ఒఴివిల్లాత కాల మెల్లామ్, కృత్స్నకాలత్తిలేయుమ్. ఉడనాయ్, సర్వదేశత్తిలుడ న్నిన్రుమ్. మన్ని, స్థిర మాయ్ సర్వావస్థైయిలు మెన్రపడి. వఴువిలా, స్వాధీనస్వార్థ భోక్తృత్వాది దోష మిల్లాత. అడిమై, కైంకర్యత్తై - నామ్, వయమ్ - శెయ్య వేణ్డుమ్, శెయ్యక్కడవోమ్. వేణ్డు మితి ఉత్తమ బహు వచనమ్ - ప్రాజ్ఞ ఇత్యాది. ప్రాజ్ఞ, ఎఴ ఎఴునిఱ్కిఱ. అభివృద్ధమాకానిఱ్కిఱ. పుకఴ్కళ్, ఉన్ తిరుకల్యాణ గుణ విషయ పాశురజ్గళ్. వాయవాయ్, వాగ్విషయమాకవుమ్. పులన్, ఇంద్రియజ్గళై - కొళ్, కొళ్ళానిఱ్కిఱ - ఆకర్షియానిఱ్కిఱ. వడివు, అఴకైయుడైయ

సా- ప్ర — స్వసంబద్ధ పురుష మసత్కల్పం కుర్వద్దుఃఖం కింవా నుసంధాయైతాదృశావస్థాయాం క్షిప్యేయుః. ఒఴివిల్ కాలమెల్లా మిత్యాది. సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థాసు సర్వ విధ కైంకర్య మస్మాభిః కర్తవ్యమిత్యర్థః. ప్రాజ్ఞ ఇత్యాది. మనోవాక్కాయై ర్నిరంతరం స్వకైంకర్యం కర్తుమస్మాసుకృపాం కుర్యా

సా - వి — ఎన్నినైన్తు, కింస్మృత్వా. పోకుంవర్, నివర్తయేయుః. ఇప్పోతు, ఇదానీం. ఒఴివిల్ కాలమెల్లా ముడనాయ్ మన్ని వఴువిలా వడిమై శెయ్య వేణ్డునామ్, ఒఴివిల్ కాలమెల్లామ్, విచ్ఛేదరహితం కృత్స్నం కాలమ్. ఉడనాయ్, అనువర్తమానం సర్వకాలేషుస్థితం. మన్ని, దృఢం సర్వావస్థాస్వత్యాజ్యం. అఴువిలా, క్షయరహితం. అడిమై, కైంకర్యం. శెయ్య, కర్తుం. వేణ్డునామ్, అపేక్షామహే. ప్రాజ్ఞ పుకఴ్కళ్ వాయ వాయ్ పులన్ కొళ్ వడివెన్ మనత్తతాయ్ అజ్ఞమ అర్ కళ్ కైమ్ యవాయ్ వఴువిప్పట్టోడ వరుళిలే ఇజ్జేతిని స్నేర్ కిఱ్ఱుకుత్తెన్. ప్రాజ్ఞ, ఉద్వేలం యథాతథా. ఎఴ, వర్ధమానాః. పుకఴ్కళ్, కల్యాణ గుణాః. వాయవాయ్, వాగ్విషయా యథాస్యుస్తథా - గుణప్రతిపాదక శ్రీసూక్త్యుచ్చారణం యథాసంభవే త్తథేతి భావః - పులన్, ఇంద్రియాణాం - కొళ్, ఆకర్షకః - వడివు, దివ్యమజ్గళ

సా-సం — చేత్తహా కిమనుసంధాయ తాన్నివర్తయంత్యస్మిన్ యుగే. ఒఴివు, నైరర్థక్యం - ఈషదపికాలం నిరర్థకం యథానభవతి తథా కృత్స్నమపి కాలమతిరహస్యదశాయామపి భగవదవినాభూతస్సన్ సంబంధ్యస్వవ్యతిరిక్త సర్వనివర్త్యానపిదాసవృత్తీన్ స్వయమేవకృత్వా నివర్తయితుమిచ్ఛాయుక్తావయాం. ప్రాజ్ఞేతి - విప్రుద్ధి మద వినాశి నిత్యోజ్జ్వల కీర్తిముఖ కల్యాణ గుణప్రకాశనైక ప్రయోజనక వాగ్వృత్తి

మూ — మనత్తతాయడ్కె మలర్కళ్ కైయ్ య వాయ్ వఴిప ట్టోడ వరుళిల్ " ఎన్నుమ్, "నాడాతమలర్ నాడి " ఎన్నుమ్, "వడివిణైయిల్లా మలర్ మకళ్ మత్తనిల మకళ్

సా-దీ—యాకర్షకమానదివ్యవిగ్రహం- ఎన్ మనత్తతాయ్, ఎన్ మనస్సుక్కు విషయమాకవుమ్, అణ్డైమలర్కళ్ కైయ్ యవాయ్, ఇహలోకత్తిల్ సమర్పిక్కుమ్. పుష్పఙ్గళ్ హస్తగతమాకవుమ్. వఴిపట్టోడ, ఇతువె యాత్రైయాకక్కొణ్డు చిరకాలమ్ నడక్కుమ్ పడిభగవానరుళినానాకిల్. ఇజ్గ తిరిన్దోర్ క్కు-ఉక్కుత్తైక్, ఇహలోకత్తిలిరున్నాల్ త్తానెన్నకుత్తమ్వరుమెన్నైక. నాడాతవిత్యాది-నాడుకై. తేడుకైయామ్ తేడప్పడాత పుష్పఙ్గళై త్తేడినాళ్తోరుమ్ శ్రీమన్నారాయణనుడైయ వాడాతమలరడిక్కీఴ్, పుష్పమ్పోన్నతిరువడికళిన్ సమీపత్తిలే సమర్పిక్కైక్కాకవే. వకుక్కైక్కు, వకుత్తవిడత్తిలెన్కై. వడివిణైఇత్యాది. సౌందర్యత్తిలొప్పిల్లాతమలర్

సా-స్వా—ఉన్ తిరుమేని-ఎన్ మనత్తతాయ్, ఎన్ మనస్సుకుక విషయమాకవుమ్- అణ్డై, అఙ్గు. అన్తతిరుమేనికేత్తతాయ్ ఉచితఙ్గళాన - మలర్కళ్, సమర్పణీయపుష్పఙ్గళ్ - కైయ్ యవాయ్, హస్తగత మాకవుమ్ - వఴిపట్టోడ, ఇతువే యాత్రైయాకక్కొణ్డు. ఓడ, నడక్కుమ్పడి - అరుళిలే, భగవానరుళినానాకిల్ - కృపై పణ్ణినానాకిల్ - ఇజ్గ తిరిన్దోరిక్కుకు త్తెన్నితి పూర్వేణాన్వయః - ఇన్తలోకత్తిలే సంచరిక్కిర వర్ కళుక్కు - ఎఴ, ఉణ్డాకా నిరుక్క కుత్తమెన్న ఎన్నైక - నాడాత విత్యాది - నాడాత, తేడప్పడాత - దుర్లభమాన - మలర్, పుష్పఙ్గళై - నాడి, తెడి - సమ్పాదిత్తు - "నాడోరున్నారణన్తన్ వాడాత మలరడి క్కీఴ్ వైక్కవే ", ఇత్యుత్తరేణాన్వయః - వడి విణై యిత్యాది - వడివు, సౌందర్యత్తిలే - ఇణైయిల్లా, ఒప్పిల్లాత - మలర్ మకళ్, మహాలక్ష్మి ఎన్న - మత్త, తద్విలక్షణైయాన -

సా-ప్ర--చ్చేదిత్యర్థః. నాడాతమలర్ నాడి, దుర్లభమపిపుష్పం సమ్పాద్య. వడివిణైయిత్యాది. నిస్సమాభ్యధికలక్ష్మీ

సా-వి—విగ్రహః-ఎన్ మనత్తతాయ్, అస్మన్మనోవిషయో యథాస్యాత్తథా- ఇజ్గ, ఇహలోకే-మలర్కళ్, సమర్ప్యమాణ పుష్పాణి - కైయ్ యవాయ్, హస్తగతాని యథాస్యుస్తథా - వఴిపట్టు, ఏతన్మార్గమాశ్రిత్య - ఓడ, యథాగచ్ఛేయుస్తథా - అరుళ్, కృపాం కరోతి చేత్ - ఇజ్గ, ఇహైవలోకే - తిరిన్దోర్క్కుమ్, సంచరతాం - ఇఴక్కుత్తు, ప్రాప్నువదవద్యం- ఎన్, కింనకించిదపి. ఇహైవ కాయిక మానసిక వాచిక కైంకర్యం లభ్యతే చేత్ నకశ్చిదపి దోష ఇత్యర్థః - నాడాత మలర్ నాడి నాడోరున్నారణన్తన్ వాడాత మలరడిక్కీఴ్ వైక్కవే - నాడాత, అన్వేషితుమశక్యాని- దుర్లభానీత్యర్థః. మలర్, పుష్పాణి - నాడి, మృగయిత్వా - బహువిమర్శేన సంపాద్యేత్యర్థః- నాడోరుమ్, ప్రతిదినం - నారణన్తన్, శ్రీమన్నారాయణస్య - వాడాత మలరడిక్కీఴ్, అమ్లాన పుష్ప సదృశ పాదయోరధస్తాత్తత్సమీపే. వైకవే, సమర్పణార్థమేవ - వడివిణైయిల్లా మలర్మకళ్ మత్తనిలమకళ్ పిడిక్కుమ్ మెల్లడియైక్కొణ్డు విణైయేన్ ముడిక్క. వడివు, సౌందర్యే- ఇణైయిల్లాత, అద్వితీయయా- మలర్మకళ్, పద్మవాసిన్యా శ్రియా- మత్త

సా-సం—కతయాచత్తుస్సుఖ్యగాఢవ్యాసంగళవిగ్రహైకావలంబనమనస్కతయా దివ్యవిగ్రహేవిషయే భోగ్యతమ జాతిమల్లికాచంపకాది రూపభోగోపకరణ సంభరణైక పరకాయవృత్తికతయాచ సత్వర దాస వృత్త్యా యథా న్విత స్స్యాం తథా కృపాం కుర్విత్యర్థః. నాడాత, సుదుర్లభాన్యకాల కుసుమాన్యపి సమాహృత్య. వడివిణైలోకోత్తీర్ణ సుందరవిగ్రహయాలక్ష్మ్యా తత్తుల్యయాభూమ్యాచ సంవాహ్యాతి సుకుమార

మూ—పిడిక్కుమెల్లడియై కోడువినైయేనుమ్ పిడిక్క,, ఎన్నుమ్, ''తనక్కేయాక వెనైక్కొళ్ళుమీతే,, ఎన్నుమ్, ''ఉనక్కేనామాళ్ చ్చెయ్వోమ్,, ఎన్నుమ్, ''పళ్ళికొళ్ళుమిడత్తడికొట్టిడక్కొళ్ళు మాకిల్,, ఎన్నుమ్, ఎణ్ణక్కణ్డ విరల్కళ్,, ఎన్నుమ్,

సా-దీ— మకళిన్న.మత్తై.వ్యావృత్తై.యాన.నిలమకళ్,భూమిప్పిరాట్టియెన్న ఇవర్కళాల్ సంవాహిక్కప్పడుమ్ మృదుళ చరణత్తై పాపిష్ఠనానవడియేనుమ్ పిడిక్కుమ్పడి యెన్నై. శ్రీపాదసంవహన రూప కైంకర్యమ్ శొల్లిత్తు. తనక్కేయాకవెనైక్కొళ్ళుమీతె, తన్నుకప్పుకాకవెన్నై అడుమై కొళ్ళుకిఱ విత్తైయే యెన్నై. ఇతు కైంకర్యమ్ పణ్ణుమ్పోతు స్వప్రయోజనత్తై నడువె శొరుకామైయై కాట్టుకిఱతు - ఉనక్కేనామాళ్ చెయ్వోమ్, ఉన్నుకప్పుకాకవే నాఙ్గళ్ కైంకర్యమ్ పణ్ణక్కడవోమ్ ఎన్నై.భగవన్నామఙ్గళై ఎణ్ణక్కణ్డ విరల్కళ్, పళ్ళికొళ్ళు మిత్యాది. కణ్వళరు మిడత్తిల్ తిరువడికళై సంవహిక్కుమ్ పడి అడియే

సా.స్వా—నిలమకళ్,భూమి ప్పిరాట్టి యెన్న- ఇవర్కళాల్-పిడిక్కుమ్,సంవాహనమ్ పణ్ణప్పడాసిర్కిర-మెల్లడియై , మృదుళ చరణత్తై - కోడువినైయేనుమ్ , క్రూర పాపత్తై యుడైయ వడియేనుమ్ - పిడిక్క, సంవాహన మ్పణ్ణ వెన్నై - తనక్కే యాకవెనై క్కొళ్ళు మీతే , తన్నుకప్పు కాక వెన్నైవ డుమై కొళ్ళుకిఱత్తైయే ఎన్నై - అనేన స్వప్రయోజనాభి సంధి రాహిత్యం శొల్లిత్తు - ఉనక్కే ఇత్యాది - ఉనక్కే, ఉన్నుకప్పు కాకవె - నామ్, నాఙ్గళ్ - ఆళ్ చ్చెయ్వోమ్, కైంకర్య మ్పణ్ణక్కడవోమ్ . పళ్ళికొళ్ళు మిడత్తు , కణ్ వళరు కిఱ విడత్తిల్ - అడి కొట్టిడ , తిరువడికళై సంవాహన మ్పణ్ణు మ్పడి- కొళ్ళుమాకిల్ , అడియేనై యఙ్గీకరిక్కుమాకిల్ - ఎణ్ణక్కణ్డ విరల్ కళ్ , భగవన్నామఙ్గళై యెణ్ణ

సా-ప్ర— భూమిభ్యాం సంవాహ్యమానాతిమృదుళదివ్య చరణారవిందయోస్సంవహనా లాభాత్పాపిష్ఠేనమయాపీతః పరం వాపాద సంవాహనార్థం. తనక్కే ఇత్యాది. భగవతా స్వప్రయోజనాయైవ స్వకైంకర్యప్రదానం మమాపేక్షిత మిత్యర్థః. ఉనక్కేనామాళ్ చ్చెయ్వోమ్, అస్మత్కర్తృక కైంకర్యాత్సిధ్య త్ప్రయోజన మపి తవైవ యథాస్యాత్తథా కైంకర్యం కుర్మ ఇత్యర్థః. పళ్ళికొళ్ళు మిడత్తిత్యాది. శయనీయే పాదసంవాహనం కర్తుం మాం స్వీకుర్యాచ్చేదిత్యర్థః- ఎణ్ణక్కణ్డ విరల్ కళ్, భగవన్నామపరి సంఖ్యా

సా-వి— ఇతోన్యయా-నిలమకళ్,భూదేవ్యా-పిడిక్కుమ్,సంవాహ్యమానం. మెల్లడియై,మృదుపాదం- కోడువినైయేనుమ్, క్రూర పాపోహమపి - పిడిక్క, యథా సంవాహయామి తథా- తనక్కేయాక వెనైక్కొళ్ళుమీతే - తనక్కేయాక, తత్సంతోషార్థమేవ- ఎనై, మాం- దాస్యం కారయితు మిత్యేతత్ - ఉనక్కేనామాళ్ చెయ్వోమ్-ఉనక్కే, తవైవ- త్వత్సంతోషార్థమేవ - నామ్, వయం. ఆళ్ చెయ్వోమ్, కైంకర్యం కుర్యాస్మ - పళ్ళికొళ్ళు మిడత్తడి కోట్టిడక్కొళ్ళుమాకిల్ . పళ్ళి, శయ్యాయాః - కొళ్ళుమిడత్తు, స్వీకారదశాయాం - అడికోట్టిడ, పాదమర్దనం యథా సంభవెత్తథా - కొళ్ళుమాకిల్, గృహ్ణాసిచేత్- ఎణ్ణక్కణ్డవిరల్కళ్- ఎణ్ణ, భగవన్నామాని సంఖ్యాతుమ్ - కణ్డ, దృష్టాః - విరల్కళ్, అంగుళయః -

సా-సం— పదయుగంక్రూరపాపోహమపియథా సంవాహయామితథా-తనక్కే, కేవలంస్వార్థమేవ-కింకరతయా మదంగీకరణం యత్తదేవ - ఉనక్కే, తవైవ- దాసవృత్తి నివర్తకా వయం - పళ్ళీతి- పర్యంకాసనే శయానస్య తవపాద సంమర్దన సంవాహనాదిషు మామంగీకరోషిచేత్ - ఎణ్ణ, మంత్రజపేగణనా

మూ—"ఉణ్ణానాళ్ పశియావ తొన్టిల్లై యోవాతేనమోనారణా వెన్నణ్ణానాళు మిరుకెక్కు శుచ్చామ వేత నాణ్మలర్ కొణ్డున్పాతమ్ నణ్ణా నాళ్వైత్తురు మాకిలన్దైన క్కవైపట్టినినాళే,, ఎన్నుమ్, "నాకుక్కు నిన్నై ఞ్యల్లాలఱియాతు

సా-దీ—నైపరిగ్రహేకు మాకిలెక్కై. ఉణ్ణానాళిత్యాది. ఉప వసిక్కుమ్నాళిల్ పశియావతొన్టిల్లై-తన్నైన్ప తే నకొన్నుమిల్లై - పట్టినినాళ్ తాను మకెక్కువైయెన్టిల్; ఓవాతే, విచ్ఛేదియాతే. నమోనారణా వెన్నణ్ణాత నాళుమ్, ఋగ్యజుస్సామవేదరూపజ్గళాన పుష్పజ్గళైకొణ్డున్నుడైయ శ్రీపాదత్తై క్కిట్టియారాధిక్కప్పె రాత నాళుమెన్ను మివై ప్రాప్తజ్గళామాకిలవై యెనక్కు పట్టినినాళ్. పశిక్కోన్నుమ్ నాళెక్కై. నాకిత్యాది. ఎన్ జిహ్వై నిన్నై న్యల్లాల్, ఉన్ స్తోత్రమ్ పణ్ణుమతొఴియ మతొన్నైన్నయుమఱియాతు-నానతుకుక్కు

సా - స్వా — కరుణ్ణా-"అసంఖ్యా తాత్తు సంఖ్యాతం సహస్ర గుణ ముచ్యతే,, ఎన్కిర పడి - ఎణ్ణాని రక్కర విరల్కళ్ - అనేన సంకీర్తన నాది వాచిక కైంకర్యమ్ శొల్ల ప్పట్టతు - ఉణ్ణానా ళిత్యాది - ఉణ్ణా నాళ్, ఆహార మిల్లాత ఉపవాస దిన త్తిలే - పశియావ తొన్టిల్లై, యెనక్కు క్షుత్తావ తొన్టిల్లై - అప్పో త్తన్త దినత్తిలేయుమక్కు క్షుత్తైన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఓవాతే ఇత్యాది - ఓవాతే, విచ్ఛేది యా తే - ని రంతర మెన్టపడి, నమో నారణా వెన్టణ్ణా నాళుమ్. నమో నారాయ ణాయ వెన్ను మంత్ర జప మిల్లాత నాళుమ్. ఇరుకెక్కు శుచ్చామ వేత, ఋగ్య జుస్సామ వేదాత్మక మాన. నాణ్మలర్, వికసిత పుష్ప గ్గళై - కొణ్డు, సమ్పాదిత్తు కొణ్డు . ఉన్ పాతమ్, ఉన్నుడైయ శ్రీపాదత్తై . నణ్ణా నాళ్, కిట్టాతనాళ్ . కిట్టి ఆరాధన మ్పణ్ణాత నాళుమ్. వైత్తురు మాకిల్, ప్రాప్తజ్గళాకిల్. అన్ను, అన్త దిన త్తిలేయెనక్కు, అవైయే, సంకీర్తనారాధనశూన్య దివసజ్గళే. పట్టినినాళ్, క్షుత్తుతొన్నుమ్దినమెన్నైక్కు—నాకిత్యాది. నాకుక్కు,

సా-ప్ర— నోపయుక్తా అఙ్గుళయః. ఉణ్ణానాళిత్యాది. క్షున్నివర్తకోదనాద్యస్వీకారదినేన క్షుత్బాధా నా స్తి. కింతు నిరంతరం నమోనారాయణేత్యనుసంధానశూన్యదివసే ఋగ్యజుస్సామభిస్సద్యోవికసితపుష్పైస్స్వ త్పాదానర్చనదివసే చ నామ సజ్కీర్తనార్చన యోరభావా త్క్షుద్బాధా తోధికం బాధా భవతి. నాకుక్కు నిన్నైయిత్యాది. "రాగాద్యపేతం హృదయం వాగదుష్టానృతాదినా। హింసాదిరహితః కాయః కేశవా రాధనం

సా-వి—ఉణ్ణానాళ్ పశియావతొన్టిల్లై యోవాతేనమోనారణావెన్నణ్ణానాళుమిరుకెక్కు శుచ్చామవేత నాణ్మ లర్కొణ్డున్పాతమ్ నణ్ణానాళ్ వైత్తురు మాకిలవై ఎనక్కు పట్టినినాళే - ఉణ్ణా నాళ్, భోజన రహి తదివసే - పశియావతు, క్షుదితి- ఒన్టిల్లై, కించిదపినాస్తి- ఓవాతే, విచ్ఛేదా భా వేన - నమో నార ణావెన్ను, నమోనారాయణేతి- ఎణ్ణానాళుమ్, అస్మరణ దివసాఅపి- ఇరుకెక్కు శుచ్చామ వేతనాణ్మలర్, ఋ గ్యజుస్సామరూప పరిమళ యుక్తపుష్పాణి - కొణ్డు, స్వీకృత్య. ఉన్పాదమ్, తవశ్రీపాతం- నణ్ణా నాళ్ ఆరాధయితు మననుకూల దివసా అపి అవై, ఇత్యేతే దివ సాః- తత్తురు మాకిల్ ప్రసక్తాశ్చేత్ అవై, లె ది వసాః-ఎనక్కు, మమ-పట్టణినాళ్, ఉపవాసదివసాః-నాకుక్కు నిన్నై న్యల్లాలఱియాతు నానతం జువసెక్ వశమన్ను,

సా- సం—ధ్రాణంగుళయః - ఉణ్ణానాళితి - అనశనవతి దినే క్షున్మాం నబాధతే- కింతుత్వన్మంత్రజపగణ నా విరహితదివసేవా త్వత్పదయో ఋగ్యజుస్సామపూతసద్యోవికసిత కుసుమైరర్చన విధురదివసేవాప్రాప్తే తస్మిన్ దివసే క్షున్మాం బాధతే- నాకితి- మజ్జిహ్వా త్వాంవినానజానాతి-

మూ— నానతశ్చుబవనేక్ వశమన్ను,,ఎన్నుమ్, ‘‘వాయవనైయల్లతు వాழ்త్తాతు,,ఎన్నుమ్, ‘‘తోళవనైయల్లాల్ తొழா,,ఎన్నుమ్,‘‘నయవేక్ పిరర్ పొరుళై,, ఎన్నుమ్,‘‘నిరన్తరమ్ నినైప్పతాకనీనినైక్క-వేణ్డుమే,,ఎన్నుమ్

సా - దీ — అత్తలై కుక్కు-యెన్న అవచ్యమ్ విళై యుమో వెన్నఞ్జువక్. ఎక్ వశమన్ని యే ప్రవృత్తికి క్కర తెనైక్కు. వాయవనై ఇత్యాది . వాక్కానతు అవనై యొழியు మత్తొరువరై స్తుతి క్కర తిల్లై. తోళవనైఇత్యాది స్పష్టం -నయవే నిత్యాది-పిరర్ పొరుళై, పరమాత్మ స్వమ్మాన చేతనా చేతనజ్ఞళై. నయవేక్, ఎన్న తెనాశై ప్పడేక్ . కీழார్ , పిరర్ పొరుళై యపహారిక్కుమహం కారికళ్. ఇతుఅహంకార మమ కార నివృత్తిరూప కైంకర్యమ్ . నిరంతర మిత్యాది. ఇద్దై విడాతె నా నునైన్ నినైకుమ్పడి నీ

సా-స్వా —జిహ్వేయానతు. నినైన్ యల్లాల్, ఉనైన్ యన్ఱి యిలే. ఉక్ స్తోత్రమ్పణ్ణుమతొழியా మత్తొన్ఱైయుమరి యాతు. నానను,నానతుకెట్నవ వద్యమ్వరుమోవెన్ఱు.అఞ్జువక్, భీతనాకానిర్కా-రేక్. అన్త నాక్కు ఎక్ వశ మన్ఱియే ప్రవృత్తిక్కిరతు. వాయ్, వాక్కానతు. అవనై యల్లతు , అవనై త్తవిర వేఱొరు వరై. వాழ்త్తాతు, స్తుతిక్కిర తిల్లై . తోళ వనై యల్లాల్ తొழா , వేఱొరు వరైయుమ్ వణఙ్గ తెనైక్కు. నయవేక్ పిరర్ పొరుళై. పిరర్, పిరత్తియారుడైయ. పొరుళై, స్వత్తై - నయవేక్, ఆశైప్పడేక్ - కీழார్, పర స్వత్తై ఇచ్ఛిక్కిర తాழ்న్త వాళోడు - నళ్ళేక్, సంసగిక్కేక్ - అనేనాహంకార మమ కార నివృత్తిరూప కైంకర్యమ్ శొల్లప్పట్టతు - నిరన్తరమ్ నినైప్పతాక, నానునైన్ నిరంతరమ్ ధ్యాన మ్పణ్ణుమ్పడి. నీ, దేవరీర్-నినైక్కవేణ్డుమే,సంకల్పిత్తరుళ వేణుమెక్కై-

సా - ప్ర — త్రయమ్ । నాజిహ్వా యాహరిం స్తౌతి ,, త్యాద్యుక్త్వా వాక్యద్వయ భాష్యాద్భగవన్నామ గ్రహణా యోగ్యోహం. తథాపి వాగిన్ద్రియ మవశం త్వన్నామగ్రహణ మంతరేణ కిమపినజానాతితల్ తుంతు మహాసీత్యర్థః.వాయవనైయల్లతు వాழ்త్తాతు, వాగింద్రియం భగవంత మంతరేణ కమపినస్తౌతి. తోళవనైయల్లాల్ తొழா,హస్తౌ భగవద్వ్యతిరేకేణ కస్యాప్యంజలిం నకురుతాం. నయవేక్పిఱర్ పొరుళై, పరస్వం నాపేక్షే. నిరన్తర మిత్యాది- త్వత్పాదారవింద విషయస్మృతి ర్నిరంతరం మమభూయాదితి భగవతా

సా -వి —నాక్కు, జిహ్వా. నినైన్యల్లాల్ , త్వాంవినా. త్వదీయ స్తోత్రకరణంవినా. అరియాతు, అన్యత్కిమపి నజానాతి - నాక్, అహం - అతు, తస్య - అఞ్జువక్, బిభేమి - త్వద్విషయే మమ వాక్యస్యభావాత్కింవావద్యం స్యాదితి బిభే మీత్యర్థః - ఎక్ వశమన్ను, వాగింద్రియం మద ధీనంనభవతి- నియంతు మశక్యం త్వద్విషయే స్తోతుమ్ ప్రవర్తతే - తత్రాప రాధశ్చ క్షంతవ్య ఇతిభావః - వాయవనైయల్లతు వాழ்త్తాతు - వాయ్, వాగింద్రియం - అవనై యల్లతు, తంవినా - వాழ்త్తాతు , నస్తౌతి - తోళవనైయల్లాల్తొழாతు- తోళ్,హస్తౌ- అవనై యల్లాల్ ,తంవినా - తొழாతు , అన్యస్యాంజలిం నకురుతః - నయవేక్ పిరర్ పొరుళై, పిరర్, పరేషాం - పొరుళై , అర్థం - నయవేక్ , నాపేక్షే - నిరన్తరమ్ నినైప్ప తాక నీనినైక్క వేణ్డుమ్- నిరన్తరమ్ , సంతతమ్- నినైప్ప తాక,త్వాంయథాచింతయేయం

సా-సం— నానితి- భగవదన్యం స్తోతుంభీతోస్మి భగవత్యేవ సక్తా జిహ్వాపి నమద్వశా. వాయితి వాక్పరమపురుషే వినాస్వస్మిన్న మంగళ మాశాస్తే. తోళ్, భుజావపి. తదతిరిక్తే అంజలి బంధాయనోద్యుక్తౌ. నయవేక్, నస్పృశామ్యన్యద్రవ్యాణి- నిరంతరం త్వాంస్మతుం త్వమైవసంకల్ప యితవ్యమ్-

మూ—"ఇరుళిరియ, ఊనేరు శెల్వత్తు, నీణాకమ్ శుత్తి,, ఎన్రిఱ్ఱతిరుమొழிకళిలుమ్, "పత్యుః ప్రజానాం ఐశ్వర్యం పశూనాం నాన కామయే • అహం, కదంబో భూయాసం కుందో వా యమునా తటే,, ఎన్నుమ్ - " కురుష్వమా మను చరం వైధర్మ్యం నేహ విద్యతే।

సా-దీ—సంకల్పిత్తరుళ్[redacted]వ్యాది. పెరుమాళ్ తిరుమొழிయిల్ ముతల్ తిరుమొழி. ఊనేరు శెల్వమ్. ఇతు నాలా న్తిరుమొழி. నీణాకమ్ శుత్తి. పెరియ తిరుమొழிయిల్ ఉపాన్త్య త్తిరు మొழி." కణ్ణినై కళిన్ను కొలోకకళికుఱ నాళై. వాయార వెన్ను కొలోవాழ்త్తు నాళై - మర న్ని కఱ మన మొழிత్తు వఞ్జమా. త్తిఇత్యాది. పోన్వడ్డిల్ పిడిత్తుడనె పుక ప్పెరువే నావేనే. పడియాయ్ క్కిడన్తు ఉన్ పవళ వాయ్ కాణ్ పేనే.,, ఇత్యాది. "కాణాతార్ కణ్ణొన్నుమ్ కణ్ ణల్ల కణ్ణో మే. కళా చ్చెవికళ్ శెవి యల్ల - పేశాతార్ పే చ్చొన్నుమ్ పేచ్చల్ల. పాడాతార్ పాట్టొన్నుమ్ పాట్టల్ల విత్యాది. పత్యురితి. ప్రజానాం పత్యుః, ప్రజాపతియినుడైయ. పశూనాం పత్యుశ్చ ఐశ్వర్యం నకామయే - కామిక్కిఱతు తానె ఇల్లైల్. యమునా యాస్తటే కృష్ణ శ్రీపాద స్పర్శ ధన్యే కదంబః కుందో వాహం భూయాసం. కురుష్వేతి. అనుచరం, కింకరం. ఇహామదస్య చరిత్వ స్వీకారే. వైధర్మ్యమ్, అనౌచిత్యం నవిద్యతే- తవస్వరూప సిద్ధత్వాన్మచ్ఛేషిత్వస్య-

సా - స్వా — ఇరుళిరియ, ఊనేరు శెల్వమ్ - నీణాకమ్ శుత్తి ఎన్రిఱవితు తిరుమొழிకళుడైయ ఆదిగ్రహణమ్ - ఇని సంప్రదాయ విరోధ శంకైయిల్ సంప్రదాయత్తై యుపన్యసిత్తు శాస్త్ర మూల మల్లాత సంప్రదాయమ్ ప్రమాణ మల్లా మైయాతే సంప్రదాయత్తుక్కు ప్రామాణికతా సిద్ధ్యర్థమ్ మూల భూత ప్రమాణ వచనఙ్గళై యుపన్యసిక్కిఱార్ - పత్యుః ప్రజానా మిత్యాదినా - ప్రజానాం పత్యుః, ప్రజాపతేః బ్రహ్మణః - పశూనాం పత్యుః, రుద్రస్యచ - ఐశ్వర్యం న కామయే - కిన్తు శ్రీకృష్ణ చరణ సంచార పవిత్రితే యమునా తటే తదభి మత కదంబ కుంద రూప స్థావర జన్మ భాగ్భూయాసమెన్నైఱ - అనేన విషయ వాస రూప కైంకర్య ముక్తమ్ - కురుష్వేతి శ్రీరామం ప్రతి రామానుజ వాక్యం - మామను చరం కింకరం కురుష్వ - ఇహ, మదను చరత్వ స్వీకారే - తవ వైధర్మ్యమ్, అనౌచిత్యం న విద్యతే - అహం త్వచ్ఛేష

సా-ప్ర—సంకల్పనీయ మిత్యర్థః. సఫలశ్రుతి కానాం దశగాథానాం తిరుమొழிతినామ. ఇరుళిరియ, " ఊనేరు శెల్వత్తు. నీణాకమ్ శుత్తి,, తిపదోపక్రమ కదశగాథాసు చేత్యర్థః-

సా - వి — తథా-నీ, త్వం - నినైక్కిఱ వేణ్ డుమ్, సంకల్ప యితవ్యమ్ - సఫల శ్రుతి కానాందశ గాథానాం తిరుమొழி సంజ్ఞా - ఇరుళిరియ ఇత్యుపక్రమ ఏకః తిరుమొழிః - ఇరుళిరియ, అజ్ఞాన నివృత్త్యే - ఊనేరు శెల్వమ్, దేహ మాంస వర్ధక మైశ్వర్యం - తిరుమొழி, ఊనేరు శల్వ మిత్యుపక్రమ ఏకస్తిరు మొழிః -- నీణాకమ్ శుత్తి ఇత్యుపక్రమ ఏకస్తిరు మొழிః ఎన్రిఱ తిరు మొழி కళిలుమ్, ఇత్యుక్త తిరు మొழிషు - ఉక్త ప్రకారే ణేతి శేషః - పత్యురితి, ప్రజానాం పత్యుశ్చతుర్ముఖస్య - పశూనాం పత్యుః రుద్రస్య-యమునాతటేశ్రీ కృష్ణపాదారవింద స్పర్శన స్యేతిభావః-వైధర్మ్యం, అనౌచిత్యం.

సా-సం—ఇరుళిరియ,[redacted]య- ఊనేరు శెల్వమ్, దేహమాంసవర్ధక మైశ్వర్యమ్-నీణాకమ్ శుత్తి,చతుర్దశదీర్ఘ వీథికంత్వన్నగరం ప్రదక్షిణం కృత్వా. అనుచరత్వవిరుద్ధామనో వృత్తిం వైధర్మ్యం

మూ— కృతార్థోఽహంభవిష్యామి తవచార్థః ప్రకల్పితే। అహం సర్వం కరిష్యామిజాగ్రత స్స్వపత శ్చతే। పరవానస్మి కాకుత్స్థత్వయి వర్ష శతం స్థితే। స్వయంతు రుచిరే దేశే క్రియతా మితిమాంవద। కామయే వైష్ణవత్వంతుసర్వజన్మసు కేవలమ్,, ఎన్నుమ్,, వర్తమాన స్సదాచైవం పాంచకాలికవర్త్మనా। స్వార్జితై ర్గంధపుష్పాద్యై శ్శుభై శ్శక్త్యనురూపతః। ఆరాధయన్ హరింభక్త్యా గమయిష్యామివాసరాన్,, ఎన్నుమ్ శొల్లుకిర పడియే స్వరూపానురూప కాలక్షేపార్థమాన ఉత్తర కృత్య మిరుక్కుమ్బడి

సా-దీ—అర్థః, ఆశ్రితోజ్జీవనరూపంప్రయోజనం. సర్వంకైంకర్యంకరిష్యామి. పరవాన్, పరతంత్రోస్మి. వర్ష శతం త్వయిజీవతి సతి తావత్పర వానస్మి - వైష్ణవత్వం, విష్ణుకింకరత్వం. పాంచ కాలికానాం వర్త్మనా, అభిగమనాది మార్గేణ. స్వార్జితైః, శుభైః ప్రయోజనాంతరాది దోష రహితైః. ఇప్పడి సప్రమాణమాక సామాన్యత ఉపదేశిత్త ఉత్తర కృత్యజ్గళై వివరిక్కిరార్ - ఉత్తర కృత్య మిరుక్కుమ్బడి ఇత్యాది యాల్. జ్ఞాత వ్యార్థజ్గళిల్ అజ్ఞాతాంశజ్గళై ఆచార్య సకాశాత్ శ్రవిక్కైయుమ్, ఇవ్వర్థ నిష్ఠరుడనే కలన్దు పరిమాఱుకైయుమ్, అవర్కళ నుష్ఠానత్తాల్ నిష్కర్షిత్త వాచారత్తిల్ తన్ వర్ణాశ్రమాద్యను

సా- స్వా— శేషత్వస్వరూపః-శేషవృత్తిలాభేనకృతార్థోభవిష్యామి-తవచ శేషభూతాశ్రితోజ్జీవనరూప ప్రయోజనమపి భవతి - అహం సర్వం కైంకర్యం కరిష్యామి, హే కాకుత్స్థ, త్వయివర్ష శతం స్థితేసతి - తావత్పర వానస్మి, పర తంత్రోస్మి - కామయే వైష్ణవత్వమ్, విష్ణు కింకరత్వమ్ - ఇదంజితంతావచనమ్-ఎన్ను శొల్లుకిర పడియే స్వరూపానురూప కాలక్షేపార్థమాన ఇతి- ఇతినాలే కృతకృత్యాధికారిక్కు సామాన్యతః పూర్వోక్తవాచిక మానసిక కాయిక కైంకర్య మిల్లావిట్టాల్ స్వాధికారవిరూపానేక చ్ఛిద్రప్రసక్త్యాస్వామి సంప్రీణనత్వ మాత్ర ప్రయుక్తత్వ మన్నిక్కే స్వరూపానురూప కాలక్షేపార్థమాకవు మివ్వుత్తర కృత్యం కర్తవ్య మెన్నపడి - ఉత్తరకృత్య మిరుక్కుమ్బడి ఇతి- ఇప్పడి కృతకృత్య నాయ్ స్వనిష్ఠైయై త్తెళిన్దు శరీర

సా - వి— అథ జ్ఞాత వ్యేష్వజ్ఞాతాంశస్యాచార్య సకాశాచ్ఛ్రవణమ్, ఉక్తార్థ నిష్ఠావద్భిస్సహవాసః, అస్ఖలితం యథా శక్తి వర్ణాశ్రమ ధర్మానుష్ఠానం, వయ మనుష్ఠాన తత్పరాఇతి గర్వ మూలకస్వోత్కర్ష పరనికర్షానుసంధానరూప శ్వభ్రపతన పరిహారేణ సావధానవర్తనం, భగవత్ప్రసాదప్రాప్త భగవత్సాక్షాత్కార పర్యంతేషుభోగేషు సత్స్వపి కార్పణ్య విశేషస్వరూప హాన్యభావః, స్వానర్హతానుస్మృత్యా శోక మకుర్వన్నేవావతారరహస్య సిద్ధ భగవత్సౌలభ్యానుసంధానే విశ్వాసవాహుల్యాత్ గతశోక మకృత్వైవేదానీం తన యోగ్యతా మనుసందధాన ఆహార శుద్ధ్యా ఇంద్రియాణి భగవత్సేవాయోగ్యానికృత్వా అయోగ్య విషయాంతరేభ్యః ఇంద్రియాణి సవాసనం నివర్త్యాన దీతరాణాయ నావ గమనం ప్రతీక్షమాణానాం పణబంధద్యూతం విహాయ విహార ద్యూతే ప్రవర్తమానానామపి ద్యూతశాస్త్ర మర్యాదయైవ కాలక్షేప కరణవద్భగవత్ప్రీత్యర్థం కరణేపి యథాశాస్త్రమేవ కాలవిశేషాదినియతా జ్ఞాను జ్ఞా కైంకర్యమాచరన్ వర్తేత్యేతత్, అర్చావతార భోగ్యత్వానుసంధానేన తద్విషయఏవ కైంకర్య కరణం, న్యాయార్జిత ద్రవ్యేణ కైంకర్యకరణం, సర్వోప్యయం స్వధర్మ ఇతిస్మృతి మత్వం, పరమపురుషార్థస్య ప్రధానకారణ మాచార్య సంబంధఇతి విశ్వస్య తద్విషయేకృతజ్ఞత్వమ్, ఆచార్యసంబంధ స్యాపి మూలం

సా - దీ — రూప మనుష్ఠిక్కైయుమ్, అనుష్ఠానాదికళై యుడైయో మెన్ఱుగర్వ మడియాకస్వోత్కర్ష పర నికషాలు సంధాన రూప శ్వభ్రజ్ఞళిల్ విఴామలొఴి క్కైయుమ్, తనక్కు భగవత్ప్రసాద త్తాల్ భగవజ్ఞానసా తాకారాదిక ళుణ్డా కిలుమ్ కార్పణ్యా భేదజ్ఞళై క్కైవిడామై యుమ్, కఴిన్ద స్వానహానిత్తైయెనినైత్తు దుఃఖియాతె అవతార రహస్య సిద్ధ భగవత్సౌలభ్యాను సంధాన త్తాలే తేరిగతత్తుక్కు శోకియాతె గత మానవ యోగ్యత్తైయె ప్పార్త్తుకలఙ్గుమ్ పారాతె ఇప్పోతుణ్డాన యోగ్యతైయై అను సంధిత్తు క్కొణ్డు ఇవ్వవస్థై క్కనురూప మాన వాజ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్యరసత్తై ఇఴవాతె ఆహార శుద్ధియాలె ఇంద్రియజ్ఞళై భగవత్సేవా యోగ్యజ్ఞళాక్కి ప్రాప్త కైంకర్యజ్ఞళిల్ మూట్టి అయోగ్య విషయ జ్ఞళిల్నిన్ఱుమ్ తిరుప్పి భగవత్ప్రీత్యర్థ మాక వనుష్ఠిక్కుమ్ ఆజ్ఞా కైంర్యత్తిలుమ్ ఫలార్థమాక వనుష్ఠిప్పార్ తప్పాతే యథాశాస్త్ర మనుష్ఠిక్కుమాప్పోలె కాల విశేషాదినియతమాక వనుష్ఠిక్కైయుమ్, అనన్య ప్రయోజనమాక వుకన్ఱు పణ్ణుకైయుమ్, అర్చావతార త్తిల్ పావనత్వ భోగ్యత్వాది గుణజ్ఞళై అను సంధిత్తు అవ్వోసంబంధాదికళుక్కు అనురూపమాక ప్పణ్ణవుమ్, ఇన్న భృత్యసేవై పణ్ణుమ్పోతు న్యాయార్జిత ద్రవ్యజ్ఞళాల్ నడత్తవుమ్, ఇత్తై ఉపకార మ్పణ్ణిన తాక వెణ్ణాతే తన్ స్వరూప లాభ మాత్ర మాక వెణ్ణుకైయుమ్, ఇవైయెల్లా మాచార్య సంబంధత్తా లుణ్డామ్ తెన్ఱవన్ పక్కల్ కృతజ్ఞతైయుమ్, ఇవ్వాచార్య సంబంధత్తుక్కుమ్ మూలమ్ భగవత్సహజ కారుణ్య మెన్ఱు తెళిన్దు అవ్విషయ త్తిలుమ్ కృతజ్ఞనా యిరుక్కై యుమివై

సా-స్వా— తొణ్డరుక్కాకాల మొరుపడితువకర్త్తుఒరుపడితువక్కుణ్డిరుక్కై అవివ్వధికారంకుము క్తరుడైయ కైంకర్యపరమ్పరైపోతే ఇత్యాదివిశేషణ యుక్తమాన వుత్తరకృత్యమిరుక్కుమ్పడియిరుక్కుమ్ప్రకారానతిక్రమేణ కృతజ్ఞనాయిరుక్కైవుమ్ ప్రాప్తమిత్యుత్తరేణాన్వయః- ఇప్పడి యత్యంత హేయమాన శరీరత్తై స్థాపనమ్పణ్ణి క్కొణ్డు త్తర కైంకర్యం కర్తవ్య మెన్ఱు శొల్లప్పోమో ? కాలక్షేపరుచియాలే స్థాపితమెన్నిల్ కృతకృత్యనుక్కుపాయోపయుక్త జ్ఞానార్థమాక కాలక్షేప మపేక్షితమన్ఱో ? సుఖదుఃఖ పరిహార తత్సాధనమల్లామైయాలే స్వయం ప్రయోజన మెన్నవు మొణ్ణాతే? భగవత్కల్యాణ గుణానుభవమ్ పురుషార్థమాకైయాలే తదుపయుక్తజ్ఞాన సంపాదకతయా కాలక్షేపముమ్పురుషార్థ మెన్నిల్; అనాలుమ్ కాల క్షేపమ్ జ్ఞానార్థ మక్కృతాత్మకమాకైయాలే కామ్యతయా స్వరూపవిరుద్ధము మాకాతో ? కించ, "నిత్యంబ్రూతే నిశమయతిచ", ఎన్ఱు కృతకృత్యనుక్కు గురుముఖాధీన శ్రవణమ్ శొన్నతుకూడుమో? "ఆచార్యవత్తయా ముక్తౌ. తద్విజ్ఞానార్థంస గురుమేవాభిగచ్ఛేత్", ఇత్యాదికళ్ మోక్షార్థజ్ఞాన ప్రకరణమాకైయాలే పూర్వన్తానే ఆచార్యాధీన జ్ఞాననాన కృతకృత్యనుక్కుపునశ్చాచార్యసకాశాచ్ఛ్రవణనిబంధం వేణ్డావొ? స్వయం గ్రంథావలోకనాదికళాలుమ్ జ్ఞానమ్సమ్పాదిక్కలామే? అపిచోత్తర కృత్యమ్ కర్తవ్య మాకిలతు నివృత్తిధర్మతయా భక్తియోగనిష్పాదక సామగ్రియాకైయాలే భక్తియోగమవశ్యమ్భావియాకైయా లుపాయాన్తర స్పర్శముమ్ ప్రసంగియాతో? కైంకర్యలక్ష్యమాన పరవిగ్రహ మత్యంతాసన్న హితమాయిరుక్క కైంకర్యానుష్ఠానముమొణ్ణాతే? ఇత్యాది శంకైయిల్ సామాన్యతః కర్తవ్యతయో ద్దిష్ట మాన వుత్తర కృత్యత్తై

సా-వి— సర్వేశ్వరసహజకారుణ్యమితి జ్ఞాత్వా తద్విషయే కృతజ్ఞతయావస్థానంచోత్తరకృత్యమిత్యుక్తం

మూ.— తన్నిష్ఠైకరూప మాక త్తెళియ వేణ్డుమ్అర్థఙ్గళిల్ తనక్కు త్తెళియాతనిలఙ్గళై నామ్ కృతకృత్యనెన్ఱు అనాదరిత్తిరాతే అనుభవ పూర్తి యుణ్డామ్పోతు తెళివుమ్ ప్రేమముమ్ వేణ్డుకైయాలుమ్ «తత్ప్రద భక్తి జ్ఞానాభ్యాం ఫలమన్యత్కదాచన। నయాచేత్పురుషోవిష్ణుంయాచనాన్నశ్యతిధ్రువం,, ఎన్ఱు చొల్లప్పడిగైయాలే, జ్ఞానభక్తికళై అపేక్షిత్తాల్ కుత్తమిల్లామైయాలుమ్ తనక్కు శేషవిషయత్తిలే చిత్తరంజనమ్ పిఱక్కైక్కాక «పీతక వాడై ప్పిరానార్ పిరమకురువాకివన్తు,, ఎన్ఱుమ్పడి నిర్క్కిఱ తెళివుడైయ పరమైకాంతికళ్ పక్కలిలే-« తద్విద్ధిప్రణిపాతేనపరిప్రశ్నేనసేవయా।ఉపదేక్ష్యన్తితేజ్ఞానంజ్ఞానినస్తత్త్వదర్శినః ,,

సా- దీ —ఉత్తర కృత్యమ్.జ్ఞాత వ్యార్థఙ్గళిల్ అజ్ఞాతాంశఙ్గళై ఆచార్యసకాశాత్ శ్రవిక్కైయైయుమ్ నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - తన్నిష్ఠైకరూప మాక విత్యాది యాల్ పరిశుద్ధ జ్ఞాననా యిత్యన్తత్తాల్. అనాదరిత్తిరాతె తెళియ క్కేట్కై యన్వయమ్. ఇతుక్కు హేతు చిత్త రంజనం పిఱక్కైక్కాక వెన్కిఱ తెళివుమ్. చిత్త రంజనమ్, మన స్సంతోషమ్. తెళివు, జ్ఞాన వైశద్యమ్. జ్ఞానమాచార్య మూలమాక వేణుమెన్ఱు కిఱతు; పీతక వాడై ఇత్యాది యాల్ - పీతక వాడై ప్పిరానార్, పీతాం బర నాన ఉప కారకర్. పిరమ కురువాకి, బ్రహ్మోప దేష్టా వాన వాచార్య నాయ్ వన్తు. ఆచార్యాను వర్తనత్తై క్కాట్టుకిఱార్- తద్విద్ధీతి. ప్రణిపాతః. దీర్ఘ ప్రణామః. పరి ప్రశ్నః, ఉచితకాలే అపేక్షిత ప్రశ్నః. సేవా, శుశ్రూషా-

సా - స్వా—సమర్థిక్కిఱార్ -తన్నిష్ఠైకనురూపమాన విత్యాదినా-కుత్తమిల్లామైయాలుమితి-భగవద్విషయత్తిల్ జ్ఞాన భక్తివైరాగ్యార్థ కామ్యము మను జ్ఞాత మాకై యాల్ స్వరూప విరోధ మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. పీతక వాడై యిత్యాది. ఆడై, అంబరమ్, పీతాంబరనాన. పిరాన్, ఉప కారకర్. పిరమ కురువాకి,

సా - ప్ర —తెళియవేణ్డుమ్, జ్ఞాతవ్యేషు. తెళివుమ్ ప్రేమముమ్ వేణ్డుకైయాలుమితి, విశదజ్ఞానస్యప్రేమ్ణశ్చాపేక్షితత్వాదిత్యర్థః - సమస్తకల్యాణగుణాకరతయా విశదజ్ఞానమ్ ప్రేమాఖ్య ప్రీతిపూర్వకానుధ్యానస్య హేతురితిభావః- ననుజ్ఞానభక్త్యోరపి భగవద్ధేతుకత్వాత్తయోర్భగవతి యాచ్ఞాభావే «అప్రార్థితో నగోపాయే,, దిత్యుక్తరీత్యా భగవతా తదుత్పాదనానుపపత్తేః - యాచనేచాశ్రయితవ్యః భగవాన్నత్వేవ యాచితవ్యః - « యచ్ఛమాంనోపజీవతీ,, తియాచ్ఞానిషేధాతిలంఘన ప్రసంగ ఇత్యుభయతః పాశారజ్జురిత్యత్రాహ. తత్ప్రదేత్యాది. పీతకవాడైఇత్యాది. «పీతాంబరధరస్స్రగ్వీ,,త్యాది ప్రకారేణపరమభోగ్య

సా - వి — కృత్యప్రకారం విశదమాహ - తన్నిష్ఠైకనురూపమాక త్తెళియవేణ్డు మిత్యాది మహాచూర్ణికయా ; ఇప్పడి తనక్కనాది కాల మిత్యాదిచూర్ణికయాచ. అనాదరిత్తిరాతే, అనాదరమకృత్వైవ- అజ్ఞాతాంశాభావేపి "ప్రీతిపూర్వ మనుధ్యానం భక్తిరిత్యభిధీయత" ఇత్యుక్తభక్తే రపేక్షితత్వాత్తదర్థం కల్యాణ గుణాకరతయా విశదజ్ఞానస్యాప్యపేక్షితత్వే ప్యాచార్య సకాశాచ్ఛ్రవణం కార్యమేవేత్యభిప్రేత్యాహ- అనుభవ పూర్తి యుణ్డామ్పో తితి. నను «యచ్ఛమాంనోపజీవతీ,,తియస్యాకస్య చిదప్యర్థస్యఅప్రార్థనీయత్వాత్కథం జ్ఞానప్రేమాపేక్షే త్యతఆహ- తత్ప్రదేతి. కుత్తమ్, దోషః. చిత్తరంజనంపిఱక్కైక్కాక, మనస్సంతోషో త్పత్త్యర్థం. తెళియకేట్కైమ్, పరిశుద్ధ జ్ఞాననా యిత్యన్వయః. కేట్కైమ్, శ్రుత్వాపీత్యర్థః. భగవానేవాచార్య రూపేణావతీర్ణ ఇత్యత్రప్రమాణం పీతకవాడైఇతి- వ్యాఖ్యాతంప్రాక్.

సా - సం — తన్నిష్ఠైక్కు, స్వీయ స్వరూపో పాయ పురుషార్థనిష్ఠాయాః- తెళివు, స్వరూపాదిత్రయ

మూ—ఎన్ఱు ఇ కట్టళైయిలే తెళియక్కేట్టు ‹‹మందోప్యమందతామేతిసంసర్గేణవిపశ్చితః। పంకచ్ఛిదః ఫ
లస్యేవనికషేణావిలంపయః,, ఎన్ఱపడియే పరిశుద్ధ జ్ఞాననామ్, యస్యానుభవ పర్యంతా బుద్ధిస్తత్త్వేప్రతి
ష్ఠితా। తద్దృష్టి గోచరాస్సర్వే ముచ్యంతే సర్వకిల్బిషైః,, ఎన్ఱ పడియే ఇవ్వర్థజ్గళిల్ నిష్ఠై యుడై
యవర్గళుడనే నెరుజ్గివర్త్తిత్తు అవర్కళనుష్ఠానజ్గళిల్ ‹‹యావానర్థ ఉదపానే సర్వతస్సంప్లుతోదకే,, ఎన్ఱ

సా-దీ—మందోపీతి. పంకచ్ఛిదః ఫలస్య, తేత్తామ్ విరైయినుడైయ. నికషేణ, తేయ్క్కై. ఆవిలమ్, కలజ్గిన జ
లమ్. ఇని ఇవ్వర్థ నిష్ఠరుడన్ కలన్దు వర్త్తిక్కైయిల్ ప్రమాణం కాట్టుకిఱార్. యస్యాను భవేతి.
యాతోరు పురుషనుడైయ. తత్త్వే ప్రతిష్ఠితా బుద్ధిః, తత్త్వ విషయజ్ఞానమానతు. అనుభవపర్యంతా, భగవద
నుభవ పర్యంతైయాయిరుక్కిఱతు. భోగరూపైయా యిరుక్కుమెన్కై. తన్ వర్ణాశ్రమాద్యనురూప మా
క వనుష్ఠిక్కైయై అరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అవర్కళనుష్ఠానజ్గళిలిత్యాది యాల్. తన్ వర్ణాశ్రమాద్య
నురూపమాన వెన్నతిల్ ప్రమాణం యావానర్థ ఇతి. సర్వతః పరిపూర్ణోదకమాన. ఉదపానే, తటా
కాదియిల్ - యావానర్థః, ప్రయోజనం. తావదేవ గ్రాహ్యమెన్నై.

సా-స్వా—బ్రహ్మోపదేష్టావానగురువాకి. ఎన్ఱ కట్టళైయిలే ఇతి. శరణ్యానజనానుక్కు నన్ఱాక జీవ పరస్వ
రూపాదికళై యుపదేశిత్తు పూర్వముపదిష్ట జ్ఞాననాయిరున్దాలుమ్ అజ్ఞాతాంశజ్గళై తదభిజ్ఞ మహా
త్తుక్కళ్ సన్నిధియిలే ముఱై తప్పామల్ ప్రణిపాతాది పురస్సరమ్ కేట్కచ్చొల్లి విధిక్కైయాలే అతు
కృతకృత్యాధికారిక్కుమ్ తుల్యమెన్నపడి. ఇప్పడి జ్ఞాతవ్యాంశత్తై తెళియ కేట్టిరున్దాలుమ్ విపరీ
త సంసర్గముణ్డాకిలన్ద జ్ఞానమ్ శజ్కా కళజ్కితమాకాతో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - మన్దో
పీతి. ఇప్పడి ప్పట్ట జ్ఞాన మాత్ర మనుష్ఠాన రహితమాకిల్ ‹‹విదుషోతిక్రమే దండభూయస్త్వ,, మెన్ఱ
పడియే విపరీత ఫల మాకాతో ? జ్ఞాన మనుష్ఠాన సామగ్రియాకైయాలే ఇజ్ఞానన్తానే అనుష్ఠాన పర్య
న్తమామెన్నిల్ జ్ఞానమిరుక్కచ్చెయ్ తేయు మనుష్ఠాన రహిత సహవాసత్తిలనుష్ఠాన పర్యంత మన్ఱిక్కే
కాణవిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. యస్యాను భవేతి. యస్య తత్త్వ విషయిణీ బుద్ధిః. అనుభ
వ పర్యంతా, భగవదనుభవ పర్యంతా. ప్రతిష్ఠితా, ఫల పర్యంతా ప్రతిష్ఠితేతి యావత్ - అనుష్ఠాన మి
ల్లామల్ ఫల జూడామైయాలే అనుష్ఠాన పర్యంతైయాక ప్రతిష్ఠితై యెన్నపడి. ఇప్పడి యనుష్ఠాన నిరతస
త్సహవాస మనుష్ఠానోపయుక్తమాకిల్ ఉత్తమాశ్రమికుక్కు గ్రహస్థ సహవాస ముమ్, గ్రహస్థనుక్కు స
న్యాసి సహవాసముమ్, బ్రాహ్మణనుక్కితర వర్ణ సహవాస ముమ్, విపరీతానుష్ఠాన ప్రయోజకమా
క ప్రసంగియాతో? వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అవర్కళనుష్ఠానజ్గళిలితి-

సా-ప్ర—స్వవిగ్రహానుభవ ప్రదానే నోపకారకః- ‹‹సాక్షాన్నారాయణోదేవ,, ఇత్యుక్త ప్రకారేణాయ
మాచార్య ఏవ నారాయణ ఇతి యథోచ్యేత తథాస్థితేభ్యః.

సా - వి— నెరుజ్గి, అవిశ్లేషం.

సా-సం—యాథాత్మ్యవైశద్యమ్- కట్టళైయిలే, మర్యాదయా. ఆవిలమ్, పార్థివావయవకళజ్కితం యథా
నిర్మలతామేతితథేతి శేషః. యావానితి. సర్వతస్సమృద్ధోదకే ఉదకావానే పిపిపాసోర్యావదేవప్రయోజనమ్.
తావదేవ తేనోపాదీయతేత థైవమధీతవేదస్యశ్రుతవేదాంతస్యముముక్షోస్స్వోచితమేవోపయుక్తముపాదేయ

మూ—ప్రకారత్తిలే తఙ్ వర్ణాశ్రమజాతిగుణాదికళుక్కు అనురూపమానకర్తవ్యాంశత్తై నిష్కర్షిత్తు అనుష్ఠిత్తు, ఇవ్వనుష్ఠానాదికళై యుడైయోమెన్ఱుమ్ భావనైయడియాకవరుమ్ స్వోత్కర్షపరనికర్షానుసంధానఙ్గళాకిఱ పడుకుఴికళై త్తప్పుమ్పడి తఙ్ మున్నడిపార్త్తు నడక్కవుమ్,

సా-దీ—జాతి, గోత్రం - పురశ్చూడత్వాదికళాతల్ - అనుష్ఠిత్తు, ల్యప్పాలె విధి వివక్షితం-జ్ఞానానుష్ఠానఙ్గళాల్ వరుమ్ అహంకార మమకారాదికళై పరిహరిక్కైయై క్కాట్టుకిఱార్-ఇవ్వనుష్ఠానాదికళైఇత్యాదియాల్- కార్పణ్యభేదఙ్గళై క్కైవిడామైయై క్కాట్టుకిఱార్ -

సా-స్వా—తఙ్ వర్ణేతి-వర్ణః, బ్రాహ్మణ్యాదిః-ఆశ్రమః, బ్రహ్మచర్యాదిః-జాతిః, గోత్రమ్ - ద్రమిడత్వాదిర్వా-గుణః, భాగవతత్వాదిః-ఇప్పడిజ్ఞానానుష్ఠానార్థమ్సత్సహవాసమపేక్షితమెన్ఱిలవర్ కళిడఙ్గళిల్ దేశకాలవైషమ్యత్తాలేవ న్తవనుష్ఠానాది తారతమ్య దర్శనత్తాలే స్వోత్కర్ష పర నికర్షానుసంధాన రూపానాత్మ గుణమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న అరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవ్వనుష్ఠానాదికళై యుడైయోమెన్ఱితి- పడుకుఴి కళైయితి - మేతే సన్మార్గ మ్పోలిరుక్కైయాల్ సంచరిష్ణు జన న్తెరియాతే విభ్రమాప్పోలే సదాచారానుష్ఠాన మ్పోలే కాణచ్చెయ్తే తనక్కు త్తెరియామల్ అవజ్ఞానీయ మాక స్వోత్కర్ష పర నికర్షానుసంధానమ్ సంభావితమెన్ఱు కరుత్తు-తన్మున్నడి పార్త్తు నడక్కవుమితి - ప్రాప్తమిత్యుత్తరత్రాన్వయః - ఇప్పడి జ్ఞానానుష్ఠానాదికళుణ్డాకిల్ ఆకిఞ్చన్యమ్ తవిర్న్తు ఉపాయాంతర స్పర్శమ్ ప్రసంగియాతో ? సాక్షాత్కార పర్యంత భక్తియిల్లామైయాలేయుపాయాంతర స్పర్శమిల్లైయెన్ఱిల్ సాక్షాత్కార పర్యంత భక్తి హేతుభూత భగవత్ప్రసాద జనక నివృత్తి ధర్మానుష్ఠానముమ్, తత్త్వజ్ఞానముమిరుక్కైయాలే సాక్షాత్కార పర్యంత భక్తి యోగమ్ సంభావితమాయిరుక్కవతుయిల్లై

సా-ప్ర—వర్ణః, బ్రాహ్మణ్యాదిః. ఆశ్రమః, బ్రహ్మచర్యాదిః. జాతిః, దేవత్వాదిః. గుణః, జ్ఞాన శక్త్యాదిః. చరణాదిరాది శబ్దార్థః. పడుకుఴికళైత ప్పుమ్పడి, ,, గర్తే పతిష్యామీత్యేవ మన్వృతాదాత్మానం జుగుప్సే,, దిత్యుక్తప్రకారేణాస్మిన్నిపతేయరిత్యుపరిపిధాన పూర్వకం కృతే గర్తే పతనం యథా న భవేత్తథా- మున్నడిపార్త్తు నడక్కవుమ్, పురతస్సమ్యగవలోక్య గంతుమ్. అనుబంధమవేక్ష్య కర్మాణి కర్తుమిత్యర్థః. అస్య ప్రాప్తమిత్యనే నాన్వయః, స్వోత్కర్ష పరనికర్షానుసంధానస్య భాగవతాపచారాది ద్వారా స్వరూప నాశకత్వాత్తత్ప్రతిబంధస్స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన ఫలమితిభావః - నను స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానే ఆవశ్యకే కృత కృత్యత్వానుసంధాన ద్వారా స్వస్యపూర్త్యనుసంధానం స్యాల్ , తథా చ

సా-వి—జాతి గుణాదీత్యాది శబ్దేన శాఖాదిగ్రహణం. అనుష్ఠానాది కళై యుడైయోమ్, అనుష్ఠానాదిమంతః. పడుకుఴికళై, ఉపరి పిధాన యుక్త గర్తాని. ‘‘గర్తం పతిష్యామీత్యేవ మన్వృతాదాత్మానం జుగుప్సేది,, త్యుక్త రీత్యా. తప్పుమ్పడి, యథా నప్రసజేరం స్తథా. మున్నడిపార్త్తు, పురః పాదన్యాసదేశం దృష్ట్వా. నడక్కవుమ్, వర్తనమపి. ప్రాప్తమితి చూర్ణికాంత స్థితేనాన్వయః. ప్రాప్తమ్, ఔచిత్యాదిసిద్ధమిత్యర్థః. స్వోత్కర్ష పర నికర్షానుసంధానం యథా న ప్రసజేత్తథా సావధానేన వర్తేతేతి భావః.

సా-సం—మిత్యర్థః. పడుకుఴికళ్, స్వనాశకగర్తాః. తాన్మున్నడి, నిరపరాధోత్తర వృత్తిం.

మూ — తనక్కు శరణ్యప్రసాద విశేష మూలమాకనమ్మాళ్వార్ నాథమునికళుళ్ళిట్టార్ కుఱ్ఱప్పోతే సాక్షాత్కారాదికళ్ళాకిరఫలోద్గమపర్వజ్గళ్ వన్దాలుమ్ "నన్మైతీమైకళొన్ఱు మఱియేన్,, ఎన్నుమ్ ,,అరివనేలుమివై యెల్లామెన్నాల్ అడైప్పునీక్కొణ్ణా ,, ఎన్నుమ్ నిశ్చయిత్తు పరాధీనస్వరూపస్థితి ప్రవృత్తియానతన్నధికారత్తిలే శౌరుకిన

సా- దీ— తనక్కు శరణ్యేత్యాదియాల్ - మహాఫలత్తిన్ ఉద్గమః, అంకురం- తస్యపర్వభేదం నన్మైతీమై ఇత్యాది-కార్పణ్యాను సంధానప్రకారజ్గళై, నన్మై, శుభం - తీమై,అశుభం. తిరునామోచ్చారణత్తిల్ నన్మైయైయుమ్ తీమైయైయు మఱియేన్- అరివనేలుమిత్యాది - అరిన్దనాకిలు మివై యెల్లామ్, నన్మైతీమై యెల్లామ్ ఎన్నాల్ ప్రాపిక్కైక్కుమ్ త్యజిక్కైక్కుమ్ శక్యమల్ల వెన్నై-శౌరుకిన, ప్రవిష్టజ్గళాన -

సా-స్వా—ఎనిక్కుఇత సజ్గతమన్నో ? ప్రపత్త్యుత్తర కాలమ్ సాక్షాత్కారపర్యన్తభక్తినిష్పత్తియుక్తానాలుమ్ ప్రపత్తికాలత్తిలే యావశ్యకమానవాకిఞ్చన్యముమ్ తదను సంధానరూపకార్పణ్యముమ్ సమ్పూర్ణమాకవిరుక్కైయాలే యుత్తరకాలత్తిలే యుపాయాన్తరాన్వయమ్ విరుద్ధమన్ఱిలప్పో" ఉపాయాపాయసంయోగేనిష్ఠయా హీయతేనయా,, ఎన్గిఱపడియే నిష్ఠాహాని ప్రసజ్గియాదో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. తనక్కిఱి.నన్మై, శుభమ్- తీమై, అశుభమ్- శుభాశుభజ్గళొన్ఱు మఱియేన్, అరివనేలుమ్, అరిన్దనాకిలుమ్, ఇవైయెల్లామ్, శుభాశుభమెల్లామ్. ఎన్నాల్- ఎన్నాలే. అడైప్పు, ప్రాపిక్కైక్కుమ్- నీక్క, త్యజిక్కైక్కుమ్. ఒణ్ణా, శక్యమల్లవెన్నై. శౌరుకిన, ప్రవిష్టమాన.

సా.ప్ర— స్వోత్కర్షాను సంధానం పర నికర్షాను సంధానంచా కామేనాపి స్వయంకార్యం స్యాదితి కథం తదభావేన వృత్తిశ్శిష్యత ఇత్యత్ర భగవత్కృపావిశేషాత్ స్వస్య సాక్షాత్కారాదిఫలలాభేస్యపరాధభూయస్త్వే సత్యుపాయాంతర శూన్యత్వాత్మకాకించన్య రూపస్వాధికారాను సంధానస్యాపి ,, ఆకించన్యం సమాలంబ్య బుద్ధ్యైవదృఢయాస్వయమ్ । సర్వథాసర్వదేశేషు సర్వావస్థాసు సర్వదా । పరప్రసాదమాత్రాత్త త్సాక్షాత్కారాది సంభవే । ప్రాచీనోపాయనిష్ఠాయా మశైథిల్యం ఫలావధి ,, త్యాదిభిరావశ్యకత్వా వగమాత్పూర్వాచార్యైశ్చబహుశ అకించన్యస్యానుసంహితత్వాచ్చస్వ పూర్తక్యాను సంధాన వ్యాఘాతాయా కించన్యమను సంధేయ మిత్యాహ. తనక్కు శరణ్యే త్యాదినా - ఉళ్ళిట్టారుక్కుప్పోలే, ప్రభృతీనామివ - తేచ కురుకైక్కావలప్ప నిత్యాఖ్యాత కురుకాధీశ రామానుజాచార్య కాంచీ పూర్ణాదయః . అరివ నేలు మిత్యాది - జ్ఞానేప్యేతత్సర్వం మయాస్వీకర్తుంపరిత్యక్తుంవానశక్యమిత్యర్థః-

సా-వి—ఉళ్ళిట్టారుక్కుప్పోలె,నాథముని ప్రభృతీనామివ. నన్మైతీమైకళొన్ఱుమఱియేన్. నన్మై, శుభం. తీమై, అశుభం . భవదీయ నామోచ్చారణాదిషు శుభమశుభంవా కిమపి నజానామీత్యర్థః. అరివ నేలు మివైయెల్లా మెన్నాలడైప్పు నీక్కొణ్ణాతు. అరివనేలుమ్, జ్ఞానవత్త్వేపి. ఇవై యెల్లామ్,ఏతేషాంశుభాశుభానాం కృత్స్నానాం- ఎన్నాల్,మయా- అడైప్పు,ప్రాప్తిః- నీక్క,నివారణం.ఒణ్ణాతు,సఘటతే-మయాస్వీకర్తుం పరిహర్తుంవాన శక్యత ఇత్యర్థః. అహం స్వతంత్రో నభవామి సర్వత్రత్వ మేవ కారణ మిత్యేతాదృశానుసంధాన మాకించన్యద్యోతక మితిభావః- ఎన్నుమ్ నిన్న, ఏవం ప్రకారేణ స్థితమ్- శౌరుకిన, ప్రవిష్టం -

సా-స— ఇవైయెల్లామిత్యాది. మత్సంపాద్యం మదపనోద్యంచ నేత్యభి సంధి విషయత్వేనావస్థితఫలోద్గమ

మూ — ఆకించన్యత్తై యఴియ మాఱాతే "అహమస్మ్యపరాధానా మాలయో కించనోగతిః" ఇత్యాదికళైయడియొత్తి నడక్కిఱ. "నోత్తనోన్పిలేన్నుణ్ణఱికిలేన్. ఎన్నాన్ శెయ్‌కేన్-

సా - దీ — అఴియ మాఱాతె, అఴియు మ్బడి విలక్కాతె- కార్పణ్యత్తిన్ కవడుకళ్, శాఖైకళ్- శాఖైకళ్ - ఇవత్తై యను సంధిక్కుమ్ ప్రకారఙ్గళ్ అహమస్మీత్యాదికళ్ - అడి యొత్తి, అను సరిత్తు - నోత్త నోఱ్పిలేన్, అనుష్ఠిక్కప్పట్ట ఒరు వ్రతము మిల్లాత వడియేన్- నుణ్ణఱి కిలేన్, సూక్ష్మమాన వాత్మ జ్ఞానము మిలేన్ - ఎన్నాన్ శెయ్‌కేన్, నానెత్తైచ్చెయ్‌వేన్- కాల్మడక్కుమ్‌నీట్టుమవనధీనమాకైయాలెన్నపడి-

సా - స్వా — అఴియ మాఱాతే, అఴియు మ్బడి విలక్కాతె - ఉత్తర కాలత్తిలుమ్ భక్తినిష్పత్తి యుణ్డానాలు మీశ్వరనె ఉపాయ మాకైయాలుపాయ తయా భక్తియై ప్పత్తినాల్ అనన్యోపాయత్వపరిత్యాగమ్ ప్రసక్త మామ్ "ఉపాయానా ముపాయత్వ స్వీకారే ప్యేతదేవహి" ఎన్ఱుప్రాయశ్చిత్త మాక పునః ప్రపదన ప్రసక్త్యా ఆకించన్యత్తై యఴిక్కలాకాతెన్నపడి - ఇప్పడి ఆకించన్యత్తై యఴియ మాఱాతే యెన్కిఱతు కూడుమో ? ప్రపన్నాగ్రణికళాన ఆఴ్వార్, నాథ ముని ప్రభృతి కళ్ ఆకించన్యాధికారత్తై విట్టు భక్తి యోగానుష్ఠాన మ్బణ్ణు కిఱతు అప్పో తసఙ్గత మాక వన్ఱియాతో ? అవర్ కళుమ్ "నోత్తనోన్పిలే" నిత్యాది కళాలే యాకించన్యాను సంధాన మ్బణ్ణినార్ కళెన్ఱు ఉపాయాంతరసామర్థ్య మిరుక్కవవర్ కళిప్పడి యాకించన్యాను సంధానమ్ పణ్ణ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. అహ మస్మ్య పరాధానా మాలయ ఇతి. ఇన్త ప్రమాణ మకించనాధికారిక్కు స్వాభి సంహిత కాలత్తిల్ స్వేష్ట పురుషార్థత్తుక్కు ఈశ్వరనే ఉపాయ మెన్ఱు శొల్లుకైయాలే భక్తి యోగస్థా విధ పురుషార్థ సాధన మల్లామైయాలే యన్త ప్రమాణాను సారత్తాలే ఇవర్ కళుమాకించన్యత్తై యను సంధిక్కుఱైయిల్లై యెన్నపడి. అడియొత్తి, అనుసరిత్తు. నోత్తనోన్పిలేన్ , నోత్త, అనుష్ఠిక్కప్పట్ట. నోన్పు, వ్రతమ్. ఇలేన్, ఇల్లాతవన్ - అనుష్ఠితవ్రత శూన్యోహమెన్నపడి. నుణ్ణఱికిలేన్. నుణ్, సూక్ష్మార్థఙ్గళై. అఱికిలేన్, అఱియేన్. భక్త్యుపయుక్తజ్ఞానానుష్ఠాన రహితనెన్నపడి. ఎన్నాన్ శెయ్‌కేన్, నాన్,ఎన్- ఎత్తై-శెయ్‌కేన్, శెయ్‌యక్కడవేన్. కాల్‌నీట్టముమ్‌మడక్కముమవనధీనమాకైయాలేయెన్నపడి-పరాధీనతయాకిమపి

సా - ప్ర —అడియొత్తి నడక్కిఱఱు, మూలతయాస్వీకృత్యప్రవర్తమానాసు. నోత్తునోన్పిలేన్, అనుష్ఠితోపాయోనాస్మి. ఎన్నాన్‌శెయ్‌కేన్, జ్ఞానాది రహితోహం కింవా కుర్యాం సాధనం.

సా - వి — అఴియుమాఱాతే, యథానష్టం స్యాత్తథా అనివార్య. పరిత్యాగే సతి ఆకించన్యస్య నాశస్స్యాత్ యథానశ్యేత్తథాఅపరిత్యజ్యేత్యర్థః. ఆకించన్యాను సంధానరూప కార్పణ్య ప్రకారంసప్రమాణమాహ. అహమస్మీత్యాదినా. అడియొత్తి నడక్కిఱ. నోత్తనోన్పిలేన్ నుణ్ణఱి విలేన్. ఎన్నాన్ శెయ్‌కేన్. అడియొత్తి, మూలతయా స్వీకృత్య. నడక్కిఱ, ప్రవర్త్యమానేషు. నోత్త నోఱ్పిలేన్, అనుష్ఠితోపాయోనాస్మి. నుణ్ణఱివిలేన్,సూక్ష్మ జ్ఞాన రహితోస్మి. ఎన్నాన్ శెయ్‌కేన్, సూక్ష్మజ్ఞానరహితోహమ్-

సా - సం —వత్స్వరూపాది మత్తారూపస్వాధికారాంతర్గత మాకించన్య మవినాశయన్. అడి యొత్తి నడక్కిఱఱు, తదను స్మృత్య ప్రవర్తమానాకించన్యస్యైవస్వరూపత్వేஉను సన్ధేయత్వేచ ప్రమాణాన్యాహ. నోత్తేత్యాదినా. అనుష్ఠిత వ్రత విశేషాన. కిమహంకర్తుమశక్తః.

సూ — ఆకించన్యత్తై యఖ్రియ మాకాతె " అహమస్మ్యపరాధానా మాలయో కించనోఽగతిః ,, ఇత్యాదికళైయడియొత్తి నడక్కిఱ. ,, నోత్తనోఽన్పిలేన్ను ణ్ణరికిలేఁ. ఎన్నాఁ శెయ్‌కేఁ-

సా - దీ — అఖ్రియ మాకాతె, అఖ్రియు మ్పడి విలక్కాతె- కార్పణ్యత్తిఁ కవడుకళ్, శాఖైకళ్- శోభజ్ఙళ్ - ఇవత్తై యను సంధిక్కుమ్ ప్రకారజ్ఙళ్ అహమస్మీ త్యాదికళ్ - అడి యొత్తి, అను సరిత్తు - నోత్తనోఁపిలేఁ, అనుష్ఠిక్క ప్పట్ట ఒరు వ్రతము మిల్లాత వడియేఁ- నుణ్ణరి కిలేఁ, సూక్ష్మమానవాత్మ జ్ఞానము మిలేఁ - ఎన్నాఁ శెయ్‌కేఁ, నానేత్తైచ్చెయ్‌వేఁ- కాల్మడక్కమ్‌నీట్ట మవనధీనమాకైయా లెన్నపడి-

సా - స్వా — అఖ్రియ మాకాతే, అఖ్రియు మ్పడి విలక్కాతె - ఉత్తర కాలత్తిలుమ్ భక్తి నిష్పత్తి యుణ్డానాలు మీశ్వరనే ఉపాయ మాకైయా లుపాయ తయా భక్తియై ప్పత్తినాల్ అనన్యో పాయత్వపరిత్యాగమ్ ప్రసక్త మామ్ " ఉపా యానా ముపా యత్వ స్వీకారే ప్యేతదేవహి ,, ఎన్ఱుప్రాయశ్చిత్త మాక పునః ప్రప దన ప్రసక్త్యా ఆకించ న్యత్తై యఖ్రికక్క లాకా తెన్న పడి - ఇప్పడి ఆకించ న్యత్తై యఖ్రియ మాకాతే యెన్కి రతు కూడుమో ? ప్రపన్నాగ్రణిక శాన ఆళ్వార్, నాథ ముని ప్రభృతి కళ్ ఆకించన్యాధి కారత్తై విట్టు భక్తి యోగా నుష్ఠాన మ్పణ్ణు కిరతు అప్పో తసజ్గత మాక వొఖ్రియాతో ? అవర్ కళుమ్ " నోత్తనోన్పిలే ,, నిత్యాది కళాలే యాకిం చన్యాను సంధాన మ్పణ్ణినార్ కళేన్ని లుపా యాంతరసామర్థ్య మిరుక్కవవర్ కళిప్పడి యాకించన్యాను సంధానమ్ పణ్ణ కూడుమో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కి రార్. అహ మస్మ్య పరా ధానా మాలయ ఇతి. ఇన్త ప్రమాణ మకించ నాధి కారిక్కు స్వాభి సంహిత కాలత్తిల్ స్వేష్ట పురు షార్థ త్తుక్కు ఈశ్వర నే ఉపాయ మెన్ఱు శొల్లుకైయాలే భక్తి యోగన్త థా విధ పురు షార్థ సాధన మల్లా మైయాలే యన్త ప్రమాణాను సారత్తాలే ఇవర్ కళు మాకించన్యత్తై యను సంధిక్కక్కడవర్ యిల్లై యెన్నపడి. అడియొత్తి, అనుసరిత్తు. నోత్తనోన్పిలేఁ , నోత్త, అనుష్ఠిక్కప్పట్ట. నోన్పు, వ్రతమ్. ఇలేఁ, ఇల్లాతవఁ - అనుష్ఠితవ్రత శూన్యోఽహమెన్నపడి. నుణ్ణరికిలేఁ. నుణ్, సూక్ష్మార్థజ్ఙళై. అరికిలేఁ, అరియేఁ. భక్త్యుపయుక్తజ్ఞానానుష్ఠాన రహితనెన్నపడి. ఎన్నాన్ శెయ్‌కేఁ, నాఁ,ఎన్- ఎత్తై- శెయ్‌కేఁ, శెయ్‌యక్కడవేఁ. కాల్‌నీట్టముమ్మడక్కముమవనధీనమాకైయాలేయెన్నపడి-పరాధీనతయాకిమపి

సా - ప్ర —అడియొత్తి నడక్కిఱ, మూలతయాస్వీ కృత్యప్రవర్తమానాను. నోత్తనోన్పిలేఁ, అనుష్ఠితోపాయోనాస్మి. ఎన్నాఁ శెయ్‌కేఁ, జ్ఞానాది రహితోఽహం కింవా కుర్యాం సాధనం.

సా - వి — అఖ్రియుమాకాతే, యథానష్టం స్యాత్తథా అనివార్య. పరిత్యాగే సతి ఆకించన్యస్య నాశస్స్యాత్ యథానశ్యేత్తథాఅపరిత్యజ్యే త్యర్థః. ఆకించన్యాను సంధానరూప కార్పణ్య ప్రకారంసప్రమాణమాహ. అహమస్మీత్యాదినా. అడియొత్తి నడక్కిఱ. నోత్తనోన్పిలేఁ నుణ్ణరు విలేఁ. ఎన్నాఁ శెయ్‌కేఁ. అడియొత్తి, మూలతయా స్వీకృత్య. నడక్కిఱ, ప్రవర్త మానేషు. నోత్త నోఁపిలేఁ, అనుష్ఠితోపాయోనాస్మి. నుణ్ణరువిలేఁ,సూక్ష్మ జ్ఞాన రహితోఽస్మి. ఎ న్నాఁ శెయ్‌కేఁ, సూక్ష్మజ్ఞానరహితోఽహమ్-

సా - సం —వత్స్వరూ పాది మత్తారూపస్వాధికారాంతర్గత మాకించన్య మవినాశయఁ. అడి యొత్తినడక్కిఱ, తదను సృత్య ప్రవర్తమా నాకించన్యస్యైవస్వరూపత్వేఽను సన్ధేయత్వేచ ప్రమాణాన్యాహ. నోత్తేత్యాదినా. అనుష్ఠిత వ్రత విశేషాన. కిమహంకర్తు మశక్తః.

మూ — కళైవాయ్తున్బమ్కళైయాతొళ్ళివాయ్ కళైకణ్ మత్తిలేన్ - పుకలొన్ఱిల్లావడియేన్ - ఆవికొణ్డార్ పత్తుక్కొమ్బు నిన్నలాలఱికిన్ఱిలేన్. కత్తైవకళ్ పిన్ శెన్ఱు. కుళిత్తుమూన్ఱనలైయోమ్బుమ్.

సా-దీ— యారేకళై కణ్, అవరేనమక్కు పుకల్ - కళైవాయి త్యాది-భో స్వామి, నీతున్బమ్, సంసారదుఃఖ త్రాణ - పోక్కువాయ్, అన్ఱియే పొక్కాతొళ్ళివాయ్- వేరు రక్షకాంతర మెనక్కిల్లై యెన్నైకు. పుకలొన్ఱిల్లా, శరణ్యాంతర మిల్లాత వడియేన్ - అవికొణ్డార్ పత్తుక్కొమ్బు, ఎన్నాత్మావుక్కొరు అవలమ్బన శాఖై. చే వరీరై యల్లామలఱియేన్ - కత్తైవకళిత్యాది - అఱివొన్ఱు మిల్లాత విత్యాది - కుళిత్తిత్యాది - కుళిత్తు, స్నాన మ్పణ్ణి- మూన్ఱనలై, త్రేతాగ్నియై- ఓమ్బుకై, పరిచరిక్కై యాకిర - కురికొళ్తణమై తన్నై, సావధా నత్తోడే నడక్కవేణ్డుమ్ బ్రాహ్మణ కర్మత్తై - ఒళిత్తిట్టేన్, పరిత్యజిత్తేన్ - ఎన్కిఱిల్లై, ఎన్నై న్ఱు

సా-స్వా—కథం మశక్తోస్మి ఎన్నైకు-కళైవాయి త్యాది-తున్బమ్, సంసార దుఃఖత్తై. హేస్వామిన్- కళై వాయ్, పోక్కు వాయ్ - కళైయాతొళ్ళివాయ్, పోక్కా తొళ్ళివాయ్. మత్తు, వేరు - కళైకణ్, రక్షకాం తరం. ఇలేన్, ఇల్లా తవ నైన్నైకు - పుకలొన్ఱు, త్వాంవినా ఒరు శరణ్యాంతర మిలా - ఇల్లాతవడియేన్. ఆవికొణ్డు - ఆవిక్కు, ఎన్ ఆత్మా వుక్కు - ఓర్ పత్తుక్కొమ్బు, ఒరు అవలమ్బన శాఖై- నిన్నలాల్, ఉన్నై యన్ఱిక్కే - అఱికిన్ఱిలేన్ - అఱియేన్ - కత్తైవ కళ్ పిన్ శెన్ఱు, కేవల ముదర పోష ణార్థమ్- కత్తై వకళ్, గోక్కళై - పిన్ శెన్ఱుపడి - కుళిత్తిత్యాది - కుళిత్తు, స్నానమ్పణ్ణి - మూన్ఱనలై, త్రేతాగ్నియై - ఓమ్బుకై, పరిచరిక్కై యాకిర - కురికొళ్తణమై తన్నై, సావధానత్తోడే నడక్క వేణ్డుమ్ బ్రాహ్మణ

సా-ప్ర— కళైవాయ్ తున్బమ్కళైయాతొళ్ళివాయ్ కళై కణ్ మత్తిలేన్,దుఃఖం నివర్తయ మావాత్వద వ్య తిరిక్తః కోపి మమదుఃఖ నివర్తకోనాస్తి. పుకలొన్ఱిల్లావడియేన్, గత్యంతర శూన్యోహం.ఆవికొణ్డార్ ప త్తిత్యాది. ఆత్మనడసక్తతయాఆశ్రయణీయం త్వద వ్యతిరిక్తం కంచనన జానామీత్యర్థః. కత్తైవకళ్ పిన్ శె న్ఱు, కేవల ముదరపోషణార్థంగవానుధావనం కృత్వా. కుళిత్తు మూన్ఱనలైయోమ్బుమ్, ప్రాతస్నాన పూ ర్వకం త్రేతాగ్ని శుశ్రూషణ లక్షణీయం బ్రాహ్మణ్యం వ్యనాశయం.

సా-వి— ఎన్, కింసాధనం. శెయ్కేన్, కుర్యామ్. కళైవాయ్ తున్బమ్ కళైయాతొళ్ళివాయ్ కళై కణ్మ త్తిలేన్. తున్బమ్, దుఃఖం. కళివాయ్, నివర్తయ. కళివాతొళ్ళి వాయ్, మానివర్తయ వా- మత్తు, త్వద్వ్యతిరిక్తః కశ్చిత్. కళైకణిలేన్, రక్షకోమమనాస్తి. పుకలొన్ఱిల్లా వడియేన్. గత్యంతరశూ న్యోహం. ఆవికొణ్డార్ పత్తుక్కొమ్బు నిన్నలాలఱికిన్ఱిలేన్.ఆవిక్కు, ఆత్మనః. ఓర్ పత్తుక్కొమ్బు, ఏ కామవలమ్బనశాఖాం. నిన్నలాల్, త్వాంవినా. అఱికిన్ఱిలేన్,నజానామి. కత్తైవకళ్ పిన్ శెన్ఱు, కేవల ముద రపోషణార్థం గవాంపశ్చాద్ధావనం కృత్వా. కుళిత్తుమూన్ఱ నలైయోమ్బుమ్. కుళిత్తు, స్నానం కృత్వా. మూన్ఱనలై, త్రేతాగ్నీన్ - ఓమ్బుమ్, పరి చరణం. ఏతద్బ్రాహ్మణ కర్మ మాత్రోపలక్షణం. బ్రాహ్మణకర్మ మాత్రం పరిత్యక్తవా నస్మీతి సంబంధః.

సా-సం — కళైవాయ్, సంసారదుఃఖం నివర్తయవామావా తన్నివర్తనే త్వాం వినోపాయాంతర రహి తోహం. పుకల్, అనన్య ప్రయోజనోఽనన్యోపాయ శ్చాహం త్వద్దాసః. ఆవి, మనసః అద్వితీయావలంబ శాఖాంత్వాం వినానజానే. కరవై,గోగ్రసంఘానసుచరన్తుధాకాలం ప్రాప్యకుక్షిం భరావయం. కుళిత్తు

మూ — కులఙ్గళాయ వీఱిరణ్డిల్. ఏழைయేతిలన్- పత్తిలొన్ఱుమిలేన్- తరుతు యరన్తడాయేల్ ఎన్నుఅ పాట్టుక్కళిలుమ్ ‹‹నధర్మనిష్ఠోస్మి›› ఎన్నుఅ శ్లోకత్తిలుమ్ ఇవర్ కళరుళిచ్చెయ్త కార్పణ్యత్తిన్ కవడుకళై యెల్లామ్ అవలంబిత్తుకొణ్ణు పోరవుమ్,

స్వా-దీ — ఆత్మస్వరూపమ్- ఆత్మస్వరూపజ్ఞానము మిల్లై- నిన్కణుమ్, దేవరీరిడత్తిలుమ్- పత్తనల్ లేన్, భక్తియైయుడైయేనల్లేన్ - కులఙ్గళాయ వీరిరణ్డిల్, బ్రాహ్మణాది వర్ణఙ్గళాకిర నాలిలు మ్పిరన్తవనల్లేన్ - నలఙ్గళాయ విత్యాది - ఏழை ఇత్యాది - ఏழை, భీరు - అజ్ఞనెన్నపడి. ఏతిలన్, విద్వేషి - కీழ మకన్, హీనజాతి- పత్తొలిత్యాది - పత్తే లొన్ఱుమిలేన్- ఇఙ్గుపత్తావతు సుకృతమ్ - అపాశ్రయ మానాలొన్ఱుమిల్లాతవన్ - తరుతుయిరన్తడాయేల్, కర్మన్తరుకిర దుఃఖత్తైనీపోక్కాయేలుమ్ - నిన్ శరణల్లాల్ శరణిల్లై, దేవరీర్ తిరువడికళై యొழிయ వేఱొరుఉపాయమిల్లై- ఇవర్ కళ్, ఆచార్యర్ కళ్ -కழிన్తస్వానహర్తై యై

సా-స్వా — కర్మత్తై. ఒళిత్తిట్టేన్, పరిత్యజిత్తేన్-కులఙ్గళాయవిత్యాది-కులఙ్గళాయ, బ్రాహ్మణాదికులాత్మకఙ్గళాన - ఈరిరణ్డిల్, నాలిల్ - బ్రాహ్మణాది కుల చతుష్టయత్తిలొన్ఱిలుమ్. పిఱన్తిలేన్, పిఱన్తవనల్లేన్ - ఏழை యేతిలన్, ఏழை, భీరు, అజ్ఞనెన్నపడి- ఏతిలన్, హీన జాతి- పత్తేలొన్ఱుమిలేన్, పత్తేల్, పత్తానాల్ - అపాశ్రయ మానాల్ ఒన్ఱుమిల్లాతవన్ - తరుతు యరన్తడాయేల్, కర్మన్తరుకిర దుఃఖత్తై- తడాయేలుమ్, పోక్కాయేలుమ్ - నిన్ శరణల్లాల్, త్వచ్చరణారవింద మన్ఱియిలే - శరణిల్లై, ఉపాయమిల్లై - ఇవర్ కళ్, కీழ చ్చొన్న నమ్మాழ்వార్ నాథమునికళుళ్ళిట్టార్ - కవడుకళ్, శాఖైకళ్ భేదఙ్గళై యెన్నపడి - ఇప్పడి యుత్తర కాలత్తిలుమ్ కార్పణ్యానుసంధాన మనువృత్తమాకి లుపాయాంతర

సా- ప్ర — కులఙ్గళాయ విత్యాది. ధర్మానుష్ఠానయోగ్య బ్రాహ్మణాది వర్ణచతుష్టయే కుత్రాపినజాతః. ఏழைయేతిలన్, దీనోహీనశ్చ. పత్తొలొన్ఱుమిలేన్, కేనాప్యాశ్రయణీ యేనహీనః. తరుతు యరన్తడాయేల్, దుఃఖ ప్రదం పాపం ననివర్తయసి యద్యపిఅథాపిత్వచ్చరణారవిందవ్యతిరేకేణ మమరక్షకోనాస్తి. ఎన్నుఅ పాట్టుక్కళిలుమ్, కణ్ణైవ కళిత్యారభ్యోక్త పదపట్కోప క్రమగాథాసుచ. కవడుకళై యెల్లామ్, శాఖాభేదాన్. కార్పణ్యైక దేశానిత్యర్థః. పోరవుమ్ ప్రాప్తమిత్యన్వయః- వర్తితుంయుక్తమిత్యర్థః.

సా-వి — కులఙ్గళాయవీరిరణ్డిల్, ఈరిరణ్డిల్, ద్వయస్యద్వయే. ధర్మానుష్ఠానయోగ్యవర్ణచతుష్టయేనజాతః. ఏழைయేతిలన్, దీనో హీనశ్చేతి సారప్రకాశికాయాం వ్యాఖ్యాతం. ఏழை, భీరుః. అజ్ఞ ఇతివివక్షితం. ఏతల్, విద్వేషీతి సారదీపికాయాం. పత్తిలొన్ఱుమిలేన్. పత్తిల్, సుకృతే. ఒన్ఱుమ్, ఏకమపి. ఇలేన్, నుమనాస్తి. ఇఙ్గు పత్తావతు సుకృతమితి దీపికాయాం వ్యాఖ్యాతం, తరుతుయర్ తడాయేల్. తరుతుయర్, దుష్కర్మదత్త దుఃఖం. తడాయేల్, యద్యపి ననివర్తయసీ తథాపి త్వచ్చరణారవిందేవినా ఉపాయాంతరం నాస్తీతి తత్తద్గాథా ప్రతీకార్థః - ఎన్నుఅ పాట్టుక్కళిలుమ్, కణ్ణైవకళిత్యారభ్యోక్త వాక్యషట్కోపక్రమ గాథాసు. కవడుకళ్, శాఖాభేదాన్- కార్పణ్యప్రకారభేదానిత్యర్థః- అవలమ్బిత్తుకొణ్ణు పోరవుమ్

సా-సం — స్వాత్మాగాహర్య పత్యాహావనియదక్షిణానుజ్వలయితుం. కులఙ్గళ్, బ్రాహ్మణాదికులచతుష్కేప్యనుత్పన్నః- ఏழை, దీనభావం ప్రాప్తోహం. పత్తొలొన్ఱుమిలేన్, అశ్రయణీయాంతరశూన్యోహం. తరు, ఫలదానిపాపానిననివినాశయసిచేల్. కార్పణ్యత్తిన్ కవడుకళై, ఆకించన్యానుసంధానరూపకార్పణ్యప్రకారభేదాన్

సూ — ఇప్పడి తనక్కనాది కాలమ్ పిరన్త అనర్హత్తైయుమ్, అతడియాక విళ్లన్త కైఙ్కర్యత్తైయుమ్ పార్త్తు-ఃపోయిన్ని న్ద్రఘానముమ్

సా-దీ—నినైత్తుదుఃఖియాతే యెన్నతై క్కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడి తనక్కిత్యాదియాల్ - ఇవ్వవసాదం త్యాజ్యమానతు కైంకర్యవిరోధి యాకైయాలే - పోయ్నిన్దఘానముమ్, దేహాత్మిలాత్మ జ్ఞానా దికళ్

సా-స్వా—స్వర్ణమ్ ప్రసక్తమాకా తెన్నుకరుత్తు - ఇప్పడికార్పణ్యమ్ నిత్య మనుసంధేయమాకిల్ పూర్వకాలీనా యోగ్య తాను సంధాన ముమ్, అతడి యాక జన్మ నైష్ఫల్యాను సంధాన రూప నిర్వేద ముమ్ మికుతియా యత్యంతావ సాదత్తాలే ఉత్తర కైంకర్యా నుష్ఠానో చ్ఛేదమ్ ప్రసంగి యాతో ? సాత్త్విక ధృతియి నాలే అవసాద న్నివృత్త మాయ్ కైంకర్యం సుకర మామెన్నిల్ విప్పరీత నిర్వేద మిరుక్క చ్చెయ్తే నిష్కారణమాక సాత్త్విక ధృతి వర క్కూడుమో ? భగవత్ప్రీభావ కృతే దానింతన యోగ్యతాను సంధానత్తాలే సాత్త్విక ధృతి కూడు మెన్నిల్ అనాది సిద్ధా యోగ్యతై యిరుక్క యోగ్య తాను సంధాన న్కూడుమో ? అవతార రహస్య రూప తీర్థావ గాహనత్తాలే అయోగ్యతై కళ్లియ మెన్నిల్ అనాలుమ్ భగవత్ప్రీభావత్తాలే యోగ్యతై యుణ్డా మెన్కైక్కు ప్రమాణ ముణ్డో ? కించ కరణ వర్గఙ్గళ్ అనాది దుర్వాసనాప్రాప్త విషయ ఙ్గళిలే పట్టిప్పుక్క నిర్క వుత్తర కైంకర్యా నుష్ఠాన మెజ్గనే యెన్న వరుళి చ్చెయ్ కిలార్ : ఇప్పడి తనక్కితి - పోయ్ నిన్ద విత్యాది - పోయ్ నిన్ద ఘానముమ్ , మిథ్యాజ్ఞాన ముమ్ - దేహాత్మాభిమాన

సా-ప్ర— నన్వేవం పూర్వ సిద్ధ నైచ్యస్యాను సంధేయత్వే నీచీభూతస్యస్వస్యేయంతంకాలం నిరవధికానంద రూప భగవదను భవా భావస్యాపి తదవినాభూతస్యాను సంధానాచ్ఛోకావసన్న ఏవస్యాల్,నతుకైంకర్యంకర్తుంశక్నుయాత్-కించాయోగ్యతానుసంధానాద్భగవదనుభవనిరపేక్షశ్చస్యాల్- కించ స్వదోషాను సంధానార్థం విషయ స్మరణే ‹‹ దోషాను చింతనార్థాస్మృతిరపి దూరీకరోతి వైరాగ్య ,, మిత్యుక్త ప్రకారేణ వాసనావశా ద్విపరీత ప్రవృత్తిరేవ వాస్యాల్. ఆకించన్యా నను సంధానే పూర్వోక్త దోషాపత్తిరిత్యుభయతః పాశారజ్జు రిత్యత్రస్వా కించన్య మనుసందధానే నైవగతంనశోచామీత్యుక్త ప్రకారేణైవా త్యున్నతస్యాపిభగవతో జీవరక్షణార్థ మవతారం తత్రచ ‹‹ స్థితేమనసిసుస్వస్థే శరీరే సతియోనరః. ధాతు సామ్యేస్థితే స్మర్తావిశ్వ రూపంచ మామజమ్ ।తతస్తం మ్రియమాణంతు కాష్ఠపాషాణ సన్నిభమ్ ।అహంస్మరామిమద్భక్తంనయామిపరమాఙ్గతిమ్ । సకృదేవ ప్రపన్నాయ. సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య.మిత్రభావేనసంప్రాప్త ‹‹ మిత్యాద్యుప దేశైస్తస్య సర్వసమాశ్రయణీ యతోప్యుపయుక్తతయా సౌశీల్య సౌలభ్యాదిగుణంచ జ్ఞాత్వా తదాజ్ఞాను జ్ఞారూపకైంకర్య కరణేన విపరీతవాసనాచ నివర్త్యేత్యాహ. ఇప్పడి తనక్కనాది కాలమిత్యాదినా. అతడియాకవిళ్లన్త, తదాపాది తాలాభమ్. పోయ్నిన్దఘానముమితి. దేహాత్మ భ్రమస్త

సా.వి— ప్రాప్తమిత్యన్వయః-ఏవముత్తరత్రాపిప్రాప్తమిత్యనేనాన్వయోద్రష్టవ్యః-ఇళ్లన్త కైంకర్యత్తైయుమ్,విసృష్టకైంకర్య మపి-పోయ్నిన్ద ఘానముమ్పొల్లావొళుక్కుమళుక్కుడమ్బు మెన్దల త్తప్పణ్ణుమ్ని ర్వేదప్రాచుర్యత్తాలే - పోయ్నిన్దఘానముమ్, మిథ్యాభూత జ్ఞానం. దేహాత్మ భ్రమాదిః-

సా-సం—పోయ్నిన్దఘానముమ్,అవస్థితం శబ్దాదిభోగ్యతాజ్ఞానమ్.

మూ— పొల్లావాழுక్కు మழுకుడమ్పుమ్,, ఎన్నలత్తప్పణ్ణుమ్ నిర్వేద పాచుర్యాత్తాలే అవసన్న నాకాతే ,,ఉయిరళిప్పానెన్నినన్ద యోనియు మాయ్ప్పిఱన్దాయ్ ఇమైయోర్ తలైవా,, ఎన్ఱు కరవడిమేఎతిర్ శూழల్ పుక్కు

సా - దీ — పొల్లావాழுక్కుమ్, తత్ప్రయుక్తమానదురాచారముమ్. అழுక్కుడమ్పుమ్, తద్ధేతుకమాన మలిన శరీరముమ్ - ఇన్నినన్నీర్మై, ఇప్పడి నిన్ద సాంసారిక స్వభావత్తైయే ఎణ్ణి - అలత్త, వాయ్ పులత్త. అవతార రహస్య సిద్ధ భగవత్సాభ్యాను సంధానత్తాల్ తేరి ఎన్నత్తై అరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఉయిరళిప్పా నిత్యాది యాల్. ఎన్నినన్ద యోనియు మాయ్ పిఱన్దాయ్, ఎవ్విధ మాన యోనిజాతి. దేవ తిర్యఙ్మనుష్య స్థావరఙ్గళిలు మవతరిత్తాయ్. ఇమైయోర్ తలైవా, నిత్య సూరి నిర్వాహకనే. ఎతిర్ శూழల్ పుక్కు,

సా-స్వా—మెన్నపడి- పొల్లావాழுక్కుమ్, తత్ప్రయుక్తదురాచారముమ్. అழுకుడమ్పుమ్, తత్ప్రయుక్తమాన మలిన శరీరముమ్. ఇన్నినన్ద నీర్మై, ఇప్పడి నిన్ద సాంసారిక స్వభావత్తై యెణ్ణి. అలత్తప్పణ్ణుమ్, వాయ్ పులత్తప్పణ్ణుమ్. ఉయిర ళిప్పానిత్యాది - ఉయిర్, జీవర్ కళై. అళిప్పాన్, రక్షిక్కి రవనాయ్ క్కొణ్డు - ,, పరిత్రాణాయ సాధూనా ,, మెన్ఱుర పడియే ఆశ్రిత సంరక్షణార్థ మెన్నపడి - ఎన్నినన్ద ఎవ్విధ మాన. యోనియు మాయ్, ఎన్న జాతియాయ్, దేవ తిర్యఙ్మనుష్య స్థావ రాది కళిల్ తార తమ్య మ్పారాతే - పిఱన్దాయ్, అవతరిత్తరుళినాయ్ - ఇమైయోర్ తలైవా, నిత్య సూరి నిర్వాహకనే యెణ్ణి - ఎతిర్ శూழల్ పుక్కు నిర్కిఱ, ఎతిరే, ఆశ్రితర్కళెతిరే వన్దు - శూழల్, వళైక్కైయిల్ - ప్రవేశిత్తు నిర్కిఱ.

సా - ప్ర — న్మాలభూత దుర్వాసనాతద్ధేతు ర్నికృష్టదేహ సమ్బన్ధశ్చ మమనభవేత్. ఎన్నలత్తప్పణ్ణుమ్, ఏవం ప్రలపన హేతుభూతస్య నిర్వేదస్య ప్రాచుర్యేణ. ,,వృథైవ భవతోయాతే,, త్యుక్త ప్రకారేణా వసన్న స్సన్నిత్యర్థః. ఉయిరళిప్పానిత్యాది. త్వత్కైంకర్య రసజ్ఞానాదన వరత కైంకర్య నిరత నిత్య సూరీణామనే కేషామీశ్వరస్సన్నపి ,, పరిత్రాణాయసాధూనా,, మిత్యుక్త ప్రకారేణ సంసారి సంరక్షణార్థం కేవలం స్వకృపయా దేవ మనుష్యతిర్యక్స్థావర త్వాద్యనేక శరీర పరిగ్రహం కృతవానసీత్యుక్త ప్రకారేణ. ఎతిర్ శూழల్ పుకుని ఱ్కిఱ, పలాయమాన గ్రహణార్థమభిముఖ మాగత్యస్థితవచ్చత్వం విశేషయు

సా - వి — పొల్లావழுక్కుమ్, తత్ప్రయుక్తదురాచారః - నాశరహిత దుర్వాసనేతి కేచిత్ - అழுక్కుడమ్పుమ్, మలినదేహ సంబంధశ్చ - ఎన్నుమ్, ఇతి - అలత్తప్పణ్ణుమ్ నిర్వేదప్రాచుర్యత్తాలే, ఏవం ప్రలాపకర నిర్వేద బాహుళ్యేన - అవసన్ననాకాతే, కార్శ్యమనాప్నువన్నేవ గతే శోకోనకర్తవ్య ఇతి న్యాయాదవసాదస్య ప్రయోజనాభావాత్కైంకర్య విరోధిత్వాచ్చేతి భావః - ఉయిరళిప్పా నెన్నినన్దయోనియుమాయ్ పిఱన్దాయిమైయోర్ తలైవా. ఉయిరళిప్పాన్, సంసారిచేతన సంరక్షణార్థమేవ. ఎన్నినన్ద యోనియుమాయ్, దేవతిర్యఙ్మనుష్యాద్యనేక రూపానేక జాతిమాన్. పిఱన్దాయ్, అవతీర్ణవాన్. ఇమైయోర్ తలైవా, నిత్యసూరీణాంస్వామిన్. ఎతిర్ శూழల్ పుక్కునిర్కిఱ, పలాయమానగ్రహణార్థమభిముఖ

సా-సం—పొల్లావాழுక్కుమ్, పాపైక సమ్పాదక నిరంతర జన్మపరంపరా. అழுక్కుడమ్పుమ్, మనోమాలిన్యాపాదకమలిన దేహంచ. ఏతాఉక్తయో ర్నిర్వేద ప్రాచుర్యకృతాః. అవసన్ననాకాతే, కైంకర్యాద్యయోగ్యతాను సంధానాయత్తమనః కార్శ్య విధురస్సన్. ఉయిరళిప్పాన్, చేతనోజ్జీవనాయ. ఎన్నినన్దయోనియుమాయ్, వరాహమీనక మఠాది రూపేణావతీర్ణస్త్వం. హేనిత్యసూరినిర్వాహక. ఎతిర్ శూழల్ పుకుకు. అను

సూ—నిఱ్కిఱ శరణ్యానుడైయ తాయ్ ములైప్పాల్ పోలే పథ్యతమముమామ్ ప్రియతమముమాన ఉపదేశత్తాలే తెళిన్దు అవతారరహస్యాది కళాకిఱ తీర్థఙ్గళై యవగాహిత్తుత్తేఱి,

సా-దీ—ఎతిరేవక్కైక్కై-యిల్ ప్రవేశిత్తునిన్దు. ఇవ నెన్తజాతియి తేపుకున్తాలుమ న్తజాతి యి లేఎతిరవక్కైత్తు వరుక్కై ఎన్కిఱ శూఴల్. ఉపదేశత్తాలే, ‹‹ బహూని మే వ్యతీతాని జన్మాని తవచార్జునే ,, త్యాది రూపత్తాలే ఎన్నైక్కై. అవతార రహస్య మావతు, ‹‹ అవతారస్య సత్యత్వ మజహత్స్వస్వభావతే ,, త్యాదికళ్. తేఱి, పూర్వత్తి లిఴవు మఱక్కు-మ్పడీ ఆశ్వసిత్తు కొణ్డు - గతమాన పయోగ్యత్తైయై క్కణ్డు కలామైయై

సా-స్వా—ఆశ్రిత నెన్త జాతియి లేపిఱన్తాన్ అన్తజాతియి లేపిఱన్దు ఎతిరేవక్కైత్తువరుకిఱవెన్ఱపడి- ఉపదేశత్తాలే ‹‹ బహూని మే వ్యతీతానీ,, త్యాద్యుపదేశత్తాలే ఎన్ఱపడి. అవతార రహస్యమ్, ‹‹ అవతారస్య సత్యత్వ మజహత్స్వస్వ భావతే ,, త్యాది - తీర్థఙ్గళ్, ఉపాయ విరోధి సర్వ పాప నివర్తక మెన్ఱపడి - తేఱి, అనాది కాల మారభ్య ఉఴన్ఱ విఴ వెల్లానీఱు మ్పడి ఆశ్వసిత్తు. ఇని యవ తార రహస్య తీర్థావ గాహన

సా-ప్ర-తయావతీర్యసన్నిహితస్య. అవతారరహస్యాదీతి. ‹‹బహూని మే వ్యతీతాని జన్మాని తవచార్జున। తాన్యహం వేదసర్వాణి న త్వం వేత్థ పరంతప॥ అజోపి సన్నవ్యయాత్మా భూతానామీశ్వరోపి సన్। ప్రకృతిం స్వామధిష్ఠాయ సంభవామ్యాత్మమాయయా। యదా యదా హి ధర్మస్య గ్లానిర్భవతి భారత। అభ్యుత్థానమధర్మస్య తదాత్మానం సృజామ్యహమ్॥ పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయ చ దుష్కృతామ్। ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సంభవామి యుగే యుగే॥ జన్మ కర్మ చ మే దివ్యమేవం యో వేత్తి తత్త్వతః। త్యక్త్వా దేహం పునర్జన్మ నైతి మామేతి సోర్జునే,, త్యుక్తమవతార రహస్యం. ‹‹ ద్వావిమౌ పురుషౌ లోకే క్షరశ్చాక్షర ఏవ చ । క్షరస్సర్వాణి భూతాని కూటస్థోక్షర ఉచ్యతే । ఉత్తమః పురుష స్త్వన్యః పరమాత్మేత్యుదాహృతః । యో లోకత్రయమావిశ్య బిభర్త్యవ్యయ ఈశ్వరః । యస్మాత్క్షరమతీతోహ మక్షరాదపి చోత్తమః । అతోస్మి లోకే వేదే చ ప్రథితః పురుషోత్తమః । యో మామేవమసంమూఢో జానాతి పురుషోత్తమమ్ । స సర్వవిద్భజతి మాం సర్వభావేన భారత । ఇతి గుహ్యతమం శాస్త్రమిదముక్తం మయానఘ । ఏతద్బుద్ధ్వా బుద్ధిమాన్ స్యాత్ కృతకృత్యశ్చ భారతే,, త్యుక్తం పురుషోత్తమ విద్యా ఆదిశబ్దార్థః. అనయోశ్చ తీర్థత్వం తటాకాదిషు తీర్థానామివ “త్యక్త్వా దేహం పునర్జన్మ నైతి. బుద్ధిమాన్ స్యాత్కృతకృత్యశ్చ,, త్యుక్త భగవత్సమాశ్రయణోపకారకత్వాత్సర్వాధికారత్వాచ్చేతి భావః,

సా - వి — మాగత్యస్థితవత్సన్నిహితస్య. శరణ్యానుడైయ, శరణ్యస్య. తాయ్ ములైప్పాల్ పోలే, మాతృస్తన్యక్షీర వత్ - అవతారరహస్యాదికళాకిఱ, ‹‹అవతారస్య సత్యత్వమజహత్స్వస్వభావతే,, త్యాదికమవతార రహస్యం- ‹‹ద్వావిమౌ పురుషౌ లోకే క్షరశ్చాక్షర ఏవ చ । క్షరస్సర్వాణి భూతాని కూటస్థోక్షర ఉచ్యతే । ఉత్తమః పురుష స్త్వన్యః పరమాత్మే త్యుదాహృతః । యో లోకత్రయ మావిశ్య బిభర్త్యవ్యయ ఈశ్వరః । యో మామేవ మసమ్మూఢో జానాతి పురుషోత్తమమ్ । స సర్వవిద్భజతి మాం సర్వభావేన భారత । ఇతి గుహ్యతమం శాస్త్రమిదముక్తం మయానఘ । ఏతద్బుద్ధ్వా బుద్ధిమాన్ స్యాత్కృతకృత్యశ్చ భారతే ” త్యుక్త పురు

సా-సం— భావనాభిముఖగతిభ్యామాక్రమణాయ విభవాదిరూపేణావస్థితస్య సాత్వత గీతాదిరూపేణోపదేశేన- తెళిన్దు, స్వారాధ్యత్వ సులభత్వాదిబుద్ధ్యా. అవతారరహస్యాది రూప పావనతమార్థ జ్ఞానేన. తేఱి, మహా

మూ—— ‘‘ఉత్తమేచేద్వయసి సాధువృత్తః,, ఎన్నుమ్‘‘ దురాచారోపిసర్వాశీ కృతఘ్నోనాస్తికఃపురా । సమాశ్రయేదాదిదేవం శ్రద్ధయాశరణంయది । నిర్దోషంవిద్ధితంజంతుం ప్రభావాత్పరమాత్మనః,, ఎన్నుమ్‘‘ యద్వృత్తిస్యాకల్పనియః తానుభవేష్యనాశ్యం తత్కిల్బిషంసృజతిజంతురిహతుణాద్ధే । ఏవంసదా సకలజన్మ సుసాపరాధం క్షామ్యస్యహో తదభిసంధి విరామ మాత్రాత్ ,, ఎన్నుమ్ ‘‘ ప్రవహత్యేవహిజలే సేతుః కార్యోవిజానతా ,, ఎన్నుమ్. ‘‘ మాళుమోరిడత్తిలుమ్ వణక్కొడుమాళ్వతువలమే,, ఎన్నుమ్శొల్లుకిఱ న్యాయత్తాలే గతత్తుక్కుశోకియాతె

సా-దీ—— యుమ్ఇప్పోతుపిర న్తయోగ్యతైయైఅనుసంధిక్కైయైయుమ్ఆగామికైంకర్యత్తైఇళ్ళవామైయైయుమ్ సప్రమాణమాకక్కాట్టుకిరార్ – ఉత్తమే చేద్వయసి సాధువృత్త ఇత్యాది యాల్. ‘‘ యద్యాప్యనేచరతి విభ్రమేణ సద్వా సద్వా యాదృశంవా యథావా । ఉత్తమే చేద్వయసి సాదువృత్త స్తదేవాస్య భవతినేతరాణి ,, ఎన్ను బోధాయన వచనమ్ – ప్రవహ త్యేవ ఎన్నతు వరుకిర కైంకర్యత్తై ఇఴవామై యిల్ ప్రమాణమ్ – మత్తై యవై ఇతరఙ్గళిల్ ప్రమాణమ్ – ఉత్తమేవయిసి, వార్ధకే సాధువృత్తనా నానాకిలుమ్,, సభగవాన్ తదభి సంధి విరామ మాత్రాత్ , కిల్బిషాభి సంధియై విట్ట మాత్రత్తాల్ – మాళుమో రిడ త్తిలుమ్, మరణా వస్థైయిలే యాకిలుమ్ – వణక్కొడు, భగవత్సమాశ్రయణత్తోడేమరిప్పతుశ్రేష్ఠమ్-

సా-స్వా——సిద్ధోపాయాహ౯తాసిద్ధ్యనంతరమ్.భగవత్ప్రీభావత్తాలే యుపాయముఖేనవన్తఫలాహ౯తైయై యుమిదానీంతన కైంకర్య విచ్ఛేదత్తైయుమ్శొల్లుకిరార్- ఉత్తమేచేదిత్యాదినా- ‘‘ యద్యాప్యనే చరతి విభ్రమేణ సద్వా సద్వా యాదృశంవా యథావా। ఉత్తమే చేద్వ యసి సాధువృత్త స్తదే వాస్య భవతి నేతరాణీ ,, తి బోధాయన వచనమ్ – ప్రవహత్యే వహి ఎన్కిఱతు ఇంద్రి యాణాం విషయాంతర సంచార రూప కైంకర్య విరోధి నిరస నేన కైంకర్యా విచ్ఛేదే ప్రమాణమ్ – ప్రవాహే సత్యేవ జల స్థాప నార్థమ్ సేతు నిర్మాణమ్ – ప్రవాహస్యో చ్ఛేదేసతి సేతు వ్య౯థః – తద్వద విచ్ఛేదేన కైంకర్య స్థాప నార్థమ్ తత్ప్రియుక్త ప్రతి బంధక నిరాసాదికం కార్య మెన్ను కరుత్తు – మాళుమో రిడత్తిలుమ్, మరణా వస్థైయిలుమ్. వణక్కొడు, భగవత్సమా శ్రయణ త్తోడు. మాళ్వతు, మరిప్పతు. వలమే, శ్రేష్ఠమే.

సా-ప్ర——మాళుమోరిడత్తిలుమిత్యాది. వినాశకాలేవా భగవత్ప్రిణామేన సహమరణం వరమిత్యర్థః.

సా-వి——పోత్తమవిద్యాఆదిశబ్దగ్రాహ్యః.వర్త౯మానయోగ్యతాసమాశ్రయణేప్రమాణమాహ-ఉత్తమేచేదితి- ‘‘యద్యాప్యనేచరతి విభ్రమేణసద్వా సద్వాయాదృశంవాయథావా । ఉత్తమేచేద్వయసి సాధువృత్త స్తదేవాస్య భవతినేతరాణీ’’తి బోధాయన వచనం- ఉత్తమేవయసి, చరమవయసి. సాధువృత్తశ్చేదపి తదేవసాధువృత్తమేవాస్యభవతి, శ్రేయసేభవతి- ఇతరాణిప్రాచీన దుర్వృత్తాని అనర్థాయనభవంతి- సాధువృత్తమేవతాని హంతీతి భావః- ఆగామి కైంకర్యాద్యపరిత్యాగే ప్రమాణమాహ - ప్రవహత్యేవహీతి – మాళు మోరిడత్తిలుమ్, మరణావస్థాయాం. వణక్కొడు, భగవత్ప్రిణామేన సహ.మాళ్వతు, మరణం- వలమె , శ్రేష్ఠం-

నా-సం——విశ్వాసవాన్సన్. ఉత్తమే, అంతిమే. అనువృత్తాపరాధినమపి నివృత్తాపరాధతయానాదిసిద్ధయోగ్యతా స్వభావ మప్యత్యంత యోగ్యత్వేన. అనాది తయాతి వృత్త కైంకర్యాదిక మప్యనువృత్త కైంక

మూ—గతమానఅయోగ్య(త్వ త్తై) లైయైక్కణ్డు కలవుమ్పారాతె అపర్యనుయోజ్యమాయ్ అనవధికమానశర ణ్యప్రభావత్తాలే ఇప్పోతు పిరన్దయోగ్యతైయై కణ్డు వరుకిరనీరుక్కు అణైకోలుమ్ కణక్కిలె ఇవ్వవస్థైక్కను రూపమాన ఆజ్ఞానుజ్ఞానువర్తనమాకిర కైంకర్యానుభవత్తై ఇఴవాతే ‘‘ముడియానిల్’’ పడియే విడాయ్ త్త కరణఙ్గళై సాత్త్వికాహార సేవాదికళాలె యోగ్యఙ్గళాక్కి ప్రాప్తఙ్గళాన అనుభవఙ్గళిలె మూట్టి

సా-దీ—అపర్యనుయోజ్యమిత్యాది-ఇతుదురాచారోపీత్యాది యిల్ సిద్ధమ్‘‘స్వాతంత్ర్యమైశ్వరమపర్యనుయోజ్య మాహుః’’ ఎన్కిర పడియే పర్యనుయోగత్తుక్కు పరిచోదనత్తుక్కు విషయమాయ్ - యోగ్యతైయై కణ్డు అణుకి ఎన్ఱు శేషమ్ - వరుకిర నీరుక్కిత్యాది - ఇవ్వవస్థ,ముముక్షుత్వావస్థ - ఇని ఇంద్రియఙ్గళై భగవత్సేవా యోగ్యమాక్కకైయై కాట్టుకిరార్ - ముడియానిల్ పడియే ఇత్యాది - ముడియానే యెన్ఱ తిరువాయ్మొழி యిల్ పడియే - ఇతిల్ ఆழ்వారుడైయ కరణఙ్గళ్ విడాయ్ త్త పడి శొల్లుకిరతు. ‘‘ఎన్ఱుకొడక్కుమెన్నె ఇళ్జమే- ఎన్ఱుమెప్పోతు మెన్ వాశకమే-ఎన్ఱుతడవు మెన్కైకళే,, ఇత్యాది యాల్ భగవదనుభవాలాభత్తాల్ విడాయ్ త్తవైయై - సాత్త్వికాహార సేవాదికళ్, వివేక విమోకాది కళ్- ప్రాప్తకైంకర్యఙ్గళిలే మూట్టుకైయై కాట్టుకిరార్- ప్రాప్తఙ్గళాన విత్యాది - అనుభవఙ్గళిలె, అనుభవకైంకర్యఙ్గళిల్ మూట్టి యెన్ఱపడి - భగవద్వ్యతిరిక్త విషయఙ్గళిల్నిన్ఱుమ్ తిరుమ్పవుమ్ వేణుమెన్కిరార్-

సా-స్వా—అపర్యనుయోజ్యమితి. ‘‘ నిర్దోషం విద్ధితం జంతుం ప్రభావాత్పర మాత్మనః ,,ఎన్కిరప్రభావమ్ ‘‘ స్వాతంత్ర్య మైశ్వరమపర్యను యోజ్య మాహుః ,, ఎన్కిర పడియే పర్యను యోగా సహ మెన్ఱపడి. యోగ్యతైయై కణ్డితి-ధీరనా యితి శేషః - అయోగ్యతైయై కణ్డ కలవు మ్పారాతేఇత్యే 'తత్ప్రతికో టిత్యాదితి భావః. ముడియానిల్పడియే ఇతి. ముడియానే మూవులకు న్తొழுతేత్తు మెన్కిర తిరువాయ్ మొழி యిల్ పడియే ఎన్ఱపడి . సాత్త్వికేతి. సాత్త్వికాహారాది కళాలే ప్రాప్త విషయఙ్గళిలే మూణ్డు

సా-ప్ర—వరుకిఱ నీరుక్కు ఇత్యాది. ఆగామి జలధారణార్థం సేతు నిర్మాణన్యాయేన. ముడియానిల్ పడియే విడాయ్త్త, ‘‘ ముడియానే,, త్యారభ్యోక్త దశగాథాసూక్త ప్రకారేణ శ్రాంతాని.

సా-వి—గతమానఅయోగ్యత్వ తైక్కణ్డు, గతామయోగ్యతాంస్మృత్వా-అకలవుమ్పారాతే,ఏతావత్పర్యం తంవ్యర్థేవ కైంకర్యధనంనప్రాప్తవానితి విశ్లేష మవిచార్యైవ- వరుకిరనీరుక్కణైకోలుమ్ కణక్కిలె, ఆగమి ష్య జలధారణార్థ సేతుబంధన్యాయేన - కైంకర్యానుభవత్తై ఇழவాతే, అత్యక్త్వైవ. విషయ వాస నా నివృత్త్యర్థ మిదముక్తం - ముడియానిల్ పడియే ఇతి తిరువాయ్మొழி సంజ్ఞికే ప్రబంధే శఠకో పమునేః కరణానాం శ్రమప్రకార ఉక్తః - తత్ప్రకారేణ. విడాయ్ త్త,భగవద్విషయా లాభాద్భ్రాంతాని- కరణఙ్గళై, ఇంద్రియాణి - మూట్టి, ప్రవేశ్య-

సా-సం—ర్యాదిమత్తయాస్వీకరణానుగుణత్వం ప్రభావస్యాపర్యనుయోజ్యత్వమనవధికత్వం చ. ముడియానేఇతి. గాథాదశకే కరణవర్గః ఏకైకం మన ఆదిచేతన సమాధిమాపద్య భగవద్విషయాసక్త్యా తదలాభ జనిత క్లేశేనచ స్వవృత్తిం కరణాంతర వృత్తిం భగవద్విషయే అభిలషచ్ఛ్రాంతిమగమద్వకుళభూషణ మునే స్తదీయత్వా శ్రాంతిమత్కరణ వర్గాణ్

మూ — అయోగ్య విషయాన్తరఙ్గళిల్ పట్టిప్పుకక్రవాసనైకళైమాత్తు విళక్కుమ్,

సా - దీ — అయోగ్యేత్యాది-ఇతి భగవత్ప్రీత్యర్థమాక వాజ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్యఙ్గళై యథాశాస్త్రమను

సా - స్వా — దుర్వాసనైయే ఉచ్చిన్నైయాక ప్పోమెన్ను కరుత్తు. ఇప్పడి తన్న వస్థైక్కను రూప మానస వాజ్ఞానుజ్ఞాను వర్తన మాకిర కైంకర్యానుభవత్తై యిట్టవాతే యెన్నతు కూడుమో ? అప్పోతుభగవత్కటాక్ష విశేష సిద్ధ సాక్షాత్కార పర్యంత భక్తియుడైయ ప్రపన్నాధికారికట్కు భక్తియోగ రూపా నుజ్ఞా కైంకర్యమ్ జన్మాంతర సమాపనీయ మాకైయాలే ఏతద్దేహావసానే ఎన్ను కోలిన ఉపాయ నిష్ఠై విరోధియాతో ? జన్మాంతర సాధ్య సమాపన మాకిలు మివ్వధికారి పేణ్డిన మట్టిలే తత్తై కట్టుక్కై కీడాన విహార ద్యూత త్తిలే యిఴిన్తవర్ పోలే యాకై యాలే విరోధ మిల్లైయెన్నిల్ అప్పోతు కేవల విహార రూప మాకిల్ శాస్త్రోక్త నియమ మన్నిక్కే కైంకర్యా నుష్ఠానమ్ ప్రసంగియాతో ? విహార ద్యూతత్తిలే ఇఴిన్త పరుమ్ ద్యూత శాస్త్రోక్త నియమమ్ తప్పాతే విహారమ్ పణ్ణు మాపోలే శాస్త్రోక్త నియమత్తాలే పణ్ణ వేణుమెన్నిల్ అప్పోతు బహుకాలమ్ సాధన బుధ్యా శాస్త్ర ముఖత్తాలే ధర్మానుష్ఠాన మ్పణ్ణుకిర శాస్త్రవశ్య రాన వితరాధికారికళై క్కాట్టిల్ ప్రపన్నాధికారిక్కు ధర్మానుష్ఠానత్తిల్ విశేష

సా - ప్ర — పట్టిప్పుకక్ర వాసనైకళై మాఱ్ఱువిళక్కుమ్, గవాదీనాంనివారక మంతరేణ స్వేచ్ఛయా సస్యాది భక్షణంప్పట్టిప్పుక్కేత్యస్యార్థః. ఏతేనా విషయ ప్రవృత్తిత్వం లక్ష్యతే. ఏవం చేంద్రియాణాం విషయ వృత్తి వాసనాని వర్తనం చోక్తం భవతి. అస్యాపి ప్రాప్త మిత్యనేనాన్వయః. పన్త్వేవం విపరీత వాసనా నివృత్త్యర్థం కైంకర్యస్య కర్తవ్యత్వే యథా తథా క్రియమాణ కైంకర్యేణాపి విషయవాసనానివర్త

సా - వి — పట్టిప్పుక్కర వాసనైకళై మాత్తిరుక్కవుమ్, స్వరసతో విషయేషు ప్రసర ద్వాసనా నివర్తనం చ ప్రాప్త మితిసంబంధః - గవాదీనాం నివారకాభావే స్వేచ్ఛయా సస్యాది భక్షణం పట్టిప్పుక్క శబ్దార్థః. పూర్వ ముపాయ ప్రవృత్తి నివృత్త్యర్థ మాకించన్యాను సంధానం కర్తవ్యమిత్యుక్తే తత్ప్రాయోగ్యస్య స్వస్యైతావంతం కాలం వృథైవ కైంకర్యం నాసీదితి శోక ఏవస్యాత్ - కించాయోగ్యతానుసంధానా ద్భగవదనుభవస్స్వస్యాసంభావిత ఏవేతి మత్వా తద్విషయే నప్రవర్తేతైవ- అపిచ వాసనాయాః ప్రబలత్వా ద్విషయేష్వేవేంద్రియాణ్యాకర్షేదిత్యాశంకాసు ప్రాప్తాసు ఇప్పడి తన కిత్యాదిఫక్కినోక్తా, అత్ర గతత్తుక్కు శోకియాతే ఇత్యాదినా " గతే శోకో నకర్తవ్య ,, ఇతి నీత్యా శోక ఏవస్యాదితి శంకా పరిహృతా - అవసన్న నాకాతే ఇత్యుపక్రాంత మేవ గతత్తుక్కు శోకియాతే ఇత్యుపపాదిత మితి నపౌనరుక్త్యం. ఉయిరళిప్పానెన్నిత్యారభ్య శరణ్య ప్రభావ దర్శన పూర్వక మవతార రహస్యజ్ఞానాదినా స్వయోగ్యతాం ప్రదర్శ్య వరుకిర నీరుక్కళై కొళ్ళుమ్ కణక్కిలే ఇత్యాది దృష్టాంత పూర్వక మాజ్ఞానువర్తన మాకిర కైంకర్యానుభవత్తై ఇట్టవాతే ఇత్యంతేన భగవదనుభవస్స్వస్యాసంభావిత ఏవేతి శంకా పరిహృతా. ముడియానేయిలిత్యారభ్య మాత్తిరుక్కవు మిత్యంతేన వాసనాయాః ప్రబలత్వా ద్విషయేష్వేవేంద్రియాణ్యాకర్షేదితి శంకా పరిహృతేతి ధ్యేయం — నను వాసనా నివృత్త్యర్థా నుజ్ఞా రూప కర్మణ ఫలార్థత్వా భావాద్యథాశాస్త్రమేవ కర్తవ్యమితి నియమో నస్యాదిత్యాశంకాయాం సదృష్టాంతం తన్నియమ

మూ—అక్కరైయిల్ అభిమత దేశత్తుక్కుప్పోక ఓడమ్ పార్త్తిరుప్పార్ నినైత్తపోతు విడవాజ్ఞాత పణబన్ధద్యూతత్తిల్ ప్రవేశియాతే వేణ్డినపట్టిలే తలైక్కట్టుక్కైక్కూడాన విహారద్యూతత్తిలే యిழிన్తాలుమ్ ద్యూతశాస్త్రత్తిల్ పడియే యడితప్పాతే కరువికళ్ వైక్కుమాప్పోలే

సా-దీ—ష్టికృవేణు మెన్నైక్కు మైకాట్టుకిరార్-సదృష్టాంతమాక-మున్న దృష్టాంతత్తైక్కాట్టుకిరార్-అక్కరైయిలిత్యాదియాల్ - అతావతు! ఆత్తుక్కక్కరైయిల్ ఇష్టమానవూరుక్కుప్పోకవేణు మెన్ఱు అక్కరైయిలోడ మిక్కరైక్కు వరు మళవుమ్ పార్త్తిరుక్కుమ్ రాజకుమారాదికళ్ తాజ్గళ్ నినైత్త పోతువిడవాజ్ఞాత పణ బన్ధ ద్యూతత్తిల్. అతావతు! ద్యూత మిరణ్డువకై - పణ బన్ధద్యూతమెన్ఱుమ్, విహారద్యూత మెన్ఱుమ్ -. ఇతిల్ పణబన్ధ ద్యూత మావతు ఒట్ట మెన్ఱు నియాడుమతు - విహార ద్యూతమావతు ! కేవల కాలక్షేపార్థ మాన లీలా ద్యూతమ్-ఒట్ట మెన్ఱు నియాడు మవనుక్కు తాన్ నినైత్తపోతు విడకూడాతు - లీలాద్యూత మానాల్ మధ్యే ఎప్పోతాకిలుమ్ విట్టుప్పోకలా యిరుక్కుమ్ - ఇత్తాల్ దార్ష్టాంతిక త్తిల్ ప్రపన్నన్ ఫలాంతర సాధన రూపానుజ్ఞా కైంకర్యత్తిలిழிయిల్ తన్ ప్రారబ్ధ భోగ మాత్రావసానత్తిల్ ప్రాప్యదేశత్తుక్కుప్పోక వరితా యిరుక్కైయాల్ స్వయం ప్రయోజన రూపాజ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్యత్తిలిழிయక్కడవనెన్ఱు తోన్ఱుకిరతు-ఇతుకాలమ్కోలాత ప్రపన్ననిల్ చ్చొన్నతు-ఇప్రపన్ననుష్ఠిస్వయం ప్రయోజనమన్ఱో? ఇతుసాధనరూపమన్ఱో? ఇతు కైయిన్న శాస్త్రమ్? యథారుచిపణ్ణినాలమైయాతో వెన్నాతే శాస్త్రోక్తకాలవిశేషాది నియమత్తోడేపణ్ణవేణు మెన్కైయిల్ దృష్టాన్తమ్ కాట్టుకిరార్. ఇழிన్తాలుమిత్యాదియాల్. ద్యూత శాస్త్ర మావతు! చతురఙ్గశాస్త్రాదికళ్ - కరువికళ్, రథగజతురగపదాతిరూపసాధనఙ్గళ్. ఇవత్తిల్ రథత్తిన్ గతియాలై

సా-స్వా—మేతు? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - అక్కరై యిలిత్యాదినా - కరువి, చతురంగళ్ లై యిల్ రథ

సా-ప్ర—యితుమ్ శక్యత ఇతి శాస్త్రమర్యాదానుసరణంన స్యాత్ అనిష్ట నివృత్త్యర్థత్వే త్వేష ధర్మ్యేవ భాగ్య తమత్వ బుద్ధ్యా నుపపత్తేర్భరన్యాస ఫలత్వాన్నోప పద్యత ఇత్యత్ర సదృష్టాంతముత్తరమాహ. అక్కరైయి లిత్యాదినా. తీరాంతర గత నౌకాగమన కాంక్షిణో పేక్షిత సమయే త్యాగానర్హ పణ బన్ధ ద్యూతే ప్రవృత్తిం విహాయా పేక్షిత సమయే పరిత్యాగ యోగ్యే విహార ద్యూతే ప్రవృత్తం త్వే పీత్యర్థః. కరువికళ్

సా- వి—మాహ - అక్కరైయిలితి - అక్కరైయిల్, పరతీరే-అభిమత దేశత్తుక్కుప్పోక, అభిమత దేశగమనాయ - ఓడమ్పార్ త్తిరుప్పార్, పరతీరగత తర్యాగమనం ప్రతీక్షమాణా రాజకుమారాః - తాఙ్ నినైత్తపోతు, స్వసంకల్పిత సమయే - విడవాజ్ఞాత, త్యక్తు మయోగ్యే. పణబన్ధద్యూతత్తిలె యిழிయాతే, అప్రవిశ్యైవ. పణబన్ధ ద్యూతే ప్రవిష్టశ్చే త్సమయ బన్ధాను రోధేన సమాప్తేః ప్రాగ్విహాయ గమనాయోగాదితి భావః - వేణ్డినపట్టిలే, అపేక్షితకాలె. తలైక్కట్టుక్కైక్కాణుమ్, దృష్ట సమాప్తికే. విళైయాట్టిలే కూడిన స్వేచ్ఛా విహారద్యూతత్తిలే, విహారద్యూతే. ఇழிన్తాలుమ్, ప్రవేశేపి. ద్యూత శాస్త్రత్తిల్ పడియిలే, ద్యూతశాస్త్రప్రకారే, అడితప్పాతే, మూలానతిక్రమేణ. కరువి, శారకాన్-వైక్కుమా

సా- సం—సాధనత్వే నానుష్ఠితం కర్మ పణ బన్ధ ద్యూత స్థానీయం- స్వయం ప్రయోజనతయాక్రియ మాణం విహారద్యూత స్థానీయం. మధ్యే విచ్ఛిత్యా ఖేదావహ విహారద్యూతస్యచ స్వయంప్రయోజనత్వాదికం ప్రతిదృష్టాంతతేతి. తలైక్కట్టుక్కైత్తానుమ్ విళైయాట్టిలేకూడిన విత్యుక్తం. కరువికళ్, చతురంగ దేవనాది

మూ — ఆజ్ఞానుజ్ఞైకళాలే యడిమైకొళ్ళుకిఱ శాసితావినుడైయ శాసనత్తుక్కు ఏప్పోరు న్తిన కాలవిశేషాది నియత మాన కైఙ్కర్యత్తై పిత్త పరిహారార్థ మాక క్షీరసేవై పణ్ణువార్పోలే అన్ని క్కే అయత్నలబ్ధమా న ఔషధత్తాలే అవిళమ్బితమాక ఆరోగ్యమ్ పెఱ్ఱవర్కళ్ పాల్వాఙ్గి ఉణ్ణుమాపోలే ఉకన్దు పణ్ణావుమ్,

సా-దీ — యడియేనడత్తవేణుమ్. గజత్తినడిశైవ్వ్యాకనడత్తవేణుమ్. తురగత్తినడివక్రగతియాకనడత్తుకై. అప్పడియే ఇజ్జుమ్ భగవచ్ఛాస్త్రాదికళిల్ శొన్న కాల విశేష దేశ విశేషాదికళోడే కైంకర్యఙ్గళైనడత్తవేణుమ్. ఇనిస్వయం ప్రయోజనమాక వనుష్ఠిక్క వేణుమెన్ను మత్తై కాట్టుకిరార్. పిత్తపరిహారార్థ మాక విత్యాది యాల్. పిత్తపరిహారార్థమాకక్షీరసేవైపణ్ణువారుడైయ క్షీరసేవై పిత్తపరిహారరూపఫలాంతరార్థమాయిరే యిరుప్పతు- అప్పడి యన్ఱిక్కే. అయత్నలబ్ధేత్యాది - ఇత్తాల్ దార్ష్టాంతికత్తిల్ లభిత్త వర్థమ్ సుల భయిరుప్పతు-అప్పడి యన్ఱిక్కే. అయత్నలబ్ధేత్యాది - ఇత్తాల్ దార్ష్టాంతికత్తిల్ లభిత్త వర్థమ్ సులభ మానవీశ్వరకృపైయాకిర ఔషధత్తాలే రోగ నివృత్తియై ప్పెత్త వర్కళ్ ప్రపన్నర్ - ఇవర్కళుమ్ స్వయంప్ర యోజనమాక వుకన్దు పణ్ణ వేణుమెన్నై - పెత్తవర్కళ్, ప్రాప్తరాన వర్కళ్ - ఇనిఇక్కైంకర్యఙ్గళై

సా. స్వా — గజాదిప్రతిమైకళ్ - అయత్నేతి-ఇతరాధికారికళ్ కృతకృత్యరల్లామైయాలే రుగ్ణ క్షీరపానమ్పో లే సాధన బుద్ధ్యా పణ్ణినాలుమ్ ప్రపన్నాధికారీ కృత కృత్య నాకై యాలే లబ్ధారోగ్య క్షీర పానమ్పో లే పణ్ణక్కడవ నెన్ఱపడి - ఆనాలుమ్ కైంకర్య లక్ష్య మాన పర విగ్రహాదికళ్ దేశ విప్రకృష్టఙ్గళా యిరుక్క కైంకర్యానుష్ఠాన ఙ్కూడుమో? పర విగ్రహమ్ దూరస్థ మానాలుమ్ అర్చా విగ్రహ మ్ సన్నిహిత మెన్ఱిల న్తఅర్చా విగ్రహత్తుక్కు ప్రమాణముణ్డో? ఉణ్డానాలుమ్ షాడ్గుణ్య పూర్త్యా

సా-ప్ర — వైకుణ్ఠమాప్పోలే, శారనిధానవత్. పొరున్తిన, అనుగుణైః. కాలవిశేషాదీతి దేశాధికార్యాదిరాదిశబ్దా ర్థః. ఉకన్దు పణ్ణావుమ్, ప్రాప్త మిత్యన్వయః. నను కైంకర్య ప్రతిసంబంధినః పరవాసుదేవాదేరతీంద్రియ త్వాత్తత్ప్రతియోగిక కైంకర్య మేవ నసిధ్యతీతి కథంభోగ్యత మత్వ మిత్యత్రా స్మదాది ప్రత్యక్ష గ్రాహ్య ర్చావిగ్రహస్యైవపరవిగ్రహతుల్యత్వేనార్చనీయస్య సురూపాం ప్రతిమాం విష్ణోః ప్రసన్నవదనే క్షణామ్

సా - వి — ప్పోలే, యథాపాతయంతితథా. అడిమైకొళ్ళుకిర, కైంకర్యం స్వీకతుర్ణః. శాసితావినుడైయ, శాసకస్య భగవతః. శాసనత్తుక్కు, శాసనస్య. పొరున్తిన, అనుగుణః. యః, కాలవిశేషాదిః. తేననియతంనియం త్రి తం. కైంకర్యత్తై, కైంకర్యం. పిత్తపరిహారార్థమాకక్షీర సేవై పణ్ణువార్పోలే, పైత్య పరిహారార్థం క్షీర సేవనం కుర్వంత ఇవ. కేవల ప్రత్యవాయ పరిహారార్థ నిత్య కర్మ కారిణ ఏతాదృశా ఇతి. ప్రప న్నాః కీదృశా ఇత్య తఅహ - అయత్నలబ్ధేతి. ఆరోగ్యమ్ పెత్తవర్కళ్, ఆరోగ్యం ప్రాప్తాః-పాలుణ్ణు మాప్పోలే, క్షీరంపిబంతఇవ - తేక్షీరపానే స్వతః ప్రీత్యనుభవ ఏవ, పిత్తోపహత వదరుచి కరత్వ మితిదృ ష్టాన్తః. అయత్నలబ్ధ మానేతి. ఆకస్మిక భగవత్కృపా వ్యంజనార్థ ముక్తమ్. అవిలంబిత మానేత్యనేన పూర్వం చిరకాలం తాదృశ భోగా భావా దత్యంత ప్రియతమత్వం ద్యోత్యతే. ఉకన్దు పణ్ణువుమ్ కైంకర్య త్తై ఇత్యస్యాత్రాన్వయః. లబ్ధా రోగ్యైః భోగార్థం క్షీర సేవనమివ భోగ్యతయా కైంకర్య కరణం

సా-సం — విహారవిషయవ్యక్త్యః. అడి, అశ్వమంత్ర్యాదిస్థానాని. యత్నలబ్ధౌషధాచ్ఛిరేణలబ్ధారోగ్యా ణాంక్షీరసేవనేననిశ్చజతా. నాప్య త్యంత భోగ్యతేతి. దార్ష్టాంతికేతదుభయలాభాయాయత్నే త్యా

మూ — అప్పోతు, “నిత్యసిద్ధే తదాకారే తత్పరత్వేచ పౌష్కర। యస్యాస్తి సత్తాహృదయే తస్యాసౌ సన్నిధింవ్రజేత్”, ఎన్నుమ్

సా - దీ -- అర్చావతారత్తిలేపణ్ణవేణుమెన్నక్కోలిఓరధికారవిశేషత్తుక్కాకఅర్చావతారమ్సాన్నిధ్యత్తైప్పణ్ణుమతిల్ప్రమాణమ్కాట్టుకిరార్ - అప్పోతిత్యాదియాల్ - అప్పోతు, స్వయంప్రయోజనత్వేనపణ్ణుమ్పోతు - నిత్యసిద్ధఇతి. ఇతు పౌష్కర సంహితైయిల్ బ్రహ్మావైక్కురిత్తు భగవద్వచనమ్. భోపౌష్కర, బ్రహ్మన్. నూతోరధికారికః. నిత్యసిద్ధే, పరవాసుదేవస్యతస్యభగవతోదివ్యమఙ్గళవిగ్రహే. తస్యభగవతఃపరత్వేచ. యద్వాతస్య విగ్రహస్య స్వరూపాదిభ్యః పరత్వేచ విషయే - హృదయే సత్తాస్తి, అస్తీతి సత్తావిషయ బుద్ధిరస్తి. తస్య మహాత్మనః. అసౌ, భగవాన్ సన్నిధింవ్రజేత్. విగ్రహ పరత్వాభ్యాం విశిష్టస్సన్ అర్చారూపేణ సన్నిధత్తే ఎన్నైక. ఇనియొరుమహాత్మావాన వధికారియైక్కురిత్తు సన్నిహితనానవర్చా రూపియాన భగవాన్ సర్వోపజీవ్యనామెన్ను మిడత్తైసదృష్టాంతమాక క్కాట్టుకిరార్ -

సా - స్వా — ఉత్కృష్ట పరమూర్తియైవిట్టు తదపూర్తియై యుడైయ వర్చైయిలే కైంకర్యముచితమో ? పర విగ్రహత్తిర్ కాట్టి లాశ్రిత పార తంత్ర్యాది రూపాధికాకారత్తై యుడైయఅర్చైయే కైంకర్యలత్యై మెన్నిలప్పో తాశ్రిత పార తంత్ర్యాది కళై యను సరిత్తు కైంకర్య మ్పణ్ణిల్ “యథా యువానం రాజానం యథాచ మదహస్తిన”, మెన్ను పార తంత్ర్య మల్లాత మద హస్తి యువ రాజ విషయత్తిల్ పోలే భగవద్విషయత్తిల్ కైంకర్యోప చారం పణ్ణవేణు మెన్కిరతు విరోధి యాతో ? అతుక్కు పరత్వాను గుణమాకభయన్తు ఉపచరిక్క వేణు మెన్నైయిల్ తాత్పర్య మెన్నిలప్పోతు “జననీ వ స్తనంధయ”, మెన్ఱ స్తనంధయనైప్పోలే యుపచరిక్క వేణు మెన్కిరతు విరోధి యాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - అప్పోతి త్యాదినా. అప్పోతు, ఉకన్తు కైంకర్య మ్పణ్ణుమ్పోతు. నిత్యసిద్ధ ఇతి. పౌష్కర సంహితాయాం బ్రహ్మాణం ప్రతి భగవద్వచనమ్. హేపౌష్కర. బ్రహ్మన్. నిత్యసిద్ధే తదాకారే, పర విగ్రహే తస్యపరత్వేచవిషయే - యస్య, పుంసః. హృదయేసత్తా, సత్తావిషయిణీ బుద్ధిః - భగవదీయ దివ్య విగ్రహ పరత్వాస్తిత్వబుద్ధిరస్తీతి యావత్. తస్య, పుంసః. అసౌ, పరమాత్మా. సన్నిధిం, సాన్నిధ్యమ్. వ్రజేత్, విగ్రహ పరత్వాభ్యాం విశిష్టస్సన్నర్చా రూపేణ సన్నిధిం గచ్ఛేత్. ఇని యోరధి కారిక్కాక అర్చా రూప మాక వవతీర్ణ నాన భగవాన్ సర్వోద్దేశ్యనావనో? ఎన్న వస్తవర్థత్తిల్ సదృష్టాంతమాక ప్రమాణముదాహరిక్కిరార్.

సా - ప్ర — కృత్వాత్మనః ప్రీతికరీం సువర్ణరజతాదిభిః। తామర్చయేత్తాం ప్రణమేత్తాం యజేత్తాం విచింతయేత్। విశత్యపాస్తదోషస్తు తామేవ బ్రహ్మరూపిణీ,, మిత్యాదిప్రమాణావగతత్వాత్తస్యైవ సర్వవిధ బంధుత్వోక్తేశ్చతద్విషయఏవతత్ప్రీత్యా సర్వవిధకైంకర్యంకర్తవ్యమిత్యభిప్రేత్యాహ. అప్పోతు నిత్య సిద్ధ ఇత్యాదినా

సా - వి — ప్రాప్త మిత్యన్వయః. ఏతత్కైంకర్యమర్చావతారఏవ కార్యమిత్యాహ. అప్పోతితి. అప్పోతు, తస్మిన్సమయే, కైంకర్యకరణ సమయే - ఏకస్యాధి కారిణో భక్త్యతిశయేన భగవాన్ సాన్నిధ్యంప్రాప్య

సా - సం — ద్యుక్తిః. తదాకారే, తద్విగ్రహే. తస్యనిత్య సిద్ధత్వమకర్మకృతత్వం. తత్పరత్వేచ, తద్విగ్రహస్యాప్రాకృతత్వేచ. సత్తా, పార మార్థికతా.

మూ — "యథాసాముద్రమంభో౽బ్దైస్సమ్ప్రస్పృష్టమేత్యుపభోగ్యతామ్ । తథైవహి మనుష్యాణాంభక్తైః స్సంభావితో హరిః ,, ఎన్రుమ్, శొల్లుకిఱ పడియే ఓరధికారవిశేషత్తు క్కాక సాన్నిధ్యాదికళై ప్పణ్ణిపర మైకాంతియాన తన్నైయుకన్దు వన్దు అర్చావతారమ్ పణ్ణియిరుక్కిఱ ఎమ్పెరుమాన్ పక్కలిలే "సర్వాతి శాయి షాడ్గుణ్యం సంస్థితం మంత్రబింబయోః ,, ఎన్గిఱ ప్రతిపత్తి యాన్,

సా- దీ —యథేతి- సాముద్రం, లవణత్వేనానుపజీవ్యమానసముద్ర జలమున్ మేఘఙ్గళాల్ స్పృశిక్కప్పట్టు స్వాదుత్వత్తై యడైన్దు సర్వరుక్కుమ్ ముపజీవ్యమామ్. అప్పడియే భక్తిమాన్కళాన మహాభాగవత రాల్ సమ్భావిక్కప్పట్టు, అర్చారూపేణ ప్రతిష్ఠాపిత్తు సమారాధిక్కప్పట్ట భగవాన్. ఇన్ద వంశమ్ సాన్నిధ్యం పణ్ణుకైయిత్ సమ్మతి. సర్వరుక్కుమ్ ముపభోగ్యత్తైయుమ్ ఆజ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్యఙ్గళాల్ సేవ్యత్వ త్తై యడైయుమెన్కై. ఓరధికారి విశేషత్తుక్కాక, దేవర్షి సిద్ధ మనుష్యర్కళిల్ ప్రహ్లాద, నారద, భృగు, మార్కణ్డేయాది కళుమ్, శ్రీనాథముని, యామునయతి వరాధికళుమాకిఱ వివర్క్కాక. తన్నైయుకన్దు అర్చావతారమ్ పణ్ణి ఇరుక్కిఱ, అవ్వో అధికారికళై వ్యాజీకరిత్తు తన్నై యుజ్జీవిప్పిక్కైక్కాక వెఴున్దరుళిన తాక వెణ్ణవేణుమెన్దు కరుత్తు - అప్పడిప్పట్టవెమ్పెరుమాన్ పక్కలిలేన్కై- ఇనిఅర్చావతారత్తిన్ గుణపూర్తి పావనత్వ విరోధినివర్తకత్వ శ్రితపారతన్త్ర్య భోగ్యతాదికళ్ విఙ్జియిరుక్కై- యిల్ ప్రమాణఙ్గళై యెడవెకాట్టుకిఱార్. సర్వాతిశాయీత్యాదియాల్.మన్త్రబిమ్బయోః- బింబే, బింబాధిష్ఠాతరి.షాడ్గుణ్యమ్, షడ్గుణాః . స్వార్థేష్యఙ్. సర్వాతిశాయి, సర్వేభ్యః పరత్వాది భ్యోతిశాయి- సంపూర్ణ్ణఞ్స్థిత

సా-స్వా—యథేతి-యథా సాముద్ర మంభః మేఘైః స్పృష్టం సర్వోప భోగ్యతాం యాతితథాభక్తైః ప్రతిష్ఠాపితో హరిరపి మనుష్యాణా మాజ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్య రూపా రాధన యోగ్యతాం యాతీ త్యర్థః. ఓరధికారీతి. దివ్యాయ తన ఇతి శేషః. దేవర్షి సిద్ధ మనుష్యర్ కళిల్, ప్రహ్లాద, నారద, భృగు, మార్కండేయాది కళు క్కాకవుమ్ శ్రీమన్నాథ ముని, యామున యతి వరాది కళు క్కాకవు మెన్దపడి . సాన్నిధ్యాది కళై ప్పణ్ణి ఎన్గిఱ తుక్కిఱుక్కిఱ వెన్గిఱ తోడే యన్వయమ్. పరమైకాంతియాన తన్నైయు కన్దువన్దు. స్వగృహ త్తిలు మితిశేషః. షాడ్గుణ్యమ్, షడ్గుణాః. స్వార్థేష్యఙ్. మంత్రే, బింబే, బింబాధిష్ఠాతరి చ.సర్వేభ్యోతిశాయిపర్యాప్తం,పరిపూర్ణం.మంత్రే ప్రతిపాద్యతయా బింబేసాక్షాచ్చేతపరిపూర్ణమిత్యర్థః.

సా - ప్ర — తన్నైయుకన్దు వన్దుస్వస్మిన్నితి ప్రీత్యాగత్య.

సా-వి—సర్వేషామారాధనాయోపకరోతీత్యత్ర దృష్టాన్తయోక్తమితి-యథాసాముద్రమితి- లవణతయాదూరతయా సర్వేషామనుప జీవ్యం సాముద్ర ముదకం మేఘైరానీతం సర్వేషాముపభోగాయ యథా భవతి తథా పరత్వేన స్వరూపతో దుర్గ్రహత్వేనచ సర్వేషామనుప జీవ్యోపి భగవాన్ భక్తచ్ఛందానురోధేన తత్ర తత్ర తిష్ఠితార్చాయాం సాన్నిధ్యం ప్రాప్య సుప్రసన్నస్సర్వేషా మారాధనాయోప కరోతీతి భావః- పరమైకాంతియాన తన్నై, పరమైకాంతినం పురుషం. ఉకన్దు వన్దు, అభిలష్యాగత్య. మంత్ర బింబయోః మన్త్రే బింబాధిష్ఠాతరి సంస్థితం షాడ్గుణ్యం సర్వాతి శాయీత్యర్థః.

సా - సం — సాన్నిధ్యాదీత్యాదిశబ్ద స్సామ్ముఖ్యాది సంగ్రాహకః. మంత్రబింబయోః, మంత్రాధీనయోః. ప్రత్యక్షతత్సమానాకారాప్రత్యక్షబింబయోః "బింబాకృత్యాత్మనాబింబే సన్నిధత్తే" ఇతిహి శ్రూయతే-

మూ—" ఆపీఠాన్మౌలి పర్యంతం పశ్యతః పురుషోత్తమమ్ । పాతకాన్యాశు నశ్యంతి కింపున స్తూపపాతకమ్" ఎన్కిఱ పావన తమత్వత్తైయుమ్, "సందర్శనాదకస్మాచ్చ పుంసాంసం మూఢ చేతసామ్ । కువాసనా కుబుద్ధిశ్చ కుతర్కనిచయశ్చ యః । కుహేతుశ్చ కుభావశ్చ నాస్తికత్వం లయం వ్రజేత్" ఎన్కిఱ పడియే ప్రత్యక్షాది ప్రమాణ త్రయత్తిలుమ్ హేతు ఫల భావత్తాలే వరుమ్ మతిమయక్కఙ్గళెల్లా త్తుక్కుమ్

సా-దీ— మేన్మైక్కై. పావనత్వే ప్రమాణమ్ ఆపీఠాదితి. ఆపీఠాత్, శ్రీపాదపీఠమారభ్య. మౌళిః, కిరీటమ్. కేశబంధో వా. ఆపాదతలమస్తకం పురుషోత్తమమ్ పశ్యతః పుంసః పాతకాని మహాంత్యపి నశ్యన్తి. వ్యామోహాది విరోధి నివర్తకత్వే ప్రమాణం సందర్శనాదితి. సంమూఢ చేతసాం, పామరాణామపి పుంసామాకస్మిక సందర్శనత్తాలుమ్ కువాసనాదికళ్ నశిక్కుమ్ ఎన్నైక్కై. ప్రత్యక్షత్తిల్ హేతుత్వేన వరుమ్ కువాసనైయుమ్ అత్తిన్ ఫలమాన కుయుక్తియుమ్, అనుమాన విషయత్తిల్ అంతర్హేతువాన కువ్యాప్తియాల్ వరుమ్ కుభావముమ్ కుత్సిత సాధ్య నిశ్చయముమ్, ఆగమత్తిల్ కుతర్క సమూహత్తాల్ వరుమ్ కువాక్యార్థ నిర్ణయము మెన్నై. యద్వా ప్రత్యక్షత్తాల్ వరుమ్ కుబుద్ధియుమ్, కువాసనైయుమ్, అనుమానత్తాల్ వరుమ్ కుహేతుక్కళుమత్తాల్ వరుమ్ కుతర్కఙ్గళుమ్, ఆగమత్తాల్ వరుమ్ కుభావముమ్ భక్త్యభావముమ్, అత్తాల్ వరు నాస్తికత్వము మాతల్. హేతుఫల భావత్తాలే, కార్యకారణ భావత్తాలెన్నైక్కై. మతిమయక్కమ్, బుద్ధివ్యామోహమ్- మరుస్తాయ్, నివర్తకమాయెన్నైక్కై. కువాసనా. ప్రత్యక్షభ్రమ హేతుః- కుబుద్ధిః, ప్రత్యక్షభ్రమః, కుతర్క నిచయః, అనుమానభ్రమ హేతుః, కుహేతుః, అనుమానభ్రమః. కుభావో నాస్తికత్వ హేతుశ్చేత్.

సా-స్వా— హేతు ఫల భావత్తాలే ఇతి. కార్య కారణ భావత్తాలే ఎన్నైక్కై- కువాసనా, కుబుద్ధి రూపప్రత్యక్ష భ్రమ హేతుః. కుతర్కనిచయ అనుమానిక భ్రమ హేతుః. కుహేతు రనుమాన భ్రమః. కుభావస్తాత్పర్య భ్రమః. నాస్తికత్వం, నాస్తికత్వ హేతు వాక్యార్థ భ్రమః.

సా-ప్ర— కువాసనాదీనాం వ్యక్తిభేదేన పరస్పరం హేతుఫలభావ ఇత్యర్థః. మతిమయక్కఙ్గళెల్లాత్తుక్కమ్

సా-వి— ప్రత్యక్షాది ప్రమాణత్రయత్తిలుమ్ హేతు ఫల భావత్తాలేవరుమ్, ప్రత్యక్షాది ప్రమాణత్రయే హేతుతయా ఫలతయాచ ప్రాప్తానామితి వ్యామోహ విశేషణం- తత్ర ప్రత్యక్షాది ప్రమాణే కువాసనాకరణ దోషః- తత్ఫలం, కుబుద్ధిః- అనుమానప్రమాణే కుతర్కః, వ్యాప్త్యభావ స్తర్కః కరణదోషః- తత్ఫలం విరిశ్చయః, విపరీతసాధ్యనిశ్చయః-ఆగమే, ఆకాంక్షాభావ యోగ్యతా భ్రమాదిః కుహేతుః కరణ దోషః. తత్ఫలం కుభావః విపరీత తాత్పర్యజ్ఞానం. అత్ర కువాసనయా దేహాత్మ భ్రమః. కుతర్కమూలకః సావయవత్వే అనిత్యత్వమితి వైకుంఠ మప్యనిత్య మిత్యాదినిశ్చయః. కుహేతుభావః కుభావశ్చ తత్త్వమస్యాది సర్వేషాం వాక్యానామద్వైతే బ్రహ్మణి తాత్పర్య మిత్యాది నిశ్చయః. తత్ఫలం నాస్తికత్వంచ లయం వ్రజేదిత్యర్థః. మయక్కఙ్గళెల్లాత్తుక్కమ్, బుద్ధి వ్యామోహానాం సర్వేషాం.

సా-సం— ప్రత్యక్షానుమాన శబ్దజనితకువాసనాయాః ఫలం ప్రత్యక్షాద్యాయత్త కుబుద్ధయః - కుబుద్ధి ఫలం కుతర్కనిచయః - కుతర్కచయాత్ కుహేతవః - కుహేతుభిః కుభావనా ఫలమితి - తథా నాస్తికత్వం ఫలతీత్యభిప్రేత్య ప్రత్యక్షాది ప్రమాణత్రయత్తిలుమ్ హేతుఫల భావత్తాలెన్ఱు ఉక్తం.

మూ — మరున్తాయిరుక్కిఱ పడిత్తైయుమ్, ,, యే యథా మాం ప్రపద్యంతే తాంస్తథైవ భజామ్యహమ్ ,, ఎన్ఱుమ్, తమరుకన్తతెవ్వురువమ్, ఎన్ఱ పాట్టిలుమ్ శొల్లుకిఱ పడియే వాఙ్మనసా పరిచ్ఛేద్యమాన ఆశ్రిత పారతంత్ర్యత్తైయుమ్, ,, కణ్డ కణ్గళ్ మత్తొన్ఱినై క్కాణావే ,,

సా-దీ — దోషః. నాస్తికత్వం యథావస్థిత శాస్త్రార్థ విపరీత భ్రమః. ఇతి ఆశ్రిత పారతన్త్ర్యప్రమాణమ్ యే యథా మామితి. యే, కేచన. యథా, కాలతో దేశత ఉపకరణైశ్చ అవసరే నవసరే వా. యోగ్య దేశే, అయోగ్య దేశే వా. అర్ఘ్యాది మాత్రేణ వా మహోపకరణేన వా స్వయం వాన్యేన వా మామారాధయంతి. తాంస్తథైవ భజామి. తత్తచ్చిత్తాను గుణమేవారాధన విషయో భవామి ఎన్ఱకై. తమరిత్యాది. తమర్, ఆశ్రితర్. ఉకన్త తెవ్వురువమ్, ఎత్తైత్తన్ తిరుమేనియాక వుకన్దార్కళ్ అత్తైయే తనక్కు త్తిరుమేనియాక. ఆఴియాన్, చక్రాయుధన్ నిరంకుశన్. తమరుకన్తతెప్పేర్, ఎన్తత్తిరునామత్తై ఉకన్దార్కళ్. అప్పేరే యేయుడైయనామ్ సర్వేశ్వరన్ - తమరు కన్తతెవ్వణ్ణమ్, ఎన్త ప్రకారత్తై పరనాక వాతల్ సులభనాక వాతల్ నియన్తావాక వాతల్ నియామ్యనాక వాతలుకప్పర్- శిన్తిత్తు, అనుసంధిత్తు. ఇమైయాతె, ఇమైక్కొట్టాతె అథ్యవసిత్తు. ఇరుప్పర్, ఇరుప్పారాకిల్. యద్వా నీలమేఘశ్యామత్వేన హిరణ్మయ విగ్రహత్వేన వా అన్యప్రకార విశిష్టనేయామెన్ఱకై. ఇనిభోగ్యతా మూలాకర్షకత్వత్తై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -కణ్డకణ్ కళిత్యాది యాల్ అణియరఙ్గత్తెన్న ముత్తనైక్కణ్డకణ్కళ్ మత్తొన్ఱినైక్కాణా, భూలోకాలఙ్కారభూతనాన అరఙ్గనాకిఱ ఎన

సా-స్వా — యే యథా మామితి. అత్ర శ్రీమద్గీతాభాష్యం ,, న కేవలం దేవ మనుష్యాది రూపేణావతీర్య మత్సమాశ్రయణాపేక్షాణాం పరిత్రాణం కరోమి. అపితు యే మత్సమాశ్రయణాపేక్షా యథా యేన ప్రకారేణ స్వాపేక్షాను రూపం మాం సంకల్ప్య ప్రపద్యంతే. సమాశ్రయంతే. తాన్ ప్రతి తథైవ తన్మనీషిత ప్రకారేణ భజామి. మాం దర్శయామి,, ఇతి. తమరుకన్తతెవ్వురువమ్, తమర్, ఆశ్రితర్. ఉకన్తతు, ఆశైప్పట్టతు. ఎవ్వురువమ్, ఎన్త శరీరమో. అత్తైయే తిరుమేని యాక వుడైత్తాన. ఆఴియాన్, చక్రాయుధన్. కణ్డకణ్గళితి - అణియ, లోకాలంకార భూతనాన - అరఙ్గ నాకిఱ, రంగనాథ నాకిఱ. ఎన్న ముత్తనై, ఎనక్కు సా ధారణామృతత్తై క్కణ్డ కణ్ణ్గానతు - మత్తొన్ఱినై, మత్త విషయత్తై-కాణా, కాణ్కిఱతిల్లైఎన్ఱు.

సా-ప్ర — మరున్తాయిరుక్కుఱ పడిత్తైయుమ్, ఇతి విపర్యానానామౌషధవన్నివర్తకత్వ ప్రకారం. తమరుకన్త తెవ్వురవ మెన్ఱ పాట్టిలుమ్, భక్తానాం ప్రియతమ విగ్రహేణైవ స్వయం విగ్రహవాన్భూత్వా. తమరుకన్తతిత్యుపక్రమ్యోక్తగాథాయాంచ- కణ్డకణ్గళ్ మత్తొన్ఱినైక్కాణావే, అత్యర్థ ప్రియం రంగనాథం

సా-వి — మరున్తాయిరు క్కిఱ పడిత్తైయుమ్, నివర్తక భేషజవద్భవతీతివర్తితవ్యం. తమరుకన్త తెవ్వురువ మెన్ఱ పాట్టిలుమ్, తద్గాథాయాం. తమర్, ఆశ్రితైః. ఉకన్తతే, అభిలషితమేవ - ఉరువమ్, విగ్రహః. తదిచ్ఛాను సారి విగ్రహవానితి తదర్థః - ఎన్న ముత్తనై క్కణ్డ కణ్గళ్ మత్తొన్ఱినైక్కాణావే- ఎన్న ముత్తనై, ఏతదమృతం. కణ్డ కణ్గళ్, పశ్యతీ చక్షుషీ. ఇని, ఇతః పరం- మత్తొన్ఱు, ఇతోన్యత్ - కాణావే,

సా-సం — యే యథేతి- యద్విగ్రహాది విశిష్టతయా మాం విజానంతి తాన్ తథైవ సేవ్యత్వేన భజామీత్యర్థః - తమరితి- భక్తాభిమతం యద్విగ్రహం తద్విగ్రహస్సన్. స్వేనైవ నిర్వాహ్యత్వ స్వప్రయోజనత్వ బుధ్యాచ

మూ—ఎన్కిఱ ఆకర్షకత్వత్తైయుమ్ అను సంధిత్తు " సతీవ ప్రియభర్తారం జననీవ స్తనంధయమ్ । ఆచార్యం శిష్యవన్మిత్రం మిత్రవల్లాళయేద్ధరిమ్ । స్వామిత్వేన సుహృత్త్వేన గురుత్వేనచసర్వదా ।పితృత్వేన తథాభావ్యో మాతృత్వేనచమాధవః । యథాయువానంరాజానం యథానమదహస్తినమ్ । యథాప్రియాతిథిం యోగ్యం భగవంతంతథార్చయేత్ । యథాచపుత్రందయితం తథైవోపచరేద్ధరిమ్,, ఎన్కిఱపడియే అవ్వో సంబంధవర్గ పరత్వసౌలభ్యాదికళుక్కు-అనురూపమానవృత్తియై స్ప ర్ణ్ణవుమ్,

---

సా-దీ—క్కు సాధారణామృతత్తై-అనుభవిత్తుకిడ్దానతుమల్లో -రువిషయత్తై-ఒరుశరక్కు-కక్కు-క్కికిరతిత్తై ఎక్కై. ఆకర్షకత్వం, మనోహరత్వం. ఇని అవ్వో సంబంధాది కళుక్కు-నురూపమాక వర్తిక్కు- వేణుమెన్ను మతిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్- అతిల్ సర్వవిధ బంధుత్వేన సముచ్చిత్వే ప్రమాణఙ్గళ్ సతీవేత్యాది. సతీ, పతివ్రతై. లాళయేత్, ఉపచరేత్- ఆరాధనవేళాయాంభావ్యః, అనుసంధేయః- పరత్వానురూప మిత్యత్రప్రమాణమ్ యథాయు వానమితి. భీత్యా, ఆరాధయన్తి ప్రజాః. మదహస్తీ, మత్తగజః. యోగ్యం ప్రియాతిథిం. ఆదరతః, భక్త్యాచ.సౌలభ్యాను రూపం స్నేహ విశేషేణా రాధనత్తిల్ప్రమాణమ్ యథాచ పుత్రమితిః

సా-స్వా— సతివేత్యాది - సతీ, పతివ్రతా-లాళయేత్, ఉపచరేత్. భావ్యః, ఆరాధన వేళాయాంమాతృత్వాది నాను సంధేయః. సంబంధ వర్గా నురూపారాధనే ప్రమాణ మిదం. పరత్వాను రూపత్వేప్రమాణం యథా యువాన మితి - రాజానంహి భీత్యా రాధయంతి - మద హస్తిన మపితథా - సౌలభ్యాను రూపత్వే ప్రమాణం - యథాప్రియాతిథిమితి- ప్రియాతిథింహి సౌలభ్యాది గుణాను సంధాన జనిత భక్త్యారాధయంతి - ఆదిశబ్ద గ్రాహ్య స్నేహ విశేషారాధనత్తిల్ ప్రమాణమ్ యథాచ పుత్రమితి - ఆకైయాల్ షాడ్గుణ్య పూర్తి పావనత్వా కువాసనాదివిరోధి నివర్తకత్వా శ్రిత పారతంత్ర్య చిత్తా లంబన సౌకర్యాది వైలక్షణ్య యోగత్తాలే పరవిగ్రహాది కళై కాట్టిల్ అచ్చై యిలే తానే కైంకర్య ముచిత మెన్ను కరుత్తు - జననీవ స్తనంధయమిత్యాది కళుమ్ తత్తత్సంబంధ సౌలభ్యాది గుణాను రూపారాధన ప్రాపకఙ్గళాకై యాలే

సా-ప్రి—యేనచక్షుషా అపశ్యం తచ్చ క్షురన్యత్కు-మపి నపశ్యతీత్యర్థః. అవ్వోసంసంబంధ వర్గేత్యాది, త్తతత్సంబంధవర్గయోగ్యాం పరత్వ సౌలభ్య యోగ్యాంచ వృత్తిం కర్తుం ప్రాప్తమిత్యర్థః -

---

సా - వి — న పశ్యతః. సంబంధ వర్గే స్వామిత్వ సుహృత్త్వ సర్వ విధ బంధు త్వాదే ర్భగవతిప్రమాణ సిద్ధత్వా త్తత్తదాకారానుగుణ పరత్వ సౌలభ్యా ద్యనుసారేణ యథాయువానం రాజాన మిత్యాద్యుక్తప్రకారేణ కైంకర్యం కర్తుముచిత మిత్యర్థః. సతీవ ప్రియభర్తారం యథాను రాగా దుప చరేత్,జననీవ స్తనంధయం యథావాత్సల్యాదుపచరేత్,వత్సే ధేనోరివప్రీతిర్వాత్సల్యం.ఆచార్యంశిష్యోయథా భక్త్యోపచరేత్, మిత్రం యథా స్నేహేన పరిచరేత్, యథా రాజానం మదహస్తి నంచ భీత్యా పరి చరేత్, యథాప్రియాతిథి మాదరాత్పరిచరేత్,యథాదయితంపుత్రంప్రేమ్ణాపరిచరేత్తథాహరిం పరిచరే దితిభావః.

సా-సం—లాలనీయత్వాయ జననీవేత్యుక్తిః -అలభ్య మిదంలబ్ధమిత్యతిసంతోషేణ లాలనీయత్వాయ మిత్రం మిత్ర వదిత్యుక్తిః - శాస్త్రాభి మతం భగవదభి ప్రాయ మనురుధ్య ఛందాను రోధే నార్చనీయత్వాయ యువానమిత్యుక్తిః - అసావధానతాయాంస్వనాశభీత్యాసహాచరణీయ త్వాయ మదహస్తినమిత్యుక్తిః -

మూ — అప్యేతు "తదాహియత్కార్యముపైతికించిదుపాయనం చోపహృతంమహార్హం । సపాదుకాభ్యాంప్రథమంనివేద్య చకారపశ్చాద్భరతోయథావత్,, ఎన్ఱు తిరువడి నిలైకళ్ విషయత్తిల్ శ్రీభరతాழ்వాన్

సా - దీ — అప్యేసమ్బన్ధవర్ణనమ్, ప్రియభర్తృత్యాది. అప్యేతు, అనురూపవృత్తిపణ్ణుకిఱపోతుమ్ రాజ్ఞి సేవకవృత్తియైప్పణ్ణక్కడవనెన్ఱు మతిల్ ప్రమాణమ్తదాహీత్యాది. తదా, పాదుకాంపురస్కృత్య రాజ్యపాలనసమయే - సః, భరతః . యత్కించిత్కార్యం . దుష్టశిక్షణశిష్టపరిపాలనాది ప్రాప్తమాకిఱతు . మహార్హం, అతిశ్లాఘ్యం. ఉపాయనమ్, కాణిక్కై. రాజభిరుపహృతం భవతితత్సర్వం పాదుకాభ్యాం ప్రథమం నివేద్య,విజ్ఞాప్య. పశ్చాద్యథావత్,శాస్త్రోక్త ప్రకారేణ తత్తదుచితం

సా - స్వా — విరోధము మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు- అప్పడియర్చావతారత్తిలే భృత్యపతివ్రతాదికళ్ రాజభర్త్రాది విషయత్తిల్ పోలే ఇవ్వధికారి ఉపచారాదికళై ప్పణ్ణవేణుమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అప్యేతు పతివ్రతా భృత్యాదికళ్ పతి రాజాది విషయత్తిల్ విజ్ఞాపనానుమతిపురస్సరమాకవే లౌకిక వైదిక దుష్టనిగ్రహ శిష్టపరిపాలనబంధూపలాళన భోజనాచ్ఛాదనాది సర్వ వ్యాపారఙ్గళైయుమ్ పణ్ణుకిఱాప్పోలే ఇవ్వధికారియుమ్ లౌకిక వైదిక వ్యాపారఙ్గళైయుమర్చారూప భగవదనుమతి పురస్సరమాకప్పణ్ణవేణ్డావో ? ఇప్పడి పత్తియెన్నిల్ లౌకిక వ్యాపారమ్ శాస్త్ర విహితమల్లామైయాలే కైంకర్యమల్లామైయాల్ శాస్త్రమూలానుమతి యాలే పణ్ణవాణ్డాతే ? ఇని అర్చైయితే తానే ఇన్త వ్యాపారత్తై అడియేన్ పణ్ణుకిఱేన్ , దేవరీర్ అనుమతి పణ్ణవేణుమెన్ఱు విజ్ఞాపన పురస్సరమాక పణ్ణుకైక్కు ఇత్తై యెన్నిలిన్త వ్యాపారత్తై నీపణ్ణెన్ఱు అనుమతివ్యంజకవాగభిలాపానర్హార్చావతారత్తిలే విజ్ఞాపనాదికళ్ తాన్ కూడుమో ? కించ శాస్త్రీయ నియమశూన్యదృష్టవ్యాపారఙ్గళుక్కు శాస్త్రముఖేన వడివైక్కొళ్ళ సంకల్పిత్తిరుక్కిఱ శాసితా వినిడత్తిలే విజ్ఞాపనపురస్సరంకరణన్తాన్ కూడుమో ? వెన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అప్యేతీతి - అప్యేతు, అర్చావతారత్తిలే వృత్తియై ప్పణ్ణుమ్పోతు - తదాహీత్యాది- తదా, పాదుకాం భగవతో రాఘవస్య స్థానే అభిషిచ్య తన్ముఖేన రాజ్య పరిపాలన సమయే. సః, భరతః - యత్కించిత్కార్యముపైతి, ప్రసక్తం భవతి లౌకికం వైదికంవా దుష్టనిగ్రహ శిష్టపరిపాలనాదికం . మహార్హమ్, అతిశ్లాఘ్యమ్. ఉపాయనంచ, కరద్రవ్యం. సామంతరాజభిరుపహృతం. తత్సర్వం పాదుకాభ్యాంప్రథమంనివేద్య, విజ్ఞాప్య. పశ్చాద్యథావత్, యథాశాస్త్రమ్. శాస్త్రోక్త నియమపురస్సరమ్. తత్తదుచితం కర్మ చకార ఎన్కై - ఎనిఱ, ఎన్ఱు శొల్లప్పడుకిఱ - తిరువడి నిలైకళ్ , శ్రీమత్పాదుకైకళ్ - ఇతినాలే యనుమతి వ్యంజక వాగభిలాపానర్హ శ్రీమత్పాదుకా విషయత్తిల్ భరతాழ்వాన్ లౌకిక వైదిక

సా- ప్ర — స్వనిష్ఠాం జ్ఞాత్వా తదనుగుణ కైంకర్య కర్తుః ప్రపన్నస్య "పరవానస్మి,, త్యుక్త ప్రకారేణాత్యంత పరతంత్రత్వాత్సర్వజ్ఞేపి భగవతి విజ్ఞాప్యైవ కైంకర్యస్య కర్తవ్యత్వాద్భరతాదిభిస్తథైవ కృతత్వాచ్చ సర్వవ్యాపారాణామపి భగవతి విజ్ఞాప్యైవ కర్తవ్యత్వమాహ. అప్యేతీత్యాదినా.

సా - వి — తదాహీతి. కార్యం, రాజకార్యం. మహార్హం, శ్రేష్ఠమ్. ఉపాయనం,తత్తద్దేశాదాగతముపహారంచ. పాదుకాభ్యాం ప్రథమం నివేద్య పశ్చాచ్చకారపాలనమితి శేషః-తిరువడినిలైకళ్ విషయత్తిలే,

మూ — నడత్తిన రాజసేవక వృత్తియై న్యాయార్జిత ద్రవ్యఙ్గళాలే నడత్తువ్రుమ్, ఇవ్వృత్తియై వాళ్కక్క ప్పట్ట వధూవిన్ మఙ్గల్య సూత్రాది రక్షణమాత్రమాక నినైత్తిరుక్కవుమ్

సా-దీ— కర్మణచకార ఎన్నైక్క. ఇవ్వృత్తియై ప్పణ్ణు మ్పోతు, శుద్ధ ద్రవ్యత్తాలేనడత్త వేణుమెన్కిరార్. న్యాయార్జితేతి - ఇతిల్ ప్రమాణం "అన్యాయార్జిత విత్తేన యోర్చయేత్పురుషోత్తమమ్ । నసతత్ప్రీతి గృహ్ణాతి విఫలం తస్య తద్భవే" దితి - ఇవ్వృత్తియై తాన్భగవా నుక్కుపకారమ్ పణ్ణిన తాక నినైయాతే స్వరూప ప్రాప్తమెన్ఱు నినైక్క వేణు మెన్కిరార్ - ఇవ్వృత్తియై ఇత్యాదియాల్-మంగళ్యసూత్రాదీత్యాది

సా-స్వా— కృత్స్నవ్యాపారఙ్గళైయుమ్ విజ్ఞాపనపురస్సరమాకప్పణ్ణుకిరాప్పోలే అర్చావతారత్తిలేయుమ్ పణ్ణక్కడవ యిల్లై ఎన్ఱు కరుత్తు - రాజసేవకేతి - రాజసేవక వృత్తి యావతు, రాజసన్నిధియిలే విజ్ఞాపన పురస్సరమ్ లౌకిక వైదిక కృత్స్న వ్యాపారాణాం తదర్థతయా కరణం. న్యాయేతి. "అన్యాయార్జిత విత్తేన యోచయేత్పురుషోత్తమం । నసతత్ప్రీతి గృహ్ణాతి విఫలం తస్యతద్భవే", దితిన్యాయేన శాస్త్ర విరుద్ధ దృష్ట వ్యాపారఙ్గళుమ్ - శాస్త్రీయ ద్రవ్యాది నియమయుక్తమాయ్ క్కొణ్డు శాస్త్రీయమాకై యాలే భగవద్విషయత్తిల్ విజ్ఞాపన పురస్సరమ్ తదర్థమాక పణ్ణవేణ్డిన రాజసేవక వృత్తి యాకైయాలుమ్ శాస్త్రీయ కైంకర్యోప యుక్తమాకై యాలే భగవదర్చన రూపమాకైయాల్ అన్యాయార్జిత ద్రవ్యత్తాలే పణ్ణకూడాతెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి భగవద్విషయత్తిల్ ప్రపన్ననుక్కు రాజసేవక వృత్తి పణ్ణవేణుమాకిల్ ఇవ్వృత్తి భృత్యాది కళుక్కు రాజ్ఞి దణ్డాన నివృత్త్యర్థమాయుమ్, భృతి ప్రదానాద్యుపాధి ప్రయుక్తతయా ప్రత్యుపకార బుద్ధి రూపైయాయు మిరుక్కిరాప్పోలే ప్రపన్ననుక్కు మివ్వృత్తి యిప్పడి యాకిల్ పూర్వోక్త స్వయమ్ప్రయోజనత్తై విరోధి యాతో ? కృతి సాధ్యైయాన శాస్త్రీయ వృత్తికు స్వపురుషార్థ సాధనత్వ బుద్ధి ప్రాప్తైయా యిరుక్క స్వయం పురుషార్థత్వ బుద్ధి తాన్ లోకత్తిల్ కణ్డుణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- ఇవ్వృత్తియై ఇతి.- "మఙ్గల్య సూత్ర వస్త్రాదీన్ సంరక్షతి యథా వధూః । తథా ప్రపన్న శ్శాస్త్రీయ పతి కైంకర్య పద్ధతిం ",ఎన్కిర పడియే వాళ్కక్క ప్పట్ట వధూవుక్కు మంగల్య సూత్రాది రక్షణత్తిలే స్వయం పురుషార్థమెన్కిర బుద్ధియుమ్, అతిక్రమత్తిల్ స్వవైధవ్యాద్యనర్థ శంకైయుమ్, రక్షణత్తిల్ తాత్కాలిక స్వాలఙ్కారబుద్ధియుమ్, పతియినుడైయ ఉకప్పే స్వపురుషార్థమెన్కిర బుద్ధియుమ్ , ప్రత్యుపకార బుద్ధి యన్ఱిక్కే

సా - ప్ర— నడత్తువుమ్ప్రాప్తమిత్యన్వయః. కర్తుం యోగ్యమిత్యర్థః. ఏవం క్రియమాణే కైంకర్యే ప్రయోజనాంతరార్థత్వ బుద్ధిం, ఆజ్ఞాత్వ బుద్ధించ విహాయ స్వరూపానురూపత్వ బుద్ధ్యా కర్తవ్యత్వమాహ. ఇవ్వృత్తియైయిత్యాదినా. వాళ్కక్కప్పట్టవధూవిన్, అగ్నిసాక్షికంగృహీతపాణేర్వధ్వాః. భార్యాత్వేనస్వీకృతాయావధ్వాః-నినైత్తిరుక్కవుమ్, అనుసంధాయస్థాతుంప్రాప్తమిత్యన్వయః. భగవత్కైంకర్యస్యోక్తం

సా-వి — శ్రీపాదుకావిషయే - భగవతి ఉపకారంకరోమీతిబుద్ధింవిహాయ స్వరూపప్రాప్తమితి బుద్ధ్యా కర్తవ్యమిత్యాహ - ఇవ్వృత్తియైఇతి. వాళ్కక్కప్పట్ట, అగ్నిసాక్షికమ్ వివాహితాయాః.

సా - సం — ఇవ్వృత్తియై, ఉక్తవిధా ఉత్తర కృత్యరూపా వృత్తిః. వాళ్కక్కప్పట్టనితి-స్వోచిత సర్వ మంగళాయ స్వస్వరూప నిర్వాహక మిత్యేవోక్తం విధా వృత్తయః కార్యాః. నఖ్యాత్యాద్యర్థతయేతిభావః.

మూ—ఇప్పడి భగవదుపక్రమమాయ్ భాగవత పర్యన్తమాక వరుకిఱ కైఙ్కర్యాఖ్య పురుషార్థసిద్ధిక్కు ప్రధానకారణమ్ ‘‘ పాపిష్ఠః క్షత్రబన్ధుశ్చ పుణ్డరీకశ్చపుణ్యకృత్ । ఆచార్యవత్తయాముక్తౌ తస్మాదాచార్యవాన్భవేత్,, ఎన్ఱుమ్, ‘‘ఎమ్మైశరవిణ్ణోర్

సా- దీ— శబ్దత్తాల్ కణ్ణాభరణాదిగ్రహణమ్. ఇక్కైఙ్కర్యసిద్ధిక్కెల్లామ్ ప్రధానకారణమ్ సదాచార్య సంబంధమెన్ఱు నినైత్తిరుక్కవుమ్ వేణు మెన్ఱు సప్రమాణమాక వుపపాదిక్కిఱార్ - ఇప్పడిభగవదిత్యాదియాల్- ఎమ్మైశరిత్యాది - ఎమ్మైశర్ , లీలావిభూతిక్కుమ్ నిత్యవిభూతిక్కుమ్ ఉపకారకస్స్వామియాన భగవా

సా-స్వా—స్వరూపప్రాప్తమెన్ఱబుద్ధియుమిరుక్కిఱాప్పోలే ప్రపన్ననుక్కుమిన్తవృత్తియిలేయిన్తబుద్ధి పణ్ణ వేణు మెన్ఱపడి. మాత్రశబ్దత్తాలే భర్త్రాది కార్యాన్తరత్తిల్ మంగళ్య సూత్రాద రక్షణ మాత్ర బుద్ధియిల్లై- కింతు సాధనత్వ బుద్ధియుమ్ కలశి యిరుక్కు- మెన్ఱపడి - ఇప్పడి పూర్వోక్త శేషవృత్తియిల్ పరోపకారబుద్ధియిల్లామల్ స్వతః ప్రాప్త మెన్ఱుబుద్ధి పణ్ణ వేణు మాకిల్ ఇశ్శేష వృత్తి కామ్యమాన వాచార్య భాగవత కైంకర్యఙ్గళిలుమ్ ప్రత్యుపకార బుద్ధి కూడా తెన్ఱు సిద్ధిక్కై యాలే ఆచార్య భగవద్విషయఙ్గళిలే ప్రత్యుపకార మ్పణ్ణామైయాలే కృతఘ్నతై ప్రసక్తైయాయ్ సర్వ కర్మానర్హరాకై వారాతో? ఎన్న ప్రత్యుపకార మ్పణ్ణు మ్పడి సంభావనై యుణ్డాన విషయఙ్గళిలే కృతఘ్నతై వారామైక్కాక ప్రత్యుపకార మ్పణ్ణుకై యావశ్యక మానాలు మాచార్య భగవద్విష యత్తిల్ ప్రత్యుప కారమ్ సమ్భావిత మల్లామైయాలే అన్తరెణ్డు విషయత్తిలుమ్ కైంకర్య రూప పురుషార్థ దశైయిలుముపకార స్మరణమే పణ్ణ ప్రాప్త మెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడి యెన్ఱుమ్ ఇవైయెల్లాత్తుక్కు మెన్ఱుమ్ వాక్యద్వయత్తాలే - ఆచార్యవిషయత్తిల్ కృతజ్ఞతై ప్రాప్తమ్ యానాలు ముత్తర కైంకర్య దశై ముక్తిదశై పోలే ఫలరూపై యాకైయాలే కైంకర్యరూప పురుషార్థమ్ ‘‘ ఏషహ్యే వానందయాతీ ,, త్యాదికళ్ పడియే కేవల భగవదాయత్త మాకై యాలే పురుషార్థ దశైయిలే ఆచార్య విషయత్తిల్ కృతజ్ఞతై ప్రాప్తైయో ? ‘‘ ఆచార్య వత్తయా ముక్తౌ,, ఇత్యాదినా ఆచార్య సంబంధముమ్ పురుషార్థ కారణ మాకైయాల్ అవ్విషయత్తిలు ముపకార స్మృతి పణ్ణ వేణు మెన్నిల్ కారణత్వమాత్రం స్వాత్మాదృష్టాది సాధారణమాకైయాలె యుపకార స్మృతిక్కు నిమిత్తమాక మాట్టుమో ? స్వాత్మాదృష్టాదికళ్ ప్రధాన కారణమా యిరుక్కిఱా ప్పోలె యన్ఱికేయాచార్యసంబంధమ్ ప్రధాన కారణ మాకైయాలె అవ్విషయత్తిల్ కృతజ్ఞతై వేణుమెన్నిల్ ఇప్పడి ప్పట్ట ప్రధాన కారణత్వం విశ్వసనీయ మాకుమ్పడి సమీచీన ప్రమాణ సంప్రదాయ ముణ్డో ? ఆచార్య సంబంధమ్ ప్రధానకారణమాకిల్ ‘‘ తమేవ శరణంప్రాప్త స్తత్కైంకర్య చికీర్షయా ,, ఎన్ఱీశ్వరనే యుపాయ మెన్ఱు శొల్లుకిర తువుమ్ విరోధియాతో ? ఇత్యాద్యవాన్తర శంకైకళై పరిహరిక్కిఱార్ - భగవదుపక్రమ మాయిత్యాదినా - ‘‘ ఆచార్యవత్తయా ముక్తౌ ,, ఎన్ఱు కారణాంతర మిరుక్క చ్చెయ్తేయుమ్ విశేషోక్తియాలె ప్రధానకారణత్వం సిద్ధమెన్ఱపడి - ఎమ్మైశరిత్యాది - ఎమ్మైశర్, అస్మత్స్వామీ - అస్మదు పలక్షితోభయ విభూతినాథనెన్ఱపడి

సా- ప్ర— విశేషణ విశిష్టతయా స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన ఫలత్వ మితిభావః. ఏవమేవ స్వాచార్యే భగవతి చకృతజ్ఞతాచ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన ఫలమిత్యాహ. ఇప్పడి భగవదుపక్రమ మిత్యాదినావాక్య ద్వయేన. ఎమ్మైశ రిత్యాది

సా-వి—ఎమ్మైశర్ విణ్ణోర్ పిరానార్ మాశుతలిల్ మలరడిక్కీழ్ వమ్మైచ్చేర్ విక్కుమ్ వణ్ణుకళ్- ఎమ్మైశర్,

మూ— పిరానార్ మాశిమలరడిక్కీழ் ఎమ్మై చ్చేర్ విక్కుమ్ వణ్డుకళే,, ఎన్నుమ్, ,,విల్లిపుత్తువైనకర్ నమ్బివిట్టుశిత్తర్ తఙ్గళ్ తేవరై వల్లపరిశు వరువిప్పరేలతుకాణ్డుమే ,,ఎన్నుమ్ శొల్లుక్కిణఙ్గపడియే

సా-దీ— నుడైయ హేయప్రతిభటమామ్ కమలపుష్పత్తు క్కొత్త తిరువడికళిన్ పరిసరత్తిలే ఙ్గళైప్రాపిక్కుమ్ భ్రమర కల్పరైన్నై. విల్లిపుత్తువై ఇత్యాది. విల్లిపుత్తూరాకిర నగరత్తిలుదిత్తు ఆత్మ గుణ పరిపూర్ణరాన శ్రీవిష్ణు చిత్తర్. పెరియాழ்వార్ తమ్ముడైయ స్వామి శ్రియఃపతియైతామ్ వల్లతొరు ప్రకారత్తాల్ నమక్కు వరువిప్పరేల్ కైంకర్యమ్పణ్ణి వాழ்మ్పడి వశీకృత రాక్కవారాకిల్ అత్తైక్కాణ్పోమ్. నమ్మాల్

సా - స్వా— విణ్ణోర్, నిత్యసూరికళుక్కు - పిరాన్, ఉపకారకర్. ఉభయ విభూతి నిర్వాహక స్వామి యినుడైయ. మాశ్, దోషమ్. ఇన, ఇల్లాత హేయప్రతి భటమాన. మలరడి, కమలకుసుమసదృశమానతిరువడి కళుడైయ. కీழ், పరిసరత్తిలే. ఎమ్మై, అడియోఙ్గళై- శేరవిక్కుమ్, ప్రాపిక్కుమ్- వణ్డుకళ్, పుష్పత్వేన రూపిత భగవచ్చరణైక రసికతయా ఆచార్యర్ భ్రమరత్వేన నిరూపిత రెన్నపడి. విల్లిపుత్తువై యిత్యాది. విల్లిపుత్తువైనకర్ నమ్బి, విల్లిపుత్తూరెన్కిర నగరత్తిలే అవతీర్ణరాన - నమ్బి, పూర్ణర్- ఆత్మగుణపూర్ణరాన విష్ణుచిత్తర్ పెరియాழ்వార్. తఙ్గళ్ తేవరై, తమ్ముడైయ దేవతైయాన శ్రియః పతియై, వల్లపరిశు, పరిశు, ప్రకారమ్. తామ్ వల్లతొరు ప్రకారత్తాలే. అరివిప్ప రేల్, నామ్ కైంకర్యమ్పణ్ణుమ్పడి వశీకృతరాక్కువరాకిల్. అత్తై కాణ్పోమ్, అవర్ కృపైయన్నిక్కే పురుషార్థసాధనమాక నమక్కు కర్తవ్య

సా - ప్ర— అస్మత్స్వామినో నిత్యసూరీణాం నిత్యానుభవ ప్రదానేనోప కారకస్య కృష్ణస్యాశ్రిత పరిత్యాగ రూపదోష రహిత చరణార విందాధస్తాదస్మత్ప్రాపకా ఆచార్యా భగవత్పాదయోరత్యంతభోగ్యత్వేన పుష్పతయా రూపణాత్తదేకనిష్ఠా ఆచార్యాభృంగత్వేన నిరూప్యంతే. విల్లిపుత్తువై ఇత్యాది. శ్రీవిల్లిపుత్తూరిత్యాఖ్యాతే నగరే స్థితో విష్ణుచిత్తస్స్వనాథం భగవంతం. మదీజన మాట్ట నీవారాయ్, స్వనాథం త్వమాగచ్ఛ - నేశ మిల్లాతారకత్తిరున్తు నీవిళై యాడాతే పోత రాయే, త్వయి స్నేహరహితానాం గృహే త్వమవస్థాయ త్వంలీలా పరవశత్వం విహాయాగచ్ఛేత్యా ద్యుక్త ప్రకారేణ నాథయతి

సా-వి— అస్మత్స్వామినః ఆచార్యాః. విణ్ణోర్ పిరానార్, నిత్య సూరీణాం పరమోదారస్య ఉపకారకస్య భగవతః. మాశుతలిల్, మాలిన్య రహితయోః- మలరడి, పుష్పసదృశ శ్రీపాదయోః - కీழ், అధస్తాత్. సమీప ఇత్యర్థః. శేర్విక్కుమ్, ప్రాపయంతః. వణ్డుకళ్, భ్రమర కల్పా రసికా ఇత్యర్థః - విల్లిపుత్తువైనకర్ నమ్బివిట్టుశిత్తన్ తఙ్గళ్ తేవరై వల్లపరిశ రుళిప్పరేలతు కాణ్డుమే. విల్లిపుత్తువైనకర్ నమ్బి, విల్లిపుత్తూర్ నగరేస్థితాః - విట్టుచిత్తర్, విష్ణుచిత్తాః. భట్టనాథాః - తఙ్గళ్ తేవరై, స్వందేవం - వల్లపరిశు, ఆశ్రయితుం సమర్థ నసాధనేన- అరుళిప్పరేల్, దయాళుం కుర్వంతిచేద్భగవంతమారాధయితుంవశీకుర్వంతి

సా-సం— ఎమ్మైశనిత్, అస్మత్స్వామినో నిత్యసూరినిర్వాహకస్య నిర్మలసుకుమారభోగ్యతమచరణాంబుజాధస్తాన్మాం ప్రాపయంత షట్పదా ఇవస్థితా గురవ ఇత్యర్థః. విల్లిపుత్తూరితి ప్రసిద్ధ నగర నిర్వాహకా విష్ణుచిత్తాస్స్వస్వామినం. వల్లపరిశు, స్వవిజ్ఞాత ప్రకారేణానన్యార్హత్వాదినా. అరివిప్పరేల్, మాంనివేదయన్తి చేత్. అతు కాణ్డుమే, తంప్రకారం జానీమః. వల్లపరిశు అతువితి సామాన్యోక్తి ర్లజ్జాకృతా.

మూ — సదాచార్య సమ్బన్ధమే ఎన్ఱు విశ్వసిత్తు అభిషేకమ్ పణ్ణప్పుకుకిఱ రాజకుమారనుక్కు రాత్రి యిల్ విళక్కేత్తి వైక్కుమాప్పోలే తనక్కవర్కళ్ పణ్ణిన వెళిచ్చిరప్పైయుమ్ అతడియాక త్తనక్కువన్త కైంకర్యజ్ఞళైయుమ్ అనుసన్ధిత్తు అవర్కళ్ పక్కలిలే కృతజ్ఞనాయిరుక్కవుమ్, ఇవైయెల్లా త్తుక్కుమ్ సాధారణమాన

సా - దీ — శెయ్యులావ తొన్ఱుమిల్లై ఎన్నై. అవర్కళ్ కొడుత్త జ్ఞాన కైంకర్యజ్ఞళై యనుసన్ధిక్కవేణు మెన్కిరార్ - అభిషేకమ్పణ్ణవిత్యాది. అభిషేక్ష్యమాణనాన వెన్నై - రాత్రియ లెన్ఱత్తాల్ దార్ష్టాన్తికత్తిల్ సంసార కాళరాత్రి సూచితమ్. వెళిచ్చిరప్పు, జ్ఞానోపదేశమ్. శ్రియఃపతివిషయత్తిలుమ్ కృతజ్ఞనాయిరుక్కవేణు మెన్ఱు మత్తై కాట్టుకిరార్ - ఇవైయెల్లామిత్యాదియాల్-ఉపాయావస్థై యిలు

సా - స్వా — మొన్ఱుమిల్లై యెన్ఱపడి. సదాచార్యేతి. సదాచార్య సమ్బన్ధమ్ ప్రధానకారణ మెన్ఱువిశ్వసిత్తెన్నన్వయమ్- తనక్కితి, ఆచార్యనుడైయ ప్రధాన కారణత్వం శైఙ్కర్యోప యుక్తతత్వ జ్ఞాన ద్వారకమాకైయాలే «తమేవశరణమ్ప్రాప్య» ఇత్యాది సాక్షాత్కారణత్వ బోధకప్రమాణత్తుక్కుమ్ విరోధమిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు - ఆచార్య సమ్బన్ధాధీన తత్వ జ్ఞానమ్ సంసారకాలీన మాకైయాలే ముక్తిదశా భావికైంకర్య సాధనత్వ మెజ్ఞనే యెన్న దృష్టాన్తత్తినాలే సమర్థిక్కిరార్. అభిషేకేతి. శ్వోభిషేక్ష్యమాణరాజ కుమారనుక్కు పూర్వ రాత్రియిలే రాజ పరిజనజ్ఞళ్ విళక్కేత్తి వైక్కిఱ వుపచారత్తాలే శ్వః కరిష్యమాణాభిషేకత్తిల్ నిస్సందేహతైయుమ్, తన్మూల హర్షముమ్, త్వరైయుమ్, తదను గుణ ప్రవృత్తియు మిరుక్కిరాప్పోలే ఇజ్ఞుమ్ ముక్త్యైశ్వర్యదివ పూర్వ రాత్రియాన సంసారత్తిల్ భగవదన్తరంగాచార్యదత్త తత్వజ్ఞానము ముపాయానుష్ఠాన ముఖత్తాలే నిస్సందేహతా హర్షత్వ రావర్ధక తయాచ ముక్త్యుపకారక మెన్ఱపడి. వెళిచ్చిరప్పు, తత్వజ్ఞానమ్. ఇప్పడి యాచార్య విషయత్తిల్ కృతజ్ఞతై ప్రాప్తమానాలుమ్ సర్వకార్య సాధారణ కారణమాన ఈశ్వర విషయత్తిల్ కైంకర్య దశాయాం కృతజ్ఞతై వేణుమో ? సాధారణ మాయిరున్తాలు మీశ్వరన్ సర్వ కారణాధిష్ఠాతావాకైయా లాచార్య సంబన్ధమ్ ముతలాన వుపాయపరమ్పరైక్కుమ్ ప్రధాన కారణమాకైయాల్ కృతజ్ఞతై ప్రాప్తమెన్నిల్ ఆనాలుమ్ చేతన నిడత్తిల్ వ్యాజవిశేషత్తై యపేక్షిత్తు సర్వత్తైయు మీశ్వరన్ శెయ్కైయాలే కృతజ్ఞతైక్కు ప్రాప్తి యుణ్డో ? ఎన్కిర శఙ్కైయిల్ «త్రాణే స్వామిత్వ మౌచిత్యం న్యాసాద్యా స్సహకారిణః । ప్రధాన హేతు స్స్వాతంత్ర్య విశిష్టా కరుణా విభో» రిత్యాది ప్రకారేణ ఈశ్వర నుడైయ సహజ కారుణ్యత్తుక్కు ప్రధాన కారణత్వత్తైయుముపపాదిక్కిరార్. ఇవైయెల్లా త్తుక్కుమిత్యాదినా. ఇవైయెల్లా త్తుక్కుమ్, ఆచార్య సంబన్ధ

సా. ప్ర — చేత్తత్ప్రశ్నామః. వెళిచ్చిరప్పైయుమ్, జ్ఞాన వికాసంచ,

సా - వి — చేత్. అతుకాణ్కైమె, తత్ప్రశ్నామణి- పురుషార్థసిద్ధిక్కు ప్రధానకారణమాచార్యసంబంధ మెన్ఱు విశ్వసిత్తిత్యన్వయః - అభిషేకమ్ పణ్ణ, అభిషేకం కర్తుం. పుకుకిర, సిస్మాసనే ప్రవేశితస్య - రాత్రియిల్, రాత్ర్యాం. విళక్కేత్తి వైక్కుమాప్పోలే, ప్రక్షిప్త కరదీపికా సహస్రవత్. రాత్రి యిలిత్యనేన సంసారస్య జ్ఞాన ప్రతిబంధకత్వ మాచార్యోప దేశ స్యోత్తేజకత్వం సూచితం. ఇవర్పణ్ణిన, ఆచార్యైః కృతా. వెళిచ్చిరప్పు, జ్ఞాన సమృద్ధిః. ఇరుళకత్తు మెరికతిరోన్మండలత్తూడే త్తి వైత్తేణి వాజ్ఞి

సా- సం — ప్రధాన కారణ మిత్యస్య సహజకారుణ్య మెన్ఱు తెళిన్దిత్యనేనాన్వయః. భగవదనుభవస్యాత్మా

మూ—ప్రధానకారణము మాయ్‌ముక్తదశైయిల్ ఆత్మానుబంధియాన భగవదనుభవత్తైప్పత్త అపర్యనుయోజ్య స్వాతంత్ర్య మడియాక శంకితమామ్ విచ్ఛేదత్తుక్కు ప్పరిహార మాయిరుప్పతు ‘‘ఇరుళకత్తు మెరికతిరోన్ మణ్డలత్తూడేత్తి వైత్తేణి వాఙ్గి,, ఎన్నుమ్ ‘‘పోయినాల్ పిన్నై యిత్తిశైక్కెన్నుమ్ పిణైక్కొడుక్కిలు మ్

సా- దీ —ముపేయా వస్థైయిలుముపజీవ్యమ్సహజకారుణ్యమెన్కిఱార్-ముక్తదశైయిలిత్యాది-ఆత్మానుబన్ధి, యావత్స్వరూప భావి ఎన్నైక్క- అపర్యనుయోజ్యమ్, ఇతేనిప్పడి చ్చెయ్‌త తెన్ఱు కేళ్కక్క-వొణ్ణాద యోగ్యమల్లాతతు - పరిహార మాయిరుప్పతు సహజ కారుణ్య మెన్ఱు తెళిక్కైయెన్నన్వయమ్ - అపునరావృత్తియిల్ భగవత్సహజ కారుణ్యమే కారణ మెన్ఱు మతిల్ ప్రమాణఙ్గళ్ ఇరుళకత్తు మిత్యాది - అంధకారత్తై పోక్కుమవనామ్- ఎరిక్కై, విక్షేపిక్కై - విక్షేపిక్క ప్పడుమ్ కిరణఙ్గళై యుడైయసూర్యనుడైయమండల మధ్యత్తాలేయాశ్రితరై పరమ పదత్తిలేత్తితిరుమామణి మణ్డపత్తిలే స్థిరమాక వైత్తు పునరావృత్తి హేతుకళాన స్వేచ్ఛాదికళైయుమ్ నివృత్తిప్పిత్తెన్నైక్క - యద్వా, తన్నుడైయడపాయ భావత్తైవిట్టు ఉపేయనా మెన్ఱ పడి- పోయినాలిత్యాది-వాయినాల్ నమో నారణా వెన్నుమత్తక త్తిడైక్కైక్కై కూప్పిప్పోయినాల్,పరమపదత్తేఱిప్పోనపిన్పుఆశ్రితరై-ఎన్నుమ్,ఒరుకాలత్తిలుమ్-ఇత్తిశైక్క,ఇల్లీలావిభూతియిన్ దిక్కుక్కు - పిణైక్కొడుక్కిలుమ్,

సా -స్వా—మ్ముతలానముక్తిపర్యంత సర్వత్తుక్కు మెన్నపడి-వ్యాజవిశేషమ్ప్రతిబంధకదురితనివర్తనమాత్రోపయుక్త మాకైయాలె ఇష్ట ప్రాప్తిక్కు సహజ కారుణ్యమే ప్రధాన కారణ మెన్ఱు కరుత్తు. ఇని యనిష్టనివృత్తి విశేషత్తిలు మితు ప్రధాన కారణ మెన్ఱరుళి చ్చెయ్‌కిఱార్. ముక్తిదశైయిలితి. ఆత్మాను బంధియాన,యావదాత్మభావియాన - ఇరుళ కత్తు మిత్యా ది - ఇరుళ్ , అంధ కారత్తై. అకత్తుమ్, పోక్కు మవనామ్.ఎరి, ఎరిక్క ప్పడుమ్. విక్షేపిక్క ప్పడుమ్. కతిరోన్,కిరణత్తై యుడైయ సూర్యనుడైయ - మండల తూడు, మండల మధ్యత్తాలె - ఏత్తి, పరమ పదత్తిలె యేత్తి - వైత్తు , తిరుమా మణి మణ్డప త్తిలే స్థిరమాక వైత్తు - ఏణివాఙ్గి, ఏణి, పునశ్చ ఎరఙ్గు కైక్కు సాధన మాన స్వ సంకల్ప మాకిర ఏణియై మాత్తివైక్క. పోయినాలిత్యాది. పోయినాల్, పరమ పదత్తుక్కు పోనాల్. పరమ పదత్తై ప్రాప్తనానాలెన్నపడి.పిన్నై, పునశ్చ. ఇత్తిశైక్కు, ఇన్త సంసార రూప ప్రాకృత దేశత్తుక్కు - ఇతుక్కు పోక వొట్టా రెన్కిఱతోడే యన్వయమ్. ఎన్నుమ్, ఒరుకాలత్తిలుమ్. పిణైక్కొడుక్కిలుమ్, అడియే నోరు క్కాల్ ప్రకృతిమండలత్తిలే

సా - ప్ర — ఇరుళకత్తుమిత్యాది. అన్ధకారనిరాసకవికస్వరాంశుమణ్డలేనపరమపదన్నీత్వా పునరావృత్తిహేతు కమణ్చవినివర్త్య. పోయినాలిత్యాద.నిత్యవిభూతిం గతా శ్చేత్తదనంతరం లీలా విభూతిం కదాప

సా - వి — ఇరుళకత్తుమ్,అంధకారనివర్తనేన.ఎరి,ప్రకాశమానేన. కతిరోన్ మండలత్తూడు, సూర్యమండలేన. ఏత్తి, ఆరోప్య. వైత్తు, పరమపదేస్థాపయిత్వా. ఏణివాఙ్గి, నిశ్శ్రేణికాంనివర్త్య పునరావర్తనసంకల్పంపరిహృత్యేత్యర్థః.పోయినాల్ పిన్నై యిత్తిశైక్కుమ్ పిణై కొడుక్కిలుమ్పోకవొట్టార్. పోయినాల్పిన్నై,పరమపదగమనానంతరమ్.ఇత్తిశైక్కు,ఏతద్దశాయాఃలీలావిభూతేః. పిణై కొడుక్కిలుమ్,

సా-సం—నుబంధిత్వంయావదాత్మభావిత్వం.ఇరుళితి.తమోనివర్తకచణ్డకిరణమణ్డలద్వారేణప్రవేశ్యారోపణార్థమవ స్థాపితనిశ్శ్రేణి కామపనీయ. పోయినాల్, పరమ ప్రాప్యం దేశంగతే. పిన్నై ఎత్తిశైక్కు, పునః కాందిశం యాతు మీహతే. నకామపిదిశమితిభావః. పిణైఇతి, ప్రతిభూప్రదానేపిపునరాగమనం నిరుంధ

మూ — పోకవొట్టార్,, ఎన్రుమ్ ,,వణ్పుకழ் నారణన్ తిణ్కழల్,, ఎన్రుమ్,,శన్మశన్మాంతరమ్ కాత్తడియార్కళై క్కొణ్డుపోయ్, తన్ మై పెఱుత్తి తన్ తాళిణైక్కீழ్ కొళ్ళు మప్పన్,, ఎన్రుమ్,,తన్తాళిణైక్కீழ్ శేర్త్తవన్

సా - దీ— లీలావిభూతియిల్ సంసరిత్తు శీఘ్రమాక త్తిరుమ్బి వరుకిఱేన్రాలుమ్ వరైప్పిలైక్కొణ్డు త్తాలుమ్ సర్వథా ఎన్నపడి పోక వొట్టార్ సైయెనాక - వణ్పుకழిత్యాది - విలక్షణమాన కీర్త్యాదికళై యుడైత్తాయ నారాయణనుడైయ దృఢమాన ముక్తరై పునస్సంసరిక్క వొట్టాత తిరువడి యెనాక - శన్మ శన్మాన్తర మిత్యాది - తన్నడియార్కళై జన్మజన్మాంతరమ్ పుకామల్ కాత్తు అర్చిరాది మార్గత్తాల్ పరమపదత్తేఱ క్కొణ్డు పోయ్ స్వస్వరూపావిర్భావత్తై ఉణ్డాక్కి తన్ తాళిణైక్కீழ్ శ్రీపాద రేఖైపోలే పిరియాతపడి పాదోపధానమాక స్వీకరిక్కుమ్ నిరుపాధిక పితావెన్రుమ్ - తన్తాళిణైక్కீழిత్యాది - తన్ శ్రీపాద పరి

సా-స్వా— పోయ్ పునశ్చ సాంసారికభోగత్తై అనుభవిత్తు తిరుమ్బి వరుకిఱేన్, పెరియపిరాట్టియార్ పిన్నైయెన్ఱు ప్రతిభూవై క్కొణ్డుత్తాలుమ్ పోకవొట్టార్ - పునరావృత్తిపణ్ణుకిఱ తిల్లై ఎన్నపడి. వణ్పుకழిత్యాది. వణ్, విలక్షణమాన. పుకழ், కీర్త్యాది కల్యాణ గుణఙ్గళై యుడైయ నారాయణనుడైయ. కழల్, తిరువడి కళై ఎతిణ్, దృఢమాన. ముక్తరై పునస్సంసరిక్క వొట్టాతపడి స్థైర్యత్తై యుడైయ. కழల్, తిరువడి కళై ఎనాక. శన్మ శన్మాన్తర మిత్యాది. తన్నడియార్కళై శన్మ శన్మాన్తరమ్ వారాతపడి కాత్తు, పరమపదత్తిలేఱ క్కొణ్డు పోయ్. తన్మై, తన్నుడైయ స్వభావత్తై. స్వస్వరూపావిర్భావత్తై. పెఱుత్తి, ఉణ్డాక్కి. తన్ తాళిణైక్కீழ், స్వ పదద్వం ద్వాధస్తాత్. స్వపదరేఖైపోలే పిరియాతపడి పాదోపధానమాక. కొళ్ళుమ్, స్వీకరిక్కుమ్. అప్పన్, నిరుపాధిక పితావెనాక. తన్ తాళిణైయిత్యాది- తన్ తాళిణైక్కீழ், స్వచరణద్వంద్వ

సా-ప్ర— ప్రతిభూకరణేపి గంతుం నాను మన్యతే. వణ్ పుకழిత్యాది. శ్లాఘనీయ గుణస్య నారాయణస్య స్వాశ్రితాపరిత్యాగి పాదారవిందమ్. శన్మశన్మాంతర మిత్యాది. ప్రపన్నానాం స్వదాసానాం జన్మపరమ్పరాం వినివర్త్య పరమపదే నీత్వా స్వసామ్యమాపాద్యస్వ పాదపరిచర్యాదానే నోపకారకః. తన్తాళిత్యాది.

సా - వి — గత్వా పునరాగచ్ఛామీతి ప్రతిభూ ప్రదానేపి. పోకవొట్టార్, గంతుం నానుమన్యతే. వణ్పుకழ் నారణన్ తిణ్కழల్. వణ్పుకழ், శ్రేష్ఠ గుణస్య. నారణన్, నారాయణస్య. తిణ్కழల్, ఆశ్రితాపరిత్యాగి చరణారవిందే. శన్మశన్మాంతరమ్ కాత్తడియార్కళై క్కొణ్డుపోయ్ తన్ మై పెఱుత్తి తన్ తాళిణైక్కீழ் కొళ్ళుమప్పన్, అడియార్కళై, దాసాన్. శన్మశన్మాంతరమ్ కాత్తు, జన్మపరంపరాంనివర్త్య. కొణ్డుపోయ్, పరమపదం ప్రాపయ్య. తన్ మై పెఱుత్తి, స్వసామ్య మాపాద్య. తాళిణైక్కீழ், స్వపాదారవింద ద్వంద్వస్యాధస్తాత్. కొళ్ళు మప్పన్, పాదరేఖావదవిశ్లిష్టం స్వీకర్తాపి తా. తాళిణైక్కீழ் శేర్త్తి, శ్రీపాదపరిసరే - శేర్త్తి, ప్రాపయ్య. అవైయెయ్యుమ్, తాభ్యాం యువైశెయ్యుమ్ శేమమ్. తాళిణైక్కீழ், శ్రీపాదపరిసరే - శేర్త్తి, ప్రాపయ్య. అవై శెయ్యుమ్, తాభ్యాం క్రియమాణం. శేమమ్, క్షేమమ్. అపునరావృత్తి విశిష్ట కైంకర్య రూప మహా పురుషార్థ ప్రదానం.

సా- సం— త్యేవేత్యర్థః. వణ్, నిరవద్యకల్యాణగుణవతో నారాయణస్య స్వేతర విషయవిరక్తికరతయా ఽతిదృఢావిత్యర్థః. ప్రతిజన్మ న్యపి సంరక్ష్యక్వచిజ్జన్మని లబ్ధదాస్యాను పనీయ తేషాం స్వసామ్యమపి ప్రదాయ పునర్విశ్లేషభయేన స్వచరణాధస్తాద్వినిక్షిపన్తం శేషిణం. తన్తాళిణైక్కீழ், స్వచరణ కమలం ప్రాపయ్యా

మూ— శెయ్యుమ్ శేమత్తై ,, ఎన్నుమ్ శొల్లు కిర పడియాలే అపునరా వృత్తియిలుమ్ మున్ను సంసరిప్పి క్కై యిరుప్పిలే సత్యసంకల్పనాయ్ శేషియాన శ్రియఃపతియినుడైయ ''పణ్డైనాళాలె నిన్ తిరువరుళుమ్ పజ్కయత్తాళ్ తిరువరుళుఙ్కొణ్డు నిన్ కోయిల్ శీయ్త్తు,, ఎన్ను శొల్లప్పట్ట సహజకారుణ్యమెన్ను తెళిన్ను అవ్విషయత్తిలుమ్ కృతజ్ఞనాయిరుక్కవుమ్ ప్రాప్తమ్.

సా-దీ— సరత్తిలే శేర్త్తు అవన్ పణిఙుమ్ రక్షైక్కళై అపునరా వృత్త్యాదికళై ఎన్న పడి-శొల్లుకిర పడియాల్, శొల్లుకిర ప్రక్రియైయాలెన్నై - మున్ను కర్మ పరతంత్రనై సంసరిప్పిక్కైయిల్ సత్యసంకల్పనా యిరున్నాప్పోలే యిప్పోతు మివనుడైయ ''సర్గేఽపినోప జాయంతె ప్రళయేనవ్యథంతిచ ,, ఎన్న పునరా వృత్తియి లుమ్ సత్య సంకల్పనా మెన్నపడి-పణ్డైనాళిత్యాది- పణ్డైనాళాలే, పూర్వకాలత్తిలే ఉద్ధానసహజమాన వెన్నై-నిన్కోయిల్ శీయ్త్తు, తిరువలకు పరిమారి - సహజ కారుణ్యమే అపునరావృత్తి సంకల్పత్తుక్కుమ్ హేతువెన్నుకరుత్తు

సా-స్వా— పరిసరత్తిలే- శేర్త్తు,ప్రాపిత్తు.అవన్ శెయ్యుమ్,అవన్ పణ్ణుమ్- శేమత్తై, క్షేమత్తై-పరిపాల నత్తై- అపునరావృత్త్యాది రూపరక్షణత్తై మెన్నపడి - శొల్లుకిర పడియాలే, శొల్లుకిర ప్రక్రియైయాలే-మున్నిత్తి - మున్ను, కర్మ పర తంత్ర నాయ్కొణ్డు సంసరిక్కైయిల్ సత్య సంకల్ప నానాప్పోలే ఇప్పోతు సహజ కారుణ్యపరతంత్రనాయ్ క్కొణ్డు అపునరా వృత్తియిలుమ్ సత్య సంకల్ప నెన్నపడి.పణ్డైనాళితి- పణ్డైనాళాలే. పూర్వకాలత్తిలే యుద్ధాస, సహజై యాన వెన్నపడి - నిన్తిరువరుళుమ్, దేవరీరుడై య శ్రీమత్కృపైయుమ్- పజ్కయత్తాళ్ తిరువరుళుమ్, పంకజ వాసినియాన పెరియ పిరాట్టియి నుడైయ కృపై యుమ్- కొణ్డు, అవలంబ్య- నిన్కోయిల్, త్వత్సన్నిధి దివ్యవిమానాదికళిలే-శీయ్త్తు,తిరు వలకుశీయ్త్తు - తిరు వలకు శేర్క్కై ముతలాన కైంకర్యఙ్గళై పణ్ణి యెన్నపడి. అపునరావృత్తి సంకల్పత్తుక్కుమ్ సహజ

సా-ప్ర— స్వపాదాధస్తాన్నిత్వా పునరావృత్త్యాభావపూర్వకం స్వపాదపరిచర్యాదానరూపం తేన క్రియమాణం క్షేమమ్. పణ్డైనాళాలే ఇత్యాది. అనాదికాలే అవసర ప్రతీక్షు భగవత్కృపాం '' నకశ్చిన్నా పరాధ్యతీ ,, త్యాద్యుక్తిం హేతుభూత లక్ష్మీ కృపాంచ లబ్ధ్వాత్వదా వాసస్థలేష్వంత రఙ్గ కైంకర్యం కృత్వా.

సా-వి— శొల్లుకిఱపడియాల్, ఉక్తప్రక్రియయా.మున్నుసంసరిప్పిక్కైయిల్,సంసారప్రవర్తనఇవ.సత్యసంకల్ప స్య పురా సంసార ప్రవర్తనే యథాసత్య సంకల్పత్వం తథేదానీ మపునరావృత్తావపి సత్య సంకల్ప త్వ మితిభావః. పణ్డైనాళాలే, పూర్వకాలాను వృత్తాం. నిన్ తిరువరుళుమ్, త్వత్కృపాం. పజ్కయ త్తాళ్ తిరువరుళుమ్, లక్ష్మీ కృపాం . కొణ్డు, స్వీకృత్య. నిన్ కోయిల్, త్వన్మందిరే.శీయ్త్తు, సంమార్జనాది కైంకర్యం కృత్వా - సహజ కారుణ్యం అపునరావృత్తియిలుమ్ హేతురిత్యన్వయః-

సా-సం-స్వయమేవకర్త్వన్నిక్షేపమద్రక్షణంవిచింత్య.మున్నిత్తి,పూర్వమచిదవిశిష్టానాంపునఃకరణకళేబరాదిప్రదానేయథాసహజకారుణ్యమేవసాధారణప్రధానకారణంతథాఽపునరా వృత్తావపీత్యర్థః . స్వరూపానుస్వార్హ ప్రవృత్తత్వం. ఏవం విధః కారుణి కస్స్వకృపయైవ ముక్తంకథం పునరావర్తయేదితి భావః. పణ్డైనాళాతే , సృష్టికాలాత్ప్రాక్ క్షణశమతియి తయా త్వత్కృపయాకమలాలయా కృపయాచత్వన్మందిర

మూ— ఇవ్వుత్తర కృత్యత్తిల్ మనోవాక్కాయజ్గళైన్ఱు శొల్లుకిఱ కరణజ్గళ్ మూన్ఱాలుమ్ పరిహరణీయజ్గళిలుమ్ పరిగ్రాహ్యజ్గళిలుమ్ సారమిరుక్కుమ్బడి

సా- దీ —ఇవ్వుత్తర కృత్యత్తిల్ కరణత్రయత్తుక్కు మవశ్య పరిహరణీయపరిగ్రాహ్యజ్గళైస ప్రయోజనమాక క్కాట్ట వుపక్రమిక్కిఱారార్ - ఇవ్వుత్తర కృత్యత్తిలెన్ఱు - మున్ శొన్న మనస్సుక్కు పరిత్యాజ్యజ్గళిల్ ప్రధానమ్

సా-స్వా— కారుణ్యమే నిదాన మెన్ఱపడి. సహజేతి - ప్రధాన కారణముమాయ్ విచ్ఛేద త్తుక్కుమ్ పరిహార మాయిరుప్ప తొరు సహజ కారుణ్య మెన్ఱు తేళివైన్ఱన్వయమ్ - ఇప్పడి ప్రపన్న నుక్కు వ్వుత్తర కృత్యజ్గళ్ కాత్స్న్యేన కర్తవ్యతయా ప్రాప్తజ్గళెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అనుష్ఠాన శక్తియిల్లాత పోతు కృత్స్నముమ్ కర్తవ్యతయా ప్రాప్తమన్ఱే ? ఇతి శక్యమాన కైంకర్యం కర్తవ్య మెన్ఱిలప్పోతు భగవద్భాగవతకైంకర్య యోరన్యతరా నుష్ఠానశక్తౌ కదాచిద్భాగవత కైంకర్యం విహాయ భగవత్కైంకర్య మనుష్ఠేయమాక ప్రసంగియాతో ? భగవద్భాగవతాపచార తద్వర్జనయోః పరస్పర విరోధే నాన్యతర ప్రసక్తౌ భాగవతాపచార మనుమత్య భగవదపచార వర్జనముమ్ ప్రసంగియాతో ? వక్ష్యమాణ క్రమేణ కర్తవ్యేషు భాగవత కైంకర్య ముమ్, వర్జనీయేషు భాగవతాప చారముమ్, ప్రధాన మాకైయాలే భాగవత విష యత్తిల్ కైంకర్యము మపచార వర్జనము మావశ్యక మెన్ఱిలానాలుమ్ ప్రధాన మాన ఇవ్వుత్తర కృత్య మిరుక్క శ్రీభాష్యకారర్ ‘‘ద్వయమర్థానుసంధానేన సహ స దైవం వక్తా,, ఎన్ఱు ద్వయ వచన మాత్రత్తై యుత్తర కృత్యమాక చ్చొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? అతు వాచిక కైంకర్యత్తిల్ ప్రధాన మాకైయాలే ఉపలక్షణతయా శొల్లప్పట్ట తాకైయాలే విరోధ మిల్లై యెన్ఱిల్ కైంకర్యత్తిల్ వాచిక కాయికా ద్యవాంతర భేద ముణ్డో ? ద్వయవచనాదికళ్ ప్రధాన మెన్కైక్కు త్తానుపపత్తి యుణ్డో వెన్కిఱ శంకైయిల్ మనో వాక్కాయజ్గళాల్ త్రివిధేషు వర్జనీయేషు కర్తవ్యేషుచ ప్రధానాంశత్తై యుపపాదిక్క త్తిరువుళ్ళమ్బత్తి వక్ష్యమాణార్థత్తుక్కు అత్యంతశ్రద్ధేయత్వ సూచనార్థమాక ప్రతిజ్ఞై శెయ్ తరుళుకిఱార్ - ఇవ్వుత్తరకృత్యత్తిలిత్యాదినా - ప్రపన్నాధికారియినుడైయ వుత్తరకృత్యత్తిలెన్ఱపడి - ఇతి నాలే త్రైవర్గికాళుక్కు వక్ష్యమాణ విషయాస్వాదాదికళ్ వర్జనీయ మల్లావిట్టాలు మివ్వధికారిక్కు అవశ్య వర్జనీయ మెన్ఱు జ్ఞాపిత మాకైయాలే విరోధ మిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు - మనో వాక్కాయజ్గళైన్ఱు శొల్లుకిఱ ‘‘ శరీర వాఙ్మనోభిర్య త్కర్మ ప్రారభతే నరః । న్యాయ్యం వా విపరీతం వా పంచైతే తస్య హేతవ ,, ఇత్యాది రూపేణ ప్రధాన మాక చ్చొల్లప్పట్ట వెన్ఱపడి. ఇతినాలే, ఇత్రాలింద్రియాంతర కృత్యము మితిలే యన్తర్గత మెన్ఱపడి . పరిహరణీయజ్గళిలు మెన్ఱు ప్రథమం నిర్దేశిత్తతు కృత్యకరణాపేక్షయా౽కృత్యవర్జనం ప్రధాన మెన్ఱుతోత్తుకైక్కాక. సారమ్ శొల్లుకిఱో మెన్ఱు నిర్దేశియాతే సారమిరుక్కుమ్బడి

సా - ప్రి — ఏవం సామాన్యేన భగవదభిమతస్య కర్తవ్యత్వోక్తేరనభిమతస్యాకర్తవ్యత్వాత్తేషు కర్తవ్యేషు చావశ్యకాన ప్యాహ. ఇవ్వుత్తర కృత్యజ్గళిత్యాదినా .

సా - సం — సమ్మార్జనాది కైంకర్యం లబ్ధ్వా, ఇత్థ ముత్తర కృత్యన్ని రూప్యతత్రాపి సారనిష్కర్ష మాహ.ఇవ్వుత్తరకృత్యత్తి లిత్యాదినా,

మూ— శొల్లుకిరోమ్ - ‹‹విషస్య విషయాణాంచ దూరమత్యన్త మంతరమ్ । ఉపభుక్తం విషం హంతి విషయాస్స్మరణాదపి,, ఎన్ఱుమ్ ‹‹అవితి కైక్క వైవర్ కుమైక్కుమ్‌శిత్తిన్బమ్ పావియేనై పలనీకాట్టిప్పడుప్పాయో,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకైయాలే పరమ పురుషార్థ రుచి కులైయామైక్కాక మఱక్క వేణ్డుమవత్తిల్ ప్రధానమ్ విషయాస్వాదమ్. కృతఘ్నతైయారామైక్కాకనినైక్క వేణ్డుమవత్తిల్ ప్రధానమ్ఆచార్యన్ శెయ్ త

సా-దీ—కాట్టుకిరార్.విషస్యేత్యాదియాల్-విషస్యచ-విషయాణాం,శబ్దాదయః-తేషాంచ-అన్తరమ్,తారతమ్యమ్.అత్యంతందూరం, మహత్తర మితియావత్ - ఇత్తైయేకాట్టుకిరార్ ఉత్తరార్థత్తాల్.విషముపభుక్తం సత్ ఉపభోక్తార మేవహన్తి. నస్మరణ మాత్రాత్ - నాన్యఞ్చ. విషయాస్తుస్మరణమాత్రాదపి. స్మరణస్య తత్రాకర్షకత్వాల్. అవితి కైక్కవిత్యాది.అవిమనస్సెన్ఱపడి.ప్రాణసాహచర్యాదుపలక్షితం.తికైక్క,స్ఖలిక్క. ఐవర్, పంచేన్ద్రియచోరర్.కుమైక్కుమ్, బాధిక్కుమ్.అతుక్కాకభుజిక్కుమతానపలశిత్తిన్‌పమ్,బహువిధమాన శబ్దాది విషయఙ్గళై కాట్టి.పావియేనైపడుత్తువాయో వెన్కై-పరమపురుషార్థేత్యాది.స్మరిత్తాల్ పురుషార్థరుచికులైయుమ్.కులైయామైకుక.ఇనియవశ్య స్మరణీయత్తైకాట్టుకిరార్.కృతఘ్నతైఇత్యాది.

సా-స్వా—యెన్ఱు అధికనిదేశత్తాలే ఏకదేశికళుడైయ రహస్యఙ్గళిలే నిర్యుక్తికోప దేశమాత్రమ్మ్వాలన్ఱి కేట్క యుపపత్తి కళోడే శొల్లుకిఱా మెన్ఱు వ్యంజితమ్. ఇని ప్రతిజ్ఞాతార్థత్తై యుద్దేశ క్రమేణ ఉప పాదిక్కిరార్. విషస్యే త్యాదినా. విషస్య. విషయాః, కామిన్యా దయః. తేషాం చాన్తరమ్, బాధక తాయాం తారతమ్యం. అత్యంతం దూరం, అత్యంత మహత్తరం. ఏత దుపపాదయ త్యుత్తరార్థం. ఉపభుక్తమిత్యాది- ‹‹ దోషాను చింతనార్థా స్మృతిరపి దూరీకరోతి వైరాగ్య ,, మిత్యుక్త రీత్యా విషయ స్మరణం వైరాగ్యం దూరీకృత్య ‹‹ సంగాత్సం జాయతే కామః కామాత్క్రోధోభి జాయతే । క్రోధా ద్భవతిసంమోహ స్సంమోహాత్స్మృతి విభ్రమః । స్మృతిభ్రంశా ద్బుద్ధినాశోబుద్ధి నాశా త్ప్రణశ్యతి ,, ఎన్కిఱ పడియే ఆత్మనాశ పర్యంతమా మెన్ఱపడి. అవితికైక్క విత్యాది. అవి, ప్రాణన్. ప్రాణ సహచరితమానమనస్సు. తికైక్క, విలక్షణోయం విషయ ఇతివిస్మయిత్తిరుక్క. ఐవర్, పంచేంద్రియ చోరర్‌కళ్. కుమైక్క, బాధిక్క. అతుక్కాక. శిత్తిన్బమ్, స్వల్పమాన వైషయికానందత్తై - పల, బహువాక కాట్టి - పావియేనై, పాపిష్ఠనాన వేన్నై - పడుప్పాయో , పడుత్తువాయో వెన్కై - పురుషార్థేతి - విషయ స్మరణం మోక్షరుచి కులైయుమ్బడి విషయ కామనైయై యుణ్డాక్కు వతాకైయాలే స్వాధికార నాశక తయా విస్మరణీ యేషు ప్రధాన మెన్ఱపడి-కృతఘ్నతేతి-‹‹ కృతఘ్నేనాస్తినిష్కృతిః।ప్రథితం పాతకివగణంకృతఘ్నఏకోహికృత్స్నమః

సా-ప్ర—అవితి కైక్క విత్యాది.స్వతో భగవదనుభవ యోగ్యత్వేపి తద్రహితస్య మమచిత్తం నిగ్రహ విరోధి పంచేంద్రియవిషయానసారాన్బహుశఃప్రదర్శ్య కిమితివినాశయసి.రుచికులైయామైక్కాక,రుచ్యవినాశాయ-

సా - వి — శొల్లుకిఱోమ్, వక్ష్యామః - అవితి కైక్క వైవర్ కుమైకుమ్ శిత్తిన్బమ్. అవి, ఆత్మని. మనసి - తికైక్క, స్ఖలతి. విషయ ప్రవణేసతీత్యర్థః - ఐవర్, పంచేంద్రియేషు - కుమైక్కుమ్, బాధకేషు సత్సు - శిత్తిన్బమ్, స్వల్ప శబ్దాది సుఖం. కాట్టి, ప్రదర్శ్యేత్యన్వయః- మఱక్క వేణ్డుమవత్తిల్,విస్మర్తవ్య

సా-సం— అవితి, స్వస్యైవ విస్మయావహాస్వపంచేంద్రియోచ్ఛృంఖలవృత్తివిషయాన్ శబ్దాదీన్వాపినోమేదర్శ

మూ— ప్రథమకటాక్షమ్ ముతలాన ఉపకారమ్. కార్పణ్యమ్కులైయామైక్కాక చ్చొల్లాతొழியవేణ్డు మవత్తిల్ ప్రధానమ్ ఆత్మోత్కర్షణమ్– ఉపాయనిష్ఠైయెమరవామైక్కాక “సదైవమ్వక్తా,, ఎన్కిఱ పడియే శొల్ల వేణ్డుమ్ అవఱ్ఱిల్ ప్రధానమ్ద్వయమ్. ఉకన్తుపణికొళ్ళవురియనానవెమ్పెరుమాన్ తిరువుళ్ళమ్ழலామై క్కాక.

సా - దీ — ముతల్ శబ్దత్తాల్ మంత్రార్థోపదేశాది గ్రహీతమ్. వాచిక మాన త్యాజ్యోపాదేయత్తైయరుళిచ్చెయ్కిరార్. కార్పణ్య మిత్యాదియాల్. ఆత్మోత్కర్షణమ్ శొల్లిల్ కృపాజనక వృత్తియాన కార్పణ్యమ్ కులైయుమ్. అతుకులైయిల్ అహంకార మమకారఙ్గళ్ వరుమ్. అతువారామైక్కు. ఉపాయేత్యాది. ద్వయమ్ శొల్లాతపోతు ఉపాయ నిష్ఠైయె మరన్తవనామ్. ఉపాయ నిష్ఠైయె మరక్కిల్ తన్నధికారత్తుక్కేఱాన త్యాజ్యోపాదేయఙ్గళై నినైక్కైయిక్కప్పోకాతు. కరణత్రయత్తుక్కుమవశ్య పరిహరణీయఙ్గళైక్కాట్టుకిరార్. ఉకన్తు పణి ఇత్యాది. తిరువుళ్ళ మழన్దలిత్తైప్పత్తవనర్థ మిల్లైయిరే -

సా-స్వా— శేతే ,, ఎన్కిఱ కృతఘ్నతా నివారకతయా ఆచార్యోపకార స్మరణం “ గురుం ప్రకాశయేద్ధీమాన్మంత్రం యత్నేన గోపయేత్ ,, ఎన్కిఱ పడియే ముముక్షువుక్కు స్మరణీయేషు ప్రధాన మెన్నపడి. కార్పణ్యేతి- ఆత్మోత్కర్ష కథనే కృపాజనక కృపణ వృత్తిరూప కార్పణ్య నాశం వరుకైయాలే స్వాధికార నాశకతయా వదనీయేషు ఆత్మోత్కర్షణమ్ ప్రధాన మెన్నపడి. ఉపాయేతి- ద్వయ వచనాభావే కదాచిదుపాయ నిష్ఠా విస్మరణాపత్త్యా “ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానం సుభగమ పవర్గ దుపసతా ,, దెన్కిఱ పడియే ఐహిక పురుషార్థ మిழన్తు ఉపాయాంతర స్పర్శం ప్రసంగిక్కు మెన్నపడి - ఇని వాఙ్మనసయోరైక రూప్యమంతరేణ కాయ మాత్రేణ ప్రధాన తయా కర్తవ్యవర్జనీయ యోర్దుర్లభ త్వాత్కరణ త్రయత్తుక్కుమప్పరిహరణీయ పరిగ్రాహ్యఙ్గళై క్కాట్టు కిరార్ - ఉకన్తి త్యాదినా - ఉకన్తు, ప్రీతనాయ్-పణి, కైంకర్యమ్-కొళ్ళ, స్వీకర్తుమ్ - ఉరియనాన, యోగ్యనాన- ఎమ్పెరుమాన్, అస్మత్స్వామినః- తిరువుళ్ళమ్, మనస్సు- అழలామైక్కాక, శీరామైక్కాక - భాగవ తాపచారే పణ్ణుకిర కైంకర్యత్తాలే ప్రీతియు మనియామల్ భగవత్కోప రూపానర్థము ముణ్డా మెన్నపడి - సకల కైంకర్యఫలోచ్ఛేదకత్వే సత్యనర్థ జనకతయా వర్జనీయే

సా- ప్ర— ఉకన్తుపణికొళ్ళ వురియనాన. ప్రీతి పూర్వకం కైంకర్యం స్వీకర్తు ముచిత తయాస్థితస్య ఎమ్పెరుమాన్ తిరువుళ్ళ మழలామైక్కాక. భగవతస్స్వవిషయే నిగ్రహ సంకల్పానుదయాయ.

సా - వి — తయావివక్షితేషు - దోషానుచింతనార్థా స్మృతిరపి దూరీకరోతి వైరాగ్యమితి స్మృతేర త్యన్త విరోధాదితి భావః. నినైక్కవేణ్డువవత్తిల్, స్మర్తవ్యతయాపేక్షితేషు. శొల్లాతొழియ వేణ్డుమవత్తిల్, అకర్తనీయ తయాపేక్షితేషు - ఉకన్తు పణికొళ్ళ, ప్రీతి పూర్వకం కైంకర్యం స్వీకర్తుం. ఉరియనాన, ఉచితతయాస్థితస్య - ఎమ్పెరుమాన్, అస్మత్స్వామినః - తిరు వుళ్ళ మழలామై క్కాక , హృదయం యథా

సా-సం— యిత్వామాంవినాశయసికిమ్. ప్రథమకటాక్షమ్ముతలానఉపకారమిత్యం తేన మనసాపరి హరణీయ్యా పరిగ్రాహ్యావుక్తా. అథవా చాపరిహరణీయ పరిగ్రాహ్యావాహ - కార్పణ్యమి త్యాదినా - అథ నిష్కపట కాయికవృత్తే మనోవాగ్వృత్త్యైక కంఠ్యాత్. కరణత్రయేణచ పరిహరణీయ పరిగ్రాహ్యావాహ - ఉకన్తిత్యాదినా - ఉరియనాన సమర్థశేషీ. అழలా మైకుక్కు. కోపా నుత్పత్త యే -

మూ—— కరణత్రయత్తాలుమ్ “ శెయ్యాతన శెయ్యోమ్,, ఎన్నుమ్ అవఱ్ఱిల్ ప్రధానం బ్రహ్మవిదపచారమ్. పురుషార్థ సాగరమ్ వఱ్ఱుకలో వరైయిడుతల్ శెయ్యామైక్కాక కరణత్రయత్తాలుమ్ కర్తవ్యఙ్గళిల్ ప్రధానమ్ భగవత్కైంకర్యత్తిల్ ఎల్లైనిలమాయ్ శాస్త్రానుజ్ఞాతమాన ఆచార్యాదిభాగవతకైంకర్యమ్. స్వయమ్ప్రయోజనమాన ఇవ్వుత్తర కృత్యముమ్ రహస్యత్రయత్తిల్ ఫలప్రతిపాదకఙ్గళాన ప్రదేశఙ్గళిలే అనుసంధేయమ్.

సా-దీ—— ఎన్నుమవత్తిల్, ఎన్ఱు శొల్లప్పట్ట వకృత్యకరణఙ్గళెక్కై. ఆచార్యసకాశాద్వేదాన్తశాస్త్రాదిముఖేన బ్రహ్మభూత శ్రీనివాసను దైయస్వరూపస్వభావోపాయపురుషార్థ తద్విరోధికళై అఱిన్దవర్ బ్రహ్మవిత్తుక్కళ్. కరణత్రయత్తుక్కుమ్ కర్తవ్యఙ్గళిల్ ప్రధానమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. పురుషార్థ సాగరమిత్యాదియాల్. వఱ్ఱుతల్, నిశ్శేషమాక శోషిత్తల్. వరైయిడుతల్, పరిచ్ఛిన్నమాక్కై, ఇవ్వుత్తర కృత్యమ్ రహస్యత్రయత్తిలనుసన్ధిక్కుమ్ స్థలత్తై కాట్టుకిఱార్- స్వయమ్ప్రయోజన మాన విత్యాది. ఫల ప్రతిపాదక ప్రదేశఙ్గళ్ తిరుమంత్రత్తిల్ వ్యక్త చతుర్థ్యాది కళ్-

సా-స్వా—భాగవతాపచారమ్ ప్రధానమెన్నపడి- భాగవతవిషయత్తిల్ మనోవాక్కుక్కళ్ విరూపఙ్గళాయిరుక్కైయిల్ కాయమాత్రేణ భాగవతాపచార వర్జన మపచార వర్జన మన్నెన్ఱు కరుత్తు - బ్రహ్మవిదితి - సదాచార్య సకాశాత్ తత్త్వత్రయ త్తైళిన్దు నివృత్తిధర్మ నిష్ఠనాన బ్రహ్మవిత్తుక్కు శ్లెన్నపడి - ఇవ్వర్థమ్ ప్రభావరక్షాధి కారత్తిలే వ్యక్తమ్ - పురుషార్థేతి - వఱ్ఱుతల్, నిశ్శేషమాక శోషిక్కై - వరైయిడుతల్, పరిచ్ఛిన్నమాక్కై - భాగవత కైంకర్యాభావే భాగవత కైంకర్య పర్యంత భగవత్కైంకర్యస్యైవ పురుషార్థ సాగరతయా తస్య నిశ్శేష శోషస్స్యాత్ - కరణ త్రయేష్వన్యతరేణ భాగవత కైంకర్యే అపూర్ణతా రూప పరిచ్ఛిన్నతాస్స్యాత్ ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇని యివ్వుత్తర కృత్యత్తుక్కు రహస్య త్రయత్తి లనుసంధాన స్థలఙ్కాట్టుకిఱార్ . స్వయ మితి -

ఇప్పడి యివ్వధికారత్తాలే అయత్న లబ్ధమాన ఔషధత్తాలే అవిళంబితమాక వారోగ్యమ్ పెత్తవర్కళ్ పాల్వాత్తుణ్ణుమాపోలేయుకన్తు పణ్ణపుమ్ ప్రాప్తమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? లోకత్తిలే ప్రపన్నర్కళెల్లారుమిన్త కైంకర్యమ్ అకరణత్తిల్ ప్రత్యవాయ కరమాక్కై యాలే యవశ్య మ్పణ్ణ వేణుమెన్నుబుద్ధియాలే యన్నో పణ్ణుకిఱార్కళ్-ఆకైయాలే లోకానుష్ఠానవిరుద్ధమాక ఇప్పడిశొల్లకూడుమో?

సా-ప్ర—శెయ్యాతన శెయ్యోమెన్ఱు మవత్తిల్, కర్తుమయోగ్యం నకుర్మ ఇత్యుక్తేషు వర్జనీయేష్వివ్యర్థః. వఱ్ఱుతల్ వరైయిడుతల్ శెయ్యామైక్కాక, శూన్యత్వ న్యూనతయోరభావాయ. ఎల్లైనిలమాయ్, కాష్ఠాభూతం. ఏవమ్భూతస్యోత్తర కృత్యస్య రహస్యత్రయ ప్రతిపాద్యత్వం దర్శయతి స్వయం ప్రయోజన మిత్యాదినా -

సా-వి—— నిగ్రహోన్ముఖం నస్యాత్తథా- శెయ్యాతనశెయ్యోమ్, అకృత్యం నకుర్మః - వఱ్ఱుతల్, నిశ్శేషం - వరై యిడుతల్, న్యూనం. శెయ్యామైక్కాక, అకర్తుం. ఎల్లైనిలమాయ్, ఉత్తరావధిభూతం- ఇదముత్తరకృత్యం రహస్యత్రయే ఫల ప్రతిపాదక స్థలేను సంధేయ మిత్యాహ - స్వయంప్రయోజనమానేతి.

సా-సం—— వఱ్ఱుతల్, భగవత్కైంకర్యే ష్వభిరుచ్యభావః - వరైయిడుతల్, భగవత్కైంకర్య రుచిం.

మూ—విణ్ణవర్ వేణ్డివిలక్కి న్ఱిమేవుమడిమైయెల్లామ్, మణ్ణులకత్తిల్ మక్కళ్ ఉణ్డెన్నిన్ఱనర్ వణ్డువరై, కణ్ణన్ అడైక్కలమ్ కొళ్ళక్కడఙ్కళ్ కழిత్తియనమ్, పణ్ణమరున్తమిழ్ వేత

సా - దీ — దేశ విశేషత్తిల్ నిత్య ముక్తర్ పణ్ణుమడిమైకళై సదృశమ్ ప్రపన్నరిఙ్గు పణ్ణుమ్ముత్తరకృత్యఙ్గళై క్కిరార్. విణ్ణవర్ వేణ్డి ఇత్యాది. వణ్డువరైకణ్ణన్, విలక్షణమాన ద్వారకైక్కు స్వామియాన కృష్ణన్. అడైక్కలమ్ కొళ్ళ, రక్ష్యవస్తువాక వైత్తుక్కొళ్ళ. కొళ్ళుకైయాలేయన్ఱపడి. కడఙ్గళ్ కழిత్తియ, ఋణత్రయత్తై యున్తీర్న్త-నమ్పణ్ణమరున్త మిழ் వేతమఱిన్తపకవర్ కళ్, నమక్కు స్వామికళాన. పణ్ణాళ్, గాంధారమ్ , కామ రాముతలాన గాన విశేషఙ్గళ్-ఇవైయమర్న్తిరుక్కుళ్ళ , ద్రావిడ దివ్యసూక్తికళ్ -ఇవత్తై

సా-స్వా—వెన్నలోకత్తిలే సాధ్యమాక ద్రమిడ వేదాంత పరిచయరూప సామగ్రీవికలరాన ప్రపన్నర్ ప్రత్యవాయ పరిహార బుద్ధ్యా పణ్ణినాలు మర్థానుసంధాన త్తోడే సద్యః పరమాత్మ నిచిత్తరంజక తమ ద్రమిడ వేదాంత పరిచయముళ్ళ ప్రపన్నోత్తమర్ పరమపదత్తిలే నిత్య సూరికళ్ పోలేయుకన్తు పణ్ణువరెన్ఱు అరుళి చ్చెయ్ కిరార్. విణ్ణవ రిత్యాదినా. వణ్డువరై, వణ్, అழకియతాయ్. విలక్షణమాన. తువరై, ద్వారకై యిలే. ణకారస్య తకారేప రేట కారాదేశః. నిత్యవాస మ్పణ్ణా నిర్కిర. కణ్ణన్, సంకల్ప మాత్రత్తాలే విలక్షణ ద్వారకా నగర నిర్మాణమ్పణ్ణుమ్పడి అఘటిత ఘటనాశక్తియుక్త శ్రీకృష్ణనెన్ఱపడి - అడైక్కలఙ్కొళ్ళ , భర స్వీకార మ్పణ్ణి - సమర్పిత భరస్వీకార మ్పణ్ణుకైయాలే యెన్ఱపడి. కడఙ్గళ్, దేవర్షి పితృ ఋణఙ్గళై . కழిత్తియ, తీర్త్తవరాన . నమ్, నమ్ముడైయ. పణ్ణమరుమ్, పణ్, గాన భేదఙ్గళమర్న్తిరుక్కుమ్ . తమిழ் వేతమ్ , ద్రమిడ వేదాంతత్తై - అఱిన్త, సాధ్యమాక వను

సా - ప్ర — నిత్యసూరీణామివ భూమావేవ నిరతిశయ ప్రియ కైంకర్య ప్రాప్తిం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన ఫలమిత్యభిప్రేత్యాహ. విణ్ణవరిత్యాదినా. వణ్డువరై కణ్ణనడైక్కలమ్ కొళ్ళ కడఙ్కళ్ కழిత్తియ, పరమ భోగ్య ద్వారకా వాసినా కృష్ణేన రక్ష్య వస్తుతయా స్వీకృతాః. అతఏవా పాకృత ఋణత్రయాః. నమ్పణ్ణమరున్తమిழ్ వేత మఱిన్తపకవర్కళై, “ పాఠ్యే గేయేచ మధురం తంత్రీలయ సమన్విత,, మిత్యుక్త ప్రకారేణానేకరాగాన్విత తయా మధురత మద్రవిడ వేదాంత తాత్పర్యాభిజ్ఞాః. అతఏవ “ ఉత్పత్తిం ప్రళయంచైవ భూతానా మాగతిం గతిమ్। వేత్తి విద్యా మవిద్యాంచ సవాచ్యోభగవానితి ,, త్యుక్త ప్రకారేణ భగవచ్ఛబ్ద వాచ్యాః ప్రపన్నాః. విణ్ణవర్ వేణ్డి విలక్కన్ఱి మేవుమడిమై యెల్లామ్, నిత్య

సా - వి — గాథయా నుసంధత్తే. విణ్ణవరితి - వణ్, శ్రేష్ఠాయాం. తువరై, ద్వారకాయాం స్థితేన. కణ్ణన్, కృష్ణేన. అడైక్కలమ్ కొళ్ళ, రక్ష్యవస్తుతయా స్వీకృతాః. అతఏవ. కడఙ్గళ్, ఋణాని. కழిత్తియ, అపాకృత్య వర్తమానాః. నమ్, అస్మాకం. అస్మదీయా ఇతి భావః. పణ్ణామర్ తమిழ్ వేత మఱిన్త. పణ్, “ పాఠ్యే గేయేచ మధుర,, మిత్యుక్త ప్రకారేణ గానేన. అమర్, అన్వితాః. తమిழ் వేతమ్, ద్రామిడ

సా- సం— విణ్ణవరితి. వణ్డువరైయిత్యాది. భోగ్యతమతయా శ్లాఘ్య ద్వారకానాథేన కృష్ణేన రక్ష్య వస్తుతయా స్వీకరణా దృణత్రయ విముక్తా మదీయాః పాఠ్యే గేయేచాతిమధుర ద్రమిడ వేదతాత్పర్యాభిజ్ఞా నవంత ఏవ-విణ్ణవరితి, నిత్యసూరిభి రత్యాదరేణ ప్రతిహతిం వినా ప్రీత్యా స్వీక్రియమాణాని కైంకర్యాణి సర్వాణి

మూ—— మరిన్తపకవర్కళ్ ॥౨౨॥

సా-దీ——సార్థమాక వరిన్తభాగవతర్ ప్రపన్నర్కళ్-మణ్ణులకత్తి లిరున్తే.విణ్ణవరిత్యాది-నిత్యముక్తర్-అడికళ్-డి ప్రార్థిత్తు యథేచ్ఛ మాక దేశ విశేషత్తిల్ పణ్ణుమ్ కైంకర్య జ్గళై యెల్లామ్ - మకిళ్న్తు, ప్రీత్యావేనైళ- - అడైకిన్ననర్ - స్వయం ప్రయోజన త్వేన శెయ్వార్కళ్ - ॥౨౨॥

ప్రపన్న రుడైయ ఉత్తర కృత్యజ్గళిల్ స్వయం ప్రయోజనరూపత్వత్తై దృష్టాంతత్తాలే సమర్థిక్కిరార్-

సా-స్వా——సంధిక్కిర-పకవర్కళ్, వేదాంత పరిచయసిద్ధ భగవత్కల్యాణగుణాను భవజనితనిరతిశయప్రేమ శాలిక ళాన - భగవ చ్ఛబ్దసూచితసార్వజ్ఞశక్తి యుక్త ప్రపన్నోత్తమా ళెన్నపడి-నన్త మిళ్ వేతమరి న్తపకవర్కళ్, శ్రీ రంగరాజ దివ్యాజ్ఞా లబ్ధవేదాంతా చార్యపదరాన తమ్ముడైయ సిద్ధాంత బహిర్భూతాళన్నిక్క తామరుళి చ్చెయ్త ద్రమిడ వేదాంత తాత్పర్యార్థ నిష్ఠైమై యుడైయ భాగవతా ళెన్నపడి. ‹‹ ఆద్యస్యనః కులపతేః,, ఎన్ను ప్రసిద్ధ కూటస్థ సంప్రదాయ నిష్ఠర్కళై నమ్ముడైయవరెన్ను కొణ్డాడు కిర తాకవు మామ్. విణ్ణవర్, విణ్, పరమాకాశమ్. అతిలే వసిక్కిర వర్ విణ్ణవర్. నిత్య ముక్తా ళెన్నపడి. వేణ్డి, ప్రార్థిత్తు. విలక్కిన్ని, అంతరాయ మన్నిక్క నిరంతర మాక - మేవుమ్, ప్రీతి యోడు పణ్ణుమ్. అడుమైయెల్లామ్, కైంకర్య జ్గళై యెల్లామ్ - మణ్ణులకత్తిల్ , ఇన్త భూలోకత్తిలె ఇరున్తు - మకిళ్న్తు, స్వయం పురు షార్థ మాక వను భవిత్తు సంతుష్ట రామ్. అడైకిన్ననర్, అడైయా నిర్కిరార్ కళ్. వర్తమాన నిర్దేశత్తా లద్యాపి కాణానిర్కిరో మెన్నపడి ॥ ౨౨ ॥

ఇప్పడి నిత్యముక్తర్ కళైప్పోలె స్వయం పురుషార్థ మాక మకిళ్ న్దడై కిన్నన రెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? నిత్య ముక్త రభి ముఖ మాక ఏశ్వర నైయుమ్ తన్నైయుమ్ యథావత్తాక సాక్షాత్కరిక్కైయాలే నిరతి శయ ప్రేమ రూపానుభవ జనిత స్వయంపురు షార్థ కైంకర్య జ్గళైప్పణ్ణినాలు మిజ్గుళ్ళప్రపన్నర్

సా-ప్ర——సూరిభిః ప్రార్థ్య నిష్ప్రత్యూహం ప్రీతిప్రాప్తం సర్వవిధ కైంకర్యమ్. మణ్ణుల కత్తిల్ మకిళ్న్దడై కిన్ననర్, భూమావభి నన్ద్య ప్రాప్నువంతీత్యర్థః॥ ౨౨ ॥

స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాః ప్రపన్నాశ్చేతన స్వరూపజ్ఞాపన ప్రధానేపి మూలమంత్రే తచ్ఛేషితయా ప్రతిప్రన్నం

సా-వి——వేదాక్.అరిన్త,జ్ఞానంతః. పకవర్కళై,భగవంతః.ఉత్పత్త్యాదిజ్ఞానవంత ఏవ.విణ్ణవర్,నిత్య సూరిభిః. వేణ్డి, అత్యాదరేణ. విలక్కిన్ని, అప్రతిఘాతేన. మేవుమ్, స్వీక్రియ మాణాని. అడుమై, కైంకర్యాణి. ఎల్లామ్, సర్వాణి. మణ్ణులకత్తిల్, భూలోకే. మకిళ్న్తు, అతిప్రీత్యా. అడైకిన్ననర్, ప్రాప్నువంతి. ప్రపన్నా నిత్యసూరి లభ్య కైంకర్యాణి భూలోకఏవ ప్రాప్నువంతీతి భావః॥౨౨॥

యథా ప్రణయిన్యాం దర్పణం పశ్యంత్యాం పశ్చాత్ప్రణయిన్యాగతే మణి దర్పణఏవ ప్రతి ఫలితం దృష్ట్వా తతః పుష్ప విశేషాద్యుపచారైర్యథా ప్రియం ప్రియాపరిచరతి తథా ప్రణవే జీవస్య శబ్దాన్వయ

సా-సం—— భూలోకేఽతిసంతోషజనితతయాప్రీత్యాప్రాప్నువంతీత్యర్థః.భగవత్యథావిన్యస్తభరస్తదుప ద్రమిడ వేదాభిజ్ఞాశ్చమే భాగవతాస్తత్రైవప్రీతికారితకైంకర్యరూప పురుషార్థవన్తోభవన్తీత్యర్థః॥౨౨॥

ప్రపన్న పరమాత్మనోశ్శృంగార రసోక్త లోకాధిక నాయికానాయక భావాదపి ప్రపన్నస్యాయ

మూ — ప్రణయినమివప్రాప్తంపశ్చాత్ప్రియాస్వసమన్వితంమహతిముహురామృష్టేదృష్ట్వా

సా-దీ — ప్రణయిన మివేతి - ప్రియా, పతి వ్రతా, పశ్చాత్ప్రాప్తం, పృష్ఠతః ప్రాప్తం భర్తారంయథోప చరతితథా- ప్రపదనధనాః, ప్రపన్నాస్సంతః-అపచారాన్నివృత్తాః- ముహురామృష్టే,బహుశః పరామృష్టే,

సా - స్వా — సాక్షాత్కృతపరావరతత్వరల్లా మైయాలే అభిముఖశేషి సాక్షాత్కారస్థల త్తిల్పోలేప్రేమ పర వశ రామ్ స్వయం పురు షార్థ కైంకర్య మ్పణ్ణ కూ్కడు మో ? ఎన్ల లోక దృష్టాంత త్తాలె స మర్థి కిరారా్ - ప్రణయిన మివేతి - యథా కాచిత్ప్రియాభర్తరి నిరతిశయ ప్రీతి మతీ భర్తు రను గు ణ స్మమ సౌందర్య మస్త్వినవేతి నిర్ధార యితుం స్వచ్ఛ నిర్మల మణిమయ దర్పణే స్వా మలంకృతామ్ వీక్షంతీ స్వవీక్షణ కాల ఏవ స్వవిషయే ప్రణయ వంతమ్ కిమ సౌదర్పణే మమదర్శనే సతి దర్పణస్థ మత్ప్రతి బింబే స్వానుగుణ సౌందర్యాది కమాలోక్యమాం ప్రీణయే ద్వాన వేతి శోధ యితుం పశ్చా దాగతం స్వపమన్వితం నాయ కం దృష్ట్వా తత్క్షణో ద్భూత శృంగార రస పరి వాహ తయా చందన కుసు మాది కం వికిరంతీసతీ అనుభవతి - అభిముఖ నాయక దర్శ నేతు స్వ సమ న్విత నాయక దర్శనా భావేనస్సై తాదృశ శృంగార రసా విర్భావ ఇతి భావః - ఏవమేవ ప్రప దన ధనాఃప్రపన్నా స్సంతః-ద్రమిడవేదాంతశ్రవణేన స్వపర స్వరూప వివేక వంతః - ముహురా మృష్టే , సదా చార్యోప దిష్ట ప్రకారేణార్థ వత్తయా ,

సా-ప్ర — భగవంతంనిరపరాధ కైంకర్యైఃప్రీణయంతీత్యాహ-ప్రణయినమివేత్యాదినా. యథాకస్యచిత్ప్రియాప శ్చాదాగతం దయితం దర్పణే దృష్ట్వాస్లామైశ్చన్దనకుసుమాదిభిఃప్రీణయిత్వాను భవతితథా మూలమం త్రే జీవ శేషి తయా ప్రతిపన్నం భవగవంతం నిరపరాధైః అత ఏవ ‹‹ ఏవం పుణ్యస్య కర్మణో దూరాద్గ

సా-వి — ప్రాధాన్యాత్తద్వాచకస్యమకారస్యాగ్రేస్థితత్వాచ్చప్రియాస్థానీయోజీవఃశబ్దాన్వయేఉపసర్జనత్వా త్తద్వాచక స్యాకారస్య పూర్వం స్థితత్వాచ్చ పశ్చాదాగత ప్రియ స్థానీయం పర మాత్మానం మూలమంత్రే దృష్ట్వా సేవాక్రమై రనుభవతీ త్యాహ - ప్రణయిన మివేతి - ప్రియాపశ్చా త్ప్రాప్తమ్, అతఏవస్వసమ న్వితం ప్రణయినం ముహురామృష్టే పునః పునర్ధార్తే సమ్య గ్ధౌతఇతిభావః. మణిదర్పణే, మణిదర్పణ ఇవ పశ్చా త్ప్రాప్తం పూర్వ స్థితాకార ప్రతిపాద్యం స్వసమన్వితం స్వాశ్రయ శేషత్వ నిరూపకం.ముహు

సా-సం — ముత్తరకృత్యాత్మికా వృత్తిర్భోగ్యతమతయాఙ్గికార్యేతిసదృష్టాన్తమాహ.ప్రణయినమివేతి,ప్రి యయా సౌందర్య లావణ్యభూషణాది మహతి దర్పణ విశేషే చేద్యథావస్థితాదపిద్విగుణిత తయాపరిదృశ్య త ఇతి తథాద ర్శనోత్కణ్ఠ యా ప్రీత్యా పశ్చా ద్భాగే మణి దర్పణావ లోకన దశాయాం ప్రాప్తంప్ర భుం ప్రణయినం స్వసమన్వితం స్వాభి మతాను రూప సౌందర్య లావణ్యా భూషణ భోగ్యా సక్త్యాదిసమన్వి తం ప్రియా దర్పణే దృష్ట్వా తం ప్రణయినం ప్రీత్యతిశయ కృత ప్రసూన కన్దు విహారాది నాయథా పరి ఘుజ్యేత తథాత్రాపి దాసభూతస్య కించిత్కార స్వీకారే ప్రణయినం సస్నేహ కుతూహలినం. ప్రాప్తం, పశ్చాత్, ‹‹ అకారోకార మకార ఇతి. తాన్యేకథే ,, త్యుక్త పాఠక్రమా ద్బలీయసామ ఆయ ఇత్యుక్తా ర్థ క్రమేణ మకారేణ స్వరూపజ్ఞానాత్పశ్చాద్బుద్ధి మధిరూఢం స్వసమన్వితం,స్వగతా నన్యార్హ శేషత్వా నన్య భోగ్యత్వా ద్యనుగుణ నిరు పాధిక శేషిత్వ, నిరుపాధికనిరతిశయ భోగ్యత్వాదినా స్వేన సమ్యగన్వితం.

మూ.—మనోమణిదర్పణే। ప్రపదనధనాస్సంతశ్శుద్ధైః ప్రభుంపరిభుంజతే ప్రస్మృమరమహామోదస్మేరప్రసూన

సా-దీ—మహతిమనోమణిదర్పణే, మూలమంత్రరూపేమణిమయాదర్శే- ప్రభుం, ఈశ్వరం- దృష్ట్వా, ఆచార్యోప దేశతః - పరమశేషిత్వేన దృష్ట్వా స్థితాః తం శేషిణం- ప్రస్మృమరేత్యాది - ప్రస్మృమరో విసర్పణశ్శ్రమహామోదో యే షాం - హాష్టాంతికే మహామోదస్స్వయంప్రయోజనతా - తద్విశిష్టైః, స్మేర ప్రసూనసమైః, వికసితకు సుమసదృశైః - అనేన ఉత్తరకృత్యస్య ఏతదధికారోక్త సద్గుణ సమృద్ధి స్సూచ్యతే - తైః క్రమైః, పరిచర్యా క్రమైః- పరిభుంజతే, అనుభవంతీత్యర్థః ఏకే. యథా కాచిత్స్వముఖందర్పణే పశ్యంతీ ప్రియే పృష్ఠతః ప్రాప్తేసతి స్వసమన్వితం తందర్పణే దృష్ట్వా ప్రసూనాని వికరంతీతముపచరతితథాస్వాత్మాన మంతర్యామిణం చ మూలమంత్రే దృష్ట్వా ప్రసూనవద్భోగ్యైః కైంకర్యైః ప్రియ మివాభి ముఖానవస్థిత ముపచరతీత్యర్థః-

సా-స్వా—చింతితే - అన్యత్రమాలిన్యాప సరణాయ విమృష్టే-మనో, మంత్రే-మూలమంత్రాఖ్యేమణిదర్ప ణే - స్వ సమన్వితం ప్రభుం భగవంతం స్వశేషి భూతం దృష్ట్వా బహుశో మంత్రార్థ మననవ శేన ప్ర త్యక్షసమానాకార విశద జ్ఞానం లబ్ధ్వా - శుద్ధైః, సాత్త్విక త్యాగ యుక్తైః - అన్యత్ర శుభ్రైః - ప్ర స్మృమరో విసృత్వరో మహా మోదో మహానంద స్స్వయం పురుషార్థతా బుద్ధిర్యేషాం తైః - అన్యత్ర

సా-ప్ర—నోద్ధవాతీ,, త్యుక్త ప్రకారేణసద్యోవికసితవిసృత్వరామోదప్రసూనానాంసమైర్భగవదనుకూలవ్యా పారైస్తోషయిత్వాను భవంతీత్యర్థః. యథా ప్రియా యారమణాచ్నం భోగ రూపం భవ త్యేవ మేవ

సా-వి—రామృష్టే, సమ్యగ్విచారితే. మనో, మూలమంత్రే. దృష్ట్వా, విజ్ఞాయ. ప్రపదనధనాస్సంతః, ప్రస్మృమరః మహా మోదః పరిమళశ్చ యేషుతై స్తథోక్తైః. స్మేరప్రసూన సమైః, వికసిత పుష్పసదృశైః. క్రమైః, సే వా క్రమైః. ప్రభుం పరిభుంజతే, అనుభవంతి. ప్రియాః ఇతి బహువచనాంతతయా ఛేదః కార్యః. అతోనవచన రోధ భేదదోషావకాశః. విరోధివిశేషణాభావాన్నలింగభేదదోషోపీతిద్రష్టవ్యం-

సా-సం—మకారమాత్రేణజ్ఞానస్వరూపత్వజ్ఞానగుణకత్వాది నైవపరిదృశ్యతే. ముహురామృష్టే, శశ్వద్విచారితే మహతి- మనోమణి దర్పణతోక్తిః స్సకల దిగ్వర్తి యావ దర్థ ప్రదర్శకత్వాత్. మనురూపే మణి దర్పణే తు. మకారార్థో నన్యార్హ శేషత్వా నన్య భోగ్యత్వా నన్యాధేయత్వాదినా. అకారార్థస్తు నిరుపాధి క శేషిత్వ, సర్వాధారత్వ, సర్వవిధ భోగ్యత్వ, సర్వవిధకైంకర్య ప్రతిసంబంధిత్వాదినా ద్విగుణితతయాప రి దృశ్యత ఇతిభావః. ప్రణయీచ ధనీచేదేవ ప్రియాయా అపి పరమా ప్రీతి రిత్యత్రచ తథేత్యాహ. ప్రపదన ధనా ఇతి. ధనమ్, ఆభరణమ్, ప్రణయినైవ దత్త ప్రపదన ధనాస్సంత ఇత్యర్థః. కర్తృత్వాది త్యాగాన్విత తయా శుద్ధైః పరమైకాంతిక స్వభావతయా మనో హరతయా సుఖరూప తయాచ ప్రసూనసమైః. ప్రసి ద్ధ ప్రసూనవైలక్షణ్యాయాహ. ప్రస్మృమర మహా మోదస్మేరేతి- " యద్యదాచరతి ,, త్యుక్త దేశ కా లా సంకుచిత ప్రసరవత్త్వాదస్య ప్రస్మృమరత్వమ్. సర్వ వైదికసన్తోష కరత్వాదామోద వద్దుర్విషయ ప్రవృ త్త్యాది రూప దుర్గంధాభి భావకత్వాన్మహా మోదవత్త్వమ్. స్వస్యస్వసహృదయానాం శేషిణశ్చ చిత్తాకర్షక త్వా న్మనోహరత్వమ్. పంచధా విభక్త తత్త త్కాల ప్రతినియత క్రమవత్త్వా దుత్తర కృత్యానాం క్ర మై రిత్యుక్తిః ఏవం విధోత్తర కృత్యాత్మిక యా వృత్త్యా శృంగార రసోత్తర నాయికానాయక భావ

మూ—— సమైరిక్రమైః॥౩౪॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే
ఉత్తరకృత్యాధికారః పంచదశః.
శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ—— నారాయణశబ్దత్తిల్ నారఙ్గళ్ ముస్నేయుమ్ ఈశ్వరన్ పశ్చాత్తోత్తుకైయాల్ శొల్లిత్తు. యద్వా ప్రణవే శాబ్దప్రాధాన్యం జీవస్య అర్థప్రాధాన్య మీశ్వరస్యేత్యభిప్రాయేణ పశ్చాత్త్వోక్తిః॥౩౪॥
ఇతి శ్రీసారదీపికాయా ముత్తరకృత్యాధికారః పంచదశః.

సా-స్వా—— సర్వతః ప్రసపన్నమహాగంధైః. స్మేర ప్రసూన సమైః, వికసిత కుసుమ సదృశైః. ప్రతిసంబంధి భోగ్యైః క్రమైః, పరిచర్యా క్రమైః. పరి భుంజతే, అనుభవంతీత్యర్థః. మంత్రేపి ప్రణవే జీవ వాచక మకారా త్పశ్చా దకారః. నారాయణ శబ్దస్యాపి అకార వాచ్యాయ నారాయణాయ మకార వాచ్యో హ మితి మహావాక్యార్థే శబ్దతః ప్రధాన మకారాదన్యత్వ మేవేతిభావః. "ఎట్టుమామూర్త్తి. నమోనారాయణాయేతి మంత్రస్సర్వార్థసాధక", ఇత్యుక్తమంత్రప్రభావాతిశయేన ముక్తిదశాభావి విశదజ్ఞానం లబ్ధ్వాతద్దశాభావి కైంకర్య భాజోభవంతీత్యర్థః॥౩౪॥
ఇతి శ్రీఉత్తర సారాస్వాదిన్యా ముత్తర కృత్యాధికారః పంచదశః.

సా-ప్ర—— ప్రపన్నస్య స్వనిష్ఠాభిజ్ఞస్య భగవద్భాగవతాచరణం భోగ రూపం భవతీతి భావః॥౩౬॥
ఇతిశ్రీ సారప్రకాశికాయా ముత్తరకృత్యాధికారః పంచదశః.

సా-వి—— అతోపి మయా ప్రీతి కారి తత్వం వ్యజ్యతే ॥ ౩౪ ॥
ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాముత్తరకృత్యాధికారః పంచదశః.

సా-సం—— శబళయా నస్యాహార్త శేషత్వాదినాశ్రియా సామ్యమవ్యవస్యంతః ప్రపన్నాః ప్రణయినం జగత్పతిం పరి భుంజతే ॥౩౪॥

ఇతి శ్రీసార ప్రకాశికా సఙ్గ్రహే ఉత్తరకృత్యాధికారః పంచదశః.

శ్రియైనమః

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

పు రు షా ర్థ కా ష్ఠా ధి కా ర ః.

మూ—　　స్వతంత్ర

సా-దీ—అథాధికారిణో౽స్యైవ కైంకర్యం స్వామిచోదితమ్ । తదీయదాస్యపర్యంతమితి యోజనముచ్యతే ॥

సా - స్వా — ఇప్పడి పూర్వాధికారత్తిలే భగవదుపక్రమమాయ్ భాగవత పర్యంతమాక వరుకిర కైంకర్యాఖ్య పురుషార్థత్తుక్కు-స్తుమ్, కర్తవ్యఙ్గళిల్ ప్రధానం భగవత్కైంకర్యత్తిలల్లై నిలమానశాస్త్రైను జ్ఞాతమానవాచార్యాది భాగవత కైంకర్యమిష్టశొన్నతువుమ్ కూడుమో? కష్టంకమర ఎన్కిఱ న్యాయత్తాలే క్లేశాత్మక తయా భగవత్కైంకర్యమే అప్రాప్తమాకైయాలే భాగవత కైంకర్యత్తుక్కు సుతరామ్ ప్రాప్తి యిల్లైయే? చేతననుక్కు భగవచ్ఛేషత్వం స్వరూపమాకైయాలే తత్ప్రయుక్తమాక భగవత్కైంకర్యమ్ ప్రాప్తమెన్నిల్ శేషత్వమావతు పరతంత్ర రూపమాకైయాలే కైంకర్యాభావేపి అతుసిద్ధిక్కైయాలే పురుషార్థతయా కైంకర్యత్తుక్కు ప్రాప్తి యిల్లైయే? ‹‹శేషః పరార్థత్వా,, దితిసూత్రానుగుణ్యేన ‹‹పరగతాతిశయాధానేచ్ఛయోపాదేయత్వమేవ యస్య స్వరూపం స శేషః పరశ్శేషీ,, ఎన్ఱు శ్రీభాష్యకారోక్త శేషత్వసిద్ధ్యర్థం కైంకర్యమ్ ప్రాప్తమెన్ని లానాలు మేతాకిలు మొరు శేష్యతిశయహేతు వ్యాపారమచేతన తుల్యమాక కర్తవ్యమాక సిద్ధిత్తాలుమన్న వ్యాపారత్తుక్కు కైంకర్యరూపత్వం సిద్ధిక్క విల్లైయే? చేతననాకైయాలే అచేతన విలక్షణమాక వతిశయాధాయకత్వం సిద్ధిక్కుమెన్నిల్ పాపురర్ కళై ప్పోలే శాస్త్ర విరుద్ధానుష్ఠానమ్పణ్ణినాలుమీశ్వరనుక్కు లీలారస రూపాతిశయమ్ సిద్ధిక్కైయాలే శేషత్వం సిద్ధిక్కైయాల్ కైంకర్య రూపత్వ సిద్ధిక్కవకాశమిల్లైయే? శాస్త్ర విరుద్ధానుష్ఠానమ్పణ్ణిలన్త శేషత్వ కార్యమ్ స్వానర్థ పర్యవసితమాకైయాలే స్వప్రయోజన పర్యవసానార్థం శాస్త్రానుగుణ ప్రవృత్తి పణ్ణవేణుమెన్నిల పోతునిత్యముక్తర్ కళుక్కు శాస్త్రానుగుణ ప్రవృత్తి యిల్లా

సా - ప్ర — ఏవం త్రిభిరధికారైః భర్తరన్యాసాసాధారణ ఫలంనిరూప్య అనంతరం సప్తభిరధికారైః ప్రపన్నైఫలత్వేనాన్వితాన్ భక్తానామపి సాధారణానర్థాన్నిరూపయతి - తత్రసాధారణేషు ‹‹మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికా భవే,, దిత్యాదిభిఃప్రధానఫలత్వేనోక్తం భాగవత కైంకర్యం ప్రథమం నిరూపయతి

సా-వి— ఇత ఉత్తరమధికారత్రయమేతత్ప్రపంచ తయైవారభ్యతే-తత్ర భాగవత కైంకర్యపర్యంతం

సా-సం — ఇత్థమనన్యార్హ శేషత్వాదినాలక్ష్మీవిశిష్టం ప్రత్యనంతవల్లక్ష్మీస్థానాభిషిక్తానాంభగవదేకభో

శ్రియైనమః

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

పు రు షా ర్థ కా ష్ఠా ధి కా ర ః.

మూ—

స్వతంత్ర

సా-దీ—అథాధికారిణోస్యైవ కైంకర్యంస్వామిచోదితమ్ | తదీయదాస్యపర్యంతమితిషోడశఉచ్యతే ॥

సా - స్వా — ఇప్పడి పూర్వాధి కారత్తిలే భగవ దుపక్రమ మాయ్ భాగవత పర్యంత మాక వరుకిర కైంకర్యాఖ్య పురుషార్థ త్తుక్కెన్నుమ్, కర్తవ్యజ్గళిల్ ప్రధానం భగవత్కైంకర్యత్తి లల్లై నిలమానశాస్త్రాను జ్ఞాతమాన వాచార్యాది భాగవత కైంకర్య మెన్ను శొన్నతువుమ్ కూడుమో? కష్టంకమత ఎన్కిరన్యాయత్తాలే క్లేశాత్మక తయా భగవ త్కైంకర్యమే అప్రాప్త మాకైయాలే భాగవత కైంకర్య త్తుక్కు సుతరామ్ప్రాప్తి యిల్లైయే ? చేతన నుక్కు భగవ చ్ఛేషత్వం స్వరూప మాకై యాలే తత్ప్రియుక్తమాక భగవత్కైం కర్యమ్ ప్రాప్త మెన్నిల్ శేషత్వ మావతు పర తంత్ర రూప మాకైయాలే కైంకర్యా భావేపి అతుసిద్ధిక్కైయాలే పురుషార్థతయా కైంకర్య త్తుక్కుప్రాప్తి యిల్లైయే? ‟శేషః పరార్థత్వాత్„ దితిసూత్రాను గుణ్యేన ‟ పరగతాతి శయా ధానేచ్ఛ యోపాదేయత్వ మేవ యస్య స్వరూపం స శేషః పరశ్శేషీ„ ఎన్ను శ్రీభాష్య కారోక్త శేషత్వ సిద్ధ్యర్థం కైంకర్యమ్ ప్రాప్త మెన్నిలానాలు మేతాకిలు మొరు శేష్యతిశయ హేతు వ్యాపార మచేతన తుల్య మాక కర్తవ్య మాక సిద్ధిత్తాలు మన్త వ్యాపారత్తుక్కు కైంకర్యరూపత్వం సిద్ధిక్క విల్లైయే ? చేతన నాకైయాలే అచేతన విలక్షణ మాక వతిశయా ధాయకత్వం సిద్ధిక్కు మెన్నిల్ పామరర్ కళై ప్పోలే శాస్త్ర విరుద్ధానుష్ఠాన ప్పణ్ణినాలు మీశ్వర నుక్కు లీలారస రూపాతిశయమ్ సిద్ధిక్కైయాలే శేషత్వం సిద్ధిక్కైయాల్ కైంకర్య రూపత్వ సిద్ధిక్కవకాశ మిల్లైయే ? శాస్త్ర విరుద్ధానుష్ఠాన ప్పణ్ణిలన్త శేషత్వ కార్యమ్ స్వానర్థ పర్యవసిత మాకైయాలే స్వప్రయోజన పర్యవ సానార్థం శాస్త్రాను గుణ ప్రవృత్తిపణ్ణ వేణు మెన్నిల ప్పోతునిత్యముక్తర్ కళుక్కు శాస్త్రాను గుణ ప్రవృత్తి యిల్లా

సా - ప్ర — ఏవం త్రిభిరధికారై ర్భరన్యాసా సాధారణ ఫలంనిరూప్య అనంతరం సప్తభిరధికారైః ప్రపన్న ఫలత్వేనాన్వితాన్ భక్తానామపి సాధారణా నర్థాన్నిరూపయతి - తత్రసాధారణేషు ‟మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికా భవేత్„ దిత్యాదిభిఃప్రధానఫలత్వేనోక్తం భాగవత కైంకర్యం ప్రథమం నిరూపయతి

సా-వి— ఇత ఉత్తర మధికార త్రయ మేతత్ప్రపంచ తయైవారభ్యతే-తత్ర భాగవత కైంకర్యపర్యంతం

సా-సం — ఇత్థ మనన్యార్హ శేషత్వాదినా లక్ష్మీవిశిష్టం ప్రత్యనంతవల్లక్ష్మీస్థానాభిషిక్తానాం భగవదేకభో

మూ— స్వామిత్వాత్స్వబహుమతిపాత్రేషు నియతం శ్రియఃకాంతో దేవ

సా-దీ—ఇవ్వర్థత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ శ్లోకత్తాల్ - స్వతంత్ర స్వామిత్వాదితి - శ్రియః కాంతో దేవః

సా-స్వా—మైయాలే శేషత్వకార్య కైంకర్యాభావమ్ ప్రసంగియాతో? స్వప్రయోజనపర్యవసిత వ్యాపారత్తా
లే తాన్ శేషత్వం సిద్ధిక్కుమో ? శేషి ప్రయోజనత్తైయే ఉద్దేశిత్తు వ్యాపరిక్కై యన్రో శేషత్వ కార్య
మ్. శాస్త్ర వశ్యనాయ్ బుద్ధి పూర్వ కారియానవన్ ఆను షఙ్గిక మాక వాకిలుమ్ స్వప్రయోజన పర్యవ సి
త మాకుమ్పడి శేషియి నుడైయ వతిశయత్తై ప్రధాన మాక వపేక్షిత్తు వ్యాపరిక్కై శేషత్వ కార్యమాకై
యాలే తదర్థం శాస్త్రీయ గుణ ప్రవృత్తి యపేక్షితై యెన్ని లానాలుమ్ శాస్త్రీయ గుణ ప్రవృత్తి యపే
క్షితై యాకిలుమ్ భాగవత కైంకర్యమ్ శాస్త్ర విహిత తయా సంధ్యా స్నానాదికళై ప్పోలె ఒరు ధర్మ
విశేష మాకైయాలే ఇతుక్కు భగవ త్కైంకర్యా పేక్షయా ప్రాధాన్యం సిద్ధిప్ప తెజ్గనే? కించ, ఇన్తవధి
కారిక్కు-మూల మంత్రాది కళిలే యన న్యార్హ భగవ చ్ఛేషత్వం సిద్ధిక్కైయాలే భాగ వత శేషత్వ మి
ల్లా మైయాలే శేషత్వ కార్యమాన భాగవత కైంకర్య త్తుక్కు ప్రాప్తి యిల్లా మైయాలే భగవ త్కైంకర్య
త్తిలెల్లై నిలమాన ఎన్కిరతు వుమ్ భగవ దుపక్రమ మాయ్ భాగవత పర్యంత మాన వెన్కి రతు వుమ్ అ
నుపపన్న మన్రో ? ఇత్యాది శంకైకళై యి న్త వధికార త్తాలే పరి హరిక్క కోలి శబ్దా వర్ణ త్తై ఆ
ద్య శ్లోకత్తాలే పరిహరిక్కిరార్. స్వతంత్ర స్వామిత్వా దితి. శ్రియః కాంతః, యాసర్వేషా మాశ్రయ్యా తేత
స్యాఅపి పతిః, తమైక రస్యం ప్రాప్తః. అనేన శ్రియో వైమత్యేన భగవాన్ కించి దపికర్తుం నక్షమత ఇతి

సా-ప్ర— పూర్వాధికారాంతే ఆచార్యాదిభాగవతకైంకర్యం కర్తవ్యమిత్యుక్తం-త దేవోపపాదయత్యస్మి
న్నధికారే - నన్వనన్యార్హ శేషభూతే నానన్య ప్రయోజనేన స్వామ్యతిశయాధానం విహాయ భాగవతకైం
కర్య కరణస్య విరుద్ధత్వాదన్యం ప్రతిభృత్య కృత్యస్య దుఃఖరూపత్వ దర్శనాచ్చ తత్కృతే రేవా నుప పన్న
త్వాత్తస్య పురుషార్థత్వం దూర నిరస్త మితి కథం తస్య ప్రధాన పురుషార్థత్వ మిత్యత్ర భాగవత కైంక
ర్యస్య పురుషార్థత్వం సహేతుకం విస్తరేణ ప్రదర్శయిష్య న్నధికారార్థం సంగృహ్ణాతి - స్వ తం త్రే
స్వామిత్వాదితి - యథా కశ్చిద్రాజా స్వశేషభూతం చేతనాచేతన వర్గం స్వాతిశయాయ కదాచి ద్విస

సా- వి— భగవత్కైంకర్యమితి పూర్వముక్తం-తత్రానన్యార్హభగవచ్ఛేషభూతస్యకథంభాగవత శేషత్వమి
త్యాశంక్య స్వతంత్ర స్వామి నియోగాదినా సంభవతీతి ప్రతిపాదయిష్యన్ ప్రథమం సంగృహ్ణాతి - స్వతం
త్రేతి. సః ‘‘యేయథామాం ప్రపద్యంతే తాం స్తథైవభజామ్యహమ్ ! ఇమౌస్మమునిశార్దూల కింకరౌసము
పస్థితౌ,, ఇత్యాదిషు భక్తాభిమానిత్వేన ప్రసిద్ధః - శ్రియఃకాంతో దేవః స్వతంత్ర స్వామిత్వా త్స్వబహు మ
తి పాత్రేషు- ‘‘ప్రియోహి జ్ఞానినోత్యర్థ మహం సచ మమప్రియః,, ఇత్యుక్తవిషయేషు- చిదచితౌ. నియత

సా-సం— గానా మ్పూర్వాధికారే కరణత్రయత్తాలుమితి వాక్యోక్తం భాగవత కైంకర్యత్వం కథంఘటత ఇతి
శంకాంపరిహర్తు మధికారా న్తరమారభమాణః ప్రతిపాద్యంసంగృహ్ణాతి- స్వతంత్రేతి- దేవః, సత్తాస్థితినియమ
నాదినిర్వాహక తయా స్వచ్ఛంద విహరణశీలః. స్వతంత్రత్వాత్స్వామిత్వాచ్చ ‘‘జ్ఞానీత్వాత్మైవ,, త్యుక్తస్వబ
హుమతి విషయేషు-నియతం యథాశాస్త్రం. అచిత ఇవచితోపిస్వాన్య శేషతయావినియోగమాత్రేణ నస్వశేష

మూ—స్స ఖలు వినియుఙ్క్తే చిదచితౌ । యథాలోకామ్నాయం యతిపతిముఖై రాహితధియాం

సా-దీ—స్వతన్త్రస్వామిత్వాచ్చ స్వశేషభూతౌ చిదచితౌ స్వబహుమతేషు ప్రపన్నేషు నియమేన వినియుఙ్క్తే ఖలు. యథాలోకం యథామ్నాయం చ, లోకే రాజానః స్వశేషభూతం భృత్యజనం స్వపుత్రాదిషు వినియుంజతే. ఆమ్నాయే చ "ప్రభవో భకవద్భక్తా మాదృశాం సతతం ద్విజ । మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికా భవే" దిత్యాది - ఇత్థం యతిపతిముఖైః శిక్షిత ధియాం

సా-స్వా—వ్యజ్యతే-స దేవః, జగత్సృష్ట్యాది లీలాప్రవృత్తః-ఖలు ప్రసిద్ధః - యదా ప్యసః ప్రసిద్ధః- ఖల్విత్యస్య వినియుఙ్క్త ఇత్యత్రాన్వయః - "శ్రద్ధయా దేవో దేవత్వమశ్నుత" ఇత్యాది ప్రమాణాత్ శ్రీవిశిష్టతయా సృష్ట్యాది లీలాప్రవృత్త ఇతి ప్రసిద్ధః. స్వతన్త్రస్వామిత్వాత్, స్వతన్త్రత్వాత్ స్వామిత్వాచ్చేత్యర్థః. స్వతన్త్రత్వాత్పరతన్త్రాన్ స్విని యోక్తుం శక్తః. స్వామిత్వాత్ప్రాప్తశ్చేతి భావః. చిదచితౌ, స్వశేషభూతం సర్వం. "వరద సకలమేతత్సంశ్రితార్థం చకర్థ" ఇతిప్రకారేణ స్వబహుమతిపాత్రేషు "అహం స చ మమ ప్రియః । ఉదారాస్సర్వ ఏవైతే జ్ఞానీ త్వాత్మైవ మే మత" మితి స్వాత్యన్తబహుమతభాగవతేషు నియతం వినియుఙ్క్తే. నియమేన యావదాత్మభావితయా మచ్ఛేషభూతం సర్వం భాగవతశేషం భవత్వితి వినియుఙ్క్తే. అనేన భగవదనన్యార్హశేషభూతస్యాపి స్వతన్త్రస్వామివినియుక్తతయా భాగవతశేషత్వం స్వామినోత్యన్తాభిమతతయా న విరోధీతి వ్యజ్యతే. నను శేషత్వసిద్ధావపి భాగవతకైంకర్యం కథం సిధ్యేత్. శేషత్వస్య పారతన్త్ర్యరూపతయా శేష్యభిమతాచరణరూపకైంకర్యాభావేపి పారతన్త్ర్యరూపశేషత్వసిద్ధేరిత్యత ఆహ. యథేతి. యథాలోకే రాజానస్స్వభృత్యవర్గం స్వాలంకారభూతభూషణాదికం చ స్వాన్తరఙ్గపుత్రాద్యతిశయార్థతయా వినియుంజతే. యథా చ వేదే "సర్వేస్మై దేవా బలిమావహన్తి. ఆచార్యదేవో భవ. తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషత" ఇతి భాగవతకైంకర్యార్థతయా వినియుజ్యతే. తదానుగుణ్యేన యతిపతిముఖైః, ముఖశబ్దః విష్ణుముఖా ఇతివత్ప్రధానవచనః. "పత్యుస్సంయమినాం ప్రణమ్య చరణౌ

సా-ప్ర—యుఙ్క్తే. కదాచిత్స్వభార్యాపుత్రాద్యతిశయాయ చ వినియుఙ్క్తే. తేషామతిశయాయైవ చకాంశ్చిద్వినియుఙ్క్తే. ఏవం స్వతన్త్రస్స్వామీ శ్రీమన్నారాయణోపి "ప్రియో హి జ్ఞానినోత్యర్థ మహం స చ మమ ప్రియః । ఉదారాస్సర్వ ఏవైతే జ్ఞానీ త్వాత్మైవ మే మత" మిత్యాదిభి స్స్వాత్యన్తప్రియత్వేన ధారకత్వేన చోక్త భాగవతాతిశయాయ వినియుఙ్క్త ఇతి "ఆచార్యదేవో భవ. దేవమివాచార్యముపాసీత- తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషత" ఇత్యాది ప్రమాణై రవగమ్యత ఇతి - యతిపరిబృఢ సంప్రదాయ

సా-వి—మవశ్యం వినియుఙ్క్తే. "మమ మద్భక్తభక్తే" ష్విత్యాదినా వినియోజతి-తతః, తస్మాత్కారణాత్-యద్యతిపతిముఖై రాహితధియాం, సంప్రదాయపరమ్పరయా శిక్షితబుద్ధీనాం-

సా-సం—త్వరూపహానిరిత్యభిప్రాయేణ చిదచితావిత్యుక్తిః. "మమ మద్భక్తభక్తే" ష్విత్యాద్యుక్తిమత్త్వాత్ప్రసిద్ధ్యర్థకః. సఖల్వితి శేషః. ఆమ్నాయశబ్దేన "దేవమివాచార్యముపాసీత. యస్య దేవే పరా భక్తిర్యథా దేవే తథా గురౌ । భక్తాన్ప్రపద్యే. తస్మాద్బ్రాహ్మణేభ్యో వేదవిద్భ్యో దివే దివే నమస్కుర్యా" దిత్యాది శ్రుతయోభిప్రేతాః - యథాలోకం, లోకరీత్యాపి. భాష్యకృత్ప్రభృతి పూర్వాచార్యసంప్రదాయపరామర్శః

మూ— తతోనః కైంకర్యం తదభిమత పర్యంత మభవత్ ॥ ౩౮ ॥

ఇఙ్ఙు భగవత్కైంకర్యత్తై భాగవత కైంకర్య పర్యంతమాక చ్చొల్లుకైక్కిఱతెన్నెన్నిల్ -

సా-దీ— నః తతః హేతోః భగవతి క్రియమాణం కైంకర్యం భాగవత కైంకర్య పర్యంతమభవత్ ఎన్నిఱ. ॥౩౮॥

మున్ భాగవత కైంకర్యమ్ భగవత్కైంకర్యత్తుక్కెల్లై యెన్ఱు పూర్వాధికారత్తిల్ శొన్న త్తై ఉపపాదిప్ప తాక ఆకాంక్షైయై ఉద్భావిక్కిఱార్. ఇఙ్ఙు భగవత్కైంకర్యత్తై ఎన్ఱు తొడఙ్గి - ఇత్తై

సా - స్వా — తత్పాద కోటీరయోస్సంబంధేన సమిధ్యమాన విభవాః ధన్యాం స్తథాన్యాన్గురూన్,, నిత్యుక్త ప్రకారేణ శ్రీ భాష్యకారోత్తమాఙ్ఘ్రి చరణ యుగళాన్యతర సంబంధేన ధన్యతయా ప్రసిద్ధైస్తత్ప్రధానకైః పూర్వోత్తరై ర్యామునార్య ప్రణతార్తిహరాచార్య ప్రభృతిభిస్తద్గుణ సంవిజ్ఞాన బహువ్రీహ్యా శ్రీ భాష్యకారైశ్చ - ‘‘ ఆహితధియామ్,, పరగతాతిశయాధానేచ్ఛయో పాదేయత్వమేవ యస్య స్వరూపం స శేషః పరశ్శేషీ,,తి శేషత్వ స్వరూపే శిక్షితధియాం. నః, అస్మాకం. తతః, భగవతా భాగవత శేషతయా వినియుక్తత్వాత్. కింకర వృత్త్యభావే శేష్యతిశయాసిద్ధే శ్శేషత్వస్వరూపోచ్ఛేద ప్రసంగాత్ - భగవదిష్ట భాగవత శేషత్వస్య భాగవత కైంకర్య మంతరేణాసిద్ధే స్తదభిమత భాగవత పర్యంతం కైంకర్య మభవ దిత్యర్థః ॥ ౩౮ ॥

ఇని శ్లోకత్తాలే సంక్షిప్తమాక చ్చొన్న శఙ్కాపరి హారత్తై విస్తరేణ వుపపాదిక్క క్కోలితదర్థమాక శఙ్కోత్థానమ్ పణ్ణుకిఱార్. ఇఙ్ఙు భగవత్కైంకర్యత్తై ఇతి. ఇఙ్ఙు, ఉత్తర కృత్యఙ్గళిలే. చేతనస్య భగవదనన్యార్హ శేషత్వాచ్ఛేషత్వస్య పారతంత్ర్య రూపత్వే కైంకర్య ప్రయోజకత్వా భావాద్భగవత్కైంకర్యస్యైవా ప్రాప్తే భాగవత కైంకర్య పర్యంతత్వం కుత ఇతి ప్రశ్న తాత్పర్యమ్. ఇచ్ఛేషత్వత్తై కైంకర్య ప్రయోజక మాకుమ్పడి శ్రీ భాష్యకారోక్తి ముఖేన నిర్వచిక్కిఱార్.

సా-ప్ర—ప్రవర్తక శిక్షితేభ్యో భాగవత కైంకర్యం స్వదత ఇతిభావః ॥ ౩౭॥

శ్లోకే సంగ్రహీతం విస్తరేణోపపాదయన్ప్రథమం కైంకర్యస్య భాగవతపర్యంతత్వే నిబంధనంప్రశ్నపూర్వకమాహ- ఇఙ్ఙుభగవత్కైంకర్యత్తై ఇత్యాదినా - తదుచ్యత ఇతి శేషః -

సా-వి— నః, అస్మాకం-కైంకర్యం యథాలోకామ్నాయం లోకేహి రాజానస్స్వభృత్యాన్ స్వభార్యా పుత్రాది పరిచరణాయ నియుంజతే - అమ్నాయేచ ‘‘యస్య దేవే పరాభక్తి ర్యథా దేవే తథా గురౌ- దేవవదాచార్య ముపాసీత- యేకేచాస్మచ్ఛ్రేయాంసో బ్రాహ్మణాః- తేషాం త్వయాసనేన ప్రశ్వసితవ్యం,, మిత్యాదౌ గుర్వాదిషు పరిచరణ విధిర్దృశ్యతే.తత్ప్రకారేణతదభిమత పర్యంతం భాగవత కైంకర్యమభవత్ ॥ ౩౮॥

సా-సం— సమాసాదిత భాగవత శేషత్వ జ్ఞాన రసికానాం యతో భగవానేవ స్వబహుమతేషు వినియుఙ్క్తే. తతః, మూలమంత్రాదినా శిక్షిత తత్త్వజ్ఞానానాం నః భగవత్కైంకర్యం తదభిమత భాగవత కైంకర్యపర్యంతం భవతీత్యర్థః॥ ౩౮॥

ఇఙ్ఙు, ఉత్తరకృత్యాధికారే - అడి, ఉపపత్తిమార్గానంచ - శేష్యభిమతత్వం సద్వారక శేషత్వంచోపపత్తి రితి వక్తుముపోద్ఘాత సంగత్యా శేషలక్షణం తస్య సర్వలక్ష్యానుగతి ప్రకారంచాహ -

మూ — “ పరగతాతిశయాధానేచ్ఛయా ఉపాదేయత్వమేవ యస్య స్వరూపం స శేషః పరశ్శేషీ ,, ఎన్ఱు వేదార్థసంగ్రహత్తిలే అరుళిచ్చెయ్‌త పడియే సర్వేశ్వరనైప్పత్త శేషభూతనాన వివక్ష

సా - దీ— యుపపాదిక్కిఱార్.పరగతేత్యాది.పరశ్శేషీ-తద్గతోయోతిశయః-తదాధానేచ్ఛయా, శేషగతయా, శేషిగతయా ఉభయగతయా, మధ్యస్థగతయా, వేచ్ఛయా స్వీకార్యత్వమేవ యస్యస్వరూపంస శేషః-పరః ప్రతిబంసంధీశేషీత్యుచ్యతే ఎన్నైఱు.

సా - స్వా —పరేతి. పరః, శేషీ. తద్గతోయోతిశయస్తదాధానేచ్ఛయా, శేషిగతయా, శేషగతయా, ఉభయగతయా,మధ్యస్థగతయావాస్వీకార్యత్వమేవయస్యస్వరూపంస శేషః.పరః,ప్రతిసంబంధీ. శేషీత్యర్థః. శేషిగతేచ్ఛాపాత్త శేషిత్వత్తుక్కుదాహరణమ్గ్రహోపకరణాదికళ్. శేషగతేచ్ఛాయత్తుక్కుయాగ ప్రతికర్తా ఉదాహరణమ్. ఉభయేచ్ఛాయత్తుక్కు రాజానంప్రతిభృత్యా ఉదాహరణమ్. మధ్యస్థేచ్ఛాయత్తుక్కుయాగమ్ప్రతిప్రయాజాదిరుదాహరణమెన్నుకరుత్తు. ఇప్పడియానాలీశ్వరనైప్పత్తయాచిత్తుక్కు శేషత్వ

సా-ప్ర—పరగతేతి-అస్యార్థః.అన్యస్యప్రయోజనమేవపరమంప్రయోజనంయస్యస శేషః.పరశ్శేషీతి- పరాతిశయశబ్దయోః కర్మధారయశంకావ్యావర్తకో గతశబ్దః-పరశబ్దశ్చ స్వగతాతిశయాధాయకే శేషిణ్యతివ్యాప్తి నివర్తకః - నికృష్టేతరాకారపరేణాతిశయశబ్దేనపరగతవినాశా ద్యాధాయక శస్త్రాగ్నికంటకాదిష్వతివ్యాప్తివ్యుదాసః - నచదుఃఖిత్వరూపనికృష్టాకార జనకయాతనా శరీరేష్వతివ్యాప్తిః- తేషామపి దుఃఖహేతుపాప వినాశద్వారేణ క్షీణపాపత్వరూపోత్కృష్టాకార జనకత్వాత్ - నన్వేవం శస్త్రాగ్న్యాదిష్వపీదం సమానమితి తేషామపి లక్ష్యైకదేశత్వం స్యాదితిచేన్న. తేషాం వినాశ్యంప్రతి శేషత్వస్యానిష్టత్వాత్.తర్హి తత్రాతివ్యాప్తి దుర్వారేతి చేన్న - శస్త్రాది విషయే శస్త్రాగ్న్యాదికముపాదదానైస్తత్తజ్జనితదుఃఖద్వారాపాపక్షయార్థత్వేనానుపాదనాత్.యాతనాశరీరోత్పాదకైర్యమాదిభిర్భగవన్నియుక్తైః యాతనాశరీరస్య పాపక్షయార్థమేవోత్పాదనాత్- నను శస్త్రాగ్న్యాదికమపీశ్వరేణజీవానాంకర్మఫలప్రదానార్థమేవోత్పాద్యత ఇతి జీవశేషత్వప్రసంగ ఇతి తుల్యమితి చేన్న - ఈశ్వరేణాపి జీవకర్మఫలప్రదానద్వారా స్వలీలార్థమేవ తేషాముత్పాదనా ద్వినాశ్యం ప్రతి శేషత్వప్రసంగాభావాత్ - న చానుత్పన్నే అపూర్వేప్రీహిభిరతిశయ జననాయోగాత్తేష్వవ్యాప్తిః - ప్రమాణసంబంధార్హాపూర్వస్వరూపేప్రథమక్షణసంబంధరూపాతిశయస్య జననాత్ - ఇచ్ఛాపదేనచ స్వరసత స్సాక్షాదిష్ట పరమప్రయోజనస్య వివక్షితత్వాత్సాతిశయాధాయకే భృత్యేఽవ్యాప్తిశంకాప్యుదాసః - భృత్యాతిశయస్యాపి స్వామ్యతిశయార్థత్వాత్స్వామినా శేషభూతే నోభయవ్యతిరిక్తేనవా కేనచిద్యదా కదాచిద్వ్యవస్థీయమానత్వపరోపాయత్వపదేన సుషుప్తభృత్యాదావవ్యాప్తివ్యుదాసః - ఏవకారేణ కేనచిదాకారేణ శేషభూతే ఆకారాంతరవైశిష్ట్యేతేనరూపేణాపి తచ్ఛేషత్వవ్యుదాసః - స్వరూపశబ్దస్య నిరూపకధర్మవాచిత్వేన వస్తువ్యుత్పాదనార్థత్వాన్నవ్యావర్త్యాపేక్షా - ఏవంచ పరగతాతిశయప్ న పరమ

సా- వి—పరగతేతి- అతిశయః పరగతః. ఇచ్ఛాతుపరగతావా, శేషగతవా, ఉభయగతావేతిబోధ్యం-

సా-సం— పరగతేత్యాదినా-

మూ— అతిశయాధానమ్పణ్ణప్రాప్యమ్ -

సా. ప్ర— ప్రయోజనమితివ్యవహర్తుం యోగ్యత్వం స్వరూపం యస్య స తం ప్రతి శేష ఇత్యుక్తం భవతి - ఏవంచ పరగతాతిశయాయోగాన్యయోగాత్యంతాయోగ వ్యవచ్ఛేదకత్వ వికల్పేన భృత్యస్వామినో రవ్యాప్త్యతివ్యాప్తి ప్రసంగో వ్యుదస్తః - ఏవకారేణ పరమ ప్రయోజనత్వస్య పరగతాతిశయాన్యయోగ వ్యవచ్ఛేదాత్ - నచైవం సతి పరమ ప్రయోజన భూతాపూర్వ స్వర్గాద్యసాధకే వ్రీహ్యాద్యతిశయాధాయకే ప్రోక్షణావహననాదావవ్యాప్తిః - పరమశబ్దేన శేషగతాతిశయాధాయకత్వ పారమ్య మాత్రస్య వివక్షితత్వాత్ - నచైవం సతి కర్మసు కర్తృతయా శేషభూత స్వపురుషస్య స్వర్గ ఏవ పరమప్రయోజనమితి యాగే తత్సాధ్యాతిశయే చ పరమత్వాభావాత్తస్మిన్నవ్యాప్తిః - కర్తృత్వావచ్ఛిన్నస్యైవ తస్య యాగశేషత్వాత్తస్య చ కర్మనిష్పత్తేరపి పరమప్రయోజనత్వాత్ - నచైవం సతి “ప్రయోజనమనుద్దిశ్య” ఇతి న్యాయాచ్చేతనస్య పరమప్రయోజనేపి స్వప్రయోజనార్థత్వానుద్దేశేన ప్రవృత్త్యనుపపత్తేరసంభవః. చేతనేన స్వరసతః స్వప్రయోజనస్య పరమప్రయోజనతయావగమేపి తజ్జన్య క్రియావ్యభిజ్ఞమర్థ్యస్థైః పరాతిశయైక పరమ ప్రయోజనత్వస్య జ్ఞాతుం శక్యత్వాత్తథా వ్యవహార్యత్వ సిద్ధేః. కించ వివేకిని భృత్యే లక్షణసిద్ధేః - అవివేకిన్యపి స్వానిష్ట స్వావ్యక్తలక్షణ సద్భావస్య జ్ఞానసంభవాచ్చ - కించ ప్రకృష్ట స్నేహాన్వితేషు పరమదయాళుషు స్వార్థనిరపేక్షు పరదుఃఖ నిరాసకేషు పూర్ణేషుచ పరాతిశయ పరమ ప్రయోజనకత్వస్య దర్శనాచ్చేతనవిశేషేష్వవ లక్షణ సంభవః - నచ తేషామపి శాస్త్రప్రసిద్ధమదృష్టమస్తీతి వాచ్యమ్ - తత్సాపేక్షత్వే స్వార్థనిరపేక్ష పర దుఃఖ నిరాచికీర్షారూప దయా వ్యాఘాతాత్ - విషయ విశేషే అతిశయిత ప్రీతిమతాం స్వానర్థ పర్యవసితేనాపి పరమ ప్రయోజనేన పరమ ప్రయోజనవత్త్వస్య లోకే దర్శనాత్. నచ తద్దుఃఖ దర్శనజనిత స్వదుఃఖ నివృత్తిస్తేషాం పరమప్రయోజనమితి వాచ్యం - తస్యాపి పరదుఃఖనివృత్తినాంతరీయకత్వేన పరదుఃఖ నివృత్త్యా స్వస్య పరమ ప్రయోజనకత్వస్యానుకూలతయా లక్షణ విఘటకత్వాభావాత్ - నచైవం సతి తేష్వేవాతివ్యాప్తిరితి వాచ్యం - అతిశయిత ప్రీతి దయావతామేవ తేషాం పరదుఃఖనివృత్తి వ్యతిరిక్తస్వప్రయోజనేనాపి పరమ ప్రయోజనవత్త్వస్య దర్శనాత్పరమ ప్రయోజన వ్యతిరిక్తే పరమప్రయోజనత్వ వ్యావర్తకైవకారేణైవ తద్వ్యావృత్తేః - నచైవం శేష లక్షణస్య భగవదవాప్త సమస్త కామత్వ ప్రాపక ప్రమాణ వ్యాఘాతః - అవాప్తసమస్త కామత్వస్య కామే సత్య ప్రతిహతేచ్ఛత్వ రూపత్వాత్. నచైవం సతి భృతి స్వీకార పూర్వకం కాల విశేష నియత భృత్యేష్వవ్యాప్తిః - తేషామప్యుభయానుమత నియమావచ్ఛిన్నానామేవ శేషత్వాత్తదుపావచ్ఛిన్నానాంచ స్వామ్యతిశయ వ్యతిరేకేణపరమప్రయోజనాభావాత్ - నచ తేషాం భృతిరేవ పరమప్రయోజనం - భృతి స్వీకారానంతరమేవయావత్ప్రాణం స్వామ్యతిశయస్యైవ పరమప్రయోజనత్వేన సాధనాత్ - ఏవంచ జీవానాం సర్వేషామేతల్లక్షణ లక్షితత్వేన భగవదతిశయాధానం యుక్తమిత్యర్థః - నను “నాకించిత్కుర్వత” ఇతి న్యాయాద్భగవదతిశయస్య కర్తవ్యత్వేపి తస్య శరీరత్వాదినా జననేపి చరితార్థత్వాత్కథం భాగవత కైంకర్య సిద్ధిరిత్యత్ర ప్రపన్నస్యాచేతనాత్సంసారి

సా. వి— పణ్ణప్రాప్యమ్, కర్తుం యోగ్యః.

మూ — అవ్వతిశయన్గళ్ వస్తుశక్తియై అనురోధిత్తు వర వేణుమ్ - ఆనాల్ జీవనుక్కు పరనై ప్పత్త శక్యమాన అతిశయమేతెన్ఱు పార్త్తవిడత్తిల్ శరీరత్వాది ముఖత్తాలే అతిశయాధానమ్పణ్ణుకై ఇవనుక్కుమ్ అచిత్తుక్కుమ్ పొతువాయిరుక్కుమ్‌తు - ఇవన్ విశేషిత్తు ప్పణ్ణుమ్ అతిశయమ్ చైతన్యముఖత్తాలే యాయిరుక్కుమ్ - అతిలివన్ శాస్త్రవిరుద్ధమాక వర్తిక్కు మ్పోతు శాసితావాయ్ దండధరనాన ఈశ్వరనుక్కు లీలారసమాత్రత్తై యుణ్డాక్కి అమ్ముఖత్తాలే అతిశయాధాయకనామ్ - శాస్త్రానుగుణమాక

సా-దీ—వస్తుశక్తియై, శేషవస్తుశక్తియై. శక్తి, బలం. శరీరత్వాదీత్యాదిశబ్దత్తాల్‌లీలోపకరణత్వాదిగ్రహీతం.

సా-స్వా—మిల్లాతొழియాతో? అచేతనమీశ్వరనుక్కు ప్రీణనరూపాతిశయత్తైప్పణ్ణ విల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. అవ్వతిశయన్గళితి. అచేతనతయా ప్రీణనవ్యాపారాశక్తత్వాత్తదభావేపి నక్షతిః ఎన్ఱు కరుత్తు. ఆనాలుమ్ చేతననుక్కుమ్ శరీరత్వాపృథక్సిద్ధవిశేషణత్వప్రయుక్తాతిశయమాత్రేణాపి శేషత్వం సిద్ధిక్కైయాలే శేషత్వప్రయుక్తమాక కైంకర్యమ్ సిద్ధిక్క విల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- ఆనాలితి. పొతువాయిరుక్కుమితి. అచిద్వ్యావృత్తమాక భగవద్దత్తచిచ్ఛక్తియై యుడైయ చేతననుక్కు అచేతనతుల్యమాన వతిశయాధాయకత్వమాత్రమ్ పర్యాప్తమన్ఱెన్ఱపడి. ఆనాలివన్ శరీరత్వాదికృతాతిశయమన్ఱిక్కే శెయ్యుమతిశయముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ . ఇవనితి. చైతన్యముఖేనాతిశయాధాయకత్వమచేతనత్తోడు తుల్యమల్లామైయాలే ఇతసాధారణమెన్ఱపడి. ఆనాలుమ్ చైతన్యముఖేనాతిశయాధాయకత్వమ్ భగవత్ప్రీతిసంపాదనరూపమాకిల్ ఐచ్ఛికసంచారం పణ్ణుకిఱ నాస్తికనుక్కు అచిద్వ్యావృత్తశేషత్వమిల్లాతొழియ ప్రసంగిక్కుమ్. ఐచ్ఛికసంచారముఖేనలీలారసోత్పాదనరూపమాకిల్ కైంకర్యరూపాతిశయాధానాభావేపి శేషత్వసిద్ధేర్భగవత్కైంకర్యోచ్ఛేదమ్ ప్రసంగిక్కుమ్. శాస్త్రీయానుష్ఠానరూపాతిశయసంపాదకత్వమ్ వివక్షితమాకిల్ నిత్యముక్తాళుక్కు శేషత్వాభావమ్ ప్రసంగిక్కుమిత్యాదిశంకైయిల్ అధికారిభేదేన శేషత్వప్రయుక్తాతిశయాధానమ్ భిన్నభిన్నప్రకారమెన్ఱరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. అతిలివ నిత్యాదినా. నాస్తికానాం లీలారసమాత్రరూపాతిశయాధాయకత్వం. కామకామానాం తత్తత్ఫలహేతుభగవత్ప్రీతిసంపాదనముఖేన భగవదౌదార్యప్రకాశనరూపాతిశయాధాయకత్వం. నిత్యముక్తానాం సాక్షాత్కృతభగవత్ప్రీత్యైకప్రయోజనకైంకర్యముఖేన భగవతో భోగరూపాతిశయాధాయకత్వమ్-బద్ధానామ్పరమైకాంతినామపి భగవత్ప్రీత్యైకప్రయోజనకశాస్త్రీయకైంకర్యానుష్ఠానముఖేన లీలానువిద్ధభగవద్భోగరూపాతిశయాధాయకత్వమిత్యాద్యూహ్యమ్.

సా-ప్ర—చేతనేభ్యశ్చవ్యావృత్తత్వాత్తజ్జన్యాతిశయవ్యావృత్తభగవదత్యంతాభిమతాతిశయస్య యావచ్ఛక్యమవశ్యకర్తవ్యత్వాత్తదత్యంతాభిమతం భాగవతకైంకర్యమపి కర్తవ్యతయా సిధ్యతీతి ప్రదర్శయితుం ప్రథమం సామాన్యేన సర్వకర్తృకాతిశయానాం స్వరూపం ప్రదర్శయతి - అవ్వతిశయన్గళ్ నిత్యాదినా - పార్త్తవిడత్తు, పర్యాలోచనేకృతేసతి -

సా-వి—వస్తుశక్తియై, శేషభూతవస్తుయోగ్యతాం-అనురోధిత్తు, అనుసృత్య. వర వేణుమ్, ఆగచ్ఛేత్. పార్త్తవిడత్తిల్, పర్యాలోచనదశాయాం-పొతువాయిరుక్కుమ్, శరీరత్వాదేశ్చేతనాచేతనసాధారణత్వాదితిభావః-

సా-సం—శాస్త్రవిరుద్ధమాక, అవైదికమర్యాదయా - శాస్త్రానుగుణమాక, ముముక్షువైదికమర్యాదయా

మూ— వర్కళుక్కు మ్పోతు- ‘‘శుభేత్వసౌతుష్యతిదుష్కృతేతునతుష్యతేసౌపరమశ్శరీరీ ,, ఎన్కిఱ పడియే ఈశ్వరనుక్కు సంతోషత్తైయుణ్డాక్కి- అవనుడైయ ఔదార్యాది గుణఙ్గళ్ కుమరిరాతపడి, అమ్ముఖత్తాలే, ‘‘ ఉదారా స్సర్వ ఏవైతే ,, ఎన్నవన్ తానే కొణ్డాడుమ్పడి అతిశయాధాయకనామ్. అప్పడియే నిత్యరుమ్, ముక్తరుమ్, ఈశ్వరాభిప్రాయత్తై సాక్షాత్కరిత్తు ప్పణ్ణుకిఱ కైంకర్యఙ్గళాలే ‘‘ప్రిహృష్ట యిష్యామిసనాథ జీవితః,, ఎన్కిఱపడియే భోగవిశేషత్తై ఉత్పాదిత్తు అమ్ముఖత్తాలే అతిశయాధాయకరావర్కళ్-ఇప్పిరకారమ్శాస్త్రముఖత్తాలేఈశ్వరాభిప్రాయత్తైయఱిన్దుకైంకర్యమ్పణ్ణుకిఱకృతకృత్యనుక్కుమ్

సా - దీ — శుభేత్వ సావితి. శరీర్య సౌ పరమ పురుష శ్చేతనేన శుభే కర్మణి క్రియమాణే తుష్యతి. దుష్కృతేతు నతుష్యత్యసౌ ఎన్కై-- కుమరి రాత పడి, వ్యర్థ మాయిరాత పడి. పణ్ణి ఇతి శేషః. కుమర్, అభర్తృక కుమారీ భావః. భోగమ్, చందనాది కళాల్ రాజావుక్కు ప్పోలే ఫల హేతు సంతోషా ద్విలక్షణ మెన్కై. దుష్కృత్తుక్కళవనాల్ దండ్యరామ్ శాస్త్రవశ్యర్ అవనాల్ పురుషార్థత్తై

సా-స్వా—శుభఇతి-అసౌ పరమాత్మా శుభే కర్మణి చేతనేన క్రియమాణేతుష్యతి. నిషిద్ధే క్రియమాణేనతుష్యతి ఎన్కై . కుమరిరాత పడి, వ్యర్థ మాయిరాతపడి. పణ్ణిఇతి శేషః. కుమర్, అభర్తృక కుమారీభావః. భోగోనామ రాజాదేశ్చందనాది జనిత ప్రీతి విశేష వత్ఫల హేతు సంతోషా ద్విలక్షణ సంతోషః. ఇప్పడి చైతన్య ముఖేనవతిశయా ధాన మపేక్షిత మాకిల్ముక్తతుల్యనాన కృతకృత్యనుక్కుమ్ శాస్త్రవిరుద్ధాచరణేన భగవ ల్లీలా రసాతి శయా ధాయకత యాపి స్వ స్వరూప శేషత్వసిద్ధేర్భగవత్కైంకర్యమ్సిద్ధిక్క

సా - ప్ర —కుమరిరాతపడి, కన్యకాత్వే నావస్థాన మంత రేణ - అప్రయోజనత్వా భావాయేత్యర్థః - ఏవం నిత్యముక్త ప్రపన్నవ్యతిరిక్తానాం సర్వవ్యాపార స్యాపిభగవ దతిశయ జనకత్వ ప్రకార ముక్త్వా భగవదతిశయార్థ నిత్యముక్త వ్యాపారేషు విశేషం సహేతుకం వదన్ తస్యహేతో శ్శాస్త్రతో భగవ దభిమతత్వా జ్ఞాత్వాతిశయ కరేషు ప్రపన్నే ష్వప్యవి శేషా త్సోపివిశేష స్సమాన ఇత్యాహ - అప్పడియే నిత్యరుమిత్యాదినా. ‘‘యావన్నవిమోక్ష్యేథసమ్పత్స్య,,ఇత్యుక్తప్రకారేణయావచ్ఛరీర పాతంసార్వజ్ఞానావిర్భావా ద్భగవదభి ప్రాయస్య శాస్త్రైక సమధిగమ్యత్వ మితిభావః - ఏవం చేతన వ్యాపారాణాం బుద్ధిపూర్వకత్వ నియమాత్ ‘‘ ప్రయోజన మనుద్దిశ్య ,, తి న్యాయాదానుషంగి కత్వేన వాస్య ప్రయోజన సిద్ధే రప్యావశ్యకత్వే ప్యైహికాముష్మికైశ్వర్య స్వర్గా ద్యర్థ వ్యాపారై రతిశయ కరణం కిన్నస్యాదిత్యత్ర తస్య స్వానర్థ పర్యవసితత్వా త్పరమదయాళునా భగవతా ‘‘ మగ్నానుద్ధరతే లోకాన్కారుణ్యాచ్ఛాస్త్రపాణినే ,, త్యుక్తరీత్యా చేతనానాం పరమ పురుషార్థస్స్వ్య దిత్యేవ శాస్త్రస్య ప్రవర్తితత్వా చ్చ

సా - వి — కుమరిరాతపడి, యథావ్యర్థానస్యుస్తథా. కుమర్, అభర్తృక కన్యకా. సావ్యర్థాభవతి తథా నస్యురితి భావః. అవన్తానే, తేనైవ భగవతా. కొణ్డాడుమ్పడి, మదౌదార్య వైయర్థ్యా భావకారకాఏతేమహోదారా ఇతి యథాశ్లాఘ్యేత తథా. ఇవన్ అతిశయా ధాయ కనా మిత్యన్వయః.

సా- సం —కుమరిరాతపడిపణ్ణి, యద్యత్రౌదార్యంస్యాత్తర్హ్యుపలభ్యేతేతి తర్కా విషయానస్యుత్వా - ఇప్రకారం, భోగవిశేషో త్పాదన ముఖేనాతిశయా ధాయకత్వం. నను శాస్త్రవిరుద్ధ వృత్తిమతోప్యతిశయా

మూ— సమానమ్. ఇవన్ఱిల్ శాస్త్ర విరుద్ధఙ్గళాలె ఈశ్వరనుక్కు లీలారస మాత్రత్తై యుణ్డాక్కు కిఱ్ప్పోతు తనక్కు అనర్థ పర్యవసితమాయిరుక్కుమ్. బద్ధదశైయిల్ శాస్త్రత్తాలుమ్, ముక్తదశైయిల్ ప్రత్యక్షత్తాలుమ్, ఈశ్వరాభిప్రాయత్తై కణ్డు తదనురూపమాక వర్తిక్కుమ్పోతు ఈశ్వరనుడైయ లీలాది పురుషార్థత్తుడనే ఆనుషంగికమాక త్తనక్కుమ్ స్వాభిమత పురుషార్థ ముణ్డామ్.

సా.దీ— ప్పెత్తు ఔదార్యాదిప్రకాశకరాయ్ అతిశయాధాయకరావరెన్నపడి. లీలాదీత్యాదిశబ్దమ్ భోగాది గ్రాహకమ్. ఆనుషఙ్గికమిత్యాది. శేష్యతిశయమాత్రమే ఉద్దేశ్యమాకిల్ లీలారస మెప్పోతు ముణ్డాకైయా ల్ మోక్షతదుపాయ ప్రవృత్తి వ్యర్థమామెన్కై. స్వప్రయోజనముమ్ పరార్థమాకైయాల్ “తనక్కేయాక వెనైక్కొళ్ళు„ మెన్కిఱవనుసన్ధానముమ్ కూడుమ్. అనర్థావహత్వానుషఙ్గిక ఫలహేతుత్వాభ్యాం

సా-స్వా—కూడుమో? ఎన్కిఱ శంకైయి లుపోద్ఘాతమాక వస్తుస్థితియై యరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఇవత్తిలిత్యాది వాక్యద్వయత్తాలే - ఇవత్తిల్, పూర్వోక్తాతిశయాధాయకత్వ భేదఙ్గళిల్. తనక్కు అనర్థేతి. అభక్ష్య భక్షణాది కళిల్ తాత్కాలిక సుఖాభాస స్వపురుషార్థ మిరున్దాలు మత్యుత్కట నరకాదరూప స్వానర్థ పర్యవసితమామెన్నపడి. ఇని శాస్త్రానుగుణ ప్రవృత్తికుమ్ శాస్త్ర విరుద్ధానుష్ఠానాపేక్షయా విశేషముణ్డో? భగవల్లీలాది పురుషార్థ రూపాతిశయాధానముమ్ తాత్కాలిక శ్రమజన్య దుఃఖ రూప స్వానర్థ పర్యవసానము మిరణ్డుక్కుమ్ తుల్యమన్ఱో? తాత్కాలిక శ్రమాపేక్షయాధిక శాస్త్రీయ స్వాభిమత పురుషార్థమ్ శాస్త్రీయానుష్ఠానత్తుక్కు అధికమెన్ఱిలప్పోతు శేషి ప్రయోజనైకోద్దేశ ప్రవృత్తి యిల్లామైయ-తే శేషత్వ స్వరూప విరోధమ్ వారాతో? ముక్తిదశైయిల్ పోలే బద్ధదశైయిలుమ్ కృతకృత్యనాన వధికారికు స్వపురుషార్థ మన్ఱిక్కే శేష్యతిశయార్థమాకవే వ్యాపరిక్కవేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - బద్ధదశైయిలుమితి. లీలాదీత్యాది శబ్దేన భోగ పురుషార్థ గ్రహణమ్-ప్రధానమాక స్వపురుషార్థాపేక్షైయిల్ శేషత్వ విరోధమ్ వన్దాలు మానుషఙ్గిక స్వపురుషార్థత్తిల్ విరోధమిల్లై యెన్నపడి - ముక్తదశైయిలు మానుషఙ్గికమాక స్వామి భోగనిమిత్త స్వానంద సద్భావాత్ ఇఙ్గు మానుషఙ్గికపురుషార్థత్తిల్ విరోధమిల్లై యెన్నుకరుత్తు - అనాలు మానుషఙ్గిక స్వపురుషార్థాన్వయి

సా-ప్ర—శాస్త్రీయైగేవాతిశయఃకార్య ఇత్యాహ. ఇవత్తిల్ శాస్త్రేత్యాదినా. శేష్యతిశయార్థ స్వవ్యాపార ప్రీత భగవదనుభవస్య స్వస్యానుషంగిక పురుషార్థ ఇతిభావః. ఏవంచ ప్రపన్నస్య భగవత్ప్రీతేః శేషోద్దేశ్యత్వోక్తేః తదర్థవ్యాపారాణాంచ శాస్త్రాదేవావగంతవ్యత్వాచ్ఛాస్త్రీయస్య భాగవత కైంకర్యస్యైవాత్యంతం

సా-వి—శాస్త్రవిరుద్ధఙ్గళాలె, స్వాధీన కర్తృత్వాదినా. లీలాది పురుషార్థత్తుడనే, ఆదిశబ్దేన భోగసంగ్రహః. ఆనుషంగికేతి. శేష్యతిశయార్థ స్వవ్యాపార ప్రీత భగవదనుభవస్య స్వస్యానుషంగిక పురుషార్థ ఇతిభావః. స్వాభిమత పురుషార్థ ముణ్డామితి. అజ్ఞాన దశాయాం భగవతో లీలారస జనకత్వే నాతిశయావహత్వేపి తస్య స్వానర్థ పర్యవసితత్వాత్. జ్ఞాన దశాయామతిశయః - అతో మోక్షార్థ ప్రవృత్తిశ్చ యుజ్యత ఇతి భావః. శాస్త్ర ముఖాదినా భగవదభిప్రాయం జ్ఞాత్వా కైంకర్యస్య కర్తవ్యత్వోక్తేః స్తత ఏవ భాగవత

సా-సం—ధాయకత్వే కమీశ్వరాభిప్రాయానుగుణ వృత్త్యేత్యత్రాహ. ఇవత్తిలిత్యాదినా.

మూ—ఆనపిన్పు చేతననానవిన్ బుద్ధిపూర్వకమాక వారుప్రవృత్తిపణ్ణుమ్పోతుతన్ పురుషార్థముమ్ ఆనుషంగికమాకవాకిలుమ్ పుకిర వేణ్డియత్తాలతువరుమ్పోతు ఈశ్వరాభిప్రాయవిశేష మడియాకవరవేణ్డుకైయాల్ అతుకాణాక ఈశ్వరాభిప్రాయత్తై యారాయ్న్త విడత్తిల్ భాగవతకైంకర్యమ్ అవనుక్కు సర్వత్తిలుమ్ అభిమత మాయిరుక్కుమ్. ఇవ్వర్థమ్ (త్తై) త్తిల్ «ఆరాధనానాం సర్వేషాం విష్ణోరారాధనం పరమ్ । తస్మాత్పరతరం ప్రోక్తం తదీయారాధనం పరమ్ ।

సా-దీ—వైషమ్యప్రదర్శనఫలితంకాట్టుకిరార్. ఆనపిన్పిత్యాది. ఈశ్వరాభిప్రాయమ్, ఈశ్వరాభిమతం-సర్వత్తిలుమ్, సర్వాభిమతఙ్గళిలుమ్ - «అత్యన్తాభిమతా విష్ణోస్స్వజనాశ్శాస్త్రచక్షుషామ్। అత స్తద్దాస్యపర్యన్తం భగవద్దాస్యమిష్యతే», ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్, ఆరాధనానామిత్యాది. తస్మాత్పరం, తస్మాదుపరి. తదీయానామారాధనం పరతరమెన్కై.

సా-స్వా—శాస్త్రీయప్రవృత్తి పణ్ణినాలుమ్ భాగవత కైంకర్యముమ్ తత్ప్రాధాన్యముమ్ సిద్ధిక్కక్కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఆనపిన్పితి, ఆనుషంగిక స్వపురుషార్థమ్ «ఫలమతఉపపత్తేః», ఎన్కిర పడియే భగవదభిప్రాయాధీన మాకైయాలే తద్విజ్ఞానార్థమ్ శాస్త్రపరామర్శే భాగవత కైంకర్యమ్ సమస్త భగవదారాధనాపేక్షయాత్యంతాభిమత మాకైయాలే తదధీన భగవత్ప్రీత్యాది రూప స్వపురుషార్థ మత్యంతోత్కృష్ట మెన్నపడి. ఇప్పడి లోకత్తిలే రాజభృత్యన్ రాజావై విట్టు పురుషాంతరోపచార మ్పణ్ణినాల్ రాజ హృదయం వెరుత్తిరుక్కుమాపోలే భగవద్దాస నానవిన్ భగవానై విట్టు భాగవతోపచారమ్ పణ్ణినాల్ శరణ్య హృదయం వెరుత్తిరుక్క వేణ్డి యిరుక్క వత త్యంతాభిమత మెన్నుశొల్లక్కూడుమో? ఎన్న ప్రమాణఙ్గళాలుమ్ లోకదృష్టియాలుమ్ సమర్థిక్కిరార్. ఇవ్వర్థత్తిలిత్యాదియాల్. ఇవ్వర్థత్తై ఎన్కిర పాఠ మనన్వితమాకైయాలె లేఖక ప్రమాద కృతమ్. ఆరాధనానామితి నిర్ధారణ షష్ఠీ. సర్వేషా మారాధనానాం మధ్యే. విష్ణోరారాధనం పరమ్, శ్రేష్ఠమ్. తస్మాత్, విష్ణ్వారాధనాత్. పరం తదీయారాధనమ్, సర్వేషా మారాధనా నామ్మధ్యే పరతరం ప్రోక్త మిత్యన్వయః. తస్మాత్పర

సా-ప్ర—భగవత్ప్రీతిహేతుత్వావగమాత్తస్యాపి పురుషార్థత్వేవ సాధ్యత్వసిద్ధిరిత్యాహ. ఆనపిన్పు చేతననానేతి. పుకిర వేణ్డియత్తాల్, సాధ్యత్వేనాంతర్భావ్యత్వేసిద్ధ ఇత్యర్థః. సర్వత్తిలుమ్, సర్వస్మాదిత్యర్థః- ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యస్య ప్రమాణఙ్గళై యారాయ్న్తాలిత్యనేనాన్వయః. అస్యార్థస్య ప్రమాణైః పర్యాలో

సా-వి—పర్యంతత్వంసిధ్యతీత్యభిప్రేత్యాహ. ఆనపిన్పితి. ఏవం సతి. ఆనుషంగికమాకవాకిలుమ్, ఆనుషంగికత్వేనాపి. పుకురుమెన్కిర, ఫలేంతర్భావత్వే నాపేక్ష్య. అత్తాలతు వరుమ్పోతు, అజ్ఞానదశా కాలికాతిశయవిలక్షణాతిశయాభాసేచ్ఛయాత్ర కైంకర్యప్రాప్తిసమయే. అభిప్రాయవిశేషమడియాకవరవేణ్డుకైయాల్, ఈశ్వరాభిప్రాయమూలకతయా ప్రాప్త్యమపేక్షితత్వాత్. ఆరాయ్న్తవిడత్తిల్, విమర్శదశాయాం, సర్వత్తిలుమ్,

సా-సం—ఆనపిన్పు, తదభిప్రాయానుగుణవృత్త్యా స్వానర్థపర్యవసానాత్. నాంతరీయస్స్వార్థో భగవదతిశయరూపపరమపురుషార్థో భగవదభిప్రాయానుగుణోఽస్తు. ప్రకృతేకిమాయాతమిత్యత్రాహ. అతుకాణాకవితి, ఆనుషంగికస్వార్థకపరాతిశయసిద్ధ్యర్థమిత్యర్థః. తస్యాభిమతతమత్వే ప్రమాణాన్యాహ. ఇవ్వర్థత్తైఇత్యాదినా.

మూ—మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికా భవేత్ । తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషతః । మద్భక్తజనవాత్సల్యం పూజాయాంచానుమోదనమ్ । మత్కథాశ్రవణే భక్తిః స్వరనేత్రాంగవిక్రియా । స్వయమారాధనే యత్నో మమార్థే డంభవర్జనమ్ । మమానుస్మరణం నిత్యం యచ్చ మాం నోపజీవతి । భక్తిరష్టవిధా హ్యేషా యస్మిన్ మ్లేచ్ఛేఽపి వర్తతే । స విప్రేంద్రో మునిః శ్రీమాన్ స యతిస్స చ పండితః ॥ తస్మై దేయం తతో గ్రాహ్యం స చ పూజ్యో యథా హ్యహమ్ । అనన్యదేవతాభక్తా యే మద్భక్తజనప్రియాః । మామేవ శరణం ప్రాప్తాస్తే మద్భక్తాః ప్రకీర్తితాః । తస్య యజ్ఞవరాహస్య విష్ణోరమితతేజసః । ప్రణామం యేఽపి కుర్వంతి తేషామపి నమో నమః । తదాశ్రయస్యాశ్రయిణాం తస్య తస్య చ తస్య చ । సంసేవనాన్నరా

సా-దీ—మద్భక్తజనేతి. పూజాయాం, మత్ (మద్భక్త) పూజాయాం, స్వరవిక్రియా, గద్గదత్వం. నేత్రవిక్రియా, ఆనందాశ్రూద్గమః. అంగవిక్రియా, పులకోద్గమః. అనుస్మరణమ్, శేషత్వానుసంధానమ్. మాన్నోపజీవతి, మత్సకాశాత్ ప్రయోజనాంతరాపరిగ్రహః. స విప్రేంద్ర ఇతి మంతవ్యః. శ్రీమాన్, శేషత్వజ్ఞానసంపద్యుక్తః. యతిః, నిస్పృహో జితేంద్రియః, తస్మై జ్ఞానం దేయం. తతః, తస్మాత్. జ్ఞానం, సంశయే నిర్ణయరూపం గ్రాహ్యమ్. పూజ్యః, బహుమంతవ్యః. అన్యదేవతాభక్తా న భవంతీత్యనన్యదేవతాభక్తాః-తస్య తస్య చ తస్య చ

సా-స్వా—తరం ప్రోక్తమిత్యన్వయే పరం కించిత్ప్రసజ్యేతేతి పూర్వాపరవిరోధ ఇతి ధ్యేయమ్. భాగవతకైంకర్యే ప్రమాణముపన్యస్య భాగవతభక్తకైంకర్యస్య తస్మాచ్చాధిక్యే ప్రమాణమాహ. మమమద్భక్తభక్తేష్వితి. మమ సామాన్యత ఆరాధకేషు సత్సు ప్రీతిర్భవతి. మయి భక్తిమత్సు సత్సు అధికా ప్రీతిర్భవతి. మద్భక్తవిషయే భక్తిమత్సు అభ్యధికా ప్రీతిర్భవేత్ యతః తస్మాన్మదధికప్రీతివిషయాపేక్షయా మదభ్యధికప్రీతివిషయా విశేషతః పూజనీయా ఇత్యర్థః. అథ భగవద్భక్తలక్షణమాహ. మద్భక్తజనేత్యాదినా. మద్భక్తే విద్యమానస్యాపి దోషస్యాదర్శనం, మత్పూజాయామన్యేన క్రియమాణాయామనుమోదనమ్. స్వరవిక్రియా, సగద్గదత్వమ్. నేత్రవిక్రియా, ఆనందాశ్రూద్గమః. అఙ్గవిక్రియా, పులకోద్గమః. అనుస్మరణమ్, మమ నిత్యానుసంధానమ్. మాం నోపజీవతీతి యత్తచ్చ, మత్సకాశాత్ఫలాంతరాయాచనమ్ చేత్యర్థః. స శ్రీమాన్, విద్యావాన్. మునిః, మననశీలః. విప్రేంద్ర ఇతి మంతవ్యః. స యతిరితి మంతవ్యః. స పండితశ్చ మంతవ్యః. తస్మై దేయమ్, జాత్యంతరత్వాద్ద్రవ్యదానాసంభవేన జ్ఞానం దేయమ్. జ్ఞానసంశయే తస్మాన్నిర్ణయాత్మకమ్ జ్ఞానమ్ గ్రాహ్యమ్. స చ పూజ్యః- స బహుమంతవ్యః. అన్యదేవతాభక్తా న భవంతీత్యనన్యదేవతాభక్తాః- దేవతాంతరభక్త్యాభావేచ భాగవతభక్త్యభావే చ భగవద్భక్తేః పూర్ణతా నాస్తీతి భావః. భాగవతభక్తిప్రకారమాహ - అ(త)స్యేతి. భాగవతకైంకర్యస్య సర్వపాపనాశకత్వమప్యాహ. తదాశ్రయస్యేతి - తస్య తస్య చ తస్య చేతి తచ్చరమావధిదాసస్య సంసేవనాల్లోకే నరా

సా-ప్ర—చన ఇత్యర్థః. ఏవం భాగవతకైంకర్యస్యాత్యంతం భగవత్ప్రీతిజనకత్వేనావశ్యకత్వముక్త్వా తస్య

సా-వి—సర్వస్మాదపి. నోపజీవతి, మత్సకాశాత్ప్రయోజనాంతరం నాపేక్షత ఇతి యత్తచ్చ. తస్మై దేయం, తస్మై జ్ఞానం దేయం. తతః, తస్మాత్. గ్రాహ్యం, సంశయే సతి నిర్ణయరూపం జ్ఞానం స్వీకర్తవ్యం. పూజ్యః,

సా-సం—అనేకపర్వవ్యవధానే శేషత్వస్యోజ్జ్వలతాతాత్పర్యకం తదాశ్రయస్యేతి. అనన్యార్హశేషత్వభంజకస్యా

మూ—లోకే పూయంతే సర్వ పాతకైః,, ఇత్యాది ప్రమాణఙ్గళై యారామ్స్తాల్ రాజకుమారోప లాళన మ్పో తే. భాగవతకైంకర్యమ్ భగవానుక్కు అభిమతమా యిరుక్కై యాల్ శేషభూతనాన వివక్షైయ్ యుమ్ కించి త్కారఙ్గళిల్ భాగవతకైంకర్యమ్ ప్రధానమాయిర్రు. ఇవ్విడ త్తిల్‌తత్వవిత్తుక్కు ప్రమాణసర ణియై ప్పార్త్తాల్ ‘‘యేయజంతి పితౄన్ దేవాన్ బ్రాహ్మణాన్ సహుతాశనాన్।సర్వభూతాంతరాత్మానం విష్ణుమేవయజంతితే ,, ఇత్యాదికళిర్పడియే ఈశ్వరన్ భాగవత శరీర(క)నాయ్క్కొణ్డు ఆరాధ్యనామ్-

సా - దీ —తచ్ఛరమా వధిదాసస్యచ. పూయన్తే, పరి ముచ్యంతే. ఇవ్విడత్తు తత్వ విత్తుక్కిత్యాది. ఇత్తాల్ సాక్షా ద్భగవదారాధన మాకైయాల్ నిత్య కర్మఙ్గళిల్ దేవతాంతరోపాసనం పోలవుమ్, భగవదభిమతారా ధన మాకైయాల్ రాజకుమారోప లాళనమ్ పోలవుమ్ శేషి ప్రీతి హేతువాకైయాత్ భాగవత కైంకర్య మ వశ్యమ్ కర్తవ్య మెన్ఱతాయిత్తు. ఇనిభగవత్ప్రీతి హేతు వెన్నమాత్రత్తాల్ భాగవత కైంకర్యం కర్తవ్య మె న్ఱుమళవే యన్ఱు. సద్వారకమాక భగవచ్ఛేషమాన వివనుక్కు అవాంతర శేషిగతాతి శయాధాన ద్వారా

సా - స్వా — స్సర్వపాతకైః పూయంతే, పరి ముచ్యంత ఇత్యర్థః, ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రమాణఙ్గళై యా రామ్స్తా లిత్యన్వయః. అభి మతమా యిరుక్కై యాలే ఇతి. సర్వత్రాలు మితి శేషః. ఇప్పడిభగవ దనన్యా ర్హ శేష భూతనాన ఇవ్వధి కారి భాగవ తోప చార కైంకర్య ఙ్గళై ప్పణ్ణిల్ అన్యా రాధన ప్రయుక్త మాక వనన్యత్వ విరోధమ్ వారాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ – ఇవ్విడ త్తిలితి . శేషత్వ సంబంధ మన్ఱి క్కే విధి మాత్ర ప్రేరితనాయ్ భాగవత కైంకర్య మ్పణ్ణు మిడ త్తిల్. తథాచ నిత్య కర్మసు అగ్నీంద్రా ద్యారాధ నస్య తదంతర్యామి భగవ దారాధనత్వ మ్పోలే ఇతువుమ్ భాగవత శరీరక భగవ దారా ధన మాకైయాలే అనన్యత్వ విరోధ మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. భాగవత శరీర నాయ్క్కొణ్డు మితి ‘‘ సాక్షా ద ప్య విరోధం జైమినిః ,, ఎన్కిర న్యాయత్తాలే అద్వారక మాకవుమ్ ప్రమాణ బల త్తాలే సద్వారక మాక వుమ్ ఆరాధ్యనా మెన్ఱపడి.ఇప్పడిభాగవతారాధనమంతర్యామి దృష్ట్యాభగవ దారాధనమాకిల్ అగ్నీంద్రాది

సా- ప్ర—నాక్షా ద్భగవ త్కైంకర్యత్వే నాప్యనుష్ఠే యత్వమాహ. ఇవ్విడత్తి లిత్యాదినా. ననుభగవత

సా -వి—శ్లాఘనీయః.ఆరామ్స్తాల్,పరామృశతిచేత్.ఏవం భాగవతకైంకర్య స్యాత్యంత భగవత్ప్రీతిజనక త్వే నావశ్యకత్వముక్త్వాతస్య‘‘రసాన్ దాసస్యజిహ్వయా మశ్నామిక మలోద్భవే,,త్యుక్తరీత్యా భాగవతశరీ రక భగవదారాధనత్వేన భగవత్కైంకర్య రూపత్వ మపి తస్యాస్తీ త్యాహ - ఇవ్విడ త్తి లిత్యాదినా – న చైవం దేవతాంతర భజనమపి భగవ త్కైంకర్యం స్యాదితి కర్తవ్యతా ప్రసంగ ఇతి వాచ్యం. ‘‘ నాన్యం దేవం నమస్కుర్యాత్. నిత్యో వంద్యో నచానిత్య,,ఇత్యాదినా తస్య నిషిద్ధత్వాత్. నిత్యః, అప్రా కృత భ క్తః. అనిత్యః, ప్రాకృతభక్తః. తర్హి సంధ్యోపాసనాది పరిత్యాగ ప్రసంగఇతి చేన్న - ప్రపత్త్యధ్యా యే ప్రపన్నంప్రతి తస్య విహితత్వేన అగ్నీషోమీయ పశ్వాలంభ వదదోషాత్తద్వ దేవభాగవతకైంకర్యస్యాపి ‘‘ పూజనీయావిశేషత ,, ఇత్యాదిభి ర్విహితత్వా ద్భగవత్కైంకర్య రూప త్వం సిద్ధం - నన్వేవం

సా - సం—స్య ప్రాధాన్యం కుత ఇత్యా శంకాయాంతద్వ్యంజకతా కింప్రమాణ సరణ్యా? ఉతస్వా మ్యభి ప్రాయపర్యాలోచన మేతి వికల్ప్య ఆద్యేఆహ- తత్వవిత్తుక్కితి.

మూ—“సచమమప్రియః„ ఎన్కిఱపడియే పరమైకాంతి విషయత్తిల్ ప్రీతిపరతంత్రనాన ప్రకారియినుడైయ నినవైప్పార్ త్తాల్ “జ్ఞానీత్వాత్మైవమేమతమ్„ ఎన్కిఱపడియే భాగవత కైంకర్యత్తై భగవాన్ తన్నన్తార్వ్యా ము పక్కలితే పణ్ణినతాక ఉకక్కుమ్-

సా-దీ—పరశేషిగతాతిశయా ధానమ్ స్వరూప ప్రాప్తమాకైయాల్ అవాన్తర శేషిక ళాన భాగవతర్ పక్కల్

సా-స్వా— పద ఘటిత భగవ దారాధన మ్పోలే ఇతువు మొరు సద్వారక భగవదారాధనమాకైయాలే ఇతుక్కు ప్రాధాన్య ముణ్డువ తెజ్గనే? యెన్న వరుళి చ్చెయ్ కిఱార్ - సచ మమ ప్రియ ఇత్యాదినా. సర్వాన్తర్యామికు వేఱొరు అంతర్యామి యిల్లావిట్టాలుమ్ అంతర్యామి వదతి ప్రీతి విషయత్వా ద్భాగవతస్య సాక్షా త్స్వారాధనా పేక్షయా భాగవత ద్వారక స్వారాధనం భగవానుక్కు అత్యంత తుష్టికర మెన్నపడి-ఆనాలు మిబ్భాగవ తారాధన త్తుక్కు భగవ దత్యంతాభి మతత్వ విధాన బలత్తాలే ప్రాధాన్యమ్ సిద్ధిత్తాలుమ్ భాగవత కైంకర్య రూపత్వమ్ సిద్ధిక్కుమో ? కైంకర్య మావతు స్వాన్యభి మతాచరణ మన్రో? ఇఙ్గు భగవ దన న్యార్హ శేష భూతనుక్కు భాగవత శేషత్వ మిల్లైయే ? కించ భాగవత శేషత్వ సంబంధ మన్టిక్కే కేవల విధి బలత్తాలే కేవల భగవత్ప్రీణన మాక ప్పణ్ణుకిఱ భాగవతా రాధనత్తై భగవత్కైంకర్యత్తి లేల్లైనిల మెన్టుమ్, భగవ దుపక్రమ మాయ్ భాగవత పర్యంత మాక వరుకిఱ శేషత్వత్తు వు మసజ్గత మన్రో? ఎన్కిఱ శంకైయిల్ భగవ దత్యంతాభి మతత్వేన విహితత్వ మాత్ర మడియాక భాగవ తారాధన కర్తవ్య మన్టిక్కే శేషత్వ సంబంధ ముమ్ భాగవత ద్వారక తుంకప్పుసు, ప్రమాణసిద్ధ మాయుమ్, భగవ దభిమత మాయు మిరుక్కైయాలే ఇవ్వధి కారిక్కు అవాంతర శేషి గతాతి శయాధానద్వారా పరమ శేషిగతాతి శయాధాన మ్ప్రాప్త మాకైయాలే యవాంతర శేషిక ళాన భాగ వతర్ పక్కల్

సా-ప్ర— స్సర్వశరీ రత్వాత్ప్రి తృదేవ స్యారాధనవ ద్భాగవతా రాధనస్యాపి భగవత్కైంకర్యత్వే తద్వదేవ ప్రీతిపూర్వకమనుష్ఠేయత్వం నస్యాదిత్యత్ర విశేషమాహ. సచమమప్రియ ఇత్యాదినా. ఏవం భగవచ్ఛేషత్వస్యైవ భాగవత కైంకర్యానుష్ఠాపకత్వ ముక్త్వా భాగవత శేషత్వమపి తద నుష్ఠాపకమిత్యాహ-

సా - వి — భగవత్కైంకర్యరూపత్వే భాగవతవిషయే ప్రీతిప్రేరితత్వం నస్యాదిత్యత్రాహ-సచమమప్రియః ఎన్కిఱపడియే ఇతి - ప్రకారియినుడైయ నినైవైప్పార్ త్తాల్, ప్రకారిణస్సంకల్పస్యదర్శనే భగవత్సంకల్పే పర్యాలోచితే సతీత్యర్థః - ఆత్మైవమేమత మితి - స్వాంత రాత్మతయా భగవదభి మతత్వాత్. పణ్ణినతాకడక్కుమ్, స్వాంత రాత్మ విషయే కృతమివ సంతుష్యేత్. అత స్తద్విషయే “స్వారసికప్రీణిజాయత„ ఇతి ప్రీతిప్రేరితత్వ మప్యస్తీతి భావః - ఇత్థం భగవ దభి మతత్వేన భాగవతారాధనం గర్భ దాసస్య రాజకుమార గోపలాళనమివ భగవత్ప్రీతి హేతుతయా వశ్యం కర్తవ్యం - తచ్ఛరీరక భగవత్కైంకర్య రూప మపి భవతీత్యుక్తం భవతి - ఇతరశపరం నకేవలం భగవత్ప్రీత్యైవ భాగవత కైంకర్యస్య కర్తవ్యత్వం - అపితు, భగవతః భాగవత ద్వారాపి శేషిత్వా ద్భక్తస్య భాగవతం ప్రతి సాక్షాచ్ఛేషత్వాత్ - నహ్యాకించి త్కుర్వతశ్శేషత్వమస్తీతి న్యాయేన భాగవత కైంకర్యం. కర్తవ్యతయా ప్రాప్త మిత్యాహ -

సా-సం— ద్వితీయే ఆహ సచేతి. ఇత్థం శేష్య భిమతత్వరూపా ముపపత్తిముక్త్వా శేషత్వస్య సద్వారకతా

మూ — ఇప్పడి శేషిక్కు-అభిమత మెన్ఱు-అవళ్ వేయన్సు, శేషత్వమాకిఱ సంబంధమ్ తాన్ సద్వారక మాకవుముణ్డాకైయాల్ కైంకర్యముమ్ సద్వారక మాకవుమ్ ప్రాప్తమ్- అతెఙ్గనే యెన్నిల్, నిత్యం శ్రియాసమేతస్య భక్తైరాత్మవతస్సదా ।

సా-దీ —కైఙ్కర్యమ్ కర్తవ్య మేన్కిరార్. ఇప్పడి శేషిక్కి-త్యాది యాల్. ఇతైయుపపాదిక్కిరార్. అతెఙ్గనే ఎన్ఱిలెన్నుతుడఙ్గి కైంకర్యముమ్ నిరుఱ-మెన్ఱుమళవాల్. నిత్యమితి. భక్తైరాత్మవతః నిత్యం శ్రియాసమేతస్య పరమాత్మనః. అద్వారకేణ శేషిత్వేన సహ సద్వారకంచ శేషిత్వం స్యాత్. ఆత్మవదత్యన్తాభిమతత్వా ద్భక్తశేషత్వేన వినియోజనమ్ ఆత్మవత ఇత్యనేన వివక్షితం. ఇన్త విశేషణత్తాల్ సద్వారకత్వముముపపాదితమాన్ నిత్యం శ్రియాసమేతస్య పరమాత్మనశ్శేషిత్వ మెన్ఱవిత్తాల్ విశిష్టమే సద్వారకా ద్వారకశేషియాయిత్తు. యద్వా,

సా-స్వా—కైఙ్కర్యఙ్కర్తవ్య మెన్ఱి-రార్. ఇప్పడీత్యాదినా. ఇప్పడి చేతనగత శేషత్వసంబంధమ్ సద్వారకమాకక్కూడుమో ? సర్వప్రధాననాన ఈశ్వర సద్వారక మాక సాక్షాదేవ శేషియాకిల్ శేషత్వము న్తదనురూపమాక అద్వారక మాకవే యిరుక్కవేణ్డావో ? ఎన్ఱు శంకిత్తుత్తర మరుళి చ్చెయ్కిరార్. అతెఙ్గనేయెన్ఱిలిత్యాదినా. నిత్యమితి. నిత్యం శ్రియాలక్ష్మ్యా సమేతస్య భక్తైరాత్మవత ఇతి విశేషణ ద్వయముమ్ విధేయత్తిల్ యథా క్రమమన్వయిక్కిరతు. శ్రియా సమేతస్య సహ శేషిత్వమ్ శ్రీ సాహిత్యేన సాక్షాత్సర్వశేషిత్వం స్యాత్ “ అస్యా మమచ శేషంహి విభూతి రుభయాత్మికా । ఉభయాధిష్ఠానం చైకం శేషిత్వమ్ ,, ఇత్యాద్యనుసారత్తాలే శ్రీయోడేకూడవే శేషిత్వమ్. ఇతన్నిక్కే శ్రీద్వారకమాకవాతల్ శ్రీ నైరపేక్ష్యేణవాతల్ శేషిత్వ మిల్లై యెన్ఱపడి. భక్తైరాత్మవతః. పరమాత్మనః-మానవిద్యం తేపరేయస్మాత్సపరమః- సచాసావాత్మా

సా-ప్ర— శేషత్వమాకిఱేత్యాదినా. భగవదనన్యార్హ శేషభూతస్య భాగవత శేషత్వంవా కథమిత్యత్ర సదృష్టాంతం యుక్తితో వచనతశ్చసమర్థ్యతే. అతెఙ్గనే యెన్ఱిలిత్యాదినా. నిత్యం శ్రియేతి. “ హ్రీశ్చతే లక్ష్మీశ్చపత్న్యౌ • అహోరాత్రే పార్శ్వే. విష్ణోశ్శ్రీ రనపాయినీ. జ్ఞానీత్వాత్మైవ ,, త్యాదిభి

సా-వి—ఇప్పడి శేషిక్కి-తి- అభిమత మెన్ఱి-అవళ్ వేయన్సు, అభిమతమిత్యేతావన్మాత్రమేవనభవతి- సంబంధన్తాన్, సంబంధస్య. సద్వారకముణ్డాకైయాలే, సద్వారకస్యవిద్యమానత్వాత్- కైంకర్యముమ్, కైంకర్యంచ-సద్వారక మాకవుమ్ ప్రాప్తమ్, సద్వారకతయాపి ప్రాప్తమ్. అవాంతర శేషిభూతభాగవతనిష్ఠాతిశయాధానే భగవచ్ఛేషభూత భాగవతనిష్ఠాతిశయాధానస్య శేష్యతిశయావహత్వా త్పరమ శేషిణోతిశయ స్సిధ్యతీతి భావః- అనన్యార్హ భగవచ్ఛేషస్య కథమవాంతర శేషత్వమితిశంకా పూర్వకం యథారాజ్ఞా స్వశేష భూతాభరణమాలికాదికం స్వగజాదిషు నిక్షిప్య స్వయం తదలంకారోను భూయతే తద్వత్ - “అస్యామమచ శేషంహి విభూతి రుభయాత్మికా । ప్రభవో భగవద్భక్తా మాదృశాం సతతం ద్విజ । మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యదికాభవే,, దిత్యాది ప్రమాణైస్స్వతంత్రేణభగవతైవస్వభక్తశేషతయావినియుక్తత్వస్యావగతత్వాత్- సద్వారక శేషత్వంజీవస్య. సద్వారక శేషిత్వంపరమాత్మనశ్చోపపన్నమితిసమర్థ్యతే- అతెఙ్గనేయెన్నిలితి . నిత్యమితి- నిత్యం శ్రియాసమేతస్య భక్తైః సదా ఆత్మవతఃభక్తేష్వంతరాత్మత్వేనాభిమానవతః తైర్వినాస్వరూప

సా-సం—మప్యుపపత్తి ముఖేనాహ- ఇప్పడీతి-నను భగవతస్సద్వారక శేషిత్వేసతిహి చేతనస్సద్వారక శేషస్స్యాత్ - తదసిద్ధేరిదమప్యసిద్ధమిత్యభిప్రాయేణఅతెఙ్గనే యెన్ఱిలితిశంకామవతార్యపరిహరతి-నిత్యమితి-

సూ— సహసద్వారకంచస్యా చ్ఛేషిత్వంపరమాత్మనః ,,

సా- దీ— సేహచ శేషిత్వం సద్వారకంచ శేషిత్వంస్యాదిత్యన్వయః. శ్రియా సమేతస్య, శ్రీవిశిష్టరూపే ణ శేషిత్వమ్ భక్తైరాత్మవతః భక్తద్వారా శేషిత్వం స్యాదిత్యర్థః. యద్వా, భక్తై రత్యత్ర సమేత స్యేత్యనుషంగః. ఆత్మవత ఇతి ప్రతిసంబన్ధి నిర్దేశో నషష్ఠ్యన్తః. జ్ఞానినః ప్రతీత్యర్థః. ఇత్తై వివరిక్కిఱార్.

సా-స్వా—తస్యభక్తైరాత్మవతః - ‹‹జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమత,, మితిజ్ఞానిన మాత్మాన మంత ర్యామి ణంమన్వానస్య ఇజ్జుత్కృష్టాన్నర శూన్యనాన పరమాత్మా జ్ఞానియైఆత్మావాకవుడైయవనావతు జ్ఞానియైస్వోత్కృష్టనాక వెణ్ణాని రైక్క-స్వత స్సర్వజ్ఞనానవన్ జ్ఞానియై యుత్కృష్టనాక వెణ్ణుకైయావతు, తత్ప్రీణనవ్యాపారత్తైస్వప్రీణన వ్యాపారా పెక్షయాస్వస్యోత్కృష్టప్రీణనమాక వెణ్ ణుకై- ఆకైయాలిన్తబుద్ధివిశేషత్తైయుడైయపరమాత్మావుక్కు సద్వారకం శేషిత్వ ముపపన్నమ్-స్వప్రీణన వ్యాపారా పెక్షయా స్వభక్తప్రీణన వ్యాపారేఽధిక ప్రీతిమత్వ రూపశేషిత్వ మానతు స్వభక్తస్య కైంకర్య జనిత ప్రీతిరూపాతిశయ భాక్త్వరూప శేషిత్వ మంతరేణానుపపన్న మన్నో - ఇప్పడి శేషిత్వం సద్వారక మాకైయాలే శేషత్వసంబంధముమ్ సద్వారకమాక క్కడవదెన్ఱు కరుత్తు- భక్తైరాత్మవత్వముమ్ ప్రమాణాంతరాను గుణ్యత్తాలే శ్రీవిశిష్టనుక్కే యాకైయాలే సద్వారక శేషిత్వముమ్ శ్రీవిశిష్టనుక్కేన్ఱు మిడముమ్ సిద్ధమ్ - ఆనాలుమ్ శేషత్వసంబంధమ్ సద్వారక మెన్నప్పోమో ? సర్వోత్కృష్టనాన వీశ్వరనుక్కు శేషభూత నాన విన్వధికారి అన్య శేషత్వత్తై యంగీకరిక్కుమో ? ఈశ్వరన్ స్వతంత్రస్వామియాకైయాలే అవన్ భాగవత శేషత్వత్తై సంకల్పిత్తాల్ శేషభూతనుక్కత్తై యంగీకరిక్క వేణు మెన్నిలిప్పడిస్వ శేషభూతవస్తువై ఈశ్వరనన్య శేషమాక్కుకిరతులోకదృష్టి విరుద్ధమన్నో ? కించ, ఇన్త భాగవత శేషత్వ మాపాధిక శేషత్వమాన్పోలే కాదాచిత్కమాకిల్ సదా వెన్కిర తువుమ్ విరుద్ధ మాకాతో వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-

సా-ప్రి—శ్రియోభాగవతానాంచనిత్యయోగాంతరాత్మతో వ్యక్త్యా త్యన్తాభిమతత్వావగ మాత్స్వశేషభూతానాంస్వాత్యన్తాభిమతవిషయే శేషత్వాపాదనస్యలోకేపి దర్శనాత్తైస్సహసదాసాక్షాచ్ఛేషిత్వం తేషామపి

సా-వి—సత్తానాస్తీతి మన్యమానస్యేత్యర్థః - శేషిత్వం సహ అద్వారక శేషిత్వేనసహసద్వారకంచస్యాదిత్యర్థః - భక్తై రాత్మవతః శ్రియా సమేతస్యేత్యనేన భగవచ్ఛేషత్వం భాగవత శేషత్వ పర్యంత మామిత్యన్వయః - ‹‹అప్యహం జీవితం జహ్యాం త్వాంవాసీతే సలక్ష్మణామ్ । నహిప్రతిజ్ఞాం సంశ్రుత్యబ్రాహ్మణేభ్యోవిశేషత ,, ఇత్యుక్తరీత్యా లక్ష్మ్యపేక్షయా భాగవతానాం భగవ దత్యంతాభి మతత్వం వ్యంజితం- తథాచ తచ్ఛేషత్వం భగవ దభిమత మితి భగవదనన్యార్హ శేషత్వస్యనవిరోధఇతిభావః-అత్రసదృష్టాన్తం

సా-సం—సాక్షాచ్ఛేష్యేవ భగవాన్నిత్యాం లక్ష్మ్యసమేతఇతి యథా లక్ష్మ్యా సహైవ లక్ష్మీద్వారాపిశేషిత్యనుమన్యసే - తథా ‹‹పితా పుత్రేణపితృమా,,నితివత్-‹‹జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమత,,మితిస్వాంతరాత్మతయాసదాపరమప్రీతి విషయ భాగవతైస్సహచ శేషీతథాభాగవతద్వారాపి శేషీతికైముతిక న్యాయేన సిద్ధ మనుమంతవ్య మితిభావః - పుత్రే పితృమత్వంకాదాచిత్క మితిఅస్య తద్వైషమ్య ద్యోతనాయ సదేత్యుక్తిః ఏవం భగవచ్ఛేషత్వస్య భాగవత శేషత్వపర్యంతతాం లోకామ్నాయాభ్యామపి దర్శయతి-

మూ— స్వతంత్రనాయ్, స్వచ్ఛన్ద లీలనాన రాజా తాన్ పూణ్డ ఆభరణత్తైయుమ్ ఇట్ట మాలైయైయుమ్, అడియార్ కళుత్తైయవుమ్, ఆనైకుతిరై కళుత్తైయ వుమ్ కழుత్తిలే యిడుమా పోలే ‹‹అడియార్క్కాన్ని యాళ్ పడుత్త విమలన్,,ఎన్నుమ్ ‹‹నారదోహ మనుప్రాప్త స్త్వద్దర్శనకుతూహలాత్|ప్రభవోభగవద్భక్తా మాదృశాంసతతంద్విజ,,ఎన్నుమ్‹‹మత్తుమోర్ తెయ్వముళతెన్నిరుప్పారోడొత్తిలేన ఉత్తమున్నడియార్క్కడిమై,,

సా - దీ — స్వతంత్రనా యిత్యాదియాల్. ఇడుమాపోలే ఎన్నతుక్కు ఇష్టవినియోగ వేణ్కెట వంశత్తోడె యన్వయమ్, ఇడుమాపోలే, ఇష్టమానపడివినియోగిక్కైక్కు అర్హనాతై యాలే యెన్నర్థమ్. యద్వాఇడు మిడత్తిల్ పోలే యెన్నపడి- అత్యంతపారతంత్ర్యత్తాలేఎన్నత్తోడెయన్వయమ్.

సా - స్వా — స్వతంత్ర నాయితి - స్వాతంత్ర్య నాకైయాలే స్వశేష వస్తువై యన్యత్ర విని యోగికక్క శక్తనెన్నపడి. నిష్ప్రయో జన మాక విప్పడి విని యోగిక్కక్కూడుమో ? ఎన్కిఱ శఙ్కా వార ణార్థమ్ స్వచ్ఛంద లీల నానేతి . లీలా రసమ్ ప్రయో జన మెన్ను కరుత్తు, కழుత్తిలె ఇడు మా పోలే యెన్కిఱత్తుక్కు ‹‹ అడియా రెక్కాన్నై యాళ్ పడుత్త విమల ,, నెన్నుమ్ శొల్లుకిఱ పడియే ఎన్కిఱ తోడే యన్వయమ్. అడియా రిక్కిత్యాది. అడి యార్కు, స్వదాస భూత భాగవతర్ కళుక్కు. ఎన్నై, అడియేనై. ఆళ్ పడుత్త, దాస భూతనాక ప్పణ్ణిన. విమలన్, నిర్మలన్. మత్తుమోర్ తెయ్వమ్, అన్య మొరుదైవమ్. ఉళతెన్ను, ఉణ్డెన్ను. ఇరుప్పారోడు, దేవతాంతర భక్తాళోడు. ఒత్తిలేన్, సంసర్గియేన్. ఉత్తమున్, అఙ్గీకరిత్తుమ్. ఉన్నడి యార్కడిమై, త్వద్దాస భూత భాగవత దాస్యం.

సా -ప్ర— శేషిత్వాత్తద్వారాచ సదా శేషిత్వ మస్త్యర్థః. అడియారెక్కాన్నైయాళ్ పడుత్త విమలన్, ‹‹ ఈశ్వరోహ మహం భోగీ ,, స్థితస్య మమస్వ శేషత్వ రుచ్యాపాదనోపరి స్వశేష శేషత్వ రుచి జనకత్వ యోగ్య శుద్ధియుక్తః. మత్తుమోర్ తెయ్వ మిత్యాది. భగవ ద్వ్యతిరిక్త దేవతాంతర మస్తీతి వర్త మానైస్సహ సంబంధ రహితోహం త్వదీయానామేవ దాస్యం ప్రాప్త ఇత్యర్థః. యథారాజ్ఞో గర్భదాసా దీన్ప్రతి సాక్షాచ్ఛేషిత్వం రాజమహిషీ పుత్రయోశ్చ సాక్షాచ్ఛేషిత్వంతదుభయద్వారాచరాజ్ఞ శ్శేషిత్వ మేవ మేవ. ‹‹ దాసభూతా స్స్వతస్సర్వే హ్యాత్మానః పరమాత్మనః. మచ్ఛేషభూతాస్సర్వేషా మీశ్వరీవల్లభా మమ|ప్రభవోభగవద్భక్తామాదృశా,,మిత్యాది ప్రమాణానుగుణ్యేనభగవతో లక్ష్మ్యాశ్చ భాగవతానాంచసాక్షా

సా-వి— ప్రమాణాన్యాహ- స్వతంత్రనాయితి- తాన్పూణ్డవాభరణత్తైయుమ్,స్వయమలంకృతమాభరణం. ఇట్టమాలైయైయుమ్, ధృతమాలికాంచ. అడియార్కళుత్తైయవుమ్, దాసానాంచ-ఆనై కుతిరైకళుత్తైయవుమ్, గజాశ్వాదీనాంచ. కழుత్తిలె, కంఠె. ఇడుమాపోలె, ప్రక్షేపవత్. అస్య యథేష్ట విని యోగిత్యానేన సంబంధః - గజాది మూర్ధ్ని మాలా ప్రక్షేపతుల్య భాగవతాధీన కరణతా రూప యథేష్ట విని యోగార్హతయా చేతనస్యేతిభావః. యథాప్రక్షేప్యమాణ మాలాదీనా మివ అత్యంత పారతంత్ర్యాది

సా- సం—స్వతంత్రనాయిత్యాదినా - స్వాసాధారణ శేషమపి స్వాభీష్టం ప్రతి శేషం కర్తుం సమర్థత్వ మిహస్వతంత్రత్వం. అతఏవ స్వేచ్ఛానురోధేనైవ విహరణ ప్రవృత్తత్వం స్వచ్ఛన్ద లీలత్వం. విమలన్, నిత్య నిర్దోషః. మత్తు మితి. త్వదన్యాపి దేవతాస్తీతి బుద్ధి మద్భిర్న లేశతోపి సంబంధవాన్.ఉత్తమున్, భోగ్య

మూ—ఎన్నుమ్ శొల్లుక్కిరపడియే అత్యంత పారతంత్ర్యాది కళడియాక భగవదిష్ట వినియోగార్హరాయ్ త్తేభగవచ్ఛేషత్వమ్ తాన్ యావదాత్మ భావియాన కట్టళైయిలేభాగవత శేషత్వపర్యంతమాయిత్తు-

సా-దీ—భగవదిష్ట వినియోగార్హరాయాలే భాగవత శేషత్వపర్యంతమాయిత్తెన్నన్వయమ్. యావదాత్మ భావియాన కట్టళై యిలే యెన్నత్తాల్ భగవచ్ఛేషత్వమ్ కాలత్తిల్ కొణ్డునువిట్టాప్పోలే సంబంధి పర్యంతం కొణ్డునువిట్టపడి శొల్లిత్తు-ద్వారభూతరాన భాగవత శేషత్వమ్ తానిగెణ్డువక్కై యాలుమున్టెన్నిక- రార్-

సా-స్వా—యావదాత్మ భావియాన కట్టళై యిలే ఇతి. భగవచ్ఛేషత్వ మానతు తాన్ యావదాత్మ భావియాన ప్రకారత్తిలే భాగవత శేషత్వ పర్యంతమాయిత్తు ఎన్నన్వయమ్. యావదాత్మ భావి భగవచ్ఛేషత్వ త్తానే భాగవత శేషత్వ పర్యంతమాక వళరుక్కైయాలే యితువుమ్ యావదాత్మ భావి యెన్నపడి. ఇప్పడి భాగవత శేషత్వం సిద్ధమానా లుమ్ " ప్రభవో భగవద్భక్తా మాదృశాం సతతం ద్విజ ,, ఎన్కిర ప్రమాణత్తిలే మాదృశాం భగవద్భక్తాః ప్రభవః. నత్వ స్యేషామెన్ను సిద్ధిక్కైయాలే సర్వర్కుమ్ భాగవత శేషత్వం

సా-ప్ర—చ్ఛేషిత్వమ్, భగవతస్తదుభయద్వారాచ శేషిత్వమితిభావః. అత్యంతపారతంత్ర్యాదీతి. చేతనస్యభగవదత్యంతపారతంత్ర్యంభాగవత శేషత్వేనిబంధనమితితస్య యావదాత్మభావిత్వాదస్యాపియావదాత్మభావిత్వమిత్యర్థః. ఆవిర్భూత భగవచ్ఛేషత్వమ్, గుణజ్ఞానంచాది శబ్దార్థాః. నను కర్మానుగుణేతర శేషత్వ వద్భగవదాపాదితమ పీతర శేషత్వ మనిష్టమేవస్యాదితికథమ్పురుషార్థత్వమ్. కించోదాహృ తవచనాద్భగవచ్ఛేషత్వస్య భాగవత శేషత్వ పర్యంతత్వ ప్రతీతిశ్చ కథ మిత్యత్ర భగవచ్ఛేషత్వస్యాపి పురుషార్థత్వం గుణవద్విషయత్వాదితి భాగవతానాం గుణోత్తరత్వాత్తత్కైంకర్యేపి పురుషార్థత్వం సిధ్యతీత్యభి ప్రేత్యవచనస్య

సా-వి—కళిత్యనేనసంబంధః. పారతంత్ర్యాదికళడియాక, ఆదిశబ్దేనగుణజ్ఞానాదికంగృహ్యతే. పారతంత్ర్యాదికళ ద్వారీకృత్య- యథేష్ట వినియోగార్హత్వం శేషత్వం. యథేష్ట వినియుజ్య మానత్వం పారతంత్ర్యం. ఇత్థమేవ రహస్యత్రయ చుళకే కుమార వరదాచార్యైరుక్తం. పారతంత్ర్యం భాగవత శేషత్వస్య మూలం భాగవతేషు భాగవతానాం వినియుజ్యమానత్వాత్. యథేష్ట వినియుజ్య మానత్వస్యైవ పారతంత్ర్య పదార్థత్వాత్ - పారతంత్ర్యస్య మూలం భగవద్యథేష్ట వినియోగార్హత్వం - భగవద్యథేష్ట వినియోగార్హ శ్చేతనో భాగవతాధీనశ్శికృతో భాగవత యథేష్ట వినియోగార్హోభాగవత యథేష్ట వినియుజ్యమానోపి భవతీతి భావః- తదపి యావదాత్మ భావీత్యాహ- యావదాత్మభావియానకట్టళై యిలేఇతి- భాగవత శేషత్వ కారణ భగవదత్యంత పార తంత్ర్యస్య యావదాత్మ భావిత్వా ద్భాగవత శేషత్వం యావదాత్మభావీతి భావః- అడియార్క్కన్నైయాళ్ పడుత్త విమలన్- అడియారుకు, స్వదాసానాం- ఎన్నై, మాం. ఆళ్ పడుత్త, దాసీకుర్వన్. విమలన్, విమలః. మత్తుమోర్ తెయ్వముళతెన్నిరుప్పారోడొత్తిలేనుత్తతు మున్నడియార్ క్కడిమై. మత్తుమోర్ తెయ్వముళతెన్నిరుప్పారోడు, ఇతోన్యద్దైవం విద్యత ఇతి స్థితైస్సహ. ఒత్తిలేన్, నవసేయం. ఉన్నడియార్కు, భగవద్దాసానాం- అడిమై, దాస్యం. ఉత్తతు, యోగ్యం. ఆది శబ్ద

సా- సం— తమత్వేనాభిమతమపిత్వద్దాసదాస్యమేవ-అత్యంతపారతంత్ర్యం, భగవదిష్టవినియోగంప్రతిషేద్ధుమశక్తత్వం. ఆదిశబ్దాచ్ఛేషత్వ గ్రహణం. తేన భగవదిష్ట వినియోగాయత్త భగవదతిశయ స్యైవ స్వపరమ

మూ—ఇఙ్కు భాగవతత్వ మడియాక స్వరూప ప్రయుక్తమాకవుమ్ “గుణైర్దాస్య ముపాగతః,, ఎన్కిర న్యాయత్తాలే గుణజ్ఞాన మడియాక స్వేచ్ఛై యాలుమ్ వన్త భాగవత శేషత్వం భగవ ద్భక్తాః, మాదృశాం ఎన్కిర ఇరణ్డు పదత్తాలుమ్ సూచితమ్. ఇబ్భాగవత శేషత్వమ్ క్రయమ్ శెల్లుమ్పడియై

సా-దీ— ఇఙ్కు-భాగవతత్వ మిత్యాది-సూచితం, క్రమేణ ఎన్నపడి - మాదృశాం గుణ జ్ఞానినా మెన్నపడి - ఇబ్భాగవత శేషత్వమ్ క్రయమ్ శెల్లుమ్పడియై, క్రయమ్ శెలుత్తుమ్పడియై-

సా-స్వా— సిద్ధికరావిల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్.ఇఙ్గు ఇతి-ఒరుత్తనుక్కు భాగవ తత్వ ముణ్డాకిల్ అవనుక్కు-సర్వముమ్ శేషమాకక్కడవతెన్ఱుభాగవతత్వ మడియాక భగవదిష్ట వినియోగసిద్ధమాయుమ్,భాగవత విషయత్తిల్ తనక్కు-గుణాధిక్య దర్శనత్తాలే స్వేచ్ఛయా వన్తతాయుమ్, భాగవత శేషత్వ మిరణ్డువిధమ్. మాదృశా మెన్కిఱత్తుక్కు భాగవతవిషయత్తిల్ గుణాధిక్య దర్శనత్తై యుడైయవెఙ్గళుక్కెన్ఱర్థమాకైయాల్ భగవ ద్భక్తాఃమాదృశా మెన్కిఱ విరణ్డుపద త్తాలుమ్ క్రమేణద్వివిధ శేషత్వంసూచితమాకైయాలే స ర్వ్వర్కుమ్ భగవదిష్ట వినియోగసిద్ధ శేషత్వంసిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడిభాగవత శేషత్వం సిద్ధిత్తాలుమ్ఇతుభగ వచ్ఛేషత్వా పేక్షయా ఉత్కృష్ట మెన్నతుకూడుమో ? భగవచ్ఛేషత్వం భగవానుక్కు-స్వకీయదాస్యపర్యంత వినియోగార్హమా యిరుక్కిరాప్పోలేభాగవత శేషత్వం భాగవతనుక్కు స్వేష్ట వినియోగ పర్యంతమ ల్లామైయాలేతదపేక్షయా నికృష్ట మన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. ఇబ్భాగవత శేషత్వ మితి.

సా-ప్ర—భాగవత శేషత్వపరత్వప్రకారమాహ.ఇఙ్గు భాగవతత్వమడియాకవిత్యాదినా.ఏవం భాగవత శేషత్వ స్యయావదాత్మ భావిత్వేతత్కైంకర్య స్య పరమపురుషార్థత్వేచ భాగవతానాం పరస్పరం విక్రేయత్వ దే యత్వాదిస్యా దిత్యత్ర శ్రీభట్టనాథైస్స్వేషాం విక్రేయత్వోక్తే స్సబ్రహ్మచారిణేయతీంద్రాయ దత్తాభ్యాం ఎమ్బార్ వఙ్గిపురత్తు నమ్బిత్యాఖ్యాతాభ్యామ్ పూర్వాచార్యాభ్యాం రామానుజాచార్య శిష్యత యావస్థానేన దానానుపాలనాచ్చవిక్రేయత్వం దేయత్వంచేష్టమేవేత్యాహ. ఇబ్భాగవత శేషత్వ మిత్యాదినా. క్రయమ్

సా-వి—గృహీతగుణజ్ఞానమూలకస్వరూపప్రయుక్తభాగవతశేష త్వం భాగ వతత్వ మూలక స్వ రూప ప్రయుక్త భాగ వత శేషత్వ వదేవ వచనే వివ క్షిత మిత్యాహ - ఇఙ్గుభాగ వతేతి. భాగ వ తత్వ మడి యాక స్వరూప ప్రయుక్త మాక వుమ్, భాగ వతత్వ స్వరూప ప్రయుక్తం తదాశ్రయ స్యాశ్రయణాదిత్యాది ప్రమాణ సిద్ధ మిత్యన్వయః. గుణ జ్ఞానం, భాగ వత నిష్ఠా జ్ఞాన భక్తి వైరాగ్యాది జ్ఞానం. స్వేచ్ఛయాలుమితి - “సంజాత రేఖాత్మక శంఖచక్రంతామ్రోదరం తస్య కరారవిందమ్। విలోకయంత్యా ఫలవిక్రయిణ్యా విక్రేతు మాత్మాన మభూద్విమర్శ ,, ఇతి న్యాయేన గుణ వద్విష యే గుణ సారస్య వేదినః శేషత్వాపాదికా స్వరసవాహినీ ప్రీతిర్భవతీతి భావః. మాదృశాం, భాగవత నిష్ఠా ను గుణ జ్ఞాన వతాం. అన్యథా తత్పద వైయర్థ్యాదితి భావః- ఇబ్భాగవత శేషత్వంక్రయమ్ శెల్లుమ్పడియై

సా-సం— ప్రయోజనత్వంఫలమితి.ఇదంభాగవత శేషత్వంస్వరూపకృతం చేత్యత్ర నారదోక్తింప్రమాణయతి. ఇఙ్గిత్యాదినా. భాగవతత్వం, భగవతినిష్ఠాత్వం. తేననిమిత్తేన-స్వరూపతో భాగవత శేషత్వంమాదృశామిత్యనేనోక్తః. భగవ ద్భక్తాఇత్యనేనగుణజ్ఞానాయత్తస్వేచ్ఛయా భాగవత శేషత్వముక్తమితిభావః. ఇదంభాగవత శేషత్వం నకేవలం వాచనికమేవ. కింతు ఫలోపహిత మపీత్యాహ. ఇబ్భాగ వతేతి.

మూ— ‘‘ పేశు వారడియార్కళైన్నై విఱ్కవుమ్ పెరువార్కళ్’’ ఎన్రు కల్పసూత్ర వ్యాఖ్యాతాక్కళాన పెరియాழ்వారరుళిచ్చెయ్తార్ - ఇతు మధ్యమపదత్తుక్కు తాత్పర్యార్థమ్-

సా - దీ —పేశు వారిత్యాది - భగవన్నామజ్ఞళై సాదరమాక పేశు వార్కడియారాన భాగవతర్ శేష భూతరాన వెజ్ఞళై ఓరవసరత్తిల్ విత్తుక్కొళ్ళవుమ్ ప్రాప్తరెన్నైక్కు - కల్ప సూత్ర వ్యాఖ్యాతాక్కళెన్న త్తాల్ ఇబ్భాగవత శేషత్వాది ధర్మ శాస్త్ర సిద్ధమానమైతో త్తుమ్. ఇబ్భాగవత శేషత్వమ్

సా-స్వా— పేశువారిత్యాది. పేశువారడియార్కళ్, నామసంకీర్తనపరరాన శ్రీవైష్ణవర్కళుడైయ. అడియాన్కళ్, దాసభూతర్-భాగవతదాస్యరసికరానభాగవతర్కళ్. ఎన్తమ్మై, నమ్మై-విఱ్కవుమ్ పెరువార్కళ్, సమర్థరెన్నపడి. కల్పసూత్రేతి. అచార్జ్గళుడైయ శేష శేషిభావ స్వరూపముమ్, స్వత్వ త్యాగాత్మక యాగాంతర్గత స్వత్వ స్వరూపముమ్, సోమక్రయణాంతర్గత క్రయ విక్రయ స్వరూపముమ్, వినియోగ ప్రకారమ్మతలాన వర్థజ్గళై సమీచీన న్యాయజ్గళాలే నిర్ణయమ్పణ్ణి కల్ప సూత్ర వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణిన పెరియాழ்వారెన్నపడి. ఆకైయాల్ భగవచ్ఛేషత్వం భాగవత శేషత్వమ్ పోలే క్రయ విక్రయ పర్యంత వినియోగార్హమల్లామైయాలే తదపేక్షయా భాగవత శేషత్వమే ఉత్కృష్టమెన్నుకరుత్తు - ఆనాలుమ్ స్వరూపశోధనై దమ్పర్య ప్రవృత్త మూల మంత్రత్తిలే యవధారణత్తాలె భగవానుక్కే యివ్వాత్మా శేషమెన్ను సిద్ధియానిఱ్క తద్విరుద్ధమాక భాగవత శేషత్వ కల్పన కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇతుఇతి. మధ్యమ పదత్తుక్కు, నమస్సుక్కెన్నపడి. నమస్సు అత్యంత భగవత్పారతంత్ర్య పరమాకైయాలే స్వాతంత్ర

సా- ప్ర — శెల్లుమ్పడియై, విక్రయణస్యపరిపాలనీయత్వమ్. పేశువారడియార్కళైన్నమ్మై విఱ్క వుమ్పెరువార్కళే, భగవన్నామ సంకీర్తన పరాణాం భాగవతానాం దాసా అస్మద్విక్రయణార్హాః. ప్రపన్నానాం భాగవత దాసత్వాత్స్వామినస్తే స్వకీయ గృహక్షేత్రాదీనామి వాస్మాకమపి విక్రయణార్హా ఇతి భావః. నిత్యనైమిత్తికకర్మస్వామ్యం శస్య పరిత్యాగేనానుష్ఠాన ప్రకార ప్రతి పాదన పరత్వాత్కల్ప సూత్రాణాంతద్వదేవ కృష్ణేన మధురాగమన మారభ్య యావద్వైకుణ్ఠ గమన మనుష్ఠిత కృత్స్నవ్యాపారాణాం స్వప్రబంధే తేనైవ క్రమేణ ప్రతిపాదనాచ్ఛ్రీభట్టనాథానాం కల్పసూత్ర వ్యాఖ్యాతృత్వ మితిభావః. కృత్స్నస్య ప్రబంధార్థస్య మంత్రార్థత్వేనాదౌ ప్రతిజ్ఞాతత్వాద్భాగవత శేషత్వస్య మంత్రే ప్రతి పాదకాంశం దర్శయతి. ఇతు మధ్యమ పదత్తుక్కితి. ఏవం సాక్షాద్భాగవత శేషత్వ ముపపాద్య తత్ఫల మాహ.

సా-వి—భాగవత శేషస్యాత్మనః క్రయణీయత్వదశాసంపాదకత్వ యోగ్యతాం. విక్రయమ్ శెల్లుమ్పడి ఇత్యనుక్త్వా క్రయమ్ శెల్లుమ్పడి ఇత్యుక్త్యాచ చౌర్యార్జితస్యాపి విక్రయ సంభవాత్కేతు సన్నత్యేనిష్పయాభావే క్రయాసిద్ధేః స్వత్వ మస్తీతిద్యోతనం ప్రయోజన మితిగమ్యతే. పెరియాழ்వార్, భట్టనాథాః - అరుళిచ్చెయ్తార్, ఉక్తవంతః. పేశువారడియార్కళైన్నమ్మై విఱ్కవుమ్ పెరువార్కళ్. పేశువారడియార్కళ్, కీర్తన పరా భగవద్దాసాః. ఎమ్మై, అస్మాన్. విఱ్కవుమ్, విక్రేతుం. పెరువార్కళ్, ప్రాప్తాః. భాగవత శేషత్వస్య మంత్రేణ సంధేయత్వం దర్శయతి. ఇతుఇతి. తాత్పర్యార్థమ్, ఫలితార్థః-నమఃపద

సా-సం— పేశువార్, గుణ మిశ్రసూక్త్యనుసంధానపరాః. అస్యమంత్రావివక్షితతాంపరిహరతి. ఇతువితి.

మూ.— ఇవ్వర్థ త్తై యనుసంధిత్తాల్ ఇశ్శేషత్వం సద్వారక మాకవుమ్ అద్వారక మాకవుమ్ నిన్ఱనిలై యి లే శేషవృత్తియాన కైంకర్యముమ్ నిరూఢమ్ -

సా - దీ — నమస్సిన్ తాత్పర్యార్థమెన్కిఱార్ - ఇతువెన్ఱు. ఇవ్వర్థత్తై, ఇన్న మస్సినర్థత్తై. అతశ

సా-స్వా— శేషికిఱ్ష్టవిని యోగార్హనెన్ఱుసిద్ధిక్కైయాల్ మూలమంత్రత్తిలుమ్ స్వతంత్ర శేషిక్కు ఇష్టమాన భాగవత శేషత్వం సిద్ధికిఱ తెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ భాగవత శేషత్వం ప్రమాణ బలత్తాలే సిద్ధిత్తాలుమ్ భాగవత కైంకర్యమ్ సిద్ధిక్క విల్లైయే ? "ఆరాధ నానాం సర్వేషా," మిత్యాది ప్రమాణ బలత్తాలే యతువుమ్ సిద్ధిక్కు మెన్ఱిలన్త ప్రమాణ సిద్ధ భాగవత కైంకర్య ముత్కృష్ట సుకృత విశేష మాయ్ కొణ్డు "యేయజంతీ," త్యాది ప్రమాణ బలత్తాలే భాగవతాంత ర్యామ్యారాధన రూప భగవత్కైంకర్య మాకవే సిద్ధిక్కైయాల్ భాగవత కైంకర్య రూపత్వ మిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఇవ్వర్థత్తై ఇతి. ఇవ్వర్థత్తై, భగవదత్యంత పారతంత్ర్య సిద్ధ భగవదిష్ట విని యోగార్హతా రూప మధ్యమ పదార్థత్తై యెన్ఱపడి - శేషత్వమ్నిన్ఱ నిలైయిలేయితి - శేషత్వ పురస్సార మన్ఱికే ప్రమాణ బలత్తాలె భగవదత్యంతాభి మతత్వ బుధ్యా పణ్ణిన భాగవతారాధనమ్ "యేయజంతీ," త్యాద్యనుసారత్తాలె కేవల భగవత్కైంకర్య మానాలుమ్ భగవచ్ఛేషత్వ పార తంత్ర్యాదిక ళడియాక వన్త భాగవత శేషత్వాద్వారక మాకిల్ తత్కార్య శేష్యభి మతాచరణ రూప కైంకర్యము మవాంతర శేషి భాగవత ప్రీణన రూప భాగవత కైంకర్య మాయ్ కొణ్డే పరమ శేషి భగవత్కైంకర్యమా మెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి భాగవత కైంకర్యమ్ సిద్ధిత్తాలు మితు నియమేన సిద్ధిక్కుమో ? భాగవత కైంకర్య మన్ఱిక్కే కేవలమ్ భగవత్కైంకర్య మాత్రత్తాలేయుమ్, తనక్కు శేషత్వ స్వరూప ముమ్ తత్కార్య మాన పురుషార్థ ముమ్ సిద్ధిక్క విల్లైయో ? భాగవత కైంకర్య నియమ ముణ్డాకిల్ అశక్య విధియు మాకాతో ? భగవత్కైంకర్యమ్

సా-ప్రి— ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా. యథా అస్య శేషత్వం భగవదపేక్షయాచ సాక్షాదేవ భవతి తథా కైంకర్య మపి భగవదపేక్షయా భాగవతాపేక్షయాచ సాక్షాదేవ కార్యమితి సిధ్యతీత్యర్థః. నన్వేవంభగవత్కైంకర్యస్యేవ భాగవత కైంకర్యస్యాపి ఫలత్వే సాధ్యద్విత్వ ప్రసంగః; భాగవతానా మనంతత్వాదేకైకం ప్రత్యేకైక కైంకర్యస్యాపి కృత్వా నిర్వర్తయితు మశక్యత్వాన్నహ్యా శకనీయ మర్థం వేదోపిదధాతీతి న్యాయాన్మంత్ర ప్రతిపాద్యత్వ నోపపద్యత ఇత్యత్ర యథా ప్రాభాకరమతే పరమాపూర్వస్యైవ పరమసాధ్యత్వేపి స్వర్గస్యాపి సాధ్య వివృద్ధిరూపత్వేన సాధ్యాంతర్భావః. మతాంతరేపి స్వర్గస్య సాధ్యత్వే తత్ర కాలాంతర భావిస్రక్చందనాద్యనుభవస్య తదను వృత్తేశ్చ సాధ్య వివృద్ధి రూపత్వేన సాధ్యాంతర్భావః. తద్వదేవ భాగవత కైంకర్యస్య సాధ్య వివృద్ధిరూపత్వ మేవేత్యభిప్రేత్య భగవత్కైంకర్యే యథా

సా-వి—స్య పారతంత్ర్య ప్రతిపాదకత్వాద్భాగవత శేషత్వస్య తత్ఫలభూతత్వాదితి భావః. ఏవం నారాయణాయేతి చతుర్థ్యర్థం భాగవత కైంకర్య మనుసంధేయ మిత్యభిప్రేత్యాహ - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి-

సా - సం —అత్యంత పారతంత్ర్య మూలక్రయవిక్రయ పర్యంత వినియోగ భాగవత శేషత్వం పారతంత్ర్యార్థక మధ్యమపదాభిప్రేతమిత్యర్థః. ఇవ్వర్థత్తై, మధ్యమ పదార్థేనుసంహితే. శేషవృత్తియాన,

మూ— ఆకైయాల్ తన్ శక్తిక్కనురూపమాక భగవత్కైంకర్యత్తినుడైయ సాధ్యాకార వివృద్ధి యాన పురుషార్థత్తిల్ ఎల్లై నిలత్తై త్తరిశు తూర్ విడాతొళ్గియప్రాప్తమ్ -

సా-దీ—భాగవతకైంకర్యంయథాశక్తి నిత్యమ్ శెయ్యప్రాప్తమెన్ఱునిగమిక్కిఱార్ - ఆకైయాలిత్యాదియాల్ - సాధ్యాకార వివృద్ధి, శేష భూతనాల్ సాధ్యమ్ భగవత్కైంకర్యమ్ - అదినుడైయ వాకార వివృద్ధి సీమా భూమియాన భాగవత కైంకర్యత్తై యెన్గై. నను భగవదేక శేషనుక్కు అన్యకైంకర్యమ్ యుక్తమల్ల వెన్న

సా-స్వా—శాస్త్రచోదితమాకైయాల్ యథాశక్త్యనుష్ఠానత్తాలే భగవత్ప్రీణసమానాలుమ్ భాగవత కైంకర్యమ ప్పడి యథా శక్త్య నుష్ఠాన త్తాలే భాగవత ప్రీణన మన్ఱె ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్ – ఆకైయాలితి. తన్ శక్తిక్కితి. సంపూర్ణా నుష్ఠానత్తాలే ప్రీత నాకిర భాగవత కైంకర్యమిల్లావిట్టా లుమ్ భగవచ్ఛేషత్వ కార్యమ్బోలే భగవచ్ఛేషత్వ కార్యభూత భాగవత శేషత్వ కార్యము ముపజీవ్యాను రోధేన శక్యవిషయమా కైయాల్ యథా శక్త్యనుష్ఠాన త్తాలే ప్రీత నాకిర గుణాఢ్య భాగవత కైంకర్యమ్ నియమే నానుష్ఠేయ మెన్ఱపడి. భగవత్కైంకర్యత్తి నుడైయ ఇతి. అత్ర కైంకర్య శబ్దేన కింకరత్వ రూపం శేషత్వమేవాభిధీయతే. న తు తత్కార్యం. సాధ్యా కారే త్యనన్వయా పత్తేః. కైంకర్యత్తి నుడైయ, శేషత్వత్తి నుడైయ . సాధ్యా కార వివృద్ధి భాగవత కైంకర్యమ్. పురుషార్థత్తిలెల్లై నిలత్తైయితి. భాగవత కైంకర్య మిల్లా విట్టాల్ భాగవత శేషత్వ పర్యంత భగవచ్ఛేషత్వస్యైవ స్వరూప తయా భాగవత కైంకర్య పర్యంత భగవత్కైం కర్యస్యైవ పూర్ణ పురు షార్థ తయా పురు షార్థ పూర్తి యానతు ప్రసంగికుఱైయెన్ఱపడి - లోక త్తి లెల్లైనిలమ్ తరిశు మణ్డినాల్ స్వకీయ పారక్య సందేహముణ్డాయ్ పూర్ణ క్షేత్ర తత్ఫల హానిపోలే

సా- ప్ర—శక్త్యనుష్ఠేయత్వవద్భాగవత కైంకర్యేపి యథాశక్త్యనుష్ఠేయత్వస్యైవ విధితాత్పర్య విషయత్వా ద్రహస్యత్రయే ఫలప్రతిపాదకాంశ ఏవ తస్యాపి ప్రతిపాదనమిత్యాహ. ఆకైయాలితి. తరిశుతూర్ విడాతొళ్గియ, సీమాంతవత్సస్యాద్య నహారణ్యం యథా న భవేత్తథా కర్తుం యోగ్యం. యథా క్షేత్రాదీనాం కర్షణా ది పూర్వకానుభవా భావే కించిత్కాలానంతరం కర్షణాదే స్స్వరూపాయోగ్య మహారణ్యం భవేదేవ మే వభాగవత కైంకర్యస్య యావచ్ఛక్త్యనుష్ఠానా భావే భగవత్కైంకర్య కరణే స్వరూప యోగ్యతాప్యపేయా దితి భావః. ఏవమస్య భాగవత శేషత్వే “ తేచైవా నన్యదేవతా ” ఇత్యుక్తపారమైకాన్త్య విరోధస్స్యాది త్యత్ర యథా పతివ్రతాయా భర్తృభృత్యానాంచ పరిచరణేపి న పాతివ్రత్య విరోధః. ప్రత్యుత పతి చిత్తాను

సా-వి—అతో భగవత్కైంకర్యమివేదమిత్యభిప్రేత్యాహ- ఆకైయాలితి- ఎల్లై నిలత్తై, పరమావధిః. తరిశు తూర్ విడాతొళ్గియ, సస్యాద్యనహారణ్యం యథానభవేత్తథా కర్తుం. క్షేత్రాదీనాం కర్షణాద్యభావే కాలాంతరే కర్షణాదేః స్వరూపాయోగ్యం మహారణ్యం భవేత్. తద్వద్భాగవత కైంకర్యాభావే భగవత్కైంకర్యే పి స్వరూపాయోగ్యతా స్యాదితి భాగవత కైంకర్యం యథాశక్తి కర్తవ్యం. ఇదం భగవత్కైంకర్య ప్రీతిమతాం ప్రరోచనార్థ ముక్తం. వస్తుతస్తు భగవత్కైంకర్యా దతిశయితత్వేనైవ కార్య మితి

సా-సం—శేషత్వప్రయోజ్యవృత్తిరూపః. ఆకైయాలితి. అస్య ప్రమాణోపపత్తిభ్యాం సిద్ధత్వాత్. సాధ్యాకారేతి సాధ్యరూప భగవత్కైంకర్యవివృద్ధిరూపపురుషార్థపరమావధినాప్య వంధ్యతాస్యస్య సంపద్యత ఇతిభావః.

మూ — ఇతు ''భర్తుర్భృత్యగ,,ణస్యచ ఎన్నుమ్ ''ఆప్తో విష్ణో రనాప్తశ్చ ద్విధా పరికర స్స్మృతః।

సా-దీ—వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ . ఇతుభర్తు రిత్యాదియాల్ - ఇతు శ్రీపౌష్కర సంహితై యిల్ ఐకాంత్యా క్షేపత్తిల్ సమాధానాంతర్గత వచన శేషమ్ ''దేవవ్యామిశ్రయా జిత్వం ప్రతిషిద్ధం పునఃపునః। ప్రాగుక్తా నాంచ యాగానాం దృష్టముంగీ కృతంచతత్ । తన్మేత్ర సంశయం జాతం ఛేత్తుమర్హసి సాంప్రతమ్ ॥ శ్రీ భగవానువాచ ॥ సత్యమేతన్మహాబుద్ధే యథాసంచోదితం త్వయా । తత్తు క్రియాంతరే ప్రాప్తే న దోష స్త్వధికారిణామ్। యస్మాత్సర్వ పరత్వంహి తేషామస్త్యచ్యుతంప్రతి । తదా శ్రితత్వా ద్దేవా నా మన్యేషాం పూజనంతువై। నదోషోహి యథాలోకే భర్తుర్భృత్య గణస్యచ । మాననా ద్ధర్మ పత్నీనాం సమక్షేవా పరోక్షతః,, ఎన్ఱు ఐకాంత్యాక్షేప సమాధాన వచనఙ్గళ్ - భర్తుర్భృత్య గుణస్యచ, భర్తా వుక్కుమ్ అవనుడైయ భృత్య వర్గ త్తుక్కుమ్ పతివ్రతై శిశ్రూషిక్కై మాప్పోలే ఎన్నైప్పోలే. ఆప్త ఇతి. విష్ణువి

సా-స్వా—మెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి భాగవతకైంకర్యమ్ నియమేన ప్రాప్తమానాల్ ''మంగళ్యసూత్రవస్త్రాదీ సంరక్షతి యథా వధూః । తథా ప్రపన్న శ్శ్రీయ పతి కైంకర్య పద్ధతి ,, మెన్ఱు పతివ్రతా ధర్మవానాన పరమైకాంతిక్కు పతివ్రతైక్కు పురుషాంతరా న్వయత్తిల్ పోలే పారమైకాంత్య విరోధమ్ వారాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్. ఇతుఇతి. శ్రీపౌష్కర సంహితాయామై కాంత్యా క్షేప సమాధాన ప్రకరణే ''దేవవ్యా మిశ్రయా జిత్వం ప్రతిషిద్ధం పునః పునః । ప్రాగుక్తా నాంచ యాగానాం దృష్ట మంగీకృతంచయత్। తన్మేత్ర సంశయం జాతం ఛేత్తుమర్హసి సాంప్రతమ్ ॥ శ్రీ భగవాను వాచ ॥ సత్యమే తన్మహా బుద్ధే యథా సం చోదితం త్వయా । కింతు క్రియాంతరే ప్రాప్తే నదోష స్త్వధికారిణామ్ । యస్మాత్సర్వ పర త్వంహి తేషా మస్త్యచ్యుతం ప్రతి ; తదాశ్రయత్వా ద్దేవానా మన్యేషాం పూజనంతువై । నదోషోపిహి యథాలోకే భర్తుర్ భృత్య గణస్యచ । మాననా ద్ధర్మ పత్నీనాం సమక్షేవా పరోక్షత ,, ఇత్యాది వచనఙ్గళ్ పరితజ్ఞ శ్లైన్నపడి. భర్తావుక్కుమ్ తద్భృత్య వర్గత్తుక్కుమ్ పతివ్రతై శిశ్రూషిక్కై మాప్పోలే '' శుద్ధతత్పరివారేషు సపర్యా భర్తృభృత్యవ ,, దెన్కిఱపడియే శుద్ధ భాగవతార్చనమ్ విరోధి యన్ఱెన్నపడి.

సా-ప్ర—వర్తనరూపత్వేనపాతివ్రత్యానుగుణ్యామేవ, ఏవమేవభాగవతపర్యంత శేషత్వస్వతచ్ఛేషత్వానుగుణ్యామేవేతిసపారమైకాంత్య విరోధ ఇత్యాహ. ఇతు భర్తుర్భృత్యగణస్యచేత్యాదినా. నన్విదంభాగవత శేషత్వం

సా-వి—హృదయం. అన్య శేషత్వశంకాంనిరాకరోతి-ఇతుఇత్యాదినా-భర్తుర్భృత్యగణస్యచేతి-నదోషోహి యథా లోకే భర్తుర్భృత్య గణస్యచ । మాననాద్ధర్మ పత్నీనాం సమక్షేవా పరోక్షత ,, ఇతి పౌష్కర సంహితాయా మైకాంత్యాక్షేప సమాధాన పరమిదం వచనం - ధర్మపత్నీనాం భర్తుర్భృత్య గణస్య చ శిశ్రూషాచయథా నదోష స్తద్వన్నదోష ఇత్యర్థః - పరికరః, భృత్యవర్గః.

సా-సం— నను భాగవతత్వేపిభగవదన్యత్వా మనపనోద్యమితితచ్ఛేషిత్వమైకాంత్యవిరోధీత్యత్రాహ. ఇతువితి. ఇతు విరుద్ధ మన్ఱిత్యన్వయః. యథా భర్తు రంత రఙ్గ భృత్యతద్గణ పుత్రాను పోషణం పతి చిత్తానువర్తన రూపత్వేన పాతివ్రత్యస్యాత్యంత ముచితంతద్వ దిహాపీతిభర్తుర్ భృత్యగణస్యచే త్యస్యాశయః. స్వరూపోచిత శాస్త్రీయ వృత్తిమాననన్య ప్రయోజన ఆప్తః. సఏవ ముక్తావప్య నన్య ప్రయోజనవృత్తి మానితి

మూ—నిత్యోవంద్యో నచానిత్యః కర్మవశ్యో ముముక్షుభిః ,, ఎన్ఱు శ్రీపౌష్కరాదికళిల్ చొన్న న్యాయత్తాలే పతివ్రతా ధర్మమ్బోలే యిరుక్కిఱ పరమైకాంతిత్వత్తుక్కు మికవుమ్ ఉచితమాన పతిచిత్తానువర్తనమ్, ఆకైయాల్ హేత్వంతరత్తాలన్ఱిక్కే అనన్యార్హ శేషత్వజ్ఞానమడియాకవరుకైయాలే ఇవ్వన్య శేషత్వంమ్ విరుద్ధమన్ఱు.

సా- దీ— నుడైయ పరికరమ్ భృత్యవర్గమ్ ఆప్తమెన్ఱుమ్ అనాప్తమెన్ఱుమ్ ఇరణ్డు విధమ్. అతిల్ ఆప్తోయో నిత్యః భాగవతాదిః స ముముక్షుభి రారాధనీయః . అనిత్యరాయ్ అనాప్తరాన బ్రహ్మాదికళ్ కర్మవశ్యతయా అవంద్యర్. ఉపపాదితత్తై ఉపసంహరిక్కిఱార్. ఆకైయాలితి. హేత్వంతరత్తాల్, కర్మత్తాలెన్ఱపడి. నచానిత్యః ఎన్ఱు నిషేధిక్కైయాల అనన్యార్హ శేషత్వజ్ఞానమడియాకవుమ్ దేవతాంతర శేషత్వమాకాతెన్ఱు తోత్తుకిరతు.

సా-స్వా— నిత్య ఇతి. నిత్యః ,నిత్యముక్తాదిః-ఆప్త భాగవతాశ్చ. కర్మవశ్యతయా అనిత్యః బ్రహ్మాది దేవతాగణః నవంద్య ఇతి నిషేధాత్ . బ్రహ్మాది కళుక్కు భాగవతత్వ ముణ్డానాలుమ్ తచ్ఛేషత్వమ్ భగవదనభిమతమాకైయాలే బ్రహ్మాది దేవతాంతర శేషత్వ తదారాధనఙ్గళాకాతెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి భాగవత శేషత్వ ముచితమెన్ఱ ప్పోమో ? భాగవత విషయత్తిల్ భగవచ్ఛేషత్వ జ్ఞానమన్ఱిక్కే అర్థ కామాద్యుపాధికమాక వన్త శేషత్వము ముచితమాక ప్రసంగియాతో ? ఇష్టాపత్తి యెన్ఱిల్ భాగవత దేవతాంతర శేషత్వము ముచితమాక ప్రసంగియాతో ? ఆకైయాలి భాగవత శేషత్వ ముమ్ విరుద్ధ మన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలితి- ఆకైయాల్ మికవు ముచిత మాన పతి చిత్తాను వర్తనమాకైయాల్- హేత్వంతర త్తాలన్ఱిక్కే-ఇతి- అనన్యార్హ భగవచ్ఛేషత్వ జ్ఞాన మడియాక వన్తవన్య శేషత్వమే విరుద్ధ మన్ఱు- భర్తృసంబంధి విషయత్తిల్ పతివ్రతైకుక్కు హేత్వంతరత్తాలే వన్త శేషత్వ మ్పోలే భాగవత విషయత్తిలుమ్ హేత్వంతరత్తాల్ వన్త శేషత్వమ్ పరమైకాంతికుక్కు విరుద్ధమెన్ఱు కరుత్తు. ఇఙ్గు భాగవతనుక్కు భాగవత శేషతాయాం ప్రతిసంబంధీ భాగవతనెన్కిఱ బుద్ధియుమ్ స్వస్య భగవచ్ఛేషతా బుద్ధియుమ్ నిమిత్తమ్- ప్రతిసంబంధీ భాగవతనెన్కిఱ బుద్ధియిల్లావిట్టాల్ అభాగవత శేషత్వమ్ ప్రసంగిక్కుమ్-స్వస్య భగవచ్ఛేషత్వజ్ఞానాభావే స్వతంత్ర శేషీష్టవినియోగార్హతాజ్ఞానాభావేన భాగవత శేషత్వజ్ఞానాసంభవాదెన్ఱు కరుత్తు

సా-ప్ర--స్వాభావికమౌపాధికం వా. నాద్యః. భగవదత్యంత పారతంత్ర్య సంబంధజ్ఞానవిశేషాద్యధీనత్వాత్ . నాపి ద్వితీయః- తథాసతి ముక్తౌ నివర్త్యత్వ ప్రసంగాత్. ఔపాధికాకార రహితేష్వపి భాగవత శేషత్వబోధకేన “ కైంకర్య నిత్య నిరతై ర్భవదేక భోగైర్నిత్యై రనుక్షణ నవీనరసార్ద్ర భావైః। నిత్యాభివాంఛిత పరస్పరనీచభావైర్మద్దైవతైః పరిజనైస్తవ సఙ్గసీయే ,, త్యాది కూటస్థ వచనేన విరోధాచ్చ. అత ఉభయాకార బహిర్భూతాకార రాహిత్యాద్భాగవత శేషత్వమేవ దుర్నిరూప మితి తత్ప్రయుక్తం కైంకర్యం దూర నిరస్త మిత్యత్ర ఆవిర్భూత భగవచ్ఛేషత్వ రూపోపాధే శ్శేషత్వ ప్రతిసంధానార్హత్వరూప దాసత్వోపాధేర్వా ముక్తావప్యనువృత్తేః స్వస్య నిత్యేష్వ నాద్యావిర్భూతత్వాచ్చౌపాధికత్వం, ముక్త్యవస్థాభావ్యాకారాణాం “ స్వేనరూపేణాభినిష్పద్యత ,, ఇత్యాది శ్రుత్యను సారాత్స్వాభావికత్వ మపీత్యాహ.

సా-వి—నిత్యః, అప్రాకృతః. నను భాగవతానాం పరస్పర శేష శేషిభావే ఏకస్యైవ శేషత్వం శేషిత్వంచ

సా-సం—నిత్యః. పౌష్కరాదివచనస్య సాక్షాదుక్తార్థ పరత్వాభావాన్న్యాయత్తాలే ఇత్యుక్తం- హేత్వంతర

మూ— ఇబ్భాగవత శేషత్వం స్వాభావికమో ? ఔపాధికమో? వెన్నిల్ కర్మాద్యుపాధికళర “నిత్యాభివాంఛిత పరస్పర నీచ భావైః,, ఎన్కిర పడియే యావదాత్మ భావియాయ్ క్కొణ్డు ముక్త దశైయిలుమ్ అనువర్తిప్పతొన్ఱాకైయాలే స్వాభావికమెన్నవుమామ్- భగవత్సంబంధ జ్ఞాన విశేష నిబంధనమాకైయాలే ఔపాధికమెన్నవుమామ్. ఇప్పడియాకిల్ ఇరువరుక్కుమ్ భాగవతత్వ ముణ్డానాల్ ఒరువరై ప్పత్త ఒరువరుక్కు శేషత్వముమ్ శేషిత్వముమ్ వరుకై విరుద్ధమన్రో వెన్నిల్

సా - దీ— నిత్యేతి. అభివాఞ్ఛితః అన్యోన్యం ప్రతినీచ భావః శేషత్వం యైస్తైః ఎన్కై. భగవత్సంబంధ జ్ఞానవిశేష నిబంధనమ్, భగవతా సహ భాగవతానాం యస్సమ్బన్ధజ్ఞాన విశేషస్తన్నిబంధనత్వాదెన్కై- యద్వా స్వస్యయః భగవతా సహ సంబంధజ్ఞాన విశేషః తన్నిబంధనమ్ భాగవత శేషత్వ మిత్యర్థః. పరస్పర శేషభావత్తై యుపపాదిక్కిరార్. ఇప్పడియాకిలిత్యాదియాల్. భాగవత శేషత్వముణ్డానపక్షత్తిలెన్నైకా.

సా - స్వా — అనాలుమిబ్భాగవత శేషత్వమ్ భగవచ్ఛేషత్వమ్పోలె స్వాభావికమాకిల్ వస్తుస్వరూప ప్రయుక్తతయా భగవచ్ఛేషతా జ్ఞాన ప్రయుక్తత్వాభావాత్స్వస్యాన్యాపరా భగవచ్ఛేషత్వమ్ విరోధిక్కుమ్ - ఔపాధికమాకిల్ ముక్తిదశైయిలుమనువర్తియాతే దేవతాంతర శేషత్వమ్పోలేయ పురుషార్థమాక ప్రసంగిక్కుమెన్ఱు తాత్పర్యత్తాలే శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఇబ్భాగవత శేషత్వమితి- ముక్తిదశైయిలుమితి. ముక్తిదశానువర్తమానతయా స్వాభావికమెన్ఱు శొల్లప్పడుమ్ - స్వరూప ప్రయుక్తం స్వాభావికమన్ఱెన్నపడి. భగవత్సంబంధేతి . భగవత్సంబంధ జ్ఞాన ప్రయుక్తత్వేన స్వరూప ప్రయుక్తత్వాభావాదనన్యార్హ శేషత్వ విరోధమిల్లై. దేవతాంతరాది శేషత్వవత్కర్మాద్యుపాధికమల్లామైయాలే పురుషార్థత్వముమ్ ముక్తిదశాను వృత్తియుమ్ కూడుమెన్ఱు కరుత్తు. ఇని భాగవతయోః పరస్పరం శేష శేషి భావోత్పత్త్యా విరోధమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్కిర శఙ్కైయై యనువదిత్తు పరిహరిక్కిరార్. ఇప్పడి యాకిలిత్యాదినా. పరస్పరప్రతిద్వంద్వినోః ధర్మయోరేక నిరూప్యయోరేకత్ర విరోధమో?

సా- ప్ర—ఇబ్భాగవత శేషత్వ మిత్యాదినా. భాగవత శేషత్వ నిబంధన భూతో పాధే ర్భగవచ్ఛేషత్వస్య స్వాభావికత్వాదస్యోభయా కారత్వమితి భావః. నన్విదం భాగవత శేషత్వ మప్రామాణికం. ఏకస్యైవైకం ప్రత్యేవైక దైవస్వాభావిక శేషిత్వస్వాభావిక శేషత్వ రూపవ్యాహతార్థ పర్యవసాయిత్వాదిత్యత్ర యథా జ్యోతిష్టోమాదికర్తర్యవస్థాభేదో వ్యాఘాత శాంతయే యథా వాలోకే చైకస్యైవైకం ప్రతి ఏకదైవోప కార్యత్వ ముపకారకత్వంచ పరస్పర ముపకారకత్వ సమయ ఏవమేవ పరస్పర జనితాతిశయానైరపేక్ష్యేణాతి శయ యోజనేనేతాదృశాతి శయాశ్రయత్వ జనకత్వ యోరపి వ్యాఘాతాభావాత్ప్రామాణికత మత్వమేవేత్యాహ. ఇప్పడి యాకిలిరువరుక్కు మిత్యాదినా. నన్వేవం భాగవత శేషత్వాఙ్గీకారే

సా-వి—విరుద్ధమిత్యాశంక్యపరస్పరోపకార్యోపకారకత్వాదిష్వివక్రియా వ్యక్తిభేదేనవిరోధ ఇతిపరిహ్రి

సా- సల —త్తాల్, క్షుద్ర ప్రయోజనాంతరాత్. ఇబ్భాగవతేతి. స్వాభావికత్వ పక్షే భగవచ్ఛేషత్వ కాష్ఠారూపతయాన మధ్యమాక్షర వైఘట్యం. ఔపాధికత్వ పక్షేయావదాత్మభావి శేషత్వాది సంబంధ జ్ఞానవిశేష నిబంధనత్వాన్నానిత్యత్వాది ప్రసంగ ఇతిభావః. సంబంధజ్ఞానేతు విశేషః, కువాసనాద్యనుపహతత్వం. ఇప్పడియాకిల్, భాగవత శేషత్వస్య స్వాభావికత్వేన సర్వదాంగీకరణీయత్వే. యస్యయం ప్రతి శేషిత్వం తస్యైవ

మూ— పరస్పరోపకార్యోపకారకభావాదికళిల్ పోలెఇఙ్గుమ్ విరోధమిల్లై-అధికార్యవస్థైయిలే క్రియైక్కు శేషియానవన్ తానే కర్తృత్వావస్థైయిలే అతుక్కు శేషమాయ్ నిల్లానిన్ఱాన్ - అప్పడియే అన్యోన్యం పణ్ణుమ్

సా-దీ— ఇవ్వర్థత్తై న్యాయవిత్తుక్కళాన మీమాంసకరుమ్ అంగీకరిత్తార్కళెన్ఱు కాట్టుకిఱార్. అధికార్యవస్థైయిలిత్యాదియాల్. యక్ష్యమాణనుక్కు ప్రథమమధికార్యవస్థై. పిన్పు కర్తృత్వావస్థై వరుమ్. అజ్ఞధికారియాయిరుక్కుమ్పోతు ఫలిత్వత్తాలె కర్మత్తైక్కురిత్తు శేషియాన యజమానన్ తానే కర్మోత్పాదనరూపకర్తృత్వావస్థైయిల్ కర్మత్తుక్కు శేషమాయిరుక్కుమెన్ఱఙ్గీకరిత్తార్కళెన్ఱు కై. ఉక్తార్థత్తై దార్ష్టాంతికత్తిలే తుకిఱార్. అప్పడియే ఇత్యాదియాల్ -

సా-స్వా— నోచేదేకప్రతియోగికశేషత్వశేషిత్వయోర్విరోధమో? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తిల్ ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. పరస్పరేతి. ద్వితీయపక్షత్తిల్ ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అధికార్యవస్థైయిలితి. ప్రథమం ఫలకామనాయ్ స్వస్య ఫలిత్వసిద్ధ్యర్థం యాగక్రియై విహితైయాకైయాలే ఫలిత్వేన యజమాననన్ఱ క్రియైక్కు శేషియానాన్. ఫలార్థమ్ క్రియైయై పణ్ణుమ్పోతు కర్తృకారకమన్ఱియిలే క్రియైనిష్పన్నైయల్లామైయాలే క్రియైక్కు కర్తృత్వేన శేషమానానెన్ఱు న్యాయవిన్నిర్ణీతమెన్ఱపడి. ఇప్పడియాకిల్ పరస్పరోపకారమ్పోలే యిన్ఱ భాగవతన్నమక్కు యిన్తవతిశయత్తై పణ్ణినాన్. అనుక్కాక నామిన్తవతిశయత్తై పణ్ణువోమెన్ఱు బుద్ధివిశేషత్తాలే భాగవతశేషత్వమ్ వహిత్తాలితు వస్తువృత్తియిలే స్వాతిశయహేతువాకైయాలితు భాగవతశేషత్వవహనమాకమాట్టుమో? భగవచ్ఛేషత్వకార్యమల్లామైయాలే స్వరూపవిరుద్ధముమాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అప్పడియే ఇతి. యజమాననుక్కు క్రియై శేషమాయుమ్ శేషియుమాయుమిరుక్కిఱాప్పోలేయుమ్, క్రియైక్కు యజమానన్ శేషమాయుమ్ శేషియాయుమిరుక్కిఱాప్పోలేయుమ్, శేషశేషిత్వఙ్గళ్ కూడుమెన్నైకై యిల్ దృష్టాంతమ్.

సా-ప్ర--చేతనత్వేన తత్ప్రీతిసంధానార్హత్వాద్దాసత్వం స్యాత్. తచ్చ లోకే దుఃఖజనకం దృష్టమితి ప్రపన్నానాం దుఃఖమేవ స్యాదిత్యత్ర మహనీయవిషయదాస్యస్య లోకేపి సుఖకరత్వదర్శనాద్భాగవతశేషత్వస్య

సా-వి— త్వావస్థాభేదేనాపి దృష్టాన్తప్రదర్శనముఖేన పరిహరతి. అధికార్యవస్థైయిలే ఇతి-ఏకస్యైవ పుంసః ఫలార్థిత్వరూపాధికారావస్థాయాం ఫలస్య పురుషశేషత్వాత్ క్రియాయాస్తత్ఫలశేషత్వాత్ క్రియాం ప్రతి శేషిత్వం, కర్తృత్వావస్థాయాంతు యాగానురక్తభావనాయా విధేయత్వాద్భావనాస్వానుష్ఠానార్థం స్వశేషత్వే నకర్తారమాక్షిపతీతి కర్తుశ్శేషత్వమితి మీమాంసకైస్స్వీకృతం. అతఏవ "స్వర్గకామో యజేతే"త్యత్ర కామపదగతలింగముద్దేశ్యవిశేషణత్వాదవివక్షితమితి శ్రియా అప్యధికారః. యజేతేత్యపాత్తేయకర్తృకతాఖ్యాతోపాత్తసంఖ్యాయా వివక్షితత్వేన దర్శపూర్ణమాసాదిషు ఏకకర్తృకత్వం చేతి లింగవిశేషనిర్దేశాత్పుం యుక్తమైవ శాయినరిప్రయోగే పురుషశ్రుతేర్వ్యథా కామిప్రయోగస్స్యాది,, తి

సా-సం— తం ప్రత్యేవ శేషత్వంచ స్యాదితి విరోధఫలకత్వాదయన్నప్రామాణిక ఇతి భావః. ఇమం విరోధమపి దృష్టాంతేన పరిహరతి. పరస్పరేతి. అధికారీతి. ఏకస్యైవ క్రియాం ప్రతి మత్ఫలసాధనత్వాన్మదర్థమితి బుద్ధ్యవస్థాయాం శేషిణః క్రియానిర్వర్తనావస్థాయాం శేషత్వమభ్యుపగతం మీమాంసకైస్తద్వదిహాపీతి భావః,

మూ——అతిశయజ్ఞరై యుపజీవియాతెఒరుత్తరు కొరు ఒరుత్తర్ అతిశయాధాన మ్పణ్ణినాల్ అతిశయాధాయకత్వ వేషత్తాలే ఇరువరుక్కుమ్ శేషత్వ ముణ్డాయ్, అతిశయత్తుక్కు ఆశ్రియమాన వేషత్తాలేయిరువరుక్కుమ్ శేషిత్వముణ్డాక క్కడవదు ఇల్లై. ఇప్పడి ఈశ్వరేచ్ఛైయాలే ఇరువరుమ్ పరస్పరమ్ అతిశయాధాయకరాక వినియుక్తరాకైయాలే ఇరువరుక్కుమ్ భాగవతశేషత్వసంబంధమ్ ప్రామాణికమ్.

సా. దీ——ఉపజీవియాతే, కృతత్తుక్కు ప్రతికృతమాక వెణ్ణిచ్చెయ్యిల్ విలైయామిత్తనై యెన్నై.

సా. స్వా—— అన్యోన్యమ్పణ్ణు మతిశయజ్ఞరై యుపజీవియాతే ఎన్కిఱత్తుక్కు దృష్టాంతమన్ను. ఫలనిష్పాదనాతిశయత్తై యుపజీవిత్తన్రో యజమానర్ క్రియానివృత్తియై ప్పణ్ణుకిఱతెన్ను కరుత్తు. ఆనాలుమిప్పడి పరస్పర శేషత్వమ్ కూడుమో? పరగతాతిశయాధానేచ్ఛయోపాదేయత్వమేవ యస్య స్వరూపం స శేషః పరశ్శేషీ యెన్ను శేషలక్షణమాకైయాలే ఇజ్జ్ఞత్త భాగవతర్ నమక్కు అతిశయమ్పణ్ణక్కడవ నెన్ను పరస్పరమిచ్చైయిల్లామైయాలే ఇచ్ఛయోపాదేయత్వరూపశేషలక్షణమిల్లైయే? ఏతాదృశేచ్ఛైయిల్లావిట్టాలుమిన్త భాగవతను క్కతిశయాధానమ్పణ్ణక్కడవే నెన్ను పరస్పరమిచ్చైక్కు విరోధమిల్లామైయాలే శేషలక్షణ ఙ్కూడుమెన్నిల్ అస్తోతు ఇశ్శేషత్వమ్ స్వేచ్ఛాయత్తమాకైయాలీశ్వరేచ్ఛాప్రయుక్తమల్లామైయాలే "ఇచ్ఛాత ఏవ తవవిశ్వపదార్థసత్తా" ఎన్కిఱపడియే భాగవతశేషత్వమప్రామాణికమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఇప్పడిఇతి.ఇతినాలే లక్షణత్తిల్ ఇచ్ఛాపదమ్ శేషశేషిమధ్యస్థాన్యతమేచ్ఛాపరమెన్నుమ్ ఉపాదేయత్వపదమ్ వినియుక్తత్వపరమెన్నుమ్ శొల్లిత్తాక్కిఱతు. ఇప్పడి భాగవతశేషత్వమీశ్వరేచ్ఛాసిద్ధమాకిల్ పూర్వమ్ "గుణైర్దాస్యముపాగతః" ఎన్ను భాగవతవిషయత్తిల్ గుణాధిక్యదర్శనకృతమాక స్వేచ్ఛాసిద్ధమ్ శేషత్వమెన్ను శొన్నతు విరోధియాతో? భాగవతత్వమడియాక భగవదిచ్ఛామాత్రసిద్ధశేషత్వాపేక్షయా భగవద్విషయత్తిల్ పోలే గుణజ్ఞానమడియాక స్వేచ్ఛాసిద్ధభాగవతశేషత్వమ్ భిన్నమాకైయాలే విరోధమిల్లై యెన్నిలిప్పడి యిరణ్డు శేషత్వముణ్డాకిలిరణ్డుమ్ సమానాశ్రయమాయుమ్ కైంకర్యరూపసమానకార్యను

పా. వి —— సూత్రయోర్నిర్ణీతమితిభావః.ఉపజీవియాతే,కృతప్రతికృతబుద్ధింవిహాయ.తథాత్వేతిశయాసిద్ధ్యా శేషత్వాభావప్రసంగాత్. తన్నేత్తమాయిరుక్కుమ్, స్వస్యాతిశయావహం భవతి - ప్రదర్శితరీత్యా విరోధాభావేన భగవదిచ్ఛాసిద్ధం భాగవతపరస్పరశేషత్వం భగవత్ప్రీతిహేతుకైంకర్యపర్యన్తం ప్రమాణసిద్ధం స్థాపితం - గుణవశీకృతస్వేచ్ఛాధీనశేషత్వంతు "క్షీరం శర్కరయా యుక్తం" మితి న్యాయేన మహనీయదాస్యస్యలోకే సుఖకరత్వదర్శనాదత్యంతానందావహత్వేన అత్యుత్కృష్టమితి ఇప్పడి ఈశ్వరేచ్ఛైయాలే ఇత్యాది వాక్యద్వయస్య ఫలితార్థః - నను సర్వస్వామీ శ్రియఃపతి స్వభక్తాన్ స్వభక్తశేషత్వేవినియుఙ్క్తే చేత్సంసారిణః ప్రత్యపితథా వినియుంజీత. తేషామపితద్విభూతిత్వావిశేషాత్ -

పా. సం——ఉపజీవియాతేఇతి.ఉపజీవనేకృతప్రతికృతరూపత్వాత్స్వరూపవిరోధఏవస్యాదితిభావః.ఏవమవిరుద్ధేఈశ్వరేచ్ఛాయత్తేభాగవతశేషత్వేనాప్రామాణికత్వగంధోపీత్యాహ.ఇప్పడీతి. చేతనగతశేషత్వస్యదాసత్వేపర్యవసన్నత్వాత్ ... గుణాంవిరుద్ధగుణంప్రతిచ చేద్దుఃఖాయస్యాదితి శేషత్వవిశేషభూతంభోగవర్ధకదాసత్వం

మూ—గుణ వశీకృత నాన తన్నిలైవాలె భగవద్విషయత్తిలుమ్ భాగవత విషయత్తిలుమ్ వరుమ్ దాసత్వమ్ భోగవర్ధకమాయ్ క్కొణ్డు తన్నేత్తమాయిరుక్కుమ్ - ఇవ్విడత్తిల్ ఈశ్వరన్

సా-దీ— గుణవశీకృతనాన, శేషిగుణ వశీకృతనాన- నిలైనాలే, ప్రీతియాలే- శేషిత్వ శేషత్వఙ్గళుక్కు హేతువై కాట్టుకిరార్- ఇవ్విడత్తిలిత్యాది-

సా- స్వా— మాకైయాలన్యతర వైయర్థ్యమ్ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ -గుణవశీకృతనానేతి- భోగేతి - శేషత్వ కార్య కైంకర్యత్తిల్ గుణ కృతదాస్య మధిక భోగ్యతాజనకము మాకైయాలే వైయర్థ్యము మిల్లై - ప్రత్యుత గుణకృత దాస్య ముత్కృష్ట మాయు మిరుక్కు మెన్ఱు కరుత్తు - ఇఙ్గుఅభాగవతవిషయత్తిల్ గుణకృత దాస్యం స్వరూపవిరుద్ధ మాకైయాలె భాగవతత్వ మడియాక వన్త శేషత్వప్రతి సంబంధివిషయత్తిల్ తానే గుణకృత దాస్య ముచిత మాకైయాల్ గుణకృత భాగవత దాస్యత్తుక్కు భాగవతత్వ ప్రయుక్త భాగవత శేషత్వ ముపజీవ్య మాకైయా లిరణ్డుమ్ సప్రయోజన మెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి యీశ్వరేచ్ఛైయాలే వన్త శేషత్వన్తవిరగుణ కృతమాయ్ స్వేచ్ఛాయత్త శేషత్వ మిణ్డాకిల్ అన్త శేషత్వ ప్రతిసమ్బన్ధి శేషిత్వముమ్ స్వేచ్ఛైయాలే వన్తతాకిలితుస్వరూపవిరుద్ధమన్నో? కించభాగవత శేషత్వ మధికప్రీతిజనకతయా ఈశ్వరేచ్ఛాది సిద్ధ మానా లుమ్ శేషిత్వ మీశ్వరేచ్ఛా సిద్ధ మల్లామైయాలే శేషిత్వ మప్రామాణికముమాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ . ఇవ్విడత్తిలీశ్వరనితి. భాగవత శేషత్వవదధిక ప్రీతిజనకత్వాభావేపి

సా- ప్ర— భోగవర్ధకత్వమేవేత్యాహ. గుణ వశీకృత నానేతి. తన్నేత్తమాయిరుక్కుమ్, అధికంభవతి. ఆధిక్యేనభోగవర్ధకం భవతీత్యర్థః. నన్వేవం రాజాధిభిస్స్వవాహనాదౌస్వ ధృతమాల్యాది వినియోగ వత్సర్వ స్వామీశ్రియః పతిస్స్వభక్తాన్ స్వకీయ శేషత్వేన శేషిత్వేనచ వినియుఙ్క్తేచేత్తద్వత్సంసారిణః ప్రత్యపితథా వినియుంజీత. తేషామపితథా భగవద్విభూతిత్వావిశేషాత్. ఏవంచప్రపన్నైస్సంసార్యాశ్రయాతిశయ జనన ప్రసఙ్గః, నచేష్టాపత్తిః. "మూఢైః పాపరతైః క్రూరైర్భగవచ్ఛాస్త్ర దూషకైః । సంబన్ధం నాచరేద్భక్తో నశ్యత్యేతైస్తుసఙ్గమ" ఇత్యాది విరోధ ప్రసంగాదిత్యత్ర "మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికాభవేత్ । తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషతః । ఆరాధనానాం సర్వేషాం విష్ణోరారాధనంపరమ్ । తస్మాత్పరతరంప్రోక్తం తదీయారాధనంపరమ్ । తదాశ్రితస్యాశ్రయణాత్తస్యతస్యచతస్య చ । సంసేవనాన్నరాలోకే పూయన్తేసర్వపాతకైః" రిత్యాది ప్రమాణైస్స్వతంత్ర స్వామీభాగవతానేవ శేషిత్వేన శేషత్వేనచ వినియుఙ్క్తే ఇత్యవగమాన్నాతి ప్రసంగ ఇత్యభిప్రేత్యాహ. ఇవ్విడత్తిలిత్యాదినా.

సా-వి—ఏవంచ ప్రపన్నైస్సంసార్యాశ్రయాతిశయ జనన ప్రసంగ ఇత్యాశంకాయామీశ్వరేచ్ఛాయాశ్శాస్త్రైకగమ్యత్వాత్ "అనన్య దేవతా భక్తా యేమద్భక్తజనప్రియా" ఇత్యాది భగవద్వాక్య దర్శనాదీశ్వర స్వాతంత్ర్య విశిష్టేచ్ఛయా భాగవతాన్ప్రత్యేవ భాగవతాన్వినియుఙ్క్తే. న సంసార్యాత్మనః ప్రతీతి భాగవతానాం శేషిత్వం నప్రాకృతానామిత్యాహ - ఇవ్విడత్తిలీశ్వరనితి - రాజాదిభి

సా.సం.విశేషవిషయంపర్యవసాయయతీతిగుణవశీకృతనానవితి. భగవద్విషయత్తిలుమ్దృష్టాన్తాభిప్రాయేణతన్నేత్తమిత్యుక్తమ్. స్వరూపస్యాత్యన్తోచితం. తస్మిగుణవద్భాగవతాఏవ శేషిణశ్చస్యురిత్యత్రాహ. ఇవ్విడత్తిలితి.

మూ—స్వాతంత్ర్య సహకృతైయ న తన్ని చ్చైయాలె భాగవత ర్కెల్లామ్ శేషిత్వత్తై యణ్డా కుమ్-ఇవర్కళిచ్చైయైయుఙ్కాట్టి క్కొణ్డు ఇవర్ కళుక్కు భాగవత శేషత్వత్తైయుణ్డాక్కుమ్ -

సా-దీ-తన్నిచ్చైయాలేయెన్ను, నాఙ్ శేషియాక వేణుమెన్ను శేషియాకిరవనుడైయవిచ్చైయైవ్యావర్తిక్కిరతు-

సా - స్వా — స్వస్వాతంత్ర్యాదేవ భాగవతర్ కళుక్కు శేషిత్వత్తై యుణ్డాక్కు మెన్నపడి. ఇప్పడియానాల్ గుణకృత భాగవత శేషత్వత్తుక్కు స్వేచ్ఛైయే ప్రయోజికైయాకైయాలే యీశ్వరేచ్ఛాధీనత్వమిల్లామైయాలే అప్రామాణికత్వమ్ ప్రసంగియాతో? భగవదనభిమతత్వాత్స్వరూప విరుద్ధత్వముమ్ ప్రసంగియాతో? శేషిత్వ భేద మిల్లైయాకిల్ తత్ప్రతి సంబంధి శేషత్వము మీశ్వరేచ్ఛా సిద్ధతయా ఏకమాక ప్రసంగియాతో? ఇష్టాపత్తి యెన్నిల్ స్వేచ్ఛాయత్తమ్ శేషత్వ మెన్కిరతు విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇవర్కళిచ్చైయైయు మితి. తథాచ గుణాధిక్య దర్శన స్థలే ఉభయేచ్ఛా సిద్ధ శేషత్వ మన్యత్. భగవదిచ్ఛా మాత్ర సిద్ధ శేషత్వం చాన్యత్. ప్రమాణ సిద్ధ ప్రయోజికేచ్ఛా భేదవత్వాత్ శేషిత్వస్యతు ప్రయోజికేచ్ఛా భేదాభావాదేకత్వ మెన్ను కరుత్తు - ఉభయేచ్ఛా సిద్ధతయా భగవదభిమతమాకైయాలే స్వరూపవిరోధ మిల్లై యెన్ను కరుత్తు - ఆనాలుమ్ భాగవతర్కళుక్కు పరస్పర శేషత్వావహానం స్వరూపప్రాప్తమానాలుమ్ శేషిత్వ వహనమమకార రూపమాకైయాలే స్వరూపవిరుద్ధమన్నో?

సా- ప్ర—నన్విదం భాగవత శేషత్వం నయుక్తం. పరస్పరంయథేష్ట వినియోజకత్వ రూప స్వాతంత్ర్యాత్మక శేషిత్వాపాదకత్వాత్. స్వాతంత్ర్యస్యచ స్వరూప నాశకత్వాదిత్యత్ర యథాభగవత స్స్వాతంత్ర్యస్య స్వేచ్ఛాకృతం భక్తపరాధీనత్వమ్ స్వాతంత్ర్యం నవిహంతి. ఏవమేవ భగవచ్ఛేషభూతస్య భగవదిచ్ఛాకృతం భాగవత శేషిత్వం నభగవచ్ఛేషత్వం విహంతి. కింతు భగవచ్ఛేషత్వ ఫలభూత యథేష్ట వినియోజకత్వ రూప శేషిత్వవిశేష స్వామిత్వస్యానుభవ ఏవ స్వస్వాతంత్ర్యాత్మక శ్శేషత్వం విహంతీత్యభిప్రేత్యాహ.

సా-వి—స్నవాహనాదౌ స్వధృతమాల్యాదివినియోగవత్స్వవిభూతిత్వావిశేషాత్ప్రికృతాత్మనః ప్రత్యపికింనవినియుఙ్క్తే ఇత్యత్రోక్తం- స్వాతంత్ర్యేతి. ‘‘స్వాతంత్ర్య మైశ్వరమపర్యనుయోజ్య మాహుః’’రితి తత్రపర్యనుయోగో నిరర్థక ఇతిభావః - నను తతఏవ విపరీత వినియోగోపి కింనస్యాదితి చేన్న ‘‘జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమత’’మితి భక్తాభిమానిత్వస్యైవ ఏతాదృశస్వాతంత్ర్య నియామకత్వాదితి ధ్యేయం -భాగవత ర్కెల్లామిత్యత్ర యెల్లామిత్యయోగ వ్యవచ్ఛేదః భాగవతర్క్కు ఇత్యన్యయోగ వ్యవచ్ఛేదశ్చ బోధ్యః. నికృష్టాదపకృష్ట జాత్యాదినిబంధనా ధర్మవ్యవస్థాతు కరిష్యత ఇతి హృదయం. నను గుణవశీకృత జీవేచ్ఛయా భాగవత శేషత్వాంగీకారె భగవదిచ్ఛాయా స్తత్ర హేతుత్వం నస్యాత్. జీవస్య స్వాతంత్ర్యంచ స్యాదిత్యత ఆహ - ఇవర్కళిచ్చైయైయుమితి.తాదృశేచ్ఛాయామపి ఈశ్వరఏవ ప్రేరక ఇతితస్య నస్వాతంత్ర్యం. నవా భగవదిచ్ఛాయా హేతుత్వ వ్యభిచారః. భగవదభిమతత్వాదైకాంత్య భంగశ్చ నభవతీతి భావః. ఏవమీశ్వరేచ్ఛయా భాగవతానాం పరస్పర శేషిత్వ భగవదిష్ట వినియోగార్హత్వ లక్షణ శేషత్వస్య తత్ప్రి

సా - సం— శేషిత్వత్తై. శేషిత్వభావనా విషయత్వత్తై. శేషిత్వభావనావిషయాఙ్ సర్వాన్ప్రతిఫలతోదుశ్శకం శేషత్వం కథం నిర్వహతీత్యత్రాహ. ఇవర్కళిచ్చైయైయుమితి. ఏవం వస్తుస్థితి ముక్త్వా తతశ్శంకా

—ఇప్పడి స్వామిక్కు ఇష్టవినియోగార్హ రాయ్కొణ్డు శేషికళాయ్నిత్తైక్కు తన్నాలేయిరువరుమ్ రూపమ్పెత్తార్కళ్ - స్వాభీష్టమాన భాగవత శేషత్వముమ్ అతిన్ ఫలమాన భాగవతకైంకర్య ముమ్ సిద్ధి -యాల్ ఇరువరుమ్ పురుషార్థ కాష్ఠై పెత్తార్కళ్ - ఇరువరైయు మిప్పడి పరస్పర శేష శేషి కళాక

.దీ— శేషిత్వ మీశ్వ రేచ్ఛై యాల్ వన్ద తెన్గిఱ్ఱాల్ సిద్ధత్తై కాట్టుకిఱార్ - ఇప్పడిస్వామీత్యాదియాల్- త్వ త్తిల్ చేతనేచ్ఛైకూడుకైయాల్ సిద్ధిత్తవర్థత్తైయరుళిచ్చెయ్కిఱార్. స్వాభీష్టమాన వెస్తుతుడక్కి. ఇప్పడిని మిత్త ఈశ్వరనుక్కు ఇత్తాల్ సిద్ధమానత్తై కాట్టుకిఱార్ ఇరువరైయుమిత్యాదియాల్. శేష శేషికళాన

-స్వా—ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇప్పడిస్వామిక్కితి. ఇరువరుక్కుమ్ శేషిత్వమ్ స్వతంత్రస్వామి భగవద త మాకైయాలే తద్వహనమ్ స్వరూప లాభ రూప మెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి భాగవత శేషత్వ శేషిత్వ వ ర మిరణ్డుమ్ స్వరూప లాభాత్మక మాకైయాల్ భాగవత శేషత్వ వహనమ్ పురుషార్థ కాష్ఠారూప క్కుర విశేషోక్తి శేరుమో ? కైంకర్య మ్పర మోద్దేశ్య మాయిరుక్క భాగ వత శేషత్వత్తుక్కు పురు షార్థ కాష్ఠా రూపత్వ మెజ్గనే ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిఱార్ . స్వాభీష్ట మానేతి. భాగత శేషత్వ శేషి వహన యోరు భయో స్స్వరూప లాభాత్మక త్వేపి శేషత్వస్య తత్కార్య కైంకర్య స్యచ స్వేచ్ఛా విష తయా పురుషార్థ కాష్ఠా రూపత్వ ముణ్డు మెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి యిరువరుక్కుమ్ పర స్పర శేషి ముమ్ పురుషార్థ కాష్ఠా భాక్త్వము ముణ్డాకి లీశ్వర నుడైయ నిరు పాధిక సర్వ శేషిత్వత్తుక్కుమ్ త మనియతే శ్వరత్వత్తుక్కు మితిన్ ఫలమాన భోక్తృత్వత్తుక్కుమ్ న్యూనతై వారాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చె కిఱార్. ఇరువరైయుమిప్పడీతి. భాగవతర్కళుక్కు పరస్పర శేషత్వ శేషిత్వ ముమ్ కైంకర్యరూపపురుషార్థ

ప్ర—ఇప్పడిస్వామిక్కిత్యాదినా. ఏవం భాగవత శేషత్వస్య ప్రామాణికత్వాత్ తత్ఫలత్వేనసర్వేషాంకాష్ఠా తపరమపురుషార్థశ్చసంభవతీత్యాహ. స్వాభీష్టమానేతి. ఏవమీశ్వరేణభాగవతానాం పరస్పర శేషిత్వాప వ్య శ్శేష్టవినియోజనరూపం స్వాతంత్ర్యంవినియుజ్యానుభవాద్భోగశ్చద్వితయంలబ్ధమిత్యాహ. ఇరువరైయు త్యాదినా. నస్విదంభాగవత శేషత్వం కస్యచిత్ (సర్వేషాం) భాగవతాంతర శేషిత్వా వస్థాయాం తజ్జన్యా

- వి —యుక్త పారతంత్ర్యస్యచ ఉభయో ర్భృతత్వా త్స్వరూపలాభ స్సుప్రతిష్ఠితఇత్యాహ- ఇప్పడి స్వామిక్కితి- శేషికళాయ్ నిర్కైక్కు తన్నాలె, శేషితయా స్థితత్వాత్. పెత్తార్, ప్రాప్నువంతః. నకేవలం రూపలాభః పురుషార్థ కాష్ఠాచ సిధ్యతీత్యాహ - స్వాభీష్ట మానేతి - కాష్ఠై, ఉత్కర్షం. ఏవం ని ంతు రీశ్వరస్య సిద్ధార్థమాహ - ఇరువరైయుమితి-

---

-సం—చతుష్టయస్యాపిపరిహృతత్వంక్రమేణ హేతుబలాదాహ. ఇప్పడీత్యాదినా వాక్య చతుష్టయేన. త్వంచేదనుమతంతదాసర్వభాగవత శేషత్వరూపస్వరూపోచ్ఛిత్తిస్స్యాత్. అసంకుచితపురుషార్థకాష్ఠా భోపి నస్యాత్. శేషిత్వస్యేశ్వర భోక్తృత్వయోరా కర్షకత్వా ద్భగవత తదుభయ మప్య సంకుచితం ధ్యేత్- శేషిత్వాను మతిమతో భోక్తృత్వ మప్యను మతమేవేతి పురుషార్థ కాష్ఠా నిరహంకారాన సి దితి శంకా చతుష్టయం. యథావర్తనం స్వామిన ఇష్టంతథా వర్తనమేవ స్వరూపమితి నస్వరూపోచ్ఛి . మంత్రార్థ దానాదిరూపకైంకర్యేణపరేషుభాగవతేషుమంత్రార్థాదిజ్ఞానరూపాతిశయఆధీయతఇతి

మూ—నియమిత్తు రసిక్కైయాలే ఈశ్వరన్ తన్ ఈశ్వరత్వముమ్ భోక్తృత్వముమ్ పెత్తాన్. ఇప్ప్రకారత్తాలే తత్తజ్ఞళుక్కు వన్ద శేషత్వ శేషిత్వాదికళెల్లామ్ ఈశ్వరనుడైయ భోక్తృత్వత్తుక్కు శేషమెన్ఱు తెళిక్కైయాలే ఇరువర్కుమ్ కోత్తత్త పురుషార్థ కాష్ఠై ఉణ్డాకిరతు.

సా-దీ—భాగవతరిరువర్కుమ్ పురుషార్థకాష్ఠాసిద్ధియుణ్డెన్కిరార్. ఇప్ప్రకారత్తాలే ఇత్యాదియాల్. శేషత్వ శేషిత్వాదీత్యాదిశబ్దత్తాల్ కైంకర్యసిద్ధిసంగ్రహీతమ్. భోక్తృత్వత్తుక్కు శేషమ్, భోక్తృత్వాపాదకమెన్కై. కోత్తు, అసారాంశమ్. భగవత్ప్రీత్యైక ప్రయోజనమాకామై. ఇప్పడి నిశ్చితభాగవత శేషత్వార్థర్కు కోత్తత్త

సా-స్వా— భోక్తృత్వముమీశ్వర రసానుభవ హేతువాకైయాలు మీశ్వరనియమనాధీనమాకైయాలు మీశ్వరత్వ భోక్తృత్వజ్ఞళుక్కు న్యూనతై యిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి భాగవతర్ కళుడైయ పరస్పర శేషత్వ శేషిత్వజ్ఞళీశ్వర భోక్తృత్వ శేషమాకి లిరువరుక్కుమ్ పురుషార్థ కాష్ఠై యెజ్ఞనే? ఎన్న వరుళిచ్చేయ్ కిరార్. ఇప్ప్రకారత్తాలేఇతి. ఇప్ప్రకారత్తాలే, భగవన్నియమనత్తాలే. ఇప్పడి భగవదధీనమాకవన్దత జ్ఞళుడైయ పరస్పర శేషత్వ శేషిత్వ తత్ఫలజ్ఞళై “ భుంక్తే స్వభోగమఖిలం పతి భోగశేష ,, మెన్ఱు భగవద్భోక్తృత్వ శేషమాక అనుసంధిక్కైయాలే స్వాధీన స్వార్థ భోక్తృత్వ భ్రాంతి రూప దోషమిల్లామైయాలే కోత్తత్త పురుషార్థ కాష్ఠై యుణ్డాకిర తెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి యిరువరుక్కుమ్ పురుషార్థ కాష్ఠై యుణ్డాకిర తెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? అక్కతో పాయరాన భాగవతర్ కళుక్కు పరస్పరం కైంకర్య ముపాయోపయుక్తమాకైయాలే పురుషార్థమే యన్ఱే? భగవచ్ఛేషత్వ మాత్రత్తై యిన్ఱుక్త ప్రకార భాగవత శేషత్వమ్ తెళియాత భాగవతర్ కళుక్కు భాగవత కైంకర్య లాభమే యిల్లామైయాలే పురుషార్థ కాష్ఠాలాభ మెజ్ఞనే? కించ భాగవత కైంకర్యస్య పురుషార్థ కాష్ఠాత్మకత్వం పూర్వాధికారోక్త స్వరూపానుగుణానేక ప్రకారోత్తర కృత్య ప్రభృతి మోక్ష పర్యంత పురుషార్థజ్ఞళై యిచ్చియాతే భాగవత కైంకర్యత్తైయే పురుషార్థమాక విచ్చిక్కైయాలే యన్ఱో? ఇజ్ఞు భాగవతర్ కళుక్కు స్వరూప

సా-ప్ర—తిశయాశ్రయత్వ రూప ప్రయోజనాంతరపరత్వాపాదకత్వాత్తచ్ఛేషత్వావస్థాయాంతత్ప్రయోజనేనపరమప్రయోజనవత్త్వాపాదకత్వాత్స్వార్థభోక్తృత్వపర్యవసితత్వాచ్చానన్య ప్రయోజనత్వవిరోధీత్యత్ర తాదృశాతిశయాశ్రయత్వస్య తాదృశాతిశయజనకత్వస్యచ భగవదర్థత్వానుసంధానాన్నానన్యప్రయోజనత్వవిరోధ ఇత్యాహ. ఇప్ప్రకారత్తాలే ఇత్యాదినా. కోత్తత్త, ఋజీషరహితా. స్వాతంత్ర్యరహితేత్యర్థః.

సా-ని—భోక్తృత్వం, కైంకర్యానుభవితృత్వం. భోక్తృత్వత్తుక్కు శేషం, భోక్తృత్వాపాదకం-కోత్తత్త, దోషమత్త, ఋజీషంపరిహృత్యస్థితా. స్వార్థభోక్తృత్వాదిదోషరహితేత్యర్థః. ఏవంభాగవతస్స్థావతః అపరాధ

సా-సం— నపురుషార్థకాష్ఠా సంకోచోపి- నిరుపాధిక శేషిత్వస్యైవ తదుభయాకర్షకత్వాత్తద్వత్త్యైవ తదుభయ మపీతి స్వార్థమేవేత్థం నియంతరితయోర్న సంకోచ లేశస్యాప్యాపత్తిః. పరస్పరం శేషత్వ శేషిత్వే భగవద్భోక్తృత్వైకార్థే ఇతి నిర్ధారణాన్న సాహంకారతా పురుషార్థ కాష్ఠాయా ఇతి క్రమేణ శంకా చతుష్టయ పరిహారఇతి భావః. కిమియంపురుషార్థ కాష్ఠాసర్వ సాధారణీ అపరాధ రుచ్యాది మత్ప్రతి సంబంధి కాపి కిమితి శంకాయాం పురుష విశేషాసాధారణీ పురుషవిశేషప్రతి సంబంధికా

మూ— ఇప్పడి నిశ్చితార్థరాయ్ సారవిత్తుక్కళాన కృతకృత్యరుక్కు అపరాధరుచియుమ్, అతి శంకైయుమ్, అన్యదేవతా స్పర్శముమ్, ఆత్మాధీన భోగముమ్, ఆత్మార్థ భోగము మాకిర పత్రుతి ల్లాత పరమైకాంతికళుడైయ ప్రసాదమే ఎప్పోతుమ్

సా-దీ— వైన్నైయాల్ పరమైకాంతియినుడైయ ప్రసాదమే అపేక్షణీయమ్. వేరొన్టుమిల్లై ఎన్టునిగమిక్కిరార్- ఇప్పడి నిశ్చితేత్యాదియాల్ - అతఏవ సారవిత్తుక్కళాన. భగవద్భాగవత విషయాపరాధ రుచి యుమ్ శంకా పంచకాదిషు - పత్రుతు, మోఘమ్. కుత్తమెన్టపడి. ప్రసాదమ్, ఉకప్పు. ఇప్పడిస్వయంప్రయోజనమాక,

సా-స్వా— ప్రాప్తోత్తరకృత్యాదిపురుషార్థత్తిలేరుచినడైయాడానిర్క యిత్తై పురుషార్థకాష్ఠై యెనికరతువు మనుపపన్నమన్టో? కించ ప్రతి సంబంధి భాగవత నపరాధ రుచ్యాది దోషాక్రాంత నాకిల్ ‘‘ముత్తుమోర్ తెయ్వ ముళతెన్టిరుప్పారోడొత్తితే ,, నెన్టిరుక్కిర వధికారిక్కు ‘‘ సమయే తిష్ఠ సుగ్రీవ మావాలి పథమన్వగారి ,, ఎన్టు ఇళైయ పెరుమాళుక్కు మహారాజర్ విషయత్తిల్ ప్పోలే అనాదరాదికళ్ ప్రాప్తమాయిరుక్కై కైంకర్యరుచియుమ్ తల్లాభముమెజ్జనే? ఎన్నవుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడినిశ్చితార్థరాయితి. ఇప్పడినిశ్చితార్థరాయ్, ఉక్తప్రకారేణ భాగవత శేషత్వనిశ్చయత్తైయుడైయరా యెన్టపడి. ఇతినాలే భాగవత శేషత్వమ్ తెళియాత వధికారిక్కు భాగవత కైంకర్య మిల్లావిట్టాలుమ్ విరోధమిల్లైయెన్టు కళుత్తు సారవిత్తుక్కళాన వితి. పూర్వాధికారత్తిలే ఇరుక్కుమ్ప డిశొల్లుకిఱోమెన్టుప క్రమిత్తు కరణ త్రయత్తాలుమ్ కర్తవ్యజ్గళిల్ ప్రధానమ్ భగవత్కైజ్కర్యత్తిలెల్లై నిలమానవాచార్యాది భాగవతకైంకర్యమెన్టుశొన్న ప్రకారత్తాలే సారాంశ నిర్ణయముడైయా రెన్టపడి. ఇతినాలే సార నిశ్చయ మిల్లాత భాగవతర్కళుక్కుఉత్తరకృత్యప్రభృతి మోక్షపర్యంత పురుషార్థాంతరరుచిపిరన్తాలుమ్ కృతకృత్యరాన సారవిత్తుక్కళుక్కు భాగవత కైంకర్యత్తిలెతానేరుచిపిరక్కు మెన్టపడి. కృతకృత్యరుక్కైన్నైయాలె అకృతోపాయరుక్కు భాగవత కైంకర్యముపాయ కోటి నివిష్ట మానాలుమ్ పరమ పురుషార్థ రుచి పిరన్తాలుమ్ కృతకృత్య రాన సారవిత్తుక్కళుక్కు ఇతువే రుచి విషయ మెన్టుకరుత్తు - అపరాధ రుచియు మిత్యాది - ఇతినాలె అపరాధ కృత్యప్రభృతి మోక్ష పర్యంత పురుషార్థాంతర రుచి పిరన్తాలుమ్ సారవిత్తుక్కళుక్కు భాగవత కైంకర్యత్తిలేతానే రుచిపిరక్కు మెన్టపడి. కృతకృత్య రుక్కైన్నై యాలే అకృతోపాయరుక్కు భాగ వత కైంకర్య ముపాయ

సా-ప్ర— నన్వేవం భాగవత కైజ్కర్యస్య కర్తవ్యత్వే ‘‘ చతుర్విధా భజంతేమామ్- అపాయా ద్విరత స్సశ్వన్మాంచైవ శరణజ్గతః. తనూకృత్యాఖిలం పాపం మామాప్నోతి నరశ్శనై ,, రిత్యాది భిరుక్త సాపరాధ ప్రయోజనాంతర పరభాగవతాన్ప్రత్యపి కింకర వృత్తిః కర్తవ్యాస్యాత్, తతశ్చైకాంత్యా నన్య ప్రయోజన విరోధస్స్యాదిత్యత్రాహ. ఇప్పడి నిశ్చితార్థే త్యాదినా.

సా-వి— రుచ్యాదిరహితానాంపరమైకాంతినాంప్రసాదఏవాపేక్షణీయోనాన్యఇతినిగమయతి- ఇప్పడినిశ్చితేతి.

సా-సం— చేత్యాహ. ఇప్పడీతి. అతిశంకా ‘‘ కర్తవ్యం సకృదేవే,, త్యాది నోక్తా. ఇల్లాతే త్యనేనతద్వ్యతాంతద్విరహితేష్వేవ వృత్తి విశేషేణ విశేష ప్రసాదోనాపేక్షణీయ ఇతి ఫలితం. అనేన శుద్ధాంత సిద్ధాంతి నామితిసంగ్రహ శ్లోకస్థ పదం వివృతంభవతి. కృతకృత్యానుకీర్త్యం తేన స్థిరధి యామిత్యస్యార్థ ఉక్తః.

మూ—— స్వయంప్రయోజనమాకఅపేక్షణీయమ్.

వేతమరిన్తపకవర్ వియకర విళఙ్గియశీర్, నాతన్ వకుత్తవకై

సా- టీ —— ప్రసాదమ్ సాధనమాయతుకొణ్డిరు సాధ్యాంశత్తై ఎణ్ణాతే ఎన్నై- భాగవత కైంకర్యముమ్ యథాశాస్త్రమే యాకవేణుమెన్ఱు సూచిత్తుకొణ్డు తమకర్తుసిద్ధిత్తమైయైయరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ పాట్టాల్. వేతమరిన్ద విత్యాది. వేదత్తై సాధనమాకవరిన్దభాగవతర్. వియకర, విస్మయిక్క. విళఙ్గియశీర్ నాతన్, విస్మయిక్కుమ్ పడి విళఙ్గి కిన్ఱ కల్యాణ గుణఙ్గళై యుడైయసర్వేశ్వరన్. వకుత్తవకై, విధిత్త ప్రకారత్తై-

సా - స్వా —— రుచ్యాది దోష యుక్త భాగవత ప్రసాదత్తిల్ రుచి యిల్లా విట్టాలుమ్ తద్దోష రహిత భాగవత విషయత్తిల్ కైంకర్య రుచి స్వరసైయాక వరు మెన్ఱపడి. ప్రసాదమే స్వయమ్ప్రయోజన మాక వపేక్షార్హమ్ వేరొన్ఱిలు మిప్పడి ప్పట్ట వధికారిక్కు రుచి పిరవా తెన్ఱపడి . ఇతినాలే పురుషార్థ కాష్ఠా రూపత్వముమ్ నిరూపిత మాకిర తెన్ఱుకరుత్తు.

ఇప్పడి భాగవత కైంకర్యం కర్తవ్య మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అప్పోతు పిత్రాది కళుక్కు ముత్తమాశ్రమికళుక్కుమ్ బ్రాహ్మణభాగవతర్‌కళుక్కుమ్ పుత్రశిష్యగృహస్థభాగవతశూద్ర భాగవతవిషయత్తిలుమ్ వందనోప సర్పణాది కైంకర్యమ్ ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న వధికారార్థత్తై ప్పాట్టాలే సంగ్రహియా నిన్ఱు కొణ్డు శంకైయై పరిహరిక్కిరార్. వేత మరిన్తవితి. వేత మరిన్త పకవర్, అనుష్ఠాన పర్యంత వేదాంతార్థ జ్ఞానముడైయ భాగవతర్‌కళ్. వియక్క, విస్మయిక్క- ఆశ్చర్య ప్పడుమ్పడి. విళఙ్గియ, విశట్క నిర్క్కిర. శీర్, కల్యాణ గుణఙ్గళై యుడైయ. సర్వస్మాత్పర నెన్ఱ పడి. నాతన్, నాథన్. స్వతంత్ర స్వామి యెన్ఱపడి. వకుత్త, స్వేచ్ఛైయాలే వినియోగిత్త. వకై, భాగవత శేషత్వత్తై.

సా. ప్ర—ఉక్తార్థం స్త్రీ శూద్రాదీనాం సుఖాను సంధానార్థం ద్రామిడగాథయాసంగృహ్యాహ. వేతమరిన్తేతి . విళఙ్గియ శీర్‌నాతన్ వకుత్తవకై, “ రాఘువంశోభయంత్యేతే షడ్గుణాః పురుషోత్తమమ్ । విదితస్సహిధర్మజ్ఞ శ్శరణాగతవత్సలః । బహవోనృపకల్యాణ గుణాఃపుత్రస్య సంతితే । గుణైర్దాస్య ముపాగత,, ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ భాగవత పర్యంత శేషత్వ నిబంధనతయా ప్రకాశమాన గుణేనభగవతా

సా-వి—— పత్తతిల్లాత, దోషరహితేత్యర్థః.

భాగవత శేషత్వ పర్యంతా ధాయకతయా ప్రకాశమాన కల్యాణ గుణేన భగవతావిహితం భాగవత శేషత్వం ప్రాప్య వయం వేదాంతార్థాభిజ్ఞా భాగవతా యథా విస్మితాస్స్యు స్తథా భాగవత కైంకర్యమత్యాదరేణా భ్యుపగమ్య “యథా దేవే తథా గురౌ,, ఇత్యాది వేద మార్గాను సారేణ వర్తామహ ఇతి గాథయాను సంధత్తే. వేతమరిన్తేతి. విళఙ్గియశీర్, ప్రకాశమాన గుణేన - నాతన్, నాథేన - వకుత్త,

సా- సం—— ప్రసాద మపేక్షణీయ మిత్యస్యప్రసాదార్థం తత్కైంకర్యం సర్వదాకార్యమిత్యభి ప్రాయః. అనేనప్రసక్తింలభే మహత్త్వం శఙ్కత్తః.

వేతమితి. వేదార్థభూతం నారాయణంజగతస్సర్వ విధకారణత్వేన సర్వస్మాత్పరత్వేనచ జానంతో భగవంతో యథా విస్మితా స్యుస్తథా నిరతిశయౌజ్జ్వల్య సౌశీల్య సౌలభ్యాది గుణ వతా నాథేన వాయధన

మూ—పెరునామవన్నల్లడియార్, క్కాతరమికుడవడి మైయిశై నఝియామఱైనూల్, నీతినిరుత్తనిలైకులైయా

సా-దీ—భాగవతశేషత్వాదిసంపత్తై ఎక్కై. పెరునామ్, పెరయోగ్యరాననామ్. అన్భగవానుడైయకోతత్తు వడియవర్కుడ ఆదరప్రచురమానశేషత్వకైంకర్యఙ్గళైయంగీకరిత్తు. అఝియామఱైనూల్, నిత్యమానవేదన్యాయఙ్గళోడే కూడ- నిరుత్తు, నిరుత్తప్పట్ట. వేదత్తాలే వ్యవస్థాపిక్కప్పట్ట సదాచారస్థితి కులైయాత పడి

సా-స్వా—పెరునామ్, పెత్తవరాన నామ్. అవన్, అన్త స్వామియినుడైయ. నల్లడియారుడ, అపరాధ రుచ్యాది దోషరహిత భగవద్దాస భూతాళుకుడ. ఆతర మిక్క, గుణాధిక్య దర్శన త్తాలే వన్తరాగాతిశయమ్. మిక్క, ప్రచురమాన. అడుమైయి శైన్తు, శేషత్వ కార్యకైంకర్యత్తై యంగీకరిత్తు. అఝియామఱైనూల్, నిత్యమానవేదత్తినాలే. నీతినిరుత్త, నీతియోడే వ్యవస్థాపిక్కప్పట్ట. నిలై, స్థితి. శాస్త్రీయతత్తద్వర్ణాశ్రమగురుశిష్యపితృపుత్రాదివ్యవస్థిత ధర్మాచారమ్. కులైయావకై, కులైయాతప్రకారత్తిలే.

సా-ప్ర—సంకల్పితమస్మత్స్వరూపోచితంభాగవతశేషత్వం. పెరునామ్, “గుణైర్దాస్యముపాగత,, ఇత్యుక్త ప్రకారేణ ప్రాప్తవంతోవయమ్. వేతమరిన్త పకవర్ వియక్క, “ అహోకృతార్థ స్సతతం నృలోకో యస్మిన్ స్థితోభాగవతోత్తమోసి ,, త్యాది మూలభూతస్య “ యథా దేవేతథాగురౌ. తస్యైతేకథితాహ్యర్థాః ప్రకాశంతేమహాత్మనః । ఆచార్యవాన్పురుషోవేద,, త్యాది వేదాంతస్యాభిజ్ఞాయథావిస్మితాస్స్యస్తథా. అవన్నల్లడియార్క్కాతరమ్మిక్క వడిమై యిశైన్తు, భగవద నసుభవ రాహిత్యేనాతి శ్రేష్ఠానాం భగవద్దాసానాం నిత్యసూరీణాం “ నిత్యాభి వాంఛితే ,, త్యాద్యుక్త ప్రకారేణాత్యాదర విషయభూతం భాగవత కైంకర్య మభ్యుపగమ్య. యద్వా, తస్యభగవతోనన్య ప్రయోజనతయా “ జ్ఞానీత్వాత్మైవ ,, త్యాది ప్రకారేణాత్యర్థప్రియతమానాం దాసానాం కైంకర్యం వయ మత్యాదరేణాభ్యుపగమ్య. అఝియామఱై నూల్ నీతి నిరుత్త. “ బ్రహ్మాస్వయంభువభ్యానర్షాల్. పూర్వే పూర్వేభ్యోవచ ఏతదూచు ,, రిత్యుక్త ప్రకారేణవినాశరహితేన ధర్మప్రతిపాదకేన “ ఆచార్య దేవోభవ. నోఇతరాణి ,, త్యాది

సా-వి—సంకల్పితం. వకై, భాగవతభజనాత్మకం ప్రకారం. పెరునామ్, ప్రాప్తవయం. వేతమఱిన్తపకవర్ వియక్క, “అహో కృతార్థ స్సతతం నృలోకోయస్మిం స్థితోభాగవతోత్తమోహి,, ఇత్యాదిప్రకారేణ వేదాంత వేదినో భాగవతా యథా విస్మితాస్స్యస్తథా. అవనల్లడియార్కు, తస్య సమీచీన దాసానాం. ఆతరమ్ మిక్క, ఆదరాధిక్యేన. అడిమై, కైంకర్యం. ఇశైన్తు, అభ్యుగమ్య. అఝియా మఱైనూల్ నీతి నిరుత్త నిలై, నాశరహిత వేదశాస్త్ర న్యాయ స్థాపితా స్థితిః. “ఆచార్య దేవోభవ. యేకేచాస్మచ్ఛ్రేయాంసో బ్రాహ్మణాః. తేషాం త్వయాసనేన ప్రశ్వసితవ్యం. యాన్యస్మాకం సుచరితాని. తానిత్వయోపా

సా-సం—క్రమాద్విభక్తాంనిరవధికకైంకర్యపర్యంతబ్రహ్మానుభవాఖ్యాంసిద్ధింముక్తాఃప్రాప్తుంయోగ్యావయం “ జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమతం. మను మద్భక్తభక్తే,, ష్విత్యాదినా ప్రఖ్యాతవ్యామోహవతో భగవతోదాసేష్వపరాధ రుచ్యాది విరహితైకాంత్యవచ్ఛేషిత్వ మధ్యవస్యతేషాం నిత్య కింకరోహ మిత్యత్యన్తాదరణ పూర్వక మిత్యభ్యుపగమ్య “ ఆచినోతి ,, త్యుక్తవిధయా పూర్వై రస్ఖలితతయా పరిపాలితాంశ్రుత్యాదిసిద్ధాం నిత్యాద్యనుష్ఠాన పద్ధతి రూపాం నీతిం ప్రతిష్ఠాప్య అవికలేన అనన్యార్హ శేషత్వాది రూపై

మూ.— వశ్యైనిన్తనమే॥౨౩॥
నాథేన

సా-దీ— నిర్ఙ్క ప్పెత్తోమెఙ్కై ॥ ౨౩ ॥

కీழ்చొన్న పరమైకాంతికళుడైయ ప్రసాదమె ఇవనుక్కు అపేక్షణీయమెన్ఱు మత్తైం శ్లోకత్తాలుమ్ దృఢీకరిక్కిఱార్. నాథఇతి - అస్మత్స్వామియాన భగవానిడత్తు తప్ప్రీతి యెழ்ந்த

సా-స్వా— నిన్తనమ్,ప్రతిష్ఠితాళానో మెన్ఱపడి. పుత్ర శిష్యాది కళుక్కు భాగవతత్వ మిరున్తాలుమ్ వర్ణాశ్రమాది విరుద్ధ మల్లాత భాగవత కైంకర్యమే భగవ దభిమత మాక శాస్త్ర సిద్ధ మాకైయాలే పుత్రాది విషయత్తిల్ పిత్రాది కళుక్కువందనోప సర్పణాది ప్రసక్తి యిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు,॥ ౨౩ ॥

ఇప్పడి నిశ్చితార్థరాయ్ సార విత్తుకళాన కృతకృత్యనుక్కు పర్రతిల్లాత పరమైకాంతికళుడైయ ప్రసాదమే స్వయం ప్రయోజన మాక వపేక్షణీయ మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అప్పోతుఅకృతో పాయరుక్కు భాగవత శేషత్వ ముమ్ తత్కార్య కైంకర్యము మనపేక్షణీయ మాక ప్రసంగియాతో? అవర్ కళుక్కుమ్ స్వయం ప్రయోజన మాక వన పేక్షణీయ మానాలుమ్ మోక్షోపాయ తయా పేక్షణీయ మెన్నిలు పాయ తయా పేక్షణీయ మానాలు మితర పురుషార్థ త్యాగ పూర్వక మతిశయిత పురుషార్థ తయాపేక్షణీయ మల్లామైయాలే పురుషార్థ కాష్ఠారూపత్వ మెజ్ఞనే ? కించ మోక్షోపాయ మాక భగవద్విషయత్తిల్ యాచ్నా రూపో పాయమే కర్తవ్య మాకైయాలే భాగవత ప్రసాద మపేక్షణీయ మన్ఱే ? ఎన్న శ్లోకత్తాలే యకృతో పాయర్ కళుక్కు ముపాయ తయా ఫల తయాచ భాగవత ప్రసాదా పేక్షైయే యుణ్డాకిర తెన్ఱు స్వాను సంధాన ముఖమాక వరుళి చ్చెయ్కిరార్. నాథేన ఇతి. నరి, భాగవత శేషత్వ రసికానాం సారపదా మస్మాకం. నాథే, పరమ శేషిణి. తస్నాభి నాళీకి నీత్యాది సమభివ్యాహారేణ చతుర్ముఖోత్పాదక తయా సిద్ధే సర్వస్మాత్పరేచ స్వతంత్ర స్వామితయా భాగ వత శేషత్వ కైంకర్య కరణ పర్యంత

సా-ప్ర— శాస్త్రైణస్వోక్తమర్యాదాయామవస్థాపనాత్, నిశ్చైకుల్యైయాన వశ్యైనిన్తనమే, స్థితిభంగరాహిత్యేనస్థితాస్మ. ఉపాయోపాయసంయోగా భావేనాభగ్నమధ్యమ వృత్తయః పురుషార్థకాష్ఠాయాం ప్రతిష్ఠితా అభూమేత్యర్థః ॥ ౨౩ ॥

ప్రపన్నై రనన్య ప్రయోజనత్వ పూర్వకంభాగవత కైంకర్యే స్వార్థత్వ ధీరాహిత్యేన తత్ర ప్రతిష్ఠితైర్దేవతాంతర సంబంధ గంధరహితైశ్చ భవితవ్యమిత్యాహ. నాథేన ఇత్యాదినా.

సా-వి— స్వాని.నో ఇతరాణి,,త్యాదికాస్థితిరిత్యర్థః. కులైయావశ్యై,యథాననశ్యేత్తథా.నిన్తనమే , స్థితాస్మః.
పూర్వం భాగవత ప్రసాద ఏవాపేక్షణీయ ఇత్యుక్తం తమేవ ప్రార్థయతే. నాథఇతి-

సా-సం— కాన్త్యైనా వస్థితాస్మ ఇత్యర్థః ॥ ౨౩ ॥

ఇప్పడి నిశ్చితార్థరా యితి వాక్యార్థ సంగ్రహీత మధికారార్థం స్వాభి సంధ్యాశాసనాభ్యాంస హృదయ హృదయారోహాయ సంగృహ్ణాతి. నాథేనఇతి. స్వాభిముఖ్యవతి సౌహార్దేనైవ యాదృచ్ఛి కాది సుకృత సంపాదన ముఖేన తత్వ విజ్ఞప్తిం పరమహిత పరమపురుషార్థప్రదే-నరి,నాథే- యాచ్నా పూర్వక

మూ— స్తృణమన్యదన్యదపివా తన్నాభినాళీకినీ నాళీకస్పృహణీయసౌరభముచా వాచా నయాచామహే।

సా-దీ — తృణ సదృశ మాన ఐశ్వర్యముమ్- అన్యత్, తస్మాద్విలక్షణ మాన కేవలాత్మానుభవత్రైయమ్ అన్యదపివా, తతోఽప్యత్యంత విలక్షణమాన మోక్షత్రైయమ్. ఉపాయ పరిగ్రహానంతరం మోక్షమ్ యాచనీయమన్నెన్ను కరుత్తు - తన్నాభీత్యాది- అన్న భగవానుడైయ నాభియాకిర నాళీకినీ తామరైయోడైఅతిల్ పిరన్ద నాళీకమ్, నాభిపద్మం. అతాల్ స్పృహణీయంయాన సౌరభం, ఆశైప్పడప్పడుమ్ పరిమళం. తంముంచంత్యా, ప్రసరిప్పియా నిన్ఱుళ్ళ. వాచా, స్వరూపానురూప ప్రార్థనాయోగ్యతయా శ్లాఘ్యమానవాక్కాల్- నయాచామహే,

సా-స్వా- తయాస్మద్వినియోజనసమర్థే. విషయసప్తమీ. భగవద్విషయే. తృణమ్, ఐహికపశుపుత్రాదికమ్. అన్యత్, ఇంద్రాదిదేవపదమ్. అన్యత్, బ్రహ్మ పదమ్. అపి, కైవల్యమ్ - వా, మోక్షమపి - తస్య నాభిరేవ నాళీకినీ, పద్మినీ - తస్యా ముత్పన్నం నాళీకం పద్మం చతుర్ముఖోత్పాదకం - తేన స్పృహణీయమ్ సౌరభం యస్యాస్సా - తయా వాచా- నాళీకస్య చతుర్ముఖోత్పాదక తయా తత్స్థాన తయా చ దేవతాంతర సంసర్గేణ పారమైకాంత్యాభావేన భాగవత వాచో దేవతాంతర ప్రయోజనాంతరాభావేన తత్సౌరభాపేక్షోచితేతి భావః - ఏవం భూతయా వాచా నయాచామహే, యాచనాన్న క్షమః - ఏతాదృశ ఫలార్థ

సా-ప్ర— తృణమన్యత్, పరిదృశ్యమాన తృణ విలక్షణం. తృణకల్పమైహికైశ్వర్య ప్రభృతి కైవల్య పర్యంతమ్. యద్వా. తృణమ్, ఐశ్వర్యమ్. "తృణీకృత విరించాదినిరంకుశ విభూతయః। రామానుజ పదాంభోజ సమాశ్రయణశాలినః। ఏతేవైనిరయాస్తాత స్థానస్యపరమాత్మనః" ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ తృణవదనుపాదేయ మిత్యర్థః - అన్యత్, తతో విలక్షణం కైవల్యం. అన్యదపివా, స్వవ్యతిరిక్త సమస్త పురుషార్థేభ్యోఽత్యంత విలక్షణం మోక్షమపి. స్వప్రయోజనతయా నయాచామహే- యాచ్ఞాయా మకరణే హేతుర్భాగవత వాగ్వైలక్షణ్యమిత్యాహ - తన్నాభీత్యాదినా - నాళీకస్య భగవన్నాభిసంబంధాత్సర్వోత్కృష్టత్వేపి చతుర్ముఖ వాస స్థానతయా దేవతాంతర సంబంధస్యాపి విద్యమానత్వాద్వేదాంతాచార్యవాచః కుత్రాపి దేవతాంతర స్పర్శాభావాత్ - "ఏవంపుణ్యస్య కర్మణో దూరాద్గంధో వాతీ"త్యుక్త ప్రకారేణ

సా-వి— తృణం, తృణకల్పం. "మాయాలీఢం విభవ మఖిలం మన్యమానాస్తృణాయ. కనకమపితృణం యేమన్వతే వీతరాగాః - శరీరపతనావధి ప్రభునిషేవణాపాదనాదబింధన ధనంజయ ప్రశమదంధనం దంధనమ్" ఇత్యుక్త ప్రకారేణ తృణకల్పమైశ్వర్యం. అన్యత్ తతో విలక్షణం కైవల్యం. అన్యదపివా, కింబహునా మోక్షమపీత్యర్థః- తస్యభగవతో నాభి నాళీకినీ, నాభిసరః. తత్రయన్నాళీకం పద్మం అప్రాకృతదివ్యగంధాది యుక్తం. తేనస్పృహణీయం అపేక్షణీయం సౌరభంముంచతి ప్రసారయతీతి సౌరభముక్. తయావాచా "స్వపదాంబుజ ధ్యాన సుప్రసన్నతురంగముఖముఖవినిస్సృత లాలా సుధాపానలబ్ధసార్వజ్ఞ్యై"త్యుక్తప్రకారేణ హయగ్రీవ ఫేనామృత పాన పరిణతయా తతోఽప్యతిశయా మోదకారిణ్యేతి భావః - నాథే, భగవతి. నయాచామహే, ఏతాదృశ వాచా ప్రార్థనీయం కిమపినాస్తి - ఐశ్వర్య కైవల్యయోరనపేక్షితత్వాన్మోక్షస్య స్వ

సా-సం— భరసమర్పణస్వీకృతభరేనాయకే. తృణమ్, తృణవదుపేక్షణీయమైహికాముష్మికమైశ్వర్యం. అన్యత్, కైవల్యమ్. అన్యదపివా, సాయుజ్యాభిధానం మోక్షంవా. నయాచామహే, నహ్యానన్యార్హయా కాంతయా

మూ— శుద్ధానాంతు లభేమహి స్థిరధియాం శుద్ధాంతసిద్ధాంతినాం

సా–దీ— న ప్రార్థయామహే. ప్రార్థయామ్. ఉమక్కు త్తాన్ అపేక్షిత మెతెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. శుద్ధానా మిత్యాది. స్థిరధియాం, భగవానిడత్తిల్ స్థిర మాన ప్రాప్య ప్రాపకత్వ బుద్ధి యైయుడై యవరాయ్. పరమైకాంతి కళాన వెన్నపడి. శుద్ధానామ్, మున్సొన్న అపరాధ రుచ్యాది రహితరాయ్. శుద్ధాన్త సిద్ధాంతినామ్, శుద్ధాంత శబ్దేన పిరాట్టిమార్ శొల్లప్పడుకిరార్కళ్–అవర్కళుడైయ సిద్ధాంత మావతు.

సా-స్వా— మ్యాచ్ఞోపలక్షిత ప్రపత్తిలనకుమర్థః. అత్ర ఐహికాదిపురుషార్థ సమభివ్యాహారోద్ధృష్టాంతార్థః–యథా ఐహికాది పురుషార్థ నిమిత్తం స్వరూప విరుద్ధత్వాద్భగవంతం న యాచామహే తథా మోక్షమపి న యాచామహే, భాగవత ప్రసాద స్యైవ సారోపే యత్వాత్ప్రాప్యత్వా రవిదామస్మాకం భగవత్కైంకర్య రూప మోక్ష యాచనం నోచిత మితి భావః – తర్హి కిమపేక్ష్యత ఇత్యత్రాహ – శుద్ధానామితి – శుద్ధానామ్, అపరాధ రుచి రూపదోష రహితానాం – స్థిరధియాం, మహావిశ్వాస విరోధి శంకా పంచక రూపాది శంకా రహితానాం – శుద్ధాంత సిద్ధాంతినామ్ – శుద్ధాంతాః, అంతః పుర స్త్రియః–తేషాం సిద్ధాంతః–పాతివ్రత్యం, పారమైకాంత్య మేషా మస్తీతి శుద్ధాంత సిద్ధాంతినః. అంతః పుర స్త్రియోహి పాతి వ్రత్య

సా- ప్ర— తత్ప్రథా రూపసౌరభ్యం నాళీకేన స్పృహణీయం భవతీతి భావః. శుద్ధాంతసిద్ధాంతినాం,

సా–వి— ప్రయత్ననివృత్తేశ్చేతిభావః-యదిపురుషార్థాంతరమపేక్షితం స్యాత్తదా తదర్థమేతాదృశీ వాక్ అసదృశ ఫలార్థం వృథా వినియోజ్యా స్యాత్తదా తాదృశ ఫల ప్రాప్తావపి ఏతన్మాత్రార్థమీదృశీ వాగ్వినియుక్తేతి దుఃఖమేవ స్యాత్ -"కియన్నదీ జలం విప్రసజానుదఘ్నం నరాధిప ౹ లక్షం లక్షం పునర్లక్షం జానుదఘ్నేతి భాషిణః" ఇతి వక్తృద్వాక్సదృశ ఫలాభావా ద్భగవతోపి స్వారస్య వేదినో లజ్జైవ సంపాదితా స్యాత్ - అత స్తదభావా ద్వయం ధన్యా ఇత్యయమర్థ స్తన్నాభీత్యాది విశేషణ బలాత్సూచ్యతే. తదుక్తమాచార్యై రేవ -" తదపిచ వయం సాయం సంఫుల్లమల్లి మతల్లికా పరిమళముచా వాచా యాచామహే న మహీశ్వరాన్" ఇత్యుక్త ప్రకారేణ నాళీక స్పృహణీయే త్యనేన తస్యచతుర్ముఖ స్పర్శోస్తి- ఏతద్వాచస్తు దేవతాంతర స్పర్శో నాస్తి – తదేవ సౌరభ్య మిత్యపి వ్యాచక్షతే – అత్ర పక్షే అనన్య శరణ త్వం ప్రయోజనాంతర రాహిత్యం అనన్యోపాయత్వ మిత్యాది పూర్వార్ధేన సూచ్యత ఇతి మంతవ్యం – తేనకృతకృత్యతా వ్యంజితా - తర్హి కిమప్యపేక్షితం నభవత్యేవ కిమిత్యత్రాహ – శుద్ధానా మితి - శుద్ధాంత సిద్ధాంతినాం. శుద్ధాన్తః, లక్ష్మీః. తస్యాస్సిద్ధాంతః "శరైస్సుసంకులాం కృత్వాలంకాం పర బలార్దనః

సా- సం —ప్రభుః కాముకో యాచనీయ స్స్యాదితిభావః. నను సిద్ధార్థేనాపి ప్రాప్య తృష్ణాసహకృత వాక్స్వభావ్యాదంశే యాచన ముపపన్న మిత్యత్రాహ – తన్నాభీతి - తస్య, స్వీకృత భరస్య భయవిభూతి నాథస్య. నాభిరూపాయా నాళీకినీ, కమలినీ – తదుత్పన్నం నాళీకం, పద్మం. తేన స్పృహణీయ సౌరభం – శరణ్య గుణ గణాభి లపనరూపం – తస్మైచ, సర్వామోదకరాన్ కల్యాణ గుణాన్ సర్వతో దిక్ష్వభి ముంచత్యా వాచా. నహ్యేవం విధయా వాచా సిద్ధార్థో యాచతీతి భావః. తర్హి కిమాశాస్యమిత్యత్రాహ. శుద్ధానామితి. అపరాధరుచ్యాది రహితానాం. స్థిరధియాం. మంత్రేణోత్పన్నా విచాల్య

మూ— ముక్త్యైశ్వర్య దినప్రభాతసమయాస(క్తిం) త్తిం

సా-దీ—భగవత్యేవపాతివ్రత్యాది-అత్తైయేసిద్ధాంతమాకవుడైయరాయిరుక్కి-రవర్కళుడైయమహా భాగవతరుడైయ- ముక్త్యైశ్వర్యేత్యాది॰ముక్తరుడైయ వైశ్వర్యం, సదా భగవత్పరిపూర్ణానుభవాదికళ్-అతు వెఱుపకల్- అతుక్కు ప్రభాత సమయాసక్తిం ప్రాతఃకాలాసక్తి రూపైయాన మోక్షత్తుక్కు అవ్యవహిత పూర్వ భావియాన,ప్రత్యూషమాన-ఇత్తాల్ పరమైకాంతి ప్రసాదత్తిల్ మోక్షస్యాచిర భావిత్వంసూచితం-

సా-స్వా—శాలిన్యాఃపత్యర్థభోగాః పత్యధీనభోగాశ్చ.తథాచాత్మాధీన భోగాత్మార్థభోగరహితానాం పరమై కాంతినాం. యద్వా ఆత్మాధీన భోగాత్మార్థ భోగరూప దోష రహితత్వ మపి శుద్ధానా మిత్యత్ర వివక్షితం. శుద్ధాంత సిద్ధాంతి నామిత్యత్ర పారమై కాంత్యం వివక్షితమ్ . ఏవం భూతానాం భాగవతానాం ముక్త్యైశ్వర్య దిన ప్రభాత సమయా సత్తిం, ముక్తానా మైశ్వర్యం పరిపూర్ణ బ్రహ్మాను భవః. తదేవ దినం “ సకృద్దివాహైవాస్య భవతీ ,, తిశ్రుతేః. తస్య దినస్య ప్రభాత సమయా సత్తిః, ప్రాతః కాలాసత్తి రూపాం. ప్రసత్తిం, ప్రసాదం. ఏతాదృశ భాగవత ప్రసాదే సతి ప్రభాతే సతి దినాగమన వన్మోక్ష స్స్వతఏవ భవతీతి భావః. స్వతంత్ర నిష్ఠాపేక్షయా భాగవత నిష్ఠాయావ రిష్ఠోపాయత్వా ద్భాగవత ప్రసాద మేవహి ముహు ర్లభే మహి . ఉపాయ తయా ఫల తయాచ లభే మహీ త్యర్థః . అత్రభగవ ద్విషయే మోక్ష పర్యంత పురు షార్థ న్నయాచా మహే. కింతు భాగ వత ప్రసాద రూప పురుషార్థమేవ యాచా మహ ఇత్యనుక్త్వా మోక్ష పర్యంత పురుషార్థం నలభే మహి. కింతు భాగవత ప్రసాద మేవ లభే మహీ తిచ ఐక రూప్యేణా నుక్తేః ముక్త్యైశ్వర్య దిన ప్రభాత సమయా సత్తి మితి మోక్ష సాధన త్వోక్త్యోపా యభూత భాగ వత ప్రసాద ప్రార్థనాపరోప్య యం శ్లోక ఇతి భావ ఇతి సార దీపికా ద్యను సారి ణీరీతిః.

అత్ర ద్రమిడోప నిష త్షట్స హస్రికా భాష్య టీకాయాం లిఖితా స్మత్స్వ మినాం శ్రీమ ద్వేదాంత రామానుజ మహా దేశికా నామస్య శ్లోకస్య యోజనా చాతురీ లిఖ్యతే. నాఘేన స్తృణ మన్య దన్య దితి శ్లోకమ్ “ నెడుమా ల్కడిమై,, ఎన్గిఱ తిరువాయ్ మొழியిల్ సారార్థజ్ఞై యెల్లామ్సంగ్రహిక్కిఱతు. తృణ మెన్నతు ముతల్ పాట్టిల్ చ్చొన్న వైశ్వర్యత్తై - అన్యత్ ఎన్నతు ఇరణ్డా మ్పాట్టిల్ చ్చొన్న కైవల్యత్తై - ఇరణ్డా న్తరమ్ అన్యత్ ఎన్నతు మూన్డా మ్పాట్టిల్ చ్చొన్న మోక్షత్తై - అపి శబ్దమ నుక్త సముచ్చా

సా-ప్ర—శుద్ధాంతస్యసిద్ధాంతఏవసిద్ధాంతోయేషాంతేతథోక్తాః. “శరైస్సుసంకులాం కృత్వాలంకాంపర

సా-వి—మానవమే ద్యదికాకుత్థ స్తత్తస్యసదృశం భవే,,దిత్యుక్తస్వనిర్భరత్వం తా దృశనిశ్చయ వతాంస్థిరధియాం శుద్ధానాం ప్రపన్నానాం. ముక్త్యైశ్వర్యమేవ దినం తస్య ప్రభాత సమయా సత్తిం ప్రాతః కాల

సా-సం—స్వరూపాదిత్రయనిష్ఠావతాంకృతకృత్యానాం. శుద్ధాంతసిద్ధాంతనామ్, “అప్రాప్తితరిపరిహార,, స్సిత్యుక్త విధయామహా రాజాన్తఃపురప్రధాన పురఅద్ధీ సిద్ధాన్త సమాన సిద్ధాంతానాం పరమై కాంతినామ్. ముక్తి కాలీనం యదైశ్వర్యం భగవదనుభవ పరివాహ రూపకైంకర్య సామ్రాజ్యం తద్దిన సాధ్యం తస్య ప్రభాత స్థానాపన్నో యస్సమయః‘‘త స్యతావదేవ చిర,,మిత్యుక్త భరసమర్పణానంతర

మూ—

ప్రసత్తిం

నా-దీ—భాగవత ప్రసాదమ్ స్వయంప్రయోజనమాకైయాలే ఇతిల్ మోక్షసాధనత్వోక్తి యథావ స్థితమాన
సా-స్వా—యకమాయ్‌ఆరామ్‌పాట్టిల్ చ్చొన్న సర్వేశ్వరానుభవత్తైక్కాణిక్కిఱతు. వాశబ్దం చశబ్దపర్యాయ
మామ్ అనుక్త సముచ్చయత్తుక్కుమ్ సముచ్చాయక మామ్ ఐశ్వర్యాది చతుష్కత్తిల్ ఏకైకత్తైప్పోలే యి
వత్తిన్ సముచ్చయత్తైయుమ్ యాచియోమెన్నైక్కాక విరుక్కిఱతు. ఇత్తాల్ ఇరణ్డామ్ పాట్టిల్ ఐశ్వ
ర్య కైవల్యయోస్సముచ్చయమ్ శొన్నతువుమ్, ఆరామ్పాట్టిల్ మోక్షానంద సర్వేశ్వరానన్దయోస్సము
చ్చయమ్ శొన్నతువుమివైయెల్లాత్తినుడైయ సముచ్చయత్తుక్కుముపలక్షణమెన్ఱు సూచితమాయ్‌త్తు. నయా
చామహే ఎన్నతు భాగవత శేషత్వ దసాపేక్షయా ఐశ్వరాది కళుక్కు నికర్షమ్ శొల్లుకిఱ విప్పాట్టు
క్కళిల్ ఫలితార్థత్తై యరుళిచ్చెయ్‌తపడి- యద్వా, ఏழாమ్పాట్టిల్ "అడిక్కీழ்పుకుత లిన్ఱి," ఎన్ఱు మోక్ష
త్తైనిషేధిత్తుక్కైముత్యేవవాతల్, ఉపలక్షణ మాయాతల్, ఐశ్వర్యాది సర్వ పురుషార్థ నిషేధపరమెన్ఱు
నినైత్తరుళిచ్చెయ్‌త తాకవుమామ్. సౌరభ ముచావాచా ఎన్నతు " పాఙ్కేழ்పుకழ்క్కళ్ వాయ వాయ్. ముழ
ழு పట్టోడుమ్ కవియ ముతమ్ నుకర్చి," ఎన్ఱు నాలామ్పాట్ట ఇన్ జామ్పాట్టు క్కళిలే శొన్న పరమపు
రుష గుణ విషయ కవితారచన వైభవత్తై సూచిప్పిత్తపడి. తన్నాభి నాళీకినీ నాళీక స్పృహణీయ ఎన్కిఱ
విశేషణత్తాలే నాభి పద్మమ్ భాగవత శేషమాకప్పెఱాతె కేవలమ్ భగవచ్ఛేషమాయ్ చతుర్ముఖను
క్కావాసమాకైయాలే దేవతాంతర స్పర్శముమ్ కలశియిరుక్కిఱతెన్ఱుమ్, తమ్ముడైయ తిరు
ప్పవళమ్ భాగవతకైంకర్యమ్ పణ్ణప్పెత్తు దేవతాంతర సంబంధగంధమన్ఱిక్కే యిరుక్కిఱతె
న్ఱు వ్యఞ్జిప్పిత్తవితు అవర్కే కుడికశెన్కిఱ విడత్తిలవధారణత్తిన్ తాత్పర్యత్తై వెళి యిట్టరుళిన పడి-
తు, ఎన్నతు ముతల్ ప్పాట్టిల్ తుడఙ్గి ఐశ్వర్యాది కళిర్ క్కాట్టిల్ భాగవత శేషత్వ రసత్తుక్కు చ్చొన్న
వైలక్షణ్యత్తై వివక్షిక్కిఱతు - శుద్ధానాం స్థిరధియా మెన్నతు " కోతిలడియార్ ,, ఎన్కిఱత్తుక్కు వి
వరణమ్ - శుద్ధాంత సిద్ధాంతినా మెన్నతు " సిక్కమిల్లా వడియార్ ,, ఎన్కిఱత్తుక్కు వివరణమ్ - ము
క్తైశ్వర్య దిన ప్రభాత సమయాసత్తి మెన్నతు " నల్ల కోళ్పాడు ,, ఎన్కిఱ విడత్తిల్ నల్ల ఎన్కిఱపదత్తు
క్కు తాత్పర్య మరుళిచ్చెయ్‌తపడి - ప్రసత్తి మెన్నత్తాలే కోళ్పాడెన్నతు ప్రసాద పూర్వక స్వీకార పర
మెన్ఱు వ్యఞ్జిత మాయ్‌త్తు- ఏழாమ్పాట్టు త్తుడఙ్గి యరుళిచ్చెయ్‌త సంశ్లేష సహవాస చరమావధిదాస్య
ఙ్గళు మిప్పదత్తిల్ వివక్షితఙ్గళ్- మహాః ఎన్నతు " నాళుమ్ ఊழிతోఱూழிయూழி ,, ఎన్కిఱత్తిన్ సంగ్రహమ్- లభె
మ హి ఎన్నతు " వాయ్‌క్కిన్ఱ ,, ఎన్కిఱత్తుక్కు వ్యాఖ్యానమ్. ఇక్కు బహువచనత్తాలే యెన్ననుబంధికళుక్కు
మితులభిక్కవేణుమెన్ఱు మర్థమ్ శొల్లిత్తాయ్‌త్తు- ఇని ఇత్తిరువాయ్ మొழியిలే "తిక్కుతికళ్ ముత్తమ్ తవిర్
త్తు,, త్యాదికళాలే సర్వేశ్వరనుడైయ రక్షణప్రకారఙ్గళై చ్చొన్నతుకళెల్లామ్ నాథః ఎన్కిఱ విడత్తిలే

నా-ప్ర—బలాదర్శనః. మాం న యేద్యది కాకుత్స్థస్తత్తస్య సదృశం భవే,, దితి భగవదతిశయాపర్యవసిత స్వాతి

నా-వి—సంబంధరూపాం ప్రసత్తిం ప్రసాదం. లభేమహి, ప్రాప్నుమహి. స్వయంప్రయోజనత్వేన భాగవతప్రసాద

సా-సం—నిర్వ్యాజాంపధిక కాలః. తస్మిన్నాసక్తాః. శేషిద. పతిపయాదీక్షో మేవాదీక్ష యన్నవస్థితిదశాయాంతత

మూ—   ముహుః ॥ ౩౭ ॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే పురుషార్థకాష్ఠాధికారః షోడశః.
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః.

సా-దీ—భాగవతప్రసాద ప్రభావ పరమిత్యత్ర. ప్రసత్తిం, ఉకప్పై ఎవ్వైయడిక్కుడి పెరక్కుడవో మైనై-॥ ౩౭॥
ఇతి శ్రీసారదీపికాయాం పురుషార్థకాష్ఠాధికారః షోడశః.

సా-స్వా—సంగ్రహీతజగత్-ఆకవిశ్లోకత్తాల్ తిరువాయ్ మొழிకళ్-సారోద్ధారేణ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణిత్తామ్ తు॥ ౩౭॥
ఇతి శ్రీఉత్తరసారాస్వాదిన్యాం పురుషార్థకాష్ఠాధికారః షోడశః.

సా-ప్ర—శయోపి మాభూదితి భగవదతిశయైకనిష్ఠానామిత్యర్థః. ఏవం భూత భాగవతకైంకర్యవిశిష్టతత్స
హవాసో నిత్యసూరిసహవాస తుల్యతయా పరమభోగ్య ఇతి భావః॥ ౩౮॥
ఇతి శ్రీ సారప్రకాశికాయాం పురుషార్థకాష్ఠాధికారః షోడశః.

సా-వి— మేవాపేక్షా మహే నాన్యదితి భావః. ప్రభాత సమయా సత్తిమితి భాగవతప్రసాదప్రభావ
పరతయోక్తం న సాధనతయేతి ధ్యేయమ్. ॥ ౩౭॥
ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాం పురుషార్థకాష్ఠాధికారః షోడశః.

సా-సం— తాదృశ కర్తవ్య నిరపరాధస్వయం ప్రయోజన పాంచకాలిక ధర్మాసక్తాః. తేషాం ముహుః
ప్రసత్తిం, తద్విషయకైంకర్య సాధ్య ప్రసాదం లభేమహి, ఆశాసేమహి॥ ౩౭ ॥
ఇతి శ్రీ సారప్రకాశికా సంగ్రహే పురుషార్థకాష్ఠాధికారః షోడశః.

శ్రీయై నమః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

శాస్త్రీయ నియమనాధికారః.

మూ—

ముకున్దే

సా-దీ— అథోతధీయపర్యంత కైంకర్యనియతస్యతు । పుంసశ్శాస్త్రీయసరణిరనురోధ్యేతి వర్ణ్యతే ॥

సా - స్వా — ఇప్పడి పూర్వాధికారత్తిలే “ అఱియామఱైనూల్ నీతి నిఱుత్త నిలై కుఱై యావకైక్క ౘమే ,, ఎన్ఱు ఇవ్వధికారిక్కు శాస్త్ర వశ్యతై యఙ్ఞానతాక చ్చొన్నతు కూడుమో ? ఇప్రపన్నాధికారిక్కు ఐహికాముష్మిక ఫలార్థమాతల్ పూర్వ దశైయిల్పోలే ఉపాయ నిష్పత్త్యర్థమాతల్ భక్తియోగ నిష్ఠనైప్పోలే అఙ్గమాక వాతల్ నిత్య నైమిత్తికాత్మక శాస్త్రీయ స్థితి అననుష్ఠేయమాయాకైయాలే ముక్తనైప్పోలే స్వయం ప్రయోజన కైంకర్యమే యనుష్ఠేయ మాకైయాల్ ముక్తనైప్పోలే తానే శాస్త్రాపేక్షై యిల్లైయే ? ఆకైయాలే స్వేచ్ఛాను గుణమాకవే కైంకర్య మనుష్ఠేయ మన్రో ? ప్రపన్ననుక్కు “ కృతకృత్య స్సుఖీ భవేత్ - అనుష్ఠిత క్రతుశతః ,, ఎన్ఱు కర్తవ్య మొన్ఱుమిల్లైయెన్ఱు శొల్లుకైయాలే సంధ్యాస్నానాది విధియుమ్ అప్రపన్న విషయ మన్రో ? ప్రపన్న విషయత్తిలుమ్ వర్ణాశ్రమాది ధర్మఙ్కళ్ కర్తవ్య మెన్ఱు ప్రాతిస్విక వచన ముణ్డాకిలన్రో కృతకృత్యః అనుష్ఠిత క్రతుశతః ఇత్యాదికళ్ ప్రశంసాపర మెన్ఱు శొల్లలావతు ? కించ “ శ్రుతిస్స్మృతి స్సదాచార స్స్వస్యచ ప్రియ మాత్మనః ,, ఎన్ఱుమ్ “ ఆత్మన స్తుష్టిరేవచ ,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లప్పట్ట ధర్మానుష్ఠాన ప్రమాణఙ్గళిలే కృత కృత్యః ఎన్ఱు ప్రపన్ననై చ్చొల్లుకైయాలే ఇతర విషయఙ్గళిలే శ్రుతి స్మృతికళ్ ప్రమాణ మెన్ఱుమ్ ప్రపన్న విషయత్తిల్ స్వస్యచ ప్రియ మాత్మనః ఎన్ఱుమ్ వ్యవస్థై కొళ్ళవేణ్డు కైయాలె ప్రపన్ననుక్కు శాస్త్ర మన్ఱిక్కే ఐచ్ఛిక మాకవే భగవద్భాగవత కైంకర్యానుష్ఠానం పణ్ణవేణ్డావో ? కించ శ్రీభాష్యకారర్ చరమ దశైయిలె సమీప వర్తి

సా - ప్ర — ఏవం కృత కృత్యేన స్వనిష్ఠాభిజ్ఞేన ప్రపన్నేన భగవద్భాగవతవిషయేఽత్యాదరేణ కర్తవ్యస్య కైంకర్యస్య భగవద్భాగవత ప్రీత్యైక ఫలకతయా నిషిద్ధైరపి యదిభాగవతానాంస్వస్య వాప్రీతిర్భవేత్తదా తైరపి కైంకర్యం కర్తవ్యం స్యాదిత్యాశంక్య శాస్త్రాను గుణ్యేన కర్తవ్యత్వం సమర్థయతే. ప్రపన్నేన నిత్యసూరిభిరివ భగవదత్యంతాభి మతస్యైవ కర్తవ్యత్వా ద్వ్యావచ్ఛరీర పాతంముక్తానామివభగవ

సా - వి — భాగవతైః కైంకర్య మవశ్యం కార్య మిత్యుక్తం - నిషిద్ధైరపి భాగవతప్రీతిర్జాయతే చే

సా - సం — ఇత్థ మధికారాభ్యాం భగవతి భాగవతేషుచ కర్తవ్యత్వేన సమర్థితం యత్కైంకర్యం

మూ — నిక్షిప్యస్వభరమనఘో ముక్తవదసౌ స్వతంత్రాజ్ఞాసిద్ధాం స్వయమవిదిత స్వామిహృదయః ।

సా-దీ— ఇన్త శాస్త్రీయ నియమానుసరణ మవశ్యం కర్తవ్య మెన్ఱు మత్తై సంగ్రహిక్కిఱార్ శ్లోకత్తాల్. ముకున్ద ఇత్యాది. అసావధికారీ ముకుందే స్వరక్షణ భరన్నిక్షిప్య. అనఘః, సర్వపాపేభ్యో ముక్తః. అతఏవ నిర్భరతయా ముక్తవత్స్వయం ప్రయోజనం కైంకర్యం కుర్వాణః - ఏతావన్మాత్రే ముక్తానాం దృష్టాంతత్వం- నతు ముక్తానాం శాస్త్రీయ సరణ్యనుసారః. యద్వా, ముక్తవదవిదిత స్వామిహృదయః.

సా-స్వా—ముతలికళుక్కుహితం సాదిక్కిఱవిడత్తిలే శ్రీభాష్యత్తిల్ ప్రవర్తిప్పిత్తతిత్యాదినా శ్రీభాష్యప్రవర్తనాదిభాగవతాభిమాన పర్యంత మాన శిల వృత్తర కృత్యత్తై సాదిత్త తన్ఱియిలే వేఱే శిల పంచమహాయజ్ఞాది కళాన నిత్య నైమిత్తికఙ్గళై యరుళిచ్చెయ్యా మైయాలే ఐచ్ఛిక సంచారమ్ తిరువుళ్ళమన్ఱో ? ఆళవన్తారుమ్ " కుర్యాత్ప్రీత్యైవ కారితః ,, ఎన్ఱు శాస్త్రత్తై వ్యవచ్ఛేదిత్తు ప్రీతియినాలే తానైచ్ఛికమాన కైంకర్యమ్ పణ్ణవేణు మెన్ఱరుళిచ్చెయ్ కైయాలుమ్ ప్రపన్ననుక్కు శాస్త్రవశ్యతై యిల్లై యన్ఱోవెన్ఱు సంప్రదాయ మిత్యాది శంకైకళై అర్థసామర్థ్య రూపానన్యథా సిద్ధ లింగత్తాలుమ్ సత్సంప్రదాయత్తాలుమ్ ప్రాతిస్వికవచనబలత్తాలు మిన్త వధికారత్తాలె విస్తరేణ పరిహరిక్కిఱార్-శ్లోకత్తాలె అధికారార్థత్తై సంగ్రహిక్కిఱార్ - ముకుంద ఇతి - ముకుందే, భగవతి. స్వభరం, స్వకీయ మోక్షార్థ భరం నిక్షిప్య. అనఘః, వినష్టాశ్లిష్ట పూర్వోత్తర పాపతయా అఘరహితః - అతఏవ ముక్తవత్, ముక్తతుల్యః- ఏతావతా పూర్వోక్త శంకాబీజముక్తం - అసౌ, వర్ణాశ్రమానుబద్ధప్రారబ్ధ ఫలదేహ సంసర్గా ద్బద్ధదశాం శాస్త్రవశ్యతా దశాంచ ప్రతిపన్నః ప్రపన్నాధికారీ -స్వయం, స్వతఏవ.ముక్తిశాస్త్రైరపేక్ష్యేత్యర్థః - అవిదిత స్వామి హృదయస్సన్, హేతుగర్భ మిదం విశేషణమ్-శేషత్వ స్వరూప రసికస్య

సా-ప్ర—దభిప్రాయ నాక్షాత్కారాభావాచ్ఛాస్త్రపర్యాలోచనేనకరణేనిషిద్ధస్యాప్యనుప్రవేశసంభవాత్తదనుష్ఠానేచ " యద్యదాచరతిశ్రేష్ఠస్తత్తదేవేతరే జనాః,, ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణేతరేషాం శాస్త్రీయనియమాతిలంఘన హేతుత్వేన స్వస్యపరేషాంచ " మద్భక్తోపిన వైష్ణవ,,ఇత్యుక్త భగవదప్రీతివిషయత్వాపాతాదవశ్యం శాస్త్రీయనియమోనుసరణీయ ఇత్యాహ. ముకుందే నిక్షిప్యేతి.అనఘః " తదధిగమఉత్తర

సా-వి—త్తథైవకర్తవ్యంకిమిత్యాశంకాయాంశాస్త్రమర్యాదయైవకార్యమితివదన్ప్రథమమధికారార్థంసంగృహ్ణాతి - ముకుందఇతి - ముకుందే స్వభరం నిక్షిప్య. అనఘః వినష్టశ్లిష్టపాపః.అసౌప్రపన్నః- ముక్తవత్, ముక్తతుల్యం - పరిత్యాగ, శాస్త్రీయసరణేః పరిత్యాగే క్రియమాణేసతీత్యన్వయః - కేచిత్తు ముక్తవద్వర్తమాన ఇతి వ్యాచక్షతే. తత్ర క్రియాయా అనుపాత్తత్వాత్తేన తుల్యం క్రియాచేద్వతిరితి వతిప్రత్యయానుపపత్తిః - ముక్తవదితి వ్యతిరేక దృష్టాంత తయా న్వయే విశేష ణానాం వృత్తిర్నాస్తి.వృత్తస్య చ విశేషణ యోగోనేతి సమాసానుపపత్తిః ప్రతియోగి భూతవిదిత పదార్థాన్వయేనఅసమర్థసమాసా

సా-సం--తద్యథాశాస్త్రమేవకార్యమితినిర్వహణాయాధికారాన్తర మారభమాణఃప్రతిపాద్యంసోపపత్తికం సంగృహ్ణాతి.ముకుందఇతి. ముకుందేస్వ భరం నిక్షిప్య. అనఘః ముక్తవద ప్రత్యక్షిత స్వామి హృదయః. అసౌ, శుద్ధాంత సిద్ధాన్తి. స్వతంత్రస్య, యథేష్టంవినియోక్తుంసమర్థస్య. శ్రుతిస్మృతిరూపాజ్ఞాసిద్ధాం

మూ — పరిత్యాగే సద్యస్స్వపరవివిధానర్థజననాదలంఘ్యా మామోక్షాదనుసరతి శాస్త్రీయ

సా-దీ — వ్యతిరేక దృష్టాంతోఽయం. ముక్తాస్తు విదితస్వామిహృదయాః స్వయం శాస్త్రం వినా ప్రత్యక్షేణావిదితస్వామి హృదయాః. హేతుగర్భమిదం పదం. అవిదితస్వామి హృదయత్వాదితి - స్వతంత్రస్య భగవతః - ఆజ్ఞయా, శ్రుతిస్మృతిరూపయా - సిద్ధాం, విహితాం. అత ఏవా లంఘ్యాం. లంఘనే ప్రత్యవాయం దర్శయతి - పరిత్యాగ ఇత్యాదినా - శాస్త్రీయ నియమత్యాగే సద్యః, తత్రైవజన్మని. స్వస్య పరేషాంచ వివిధానా మనర్థానా మ్ప్రత్యవాయానాం జననాత్ - అనర్థాః ఇహ భగవదప్రీతి పరమవైదిక నిందా - పరత్ర నరక పాతాదయః - శాస్త్రీయ పద్ధతిం, శాస్త్రోక్తనియమమార్గం. ఆమోక్షాత్, ఏతద్దేహావసాన

సా-స్వా — స్వామికైంకర్యావశ్యంభావాత్కైంకర్యస్య చ స్వామ్యభిమతాచరణరూపతయా ఇదం స్వామ్యభిమతమిదం నేతి బద్ధదశాయాం శాస్త్రమంతరేణ జ్ఞాతుమశక్యత్వాదితి భావః - స్వామ్యభిమతజ్ఞానార్థం శాస్త్రాపేక్షాయామపి ముక్తతుల్యస్యాస్య స్వరూపేణ కైంకర్యత్యాగే కో దోష ఇత్యత ఆహ. పరిత్యాగ ఇతి. సద్యః, ఇహజన్మన్యేవ. స్వస్య పరేషాంచ వివిధానర్థజననాత్. స్వస్యానర్థాః "అంధా భవంతి కాణా భవంతి", త్యాద్యుక్తోపక్లేశాదికం. పరేషా మనర్థాః "యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠస్తత్తదేవేతరో జనః", ఇత్యనుసారేణ పరేషాం స్వాచారమాలోక్యాకృత్య ప్రవృత్త్యాది రూపాః - అతః, ఆమోక్షాత్ - శరీర త్యాగ పర్యంతం. అలంఘ్యాం, అనతిక్రమణీయాం. శాస్త్రీయ సరణిం, శ్రుతి స్మృత్యాది మార్గ మనుసరతి. అత్రాలంఘ్యా మిత్యనేన "ఏవం విలంఘయన్మర్త్యో మర్యాదాం వేద నిర్మితామ్। ప్రియోపి న ప్రియో మే మదాజ్ఞా వ్యతివర్తనాత్", దిత్యాది వచనం సూచ్యతే. అనుసరతీతి వర్తమాన నిర్దేశేన అవిచ్ఛిన్న సంప్రదాయాగతత్వ సూచనేన సత్సంప్రదాయ ప్రమాణ మపి సూచితం. పూర్వార్ధే నానన్యథా సిద్ధలింగం శాస్త్రానుసరణే ప్రమాణ ముపన్యస్తం - ఆమోక్షా దిత్యనేన కృతకృత్యత్వేప్యనఘత్వేపి స్వతో వర్ణాశ్రమాది రహిత స్వస్వరూప నిష్ఠావత్త్వేపి వర్ణాశ్రమాద్యనుబద్ధదేహ సంబంధస్యైవ శాస్త్రవశ్యతాయాం

సా-ప్ర — పూర్వాఘయోరశ్లేషవినాశౌ తద్వ్యపదేశా,, దిత్యుక్తప్రకారేణ ప్రపత్తిక్షణ ఏవ వినష్టాశ్లిష్టపుణ్యపాపః. బ్రాహ్మణ్యాదివిశిష్టశరీరసంబంధమధికృత్య విధినిషేధానాం ప్రవృత్తత్వాద్యావచ్ఛరీరపాతం శాస్త్రీయ

సా-వి — నుపపత్తిశ్చేతి ధ్యేయం - సద్యస్తత్క్షణ ఏవ. స్వపరవివిధానర్థ జననాత్స్వస్యానర్థశ్శిష్టగర్హా భగవదపచారః తదప్రీతి రిత్యాదిః - పరేషాం పుత్రాదీనాం "యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠ",, ఇత్యనేన న్యాయేన తైరపి శాస్త్రీయాననుష్ఠానే వర్ణ సాంకర్యాది దోషో నరకపాతాది వివిధానర్థోత్పత్తి ప్రసంగాత్ - స్వయం, స్వేన. అవిదితస్వామి హృదయః, అప్రత్యక్షీకృత స్వామ్యభిప్రాయ శ్శాస్త్రేణైవ స్వామ్యభిప్రాయస్య జ్ఞాతవ్యత్వాదితి భావః - అలంఘ్యా మతిక్రమానర్హాం. శాస్త్రీయ సరణిం ఆమోక్షా దను సరతి - అను

సా-సం — శాస్త్రవశ్యానాం సతామాచారపద్ధతిమనుసరతి, అనువర్తతే. శాస్త్రీయమర్యాదయైవ కైంకర్యమితి యావత్. కిమర్థ మిత్యత్రాహ. పరిత్యాగ ఇతి. బుద్ధిపూర్వమతి వర్తనే స్వస్య స్వానువిధాయినాంచ తత్తదాయత్త ప్రీతి విశేషాలాభః. మనః కాలుష్యం, శిష్ట గర్హా శిక్షావిశేషః. తదుత్తర కైంకర్య రుచ్యనుదయః. తతః క్రమేణ పరాధఃపచ్యుదయాది రూపానర్థ జననాద లంఘ్యాం, "లంఘయన్ శూల

మూ— సరణమ్॥

ఇశ్శేషత్వ సంబన్ధ మడియాక భగవద్భాగవత విషయఙ్గళిల్ ఇవన్ పణ్ణుమ్ కైంకర్యమ్ శాస్త్రసాపేక్షరుచియాలేయో? శాస్త్రనిరపేక్షరుచియాలేయో ఎన్నిల్? ఇరుళ్ తరుమాఞాలత్తిలిరుక్కిఱ అవివనుక్కు శాస్త్రమ్ కైవిళక్కాక వేణ్డుకైయాలే యథాశాస్త్రమామ్ శాస్త్రం వికల్పిత్తవళవిల్ యథారుచియాక క్కడవతు-

సా-దీ— పర్యంతం. అనుసరతి, అనుసరేదితి విధిర్వివక్షితః॥ ౩౮ ॥

ఇశ్శాస్త్రీయసరణ్యానుసారత్త ఉపపాదిప్పతాక శ్లోకప్రశ్నపూర్వకమాకవత్తై ప్రతిజ్ఞై పణ్ణుకిరార్ - ఇశ్శేషత్వే త్యాదియాల్ - ఇరుళ్ తరు మాఞాలత్తిల్, అజ్ఞాన జనకమాన విమ్మహా పృథివి యిలె నైన్. యథాశాస్త్రమామ్, అవికల్పిత స్థలత్తిల్ యథాశాస్త్రం కర్తవ్య వ్యవస్థై - తండులైవాల యవై వాజుహుయా ఎన్ఱు వికల్పిత్త స్థలఙ్గళిల్ తన్ రుచియాలె ఒన్ఱు కర్తవ్యమామ్-ఇవ్వర్థత్తై ఉపపాదిప్ప తాక

సా-స్వా— నిమిత్త త్వాది త్యపి సూచ్యతే ఎన్ఱు కరుత్తు - ॥ ౩౮ ॥

ఇప్పడి శాస్త్రీయమార్గానుసరణం కూడుమో? "స్వస్యచ ప్రియమాత్మనః. ఆత్మనస్తుష్టి రేవచ," ఎన్ఱు స్వాత్మరుచ్యనుగుణమాకవే కైంకర్యానుష్ఠానమ్ పణ్ణ వేణుమెన్ఱు ప్రమాణమ్ శొల్లుకైయాలుమ్ కృతకృత్యతయా శాస్త్రవశ్యతై యిల్లామైయాలుమ్ శాస్త్రాను సరణమ్ కూడుమో? ఎన్కిఱ వభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తు శ్లోకత్తాలే సంగ్రహితార్థత్తై విస్తరేణోపపాదిక్కిఱార్.ఇశ్శేషత్వసంబంధమడియాకవిత్యాదినా. ఇరుళ్ తరుమాఞాలత్తిలితి.ఇరుళ్, అజ్ఞానత్తై. తరు, తరానిఱ్ఱ. మా, మహత్తాన. ఞాలత్తిల్, లోకత్తిల్ భగవత్స్వరూప తిరోధానకరియాన ప్రకృతి మణ్డలత్తుక్కుళ్ళే యెన్నపడి. ఇరుక్కిఱ, వర్తమాన నాన వివనుక్కు స్వాప్యభిమతం ప్రత్యక్ష మల్లామైయాలే శాస్త్రైక వేద్యమాకైయాల్ అర్థ సామర్థ్యరూపానన్యథా సిద్ధలిఙ్గ ప్రమాణత్తాలే శాస్త్రాను సరణ మావశ్యక మాకైయాల్ " స్వస్య చ ప్రియమాత్మనః, అత్మనస్తుష్టిరేవచే ,, త్యాదికళ్ శాస్త్రవిహితవికల్పితార్థఙ్గళిలే అన్యతరానుష్ఠాప కఙ్గళెన్ఱుకఙుత్తు. ఆకైయాలనన్యథా సిద్ధలిఙ్గ ప్రమాణత్తాలే ప్రపన్ననుక్కు శాస్త్రాను సరణమావశ్యకమానాల్ " కృతకృత్యాః. అనుష్ఠితక్రతుశత ,,ఇత్యాదికం ప్రశంసాపరమెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడియనన్యథా సిద్ధలిఙ్గ మాత్రత్తాలే సత్సంప్రదాయ

సా-ప్ర— సర ణిర్నిత్యా జ్యేతి భావః ॥ ౩౮ ॥

ఏవం శ్లోకే సంగృహీతం శాస్త్రీయపద్ధతే రత్యాజ్యత్వం సోపపత్తికం విస్తరేణాహ. ఇశ్శేషత్వ సంబంధ మిత్యాదినా. ఇరుళ్ తరుమాఞాలత్తిలిరుక్కిఱ వివనుక్కు, " భగవత్స్వరూప తిరోధానకరీ ,, మిత్యుక్త ప్రకారేణాజ్ఞాన హేతుభూత ప్రకృతి మండలే స్థితస్యాస్య.నన్వేవం శాస్త్రీయనియమానుసరణం ప్రాప్త మితి భావః ॥ ౩౮ ॥

సా-వి— సరణం ప్రాప్త మితి భావః ॥ ౩౮ ॥

ఇరుళ్ తరు, అజ్ఞానప్రదాయాం- మాఞాలత్తిల్, మహాభూమౌ - ప్రకృతి మండలోప లక్షణ మేతత్ - ఇరుక్కిఱ, విద్యమానస్య. ఇవనుక్కు, అస్య. కైవిళక్కాక, హస్తస్థ దీపత్వేన.

సా-సం— మారోహేత్, ఆజ్ఞాచ్ఛేదీమమద్రోహీ,,త్యభిసంధిబలాదలంఘనీయాం ఆమోక్షాదనుసరతీత్యర్థః॥ ౩౭॥

ఇత్థం సంక్షిప్తం విప్రతిపత్తిప్రదర్శన ప్రశ్న పూర్వ కం వివృణోతి - ఇశ్శేషత్వ సంబంధమితి -

మూ— అతెజ్జనేయెన్నిల్? ఎమ్బెరుమానార్ తిరునాట్టుక్కు ఎழுన్తరుళుకిరపోతు శ్రీపాదత్తిలే సేవిత్తిరున్తముతలికళుడైయ ఆర్తియైక్కణ్డు ఇవర్కళై యழைత్తరుళి యెన్నుడైయ వియోగత్తాలే దేహత్యాగమ్పణ్ణినారుణ్డాకిల్ ఆళవన్దార్ శ్రీపాదమే ఎన్నోడవర్కళుక్కు సంబంధ మిల్లై యెన్ఱరుళిచ్చెయ్య ఇవర్కళుమిత్తై క్కేట్టు మికవుమ్ శోకార్తరాయ్ ఇని యెఙ్గళుక్కుచ్చెయ్యు వదుప్పతే తెన్ఱు విణ్ణప్పమ్ శెయ్యఇవరరుళిచ్చెయ్తరుళినవార్త్తై, ఒరువన్ ప్రపన్ననానాల్ అవనుడైయఆత్మయాత్రై భగవదధీనై యాకైయాలే అతిలవనుక్కు అన్వయమిల్లై. ఉణ్డెన్ఱిరున్దానాకిల్ ఆత్మసమర్పణమ్ పొయ్యామిత్తనై.

సా-దీ — ఆకాంక్షైయై ఉద్భావిప్పిక్కిరార్ - అతెజ్జనేయెన్నిలిత్యాదియాల్ - "వేదమనూచ్యాచార్యోన్తేవాసిన మనుశాస్తి", ఎన్ఱు విహితమాయ్ "యాన్యనవద్యాని కర్మాణి. తాని సేవితవ్యాని. నో ఇతరాణి", ఎన్నుమాప్పోలే ఇరుక్కిర సదాచార్యానుశాసనత్తై ప్రమాణమాక క్కాట్టుకిరార్. ఎమ్బెరుమానారిత్యాదియాల్. ఆర్తియై, భావిన్య వియోగప్రయుక్తార్తియై. శ్రీపాదమ్, శ్రీపాదత్తాణై.

సా-స్వా—విరుద్ధమాక ప్రపన్ననుక్కు శాస్త్రానుసరణం కర్తవ్య మెన్ఱు నియమిక్క క్కూడుమో? ఎన్కిర వభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్. అతెజ్జనేయెన్నిలిత్యాదినా ఎమ్బెరుమానార్ తిరుక్కు మెన్ఱు మళవాతే. ఆళవన్దార్ శ్రీపాదం, శ్రీపాదత్తాణై యెన్ఱపడి.

సా-ప్ర — సర్వత్యాగోక్తి దర్శనప్రవర్తక రామానుజాచార్య వచన విరుద్ధాస్యాత్. శిష్య ప్రశ్నోత్తరే త్రైశాస్త్రీయమేవ కర్తవ్య మిత్యనుక్త్వా భాష్య ప్రవర్తనాదేరేవ కర్తవ్యతోక్తేరిత్యత్ర తేషాం శాస్త్రీయత్వా చ్ఛాస్త్రీయేషు కేషాం చిదుక్తేస్స్వర్వోపలక్షణత్వాన్నవిరోధ ఇత్యాహ. అతెజ్జనేయెన్నిలిత్యాదినా. శాస్త్రీయస్యావశ్యకర్తవ్యత్వం కథ మిత్యర్థః.

సా-వి— తిరునాట్టుక్కు, పరమపదస్య. ఎழுన్తరుళుకిర పోతు, గంతు మంగీకృత్య స్థితే సమయే. ముతలికళుడైయ, ప్రధాన శిష్యాణాం. కణ్డరుళి, ద్రష్టుం దయాంకృత్వా - అழைత్తరుళి, సమీపాగమనాయ దయాంకృత్వా. ఆహూయేతి యావత్ - ఆళవన్దార్ శ్రీపాదమే, యామునాచార్య శ్రీపాదో భవద్భిరతిక్రాంతస్స్యాదితి భావః - ఎన్నోడుమితి - తావన్మాత్ర శపథేన తేషామనిరోధం విచార్య - ఎన్నోడు, మయాసహ - అవర్కళుక్కు, దేహత్యాగం చికీర్షతాం. సంబంధమిల్లై, సంబంధో నాస్తి. ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్య, ఇతి శ్రీసూక్త్యా దయాం కుర్వతి. ఇత్తై, ఏతత్. కేట్టు, శ్రుత్వా. ఇని, ఇతఃపరం. ఎఙ్గళుక్కు, అస్మాకం- శెయ్యవేణ్డువతు, కర్తవ్యం. ఎతు, కిం. ఎన్ఱు విణ్ణప్పమ్ శెయ్య, ఇతివిజ్ఞాపయత్సు. ఇవర్, ఏతైః యతీంద్రైః. అరుళిచ్చెయ్తరుళిన, ఉపదేష్ట మనుగృహీతా. వార్త్తై, వార్తా, శ్రీసూక్తిః. ఉణ్డెన్ఱిరున్దానాకిల్, ఉపాయాన్వయోస్తీతి విద్యతేచేత్. పొయ్యామిత్తనై, వృథా స్యాత్ -

సా-సం —అతెజ్జనేయెన్నిలిత్యస్య "జ్ఞానీ", త్విత్యారభ్య "నిజకర్మాదిభక్త్యంతం కుర్యాత్ప్రీత్యైవ", తియామునోక్తి సంప్రదాయ విరోధాత్కథమేవం నిర్ణయ ఇత్యాశయః. ఇమామాశంకా ముత్తరకృత్య పరయా భాష్యకృత్సూక్త్యా "అశాస్త్రమాసురం కృత్స్నం", మితియుక్తిబలాచ్చ పరిహర్తుమాఖ్యాయికా మవతారయతి. ఎమ్బెరుమానారిత్యాదినా. ఆత్మసమర్పణం, ఆత్మరక్షాభరసమర్పణం. పొయ్ యామ్,

మూ — దేహయాత్రై కర్మాధీనై యాకై యాలె యతుక్కు క్కరై యవేణ్డా. కత్తా న్నాం నాకిల్ నాస్తికనా మిత్తనై. ఆకైయాల్ ఉభయ యాత్రైయుమ్ కొణ్డవనుక్కు కార్య మిల్లై. ఆనాల్ మనోవాక్కాయఙ్గళాకిర త్రివిధ కరణఙ్గళైయుఙ్కొణ్డు వెణ్డిత్తు చ్చెయ్తు తిరియ వమైయుమో వెన్నిల్? అతు ఇవనుక్కు స్వరూపమన్ఱు. ఉపాయాంశత్తిల్ అన్వయ మిల్లావిట్టా లుమ్ ప్రాప్య మాన కైంకర్య త్తిలె యివనై యన్వయిప్పిక్కుమ త్తనై. అతలివనుక్కిరున్త నాళ్ పణ్ణలామ్ కైంకర్యమ్ అఞ్చుణ్డు. అవై యావన, భాష్యత్తై వాశిత్తు ప్రవర్తిప్పిత్తల్ - అతుక్కు యోగ్యతై ఇల్లై యాకిల్ అరుళి చ్చెయలై కేట్టు ప్రవర్తిప్పిత్తల్, అతుక్కు యోగ్యతై యిల్లై యాకిల్ ఉకన్తరుళిన దివ్య దేశఙ్గళుక్కు అను రూపపడి శాత్తుప్పడి తిరువిళక్కు త్తిరు మాలై కళై యణ్డ క్కుతల్ - అతుక్కు యోగ్యతై యిల్లైయాకిల్ ద్వయత్తినుడైయ అర్థానుసంధాన మ్పణ్ణుతల్. అతుక్కు యోగ్యతై ఇల్లైయాకిల్ ఎన్నుడైయ వనెన్ఱు అభిమానిప్పానొరు శ్రీవైష్ణవనుడైయ అభిమానత్తిలే యొతుఙ్గి వర్తిత్తల్ శెయ్యలామ్ -

సా-దీ—స్వరూపమ్.స్వరూపానురూపం.ఉపాయాంశత్తిలిత్యాది.ఇవనుక్కిటుఙ్గ శెయ్యవేణ్డువతిరణ్డు. మోక్షోపాయానుష్ఠానముమ్ కైఙ్కర్య ముమ్. అతిలివనుక్కు ఉపాయామ్శత్తిలన్వయమిల్లామిట్టాలుమ్ శాస్త్రప్రాప్తమాన భగవదాదికైఙ్కర్యఙ్గళిల్ మనో వాక్కాయఙ్గళై అన్వయిప్పిక్కు మత్తనైయెన్ఱకై . వాశిత్తు,ఆచార్య సకాశాత్ పఠిత్వా. దివ్యదేశఙ్గళుక్కు; దివ్యదేశస్థనాన వెమ్పెరు మానుక్కు. అముతుపడి, నివేదనోపయుక్తద్రవ్యఙ్గళ్. శాత్తుప్పడి, తిరుప్పరియట్టమ్తిరువాభరణ మ్మదలానవై. ఎన్నుడైయ వనిత్యాది. ఒరు

సా - స్వా —స్వరూప మన్ఱు, స్వరూపానురూప మన్నెన్ఱపడి. అరుళి చ్చెయలై, తిరు వాయ్ మొழி ముతలాన దివ్య ప్రబంధ ఙ్గళై-ఉకన్తరుళినదివ్యదేశత్తుక్కు,ఆழ்వార్కళుక న్తరుళిన దివ్యదేశత్తుక్కు-ప్రాధాన్యమ్

సా-ప్ర— భాష్యత్తై ఇతి- తత్త్వత్రయజ్ఞాన పూర్వకం స్వరూపోపాయ పురుషార్థజ్ఞాపకత్వాత్ ‘‘తద్విజ్ఞానార్థం సగురుమేవాభిగచ్ఛేత్. తద్విద్ధి ప్రణిపాతేన. భక్తప్రణీత గాథాశ్చ త్రయ్యంతార్థోపబృంహితాః । శ్రావయేద్విధివద్దేవం. పాత్రస్థ మాత్మజ్ఞానంచ కృత్వా పిణ్డం సముత్సృజేత్ । నాన్యం ధ్యానం యథాయాతి జగద్బీజ మబీజకృత్ ।యఇదం పరమంగుహ్యం మద్భక్తేష్వభిధాస్యతి । భక్తిం మయి పరాం

సా-వి— కన్రైయవేణ్డా, ఖేదోనకార్యః-కరైన్తానాకిల్, శోచతిచేత్- నాస్తికనామిత్తనై, నాస్తికోభవత్యేతస్మాత్రం. త్రివిధ కరణ మితి - త్రివిధకరణఙ్గళాలుమ్ కొణ్డు, త్రివిధకరణైః - వేణ్డిత్తు చ్చెయ్తు, అపేక్షితం కుర్వన్. తిరియ వమైయుమో ? యథేచ్ఛం సంచరే త్కిమిత్యర్థః - స్వరూపమన్ఱు, స్వరూపానురూపం నభవతి - ఉపాయాంశత్తి లన్వయ మిల్లావిట్టాల్, ఉపాయాంశేన్వయాభావేన పరిత్యాగే. ఇవన్తై, త్రివిధ కరణాని. కైంకర్యత్తిలె అన్వయిప్పిక్కు మిత్తనై, కైంకర్యే అన్వయోయథాస్యాత్తథాకరణం.అఞ్చు, పంచ. ఉణ్డు, సంతి - వాశిత్తు, అధీత్య. ప్రపవర్తిప్పిత్తల్, ప్రవర్తనం. అరుళిచ్చె యలై , శఠకోపాదిభిః ప్రవర్తిత ద్రామిడ దివ్యప్రబంధాన్. కేట్టు, శ్రుత్వా. ఎన్నుడైయవన్, మమాయం మదీయః - ఎన్నభిమానిప్పాన్, అభిమానవతః. ఒతిఙ్గి వర్తిత్తల్, అనుగుణ వర్తనంవా- శెయ్యలామ్, కర్తవ్యం.

సా-స—అననుష్ఠితాస్యాత్. నాస్తికతా, కర్మాద్యనభ్యుపగమ పర్యవసానసంబంధనా.

మూ—ఇప్పడివర్తిక్కుమ్ అధికారికు మున్నడిపార్త్తువర్తిక్క వేణ్డువనమూన్రువిషయముణ్డు. అవైయావన, అనుకూలరెన్రుమ్, ప్రతికూలరెన్రుమ్, అనుభయరెన్రుమ్-అనుకూలరానార్ శ్రీవైష్ణవర్కళ్-ప్రతికూలరావార్ భగవద్విట్టుక్కళ్ - అనుభయరావార్ ఇవ్విరణ్డుమిల్లాత సంసారికళ్ - ఇతిల్ అనుకూలరైక్కణ్డాల్ చందనకుసుమాదికళై ప్పోలవుమ్ నిలవుమ్ తెన్రలుమ్పోలవుమ్, అభిమతవిషయఙ్గళ్ పోలవుమ్ ఉకన్దు వర్తిప్పాన్ -

సా-దీ—భాగవతనుక్కు పరతంత్రనాయ్ తత్కైంకర్యనిరతనాయ్ వర్తిక్కైక్కెన్నై. అనుకూలాది కళైక్కాట్టుకిరార్. అనుకూలరావారెన్రు తుడఙ్గి. ఇవ్విరణ్డుమ్, భగవదానుకూల్య ద్వేషఙ్గళ్. అనుకూలాది విషయత్తిల్ మున్నడిపార్త్తు వర్తిక్కైయైక్కాట్టుకిరార్. ఇతిల్ అనుకూలరై ఇత్యాది యాల్. అభిమతవిషయఙ్గళ్, భార్యాపుత్రాదిగళ్, చన్దనాది దృష్టాంతత్తుక్కు భగవత్కైంకర్య రూప భోగ వర్ధకత్వత్తిల్ తాత్పర్యమ్. నిలవు తెన్రల్ దృష్టాంతత్తుక్కు సాంసారికతాప హరత్వత్తిల్ తాత్పర్యమ్. అభిమతవిషయ దృష్టాన్తత్తుక్కు స్వయమ్భోగ్యరాయ్ కైంకర్య ప్రతిసంబంధికళాయిరుక్కైయిల్ తాత్పర్యమ్.

సా-స్వా—శొన్నపడి. ఇప్పడియుత్తర కృత్యమ్ స్వశక్త్యను గుణమాక లళితమాకిల్ సర్వేషాముత్తరకృత్యమ్ పూర్ణమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న దుర్లభ విశేష మరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇప్పడి ఇతి. ప్రయోజనాంతరార్థం దేవతాంతర భజనం పణ్ణువారుమ్ నిషిద్ధానుష్ఠాన రహిత రాకైయాలే యనుకూలరాకిల్ వక్ష్యమాణా దరణీయత్తై ప్రసంగియాతో ?భాగవతర్ కళుమ్ దేవతాంతర పరా భాగవత సంసర్గా సహిష్ణుతయా ప్రతికూల రాకైయాలే తేషామనాదరనుమ్ ప్రసంగియాతో ? శాస్త్రవశ్యనాయిరుప్పానొరువన్ అనుకూల ప్రతి కూలాన్యతర నాకైయాలే అనుభయర్ దుర్లభరన్రో? ఎన్న వనుకూలాది కళై వివేచిక్కిరార్. అనుకూల రావా రిత్యాదినా. శ్రీవైష్ణవర్, విష్ణుభక్తియై యుడైయవరెన్రపడి - ఇవ్విరణ్డు మిల్లాత, భగవద్భక్తి భగవద్ద్వేషోభయరహిత రెన్రపడి. చందనేత్యాది. ప్రథమ దృష్టాంతస్య భగవత్కైంకర్య రూప భోగ వర్ధకతాయాంతాత్పర్యమ్. ద్వితీయస్య సాంసారికతాప హరత్వే

సా-ప్ర—కృత్వా మామేవైష్యత్యసంశయః ,, ఇత్యాది శాస్త్రీయత్వ మితిభావః. మున్నడి పార్త్తు, పురతఃపాదనిక్షేపస్థల మవలోక్య. యథాపురతోనవలోక్య గమనే గర్తాది సమవధానే తత్ర నిపతేయు రేవం శాస్త్రతోనుబంధమనాలోచ్య నిషిద్ధానుష్ఠానే ఽనర్థస్స్యాదితి శాస్త్రనిషిద్ధం తద్వ్యతిరిక్తంచ జ్ఞాత్వా నిషిద్ధపరిహారే ణైవ కైంకర్యంకుర్వాణైర్వర్తితవ్య మిత్యర్థః. వర్తిక్క వేణ్డువన మూన్రు విషయముణ్డు, అవస్థాతుం యోగ్యం విషయత్రయ మస్తి. తేకే విషయాస్తేషు కథంవా వర్తితవ్య మిత్యాకాంక్షాయా మాహ. అవైయావనేతి. తేవిషయా ఇత్యర్థః. చందనేత్యాది. ప్రథమోదాహరణేనభోగసాధనత్వం. ద్వితీయో దాహరణేన « నిరంతరం నిర్వృతత స్త్వదీయ ,, మిత్యుక్త ప్రకారేణ చిరకాలానుభవేప్యనుద్వేగ

సా-వి—వర్త్తిక్క వేణ్డువన, వర్తితుమపేక్షితాః-విషయం, అర్థాః- ఉణ్డు, సంతి- నిలవుమ్ తెన్రలుమ్పోలవుమ్, చంద్రికామివ చమలయమారుతమివచ- అభిమత విషయఙ్గళ్ పోలవుమ్, సుందరభార్యా పుత్రాదీ

సా-సం—శ్రీవైష్ణవర్కళ్, స్వభావేణ సహావిష్ణవేని వేదిత స్స్వాత్మ విషయాః- అనుకూలరైక్కణ్డాలితి.

మూ — ప్రతికూలరై క్కణ్డాల్ సర్పాగ్నికళై క్కణ్డార్పోలే వెరువి వర్తిప్పార్ - అనుభయరై క్కణ్డాల్ కాష్ఠలోష్టాదికళై క్కణ్డార్పోలే తృణవత్కరిత్తు వర్తిప్పార్- ఇవర్కళ్ అనుకూలిప్పార్కళాకిల్ ఇవర్కళుక్కు జ్ఞానత్తై యుణ్డాక్కవుమ్ ఇవర్కళ్ అనుకూలియార్కళాకిల్ అయ్యో వెన్నివర్కళ్ పక్కలిలే కృపైపణ్ణి యిరుక్కవుమ్ అడుక్కుమ్ - ఇప్పడి చ్చెయ్యవొట్టాతొழிకిరతు అర్థకామఙ్గళిల్ప్రావణ్యమ్ - అర్థకామఙ్గళడియాక శ్రీవైష్ణవర్కళై అనాదరిత్తిరుక్కుమాకిల్

సా-దీ—వెరువి,భయప్పట్టు. తృణవత్కరిత్తు, అనాదరిత్తు. ఇవర్కళ్, ప్రతికూలానుభయర్ - ఇప్పడిశ్చెయ్యవిత్యాది-అనుకూలాదికళిల్ యథాయోగ్యమ్వర్తిక్క వొట్టాతొழிకిరతు-ఇమ్మాత్ర విషయత్తిల్ విపరీతాచరణత్తుక్కుఫలజాపిట్టుకిరార్ - అర్థకామఙ్గళడియాక విత్యాది యాల్-

సా-స్వా — తృతీయస్య భోగ్యతాయాంచ తాత్పర్యమెన్ఱు కరుత్తు.సర్పేతి. అగ్నేరనుబంధినాశకత్వాభిప్రాయేణ గ్రహణం. ఇవర్కళనుకూలిప్పార్కళాకిలితి. ప్రతికూలానుభయరెన్ఱపడి. అనుకూలాదికళై క్కణ్డాలర్థస్వభావత్తాలే ఉకన్ఱు వర్తిక్కైయుమ్, వెరువివర్తిక్కైయుమ్, తృణవత్కరిక్కైయుమ్ స్వతః ప్రాప్తమాకైయాలే విధిక్కవేణుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడిఇతి. అర్థకామోపాధికమాక వన్యథావర్తనమ్ ప్రసక్తమాక తన్నివృత్త్యర్థంవిధిక్కవేణుమెన్ఱుకరుత్తు. అన్యథావర్తనత్తిల్ బాధకముణ్డాకిలన్ఱో? ఇప్పడి వర్తిక్కవేణ్డువతు. అతిల్బాధకమెతెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. అర్థకామఙ్గళడియాక విత్యాదినా.

సా-ప్ర — మత్యంతభోగ్యత్వం. తృతీయోదాహరణేన “యస్యాయాం నిరతిశయ ప్రియ స్సఏవాస్య ప్రియతమో భవతి. స్వపరిచరణభాగ్యశ్రీమతి ప్రీయమాణ,, ఇత్యుక్తప్రకారేణ ప్రీయమాణత్వే సతి భోగ్యతమత్వంచ వివక్షితమ్. భోగ్యభూత చేతనస్య ప్రీత్యభావజ్ఞానే భోక్తుర్భోగ్యతమోనస్యాదితి తత్ప్రీతిరపి భోగోపయుక్తా. ఏవంచ సర్వప్రకారేణాపి భాగవతాభోగ్యతమాఇతి భావః. సర్పశబ్దేన సంబంధవిశేషేణ బాధకత్వం వివక్షితమ్. అగ్నిశబ్దేన సంబంధమాత్రేణవినాశకత్వంవివక్షితం,వెరువివర్తిప్పార్, భీతస్సన్ వర్తేత. అనుకూల ప్రతికూలోదాసీనేషూక్తవైపరీత్యేనవర్తనేలోకన్యాయతోబాధకమాహ. ఇప్పడిఇత్యాదినా.

సా-వి — నివ.వెరువివర్తిప్పార్,భీతస్సన్వర్తేత.ఇవర్కళ్,ప్రతికూలా అనుభయాశ్చ.అనుకూలిప్పార్కళ్, అనుకూలీకృతాశ్చేత్ - జ్ఞానత్తైఉణ్డాక్కవుమ్, జ్ఞానోత్పాదనం - అనుకూలియార్కళాకిల్, అనుకూలానభవేయుశ్చేత్ - అయ్యోవెన్నవర్కళిల్కృపైపణ్ణియిరుక్కవుమ్, “సుతరామనుకంపేతనరకార్చిష్మదింధన,, మిత్యుక్తప్రకారేణ శోకకరణంచ. అడుక్కుమ్, యుక్తం- స్వోపదిష్టప్రకారేణాకరణహేతుమాహ - ఇప్పడిశ్చెయ్యవిత్యాదినా - ఇప్పడిశ్చెయ్యవొట్టాతొழிకిరతు, ఏవంప్రకారేణాకరణం- హేతుహేతుమతోర్భేదవ్యపదేశః - అర్థకామప్రావణ్యం స్వోక్తవిపరీతార్థానుష్ఠానేహేతుః- అతస్తత్పరిత్యాజ్యమితిభావః-విపరీతార్థానుష్ఠానఫలమాహ- అర్థకామఙ్గళడియాకవిత్యాదినా-

సా-సం—అనుకూలేష్వపి సామాన్యతద్విశేషవివక్షయాచందనకుసుమాదీత్యాది దృష్టాంతత్రయం. వెరువి,భీత్యాభిన్నదేశస్సన్. అనాదరిక్కుమాకిలితి.అపచారపర్యవసితమనాదరణం ప్రసక్తం చేదిత్యర్థః,

---

మూ—సార్వభౌమనాయిరుప్పానొరు రాజావినుడైయపుత్రర్ కళ్ రాజసన్నిధియిలేపరిభవిత్తాల్ రాజా వెఱుక్కుమాప్పోలే ఎమ్పెరుమాన్ తిరువుళ్ళమ్ శీఱుమ్. అర్థకామఙ్గళడియాక ప్రతికూలరై ఆదరిక్కుమాకిల్ రాజా సార్వభౌమనాయిరుక్క రాజమహిషీ క్షుద్రజంతుక్కళ్ పక్కలిలే మడిప్పిచ్చైపుక్కాల్ రాజావుక్కు అవద్యమామ్ అత్తాలే యవళై యవన్ వెఱుక్కుమాప్పోలే ఎమ్పెరుమాన్ తిరువుళ్ళమ్ వెఱుత్తిరుక్కుమ్, అర్థకామఙ్గళడియాక అనుభయరై ఆదరిక్కుమాకిల్ రత్నత్తుక్కుమ్పాషాణత్తుక్కుమ్ వాశియఱియాతాప్పోలే ఇవనుక్కు ప్పిరన్దఞ్జ్ఞానమ్ కార్యకరమాచ్చుతిల్లైయాకాతేయెన్ఱు అవనళవిలే ఎమ్పెరుమాన్ అనాదరిత్తిరుక్కుమ్ -

---

సా-దీ— క్షుద్రజన్తుక్కళ్, హీనజనర్ - మడిమైయె కోలిప్పిచ్చైపుకురుకై మడిప్పిచ్చై - అఱియాతాప్పోలే, అఱియాతవర్జ్ఞానమ్పోలే ఎన్నైక్కు ఆకాతే యెన్నో వెనైక - అవనళవిల్,అవన్ విషయత్తిల్ - ఇవ్వళవుమ్శ్రీభాష్యకారరుడైయదివ్యసూక్తి - ఇతుశాస్త్రసాపేక్షరుచియిల్ ప్రమాణమానపడియెఙ్గనే

సా-స్వా— రాజా వెఱుత్తిరుక్కుమాప్పోలె ఎమ్పెరుమాన్ తిరువుళ్ళమ్ వెఱుత్తిరుక్కుమెన్ఱు శొల్లాతె శీఱుమెన్ఱు శొన్నతు "జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమత" మెన్కిఱపడియే పుత్రాదవ్యత్కృష్టప్రీతివిషయనాకైయాతే- వెఱుత్తిరుక్కుమితి. వెఱుక్కుమెన్ఱుశొల్లాతే వెఱుత్తిరుక్కుమెన్ఱుశొన్నతు వెఱుప్పినుడైయవతిశయమ్ శొన్నపడి. ఇప్పడి యర్థకామఙ్గళడియాకవనుకూలరై యనాదరిక్కుమాకిలిత్యాదినా బాధకం శొన్నతు కూడుమో? ధర్మవిరుద్ధార్థకామఙ్గళ్ నిషిద్ధఙ్గళాన పడియాలే అతడియాక వనుకూలరై యాదరిత్తాలుమ్, ప్రతికూలరై యనాదరిత్తాలుమ్,అనుభయరై తృణవత్కరిత్తాలుమ్విరుద్ధమనో? ఎన్న శ్రీభాష్య

సా-ప్ర— ననుకులటాషండేత్యాదిభిః పరరంధ్రేష్విత్యాదిభిశ్చైవ ప్రతికూలవిషయాదరస్యానుకూలవిషయానాదరస్యచ సర్వస్యశక్తేముతికన్యాయేన నిషిద్ధత్వాద్భాష్యకారైర్విపక్షే బాధోపన్యాసపూర్వకం తన్నిషేధో వ్యర్థ ఇత్యత్ర తాత్పర్యప్రదర్శనవ్యాజేన తత్ప్రయోజనమాహ.

సా-వి— అనాదరిత్తిరుక్కుమాకిల్, అనాదృత్య స్థితశ్చేత్- వెఱుక్కుమాప్పోలే, యథా కుప్యతి తద్వత్. ఎమ్పెరుమాన్ తిరువుళ్ళమ్ శీఱుమ్, భగవతో హృదయం కుప్యేత్. ప్రతికూలరై ఆదరిక్కుమాకిల్, ప్రతికూలానాద్రియతేచేత్ - రాజమహిషీ, రాజ్ఞీ. పట్టాభిషిక్తాయాం పత్న్యాం. క్షుద్రజంతుక్కళ్ పక్కలిలె, క్షుద్రజనవిషయే. మడిప్పిచ్చైపుక్కాల్, వస్త్రాంచలం ప్రసార్య భిక్షాం యాచమానాయాం- అవళై, మహిషీం. అవన్, రాజా. వెఱుక్కుమాప్పోలే, యథాకుప్యతి తథా. వెఱిత్తిరుక్కుమ్, కుపితో భవిష్యేత్. వాశియఱియాతాప్పోలే, తారతమ్యమజానతాం జ్ఞానమివ. ఆకాతే, అస్యోత్పన్నం జ్ఞానం నభవతి కిం? ఎన్ఱు, ఇతి. అవనళవిలె, తద్విషయే. అనాదరిత్తిరుక్కుమ్, అనాదృత్య తిష్ఠేత్. ఏతత్పర్యంతం శ్రీభాష్యకారోపదేశవాక్యాని. నను కులటాషండేత్యాది శాస్త్రైరేవ ప్రతికూలవిషయాదేస్సర్వస్యాపి జనస్య నిషిద్ధత్వాద్విపక్షే భగవన్నిగ్రహాది బాధోపన్యాసపూర్వకం భాష్యకారోపదేశస్య

సా-సం— వెఱుక్కుమాప్పోలే, యథా కుపితో భవతి తథా. అనాదరిక్కుమిత్యన్తం భాష్యకారోక్తిః. నన్వర్థకామఙ్గళడియాకఇతి భాష్యకృతస్సామాన్యోక్తిః ధర్మావిరుద్ధార్థకామపరేత్యాహ.

మూ—ఇప్పడి శ్రీభాష్యకారరరుళిచ్చెయ్త ఉత్తర కృత్యత్తిల్ “కులటాషణ్డపతిత వైరిభ్యః కాకణీమపి। ఉద్యతామపిగృహ్ణీయాన్నాపద్యపికదాచన। పరరంధ్రేషుజాత్యంధాః పరదారేష్వపుంసకాః। పరివాదేషుయేమూకాస్తేశివదయితామమ ,, ఇత్యాదికళిల్ ఇప్పడియే ధర్మావిరుద్ధార్థకామఙ్గళై దూరత్తే నిరసిక్క వేణ్డియాలే ధర్మావిరుద్ధఙ్గళాన అర్థకామఙ్గళ్ ఉపాధియాకవుమ్, అనుకూలప్రతికూలోదాసీనవిషయఙ్గళిల్ తాన్ నిన్ఱనిలై కులైయలాకాతెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్-

సా-దీ— ఎన్నవిత్తు తాత్పర్యార్థత్తై కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడిభాష్యకార రిత్యాది యాల్ నిజకమాది ఎన్ఱుమళవాక. ధర్మావిరుద్ధార్థకామఙ్గళడియాక విపరీతానుష్ఠానమాకాతెన్ఱు మతు స్పష్టమాకైయాలిఙ్గు వక్తవ్యమల్లామైయాల్ ధర్మావిరుద్ధార్థకామఙ్గళడియాకవుమ్ . అనుకూలాదికళిల్ విపరీతానుష్ఠానమాకాతెన్ఱు తాత్పర్యమెన్నైరా. ధర్మావిరుద్ధార్థకామఙ్గళాకాతెన్ఱు మిడత్తిల్ అర్థవిషయే ప్రమాణం, కులటేత్యాది - కులటా, వ్యభిచారిణీ వేశ్యాచ - షండః, నపుంసకః - కాకణీ, క్షుద్రధాన్యాంశః - పరరంధ్రాణి, అపవాదస్థానాని - అపుంసకాః, నపుంసకాః. కామవిషయే ప్రమాణం పరదారేష్వితి - ధర్మావిరుద్ధేతి సర్వాధికారి విషయమాక నిషేధమిల్లామైయాల్ ధర్మావిరుద్ధమెన్కిరతు - తాన్నిన్ఱనిలై కులైకైయావతు, శాస్త్రోక్త విపరీతానుష్ఠానం - తత్రానుకూలరిడత్తిల్ అనాదరమ్ పణ్ణ

సా-స్వా—కారోక్తికు తాత్పర్యమరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడిఇతి-ధర్మావిరుద్ధార్థనిషేధత్తిల్ ప్రమాణమ్ కులటేతి - కులటా, జారిణీ - షండః నపుంసకః - పతితః, నిత్యకర్మత్యాగీ. వైరిణః, శత్రవః. భగవద్ద్వేషిణోవా. ఏతేభ్యః కదాచిదపిన గృహ్ణీయాత్ - ఆపద్యపిన గృహ్ణీయాత్. కాకణీమపిన గృహ్ణీయాదితి సర్వప్రకారేణ నిషేధాదయమర్థాగమో ధర్మవిరుద్ధః ఎన్ఱు కరుత్తు - ధర్మవిరుద్ధకామనిషేధే ప్రమాణం పరదారేష్వితి - అపుంసకాః, నపుంసకాః. శ్రీభాష్యకారర్ ప్రపన్ననైకుఱిత్తు అనుకూలప్రతికూలోదాసీనవిషయఙ్గళిలే అనాదరాదినిషేధమ్ పణ్ణుకైయాలే ధర్మవిరుద్ధార్థకామోపాధికనిషేధమ్ సర్వవిషయమాకైయాలే విశేషనిషేధవైయర్థ్యప్రసంగేన ధర్మావిరుద్ధార్థకామోపాధికమాకవుమ్ అనుకూలాదివిషయత్తిల్ అనాదరాదికళాకాతెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి శ్రీభాష్యకారర్ ఎన్ఱుమాఱ్

సా-ప్ర— ఇప్పడి భాష్యకారరిత్యాదినా. యథా సంసారిభిరుపద్రవనివృత్తిః పాషండ్యనువర్తనేన వా సంసార్యంతరానువర్తనేన వా క్రియతే తథా ప్రపన్నైర్నకార్యమిత్యర్థః . తాన్నిన్ఱనిలైకులైయలాకాతెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్, స్వోచితస్థితిభ్రంశేన న భవితవ్యమితిభావ ఇత్యర్థః . ధర్మావిరుద్ధార్థకామార్థమపి ప్రతికూలోదాసీనానుకూలవిషయాదరానాదరౌ న కర్తవ్యావితి జ్ఞాపనం ప్రయోజనమిత్యర్థః. భాష్యకార

సా-వి—కిమ్ప్రయోజనమిత్యత్రాహ-ఇప్పడిభాష్యకారరిత-కాకణీం, క్షుద్రధనకణమపి. తాన్నిన్ఱనిలైకులైయాతు. ప్రపన్నస్య స్వోచితస్థితిర్నశ్యేదితి. తిరువుళ్ళమ్, భాష్యకారాశయః- యథా సంసారిభిరుపద్రవనివృత్తిః పాషండానువర్తనేన వా సంసార్యంతరానువర్తనేన వా తథా ప్రపన్నైః ధర్మావిరుద్ధార్థ

సా-సం—ఇప్పడీతి. కులటా, అభిసారికా. వైరిణః, విష్ణుద్వేషిణః. విషయఙ్గళిల్ తాన్నిన్ఱనిలై ఇతి. అనుకూలరైకణ్డాలిత్యాదివాక్యత్రయోక్తం స్వరూపాదిత్రయనిష్ఠానుగుణవర్తనమిత్యర్థః. శ్రీభాష్యకృదుక్తేరిత్థం తాత్పర్యం కైః

మూ—అతిల్ అనుకూలరైఅనాదరిక్కలాకాతెన్నుమిడమ్ శ్రీశాండిల్యస్మృతియిలే-"అనాదృత్యసుతజ్ఞ్యేహీపురుషన్నాభినన్దతి।తథానర్చితసద్భక్తంభగవాన్నాభినన్దతి,,ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టతు.ప్రతికూలసంసర్గమాకాతెన్నుమిడమ్, మహాభారతత్తిలే "యేద్విషన్తిమహాత్మానం నస్మరన్తిచకేశవం। నతేషాంపుణ్యతీర్థేషు గతిస్సంసర్గిణామపి ,, ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టతు. అప్పడియే "మూఢైః పాపరతైః క్రూరైర్భగవచ్ఛాస్త్రదూషకైః।

సా-దీ—లాకాతెన్నుమతిల్ ప్రమాణఙ్కాట్టుకిరార్-అనాదృత్యేతి-గేహీ,గృహస్థః-అనాదృతస్స్వసుతోయేనతం- అన్త పురుషనై సంతోషియాతాప్పోలె అనర్చిత సద్భక్తం, భాగవతరై పూజియాతవనై- భగవానుకవానైనై - ప్రతికూల సంసర్గ మాకాతెన్ను మిడత్తిల్ ప్రమాణం యేద్విషంతీతి - తత్సంసర్గిణామపి పుణ్యతీర్థేషు గతిర్నాస్తి ఎన్నై - మూఢైరితి - మూఢైః, ఆత్మజ్ఞాన రహితరాయ్ భగవచ్ఛాస్త్రత్తై దూషిక్కుమవరాల్- అథవాభగవానైయుమ్ తత్ప్రతిపాదక శాస్త్రత్తైయుమ్ దూషిక్కు మవరా

సా - స్వా — తిరువుళ్ళమ్ శీరుమెన్నుమ్, వెరుత్తిరుక్కుమెన్నుమ్, అనాదరత్తిరుక్కుమెన్నుమ్ శొన్నతు కూడుమో ? భగవత్ప్రీతి కోపఙ్గళ్ శాస్త్రైక వేద్యఙ్గళాకైయాలే సమ్ప్రతిపన్న శాస్త్రం శొల్లవేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్. అతి లనుకూలరై ఇత్యాదినా. గేహీ, గృహస్థః. స్వారాధక మపి అనాదృతస్వసుతం పురుషం యథా నాభి నందతి తథా భగవానపి అనాదర కార్యత్వాద నర్చనస్య అనర్చిత సద్భక్తం నిదర్శన స్వభక్త విషయే కార్య పర్యంతానాదరవంతం స్వారాధక మపి నాభి నందతి క్రుధ్యతి-అభినందనస్య ప్రసాద కార్యత్వాదనభి నందనస్య కోపకార్యత్వాన్నాభినందతీత్యస్య క్రోధే తాత్పర్యమ్. తేన ఎమ్పెరుమాన్ తిరువుళ్ళమ్ శీరుమెన్కైక్కు ఇతు ప్రమాణ మాకక్కడవతు యిల్లై యెన్నపడి. శాండిల్యశబ్దేన ఉప నిషత్ప్రసిద్ధ్యా ఉప్తత మత్వం సూచ్యతే. యేద్విషంతీతి. స్మరణాభావ రూప కార్య పర్యంతద్వేషం కుర్వంతి. ఏ తేషాం పుణ్య తీర్థేషు గతిః ప్రాప్యం ఫలం నాస్తి. తత్సంసర్గిణామపి నాస్తి. అత్ర సంసర్గ శబ్దేన తత్కారణీభూత ఆదర ఉపచర్యతే. ప్రతికూలే ఆదరవతాం శుధ్యాపాదకతీర్థగత్యభావోక్త్యా భగవతోపస్యానన్య నివర్త్యత్వం ద్యోతిత మాకిరతు - ఇతినాలే వెరుత్తిరుక్కు వెనిఱర తుప పన్నమ్. కృతకృత్యనుక్కు ప్రతికూలసంసర్గత్తిల్ బాధక మెతెన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్. అప్పడియే ఇతి -

సా-ప్ర—వాక్య పక్షపాతోక్తిత్వ శంకావ్యావృత్యర్థ ముక్తార్థే ప్రమాణాన్యాహ. ఇతిలనుకూలరై ఇత్యాదినా,విష్ణుద్వేషిసంసర్గిణాంపుణ్య తీర్థప్రాప్తిర్నాస్తీత్యుక్తైః ప్రతికూలాదరోనిషిద్ధ ఇత్యర్థః. ఏతేన ప్రపత్తేః పూర్వంప్రతికూల సంసర్గస్యబాధకత్వ ముక్తమ్. "మూఢైః పాపరతైః,, రిత్యనేన భగవత్సమ

సా-వి— కామార్థమపి ప్రతికూలోదాసీన విషయాదరోనుకూల విషయాద్యనాదరశ్చన కార్య ఇతిజ్ఞాపనం ప్రయోజన మితిభావః - భాష్యకార వాక్యేషు పక్షపాతోక్తిత్వశంకావ్యావృత్త్యర్థంప్రమాణానాహ - అనుకూలరై ఇత్యాదినా -

సా-సం—ప్రమాణైరవగమ్యత ఇత్యత్రాహ. అతిలిత్యాదినా. అనర్చితేతిధర్మావిరుద్ధార్థాది నిమిత్తేన అనర్చితేత్యర్థః.సంసర్గిణామపి,ధర్మావిరుద్ధాద్యర్థసంసర్గిణామపి,ధర్మావిరుద్ధాదపచారాశ్చఅన

మూ—సమ్బన్ధంనాచ రేభక్తిర్నశ్యత్యేతైస్సహసఙ్గమె,, ఎన్ఱు ప్రతికూలసంసర్గమ్ భగవత్ప్రీమత్తై యఴిక్కుమెన్ఱు శొల్లప్పట్టతు. ఉదాసీనరై తృణవత్కరిక్కవేణుమెన్ఱుమిడమ్, ,,అద్యప్రభృతి హేలోకా యూయంయూయంవయంవయం। అర్థకామపరాయూయం నారాయణపరావయం। నాస్తిసంగతిరస్మాకంయుష్మాకంచపరస్పరం। వయంతు కిఙ్కరావిష్ణో ర్యూయమింద్రియ కింకరాః ,, ఇత్యాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్-

సా-దీ— ఇరుక్కిఱ క్రూరపురుషరోడువివాహాదిసంబంధం పణ్ణవొణ్ణాతు-సంబంధంపణ్ణిల్ భగవద్భక్త్యాదికళ్ నశిక్కుమెన్నై - అద్యప్రభృతీతి - లౌకికాన్ప్రతినారద వచనం - యూయంసంసారిణః- వయం భాగవతాః- సంసారిణాం భాగవతానాంచ లక్షణం దర్శయతి- అర్థకామేత్యాదినా - అతఏవఉభయేషాం సంగతిర్నాస్తి ఎన్కిఱార్ - నాస్తీతి - అతిల్ హేతువై స్మరిప్పిక్కిఱార్- వయంత్వితి-

సా-స్వా — సంబంధన్నాచ రేల్, బుద్ధిపూర్వక సంసర్గం నాచరేత్ - ఉదాసీనరై ఇత్యాది - అత్ర ,,నాస్తిసంగతి రస్మాకం యుష్మాకంచ పరస్పర,, మితి సిద్ధవన్నిర్దేశేన అర్థకామపరై ర్నారాయణపర స్సంబంధం నకుర్యాదితివిధిః కల్ప్యతే. ప్రతికూల సంసర్గాపేక్షయోదాసీన సంసర్గస్య న్యూనపాతకత్వే నానాదరిత్తిరుక్కుమెన్ఱు శొన్నతెన్ఱు కరుత్తు - యూయం యూయమితి - యూయం యూయమేవ నత్వస్మద్గోష్ఠీ ప్రవేశేన వయమిత్యుక్త్యర్హా ఇత్యర్థః - వయంవయం, భాగవత గోష్ఠీ ప్రవిష్టతయా సర్వేషాం భాగవతానాం వయమిత్యుక్త్యర్హాః - నతు యూయమిత్యుక్త్యర్హాః ఎన్ఱపడి - భాగవతా భాగవత లక్షణం అర్థకామేత్యాది - తత్ర హేతుః - వయంత్వితి - ఆనాలుమ్ శ్రీభాష్యకారర్. శాస్త్రీయవర్ణాశ్రమాది ధర్మమాన సంధ్యాస్నానాది కళ్ళై యరుళిచ్చెయ్యామల్ శ్రీభాష్యాది ప్రవర్తనాది మాత్రోత్తర కృత్యత్తై యరుళిచ్చెయ్ కైయాలే శాస్త్రీయానుసరణం సంప్రదాయ విరుద్ధమన్ఱో ?వెన్న శాస్త్రీయానుసరణం శ్రీభాష్యకారాభిప్రేతమెన్ఱు తదీయసూక్తియాలేసమర్థిక్కిఱార్-

సా-ప్ర—శ్రయణాత్పశ్చాత్ప్రతికూల సంసర్గస్య బాధకత్వముక్తమ్. నను భాష్యకారై ర్విశిష్య శాస్త్రీయమేవ కర్తవ్యమిత్యనుక్తే స్తదుక్తానాంకథంచిచ్ఛాస్త్రీయత్వమ్ సంపాద్య శాస్త్రీయానామేవ కర్తవ్యత్వసమర్థనాద్వరం యథాకథంచిత్కైంకర్యస్యావశ్యకర్తవ్యత్వపరత్వవర్ణనం తత్కింనాంగీక్రియత ఇత్యత్ర తథాత్వే తదుక్త వాక్యాంతర విరోధం కూటస్థయామునాచార్యవాక్యవిరోధంతదుభయమూల

సా-వి—అఴిక్కుమ్, నాశయతి - నను భాష్యకారైశ్శాస్త్రీయమేవకర్తవ్యమిత్యనుక్తే ర్యథాకథంచిత్క్రియమాణమపి కైంకర్యం కింనస్యాదిత్యాశంకాయాం మున్నడిపార్త్తు వర్తిక్కవేణ్డుమిత్యుక్తేశ్శాస్త్రానురోధేన వర్తితవ్యమిత్యభిప్రాయకత్వాచ్ఛృంగగ్రాహికయా సర్వమపి క్రియమాణంశాస్త్రానుసారేణ కృతంచేదేవ కైంకర్యం నోచేదపరాధరూపమితి సూచితంభవతీత్యాహ-

సా - సం — భోగ్యత్వ నిష్ఠావిరోధి భోక్తృత్వవంత ఇతితేపిఅర్థకామపరాయూయమిత్యనేన గృహ్యంతే.అద్యేత్యాది శ్లోకస్యస నిమిత్తకంవివరణంనాస్తీత్యాదిశ్లోకః.అస్త్యేవమాఖ్యాయికాతద్వ్యవృత్తిశ్చ ,,ఆమోక్షాదనుసరతిశాస్త్రీయసరణి,, మితిసంగృహ్యతే.ఉక్తాఖ్యాయికాతద్వ్యవృత్త్యోః కాసఙ్గతిరిత్యత్రాహ.

మూ — స్వరూపత్తుక్కు ప్పొరున్దామైయాలుమ్-“శ్రుతిస్స్మృతిర్మమైవాజ్ఞాయస్తాముల్లంఘ్యవర్తతే। ఆజ్ఞాచ్ఛేదీమమద్రోహీమద్భక్తోపినవైష్ణవః ,, ఎన్ఱుఅడిమైకొళ్ళుకిఱవన్ అరుళిచ్చెయ్‌తపడి యాలుమ్ ఇవన్ శరీరత్తోడిరున్దకాలమ్ శాస్త్రవశ్యనాయ్ అడిమైశెయ్యవేణుమెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్- “నిజ కర్మాదిభక్త్యన్తంకుర్యాత్ప్రీత్యైవకారితః। ఉపాయతాంపరిత్యజ్యన్యసేద్దేవేతుతామభీః,, ఎన్ఱు శ్రీగీతార్థసంగ్రహత్తిల్ “ప్రీత్యైవ,, ఎన్కిఱఅవధారణత్తాలే సాధనత్వబుద్ధియై వ్యవచ్ఛేదిత్తారెన్ఱుమిడమ్. “ఉపాయతాంపరిత్యజ్య,, ఎన్ఱు వివ

సా-దీ — లరుళిచ్చెయ్‌తపడియెన్నైక్కు.పొరున్దామై,యోగ్యమల్లామై.మమాజ్ఞాచ్ఛేదీ,మమద్రోహీచసన్.శ్రీగీతార్థసంగ్రహత్తిల్‌ప్రసంగత్తాల్ అతిల్ ఉక్తార్థ విరోధత్తై ఆశంకిత్తు పరిహరిక్కిఱార్ - నిజకర్మాదీత్యాదియాల్. ప్రపన్నన్ నిజకర్మమారభ్య భక్తియోగపర్యంతం కేవలం ప్రీత్యైవ ప్రేరితః కుర్యాత్.క్రియమాణే కర్మణి ఉపాయత్వబుద్ధిం పరిత్యజ్య కుర్యాత్ - తాముపాయతాం అభీరయందేవేభగవతితున్యసేత్-సాధనత్వబుద్ధియై ఇత్యాది - ప్రీత్యైవ ఎన్ఱవధారణత్తాల్ శాస్త్రీయసరణి నవ్యావర్త్యతే ఎన్ఱు కరుత్తు-

సా-స్వా — సంగ్రహత్తిలెఇతిశేషః- పొరున్దామైయాలే,ఉచితమల్లామైయాలే-ముక్తదశైయిలైచ్ఛికసంచారమ్ స్వరూపమానాలుమ్ బద్ధదశైయిల్ సత్వప్రకృతియాన తన్ స్వరూపత్తుక్కుచితమన్ఱెన్ఱుకరుత్తు. అడిమైకొళ్ళుకిఱవనితి. శాస్త్రాతిక్రమమ్పణ్ణుకిఱవన్ మద్భక్తనాయిరున్దాలుమ్మమద్రోహియెన్ఱుమ్, వైష్ణవనన్ఱెన్ఱుమ్, శేషియాన శరణ్యనరుళిచ్చెయ్‌కైయాలే శాస్త్రవిరుద్ధమస్వామ్యవభిమత.మాకైయాలే కైంకర్యమాక మాట్టామైయాల్ శాస్త్రానుగుణమాక వర్తిక్క వేణుమెన్ఱు కరుత్తెన్ఱపడి. ఇప్పడియాకిల్ “నిజ కర్మాదిభక్త్యంతం కుర్యాత్ప్రీత్యైవ కారితః,, ఎన్ఱు ఆళవన్దార్ శ్రీగీతార్థసంగ్రహత్తిలే తానే శాస్త్రత్తై వ్యవచ్ఛేదిత్తు ప్రీత్యైవ ఎన్ఱు ఐచ్ఛికమాక కైంకర్యమ్ పణ్ణవేణుమెన్ఱు శొన్నతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. నిజ కర్మాదీతి- ప్రీత్యైవఎన్కిఱతుశాస్త్రత్తై వ్యవచ్ఛేదిక్క విల్లైయెన్ఱపడి - ప్రీత్యైవ కారితః ఎన్ఱు శబ్దస్వారస్యత్తాలే శాస్త్రప్రేరితత్వమన్ఱిక్కే

సా-ప్ర — పర్యంతానాంప్రీత్యైవకర్తవ్యత్వోక్తేఃస్వతంత్రత్యైవకారణచశాస్త్రమర్యాదావ్యావర్తనాదుదాహృతవచనానామన్యపరత్వసంభవాచ్చ భాష్యకారాణాంయామునాచార్యాణాంచయథాకథంచిద్భగవత్కైంకర్య కర్తవ్యత్వ ఏవతాత్పర్యమిత్యత్రావధారణవ్యవచ్ఛేద్యకణ్ఠోక్తశాస్త్రీయనియమోఽనతిలంఘనీయ ఇత్యాహ. నిజకర్మాదీత్యాదినా . నన్వేవ కారేణ ప్రీతి ప్రేరితే కైంకర్యే శాస్త్రస్య ప్రేరకత్వం

సా-వి — పొరున్దామైయాలుమ్ , దేవప్రకృతేః “అశాస్త్రమాసురంకృత్స్నమ్,, మిత్యశాస్త్రస్య ఆసురస్య స్వరూపవిరుద్ధత్వేనాననుగుణత్వాత్ -అడిమైకొళ్ళుకిఱవన్, కైంకర్యస్వీకర్తా-భగవతాపి - నను యామునాచార్యైః ప్రీత్యైవకారిత ఇత్యేవకారకరణేన శాస్త్రమర్యాదావ్యావర్తనాదన్యథా కథం చిత్కర్తవ్యత్వ ఏవ తేషామపి తాత్పర్యమిత్యాశంక్యాహ - నిజకర్మాదీతి - ననుశాస్త్రప్రేరితః కుర్యాత్ . కింతు ప్రీత్యైవేతి శాస్త్రప్రేరకత్వమేవ కారేణ వ్యవచ్ఛిద్యతఇత్యాశంక్యశాస్త్రస్య

సా- సం — ప్రీత్యైవ కారిత ఇత్యస్య శాస్త్రీయనియమ ఏవ వ్యవచ్ఛేద్యఇతి భ్రమవంతంప్రతి సమాధత్తే. నిజకర్మాదీత్యాదినా, తథాన్యోపాయతాం ప్రీత్యైవేత్యనయో రన్యతరన్నై రర్థక్యమితియోమనుతే

మూ—రిక్కియాలేసువ్యక్తమ్-శాస్త్రీయకైంకర్యత్తి(ల్ ప్రీతియి)నుడైయ ప్రేరకత్వాతిశయమ్ వివక్షిత మానాలుమ్ ‹‹నిజకర్మాదిభక్త్యంతం,, ఎన్కిఱ వివక్షైస్వరూపత్తుక్కు-శాస్త్రమే ప్రమాణమెన్నుమిడమ్, నిజకర్మశబ్దత్తాలేదర్శితమామ్ - ఇశ్శాస్త్రీయనియమమ్

సా-దీ—శాస్త్ర విహిత కైంకర్యత్తిల్ ప్రీతియినుడైయ వశీశయేన ప్రేరకత్వమే ప్రీత్యైవ ఎన్నుమిడత్తిల్ వివక్షితమాకవుమామ్. తావతా శాస్త్రమ్ వ్యావృత్తమాకాతు. అవశ్యవేయన్ను - శాస్త్రనియమ మిఙ్గు వివక్షిత మెనిఱరార్ - శాస్త్రీయ కైంకర్యేత్యాదియాల్ - శాస్త్రేణ స్వస్య విహితం కర్మ నిజ కర్మ మితి వ్యుత్పత్తియాల్ - ఇశ్శాస్త్రీయ నియమత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్-ఇశ్శాస్త్రీయనియమమిత్యాదియాల్-

సా-స్వా—ప్రీతియినాలేతానే ప్రేరితనెన్నుతొత్త విల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. శాస్త్రీయేతి-శాస్త్రవశ్యత్తై యిల్లై యాకిల్ ఇన్న కర్మమ్ నిజమ్, ఇన్నకర్మమ్ నిజ మన్నెన్ను శొల్లక్కూడా మైయాలే నిజకర్మశబ్దత్తాలే శాస్త్రీక వేద్య స్వవర్ణాశ్రమ ధర్మమే శొల్లప్పడుకిర తెన్ను కరుత్తు. ఆనాలుమ్ ‹‹ శ్రుతిస్మృతి ర్మమైవాజ్ఞా యస్తా ముల్లంఘ్య వర్తతే। ఆజ్ఞాచ్ఛేదీ మమ ద్రోహీ మద్భక్తోఽపి న వైష్ణవ ,, ఇత్యాదికళ్ భక్తియోగ నిష్ఠ విషయ మాయుమ్ నిర్వహిక్కలా యిరుక్క ప్రపన్న విషయత్తిల్ శాస్త్రవశ్యతా నియామక ప్రాతిస్విక వచనము మిల్లాతే యిరుక్క ప్రపన్ననుక్కు శాస్త్రవశ్యతై శొల్లక్కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇశ్శాస్త్రీయనియమమితి.

సా-ప్ర—వ్యవచ్ఛిద్యత ఇతి శాస్త్రస్య ప్రేరకత్వమేవ నాస్తీతి తన్నియమో దూరోత్సారిత ఇత్యత్ర శాస్త్రస్య ప్రేరకత్వాభావేఽపి తేషాం స్వరూపాదేశ్శాస్త్రైకబోధ్యత్వాత్ద్విహాయ యథాకథంచిదనుష్ఠానేఽపి షడ్వ్యనుష్ఠితేషు ‹‹ మద్భక్తోఽపి న వైష్ణవ ,, ఇత్యాద్యుక్త్యా వైష్ణవత్వాపత్త్యా శాస్త్రీయాణాం చ ప్రవృత్తౌ ప్రీతిప్రేరణస్య విషయ ఏవ న సిధ్యతీత్యుత్తర మభిప్రేత్యాహ. శాస్త్రీయేత్యాదినా. నను ‹‹ అనాదృత సుతం గేహే. యే ద్విషన్తి మహాత్మానం. మూఢాః పాపరతైః క్రూరైః. అద్య ప్రభృతి హే లోకాః. శ్రుతిస్మృతిర్మమైవాజ్ఞా,, త్యాభిర్భక్తవిషయత్వేనాప్యుపపత్తేశ్శాస్త్రీయనియమానుసరణం భక్తస్యైవ న ప్రపన్నస్యేత్యత్ర ప్రపన్నే నైవ శాస్త్రీయస్యానుసర్తవ్యత్వే అననుసారే ప్రత్యవాయవత్త్వే చ ప్రమాణాన్యాహ. ఇశ్శాస్త్రీయనియమమిత్యాదినా.

నా-వి — ప్రేరకతయాఽపేక్షణేఽపి నిజకర్మస్వరూపస్య శాస్త్రేణైవ జ్ఞాతవ్యత్వాచ్ఛాస్త్రం ప్రమాణత్వేనస్వీకార్యమితి నిజకర్మేతి వదద్భిర్యామునాచార్యై రభిప్రేత మిత్యాహ - శాస్త్రీయకైంకర్యత్తినుడైయేతి - కైంకర్యవిషయే శాస్త్రీయ ప్రేరకత్వాతిశయ మిత్యర్థః - వివక్షితమానాలుమ్, వ్యవచ్ఛేద్యత యేతి భావః - నన్వేతద్యామునాచార్యోక్తం భక్తవిషయం భవిష్యతీత్యత్ర ప్రపన్నవిషయే ప్యయం నియమస్స్వీకార్య ఇతి ప్రమాణాన్యాహ - ఇశ్శాస్త్రీయనియమమితి -

సా-సం — తం ప్రత్యపి ద్వయోరపి సార్థక్యం దర్శయన్ కైంకర్యమేతదితి జ్ఞాత్వా తదనుష్ఠానే శాస్త్రమేవ ప్రమాణతయా ఆదరణీయ మిత్యయమర్థో నిజ కర్మశబ్దేనైవ సిద్ధ ఇత్యాహ - శాస్త్రీయేతి- నిజ కర్మశబ్ద విరోధేన ప్రీత్యైవేత్య స్యార్థ వర్ణనా యోగాత్ శాస్త్రీయ ఏవ కైంకర్యే ప్రీతేరేవ ప్రేరకత్వ ప్రాధాన్యేన ప్రీత్యైవేత్యుక్త మిత్యభిప్రేత్య ప్రేరకత్వాతిశయ మిత్యుక్తమ్. శాస్త్రీయ నియమాన తిక్రమస్య ఫలం తదతిక్రమేఽనిష్టం చ ప్రమాణతో దర్శయతి. ఇశ్శాస్త్రీయేత్యాదినా.

మూ—— ‘‘అవిప్లవాయ ధర్మాణాం పాలనాయ కులస్యచ । సంగ్రహాయచ లోకస్య మర్యాదా స్థాప
యచ । ప్రియాయ మమ విష్ణోశ్చ దేవ దేవస్య శార్ఙ్గిణః । మనీషీ వైదికా చారం మన సాపి నలంఘ
త్ ,, ఎన్ఱు ప్రపత్త్యధ్యాయ త్తిలే ప్రసిద్ధమ్ - ఇతు తవిర్న్ద పోతు వరుమ్ అనిష్ట ముమ్ ‘‘ యథాహి
ల్లభోరాజ్ఞో నదీంరాజ్ఞా ప్రవర్తితామ్ । లోకోప యోగినీం రమ్యాంబహుసస్యవివర్ధనీమ్ । లంఘయ
శూలమారోహే దనపేక్షోపి తాంప్రతి । ఏవంవిలంఘయన్ మర్త్యో మర్యాదాం వేదనిర్మితామ్ । ప్రియో
ప్రియోపామేమదాజ్ఞావ్యతివర్తనాత్ ,, ఎన్ఱు అనంతరం శొల్లప్పట్టతు.

సా- దీ—— మనీషీ,ధీమాన్ ప్రపన్నః.ధర్మాణాం, వేదవిహితానాం.అవిప్లవాయ,అనుత్సాదాయ.కులస్య
స్యపుత్రాదేః.లోకస్య, అతత్త్వవిదః. సంగ్రహాయ, అనుసరణాయ. బ్రాహ్మణనిన్ఱపడివర్తిప్పాన్, క్షత్రి
నిన్ఱపడివర్తిప్పాన్, వైశ్యనిన్ఱపడివర్తిప్పాన్, శూద్రనిన్ఱపడివర్తిప్పాన్,ఇత్యాది వేద విహిత మర్యా
మై పరిపాలియాతపోతు వర్ణసంకరాదికళ్ వరుమెన్ఱు కరుత్తు - మమచ విష్ణోశ్చ సంతోషా ర్థం వె
క్తమాన స్వవర్ణాశ్రమాచారత్తై. మన సాపి, కిముత కాయతః - కడక్కలాకాతెన్ఱై . అకరణే ప్రత్య
యము మిజ్జే శొల్లప్పట్టతెన్ఱిరార్ - ఇతుతవిర్న్ద పోతు ఎన్ఱుతుడఙ్గి, యథాహీతి- రాజ్ఞో వల్లభః
త్యంతాభి మతః పుత్రాదిః-రాజ్ఞా లోకోప కారాయ ప్రవర్తితాంనదీం కుల్యా మిత్యర్థః. తాం ప్ర
నపేక్షోపి, తద నుప జీవకోపి. తామతి క్రామన్ శూలమారోహేత్ - కళువిల్ పోకడప్పడుమ్- ఏవవి
ప్రియోపి, పూర్వం బహు మతోపి.ఆజ్ఞా వ్యతి వర్తనాత్ . అప్రియః అనిష్టో భవతి – నను భగవ దపీ

సా - స్వా —— మనీషీ, ప్రపన్నః. ధర్మాణాం, వేద విహి తానాం. అవిప్లవాయ, అను చ్ఛేదాయ.
స్య, పుత్రాదేః. లోకస్య, అతత్త్వ విదః. సంగ్రహాయ, అను సరణాయ. మర్యాదా స్థాపనాయ, బ్రాహ
నియమః అయం, క్షత్రియాది నియమః అయమితివ్యవ స్థాపనా యచ . మమ, లక్ష్మ్యాః. విష్ణోశ్చసంతో
ర్థం వైదికాచారంమన సాపిన లంఘయేత్. కిముత కాయతః. ప్రపత్తీతి . ప్రపత్త్యధ్యాయపఠితతయా ఇ
ప్రపన్న విషయత్తిల్ ప్రాప్తి స్వీక వచన మెన్ఱు కరుత్తు – ఉక్త వచన త్తిలే ధర్మాద్య విప్ల వాది ఫలా
మాక వన్ఱు శాస్త్రీయాను సరణం శొల్లప్పడు కిరతు. అతు కామ్య మాకైయాల్ స్వరూప విరుద్ధ
న్ఱో? కించ అన్త ఫలాభి సంధి యిల్లాత వధి కారికు- శాస్త్రీయాను సరణం వేణ్డాతే ఐచ్ఛిక సంచా
ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్. ఇతు తవిర్న్ద పోతితి. లంఘయన్, విచ్ఛిం దయన్. ప్రి
పి పూర్వం ప్రియోప్యసౌ ప్రపన్న ఇదానీ మాజ్ఞాతి క్రమా న్నప్రియో భవతి, నిగ్రాహ్యో భవతీ త్యర్థ
ప్పడి శాస్త్రాతి క్రమమ్ పణ్ణిన ప్రపన్నన్ భగవ న్నిగ్రహ విషయ నాకిల్ నిగ్రహ ఫల భూతనరకాది వి

సా - ప్ర —— ఇతు తవిర్న్ద పోతు వరుమ్, ఏత త్పరి త్యాగే సంభవత్ . శాస్త్రీయ నియమ పరిత
ఉదీయమానమిత్యర్థః.ఆనుకూల్య సంకల్పాద్యంగ పంచకవ్యతిరిక్తా నపేక్షప్రపత్తి ప్రకరణపఠితత

సా-వి——ఇతు తవిర్న్దపోతు, ఏతత్పరిత్యాగ సమయే-యథాహీతి - నదీం,కుల్యాంప్రణి. అనపేక్షోపి,
కుల్యాంప్రతి స్వయమనుప జీవన్నపిరాజ్ఞోవల్లభోపి. లంఘయన్,ఖండయన్- శూల మారో హేత్ , దం

సా -సం —— విప్లవః, అననుష్ఠాన లక్షణా ప్రామాణ్య శంకావిషయత్వం.అవిప్లవాయేతి. లక్ష్మ్యవచ

మూ—ఇన్న భగవదప్రీతిక్కు ఉపాయమ్ క్షమైకొణ్డిలనాకిల్ ముక్తనావతఱ్కు మున్నే అధికారానురూపమాక ఏతేనుమొరు అనిష్టత్తై విళైవిక్కుమ్ - అతు నిఱ్క-

సా - దీ —మాత్ర మనో ఉళ్ళతు - ప్రత్యవాయ మిల్లైయో యెన్నవరుళి చ్చెయ్ కిరార్- ఇన్న భగవదప్రీతీ త్యాది - క్షమై కొణ్డిలనాకిల్. పునః ప్రపత్త్యాక్షమిప్పిక్కిలనాకిల్. అధికారానురూపం, ప్రపన్ననాన పిపనుడైయ అధికారత్తుక్కీడాక. అన్యజన్మత్తిల్ కాణత్వ ఖంజత్వాది కళిలేతాకిలుమొరు ప్రత్యవాయత్తై విళైప్పిక్కుమ్. ఇతరరుక్కు జన్మాన్తరాదికళై యెఱ్కై. క్షమైకొళ్ళిల్ పరిహృతమామ్. ప్రపన్ననుక్కు ప్రత్యవాయాన్తరన్తాన్ వేణుమో. భగవత్ప్రీత్యైక ప్రయోజన నుక్కు భగవదప్రీతియైప్పత్త నరకమిల్లైయెఱ్కిరార్ - అతు నిఱ్క విత్యాది. కాణత్వాది ప్రత్యవాయమిరు న్నాళ్ళళవి ఱెఱ్కై. అప్రీతియై

సా-స్వా—నర్థానుభవనిమిత్తమనంతజన్మప్రసక్త్యాఏతద్దేహావసానత్తిల్ కోలిన మోక్షమ్ ప్రతిబద్ధమాకప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇన్న భగవదప్రీతీతి. అధికారేతి. భక్త్యాధికారియాకిల్ జన్మాంతర విళంబము విరుద్ధం. కాలజ్ఞ్వరియాతే ప్రపన్ననానాలుమ్ జన్మాంతరమ్ విరుద్ధమన్ఱు. ఏతద్దేహావసానత్తిల్ మోక్షార్థ ప్రపన్ననుక్కు మిద్దేహత్తుక్కుళ్ళే అంధా భవంతీత్యాదికళిల్ చ్చొల్లియే యుపక్లేశాది కళై యుణ్డాక్కుమ్ ‹‹ సర్వథా నఖలు భాగవతాయమవిషయం గచ్ఛంతీ ›› తి ప్రమాణత్తాలే నరకమిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు. విళైవిప్పిక్కుమ్ , పిఱప్పిక్కుమ్. ఇప్పడి యాకిల్ శాస్త్రీయాతిక్రమత్తిల్ ‹‹ నరకం ప్రతిపద్యతే ›› ఎన్ఱు నరకం శొల్లుకిఱ ప్రమాణత్తాలే జన్మాంతరానుభావ్య నరకం ప్రసంగియాతో? వచన బలత్తాలే నరక ప్రాపక శాస్త్రమన్య విషయమాకైయాలే ప్రపన్ననుక్కు ఐహికోపక్లేశమే ఫలమెన్నిల్ ‹‹ నసుఖం ప్రాప్య సంహృష్యేద్దుఃఖం ప్రాప్య నసంజ్వరేత్ । ఉపతిష్ఠంతు మాం సర్వే వ్యాధయఃపూర్వసంచితాః ›› ఎన్ఱు స్వనిష్ఠైయై త్తెళిన్త సత్త్వ ప్రకృతియాన వివనుక్కు ఐహికోపక్లేశమ్ ఫలమాకమాట్టుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ . అతు నిఱ్క విత్తి. భగవత్ప్రీత్యైకప్రయోజన నాన వివనుక్కు అప్రీతిక్కుమేర్పట్ట దుష్ఫలమిల్లైయెన్ఱపడి. అతు నిఱ్క, ఉపక్లేశాత్మక ఫలమిరుక్కట్టుమెన్ఱపడి. తథాచ

సా- ప్ర— ప్రపన్నార్థత్వమితిభావః. నన్వేవం సతివిరోధి బహుళే ప్రకృతిమణ్డలే స్థితస్య భ్యుపగత ప్రారబ్ధఫలతయా బుద్ధిపూర్వంవా ప్రమాదాద్వా నిషిద్ధానుష్ఠానే మోక్షః ప్రతిబధ్యేతేత్యత్రాహ. ఇన్న భగవదప్రీతిక్కిత్యాదినా. విళైప్పిక్కుమ్, ఉత్పాదయేత్. ననుభగవదప్రీతేః ఖంజత్వ కాణత్వాది

సా-వి—భవతి - నను కదాచిదపరాధః ప్రసజ్యతేచేత్కథం తస్యనివృత్తిః - నివర్తనాభావేచ కీదృశమనిష్టమిత్యత్రాహ - ఇన్న భగవదప్రీతీతి - క్షమ్యతే అనయాక్షమా. యథోక్త ప్రాయశ్చిత్తం - అప్రీతి ప్రీతి విరోధ్యపరాధః భగవద్వైముఖ్యం-తస్యక్షమైవ ప్రాయశ్చిత్తం, కొణ్డిలనాకిల్, నస్వీకరోతిచేత్.ఏవంప్రాయశ్చిత్తం నివర్తక మిత్యుక్తం భవతి - ముక్తనావతఱ్కు మున్నే, ముక్తభావాత్పూర్వమేవ - అనిష్టత్తై,‹‹ఇహైవైషాం కేచిదుపక్లేశా భవంతీ››త్యుక్తానిష్టం. విళైప్పిక్కుమ్, ఉత్పాదయేత్ - ననుభగవదప్రీతిర్భవతు. నరకపర్యంతం నభవతి ఖల్విత్యత ఆహ - అతునిఱ్కట్టి , తస్యాం భగవదప్రీతౌసత్యామిత్యర్థః.

సా- సం— నప్రవిమోక్ష్యామే ఇత్యుక్తిర్భీషికామాత్రం నేత్యాహ. ఇన్నేతి. ‹‹ నఖలు భాగవతా యమవిషయంగచ్ఛంతీ ›› తి శ్రుతేః ప్రపన్నవిషయా ప్రీత్యా నరకాదికం నాస్తి ఖల్విత్యత్రాహ. అతు నిఱ్కవితి.

మూ— సత్వప్రకృతియాన ఇవనుక్కు భగవదప్రీతిక్కు మేర్పట్ట నరకమిల్లై- అన్త భగవదప్రీతి శమిప్పతుమ్ పిన్పు క్షమైకొళ్ళిల్ "సుహృదమ్ సర్వభూతానామ్" ఎన్ఱుమ్పడి నిసర్గసుహృత్తాన ఈశ్వరనుడైయ అప్రీతి శమిప్పిక్కుమళవుమివనుక్కు అరున్తుదమాయిరుక్కుమ్.

సా-దీ— అనర్థమాకక్కొళ్ళానాకిల్ ప్రీత్యైకప్రయోజనత్వమిల్లామైయాల్ పురుషార్థనిష్ఠైకులైన్ఱు యథావస్థితముముక్షుత్వమిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు. ఇన్తవప్రీతిశమిక్కుమ్ ప్రకారత్తైక్కాట్టుకిఱార్- అన్త భగవదప్రీతీత్యాదియాల్ - అరున్తుదస్తు మర్మస్పృక్-అప్రీతి ఎన్ఱు శేషమ్, శిలర్కుఅతు కాణోమెయెన్న

సా-స్వా—తథావిధోపశ్లేశస్య దుష్ఫలత్వాభావేన తదభావేపీత్యర్థః. ఇప్పడి భగవదప్రీతినరకరూపదుష్ఫలమాకిలితుక్కు సాధ్య దుష్ఫలమిల్లామైయాల్ కారణీభూత పాపనాశాద్వాస్య జన్య దుష్ఫలానుభవేన వానాశమిల్లామైయాల్ ప్రపన్నవిషయత్తిల్ అప్రీతిరూప నరకం నిత్యమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అన్త భగవదప్రీతిశమిప్పతుమితి. "ప్రాయశ్చిత్తం క్షమస్వేతి ప్రార్థనైకైవ కేవల" మితి క్షాపణస్య ప్రాయశ్చిత్తతయోపదేశాత్తన్నాశ్యస్యాప్రీతి వ్యతిరిక్తస్యాభావేనాప్రీతియే నాశ్యయెన్ఱు కొళ్ళవేణుమెన్ఱు కరుత్తు. ఇన్త అప్రీతిప్రాయశ్చిత్తనాశ్యయాకిల్ దుష్ఫలరూపత్వ ముణ్డామో? ఫలం ప్రాయశ్చిత్తనాశ్యమన్ఱోయెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. సుహృదం సర్వభూతానామితి. సత్వప్రకృతియాన వారధికారిక్కు భగవదప్రీతియే నాశపర్యంత మరున్తుదమాయిరుక్కైయాలే పాపజన్య పాపవద్దుష్ఫలమాకవుమ్ శొల్లక్కుఱైయిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. నిసర్గేతి. ఈశ్వరనుడైయవప్రీతియెన్ఱు భిన్నపదమ్-శమిక్కు మళవుమెన్ఱతు తాన్ శమిక్కుమళవుమెన్నపడి. ఇప్పడియాకిల్ శిలప్రపన్నాక్కు-

సా-ప్ర— హేతుత్వమంతరేణ జ్ఞాయమానతయా సాక్షాదనిష్టత్వమనుపపన్నమ్. లోకే ప్రీతేర్భావిదుఃఖహేతుత్వేనైవానిష్టత్వదర్శనాదిత్యత్ర లోక ఏవోపాధిక సుహృదప్రీతేరపి సాక్షాదనిష్టత్వదర్శనాత్స్వాభావికసుహృదప్రీతేరనిష్టతమత్వం కైముతికన్యాయసిద్ధమితి తస్య క్షాపణం కర్తవ్యమిత్యాహ. అన్తభగవదప్రీతి

సా-వి—ఇవనుక్కు, భగవత్ప్రీత్యైకప్రయోజనస్య - అప్రీతిక్కు మేల్పట్ట నరకమిల్లై, భగవద్వైముఖ్యాదధికో నరకో నాస్తి. "యస్త్వయా సహ స స్వర్గో నిరయో యస్త్వయా వినా" ఇత్యుక్తరీత్యా ప్రీతేరేవ పరమపురుషార్థత్వాన్న కేవలం తదభావ ఏవ అప్రీతిరప్యధికా చేత్కిం దృశస్తతో నరకో నామేతి భావః - "దివి వా భువి వా మమాస్తు వాసో నరకే వా నరకాన్తక ప్రకామమ్ । అవధీరిత శారదారవిన్దౌ చరణౌ తే మరణేపి చిన్తయామి" ఇతి నరకేపి భగవత్ప్రీత్యనుకూలవ్యాపారశ్చేన్నానర్థః - అతస్తదభావో నరకాదప్యధిక ఇతి కిముత తదప్రీతేర్నరకత్వ ఇతి ఫలితార్థః - అత ఏవ వివేకినః మరణపర్యంతమపి భగవదప్రీతిః హృదయశూలతయా వర్తత ఇతి శీఘ్రం క్షామణే ప్రవృత్తిరిత్యభిప్రేత్యాహ - అన్త భగవదప్రీతీతి. పిన్పు, అపరాధానంతరం. అప్రీతిశమిప్పతుమ్, అప్రీతింశమయితుం. క్షమైకొళ్ళిల్, క్షమోపాయం స్వీకరోతిచేత్ - అప్రీతి శమిక్కుమళవుమ్, అప్రీతిశమనపర్యంతం. అరున్తుదమాయిరుక్కుమ్,

సా-సం—అనిష్టోత్పత్తిరాస్తాం నామేత్యర్థః. నరకమిల్లై, దుఃఖజనకం నాస్తి. తర్హి తన్నిస్తారోపాయః కః? కథం తస్య దుఃఖజనకత్వమిత్యాకాంక్షాయామాహ. అన్తవితి - సుహృదమితి చ. అరున్తుదమ్, హృదయ

మూ—(ఇజ్ఞు పారాతవనుక్కు)ఇజ్ఞనిరాతవనుక్కు-స్వామివిషయత్తిల్ప్రావణ్యముమ్, కైంకర్య రూపమాన మోక్షత్తిల్ అభిరుచియుమ్శంకిక్క అదుక్కుమ్ -. ఇవ్వాజ్ఞాతిలంఘనమ్ ‘‘ప్రహర్ష యిష్యామి ,, ఎన్ఱు ఉద్దేశ్యయాన భగవత్ప్రీతి క్కు విరోధియాన పడియాలే ఇశ్శాస్త్రీయ నియమమ్ రహస్యత్రయత్తిల్ విరోధి నివృత్తియై యనుసన్ధిక్కుమిడఙ్గళిలే అనుసంధిక్క ప్రాప్తమ్ -

సా-దీ— వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఇజ్ఞనిరాతవిత్యాది యాల్. భగవదప్రీతిమర్మస్పృక్కాయిరాతవనుక్కు. ఇనిరహస్యత్రయత్తిల్ శాస్త్రీయనియమాను సంధాన స్థలత్తైక్కాట్టుకిఱార్ - ఇవ్వాజ్ఞా తిలంఘన మిత్యాదియాల్. అతిలుపపత్తియైక్కాట్టుకిఱార్. ఇవ్వాజ్ఞేతి. విరోధి నివృత్తిత్యాది. నమశ్శబ్దాదికళిలెన్ఱపడి.

సా-స్వా—అరున్తుదై యాకామలిరుప్పానేన్? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్. ఇజ్ఞనిరాతవనుక్కితి. భగవదప్రీతి యరున్తుదైయా యిరాతవను కెన్ఱపడి. భగవదప్రీతి యరున్తుదై యాకా విట్టాల్ తత్ప్రీత్యేక ప్రయోజన ప్రావణ్యముమ్ తత్పరివాహ కైంకర్యముమ్ కూడాతిరే యెన్ఱు కరుత్తు . ఆనాలుమ్ ముముక్షువుక్కు సారతమతయా నిత్యానుసంధేయమాయ్ ‘‘ సర్వమష్టాక్షరాంతస్థ ,, మెన్ఱు సర్వార్థగర్భమాన రహస్యత్రయత్తిలిల్లాత విశ్శాస్త్రీయ నియమమను సర్తవ్యమామో ? రహస్యత్రయత్తిలుమ్ విరోధి నివృత్తి ప్రతిపాదకస్థలత్తిలే ఇతువు మనుసంధేయ మెన్ఱిల్ స్వతః విరోధి నివృత్తి రూప మల్లామైయాలే అఙ్గై యిత్తై యనుసంధిక్కక్కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఇవ్వాజ్ఞాతిలంఘన మితి. ఆజ్ఞాతిలంఘనమ్ పురుషార్థ రూప భగవత్ప్రీతిక్కు విరోధి యాన పడియాలే ఆజ్ఞారూప శాస్త్రీయ నియమాను సరణమ్ విరోధి నివృత్తి రూప మాకైయాలే విరోధి నివృత్త్యనుసంధాన స్థలఙ్గళిలే యనుసంధేయ మెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి విరోధి నివృత్తి స్థలఙ్గళిలే అనుసంధిక్క ప్రాప్త మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? ఇశ్శాస్త్రీయ నియమమ్ పూర్వదశైయిలే యుపాయ నిష్పాదక మాకైయా లుపాయ ప్రతిపాదక స్థలత్తిలు

సా-ప్ర— శమిప్పతుమిత్యాది. అప్రీతే రనిష్టత్వాభావే ప్రపత్తిరేవ తస్య నసిధ్యే దిత్యభి ప్రేత్యాహ. ఇజ్ఞనిరాతవనుక్కిత్యాదినా.అప్రీతిరనిష్టా న భవతిచేదిత్యర్థః.ఏవంప్రపన్నానామావశ్యకస్యశాస్త్రీయనియమస్య రహస్య త్రయ ప్రతిపాద్యత్వం దర్శయతి. ఇవ్వాజ్ఞాతి లంఘన మిత్యాదినా. శాస్త్రీయ నియమాతిలంఘనస్య విరోధిత్వా చ్ఛాస్త్రీయ నియమో విరోధినివృత్తిరితి భావః. అనుసర్తవ్య త యోక్త స్య

సా-వి— మర్మస్పృగ్భవతి.అప్రీతికర్తృపదమధ్యాహార్యం. లోకేప్యాపాధికసుహృదప్రీతిరప్యనిష్టతయా దృశ్యతే. కిముత నిసర్గ సుహృదప్రీతే రనిష్టత్వ ఇత్యభిప్రేత్య సుహృదం సర్వభూతానా మిత్యుక్తం - అత శ్శీఘ్రం క్షామణం కుర్యాదితి భావః. అప్రీతే రనిష్టత్వాభావే ప్రపత్తిరేవ తస్యనసిద్ధ్యేత్యభి ప్రేత్యాహ - ఇజ్ఞు పారాతవనుక్కితి-ఏవమప్రీతిమనిష్టత్వే నానుపశ్యతః - శంకిక్కవదుక్కుమ్, సందిహ్యేయాతాం. దృఢతయా నసిధ్యతః. ఏతచ్ఛాస్త్రీయ నియమస్య మంత్రేఽనుసంధేయ స్థలం దర్శయతి- ఇవ్వాజ్ఞేతి -

సా-సం-శల్యవద్బాధకమిత్యర్థః.యస్యభగవదప్రీతిర్నారుంతుదాతస్యాతిలంఘనాత్కింస్యాదిత్యత్రాహ.ఇజ్ఞనిరాతవనుక్కిత్యాదినా. నహివయం నాస్తికాః శ్రుతి శాస్త్రీయమర్యాదాంశిక్షయామ ఇతిభావః- అస్యమంత్రేఽను సన్ధాన ప్రకారం దర్శయతి. ఇవ్వాజ్ఞాతిలంఘనమితి.ఇశ్శాస్త్రీయనియమమ్విరోధినివృత్తి రూప

మూ— ఇన్న నియమాను వర్తనమ్ ప్రాణోపాయరల్లాత అధికారి కళుక్కు ఉపాయపూర్తి విరోధియై శమిప్పిత్తుక్కొణ్డు భగవత్ప్రసాదనమాయిరుక్కుమ్-ప్రాణోపాయరుక్కు అతిలంఘన హేతుకా ప్రీతి పిరివాతపడి పణ్ణిక్కొణ్డు భగవత్ప్రీణనమాయిరుక్కుమ్ -

సా-దీ— ఇశ్శాస్త్రీయనియమానువర్తనత్తుక్కు తత్తదధికారివిషయత్తిల్ కృత్యత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇన్న నియమాను వర్తనమిత్యాదియాల్. ఉపాయపూర్తియుడైయార్కుక్కు అనిష్టనివృత్తీష్టప్రాప్తిహేతువామెన్కిరార్. ప్రాణోపాయర్క్కిత్యాది. శాస్త్రవిహిత కర్మత్తై విభజ్యనిరూపిక్కిరార్ కారికైకళాల్.

సా-స్వా—ముత్తరదశైయిలె ఫలరూపమాకైయాలే ఫల ప్రతిపాదకస్థలత్తిలుమనో అను సంధిక్కవేణ్డియతె న్కిర శంకైయై ప్పరిహరియా నిన్రుకొణ్ డధికారి భేదేన ఫల భేద మరుళి చ్చెయ్ కిరార్. ఇన్న నియమాను వర్తన మితి. ఉపాయ విరోధి శామకత్వాత్పురుషార్థ భగవత్ప్రీతి విరోధి ఘూతాతి లంఘన హేతుకా ప్రీతి నివృత్తి ప్రతి బంధక తయాచ అనుగత మాకైయాలే విరోధి నివృత్తి స్థలత్తిలే తానే యనుసంధేయమ్. అధికారి భేదేన ప్రసాదనత్వ ప్రీణనత్వా కారఙ్గళ నను గతఙ్గళాకై యాలే యుపాయ ఫల ప్రతిపాదక స్థలఙ్గళిలే యను సంధేయ మన్రెన్రు కరుత్తు. ఇప్పడి యిశ్శాస్త్రీయ నియమమ్ ప్రాణోపాయరుక్కు అతి లంఘన హేతుకా ప్రీతియై ప్పిరవాత పడి పణ్ణి క్కొణ్డు భగవత్ప్రీణన మాయిరుక్కు మెన్రుశొన్నతు కూడుమో ? అప్పోతు మాలా కరణ దీపారోపణ ప్రదక్షిణా ద్యనుజ్ఞా కైంకర్య మకరణత్తిల్ భగవత్ప్రీతి రూప ప్రత్యవాయ మిల్లామైయాలే తన్నివారకత్వ మిల్లామైయాల నను ష్ఠేయ మాక ప్రసంగియాతో? ఆజ్ఞానుజ్ఞా రూపేణద్వివిధం శాస్త్రీయధర్మమ్. అతిలాజ్ఞారూపధర్మ ను క్తరూప మానాలుమనుజ్ఞారూప ధర్మముక్త ప్రకార మన్రెన్రిల్ అప్పోతనుజ్ఞా ధర్మ మాజ్ఞైయల్లామైయాలే "ఆజ్ఞాచ్ఛేదీ మమద్రోహీ మద్భక్తోపి నవైష్ణవ" ఇత్యాది శాస్త్ర విషయ మల్లామైయాలే శాస్త్రీయను సరణ మన్రిక్కే ఐచ్ఛిక మాకవనుష్ఠేయ మాక ప్రసంగి యాతో ? "మనీషీ వైదికాచారం మనసాపి నలంఘయేత్" ఇత్యాది వచనఙ్గళనజ్ఞా ధర్మఙ్గళైయుమ్ విషయీ కరిక్కిర తెన్రు శొన్నాల్ ప్రపన్నాధి కారికుక్కు స్వర్గా ద్యర్థ కామ్యానుష్ఠానము మ్ప్రసంగి యాతో ? కించ ఇశ్శాస్త్రీయాను వర్తన ముపాయ విరోధియై శమిప్పిత్తు క్కొణ్డు భగవత్ప్రీణనమా యిరుక్కుమెన్రుమ్ శొల్లక్కూడుమో ? ఒరుప్రయోగత్తిల్ ధర్మఙ్గళుక్కు అనేక ఫలప్రదత్వఙ్కూడాతే ? జాతేష్టియిలే ప్రత్యవాయ నివారణముమ్, పుత్రగతపూతత్వాదికళుమ్సకృత్ప్రయోగత్తాలే

సా-ప్ర—శాస్త్రీయనియమస్యాను సరణే ప్రయోజనమాహ. ఇన్న నియమానువర్తన మిత్యాదినా. ఏవంతర్హి ప్రాణోపాయానాం ప్రపన్నానా మనుజ్ఞా కైంకర్యే ప్రవృత్తిరేవనస్యాత్. అకరణే ప్రత్యవాయా

సా- వి —శమిప్పిత్తుక్కొణ్డు, శమయిత్వా- ప్రసాదనం, ప్రసాద జనకం. అప్రీతిపిరవాతపడి, అప్రీతిర్యథా నోత్పద్యేత తథా- పణ్ణిక్కొణ్డు,కుర్వన్. ప్రీణనం,ప్రీతి జనకం. ఆజ్ఞానుజ్ఞారూపద్వివిధకైంకర్యేపి

సా-సం— మిత్యర్థః, ఉక్తస్య నియమాను వర్తనస్య ఉపయోగ ప్రకార భేదనిరూపణముఖేనఆవశ్యకతామేవ స్వీకరోతి- ఇన్న మిత్యాదినా. అధికారి కళుక్కు, భక్తిప్రపత్త్యధికారిణామ్. ననుశాస్త్రీయ నియమేనైవ భగవతి భాగవతేషుచ కైంకర్యం కర్తవ్యమితి నియమ ఆజ్ఞారూప ఏవ. నానుజ్ఞా రూపఇతి వదంతం

మూ — ‹‹ఆజ్ఞానుజ్ఞావిభాగేన ద్విధా శాస్త్రీయపద్ధతిః । నిగ్రహానుదయాయాద్యా పరా తత్తత్ఫలాప్తయే । అనుజ్ఞయా ప్రవృత్తేఽపి క్రమకోపాది సంభవే ।

సా - దీ — ఆజ్ఞానుజ్ఞేత్యాది - శాస్త్రీయ పద్ధతిః. శాస్త్ర విహిత కర్మజ్ఞళ్ వన్తపడి - అవత్తుకుళ్ వినియోగత్తైక్కాట్టుకిఱార్ - నిగ్రహేతి - ఆద్యా, ఆజ్ఞారూపా శాస్త్రీయ పద్ధతిః భగవన్నిగ్రహానుదయాయ విహితా - పరా, అనుజ్ఞా కామ్య రూపాతు తత్తత్ఫల సిద్ధ్యై విహితా ఎన్నైఱ - అనుజ్ఞయేతి - అనుజ్ఞా రూపే కర్మణ్యపి-క్రమకోపః, క్రమ విపర్యాసః- ఆది శబ్దా దధికారకాలాదివిపర్యాసగ్రహణం.

సా - స్వా — సిద్ధికళ్ విల్లైయో వెన్నిలతు సంవలి తాధికార మాన పడియాలే అజ్ఞ అనేక ఫలమ్ సిద్ధిత్తాలుమ్ మత్త విడత్తిలే యప్పడి శొల్లప్పోమో ? ఒరు ప్రయోగత్తిలనేక ఫలమ్ సిద్ధిత్తాల్ సకృత్ నిత్య జ్యోతిష్టోమాద్యనుష్ఠానత్తాలే ‹‹ సర్వేభ్యః కామేభ్యో జ్యోతిష్టోమః ,, ఎన్కిఱ ఫల సిద్ధి ప్రసక్త్యా ప్రపన్ననుకుళ్ బహ్వనర్థమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న శాస్త్రీయ ధర్మ భేదజ్ఞళైయుమ్ ఫల సిద్ధి భేదజ్ఞళైయుమ్ విభజిత్తరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ – ఆజ్ఞానుజ్ఞేతి. శాస్త్రీయ పద్ధతిః, శాస్త్రాంతర్గత చోదనా. ఆజ్ఞాయా లక్షణమాహ. నిగ్రహేతి. భగవన్నిగ్రహోత్పత్తి ప్రసఞ్జకా భావ ప్రతియోగిని యెన్నపడి. యద్యయం సంధ్యా ముపాసీనస్స్యాత్ భగవన్నిగ్రహస్స్యాదితి తర్కేణ సంభావితాచాకరణ ప్రసంజిత నిగ్రహానుత్పత్త్యర్థ తయా కర్మ విధి పర్యవసన్నా చోదనా ఆజ్ఞా. తాదృశ చోదనా విహితత్వాత్తత్కర్మాప్యాజ్ఞేత్యుచ్యతే. అనుజ్ఞాయా లక్షణమాహ. పరేతి. పరా, అనుజ్ఞా. తత్తత్ఫలాప్తయే, పశు పుత్ర స్వర్గాది తత్తద్వినియోజక విధిసిద్ధ ఫలార్థం కర్మ చోదనా అనుజ్ఞేత్యర్థః.- తద్విహితత్వాత్తత్కర్మాప్యనుజ్ఞేత్యుచ్యతే-అనుజ్ఞయా ప్రవృత్తే, ఆరబ్ధేకర్మణి. క్రమకోపః, క్రమ విరోధః. ఆదిశబ్దేన

సా-ప్ర — భావేన ప్రయోజనాభావాదిత్యత్ర తత్తత్కైంకర్యప్రాప్తేరేవ ఫలత్వాత్ప్రవృత్తిస్స్యాదిత్యభిప్రేత్యాహ. ఆజ్ఞానుజ్ఞా విభాగేనేత్యాది. యథానిగ్రహానుదయః ఫలమేవంతత్తత్కైంకర్యసిద్ధిః ఫలమిత్యర్థః. నన్వేవమనుజ్ఞా కైంకర్యస్య ప్రత్యవాయపరిహారార్థత్వాభావే శాస్త్రీయ నియమాపేక్షా న స్యాదిత్యత్రాహ-అనుజ్ఞయా ప్రవృత్తేఽపీతి. సాంగస్య మాలాకరణదీపారోపణాదిరూపానుజ్ఞాకైంకర్యస్వరూపస్యాపి శాస్త్రిక

సా-వి — శాస్త్రనియమోఽనుసర్తవ్య ఇతివక్తుం ప్రథమం తద్భేదమాహ -ఆజ్ఞానుజ్ఞేతి-నిగ్రహానుదయేత్యర్థం లక్షణపరం. నిగ్రహానుదయఫలక శాస్త్రీయకర్మాజ్ఞా కైంకర్యం. తత్ప్రకరణోక్త ప్రీతి మాత్రఫలక శాస్త్రీయ కర్మానుజ్ఞా కైంకర్యమితి భావః - అనుజ్ఞా కైంకర్యేఽపి శాస్త్ర విహిత స్యాఘ్ర్యపాద్యాచమనీయ గంధ పుష్ప ధూప దీపాది సమర్పణేషు క్రమత్వాత్తదతిక్రమే ప్రత్యవాయస్స్యాదితి తత్రాపి శాస్త్రీయ నియమ ఆవశ్యక ఇత్యాహ - అనుజ్ఞయా ప్రవృత్తేఽపీతి -. క్రమకోపః, విహిత క్రమవ్యత్యాసః. ఆదిశబ్దేన దేశకాల వస్తుస్వభావాద్యతిలంఘనాని వివక్షితాని. అశుచిదేశేన కర్తవ్యమితి దేశ నియమః.

సా-సం — ప్రత్యుభయత్రాపి నియమావశ్యంభావ ఇతి ప్రతిపాదయతి ద్వాభ్యాం. శాస్త్రీయా కైంకర్యాఖ్యా పద్ధతి రాజ్ఞయా ప్రవృత్తా అనుజ్ఞయా ప్రవృత్తాచేతి ద్వివిధా. తత్రాద్యా భగవన్నిగ్రహరూప ప్రత్యవాయానుత్పాదాయ. ద్వితీయా తత్తదనుజ్ఞా కైంకర్యప్రకరణామ్నాత తత్తన్ముఖోల్లాసఫలకా. క్రమస్యకోపః అతిలంఘనం.

మూ— ఆజ్ఞాతిక్రమదోషస్స్యాన్నియమోఽతో దురత్యయః।

సా-దీ— ఆజ్ఞా కర్మణాతి క్రమేయో దోష స్సోఽత్రాపి స్యాత్- భగవదప్రీతి విషయమెన్నై- అతః అనుజ్ఞా కైంకర్యత్తిలుమ్ శాస్త్రీయ నియమమ్ దురతి క్రమమెన్ఱపడి -

సా-స్వా— దేశకాలకర్తృద్రవ్యాదివిరోధ గ్రహణమ్. కామ్యకర్మణ్యపి విహిత క్రమ దేశ కాలాద్యతిక్రమే "అశాస్త్ర మాసురం కృత్స్నం" మిత్యా జ్ఞాతి క్రమేయో భగవన్నిగ్రహస్తాదృశ భగవన్నిగ్రహ స్స్యాత్. అతః నియమః, శాస్త్రీయ నియమః. దురత్యయః, దురతి క్రమః. ఇతి నాలే అనుజ్ఞా కైంకర్యేపి శాస్త్రానుసరణ మావశ్యకమెన్ఱపడి. ఇప్పడి శాస్త్రీయ పద్ధతి ద్వివిధమైయెన్ఱతుకూడుమో ? "వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలన్నిర్వపేత్-పుత్రేజాతే" ఇత్యాదిజాతేష్ట్యాది విధి ఆజ్ఞైయాకిల్ పుత్రగత పూతత్వాది ఫలార్థత్వా భావమ్ ప్రసంగియాతో ? అనుజ్ఞైయాకిల్ అకరణత్తిల్ నిగ్రహాభావమ్ ప్రసంగియాతో ?

సా-ప్ర— సమధిగమ్యత్వాత్తస్యచకర్మవృత్తిత్వాదితిన్యాయేనక్రమేణప్రతిపాదకత్వాత్తదనుష్ఠానస్యచయుగపదసంభవాత్ క్రమాపేక్షాయామాజ్ఞయానుష్ఠేయేషు శ్రుత్యర్థ పాఠముఖ్యకాండ ప్రవృత్తిరూప ప్రమాణైః ప్రతీతక్రమస్యాపేక్షిత విధాన బలాత్స్వీకారవదనుజ్ఞా కైంకర్యప్రాపక శాస్త్రప్రతీతక్రమస్యాప్యపేక్షా బలాత్స్వీకార్యత్వేపి పరిత్యాగే నియతక్రమప్రాపక శాస్త్రస్యైవాజ్ఞారూపత్వేన తదతిలంఘనదోషస్స్యాదిత్యర్థః-క్రమకోపః, క్రమస్ఖలనమ్. వైపరీత్యమాదిశబ్దార్థః. నన్వేవం కైంకర్యేమహనీయవిషయప్రీతిరూపభక్తిః శేషత్వజ్ఞానంవాధికారః. ఆజ్ఞాకరణేతుప్రత్యవాయ పరిహారకామనాధికారఇత్యధికారభేదాత్కర్మభేదస్స్యాదిత్యత్ర సర్వథాపి తతఏవోభయ లింగాదిత్యుక్తన్యాయేనోభయ విధ వినియోజకే ఏకేన నామ్నాకర్మ నిర్దేశాత్ప్రత్యభిజ్ఞాసిద్ధేః కర్మభేదాపాదక శబ్దాంతరాదేరభావాచ్చకర్మైక్యేజీవనస్వర్గాధికారక

సా-వి— ప్రాతరేవపుష్పార్జనంకర్తవ్యమితికాలనియమః-దుత్తూరాది స్నానకర్తవ్యమితి వస్తునియమః· అస్నాతేన నకర్తవ్య మిత్యవస్థానియమ ఇత్యాదీని బోధ్యాని. నను భగవద్భక్త్యా భగవన్ముఖోల్లాసాయ క్రియమాణం కర్మ కైంకర్యం. అతోఽనుజ్ఞా కైంకర్యం ఫలాంతరంవినా భగవన్ముఖోల్లాసైక ప్రయోజనతయా క్రియతే. అతస్తత్ర భక్తిరేవ వినియోజికా. నత్వాజ్ఞా. నిత్యాదికంతు ప్రత్యవాయ పరిహారాయానుష్ఠీయమానమాజ్ఞా మాత్ర ప్రయుక్త మాజ్ఞా కైంకర్యం - తత్రాజ్ఞా వినియోజికా. నభక్తిః- ఏవం చాజ్ఞామాత్ర ప్రయుక్తం భక్తి యుక్తత్వాభావాత్కైంకర్యం నభవేదిత్యాశంక్య తస్యోభయప్రయుక్తత్వ స్యాపి "అహరహ స్సంధ్యా ముపాసీతే"తి. "ప్రియాయమమవిష్ణోశ్చ దేవదేవస్య శార్ఙ్గిణః" ఇతిప్రమాణవశేనఉభయఫలకత్వ స్యాపి సత్త్వాద్భగవన్ముఖోల్లాసాయ ప్రీత్యాక్రియమాణత్వేనన కైంకర్యత్వక్షతి రిత్యభిప్రేత్య నిత్యకామ్యాగ్నిహోత్రాదివద్వినియోజకభేదేపికర్మైక్యాదేకస్మాదేవప్రీత్యర్థానుష్ఠానాత్ప్రత్యవాయనివృత్తిశ్చ

సా-సం— ఆదిశబ్దేనదేశకాలాద్యతి లంఘనానివివక్షితాని. తత్ప్రసక్తౌ ఆజ్ఞాతిలంఘనే యోదోష స్సోఽత్రాపి స్యాత్, అతశ్శాస్త్రీయ క్రమకాలశుచి సిద్ధవస్త్వాది ముఖోనియమో దుల్లంఘ్య ఇత్యర్థః- నచోభయోర్భేదాయ ఆజ్ఞామాత్ర ప్రయుక్తమాజ్ఞా కైంకర్యం. భగవన్ముఖోల్లాసైకోద్దేశేన భక్తిమాత్రప్రయుక్తమనుజ్ఞా కైంకర్యమితివాచ్యం. యదాచాజ్ఞా కైంకర్యంభగవన్ముఖోల్లాసాయభక్త్యానుష్ఠీయతే ప్రత్యవాయపరిహారశ్చ

మూ— ప్రత్యవాయపరీహారే ఫలాన్తరసమన్వితే । తత్రసం వలితంప్రాహు రధికారం విచక్షణాః ।

సా-దీ—ప్రత్యవాయేతి - ప్రత్యవాయ పరిహార రూపె ఫలాంతర సహితె సతి తస్మిన్ కర్మణ్యధికారం సంవలితం ప్రాహుః. యథా జాతేష్ట్యౌపుత్ర జన్మవత్వ తద్గత పూతత్వాది కామిత్వే అధికారః -

సా-స్వా —ఇని ఉభయ లక్షణా క్రాంత తయోభయాత్మక మెన్గిల్ వినియోగ పృథక్త్వత్తాలే నిత్యకామ్యాత్మక జ్యోతిష్టోమాది కళిల్ నిత్య ప్రయోగత్తిల్ కామ్యాసిద్ధ్యా నిత్యకామ్య ప్రయోగ భేద వత్పుత్రగత పూతత్వాదిసిద్ధ్యర్థం ప్రయోగ భేదమ్ ।పసంగి యాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్. ప్రత్యవాయ ఇతి. యస్మిన్ కర్మణి ఉత్పత్తి వాక్యేన ప్రత్యవాయ పరిహారే ఫలాంతర సమన్విత ఏవ ఫలతయా బోధితే సతి నతు ఫలాంతర వినాభూత ప్రత్యవాయ పరిహార మాత్రే బోధితే సతీత్యర్థః. తత్ర కర్మణి - అధికారం, సంవలిత మధి కార మాహుః - విచక్షణాః. నతు ప్రత్యేకం శుచి విహిత కాల జీవిత్వ మాత్రంవా ఫల కామత్వ మాత్రంవా అధికారః . ఇతినాలే సంవలి తాధి కార మాకైయాలాజ్ఞానుజ్ఞో భయాత్మ కత్వ ముమ్, సకృత్ప్రయోగత్తాలేప్రత్యవాయపరిహార ముమ్, తత్తత్ఫల సిద్ధియుమ్ సిద్ధికకూడుమ్ఆకైయిల్లై యెన్రు కరుత్తు. సంవలి తాధి కార స్థలత్తిల్ పోలే వినియోగ భేదేన నిత్య కామ్యాత్మక జ్యోతిష్టోమాది కళిలుమ్ నిత్యప్రయోగత్తిల్ కామ్యసిద్ధిప్రసంగియాతో? ఫలకామాధికారిణాఽనుష్ఠానాభావాత్ఫలసిద్ధియిల్లైయెన్రిలప్పోతు ఫలకామ ప్రయోగత్తిలుమ్ ప్రత్యవాయ పరిహారం సిద్ధియాతే ప్రత్యవాయం ప్రసంగి యాతో ?

సా-ప్ర—జ్యోతిష్టోమ వద్వినియోజక పృథక్త్వానో భయార్థత్వాత్సంవలితాధికారత్వ మిత్యాహ. ప్రత్యవాయ పరిహారఇత్యాదినా. ఏవంతర్హి వర్ణాశ్రమాది ప్రయుక్తాజ్ఞాత్వేన శేషత్వప్రయుక్త కైంకర్య త్వేన చ ద్విప్రకారానుష్ఠానం స్యాదిత్యత్ర “ తత్రానుష్ఠాన తంత్రం విదిషితు ఘటతే కర్తృకాలాద్యభేదా ”

సా - వి— ఫలం సిధ్యతీతి సద్భి రనుష్ఠాన ప్రసక్తిరితిన్యాయ ప్రదర్శనపూర్వకమాహ- ప్రత్యవాయపరిహార ఇతి కారికాద్వయేన - నిత్య నైమిత్తిక కర్మసు ప్రత్యవాయ పరిహారకే. ఫలాంతర సమన్వితే, భగవత్ప్రీతి రూప ఫలాంతరేణ సమన్వితేసతి. భక్త్యాజ్ఞా రూప వినియోజకయోః పృథక్త్వేపి శబ్దాంతరాభ్యాసాది కర్మభేదక ప్రమాణాభావాత్కర్మైక్యే . కర్తృకాలాద్యభేదాత్ప్రయోగైక్యేచ సంభవతి ప్రత్యవాయ పరిహార భగవత్ప్రీతి రూపాధికార భేదేపి జీవనస్వర్గా ద్యధికార భేద విశిష్టాగ్నిహోత్రాదావి వాధికారం సంవలితం శాస్త్రజ్ఞాః భణంతి. సకృదనుష్ఠితా దేవతస్మాత్ఫలద్వయ సిద్ధె రధికారస్య సంవలితత్వం. అతో నపృథగనుష్ఠానమితిభావః - నను తర్హి “సంధ్యా ముపాసతేయేతుసతతంసంశితవ్రతాః । విధూతపాపాస్తెయాంతి బ్రహ్మలోక మనామయమ్ । ప్రాజాపత్యం గృహస్థానాంబ్రాహ్మం సన్న్యాసి నాం

సా-సం—అర్థాదేవ భవతి కింతత్రాధికారి విశేషణ మిత్యత్రాహ. ప్రత్యవాయేతి. నిత్యనైమిత్తికేచ ప్రత్యవాయ పరిహారే ప్రత్యవాయ పరిహారాతిరిక్త ముఖోల్లాసరూప ఫలాంతరేణ సమన్వితే సతి కామ నావిషయత్వేన సమన్వయోవివక్షితః- తత్ర సకృదనుష్ఠితా దేవ ఫలద్వయ సిద్ధేః. అధికారి విశేషణం పరస్పర సంఘటితం సదేవేతి సర్వధాపితతఏవోభయలింగాదితిన్యాయవిదః ప్రాహుః. తతఏవ సకృదనుష్ఠితాత్తతఏవ ఉభయ లింగాత్ ఫలద్వయసిద్ధేః. సర్వధాపి ప్రత్యవాయపరిహారార్థంఫలాంతరాయచాధి కరోతీతి

మూ—నిత్యకామ్యస్వరూపైక్యే వినియోగపృథక్త్వతః । ఫలార్థం క్రియమాణేపి నిత్యం భవతి తన్త్రతః ।

సా - దీ — నిత్యకామ్య కర్మణోః స్వరూపైక్యే విశేషమ్ కాట్టుకిఱార్ - నిత్యేతి - నిత్యకామ్యకర్మణోః స్వరూపైక్యే యథాజ్యోతిష్టోమో నిత్యః కామ్యశ్చ విహితః తథా ప్రాప్త్యైక్యే య తయోః పృథక్ పృథగ్వినియోగ ఉక్తః - అత స్తస్మిన్ కర్మణి ఫలాయ క్రియమాణే సత్యపి తంత్రానుష్ఠానతః నిత్యం

సా-స్వా—ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నిత్యేతి- ఫలార్థ మితి - శుచివిహిత కాల జీవిన అధికారిణః విహిత కాలే కర్మాకరణస్యైవ ప్రత్యవాయోత్పాదకత్వాత్తత్కరణస్య అకరణాభావతయా అనిచ్ఛాయామపి నిగ్రహానుత్పత్తి ప్రయోజకతయా కామ్య ప్రయోగే అనిచ్ఛాయామపి ప్రత్యవాయ పరిహార ఫలమ్ సంభవతి - నిత్యప్రయోగేతు అధికారిణాఽనుష్ఠిత కర్మణ ఏవ ఫల సాధనతయా ఫలకామనా భావేనానధికారతయా న ఫల సిద్ధిః ఎన్నుకరుత్తు - సంవలితాధికారస్థలత్తిలే కామ్యానుష్ఠానే దోష వచ్ఛుద్ధ కామ్యస్థలేపి

సా-ప్ర—దిత్యుక్తరీత్యా తంత్రేణానుష్ఠాన మిత్యాహ- నిత్య కామ్యేత్యాదినా. కర్తృకాలాదీత్యత్రాది శబ్దాద్దేవతాద్యైక్యం గృహ్యతే. నిత్యత్వేన ఫలార్థత్వేనచ వినియుక్తస్య కర్మణ ఐక్యే ఫలార్థ మనుష్ఠితే తస్మిన్వినియోగ పృథక్త్వాదన్యార్థమపి కర్మతదేవేతి తత్స్వరూపస్య నిష్పత్తేస్తంత్రతః కామ్యాన్నిత్యసిద్ధి రిత్యర్థః - నన్వేవం ప్రత్యవాయ పరిహారార్థ మనుష్ఠితేన కర్మణా “ప్రాజాపత్యం గృహస్థానాం బ్రాహ్మం సన్న్యాసినా,,మిత్యాదిభిర్నిత్య కర్మణ ఏవ ఫలార్థం వినియోగాత్తస్య చానుష్ఠితత్వాత్ఫలసిద్ధిరపి స్యాదితి చేన్న - కేవలకామ్యేపి ఫలేచ్ఛామంతరేణానుష్ఠితే అనధికారిణాకృతమకృతమితిన్యాయాత్కామ్యస్యైవాసిద్ధ్యాతత్ఫలాసిద్ధేస్సంధ్వదేవ ఫలేచ్ఛాభావే తత్సిద్ధ్యనుపపత్తేః. ఏవం తర్హి ప్రత్యవాయ పరిహార కామనా భావేపి కథం తత్సిద్ధిరితి చేదిత్థం నిత్యే వర్ణాశ్రమాచేరేవాధికారత్వేనశ్రవణా

సా-వి— స్మృత,,మితినిత్యకర్మణామపి ఫలోక్తేః ప్రత్యవాయపరిహారాద్యర్థానుష్ఠానాదపి బ్రహ్మలోకప్రాప్త్యాది ఫలమపరిహార్యం స్యాదిత్యత ఆహ - నిత్యకామ్యేతి- ఏకస్యతూభయత్వే సంయోగపృథక్త్వన్యాయేన “దధ్నేంద్రియకామస్యజుహుయాది,,తి ఫలార్థ విహితదధ్నా నిత్యాగ్నిహోత్ర సిద్ధివత్ఫలార్థం క్రియమాణ సంధ్యా వందనాదే రేవనిత్యప్రయోజన సిద్ధిః. తంత్రతః, సకృత్క్రియమాణమనేకోపకారకం హితంత్రం. నతు నిత్యాత్కామ్యసిద్ధిః - కామ్యే ఫలకామనా వాన ధికారీ ఫలకామనా విరహే అనధికారిణా కృత మకృతమితికామ్యాభావాన్నతత్ఫలసిద్ధిరితి భావః - ప్రకృతేచ ప్రపన్నస్య కామనా విరహాన్ననిత్యాత్కామ్యసిద్ధి రిత్యత్ర తాత్పర్యం - అతోనాస్య శ్లోకస్య ప్రకృతా సంగతిః - నచ ప్రపన్నేతర స్యాపి ప్రత్యవాయానుత్పత్తి కామనా విరహే కామ్య సంధ్యావందనాదేః ననిత్యసిద్ధి స్స్యాదితి వాచ్యం. నిత్యే విహితకాల జీవనశుచిత్వ బ్రాహ్మణ్యాదే రేవాధికార తయా తత్కామనా విరహేపి తత్సిద్ధేరవర్జనీయత్వాత్-

సా-సం— సూత్రార్థః. యత్ర సంకల్పమాత్రభేదేన ఏకమేవ కర్మకామ్యం నిత్యంచ భవతీతి తత్ర కామ్యాదేవ నిత్యస్యాపి సిద్ధిరితి ప్రసంగాదాహ. నిత్యకామ్యేతి - వినియోగ పృథక్త్వతః. ఫల సంకల్పమాత్ర భేదేన . ఫలార్థం క్రియమాణేపి తంత్రతః సకృదనుష్ఠానేనైవ నిత్యం నిత్యానుష్ఠాన సాధ్యప్రత్యవాయపరిహరణం భవతి - ఫలార్థ దధ్నేవ నిత్యాగ్నిహోత్రవత్కామ్య ప్రయోగాదేవ నిత్య సిద్ధి ర్భవతి.

మూ— అనుజ్ఞామాత్రసిద్ధేషు కైంకర్యేషు విచక్షణైః । అకృతౌ తత్ఫలాలాభో న తు దోష ఇతీరితమ్ ॥

సా - దీ — కర్మాఽపి సిధ్యతి ఎన్నైర — అనుజ్ఞా కైంకర్యఙ్గళిల్ విశేషమ్ కాట్టుకిరార్ — అనుజ్ఞేతి — అనుజ్ఞా మాత్రతస్సిద్ధేషు. మాత్రశబ్దేన ఆజ్ఞావ్యావర్తితా. తు. అకృతౌ, అకరణే. ఫలాలాభ ఏవ న తు ప్రత్యవాయః.

సా - స్వా — కామ్య ప్రయోగా ననుష్ఠానే దోషమ్ ప్రసంగిక్కుమో? ఎన్ను వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. అనుజ్ఞా మాత్రేతి. తథాచ సంవలితాధికార స్థలత్తిల్ పృథక్కాక కామ్య ప్రయోగ మిల్లామైయాలే అకరణత్తిల్ దోష ముణ్డానాలుమ్ శుద్ధ కామ్య స్థలత్తిల్ దోష మిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు — క్వచిత్ప్రత్యవాయ పరిహారమ్ బంధక కామ్య సంవలిత మాకిల్ ముముక్షు వుక్కుత్తు అనిష్పిత మాకైయాలే ఫలకామనా విశిష్ట జీవ నాది నిమిత్తమే అధికార మాన పడియాలే అవ్విడత్తిల్ ఫలమ్ బంధక కామ్య మాన పడియాలే ప్రపన్ననుక్కు స్వరూపవిరుద్ధ మాకైయాలే కామనారూపాధికార మిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు —

సా - ప్ర — త్త్వేనైవ తదనుష్ఠానే ప్రత్యవాయ పరిహారాకాంక్షాభావేపి ప్రత్యవాయ హేతుభూతస్య తత్తత్కర్మానుష్ఠానాభావస్య సిద్ధేః అకరణాభావ రూపాత్తత్తత్కర్మణ ఏవ నాంతరీయక తయా ప్రత్యవాయ పరిహారస్యార్థాత్సిద్ధిరితి భావః. ఏవం చాజ్ఞా కైంకర్యా కరణే ప్రత్యవాయవదనుజ్ఞా కైంకర్యస్యాపి శాస్త్రీయత్వాచ్ఛాస్త్రీయాతిలంఘనే ప్రత్యవాయస్స్యాదిత్యత్ర శాస్త్రైకవాకరణే ప్రత్యవాయానుక్తే ర్లోకత ఏవ ప్రీతిహేతు తయా ప్రతిపన్నస్య, తస్యానుజ్ఞామాత్ర కరణత్వాచ్చ న ప్రత్యవాయ ఇత్యాహ. అనుజ్ఞామాత్రసిద్ధేష్విత్యాదినా.

సా - వి — న ను ప్రపన్నస్య యది కామనా నాస్తి తర్హి ప్రీత్యర్థం ప్రత్యవాయపరిహారార్థం చ కర్మానుష్ఠానమేవ న సిధ్యేత్. అథాఽఽజ్ఞాభక్తిభ్యాం తత్సిధ్యతీతి చేత్ తర్హ్యాజ్ఞాన తిలంఘనం కార్యమిత్యేవం రూపస్యానుకూల్య సంకల్ప రూపస్య ప్రాతికూల్యవర్జన సంకల్పరూపస్య చాభిలషితత్వాత్కామనా ప్రయుక్తత్వస్యావశ్యకత్వాత్, భక్తేశ్చ మహనీయ విషయే ప్రీతిః, తయా భగవత్ప్రీతిముద్దిశ్య క్రియమాణత్వాత్తదాకారస్యాపి కర్మణః కామనా ప్రయుక్తత్వా త్కామనా ప్రసంగ ఇతి చేత్సత్యం- స్వార్థం కామనాయా ఏవ నిషిద్ధత్వాత్ తస్మాదాజ్ఞాభక్తి ప్రయుక్తం కర్మానుష్ఠేయమితి సిద్ధం — అత ఏవ భగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థమితి సాంప్రదాయిక స్సంకల్ప స్సమీచీనః పంథా ఇతి సర్వం సమంజసం — నన్వనుజ్ఞా కైంకర్యస్యాప్యకరణే ప్రత్యవాయస్స్యాచ్ఛాస్త్రీయత్వా విశేషా దిత్యత్రాహ - అనుజ్ఞామాత్ర సిద్ధేష్వితి. విపక్షే దండపర్యంతేచ్ఛా ఆజ్ఞా- తద్రహితాంగీకారో నుజ్ఞేతి భేదః. శాస్త్రేష్వకరణే ప్రత్యవాయానుక్తేః - మాలాకరణాదిషు అనుజ్ఞా కైంకర్యత్వం- అతస్తత్ర న దోషః - తత్ర క్రమాది నియమస్యైవాజ్ఞా సిద్ధత్వాత్తదతిక్రమే దోష ఇతి భావః - తత్ర క్రమాది విశిష్ట గంధ పుష్పాది సమర్పణ మాజ్ఞానుజ్ఞోభయసిద్ధం. అతః క్రమాద్యంశ వ్యవచ్ఛేదాయ మాత్రేత్యుక్తమ్.

సా - సం — ఇత్థముక్త్యా ననిత్యాత్కామ్యసిద్ధిరితి ఫలితం. నన్వాజ్ఞా కైంకర్య వదనుజ్ఞా కైంకర్యస్యాపి శాస్త్రీయత్వా విశేషాదకరణే ప్రత్యవాయశ్చస్యా దిత్యత్రాహ. అనుజ్ఞామాత్రేతి. దీపారోపణాదిషు కైంకర్యేషు అకృతౌ తత్ఫలాలాభ ఏవ న తు ప్రత్యవాయ ఇతి శాస్త్రాభిజ్ఞైరీరితం.

మూ—నిన్ఱనమన్పుడైవానోర్ నిలైయిల్ నిలమళన్దాన్, నన్ఱిఈతుతీయతి తెన్ఱునడత్తియనాన్ మఱైయాల్,

సా-దీ—ఇనిపాట్టాల్ బద్ధదశైయిల్ కైంకర్యత్తుక్కు శాస్త్రమేనియామక మెన్ఱరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ . నిన్ఱన మిత్యాది. నిలమళన్దాన్, త్రివిక్రమభగవాన్. నన్ఱితు తీయతితు, సమీచీన మిదం కుర్యాద్గర్హ్య మిదం నకుర్యాత్. ఎన్ఱు నడత్తియ, ధర్మ వ్యవస్థాపకతయానడత్తుకిర శ్రుత్యాద్యుక్తమార్గత్తాలె. వానోర్ నిలైయిల్,

సా-స్వా—ఇప్పడి ప్రపన్న నుక్కు భగవదభిమత కైంకర్యపరిజ్ఞానార్థం శాస్త్ర మపేక్షిత మెన్ఱుశొన్నతు కూడుమో ? శాస్త్ర మన్ఱిక్కే తానే ఆప్త వాక్యత్తాలుమ్ అను మాన ప్రమాణ త్తాలుమ్ భగవ దభి మతత్తై యఱియ లామే ? నియ మేన శాస్త్ర న్దాన్ అపేక్షిత మానా లుమ్ పాశు పతాది శాస్త్రఙ్గ ళాలుమ్ కైంకర్యమ్ పణ్ణ ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న విశ్వంకైకళై ప్పరి హరియా నిన్ఱు కొణ్డధి కారా ర్థత్తై సంగ్ర హిక్కిరార్ - నిన్ఱన మితి – నిలమళన్దాన్, త్రివిక్రమావ తారమ్ పణ్ణి జగత్తై యళన్ద స్వామీ - బ్రి ష్టోపద క్రమణ కాలత్తిలే అభిషేకమ్ పణ్ణ అన్ద తీర్థఙ్గళై యాక ప్రవహిత్తు ‹‹ తీర్థేన మూర్ధ్నా వి ధృతేన శివ శ్శివో భూత్ ,, ఎన్ఱు తామస నాన శివనుమ్ పరిశుద్ధ నాకుమ్పడి జగత్తై యళన్ద స్వామియె న్ఱపడి - ఇతినాలే సర్వస్మాత్పర నెన్ఱు సిద్ధిక్కైయాలే అవర దేవతైకళై ప్పోలే యన్ఱిక్కే భ్రమ ప్రమాదాది రహిత నాయుమ్ బుద్ధాద్యవతార మ్పోలే యన్ఱిక్కే ఆశ్రిత రక్షణ ధర్మ సంస్థాప నైక ప్రయోజన నా యుమ్ సిద్ధ భగవత్ప్రవర్తిత శాస్త్రత్తుక్కు పరిగ్రాహ్యతా తిశయముమ్, తద్విరుద్ధ పాశుపతాది కళుక్కు త్యాజ్యతైయుమ్ సిద్ధిక్కు మెన్ఱు కరుత్తు – అన్ఱిక్కే నాలు వేదత్తాలుమ్ ‹‹ విచక్రమే పృథివీ మేషఏతాం . విచక్రమే త్రిర్దేవ ,, ఇత్యాది రూపేణ పదేపదే ఆప్తతమ తయా ఆమ్నాత నాన స్వామియె న్ఱపుమామ్. ఇప్పడి ప్పట్ట స్వామీ. నన్ఱితు, ఇతునన్ఱు. నల్లతు. ఇతు తీయతు, ఇతు నిందితమ్ . ఎన్ఱు, విధి నిషేధ రూపేణ ఎన్ఱపడి. నడత్తియ, ధర్మ సంస్థాపక తయా నడత్తుకిర. నాన్మఱైయాల్, చతుర్విధ వేద

సా-ప్ర—నిసర్గసుహృదాభగవతైవత్యాజ్యోపాదేయ వివేక పూర్వకం స్వకైంకర్య కరణే ప్రతిష్ఠాపితానామస్మాకం యావచ్ఛరీర పాతంభగవదభి ప్రాయ సాక్షాత్కారా భావాత్ తజ్జ్ఞానార్థం పరమ భోగ్యం శాస్త్రమేవ స్వీకార్యమిత్యభి ప్రేత్యాహ. నిన్ఱన మిత్యాదినా. నిన్ఱనమ్, ప్రతిష్ఠితాః. అన్పుడైవానోర్ నిలైయిల్, పరమభక్తి యుక్త నిత్యసూరిభిః క్రియమాణ కైంకర్య రూప స్థితౌ. నిలమళన్దాన్, త్రివిక్రమః. ఏతేనాశ్రితానాశ్రిత విభాగా నాదరేణ సర్వేషాం శిరసి చరణారవిన్ద ప్రదానేన నిరవధిక సర్వవిషయ కృపావానిత్యుక్తంభవతి . నన్ఱితుతీయతి తెన్ఱు నడత్తియనాన్ మఱైయాల్, ఇదం సమీచీనం నేదంసమీచీనమితి

సా-వి—అనుష్ఠేయార్థం వైదికభగవ దభిప్రాయం జ్ఞాత్వాను తిష్ఠామఇతి గాథయా సంగృహ్ణాతి. నిన్ఱన మితి. నిలమళన్దాన్. నిలమ్, భూమిం. అళన్దాన్, ఆక్రామతా త్రివిక్రమేణ. ఆశ్రితా నాశ్రిత విభాగానాదరేణ సర్వేషాం స్వచరణారవింద ప్రదానేన నిరవధిక సర్వవిషయ కృపావతా. ఇతు, ఇదం. నన్ఱు, సమీచీనం. ఇతు, ఇదం. తీయతు, అనిష్ట సాధనం – ఎన్ఱు, ఇతి. నడత్తియ, ప్రవర్తితేన. నాన్మఱైయాల్,

సా-సం—నిన్ఱనమితి. ‹‹త్రీణిపదా,, ఇత్యుక్త విధయా త్రివిక్రమతాదశాయాం నీచోచ్చ భావానా దరేణ భువమేక పాదాదాక్రమతా సద సద్వివేచనాయ ప్రవర్తిత వేదచతుష్టయోక్తవిధయాభక్తియుక్తనిత్యసూరీణాం

మూ—— ఇన్నునమక్కు-అవాతలి లిమ్మతియిన్నిలవే, అన్ని

సా-దీ—— నిత్యముక్తర్ పణ్ణుమ్ కైంకర్య స్థితియిల్. నిన్ననమ్, నిర్కుప్పెత్తోమ్, శ్రుత్యాద్యుక్తమార్గేణ వాకవేణుమో ? స్వతః అరియ వాణ్ణాతో వెన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. ఇన్నిత్యాదియాల్. ఇన్ను, ఇద్దేహావస్థితిదశైయిల్. నమకుట్ట, కర్మవశ్యరాన నమక్కు. ఇరవాతలిల్, రాత్రియాకైయాల్. జ్ఞాన వికాసమిల్లాతే అజ్ఞానాంధకార బహుళమాకైయాలెన్నై. ఇమ్మతి ఇన్నిలవే యన్ని, ఇశ్శాస్త్రమాకిర చంద్రికై

సా-స్వా—భగవచ్ఛాస్త్రాదికళాలే. సమీచీన శాస్త్రమార్గత్తాలేయెన్నపడి-అన్పుడై, నిరతిశయప్రేమశాలికళాన. వానోర్, నిత్య సూరికళుడైయ. నిలైయిల్, స్థితియిల్. ప్రీతి పరివాహస్వయంప్రయోజన కైంకర్యత్తిల్ - నిన్ననమ్, నిర్కుప్పెత్తోమ్ - సూరికళై ప్పోలే ప్రత్యక్ష విదిత పరమ పురుషాభిప్రాయరల్లామైయాలే సమీచీన శాస్త్రత్తాలే భగవదభిమతత్తై యరిన్దు తదనుగుణమాకవే కైంకర్యమ్పణ్ణప్పెత్తోమెన్నపడి. ప్రకారాంతరేణ భగవదభిప్రాయత్తై అరియప్పోకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. ఇన్నిత్యాది. ఇన్ను, ఇన్త సంసార దశైయిలే. సమకుట్ట, కృత కృత్యరా యిరున్దాలుమ్ శాస్త్రవశ్యతా నిమిత్త వర్ణాశ్రమానుబంధి ప్రాకృత శరీర కాళానమక్కు. ఇర వాత లిల్, రాత్రి యాకైయాలే. ఇమ్మతియిన్నిలవేయన్ని. మతి, చంద్రన్. ఇన్త చంద్రన్ "మహాభారత చంద్రమాః" ఎన్ఱారోప్పోలే చంద్రత్వేన రూపిత వేదత్తినుడైయ. నిలవు, జ్యోత్స్న. వేద చంద్రనుకుట్ట జ్యోత్స్న పోలే యిరుక్కిర. వేద మూలమాక

సా-ప్ర—విధినిషేధాత్మకత్వేనప్రవృత్తేన చతుర్వేదేన. నాన్మఱైయాల్ వానోర్ నిలైయిల్ నిన్ననమిత్యన్వయః. కృత్స్నేనాపి వేదేన తాత్పర్యతో నిరపరాధ భగవత్కైంకర్యమేవ కర్తవ్యమితి బోధ్యత ఇతిభావః. ఇన్ను, ప్రారబ్ధ కర్మ కృతే తచ్ఛరీరేణ స్థితి సమయే. నమక్కు, భగవదభిప్రాయ సాక్షాత్కారరహితానామస్మాకమ్. ఇరవాతలిల్, రాత్రావివాపేక్షితార్థ ప్రతీత్య భావాదిత్యర్థః. ఇమ్మతియిన్నిలవేయన్ని, ఉక్తవేదరూప చంద్రమసోజాత జ్ఞాన రూపజ్యోత్స్నామంతరేణ. చంద్రజ్యోత్స్నా పదాభ్యాం శాస్త్ర

సా-వి—వేదచతుష్టయేన. అన్పుడై వానోర్ నిలైయిల్, భక్తిమతాంపరమపద వాసినాంస్థితౌ నిరపరాధకైంకర్యే. నిన్ననమ్, ప్రతిష్ఠితాస్మః. నిత్యసూరీణామివ భగవదభిప్రాయ సాక్షాత్కారాభావేపి తత్ప్రణీత వేదేనైవ తదభిప్రాయంజ్ఞాత్వా కైంకర్యే ప్రతిష్ఠితా అభూమేతి భావః. సంసార రాత్ర్యాం వేదజన్యజ్ఞాన చంద్రికాది విరహే నిరపరాధ కైంకర్య కరణే కోప్యుపాయో నాస్తీత్యాహ-ఇన్నితి. ఇన్ను, అద్య. ప్రారబ్ధకర్మ కృతే తచ్ఛరీర స్థితిసమయే. నమక్కు, భగవదభిప్రాయ సాక్షాత్కార రహితానామస్మాకం. ఇరవాతలిల్. ఇరవు, రాత్రిః. ఆతలి లితిశబ్దః పంచమ్యర్థః. సంసారస్య రాత్రి తుల్యత్వాదపేక్షితార్థ ప్రతీతి ప్రతిబన్ధకాజ్ఞానవశాదితి భావః. ఇమ్మతి యిన్నిలవే యన్ని, ఏతచ్ఛాస్త్ర జన్య మతి చంద్రికాం వినా.

సా-సం—నిరపరాధ కైంకర్య రూపాయాంస్థితౌ ప్రతిష్ఠితాస్మ ఇతి పూర్వార్థాన్వయార్థః. వేదానాదరే నైవసూరీణాం స్థితౌ ప్రతిష్ఠితతాస్త్విత్యత్రానుపపత్తిమాహ. ఇన్నిత్యాదినా. ప్రకృతి సంబంధేన స్థితి దశాయామప్రత్యక్షిత భగవదభిప్రాయతయా శాస్త్రాతిరేకేణాభిప్రాయావగమ సాధన శూన్యానామస్మాకం రాత్రావివాపేక్షితార్థ ప్రతీత్యభావాచ్ఛాస్త్రజన్య మతిరూపాయా చంద్రజ్యోత్స్నాం వినా

మూ—. యడిక్కడియారిరుడీర్ క్కవడియుళతే॥ ౨౮ ॥

శ్రుతిస్మృత్యాచారై

సా-దీ— మొళియ- మతి,చంద్రక్.శాస్త్రజ్ఞానమొళియ వెన్నపడి- అడిక్కడి,పదేపదే ఉత్థాన, ఆరిరుళ్, రహ - అజ్ఞానాది స్వరూపమాన పరిపూర్ణాంధ కారత్తై క్కళిక్క. అడియుళతే , నిదాన మున్డో హేతు విల్లై యెన్నపడి- ॥ ౨౮ ॥

శెయ్కిరకర్మజ్గళిల్ భగవదభిమతత్వ మరిక్కైక్కు ఉపాయజ్గళై వెళియిడుకిరార్ - శ్రుతిస్మృత్యాచారై రితి - బుధరి, బుద్ధిమాన్ - పణ్ణుకిర కర్మజ్గళిల్- ఆదేర్నియమయిను రభిమతం - ఇతుభగవదభిమతమెన్న

సా-స్వా—ప్రవృత్తస్మృత్యాదికళైత్తవిర-అడిక్కడి,పదేపదే-ఆర్, అభివృద్ధమాకా నిర్కర. ఇరుళ్-అంధ కారత్తై. తీరహ, పోక్కు క్కైక్కు. అడి, నిదానమ్- ఉళతే, ఉణ్డో - వేద తదుప జీవి ప్రమాణజ్గళిన్ క్కే అత్యంతా తీంద్రి యార్థత్తిలే ఆప్తవాక్యాను మానాది కళుమ్ ప్రమాణ మాక మాట్టా తెన్నపడి. ప్రమాణ మాకిల్ వేద తదుప జీవి స్మృత్యాద్యుప జీవియాక క్కొణ్డే ప్రమాణ మెన్నుకరుత్తు - ॥ ౨౮ ॥

ఇప్పడి బద్ధదశైయిల్ ప్రపన్ననుక్కు శ్రుతి స్మృత్యాది రూప శాస్త్రత్తాలే తానే భగవ దభిమతత్తై యరిన్తు కైంకర్యంపణ్ణ వేణు మెన్ను నిర్బంధ ముణ్డో? అప్పోతు కేవల హోళికాద్యాచార సిద్ధధర్మజ్గళు క్కన నుష్ఠానం ప్రసంగి యాతో ? కులక్రమా గత శిఖా పుండ్రాది కళైయుమ్ , స్వసూత్ర విహిత సంస్కారాది క్రమజ్గళైయుమ్ విట్టు శిఖా పుండ్రాన్తరజ్గళుమ్, సూత్రాంతర క్రమ జ్గళుమ్ కదాచిచ్ఛాస్త్రీయ మాకైయాలే యనుష్ఠేయ జ్గళాక ప్రసంగి యాతో? శాస్త్రమే భగవ దభిమత వ్యంజక మాకిల్ “ ఆచార శ్చైవ సాధూనా మాత్మన స్తుష్టిరేవచే,, త్యాదికళుమ్ విరోధియాతో ? ఇత్యాది శంకైకళై ప్పరిహరియానిన్ను కొణ్డు భగవ దభిమత వ్యంజక ప్రమాణజ్గళై యుదాహరిక్కిరార్ - శ్రుతీతి - శ్రుతిః,

సా-ప్ర—తజ్జన్యజ్ఞానయోః పరమ భోగ్యత్వం సూచ్యతే. అడిక్కడియారిరుళ్, ప్రతిక్షణం వర్ధమానాజ్ఞానాంధకారస్య. అన్ధకారశబ్దేన దుఃఖకరత్వం సూచ్యతే. తీర్ క్క వడియుళతే, నివర్తన కారణమస్తి కిం,నాస్తీత్యర్థః॥ ౨౮॥

నను వేదానామ నంతత్వాత్ఖిలత్వాచ్చ శాస్త్రీయ నియమో జ్ఞాతుం నశక్యత ఇత్యత్రాహ. శ్రుతిస్మృత్యాచారై రిత్యాదినా- ప్రథమతః స్ఫుటశ్రుతి సద్భావే తయైవ ప్రథమం భగవద భిప్రాయావగమః.

సా - వి— అడికటాడి,పదేపదే.ఆరిరుళ్ తీర్క, పరిపూర్ణాంధ కార నివర్తనాయ. అడి, కారణం. ఉళతే,అస్తికిమితికాకుః.నాస్తీతి భావః ॥ ౨౮ ॥

నను వేదానామనంతత్వాద్దురవగాహత్వాచ్చ కథంతతో భగవదభిప్రాయజ్ఞానంసంభవతీత్యత్రాహ.శ్రుతి

సా-సం—ప్రతిక్షణం విసృత్వరాజ్ఞాన నివర్తనాయ కారణ మస్తి కిం. అతశ్శాస్త్రమేవ కారణమితి శాస్త్రీయోనియమస్సమాదరణీయ ఇతి భావః ॥ ౨౮ ॥

పూర్వశ్లోకే స్వామ్యభిప్రాయజ్ఞానాయ శాస్త్రీయసరణిరనుసరణీయేత్యుక్తం.తత్ర శాస్త్రశబ్దసూచితాని స్వామ్యభిప్రాయ వేదకాని ధర్మ ప్రమాణానీహ సంగృహ్ణాతి. శ్రుతిస్మృతీతి. స్మృతిః, మన్వాది స్మృతిః.

మూ— స్వమతిగతిభి శ్శుద్ధమనసాంసుసంకల్పైర్ధర్మ్యైః

సా- దీ— శ్రుత్యాదిభి ర్నిపుణ మన్విచ్ఛతి, జానాతీత్యర్థః. ప్రథమం శ్రుత్యాజానాతి.శ్రుతావదృష్టం తద విరుద్ధ స్మృత్యా, స్మృతి విహితతయా భగవదభిమతమితి జానాతి. తయోరదృష్టం కర్మ ఆచారత్తాల్. స్వమతి గతిభిః, ఆత్మనస్తుష్టిభిః - వికల్పితేషు స్వేచ్ఛైవ తత్రైకస్య భగవదభిమతత్వ జ్ఞాపికై ఎన్రు - శుద్ధమనసాం, సాధూనా మెన్ర పడి. సుసంకల్పైః, అవైయావన,మహర్షి ‹‹ప్రభృతికళ్ దేవరాచ్చసుతోత్పత్తిః ,,ఎన్నాప్పోతే కలియుగత్తిల్ పణ్ణుమ్ నిషేధాది సంకల్పజ్గళ్. ఇవ్వళవాల్ ‹‹వేదోఖిలో ధర్మమూలం స్మృతి శీలేచతద్విదామ్ । ఆచారశ్చైవసాధూనామాత్మనస్తుష్టిరేవచే,,తిశ్రుత్యర్థమ్ కాట్టప్పట్టతు-

సా - స్వా — ‹‹ యావ జ్జీవ మగ్ని హోత్రంజు హోతి ,, త్యాదిః.ఏతాదృశ శ్రుత్యా అగ్ని హోత్రాదికం భగవ దభిమత మితి ప్రథమం ధర్మ ప్రతి పత్తిః - తద భావె తదవిరుద్ధయా ‹‹అష్టకాకర్తవ్యే,, త్యాది స్మృత్యా భగవదభిమతంజానాతి - స్మృతేర భావే తదుభయా విరుద్ధా చారేణ ధర్మంజానాతి- ఆచారస్య శబ్దాత్మకత్వా భావేపి శ్రుత్యా ద్యను మాపకతయా జ్ఞానసాధనత్వ మితి భావః-శ్రుత్యాదిభి ర్ధర్మ స్వరూప ప్రతిపత్తా వపి వికల్పిత స్థలే స్వమతి గతిభిః, ‹‹ స్వస్యచ ప్రియమాత్మన ,, ఇత్యుక్తాత్మ తుష్టిభిరన్య తరస్య భగవ దభిమతత్వావగతిః. శుద్ధమనసాంసు సంకల్పైః, అంతః కరణ ప్రవృత్తిభిః- ‹‹ సతాంహి సందేహ పదేషు వస్తుషు ప్రమాణ మంతః కరణ ప్రవృత్తయ ,, ఇత్యుక్తేః - యద్వా, సుసంకల్పైః, శోభన సంకల్పైః - సతాం శ్లాఘనీయతా హేతు గుణ విశేష వ్యంజకైశ్శీలైః.ధర్మ్యైః, ధర్మా

సా - ప్ర— తదభావే తదవిరుద్ధ స్మృత్యా తదవగమః. తస్యాశ్చా భావె తదుభయా విరుద్ధాచారేణ తద వగమః. ఏతైర్వికల్ప్యబోధితేషు తుస్వేచ్ఛయా తదవగమః . ఏతేన శ్రుతి స్మృతి సదాచార స్వస్యచప్రియమిత్యంశో వ్యాఖ్యాతః. క్వచిత్క్వచిచ్ఛా స్త్రీయత్వసంశయే ‹‹ సతాంహి సందేహపదేషు వస్తుషు ప్రమాణమంతః కరణ ప్రవృత్తయ,,ఇత్యుక్తరీత్యాశుద్ధమనసాంధర్మ్యైస్సు సంకల్పైస్తదవగమః.ధర్మ్యైః,

సా-వి—స్మృత్యాచారైరితి - ఆదేశ్నియమయితు రీశ్వర స్యాభిమతం బుధఃనిపుణ మన్విచ్ఛతి - అనుమినోతి కథం? శ్రుత్యాదిభిః. పూర్వపూర్వాభావె ఉత్తరోత్తరేణేతి భావః, ఆచారః, సదాచారః. స్వమతిగతి భిః, శాస్త్రతో వికల్పితార్థేషు గర్భాష్టమే జన్మాష్ట మేవాబ్దే బ్రాహ్మణ స్యోపనాయన మిత్యాదిషు అనుష్ఠానాయక తరఃపక్షః పరిగ్రాహ్యఇతి సందేహే అంతఃకరణ ప్రవృత్తిః ప్రమాణం-శాస్త్రావిరుద్ధే ర్థే ధర్మ్యత్వ సందేహే అంతః కరణ ప్రవృత్తిర్మాన మిత్యభిప్రాయేణ ‹‹సతాంహి సందేహ పదేషు వస్తుషు ప్రమాణమంతఃకరణ ప్రవృత్తయ ,, ఇత్యుక్తం మీమాంసకాదిభిః- అతో నాతి ప్రసంగ ఇతి భావః. క్వచిచ్ఛాస్త్రీయత్వసంశయేశుద్ధమనసాంధర్మ్యైః ధర్మాదనపేతైఃసుసంకల్పైః.శాస్త్రోక్తేష్వపిచకులచరణదేశాది

సా- సం—ధర్మ్యైరిత్యే తత్సర్వత్రాన్వేతి. ధర్మాదనపేతై రిత్యర్థః . ఆచారః, సచాచారః. వేదోఖిలో ధర్మమూలమితివత్ ‹‹ ఆత్మ నస్తుష్టిరేవచే ,, త్యుక్తమప్యాహ. స్వమతిగతిభిరితి. మతీనాంగతయః, మతిభిరుత్పన్నాస్తుష్టయః- ఇత్థం నిర్ణయో వైకల్పికేష్వర్థేషు. శుద్ధ మనసాం, యామునాచార్యప్రభృతీనాం- శోభనతమై రంగులిత్రయనమనాదిభిస్సూచితై స్సంకల్పైః. బ్రహ్మసూత్రస్యభాష్యంకర్తవ్యం. శతకోపస్య

మూ — కులచరణదేశాదిసమయైః । నియోగైర్యోగ్యానాంనియమయితురాదేరభిమతంనిమిత్తస్వప్నాద్యైరపి

సా-దీ — అథ స్మృతివచనాభిప్రేతానుపాయాన్ దర్శయతి - ధర్మ్యైః కుల చరణ దేశాది సమయైః, ధర్మ్యైః, ధర్మావిరుద్ధైః- కులసమయః, స్వవంశ సంకేతః. యథా పురశ్చూడత్వాది- చరణ సమయః, యాజుర్వేదికైః శ్రావణ పౌర్ణమాస్యాం వేదోపాకరణం - బహ్వృచైశ్శ్రవణే-సామగైర్హస్త ఇతి - దేశసమయః, నర్మదా దక్షిణ తీరవాసినాం కర్కటమాసే తూపాకర్మ - ఉత్తర తీరవాసినాంతు సింహ ఇతి దేశ సంకేతితా ఆచారాస్సంతి - యోగ్యానాం, మహాత్మాం - నియోగైః, ఏవం కుర్విత్యనుశాసనైః - నిమిత్త స్వప్నాద్యైః- నిమిత్తం, శకున పరీక్షా-స్వప్నః, స్వప్నదర్శనం- ఆదిశబ్దేన భగవత్సన్నిధా

సా-స్వా — దనపేతైః. కులాదిసమయైః, సంకేతైః-కులసంకేతః, పురశ్చూడత్వాదిః. చరణసమయః, ఆపస్తంబ సూత్రాది నిష్ఠానాం స్వశాఖా సూత్రోక్త ధర్మానుష్ఠాన సంకేతః - దేశ సమయః, నర్మదోత్తర దక్షిణ దేశాది భేదేన మాసభేదేనోపాకర్మ సంకేతః. ఆది శబ్దేన యుగ ధర్మా గృహ్యంతే. యోగ్యానాం, మహాత్మామేవం కుర్వితి నియోగైః . నిమిత్తైః, ధర్మ సందేహే అన్యతరానుష్ఠానోద్యోగ వేళాయాం దక్షిణాక్షి స్ఫురణాదిభిః స్వప్నైశ్చ - ఆది శబ్దేనోపశ్రుత్యాది గ్రహణం - అర్చక నియోగస్యాపా

సా-ప్ర — ధర్మాదనపేతైః. అనిషిద్ధైరితియావత్. ధర్మపత్యర్థ న్యాయాదనపేతైరిత్యుక్తేః. ఏతేనాత్మనస్సమ్యక్ సంకల్పజః కామ ఇత్యంశో వ్యాఖ్యాతః- కేషాంచిత్కుల చరణాదిభిర్భగవదభిమత్యవగమ ఇత్యాహ. కులచరణేత్యాదినా. కులాచారశ్చతుర్గా వర్ణత్వ పంచావర్ణత్వాదయః. చరణాచారః. ఋగ్యజుస్సామవేదిత్వ ప్రయుక్తశ్చత్వారింశత్సంస్కారేషు స్ఫుటః. దేశాచారస్తు నర్మదోత్తరే ష్విత్యాద్యుక్త శ్రావణ విషయస్ఫుటః. మౌళికాచారాదిశ్చ తత్తత్సిద్ధాంతాచార ఆదిశబ్దార్థః. "సమయశ్శపథాచారకాలే" త్యాది నిఘంటో స్సమయశబ్ద ఆచారపరః. సకల వేదాంత తాత్పర్యస్య సమ్యక్ జ్ఞానాభావాద్భగవద్భాగవతార్చన యోగ్యానాం నియోగైస్తదవగమః. క్వచిద్భగవదభిమతేషు నిమిత్తస్వప్నాద్యై

సా-వి — సమయేన నియమ ఇత్యాహ - కులచరణేతి - సమయ శబ్దః ప్రత్యేకం సంబధ్యతే - కులం వంశ సంకేతః పురశ్చూడత్వాదిః- "యథర్షి శిఖానిదధాతి" ఇతి శ్రుత్యా స్వకులసంకేత వశాద్వ్యవస్థా. చరణః, శాఖా- యాజుర్వేదికైః శ్రావణ పూర్ణిమాయాం వేదోపక్రమః-బహ్వృచైశ్శ్రవణే-సామగైర్హస్తేన క్షత్రేఇతి చరణ సమయః శ్రావణ హోమాదివిషయే. "నర్మదోత్తర తీరేషు కర్తవ్యం సింహయుక్తకే, కుళీరకేపి కర్తవ్యం నర్మదాయాస్తు దక్షిణే" ఇతి దేశసమయః - ఆది శబ్దేన సర్వదేశ సంప్రతిపన్న హోళకాచారో గృహ్యతే. తథాచ యోగ్యానాం నియోగైః, ఏకాదశ్యాదిషు ధర్మ కార్యాదివశేన భుంక్ష్వేత్యాది గుర్వాదినియోగైః- తథానిమిత్త స్వప్నాద్యైశ్చ, నిమిత్తం శకున పరీక్షా- స్వప్నః, స్వప్నాధ్యా

సా-సం — నామచప్రవర్తయితవ్యం. వ్యాసపరాశరయోర్నామ చ ప్రవర్తయితవ్యమితి సంకల్పత్రయం హ్యాంగులేత్రయన మనసూచితమితి గురుపరంపరా ప్రభావ ప్రసిద్ధం. కులం, బ్రాహ్మణత్వాదిః. చరణశబ్దేన ప్రవర్తకా ఋషయ ఆపస్తంబాశ్వలాయనాదయశ్చోచ్యంతే. దేశః, ఆంధ్రద్రమిడాదిః - ఆదీతికాల కృతస్వభావో వివక్షితః - ఏతన్నిర్దిష్ట సమయైః, సమయబంధైః - యోగ్యానాం, ధర్మతత్వ విదాం కుర్వి

మూ— నిపుణమన్విచ్ఛతిబుధః ॥ ౩౯॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్యసర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే శాస్త్రీయనియమనాధికారస్సప్తదశః.

శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ— అభిమతత్వపరీక్షా- ఏతానిపూర్వాభావేఉత్తరాణిగ్రాహ్యాణి॥ ౩౯॥

ఇతి శ్రీసార దీపికాయాం శాస్త్రీయనియమనాధికారస్సప్తదశః.

సా-స్వా—గ్రహణం-ఏతైశ్శ్రిత్యా సాక్షాత్, ఇతరైః శ్రుత్యను మాన ద్వారా - ఆదేనిర్ణయమయితుః, భగవతః-అభిమతమన్విచ్ఛతి, జానాతీత్యర్థః॥ ౩౯ ॥

ఇతి శ్రీమదుత్తర సారాస్వాదిన్యాం శాస్త్రీయ నియమ నాధికార స్సప్తదశః -

సా-ప్ర— స్వప్రమాపత్యా వగమః. «శ్రీరూపోహితమాచష్టేమనుష్యాణాంకలౌహరిః । గురుశ్చస్వప్నదృష్టశ్చపూజాంతేచార్చకాననా,,దిత్యుక్తన్యాయేనఇజ్యాకాలేహలాత్కారేణార్చకోక్త్యాదిరాదిశబ్దార్థః. నిపుణమన్విచ్ఛతి, సమ్యగ్జిజ్ఞాసతేత్యర్థః. ఉక్తేషు కేనచిత్కారణవ్యతయా నిశ్చితమేవాత్యంతప్రీతి పూర్వక మనుష్ఠేయ మితిభావః ॥ ౪౦ ॥

ఇతిశ్రీ సారప్రకాశికాయాం శాస్త్రీయ నియమనాధికార స్సప్తదశః.

సా-వి—యోక్తలక్షణఃవాతపిత్తదోషమూలరహితఃచతుర్థ్యామోత్పన్నత్వాదివిశిష్టరూపః- ఆదిశబ్దేనభగవత్సన్నిధావభిమతపత్ర పరీక్షాది గృహ్యతే. అత్ర ప్రమాణాని.«వేదోఖిలో ధర్మ మూలం స్మృతి శీలేచ తద్విదామ్ । ఆచారశ్చైవ సాధూనామాత్మనస్తుష్టి రేవచ । శ్రుతిస్మృతి స్సదాచార స్స్వస్య చ ప్రియమాత్మనః । సమ్యక్సంకల్పజః కామో ధర్మమూలమితి స్మృత,, మితిచ«నీరూపోహితమాచష్టే మనుష్యాణాం కలౌహరిః । గురుశ్చ స్వప్న దృష్టశ్చ పూజాంతేచార్చకాననా,,దిని.॥ ౩౯॥

ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాంశాస్త్రీయ నియమనాధికారస్సప్తదశః.

సా-సం— త్యాదిక్తైర్నియోగైః- ఉపశ్రుత్యాది శకునాన్యాది శబ్దార్థః. జగత్కారణభూతస్య నియమయితుః-నిపుణమభిమతం, అభిమతతమం- బుధః అన్విచ్ఛతీతి, అవధారయతీత్యర్థః ॥ ౩౯ ॥

ఇతిశ్రీ సార ప్రకాశికా సంగ్రహే శాస్త్రీయ నియమనాధికార స్సప్తదశః.

శ్రీయైనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

అపరాధపరిహారాధికారః.

స్వచ్ఛస్వాదు

మూ—

ఫా. టీ— అథాస్యశాస్త్రనిష్ఠస్యక్వచిత్ స్ఖలనసంభవే। పునఃప్రపదనంవిష్ణోః శ్శక్తేన్యదపివర్ణ్యతే॥

పా-స్వా—ఇప్పడి పూర్వాధి కారత్తిలే ఒరువన్ ప్రపన్ననానాల్ అవనుక్కైయవాత్మ్యాయాత్తై భగవదధీనై యాక్కైయాలే అతిలివను క్కన్వయ మిల్లై - ఉజ్జైవ్విరు న్దానాకిల్ ఆత్మ సమర్పణమ్పణ్ణియామి త్తనై యె శ్రీ భాష్యకార రరుళి చ్చెయ్‌త తాక చ్చొన్నతు శేరుమో? ప్రపత్త్యుత్తర కాల మపరాధమ్ వన్దతాకి శ్వరన్ కైవిడానో? శేషత్వ రసిక నాయ్ భగవ దభి మతా చరణ రూప కైంకర్య నిష్ఠనాన విక్షాధికారి అనాపత్తిల్ బుద్ధి పూర్వకాపరాధమ్ సంభావిత మల్లా మైయాలే విరోధ మిల్లై యెన్నిలానాలుమ్ బు పూర్వక మాకవుమ్, దేశ కాలాది వైషమ్య వశత్తాలు మప రాధమ్ సంభావితమన్రో? అతుఅశ్లేష విష యమాకైయాల్ తన్ని మిత్త మాక వీశ్వరన్ కైవిడా నెన్ని లానాలు మనాపత్తిల్ బుద్ధిపూర్వక మాక వుమ్ ప్రారబ్ధకర్మ వశత్తాలె యపరాధమ్ సంభావిత మన్రో? అనుష్ఠిత ప్రపత్తియినాలే పాపారంభకపా పముమ్నష్ట మాకైయాల్ ఛిన్న మూలక తయా అపరాధముదియా తెన్నిల్ ప్రపత్తి అభ్యుప గత ప్రారబ్ధ నివ ర్తనక్కై యల్లా మైయాలే యభ్యుప గత ప్రారబ్ధ రూప పాపా రంభక పాప మిరుక్కై యాలే తన్మూల మాక వపరాధమ్ సంభావిత మన్రో? పాపారంభక పాప నాశత్తై యుమ్ కోలిప్రపత్తి పణ్ణినార్కుమ్ పా ప ముదియా తెన్నిల్ అప్పడి ప్పణ్ణా తార్కుత్తర పాపమ్ సంభా విత మన్రో? అత్తై యు మీ శ్వ రన్

పా. ప్ర—పూర్వాధికారే "నియమోతో దురత్యయ" ఇత్యుక్త శాస్త్రీయనియమే నియమపదవ్యావర్త్యతయా ప్రసక్తస్య "యేద్విషంతిమహాత్మానం నస్మరంతిచకేశవమ్। నతేషాంపుణ్యతీర్థేషు గతిస్సంసర్గిణామపి। నారాయణేసదాభక్తి ర్నశ్యత్యేతైస్తుసంగమే। ప్రియోపినప్రియోసౌమే మదాజ్ఞావ్యతివర్తనాది" ఇత్యాదిషూక్తస్యాపరాధస్య పరిహర్తవ్యత్వం విస్తరేణోపపాదయత్యే తదధికారే. అత్ర ప్రాధాన్యేన ప్రతిపాదితస్యాపరాధ పరిహారస్యావశ్యకత్వాదవిస్మరణాయ తత్రతత్రాధికారాంతరే పునః పునః కీర్తనం

సా. వి—పూర్వాధికారోపక్షిప్త మపరాధ పరిహర్తవ్యత్వం విస్తరేణోప పాదయన్ ప్రపత్త్యా పరిశుద్ధ

సా. సం—ఇత్థం శాస్త్రీయ కైంకర్య నిష్ఠస్య అపరాధా ప్రసక్తింకథంచిత్ప్రసక్తానాంనిస్తారక్రమంచ నిరూపయితు మధికారాంత రమారభమాణః భగవద్దయా విష యోపి పున స్సాప రాధశ్చే త్సన ప్రాజ్ఞైః పరి

మూ— సదావదాతసుభగాం

సా - దీ — ఉపాయ పరిగ్రహానంతరం శుద్ధనాకిలుమ్ ప్రపన్న నపరాధియా మాకిల్ అవన్ ప్రాజ్ఞరాల్ పరిత్యజికకప్పడు మాకైయాల్ అపచారమ్ దూర పరిహరణీయ మెన్కిరార్. స్వచ్ఛేతి - ఇన్త దేహియా నవన్ స్వపాప ప్రశమనార్థం దైవ వశాత్ - స్వచ్ఛేత్యాది - స్వచ్ఛాం, కృపాపక్షత్తిల్ హేయగుణసంసర్గ రూప మల రహితాం - స్వాదుం, మోక్ష ప్రదాన రూపా స్వాదయుక్తాం- సదావాదాతాం,పరిశుద్ధాం. హేయ నివర్తకాం - సదాశబ్దత్తాల్సనాతనత్వమ్శొల్లిత్తు-సుభగాం,అనుక్తసర్వాకారసుభగాం-

సా-స్వా—ప్రాయశ్చిత్తత్తై యుణ్డాక్కి-తీర్క్క-మెన్నిల్ కరిన ప్రకృతియాయ్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాతార్కైఅప రాధత్తాలె ఈశ్వరన్ కైవిడానో ? అవర్ క్కైయుమీశ్వర నైహిక దుష్ఫలత్తైక్కొడుత్తుత్తరాఘత్తై నశిప్పిత్తుర క్షిప్పనెన్ఱిలానాలుమ్ జన్మాంతరానుభావ్యస్వర్గ నరకాది హేతు పుణ్యాపాపజ్గశాలే నరకాదికమ్ ప్రసక్తమాయ్ ఏతద్దేహావ సానే "మోక్షయిష్యామి,, ఎన్కిర సంకల్ప ముమ్ మోఘమాక ప్రసంగియాతో? ఇత్యాది శంకైక్కై ఇన్త వధికారత్తాలె పరిహరిక్క- క్కోలి ఆద్య శ్లోకత్తాలె బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ సంభావిత మానాలుమ్ ఐహికశిష్టవ్యవహార్యతాది దుష్ఫల మొழియ పరమఫలత్తుక్కు-విరోధమిల్లై యెన్ఱుసమర్థిక్కిరార్ - స్వచ్ఛేతి - అయం దేహ భృత్ . దైవాత్, యాదృచ్ఛికాది సుకృత విశేషాత్. సదాచార్య కటాక్షాది ద్వారా ప్రాప్తి విరోధి పాప రూప మాలిన్య ప్రశమాయ - స్వచ్ఛా, హేయ గుణ సంసర్గ రహితా . అన్యత్ర మలరహితా . స్వాదు, ఆశ్రయణ దశాయా మపి భోగ్య భూతా. అన్యత్ర మధురా. సదావదాతా, పాప నివర్తకా. అన్యత్ర శుక్లా . సుభగా, ఇష్ట ప్రాపికా . శోభన గుణవతీ. ఏవంభూతాం

సా-ప్ర— "సచమమప్రియః,, ఇత్యుక్తరీత్యాశ్రిత విషయేతి ప్రీతియుక్తస్య ఆశ్రిత విషయే క్రౌర్య రహితతయా "ఆనృశంస్యం పరోధర్మ స్త్వత్త ఏవ మయా శ్రుత,, ఇత్యాదిభిరవగతస్య "అనృతం నోక్తపూర్వమ్మే . రామోద్విర్నాభిభాషత ,, ఇత్యాదిభిస్సత్యప్రతిజ్ఞతయావ గతస్య భగవతస్సం కల్పాదశ్లిష్ట పుణ్యపాపస్య నిషిద్ధానుష్ఠా నేపినదోష ఇత్యాశంక్య "ఇహైవైషాం కేచి దుపప్లవా భవంతీ,, త్యాదిభిస్తేషా మప్యు పశ్లేశావగమాత్తస్మి వృత్త్యర్థ నిషిద్ధ పరి హారోవశ్యంభావీత్యాహ. స్వచ్ఛస్వాదు సదావదా తేత్యాదినా . దయాయా స్స్వచ్ఛత్వంస్వార్థ నిరపేక్షత్వం - స్వాదుత్వం చోపకర్తా స్మీతిధియాసామానాధి కరణ్యాభావః. సదావదాతత్వంచ బుద్ధి పూర్వోత్తరా ఘపిశ్లేషకృత కాలే మోక్ష హేతుత్వమ్ .

సా-వి— స్యాపి ప్రారబ్ధ వశాత్పాప సంభవం తత్సంభవే శిష్ట గర్హాసంభవంచ దర్శయతి. స్వచ్ఛస్వాద్వితి. స్వచ్ఛాం, కృపాపక్షే హేయగుణ సంసర్గరూప మలరహితాం. స్వాద్వీం, మోక్ష ప్రదతయా మనఃప్రీతి కరీం. సదావదాతాం , నిశ్శేష పాపక్షయకరీం. వాసుదేవ తరుచ్ఛాయా నాతి శీతా నఘర్మదే ,, త్యుక్తరీత్యా సకల జనానుకూలాకారాం. పుంవత్కర్మధారయ జాతీయే త్యాదినా స్వచ్ఛాది శబ్దా నాం

సా- సం— గ్రాహ్యాఇతి ప్రతిపాద్యంసంగృహ్ణాతి.స్వచ్ఛేతి-మందాకినీపక్షేస్వచ్ఛేత్యాదివిశేషణచతుష్టయేన ప్రసన్నత్వ, మధురత్వ,పావనత్వ,మనోహరత్వానివివక్షితాని-దయాపక్షేస్వచ్ఛత్వమ్,అకపటత్వం . స్వాదుత్వం, భగవ ద్విషయకోత్తరోత్తర ప్రీతి విశేషజనకత్వం- సదావదాతత్వం, పావనత్వం- సుభగ త్వం,

మూ—దైవాదయం దేహభృన్మాలిన్య ప్రశమాయ మాధవదయామందాకినీంవిన్దతి । యద్యప్యేవ మసావసా
రవిషయస్రోతోభిః ప్రసూతైఃపునః పంకైరేవ కళఙ్కయ న్నిజతనుం ప్రాజ్ఞైః

సా - దీ — మాధవస్య దయారూపాం మందాకినీం లభతే- ఏవం తత్రస్నాత్వా పరిశుద్ధో యద్యపి అసౌ ప్రపన్నః. అసారాఏవ విషయాః, శబ్దాదయః - విషయ శబ్దత్వాత్ విషయానుభవముపలక్షితమ్ - తేషాం స్రోతాంసి పెరుక్కు కళ్ - యద్వా విషయేషుస్రోతాంసిఅనుభవప్రవాహాః-తదుత్పన్నైః పంకైః

సా-స్వా—మాధవ దయారూపాం మందాకినీం విందతి, ఉపాయతయావిందతి- ప్రపన్నఇత్యర్థః.యద్యప్యేవమితి ఉక్తరాత్యా సంభావితత్వ ద్యోతకః-అథాపి తత్సంభావితత్వ మాహ, అసా విత్యాదినా. అసౌ ప్రపన్నః, వృత్త ప్రపన్నః. ప్రారబ్ధాంశే ఏతద్దేహాను భావ్య సదసత్ఫల జనక ప్రారబ్ధ మభ్యుపగమ్య స్థిత ఇత్యర్థః. ప్రారబ్ధ వశా దేవ- అసారాః, సార రహితాః. విషయాః, శబ్దాది విషయానుభవాః తేషాం స్రోతాంసి, దుర్వాసనాః. తాభిః ప్రసూతైః పంకైః, పాపైః. కళఙ్కయన్, నిజశరీర మనర్హం కుర్వన్నపి . ప్రాజ్ఞైః, మహద్భిః . నసంశ్లిష్యత ఏవ , సాధు బహిష్కార్య ఏవ భవతీ త్యర్థః. నతు పరమ ఫల ప్రతిబంధ ఇతి భావః. యద్వా ప్రాజ్ఞైరేవ నసంశ్లిష్యతే, శిష్టైరేవాసం వ్యవహార్య తయాత్యజ్యతే. నతు స్వీకృత భరేణ శరణ్యే నేతి భావః. మహిష తుల్యః కశ్చి త్పురుషః మలీమ సతనుర్యథా దృచ్ఛయా గంగా ప్రవాహ మజ్జనేన విగత తను మాలిన్యోపి స్వస్వ భావ వశేన పునశ్చ పంకిలజలపూర్ణ క్షుద్ర

సా. ప్ర—అతఏవసుకృతైక హేతుత్వరూపసుభగత్వంచ.దైవాదితి.స్వతస్సర్వసుహృదో భగవతఃప్రసాదదజ్ఞాతసుకృతాదిద్వారాభరన్యాస పర్యంత భగవద్విష యాకారంప్రాప్త ఇత్యర్థః.. ఏవం భగవత్స్వీకృతత్వప రేణ యద్యప్యేవ మిత్యనేన తథాపీత్యా కృష్యతే. ఏవంచ భగవద్దయావిషయీభూతోప్యసౌవైషయికక్షుద్ర

సా-వి—పుంవద్భావః.మాధవదయామందాకినీం.అయం దేహభృత్ మాలిన్యప్రశమాయయద్యపివిందతి.తథాప్యసౌప్రపన్నః. అసారాణాం విషయాణాం స్రోతాంసి, అనుభవా ఏవ ప్రవాహాః-తైః ప్రసూతైఃప ంకైః, పాపైరేవకర్దమైః, నిజతనుం, స్వాత్మానం.కళంకయన్, మలినీకుర్వన్.ప్రాజ్ఞైః,భగవదభిమతైః. నసంశ్లిష్యతే. నపరిగృహ్యతే. “ప్రియోపిన ప్రియో మేసౌ మదాజ్ఞా వ్యతివర్తనాత్ । మద్భక్తోపి నమేప్రియః,, ఇతిభగవ దుక్తి కరత్వా ద్భగవత్ప్రీతికరా నగృహ్ణంతి. అతః ప్రారబ్ధవశా త్పాపసంభవే తత్పరిహారాయప్రాయశ్చిత్తం కార్యమితి భావః. యద్వా, మంద ధైర్యాణాం విషయే అహో అయంపరి శుద్ధోభూత్వాపి “స్నాత్వాపి ధూళిరసిక,, ఇతిన్యాయేన వృథా సజ్జనపరిహరణీయతా హేతుభూతదోషాశ్రయో భవ తీతి

సా - సం— చిత్తాకర్షకత్వమ్. దైవాత్, “ నిదానం తత్రాపి ,, ఇత్యుక్త్యా స్వాభావిక సౌహార్దేన యాదృచ్ఛిక సుకృతాది క్రమాగత భగవత్సమర్పణావధికా భగవదధీనేతి దైవాదిత్యుక్తిః. మాలిన్యమ్, సంసారం- విందతి, ప్రాప్నుతే. యద్యపి విందతీతి సంభావనాభి ప్రాయేణ-ఏవమపీత్యపిశబ్దః అత్రచాన్వేతి-అసౌ దేహభృత్. పునః, సంసరణ భరసమర్పణా నంతరమపి. అసారాః, భోగ్యతాశూన్యాః యేవిషయాస్త ఏవస్రోతాంసి. తత్ప్రసూతైః, తదను భవాశా ప్రభవైః . పంకైః, ప్రకృతే పాపైః. నిజతనుం, ప్రకృత్యస్వరూపం. కళంకయన్, మలినీ కుర్వన్. దుశ్చరితాదవిరతిమార్గసక్తస్థితశ్చేత్. ప్రాజ్ఞైః, నిరపరా

మూ— ర్నసంశ్లిష్యతే ॥౪౦॥

ఇప్పడి భగవచ్ఛేషత్వైక స్వభావ న్నాకైయాలే శాస్త్ర నియత తత్తత్కైంకర్యైకరసనాన ఇవ్వధికారికళ్ పిన్బు అనాపత్తిల్ బుద్ధిపూర్వక మాన అపరాధమ్ వరుకై పఱ్ఱిన కైఙ్కర్యైక నిష్ఠైకళ్ విరుద్ధ మాకైయాలే ప్రాయేణ సమ్భావితమన్ఱు-

సా- దీ— నిజస్వరూపం పునరపి కళంకయకే స్వాద్యది ససద్భి నఽపరి గృహ్యాతేవనైః॥౪౦॥

ముక్తధీపూర్వోత్తర పాప్మనా మజననా దెనికిరవర్థత్తై కాట్టికొణ్డు అపరాధపరిహార ప్రక్రియైయై ప్రస్తావిక్కిరార్- ఇప్పడి ఇత్యాదియాల్- శాస్త్రనియత,భగవచ్ఛాసన రూపశాస్త్ర నియత ఎన్ఱపడి-పిన్బు, ప్రపత్త్యుత్తరకాలమ్-అనాపత్తిలెన్నైయాల్ఆపత్తిల్బుద్ధిపూర్వాఘముమ్లేపియాతెన్ఱుసిద్ధమ్-

సా-స్వా—గర్త పరివర్తనేన పంకిల గాత్ర శ్వ్రంగా రిభిః పురుషైః నఽసం శ్లిష్యత ఇత్య ప్రస్తుత స్యాఖ్యాత్యాసమాసోక్తి రలం కారః - ॥ ౪౦ ॥

ఇని పూర్వోక్త శంకైకళై ప్రత్యేకం క్రమేణ పరిహరిక్కిరార్, ఇప్పడీతి. కృత కృత్య న్నాకై యాతే ముక్త తుల్యతయా ఐచ్ఛిక సంచారేణా పరాధం సంభావిత మన్ఱో? ఎన్కిర శంకా వారణార్థంపూర్వాధి కారార్థత్తై స్మరిప్పిక్కిరార్ . శాస్త్రేతి. అనా పత్తిల్బుద్ధిపూర్వకమాకవపరాధంసంభావిత

సా - ప్ర — పురుషార్థార్థంప్రాజ్ఞాయథోదితమిదమితిప్రయోగాత్ప్రాజ్ఞశబ్దవాచ్యభాగవతైర్భోగ్యతయానస్వీక్రియతఇత్యర్థః ॥ ౪౧ ॥

నన్వ నన్యప్రయోజనస్య ప్రపన్నస్య కృత కృత్యస్య స్వనిష్ఠాభిజ్ఞస్య భగవద్భాగవత కైంకర్యైకర తస్యానా పదినిషిద్ధానాం ప్రసంగాభావాదాప త్కృతానామజ్ఞాన కృతానాంచాశ్లేష విషయత్వాచ్చ పుణ్యపాప ప్రసంగా సంభవాద పరాధ ప్రసక్తే రేవాభావా త్తత్పరిహర్తవ్యతోక్తి రనుపపన్నే త్యత్ర అధికారి విశేషే తత్సంభవంతత్ప్రాయశ్చిత్త విశేషం చాహ. ఇప్పడి భగవచ్ఛేషత్వేత్యాదినా.

సా-వి— శోచనే తాత్పర్యం - తేన శ్రోతౄణాం సావధాన వర్తనం ఫలంసిధ్యతి. పరిశుద్ధాః పంకమలిమ సశ్లే షంనాభ్యనందంతీతి ధ్వన్యతే. ॥౦౪॥

నను శాస్త్రజన్య విశేష జ్ఞానవతః కృత ప్రపదనస్య కైంకర్య నిష్ఠస్యాపరాధ ప్రసక్త్యభావా తత్కథం పరిహర్తవ్య మిత్యాశంక్య తత్ప్రసక్తి ముప పాదయతి. ఇప్పడీత్యాదినా. పిన్బు, ప్రపత్త్యనంతరం- అనాపత్తిల్, అనాపది, ఆపది బుద్ధిపూర్వా పరాధోపి నశ్లిష్యతీతి భావః. బుద్ధిపూర్వకమానఅపరాధమ్ వరుకై, బుద్ధిపూర్వాపరాధ ప్రాప్తిః. పఱ్ఱినకైంకర్య నిష్ఠైకళ్, ప్రాప్త కైంకర్యనిష్ఠాయాః - విరుద్ధమాకైయాలే ప్రాయేణ సంభావితమన్ఱు, ప్రాయేణ నసంభవతి. తాదృశనిష్ఠాయాం సత్యాంఅపరాధేషుబుద్ధిర్న

సా-సం— ధోత్తర కృత్యానుగుణ ప్రజ్ఞావద్భిః . నసం శ్లిష్యత ఏవ, మదీయత్వేన నసం వ్యవహ్రియత ఏవ - యావన్నిష్కృతీతి శేషః ॥ ౪౦ ॥

ఇమమర్థం విస్తరేణో పపాదయితుం ప్రథమం స్వాభిమతమర్థం నిరూపయతి. ఇప్పడీ త్యాది నా రక్షిక్కప్పడు మిత్యంతేన. పిన్బు, వివేకాది క్రమాగత ప్రసాద హేతునిష్పత్త్యనంతరం. చికీర్షామంతరేణ

మూ—ప్రారబ్ధకర్మవిశేషవశత్తాలే దేశకాలావస్థావైగుణ్యహేతుకమాకవుమ్ ప్రామాదికమాకవుమ్ సుషుప్త్యాద్యవస్థైకళిలుమ్ వరుమ్ అపరాధలేశఙ్గళ్ళువై అశ్లేషవిషయమాయ్ కఴిన్ఱుపోమ్.

సా-దీ— అనాపత్కృత బుద్ధి పూర్వక మాకాతతు ద్వివిధం. బుద్ధిపూర్వమాపత్కృతముమ్ అనాపత్తిల బుద్ధిపూర్వకృతముమ్. ఇతి రెణ్డుమ్ అశ్లేషవిషయమామెన్కిఱార్- ప్రారబ్ధకర్మేత్యాదియాల్ - దేశ వైగుణ్య కాలవైగుణ్యావస్థా వైగుణ్యత్తాల్ వన్త బుద్ధిపూర్వాఘముమ్ సుషుప్త్యాద్యవస్థైకళిల్ వరుమ్ దంశా హింసాది రూపాఘ లేశఙ్గళుమెన్కై.

సా-స్వా—మూనాలుమ్ ఆపద్దశైయిల్ బుద్ధి పూర్వక మాకవు మనాపద్దశైయిలబుద్ధిపూర్వకమాక వుమ్, సుషుప్త్యాది దశైకళిలుమ్ సంభావితాప రాధత్తాలే యీశ్వరన్ కైవిడానో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ప్రారబ్ధేతి. పాప మూల పాప మన్ఱికే ఉత్తరాఘ ముదిక్కుమో? వెన్కిఱ శంకావారణార్థం ప్రారబ్ధేత్యుక్తిః. దేశ వైగుణ్యమ్, మరు కాంతారాదిః. కాల వైగుణ్యం, దుర్భిక్షకాలః. అవస్థా వైగుణ్యం, వార్ధక్య రోగాదిః, ప్రామాదిక మాకవు మితి. జాగ్రద్దశైయిల్ అజ్ఞాతయా దృచ్ఛిక సుకృతమ్పోలే వరుమ్ పాప మెన్నపడి. సుషుప్త్య ద్యవస్థై కళిలు మితి. మహా భాగవతా ద్యాగమనే అభ్యుత్థానా భావాది రూప పాప మెన్నపడి. ఆది శబ్దేన మూర్ఛా స్వప్న సంగ్రహః. ఆనాలుమ్ ప్రారబ్ధ విశేషత్తాలే అనాపత్తిల్ బుద్ధి పూర్వక మాకవు ముత్తరాఘం సంభావిత మన్ఱో ? పాపారంభక పాప ముమ్ నశిక్కసేణు మెన్ను ప్రపత్తి పణ్ణి నారుక్కు మూల ముచ్ఛిన్న మాకైయా లుత్తరాఘ ముదియా తెన్నిలప్పడి ప్రపత్తి

సా-ప్ర— దేశకాలయోర్వైగుణ్యం, పాపిష్ఠ జన ప్రాచుర్యాదిః. అవస్థావైగుణ్యం, వ్యాధి జరాది ప్రయుక్త కరణాపాటవాదిః. సుషుప్త్యాదీతి. సుషుప్తి సమయే మహా భాగవతాద్యాగమే౽భ్యుత్థానాద్యకరణరూపాపరాధ సంభవః. మూర్ఛాదిరాది శబ్దార్థః.

సా - వి — ప్రసరతీతి భావః. ప్రాయేణైతేనక్వచిత్సంభావ్యత ఇతి జ్ఞాయతే. తదేవానుపదం బుద్ధి పూర్వేతి మహావాక్యేన ప్రదర్శయిష్యతే- దేశకాలావస్థా వైగుణ్యేన ప్రాప్తాని బుద్ధిపూర్వపాపాని ప్రామాదికానిచ సుషుప్త్యాద్యవస్థా ప్రాప్తానిచ బుద్ధిపూర్వకాణి నశ్లిష్యంతీత్యాహ - దేశకాలేతి- దేశవైగుణ్యప్రాప్తం పాషండాది బహుళ దేశేష్వోచిత కర్మాననుష్ఠానం చండాలాది వాటికా సన్నిహిత మార్గే మార్గాంతరాభావే గమనమిత్యాది- కాల వైగుణ్య ప్రాప్తం మేఘాద్యావరణేన ఉపరాగాది కాలగ్రహణాభావే తత్తత్కాలాతి పత్తౌ తత్తత్కాల స్నానాద్యభావః దుర్భిక్షాది వశేన పంచ మహాయజ్ఞాది లోపః-అవస్థా వైగుణ్యం వ్యాధ్యాదినా మూత్రాది శౌచా భావః. సుషుప్తౌ మహాభాగవతేష్వాగతేషూత్థానాద్యభావః- ఆదిశబ్దేనస్వప్నే మహాజన పరిభవాది గృహ్యతే - లేశఙ్గళ్ళువై, లేశాత్మనా విద్యమానాని. అశ్లేష విషయమాయ్, అశ్లేష శాస్త్రస్య విషయభూతాని సంతి - కఴిన్ఱుపోమ్, నివర్తంతే- పద్మపత్రే పయాంసీవ నశ్లిష్యంతీతి భావః - పరిహారా విషయ పాపసంభవం ప్రదర్శ్య పరిహార విషయపాపసంభవం తేషాం

సా సం— ప్రాప్తం ప్రామాదికం. అశ్లేష విషయమాకవితి. ,,ఏవం విదిపాపం కర్మ నశ్లిష్యత,, ఇతిశ్రుతిరేతద్విషయిణీతిభావః- అశ్లేషః, ప్రతిబద్ధశక్తిత్వం.

మూ — బుద్ధిపూర్వక పాపారంభక పాపఙ్గళ్ కట్టాఙ్ జిఅవైయుఙ్కళ్ పోయ వేణుమెన్ఱు ప్రపత్తి పణ్ణాతే పామ్బోడొరు కూరైయిలే పయిన్ఱార్ పోలే ప్రకృతియోడే కూడ విరుక్కిఱ ఇవనుక్కు ఆత్మగుణపూర్తి యిల్లామైయాలే మన్ద ధైర్యరాన ఋషికళుక్కు ప్పోలే బుద్ధిపూర్వక మాకవుమ్ శిలస్వనిష్ఠా విపరీతఙ్గళ్ వన్దాలుమ్ నిసర్గ సుహృత్తాన శ్రియఃపతి రక్షణోన్ముఖ నామ్ నిఱ్కైయాలే అవ్విపరీతానుష్ఠానఙ్గళ్ మిన్నొళి మాత్రమాయ్ నిలైనిఱ్క మాట్టాదే

సా-దీ—బుద్ధిపూర్వకేత్యాది- బుద్ధిపూర్వక పాపారంభక పాపఙ్గళుక్కు ఇఙ్ జిఅవైయుమ్, కళ్ళియవేణుమెన్ఱు కోలియడియిలె ప్రపత్తి పణ్ణినాల్ బుద్ధిపూర్వక పాపఙ్గళుదియాతు- అతు శేయ్యాతే ఎఙ్కై- పామ్బోడొరు కూరైయిలె పయిన్ఱార్పోలే, సపత్నోడె కూడ ఒరుగృహత్తిలే వసిక్కుమాప్పోలెఙ్కై- ప్రకృతియోడె, శరీర రూప ప్రకృతియోడే ఋషికళుక్కు, సౌభరి విశ్వామిత్రాది కళుక్కుప్పోలే-

సా-స్వా—పణ్ణాతారుక్కుత్తరాఘమ్సంభావితమాకైయాల్ అవర్కళైయీశ్వరర్ కైవిడానో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. బుద్ధిపూర్వకేతి - పాపారంభక పాప మిరున్తాలుమ్ వివేకాదిమూలాత్మగుణపూర్త్యా ప్రతిబద్ధ శక్తికమాకైయాతే ఋషి ప్రాయనాన ఇవను కుత్తరాఘమ్ కూడుమో వెనిఱ శంకా వారణార్థమ పామ్బోడే యితి. ఇప్పడి పాప ముణ్డానాల్ " పాపం ప్రజ్ఞాం నాశయతి క్రియమాణం పునః పునః। నష్ట ప్రజ్ఞః పాపమేవ పునరారభతే నరః " ఎన్కిఱ పడియే నిగ్రహ ప్రవృత్తేశ్వర సంకల్పత్తాలేయుత్తరాఘంనిలై నిన్ఱు దుర్వాసనా జనక మాకిల్ అనుతాప మిల్లామైయాలే ప్రాయశ్చిత్తా వలంబన ముణ్డాకక్కూడుమో ? ఎన్కిఱ శంకా పరిహారార్థం నిసర్గ సుహృత్తానే త్యాదికం - అత్యంత విరోధివిషయ

సా-ప్ర—పామ్బోడొరు కూరైయిలె పయిన్ఱార్పోలే, సర్పేణ సహైక గృహే నివాసవత్. మిన్నొళిమాత్రమాయ్, విద్యుత్ప్రకాశ వదల్పత్వా నిలై నిఱ్కమాట్టాదే, స్థైర్యాభావేన.

సా-వి—ప్రాయశ్చిత్త నివర్త్యత్వం చాహ - బుద్ధిపూర్వకేతి - ప్రపత్తి పణ్ణాతే, ప్రపత్త్యకరణే. - పామ్బోడు, సర్పేణసహ - ఒరుకూరైయిలే, ఏకస్మిన్ కుటీరే వాసవత్- ప్రకృతియోడేకూడ యిరుక్కిఱ, శరీర రూపప్రకృత్యా సహ వాసవతః - ప్రారబ్ధ కర్మవశాత్ ప్రపత్త్యనంతరమపి పాపానిసంభవంతి- అభ్యుపగత ప్రారబ్ధ నివృత్త్యర్థం ప్రపత్త్యకరణేపి అగ్రిమ పాపోత్పత్తి హేతుభూతాభ్యుపగత ప్రారబ్ధైకదేశ పాపాన్యపి నివర్తనీయా మితి యది ప్రథమప్రపత్తి వేళాయాం సంకల్పః ? యది వా తదర్థం పృథగేవ ప్రపత్తిః తత్ర పాపాని నోత్పద్యంతే. తద్ధేతుభూత పాప నాశాత్సామగ్రీ విరహాత్ - యది తథా నసంకల్పః. తదా ప్రారబ్ధవశాదప్సరో దర్శనే తపఃకుర్వతా మృషీణామివ ప్రకృతిసంబంధమహిమ్నా మందధైర్యాణాంపాపాని సంభవంతీతి భావః. వన్దాలు మిత్యంతేన పాప సంభవ ఉక్తః - నన్వ ల్పానుభవేన రాజపుత్రాపరాధ వన్నివర్తేరన్ కింప్రాయశ్చిత్తే నేత్యత్ర అల్పానుభవోపి మాభూదితి ప్రాయశ్చిత్తం కార్య మిత్యభిప్రాయేణాహ - నిసర్గేతి - మిన్నొళిమాత్రమాయ్ నిలైనిఱ్క మాట్టాదే, విద్యుత్ప్రకాశాదిరివాల్పానుభవ ప్రదానేన ఆశువినాశీని యథా నస్యుస్తథా భగవతో రక్షణోన్ముఖతయా

సా-సం—ఆత్మగుణపూర్తియిల్లామైత్యుక్తిః ప్రకృత్యభిభూతస్వధర్మకత్వకృతా.

మూ—అకాలత్తిల్ పిర_న్త స్వనిష్ఠా వైపరీత్యమాకిర విఘ్నవై కటుడుక అనుసంధిత్తుయథోచితమాక లజ్జాను తాపజ్గళ్ పిరన్తు – “అపాయ సంప్లవేసద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్ । ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాత్ర యత్పునశ్శరణం వ్రజేత్ । ఉపాయానా ముపాయత్వ స్వీకారేపేత్యదేవ హి । అజ్ఞానాద థవాజ్ఞానాద పరాధేషు సత్స్వపి । ప్రాయశ్చిత్తం క్షమస్వేతి ప్రార్థనైకైవ కేవలమ్ । విదిత స్సహిధర్మజ్ఞ శ్శరణాగతవత్సలః ।

సా-దీ—అపాయసంప్లవఇత్యాది-అపాయానాం, పాపానాం-సంప్లవః, సంప్రాప్తిః-సద్యః, తదానీమేవ. పునశ్శరణం వ్రజేదితి యత్తైన పాత్ర ప్రాయశ్చిత్తి రస్యేతి- ఉపాయానాం, కర్మయోగాదీనాం – ఉపాయత్వేనానుష్ఠానేపి ఏతదేవపునః ప్రపదనమ్ ప్రాయశ్చిత్త మేకైకై. అజ్ఞానాదితి – బుద్ధిపూర్వాబుద్ధి పూర్వాపరాధేషు సర్వేష్వపిక్షమస్వేతి ప్రార్థనైకైవ, ప్రపత్తిరేకైవ పరం ప్రాయశ్చిత్త మేకైకై- ఇబు౧ అజ్ఞానా దెన్ను దోషత్వాజ్ఞానత్తాలే వన్త బుద్ధి పూర్వకమ్. విదిత ఇతి రావణం ప్రతిసీతావచనం. భో రాక్షస శరణాగతి ధర్మజ్ఞ స్సరామశ్శరణాగత వత్సలఇతి లోకే ప్రసిద్ధఃఖలు.

సా-స్వా—త్తిల్ పోతే నిగ్రహప్రవృత్తనస్తికే “దుమోచోద్భటకమకోటినిబిడోప్యాదేశవశ్యక్రిత,, ఇత్యాది ప్రకారేణ రక్షణోన్ముఖ నాకైయాతే అనుతాపాది ద్వారేణ ప్రాయశ్చిత్తావలంబనత్తుకుకు కుకైయిల్లై యెన్నుకరుత్తు. ఆనాలు మకించన నాన వివసుకుకు గురుతరప్రాయశ్చిత్త శక్తి యిల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- అపాయ సంప్లవ ఇత్యాది. అపాయ సంప్లవే సద్యః పునశ్చ శరణం వ్రజేత్. ఎన్ను నిర్దేశిత్తాల్ పూర్వ మనుష్ఠిత మోక్షార్థ ప్రపదనమ్ గళిత మాయ్ తదర్థ మ్పునశ్చ కర్తవ్య మెన్ను భ్రాంతి వరుమ్. తాదృశ భ్రాంతి వారామల్ సంభావితోత్త రాఘ త్తుకుకు ప్రాయశ్చిత్త మాకవే పునః ప్రపదనమ్ పణ్ణ వేణు మెన్ను ద్యోతనార్థం, అపాయ సంప్లవేసద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్ । ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాత్ర యత్పునశ్శరణం వ్రజే దెన్ను నిర్దేశిత్తతు – ఉపాయానాం, కర్మయోగాదీనాం. ఉపాయత్వ స్వీకారేపిప్రపదనమే ప్రాయశ్చిత్తతయా ప్రమాణ సిద్ధమ్. ఇతినాలే అపాయ సంప్లవత్తిల్ ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్త ముమ్ వికల్పిత మెన్ను తోత్తు కిరతు. విదిత ఇతి. ధర్మజ్ఞః, శరణాగత

సా-వి— నరక[illegible]వ్యంతా భావేత్యల్పఫలప్రదానమపియథానకుర్యాత్తథాప్రాయశ్చిత్తావలంబనముక్తామితి సంబంధః. ప్రాయశ్చిత్తాధికార ప్రకారం దర్శయతి – అకాలత్తిలితి – స్వనిష్ఠాది వైపరీత్యమాకిరవిఘ్నవై, స్వనిష్ఠావైపరీత్య రూప న్యూనతాం- కడుక, శీఘ్రం. ఇదం లజ్జాను తాపోత్పత్తి హేతు తయోక్తమ్ – అనుసంధిత్తు, అను సంధాయ స్థితస్య. లజ్జాను తాపజ్గళ్ పిరన్తు, లజ్జానుతాపానా ముత్పత్త్యా. ఉపాయానామితి – కర్మయోగాదీనా ముపాయత్వే నానుష్ఠానేపి పునఃప్రపదనమేవ ప్రాయశ్చిత్తమితి భావః – అజ్ఞానాదితి-దోషత్వాజ్ఞానాత్కృతేషుబుద్ధిపూర్వకేష్వత్యర్థః-అథవాజ్ఞానాత్, దోషత్వ జ్ఞానాత్కృతేషు బుద్ధిపూర్వకేష్విత్యర్థః-అన్యథాఽబుద్ధిపూర్వకాణామశ్లేషవిషయత్వేనప్రాయశ్చిత్తోపదేశాయోగాత్ -విదిత

సా సం—లజ్జానుతాపజ్గళ్ పిరన్తిత్యస్యయథాధికారం ప్రాయశ్చిత్తావలంబన ముక్తామిత్యనేనాన్వయః. సంప్లవః, సంబధః. విదితఇత్యాదిశ్లోకద్వయంరావణం ప్రతిసీతావాక్యమ్.

మూ—— తేనమైత్రీభవతుతే యదిజీవితుమిచ్ఛసి । ప్రసాదయ స్వత్వం చైనం శరణాగతవత్సలమ్ । మాం చాస్మై ప్రయతోభూత్వా నిర్యాత యితు మర్హసి ,, ఇత్యాదికళిల్ శొల్లుకిరపడియే యథాధి కారమ్ ప్రాయశ్చిత్తా వలంబన ముణ్డామ్ -

---

సా-దీ——తేనసహతే మైత్రీభవతు । తం శరణంగచ్ఛేత్యర్థః - ప్రసాదయస్వ, శరణాగత్యా-నిర్యాత యితుమ్, పునస్సమర్పయితుమ్- యథాధికారమ్, రహస్యే రహస్యరూపమ్. సదస్యే సదస్యరూపంచ- ఇత్యాదిల్

సా-స్వా——సంరక్షణపరమ ధర్మజ్ఞః. తేన మైత్రీ భవతు తే. మైత్రీహేతు భూతప్రపదనంభవత్విత్యర్థః. ప్రసాదయస్వేతి- త్వంచైనం రామం ప్రసాద యస్వ, ప్రపద్యస్వ. ప్రపద నేన భార్యాపహార జనితదోషనిర్ముక్తః పరిశుద్ధో భూత్వా మాంచ నిర్యాత యితుమ్ సమర్పయితు మర్హసి. నోచేన్మ త్సమర్పణేపి తవాధి కారో నాస్తీతి ధ్వన్యతే. ద్రవ్యాప హారస్థలే ప్రాయశ్చిత్తం ద్రవ్య ప్రదాన మపి కర్తవ్య మితి ద్యోతనార్థం మాంచేతి. యథాధి కారం, శక్తౌ ప్రతిపదం. అశక్తస్య ప్రపదన మెన్ఱు కరుత్తు. రక్షణోస్మ ఖనాన ఈశ్వరన్ ప్రాయశ్చిత్త పర్యంత విపా కత్తై యుణ్డాక్కి రక్షిక్కైయాలే కైవిడుకిర తిల్లై యెన్ఱపడి. ఆనాలుమ్ ప్రారబ్ధ పాప విశేషత్తాలె కఠిన ప్రకృతి యాయ్ ప్రాయశ్చిత్త పర్యంత విపాక మిల్లాత వధికారివిశేషత్తుక్కు బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘమ్ ఫలాను భవైక నాశ్య మాకైయాలే జన్మాంతరాను భావ్య నరక యమ యాతనా వశ్యం భావేన అవనై ఈశ్వరన్ కైవిడ ప్రసంగి యాతో ? ‘‘ స్వపు రుష మభి వీక్ష్య పాశహస్త ,, మిత్యాది ప్రమాణత్తాలే ప్రపన్నను క్కుత్తరాఘత్తిలే యమ యాత నాది కళిల్లై యెన్ఱిల్ ‘‘ అయం లోకో నాస్తిపర ఇతిమానీ పునఃపున ర్వశమాపద్యతే యమే. వైవస్వతంసంగమనం జనానాం యమం రాజాన ,, మిత్యాది శ్రుతి విరుద్ధ మాకైయాలే అమూలక తయాఽ ప్రమాణఙ్గళాన వస్త వచనఙ్గళైక్కొణ్డు యమ విషయ గమన మిల్లై యెన్ఱు శొల్ల క్కూడుమో ? ‘‘ నఖలు భాగవతా యమ విషయంగచ్ఛంతి ,, ఎన్కిఱ శ్రుతిమూల మాకైయాలేఅన్త వచనఙ్గళుమ్ ప్రమాణఙ్గళాకైయాలే ‘‘ పునః పున ర్వశమాపద్యతేయమే ,, ఎన్కిఱ శ్రుతి సామాన్య విషయ మాకైయాలే భాగవతనుక్కు యమ విషయ గమ నాది క

సా-ప్ర——యథాధికారంప్రాయశ్చిత్త మితి. అశక్తానాం బుద్ధి పూర్వోపాయాపాయ సంయోగే పునః ప్రపదనం ప్రాయశ్చిత్తమ్. శక్తస్యతు ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్త మిత్యర్థః. శక్తేన ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్తం కర్తవ్యమిత్యేతత్ ‘‘మాంచాస్మై ప్రయతోభూత్వా నిర్యాతయితుమర్హసి । ప్రసాదయస్వత్వంచైన ,, మిత్యత్ర ప్రయతత్వ పూర్వక పునః ప్రదానస్య ప్రసాదనస్యచ విధానాద వగమ్యతే. నను దృప్త ప్రపన్నానామ ప్యుపగత ప్రారబ్ధ కర్మవశాన్నిషిద్ధానుష్ఠానే ప్రాయశ్చిత్తానను ష్ఠానేచ మోక్షః ప్రతిబధ్యే

సా - వి —— స్పహీ త్యాగ భ్య శ్లోక ద్వయం రావణం ప్రతి సీతా వచనం . తెనసహ మైత్రీ భవతు, శరణం గచ్ఛే త్యభి ప్రాయః - మాం నిర్యాత యితుం, అస్మై పున స్సమర్ప యితుమర్హ సీత్యర్థః - యథాధికారమితి-‘‘శక్తౌప్రతిపదోక్తంస్యాదశక్తౌశరణాగతి,,రిత్యుక్తప్రకారమితిభావః-అవలంబన ముణ్డామ్,

---

సా- సం—— ప్రయతోభూత్వా, మత్ప్రదానానుకూల ప్రయత్నవాన్ భూత్వామాం నిర్యాత యితుం, ప్రదాతుం. ఇత్యాది కళిలిత్యాది శబ్దేన సుగ్రీవ వృత్తాంతాది శిష్టా చార సంగ్రహః-

మూ— ప్రారబ్ధ కర్మ విశేషవశత్తాలే కఠిన ప్రకృతియాయ్ క్షమైకొళ్ళక్కైయుమ్ కైతప్పిన పోతు ‘‘స్వపు
రుష మభి వీక్ష్య పాశహస్తంవదతి యమఃకిలతస్యకర్ణమూలే । పరిహర మధుసూదనప్రపన్నాన్ ప్రభురహ
మన్య నృణాంనవైష్ణవానామ్ । కమలనయన వాసుదేవవిష్ణోధరణిధరాచ్యుత శంఖచక్రపాణే । భవశరణమితీ
రయంతి యేవై త్యజభట దూరతరేణ తానపాపాన్ । దేవం శార్ఙ్గధరంవిష్ణుంయేప్రపన్నాః పరాయణమ్ ।
నతేషాం యమసాలోక్యం నచతేనరకౌకసః,, ఎన్ఱువైష్ణవ వామనాది పురాణఙ్గళిల్ పాశురఙ్గళుక్కు-

సా-దీ—జాతేపి తన్నిష్కృతేః ఎన్ఱవంశమ్‌వివృతమాయ్‌త్తు- ఇని కౌటిల్యే సతి శిక్షయాప్యనఘ యన్ ఎన్ఱు
త్తై వివరిక్కిరార్ - ప్రారబ్ధ కర్మేత్యాదియాల్ - కైతప్పినపోతు, యథాధికారమ్ ప్రాయశ్చిత్తం మఱ
క్రమిత్తపోతు - యమవిషయ గమనమన్ఱిక్కే కారణత్వాదల్పోపక్లేశ ముఖత్తాలే హిత పరనాన ఈశ్వరన్ ఒ
రుకణ్ణఴివాలే రక్షిక్కుమ్ ఎన్కిరార్ - స్వపురుష మిత్యాది మహావాక్యత్తాలే - పాశహస్తం, పాపికళై
ఇఴుత్తుక్కొణ్డువా ఎన్ఱ భిప్రాయమ్- కర్ణమూలే, రహస్యమాకైయాలెన్ఱుపడి - భవశరణమితీర య
న్తి ,ఉక్తిమాత్ర నిష్ఠరాకిరార్ - అపాపానితి, విదిత్వేతి శేషః- ఇతఃశ్రీవిష్ణుపురాణవచనం. దేవంశార్ఙ్గధరం

సా-స్వా—ళిల్‌లై యెన్ఱిలప్పోతు ఉత్తరాఘఙ్గళుక్కు- శాస్త్రోక్తయమవిషయగమనఫలమిల్‌లై యెన్ఱాల్ప్రపన్న
నుక్కు-ఐచ్ఛికసంచారం ప్రసంగిక్కైయాల్ యమ యాతనా ఫలత్తై యుణ్డాక్కి- ఈశ్వరన్ కైవిడువనెన్ఱ
వేణ్డావో ? కారణత్వఖం జత్వా దైహికోప క్లేశఙ్గళివ్వధి కారిక్కు- ఫలమాక శాస్త్రసిద్ధమాకైయాలే త
న్ముఖేన ఈశ్వర నివనై రక్షిక్కుమ్ ఎన్ఱిల్ శాస్త్రిన్నాన్ దుస్సహ మహాప రాధత్తుక్కు- కారణ త్వాదల్ప ఫ
లత్తైచ్చొల్లుకిర తుచితమో ? ఈశ్వరన్ తానోరధి కారిక్కు- ఒరుపాప త్తుక్కే- యమ యాతనాది క్రూర
ఫలత్తైయుమ్, ఓరధి కారిక్కు- కారణత్వా దల్ప ఫలత్తైయుమ్ కొడుకిఱతు విరుద్ధమన్ఱో ? ఎన్న వరుళి
చ్చెయ్‌కిరార్. ప్రారబ్ధ కర్మ విశేష వశత్తాలే యిత్యాదినా. కర్ణమూలే, రహస్య మాకైయాలే యెన్ఱు
పడి. ఉచ్చైస్స్వర మాక శొల్లిలత్తై కేట్టెల్లారుమ్ శ్రీవైష్ణవర్‌కళాక ఆయి విట్టాల్ తన్నతి కారఘుచ్ఛి
న్నమాయ్ విడుమెన్ఱు శంకైయాలే యాకవుమామ్. కమల నయనేతి . ఇదం ద్వయం శ్రీవిష్ణు పురాణ వచ
నమ్. దేవం శార్ఙ్గధర మితి వామన పురాణ వచనమ్.

సా-ప్ర—తేత్యత్ర‘‘ నఖలు భాగవతాయమ విషయం గచ్ఛంతి. ఇహైవై షాంకేచి గుపప్లవా భ వం తి.
కాణా భవంతి.ఖంజా భవంతి. అవిధేయ పుత్రా భవంతీ ,, త్యాదిభిరత్యంత నిషిద్ధానుష్ఠానేపి నరక ప్రా
ప్త్యభావైహికోపక్లేశయోర్జ్ఞాప నాల్లోకేప్యంతరంగ విషయే ఽధికా పరాధేప్యల్ప దణ్డేన క్షాంతేర్ద
ర్శనాద సంభావితత్వాభావాచ్చనమోక్షప్రతిబంధ ఇత్యాహ. ప్రారబ్ధ కర్మేత్యాదినా. కైతప్పిన పో తు,

సా-వి— అవలంబనం విద్యతే. అతః ప్రాయశ్చిత్త శాస్త్రస్యావకాశో స్తీతిభావః. ఏవ
మవలంబనే సత్యపి ప్రాయశ్చిత్త మకుర్వాణానాం కఠిన ప్రకృతీనాంయమగమనం వినైవ. ఆయుధపాఠ్యకం
టక వేధనేనేవ శిక్షార్థ మంతఃపుర జనాదిషు ముఖాప లోకన పరిహారాదిభిస్సార్వ భౌమ వద్ద యా వా
త్సల్యాది గుణసాగరః భగవాన్ కైశ్చిదుపక్లేశై రనుభావ్య రక్షతీత్యాహ - ప్రారబ్ధేతి - క్షమై, క్షమాకా
రణంప్రాయశ్చిత్తం-కొళ్ళమ్, స్వీకర్తుం- కైతప్పినపోతు,హస్తవిసర్జన సమయే.అనవలంబనేతియావత్-

సా-సం—తప్పినపోతిత్యస్యయమవిషయ గమన మన్ఱిక్కే- ఇత్యనేనాన్వయః. విషయః, దేశః.

మూ— మూలమాన శ్రుతియిల్ శొల్లుకిఱపడియే యమవిషయగమనమన్ఱికే- వేలిట్టుప్పా యవేణ్డుమతం ముళ్ళిట్టుప్పాయ్‌న్ఱ కళ్ళియు మెనిఱ కణక్కిలే కాణర్ ఖంజర్ ఎన్ఱు ముతలాక వోతుకిఱ విజ్ఞుర్గళై ఉపశ్లేశ ముఖత్తాలే శిక్షైయరుక్కుమ్ విరకుకళై మున్నిట్టు సర్వేశ్వరర్ క్షమా ప్రేమ దయావాత్సల్యజ్ఞళాలె తణిన్ద ప్రతాపత్తైయుడైయ నామ్ మికవుమ్‌దణ్డిక్క వేణ్డుమ్ అపరాధత్తుక్కు సేవ్యనాన సార్వభౌమ

సా - దీ — విష్ణుంఎన్ఱు వామనపురాణవచనమ్ - ఇవత్తుక్కు మూలమాన శ్రుతి “ నఖలుభాగవతాయమ విషయఙ్గచ్ఛంతీ ,, త్యాది- వేలిట్టుప్పాయ వేణ్డుమతు, ఆయుధఙ్గళాల్ ప్రహరిక్కవేణ్డు మపరాధమ్-ముళ్ళిట్టు ప్పాయ్‌న్ఱు కళ్ళియుమ్, అన్తరఙ్గవిషయత్తిల్ కణ్టక క్షతిమాత్రత్తాలే కళ్ళియప్పడుమెన్ఱు లౌకిక వచనమ్- కాణర్, ఏకచక్షుర్వికలర్-ఖంజర్, ఏకపాదవికలర్ . శిక్షై యరుక్కుమ్ విరకుకళై , శమన్త కణక్కడై మైతీర్‌క్కు ముపాయఙ్గళై - తణిన్ద , మందీభవిత్త. సర్వేశ్వర నివర్ పక్కల్ పణ్ణుమ్ కణ్ణళ్ళివుక్కు లౌకిక దృష్టాంతమ్ కాట్టుకిఱార్. మికవుమ్ దణ్డిక్క విత్యాది యాల్ - సేవ్యర్, సేవాయోగ్యర్-

సా-స్వా — మూలమాన శ్రుతిరితి - “ నఖలు భాగవతాయమవిషయం గచ్ఛంతి. ఇహైవైషాం కేచిదుపప్లవా భవంతి - కాణా భవంతి - ఖంజా భవంతి- అవిధేయపుత్రా భవంతీ ,, త్యాది. వేలిట్టు ప్పాయవేణ్డుమతు, ఆయుధత్తాల్ ప్రహరిక్క వేణ్డు మపరాధమ్ - ముళ్ళిట్టు పాయ్‌న్ఱు కళ్ళియుమ్, అంతరంగ విషయత్తిల్ కంటక క్షతి మాత్రత్తాలే కళ్ళియు మెన్ఱు లౌకిక వచనమ్, కాణర్, ఏక చక్షుర్వికలర్ . ఖంజర్, ఏక పాద వికలర్. శిక్షై యారుక్కుమ్ విరకు కళై, శమన్త కణక్కు శమత్తై తీర్క్కుముపా యఙ్గళై . తణిన్ద, అభివృద్ధ మాకాతే మందీభూత మాన. సేవ్య నాన, సేవా యోగ్యనాన. సుజననాన వెన్ఱపడి.

సా - ప్ర — సమయాతి పాతే సతి- వేలిట్టుప్పాయవేణ్డుమతు, ఆయుధ సాధ్యబాధః . క్రకచాదిభి ర్బాధ ఇత్యర్థః. ముళ్ళిట్టుప్పాయ్‌న్ఱుకళ్ళియు మెన్నిల కణక్కిలే కణ్టకసాధ్యబాధేనయాతీతిన్యాయేన. ఎన్ఱుముతలాకవోతుకిఱ, ఇతి ప్రకృత్యా ధీతేన. ఇఙ్గుత్తై, అత్రత్యేన . ఉపశ్లేశ ముఖత్తాలే , ఉపశ్లేశ ముఖేన. శిక్షైయరుక్కుమ్ విరకుకళై మున్నిట్టు,అవశ్యానుభావ్య శేషవినాశనమార్గాన్ పురస్కృత్య.తణిన్ద,అధఃకృతమ్.

సా-వి— మూలమాన శ్రుతియి లితి. “నఖలు భాగవతా యమ విషయం గచ్ఛంతి- ఇహైవైషాం కేచిదుపశ్లేశాభవంతి - ఖంజాభవంతి - కాణాభవంతి- అవిధేయ భార్యా భవంతీ,,తి శ్రుతౌ- వేలిట్టు ప్పాయ వేణ్డుమతు, వేల్, కుంతం - ఇట్టు, గృహీత్వా- పాయవేణ్డుమతు, వేధనేన నివర్తనీయతు మపేక్షితోపరాధః - ముళ్ళి ట్టుప్పా య్‌న్ఱు కళ్ళియు మెన్కిర కణక్కిలే , కంటకం గృహీత్వా వేధనేన నివర్త్య ఇతి న్యాయేన - కాణర్, ఏకచక్షుర్వికలః - ఖంజర్, ఏకపాదవికలః. ఓతుకిర, శ్రుతిసిద్ధేన. శిక్షైయరుక్కుమ్ విరకుకళై, శిఖా చ్ఛేద్యు పాయాన్ నిశ్శేష నివృత్తి మార్గాన్ . మున్నిట్టు, పురస్కృత్య. తణిన్ద ప్రతాపత్తై యుడైయనామ్, అధః కృత ప్రతాప స్సన్.

సా-సం—శ్రుతిరిహ “ నఖలు భాగవతా యమవిషయం గచ్ఛంతీ,, త్యాదిః. కాణాః, ఏకచక్షుర్హీనాః. ఖంజాః,ఏకపాదహీనాః.శిక్షై యరుక్కుమ్ విరకుకళై,దుష్కర్మణాం ఫలప్రదానశక్తి వినాశనోపాయాన్. తణిన్ద, ఉపశాంతమ్. ఉడైయనామిత్యస్య ఒరు కణ్ణళ్ళి వాలేరక్షిత్తు విడుమిత్యనేనాన్వయః. ఈషద్దణ్డ్యేషు

మూ—నడైయాళక్కారర్ అంతఃపుర పరిజనమ్ కూనర్ కురళర్ కుమారర్ కళ్ విషయత్తిల్ అపరాధజ్ఞళుక్కీడాకవుమ్, అంతరంగత్వాది తారతమ్యత్తుక్కీడాకవుమ్, సంబంధానృశంస్యాదికళాలె ప్రీతినడక్కచ్చెయ్ తేయవర్కళ్ తప్పినత్తుక్కు క్షమైకొళ్ళుకైక్కాకవుమ్, మేలైక్కుమ్ శిక్షైయాకైక్కాకవుమ్, ముకమ్ కొడాతే యిరుత్తల్, శమ్మట్టి యిట్టడిత్తల్, తళ్ళువిత్తల్, వాశలిలెతకైవిత్తల్ శిరుతునాళ్ సేవైయైవిలక్కివిడుతల్, శెయ్యుమాప్పోలే కాకాసుర (కాక) న్యాయత్తాలే ఒరుకణ్ణழிవాతే ఇవ్వాశ్రితరై రక్షిత్తువిడుమ్-

సా-దీ—సుజనసెన్టపడి. అడైయాళకారర్- ఛత్రచామరాదికళైధరిక్కుమూழியక్కారర్. అంతఃపురత్తినుడైయ ఉழியక్కారిచ్చికళ్ - కుబ్జర్, వామనర్. రాజకుమారర్, అంతరంగత్వాదీత్యాది. ఆదిశబ్దత్తాలే శరీర సంబంధాది గృహీతమ్ - సంబంధం, పుత్రత్వాది - ఆది శబ్దం దయాది గ్రాహకమ్. క్షమైకొళ్ళుకైక్కాకవుమ్. ఇజ్గైకాణత్వాది ఫలమ్ వస్తుతః ప్రాయశ్చిత్త రూప క్షాపణమన పేక్షితమాకైయాలితు దృష్టాంత మాత్ర విషయమ్. లఘు దణ్డజ్గళై క్కాట్టుకిరార్ . ముకమ్కొడాతే ఇరుత్తలిత్యాది. పరాఙ్ముఖ నాయిరుక్కై. శమ్మట్టి, కశాది. కాకేత్యాది - అత్రాక్షాపరాధియాన కాకత్తిన్ పణ్ణిన కణక్కిలే - కణ్ణழிవు, లఘుదండమ్ - బుద్ధిపూర్వోత్త రాఘవైయుమీశ్వరన్ క్షమిక్కుమెన్ఱు శిల

సా-స్వా—అడైయాళక్కారర్, ఛత్రచామరాది ధారికళానవూழியక్కారర్. అంతఃపుర పరిజనం, ఊழியక్కారచ్చికళ్. కూనర్, కుబ్జర్. కురళర్, వామనర్. కుమారర్, పుత్రర్కళ్- ఈశ్వరన్ సంబంధానృశంస్యాదికళాలే ప్రపన్న విషయత్తిల్ ప్రీతి మానాకైయాలే అపరాధత్తిల్ నిగ్రహమ్పణ్ణ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. సంబంధేతి. ముకజ్కొడాతే యిరుత్తల్, పరాఙ్ముఖనాయిరుక్కై . శమ్మట్టి, ముழிజ్గన కశాది. లోక న్యాయత్తై ప్రపన్న విషయత్తిల్ సంచరిప్పిక్కై కూడుమో ? ఏన్న కాకేతి - లఘు దండ రూప నిగ్రహముమ్ సంబంధా నృశంస్యాది ప్రయుక్త ప్రీతి కార్యమాకైయాలేవిరోధమిల్లై.

సా-ప్ర— అడైయాళక్కారర్, చిహ్నధారిణః. నన్వేవం సతి “ అన్టిమత్తొన్టిలననిన్ శరణె యన్టకలిరుమ్

సా-వి— అడైయాళకారర్, ఛత్రచామరాది చిహ్నధారిణః - అంతఃపుర పరిజనం-దాస్యః - కూనర్, కుమలాః. కుళ్ళర్, వామనాః. కుమారర్, రాజకుమారాః. ప్రీతినడక్కచ్చెయ్ తేయుమ్, ప్రీతౌ సత్యామపి . క్షమై, క్షమా సాధనమ్. కొళ్ళుకైక్కాకవుమ్, యథాస్వీక్రియతే తథాకర్తుం. మేలుళ్ళ శిక్షైయాకైక్కాకవుమ్, యత్కించిదుపక్లేశాకరణే అగ్రేపి తథైవక్రియేతేతి తదభావాయచేతి -ముకమ్ కొడాతేయిరుత్తల్, ముఖమదత్వా వస్థానంవా - శమ్మట్టయై యిట్టడిప్పిత్తల్, కశాం గృహీత్వా తర్జనం వా. తళ్ళువిత్తల్, కంఠే హస్తం నివేశ్యాప నోదనంవా- వాశలిలే తకైప్పిత్తల్, ద్వార నిరోధంవా - శిరుతునాళ్ సేవైయైవిలక్కివిడుతల్, కతిపయ దివసాన్ సేవానివారణేనత్యాగంవా-ఒరుకణ్ణழிవాతే, కేనచిల్లఘుదండనరూప

సా-సం—పుత్రాదిద్వారాఖేదాన్వయఉక్తః.తతోధికదణ్ణ్యేషుస్వ దేహానుబంధిఖేదవిశేషాన్వయప్రకారమాహ. మికవుమిత్యాదినా. అస్యచ ఒరుకణ్ణழிవాలే ఇత్యనేనాన్వయః. అపరాధత్తుక్కు, మహాయత్న విషయేషు. అడైయాళక్కారర్, రాజచిహ్న ఖడ్గధరాః. పరిజనం, దాస్యః- కూనర్, వికృతాంగభాగాః.కురళర్, కదళీకాణ్డత్వక్. నృశంసతా, మరణాధిక క్రూర వృత్యభిరుచిః- ఆనృశంస్యం, లఘునిగురుణివాస్వా వశ్య కారయితవ్యేపి దణ్డనేస్వయమ సహన శీలత్వాఖ్యః కృపాప్రకార విశేషః. ఒరుకణ్ణழிవాతే, అ ద్వార క

మూ—ఇప్పడి మృదుప్రకృతికళై క్షమైకొళ్ళప్పణ్ణువిత్తల్ కఠినప్రకృతికళుక్కు శిక్షారూపమానదండవిశేష మ్ పణ్ణుతల్ శెయ్కిఱవిడముమ్ పూర్వప్రపత్తిఫలమాన క్షమైయిన్ ప్రకార భేదమెన్ఱు శిక్షకనాన శేషిపక్కలిలే కృతజ్ఞరై నడక్కైక్కాక బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్ క్షమిక్కుమెన్ఱు శిలర్ శొన్నార్కళ్.

సా- దీ— అభియుక్తర్ శొన్నత్తుక్కు తాత్పర్యమ్ కాట్టుకిఱార్-ఇప్పడిమృదుప్రకృతీత్యాది. కృతజ్ఞరై

సా-స్వా—లౌకికవైదికదృష్టాంతముమ్ ప్రమాణ సిద్ధ కారణత్వాది లఘు దండత్తుక్కుచిత జ్ఞాపనార్థమెన్ఱు కరుత్తు. ఆనాల్ మోక్షార్థ ప్రపత్తియినాలే తానే ఈశ్వరన్ బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్ క్షమిక్కుమెన్ఱు శిల వభియుక్తర్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇప్పడియితి. ఈశ్వరన్ క్షమియాత పోతు ఉత్తరోత్తర పాపఙ్గళిలే మూట్టి ఇతర విషయత్తిల్ పోలే గురుతర నిగ్రహముమ్

సా-ప్ర—పోమ్ కైయిన్ వాయ్ నిన్ఱు,, త్యత్ర ప్రామాదికత్తుక్కన్ఱిక్కే-బుద్ధిపూర్వమాకప్పణ్ణినతుక్కు అఞ్జవేణ్డా ఇతివాక్యే ప్రామాదికవ్యతిరేకేణ బుద్ధిపూర్వకాదపి నభేతవ్యమిత్యుక్తేః. ‘‘నిన్ఱైపేర్కలాకామై నిచ్చిత్తిరున్తేనే,, ఇత్యేతద్వ్యాఖ్యానే బుద్ధిపూర్వకమాక పణ్ణిన ప్రాతికూల్యత్తుక్కు అఞ్జవేణ్డా ఇతి వాక్యే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాదపి నభేతవ్యమిత్యుక్తేశ్చ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్య ప్రాయశ్చిత్త ఫలయోరన్యతరావినాభావోక్తేస్తద్విరుద్ధం స్యాదిత్యత్ర ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠాపనస్య లఘుదణ్డప్రదానస్యచ భరన్యాసఫలత్వాత్తమావిశేషత్వమేవేతి నరకపాతో భవేదితి నభేతవ్యమిత్యభిప్రాయేణైవ తేషాం తథోక్తిరితి నవిరోధ ఇత్యాహ. ఇప్పడి మృదుప్రకృతీత్యాదినా- నను బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్య ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠానే ఫలావశ్యం

సా-వి—దండ నేన-నను కేచిత్తుభగవాన్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమపిక్షమత ఇతివదంతి-అతఏవ ‘‘అన్నమత్తొన్నిలనన్ శరణెయ్యన్ఱకలిరుమ్ పోయ్ కైయిన్ వాయ్ నిన్ఱు,, ఇత్యత్ర ప్రామాదికత్తుక్కన్ఱిక్కే బుద్ధిపూర్వకమాక పణ్ణినతుమ్ తనక్కు అఞ్జవేణ్డా ఇతి వాక్యే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాదపి నభేతవ్యమిత్యుక్తమ్ - ఏవంచ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్య ప్రాయశ్చిత్తనివర్త్యత్వం లఘ్వనుభవనాశ్యత్వం చోచ్యమానం తద్విరుద్ధం స్యాదిత్యాశంక్య తేషాం తాత్పర్యవర్ణనేనవిరోధం పరిహరతి. ఇప్పడి మృదుప్రకృతీత్యాదినా – క్షమైకొళ్ళప్పణ్ణువిత్తల్, క్షమోపాయస్వీకార ప్రవర్తనం. దండ విశేషమ్ పణ్ణుతల్, లఘుదండ కరణం- ఎనిఱ విడముమ్, ఇత్యేతత్ - బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్ క్షమిక్కుమిత్యుక్తే కోర్థః? మృదుప్రకృతీనాం క్షామణప్రవర్తనే కఠినప్రకృతీనాం దండవిశేష కరణేనచ క్షమతే-నరకపర్యంత నిగ్రహ సంకల్పం నకరోతి - అతః నభేతవ్యం ప్రపన్నం సర్వభారరక్షితుమేవప్రాయశ్చిత్తే ప్రవర్తనంవా లఘ్వనుభవప్రదానంవా కరోతీత్యుభయమపి క్షమాప్రకార భేద ఇతి భావః- తదుభయస్య క్షమాప్రకార భేదత్వోక్తిస్తేషాం కిమర్థేత్యత ఉక్తమ్ - శిక్షక నానేతి, సర్వ ఇత్యర్థః - తథాచ క్షమిత్వా రక్షతీతి - కృతజ్ఞరై నడక్కైక్కాక, కృతజ్ఞతా ప్రవృత్త్యర్థం. మందానాం విశ్వాస దృఢీకరణార్థమితిభావః-ఇప్పడీత్యారభ్యప్రకారభేదమెన్ఱు

సా-సం— యత్కించిదుపశ్లేషేన. ఇత్థం ప్రమాణోపపత్త్యనుసారిణీం స్వాభిమతాపరాధ నిస్తారప్రక్రియాం ప్రదర్శ్య పరోక్త ప్రక్రియాం దూషయితుం పరోక్తేస్సుహృద్భావేన స్వాభిమతార్థే ప్రథమం పర్యవసాయయతి.ఇప్పడీత్యాదినాకృతజ్ఞరై నడక్కైక్కాక విత్యంతేన-యదిబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘః ప్రారబ్ధపాపవత్

వ్యా- ప్రారబ్ధకర్మత్తిల్ పాపాంశమ్పోలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాతపోతు సఫలమానాలుమ్

సా. ది — వడక్కైకాకుశిక్షిత్తతెన్నపడి. ఈశ్వరన్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైశ్చమియానాకిల్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాతపోతుపణ్ణినప్రపత్తికుక్కుహానివరుమోవెన్నుమ్ శఙ్కైయైనిరసిక్కిరార్ - ప్రారబ్ధకర్మత్తిలిత్యాదియాల్.

సా. స్వా — పణ్ణప్రసంగిక్కైయాలె శుమాఫలమెన్నపడి. ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరపాపత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాత పోతు ఐహికోప క్లేశాత్మక ఫలత్తై యవశ్యమ్ కొడుత్తు ఈశ్వరన్ రక్షిక్కుమ్ మెన్ను సొన్నతు కూడుమో ? ఉభయ భావనా క్రమత్తాలె వన్త బుద్ధి పూర్వోత్తర కామ్య సుకృత జ్ఞళిలుమ్ ని ర్వ్యాపయుక్త ప్రారబ్ధ సుకృత జ్ఞళిలుమ్ ఉపాసక నుక్కు విద్యోప యుక్త బుద్ధి పూర్వోత్తర సుకృత జ్ఞళ్ అనుకూల ప్రతికూల ప్రబల కర్మాన్తర జ్ఞళాలె నిరుద్ధావ సర్జ్ఞళామ్ ఫల జ్ఞొడుక్క ప్పెరాతే ని న్రైయుమ్ విద్యా మాహాత్మ్యత్తాలే అన్తిమ కాలత్తిలే కళియు మెన్ను చరమ శ్లోకాధి కారత్తిలే శొల్లి ర్ర కణక్కిలే బుద్ధి పూర్వోత్తర పుణ్య విశేషఙ్గళ్ పోలే పాపఙ్గళుమ్ విద్యా మాహాత్మ్యత్తాలే ఫలఙ్గొడా తే నశిక్కలామే ? పూర్వ ప్రారబ్ధ సుకృత విశేషమ్ విద్యా మాహాత్మ్యత్తాలే నశిత్తాలుమ్ ప్రారబ్ధ పా పాంశమ్ నియమేన ఫల జనకమా యిరుక్కిరాప్పోలే బుద్ధి పూర్వోత్తర పాప ముమ్ విద్యామాహాత్మ్య త్తాలే నశియామల్ నియమేన ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాత పోతు ఫల జనక మెన్నిలప్పోతు విద్యాపేక్షయా బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ ప్రబలమాకైయాల తిసాతే ప్రతిబద్ధయామ్ కొణ్డు ప్రపత్తియుమ్ ఫలఙ్గొడాతొళియు మెనిల్ శఙ్కైయాలే ప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రారబ్ధ కర్మత్తిలితి.

సా. ప్ర — భావశ్చేత్ప్రారబ్ధకర్మవశాన్మహాపాతకాద్యుదయే మోక్షఏవనస్యాదిత్యత్ర కాల విశేషే మోక్షస్స్యాదితి సంకల్పాభావేన మోక్షార్థ భరన్యాసానుష్ఠానే " అపాయా విరతశ్శశ్వన్మాంచైవశరణంగతః సకృత్త్యాఖిలంపాపంమామాప్నోతి నరశ్శనై " రిత్యుక్తరీత్యా ఏకద్విత్ర్యాది దేహ విళంబేనాపి తత్ఫలా ను భవానంతరం మోక్ష మపిదద్యా దేవేతి సదృష్టాంత ముప పాదయన్నుపాత్త దేహాంతే మోక్ష స్స్యాదితి సంకల్పే అనియతాయుషాంతద్దేహానువృత్తి కరణేనవా అనను వర్తనీయ దేహాన్వేతస్మిన్నేవదేహఏవమ హాదుఃఖాదిక ముత్పాద్య దేహాన్తేఽవశ్యం మోక్షమపి దద్యా దేవేత్యాహ. ప్రారబ్ధ కర్మత్తిలిత్యాదినా. పాపాంశమ్పోలే ఇతి. యథాభ్యుపగత ప్రారబ్ధ పాప ఫలాను భవేపి దేహాన్తే మోక్షః తథా నను స్థిత

సా. వి — ఇత్యంతం తేషా మాశయవర్ణనపరం - శిక్షకనానే త్యాశయప్రయోజన ప్రతిపాదనపరం. బుద్ధి పూర్వోత్తరేతి తదుక్త్యనువాదఇతి వివేకః - నను బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘస్య ప్రాయశ్చిత్తానను ష్ఠానేన విద్యాభావశ్చేత్ప్రారబ్ధకర్మవశా న్మహాపాతకా ద్యుదయే మోక్షస్స్యాదిత్యాశంక్య ప్రారబ్ధకర్మత్తిలితి- పాపాంశమ్పోలే, అభ్యుపగత ప్రారబ్ధ పాపమివ పుణ్యస్యాపి సఫలత్వేపి చిరకాలం గ్రామార్థం రాజా నువర్తనసంస్కృతవతః ప్ర దానసమయే వైరాగ్యోదయే తత్ఫల ప్రతిషేధవత్పుణ్యా సత్వేపి పుణ్యఫలంమమ మా స్తీ త్యనిచ్ఛయైవ తత్ఫలాలాభా త్తస్య పుణ్యస్య సుహృత్సంక్రమణా సంభవా ద్బుద్ధి పూర్వోత్తర పుణ్యస్య

సా. సం — సఫల స్యాత్తహిర్న ప్రపత్తిస్స ఫల దానస్యాదితి కుతర్కమూలాంశంకాం దృష్టాంతేన పరి హరతి. ప్రారబ్ధేత్యాదినా. విరక్తి విశేషేసతి పుణ్యాంశస్యన సాఫల్యమితి పాపాంశమ్ పోలే ఇత్యుక్తమ్.

మూ — పణ్ణినప్రపత్తి మోక్షమ్కొడా తొల్లైయుమొవెన్నుశంకిక్క వొణ్ణాతు.

సా-ప్ర — ప్రాయశ్చిత్త బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘఫలానుభవేపిస్వాపేక్షితకాలేముక్త్యభావే దేవేత్యర్థః, నను ప్రారబ్ధ పుణ్యస్య బుద్ధిపూర్వక పుణ్యస్యచ సంభవేపి తద్విహాయ పాపయోరేవ దృష్టాంతదార్ష్టాంతికత్వయో పాదానం కథమితి చేదిత్థం. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్య ప్రకృతత్వాత్తస్య చాఘ దృష్టాన్తీకరణౌచిత్యాత్ కించైహికాముష్మికస్య సుఖస్యాల్పాస్థిరత్వ, దుఃఖ మిశ్రత్వ, దుఃఖోదర్కత్వావగతి పూర్వకం ముముక్షోః ప్రపన్నస్య స్వనిష్ఠాభిజ్ఞస్య బుద్ధి పూర్వక కామ్యానుష్ఠానాసంభవాత్ప్రారబ్ధ కర్మవశాత్తుచ్ఛఫలార్థం కృతస్యాపి « శ్రీరంగేశవచోమదీయమధునా వ్యక్తంత్వయాశ్రూయతాం పుణ్యంతత్ఫల సంగమాత్రవిరహాద్భూయోనమాంప్రాప్నుయాత్ । పాపంచైవతథాఫలంవితనుతే శక్యంనతద్వారణం తత్తన్నాత్యతవశక్యమేవ తదిదంసద్యస్త్వయా కల్ప్యతాం ,, మిత్యుక్తరీత్యా చిరకాలం గ్రామాద్యర్థం రాజానువర్తనే కృతేపి ఫలకాలేనువర్తకస్య వైరాగ్యేను వృత్తి ఫలాలాభన్యాయేన బుద్ధిపూర్వక పుణ్యఫలం మేమాస్త్వితిప్రతిషేధేకృతే « సుహృదస్సాధు కృత్యా ,, మిత్యుక్తరీత్యా భగవతాఅస్మిన్ ఫలజనకత్వ సంకల్పంవినివర్త్య సుహృత్సు ఫల జనకత్వ సంకల్ప సంభవాత్ప్రియశోనిషిద్ధానుష్ఠానవత్కామ్యానుష్ఠానాదర్శనాత్సమ్యగనుష్ఠిత కార్యాదౌ ఫలాదర్శనే ప్రబల ప్రారబ్ధ కర్మణః ప్రతి బంధకస్య కల్పనన్యాయేన పుణ్యస్యాపి ప్రతిబంధ సంభవాత్ « పుణ్యంప్రజ్ఞాంవర్ధయ ,, తీత్యుక్తరీత్యా పుణ్యస్య ప్రజ్ఞావర్ధకతయా ప్రతిగ్రహీతృ సంభవాదేతద్దానేన ప్రతిగ్రహీతృనాశకత్వాభావేనాస్య దాన సంభవాత్పాపస్యతు « పాపంప్రజ్ఞాంనాశయతీ ,, త్యుక్తరీత్యా ప్రజ్ఞానాశకత్వ మితి అభిచార కర్మణీవపాపదాతుః ప్రతిగృహీతృనాశకత్వ పర్యవసానేన తద్దానాసంభవాత్పుణ్యఫలానాంగృహక్షేత్రలోకాదీనామివవరాహపురాణగతకైశికమాహాత్మ్యాదిషుదాన దర్శనాత్ «తచ్చిత్త విమలాహ్లాద క్షీణ పుణ్యై,, త్యాద్యుక్త రీత్యా అత్యంతానుకూలభగవదనుభవ ఫలకత్వ సంభవాచ్చ అనిష్ట ఫలోత్పాదన నియమాసిద్ధేః. బుద్ధిపూర్వక పాపస్యతు ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠానే లౌకిక బుద్ధి పూర్వా పరాధన్యాయేన « లంఘయన్ శూల మారో హేదన పేక్షోపి ,, తి న్యాయేనచ ఫలావినాభావేన తదుపాదాన మితిభావః.

సా-వి — కామ్యక్షుద్ర ఫలార్థప్రారబ్ధవశాత్సంభవేపి సాంగాత్కామ్య కర్మణఃఫలావశ్యంభావ ఇత్యపి గుణానుష్ఠానస్య దుర్లభత్వాత్సంభవేవా ప్రబల ప్రారబ్ధ ప్రతిబంధాది సంభవాత్సద్యస్సఫలత్వనియమోస్తి - పాపస్యత్వ నిచ్ఛాయామపిఫలస్యదుర్వారత్వాదవశ్యంభావి ఫలమితి బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్యఫలావశ్యంభావజ్ఞాపనాయ పాపాంశఏవ దృష్టాంతే దార్ష్టాంతికేచ స్వీకృతఇతి ధ్యేయం. పణ్ణినప్రపత్తి, కృతప్రపత్తిః . మోక్షమ్ కొడాతొల్లైయుమ్, మోక్షమదత్వాని వర్తతే కిమితిశంకార్థః. అభ్యుపగత ప్రారబ్ధస్య యావద్దేహభావిదుఃఖప్రదత్వాద్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్య ఏతద్దేహసమయే ఫల ప్రదానావకాశాభావాద్దేహానంతరభావి నరకాది ఫలమపి దద్యాత్కిమితి ఫలితార్థః ఏతద్దేహ కాలఏవ ఆయుర్వృద్ధ్యాదివిళంబేనవా తదభావవతాంఖంజత్వాద్యుపక్లేశైర్వానివర్త్య దేహానంతరమ్ మోక్షందదాతీతి

మూ—పెరుజ్ఞ్కాయమ్ వైత్త మరఙ్గళుక్కు స్థలాదివిశేషఙ్గళాలే వాట్టత్తుక్కు కాల తారతమ్యముళ్ళ మాత్రమ్, ఇప్పడియివర్కళ్ సంసారత్తినుడైయ నిశ్శేష నివృత్తియిఱక్కైక్కు విళమ్బావిళమ్బ వైషమ్యమే యుళ్ళతు- ఇద్దేహానన్తరమ్ మోక్షమ్ వేణుమెన్ఱపేక్షిత్తాలుమ్ అనియతాయుస్సుక్కళాయ్ విళమ్బముమరాయిరుప్పార్క్కు ఆయుర్వృద్ధియాలే విళమ్బమ్ వరుమ్. నియతాయుస్సుకళుక్కు ఉళ్ళ ఆయుస్సుకళాల్లే

సా-దీ— ఇలోకత్తిల్ మరఙ్గళిలే తత్తత్స్థల విశేషఙ్గళిల్ పెరుఙ్గాయమ్ వైప్పార్కళ్ - వైత్త మరఙ్గళెల్లామ్ పట్టుప్పోకిరత్తిల్ సంశయమిల్లై - స్థల విశేషత్తాల్ వాట్టత్తుక్కు విళంబావిళంబ తారతమ్యమే యుళ్ళతు - ఇద్దేహానంతరమ్ మోక్షమ్ పెఱవేణుమెన్ఱు కోలినాల్ విళంబమ్వరక్కూడుమో? వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇద్దేహానంతర మిత్యాదియాల్ - అనియతాయుస్సుక్కళాయిత్యాది - మనుష్యర్ద్వివిధర్- అనియతాయుస్సుక్కళెన్ఱుమ్, నియతాయుస్సుక్కళెన్ఱుమ్ - అనియతాయుస్సుకళావార్, అయుష్కామేష్ట్యాదికళ్ పణ్ణినాలాయుర్వృద్ధియుణ్డావతు- పణ్ణాతపోతు యథాప్రాప్తాయుస్సుక్కళామవర్కళ్, నియతాయుస్సుక్కళ్, ఇష్ట్యాదికళాలుమ్ ఆయుర్వృద్ధియిల్లాతే నియమితమాన వాయుస్సైయుడైయవర్ -

సా-స్వా— పెరుఙ్గాయమితి - మరమ్ వాడుకిర నిమిత్తమాక వేరిలే పెరుఙ్గాయమ్ వైత్తాల్నదీకచ్ఛప్రదేశత్తిలుమ్వర్షాకాలత్తిలుమ్ విళమ్బేనవాట్టముమ్, అన్యకాలదేశఙ్గళిలేఅవిళమ్బేనవాట్టముముణ్డాకిరాప్పోలే మోక్షార్థప్రపత్తిపణ్ణినార్క్కుమ్ కాల విశేషసంకల్పిత పురుషార్థపురుషతదితర పురుషభేదేనబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘవత్తదితరపురుషభేదేనచ మోక్షఫలత్తుక్కు విళమ్బావిళమ్బమేయుళ్ళతు. ఫలత్తిల్సంశయమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - ఏతద్దేహావసానత్తిల్ మోక్షత్తై కోలినవనుక్కు విళమ్బమ్ శొల్లక్కూడుమో వెన్న అన్తవధికారినియతాయుష్కనో ? అనియతాయుష్కనో? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు అంత్యపక్షత్తిలుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇద్దేహానంతర మితి . ఆద్య పక్షత్తిలరుళిచ్చెయ్కిరార్ . నియతాయుస్సుక్కు శుష్కేతి.

సా-ప్ర— పెరుఙ్గాయమిత్యాది.మూలనిక్షిప్తహింగుకానాం వృక్షాణాం శుష్క భావస్య కచ్ఛభూ

సా-వి—సదృష్టాంతంపరిహారమాహ-పెరుఙ్గాయ మితి - పెరుఙ్గాయమ్వైత్త మూలనిక్షిప్తహింగుకానాం - మరఙ్గళుక్కు, వృక్షాణాం - స్థలాదివిశేషఙ్గళాలే, జలాప్లుత భూమి వర్షాకాలాది విశేషైః- వాట్టత్తుకుక్కు, శుష్క భావస్య. కాలతారతమ్యమాత్రమితి,వర్షాకాలేవాజలాప్లుతదేశేవాస హింగుకస్తరుః కతిపయదినాని తిష్ఠతి. తదన్యదేశే తదన్యకాలేచ శీఘ్రం శుష్యతి తద్వదిహాపి భావః - నిశ్శేష నివృత్తి పిఱక్కైక్కు, నిశ్శేష నివృత్త్యుత్పత్త్యే- ఆయుర్వృద్ధీతి - నన్వాయుర్వృద్ధ్యాది రాయుష్కామేష్ట్యాది ప్రారబ్ధ ఫలమేవ నబుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ ఫలమితి చేన్న - ఆయుష్కామేష్ట్యాది ప్రాప్తా యుర్వృద్ధ్యా పురుషాయుష ప్రమాణాతి క్రమేసతి ఆయుష్కామేష్ట్యాది ప్రాప్తాయు రనుభవా నంతరం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘఫలానుభవాయతతోప్యధికాయుస్సంపాదనసంభవాత్ -ఉళ్ళాయుస్సుక్కళ్ళై,విద్యమానా

సా- సం — దృష్టాంత సిద్ధ మర్థం దార్ష్టాంతికే దర్శయతి. ఇప్పడి మితి. ఏతద్దేహావసానే ఇతి సంకల్ప వత్స్సు కథం విళంబః. అనేక కాలాను భావ్య బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘస్య ఏతద్దేహావసాన ఏవ సఫలతా వా కథమితి ప్రశ్నే వికల్ప ముఖే నోత్తరమాహ. ఇద్దేహా నంతర మిత్యాదినా.

మూ— ఫలిత్తు విదుమ్ ‹‹ భవేయం శరణంహివః,, ఎన్టపిన్పు ముణ్డాన రాక్షసికళుడైయ బుద్ధి పూర్వాప చారఙ్గళ్- ‹‹మర్షయామీహదుర్బలా-పాపానాంవాశుభానాంవా,, ఎన్ఱ అ పడియే పిరాట్టికుక్షమా వి షయమాయి ప్రతిష్ఠైయో వెన్నిల్, అవ్విడత్తిలుమ్ అవర్ కళుక్కు తిరువడి నలియప్పుకుకిఱానెన్ఱ అభయ మ్విళైన్దు నలివుకుక విలక్కుణ్డాన పడియాలే

సా-దీ— ఫలిత్తువిదుమ్-కాణత్వాదిరూపేణ వెళ్కై-బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘఙ్గళుమ్పూర్వ ప్రప త్తియాల్ క్షమి క్కుమెన్డు మతిల్ ఒరుహేతువైక్కాట్ట అఙ్గుమ్ లఘుదండముమ్,భయముమ్ సిద్ధమెన్ఱార్-భవేయమిత్యా దియాల్— ఎన్టపిన్పుమ్, భరస్వీకారమ్ పిర న్తపిన్పుమ్- బుద్ధి పూర్వాపరాధమ్ క్షమావిషయ మాన మైక్కు పిరాట్టివచనమ్- మర్షయామీత్యాది – మర్షయామి, సహే – దుర్బలాహమాసాం హింసనం ద్రష్టు మ శక్తా ఎన్డై – పాపానాం వేతి – త్వన్మతేన పాపానాంవా మన్మతేనశుభానాంవా వధార్హాణా మపి ప్రా ణినాం విషయే ఆర్యేణ సత్పురుషేణ క రు ణ మె వ కా ర్య మ్ – నతు కాఠిన్యం – తథాహి, విచార్యమా ణె కశ్చిదపిపురుషః అపరాధ రహితోనాస్తి – సర్వేపిసాప రాధా దణ్డ్యాశ్చఎన్కై. అవ్విడ త్తిలుమ్, రాక్షసి

సా-స్వా—త్రిజటాశరణాగత్యంతర్గతైక ళాన రాక్షసికళుడైయబుద్ధిపూర్వోత్తరాపరాధత్తైయుమ్.‹‹భవే యం శరణం హివః ,, ఎన్డు భర స్వీకారమ్ పణ్ణిన పిరాట్టి క్షమిక్కై యాలే బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘత్తు క్కు ఫలా వశ్యమ్ భావ మణ్డో? ఎన్డు శంకిత్తు త్తర మరుళి చ్చెయ్ కిరార్. భవేయ మిత్యా దినా. మ ర్షయామి, సహే. దుర్బలాహ మాసాం హింసనం ద్రష్టు మశక్తా. పాపానా మిత్యాది. త్వన్మతేన పా పానాంవా, మన్మతేన శుభానాంవా, వధార్హాణా మపి ప్రాణినాం విషయే ఆర్యేణ కరుణమేవ కార్యం. నతు కాఠిన్యం. తథాహి; విచార్య మాణే కశ్చిద ప్యపరాధ రహితో నాస్తి. సర్వేపి సాపరాధాః దండ్యా శ్చ ఎన్కై. అవ్విడ త్తిలుమ్, రాక్షసి కళిడ త్తిలుమ్. ఇతుక్కు దండ లేశముమ్ క్షమై యుమ్ సిద్ధ మెనిఱ రత్తోడే యన్వయమ్. నలియప్పుకు కిరార్, పీడిక్క ప్పుకు కిరార్.

సా-ప్ర—వర్షాకాలాదౌ కాలదైర్ఘ్యవదిత్యర్థః. నను బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్యఫలావినాభావోక్తిః త్రిజటా భరన్యాసాంతర్గత రాక్షసీ బుద్ధిపూర్వోత్త రాఘత్వాంతి బోధకమర్షయా మీత్యాదివిరుద్ధేత్యత్ర రాక్ష సీ భిరపి బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘ ఫల మనుభూతమితి సోదాహరణ మాహ. భవేయ మిత్యాదినా. నలి యు

సా-వి— యుమర్ధ్య ఏవ. నను విద్యమానాయు మర్ధ్యే కాలస్యాభ్యుపగత ప్రారబ్ధావరుద్ధత్వా త్కథమ స్యావకాశ ఇతి చేన్న – తన్మధ్యఏవ కశ్చిదనుభవః ప్రారబ్ధ సంబంధీ, కశ్చిదనుభవోబుద్ధి పూర్వోత్త రాఘ సంబంధీతి సంభవా దేకస్మిన్కాలే నానాదుఃఖ సమావేశ దర్శనాదితి యతిరుంచిదేతత్ – న ను బుద్ధి పూ ర్వోత్తరాఘస్య ఫలావినా భావోక్తి స్త్రిజటా భరన్యాసాంతర్గత రాక్షసీ బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘ త్వాం తి బోధక మర్షయామీత్యుక్తి విరుద్ధేత్యత్ర రాక్షసీభి రబుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ ఫలం హను మద్భ ర్త్సన మనుభూయరక్షణం ప్రాప్త మితి సోదాహరణమాహ – భవేయమిత్యాదినా – తిరువడి , హనుమాన్ . న లియ ప్పుకుకిరాన్, చిత్రవధం కరిష్యతి – ఎన్ఱభయమ్ విళైన్దు, ఇత్యుక్త భయముత్పాద్య – నలియప్పు క్కు,వధస్య- విలక్కుణ్డాన పడియాలే, మర్షయామీతినివారణస్య విద్య మానతయా –

సా- సం — ఫలిత్తు విదుమిత్యస్య క్వచిద్వ్యభిచారమా శంక్య తద సంభవ మాహ. భవేయ మిత్యాదినా.

మూ—వాళాలే యోజ్గి విడుమాప్పోలే దణ్డలేశముమ్ క్షమైయుమ్ సిద్ధమ్. ఆకైయాల్ ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘుమ్ లేపియాతెన్ఱు విశేషిత్తు చ్చొల్లువతోరు ప్రమాణమన్ఱికేకే యిరుక్క ఇవనుక్కు ప్పిన్పు బుద్ధి పూర్వాపరాధమ్ పిఱన్దాలుమ్ క్షమై కొళ్ళవేణ్డావెన్ఱుమ్, క్షమైకొళ్ళావిడిలుమ్ శిక్షారూపమాన దణ్డవిశేషమిల్లైయెన్ఱుమ్, విళమ్బాక్షమరుక్కు పరమఫలత్తుక్కు విళమ్బమ్ వారాతెన్ఱుమ్, ప్రారబ్ధసుకృత విశేషాది కళాలే వరుమ్ ఇజ్గినిల కైంకర్యత్తుక్కు విచ్ఛేద సంకోచజ్గళ్ వారాతెన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱ పక్షజ్గళ్ శరణ్యానుడైయ గుణజ్గళైయుమ్, శరణాగతియినుడైయ ప్రభావత్తైయుమ్ శొల్లుకైక్కాక వత్తనై-

సా-దీ--కళిడత్తిలుమ్.ఓజ్కి,వధ్యానైభయమురుత్తి.ఆనాల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిలుమ్ క్షమైకొళ్ళవేణ్డావెన్ఱిత్యాదిపక్షజ్గళుక్కుగతిమెతెన్న శరణ్యాశరణాగతిప్రభావపరజ్గళాకవేణుమెన్కిరార్. ఆకైయాలిత్యాదియాల్.

సా-స్వా —ఓజ్గి, వధ్యానై భీతనాకిఱ. ఇప్పడి అనియతాయుస్సుకళుక్కు అయుర్వృద్ధియాలె విళమ్బమ్ వరుమెన్ఱుమ్, నియతాయుస్సుకళుక్కుళ్ళ ఆయుస్సుక్కుళ్ళే ఫలిత్తు విడుమెన్ఱుమ్, తన్నివృత్యర్థం ప్రాయశ్చిత్తావలంబన మణ్డామెన్ఱుమ్ శొన్నతు శేరుమో? అప్పోతు ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తిల్ క్షాపణం వేణ్డావెన్ఱుమ్, క్షాపణమ్ పణ్ణాతపోతు దండనమ్ విళమ్బాది కళుమ్ వారాతెన్ఱుమ్, శొల్లుకిఱ అన్యథాసిద్ధ నహా విశేషోక్తి సహిత సంప్రదాయత్తుకు గతి యెతుఃఎన్న వస్త సంప్రదాయముమ్ అన్యథా సిద్ధమెన్ఱరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఆకైయాలితి. ఆకైయాల్, త్రిజటా శరణాగత్యంతర్భూతైకళాన రాక్షసి కళుక్కుమ్ పిరాట్టి విషయత్తిల్ బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తుకు దండలేశమ్ సిద్ధమాకైయాలే. ఇతుక్కు విశేషిత్తు చ్చొల్లువతోరు ప్రమాణమన్ఱికేకే యిరుకకు వెన్కిర తోడే యన్వయమ్. రాక్షసి కళుడైయ బుద్ధి పూర్వాపరాధత్తుక్కుమ్ , దండలేశ మిల్లై యాకిలితువే ప్రమాణమాకైయాలే ప్రమాణ మన్ఱికేకే యిరుక్కవెన్ఱు శొల్లకూడాతెన్ఱు కరుత్తు. యద్వా, శరణ్యానుడైయ గుణజ్గళైయుమ్ శరణాగతి ప్రభావత్తైయుమ్ శొల్లుకైక్కాక వత్తనై యెన్కిర తోడే యన్వయమ్.,. ఏవమేవంవిది

సా - ప్ర—ప్పుకుకిఱారెన్గిల, చిత్రవధంకరిష్యతీతి. వాళాలేయోజ్గి విడుమాప్పోలే , ఏతేనాపి క్షేపేణ మామవశ్యం హనిష్యతీత్యతి దుఃఖంయథా భవేత్తథాసి మాక్షిస్యేదానీం విముంచామీతః పరమేవమకృత్య కరణేద్విధాచ్ఛేత్స్యామీత్యుక్త్వా విమోచనవత్. ఏవంచ బుద్ధి పూర్వాఘాశ్లేషోక్తే స్తాత్పర్యం దర్శయన్ తదనంగీకారే బాధకమప్యాహ. ఆకైయాల్ ప్రపన్న నుకిత్యాదినా.

సా-వి—వాళాలే మోజ్గవిడుమాప్పోల, లోకే అయం మాం దృఢంహంతీతియథాదుఃఖం భవేత్తదాసిమాక్షిప్యేదానీం ముంచామీతఃపరమేవమకృత్యా కరణేద్విధాచ్ఛేత్స్యామీతివర్జయిత్వా త్యాగవత్-దండలేశముమ్ క్షమైయుమ్ సిద్ధమ్, దండలేశః క్షమాచ స్థితా విత్యర్థః - ఏవం సతి బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్య క్షామణం కార్యం -దండవిశేషోపి నాస్తీత్యభియుక్తాతి వాద వాక్యానాం శరణ్య గుణ శరణాగతిప్రభావ ప్రతిపాదన ఏవ తాత్పర్య మిత్యాహ - ఆకైయాలిత్యాదినా - క్షమైకొళ్ళా విడిలుమ్,క్షమాసాధనస్వీకారాభావేపి.

సా-సం—మర్షయామి, సహామి . వాళాలేయోజ్గి, భీషయితుంచ్ఛేదనాయ అసిముద్య త్యేత్యర్థః. ఏవంవిధ పక్షాంతరాణామప్యతి వాదత్వ మితిప్రమాణవిరహాదనుపపన్నతాముప సంహరతి.ఆకైయాలిత్యాదినా.

సూ—ఇప్పడి యల్లాతపోతు ప్రపన్నరాన పూర్వర్కళుక్కైయు అనుష్ఠాన పరమ్పరైక్కుమ్ ప్రపన్న రైప్ప న్దవే ప్రాయశ్చిత్తమ్ విధిక్కిఱ శాస్త్రత్తుక్కుమ్ మోక్షమ్ పెఱుక్కైక్కు క్కాలజ్కుఱిత్తు ప్రపత్తి పణ్ణాతేఅనువృత్త బుద్ధిపూర్వాపరాధరుమామ్ విళమ్బాతు మరుమా యిరుప్పార్కుక్కు విళమ్బమ్ శొల్లుకిఱ ప్రమాణజ్గళుక్కుమ్ శేరాతు -

సా - దీ — ఇప్ప డి యల్లాతపోతెన్ఱు తుడజ్గి. శాస్త్రత్తుక్కుమ్, ''అపాయసంప్లవేసద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరే,' దిత్యాదికళుక్కుమ్. విళమ్బమ్శొల్లుకిఱ ప్రమాణజ్గళావన- ''తనూకృత్యాఖిలంపాపం మామాప్నోతి నరశ్శ్నైరి,, ఇత్యాదికళ్- నను, సర్వపాపేభ్యోమోక్షయిష్యామి ఎన్నైయాల్సర్వోత్తరాఘజ్గళుక్కు—

సా - స్వా — పాపం కర్మణా నశ్లిష్యతే ,, ఎన్ఱు ప్రమాణ సిద్ధ మాన వన్యథా సిధ్య నర్హణ సంప్ర దాయో క్తినుక్కు అన్యథా తాత్పర్యమ్ శొల్ల ప్పోమో వెన్గిఱ శంకా వారణార్థమ్ ప్రపన్న నుక్కిత్యాది. సామాన్య వచనమ్ ప్రామా దిక విషయ మాకైయాలతు సంప్రదాయ త్తుక్కు మూల మాకమాట్టాతెన్ఱు కరుత్తు. సప్రమాణ మాకిలన్ఱో సంప్రదాయ మన్యథా సిధ్య నర్హణ మెన్ఱు శొల్లలావతు . ప్రమాణ మిల్లాత సంప్ర దాయత్తుక్కు అన్యథా తాత్పర్య వర్ణన ముచిత మెన్ఱు కరుత్తు . విశేష ప్రమాణ మిల్లా విట్టాలుమ్ '' ఏవ మేవం విదిపాపం కర్మణా నశ్లిష్యత ,, ఇత్యాది సామాన్య వచనమ్ తాన్ ప్రమాణ మాకలాకాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిఱార్ . ఇప్పడి యల్లాత పోతితి . ఉక్తిమాత్ర సంప్ర దాయా పేక్షయా అనుష్ఠాన సంప్ర దాయ ముమ్, ఆధునిక సంప్రదాయా పేక్షయా పూర్వ సంప్ర దాయ ముమ్ ప్రబలమెన్ఱపడి. బుద్ధిపూర్వోత్త రాఘత్తిల్ ప్రపన్ననుక్కు ప్రాయ శ్చిత్త విధ్యాది విరోధా పత్త్యా సామాన్య వచనమబుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ విషయ మెన్ఱు కరుత్తు. యద్వా, ఇస్సంప్రదాయ వాక్యజ్గళుక్కు సాధక ప్రమాణాభావత్తాలేతాత్పర్య భేదమ్ శొల్లివిపక్షే బాధక ప్రమాణము ముపన్యసిక్కిఱార్. ఇప్పడి యల్లాత పోతితి.ప్రపన్నరై ప్పత్తవే ఇతి. '' అపాయ సంప్లవే సద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమా చరేత్ । ప్రాయశ్చి త్తిరియం సాత్ర యత్పునశ్శరణం వ్రజే ,, దిత్యాదికం- విళమ్బ మితి. '' తనూకృత్యాఖిలం పాపం మామాప్నోతి నరశ్శ్నై,, రిత్యాది ఎన్నపడి.ఇప్పడిప్రపన్నరైప్ప త్తవేప్రాయశ్చిత్తమ్విధిక్కిఱ శాస్త్రత్తుక్కుమ్ శేరాతెన్ఱుశొన్నతుకూడుమో?

సా- ప్ర —ప్రమాణజ్గళుక్కుమ్ శేరాతితి. '' అపాయావిరతశ్శశ్వన్మాంచైవ శరణంగతః । తనూకృత్యాఖిలం పాపం మామాప్నోతినరశ్శ్నై ,, రిత్యాది విరోధ ఇత్యర్థః. నన్వపాయ సంప్లవఇత్యస్య సర్వధర్మాన్నితి వచన తుల్య విషయత్వేన సర్వపాప ప్రాయశ్చిత్త రూప మోక్షార్థ ప్రపత్తి విధాయకత్వాత్ప్రపన్నో

సా-వి— ఏవ మంగీ కారే బాధక మాహ – ఇప్పడి యల్లాత పోతితి- కాలమ్ కురిత్తు, మర్యా దీ కృత్య• విళంబమ్ శొల్లుకిఱ ప్రమాణజ్గళుక్కుమ్, ''అపాయాద్విరతశ్శశ్వన్మాంచైవ శరణంగతః । తనూ కృత్యాఖిలం పాపం మామాప్నోతి నరశ్శ్నై,,రిత్యా దీనాం. శేరాతు, నఘటతే. తదుక్తిరేతత్ప్రమాణ విరుద్ధేత్యర్థః - నన్వపాయ సంప్లవ ఇత్యస్య సర్వ ధర్మానితి వచనతుల్య విషయత్వేన సర్వ పాప ప్రా య శ్చిత్త

సా-సం— స్వోక్తార్థే పరత్వ శ్శేస్మిన్ విపక్షేబాధక మాహ. ఇప్పడి యల్లాత పోతిత్యాదినా. శాస్త్రత్తుక్కుమ్ , అపాయ సంప్లవఇత్యాదేః.ప్రమాణజ్గళుక్కుమ్,అపాయాద్విరతఇత్యాదీనామ్.తథాహిపూర్వప్రపత్తి

మూ—"సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి" ఎన్ఱు సామాన్యేనశొల్లచ్చెయ్ తేయుమ్, "ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాత్రయత్పునశ్శరణం వ్రజేత్" ఎన్ఱు విశేషిక్కైయాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు ప్రపత్త్యన్తరమ్ప్రాయశ్చిత్తమాక ప్రాప్తమాయిత్తు.

సా-దీ— మిథువె ప్రాయశ్చిత్తమనో వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-సర్వపాపేభ్యఇత్యాదియాల్-నను ఇవ్విశేష

సా-స్వా—ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ "ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాత్రయత్పున శ్శరణం వ్రజే" దెన్ఱు ప్రాయశ్చిత్త విధాయక శాస్త్రం ప్రపత్తియై త్తానే విధిక్కైయాలే మోక్షార్థ ప్రపత్తి విధాయక శాస్త్రముమ్ సర్వపాపేభ్యః ఎన్ఱు సామాన్యతః బుద్ధిపూర్వా బుద్ధిపూర్వోత్తర సర్వపాప ప్రాయశ్చిత్తమాక ప్రపత్తియై త్తానే విధిక్కైయాలిరణ్డుమ్ సమాన విషయమాకైయాల్ విరోధమిల్లామైయాలే పూర్వప్రపత్తియాలే తానే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘముమ్ పరిహృతమ్, అతుక్కాక ప్రపత్తియైత్తవిర ప్రాయశ్చిత్తాంతరమ్ వేణ్డా వెన్కిర సంప్రదాయత్తుక్కు విరోధమిల్లై యెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. సర్వపాపేభ్య ఇతి. విశేషిక్కైయాలే ఇతి. పునశ్శరణం వ్రజే దెన్ఱు ఉత్తరాఘత్తిల్ మోక్షార్థ ప్రపత్తియైత్తవిర ప్రపత్త్యంతరత్తై ప్రాయశ్చిత్తమాక విధిక్కైయాలే భిన్న విషయమాకైయాల్ ఇస్సంప్రదాయత్తుక్కు శాస్త్ర విరోధమ్ దుస్త్యజ మెన్ఱు కరుత్తు. ఇని మోక్షార్థ ప్రపత్తి తానే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహార మెన్నరిను ప్రపత్తియై త్తానే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమాక సంకల్పిత్తు అనుష్ఠిత్తవనుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ పునః ప్రపదన రూప ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణ వేణ్డా.

సా-ప్ర—త్తరాఘప్రాయశ్చిత్తవిధ్యసిద్ధేర్నతద్విరోధఇత్యత్ర సర్వశబ్దవివక్షితపుణ్యపాపప్రాయశ్చిత్తభూత భరన్యాసస్య పాపమాత్ర ప్రాయశ్చిత్తతయా ప్రతిపన్నస్య చైక్యాసంభవాత్పునశ్శబ్ద వైయర్థ్యాచ్చోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్తత్వ మేవేత్యాహ. సర్వపాపేభ్య ఇత్యాదినా. అపాయ సంప్లవ ఇతి వచనాత్ప్రాక్. "ఏషా సా వైదికీ నిష్ఠా హ్యపాయాపాయ మధ్యగా । అస్యాంస్థితో జగన్నాథం ప్రపద్యేత జనార్దనమ్ । సకృదేవహి శాస్త్రార్థః కృతోయన్తారయేన్నర" మితిభరన్యాస ముక్త్వా అపాయ సంప్లవ

సా-వి—భూత మోక్షార్థ ప్రపత్తివిధాయకత్వాదుత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తవిధ్యసిద్ధేర్నతద్వచనవిరోధ ఇత్యత్ర సర్వపాపశబ్దస్య పుణ్యపాపమాత్ర పరత్వాన్మోక్షార్థ ప్రపత్తి విషయత్వం సర్వధర్మానితి వచనస్య, అపాయ సంప్లవ ఇతి వచనే అపాయశబ్దస్య పాపమాత్ర పరత్వాదుత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తవిషయత్వంతద్వచనస్యేతి విషయైక్యాభావాత్పునశ్శబ్ద వైయర్థ్య ప్రసంగాచ్చ ఉత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్త విధిరస్తీత్యాహ - సర్వపాపేభ్యఇతి - సామాన్యేన శొల్లచ్చెయ్ తేయుమ్, సర్వపాపేతి పదస్య బుద్ధిపూర్వకాణామపిసంగ్రాహకతయా ఆహవనీయే జుహోతీత్యత్ర జుహోతినా పద హోమస్యైవ అభిధాన సంభవేపీత్యర్థః - విశేషిక్కైయాలే, అపాయ సంప్లవ ఇతి విహిత ప్రాయశ్చిత్తస్య యత్పునశ్శరణం వ్రజేదితి పునశ్శరణాగత్యాది విశేషితత్వాద్బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘోద్దేశేన పునశ్శరణాగతేః విహితత్వాదిత్యర్థః - ప్రాప్తమాయిత్తు, పదే జుహోతీతి హోమ విశేషోద్దేశేన విహితపదేన ఆహవనీయే జుహోతీత్యత్ర జుహోతినా

సా-సం— స్మరణైనైహాలమితివదంతంత్రతి ప్రాయశ్చిత్తవిధాయకశాస్త్రవిరోధముపపాదయతి. సర్వేత్యాదినా.

మూ— పునశ్శరణాగతియై విధిక్కిఱవచనత్తైయడియిలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమాక ప్రపత్తి పణ్ణాతార్ విషయత్తిలే నియమిత్తాలో వెన్నవొణ్ణాతు - బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్ పరిప్రపత్తి పణ్ణలామెన్ఱు విశేషిత్తు కణ్ఠోక్తి పణ్ణునతోరు వచనముణ్డాకిలిరే. ఇప్పడి నియమిక్కలావతు -

సా-దీ— వచనత్తైయధికారివిశేషత్తిలా తిక్కినాలో వెన్న వతొణ్ణాతెనిక్కిఱార్-పునశ్శరణాగతీత్యాదియాల్-విశేషిత్తు కంఠోక్తి పణ్ణునుతు. సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి ఎన్ఱతుపాపసామాన్య విషయవచనమ్ - ఓరధికారికుడా స్వరూపేణ క్షమికుమ్, ఒరువనుకుడా ప్రాయశ్చిత్తత్తాలే ఎన్ఱునియమమ్ కూడాతు-

సా-స్వా— బుద్ధిపూర్వోత్త రాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమాక సంకల్పిత్తు మోక్షార్థ ప్రపత్తియై యనుష్ఠియాతవధికారికుడా బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ పునఃప్రపదనరూపప్రాయశ్చిత్తత్తై శాస్త్రంవిధిక్కిఱతాకైయాలే ఇస్సంప్రదాయత్తుక్కుమ్ శాస్త్రత్తుక్కుమ్ విరోధ మిల్లై యెన్ఱు శంకిత్తు నిరాకరిక్కిఱార్. పునశ్శరణాగతియై విధిక్కిఱ వితి. ఇఙ్గు మోక్షార్థ ప్రపత్తికు బుద్ధిపూర్వోత్త రాఘ పరిహార మానిషఙ్గికఫలమో? ప్రధాన ఫలమో ? అను షఙ్గిక ఫల మాకిల్ అతైక్కోలి ప్రపత్త్యనుష్ఠాన నిర్బంధ మిల్లామైయాలే

సా- ప్ర— ఇత్యాదినానిషిద్ధానుష్ఠానేప్రాయశ్చిత్తత్వేనభరన్యాసంవిధాయ ‘‘ఉపాయానాముపాయత్వస్వీకారే ప్యేత దేవహి,, త్యప్యుక్తేరుపాయాపాయ సంయోగ రూపోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్త విధిపరత్వమేవేతి తద్విరోధో దుష్పరిహార ఇతిభావః. ననుసర్వపాపేభ్య ఇతి మోక్షార్థ భరన్యాసస్యైవ సర్వపాపనివర్తకత్వోక్తేరుత్తరాఘస్యాపిప్రాయశ్చిత్తత్వసంభవాదపాయసంప్లవ ఇత్యస్యఉత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తత్వేన మోక్షార్థ భరన్యాసాననుష్ఠాతృ విషయత్వ మితినసర్వేషాం ప్రపన్నానా ముత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తవిధిసిద్ధిరిత్యత్ర ప్రాయశ్చిత్తస్య నైమిత్తికత్వాత్తస్య చోదితనిమిత్తజ్ఞానాధికారత్వాదుత్తరాఘానాంచ మోక్షార్థ భరన్యాసకాలే నుదయాద నధికారి కృతస్యచా కృతత్వాద్భావ్యఘ సంభావనయా ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠేయత్వస్యచ సర్వేషాం సర్వపాపభవిష్యత్త్వశంకయా నిత్యం సర్వై స్సర్వప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠేయత్వ ప్రసంగ పరాహతత్వాద్బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్తతయా పూర్వమేవ ప్రపద్యేతేత్యనుదితపాపనివర్తకతయా విశేషవిధ్యభావాచ్చభరన్యాసస్యభావ్యఘప్రాయశ్చిత్తత్వానుపపత్తేః, ఉపపత్తౌ చకేనాపితాదృక్త్వాననుసంధానే నానుష్ఠానాసంభవాదపాయసంప్లవఇత్యస్యనిర్విషయత్వప్రసంగాదస్యోత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తవిధిపరత్వమితతద్విరోధో దుష్పరిహారఇత్యభిప్రేత్యాహ. పునశ్శరణాగతియై ఇత్యాది.

సా-వి— పదమ్రూమప్రతిపాదనవదిహసర్వపాపశబ్దేనఅపాయసంప్లవఇత్యపాయ వ్యతిరిక్తానామేవోపాదానాత్పదహోమే ఆహవనీయ స్యేవేహ మోక్షార్థప్రపత్తేరప్రాప్త్యాప్రపత్త్యనంతరంప్రాయశ్చిత్తం సిద్ధమేవేత్యర్థః - నను సర్వపాపేభ్యఇతి వచన మసంకోచేన బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘోద్దేశేన తన్నివర్తన క్షమప్రాయశ్చిత్తమపి విధాతుం సమర్థమేవ. యతోపాయ సంప్లవఇతి వచనస్యయదా మోక్షార్థప్రపత్తౌబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాణామపి నివృత్త్యర్థ ముద్దేశో నకృతస్తదా తద్విషయత్వ సంభవే సర్వపాపేభ్యఇతి వచన సంకోచత్వాసిద్ధేరిత్యాశంకాం పరిహరతి - పునశ్శరణాగతీతి - ప్రపత్తి పణ్ణాతార్ విషయత్తిలే, ప్రపత్తి మకుర్వతాం విషయే - ఉణ్డాకిలిరే, విద్యతేచేత్ - ఇప్పడి నియమిక్కలావతు, ఏవం నియంతుం

మూ—ఇప్ప్రపత్తి బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమెన్రిరుక్కిన్రాల్ ఇచ్చైప్పేట్టైవిడువారైయుమ్

సా-దీ—ఇప్పడివిశేషిక్కుమ్వచనాంతరమిల్లై ఎన్నై-ఇప్పత్తిల్పునః ప్రపదనవచనత్తుక్కు-అనను ష్ఠాన రూపాపార్థమాణ్యముమ్ ప్రసంగిక్కు- మెన్కిరార్ - ఇప్ప్రపత్తీత్యాదియాల్ - శెట్టు, అయత్నలాభం-

సా-స్వా— సర్వాధికారికళుక్కుమ్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘపరిహారంసిద్ధిక్కైయాలేపునఃప్రపత్తివిధివిరోధంను ర్వారమ్.ప్రధాన ఫలమాకిల్ అతువినియోగపృథక్త్వ స్థలత్తిల్ పోలే భిన్న ప్రయోగ సాధ్య ఫలమాకిల్ మోక్షార్థ ప్రపత్తియుమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ పరిహారార్థ ప్రపత్తియుమ్ భిన్నమాకైయాలే మోక్షార్థ ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తాలే తానే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ పరిహారముమ్ సిద్ధిక్కిర తెన్కిర సిద్ధాంతభంగమ్ వరుమ్. సంవలితాధి కార స్థలత్తిల్ పోలే ఏక ప్రయోగ సాధ్య ఫలమెన్నిల్ తత్కామనై యన్రిక్కే- మోక్షార్థ ప్రపత్త్యనుష్ఠానమిల్లామైయాలే పునః ప్రపత్తి విధివైయర్థ్యమ్. ఇని దధ్యాగ్నిహోత్రస్థలత్తిల్ ఇంద్రియ కామనాయామింద్రియ ఫల సిద్ధిః. ఇంద్రియ ఫల కామనై యిల్లైయాకిల్ ఫల మిల్లై యెన్కిరాప్పోలే మోక్షార్థమాక ప్రపత్తి పణ్ణుమ్పోతు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ పరిహార కామనాయాం తత్ఫల సిద్ధిః. తత్కామనాభావే బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తిలుత్తర కాలత్తిలే తత్పరిహారార్థమ్ తత్కాలత్తిలే పునః ప్రపదన విధి యెన్రిలితువుమనుపపన్నమ్. తద్విగుణ ఫల సంబంధ విధి యిల్లామైయాలే మోక్షార్థమాకవుమ్ బుద్ధి పూర్వోత్తర పాప పరిహారార్థమాకవుమ్ తంత్రేణ ప్రపత్త్యనుష్ఠానమెన్నైయుమ్ కూడాతు - బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమాక మోక్షార్థ ప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్ పణ్ణలామెన్రు వచనముణ్డాకిలన్రో ఇప్పడి శొల్లుకై సంభావితమెన్రు కరుత్తు.విశేషిత్త్రితి. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ మోక్షార్థ ప్రపత్తి తానే పరిహారమామెన్రు విశేష వచనముణ్డాకిలిత్త వచనముమ్ బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తిల్ పునః ప్రపత్తిరూప ప్రాయశ్చిత్త విధియుమ్ పరస్పర విరుద్ధ విశేష వచనమాకైయాలే పూర్వోక్త ప్రకారమాక ప్రాయశ్చిత్త విధిక్కు వ్యవస్థై సంభావితై. అత్త వచనమే దుర్లభమెన్రు కరుత్తు. ఇని యిప్పడి విశేషిత్తొరువచనమ్ శశశృంగ ప్రాయమెన్కిర వర్థత్తైయదర్శనరూప సాధక ప్రమాణాభావ మాత్రత్తాలే యన్రిక్కే దృఢతర బాధక ప్రమాణత్తాలేయుమ్ సాధిక్కిరార్. ఇప్ప్రపత్తీతి. విశేష వచనముణ్డాకిల్ యథావత్తాక సదాచార్య సకాశత్తిలే నిన్రుమ్ ప్రపత్తి శాస్త్రత్తై పరామర్శిత్తు మోక్షార్థప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్పణ్ణుకిర ప్రపన్నాధి కారికళ్ సర్వరుమిప్రపత్తియే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమెన్రు నియమేన వరిత్తవరాకైయాలే

సా - ప్ర — ఇచ్చైప్పెట్టు,ఇదంసామర్థ్యం. అకృత్య కరణేపి తత్ఫలానుభవో పాయ భూతమిత్యర్థః-

సా-వీ—శక్యం.మోక్షార్థప్రపత్తి దశాయామేవ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ నివృత్త్యుద్దేశోపి కార్యఇతి వచనం విద్యతేచేత్ -కింహీదంవచనంనకుర్యాన్నాస్తి వచనస్యాతిభారఇతినిమిత్తోత్పత్తిం వినానైమిత్తికోనోద్దేతు మర్హతీతిన్యాయమపి బాధితత్వాత్తథా నియమ్యేత. తాదృశం వచనం నాస్తీతి భావః - ఏవమేవ న సంభవతి చేత్సర్వైరపి తథైవ క్రియేతేతి పునఃప్రపత్తి విధాయక వచనం నిర్విషయం స్యాదితి బాధకాంతరమప్యాహ - ఇప్ప్రపత్తీతి- అరిన్తాల్, ఏవం జానంతిచేత్-ఇచ్చైపెట్టు, ఇదంసామర్థ్యం- విడువారైయుమ్,

సా- సం—ఇచ్చైపెట్టు, ఇశ్శరీరమ్.ఉపాసన నిష్ఠనుక్కు.సర్వపాపేభ్య ఇత్యస్యస్వతన్త్రప్రపత్తిసాధారణ

మూ— కిడైయామైయాలే పునః ప్రపత్తి వచనమ్ నిర్విషయ మామ్ -

సా- దీ— నిర్దోషమాక యథేష్టాచరణం సిద్ధిక్కైయాల్ శైట్టైక్కిరతు. నను సర్వపాపేభ్యో మోక్ష

సా-స్వా—అరిన్తాలెన్నుశొన్నతు.ఇచ్చైట్టై ఇతి. శైట్టావతు, గురూపాయసాధ్యాభీష్టార్థత్తై సామర్థ్యమిరు క్కచ్చెయ్ తేయుమ్ లఘూపాయత్తాలే సాధిక్కై. ఇజ్జన్మపక్షత్తిల్ ప్రపత్త్యధికారిబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ భీతనన్రు. కింతు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘరూప యథేష్టసంచార రసికనామ్ తత్ఫలమాన వుపక్లేశాదిమాత్ర భీతనామ్ కొణ్డు తన్నివృత్త్యర్థముపాయానుష్ఠానమ్పణ్ణుమ్. తన్నివృత్త్యర్థోపాయానుష్ఠానముమ్ మోక్షార్థప్రపత్తితానే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమామెన్ను ప్రాతిస్వికవచనత్తాలే యరిన్తు తత్కామనామాత్రేణ మోక్షార్థప్రపత్త్యనుష్ఠానమెన్ను మిప్పడి యనుష్ఠానమిల్లావిట్టాల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ ప్రతినిమిత్తమ్ తత్తత్పరిహారార్థమాక పృథక్కాక అంగపంచకసంపన్నయథోక్తప్రపత్త్యనుష్ఠానమెన్ను ద్విప్రకారమ్. అతిల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ తత్తత్కాలే తత్తత్పరిహారార్థం ప్రతినిమిత్తం ప్రాయశ్చిత్తమాకపృథక్పృథక్ప్రపత్త్యనుష్ఠానరూపగురుతరయత్నత్తైయపేక్షిత్త బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘఙ్గళ్ ఫలఙ్కొడాతే యిరుక్కవేణుమెన్ను కామనామాత్రత్తాలే మోక్షార్థప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్ లఘువాకైయాలుమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమ్. ఇప్ప్రపత్తిబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమెన్కిర జ్ఞానమావశ్యకమాకైయాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమాక వడియిల్ ప్రపత్తియై పణ్ణాతారుక్కు పునః ప్రపత్తియై విధిక్కిరతెన్ను శొల్లుకిఱవాదికళుక్కువ్యవస్థితాధికారపరిజ్ఞానార్థం ఇప్ప్రపత్తిబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్పరిహారమెన్కిరజ్ఞానమావశ్యకమాకైయాలేతదీయనిర్మితరహస్యనిబంధనాదిసిద్ధయథావస్థితప్రపత్తిపరిజ్ఞానముముత్తరాఘఫలభూతోపక్లేశాదిభీతియుమ్, తన్నివృత్తికామనైయుమెన్కిరవవాన్తరాధికారముమ్పూర్ణమాకైయాలుముత్తరాఘఫలభూతోపక్లేశాదిరూపానిష్టమిల్లామల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘరూపస్వాభీష్టయథేష్టసంచారముమ్సిద్ధిక్కైయాలుమ్, సర్వరుక్కుమిప్రకారానుష్ఠానమే యుణ్డాకైయాలే పునః ప్రపత్తివిధినిర్విషయమామెన్నపడి. పాపారంభకపాపత్తుక్కిఙ్గే అడియిలే ప్రపత్తిపణ్ణలామెన్కిరవస్మత్పక్షత్తిలిచ్చైట్టైనాలే పునః

సా-ప్ర—ననుసర్వపాపేభ్యోమోక్షయిష్యామీత్యత్ర సర్వశబ్దసంకోచాద్వ్యాఘాతం ప్రత్యపిప్రాయశ్చిత్తత్వం భరన్యాసస్య స్యాదిత్యత్ర భరన్యాసేస్వోత్పత్తిప్రతిబంధకప్రాయశ్చిత్తత్వస్య భరన్యాససిద్ధాతదుత్పత్తిప్రతిబంధకపాపనివృత్తిస్తన్నివృత్త్యాచ భరన్యాససిద్ధిరిత్యన్యోన్యాశ్రయగ్రస్తత్వేన వక్తుమశక్యతయా సంకోచస్యావశ్యకత్వాత్తావన్మాత్రసంకోచే చోక్తప్రకారేణ పూర్వోత్తరకృత్స్నప్రాయశ్చిత్తభూతోపాయసద్భావే తదనుష్ఠానసంభవాదపాయసంప్లవ ఇత్యస్య నిర్విషయత్వేన బాధప్రసంగాత్. అబాధేన నిర్వాహే సంభవతి బాధస్యైవాన్యాయ్యత్వాత్ “దురాచారోపి సర్వాశీ కృతఘ్నో నాస్తికః పురా। సమాశ్రయేదాదిదేవం శ్రద్ధయా శరణం యది। నిర్దోషం విద్ధి తం జంతుం ప్రభావాత్పరమాత్మనః”

సా-వి—త్యజతాం-కిడైయామైయాలే, దుర్లభతయా- అకృత్యకరణేపి పూర్వప్రపత్తిసామర్థ్యాత్తత్ఫ

సా-సం—త్వాదితిభావః. ఏవంచ సర్వపాపేభ్యః అపాయసంప్లవేఇతి సామాన్యవిశేషవచనయోర

మూ——సామాన్యవచనత్తుళ్వై ప్పత్తి విశేషవచనత్తుక్కు బాధిక్కవొణ్ణాతు -

సా.దీ——యిష్యామి ఎన్నత్తాల్ ‘‘ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాత్ర,, ఎన్నుమ్ వచనత్తై బాధిత్తాలో వెన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్-సామాన్య వచనేతి - ప్రాయశ్చిత్తిరియ మెన్కిఱ వచనమ్ ప్రపత్త్యుత్తర బుద్ధిపూర్వాఘ విషయమాకైయాల్

సా.స్వా——ప్రపత్తివిధి వైయర్థ్య మిల్లై యెన్ఱు మిడమ్ మేలే స్పష్టమాకిఱతు. అనాల్ సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి యెన్ఱు సామాన్యేన సర్వ పాప ప్రాయశ్చిత్త మాక ప్రపత్తియై విధిక్కైయాలే బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు మిప్రపత్తి ప్రాయశ్చిత్త మెన్ఱు తోన్ఱుకైయాలే తద్విరుద్ధతయా పునః ప్రపత్తి వచనమ్ నిర్విషయ తయా బాధ్య మాకాతో? విశేష వచనమ్ సామాన్య వచనత్తుక్కు సంకుచిత విషయత్వా పాదకమాయ్‌క్కొణ్డు బాధక మాకిల్ సామాన్య వచనత్తాలే తాన్ విశేష వచనమ్ బాధ్య మాకలాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. సామాన్యేతి. అళవు, పరిమాణమ్. అనేక విషయ వ్యాప్తిరూప పరిమాణ మెన్నపడి. ఇన్ద నిర్దేశం సాభిప్రాయమ్. అనేక విషయ సామాన్య వచనమ్ విశేష వచన విషయ వ్యతిరిక్తవిషయతయా సంకోచార్హ మాకైయాలే విశేష వచనత్తాలే ఏతావద్బాధ్య మానాలుమ్ విశేష వచనమ్ సా

సా.ప్ర——ఇత్యాది వచనేషు పురేతి విశేషణేన పూర్వాఘమాత్ర విషయత్వస్య కణ్ఠోక్తేః. ‘‘అపిచేత్పాతకం కించిద్యోగీకుర్యాత్ప్రమాదతః। యోగమేవనిషేవేత నాన్యం యజ్ఞం సమాచరేత్ । ప్రాణసంశయమాపన్నో యోన్నమత్తియతస్తతః। లిప్యతేన సపాపేన పద్మపత్రమివాంభసే ,, త్యాది ప్రమాణానుగుణ్యాచ్చ సర్వపాపేభ్యో మోక్ష యిష్యామీత్యత్ర సర్వశబ్దేనాభ్యుపగత ప్రారబ్ధకర్మణో బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాచ్చవ్యతిరిక్తస్య కృత్స్నస్యానిష్ట ఫలసాధనస్యైవ వివక్షితత్వ మిత్యభిప్రేత్యాహ. సామాన్య వచన త్తుళ్వై ఇత్యాదినా. నను సిద్ధాంతేపి మోక్షార్థ భరన్యాసస్య పాపారంభక పాప ప్రాయశ్చిత్తత్వాంగీకారా త్సర్వైరపితథానుష్ఠానా సంభవాదపాయ ఇత్యస్య తథానుష్ఠిత భరన్యాస వ్యతిరిక్త విషయత్వేన సవిషయత్వస్య బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్త పక్షేపి సామ్యాదపాయ సంప్లవ ఇత్యస్యన నిర్విషయత్వం స్యాదితి చేన్న. నైమిత్తిక స్యోదిత నిమిత్త జ్ఞానాధికార కత్వాత్ప్రాయశ్చిత్తస్యచ నైమిత్తికత్వాద్బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్త తయానుష్ఠానస్యాధికారాభావేనా సంభవ పరాహత త్వాద్విషయ విభాగానుపపత్తేః పాపారంభక పాపానాముదిత తయాతజ్జ్ఞానస్యాధికారస్య సిద్ధేస్తత్ప్రాయశ్చిత్తత్వేనానుష్ఠాన సంభవాత్. కేషాంచిత్సం సార్యవస్థాయామివ ముముక్ష్వవస్థాయా మపి పాపారంభక పాపజ్ఞానాభావ నస్యాపి సంభావితత్వాచ్చ అపాయ సంప్లవ ఇత్యస్య తథానుష్ఠిత భరన్యాస పురుషవ్యతిరిక్త విషయత్వ

సా.వి——లాననుభవ ఇతిపక్షస్యాసర్వేషామప్యనుష్ఠాలత్వేనతథైవాశ్రయేపునః ప్రపత్తివిధాయక వచనంవ్యర్థం స్యాదితి భావః. అస్త్వివష్టాపత్తి రిత్యతఆహ - సామాన్య వచనత్తుళ్వై ప్పత్తీతి - సామాన్యవచనేన విశేష వచన బాధో నయుక్తః - తథాత్వే బహున్యాయ విరోధస్స్యాదితి భావః - నను, సిద్ధాంతేపి పాపారంభక పాపనివృత్త్యర్థత్వ స్యాపి మోక్షార్థ భరన్యాసస్యాంగీకృతత్వా త్సర్వైరపితథానుష్ఠానస్యకర్తుమంశక్యత్వా దపాయేతి వచనంనిర్విషయం స్యాదిత్యేతత్తుల్య మితిచేన్న - పాపారంభక పాపాజ్ఞానవతాం

సా.సం- విరోధాయవిషయభేదేవాచ్యే ఉత్సర్గాపవాదన్యాయేనబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘేతరసర్వపాపవిషయం

మూ — ఇప్పడి విశేషవచనత్తై బాధిక్కిల్ ఉపాసన నిష్ఠనుక్కుమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ దోషమిల్లైయామ్. ఇబ్బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తిలుమ్ పరమైకాన్తికళాన ఇవర్కళిరువర్క్కుమ్ యమవశ్యతాదికళిల్లైయెన్నుమిడమ్ ‹‹ యస్మిన్ కస్మిన్ కులేజాతా యత్ర కుత్రనివాసినః । వాసుదేవరతానిత్యంయమలోకం

సా - దీ — విశేషవచనమ్. బాధిక్కిల్ ప్రతిబంద్యాఅనిష్టమ్ కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడివిశేషేతి - ఉపాసన నిష్ఠన్ విషయత్తిలుమ్ ‹‹ఏవంవిదిపాపంకర్మ నశ్లిష్యతే,, ఎన్నతిరే. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ లేసిక్కుమాకిల్ యమవశ్యతై వారాతో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇబ్బుద్ధిపూర్వేత్యాది - వాసుదేవరతాః ఎన్ను భక్త ప్రపన్న

సా - స్వా — సామాన్యత్తాలే బాధ్యమానాల్ విషయలేశస్యాప్యలాభత్తాలే అత్యంత బాధ్యతై ప్రసంగిక్కైయాల్ న్యాయ విరోధముమ్ విశేష వచనత్తుక్కు తదధీనా ప్రమాణ్యముమ్ ప్రసజ్గిక్కుమెన్ను కరుత్తు. ఇనివిశేషవచనబాధ్యతైయిలే అనిష్ట ప్రసంజన ముప్పణ్ణుకిరార్. ఇప్పడీతి. ఇప్పడియిన్ప్ర ప్రకారమాక సర్వ శబ్దత్తాలే తాన్ సామాన్య వచనత్తినుడైయ సర్వవిషయ వ్యాప్తియాలేతానెన్నపడి - ఉపాసకనుక్కుమ్ ‹‹యథైషీ కాతూలమగ్నౌ ప్రోతంప్రదూయతే - ఏవంహాస్య సర్వేపాపా మనఃప్రదూయన్తే ,, ఇతి సర్వపాపనాశ శ్రుతి సమైయాకైయాలే ‹‹అపిచేత్పాతకం కించిద్యోగీకుర్యాత్ప్రమాదతః । యోగమేవహికుర్వీత నాన్యం యోగం సమాచరే,, దిత్యుత్తరాఘత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తవచనముమ్ బాధ్యమాయ్ కొణ్డు అవనుక్కుమ్ యథేష్టాచరణముమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్నుకరుత్తు - ఆనాలుమ్ ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ ఫలభూత యమ విషయగమన నరకాదికళిల్లై యెన్ను వైష్ణవ వామనాది వచనమ్ శొల్లుకైయాలే పునః ప్రపత్తి రూప విశేష వచనత్తుక్కు బాధ్యతై యుపపన్నైయానాలుమ్ భక్తి యోగ నిష్ఠను క్కప్పడి వచనమిల్లామైయాలె యుత్తరాఘత్తిల్ సదోష వత్వ మావశ్యక మన్రో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ . బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తిలుమితి. పరమైకాంతికళాన విరణ్డు పేర్ కళుక్కుమితి. ‹‹ వాసుదేవ రతా నిత్యం యమ లోకం నయాన్తితే ,, ఎన్కిర వచనత్తిల్ వాసుదేవరత శబ్దముమ్ పరమైకాంతి పరమాకైయాల్ భక్తప్రపన్నయో

సా - ప్ర — సంభవాన్ననిర్విషయత్వమితిభావః. విశేషవచనబాధాభ్యుపగమేనిష్టందర్శయన్మందమతినాముత్తరాఘ వశాద్యమ వశ్యతా శంకావ్యావృత్త్యర్థంపూర్వోక్తం. యమవశ్య తాభావం సప్రమాణం స్మారయతి ఇప్పడివిశేషేత్యాదినా. నన్వేక జాతీయస్యైవ పాపస్య నరకాదిరూపాధిక ఫలజనకత్వమైహికదుఃఖమాత్ర

సా - వి — తదర్థమనుష్ఠానా భావేనతన్నివృత్త్యసంభవేతత్పాప ప్రాప్త బుద్ధిపూర్వ పాప ప్రాయశ్చిత్తార్థత్వేన వచనస్యనిర్విషయత్వా భావాత్. సామాన్య వచనేనవిశేషవచనబాధేప్రతిబంద్యాపిబాధకమాహ. ఇప్పడీతి - ఉపాసకవిషయేపి ‹‹ఏవంవిదిపాపంకర్మ నశ్లిష్యత,, ఇతి శ్రూయతే. తత్రాపిపాపశబ్దస్యబుద్ధిపూర్వాబుద్ధిపూర్వకసర్వవిషయత్వాత్. ‹‹నావిరతో దుశ్చరితా,, దితివిశేషవచనబాధ సంభవాదితి భావః - బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘం భక్తే శ్లిష్యతి - నప్రపన్నే. భక్తస్య యమవశ్యతాసంభవాద్వైషమ్యాదతో ‹‹నావిరతో దుశ్చరితా,, దితి వచనబాధా ప్రసంగఇతి శంకాం వారయతి. బుద్ధిపూర్వేతి. ఇరువరుక్కుమ్, భక్తప్రపన్నయో

సా - సం — సామాన్యవచనమ్. విశేషవచనంతుబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘవిషయ ఇతినవిరోధఇతిబోధ్యమ్. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘో౽తిప్రబలశ్చేద్యమవశ్యతాద్యపిస్యాదిత్యత్రాహ. బుద్ధిపూర్వోత్తరేతి. నన్వేకజాతీయస్యబుద్ధిపూ

మూ —. నయాంతి తే,, ఇత్యాది వచన బలత్తాలే సిద్ధమ్. ఒరుపాపమ్ తానే జాతిగుణాద్యధికార భేదత్తాలే గురు లఘు ఫల భేదవత్తాయిరుక్కుమెన్నుమిడమ్ సర్వసంప్రతిపన్నమ్- ఇవ్వర్థమ్ రాజపుత్రాపరాధాదికళిల్ పోలేలోకన్యాయాలుమ్ ఉపపన్నమ్.

సా-దీ—రియవర్కుమ్ పాతువాకిల్ అప్రపన్న విషయత్తిల్ గురుఫలమాన పాపమ్ ప్రపన్నవిషయత్తిల్ లఘుఫల మాకక్కూడుమో ? వెన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఒరుపాపమ్ తానేయిత్యాదియాల్ - జాతిః, బ్రాహ్మణ్యాదిః -గుణాః, జ్ఞానానుష్ఠానాదయః - ఆదిశబ్దమాశ్రమాది పరమ్ -

సా-స్వా—రుభయోరపి పరమైకాంతిత్వమ్పుష్కలమాకైయాల్ వైష్ణవవామనపురాణాదివచనత్తిల్ ప్రపన్నశబ్దముమ్ సద్వారకా ద్వారక ప్రపన్న పరమాయ్ క్కొణ్డుభయ పర మెన్ను కరుత్తు. ఆనాలుమ్ నరకజనకపాపత్తుక్కు భాగవత విషయత్తిల్ నరక జనకత్వ మిల్లై యెన్నాల్ భాగవతాళాన పిరణ్డధికారి కళుక్కుమ్ త్తరాఘమ్ దోషమన్నెన్ను సిద్ధియాతో ? నరక రూప ప్రత్యవాయ మిల్లావిట్టాలుమ్ ఇహకోప శ్లేశాది రూప ప్రత్య వాయమ్ నియత మాకైయాలే యుత్తరాఘమ్ దోషావహ మెన్ని లప్పోతితర విషయత్తిల్ నరక జనక పాపన్తానే పురుష భేదత్తిలే లఘు ప్రత్య వాయ జనక మెన్ను శొల్ల ప్పోమో ? రాజాదికళ్ ఛత్రచామరాది సేవ కాది విషయత్తిలపరాధ జక్ఞాల్ అంతరంగత్వాది తారతమ్యత్తాలె లఘు వాన శిక్షాభేదఙ్గళై పణ్ణు కిరాప్పోలే యిజ్ఞుమ్ విరోధ మిల్లై యెన్ని లన్త లోక న్యాయత్తై శాస్త్రైక సమధిగమ్య పాప ఫల విషయత్తిల్ కల్పిక్కప్పోమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్. ఒరుపాప న్తానేఇతి - జాతీతి- బ్రహ్మహత్యాది పాపం బ్రాహ్మణ కృత మానాల్ ద్వాదశాబ్ద వ్రత నివర్త్య లఘుప్రత్య వాయ ముమ్ శూద్ర కృత మానాల్ చతుర్గుణ మెన్నుమ్ ,, విదుషోతిక్రమే దండ భూయస్త్వ ,, మిత్యుక్త రీత్యా ఽవిద్వత్కృత పాపాపేక్షయా విద్వత్కృత పాపత్తుక్కు అధికప్రత్యవాయ మెన్నుమ్ ప్రాయశ్చిత్త శాస్త్ర సిద్ధ మెన్ను కరుత్తు. సర్వసమనాన వీశ్వరనుక్కు పురుషభేదేన ఒరు అపరాధత్తుక్కు న్యూనాధిక ఫల ప్రదాన మనుపపన్నమన్నో ? వెన్నవరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ - ఇవ్వర్థమితి - న్యూనాధిక ఫలప్రదానత్తై శాస్త్రమ్

సా-ప్ర— రూపాల్పఫలజనకత్వంచానుపపన్నమిత్యత్రైకస్యైవానృతవచనరూపపాపస్యాహితాగ్న్యనాహితాగ్ని రూపాధికారిభేదేన న్యూనాధికఫలజనకత్వస్య తత్తత్స్వభావ ప్రయుక్తతయా ప్రమాణావగతత్వాదత్రాపి భాగవతత్వా భాగవతత్వరూపాధికారి భేదాద్విజాతీయ ఫలజనకత్వంచ నానుపపన్నమిత్యాహ. ఒరుపాపన్తానేయిత్యాదినా. అగ్న్యాధానాదిగుణః. బుద్ధిపూర్వకత్వాది రాదిశబ్దార్థః.ఉక్తైకజాతీయాపరాధస్యలఘుగురుఫలజనకత్వేఽసంభావనానిరస్యక్ ఫలితంసంకలయ్యదర్శయతి.ఇవ్వర్థమిత్యాదినా.

సా-వి—రుభయోరపి. అతో నవైషమ్యమితిభావః-నన్వేకమేవ పాపంప్రపన్నవిషయేలఘుఫలంఅప్రపన్నవిషయే గురుఫలంచ కథం జనయతీత్యాశంక్య ఏకస్యాప్యనృత వచన స్యాహితాగ్న్యనాహితాగ్ని భేదేన గురులఘుఫల జనకత్వ దర్శనాత్సంభవత్యేవే త్యభిప్రేత్యాహ. ఒరుపాప న్తానేతి - జాతిః , బ్రాహ్మణ త్వాదిః. గుణః, ఆహితాగ్నిత్వాదిః. ఆదిశబ్దేన బుద్ధి పూర్వకత్వాదిసంగ్రహః.

సా-సం—స్యకత్వమాత్రేణకథమతిశయఇత్యత్రాహ.ఒరుపాపన్తానేఇతి.ఆదిశబ్దాదవస్థావయఃప్రభృతి సంగ్రహః

మూ—"నప్రాగ్వద్బుద్ధిపూర్వాఘే నచాత్యంత మ (ని) నుగ్రహః । లఘుదణ్డః ప్రపన్నస్య రాజపుత్రాపరాధవత్", ఆకైయాలే అధికారానురూపమాక అఘఫలముమ్ వారామైక్కాక పునః ప్రపదనమ్

సా-దీ—నప్రాగ్వదితి - బుద్ధిపూర్వాఘత్తిల్ ప్రాగ్వన్న, ప్రపత్తేః పూర్వకాలీన పాపజ్గళిల్ పోలే అత్యంత నిగ్రహ రూప నరకాది కళిల్లై. నచేతి భగవానుడైయ వెన్ను శేషమ్. అబుద్ధిపూర్వేష్వివాశ్లేష పర్యన్త ఘమైయామిల్లై - పినై ఎ యోవెన్నిల్, ప్రపన్నస్యాపరాధినః లఘుదణ్డమ్ శ్రుతమాయ్ త్తు-రాజపుత్రాపరాధజ్గళిల్ పోలే. ఇన్త లఘుదణ్డముమ్ వారామైకుకు పునః ప్రపత్తి విధాన మెంకిరార్ - ఆకైయాలిత్యాది

నా-స్వా—శొల్లుకైయాలే శాస్త్రమూలమాకవనుపపత్తిశంకికక్కు వొణ్ణాతు-ఇనిలోకదృష్టిమూలమాకవుమనుపపత్తిశంకిక్కవొణ్ణాతు-ప్రత్యుతలోకదృష్టియుమ్ ప్రకృతార్థత్తుక్కు ఉపపత్తిసాధికైయెన్నుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ పురుషభేదేన ఈశ్వరనుక్కోరపరాధత్తిల్ గురులఘుఫలప్రధానముపపన్నమానాలుమ్ ఒరుపురుషనుక్కుత్తానే ప్రపత్తిక్కు మున్పుఓరపరాధత్తిల్ గురు భూత నరకప్రదానముమ్, ప్రపత్తికిప్పిన్పు ఉపక్లేశాదిరూప లఘు ఫల ప్రదాన మూమ్ విరుద్ధ మన్నో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. నప్రాగ్వ దితి- ప్రపన్నస్య బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘే నప్రాగ్వత్, పూర్వావస్థాయామివ నరకాది రూపాత్యంత నిగ్రహః - నచ, నాపి. అత్యంత మనుగ్రహోపి నాస్తి. కింతు రాజపుత్రాపరాధవత్, సప్తమ్యంతాద్వతిః. రాజపుత్రాపరాధత్తిల్ పోలే లఘు దండ మెన్నపడి. ఇదు ప్రపన్నస్య ఎన్కిరతు హేతుగర్భమ్. పురుషభేదత్తిలేయుమ్ గురులఘుఫలత్తుకు ప్రపన్నత్వా ప్రపన్నత్వమ్ నియామక మాకైయాలే పురుష నిడత్తిలుమ్ ప్రపన్నత్వా ప్రపన్నత్వావస్థా భేదత్తాలే గురులఘు ఫలభేద ముపపన్నమ్ . రాజపుత్రాపరాధ వెన్కిరతు లఘుదణ్డః ఎన్కిర వమ్శమాత్రత్తిర్కు దృష్టాంతమ్. నప్రాగ్వ దిత్యాది కళుక్కు దృష్టాంత మన్రు. యద్వా, రాజాజ్ఞాతః పుత్రః రాజ పుత్రః, వేట్టైయిలేకైతప్పిన రాజ కుమారన్ అపరాధమ్ పణ్ణినాలుమ్ అవనుక్కు పుత్రత్వాపరిజ్ఞాన దశైయిల్ గురు దండముమ్ పుత్రత్వపరిజ్ఞాన దశైయిల్ లఘు దండముమ్పోలే యెన్నుకరుత్తు-ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ లఘుదండ మావశ్యక మాకిల్ పునః ప్రపదన రూప ప్రాయశ్చిత్త విధానమ్ వ్యర్థ మన్నో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఆకైయాలితి- ఆకైయాల్, ప్రపన్నవిషయత్తిల్ ఉత్తరాఘమ్ నరక జనక మల్లామైయాలే- అధికారేతి. ఇతుకు పునః ప్రపదనమ్ విధిక్క

సా-ప్ర—అపాయ సంప్లవ ఇత్యస్య బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్తవిధిపరత్వం నిగమయతి. ఆకైయాలితి.

సా-వి—నప్రాగ్వదితి. బుద్ధిపూర్వాఘే మోక్షార్థ ప్రపత్తేః ప్రాగివ నాత్యంతం నిగ్రహః. అత్యంత మనిగ్రహశ్చన. తర్హి కథంభవతీ త్యత్రాహ - లఘుదణ్డ ఇతి -

సా-సం—ఉపపాదిత మర్థం సంగృహ్ణాతి. నప్రాగ్వదితి. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘే సతి ప్రాయశ్చిత్తాకరణేపిన ప్రాగ్వత్, అకృతోపాయత్వావస్థాయామివ సనరక పర్యంత నిగ్రహాదయః . తర్హి భోగ్యత్వేనాను గృహ్ణాతి కిమిత్యత్రాహ. నచేతి. తర్హి కథ మిత్యత్రాహ. లఘురితి. ప్రపన్నస్య లఘుర్దణ్డః కాణా భవనేత్ర్యాదిరూపః. నగురుః. రాజపుత్రాపరాధ ఇతి సప్తమ్యర్థే వతిః. యథా రాజపుత్రేణ ధీపూర్వమేవ ద్రోహే కృతేపి నవధ పర్యంతో దణ్డః- నాపి ప్రాగ్వద్బహుమానః. కింతు భోగేన్యూనతా కరణం. ఏవమన్య

మూ—విధిక్కప్పడుకిఱతు. శిష్టతయా వ్యపదేశ్యరాన సమర్థరుక్కు లోకసంగ్రహత్తుక్కాకవుమ్ ప్రసిద్ధనిమిత్తఙ్గళిల్ యథాశక్తి ప్రసిద్ధప్రాయశ్చిత్తముచితమ్.

సా-దీ—ఇనిప్రసంగాదధికారివిశేషత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తవిశేషమ్ అవశ్యం కర్తవ్యమెన్కిఱార్. శిష్టతయేత్యాది. వ్యపదేశ్యర్, ప్రసిద్ధర్ - సమర్థరుక్కు, శక్తరుక్కు. ఇతు శేషియాన భగవదాజ్ఞాతిలంఘనమా

సా-స్వా—ప్పడుకిఱతెన్కిఱ తోన్ఱుమేయన్వయమ్, శక్తనుక్కు ప్రతిపదోక్తప్రాయశ్చిత్తమశక్తాధికారిక్కుప్రపదనమెన్నపడి. యద్వా, అధికారానురూపమాకవిత్యస్యలఘుఫలముమ్ వారామైక్కెన్కిఱత్తోడేయన్వయమ్ - మోక్షత్తుక్కు కాలఙ్కుఱిత్తు ప్రపత్తి పణ్ణాతవనుక్కు మనియతాయుస్సుక్కుమ్, జన్మాంతరాపాదానత్తాలేయుమ్ ఆయుర్వృద్ధియాలు ముపక్లేశాదికళ్ వారామైక్కుమ్, కాలఙ్కుఱిత్తుప్రపత్తి పణ్ణిన నియతాయుస్సుక్కుళుక్కు శ్శ్రేయస్సుక్కు శ్శీలఘుఫలమ్ వారామైక్కుమ్ తద్ధేతుపాపనాశార్థం పునఃప్రపదనమ్ విధిక్కప్పడుకిఱతెన్ఱు కరుత్తు. ఇని ప్రసంగాదధికారవిశేషత్తుక్కున్యార్థమాకవుమ్ ప్రాయశ్చిత్తవిశేషమవశ్యమ్ కర్తవ్యమెన్కిఱార్. శిష్టతయేత్యాదినా. యద్వా, ఇప్పడి పునః ప్రపత్తివిధానమ్ నిర్విషయమాక ప్రసంగిక్కైయాలే యుత్తరాఘత్తిల్ ప్రపన్ననుక్కు దోషమావశ్యకమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? లోకానుగ్రహార్థమాకవుమ్ పునః ప్రపత్తివిధి కూడుకైయాలే నిర్విషయత్వప్రసంగమిల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. శిష్టతయేతి. వ్యపదేశ్యరానేతి. « యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠస్తత్తదేవేతరో జనః ,, ఎన్కిఱపడియే వ్యపదిష్టాధికారిక్కు లోకసంగ్రహమ్ కర్తవ్యమ్. వ్యపదిష్టనాయిరుక్కచ్చెయ్తేయుమ్ సామర్థ్యమిల్లైయాకిల్ ప్రసిద్ధప్రాయశ్చిత్తమనుష్ఠిక్కవేణ్డా - సామర్థ్యమిరున్తు వ్యపదేశమిల్లైయాకిల్ పాపనివృత్త్యర్థమేవప్రతిపదోక్తప్రాయశ్చిత్తమ్ కర్తవ్యమ్. లోకసంగ్రహార్థమ్ కర్తవ్యమన్ఱెన్నపడి. ప్రసిద్ధేతి. అప్రసిద్ధనిమిత్తఙ్గళిల్ రహస్యప్రాయశ్చిత్తన్యాయత్తాలే ఆత్మమాత్రసాక్షికమాక రహస్యమాక ప్రపదనానుష్ఠానమెన్నపడి. ప్రసిద్ధేతి. ప్రతిపదోక్తమెన్ఱు శొల్లాతే ప్రసిద్ధమెన్ఱు నిర్దేశత్తాలే ప్రసిద్ధాప్రసిద్ధప్రతిపదోక్తానేకప్రాయశ్చిత్తముణ్డాకిల్ వ్యపదిష్టనుక్కు ప్రసిద్ధప్రతిపదోక్తప్రాయశ్చిత్తమే కర్తవ్యమెన్ఱు కరుత్తు - యథాశక్తీతి- లోకసంగ్రహార్థతయానిత్యత్వాకారముణ్డాకైయాలే యథాశక్త్యనుష్ఠానమ్ ప్రాప్తమెన్నపడి. ఆకైయాల్ వ్యపదిష్టసమర్థాధికారిక్కు లోకసంగ్రహనిమిత్తమ్ ప్రపదనమన్ఱిక్కే ప్రసిద్ధప్రాయశ్చిత్తమే కర్తుముచితమాకైయాలే లోకసంగ్రహార్థం పునః ప్రపదనస్యవిధానమెన్ఱుమ్ శొల్లక్కూడాతెన్ఱు కరుత్తు. ప్రతిపదోక్తనానాప్రాయశ్చిత్తముణ్డాకిల్ అప్రసిద్ధప్రతిపదోక్తప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠానత్తాలేయుమిఙ్గు పాపన్నివర్త్యమాకైయాలే ప్రసిద్ధప్రాయశ్చిత్తమే ఉచితమెన్నతు కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్-

సా-ప్ర—ఏవం ప్రపన్నానాముపాయసంప్లవే ప్రాయశ్చిత్తముక్త్వా ప్రపన్నవిశేషే స్వాపరాధవిశేషే ప్రాయశ్చిత్తే విశేషమాహ. శిష్టతయేత్యాదినా. విశేషాననుష్ఠానే ద్వేధాబాధం సదృష్టాంతమాహ.

సా-సం— త్రాపీత్యర్థః. యదా పునః ప్రపదనవిధ్యవైయర్థ్యాయ అకించనే ప్రపదనం ప్రాయశ్చిత్తమభూత్, తదా ప్రతిపదోక్తప్రాయశ్చిత్తవిధ్యవైయర్థ్యాయ శక్తస్యతదేవ ప్రాయశ్చిత్తముచితమిత్యాహ. శిష్టతయేతి.

మూ — అతుతవిరుక్కైయుమ్ ముక్షుక్కళ్ ఆజ్ఞాతిలంఘనమామ్ - సైరంధ్రికైకుం సేవైతప్పినపోతుతాదాత్వికమాన పరిమళాదికళై యుమిఴక్కుమ్ భయానుభవముముణ్డామాపోలే ఆజ్ఞాతిలంఘనమ్ ఇరెణ్డుపడియనర్థమ్ -

సా-దీ — మెన్కిరార్ - అతుతవిరుక్కైయుమితి - ప్రపన్ననుకాజ్ఞాతిలంఘనమ్ ఉభయానర్థహేతువాకైయాల్ ప్రపన్నేతరాపేక్షయా అత్యంతమనర్థకరమెన్కిరార్ సదృష్టాంతమాక. సైరంధ్రికైక్కిత్యాది. సైరంధ్రికై, రాజాదికళుక్కు అలఙ్కరిక్కుమవళ్. ఇనివచనాభావేపి ఇచ్ఛామాత్రత్తాల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్ పత్తపూర్వమేవ ప్రపత్తి పణ్ణినాలో వెన్నుమ్ శంకైక్కు ప్రతిబందిద్వయత్తాల్ తళ్ళుకిరార్.

సా-స్వా — అతుతవిరుక్కైయితి - మున్బితి - "ఆజ్ఞానుజ్ఞావిభాగేనే," త్యాదినా పూర్వాధికారోక్తాజ్ఞాతిలంఘనం ప్రసంగిక్కుమెన్నపడి - ప్రసిద్ధ ప్రాయశ్చిత్తాతిలంఘనత్తిలాజ్ఞాతిలంఘనమ్పోలె అప్రసిద్ధప్రాయశ్చిత్తాతిక్రమత్తిల్ అనుజ్ఞాతిక్రమమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిలార్ - సైరంధ్రికైకిరాతి. లోకసంగ్రహమ్ సంధ్యాదివన్నిత్యమాకైయాలే ప్రసిద్ధాతిక్రమత్తిల్ లోకసంకరత్తాలె తాదాత్వికస్వామ్యభిమతాచరణరూపప్రయోజనహానియుమాజ్ఞాతిక్రమప్రయుక్త భగవదప్రీతినిమిత్త భయముమున్డాకైయాలే యెన్నపడి. అనుజ్ఞాతిక్రమత్తిలానాల్ భీతియిల్లైయెన్నుకరుత్తు. ఇని మోక్షార్థప్రపత్తియైత్తానే స్వేచ్ఛామాత్రత్తాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ ప్రాయశ్చిత్తమాకవనుష్ఠిత్తాల్ శాస్త్రమిల్లావిట్టాలుమ్ అర్థస్వభావత్తాలే మోక్షార్థప్రపత్తితానే ఉత్తరాఘత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తమాకాతో? వెన్నుశంకిత్తుత్తర

సా-ప్ర — అతుతవిరుక్కైయుమిత్యాదినా. ముముక్షూణామాజ్ఞాతిలంఘనమామ్, "అభిందన్ లోకసంగ్రహం. సంగ్రహాయచలోక,, స్యేతి పూర్వోక్త భగవదాజ్ఞాతిలంఘనం స్యాదిత్యర్థః. ననుః "సాహిసర్వత్రసర్వేషాం సర్వకామఫలప్రదే,, త్యాది ప్రమాణాద్భరన్యాసే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్యాపి ప్రాయశ్చిత్తత్వం కిన్న స్యాదిత్యత్ర "యోగాగ్నిస్సర్వకర్మాణి భస్మసాత్కురుతేతథే,, త్యాదిభిర్భక్తేరప్యుత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తత్వేనానుష్ఠాన ప్రసంగాద్భక్త్యంగప్రపత్తేర్భక్త్యా తాదృశశక్త్యాపాదకత్వేనానుష్ఠాన ప్రసంగా

సా-వి — అతుతవిరుక్కై, ఏతత్త్యాగః. ముముక్షూణామాజ్ఞాతిలంఘనమ్, "అభిందన్ లోకసంగ్రహమ్ | సంగ్రహాయచలోకస్యే,, త్యాజ్ఞాభంగస్స్యాద్యదతస్స్వస్యలఘుదండాభ్యుపగమే సత్యపి లోకసంగ్రహార్థం వా ప్రాయశ్చిత్తం కార్యమితి భావః. ప్రపన్నస్యాజ్ఞాతిలంఘనమప్రపన్నాపేక్షయా ద్వేధానర్థహేతురితి సదృష్టాంతమాహ - సైరంధ్రికైక్కితి - "సైరంధ్రీ పరవేశ్మస్థా స్వవశా శిల్పకారికే,, తినిఘంటుః - సైరంధ్రీ, రాజ్ఞాదీనామలంకర్త్రీ. ఇఴన్దు, పరిత్యజ్య - ఆజ్ఞాతిలంఘనమ్ ఇరెణ్డుపడి, ఏతద్విప్రకారేణ స్వస్య కైంకర్యోత్సవాభావో నిగ్రహశ్చే త్యేవంప్రకారేణానర్థమిత్యర్థః - ననువచనాభావేస్వేచ్ఛయైవ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘం ప్రత్యపిపూర్వప్రపత్తిరాశ్రీయతామితి శంకాం తద్వ్యపాసనమపి బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘనివృత్త్యర్థం క్రియతాం అంగప్రపత్తిరపి బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘనివృత్త్యర్థం క్రియతామితి ప్రతిబంది ద్వయేన పరిహతి.

సా-సం — అతుతవిరుక్కైయుమ్, సత్యామపి ప్రతిపత్త్యోక్తా శక్తాతత్త్వానే ప్రపదనస్యైవ కరణే - ఆజ్ఞాతిలంఘనే ప్రపన్నస్య కింస్యాదిత్యత్రాహ. సైరంధ్రికైక్కితి. అనులేపనాద్యలంకారకరీస్త్రీ సైరంధ్రికా -

మూ—స్వే(ఇ)చ్ఛామాత్రత్తాలేబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తై యుమ్ పత్త అడియిలే ప్రపదనమ్ పణ్ణినాలో వె
న్నిల్ ఇతు ఉపాసనత్తైయుమ్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుకుటుమ్ పరిహారమాకప్పణ్ణినాలో అంగప్రపత్తి యు
మ్ అతుక్కు చ్చేరప్పణ్ణినాలో వెన్నిర ప్రతీ బందియాలే నిర స్తమ్- ఇవ్విరువరుక్కుమ్ ఇప్పడి యాక ట్టు
మైన్కై భాష్యాది విరుద్ధమాకైయాలే అపసిద్ధాంతమ్ - ఉషస్తి ప్రభృతికళాన బ్రహ్మనిష్ఠర్క ళు డై య

సా-దీ—స్వేచ్ఛామాత్రేత్యాదియాల్.అజ్ఞుమ్తథాస్తుఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్.ఇవ్విరువర్కు మెన్ఱు.బ్రహ్మనిష్ఠరు
డైయవనుష్ఠానత్తోడుమ్విరోధికుటు మెన్కి రార్ . ఉషస్తీత్యాది యాల్. ఉషస్తి యావాన్ ఛాందోగ్య త్తి
లెచుత్త బ్రహ్మనిష్ఠన్-అవన్ ఇభ్యోచ్ఛిష్టోదక పానత్తై వర్జిత్తానిఱు. భావియాన నిమిత్తత్తిల్

సా-స్వా—మరుళిచ్చెయ్కిరార్ -స్వేతి-ఆనాలుమ్ప్రతిబంధీ ఉత్తరమామో? పాపారంభకపాపప్రాయశ్చి...

సా-ప్ర—చ్ఛనస్యాదిత్యాహ. స్వేచ్ఛామాత్రేత్యాదినా.ఉక్తప్రసఙ్గస్యేష్టత్వే"అనారబ్ధకార్యేఎవతుపూర్వే
దవఘ:ఐహికమప్రస్తుతప్రతిబన్ధే తద్దర్శనా,,దిత్యాదిసూత్రభాష్యవిరోధంబ్రహ్మవిదనుష్ఠానవిరోధంచాహ.
ఇరువర్కుమిప్పడియాకట్టుమైన్కైయిత్యాదినా.ఉభయోరేవంభవత్విత్యుక్తౌ:."నావిరతో దుశ్చరితాన్నాశా
న్తోనా సమాహితః. నాశాంతమనసోవాపిప్రజ్ఞానేనైనమాప్నుయాది,,త్యాదిశ్రుత్యాదిరాదిశబ్దార్థః "మ
టచీహతేషుకురుష్వాటిక్యాసహజాయయా ఉషస్తిశ్చాక్రాయణఇభ్యగ్రామేప్రద్రాణకఉవాస. సహేభ్యం
కుల్మాషాన్ ఖాదంతంబిభిక్షేతగ్ంహోవాచ. నేతోన్యేవిద్యంతేయచ్చయేమఇమఉపనిహితాఇతి- ఏతేషాం మే దే
హీతిహోవాచ- తానస్మై ప్రదదౌహన్తానుపాన మిత్యుచ్ఛిష్టం వైమేపీతగ్ం స్యాదితి హోవాచ. న
స్విదేతేప్యుచ్ఛిష్టాఇతి. నవా అజీవిష్య మిమా నఖాదన్నితి హోవాచ. కామోమఉదపానమితి. తాన్ ఖా
దిత్వా అతిశేషాన్ జాయయా ఆజహార. సాగ్రఏవ సుభిక్షా బభూవ తాన్ ప్రతిగృహ్యనిదధౌ - సహప్రాత
స్సంజిహానఉవాచ. యద్బతాన్నస్యలభేమహి లభేమహిధన మాత్రాగ్ంరాజాసౌయక్ష్యతే సమాసర్వై రా
ర్త్విజ్యైర్వృణీతేతి. తంజాయోవాచ. హంత పతఇమ ఏవకుల్మాషాఇతితాన్ ఖాదిత్వా అముంయజ్ఞం వితతమేయాయే,, త్యత్రోక్తం బ్రహ్మవిదగ్రేసరోషస్త్యనుష్ఠానం విరుధ్యేతేత్యర్థః. " శూద్రయోనావహం

సా-వి—ఇచ్ఛామాత్రత్తాలేఇతి.ఇతుక్కు శేర,తస్యాపి సంగ్రహాయ.పణ్ణినాలో,కరోతు.ఇష్టప్రసంగత్వేభాష్య
విరోధంబ్రహ్మవిదనుష్ఠాన విరోధంచాహ - ఇరువరుక్కుమితి - భక్తప్రపన్నయోః- ఇప్పడియాకిడువైన్కై,
ఏవంప్రకారేణ భవత్విత్యుక్తిః-భాష్యాదీతి. "అనావిష్కుర్వ న్నన్వయా,,దితిసూత్రభాష్యవిరోధః- తత్ర
బాల్యేనతిష్ఠాసేదితి విషయవాక్యే బాల్యంకింకామచారః? ఉతస్వరూపా నావిష్కరణమితి సందిహ్య"నావిర
తో దుశ్చరితా,,దిత్యుక్తేఃకామచారాసంభవాత్స్వరూపా నావిష్కరణమేవేతి సిద్ధాంతీకరణాత్ - య
ద్యుపాసనేనవాఅంగప్రపత్త్యావాబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్యాప్యశ్లేషః - తదాకామచారస్యాపిసంభవేనసిద్ధాం
తా సిద్ధిప్రసంగ ఇత్యపసిద్ధాంత ఇతి భావః - ఉషస్తి ప్రభృతీతి. తేనహి కుల్మాషాన్ భక్షయిత్వా జలం
పిబేత్యుక్తే ప్రాణాత్యయ సమయే ప్రాణధారణార్థం కుల్మాషాః భక్షితాః . తేన ప్రాణేషుధృతేషుపశ్చాత్

సా-సం—అతుకుటుమ్ శేరవితి.బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘపరిహారణానుగుణత్వేనేత్యర్థః- ఇత్థంప్రపన్నానుష్ఠాన
విరోధముక్త్వాఉపాసకానుష్ఠాన విరోధమప్యాహ.ఉషస్తీతి. ప్రాణాత్యయవిరహే తేషాంసర్వాన్నానుమతేరితి

మూ—అనుష్ఠానత్తుక్కుమ్ విరుద్ధమ్. ఆకైయాలే విశేషవచన మిల్లా మైయాలే “ కృతే పాపేనుతాపోవై, ఇత్యాదికళిల్ కణక్కిలే నిమిత్తమ్ ఉదిత్తాలల్లతు నైమిత్తికమ్ ప్రాప్తమన్నెన్గిఱ న్యాయమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ బాధితమాకాతు.

సా-దీ— నైమిత్తికానుష్ఠానే వచనమిల్లామైయాల్ నిమిత్త ముదిత్తాలల్లతు నైమిత్తిక ముదియాతెన్గిఱ న్యాయమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ విషయత్తిల్ బాధితమాకాతెన్గిఱార్ - ఆకైయాలె ఇత్యాది యాల్ - కృతేపాపఇతి- పాపేకృతేసతి - యస్యానుతాపః, పశ్చాత్తాపఃప్రజాయతే - తస్యప్రాయశ్చిత్త మెన్గిఱ -

సా - స్వా — మాక మోక్షార్థ ప్రపత్తియోడే శేర ప్రపదన మనుష్ఠిక్కిఱ కణక్కిలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ ప్రాయశ్చిత్తమాక ప్రపదనం మోక్షార్థ ప్రపత్తియోడే శేర వనుష్ఠిక్కలాకాతో? ఆకైయాల్ ఉత్తర కాలత్తిల్ యథేష్ట సంచారమ్ సిద్ధిక్కలాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఆకైయాలితి. ఆకైయాల్, పునః ప్రపత్తి శాస్త్ర వైయర్థ్య సిద్ధాంత విరోధాది పూర్వోక్త విపక్ష బాధకత్తాలెన్నపడి. విశేషేతి. విశేష వచన ముణ్డాకిల్ పూర్వం తానె ప్రామాది కోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్తరూప మోక్షార్థ ప్రపత్తి యనుష్ఠిక్కిఱాప్పోలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్తమాక ప్రపదన ముపపన్నమావతు. విశేష వచన మిల్లామైయాలుమ్ స్వేచ్ఛా మాత్రత్తాలే పణ్ణినాల్ బ్రహ్మవిదనుష్ఠాన సిద్ధాంత విరోధాది బాధకం వరుకైయాలుమ్ “ కృతే పాపేనుతాపోవై ,, ఇత్యాది ప్రకారేణ నైమిత్తికఙ్గళిల్ నిమిత్తవత్వ మధికార మాకైయాలేపూర్వ మధికార మిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు. ఆనాల్ దేవరీర్ పక్షత్తిలే

సా-ప్ర—జాతో నాతోన్యద్వక్తుముత్సహే,, ఇతివదన్విదురాదిః ప్రభృతిశబ్దార్థః-ఉపాసనస్యబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్తత్వే ఉపస్తి విదురాదిభి రుదకపానోపదేశాది రపి క్రియేతేతి భావః. నను నైమిత్తికం నిమిత్తోదయ పూర్వక మిత్యేవ రూపన్యాయస్య ఉత్తరాఘ సంగ్రాహక సామాన్య నిర్దేశయుక్త సర్వధర్మానితి వచన విరుద్ధతయా నహివచన విరోధేన్యాయః ప్రభవతీతి న్యాయాద్దుర్బలత్వా ద్భరన్యాసఉత్తరాఘస్యాపి ప్రాయశ్చిత్తం స్యాదిత్యత్ర “ అపాయసంప్లవ ,, ఇత్యాదిస్ఫుటార్థ వచనానుగృహీతన్యాయస్యైవ ప్రాబల్యాద్బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘస్యానుదితత్వాదేవ మోక్షార్థ భరన్యాసస్యన బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్తత్వ మిత్యాహ. ఆకైయాలే ఇత్యాదినా. నన్వేవం నిమిత్తానుదయే ప్రవృత్తేర్థ

సా -వి— ఉచ్ఛిష్టంమే పీతంస్యాదిత్యుదకపానం నిషిద్ధం - యదిదోషో నభవేత్తర్హి కిమర్థం నిషిధ్యేత.ప్రభృతిశబ్దేన “శూద్ర యోనావహంజాతో నాతోన్యద్వక్తు ముత్సహే ,, ఇత్యాదివద్విదురాద్యనుష్ఠానం గృహ్యతే. ఇత్యాదికళిల్ కణక్కిలే, ఇత్యాదిషూక్తరీత్యా - నిమిత్తముదిత్తాలల్లతు, నిమిత్తోత్పత్తిం వినా. నైమిత్తకం ప్రాప్తం నభవతీతిన్యాయార్థః - కృతే పాపే సత్యనుతాపోభవతి - అనుతాపేసతి ప్రాయశ్చిత్తస్యాధికారః.అనుతాపాభావే ప్రాయశ్చిత్తస్యాధికారో నాస్తి - నహ్యకృతేపిపాపే పాపసంభావనయా అనుతాపో భవతీతి భావః - అత్ర విధేః ప్రకరణాంతరేతి దేశాత్సర్వకర్మ స్యాదితి దాశమిక ప్రథమ సూత్రత్రితీయవర్ణనే“వైశ్వదేవం చరుంనిర్వపే ద్భ్రాతృవ్యవాన్ తం బహిషదంకృత్వా శమ్యయా

సా-సం —- భావః. కృతేఇతి భూతార్థకేన ప్రత్యయేన పాపరూప నిమిత్తస్యాపి ఉదితస్యైవప్రాయ

మూ — అనపిన్పు ఆగామిబుద్ధిపూర్వపాపత్తుక్కు ఇన్జినానాకిల్ అతుక్కు కారణమాన ప్రారబ్ధపాపత్తుక్కు

సా-దీ— అనాల్ శేమ్యవడుప్పతెన్నెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనపిన్పిత్యాదియాల్ - ప్రపత్తి ప్రారబ్ధ పాపత్తై

సా-స్వా— పాపారంభక పాప ప్రాయశ్చిత్తాత్మక ప్రపదనమ్ మోక్షార్థ ప్రపత్తియోడే శేరపూర్వమను ష్ఠికప్పోమో ? అప్పోతుమూలచ్ఛేదత్తాలే యుత్తరాఘప్రసక్తి యిల్లామైయాలే పునః ప్రపత్తివచనమ్ నిర్విషయమాయొళియాతో ? పాపారంభక పాపత్తుక్కు ఇన్జి ప్రపత్తి పణ్ణాతా రుకుత్తరాఘమ్ సంభావితమాకైయాలే తద్విషయత్తిల్ పునః ప్రపత్తి విధి సార్థకమెన్నిలానాలుమ్ పాపారంభక పాప ప్రాయశ్చిత్తమాక పూర్వంతానే ప్రపత్తి పణ్ణలామెన్ను అరిన్దాలిచ్చెయ్కైవిడు వార్రైయుక్కుడైయామైయాలే పునః ప్రపత్తి విధి నిర్విషయమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. అనపిన్పితి. అనపిన్పు, ఉదిత

సా-ప్ర— పూర్వోత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తత్వానుపపత్తావధీపూర్వకాణాముత్తరాఘానామప్యనుదితత్వాదేవ విద్యాత త్ప్రాయశ్చిత్తమపిన స్యాదితి చేన్న, అశ్లేషశ్రుత్యా భక్తిప్రపత్త్యోరధీపూర్వకనిషిద్ధానుష్ఠానస్య మోక్షోపాయ నిష్ఠవిషయే ప్రత్యవాయ కరత్వాఖ్య పాపత్వస్యాభావమాత్రబోధనేన ప్రాయశ్చిత్తత్వాబోధనాదిష్టాపత్తేః. ఏవం తర్హ్యశ్లేష శ్రుత్యైవధీ పూర్వకేష్వపి పాపత్వాభావ ఏవాభిధీయతాం. ప్రాయశ్చిత్తత్వ వాదశ్చ తత్రైవ పర్యవస్యత్వితి చేన్న. “ నావిరతో దుశ్చరితాత్ - అపాయా విరతశ్చశ్వ ,, దిత్యాదిశ్రుతిస్మృతిభిః ప్రపన్నేష్వపి నిషిద్ధానుష్ఠానస్య ప్రత్యవాయ కరత్వావగమాత్పాపత్వసిద్ధ్యా తదభావ బోధనే వ్యాఘాత ప్రసంగాత్. ఏవం చాశ్లేషవాదస్యాధీపూర్వక పాపవిషయత్వేన ప్రత్యవాయహేతుత్వ వాదస్య ధీపూర్వపాప విషయత్వేనచ వ్యవస్థాపనే నైమిత్తికం నిమిత్తజ్ఞాన పూర్వకమిత్యస్య న్యాయస్యానుకూల తర్కత్వాభిప్రాయేణైవ నిమిత్తముదిత్వాల్లభితు నైమిత్తికమ్ ప్రాప్తమన్తిత్యుక్తమితి న కాచిత్క్షతిః. నను పాపే కృతే అనుతాపేచ సత్యేవ ప్రపత్తేః ప్రాయశ్చిత్తత్వే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్తత్వాభావ్యాపి బుద్ధి పూర్వాఘ నిమిత్తశోక నివర్తకత్వానుపపత్తేః “ సుదుష్కరేణ శోచేద్యోయేన యేనేష్టహేతునే ,, త్యుక్తం భరన్యాసస్య సర్వశోక నివర్తకత్వం వ్యాహన్యేతేత్యత్ర “ సాధ్యభక్తిస్తు సాహన్త్రీ ,, త్యుక్తరీత్యా ప్రపత్తేః ప్రారబ్ధనాశకత్వాద్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ హేతుభూత ప్రారబ్ధపాపనివృత్త్యర్థం భరన్యాసానుష్ఠానేతాదృశశోకనివర్తకత్వమపి స్యాదేవేత్యాహ. అనపిన్పిత్యాదినా. ఏవం స్థితే సతీత్యర్థః.

సా-వి— స్వేనచవ్యాహేవిద మహమముంచాముంచ వ్యాహామీయద్విష్ణ్వాత్తం ధ్యాయేద్యదదోతి మృజ్యతే-యచ్ఛప్ఫ్య ఆజ్లితే తద్విష్ణవ ఉరుక్రమా యావద్యతీతి విహిత వైష్ణవయాగీయ విష్ణుదేవతాయా వైశ్వదైవిక దేవతావాహనకాలే ఆవాహానం కర్తవ్యం నేతి సంశయే వైష్ణవం యాగబోదక ప్రాప్తేః కర్తవ్యమితి ప్రాప్తే నైమిత్తిక విధేర్నిమిత్తాపేక్షత్వా న్నిమిత్తస్యచ స్ఫ్యశ్లేషా దేశావశ్యంభావాభావాద్దేవతావాహనకాలే నిశ్చయాసంభవాదనిశ్చిత సద్భావమురుక్రమ యాగవిధానం నావాహనం ప్రయోక్తుం క్షమం అవిహితం చావాహనం కృతం నిష్ఫలమేవ తస్మాన్నకర్తవ్య,, మిత్యుక్తమధికరణం ద్రష్టవ్యం - అతస్స్వేచ్ఛామాత్రేణ న్యాయభావో నయుక్త ఇతి భావః - అనపిన్పు, ఏవం సతీతి . అన్జినానాకిల్. భిభేతి చేత్.

సా-సం— శ్చిత్తమితిభావః. అనపిన్పు, బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాశ్లేషే న్యాయ విరోధాదప్యనుపపన్నే సతి.

మూ-ప్రపదనగూపప్రాయశ్చిత్తమ్పణ్ణవా ?ప్పమ్-"సాధ్యభక్తిస్తు సాహంత్రీప్రారబ్ధస్యాపిభూయసీ,, ఎన్దార్

సా-దీ—యయుమ్శమిప్పిక్కుమో ? వెన్నవరుళిచ్చేయ్కిరార్-సాధ్యభక్తిస్త్వితి-సాధ్యాభక్తిర్యయాసాసాధ్యభ
క్తిః ప్రపత్తిః - భూయసీ, ఇతరధర్మేభ్యో బలవతీ - ప్రారబ్ధస్యాపినాశినియామ్ -ప్రపత్తిప్రారబ్ధత్తైయుమ్

సా-స్వా—పాపాను తాపయుక్తాధికారిక్కునైమిత్తికప్రాయశ్చిత్తజ్కర్తవ్య మెన్ఱుతీర్నపిన్బెన్నపడి. చేతనర్
కళుక్కు ప్రతి కూలాను భవ రూప దుఃఖత్తిలు ద్వేగమ్ నియత మాక సిద్ధిక్కిరా ప్పోలే దృష్ట సుఖాత్మక
తత్సాధనత్తిలు ద్వేగమ నియత మల్లా మైయాలేయుమ్ దృష్టం ప్రపన్నన్ ఏతచ్ఛరీరాను భావ్యప్రారబ్ధ ఫల
త్తై యఙ్గీకరిత్తవనాకైయాలేఉత్కట దృష్ట భోగ రసిక నాకైయాలుమ్, మోక్షార్థ ప్రపత్త్యనుష్ఠాన
దశైయిలుత్తరాఘ మవశ్యమ్ భావి యెన్ఱు నిర్ణయ మిల్లా మైయాలుమ్, ఇరున్దాలుమ్, దృష్ట భోగాత్మక
పాపత్తిలే ఉత్కట రాగ తయా భీతి యిల్లా మైయాలు మనధికారితయా పాపారంభక పాప ప్రాయశ్చి
త్తమ్ పణ్ణాతేయు మిరుక్కలా మెన్నపడి. అధికారి యానాలవర్ గురూపాయత్తై విట్టు లఘు మార్గత్తి
లే ప్రవృత్తి క్కైయాలే శెట్టుహ్వావ తెన్ఱు కరుత్తు. భక్తియోగరూప ముఖ్యోపాయ ముమ్ ప్రారబ్ధ నాశక
మల్లాతే యిరుక్క లఘుతర ప్రపదనోపాయమ్ పాపారంభక పాప రూప ప్రారబ్ధ నాశక మాక మాట్టు
మో? ఆకైయాల్ పాపారంభకపాపత్తుక్కఞ్జినానాకిల్ తన్నివృత్త్యర్థమ్ ప్రపదనమ్పణ్ణప్రాప్తం మెన్ఱుశొ
న్నతుకూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. సాధ్యేతి - సాధ్యా భక్తిర్యస్యాస్సాసాధ్య భక్తిః. ప్రప
త్తి రితి యావత్ . ప్రారబ్ధ స్యాపి భూయసీ , ఇతర ధర్మేభ్యో బలీయసీ హంత్రీ, యద్వా. భూయసీ
హంత్రీ, నాశ్యం ప్రారబ్ధ పాపం ప్రపత్తి ప్రభావస్య నాల మితి భావః. భక్తియోగత్తాలుమ్ నాశ్య మల్లాత
ప్రారబ్ధమ్ లఘుతర ప్రపత్తి నాశ్య మెన్కైయుపపత్తి విరుద్ధ మన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా - ప్ర — నను ప్రారబ్ధత్వం నామ సహకారి సమవధాన పూర్వక ఫలప్రదానౌన్ముఖ్యమితి , జల
మిశ్రమృత్సంబంధ బీజేనాం కురోత్పాదన న్యాయేన అవశ్యం ప్రారబ్ధం ఫలంజనయే దేవేతి ప్రారబ్ధ భంజ
కత్వమ సంభావిత మిత్యత్ర ప్రారబ్ధ భంజకతయా వగతానాం దృష్టఫలానాం కర్మణాం ఫలస్యప్రారబ్ధ

సా-వి—ఆగామిబుద్ధిపూర్వకపాపసంభవసంభావనయాప్రథమ ప్రపత్తికాలేభయమస్తిచేత్ .ఆగామిపాపారం
భకస్య ప్రారబ్ధపాపవిశేషస్యనివృత్త్యర్థంప్రపదసంకర్తుముచితం-నిమిత్తస్యోదితత్వాత్-సత్త్రాసందేహేపి
గ్రంథాదౌ విఘ్నశంకయా మంగళాచరణవచ్చకర్తుముచిత మితిభావః - నను భక్తేరేవ ప్రారబ్ధ నివర్త
కత్వం నాస్తి- కుతఃప్రపత్తేః పాపారంభక పాపరూప ప్రారబ్ధనివర్తకత్వ మిత్యత్రాహ - సాధ్యభక్తిరి
తి - సాధ్యా ఫలభూతా భక్తిర్యస్యాస్సా తథోక్తా ప్రపత్తి రిత్యర్థః - ప్రారబ్ధస్యాపి హంత్రీ - అతఏవ
భూయసీ, భక్తేః ప్రబలతమా. సతతం కర్మ నిరతా శ్శ్రద్ధా స్సాంఖ్యయోగ విదస్తథా। నార్హంతిశరణస్థస్య

సా-సం—అతుక్కు కారణమిత్యనేనత్వస్యోదితత్వాన్నన్యాయవిరోధఇతిసూచితం.నన్వేవంతర్హి "అనా
రబ్ధకార్యే ఏవతు భోగేన త్వితరే,,ఇతి సూత్రవిరోధ స్స్యాదిత్యాశంక్య విశేష వచన బలాదేతేషా ముపా
సనైక విషయత్వాన్న తద్విరోధ ఇత్యాశయే నాహ. సాధ్యేతి. యయా ప్రపత్త్యాభక్తిశ్చ సాధ్యాసా సా
ధ్యభక్తిః. ప్రారబ్ధస్యాపి, పాపారంభోన్ముఖ పాపస్యాపి. భూయసీత్యుక్త స్సర్వఫలదత్వ కృతో.

మూ— కళిరే - ‘‘జన్మాంతరకృతంపాపం వ్యాధిరూపేణబాధతే । తచ్ఛాంతి రౌషధైర్దానైర్జపహోమార్చనాదిభిః,,ఇత్యాదికళిలుమ్ దాన జపాదికళిలు ముళ్ పడ ప్రారబ్ధ పాపనాశమ్ శొల్లప్పట్టిరే - ఆకైయాల్ పాపారంభక పాపత్తుక్కు ఇఙ్జు ప్రపత్తి పణ్ణినానాకిల్ అప్పోతుబుద్ధిపూర్వకపాపమ్ ఉదియాతు-

సా-దీ— పోక్కుమెన్నుమతు కైముత్యసిద్ధమన్నో వెన్కిరార్ - జన్మాంతరేత్యాది - తచ్ఛాంతిః - పూర్వజన్మకృతప్రారబ్ధ ఫలవ్యాధిశాంతిః. దానజపాదికళిలు ముళ్ పడ, ఇఙ్గు ప్రథమోపాత్తమానఔషధత్తైవిడామైక్కు త్తాత్పర్యమ్ ఔషధమ్ ఫలప్రతిబంధకమాత్ర మెన్ను - ఆకైయాల్ తచ్ఛాంతిః ప్రారబ్ధ పాప ఫల వ్యాధిశాంతిః ఔషధత్తాల్ సాక్షాదేవ ఉణ్డామ్- దానాదికళాల్ ప్రారబ్ధనివృత్తి ద్వారా వ్యాధిశాంతి

సా-స్వా— జన్మాంతరేతి.ఔషధైరితి- ఔషధంధాతుసామ్యాపాదనద్వారావ్యాధినాశకమ్. దానాదికంవ్యాధిమూల ప్రారబ్ధ నివర్తన ద్వారా నాశక మెన్నపడి. తథాచ కైముత్య న్యాయ సహకృత ప్రమాణత్తాలే ప్రపత్తిక్కు ప్రారబ్ధ నాశకత్వమ్ సిద్ధ మెన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి యాకిలి దానీంతనప్రపన్నర్కళెల్లారుక్కుమ్ ప్రాయిక మాక బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ వరువానేన్ ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఆకైయాలితి-ఆకైయాలి ప్రపత్తిక్కు ప్రారబ్ధ నాశకత్వ ముణ్డాకైయాలే పాపారంభక పాపత్తుక్కు ఇఙ్జి పూర్ణాధికారి యాయ్ ప్రారబ్ధ పాప నాశత్తైయుఞ్జోక్కి ప్రపత్తి పణ్ణినారుక్కుత్తరాఘ ముదియాతు. అన్యాదృశర్ కళుక్కు ప్రాయేణ ఉత్తరాఘ మవశ్యమ్ భావి యెన్నపడి - ఇప్పడి పాపారంభక పాపత్తుక్కు ఇఙ్జి ప్రపత్తి పణ్ణవేణు మెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ బాధక మానాలన్నో అతు వారామైక్కాక ప్రపత్తి పణ్ణ వేణ్డియతు - లోకత్తిల్ రాజాక్కళుక్కు అత్యంతాంతరఙ్గర పరాధమ్ పణ్ణినాలుమ్ బాధక

సా-ప్ర— భంగస్యేదానీమపిదర్శనాన్నా సంభావితత్వమిత్యభిప్రయన్ పాపారంభకపాపప్రాయశ్చిత్తత్వేన చ మోక్షార్థభరన్యాసానుష్ఠానేబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘోదయోనస్యాదిత్యాహ.జన్మాంతరకృతమిత్యాదినా- ఆదికళిలుమకప్పడ, ఆదిష్వపీత్యర్థః. తదీయారాధనాది రచనా దీత్యాదిశబ్దార్థః. హోమాదిరాది శబ్దార్థః. నను ‘‘ విష్ణోఃప్రసాదమాకాంక్ష న్వైష్ణవాన్పరితోషయేత్ । తథాస్యారాధనేనాపి నప్రీతో భగవాన్హరిః । యథాతుష్యతి దేవేశో మహాభాగవతార్చనాత్ । తథానతుష్యతి హరి ర్వ్యధివత్స్వార్చనాదపి ,, త్యాదిభి ర్భాగవతానాం భగవదత్యంతాంతరంగత్వావగమాత్ ‘‘ప్రభురగహామన్య నృపాణాం నవైష్ణవానా,, మిత్యుక్తరీత్యా భగవదంతరంగేషు పాపానాంఫలజనకత్వానుపపత్తే స్తేషామపరాధ పరిహార ఆవశ్యక ఇత్యత్రాత్యంత భగవదంతరంగేనాపి గరుత్మతా భాగవతాపచార ఫలానుభవదర్శనాత్సర్వైరపరాధాః

సా-వి— కలాంకోటితమీమపీ,, త్యాది ప్రమాణాదితిభావః- జపాదికళిలుమకప్పడ, జపాదిష్వపి- కిముతప్రపత్తేః ప్రారబ్ధనాశకత్వ ఇతి భావః - ఔషధస్య ప్రథమోపాత్తస్యాపి రోగనివర్తకత్వేన ప్రారబ్ధనివర్తకత్వాభావాత్తత్పరిత్యాగః. జపాదీనాం ప్రారబ్ధ నివృత్తి ద్వారా రోగనివృత్తి హేతుత్వమితి భావః- ప్రపత్తి పణ్ణినా నాకిల్, కృతవాంశ్చేత్- ఉదియాతు, కారణనివృత్తే రితిభావః- భగవదంతరంగాణామపి

సా-సం— జపాదికళిలు ముళ్ పడఇతి. సాధారణధర్మాణామపిప్రారబ్ధనాశకత్వే ‘‘తస్మాన్న్యాసమేషాం,, మిత్యాదిభిస్సర్వధర్మశ్రేష్ఠతయోక్తాయాః ప్రపత్తేస్తన్నాశకత్వం కైముత్యసిద్ధమితిభావః. అఙ్జి, లజ్జాను తాప

మూ— దాస స్సఖా వాహన మాసనంధ్వజః,,ఇత్యాదికళిల్పడియే అత్యన్త భగవదన్తరజ్గ ర్కుమ్ సాత్త్వి
కాపరాధ లేశముమ్ ప్రత్యవాయకరమెన్నుమిడమ్ శాండిలీ వృత్తాంతాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్.

సా - దీ — వరుమెన్ఱు శ్లోకతాత్పర్యమ్- ప్రపన్నరిల్ కైముత్యసిద్ధమెన్నుకాక పెరియ తిరువడి పోలే.
అత్యంత భగవదన్తరజ్గరుక్కుముళ్పడ సాత్త్వికవిషయాపరాధ లేశము మనర్థావహమెన్ఱు మిడమ్మహాభా
రతాదికళిల్ ప్రసిద్ధ మెనిరార్ - దాసస్సఖేత్యాదియాల్ - శాండిలీ వృత్తాంతమ్, శాణ్డిలీ ఎన్ఱొరు వృద్ధ

సా - స్వా — మిల్లాతా ప్పోలే ప్రపన్నను మీశ్వరను క్కత్యం తాంతరజ్గ నాకైయాలేయుత్తరాఘమి
వనుక్కు బాధకమాక మాట్టాతే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - దాసస్సఖేతి - యాతొరు వేద మయనా
న పెరియ తిరువడి భగవానుక్కు దాస స్సఖా వాహన మా సనంధ్వజః ఎన్నైకు. శాణ్డిలీ యెన్ఱు ఒరు వృ
ద్ధ భాగవతై “ ముహూర్తా త్ప్రీతి బుద్ధస్తు సుపర్ణో గమనే ప్సయా । అథ భ్రష్టతనూ జాంగ మా
త్మానం దదృశేఖగః । గాల వస్తం తథా దృష్ట్వా విషణ్ణం పర్యపృచ్ఛత । సుపర్ణో థా బ్రవీద్విప్రం ప్ర
ధ్యాతం వై మయా ద్విజ । ఇమాం సిద్ధామితో నేతుం తత్ర యత్ర ప్రజాపతిః । యత్ర దేవో మహా దేవో
యత్ర విష్ణు స్సనాతనః । యత్ర ధర్మాశ్చ యజ్ఞాశ్చ తత్రేయం నివసేదితి ! సోహం భగవతీం యాచే ప్ర
ణతః ప్రియ కామ్యయా । మయైతన్నామ ప్రధ్యాతం మనసా శోచ తాకిల । తదేత ద్బహుమానాత్తే మ
యేహానీ ప్సితం కృతమ్ । సుకృతం దుష్కృతం వాత్వం మాహాత్మ్య త్క్షన్తు మర్హసీ ,, తిగాల వస్య
ప్రత్యుత్తర కథన పూర్వకం శాణ్డిలీ ప్రసాదన మకరో దిత్యుక్త్వా “ సాతౌ తదా బ్రవీత్తుష్టా పతగేంద్ర

సా-ప్ర— పరిహరణీయా ఇత్యాహ. దాసస్సఖేత్యాదినా. శాండిలీవృత్తాన్తాది కళిలేఇతి. “ ముహూర్తా
త్ప్రీతి బుద్ధస్తు సుపర్ణోగమనేప్సయా। అథభ్రష్టతనూజాంగ మాత్మానందదృశేఖగః । మాంసపిణ్డోపమ
స్సోభూ న్ముఖపాదా న్వితశ్ఖగః । గాలవస్తంతదాదృష్ట్వా విషణ్ణంపర్యపృచ్ఛతే,, తి భ్రష్టపక్ష తనూ
రుహతయా మాంసపిండోపమస్సుపర్ణో గాల వేనకిమి దమితి పృష్టః “ సుపర్ణోథాబ్రవీద్విప్రంప్రధ్యా
తంవైమయా ద్విజ। ఇమాంసిద్ధామితోనేతుం తత్రయత్రప్రజాపతిః । యత్రదేవో మహాదేవో యత్రవిష్ణుస్స
నాతనః । యత్రధర్మశ్చ యజ్ఞశ్చ తత్రేయంనివసేదితి ॥ సోహంభగవతీంయాచే ప్రణతఃప్రియకామ్యయా।
మయైతన్నామప్రధ్యాతం మనసాశోచతాకిల। తదేతద్బహుమానాత్తే మయేహానీప్సితంకృతమ్ । సుకృతం
దుష్కృతంవాత్వం మాహాత్మ్యత్క్షన్తుమర్హసీ ,, తిగాలవస్య ప్రత్యుత్తరకథనపూర్వకం శాణ్డిలీప్రసాదన

సా - వి — సాత్త్వికవిషయాపరాధోఽనర్థావహఇతి భారతస్థశాండిలీ వృత్తాంతం దర్శయతి - దాస
స్సఖేతి - శాణ్డిలీ నామ్నీ కాచిద్వృద్ధా భాగవతీ. క్వచిత్కాంతార దేశే మధ్యాహ్న సమయే సమాగతా
న్భాగవతా నారాధయంతీ స్థితా. గరుత్మా నాగత్యేయం భాగవత్యత్ర స్థాతుమనర్హా భగవదంతికం నేత
వ్యేతి మతిమానాసీత్ - “అథ భ్రష్ట తనూజాంగ మాత్మానం దదృశేఖగః । గాలవస్తం తతో దృష్ట్వా వి
విషణ్ణం పర్యపృచ్ఛత । సుపర్ణోథాబ్రవీ ద్విప్రం నిధ్యాతంవై మయాద్విజ। ఇమాంసిద్ధామితో నేతుం

సా-సం—కయాభీత్యా.ఏ తేనఅధికారి వైకల్యకృతఇత్యపరాధః ఫలితః. శాణ్డిలీతి. శాణ్డిలీ విషయేవైన తేయ
స్య మానసికాపరాధలేశేనపక్షా పగమశక్తి మాంద్యాది ప్రాప్తిః ప్రసిద్ధేత్యర్థః. అనేనస్వల్పాపరాధస్యాపి

మూ—సర్వేశ్వరనై ప్పోలే సూరికళుమ్ అవతరిత్తాల్ కర్మవశ్యత్వాభినయమ్పణ్ణి లోకహిత ప్రవర్తనార్థ మాక అప చార పరిహారాదికళై నడత్తి ప్పోరువర్ కళ్.

సా-దీ—భాగవత్త్రై. శాండిలీవృత్తాన్తత్తిల్ నిత్యరాన పెరియతిరువడీక్కుచ్చొన్న వపరాధాచరణముమ్ తత్పరిహారాచరణముమ్ కూడుమో ? వెన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - సర్వేశ్వరనైప్పోలే ఇత్యాదియాల్.

సా-స్వా— ద్విజర్షభా। న భేతవ్యం సుపర్ణోసి సుపర్ణ త్యజసంభ్రమమ్। భవితాసి యథాపూర్వం బలవీర్యసమన్విత ,, ఇత్యుక్త్వా ‹‹ బభూవ తు స్తత స్తస్య పక్షౌ ద్రవిణ వత్తరౌ। అనుజ్ఞాతశ్చ శాండిల్యా యథాగత ముపాగమ ,, దితి భారతే కథనేన ప్రసిద్ధ మెన్నపడి . పెరియ తిరువడి నిత్య సూరి తయా అకర్మ వశ్య రాకైయాలే అవరు క్కపరాధ లేశముమ్ బాధక మెన్కిరతు కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ . సర్వేశ్వరనై ప్పోలే ఇతి. అపరాధేతి . దుష్ఫలాను భవత్తాలే తాన్ ప్రాయశ్చిత్తత్తాలే తానెన్నపడి . బుద్ధిపూర్వోత్తర పాపత్తుకళుక్కు నానా కిల తుక్కు క్కారణ మాన ప్రారబ్ధ పాపత్తుక్కు ప్రపదన రూప ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణ ప్రాప్తం మెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ వన్తాలుమ్ జన్మాంతరాను భావ్య నరకాది కళిల్లైయే యెన్ను శాస్త్రమ్ శొల్లుకైయాలే అతిలఙ్ఘ వేణ్డావే? నరక మిల్లా విట్టాలుమ్ దాసనుక్కు స్వామి భగవ దప్రీతి క్రూర ఫల మాకైయాలే యతిలే యచ్చమ్ ప్రసక్త మెన్ని లానాలుమ్ అన్త భగవ దప్రీతి శమన ముత్తర కాలత్తిలే పునః ప్రపదనత్తాలె యాతల్ లఘుదండాను భవత్తాలే యాతల్, సంభావిత మాకైయాలే యతుకళుక్కు తన్మూల పాప ప్రాయశ్చిత్త మాక నడియిలే తానె ప్రపదనమ్

సా-ప్ర—మకరోదితి బోధనాత్. ‹‹సా తౌ తదా బ్రవీత్తుష్ట్వా పత్త గేంద్ర ద్విజర్షభా । న భే వ్యం సుపర్ణోసి సుపర్ణ త్యజసంభ్రమ,, మితి తస్యాః ప్రసన్నత్వబోధనాత్. ‹‹ భవితాసి యథాపూర్వం బలవీర్యసమన్వితః। బభూవ తుస్తతస్తస్య పక్షౌ ద్రవిణవత్తరౌ । అనుజ్ఞాతశ్చ శాణ్డిల్యా యథాగతముపాగమ ,, దితి తత్ప్రసాద లబ్ధ బలవీర్య వత్త్వ బోధనపూర్వకం యథాగతగమనబోధనాచ్చ భగవదత్యంతాంత రంగైరప్య పరాధాః పరిహరణీయా ఇతి తత్ర స్ఫుటం ప్రతీయత ఇత్యర్థః. జయవిజయయోర్మహర్ష్యపరాధాద్ధిరణ్య, హిరణ్యాక్ష, రావణ, కుంభకర్ణ, శిశుపాల, దంతవక్త్రాది జన్మప్రాప్తిబోధక స్తద్వృత్తాంతో దుర్వాస సోంబరీషాపరాధాత్స్వ దర్శన బాధబోధకాంబరీషోపాఖ్యానాదిశ్చాది శబ్దార్థః. నను వైనతేయస్యాస్పృష్ట సంసార గంధ నిత్యసూరిత్వాత్కథం పాపఫలానుభవ ఇత్యత్రాహ. సర్వేశ్వరనైప్పోలే ఇతి. ‹‹ ప్రక్షాళనాద్ధి

సా-వి—తత్ర యత్ర ప్రజాపతిః । యత్ర దేవాశ్చ యజ్ఞాశ్చ తత్రేయం నివసేదితి । సోహం భగవతీం యాచే ప్రణతః ప్రియ కామ్యయా । త దేతద్బహుమానాత్తే మయేహానీప్సితం కృతమ్ । సుకృతం దుష్కృతం వాత్వం మాహాత్మ్యాత్క్షంతుమర్హసీ ,, త్యపరాధఫలం తత్ప్రసాదనం చోక్తం - అకర్మ వశ్యానాం తేషాం కథమపరాధ ఇత్యత్ర అపరాధాభాసేపి తదభినయో మహతా మప్యయ మనతి క్రమణీయ ఇతి సూచనాయే త్యాహ - సర్వేశ్వరనై ప్పోలే ఇతి - అతః ‹‹ ప్రక్షాళనాద్ధి పంకస్య దూరాదస్పర్శనం వర,, మితిన్యాయేన

సా-సం— పరిహరణీయత్వేన పాపరాధస్యైకను తేతి సూచితం. నను వైనతేయస్యాకర్మవశ్యాపచారతత్పరిహారా వేవాసంగతా విత్ప్రసక్తాయా శంకాం పరిహరతి. సర్వేశ్వరనైప్పోతే ఇతి.

మూ— ఆకైయాల్ భగవత్ప్రీతి యిట్ట వామైకాట్టకవుమ అతుకాక్కకపునఃప్రపత్తి యాతల్,లఘుదండమాతల్,ప్రసజ్గియామైక్కాక్కవ్వుమ్ మేల్ వరుమపరాధజ్గళై వేరరుక్కుమ్ (పోరుక్కుమ్)విరకుపార్క్కవేణుమ్.అపరాధజ్గళెల్లాత్తుక్కుమడిఅవివేకమ్.

సా-గీ — మేల్ వరుమ్,వర ప్రసంగిక్కు మెన్నపడి. పొరుక్కుమ్విరకు యిరుక్కుమ్ పడియైక్కాట్టుకిరార్- అపరాధజ్గ ళిత్యాదియాల్- అపరాధజ్గళుక్కడి అవివేకమ్-

సా-స్వా—పణ్ణ ప్రాప్త మెన్నుశొల్లప్పోమో? వెన్న ‘‘ప్రక్షాళనాద్ధి పంకస్యదూరాదస్పర్శనంవర,, మెన్కిరన్యాయత్తాలే పాపారంభక పాప నివృత్త్యర్థ మాక వడియిలే తానే ప్రపదనమ్ పణ్ణ ప్రాప్త మెన్నుసమర్థిక్క కట్టడవ రాయ్ క్కొణ్డు పోద్ఘాత మాక వుత్తర మరుళి చ్చెయ్ కిరార్. ఆకైయాలితి. ఆకైయాల్, అత్యన్త భగవదన్తరజ్గ రుక్కుమ్ సాత్వికాపరాధ లేశమ్ బాధక మాకైయాల్ - బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తై ప్పణ్ణి స్వామి సంప్రీతియై ఇపూన్న లఘు దండత్తాలే యాతల్, పునః ప్రపత్తియాలే యాతల్, తత్పరిహార సంపాదనత్తై యపేక్షిత్తు త్తరాఘమే యుదియామ లిరుక్కు మ్పడి విరకుణ్డాకిలతువే బుద్ధిమానుక్కు సంపాద నీయ మెన్ను కరుత్తు - ఇజ్గు పాపా రంభక పాప ప్రాయశ్చిత్తాత్మక ప్రపదన కర్తవ్య తౌచిత్యప్రకరణ మాకైయాలు ముత్తరాఘమే పిరవా మైయాలె అపరాధమ్ పొరుక్కుమ్ విరకెన్నై శేరా మైయాలుమ్ అపరాధజ్గ ళెల్లా త్తుక్కు మడి అవివేక మెన్ను మివ్వ వివేకత్తై యరుకైక్కెన్ను మేలుమ్ శొల్లుకై యాలుమ్ శిల ప్రాచీన శ్రీకోశజ్గళిలే యిరుక్కైయాలు మ్మేల్ వరు మపరాధజ్గళ్ వేరరు క్కుమ్ విరకు పార్క్క వేణు మెన్కిర పాఠమే సమీచీనమ్. ఇజ్గు వేరావతు కారణ మన్రో ? అపరాధజ్గళుక్కు కారణమ్ కర్తావాన ఇజ్జీవాత్మావు ముపకరణ మాన శరీరాదికళు మాకైయాలే అతుక్కు బద్ధదశై యిలు చ్ఛేదక ముణ్డో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - అపరాధ జ్గళు క్కెల్లామితి. అడి, మూల కారణమ్. అసాధారణకారణ మెన్నపడి. ఆకైయాల్ వేరావతు అసాధారణ కారణ మాకైయాలే శరీరాది కళ్ ధర్మా ధర్మ జ్గళుక్కు సాధారణ కారణ మాకైయాలే తదుచ్ఛేదకా న్వేషణా భావేపి అసాధారణ కారణావివేకో చ్ఛేదకా

సా-ప్ర—పంకస్యదూరాదస్పర్శనంవర,,మితిన్యాయాదపరాధానంతరంతత్పరిహారానుష్ఠానాదపరాధాకరణమేవ యుక్తమితి తస్యా పరాధకరణహేతు నివర్తనేన సుకరత్వ జ్ఞాపనాయా పరాధానాం ప్రధాననిదానమాహ. ఆకైయాలిత్యాదినా. ఇట్ట వామైకాట్టకవుమ్, అవినాశాయచ. మేల్ వరుమ పరాధజ్గళ్, భావ్య పరాధాః. పొరుక్కుమ్ విరకుపార్క్కవేణుమ్, యథాశుమేత తథోపాయోద్రష్టవ్యః. అపరాధహేతు

సా-వి—అపరాధాకరణమేవ శ్రేయఇత్యాహ-ఆకైయాలేఇతి-ఇట్ట వామైక్కాక్కవుమ్, అవినాశాయచ. మేల్ వరు మపరాధజ్గళ్ పొరుక్కుమ్ విరకు, ఆగామ్య పరాధా నుత్ప త్త్యుపాయః - పార్క్కవేణుమ్, ద్రష్టవ్యః. పొరుక్కుమ్ శబ్దస్యతుమర్థకత్వేప్యౌచిత్యాదనుత్పత్త్యర్థత్వం గ్రాహ్యం - అనుత్పత్త్యుపాయ ప్రకారమేవాహ. అపరాధజ్గ ళెల్లా త్తుక్కుమితి - అడి, కారణం. అవివేకం, దేహాత్మాదివివేక విరోధ్య జ్ఞానాని.

సా-సం— పొరుక్కుమ్ విరకు, పాపారంభకపాపనివర్తన భరశ్చతి వైవేతి సమర్థ్యత్తదనుగుణ సంకల్పప్రకారాన్నిక్షణీయావితిభావః-అపరాధమూలంతస్యప్రాగేవచ్ఛేదనేసాధనంచకిమితిజిజ్ఞాసాయామాహ.అపరాధజ్గ

మూ— అతిల్ ప్రధానమాన అవివేకమ్ అచిత్స్వభావమాన జడత్వ వికారాదికళై చ్చుమక్కైయుమ్ ఈశ్వర స్వభావమాన స్వనిష్ఠత్వ స్వాతంత్ర్యా నన్యార్థత్వాదికళై చ్చుమక్కైయుమ్- ఇ(అ)వ్వివేకత్తై యరుక్కైక్కు త్తెళివాళా యిరుప్పతే త్తచ్చురకర మర త్తన్నళవిలుణ్డాన తెళివు.

సా-దీ— అతిల్ ప్రధానమ్ దేహోఽహంబుద్ధియుమ్ ఆత్మని స్వాతంత్ర్యాధ్యారోపముమెన్నై. ఇవ్వివేకజ్ఞళై యరుక్కుముపకరణత్తై క్కాట్టుకిరార్- ఇవ్వివేకత్తై ఇత్యాది- తెళివాళ్, నిశితాసిః. తన్నళవిలుణ్డాన తెళివు. స్వస్వరూపయాథాత్మ్యజ్ఞానమ్ - ఇవ్వివేకాదికళుక్కెల్లామ్ మూలమాన ప్రారబ్ధ

సా-స్వా —స్వేషణం కర్తవ్యమెన్ను కరుత్తు. ఘటపటాద్యవివేకమ పరాధమూలమన్నో? ఎన్న, వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అతిలితి - అతిల్ నివర్తనీయమాన వివేకత్తిలెన్నపడి. ప్రధానేతి. స్వతంత్రాత్మ భ్రమముమ్ శరీరాత్మ భ్రమముమెన్నపడి - ఇప్పడి అవివేకమ్మూలమాకిలతు ప్రకృత్యాత్మ భ్రమ స్వతంత్రాత్మ భ్రమరూపమాకైయాలే అతుక్కు నిశ్శేష సంసార నివృత్తియే నివర్తనైకైయాకైయాల్ శరీరమిరుక్కుమ్కాలత్తదు చ్చేదకముణ్డో? ఇని భ్రాంతి రూపా వివేకత్తుక్కు శ్రవణ జన్య పరోక్షాత్మక యథావస్థితాత్మ జ్ఞానం నివర్తకమాకమాట్టుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వివేకత్తై యరుక్కుమితి. తెళివాళ్, తెళిజ్ఞవాళ్ - నిశితాసియాన - ఏత్తచ్చురకర మర. అనపేక్షితాధికాకార విషయత్వముమ్ అపేక్షితాకార న్యూన విషయత్వముమన్నిక్కే యిరుక్కిర- తెళివు, శ్రవణమనననిదిధ్యాసనజనితప్రత్యక్ష సమానాకార స్వాత్మ వివేకమెన్నపడి. ఆకైయాలిన్త వివేకమవివేకత్తుక్కు నివర్తకమామెన్ను కరుత్తు.

సా-ప్ర—చ్ఛేదే కృతే తేషామనుదయాద్భగవతస్సన్నిమిత్తకోపోన భవేదిత్యర్థః. శుమక్కైయుమ్, ధారణమపి, దేహాత్మ భ్రమస్స్వతంత్రాత్మ భ్రమశ్చేత్యర్థః. అనయోరయత్న నివర్తకమాహ. ఇవ్వివేకత్తైఇతి. అముమ వివేకమిత్యర్థః. తెళివాళా యిరుప్పతు, నిర్మలాసివదయత్నతః కార్యకరం. ఏత్తచ్చురుక్క మర, ఆధిక్యన్యూనతారాహిత్యేన. తన్నళవిలుణ్డాన తెళివు, స్వవిషయ సమ్యక్ జ్ఞానం - జీవస్వరూపస్య భగవదనన్యార్హ శేషత్వేనానన్యశరణత్వేనానన్య ప్రయోజనత్వేనచ జ్ఞానం నివర్తకమిత్యర్థః.

సా-వి—అతిల్, తేషు. అచిత్స్వభావమానజడత్వవికారాదికళై శుమక్కైయుమ్, ధారణం. దేహేనసహైకీభావప్రాప్త్యా దేహాత్మ భ్రమ ఇత్యర్థః - అనన్యార్థత్వాదికళై శుమక్కైయుమ్, బుధ్యాధారణం - ధారణాభిమానః. స్వతంత్రాత్మ భ్రమ ఇతి యావత్ - తదవివేకచ్ఛేదన కారణమాహ - అవ్వివేకత్తైయు మితి- అరుక్కైక్కు, ఛేదనస్య. తెళివాళా యిరుప్పతు, తీక్ష్ణఖడ్గతయా స్థితం - ఏత్తచ్చురుక్కమర, న్యూనాధిక భావరాహిత్యేన- తన్నళవిలుణ్డాన తెళివు, స్వమర్యాదా యాదృశీ జ్ఞానానందాది రూపా తద్విషయం యథార్థజ్ఞానం. బ్రహ్మైక్య జడాత్మత్వాది పక్ష వ్యావర్తనాయ ఏత్తచ్చురుక్కమర ఇతి విశేషణం. తత్ర జ్ఞానానందాది రూపజ్ఞానేన దేహాత్మ భ్రమ నివృత్తిః. అనన్యార్హ భగవచ్ఛేషత్వజ్ఞానేన స్వతంత్రాత్మ

సా-సం—శిత్యాదినా. జడత్వమ్, జ్ఞాన శూన్యత్వమ్. తద్వికారో బుద్ధిపూర్వక్రియాపేతత్వమ్. ఆదిశబ్దాద్దేహేంద్రియాదిష్వన్యతమత్వ ధీకృతాస్థాయిత్వం గృహ్యతే. జ్ఞానాభావ దశాయామేవముత్పన్నే తుజ్ఞానే ఆహ. ఈశ్వరేతి- స్వనిష్ఠత్వం, అనన్యాధీనత్వం. తెళివాళ్, తీక్ష్ణధారాసిః- ఏత్తచ్చురుక్క మర ఇత్యనేన

మూ—అవివేకప్రభుత్వాదేర్నిదానస్య నివర్తనాత్ । అర్థకామాపచారాణామయత్నోన్మూలనంభవేత్ ,, ఇవైయెల్లాత్తుక్కుమ్

సా-దీ—పూర్వాఘవిశేషత్తిన్ నివృత్త్యర్థమాక ప్రపత్తి పణ్ణిలివైయొన్ఱుమ్ వారాతెన్కిఱార్ - అవివేకేతి - దేహాదావవివేకో దేహాత్మాభిమానమ్. ప్రభుత్వమాత్మని స్వాతంత్ర్యాద్యారోపమిత్యాదేర్యన్నిదానం ప్రారబ్ధపూర్వాఘవిశేషః. తస్య ప్రపత్త్యా నివర్తనాద్ధేతోః తత్కార్యాణాం అర్థకామ మూలాపచారాణామయత్నేనోన్మూలన మనాయాసమ్. ఇశ్లోకత్తై వివరిక్కిఱార్ ఇవైయెల్లాత్తుక్కు మిత్యాదియాల్.

సా- స్వా — ఇప్పడి యవివేకమ్ నివృత్తమానాలు మర్థ కామజ్గళ్ కడియాక వరుమ్ బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ నివృత్తమాక మాట్టుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - అవివేకేతి - అవివేకః, దేహాత్మభ్రమః. ప్రభుత్వం స్వతంత్రాత్మ భ్రమః. ఏతత్ప్రముఖ స్వామిత్వ భ్రాంత్యాదేః నిదానస్య షష్ఠ్యంతద్వయం సమానాధికరణం. అవివేకాది రూప నిదానస్య నివర్తనాత్. యథావస్థితాత్మ జ్ఞానేన భ్రాంతి నివృత్తౌ సత్యాం మూలచ్ఛేదేన స్వతఏవ యత్న మంతరేణైవ భ్రాంతి మూలార్థ కామ ప్రయుక్తాపచార రూపోత్తరాఘానాం నివృత్తిర్భవేదిత్యర్థః. ఇప్పడి ఆత్మ వివేకత్తాలే తానే అవివేక నివృత్తి ద్వారా ఉత్తరాఘోన్మూలనమానాల్ పాపారంభక పాప నివృత్త్యర్థమడియిలే ప్రపత్తి పణ్ణ ప్రాప్తమెన్ఱు శొన్నతనుపపన్నమాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇవైయెల్లాత్తుకుమి. ఏల్లాత్తుకుమ్,

సా-ప్ర— నన్వాత్మస్వరూపజ్ఞానేన కథమర్థకామార్థ నిషిద్ధానుష్ఠాననివృత్తిస్స్యాదిత్యత్ర నిషిద్ధానుష్ఠానహేతుభూత దేహాత్మభ్రమ స్వతంత్రాత్మభ్రమయోరాత్మయాథాత్మ్యజ్ఞాననివర్త్యత్వాత్తద్ద్వారాస్స్యాదిత్యాహ-అవివేకప్రభుత్వాదేరిత్యాదినా.నన్వర్థకామాపచారనిదానభూతావివేకప్రభుత్వాదేర్వాకారణేవర్తమానే కథం నివర్త్యత్వమిత్యత్ర దేహాత్మభ్రమస్వతంత్రాత్మభ్రమయోరాదిశబ్దార్థానీశ్వరవాదరుచేశ్చ ప్రారబ్ధకర్మకార్యత్వాత్ప్రారబ్ధకర్మణశ్చభరన్యాసేననివర్తనేసర్వమపినివర్తేతేత్యాహ.ఇవైయెల్లాత్తుకుమిత్యాదినా.

సా-వి—భ్రమాది నివృత్తిరితి భావః. ఏవం యాథార్థ్యజ్ఞానే నావివేకాదౌ నిరస్తే తన్మూలార్థ కామాపచారాణాం నివృత్తిర్భవతీత్యాహ - అవివేకేతి. నిదానస్య, మూల కారణస్య, అవివేకస్య, దేహాత్మభ్రమస్య. ప్రభుత్వస్య, స్వతంత్రాత్మభ్రమస్య.ఆదిశబ్దేనానీశ్వర రుచిశ్చేత్యర్థస్సంగృహీతః. నివర్తనాదర్థ కామమూలకాపచారాణాం, అర్థకామాపచారాణాం అయత్నోన్మూలనంభవేత్, కారణనాశాదేవ అనుత్పత్తిరితి భావః - నన్వవివేకాది కారణే ప్రారబ్ధే జాగ్రతి కథం తత్వజ్ఞానోత్పత్తిః. యేనావివేకాది ప్రవృత్తిస్స్యాదిత్యత్రాహ - ఇవైయెల్లాత్తుక్కుమితి -

సా-సం— ఉపయుక్తేషు విశదత్వంగృహ్యాతే. అపరాధజ్గళెల్లాత్తుకుమిత్యాదినోక్తమర్థం సంగృహ్ణాతి అవివేకేతి-అవివేకాదేః ప్రభుత్వాదేశ్చ,అవివేకః. దేహాత్మ వివేకాభావః- తత్కార్య మాదిశబ్దార్థః - ప్రభుత్వం, స్వస్మిన్ శేషిత్వాభిమానః. అత్రాపి తత్కార్యమాది శబ్దార్థః- తదుభయ నిదానం , గురుముఖేన వివేకాసంపాదనం- తస్య నివర్తనముపయుక్తేషు విశద వివేక సంపాదనం - తస్మాదర్థ కామార్థాపచారాణామయత్నోన్మూలనం, పునః ప్రపదనాది యత్న మంతరేణైవస మూలనివర్తనం భవేదిత్యర్థః. అవివేకాది మూలకాపచారాణాంకః పరిహారణ ప్రకార ఇత్యత్రాహ.ఇవైయెల్లాత్తుక్కుమితి.

మూ— అడి ఫల ప్రదానోన్ముఖమాయిరుప్పతోరు పూర్వాఘమాకైయాలే అతినుడైయనివృత్తికుక్క-మాకవ డియిలేప్రపత్తిపణ్ణుతల్, ఇతుకెక్కుప్పిన్బోరుప్రపత్తిపణ్ణుతల్, శెయ్‌వార్ కళ్-ఇవైయెల్లామ్‌పరిహృతజ్గళామ్-

సా-స్వా—బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్, తన్మూలభూతార్థకామజ్గళుక్కుమ్, తన్మూలభూతావివేకాదికళై ల్లాత్తుక్కు మెన్నపడి. అడి, మూలమ్. నిదానమ్. సాక్షాద్వాపరమ్పరయావాప్రధాన కారణ మెన్న పడి. ఫ లేతి. ఫల ప్రదానో న్ముఖ మాకావిట్టా లివ్వధి కారికు అభ్యుపగత ప్రారబ్ధాంత గతమల్లామైయాలే మోక్షార్థ ప్రపత్తి యాలే తానే నాశ్యమా మెన్ను కరుత్తు. ప్రపదన త్తాలే పాపారంభక పాపమ్ నివృత్త మానాల్ వివేక మ్పిరన్ను పాప మూలా వివేకమ్ నివృత్త మాయ్ అర్థ కామజ్గళుమ్‌నివృత్తజ్గళామెన్నపడి. పాపారంభక పాప నివృత్త్యర్థప్రపత్తియై మోక్షార్థ ప్రపత్తి యోడే కూడ పణ్ణ వేణు మెన్ను శొన్నతు కూడుమో? తత్కాలత్తిల్ పాపారంభక పాపత్తిలుమ్ శోక మునుణ్డాకిల్ కర్తృకాల దేశైక్యత్తాలే తంత్ర మాక ప్పణ్ణలా మెన్గిల్ తత్కాలత్తిల్ పాపారంభక పాపత్తిల్ శోక మిల్లాత వధికారి కళుక్కు తంత్ర మాక ప్పణ్ణ కూడాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇతుకెక్కుప్పి ఇతి - ఇవైయెల్లామితి. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమూలావివేకాదికళుమ్‌తన్మూలకార్థకామజ్గళుమ్‌తన్మూలోత్తరాఘజ్గళు మెన్నపడి - అకైయాల్‌పాపారంభకపాపనివృత్త్యర్థం పూర్వస్మాన్నేప్రపత్తి పణ్ణప్రాప్తి యెన్కిరతుపపన్న మెన్ను కరుత్తు. ఇప్పడి

సా-ప్ర— పూర్వోక్తస్య నవ స్యేత్యర్థః. ఇతుక్కెప్పి పిన్బు, ఏతదర్థ తయా పశ్చాత్. ఒరు ప్రపత్తి పణ్ణుతల్ శెయ్‌తారుక్కు, సకృద్భర న్న్యస్యతాం. పూర్వాధికారేప్రసంగాత్సోవ్యక్తం పరిహరణీ

సా-వి—ప్రపత్తిపణ్ణుతల్, ప్రపత్తికరణం-ప్రథమం మోక్షార్థప్రపత్తిదశాయాం దేహాత్మైక్య భ్రమాది హేతుభూతప్రారబ్ధనివృత్త్యర్థంసంకల్పకరణంవా తదర్థంవాపృథక్ప్రపత్తిరేవేతిభావః-ఏవంప్రపత్తి కరణే తదర్థమాశయాదృఢీకరణ చాపత్యేన పునఃప్రపత్తి మకుర్వతాం దేహాత్మభ్రమాది హేతుభూతపాపాని సర్వాణివినివర్తంత ఇత్యాహ- ఇతుకెక్కుప్పిన్నితి. ఇతుకెక్కు, ఏతదర్థతయా. పిన్బు, పశ్చాత్. ఒరు ప్రపత్తి పణ్ణుతల్ శెయ్‌తారుక్కు, పూర్వంతదర్థంసకృదనుష్ఠితాయాంపునఃప్రపత్త్యనుష్ఠానంకుర్వతాం పునస్తదర్థ ప్రపత్తౌప్రపత్తేరావృత్త్యసహిష్ణుత్వాత్ ఆంజనేయాస్త్రబంధన్యాయేనవృథాస్యాదితిభావః-ననుప్రారబ్ధేన సత్యవివేకః ప్రారబ్ధాభావే సత్యవివేకాభావఇతి అవివేకస్య కథం తత్త్వజ్ఞాన నాశ్యత్వమితి చేన్న - అవివేకహేతుప్రారబ్ధేన సత్యవివేకజ్ఞాన ప్రవాహే తత్త్వజ్ఞానోత్పాదక ప్రబలప్రారబ్ధ పుణ్య వశేన తత్త్వజ్ఞానోత్పత్తౌ వవివేక నివృత్తి సంభవేన తత్సామగ్రీ ప్రాబల్యాదేవ తత్త్వ జ్ఞానప్రవాహే సత్యవివేకానుత్పత్త్యా చ తత్త్వజ్ఞాన నాశ్యత్వోక్తేః. నన్విహాత్మ యాథాత్మ్యజ్ఞానం శాస్త్రాది జన్యం పరోక్షరూపం కథమపరోక్ష భ్రమ నివర్తకం. అన్యథా శంఖ శ్శ్వేతత్వ జ్ఞాన స్యానుమానికస్యాపి పిత్తాదిదోష జన్యస్యాపి "పీతశ్శంఖః" ఇత్యాది భ్రమస్య నివర్తకత్వాపత్తిరితి చేన్న. పరోక్ష భూతే నాపి ప్రమాణ మూలకతయా విశ్వసనీయేన తత్త్వజ్ఞానేన దోషానువృత్త్యా వాసనారూపతయా భ్రమ జ్ఞానానువృత్తావపి కార్యకరత్వా క్షమతయా అపరాధ ప్రవృత్త్యభావోపపత్తేః - అన్యథా శాస్త్ర జన్య దేహాదివిలక్షణాత్మ జ్ఞానేన పారలౌకిక

సా-సం— అత్రఫలశబ్దః ఉత్తరాఘపరః. అపరాధేష్వపి ప్రధానతయా పరిహరణీయ మిద మిత్యాహ.

మూ— ఇప్పడి యివనుక్కు పరిహరణీయఙ్గళాన వఱ్ఱిల్ రాజదారాపరాధమ్పోలే భాగవతాపచారమ్ ప్రధానమెన్నుమిడత్తై ,,ఏవం ముక్తిఫలానియమస్తదవస్థావధృతే స్తదవస్థావధృతేః,, ఎన్గిఱ సూత్రత్తిలే

సా-దీ— ఇనిఇవనుక్కు అవశ్య పరిహరణీయఙ్గళై ఇన్నవైయెన్ఱు కాట్టుకిఱార్ . ఇప్పడి ఇత్యాదియాల్.

సా-స్వా— ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమెల్లామ్ బాధకతయా పరిహరణీయమాకిలత్యంతభగవదంతరఙ్గరుక్కుమ్ పాపలేశమ్ ప్రత్యవాయకరమెన్ఱు సామాన్యమాక శొల్లాతే సాత్వికాపరాధలేశముమ్ ప్రత్యవాయకరమెన్ఱు విశేషోక్తి కూడుమో ? పరిహరణీయఙ్గళిల్ భాగవతాపచారమ్ ప్రధానమాకైయాలే తద్యోతనార్థమాక విశేషోక్తి కూడుమెన్నిల్ భాగవతాపచారత్తుక్కుమ్ ఇతరపాపవన్నిషిద్ధత్వం తుల్యమాకైయాలే యితుక్కు ప్రాధాన్యమ్ కూడుమో ? ,, తద్భూతస్యతు నాతద్భావో జైమినేరపి నియమాత్ద్రూపాభావేభ్యః ,, ఎన్కిఱ సూత్రత్తిలే శ్రీభాష్యకారర్ నైష్ఠికాదికళుక్కు ఆశ్రమధర్మచ్యుతియై క్రూరపాపమాక నిరూపియానిర్క తద్విరుద్ధమాక యిప్పడి యితుకుక ప్రాధాన్యమ్ శొల్లకూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఇవనుక్కు ఇతి. ముముక్షువాన ఇవనుక్కెన్నపడి. రాజేతి. పాపానాం సర్వేషాం నిషిద్ధత్వం తుల్యమానాలుమ్ రాజదారాపరాధత్తిల్ రాజావుక్కధిక నిగ్రహముణ్డామాప్పోలే శరణ్యనుక్కుమ్ స్వాత్మ్యం తాభిమత భాగవతాపచారత్తిలధిక నిగ్రహసంకల్పముణ్డామెన్ఱుకరుత్తు-

సా-ప్ర— యేషు భాగవతాపచార ప్రాధాన్యం సమ్మతి ప్రదర్శన వ్యాజేన సాంప్రదాయికమిత్యాహ. ఇప్పడీ ఇవనుక్కిత్యాదినా . సర్వేభ్యః కర్మభ్యో ముక్తిఫల విద్యాసాధనస్య కర్మణః ప్రబలత్వాత్ప్రతిబంధా

సా-వి— ఫలప్రాప్త్యర్థకర్మానుష్ఠానప్రవృత్త్యభావప్రసంగః. నన్వేవం ప్రారబ్ధపుణ్యాధీన తత్త్వజ్ఞానసాధ్య భ్రమనివృత్త్యా కిం ప్రపత్త్యా కార్యమితి చేన్న. ఉత్తరత్ర భ్రమానువృత్త్యర్థం మూలేకుఠార న్యాయేన ప్రపత్త్యా తద్ధేతుభూత పాపనివర్తనే సతి పునః కార్యకరాజ్ఞానం నోదేతీతి తదర్థం ప్రపత్తిః కర్తవ్యేత్యభిప్రాయాత్. నను ప్రారబ్ధరూపదోషవశాద్దేహాత్మాది భ్రమరూపాజ్ఞానే సతి అర్థకామాద్యపచారాస్సంభవంతి. భ్రమరూపాజ్ఞాననివృత్తిః కథమిత్యుక్తౌ స్వరూపయాథాత్మ్యజ్ఞానాదిత్యుక్తౌ స్వరూపయాథాత్మ్యజ్ఞానం వా కథం న జాయత ఇత్యత్ర ప్రారబ్ధస్య ప్రతిబంధకసత్త్వాత్ప్రారబ్ధనివృత్తిశ్చ ప్రపత్తిమాహాత్మ్యాదిత్యుక్తం. ప్రపత్తిశ్చ స్వరూపాదిజ్ఞానమంతరా న సంభవతీత్యన్యోన్యాశ్రయ ఇతి చేన్న - ప్రపత్తిప్రాక్కాలిక స్వాచార్యాది కటాక్షమూల శాస్త్రజన్యజ్ఞానస్య స్వరూపాదిగోచరస్య ప్రపత్త్యనుష్ఠానోపయోగిత్వాదిహ ప్రపత్త్యనంతరమవివేకానుదయాయ ప్రారబ్ధస్య ప్రపత్తినాశ్యత్వాభిధానాత్- అయమత్రక్రమః. ప్రథమం యాదృచ్ఛికసుకృతాది - అనంతరం జాయమానకటాక్షః - అనంతరమాచార్యప్రాప్తిః . అనంతరం శాస్త్రజన్యతత్త్వజ్ఞానం- అనంతరం ప్రపత్తిః- అనంతరం తత్త్వజ్ఞానానువృత్తివిరోధి ప్రారబ్ధకర్మనివృత్తిః - అనంతరమజ్ఞానాసంభవః - అనంతరమపరాధాసంభవ ఇతి- అథ పరిహర్తవ్యాపరాధేషు భాగవతాపచారః ప్రధాన ఇతి సంమతిపూర్వకమాహ . ఇప్పడీతి- ఏవం ముక్తిఫలానియమస్తదవస్థావధృతేస్తదవస్థావధృతేః,, త్యుపాసనాంగకర్మణః ప్రబలత్వాత్ప్రతిబంధాసంభవ ఇత్యాశంక్య తత్రాపి బ్రహ్మవిదపచారాణాం పూర్వ

సా-సం— ఇప్పడీత్యాదినా. భాగవతాపచారస్యాతి దుస్సహత్వాయ రాజదారాపరాధో దృష్టాంతితః.

మూ— శ్రీభాష్యకారర్ అరుళిచ్చెయ్‌దార్. ఆనపిన్బుజాతి

సా - దీ — భాష్యకారర రరుళిచ్చెయ్‌దతు సర్వేభ్యః కర్మభ్యో ముక్తిఫలోపాసనసాధనస్య కర్మణః ప్రబల త్వేపి తత్రాపి బ్రహ్మవిదపచారాణాం పూర్వకృతానాం ప్రబలానాం సంభవాత్ప్రతిబంధ స్సంభవ త్యేవేతి. ఇవర్ కళ్ తిరత్తిలివనుక్కు-చ్చెయ్యుమ్ కృత్యజ్ఞైకళ్కాట్టుకిరార్. ఆనపిన్బిత్యాదియాల్-పేరున్బప్పేరవుమ్

సా-స్వా—శ్రీభాష్య కారరితి. మోక్ష సాధన బ్రహ్మ విద్యానిష్పాదకనివృత్తిధర్మాణాంసము స్తపాపనాశక తయా ప్రబల త్వేపి తేషామపి కార్య జనన ప్రతి బంధక తయోక్తత్వాద్బ్రహ్మ విదపచార ఏవ వర్జనీయే షు ప్రధాన భూతః ఎన్రు అరుళి చ్చెయ్‌త ప్రాయ మెన్రుకరుత్తు - ఇప్పడి భాగవ తాపచార మత్యంత వర్జ నీయ మెన్రు శొన్నతు కూడుమో ? వ్యాస, పరాశర, శుక, శౌనకాదికళుక్కుమ్ ఇదా నీంతన భాగవతర్ కళుక్కుమ్ భాగవతత్వం తుల్య మాకైయాల్ వ్యాసాదిక ళిడత్తి లుత్కృష్ట జ్ఞానము మాధునిక భాగవత వి షయత్తిల్ తద పేక్షయా నికర్ష జ్ఞానము మపచార మాకైయాలే వర్జనీయ మాక ప్రసంగి యాతో ? అ ప్యేతు “ తేషాం తేజో విశేషేణ ప్రత్య వాయో నవి ద్యతే । తద న్వీక్ష్య ప్రయుంజాన స్సీదత్యవర ,, ఇ త్యుత్కర్షాపకర్ష జ్ఞాన ముళ్ళతాక చ్చొల్లుకిరతు విరోధి యాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఆన పిన్బితి. ఆన పిన్బు, భాగవ తాపచార మత్యంత వర్జనీయ మెన్రు తీర్న్త పిన్బు - జాతీతి - “ దేవర్షిభూతా త్మనృణాం ,, మిత్యా ద్యుక్త దేవత్వ ఋషి త్వా ద్యవాన్తరజాత్యా ఎన్ర పడి - ఇఙ్గు జాతి శబ్ద త్తుక్కు

సా-ప్ర—సంభవ ఇత్యధికాశంకా. తత్రాపి భాగవతాపచారాణాం పూర్వకృతానాం ప్రబలానాం సంభవాత్ప్ర తిబంధ స్సంభవతీతి పరిహార ఇతి భాష్యవాక్యేన శ్రీభాష్యకారై రుక్తమితి భావః. ఏవం విశిష్య పరిహరణీయా నాం భాగవతాపచారాణాం బహువిధానాం స్వరూపస్య ప్రత్యేక ముక్త్వానివర్తయితుమశక్యత్వాద్బ్రహ్మ త్వాది జాత్యా భగవద్భక్తి రూపగుణేన ఛత్రచామరాది ధారణరూప కింకరవృత్త్యా నిరంతర భగవ దను భ వాదనా చ ఉత్కృష్టేష్వస్య సామ్యబుద్ధిరుక్తాకారేణ నికృష్టేషు నికృష్టబుద్ధి స్తద్విషయే కైంకర్యాకర ణ మిత్యేవంరూపేణ త్రితయస్య స్వరూపం వదన్నేతాదృశ భాగవతాపచారాణాం ప్రాయశ్చిత్తం తేషా మేవ ప్రసాదన మిత్యాహ - ఆనపిన్బిత్యాదినా-

సా-వి—కృతానాం ప్రబలానాం సంభవాత్ప్రతిబంధసంభవ ఇతి భాష్యకారా అవోచ న్నిత్యర్థః- తదవస్థావ ధృతేః, పూర్వ సూత్రోక్త ప్రతిబంధావస్థావధృతేః- తద్ధేతోరిహాపి సమానత్వాదితి సూత్రార్థః - జా త్యాద్యుత్కర్షాపకర్ష యోర్భగవత్సంకల్పా యత్తత్వాత్స్వస్యోత్కర్షం పరస్యనికర్షంచానుసంధాయ భాగవతవిషయే తిరస్కార బుద్ధి ర్నకార్యేత్యాహ. ఆనపిన్బితి. ఆనపిన్బు, ఏవంస్థితేసతి. జాతిః, బ్రాహ్మణ

సా-సం—ముక్తిఫలస్యాప్యుపాసనస్యస్వ సాధనైక కర్మభి రుత్పత్తావేవ మేవ కాలనియమః. ఇతర కర్మ ణా మివ పూర్వకృత బ్రహ్మవిదపచారాణాం ప్రబలానాం సంభవాత్ ప్రతి బంధసమ్భావాప్తిరూపావస్థా వ ధృతేరితి శ్రీభాష్యకృద్భి రుక్తత్వాదిదం ప్రధానతయా పరిహరణీయ మిత్యర్థః. ఇత్థం భాగవతాపచా రస్య పరిహరణీయే ప్రధానత్వో పపాదకత్వేన ప్రకృతోత్తరకృత్యేశిక్షణీయమర్థం చతుర్ధా సంగృహ్యా శిక్షయతి. ఆనపిన్బిత్యాదినా. పేరుంతి పేర్వరవుమ్ ప్రాప్య మిత్యన్తేన.

మూ — గుణవృత్తాదికళాలేఉత్కృష్టరాన పరాశర, వ్యాస, శుక, శౌనక, నాథమునిప్రభృతి కళుక్కుమ్, తనక్కుమ్, భాగవతత్వాదికళుమ్ పరమ పురుషార్థ లాభముమ్ తుల్యమాయిరున్దాలుమ్ భగవత్పరిగ్రహ మానగోగోపజాతికళుడైయవుమ్, తుళసీచంపకాదికళుడైయవుమ్, గోమయమృగ మదాది కళుడైయ వుమ్, వైషమ్యమ్పోలే భగవత్సంకల్పవిశేష ప్రయుక్తమానతత్తదుపాధి స్వభావత్తాలే సిద్ధంగళాన ఉత్కర్షాపకర్షఙ్గళై అసూయాప్రాదుర్భావ ప్రకరణత్తిల్ ఆమ్నాతమాన పడియే

సా-దీ— ప్రాప్తమెన్ఱు మళవాక. గుణాః, జ్ఞానభక్త్యాదయః. వృత్తం, ఆచారః. ఆదిశబ్ద మాత్రమాదిపరమ్ - తత్తదుపాధిస్వభావత్తాలే, సర్వజ్ఞత్వాజ్ఞత్వ బ్రాహ్మణత్వ శూద్రత్వాది స్వభావత్తాలే. అసూయా ప్రాదుర్భావ ప్రకరణత్తిల్, ఉపనిషద్విశేషత్తిల్ ఓతప్పట్టపడియే. తన్నిలధికర్ పక్కల్ చ్చేమ్యయుమ్

సా - స్వా — బ్రాహ్మణ్యాది జాతి వివక్షితై యానాల్ తనక్కుమ్ బ్రాహ్మణ్యాది జాతి యిరుక్కై యాలే వ్యాసాది కళుక్కు జాత్యా ఉత్కర్షమ్ శొల్లక్కూడాతిరే. గుణేన, క్షాంత్యాది నిరతిశయగుణేన - వృత్తేన, వాతరశనా ఇత్యాద్యుక్త కాయక్లేశాది రూప వృత్తేన. గోగోపేతి - గోపాపేక్షయా గోవుక్కు త్కర్ష ముమ్, తదపేక్షయా గోపాళుక్కు నికర్షముమ్, తుళసిక్కు త్కర్షముమ్, చమ్పకత్తుక్కు నికర్షముమ్, గోమయత్తుక్కు త్కర్షముమ్, మృగమదత్తుక్కు నికర్షముమ్, సుకృతవిశేషమూల సిద్ధ భగవత్సంకల్పసిద్ధగోత్వతుళసీత్వాద్యుక్తోపాధి స్వభావత్తాలే ఎన్నపడి. అసూయేతి. "జ్ఞాన జ్ఞాపన సంప్రేషణ కర్మాణ బ్రాహ్మణాః. జ్ఞాన పరిత్రాణ కర్మాణ క్షత్రియాః. జ్ఞాన బీజవర్ధన కర్మాణ వైశ్యాః. జ్ఞానపర్యుత్థాన కర్మాణ శూద్రాః. కృతయుగస్యాంతే త్రేతాయుగస్యాదౌ బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రా భిద్యంతే. తేషాంభిన్నానాం దృష్టిర్న తథా భవతి. యథారసానతథా భవంతి. పుష్పఫలమోషధివనస్పతయో

సా-ప్ర—అసూయా ప్రాదుర్భావేత్యాది - జనకేన సహస్రం గా ఆనాయ్యయా గార్థమాగతఋషిమధ్యే సర్వాధికేనేమా గావస్స్వీకార్యా ఇత్యుక్తే సర్వేషు తూష్ణీంస్థితే యాజ్ఞ్యవల్క్యేన గోషుస్వీక్రియమాణాసు

సా-వి— త్వాదిరూపా. గుణాః, శాస్త్రపాండిత్యాదిః. శేషత్వ పారతంత్ర్యాది జ్ఞాన భక్త్యాది రూపశ్చ-వృత్తం, స్నానసంధ్యాద్యనుష్ఠానం- భగవచ్చామర ధారణాది రూపం. అత్ర జాత్యోత్కృష్టత్వే తులసీ గోమయ దృష్టాంతః. గుణాతిశయేన ఉత్కృష్టత్వే గోపజాతి చంపకమృగ మదదృష్టాంతః - గోప జాతేరనురాగవత్వాదతో జాతిపాండిత్యాద్యుత్కర్షేణ నవిప్రైః శూద్ర భాగవత విషయే తిరస్కారః కార్యః. తథా నశూద్ర భాగవతైస్స్వస్య భక్త్యాది గుణాధిక్యేసత్యపి నబ్రాహ్మణ భాగవత విషయే సమాన ప్రతిపత్త్యా భవితవ్య మితి తిరస్కారః కార్యః - స్వాతిశయార్థం భగవతైవ జాతి గుణాదివిశేషస్య సంకల్పితత్వాత్ - గోమయ మృగ మదాదినేవ యథార్హం భగవదతిశయార్థత్వాదితి జ్ఞాత్వా స్వాత్మన్యుత్కర్షాపకర్షాభ్యాం ప్రయోజనాభావాత్తాభ్యాం నేతర తిరస్కార బుద్ధిః కార్యేతిభావః. అసూయా ప్రాదుర్భావ ప్రకరణత్తిలితి- జనకేన సహస్రంగా ఆహృత్యా గతఋషి మధ్యే సర్వాధికేనేమా

సా-సం—గోపజాతి గోర్వ్యక్తః - గోపీ చంపక మృగ మదాదివద్భోగోపకరణ భూతాః - గోమయతులసీ గవాది వత్పవిత్రా ఇతి విషయాః. జాతిగుణ వృత్తాద్యపకృష్టాశ్చేతనక్కుమిత్యనేనోక్తాః- తత్తదుపాధీత్యనేన

మూ—తిరస్కరిక్క నినైయాతొழியవుమ్, జాత్యాద్యుపాధికళాలేభాగవతర్ తిరత్తిల్, "అనుజ్ఞాపరిహారా

సా-దీ—కృత్యత్తై క్కాట్టినార్. ఇనిజాత్యాద్యవరర్ పక్కల్ శెయ్యుమ్కృత్యత్తై వెళియిడుకిరార్-జాత్యాద్యుపాధికళాలేఇత్యాదియాల్. ప్రవృత్తి విశేషఙ్గళుక్కు, శిశ్రూషాదికళుక్కు. ఇవ్వర్థత్తిల్ సూత్రత్తై యుదాహరిక్కిరార్. అనుజ్ఞాపరిహారావితి. అతావతు, ఎల్లారుమ్ భాగవతరేయాకిలుమ్ శిలర్ పక్కల్ శిశ్రూషా

సా-స్వా—నతథాదధతే. తాన్ దృష్ట్వా బ్రాహ్మణక్షత్రియ వైశ్య శూద్రాణామసూయాప్రాదుర్భూవ. శూద్రశ్ప్రథమ జాతీన వోచత్ - నవశ్ పర్యుత్థాస్యామీతి. వైశ్యో ద్వితీయ జాతీన వోచత్. నబీజాని వోవర్ధయిష్యామీతి. క్షత్రియో ద్విజాతీన వోచత్. నవశ్ పరిత్రాస్య ఇతి. తాన్ బ్రాహ్మణ ఇత్యాహ. ఆస్థితా యూయం నవోవక్ష్యే ,, మీతి. అత్ర పర్యుత్థానం పరిచర్యా. ఇతి శ్రీమత్తాత్పర్య చన్ద్రికోపాత్తాసూయా ప్రాదు ర్భావ ప్రతి పాదక రహస్యామ్నాయోక్త ప్రకారేణ వెన్నపడి. తిరస్కరిక్కేతి. త్రేతా యుగాది యిలే భగవత్సంకల్ప సిద్ధ తత్తత్కృత్యత్తై యుమ్ తదను గుణోత్కర్షాపకర్షఙ్గళై యుమ్ తిరస్కరిక్కిరాప్పోలే తిరస్కరిక్క లాకాతెన్ఱు కరుత్తు - నినైయాతొழియ వుమితి. ప్రాప్త మిత్యత్రాన్వయః. భాగవతాళుడైయ వుత్కర్షత్తై తిరస్కరిత్తాలతువే అపచార మామెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి భాగవతాళుక్కు జాత్యాది కృతమాక వుత్కర్షాపకర్ష ముణ్డాకిల్ " యశ్శూద్రం భగవద్భక్తం నిషాదం శ్వపచం తథా। వీక్షతే జాతి సామాన్యాత్సయాతి నరకం నరః ,, ఎన్కిఱతు విరోధియాతో? భాగవతాళుక్కు జాత్యాది కృతోత్కర్షాపకర్ష మిల్లై యాకిల్ పూర్వోక్త విరోధమ్ ప్రసంగియాతో? " అనుజ్ఞా పరిహారా దేహసంబంధా జ్జ్యోతిరా దివ ,, దిత్యాది కళుమ్ విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. జాత్యాద్యుపాధి కళాలే ఇతి. ప్రవృత్తి విశేషఙ్గళుక్కు, శిశ్రూషాది కళుక్కు. జాత్యాది ప్రయుక్తమాక, ఇన్నజాతిఇన్న జాతీయనుక్కు శిశ్రూషాది కళ్ళైప్పణ్ణవేణు మెన్ఱుశాస్త్రానుగుణ నియమముణ్డానాలు మెన్ఱన్వయమ్. ఇతిల్ ప్రమాణమాక సూత్రత్తై యెడుక్కిరార్. అనుజ్ఞేతి. సర్వేషాంభాగవతత్వే

సా-ప్ర—సర్వేఋషయోయాజ్ఞవల్క్యంతత్తదర్థాన్ పృష్ట్వాతన్మాహాత్మ్యంతిరస్కర్తుముద్యుక్తా ఇతివాజసనేయకోక్త ప్రకారేణ భాగవత మాహాత్మ్యే తిరస్కారాభి సంధి విరామేణ భవితవ్యమితి భావః. నినైయాతొழియవుమ్, అభి సంధిరాహిత్యేనస్థితుమ్. అస్యప్రాప్తమిత్యనేనాన్వయః. తిరత్తిల్, విషయే.

సా-వి—గావస్స్వకామ్యఇత్యుక్తే తషుసర్వేషు తూష్ణీంతిష్ఠత్సుయాజ్ఞవల్క్యేనతాసుగోషుస్వీక్రియమాణాసు సర్వేఋషయో యాజ్ఞవల్క్యం తత్తదర్థాన పృష్ట్వా తన్మాహాత్మ్యం తిరస్కర్తుం ఉద్యుక్తా ఇతి వాజసనే యాదిషూక్త ప్రకారేణేత్యర్థః - నినైయాతొழియవుమ్, తిరస్కారాభి సంధి రాహిత్యేనావస్థానంచ ప్రాప్త మిత్యగ్రత నేనాన్వయః - నను క్వచిజ్జాత్యా క్వచి ద్భక్త్యాదిగుణవిశేషాచ్చ బ్రాహ్మణ భాగవత శూద్ర భాగవతయోస్సామ్యే యది పరస్పర ప్రణామ స్తర్హి భోజన కన్యా ప్రదానాద్యాచార ప్రసంగ ఇత్యత ఆహ - జాత్యాద్యుపాధికళాలే ఇతి - అనుజ్ఞా పరిహారా దేహసంబంధాజ్జ్యోతి

సా-సం—జాత్యాదయఉక్తాః-తిరస్కరిక్కవితి-అపకర్షవద్భిః మత్తోఽస్య జాత్యాదిభిరుత్కర్ష ఇతి ఉత్కర్షవత్సుతిరస్కారః-ఉత్కర్షవద్భిరపకర్షవత్సు ఏతేజాత్యాదిభిరపకృష్టా ఇతితిరస్కారః. ఒழியవు మిత్యాదేః ప్రాప్తమిత్యత్రాన్వయః - జాత్యాదీతి. యథాశాస్త్రం నియమమేవోపపాదయతి. అనుజ్ఞేతి.

మూ — దేహసంబంధాజ్జ్యోతిరాదివత్,, ఎన్గిఱ న్యాయత్తాలే ప్రవృత్తివిశేషఙ్గళుక్కు యథాశాస్త్రమ్ నియమముణ్డానాలుమ్ ‘‘ సాధురేవ సమన్తవ్యః ,, ఎన్గుమ్ ‘‘స్మృతస్సంభాషితోపివా ,, ఎన్గుమ్, ‘‘ యశ్శూద్రం భగవద్భక్తం నిషాదం శ్వపచం తథా। వీక్షతే జాతిసామాన్యాత్ స యాతి నరకం నరః ,, ఎన్గుమ్ ‘‘తస్మాద్విష్ణుప్రసాదాయ వైష్ణవాన్ పరితోషయేత్ । ప్రసాద సుముఖో విష్ణుస్తేనైవ స్యాన్న సంశయః ,, ఎన్గుమ్ ‘‘ పయిలుమ్ శుడరొళి . నెడుమాల్ కడిమై కళిలుమ్ ,, విశేషిత్త పడియే

సా-దీ- దిప్రవృత్త్యనుజ్ఞేయమిప్రవృత్తిపరిహారముమ్ శాస్త్రసిద్ధమ్-కుతః? దేహసంబంధాత్ - ప్రశస్తాప్రశస్తదేహవిశేషసంబంధాత్. ఇతిల్ దృష్టాన్తమ్ జ్యోతిరాదివత్. జ్యోతిః, అగ్నిః. శ్రోత్రియాగారాద్యోగ్నిమాహర్తుమభ్యనుజ్ఞా. శ్మశానాదిభ్యో నిషేధశ్చ విధీయతే. ఉభయత్రాగ్నేస్సమానత్వేపి తద్వత్ ఎన్నై-సాధుత్వప్రతిపత్తి నడక్కవేణుమెన్గుమతిల్ ప్రమాణమ్. సాధురేవేత్యాది ‘‘అపి చేత్సుదురాచారో భజతే మామనన్యభాక్ ,, ఇతి పూర్వార్ధం ‘‘ స్మృతస్సంభాషితోపివా. పునాతి భగవద్భక్తశ్చండాలోపి యదృచ్ఛయా,, ఇతి శేషః - యశ్శూద్ర,,మితి. శూద్రాదికళ్ భగవద్భక్తరానాల్ అవనై స్వజాతీయరోడే సమానమాకయాతొరువన్ పార్క్కిఱాన్ అవన్ నరకత్తై యడైయుమ్. సజాతీయరిలుమధికత్వేన మహామహిమత్వేనవుమ్ పార్క్కవేణుమెన్నై- తస్మాదితి. వైష్ణవాన్, యాంశ్చ కాంశ్చన. వైష్ణవ శబ్దమ్ సర్వజాతీయ భాగవతరైయుమ్ శొల్లుమ్. ‘‘పయిలుమ్ శుడరొళి- నెడుమాల్క్కడిమై,,ఎన్నుమ్. తిరువాయ్మొழிకళిలుమ్. పయిలుమ్ శుడరొళియిల్ ఎవరేలుమవర్ కణ్డీర్. కులనాథ కులజాతికళ్ నాలిలుమ్ కీழ்ழ் ఇழிన్దెత్తనై ఎన్నుమ్ తుడజ్గి ‘‘ అడియార డియార్

సా-న్వా—సమానేపి కేషుచిద్భాగవతేషు శుశ్రూషాభ్యనుజ్ఞా. కేషుచిచ్ఛుశ్రూషాదిపరిహారశ్చ శాస్త్రసిద్ధా. దేహసంబంధాత్, ప్రశస్తాప్రశస్త దేహవిశేషసంబంధాత్.-తత్ర దృష్టాన్తః జ్యోతిరాదివత్-యథా అగ్నేరేకరూపస్యాపి శ్రోత్రియాదేరగ్నిరాహ్రియతే శ్మశానాదేశ్చ పరిహ్రియతే తద్వదేవైతత్. యశ్శూద్రమితి- జాతిసామాన్యాత్, జాత్యాసాదృశ్యాత్. వీక్షతే, జాత్యా సదృశతయా ఇతరసదృశం వీక్షత ఇత్యర్థః - పయిలుమితి - ‘‘ పయిలుమ్ శుడరొళి - నెడుమాల్ కడిమై ,, ఎన్గిఱ తిరువాయ్మొழிకళిలుమెన్ఱపడి-

సా-ప్ర —ప్రవృత్తి విశేషఙ్గళుక్కు, అభివాదన సహభోజన కన్యాప్రదానాదేః. పయిలుమ్ శుడరొళి నెడుమాల్క్కడిమైయిలుమ్ విశేషిత్తపడియే, పయిలుమ్ శుడరొళీత్యారభ్యోక్త దశగాథాసు నెడుమాల్కడిమై ఇత్యారభ్యోక్త దశగాథాసుచ విశిష్య కులనాథత్వ స్వామిత్వభోగ్యత్వాదినోక్తాకారేణేత్యర్థః.

సా-వి—రాదివదితి బ్రాహ్మణభాగవతవిషయే బ్రాహ్మణానుద్దిశ్య శుశ్రూషాదిః శూద్రభాగవతవిషయే తత్పరిహారశ్చేత్యేతౌ- కుతః, దేహసంబంధాజ్జ్యోతిరాదివత్- శ్రోత్రియాగారాద్యగ్నేర్మాగ్న్యనయనాభ్యనుజ్ఞా శ్మశానాదిభ్యశ్చ నిషేధో యథా తద్వదితి సూత్రార్థః - పయిలుమ్ శుడరొళి మూన్ఱిలుమ్ నెడుమాల్ కడుమైయిలుమ్ విశేషిత్తపడియే, పయిలుమ్ శుడరొళీత్యారభ్య ఉక్త దశగాథాసు నెడుమాల్

సా- సం— అస్యార్థః బ్రహ్మాంశత్వాదికే జీవానాం సమానేచ కేషాంచిద్వేదాధ్యయన తదర్థానుష్ఠాన దర్శన స్పర్శనాద్యనుజ్ఞా. కేషాంచిత్తత్పరిహారశ్చ. ఏతౌ బ్రాహ్మణాది రూప శుచ్యశుచిదేహసంబంధ నిబంధనౌ. యథా అగ్న్యైక్యేప్యపి శ్రోత్రియాగారాదేవాహ్రియతే.

మూ—ప్రతిపత్తియిల్ కుఱైయ త్తిరుక్కవుమ్, ఇప్ప్రతిపత్తి మాత్రత్తాలుమ్ ,, తస్యేదమితి ధీహేతురప ఉపకారీ ,,ఎన్కిఱపడియే పరిపూర్ణ విషయత్తిల్ శేషత్వోచితకించిత్కారమాన కైంకర్యమ్ సిద్ధమెన్ఱిరుక్కవుమ్

• సా-దీ-తమ్మడియారడియార్ తమక్కడియారడియార్ తమ్మడియారడియోజ్గళే. నెడుమాల్ కడిమైయిల్. కోతి డియార్ తమ్ తమర్ కళ్ తమర్ కళ్ తమర్ కళామ్ శతిరేవాయ్ క్కతమియేర్ కే. ఇవై మత్తు ముళ్ళ తి వాయ్ మొళ్ళి కళు క్కు ముప లక్ష ణమ్. నణ్ణాత వాళ వుణ రిల్ ఆరె ణ్ణుమ్ నెఞ్జుడైయార్ అవరెమై యాళ్ వారే. నినై వారెమ్ నాయకరే. కణ్ శొరవెజ్గురుతియిల్ తణ్ శేరై మెప్పెరుమాన్ తాళ్ తొ వార్ కాణ్ మిన్ ఎన్నలై మేలారె ,, ఇత్యాది. ప్రతిపత్త్యా భక్త్యా ఇత్తాలుమ్ తదుచిత కైంకర్యసిద్ధియు

సా-స్వా—ప్రతిపత్తియిల్ , దాసత్వ బుద్ధియి లెన్రపడి - భాగవ తర్ తిర త్తిల్ జాత్యాద్యుత్కర్షమ్ కన దాన శుశ్రూషాదికైంకర్యప్రవృత్త్యర్థమానాలుమితరభాగవతర్ విషయత్తిల్ ప్రతిపత్తిన్యూనతార్థ మ స్తుకరుత్తు - వ్యాసాదిక శిడత్తిలు ముత్కర్షాదికం వ్యవస్థిత వ్యక్తివిశేష నియత ధర్మవిశ్వాస నీయవ త్వాది సిద్ధ్యర్థ మెన్రపడి - కుఱైయ త్తిరుక్కవు మితి - ప్రాప్త మిత్యన్వయః - ఇప్పడి ప్రతి పత్తియి కుఱైయ త్తిరు క్కవుమ్ ప్రాప్త మెన్కిఱతు కూడుమో ? శూద్ర భాగ వతాది విష యత్తిల్ ప్రతిప యానతు శేషత్వ కార్య భూత ప్రణామాది కైంకర్య పర్యంతై యానాలన్రొ కుఱైయ త్తిరుక్కుమ్ - అ యాల్ కైంకర్య మిల్లా మైయాలే ప్రతిపత్తి న్యూనై యన్రో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ . ఇప్ప్రతిప మాత్రత్తాలు మితి - ప్రతిపత్తి మాత్రత్తాలుమ్, ఏతస్యాహం దాస భూతఇతి మానసిక ప్రతిపత్తి మాత్ర లు మెన్రపడి - మాత్రశబ్దం తత్కార్య కాయిక ప్రణామాదివ్యవ చ్ఛేదకమ్- శేషత్వ కార్య కైంకర్య మి విట్టాల్ కుఱై యన్రో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - తస్యేదమితి - శేషత్వమ్ శేషి ప్రీణన వ్యాపా ప్రయోజకం- భాగవత శేషత్వం భగవచ్ఛేషత్వకార్య మాకైయాలే శాస్త్రవిరోధ మిల్లాత విషత్తిల్ పర శేషిప్రీణన ప్రణామాది పర్యంతమా యిరు క్కుమ్ - శాస్త్రవిరోధముళ్ళ విషయత్తిల్ పరమ శేష్యనభి తయా ప్రణామాది పర్యంత మల్లా విట్టాలుమ్ ఇదంతస్య శేషభూత మితి బుద్ధేరేవ శేషి ప్రీణనతం

సా-ప్ర—ప్రతిపత్తియిల్ కుఱైవత్తిరుక్కవుమ్, ప్రతిపత్త్యాః శైథిల్యేనస్థితుంచ ప్రాప్తమిత్యన్వయః.

సా-వి—కడుమైఇత్యారభ్యోక్తదశ గాథాసుచవిశిష్యకులనాథత్వ, స్వామిత్వ, భోగ్యత్వాదినోక్తాకారేణేత్య ప్రతిపత్తియిల్ కుఱైయ త్తిరుక్కవుమ్, ప్రతిపత్తౌ మనశ్చాంచల్యరాహిత్యేన దృఢాధ్యవసాయేనావస్థా చ ప్రాప్త మిత్యనేనాన్వయః - యత్కించిత్స్వశక్య కైంకర్యాభావేపిప్రతిపత్తిమాత్రేణాపి కైంకర్య రితి మత్వావస్థానం చోచిత మిత్యాహ - ఇప్ప్రతిపత్తి మాత్ర త్తాలుమితి . ధీహేతు బుద్ధికార ఉపకార విశేష భూత మితి జ్ఞాన జనక తయా కించిత్కారీత్యుక్తప్రకారేణేత్యర్థః . హేతు మ స్య కించి త్కారిత్వే ధీమతః కించిత్కారిత్వం కైముతిక న్యాయ సిద్ధమితిభావః- భాగవతాపచారప్రస

సా-సం—ప్రతిపత్తి యిలితి. సర్వేప్యేతే భగవద్భక్తాః మత్స్వామినోనాథాఇత్యాదిరూపేత్యర్థః. ఇప్రతి పత్తిమాత్రత్తాలుమిత్యస్యకైంకర్య మిత్య నేనాన్వయః. తస్యేదమితి. తస్య శేషభూతమిదమితియార్థః. ఇ శ్రయత్వే నధీహేతుత్వం వివక్షితం. సోపి భగవత ఉపకారీ, కించిత్కారీ. భాగవత విషయే ఉక

మూ—. ఇన్ని(లజ్గళిలే)లైకళిలొన్ఱు కోణిన పోతు

సా-దీ— మెఙ్కిరార్. ఇప్రతిపత్తి మాత్రత్తాలు మిత్యాది. తత్ప్రమాణం తస్యే దమితి.ఇవర్ కుశేషభూత మెన్ఱుమ్ బుద్ధిక్కు విషయమానతుమ్ అన్త బుద్ధియైడైయొనుక్కు కైయాలేకించిత్కారిమెఙ్కై. ఇప్పడి యుత్కృష్టజాతీయరాయుమ్ అపకృష్ట జాతీయరాయుముళ్ళ భాగవత రిడత్తిలుమ్ వర్తిక్కుమ్ ప్రకారఙ్గళిలొన్ఱు విపరీతమాకిల్ నడుజ్గిఱ్ఱుమై కొణ్డు యిస్థలనమొరుత్తరుక్కుమ్ తెరియాతపడి పోగున్ని వర్తిక్కప్రాప్త మెఙ్కిరార్. ఇన్నిలైకళిలిత్యాది యాల్.

సా - స్వా — కైంకర్య రూపత్వా త్తాదృశ బుద్ధి రూప కైంకర్యే శేషత్వస్య విషయ తయా జనకతయా శాస్త్రజన్యశేషత్వ జ్ఞానస్య జనకతయావా శేషత్వ కార్య కైంకర్యం సిద్ధ మెన్ఱు కరుత్తు- ఇరుక్క వుమితి ప్రాప్త మిత్య న్వయః . ఇప్పడి భాగవత విష యత్తి లుత్కర్ష ప్రతిపత్తిరూప భక్తి పణ్ణ ప్రాప్తి యె న్కిఱతు కూడుమో ? ప్రతి పత్తి న్యూనతై యిల్ బాధక ముణ్డాకి లనో ఇప్పడి ప్రాప్తి యుణ్డా వతు. " వీక్షతే జాతి సామాన్యా త్సయాతి నరకం నరః ,, ఎన్కైయాలే బాధకమ్ శొల్లిత్తెన్నిల్ ప్రపన్నునుక్కు " నచ తే నరకా కసః ,, ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలే నరక ముల్లైయే ? నరక మిల్లా విట్టాలుమ్ సర్వంజిహ్మమ్ మృత్యుపదమార్జవంబ్రహ్మణః పద ,, మెన్ఱు శొల్లుకైయాలే మృత్యురూప సంసార వర్ధక తయామృత్యు విఙ్ కడైవాయిలక ప్పట్టా ప్పోలే నడుజ్గ వేణు మెన్ని లానాలుమ్ భగవ ద్విషయత్తిల్ పునః ప్రపదనరూప ప్రాయశ్చిత్తత్తాలే బాధకమ్ పరిహృత మాకైయాలే ప్రతిపత్తి న్యూనతైయాల్ బాధక మిల్లైయే ? కించ భాగవ తాపచార స్యేతర పాప వత్పునః ప్రపత్తి నాశ్యత్వా విశేషే ఇతుక్కు ప్రాధాన్యం తానెజ్గనే యెన్ఱ ప్రతిపత్తి న్యూనతాది కళిల్ భాగవతర్ కళుకుఱ్ఱ పరస్పర క్షామణ పురస్సర మాకవె పూర్ణ ప్రతిపత్తిపణ్ణ ప్రాప్త మెన్ఱరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇన్నిలై కళిలే యితి - ఇన్నిలై కళిలే ఒన్ఱు కోణిన పోతు, భగవత్సంకల్ప సిద్ధ జాత్యా ద్యుపాధి కోత్కర్షాప కర్షజ్గళై తిరస్కరిక్కిఱ్ఱలుమ్, ప్రతిపత్తియిల్ కురైయుణ్డాకిలుమ్, శూద్ర భాగ వతాది విషయత్తిల్ దాసత్వ బుద్ధి మాత్రత్తాలే కైంకర్యమ్ సిద్ధ మెన్ని రాతే గురుక్కలు మెన్నపడి - ఉత్కర్షత్తై తిరస్కరిత్తా లపచార మానాలు మపకర్షత్తై తిరస్కరిత్తా లపచార మావ తెజ్గనే ? ఎన్నిల్ భగవత్సంకల్ప సిద్ధాప కర్షత్తై తిరస్కరిత్తా లతు పరమ శేష్య నభి మత మాకైయాల్ ప్రతి సంబంధి భాగవతా నభిమతా చరణ రూప మాకైయాలే యుమ్ , అపకర్షత్తై తిరస్కరిత్తా లుత్కర్షం సిద్ధ మాకైయా లుత్కర్షాప కర్షజ్గళుక్కు సామ్య బుద్ధియితే పర్యవ సిత మాకైయాలు

సా-ప్ర—ఇన్నిలైకళిలేఒన్ఱు కోణిన పోతు, ఉక్తాకారేషు కస్యచిద్వక్రత్వే.కస్యచిద్వైపరీత్యేసతీత్యర్థః.

సా-వి— సత్యాం తత్రై వాపరాధ పరిహారంకృత్వా పూర్వస్మా దధిక స్నేహేన వర్తితవ్య మిత్యాహ- ఇ ని లజ్గళి లే ఇ తి. ఇన్నిలజ్గళి లే, ఏతదుక్తాకారేషు . ఒన్ఱుకోణిన పోతు, కస్యాచి ద్వైపరీ త్యేసతి.

సా-సం—విధప్రతిపత్తి వ్యతి రేకేణ కిమపి భగవాన్నా పేక్షతే. పరిపూర్ణత్వా దిత్యర్థః. ఏవం ప్రతి పత్తి విశేషాణా మభి మత కైంకర్యత్వం కైముత్య సిద్ధమితిభావః. ఇన్నిలై కళిలే ఇతి. ఉక్తేష్వేషు త్రిష్వను ష్ఠే యేషు. ఒన్ఱు కోణినపోతు, ఏకస్యాపి వైపరీత్యే సతి.

మూ— "సర్వం జిహ్మం మృత్యుపద మార్జవం బ్రహ్మణః పదమ్" ఎన్కిఱ పడియే మృత్యువిన్ కడైవాయితే యకప్పట్టాల్ పోలే నడుఙ్గి "కృతాపరాధస్య హి తే నాన్యత్పశ్యామ్యహం క్షమమ్ । అంతరేణాంజలిం బద్ధ్వా లక్ష్మణస్య ప్రసాదనాత్" ఎన్ఱుమ్ "యది కించిదతిక్రాంతం విశ్వాసాత్ప్రణయేన వా । ప్రేష్యస్య క్షమితవ్యం మే న కశ్చిన్నాపరాధ్యతి" ఎన్ఱుమ్ "యచ్చ శోకాభిభూతస్య శ్రుత్వా రామస్య భాషితమ్।

సా-దీ— జిహ్మమ్, కుటిలం సర్వం. మృత్యోః, సంసారస్య స్థానం- అకౌటిల్యం సర్వం పరమపద సాధన మెన్నపడి. మృత్యువిన్, యమనుడైయ. కడైవాయ్, దంష్ట్రికళ్. కృతాపరాధస్యేతి హనుమద్వచనం సుగ్రీవం ప్రతి. కృతాపరాధస్య హి తే అంజలిం బద్ధ్వా లక్ష్మణస్య ప్రసాదనం కర్తవ్యం. ప్రసాదనాదంతరేణ అన్య దుపాయాంతరం న పశ్యామి ఎన్కై. యది కించిదితి లక్ష్మణం ప్రతి సుగ్రీవస్య ప్రసాదన రూపం వచనం- అపరాధేష్వంతరంగాన స్మాన్న విసృజతీతి విశ్వాసాత్, ప్రణయ కలహవత్ ప్రణయేన వా భృత్యస్య మమ యదతిక్రాంత మస్తి తద్భవతా క్షంతవ్యం. నిరపరాధీ జనో దుర్లభః ఎన్ఱు కరుత్తు. యచ్చేతి సుగ్రీవం ప్రతి లక్ష్మణస్య వచనం. భో సుగ్రీవ? శోకాభిభూతస్య నస్వభావే వ్యవస్థితస్య. రామస్యాగ్రజస్య. భాషితం "నచ సంకుచితః

సా-స్వా—మపచారకోటి నివిష్టమా మెన్నపడి- ప్రతిపత్తి మాత్రత్తాలే కైంకర్యం సిద్ధమెన్ఱు బుద్ధియిల్ లైయాకిల్ శేషిగతాతిశయాధాయకత్వ రూప శేషత్వ బుద్ధి తిరస్కృతై యాకైయాలే అపచారమ్ సిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు - సర్వ మితి - జిహ్మమ్, కుటిలమ్ - అహంకార మమకారం శాస్త్రాతిక్రమ ద్వారా మృత్యుపదమ్, మృత్యోః, సంసారస్య- పదమ్, స్థానం. తద్ధేత్వజ్ఞాన వర్ధక మెన్నపడి- ఆర్జవమ్, శేషత్వపారతంత్ర్యమ్- శాస్త్రార్థానుపాలన ద్వారా బ్రహ్మణః పదమ్ - బ్రహ్మణః, పరమపురుషార్థస్య స్థానం- తద్ధేతుజ్ఞానవర్ధక మెన్నపడి - ప్రపన్నాది కళుక్కు నరకాది కళిల్లావిట్టాలుమ్ భాగవతాపచారత్తిల్ సంసార వర్ధకాజ్ఞాన మూల భగవదప్రీతివర్ధకతయా మృత్యువిన్ దంష్ట్రికళితే యకప్పట్టా పోలే నడుఙ్గ వేణుమెన్నపడి- కృతాపరాధస్య హి తే ఇతి సుగ్రీవం ప్రతి హనుమద్వచనమ్ - కృతాపరాధస్య, లక్ష్మణ సమక్షం భగవద్విషయే ప్రతిజ్ఞాత మర్థ మతిక్రాంతస్య - తే, తవ. భగవత్ప్రేరణయా నిగ్రహ ప్రవృత్తస్య లక్ష్మణస్యాంజలిం బద్ధ్వా ప్రసాద నాదంతరేణ, తత్క్షాపణం వినా. క్షమం, యోగ్యం- ప్రకృతోచితం సమాధాన మన్య న్న పశ్యామి - యది కించి దితి లక్ష్మణం ప్రతి సుగ్రీవ వచనమ్ - అపరాధేష్వంతరంగాన స్మాన్న విసృజతీతి విశ్వాసాత్ప్రణయ కలహవత్ప్రణయేన వా భృత్యస్య మమ యదతిక్రాంతం, యత్కించి దస్తి యది తత్క్షంతవ్యం - కశ్చిన్నాపరాధ్యతీతిన - నిరపరాధీ దుర్లభ ఇత్యర్థః - యచ్చేతి సుగ్రీవం ప్రతి లక్ష్మణస్య వచనమ్. హే సుగ్రీవ శోకాభిభూతస్య నస్వభావే వ్యవస్థితస్య- రామస్య స్వామినః-

సా-వి — సర్వం జిహ్మం మృత్యుపద మితి - జిహ్మః, కుటిల వృత్తిః. మృత్యుపదం, సంసార స్థానం. ఆర్జవం, అకుటిలవృత్తిః. బ్రహ్మణః పదం, మోక్ష స్థానం. మృత్యువిన్ కడైవాయిలే, యమదంష్ట్రాయాం. అకప్పట్టాప్పోలే, ప్రవిష్టవత్. నడుఙ్గి, వేపమానే సుగ్రీవే. కృతాపరాధ స్యేతి. సుగ్రీవం ప్రతి హనుమ

సా-సం—కృతాపరాధస్యేతి హనుమదుక్త్యుదాహరణేన కస్మింశ్చిద్భాగవతే సాపరాధోయ మిత్యన్యేన భాగవతేన దృష్టే తస్యహిత ముపదేశ్యం. అపరేణచ తద్ధిత వచనం శ్రోతవ్య మిత్యర్థః స్థితో భవతి.

మూ — మయాత్వం పరుషాణ్యుక్త స్తచ్చత్వం క్షంతు మర్హసీ,, ఎన్రుమ్, మహారాజరుడైయవుమ్, ఇళైయపెరుమాళుడైయవుమ్, అన్యోన్య ప్రసాదనప్రకారమ్‌శొల్లుకిర శ్లోక ఙ్గళై పరామర్శిత్తు అ(ఇ)ప్పడియేయీత్తినవాయ్ తెరియామల్ వజ్రలేప ఘటిత మానాప్పోలే పొరున్ది ప్పోరవుమ్‌ప్రాప్త్యమ్- జ్ఞానవా నానవర్

సా-దీ— పన్తా,, ఇత్యా దిశ్లోక త్వావ శేన మ యా పూజ్యస్త్వంయచ్చపరుషాణ్యుక్తం స్తచ్చత్వం క్షమస్వేతి. ఈత్తినవాయ్, వెట్టినవాయ్, వజ్రలేపత్తాల్ తెరియాత పడి సుఘటితమా మాపోలే నీరంధ్రమాకన డకట్టప్రాప్త మెన్రై. జ్ఞానియానవర్ బుద్ధిపూర్వక మాక ప్రాతికూల్యత్తిల్ ప్రవృత్తనానాల్ అత్తై భగవాన్ క్షమిక్కుమో? వెన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. జ్ఞానవా నాన విత్యాదియాల్.

సా-స్వా—‹‹సమయే తిష్ఠసుగ్రీవమా వాలి పథమన్వగా ,, ఇత్యాది భాషితంశ్రుత్వా పూజ్యోపిత్వమ్మయా అవశేన పరుషాణ్యుక్త ఇతి యత్త చ్చత్వం క్షంతు మర్హ సీత్యర్థః — ఇప్పడియే ఇతి - ఇతినాలే భగవదప చారమ్ భాగవత క్షాపణ త్తాలే తీర్న్దాలుమ్ భాగవ తాప చారమ్ భగవ ద్విషయత్తిల్ క్షాపణ త్తాలే నివృత్తమాకా తెన్రపడి - ఈత్తినవాయ్ , వెట్టుప్పట్టు భిన్నమాన వాయ్ - తెరియా మల్ పొరున్దిప్పోరవుమ్ ప్రతిపత్తియిల్ కుఱైయత్తిరుకైవుమ్ ప్రాప్త మిత్యన్వయః - ఇతినాలే కించిన్మనో వైషమ్య ముణ్డా నాలుమ్ క్షాపణ మాక మాట్టా తెన్రపడి - ఇవ్వళ వాల్ భాగవ తాపచారమ్ ప్రధాన మెన్రుమ్ ఇతుమత లాన బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘమ్ వారామై క్కాక పాపారంభక పాప నివృత్త్యర్థంప్రపత్తి పణ్ణవేణు మెన్రుమ్,అతు పణ్ణాత పోతు బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘమ్ వన్దాల్ పునః ప్రప దనమ్‌ప్రాయ శ్చిత్త మెన్రుమ్, భాగవ తాప చారత్తిల్ భాగవత క్షాపణమ్ ప్రాయశ్చిత్త మెన్రుమ్ శొల్లిత్తాయ్‌త్తు - తత్వ త్రయవివేక ముణ్డాయ్ జ్ఞాతా వాన ప్రపన్నర్ బుద్ధి పూర్వకమాక ప్రాతికూల్యత్తిల్ ప్రవృత్తనానాల్ పునః ప్రపత్తియాలే ఈశ్వరర్ క్షమి ప్పనో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - జ్ఞానవానా నేత్యాది -

సా-ప్ర—ఈత్తవాయ్ తెరియామల్,భిన్నప్రదేశోయథానజ్ఞాయేతతథా.అనేనైతద్విషయే అపరాద్ధమితియథానజానీయుస్తథేత్యర్థః.పొరున్దిప్పోరవుమ్‌ప్రాప్త్యమ్, స్నిహ్యద్భి స్థాతుంచప్రాప్త మిత్యన్వయః. ననుభగవాన్యద్యప్యజ్ఞస్య బుద్ధిపూ ర్వోత్తరాఘం సహేత, తథాపి విదుషోతి క్రమే దణ్డ భూయాస్త్వ మిత్యుక్త రీత్యాస్వస్వరూప పరిజ్ఞాన పూర్వకంప్రపన్నస్య ప్రాజ్ఞస్యబుద్ధిపూర్వాఘంనస హేతేత్యత్రశరణాగత్యా ప్రాజ్ఞాపరాధక్షాన్తేరపి ప్రమాణతోవగ మాద్విదుషోతి క్రమ ఇత్యస్య భాగవ తవ్యతిరిక్త విషయత్వ సంభవాచ్ఛరణాగత్యనుష్ఠానే ప్రాజ్ఞాపరాధమపిక్ష మేతై వేత్యాహ-జ్ఞానవానిత్యాదినా.

సా-వి—ద్వచనం-మహారాజరుడైయవుమితి.సుగ్రీవస్య.ఇళైయ పెరుమాళుడైయవుమ్, లక్ష్మణస్యచ.ఈత్తవాయ్, పాషాణాదే ర్భిన్న స్థానం. తెరియామల్, యథా నజ్ఞాయేత తథా. వజ్రలేప ఘటిత మానా ప్పోలే, లేప ద్రవ్యేణ సంఘటిత మివ. పొరు న్దిప్పోరవుమ్, అతిస్నేహే నాంగీ కృత్యావస్థానం చోచితమిత్యర్థః.

సా- సం— ఈత్తినవాయ్, విభక్తస్థానం. నను విదుషోతి క్రమేదణ్డభూయ స్త్వశ్రవణేనబుద్ధిపూర్వకప్రాతికూల్యవతి ప్రపదన మాత్రేణభగవతః ప్రసాదోనోచేతీతి వదంతమితహాస సిద్ధేన దృష్టాంతేన సమాధత్తే. జ్ఞానవానాన విత్యాదినా.

ము— ప్రాతికూల్యత్తిలే బుద్ధిపూర్వకమాక ప్రవృత్తరానవాలుమ్, పునఃప్రపత్తియాలే సర్వేశ్వరన్ తుమిక్క మెన్నుమిడమ్ శ్రీబదరికాశ్రమత్తిలే క్రోధాన్ధనాయ్ ధర్మాత్మజనాన భగవానోడే ఎతిరమ్ప్పుకోత్త రుద్రనై బ్రహ్మ తెళివిత్తు విలక్క అవనుమ్ "ప్రసాదయామాస భవో దేవం నారాయణం ప్రభుమ్। శరణంచజగామాద్యంవరేణ్యంవరదంహరిమ్,, ఎన్కిఱపడియే ప్రసాదనమానశరణాగతియైప్పణ్ణినాన్)ణ్ణ "తతోథ వరదో దేవా జితక్రోధో జితేంద్రియః। ప్రీతిమానభవత్తత్ర రుద్రేణ సహసంగతః,, ఎన్కిఱపడియే సర్వేశ్వరన్ ప్రసన్ననాయ్ రుద్రనై అంగీకరిత్తా నైన్నైయాలే సిద్ధమ్ -

సా-దీ—ధర్మదేవతైయిన్ పుత్రనానబదరికాశ్రమశ్రీమన్నారాయణనోడేన్కై. తత్పితావాన బ్రహ్మ-ప్రసాదయామాసేత్యాది. భవః, రుద్రన్. ప్రసాదనార్థంశరణంచజగామ. తత ఇతి. తతః, శరణాగత్యా-దేవః, నారాయణః. జితేంద్రియత్వాజ్జితక్రోధోవరదోభూత్వా తత్రరుద్రే ప్రీతిమానభవత్, పూర్వవత్తేన సుఘటితస్నేహవానభవత్ ఎన్కై. నిష్కారణమాక ఒరు భాగవతర్ తన్నై శీరి నారాకిలుమ్ సర్వ థాఅవనై

సా-స్వా—క్రోధాంధనాయ్ ఎతిరమ్ప్పుకోత్త రుద్రనైయెన్నన్వయమ్-యద్వా, వజ్రలేపఘటితమానార్పోలేపారిన్తిప్పారవుమ్ప్రాప్తమెన్కిఱతు కూడుమో? భాగవతాళుక్కు బుద్ధిపూర్వకమాక అపచారప్పట్ట విషయత్తిల్ క్షాపణమాత్రత్తాలే యథాపూర్వంమనఃప్రసాదముణ్డామో? "యచ్ఛీలస్స్వామీ,, ఎన్కిఱన్యాయత్తాలే బుద్ధిపూర్వకమ్ ప్రాతికూల్యత్తిలే ప్రవృత్త విషయత్తిల్ పునః క్షాపణమాత్రత్తాలే యథాపూర్వమీశ్వరన్ ప్రసన్ననాకిరాప్పోలే భాగవతాళుమ్ భగవదభిప్రాయానుగుణమాకప్రసన్నరానార్ కళెన్నిల్ జ్ఞాతావానప్రపన్నన్ బుద్ధిపూర్వకమాకప్రాతికూల్య ప్రవృత్తనానాలవ్విషయత్తిల్ పునఃపపత్తిమాత్రత్తాలే ఈశ్వరన్ తాన్ క్షమిక్క కూడుమో? అతు ఓరిడత్తిల్ కణ్డాలన్తో ఉపపన్నమావతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - జ్ఞానవానానేతి - ఇళైయపెరుమాళ్ "సమయేతిష్ఠసుగ్రీవ మావాలిపథమన్వగాః,, ఎన్ఱు ప్రథమంపరుషభాషణమ్పణ్ణవరాకైయాలే మహారాజవిషయత్తిలవరే ప్రథమం క్షాపణమ్ పణ్ణప్రాప్తమాయిరుక్క మహారాజన్ ప్రథమం క్షాపణమ్ పణ్ణుకిరతు కూడుమో? తాన్ కుత్తమ్ శెయ్యాతే యిరుక్క ఒరుభాగవతన్ తన్నై వెరుక్కిల్ తాన్ ప్రథమం క్షాపణమ్ పణ్ణుకిరాప్పోలే మహారాజర్ ప్రథమమ్ క్షాపణమ్ పణ్ణుకిరతెన్నిల్ తాన్ కుత్తమ్ శెయ్యాతే యిరుక్క వమూలకమాకత్తన్నై భాగవతన్ వెరుక్క కూడుమో? ఇదానీన్తనదుష్కర్మత్తాలే తాన్ జన్మాంతరదుష్కర్మత్తాలే తాన్ వెరుక్క కూడుమెన్నిలప్పోతు జన్మాంతరపాపమ్భగవదపచారమాకైయాలేభగవద్విషయత్తిలేయుమ్ కదాచిత్క్షాపణమ్

సా-ప్ర —ఎతిరమ్ప్పుకోత్త, ప్రత్యస్త్రప్రయోక్తారం. తెళివిత్తు విలక్క, వస్తుస్థితిం జ్ఞాపయిత్వా యుద్ధాన్నివర్త యతి సతి. ఏతేన భగవతఃప్రసాదనీయత్వే ప్రమాణముక్తం. అథ భాగవతానాం ప్రసాదనీయత్వే విశేషబోధకం ప్రమాణం దర్శయన్ విపక్షే బాధకబోధకాని వచనాన్యాహ.

సా-వి—ధర్మాత్మజనానేతి. ధర్మదేవతాపుత్రో బదరికాశ్రమేనారాయణావతారః. ఎతిరమ్ప్పుకోత్త, ప్రత్యస్త్రప్రయోక్తారం- బ్రహ్మా, చతుర్ముఖే. తెళివిత్తు, తన్మాహాత్మ్యంజ్ఞాపయిత్వా - విలక్క, నివారయతి సతి- శరణాగతియైప్పణ్ణినాన్, శరణాగతి మకరోత్.

మూ—తాఙ్ కుత్తవాళనాకవుమామ్, తానిప్పోతు కుత్తమ్ శెయ్యాతెయిరుక్క- జన్మాంతర దుష్కృత త్తాలే యాకవు మామ్, శిలభాగవతర్ తన్నై వెరుక్కిల్ ఏతేనుమొరు విరకాలేయవర్కళై క్షమైకొళ్ళుకిర ముఖత్తాలే ఈశ్వరనై క్షమై కొళ్ళవేణు మెన్నుమిడమ్ ‘‘ రూక్షా క్షరాణి శృణ్వన్వై తథా భాగవతేరితాః। ప్రణామపూర్వకం క్షాన్త్యా యోవదేద్వైష్ణవో హిసః,, ఎన్ఱు శ్రీవైష్ణవలక్షణమ్ శొల్లుకిర ప్రమాణత్తాలే సిద్ధమ్- ఇజ్జనక్కై చ్చెయ్యాతపోతు ‘‘ యేబ్రాహ్మణాస్త్వహమ సంశయం నృప

సా-దీ—క్షమిప్పిక్క-వేణుమ్- అమ్ముఖత్తాలీశ్వరఙ్ ప్రసన్ననా మెన్నుమిడత్తై సప్రమాణ మాకక్కాట్టుకిరార్ - తాఙ్ కుత్తవాళనిత్యాది- కుత్తవాళఙ్, అపరాధి - ఇజ్జన్మత్తిలెన్ను శేషమ్ - రూక్షాక్షరాణీతి. ఉత్తరలింగ పురాణత్తిల్ ఉత్తర భాగత్తిల్ వచనమ్. ఇజ్జనమ్ శెయ్యాత పోతు వరుమనర్థఙ్గళై క్కాట్టుకిరార్. ఇజ్జనవిత్యాదియాల్. ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రమాణఙ్గళ్, యేబ్రాహ్మణా ఇత్యాది. మహాభారతత్తిల్. భో యుధిష్ఠిర? యేబ్రాహ్మణాః, బ్రహ్మవిదః. భాగవతా ఇత్యర్థః . యేసన్తి తే అహమేవ. మద్రూపా ఏవ. అసంశయం,

సా-స్వా—పణ్ణప్రాప్తమన్తో? భాగవత క్షాపణనియమముణ్డో? పరుషభాషణమ్ పణ్ణుకిర భాగవతవిషయత్తిల్ క్షాపణత్తుక్కు ప్రమాణమ్ తానుణ్డో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. తాఙ్ కుత్తవాళనాక వుమా మితి - సకారణ మాకవాతల్ నిష్కారణ మాకవాతల్ భాగవతఙ్ శీరినాల్ తత్క్షాపణ ముఖేనైవ శరణ్యానిస్థలత్తిల్ మూలభూత నిగ్రహ సంకల్పత్తై విట్టు ప్రసన్ననామ్- ప్రకారాంతరేణ ప్రసన్ననాకానెన్నపడి. కుత్తవాళఙ్, అపరాధి . ఇజ్జన్మత్తిలెన్ను శేషః. రూక్షాక్షరాణీతి. లింగ పురాణోత్తరభాగవచనమ్. ఇదానీంతనదురిత మూలమాకవాతల్, జన్మాంతరదురితమూలమాకవాతల్ భాగవతఙ్ వెరుత్తాలతు దుష్కర్మఫలమాకైయాలే స్వతః అపచారరూపమాకామైయాలే అతుక్కు క్షాపణాపేక్షైయుణ్డో వెన్న క్షాపణమ్ పణ్ణావిట్టాల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్జనక్కైచ్చెయ్యాత పోతితి . యేబ్రాహ్మణా ఇతి. భారతే యుధిష్ఠిరం ప్రతి భగవద్వచనమ్. హే నృప? యేబ్రాహ్మణాః, బ్రహ్మవిదో భాగవతాః. తే, అహం మద్రూపా ఏవ తే సంచరంతీత్యర్థః.

సా-ప్ర — తాఙ్ కుత్తవాళ నిత్యాదినా- కుత్తవాళనాకవుమామ్, కృతాపరాధో భవేద్వా - ఇప్పోతుకుత్తమ్ శెయ్యాతిరుక్క, ఏతజ్జన్మన్యపరాధాకరణే పి. తన్నై వెరుక్కిల్, స్వవిషయో పాలంభం కుర్వాణేషు. ఇజ్జన శెయ్యాతపోతు, ఏవమకరణే.

సా-వి—తాఙ్ కుత్తవాళనాకవుమామ్, స్వయంకృతాపరాధో భవేద్వా- ఇప్పోతు కుత్తమ్ శెయ్యాతిరుక్క, ఏతజ్జన్మన్యపరాధాకరణేపి - శిలర్ భాగవతర్ తన్నై వెరుక్కిల్, కేషుచిద్భాగవతేషు స్వాత్మానం దూషయత్సు . అవర్కళై క్షమైకొళ్ళుకిర ముఖత్తాలే, స్వయం అహంకారం పరిత్యజ్య యేన కేనాపి ప్రకారేణ తేషాం క్షామణ ముఖేన. ఈశ్వరనై క్షమైకొళ్ళవేణుమ్, ఈశ్వరం ప్రతి క్షామణం కార్యం . ప్రాచీనదుష్కర్మవశాద్భాగవతేషు స్వాత్మానం నిందయత్సు తత్ప్రసాదనమేవ కార్యం. తత్ప్రసాదనమేవ భగవతః ప్రసాదన మితి భావః. ఇజ్జన శెయ్యాత పోతు, ఏవమకరణే.

సా-సం—నస్వనిమిత్తమేవ కశ్చిత్కుంచిత్ప్రీతి కుప్యతి చేత్తదా కిం కార్యమిత్యత్రాహ. తానిత్యాదినా - అన్వయ ముఖేనోక్తం వ్యతిరేక ముఖేన స్థాపయతి. ఇజ్జనమ్ శెయ్యాత పోతితి.

మూ—తేష్వర్చితేష్వర్చితోహం యథావత్ । తేష్వేవతుష్టేష్వహమేవతుష్టో వైరంచ తైర్యస్య మమాపి వైరమ్ । ఘ్నంతంశపన్తంపరుషంవదన్తం యోబ్రాహ్మణంనప్రణమేద్యథాహం । సపాపకృద్బ్రహ్మదవాగ్నిదగ్ధో వధ్యశ్చదండ్యశ్చ నచాస్మదీయః ,, ఎనిఱర పడియేభగవదభిమాన బాహ్యనుమాయ్, వైష్ణవ ప్రకృతియా యిరుక్కిఱర తనక్కు స్వరూప మెన్నలామ్పడి అన్తరఙ్గమానభాగవత శేషత్వత్తై యుమ్ స్వభావమాయ్ నిఱ్కిఱ శమద మాదికళ్ళైయు మిழన్తానామ్.

సా-దీ—తత్ర సంశయో నాస్తి. తేషు పూజితేషు సత్సు అహమేవ యథావదర్చితోస్మి - తేషు తుష్టేషు అహమేవతుష్ట ఇతి విద్ధి. యస్య. తైః, బ్రాహ్మణైః. వైరమ్, విరోధః. తేన మమాపి విరోధః- ఘ్నన్తమితి. ఘ్నంతం, తాడయంతం- శపంతం, రూక్షాక్షరాణి వదంతం. శాపంవా దదతం - పరుషం వదంతం బ్రాహ్మణం యథాహంభృగుం ప్రణత వానస్మి తథాయః కశ్చిన్నప్రణమేత్ - సమూఢః, సర్వపాపకృత్- బ్రహ్మణ కోప దవాగ్నినా దగ్ధ స్వరూపః. మమాపి దండ్యః, వధ్యోభవతి- అస్మదభిమతశ్చ నభవతి- శేషత్వం స్వరూప మెన్నలామ్పడి యెన్గైయా లివ్వధికారిక్కు శేషత్వ హానివధమ్- చక్షురాదికళ్ పోలే శమాది స్వావయవ స్థానీయమాకైయాల్ తద్ధాని దండమెన్గై - ఇనినచాస్మదీయఃఎన్ఱభగవదభిమాన

సా-స్వా—తేష్వర్చితేష్వహం యథా వదర్చితః . యస్యతై ర్భాగవతైర్వైరం మమాపితేన వైరం విరోధ ఇత్యర్థః. ఘ్నంతమితి. ఘ్నంతం, తాడయంతం. శపంతం, శాపందదతం. పరుషంవదంతం, యథాహ మితి పాఠః. యథాహం ప్రథమం భృగు ప్రభృతి విషయే ప్రణత వానస్మి తథాయః కశ్చిన్నప్రణమేద్యదిసమూఢస్సర్వ పాప కృత్ బ్రాహ్మణ కోప రూప దవాగ్ని దగ్ధస్వరూపః. మమాపి దండ్యః వధ్యశ్చ భవతి. మదభిమతశ్చ నభవతి. భాగవత పరుష భాషణ శ్రవణం పాప ఫల మానాలుమ్ తాదృశ పరుష భాషణ నిమిత్తత్తాల్ భాగవతప్రణామాది రూప తోషణ వ్యాపారస్య నైమిత్తిక తయా తదతి లంఘనే తన్నిమిత్త పాప మడియాక భగవన్నిగ్రహ ముణ్డా మెన్ఱుమ్, భాగవత పరుషభాషణాది మూలజన్మాంతరాది దుష్కర్మమ్ భాగవత తోషణ మంతరేణ కేవల ఫలానుభవ నాశ్య మన్ఱెన్ఱుమ్ కరుత్తు. ఇన్త వచనత్తిల్ వధ్యత్వైయుమ్

సా-ప్ర—స్వభావమాయినిఱ్కిఱ, స్వాసాధారణతయాస్థితాన్ శమదమాదీంశ్చ ‘‘శమోదమస్తపశ్శౌచం క్షాంతిరార్జవమేవచ । జ్ఞానంవిజ్ఞానమాస్తిక్యం బ్రాహ్మంకర్మస్వభావజ ,, మిత్యాది ప్రమాణాచ్ఛమాదీనాం స్వాభావికత్వమితి భావః. ఇழన్తానామ్, వినాశితవాన్స్యాత్ - నను ‘‘ యేతుశిష్టాస్త్రయోభక్తాః ఫలకామాహితేమతా ,, ఇత్యుక్తానా మైశ్వర్య కైవల్య నిష్ఠానాం భాగవత శేషత్వాభావే సుఖిత్వ వద స్యాపి సుఖ సంభవేన తద నిష్టం స్యా దిత్యత్రా నన్య ప్రయోజనస్య ప్రపన్నస్య భగవచ్ఛేష భూతస్య

సా-వి—స్వరూపమెన్నలామ్పడి, స్వరూపమిత్యేవవక్తుం శక్యమిత్యేవంప్రకారేణ. అంతరంగమాన, అంతరంగభూతం. ఇదంభాగవత శేషత్వస్య విశేషణం . స్వభావమా యిత్యేతచ్ఛమదమాదివిశేషణం. ఇழన్తానామ్,

సా-సం—బ్రహ్మదవాగ్నినేతి, బ్రహ్మవిద్విషయాపచార దవాగ్నిత్యర్థః. వధ్యశ్చ దణ్డ్యశ్చ ఇత్యస్యాభిప్రాయ మాహ. వైష్ణవ ప్రకృతియా యిత్యాదినా. స్వరూపనాశోహివధః. స్వభావనాశోహి దణ్డ ఇతి భావః . లోక సిద్ధవధదణ్డయోరిహా ప్రయోజకత్వా దుక్తరూపావేవాత్ర వధ దణ్డౌ. బ్రహ్మవిద పచారిణి

మూ — ఇవత్తైయిఴక్కైక్కతానేయివనుక్కువధముమ్దణ్డముమ్. భగవదభిమానబాహ్యత్తైయుళ్ కొడుమైయై "అళియ నమ్పియెన్నారమ్మవో కొడియవారే" ఎన్ను భాగవత శేషత్వ మేతమక్కు నిరూపకమాకరుచిత్త శ్రీతొణ్డరడిప్పొడి యాఴ్వా రరుళిచ్చెయ్‌తార్.

సా-గీ — బాహ్యత్తైయునిష్కృత్తైమైకాట్టుకిరార్-భగవదభిమానేత్యాది - అళియనమ్పయ్యెన్నార్, స్నిగ్ధనాన నమ్ముడైయ శిరుక్కనెన్ను అరఙ్గనా రభిమానిక్కారిల్లై యడియేనై - అమ్మవో, అమ్మియ్యో. అడియేనుడైయ కొడుమై. కౌటిల్యం, ఇతిఴ్ ప్రకార మిరుక్కుపడియెన్ - యేబ్రాహ్మణా ఇత్యాది

సా-స్వా — దండ్యత్తైయుమ్‌శొన్నతుకూడుమో? నిత్యమానవాత్మస్వరూపత్తుక్కు వధముమ్ దండముమ్ కూడాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. ఇవత్తై ఇతి. నచాస్మదీయః ఎన్కిర త్తిరుక్క భగవదీయత్వమ్ నిత్యమ్మాకైయాలే భగవతో మదీయ ఇత్యభిమాన శూన్య ఇత్యర్థత్తిల్ తాత్పర్యమెన్నుమ్, వధ్యః ఎన్కిరత్తుక్కుమ్ అంతరఙ్గ భగవచ్ఛేషత్వ కాష్ఠా భూత భాగవత శేషత్వ హానియాకిర వధ్యత్తైయిల్ తాత్పర్యమెన్నుమ్, దండ్యః ఎన్కిరత్తుక్కుమ్ శరీరావయవ భూత హస్త పాదాది చ్ఛేదమ్ పోలే బహిరంతరఙ్గ శమదమాదిహానిరూప దండ్యత్తైయిల్ తాత్పర్యమెన్నుమ్ కరుత్తు. శేషత్వైక స్వరూప నుక్కు తద్ధాని వధరూపానర్థమానాలుమ్, నచాస్మదీయః ఎన్ను భగవదభిమాన బాహ్యత్తైయై దుష్ఫలమాకచ్చొల్లప్పోమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - భగవదితి - కొడుమైయై, క్రౌర్యత్తై - అళియన మ్పియ్యెన్నారమ్మవో కొడియవారే, అస్మత్స్వామియాన శ్రీరంగనాథన్. అళియ, స్నిగ్ధనాన - నమ్పియ్యల్, నమ్ముడైయ బాలకనెన్ను - ఎన్నార్, అభిమానిక్కారిల్లై - అమ్మవో, అమ్మియో - కొడియవారు, అస్మత్కర్మ కౌటిల్య

సా-ప్ర — శేష్యతిశయ జనన ప్రవృత్తత్వాచ్ఛేష్యభిమాన బాహ్యత్వం భగవచ్ఛేషత్వస్యఫలభూతభాగవత శేషత్వాసిద్ధిశ్చ "అసన్నేవసభవతీ", త్యుక్త ప్రకారేణ స్వరూప నాశ పర్యవసితత్వాదనిష్టమేవేత్యభిప్రాయన్ భాగవత శేషత్వా భావస్య శమాది రాహిత్యస్య భగవదభిమాన బాహ్యత్వ పర్యవసితత్వాదనిష్టత్వం సప్రమాణమాహ. ఇవత్తై ఇఴక్కైక్కతానే ఇత్యాదినా - భాగవత శేషత్వాదిహీనత్వమేవేత్యర్థః- కొడుమై, క్రౌర్యం. అళియనమ్పియ్యెన్నారమ్మవాకొడియవారె, అస్మత్స్వామీ శ్రీరంగనాథస్సాత్యంతప్రియస్స్వకీయబాలోయ మితి నవదతిఅహో౽స్మత్పాపస్యక్రౌర్యమ్. అమ్మేతి ఖేదే - తొణ్డరడి

సా - వి — వినాశితనాంత్స్యాల్. ఇవత్తైఇఴక్కైక్కతానే, ఏతత్స్వరూపస్వభావయోర్నాశనే. "వధ్యశ్చ దండ్యశ్చనచాస్మదీయ", ఇత్యుక్త ప్రకారేణ - వధముమ్, జీవాత్మ నాశః. దండముమ్, చక్షురాది స్థానీయ శమాది నాశేనదండన మిత్యర్థః. భగవదభిమాన బాహ్యత్తైయుళ్, అభిమానబాహ్యతాయాం - కొడుమైయై, క్రౌర్యం. తొణ్డరడి ప్పొడి యాఴ్వా రరుళిచ్చెయ్‌తార్. కిమితి. అళియనమ్ పమ్ యెన్నా రమ్మవో కొడియవారే, అస్మత్స్వామీశ్రీరంగ నాయకః. అళియ, మద్దాస్యమాద్భృత్య. నమ్పయ్యల్, అస్మదీయశ్శిశవః. ఎన్నార్, ఇతి నాభిమన్యతే - అమ్మవా, అహో. కొడియవారే, పాపస్యక్రౌర్యం.

సా-సం — తత్ప్రసాదా ప్రాక్తదనాదరణానుమితాయాభగవదభిమాన బాహ్యతా యాః కార్యం తదనంతరమేవఅత్యాదరణాత్సిద్ధమితిభక్తాంఘ్రిరేణవోభిదధురిత్యాహ. భగవదభిమానేతి. అళియ, కృపయాసహ.

మూ— ఇశ్శ్లోకఙ్గళిల్ బ్రాహ్మణ శబ్దమ్ ‹‹విష్ణుం క్రాన్తం వాసుదేవంవిజానన్విప్రోవిప్రత్వం గచ్ఛతే తత్త్వదర్శీ ,, ఎన్ఱు-అప్రక్రియైయాలే విశేష విషయమ్ - సామాన్య విషయ మా నాలుమ్ భాగవత విషయత్తిల్ అపరాధ (క్షామణమ్) మ్ కైముతికన్యాయ త్తాలే సిద్ధమ్.

సా-దీ—శ్లోకఙ్గళ్ భాగవతాపచార విషయత్తిల్ ప్రమాణ మాన వైయై యరుళి చ్చెయ్ కిరార్- ఇశ్లోకఙ్గళిలిత్యాదియాల్ - విష్ణుమితి - క్రాన్తం, లోకాన్ క్రాన్త వన్తం - వాసుదేవం, వేదాన్తవేద్యం. జానన్విప్రః తత్త్వదర్శీసన్ విప్రత్వం గచ్ఛతి. అన్యథావిప్రాభాసఇతి- సామాన్య విప్ర విషయ మానాలుమ్ తతోపి వరమెన్ఱు-రార్- సామాన్యేతి.

సా-స్వా—మిరున్తపడి యెన్నై-ఇప్పడిఉక్తప్రకారేణభాగవతాపచారపరిహారక్రమమ్ శొన్నతుకూడుమో? ఉక్త వచనఙ్గళిలే సామాన్య బ్రాహ్మణవిషయత్తిలన్ఱో అపచార పరిహారముమ్ విపత్తిల్ బాధక ముమ్ శొల్లుకిరతు? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇశ్లోకఙ్గళిలితి. విష్ణుమితి - క్రాన్తమ్, లోకాన్ క్రాన్తవన్తమ్. విష్ణుం, వ్యాప్తం. వాసుదేవం, శ్రీమన్నారాయణం - విజానన్విప్రః, తత్త్వ దర్శీసన్ విప్రత్వం గచ్ఛతి - అన్యథావిప్రాభాసఇత్యర్థః. ప్రక్రియైయాలే ఇతి-బ్రహ్మోపతేతిబ్రాహ్మణఇతివ్యుత్పత్తియాలే ఎన్నపడి- కృష్ణంతంశపంతమెన్ఱు-ర వచనత్తిలే సామాన్య వాచి బ్రాహ్మణ శబ్దత్తుక్కు నియామక మున్డికే- విశేషపరత్వమ్ శొల్లక్కూడుమో ? యూథీ బాధక మున్డాకిలన్ఱో యోగాశ్రయణ ముపపన్నమావతు ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్- సామాన్య విషయ మానాలు మితి - పరుష భాషణమ్ పణ్ణుకిర సామాన్య బ్రాహ్మణ విషయత్తిల్ - ‹‹ వేదా విప్రాః కేశవస్త్వైక రాశి ,, రిత్యాది ప్రకారేణ భగవ దంత రఙ్గ తయా అన్ఱో ప్రణామ పూర్వకం క్షామణమ్ శొల్లుకిరతు — ఇప్పడి యానాల్ భగవదత్యంతాంత రఙ్గ భాగవత విషయత్తిల్ అపరాధపరిహారమ్ కైముత్య సిద్ధ మెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పు సామాన్య బ్రాహ్మణత్వ భాగవత బ్రాహ్మణత్వ కృత కైముత్యన్యాయమ్ శొన్నాల్ వర్ణాంతర భాగవత విషయత్తిలపరాధ క్షామణమ్ సిద్ధియామల్ ప్రసంగిక్కుమిత్యాది బాధక మూహ్యమ్ - ఇప్పడి జ్ఞాన వానా నవనుమ్ బుద్ధిపూర్వకమాకప్రాతికూల్యత్తిలేప్రవృత్తనానాలుమ్

సా-ప్ర—ప్పడి యాఴ్వార్, భక్తాంఘ్రి రేణుః - భాగవతాప రాధక్షామణా కరణే ప్రత్యవాయబోధకతయోపాత్త వచనస్థ బ్రాహ్మణ శబ్దస్యస్వాభి మతార్థ పరత్వం సప్రమాణం ప్రదర్శ్యార్థాంతర పరత్వేపి ‹‹ వేదా విప్రాః కేశవస్త్వైకరాశి ,, రిత్యాద్యానుగుణ్యేన భగవ దంతరఙ్గత్వా దేవబ్రాహ్మణ శబ్దనిర్దిష్టానాం ప్రసాదనీయత్వాత్ భగవ దత్యంతాంత రఙ్గాణాం శ్రీవైష్ణవానాం ప్రసాద నీయత్వం కైముతికన్యాయ సిద్ధమిత్యాహ-ఇశ్లోకఙ్గళిలిత్యాదినా. నను ‹‹ నిరవధిషు కృతేషు చాగస్స్వహోమతిరనుశయినీయదిస్యాత్తతః । వరదహృదయ సేన సంశేమహే నిరనుశయధీ యోహతా హైవయమ్ ॥ యద్దృష్టాకల్ప

సా - సం — ఉక్తవచనే బ్రాహ్మణశబ్దస్యతత్త్వ దర్శిత్వ ప్రవృత్తి నిమిత్త ఇతి నాతివాదావకాశఇత్యాహ. ఇశ్లోకఙ్గళిలితి. విశేష విషయ ఏవ బ్రాహ్మణశబ్దోముఖ్యవృత్తః, అన్యత్రత్వౌపచారికఇతిభావః. అధీతవేదమాత్రేబ్రహ్మణనతిపఠతీతివ్యుత్పత్త్యాబ్రాహ్మణ శబ్దస్య ప్రసిద్ధి ప్రాచుర్యమితి యో వదేత్తం ప్రత్యపి సమదధి మతార్థః సోసిరిత్యాహ-సామాన్యేతి- ప్రపదనస్యప్రతిపదోక్తస్యవాప్రాయశ్చిత్తతా అనుతాపాదిభి

మూ—“అనుతాపాదుపరమాత్ప్రాయశ్చిత్తోన్ముఖత్వతః । తత్పూరణాచ్చాపరాధాస్సర్వే నశ్యన్తి పాదశః ॥

సా-దీ— పాపానాం నాశప్రకారం దర్శయతి - అనుతాపాదితి - పాపత్తైప్పణ్ణిన వనన్తరమ్ పశ్చా త్తాపత్తాల్ పణ్ణిన పాపత్తిల్ నాలత్తోరమ్శమ్ కழியుమ్- ఇనిపణ్ణక్కడవే నల్లేనెన్ఱు ఉపరమాల్, విడుకైయాల్ ద్వితీయామ్శమ్ కழியుమ్- ప్రాయశ్చిత్తోద్యోగమాత్రత్తాల్ తృతీయామ్శముమ్ కழியుమ్ ప్రాయశ్చిత్తస్య పూరణాత్ చతుర్థాంశముమ్ కழியుమ్ - ఇప్పడియే సర్వపాపఙ్గళుమ్ పాదశోనశిక్కుమెన్కై-

సా-స్వా—పునః ప్రపత్తిమాత్రత్తాలే ఈశ్వరక్షమిక్కుమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? అప్పో అధికారాదియిలే యథోచితలజ్జానుతాపాదికళ్ పిరన్దు యథాధికారమ్ ప్రాయశ్చిత్తావలంబనముణ్డామెన్ఱు లజ్జానుతాపాదికళుమపరాధశాంత్యర్థమావశ్యకమెన్ఱు శొన్నతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అనుతాపాదితి - అనుతాపాది చతుష్టయం క్రమేణ పాదశః పాపనాశకత్వాత్పూర్వోక్తవిరోధమిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు - యద్వా, బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తావలంబనముణ్డామెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? “యద్బ్రహ్మకల్పనియుతానుభవేప్యనాశ్యం తత్కిల్బిషం సృజతి జన్తురిహ క్షణార్ధే । ఏవం సదా సకలజన్మసు సాపరాధం క్షామ్యస్యహో తదభిసంధివిరామమాత్రాత్ । నిరవధిషు కృతేషు చాగస్స్వహో మతిరనుశయినీ యదిస్యాత్తతః । వరదహృదయసేనసంశేమహేనిరనుశయధియోహతా హైవయమ్,, ఎన్ఱు అనుతాపాదిమాత్రత్తాలుమ్ పాపనాశమ్ శొల్లుకైయాలే తదర్థప్రాయశ్చిత్తమ్ నియమేన కర్తవ్యమెనిల్ అతు కూడాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అనుతాపాదితి. అనుతాపాదికం పాపనాశకమానాలుమ్ కృత్స్న పాపనాశకమల్లామైయాలే తదర్థమ్ ప్రాయశ్చిత్తమావశ్యకమెన్నపడి. యద్వా, ఇప్పడి పునః ప్రపదనమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తమెన్ఱుశొన్నతు కూడుమో? బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘఙ్గళ్ అధికారిభేదేన గురుతరఙ్గళాయుమ్ లఘుతరఙ్గళాయుమిరు

సా-ప్ర—నియుతానుభవేప్యనాశ్యం తత్కిల్బిషం సృజతి జన్తురిహ క్షణార్ధే । ఏవం సదా సకలజన్మసు సాపరాధం క్షామ్యస్యహో తదభిసంధివిరామమాత్రా,,దిత్యాదిభిరనుతాపాభిసంధివిరామమాత్రాదీనామపి దుష్కర్మవినాశకత్వం బోధ్యత ఇతి కథమవశ్యం భాగవతాపచారే తత్ప్రసాద ఏవ కార్య ఇత్యుచ్యత ఇత్యత్రాహ-అనుతాపాదిత్యాదినా. నను ప్రపదనస్యోత్తరాఘహేతుప్రాయశ్చిత్తత్వం నోపపద్యతే.

సా-వి— అనుతాపాదితి - అనుతాపాచ్చతుర్థాంశో నశ్యతి. ఉపరమాత్, పాపకర్మణో నివృత్తేరపి చతుర్థాంశో నశ్యతి. ప్రాయశ్చిత్తోన్ముఖత్వతః ప్రాయశ్చిత్తే ప్రవృత్త్యా చతుర్థాంశో నశ్యతి - తత్పూరణాత్, ప్రాయశ్చిత్తసమాప్త్యా. చతుర్థాంశో నశ్యతీత్యర్థః - నను “శక్త్యా ప్రతిపదోక్తం స్యాద శక్తౌ

సా-సం—ఖిన్న ఏవేతి శఙ్కాయామాహ. అనుతాపాదితి. తత్పూరణాత్, ప్రాయశ్చిత్తనివర్తనాత్ “నిరవధిషు కృతేషు చాగస్స్వహో మతిరనుశయినీ యదిస్యాత్తతః । వరదహృదయసేనసంశేమహేనిరనుశయధియోహతా హైవయమ్ । క్షామ్యస్యహో తదభిసంధివిరామమాత్రా,, దిత్యాదిగురూక్తిభిః పాదశ ఇత్యుక్తం. జానంతోప్యహం కథమిద మకరవం నిగ్రహస్య మహతః పాత్రమాస్మ ఇత్యాది రనుతాపః. ఉపరమశబ్దః అభిసంధివిరామపరః. ప్రాయశ్చిత్తారమ్భసంవిధానం ప్రాయశ్చిత్తోన్ముఖత్వం. సర్వే, బుద్ధిపూర్వాశ్చేత్యర్థః.

మూ—— పూర్వస్మిన్వా పరస్మిన్వాకల్పేనిర్విణ్ణచేతసామ్ । నివర్త్యతారతమ్యేపి

సా-దీ——పూర్వస్మిన్నితి-పూర్వబ్రహ్మకల్పఙ్గళిలేనిర్విణ్ణరానార్కు-ఉత్తరకల్పత్తిల్‌నిర్విణ్ణరానార్కైక్కాట్టిల్ అల్పపాపమ్-ఉత్తరకల్పత్తిల్ ముముక్షుక్కళుక్కు కాలదైర్ఘ్యత్తాలధిక పాపముణ్డు. ఇప్పడి నివర్త్య

సా-స్వా——క్కైయాతేయతుకళుకుకులఘుతరమాయ్ఏకరూపమానప్రపదనం ప్రాయశ్చిత్తమాక కూడాతే? ప్రాయశ్చిత్త శాస్త్రఙ్గళిలే పాపఙ్గళుడైయ గౌరవ లాఘవానుగుణమాక వన్నో ప్రాయశ్చిత్తతారతమ్యమ్ విధిక్కప్పడుకిరతు. కించ, ‟ విహితం యదకామానాం కామాత్తు ద్విగుణం భవే ,, దిత్యాదికళాలే ప్రాయశ్చిత్తమావృత్తమాక వేణుమెన్ఱు శొల్లుకైయాలే సకృత్ప్రపదన మాత్రన్నాన్ ప్రాయశ్చిత్త మాక కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. అను తాపాదితి. సర్వే అపరాధాః,గురుభూతాలఘుభూతాశ్చ సర్వే పాపాని పాదశని అను తాపాదిభి శ్చతుర్భిర్నశ్యంతీత్యర్థః. గురుతర పాపఙ్గళుక్కుమ్ లఘుతర పాపఙ్గళుక్కుమ్ ఏక రూపమాన వను తాపాదిత్రికమ్ నాశక మాక క్కాణ్కైయాలిత్తు ఏకరూప ప్రపదనమ్ ప్రాయశ్చిత్త మాక కూడుమెన్ఱు కరుత్తు. అను తాపాది కళ్ ఏక రూపఙ్గళానాలుమ్సాక్షాత్ప్రాయశ్చిత్త కృచ్ఛ్రాదికళ్ పాప తారతమ్యాను గుణ మాక తరతమ భావగ్రస్త మాయిరుక్కిరాప్పోలే ప్రాయశ్చిత్త ప్రపత్తియిలుమ్ ఆవృత్త్యనావృత్త్యాదితారతమ్యమ్ వేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. పూర్వస్మిన్నితి - పూర్వస్మిన్ కల్పే నిర్వేద పురస్సరం ప్రపన్నాపేక్షయానంతర కల్పే నిర్వేదేన ప్రపన్నస్య

సా-ప్ర——ప్రపన్నేషు కేషుచిత్ప్రారంభక పాపస్య గురుతరస్య సంభవాత్కేషుచిచ్చలఘుతరస్యాపి సంభవాద్గురులఘు పాపయోశ్చైక ప్రాయశ్చిత్తత్వానుపపత్తేరన్యథా కృత్స్న పాపానామేక ప్రాయశ్చిత్తకత్వప్రసంగేనానేక ప్రాయశ్చిత్త విధివైయర్థ్యాదిత్యత్ర భరస్వీకర్తుః స్వశక్తిత్వేనగురుతర పాపనివర్తనభరస్వీకారసంభవాల్లఘు ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠానాశక్తౌ విషయే పితద్భరస్వీకార సంభవాత్ ‟ యద్యేన కామకామేన సుదుష్కరేణ శోచేద్యో హ్యేనసయే నేష్ట హేతునే ,, త్యాది ప్రమాణైస్సర్వ ప్రాయశ్చిత్తత్వేన వినియోగాచ్చ పూర్వోత్తర కల్పముక్తానాం నివర్త్యతారతమ్యేపి భరన్యాసమాత్రాత్సంసార నివృత్తిర్వతుల్యైవేతి ద్కృత్స్న పాప ప్రాయశ్చిత్తత్వమవగతముపపద్యత ఏవేత్యభిప్రాయేణాహ-పూర్వస్మిన్వాపరస్మిన్వేత్యాది.

సా-వి——శరణాగతిః,, రిత్యుక్తం. సా శరణాగతిః ప్రాణాత్యయపర్యంత ప్రాయశ్చిత్తనివర్త్య బ్రహ్మహత్యాసురాపానాది జనితగురుతమపాప నివర్తికా కథం స్యాదిత్యాశంక్య పూర్వోత్తరకల్పయోః పాప తారతమ్యేపి మోక్షార్థ ప్రపత్తేరవిశేషణ పాప నివర్తకత్వేన జలోత్పతన శక్తిమతః కిం గాంభీర్యాది విచారేణేతి న్యాయేన భాగవతాప చారం వినా లఘు గురు తారతమ్యానాదరేణ ‟దురాచారోపి సర్వాశీ కృతఘ్నో నాస్తికః పురా । సమాశ్రయే దాదిదేవం శ్రద్ధయా శరణం యది । నిర్దోషం విద్ధితం జంతుం ప్రభావాత్పరమాత్మన,, ఇత్యుక్తం ప్రభావం స్మారయతి. పూర్వస్మిన్నితి. ఏకైవపాప భేదేన ప్రతి పాపం ప్రపత్తిరి

సా-సం—— నను గురుణిగురు ప్రాయశ్చిత్తం లఘునిలఘ్వితి స్మృతౌ సత్యామనేకేషాం గురూణాంచ ఏకాలఘ్వీచ ప్రపత్తిః కథం ప్రాయశ్చిత్తతాం భజేదితమాంశంకాం దృష్టాంతేన సమాధత్తే. వ్యాఖ్యాం, పూర్వస్మిన్నిత్యాదినా. ఆద్యే దృష్టాంతప్రదర్శనం. ద్వితీయే దార్ష్టాంతికస్య కథనం - నిర్విణ్ణ చేతసాం, సంసారే నిర్వేదం ప్రాప్త చేతసాం ప్రపన్నానాం - కల్పే, బ్రహ్మకల్పే - పూర్వ కల్పప్రపత్త్యపేక్షయా

మూ— ప్రపత్తిర్న విశిష్యతే । ఏవమేవలఘూనాంవా గురూణా మపి వాగసామ్ । సకృత్ప్రపత్తి రేకైవ సద్యః ప్రశమ కారణమ్ ॥

ఉళతానవల్ విస్నైకుక్కళ్కుమ్

సా-దీ--పాపతారతమ్యముణ్డాకిలుమ్ఏకరూపైయానప్రపత్తియేసర్వరుక్కుమ్పాపనాశికైయామ్-ఇప్పడియే లఘువాన పాపఙ్గళుక్కుమ్గురువానపాపఙ్గళుక్కుమ్సకృత్కృతైయాన ఏకప్రపత్తియేనిరాసికైక్కయా మెనిక రార్- ఏవ మేవేతి -

ఇనిఅధికారార్థత్తైప్పాట్టాల్సంగ్రహిక్కాట్టుకిరార్.ఉళతానవిత్యాది - ఉళతానవల్విస్నైకుక్క,

సా-స్వా—ఏకకల్పానుష్ఠితపాపానామాధిక్యేపి ఉభయో రపిసకృదనుష్ఠితైకరూపప్రపత్త్యైవప్రాప్తివిరోధి సర్వ పాప నాశః. నివర్త్య పాప తార తమ్యేపి సర్వ పాప ప్రాయ శ్చిత్తాత్మక మోక్షార్థ ప్రపత్తి ర్నవి శిష్యతే . ఏవ మేవ గురూణాం లఘూనా మాగసాం సకృ త్ప్రపత్తిః - నత్వా వృత్తా. ఏకైవ, ఏకరూపై వ. నాఙ్గ భూయ స్త్వ యత్న గౌరవాది యుక్తా. సద్యః ప్రశమ కారణమ్, సద్య ఏవ నాశకమ్. ప్రోప స ర్గా స్ని శ్శేష నాశకం . నతు మోక్షార్థ ప్రపత్తివ త్సద్యః కించి దంశ నాశకం శరీ రావ సా నే శే ష నాశక మేన్తు కరుత్తు .

ఇప్పడి యివ్వధి కారత్తిలే బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘత్తు క్కళై జితన్మాల ప్రారబ్ధపాప నివర్త్యార్థ మడి యిలే ప్రపదనమ్ పణ్ణ ప్రాప్తం మెన్తు శొన్నతు కూడుమో ? పాపా రంభక పాపత్తుక్కుప్రప దన రూప ప్రాయశ్చిత్తమే పణ్ణ వేణు మెన్తు నిర్బంధ ముణ్డో? ప్రాయశ్చిత్తాంతరత్తాలే యుమ్ తన్నివృత్తిస మ్భావిక్క లామే ? కించ, అన్య దేవతా ప్రపదన త్తాలే తాన్ పాపారంభక పాప నివృత్తి సమ్భా దిక్క లాకాతో ? ఇత్యాది శంకైకక్కై పరి హరియా నిన్తుకొణ్డు అధికారా ర్థత్తై ప్పాట్టాలే సంగ్రహిక్కి రార్. ఉళ తానేత్యాది. ఉళ తాన, వర్త మానమాన - వల్, దృఢమాన - ప్రారబ్ధ మాకైయాలే భక్తిమ తలాన ప్రాయ శ్చిత్తాంతర త్తాలే నివర్త యితు మశక్య మాన వెన్నపడి. విస్నైకుక్క, పాపత్తుక్కు.‘‘ఉపాయ

సా-ప్ర—‘‘ అనుభవితు మఘౌఘ ,, మిత్యా ద్యుక్త రీత్యా నంతజన్మ పరంపరార్జితాశక్య విస్రంసన క ర్మ నివృత్త్యర్థం భగవతి కృత భరన్యాసా అపథ ప్రవృత్తిం విహాయ చాతక వద్భగవ ద్దయా ప్రతీక్షా భవంతీ త్యాహ. ఉళతా నేత్యాదినా. ఉళతానవల్ విస్నైకుక్కళ్కుమ్ వెరువి, అనాది జన్మపరం పరా

సా- వి—-సకృద్గురుత మే ష్యేకవార మేవేత్యర్థః.

ఉక్తార్థం గాథయాసంగృహ్ణాతి- ఉళతానేతి- ఉళతాన, విద్యమానాత్- వల్, దృఢాత్ -విస్నైకుక్క,

సా-సం—తదనంతరకల్పప్రపత్తిఃభూయిష్ఠపాపనివర్తికేతినివర్త్యతారతమ్యేపిప్రపత్తిరేకరూపైవనివర్తికే తి సమ్ప్రతి పన్నమ్ తద్వ దేవ - ఆగసామ్, అపరాధానాం - సకృత్, భక్తివదా వృత్తి రహితా - ప్ర పత్త్యంత రాన పేక్షేతి భావః - ప్రాయశ్చిత్త ప్రపత్తిరేవ. ప్రతిపదోక్త సహాయవ్యావృత్త్యర్థమేవకారః- ఏకా,భక్త్యాదినా సహాన పేక్షా - సద్యః, ప్రయోగా నంతర క్షణఏవ -

ఉళత్రాన వితి, విద్యమానా త్ప్రబల పాపాత్ - ‘‘ అను భవితు మఘౌఘం నాల మాగామి కాలః

మూ- వెరువియులకళన్న, వళర్ తామరైయిణైవణ్ శరణాకవరిత్తవర్ తామ్, కళైతానెన వెఱ్ఱుమ్ కన్ మమ్ తురప్పర్

సా-దీ- పూర్వజన్మజ్గళిల్ సంచితమాన ప్రబలపాపజ్గళుక్కు - ఉళ్ళమ్ వెరువి, మనస్సిల్ భయప్పట్టు. ఉలకళన్త, లోకవిక్రాంతమాన- వళరా నిన్ఱ తామరైయిణై, వళర్కిన్ఱ తామరైప్పూప్పోన్న శ్రియఃపతియినుడైయ శ్రీపాదద్వంద్వత్తై- వణ్ శరణాక, దృఢోపాయమాక - వరిత్తవర్ తామ్, పత్తిన ప్రపన్నర్కళ్ - కళైతానెన వెఱ్ఱుమ్ కన్మమ్ తురప్పర్, ప్రపత్త్యుత్తరకాలత్తిల్ కళైపోలే ఎఱ్ఱుస్తువరుమ్ పాపజ్గళైప్పణ్ణార్- పణ్ణినాలుమ్ యథోచిత

సా-స్వా— భక్తిః ప్రారబ్ధవ్యతిరిక్తాఘనాశినీ,, ఎన్కిఱపడియే భక్తియోగత్తాలుమ్ దుర్నివారమాన బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమూలభూత ప్రారబ్ధపాపత్తుక్కెన్నపడి - ఉళ్ళమ్, అంతఃకరణమ్ - వెరువి, అరువరుత్తు అనుతాపప్పట్టు - ఇతినాలే ‹‹ కృతే పాపేనుతాపో వైయస్య పుంసః ప్రజాయతే ,, ఎన్కిఱపడియేనిమిత్తముదిత్తాలల్లతు నైమిత్తికమ్ కూడామైయాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు ఇప్పోతు ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణకూడాతెన్నుమ్, పాపమూల ప్రారబ్ధపాపత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తాంతరమిల్లై యెన్నుమ్ శొల్లప్పట్టతు. ఉలకళన్త, లోకత్తై అళవానిన్కిఱ - వళర్ తామరైయిణై, వళరానిన్కిఱ తామరసపుష్పద్వంద్వత్తై. నిగీర్యాధ్యవసానత్తాలే తిరువడికళై యెన్నపడి - ‹‹ లోకవిక్రాంతచరణౌ శరణం తే వ్రజం విభో ,, ఎన్కిఱపడియే వామనరూపియాయవతరిత్తు సన్న్యేవ వర్ధమాననాయ్ విరోధినిరసనపూర్వకమాశ్రితసంరక్షణమ్ పణ్ణిన త్రివిక్రమరూపి భగవచ్చరణారవిందజ్గళై యెన్నపడి - వణ్ శరణాక- వణ్, దృఢమాన. శరణాక, ఉపాయమాక - వరిత్తవర్ తామ్, ‹‹ తవ కేశవ పాదుకే ప్రభావో మమ దుష్కర్మ చనన్వనంతపారే । నియమేన తథాపి పశ్చిమస్య ప్రథమే నైవ పరాభవం ప్రతీమః ,, ఎన్కిఱపడియే పాపమ్ ప్రాయశ్చిత్తాంతరా నివర్త్యమాయిరున్నాలుమ్ తన్నిరాసక్షమమాన తిరువడికళై శరణమాకప్పత్తిన వర్ తామ్. పాపారంభక పాపత్తుక్కిచ్చ ప్రపత్తిపణ్ణిన ప్రపన్నరెన్నపడి. ఇతినాలే దేవతాంతర ప్రపదనమ్ ప్రాయశ్చిత్తమాక మాట్టాతెన్నపడి. కళైతానెన వెఱ్ఱుమ్, కళైపోలే ఐహికభగవదను

సా-ప్ర— సిద్ధాదనుభవేన వా ప్రాయశ్చిత్తేన వా నివర్త్యతు మశక్యాత్పాపాత్సమనస్కంభీతాః. ఉలకళన్త వళర్ తామరైయిణై వణ్ శరణాకవరిత్తవర్, తత్రతత్రస్థిత భాగవతప్రీణనార్థం తత్సమీపాగమనార్థం వర్ధమానౌ తామరసవత్పరమభోగ్యౌ పరస్పరసదృశౌ భగవచ్చరణౌ ‹‹ మిత్రభావేన సంప్రాప్తం న త్యజేయం కథంచనే,, త్యుక్త సుదృఢోపాయతయా స్వీకృతవంతః. కళైతానెన వెఱ్ఱుమ్ కన్మమ్, కళమేయవసవద్భగవద్భాగవత కైంకర్య కరణమధ్యే ప్రాప్తమపాయరూపం కర్మ. తామ్ తురప్పర్, స్వయం వర్జయంతి.

సా-వి— పాపాత్ - జాత్యేకవచనం- ఉళ్ళమ్, మనసి. వెరివి, భీతే సతి- ఉలకళన్త, లోకానాం క్రమతో భగవతః- వళర్ తామరైయిణై, అభివృద్ధ శ్రీపాదారవింద ద్వంద్వం. తామరైశబ్దేన పాదయోర్నిగీర్యాధ్యవసానం- వణ్ శరణాక వరిప్పవర్, దృఢోపాయత్వేన స్వీకృతవంతః ప్రపన్నా ఇత్యర్థః - తామ్, స్వయం - కళైతానెన, స్వస్య వృద్ధి ప్రతిబంధ తృణమితి - ఎఱ్ఱుమ్, ఉద్భవత్ - కరుమమ్, పాపం- తురప్పర్, పరిహరంతి-

సా-సం— ప్రశమయితుమశేషం నిష్ప్రిహాయాభిరన్నశక్య,, మిత్యనుసంహితమాచార్యైః. ఉళ్ళమ్ వెరువి, మనో భీతం స్యాత్. ‹‹ త్రీణిపదే ,, త్యాదినా, క్రమశాయ వివర్ధమాన చరణారవింద ద్వంద్వం సుదృఢోపాయత్వేన. వరిత్తవర్ స్వీకృతవన్తః. తామ్, తాజ్గళ్, స్వయమ్. కళైతానేన వెఱ్ఱుమ్ కణ్మమ్, కళమాభివృద్ధి

సూ — తుర న్తిడి(లుమ్)నుమ్,ఇళైత్తానిలై శెక వెజ్గళ్ పిరానరుళ్తేనె త్తుమే॥ ౨౫॥

సా-ఠీ— ప్రాయశ్చిత్తత్తాల్ కళిప్పర్- తుర న్తిడిలుమ్, ప్రాయశ్చిత్తత్తాల్ తుర క్కైయిల్- ఇళైత్తానిలై శెక, ఇళైత్తాన నిలైయెణ్ణు - కఠిన ప్రకృతియాయ్ ప్రాయశ్చిత్తత్తిల్ మూళా తిరుక్కై. అన్న నిలై యెక క్కైక్కు - ఎజ్గళ్ పిరానరుళ్ తేనెత్తుమే, ఎజ్గళుక్కు ఉపకారక నానభగవానుడైయ. అరుళ్ తేన్, తేన్ పోన కృపై. ఎత్తుమ్, కిళమ్బుమ్ - అతావతు, రక్షకనాన భగవాన్ కాణత్వ ఖంజత్వాది రూపదృష్ట శత్తైయై ప్పణ్ణి కో ్రిడీకరిక్క మెన్కై- ॥ ౨౫ ॥

సా-స్వా—భవాది ఫలత్తుక్కు ప్రతి బంధక మాక వారా నిర్కిర. కన్మమ్, దుష్కర్మజ్గళై. తురప్పర్, కాలత్రయత్తిలుమ్ పణ్ణార్ . బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ మూల భూతా వివేక మిరున్దాల్ బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ తురక్క కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ . తుర న్తిడిలు మితి- తుర న్తిడిలుమ్ , దుష్కర్మ పజ్ఞన త్తిలుమ్. దుష్కర్మ వర్జనత్తై యుణ్డాక్కు క్కైయిలు మెన్నపడి. ఇళైత్తానిలై, మంద బుద్ధి తానిలై - మంద బుద్ధి తారూపా వివేక నిలై. శెక, నశిక్కు మ్పడి. ఎజ్గళ్ పిరాన్, ఎజ్గళు క్కుప కారక నాన శ్రియఃపతియి నుడైయ. అరుళ్, దయైయాకిర. తేన్, మధువానతు. ఎత్తుమే, పాప మూల పాప ప్రాయశ్చిత్త మాక ప్రపదనమ్ పణ్ణి నవనుక్కు భగవత్కృపైయాలే ఽవివేక న్నశిత్తువివేక ముణ్డాయ్ పాపవర్జన ముణ్డా మెన్ను కరుత్తు. తేనాక నిరూపణ త్తాలే ఆయుర్వేద సిద్ధ సకల దోష హరత్వ భోగ్యతా ప్రభృతి గుణజ్గళ్ వ్యఙ్జి తజ్గళ్ . ॥ ౨౫ ॥

సా-ప్ర— జ్ఞాత్వాన కుర్యా రిత్యర్థః. తురన్దిడినుమ్,వర్జనే క్రియమాణేసతి. ఇతః పరమపి బుద్ధి పూర్వోత్తరా పరాధో ఘమనస్యాదితి సంకల్ప పూర్వకం తద్వర్జనే సతీత్యర్థః. ఇళైత్తాని లై శెక, మన్దచిత్త తయా స్థితి ర్యథానస్యాత్తథా. బుద్ధి దౌర్బల్యాద పఘే ప్రవృత్తిర్యా వచ్ఛరీరం యథానస్యాత్తథేత్యర్థః. ఎజ్గళ్ పిరానరుళ్ తేనెత్తుమె, అస్మత్స్వామినోఽజ్ఞాత సుకృత జాయమాన కటాక్ష సదాచార్య ప్రాపణ భరన్యాసాద్య నుష్ఠాపన ముఖేనోపకారకస్య శ్రీమన్నారాయణస్య నిరపాయకైంకర్యం ప్రాపయామీత్యేవం రూపసంకల్ప రూప మధుప్రవాహః ఏతద్విషయేసమృద్ధోభవతీత్యర్థః. “జగతిమితంపచే,, తిశ్లోకోక్త రీత్యాభగవద్దయాయానిరవధికసుఖరూప బ్రహ్మానుభవ హేతుత్వేనమధుత్వమితిభావః ॥ ౨౫॥

సా-వి—కైంకర్యవృద్ధి ప్రతిబంధకం పాపం వర్జయంతీ త్యర్థః-వివేకేననకుర్వంతి- ప్రారబ్ధవశేనప్రాప్తానపి ప్రాయశ్చిత్తేన పరిహరంతీతి భావః - తేన కైంకర్యాభివృద్ధి హేతుభూతాస్మత్స్వామికృపా తేషాంఫలితేత్యాహ - తుర న్తిడిలుమితి - తుర న్తిడలుమ్, వర్జనే కృతేసతి - ఇళైత్తానిలై శెక, దుర్బలతయాస్థితిః- “నరస్య బుద్ధి దౌర్బల్యా దుపాయాంతరమిష్యత,,ఇత్యపరాధ ప్రవృత్తిర్యథా నస్యాత్తథా - ఎజ్గళ్, అస్మాకం- పిరాన్, ఉపకారకస్య- అరుళ్, కృపైవ. తేన్, మధు- ఎత్తుమె, అభివర్ధతే- తదీయకృపా మహిమ్నా అపాయాప్రవృత్తిస్తదభావేన కైంకర్యాభివృద్ధిశ్చభవతీతిభావః ॥ ౨౫ ॥

సా-సం—విఘాతయవ సవదుద్భవిష్య త్కర్మ. బుద్ధి పూర్వకాకృత్య కరణ కృత్యాకరణాదిరూపం - తురప్పర్, వర్జయంతి. తుర న్తిడినుమ్, అనుతాపో పర మాభ్యామపి. ఇళైత్తానిలై శెక, బుద్ధి దౌర్బల్య కృతాస్థితిర్యథా నశ్యేత్తథా. ఎజ్గళిత్యాది. మత్స్వామినః కృపారూపమధు వివర్ధత ఏవేత్యర్థః. ॥ ౨౫ ॥

మూ—ప్రారబ్ధేతర పూర్వ పాపమఖిలం ప్రామాదికం చోత్తరం న్యాసేన క్షపయన్ననభ్యుపగత

సా-దీ—సర్వేశ్వరరీ శరణాగతనుడైయ పాపజ్గళైక్కళిక్కుమ్ ప్రకారత్తై శ్లోకత్తాల్ కాట్టుకిరార్. ప్రారబ్ధేతరేతి - ప్రభుః, సమర్థః స్వామీ-నః, శరణాగతరాన నమ్ముడైయ - ప్రారబ్ధేతరపూర్వ పాపమఖిలమ్, ప్రారబ్ధాంశ వ్యతిరిక్తమాన పూర్వజన్మ కృత సర్వ పాపజ్గళైయుమ్, ఉత్తరకాలీనమాన ప్రమాదకృతజ్గళైయుమ్, ప్రారబ్ధాంశత్తిలుమ్ ప్రపన్ననుక్కు అనిష్టాంశత్తైయుమ్ ఇప్ప్రపత్తిమాత్రత్తాలే కళిక్కుమ్.

సా-స్వా—ఇప్పడి యిత్తవధి కారాది యిలే ఈశ్వరన్ కైవిడాతే ఎప్పడిక్కుమ్ రక్షిక్కుమెన్నుశొన్నతు కూడుమో? ప్రాప్తి విరోధి పాపజ్గళనత్తజ్గళాకైయాలే రక్షిక్కకూడాతే? ,, తదధిగమ ఉత్తర పూర్వాఘయోరశ్లేష వినాశౌ తద్వ్యపదేశాత్ ,, ఎన్కిర పడియే సమస్త పాప ముమ్ నష్టమాకైయాలే కూడుమెన్నిల్ వేదాంత విహితైయాన భక్తి విద్యైక్కు సమస్త పాప నాశకత్వ ముణ్డానాలుమ్ ప్రపత్తిక్కతు కూడుమో ? ప్రపత్తియుమ్ వేదాంత విహితైయాన న్యాస విద్యైయాకైయాలే కూడుమెన్నిలప్పోతు భక్తియైప్పోలే తానే ప్రపదనముమ్ ప్రారబ్ధ నాశకమల్లామైయాలే అనేక జన్మ విళమ్బమ్ ప్రసంగియాతో? వచన బలత్తాలే ప్రపత్తి ప్రారబ్ధత్తుక్కుమ్ నివర్తకైయెన్నిలప్పోతు ప్రపన్నార్కళెల్లార్క్కుముత్తర క్షణత్తిలే తానే మోక్షమ్ ప్రసంగియాతో? భక్తియోగత్తాలే నివర్తిప్పిక్కప్పోకాత ప్రారబ్ధత్తై న్యాస మాత్రత్తాలే తానీశ్వరన్ నివర్తిప్పిక్కక్కూడుమో ? ఇత్యాది శంకైకళై పరిహరియానిన్ఱుకొణ్డు అధికారార్థత్తై శ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిరార్ - ప్రారబ్ధేతి. ప్రభుః, స్వతంత్రనాకైయాలే లఘుతర న్యాస మాత్రత్తాలే ప్రారబ్ధత్తై కళిప్పానెన్ను నియోగానర్హనెన్ఱపడి. ప్రారబ్ధేతరపూర్వపాపమ్ సర్వం, ప్రామాదికోత్తర పాపమ్ సర్వం, ప్రారబ్ధ పాపేష్వప్యేతద్దేహారంభకాభ్యుపగతాంశమ్ వినాన్యత్సర్వమపి • న్యాసేన, వేదాంత విహిత న్యాస విద్యయా • క్షపయన్, నాశయన్ - జన్మాంతర

సా-ప్ర—పాపారంభక పాపనివృత్తి విశిష్ట మోక్షార్థ సాజ్గభరన్యాసే కృతే అభ్యుపగత ప్రారబ్ధవ్యతిరిక్తస్య కృత్స్నస్యాశ్లేషం సంకల్పయన్ కేవల మోక్షార్థభరన్యాసే పాపారంభక పాపేన బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ

సా-వి—అధికారార్థం శ్లోకేన సంగృహ్ణాతి - ప్రారబ్ధేతి- కర్మద్వివిధం- ప్రారబ్ధమప్రారబ్ధం చేతి-సహకారి సమవధానేన ఫలోన్ముఖం యత్తత్ప్రారబ్ధం. తదన్యదప్రారబ్ధం- ప్రారబ్ధమపి ద్వివిధం, అభ్యుపగతమనభ్యుపగతం చేతి. పునశ్చ కర్మద్వివిధం, పూర్వాఘముత్తరాఘం చేతి - ఉత్తరాఘం ద్వివిధం, బుద్ధిపూర్వకమబుద్ధిపూర్వకం చేతి- తత్ర ప్రారబ్ధేతర పూర్వపాపస్య అనేక జన్మానుభావ్య ప్రారబ్ధమధ్యే ఏతజ్జన్మానుభావ్య ప్రారబ్ధవ్యతిరేకేణ ప్రారబ్ధాంతరస్యాపి న్యాసేన నాశః- అభ్యుపగత ప్రారబ్ధాంశస్యానుభవః-

సా-సం—సర్వపాపేభ్య ఇత్యత్ర సర్వశబ్దసంగృహీతానాం కేషాం కేషాం? అగృహీతానాం కథం నివృత్తిః? ప్రపన్నస్యాపి కుటిలస్య స్వసంకల్పితకాలే కథం మోక్షలాభ ఇతి జిజ్ఞాసామధికారార్థ సంగ్రహణముఖేన శమయతి. ప్రారబ్ధేతరేతి. ఏతద్దేహావస్థిత్యనుమతిమతః ఏతద్దేహావసానావధి ఫలప్రదానోన్ముఖం ప్రారబ్ధమఖిలమిత్యనేన అదత్తఫలమకృతప్రాయశ్చిత్తం చ పాపజాతముచ్యతే. న్యాసస్య పూర్వం, న్యాసస్యోత్తరమిత్యర్థః. అనభ్యుపగత ప్రారబ్ధఖణ్డశబ్దేన దేహాన్తరారంభక పాపం గృహ్యతే. తస్య ప్రారబ్ధత్వం

మూ — ప్రారబ్ధఖండం చ నః । ధీపూర్వోత్తరపాప్మనామజననాజ్ఞాతేపి తన్నిష్కృతేః కౌటిల్యే సతి శిక్షయాప్యనఘయన్ క్రోడీకరోతి ప్రభుః ॥ ౪౧॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాన్తాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే అపరాధపరిహారాధికారోష్టాదశః. శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః.

సా-దీ — ప్రతిబుద్ధనుక్కు మేల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ వారామై యాలుమ్, అప్రతిబుద్ధనుక్కు వన్దాలు ఉన్దదుచిత ప్రాయశ్చిత్తత్తాలే కళిక్కైయుమ్, ప్రాయశ్చిత్తమ్పణ్ణాద కఠినత్వమ్ వరిల్ శిక్షయాపి కాణత్వాది రూప లఘు దండత్తాల్ పాపఙ్గళై కళిత్తు నిష్పాపనాక్కి అవన్ సర్వథా క్రోడీకరిక్కుమ్ - స్వసేవాయోగ్యనాక్కుమెన్ఱపడి - ॥ ౪౧ ॥ ఇతి శ్రీసారదీపికాయామపరాధపరిహారాధికారోష్టాదశః.

సా-స్వా — నరకాద్యాపాదక బుద్ధిపూర్వోత్తరపాపానాం సత్త్వాత్తదర్థం రక్షకో భవేదిత్యత ఆహ — ధీపూర్వేతి - తత్త్వహిత పురుషార్థ వివేకపూర్వకం భగవంతం ప్రపన్నస్య బుద్ధిపూర్వాపరాధోపసంభవత్యేవ - ప్రారబ్ధవశాత్సంభవేప్యధికారానురూప నిష్కృతిముత్పాద్య రక్షతి - కుటిల ప్రకృత్యా ప్రాయశ్చిత్తాకరణేపి "ఇహైవైషాం కేచిదుపప్లవా భవంతి" ఇత్యాదిప్రకారేణ రాజపుత్రాపరాధవల్లఘుదండేన సర్వమపి పాపం వినాశ్యైతమనఘయన్ శరీరావసానే ఫలప్రదానేన రక్షత్యేవేత్యర్థః ॥ ౪౧ ॥

ఇతి శ్రీమదుత్తరసారాస్వాదిన్యామపరాధపరిహారాధికారోష్టాదశః -

సా-ప్ర — ఉత్పన్నే ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠానం జనయన్ తదభావేపి లఘుదండప్రదానపూర్వకం భగవాన్ ప్రపన్నమంగీకుర్యాదేవేత్యాహ — ప్రారబ్ధేతరేత్యాదినా - కౌటిల్యే సతి బుద్ధిపూర్వాణాం పాపాని కృత్వా ప్రాయశ్చిత్తాననుష్ఠాన ఇత్యర్థః, క్రోడీకరోతి, స్వీకరోతి ॥ ౪౧॥ ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాయామపరాధపరిహారాధికారోష్టాదశః.

సా-వి — ఆర్తస్య తు ఏతజ్జన్మానుభావ్య ప్రారబ్ధస్య చ నాశః - అబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘానామశ్లేషః - బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘానాం తు వివేకినస్తావదనుదయ ఏవ, ఉదయే వా నిష్కృతిః. కఠినప్రకృతికస్య కౌటిల్యే సతి ప్రాయశ్చిత్తార్థమప్యప్రవృత్తౌ సత్యాం, శిక్షయా అనఘయన్, ఖంజత్వ కాణత్వాది రూపేణ నిష్కల్మషం కుర్వన్ - క్రోడీకరోతి, స్వీకరోతి - అస్మిన్ శ్లోకే పాపశబ్దేన పుణ్యత్వేన పాపత్వేన ప్రసిద్ధ రాశిద్వయస్యాపి గ్రహణం - పుణ్యస్యాప్యనభిసంహిత ఫలత్వే పాపత్వాత్ ॥ ౪౧॥

ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యామపరాధపరిహారాధికారోష్టాదశః.

సా-సం — దేహాన్తరారంభోన్ముఖత్వం. ఏతద్దేహావసానావధావేవ పాపారంభకపాపమభ్యుపగత ప్రారబ్ధఖణ్డాన్తరం. ఏతస్య ప్రారబ్ధత్వం పాపారంభోన్ముఖత్వం. తత్ర దేహాంతర విళంబాత్తు మత్వా ఉత్తరాకం విద్యాత ఏవ క్షిప్యతే. పాపారంభకం తు సంకల్పవిశేషపూర్వికయా అన్యయైవ విద్యయా విద్యాం వినాశ్యస్తం రణైవేతి ఖండశ్చేత్యుక్తం - స్వరూపయాథాత్మ్యజ్ఞానస్య తజ్జనన ప్రతిబంధకత్వాదవసానాదిత్యుక్తిః. పాపారంభక ప్రాబల్యాజ్ఞాతేపీత్యుక్తిః. తత్, పాపం - నిష్కృతేః, ప్రాయశ్చిత్తేన. తు యతీత్యనేనాన్వయః కౌటిల్యే సతి, బుద్ధిపూర్వకమేవ పాపం కృత్వా అనుతాపాద్యభావే సతి. "కాణో భవతి" ఇత్యాదిరూపయా శిక్షయాపి నః ప్రభుః క్రోడీకరోతి, స్వసంకల్పితకాల ఏవ ఫలేన సంయోజయతీత్యర్థః ॥ ౪౧॥

ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాసంగ్రహే అపరాధపరిహారాధికారోష్టాదశః.

శ్రియై నమః

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

స్థా న వి శే షా ధి కా ర ః.

మూ— యత్రైకాగ్ర్యంభవతిభగవత్పాదసేవార్చనాదే

సా - దీ — ఏవంనిరపరాధస్యప్రపన్నస్యాస్యయత్రతు | స్వామికైంకర్యసామగ్రీవాసస్థానం తదుచ్యతే ॥ ఇవ్వధికారిక్కు-యోగ్యమానవాసస్థానత్తైముతల్ శ్లోకత్తాలే కాట్టుకిరార్. యత్రేతి. భగవత్పాదసేవార్చనాదేః,

సా - స్వా — ఇప్పడి పూర్వాధి కారత్తిలే ప్రపన్నాధి కారికుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ నిష్కృతియు ణ్డాన తాయుమ్ శిక్షై యుణ్డానతాయుమ్ శొన్నతు కూడుమో ? పరమై కాంతియాన వివనుక్కు నిరప రాధ మాక వర్తిక్కు మ్పడి వాసస్థలమ్ దులర్భ మాకైయాలె బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘముమ్ దేశకాలవై షమ్యత్తాలే వరుమవై యాకైయాలే అశ్లేష విషయ మన్నో ? నిరప రాధతయా వర్తనాను గుణ వాస స్థల మున్డాకిల్ అన్నో బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు అశ్లేష విషయత్వ మిల్లా మైయాలే ప్రాయశ్చిత్త ము ణ్డావ తెన్కిర శంకావారణార్థం ప్రపన్నాధి కారిక్కు నిరప రాధతయా వర్తనాను గుణోచిత వాసస్థ లఙ్గళై ఇన్త వధికారత్తాలే నిరూపియా నిన్రుకొణ్డు అధికారార్థత్తై శ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిరార్ - యత్రైకాగ్ర్యమిత్యాది - యత్రస్థలే - భగవత్పాద సేవార్చనాదే రైకాగ్ర్యమ్, చిత్త సమాధానం భవ తి . యత్రైకాగ్రతా తత్రా విశేషాది త్యుపాయ భక్తా వుక్తస్య ఫల భక్తా వపి సమత్వా దితి భావః.

సా-ప్ర—ఏవం భక్తప్రపన్నయో రావశ్యకం శాస్త్రీయ నియమమపరాధ పరిహారం చోక్త్వా నిర పరాధ కైంకర్య రూప ఫలాను భవాను గుణంవాసస్థాన మాహ- యత్రైకాగ్ర్య మిత్యాదినా. సాధనానుష్ఠాన ఇ వన్వృత్తావలోకనాది రూప భోగేష్వైకాగ్ర్యస్యా పేక్షాదర్శనా ద్భర న్యాస ఫలభూత కైంకర్య రూప

సా-వి— ఏవం నిరపరాధ కైంకర్యం కుర్వతో నివాస యోగ్యం స్థానం నిరూపయన్ ప్రథమం సంగృహ్ణా తి- యత్రైకాగ్ర్య మితి. అత్రైవ శ్రీరంగే సుఖమాస్వేతి శ్రీరంగోపలక్షిత సాత్త్వికక్షేత్రం భగవ దర్చనై కాగ్రతా హేతురితి యత్రైకాగ్ర్యమితి తాదృశపుణ్య క్షేత్ర మిహ వివక్షితం- తద సంభవ ఇత్యాహ -

---

సా-సం — ఉక్తవిధ కైంకర్యం కుత్రస్థిత్వా కార్యమితి జిజ్ఞాసాం శమయితు మధికారాంతర మారభ మా ణః ప్రతిపాద్యం సంగృహ్ణాతి. యత్రేతి. ఇతర విరక్తి పూర్వికాభగవత్యనురక్తిరైకాగ్ర్యమ్, చాతుర్వర్ణ్యధ ర్మో యత్ర దేశే ప్రతిష్ఠితః తత్రహ్యైకాగ్ర్యంభవతి. ఆదిశబ్దేన భాగవత సేవాదిగృహ్యతే. అర్చనాదే

మూ — ర్యత్రైకాంత్య వ్యవసితధియో యస్యకస్యాపిలాభః । వాసస్థానం తదిహకృతినాం భాతివైకుంఠ కల్పం ప్రాయోదేశా మునిభిరుదితాః

సా – దీ — భగవత్కైంకర్యత్తుక్కు యాతొరు విడత్తిల్ ఏకాగ్ర చిత్తత్వ ముణ్డామ్ అవ్విడముమ్. యత్రచ భగవదైకాంత్యత్తిల్ నిశ్చిత బుద్ధియానవ నేవనాకిలుమ్ ఒరుప్రపన్ననుడైయ సహవాసముణ్డామ్. యస్యకస్యాపి ఎన్నైయాల్ జాత్యాది యిలె వనాకిలుమామ్ పారమైకాంత్యమే వేణ్డువతెన్ఱు సూచితం తు. దివ్య దేశమాకిలుమామ్ మత్తొరిడమాకిలుమామ్ అవ్విడమే భూమియిలరిన్తవర్ కళుక్కు వైకుంఠ కల్పమాన వాసస్థాన మెన్నై. మునికళాల్ స్మృతికళిల్ శొల్లప్పట్ట బహువిధజ్గళాన బదరికా నైమిశ గంగాతీరప్రయాగాదికళ్ . ప్రాయేణ అజ్గిలే కాంతికళ్ సంభావిత రెన్ఱు మభిప్రాయత్తాలేశొన్నార్ కళామత్తనై. ఆకైయాల్

సా – స్వా - యత్రచస్థలే - ఐకాంత్యే , దేవతాంతర ప్రయోజనాంత రానన్వయే నిశ్చిత ధియః . పరమైకాంతినః యస్యకస్యాపి వర్ణ విశేషాద్యనాదరేణ శ్రీ కాంచీ ముని సదృశస్యయస్యకస్యాపి లాభః . యత్రేతి శబ్దావృత్తిం స్సముచ్చయా లాభే ప్రత్యేకం వాసస్థలతా జ్ఞాపనార్థా. "నిగృహీతేంద్రియగ్రామో యత్రయత్ర వసేన్నరః . తత్రతత్ర కురుక్షేత్రం నైమిశం పుష్కరం తథే ,, త్యుక్తేః. తత్స్థలం.కృతినాం. ప్రపన్నానాం . ఇహ, సంసార దశాయాం. వైకుంఠకల్పం వాసస్థానం, విరోధి సంసర్గా భావాత్కైంకర్య విఘ్నా భావాచ్చ వైకుంఠ సమాన మితిభావః. నను మునిభి ర్గంగా ప్రయాగ పుష్కరాదిషు ప్రశస్త తయోక్తేషు సత్సుకథమేవ ముక్తమిత్యతఆహ - ప్రాయఇతి. ప్రాయో దేశాః. అత్ర ప్రాయః పదమ్ బహుళత్వ పరమ వ్యయమ్. బహవో దేశా ఇత్యర్థః. తేన ప్రాయిక శబ్దేన నపౌనరుక్త్యమ్- గంగా ప్రయా

సా-ప్ర — భోగేప్యైకాగ్ర్య మపేక్షిత మిత్యైకాగ్ర్యోప యుక్తవాసస్థానస్య భక్తప్రపన్నసాధారణ్యమితిభావః - యద్యపి భగవదర్చన సేవాదౌ భగవదావసస్థల మేవోపయుక్తం - తథాపి తత్ర ప్రపన్నస్య దేహధారణాసంభవే కింకర్తవ్య మిత్యత్రాహ - యత్రైకాంత్య వ్యవసితేతి - అయంభావః. భగవత్సాన్నిధ్యయుక్త శ్రీరంగ, వృషగిరి, హస్తి గిర్యాదౌ వస్తవ్యం . తత్ర దేహయాత్రాలాభేపరమైకాంతినో భాగవతస్య సమీపేవా వస్తవ్యమితి - నను భగవద్భాగవత సమీపే వస్తవ్యత్వోక్తి రయోధ్యామధురాకాశ్యవంత్యా

సా-వి — యత్రైకాంత్యేతి - యస్యకస్యాపి, జాత్యాదిన్యూనతా వతోపి- నను"అయోధ్యామధురామాయే,,తి ముక్తిక్షేత్ర తయా పరిగణితాని కింనపరిగ్రాహ్యాణీత్యాహ - ప్రాయోదేశా ఇతి - ప్రాయిక్యౌచిత్యవంతః తత్కాలే ధర్మాభివృద్ధి దేశత్వేనతాత్కాలిక ప్రచురయోగ్యతా మాదాయ మునిభిః పరిగణితాః ప్రాయః బాహుళ్యే నేత్యర్థేన అన్యేషామపి సాత్త్విక క్షేత్రాణాం నివాసస్థానత్వం క్వచి త్క్వచి

సా-సం — రుపయుక్త మితిశేషః - తస్యతద్వాస స్థాన మిత్యనేనాన్వయః - ప్రారబ్ధ వశాద్వేంకటాచలాదిషు దేహధారణాది దౌర్ఘట్యేనవా సాలాభె కథమిత్యత్రాహ - యత్రేతి - ఐకాంత్యం, పారమైకాంత్యం - తచ్చానన్యప్రయోజనత్వే సత్యనన్యోపాయత్వం - అస్మిన్నిశ్చలధియః. స్వస్మాద్వర్ణాశ్రమాదధికాపేవ గవేషణీయాఇతినియమవ్యుదాసాయ యస్యకస్యాపీత్యుక్తిః - కృతినాం, విశేషస్థలవాసకృతావర్జనీయాపచార భీరూణాం "అయోధ్యామధురామాయే,, త్యాదినా మునిభి రుదితాః. ప్రాయో దేశాః,

మూ— ప్రాయికౌచిత్యవంతః ॥౪౨॥

ఇ(క్లీ)రున్తనాళిప్పడిస్వయమ్ప్రయోజనమాకనిరపరాధానుకూలవృత్తియిలేరుచియమ్తనై్వ యు

సా-దీ— చిత్తైకాగ్ర్యాది సంభవిక్కుమ్ దేశమెల్లా మవర్ కళుక్కు అభిప్రేతమామెన్నపడి. ॥ ౪౨ ॥

ఇత్తై ప్రశ్న పూర్వకమాక వుపపాదిక్కిరార్ • ఇరున్తనాళిత్యాదియాల్ • అనుకూలవృత్తి , భగవత్కైంకర్యమ్. పరిపూర్ణ భగవ దనుభవత్తిల్ త్వరైయుమ్ - యద్వా , ఐహిక కైంకర్య కరణత్తిల్ త్వరై

సా-స్వా—గాద యశ • ప్రాయేణ భాగవత సంభవ రూపౌచిత్య వత్వాత్ చిత్తైకాగ్ర్యాను గుణౌచిత్యవత్వాచ్చ ప్రశస్తతయోదితా ఇత్యర్థః ॥ ౪౨ ॥

ఇప్పడి ఐకాగ్ర్యముమ్ భాగవత సహ వాసముమ్ సులభమాన దేశమే వాసస్థలమెన్ను శొల్లక్కూడుమో ? పరమైకాంతితయా సర్వోత్తరత్వేన ప్రసిద్ధనాన వివనుక్కు ప్రసిద్ధగ్రామాదికమే ఉచిత వాస స్థలమన్నో ? అప్రసిద్ధ రహస్య ప్రదేశమ్ వాసోచితమో ? కించ దేశకాల వైషమ్య వ్యాజత్తాలే అశ్లేష విషయమాయ్ పోకుమ్పడియా యిరున్తాలైచ్ఛిక సంచారత్తిల్ సంతుష్ట నాన కృతకృత్యాధి కారిక్కునిరప రాధతయా వర్తనానాను గుణ వాసస్థలా న్వేషణ నిర్బంధ న్తానుణ్డో? ఎన్కిర తటస్థ శంకై యిల్ పరిశేషప్రమాణత్తాలే పూర్వోక్త స్థలమే వాసస్థలమెన్ను నిర్ణయిక్క క్కడవరామ్ క్కొణ్డు ప్రశ్న వ్యాజత్తాలే తటస్థ శంకైయై పరిహరిక్కిరార్ • ఇరున్త నాళితి. ఇరున్తనాళ్, ‘‘ కాలజఠ్ఛిజ్ఞ గతివిధినాకేన చిత్తాస్యమానాః ,, ఎన్కిరవర్థసూచన ముఖేన కృతకృత్యాధి కార స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధి కారార్థమ్ శొన్నపడి. ‘‘తస్యసర్వంసఏవహి,,ఎన్నుమ్పడియా యిరుక్కిర ఎన్కిర విడత్తిలేతాణ కృతకృత్య స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారార్థమ్ శొన్నపడి. ఇప్పడీతి. ఇప్పడి, శాస్త్రోక్త ప్రకారేణ. నిరప రాధాను కూల్య వృత్తియిలే, భాగవతకైంకర్య పర్యంత భాగవత్కైంకర్యత్తిలే - ఇతినాలే ఇతరాధి కారచతుష్టయార్థం శొల్లపట్టతు.తానిరున్త

సా-ప్ర—దిషు వస్తవ్యతా బోధక శాస్త్రవిరుద్ధా స్యాదిత్యత్రాహ - ప్రాయో దేశా ఇతి.౪౩ ॥

నన్వేవం భగవద్భాగవత విషయే నిరపరాధ కైంకర్య ప్రవృత్తస్య ‘‘నిగృహీతేంద్రియగ్రామ,, ఇత్యాదిప్రకారేణ యత్రక్వచన వాసేపి సదోష ఇతి స్థాన విశేష నిర్ణయో వ్యర్థ ఇత్యత్రయత్ర క్వచన గ్రామేవాసే ‘‘ఏకాంతీవ్యపదేష్టవ్యో నైవగ్రామకులాదిభి,,రితినిషిద్ధ వ్యపదేశనివృత్తి పూర్వకం ‘‘విష్ణునా వ్యపదేష్టవ్య స్తస్యసర్వం సఏవహి,,తి విహితస్వవృత్త్యను గుణకాంచీపూర్ణ శ్రీశైలపూర్ణాది వ్యప దేశ వద్భగవద్భాగవత సంబంధ పూర్వకవ్యపదేశ సిద్ధ్యర్థం వస్తవ్యతయా ఋష్యుక్తార్యావర్తాదిదేశానామిదానీం తురుష్కాద్యుప హతత్వా త్త్యాజ్యత్వ జ్ఞాపనార్థంచ స్థానవిశేషనిర్ణయః కర్తవ్య ఏవేతి వాస స్థానం సామాన్యే నాహ - ఇరున్తనా ళిత్యాదినా - నను చాతు ర్వణ్య ధర్మాణాం శైవాది

సా-వి—దు క్తమేవేతిసూచితం-ప్రాయికౌచిత్యవంత ఇత్యనేనఇదానీంతురుష్కోపప్లుత తయౌచిత్యంనాస్తీతి సూచితం - విష్ణునా వ్యపదేష్టవ్యః, కాంచీ శ్రీ వేంకటాచల ఇతి భగవదీయ క్షేత్రాదినైవ స్వస్థానాది వ్యపదేశః కార్యః - నతు లౌకిక గ్రామనామాదిభి రిత్యర్థః ॥ ౪౨॥

సా - సం— బహవో దేశాః - ప్రాయికౌచిత్యవంతః, అసతిబాధకే నివసితు ముచితాః॥౪౨॥

సంగ్రహమిదంశంకోత్తరముఖేన వివృణోతి- ఇరున్తనాళిత్యాదినా -

మూ—ముడైయవనాయ్‌‘‘ఏకాంతీవ్యపదేష్టవ్యో నైవ గ్రామ కులాదిభిః । విష్ణునావ్యపదేష్టవ్య స్తస్యసర్వం
సఏవహి,, ఎన్నుమ్పడియాయిరుక్కిఱరపరమై కాంత(కుళు)వృత్తిక్కును గుణమాక వాసస్థానవిశేష మే తెన్నిల్, ఆ
ర్యావర్తాది పుణ్య దేశఙ్గళ్ యుగస్వభావత్తాలేఇప్పోతువ్యాకులఙ్గళానపడియాలేచాతుర్వర్ణ్యధర్మమ్ప్రతి
ష్ఠితమానవిడత్తిలేవసిప్పానెనిఱ తేఇప్పోత్తైక్కు—ఉపాదేయమ్-అవ్విడఙ్గళ్ తన్నిలుమ్‘‘కరు న్తడముకిల్ వణ్ణనై

నా-దీ—యుమ్.చాతుర్వర్ణ్యధర్మమ్ప్రతిష్ఠితమానవిడత్తిల్.‘యత్ర వేదాశ్చయజ్ఞాశ్చతపస్సత్యందమశ్శమః।
స వై దేశోపి వస్తవ్యో మావోఽధర్మః పదాస్పృశేత్,, అధర్మఙ్గళై కాలాలు తైయాతపడి ఇరుక్కుమ్ దే
శమ్ అతువేఎన్నుశొల్లప్పట్ట విడత్తిలే.ఇని ఇద్దేశత్తిలుమ్ భాగవతోత్తర దేశమ్ పరిగ్రాహ్యమెనిఱరార్.అవ్విడఙ్గ
ళ్ తన్నిలుమిత్యాదియాల్.కరు న్తడముకిల్ వణ్ణనై.కరుత్తు పెరుత్త మేఘమ్పోన్న వర్ణనై.

సా-స్వా—విడమ్ కైంకర్యవిరుద్ధమాకిల్ త్వరారూపశ్రద్ధైయాలుమ్, కైంకర్యత్తిలుత్కటరుచియాలుమ్, తద్యో
గ్యస్థల విశేషమ్ కిడైయా విట్టాల్ ఆత్మ ధారణ మలభమాన నాన వధికారి ఎన్నపడి. ఏకాంతీతి . ప్రపన్నన్
ప్రసిద్ధనా యిరున్నాలుమ్ గ్రామకులాదికళాలే వ్యపదేశ యోగ్య నల్లా మైయాలుమ్, విష్ణు నా వ్య ప దే
ష్టవ్య నాకైయాలేయుమ్, ‘‘ అవిద్యః ప్రాకృతః ప్రోక్తో వైద్యో వైష్ణవ ఉచ్యతే । అవిద్యేన న కేనాపి వై
ద్యః కించిత్సమాచరేత్ ,, ఎన్ను ప్రాకృత సహవాసా యోగ్య నాకైయాలుమ్, ప్రాకృత జన భూయిష్ఠ ప్ర
సిద్ధ గ్రామాది వాసమ్ కూడా తెన్ను కరుత్తు – అకైయాల్ వాసస్థల మివ్వధి కారిక్కు పూర్వోక్త స్థల మష్టి
క్కే వరుమో వెన్ను ప్రశ్న తాత్పర్యమ్. సామాన్య తస్సర్వరుక్కుమ్ వాసస్థలమాక ఋషికళ్ శొన్న ఆర్యా
వర్తాది దేశమిల్లైయో? ఎన్న పరిశేష ప్రమాణ త్తాలేయు త్తరమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- ఆర్యేతి. ప్రసిద్ధస్థలమ్
యుగ స్వభావత్తాలే అయోగ్య మానాల్ గత్యంతరాభావత్తాలే అప్రసిద్ధమా యిరున్నాలుమ్ ధర్మ ప్రతి
ష్ఠాయోగ్య దేశమే ఉపాదేయ మెన్నపడి. చాతుర్వర్ణ్య ధర్మాను గుణమా యిరున్నాలుమ్ ‘‘ తవ దాస్యసు
ఖైక సంగినాం భవనేష్వ స్త్వపి కీటజన్మమే ,, ఎన్నిరుక్కిఱ అధికారిక్కు భాగవత రిల్లాత విడమ్ వాసయోగ్య
మామో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - అవ్విడఙ్గళ్ తన్నిలుమితి. చాతుర్వర్ణ్య ధర్మం ప్రతిష్ఠితమా యి
రుక్కిఱ దేశఙ్గళు క్కుళ్ళేయు మెన్నపడి- కరు న్తిడేతి. కరుమ్, కరుప్పాయ్. తిడమ్, దృఢమాన. ముకిల్, మే
ఘమ్. వణ్ణన్, నీల నిబిడమేఘ సదృశ వర్ణనై. సంసార తాపహార నాన శ్రీకృష్ణనై యెన్నపడి.

సా-ప్ర—భూయిష్ఠదేశేష్వపిసంభవాత్పరమైకాంతిభిఃకథంతత్రవస్తవ్యమిత్యత్రాహ-అవ్విడఙ్గళ్ తన్నిలుమితి :
ధర్మప్రచురస్థలే ష్వపీత్యర్థః .కరు న్తడముకిల్ వణ్ణనైఇత్యాది, సంసారతాపహారంజీవసంరక్షణైకస్వభావం

సా-వి—వసిప్పానెనిఱతువే, వస్తవ్యమిత్యేతదేవ - ఇప్పోత్తైక్కు, ఏతత్సమయస్య ఉపాదేయం – ‘‘యః
త్రయజ్ఞాశ్చ వేదాశ్చ తపస్సత్య,,మిత్యుక్తస్థానమేవ గ్రాహ్యమిత్యర్థః – తత్రాపి భాగవ తోత్తర క్షే
త్ర మేవ పరిగ్రాహ్యమిత్యాహ – అవ్విడఙ్గళిల్ తన్నిలుమితి – తత్స్థానేష్వపి - కరు న్తడల్ ముకిల్ వణ్ణ
నై క్కడైక్కొణ్డు కైతొఴుమ్పత్తర్‌కళ్ ఇరున్తవూరిలిరుక్కుమ్ మానిడ రేత్తవఙ్కళ్ శెయ్‌తార్‌కొలో -

సా-సం—సర్వం‘‘మాతాపిభ్రాతా,,ఇత్యుక్తం సర్వం- వ్యాకులఙ్గళ్, ప్రాక్తన స్థితి శూన్యాః తత్రాపి వి
శేష ధర్మ నిష్ఠస్యాస్య తదభి వర్ధకం మనోజ్ఞంస్థల విశేషమాహ - అవ్విడఙ్గళ్ తన్నిలుమితి-కరు న్తడవిశి-

మూ— కడైక్కొణ్డు కైత్తొழుమ్ పత్తర్కళిరున్దవూరిలిరుక్కుమ్ మానిడరెత్తవఙ్గళ్ శెయ్ తార్కొలో,, ఎనిఱపడియే భాగవతోత్తరమాన దేశమ్ ముముక్షువుక్కు ప్రరిగ్రాహ్యమ్ - ‘‘కలౌజగత్పతిం విష్ణుంసర్వస్రష్టారమీశ్వరమ్। నార్చయిష్యంతి మైత్రేయ పాషండోపహతాజనాః,,ఎన్ఱుమ్ శొల్లప్పట్టదే ‘‘కలౌ ఖలుభవిష్యంతి నారాయణపరాయణాః। క్వచిత్క్వచిన్మహాభాగా(ద్రా)ద్రమిడేషుచభూరిశః।

సా-దీ— కడైక్కొణ్డు, తఙ్గళుక్కు రక్షక నాక శరణమ్బుక్కు. తన్నుడైయ నైచ్యత్తై మున్నిట్టుక్కొణ్డెన్నుతల్. తత్కైంకర్య పరరాన భాగవతర్ వసిక్కుమూరిలిరుక్కిఱ మనుష్యర్ పూర్వ జన్మఙ్గళిలెన్న సుకృతమ్పణ్ణినవర్కళో వెన్నైక్కు--ఇన్దయుగత్తిల్ మహాభాగవత రుణ్డో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - కలౌజగత్పతి మిత్యాది - జనాః పాషండోపహతాస్సంతః కలౌవిష్ణుం నార్చయిష్యంతి - కలౌఖల్వితి-ద్రమిడ దేశమొழియ మత్త దేశఙ్గళిల్ మహాభాగవత రొరోరిడత్తిల్ ఒరొరువరా విభవిప్పర్. ద్రమిడ దేశత్తి

సా-స్వా—కడైక్కొణ్డు,తఙ్గళుక్కురక్షకనాకశరణమ్పుక్కు.యద్వా -కడై,నైచ్యమ్.స్వనైచ్యత్తైమున్నిట్టుక్కొణ్డు.కైతొழుమ్పత్తర్కళ్,ప్రణామాద్యర్చనమ్పణ్ణానిఱ్కిఱభక్తర్కళ్.ఇరున్దవూరిల్,వసియానిఱ్కిఱవూరిలే. యిరుక్కుమ్ మానిడర్, మనుష్యర్. ఎత్తవమ్ శెయ్ తార్కొలో, జన్మాంతరత్తిలే ఎన్న తపస్సై పణ్ణిత్తై పణ్ణినార్కళో వెన్నైక్కు . సామాన్యతశ్శాస్త్ర వశ్యతా ప్రయుక్తమాక చాతుర్వర్ణ్యధర యోగ్యదేశముమ్ పరమైకాంతిత్వ ప్రయుక్తమాక భాగవతోత్తర దేశముమ్ వేణ్డుకైయాలుభయాకార సంపన్న దేశమే వివక్షిత మెన్ఱు కరుత్తు. ఇన్దకలియుగత్తిలే ‘‘ కలౌజగత్పతిం విష్ణుం ,, మిత్యాదిపరాశరాది ఋషి వాక్యఙ్గళాలే భాగవతరే యిల్లై యెన్ఱు తోత్తుకైయాలే భాగవతోత్తర దేశమే వాసస్థలమెన్ఱు శొల్లక్కూడుమో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - కలౌజగత్పతి మిత్యాదినా - కలౌఖల్వితి. ద్రమిడవ్యతిరిక్తదేశేషు క్వచిత్క్వచిత్ విప్రకీర్ణతయా మహాభాగవతా భవిష్యంతి. ద్రమిడేషుతు భూరిశ ఆవిర్భవిష్యంతీతి -

సా-ప్ర— భగవంతంసమ్యక్ జ్ఞాత్వాతదర్చ సపరాణాంభాగవతానామావాసేషుతైస్సహనివసంతోజనాఃకిదృశంవాతపఃకుర్వన్నిత్యర్థః - నను‘‘త్రిపుండ్రధారిణోయూయం భస్మోద్ధూళనతత్పరాః। భవిష్యథ త్రయీబాహ్యా స్సంప్రాప్తేతు కలౌయుగే। కలౌజగత్పతి,, మిత్యాది ప్రమాణైః కలియుగే భాగవతా ఏవ నసంతీత్యుక్తేః కథం తత్ప్రచుర దేశే వాసో విధీయత ఇత్యాశంక్య పరిహరతి - కలౌజగత్పతిమిత్యాదినా- ‘‘యత్రయత్రహినీతిస్స్యాద్వైష్ణవీ శిష్ట సంమతా। తత్రతత్రవసేన్నిత్యం నాన్యత్రేతి మతిర్మమే,, త్యాదిప్రమాణాద్ధర్మోత్తరస్య భగవదభిమత స్థలస్యాపిభాగవతపరిగృహీతత్వేవ పరిగ్రాహ్యత్వ మితి భావః.

సా-వి—కరుమ్, నీలస్య. తడల్, సాంద్రస్య. ముకిల్, మేఘస్య. వణ్ణర్, వర్ణఇవ వర్ణో యస్య తం- కడై,దూరమ్-అత్యర్థం - కొణ్డు, స్వీకృత్య. కై, హస్తేన - తొழుమ్, ఆరాధయద్భిః - పత్తర్ కళ్, భక్తైః, ఇరున్ద, అధిష్ఠితే- ఊరు, గ్రామే- ఇరుక్కుమ్, విద్యమానాః - మానిడర్, మనుష్యాః - ఎత్తవఙ్గళ్, కానితపాంసి- శెయ్ తార్కొలో, కృతవంతః- ఎన్నచ్చెయ్ తే, ఇత్యుక్త్వాపి - కలౌఖల్వితి-

సా-సం—అతినీలవిశాల మేఘవర్ణమనతిసమీపే కృతాంజలిపుట భక్తావాసజన పదావాస మనుష్యాఃకింతపోవిశేష మకుర్వన్- భాగవతోత్తరం,భాగవత ప్రధానకం- పాషండోప హతేస్మిన్ కలియుగే భాగవతప్రచురో దేశః కఇత్యత్రాహ - కలా విత్యాదినా. మహాభాగాః, మహాత్మానః.

మూ—తామ్రపర్ణీనదీయత్ర కృతమాలా పయస్వినీ । కావేరీచమహాభాగా ప్రతీచీచమహానదీ । యేపిబంతిజలంతాసాం మనుజామనుజేశ్వర । (ప్రాయోభక్తాభగవతివాసుదేవేమలాశయాః ।) ,,ఇత్యాదికళితేకలియుగత్తిల్ భాగవతర్కళ్ వసిక్కుమ్ దేశవిశేషమ్ శొల్లుకైయాలే ఇన్దయుగత్తిల్ ఇప్ప్రదేశఙ్గళిల్ భాగవతపరిగృహీతమానస్థలఙ్గళైపరిగ్రాహ్యఙ్గళ్-తిరునారాయణీయత్తిల్ "ఏకపాదస్థితేధర్మేయత్రక్వచనగామిని।

సా-దీ— లోకిల్ బహుళఆవిర్భావిప్ప రెన్నై - నారాయణపరాయణ శబ్దత్తాలిఙ్గు శ్రీశఠకోపాది దివ్యసూరికళైచ్చొల్లిపేతల్. తామ్రపర్ణీనదీయత్రేతి ఆళ్వార్కళవతరిత్త స్థలఙ్గళుక్కు సన్నిహిత నదికళై ఎడుక్కిఱాల్ తామ్రపర్ణీతి, ఆళ్వార్కళిల్ శ్రేష్ఠరాన నమ్మాళ్వారుడైయ ఆవిర్భావస్థలత్తిల్నదియై మున్దవెడుక్కిఱార్ - యత్రచస్థలే కృతమాలానదీ, వైకైయారు. ఇతిన్కరైయిల్ పెరియాళ్వారావిర్భవిత్తార్ - యత్రచపయస్వినీ, పాలారు- ఇతిన్కరైయిల్ తిరుమళిశై యాళ్వార్ ముతలానార్ - యత్రచమహాభాగా కావేరీ ప్రవహతి - ఇతిన్ కరైయిల్ తొణ్డరడిప్పొడియాళ్వార్ ముతలానార్ - యత్రచమహానదీ ప్రతీచీ, ప్రత్యఙ్ముఖీ.ఇతిన్కరైయిల్ శ్రీ కులశేఖరప్పెరుమాళ్ ఆవిర్భావిత్తార్ - ప్రదేశాంతరఙ్గళిలాట్టిల్ భాగవతోత్తర చాతుర్వర్ణ్య ధర్మ ప్రవృత్తియుడైయ దేశమే వస్తవ్యమెన్నుమతిల్ మహాభారతవచనమ్ ప్రమాణమెన్కిఱార్ - తిరు నారాయణీయత్తిలిత్యాది - తిరునారాయణీయమెన్ను మోక్షధర్మత్తిల్ ఒరుప్రకరణవిశేషమ్- ఏకేతి - ఏకేనపాదేన స్థితే ధర్మేయత్ర క్వచనగంతు ముద్యుక్తే సతి -

సా-స్వా— సామాన్యత ఉక్త్వా శ్రీశఠకోపాది దివ్యసూరీణా మావిర్భావమభిప్రేత్యవిశిష్య ఋషిరాహ- తామ్రపర్ణీతి - దివ్య సూరీణామ్మధ్యే శఠ కోపమునేశ్శ్రేష్ఠత్వాత్తామ్రపర్ణీతి తదావిర్భావ స్థలస్యప్రథమకథనం. కృతమాలేతి, శ్రీవిష్ణుచిత్తావిర్భావ స్థలకథనమ్. పయస్వినీతిభక్తిసారాదేః,కావేరీతి భక్తాంఘ్రిరేణు ప్రభృతీనామ్. ప్రతీచీతి కులశేఖరాదే రావిర్భావ స్థల కథనమ్. ప్రదేశఙ్గళిలితి. చాతుర్వర్ణ్యధర్మం ప్రతిష్ఠితమాన ప్రదేశఙ్గళిలే ఎన్నపడి. ఋషి ప్రశంసితప్రదేశఙ్గళై విట్టు కలికాలత్తిలే విశేష ప్రమాణమన్ఱికేయ చాతుర్వర్ణ్య ధర్మయోగ్య భాగవత సమృద్ధ దేశమే వాసస్థల మెన్నునిర్ణయికప్పోమో? ఎన్న ప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - తిరునారాయణీయత్తిలితి - శ్రీమహా భారతే మోక్షధర్మే నారాయణీయ ఇతిఖ్యాతే ప్రకరణే ఎన్నపడి - ఏకపాద స్థితే ధర్మే, ఏకపాదేనస్థితే- యత్ర క్వచనగామిని గంతు

సా - ప్ర—నను సర్వేశ్వరేణైవ దేవానామపి వాస యోగ్యత్వేన ". యత్రధర్మో నహీయతే-యత్రవేదాశ్చ యజ్ఞాశ్చే ,, త్యాదినా ధర్మోత్తర దేశస్యైవోక్తేః కథం భాగవత పరిగృహీతస్యైవ వాసస్థానతోక్తి రిత్యత్ర గురు పూజన వేదయజ్ఞ తపస్సత్య దమాదీనాం భాగవత ప్రచుర దేశఏవ విద్యమానత్వాత్తథోక్తి రిత్యభి ప్రయన్నాహ -తిరునారాయణీయత్తిలిత్యాదినా-భారతే మోక్షధర్మే శ్రీతిరునారాయణీయాఖ్య

సా-వి— తామ్రపర్ణీతీరే శఠకోపావిర్భావః - కృతమాలాతీరే విష్ణుచిత్తావిర్భావః - పయస్వినీ తీరే భక్తిసారావిర్భావః-కావేరీ తీరేభక్తాంఘ్రిరేణుమునివాహనయోరావిర్భావః-ప్రతీచీ,ప్రత్యఙ్ముఖీ- కాంచీనదీతీరేకులశేఖరావిర్భావః-నారాయణీయత్తిలే,భారతేశాంతిపర్వణి-మోక్షధర్మేషు నారాయణీయమితి

సా-సం— ప్రతీచీ శబ్దేనసింధునదీప్రముఖాః గృహ్యంతే - భాగవతోత్తరోధర్మోత్తరశ్చ దేశః పరిగ్రాహ్య ఇత్యత్ర భగవదుక్తిం ప్రమాణయతి - తిరునారాయణీయత్తిలే ఇతి - శాంతిపర్వణినారాయణీయే

మూ—— కథంవస్తవ్యమస్మాభి ర్భగవం స్తద్వద స్వనః ,, ఎన్రుదేవర్ కళుమ్ ఋషికళుమ్ విణ్ణప్పమ్ శెయ్య ‹‹గురవోయత్రపూజ్యంతే సాధువృత్తాశ్శమాన్వితాః। వస్తవ్యం తత్రయుష్మాభి ర్యత్రధర్మోన హీయతే। యత్రవేదాశ్చ యజ్ఞాశ్చ తపస్సత్యం దమస్తథా। హింసాచ ధర్మసంయుక్తా ప్రచరే యుస్సురోత్తమాః। సవై దేశోహివస్సేవ్యోమావో ధర్మఃపదాస్పృశేత్ ,,ఎన్రుభగవానరుళిచ్చెయ్ తాఙ్ - అవ్విడఙ్గళ్ తన్నిల్ ఉకన్దరుళినదివ్యదేశఙ్గళిలేతనక్కు కైంకర్యత్తుక్కు సౌకర్యముళ్ళవిడత్తిలేనిరంతరవాసమ్పణ్ణ ఉచితమ్-

సా-దీ—— కలియుగేపా ప్తే ఎన్రపడి-గురవఇతి- యస్మిన్ దేశేగురవఃపూర్వోక్తాఃనారాయణపరాయణాః యత్రచ భాగవత సన్నిధానాద్ధర్మో నహీయతే తత్ర భవద్భి ర్వస్తవ్యమితి- యత్రవేదా అధీ యంతే తై ర్విహితా యజ్ఞాః పంచ మహాయజ్ఞాశ్చ - తపః, స్వవర్ణాశ్రమాచారః - ధర్మరూపాహింసా, జ్యోతిష్టోమాదిః- యజ్ఞాఃప్రవర్తంతే సఏవ దేశోయుష్మాభి స్సేవ్యః - ఏవం సత్యధర్మః యుష్మాన్నపీడయేత్ ఎన్రు- అన్తభగవత్ క్షేత్రఙ్గళ్ తన్నిలుమ్ కైంకర్యసౌకర్య ముళ్ళవిడత్తిలేవసిక్కై యుచితమెన్రుమత్తై

సా-స్వా—— ముద్యుక్తేసతి-కలియుగ ఇత్యర్థః-గురవ ఇతి. శోభన వృత్తాః-నిస్పృహా తేంద్రియాగురవః శ్రేష్ఠాఃపూర్వోక్తాః నారాయణ పరాయణా భాగవతాః యత్ర దేశే పూజ్యంతే తత్ర భాగవత ప్రచురే భవద్భిర్వస్తవ్యమ్ - యత్ర భాగవత సన్నిధానా ద్ధర్మోన హీయతే - తత్రేతి పూర్వేణాన్వయః - యద్వా, యత్ర ధర్మోనహీయతే - యత్ర వేదాః యత్ర తద్విహితాః పంచమహా యజ్ఞాః - తపః, ఉపనాసాదికమ్ . సత్యమ్, యథార్థ వచనమ్. దమః, ఇంద్రియ నిగ్రహః. ధర్మ సంయుక్తాః, ధర్మ సంయుక్త పశ్వాది విశసన సాధ్యజ్యోతి ష్టోమాదియజ్ఞాశ్చ - ప్రచరేయుః, హేసురోత్తమాః? వః, సదేశ స్సేవ్యః - వః, యుష్మాన్ - అధర్మః పదాపి నస్పృశేత్ - కుతోవసే దిత్యర్థః - అధర్మస్య పాదనిక్షేపావకాశోపి నాస్తీత్యర్థః. ఇప్పడి భాగవతోత్తరమాన ధర్మదేశమ్ పరిగ్రాహ్య మెన్రు శొల్లప్పోమో? అప్పోతుఆళ్వార్ కళు మాచార్యర్ కళుమ్ నియమేన ఉకన్దరుళిన దివ్యదేశ వాసమ్ పణ్ణుకిరతుప్పమ్ ‹‹ ఎన్నైరుమాఙ్ పొన్మలైయిలేతేనుమావేనే,, ఎన్రుమ్ ‹‹ శ్రీరంగోప వన తటీషు వర్తిషీయ,, ఎన్రుమ్, దివ్యదేశవాసత్తై ఆశాసిక్కిరతువు జుక్కడాతో ప్రియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్విడఙ్గళ్ తన్నిలితి. భాగవ తోత్తర మాన ధర్మ దేశఙ్గళుక్కుళ్ళే ఐకాగ్ర్యమ్ కిడైయా విట్టాల్ ఉకన్దరుళిన దివ్యదేశమ్ వాసయోగ్యమామో? వెన్కిర శంకాపారణార్థం కైంకర్య స్సుకిటేతి - భాగవ తోత్తర మాన దివ్యదేశ వాసమే ఉచితమాకైయాల్ ఆళ్వార్కళు మాచార్యర్కళుమ్ అత్తై అశాసిత్తార్ కళ్ ఎన్రు కరుత్తు - ఇప్పడి సామాన్యతః ఉకన్దరుళిన దివ్యదేశమ్ వాసత్తుక్కుచిత మాకిల్ గద్యత్తిలే ‹‹ యావచ్ఛరీర పాతమత్రైవ శ్రీరంగేసుఖమాస్వ,,ఎన్రువిశేషిత్తు

సా-ప్ర—— భాగఇత్యర్థః - ననూక్తాకార యుక్తానామ నేకేషాం స్థలానాం విద్యమానత్వాత్ ‹‹సమ సౌరభ సుషు మాపూచ్ఛోతన్మకరందబిందుధారాసు। కలికా పుర సాలతరోః కాంవా పరి హారతు మధుకరః కలికా ,, మిత్యుక్త రీత్యా స్థాన విశేష నిర్ణయోనస్యా దిత్యత్రాహ - అవ్విడఙ్గళ్ తన్నిలితి - ఉక్తగుణాన్వితేషు తేష్వపి - నను భాగవతాభి మత భగవ త్క్షేత్రే స్వానుకూలే వస్తవ్యతోక్తి స్సావధారణభాష్యకారోక్తి

సా- వి—— కశ్చిత్ప్రఘట్టవిశేషః - మావోధర్మః పదాస్పృశేత్, అధర్మ నిర తః యుష్మాన్ప దా

మూ — ఇత్తై ‚‚ యావ చ్ఛరీర పాత మత్రైవ శ్రీరంగే సుఖమాస్వ ,, ఎన్ఱు సత్వోత్తరజ్ఞానాన భగవత్ క్షేత్రజ్ఞళుక్కు ప్రదర్శనార్థమాక వరుళిచ్చెయ్ తార్ - భగవత్ క్షేత్రజ్ఞళై వివే కిక్కు వాసస్థాన మెన్ఱు మిడత్తై ‚‚యత్ర నారాయణో దేవః పరమాత్మా సనాతనః । తత్పుణ్యం తత్పరం బ్రహ్మ తత్తీర్థం తత్తపోవనమ్ । తత్ర దేవర్షయస్సిద్ధా స్సర్వేచైవ తపోధనాః ,, ఎన్ఱు ఆరణ్యపర్వత్తిల్ తీర్థయాత్తైయిలుమ్ ‚‚గోమంతః పర్వతో రాజ న్సుమహా న్సర్వ ధాతుమాన్ । వసతే భగవాన్ యత్ర శ్రీమాన్కమలలోచనః । మోక్షిభిస్సంస్తుతో నిత్యం ప్రభుర్నారాయణో హరిః ,, ఎన్ఱు ప్రదేశాంతరత్తిలుమ్ మహర్షియరుళిచ్చెయ్ తాన్. శ్రీవాల్మీకి భగవానాలుమ్ ‚‚సుభగశ్చిత్ర కూటోఽసౌ గిరిరాజో పమోగిరిః । యస్మిన్వసతి కాకుత్థ్సః కుబేర ఇవనందనే ,, ఎన్కిఱ విడత్తిల్ భగవదధిష్ఠిత క్షేత్రత్తినుడైయ

సా-దీ—శ్రీభాష్యకార రరుళిచ్చెయ్ తారెన్కిఱార్ - ఇత్తై యావచ్ఛరీరేత్యాదియాల్ - ప్రదర్శనార్థమాక, ఉపలక్షణమాక. భగవత్క్షేత్రమే వస్తవ్య మెన్ఱుమత్తై శ్రీవేద వ్యాస భగవాను మరుళిచ్చెయ్ తానెన్కిఱార్ - భగవత్క్షేత్రజ్ఞళై ఇత్యాదియాల్ - తత్పరంబ్రహ్మ, క్షేత్రేషు పరిబృఢమ్ - తపోధనాః వసంతీతి శేషః - తత్ర తపోధనాః వసంతి ఎన్కైయాల్ అన్ద దేశమే వస్తవ్య మెన్ఱతాయ్ త్తు- సర్వధాతుమాన్, సర్వే ధాతవో గైరికాః మనశ్శిలాదయో యత్రసః - మోక్షిభిః, ముముక్షుభిః- శ్రీవాల్మీకి భగవానుమ్ శ్రీమద్రామాయణత్తిల్ వ్వర్థత్తై ప్రతిపాదిత్తా నెన్కిఱార్ - శ్రీవాల్మీకి భగవానాలు మిత్యాదియాల్ - సుభగశ్చిత్ర కూటః

సా-స్వా—సావధారణమాక వాసస్థల కథనమ్ విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇత్తై ఇతి- కేరళాది దివ్యదేశమ్ సత్వోత్తర మల్లామైయాలే తద్వ్యవచ్ఛేదార్థమాక సత్వోత్తర కథనమ్. విశేషోక్తియుమ్ సర్వ దివ్యదేశోపలక్షణ మాకైయాలే విరోధ మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. జ్ఞాన శూన్యనాయిరుక్కుమవనుక్కన్ఱో క్షేత్రవాస నియమమ్. వివేకియాయ్ జ్ఞాతావాన ప్రపన్ననుక్కు ఐకాగ్ర్యాను గుణ దేశమొழிయ దివ్యదేశ నియమ ముణ్డో? వెన్న అతుక్కు ప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - భగవత్క్షేత్రజ్ఞళై ఇతి - తత్పరం బ్రహ్మ, తత్సర్వతః పరిబృఢ మిత్యర్థః - ఏవకారస్య తత్రేత్యత్రాన్వయః - తత్రైవ వసంతీత్యర్థః. సర్వధాతుమాన్, సర్వే ధాతవః. గైరికాః, మనశ్శిలాదయశ్చ యత్రసః - మోక్షిభిః, ముముక్షుభి రిత్యర్థః. సర్వేచైవ తపోధనాః ఎన్ఱుమ్, మోక్షిభిః ఎన్ఱుమ్, శొల్లుకైయాలే భగవ దధిష్ఠిత క్షేత్రమే జ్ఞాతా వుక్కుమ్ వాసస్థల మెన్ఱుకరుత్తు. ఆనాల్ శ్రీరామాయణత్తిలే ఋషికళుడైయ సాన్నిధ్యాదికళై మున్నిట్టుక్కొణ్డు చిత్రకూటాది ప్రదేశఙ్గళిల్ చక్రవర్తి త్తిరుమకన్ వసిత్తానెన్ఱు శొల్లి భగవద్వాసత్తాలే క్షేత్రత్తుక్కతిశయమ్ శొల్లామలిరుక్కిఱతు విరోధి యాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - శ్రీవాల్మీకి భగవా నాలుమితి. యస్మిన్

సా-ప్ర—విరుద్ధత్వాశంక్యాహ-ఇత్తై ఇత్యాది - దేవతాంతర తదీయ ప్రచురస్థలమేవావధారణస్వవ్యవచ్ఛేద్య మితిభావః - భగవ ద్భాగవ తాభి మతస్థలే వస్తవ్య మిత్యుక్తేః పతు పాత కృతత్వ వ్యావృత్త్యర్థం ప్రమాణా న్యాహ - భగవత్క్షేత్రజ్ఞళై ఇత్యాదినా - నను భగవ ద్భాగవతకైంకర్యాను గుణ్యార్థం

సా-వి-మూస్వ శేల్ -నతిరస్కార్యాదిత్యర్థః. వాల్మీకిభగవానాలుమ్, వాల్మీకిభగవతాపి-సూచికప్పట్టతు,

సా-సం— ‚‚హేబ్రహ్మన్ తత్పరం శ్రేష్ఠం-గోమంత పర్వతేశౌరి ,, మిత్యుక్తే గోమంత పర్వతః

మూ— అభిగంతవ్య త్తెసుభగశబ్దత్తాలే సూచిక్కప్పట్టతు - శ్రీసాత్వతాది కళిలుమ్ స్వయంవ్యక్త సైద్ధ వైష్ణవఙ్గళెన్ఱ క్షేత్రవిశేషఙ్గళైయుమ్ అవత్తినెల్లైకళిల్ ఏత్తచ్చురుకళ్జ్గళైయుమ్ పిరియచ్చొల్లి ‹‹దుష్టే౦ద్రియవశాచ్చిత్తం నృణాంయత్ (కిల్బిషై) కల్మషైర్వృతమ్। తదంతకాలే సంశుద్ధింయాతి నారాయణాలయే,, ఎన్నుమ్ క్షేత్రఙ్గళిలెల్లైకుళ్ళేవసిత్తవనుక్కు దేహన్యాసకాలత్తిలేవరుమ్ విశేషమ్ శొల్లప్పట్టతు - ఆకైయాల్

సా-దీ—ఎన్ఱశ్లోకత్తిల్ సద్భిర్న్యస్తవ్యత్తై శొల్లక్కాణో మెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- అభిగంతవ్యత్తై ఎన్ఱు- యస్మిన్వసతి ఎన్ఱు రామసన్నిధానమ్ హేతువాకచ్చొల్లుకైయాలెన్ఱు కరుత్తు- భగవచ్ఛాస్త్రఙ్గళిలుమ్ భగవత్క్షేత్ర వాసత్తిన్ ఫలవిశేషమ్ కాట్టుకిర వ్యాజత్తాలే అతిన్ వస్తవ్యత్తై కాట్టపట్టతెన్ఱరార్- శ్రీసాత్వతాది కళిలు మిత్యాది - యత్రభగవతా స్వయమేవావిర్భూతం అతు స్వయంవ్యక్తం శ్రీరంగాది- సిద్ధైః ప్రతిష్ఠాపితం సైద్ధమ్- వైష్ణవైర్మనుష్యాదిభిః ప్రతిష్ఠాపితం వైష్ణవమ్ - దుష్టేంద్రియేతి - నృణాం, పామరరుడైయ మనస్సు దుష్టేంద్రియ పారవశ్యత్తాలే మరణాత్పూర్వం సర్వకాలముమ్ - కల్మషైః, దేహయాత్రార్థ కృతపాపఙ్గళాల్ మలినమానాలుమ్ భగవత్క్షేత్రత్తిల్ మరణ మాత్రత్తాల్ తత్కాలత్తిల్ సమ్యగ్జ్ఞానిల త్వత్తైయడైయుమ్. అవర్కళుక్కుప్పోతు భగవాన్ స్వసాక్షాత్కారత్తైక్కొడుక్కుమెన్నపడి-

సా-స్వా— కాకుత్థస్సవసతిఅసౌగిరిరాజోపమోగిరిస్సుభగః ఎన్ఱుఅన్వయిక్కైయాలేసుభగశబ్దత్తుక్కు భగవద్వాసత్తాలే వన్తవతిశయత్తిల్ తాత్పర్యమెన్నపడి - ఆనాలు మచ్చావతార సాన్నిధ్యవత్క్షేత్రత్తుక్కు అతిశయమ్ శొల్లవిల్లైయే? ‹‹యత్ర నారాయణో దేవః పరమాత్మా సనాతనః,, ఎన్ఱు సామాన్యతః శొల్లిత్తెన్నిల్ ఇస్సామాన్యోక్తి విశిష్యోక్త విభవాద్యవతార సాన్నిధ్యవత్క్షేత్రత్తిలే పర్యవసిత్తన్యథాసిద్ధ్యహా మాకైయాలే విశిష్య ప్రమాణమ్ శొల్లవేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. శ్రీసాత్వతాదికళిలుమితి. దుష్టేతి. నృణామ్, పామరాణామ్. యచ్చిత్తమ్, కిల్బిషైర్వృతమ్, శాస్త్రవిరుద్ధ శబ్దాది విషయప్రావణ్యాది దోషైర్దుష్ట మిత్యర్థః - తేషాం నృణాం భగవత్క్షేత్రే మరణంచేదంతకాలే దేశ వాస మహిమ్నాత చ్చిత్తం శుద్ధింయాతి. భగవత్సాక్షాత్కారో భవేదిత్యర్థః - ఎల్లైకుళ్ళే, క్షేత్రమధ్యత్తిలే- మరణమానాల్, కైముత్యన్యాయ సిద్ధమెన్నపడి - ఇప్పడియానాల్ భగవద్విట్టుప్పోలే భగవద్ద్రోహాద్యపచారఙ్గళై పణ్ణికొణ్డు క్షేత్రత్తిలే వసిత్తవనుక్కు మివ్వతిశయ ముణ్డాక ప్రసంగియాతో వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఆకైయాలితి-

సా-ప్ర-భాగవతప్రచురభగవత్క్షేత్రవాసే కర్తవ్యే కైంకర్యఙ్గళ్ కర్తుమశక్తేనాపునతత్రవస్తవ్యమిత్యాశంక్యాశక్తేనాపి నిషిద్ధనివృత్తిరూపం కైంకర్యంకర్తుం శక్య మితితదపిభగవత్క్షేత్రఏవకర్తవ్యమిత్యాహ।ఆకైయాల్

సా-వి— సూచితా- స్వయంవ్యక్తేతి- యత్రస్వేచ్ఛయాభగవదావిర్భావః- శ్రీరంగాదితత్స్వయం వ్యక్తం. దేవైః ప్రతిష్ఠితం దివ్యం. సిద్ధైః ప్రతిష్ఠితం సైద్ధం. వైష్ణవైః ప్రతిష్ఠితం వైష్ణవం- ఇవత్తినెల్లైకళిలే, ఏతాసు మర్యాదాసు- ఏత్తచ్చురుక్కఙ్గళైయుమ్, ఉత్కర్షాపకర్షా - పిరియ, పృథక్ -

సా-సం— ఏల్లైకళిత్యాదినా- క్రోశక్రోశయుగక్రోశత్రయాదిషు పూర్వపూర్వ దేశవాసఫలాధిక్యం

మూ—"యత్కించిదపికుర్వాణో విష్ణోరాయతనేవసేత్ । నకించిదపికుర్వాణోవిష్ణోరాయతనేవసేత్", ఎన్కిఱపడియే ప్రవృత్తినివృత్తికళాలే వల్ల కైంకర్యత్తై ప్పణ్ణిక్కొణ్డు భగవద్భాగవతాభిమాన విషయమాన సత్వోత్తరక్షేత్రత్తిలే వసిక్కై ఉచితమ్ - "నిగృహీతేంద్రియగ్రామో యత్రయత్ర వసేన్నరః । తత్ర తత్రకురుక్షేత్రం నైమిశం పుష్కరంతథా", ఎన్ఱు శొల్లుకిఱ వితు గత్యంతరమిల్లాత పోతు. ఏతేనుమొరుదేశత్తిలే వసిత్తాలుమ్ ఇవన్ వాసత్తాలే అద్దేశముమ్ ప్రశస్తమామెన్నైక్కాక -

సా - దీ — విశేషముమ్, శ్రేయోవిశేషముమ్- యత్కించిదపీతి- ప్రవృత్తిరూపేషుమానస వాచిక కాయిక కైంకర్యేషు ఏతాకిలుమొరు కైంకర్యమ్పణ్ణువాన్ భగవత్క్షేత్రత్తిలే వసిక్కక్కడవన్ - నకించిదపికుర్వాణోపి తత్రైవవసేత్ - అపచారాదికమకుర్వాణః నివృత్తికైంకర్యనిష్ఠ ఇత్యర్థః - ఇని "నిగృహీతేంద్రియగ్రామో యత్రయత్రవసేన్నరః", ఎన్ఱతు ఆపద్విషయమెన్కిఱార్ - నిగృహీతేతి- గత్యంతరమ్,

వా-స్వా— ప్రవృత్తికళాలే, విహిత కైంకర్యత్తాలే- నివృత్తికళాలే, నిషిద్ధనివృత్తియాలే యాతలెన్ఱపడి. విహిత కాయిక వాచిక మానసిక కైంకర్యేషు శక్యం యత్కించి త్కుర్వాణో భగవత్క్షేత్రే వసేత్ - ఇల్లైయాకిల్ నకించదపికుర్వాణః, నిషిద్ధమపచారంనకుర్వాణోపి వావసేదిత్యర్థః. నారాయణీయ వచనజ్ఞళాలుమ్ భారతాది క్షేత్ర వాస సాధక వచనజ్ఞళాలుమ్ భగవద్భాగవతాభిమత సత్వోత్తరక్షేత్రమే వాసస్థలమెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి భగవద్భాగవతాభిమాన విషయ సత్వోత్తరక్షేత్రమే వాసస్థలమాకిల్ "నిగృహీతేంద్రియ గ్రామో యత్రయత్ర వసేన్నరః । తత్రతత్ర కురుక్షేత్రం నైమిశం పుష్కరంతథా", ఎన్ఱు హీనదేశత్తుక్కుమ్ భాగవత వాసత్తాలే అతిశయమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? హీనదేశమాకైయాలే భాగవతనే వసిక్కక్కూడాతే ? అతుకురుక్షేత్రాది తుల్యమాకిల్ సర్వర్క్కుమతువే వాసస్థలమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నిగృహీతేతి. ప్రశస్తేతి, భాగవతాధిష్ఠిత దేశ ప్రశంసా పరః

సా-ప్ర— యత్కించిదిత్యాదినా - నను "తీర్థే శ్వపచ గృహే వే", త్యాదిషుదుర్దేశవాసినామపి మోక్ష న

సా-వి—యత్కించిదపీతి, కాయికవాచనిక మానసికప్రవృత్తి రూపకైంకర్యం కుర్వాణో విష్ణోరాయతనే వసేత్ - నకించిదపీతి, కించిదపచారాత్మకంనకుర్వాణో విష్ణోరాయతనేవసేత్ - అపానవాయువిమోక్షణ నిష్ఠీవన మూత్రోత్సర్గాదిపరిహారన్ వసేదిత్యర్థః - నివృత్తిరూపకైంకర్యం కుర్వన్ వసేదిత్యర్థః- అపరాధపరిహారఏవ నివృత్తిరూప కైంకర్యమితిభావః - నను నిగృహీతేంద్రియ గ్రామోయత్రేత్య స్యకాగతి రిత్యత్రాహ - నిగృహీతేతి- తథాదుష్టేంద్రియవశాచిత్తమిత్యస్యప్రపన్నేతరవిషయత్వమేవప్రపన్నస్యతు

సా-సం —విధజ్యోక్తేవిత్యర్థః - సత్వోత్తర భగవత్క్షేత్రస్యైవ వాస స్థానత్వమిత్యుక్త మర్థం నిగమయతి, ఆకైయాలితితి. యత్కించిదపి, స్వరూపోచితం కించిత్కారం కుర్వాణః. విష్ణోరాయతనేచేత్ స్వల్పమపి శతగుణతయా వివర్ధతే. కించిదపి, కించిత్కారమ్ నకుర్వాణోపి విష్ణోరాయతనేవసేత్. తస్యాపి క్రమేణ కించిత్కారాదిషు రుచిరుత్పద్యత ఇతిభావః - యద్వా, అకృత్యం కించిదపి కుర్వాణో విష్ణోరాయతనేన వసేత్ - తస్యాపి తత్ర శతగుణత్వా దితిభావః - అకృత్యం నకించిదపి. స్వధర్మస్థస్య వసితుం శరీర పతనాయ వాకిం దేశవిశేష గవేషణే త్యభిప్రాయకానాం "నిగృహీతేంద్రియ గ్రామః జ్ఞానసమకాల", మిత్యాదీనా మేత దధికారోక్త్యర్థా విరుద్ధ మభిప్రాయమాహ - నిగృహీతేత్యాదినా - ఇతుకుఱ తద్దేశ

మూ—ఇతుక్కు శాండిలీవృత్తాంతముదాహరణమాకక్కణ్డుకొళ్వతు. ఆకైయాల్ ‹‹జ్ఞానసమకాలముక్తాః కైవల్యంయాతిగతశోకః। తీర్థే శ్వపచగృహేవానష్టస్మృతిరపిపరిత్యజన్ దేహమ్,, ఎన్ఱు శరీర పాతత్తుక్కు

సా-దీ—భగవత్క్షేత్రవాసమ్ కిడైయాతపోతైక్కు-గత్యంతరమిల్లాతఎన్ఱుమతుక్కు శాండిలీవృత్తాంతముదాహరణమెన్కిరార్-ఇతుక్కెన్ఱు- శాండిలియావాళ్ హీనమానసముద్రద్వీపత్తిల్ వసిక్కుమొరు భాగవతై - ప్రపన్ననుక్కు మరణకాలత్తిల్ దేశవిశేష నియమ మిల్లై ఏనైయాల్ వాసత్తుక్కుమ్ దేశ విశేషనియమమిల్లై ఎన్ఱు తోత్తుకిర తెన్ఱు వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలిత్యాదినా - జ్ఞాన సమకాలమితి- యాతొరువన్. జ్ఞానసమకాలమ్, యదాజ్ఞానోదయస్తదాఇమమ్మంత్రముక్త్వా-శరణవరణంకృత్వేత్యర్థః- అనన్తరమ్,తీర్థే పరిశుద్ధమానభగవత్క్షేత్రత్తిలేయాతల్ అతిదుష్టమానశ్వపాకనుడైయగృహత్తిలేయాతల్ దేహత్తైవిడుకిరాన్ అప్పోతు.నష్టస్మృతిః,నష్టజ్ఞానోపి-మరణాత్పరంగతశోకస్సన్.కైవల్యం, మోక్షత్తై అడైయుమ్మెన్కై.

సా-స్వా—మాకైయాలేయుమ్ గత్యంతరమిల్లాతపోతుహీనదేశత్తిలుమ్ వసిక్కలామెన్ఱుతోత్తివిక్కైక్కాకై యాలుమ్ విరోధ మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. గత్యంతర మిల్లాత పోతు భాగవత నుక్కుహీనదేశత్తిల్ వాసమ్ కూడుమో ? కూడినాలుమ్ తద్వాసత్తాలే హీనదేశత్తుక్కు ప్రాశస్త్యన్ కూడుమో ? ఇతిహాస పురాణఙ్గళిలే ఇతుక్కుదాహరణ మిల్లామైయాలే ఇన్త ప్రమాణమ్ నిర్విషయ మన్రో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇతుక్కు-ఇతి. శాణ్డిలీ ఎన్కిర మహా భాగవతై సముద్ర ద్వీపత్తిలే వసిక్కైయై కణ్డు పెరియ తిరువడి ఇన్త హీనదేశత్తిలే వసిక్క వేణుమో వెన్ఱు మనస్సిలే ఎణ్ణుకైయాలే అవరుక్కు పక్షదాహ రూపానర్థమ్ కాణ్కైయాలితు ఉదాహరణ మాక క్కడవతెన్ఱపడి. ప్రపన్న నుక్కు ‹‹ జ్ఞానసమకాలముక్తాః కైవల్యం యాతిగత శోకః । తీర్థే శ్వపచ గృహే వా నష్టస్మృతిరపి పరిత్యజన్ దేహమ్ ,, ఎన్ఱుమరణకాలత్తిలుఙ్కూడ దేశనియమమిల్లై ఎన్ఱుశొల్లుకైయాలే వాసస్థలనియమమున్డో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఆకైయాలితి. ఆకైయాల్, గత్యంతరాభావత్తిల్ హీనదేశముమవన్ వాసత్తాలే ప్రశస్తమాకైయాలే. జ్ఞానసమకాలమ్, యదాజ్ఞానంజాతంతదైవైతమ్మంత్రముక్త్వాశరణంప్రపద్యేత్యర్థః. తీర్థే శ్వపచగృహేవానష్టస్మృతిరపి

సా-ప్ర— గమాన్నస్థానవిశేషేవ స్తవ్యతానియమసిద్ధిరిత్యత్ర ప్రారబ్ధకర్మవశాద్దివ్యదేశవాసాలాభేతస్మాద్దేవయత్రక్వచిద్దేహత్యాగేపి ‹‹యదుచ్చైవాస్మిన్ శవ్యంకుర్వంతి-యదుచనఅర్చిషమేవాభిసంభవంతి,, త్యారభ్య ‹‹సఏనాన్ బ్రహ్మగమయతి,, ఇజ్ఞానసమకాలమిత్యాదేః ‹‹స్వయంవ్యక్తక్షేత్రేవిపినవిషయేవావిధివశాత్ప్రశస్తేదుష్టేవాక్వచనసమయేత్యక్తవపుషః। ముకుందస్త్రయ్యంతప్రథితమహిమాసోయమనఘాన్ప్రపన్నానుధృత్యా స్వపదమనపాయం గమయతి,, త్యుక్త ప్రకారేణ పరమపురుషార్థప్రాప్తౌ సంశయోనాస్తి త్యత్ర తాత్పర్యాద్గత్యభావే తథాత్వేపి సత్యాంగతౌ వాసనియమస్సిద్ధ్యేదేవేత్యభిప్రేత్యాహ-ఆకైయా లిత్యాదినా -

సా-వి— తన్నియమోనాస్తి - తత్ర ఫలసందేహాభావాదిత్యేతదర్థమేవజ్ఞానసమకాలముక్తాఇతివచస్తు సతి సంభవే దివ్యదేశ నివాసార్థమిత్యాహ - జ్ఞానసమకాలమితి - యదాజ్ఞానోదయఃతదైవైతమ్మంత్ర ముక్త్వా, శరణవరణంకృత్వేత్యర్థః - కైవల్యం, మోక్షం-

సా-సం—ప్రశస్తతాయాంశాణ్డిలీశబరాలయస్థేతి వృత్తాంతః- ‹‹అంత్యకాలేతుమామేవస్మరన్ముక్త్వా,,త్యనేతుల్యార్థోయం - జ్ఞానసమకాల ముక్త్వేతి - తదా, దేహపరిత్యాగ దశాయాం పరిత్యజన్ పరిత్యాగాను

మూ—ఒరు దేశ విశేష నియమమిల్లై యెన్ఱతువుమ్ ఎప్పడిక్కుమ్ ఫలత్తిల్ ఇళవిల్లై యెన్నైక్కాక.
ఆరాతవరుళముతమ్

సా-దీ — ఇని భగవత్క్షేత్రఙ్గళిల్ ప్రధానమాన కోయిల్ తిరుమలై పెరుమాళ్ కోయిల్ విషయమాక క్రమేణ మూన్ఱు పాట్టరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - అతిల్ మున్ఱ్ త్తిరుప్పతికళిల్ ప్రధానతమమాన శ్రీరంగక్షేత్ర దివ్య విమాన విషయమాన పాట్టు. ఆరాతవిత్యాది. ఆరాతవరుళముతమ్, అరుళుడైయ వా రా

సా-స్వా— దేహం పరిత్యజన్మరణానంతరమ్ గతదుఃఖస్సన్ కైవల్యం యాతి- మోక్షం యాతీత్యర్థః.

ఇప్పడి భగవద్భాగవతాభిమానవిషయమాన సత్తోత్తర క్షేత్రఙ్గళిలే వసిక్కైయుచితమెన్నిఱతు కూడుమో? అప్పో శ్రీరంగ వృషాచల హస్తిగిరి ప్రముఖ దివ్యదేశఙ్గళిలే వాసం శక్యమాయిరున్తాలుమ్ అతుకళై విట్టు భగవత్క్షేత్రత్వావిశేషాత్క్షేత్రాంతరఙ్గళిలేయుమ్ వాసమ్ ప్రసంగియాతో? ఇష్టాపత్తి ఎన్ఱిల్ “ యావచ్ఛరీరపాతమత్రైవ శ్రీరంగే సుఖమాస్వ ,, ఎన్నిఱ గద్యోక్తి విరోధియాతో? అతు సర్వక్షేత్రఙ్గళుక్కు ముపలక్షణమెన్ఱిల్ అప్పోతు అత్రైవ శ్రీరంగే ,, ఎన్ఱు శ్రీరంగ,, క్షేత్రకథనముఖేనైవ ఉపలక్షిక్క వేణుమో? క్షేత్రాంతరకథనముఖేనాప్యుపలక్షిక్క లామే యెన్న భగవద్భాగవతాభిమానవిషయ సత్తోత్తర దేశఙ్గళుక్కెల్లైయుమ్ స్వయం వ్యక్తత్వాత్సమస్త పూర్వాచార్యాభిమతత్వాత్సర్వేష్ట ప్రాపకత్వాత్సర్వానిష్టనివర్తకత్వాత్సర్వోత్తరత్వాదన్యైశ్చ సాధారణ హేతుభిః కోయిల్ తిరుమలై పెరుమాళ్ కోయిల్ కళై ప్రధాన స్థలమెన్ఱు తోత్తుకైక్కాక ఆద్యం స్వయం వ్యక్తమెన్ఱు పూర్వపూర్వం శ్రేష్ఠమాకైయాలే అన్త క్రమత్తిలే మూన్ఱు స్థలవిషయమాక మూన్ఱుపాట్టరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఆరాతేత్యాదినా. దివ్యదేశేషు శ్రీరంగస్యైవ ప్రాధాన్యత్తాలే గద్యత్తిలే తత్కథనమెన్ఱుకరుత్తు-

సా-ప్ర—ఎప్పడిక్కుమ్, సర్వథా— ఏవం భాగవతపరిగృహీతభగవత్క్షేత్రేషు వస్తవ్యత్వముక్త్వా తానికానీతి విశేషజిజ్ఞాసాయాం తేషాం సర్వేషాముక్తౌ గ్రంథవిస్తరస్స్యాదితి తేషు ప్రధానస్థానాని ప్రదర్శయన్ తేష్వపి ప్రధానతయా పూర్వాచార్యైః “ఆరామమ్ శూழ்న్త వరఙ్గ,,మిత్యాదిషూక్తం శ్రీరంగం ప్రథమమాహ - ఆరాతవిత్యాదినా - ఆరాత వరుళముతమ్ పొతిన్త కోయిల్, నిరవధిక కృపా

సా-వి — ఎప్పడిక్కుమ్, సర్వథా- ఇళవిల్లై, సంశయో నాస్తి. ఎన్నైక్కాక, ఏతదర్థం. నతు సతి సంభవే దివ్యదేశాపరిగ్రహార్థ మితిభావః -

భగవదభివ్యక్తిదేశేషు ప్రసిద్ధమహిమ్నః శ్రీరంగ వేంకటాచల హస్తిగిరీన్ప్రశంసన్ ప్రథమం శ్రీరంగం ప్రశంసతి- ఆరాతేత్యాదినా. ఆరాత, అనవరతానుభవే సి అలంబుద్ధిమదదత్ - అరుళముతమ్, కృపావదమృతం.

సా-సం—గుణావస్థాయానష్టస్మృతిస్సన్నవస్థితోపీత్యర్థః-ఉక్త్వేతి పాఠే మహావిశ్వాససమకాలత్వమేవోపాయభూతో మే భవేత్యర్థః-ఏవం సతి అహం స్మరామీతి యథాశ్రుతాను గుణం భవతి - స్మారయామీత్యేతదర్థః పూర్వోక్తార్థ ఏవాస్య రమణీయః -

సారజ్ఞానాం రసికానాంచ పరమైకాంతినాం శ్రీరంగవృషగిరిసత్యవ్రతాఖ్యేషు అన్యతమస్య వాసస్థానతాం స్వాభిమతతాం తత్తద్వైభవ ప్రఖ్యాపన ముఖేన గాథాత్రయేణ ప్రకటయతి. ఆరాతవిత్యాదినా. ఆరాత,

మూ—పొత్తిన్తకోయిలమ్బుయత్తోనయోత్తిమన్నర్ కళిత్తకోయిల్, తోరాత తనివీరన్ తొழுతకోయి ల్తుణైయాన వీడణర్కు త్తుణైయామ్ కోయిల్,

సా-దీ—వముతమ్-అపర్యాప్తామృతమ్. శ్రీరంగరాజ రెన్నపడి-అవరైప్పొతిన్తకోయిల్, ఉళ్ళైయుడైయకోయిల్- స్వామివసిక్కుమ్ విమానమ్- అమ్బుయత్తోనయోత్తిమన్నర్కళిత్తకోయిల్, అమ్బుజాసన నాన బ్రహ్మావాల్ అయోధ్యాధిపతియాన విక్ష్వాకు మహారాజావుక్కుపకరిత్తకోయిల్- తదనంతరం. తోరాతతనివీరన్ తొழுతకోయిల్, తత్రాప్యప రాజితనాయ్ అతఏవ మహావీర శబ్ద వాచ్యనాన రఘువీర నారాధిత్తకోయిల్- తతఃపరం - తుణైయాన వీడణర్కు త్తుణైయామ్కోయిల్, పెరుమాళుక్కు సహాయ ప్పట్ట

సా-స్వా—ఆరాత, పర్యాప్తమాకాత. ''సతతపర్యాసమాయాంతం పశ్యమానోమహీపతిః। శ్రీభూమిభ్యామతృప్త్యనయనచుళకనైస్సేవ్యమానామృతౌఘః,, మెన్కిఱపడి సేవిత్తిరుక్కిఱవర్కళుక్కుత్తిప్తిజనకమాకాత- అరుళ్, కృపై. అత్తాకియ అమృతమ్. ''దుఃఖాపాయ ప్రణయి నిజనేదూరదత్తాభిముఖ్య,, మెన్కిఱ పడియేకరుణైతాన్ సంసార దావసంతప్తజనసంజీవనామృతాత్మక శ్రీరంగనాథరూపేణ వడివు కొణ్డిరుక్కిఱతెన్నపడి. ఇప్పడిప్పట్ట శ్రీరంగనాథామృతం పొతిన్త, నిఱైన్దు ఇరుక్కిఱ - కోయిల్, దివ్య విమానమ్. శ్రీరంగనాథన్ ''ఉదధి పరమవ్యోమ్నోర్విస్మృత్యమాదృశ రక్షణక్షమ మితిధియా భూయశ్శ్రీరంగధామ నిమోదసే,, ఎన్కిఱ పడియే నిత్యవాసమ్ పణ్ణుకిఱ దివ్యవిమాన మెన్నపడి. అమ్బుయత్తోన్, అమ్బుజత్తిలే వసిక్కుమవనమ్బుయత్తోన్ · బ్రహ్మావెన్నపడి. అయోత్తిమన్నర్కు, అయోధ్యాది పతికళాన రాజాక్కళుక్కు మనుప్రభృతికళాన రాజాక్కళుక్కెన్నపడి. అళిత్త, ఉపకరిత్త. కొడుత్త వెన్నపడి. కోయిల్, విమానమ్. తోరాత, అపజిత నాకాత. తని, అద్వితీయనాన. వీరన్, చక్రవర్తి త్తిరుమకన్. తొழுత, విభవ రూపియానతన్నై క్కాట్టిల్ అర్చారూప శ్రీరంగ నాథ నిడత్తిలే గుణాధిక్య దర్శనత్తాలే పరాజిత నాన తిరుమకనాలే ఆరాధిక్క ప్పట్ట. కోయిల్, విమానమ్ . తుణైయాన వీడణర్కు . పెరుమాళుక్కు సహాయమ్

సా-ప్ర — రూపామృతస్య ప్రవహనస్థానభూతభగవత ఆవాసభూతమిత్యర్థః- అమ్బుయత్తోనయోత్తిమన్నర్కళిత్త కోయిల్, పద్మభువా అయోధ్యానివాసిభ్యో రాజభ్య ఆరాధనార్థం కృపయా దత్తం స్థానం- తోరాత తనివీరన్ తొழுతకోయిల్, పరాజయప్రసంగరహితే నాసహాయ శూరేణ దశరథాత్మజతయా వతీర్ణేన భగవతైవారాధితం- తుణైయాన వీడణర్కు త్తుణైయామ్ కోయిల్, భగవతోసహాయ శూరత్వేపి ప్రేమవశాత్సాహాయ్యం కృతవతో విభీషణస్య సాంసారిక దుఃఖానభిభవాయ సహాయభూత భగవదావాసస్థానం-

సా-వి — పొతిన్త, ప్రవాహయత్. కోయిల్. కోన్, స్వామీ. తస్య. ఇల్, స్థానం. దేవస్థానం. అమ్బుయత్తోన్, అమ్బుజాసనేన. అయోత్తి, అయోధ్యాయాం - మన్నర్కు, రాజ్ఞాం. అళిత్త, దత్తం- కోయిల్, స్థానం. తోరాత, పరాజయ రహితేన. తనివీరన్, అద్వితీయవీరేణ రామేణ. తొழுత, ఆరాధితం. కోయిల్, స్థానం. తుణైయానవీడనర్కు, సహాయభూతస్య విభీషణస్య. తుణైయాం, సాంసారిక భయనివృత్త్యర్థం సహాయభూతం.

సా-సం —అపర్యాప్తకృపయా , అపర్యాప్తి ర్నామసకృదంజలినైకస్య విభూతిద్వయేన సహ స్వాత్మదానేపి దేయాంతరాన్వేషణ వత్వం. ఏవంభూత కృపా రూపామృతొద్గమ స్థానరూపసర్వేశ్వరావాసగృహం. అమ్బుజాసనే నాయోధ్యాధిపానాం రాజ్ఞామారాధ్యత్వేన స్వాత్మదస్యస్వామినో వాసగృహం.

మూ—శేరాతపయ నెల్లామ్ శేర్కుమ్ కోయిల్ శెழுమఱైయిన్ ముతలెழுత్తు చ్చేర్న్తకోయిల్, తీరాత వినైయనైత్తుమ్ తీర్క్కుమ్కోయిల్

సా-దీ— శ్రీవిభీషణాழ்వానుక్కు రక్షకమాన కోయిల్. శేరాతపయనెల్లామ్ శేర్క్కుమ్కోయిల్, అన్యత్ర లభియాతవభిలషిత ఫలఙ్గళెల్లామ్ లభిక్కుమ్ కోయిల్- శెழுమఱైయిన్ ముతలెழுత్తు చ్చేర్న్త కోయిల్, శ్లాఘ్యమాన వేదత్తిన్ ముతలెழுత్తు ప్రణవమ్- అతుకొణ్డ్తకోయిల్. అతావతు ప్రణవం సర్వశేషియాన శ్రియఃపతియై కాట్టుమాప్పోలే తానుమ్ సర్వరక్షక సర్వశేషియై కాట్టుకై. తీరాత వినైయనైత్తుమ్ తీర్క్కుమ్ కోయిల్, పోకాత దుష్కర్మఙ్గళెల్లాత్తైయుమ్ పోక్కుమ్ కోయిల్. ఇప్పడి ప్పట్ట

సా-స్వా—పణ్డినవిభీషణనుక్కుత్తుణైయామ్,రక్షకమాన.కోయిల్,విమానమ్.ఇవ్వళవాల్నిత్యవిభూతియిల్నిన్ఱుమ్బ్రహ్మ భవనత్తిలేస్వయంవ్యక్తమాకవావిర్భవిత్తు అతిల్నిన్ఱుమ్తిరువయోధ్యైయిలే ఎழுన్తరుళి రాజాక్కళాలారాధితమాయ్ తిరుమకనాలుమారాధితమాయ్ విభీషణరోడే ఎழுన్తరుళి శ్రీరంగ దివ్య నగరత్తిలేస్థాయియాయిరుక్కిఱ పురాణ వృత్తాంతమ్ శొల్లప్పట్టతు - శేరాత, అన్యత్ర లభియాత. పయనెల్లామ్, ఫలఙ్గళెల్లామ్. శేర్క్కుమ్, ప్రాపిక్కుమ్. కోయిల్,చతుర్విధ సమస్త పురుషార్థ సాధన దివ్యవిమానమెన్ఱపడి - శెழுమఱైయిన్, శ్లాఘ్యమాన వేదత్తిన్. ముతలెழுత్తు, ప్రథమాక్షరమ్. ‹‹ యద్వేదాదౌస్వరః ప్రోక్తో వేదాంతేచ ప్రతిష్ఠితః. ఓమిత్యేవధ్యాయథాత్మానం. ఓమిత్యేవం సదా విప్రాః పఠధ్వంధ్యాత కేశవ ,, మిత్యాదిషు పరత్వ ప్రకాశకతయా ప్రసిద్ధమాన ప్రథమాక్షర రూప ప్రణవ మెన్ఱపడి . శేర్న్త, అర్థత్తాలుమాకృతియాలుమ్ శేషి పరతత్వ ప్రకాశక తయా ‹‹ విమానం ప్రణవాకార ,, మిత్యుక్తరీత్యా ప్రణవాకారతయాచ ప్రణవత్తోడే శేర్త్తియుడైయ. కోయిల్, విమానమ్. తీరాత వినైయనైత్తుమ్, ఉపాయాంతరఙ్గళాలే నశిప్పిక్క ప్పోకాత- వినై, పాపమ్. ప్రారబ్ధ పాపత్తై- అనైత్తుమ్, కృత్స్నమ్, కృత్స్నపాపత్తైయుమ్. తీర్క్కుమ్ , ‹‹ జన్మ కర్మచమే దివ్య మెవం యో వేత్తి తత్వతః. త్యక్త్వా దేహం

సా-ప్ర— శేరాతపయనెల్లామ్ శేర్క్కుమ్కోయిల్, దుర్లభానామపి ఫలానాం ప్రాపకస్య స్వామినో వాసస్థానం- శెழுమఱైయిన్ ముతలెழுత్తు చ్చేర్న్తకోయిల్, భగవత్స్వరూప రూప గుణ విభూతీనాంప్రతిపాదనార్హత్వేనసమృద్ధానాంవేదానాం‹‹యద్వేదాదౌస్వరఃప్రోక్తః-ఆద్యంతుత్ర్యక్షరంబ్రహ్మత్రయీయాయస్మిన్ప్రతిష్ఠితా। సగుహ్యోన్యస్త్రివృద్వేదోయస్తంవేదసవేదవి,,దిత్యుక్తరీత్యాఆదిభూతప్రణవసదృశం-శేషిత్వేన భగవతఃప్రదర్శనాత్సాదృశ్య మితి భావః - తీరాతవినైయనైత్తుమ్తీర్క్కుమ్కోయిల్,‹‹అనుభవితుమఘౌఘ,,మిత్యుక్తప్రకారేణప్రాయశ్చిత్తానుభవాభ్యామపినాశయితుమశక్యానాంపాపానాంకాత్స్న్యేన

సా-వి— కోయిల్,స్థానమ్. శేరాత,దుర్లభం. పయన్,కైంకర్యం.ఎల్లామ్,కృత్స్నమ్. శేర్క్కుమ్కోయిల్, ప్రాపయద్ధామ. శెழு,సమృద్ధానాం. మఱైయిన్,వేదానాం.ముతలెழுత్తు, ప్రథమాక్షరస్యప్రణవస్య - శేర్న్తకోయిల్, తుల్యంధామ-ప్రణవవద్భగవత్ప్రకాశకమిత్యర్థః- తీరాత,అనివర్తనీయం - వినై, పాపమ్-

సా-సం — పరాజయ రహితా సహాయ శూరేణ సేవితం.స్వార్థం రామ సహాయేధికృతస్యవిభీషణస్య నిర్వాహకం-దుర్లభానిఫలాని సర్వాణిప్రయచ్ఛత్. సమృద్ధానాంవేదానాంకారణభూతప్రణవాకారవాచ్యం

మూ—— తిరువరఙ్గమెన త్తికఴుమ్కోయిల్ తానే॥
కణ్ణనడియిణై యెమక్కు క్కాట్టుమ్ వెర్పు

సా-దీ——కోయిలెతెన్న-తిరువరఙ్గమెన త్తికఴుమ్కోయిల్ తానే, ‹‹శ్రీరఙ్గమతులంక్షేత్రమె,, న్నుఒప్పిల్లాదే కొణ్డాడుమ్పడి విళఙ్గుమ్ శ్రీమద్రంగ విమాన మెన్నైకా॥

ఇనితిరుమలైయాழ்వార్ విషయమాన పాట్టు. కణ్ణనడియిణై యెమక్కు క్కాట్టుమ్ వెర్పు,కృష్ణనాన తిరువేఙ్గడముడైయానుడైయ తిరువడియిణైయై అతినిహీనరాననమక్కుమ్ ప్రత్యక్షమాక క్కాట్టుమ్మలై-

సా-స్వా——పునర్జన్మనైతెమామేతిసోర్జున.తదంతకాలేసంశుద్ధింయాతినారాయణాలయే.ఉంఛ్య మానాపవర్గా,, మిత్యాది కళిర్పడియే సమస్త ప్రతిబంధక నిరాసక మాన కోయి లెన్నపడి. తిరువరఙ్గమెన, తిరువరఙ్గమెన్ను అనుపమమాక. ‹‹ శ్రీరంగ మతులం క్షేత్ర,, మెన్ను. తికఴుమ్, విళఙ్గానిరుక్కుమ్. కోయిల్ తానే, దివ్య విమానన్తానే - ఆరాత వచుళ ముత మ్మె తిన్తకో యిలి త్యాద్య న్వయః . అన్య ద్విమానమేవమ్ భూతమన్నె న్ను కరుత్తు -

కణ్ణనడియిణై యెమక్కు క్కాట్టుమ్ వెర్పు, శ్రీకృష్ణనాయిరుక్కిఱ తిరువేఙ్గడముడైయానుడైయ. అడియిణై, పరస్పర సదృశ పద యుగత్తై - ఎమక్కు, నిహీనరాన నమక్కు , కాట్టుమ్,

సా-ప్ర—— వినాశకతయా ‹‹శ్రీరంగంయాతియోమర్త్యస్సస్మాఅన్నందవాతియః । తాప్రభాప్ర్యుకమార్ణౌ భేత్తారౌసూర్యమండల,, మిత్యాది ష్వవగతం స్థాన మిత్యర్థః - తిరువరఙ్గమెనత్తికఴుమ్కోయిల్ తానే, సర్వైః తిరువరఙ్గమితి యథోచ్యేతతథా ‹‹రంగం రంగమితిబ్రూయా,, దిత్యాషు ప్రకాశమానమే వోక్తవిశేషణ విశిష్టమిత్యర్థః - సర్వేశ్వరస్య శ్రీరంగ నాథస్య నిరవధికకృపావత్త్వా త్స్వాశ్రితానాం కృపాశుత్వా పాదకత్వాత్పరమ భోగ్యత్వా చ్చాశ్రితవత్సలత్వా త్ప్రకృతిసంబద్ధ దుర్లభస్య నిర పరాధ కైంకర్యస్య ప్రాపకత్వాత్సర్వస్మా త్పరత్వాత్సర్వ పాపనివర్తకత్వా చ్చ తదేవ వాసస్థాన మితిభావః - కోయిలిత్యస్య భోగ్యతాతిశయాత్పునః పునరభిధానమ్॥

అథ వేంకటాద్రేర్గుణానాహ - కణ్ణనిత్యాదినా- కణ్ణనడియిణై యెమక్కుక్కాట్టుమ్ వెర్పు,

సా-వి—— అనైత్తుమ్, సర్వం- తీరుక్కుమ్, నివర్తకం- కోయిల్, ధామ- తిరువరంగమెన, శ్రీరంగమితి-తికఴుమ్, ప్రమాణేషు ప్రకాశమానం- కోయిల్, స్థానం- తానే, ఇదమేవ పూర్వోక్త సర్వవిశేషణవిశిష్ట మిత్యర్థః - ఆదరాతిశయాత్పునః పునః కోయిలిత్యుక్తిః ॥

శ్రీరంగనాయకస్య రామాత్మకత్వం శ్రీవేంకటనాథస్య కృష్ణాత్మకత్వం శ్రీమద్వరద రాజస్యోభయాత్మకత్వ మిత్యభిప్రేత్య సంప్రదాయవశా చ్ఛ్రీరంగానంతరం వేంకటాచలం ప్రశంసతి - కణ్ణనడీతి-కణ్ణన్,కృష్ణస్య-అడియిణై,చరణద్వంద్వం-ఎమక్కు,అతినీచానామస్మాకం-కాట్టుమ్,ప్రదర్శయన్-వెర్పు,

సా-సం——అనివర్త్యం పాపంకృత్స్నంనివర్తయత్-కింత దేవం విధం స్థానమిత్యత్రాహ-తిరువరఙ్గమెనేతి-తిరువరఙ్గమితి ద్రమిడైః ప్రసిద్ధతయా వ్యవహ్రియమాణం స్వస్వామి నోయాంయాత్త దేవేత్యర్థః-కోన్, స్వామినః. ఇల్,వాస గృహమితి కోయిలిత్యుక్తిః ॥

కణ్ణనిత్యాది- కాల విప్ర కృష్ణ నామన్నాక మపి చరణ ద్వంద్వం ప్రదర్శయన్ శైలః.

మూ——కడువినైయరిరువినైయుమ్కడియుమ్వెర్పు, త్తిణ్ణమితు వీడెన్న త్తికళుమ్వెర్పుత్తెళిన్త పెరుమ్ తీర్ త్తజ్గళ్ శేర(ర)రిన్తవెర్పు, పుణ్ణియత్తిన్ పుకులితెన్న పు కళుమ్వెర్పు,

సా-దీ — కడువినైయరిరువినైయుమ్ కడియుమ్వెర్పు, క్రూరదుష్కర్మ వాన్కళుడైయపుణ్యాపాపరూపో భయకర్మజ్గళ్తైయుమ్ సంహరిక్కుమ్మలై - తిణ్ణమితు వీడెన్న త్తికళుమ్ వెర్పు, సత్య మితువేపరమ పద మెన్ఱు కొణ్డాడుమ్పడి ఉజ్వలిక్కుమ్ మలై- తెళిన్త పెరుమ్తీర్ త్తజ్గళ్ శేర(ర)రిన్తవెర్పు,ప్రసన్న జ్గళానతి రుకోన్నేరి, ఆకాశగంగైముతలాన మహాతీర్థజ్గళ్గళాల్ నిబిడితమానమలై.పుణ్ణియత్తిన్పుకిలితెన్నప్పు కళుమ్

సా-స్వా—ప్రత్యక్షమాక కాట్టుమ్. వెర్పు,మలై.యద్వా,కణ్ణన్,శ్రీకృష్ణన్.కృష్ణరూపియానశ్రీనివాసన్.అడియిణై. స్వపద ద్వంద్వత్తై - అభయ ముద్రై యన్నిక్కే-అథః ప్రవేశ వర్తి పదార్థ ప్రదర్శకముద్రా విశేషత్తాలే మదీయం పద ద్వంద్వమే వభవతాం ప్రాప్యం ప్రాపకంచేతి ప్రదర్శనమ్ పణ్ణుమ్పడియాన తిరుమలై. కడువి నైయర్, క్రూర పాపజ్గళై యుడైయ వాళుడైయ. ఇరువినైయుమ్ , పుణ్యాపాప రూప మాన ద్వివిధ పాపత్తైయుమ్ - కడియుమ్, సంహరిక్కుమ్. వెర్పు, ‘‘ వృషగిరి కటకేషు వ్యాజతో వాస భాజాం దురితకలు షితానా ,, మెనిరార పడియే వాస మాత్రత్తాలే సమస్త ప్రతి బంధక వర్గత్తై యుమ్ పోక్కు కీరమలై ఎన్నపడి. తిణ్ణమ్, దృఢమ్. సత్యమ్. ఇతు, ఇన్త తిరుమలైయే. వీడు, మోక్షమ్. పరమ పదమ్. ఎన్న, ఎన్నుమ్పడి. తికళుమ్వెర్పు, విళజ్గ నిరుక్కుమ్మలై - తెళిన్త పెరున్నీర్ త్తజ్గళ్ - తెళిన్త,‘‘ రమణీయం ప్రసన్నాంబు సన్మనుష్య మనోయథా,, ఎన్కిర పడియే ప్రసన్నజ్గళాన. పెరుమ్, ప్రసిద్ధజ్గళాన-తీర్ త్తజ్గళ్, తిరుకోన్నేరి, పాప నాశమ్, ఆకాశ గంగై, ముతలాన తీర్థజ్గళాలే, శేరన్త, నిబిడిత మానమలై. పుణ్ణియత్తిన్ పుకలి తెన్నప్పుకళుమ్ వెర్పు, పుణ్ణి యత్తిన్ , పుణ్యజ్గ ళుడైయ • పుణ్యజ్గళుక్కెల్లా మితువే. పుకల్, ఉపాయమ్. వాసస్థలమెన్నుమ్పడి పుకళ్పుడుమ్ వెర్పు-

సా-ప్ర — ‘‘వెంకటత్తాయని,, త్యాదిభిర్వెంకటేశ ఏవకృష్ణ ఇత్యుక్తస్యభగవతశ్చరణావేవప్రాప్యతయాప్రాపకతయాచాస్మాకంప్రదర్శయంశ్చైలః-కడువినైయరిరువినైయుమ్కడియుమ్వెర్పు, అతి క్రూరపాపానామపి పుణ్యాపాప నివర్తక శ్శైలః - తిణ్ణ మితువీడెన్న త్తికళుమ్ వెర్పు , అవశ్య మయం శైలఏవ పరమపదమితి శ్రీ వెంకటేశేన సూచ్యమాన తయా‘‘ వైకుంఠమే తత్కర పల్లవేన సందర్శయన్ సర్వ సురాసురాణాం - ఆస్తేహి లక్ష్మ్యై సహ విశ్వమూర్తి రాద్యః పుమానంజన శైలశృంగ ,, ఇత్యాదిషు ప్రకాశ మాన శ్శైలః - తెళిన్త పెరుమ్ తీర్త్తజ్గళ్ శేరన్త వెర్పు , సర్వ పాప నివర్తకాతినిర్మలానేకతీర్థైర్నిరంతర శ్శైలః - పుణ్ణియత్తిన్ పుకలి తెన్నప్పుకళుమ్ వెర్పు , సర్వేషామ లౌకిక శ్రేయస్సాధనానాంసంపాదకత్వేన ప్రశస్య మాన శ్శైలః - యద్వా , ‘‘ రామో విగ్రహవాన్ ధర్మః • కృష్ణం ధర్మం సనాతన ,,

సా-వి—శైలః-కడువినైయర్,అధికపాపవతాం-ఇరు,అధికం-వినై,పాపమపి-కడియుమ్, వినాశయన్. వెర్పు, పర్వతః- తిణ్ణమ్, దృఢం- ఇతు,ఇదం- వీడెన్న, పరమపదమితి. తికళుమ్ , ప్రకాశమానః-వెర్పు,పర్వతః- తెళిన్త, నిర్మలైః- పెరుమ్తీర్ త్తజ్గళ్, మహాతీర్థైః - శేరిన్త, నీరంధ్రః. పుణ్ణియత్తిన్, పుణ్యస్య - పుకల్

సా-సం—క్రూరతమపాపపుణ్యైనివర్తయన్ శైలః. ఇదమేవదృఢమ్పరమపదమితి దీప్యమానశ్శైలః-నిర్మలమహత్తరతీర్థ నిబిడ శ్శైలః. పుణ్యస్యప్రాప్య స్థానోయ మితి స్తుత శ్శైలః - స్పృహణీయం పరమపదస్థ

మూ—పొన్నులకిల్ పోకమెల్లామ్ పుణర్ క్కుమ్ వెర్పు, విణ్ణవరు మణ్ణవరుమ్ విరుమ్బుమ్ వెర్పు వేఙ్గడ వెర్పెన విళఙ్గుమ్ వేత వెఱ్పే ॥

సా-దీ— వెర్పు, పుణ్యాఙ్గళుకెల్లామ్ వాసస్థలమితువెన్ఱు పుకళప్పడుమ్ మలై- పొన్నులకిల్ పోక మెల్లామ్ పుణర్ క్కుమ్ వెర్పు, పరమపదత్తిలుణ్డాన భగవత్పరిపూర్ణానుభవ భోగత్తై యెల్లా మిఙ్గెయు ణ్డాక్కుమ్ మలై. విణ్ణవరుమ్ మణ్ణవరుమ్ విరుమ్బుమ్ వెర్పు, దేవర్ కళాలుమ్ మనుష్యర్ కళాలు మాదరిక్కప్పడుమ్ మలై. ఇప్పడిప్పట్ట మలైయెతెన్నిల్- వేఙ్గడ వెర్పెన విళఙ్గుమ్ వేతవెర్పే, తిరువేఙ్గడ మామలై యెన్ఱు కొణ్డాడుమ్పడి విళఙ్గుకిన్ఱ వేద ప్రసిద్ధమాన మలై - ఋగ్వేదత్తిల్ ‘‘గిరింగచ్ఛత కాణే వికటే,, ఇత్యాది యాల్ ప్రసిద్ధమిగే ఎన్ఱు కరుత్తు. ॥

సా-స్వా— పొన్నులకిల్. పొన్, జాజ్వల్యమాన. ఉలకిల్, శుద్ధసత్త్వమయమాన పరమపదత్తిలుణ్డాన- పోకమెల్లామ్, పరిపూర్ణ భగవదనుభవానందత్తై యెల్లామ్. పుణర్ క్కుమ్, ఉణ్డాక్కుమ్మలై. విణ్ణవర్, నిత్య సూరికళాలుమ్ - మణ్ణవర్, భూసురర్ కళాలుమ్. విరుమ్బుమ్, ఆదరిక్కప్పడుమ్మలై. వేఙ్గడ వెర్పెన, వేంకట గిరి ఎన్ఱు విళఙ్గుమ్. వేద వెర్పు, వేద ప్రతిపాద్యమాన మలై - ‘‘ గిరిం గచ్ఛత కాణే వికటే,, ఎన్ఱు ఓత ప్పడుకిఱ మలైయెన్ఱు పూర్వోక్త విశేషణ విశిష్టమలై ఎన్నపడి. పూర్వ గాథైయిల్ కోయిలెన్కిఱ పదాభ్యాసముమ్ ఇత్తగాథైయిల్ వెర్పెన్కిఱ పదాభ్యాసము మత్యంతాదరార్థ మెన్ఱు కరుత్తు-

సా-ప్ర—మిత్యుక్త రీత్యా పుణ్యశబ్దవాచ్యస్య భగవతో ‘‘మాయాపి పరమానందం ముక్త్వా వైకుంఠముత్తమం- స్వామిపుష్కరిణీతీరే రమయా సహ మోదత ,, ఇత్యాదిషు పరమ ప్రాప్యతయా ప్రశస్యమానస్శైలః - పొన్నులకిల్ పోక మెల్లామ్ పుణర్ క్కుమ్ వెర్పు, ‘‘ పురం హిరణ్మయం బ్రహ్మ ప్రవివేశాపరాజితే ,, త్యాద్యుక్త రీత్యా పరమపదప్రాప్తిపూర్వక కృత్స్న భోగానత్రైవ సమ్పాదయం శ్చైలః - విణ్ణవరుమ్ మణ్ణవరుమ్ విరుమ్బుమ్ వెర్పు, అతఏవ నిత్య సూరిభిర్మనుష్యైశ్చాత్యాదరేణ సేవిత శ్శైలః . వేంకడ వెర్పెన విళఙ్గుమ్ వేత వెర్పే, ఉక్త ప్రకారేణ శ్రీ వెంకటమాహాత్మ్య మూలభూత శ్రుత్యా ప్రకాశ మాన [illegible] శ్శైలః - యద్వా , ‘‘ తగ్ హత్రీణ గిరిరూపాన విజ్ఞాతా నివదశన యాంచ కారే ,, త్యుక్తో వేదపర్వత ఏవ శ్రీవేఙ్కట శైలత్వేన ప్రకాశత ఇత్యర్థః - ప్రాప్య ప్రాపక ప్రకాశకత్వాత్ ప్రతి బంధక నివర్తకత్వాన్నిత్య ముక్తానాం సపన్నవిధ కైంకర్య ఘటక తయా పరమ ప్రాప్యత్వాద్భగవతోత్యన్తాభిమతత్వాచ్చ శ్రీ వేంకట శైల ఏవ వస్తవ్యమితి భావః -

సా-వి—ఫలభూతః. ఇతెన్న, అయమేవేతి. పుకళుమ్, స్తూయమానః . పొన్నులకిల్, స్పృహణీయలోకే పరమపదే. పోకమెల్లామ్, భోగం సర్వం- పుణరుమ్, ఉత్పాదయన్-విణ్ణవరుమ్, పరమపదస్థైః. మణ్ణవరుమ్, లీలా విభూతిస్థైరపి. విరుమ్బుమ్, అత్యాదరేణ సేవితః. వేఙ్గడవెర్పెన, వేంకటాచల ఇతి. విళఙ్గుమ్, ప్రకాశమానః, వేతవెర్పే, వేద పర్వత ఏవ. ‘‘ గిరిం గచ్ఛత కాణే వికటే ,, ఇతి ఋగ్వేదోక్త రీత్యా వేద ప్రతి పాదితః పర్వత ఇత్యర్థః ॥

సా-సం—భోగం సర్వముత్పాదయన్ శైలః- పరమపదస్థైర్భూమిస్థైశ్చాత్యాదరేణ సేవిత శ్శైలః -కోయమేవంవిధశ్శైల ఇత్యత్రాహ - వేఙ్గడ వెర్పెన వితి - వెంకట శ్శైల ఇతి పురాణేషు ప్రసిద్ధో వేద మయః పర్వత ఏవ ఏవం విధ ఇత్యర్థః -

మూ — ఉత్తమ వమర్త్తలమమైత్తతోరెఱ్ఱిలను వుయర్త్తకణైయాల్, అత్తిరవరక్కన్ ముడిపత్తుమొరుకొత్తా నవుతిర్త్త (వరుళ్ళోన్) తిరులోన్,

సా-దీ — ఇని పెరుమాళ్ కోయిల్ విషయమాక ఒరుపాట్టరుళిచ్చెయ్కిరార్ — ఉత్తమవిత్యాది — ఉత్తమవమర్త్తలమ్, "రామరావణయోర్యుద్ధ," మెన్ఱు అనుపమమాక చ్చొల్లప్పట్ట — అమర్, యుద్ధస్థలత్తిల్. అమైత్తతోర్, అమర్న్తతాయిరుప్పతోరు. ఎఱ్ఱిల్ త్తను, ఏఱ్ఱైయుడైయ ధనుస్సు — అతిల్ ఉయర్త్త, సంధానమ్పణ్ణప్పట్ట — కణైయాల్, బాణత్తాల్ — అత్తిరవరకరన్, అస్త్రబలత్తైయుడైయ రాక్షసన్ రావణన్ — అవనుడైయ. ముడిపత్తు మొరుకొత్తెన, పనజ్ఞాయ్కొత్తె ఉతిర్క్కుమాప్పోలే ఉతిర్త్త. తిరులోన్,

సా-స్వా — ఉత్తమ విత్యాది. ఉత్తమమ్, సర్వోత్తమమాన. "రామ రావణ యోర్యుద్ధం రామరావణయోరివ," ఎన్కిర పడియే అసదృశమాన. అమర్ త్తలమ్, అమర్, యుద్ధమ్. యుద్ధస్థలత్తిలే — అమైత్తతోరు అమైన్తతాయిరుప్ప తోరు అద్వితీయ మాన. ఎఱ్ఱిల్, ఔజ్జ్వల్యత్తై యుడైత్తాన. తను, ధనుస్సిల్. ఉయర్త్త, సంధానమ్ పణ్ణ పట్ట — కణైయాల్, బాణత్తాల్ — అత్తిరవ రక్కన్. అత్తిర, అస్త్రబలత్తైయుడైయ — అరక్కన్, రాక్షసన్ — రావణనుడైయ — ముడి పత్తుమ్, ముడి, శిరస్సు. పత్తు శిరస్సైయుమ్ — ఒరుకొత్తెన, ఒరుపనజ్ఞాయ్కొత్తుప్పోలే — ఉతిర్త్త, కీఴవిఴుమ్పడి పణ్ణిన. తిరులోన్, సామర్థ్యత్తైయుడైయ.

సా-ప్ర — అథ కాంచ్యాం వావ స్తవ్య మిత్యాహ — ఉత్తమ వమర్ త్తలమిత్యాదినా — ఉత్తమవమర్త్తలమమైత్తతు, "రామ రావణ యోర్యుద్ధం రామ రావణ యోరివ," ఇత్యుక్త రీత్యా నిస్సమాభ్యధిక యుద్ధోపయుక్తం స్థలం సంపాద్య — ఓరెఱ్ఱిల్ త్తను వుయర్త్త కణైయాల్, "తదిదం వైష్ణవం రామ ధనుః పర పురంజయ," మిత్యాదిషు ప్రసిద్ధేనా ద్వితీయేన ధనుషాక్షిప్తేన బాణేన — అత్తిరవరక్కన్ ముడి పత్తుమ్ "ద్విధా భజ్యేయ మప్యేవం న నమేయం తు కస్యచి," దిత్యాదిషు ప్రాతికూల్యస్థిరతయా ప్రసిద్ధస్య రాక్షసస్య శిరోదశకం — యద్వా, అస్త్రశాస్త్ర శ్రేష్ఠ ఇతి — ఒరుకొత్తెన, ఏకో గుచ్ఛ ఇతి యథోచ్యేత తథా — ఉతిర్త్త

సా-వి — హస్తిగిరి నాథస్యోభయాత్మకత్వ మభిప్రేత్యానంతరమ్ హస్తిగిరిం ప్రశంసతి — ఉత్తమ వమర్త్తలమితి — అమర్, యుద్ధస్య. తలమ్, స్థలమ్. ఉత్తమమ్, "రామరావణయోర్యుద్ధం రామరావణయోరివే," త్యుక్త యుద్ధయోగ్యతయా శ్రేష్ఠమ్ — అమైత్తతు, సంపాద్య — ఒరు, అద్వితీయేన. ఎఱ్ఱిల్, తేజిష్ఠేన. ఆత్తను, "తదిదం వైష్ణవం రామ ధనుః పరమభాస్వర," మితి ప్రసిద్ధ ధనుషా — ఉయర్త్త, ఉత్క్షిప్తేన, కణైయాల్, బాణేన — అత్తిర, తథా స్థితస్య. "ద్విధా భజ్యేయ మప్యేవం న నమేయం కథంచన," ఇతి స్థిర ప్రతిజ్ఞస్య — అరక్కన్, రావణస్య — ముడిపత్తుమ్, శిరో దశకం — ఒరుకొత్తెన, ఏకో గుచ్ఛ ఇతి యథోచ్యేత తథా — ఉతిర్త్త వరుళ్ళోన్,

సా-సం — ఉత్తమమితి — అమర్, యుద్ధమ్ నిస్సమాభ్యధిక యుద్ధోపయుక్తస్థలం సంపాద్య అద్వితీయేన తేజిష్ఠేన సతేన ధనుషా "తదిదం వైష్ణవం రామ ధనుః పర పురంజయమ్। అక్షయం మధుహం తారం జానామి త్వాం సురోత్తమ। ధనుషోస్య పరామర్శాత్స్వస్తి తేస్తు వ్రజామ్యహ," మిత్యాది ప్రమాణసిద్ధతా అత్తను శబ్దేనోచ్యతే. ఉయల్ త్త, ఉత్క్షిప్తేన. కణైయాల్, బాణేన — సర్వాస్త్రకుశలినో రావణస్య శిరోదశకమప్యేకం గుచ్ఛమివ పతితమితి యథోచ్యే తథా నిపాతనం కుర్వన్ కృపావాన్ — అపచార వర్ధక శరీర నాశస్య కృపాకార్యత్వాత్. అరుళో

మూ—— మణియత్తికిరియే ॥

తేనార్ కమలత్తిరు మక ణాత

సా-దీ——ఆశ్రితరుడైయ దుష్కర్మఙ్గళై యెల్లామ్. తొలైత్తరవరుక్కుమ్, వాసనై యరుమ్పడినశిప్పిక్కుమెన్నై॥

అధికారప్పాట్టాల్ వానాడుకన్తవరాన మహాభాగవతర్ వసిక్కుమ్ దేశమేఇమయంక్షీరాబ్ధిము తలానసమస్తదివ్యదేశఙ్గళుమామెన్కిరార్. తేనారిత్యాది- తేనార్ కమలత్తిరుమకళ్ నాతన్, మధుస్యందియాన

సా-స్వా —— అణియత్తికిరియే, అత్తికిరి, అన్త ప్రసిద్ధమాన. తికిరి, చక్రమ్. అణియే, అలంకారమే కేవల భగవద్వస్త్రాభరణమే - పాపరూప శత్రునిరసన మస్యతోవన్త పడియాతే కేవలమ్ భుజాలంకారమెన్నపడి-

ఇప్పడి భాగవ తోత్తరమాన భగవత్క్షేత్రమే వాసస్థలమెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? అప్పోతుప్ర యోజనాంతర పర భాగవత వాసస్థలముమ్ అనన్య ప్రయోజన ప్రపన్న నుక్కు వాసస్థలమాక ప్రసంగి యా తో? భాగవ తోత్తర భగవత్క్షేత్రమక్కిడైయాతపోతు కేవలభగవ త్క్షేత్రమ్ వాసస్థలమో? కేవలభాగవతాభిమ తస్థలమ్ వాసస్థలమో? అన్యతరంవాసస్థలమెన్నిల్ అప్పోతుఅప్పదోషదుష్టవికల్పరూపానియమం ప్రసంగియా తో? భాగవతాభిమతస్థలత్తుక్కు ప్రాధాన్యమ్ శొల్లుకిరసంప్రదాయముమ్ విరోధియాతో? ఎన్కిరశంకావార ణార్థం పాట్టాలే అధికారార్థత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ - తేనారితి- తేన్, మధు- ఆర్, పూర్ణమాన- మకరంద భరిత మాన వెన్నపడి - కమల, కమలపుష్పత్తిలేవసిక్కానిర్కిర. తిరుమకళ్, పెరియపిరాట్టిక్కు.

సా-ప్ర——ద్భగవత ఆభరణ భూతం చక్రమేవ హస్తిరి రిత్యస్వయః . ‹‹ దుష్టేంద్రియవశా దిత్యుక్తప్రకా రేణ సుదర్శనవ ద్భాగవతానాం విరోధి నివర్తకత్వే సతి భగవతో భూమే వాఽలంకార భూతసర్వేశ్వ రస్యాప త్సఖ స్యా పారకారుణ్యసౌశీల్యవాత్సల్యైకనిధేర్వరదస్యవాసస్థానత్వాత్తత్రైవవస్తవ్యమితిభావః-

ఏవం భగవ దభిమత స్థలేషు ప్రధానా న్యుక్త్వా దేహయాత్రా ద్యనుప పత్త్యా తత్ర వాసాలాభే స్వనిష్ఠాభిజ్ఞో భగవ ద్భాగవత విషయే నిరపరాధకైంకర్యైకరతిః ‹‹యేచ వైష్ణవ సంశ్రయా ,, ఇత్యుక్త రీత్యా స్వసంబంధినా మపి భాగవతత్వా పాదకః ప్రపన్నోయత్ర యత్ర నివసేత్సఏవదేశో ‹‹ వ సంతి వై ష్ణవాయత్ర తత్రసన్నిహితోహరిః. నిరపేక్షం మునింశాంతం నిర్వైరం సమదర్శనం - అను వ్రజామ్య హ న్నిత్యం పూయేయేత్యంఘ్రిరేణుభి ,, రిత్యాద్యుక్త రీత్యా భగవ త్సాన్నిధ్యవత్వాత్ ‹‹నిగృహీం తేంద్రియ గ్రామః ,, ఇత్యుక్తరీత్యాభగవదావాసస్థలంకృత్స్నమపీత్యాహ తేనార్ కమలేత్యాదినా- తేనార్ కమల త్తిరుమకళ్-

సా-వి——భూమేవా అలంకారభూతం- అత్తికిరియే, తచ్చక్ర మేవ- చక్రసదృశ ఇత్యర్థః - యద్వా, అత్తికిరి, హస్తిగిరిః- తికిరి, పాపనివర్తకే చక్రే. అణి, భగవద్భుజాలంకారే సత్యపి- అరుక్కుమ్, అన్యనిర పేక్షంపాపానిఛినత్తి - ఉక్తే ష్వన్యతమే దేశేవస్తవ్యమితి భావః॥

శ్రీమహాభాగవతాభిలషిత స్థలమేవ సకలదివ్యక్షేత్ర సమాహార ఇత్యాహ - తేనార్ కమలేతి -

సా-సం ——నిశ్శేషలవన కమాభరణభూతం తచ్చక్రమేవ॥

భగవతి న్యస్తభరాః ప్రపన్నాయత్ర నివసేయు స్తదేవ సర్వాతి శాయి వాసస్థలమిత్యుక్తాధి కారార్థం గాథయాపిసంగృహ్ణాతి , తేనారితి. మధుభరిత కమలాలయానాథః.

మూ— నిత్తిలత్తొత్తైయుమ్, వానాడుకన్దవర్ వైయత్తిరుప్పిడమ్ వన్దరుమకానారియుమ్ కజ్గైయుమ్

సా-దీ— తామరైప్పూవిలిరుక్కుమ్ పిరాట్టిక్కు వల్లభనాన శ్రియః పతి. తిరుక్కణ్ణుత్తైయుమ్ వానాడు, విళజ్గికొణ్డు నిత్యవాసమ్పణ్ణుమ్ పరమపదత్తై. ఉకన్దవర్, విరుమ్బిభగవానై యాశ్రయిత్త ప్రపన్నర్. ఇప్పా మియిలిరుక్కుమిడమే- వన్దరుమకానారిమైయుమ్, ప్రబలధర్మ క్షేత్రమాయ్ కాననత్తాల్ శూళప్పట్ట హిమమయ స్థానముమ్ వాలిమావల్ తిరుమెళ్ళియిల్ చ్చొన్న తిరుప్పతియుమ్. కజ్గైయుమ్,

సా - స్వా — నాతన్, పతియాన శ్రీమన్నారాయణన్ - తిరుక్కణ్ణుత్తు, విళజ్గికొణ్డు - ఉఱైయుమ్, నిత్యవాసమ్పణ్ణుమ్- వానాడు, పరమపదత్తై - ఉకన్దవర్, ప్రయోజనాంతరాభిలాషమన్ఱిక్కే కేవలమ్ మోక్షప్రధానరాన ప్రపన్నాళెన్నపడి-ఇప్పడిప్పట్ట భాగవతాళ్-వైయత్తు, ఇన్దభూలోకత్తిలే-ఇరుప్పిడమ్, అవర్కళ్ వసిక్కుమ్ప్రదేశమే - భాగవతోత్తరభగవత్క్షేత్రం కిడైయాత పోతు కేవలభగవత్క్షేత్రాపేక్షయా భాగవతవాసస్థలమేఎన్నపడి- "నిగృహీతేంద్రియగ్రామో యత్రయత్రవసేన్నరః-తత్రతత్రకురుక్షేత్రం నైమిశం పుష్కరం తథే,, త్యుక్తరీత్యా – వన్దరుమ - వన్, దృఢమాన - తరుమ, ధర్మమ్- నివృత్తిధర్మ ప్రచురమాయుమ్ - కానార్, కాననత్తాలే శూళప్పట్ట- ఇమయముమ్, హిమవత్పర్వతో పరిస్థితమానదివ్యదేశమ్.. "వసంతి వైష్ణవా యత్ర తత్ర సన్నిహితో హరిః,, ఎన్కిఱపడియే భగవదధిష్ఠిత తపో యోగ్య దేశమెన్నపడి- కజ్గైయుమ్ "దర్శనాదేవ సాధవః,, ఎన్కిఱపడియే పావనతమ గంగా తీరమెన్నపడి -

సా-ప్ర— నాతన్ తిరుక్కణ్ణుత్తైయుమ్ వానాడుకన్దవర్, "పద్మేస్థితా,, మిత్యుక్తరీత్యా మధుస్యందికమలవాసిన్యా లక్ష్మ్యా నాథే నాత్యంతముజ్వలతయా ధిష్ఠితం పరమపదం ప్రాప్తుం కృతభరన్యాసాః-వైయ్యత్తిరుప్పిడమ్, భూమౌ యత్రవసేయుః తత్స్థలమేవ. వన్దరుమకానారిమైయుముమ్, "నేహాభిక్రమనాశోస్తి - నజాతు హీయత,, ఇత్యుక్త రీత్యా క్షయరహిత నివృత్తి ధర్మాభివర్ధన కారణ్య ప్రచుర హిమవత్పర్వతోపరిస్థితం బదరీ నామకం భగవదావాసస్థానంచ. కజ్గైయుమ్, స వైష్ణవైస్సేవ్యత మోక్షా గంగాచ -

సా-వి— తేన్, మధునా- ఆర్, పూర్ణేన-కమల,పద్మేస్థితాయాః. తిరుమకళ్, లక్ష్మ్యాః-నాతన్, నాథః-తిరుక్కణ్ణుత్తు, ఉజ్వలతయా- ఉఱైయుమ్, యథావర్తేత తథాస్థితం- వానాడు, పరమపదం- ఉకన్దవర్, కాంక్షితాం.వైయత్తు, భూమౌ. ఇరుప్పిడమ్, వాసస్థానం- వన్దరుమకానార్. దృఢతరైర్ధర్మాచరణయోగ్యైరితియావత్ - తరుమకాన్, ధర్మారణ్యైః-ఆర్, పూర్ణః-ఇమయముమ్, హిమవాన్. కజ్గైయుమ్,

సా - సం —వానాడిత్యుక్తే పరమపదే. తిరుక్కణ్ణుత్తైయుమ్, భోగసారావహ విభూతిత్వాదప్రాకృతత్వాచ్చాత్యుజ్వలస్సంశ్లిష్యవర్తతే - వానాడుకన్దవర్, తాదృశం పరమపదం కదాగమిష్యామీతి ప్రాప్యత్వరయా వర్తమానాః - వైయత్తిరుప్పిడమ్, యత్రవ సంతి తేషామధిష్ఠానభూతా భూశేవ-వన్దరుమకానారిమైయముమ్- అతిదృఢనివృత్తిధర్మాభివృద్ధికకానననదీప్రచురహిమవత్పర్వతః-

మూ— కావిరియుమ్ కడలుమ్, నానానకరము నాకముమ్కూడియనన్నిలమే॥౨౫

సా - దీ — గఙ్గైయుమ్ కరైమేలెన్న తిరుప్పతియుమ్ - కావిరియుమ్, కావేరీతీరత్తిలుళ్ళ తిరువరఙ్గత్తిరుప్పతి ముతలాన వైకుణ్ఠమ్. కడలుమ్, సముద్రతీరత్తిలుళ్ళ శ్వేతద్వీపముమ్ - తిరుప్పుల్లాణిముతలాన తిరుప్పతియాకవుమామ్ - నానానకరముమ్, "అయోధ్యామధురా మాయా,, ఎన్న నానావిధ నగరఙ్గళుమ్ - నాకముమ్ కూడియ, "తేహ నాకం మహిమానస్సచంతే,, ఎన్న పరమపదముమ్ కూడియ వివైయెల్లామామెన్నైరు ॥ ౨౬ ॥

సా-స్వా— కావిరియుమ్, "కావేరీతీరమాశ్రిత్య వాతో యత్ర ప్రవర్తతే - తద్దేశవాసినాం ముక్తిః కిముత తీరవాసినాం - కావేరీ పరిచరితా సుపావనీషు,, ఎన్కిఱ కావేరీతీరమెన్నపడి - కడలుమ్ సముద్రతీరత్తిలుళ్ళ శ్వేతద్వీపమెన్నపడి - నానా, నానావిధమాన - నకరముమ్, "అయోధ్యా మధురా మాయా కాశీ కాంచీహ్యవంతికా,, ఇత్యాద్యుక్త నగరములెన్నపడి - నాకముమ్, "సంసృజ్యతే యదిచ దాసజనస్త్వదీయస్సంసార ఏవ భగవన్నపవర్గ ఏషః,, ఎన్కిఱపడియే శ్రీమద్వైకుంఠములెన్నపడి - కూడియ, పూర్వోక్త హిమవత్స్థల ప్రభృతిపరమపదాంత సర్వముమ్ సముచ్చితమాకక్కూడిన - నన్నిలమే, నల్ల వాసస్థలమే-భాగవతోత్తరభగవత్క్షేత్రం కిడైయాత పోతుభాగవత వాసస్థలమే నిరుక్త ప్రాధాన్యేన వాసయోగ్యమెన్నుకరుత్తు - ॥ ౨౬ ॥

సా - ప్ర — కావిరియుమ్, కావేరీచ. కడలుమ్, సేతుశ్చ - నానానకరముమ్, "శ్రీముష్ణం వేంకటాద్రించ సాళగ్రామంచ నైమిశమ్ । తోతాద్రిం పుష్కరం చైవ నరనారాయణాశ్రమమ్ ॥ అయోధ్యా మధురా మాయా కాశీ కాంచీహ్యవంతికా । పురీ ద్వారవతీచైవ సప్తైతా ముక్తిదాయికా,, ఇత్యాద్యుక్తాని నానానగరాణిచ. నాకముమ్, పూర్వోక్త దేశవాసాది సాధ్యమ్. "తేహ నాకం మహిమానస్సచంత,, ఇత్యాదిషూక్తం పరమపదంచ - కూడియ నన్నిలమే, సమీచీనతయోక్తస్య సర్వస్య మేళనకల్పం భాగవతపరిగృహీతస్థలమేవేత్యర్థః "నైమిశం పుష్కరాణిచ - నాతః పరతరం తీర్థం వైష్ణవాంఘ్రిజలాచ్ఛుభాత్ । తేషాం పాదోదకం పుణ్యం గంగామపి పునాతిహి । తిస్రః కోట్యర్ధకోటీ చ తీర్థాని భువనత్రయే । వైష్ణవాంఘ్రిజలాత్పుణ్యాత్కోటిభాగేన నోసమ,, ఇత్యాది ప్రమాణాదితి భావః- భాగవతావాసస్థలమేవ సర్వేషాం పుణ్యక్షేత్రాణాం మేళనకల్పమిత్యన్వయః ॥ ౨౬ ॥

సా- వి— గఙ్గా, కావిరియుమ్, కావేరీ. కడలుమ్, సముద్రః. నానానకరముమ్, "అయోధ్యామధురేత్యుక్త నగరాణి. నాకముమ్, పరమపదంచ. కూడియ, మిళిత్వా. నన్నిలమే, సమీచీనపదమేవ. మహాభాగవతానాం నివాసస్థలమేవ నానాపుణ్యతీర్థక్షేత్రసమాహారకల్ప మిత్యర్థః॥

సా - సం — "గంగా కావేరీ సముద్రశ్చ "అయోధ్యా మధురా,, ఇత్యుక్త నానానగరాణి స్వర్లోకశ్చ. కూడియ నన్నిలమే, భాగవతాధిష్ఠితమేవస్థలం సర్వపుణ్యతీర్థం సర్వపుణ్యక్షేత్రమేళనకల్పమిత్యర్థః. ॥౨౬॥

మూ— సాకాశీతి నచాకశీతి

సా-దీ— ఇని సర్వ స్థానఙ్గళుక్కుమ్ భాగవతాభిమానత్తాల్ వస్తు వేత్తమేయుళ్ళ తెన్గిఱార్ - సాకాశీతీతి - యాపురీ, వైకుంఠ కథాసుధారస భుజాం, భగవత్కథామృత రసాస్వాదశీలరాన శ్రీభాగవతరుడైయ- చేతసే, తిరువుళ్ళత్తుక్కు - నారోచతే, ఉకప్పుక్కు విషయమాకాతు- భాగవతాభి మతైయాకాతు. సా, అతు- కేవల కాశీతి నామ మాత్రత్తాల్. నచాకశీతి, విళఙ్గాతు, ఆధిక్యమ్ పెఱమాట్టాతెన్ఱు కరుత్తు.

సా-స్వా—ఇప్పడి భాగవత ప్రచుర దేశమే వాస యోగ్య మెన్ఱుశొన్నతు కూడుమో ? “ అయోధ్యా మథురా మాయా కాశీ కాంచీహ్యవంతికా - పురీ ద్వారవతీ చైవ సప్తైతా ముక్తిదాయికాః ,, ఎన్ఱు ముక్తి క్షేత్ర తయా ప్రసిద్ధ క్షేత్రఙ్గళై విట్టు అత్యంతాగతికర శైయిల్ శుత్తికళ్ పట్ట భాగవత వాస స్థలత్తై ప్రధాన తయా వాస స్థల మాక వరుత్తి యిడక్కూడుమో ? ఎన్న వన్త ముక్తి క్షేత్రఙ్గళుమ్ భాగవత రిల్లాత పోతు అను పాదేయఙ్గళెన్ఱు సమర్థిక్కిఱార్ - సాకాశీతీతి - యా పురీ వైకుంఠ కథా సుధా రస భుజాం, “ తవ కథామృతం తప్త జీవనం - మత్కథా శ్రవణే భక్తి ,, రిత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ భగవత్కథామృత పాన శీలానాం భాగవతానాం. వాసార్థం చేత సేనరోచతే సాపురీకాశీతి నామ మాత్రేణ వాకాశిత్వ రూపాపాధారణ ధర్మ మాత్రేణ వాన చాకశీతి - కాశగతి శబ్దయో రిత్యస్మాద్ధాతోర్యఙ్లుగంతోయం ప్రకాశార్థః - క్రియా సమభిహారే యఙితి విధానాత్. పౌనః పున్యస్య భృశార్థస్యచ క్రియా సమభిహార శబ్దార్థతయా - భృశంన రాజత ఇత్యర్థః- భృశ రాజనస్య కాశిత్వం నప్రయోజకమ్- కింతు భాగవతవాస ఏవ ప్రయోజక ఇతి భావః -

సా-ప్ర — నన్వృషిభి ర్భగవత్క్షేత్రే వస్తవ్యత్వ ముచ్యతే. దివ్యసూరిభిస్తు భాగవత పరిగృహీత దేశ వస్తవ్యత్వ ముచ్యత ఇతి పరస్పరా సంగత మివ భాతీత్యత ఋషిభి రపి తత్తద్దేశానాం భాగవత పరిగృహీతత్వాదేవ తథోక్తి రితినాసంగతి రిత్యభిప్రాయ స్నాహ - సాకాశీతీతి .

సా-వి — పుణ్యక్షేత్రాణాం శ్రీమహాభాగవత పరిగృహీతత్వాదేవ ప్రశస్త తమత్వం తదభావే తు న స్వరూపేణాతిశయితత్వ మిత్యాహ- సాకాశీతీతి. వైకుంఠస్య, భగవతః. కథాసుధార సంభుంజత ఇతి వైకుంఠ కథాసు ధార సభుజః - తేషాంచేత సేయా పురీనరోచేత , యాఅభిలషిత విషయా నభవతీ త్యర్థః - సాపురీ, కాశీతి నామప్రసిధ్యా నచాకశీతి, అతిశయేన వాసయోగ్యతాం నగచ్ఛతి. వాసయోగ్యతామితిపద మధ్యాహర్తవ్యమ్ - యద్వా, ధాతూనామనేకార్థత్వం కశగతావిత్యస్మా ద్యఙ్లుకిద్విత్వే అభ్యాసకార్యే

సా-సం —పుణ్యక్షేత్రతయా ప్రసిద్ధానాం కాశ్యాదీనామపి “ యత్రయత్రహి నీతిస్స్యాద్వైష్ణవీవీత కల్మషా (విష్ణుసమ్మతా) ,, ఇతివా - “ తత్ర తత్ర వసేన్నిత్యం నాన్యత్రేతి మతిర్మమే ,, త్యాది ప్రమాణాత్పరమ భాగవతాభి మాన విషయత్వ ఏవ ప్రపన్నై రుపాదేయతా మాహ - సాకాశీతీతి - కాశ్యాదిష్వాకాశీత్యేవాదీప్యతే - వైకుంఠకథాసుధారస భుజాం చేత సేనారోచేత చేదిత్యస్యసర్వత్రాన్వయః - తన్మాహాత్మ్య

మూ—— భువిసా యోధ్యేతి సాధ్యాస్యతే సావంతీతి నకల్మషా దవతి సాకాంచీతినోదంచతి । ధత్తేసామధురేతి నోత్తమధు(రాం)రంమాన్యాపి నాన్యాపురీ యావైకుంఠ కథా సుధారసభుజాం

స్వా-దీ—— స్వాతిరువయోధ్యైయయుమ్-అయోధ్యై యెన్ఱునామమాత్రత్తాల్. సద్భిర్నాధ్యాస్యతే,ప్రపన్నరాల్ వసిక్కప్పడాతు. అవన్తి ఎన్ఱుమ్పురియయుమ్అవంతీయెన్కిఱకేవలనామమాత్రత్తాల్ఆశ్రితరైపాపఙ్గళిల్నిన్ఱుమ్ రక్షిక్కమాట్టాతు- కాంచీ పురియయుమ్ నామమాత్రత్తాల్ పెరియ తాకమాట్టాతు-వడమథురైయయుమ్తిరునామ మాత్రత్తాల్ దివ్యదేశ ఙ్గళిల్ ఉత్తమథురై వహిక్కమాట్టాతు. ఉత్తమత్వత్తై యుడైయ మాట్టా తెన్ఱు కరుత్తు -అన్యాపిపురీ,మాయాపురి యయుమ్కేవలనామ మాత్రత్తాల్ – నమాన్యా, ఆదరణీయై

సా-స్వా——సాయోధ్యాపి,అయోధ్యేతినామమాత్రేణవాఅయోధ్యాత్వాకారేణవానధ్యాస్యతే-నవాసయోగ్యేత్యర్థః • సాఽవంత్యపి, అవంతీతినామమాత్రేణవా అవంతీత్వాకారేణవా - కల్మషా ద్వసతః పురుషాన్నావతి - నపాప క్షయ కరీతి భావః – సాకాంచ్యపి కాంచీతి నామ మాత్రేణ వాకాం చీత్వా కా రే ణ వా నోదం చతి , నోత్కృష్టా భవతి - సా మధు రాపి, మధు రేతి నామ్నా మధు రాత్వా కారేణవా అగ్రి మధురాం , ఉత్తమతా భారం- నధత్తే, న వహతి - ఉత్తమా న భవతీ త్యర్థః - అన్యాపి, భాగవ తానా దర విషయ భూతా మాయా ప్రభృతిః – నామ మాత్రే ణవా తత్త్వద సాధా రణా కారేణ వాన మాన్యా • ఉక్తానామ్ పురీణామ్ భాగ వతా దరవిష యత్వేవ భృశభాస మానత్వ వాసయోగ్యత్వ

సా-ప్ర —— అగ్రి మధు రామ్,అగ్రి మానాం ధురం తాం -ఋక్పూర్వం ధూమ పథామాన క్షే ఇత్య

సా-వి——దీర్ఘోణా కిత ఇత్యభ్యాస దీర్ఘేణ యజావేతి ణాగ మేచరూపం- కాశృదీప్తౌ విత్యస్మాత్తుచా కాశీతీతి రూపప్రసంగాల్.పా ప్రాచీన కాలేషు భాగవతపరిగ్రహీతత్వాత్తాసాం పురీణాం ప్రసిద్ధిః -ప్రాప్తాసైవ ప్రసిద్ధి రిదానీ మనుష్యాతాస్తి తావన్మాత్రేణ నేదానీమపి వాసయోగ్యతేతి భావః - అయోధ్యేతియా నరోచేతేతి ప్రతివాక్యం సంబంధః– సా భాగవతాభిలషితా అయోధ్యా నాధ్యాస్యతే , ఇదానీం నా క్రమ్యతే. పాపై ర్యోద్ధు మశక్యేతి నామప్రాచీన యోగ్యతామాదాయేతి భావః - అవంతీతి కల్మషాన్నావతి, నరక్షతి- తన్నామేదానీం ధృత కోశాతకీ నామ తుల్య మితి భావః - కాంచీతి నోదంచతి, యాభాగవతానాం చేతసే నోరోచేత సాకాంచీతి ప్రసిద్ధ్యాపి నోదం చతి – భాగ వతాభి లషి తత్వా దిదానీ మ ప్యవంచతీతిభావః - ఉత్తమధురాం, ఉత్తమస్థానానా ముత్కర్షం నధత్తే – ఋక్పూరిత్యాదినాఅకారాంత

సా-సం——ముక్తి క్షేత్రత్వేన ప్రసిద్ధి స్త్వేత్య స్యార్థః - నాధ్యాస్యతే ఇత్యస్య నాధి వాస్యతే ఇత్యర్థోవా ధ్యవ స్యత ఇత్య ర్థోవా - ఆద్యే పర స్మై కాంతి భిరితి శేషః – ద్వితీయే పరమై కాంతిభిరా వాసస్థాన త్వేనే తి శేషః - అవం తీత్యే నైవ కల్మ షా న్నావతి – కాంచీ త్యేవ నోదం చతి - నవి శేషతః పూజ్యా వాగంత వ్యాచవా భవతీ త్యర్థః - మధు రేత్యేవ ఉత్తమత్వాఖ్యాం ధురాం, ప్రసిద్ధిం - నధ త్తే – అన్యాపినమాన్యా- సర్వాపి యాయది పరమై కాంతినాం రోచేత తదాతదధిష్ఠితాసర్వాపి

మూ— రోచేత నోచేతసే ॥౮౩॥

ఇతి కవితార్కికసిమ్హస్యసర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్యకృతిషు
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే స్థానవిశేషాధికార ఏకోనవింశః.
శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ—యాక మాట్టాతు- ఎల్లా స్థానజ్గళుమ్ శ్రీభాగ వత రుడైయపరిగ్రహత్తాలేఅవ్వ అధిక వ్యజ్గళై యడైన్దనవెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్ ॥ ౮౩ ॥

ఇతి శ్రీసార దీపికాయామ్ స్థానవిశేషాధికారఏకోనవింశః.

సా-స్వా — పాప నివర్తక తత్త్వోక్త మత్వ మాన్యత్వాదికమితిభావః.

ఇతి శ్రీ మదుత్తర సారాస్వాదిన్యామ్స్థానవిశేషాధి కార ఏకోనవింశః.

సా-ప్ర— ప్రత్యయే అజా ద్యష్టాపత్యా కారాంత త్వమ్ ॥ ౮౪ ॥

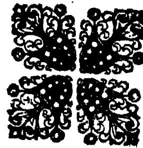
ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాయాం స్థానవిశేషాధికార ఏకోనవింశః.

సా-వి— ప్రత్యయేసమా సాంతే తత ష్టాప్యా కారాంత శబ్దః॥

ఇతిశ్రీ సారవివరిణ్యాం స్థానవిశేషాధికారఏకోనవింశః.

సా-సం — చాక శీత్య ధ్యాస్యతే అవత్యు దంచతి చేత్యర్థః -

ఇతి శ్రీ సార ప్రకాశికా సంగ్రహే స్థాన విశేషాధి కార ఏకోన వింశః.

శ్రీయైనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

నిర్యాణాధికారః.

మూ—

మనసికరణగ్రామం

సా-దీ-—అథవింశేధికారేస్య స్వోచిత స్థానవాసినః । దేహావసానే నిర్యాణ ప్రక్రియా సంప్రదర్శ్యతే॥

సా-స్వా—ఇప్పడి పూర్వాధికారత్తిలే నిరపరాధానుకూల వృత్తిక్కుచిత మాన వాస స్థలం శొన్నతు కూడుమో ? ఇన్త భాగవతోత్తర భగవత్క్షేత్రత్తిలే తానే ఇతరాధికారికళ్ అపరాధ భూయిష్ఠరాయిరుక్క విల్లైయో ? ఇతరాధి కారికళ్ భగవదభిమాన మిల్లామైయాలే అపరాధ భూయిష్ఠరాయిరున్తాలుమ్ ప్రపన్నాధికారియై ఈశ్వరన్ కైప్పిడిత్తు స్వాభిమత స్థలత్తిలే వసిప్పిక్కైయాలే ఈశ్వరాభిమాన విశేషత్తాలే ఇవ్వధికారిక్కు నిరపరాధానుకూల వృత్తి కూడుమెన్నిలప్పోతు అపరాధ పరిహారాధికారత్తిలే ఇవ్వధికారిక్కపరాధమ్ ప్రసక్తమాయుమతుక్కు పునఃప్రపదనం ప్రాయశ్చిత్తమెన్నుమ్ ‹‹ పెరుజ్ఞాయమ్వైత్తమరఙ్గళుక్కు స్థలాది విశేషఙ్గళాలే వాట్టత్తుక్కు కాల తారతమ్య ముళ్ళమాత్రమ్. ఇజ్ఞమివర్కళ్ సంసారత్తినుడైయ నిశ్శేష నివృత్తి పిరక్కుకైక్కు విళమ్బ విళమ్బ వైషమ్యముళ్ళతె,,న్నుశొన్నతు కూడుమో ? యాదృచ్ఛిక సుకృతాది కళాలే జాయమాన దశైయిలే కటాక్షిత రామ్ తన్మూల సదాచార్య ప్రాప్తి ముతలాన పర్వ భేదఙ్గళాలే ప్రపన్నరై కైపిడిత్తు త్తానుకన్త తొరుస్థలత్తిలే సర్వేశ్వరనాలే వైకటాప్పట్టు నిరపరాధానుకూల వృత్తియోడే పోరు మివ్వధి కారి కళుక్కు విళమ్బ విళమ్బ వైషమ్యమ్ శొల్లకూటాడాతే ? బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ వన్తతాకిల్ సర్వరుక్కుమ్ విళమ్బమ్ వారాతో ? బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ ప్రాయశ్చిత్త విశేషత్తాలుమ్ శిక్షా విశేషత్తాలుమ్ నివృత్తమాకైయాలే విళమ్బమ్ వారాతెన్నిలప్పోతు ‹‹ అపాయా ద్విరత శ్చశ్వన్మాంచైవ శరణంగతః - తనూకృత్యాఖిలంపాపం మామాప్నోతి నరశ్శనైః ,, ఎన్ను విళమ్బమ్ శొల్లుకిరతు విరోధియాతో ? కించ, ప్రపన్ననుకుకూ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ నరక మిల్లైయెన్ను శొన్నతుతాన్ కూడుమో ? ప్రపన్ననుక్కు తిర్యగ్జ్ఞాడియాలే ఉత్క్రమణ ముణ్డాకిల్ ‹‹తయోర్ధ్వమాయన్న మృతత్వ మేతి- విష్వఙ్ఙన్యా ఉత్క్రమణేభవంతి,, ఎన్ను నరకాదికంప్రసక్తమనోః

సా-ప్ర—ఏవంప్రపన్నస్యయావచ్ఛరీర పాతమ్ఫలతయాఅనుష్ఠేయముక్త్వా దేహాన్నిర్గమనప్రకారమాహ-

సా-వి— ఏవం ప్రపన్నస్యోత్తరకృత్యం నిరపరాధ కైంకర్యరూపం శాస్త్రనియతం భాగవత కైంకర్య పూర్వకం తదుచితస్థానవిశేషంచప్రదర్శ్యేదానీంనిర్యాణప్రకారంవిశదముపపాదయిష్యన్ ప్రథమం శ్లోకేన

సా-సం — అథైవం భూతానాంప్రపన్నానాంప్రశస్త దేశాది నియమ నిరపేక్షం స్థూలశరీరాన్నిర్యాణ

మూ—— ప్రాణేమనశ్ పురుషేచతం

సా-దీ—— ప్రపన్ననుడైయ నిర్యాణప్రకారత్తై క్కాట్టుకిఱార్ శ్లోకత్తాల్-మనసీతి- సర్వేశ్వరనుత్క్రాన్తిసమయత్తిలే మున్ద్ర్మియమాణనుడైయ- కరణగ్రామం, వాగాదీంద్రియ వర్గత్తై మనస్సిలే శేరుమ్-అన్త మనస్సై ప్రాణనిడత్తిలే శేర్క్కుమ్-ప్రాణనై, పురుషే-జీవనిడత్తిలే శేర్క్కుమ్-ఏనం, అన్తసవర్ణవిశిష్టనానజీవనై-

సా-స్వా——కించ, ఇవ్వధికారిక్కు ప్రపత్తిక్షణత్తిలే సర్వపాపనాశమో? శరీరావసానత్తిలేయో? ఆద్యపక్షత్తిల్ శరీరావసాన కాలత్తిలే సుకృత దుష్కృత ధూననం శొల్లుకిఱతువుమ్ ప్రియా ప్రియ విషయత్తిల్ సంక్రమణం శొల్లుకిఱతువుమ్ విరోధికుమ్. అంత్యపక్షత్తిల్ ప్రపత్త్యారంభక్షణత్తిల్ అశ్లేష వినాశంశొల్లుకిఱతు విరోధికుమ్. కించ, "తదధిగమ ఉత్తర పూర్వాఘయోరశ్లేష వినాశౌ తద్వ్యపదేశాత్" ఎన్ఱు భక్తినిష్ఠనుక్కున్నో సమస్తపాప నాశం శొల్లుకిఱతు. ప్రపత్తిక్కు సర్వపాపనాశకత్వన్ కూడుమో? కించ, ప్రపన్ననుక్కు దక్షిణాయనాది కళిలే మరణమానాల్ "ధూమో రాత్రిస్తథాకృష్ణ ష్షాణ్మాసా దక్షిణాయనమ్ - తత్ర చాంద్రమసంజ్యోతి ర్యోగీప్రాప్య నివర్తతే" ఎన్ఱు శొల్లుకిఱ పునరావృత్తియుమ్ ప్రసంగియాతో? అపిచ "యంయంవాపి స్మరన్ భావం త్యజత్యంతే కళేబరమ్ - తంతమేవైతి కౌంతేయ సదాతద్భావ భావితః" ఎన్కిఱపడియే అంత్యకాలత్తిలే భగవద్విషయాంతిమస్మరణమిల్లామల్ విషయాంతర స్మరణముణ్డాకిల్ ఆది భరత మృగత్వ ప్రాప్తివ జ్జన్మాంతరముమ్ ప్రసంగియాతో? అన్తిమ ప్రత్యయమావశ్యకమాకిల్ అతువే ఉపాయమాకైయాలే ప్రపత్తిక్కనుపాయత్వం ప్రసంగియాతో? ఇత్యాది శంకైకళై ఇవ్వధికారత్తాలే పరిహరిక్కక్కోలియధికారార్థత్తై సంగ్రహిక్కిఱార్, మనసీతి- ఈశ్వరన్ మనసి కరణగ్రామం, "అస్యసోమ్య పురుషస్య ప్రయతో వాఙ్మనసి సంపద్యతే" ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ వాగింద్రియోపలక్షితమింద్రియ వర్గమ్. యథా స్వకార్యాక్షమంతథామనసియ్కుడితి ఘటయన్, సంయోజయన్ - అనేన "వాఙ్మనసి దర్శనాచ్ఛబ్దాచ్చ అతఏవ సర్వాణ్యను" ఇత్యధి కరణద్వయార్థ ఉక్తః. తత్సంయుక్తంమనశ్ తథా ఇంద్రియవత్ ప్రాణే సంయోజయన్. "తన్మనః ప్రాణ ఉత్తరాత్" దిత్యధికరణార్థ ఉక్తః-తమ్, "తముత్క్రామంతమ్ ప్రాణోనూత్క్రామతి" త్యుక్తప్రకారేణ తత్సంయుక్తం ప్రాణం పురుషే, జీవే-

సా-ప్ర- మనసికరణగ్రామమిత్యాదినా- "అస్యసోమ్యపురుషస్య ప్రయతో వాఙ్మనసి సంపద్యతే" ఇత్యేతదభిప్రేత్యోక్తం మనసికరణగ్రామమితి- "మనః ప్రాణే" ఇత్యేతదభిప్రేత్యోక్తం ప్రాణేమన ఇతి - "తముత్క్రామంతం ప్రాణోనూత్క్రామతి ప్రాణమనూత్క్రామంతం సర్వేప్రాణా అనూత్క్రామంతి" ఇత్యేవమేవమాత్మానమంతకాలే సర్వే ప్రాణా అభిసమాయాంతీ" త్యాదికమభిప్రేత్యోక్తం పురుషేచ

సా- వి—— సంగృహ్ణాతి - మనసికరణగ్రామమితి - వాఙ్మనసి సంపద్యతే మనః ప్రాణే ప్రాణస్తేజసి తేజః పరస్యాం దేవతాయా, మితిశ్రుత్యా "తస్మాదుపశాంత తేజా అపునర్భవమింద్రియైర్మనసి సంపద్యమానై రి" తిశ్రుత్యాచ సంపత్తి స్సంశ్లేషమాత్రం, నతు తద్భావమాత్ర మితిన్యాయ నిర్ణయస్సిద్ధ ఇత్యభిప్రాయేణేశ్వరో మనసికరణగ్రామంఘటయన్నిత్యుక్తం. "మనః ప్రాణే ప్రాణస్తేజసీ" త్యత్ర జీవజీవఘనోక్త్యభావే "తముత్క్రామంతం ప్రాణోనూత్క్రామతిఏవమేవమాత్మానమంతకాలే సర్వే ప్రాణా అభిసమాయాంతీ" తి

సా-సం——ప్రకారం ప్రతిపాదయితుమధికారాంతరమవసర సంగత్యా ఆరభమాణః ప్రతిపాద్యం సంగృహ్ణాతి - మనసీతి - ఘటయన్, సంయోజయన్. ప్రాణే, పంచవృత్తి ప్రాణే - తం, ప్రాణమ్. పురుషే

మూ — ఝటితి ఘటయన్ భూతేష్వేనం పరేచతమాత్మని । స్వవిదవిదుషోరిత్థం సాధారణే సరణే ముఖే (ఖైః)ఖేనయతిపరతో నాడీ భేదైః

సా- దీ — సూక్ష్మభూతేషుఘటయతి-సూక్ష్మభూతశరీరత్తిల్ శేర్క్కుమ్- తం,ఇన్త భూతసూక్ష్మ విశిష్టనాన జీవనై- పరేఆత్మని, హార్దనాన తన్నిడత్తితే శేరుమ్- విశ్రమిప్పిక్కుమెన్నపడి - ఇప్పడియేస్వవిల్, స్వశబ్దవాచ్యబ్రహ్మత్తై అరిన్దవన్- అవిల్, బ్రహ్మవిత్తల్లాతవన్-ఇవరిరువర్క్కుమ్ సాధారణమాన - సరణౌర్మ్ముఖే, అర్చిరాది ధూమాది రూపమాన మార్గత్తి నుడైయ. ముఖం, స్థూలశరీరా న్నిర్యాణమ్. ఇతుళ్ళవిగ్-పరతః,ఇతుక్కు-మేల్-సర్వేశ్వరన్ యథోచితంనాడీభేదైర్నయతి-ముముక్షువైసుషుమ్నా నాడియాలే

సా - స్వా — తథా ఝటితి ఘటయన్. అనేన ‹‹ సోఽధ్యక్షే తదుపగమాదిభ్య ,, ఇత్యాధి కరణార్థ ఉక్తః. ఏనం, జీవం- ‹‹ భూతేషు తచ్ఛ్రుతే ,, రిత్యధి కరణోక్త ప్రకారేణ సూక్ష్మ భూతేషుసంయోజయన్. తం, భూత సంయుక్తం జీవం. పరే ఆత్మని, స్వస్మిన్ సంయోజయన్ సన్. ఘటయన్నిత్యనేన ‹‹అవిభాగో వచనా ,, దిత్యధి కరణార్థ ఉక్తః - పరేచ తమాత్మనీత్యనేనచ ‹‹ తానిపరేతథాహ్యాహే త్యధి కరణార్థశ్చోక్తః - స్వవిదవిదుషోః, విదేః కర్తరిక్విప్ - విచ్చావిచ్చవిదవిదౌ. స్వస్యవిదవిదోః. బ్రహ్మవిద బ్రహ్మవిదోః . ఇత్థమ్, ఉక్త ప్రకారేణ - సాధారణే స్థూలశరీరా న్నిర్యాణేసతి- అనేన ‹‹సమానా చా సృత్యుప క్రమాద మృతత్వంచాను పోష్యే ,, త్యధికరణార్థ ఉక్తః. పరతః, అనంతరమ్. యథోచితం, తత్తదధి కారానుగుణమ్. సరణేముఖైః, ధూమాది మార్గార్చిరాది మార్గముఖభూతైః. నాడీభేదైః,

సా-ప్ర- తమితి - ‹‹భూతేషు తచ్ఛ్రుతేః ప్రాణస్తేజసీ,, త్యేతదభిప్రేత్యోక్తం భూతేష్వేనమితి- తేజః పరస్యాం దేవతాయా,,మిత్యేతదభిప్రేత్యోక్తం పరేచతమాత్మనీతి-‹‹సమానాచా సృత్యుపక్రమాదమృతత్వంచాను పోష్యే త్యేతదభిప్రేత్యోక్తం స్వవిదవిదుషోరిత్థంసాధారణే సరణే ముఖ ఇతి- ‹‹శతంచైకాచహృదయస్యనాడ్య

సా-వి—శ్రుత్యం తరేషుజీవఘునోక్తేః‹‹సోఽధ్యక్షే తదుపగమాదిభ్య,,ఇతి సూత్రోక్తరీత్యా పురుషే చతమితుక్తం - మనః ప్రాణేఘటయన్,, తంప్రాణంపురుషే ఝటితి ఘటయన్.‹‹ ప్రాణస్తేజసీ, ,త్యత్ర తేజశ్శబ్దః- త్రివృత్కృతపరః. ‹‹తత్సంసృష్ట భూతమాత్రోపలక్షణ,, మిత్యభిప్రేత్య భూతేష్వేన మిత్యుక్తం- ఏనంజీవంభూతేషు ఘటయన్ సూక్ష్మభూతేషుసంయోజయన్. పరస్యాం దేవతాయా మిత్యేత దర్థ మాహ - పరేచత మాత్మనీతి - భూత సంసృష్టం పురుషంస్వస్మిన్ ఘటయన్నిత్యర్థః - ఇత్థం సరణే ముఖే, మార్గారంభే. స్వవిద విదుషోః, జ్ఞాన్యజ్ఞాని నోస్సాధారణేసతి - ఏతత్పర్యంత మజ్ఞానినామపి సాధారణమి త్యర్థః - పరతః పరమాత్మ సంపత్త్యనంతరం.‹‹శతంచైకాచహృదయస్యనాడ్యస్తాసాంమూర్ధాన మభి నిస్సృతైకా . తయోర్ధ్వ మాయన్నమృతత్వమేతి విష్వఙ్న్యా ఉత్క్రమణేభవంతీ,,త్యుక్త ప్రకారేణ యథోచితంనాడీభేదేన నయతి,గమయతి.‹‹తదోకోఽగ్రజ్వలనం తత్ప్రకాశితద్వారో విద్యాసామర్థ్యా,,దితిసూత్రోక్త

సా-సం. జీవాత్మని.ఏనంప్రాణాదివిశిష్టంసూక్ష్మభూతేషుపంచసు.తంపంచభూతప్రాణాదివిశిష్టం.పరే, హార్దే. పరమాత్మని. సరణేముఖే, మార్గగమనార్థం తక్రమణా త్పూర్వకృత్యే. స్వవిద విదుషోః, ప్రపన్నాప్రపన్నయోస్సాధారణేసతి. పరతః, తతఃపరం ‹‹ శతం చైకాచే ,, త్యుక్త సుషుమ్నానాడీ భేదై

మూ— ర్యథోచితమీశ్వరః॥

సా.దీ—కొణ్డు పురప్పడుమ్-మత్తయవన్నై తిర్యఙ్ముఖీభి రధోముఖీభి శ్చ నాడీభిర్నయతి॥౪౪॥

ఇని ప్రపన్నాధికారివిషయత్తిల్ శిలవిశేష మరుళిచ్చెయ్యవతాక శ్లోకాలి తదర్థ మివర్కళుడైయ

సా.స్వా—.శతంచైకాచహృదయస్యనాడ్యస్తాసాం మూర్ధానమభినిస్సృతైకా. తయోర్ధ్వమాయన్నమృతత్వమేతి విష్వఙ్ఙన్యాఉత్క్రమణే భవంతీ,, త్యుక్త ప్రకారేణనాడీభేదైః. అబ్రహ్మ విద ఇతర నాడీభిః బ్రహ్మవిదో మూర్ధన్య నాడ్యా. నయతి, ప్రాపయ తీత్యర్థః - అనేన ,, తదోకోగ్రజ్వలనం తత్ప్రకాశిత ద్వారో విద్యాసామర్థ్యాత్తచ్ఛేష గత్యను స్మృతి యోగాచ్చహార్దాను గృహీత శ్శతాధికయా ,, త్యధికరణార్థ ఉక్తః - ప్రపన్ననుక్కు విద్యా మాహాత్మ్యత్తాలే మూర్ధన్య నాడ్యాఉత్క్రమణ మాకై యాలేఇతర్యన్నాడీ గమన ప్రయుక్త నరకాది కళిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు - ఇజ్ఞు శ్లోకార్థ విస్తార రూపాధికార మధ్యత్తిలే,, స్వర్గ నరకఙ్గళుక్కు-ప్పోమ్ మార్గాంతరఙ్గళుక్కు-ముఖఙ్గళాన నాడీవిశేషఙ్గళిల్ పోకాతే వఴివిలక్కి అర్చిరాది మార్గత్తుక్కు ముఖమాన శతాధికైయాన బ్రహ్మనాడియిలే ప్రవేశిప్పి,, త్తెన్ఱు నాడికళై సరణైమార్గఙ్గళాక చ్చొల్లుకైయాలే సరణే మార్గైః, ఎన్ఱు తృతీయాంత పాఠమే సమీచీనమ్. సప్తమ్యంత పాఠాభ్యుపగమం మూల విరుద్ధతయా శేరాతెన్ఱు తోన్ఱుకిఱతు॥౪౪॥

ఇని పూర్వాధికారత్తిలే ఇవ్వధికారిక్కు-నిరప రాధానుకూలవృత్తిక్కు-చితమానవాసస్థలమ్శొన్నతు కూడుమా ? ఇన్త భాగవ తోత్తర భగవ త్క్షేత్రత్తిలే తానే ఇతరాధికారికళపరాభభూయిష్ఠాళాయిరుక్క-విల్లైయో ఇతరాధి కారి కళపరాధ భూయిష్ఠా, ళాయిరున్తాలుమ్ అకించ నాధికారిమ్మై ఈశ్వరర్ కైపిడిత్తు స్వాభిమత స్థలత్తిలే వసిప్పిత్తు అభిమానిక్కై-యాలే నిరపరాధానుకూల వృత్తికూడు మెన్ఱిల్

సా.ప్ర—స్తాసాంమూర్ధానమభినిస్సృతైకా.తయోర్ధ్వమాయన్నమృతత్వమేతి-విష్వఙ్ఙన్యాఉత్క్రమణే భవంతీ,,త్యేత దభిప్రేత్యోక్తం నయతిపరతో నాడీ భేదైర్యథోచిత మీశ్వరఇతి - పరతః, తతఃపరం - బ్రహ్మవిద్బ్రహ్మ విత్సాధారణాయా స్స్థూణ క్షోభజనిత శ్రాంతేః పరమాత్మ సంపత్త్యాఽపన యనా నంతరమిత్యర్థః - యథోచితం,తత్తదభిలషిత ప్రాపణోచిత మిత్యర్థః ॥౪౫॥

ఏవం శ్లోకే సంగృహీతం దేహాన్నిర్యాణప్రకారం విస్తరేణవక్తుం ,,తయోర్ధ్వమాయ న్నమృతత్వ మేతి విష్వఙ్ఙన్యా ఉత్క్రమణేభవన్తీ,, త్యుక్తం శత ధిక నాడ్యానిర్గమనా భావే అమృ తత్వా సిద్ధేర్దహరాది విద్యా సామ ర్థ్యాత్ప్రకాశిత శతాధిక నాడీద్వా రకత్వస్య ప్రపన్నేఽ సంభవా త్తస్య చో

సా.వి—రీత్యాఇహవిద్యామహిమ్నాద్వారప్రకాశాసంభవాదుపాయాంతరస్థానని విష్ట ఈశ్వరఏవ మార్గం దర్శయతీత్యభిప్రాయేణనయతీత్యుక్తం.ప్రపన్నంమూర్ధన్యనాడ్యాస్వయమేవభగవాన్నిర్గమయతీతిభావః॥౪౪॥

ఏవం భగవత స్త్వరయా నిర్గమనకరణే భగవదత్యంతాభి మతత్వ మేవ హేతురితి భోగ స్థాన ప్రాపణోద్యు[..]స్య రాజ్ఞో మహిషీవ పరమై కాంతీ భగవ దభిమత వర్తనేనతి ష్ఠేదితి త్వరయానిర్గమన

సా . స[..]ర్యః [..]థా యోగ్యం నయతి త్యర్థః - ॥ ౪౪ ॥

సంగ్రహీ[..]వరీతుం ప్రపన్నస్య వక్ష్యమాణ విధయా నయనే ప్రపన్నః కింవిధోధికారీత్యత్రాహ-

మూ— ఇప్పడి ‹‹లోకవిక్రాంతచరణౌ శరణంతేవ్రజంవిభో,,ఎన్నివన్ కాలైప్పిడిక్క ‹‹హస్తావ లంబనో హ్యేకో భక్తిక్రీతో జనార్దనః,,ఎన్ఱురపడియే ఇవనైక్కైప్పిడిత్తు ‹‹రాజాధిరాజస్సర్వేషామ్,, ఎన్ఱుర పడియే ఉభయవిభూతినాథనాన సర్వేశ్వరన్ తానుకన్తతోరు నిలత్తిలే వైక్క అభిషిక్తాయాన మహిషి యైప్పోలే బహుమత(మాయ్)నాయ్ త్తన్ పరమైకాంతిత్వత్తుక్కు అనురూపమానవృత్తియోడేపోరుమివ్వధికారీ-

సా-స్వా— అప్పోతీశ్వరనుక్కొరుత్త నైక్కైప్పిడిక్కైయు మొరు త్త నైక్కైప్పిడియా తొళ్ళిక్కైయుమ్ వైష మ్యావహ మన్రో?ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడీతి, హస్తేతి. హస్తః అవలమ్బనం ఆశ్రితావలమ్బ నం యస్యసః. భక్తిక్రీతతయా జనార్దన ఏకఏవ హస్తావ లమ్బనః. అన్యః కోపినేతి భావః. కైప్పిడిత్తు, కైయిలే అణైత్తు కొణ్డు. రత్న్యతయా స్వీకృత్యఎన్నపడి. యద్వా, హస్తస్యావలమ్బనఇతి వార్థః. సం సార సాగరే మజ్జతాం హస్తేనావ లమ్బితుం యోగ్య ఇతి యావత్ -కైప్పిడీత్తు, కైయై ప్పిడిత్తేన్న పడి. కాలైపిడి త్తవనై కైప్పిడిత్తెన్ఱు చాటూక్తియుమ్ తోన్ఱుకిరతు, కైప్పిడిత్తిత్యనేన పాణి గ్రహణసమాధిరపిసూ చ్యతే- తాన్ మహిషీత్వేన కైప్పిడిత్తు అన్యదీయ స్థలత్తిలే వైక్కై యనుచితమన్రో వెన్ఱుర శంకావారణా ర్థ ముభయ విభూతీతి - పారక్య మొన్ఱు మిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు. స్వకీయమా యిరున్నాలుమ్ దేవతాంతర క్షేత్రత్తిలే వసిప్పిక్కై యనుచిత మాకైయాలే తానుకన్త తోరువెన్ఱు శొన్నతు. తిరువడి కళిలే శర ణా గతి

సా-ప్ర— పాయాంతర స్థాన నివిష్టైన భగవ తైవ తద్ద్వారా నిర్గమయితవ్యత్వా త్తదుప యుక్తం భగ వ దత్యంతాభి మతస్య స్వరూప నిర్యాణ విశేషణ భూత విళమ్బా విళమ్బ యోర్భిన్నాధి కారి నిష్ఠత్వజ్ఞాప నాయ సదృష్టాంత మాహ - ఇప్పడి లోక విక్రాంతే త్యాదినా - ఇవనై కైప్పిడిత్తు, అముంహస్తే గృహీ త్వా- రత్న్యవస్థతయా స్వీకృత్యేత్యర్థః - కైప్పిడిత్తిత్యనేన ‹‹ ఉత్తరయా దక్షిణేహస్తేగృహీత్వే ,,త్యు క్త ప్రాణి గ్రహణం స్మార్యతే - ఏతేన భార్యాయాః పతిపార తంత్ర్యవత్ప్రప న్నస్య భగవ త్పార తం త్ర్యం స్వరూప ప్రాప్త మితి ద్యోత్యతే. తానుకన్త తోరు నిలత్తి లిత్యనేనా త్యంతాభి మతత్వ కార్యంద్యో త్యతే - పోరుమ్, వర్తేత - అభిషిక్తా యానే త్యాదినా‹‹ప్రియోహిజ్ఞానినోత్యర్థమహంసచమమప్రియ,,

సా-వి— హేతుతయాపు రుషార్థ కాష్ఠాధికారాద్యుక్త స్థితిం స్మారయతి- ఇప్పడీతి - లోక విక్రాంత స్య,పాదవిన్యాసాక్రాంత లోకస్య-చరణౌ శరణమవ్రజం, ఉపాయతయా అగృహీషం. వ్రజగతా విత్యస్మా ల్లిజ్యడాగమః -ఎన్ఱు, ఇతి ప్రమాణ వశాత్- ఇవన్, అస్మిన్ జీవే. కాల్పిడిక్క, శ్రీపాదం గృహ్ణాతి సతి .. ఇవనై, ఏనం జీవం. కైప్పిడిత్తు, హస్తేనగృహీత్వా- అభయప్రదానం కృత్వేత్యర్థః - మహాత్మనః పాద యోః ప్రణతంహస్తేన దాక్షిణ్యా దుత్థాపయంతి తద్వదితిప్రతీయతె - అత్ర ప్రమాణంహస్తావలంబనఇతి. హస్తేనావలంబత ఇతి హస్తావలంబనః. నంద్యాదిత్వా ల్ల్యుః. పాణిగ్రహణ సాదృశ్యంచ ధ్వన్యత ఇ త్యా హుః - సర్వేశ్వరన్, సర్వేశ్వరే - తానుకన్తతోరునిలత్తిలే, స్వాభిలషితాయాం కస్యాంచిత్క్షితౌ - వై క్క, స్థాపయతిసతి - బహుమతమాయ్, బహుమాన విషయీకృతయా - వృత్తియోడే, వృత్త్యాసహ . అ భిషిక్తయాన మహిషియైప్పోలే, రాజ్ఞః పట్టాభిషిక్త తరుణీవ. పోరుమ్, వర్తేత. మహిషీత్యనే నైవ

సా-సం —ఇప్పడీతి - ననుప్రపన్న మాత్రస్యాభిషిక్త మహిషీవత్పారమైకాంత్యావిశేషె సంసారాన్నిర్యాణె

మూ——ఇప్పడిప్పట్ట అధికారికళిలే ప్రారబ్ధదుష్కృతవిశేషవైచిత్రియాలేవరుమ్ అహంకారమమకారఙ్గళైన్న,

సా-దీ—— పూర్వాధికారోక్తావస్థికళై అనువదిక్కిరార్-ఇప్పడిప్పట్టవిత్యాదియాల్-అపచారఙ్గళ్ కర్మ

సా-స్వా——పణ్ణుకైయాలేఇవనై బహుమానంపణ్ణుకైవైషమ్యావహామన్నెన్నుకరుత్తు. తిరువడికళిలేవిశ్వస్తవనై కైప్పిడిత్తైన్నైయాలే శరణ్యనుక్కివన్ విషయత్తిల్ అభిమానోద్రేకం శొల్లప్పట్టతు. ఇప్పడియాకిల్ భగవదభిమతస్థలత్తిలే ఇరుక్కిర ప్రపన్నాధికారికళుక్కు అపరాధాదిసంభావనైయిల్లామైయాలే శీలవధికారికళుక్కు మోక్షరూపఫలవిళమ్బముమ్ శిలవధికారికళుక్కు ఫలవిళమ్బమిల్లైయెన్నుమ్ విళమ్బావిళమ్బముళ్ళతాకచ్చొన్నతు కూడుమో? ప్రారబ్ధవిశేషత్తాలే అపరాధరుచ్యాది వైపరీత్యముణ్డాన వధికారికళుక్కు ఫలవిళమ్బముమిల్లైయిల్లాతవధికారికళుక్కు అవిళమ్బముమ్ కూడుమెన్నిలానాలుమ్ విళమ్బమ్ కల్పాంతపర్యంతమో? జన్మాంతరపర్యంతమో? అవిళమ్బముముత్తరక్షణత్తిలేయో? శరీరావసానాదికాలాంతరత్తిలేయో? కించ, ‹‹ తావదార్తిస్తథా వాంఛాతావన్మోహస్తథాఽసుఖం. యావన్నయాతి శరణం త్వామశేషాఘనాశన ,, మెన్ను ప్రపన్నాళెల్లారుక్కుమ్ విళమ్బమిల్లైయెన్ను శొల్లుకిరతువుమ్ విరోధియాతో? ఇవ్వధికారికళుక్కు వైపరీత్యమ్ పుకున్నాల్ భగవదభిమానముమ్ వ్యర్థమాకప్రసంగియాతో? ఎన్కిర వభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తు ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ప్పట్ట వధికారికళిలే ఇత్యాదినా - ప్రారబ్ధేతి - అభ్యుపగతప్రారబ్ధత్తాలే ఎన్నపడి.

సా-ప్ర——ఇత్యుక్తరీత్యా భగవతోఽప్యత్యంత ప్రియత్వాత్ తదభిమతస్యానువర్తనీయత్వముక్తం - ఏవం భూతాధికారిణాం విళమ్బాసంభావనాం తద్భేదేషు నిర్దేశపూర్వకం వ్యుదస్యన్ దేహాన్నిర్యాణ విశేషణభూతయోః ‹‹ తనూకృత్యాఖిలంపాపం మామాప్నోతి నరశ్శనైః· అథోపాయప్రసక్తోపి భుక్త్వాభోగానానామయాన్ - అంతేవిరక్తిమాసాద్య విశతే వైష్ణవం పద ,, మిత్యాదిభిః ‹‹ తావదార్తిస్తథావాంఛాతావన్మోహస్తథాసుఖం। యావన్నయాతి శరణం త్వామశేషాఘనాశన ,, మిత్యాదిభిశ్చ బోధ్యమానయోర్విళంబావిళమ్బయోర్యావత్కల్పత్వ యావద్బ్రహ్మప్రళయత్వ స్వేష్టకాలాత్పూర్వభావిత్వ శంకయా తయోస్స్వరూపస్థితిం పృచ్ఛతి - ఇప్పడిప్పట్టేత్యాదినా-

సా-వి——‹‹కృతాభిషేకామహిషీ,,తి సఘుంట్వనుసారాదభిషిక్తాయాఃప్రతీతే· అభిషిక్తయానేతివిశేషణమ్ అభిషేకరూపధర్మవిశేషకీర్తనద్వారా ఇతరపత్న్యపేక్షయా ఆదరవిశేషవ్యంజనార్థమ్- అన్యథా పత్నీమాత్రాభిప్రాయమితిస్యాత్ - నన్వేవమభిమతవృత్త్యా వర్తమానం త్వరయానయతీత్యుక్తమ్ . తత్ర కింశరణాగత్యనంతరమేవనయతి ? ఉతసంకల్పానుగుణం? తదంతే? తచ్ఛరీరాంతేవా? అథవాతదనభిమతసమయేపి· తావదార్తిరిత్యత్ర శ్లోకేపి యావచ్ఛరణం యాతి తావదిత్యుక్త్యా అనంతరమేవ ఫలమితి ప్రతీయతే- తథా అనభిమతవర్తనవతః శరణాగతస్య ‹‹తనూకృత్యాఖిలం పాపం మామాప్నోతినరశ్శనైః । అథోపాయప్రసక్తోపి భుక్త్వాభోగాననామయాన్ । అంతేవిరక్తిమాసాద్య విశతే వైష్ణవంపదమ్,, ఇతి విళంబశ్రూయతే-తత్రకిం యావత్కల్పంవిళంబః? కింవా యావద్బ్రహ్మప్రళయమితి విళంబావిళంబప్రకారంపృచ్ఛతి - ఇప్పడిప్పట్ట వధికారికళిలే ఇత్యాదినా. ఇప్పడిప్పట్ట, ఏవముక్తేషు- అధికారికళిలే, అధికారిషు-

సా -సం—— కేషాంచిద్విళంబః కేషాంచిదవిళంబశ్చకింనిబంధన ఇత్యత్ర ప్రారబ్ధదుష్కృతాయత్తాహంకారాదిమూలకోవిళంబ ఇతిఅహంకారాదేరేతదధికారిణి ఆగతినిగతిస్థితిశ్చవిశదయతి-ఇప్పడిప్పట్టవిత్యాదినా-

మూ—అవైయడియాకవరుమ్అపచారఙ్గళెన్న,ప్రయోజనాంతరరుచియెన్న;అతడియాకసంభావితమాన దేవతాంతరస్పర్శమెన్న, బుద్ధిదౌర్బల్యమెన్న; అతడియాకవరుమ్ఉపాయాంతర ప్రత్యాశైయెన్న, ఇవైవ్వపరీత్యమ్పిఱన్దవర్కళుక్కుమ్ ఇవైపిఱవాతే ప్రారబ్ధ సుకృత విశేషత్తాలుమ్ పూర్వప్రపత్తియిల్ ఫలసంకల్ప విశేషత్తాలుమ్ ఛిద్రమిల్లాతకైంకర్యత్తిలే ప్రతిష్ఠితరాయ్ ప్పోన్దవర్కళుక్కుమ్ సంసారత్తిల్ నిన్ఱుమ్ నిర్యాణత్తుక్కు విళంబా విళంబఙ్గళిల్ నియతైయిరుక్కుమ్పడి యెఙ్ఙనేయెన్నిల్

సా-దీ—వైచిత్రియాలేవరుమెన్ఱుమత్తై,ప్రయోజనాంతరరుచిబుద్ధిదౌర్బల్యఙ్గళిలుమన్వయిత్తుక్కొళ్వతు-బుద్ధిదౌర్బల్యం, విశ్వాసమాంద్యం- ప్రత్యాశై,స్పృహా. ప్రపత్తియిల్ఫలసంకల్పవిశేషమావతుపూర్వప్రపత్తికాలత్తిలే ఇవైవ్వపరీత్యఙ్గళొన్ఱుమ్ వారాతపడి కోలిచ్చెయ్కై. ఇవైవ్వపరీత్య ముణ్డానవర్కళిల్ అహంకార

సా-స్వా — అభ్యుపగతప్రారబ్ధంప్రపత్తినాశ్యమల్లామైయాలేతత్పరిపాకవిశేషత్తాలేఅహంకారాదికళ్ సంభావితఙ్గళెన్ఱు కరుత్తు. అహంకారాది వైపరీత్య సద్భావత్తాలే విళమ్బ ముణ్డానాలుమ్ జన్మాంతర కల్పాన్తర పర్యంతత్వోత్తర క్షణ శరీరావసాన నియతత్వ రూప నియతై విళమ్బా విళమ్బఙ్గళుక్కెప్పడి కూడుమెన్ఱు శంకాతాత్పర్యమ్. ఉత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱ్కోలి మున్దర అహంకార మమకార వైపరీత్య గ్రస్తర్కళుక్కుమ్ తన్మూల భూతాపరాధ గ్రస్తర్ కళుక్కుమ్ విళమ్బా విళమ్బఙ్గళై యుపపాదిక్కిఱార్.

సా-ప్ర — ప్రతిష్ఠితరాయ్ ప్పోన్దవర్కళుక్కుమ్, ప్రతిష్ఠితతయా వర్తమానానాంచ - విళమ్బ హేతుత్వేన నిర్దిష్టేషు - ‹‹ప్రవృత్తించనివృత్తించ జనానవిదురాసురాః ,, ఇత్యారభ్య ‹‹ క్షిపామ్యజస్రమశుభానాసురీష్వేవయోనిషు - ఆసురీంయోనిమాపన్నా మూఢాజన్మనిజన్మని. మామప్రాప్యైవ కౌంతేయ తతోయాంత్యధమాంగతిం ,, మిత్యాదిభిరుక్తాత్యంత విళమ్బ హేతవః ప్రపన్నానాం నభవేయురితి కృత్వాప్రారబ్ధ దుష్కర్మవశాత్కదాచిదుత్పన్నానామల్పవిళమ్బ హేతూనాంకాలవిశేషే మోక్షస్స్యాదితి ప్రపన్నేషుప్రతిబంధకత్వాభావంకాలవిశేషానుద్దేశేన ప్రపన్నేష్వాయుర్వృద్ధ్యాది రూపాల్పవిళమ్బహేతుత్వంచపూర్వోక్తం

సా- వి—ఉత్తమమధ్యమాధమాధికారిషు.వైచిత్రియాలే,వైచిత్ర్యేణ. విళంబహేతుదోషాన్ పరిగణయ్యాహ. ప్రారబ్ధేతి. అహంకార మమకారౌ తన్మూలకాపచారాః ప్రయోజనాంతర రుచిః తన్మూల దేవతాంతర స్పర్శః బుద్ధి దౌర్బల్యం తన్మూలకోపాయాంతర ప్రత్యాశేత్యాదీని విళంబ హేతవఇత్యర్థః-ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్, కీదృశః. కింబ్రహ్మకల్పాది పర్యంతో విళంబః - తాదృశవిళంబ హేత్వభావే ఆర్త్యభావేపి విధిలిఖితాయుషః పూర్వమేవ మోక్ష ఇత్యవిళంబశ్చకిన్నస్యాదితి ప్రశ్నఫలితార్థః-బ్రహ్మకల్పాదిపర్యంత విళంబహేత్వపరాధః ప్రపన్నస్యన సంభవంతి - యత్కించిద్విళంబ హేత్వపరాధ సంభవేపి కథంచిన్నివారణం కృత్వా శీఘ్రమేవ మోచయతి. తత్రాపి దృప్తానాం నియతాయుషాం నిరపరాధానాం తచ్ఛరీర పాతావధివిళంబః, నియతాయుషామేవ సాపరాధానామపి ఆయుర్మధ్యఏవ అపరాధానాం యథాకథంచిదనుభవాదినా విధిమితశరీర పాతావధిరేవ విళంబః . అనియతాయుషాం సాపరాధానాం ఆయుర్వృద్ధ్యాదినా కంచిత్కాలం విళంబో నాధికవిళంబః - ఆర్తానాంతు తదిచ్ఛావధి విళంబఇతి సద్యోపేక్షతే చేత్సద్యఏవేత్యవిళంబ ఇతిపరిహారమాహ —

మూ — ఇ(అ)వ్విడత్తిలవర్ కళుక్కు-చార్వాకాదికళుక్కుప్పోలే నిలైనిన్ఱ అహంకారమమకారఙ్గళ్ పుకరాతు - అవహితరాయ్ నడప్పారిడరుమాప్పోలే ఎఙ్గనుమొరుకాల్ వరుమ్, అహంకారమమకారఙ్గళ్ వివేకావధికళాయ్ పిఱవృత్తు తెళివాలే కళిన్తుపోమ్-అపరాధఙ్గళ్ పిఱన్దాల్ క్షామణావధియాయుమ్, శిక్షావధియాయుమ్ కోలినకాలత్తుక్కు ళ్ళే అపరాధనిస్తారమ్ పిఱక్కుమ్పడి అపరాధపరిహారాధికారత్తిలే శొన్నోమ్ -

సా- దీ — మమకారమ్ పిఱన్దవర్ కళుక్కు-నిస్తారం కాట్టుకిరార్-ఇవ్విడత్తిలిత్యాది- తెళివాలే, వివేకజ్ఞానత్తాలే- అహంకారాదియడియాక వపరాధమ్ పిఱన్దవర్ కళుక్కు-నిస్తారమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - అపరాధఙ్గళ్ పిఱన్దాలిత్యాదియాల్ - అపరాధమ్ పిఱన్దాల్ ‘‘మామాప్నోతి నరశ్శనైః,, ఎన్ఱు మోక్షవిళంబమ్ శొల్లిత్తేయెన్న

సా-స్వా-ఇవ్విడత్తిలివర్ కళుక్కిత్యాదినా-భగవదభిమానవిషయీకృతనాకైయాలేమత్తవధికారికళుక్కుప్పోలే నిలైనిన్ఱ అహంకారాదికళణ్డాకాతెన్నపడి - కోలినేతి - ఇతెల్లామ్ భగవదభిమానకార్యమెన్ఱపడి. కాలజ్ఞరిత్తు ప్రపత్తిపణ్ణినవనుక్కు అకాలత్తుక్కుమేల్ విళమ్బమిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి యాకిల్ ‘‘ అపాయాద్విరతశ్శశ్వన్మాం చైవ శరణం గతః - తనూకృత్యాఖిలం పాపం మామాప్నోతి నరశ్శనైః ,, ఎన్ఱు ప్రపన్ననుక్కు విళమ్బమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-

సా-ప్ర — స్మారయన్నుత్తరమాహ - అవ్విడత్తిలిత్యాదినా - ప్రారబ్ధదుష్కృతాద్విళమ్బహేతూదయే పీత్యర్థః - నిలైనిన్ఱ, యావచ్ఛరీరానువర్తినౌ - పుకరాతు, నప్రవిశతః. నభవత ఇత్యర్థః. ఏవమహంకారమమకారయోరధికారివిశేషే ఫలవిళమ్బాహేతుత్వముక్త్వాఽత్యంత విళమ్బహేతుభూతా యాః

సా-వి — అవ్విడత్తిలేఇతి- నిలైనిన్నవహంకారమమకారఙ్గళ్ పుకరాతు, స్థిరతయావిద్యమానావహంకారమమకారౌ నప్రవిశతః. అతోబ్రహ్మకల్పాది విళంబోనాస్తీతి భావః. అవహితరాయ్‌నడప్పారిడరుమాప్పోలే, సావధానం సంచరతాం స్ఖలనమివ. ఏతేనుమ్, యత్రకుత్రచిత్ . ఒరుకాల్, హేతునా.వరుమ్,ప్రాప్తౌ. వివేకావధికళామ్, వివేకోత్పత్తి పర్యంతౌ సంతౌ. తెళివాలే, వివేకరూప తత్త్వజ్ఞానేన. కళిన్తుపోమ్, నశ్యతః. తావత్పర్యంతాహంకారమమకారమూలాపరాధాఅపి ప్రాయశ్చిత్తేనవా లఘుదండేనవా శీఘ్రమేవ నశ్యంతీతి తేపివిలంబనహేతు నభవతీతి పూర్వోక్తమేవస్మారయన్నాహ . అపరాధఙ్గళితి. క్షామణావధియాయుమ్, ప్రాయశ్చిత్తావధికంవా. శిక్షావధియాయుమ్, అనుభవావధికంవా, నిస్తారంపిఱక్కుమ్‌పడి , నివృత్తేరుత్పత్తిప్రకారం. క్షామణమితి క్షమూషసహనే ఇత్యస్మాత్ క్షమమాణంప్రేరయతీత్యర్థేతత్ప్రయోజకో హేతుశ్చేతి ణిచిజనీ జూష్కన్ప్ - జోమంతాశ్చేత్య మంతత్వేనమిత్వేమితాంహ్రస్వఇతి హ్రస్వప్రాప్తావవా చిత్తవిరాగ ఇత్యతో వాగ్రహణమనువర్త్యవ్యవస్థితవిభాషాశ్రయణాద్రజో విశ్రామయన్నిత్యాదావివహ్రస్వభావే కరణార్థే యుటిబోధ్యం - నను ‘‘తనూకృత్యాఖిలంపాపంమామాప్నోతినరశ్శనైః,, ఇత్యుక్తరీత్యా శనైరాప్నోతీత్యుక్తత్వాదపరాధా విళంబహేతుభవంత్వితి ఆశంక్య తద్వచననియతాయువిషయమిత్యాహ -

సా-సం — మోక్షాయకాలవిశేషమ్ నిర్దిశ్యప్రపన్నస్తస్యాహంకారాది నిర్గతిపూర్వికా ప్రాప్తిరధిక

మూ— మోక్షమ్ పెఱుకైక్కు కాలవిశేషమ్ కురియాతే ప్రపన్నరానార్ క్కెప్పత్తి “అపాయా (విరతః) ద్విరతశ్చశ్వన్మాంచైవశరణంగతః। తనూకృత్యాఖిలం పాపంమామాప్నోతినరశ్శనైః,, ఎన్ఱు శొల్లుకిఱతు. ముముక్షువాయిట్టే స్తవనాకైయాలే ప్రయోజనాంతరరుచి నిలైనిర్క ఉణ్డాకాతు -

సా-దీ— వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - మోక్షమ్ పెఱుకైక్కిత్యాది. అపాయేతి - మాం శరణం గతోపి ఉత్పన్నకాలే శశ్వత్ కృతేభ్యోఽపాయేభ్యోఽవిరతశ్చేత్ సనరః ప్రాయశ్చిత్తమకుర్వన్ అఖిలంపాప ఫలమనుభూయ. శనైః, కాలవిళంబేన, మామాప్నోతి ఎన్ఱు. విరతఇతి పాఠే శశ్వత్కృతాపరాధా ద్విరత స్సన్నిత్యర్థః - ఇని ప్రయోజనాంతర రుచి శిర న్తవర్కళుక్కు నిస్తారం కాట్టుకిఱార్ -ముముక్షువాయిత్యాదియాల్ -

సా-స్వా— మోక్షమ్ పెఱుకైక్కితి-అపాయాదితి. అపాయావిరతశ్చశ్వదెన్ఱుమ్ పాఠముణ్డు-అప్నోతుమాం శరణఙ్గతః, శరణఙ్గతోఽపి. శశ్వత్, అనంతరమ్. కృతేభ్యో పాయేభ్యః - నిషిద్ధేభ్యః ప్రాయశ్చిత్త మకుర్వన్. అవిరతశ్చే దఖిలం పాపం ఫలాను భవేన తనూ కృత్య, వినాశ్య. మాంశనైర్విళంబేన ఆప్నోతీ త్యర్థః. అపాయా ద్విరతః ఎన్ఱుపాఠమానపోతు శశ్వత్కృతాత్పా పాద్విరతస్సన్ శనైర్మాఽమాప్నో తీత్యర్థః - విళమ్బమ్ శొల్లుకిఱ వచనమ్ కాలజ్ఞరియాతే ప్రపత్తి పణ్ణి సాపరాధ నానవన్ విషయమాకైయాలే విరోధమిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి అపరాధ ప్రసక్త్యాధికారికళుక్కు విళమ్బావిళమ్బముపపన్నమానాలుమ్ అపరాధ రహితనాన ప్రపన్ననుక్కుమ్ “అథోపాయ ప్రసక్తోపి భుక్త్వాభోగాన నామయాన్ - అంతే విరక్తిమాసాద్య విశతే వైష్ణవంపద,, మెన్ఱు విళమ్బమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? అతు ప్రయోజనాంతరార్థముపాయ ప్రసక్తనాన ప్రపన్ననుక్కు విళమ్బమ్ శొల్లుకిఱ తెన్నిల్ ముముక్షు వాయిట్టే స్తవ నుక్కు ప్రయోజనాంత రాసక్తి వరకూడుమో ? అప్పోతు “ యాచితోపి సదాభక్త్యా నాఽహితం కారయేద్ధరిః,, ఎన్కిఱ పడియే ప్రపన్నన్ ప్రయోజనాంతరత్తై యాచిత్తాలుమీశ్వరన్ వస్తువృత్తియిలే హితపరనాయ్క్కొణ్డు అత్తైక్కొడానెన్కిఱ అతు విరోధియాతో ? ఎన్న ప్రయోజనాంత రాసక్తనాన ప్రపన్ననుక్కు విళమ్బావిళమ్బ వ్యవస్థై శొల్లుకిఱార్ - ముముక్షువా యిత్యాదినా. కాలజ్ఞరిత్తు ప్రపత్తి పణ్ణినవనుక్కు అక్కాల

సా-ప్ర— ప్రయోజ నాంతరరుచా ప్రతిష్ఠాయాః ప్రపన్నేష్వ సంభవం దర్శయన్ కాదా చిత్కాయా స్తస్యా అపి కాల విశేషాక్రోడీకారేణ ప్రపన్నేష్వేవాల్ప విళమ్బావహత్వ మాహ - ముముక్షు వాయిట్టే స్తవనాకైయాలే ఇత్యాదినా - ప్రయోజనాంత రాణామల్పాస్థిరత్వ దుఃఖమిశ్రత్వాదికం జ్ఞాత్వా తజ్జిహాసాపూర్వకం మోక్షార్థం ప్రపన్నత్వా దిత్యర్థః. నిలైనిర్క ఉణ్డాకాతు, అతిచిరకాలంఫలాంతరానుభవఏవ

సా-వి— మోక్షమ్ పెఱుకైక్కితి- కాలవిశేషమ్ కురియాతే, కాలవిశేషమవధి మకృత్వైవ - అనియతాయుషామప్యాతౌఽనత్వాం విళంబోనాస్తీతి భావః - అపాయా ద్విరతఇతి. మాంశరణంగతోపి అ పా యేభ్యా ననివృత్తశ్చే త్సనరః ప్రాయశ్చిత్త మకుర్వన్ పాపఫల మనుభూయ శనైఃకాల విళంబేన మాం ప్రాప్నోతి - అపాయాద్విరతఇతి పాఠె శశ్వత్కృతాపరాధా ద్విరత స్సన్నిత్యర్థః - అథప్రయోజనాంతరరుచే ర్విళంబహేతుత్వమాహ- ముముక్షువాయితి- ఇట్టే స్తవనాకైయాలే, ప్రవిష్టతయా-నిలైనిర్క-ఉణ్డాకాతు,

సా- సం— విళంబవతీత్యాహ - మోక్షమ్ పెఱుకైక్కితి - నను తర్హి సర్వేష్వప్యేష ప్రయోజనాంతరేషు అ స్యరుచిః కదాచి దపి ననిపతతాత ఇత్యత ఆహ - ముముక్షువా యిట్టే స్తవనితి-

మూ— ఉభయభావనరుక్కుప్పోలే మోక్షరుచియోడేకూడ ప్రయోజనాంతర రుచియుమ్ కలస్తువ
ఇవనుక్కు హితపరనాన ఈశ్వరన్ "యాచితోపి సదా భక్త్యా నాహితం కారయేద్ధరిః । యస్యానుగ్ర
హమిచ్ఛామి ధనం తస్య హరామ్యహమ్" ఇత్యాది కళిలుమ్ కుండధారో పాఖ్యానాది కళిలుమ్ శొల్లుకిర పడియే
ప్రయోజనాంతరజ్ఞళైక్కొడాతే కణ్ణఴిత్తుమ్ శిలవత్తిలే అల్పాస్థిరత్వ దుఃఖ మిశ్రత్వాది వివేకత్తాలే

సా-దీ—ఉభయభావనర్, కర్మబ్రహ్మోభయ భావనాయుక్తబ్రహ్మాదికళ్ - అహితం ప్రయోజనం న
యేత్, న కుర్యాత్ . కణ్ణఴిత్తుమ్, ఇతు ప్రబలకర్మ ప్రతిబద్ధమానసుహృత్సంక్రమణీయపుణ్యవిషయః

సా-స్వా— త్తుకుళ్ళై అత్యంతాభిమానత్తాలే ఫలాంతరత్తైక్కొడాతేయుమ్ వైరాగ్యత్తైయుణ్డాక్కి
శిల ఫలత్తైక్కొడుత్తు విరక్తాశాకుమ్పడి పణ్ణియుమ్ ప్రయోజనాంతర వైముఖ్యత్తై ఈశ్వర నుణ్డాక్కు మె
విళమ్బమ్ శొల్లుకిరతు కాలజ్ఞరియాతే ప్రపత్తి పణ్ణిన ప్రయోజనాంతర తదుపాయ ప్రసక్త ప్రపన్నవి
మెన్నపడి. అపరాధ పరిహారాధి కారత్తిలే "ఇహ దేహానంతరం మోక్షమ్" ఎన వేణుమెన్ను అపేక్షిత్తాలుమ్
యతాయుస్సుకళాలుమ్ విళమ్బాక్షమరాయిరుప్పారుక్కు ఆయుర్వృద్ధియాలే విళమ్బమ్ వరుమ్- నియత
స్సుకళుక్కుళ్ళ వాయుస్సుక్కుళ్ళై ఫలిత్తువిడుమ్, ఎన్ను శొల్లి యిఙ్గు కాలజ్ఞరియాతే ప్రపన్న రా
ప్పత్త "అపాయాద్విరతశ్చాస్మాం చైవ శరణం గతః- తనూకృత్యాఖిలం పాపం మామాప్నోతి నరశ్శనైః

సా-ప్ర— యథాస్యాత్తథా ప్రయోజనాంతరరుచిర్నభవేదిత్యర్థః-ఉభయాభావనరుక్కుప్పోలే, ఉభయ
ప్రయోజనాంతరే బ్రహ్మణిచ భావనాను భవో యేషాం చతుర్ముఖాదీనామివేత్యర్థః . కలస్తువవా
సహగతాచేత్ - ముముక్షోరనంతరమపి కదాచిత్ప్రయోజనాంతర రుచిర్జాతా చేదిత్యర్థః - కుండ ధా
పాఖ్యానాది కళిలుమ్, యథా కుండధారేణ స్వభక్తాయ ధనం ప్రార్థయతే స్వేష్టదేవతాదత్తధనమాస్తిం
క్త్వా ధర్మే బుద్ధిరేవ ప్రార్థితా. తథా స్వభక్త ప్రార్థితమపి ప్రయోజనాంతర మప్రదాయస్వ కైంకర్య

సా-వి— ప్రారబ్ధవశాదుత్పన్నాపి స్థిరతయానతిష్ఠతి. మోక్షరూపపరమ ప్రయోజనానుసంధానేన నివర్త
ఇతి భావః - మోక్షోపి భవతు ఇదానీం ప్రయోజనమపి భవత్వితి కస్య చిదిచ్ఛాయాం తదర్థోపాసనాదిష
తేష్వపి "అన్యోన్యాన్యచ్చింతయతస్స్వచ్ఛందం విదధామ్యహమ్" ఇతి భగవానేతత్ఫల మప్రదాయ క్వచిద్వైరా
ముత్పాదయతి - క్వచిత్స్వత ఏవాల్పాస్థిరత్వ దుఃఖ మిశ్రత్వాది ప్రతిసంధానేన ప్రయోజనాంతర
మేవోత్పాదయతి. క్వచిదిచ్ఛానుగుణ్యేన ఫలం ప్రదాయ "న జాతు కామః కామానాముపభోగేన శామ్య
త్యు"క్తప్రకారేణ సౌభరికుచేలాదీనామివ జుగుప్సయా స్వయమేవ యథా తత్పరిత్యాగబుద్ధిస్స్యాత్తథా
త్యా మోచయతీత్యాహ. ఉభయేత్యాదినా. ఉభయస్మిన్ప్రయోజనాంతరే బ్రహ్మణిచ భావనానిష్ఠా
నుభవో యేషాం తే చతుర్ముఖాదయః ఉభయభావనాః. కలస్తువన్తాల్, మిళిత్వాగతాశ్చేత్. కొడా
తత్త్వైవ. కణ్ణఴిత్తుమ్, ఉపేక్ష్యాచ. శిలవత్తిలే, కతిపయభోగేషు.

సా-సం— ఉభయభావనానిష్ఠబ్రహ్మాదేరపి యావదధికారమ్ ప్రయోజనాంతర వైముఖ్య మనుపలబ్ధ
అస్యతద్వైముఖ్యం కుత ఇత్యాశంకాయామస్యతద్వైముఖ్య సంపాదకోపి ప్రచభిర్విధాభేదైర్భగవా
నేత్యాహ- ఉభయభావనరిత్యాదినా- విడుకైయాలే ఇత్యస్య ప్రయోజనాంతరరుచినైనిర్కుణ్డా కా

మూ— ఇవన్ తనక్కు అరుచియై విళైప్పిత్తుమ్ సౌభరికుచేలాదికళుక్కుప్పోలే శిలభోగఙ్గళైక్కొడుత్తుత్తానేయ లమరన్తువిడప్పణ్ణియుమ్విడుకైయాలే మోక్షకాలమ్కురిత్తు ప్రపత్తిపణ్ణినవనుక్కు అకాలత్తుక్కుళ్ళే ప్రయోజనాంతరవైముఖ్యమ్పిరన్తువిడుమ్. మైత్త్రేయవనుక్కుమ్ ‹‹అథోపాయప్రసక్తోపిభుక్త్వా భోగాననామయాన్। అంతేవిరక్తిమాసాద్య విశతే వైష్ణవంపదమ్,, ఎన్కిరపడియే వైరాగ్యావధి విళంబమాయిరుక్కుమ్ .

సా-దీ— అరుచివిళైయుమాఱు నిస్తారమ్ కాట్టుకిరార్-సౌభరీత్యాదియాల్-సౌభరి జలత్తిలూరుమత్స్యం వాఴ్కిరతు కణ్డు తానుమ్ సంసారభోగత్తే ఆశైప్పట్టాన్. కుచేలన్, కృష్ణనుడైయబాల్యసఖన్. తానే అలమరన్తు, స్వయమేవ నిర్వేదిత్తు. మైత్త్రేయవనుక్కు, కాలమ్కోలాతప్రపన్ననుక్కు మెన్నపడి. ఉపాయప్రసక్తః, ప్రయోజనాంతరసాధనే తత్పరః - యావద్రుచి. అనామయాన్, నిరుపద్రవాన్. అంతే వైరాగ్యంలబ్ధ్వా. వైరాగ్యావధిభోగమ్ నడక్కు మెన్నపడి. దేవతాంతరస్పర్శముణ్డానవర్కళుక్కు నిస్తారమ్ కాట్టుకిరార్.

సా - స్వా — ఎన్ఱుశొల్లుకిరతెన్ఱుమ్ మైత్త్రేయవనుక్కు వైరాగ్యవధివిళమ్బ ముణ్డెన్ఱుశొల్లుకైయాలేజన్మాంతర వైరాగ్య మిల్లైయాకిల్ జన్మాంతర విళమ్బ ముణ్డెన్ఱు తోన్ఱుకిరతు - ఇప్పడి కాలఙ్కురిత్తు ప్రపత్తి పణ్ణి ప్రయోజనాంతరాసక్తనాన ప్రపన్ననుక్కు అవిళమ్బమ్ శొల్లుకూడుమో ? ప్రయోజనాంతరాసక్తియాలే దేవతాంతర స్పర్శముణ్డాయ ప్రపన్ననుక్కు మవిళమ్బేన మోక్షమ్ ప్రసంగియాతో? అప్పోతు ‹‹ యోవైస్వాం దేవతామతి యజతే ప్రస్వాయై దేవతాయైచ్యవతేన పరాం ప్రాప్నోతి పాపీయాన్ భవతి,, ఎన్కిర ప్రమాణమ్ విరోధియాతో ? ఇని దేవతాంతర పరప్రపన్ననుక్కు మోక్షమిల్లైయెన్నిల్ ‹‹ సంధాం చయాం సందధే బ్రాహ్మణైషః - రమతే తస్మిన్నుతజీర్ణేశాయనే. నైనం జహాత్యహ స్సుపూర్వేషు ,, ఎన్కిఱ

సా-ప్ర- దద్యాదిత్యర్థః. విళైప్పిత్తుమ్, ఉత్పాద్యచ. తానేఅలైన్తువిడప్పణ్ణియుమ్, స్వయమేవప్రయోజనాంతరాణాం పరమపురుషార్థ ప్రతిబంధకత్వ దుఃఖప్రచురత్వాది జ్ఞాత్వానిర్వేదాద్యథాత్యజేత్తథాకృత్వాచ- కాలఙ్కురిత్తు, కాలవిశేషేభవేదితిసంకల్ప్య. ననుప్రపన్నానాం ప్రారబ్ధ దుష్కర్మవశాత్ప్రయోజనాంతరరుచ్యంగీకారే తన్మూల దేవతాంతర స్పర్శ సంభవాదైకాంత్యాసిద్ధ మోక్షోనస్యాదిత్యత్ర కాదాచిత్కవ్యభిచారస్య ప్రాయశ్చిత్త నివర్త్యత్వాత్ ‹‹ (జానశ్రుతిర్హ పౌత్రాయణశ్శ్రద్ధాదేయో బహుదాయీబహుపాక్య ఆసే,,త్యస్మిన్నను వాకే ఆముష్మిక ఫలకర్మమాత్రతృప్త జాన శ్రుతంహంసరూపోభగవానే త్య

సా-వి— ఇవన్తనక్కు, అస్యముముక్షోః-విళైప్పిత్తుమ్, వర్ధయిత్వా. అలైత్తువిడప్పణ్ణియుమ్, దుఃఖమిశ్రత్వాదిజ్ఞానేన నిర్విణ్ణస్స్వయమేవ యథాత్యజేత్తథా కృత్వా. మోక్షకాలమ్కురిత్తు, కాలవిశేషేమోక్షోభవేదితి సంకల్ప్య. ఇదంనియతాయ ర్విషయమ్. అథానియతాయువిషయమాహ- మైత్త్రేయవనుక్కుమితి. ప్రయోజనాంతర రుచిమూల దేవతాన్తరసంబధ నివృత్తిప్రకారమాహ.

సా-సం —పూర్వేణాన్వయః - నిర్దిష్టకాలవిశేష ప్రపన్నస్య అస్మాద్వైషమ్యమాహ - మోక్షకాలమితి. మైత్త్రేయవనుక్కు, అనిర్దిష్టకాల విశేష ప్రపన్నస్యచ- ఉపాయప్రసక్తోపి, ప్రయోజనాంతరసాధనోపాయాంతర ప్రసక్తోపి . అంతే, అనుష్ఠితోపాయస్య శక్తివిరామ రూపాన్తే. ప్రయోజనాంతరరుచ్యదయ ఏవ నిగతిరస్తు. దేవతాంతరస్పర్శేసతి తస్య కథమభిషిక్తమహిషీవదిత్యుక్తి విషయ తేత్యత్ర

మూ—దేవతాంతరస్పర్శ ముణ్డాయిత్తాకిలుమ్ సర్వేశ్వరన్ ఏ తేనుమొరునాళిలే శ్రుత్యుక్తమాన పడియే పరమైకాంతిక ళోడే శేర్త్తులజ్జావధియాక త్తిరుత్తి ఇవనుడైయవ్యభిచారత్తై త్తీర్క్కుమ్. శిలర్క్కు దేవతాంతర స్పర్శమ్ నిలైనిర్కుమాకిల్ మున్బుడైపాయస్పర్శమిల్లై. మేల్ నరకాదికళు ముణ్డానటియలామ్.

సా-దీ— దేవతాంతరస్పర్శేత్యాది చూల్-శ్రుత్యుక్తమానపడియే ‹‹సంధాంచయాంసంద ధేబ్రాహ్మణేషః - రమతేతస్మిన్నతజీర్ణేశయానే. నైనంజహాత్యహస్సుపూర్వేషు,, ఇత్యాదిశ్రుతిః-దేవతాంతరస్పర్శమ్ యావ ద్దేహపాతమనువర్తితత్తవిషయత్తిల్ అరుళిచ్చెయ్కిరార్-శిలర్కు త్యాదియాల్- మేల్నరకాదికళుమిత్యాది-

సా-స్వా—శ్రుతివిరోధియాతో? ఎన్న దేవతాంతరాసక్తప్రపన్ననుక్కు విళమ్బావిళమ్బవ్యవస్థ యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - దేవతాంతరేతి - దేవతాంతర సంబంధమ్ నిలైనిలాత ప్రపన్న విషయమ్ ‹‹ నైనంజహాతి,, ఎన్కిర శ్రుతివాక్యం - దేవతాంతర సంబంధమ్ నిలైనిన్ద తాకిల్ తద్విషయత్తిలే ‹‹యోవైస్వాం దేవతామతియజతే ప్రస్వాయై దేవతాయైచ్యవతేన పరాంప్రాప్నోతి పాపీయాన్ భవతి - ధ్యాయతే చర్చయతే యోన్యం విష్ణులింగముపాశ్రితః - కల్పకోటిశతేనాపి గతిస్తస్య నవిద్యత,, ఇత్యాది ప్రమాణజ్గళ్ మోక్షమిల్లైయెన్రు శొల్లుకిరతుకళెన్రు కరుత్తు - ప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్ పణ్ణినవనుక్కు మోక్షమిల్లైయెన్రు శొల్లుకిరతు అసంగతమన్రో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- మున్బితి - నిలైనిన్ద దేవతాంతర స్పర్శమ్ స్వదేవతా ప్రచ్యవన హేతువాకైయాల్ పూర్వముపాయమ్ శిరవేరినాల్ స్వదేవతా ప్రచ్యవనమ్ కూడామైయాలే తదన్యథానుపపత్త్యా పూర్వముపాయమిల్లైయెన్రపడి - నరకేతి- ‹‹ నఖలుభాగవతాయ

సా-ప్ర- తన్న్యకారపూర్వకరైక్వప్రశంసయాప్రీళితంకృత్వారైక్వేణసంగమయ్యోజ్జీవయామాసేత్యుక్తప్రకారేణ) అథాభ్యాఖ్యాతేషు. యేతత్రబ్రాహ్మణాస్సమ్మర్శినః - యుక్తాఆయుక్తాః అలూక్షా ధర్మకామాస్స్యుః-యథా తే తేషువర్తేరన్-తథా తేషువర్తేథా,, ఇత్యుక్తప్రకారేణపరమైకాంతిభిస్సంగమయ్యప్రాయశ్చిత్తమపికారయిత్వా విమోచయతీత్యాహ - దేవతాంతర స్పర్శమిత్యాదినా - ఉణ్డాయ్ త్తాకిలుమ్, భవేదపి ఏ తేనుమొరునాళిలే, యదాకదాచిద్దేవతాంతర స్పర్శతద్భృత్యక్షుద్ర ఫలానుభవావసానే. శేర్త్తు, సజ్గమయ్య. తిరిత్తి, దేవతాంతర భజనాద్వినివర్త్య-తీర్కుమ్-ప్రాయశ్చిత్తాదిభిర్నిస్తారయేత్-శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిమత్త్వయాభాగవతానామేవకేషాంచిద్యావచ్ఛరీరపాతం దేవతాంతరస్పర్శదర్శనాత్కథం తేషాం ముక్తిరిత్యత్రాహ-శిలర్కిత్యాదినా-ఉపాయస్పర్శమిల్లై, ఉపాయానుష్ఠానంనాస్తి. అనుష్ఠితోపాయానామేవ

సా-వి— దేవతాన్తరేతి. శ్రుత్యుక్తమానపడియే, రైక్వజానశ్రుతి సంవాదోక్తప్రకారేణ జానశ్రుతిం సామాన్య ధర్మనిష్ఠం ఋషిద్వయం హంసరూపేణాగత్య బ్రహ్మవిద్రైక్వ ప్రశంసయాతన్నిందావగతి పూర్వకం రైక్వసంబంధంఘటయిత్వా సామాన్య ధర్మరుచిం నివర్తయామాసేతి • తదపి భగవత్కృతమేవేతి భావః. ‹‹ సంధాంచయాగం సందధేబ్రహ్మణేషః. రమతే తస్మిన్నుతజీర్ణేశయానః,, ఇతి శ్రుత్యుక్తప్రకారేణేతి. తిరుత్తి, శిక్షిత్వా. తీర్క్కుమ్, నివర్తయేత్. కదాచిదపి దేవతాంతర స్పర్శేననివర్తతేచేత్ తస్యోపాయ నిష్పత్తిరేవనాసీదిత్యాహ. శిలర్కితి. నిలైనిర్కుమాకిల్, స్థిరోభవతిచేత్.

సా-సం— భగవాన్నేవస్వీకృత భరత్వాత్తద్వ్యభిచార మపి నివర్తయతీత్యాహ. దేవతాంత రేతి ‹‹యేకేచాస్మచ్ఛ్రేయాగం సోబ్రాహ్మణాః. యుక్తా ఆయుక్తా,, ఇత్యాదయః - ‹‹నైవంవిద నైవంవిదా సహసంవసే,, దిత్యాది శ్రుతయశ్చాత్ర వివక్షితాః- ప్రపన్నత్వ మవ్యవహిత విషయేషుయత్ర దేవతాంతర

మూ—ఇవనుక్కు భగవద్విషయత్తిల్ కృతాంశమ్, ఎన్నేను మొరునాళ్ ఉపాయనిష్పత్తియై ప్పెణ్డి కార్యకరమామ్. మహావిశ్వాసమ్పూర్ణమాకప్పిరస్తుప్రపత్తిప్పణ్ణినార్క్కు బుద్ధి దౌర్బల్యముమ్ ఉపాయాంతరప్రపత్యర్త్తైయుమ్ పిరవాతు - ఇవై పిరన్తవర్కళుక్కు మున్పు పిరన్త విశ్వాసమ్ మందమాయిరుక్కుమ్-ఇవర్కళైయుమ్ సర్వేశ్వరన్ మహావిశ్వాసావధియాక త్తిరుత్తి పూర్ణ ప్రపత్తి నిష్ఠరాక్కుమ్.

సా-దీ — "జనఖలు భాగవతాః" ఎన్నత్తు ఉపాయ నిష్ఠర్ విషయమిరే. భగవద్విషయత్తిల్ ఇవనుడైయ ఉపక్రమాంశమ్ యదాకదాచిత్ఫల పర్యంతమామెన్కిరార్ . ఇవనుక్కు భగవదిత్యాది-ఇవై వ్యసరీత్యజ్ఞళ్ళొన్ఱు

సా-స్వా—మవిషయంగచ్ఛంతీ ,,త్యాది కళుమ్ "అనన్యదేవతాభక్తాః,, ఎన్ఱు శొల్లుకిఱ అనన్యదేవతా పరపరమెన్ఱుకరుత్తు-ఆనాలివనుక్కు పూర్వముపాయానుష్ఠాన భావనైయుమ్ తదను గుణానుకూల్యాచరణాది కళుమ్ వ్యర్థజ్ఞళాక ఒళ్ళియోతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవనుక్కిత్యాది - అత్తై యాల్ నిలైనిన్ఱ దేవతాంతర స్పర్శత్తిలే విళమ్బముణ్డెన్ఱు తాత్పర్యమ్. ఇని బుద్ధిదౌర్బల్యత్తాలే భక్త్యాద్యుపాయాంతరస్పర్శత్తిల్ విళమ్బమో ? అవిళమ్బమో ? విళమ్బమెన్నిల్ పూర్వమనుష్ఠిత ప్రపత్తి నిష్ఫలైయాకప్రసంగిక్కుమ్ - అవిళమ్బమెన్నిల్ "తథాపుంసామవిస్రంభాత్ప్రపత్తిః ప్రచ్యుతాభవే,, దిత్యాది కళిలే ఉపాయాంతర స్పర్శబుద్ధిదౌర్బల్యాది నిందై విరోధిక్కుమ్. పూర్వమనుష్ఠితోపాయనుక్కు శంకైపిరావ తెన్కిఱ ద్వయాధికారవాక్యముమ్ విరోధిక్కుమెన్కిఱ శంకైయిల్ అరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - మహావిశ్వాసమితి - ఇవై పిఱన్తవర్కళుక్కు ఇతి - ఉత్తరకాలత్తిలివ్విషయత్తిల్ శంకైపిరవాత పడియాన ప్రథమ క్షణత్తిల్ విశ్వాసమజ్ఞమాకైయాలే బుద్ధి దౌర్బల్యాదికళుణ్డానవనుక్కు మహావిశ్వాసాంగ విశిష్ట పూర్ణ ప్రపత్తిః సిరమేరా

సా-ప్ర— మోక్షఇతిభావః- నన్వేవం తర్హి చక్రాది భగవచ్చిహ్నధారణం వ్యర్థమేవస్యాత్ - తథాచ "స్వల్ప మప్యస్యధర్మస్య త్రాయతే మహతోభయా,,దిత్యాది విరోధస్స్యాదిత్యత్రాహ - ఇవనుక్కితి- ఏతేను మొరునాళ్, యావచ్ఛరీరపాతం దేవతాంతర స్పర్శజనిత భగవన్నిగ్రహసంకల్ప ఫలానుభవావసానే - అథ బుద్ధిదౌర్బల్యస్య విళంబావహత్వ ప్రకారమాహ - మహావిశ్వాస మిత్యాదినా- ఏవంవిధవిళంబ

సా-వి— నను, తర్హి తస్యనరకపర్యంతశ్చే త్పూర్వసిద్ధాః పంచసంస్కారా వ్యర్థాస్స్యురిత్యాశంక్యాహ. ఇవనుక్కితి. ఎన్నేను మొరునాళ్, యదాకదాచిత్. అథబుద్ధి దౌర్బల్య రూపవిశ్వాసమాంద్యస్య విళంబహేతుత్వమాహ. మహావిశ్వాసమితి. పశ్చాద్విశ్వాస మాంద్యాదికం భవతిచే త్పూర్వం మహావిశ్వాసో నోత్పన్న ఏవేత్యాహ - ఇవైఇతి - పూర్వం విశ్వాసమాంద్యేపి పరిపూర్ణ విశ్వాస పర్యంతం శిక్షిత్వా భగవానేవ రక్షతీత్యాహ - ఇవర్కళైయుమితి - పరిపూర్ణ విశ్వాసానాం తదిచ్ఛయైవవిళంబః-

సా-సం— సంబంధః ప్రతిష్ఠిత స్వతంత్ర నాగతిరిత్యత్రాహ- శిలర్క్కితి. ఇవనుక్కు,,ప్రపన్నత్వ వ్యవహృతి మాత్ర దృఢాను వృత్త దేవతాంతరస్య. కృతాంశం, ప్రపత్త్యాభిముఖ్యాంగాంశ ప్రసక్త్యాదికం- బుద్ధిదౌర్బల్యం, గురు ఫలంన్యాసమాత్రేణ కథం లభ్య మిత్యాది రూపా బుద్ధిః - ఏవం విళంబయోగ్యప్రపన్నానాం అహంకారాద్యాగతి స్థితినిర్గతయఉక్తాః - అథ పూర్వప్రపత్తావేవ ఫల సంకల్ప విశేష బలాత్సుకృత విశేషాద్వా ఉక్తాహంకారాది వైపరీత్యవిధురాణాం విళంబ లేశస్యాప్యభావ ఇత్యాహ .

మూ—ఇవై వ్వపరీత్యజ్గళొన్నుమ్పిరవాతే నడన్తవర్కళుక్కు విళంబాది శంకైయుమ్ కూడవిల్లై - ఇవర్క ళుక్కు ఇచ్ఛావధివిళంబమ్- ఇవర్కళ్ కోలిన ఎల్లైయిల్ మోక్షమ్ అవినాభూతమ్ -

సా-దీ — మిల్లాతార్క్కుమ్విళమ్బమ్ కాణా నిన్నోమేఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవర్కళుక్కేన్ను- ఇవ్వైపరీత్య మొన్ను మిల్లాత వధికారి శ్రియఃపతిక్కు నిత్య ముక్తరై ప్పోలే సర్వదాభిమతనాయిరుక్కు మెన్కిరార్ -

సా-స్వా—మైయాలేతన్నివృత్తి పర్యంతమ్విళమ్బముణ్డెన్నుకరుత్తు-బుద్ధిదౌర్బల్యాదినిమిత్తైకళుక్కుమ్పూర్వ ప్రపత్తియినుడైయవజ్ఞభ్రంశత్తిల్తాత్పర్యమ్. ఇప్పడి ఇవ్వైపరీత్య ముడైయవరుక్కు విళమ్బ మెన్ను నియమిక్క ప్పోమో ? ఇవ్వై వ్వపరీత్య మిల్లాతవనుక్కుమ్ ఉత్తర క్షణత్తిల్ మోక్షమిల్లామైయాలే విళమ్బమ్ శొల్లవేణ్ డావో? వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వైవ్వపరీత్యజ్గళితి - విళమ్బత్తుక్కు క్కారణమాన వైపరీత్య మిల్లామై యాలే విళమ్బ ప్రసక్తియే యిల్లై ఎన్నపడి - ఇప్పడియాకిల్ ఉత్తర క్షణత్తిలే తానే అవిళమ్బేన మోక్షమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇవర్కళుక్కితి. ఇచ్ఛేతి- ఇవర్కళు క్కృత్యంతాఽర్తి యిల్లామైయాలే ఉత్తర క్షణత్తిలే మోక్షమిల్లై - ఏత ద్దేహావసానే ఎన్ను సంకల్పిక్కైయాలే స్వేచ్ఛాధీనమ్విళ మ్బమ్ - వైపరీత్య ముడైయవరుక్కానాల్ అపరాధాది ఫలానుభవార్థమ్ ఆయుర్వృద్ధియాలే విళమ్బమె న్నుకరుత్తు - స్వేచ్ఛైయాలే విళమ్బ ముణ్డాకిల్ ఏతద్దేహావసానే ఎన్ను కాలజ్ఞరిత్తు ప్రపత్తి పణ్ణి అ నంతరమ్ జన్మాంతరత్తిలే ఇచ్ఛైయుణ్డా నాలుమ్ జన్మాంతర విళమ్బమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇవర్కళ్ కోలినవితి - పిన్బు జన్మాంతరేచ్ఛై యుణ్డానాలుమ్ పూర్వప్రపత్తిన స్వీకృత భ గవత్సంకల్పత్తాలే తత్కాలత్తిలే మోక్షన్నియత మెన్నపడి- ఇప్పడియాకిల్ వైపరీత్య మిల్లాత వధికారి కళుక్కుమ్ కాలమ్ కోలి ప్రపత్తి పణ్ణి వైపరీత్య ముడైయ నియతాయుస్సుక్కళాన పూర్వోక్తాధికారి

సా-ప్ర— హేతూనామభావే ప్రపన్నేచ్ఛాసమకాలం మోక్షస్స్యాదితి. ‘‘సాధ్యభక్తిస్తు సాహంత్రీ’’. త్యాదిప్రమా ణావగతత్వాదార్తప్రపన్నానాం విళంబప్రసంగ ఏవ నాస్తీత్యభిప్రాయేణాహ - ఇవ్వైవ్వపరీత్యజ్గళితి త్యాదినా - ఇవర్కళ్ కోలిన వెల్లైయిలే, ఏతత్సంకల్పితావసరే - ఆర్తప్రపన్నేష్వపరాధో దయశంకాయా ఏవాభావాత్తత్క్షణ ఏవ ముక్తిస్స్యాదితిభావః - ఏవమధికారిభేదేన విశేషణభూతావిళంబావిళంబౌ ప్రద ర్శయిత్వా భక్తౌ ‘‘యథాపుష్కర పాలాశ ఆపోనశ్లిష్యంతే ఏవ మేవం విదిపాపం కర్మనశ్లిష్యతే - తద్ యథైషీకా తూల మగ్నౌ ప్రోతం ప్రదూయేత ఏవం హాస్య సర్వేపాప్మానః ప్రదూయంతే’’, ఇత్యాదిభిర్భ గవద్వేదన నిమిత్తతయోక్తయో రుత్తర పూర్వాఘాశ్లేష వినాశయో ర్భగవదత్యంతాభిమతేషు ప్రపన్నేషు ‘‘అస్యయాదేవ చైకస్య సమ్యజ్ఞ్యస్తాత్మనోహరౌ । సర్వ ఏవ ప్రముచ్యేరన్నరాశిపూర్వతథా పరే,

సా-వి—విళంబశంకాపినాస్తి-ఇదాఇచ్ఛేతి ప్రపత్త్యనంతరక్షణేవా ఏతచ్ఛరీరావసానేవాలద్దైవ మోక్షఇ త్యాహ - ఇవ్వైవ్వపరీత్య మితి - విళంబ శంకైయుమ్కూడ, విళంబో నాస్తికిలు - శంకాపి నాస్తీతి భావః..

సా-సం—ఇవ్వైవ్వపరీత్యజ్గళితి. తర్హ్యపి తేషామపిప్రపత్త్యనంతరక్షణ ఏవకుతో మోక్షోలాభ ఇత్యత్రాహ. ఇవర్క ళుక్కితి. ఇచ్ఛాత్ర విగ్రహ సౌందర్య తత్త్రైకర్య తద్గుణాద్యనుభవ విషయిణీ - తస్యాఘటిత సామ గ్రీ ప్రాబల్యాన్నిదిష్ట కాలాధిక విళంబోపి స్యాదిత్యత్రాహ- ఇవర్కళితి-

మూ— ఇన్ని ష్ఠైయె ప్పెత్త ఇవ్వధికారిః కడైత్తలై యిరున్దు వాழ్మ్ శోమ్బరై యుకత్తి,, ఎన్కిఱపడి యే శ్రియఃపతియాన సర్వేశ్వరనుక్కు సర్వదాఽభిమతనాయిరుక్కుమ్ -

సా-దీ— ఇన్ని ష్ఠైయై ప్పెత్తవిత్యాది- కడైత్తలై, శ్రీపాదపరిసరం. తత్రన్యస్తభరరాయిరున్ద- శోమ్బరై, సాధనాంతరాన్నివృత్తరై. ఉకత్తి, ఉకప్పిత్తైన్ఱు - ఇవర్ విషయత్తిల్ సర్వేశ్వరర్ పణ్ణు ముపకారవిశేష

సా-స్వా—కళుక్కుచ్చొల్లిన కాలత్తిలే మోక్షప్రదయతమాకైయాలే వైపరీత్యమిల్లాతవధికారికళుక్కు అతిశయమెతెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇన్నిష్ఠైయె ప్పెత్తవితి - కడైత్తలైఇతి - కడైత్తలైయిరున్దు, కడవాశలిలే యిరున్దు దూరతః ఇరున్దు. కర్మయోగాది పర్వఙ్గళిలే ఇழியాతే ఇరున్దు - వాழ్మ్, వాழ்వేణుమెన్నిరుక్కిఱ - శోమ్బరై, శోమ్బలై యుడైయవరై - కర్మయోగ జ్ఞానయోగ భక్తియోగాది కళిలిழியాతవరాన - ఇవ్వైపరీత్య మొన్ఱు మిల్లాతవరాన అకించనాధికారికళై. ఉకత్తి, ఉకప్పిత్తు. సర్వదేతి. అప్రపన్నాపేక్షయా ప్రపన్నాళెల్లారు మభిమతాళా యిరున్దాలుమ్ వైపరీత్య ముడైయవర్ కదాచిత్కించిదప్రీతివిషయనాకైయాలే ఇవ్వైపరీత్య మిల్లాతవధికారి సదాఽభిమతనా యిరుక్కు మెన్ఱుకరుత్తు - యద్వా, ఇప్పడి శీల ప్రపన్నాళుక్కు వైపరీత్య ముణ్డాకిల్ ప్రాకృతజనవదీశ్వరాభిమాన మిల్లామైయాలే మహిషివైపర్ప్యే బహుమతనా మెన్ఱు సర్వప్రపన్నాళుక్కు మీశ్వరాభిమానమ్ శొన్నతు విరోధియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇన్నిష్ఠైయె ఇతి - ప్రపత్తినిష్ఠైయై, సిద్ధోపాయనిష్ఠైయై - ఇవ్వధికారి, ప్రపన్నమాత్రాధికారి - వైపరీత్యం ప్రారబ్ధవశత్తాలే వన్దాలుమ్ తన్నైయే ఉపాయమాకప్పత్తినవనాకైయాలే సర్వదాభిమతనా యిరుక్కు మెన్ఱు కరుత్తు - ఈశ్వరతయా నిగ్రహక్షమనుక్కుమ్ అనుగ్రహైకశీల పురుషకార సన్నిధానత్తాలే అభిమాన ముపపన్న మెన్ఱు తోత్తుకైక్కాక శ్రియఃపతిక్కితి - ఇప్పడి ఇన్నిష్ఠైయైప్పెత్త సదాఽభిమతనా యిరుక్కుమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? ఇస్సిద్ధోపాయనిష్ఠైయిల్లాత భక్తినిష్ఠాపేక్షయా అధికాభిమాన ముణ్డాకిలన్ఱో ఇప్పడి శొల్లలావతు - భక్తియోగనిష్ఠర్ విషయత్తిలేయే ప్రాప్తివిరోధిపాపఙ్గళై నశిప్పిత్తు ఫలపర్వఙ్గళై యుణ్డాక్కుకైయాలే అవనేయన్ఱో అభిమతనా యిరుక్కుమ్-

సా-ప్ర—ఇత్యాదిషూక్తమ్ తదీయ పర్యంతత్వరూపం విశేషంవదన్నిర్యాణం సప్రకారమాహ-ఇన్నిష్ఠైయై ప్పెత్తవిత్యాదినా - కడైత్తలై యిరున్దువాழ్మ్శోమ్బరైయుకత్తి, భగవదాయతనద్వారితత్సేవాంప్రతీక్ష్యస్థితాన్ భక్తియోగాద్యనుష్ఠానవిరోధి తంద్రీయుక్తాన్ప్రపన్నానత్యంతంప్రీయసఇత్యుక్తప్రకారేణ- నిరుపాధిక

సా- వి— కథమస్యేచ్ఛయైవవిళంబ ఇత్యత్ర యతస్సర్వదాఽయంభగవదభిమతఇత్యాహ - ఇన్నిష్ఠైయె ప్పెత్త ఇతి - పెత్త, ప్రాప్తః- కడైత్తలైయిరున్దువాழ్మ్శోమ్బరైయుకత్తి. కడైత్తలై, భగవదాయతనద్వారి- ఇరున్దువాழ్మ్, తత్సేవాంప్రతీక్ష్యస్థితాన్. శోమ్బరై, భక్తియోగజాడ్యయుక్తానపి -ఉకత్తి,

సా- సం—ఇన్నిష్ఠైయై, అహంకారాదినోక్త వైపరీత్య విరహ విశిష్టస్వరూపాది త్రికనిష్ఠైయైప్పెత్తవిత్యర్థః . కడైత్తలై, వృషగిరికటకాదిరూప భగవత్క్షేత్ర చరమావధి భువిగుణాద్యనుభవకైంకర్యాదిపరాత్యంతాకించనే ష్వతిసంతుష్టః . ఏవంసర్వదాభిమతాధికారిణో వ్యుత్తరపూర్వాఘాస్తఇతి కథంతస్యవక్ష్యమాణవిధనిర్యాణసంభవ ఇత్యత్రభక్తస్యైవతత్సంభవంప్రపన్నస్యతస్మాదధికకృపావిషయతాంప్రయుక్తాతి

మూ—ఇవన్నిరత్తిల్ నిరుపాధిక సర్వశేషియాయ్ నిరుపాధికస్వతంత్రనాయ్ సత్యసంకల్పనుమానసర్వేశ్వరన్ సర్వభయజ్గళుక్కుమ్ కారణమాన నిగ్రహ సంకల్పత్తై ‘‘తదధిగమ ఉత్తరపూర్వాఘయో రశ్లేష వినాశౌ తద్వ్యపదేశాత్,, ఎన్కిఱపడియే సద్వారక ప్రపత్తినిష్ఠనుక్కు ఉపాసన ప్రారంభత్తిల్పోలే ప్రపత్తి వాక్యోచ్చారణత్తిల్ ప్రథమక్షణత్తిలే

నా- దీ— పరమ్పరైక శ్రైయరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఇవన్నిరత్తిలిత్యాదియాల్- నిగ్రహ సంకల్పత్తై విలక్కియెన్ఱ న్వయమ్ - తదధిగమ ఇతి - ఇతి నర్థమ్ - ఉపాసనత్తినుడైయ ప్రారంభ మాత్రత్తిల్ ఉత్తరపూర్వాఘయోర బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు - అశ్లేషః, అలేపః - ప్రారబ్ధవ్యతిరిక్తస్య పూర్వాఘస్య సర్వస్యావి నాశశ్చ భవతః- తద్వ్యపదేశాత్, తయోరశ్లేషవినాశయోరుపనిషత్సూపదేశాత్ -‘‘తద్యథైషీకాతూలమగ్నౌ ప్రోతం ప్రదూయేతైవం హాస్య సర్వే పాప్మానః ప్రదూయంత ఇతి- సద్వారక ప్రపత్తినిష్ఠన్, భక్తినిష్ఠన్.

సా-స్వా— ప్రపన్ననుక్కుమ్ ఉత్తరపూర్వాఘయోరశ్లేషవినాశాదిఫలపర్యజ్గళుణ్డెన్నిల్ భక్తిప్రకరణత్తిల్ శొన్న ఫలమ్ ప్రపన్ననుక్కు కూడుమవెజ్జనే ? కించ దక్షిణాయనాదికళిలే మరణమానాలుమ్ అర్చిరాదియాలే ఉత్క్రమణమానాలుమ్ నరకమ్ ప్రసంగియాతో ? ప్రపన్ననుక్కు పూర్వోత్తర పాపత్తుక్కు ప్రపత్తికాలత్తిలే నాశమో ? శరీరావసాన కాలత్తిలేయో ? ఇత్యాది శంకా పరిహారార్థమాకవుమివన్ విషయత్తిలే ఉపాయాంతరస్థానాపన్నతయా అత్యంతాభిమాన ద్యోతనార్థమాకవుమ్ భక్తియోగనిష్ఠనుడైయ ఫల పర్వజ్గళైయుమ్ తదపేక్షయా ఽధిక ఫలపర్వజ్గళైయుమ్ శరణ్యనానే శెయ్కిరానెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవన్ తిరత్తిలిత్యాదినా - ‘‘సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి,, ఎన్ఱు ప్రథమమ్ సంకల్పిత్తిరుక్కైయాలే అతుక్కు కాలత్రయత్తిలుమ్ అన్యథాభావమిల్లైయెన్నైక్కాక సత్యసంకల్పనానేతి - గురుతర భక్తియోగనిష్ఠాపేక్షయా లఘూపాయనిష్ఠనుక్కధికఫలమ్ కొడుక్కక్కూడుమో ? ఎన్కిఱశంకా వారణార్థమ్ నిరుపాధిక స్వతంత్రేతి - రక్షణత్తుక్కు స్వతః ప్రాప్తిద్యోతనార్థమ్ నిరుపాధిక సర్వశేషీతి - నిగ్రహ సంకల్పత్తుక్కనర్థత్వ ద్యోతనార్థం సర్వభయేతి - ప్రపత్తేతి ప్రపత్తియుమ్ మోక్షసాధనతయా వేదాంత విహిత విద్యా విశేషమానపడియాలే భగవతో భక్తిస్థాన నివేశన వ్యాపార మాత్రైయాలుమ్ భక్తియోగ ఫల పర్వజ్గళితుక్కు ముపపన్నజ్గళెన్ఱపడి - ప్రపత్తి వాక్యోచ్చారణత్తిలితి - మనః ప్రవృత్తియన్ఱిక్కే ప్రవృత్తి కూడామైయాలే ఉచ్చారణ హేతుప్రపత్తి యిలెన్ఱపడి - ప్రథమ క్షణత్తిలితి -

సా-ప్ర— సర్వశేషియాయిత్యనేన శేషభూతస్య సర్వపాపనివృత్తేర్భగవత్ప్రయోజనత్వం ద్యోత్యతే- తతఏవ పూర్ణత్వాచ్చ లఘుతమ భరన్యాసమాత్రాత్సర్వపాపనివర్తకత్వ ముపపద్యతే - నిరుపాధికస్వతంత్రనా యిత్యనేన గురులఘూపాయయోస్తుల్య ఫలప్రదత్వ ముపపద్యత ఇతి ద్యోత్యతే - సత్య సంకల్పత్వా ద్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘేపి ప్రాయశ్చిత్త శిక్షాన్యతర పూర్వకం నియమేన ఫల ప్రదత్వ [illegible] తే .

సా-వి— అభినందయన్ . సర్వేశ్వరకృతోపకారపరంపరామాహ-ఇవన్ తిరత్తిలిత్యాదినా- శేషియాయిత్యనేన శేషభూతాత్మ మోక్షణం భగవత్ప్రయోజనమితి గమ్యతే- స్వతంత్రనా యిత్యనేన గురు లఘూపాయయోస్తుల్య ఫలప్రదత్వం యుజ్యత ఇతి గమ్యతే - సత్యసంకల్పనా యిత్యనేన ప్రాయశ్చిత్త శిక్షాన్యతర

సా- సం— శయాంశ్చాహ . ఇవన్నిరత్తిలిత్యాదినా . ఇవన్ తిరత్తిల్ నిగ్రహసంకల్పత్తై ప్రథమక్షణత్తిలే

మూ — విలక్కి ఇవన్నైయుమ్ ఇవనుడైయ అనుబన్ధికళైయుమ్ నిత్యసూరికళ్ కోర్వైయిలే కోత్తాలుమ్ అవ ళ్ కెడాతే ఆశ్రితాపరాధ రాశికళై ఉణ్డతురు కాట్టాతే వయిరుతారియాయ్ అనుబంధికళుడైయ బుద్ధిపూర్వాపరాధఙ్గళుక్కుమ్ అనుతాపాదికళాలే నిస్తారమ్ పణ్ణువిక్కుమ్పడి కీడాన అనుగ్రహసంకల్పత్తై ప్పణ్ణి

సా.దీ — ఎవర్ కళైక్కురిత్తు ఇవన్ ప్రపత్తి పణ్ణుకిరాన్ అవర్ కళను బంధి కళ్ - కోర్వై, పంక్తి. కోర్ వైక్క, శేర్క్క - అవల్, శ్రద్ధాతిశయమ్ - ఉణ్డతురు కాట్టాతే, భోక్తానతొన్ఱుమ్ పోరాతే యెన్ఱు పడి - అతఏవ వయిరుతారియాయ్, స్వోదర పూరకనాయ్ - అనుతాపాదికళాలే ఇత్యాది - ఆదిశబ్దత్తాల్ ఉపరమాది గృహీతమ్ - అనుగ్రహ సంకల్పత్తై, ఇవనుడైయ సంబంధికళైయుమ్ రక్షిప్పనెన్ఱుమ్ సంకల్పమ్ -

సా.స్వా — అసకృదావృత్తాంతిమ ప్రత్యయాంతో పాసనత్తిల్ ప్రారంభ సమాపన దశాభేద మొప్పాతే సకృదను సంధానరూప ప్రపత్తియిల్ పురుష కృతిసాధ్య ప్రారంభావసాన దశాభేద మిల్లామైయాలే ద్విత్రిక్షణావసానైయాన ప్రపత్తియిల్ ప్రథమ క్షణత్తిలే యెన్ఱు నిర్దేశిత్తతు ఇవ్వధికారియై నిడత్తిల్ విశేషాభిమాన ద్యోతనార్థమ్ - అసాధారణానుగ్రహ ప్రకారఙ్గళై చ్చొల్లుకిరార్ - ఇవన్నైయు మిత్యాదినా. ఇవనుడైయవ నుబంధికళైయుమితి. ఇవనుడైయ భరన్యాసత్తిలే యంతర్భూతరాన వర్గళైయు మెన్ఱుపడి. కోర్వై, పంక్తి. కోత్తాలుమ్, శేర్త్తాలుమ్. అవల్ కెడాతే. శ్రద్ధాతిశయ న్నివృత్త మాకాతే. ఉణ్డతురు కాట్టాతే. ఉణ్డతు, భోక్తినతు. ఇన్నతెన్ఱు. ఉరు, స్వరూపమ్. కాట్టాతే, ప్రకాశియాతే. వయిరుతారియాయ్, ఉదరంభరియాయ్. ఉణ్డతు ఒన్ఱుమ్ పోరాతే వయిరుతారియా మెన్ఱుపడి - అనుబంధికళుడైయవిత్తి. శరీరానుబంధికళుడైయ వెన్ఱుపడి "యయాకయాచవిధయాసంబంధస్సతుపావనః" ఎన్ఱతిరే. బుద్ధిపూర్వాపరాధఙ్గళుక్కు తత్కాలప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాతపోతు నిస్తారమ్ కూడాతే యెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనుతాపాదీతి -

సా.ప్ర — ఉణ్డతురు కాట్టాతే వయిరుతారియాయ్, భుక్తం యథా నజ్ఞాయేత తథా కుక్షింభరిభూతా త్వా. ప్రపన్నసర్వపాపనివర్తనేపి "అస్మై నకించిదుచితం కృత" మిత్యుక్తరీత్యా స్వకృతోపకారాపరిగణన

సా.వి — నియమేన ఫలప్రదానస్యాపశక్యాభావోద్యోత్యతే - విలక్కి, నిగ్రహసంకల్పత్తై నివార్యేత్యన్వయః. నిత్యసూరికళ్ కోర్వైయిలే, నిత్యసూరీణాం పంక్తౌ. కోత్తాలుమ్, ప్రవేశనేపి - అవల్ కెడాతే, శ్రద్ధాతిశయస్యానివృత్త్యా. అతృప్యేతి యావత్. తృప్తౌ సత్యాం భోజ్యే శ్రద్ధాతిశయో నివర్తేత. సత దాక్షేపః. ఆశ్రితాపరాధ రాశికళైయుమ్, ఆశ్రితాపరాధ రాశివిషయే - ఉణ్డు, భక్షయిత్వా - అతు, భక్షితస్య. ఉరు, స్వరూపమ్. కాట్టాతే, అప్రదర్శ్యైవ - భుక్తమన్నమివాప్రకటయన్. వయిరుతారియాయ్, స్వోదర పూరకస్సన్ - నిస్తారమ్ పణ్ణువిక్కుమ్పడి కీడాక, అనుతాపాదిభిర్నివృత్తిం కారయితుమనుగుణమ్. అనుగ్రహ సంకల్పత్తైప్పణ్ణి, అనుగ్రహ సంకల్పం కృత్వా. ప్రపన్నస్య సర్వపాప హరణేన మోక్షప్రదానేపి "అస్మైనకించి దుచితం కృత" మిత్యుక్తరీత్యా స్వకృతోపకారే లంబుద్ధినాస్త్యేవ ఖలు. తదనుదయాత్ తత్సంబంధినాం సర్వ పాప హరణేన మోక్షప్రదానేపి కింవోపకృతమిత్యేతాదృశస్వభావేన ఆశ్రితాపరాధ

సా.సం — విలక్కీత్యన్వయః. ఏతదుపయుక్తం నిరుపాధికేత్యాదివిశేషణత్రయమ్. అధిగమశబ్దస్సూత్రేవిద్యా ప్రారంభపరః. అవల్ కెడాతే, అపర్యాప్తాశావాన్ - ఉణ్డతురు కాట్టాతే, దృష్టస్య పరాధేతతాత్పర్య విహీనస్సన్నితి భావః - వయిరుతారియాయ్, తద బుద్ధితోషాధినా. రక్షణప్వాధికృతస్సన్నితి భావః

మూ — ‘‘విణ్ ణులకమ్ తరువా నాయ్ విరైకిన్డ్రాఙ్,, ఎన్ఱుఉరపడియే ఇవని శైన్ద విళంబత్తుకుఉత్తాఙ్ సానుశయనాయ్ త్వరిత్తు‘‘ఇరుళ్ తరుమా ఞాలత్తుళ్ నిప్పిరవి యాఙ్ వేణ్ డేఙ్,,ఎన్ఱుమ్ ‘‘మాయుమ్ శెయ్ యేలె నైఎ,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిరపడియే ఇవనుక్కు ఇశైవైయుణ్డాక్కి ‘‘ఉన్దిరుమార్(వైత్తు)పత్తు మాలైనజ్ కై

సా -దీ—విణ్ ణులకమ్, పరమపదమ్. తరువాఙ్, తరుకైక్కెన్ఱపడి- విరైకిన్డ్రాఙ్,ఉద్యోగియా నిన్డ్రాఙ్- సానుశయనాయ్, పశ్చాత్తాప యుక్తనాయ్. ఇరుళ్ తరుమాఞాలత్తుళ్, అజ్ఞాన వర్ధకమాన విళ్లీలా విభూతియిల్- ఇని లీలావిభూతియిన్ స్వభావత్తై వరిన్దపిన్ జన్మత్తై నాఙ్ ప్రార్థియేఙ్. మాయమ్ శెయ్యేల్, పూర్వమ్బోలే యెన్నై వంచియాతే కొళ్ - ఉన్దిరుమార్ వైత్తు మాలైనజ్ కై, దేవరీర్ వక్ష స్థలత్తిల్

సా-స్వా— ఆది శబ్దేన ఉపరమ ప్రాయశ్చిత్త సంగ్రహః - విణ్ , పర మాకాశ మాకిర . ఉలకమ్ , లోకమ్ . పరమ పద మ్మెన్ఱపడి. తరువానాయ్విరైకిన్డ్రాఙ్, ఉద్యోగిత్తాఙ్ . పరమపదమ్ తరుకై క్కుత్వరిత్తా నెన్ఱపడి. ఇవని శైన్దవితి. సానుశయనాయ్, సానుతాపనాయ్. ఇవనుక్కుత్తానే అవిశమ్బత్తిలే ఇశైవు వరుమ్బడి త్వరిత్తు. ఇరుళిత్యాది. ఇరుళ్, అజ్ఞానత్తై. తరు, తరానిఱ్ఱ. మా, మహత్తాన . ఞాలత్తుళ్, లీలావిభూతి భూతమాన విస్త లోకత్తిల్. ఇనిప్పిరవి, దేవరీర్ కటాక్షత్తాలే తత్వజ్ఞానమ్పిఱన్దపిన్బుపిరవి,జన్మత్తై- యాఙ్,అడియేఙ్. వేణ్డేఙ్,ఇచ్ఛియేఙ్.ఎన్నైమున్బు పోలే.మాయమ్ శెయ్ యేల్,వఞ్చియాతే కొళ్-ఇశైవై,అంగీకారత్తై.ఝడితిపురుషార్థప్రాప్తియిలే అంగీకారత్తైయుణ్డాక్కి.-ఉన్ తిరుమారిత్యాది - ఉన్, దేవ రీరుడైయ.తిరుమార్,శ్రీమద్వక్షస్థలత్తిలె. వైత్తు,వసిక్కిర.మాలైనంకై,తిరుమాలైయెప్పోలేఇరానిఱ్క

సా-ప్ర— పూర్వకం తదీయానామపిపూర్వోత్తరాఘాశ్లేషవినాశకతాసన్నిత్యర్థః-‘‘విణ్ణులక న్దరువానాయ్విరైకిన్డ్రా,, నెన్ఱ పడియే, పరమపదం దిత్సుస్త్వరత ఇత్యుక్త ప్రకారేణ. ఇరుళ్ తరుమాఞాలత్తుళిత్యాది. అజ్ఞానా పాదకే భగవ దనుభవ విరోధి బహుళే భూలోకే ఇతః పరం జన్మ మమనభూయాత్. మాయుమ్ శెయ్ యేలెన్నై, త్వద్వ్యతి రిక్తేభో గ్యతా బుద్ధిం జనయిత్వామాం నవి మోహాయ. ఉన్దిరు మార్ పత్తు మాలై నజ్ కై ఇత్యాది. ‘‘ యయావక్షస్థలంహరే,,రిత్యుక్త రీత్యాతివిలక్షణత్వద్వక్షసోలంకారభూతాయా

సా- వి— పరహారణమాత్రేణ తృప్తిరహితః తత్ప్రపత్త్యంతర్గత తదనుబంధ్యపరాధక్ష మాపాయంచ కల్పయిత్వేతి భావః- విణ్ణులకుమ్ తరువానాయ్ విరైకిన్డ్రాఙ్- విణ్ ణులకుమ్,పరమపదం. తరు వానాయ్, దాతుమిచ్ఛుః- విరైకిన్డ్రాఙ్, త్వరమాణస్తిష్ఠతి- ఇవ నిశైన్ద విళంబత్తుకుఉ, ఏతదిష్టవిళంబస్య. తాఙ్ సానుశయనాయ్, స్వయం సానుతాపః. ఇరుళ్ తరు మాఞాలత్తని ప్పిరవి యాఙ్ వేణ్ డేఙ్.. ఇరుళ్ తరుమాఞాలత్తిల్, అజ్ఞానప్రద ప్రకృతిమండలే. ఇని, ఇతఃపరం-పిరవి,జన్మ.యాఙ్,అహం-వేణ్ డేఙ్,నాపేక్షే-మాయమ్ శెయ్ యేలెనైఎ, ఎనైఎ, మాం- మాయమ్ శెయ్ యేల్, నవిమోహయ- త్వద్వ్యతిరిక్తే భోగ్యతాం బుద్ధిం జనయిత్వాన వ్యామోహయే త్యర్థః - ఇవనుక్కుమ్ ఇశైవైయుణ్డాక్కి, ఏతస్యేచ్ఛా ముత్పాద్య - సానుశయనాయ్ ఇచ్ఛైయుణ్డాక్కిత్యన్వయః - ఉన్ తిరుమార్ వైత్త మాలైనజ్ కై వాశమ్ శెయ్పూమ్కుழలాళ్

సా-సం—స్వాత్యంతాభిమతోక్తాధికారి విషయే-విణ్ ణులకమ్, పరమాకాశాభిధానస్థానం ప్రదాతుంసత్వరః - సానుశయః, సఖేదమ్. ఇరుళితి - అజ్ఞానమయ్యా మ్మహత్యాంభూమావథో త్పత్తిం నవాంఛామి. మాయ మి:- మామస ద్విషయ ప్రదర్శనేననోపచ్ఛందయ ఇత్యర్థః- తిరుమితి- శ్రీమద్ఉరసి స్థితవన మాలా.

మూ—వాశమ్ శెయ్ పూఙ్కుழలాళ్ తిరువాణైనిన్నాణై,, ఎన్ఱు ఇవర్ తాన్ త్వరిత్తు వళైక్కప్పడిపణ్ణి.,శరణ మాకుమ్ తనతాళడైన్తార్క్కెల్లామ్ మరణ మానాల్ వైకున్తమ్ కొడుక్కుమ్బిరాన్,, ఎనిర్ఱ పడియే ఇవర్కోలుతలుక్కీడాక ప్రారబ్ధ శరీరావసానత్తిలే పరమపదప్రాప్తి యున్డాక్కువతాక కోలి

సా-దీ-మాలైపోలేయిరున్తుళ్ళ.నఙ్కై.గుణపూర్ణై.వాశమ్ శెయ్,వాసనైయై శెయ్కిన్ఱ.పరిమళత్తైక్కొడుక్కుమతాన వేనైక్. పూమ్కుழలాళ్ , దర్శనీయ కేశపాశత్తైయుడైయ తిరుప్పిరాట్టి. ఇవళుడైయ నాణై, అవళుక్కు వల్లభనాన దేవర్ తిరువడికళాణై. అవశ్య మడియేనై పరమపద త్తుక్కు కొణ్డుపోక వేణుమ్మేనైక్. వళైక్కప్పడి. శ్రీపాదత్తైక్కట్టిక్కొళ్ళుమ్పడి. శరణమాకు మిత్యాది. తన తాళడైన్తార్క్కెల్లామ్ శరణమాకుమ్,ఉపాయమామ్. అవర్కళుక్కుమరణమానాల్కోలుతలుక్కీడాకప్రారబ్ధశరీరావసానత్తిలే

సా-స్వా—ర.వక్షస్థలాలంకారభూతైయానఙ్కై,గుణపూర్ణైయాన-వాశమ్ శెయ్,వాసనైమెచ్చెయ్కిన్ఱ-పరిమళత్తైక్కొడుక్కు మతాన.పూఙ్కుழలాళ్.పూమ్,దర్శనీయమాన.కుழల్, కేశపాశత్తై యుడైత్తాన.తిరు, పెరియపిరాట్టియారుడైయ.ఆణై,అవళుక్కువల్లభరాయ్ఉపాయభూతరాననిన్నాణై, దేవరీర్ శ్రీపాదత్తాణై-సిద్ధోపాయ భూతరాయ్ పరస్పరమాణైయై మీరమాట్టాతే ఇరువరిడత్తిలేయుమాణై. అడి యేనై ప్పరమపదత్తుక్కు కొణ్డుపోమెన్ఱపడి - ఇవర్ తాన్, ఇవర్తానే - వళైక్కప్పడి , విళమ్బత్తై ఇన్ఱిన్ఱవర్తానే త్వరిత్తు పరమ పదమ్ తన్తాలొழియ విడుకిర తిల్లై ఎన్ఱు తిరువడికళై కట్టుమ్పడి పణ్ణియెన్ఱపడి . శరణ మాకుమిత్యాది - తనతాళ్,తన్తిరువడికళై - అడైన్తార్క్కెల్లామ్ శరణ మాకుమ్, ఉపాయమాకుమ్ - మరణ మానాల్ వైకున్తమ్, వైకుంఠమ్ - కొడుక్కుమ్బిరాన్ , ఉపకారకర్-

సా - ప్ర — స్సమస్తకల్యాణ గుణపూర్ణాయా స్సుగంధదర్శనీయ కేశస్తబకాయా లక్ష్మ్యా శ్శపథంకృత్వా. శరణమాకు మిత్యాది. స్వచరణారవిందేభరం న్యస్యతా ముపాయ భూతో భగవాన్ దేహ వియోగ సమయే మోక్షందద్యా దిత్యుక్తప్రకారేణ.

సా-వి—తిరువాణైనిన్నాణే.వాశమ్ శెయ్యుమ్పూమ్కుழలాళ్,వాసనావహదర్శనీయ కేశపాశ.మూ-ఉన్ తిరుమాల్ వైత్త మాలనఙ్కై, తవ వక్షసి నిక్షిప్త మాలావత్థితాయా లక్ష్మ్యాః- ఆణై, శపథః- నిన్నాణై, తవశపథః- ఎన్ఱు, ఇతి- ఇవర్ తాన్, అయంజీవః - తాన్, స్వయమ్- త్వరిత్తు, త్వరాంకృత్వా- వళైక్కప్పడిపణ్ణి, అన్యత్ర యథాస్వయం నగచ్ఛేత్తథా- శ్రీపాదం గృహీత్వా వస్థితం కృత్వేత్యర్థః - శరణ మాకుమ్ తనతాళడైన్తార్క్కెల్లామ్ మరణమానాల్ వైకున్తమ్ కొడుక్కుమ్బిరాన్ - శరణమాకుమ్, ఉపాయతయా. తనతాళ్, స్వచరణార విందే - అడైన్తార్క్కెల్లామ్, ఆశ్రితవతాం సర్వేషాం - మరణ మానాల్, దేహావసానం భవతి చేత్- వైకున్తమ్ కొడుక్కుమ్బిరాన్, వైకుంఠ దాతాసన్నుపకారకః - ఇవర్ కోలుతలుక్కీడాక, ఏతదిచ్ఛానుగుణం - ఉన్డాక్కువతాక కోలి, పరమపదప్రాప్తిర్యథాభవే త్తథాసంకల్ప్య-

సా-సం—శ్రయయాయువత్యాఘుముఘుమితకుసుమకేశయాశ్రియాశాపస్త్వయాచశాపఇత్యేవంసత్వరమాక్రమ్యాత్మ వశం కృత్వే త్యర్థః - శరణమితి - స్వచరణా వాశ్రయతా ముపాయస్సన్ మరణా నంతరం వైకుంఠ ప్రద స్స్వామీ - ఇవర్ కోలి నత్తుక్కీడాక , విగ్ర హాను భవ పరిచర్యాను గుణా వ్యను భవా

మూ- పొన్నుమిరుమ్బుమానవిలజ్గుకళ్ పోలేబంధకఙ్గళానపూర్వోత్తరపుణ్యపాపఙ్గళైయుమ్ ప్రారబ్ధకార్యమాన కర్మత్తిల్ ఇవనిశ్చైత్తవమ్శమొఴియమేలుళ్ళతూత్తైయుమ్ ‹‹పోయపిఴైయుమ్ పుకుతరవాయ్ నిన్ఱనవుమ్ తీయినిల్ తూశాకుమ్,, ఎన్ఱపడియేమున్బేయివనోడుతువక్కఱుత్తువైక్కైయాలే శరీరపాతత్తుక్కు నిర్ణైప్పిట్ట సమయమ్ వన్దవారే- ‹‹ప్రియేషు స్వేషు సుకృతమప్రియేషు చ దుష్కృతమ్ । విస్పృజ్య ధ్యానయోగేన బ్రహ్మాప్యేతి

సా-దీ — వైకుంఠ లోకత్తై ప్రసాదిక్కు ముపకారకన్నైక్క. ఇవనిశ్చైత్తవంశమ్, ఏతద్దేహావసానావధి భోగహేతు కర్మఙ్గళ్ - మేలుళ్ళకూరు, జన్మాంతర హేతుకర్మాంశమ్. పోయపిఴైయు మిత్యాది- పోయ పిఴై, పుకున్దపాపం- పూర్వాఘమ్- పుకుతరువాయ్ నిన్ఱన, పుకురా నిఱ్కుమవై, ఉత్తరాఘమ్- తీయి నిల్ తూశాకుమ్, అగ్నియిలిట్ట పంజుపట్టతుపడుమ్- ‹‹అగ్నౌప్రోతం ప్రదూయేత,, ఎన్ఱతిరే- మున్బే, ప్రపత్తి నాక్యోచ్చారణ సమయత్తిలే- తువక్కఱుత్తు, ఇవత్తిక్కు ఫలత్తై ఇవననుభవిక్క కూడవనల్లనెన్ఱు సంకల్పిత్తు.నిర్ణైప్పిట్ట, సంకల్పిత్త. స్వేషు, స్వకీయరిడత్తిల్. ధ్యానయోగేన, పరభక్త్యా- బ్రహ్మ, శ్రియఃపతియై. అప్యేతి, తత్రలీనోభవతి- ప్రాకృతాకారత్తై విట్టుబ్రహ్మసమాన గుణకనా మెన్ఱపడి-

సా-స్వా — ప్రారబ్ధేతి-అభ్యుపగతప్రారబ్ధమెన్ఱ పడి - ఇవనిశ్చైన్ద, ఏతచ్ఛరీరారంభక కర్మాంశమొఴియ జన్మాంతరారంభకప్రారబ్ధాంశత్తైయుమ్.పోయేతి-పోయ, పూర్వమ్పణ్ణప్పట్ట-పిఴై, పాపమ్-పుకుతర వానిన్ఱనవుమ్, పుకురానిఱ్కుముత్తరాఘమెన్ఱపడి.తీయిఱ్కిల్, అగ్నియిలేపట్ట-తూశ్, పంజుపోలే-ఆకుమ్,మున్బేయివనోడుతువక్కఱుత్తువైక్కైయాలే ప్రపత్తిప్రథమక్షణత్తిలే. శరీరావసానత్తిలె నిగ్రహ సంకల్పత్తైయెల్లామ్ విడక్కూడవోమెన్ఱు సంకల్పిత్తిరుక్కైయాలెఎన్ఱపడి. ఇవర్ తామే పరముపదసోపానత్తిలే ‹‹మూరనిర్ణైప్పిట్టుక్కిడక్కిఱపుణ్యపాపఙ్గళైమాత్తి,, ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్కైయాలెఇప్పడియే అర్థమ్కొళ్ళ వేణుమ్. ప్రియేష్వితి-బ్రహ్మ

సా-ప్ర—పోయ పిఴైయుమిత్యాది - ‹‹ తద్యథేషికాతూల మగ్నౌప్రోతం ప్రదూయేత ఏవం హాస్య సర్వే పాప్మానః ప్రదూయంత ,, ఇతి ప్రమాణాను గుణ్యేన అగ్నిదగ్ధేషు యథా కించిదపి నావశిష్యేత తథా పూర్వోత్తరాఘయోః నిఃశ్శేష నివృత్తిం కృత్వేత్యుక్తరీత్యా-

సా-వి — పొన్నుమిరుమ్బుమానవిలఙ్గుకళ్ పోలే, సువర్ణాయసశృంఖలేవ. ఇవనిశ్చైన్దమైయొఴియ, అభ్యుపగత ప్రారబ్ధం వినా. మేలుళ్ళ కూత్తైయుమ్, ఉపరి విద్యమాన భాగం- అవశిష్ట సర్వకృత్యమితి యావత్. పోయ పిఴైయుమ్ పుకుతరువా నిన్ఱనవుమ్ తీయినిల్ తూశాకుమ్, పోయపిఴైయుమ్, పూర్వపాపం- పుకుతరవాయ్నిన్ఱనవుమ్, ఉత్తరాఘంచ, తీయినిల్ తూశాకుమ్, అగ్నినిక్షిప్త తూలరాశిమివ. మున్బే.ప్రపత్తివాక్యోచ్చారణ సమయఏవ- ఇవనోడు, అనేన జీవేనసహ. తువక్కఱుత్తు, సంబంధం నివర్త్య- వైక్కైయాలే, స్థాపిత తయా- పూర్వోత్తరాఘయో రిత్యర్థః. ఏత త్కర్మ ఫల సంబంధః ఏతస్య నభవతి . సంకల్పితతయేతి భావః. పూర్వాఘస్య వినాశోనామ ఏతదను భోక్తవ్య తయా కృతస్య సంకల్పస్య నివృత్తిః. ఉత్తరాఘాశ్లేషః , ఏతదను భోక్తవ్యతయా సంకల్పస్యానుత్థితి రితివివేకః. నిర్ణైప్పిట్ట సమయమ్ వన్దవారే, సంకల్పిత సమయే ప్రాప్తే. బ్రహ్మాప్యేతి, బ్రహ్మణి లీనోభవతి. బ్రహ్మ సమానాకారోభవతి.

సా-సం—త్యాసత్త్యుపగాం...నుగుణతయా. మేలుళ్ళకూత్తై, అనభ్యుపగత ప్రారబ్ధమ్- పోయవితి- పూర్వపాపాన్యనభ్యుపగతానిచ. తువక్కఱుత్తు వైక్కైయాల్, కార్యాకరతయా విభజ్యస్థాపనేన .

మూ— సనాతనమ్,, ...స్తుమ్ ‹‹నమ్మక్పోల్ వీఴ్త్తముఴక్కు న్నాట్టిలుళ్ళ పావమెల్లామ్ శుమ్మె నాతే కై విట్టోడి తూఱుగళ్ పాయ్న్దనవే ,, ఎన్ఱు స్మర్తాక్కళ్ శొన్న ఉపనిష దర్థత్తిన్పడియే ఇవ నుక్కు

సా-దీ— నమ్మక్పోలిత్యాది - నమ్మక్, నమక్, యమక్ - అవక్పోలె వీఴ్త్త ముఴక్కుమ్,సంసారసముద్రత్తిల్ విఴ విమత్తు ఆక్రమిక్కు మతాన - నాట్టి లుళ్ళ పావ మెల్లామ్ - శాస్త్రత్తిల్ ప్రసిద్ధ మాన సర్వ పాపజ్గళుమ్ - శుమ్మె నాతే , శుమ్మెన్ఱు శబ్దాను కారమ్ - తూష్ణీం భూతజ్గళాయ్ మూచ్చువిడాతే ఇవనై కైవిట్టోడి ప్పోయ్ చ్చెడికళై ప్రవేశిత్తన వెన్కై - స్వార్జితానంత పుణ్యపాపరానసుహృద్ద్విషత్తుకళై వివక్షిక్కిఱతు తూఱెన్ఱు - స్మర్తాక్కళ్, స్మృతి కర్తాక్కళ్ - ప్రబంధజ్గళుమ్ వేదోపబృహ్మణజ్గళాకైయాల్ ఆఴ్వార్ కళుమ్ స్మర్తాక్కళ్-ఉపనిషదర్థత్తిన్పడి,‹‹సుహృద స్సాధుకృత్యాంద్విషన్తః

సా-స్వా— భగవంతమ్. అప్యేతి, లీనోభవతి. ప్రకృతిం విముచ్య బ్రహ్మణాసమాన భోగో భవ తీత్యర్థః - నమ్మ నిత్యాది. నమ్మక్, నమక్. యమక్పోలెన్నపడి - వీట్టముఴక్కుమ్, సంసారసాగరత్తిలే వీఴ్వివిడుత్తు. అముక్కుమ్, ఆక్రమిక్కుమ్,నాట్టిలుళ్ళ పావ మెల్లామ్, నాట్టిల్ ప్రసిద్ధ మాన పాప మెల్లామ్. శుమ్మెనాతే, శుమ్మెన్ఱు శబ్దాను కారమ్. శబ్దియాతే తూష్ణీంభూతజ్గళాయ్ మూచ్చు విడాతేయివనై క్కైవిట్టోడిప్పోయ్. తూఱుకళ్, శెడికళై. పాయ్న్దన, ప్రవేశిత్తన. ఇన్త ప్రపన్ననై విట్టు అనంతపాపాక్రాంతతయా తూఱుకళా యిరుక్కిఱ శత్రుక్కళిడత్తిల్ ప్రవిష్టజ్గళెన్నపడి. స్మర్తాక్కళ్,ద్రమిడ ప్రబంధరూపవేదోపబృహ్మణ కర్తాక్కళెన్నపడి- కల్ప సూత్ర వ్యాఖ్యాతాక్కళెన్నవు మామ్. ఉపనిషదితి. తస్యపుత్రాదాయ ముపయంతి. ‹‹సుహృద స్సాధు కృత్యాం ద్విషన్తః పాపకృత్యాం ,, మిత్యుపనిషదర్థత్తిన్పడియే

సా-ప్ర— నమ్మక్పోలే ఇత్యాది- మృత్యువదత్యంత బాధకాని సర్వాణి పాపాని రాజభటాగమనే దస్యవోయథా జోషం స్వదేశాన్పరిత్యజ్యారణ్యే గచ్ఛంతితథాముం ప్రపన్నంపరిత్యజ్యాన్యత్ర గచ్ఛంతీతి - ఉపనిషదర్థత్తిన్ పడియే, ‹‹తత్సుకృత దుష్కృతేధునుతే - తస్యప్రియాజ్ఞాతయస్సుకృత ముపయంతిఅప్రియా

సా-వి— నమ్మక్పోలేవీట్టముఴక్కుమ్ నాట్టిలుళ్ళ పావమెల్లామ్ శుమ్మెనాతె కైవిట్టోడిత్తూఱుకళ్పాయ్న్దనవే. నమ్మక్పోలే, యమవత్ - వీట్టముఴక్కుమ్, ఆక్రామంతి బాధకాని- నాట్టిలుళ్ళపావమెల్లామ్, శాస్త్రసిద్ధాని సర్వాణి పాపాని- శుమ్మెనాతే, శుమితిశబ్దాను కారః - శుమితి శబ్ద మకృత్వా నిశ్శబ్దం. కైవిట్టు, హస్తం విసృజ్య. ఓడి, గత్వా - తూఱుకళ్, దుష్ప్రవేశాక్కుంజాక్- పాయ్న్దనవే, ఆశ్రయంతి - రాజభటాగమనే చోరా నిశ్శబ్దం యథారణ్యాని ప్రవిశంతి తథా పాపాని పూర్వమతి క్రూరతయా బాధమానాని ఇదానీం క్షీణబలాని సంత్యపి అసంతీవ ప్రతీయమానాని నికుంజ సదృశ సుహృద్దుర్హృద ఆశ్రయంతీతిగాథా తాత్పర్యం - స్మర్తాక్కళ్ శొన్న, వేదోపబృహ్మణ ప్రబంధకర్తృభిః దివ్యసూర్యుప బృహ్మితాయా ఉపనిషదః సుహృద స్సాధుకృత్యాం ద్విషన్తః పాపకృత్యామిత్యేవం భూతాయాః - అర్థత్తిన్పడియే, అర్థప్రకారేణ-

సా-సం—నమ్మనితి. యమవదవస్థితంపాతయిత్వా బాధాం కుర్వజ్జగదవస్థితంకృత్స్నంపాపం నిశ్శబ్దమేవైనం విహాయ అరణ్యే పలాయిత చోరవత్ క్షిప్రంకణ్టేష్వంతర్హిత మభవత్ - ఉపనిషదితి - ‹‹ సుహృద స్సాధుకృత్యాం ,, మిత్యాద్యుపనిషత్ -

మూ — అనుకూలప్రతికూలరాయిరుస్తుళ్ళవిరణ్డుశిరకిలుమ్ఇవర్ పక్కల్ఆనుకూల్యప్రాతికూల్యజ్గళుక్కు ఫలమాక వశల్పిళన్తేరిడుకిర తెన్నుమ్పడి పణ్ణి. ‹‹ దివాచ శుక్లపక్షశ్చఉత్తరాయణమేవచ । ముమూర్షతాం ప్రశస్తాని,, ఎన్ఱు స్మృతియిలుమ జ్యోతిశ్శాస్త్రత్తిల్ నిర్యాణ ప్రకరణత్తిలుమ్ ఫలాంతర ప్రసక్తియుమ్ మోక్షోపాయ పూర్తియిల్లాతారై యుమ్ పత్త చ్చొల్లుమ్కాలనియమమన్ఱికే– ‹‹ నిశినేతిచేన్నసంబధస్య

సా-దీ-పాపకృత్యామ పయంతీ,,తి - సుహృద్ద్విష ద్రూపమాన విరణ్డు పక్షత్తిలుమ్ అశల్ పిళన్తేరిడుకిరతు - పూర్వస్థానత్తిల్నిన్ఱుమ్ పిళన్తు - అశలిల్, అన్యరిడత్తిల్ - ఆరోపిత్తు తెన్ఱపడి - ముమూర్షతాం, మతుమిచ్ఛుక్కళుక్కు. నిర్యాణం, పురప్పాడు - ముముక్షుక్కళాకిలుమ్ అనిష్టనోపాయరాయిమెన్నైక్కు. ఇత్తాల్ ‹‹ నిశినేతిచే ,, నిత్యాదిక్కుమ్ ‹‹ దివాచ శుక్ల పక్షశ్చే ,, త్యాది క్కుమ్ విరోధం పరిహృత మ్-

సా-స్వా— యెన్ఱపడి.ఇరెణ్డుశిరకిలుమ్,అనుకూలప్రతికూలోభయపక్షత్తిలుమ్.అన్యర్ పణ్ణిన సుకృతదుష్కృతజ్గళుక్కు అన్యనిడత్తిలే ఫలప్రదానమ్ కూడుమో ? ఎన్కిర శంకా వారణార్థమ్. ఇవర్ పక్కలితి. అశల్ పిళన్తేరిడుకిరతు, పిళన్తు, పూర్వ స్థానత్తిలే నిన్ఱుమ్పిళన్తు. అశల్, అశలిలే- అన్యరిడత్తిలే- ఏరిడుకిరతు-ఆరోపిత్తతెన్ఱుమ్పడి. ఇజ్గు అస్య ప్రపన్నస్యభక్తస్యవా అంత్యకాలేసమస్తనిగ్రహసంకల్పమ్త్యత్యామీతిసంకల్ప ఏవ పూర్వాఘానాం వినాశః- అస్యా బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘేణ నిగ్రహ సంకల్పే భవిష్యత్యపి తస్య ఫలమ్ నదాస్యామీతి సంకల్ప ఏవవా నిగ్రహానుదయ సంకల్ప ఏవవా శ్లేషః. శరీర వియోగ కాలేతయోస్స్వరూపేణ త్యాగ ఏవహానమ్. అనుకూల ప్రతికూల విషయే తత్ఫల ప్రదాన సంకల్ప ఏవోపాయన మితిభేదః. హానముపాయనంచ అశల్ పిళన్తేరిడుకిర తెన్ఱుమ్పడి పణ్ణి ఎన్కిరత్తుక్కు విషయ మెన్ఱుకరుత్తు. ‹‹ దివాచ శుక్ల పక్షశ్చ హ్యుత్తరాయణ మేవచ. ముమూర్షతాం ప్రశస్తాని విపరీతంతుగర్హిత ,, మెన్ఱు ప్రమాణమ్ శొల్లుకైయాలే నిందిత రాత్ర్యాది కాలత్తిలే ప్రపన్న నుక్కు మరణ మానాల్ బాధక మిల్లైయో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్. దివాచేతి. అతు పూర్ణోపాయ నల్లాతపురుషవిషయమాకైయాలే బాధకమిల్లైయెన్ఱు

సా-ప్ర—దుష్కృత,,మిత్యుపనిషదుక్తప్రకారేణ.వృక్షఖండద్వయస్యైకీకరణాయఖండద్వయప్రాంతేవిదార్య ఏకదేశం ఖండయిత్వాపహాయ విదారిత ఖండైతైక దేశౌ పరస్పరం సంయోజ్యైకీకరణ మశల్ పిళన్తేరిడు కిరతిత్యర్థః - అనుకూల ప్రతికూలవర్గద్వయే పుణ్య పాపే దృఢ సంబద్ధే ఇతి యథాస్యా త్తాంతథా

సా-వి— అనుకూల ప్రతి కూలరా యిరు స్తుళ్ళ విరెణ్డు శిర కిలుమ్, అను కూల ప్రతి కూల తయా స్థితపక్షద్వయే - అశల్ పిళన్తే రిడు కిరతు , పూర్వాణవ స్థానా ద్విశ్లిష్యా న్యస్మిన్ స్థానే స్వయమేవోపరి పతతి అకృత మేవ కృత మివాభ్యాగచ్ఛ తీతి ఫలి తార్థః - ఎన్ఱుమ్పడి పణ్ణి, ఇత్యుక్త ప్రకారేణ కృత్వా - పూర్వ ముక్తమ్ బంధ క జ్గళాన పూర్వోత్తర పుణ్య పాప జ్గళైయు మ్ మేలు ళ్ళవా త్త్యెయు మిత్యేత దిహ కర్మతయా సంబ ధ్యతే - తేషాం కర్మణాం సుహృత్సు ఫల ప్రదాన సంకల్పమ్ కృత్వేతిభావః - సార ప్రకాశికా యాంతు. ‹‹ వృక్ష ఖండ ద్వయస్యైకీ కరణాయ ఖండ ద్వయ ప్రాంతే విదార్య ఏకదేశంఖండయిత్వాపహాయ విదారితఖండితైకదేశౌపరస్పరంసంయోజ్యైకీకరణంఅశల్పిళన్తేరిడుకిరతుఇత్యస్యార్థః-అనుకూలప్రతికూలవర్గద్వయే(కించిదంశమపహాయ)పుణ్యపాపేదృఢసంబద్ధే యథాస్యాత్తాంతథాకృత్వేత్యర్థ,, ఇతి వ్యాఖ్యాతం-ఫలాంతరప్రసక్తేరియుమితి-తథాచ‹‹దివాచశుక్లపక్షశ్చ,,

మూ—యావద్దేహ భావిత్వాత్,, ఎన్నుమ్ ,,అతశ్చాయనేపి దక్షిణే,, ఎన్నుమ్ శొల్లుకిరపడియేమనుష్య పితృ దేవర్ కళుడైయ పకల్ కళిలేయాతల్, రాత్రికళిలే యాతల్ తాఙ్ సంకల్పిత్త సమయత్తిలే అప్రచ్యుత పూర్వ సంస్కార మనోరథనాప్పడి పణ్ణి శిత్రైకిడన్త రాజకుమారఙ్ తిరత్తిల్ ప్రసన్ననాన రాజా విలఙ్గు వెట్టి

సా-దీ—మనుష్యరుడైయపకల్,దివసమ్-పితృక్కళుడైయపకల్, శుక్లపక్షమ్- దేవర్కళుడైయపకల్ఉత్తరాయణమ్ - మనుష్య రుడైయ రాత్రి అస్తమయాత్పరమ్ - పితృక్కళుడైయ రాత్రి కృష్ణ పక్షమ్ - దేవర్ కళుడైయరాత్రిదక్షిణాయనమ్- అప్రచ్యుతేత్యాది- మోక్షం వేణుమెన్నుమభిలాషత్తై మఱవాతపడిపణ్ణిఎన్నపడి-

సా-స్వా—కరుత్తు.మనుష్యేతి,దివావుక్కుమ్,పూర్వపక్షత్తుక్కుమ్ ,ఉత్తరాయణత్తుక్కుమ్ప్రాశస్త్యం మనుష్య పితృదేవ దివాత్వత్తాలే ఎన్నుమ్ రాత్రి కృష్ణపక్ష దక్షిణాయనఙ్గళుక్కు మనుష్య పితృదేవరాత్రిత్వత్తాలే నిందై యెన్ను ద్యోతిప్పిక్కైక్కాక దివా విలేయాతల్ రాత్రియిలే యాత లిత్యాద్యుక్త ప్రకార మాక నిర్దేశియాతే మనుష్యేత్యాది నిర్దేశమ్. త్యజ్యమానేషు దేహ తదను బంధిషు రాగాద్వాఽ నంతరం కిం భవిష్యతీతి భయాద్వా భగవానేవ ప్రాప్య ఇత్యనుభవ సంస్కారస్య తదధీన మనోరథస్యచ కాల దైర్ఘ్యాఽఽకాయ విశ్లేష నిమిత్త క్లేశేనచ ప్రచ్యుతావంత్యకాలే అనిచ్ఛుత్వా న్మోక్ష ప్రదానమ్ కూడుమో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్, అప్రచ్యుతేతి - సంసారశ్చ మనోరథశ్చ సంస్కార మనోరథౌ - పూర్వౌ చతౌ సంస్కార మనోరథౌచ పూర్వ సంసార మనోరథౌ - అప్రచ్యుతౌ యస్యేతి గద్యభాష్యే వివృతమ్ . ఆనాలుమ్ దుమరణమ్ వన్తాకిల్ పిశాచత్వాది ప్రాప్తి వారాతో? అతి తరాధి కారికళుకెల్లాం లానాలుమ్ భాగ్యతయా చిర పరిచిత దేహత్తిల్ నిన్నుమ్ విశ్లేషిక్కైయ నిష్టమన్రో? అప్రచ్యుతపూర్వ సంస్కార మనోరథ నాక్కైయాతే అనిష్ట మన్నెన్ని లానాలుమ్ అత్యంత బహుమత నాయిరుక్కిర పరమై కాంతిక్కుచిత మాయిరుక్కిర నిమిత్తఙ్గళాలే శరీర విశ్లేషమ్ పణ్ణి వైక్క వేణ్డావో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - శిరైఇతి. శిరైకూడమ్పోలే శరీరమ్ తత్వవి త్తుక్కు అత్యంతా నిష్టమాకైయాల్ విలఙ్గు తెరిక్కైక్కు

సా-ప్ర—కృత్వేత్యర్థః-మనుష్యాణాందివాసూర్యాలోకవిశిష్ట త్రింశద్ఘటికాపరమితఃకాలః-సూర్యాలోకశూన్య త్రింశద్ఘటికాపరిమితఃకాలోరాత్రిః- పితౄణాం దివా శుక్లపక్షః - రాత్రిఃకృష్ణపక్షః - దేవానాం దివాఉత్తరాయణం-రాత్రిర్దక్షిణాయనమ్-

సా-వి— ఇత్యస్య ‘‘నిశి నేతి చేన్న సంబంధస్య యావ ద్దేహ భావిత్వా ,, దిత్యా దేశ్చ వ్యవ స్థిత విషయత్వా న్నవిరోధ ఇతి భావః - మనుష్య పితృదేవర్ కళుడైయ పకల్ కళిలేయాతల్, మనుష్యాణాం దివసస్సూర్యోదయ మారభ్యాస్తమనకాలః- పితౄణాం దివస శ్శుక్లపక్షః- దేవానాం దివస ఉత్తరాయణం- రాత్రికళిలేయాతల్, మనుష్యాణాం రాత్రి స్సూర్యాస్తమయానంతర కాలః - పితౄణాం రాత్రిరపరపక్షః- దేవానాం రాత్రిర్దక్షిణాయనమ్ - అప్రచ్యుతపూర్వసంస్కార మనోరథ నామ్ పడిపణ్ణి, మోక్షం ప్రాప్నువానీత్యభిలషితా విస్మరణ శీలంకృత్వా. శిత్రైకిడన్త, కారాగృహస్థితే - రాజకుమారఙ్ తిరత్తిల్, రాజ

సా-సం—విద్యాజనితపూర్వః సంస్కారః.తస్మాజ్జాతోయోమానసఉత్సాహస్సమనోరథః- తదుభయ ప్రచ్యుతిరహితస్సఙ్ కృత్వా - ఉద్బుద్ధ సంస్కార ముత్ఫుల్లమాన సోత్సాహంచ కృత్వే త్యర్థః - ఏవంమాగః

మూ— చ్చిత్తై కూడత్తిల్ నిన్ఱుమ్ కొణ్డు పురప్పడుమాప్పోలే ప్రశస్తాప్రశస్తనియమమఱత్తాలోపస్థితమాయిరుప్ప తేతేను మొరు శరీరవిశ్లేష నిమిత్తత్తై యుణ్డాక్కి, వాగాదికళాన బాహ్యేన్ద్రియఙ్గళ్ పత్తైయుమ్ మనస్సిలే శేర్త్తు, ఇప్పడి కర్మ జ్ఞానేన్ద్రియఙ్గళెల్లాత్తోడుమ్ కూడిన మనస్సై ప్రాణ వాయువోడే శేర్త్తు, ఇప్పడి పతినోరు ఇన్ద్రియఙ్గళోడుమ్ కూడిన ప్రాణవాయువై జీవనోడే శేర్త్తు, ప్రాణేన్ద్రియ సంయుక్తనాన జీవనై త్రిస్థూణ క్షోభ దశైయిలే స్థూలదేహత్తిల్ నిన్ఱుమ్ కడైన్దెడుత్త పంచ భూత సూక్ష్మఙ్గళోడే శేర్త్తు, ఇప్పడి ఇన్ద్రియ ప్రాణ భూత సూక్ష్మ సంయుక్తనాన జీవనై నిసర్గ సౌహార్ద ముడైయ హార్దనానతన్ పక్కలిలే ఇళైప్పాత్తి

సా-దీ—నియమమఱ, మరణత్తిల్ నియమమఱుమ్పడి శరీరవిశ్లేషహేతువై యుణ్డాక్కి - ఇప్పడి యుపోద్ఘాతమాక ఇవ్వర్థఙ్గళై నిరూపిత్తు అధికారార్థమాన నిర్యాణత్తిల్ ‹‹ వాఙ్మనసి సంపద్యతే ,, ఎన్ఱు మర్థత్తై క్కాట్టుకిరార్ - వాగాదిక ళిత్యాది యాల్. ‹‹మనః ప్రాణే,, ఎన్ఱుమర్థత్తైక్కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడి కర్మేత్యాది యాల్ - ‹‹ ప్రాణస్తేజసి ,, ఎన్ఱత్తై క్కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడి పతినోరు ఇత్యాదియాల్——త్రిస్థూణక్షోభదశైయిల్, త్రిస్థూణమ్, మృతుకిల్ వంశ మెన్ఱు మేలుమ్ ‹‹ తేజః పరస్యాం దేవతా యా,, మెన్ఱతినర్థత్తై క్కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడి ఇన్ద్రియేత్యాదియాల్ - స్వవిద విదుషో రిత్థం సాధారణే

సా-స్వా—స్వర్ణమయాయుధత్తోడుమాయసమయాయుధత్తోడుమ్ వాశియిల్లాతాప్పోలే ప్రతిబంధకనివృత్తిక్కు సాధననియమమ్ వేణ్డా మెన్నపడి- స్థూల దేహాపేక్షయా భూతసూక్ష్మమ్ కాణవిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - స్థూల దేహత్తిల్ నిన్ఱుమితి - కడైన్దెడుత్తాలతుక్కు లింగమ్ కాణ వేణ్డావో వెన్న త్రిస్థూణ క్షోభ దశైయిలే ఇతి - త్రిస్థూణమ్, మృతుకిల్ వంశ మెన్ఱుమ్ పేరుడైయ మేలిలుమ్బు- ఇప్పడి పరవశ నాన జీవనై వత్సలనాన వీశ్వరన్ క్లేశిప్పిక్కిఱ తుచితమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇన్ద్రియేతి-

సా-ప్ర—‹‹వాఙ్మనసి,, త్యేతదభిప్రయన్నాహ-వాగాదీ-మనః ప్రాణ ఇత్యభిప్రయన్నాహ - ఇప్పడీత్యాది - ‹‹ఏవమేవమాత్మాన మంతకాలే సర్వే ప్రాణా అభి సమా యాన్తి - త ముత్క్రామన్తం ప్రాణో నూత్క్రామతి,, త్యాద్యభిప్రయన్నాహ - ఇప్పడిపతినోరుఇతి - ‹‹ భూతేషు తచ్ఛ్రుతేః ప్రాణస్తేజసి పృథివీమయః ఆపోమయః . తేజోమయ,, ఇత్యాద్యభి ప్రయన్నాహ - ప్రాణేన్ద్రియేత్యాది-త్రిస్థూణం, శరీరం- ‹‹ తేజః పరస్యాం దేవతాయామి త్యేత దభిప్రయన్నాహ - ఇప్పడీన్ద్రియ ప్రాణేతి - ‹‹శతంచైకాచహృదయస్యనాడ్య

సా-వి—కుమారవిషయే-విలఙ్గు వెట్టి, శృంఖలాం శ్లథయిత్వా- శిత్తైకూడత్తిల్ నిన్ఱుమ్, కారాగృహాత్-కొణ్డు, స్వీకృత్య- పురప్పడుమాప్పోలే, బహిర్గమనవత్ - ఏతావత్పర్యంతం ప్రసక్తానుప్రసక్తం పరిసమాప్య ఇదానీ మధికారార్థమాహ - వాగాదికళానేత్యాదినా - పత్తైయుమ్, దశచ- పతినోరు, ఏకాదశచ-త్రిస్థూణం శరీరం- కడైన్దెడుత్తు, మథనేనగృహీత్వా- తన్ పక్కలిలే యిళైప్పాత్తి, స్వస్మిన్ శ్రమం నివర్త్య-

సా - సం — నిర్గమనాత్ప్రాక్ తత్క్రమణాత్పూర్వ కృత్యోప యుక్తార్థా ఉక్తాః- అథో త్క్రమణాత్పూర్వకృత్యమాహ - వాగాదికళాన విత్యాదినా - పృష్ఠభాగస్థం స్థూణాస్థానీయం ప్రధానాస్థిత్రయ మేవ త్రిస్థూణం - స్థలభేదాత్పంచభూత సూక్ష్మోద్ధరణం మథన సాధ్యం. మథనదశైవ త్రిస్థూణ క్షోభదశా-

మూ — ఇప్పడి స్థూలశరీరత్తిల్ నిన్రుమ్ విద్వదవిద్వత్సాధారణమాన ఉత్క్రాన్తిక్రమత్తై నడత్తి "అనంతారశ్మయస్తస్య దీపవద్యస్స్థితో హృది । సితాసితాః కద్రునీలాః కపిలాః పీతలోహితాః । ఊర్ధ్వమేకస్థితస్తేషాం యో భిత్త్వా సూర్యమండలమ్ । బ్రహ్మలోకమతిక్రమ్య తేన యాతి పరాంగతిమ్ । యదస్యాన్యద్రశ్మిశతమూర్ధ్వమేవ వ్యవస్థితమ్ । తేన దేవశరీరాణి సధామాని ప్రపద్యతే । యేనైకరూపాశ్చాధస్తాద్రశ్మయోస్య మృదుప్రభాః । ఇహ కర్మోపభోగాయ తైస్సంసరతి సోవశః,, ఎన్ఱ పడియే కళ్ళర్ కొణ్డు పోమ్ వళికళ్ పోలే ఆత్మాపహారికళ్ స్వర్గనరకజ్గళుక్కు ప్పోమ్ మార్గాంతరజ్గళుక్కు ముఖజ్గళాన నాడీ విశేషజ్గళిల్ పోకాత పడి వళి విలక్కి అర్చిరాదిమార్గత్తుక్కు ముఖమాన శతాధికైయాన బ్రహ్మనాడి (యిల్)యాలే ప్రవేశిప్పిత్తు

సా.దీ — సరణమెన్ఱుమేలే ఎన్ఱు వర్థత్తై క్కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడి స్థూలేతి - అనంతా రశ్మయ ఇత్యాది- యో జీవాత్మా దీపవద్ధృది స్థితః తస్యానంతా రశ్మయో నాడ్యస్సంతి- సితా సితాది రూపాః - తేషాం మధ్యే య ఊర్ధ్వముఖ ఏకో రశ్మిః అయం సుషుమ్నా నాడీత్యుచ్యతే- తేన రశ్మినా జీవః సూర్యమండలం భిత్త్వేత్యాది. అస్యాత్మనః ఉక్తం రశ్మిం విహాయ యదన్యద్రశ్మి శతమూర్ధ్వమేవ స్థితం తేన దేవ శరీరాణి స్వర్గం చ ప్రతిపద్యతే - యే చానేక వర్ణా మృదుప్రభా అధోముఖా రశ్మయస్సంతి తైః జీవః కర్మపరవశః ఇహలోకే కర్మోపభోగార్థం సంసరతి ఎన్నై - కళ్ళర్ కొణ్డు పోమ్ వళి, కన్న వళికళ్ - ఆత్మాపహారికళ్, సంసారికళ్ - ఆత్మచోరరాకైయాల్ మార్గాంతరత్తిల్ పోకవేణ్డిత్తెన్నై - ముఖజ్గళ్, ద్వారజ్గళ్ - "శతంచైకా చ హృదయస్య నాడ్యః,, ఇత్యాద్యర్థత్తై క్కాట్టుకిరార్ - అర్చిరాదీత్యాదియాల్ - "తదోకోగ్రజ్వలనం,, మిత్యాద్యర్థత్తై క్కాట్టుకిరార్. బ్రహ్మనాడీయిల్ ప్రవేశిప్పిత్తెన్ను - బ్రహ్మనాడీ,

సా - స్వా — ఇన్త ఉత్క్రమణమ్ ప్రాకృత జన సాధారణమాకైయాలే ఇతీశ్వరనుక్కు విశేషాభిమాన కార్యమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇత్యాదినా - అనంతేతి - యో జీవః దీపవద్ధృది స్థితః-తస్య అనంతా రశ్మయః - ఊర్ధ్వమితి- ఊర్ధ్వంయ ఏకస్థితః తేన సూర్యమండలం భిత్త్వా బ్రహ్మలోకమతిక్రమ్య పరాంగతింయాతీత్యర్థః - "రశ్మ్యనుసారీ రశ్మిభిరూర్ధ్వమాక్రామతే,, ఎన్ఱవర్థత్తై

సా - ప్ర — స్తాసాం మూర్ధానమభినిస్సృతైకా - తయోర్ధ్వమాయన్నమృతత్వమేతి విష్వజ్ఞన్యా ఉత్క్రమణే భవంతి,, త్యాదిక మభిప్రయన్నాహ - అనంతా రశ్మయ ఇతి - "తద్యథా మహాపథ ఆతత ఉభౌ గ్రామౌ గచ్ఛతి ఇమంచాముంచ ఏవమేవైత ఆదిత్యస్య రశ్మయ ఉభౌ లోకౌ గచ్ఛంతి - ఇమం చాముం చతే ముష్మాదాదిత్యాత్ప్రతాయంతే తే ఆసు నాడీషు సృప్తా ఆభ్యో నాడీభ్యః ప్రతాయంతే తే అముష్మిన్నాదిత్యే

సా — వి — కళ్ళర్ కొణ్డు వళికళ్ పోలే, చోరస్వీకృతమార్గాణామివ. స్వర్గనరకజ్గళుక్కు ప్పోమ్ మార్గాంతరజ్గళుక్కు, స్వర్గనరకగమనార్థ మార్గాంతరాణామ్. ముఖజ్గళాన, ద్వారభూతేషు- నాడీవిశేషజ్గళిల్, నాడీ విశేషేషు - పోకాతే, యథా న గచ్ఛేత్తథా- వళి విలక్కి, మార్గేభ్యో నివర్త్య.

సా-సం — తస్య రశ్మయః, తచ్ఛబ్దవాచ్య జీవసంబంధి రశ్మయః. నాడ్యః. రశ్మయ ఇత్యుక్తిః - ప్రభావత్వయా. సధామాని, ఔజ్జ్వల్యవంతి. తైస్సంసరతి, తైర్నిర్గత స్సంసరతి.

మూ— సూర్యకరావలమ్బియాయ్ (సూర్యకిరణావలమ్బియాయ్) కొణ్డు పురప్పడుమ్పడి పణ్ణుమ్, ఆళ్వా నంతిమ దశైయిలె విడాయి నాలే నాకొట్టి

పా-దీ— షుషుమ్నానాడీ-‹‹రశ్మ్యనుసారీ,,ఎన్గవర్థ త్తై కాట్టుకిరార్-సూర్యకరేతి-ఇన్నిర్యాణదశావిషయమాకవ్ఱైతిహ్యత్తై వెళియిడుకిరార్-అంతిమస్మృతినిరూపణార్థమాక. ఆళ్వానంతిమ దశైయిలిత్యాది-

సా-స్వా—చ్చొల్లుకిరార్-సూర్యేతి - ఇప్పడి ఇవ్వధికారి కోలిన వెల్లైయిలే మోక్షమవినాభూతమెన్నుమ్బోన్నతు కూడుమో ? ప్రపన్ననుక్కన్తిమ స్మృతిరూప పరికర విళమ్బత్తాలే జన్మాంతరమ్ ప్రసంగిక్కాతో? ప్రపన్ననుక్కన్తిమ స్మృతి అపేక్షితైయన్నిల్లైప్పోతు శ్రీభాష్యకారర్ ఆళ్వానుక్కు అన్త్యకాలత్తిలే అన్తిమ స్మృత్యర్థమాక ద్వయోపదేశమ్ పణ్ణినతువుమ్ అత్తైక్కణ్డు సన్నిధియిలేయిరున్త శ్రీవైష్ణవర్కళ్ నమక్కిన్తవుపదేశమ్ పణ్ణువారిల్లామైయాలే నామెన్న శెయ్యక్కడవో మెన్నుకలజ్గినతుమ్ విరోధియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఆళ్వానిత్యాదినా -

సా-ప్ర—సృప్తాః - అథైతైరేవ రశ్మిభిరూర్ధ్వ మాక్రమత,, ఇత్యాద్యభి ప్రయన్నాహ-సూర్యకరణావలమ్బియా యితి - నను సర్వేశ్వర స్వకృద్భరన్యాస మాత్రాద్దేహ వియోగ కాలే శతాధిక నాడీం ప్రవేశయతీత్యే తదనుపపన్నం - ‹‹ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ వ్యాహరన్మామనుస్మరన్ - యః ప్రయాతి త్యజన్దేహం సయాతి పరమాంగతి ,, మిత్యంతిమ స్మృతేరపి పరమగతి కారణత్వోక్తైః దర్శన ప్రవర్తకైః రామానుజాచార్యైః కూరేశాంతిమ దశాయాం ద్వయోపదేశ ద్వారా భగవత్స్మరణా చ్చేత్యత్రాహ - ఆళ్వానిత్యాది - ఆళ్వానితి, శ్రీవత్సాంక మిశ్రాణాం కూరత్తాళ్వానితి ద్రామిడ నామ్న ఏకదేశ భూతో విశేషణ రహితో విశేష్య భాగః - విడాయిలే నాకొట్టి. త్రిస్థానత్ భజనిత శ్రమేణాస్యశోషాద్వివక్షితో క్తేః

సా-వి—సూర్యకరావలంబియాయ్, ‹‹యథామహాపథ ఆతత ఉభౌ గ్రామౌగచ్ఛతిమంచాముంచ ఏవమేవైత ఆదిత్యస్యరశ్మయ ఉభౌలోకౌగచ్ఛంతి మంచాముంచ తే అముష్మాదాదిత్యాత్ప్రతాయంతే తా ఆసు నాడీషుసృప్తాః ఆభ్యోనాడీభ్యః ప్రతాయంతే తేముష్మిన్నాదిత్యే సృప్తాః అథైతైరేవ రశ్మిభిరూర్ధ్వ మాక్రమత ,, ఇతి శ్రుతేః - పురప్పడుమ్పడిపణ్ణుమ్, సూర్యకరావలంబీసన్ యథాగచ్ఛేత్తథాకుర్యాత్-ఇనక్తిరత్తిలిత్యారభ్య ఉక్తచూర్ణికాయా ఇహ సమాప్తిః - నను‹‹ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ వ్యాహరన్మామనుస్మరన్ । యః ప్రయాతి త్యజన్దేహం సయాతి పరమాంగతిమ్,, ఇత్యంతిమస్మృతే మోక్షకారణత్వోక్తే దర్శన ప్రవర్తకైః రామానుజాచార్యైరపి కూరేశాంతిమదశాయాం ద్వయోపదేశద్వారా భగవత్స్మరణాచ్చ ఇహ కథ మంతిమస్మృతి నోక్తేత్యాశంక్య ‹‹ఓమిత్యేకాక్షర,, మిత్యేత దుక్తవిషయం ప్రపత్తేరన్యానపేక్షత్వాదిత్యభిప్రేత్య రామానుజాచార్య కృత ద్వయోపదేశస్య తాత్కాలిక శ్రమనివృత్త్యర్థత్వమేవనతూపాయభూతాంతిమ స్మృత్యర్థత్వ మితి తైరేవ ప్రకటితత్వాన్నవిరోధ ఇతి తదీయ మైతిహ్యమాహ - ఆళ్వానితి - ఆళ్వాన్, కూరేశే- విడాయి నాలే, శ్రమేణ. నాకొట్టి, ఈ ష్యజ్జిహ్వా వివక్షితోక్త్యే

సా-సం— పురప్పడుమ్పడి పణ్ణుమిత్యస్య ఇవన్ తిరత్తిల్ సత్యసంకల్పనాన సర్వేశ్వరనితిపూర్వేణాన్వయః. భక్తస్యాంతిమస్మృతేరుపాయపరికరత్వేన సంపాద్యతా ప్రపన్నస్య నేతీమ మర్థమాఖ్యాయికాముఖేన ప్రథయంత్. ఆళ్వానిత్యాదినా -

మూ — ఎమ్పెరుమానార్ తిరువడికళై ప్పిడిక్క ఇవరప్పోతు ఆళ్వాన్ శెవియిలే ద్వయత్తై యరుళిచ్చెయ్య ఇప్పేరు నమక్కు వరక్కైయరితు నామెన్న శెయ్యక్కడవోమెన్ఱు అప్పోతు సేవిత్తిరున్త ముతలికళ్ కలఙ్గ ఇవర్కళభిప్రాయత్తై త్తిరువుళ్ళమ్ పత్తి ఆళ్వాన్ ప్రకృతి యఱియీర్ కళో? ఇవ్వవస్థైయిలివరుక్కితు కర్పూరత్తైయుమ్ ఖండశర్క్కరైయైయుమిట్ట మాత్రమన్ఱో ? నామితు ఉపాయత్తుక్కు (పరికరమాక) ఉపకారకమాక చ్చెయ్తోమల్లోమెన్ఱరుళిచ్చెయ్య ముతలికళ్ తెళిన్తు నిర్భరరానార్కళ్ -

సా - దీ —. ఇప్పేరు, అంతిమస్మృత్యర్థమాన ద్వయోపదేశమ్ - కలఙ్గ, భ్రమికర - ఇవ్వవస్థైయిల్, ఇవ్విడాయిల్ - వాయిలిట్టమాత్రమే, ఉపాయాంగత్వేన చ్చెయ్తోమల్లోమెన్ఱైక్కై • తెళిన్తు, స్వస్థచిత్తరాయ్ - అతః ప్రపన్ననుక్కు అంతిమస్మృత్యాది వేణుమెన్ఱుమ్ నిర్బంధమిల్లైయెన్ఱు నిర్భరరానార్ -

సా-స్వా— ఆళ్వాన్ ప్రకృతి, “ రామానుజార్య వశగః పరివర్తిషీయ ,, ఎన్ఱ నిష్టనివృత్తీష్టప్రాప్తిముతలాన సర్వము మాచార్యాధీనమెన్ఱు నిర్భరరాయిరుక్కిఱ స్వభావమ్-అనాలుమ్ “ ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ వ్యాహరన్ మామనుస్మరన్-యః ప్రయాతి త్యజన్ దేహం సయాతి పరమాంగతిం ,, ఎన్ఱుమ్ “ అంత్యకాలేచ మామేవ స్మరన్ ముక్త్వా కళేబరం,, మెన్ఱుమ్ పరమగతిసాధనమాక వన్తిన స్మృతి అంత్యకాలత్తిలే అవశ్యమ్ సంపాదనీయైయెన్ఱు ప్రమాణమ్ శొల్లానిఱ్క తద్విరుద్ధమాక ఇప్పడి శొల్లప్పోమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్-

సా - ప్ర — శక్తైః శ్రీవత్సాంకైః రామానుజపదారవిందే అవలమ్బ్యమానే రామానుజేచ తదభిప్రాయం జ్ఞాత్వా తదాతచ్ఛ్రోత్రే ద్వయముపదిశతి సతి- ఇప్పేరు నమక్కు వరక్కైయరితు, తదా సమీపస్థేషు శ్రీవైష్ణవేషు ఏతద్రామానుజాచార్యకర్తృక ద్వయోపదేశ రూపో పాయోస్మాభిః ప్రాప్తుమశక్యః- నామెన్ శెయ్యక్కడవోమ్, ఏతదర్థం వయంకింవా కుర్మ ఇతి భీతేషు సత్సు - ముతలీతి శబ్దః పూజ్యతాపరః-తిరువుళ్ళమ్పత్తి, జ్ఞాత్వా - ఆళ్వాన్ ప్రకృతియఱియీర్కళో, సమ్యగవగతస్యాప్యర్థస్య రామానుజాచార్యాచ్ఛుశ్రూషుత్వ రూపం కూరేశ స్వభావం నజానీధ్వం కిం - ఇవర్కిఱతు, అస్యైతత్ - కర్పూరత్తై, కర్పూరమ్ - ఖండశర్క్కరైయై, ఖండశర్కరాం - యథావా కర్పూరం శుష్కస్యాస్య శోషం నివర్తయతి, యథావాఖండ శర్కరా అత్యంతభోగ్యా తథాతాదాత్వికోపసంక్లేశ నివృత్తి పూర్వక పరమ భోగ్యత్వేనోపదిష్ట మిత్యర్థః - ఏవం స్వోక్తైరంతిమస్మృతే రనపేక్షితత్వే ప్రమాణాన్యాహ.

సా-వి—శక్తైః.తిరువడికళైప్పిడిక్క,శ్రీపాదౌసంగృహ్ణాతి-ఇవర్, రామానుజమునౌ-అరుళిచ్చెయ్య,దయయా ఉపదిశతి సతి - సేవిత్తిరున్తముతలికళ్, సేవమానేషుశిష్యప్రధానేషు. ఇప్పేరు, అయంద్వయోపదేశ రూప పురుషార్థః - నమక్కు, అస్మాకం. వరక్కై, అరితు, దులభః. నామ్, వయమ్. ఎన్ శెయ్యక్కడవోమ్, కింకుర్మ ఇతి. కలఙ్గ, ఖిన్నేషు సత్సు - ఇవరభిప్రాయత్తై, ఏతేషామభిప్రాయం - తిరువుళ్ళమ్ పత్తి, జ్ఞాత్వా- ఆళ్వాన్ ప్రకృతి యఱియీర్కళో, కూరేశస్య మన్ముఖాజ్జ్ఞాతేప్యర్థే పునఃపునశ్శ్రవ్యం శుశ్రూషా స్వభావం నజానీథ. ఇట్ట మాత్రం, దాన మాత్రం. శ్రమాపనోదన మాత్రమేతత్ - ఉపాయత్తుక్కుప కారక మాకచ్చెయ్తోమల్లోమ్, ఉపాయస్యోప కారకతయాన కృతవంతస్స్మః- ఎన్నరుళిచ్చెయ్య నిర్భరరానార్కళ్, ఇత్యంతిమస్మృతి నైరపేక్ష్య ఇతి హృయం ప్రదర్శితం- అత్రస్మృతిం

మూ — ఆకైయాలే ''నష్టస్మృతిరపి పరిత్యజన్ దేహమ్,, ఎన్ఱుమ్ ''స్థితేమనసి సుస్వస్థే,, ఎన్ఱు శ్లోకద్వయత్తిలుమ్ ''తుప్పుడైయార్కెయడైవతెల్లామ్,, ఎన్ఱ పాట్టిలుమ్ శొల్లుకిఱపడియే ప్రపన్ననుక్కు అన్తిమ స్మృత్యాదికళిల్ నిర్బన్ధమిల్లై.

సా-దీ—ఆకైయాలిత్యాది- అంతిమస్మృతీత్యాదిశబ్దమ్ తిరునామసంకీర్తనగ్రాహకం - స్థితేమనసి ఎన్ఱుమ్ శ్లోకద్వయత్తిల్ ''కాష్ఠపాషాణ సన్నిభ,, మెన్ఱై యాలుమ్- తుప్పుడైయార్కెయిత్యాది- తుప్పు, రక్షణసామర్థ్యం - అతుడైయవనై ఆశ్రయిప్పతు మెల్లామ్.శోర విడత్తు, కాష్ఠపాషాణ సన్నిభమెన్ఱ దశైయిల్, సకలేంద్రియోపరమ దశైయిలెన్ఱపడి - తుణైయావ రెన్ఱనో వెన్ఱై - ఆకైయాల్ ఎమ్బెరుమా నరుళిచ్చెయ్త శరీరపాతసమయేత్యిత్యాదికళ్ ఇవ్వచనఙ్గళుక్కుమ్ఉక్తమాన పెమ్బెరుమానార్ పాశురత్తుక్కుమ్అవిరోధేన

సా-స్వా—ఆకైయాలితి-ఆకైయా లుపాయత్తుక్కు ప్పరికరమాక చ్చెయ్తో మల్లో మెన్ఱుశ్రీభాష్య కారర్ శొల్లికైయాలే ప్రమాణఙ్గళుమ్ ప్రపన్ననుక్కు ''నష్టస్మృతి రపి ,, ఎన్ఱుమ్ ''కాష్ఠ పాషాణసన్నిభ,, మెన్ఱుమ్ అన్తిమస్మృత్యపేక్షైయిల్లై యెన్ఱు విశిష్య శొల్లుకైయాలే పూర్వోక్త ప్రమాణమ్ భక్తియోగ నిష్ఠ విషయ మెన్ఱుకరుత్తు - తుప్పుడైయా రిత్యాది - తుప్పు, సామర్థ్య ముడై యవరై - అడైవతు , ఆశ్రయిప్పతు - ఎల్లామ్ శోరవిడత్తు '' కాష్ఠ పాషాణ సన్నిభ ,, మెన్ఱ సకలేంద్రియో పరమ దశైయిల్. ఆపద్దశైయిలెన్ఱపడి - తుణైయా వరెన్ఱనో,, సహాయ్యకమ్ పణ్ణువారెన్ఱనో సమర్థనై ఆశ్రయిప్ప తెన్ఱపడి- అంతిమ స్మృత్యాదీతి - ఆదిశబ్దత్తాల్ తిరునామ సంకీర్తనాదికళ్ గ్రాహ్యఙ్గళ్ - ఇప్పడి యాకిల్ శరీరపాత కాలే ఎన్ఱు తుడఙ్గి గద్యత్తిలే ప్రపన్ననుక్కు అంతిమ స్మృతి యుణ్డాన తాక చ్చొల్లు కిఱతు విరోధి యన్ఱో ?

సా-ప్ర—ఆకైయాల్నష్టస్మృతిరపీత్యాదినా-''తీర్థే శ్వపచగృహేవానష్టస్మృతిరపిపరిత్యజన్ దేహం-జ్ఞానసమకాలముక్తః కైవల్యంయాతిగతశోకః-స్థితేమనసిసుస్వస్థే శరీరేసతియోనరః-ధాతుసామ్యేస్థితేస్మర్తా విశ్వరూపంచ మామజం. తతస్తంమ్రియమాణంతుకాష్ఠపాషాణ సన్నిభం. అహం స్మరామిమద్భక్తం నయామి పరమాంగతి ,, మిత్యాదిరంతిమ స్మృత్య నపేక్షితత్వే ప్రమాణం. తుప్పుడైయార్కె అడైవ తెల్లామిత్యపిత త్ర ప్రమాణం: సమర్థ సమాశ్రయణాదికం సర్వము సామర్థ్య దశాయాంతే సహాయా యథాభవేయు రేవేత్యర్థః - ఏతదుపక్రమ గాథాయాం చాంతిమ స్మృత్యాదిభి రవశ్యం భవితవ్య మిత్యనుక్తేస్తత్ర నిర్బంధో

సా-వి—ప్రమాణయతి-నష్టస్మృతిరపిపరిత్యజన్ దేహమిత్-తుప్పుడైయార్కెయడైవ తెల్లా మెన్ఱ పాట్టిలుమ్,ఏతదుపక్రమ గాథాయాం - తత్రహి నినైక్కుమా ట్టేనిత్యుక్తమ్ . శరీరపాతసమయే త్వాంస్మర్తుం న సమర్థోస్మి. మత్ప్రయత్న సాధ్యస్మృతి స్తదా నాస్తీత్యర్థః - నిర్బంధమిల్లై, ఉపాయతయాంతిమ స్మృత్యా భవితవ్య మితి నిర్బంధో నాస్తీత్యర్థః.

సా - సం—ఆకైయాల్, అంతిమస్మృతే రుపాయపరికరత్వా భావస్యభాష్యకృద్భి రేవ కంఠోక్తత్వాత్.ఉక్తాంతి మస్మృతి నిర్బంధాభావస్య ప్రమాణమూలతా ముపపాదయతి. నష్టస్మృతిర పీత్యాదినా . అంతిమస్మృతి నిర్బంధాభావే అతిప్రబుద్ధః ''అప్రచ్యుత పూర్వ సంస్కారమనోరథ,, ఇతిగద్య విరోధమాశంక్య

మూ—— ‹‹శరీరపాతసమయేతు కేవలంమదీయయైవదయయాత్రప్రబుద్ధో మామేవావలోకయన్నప్రచ్యుతపూర్వ సంస్కార మనోరథః,, ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్‌తతు ఇవ్వచనఙ్గళుక్కు అవిరుద్ధ మాక వారు ప్రకారత్తాలే నిర్వాహ్యమ్-ఎఙ్ఙనే యెన్నిల్, గద్యత్తిలరుళిచ్చెయ్‌కిర అంతిమస్మృతి (ఇవ్వంతిమస్మృతియైయుమ్) ఉపాయఫలమాకక్కొళ్ళి ప్రపన్నరానవర్‌కళుక్కు వరక్కడవతెన్ఱుశిలఆచార్యర్‌కళ్ నిర్వహిప్పార్‌కళ్-ఇప్పడియాకిలొరుశరీరత్తిలుమ్అంతిమమాన ప్రత్యయమ్‌నిర్విషయమాయి రామైయాల్ ఇతుభగవద్వ్యతిరిక్తవిషయత్తిలేపోమాకిల్

సా-దీ—— కథంచిన్నిర్వాహ్య మెన్కిరార్ - శరీర పాతేత్యాదియాల్ - ఇన్నిర్వాహత్తిల్ శిలవాదార్య పక్షత్తై కాట్టుకిరార్ - గద్యత్తిలిత్యాదియాల్ - అంతిమస్మృతి ప్రపన్ననుక్కు ఉపాయ ఫలమాకక్కొళ్ళిల్ నియతమ్ వరుమ్ - తద్విషయమ్ గద్యవాక్య మెన్ఱిరుక్కళ్ పక్షమ్ - ఇతిల్ అనుపపత్తి ప్రదర్శన పూర్వకమాక ముఖ్యపక్షత్తై యుపన్యసిక్కిరార్-ఇప్పడియాకిలిత్యాదియాల్-ప్రపత్తిఫలమాకక్కొళ్ళినాల్ శరీరక్కొలామిడిల్ వారాతెన్నిలంతిమస్మృతినిర్విషయమాయిరామైయాల్ అనియతవిషయమాకైయాలెన్నైక్కు. ఇతు,

సా-స్వా—— ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - శరీరేతి - వచనఙ్గళ్ ‹‹ నష్టస్మృతిరపి,,ఎన్ఱుకంఠరవేణస్మృతియై నిషేధిక్కైయాలే అవిరోధ వర్ణనం దుర్ఘట మన్ఱో వెన్కిర వభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తుత్తరమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఎఙ్ఙనే యెన్నిలిత్యాదినా - పూర్వోక్త వచనఙ్గళంతిమ స్మృతియై ఫల మాకక్కొళ్ళాత

సా-ప్ర —— నాస్తీత్యర్థః. దివాశుక్లపక్షోత్తరాయణాది రాదశబ్దార్థః. ప్రోక్తార్థస్య భాష్యకార వాక్య విరోధమాశంక్య పరిహరతి. శరీరపాతేత్యాదినా.‹‹అప్రచ్యుత పూర్వ సంస్కార మనోరథో జీర్ణమివ వస్త్రం సుఖేనేమాం ప్రకృతిం స్థూల సూక్ష్మరూపాం విసృజ్య,,ఇతి వాక్య శేష సహితేనానేన వాక్యేనాంతిమ స్మృత్యావశ్యకత్వే ప్రతీతేపి తత్ర తాత్పర్యాంగీకారే ఉదాహృత వచన విరోధాదన్యథైవ నిర్వాహ్య మిత్యర్థః- కోవా నిర్వాహ ప్రకార ఇత్యత్ర స్వానభిమత నిర్వాహేనుపపత్తిం దర్శయన్ వివక్షితం నిర్వాహమాహ - ఎఙ్ఙనే యెన్ని లిత్యాదినా, కథం నిర్వాహ ఇతి చేదిత్యర్థః. ఇప్పడి యాకిల్ , ఏవంచేత్. అంతిమ స్మృతిమపిఫలత్వేనక్రోడీకృత్యభరంన్యస్యతాం సాభవేదితివివక్షయా భాష్యకారైరుక్తమితిచేత్ -

సా-వి—— నను భాష్యకారస్య ప్రపన్నవిషయేంతిమ స్మృతిమాస్థితవ్యత్వాభి ప్రాయస్చేత్తర్హి తైరేవ గద్యే కథమంతిమ స్మృతిరుక్తా ? తత్ర ప్రథమ ముదాహృతవచనైస్సహవిరోధే కః పరిహార ఇతి శంకతే - శరీరపాతేతి - అత్ర కేషాంచిత్పరిహార మాహ - గద్యత్తిలితి - ప్రపత్తి ప్రకరణోక్త్యేతిభావః- గద్యత్తిలరుళిచ్చెయ్‌త వంతిమ స్మృతి ప్రపన్న రాన వర్‌కళుక్కు వరక్కడవతు ఎన్ఱు శిల రాచార్యర్‌కళ్ శొల్లువర్‌కళిత్యన్వయః - కథం ప్రపన్నరానేత్యత్రాహ - ఇవ్వంతిమస్మృతి ఉపాయ ఫల మాకక్కొళ్ళితి - ఏవంపరిహారే దోష ముద్ఘాటయతి - ఇప్పడియాకిలితి - ఏవంచేదత్యర్థః. అంతిమ స్మృతిం ఫలత్వేన క్రోడీకృత్య భరంన్యస్యతాం సాభవేదితి వివక్షయా భాష్యకారైస్తథోక్త మితిచేదిత్యర్థః - ఒరు శరీరత్తిలుమ్, ఏకస్మిన్నపిశరీరే. అంతిమప్రత్యయమ్, అంతిమప్రత్యయస్య- నిర్విషయ మాయిరామైయాలే, నిర్విషయత్వాభావేన. ఇతు, ఇయమంతిమస్మృతిః-భగవద్వ్యతిరిక్తవిషయత్తిలేపోమాకిల్, భగవద్వ్యతిరిక్తవిషయే

సా-సం—— గద్యత్తిలరుళిచ్చెయ్‌కిర విత్యాదినా పరిహరతి. శరీరపాతేతి, అంతిమప్రత్యయమ్ వరుమితి. ఉపాయ ఫలత్వేన అంతిమ స్మృతినిర్దేశే స్యవిరుద్ధ మిత్యర్థః. తత్రనియమకంవిద్యామాహాత్మ్యమితిభావః

మూ— ‘‘యంయంవాపి స్మరన్ భావం,, ఎన్కిఱ కణ కీఱ్ లే విపరీత ఫలమాం మ్ - ఆనపిను గద్య త్తిలే అరుళిచ్చేయ్ త పడియే స్వతంత్ర ప్రపత్తినిష్ఠనుక్కు భగవద్విషయత్తిల్ అంతిమ ప్రత్యయమ్ అ శ్యమ్ వరుమ్ - నష్ట స్మృతి రపీత్యాదికళ్ శ్రీగీతైయిల్ అష్టమాధ్యాయత్తిలుమ్ ‘‘యం యోగినః ప్రాణ వియోగకాలే యత్నేన చిత్తే వినివేశయంతి ,, ఇత్యాదికళిలుమ్ స్వయత్నసాధ్యమాక విధిక్కప్పట్టతై ఉ లే ఉపాయమాక అంతిమ స్మృతి వేణ్డా వెన్కిఱన వెన్ఱు శిలఆచార్యర్ కళ్ అనుసంధిప్పార్ కళ్-

సా -దీ— ఇన్తవంతిమ మాన జ్ఞానమ్ . ‘‘ యంయం వాపి స్మరన్ భావం త్యజత్యంతే కళేబరమ్ . తంతమేవైతి కౌంతేయ సదాతద్భావ భావితః,, ఎన్ఱతిరే - విపరీతఫలమామ్ , మోక్ష విపరీత ఫల ప్రా మ్ - స్వతంత్రేతి - స్వతంత్ర ప్రపన్ననుక్కు పూర్వ ప్రపత్తి క్కు ఫల మాక క్కో-లాతిరుక్క చ్చే య్ తే భగవద్విషయత్తిల్ అంతిమప్రత్యయమ్ ఉపాయప్రభావత్తాలే నియత మాక వరుమెన్నై - ఆకిల్ న ష్టస్మృతిరపీత్యాదివచనం విరుద్ధమాకాతో వెన్నిల్ నష్టస్మృతిరపీత్యాది వచనజ్కళ్ ప్రావణ్యత్ప్రపత్తి యి నుడైయ నైరపేక్ష్యమాకిర భక్త్యపేక్షయా ఉత్కర్షత్తై క్కాట్టుకిరనవెన్కిఱార్ నష్టస్మృతిరపీత్యాది-

సా-స్వా— ప్రపన్న విషయజ్గళ్ - గద్యమంతిమ స్మృతియై ఫలమాక క్కో-లిన ప్రపన్న విషయ మెన్ఱు కరు త్తు - ఇప్పడియవిశేషేణసర్వప్రపన్నవిషయమానవంతిమస్మృత్యనపేక్షితత్వవచనజ్గళై శిలప్రపన్న విషయ మా కసంకుచిత విషయ మాక్కుకిరతువుమ్ సర్వవిషయగద్యత్తైయుమ్ సంకుచితవిషయమెన్ఱుకొల్లుకిరతువుమ్ న్యా య విరుద్ధ మన్రో ? పరస్పర విరోధ శమనం ప్రకారాంతరేణదుఘటమాకైయాలుక్తప్రకారేణనిర్వాహ మేసమీచీనమెన్నిల్ అన్యనిర్వాహమత్యంతోపపత్తివిరుద్ధతయాత్యాజ్యమెన్ఱుమ్ వక్ష్యమాణప్రకారేణ నిర్వాహ మే సోపపత్తిక సత్సంప్రదాయాగతమాకైయాలుపాదేయమెన్ఱుమరుళిచ్చెయ్ కిరార్ -నష్టస్మృతిర పీత్యాదికళితి-

సా-ప్ర—ఆనపిన్బు, నిర్వాహాంతరస్యానుపపన్నత్వేసతి - గద్యత్తిలిత్యాది - ఫలత్వేన తత్ప్రార్థనా భావేపి సర్వేషాం ప్రపన్నానా మంతిమస్మృతి ర్భవేదేవేత్యర్థః - నను సర్వప్రపన్నానా మంతిమ ప్రత్య య సద్భావాంగీకారే తదభావ బోధక వచన విరోధ స్స్యాదిత్యత్రాహ - నష్టస్మృతిర పీత్యాదికళితి. అ ష్టమాధ్యాయత్తిలుమితి- ‘‘ ఓమిత్యేకాక్షరంబ్రహ్మ వ్యాహరన్ మామనుస్మరన్. యః ప్రయాతి త్యజన్ దేహం

సా-వి— ప్రసరతి చేదిత్యర్థః - అంతిమస్మృతిర్నామ అంతిమదశా భావినీ స్మృతిః- సాఫలత్వేనాభి లష్యతే చేత్ నిర్విషయా నాస్తీతి సవిషయత్వే కదాచిద్భగవద్వ్యతిరిక్త విషయా స్యాచ్చే ద్విపరీత ఫలా స్యాదిత్యర్థః - నను భగవద్విషయైవ స్మృతి రంతిమ దశాయాంమే స్యాదిత్యభిలష్య ప్రపత్తిః క్రియతే త థాత్వే దోషోనాస్తీతి చేదేవమపి తథాభిలష్య భరన్యాసం కుర్వతామేవ స్మృతిస్స్యాత్ . సర్వసాధారణ్యే న నసిధ్యేత్ - నహి భాష్యకృద్భి రధికారివిశేషపరతయా ఉక్తేత్యాశయః - స్వాభిమతంపరిహార మాహ . ఆనపిన్నితి . ఆనపిన్బు, నిర్వాహాంతరస్యానుపపన్నత్వేసతి . నను సర్వ ప్రపన్నానాం అంతిమస్మృతిసద్భా వాంగీకారే తదభావబోధక వచన విరోధస్స్యాదిత్యత్రాహ - నష్టస్మృతిరపీత్యాది. అష్ట మాధ్యాయత్తి లుమితి. ‘‘ఓమిత్యేకాక్షరంబ్రహ్మ వ్యాహరన్మా మనుస్మర,, న్నిత్యత్రేత్యర్థః . నష్ట స్మృతిరపీత్యాదికళిల్

సా.సం—తర్హి నష్టస్మృతిరపీత్యనేన ప్రాప్తంవిరోధంపరిహరతి.నష్టేతి.నష్టస్మృతిరపీత్యేతదుపాయ

మూ—"కేవలం మదీయయైవ దయయా," ఎన్గిఱ ఇజ్జగుళిచ్చెయ్‌తతు-అంతిమస్మృతియావతు, వాగాదికళుపశాన్తమానాల్ మనస్సు ఉపశాంతమావతఱ్కు మున్బే పిఱప్పతొరుస్మృతి- ఇతు అఱుకిరున్నార్కు తెరియాతు.

సా-దీ—సర్వస్త్రీ లరుళిచ్చెయ్‌త పడియేఎన్ఱ త్తై వివరిక్కిఱార్ - కేవలం మదీయేత్యాదియాల్-అంతిమస్మృతి స్వరూపం తానే తెన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్-అంతిమస్మృతియావతిత్యాదియాల్-ఉపశాంతమాన పిన్బు ఎన్నైక్కు.

సా - స్వా — ఇన్త నిర్యాణ సోపపత్తికమానాలుమ్ సత్సంప్రదాయాగతమెన్నైక్కుం నియామకముణ్డో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - కేవలమితి - "మదీయయైవ దయయా," ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలే పురుషయత్న సాధ్యాంతిమస్మృతి వేణ్డావెన్ఱు పూర్వోక్త వచనజ్గళుక్కు తాత్పర్యమెన్ఱు శ్రీభాష్యకారాశయమెన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలుమంతిమ స్మృతి అవశ్యమ్ వరుమెన్ఱు శొల్లక్కూడుమో ? ఇవ్వాత్మ్ వుక్కు-తః పరం భగవద్విషయజ్ఞానమిల్లై యాకిలన్రో ఇన్తస్మృతియై అన్తిమమెన్ఱు శొల్లలావతు- పిన్బు సార్వజ్ఞమ్ వరుకైయాలే అతు కూడాతే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - అంతిమస్మృతియావతితి - బద్ధదశైయిల్ ఇంద్రియాధీన జ్ఞానజ్గళుక్కెల్లై అంతిమైయెన్ఱుకరుత్తు - పిఱప్పతితి - భగవదనుగ్రహ సంవలితమనస్సాలే పిఱప్పతెన్ఱపడి- మనోరూపేంద్రియాధీన జ్ఞానముణ్డాకిల్ ఘటాది జ్ఞానమ్బోలే సమీపవర్తి పురుషర్కళుక్కు ప్రవృత్తి నివృత్త్యాది కార్యజ్గళ్ తెరియవేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్-ఇతుఇతి-అఱుకు, సమీపమ్- వాగింద్రియమువశాంతమాకైయాలే బాహ్యలింగమ్ కూడామైయాలే తెరియాతెన్ఱుకరుత్తు -

సా-ప్ర—సయాతిపరమాంగతి,, మిత్యత్రేత్యర్థః.ఏవంచభక్తానామివప్రపన్నానామంతిమస్మృతిర్నస్వయత్నసాధ్యా. కింతు భరన్యాస ఫలత్వేన పురుషయత్న మంతరేణ భవేదితి భాష్యకారాభిప్రాయ ఇత్యర్థః.స్వోక్తార్థస్య భాష్యకారాభిప్రేతత్వే భాష్యకార వాక్యమేవ సూచకమిత్యాహ- కేవలం మదీయయైవేత్యాదినా - కేవలపదైవకారయోః పురుషయత్న వ్యావర్తకత్వాదితిభావః - ననుప్రపన్నానా మంతిమస్మృతిరవశ్యం భావినీచేదంతిక స్థానాం యదాకదాచిద్యేన కేనచిల్లింగాదినా ప్రతీయేతేత్య త్రాహ – అంతిమస్మృతి యావతితి. ఇతఱుకిరున్నార్కు తెరియాతు, ఇయం స్మృతిస్సమీపస్థైర్జ్ఞాతుం నశక్యేత్యర్థః.

సా-వి— ఉపాయమాక వంతిమస్మృతివేణ్డావెన్నైక్కు ఇత్యన్వయః.ఉపాయత యాంతిమస్మృతిరపేక్షితానేత్యేవం పరానపస్మృతిరపేక్ష్యాదయ ఇతిభావః. భక్తానాం యథాంతిమస్మృతిస్స్వయత్నసాధ్యాతథాప్రపన్నానాంస్వయత్న సాధ్యానభవతి. కింతు భరన్యాస ఫలత్వేన పురుషయత్నమంతరేణ భవతీతి భాష్య కారాభిప్రాయ ఇతిభావః. స్వోక్తార్థస్య భాష్య కారాభిప్రేతత్వం భాష్యకార వాక్య మేవసూచయతీత్యాహ . కేవలం మదీయయైవదయయేతి- ఏవకారేణ కేవలపదేనచ పురుష యత్నస్య వ్యావర్తితత్వాదితిభావః. నన్వంతిమస్మృతిః ప్రపన్నానా మవశ్యమ్భావినీచేదంతికస్థానాంయదాకదాచిద్యేన కేనచిల్లింగాదినాప్రతీయేతేత్యత్రాహ.అంతిమస్మృతియావతితి.ఇతు, ఇయం స్మృతిః.అఱుకిరున్నార్కు, సన్నిహితానాం. తెరియాతు,

సా-సం— త్వాంతిమస్మృతిర్నైరపేక్ష్యపరమిత్యత్రనియామకమాహ.కేవలమితి· కేవలమితిస్వయత్నసాధ్యత్వవ్యావృత్తః. ఏవకారేణాన్యస్యోపాయాన్వయ నిషేధః.ఇజ్గు , స్వతంత్ర ప్రపన్నవిషయే.స్మృతిశబ్దస్య ఇహకీర్తన పరతాభ్రమంవారయతి.వాగాదీతి.తద్వ్యాపారస్యేతరానుపలబ్ధ్యాబాహ్యతత్పరిహరతి. ఇతఱుకితి.

మూ — "దృశ్యతేహివాగింద్రియ ఉపరతేపి మనః ప్రవృత్తిః,, ఎన్కిర భాష్యముమ్ ఏతేనుమియు లింగ త్తాలే ఒరు మనఃప్రవృత్తి ఇవనుక్కుణ్డెన్ఱఱికిఱ వళవై చ్చొల్లుకిఱతు - తనక్కు శిలవ్యాధ్యాద్యవస్థైకళిలే కణ్డ పడియైచ్చొల్లుకిఱ తాకవుమామ్-

సా- దీ — తెరియాతాకిల్ "దృశ్యతేహి,, ఎన్ఱుభాష్యకారరరుళిచ్చెయ్యక్కూడుమో? వెన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - దృశ్యతేహీత్యాది - వాగాది దశేంద్రియోపరతి విషయమన్ఱు - వాఙ్మాత్రోపరతి విషయమెన్ఱపడి. తనక్కు-శిలవిత్యాది. పూర్వం పరకీయ జ్ఞానానుమితి విషయమివ్వాక్యమెన్ఱతు, ఇప్పోతు స్వకీయ జ్ఞాన

సా-స్వా — ఇప్పడి యాకిల్ "దృశ్యతేహి వాగింద్రియ ఉపరతేపి మనః ప్రవృత్తిః ,, ఎన్ఱు శ్రీభాష్యత్తిలే శ్రీభాష్య కారర్ వాగింద్రియోపశాంతావపి మనః ప్రవృత్తి దర్శన ముణ్డెన్ఱు శొల్లుకిఱతు ఎన్ఱాధియాలో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - దృశ్యతే హీతి - ఇన్త భాష్యవాక్యమ్ పరేషాం పరకీయ మనః ప్రవృత్తిదర్శనమ్ ప్రసిద్ధమెన్ఱు శొల్లుకిఱతు - ఇతు పరస్య పరబుద్ధేర ప్రత్యక్షత్వాత్ కూడాతెన్ఱు అనుపపత్తియాలే శ్వసనచిదుపాధినా వాఙ్మాత్రోపరతావితరేంద్రియ సత్త్వే లింగ దర్శన జన్యానుమితి పరమెన్ఱు భాష్య వాక్యత్తై నయిప్పిక్కిఱార్ - ఏతేనుమితి - ఇన్తవాక్య మనుమితి పరమాకిల్ దృశ్యతే ఎన్ఱు ప్రత్యక్షజ్ఞానవాచిధాతు ప్రయోగమ్ కూడుమో ? ఎన్న ప్రత్యక్ష పరమాయుమిఱు యోజనై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - తన క్కిత్యాదినా - తనక్కు వ్యాధ్యాదినా వాగింద్రియమ్ బద్ధమానాల్ మనః ప్రవృత్తితనక్కు ప్రత్యక్షమాన పడి వ్యాధి నివృత్త్యనంతరమ్ నానిప్పడి మనస్సలే యెణ్ణికొణ్డిరున్తేనెన్ఱు వ్యవహారిక్కైయాలే సర్వర్క్కుమ్ ప్రసిద్ధమెన్ఱపడి - ఆకైయాల్ భాష్యవాక్యమ్ సర్వేంద్రియోపరతికాలత్తిలే మనో మాత్రత్తాలె

సా-ప్ర— నను భాష్యకారైర్వాగింద్రియోపరమేపిమనోవ్యాపారస్యదర్శనోక్తేరంతిమస్మృతేరస్మృతేరత్వంనోపపద్యతఇత్యత్రాహ. దృశ్యతేహీతి - కేన చిత్ప్రతిబంధకేన వాఙ్మాత్రస్య కార్యకరత్వాభావదశాయాం కరచరణాది వ్యాపార రూప లింగేన మనో వ్యాపారస్య జ్ఞానం వా . వ్యాధ్యాది దశాయాం చేష్టా స్వస్యాభావేపి స్వస్మిన్మనో వ్యాపారస్య సర్వేణాపి దర్శనంవా భాష్యకారైరుచ్యతే. నతు దశేంద్రియాణాం మనస్సమ్పత్త్యనంతరభావ్యంతిమస్మృతేర్జ్ఞానమిత్యర్థః. నన్వంతిమస్మృతేః కేనాపి జ్ఞాతుమశక్యత్వేఽజ్ఞాతాయా

సా - వి — జ్ఞాతుంశక్యానభవతి. నను భాష్యకారైర్వాగింద్రియోపరమేపిమనోవ్యాపారస్య జ్ఞేయత్వోక్తేస్తద్విరోధ ఇత్యత్రాహ. దృశ్యతేహీతి.ఎన్కిఱభాష్యకారవాక్యం, దృశ్యతేహీత్యాదిభాష్యోక్తంభాష్యకారవాక్యం॥ కేనచిత్ప్రతిబంధకేన వాగింద్రియమాత్రే ఉపరతేపి పాణిపాదాదీంద్రియలింగేన. ఒరుమనఃప్రవృత్తి, కాచిన్మనఃప్రవృత్తిః. ఇవనుక్కు, అస్య ముముక్షోః. ఉణ్డు, అస్తి. ఎన్ఱు, ఇతి. అఱికిఱవళవై, జ్ఞాన మర్యాదామ్- శొల్లుకిఱతు, వదతి- దశస్వింద్రియేషూపరతేషుమనఃప్రవృత్తిరితరైర్జ్ఞాయతఇతి భాష్యకారతాత్పర్యంనభవతి.దశస్వింద్రియేషూపరతేషుస్మృతిహ్యంతిమస్మృతిః.అతోనవిరోధ ఇతిభావః -

సా-సం— సమీపస్థానామిత్యర్థః.దృశ్యతేహీతి.భాష్యస్థితె తెరియాతితికుతఇత్యాశంక్య తద్భాష్యంయక్కించి ల్లింగానుమితవిషయ విశేషానాలింగతయా మనఃప్రవృత్తిమాత్ర విషయంనభగవద్విషయాన్తిమ స్మృతివిషయమిత్యాహ - ఏతేనుమితి - ప్రకారాంతరేణాన్యథా సిద్ధిమాహ - తనక్కిత-

మూ — ఆనపిన్ను భగవద్విషయత్తిల్ అంతిమ స్మృతి ముక్తరాకిర వర్కుమ్ మోక్షమ్ కొడుకిఱ వర్కు త్తైరియు మిత్తనై -

సా-దీ — ప్రత్యక్ష విషయమెన్నతు ఎన్నుభేదమ్- తెరియాతెన్నత్తై దృఢీకరిక్కిఱార్ - ఆనపిన్నిత్యాది

సా-స్వా—వన్తవన్తిమస్మృతిపరమన్నెన్ను కరుత్తు-అతు లోక ప్రసిద్ధమన్ఱిరే- ఇప్పడిసమీపవృత్తికళుక్కు-త్తెరియాతెన్నాల్ లోకత్తిలోరుత్తరుక్కుమ్ ప్రత్యక్షమల్లామైయాలే అతీంద్రియ జ్ఞానకల్పనమ్ ప్రసంగియాతో ? అప్పోతునైయ్యాయికోక్త నిర్వికల్పకఖండనమ్ విరోధియాతో? కించ సమీప వర్తిహార్ద రూపియాన వీశ్వరనుక్కు త్తైరియాతెన్నాలీశ్వర ప్రత్యక్షా విషయన్తుచ్ఛమాకైయాలే అంతిమ స్మృతియే తుచ్ఛయాక ప్రసంగియాతో ? ఉత్క్రమణాది కళిలే యధికృతరాన సమీప వర్తి యమాది కళుక్కుమ్ తెరియాతెన్నతాక శొల్లప్పోమో ? అప్పోతుఇతరాధికారికళాన ప్రాకృతాళుక్కు హేయవిషయమాన వన్తిమస్మృతియైయఱిన్ను అతుక్కును గుణమాక యమాదికళ్ ఫలజ్కొడుక్కిఱతువుమ్ విరోధియాతో ? ఈశ్వరను మివనుడైయ వన్తిమస్మృతి హేయవిషయమెన్ను శంకయా దుష్ఫలత్తైయు జ్కొడుక్క ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఆనపిన్నితి - ముక్తరావారుటై స్వానుభవం స్వప్రత్యక్ష మాకైయాలే అతీంద్రియ జ్ఞానకల్పన మిల్లై - ముముక్షు వినుడైయఉత్క్రమణత్తిల్‌యమాదికళనధికృతరాకైయాలే అవర్కళుక్కు త్తెరియాతతు విరుద్ధమన్ఱు - శరణ్యనుక్కు ప్రత్యక్షమాక త్తెరికైయాలే తుచ్ఛతాది ప్రసంగమిల్లైయెన్ను కరుత్తు - ఈశ్వరనుక్కు త్తెరియుమెన్ను శొల్లాతే మోక్షజ్కొడుక్కి రవరుక్కు త్తెరియుమెన్ను నిర్దేశత్తాలే అంతిమ స్మృతి యన్ఱిక్కే మోక్షమ్ కొడానెన్నుమ్ మోక్ష ప్రదానానధికృత దేవతాంతరజ్ఞళుక్కు మోక్ష ప్రయోజకాంతిమ స్మృతి తెరియాతెన్నుమ్ వ్యంజితమ్. ఇవ్వంతిమ స్మృతి భగవత్కృపాయత్తైం

సా - ప్ర — శ్శాస్త్రప్రతిపాద్యత్వానుపపత్తేర ప్రామాణికత్వమేవ స్యాదిత్యత్ర సర్వజ్ఞేన సర్వేశ్వరేణమోక్ష్యమాణేన జీవేనచ జ్ఞాయమానత్వాదీశ్వరేణ గీతాయాం "యంయంవాపి స్మరన్భావం త్యజత్యంతేకళేబర "మిత్యుపదిశ్యమానత్వాచ్చ ప్రామాణికత్వమేవేత్యభిప్రయన్నాహ- ఆనపిన్నిత్యాదినా. తెరియుమత్తనై, ప్రకాశేత - నాన్యేషామిత్యర్థః - నన్వేవం తర్హి "దృశ్యతేహి వాగింద్రియేతివాక్యేష్వంతిమస్మృతిర్వాకిం న వివక్షితా స్యాత్ అస్య విషయీక్రియమాణత్వాభావస్యవ్యాధ్యవస్థాభావిమనోవ్యాపారేప్య విశిష్టతయా అంతిమ ప్రత్యయమాత్రనిష్ఠత్వాభావేన ప్రసిద్ధవన్నిర్దేశోపపత్తేస్తత్ర పక్షపాతానుపపత్తేరితి చేన్న - దృశ్యతేహీతి - సంసారిభిరపి ద్రష్టుం యోగ్యత్వేన నిర్దేశాత్సంసారిభి రంతిమస్మృతేర్విషయీకరణాసంభవాద్వ్యాధ్యవస్థాభావినస్తువ్యాధి కాంత్యనంతరంప్రతిసంధానాచ్చప్రసిద్ధవన్నిర్దేశోపపత్తేస్తదేవవివక్షితమితిభావః-నన్వింద్రియ

సా—వి— [illegible] కేనహి సాజ్ఞాయత ఇత్యత్రాహ - ఆనపిన్నితి- ఏవంస్థితే- తెరియుమత్తనై, ప్రకాశేత. నను "నష్టస్మృతిః కాష్ఠపాషాణసన్నిభ,,మిత్యాదిక మంతిమస్మృతి స్సప్రయత్న సాధ్యా న భవతీత్యేవం తత్పరమిత్యుక్తమ్ - జీవస్యభూతసూక్ష్మ విశిష్టస్య ఉపరత సర్వేంద్రియస్యాప్రస్మృతధర్మ

సా-సం— ఆనపిన్ను, అంతిమస్మృతే రన్యై ర్దుర్జ్ఞేయత్వాత్.

మూ— ఇతుకక్కనంతరమ్ యోగికళోడుమ్ (యోగికళల్లాతారోడుమ్) అయోగికళోడుమ్ వాశియఱ హార్దనాస పరత్మావిన్ పక్కలిలే విశ్రమిక్కుమళవుమ్ సుషుప్తితుల్య మాయిరుక్కుమ్ - ఇవ్వవస్థైప్పత్తి «కాష్ఠపాషాణ సన్నిభం నష్టస్మృతిరపి», ఎన్నుమ్ «నినైక్కమాట్టేన్», - ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱతెన్నాల్ ప్రపన్నాధికారిక్కు విశేషిత్తు ఓరతిశయమ్ శొల్లిత్తాకాతు-

సా-దీ—అంతిమస్మృత్యనంతరావస్థైయై కాట్టుకిరార్. ఇతుకక్కనంతర మెన్ఱు-యోగికళ్, విద్యాధ్వయనిష్ఠర్- అయోగికళ్, సంసారికళ్- ఇస్సుషుప్తి తుల్యావస్థైయై ప్పత్తి కాష్ఠపాషాణ సన్నిభ మెన్నతెన్నాల్ ముఖ్యార్థమాకలామే యెన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇవ్వవస్థైయెన్ఱు. అజ్ఞేతుమ్ నానునై నినైక్కమాట్టేన్, అవ్వవస్థైయిల్ అల్పముమ్ నానునై స్మరిక్కమాట్టేన్. ప్రపన్నాధికారిక్కిత్యాది. అవ్వవస్థైయిల్ కాష్ఠపాషాణ సన్నిభనై నయిక్కై భక్తియిలుముణ్డిరే- ఇస్సుషుప్తి కక్కనంతరం పరమాత్మ

సా-స్వా—యాకైయాలేడత్తరకాలత్తిలుమ్ అనువర్తిత్తాలంతిమస్మృతి యెన్నిరతు అనుపపన్నమన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- ఇతు కక్కసంతర మితి - ఇప్పడి సుషుప్తి తుల్యావస్థైయానక్కాల్ «కాష్ఠపాషాణ సన్నిభ», మిత్యాది వచనజ్ఞళుక్కు ముఖ్యార్థమాక విన్నవస్థైయే విషయమెన్ఱు శొల్లలామిరుక్కప్పట్టిస్వగత్యా స్వయత్న సాధ్యస్మృతి శూన్యతైయిలే తాత్పర్యమెన్ఱు పూర్వమ్ శొన్నతు అన్యాయమన్నో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇవ్వవస్థైయై ప్పత్తవితి - ప్రపన్నాధికారిక్కితి- ఇవ్వవస్థై భక్తనుక్కుమ్ సాధారణమాన పడియాలే «స్థితే మనసి సుస్వస్థే», ఎన్ఱుతుడజ్జి ప్రపన్నను కక్కతిశయమ్ శొల్లుకిఱ ప్రకరణత్తిలే «కాష్ఠపాషాణ సన్నిభ», మెన్ఱు సాధారణాకారత్తై చ్చొల్లుకిఱతు ప్రత్యుతసిందావహమాకైయాలే యసంగతమాక ప్రసంగిక్కుమ్ - ఆకైయాల్ భక్తనైప్పోలే స్వయత్న సాధ్యాంతిమస్మృతి మాననిక్కైయిరున్నాలుమ్ నానానే స్మృతియైయానక్కి పరగతియైనయిప్పేనెన్నిరతు ఇవ్వాక్య

సా-ప్ర— ప్రాణభూతసూక్ష్మవిశిష్టస్యజీవస్యపరమాత్మసంపత్త్యావిశ్రమమాణస్యయావద్విశ్రమంకృత్స్నవ్యాపారశూన్యత్వాత్, «కాష్ఠపాషాణసన్నిభం-నష్టస్మృతి», రపీత్యాదికంతదవస్థావిషయంకింనస్యాదిత్యత్రతథాత్వేతాదృశాకారస్యసర్వముముక్షుసాధారణత్వాత్ప్రపన్నాతిశయోక్తియోసత్త్వానుపపత్తేరయన్న సిద్ధాంతిమస్మృతయః ప్రపన్నా ఇత్యేవం రూపాతిశయ పరత్వమేవయుక్తమిత్యాహ- ఇతుకక్కనంతర మిత్యాదినా-

సా-వి—భూతజ్ఞానస్యపరమాత్మనివిశ్రమమాణస్యస్వాత్మమాత్రానుభవవ్యతిరేకేణవిషయగ్రహణాభావాత్సుషుప్తి తుల్యావస్థతయా తదవస్థాపరమేవ కిన్నస్యా దిత్యాశంక్య తాదృశావస్థాయాః సర్వముముక్షుసాధారణత్వాత్ప్రపన్నవిషయే అయత్న సిద్ధ స్మృతి మత్త్వరూప విశేషో న ప్రతిపాదిత స్స్యాదితి తద్విశేష ప్రతిపాదన పరమిత్యాశంక్యాహ - ఇతుకక్కనంతర మిత్యాదినా - పరమాత్మావిన్ పక్కలిలే విశ్రమిక్కుమళవుమ్, పరమాత్మని యావాన్విశ్రమ స్తావత్పర్యంత మప్రసృత ధర్మభూత జ్ఞాన మప్రసిద్ధ మితి భావః - శొల్లుకిఱతెన్నాల్, సుషుప్తితుల్యావస్థం ప్రత్యుక్తమితిచేత్ - శొల్లిత్తాకాతు, కశ్చిదతిశయ ఉక్తో న భవతి-

సా-సం—ఇతుకక్కనంతరమ్, అంతిమస్మృత్యనంతరమ్. ఇవ్వవస్థైయైప్పత్తవితి. నహిసర్వసాధారణీమిమామవస్థామాదాయ ప్రపన్నాధికారిణి నష్టస్మృతి రపీత్యనేన కశ్చిద్విశేష ఉక్తో న భవతీతి భావః-

ఘూ — ఇతుకుహ్ మేల్ మత్తస్మిన్ప్రతిజ్ఞానమపోహనంచ,, ఎన్కిఱ ప్రాజ్ఞనుణర్త్త తత్ప్రకాశితద్వారనాయ్కొణ్డు బ్రహ్మనాడియిలేప్రవేశిత్తాల్ పిన్ప్ప కాలతత్త్వ ముళ్ళ తనైయు

సా- దీ — బోధితనాయ్ బ్రహ్మనాడియిల్ ప్రవేశిత్త పిన్పు అపునస్స్వాపజాగరముణ్డామెన్ను నిగమిక్కిఱార్ - ఇతుకుహ్ మేలిత్యాదియాల్. అపోహనం, జ్ఞానాభావః - ఉణర్త్త, ఎఴుప్ప,

సా-స్వా— మెన్నాల్ సుసంగతమెన్నుకరుత్తు-ఇప్పడిసుషుప్తితుల్యావస్థై శొల్లకూడుమో? అప్పోతు బ్రహ్మనాడీ ప్రకాశ మిల్లామైయాలే తత్ప్రవేశమే యిల్లాతొழియాతో? సర్వేంద్రియజ్గళు ముపరతజ్గళాన పడియాలే ఇంద్రియాధీన జ్ఞానమ్ శొల్లకూడాతే? విద్యావశీకృత భగవత్కృపైయాలే ఊర్ధ్వ నాడీ ప్రకాశముణ్డామెన్నిల్ సూక్ష్మ ప్రకృతి సంబంధ కాలత్తిలే ఇంద్రియ వర్గ ముపరత మాకైయాలే పునశ్చదీర్ఘ కాలమ్ సుషుప్తి సంభావితైయాక విరుక్క హార్ద పక్కల్ విశ్రమిక్కుమ్ మాళవుమ్ సుషుప్తితుల్యమాయిరుక్కుమెన్ను సుషుప్తిక్కు కాలావచ్ఛేదమ్ తాన్ పణ్ణకూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ • ఇతుకుహ్ మేలితి - అపోహనమ్, జ్ఞానాభావః - "తస్య హైతస్య హృదయస్యాగ్రం ప్రద్యోతతే- తేనప్రద్యోతేనైష ఆత్మా నిష్క్రామతి,, ఎన్కిఱ పడియాలే సర్వేంద్రియజ్గళు ముపరతజ్గళానాలుమ్ ఇంద్రియాధీన జ్ఞాన మన్నిక్కే కేవల భగవత్సంకల్పత్తాలే ఊర్ధ్వనాడీ ప్రకాశమ్ వన్ను నాడియిలే ప్రవేశిత్తాల్ దేశవిశేష విశిష్ట బ్రహ్మప్రాప్తి ప్రతిబంధక పాపాంశ మిరున్నాలుమ్ జ్ఞాన సంకోచ కాంశమ్ ముతలానకృత్స్న పాపాంశముమ్ నిశ్శేషమాకనష్టమాకైయాలేసూక్ష్మప్రకృతిసంబంధమ్ విద్యామాహాత్మ్యత్తాలేగమనార్థమాక

సా - ప్ర — ననూపరత సర్వేంద్రియస్య పరమాత్మ సంపన్నస్యాప్యస్య తథాభూత జ్ఞానస్య స్వాత్మ మాత్రానుభవ వ్యతిరేకేణ విషయ గ్రహణాభావాచ్ఛతాధిక నాడీ విశేష గ్రహణ తత్ప్రవేశాది కంనస్యాత్, విశ్రాంత్యనంతరం భగవతైవ సార్వజ్ఞ్యోత్పాదనాత్తత్సిద్ధావుత్పన్న భావ పదార్థ స్యానిత్యత్వావశ్యం భావాన్ముక్త్యవస్థాభావి సార్వజ్ఞస్య వినాశోవాస్యాదిత్యత్ర "సోశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ- సర్వంహపశ్యః పశ్యతి- పరంజ్యోతిరుప సమ్పద్య స్వేనరూపేణాభి నిష్పద్యత,, ఇత్యాదిభిర్ముక్త్యవస్థాభావి సార్వజ్ఞస్య స్వాభావికత్వబోధనాత్స్వాభావికస్యచ స్వరూపవన్నిత్యత్వాన్నకాప్యనుపపత్తిరిత్యభిప్రయన్నాహ - ఇతుకుహ్ మేలిత్యాది- పరమాత్మని విశ్రమానంతర మిత్యర్థః -

సా - వి— ప్రపన్నస్య విశేషకథనాత్తద్వచనస్యాయత్న సిద్ధాంతిమ ప్రత్యయ రూపవిశేష పరత్వాభావే వైయ్యర్థ్యం స్యాదితి భావః - నను సుషుప్త తుల్యస్య కథం బ్రహ్మనాడీజ్ఞాన మిత్యత్ర స్వవిషయ స్మృతివద్భగవద్దత్త జ్ఞానేనైవేత్యాహ- ఇతుకుహ్ మేలితి - విశ్రమానంతరమ్-ప్రాజ్ఞనుణర్త్త, ప్రాజ్ఞైభగవతి జ్ఞాన ప్రదేసతి - నను భగవదుత్పాదిత జ్ఞానశ్చేజ్జ్ఞానస్య జన్యతయా ముక్తి దశాయామపి జ్ఞానస్య వినాశస్స్యాదిత్యతఆహ-ఆనపిన్పితి-కాలతత్త్వముళ్ళతనైయుమ్,యావత్కాలతత్త్వసద్భావం-నిత్యమిత్యర్థః-

సా-సం— ఇతుకుహ్ మేల్, సర్వసాధారణ సుషుప్తి తుల్యావస్థాయా ఊర్ధ్వం- పునరేవంభూతావస్థాకిం ప్రసక్తేతి శంకాయాంన. కింతు తదనంతరం బ్రహ్మనాడీప్రవేశనే సతి ప్రతిక్షణంప్రజ్ఞావివృద్ధిరేవేత్యాహ-ముక్త ఇత్యాదినా-అపోహనం,ఊహాపోహాత్మికా బుద్ధిః -

మూ— మొరుపకలాయుణర్ త్తియేయామ్.

సా-దీ— ఒరుపకలామ్, ‘‘ సకృద్విభాతో హ్యేషః,,ఎన్నరివావాయ్. జాగరమేయామ్, ‘‘విపశ్యవో జాగృవాగ్ంసః,,ఎన్నతిరే-

ప్రపన్ననుక్కు-అంతిమకాలత్తిల్ దేశకాలనిమిత్తనియమమిల్లైఎన్నత్తైప్పాట్టాల్ సంగ్రహిక్కిరార్-

సా-స్వా — స్థాపిత మానాలుమ్ ప్రతిబంధకమల్లా మైయాలే బ్రహ్మనాడీ ప్రవేశమ్మతల్ ‘‘తయోర్ధ్వమాయన్న మృతత్వమేతి ,, ఎన్నైయాలే జ్ఞానత్తుక్కు సంకోచా వస్థైయిల్లైయెన్గుకుత్తు.ఉణర్త్త, ఉద్బోధనమ్ పణ్ణ - ఒరు పకలాయితి - కర్మమూల మనుష్య పితృదేవ జన్మ మిల్లా మైయాలే దివారాత్రి విభాగ మిల్లా మైయాల్ ‘‘ ఏతంసేతుం తీర్త్వాపి నక్తం మహారేవాభి నిష్పద్యతే - సకృద్విభాతో హ్యేష బ్రహ్మలోకః ,, ఎనిరుర పడియే ప్రాయేణ ప్రబోధ కాల మాన దివా వాయి రుక్కు మెన్నపడి - సకలాయిరున్నాలుమ్ ప్రాకృత లోకత్తిలే పోలే సుషుప్తిసంభావితైయన్నోః ఎన్నఉణర్ త్తియేయామెన్గుకిన్నతు-

ఆనాలుమ్ లోకత్తిల్ శ్రేయో నిమిత్తం ప్రస్థాన కాలత్తిల్ శుభనిమిత్త కాలాదిప్రతీక్షైనియమేసప ణ్ణుకిరాప్పోలే అత్యంతాభ్యుదయ రూపమాన వర్చిరాది మార్గ గమనత్తుక్కు శుభనిమిత్త దేశకాలాపేక్షై వేణ్డావో ? ముముక్షువాన భీష్మరుమ్ ప్రశస్తోత్తరాయణ కాల ప్రతీక్షై పణ్ణ విల్లైయో? వెన్కిఱ శంకైయై ప్పరిహరియా నిన్రు కొణ్డధి కారార్థత్తైప్పాట్టాలే సంగ్రహిక్కిరార్-

సా-ప్ర— ఒరుపకలాయుణర్ త్తియేయాయిరుకుమ్ - ‘‘తస్మాద్వా ఏతంసేతుం తీర్త్వా అపినక్తమహారేవాభినిష్పద్యతే.సకృద్విభాతో హ్యేవైషబ్రహ్మలోక,,ఇత్యుక్తరీత్యావిలక్షణదివాభూత్వానిత్యసార్వజ్ఞమేవస్యాత్- అహ్నోజ్ఞానైకహేతుత్వవన్మోక్షస్యాపిసర్వదాసర్వ విషయజ్ఞానజనకత్వాద్విలక్షణదివసత్వేనరూపణమ్.

‘‘సంశ్లేషభజతాంకృపా (త్వరా)పరవశ,,ఇత్యుక్తప్రకారేణ ప్రపన్నజన సంశ్లేషణాయ శ్రీరంగే వర్తమానస్యభగవతో దాసానాం యోదేశకాలాది దేహత్యాగాయభవతి సఏవమూర్ధన్యనాడ్యా నిర్యాణాయోపయుక్తో భవతీత్యభిప్రేత్యాహ .

సా-వి— ఒరుపకలాక, ఏకదివసరూపం- ఉణర్ త్తి యేయామ్, సర్వప్రకాశకం జ్ఞాన మేవ భ వే త్ - నతు తన్నాశః ప్రకృతి సంసర్గ మోచనస్య స్వభావసిద్ధ సార్వజ్ఞ ప్రతిబంధక నివృత్తి రూపత్వేన తత్సత్వే సార్వజ్ఞ ప్రకాశనా త్పున స్సంసారాభావాత్ - ‘‘నక్త మహరేవాభి నిష్పద్యతే- సకృద్విభాతో బ్రహ్మలోకః-జాగృవాగ్ంసస్సమింధత,, ఇత్యాద్యుక్త రీత్యా ముక్తాస్తాదృశ సార్వజ్ఞేన సర్వదాదివసప్రాయ మేవానుభవంతీత్యర్థః - ‘‘యథానక్రియతేజ్యోత్స్నా మలప్రక్షాళ నాన్మణేః । దోష ప్రహాణా న్నజ్ఞాన మాత్మనఃక్రియతేతథా । యథోదపాన కరణా త్క్రియతేన జలాంబరమ్ । సదేవనీయ తేవ్యక్తి మసత స్సంభవఃకుతః । తథా హేయ గుణధ్వంసా దవబోధాదయోగుణాః । ప్రకాశ్యంతేనజన్యంతే నిత్యాఏవాత్మనోహిత,, ఇత్యాదిక మత్రానుసంధేయమ్.

ప్రపన్నస్య దేహత్యాగా యయఃప్రాప్తో దేశకాలాదిఃసఏవమూర్ధన్యనాడ్యా నిష్క్రమ్యార్చిరాది మార్గేణభగవంతంప్రాప్నుంప్రశస్తఇతిగాథయా ప్రదర్శయతి.

మూ— నన్నిలమా(వతు)మతుసర్వకలా(వతు)మతునన్నిమిత్తమ్,ఎన్నలుమా(వతు) మతుయాతా(నమామ జ్గడియవర్కు) మరజ్గరడి యవర్కు, మిన్నిలైమేనివిడుమ్పయణత్తువిలక్కిలతోర్,

సా-దీ— నన్నిలమిత్యాది. అడియవర్కు,ప్రపన్నర్కు - విలక్కిలతోర్నన్నిలైయామ్నడునాడి వళ్లికు, వేరు విలక్కిల్లాతతామ్ నల్లనిలైమై యుడైయత్తాన. నడువాడీ, సుషుమ్నానాడియాత్ పోమ్వళ్లికు. అర్చిరాది మార్గత్తుక్కు ఎన్నై. నడైపెరు కైక్కాక, మిన్నిలైమేని విడుమ్పయణత్తు, ‘‘మిన్నిన్ నిలై యిల్లై,, ఎన్నపడియే విద్యుత్తుప్పోలే అస్థిర మాన శరీర త్తై విడుకై యాకిర నిర్యాణత్తుక్కు - అజ్గు, దేశ

సా-స్వా— నన్నిల మిత్యాదినా-అడియవర్కు, ప్రపన్నాళుకు. విలక్కిలతోర్, ప్రారబ్ధావధికానియత స్థూల శరీర రూప ప్రతిబంధకనివృత్తి కాలమ్తవిర ప్రశస్త దేశకాలాది ప్రతీక్షా విళమ్బ సహామల్లాత - ఓర్, ‘‘ శతంచైకాచ హృదయస్య నాడ్యస్తాసా మ్మూర్ధానమభి నిస్సృతైకా - ఊర్ధ్వ మేకస్థితస్సా ,, మెన్నుమ్ శొల్లప్పడు కిర అద్వితీయమైయాన - నన్నిలైయాన, నల్ల స్వభావత్తై యుడైత్తాన - ఇతర నాడికళ్ పోలే నరకాది నిమిత్తతయా హేయమన్నికే పరమ పురుషార్థ ప్రాప్తి నిమిత్త తయా శుభ స్వభావైయాన - నడు నాడివళ్లి కుక్కు, నాడి కళుక్కెల్లా మ్మధ్యత్తిలే యిరుక్కిర బ్రహ్మనాడియాకిరవళ్లికు. యద్వా. నడునాడియై ముఖమాక వుడైయ వర్చిరాది మార్గత్తుక్కు - నడైపెరవే , సంచారమ్పెరుకైక్కాక. అర్చిరాది మార్గ గమ నార్థ మెన్నుకరుత్తు - మిన్నిలై, ‘‘ మిన్నిన్ నిలై ,, ఎన్కిర పడియే - మిన్, విద్యుత్తి నుడైయ - నిలై, స్వభావ మ్పోలే యిరుక్కిర స్వభావత్తై యుడైయ - మేని, శరీరమ్-అనియత కాలతయా క్షణ భఙ్గుర శరీరమ్. విడుమ్పయణత్తు, విడుకైయాకిరప్రయాణత్తుక్కు - లోకత్తిల్

సా-ప్ర— నన్నిలమిత్యాదినా. అరఙ్గరడియవర్కు, శ్రీరంగ నాథదాసానాం ప్రపన్నానాంపరమైకాంతినాం. మిన్నిలైమేని విడుమ్పయణత్తు, క్షణప్రభావత్ క్షణభంగుర శరీరత్యాగరూప ప్రయాణాయ.యాతామ్,యోదేశకాలాదిర్భవేత్ - అతు, సఏవ. విలక్కిలతోర్ నన్నిలైయాన నడునాడువళ్లికు నడైపెరవే, పరమపద వ్యతిరిక్త స్థాన గమనాయోగ్యా ద్వితీయ సమీచీన స్వభావ శరీరమధ్య స్థిత మూర్ధన్యనాడీద్వారార్చిరాదిమార్గే గంతుమ్-నన్నిలమామ్,‘‘జాతోవాప్రమృతోవాపిపాపానామతిపాపకృత్।

సా-వి— నన్నిలమావతితి.అరఙ్గరడియవర్కు, భగవద్దాసానాం. మిన్నిలైమేనివిడుమ్పయణత్తు, విద్యుత్తుల్య స్థితేః శరీరస్య త్యాగపూర్వక ప్రయాణస్య - యాతానుమ్,దేశకాలాదికం-ఆమ్, భవతి- ‘‘రథ్యాంతరే మూత్ర పురీషగతే,,ఇత్యాదిరూపం- అతు,తదేవ.విలక్కిలతోర్ నన్నిలైయాన నడునాడివళ్లి కుక్కు, విలక్కిలతు, గంతవ్యదేశా దన్యత్ర గమనరహితే పమపదైక గామినీత్యర్థః - ఓర్, అద్వితీయేన - నన్నిలైయాన, సమీచీన స్థితా భగవత్ప్రాప్త్యనుకూల స్వభావఇత్యర్థః - నడునాడి, మధ్యస్థ మూర్ధన్యనాడ్యాఖ్యే-వళ్లికు,మార్గే.నడైపెరవే,గమనరూపప్రయోజనాయ.నన్నిలమావతు,సమీచీనస్థలం.ఆమతువె,

సా-సం—నన్నిలమితి - అరఙ్గరడియవర్కు మిన్నిలైమేని విడుమ్పయణత్తు యాతామతువే విలక్కిలతోర్ నన్నిలైయాన నడునాడి వళ్లికు నడైపెర నన్నిలమామతు ఇత్యాద్యన్వయః - రంగనాథ ప్రపన్నానాం విద్యుత్తుల్యస్థితిమచ్ఛరీరస్య త్యాగపూర్వక ప్రయాణకాలే యద్దేశాదిభవేత్తదేవ- విలక్కిలతోరిత్యాది-

మూ— నన్నిలైయోనదు నాడివళియేకుక్కనడై పెరవే॥ ౨౭॥

సా- దీ— కాల నిమిత్తఙ్గళిల్. యాతానుమ్, ప్రశస్తాప్రశస్త దేశ కాలనిమిత్తఙ్గళిల్ ఏతాకిలుమ్ ప్రాప్తమానాలుమ్. అవైతానే నన్నిల మావతుమ్, ప్రశస్తదేశ మెన్పతుమ్- నర్పకలావతుమ్, నన్నిమిత్తమెన్నప్పడుమతు మామ్- ప్రశస్తకాల నిమిత్తఙ్గళుమా మెన్నై॥ ౨౭ ॥

పూర్వమేఇవనై ఓరవసరత్తిలే ఉద్ధరిక్కైక్కాక ఎవనుడైయహృదయత్తిల్ వసిక్కుమ్

సా-స్వా—ప్రయాణత్తిల్ శుభాశుభనిమిత్తదేశకాలప్రతీక్షైశక్యైయాకైయాలేకేవల వైయ్యర్థ్యాయానాలుమ్పరమపద ప్రయాణత్తుక్కు- శుభనిమిత్త దేశ కాలఙ్గ ళుపాదాతుమ్ శక్యఙ్గళల్లామైయా లుమ్,,తీర్థే శ్వపచగృహేవా ,, ఎన్ఱు దేశకాలాది నియమ మిల్లై యెన్ఱు శొల్లుకైయాలుమ్ నియమ మిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు- భీష్మర్ స్వచ్ఛంద మరణ రాకైయాలే శరీర విశ్లేష కాలమ్ స్వేచ్ఛయా నియంతుమ్ శక్యమాకై యాలే లోకసంగ్రహార్థ మాక లోక త్తుక్కు- త్తరాయణ ప్రాశస్త్య ద్యోతనార్థమ్ ఉత్తరాయణ ప్రతీక్షై పణ్ణినారెన్ఱుకరుత్తు- అఙ్గు,అనియత నిమిత్త దేశ కాలఙ్గళిల్ - యాతాను మామ్, ఏతాకిలుమామ్- అరఙ్గరడియవర్కు- నిరుపాధిక సంబంధ పాత్రత్తిలే యాతామరఙ్గరడియవర్కు- ప్రాప్తమ్ - యాతామ్ , ఏతాకిలు మామ్ - అన్త దేశమే నన్నిల మామ్, నల్ల దేశ మెన్పతు - అన్తకాలమే నర్పకలామ్,అతు నల్లకాల మెన్పతు - అన్నిమిత్తమే నల్ల నిమిత్త మెన్ఱిలు మామ్,అతు నల్లనిమిత్తమెన్ఱుశొల్లప్పడుమతు -యద్వా, అతు,భిన్నపదమాయ్ - అతు, అన్తదేశమ్. నన్నిల మామ్, నల్లదేశ మామ్. అతు, అన్త కాలమ్. నఱ్ప కాలమ్ - అతు , అన్తనిమిత్తమ్ - నన్నిమిత్త మెన్ఱలు మామెన్ఱు యోజనై యాకవు మామ్ ॥ ౨౭ ॥

ఆనాలుమ్ మూర్ధన్య నాడియిలే ఇజ్జీవన్ ప్రవేశిక్కక్కూడుమో?ఉపరతసర్వేంద్రియనాయ్

సా-ప్ర— మమలోక మవాప్నోతి నపునర్భవ మృచ్ఛతీ,, త్యాదిభి రుక్తసమీచీన స్థల విశేషోభవేత్-యాతామిత్యస్య అతుఇతి పదత్రయేణాన్వయః- అతువేనర్పకలామ్, సఏవ కాలో ,,దివాచశుక్లపక్షశ్చే,, త్యాద్యుక్తః స్సమీచీనః కాలః. అతువే నన్నిమిత్త మెన్నవుమామ్- యేనప్రారబ్ధ ఫలభూతో ద్బంధనాదినా శరీరమత్యజత్తదేవార్చిరాదినా గంతుం యోగ్యత్వే నోక్తాగ్ని ప్రవేశ భృగుపత నసరయూగంగాదిజల ప్రవేశయోగాభ్యాసాది రూపం సమీచీన నిమిత్త మిత్యర్థః॥ ౨౭॥

నన్వేవ మిదానీం ప్రాజ్ఞస్యసార్వజ్ఞోత్పాదన పూర్వకంశతాధికనాడీప్రవేశయిత్రుత్వంనోపపద్యతే.

సా-వి—భవత్యేవ. నఱ్పకలామతు, ‘‘దివాచ శుక్లపక్షశ్చే,,త్యుక్త ప్రశస్తకాలః. పకల్ శబ్దఃకాలమాత్రోప లక్షణః. అతువేనన్నిమిత్తమ్, తాదాత్వికసంభావిత నిమిత్తమేవ శస్త్రఘాతాదికం ప్రయోగార్థోదకస్థాపనాది రూపసమీచీన నిమిత్తం. ఏన్నలుమామ్,ఇతివక్తుంయోగ్యంభవేత్ -కిమప్యనపేక్ష్యమితిభావః.॥ ౨౭॥

సా-సం—గంతవ్యదేశాదన్యత్రగమనానానుకూలపరమపదైకగామ్యద్వితీయసమీచీనస్థితిమదూర్ధ్వగమూర్ధన్యనాడీ సంబంధి మార్గ గమన లాభాయ. నన్నిలమామతు, సఏవ దేశః, శ్రీరంగాది దేశః-నఱ్పకల్, సఏవది వాచే,, త్యాదినోక్తః కాలః. నన్నిమిత్తం, తదేవ సమీచీన మిత్యర్థః ॥ ౨౮ ॥

ఇహనాడీ భేదైరిత్యనేన వివక్షితా నాడీ కినిదిశన్ అంతిమకాలే స్వయమేవస్వపదయాత్రా

మూ—దహర(జఠర)కుహరే దేవ స్తిష్ఠ న్నిషద్వరదీర్ఘికా నిపతిత నిజాపత్యాదిత్సావతీర్ణ పితృక్రమాత్ ।

సా. దీ—నిర్యాణదశైయిల్ బ్రహ్మలోకగమనార్థమాక విద్వానైసుషుమ్నానాడియిల్ ప్రవేశిప్పిక్కుమెన్గిఱార్-దహరేతి. దేవః ప్రభుః. శేషియాన శ్రియఃపతి- నిషద్వరేత్యాది - నిషద్వరః, జంబాలః. శేత్తుక్కుళ్ళే విళున్ద తన్ బాలకనై ఎడుక్క క్కుణత్తిలే కుతిత్త తకప్పన్ న్యాయత్తాలే-

సా. స్వా— అచితుల్యనానవివర్ణ ప్రకాశత్తై రహితనాయ్ అశక్తనాన పడియాలే నాడియిలే ప్రవేశిక్కక్కూడాతే? స్వతో జీవనుక్కు ప్రవేశశక్తియిల్లావిట్టాలుమ్ హార్దనాన ఈశ్వరన్ జ్ఞాన ప్రదానమ్పణ్ణి ప్రవేశిప్పిక్కిఱానెన్ఱి లీశ్వరన నాదియాక బ్రహ్మపురమెన్ఱు అభిమానిత్తు భోగ్యమాయిరుక్కిఱ విశ్వరీరత్తై విశ్లేషిప్పిక్కక్కూడుమో? అకృతక తయాత్యంత భోగ్య పరమ పద ప్రాప్త్యర్థం విశ్లేషిప్పిక్కక్కూడుమెన్ఱి లానాలుమనాదియాక విజ్ఞానాత్మావై సంసరిప్పిక్కైక్కాక హార్దావతారమ్పణ్ణి జుగుప్సనీయ దేహత్తిలే ప్రవిష్టనాకైయాలే సంసారోచ్ఛేదన వ్యాపారమ్ పణ్ణివిక్కక్కూడుమో? సంసరిప్పిక్కైయే ప్రయోజనమల్లావిట్టాల్ హార్ద రూపియాన వీశ్వరనుక్కు జుగుప్సనీయ దేహ ప్రవేశమనుచితమాక ప్రసంగియాతో? వెన్గిఱ శంకైయై శ్లోకత్తాలే పరిహరిక్కిఱార్- జఠర కుహరఇతి- దేవః, కర్మోపాధి మపేక్ష్య లీలాప్రవృత్తః- నిషద్వరదీర్ఘికా, ‹‹ నిషద్వరస్తు జంబాల ,, ఇత్యమరః- జంబాల పూర్ణ దీర్ఘికాయాం కూపే-నిపతితస్య నిజాపత్యస్య, స్వకీయ పుత్రస్య బాలస్య. ఆదిత్సయావతీర్ణ పితృక్రమాత్, తత్ర దీర్ఘికాయాం పంక సంసర్గాది హేయతామనాలోచ్య స్వయమ్ పురుషార్థతయా పుత్రోద్ధరణార్థం స్వయమపి పతిత పితృన్యాయేన - జఠర కుహరే, రక్షణావసర ప్రతీక్షయా హార్ద రూపేణావతీర్య తిష్ఠన్ - అనేన ‹‹ పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయచ దుష్కృతాం ,, మిత్యాది ప్రమాణోక్త రీత్యా హార్ద రూపేణావతీర్య హేయ శరీర ప్రవేశశ్శరణ్యస్య సంసార కూప పంక నిమగ్నస్వదాసోద్ధరణైక ప్రయోజనార్థః - నతు సంసారోత్పాదనార్థ ఇతి

సా. ప్ర— ‹‹తస్య ప్రాజ్ఞేనాత్మనా సంపరిష్వక్తః -ఏషసర్వభూతాంతరాత్మా,,త్యాది శ్రుతిభిస్సర్వేష్వపి దేహేషు సాన్నిధ్యావగమా జ్జీవస్యచానాది సంసారేనంత దేహవత్త్వాత్తత్తద్దేహ వియోగకాలేశతాధిక నాడీప్రవేశ కరణాభావవదిదానీ మపి తత్కరణా సంభవాదిత్యత్రాహ - దహరకుహరఇత్యాది - దహరాఖ్య కుహరే సుషిరే ‹‹నాగలోకోథ కుహరం వివరం సుషిరంబిలం,,మిత్యుక్తేః. దేవ స్తిష్ఠన్ ‹‹అనశ్నన్నన్యో అభిచాకశీతీ,,త్యుక్త రీత్యా దేదీప్యమాన స్తిష్ఠన్- నిషద్వర దీర్ఘికా, కర్దమవాపీ , ‹‹నిషద్వర స్తు

సా. వి— హార్ద పరమాత్మైవ సుషుప్త ప్రాయంపురుషం బ్రహ్మనాడీం ప్రవేశయతీతి శ్లోకేనాహ -దహరకుహర ఇతి - దహరకుహరే, దహరాకాశే తిష్ఠన్- దేవః, ప్రకాశమానః పరమాత్మైవ-నిషద్వరదీర్ఘికాయాం, కర్దమయుక్త వాప్యాం, నిపతితస్య నిజాపత్యస్య-ఆదిత్సయా, ఉద్ధరణేచ్ఛయా-అవతీర్ణస్యపితుః-క్రమాత్ , న్యాయాత్-బలాదుద్ధృత్యేతిభావః.

సా. సం—మూర్ధన్యనాడీం ప్రవేశయతీత్యాహ-దహరేతి-జగత్కారణభూతః. ‹‹గుహాహితఙ్గహ్వరేష్ఠ,,మిత్యుక్తే దహర కుహరే తిష్ఠన్ స దేవః- ప్రభుః, ఫలప్రదః-దహరకుహరసంబంధితయాస్థితాంశతాధికాం-

మూ— ధమనిమిహన స్తస్మిన్కాలేసఏవశతాధికామకృతకపురప్రస్థానార్థంప్రవేశయతిప్రభుః॥౪౫॥

ఇతికవితార్కికసింహస్యసర్వతంత్రస్వతంత్రస్యశ్రీమద్వేంకటనాథస్యవేదాంతాచార్యస్యకృతిషు

శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే నిర్యాణాధికారో వింశః.

శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ — ఇహ, ఇదహరాకాశత్తిలే. హృదయాకాశత్తిలే పూర్వమేవతిష్ఠన్ తస్మిన్నిర్యాణకాలే- అకృతపురస్య, వైకుంఠనగరస్య- గమనార్థం-నః, అస్మాన్. ఇహ, శరీరస్థితి సమయే - శతాధికాంధమనిమ్, సుషుమ్నా నాడియై ప్రవేశిప్పిక్కుమ్ ‹‹ తదేకోగ్ర జ్వలనం ›› ఎన్నపడి యెన్నై.॥ ౪౫ ॥

ఇతి శ్రీసారదీపికాయాం నిర్యాణాధికారోవింశః.

సా - స్వా — ధ్వనితం. ప్రభుః, స్వామీ- తస్మిన్ కాలే, యాదృచ్ఛిక ప్రాసంగికాదిసుకృతవిశేషపరవ్యాపరయా స్వసమీహితరక్షణావసరే - సఏవ, లీలాప్రవృత్త ఏవ - స్వామిత్వాత్స్వతో రక్షణ ప్రవృత్తతయా లీలోపరతికాలే - నః, అస్మాన్ - శతాధికాం - ధమనిం, నాడీమ్. అకృతక పురస్య, అకృత్రిమస్య స్వతః ప్రాప్తస్య పురస్య పరమపదస్య - ప్రస్థానార్థం ప్రవేశయతీత్యర్థః - నిరుపాధికతయా స్వతః ప్రాప్త పుర ప్రవేశార్థమ్ సోపాధికతయాఽగంతుక పురాన్నిర్గమనకరణముచిత మిత్యపి సూచ్యతే ॥ ౪౫ ॥

ఇతి శ్రీమదుత్తర సారాస్వాదిన్యామ్ నిర్యాణాధికారోవింశః -

సా-ప్ర—జంబాళ,, ఇత్యుక్తేః. యథాకర్దమవాపీనిపతితస్వసుతాదిత్సయాతత్పితాతత్రావతరేత్తథాత్యంతజుగుప్సనీయే శరీరే అంతర్యామిత్వేనావస్థిత స్సర్వేశ్వర స్స్వావసరే జీవముత్తారయతీత్యర్థః ॥ ౪౬॥

ఇతిశ్రీసారప్రకాశికాయాంనిర్యాణాధికారోవింశః.

సా—వి— అకృతకపుర ప్రస్థానార్థం, పరమపదప్రయాణాయశతాధికాం ధమనిం, మూర్ధన్య నాడీం. నః, అస్మాన్, ప్రవేశయతి, అవిలంవవర్తమాన సామీప్యేవర్తమానవద్వేతి వర్తమాన సమీపేభవిష్యతిలట్॥

ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాం నిర్యాణాధికారోవింశః-

సా-సం—ధమనిం, నాడీం. తస్మిన్ కాలే, శరీర విశ్లేషసమయే - అప్రాకృతపరమస్థానప్రయాణార్థం ప్రవేశయతి - ‹‹ తదేకోగ్ర జ్వలన ›› మిత్యుక్త రీత్యానాడీద్వారం విశదీకృత్య స్వయమేవ ప్రవేశం కారయతీత్యర్థః -

ఇతి శ్రీసారప్రకాశికా సంగ్రహే నిర్యాణాధికారో వింశః-

శ్రియైనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

గతిచింతనాధికారః.

మూ—

జ్వలన

సా-దీ- ఏకవింశేబ్రహ్మనాడ్యానిర్గతస్యాస్య దేహినః । అర్చిరాధిగతౌ తైస్తైస్సత్కార స్సాధువర్ణ్యతే॥

సా-స్వా— ఇప్పడి పూర్వాధి కారత్తిలే నిషద్వర దీర్ఘికాని పతిత నిజాపత్యాది త్రాణవతిణ పిత్రన్యాయత్తాలే స్వయమ్ పురుషార్థ మాక విద్యాత్మావై పరమ పురుషార్థ ప్రాపణార్థ మచిరాది మార్గ ముఖభూత బ్రహ్మ నాడియిలే ప్రవేశిప్పి కిఱారానెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? సర్వత్ర విభువాయ్ పరిపూర్ణమాన బ్రహ్మత్తినుడైయ వనుభవ రూప పరమ పురుషార్థ మిజ్గే తానే సిద్ధిక్కలా మిరుక్కైయాలే యితుక్కు మార్గ గమన మపేక్షిత మన్ఱె ? దేశ విశేష విశిష్ట బ్రహ్మానుభవమే పురుషార్థ మాకైయాలతుక్కు మార్గ గమనాపేక్షై యుణ్డెన్నిల్ భక్తియోగ ప్రకరణత్తిలే యిరుక్కిఱ వచిరాదిమార్గత్తై ప్రపన్న విషయత్తిల్ శొల్లక్కూడుమో ? ‹‹ ఊర్ధ్వమేక స్థిత స్తేషాంయోభిత్వా సూర్యమండలం। బ్రహ్మలోక మతిక్రమ్య తేనయాతి పరాంగతిం,, ఎన్కిఱ పడియే మూర్ధన్య నాడియిలే ప్రవేశితనాన ప్రపన్న నుక్కు సూర్యమండల భేద ద్వారా గమన మావశ్యక మాకైయాలుమ్ అప్పడియే సంప్రదాయ మాకైయాలుమ్ ‹‹ తేషాం వైష్ణమ మధ్వానం గచ్ఛతాం ద్విజ సత్తమ । సర్వలోక తమోహంతా ఆదిత్యో ద్వార ముచ్యతే ,, ఎన్ఱు సూర్యమండల భేద ద్వారకమార్గమ్ దేవయాన మెన్ఱు పేర్ పెత్తతాకైయాలుమ్ ప్రపన్న నుక్కు జన్మాంతరా వ్యవధానేన అపునరావృత్త్యను గుణ మార్గాంతరమిల్లామైయాలుమ్ అన్యధా నుపపత్త్యా అచిరాది మార్గ మావశ్యక మెన్నిలానాలుమ్ ‹‹నిష్ప్రాణియే నిరాలంబే నిచ్ఛాయే నిర పాశ్రయే । ద్రాఘీయస్య శుభేమార్గే యమస్య సదనం ప్రతి ,, ఎన్కిఱ మార్గాంతరమ్ పోలే యితువుమ్ దుఃఖోత్పాదక మాకిలతు అనిష్టమాకాతో ? భగవచ్ఛాస్త్రాదికళిలే శొల్లుకిఱ పడియే ఇన్త మార్గమ్ నిరతిశయ పురుషార్థ రూప మెన్నిలానాలుమ్ స్థూలశరీర నిర్యాణ కాలత్తిలే తానే సమస్త కర్మముమ్ నష్టమాకైయాలే మూలచ్ఛేదత్తాలే ప్రాకృత శరీర రహితనాన వివనుక్కుప్రకృతిమండలత్తిలే మార్గ సంచారమ్ కూడుమో ? ప్రాకృత సూక్ష్మ శరీర మివనుక్కుణ్డెన్నిల్ అతు కర్మఫలభోగార్థమాన

సా-ప్ర— ఏవం శరీరాన్నిర్గతానాం పరమ పదం గచ్ఛతాం మార్గోఽత్ర నిరూప్యతె-తత్రసుఖాను

సా- వి— బ్రహ్మనాడీప్రవేశానంతరమచిరాదిగతిప్రకారంవిస్తరేణోపపాదయిష్యక్ సంక్షేపేణాహ-

సా-సం— అథైవం మూర్ధన్యనాడ్యాస్థూలశరీరాన్నిర్గతస్యాచిరాది మార్గేణ గతివిశేష పర

మూ—దివసజ్యోత్స్నపక్షోత్తరాయణవత్సరాన్ పవనతపనప్రాలేయాంశూన్క్రమా

సా-దీ — బ్రహ్మనాడీ ప్రవేశానంతర భావియాన వాతివాహిక ప్రాప్తిక్రమత్తై యరుళి చ్చెయ్ కిరార్- జ్వలనేతి- జ్వలనః, అర్చిః. అర్చిరభిమానీ పురుషః. దివసః, వాసరః. జ్యోత్స్నపక్షః, శుక్లపక్షః - ఉ[illegible]యణం. వత్సరః. పవనః- తపనః- ప్రాలేయాంశుశ్చంద్రః. క్రమాదిత్యనేనఅయ మేవ క్రమః. ఎను

సా-స్వా—పడియాలె నిశ్శేషకర్మక్షయం శొన్నతువిరోధి యాతో? ప్రాకృతశరీర మనువర్త్తాల్ప్రాకృత భోగముమ్ ప్రసంగి యాతో ? లోకత్తిలే తటాకోత్పాదక సస్యోత్పాదనే చ్చసస్య సిద్ధి యాలే నివృత్తై యానాలుమ్ పానాద్యర్థం తటాకమ్ స్థాపిత మాకిరా ప్పోలే మూలభూత కర్మ న్నష్ట మానాలుమ్ సూక్ష్మ శరీరమ్ విద్యైయాలే గతి మాత్రార్థ మాక స్థాపిత మెన్నిలప్పోతు అతుయావదాత్మభావియాక అనువర్త్తిక్క ప్రసంగి యాతో ? దివ్యలోక ప్రాప్త్య నంతరమ్ స్వప్రయోజనమ్ నివృత్తమాకై యాలే ఇశ్శరీరం నశిక్క మెన్నిలప్పోతుతదుత్తర క్షణత్తిలె తానే స్వస్వరూపావిర్భావమ్ ప్రసంగియాతో? కించ ఇవ్వర్చిరాది ప్రాప్తి యుగపత్తో ? క్రమికైయో ? యుగపత్తాకిల్ క్రమశాస్త్ర విరోధమ్ ప్రసంగియాతో ? క్రమికైయాకి లుపనిషత్తు క్కళిలే నానావిధ క్రమమ్ శొల్లుకైయాలే క్రమనైయత్య నిదానముణ్డో? కించ ఇవ్వర్చిరాది గతి ఉపాసకనుక్కు నిత్యమజ్ఞమాక చింతనీయై యాకైయాలే తత్క్రతున్యాయత్తాలే అవనుక్కు నియతైయనో ? ప్రపన్న నుక్కుమ్ నిత్య చింత నీయై యెన్నిలప్పోతు గతి చింతై యజ్ఞమాకైయాల్ సాంగోపాయత్తుక్కు సకృత్కర్తవ్యత్వ భంగమ్ ప్రసంగియాతో ? అజ్ఞమన్నిటిల్ ఇన్ననిరూపణ మిప్పోదత్తిల్ అసంగత మాకాతో ? ఇత్యాది శంకైకళై యిన్న వధికారత్తాలే పరహరిక్క క్కోలి అధికారార్థత్తై శ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిరార్ - జ్వలనేతి - జ్వలనశ్చ దివసశ్చ జ్యోత్స్నపక్షశ్చోత్తరాయణంచ వత్సరశ్చేతి ద్వంద్వః - తాన్. "తేఽర్చిష మభి సంభవంతిఅర్చిషోఽహః- అహ్న ఆపూర్యమాణపక్షం - ఆపూర్యమాణ పక్షాద్యాన్ షడుదఙ్ఙేతిమాసాంస్తాన్మాసేభ్యస్సంవత్సరమిత్యుక్తాన్ .పవనశ్చతపనశ్చ

సా-ప్ర—సంధానార్థం మార్గం సంగృహ్య దర్శయ న్ననేన మార్గేణగతానాంపరిపూర్ణానుభవః ఫలమిత్యాహ - జ్వలనేత్యాదినా - జ్యోత్స్నపక్షః, జ్యోత్స్నప్రచురః పక్షః. ప్రాచుర్యంచ పూర్ణిమా

సా—వి—జ్వలనేతి - జ్వలనః, అర్చిరభిమాని దేవతా.దివసః,దివసాభిమాని దేవతా.సర్వత్రైవ మేవ- అత్ర ఛాందోగ్యే "మాసేభ్య స్సంవత్సరం సంవత్సరా దాదిత్య"మితి శ్రుతం - అన్యత్రమాసేభ్యో దేవ లోకం దేవలోకా దాదిత్య"మితి- తథా పరత్ర "యదావై పురుషోఽస్మాల్లోకాత్ప్రైతి సవాయులోక మాగచ్ఛతి- తస్మై స తత్ర విజిహీతే" ఇతి తత్ర దేవ లోక వాయు శబ్దయో ర్వాయు విషయతాం స్వీకృత్యఛాందోగ్య శ్రుత మాదిత్య సంవత్సరా నంతర్యంవా యునావ్యవహితమిత్య "వాయు మబ్దా దవిశేష విశేషాభ్యా"మితి సూత్రేణనిర్ణీతం-తదభిప్రేత్య తపన పవనేత్యుక్తమ్-తపనః,సూర్యః.పవనః, వాయుః-

సా-సం—మధికారమవసరసంగత్యాఆరభమాణఃప్రతిపాద్యంసంగృహ్ణాతి-జ్వలనేతి.జ్వలనః,అర్చిః-దివసః, అహః. జ్యోత్స్నయా సహితఃపక్షః , ఆపూర్యమాణ పక్షః. ఉత్తరాయణమితి, ఉదీచీన మాస షట్కముచ్యతే- వత్సరః, సంవత్సరః. పవనః, వాయుః. తపనః, ఆదిత్యః. ప్రాలేయాంశుః, చంద్రః .

మూ— దచిరద్యుతిమ । జలధ(చ)రపతిం దేవాధీశం ప్రజాపతిమాగత స్తరతివిరజాం దూరేవాచ స్తతః పర

సా-దీ— మూచితమ్-అచిరద్యుతిః, వైద్యుతః. జలధరపతిః, వరుణః. దేవాధీశః, ఇంద్రః. ప్రజాపతిశ్చైతానక్రమేణాగతః తైస్సహ్యస్నాతసాన విజ్జ్వర విరజానదిమైకమడమ్ - తతఃపరం వాచోదూరే ‘‘యతో వాచో నివర్తంతే,, ఇత్యుక్తమ్- అద్భుతం దేశవిశేషమ్ పరమాత్మానం చతరతి, ప్రాప్నోతి-తరతిరత్రప్రాప్త్యర్థః. ‘‘నైనం సేతుమహోరాత్రే తరత,, ఇతివత్ . యద్వా, తతః పర మద్భుతమ్ దూరే వాచో భవతి -

సా-స్వా—ప్రాలేయాం శుశ్చేతి ద్వంద్వః - తాన్, అత్ర పవనాదిద్వంద్వ సమాసరూప భిన్నపద నిర్దేశేన సూత్రస్థప్రథమ పదపర్యాయ గ్రహణాత్,, వాయుమబ్దాదవిశేషవిశేషాభ్యా,,మితిన్యాయస్సూచ్యతే-అచిర ద్యుతిం , విద్యుతమ్ - జలధరపతిం, వరుణమ్. అత్ర వరుణాది పదమ్ విహాయజలధరపతిపదనిర్దేశః విద్యుతా సాకమ్మేఘోదర వర్తిత్వ రూపాంతరజ్ఞ సంబంధ ద్యోతనార్థః – అత్రాప్యచిర ద్యుతిమితి సూత్రస్థ ప్రథమపద పర్యాయ గ్రహణేన ‘‘ తటితోధి వరుణ స్సంబంధా ,, దితి న్యాయ సూచనార్థమ్భిన్న పదతయా నిర్దేశః - దేవాధీశమ్, ఇంద్రమ్. ప్రజాపతిమ్. ‘‘ సఇంద్ర లోకం సప్రజాపతిలోక ,, మితిపాఠతః క్రమేణోక్తౌ ఇంద్ర ప్రజా పతీ - అత్ర ద్వంద్వా నిర్దేశః పూర్వ ద్వంద్వ నిర్దేశ స్థల వచ్ఛ్రుతిః క్రమోనాస్తి , కింతు , పాఠక్రమ ఏవేతి జ్ఞాపనార్థః - ఏతాన్ క్రమాత్ప్రాప్యః -అనేనక్రమనైయత్యం గమ్యతే - తతో విరజాంతరతి - అద్భుతమ్ తతఃపరమ్, ఫలపర్వ వాచో దూరేవాచామగోచరమిత్యర్థః-

సా-ప్ర— జ్యోత్స్నయాఆధిక్యాత్ -తతః పరంవిరజాతిక్రమణానంతరం‘‘యతో వాచో నివ ర్తంత,,ఇత్యుక్తరీత్యా వాచ అవి షయ భూతం – ‘‘ అనేకా ద్భుత దర్శనం – సర్వా శ్చర్య మయం దేవ ,,

సా-వి— ప్రాలెయాంశుశ్చంద్రః-‘‘ఆదిత్యాచ్చంద్రమసం-చంద్రమసో విద్యుత,,మితిశ్రౌతక్రమాత్ప్రాలేయాంశూన్ క్రమాదచిరద్యుతిమిత్యుక్తమ్- ‘‘ఏతం దేవయానం పంథానమాపద్యాగ్నిలోకమాగచ్ఛతి- సవాయులోకం సవరుణలోకం సఇంద్రలోక,, మితి శ్రుతౌ వరుణస్య వాయ్వానంతర్య శ్రవణేపి,,తటితో ధివరుణస్సంబంధా,, దితిసూత్రే తతఉద్ధృత్య తటిత్సంబంధా ద్వైద్యుతానంతర్యంనిర్ణీతం-తథా‘‘ సఇంద్రలోకంసప్రజాపతిలోకం సబ్రహ్మలోక,, మితిశ్రుతంతదభిప్రేత్య - జలచరపతిం దేవాధీశం ప్రజాపతి మా గ త ఇత్యుక్తమ్- ‘‘తత్పురుషోమానవ స్సఏనాన్ బ్రహ్మగమయతీతి వైద్యుత పురుష స్యామానవ సంజ్ఞకత్వంబ్రహ్మగమయితృత్వంచ శ్రుతిసిద్ధమ్- తస్యబ్రహ్మ గమయితృత్వేపి వరుణేంద్ర ప్రజాపతయ స్తస్యాను గ్రాహకాస్సంతః సహకారిణఇతి ద్రష్టవ్యమ్ – ఏతాశ్చార్చిరాది దేవతాః ‘‘ఆతివాహికా స్తల్లింగా,,దితి సూత్రే ముక్తస్యాతివాహధార ఇతి నిర్ణీతం. అనంతరంవిరజాంతరతి- తతఃపరమద్భుతం ‘‘సర్వాశ్చర్యమయం దేవం,, ఇత్యుక్తప్రకారే ణాపూర్వ తయా పర మాశ్చ ర్యావహ దివ్యాత్మానుభవ జనిత మాశ్చర్యం తద్వైభవస్య

సా-సం—అచిరద్యుతిః, విద్యుత్ -జలధరపతిః, వరుణః. దేవాధీశః, ఇంద్రః. ప్రజాపతిః, బ్రహ్మ. ఏతానాతివాహికాన్పురుషాన్క్రమాదాగతః, ప్రాప్తః. అనంతరంవిరజానదీంసంకల్పేనైవతరతి-తతః, తత్పరతాత్పరం.

మూ— మద్భుతమ్॥౪౬॥

పా-దీ— వాచామగోచర మిత్యర్థః ॥ ౪౬ ॥

సా-స్వా—యద్వా,తతః పరం,తదనంతరమ్.అద్భుతమ్ వాచో దూరే,వాచాభిలపితుమశక్యమిత్యర్థః॥౪౬॥

అత్ర సౌకర్యార్థ మర్చిరాది పదసిద్ధ క్రమ నియామక న్యాయోలిఖ్యతే - ఛాందోగ్యే- ‟తద్య ఇత్థం విదుర్యేచేమేరణ్యే శ్రద్ధాతప ఇత్యుపాసతే తేర్చిషమభి సంభవంతి అర్చిషోహరహ్న ఆపూర్యమాణ పక్షమాపూర్యమాణ పక్షాద్యాన్ షడుదఙ్ఙేతి - మాసాగ్ంస్తాన్ మాసేభ్యస్సంవత్సరమ్ సంవత్సరాదాదిత్య మాదిత్యాచ్చంద్రమసంచంద్రమసో విద్యుతం తత్పురుషో మానవ స్సఏనాన్ బ్రహ్మగమయతి- ఏష దేవపథో బ్రహ్మపథః ఏతేన ప్రతిపద్యమానా ఇమమ్మానవ మావర్తం నావర్తంత ,, ఇతి శ్రుతమ్- బృహదారణ్యకేచ పంచాగ్నివిద్యా ప్రకరణే ‟ తఏవ మేతద్విదుర్యే చేమే రణ్యే శ్రద్ధాం సత్యముపాసతే తే ర్చిష మభిసంభవంతి- ‟అర్చిషోహరహ్న ఆపూర్యమాణపక్ష మాపూర్యమాణ పక్షాద్యాన్ షణ్మాసానుదఙాదిత్య ఏతి మాసేభ్యో దేవలోకం దేవలోకా దాదిత్యం ఆదిత్యాచ్చంద్రమసం చంద్రమసోవిద్యుత ,, మిత్యాది శ్రుతమ్- కౌషీతకీ నాముపషది- ‟సఏతం దేవయానం పంథాన మాపద్యాగ్నిలోక మాగచ్ఛతి సవాయులోకంసవరుణ లోకం సఆదిత్యలోకం సఇంద్రలోకం సప్రజాపతి లోకం స బ్రహ్మలోక,, మితి శ్రుతమ్- బృహదారణ్యకేచ ప్రకరణాంతరే- ‟యదావై పురుషోస్మాల్లోకాత్ప్రైతి సవాయు మాగచ్ఛతి తస్మై సతత్ర విజిహీతే యథా రథచక్రస్య ఖంతేన సఊర్ధ్వ మాక్రమతే స ఆదిత్య మాగచ్ఛతి- తస్మై సతత్ర విజిహీతే యథా డంబరస్య ఖంతేన సఊర్ధ్వమాక్రమతే సచంద్రమసమాగచ్ఛతితస్మైసతత్రవిజిహీతే యథా దుందుభేఃఖ,, మితిశ్రుతమ్- అత్రాయంన్యాయసిద్ధఃక్రమః ప్రథమం తావచ్ఛాందోగ్యేర్చిరామ్నాతంకౌషీతకీనాముపనిషదిఅగ్నిలోకమాగచ్ఛతీత్యర్చిఃపర్యాయోగ్నిరామ్నాతః- అనంతరమర్చిషోహరి త్యాదినా పంచమీ శ్రుత్యా అహరాదికం క్రమేణామ్నాతం- కౌషీతకీ నాముపనిషదితు అర్చిః పర్యాయోగ్నిః - అనంతరమ్ వాయు లోక మితి వాయుః పఠితః - తత్ర పాఠ క్రమాచ్ఛ్రౌత క్రమస్య బలీయస్త్వాదర్చిర నంతరమ్ ఛాందోగ్యోక్త శ్రౌతక్రమేణ అహః పూర్వపక్షోద గయనాఖ్య షణ్మాసాః తతః పరమ్ బృహదారణ్యకే ‟ మాసేభ్యోదేవ లోకం దేవలోకాదాదిత్య,,మితి శ్రుత్యా దేవలోకస్యోద గయనానంతర్య మాదిత్యాత్పూర్వ భావశ్చ శ్రుతౌ తత్రైవ ప్రకరణాంతరేఆదిత్యాత్పూర్వం వాయుశ్శ్రుతః - తత్ర దేవలోక వాయ్వోర్భిన్నత్వాదాదిత్యాత్పూర్వం తయోస్సవిశేషసిద్ధేః క్రమ నియామకాభావాదనియమ ఇతి పూర్వ పక్షే ‟ వాయుమబ్దాద విశేష విశేషాభ్యా ,, మితి సిద్ధాంతః - వాయుమబ్దాదనంతరం నియమేనాధిగచ్ఛేత్ - కుత అవిశేషవిశేషాభ్యామ్- అవిశేషస్సామాన్య శబ్దః - దేవలోకశబ్దఇతి యావత్- విశేషః వాయుశబ్దః-యోయంపవతేఏష వైదేవానాం గ్రహఇతి

సా-ప్ర— మిత్యాదిభిర ద్భుతత్వేనోక్తం పరవాసుదేవ మనుభవ తీత్యర్థః॥ ౪౬ ॥

సా-వి— వాగవిషయతయాశ్చర్యమిత్యుక్తమ్- అపూర్వ స్వరూపావిర్భావేనాతివిస్మిత స్తిష్ఠతీతి భావః॥౪౬॥

సా-సం—వాచోదూరే,వాచామగోచరమహిమా-అద్భుతః,అత్యాశ్చర్యంపరమపదం ప్రవేశయతీతి శేషః॥౪౬॥

సా-స్వా— వాయోర్దేవగ్రహత్వాద్దేవలోక శబ్దేనవాయుశబ్దేనచసామాన్య విశేష శబ్దాభ్యాంవాయు
రేవాభిధీయతే - నతు దేవలోక వాయ్వో ర్భేదః - తత్ర వాయోరుద గయనాన నంతరమ్ నివేశః , ఉ
త సంవత్సరా నంతరం నివేశఇతి విశయే మాసేభ్యో దేవ లోక మితి శ్రుతేరు దగయ నా నం త ర మి తి
పూర్వ పక్షే సంవత్సరానంతర మితి సిద్ధాంతః - కుతః ? అధిక కాలానాం న్యూన కాలానంత ర్యస్యపూ
ర్వం దృష్టత్వా త్సంవత్సర స్యాధిక కాలత్వా " న్మాసేభ్య స్సంవ త్సర ,, మితి ఛాందోగ్య శ్రుత క్రమ
దర్శనా చ్చార్థ క్రమ సహిత శ్రౌత క్రమస్య బలీయస్త్వాదుద గయనానంతరం వాయో ర్నివేశే "మాసే
భ్య స్సంవత్సర ,, మితి ఛాందోగ్య శ్రౌత క్రమస్య దేవ లోకా దాదిత్యమితి శ్రుత్యంతర శ్రౌత క్రమస్యచ
సంకోచా పత్తేః మాసానంతరమ్ సంవత్సరస్య తతః వాయో ర్నివేశేచ " మాసేభ్యో దేవలోక ,,మి
తి శ్రౌత క్రమస్య సంవత్సరా దాదిత్య మితి శ్రౌత క్రమస్యసంకోచా దుభయత్ర క్రమద్వయ సంకోచస్య
సమానత్వేపి అధిక కాలత్వ రూపార్థ క్రమస్యాధిక్యాదు దగయనానంతరం సంవత్సరః - సంవత్సరానం
తర మాదిత్యా త్పూర్వం వాయురితి నిర్ణయః . వరుణేంద్ర ప్రజాపతీనాం కుత్ర నివేశఇతి విశయే తేషాం
పాఠార్థ వత్త్వాయ క్రమ బాధా పేక్షయా క్రమ భాధస్య న్యాయ్య త్వాత్ " సవాయు లోకం సవరుణ
లోకంసఆదిత్యలోక ,, మితి కౌషీత క్యామాదిత్యా త్పూర్వం పాఠదర్శనా"ద్దేవ లోకా దాదిత్య,,మితి
క్రమం బాధిత్వా నస్య గత్యాఆదిత్యా త్పూర్వం వరుణస్య నివేశ ఇంద్ర ప్రజాప త్యోరపితత్రైవ వరుణా
నంతరం నివేశః - నచాదిత్య లోక మింద్ర లోకం ప్రజాపతిలోక మితి పాఠదర్శనాదా దిత్యానంతర మే
వేంద్ర ప్రజాపత్యో ర్నివేశ ఇతి వాచ్యమ్ - తథాసత్యా " దిత్యా చ్చంద్రమస ,, మితి చంద్రస్యాదిత్యా
నంతర్య రూప శ్రౌత క్రమస్య బాధాపత్తేః - నచ చంద్రానంతర ముభయోర్నివేశః " చంద్రమసోవిద్యు
త ,, మితి శ్రౌత క్రమ బాధాపత్తేః - నచ వాయ్వాదిత్యయో రంతరాళే ఇంద్ర ప్రజాపత్యో ర్నివేశే"దే
వలోకా దాదిత్య ,, మితి శ్రౌతక్రమ బాధ ప్రసంగ ఇతి వాచ్యమ్ - ఆనర్థక్య న్యాయ సహాయేన పాఠ
క్రమేణ వరుణస్య తత్ర నివేశేన వాయ్వాదిత్యయో శ్శ్రౌత క్రమస్య భగ్నతయా ఇంద్ర ప్రజాపత్యోరపిత
త్రైవ నివేశ సంభవాత్ తస్మా ద్వాయ్వోర నంతరమాదిత్యా త్పూర్వం వరుణేంద్ర ప్రజా పతీనాం నివేశ
ఇతి పూర్వపక్షే ప్రాప్తే ఉచ్యతే - " తటితోధి వరుణ స్సంబంధా ,, దితి - తటితోధి, తటిత ఉపర్యేవ.
వరుణ స్సంబంధాత్, మేఘోదరవర్తిత్వ రూపాంతరజ్గ సంబంధా త్తటిద్వరుణయోః అత్రతటిచ్ఛబ్దేన త
టి దభిమాని దేవతోచ్యతే - తద్దేవతాభి మానవిషయ తటి న్మేఘోదరవర్తీతి వరుణాభిమానవిషయజలం
చ మేఘోదరవర్తి - తత్ర విద్యుత స్స్ఫుటతరం దృశ్యత్వా జ్జలస్యచ తత్ర తథాదృ శ్యత్వా భావాచ్చ జల
స్య విద్యుత ఉపరి స్థితిర్గమ్యతే - ఏవ మభిమాన విషయయో స్సంబంధాను రూపమభిమాని దేవత యోర
పి సంబంధో న్యాయ్య ఇతి తటి దభిమానిన ఊర్ధ్వం జలాభి మాని వరుణ నివేశః - తత ఉపరి ఇంద్ర ప్ర
జాపత్యోర వశిష్టానా మంతే నివేశ ఇతి న్యాయా ద్వరుణా నంతరం పాఠశ్చ. ఏవంచ" దేవలో కాదాది
త్య మాదిత్యాచ్చంద్ర మసం చంద్రమసో విద్యుత ,, మితి శ్రౌత క్రమస్యా బాధోపిభ వతి - తథాచ శ్రౌత
క్రమా విరోధ్యర్థ క్రమేణ మేఘోదర వర్తిత్వ రూప సంబంధాఖ్యేన తటిత ఉపర్యేవ వరుణస్యనివేశః-త
తః పర మింద్ర ప్రజాపత్యో ర్నివేశ ఇతి నిర్ణయ ఇతిదిక్ .ఉక్తే క్రమత్తాలే దేశవిశేష ఏవ బ్రహ్మప్రాప్తిః

మూ— ఇప్పడి మూర్ధన్యనాడియిలే ప్రవేశితనానముముక్షువై స్థూలశరీరమాకిర బ్రహ్మపురత్తిల్నిన్ఱుమ్ బ్రహ్మనాడియాకిర తలైవాశలాలే వత్సలనానహార్దన్ వార్త్తై శొల్లక్కఱిఱ ముఖవశ్యనాన (ముగ్ధనాన) రాజకుమారనై రాజా ఎడుత్తుక్కొణ్డు ఉలావుమాప్పోలే కొణ్డు పురప్పట్టు

సా-దీ— ఇని ఇవనర్చిరాదిగత్యా పరమపదత్తై చ్చెల్లుమ్పడియై అరుళిచ్చెయ్య క్కోలి తదర్థమ్ పూర్వోక్త నిర్యాణత్తై సదృష్టాంతమాక వనువదిక్కిఱార్ - ఇప్పడి మూర్ధన్యే త్యాదియాల్ - తలైవాశల్, ప్రధానవాశల్- మూర్ధన్యనాడీ ఎన్నతిన్ యోగార్థమ్ శొన్నతామ్ - వార్త్తై శొల్ల విత్యాదిదృష్టాంతోపన్యాసమ్. ఉలావుక్కై, మందం సంచరిక్కై- ముఖవశ్యనాన, ముఖత్తాలే వశీకరకుమవనాన -

సా-స్వా— ఫలమాకైయాలే తదర్థంగమన మావశ్యమాకైయాల్ మార్గనిరూపణమ్ కూడుమెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి రాజాధిరాజనాన హార్దరూప సర్వేశ్వరన్ అత్యంతాకించననాన వివనై స్వకీయపురుషముఖేన నాడీప్రవేశాదికళై పణ్ణివిక్కై యుచితమాయిరుక్క స్వయన్తానే నిర్యాణమ్ పణ్ణివిక్కై అనుచితమన్ఱో? అనేక ద్వారమాన బ్రహ్మపురమెన్ఱు పేర్పెత్త శరీరత్తిల్ నిన్ఱుమివనై ద్వారాంతరత్తాలే వెళిప్పడుత్తాతే మూర్ధన్య నాడియాలే తానే వెళిప్పడుత్త వేణుమో? మూర్ధన్య నాడ్యా వెళిప్పట్టాలుమ్ మార్గాంతరత్తాలే తాన్ పోకలాకాతో? అర్చిరాది రూపమాన ఒరు మార్గత్తాలే తానే పోక వేణుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి మూర్ధన్య నాడియిలేఇతి - బ్రహ్మనాడియిలే ప్రవేశిత్తవనుక్కు "ఊర్ధ్వమేకస్థితస్తేషాం యోభిత్త్వా సూర్యమండల," మెన్ఱు ఆదిత్య మండల మార్గమన్ఱిక్కే వేరుమార్గమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - రాజాధిరాజనాయిరున్తాలుమ్ వాత్సల్యాతిరేకత్తాలే లోకదృష్టిప్రక్రియయా స్వయమ్తానే నాడీప్రవేశాదికళై పణ్ణివైక్కుమ్పడుమెన్ఱు కరుత్తు - తలైవాశలాలే ఇతి - ప్రధాన వాశలాలే ఎన్ఱపడి - అనేక ద్వారమిరున్తాలుమ్ అతుకళ ప్రధానద్వారమాకైయాలే నిరతిశయాభ్యుదయార్థమాక వివనై యెడుత్తుక్కొణ్డు పోకిరపీశ్వరన్ తలైవాశలాలే నయిప్పిక్కి రతువే ఉచితమెన్ఱు కరుత్తు - ముగ్ధనానేతి - ముఖ వశ్య నాన వెన్కిఱ పాఠత్తిల్ ముఖత్తాలే వశీకరికుమవనాన వెన్కై - ఇత్తనైనాళ్ కైతప్పి సంసరిత్తుపోన్న వివన్ యాదృచ్ఛికమాకవిదానీంసత్తై పెత్తులబ్ధనాకైయాలేదృష్టాంతమ్ కూడుమెన్ఱపడి - ఉలావుక్కై, మందం సంచరిక్కై -

సా-ప్ర— ఏవం శ్లోకే సంగ్రహీతం మార్గక్రమం విస్తరేణ వక్ష్యన్నస్య దివ్యసూరిభిరప్యభిప్రేతత్వం దర్శయతి - ఇప్పడి మూర్ధన్యే త్యాదినా - బ్రహ్మపురత్తిల్నిన్ఱుమ్, "అథయదిదమస్మిన్ బ్రహ్మపురే దహరం పుండరీక," మిత్యుక్త బ్రహ్మ పురాచ్ఛరీరా దిత్యర్థః - తలైవాశలాలె, మూర్ధన్యనాడ్యా ప్రధాన

సా-వి— ఏవంసంక్షిప్యోక్తం విస్తరేణోపపాదయతి- ఇప్పడీత్యాదినా. బ్రహ్మపురత్తిల్నిన్ఱుమ్, "అథ యదిదమస్మిన్ బ్రహ్మపురే దహరం పుండరీకం వేశ్మ," ఇతిశ్రుతౌ బ్రహ్మపురత్వేన నిర్దిష్టాత్స్థూల శరీరాత్ - తలైవాశలాలే, మూర్ధన్య నాడ్యాఖ్యప్రధాన ద్వారేణ. వార్త్తై శొల్ల కఱ్కిఱ ముఖవశ్యనానరాజా వాగుచ్చారణాభ్యాసావస్థ ముఖాభిలాషీ రాజా- కుమారనై యెడుత్తుక్కొణ్డులావుమాప్పోలే, కుమారం గృహీత్వా సంచరన్నివ- ముముక్షువైక్కొణ్డు పురప్పడుమ్, ముముక్షుం గృహీత్వా నిష్క్రామ్య-

సా-సం— సంగృహీతం వివృణోతి- ఇప్పడీత్యాదినా-ఉలావుకై,తత్తదానందానుభవార్థ మందప్రచారః-

మూ—‘‘మన్నుమ్‌కడుమ్‌కతిరోన్మణ్డలత్తినన్నడువుళ్ అన్నతోరిల్లియినూడుపోయ్,, ఎన్నుమ్, ‘‘తేరార్ నిరైకతిరోన్ మణ్డలత్తైక్కీణ్డు పుక్కు,, ఎన్నుమ్ ‘‘శణ్డమణ్డలత్తినూడు శెన్ఱు,, ఎన్నుమ్ ‘‘ఇరుళకత్తుమెరి కతిరోన్

సా-దీ—మన్నుమ్‌కడుమ్‌కతిరోనిత్యాది. మన్నుమ్, చిరకాలస్థాయియాయ్-కడుమ్‌కతిరోన్, ఉష్ణకిరణనుడైయ. మణ్డలత్తిన్, నల్లమధ్యత్తిన్- అన్నతు, శ్రేష్ఠమ్- ఇల్లి, రంధ్రం- ఊడు, మధ్యమ్- తేరారిత్యాది- తేరిలే పరిపూర్ణనాన. నిరైకతిరోన్ మణ్డలమ్, పరిపూర్ణసూర్యమణ్డలమ్- కీణ్డు, భేదిత్తు. శణ్డమణ్డలమ్, ఉష్ణమాయ్‌దుష్ప్రాపమాన సూర్యమణ్డలమ్- ఇరుళకత్తు మిత్యాది- వ్యాఖ్యాతం ఉత్తరకృత్యాధికారే-

సా-స్వా—మన్నుమిత్యాది-మన్నుమ్, దృఢమాయ్ - చిరకాల స్థాయియాయ్ - కడుమ్, క్రూరమాన - ఉష్ణమాన, కతిరోన్, కిరణత్తైయుడైయ. సూర్యనుడైయ - మండలత్తిన్, మండలత్తినుడైయ. నన్నడువుళ్, నల్ల మధ్యత్తిల్. అన్నతు, శ్రేష్ఠమాన. ఓరిల్లియినూడు, అద్వితీయమాన ఇల్లి - రంధ్రమ్ - ఊడు, మధ్యం-శ్రేష్ఠరంధ్ర మధ్యత్తాలే - పోయ్, ‘‘ సఆదిత్యమాగచ్ఛతి తస్మైసతత్రవిజిహీతే యథా డంబరస్య ఖంతేన సఊర్ధ్వ మాక్రమతే ,, ఎన్కిఱ శ్రుత్యర్థం సూచిత మెన్ఱుకరుత్తు - తేరారిత్యాది - తేరిన్ , రథత్తిల్ - ఆర్, పూర్ణనాన. నిరైకతిరోన్ మణ్డలమ్, నిరైన్తకతిర్, కిరణత్తైయుడైయ సూర్య మండలత్తై - కీణ్డు, ‘‘ఏషమే మండలంభిత్వా,, ఎన్కిఱపడియే భేదిత్తు. పుక్కు, ప్రవేశిత్తైన్కి-శణ్డేతి. శణ్డమణ్డలమ్. చండః, క్రూరః. సూర్యః. అవనుడైయమణ్డలత్తినూడు, మండలమధ్యత్తాలే శెన్ఱుపోయెన్ఱపడి. ఇరు ళితి. ఇరుళ్,

సా- ప్ర— ద్వారేణ-మన్నుమ్‌కడుఙ్కతిరోనిత్యాది-సర్వేషాంస్థైర్యావధితయాప్రసిద్ధత్వేనస్థిరతరస్యోష్ణకిరణస్య - సఆదిత్యమాగచ్ఛతి - తస్మైసతత్ర విజిహీతే - యథా ఆడమ్బరస్య ఖం తేన సఊర్ధ్వమాక్రమత ,, ఇత్యుక్తరీత్యా పరమ భాగ్యతమ భగవత్ప్రాప్తియోగ్య మండల మధ్యాంతరాళా న్నిర్గత్యేత్యర్థః - తేరారిత్యాది - రథస్థదశదిగ్వ్యాపక కిరణ యుక్తస్యాదిత్యస్యమండలం‘‘ఆదిత్యంభిత్త్వా,,త్యుక్త ప్రకారేణభిత్వాంతః ప్రవిశ్యేత్యర్థః - శణ్డమణ్డలత్తినూడు శెన్ఱు, చండకిరణమండలేనగత్వేతి చ- ఇరుళకత్తు మిత్యాది- అంధకార నిరాసక దిగంత వ్యాపకకిరణయుక్తాదిత్యస్య మండలమధ్య మార్గేణ

సా—వి—మన్నుమ్‌కడుఙ్కతిరోన్‌మణ్డలత్తినన్నడువుళ్ళన్నతోరిల్లియినూడుపోయ్. మన్నుమ్, చిరకాలస్థాయినః-కడుఙ్కతిరోన్, తీక్ష్ణకిరణస్య-మణ్డలత్తిన్, మండలే. నన్నడువుళ్, సమీచీనమధ్యస్థితస్య-అన్నతు, భోగ్యస్య- ఓర్, అద్వితీయస్య. ఇల్లియిన్, రంధ్రస్య- ఊడు, మధ్యే-పోయ్, గత్వా. తేరార్ నిరైకతిరోన్ మణ్డలత్తైక్కీణ్డుపుక్కు. తేర్, రథేన- ఆర్, పూర్ణమ్- నిరై, దశదిగ్వ్యాపక కిరణయుక్తం- కతిరోన్మణ్డలత్తై, సూర్యమండలమ్. కీణ్డు, భిత్వా. పుక్కు, ప్రవిశ్య. శణ్డమణ్డలత్తినూడు శెన్ఱు, సూర్య మండలేనగత్వా- ఇరుళకత్తు మెరికతిరోన్ మణ్డలత్తూడేత్తి వైత్తేణివాజ్గి, అంధకార నిరాసక

సా-సం—అస్యమార్గస్యసూర్య మండలభేదనేనగమనసాధనతయా దేవయానమార్గత్వమితిఅస్యతచ్ఛేదనపరత్ప్రమాణాని ప్రథమమాహ - మన్నుమిత్యాదినా. మన్నుమ్, అయంతుదావగాహసవతూకిరత రోష్ణ స్పర్శవత్కిరణమయ మండల మధ్యస్థః - అన్నతో రిల్లియి నూడుపోయ్, ప్రసిద్ధా ద్వితీయరంధ్రం సుఖం త్వరయా ప్రవిశ్య నిర్గత్య- తేరారిత్యాది. రథవద్విస్తృతం సత్పూర్ణ జ్యోతిర్మయ నిబిడ కిరణ వన్మండలం భిత్వాప్రవిశ్య. ఇరుళకత్తు మిత్యాది. అంధకార నివర్తక చండ కిరణ మండల మధ్య

మూ—మణ్డలత్తూడే త్తివై త్త్రేణివాఴ్గి,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిర దేవయానమార్గత్తిలేవఴిప్పడుత్తి

సా-దీ—శొల్లుకిర, శొల్లప్పడుకిర-దేవయానమార్గత్తిల్, ‚‚తేషాం వై క్షేమమధ్వానంగచ్ఛతాం ద్విజసత్తమ। సర్వలోకతమోహంతా ఆదిత్యో ద్వారముచ్యతే,, ఎన్ఱుశొల్లుకైయాల్ సూర్యమండలమ్ దేవయానమార్గత్తిల్

సా-స్వా—అంధకారత్తై. అకత్తుమ్, నశిప్పిక్కుమతాన. ఎరి, ఎరియప్పడుమ్. వేగవత్తాన. కతిరోన్, కిరణత్తైయుడైయ సూర్యనుడైయ. మణ్డలత్తినూడు, మండలమధ్యత్తాలే. ఏత్తి వైత్తు, ఇవ్వధికారివై ఊర్ధ్వలోక మెన్ఱుమ్పడి పణ్ణివిత్తు శరణ్యన్ తన్ సంకల్పమాకిర ఏణియై, సంకల్పత్తై వాఴి తిరుమ్బి ఎరజుతామ్పడియట్టిక్కేపణ్ణి ఎన్ఱపడి. ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిర, నానాశాఖా సంహితాదికళిలేకరూపమాక ప్రత్యభిజ్ఞాత మామ్పడి శొల్లప్పడుకిర వెన్ఱపడి. ఇతి నాతే. ‚‚అర్చిరాదినా తత్ప్రథితే:,, ఎన్కిర వధికరణార్థం శొల్లప్పట్టతు. దేవయానేతి. ‚‚ఏతం దేవయానం పంథానమాసద్య ద్వేస్రుతీ అశృణవం పితౄణా మహం దేవానా ముతమర్త్యానాం,, మిత్యాదౌ ప్రసిద్ధమాన దేవయానమార్గత్తై మెన్ఱపడి. మూర్ధన్యనాడియిలే ప్రవిష్టప్రపన్ననుక్కు పునరావృత్తి యిల్లామైయాలే ధూమాదిమార్గత్తాలే గమనమానాల్ పునరావృత్తి ప్రసంగిక్కైయాలుమ్ అవ్యవధానేన పరమపురుషార్థప్రాప్త్యనుగుణ మార్గాంతర మిల్లామైయాలే గత్యంతర మిల్లామైయాలు ముపాయాంతర స్థానాపన్న శరణ్యనుపాయాంతర కార్యార్చిరాదిగమనం పణ్ణివిక్కప్రాప్తమాకైయాలు మిప్పడియే సంప్రదాయ మాకైయాలుమ్ భక్తియోగప్రకరణత్తిలే శొన్న దేవయాన మార్గమావశ్యక మెన్ఱుకత్తు. ఇప్పడి దేవయానమార్గం శొన్నతు కూడుమో ? అప్పోతు పూర్వాధికారత్తిలే అర్చిరాదిమార్గత్తుక్కు ముఖమాన బ్రహ్మనాడియిలే ఎన్ఱు శొన్నతు విరోధిమాతో? దేవయానమార్గము మర్చిరాది మార్గము మభిన్న మెన్ఱిలతుక్కు నియామక ముణ్డో ? కించ ఇవ్వర్చిరాది కళ్ ‚‚ ఏతం వృక్షం గత్వా పర్వతం గత్వా నదీం గత్వా స గ్రామో గంతవ్య: ,, ఎన్కిరపడియే మార్గచిహ్నభూతర్ కళో ? అగ్ని లోకం వాయులోక మెన్ఱు శొల్లుకైయాలే భోగభూమికళో? గమయితాక్కళో? అద్యత్తిలేయుమ్ ద్వితీయత్తిలుమ్ ‚‚సఏనాన్ బ్రహ్మ గమయతి,, ఎన్ఱు ఇతరర్కళుక్కు స్వస్వసీమావధి గమయితృత్వముమ్ వైద్యుతనుక్కు బ్రహ్మగమయితృత్వముమ్ శొల్లుకిరతువుమ్ ‚‚ఆతివాహికాస్తల్లింగాత్,, ఎన్కిర న్యాయముమ్ ‚‚అమరరోడుయర్ విల్ శెన్ఱు ,, ఎన్కిర సంప్రదాయముమ్ విరోధిక్కుమ్- అంత్యపక్షత్తిల్ అహరాద్యచేతనఙ్గళుక్కు గమయితృత్వమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - ‚‚ అహం స్మరామి మద్భక్తం నయామి పరమాంగతిం ,, మెన్ఱు శరణ్యనుక్కు గమయితృత్వం శొల్లుకిరతువుమ్ విరోధిక్కుమ్ - శరణ్యన్ ప్రధాననాయ అర్చిరాదిరూపస్వకీయ దేవతైకళై యిట్టు వఴినడత్తుకైయాలే అప్రాధాన్యేన అవర్కళుక్కు

సా-ప్ర— ణారోప్య పరమపదే స్థాపయిత్వా పునస్సంసరణహేతుభూతాం ‚‚కృతాత్యయేనుశయవాన్,, నిత్యుక్తకర్మ వాసనాంచ వినివర్త్యేత్యర్థ: - ‚‚ఏష దేవపథో బ్రహ్మపథ ,, ఇత్యాదిక మభిప్రేత్యోక్తమ్ - దేవయానమార్గేతి- వఴిప్పడుత్తి, గమయిత్వా-

సా-వి—దిగంతవ్యాప్త కిరణసూర్యమండలేన పరమపదే స్థాపయిత్వా పునస్సంసారహేతుభూతకర్మవాసనారూప నిశ్రేణికాం నివర్త్య. వఴిప్పడుత్తి, మార్గం ప్రాపయ్య-

సా-సం—రంధ్ర మారోప్య పునరాగతి నివృత్త్యే ప్రాగారోహణ నిశ్రేణికామపకృష్య.

మూ——‘‘అమరరోడుయర్ విల్ చెన్రువర్ తమ్పిరవియఱ్ఱైయే,, ఎన్గిఱపడియే అర్చిస్సెన్నుమ్, అహస్సెన్నుమ్, పూర్వపక్షమెన్నుమ్, ఉత్తరాయణమెన్నుమ్, సంవత్సరమెన్నుమ్, వాయువెన్నుమ్, ఆదిత్యనెన్నుమ్, చంద్రనెన్నుమ్,

సా-దీ—— ప్రధానమ్- వఴిప్పడుత్తుకై, ప్రవేశిప్పిక్కై- అమరరోడిత్యాది- అమరరోడు, అతివాహిక దేవర్కళోడు- ఉయర్విల్, పరమపదత్తిలేల్లైయై చ్చెన్ఱు- పిరవి, జన్మమ్- అతాకిర అఴుకి య శిఱైయై, శిఱైకుక్కు అఴుకావతు, అతిక్రూరత్తై- అరువర్, పోక్కప్పెఱువరెన్గై- యద్వా, నిత్యసూరికళోడొత్త ఉచ్ఛ్రాయత్తై యుడైయవరామ్ పిరవియఱ్ఱైయరువర్ - ‘‘తేర్చిష మభి సంవిశంతి అర్చిషో హః,, ఎన్ఱు శ్రుత్యర్థత్తై క్రమేణకాట్టుకిరార్ - అర్చిస్సెన్నుమహస్సెన్నుమిత్యాదియాల్-

సా-స్వా—— గమయిత్రుత్వం కూడు మెన్ఱిలప్పోతు ‘‘ తత్పురుషోమానవ స్సఏనాన్ బ్రహ్మ గమయితి,,ఎన్ఱువైద్యుత నుకుక్కు బ్రహ్మగమయిత్రుత్వమవశ్యమ్ శొల్లవేణ్డు కైయాల్ వరుణేంద్ర ప్రజాపతికళుక్కు వైద్యుతానంతరమ్నివేశమ్ శొన్నతు విరోధియాతో? ఇత్యాది శంకైయిల్ అరుళి చ్చెయ్కిరార్ - అమరరోడిత్యాదినా - అమరరోడు, అతి వాహిక దేవర్కళోడు - ఉయర్ విల్ శెన్ఱు, ఉత్కృత పరమ పదత్తిలే శెన్ఱు - పిరవి. జన్మ మాకిర. అమ్, అఴుకా యిరుక్కిఱ. అతి క్రూరమా యిరుక్కిఱ- శిఱైయై - అరువర్, పోక్కప్పెఱువర్, పోక్కువరెన్ఱపడి - దేవర్కళ్ నడత్తుమ్మార్గమాకైయాలే దేవయానమెన్నుమ్ అర్చిర్దేవత్తై

సా-ప్ర—— అమరరోడుయార్ విల్ చెన్ఱరువర్ తమ్పిరవియఱ్ఱైయే, అతివాహికై రతివాహి తస్సన్నర్వేభ్యోపి దేభ్యఉచ్ఛ్రితే ప్రకృతేరుపరిభాగేగత్వాఽతిక్రూరకారాగారకల్పంప్రకృతిసంబంధంపరిత్యజంతీత్యర్థః.
‘‘ యదుచైవాస్మిం ఛవ్యం కుర్వంతి యది చనార్చిషమేవ సంభవంతి అర్చిషోహ అహ్న ఆపూర్యమాణ పక్షమాపూర్యమాణ పక్షాద్యాన్ షడుదఙ్ఙేతి మాసాంస్తాన్ మాసేభ్య సంవత్సర ,, మిత్యే తదభి ప్రేత్యోక్తం అర్చిస్సెన్నుమిత్యారభ్య సంవత్సర మెన్నుమిత్యంతం. ‘‘మాసేభ్యో దేవలోకం దేవలోకాదాదిత్యం- యదావై పురుషా స్మాల్లోకాత్ప్రైతి వాయులోక మాగచ్ఛతి తస్మై సతత్రవిజిహీతే. ఏతం దేవ యానం పంథాన మాపద్యాగ్ని లోక మాగచ్ఛతి సవాయులోకం సవరుణ లోకం సఆదిత్యలోక ,, మిత్యాదిషు మాసేభ్య ఉపరి ఆదిత్యా దధస్తాచ్చ సంవత్సర వాయ్వో ర్నిర్దేశా త్సంవత్సరస్యచ కాలవిశేషత్వేన మాసస మ్బంధా ద్వాయోశ్చ దేవతా త్వేన ఆదిత్యాదిభి స్సంబంధాచ్చ ‘‘ వాయు మబ్దాద విశేష విశేషాభ్యా ,, మితి న్యాయేన మాసానంతరం సంవత్సర స్తదనంతరంవాయురిత్యుక్తం- ‘‘ఆదిత్యాచ్చంద్రమసంచంద్ర మసో

సా-వి—— అమర రోడుయల్ విల్ చెన్ఱరువర్ తమ్పిరవి యఱ్ఱైయై- ‘అమరరోడు, అతివాహికై రతివాహితః- ఉయల్ విల్, నిరతిశయోచ్ఛ్రాయవతి పరమపదే. శెన్ఱు, గత్వా- తన్పిరవి యఱ్ఱైయై , స్వజన్మాఖ్యక్రూర కారాగృహమ్. అరువర్, ఛేత్తారః.

సా-సం—— అమరరితి.అతివాహికై రర్చిరాదిభి స్సహ. ఉయర్ విల్ , త్రైబన్హు మాసిత స్సన్నత్తరోత్తర దేశం ప్రాప్య కూరితరాంసంసరణశృంఖలాం ఛింద తీత్యర్థః- ‘‘ అర్చి రహ స్సిత పక్షా నుదగయనాబ్ద మరుదర్కేంద్రాన్- అపి వైద్యుతవరుణేంద్ర ప్రజాపతీనాతివాహికానాహు,,రితివరదమిశ్రోక్త క్రమేణాతివాహికానాహ-అర్చిస్సెన్నుమిత్యాదినా-అర్చిరాదిశబ్దా అర్చిరాద్యభిమాని దేవతావిశేషపరాః-

మూ—వైద్యుతనెన్నుమ్, అమానవసంజ్ఞనాన ఇవనుక్కు సహకారికళానవరుణేంద్రప్రజాపతికళెన్నుమ్, శొల్లప్పడుకిఱ వఴినడత్తుమ్ ముతలికళైయిట్టు ''అహంస్మరామి మద్భక్తం నయామి పరమాంగతిమ్,, ఎన్ఱుఱపడియే తాన్ ప్రధాననాయ్ నడత్తి అవ్వోయెల్లైకళిల్ భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలే పఱక్కప్పేశిన భోగఙ్గళైయుమనుభవిప్పిత్తు

సా-దీ—అమానవేత్యాది- అమానవ సంజ్ఞైయుడైయ విద్యుతనుక్కు. తాన్ ప్రధాననాయిత్యాది-అవర్కళ్ అప్రధాన భూతరెన్నుమ్పడి తోన్ఱనాన తాన్ ప్రధాననాయ్ నిన్ఱు వఴినడత్తి. తాన్ ప్రధాననాక వఴినడత్తుకైయిల్ ప్రమాణమ్. అహంస్మరామీత్యాది-ఎల్లైకళిల్, సీమాంతఙ్గళిల్-

సా-స్వా—ప్రాథమికైయాకైయాలే అర్చిరాది మార్గమెన్ఱు మొరుమార్గమే శొల్లప్పడుకిఱతెన్నపడి-అమానవేతి- ఇవనుక్కు, వైద్యుతనుక్కు ''తత్పురుషో మానవ,, ఇతి నిర్దేశాద్వైద్యుతనుక్కు అమానవనెన్నుమ్ సంజ్ఞైయెన్ఱు కరుత్తు - సహకారి కళాన వితి - వైద్యుతన్ బ్రహ్మత్తై ప్రాపిక్కుమ్పోతు వరుణేంద్ర ప్రజాపతికళ్ తన్నాత్తామెల్లైకళ్ పర్యంతమ్ సహకారి కళాక వఴినడత్తువర్కళ్ ఎన్ఱు ''వైద్యుతేనైవ తతస్తు చ్ఛ్రుతే,, రిత్యధికరణార్థం శొన్నపడియాలే అమానవగమయిత్యత్వ విరోధమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు- వఴినడత్తుమ్ముతలికళితి - అహరాద్యచేతన శబ్దఙ్గళ్ ''అభిమాని వ్యపదేశస్తు విశేషానుగతిభ్యాం,, మెన్ఱుఱపడియే తత్తదభిమాని దేవతాపరఙ్గళెన్ఱు కరుత్తు - మార్గాంతరమ్పోలే క్రమారమాకిల్ తన్మార్గ గమనమ్ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అవ్వోయెల్లైకళితి. భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలితి - ''అథైనమమరాస్తత్ర సహదివ్యాప్సరోగణైః - సోపహారాః ప్రహర్షేణ ప్రత్యుద్గచ్ఛంత్యుపాగతం- అర్చిరాదికయాగత్యాతత్ర తత్రార్చితస్సురైః-అతీత్య లోకానభ్యేతి వైకుంఠం వీతకల్మష,, ఇతి

సా-ప్ర—విద్యుత,, మిత్యే తదభిప్రేత్యోక్తం. చంద్రనెన్నుమ్ వైద్యుతనెన్ఱుమితి. తేజస్త్వేన సంబంధాచ్చ విద్యుతశ్చంద్రానంతర్య మితిభావః. ''తటితోధివరుణస్సంబంధా,, దిత్యుక్తరీత్యా వైద్యుతేన వరుణస్య సంబంధాత్తత్పురుషో మానవ ఇతి ప్రమాణాద్వైద్యుతశబ్దవాచ్యాదమానవాదనంతరం వరుణోనిర్దిష్టః- ''సఇంద్రలోకం సప్రజాపతిలోకం సబ్రహ్మలోక,, మిత్యేతదభిప్రేత్యోక్తం అమానవనుక్కిత్యాది- ''ఆతివాహికాస్తల్లింగా,, దిత్యభిప్రాయేణోక్తమ్. వఴినడత్తుమ్ ముతలికళైయిట్టు ఇతి. మార్గప్రవర్తకైః పూజ్యైరాతివాహికైః. భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలే ఇతి. ''అథైనమమరాస్తత్ర సహదివ్యాప్సరోగణైః। సోపహారాః ప్రహర్షేణ ప్రత్యుద్గచ్ఛంత్యుపాగతమ్। అర్చిరాదికయాగత్యా తత్ర

సా-వి—వఴినడత్తుమ్ ముతలికళైయిట్టు, మార్గప్రవర్తకైః పూజ్యైరాతివాహికైస్సహ - తాన్ ప్రధాననాయ్నడత్తి, స్వయం ప్రధానస్సన్నమయిత్వా- స్వస్యప్రాధాన్యే ప్రమాణం- నయామిపరమాంగతిమితి. పఱక్కప్పేశిన, విస్తారేణోక్తాన్. ''అథైనమమరాస్తత్రసహదివ్యాప్సరోగణైః। సోపహారాః ప్రహర్షేణ ప్రత్యుద్గచ్ఛంత్యుపాగతమ్। అర్చిరాదికయాగత్యాతత్రతత్రార్చితస్సురైః। అతీత్యలోకా

సా-సం—ఏతే అతి[redacted]ఇత్యాతివాహికాః - గంతౄణాం గమయితార ఇత్యర్థః - విద్యుదభిమానీ పురుషో వైద్యుతః -అస్యైవార్చిరాద్యభిమానిభ్యో వైలక్షణ్యాదమానవ ఇతిసంజ్ఞా ''ఏనాన్ బ్రహ్మగమయతీత్యమానవవిషయిణీభిః శ్రుతిభిః- తాన్, తోన్ఱ-

మూ— ‘‘లోకం వైకుంఠనామానం దివ్యం షాడ్గుణ్య సంయుతమ్ । అవైష్ణవానా మప్రాప్యం గుణత్రయ వివర్జితమ్ । నిత్యసిద్ధై స్సమాకీర్ణం తన్మయైః పాంచకాలికైః । సభాప్రసాద సంయుక్తం వనైశ్చోపవనైర్యుతమ్] శ్శుభమ్ । వాపీకూపతటాకైశ్చ వృక్షషండైశ్చ మండితమ్। అప్రాకృతం సురైర్వంద్య మయుతార్క సమప్రభమ్। ప్రకృష్టసత్త్వరాశింతం కదాద్రక్ష్యామి చక్షుషా,, ఎన్ఱు నెడుఙ్కాలమ్ కాణఆశైప్పట్టతోరు

పా-దీ— షాడ్గుణ్యేత్యాది. షాడ్గుణ్యప్రకాశకమెన్ఱపడి. తన్మయైః, విష్ణుభోగపరైః ఎన్ఱ. పాంచకాలికైః, పాంచకాలికవత్సర్వదా భగవత్కైంకర్యపరైః. సభా, ఆస్థాన మంటపః. ప్రకృష్టసత్త్వమ్, శుద్ధసత్త్వం-

సా-స్వా-భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలెన్ఱపడి-చిరవాసితమాయ్ కాంక్షితమాన వైషయికభోగత్తైవిట్టు ‘‘సంసృజ్యతేయది చ దాసజనస్త్వదీయస్సంసార ఏవ భగవన్నపవర్గ ఏషః,, ఎన్గిఱ భాగవతసంసర్గత్తైయుమ్ విట్టు ఇష్టమాకాతవ పరిశీత లోకాంతర గమనత్తై పణ్ణి వైక్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిఱార్. లోకమితి - దివ్యం, దేదీప్యమానమ్ - షాడ్గుణ్య సంయుతం, షాడ్గుణ్య ప్రకాశయుక్తమ్ - షాడ్గుణ్యవద్భగవతా యుక్తం వా - నిత్యసిద్ధైః, అనంతగరుడాది నిత్యసూరిభిః- తత్స్వరూపైః- పాంచ కాలికైర్ముక్తైరిత్యర్థః - ముక్తాహి పూర్వం పంచకాల రతా భూత్వా నిత్యసూరి వదభవన్ - పాంచ కాలిక వత్కైంకర్య పరైరితి వార్థః - విధివశ్యత్వాభావేన పంచకాల కృత్యా భావాదితి భావః - సభా, ఆస్థానమండపః - గుణత్రయ వివర్జిత మితి సిద్ధే అప్రాకృత మితి పునః కథనాత్ప్రకృతి వికార దుఃఖాది రహిత మిత్యర్థః - సురైర్వంద్యం, ఇంద్రాదిభి ర్వంద్యమ్ - స్తుత్యమితి వా. ప్రకృష్ట సత్త్వం, శుద్ధసత్త్వం. నెడుఙ్కాలమితి - ఇవ్వధికారి ఇతర పురుషార్థఙ్గళై దోష దర్శనత్తాలే సవాసనమాక విట్టు పరమపురుషార్థ స్వభావత్తై చిరపరిచయమ్ పణ్ణి నిత్యం ప్రార్థిక్కైయాలే యుమ్ అనంత భాగవత భూయిష్ఠమాకైయాలుమ్ విరోధి జనమిల్లామైయాలుమ్ అనిష్టతా ప్రసంగ మిల్లై. కింత్విష్టతమ మెన్ఱుకరుత్తు.

సా-ప్ర—తత్రార్చితస్సురైః। అతీత్యలోకాన భ్యేతి వైకుంఠం వీతకల్మష,, ఇత్యాదావిత్యర్థః. ఏవమర్చిరాది మార్గేణ ప్రకృత్యంత భాగం గతస్యచిరకాలం ద్రష్టు మభిలషిత పరమ పదదర్శనేసతి ప్రాకృతశరీరత్యాగమాహ. లోకం వైకుంఠనామానమిత్యాదినా. షాడ్గుణ్యసంయుత మిత్యనేన షాడ్గుణ్యప్రకాశసంయుతమిత్యర్థః • ప్రకృతి ప్రాకృత వర్గవద్భగవతః షాడ్గుణ్య తిరోధాయకం నభవతీతి భావః - తన్మయైః పాంచ కాలికై రితి నిత్య సిద్ధ విశేషణమ్- తచ్ఛబ్దేన వైకుంఠలోక ఉచ్యతే- తతశ్చ తద్వికారరూపశరీరయుక్తైరిత్యర్థః. పాంచ కాలికత్వంచ యథా ప్రపన్నానా మభిగమ నాది నిరతానాం భగవత్కైంకర్యైక నిరతత్వ మేవం భగవత్కైంకర్య నిరతై రిత్యర్థః - యద్వా, తన్మయైః, తత్ప్రియైః • నిత్య సిద్ధ సదృశై రిత్యర్థః - పాంచ కాలికైః , అభిగమనోపాదానేజ్యాస్వాధ్యాయ యోగాంగ కభగవచ్ఛాస్త్రోక్తోపాయానుష్ఠానాద్బంధాన్ముక్తైస్సైశ్చ సమాకీర్ణ మిత్యర్థః - సురైర్వంద్యం , నిత్య సూరిభిరపి స్తోతుం యోగ్య మిత్యర్థః. నెడుఙ్కాలమిత్యాది. అతిచిరకాలమారభ్య ద్రష్టుమభిలషిత

సా—వి— నభ్యేతి వైకుంఠం వీతకల్మష,, ఇత్యాదావిత్యర్థః. షాడ్గుణ్యసంయుతం, షడ్గుణప్రకాశకం, పాంచ కాలికైః - పాంచకాలికవత్సర్వదా కైంకర్యపరైః- నెడుఙ్కాలమ్, దీర్ఘకాలాదారభ్య- కాణవాశై ప్పట్ట,

మూ— దేశ విశేషత్తిలే శెన్ఱవారె కర్మ ఫల విశేష భోగార్థమాక వన్ఱిక్కే విద్యైయాలే స్థాపితమామ్ గతిమాత్రత్తుక్కాక అనువృత్తమాన సూక్ష్మ శరీరత్తై ఆఱుకడక్కైక్కు ప్పత్తిన తెప్పమ్ పోకవిడుమాప్పోలే పోకవిడువిత్తు విరజైక్కక్కరై ప్పడుత్తి

సా-దీ— విద్యైయాలే, భక్తి ప్రపత్తివశీకృతభగవత్సంకల్పత్తాలెన్ఱుతాత్పర్యమ్- కౌషీతకీ బ్రాహ్మణత్తిల్

సా-స్వా— ఇనియువనుక్కు మార్గగమనమ్ కూడుమో? ఇత్యాదియాక ముసోవ తారిక్కైయాలేశొన్న శంకైయైప్పరిహరిక్కిఱార్. కర్మ ఫలేతి. పోకవిడువిత్తు, త్యజిప్పిత్తు. ఇప్పడి లోకవిశేషమే చిర కాంక్షిత ఫలమాకిల్ పర్యంక విశేషప్రాప్తి పూర్వక బ్రహ్మానుభవాది పురుషార్థత్త్వమెజ్ఞనే యెన్న లోకవిశేష ప్రాప్తి ముతలాన పర్వజ్ఞశెల్లామ్ తచ్ఛేష మాకైయాలే అతువే పరమ ప్రాప్యమెన్ఱు కౌషీతకీ బ్రాహ్మణాద్యుక్త ప్రక్రియైయాలే యుపపాదిక్కిఱార్. విరజైక్కిత్యాదియాల్. "స ఆగచ్ఛతి విరజాం నదీం. తాం మనసైవాత్యేతి",

సా-ప్ర— నిస్సమాభ్యధికే దేశ విశేషే గతే సతి తాదృశదేశాత్యంతాసన్నప్రత్యంత భాగం గతేసతీత్యర్థః- శెన్ఱవారే, "స ఆగచ్ఛతి విరజాం నదీ"మిత్యుక్త ప్రకారేణ విరజాతీరం గతేసతి- నను శరీరవియోగ సమయ ఏవ "తస్య పుత్రా దాయ ముపయంతి సుహృదస్సాధుకృత్యాం ద్విషంతః పాపకృత్యా"మిత్యాదిభిర్నిశ్శేష కర్మనివృత్త్యవగమాత్ సూక్ష్మశరీరాను వృత్త్యనుపపత్తే స్తస్యాగో క్తిర్నోపపద్యత ఇత్యత్ర కర్మణాతదనువృత్త్యభావేపి "ఉపపన్నస్తల్లక్షణార్థోపలబ్ధేర్లోకవత్"-సూక్ష్మం ప్రమాణతశ్చ తథోపలబ్ధే"రిత్యుక్తరీత్యా "తమాగతం పృచ్ఛతి. కోసీతి-తం ప్రతిబ్రూయాత్ సత్యం బ్రూయా"దితి కౌషీతకీ బ్రాహ్మణవాక్యాద్యవగత చంద్రమస్సంవాదస్య అర్చిరాద్యాతివాహిక కృతసపర్యానుభవస్యాపి సూక్ష్మశరీరమంతరేణానుపపత్తేర్విద్యయైవతత్సిద్ధిరిత్యాహ. కర్మ ఫలవిశేషేత్యాదినా. నను విద్యా ఫలభూతాతివాహిక కృతసపర్యా భోగార్థం సూక్ష్మశరీరం విద్యయైవ స్థాప్యతే చేత్ పరమపదే భగవత్కైంకర్య కరణార్థమపి తదేవ స్థాప్యేతేత్యత్ర కాలకృతపరిణామయుక్తస్య ద్రవ్యస్యాకాల కాల్యే శుద్ధసత్త్వే ప్రవేశానుపపత్తేరస్య తత్రానపేక్షితత్వాచ్చ విరజాయా అధఃప్రదేశ ఏవ కృతకార్యస్య తస్య త్యాగం సదృష్టాంతమాహ. ఆఱుకడక్కైక్కిత్యాదినా. అక్కరైప్పడుత్తి, "తాం నదీం మనసైవాత్యేతీ"త్యుక్త ప్రకారేణ

సా-వి— ప్రష్టుమభిలషితే దేశ విశేషే. శెన్ఱవారే, గత ఏవ - విరజాయా అర్వాచీనతీరే స్థితే సతీత్యర్థః - విద్యైయాలే స్థాపితమామ్ ఇతి- శరీరవియోగ కాల ఏవ కర్మణస్సహ్వాత్సంక్రమణ శ్రవణాదర్చిరాది గత్యాసపర్యా గ్రహణ పూర్వకం భగవంతం నేతుం భక్తి విద్యాసామర్థ్యాదేవ ప్రపత్తి విద్యాసామర్థ్యాదేవ సూక్ష్మ శరీరం స్థాపితమితిభావః. ఆఱుకడక్కైక్కు, నద్యాః పరతీర గమనాయ- పత్తిన, గృహీతస్య- తెప్పమ్, పోతస్య- పోకవిడుమాప్పోలే, పరతీరం ప్రాప్య నివర్తనవత్. పోకవిట్టు, నివర్త్య- ఏతల్లోకమారభ్య విరజాయా అర్వాక్తీరపర్యంతం, నద్యాం పోతేన గత్వా పోతస్య నివర్తనవత్ సూక్ష్మ శరీరేణ గత్వా సూక్ష్మశరీరం తతో నివర్త్యేతి భావః. విరజైక్కక్కరై ప్పడుత్తి, తాం నదీం

సా-సం— దేశ విశేషః, దివ్య జనపద సీమా ఖ్యాః - వైకుంఠ సీమ్ని విరజా ,,మిత్యస్య దివ్య జనపద సీమా పరత్వే వ్యుపపత్తేః - తావత్పర్యంతం ప్రాకృత సూక్ష్మ మయ శరీరస్య కథంగమన మిత్యత్రాహ. కర్మ ఫలేత్యాదినా, దేశ విశేష త్తిలే శెన్ఱవారె పోకవిడువిత్తు ఇత్యన్వయః.

మూ— అప్రాకృత శరీరత్తై కొణ్డుమ్, ఐరం మదీయ మెన్ఱ సరస్సినళవుమ్ శేర్ త్తు

సా-దీ— శొల్లుమ్ ప్రక్రియై యైవిస్తరేణ వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఐరంమదీయ మిత్యాదియాల్ – ‘‘ శతం

సా-స్వా—మనసా, సంకల్పేనైవేత్యర్థః-ఎన్ఱవర్థమ్ శొల్లిత్తు. ఐరమ్మదీయమిత్యాది-‘‘సబ్రహ్మలోక,, మి త్యుపక్రమ్యతస్యారో హ్రదో ముహూర్తాయష్టిహా విరజా నదీతిల్యో వృక్ష స్సాలజ్జం సంస్థాన మప రాజి త మాయతన మింద్రప్రజాపతీ ద్వార గోపౌప్రభువిమితం విచక్షణా సద్యామితౌజాః. పర్యంకః ప్రియాచమా నంసీ ప్రతీరూపాచ చాక్షుషీపుష్పాణ్యా పయత్తమిత్థమ్ విదాగచ్ఛతితంబ్రహ్మోహ- అభిధావచ మమయత్రిధా శసా విరజాం నదీం ప్రాపత్ నవా అయం జరిష్య తీతితం పంచ శతాన్యప్సరసాం ప్రధావంతి శతమ్మాలాహ స్తా శ్శత మంజన హస్తా శ్శతం చూర్ణ హస్తాశ్శతం వాసోహస్తా శ్శతంభూషణహస్తాస్తం బ్రహ్మాలంకారే ణాలంకుర్వంతిసబ్రహ్మాలంకారేణాలంకృతో బ్రహ్మ విద్వాన్ బ్రహ్మై నాభిప్రైతి - స ఆగచ్ఛ త్యరంహ్రదం తమ్మన సాత్యేతి తమృత్వా సంప్రతి విదో మజ్జంతి స ఆగచ్ఛతి ముహూర్తా న్యష్టి హాంసే తస్మా ఉప ద్రుహంతి సఆగచ్ఛతి విరజాం నదీం తామ్మన సాత్యేతి - తత్సుకృత దుష్కృతే ధునుతే తస్య ప్రియాజ్ఞా తయ స్సుకృత ముపయంతి అప్రియా దుష్కృతం యథా రథేన ధావన్రథచక్రే పర్యవేక్షే తైవ మహోరా త్రేపర్యవేక్షతే సఏషవిసుకృతో విదుష్కృతో బ్రహ్మ విద్వాన్ బ్రహ్మైవాభిప్రైతి- సఆగచ్ఛతితిల్యంవృక్షం తం బ్రహ్మ గంధః ప్రవిశ తిసఆగచ్ఛతివిభుప్రమితంతంబ్రహ్మ యశఃప్రవిశతిసఆగచ్ఛతివిచక్షణా మా సందిం సంజ్ఞాతంధియాహి పశ్యతి స ఆగచ్ఛత్య మితౌ జసం పర్యంకం సప్రాణః తస్య భూతంచభవిష్యచ్చ పూర్వౌ పాదౌ - శ్రీశ్చేరాచా పరౌ - బృహ ద్రథంతరే నృచ్యతే భద్రయజ్ఞా యజ్ఞీయే శీర్షణ్యే జశ్చ సామానిచ ప్రాచీనా తతం యజూగంషి తిరశ్చీనాని సోమాంశవ ఉపస్తరణం ఉద్గీథ ఉపశ్రీః శ్రీరుప బ్రహ్మ ణం తస్మిన్ బ్రహ్మాస్తే తమిత్థం విత్పాదే నైవాగ్ర ఆరో హతితం బ్రహ్మాహకోసీ ,, త్యాద్యామ్నాత కౌ షీతకీ బ్రాహ్మణ ప్రక్రియైప్రాయేణఐరమ్మదీయమిత్యాదినాశొల్లప్పడుకిరతెన్ఱుకరుత్తు-ఐరమ్మదీయమెన్ఱవిటి-

సా-ప్ర— తదసదేవ సన్మనోకురశస్యా మిత్యాది ష్వివమనశ్శబ్దవాచ్య సంకల్పేనైవ తీరాంతరంప్రాపయ్య- మాలా చూర్ణాంజనాదిభి రలం కారార్థమప్రాకృతంశరీరంప్రదాయేత్యుక్తం-‘‘తద్వైరంమదీయం సరస్తద శ్వత్థస్సోమసవన,, ఇత్యారభ్య‘‘బ్రహ్మలోకేబ్రహ్మచర్యేణానువిందతీ,, త్యాద్యుక్తమభిప్రేత్యోక్తమైరమ్మదీయ

సా-వి— మనసాత్యేతీ,, త్యుక్త త్వాన్మనశ్శబ్దితసంకల్పేన శరీరం వినైవపరతీరంప్రాపయ్య. కౌషీతకీబ్రా హ్మణే ‘‘తద్వైరంమదీయం సరస్తదశ్వత్థ స్సోమసవన ,, ఇత్యారభ్య‘‘తంపంచ శతాన్యప్సరసఃప్రధా వంతిశ తంమాలాహస్తాశ్శతంచూర్ణహస్తాశ్శతమంజనహస్తాశ్శతంభూషణహస్తాస్తంబ్రహ్మ లంకారేణాలంకుర్వంతి- సఆగచ్ఛతి తిల్యం వృక్షం తంబ్రహ్మగంధః ప్రవిశతి సాలజ్జం సంస్థానంతంబ్రహ్మరసఃప్రవిశతి- సఆగచ్ఛతి అ పరాజిత మాయతనం తంబ్రహ్మ తేజః ప్రవిశతీ,, త్యాదినోక్తాంప్రక్రియాం విస్తరేణాహ - ఐరం మదీయమె న్ఱవిత్యాదినా- సరస్సినళవుమ్, సరఃపర్యంతంగత్వా-

❋ ఇస్తవధికారత్తి నాదిశ్లోకవ్యాఖ్యానమ్ ముతల్కొణ్డుదాహృత శ్రుతివాక్యఙ్గళిల్ ఇతు కళిన్ మాతృకైకళిలుమ్ శిల అచ్చుపుస్తకఙ్గళిలుమ్ విజిహీతే యెన్ఱిరుస్తపడియాల్ అప్పడియేపోడప్పట్టిరుక్కిరతు- శ్రీభాష్యాదికళిల్ విజిహీషతే యెన్ఱిరుక్కిరతు. ఏతత్ అన్యచ్చ యథాభాష్యంద్రష్టవ్యమ్.

మూ—సోమసవనమెన్కిర అశ్వత్థత్తై క్కిట్టువిత్తు; మాలాంజనచూర్ణవాసోభూషణహస్తైకళానైన్నూరు దివ్యాప్సరస్సుకళ్ళైయిట్టు ఎతిర్ కొళ్విత్తు, బ్రహ్మాలంకారత్తాలే అలంకరిప్పిత్తు, బ్రహ్మ గంధరస తేజస్సుక్కళై ప్రవేశిప్పిత్తు ‹‹కుడియడియారివర్ కోవిన్దనక్కెన్తు, ముడియుడైవానవర్ ముఱైముఱై యెతిర్కొళ్ళ, కొడి యణినెడుమతిళ్ కోపురమ్

సా-దీ— మాలాహస్తా శ్శతమంజనహస్తాః,, ఇత్యాది యిసర్థం మాలాంజనేత్యాది. ఐన్నూరుదివ్యాప్సరస్సుకళ్, ‹‹తంపంచశతాన్యప్సరసాం ప్రతి ధావంతి,, ఎన్గతిరే- అలంకరిప్పిత్తు, ‹‹తంబ్రహ్మాలంకారేణాలంకుర్వంతి,, ఎన్గతిరే-ప్రవేశిప్పిత్తు, ‹‹తంబ్రహ్మగంధః ప్రవిశతీ,, త్యాద్యర్థం-కుడియడియారిత్యాది- కుడియడియాక దాసభూతర్. ముడియుడై, ముకుటఙ్గళై యుడైయ. ముఱైముఱై, తఙ్గళ్తఙ్గళ్ ప్రాప్తిక్కు డాకయద్వాపర్యాయ పర్యాయమాక. కొడికళ్, ధ్వజఙ్గళ్ - అవత్తాలలంకృతఙ్గళాన-నెడుమతిళ్కళై యుడైయ

సా-స్వా— ఛాందోగ్యే అరశ్చారణ్యౌ శ్చార్ణవౌ - బ్రహ్మలోకే ఐరమ్మదీయ మితి సరస్త్రయ ముక్తం - అత్రైవ చ్ఛాన్దపడి - సోమసవనేతి - ‹‹తదశ్వత్థ స్సోమసవనః ,, ఎన్కిర ఛాందోగ్యార్థత్తై చ్ఛాన్దపడి- కుడియడియా రిత్యాది - కోవిన్దనక్కు , కోవిన్దనుక్కు - ఇవర్, ఇన్దభాగవతర్. కుడియడియార్, కుడికుడియాక దాసభూతర్ - ఎన్తు ముడియుడై, మకుటఙ్గళై యుడైయ - వానవర్, ఇంద్రాది దేవతైకళ్- నిత్యసూరికళ్ ఎన్నవుమామ్ - ‹‹సర్వేస్మై దేవాబలిమావహంతి ,, ఎన్కిర పడియే ముఱైముఱై, యాగపద్యమస్తికే పర్యాయేణ ఎతిర్ కొళ్ళ - కొడియణి - కొడి, ధ్వజమ్ - అణి, అలంకారమ్ - ధ్వజాలంకృత మాయుమ్ - నెడు, దీర్ఘమ్ - ఉన్నత మాన- మతిళ్, ప్రాకారత్తైయుడైయ- కోపురమ్, గోపురద్వారత్తై-

సా-ప్ర— మిత్యాది- ఐరంమదీయాఖ్యం సరస్సోమసవనాఖ్యమశ్వత్థంచప్రాపయ్యేత్యర్థః - ‹‹తంపంచశతాన్యప్సరసాం ప్రధావంతి శతం మాలాహస్తా శ్శతమంజనహస్తాశ్శతంచూర్ణహస్తాశ్శతంవాసోహస్తా శ్శతంపణవ (భూషణ) హస్తాస్తం బ్రహ్మాలంకారేణాలంకుర్వంతీ,, త్యేతదభిప్రేత్యోక్తంమాలాచూర్ణే త్యాది-‹‹సఆగచ్ఛతితిల్యం వృక్షంతం బ్రహ్మగంధః ప్రవిశతి. సఆగచ్ఛతి సాలజ్యం స్థానం తం బ్రహ్మరసః ప్రవిశతి సఆగచ్ఛతి అపరాజిత మాయతనంతం బ్రహ్మతేజః ప్రవిశతీత్యే ,, తదభిప్రేత్యోక్తం బ్రహ్మగంధేత్యాది - కుడియడియా రిత్యాది - గోవిందస్య కులదాసాఇతి దేవరాజ్యాదావభిషిక్తేంద్రాది ప్రత్యుద్గమన పూర్వకం పతాకాలం కృతాతి దీర్ఘాత్యుచ్చ ప్రకార యుక్త గోపురసమీపం

సా-వి— కిట్టివిత్తు, సమీపం ప్రాపయ్య. అప్సరస్సుకళ్ళైయిట్టెతిర్ కొళ్విత్తు, అప్సరోభిః ప్రత్యుద్గమయ్య. అలంకరిప్పిత్తు, అలంకారం కారయిత్వా - కుడియడియారివర్ కోవిన్దనక్కు. ఇవర్, ఏతే- కోవిన్దనక్కు, గోవిందస్య. కుడియడియార్, కులదాసాః. ముడియుడైవానవర్ ముఱైముఱై యెతిర్కొళ్ళ- ముడియుడై, కిరీటవత్సు. వానవర్, నిత్యసూరిషు. ముఱైముఱై, ప్రత్యేకంప్రత్యేకం. ఎతిర్కొళ్ళ, ప్రత్యుద్గచ్ఛత్సు. కొడియణి, ధ్వజాలంకృతమ్. నెడుమతిళ్,

సా-సం— కుడీతి. ఏతేగోవిందస్య వంశపరంపరయా దాసాఇతి సకిరీటాస్సూరయో వారక్రమేణ సంఘశస్సంఘశః యథాభిముఖం ప్రత్యుద్గతా భవంతితథా కారయిత్వా-ఆభరణరూపధ్వజ స్తంభాదిక దీర్ఘ

మూ — కురుకువిత్తు, ఇంద్రజాపతికళెన్ను పేరుడైయ ద్వారగోపరై కిట్టివిత్తు "వైకున్తమ్పుకుతలు," మెన్ను తుడఙ్గి మేల్మూన్ను పాట్టిలుమ్ శొల్లుకిర పడియే అప్రాకృతఙ్గళాన రాజోపచారఙ్గళైప్పణ్ణివిత్తు ఆనన్ద మయమాన మణ్డపత్తిల్ అథ్థోలక్కత్తిలే పుకు(రవిట్టు)త విట్టు

సా-దీ — గోపురద్వారత్తేకుఱ రుకువిత్తు, కిట్టివిత్తు- ఇంద్రప్రజాపతికళిత్యాది-"ఇంద్రప్రజాపతీ ద్వారగోపౌ," ఎన్నతిరే-పేరైయుడైయవెన్నత్తాల్ ప్రాకృతేంద్రప్రజాపతికళల్లవెన్నుతోత్తుమ్- ద్వారగోపర్, ద్వారపాలర్. వైకున్తమ్ పుకుతలుమిత్యాది- పుకుతలుమ్, పుకున్తవళవిలెన్నపడి. వాశల్ కాక్కుమ్ దేవర్కళ్ వైకున్తనుడైయ దాసర్ ఎఙ్గళ్ స్వామికళాన నీఙ్గళ్. ఎమతిడమ్, ఏఙ్గళ్ స్థానఙ్గళిల్ - పుకుతు ఎన్న తు పుకుతుక వెన్నపడి. పుకున్తరుళవేణుమెన్ను - వియన్తనర్, విస్మయప్పట్టార్కళ్ - మణ్ణవర్ వైకున్తమ్ పుకువతాక విధియే భాగ్యత్తేం పణ్ణువతే- యద్వా, నమ్ముడైయ భాగ్యవిశేషత్తాలేనై. వితివశై, నమ్ముడైయ భాగ్య విశేషత్తాల్ - వేతియర్, వేదప్రతిపాద్యర్- నిత్యసూరికళ్. పతియినిల్, తఙ్గళ్ గ్రహఙ్గళిల్- పాఙ్గినిల్, యథోచిత మెన్నపడి. నితియుమ్, పద్మాదినిధికళైయుమ్- తిరువడి నిలైకళైయు మితివా. నల్ల చూర్ణఙ్గళైయుమ్ నిఱైనకుడఙ్గళైయుమ్ పూర్ణకుంభఙ్గళైయుమ్-విళక్కుముమ్, మంగళదీపఙ్గళైయుమ్-మతిముకమడన్తైయర్, చంద్రముఖికళానయువతికళ్. వన్తు, ఇవనైక్కిట్టి. ఎతిర్ కొణ్డార్కళైనై. ఏన్తినర్, ఇప్పడివన్తదేవర్కళ్ ఎతిర్కొళ్ళా రతిరుమామణిమణ్డపత్తిల్ అవధియిల్లాతపరమానందత్తోడేనిరవధికపరమానందత్తైయుడైయనిత్యముక్తరోడేకూడసర్వేశ్వరన్ తిరువోలక్కమాయ్ ఎఴున్తరుళి ఇరుక్కుమిడత్తిలే - ఆనందమయమాన,

సా- స్వా — కురుకువిత్తు, కిట్టివిత్తు-ప్రసిద్ధేంద్రప్రజాపతివ్యావృత్త్యర్థమాక ఇంద్రనెన్నుమ్ ప్రజాపతియెన్నుమ్ పేరుడైయ వితి - వైకున్తమ్ పుకుతలు మిత్యాది - శ్రీమద్వైకుంఠ ప్రవేశేపి - అప్రాకృతఙ్గళానేతి- అస్మదాస్థానే ప్రవేష్టవ్య మితి ప్రార్థన ముమ్ ఆగమన మవలోక్య విస్మయ వత్వముమ్ పాద్య సమర్పణముమ్ ఆగమన విధ్యుపచారముమ్ పూర్ణ కుంభ సమర్పణ ముమ్ దీపోపచార మప్సర సామభిముఖీకరణమ్ముతలాన ఉపచారఙ్గళెన్న పడి - ప్రకృతి సంబంధాభావాత్పూర్వాపర భావ మనాలోచ్యోపచారమెన్నపడి - ఆనందేతి - ఆనంద మయమాన , ఆనంద ప్రచుర మాన - ప్రభువిమితమిత్యాహ్యాత తిరుమామణి మండపత్తిలే ఎన్నపడి - అథ్థోలక్కత్తిలే, నిత్య ముక్తర్ కళోడే కూడ సర్వేశ్వరన్ తిరువోలక్కమాయెఴున్తరుళియిరుక్కిర విడత్తిలే - పుకిర విట్టు ప్రవేశిప్పిత్తు - ప్రాకృత భోగమనోరథమనువర్తనత్తాలుమ్

సా-ప్ర—ప్రాపయ్యేత్యర్థః-"సఆగచ్ఛతీంద్రప్రజాపతీ ద్వారగోపౌ తావస్మాదపాద్రవత," ఇత్యేతదభిప్రేత్యోక్తం ఇంద్రేత్యాది - ఇంద్ర ప్రజాపత్యాఖ్యా ద్వార గోపౌ ప్రాపయ్యే త్యర్థః - వైకున్తమ్పుకుతలు మెన్నుతుడఙ్గి, వైకుంఠం ప్రవిశతి సతీత్యారభ్యోక్తే - మేల్ మూన్ను పాట్టిలుమ్ శొల్లుకిర పడియే, ఉపరితన గాథాత్రయోక్తప్రకారేణ - అథ్థోలక్కత్తిలే పుకురవిట్టు, అతిసుందరాధిష్ఠిత సభాం ప్రవేశ్య

సా-వి—దీర్ఘప్రాకారం. కోపురమ్, గోపురం. కురుకువిత్తు, సమీపం ప్రాపయ్య. ద్వారగోపరై "సఆగచ్ఛంతీంద్రప్రజాపతీ ద్వారగోపౌ," వితి శ్రుత్యుక్త ద్వారపాలకౌ. కిట్టివిత్తు, ప్రాపయ్య. అథ్థోలక్కత్తిలే, సుందర సభాయాం. పుకురవిట్టు, ప్రవేశ్య.

సా-సం— ప్రాకార వద్గోపుర సమీపం గమయిత్వా-

మూ— ‘‘అనయాహం వశీ భూతః కాలమేతన్నబుద్ధవాన్ । ఉచ్చ మధ్యమ నీచాం తాం తామహం కథమావసే । అపేత్యాహమిమాంహి(భి)త్వా సంశ్రయిష్యే నిరామయమ్ । అనేన సామ్యం యాస్యామి నానయాహమచేతసా । క్షమం మమ సహానేన నైకత్వమనయా సహ । క్రీడంతం రమయా సార్ధం లీలాభూమిషు కేశవమ్ ।

సా - దీ — ఆనంద ప్రచుర మాన - అనయే త్యాది - మనోరథిత్త పడి కుఱ ప్రమాణమ్-ఇతు ముముక్షువినుడైయ వనుసంధాన ప్రకారమ్- అనయాప్రకృత్యాహం వశీభూతః ఏతావంతం కాలం వ్యర్థంగతమ్- నబుద్ధవానస్మి. ఉచ్చమధ్యమ నీచాం, క్వచిదుత్తమరూపేణ బ్రహ్మలోకాదౌ,క్వచిన్మధ్యమ రూపేణ మనుష్యశరీరరూపేణ,క్వచిన్నీచాం నారక శరీరాది రూపేణాంతః ప్రదేశో యస్యాస్తాం - ఆవసే, అధ్యావసే- అధివసామి ఎన్నపడి.- ఇమాంప్రకృతింహిత్వాఅపేత్య,దూరంగత్వా. నిరామయం దేవంకథసంశ్రయిష్యే, అనేన భగవతా- సామ్యం, సమానత్వం యాస్యామి.అచేతసానయా ప్రకృత్యా సామ్యం మూఢత్వ న్నయా స్యామి.మమఅనేన,భగవతాసహ. ఏకత్వం,ఏకస్వభావత్వంయోగ్యం-అనయాసహైకత్వం. ఏకత్వరూపేణ భ్రమమెన్నపడి. నయోగ్యం. క్రీడంత మిత్యాది- లీలాభూమిషు- లీలోద్యానస్థలీషు.

సా-స్వా—దివ్య లోకవిషయ పూర్వోక్తమనోరథమ్పోలే భగవత్ప్రాప్తియిల్ మనోరథమిల్లావిట్టాలుమ్ అతుక్కు- పురుషార్థత్వ మెజ్గనే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనయాహమిత్యాదినా - అనయా, ప్రకృత్యా-వశీకృతః - ఏతం కాలం, ఏతావద్వ్యర్థం గతం కాలం నబుద్ధవాన్ - ఉచ్చఃబ్రహ్మలోకాదావుత్తమ శరీర రూపః - మధ్యమః, మనుష్య శరీర రూపః - నీచః, నరక శరీర రూపశ్చాంతః ప్రదేశః యస్యాస్సా - ఉచ్చమధ్యమ నీచాంతాం-తాం, ప్రకృతిం- కథమావసే, కథమ ధివసామిఎన్నపడి-ఇమాంప్రకృతింహిత్వా, త్యక్త్వా అపేత్య, దూరంగత్వా - నిరామయం దేవంసంశ్రయిష్యే- అనేన, భగవతా - సామ్యం,పరమ సామ్యం - యాస్యామి - అచేతసా, చేతోరహితయా - అనయా, ప్రకృత్యా - సామ్యం నయాస్యామి - మూఢ స్వభావత్వం నయాస్యామి - అనేన భగవతా ఏకత్వ మవిభాగేన దృష్టత్వాదితి న్యాయేనాపృథక్సిద్ధతయా ఏకత్వాను సంధానం క్షమం-అనయా ప్రకృత్యా సహ ఏకత్వం శరీరాత్మ భ్రాంతి రూపం నక్షమం - ప్రాకృత భోగత్తిలే రాగ ముణ్డాకిలనోక్క భగవత్ప్రాప్తిక్కు పురుషార్థతా న్యూనతా ప్రసక్తి వరుమ్- ప్రత్యుత;ప్రాకృత భోగంవిట్టుపోకవేణుమెన్నేముక్తనుడైయవనుసంధానత్తై ప్రమాణంశొల్లుకిరతెన్ఱు కరుత్తు. ఇనిభగవదనుభవరూపప్రాప్తియిల్ ఉత్కటమనోరథమరుళిచ్చెయ్కిరార్-క్రీడన్తమితి-లీలాభూమిషు,

సా- ప్ర—‘వశీభూతః,వశీకృతః‘‘ మహాంతంభిత్వాఅవ్యక్తంభినత్తి,అవ్యక్తంభిత్వాక్షరంభినత్తి,అక్షరంభిత్వా మృత్యుం భినత్తి,,త్యాదిక మభిప్రేత్యోక్తంఅపేత్యాహ మిమాంభిత్వాసంశ్రయిష్యఇతి-అపేత్య,అతిక్రమ్య.

సా-సం — అనయా, ప్రకృత్యా. అచేతసా, జడయా- తాం, ప్రకృతిం,ఉచ్చమధ్యమనీచాం , సత్వరజస్తమోమయీం . ఆత్మనాశకరీ సేతి భావః . భిత్వా శరీరమితి శేషః. నిరామయం, హేయ ప్రత్యనీకం. అనేన నిరామయేన పరేణ బ్రహ్మణా సామ్యం స్వరాట్త్వవిపశ్చిత్త్వాభ్యాం . నిషేధ్యంప్రకృత్యా సామ్యమిహ విపశ్చిత్త్వాభావఏవ. క్షమమితి. ఏకత్వం పరమసామ్యం. అనేన సహైకత్వయోగ్యస్య మమఅనయాసహ ఏకత్వంనక్షమం.

మూ — మేఘశ్యామం విశాలాక్షం కదా ద్రక్ష్యామిచక్షుషా । మేఘశ్యామం మహాబాహుం స్థిర సత్త్వం దృఢవ్రతమ్। కదా ద్రక్ష్యే మహారామం జగతశ్శోకనాశనమ్ । దృష్ట్వైవహీనశ్శోకమపనేష్యతి రాఘవః।తమస్సర్వస్యలోకస్యసముద్యన్నివభాస్కరః,, ఇత్యాదికళిల్ కట్టళైయిలేఇవన్ మనోరథిత్తపడియే ఇప్పన్ఱవిడై వెల్లామ్ తీర నిరతిశయభోగ్యనానతన్నై త్తాన్ కాట్టి తన్నై ప్పెరుత్తి త్తన్ తాళ్ హైంకీర్యమ్ కొణ్డుతన్నోడుసమానభోగత్వ లక్షణమాన సాయుజ్యత్తాలే ఇవనుక్కు సజాతీయరాన అన్తమిల్ పేరిన్బ త్తడియరోడిరుత్తి

సా - దీ — మేఘశ్యామంమహాబాహుమిత్యాది శ్రీరామాయణే- స్థిరస్సత్త్వగుణోయస్యతం, దృఢంశరణాగతరక్షణ రూపం వ్రతంయస్యతం, తీర, తీరుమ్పడి- తన్నై, పరమపదస్థనై- హార్దనాన తాన్కాట్టి- తన్నై, స్వస్వరూపమ్-అపహతపాప్మత్వాదికళై- పెరుత్తి (కొళ్ళ్యమ్) కొణ్డు-శ్రీపాదోపధాన మాక

సా - స్వా — లీలోద్యానేషు, - మేఘేతి - శ్రీరామాయణ శ్లోకం - దృఢ సత్త్వ గుణోయ స్యతం - దృఢం ఆశ్రిత రక్షణ వ్రతం యస్యతం - ఇవన్, ముక్తన్ - ఇప్పన్ఱ విడై వెల్లామ్ తీర, ఉద్బుద్ధ మాన దుఃఖజ్జలెల్లామ్ నివృత్త మామ్పడి - తన్నై, హార్ద నాన తన్నై - తన్ మై, స్వభా వత్తై- గుణాష్టకావిర్భావత్తై- పెరుత్తి, ఉణ్డాక్కి - విరజా తరణ మారభ్య ఏతావత్పర్యంత ఫల విధాయక వాక్యత్తాలే పర్యంకారోహణానంతరమే గుణాష్టకా విర్భావ ప్రతిబంధ కాంశ నివృత్తి ఎన్ఱుకరుత్తు - తన్ తాళ్ హైంకీర్యమ్, స్వచరణ ద్వంద్వా ధస్తాత్ - శ్రీపాదోపధాన మాకక్కొణ్డు- అనాలుమనాది యాక పూర్వమనుభవిక్కిర నిత్య సూరికళుక్కు అతిశయితానంద ముణ్డాకిల్ తనక్కు పురుషార్థ న్యూనత్తై వారాతో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - తన్నోడితి - ఇవనుక్కు, ముక్తనుక్కు- భగవతా సమాన భోగత్వమ్ తనక్కు నిత్య సూరికళుక్కుమ్ తుల్య మెన్ఱపడి- అన్తమిల్, కాలత స్స్వరూప తశ్చా పరిచ్ఛిన్న మాన- పేరిన్బత్తు, మహానంద రాన- అడియర్, నిత్య సూరికళోడు, ఇరుత్తి, తైస్సహ వస్థాప్య - అనాలుమ్ దాసభూతనుక్కు కైంకర్య మన్రో పురుషార్థం? భగవ దనుభవ మాత్రం పురుషార్థ మాక మాట్టామో? భగవ దనుభవపరీ వాహమాక కైంకర్యముణ్డా కైయాల్ విరోధమిల్లై యెన్ఱిల్ సంసార దశై యిల్పోలే

సా - ప్ర — తన్నై ప్పెరుత్తి తన్నాళ్ హైంకీర్యమ్ కొణ్డు, స్వస్వరూపావిర్భావం ప్రాపయ్యస్వ చరణారవింద కింకరం కృత్వా - అన్తమిల్ పేరిన్బత్తడియ రోడిరుత్తి, కాలత స్స్వరూప తశ్చ అపరిచ్ఛిన్నానందైః భగవ ద్దాసభూతైర్నిత్య సూరిభి స్సహ వస్థాప్య.

సా- వి — అనాది యాక తానిప్పన్ఱ విడై వెల్లామ్ తీర, పరమ భోగ్య కైంకర్య పరి త్యాగేన ఏతావంతం కాలం వృథైవానీషం అహం భగవంతం కదా ద్రక్ష్యామి కదా స్వచ్ఛంద కైంకర్యం కరిష్యామీత్యపేక్షా యథానివర్తేయుస్తథా- తన్నై క్కాట్టి, పరమపదస్థం స్వాత్మానంప్రదర్శ్య- తన్ మై పెరుత్తి- తన్ మై, స్వస్వరూపం- అపహతపాప్మత్వాది స్వరూపావిర్భావం - పెరుత్తి, ప్రాపయ్య- తన్, స్వస్య- తాళ్ హైంకీర్యమ్ కొణ్డు,శ్రీపాదయో రధస్తాత్స్వీకృత్య- స్వచరణారవింద సమీపభాజంకృత్వే త్యర్థః- అన్తమిల్ పేరిన్బత్తడియరోడిరుత్తి, కాలతస్స్వరూపతోపరిచ్ఛిన్నానందైర్భగవద్దాసభూతైర్నిత్యసూరిభి స్సహావస్థాప్య -

సా-సం — తమఇతి- సర్వలోక సంబంధితమో నివర్తక స్సముద్యన్ భాస్కరఇవ స్థితః- తన్నై ప్పెరుత్తి-

మూ — ఇప్పడి సమస్త ప్రతి బంధక నివృత్తి పూర్వకమాక వుమ్, స్వస్వరూపావిర్భావ పూర్వకమాకవుమ్ దేశకాలావస్థాసంకోచమ్ఇల్లాత పడియాకవుమ్ తన్ మనోరథత్తుక్కు అనురూపమాక ఇవన్ మనోరథిత్త కైంకర్య వర్గఙ్గళై యెల్లామ్ యావదాత్మభావియాక కొణ్డరుళి «సవయస ఇవ యే నిత్య నిర్దోషగంధాః,, ఎన్ఱు కరపడియే తనక్కు అన్యోన్య మొరువయస్సిల్ తోన్ఱ్ మాఱ్ఱైప్పోలే యిరుక్కిర నిత్యసూరికళోడుమ్ ఇన్దువన్త వివనోడుమ్ వాశియఱప్పరైయర ప్పరిమారి స్తోత్రత్తిలుమ్ శ్రీవైకుంఠ గద్యత్తిలుమ్

సా — దీ— [కొళ్ళుమ్] కొణ్డు. తన్ మనోరథ త్తుక్కు-తన్ ఎన్ఱు భగవానై చ్చొల్లుకిరతు. యావదాత్మభావి, ఆత్మస్వరూపముళ్ళ తనైయు మెన్నై - సవయసః, సమానవయస్కాః - సఖాయః యేఅనంత గరుడాదయః నిత్యం దోషగంధరహితాః - పుఱైయర, భేదమఱ - పతి మాఱుకై, శేరక్కలక్కై - స్తోత్రత్తిలరుళిచ్చెయ్త మనోరథమ్ - «కదానుసాక్షాత్కరవాణి చక్షుషా. కదా పునశ్శంఖరథాంగకల్పకే,, త్యాది - «కదాహమైకాంతిక నిత్యకింకరః ప్రహర్ష యిష్యామి,, త్యాది. గద్యత్తిల్ «కదాహం భగవంతం

సా - స్వా—విచ్ఛిన్న మాకిల్ సంసార దశా సేషయా అవిశేషం ప్రసంగి యాతో? దేశకాలావస్థాసంకోచ మిల్లాత కైంకర్య ముణ్డానాల్ అనంత గరుడాదికళ్ పణ్ణుమ్ కైంకర్యఙ్గళిల్లామైయాలే మనోరథభఙ్గ మిఱ్ఱైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరాల్ - ఇప్పడీతి. తన్ మనోరథత్తుక్కను రూపేతి - దాసభూతనుక్కు స్వామి మనోరథ విరుద్ధమాక కైంకర్యేచ్ఛై యుణ్డాకా తెన్ఱుకరుత్తు - అనంత గరుడాది కైంకర్యం నియతమాక భగవదిష్టమాకైయాలే అతు ఇవనుక్కు ఇల్లాతతు దోష మన్ఱెన్ఱు కరుత్తు - కైంకర్యత్తై శేషి అంగీకరియా విట్టాల్ పురుషార్థ మామో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - సవయస ఇతి - పుఱైయర. భేద మిల్లామల్. పరిమారి, సంశ్లేషిత్తు. ఆనాలుమ్ కైంకర్యజనితానందంకతారతమ్యానముక్తనుక్కు యిరుక్కైయాలే

సా - ప్ర—సవయసఇత్యాది - «యత్ర పూర్వే సాధ్యాస్సంతి దేవా,, ఇత్యాది ప్రత్యభిజ్ఞాపకేన «తే సాధ్యాస్సంతి దేవా జనని గుణవపుర్వేష వృత్తస్వరూపైర్భోగైర్యా నిర్విశేషా స్సవయస ఇవయే నిత్యనిర్దోష గంధా ,, ఇత్యనేనోక్త ప్రకారేణ - పుఱై యరప్పరు మారి , నీరంధ్రం సంశ్లిష్య. అద్యముక్తానామ ప్యాంతరంగ కైంకర్యం ప్రదాయ మే త్యర్థః - స్తోత్ర త్తిలుమ్ శ్రీవైకుంఠ గద్య త్తిలు మితి. «కదా పునశ్శంఖ రథాంగ కల్పక ధ్వజారవిందాం కుశవజ్రలాంఛన ,, మిత్యారభ్య «కదాహ మైకాంతిక నిత్యకింకరః ప్రహర్ష యిష్యామి ,, త్యంతే ఉక్త మనోరథప్రకారేణ «కదాహంభగవంత,, మిత్యత్రోక్తమనోరథ

సా — వి— ఒరువయస్సిలే తోన్ఱ్ మాఱ్ఱై ప్పోలే యిరుక్కిర, ఏకస్మిన్వయసి వర్తమానైస్సు హృద్భిరివ స్థితైః - నిత్యసూరికళోడు, నిత్యసూరిభిస్సహ. ఇన్దువన్త ఇవనోడు, అద్యాగచ్ఛతానేన ముక్తేన సహ. వాశియఱ, పరస్పర తారతమ్యారాహిత్యేన- అంతరఙ్గ కైంకర్య ప్రదానేనేత్యర్థః - పుఱైయఱ ప్పరిమారి, నీరంధ్రం సంశ్లిష్య. స్తోత్రత్తిలుమితి - «కదాపునశ్శంఖ రథాంగ,, త్యారభ్య «కదాహ మైకాంతిక నిత్యకింకర,, ఇత్యంతేన «కదాహంభగవంతం నారాయణం-కదాహంభగవత్పాదాంబుజద్వయంపరిచరిష్యామి-

సా - షం—స్వసామ్యం ప్రదాయ పుఱైయఱ, అపక్షపాతేన యావదపేక్షితమస్య సమానానందం ప్రదాయ. స్తోత్రత్తిలుమితి. «కదాపున,, రిత్యాది «కదాహమైకాంతిక నిత్యకింకర,, ఇత్యంతాభిప్రాయమ్ «కదా పం

మూ—అరుళిచ్చెయ్‌త మనోరథత్తిల్ పడియే ఐకాంతికాత్యంతిక నిత్య కింకరనాన ఇవనుకప్పాలేతాన్ నిరతిశయానందనాయిరుక్కుమ్. వస్వాది పదప్రాప్తిపూర్వక మోక్షసాధనమాన మధు విద్యాని కళిలుమ్-

సా-దీ—నారాయణం-కదాహంభగవత్పాదాంబుజద్వయం-కదామాంభగవాన్ స్వకీయయాతిశీతళ యాదృశావలోక్యే,,త్యాది ‹‹నిత్యకింకరోభవానీ,,త్యాదిచ- ఐకాంతికాత్యంతిక నిత్యకింకరనాన - ఐకాంతికత్వం నామ ప్రయోజనాంతరానన్వయేన తదేకనియతత్వం- తతఏవ నిత్యానువృత్తత్వం అత్యంతికత్వం - అన్యాశ్లేషహి తత్సిద్ధ్యా నివర్తేత- నిరతిశయత్వం అత్యంతికత్వ మితిచాహుః - ఇని మధు విద్యాది కళిలుమ్ మహాభారతాది కళిలుమ్ శొల్లుకిర క్రమముక్తి పక్షత్తిలుళ్ళ గతి విశేషాదికళిరుక్కుమ్ కట్టళైకళ్ ఎన్నైయెన్న ఇజ్జివర్తే చ్చొల్లుకై యనపేక్షిత మెనికిరార్. వస్వాదిపదప్రాప్తీత్యాదియాల్ - మధువిద్యా

సా-స్వా—ఈశ్వరనుక్కు ఇల్లామైయాలీశ్వరనుక్కుమ్ముక్తనుక్కుమ్ సమాన భోగత్వ మెజ్జనే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇవనుకప్పాలే ఇతి - యద్వా ముక్తనుక్కు కైంకర్య జనితానంద మానాల్ శేష్యతిశయా భావాత్స్వరూప విరోధ మన్నో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇవనుకప్పాలేఇతి - పంజరగత శుక క్షీర పానేన రాజ్ఞో మహానందమ్ పోలే ఎన్నుకరుత్తు - ఇతినాలే నిరవద్య దీర్ఘకాల నిర్వతిత నిజాపత్యోద్ధరణ ప్రవృత్త పితృవత్స్వయమ్ పురుషార్థతయా శరణ్యానామనే ఇవనుక్కు ఏతావత్పర్యంత పురుషార్థపరమ్పరైయై శెయ్‌కిరానెన్నవర్థాంసూచితమ్-ఇప్పడిఅర్చిరాదిమార్గమాత్రనిరూపణమ్ పణ్ణకూడుమో? మహా భారతాది కళిలే పరమ పద గమన త్తుక్కు మార్గాంతరజ్జళుమ్ శొల్లుకైయాలే యతుకళైయుమ్ నిరూపిక్క వేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - వస్వాదీతి - వస్వాది పద ప్రాప్తి పూర్వక బ్రహ్మప్రాప్తి కామనయా ఉపాసనమ్ పణ్ణినవర్కళుక్కు వస్వాది రూపంవరుకైయాలే యధికారిత్వం

సా-ప్ర— ప్రకారేణచేత్యర్థః-ననుశరీరాన్నిర్గతానాంభాగవతానాంపరవాసుదేవప్రాప్త్యేమార్గాంతరాణ్యపితత్రతత్రప్రమాణేషూపదిశ్యంతఇతితాన్యప్యత్రవక్తవ్యానీత్యాశంక్య పరిహరతి - వస్వాదీత్యాదినా-

సా-వి— కదాహం మాం భగవాన్ స్వకీయ యాతిశీతలయాతి కోమల యాదృశావలోక్యే,,త్యాదినాచోక్త మనోరథప్రకారేణేత్యర్థః. ఐకాంతికేతి - ఐకాంతికత్వంనామ ప్రయోజనాంతరానన్వయేన తదేక నియతత్వం- అత్యంతికత్వం నిత్యానువర్తమానత్వం- నిరతిశయత్వం చేత్యాహుః- నిరతిశయానందనాయిరుక్కుమ్, ఆనంద యతీత్యానందః ‹‹అఞ్జలిస్సర్వథా తుభ్య,,ఇతివచనాత్కర్తర్యచ్ప్రత్యయః- ‹‹రసగ్ హ్యేవాయం లబ్ధ్వా నందీభవతి,, త్యుక్తానందప్రాపక స్తస్మైల్. ఇప్పడి మనోరథన్నాడియిరుతే ఇత్యారభ్య ఏతదంతమేకం వాక్యమ్. ఇహతు, మధువిద్యాయాం. భారతాదౌ జయత్సంహితాదౌ పాంచరాత్రాధికరణే చోక్తేషు క్రమముక్తి పక్షేషు విద్యమాన గతివిశేషాః సత్యలోకే స్థిత్వా ముక్తిభాజాం విద్యమానగతిప్రకారాశ్చతత్తదధికారిణామేవవిశిష్యజ్ఞాతవ్యాఇత్యనుపయోగాన్నోక్తాఇత్యాహ-వస్వాదీత్యాదినా.

సా-సం—భగవంత ,, మిత్యాద్యభి ప్రాయం వైకుంఠగద్యత్తిలుమితి. ఏవంబ్రహ్మప్రాప్తిమాత్రకామనయావిద్యానిష్ఠస్యగతి విశేషఉక్తః. అథమధువిద్యానిష్ఠానామపి గతివిశేషం దిఙ్మాత్రేణ ప్రదర్శ్యతేతత్తదధికారిణామేవ తేతే గతయోజ్ఞేయా ఇత్యాహ. వస్వాదీతి.

మూ— "సత్వం వహతి శుద్ధాత్మా దేవం నారాయణం (ప్రభుం) హరిమ్ । ప్రభుర్వహతి శుద్ధాత్మా పరమాత్మానమాత్మనా । యే తు దగ్ధేంధనా లోకే పుణ్యపాప వివర్జితాః ।

సా-దీ— దీత్యాదిశబ్దమ్. సత్వం వహతీతి- శుద్ధాత్మా, సత్వరూపో గుణః. ప్రభుం నారాయణం వహతి, ప్రాపయతి. ప్రభుర్నారాయణః, అనిరుద్ధాది కార్యరూపః. పరమాత్మానం సర్వకారణభూతం వాసుదేవం ప్రాపయతి - యేత్వితి- ఇతు నారాయణీయ వచనం- అస్మిన్ లోకే యే పుణ్యపాప వివర్జితత్వాద్దగ్ధేంధనాః

సా-స్వా— సిద్ధికైంకర్యాలధికారావసానత్తిల్ ఆదిత్యాదికళుమ్ లయిక్కైంకర్యాలాదిత్యాదిఘటితార్చిరాదిమార్గమ్ ఘటియా తెన్ఱుకరుత్తు - సత్వమితి. శుద్ధాత్మా, సత్వరూపో గుణః. దేవం ప్రభుం నారాయణం వహతి, ప్రాపయతి. ప్రభుః, నారాయణః, అనిరుద్ధాది కార్యరూపః శుద్ధాత్మా పరమాత్మానం సర్వకారణభూతం వాసుదేవం. ఆత్మనా, స్వయమేవ ప్రాపయతి. యేత్వితి నారాయణీయవచనం. అస్మిన్ లోకే క్రమికమోక్షోపాసనయా యే పుణ్యపాప వివర్జితత్వాద్దగ్ధేంధనాః, సంసారాగ్నీంధన పుణ్యపాపక ర్మాణః-

సా-ప్ర— సత్వం వహతీతి- సత్వం, శుద్ధసత్వాధిష్ఠాతారం వ్యూహవాసుదేవం నారాయణం- శుద్ధాత్మా సంకర్షణః. వహతి, ప్రాపయతి. సచ, వ్యూహ వాసుదేవః - శుద్ధాత్మా సన్, నివృత్త నిగ్రహ సంకల్ప స్సన్ సర్వతః పరిబృఢతయా ప్రభుం, పరవాసుదేవాఖ్యం నారాయణం వహతి, ప్రాపయతి - ప్రభుశ్చ, పరమాత్మా నివృత్త నిగ్రహ సంకల్ప ఏవ ప్రాప్యాంతరాభావాదాత్మానమేవాత్మనా ప్రాపయతీత్యర్థః- ఏతచ్ఛ్లోకైక ప్రకరణే భక్తియోగేన దేహం విహాయ పరమపదం గచ్ఛతో విదుషః ప్రథమం సూర్యప్రాప్తిం, అనంతరం వాయుప్రాప్తిం, అనంతరం మనస్తత్వాధిష్ఠాతుః ప్రద్యుమ్నస్య ప్రాప్తిం, తదనంతరం తమశ్శబ్దవాచ్యప్రకృత్యధిష్ఠాతుర్మహదాదిసర్గకర్తురనిరుద్ధస్య ప్రాప్తిం, తదనంతరం ప్రవృత్తిశక్తియుక్తతయా రజశ్శబ్దనిర్దిష్ట జీవాధిష్ఠాతుస్సంకర్షణస్య చ ప్రాప్తిమభిధాయ "రజో వహతి రాజేంద్ర సత్వస్య పరమాం గతి" మితి శుద్ధసత్వాధిష్ఠాతు వ్యూహ వాసుదేవస్య ప్రాప్యతయోక్తేః - అనంతరంచ "పరమాత్మానమాసాద్య తద్భూతాయతయోమలాః - అమృతత్వాయ కల్పంతే న చావర్తంతి చాభిభో" ఇతి ప్రాప్యాంతరాభావాత్తమేవ ప్రాప్యామృతా భూత్వా పునర్నావర్తంత" ఇత్యుక్తేశ్చేతి భావః. ఏవం ప్రకృతోపాసన నిష్ఠస్య ప్రారబ్ధపరిసమాప్తౌ మార్గవిశేషమాహ - యే తు దగ్ధేంధనా ఇత్యాదినా- "తద్యథేషీకాతూలమగ్నౌ ప్రోతం ప్రదూయేత ఏవం హాస్య సర్వే పాప్మానః ప్రదూయంత" ఇత్యుక్త ప్రకారేణ వినాశిత ప్రాప్తివిరోధి కర్మాణః

సా-వి— సత్వం, సత్వాధిష్ఠాతారం. శుద్ధాత్మా, నివృత్తనిగ్రహసంకల్పః సంకర్షణో దేవం నారాయణం. వ్యూహవాసుదేవం. వహతి, ప్రాపయతి. ప్రభుర్వ్యూహ వాసుదేవః పరమాత్మానం సర్వకారణభూతం పరవాసుదేవం ప్రాపయతీత్యర్థః. యేత్విత్యాదీని నారాయణీయవచనాని.

సా-సం— మోక్షధర్మే పంచవింశతితమేఽధ్యాయే -సత్వం వహతీత్యాది. శాంతిపర్వణి మోక్షధర్మే నారాయణీయే. సప్తతిశతతమేఽధ్యాయే. యే తు దగ్ధేంధనా ఇత్యాది. జయత్సంహితాయాం- శ్వేతద్వీపమితఇతి. శుద్ధాత్మా సత్వం, శుద్ధ స్వరూప స్సత్వగుణః- నారాయణం, హరిం. వహతి, ప్రాపయతి- ప్రభుః, అనిరుద్ధాది కార్యరూపో నారాయణః- శుద్ధాత్మా, హేయప్రత్యనీకః- పరమాత్మానం సర్వకారణం పరవాసుదేవం, వహతి- ప్రాపయతి- పుణ్యపాపరూపేంధనస్య "తద్యథేషీకాతూలమగ్నౌ" విత్యుక్తవిధయా విద్యా

మూ— తేషాంవై(క్షేమమధ్వానం)క్షేమమధ్వానంగచ్ఛతాంద్విజసత్తమ । సర్వలోకతమోహంతా ఆదిత్యో ద్వార ముచ్యతే । జ్వాలా మాలీ మహా తేజా యేనేదం ధార్యతే జగత్ । ఆదిత్యదగ్ధ సర్వాంగా అదృశ్యాః కేన చిత్క్వ చిత్ । పరమా ణ్వాత్మ భూతాశ్చ తందేవం ప్రవిశంత్యుత । తస్మాదపివినిర్ముక్తా అరరుద్ధతనౌ స్థితాః । మనోభూతాస్తతో భూయః ప్రద్యుమ్నం ప్రవిశంత్యుత । ప్రద్యు మ్నాచ్చ

సా-దీ— దగ్ధ సంసారాగ్నీంధన పుణ్యపాపకర్మాణః మూర్ధన్యనాడ్యా నిర్గతాః - తేషాం విష్ణులోకా ధ్వానమ్గచ్ఛతాంద్వారమాదిత్యః- జ్వాలామాలీత్యాది ఆదిత్యస్య విశేషణం. ఆదిత్యదగ్ధేతి - దగ్ధప్రాకృతాంగాః అశరీరత్వా దదృశ్యాః పరమాణు రూపాత్మ స్వరూప మాత్రా వశిష్టాః తం దేవ మనిరుద్ధం ప్రవిశంతి - తస్మాదపీత్యాది- అనిరుద్ధ తనౌ స్థితాః తేతస్మాదపి వినిర్గతాః మనో మాత్రావ శిష్టాః భూయఃప్రద్యుమ్నం ప్రవిశంతి-

సా-వ్యా—కించిత్ప్రారబ్ధమాత్రావశిష్టాః-మూర్ధన్యనాడ్యానిర్గతాః- తేషాంక్షేమమధ్వానంవిష్ణులోకాధ్వానం గచ్ఛతాం ద్వారమాదిత్యః. జ్వాలామాలీత్యాది ఆదిత్యస్య విశేషణం. ఆదిత్యదగ్ధ ప్రాకృతాంగాః అతఏవా శరీరత్వాదదృశ్యాః పరమాణురూపాత్మ స్వరూపాః తందేవ మనిరుద్ధం ప్రవిశంతి. అనిరుద్ధతనౌస్థితాస్తే తస్మాద్వినిర్గతాః. మనోమాత్రావశిష్టాః. తతోభూయః ప్రద్యుమ్నంప్రవిశంతి. తతఃప్రద్యుమ్నాచ్చ

సా-ప్ర— విధూత పుణ్య పాపా ఇత్యర్థః - పుణ్యపాప వివర్జితాఇతి. బుద్ధిపూర్వక పుణ్యపాప వివర్జితాః. యద్వా, ‹‹ ఆత్మనోవైశరీరాణి బహూనిమనుజేశ్వర - ప్రాప్యయోగ బలం కుర్యాత్తైశ్చ సర్వాం మహీంచరేత్. భుంజీత విషయాన్ కైశ్చిత్కైశ్చిదుగ్రంతపశ్చరేత్ - సంహరేచ్చ పునస్తాని సూర్యస్తేజోగణానివ ›› త్యుక్త ప్రకారేణని స్తీర్ణ ప్రారబ్ధాః పుణ్యాపాపవివర్జితాః. విద్యా వినాశిత ప్రారబ్ధ వ్యతిరిక్త పుణ్యపాపాఇత్యర్థః - మనోభూతా ఇత్యాది - తతః అనిరుద్ధా న్మనో భూతా స్సంతః - మనస్తత్వస్య ప్రద్యుమ్నాధిష్ఠేయత్వా త్ప్రద్యుమ్నా ధిష్ఠేయత్వం ప్రాప్య, తంప్రవిశంతీత్యర్థః - భూయః,పునః - అనంతర మిత్యర్థః -

సా - వి— ఆదిత్యదగ్ధ సర్వాంగాః,దగ్ధ సర్వప్రాకృతాంగాః అతఏవా దృశ్యాః పరమాణు భూతాః స్వరూపమాత్రావశిష్టాస్సంతః తందేవ మనిరుద్ధం ప్రవిశంతి.మనోభూతాః, మనస్తత్వస్యప్రద్యుమ్నాధిష్ఠేయత్వా త్ప్రద్యుమ్నాధిష్ఠేయత్వం ప్రాప్యప్రద్యుమ్నం ప్రవిశంతీత్యర్థః -

సా - సం — నిశ్శేషేణ దగ్ధత్వా ద్వ్యేతు దగ్ధేంధనా ఇత్యుక్తిః - క్షేమమధ్వానం. క్షేమకర మర్చిరాదిమార్గం. యేనజ్వాలామాలినః ఆదిత్యేన శోషణ ప్రకాశనాదినా జగద్ధార్యతే ఏవం విద్యా నిష్ఠానాం సర్వమంగ మాదిత్యోదహతీతి దగ్ధేత్యుక్తిః. అదృశ్యత్వం తేషా మశరీరత్వాత్. పరమాణ్వాత్మభూతత్వం పరమాణురూపాత్మ స్వరూప మాత్రా వశిష్టత్వం. తందేవం, అహం కారా ధిష్ఠితార మని రుద్ధం దేవం ప్రవిశంతి, దేవసాయుజ్యం ప్రాప్నువంతి. ఏవంకంచితాకాల మనిరుద్ధ తనౌ స్థితాస్సంతః. తస్మాదపి, అనిరుద్ధాదపి. మనోభూతాః, మనోమాత్రావశిష్టాః. మనోధిష్ఠాతృప్రద్యుమ్నలోకే ‹‹తత్సంయుజోభవంతి›› తి ప్రద్యుమ్నం ప్రవిశంతీ త్యుక్తిః.

మూ—వినిర్ముక్తాజీవంసంకర్షణంతతః । విశంతి విప్రప్రవరా స్సాంఖ్యా యోగాశ్చ తైస్సహ । తత స్త్రిగుణ్యహీనాస్తే పరమాత్మాన మంజసా । ప్రవిశంతిద్విజ శ్రేష్ఠాః క్షేత్రజ్ఞం నిర్గుణాత్మకమ్ । సర్వావాసం వాసుదేవం క్షేత్రజ్ఞం విద్ధి తత్వతః । సమాహిత మనస్కాస్తు నియతా స్సంహృతేంద్రియాః । ఐకాంత్య (ఏకాంత) భావోపగతా వాసుదేవం విశంతి తే ,, ఇత్యాదికశ్శాన మహాభారతాది వచనజ్జ్ఞేలుమ్- శ్వేత ద్వీపమితః ప్రాప్య విశ్వరూపధరం హరిమ్ ।

సా-దీ— జీవం, జీవాధిష్ఠాతారం- విప్రప్రవరాః, ఆత్మగుణ పరిపూర్ణ శ్రేష్ఠాః - సాంఖ్యనిష్ఠాః- తైస్సహ యోగనిష్ఠాశ్చ ఉభయేపి- నివృత్తిధర్మనిష్ఠానాం మోక్షోపదేశాత్ - తతస్త్రిగుణ్యేతి - సంకర్షణం ప్రాప్యానంతరం అంజసావాసుదేవం పరమాత్మానం విశంతి- సర్వావాసత్వాద్వాసుదేవం క్షేత్రజ్ఞమంతర్యామిణం- నియతాః, నియమయుక్తాః - విషయాంతరేభ్య స్సంహృతేంద్రియాస్సంతః అతో వాసుదేవే ఐకాంత్యభావ ముపగతాః విశంతి- ఇత్యేత త్తత్వతో విద్ధీతి- శ్వేతద్వీపమితి- ఇతః శ్వేతద్వీపం ప్రాప్య-

సా-స్వా— వినిర్ముక్తాః జీవాధిష్ఠాతారం సంకర్షణం. విప్రప్రవరాః ఆత్మగుణపూర్ణాః సాంఖ్య నిష్ఠాః- తైస్సహ, యోగనిష్ఠైస్సహ. ఉభయేపి ప్రవిశంతి. తతస్సంకర్షణ ప్రాప్త్యనంతరం అంజసా వాసుదేవం పరమాత్మానం విశంతి - సర్వావాసత్వాద్వాసుదేవం - క్షేత్రజ్ఞం, అంతర్యామిణం. నియతాః, నియమయుక్తాః- విషయాంతరేభ్య స్సంహృతేంద్రియాః. సమాహిత మనస్కాశ్చ అతః . వాసుదేవే ఏకాంత భావ ముపాగతాః విశంతీత్యేత త్తత్వతో విద్ధి - శ్వేత ద్వీపమితి. ఇతశ్శ్వేత ద్వీపం ప్రాప్య. విశ్వరూపధరం హరిం, తత్రత్యం

సా-ప్ర— జీవం సంకర్షణమ్, జీవాధిష్ఠాతారం సంకర్షణమిత్యర్థః - ఏవం సంకర్షణం ప్రవిష్టానాం తత్ర ప్రకృతి ప్రాకృత వర్గత్యాగ పూర్వకం పరవాసుదేవ ప్రాప్తిమాహ - తతస్త్రిగుణ్యహీనా ఇత్యాదినా - ముక్త ప్రాప్యస్య నిర్గుణ జీవత్వమాశంక్యాహ- సర్వావాస మితి. "ఇదం శరీరం కౌంతేయ క్షేత్ర మిత్యభిధీయతే - ఏతద్యో వేత్తితం ప్రాహుః క్షేత్రజ్ఞ మితి తద్విదః - క్షేత్రజ్ఞంచాపి మాంవిద్ధి సర్వక్షేత్రేషు భారత ,, ఇత్యుక్తే భగవతోపి క్షేత్రజ్ఞత్వ మిత్యర్థః -

సా-వి—జీవం సంకర్షణం, జీవాభిమానినం సంకర్షణం ఆత్మగుణ పరిపూర్ణాః శ్రేష్ఠాస్సాంఖ్యనిష్ఠాః తైస్సహయోగనిష్ఠాశ్చ వాసుదేవంవిశంతి- అనంతరం సమాహిత మనస్కా నియతాః నియమ యుక్తాః విషయాంతరేభ్య స్సంహృతేంద్రియాః తతో వాసుదేవే ఐకాంత్య భావాపపన్నాస్త్వం క్షేత్రజ్ఞం, క్షేత్రజ్ఞ శరీరకం సర్వావాసంవాసుదేవం పరమకారణం విశంతీతి తత్వతో విద్ధీత్యన్వయః-

సా-సం— జీవం, జీవాధిష్ఠాతారం. సాంఖ్య యోగా శ్చేతిచ శబ్దస్య సంకర్షణంచ విశంతీత్యన్వయః. "తల్లోకేతత్సంయుజో భవంతి,,తి తదర్థః. యేసాంఖ్యయోగనిష్ఠతయావిప్రప్రవరాః. సాంఖ్యం, జ్ఞానయోగః. తథావిప్రప్రవరాః, ఆత్మగుణ పూర్ణాః మధు విద్యానిష్ఠాః. సంకర్షణ ప్రాప్త్యనంతరం. వాసుదేవం, పరవాసుదేవం. సపరవాసుదేవ ఏవ సర్వక్షేత్రజ్ఞాంతర్యామీతి తత్వతో విద్ధీతి క్షేత్రజ్ఞం విద్ధీత్యుక్తమ్. ఏకాంతభావోపగతాః. అనన్యభోగాస్సంతః. క్షేత్రజ్ఞం వాసుదేవం విశంతీత్యేత త్తత్వతో విద్ధీతి వాన్వయః. శ్వేతద్వీపమితి. ఇతశ్శ్వేతద్వీపం ప్రాప్య అనిరుద్ధ మాసీదంతి.

మూ — తతోనిరుద్ధమాసాద్య క్షీరోదధౌ హరిమ్ - తతః ప్రద్యుమ్నమాసాద్య దేవం సర్వేశ్వరే శ్వరం - తతస్సంకర్షణం దివ్యం భగవంతం సనాతనమ్ - అయ మప్యపరోమార్గ స్సదాబ్రహ్మ సుఖైషిణామ్ - పరమైకాంతి సిద్ధానాం పంచ కాల రతాత్మనామ్,, ఎన్ఱిప్పడియేకళిలేజయత్సంహి తాది కళిలుమ్ ''విభవార్చనాద్వ్యూహం ప్రాప్యవ్యూహార్చనాత్పరమ్ - తద్బ్రహ్మ వాసుదేవాఖ్యం సూక్ష్మం ప్రాప్యత ఇతివదంతి,, ఎన్ఱు శ్రీ పాంచ రాత్రాధికరణత్తిలుమ్ శిలఅధికారవిశేషజ్ఞర్కళై ప్పత్తచ్చొల్ లుకిఱ క్రమ ముక్తిపక్షత్తిలుమ్ సత్యలోకాదిక ళిలిరున్ఱు ముక్తరా మవర్ కళుక్కు ముళ్ళగతివిశేషాది కళిఱుక్కుమ్ కట్టళైకళవ్వో అధికారికళుక్కే జ్ఞాతవ్య మాకైయాలిజ్ఞవై వకుత్తు చ్చొల్లుకై యపేక్షితమన్ఱు-

సా - దీ — అనిరుద్ధ మాసీదంతి- తతః ప్రద్యుమ్నం ప్రాప్నువంతి - తతస్సంకర్షణం - సదాబ్రహ్మ సుఖైషిణాం, సార్వకాలిక బ్రహ్మానుభవ సుఖాపేక్షిణాం - పరమైకాంతినశ్చ తేసిద్ధాశ్చ- పంచ కాల రతాత్మనాంముముక్షూణా మయమపరో మోక్షమార్గః-సత్యలోకాదికళిలిత్యాది-''బ్రహ్మణాసహతే,,ఇత్యాదికళిల్శొన్న పక్షమ్- అవ్వోధికారికళుక్కే,తత్తద్విద్యావిశేషాధికారికళుక్కే - ఆకిలివ్వర్చిరాదిగతియుమ్

సా-స్వా—ప్రాప్నువంతి. తతః క్షీరోదధౌ అనిరుద్ధంఆసిదంతి- తతః ప్రద్యుమ్నందేవంసర్వేశ్వరేశ్వరం,బ్రహ్మాదీనామపీశ్వరం. ఆసీదంతి- తత స్సంకర్షణం దివ్యం భగవంత మాసీదంతి. సత్య లోకాది కళి లితి - '' బ్రహ్మణాసహతే సర్వేసం ప్రాప్తే ప్రతి సంచరే. పరస్యాంతే కృతాత్మానః ప్రవిశంతి పరం పద ,,మెన్ఱు శొల్లుకిఱ వధికారికళుక్కుమెన్ఱపడి - క్రమేణ వన్ఱిక్కే అవ్యవ ధానేన పరమపద గంతాక్కళుక్కు అర్చిరాది మార్గ మన్ఱిక్కే వేఱుమార్గ మిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలు మివ్వర్చిరాది గతి ఉపాసక నుక్కు నిత్యం చింతనీయమై యాకైయాతే తత్క్రతు న్యాయత్తాలే యవనుక్కే నియతై యన్ఱో ? ప్రపన్ననుక్కుమ తు నిత్యం చింతనీయ మెన్ఱిలప్పోతు గతిచింతైయు ముపాయాఙ్గ మాకైయాల్ సాంగో పాయ త్తుక్కు సకృత్కర్తవ్యత్వ భఙ్గమ్ ప్రసంగి యాతో ? అతు అఙ్గ మన్ఱెన్ఱి లిమ్మార్గ నిరూపణమివ్విడత్తిల్ వ్యర్థ మాక

సా - ప్ర— సత్యలోకాదీతి - '' బ్రహ్మణా సహతే సర్వే సంప్రాప్తే ప్రతి సంచరే - పరస్యాంతేమహాత్మానః ప్రవిశంతిపరంపద,,మిత్యాది షూక్తానా మిత్యర్థః - తపోలోక వాసినస్సనకాదయ స్సాంతానికలోక తయా నిర్దిష్ట కారణవైకుంఠ వాసినోఽయోధ్యా స్థితాశ్చాది శబ్దార్థః -నను నిర్యాణగతి విశేష పరిపూర్ణానుభవానామనుసంధానస్యప్రకరణాద్భక్త్యఙ్గత్వవత్ప్రపత్త్యంగత్వా భావా త్ప్రప న్నానాం

సా — వి— ఇప్పడియేకళిలే, ఏతత్స్థలేషు - సత్యలోకాదిక ళిరున్ఱు ఇత్యాది శబ్దేన తపోలోకవాసిన స్సనకాదయ స్సాంతానికతయా నిర్దిష్టకారణ వైకుంఠవాసినోఽయోధ్యా స్థితాశ్చ గృహీతాః -నను నిర్యాణ గతివిశేష పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవానాం భక్తేరివ ప్రపత్త్యంగత్వా భావాత్ప్రపన్నానాం తదనుసంధాన మనపేక్షిత మితి తన్నిరూపణం వ్యర్థ మిత్యాశంక్య ఫలార్థిత్వా దధికార సిద్ధ్యర్థం నిర్యాణగతి ప్రకారేణ పరిపూర్ణానుభవ ప్రదాన పర్యంత భగ వదీయ ఫల ప్ర దాన ప్రకారస్యోపా యద శాయాం

సా-సం—తతః క్షీరోదధిం ప్రాప్య ప్రద్యుమ్నమాసీదంతి. తతస్సంకర్షణం తతశ్చ సనాతనం భగవంతం పరవాసుదేవమాసీదంతీత్యర్థః. సదేతి. సదాబ్రహ్మాను భవ సుఖ మపేక్షమాణానాం.విభవేతి-వ్యూహశబ్దః

మూ — ఇగ్గత్యనుసంధానాదికళ్ స్వతంత్ర ప్రపత్తి నిష్ఠనాన ఇవనుక్కు సద్వారక ప్రపత్తి నిష్ఠనుక్కుప్పోలే ఉపాయాంగమాక నాళ్‌తోఱుమ్ కర్తవ్యఙ్గళన్ఱే యాకిలుమ్ ఇవ్వుపాయత్తిలిఴియుమ్పోతు అధికారిత్వ సిద్ధిక్కాక ఫలార్థిత్వం అపేక్షితమాకైయాలే ఫలపర్వ విశేషానుసంధానమాయ్ పుకుతకక్కడవన — పిన్పు వరప్పుకుకిఱ కల్యాణత్తుక్కు నాళ్ఙ్గళిరుక్కుమాప్పోలే పూర్వ ప్రార్థిత పురుషార్థ స్మరణమాత్రమాయ్ ఇప్పురుషార్థం పెఱప్పుకుకిఱోమెన్కిఱ ప్రీత్యతిశయత్తై విళైప్పిత్తుక్కొణ్డు స్వయం ప్రయోజనమాయిరుక్కుమ్.

సా-దీ — జ్ఞాతవ్యమాకాతే యెన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఇగ్గత్యనుసంధానాదికళిత్యాది. ఆదిశబ్దమ్ పరమ ఫలానుసంధాన గ్రాహకం. ఇగ్గత్యనుసంధానమ్ ఉపాయారంభాత్ ప్రాక్ తదుపయోగియామ్, పశ్చాత్స్వయం ప్రయోజనరూపమామ్-

సా-స్వా — ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్- ఇగ్గత్యనుసంధానాదికళితి-ఆదిశబ్దేన బ్రహ్మాయతః ప్రవేశాది సంగ్రహః - అధికారిత్వ సిద్ధిక్కాక మున్పు చింతనీయమానాలుమ్ ప్రపత్త్యుత్తర కాలమ్ చింతనీయమాకామల్ ప్రసంగియాతో ? అప్పోతు నిత్యంచింతనీయమెన్కిఱ సంప్రదాయముమ్ విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - పిన్పితి. నాళ్ఙ్గళావిట్టాలుమ్ కల్యాణం స్వత ఏవా వర్జనీయమాకవరా నిఱ్కచ్చెయ్‌తేయుమ్ స్వయం ప్రయోజనమాక నాళెణ్ణుమాప్పోలే ఎన్ఱ పడి - పూర్వేతి. అర్చిరాదిగతేరపి పూర్వమ్ ఫలతయా ప్రార్థిత తయోత్తర కాలీనగతి చింత్రై పురుషార్థ మాత్రస్మరణమెన్ఱపడి-ఇప్పడిఅధికారిత్వసిద్ధిక్కాకభక్తనైప్పోలేపూర్వఙ్గతివిశేషపరిజ్ఞానమ్‌వేణుమాకిల్ అర్చిరాదికళుడైయ

సా-ప్ర — తదనుసంధానమనపేక్షితమితి తన్నిరూపణం వ్యర్థం స్యాదిత్యత్ర అంగత్వాభావేపి ప్రపదనాత్పూర్వభావ్యనుసంధానస్య వా పశ్చాద్భావ్యనుసంధానస్య వా వైయర్థ్యముచ్యత ఇతి వికల్ప్యోభయోరప్యుపయోగమాహ-ఇగ్గత్యనుసంధానాదికళిత్యాదినా - నిర్యాణానుసంధానాదిరాదిశబ్దార్థః - పుకురక్కడవన, ప్రవిశేయురిత్యర్థః - అంతర్గతాభవేయురితిభావః - పిన్పు వరప్పుకుకిఱేత్యాది- భావ్యుత్సవదివసాత్పూర్వభావిదివసపరిగణనవద్గతివిశేషాద్యనుసంధానస్య భరన్యాసాత్పూర్వమధికారిఘటకత్వాత్పశ్చాదేవంభూతంఫలంలప్స్యఇతితుష్టిహేతుత్వాచ్చానుసంధేయత్వసిద్ధిరితిభావః-

సా-వి — జ్ఞాతవ్యత్వాదనంతరం ప్రీత్యతిశయోత్పాదనేన స్వయం ప్రయోజనతయానుసంధేయత్వాచ్చనవ్యర్థమిత్యాహ - ఇగ్గత్యనుసంధానాదికళితి- కర్తవ్యఙ్గళన్ఱే యాకిలుమ్, కర్తవ్యానభవంత్వేవతథా- ఇఴియుమ్పోతు, ప్రవేశసమయే. పుకురక్కడవన, ప్రవిశేయుః. ఫలాంతర్గతాభవేయురిత్యర్థః - పిన్పు, ఉపాయనివృత్త్యనంతరం.వరప్పుకుకిఱకల్యాణత్తుక్కు-నాళ్ఙ్గళిరుక్కుమాప్పోలే, భవిష్యత్కల్యాణస్య దివసాగ్గణయిత్వా స్థితివత్. పురుషార్థం పెఱప్పుకుకిఱోమ్, ప్రాప్స్యామః -ఎన్కిఱప్రీత్యతిశయత్తై, ఇత్యభిలాషకారి ప్రీత్యతిశయం. విళైప్పిత్తుక్కొణ్డు, అభివర్ధయత్సత్ - అర్చిరాదిమార్గే కృత్స్న

సా-సం — ఉక్తవ్యాహృత్రయపరః. అస్యాధికారిణ ఉక్తగతివిశేషానుసంధానం కింత్వేనోపయుజ్యతఇతి శంకాయామాహ.గత్యనుసంధానాదికళిత్యాదినా. ఆది శబ్దేన నిర్యాణానుసంధానం గృహ్యతే.

మూ— ఆకైయాలిజ్కు సముదాయ జ్ఞానత్తాలుమ్ ఇవనుక్కు అపేక్షితసిద్ధియుణ్డు. "సమీపం రాజసింహస్య రామస్య విదితాత్మనః । సంకల్పహయసంయుక్తై ర్యాంతీమివ

సా - దీ — ఆకైయాలిత్యాది, ఉపాయాంగ మల్లామైయాల్. సముదాయ జ్ఞానమావతు, తద్విషయ స్థూల జ్ఞానం - ఇవ్వళవాలుమ్ ఫలాపేక్షై సిద్ధికుక్కుమ్ - సమీపం రాజసింహస్యేతి - రాజసింహస్య - పరత్వత్తిన్ ఇల్లాత గుణమ్ - రామస్య సమీపం సంకల్పా ఏవ హయాః తత్సంయుక్తైః

సా-స్వా — కృత్స్న స్వరూప స్వభావఙ్గళైయుమ్ అవర్కళుడైయ సత్కార విశేషఙ్గళైయుమ్ మత్తుమ్ మధ్యవర్తి ఫల పర్వఙ్గళైయుమ్ విశిష్య నిరూపిక్క వేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలితి. ఆకైయాల్, అజ్ఞమన్ఱిక్కే గతి చింతై ఫలపర్వవిశేషాను సంధాన మాకైయాలే- సముదాయమేతి-విశేషాకార పరిజ్ఞాన మిల్లావిట్టాలుమ్ సామాన్యాకారేణ ఫలపర్వేచ్ఛయేయధికార మాకైయాల్ విశిష్య నిరూపియావిట్టాలుమ్ సముదాయ జ్ఞానోప యుక్త నిరూపణం పర్యాప్త మెన్ఱపడి.- ఆనాలు ముపాయోత్తర కాలమ్ ఇన్తమార్గత్తాలే పరమ ఫల మడైయ కడవో మెన్ఱు గతిచింతై వేణుమో ? అత్యంతాకించననామ్ అత్యంత పరతంత్రనాన దాసర్ తాఙ్ ప్రధాన ఫలియల్లామైయాలే స్వతంత్ర స్వామితానే స్వార్థమాక ఫలత్తైత్తరు మెన్ఱు నిర్భర నామ్ నిశ్చింతనా యనోమ్ ఇరుక్క ప్రాప్తమ్ ఇ వేరొరు చింతై వేణ్డావే?ఎన్న పారతంత్ర్యాదిక ళిరున్తాలుమ్ ప్రేమ పర వశతైయాలే స్వామి విశ్లేషమ్ సహిక్క మాట్టామల్ ప్రేమపరీవాహ మాక పురుషార్థత్వారార్థమ్ స్వత ఏవ గతి చింతై వరు మెన్ఱు దృష్టాంత ముఖేన సమర్థిక్కిరార్ - సమీపమితి - రాజసింహస్య, స్వత ఏవ పురుషార్థ ప్రాపణ శక్తస్యరామస్య- గుణవత్తయా భోగ్యతయావిశ్లేషానర్హస్య-విదితాత్మనః,సర్వజ్ఞస్య-ఆశ్రితసంరక్షణశీలమాత్మానం విదుషో వా . సమీపం,

సా - ప్ర — ఏవం తహ్యర్చిరాది మార్గే ప్రమాణ ప్రతిపన్న కృత్స్న భోగాముక్తా భోగ ప్రకారవిశేషాశ్చ విశిష్య వక్తవ్యా ఇత్యత్ర హ - ఆకైయాలితి . అధికారస్య పురుషార్థత్వస్య చైతావతాపి సిద్ధేస్తదర్థ మేవచ తేషాం జ్ఞాతవ్యత్వా దిత్యర్థః. ఇజ్ఞ, ప్రకృతార్చిరాది గతి విశేషాదా విత్యర్థః. నన్వేవం గత్యను సంధానస్య సప్రయోజనత్వేపి తాదృశప్రయోజనాపేక్షాభావే తస్య నిత్యమనుసంధేయత్వం నసిధ్యే దిత్యత్ర నిరుపాధిక శేష భూతస్యా త్యర్థ ప్రియ స్వామి సమీపప్రవృత్తేరే వోచితత్వాత్కర్మణా తత్ప్రతి బంధేపి తత్ప్రాప్తే రభిలషణీయత్వా త్తదభిలాషవర్ధకత్వేన గతి విశేషాదీనా నిత్యమను సంధేయత్వ సిద్ధిరిత్యభి ప్రేత్య గత్యను సంధాన నిదర్శన మాహ - సమీపం రాజ సింహస్యేత్యాదినా-

సా.వి—భోగప్రకారా ముక్తా భోగప్రకారాశ్చ విశిష్యవక్తవ్యా ఇత్యత్రాహ- ఆకైయాలితి- సముదాయ జ్ఞానం, సామాన్యకారేణజ్ఞానం.తావతాపిఫలార్థిత్వసిద్ధిర్భవతీతిభావః.సంకల్పాఃత్వరాతిశయేనకదాకథేతి

సా-సం— ఉపాయాంగత్వాభావేస్వయంప్రయోజనత్వంవాచ్యం.తత్వమస్యతుఇత్యత్ర దృష్టాంతేనాహ-సిప్పిత్యాదినా . ఆకైయాల్,స్వయం ప్రయోజన త్వాత్- ఉపాయాంగత్వేహి సమ్యగేవ జ్ఞాయత ఇతి భావః-ప్రకృతిబంధ దుఃఖిత స్యశుద్ధాంత సిద్ధాతినః - ఉపాయా నంగేపి గత్యను సంధానే రాగవిశేషః ప్రేరకః (జాత్యా)మనోవృత్తిరేవాత్ర ప్రమాణం నిదర్శనం చేత్యాహ-సమీపమితి-

మూ — మనోరథైః ,, ఎన్ఱుమ్ పడిపిరాట్టియిరుక్త విరుప్పు ఇవనుడైయ గత్యనుసంధానత్తుక్కు-నిదర్శనమ్-
నడైపెఱవజ్గి- ప్పకలొళినాళుత్తరాయణమాణ్డిడైవరుకాత్తిరవి

సా - దీ — మనోరథైః - యాంతీమివ స్థితా మైనైః.

ఇని ఆతివాహికరాల్ క్రమేణ సత్కరిక్కప్పడు మర్చిరాది మార్గత్తై కాట్టుకిరార్ పా ట్టాల్. నడై పెఱవిత్యాది - నడై పెఱ, అర్చిరాది మార్గత్తిల్ నడైపెత మాత్రత్తిలే. అజ్గి,అగ్ని- అర్చి ర్దేవతైయెన్నపడి. పకల్,దివసమ్-ఒళినాళ్,పూర్వపక్షమ్-ఉత్తరాయణమ్-ఆణ్డు,సంవత్సరం-ఇడైవరు,

సా-స్వా—సంకల్పైః నిశ్చయ ఏవేదానీమేవమయా తత్సమీపేగంతవ్యమితి నిశ్చయ ఏవహాయైః,అశ్వాః.తత్సం యుక్తైర్మనోరథైః - మనోరథాః పరమ ఫలోప యుక్త ఫలపర్వచ్ఛాః - తఏవరథాః - తైర్యాంతీమ్ గచ్ఛంతీమి వేత్యర్థః - అత్యంత పరతంత్రైయాన పిరాట్టి ప్రేమ ముళ్ళడఙ్గతే స్వయమేవ స్వామిస మీప గమనత్తై మనోరథిక్కిరా ప్పోలే ఇవ్వధి కారియుమ్ గతిచింతై పణ్ణుకిర తెన్టుకరుత్తు -

ఇప్పడి ఇవ్వధి కారత్తిలె సూక్ష్మ శరీరం విద్యా వశీకృత భగవత్సంకల్ప త్తాలేగతిమాత్రాధార మాక స్థాపిత మెన్టు శొన్నతు కూడుమో? అప్పోతర్చిరాది మార్గత్తిలే భోగవిశేషమ్ శొల్లు కిరతు వి రోధియాతో? భోగ మణ్డాకి లతిలే తానే అత్యాసక్తనాయ్ తదుపరి గంతుమనిచ్ఛవాకానో? ఎన్నకర్మ ఫల భోగమన్టికేఱ విద్యా మాహాత్మ్యత్తాలే ఆనుషఙ్గిక ఫలాను భవ పూర్వక మర్చిరాది గమనమ్కూడు మెన్కిఱార్ - నడైపెర వితి - నడైపెఱ, సూక్ష్మశరీర తోడే నడైపెత్తమాత్రత్తిలే- గమనకాలత్తిలే ఎన్న పడి - అజ్గి, అగ్నిః - అర్చిర్దేవతై యెన్నపడి - పకల్, దివా - ఒళినాళ్, ప్రకాశ యుక్త దినఙ్గళ్ శుక్లపక్ష మెన్నపడి - ఉత్తరాయణమ్, స్పష్టమ్ - ఆణ్డు, సంవత్సర - ఇడైవరుమ్, " సంవత్సరాదాదిత్య ,, మెన్టు శొల్లచ్చెయ్ తేయుమ్ న్యాయత్తాలే మధ్యేవరుమ్. కాత్తు, వాయు - ఇరవి, సూర్యన్ -

సా-ప్ర— శ్రీశఠారాతీనాంసుఖేనగత్యనుసంధానార్థం ద్రామిడగాథయాసంగృహ్ణాతి. నడై పెఱవజ్గిత్యా దినా. నడైపెఱ, శరీరాన్నిర్గత్య గచ్ఛతిసతి. అజ్గి, అగ్నిః. పకల్, దివా. ఒళినాళ్, జ్యోత్స్నాయు క్తానిదినాని.శుక్లపక్ష ఇత్యర్థః -ఆణ్డు, సంవత్సరః - ఇడవరుకాత్తు- అవకాశేష్వాగచ్ఛన్వాయుః-ఇరవి,

సా-వి — నాథప్రాప్తి విషయేచ్ఛావిశేషాస్తైరేవహయైర్యుక్తైః మనోరథైః ప్రీతి విశేషైరేవ రథైః రామస్యసమీపం యాంతీమివేతి శ్లిష్టాశ్లిష్ట రూపకసంకీర్ణోత్ప్రేక్షా- తయాసర్వదా తత్ప్రాప్తిం భావ నాఫలతి- తద్వ ద్వర్తితవ్య మితిభావః. పిరాట్టియిరుక్త విరుప్పు, సీతాయావిద్యమానా వస్థానమ్.

గతిప్రకారం గాథయాసంగృహ్ణాతి.నడై పెఱవితి.నడై పెఱ,గతిలాభేసతి.అజ్గి,అగ్నిః.పకల్,దివసః-ఒళినాళ్, జ్యోత్స్నాదివసాః.ఉత్తరాయణం.ఆణ్డు,సంవత్సరం.ఇడై,అంతరాళే.వరు,ఆగచ్ఛన్.కాత్తు,వాయుః.ఇరవి,

సా-సం —ఏవం నిర్గత ప్రపన్నస్య "అథైనమమరాస్తత్ర సహదివ్యాప్సరోగణైః - సోపహారాః ప్రహ షేణ ప్రత్యుద్గచ్ఛంత్యుపాగతమ్ - అర్చిరాదికయాగత్యా తత్ర తత్రార్చితస్సురైః - అతీత్యలోకా నభ్యేతి వైకుంఠం వీతకల్మషః,, ఇత్యాద్యుక్త విధయోక్తం గతి విశేషం గాథయా సంగృహ్ణాతి- నడై పెఱ వజ్గీతి- గతిలాభేసతి మూర్ధన్యనాడ్యా నిర్గత్య గచ్ఛతిసతి- అగ్నిర్దివా - జ్యోత్స్నాయుక్త దివసాని పూర్వపక్ష ఇత్యర్థః. ఉత్తరాయణం సంవత్సరః - అంతరాళే ఆగచ్ఛన్ వాయుః రవిః

మూ — యిరవిన్ పతిమిన్ వరుణన్, కుడైయుడైవా(నవర్)నోర్ కోమాన్ పిరశాపతియెన్ఱివరాల్, ఇడై యిడై పోకన్గళెయ్తియెళ్ళిల్ పతమేఱువరే॥ ౨౮॥

సా-దీ —ఆదిత్యాత్పూర్వం మధ్యేనిరుక్తమ్- కాత్తు, వాయు- ఇరవి, రవిః. ఆదిత్యన్- ఇరవిన్ పతి, రాత్రిక్కు- పతియానచంద్రన్- మిన్, వైద్యుతన్. వరుణన్- కుడైయుడై, ఛత్ర విశిష్టనాన- వానోర్ కోమాన్, దేవేంద్రన్- ప్రజాపతి యెన్ఱిర వి వ్వాతివాహికరాల్ మధ్యేమధ్యే సత్కారన్గళై ప్పెత్తు ఎళ్ళిల్ పతమ్, శోభైయైయుడైయ వర్చిరాది పదత్తై అరోహిక్క ప్పెఱువరెన్నైక్క॥ ౨౮॥

ఇవ్వర్చిరాదిగతి పూర్వకభగవత్ప్రాప్తియై స్వానుసంధానద్వారాదర్శిప్పిక్కిఱార్-

సా-స్వా— ఇరవిన్ పతి, రాత్రిపతి-చంద్ర నెన్ఱపడి-మిన్, విద్యుత్తు.వరుణన్, స్పష్టమ్-కుడైయుడై, సర్వలోకాధి పత్యంతోన్ఱుమ్పడి తచ్చిహ్నమాన ఛత్రత్తై యుడైయవ నాన - వానోర్ కోమాన్, దేవనాయక నాన వింద్రన్ - పిరశాపతి, ప్రజాపతి - ఎన్ఱివ రాలిడైయిడై, మధ్యే మధ్యే కర్మఫల మన్ఱిక్కే ఆనుషఙ్గిక మాకవన్త - పోకన్గళెయ్తి, భోగన్గళై యడైన్తు - ఎళ్ళిల్, శోభాయుక్తమాన - పతమ్, అర్చిరాది పదపరమ్పరైయై - ఉత్తరోత్తరోత్తర ముత్కృష్ట పదత్తై - సర్వోత్కృష్ట పరమ పదత్తై ఎన్ఱపుమామ్ -ఏఱువరే, ఆరోహణమ్ పణ్ణువ రెన్ఱపడి - ఉత్తరోత్తర ముత్కృష్ట మాకైయాలే యాంత రాళిక భోగత్తిలే యత్యాసక్త నాయ్ ప్రతిష్ఠిత నాకా నెన్ఱు కరుత్తు - ॥ ౨౮ ॥

ఇప్పడి అర్చిరాదిమార్గ గమనమ్ పురుషార్థరూప మెన్ఱుశొన్నతుకూడుమో? ఆతపాసంతప్తపురుషచ్ఛాయానుభూతి న్యాయత్తాలేసంసార దశైయిల్ దుఃఖరహిత నానవధికారిక్కితు పురుషార్థమా(కక్కోళ్ళకూడుమో)కాతెన్ఱకూడుమో? ఎన్ఱిర శంకావారణార్థమ్సంసారదుఃఖస్వభావత్తైయుమ్ప్రాకృత పురుషార్థత్తైయుమ్ ప్రత్యక్షమాకక్కణ్డముక్తనుడైయవనుసంధానాత్మకశ్లోకత్తాలేయుపపాదిక్కిఱార్-

సా.ప్ర—సూర్యః - ఇరవిన్ పతి, రాత్ర్యధి పతి శ్చంద్రః - మిన్, విద్యుత్. కుడైయుడైవానోర్ కో మాన్, త్రైలోక్యాధి పత్య సూచక ఛత్రవాన్ దేవాధి పతి రింద్రః - యద్వా సర్వేషాం వర ప్రదాతా దేవేంద్రః- ఎన్ఱివరాల్, ఇత్యేతైః - ఇడైఇడై పోకన్గళెయ్తి, మధ్యేమధ్యే తత్కృత సపర్యయా భోగాన్ప్రాప్య - ఎళ్ళిల్ పతమ్, ‘‘ అత్యర్కానలదీప్తం తత్స్థానం విష్ణోర్మహాత్మన ,, ఇత్యుక్తం దేదీప్యమానం పరమపదమ్ - ఏఱువరే, ఆరోహంతి - ॥ ౨౮ ॥

యథా నరక మార్గస్య దుఃఖైకఫలత్వం తథా ధూమాది మార్గస్యాపి దుఃఖైక ఫలత్వ మితి

సా—వి— రవిః. ఇరవిన్, రాత్రేఃపతిశ్చంద్రః.మిన్, విద్యుత్.వరుణన్, వరుణః. కుడైయుడై, ఛత్రవాన్. వానోర్ కోమాన్, దేవానాం స్వామీఇంద్రః. పిరశాపతి, ప్రజాపతిః . ఎన్ఱివ రాల్, ఇత్యేతైః. ఇడైఇడై, మధ్యే మధ్యే- పోకన్గళ్.భోగాన్- ఎయ్తి, ప్రాప్య-ఎళ్ళిల్ పతమ్, సమృద్ధంపరమపదం-ఏఱువరే, ఆరోహంత్యేవ॥ ౨౮॥

సా-సం— రాత్రి పతిశ్చంద్రః విద్యుద్వరుణః ఛత్రవాన్ దేవానాం నియంతా చేంద్రః ప్రజాపతిశ్చ . ఎన్ఱివరాలిత్యాది. ఇత్యేతైర్మధ్యే మధ్యేభోగాన్ప్రాప్యతే జిష్ణపద మారోహంత్యేవేత్యర్థః ॥ ౨౮ ॥

సర్వేశ్వరస్స్వయమేవస్వర్గనరక పరిభ్రమణ సమధిగత శ్రాంతిం శ్చేతనాన్ కేనచిద్వ్యాజేన

మూ— పితృపథఘటీయన్త్రారోహావరోహపరిభ్రమైర్నిరయపదవీయాతాయాతక్రమైశ్చ నిరన్తరైః । అధిగతపరిశ్రాన్తి

సా-దీ— పితృపథేతి-పితృయానం, స్వర్గమార్గమాన ధూమాదిమార్గమ్-పితృయానమాకిర ఘటీయన్త్రం- పూట్టైక్కుణ్డైకై. అతిలారోహమెన్న అవరోహమెన్న- ఏతద్రూప పరిభ్రమజ్గళాలుమ్ నిరయపదవియిల్ నిరన్తరమాక ప్పోకై వరుకైయాకిర పర్యాయజ్గళాలుమ్- అధిగత పరిశ్రాన్తిర్జనః, మికవుమిళైత్తవన్మ్మ్.

సా-స్వా— పితృపథేతి. పితృపథః, పితృయానమార్గః - ధూమాదిమార్గ ఇతి యావత్ - స ఏవ ఘటీయన్త్రః - తస్మిన్నారోహాశ్చావరోహాశ్చారోహావరోహాః-తద్రూపైః పరిభ్రమైః అసహాయతయా రోహావరోహపరిభ్రమణేన “ అనేక జన్మ సాహస్రీం సంసారపదవీం వ్రజన్ - మోహ శ్రమం ప్రయాతోఽసౌ వాసనారేణుకుణ్ఠితః - జటాల వృజినావిలే జవనయావ్వనాస్వాదనే జరామరణభీషణే జగతి జన్తురావర్త్యతే ,, ఇత్యుక్తరీత్యా పునః పునః శ్రమైకఫల పరిభ్రమణై రిత్యర్థః - నిరన్తరైః,నిరయపదవ్యాం యాతాయాతక్రమైశ్చ ధూమాది మార్గ పరిభ్రమణే వ్రీహ్యాది భావ దశాయాం సుఖదుఃఖరహితోదాసీనావస్థాప్యస్తి నిరయపదవ్యాం తు నరకాన్నరకాంతరమ్. తస్మాదపి నరకాంతరమితి క్రమేణ దుఃఖనైరన్తర్యమితి భావః - అధిగత పరిశ్రాన్తిః - పరిశబ్దేన కుత్రాపి సుఖలేశో నాస్తీతి వ్యజ్యతే-

సా-ప్ర—దర్శయన్నర్చిరాదిమార్గస్యాతివిలక్షణఫలప్రాప్తిహేతుత్వమాహ- పితృపథేత్యాదినా. “ప్రాప్యాన్తం కర్మణస్తస్య యత్కించేహ కరోత్యయం - తస్మాల్లోకాత్పునరేత్య అస్మై లోకాయ కర్మణే - ఏష సోమో రాజా తద్దేవానామన్నం దేవా భక్షయన్తి - తస్మిన్యావత్సంపాతముషిత్వా అథైతమేవాధ్వానం పునః పునర్నివర్తన్తే యథేతమాకాశ ,, మిత్యుక్తరీత్యా స్వానుష్ఠిత కర్మఫలభోగార్థం తత్క్షయే పునస్తత్సాధనానుష్ఠానార్థంచ పునః పునరారోహావరోహవిషయత్వేన ఘటీయన్త్రకల్పధూమాది మార్గసంచారేణ మధ్యే మధ్యే వాసనావశాత్ప్రాప్త నిషిద్ధానుష్ఠాన ఫలభోగాయ నిరయేభ్యోఽప్యతిక్రూర తమమార్గసంచారేణచ- “అనేకజన్మసాహస్రీం సంసారపదవీం వ్రజన్ - మోహ శ్రమం

సా-వి— పితృపథేతి- పితృపథః, ధూమాది మార్గ ఏవ - ఘటీయన్త్రః, జలోద్ధరణార్థం దండకాష్ఠాధారభూత సోపాన విశిష్ట దారుయన్త్రవిశేషః-ధూమాది మార్గస్య “ప్రాప్యాన్తం కర్మణస్తస్య యత్కించేహ కరోత్యయమ్ - అస్మాల్లోకాత్పునరేత్య అస్మై లోకాయ కర్మణే,, ఇతి పునరావృత్తిహేతుత్వాద్ఘటీయన్త్రత్వరూపణం.తస్యారోహావరోహపరిభ్రమైః,ఆరోహణావరోహణపరిభ్రమణైః.నిరన్తరైః,అవిచ్ఛిన్నైః.నిరయపదవీయాతాయాతక్రమైః,నరకమార్గగమనాగమనక్రమైశ్చ- అధిగతపరిశ్రాన్తిః,

సా-సం—ప్రసన్నః ఆజ్ఞాధరైరాతివాహికైః స్వసమీపం ప్రాపయ్య స్వానుభవానందనిర్భరాన్కరోతీత్యాహ- పితృపథేతి. పితృయానమార్గ ఇత్యర్థః . ధూమరాత్ర్యపరపక్ష దక్షిణాయన పితృలోకాకాశ చంద్రక్రమేణ స్వర్గారోహణమార్గో యస్స పితృయానమార్గః. జలోద్ధరణసాధనయన్త్రవిశేషో ఘటీయన్త్రః. తత్ర యథా ఆరోహన్త్యవరోహన్తిచ తత్తుల్యపరిభ్రమణైః. కించ నిరయస్య, రౌరవాదేః. పదవ్యాం నిరన్తరైః- అనవరతం క్రియమాణైః. గతాగతరూపైస్సంచారైః ప్రాప్త పరిశ్రమాన్.

మూ — నాజ్ఞాధరైరతివాహ్యానస్సుఖయతినిజచ్ఛాయాందాయీస్వయం

సా - దీ — స్వయమేవ- ఆజ్ఞాధరైః, ఆజ్ఞానువర్తిభి రాతివాహికైః పురుషైః - అతివాహ్య సత్కార పూర్వకమాశ లీలా విఘూతిమ్యైః కృత్య. హరి చందనః, హరిచందన సదృశో నాన భగ వాన్- యద్వా , హరి యాకిరచందనం . నిజ చ్ఛాయాం దా యీ, స్వపాద చ్ఛాయాందత్వా యావ త్కాలమ్,

సా-స్వా—అస్మాన్ ఆజ్ఞాధరైః,అర్చిరాది దేవతైరతివాహ్య-తత్రతత్రసత్కార పూర్వకం సంసారపదవీ సంచారం వినివర్త్య సమీచీనం పంథానం ప్రాపయ్య. హరిః, సకల తాప హరత్వాద్ధరిః. సఏవ హరి చందన ఇతివా . హరి రేవ చం దన ఇతివా . రూప కాలం కారః - స్వయమేవ నిజ చ్ఛాయాందా యీసన్ , ‘‘వాసు దేవ తరు చ్ఛాయా నాతి శీతాన ఘర్మదే ,, త్యుక్త ప్రకా రేణ దుఃఖ నివృత్తిం కుర్వన్. సుఖయతి, ‘‘ఏషహ్యే వానంద యాతీ ,, త్యుక్త ప్రకా రేణ నిరతి శయా నంద మపి దదాతి. ఇతరే వృక్షాః లోకేస్వ చ్ఛాయ యాసం తాప జనిత దుఃఖ నివృత్తి మా త్రం కుర్వంతి . చందన వృక్ష స్తు శ్రమ మపి నివర్త్య సౌగంధ్యాదిప్రదా నాదినా సుఖ మపి కరో తీతి చం దన త్వేన రూ పణమ్ . స్వ య మి త్య నేన

సా - ప్ర — ప్ర యాత ,, ఇత్యుక్త రీత్యా ప్రాప్త పరి శ్రమాన్ ప్రపన్నా నాతి వాహి కైర చ్చార్చా పూర్వక మతి వాహ్య ప్రకృత్యతి క్రమణ పూర్వ కంపరమ పదం ప్రాప్య్య - నిజ చ్ఛా యామ్ , స్వ కాంతిం . పరమ సా మ్యం ప్రదాయ - నిరతి శయ సుఖైక హేతు త్వా ద్ధరి చందన కల్పో భగ వాన్ సుఖ యతీ త్య ర్థః - యథా లోకే నిరం తర ఘటీ యం త్రా రోహా వరో హ ణేన నిరం తరం పద వీషు యాతా యా తైశ్చాతి శ్రాం తాన్ గంతు మశ క్తాన్ (నిజ చ్ఛా యాయాం పతి తాన్ హరిచందన స్సుఖ యతితే తేతి దృష్టాంతో ద్వ న్యతే) ఉద్ధృత్య చ్ఛాయా మానీయ చందన క ర్పూ రాదిభి స్సుఖ యంతి

సా - వి — ప్రాప్త శ్రమాన్ . నః , అస్మాన్ - ఆజ్ఞాధరైః , అర్చి రాద్యభి మానిభి రతివాహ్య ప్రకృత్యతి క్రమణ పూర్వకం స్వదేశం ప్రాప్య హరి రేవ హరిచందనః దేవ లోక స్థిత వృక్షవిశేషః - నిజ చ్ఛాయాం దాయీ, స్వసామ్యం ప్రదా స్యన్ - అనా తప దా యీతి గమ్యతే - సుఖ యతి, దాయీ త్యత్ర భవిష్య దాధ మర్ణ్యయో ర్ణిని రితి భవి ష్యతి ణిని ప్రత్యయః . ఆప్తో యుక్తిం న్ కృతో ,, రితి యుగా గమః - య థాన వరత మార్గ సం చార శ్రాంతం నానా విధ

సా - సం — స్వయం, స్వయ మేవ. కేన చిద్వ్యాజేనేతి శేషః . ఆజ్ఞాధరైః ,ఆతివాహిక పురుషైః, అతివాహ్య, స్వపదం ప్రాపయ్య- ఛాయాం దాస్యంతికే శోభానిజసామ్యదాయీహరిరూపశ్చందనః

హరిచందనః॥౨౬॥

మూ —

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే గతిచింతనాధికార ఏకవింశః.

శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ— సుఖ యతి, నిజ కైంకర్య సామ్రాజ్య సుఖం ప్రాపయతి ఏనమ్. ॥ ౨౬ ॥

ఇతి శ్రీ సార దీపికాయాం గతి చింతనాధికార ఏకవింశః.

సా-స్వా—నపురుషాంతర ముఖేన, నవా సోపాధికతయా - కింతు స్వత ఏవేతి గమ్యతే -

ఇతి శ్రీమదుత్తర సారాస్వాదిన్యామ్ గతి చింతనాధికార ఏక వింశః -

సా-ప్ర— తథేతి దృష్టాంతో ధ్వన్యతే ॥ ౨౬ ॥

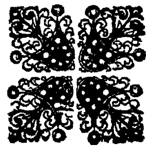
ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాయాంగతివిశేషాధికారఏకవింశః.

సా-వి —పుష్ప ఫలాద్యాశ్రయో వృక్షః స్వచ్ఛాయయా సుఖ యతి తద్వదితి భావః - ॥ ౨౬ ॥

ఇతి శ్రీ సార వివరిణ్యాం గతి చింతనాధికార ఏక వింశః.

సా-సం— హరిచందన ఇతికల్ప వృక్షః - సుఖయతి, ఆనంద నిర్భరాన్ కరోతి ॥౨౬॥

ఇతి శ్రీసార ప్రకాశికా సంగ్రహే గతి చింతనాధికార ఏక వింశః -

శ్రీయై నమః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవాధికారః.

మూ— వితమసీ

సా-దీ— అర్చిరాదికయా గత్యా ప్రాప్యస్యాస్య పరంపదమ్ । పరిపూర్ణపరబ్రహ్మానుభవోయం నిరూప్యతే ।

సా-స్వా— ఇప్పడి పూర్వాధికారత్తిలే దేశ విశేష విశిష్ట బ్రహ్మానుభవ రూప పురుషార్థమ్ అర్చిరాదిగతి ప్రాప్య మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? “ కార్యం బాదరి రస్య గత్యుపపత్తేః విశేషితత్వాచ్చ సామీప్యాత్తు తద్వ్యపదేశః కార్యాత్యయే తదధ్యక్షేణ సహాతః పరమభిధానాత్ స్మృతేశ్చ ” ఇత్యాదిసూత్రఙ్గళాలే కార్యభూత హిరణ్యగర్భరూప బ్రహ్మవుక్కే అర్చిరాదిగతిప్రాప్యత్వమ్ శొల్లుకైయాలే పరబ్రహ్మత్తుక్కర్చిరాదిగతి ప్రాప్యత్వమ్ శొల్లక్కూడుమో ? పూర్వోక్త సూత్రఙ్గళ్ పూర్వపక్ష సూత్రఙ్గళాకైయాలే ఉత్తరేషాం సిద్ధాంత సూత్రత్వౌచిత్యేన “ పరం జైమిని ర్ముఖ్యత్వాత్ ” ఇత్యాది సిద్ధాంత సూత్రేణ నిర్గుణం బ్రహ్మ నిరాకృత్య ప్రకృత్యుత్తీర్ణ శుద్ధసత్వమయ దేశ విశేష వర్తి పరబ్రహ్మాభిధానస్య భగవత ఏవార్చిరాది గతి ప్రాప్యత్వాభిధానేన ఉక్తార్థ విరోధ మిల్లై యెన్ఱిలా నాలుమ్ బ్రహ్మానుభవమే పురుషార్థ మాకైయాలే యతు ఉపాసన దశైయిలే తానే సిద్ధిక్కైయాలే తదర్థం దేశ విశేషగతి వ్యర్థైయన్నో ? ఉపాసన దశైయిల్ ఇజ్ఞువరు మనుభవమ్ పరిపూర్ణ బ్రహ్మ గోచర మల్లామైయాలే పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవమే పురుషార్థ మాకైయాలతు కృత్స్నావిద్యా నివృత్తి సాధ్య మాకైయాల్ కృత్స్నావిద్యానివృత్తిం గతి శాస్త్రబలత్తాలే దేశవిశేషత్తిలే యెన్నాల్ సిద్ధిక్కైయాలే తదర్థం గతియుపపన్నై యెన్ఱిలా నాలుమ్ పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవమావతు విభువాయిరుక్కిఱ విశేష్య బ్రహ్మస్వరూపమాత్రానుభవమో ? విభూతి గుణ విశిష్ట బ్రహ్మానుభవమో ? ఆద్యత్తిల్ నిర్విశేష బ్రహ్మానుభవమ్ ప్రసంగిక్కుమ్. అంత్యపక్షత్తిల్ తృణలోష్టాద్యనుభవమ్బోలే భోగ్యతా గోచర మల్లాత వనుభవ మాకిల్ పురుషార్థ రూపత్వమ్ కూడాతు - భోగ్యతయా సర్వ విశిష్ట బ్రహ్మానుభవ మెన్ఱిల్ బ్రహ్మ స్వరూపత్తుక్కు భోగ్యత్తైయిల్ ప్రమాణ ముణ్డో ? ఆనందాదిశ్రుతియినాలే బ్రహ్మస్వరూపం భోగ్య మానాలుమ్ తదనుబంధిగుణవిభూత్యాది కళుక్కు భోగ్యత్తై ఎజ్ఞనే ? బ్రహ్మ స్వరూపగుణ విగ్రహాదికళ్ భోగ్యఙ్గళానాలుమ్ లీలా విభూతి

సా-ప్ర— ఏవమర్చిరాదిమార్గేణ గతేన ప్రాప్యం సర్వవిధ కైంకర్య పర్యంతం పరి పూర్ణానుభవం

సా-వి— ఏవ మర్చిరాది మార్గేణ గతస్య ప్రాప్యం సర్వవిధ కైంకర్య పర్యంతపరి పూర్ణానుభవం

సా-సం— అథార్చిరాదినా పరమపదం ప్రాప్తస్య పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవ ప్రకారం వక్తుమధికారాంతర

మూ — పదేలక్ష్మీ కాంతం విచిత్రవిభూతికం

సా-దీ— ఇప్పడి పరమ పద ప్రాప్త్యనంతరం ఇవన్ పెరుమ్ శ్రేయః పరంపరైగళై ప్పెట్రు కిరా
వితమసీతి - వితమసిపదే, "తమసః పరస్తా,, దెన్ఱు శొన్న వప్రాకృత పరమపదే నానావిధా శ్చర్యైః

సా-స్వా—ఇల్ చిర కాలమ్ ప్రతికూలతయానుభూత పదార్థజ్గళ్ భోగ్యజ్గళాకక్కూడుమో? భోగ్యతై
యతుకళుక్కు స్వభావ మాకిల్ బద్ధదశైయిలుమ్ భోగ్యజ్గళాక ప్రసంగి యాతో ? బ్రహ్మాను భవమే
షార్థ మాకిల్ " నిరంజనః పరమం సామ్య ముపైతి ,, ఎన్ఱు పరమ సామ్యమ్ పురుషార్థ మెన్కిర
రోధియాతో ? పరమ సామ్యత్తి లనుభవ ముమ్ అంతర్గత మాకై యాల్ విరోధ మిల్లై ఎన్ఱిలానా
స్థాన విశేషత్తైయుమ్, బ్రహ్మ స్వరూపత్తైయుమ్, జీవస్వరూపత్తై యుమ్, పరమ ప్రాప్య తార్థక
మ పద శబ్దత్తాలే పరమ పద మెన్ఱు శొల్లుకిరతు విరోధి యాతో ? బ్రహ్మాను భవోప యుక్త మాకై య
యతుకళైయుమ్ పరమ పద మెన్కిర తెన్ఱి లానా లుమ్ కైంకర్యం పురు షార్థ మెన్ఱు " తమేవ శర
ప్రాప్త స్తత్కైంకర్య చికీర్షయా - ఆవిస్స్య ర్మమ సహజ కైంకర్య విధయః ,, ఇత్యాది కళిలే శ
కిరతు విరోధి యా తో ? శేష తైక స్వ రూప నుకుర కైంక ర్యమే పురు షార్థ మెన్ఱిల్ బ్రహ్మాను
వమ్ పురు షా ర్థ మెని రతు విరోధి యా తో ? ము క్తి ద శై యి లు మ్ శే ష త్వ మున్ డా
"సస్వరాడ్భవతి,, ఎన్ఱు స్వాతంత్ర్యమ్ శొల్లుకిరతు విరోధియాతో ? శేషత్వ ముణ్డాకిల్ "సర్వంపరవ
దుఃఖ,, మెన్ఱు దుఃఖముమ్ ప్రసంగియాతో ? పారతంత్ర్యమ్ శొల్లిల్ పునరావృత్తియుమ్ ప్రసంగి యా
కించ సాయుజ్య శబ్దార్థమాన బ్రహ్మైకతాపత్తియే మోక్షమెన్ఱు శొల్లుకైయాలే బ్రహ్మాను భవం
షార్థ మెన్కిరతు తాన్ కూడుమో ? సాయుజ్యశబ్దత్తుక్కు పరమ సామ్యత్తిలే తాత్పర్య మెన్ఱిల్ "
హ్మైవభవతీ,, త్యాది శ్రుతికళ్ విరోధియాతో ? పరమసామ్యమ్ శొల్లిల్ జగత్కారణత్వాది కళు మి
క్కు ప్రసంగి యాతో ? ఇత్యాది శంకై కళై ఇన్త వధికారత్తాలే పరిహరిక్కక్కోలి యధి కారార్థ
శ్లోకత్తాలే సంగ్రహి క్కిరార్ - వితమసీతి- అస్మిన్ శ్లోకే "కార్యం బాదరిరస్య గత్యుపపత్తే,,రిత్యధి
ణ మారభ్య "అనావృత్తిశ్శబ్దా దనావృత్తిశ్శబ్దా,, దిత్యధికరణ పర్యంతాధి కరణార్థాః క్రమే ణ
న్తే - వితమసిపదే, "ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తా,,దిత్యుక్త తమశ్శబ్దవాచ్యప్రకృతి మండలా తీత
స్థానేవర్తమానం- విచిత్రవిభూతికం, " సహస్ర శీర్షా పురుష,, ఇత్యారభ్య వి వి ధ విచిత్ర సం స

సా - ప్ర— దర్శయన్ అధికారార్థం సంగృహ్యాహ - వితమసిపదఇత్యాదినా - "తమ స్త్వ జ్ఞాన
విద్ధి మోహనం సర్వదేహినామ్ । ప్రమాదాలస్య నిద్రాభి స్తన్నిబధ్నాతిభారత,, త్యాదిష్వజ్ఞాన హే
తయావగత తమోగుణశూన్యేపదే - అతి వాహికై ర్నానావిధై శ్వర్య విశిష్టం శ్రియః పతింప్రా

సా-వి — దర్శయన్ శ్లోకేన సంగృహ్ణాతి- వితమసి పదఇతి - వితమసి, తమోగుణ రహితే శుద్ధ స
మయే- పదే,పరమపదే-సద్భిర గమితః; అతివాహికైః క్రమేణసత్కారపూర్వకం ప్రాపిత స్సన్ విచి

సా సం— మవసరసంగత్యా ఆరభమాణః ప్రతిపాద్యం సంగృహ్ణాతి- వితమసీతి- అయంసద్భి రాతివా
హికైః పరమపదం ప్రాపితస్సన్. "తమసస్తుపారే,, ఇత్యుక్తే తమోవివర్జిత స్థానే - విచిత్ర విభూతి

మూ — సచివగమితస్సంపద్యావిర్భవత్సహజాకృతిః । స్ఫుట తదపృథక్సిద్ధిస్సిధ్యద్గుణాష్టకతత్ఫలో భజతి

సా-దీ—విశిష్టం శ్రియఃపతిం. సచివై రాతివాహికైః ప్రాపితోయమాత్మా-తం పరం బ్రహ్మభూతం సంపద్య, ప్రాప్య. ఆవిర్భవంతః సహజా ఆకృతయః ఆకారాః సావర్ణజ్ఞానదయో యస్యసః. స్ఫుటా ప్రత్యక్షితాస్వస్య పరమాత్మనోఽప్రథక్సిద్ధిర్యేనసః. సిధ్యద్గుణాష్టకం, అపహతపాప్మత్వం, విజరత్వం, విమృత్యుత్వం, విశోకత్వం, విజిఘత్సత్వం, అపిపాసత్వం, సత్యకామత్వం, సత్యసంకల్పత్వం. తత్ఫలం తస్యగుణాష్టకస్యఫలం

సా-స్వా—లీలాభోగ సేతు విభూతి విశిష్టతయా ప్రతిపన్నమ్. లక్ష్మీకాంతమ్, "హ్రీశ్చతే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యౌ" ఇత్యుత్తరాను వాకే లక్ష్మ్యా నాయకత్వేన ప్రసిద్ధమ్— కాంత శబ్దేన లక్ష్మ్యా అపి స్వయం వరణయోగ్యతయా కైముత్యేనేతరాన్ ప్రతిభోగ్యత మత్యర్థం వ్యజ్యతే— అనేన లీలావిభూత్యంతర్గత కార్య బ్రహ్మ వ్యావృత్తిః - నిర్గుణ బ్రహ్మణస్సృష్టతా చ ద్యోత్యతే - సచివగమితః. "తస్య దేవా అసన్వశే. సర్వేస్మై దేవా బలిమావహంతి" ఇత్యాదిభిరుక్తైః సచివరూపార్చిరాది దేవైర్గమితః, ప్రాపితః - ముక్త ఇతి విశేష్య పదమధ్యాహార్యమ్. "అనేనకార్యం బాదరి రస్య గత్యుపపత్తేః" రిత్యధికరణార్థ ఉక్తః - సంపద్య, "పరం జ్యోతి రుపసంపద్య స్వేన రూపేణాభినిష్పద్యతే. స ఉత్తమః పురుష" ఇతి వాక్యోక్తరీత్యా పురుషోత్తమం శ్రియఃపతిం పరం బ్రహ్మ సంపద్య ప్రాప్య. నిశ్శేషావిద్యా నివర్తనేన ఆవిర్భవత్సహజాకృతిః, ఆవిర్భవంతి సహజా నత్వాగంతుకా ఆకృతిర్యస్యసః. అనేన "సంపద్యావిర్భావ స్స్వేనశబ్దా" దిత్యధికరణ సిద్ధ స్వస్వరూపావిర్భావ ఉక్తః - స్ఫుటతదపృథక్సిద్ధిః - స్ఫుటా, ప్రత్యక్షితా - తేన, బ్రహ్మణా. అపృథక్సిద్ధిః, పృథగ్వ్యపదేశానర్హ సంశ్లేష విశ్లేషో యస్యసః - అనేనా విభాగేన దృష్టత్వా దిత్యధికరణార్థ ఉక్తః - సిధ్యద్గుణాష్టక తత్ఫలః, సిధ్యంతి గుణాష్టకాని ప్రకరణే బ్రహ్మ సంబంధితయా శ్రుతాని అపహత పాప్మత్వాదీని తత్ఫలానిచ "స ఏకధా భవతి. త్రిధా భవతి- సంకల్పా దేవాస్యపితర స్సముత్తిష్ఠంతి- జక్షత్క్రీడన్ రమమాణ" ఇత్యాదిభిరుక్తాస్సంకల్పాదేవమాతాపిత్రాదిసృష్టిసశరీరత్వాశరీరత్వాదిరూపఫలపర్వవిశేషాయస్యసః. అత్రగుణాష్టకేత్యనేన

సా-ప్ర— ప్రపన్న ఆవిర్భూత స్వాభావికాకారతయాపహతపాప్మత్వాదిగుణాష్టకం స్వస్య భగవదపృథక్సిద్ధ విశేషణత్వంచ సాక్షాత్కృత్యతదుభయ సాక్షాత్కారఫలం భగవత్కైంకర్యమపికృత్వా తేనప్రియమాణస్య

సా-వి— విభూతికమ్ ఆశ్చర్యావహ లీలాభోగ విభూతియుక్తమ్-లక్ష్మీకాంతం సంపద్య, ప్రాప్య- "సంపద్యావిర్భావ స్స్వేనశబ్దా" దిత్యధికరణోక్తరీత్యా ఆవిర్భవత్సహజా కృతిః, ఆవిర్భూత దేవాదిశరీర వ్యావృత్త స్వాసాధారణ జ్ఞానానందాకారః, స్ఫుటతదపృథక్సిద్ధిః ప్రత్యక్షభూత పరమాత్మా పృథగ్భావః ప్రత్యక్షితశరీరశరీరిభావ ఇత్యర్థః- సిధ్యద్గుణాష్టకతత్ఫలః, సిధ్యదభివ్యక్తమ్ గుణాష్టకం "అపహత పాప్మా విజరో విమృత్యుర్విశోకో విజిఘత్సోపిపాసస్సత్యకామస్సత్యసంకల్ప" ఇతి ప్రజాపతివాక్యోక్తం గుణాష్టకం

సా-సం— అత్యద్భుతైశ్వర్య యుక్తం. శ్రియా విశిష్టం. సంపద్య, సమీపతః ప్రాప్య. ఆవిర్భవత్సహజాకృతిః, అసంకుచిత వికాసవత్స్వరూపానుబంధి ధర్మభూత జ్ఞానరూపాకారః - స్ఫుటతదపృథక్సిద్ధిః, తేన పరమాత్మనా సహ ప్రత్యక్షితశరీరాత్మభావసంబంధః. సిధ్యదితి, ప్రాదుర్భూతాపహతపాప్మత్వాది

మూ— పరమంసామ్యంభోగే నివృత్తిం కథోజ్ఝితమ్॥౪౭॥

సా-దీ—భగవత్సర్వవిధకైంకర్యంయస్యసః. భోగే, "సోఽశ్నుతేసర్వాన్ కామాన్ సహబ్రహ్మణావిపశ్చితే", త్యుక్తే పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవరూపే. నివృత్తి కథోజ్ఝితం, పునరావృత్తి ప్రసంగ రహితం బ్రహ్మణా పరమం సామ్యం ప్రాప్నోతి. "తథా విద్వాన్ పుణ్య పాపే విధూయ నిరంజనః పరమం సామ్య ముపైతి", త్యుక్తేః ఎన్నైఱ్ - ॥౪౭॥

ఇని పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవ మిరుక్కుమ్పడి వైయరుళిచ్చెయ్యక్కోలి ముత్తరదా

సా-స్వా— "బ్రాహ్మణ జైమినిరుపన్యాసాదిభ్యః-చితి తన్మాత్రేణ తదాత్మకత్వాదిత్యౌడులోమిః-ఏవ మప్యుపన్యాసాత్పూర్వ భావాద విరోధం బాదరాయణః", ఇత్యధి కరణార్థ ఉక్తః - తల్ ఫలే త్యనేన "సంకల్పాదేవ తచ్ఛ్రుతే", రిత్యధి కరణార్థః - "అభావం బాదరి రాహ హ్యేవం భావం జైమిని ర్వికల్ప మననాద్ద్వాదశాహ వదుభయ విధం బాదరాయణోఽత", ఇత్యధి కరణార్థ ఉక్తః. నివృత్తిం కథోజ్ఝితం, పునశ్చ సంసారా సత్తి గంధరహితం. భోగే, బ్రహ్మణాపరమం సామ్యం భజతి. సతు జగత్కారణత్వా దినా - అత్ర భోగే పరమం సామ్య మిత్యనేన "జగద్వ్యాపార వర్జం ప్రకరణాద సన్నిహితత్వాచ్చ భోగ మాత్ర సామ్య లింగాచ్చ", ఇత్యధి కరణార్థ ఉక్తః-నివృత్తిం కథోజ్ఝితమిత్యనేన "అనావృత్తి శ్శబ్దాదనావృత్తి శ్శబ్దా", దిత్యధి కరణార్థ శ్చానుసంహితః - ఇవ్విడ వాల్ కార్య బ్రహ్మ విలక్షణ పర బ్రహ్మ శబ్దాభి ధేయా ప్రాకృత దేశ విశేష వర్తి భగవత ఏవార్చి రాది గతి ప్రాప్యత్వ మెన్నుమ్ పితృలోక సృష్ట్యాది వ్యాపార మావిర్భూత స్వరూపస్య బ్రహ్మానుభవ పరివాహ రూపకైంకర్య మెన్నుమ్, పరమ సామ్యంభోగమాత్రత్తిలే యెన్నుమ్, తతఏవ జగత్కారణత్వాది కళిల్లై ఎన్నుమ్ ఏవం భూత భోగ విశేషం ప్రాప్తనుక్కు స్వేచ్ఛయాలే తాన్ పరేచ్ఛయాలే తాన్ పునరావృత్తి యిల్లై ఎన్నుమ్ శొల్లప్పట్టతు - ॥౪౭॥

ఇని పూర్వోక్త శంకైకళై విస్తరేణ పరిహరిక్కక్కోలి పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవ విషయ పూర్వోక్త శంకాభి ప్రాయత్తాలే శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ -

సా-ప్ర—భగవతోనుభవితృత్వ రూపం భగవదత్యంత సామ్యం ప్రాప్నోతీత్యర్థః॥౪౮॥

ఏవం శ్లోకే సంగృహీతంకైంకర్యపర్యంతపరిపూర్ణానుభవరూపఫలంవిస్తరేణప్రశ్న పూర్వకం

సా-వి— తత్ఫలం కైంకర్య పర్యంతపరిపూర్ణానుభవోయస్య సతథోక్తస్సన్-నివృత్తింకథోజ్ఝితం,నివృత్తిశంకారహితం - భోగే బ్రహ్మ యాథాత్మ్యా నుభవరూపభోగ మాత్రే పరమంసామ్యం- "సోఽశ్నుతేస ర్వాన్కామాన్ సహబ్రహ్మణావిపశ్చితే", త్యుక్తరూపముపైతి॥ ౪౭॥

సా-సం— గుణాష్టకతత్కార్యసర్వవిధకైంకర్యః- భోగే, విభూతిద్వయ నిఖిల కల్యాణ గుణాది విశిష్ట పర బ్రహ్మానుభవే - పరమంసామ్యం "సోఽశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్సహ - నిరంజనః పరమంసామ్య", మిత్యాది శ్రుత్యుక్త నివృత్తిప్రసంగ వర్జితం నిరతిశయం సామ్యంభజతి॥౪౭॥

ఇత్థం సంగృహీతం వివరీతుం ప్రథమం పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవశబ్దార్థమాహ-

మూ— ఇగ్గతి విశేషత్తాలే శ్వేత్తవనుడైయ పరిపూర్ణానుభవమ్ ఇరుక్కుమ్బడి ఎజ్ఞనే యెన్నిల్ ‘‘అనైత్తులకు ముడైయ అరవిన్దలోచననై త్తినైత్తనైయుమ్ విడాళ్,, ఇత్యాది కళిల్పడియే సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థైకళిలుమ్ సర్వేశ్వరనై అనన్తజ్ఞళాన విగ్రహ గుణ విభూతి చేష్టితజ్ఞళిలొన్ఱుమ్ కురైయామల్ నిరతిశయభోగ్యమాక విషయీకరిత్తుక్కొణ్డిరుక్కుమ్ .

సా-దీ—కాంక్షైయైఉద్భావిక్కిఱార్. ఇగ్గతివిశేషత్తాలిత్యాదియాల్- ఇప్పరిపూర్ణానుభవమ్సర్వవిధకైంకర్యమాయిరుక్కుమెన్కిఱార్. అనైత్తులకు మిత్యాదియాల్. అనైత్తులకుమ్, సర్వలోకం. తినైత్తనైయుమ్, దేశకాలాదికళిలివనైతిలాంశముమ్విడాళ్. తినై, ఏకదేశమ్. గద్యత్తిల్ ‘‘సర్వదేశసర్వకాలే,, త్యాదిశ్శాల్లిత్తిరె.

సా-స్వా- ఇగ్గతివిశేషత్తాలేఇత్యాదినా. అనైత్తులకుమితి-అనైత్తులకుముడైయ, కృత్స్నలోకత్తైయుముడైయ-విభూతిద్వయవిశిష్టనాన అరవిందలోచననై. తినైత్తనైయుమ్- ఈషదంశముమ్, ఏకదేశముమ్విడాళ్. సర్వేతి-దేశవిశేషేవాకాలవిశేషేవాఅవస్థావిశేషేవాసంసారదశైయిల్పోలే సంకుచితవిషయకమన్ఱిక్కే నిరతిశయేతి - తృణలోష్టాద్యనుభవమ్పోలే యన్ఱిక్కే నిరతిశయ భోగ్యత్వ ప్రకారకమెన్నపడి - ఇగ్గతి విశేషత్తాలే దేశవిశేషమ్ ప్రాప్తనుక్కీశ్వరనుక్కాకిలనో తనక్కీశ్వరాను భవమ్ పురుషార్థమావతు? ‘‘నిరంజనః పరమం సామ్య ముపైతి,, ఎన్ఱుఈశ్వరనోడు పరమసామ్యమ్ శొల్లుకైయాలే తనక్కు మీశ్వరత్వ ముణ్డాకైయాల్ స్వసమానేశ్వరాంతరానుభవమ్ పురుషార్థమాకమాట్టుమో ?

సా-ప్ర—దర్శయతి - ఇగ్గతివిశేషే త్యాదినా- శ్వేత్తవనుడైయ, గతస్య- ఇరుక్కుమ్బడియెజ్ఞనేయెన్నిల్, స్వరూపస్థితిఃకీదృశీతి చేదిత్యర్థః- ఏవమనుయోగేఉత్తరంవక్ష్యన్ కైంకర్యపర్యంతపరిపూర్ణానుభవాఖ్య ఫలస్య సాంప్రదాయికత్వ మాహ - అనైత్తులకు మిత్యాదినా - ఉభయ విభూతి విశిష్టారవింద లోచనే అనుభావ్యే అల్పమపి నపరిత్యజంతీత్యేవ మాదిషూక్తప్రకారేణే త్యర్థః -

సా-వి— ఏవంసంగృహీతమర్థం ప్రశ్నపూర్వకం విస్తరేణ దర్శయతి- ఇగ్గతి విశేషేత్యాదినా - శ్వేత్తవనుడైయ, గతస్య -, అనైత్తుల కుముడైయ వరవిన్దలోచననై త్తినైత్తనైయుమ్ విడాళ్- అనైత్తులకముడైయ, సర్వలోక విశిష్టం - అరవిన్దలోచననై, అరవిందలోచనం- తినైత్తనైయుమ్ , తిలాంశం ఏకదేశమపి. విడాళ్, నత్యజతి- సర్వవిధ కైంకర్యత్తైయుమితి సముచ్చయే నానుభవోపి సంగృహీతః - పలకాలమ్, విస్తరేణ. ‘‘తథావిధ భగవదనుభవ జనితానవధికాతిశయ ప్రీతి కారితాశేషావస్థోచితాశేష శేషతైకరసరూపనిత్య కింకరో భవానీ,, త్యాదినా భాష్యకారా ఉక్తవంత ఇత్యర్థః- అత్ర సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థైకళిలుమ్ సర్వేశ్వరనుడైయ సర్వవిధ కైంకర్యత్తైయుమ్ గద్యత్తిలే పలకాల మరుళిచ్చెయ్దారితి సాంప్రదాయికః పాఠః. కేషుచిత్కోశేషు సర్వావస్థైకళిలుమ్ సర్వేశ్వరనై అనన్తజ్ఞళాన విగ్రహ గుణ విభూతిచేష్టితజ్ఞళిలొన్ఱుమ్కురైయామైనిరతిశయభోగ్యమాకవిషయీకరిత్తుక్కొణ్డుసిరుక్కుమిత్యాది. మున్బశొన్నకైంకర్యమ్ఇప్పడిపరిపూర్ణానుభవత్తాలేపిరన్త ప్రీతివిశేషత్తుక్కుప్పరివాహమామెన్ఱుమిడత్తైగద్యత్తిలేఇత్యంతంపరిపూర్ణానుభవప్రకారవివరణరూపోగ్రంథఃప్రక్షిప్తోదృశ్యతే -సోపివ్యాఖ్యాయతే- కురైయామై,

సా-సం— ఇగ్గతి విశేషత్తాలిత్యాదినా. అనైత్తులకుమిత్యాది. అనైత్తిత్యాదినోపాత్తగాథా వివరణం సర్వ

మూ—ఇవ్వనుభవమ్ఇవనుక్కుమ్ ఈశ్వరనుక్కుమ్ అత్యంతతుల్యా మాకైయాలే పరమసామ్యమ్శొల్లుకిరతు ''ఉణర్ ముఴునలమ్,,ఎన్గుమ్ ''నిరస్తాతిశయాహ్లాద సుఖభావైకలక్షణా । భేషజం భగవత్ప్రాప్తి రేకాంతాత్యంతికీమతా,,ఎన్గుమ్ శొల్లుకిరపడియే భగవత్స్వరూపమ్ భోగ్యమాక ప్రాప్తమ్ - మత్తుళ్ళ వైభోగ్యమాప్పడి యెజ్ఞనేయెన్నిల్ రాజ మహిషిక్కు- రాజా భోగ్యనానాప్

సా-స్వా— పరమసామ్యమ్శొల్లుకిరతుపురుషార్థప్రకరణమాకైయాలే భోగాంశత్తిలే ఈశ్వరనోడుపరమసామ్యపరమాకైయాల్ విరోధమిల్లై ఎన్నిల్ అప్పోతు యత్కించిద్ధర్మసామ్యత్తై పరమసామ్య మెన్గుశొల్లప్పోమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వను భవ మితి-ఇవ్వను భవమ్, నిరతిశయ భోగ్యత్వ ప్రకారక విగ్రహగుణ విభూతి సకలా కార విశిష్టైశ్వరాను భవ రూప భోగమ్ - అత్యంతేతి, అత్యంత సామ్యత్తై పరమ సామ్యమెన్గు శొల్లక్కూరై యిల్లై ఎన్గుకరుత్తు - ఈశ్వరనమ్ విశిష్ట స్వస్వరూపత్తై నిరతిశయ భోగ్యతయా అనుభవిక్కైయాలే ఇజ్ఞిరువరుక్కు మితు అత్యంత తుల్య మెన్గపడి - ఇప్పడి విశిష్ట బ్రహ్మత్తై భోగ్యతయా ను భవిక్క కూడుమో ? ముక్తనుక్కు- స్వాత్మా అనుకూల తయా స్వప్రకాశ నాకైయాలే భోగ్యనానాలుమ్ బ్రహ్మ స్వరూపమ్ భోగ్య మెన్నైక్కు ప్రమాణ ముణ్డో ? ఉణ్డానాలుమ్ తదను బంధి విగ్రహవిభూత్యాది కళుక్కు భోగ్యత్తై ఎజ్ఞనే యెన్గు శంకిత్తుత్తర మరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఉణర్ ముఴునల మిత్యాదినా- ముఴు ఎన్... కాకాక్షి న్యాయత్తాలే ఉభయత్రాన్వ యిక్కి రతు - ముఴు వుణర్, కృత్స్న వంశముమ్ జ్ఞాన స్వరూ..మ్ - ముఴునలమ్, కార్త్స్న్యేనా నంద స్వరూపమ్ - నిరస్తేతి శ్రీవిష్ణుపురాణ వచనమ్ -నిరస్తాతిశ... ...త్కృష్టావధి రహితాః - అస్యేషా మప్యాహ్లాద జనక తయా సుఖభావైక లక్షణా - ఏకాంతా, ప్రయోజ నాంతర గంధ రహితా - ఆత్యంతికీ, సర్వకాలాను వృత్తా - భగవ త్ప్రాప్తిః, సంసార వ్యాధి భేషజ మిత్యర్థః - రాజావి నఃడైయ భోగత్తు క్కురుప్పాన వైయమ్క దాచిద్రాజావుక్కు-అనభిమత

సా-...— న్యూనతా రాహిత్యేన- ఇవ్వనుభవమితి - విగ్రహ గుణవిభూతిచేష్టితానాం మధ్యే కస్యచిదంశస్యాపరత్యాగేన విషయీకరణ విశిష్ట భగవ దనుభవః ప ర మ సా మ్య మితిసార్వజ్ఞస్యోభయోస్తుల్యత్వాత్తదనుభవ జనితానందస్య చోభయోస్తుల్యత్వా దిదమేవహి భోగ సామ్యమితి వివక్షితమ్ - ఇయాన్పరం విశేషః,భగవతస్సర్వమిదం మదీయ మిత్యానందః దాసానాంతుమత్స్వామిన స్స్వమితితాదృశా నందేనకించిదపి తారతమ్య మితిహృదయం- నిరస్తాతిశయేతి నిరతి శయే త్యర్థః- భగవత్స్వరూప మితి.

సా-సం- దేశేత్యాది-తర్హి ముక్తస్యబ్రహ్మణాపరమంసామ్యంకస్మిన్నర్థేశ్రుతిరభిదధాతీత్యత్రాహ-ఇవ్వనుభవమితి-నిరతిశయభోగ్యంబ్రహ్మస్వరూపమిత్యత్రమానంఉణరిత్యాది-ఆహ్లాదః,సంతోషః, భగవత్ప్రాప్తిః,విద్యాత్మ స్వరూపానుభవ రూపా. సుఖభావః, సుఖత్వం. త దేకనిరూప్య విషయిణీ సదాను భవేపి స్వ విషయానుభవాభి లా షా యా ఏ వ ఉ త్తరోత్తర మభివర్ధన కరీతి సుఖభావైక లక్షణే త్యుక్తిః - అ త ఏ వనిరస్తాతిశయాహ్లాదా, స్వజన్యాహ్లాదా తిరిక్తా తిశ యితా హ్లాదకాన్యా.శబ్దాదివిషయానుభవరూపవ్యాధినివర్తికా-ఏకాంతా,గుణవిగ్రహాద్యనుభవ రాగస్యాప్యనుదయకరీ-ఆత్యంతికీ,యావదాత్మభావినీ. ఇతిమతా. స్వరూప మనుష్యవిషయః భ గ వ తో ని త్యా నాం ముక్తానాం యోగి నాంచా త్యంతాభి మ తే త్య ర్థః -

మూ — అవనుక్కు అభిమతజ్ఞళాయ్ అవనుడైయ భోగత్తుక్కురుప్పాన భోగోప కరణ భోగస్థానాది
కళుమ్ ఇవళుక్కుమ్ అనుకూలమాయిరుక్కు మాప్పోలే ఇజ్జుమ్ భగవత్స్వరూపానుబంధి కళానవైయెల్లా
మ్ భోగ్యమాకక్కుత్తైయిల్లై. ఇప్పడిసర్వ ప్రకార విశిష్టనాయ్కొండు సర్వేశ్వరణ్ భోగ్య నెన్నుమిడ
మ్ శ్రుతి స్మృత్యాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్. ఇవ్వర్థత్తై భూమాధి కరణత్తిలే సాధిత్తరుళినార్.

సా-స్వా— మా కల్ అనుకూలమాకమాట్టాతేః ఎన్నవరుళి చ్చెయ్ కిరార్- అవనుక్కభి మతజ్ఞళాయితి -
యద్వా, భోగోప కరణత్వాదేవ అభిమతజ్ఞళా యెన్ను హేతు హేతుమద్భావేన అన్వయిక్కవుమామ్-
ఇప్పడి లోకదృష్టి ప్రక్రియైయై అతీంద్రియ భగవద్విగ్రహ విభూతి గుణాది కళిలే సంచరిప్పిక్కప్పోమో?
అప్పడి యాకిల్ రాజభోగ్య వస్తు విశేషమ్ వ్యాధ్యాది దశైయిలే రాజ పత్నిక్కు ప్రతికూల మాయుమ్
కాణ్కైయాలే వైపరీత్యమ్ ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇప్పడీతి - ‘‘ సోఽశ్నుతే స
ర్వాన్ కామాన్ సహ బ్రహ్మణా విపశ్చితా - రసగ్ంహ్యేవాయం లబ్ధ్వానందీ భవతి - నపశ్యో మృత్యుంప
శ్యతి - నరోగ న్నోత దుఃఖతాం - సర్వంహపశ్యః పశ్యతి సర్వ మాప్నోతి సర్వశః ,, ఇత్యాది శ్రుతి
స్మృతి సిద్ధమెన్న పడి- ఇప్పడిసర్వ ప్రకారవిశిష్ట సర్వేశ్వరన్ భోగ్యనాకిల్ సూత్ర భాష్యాది కళిలే శొల్ల
వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వర్థత్తైఇతి - ఇప్పడి సర్వప్రకారవిశిష్టబ్రహ్మాను భవమే

సా - వి — యథా ‘‘ పురా భూదస్మాకం ప్రథమమపి భిన్నా తను రితి ,, న్యాయేన తాదృ
శావస్థాయాం ప్రియాయాః ప్రియస్వరూపం భోగ్యం తథా భగవత్స్వరూపం భోగ్యమిత్యర్థః.
భోగ్యమామ్పడి ఎజ్ఞనే యెన్నిలితి - భోగమాక విషయీకరిత్తుక్కొండు ఇత్యుపక్షిప్త భోగ్యతాయా
మయమాక్షేపః - భోగ్యమాకక్కుత్తైయిల్లై ఇతి- ఏతేన తదనుభవస్యానంద వత్త్వం స్థాపితమ్ -
భూమాది కరణత్తిలితి - భూమాసంప్రసాదా దధ్యుపదేశా దత్యధికరణే సత్యశబ్దాభిధేయస్య బ్రహ్మణ
స్సుఖం త్వేవ విజిజ్ఞాసితవ్య మిత్యుపదిశ్య నిరతిశయ విపులమేవ సుఖం పరమపురుషార్థ రూపం భవతి-
తస్యైవ బ్రహ్మణ స్సుఖరూపస్య నిరశయ విపులతా జ్ఞాతవ్యేతి భూమాత్వేవ విజిజ్ఞాసితవ్య ఇత్యుపదిశ్య
నిరతిశయ విపుల సుఖరూపస్య బ్రహ్మణో లక్షణ మిద ముచ్యతే- ‘‘యత్ర నాన్యత్పశ్యతినాన్యచ్ఛృణోతినా
న్యద్విజానాతి సభూమేతి ,, అయమర్థః - అనవధికాతిశయ సుఖరూపబ్రహ్మణ్యనుభూయమానే తతో
న్యత్కిమపి నపశ్యతి - అయమనుభవితా బ్రహ్మస్వరూపతద్విభూత్యంతర్గతత్వాత్కృత్స్నస్యవస్తుజా
తస్య-అతఐశ్వర్యాపరపర్యాయవిభూతిగుణవిశిష్టంనిరతిశయసుఖరూపంబ్రహ్మానుభవన్ తద్వ్యతిరిక్తస్య

సా - సం — శ్రుతిస్మృతీత్యాది - ‘‘సర్వంహ పశ్యః పశ్యతి . సర్వ మాప్నోతి సర్వశః. సవా ఏష ఏ
వం పశ్యన్నేవం మన్వానః ఏవం విజానన్ - ఆత్మరతి రాత్మ క్రీడ ఆత్మమిథున మాత్మానంద స్సస్వరా
డ్భవతి- తస్యసర్వేషు లోకేషుకామచారోభవతీ,, త్యాది శ్రుతయోఽత్రాభిప్రేతాః - ఉక్తార్థస్య న్యాయా
ను గృహీత శ్రుతి సిద్ధత్వేన భాష్య కృదభి మతత్వ మాహ - ఇవ్వర్థత్తైఇతి - ‘‘ యత్ర నాన్య త్పశ్యతి
నాన్య చ్ఛృణోతి నాన్య ద్విజానాతీ ,, తి శ్రుతి వివరణ రూపేయమర్థ ఇత్యాదికే జగన్నిరతిశయ ప్రీ
తయేభవత్యేవేత్యంతభూమాధికరణభాష్యేఇత్యర్థః-ఇత్థంవిభూత్యాదీనామపిభోగ్యత్వేన పరమపద శబ్దః

మూ— ఇవత్తిల్ నిరతిశయానుకూల్యత్తాలే పరమప్రాప్యమాకైయాలే భగవత్స్వరూపత్తై పరమపదమ్ ఎన్కిఱతు- ఇబ్భగవత్స్వరూపత్తినుడైయ పరిపూర్ణానుభవమ్ పెఱువతు భోగ్యతమమాయ్ సర్వోత్తరమాయ్ ఇరుప్పతొరు స్థానవిశేషత్తిలే ఎన్నాలాకైయాలే అస్స్థానవిశేషత్తైయుమ్ పరమపదమ్ ఎన్కిఱతు. ఇవ్వనుభవత్తుక్కు ఆశ్రయమాయ్ కొణ్డు అనుభావ్యమాకైయాలే భగవద్విభూతిభూతమాయ్ జ్ఞానానంద లక్షణమాన తన్ స్వరూపత్తైయుమ్ పరమపదమ్ ఎన్కిఱతు.

సా-స్వా— పరమప్రాప్యమానాల్ "విష్ణ్వాఖ్యం పరమం పదమ్ - విష్ణోః పదే పరమే మధ్వ ఉత్సః-తద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం సదా పశ్యంతి సూరయః - యం ప్రాప్య న నివర్తంతే తద్ధామ పరమం మమ ,, ఇత్యాది కళిలే పరమప్రాప్యవాచియాన పరమపద శబ్దత్తాలే తుల్యమాక భగవత్స్వరూపత్తైయుమ్ స్థానవిశేషత్తైయుమ్, జీవ స్వరూపత్తైయుమ్, పరమపదమెన్ఱు శొల్లకూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నిరతిశయానుకూల్యత్తాలే ఇత్యాదినా- పరమప్రాప్యమాకైయాలే స్వరూపమ్ పరమపదశబ్దముఖ్యార్థమ్ - స్థానవిశేషమ్ తదుపయుక్తమాకైయాలుమ్ సర్వోత్తర స్థానమాకైయాలుమివ్విశేషద్యోతనార్థముపచారత్తాలే పరమపదమెన్ఱు శొల్లుకిఱతు - జీవస్వరూపమ్ పరమప్రాప్య భగవదనుభవాశ్రయతయా అచిద్వ్యావృత్త జ్ఞానానందలక్షణవిభూతితయాచ విశేషద్యోతనార్థముపచారత్తాలే పరమపదమెన్ఱు శొల్లప్పడుమెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి పరమపదశబ్దమౌపచారికమాకిల్ ప్రాప్యత్తైయురుక్కైయాలే ప్రకృతి

సా-వి— వస్తున్నో భావాదేవ కిమప్యన్యన్నపశ్యతి - అనుభావ్యస్య సర్వస్య సుఖరూపత్వాదేవ దుఃఖంచ న పశ్యతి - తదేవహి సుఖం యదనుభూయమానం పురుషానుకూలం భవతి - నను చేదమేవ జగద్బ్రహ్మణో న్యతయానుభూయమానం దుఃఖరూపం పరిమితసుఖరూపంచ భవత్కథమివ బ్రహ్మవిభూతత్వేన తదాత్మకతయానుభూయమానం సుఖరూపమేవ భవేదిత్యుచ్యతే - కర్మవశ్యానాం క్షేత్రజ్ఞానాం బ్రహ్మణోన్యత్వే నానుభూయమానం కృత్స్నం జగత్కర్మానురూపం దుఃఖంచ పరిమితసుఖంచ భవతి - అతో బ్రహ్మణోన్యతయా పరిమితసుఖరూపత్వేపచ జగదనుభవస్య కర్మనిమిత్తత్వాత్కర్మరూపావిద్యావాసనా విముక్తస్య తదేవ జగద్విభూతి విశిష్ట బ్రహ్మానుభవాంతర్గతంసుఖమేవభవతి- యథా "పిత్తోపహతేన పీయమానం పయః,, ఇత్యాదినా భాష్యకారా స్సాధితవంత ఇతిభావః - సర్వస్యాపి ప్రాప్యత్వావిశేషాద్వైకుంఠస్యైవ కథం పరమపదత్వమిత్యత్ర తత్పక్షే ప్రవృత్తినిమిత్తం దర్శయితుమాహ - ఇవత్తిలితి. యద్వా, ప్రసంగాత్పరమపద శబ్దప్రవృత్తివిషయభూతం త్రివిధమిత్యాహ - ఇవత్తిలితి. పద్యతే గమ్యత ఇతి పదం ప్రాప్యం పరిపూర్ణానుభవప్రాప్తిః - ఆకైయాలే , ఏష్యత్తయా - అతుతాన్ స్థానవిశేషత్తిలే ఎన్నాల్, స్వస్మిన్ స్థానవిశేషే ప్రవిష్టే సతి - అనుభవత్తుక్కాశ్రయమాయ్కొణ్డు అనుభావ్యమాకైయాలే, అనుభవాశ్రయతయా స్వరూపస్యానుభావ్యత్వాదిత్యర్థః-

సా-సం— కింవిషయః ? విశేషవిషయశ్చేత్స కిన్నిమిత్తక ఇత్యత్రాహ. ఇవత్తిలిత్యాదినా - దివ్యాత్మస్వరూపవిగ్రహగుణవిభూత్యాదిషు మధ్య ఇత్యర్థః - నిరతిశయానుకూల్యం గుణవిగ్రహయోరప్యవిశిష్టమితి స్వరూపత్తై ఇత్యుక్త్యాతౌ చలక్షితౌ- స్థానవిశేషస్వరూపయోః పరమపదశబ్దబోధ్యత్వేనబద్ధదశాయామపి

మూ— ఇవై మూన్ఱుకుమ్ మత్తుముళ్ళవత్తుకుమ్ ప్రాప్యత్వమాత్రమవిశిష్టమ్-ఇప్పడిభగవత్స్వరూపరూప గుణవిగ్రహాదికళుమ్ శుద్ధసత్త్వాశ్రయమాననిత్యవిభూతియుమ్ స్వస్వరూపముమ్ భోగ్యమానాలుమ్ ప్రతికూలమాక ప్రత్యక్షాది ప్రమాణ సిద్ధమాయ్ ముముక్షువుక్కు త్యాజ్యమాక శాస్త్రజ్ఞళిల్ శొల్లప్పట్ట లీలావిభూతియిల్ పదార్థఙ్గళ్ ముక్తనుక్కు భోగ్యమాక కూడుమో వెన్నిల్ అతిలుమ్ కుఱైయిల్లై - పిత్తోపహతనుక్కు ప్రతికూలమాన పాల్ పిత్తమ్ శమిత్తాల్ అనుకూలమామాప్పోలవుమ్ సార్వభౌమనాన పితావినుడైయ శిఱైక్కూడమ్ శిఱైకిడన్ద రాజ కుమారనుక్కు అప్పోతు ప్రతికూలమాయ్

సా-స్వా— కాలాదికళిలుమ్ పరమపదశబ్దప్రయోగమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవై మూన్ఱుక్కు మితి. ప్రాప్యత్వ మాత్ర మవిశిష్టమ్. విశేష విశిష్టం నభవతి. ఇవై మూన్ఱుక్కు మితరాపేక్షయా ప్రాప్యత్తైయిలె పూర్వోక్త విశేష మిరుక్కైయాలె అజ్ఞౌపచారిక ప్రయోగమ్ విశేష ద్యోతనార్థతయా సార్థకమానాలుమ్ ఇతరఙ్గళిలె ప్రయోజన మిల్లామైయాలె ఔపచారిక ప్రయోగమ్ కూడాతెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి సర్వప్రకార విశిష్ట సర్వేశ్వరన్ భోగ్యనెన్ఱు మిడమ్ శ్రుతిస్మృత్యాది సిద్ధమెన్నతు కూడుమో? ప్రబల ప్రత్యక్ష విరోధ మిల్లాత విడత్తిలె యన్ఱో శ్రుతి స్మృత్యాదికళ్ అర్థశిక్షై పణ్ణువతు? అతిం ద్రియ భగవత్స్వరూప విగ్రహ గుణ స్థానవిశేషఙ్గళుక్కు ఆనుకూల్యస్వరూపత్తై శ్రుతిస్మృత్యాదికళ్ ప్రాపిత్తాలుమ్ లీలావిభూత్యంతర్గత పదార్థఙ్గళుక్కు ఇవ్వధి కారిమైయుక్కు రిత్తు ప్రాతికూల్యమ్ ప్రత్యక్షసిద్ధమాకైయాలుమ్ "సర్వధర్మాంశ్చ సంత్యజ్య సర్వ కామాంశ్చ సాక్షరాన్। ఏతేవై నిరయాస్తాత స్థానస్య పరమాత్మన" ఇత్యాది స్మృత్యాదికళాలుమ్ ప్రాతికూల్యమ్ బోధిత మాకైయాలుమ్ తద్విరుద్ధ మాకవానుకూల్యత్తై కేవల శాస్త్రమ్ ప్రాపికక్కూడాతే? ఎన్ఱు శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - భగవదిత్యాదినా. సంసార దశైయిల్ స్వతస్సిద్ధానుకూల్యమ్ తోత్తామైకు ప్రథమ దృష్టాంతమ్. ఉత్క్రమణానంతరం తానే లీలా విభూత్యంతర్గత పదార్థఙ్గళుక్కు ప్రాతికూల్యప్రయోజకకర్మఙ్గళ్ కళికైయాలే స్వతస్సిద్ధానుకూల్యమ్ తోత్త వేణ్డావో వెన్కిర శంకావారణార్థమ్ ద్వితీయ దృష్టాంతమ్. కారాగృహ తుల్యమాన సూక్ష్మ శరీరమ్ కళికైయాలే విరజాతరణానంతరం తానే బ్రహ్మోప సంపత్తేః పూర్వం స్వత

సా-వి— బంధదశాయాంనతాదృశానుభవాశ్రయానుభావ్యత్వమితనపరమపదత్వం-సంసారదశాయాం దుఃఖరూపతయా ప్రతిపన్నలీలావిభూతే ముక్తదశాయాం కథంభోగ్యత్వ మిత్యాశంకాపూర్వకం సదృష్టాంతం పరిహారమాహ - ఇప్పడి భగవత్స్వరూపేత్యాదినా.

సా-సం— నిరతిశయానుకూల్యంభగవత్స్వరూపస్యైవేత్యభిప్రేతం - మత్తుళ్ళ వత్తుక్కు మితి, విభూతి చేష్టితాదీనా మిత్యర్థః - స్వస్వరూపే విభూతి భూతమాయిత్యుక్తి ముక్తా భోగోపకరణత్వేన బద్ధదశాయాంనామరూప వ్యాకరణార్థ్యనుప్రవేశ ద్వారత్వ కృతలీలోపకరణత్వేనచహేయోపాదేయత్వాక్రాన్తా-ముక్తం ప్రతీత్యాజ్యతయో క్తానాం లీలావిభూతిగత పదార్థానాం తం ప్రతి భోగ్యత్వ మాక్షిప్య సమాధత్తే- ఇప్పడీత్యాదివాఉపపన్నమిత్యంతేన - లీలావిభూతిగత పదార్థాఅనుకూలవర్గతయాప్రతికూల వర్గతయా విభక్తాఇతి క్షీరం కారాగృహంచ దృష్టాంతితం. ప్రకృతి విముక్తస్య కర్మసంబంధరూప

మూ—రాజాశ్శైకూడత్తిల్ నిన్ఱుమ్ పురప్పడవిట్టుకన్తుతుల్యభోగనాకవైత్తవళవిల్ శిత్తైకూడమాన కుహ్లైయాతిరుక్కచ్చెయ్ తెపితా: ఽవిభూతియెన్ఱు అనుకూలమామాప్పోలవుమ్-‘‘యస్త్వయా సహ స స్వ నిరయో యస్త్వయా వినా,, ఎన్ఱుమ్ ‘‘నహిమే జీవితేనార్థో నైవార్థైర్న చ భూషణై: । వసంత్యా మధ్యే వినా రామం మహారథమ్,, ఎన్ఱుమ్ ‘‘ఏరాళు మిత్తైయోవిలుమ్,, శొల్లుకిర పడియే భగవత్సం మన్నిక్కే తాన్ నిన్ఱపోతు కర్మానురూపమాక త్తనక్కు ప్రతికూలమాయుమ్ అల్పానుకూలమా తోన్ఱిన లీలావిభూతియిల్ పదార్థఙ్గళ్ ముక్తనాయ్ నిరంతర భగవదనుభవమ్ పణ్ణుకిర ఇవ నిరతిశయభోగ్యవర్గత్తిలే శేరుకైక్కు ఉపపన్నమ్-ఇప్పడి బద్ధరుక్కు ప్రతికూలమాయుమ్, అల్పానుకూలమా

సా-స్వా—స్సిద్ధానుకూల్యమ్ తోన్ఱాతెన్నైక్కాకత్తృతీయదృష్టాంతమ్. సంసార దశైయిల్ కదాచి త్ కూల్యముమ్, కదాచిదల్ప ప్రాతికూల్యముమ్, కదాచిదానుకూల్యముమ్, ఏకస్యైవ పురుష భేదేన ఆను ముమ్, ప్రాతికూల్యముమ్ తరతమ భావ గ్రస్తమాకత్తోన్ఱుకైయాలే ప్రత్యక్షాది సిద్ధ ప్రాతికూల్యామ్ ర్థఙ్గళుక్కు స్వత సిద్ధ మల్లామైయాలే ముక్తిదశైయిల్ సర్వము మనుకూల మెన్ఱు శొల్లుకిర శ్రుత్యా స్వత స్సిద్ధానుకూల్యత్తై బోధిక్కైయాలే ప్రత్యక్షాదికళ్ బద్ధదశైయిల్ కర్మోపాధిక ప్రాతి విషయమాకైయాల్ పరస్పర విరోధమిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు - రాజకుమారనుక్కు శిఱైకూడమిః వేఱొరు ఆకారమాకైయాల్ అనుకూలమాకత్తోన్ఱలామే ఎన్కిఱ శంకా వారణార్థమ్ కోప్పుక్కు తెఇతి. కోప్పు, ఆకారమ్. ఇప్పడి ఒరువస్తువానే ఒరుకాలత్తిలే ముక్తనైప్పత్త అనుకూలమాయుమ్, నైప్పత్త ప్రతికూలమాయుమ్ ఇరుక్కై విరుద్ధమన్నో? ఏకకాలత్తిలే తానే ప్రాతికూల్య స్వభా మానుకూల్య స్వభావ ముణ్డాకిల్ సర్వజ్ఞరాన నిత్యముక్తర్కళుక్కు ఇరణ్డుమ్ తోన్ఱవేణ్డా న్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి. బద్ధర్క్కు ఇప్పదార్థజాతం ప్రతికూలమాయిరుక్కై కర్ న్ఱుమ్, కర్మబంధమిల్లాతారుక్కు అనుకూలమాయిరుక్కక్కడవతెన్ఱుమ్, భగవదిచ్ఛా సిద్ధ యాలే ఏకకాలత్తిలే భిన్న సంబంధి నిరూప్య ప్రాతికూల్యానుకూల్యఙ్గళుక్కు విరోధమిల్లై. బ

సా-వి— శిత్తైకూడత్తిల్ నిన్ఱుమ్, కారాగృహాత్ - పురప్పడవిట్టు, బహిర్నిర్గమయ్య- ఉకగ భోగనాక, యథా సంతుష్టో గచ్ఛేత్తథా - విట్టవళవిల్, విమోచన సమయే-కోప్పు, ప్రకారే-కుహ్లైయ రుక్క, అవినాశేన తిష్ఠతి సతి - అయమర్థో భాష్యకారైర్యథైవ రాజపుత్రస్య పితులీల ల్లోపక ధాత్వేనానుసంధీయమాన ప్రియతమత్వమనుపగతం తథాత్వానుసంధానే ప్రియతమం భవతీత్యర్థః నిన్ఱపోతు; స్వాతంత్ర్యేణావస్థితి సమయే- భోగ్యవర్గత్తిలే శేర్క్కై- ఉపపన్నమ్. లీలావిభూతిస్థప నాం భోగ్యవర్గే అంతర్భావ ఉపపన్న ఇతి భావః.

సా-సం—దోషాపగమాత్స్వేనతుల్యభోగతయా భగవతైవావస్థాపనాచ్చ భగవత ఇవ ముక్తస్య చ లీలావి భ్యనుకూలైవేతి భావః - బ్రహ్మణి సక్తచిత్తానాం లీలావిభూతావపి స్వీయ ఏవ క్వచిద్విషయే స్వానుకూ భిసంధి ర్భగవదనుకూలత్వ ప్రసక్తిః కృతైవేతి ప్రదర్శనాయ యస్త్వయా సహేత్యాద్యుపన్యస్తం శుమిత్తైయోర్, వృషభవాహనో భూతగణాధిపః- ఏవంచ బద్ధస్యాపి భగవదనుకూలాని చే న్న

మూ— కర్మబంధ మిల్లాతార్కు అనుకూలస్వభావమాయుమ ఇరుక్కై అప్పదార్థజ్గళు కు భగవదిచ్ఛాసిద్ధమ్ - ఇప్పడి స్వేచ్ఛా సిద్ధమాన ఆనుకూల్యత్తై యుడైత్తాన తద్ప్రకారజ్గళెల్లా త్తోడుమ్ కూడిన శ్రీమానాన నారాయణన్ ప్రాప్య నెన్నుమిడమ్ తిరుమంత్రత్తిలుమ్ ద్వయత్తిలుమ్ చతుర్థ్యంత పదజ్గళిలే అభిప్రేతమ్. మున్బు శొన్న కైంకర్యమ్ ఇప్పడి పరిపూర్ణానుభవత్తాలే పిరన్ద ప్రీతి విశేషత్తుక్కు పరీవాహమెన్నుమిడత్తై గద్యత్తిలే పలకాలమ్ అరుళిచ్చెయ్ తార్ -

సా - దీ — ‘‘జక్షత్ క్రీడన్ రమమాణ స్త్రీభిర్వా యానైర్వా,, ఇత్యాదికృత్యజ్గళుణ్డా యిరుక్క

సా-స్వా—ప్రతికూలమెన్ఱుముక్తాదికళుక్కుమ్ప్రత్యక్షమాకైయుమ్ విరుద్ధమన్నెన్ఱుకరుత్తు. అనుకూలస్వభావేతి-ఆనుకూల్యమ్యావదాత్మభావియా యిరుక్కైయాలే స్వభావ సిద్ధమెన్ఱపడి . ఇప్పడి సర్వ ప్రకారవిశిష్టేశ్వరన్ ప్రాప్య నెన్కిఱతు కూడుమో? రహస్యత్రయత్తిలె చతుర్థ్యంత పదగజ్గళిలే కైంకర్యత్తై యన్నో ప్రార్థిక్కిఱతు . అజ్గె భగవదనుభవత్తుక్కు ప్రాప్యత్తై శొల్లవిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - స్వేచ్ఛాసిద్ధమానేతి - పరేచ్ఛా సిద్ధమాకిల్ స్వోత్కృష్టాంత రస చ్ఛావాత్స్వప్రాప్యత్తైయే కూడా తొఴియుమెన్ఱపడి. కైంకర్యపర చతుర్థియిలే యభిప్రేతమాకైయాలే విరోధ మిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి యభిప్రేతమెన్ఱు శొల్లకూడుమో ? స్ఫుటమాన కైంకర్య పరత్వం అనుభవం వినా అనుపపన్నమానాలన్ఱో అభిప్రేతమెన్ఱలావతు? ఇవ్వనుభవమ్ కైంకర్యత్తుక్కు కారణమాకైయాల్ కార్యభూత కైంకర్యపర చతుర్థియిలే కారణముమ్ అభిప్రేతమెన్ఱిలప్పోతు అనుభవత్తై చ్చొల్లామల్ ద్వయ వివరణ శ్రీవైకుంఠ గద్యత్తిలే కైంకర్యత్తైయేశొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? శరణాగతి గద్యత్తిలే ప్రీతి కారితం కైంకర్యమెన్ఱు శొల్లుకిఱతువుమ్ విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - మున్బితి - అనుభవత్తాలే ఇతి - పరం పరయానుభవ జనితమాకైయాలే కైంకర్య పర చతుర్థియిలే యభిప్రేతమెన్ఱు శొల్లక్కుఱై యిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి భగవదనుభవమే పురుషార్థమాకిల్ ‘‘జక్షత్

సా- ప్ర— నను ‘‘జక్షన్క్రీడన్ని,, త్యాదిభిః ‘‘సయదిపితృలోకకామో భవతీ,, త్యాదిభిశ్చ జక్షణాదియోగో మాతాపిత్రాదియోగశ్చావగమ్యత ఇతి కథం కైంకర్యపర్యంత పరిపూర్ణానుభవ ఏవ ఫల మిత్యుచ్యత

సా-వి— స్వేచ్ఛాసిద్ధమాన, భగవదిచ్ఛా సిద్ధేత్యర్థః - ఏతత్పర్యంతో గ్రంథః పూర్వ వ్యాఖ్యాతృభిరవ్యాఖ్యాతత్వాత్తద్వ్యాఖ్యాతగ్రంథ సందర్భ విరోధాచ్చ ప్రక్షిప్త ఇతి నిశ్చీయతే. నను ‘‘జక్షన్క్రీడన్రమ

సా - సం — కైముతిక న్యాయేనైవ లీలా విభూతి రనుకూలేతి భావః - ఏవ ముభయ విభూతి విశిష్ట శ్రీమత ఏవ ప్రాప్యత్వం మంత్ర ఏవ సిద్ధమిత్యాహ - ఇప్పడీతి - సర్వమపి భగవదిచ్ఛా సిద్ధానుకూల్యవదిత్యత్ర నారాయణ శబ్ద వ్యుత్పత్తయ ఏవ ప్రమాణ మితిభావః - ఇత్థం పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవవతో భక్తస్యైవ స్వగత స్వీకార నిష్ఠస్యచ నకేవల పరార్థ కైంకర్యాన్వయ ఇత్యాది పరాభిమత ముక్తి తారతమ్య నిరాసాయాహ - మున్బు శొన్న విది - ఉత్తర కృత్యాధి కారోక్తా ఇత్యర్థః - ప్రీతి విశేషో నామ స్వపర స్వరూప యాథాత్మ్య పరోక్ష కృత స్వనిష్ఠాంత పారార్థ్య దర్శన రూపః - తేన భక్తస్య న కైంకర్యాన్వయః - ప్రపన్నస్యచ న కేవల పరార్థ కైంకర్యాన్వయ ఇత్యాదివాదిని రాసః ఫలితః-ఏవం కైంకర్య

మూ — ముక్తదశైయిలే శ్రుతిసిద్ధమాన జక్షణాదికళుమ్ జ్ఞాత్యాది సంపాదనజ్గళుమెల్లామ్ పుణ్యపాపరూప కర్మనిరపేక్ష భగవదిచ్ఛాను గుణస్వేచ్ఛామూలజ్గళాకైయాలే కర్మఫలమన్ఱిక్కే- అనుభవ పరీవాహమాన కేవలకైంకర్యత్తిలే అంతర్భూతజ్గళ్ - ఆకైయాల్ ప్రాప్తియాయిత్తు యథాభిమత కైంకర్యపర్యంత

సా-దీ — కైంకర్య పర్యంతానుభవ మెన్న తెజ్గనే? ఎన్న పరిహరిక్కిఱార్ - ముక్త దశైయిలిత్యాది- "సయది పితృలోక కామో భవతి - సంకల్పాదేవాస్య పితర స్సముత్తిష్ఠంతే- సయది స్త్రీలోక కామః. సయది గీతవాదిత్రలోక కామస్సంకల్పాదేవాస్య,, ఇత్యాదికళిల్ జ్ఞాత్యాది సంపాదనమ్ శొల్లిత్తిరే- ఇవత్తాల్ ఫలిత్తవర్థత్తై అరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఆకైయాలిత్యాది-ప్రాప్తియాయ్ త్తు-పరబ్రహ్మప్రాప్తియాకనిన్ఱయిక్కప్పట్టతు-

సా-స్వా — క్రీడన్ రమమాణః సయది పితృలోక కామో భవతి-సంకల్పాదేవాస్య పితర స్సముత్తిష్ఠంతి ,, ఇత్యాదికళిలే ప్రాకృత జక్షణాది పురుషార్థ మెన్ఱెన్ఱు శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ముక్తిదశైయిలితి - కర్మఫల మల్లామైయాలే ప్రాకృత భోగ మన్ఱెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి యానాల్ క్వచిత్క్వాచిద్బ్రహ్మప్రాప్తి ఫలమెన్ఱుమ్ శొల్లక్కూడుమో ? పరమ పురుషార్థ మిరణ్డిల్ లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఆకైయాలితి - అనంతగరుడాదికళ్ పణ్ణుమ్ కైంకర్యమ్ ఇవనుక్కిల్లామైయాలే కైంకర్య పర్యంతానుభవ మెజ్గనే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - యథాభిమతేతి- కైంకర్యపర్యంతానుభవమ్

సా-ప్ర — ఇత్యత్ర ముక్తస్య నిశ్శేష నివృత్త కర్మతయా జక్షణాదికం కర్మమూలం నభవతీతి కేవల భగవదిచ్ఛామూల స్వేచ్ఛామూలత్వా జ్జక్షణాదిర్భగవ దనుభవ పరీవాహ భూతకైంకర్యరూప ఏవేత్యాహ- ముక్తదశైయిలిత్యాదినా. నను ముక్తానాం పితృలోకాద్యనుభవః కథం భగవత్కైంకర్యం స్యాదిత్యత్ర భగవత్ప్రీత్యర్థ వ్యాపారాణాం తత్కైంకర్య రూపత్వాత్ ముక్తానుభవానామపి భగవత్ప్రీతి జనకతా త్కైంకర్య రూపత్వ మేవే త్యభిప్రేత్య ప్రాప్య స్వరూపం నిష్కృష్య దర్శయతి - ఆకైయా లిత్యాదినా-

సా-వి — మాణ స్స్త్రీభిర్వా యానైర్వా సయదిపితృలోక కామో భవతి-సంకల్పాదేవాస్యపితర స్సముత్తిష్ఠంతే- సయది స్త్రీలోక కామో భవతి - సయది గీతవాదిత్ర కామస్సంకల్పాదేవాస్య,, ఇత్యాదినా జక్షణాదిష్వపి సత్సు కథం కైంకర్య పర్యంతానుభవ మాత్ర మిత్యాశంకాం పరిహరతి - ముక్తదశైయిలిత్యాదినా - ననుముక్తానాం పితృలోకాద్యనుభవః కథం భగవత్కైంకర్య పర్యంత స్స్యాదిత్యత్ర భగవత్ప్రీత్యర్థ వ్యాపారాణాం భగవత్కైంకర్య రూపత్వా న్ముక్తానుభవానా మపి భగవత్ప్రీతి జనకత్వా ద్భగవత్ప్రీత్యర్థ తయైవ ముక్తైనాను భూయమానత్వా ద్భగవత్కైంకర్య రూపత్వం సంభవతీత్యభిప్రేత్య ప్రాప్తి స్వరూపం నిష్కృష్య దర్శయతి-ఆకైయాలిత్యాది-ఆకైయాల్, భగవదిచ్ఛానుగుణ స్వేచ్ఛామూలత్వాత్. ప్రాప్తియాయ్ త్తు,

సా-సం — పర్యంత నిరతిశయానంద బ్రహ్మానుభవ పరే" జక్షన్ క్రీడన్ రమమాణ స్స్త్రీభిర్వా యానైర్వా,, ఇత్యాది శ్రుత్యర్థః కథముపపద్యత ఇత్యత్రాహ - ముక్తదశై యిలితి - అభిమతానువర్తన స్యైవ కైంకర్యత్వాత్తద్విగ్రహ పరిగ్రహేణ నిత్యానిత్య విగ్రహేణచ జక్షణాది విహరణ శీలః పరమ పురుష స్స్వశేష భూతానపి స్వసమాన విహరణశీలాన్ కృత్వైవ ముక్తావపి సార్వభౌమ ఇవ మోదత ఇతి జక్షణాదయోపి కైంకర్యపరీవాహాంతర్భూతా ఇతి భావః-ఏవంచ ముక్తి కాలీన ప్రాప్యశరీరమిదమితి నిష్కర్షయతి-ఆకైయాలితి.

మూ—పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవ (మెన్ఱతాయిత్తు-) మ్- ఇవ్వనుభవముణ్డానాల్ పిన్బొరుకాలత్తిలుమ్ అழியాతెన్నుమిడమ్ ‹‹ప్రాప్యతే పరమంధామ యతో నావర్తతే యతిః । మాముపేత్య పునర్జన్మ దుఃఖాలయమశాశ్వతమ్ । నాప్నువంతి మహాత్మానస్సంసిద్ధిం పరమాంగతాః । ఆబ్రహ్మభువనాల్లోకాః పునరావర్తినోఽర్జున । మాముపేత్య తు కౌంతేయ పునర్జన్మ న విద్యతే । యదా స కేవలీభూత షడ్వింశమనుపశ్యతి । తదా స సర్వసిద్ధత్వాత్పునర్జన్మ న విందతి । గత్వాగత్వా నివర్తంతే చంద్రసూర్యాదయో గ్రహాః । అద్యాపి న నివర్తంతే ద్వాదశాక్షరచింతకాః- వాయినాల్ నమోనారణావెన్ఱు

సా - దీ— ఇతుకర్మఫలఙ్గళ్ పోలన్ఱు - ఇవ్వనుభవమ్ నిత్యమెన్కిఱార్ . ఇవ్వనుభవ మిత్యాది యాల్ - ప్రాప్యత ఇతి - యతిః, బ్రహ్మనిష్ఠః- సంసిద్ధిః, స్వరూపప్రాప్తిః - సః, ముముక్షుః- కేవలీభూతః, ప్రకృత్యా విముక్తః- షడ్వింశం, షడ్వింశతత్త్వం పరమాత్మాన మెన్ఱపడి. అనుపశ్యతి, అర్చిరాదిగత్యా ధిగమ్య సాక్షాత్కరోతి - సర్వప్రకారైస్సిద్ధత్వాత్సిద్ధింప్రాప్తత్వాల్-వాయినాలిత్యాది-తిరువష్టాక్షరత్తై

సా-స్వా—ప్రాప్తిరూపపురుషార్థమాకైయాల్ ఓరొన్ఱైచ్చొల్లుమిడఙ్గళిలిరణ్డుమ్ వివక్షితమాకైయాలే ఒరు విరోధమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి భగవదనుభవరూప ప్రాప్తి పురుషార్థమానాలుమ్ ‹‹భోగే నివృత్తి కథోజ్ఝిత ,, మెన్ఱు నిత్యమాకచ్చొన్నతుకూడుమో ? ‹‹ కల్పకోటి సహస్రేషు విష్ణులోకే మహీయతే ,, ఎన్ఱు కాలావచ్ఛేదముమ్, పునశ్చ సంసారముమ్, విష్ణులోకమ్ ప్రాప్తనుక్కుచ్చొల్లవిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవ్వనుభవమితి . పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవ మెన్ఱపడి - యతిః, బ్రహ్మనిష్ఠః. కేవలీభూతః, సర్వబంధవినిర్ముక్తః - షడ్వింశం , పరమాత్మానం - సః, ముముక్షుః . సర్వసిద్ధత్వాత్, సర్వప్రకారేణ సిద్ధిం ప్రాప్తత్వాదిత్యర్థః. వాయినాలిత్యాది.వాయినాల్ నమోనారణావెన్ఱు

సా-ప్ర— భగవదిచ్ఛామూల స్వేచ్ఛామూలత్వాదిత్యర్థః- పరిపూర్ణానుభవ నిత్యత్వవచనస్య పతుపాతకృతత్వ శంకా వ్యావృత్త్యర్థమాహ - ఇవ్వనుభవముణ్డానాలిత్యాదినా— ‹‹ తత్పురుషోఽమానవస్సఏనాన్ బ్రహ్మగమయతి - ఏష దేవపథో బ్రహ్మపథః. ఏతేన ప్రతిపద్యమానా ఇమంమానవమావర్తం నావర్తంతే - సఖల్వేవం వర్తయన్ యావదాయుషం బ్రహ్మలోకమభిసంపద్యతే నచ పునరావర్తతే,,ఇత్యాది శ్రుతయోఽభిప్రేతాః - వాయినాలిత్యాదినా — ‹‹వాచా నమ ఇతి ప్రోచ్యమనసా

సా—వి— పరబ్రహ్మప్రాప్తిరితి సిద్ధాంతేషు నిర్ణీతోఽర్థః. యథాభిమత కైంకర్యపర్యంత పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవ మెన్ఱతాయిత్తు, బ్రహ్మానుభవ ఇతి భవతి- పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవ మిరుక్కుమ్ పడి యెన్నెన్ఱిల్ ఇతి- ప్రశ్నస్యోత్తరతయా ఏతదంతగ్రంథ సందర్భో యోజ్యః - కర్మఫల జక్షణాదివదిదమప్యనిత్యమితిశంకావ్యుదాసాయాహ - ఇవ్వనుభవ ముణ్డానాలితి - ఒరుకాలత్తిలుమழியాదుల్, అయమనుభవ ఏకస్మిన్నపి కాలే న నశ్యతి. ఎన్నుమిడమ్,ఇత్యేతత్- షడ్వింశం, పరమాత్మానం. సర్వసిద్ధత్వాత్,సర్వప్రకారైః ప్రాప్తత్వాత్ - వాయినాల్ నమోనారణావెన్ఱు మత్తకత్తిడై కైకూప్పి పోయినాల్ పిన్నైయిత్తిశైక్కెన్ఱుమ్ పుణైకొండుక్కిలుమ్ పోకవొట్టార్. వాయినాల్,వాచా. నమోనారణావెన్ఱు , నమో

సా-సం— ఉక్తబ్రహ్మానుభవస్య యథాభిమత కైంకర్యాకర్షకత్వాదిత్యర్థః- ఏవంవిధప్రాప్యస్య ఉత్తరావధ్యభావం ప్రమాణైరాహ. ఇవ్వనుభవమిత్యాదినా- కేవలీభూతః, అకర్మవశ్యః - సర్వసిద్ధత్వాత్ -

మూ — మత్తక త్తిడై క్కైకళైకూప్పి పోయినాల్ పిన్నై ఇత్తిశైక్కే న్ఱుమ్ పుణైకొడుక్కిలుమ్ పోక వొట్టార్, ఇత్యాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్ -

సా-దీ—వాయినాలుచ్చరిత్తుమస్తకమధ్యత్తిల్ అంజలియై ప్పణ్ణి. ప్రసదనమ్పణ్ణియెన్నపడి- పరమపదత్తై పోయినార్-పిన్నై, పశ్చాత్-ఇత్తిశైక్కు,ఇన్దదిక్కుక్కు.లీలావిభూతియిల్ పునస్సంసరిక్కైక్కెన్నపడి-పుణైకొడుక్కిలుమ్, సంసరిత్తు మీళవుమ్ వరు కిరేనెన్ఱు రువనై పుణై కొడు త్తాలుమ్ పోకవొట్టార్ రెన్నై - ఆకిల్ ‘‘ఇమాన్ లోకాన్ కామాన్ హీ కామరూప్య నుసంచరన్’’ ఎన్నతునివిరోధియాతో ? ఎన్నిల్పునరా వృత్తిం

సా-స్వా— తిరువష్టాక్షరత్తైఉచ్చరిత్తు.మత్తకత్తిడై,మస్తక మధ్యత్తిలే. కైకళైకూప్పి,ప్రపత్తిపణ్ణియెన్నపడి - పోయినాల్, అర్చిరాది మార్గత్తాల్ పరమ పదమ్ శెన్ఱాల్ - పిన్నై, పునశ్చ - ఇత్తిశైక్కు, ఇన్ద దేశత్తుక్కు . సంసార మండల త్తుక్కెన్నపడి - ఒరుకాలుమ్ పుణై కొడు కిలుమ్ , సంసారిభోగత్తై ప్పోమ్ అనుభవిత్తు తిరుమ్బవుమ్ వరుకిరేన్ ప్రతిభూ ఇన్నారెన్ఱు పుణై కుడుత్తాలుమ్ పోక వొట్టార్ ఒరుకాలుమ్ పోకవొట్టారెన్నపడి - ప్రాకృత కార్య విషయ్ణలో కాది కళిలే భగవత్ప్రాప్తిం పునరావృత్తి యుక్తం యానాలుమ్ ప్రకృత్యుత్తీర్ణ పదత్తిలే శెన్ఱు పరిపూర్ణ భగవదనుభవమ్ పెత్తవనుక్కు పునరావృత్తి యిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి ముక్తనుక్కు పునరా వృత్తి యిల్లై ఎనాల్ ‘‘ ఇమాన్ లోకాన్ కామాన్నీ కామ రూప్యను సంచర ’’, న్నెన్ఱు ప్రాకృత లోక సంచారమ్ శొల్లు కిరతు విరోధి యాతో ?

సా-ప్ర— వపుషాచయత్ |తన్నమః పూర్ణముద్దిష్టమతోన్యన్యాఖ్యానముచ్యతే | ఇయం కరణపూర్తిస్సాన్యదంగపూర్తిమిమాం శృణ్వి,, త్యుక్త ప్రకారేణ వాచా నమోనారాయణాయే త్యుక్త్వా మస్తకే చాంజలిం కృత్వా- మనఃపూర్వోవాగుత్తరః‘‘యద్ధి మనసాధ్యాయతి తద్వాచా వదతీ,,త్యాది ప్రమాణాన్మానసానుసంధాన మప్యస్తీతి వాయినా లిత్యనేనలభ్యతే - ఏవం సకృద్భరంన్యస్య దేహం విహాయార్చిరాదినా పరమపదంప్రాప్తశ్చే త్పశ్చాత్ప్రకృతిమండలే కంచిత్కాలం సంసృత్యాగమిష్యామీతి ప్రతిభూకల్పనేపి కదాచిదపి సంసారం నానుమన్యేతే త్యర్థః - నను ముక్తానాం పునఃప్రకృతి ప్రవేశాభావో క్తిస్సు- ‘‘తేషాంసర్వేషులోకేషు కామచారోభవతి - కామరూప్యను సంచరన్ - అహృతసహజ దాస్యాస్సూరయస్సర్వస్వంబంధా విమల చరమ దేహా ఇత్యమీ రంగధామన్ | మహిత మనుజ తిర్య క్స్థావరత్వా శ్రయంతే | సునియతమితిహాసం ప్రాహురేభ్యో నమస్తా ,, దిత్యాది ప్రమాణ విరుద్ధా స్యాదిత్యత్రాహ-

సా-వి—నారాయణేత్యుక్త్వేతి శేషః-మత్తకత్తిడై,మస్తకమధ్యే-కైకళై,హస్తౌ.కూప్పి,ఘటయిత్వా.అంజలిం కృత్వా. ప్రపత్తిప్రదర్శనపరమేతత్ - పోయినాల్ పిన్నై, పరమపద ప్రాప్త్యనంతరమ్- ఇత్తిశైక్కు, ఏతద్దశాయాః. ఎన్ఱు, ఇతి- లీలావిభూతౌ - కంచిత్కాలం సంసృత్యాగమిష్యామీతి- పుణైకొడుక్కిలుమ్, ప్రతిభూకల్పనేపి- పోకవొట్టార్, నత్యజతి. తర్హి ఇమాన్ లోకాన్ కామాన్నీ కామ రూప్యనుసంచరన్నితిసర్వలోకసంచరణం కథమిత్యాశంక్య కర్మోపాధికత్వాభావేన తత్పునరావృత్తిర్న భవతీత్యాహ-

సా-సం — పునర్జన్మనా ప్రాప్త్యవ్యాంతరా భావాత్ - మత్తకత్తిడై, మస్తకోపరి - యదిముక్తోలీలావిభూతింకదా నవిశేత్ కుణ్ఠిత గతిస్స్యాత్ - విశేచ్చేత్కథం పునరావృత్తి ర్నేత్యత్రాహ -

మూ— భగవత్కైంకర్యైకాంతభోగ్యమాన స్వచ్ఛంద విహారత్తాలే లీలావిభూతియిలే పుకున్నాలుమ్ ఇవ్వనుభవసంకోచాదికళ్ పిరవామైయాలే పునరావృత్తియిల్లై ఎన్కిఱతు- ఇప్పడి ఉత్తరావధి యిల్లాత యివ్వనుభవమ్ పెఱువార్కు:- అంతిమ శరీరమ్ దేవమనుష్యాది కళిల్ ఇన్నతిలె యెన్ఱు తెరియాతు -

సా-దీ— యిల్లై ఎన్ఱతుక్కు తాత్పర్య మరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - భగవత్కైంకర్యే త్యాది యాల్ - భగవదనుభవ సంకోచాదీత్యాది శబ్ద మనుభవాభావ కైంకర్యవిచ్ఛేదాది గ్రాహకమ్ - ముక్తియిల్ పరమ సామ్యమ్ శొల్లుకైక్కాక తారతమ్యశంకా నిదాన మాన దేవత్వ మనుష్యత్వాదికళుడైయ ఔపాధికత్వత్తై క్కాట్టుకిఱార్ - ఇప్పడి ఇత్యాదియాల్ - ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్ -

సా-స్వా—ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ -భగవత్కైంకర్యేతి-స్వచ్ఛందేతి-భగవదవతారమ్పోలే కర్మకృతమల్లామైయాలే ఎన్నపడి-ఇప్పడి పూర్వోక్త ప్రకారేణ సర్వోత్కృష్టమాయ్ పునరావృత్తియిల్లాతవనుభవమ్ సర్వాధికారమాన ప్రపత్తిమాత్రత్తాలే అపకృష్ట జన్మవాన్కళాన వకించనాధికారికళుక్కు శరీరావసానత్తిలె వరక్కూడుమో ? భక్తియోగత్తాలే దేవాద్యుత్కృష్ట జన్మమ్ పెత్తు తదవసానత్తిలే యన్రో ఇవ్వనుభవమ్ పెఱవేణ్డియతు ఉచితమ్ - అపకృష్ట జన్మావసానత్తిలే ఇవ్వనుభవమ్ ‹‹ శునామివ పురోడాశో నశిచేషుత దిష్యతే ,, ఎన్కిఱ పడియే ప్రాప్త్యనర్హమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఉత్తరావధీతి - దేవేతి - ‹‹ తస్య తావదేవ చిరంయావన్న విమోక్ష్యేథ సంపత్స్యే ,, ఎన్ఱు భక్తియోగ నిష్ఠనుక్కుమ్ ప్రారబ్ధాంతే మోక్షమాకైయాలే ప్రారబ్ధావసానత్తుక్కు శరీర నియమ మిల్లామైయాలే ఉత్కృష్ట శరీరావసాన ఏవ మోక్షమెన్ఱు నియమ మిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి దేవ మనుష్యాది కళిలెన్ఱు దేవాది కళుక్కుమ్

సా-ప్ర—భగవత్కైంకర్యేతి - ముక్తానాం ప్రకృతిప్రవేశే సత్యపి పరిపూర్ణానుభవజనితకైంకర్యావిచ్ఛేదాత్సంసారో నాస్తీత్యుచ్యత ఇత్యర్థః-భగవదిచ్ఛానుగుణ స్వేచ్ఛావిహారైరపి భగవత్ప్రీతేరేవజననాత్తేషాం కైంకర్యైకాంత భోగా ఇతిభావః - నను కైశ్చి దుత్కృష్ట శరీరాన్ముక్తిం గతానాం భగవదనుభవాధిక్యం అపకృష్ట శరీరాన్ముక్తిం గతానాం అనుభవన్యూనతా చేతి ముక్తౌ ఫలభేదోక్తేః కథం భవద్భిస్సర్వేషాం ముక్తానాం ఫలభేదో నాస్తీత్యుచ్యత ఇత్యత్ర జన్మాదినోత్కృష్టతమానాం బ్రహ్మాదీనాం జన్మాదినాఽపకృష్టతమానాం ధర్మవ్యాధ ఘంటాకర్ణాదీనాంచ ముక్తత్వేన ప్రమాణతోవగమాన్ముక్తౌచ సర్వేషాం నిశ్శేష కర్మనివృత్తేః ప్రామాణికత్వాత్ఫల తారతమ్యేచ న్యూనమనుభవతామధికాలాభనిమిత్త దుఃఖ తద్ధేతు కర్మవత్త్వ ప్రసంగేన సంసారావిశేష ప్రసంగాత్ ‹‹సోశ్నుతేసర్వాన్కామాన్సహబ్రహ్మణా విపశ్చితా. నిరంజనః పరమం సామ్య ముపైతీ,, త్యాది శ్రుతి విరోధాచ్చ తదనాదరణీయ మిత్యభిప్రేత్యాహ. ఇప్పడియుత్తరావధి యిల్లాతేతి.నను‹‹ముముక్షూణాం సదాచారవైకల్యం

సా-వి— భగవత్కైంకర్యేతి - పుకున్నాలుమ్, ప్రవేశేపి-పిరవామైయాలే,అనుత్పత్త్యా-దేవత్వమనుష్యత్వాదివిశిష్టానాంముక్తానామానందతారతమ్యమితిమాధ్వమతం నిరాకరోతి- ఇప్పడిఉత్తరావధియిల్లాతే త్యాదినా.

సా-సం—భగవత్కైంకర్యైకాంత భోగతమానేతి - ఉత్తమ శరీర ఏవముక్తిరితి మాధ్వమత నిరాసాభిప్రాయేణాహ - ఇప్పడీతి - బ్రహ్మాదేరప్యనుభవ శంకాం ప్రసక్తాం పరిహరతి -

మూ—బ్రహ్మాదికళుక్కుమ్ మోక్షముణ్డు - అప్పడియే “ధర్మవ్యాధాదయోప్యన్యే పూర్వాభ్యాసాజ్జుగుప్సితే । వర్ణావరత్వే సంప్రాప్తా స్సంసిద్ధిం శ్రమణీయథా”, ఎన్ఱు మహర్షికళ్ శొన్నార్కళ్ -

సా-దీ — ధర్మవ్యాధాదయః ఎన్ఱు. జుగుప్సితే వర్ణావరత్వేపి పూర్వాభ్యాసాత్సంసిద్ధిమ్ ప్రాప్తాః. శబరీ యథేతి - ఇప్పడిముముక్షుదశైయిల్ ఉత్కర్షాపకర్షఙ్గళ్ ఔపాధికఙ్గళాకైయాల్ ముక్తిదశైయిల్

సా-స్వా—మోక్షముణ్డానతాకచ్చొల్లక్కూడుమో? ఉపాసనమ్ మనుష్యాధికారమాకైయాలే మోక్షముమ్ మనుష్యనియత మన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - బ్రహ్మాదికళుక్కుమితి - “బ్రహ్మణా సహ తే సర్వే సంప్రాప్తే ప్రతిసంచరే । పరస్యాంతే కృతాత్మానః ప్రవిశంతి పరం పదమ్”, ఎన్ఱు బ్రహ్మాదికళుక్కుమ్ తత్తచ్ఛరీరావసానత్తిలే మోక్షమ్ శొల్లుకైయాలే ఉపాసనత్తుక్కు మనుష్యనియమమిల్లామైయాలే తచ్ఛరీరావసాననియమమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలుముపాసనమ్ త్రైవర్ణిక మనుష్య దేవాద్యుత్కృష్ట శరీర నియతమాకైయాలే యుత్కృష్ట శరీరావసాన నియమమిల్లై యెన్ఱు శొల్లప్పోమో? ఎన్న న్యాయసిద్ధమాత్ర మన్ఱిక్కే ప్రమాణమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అప్పడియే ఇతి - ఆకైయాల్ భక్తియోగత్తిలుమ్ అంతిమ శరీరోత్కర్షాపకర్ష నియమమిల్లామైయాలే ప్రపత్తియిలుమ్ అపకృష్ట శరీరావసానత్తిలే మోక్ష ప్రాప్తికూడుమెన్ఱుకరుత్తు - యద్వా, ఇప్పడి ముక్తరుక్కు పరిపూర్ణ బ్రహ్మానందానుభవ మీశ్వరనోడు అత్యంత తుల్యమాకచ్చొన్నతు కూడుమో? అంతిమ దేవాది శరీరోప లక్షితాకార స్వాత్మ విశిష్ట పరమాత్మోపాసనమ్ పణ్ణిన వనుక్కు దేవరూపేణో త్కృష్ట ముక్తియుమంతిమ మనుష్యాది శరీరోప లక్షితాకార స్వాత్మ విశిష్ట పరమాత్మోపాసనమ్ పణ్ణిన వనుక్కు మనుష్యాద్యప కృష్ట ముక్తియుమ్ మతాంతరస్థర్ శొల్లుకిరాప్పోలే శొల్లవేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి యుత్తరావధీతి - ఉపాసకనుక్కు ఉపాయానుష్ఠాన దశైయిలే స్వకీయాంతిమ శరీర మిన్నతెన్ఱు జ్ఞాతుమశక్య మాకైయాలే తదుప లక్షితాకార స్వాత్మోపాసన మశక్యమాకైయాల్ తన్నిమిత్తమాక తారతమ్యమ్ శొల్లక్కూడాతెన్ఱు కరుత్తు - ఉత్తరావధి రాహిత్యే త్యుక్త్యా ఫలత్తిల్ తారతమ్యమ్ శొల్లిల్ స్వర్గాదివద నిత్యత్వమ్ ప్రసంగిక్కు మెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి యిన్నతిలెన్ఱు తెరియాతు ఎన్ఱుశొల్లప్పోమో? ఉపాసన ప్రారంభమ్ మనుష్య శరీరత్తిలే యాకైయాలే మనుష్య శరీరమే అంతిమ శరీర మెన్ఱు నిర్ణయిక్కక్కూడాతో? ఎన్న ఉత్తరవాక్య ద్వయత్తాలే యుపపాదిక్కిరార్ - బ్రహ్మాదికళుక్కు మితి - బ్రహ్మ శరీరముమ్ అంతిమశరీరమాకచ్చొల్లుకైయాలుమ్ ధర్మవ్యాధాది శరీరముమ్ అంతిమ శరీరమాకచ్చొల్లుకైయాల్ విద్యాప్రారంభకాలీన శరీరమే అంతిమ శరీర మెన్ఱు నినైక్కక్కూడా తెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి ఏకరూపమాక ముక్తానుభవమ్ శొన్నతు కూడుమో? అధికారావస్థైయిలే దేవమనుష్యాది భేదాధీనభోగతారతమ్యమ్పోలే మనుష్యశరీరాన్ముక్తనుక్కుమ్, దేవశరీరాన్ముక్తనుక్కుమ్ బ్రహ్మానుభవతారతమ్యముణ్డెన్ఱు ఆనందతర్థీయర్ శొల్లవిల్లైయో?

సా-ప్ర—యావదాయుషమ్ భవేద్యదితదానం దేన్యాయతాంజనయేద్ధ్రువ,, మిత్యాదివచనైర్ముక్తానాం ఆనంద

సా-సం—బ్రహ్మాదికళుక్కుమితి-తచ్ఛరీర ఏవేత్యర్థః - అవర శరీరేపి ముక్తిరస్తీత్యత్ర కింమాన మిత్యత్రాహ - అప్పడియే ఇతి - ఇన్నతిలెన్ఱు తెరియాతు ఇత్యుక్తవిధయా.

మూ— ఆకైయాల్ ముముక్షుదశైయిల్ ఔపాధికజ్గళాన ఉత్కర్షాపకర్షజ్గళై క్కొండు ముక్తదశైయిలుమ్ అనుభవతారతమ్య ముణ్డెన్ద వానన్ద తీర్థియర్ ముక్తరుకెల్లామ్ సర్వేశ్వరనోడేపరమసామ్యమ్ శొల్లుకిర శ్రుత్యాదికళై మఱన్దార్కళ్ -

సా - దీ — పరమాత్మానుభవ తారతమ్యమ్ శొన్న వానంద తీర్థియమతమ్ ‹‹పరమం సామ్యముపైతి . మమసాధర్మ్యమాగతాః,,ఎన్కిఱశ్రుతిస్మృతివిరుద్ధమెన్కిఱార్-ఆకైయాల్ముముక్షువిత్యాది-ఆనందతీర్థర్,తత్వవాదిమతకూటస్థర్- ఇనిఆప్పరుడైయవానందతారతమ్యవచనవిరోధత్తై ప్పరిహరిక్కిఱార్ -

సా-స్వా— ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఆకైయాలితి-ఆకైయాలే,అంతిమశరీర నియమమిల్లామైయాలే- ఔపాధికేతి - కర్మకృతఙ్గళ్నపడి - శ్రుత్యాదీతి - ‹‹ నిరంజనః పరమం సామ్యముపైతీ ,, త్యాది శ్రుతికళైన్నపడి - ఆదిశబ్దత్తాలే ‹‹ మమసాధర్మ్యమాగతా ,, ఇత్యాది స్మృతియుమ్యుక్తివిరోధాది కళుమ్ వివక్షితఙ్గళ్ - ముక్తౌతారతమ్యాఙ్గీకారే స్వర్గాదిపురుషార్థాద్య విశేష ప్రసంగాత్పరమ పురుషార్థత్వాభావ ప్రసంగః - స్వర్గాదివద నిత్యత్వ ప్రసంగశ్చ - తరతమ భావ గ్రస్తానంత ముక్తానాం ప్రాతి స్వికోపాయ విధానాభావా దుపాయా ననుష్ఠాన ప్రసంగః - సామాన్యత ఉపాయానుష్ఠానే సర్వేషా ముత్కృష్ట ముక్తిప్రసంగః - నికృష్ట ముక్తి ప్రసంగోవా - మమాంతిమ శరీరమ్, దేవశరీరమ్, మనుష్య శరీర మితిపరిజ్ఞానాభావే తదుప లక్షిత ముక్తి కామనా భావేనానధి కారి తయా ఉపాయా ననుష్ఠాన ప్రసంగః - ముక్తాత్మనాం దేవ మనుష్యాది భావాఙ్గీకారేణానంద తారతమ్యాంగీకారే ‹‹ పుమాన్న దేవోననరోన పశుర్నచ పాదపః । శరీరాకృతి భేదాస్తు భూపైతే కర్మయోనయః । దేవాద భేదే పథ్వస్తే నాస్త్యేవావరణోహినః । విభేద జనకేజ్ఞానే నాశమాత్యంతికం గతే। ఆత్మనో బ్రహ్మణోభేద మసంతంకః కరిష్యతీ ,, త్యాది ప్రమాణ విరోధశ్చ భవేదిత్యాది-యుక్తి విరోధాదికం మూలే సూచిత మనుసంధేయమ్- ఇప్పడి యాకిల్ ‹‹ ముముక్షూణాం సదాచార వైకల్యం యావదాయుషమ్ । భవేద్యది తదానందే న్యూనతాం జనమే ధ్రువమ్ ,, ఇత్యాది వచనై ముక్తియిలే ఆనంద తారత మ్యమ్ శొల్ల విల్లైయో ? ఎన్న

సా-ప్ర—తారతమ్యం సిద్ధమేవేతి కథం ఫలభేదా భావ ఇత్యత్ర అస్యవచనస్యపూర్వోదాహృతశ్రుతివిరోధా దేవాప్రామాణ్యాత్ ప్రామాణ్యేపి ‹‹సంధ్యాహీనోశుచిర్నిత్య మనర్హస్సర్వకర్మసు । యదన్యత్కురుతేకర్మ నతస్య ఫలభాగ్భవేత్ । వర్ణాశ్రమాచారవతాపురుషేణపరఃపుమాన్ । విష్ణురారాధ్యతేపంథానాన్యస్తత్తోషకారక,, ఇత్యాద్యానుగుణ్యేన. నిత్యనైమిత్తికాద్యనుష్ఠానస్యా ప్యైహిక భగవత్కైంకర్యానుభవరూపత్వాత్తాదాత్వికానందాభావఏవతత్రోచ్యతఇతినముక్తౌతారతమ్యప్రసంగఇత్యాహ.

సా-వి— ఔపాధికజ్గళానేతి. కర్మోపాధిక దేవత్వ మనుష్యత్వాదేరుత్కర్షాపకర్ష యోర్ముక్తింప్రత్యప్రయోజకత్వా న్నిశ్శేషం కర్మణో నివృత్తత్వాన్ముక్తావానంద తారతమ్యం నయుక్త మితి భావః.

సా - సం — ఆకైయాల్, ప్రాప్యత యోక్త పరి పూర్ణ బ్రహ్మానుభవస్య అర్చిరాదిగతిమత్సర్వసాధారణ్యోక్తేః-పరేషా ముక్తానుభవ రూపానంద తారతమ్యే ప్రమాణ త్వేనాభిప్రేతానంద వల్ల్యాదయః ఔపాధికోత్కర్షాపకర్ష పరతయాఅన్యథాసిద్ధా ఇతితత్రానన్యథాసిద్ధప్రమాణాభావాత్ ‹‹సోశ్నుతే. నిరంజన,, ఇత్యాదిశ్రుత్యా తస్య బాధాచ్చ తన్నభవతీతి భావః -

మూ— ఆచార వైకల్య ముడైయ ముముక్షుకళుక్కు ఆనందహ్రాస ముణ్డా మెన్ఱు శిలర్ శొల్లు మ్ వచన మాప్తమానాలుమ్ ముక్త నావతర్కుక్కు మున్నై పరుమ్ భగవ దనుభవత్తిల్ సంకోచత్తై చ్చొల్లిత్తా మత్తనై - పిఱ్పడ ముక్తరానార్కుక్కుమ్ నాళ్ఙ్గవే పోక్కి- (పొపురుళ్ఙ్గవిల్లై) ప్పేరిఙ్గవిల్లై-

సా-దీ— ఆచారవైకల్య మిత్యాది • పూర్వకాల ముక్తర్కు ఆధునిక ముక్తరైక్కాట్టిల్ ఆనంద మధికమ న్ఱో వెన్న పూర్వ కాలా నుభవాంశ మధికమాకిలుమ్ ఆనంద స్వరూపత్తిల్ తారతమ్య మిల్లై యెన్కి రార్ - పిఱ్పడ విత్యాది యాల్ -శ్రీవిష్ణులోకాదికళిల్ అధికారిభేదేనవ్యవస్థితమానసాలోక్యసారూప్యాదిరూపఫలమ్

సా-స్వా—వరుళిచ్చెయ్కిరార్ -ముముక్షుక్కళుక్కితి-ఆప్తమానాలుమితి•వస్తుత స్సర్వ సమ్మత ప్రమాణమ న్నెన్ఱపడి-ఆప్తత్వ మభ్యుపగమ్యాపి పరిహరిక్కి రార్ -ముక్తనావతర్కితి- ఆనాలుమ్పూర్వమ్ముక్తనాన వనుక్కు మిదానీ మ్ముక్తనాన వనుక్కుమ్ కాల తారతమ్య త్తాలే ఆనందాధిక్య హ్రాస మిల్లైయో? ఎన్నవ రుళి చ్చెయ్కిరార్ - పిర్పడేతి - పొరుళితి - ప్రతి బంధకీభూత బంధ నివృత్తి విళ మ్బా విళమ్బ కృత కాల తారతమ్య ముణ్డానాలుమ్ ఇతుసర్వాభ్యుపగత మాకైయాలే ముక్తిదశైయిల్ ఆనంద స్వరూప తారతమ్య

సా-ప్ర—ఆచార వైకల్యమిత్యాదినా•ఏతేనభక్త్యుపాయానుష్ఠానాన్ముక్తానాంబ్రహ్మానుభవ ఏవఫలం• ప్రపత్త్యా ముక్తానాన్తుకైంకర్యమపి ఫలమితి ఫలభేదోక్తి నిరస్తా- యథాకథంచిన్ముక్తానాంసర్వేషాం‹‹ సర్వే పాప్మా నోతో నివర్తంతే•తద్యథైషికాతూలమగ్నౌప్రోతంప్రదూయేత •ఏవంహాస్యసర్వేపాప్మానఃప్రదూయంత,, ఇ త్యాదిభి స్సర్వకర్మక్షయ బోధనాత్కేషాంచి దనుభవః ఫలం కేషాంచి త్కైంకర్యం ఫలమితి విశేషని యామకాభావాత్ ‹‹సాయుజ్యంప్రతిపన్నాయేతీవ్ర భక్తాస్తపస్వినః । కింకరామమతే నిత్యంభవంతి నిరుపద్రవా,,ఇతి ముక్తమాత్రస్య కింకరత్వ ప్రాపక వచన విరోధాచ్చ - ననూత్తరకల్ప ముక్తాత్పూర్వ క ల్ప ముక్తస్య స్వముక్తికాలమారభ్య తన్ముక్తి పర్యంతం భగవ దనుభవస్యాధికత్వా త్కథం నఫలతారతమ్యమి త్యత్రాస్య సంసరణ హేత్వల్ప దుష్కర్మ వత్త్వాధిక దుష్కర్మవత్త్వ రూప సంసార తారతమ్య పర్యవసి తత్వేన ముక్త్యనంతరమనుభావ్యే తారతమ్యం నాస్తీత్యభిప్రేత్యాహ-పిర్పడ ముక్తరిత్యాది- అనంతరముక్తా నామిత్యర్థః-నాళిఝవుపోక్కి,కాలాతిక్రమవ్యతిరేకేణ-ననుతత్రతత్రసాలోక్యసామీప్య సారూప్యానామపి

సా-వి— మరన్తార్కళ్,విస్మృతవంతః•శిలర్శొల్లుమ్వచనమ్,‹‹ముముక్షూణాంసదాచారవైకల్యంయావ దాయుషమ్। భవేద్యది తదానందే న్యూనతాభవతిధ్రువ,, మిత్యేతత్- అస్యవచనస్య ప్రామాణ్య ఏవసం దేహః - తత్సత్వే ‹‹వర్ణాశ్రమాచారవతా పురుషేణపరఃపుమాన్ । విష్ణురారాధ్యతే పంథా నాన్య స్త త్తోషకారక,, ఇత్యేతద్వచనానుసారేణ నేతవ్యమిత్యాహ-ఆప్తమానాలుమితి• ముక్తనావతర్కుమున్నై,ముక్త భావాత్పూర్వమేవ•పూర్వకల్పముక్తానాముత్తరకల్పముక్తానాంచకర్మాధిక్యన్యూనత్వకృతసంసార తారతమ్య మేవనత్వానంద తారతమ్యమిత్యాహ• పిఱ్పడముక్తరానార్కుమితి• నాళ్ఙ్గవేపోక్కి, కాలాతిక్రమ వ్యతిరే కేణ• పేఝవిల్లై, పురుషార్థ తారతమ్యం నాస్తి• నను సాలోక్య సామీప్యాదీనామపి మోక్షత్వోక్తేః

గా-సం—ఆచారవైకల్యమితి• ‹‹క్రియావానేష ఇత్యాది శ్రవణాత్స్మరణాదపి । ఆనందే తారతమ్యంస్యా దాచారేతారతమ్యత,, ఇత్యాద్యాపస్తంబ వచనమపిముక్తిప్రాక్తనానుభవసంకోచవిషయతయాన్యథాసిద్ధమితి భావః• ముక్తి పౌర్వాపర్యతో నానందతారతమ్యం స్యాదిత్యత్రాహ•పిఱ్పడవితి•కాలతారతమ్య మేవతయోః

మూ— శ్రీవిష్ణులోకాది కళిలే సాలోక్యసారూప్యాది మాత్రమ్ పెత్తార్కుక్కు ముక్తవ్యపదేశమ్ అదూర విప్రకర్షత్తాలే యామత్తనై - ఇవ్వర్థమ్ ''లోకేషు విష్ణోర్నివసంతి కేచిత్ సమీపమృచ్ఛంతి చ కేచిదన్యే। అన్యేతురూపం సదృశంభజంతే సాయుజ్యమన్యేసతు మోక్షఉక్తః'', ఎన్రు నియమిక్కైయాలే సిద్ధమ్ -

సా-దీ— పెత్తవర్కళిల్ ముక్తవ్యపదేశ ముణ్డు - సాలోక్యాదికళిల్ తారతమ్యమ్ ప్రసిద్ధమ్ - ఆకైయాల్ ముక్తిదశైయిల్ తారతమ్యమిల్లై యెన్రు మ్పడి యెజ్ఞనే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - శ్రీ విష్ణులోకేత్యాది - అదూర విప్రకర్ష త్తాల్, అత్యంత విప్రకర్షాభావాత్ - మోక్షకల్పత్వా దెన్రపడి - ఇవ్వర్థ త్తిల్ ప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇవ్వర్థ మితి . విష్ణోర్లోకేషు నివసంతి, సాలోక్యమ్ పెత్తవర్కళ్ - సామీప్యమిత్యాది - సామీప్యమ్ పెత్తవర్కళ్ - అన్యేత్వితి- సారూప్యమ్ పెత్తవర్కళ్. అన్యే కేచన భాగ్యాధికాః పరంపదంప్రాప్య సాయుజ్యంభజంతే-అతువేసాక్షాన్మోక్షు మెన్రుశొల్లప్పట్టతు-

సా-స్వా—మిల్లై ఎన్రపడి - ఆనాలుమ్ శ్రీవిష్ణులోకాదికళిల్ తరతమభావగ్రస్తసాలోక్యసారూప్యభాక్కుకళుక్కుమ్ పురాణాది కళిలే ముక్తత్వ వ్యపదేశ మిరుక్కైయాలే ముక్తి తారతమ్యమ్ ప్రామాణికమన్రో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - శ్రీవిష్ణులోకేతి - సాలోక్య సారూప్యాది భాజాం ముక్త వ్యపదేశమ్ మోక్షావ్యవహితపురుషార్థ మాకైయాలేస్వర్గాదికళ్ పోలేఅతిదూరవిప్రకర్ష విరోధ్యాదికళిల్లామైయాలే ఔపచారిక మాకైయాలే ముఖ్య మోక్ష పురుషార్థ త్తిలే తారతమ్య మిల్లై ఎన్రపడి - ముక్తశబ్దత్తై నియామక మన్రికేయ ఔపచారిక మెన్రప్పోమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇవ్వర్థ మితి - సతు మోక్ష ఉక్తః ఎన్రు సాయుజ్య శబ్దార్థత్తై మోక్షశబ్దార్థ మాకచ్చొల్లుకైయాలే సాలోక్యాదికళ్ మోక్ష మన్రెన్రుకరుత్తు-అగ్నిలోకాదికళిల్ సాయుజ్యమ్పోలేవిష్ణులోకాదికళిల్ వరుమ్ సాయుజ్యమ్ మోక్షమాకమాట్టుమో?

సా-ప్ర—''మోక్షం సాలోక్యసామీప్య,,మిత్యాదినా మోక్షత్వోక్తేస్సాయుజ్యస్య తేషాంచ పరస్పరవిలక్షణత్వాచ్చ కథం మోక్షే తారతమ్యాభావ ఇత్యత్రాహ-శ్రీవిష్ణులోకాదీతి. శ్వేతద్వీపాది రాదిశబ్దార్థః-అదూరేతి- వర్తమాన సామీప్యాద్వర్తమానత్వవ్యపదేశవన్ముక్తత్వవ్యపదేశ ఇత్యర్థః-స్వోక్తార్థే ప్రమాణమాహ-ఇవ్వర్థమిత్యాదినా - ఎన్రిత్యాది-అవధారణార్థతుశబ్దేన విశేషణాత్సఏవ మోక్షఇతి సిద్ధ మిత్యర్థః - నను సాయుజ్యస్య మోక్షత్వేపి క్షీరాబ్ధి విష్ణులోకాదిషుస్థితానాంసాయుజ్యస్యఉభయవిభూతివిశిష్టబ్రహ్మానుభవ

సా-వి— కథం ముక్తౌ తారతమ్యాభావ ఇత్యత్రాహ.శ్రీవిష్ణులోకాదికళిలే ఇతి.

సా-సం— ప్రాప్యతారతమ్యం నాస్తీతి భావః. నను విష్ణులోకాదిషు సాలోక్యాది మాత్రవతామపి ముక్తత్వవ్యపదేశ స్సాధారణో దృశ్యతే - తతస్తారతమ్యంనిష్ప్రత్యూహ మిత్యాశంకాంతత్ర ముక్తత్వ వ్యపదేశస్యైవాన్యథాసిద్ధ్యాపరిహరతి. శ్రీవిష్ణులోకాది కళిలే ఇతి. శుద్ధసత్త్వేతర స్థానక ఇతిశేషః. నిరతిశయ ప్రాప్య సాయుజ్యస్య కాలకృతాతి విళంబవిరహా దదూర విప్రకర్షత్తాలే ఇత్యుక్తం. ఇవ్వర్థమితి - లోకేష్వితి బహువచనాత్కేచి దిత్యుక్త్యాచ తస్యస్థానస్య శుద్ధసత్త్వేతరతా - తత్స్థానాం ముక్తత్వ వ్యపదేశస్య అదూర విప్రకర్షకృతతా చేత్యర్థస్సిద్ధ ఇతిభావః. సాయుజ్యస్యైవ మోక్షత్వం నియమయతీదం వచనం తారతమ్యే కథం ప్రమాణం? అనుభవం అనుభవేదితి హృదయం . సతు మోక్షఉక్తః ఇత్యపి

మూ—ఇతుపరమపదత్తిలేశ్రేష్ఠాల్ వరుమ్సాయుజ్యమేమోక్షమెన్కిఱతు - అతుక్కుళ్ళైసహస్రత్తిల్శతాదికళైప్పోలే సాలోక్యాదికళెల్లామ్ అంతర్భూతఙ్గళ్ - ఆకైయాల్ అఙ్గుత్తువరుమ్ వైషమ్యమిల్లై ‹‹మోక్షం సాలోక్యసారూప్యం ప్రార్థయే నకదాచన। ఇచ్ఛామ్యహం మహాబాహో సాయుజ్యంతవసువ్రత›› ఎన్కిఱవిడత్తిలుమ్ ఇవ్వర్థమ్ కణ్డుకొళ్వతు.

సా-దీ—మత్తవిడత్తిల్ మోక్షశబ్దప్రయోగమౌపచారికమెన్నపడియెన్నై. ఇవ్వర్థత్తైయరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతుపరమపదత్తిలిత్యాదియాల్-ఇతు,ఇశ్లోకమ్-మోక్షమితి-ఇతినర్థమ్, మోక్షవ్యపదేశత్తిలౌపచారికత్వమ్-సాలోక్యసారూప్యమెన్నవిడత్తిల్ సామీప్యముముపలక్షితమ్-ఇని సాయుజ్యశబ్దార్థత్తైయరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా - స్వా — అతు ప్రాకృతమన్రో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతుఇతి - ఇన్తవచనమ్ సత్తుమోక్ష ఉక్తి ఎన్నతు తుశబ్దత్తాలేసాలోక్యాదివ్యావృత్తమానపరమపదసిద్ధసాయుజ్యత్తై మోక్షమెన్ను నియమిక్కిఱతెన్నపడి - ఇప్పడి యాకిల్ అగ్న్యాది సాలోక్యసాయుజ్యాదికళ్ పోలే ఒన్నిలే ఒన్ను ఇల్లామైయాలే సాయుజ్యమపూర్ణపురుషార్థమాకప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరాల్- అతుక్కుళ్ళైయితి - ఇప్పడి యాకిల్ మోక్షమ్ సాలోక్యసారూప్యమిత్యాదికళిలే సాలోక్యాదికళిలే మోక్షశబ్ద ప్రయోగత్తుక్కు గతియేతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మోక్షమితి- ఇవ్వర్థమితి - అదూరవిప్రకర్షత్తాలే ఔపచారికమెన్కిఱవర్థమెన్నపడి - ఇప్పడి సాయుజ్యమే మోక్షశబ్దముఖ్యార్థమాకిల్ సాయుజ్యశబ్దమైక్యపరమాకైయాలే నిర్విశేషబ్రహ్మైక్యాపత్తియే మోక్షమాకప్రసంగియాతో? ఎన్న

సా-ప్ర—రూపత్వాభావాత్పరమపదంప్రాప్తానాంసాయుజ్యస్యోభయవిభూతివిశిష్టబ్రహ్మానుభవరూపత్వాచ్చ ముక్తౌ సకలభేదస్స్యాత్ - కించ, లోకేషువిష్ణోరిత్యత్ర సాలోక్య, సామీప్య, సారూప్య, సాయుజ్యానాం భేదావగమాత్సాయుజ్యం ప్రాప్తానామపి సాలోక్యాదేరభావాత్ఫలపూర్తిర్నస్యాదిత్యత్రాహ - ఇతు పరమపదత్తిలేఇతి- ఉక్తన్యాయమన్యత్రాప్యతిదిశతి- మోక్షమిత్యాదినా - నన్వేవం ముక్తః బ్రహ్మణాసాయుజ్యమపహతపాప్మత్వప్రభృతి సత్యసంకల్పత్వపర్యంతాష్టగుణావిర్భావంచ ప్రాప్నోతి చేత్తర్హి బ్రహ్మణఇవ జగత్కారణత్వాదికంచ స్యాదిత్యత్ర జగత్కారణత్వ, సర్వాంతర్యామిత్వ, స్వవ్యతిరిక్త సమస్తశేషిత్వ, మోక్షప్రదత్వాదే ర్భగవంతం ప్రత్యేవాధీతత్వాత్తత్ప్రకరణేషు ముక్తప్రసంగాభావాత్- ‹‹సోశ్నుతే సర్వాన్కామాన్సహబ్రహ్మణా విపశ్చితే››తి భోగమాత్రసామ్యశ్రుతేః-‹‹యతోవా ఇమాని››త్యాదినా కారణత్వస్య బ్రహ్మ సాధారణధర్మతయా లక్షణత్వోక్తేః ‹‹ఏషసర్వభూతాంతరాత్మే››త్యాదినా నారాయణస్యైకస్యైవాంతర్యామిత్వావగమాత్ - ‹‹అమృతస్యైషసేతుః - నాన్యః పంథా›› ఇత్యాదిభిర్భగవత ఏవ మోక్షప్రదత్వావగమాచ్చ ముక్తస్య పరమసామ్యం సత్యసంకల్పత్వంచ భగవదసాధారణధర్మవ్యతిరిక్తవిషయమేవేత్యభిప్రేత్య సాయుజ్యశబ్దార్థం నిర్వక్తి-

సా-సం—విష్ణులోకాదిగతసాయుజ్యస్య విధేయధర్మవిరుద్ధత్వాన్నతత్పరం- కింతుప్రమాణసిద్ధశుద్ధసత్త్వస్థానకసాయుజ్యపరమిత్యాహ - ఇతువితి. పరమపదస్థానకసాయుజ్యే తదితరస్థానకఇవ తారతమ్యం కుతోనస్యాదిత్యత్రాహ - అతుక్కుళ్ళైఇతి.ఇవ్వర్థత్తాల్, పరమపదస్థానకసాయుజ్యే వైషమ్యాభావరూపం-

మూ — సాయుజ్యమావతు- సయుక్కినుడైయభావమ్- సయుక్కాவా నారుభోగ్యత్తిలేభోక్తావాయ్ కొణ్డుకూడ అన్వయిక్కుమవన్- ఇజ్ఙుసప్రకార బ్రహ్మమాకిర భోగ్యత్తిలె బ్రహ్మముమ్ ముక్తనుమ్ కూడ భోక్తాక్కళామ్ అన్వయిక్కైయాలె ముక్తనై సయుక్కెన్కిరతు. ఇప్పడియా (నాల్)కిల్ శ్రుతియిల్ సాయుజ్యశబ్దముమ్ సాష్టితాశబ్దముమ్ శేర ప్రయోగిప్పానేనెన్నిల్?

సా-దీ — సాయుజ్యమావతెన్రు - సయుక్ శబ్దార్థత్తై క్కాట్టుకిరార్ - సయుక్కావానిత్యాదియాల్-ఇత్తై విశేషిత్తుక్కాట్టుకిరార్-ఇజ్ఙుసప్రకారేత్యాదియాల్-సప్రకారమ్, సవిశేషణం-విశేషణమ్, ఉభయ విభూతి గతవస్తుక్కళుమ్ - సాయుజ్యశబ్దమ్ సమాన భోగత్వత్తై చ్చొన్నాల్ శ్రుతియిల్ సాష్టితశబ్దత్తిల్ పౌనరుక్త్యత్తై ప్పరిహరిక్కిరార్ - ఇప్పడియానాలిత్యాదియాల్-"ఏతాసామేవ దేవతానాంసాయుజ్యం-సాష్టితాగ్ంసమానలోకతామాప్నోతి," ఎన్ర శ్రుతియిలేనైరు-ఇతుక్కుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్-

సా-స్వా—వరుళిచ్చెయ్కిరార్ -సాయుజ్యమావ తితి -సయుగ్భావస్సాయుజ్యమెన్రు శొల్లక్కూడుమో?సయుక్త్వమేక క్రియాన్వయిత్వమన్రో? ఇజ్ఙు ముక్తనుక్కు బ్రహ్మత్తోడు నుడైయ జగత్సృష్టిక్రియాన్వయిత్వమిల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సయుక్కావానితి - ఆనాలుమ్ బ్రహ్మత్తోడే ముక్తనుక్కు ఏక భోగ్యత్తిలే అన్వయమ్ కూడుమో? ఇరణ్డు పేర్కు మ్పొతువాక ఉభయభిన్నమాక ఒరు భోగ్యమిల్లైయే? యెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్ఙితి - ఉభయ భిన్నత్వమ్ భోగ్యత్తిలే విశేషణం వ్యర్థం. స్వపర సాధారణైక భోగ్యాన్వయిత్వమే సయుక్త్వమెన్రపడి - ఇప్పడి సాయుజ్య శబ్దమే కస్మిన్ భోగ్యే సహాన్వయిత్వ పరమెన్రు శొల్లప్పోమో? అప్పోతు వేదత్తిలే "ఏతాసామేవ దేవతానాం సాయుజ్యం సాష్టితాగ్ం సమాన లోక తామాప్నోతి," ఇత్యాది కళిలే సమాన భోగత్వ వాచియాన సాష్టితశబ్దత్తోడు సాయుజ్యశబ్దత్తుక్కు సహప్రయోగమ్ పునరుక్తమాక ప్రసంగియాతో? ఆకైయాల్ సాయుజ్యశబ్దమ్

పా-ప్ర— సాయుజ్య మావ తిత్యాదినా - ఏకస్మిన్ సప్రకారబ్రహ్మరూపభోగ్యే భోక్తృత్వేన బ్రహ్మణాసహ యుక్త ఇతి సయుక్ - తస్య భావ స్సాయుజ్య మితిహి "నారాయణ సాయుజ్య మవాప్నోతి," త్యాదిషు వివక్షిత మితి భావః - ఏవం తర్హి సాష్టిత శబ్ద సమానార్థత్వ మాగత మితి "ఏతాసామేవ దేవతానాం సాయుజ్యగ్ం సాష్టితాగ్ం సమాన లోక తామాప్నోతి," త్యాదిషు సహప్రయోగోనస్యాదితి తస్యార్థాంతర మేవ వక్తవ్య మిత్యత్ర అర్థభేదం దర్శయతి - ఇప్పడి యాకిలిత్యాదినా -

సా-వి— సయుక్ శబ్దార్థమాహ.సయుక్కావానితి.నను సాయుజ్య శబ్దార్థస్యైవ మోక్షత్వే సాష్టితశబ్దస్య

సా-సం— ముక్తానామన్యోన్యం బ్రహ్మణాచ సాయుజ్యంయద్యసంకుచితం తర్హి నిర్మర్యాదాను భవస్స్యాత్. సంకుచితం చేత్సయుక్త్వ సంభవ ఇత్యత్రాహ- ఇజ్ఙితి- "సర్వగ్ం హప శ్యః పశ్యతి. సోశ్నుతే," ఇత్యుక్తవిధయా విభూతిద్వయాది విశిష్టత్వేన బ్రహ్మైవ ముక్తానాం బ్రహ్మణశ్చానుభావ్యమితి సయుక్త్వే క్తా నసయుక్త్వా సంభవో ననిర్మర్యాదానుభవో వేతి భావః. ననుయద్యేకస్మిన్ భోగ్యే వస్తుని భోక్తృత్వేనాన్వితౌ సయుజావితిసాయుజ్యశబ్దార్థః-తర్హి "ఏతాసామేవ దేవతానాగ్ం సాయుజ్యగ్ంసాష్టితా," మితిశ్రుతిస్థస్సాష్టితశబ్దః కః? అష్టిర్హ్యశనంభోగ ఇతిసమానభోగ్యకతార్థకత్వాత్తస్య చేత్యత్రాహ.

మూ——<<సాయుజ్యముభయోరత్ర భోక్తృత్వస్యావిశిష్టతా । సార్ష్టితా తత్ర భోగస్య తారతమ్యవిహీనతా ।

సా-దీ—— సాయుజ్యమితి. భోక్త్రోరుభయోః భోగ్యస్సాధారణ్యే సాయుజ్య శబ్దః ప్రయుజ్యతే- భోగస్య అనుభవస్య - అత్యంత సామ్యే సార్ష్టితా శబ్దః - రోగ్య రోగిణో ర్భక్ష్యస్య సామ్యేపి రోగ్య రోగివదనుభవితుం నశక్నోతి - ఉభయోర రోగత్వే భోగత్తుక్కు- సామ్య మున్డామ్ - ముక్తను క్కుమ్ పరమాత్మావుక్కుమ్ సమాన బోగత్వ మెజ్జనే ? జగద్వ్యాపార మిల్లైయే యెన్నుసదృష్టాంతమాక ఉత్తర

సా-స్వా——ఐక్యార్థక మెన్నుశొల్ల వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కి రార్ - సాయుజ్య మితి— సహప్రయోగ స్థలత్తిలే కించదర్థ భేదాశ్రయణేన పౌనరుక్త్య పరిహారమ్ సంగత మాకైయాల్ ఐక్యమర్థ మన్నెన్ఱు కరుత్తు - జగద్వ్యాపారమ్ పణ్ణుకిర వీశ్వర నుక్కుమ్ పాల్ త్తిరుక్కిర ముక్తనుక్కు మానంద సామ్యమ్

సా-ప్ర —— సాయుజ్యం నామ న్యూన భోగ్యకత్వం-ఉభయ విభూతివిశిష్ట బ్రహ్మణ ఏకదేశస్యాప్యపరిత్యాగేనోభయోరనుభవితృత్వమిత్యర్థః -సార్ష్టితా త్రోభయవిభూతివిశిష్టబ్రహ్మానుభవరూపే భోగే అనుకూల్యతారతమ్యాభావః -. ఇహ లోకే యథైకస్మిన్ భోగ్యే అనేకై రనుభూయ మానే కస్యచిత్తదనుభవః అత్యంత ప్రీతి రూపో దృశ్యతే - కస్యచిచ్చాల్ప ప్రీతిరూపః - ఏవ ముభయో రుభయ విభూతి విశిష్ట బ్రహ్మానుభవే ప్రీతి రూపత్వ తారతమ్యా భావ ఇత్యర్థః - అతిరిక్త కల్పనే గౌరవాత్ప్రీతిరూప జ్ఞానావస్థావిశేష ఏవ సుఖమితి కృత్వాలోక సిద్ధం ప్రీతౌ తారతమ్యం నిరతి శయ ప్రీతి రూపోభయ విభూతి విశిష్టబ్రహ్మానుభవే సార్ష్టి శబ్దేన నిషిధ్యత ఇతి భావః - నను ముక్తానాం జగత్సృష్ట్యాభావే భగవత ఇవ

సా-వి——కోర్థ ఇత్యత్రాహ-<<సాయుజ్యముభయోరత్ర భోక్తృత్వస్యావిశిష్టతా । సార్ష్టితా తత్ర భోగస్య తారతమ్యవిహీనతే,,తి-భోగస్యోభయో ర్భోక్త్రోస్సాధారణ్యే సాయుజ్యశబ్దః భోగస్యానుభవస్యాత్యంత సామ్యే సార్ష్టితా శబ్దః -రోగ్యరోగిణోర్భక్ష్యస్య సామ్యేపి రోగిణో నిరోగివద్రుచిర్న జాయతే-తద్వదత్ర న భవతి - బ్రహ్మముక్తయో రుభయోరపి భోగ్యసామ్యమేవ విశేషాభావా దానుకూల్యస్యోభయోస్తుల్యత్వాత్ -. సార్ష్టిత్వస్యాపి సాయుజ్య ఏవాంతర్భావా ల్లోకసిద్ధభోగ తారతమ్యాభావ జ్ఞాపనాయ <<సాయుజ్యగ్ంసార్ష్టితాగ్ంసమాన లోకతా మాప్నోతీ,,త్యాదిషు సహప్రయోగోపపత్తేః సతు మోక్షఉక్త ఇతి తస్యైవ మోక్షత్వోక్తేః దేశవిశేష ప్రాప్త్యనంతర భావిసాయుజ్యమేవ మోక్షశబ్దార్థ ఇతి భావః. నను బ్రహ్మణో సహయుక్ - ఇతి సయుక్ తస్య భావ స్సాయుజ్యం బ్రహ్మణా సమానభోగః ఉభయ విభూతి విశిష్టస్య బ్రహ్మణ ఏకదేశస్యాప్యపరిత్యాగేన ఉభయోరనుభవితృత్వం ఫలితార్థః . సార్ష్టితాతూభయ విభూతివిశిష్ట బ్రహ్మానుభవరూపభోగే అనుకూల్య తారతమ్యాభావః - తథాచ సాలోక్య సారూప్య సామీప్యానాం సాయుజ్యేంతర్భావా త్సాయుజ్యస్య వ్యాపక తయా యథా మోక్షశబ్దార్థత్వం తథా సార్ష్టిత్వ ఏవ సాయుజ్యస్యాంతర్భావా త్సార్ష్టిత్వస్య తతోపి వ్యాపకత్వాత్తస్యైవ మోక్ష శబ్దార్థత్వం వక్తు

సా - సం ——సాయుజ్యమితి. అత్ర పరమపదే. ఉభయోః, ముక్తబ్రహ్మణోః. సాయుజ్యం నామ భోక్తృత్వస్య పరిపూర్ణ బ్రహ్మరూప అనుభావ్యస్య. అవిశిష్టతా, అవైషమ్యమేవ- సార్ష్టితా తు పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవరూప భోగే తారతమ్య విహీనతా, న్యూనాధికభావ విధురతా- ఏతేన పభోక్తృమానంద తారతమ్యమానన్ద

మూ—— ముక్తనుక్కు జగద్వ్యాపార మిల్లైయేయాకిలుమ్ కృషిపణ్ణిన పితావుమ్ నిర్వ్యాపారరాన పుత్రాదికళుమ్కూడ కృషిఫలత్తై భుజిక్కుమాప్పోలే జగద్వ్యాపరత్తాల్ వరుమ్ రసమ్ వ్యాపరిక్కిఱఈశ్వరనుక్కుమ్ పార్త్తిరుక్కిఱ ముక్తనుక్కుమ్ తుల్యమ్- సూత్రకారరుమ్ ‹‹జగద్వ్యాపారవర్జం,, ఎన్ఱు తుడఙ్గి

సా-దీ—— మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ముక్తనుక్కిత్యాదియాల్- రసమ్, ప్రీతిః. ఇవ్వర్థమ్ సూత్రకారసంమతమెన్ఱు రుళిచ్చెయ్కిరార్ - సూత్రకారరు మిత్యాదియాత్ - జగద్వ్యాపారవర్జం, జగద్వ్యాపారంవర్జయిత్వా -

సా-స్వా——శొల్లప్పోమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ముక్తనుక్కితి - ‹‹ అవిభాగేన దృష్టత్వాత్,, ఇత్యాదికళిలె సూత్రకారర్ ఐక్యమ్ శొల్లానిర్క లోకదృష్ట ప్రక్రియైయాలే భోగసామ్యమ్ శొల్లప్పోమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సూత్ర కారరుమితి - తుడఙ్గి ఇతి - స్ఫుటమాక సామ్యమ్ శొల్లుకైయాలే అవిభాగేన

సా-ప్ర——జగత్సృష్టిజనితప్రీతిర్నస్యాదిత్యత్రతత్సద్భావంసదృష్టాంతమాహ-ముక్తనుక్కిత్యాదినా - స్వోక్తార్థస్య సాంప్రదాయికత్వ మాహ-సూత్ర కారరు మిత్యాదినా- సాయుజ్య పదస్య శబ్దవ్యుత్పత్త్యాథార్థాభి

సా—వి——ముచితమితి చేదుచ్యతే - నకేవలం భగవత్సాయుజ్యం మోక్షశబ్దార్థః. క్షీరాబ్ధి విష్ణులోకాదిషు స్థితానామపి సాయుజ్యస్య సత్త్వేన ఉభయ విభూతి విశిష్ట బ్రహ్మానుభవాభావే మోక్షత్వా భావాత్ - అత ఉభయవిభూతి విశిష్ట బ్రహ్మానుభవో మోక్ష ఇతి వక్తవ్యం. తథాసతి నిత్యేష్వతిప్రసంగః- ఏవంచ పరమపద ప్రాప్త్యనంతర భావిసాయుజ్యం మోక్ష ఇత్యంగీకార్యం. అతఏవ ఇతు పరమపదత్తిలే శెన్నాల్సాయుజ్యమె మోక్షమెన్కిఱ తితి నిర్ణీతం- తత్ర తారతమ్యస్యాప్యభావేన సాష్టిత్వస్యాపి తత్రాంత ర్భావాత్తస్యైవ సర్వవ్యాపకత్వా త్పరమపద ప్రాప్త్యనంతర భావి భోగే తారతమ్య రాహిత్యం మోక్షశబ్ద శక్యతావచ్ఛేదక మిత్యుక్తౌ గౌరవాత్పరమపద ప్రాప్త్యనంతర భావి సమానవస్త్వనుభవ త్వస్య శక్యతా వచ్ఛేదకత్వే లాఘవాత్. సతు మోక్ష ఉక్తః ‹‹నిరంజనః పరమం సామ్య ముపైతి. మమసాధర్మ్యమాగతా,, ఇత్యాదిప్రమాణానుగుణ్యాచ్చ సాయుజ్యస్యైవ మోక్షశబ్దార్థత్వ ముక్తమితిదిక్ - నను ముక్తానాం జగత్సృష్ట్యాభావే భగవతఇవ జగత్సృష్టి జనిత ప్రీతి న్యూనతాస్యాత్ - తథాచ కథం బ్రహ్మణా సమానభోగత్వ మిత్యత్ర తద్వ్యాపారాభావేపి తత్ప్రియుక్తప్రీతి సద్భావం సదృష్టాంతమాహ - ముక్తనుకిత్యాదినా-సూత్రకారరుమితి-జగద్వ్యాపారంవర్జయిత్వాబ్రహ్మానుభవరూపమేవముక్తైశ్వర్యం. కుతః?

సా-సం——శబ్దార్థ విచారాదపి బాధిత మితి ఫలితమ్ - ఆనందోహి నామ అనుకూల దర్శన జాప్రీతిః. తథాచ యథాయ ద్వస్తు బ్రహ్మణోను కూలం తథైవ తద్వస్తు ముక్తానా మన్యోన్యం చేత్యాను కూల్యాంశే వైషమ్య లేశస్యచ దురుప పాదత్వాత్. ముత్ప్రముచ్చ ఇహైవ. నముక్తౌ. యేనస్వకీయత్వబుద్ధిజాప్రీతి మర్షాత్ - స్వవిని యోగ జాప్రీతిః ప్రముదితి ప్రతి పురుషం వ్యవ స్థిత భోగ్య భోగోపకరణాదిభి స్తారతమ్యంసంభావ్యేత - తథా సతిలోభా సూయాద్యుదయ నివారకా భావేన ముక్తితాయా ఏవ ముక్తైః - దుర్జ్ఞవవిభాగస్తు జీవ మాత్రస్య జ్ఞాన స్వరూపత్వ, జ్ఞాన గుణకత్వ, స్వయం ప్రకాశత్వ, ప్రత్యక్త్వ, స్వరూపతో నిమర్మలత్వాది సాధారణ్యావ గమక శ్రుతి స్మృత్యాది బాధిత ఇతిదిక్. నను ముక్తస్య జగద్వ్యాపారాభావాత్తత్ప్రియుక్తా నంవోస్య నేతి కథం పరమ సామ్య మిత్యత్రాహ . ముక్తనుక్కితి . రసం, ఆనందః. రసవైషమ్యే సూత్రా విరోధ మాహ - సూత్రకారరుమితి - భోగో నామాను కూలత్వేనానుభవః. మాత్రశబ్దః

మూ—“భోగమాత్ర సామ్య లింగాచ్చ„ ఎన్గిరుళిచ్చెయ్‌తార్ - “సామరస్యంహి సాయుజ్యం వదంతి బ్రహ్మవాదినః„ ఎన్ఱు శాకటాయననుమ్ శొన్నాన్ - శబ్దశక్తియన్ఱిక్కే యిరుక్క భేదశ్రుతికళుమ్ విరోధిక్క

సా-దీ—అన్యత్సమానం. జగద్వ్యాపారానుభవ ప్రీత్యా భోగమాత్రమ్ సమానమ్-సమానభోగ్యత్వ మేవ సాయుజ్య శబ్దార్థ మెన్నభియుక్త సంమతియైక్కాట్టుకిరార్ - సామరస్యంహీతి- సామరస్యం సమభోగత్వమ్. సాయుజ్యశబ్దత్తుక్కు స్వరూపైక్యమర్థ మెన్ఱుమ్పక్షత్తై నిరసిక్కిరార్-శబ్దశక్తీత్యాదియాల్-సాయుజ్యశబ్దత్తుక్కైక్యత్తిల్ శక్తిప్రసిద్ధి యన్ఱిక్కే యిరుక్క సమభోక్తృత్వమిరే శబ్దార్థమ్-భేద శ్రుతికళ్.

సా-స్వా--దృష్టత్వాదిత్యాదికళ్ అన్యథాసిద్ధ్యర్హఙ్గళ్ ఎన్నపడి-శబ్దార్థవిత్తమమధ్యస్థశాకటాయననిరుక్తియాలుమ్ భోగసామ్యమే సాయుజ్యశబ్దార్థ మెన్కిరార్ - సామరస్య మితి - సమరసత్వం, సమాన భోగత్వ మెన్నపడి - ఇని సాయుజ్య శబ్దత్తుక్కు ఐక్యార్థకత్వత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- శబ్దశక్తీతి - అశబ్దార్థ స్వీకార ప్రసంగ మొరు దూషణమ్ - భేదేతి - “నిత్యోనిత్యానాంచేతనశ్చేతనానామేకో

సా-ప్ర—ధానాచ్చబ్దజ్ఞసమ్మతి మప్యాహ-సామరస్య మిత్యాదినా-సమోభోగ్యత్వేనతుల్యోరసః-వేదాంతేషు “రసోవైసః- రసగ్ంహ్యేవాయం లబ్ధ్వానందీ భవతి„ త్యాదిషు రసశబ్దనిర్దిష్టం బ్రహ్మయయోస్తౌ తయోర్భావ స్సామరస్యమిత్యర్థః - ఏవం సాయుజ్యశబ్దస్యార్థ ముక్త్వా పరోక్తార్థే “నిరంజనః పరమం సామ్య ముపైతి - యథోదకం శుద్ధే శుద్ధ మాసక్తం తాదృకేవ భవతి - ఏవం మునేర్విజ్ఞానత ఆత్మా భవతి - సోశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ బ్రహ్మణా విపశ్చితే„ త్యాది శ్రుతి విరోధ ఇత్యాహ - శబ్దశక్తీత్యాదినా - “సాయుజ్యం ప్రతిపన్నాయే తీవ్రభక్తా స్తపస్వినః। కింకరా మమతేనిత్యం భవంతి

సా-వి—ప్రకరణాత్. నిఖిలజగన్నియమనంహిపరబ్రహ్మప్రకృత్యామ్నాయత ఇతి తస్యైవప్రకరణాన్ముక్తస్య తత్రాసన్నిధానాచ్చేతి సూత్రార్థః - ముక్తస్య సత్యసంకల్ప సద్భావేపి నియంతృసాధారణ జగద్వ్యాపారవిషయః సంకల్పోనుదయా త్తదవిరుద్ధ విషయమితిభావః - భోగమాత్రేతి- బ్రహ్మయాథాత్మ్యానుభవ రూప భోగమాత్రే ముక్తస్య బ్రహ్మసామ్య ప్రతిపాదనాచ్చ లింగాజ్జగద్వ్యాపారవర్జ మిత్యవగమ్యతే - “సర్వాన్కామాన్సహ బ్రహ్మణా విపశ్చితే„తి- అతో ముక్తస్య పరమపురుషసామ్యం సత్యసంకల్పత్వంచ పరమ పురుషాసాధారణ నిఖిలజగన్నియమన శ్రుత్యానుగుణ్యేన వర్ణనీయమితి జగద్వ్యాపారవర్జమేవ ముక్తైశ్వర్యమితిసూత్రార్థః. తదభావేనానంద హ్రాసస్స్యాదిత్యత్రదృష్టాంతముఖేన పరిహార ఉక్త ఏవ. స్వోక్తసాయుజ్యశబ్దార్థే శాబ్దిక సంమతిమాహ. సామరస్యమితి- సమంభోగ్యత్వేనతుల్యః “రసోవైస„ ఇతి శ్రుత్యుక్తరస్య మాన సర్వప్రకారం బ్రహ్మయస్య సతథోక్త స్తస్యభావస్సామరస్యం. శాకటాయనః, “ఇంద్రశ్చంద్రః కాశకృత్స్న ఆపిశలిశ్శాకటాయన„ ఇత్యాదినా శాబ్దికేషుపరిగణితః- సాయుజ్య మైక్యమితివదతాం మాయినాంమతం నిరస్యతి- శబ్దశక్తియన్ఱిక్కే ఇత్యాదినా - శబ్దశక్తియన్ఱిక్కే, శబ్దశక్తి రాహిత్యేన

సా-సం—కాత్మ్యార్థకః. జగద్వ్యాపారప్రయుక్తిరసస్సమ ఇత్యాశయః. ఏతదనుగుణతయైవ శాకటాయనస్సాయుజ్యశబ్దార్థమాహేత్యాహ. సామరస్యం హీతి-శంకరాభిమతసాయుజ్య శబ్దార్థంఖండయతి - శబ్దశక్తీతి - “నిత్యోనిత్యానా„ మిత్యాద్యాః ముక్తపర భేద శ్రుతయః. శ్రుతికళు మిత్యనేన సూత్ర

మూ — సాయుజ్యశబ్దత్తుక్కు ఐక్యమ్బొరుళాక నినైత్తిరుప్పార్క్కు ముక్తన్ పరమ సామ్యత్తై యడైయుమెన్గుమ్, తాదృక్కా మెన్గుమ్ శొల్లుకిఱ శ్రుతికళుమ్ విరోధిక్కుమ్ - "మమసాధర్మ్యమాగతాః," ఎన్ఱు గీతాచార్యనుమ్ అరుళిచ్చెయ్తాన్. ఇవ్వర్థత్తై "పరేణ పరధర్మీచభవత్యేషసమేత్యవై |

సా-దీ — "పృథగాత్మానం ప్రేరితారంచమత్వా-తయోరన్యః పిప్పలంస్వాద్వత్తి. మిథ్యైతదన్యద్ద్రవ్యం హినైతితద్ద్రవ్యతాంయతః,, ఎన్గిఱ యాల్ భేదశ్రుతి విరోధమ్. "నిరంజనః పరమం సామ్య ముపైతి. యథోదకంశుద్ధే శుద్ధమాసక్తం తాదృగేవ భవతి,, ఎనిఱ శ్రుతకళ్ - ఇప్పక్షత్తుక్కు భగవద్గీతా వచనత్తోడుమ్ విరోధ మున్డెన్గిఱార్ - మమసా ధర్మ్యమాగతా ఇత్యాది - మోక్షధర్మత్తిల్ వసిష్ఠకరాళసంవాద వచనజ్గళోడుమ్ విరోధ మున్డెన్గిఱార్ - ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదియాల్ - పరేణేతి. ఏష ముక్తః పరేణ బ్రహ్మణాసమేత్య, సంశ్లేషంప్రాప్య. పరస్యబ్రహ్మణో యేధర్మా స్తత్సదృశ ధర్మవాన్ భవతి . ఇతి

సా-స్వా—బహూనాంయోవిదధాతికామాన్-పృథగాత్మానం ప్రేరితారంచే,, త్యాదిశ్రుతివిరోధమ్ వరుమెన్నపడి - ముక్తమితి - "నిరంజనః పరమం సామ్య ముపైతి - యథోదకం శుద్ధే శుద్ధ మాసిక్తం తాదృగేవ భవతి - ఏవం మునే ర్విజానత ఆత్మాభవతి గౌతమే ,, త్యాదివిరోధ మెన్నపడి - మోక్ష ప్రదనుమాయ్ సంప్రదాయ ప్రవర్తక నుమాన శరణ్యన్ వాక్య మతి ప్రబల మెన్గిఱ వభిప్రాయత్తాలే అరుళిచ్చెయ్ కిఱాన్ - మమేతి - ఇత్తనైయుమ్ప్రమాణాం తరబలత్తాలేవ్యావహారికసత్య విషయ మాకలాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఇవ్వర్థత్తై ఇతి . ఏషః, ముక్తః - పరేణ, బ్రహ్మణా. సమేత్య, సంశ్లేషంప్రాప్య. పరస్య, బ్రహ్మణః . యేధర్మా స్తద్ధర్మవాన్ భవతీతి . సామాన్యతః భగవత స్సదృశ ధర్మ

వా-ప్ర— నిరుపద్రవా,, ఇత్యాదిస్మృతివిరోధశ్శ్రుతికళు మిత్యత్రస్థితస్యాపిశబ్దస్యార్థః - "ఇదంజ్ఞానమపాశ్రిత్య మమసా ధర్మ్యమాగతాః । సర్గేపి నోప జాయంతే ప్రళయే నవ్యథంతిచే ,, త్యేకీభావ ప్రతియోగి తయాభిమత సర్వజ్ఞ భగవద్వచన విరోధ శ్చేత్యాహ - మమసా ధర్మ్యమాగతా ఇత్యాదినా - ముక్తాత్మస్వరూపైక్యస్య ముక్త్యవస్థాయాం భేద బోధక సూత్రకార వచన విరోధ మాహ- ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా - పరేణ పర ధర్మీత్యనేన సామాన్యత స్సాధర్మ్య ముక్తం - విశుద్ధ ధర్మేత్యాదిభి

సా-వి— సాయుజ్యశబ్దస్య ఐక్యేశక్తిస్సాస్తీత్యర్థః - తాదృక్కామితి-తాదృగ్భవతి-యథోదకేశుద్ధే శుద్ధమాసిక్తం తాదృగేవభవతి. ఏవం మునేర్విజానత ఆత్మాభవతి గౌతమేతి శ్రుతిః. అత్ర తద్భవతీతి నోక్తం - కింతు తాదృగిత్యుక్తమ్- అత్ర సామ్య మేవ ప్రతీయతే- సామ్యత్తై యడైయుమితి- "నిరంజనః పరమం సామ్య మేపైతీ ,, తి శ్రుతిర్వివక్షితా - ఉక్తమర్థం, ముక్తః . పరేణబ్రహ్మణా సమేత్య పరస్యబ్రహ్మణో యేధర్మాః తత్సదృశ ధర్మ వాన్భవతీ,, తి సామాన్యతః ప్రతిజ్ఞాయ మహర్షిర్విశేష తో వ్యక్తవానితి తద్వచన సంవాదయాహ - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి.

సా-సం—శాకటాయనోక్తివిరోధస్సముచ్చీయతే. శ్రుత్యాద్యభిమతంసాయుజ్యశబ్దార్థం స్మృత్యుపబ్రహ్మణాభ్యాం దృఢయతి . మమేత్యాదినా నిగమిత్తా నిత్యంతేన- ఇవ్వర్థత్తై, సాయుజ్య శబ్దస్యైక్యవిరోధిత్వాత్తై. యస్మాన్, సాధర్మ్య శబ్దార్థత్తై - పరేణ బ్రహ్మణా సమేత్య ఏషముక్తః పరధర్మాచభవతి- "అక్షరా

మూ—విశుద్ధధర్మా శుద్ధేన బుద్ధేన చ స బుద్ధిమాన్। విముక్తధర్మా ముక్తేన సమేత్య భరతర్షభ। వియోగధ (ర్మిణా) ర్మిణా చైవ వియోగాత్మా భవత్యపి। విమోక్షిణా విమోక్షీ చ సమేత్యేహ తథా భవేత్। శుచికర్మణా

సా-దీ—సామాన్యతః ప్రథమం ప్రతిజ్ఞాయ విశేషతోపి దర్శయతి-విశుద్ధేతి-అయం, ముక్తః. విశుద్ధేన, అవిద్యారహితేన. బ్రహ్మణా సమేత్య స్వయమప్యవిద్యాని ర్ముక్తో భవతి- బుద్ధేన, సర్వజ్ఞేన తేన సమేత్య స్వయం సర్వజ్ఞో భవతి - ముక్తేన, బంధరహితేన తేన సమేత్య స్వయమపి ముక్తసంసార ధర్మో భవతి - వియోగ ధర్మణా, దుఃఖవియోగ ధర్మణా తేన సమేత్య స్వయమపి దుఃఖవియోగ ధర్మో భవతి - విమోక్షిణా, మహానంద వతా బ్రహ్మణా సమేత్య స్వయమ్మహానందవాన్ భవతి - "ముక్తిర్మోక్షో మహానందః", ఇతి రే - శుచికర్మణా, అకర్మమూలవ్యాపార వతా బ్రహ్మణా సమేత్య

సా-స్వా—యోగమభిధాయ విశేషత ఆహ. విశుద్ధేతి- శుద్ధేన, అవిద్యాదిదోషరహితేన-బ్రహ్మణా సమేత్య. విశుద్ధధర్మా, విశుద్ధేతి భావప్రధానో నిర్దేశః - అవిద్యా రాహిత్య రూప విశుద్ధత్వ ధర్మవాన్ భవతి - బుద్ధేన, సర్వజ్ఞేన బ్రహ్మణా సమేత్య - స్వయమపి బుద్ధిమాన్, సర్వ విషయసాక్షాత్కారవాన్ - విముక్తేన, బంధ రహితేన సమేత్య - విముక్త సంసారరూపధర్మవాన్ భవతి. వియోగధర్మణా, దుఃఖవియోగధర్మవతా-సమేత్య దుఃఖవియోగాత్మా భవతి-విమోక్షిణా, పరమానందవతా సమేత్య పరమానన్దవాన్ భవతి. ముక్తిర్మోక్షో మహానంద ఇతి ప్రయోగాదితి భావః-శుచికర్మణా, అకర్మమూల క్రియ వతా.

సా-ప్ర— స్తత్తద్ధర్మవిశిష్ట పరమాత్మసంబంధాత్తత్సాధర్మ్యముచ్యతే-విశుద్ధధర్మా, సంకోచకకృత్స్న కర్మవిగమాద సంకుచితత్వ రూప విశుద్ధి యుక్తధర్మ భూతజ్ఞానవానిత్యర్థః - అత ఏవ బుద్ధిమాన్, సర్వ విషయక జ్ఞానవాన్ - విముక్తధర్మా, విశేషేణ ముక్తో భూత సూక్ష్మరూపో ధర్మో యేన సః - వియోగాత్మా, వియోగ స్వభావః - స్పర్శవ ద్ద్రవ్య కృత గతి ప్రతిహతి రహితో భవతీత్యర్థః - విమోక్షీ, అవిద్యా కర్మవాసనా రుచిభిశ్చ ముక్త ఇత్యర్థః -

సా-వి— విశుద్ధేన అవిద్యారహితేన బ్రహ్మణా సమేత్య స్వయమవిద్యా రహితో భవతి- బుద్ధేన, సర్వజ్ఞేన. సమేత్య స్వయం సర్వజ్ఞో భవతి. ముక్తేన, బంధరహితేన - సమేత్య స్వయమపి విముక్త సంసారో భవతి. వియోగధర్మణా దుఃఖవియోగ ధర్మవతా సమేత్య స్వయమపి తాదృగ్భవతి. విమోక్షిణా ఆనందవతా సమేత్య ముక్తిర్మోక్షో మహానంద ఇత్యుచ్యతే - శుచికర్మణా అకర్మమూలవ్యాపారవతా సమేత్య

సా-సం— త్పరతః పర,, ఇతి శ్రుత్యనుసారేణ ప్రకృత్యతీతత్వేన తుల్యో భవతీత్యర్థః- అతీతత్వ మవశ్యత్వం - శుద్ధేన బ్రహ్మణా సమేత్య విశుద్ధ ధర్మా భవతి - అసంకుచిత ధర్మ భూతజ్ఞానత్వేన తుల్యో భవతి - బుద్ధేన బ్రహ్మణా సమేత్య బుద్ధిమాన్ భవతి - ఊహాపోహాత్మక సర్వ విషయక ధీమత్వేన తుల్యో భవతీత్యర్థః - ముక్తేన, ఇంద్రియాధీన జ్ఞానత్యజా సమేత్య విముక్త ధర్మా స్వయమపీంద్రియాధీన జ్ఞానాద్విముక్తో భవతి - వియోగ ధర్మిణా, స్వాసక్తాసంగ స్వభావేన సమేత్య- వియోగాత్మా, స్వయమపి బ్రహ్మణ్యాసక్తాసంగ స్వభావో భవతి - విమోక్షిణా, అనవాప్తిత్యజా సమేత్య ముక్తోపి విమోక్షీ సన్ అనవాప్తిత్యక్ సన్ తథా భవేత్ - బ్రహ్మవదవాప్తసమస్తకామో భవేదిత్యర్థః- శుచికర్మణా,

మూ—శుచిశ్చైవ భవత్యమిత దీప్తిమాన్ । విమలాత్మా చ భవతి సమేత్య విమలాత్మనా । కేవలాత్మా తథా చైవ కేవలేన సమేత్య వై । స్వతంత్రశ్చ స్వతంత్రేణ స్వతంత్రత్వ ముపాశ్నుతే । ఏతావదేతత్ కథితం మయా తే తథ్యం మహారాజ యథార్థతత్త్వమ్ । అమత్సరస్త్వం ప్రతిగృహ్య చార్థం సనాతనం బ్రహ్మ విశుద్ధ మాద్యమ్,, ఎన్ఱువసిష్ఠ కరాళ సంవాదత్తిలుమ్ పరక్కప్పేశి ఇతువే పరమార్థ మెన్ఱు మహర్షి నిగమిత్తార్ -

సా - దీ — అకర్మ మూల వ్యాపారశ్చ భవతి - సత్వాది గుణ రాహిత్యా ద్విమల మనస్కేన తేన సమేత్య స్వయం సత్వాది గుణ రహిత విమల మనస్కో భవతి - కేవలేన, ప్రాకృత దేహేంద్రి యాది రహితేన సమేత్య స్వయమపి ప్రాకృత దేహేంద్రియాది రహితో భవతి - స్వతంత్రేణ, అకర్మ వశ్యేన తేన సమేత్య స్వయమప్యకర్మవశ్యః- యావత్కాలమకర్మవశ్యత్వం ప్రాప్నోతీతి- ఏతావదితి . మోక్షవిషయే ఏతావత్ యథార్థతత్త్వ మర్థతత్త్వమనతిక్రమ్య కథితమిదం తథ్యం సత్యమిత్యర్థః- అమత్సరః, అపక్షపాత స్త్వం- సనాతనత్వాది విశిష్ట బ్రహ్మవిషయమెన్ఱపడి . ఇతువే, ఇస్సాధమ్యమే . ఇవ్విడత్తిల్ స్వతంత్రశబ్దత్తుక్కు-

సా - స్వా — స్వయమప్య కర్మమూల క్రియావాన్ భవతి - విమలాత్మనా , సత్వాది గుణత్రయ రహితేన. స్వయమపి గుణత్రయరహిత మనస్కో భవతి-, కేవలేన , ప్రాకృత దేహేంద్రియ రహితేన సమేత్య స్వయమపి తథా భవతి - స్వతంత్రేణ, అకర్మ వశ్యేన సమేత్య స్వతంత్ర స్సన్ అకర్మ వశ్యత్వ సామ్య ముశ్నుతే- ఏతావన్మోక్ష విషయే యథార్థతత్త్వం, అర్థతత్త్వ మనతిక్రమ్య- యథా సాదృశ్య ఇతిప దార్థానతి వృత్తిరర్థ ఇతి భావః - తథ్యమ్ , సత్య మితి . ఇతువే పరమార్థమెన్ఱు శొల్లుకైయాలే మిథ్యా

సా- ప్ర—విమలాత్మా, రాగ ద్వేషాది రహితః - కేవలాత్మా, అతఏవ ప్రకృతి ప్రాకృత కృత్స్న రాహిత్యా త్కేవలీ భూతః - సమేత్య, దేశవిశేషం ప్రాప్య. శుచిరమిత దీప్తిమాంశ్చ భవతి - అపహత పాప్మత్వాది విశిష్టో నిరతి శయ దీప్తిమాంశ్చ భవేదిత్యర్థః -స్వతంత్రత్వ ముపాశ్నుతే, భగవత స్స్వాతంత్ర్య మనుభవ తీత్యర్థః - అత స్సనాతనం బ్రహ్మ విశుద్ధ మాద్య ముపాస్వేత్యన్వయః- నను పంచమవేదే ప్రమాణ

సా-వి— సత్వాది గుణ రాహిత్యా ద్విమల స్తేన సమేత్య తాదృశో భవతి. కేవలేన, ప్రాకృత దేహేంద్రి యాది రహితేన సమేత్య- స కేవలః, పుణ్య పాప నిర్ముక్తో భవతి - స్వతంత్రేణ, అకర్మవశ్యేన తేన స మేత్య స్వతంత్రస్స్వయ మకర్మ వశ్య స్సన్ స్వతంత్రత్వం యావత్కాల మకర్మ వశ్యత్వం ప్రాప్నోతి - ఏతావన్మోక్షవిషయే ఏతావద్యథార్థ తత్త్వం అర్థతత్త్వమనతిక్రమ్య కథితమిదం తథ్యం-

సా-సం— "యేన యేన థా తా గచ్ఛతి కామాన్నిక్ష తె క్య,, దు్యక్తవిధయా తత్తాల్యాత్ తద్వత్ శుచిశ్చ భవతి- (విగ్రహేణామితి)- దీప్తిమతా సమేత్య అయమపి విగ్రహేణామిత దీప్తిమాన్. విమలాత్మనా, హేయగుణ రహితేన సమేత్య అయంచ హేయగుణరహిత స్వభావో భవతి. కేవలేన, స్వసత్తైక సంగ స్వభావేన. సమేత్య, అయమపి కేవలాత్మా, స్వస్వామి సత్తైక సంగ స్వభావో భవతి. "పారతంత్ర్యం పరే పుంసి,, త్యుక్తవిధయాహ. స్వతంత్రశ్చేతి. స్వతంత్రేణ సమేత్య స్వతంత్రస్సన్ స్వతంత్రత్వం భుంక్తే. "స్వభోగమఖిల,, మిత్యుక్తవిధం భోక్తృత్వం తత్సమీపస్థస్సన్ ప్రాప్నోతి- ఉక్తార్థేష్వయథార్థత్వశంకాయాం వ్యాసఏవ తాం చ పరిహృతవా నిత్యాహ. ఏతావదితి . తత్వం యథాతథా తే కథితం. అమత్సరస్సన్ త్వ మిమమర్థం చ ప్రతిగృహ్య బ్రహ్మ భజస్వేత్యర్థః -

మూ—ఇజ్జు ముక్తనై స్వతంత్రనెన్కిరతు అకర్మవశ్యనెన్టపడి-ముక్తవిషయమాన స్వరాట్ఛబ్దత్తై ''అకర్మవశ్యః,, ఎన్టుభాష్యకారర్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణియరుళినార్.

సా-దీ— స్వతంత్రబ్రహ్మైక్యపరత్వశంకైవరవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇజ్జు-ముక్తనైఇత్యాదియాల్ -

సా-స్వా--విషయత్వశంకావకాశమిల్లై ఎన్టపడి - ఇన్త వచనత్తిలే ముక్తనైస్వతంత్రనెన్టుశొల్లుకైయాలే స్వతంత్రేశ్వరాభేదమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇజ్జుఇతి. శ్రుతియిలే ''సస్వరాడ్భవతి ,, ఎన్టుస్వాతంత్ర్యమ్ శొల్లానిర్క తద్విరుద్ధమాక ఇతిహాసస్థ స్వతంత్రశబ్దార్థమ్ శొల్లి? ప్పోమో ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ముక్తవిషయమానేతి - ఇప్పడియాకిల్ ముక్తిదశైయిలే తానే ''బ్రహ్మవేదబ్రహ్మైవభవతి-తద్భావభావమాపన్నస్తదాసౌ పరమాత్మనా । భవత్యభేదీభేదశ్చతస్యాజ్ఞానకృతోభవేత్ ,,

సా-ప్ర—తమేభారతే ముక్తస్య స్వాతంత్ర్యోక్తేః-శ్రుతౌచ ''సస్వరాడ్భవతీ,, తి స్వాతంత్ర్యోక్తేః-కైంకర్య పర్యంతభగవదనుభవః ఫలమితి కథముచ్యత ఇత్యత్రశ్రుతావేవానుసంచరణరూప భగవత్పారతంత్ర్యోక్తేః - ''యఆత్మానమంతరోయమయతి - దాసభూతాస్స్వతస్సర్వేహ్యాత్మానః పరమాత్మనః । నాన్యథాలక్షణం తేషాంబంధే మోక్షే తథైవచే ,,త్యాదిశ్రుతిస్మృతిభిరవగతస్య భగవచ్ఛేషత్వస్య ముక్తావనపాయాదత ఏవచ ''అనన్యాధిపతి,,రితిసూత్రభాష్యే సత్యసంకల్పత్వా చ్చేవవిధినిషేధయోగ్యత్వాత్మకకర్మవశ్యత్వరూపాన్యాధిపతిత్వాభావాత్మకాకర్మవశ్యత్వం ప్రాప్నోతీతి - అతస్సత్యసంకల్పత్వశ్రుత్యైవానన్యాధిపతిత్వంచ సిద్ధం-అత ఏవ ''సస్వరాడ్భవతీ,, త్యుచ్యత ఇత్యుక్తత్వాచ్చ స్వతంత్రశబ్దోఽకర్మవశ్యత్వపర ఇత్యాహ - ఇజ్జుముక్తనై ఇత్యాదినా - ఏతేన ''పారతంత్ర్యంపరేప్సుం సీప్రాప్య నిర్గతబంధనః । స్వాతంత్ర్యమతులంప్రాప్య తేనైవ సహమోదత ,, ఇత్యాద్యపి నిర్వ్యాఖ్యాతమ్ - నను ''అయమాత్మా బ్రహ్మ తత్త్వమసి శ్వేతకేతో. బ్రహ్మవేద బ్రహ్మైవ భవతి- ''విభేదజనకే జ్ఞానే నాశమాత్యంతికంగతే।ఆత్మనోబ్రహ్మణోభేదమసంతంకఃకరిష్యతి।తద్భావభావమాపన్నస్తదాసౌపరమాత్మనా।

సా-వి—కేచిత్తుసంకోచకకృత్స్నకర్మాపగమాద్విశుద్ధేన సమేత్యఅసంకుచితత్వరూపశుద్ధియుక్తధర్మభూతజ్ఞానవాన్. అతఏవ-బుద్ధిమాన్, సర్వవిషయజ్ఞానవాన్. విముక్తః, విశేషేణముక్తో భూతసూక్ష్మరూపోధర్మో యేనసతథోక్తః. వియోగాత్మా, వియోగస్వరూపః, వియోగస్వభావః. స్పర్శవద్ద్రవ్యకృత గతిప్రతిహతిరహితో భవతీత్యర్థః - విమోక్షీ, అవిద్యాకర్మవాసనాది విముక్తః. విమలాత్మా, రాగద్వేషాది రహితః. కేవలాత్మా ప్రకృతి ప్రాకృతకృత్స్నరాహిత్యాత్కేవలీభూతః. సమేత్య, దేశవిశేషం ప్రాప్య. అచిరమిత దీప్తిమాంశ్చభవతి- స్వతంత్రత్వముపాశ్నుతే, భగవతస్స్వాతంత్ర్యమనుభవతి-అతస్సనాతనం బ్రహ్మవిశుద్ధమాద్యముపాస్యేత్యన్వయఇతివ్యాచక్షతే-పరకల్పేఽపి,విస్తరేణోక్త్వా.ఇతువే,సమాధికధర్మత్వమేవ-పరమార్థమెన్టు నిగమిత్తాన్,ఉపసంహృతవాన్.అతోయమపి పరమార్థఇతిభావః.నను ముక్తస్య''సస్వరాడ్భవతీ,,తి శ్రుతావుక్తవచనేచ స్వాతంత్ర్యోక్తేః కైంకర్యపర్యంతానుభవః శ్రుతివిరుద్ధ ఇత్యతఆహ-ఇజ్జు-ముక్తనైఇతి.వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణియరుళినార్,''అతఏవచానన్యాధిపతి,,రితిసూత్రఇతిభావః. ముక్తవిషయైక్య

సా-సం— స్వతంత్రశబ్దస్యాపక్వాననుగుణత్వశంకా పరిహారాయతద్వ్యాచష్టే - ఇజ్జు-ఇతి .

మూ — ఇప్పడి శ్రుతి స్మృతి సూత్రజ్గళిలే నామ్యమ్ కంఠోక్తమాకైయాల్ ముక్తదశైయిల్ ఐక్య మ్ తో త్తి
న విడజ్గళెల్లామ్ ‹‹రామసుగ్రీవయో రైక్యం దేవ్యేవం సమజాయత,,ఇత్యాదికళిప్పడియే భేదశ్రుత్యవిరోధేన
కణ్డు కొళ్వతు- ఇజ్గనల్లాత పోతు ‹‹యదాతు మన్యతే న్యోహ మన్య ఏషఇతిద్విజః । తదా సకేవలీభూత

సా-దీ—తదాసౌ పరమాత్మనా భవత్యభేదీ ఇత్యాది వచనజ్గళుక్కు నిర్వా హమెన్న అత్యంతసామ్యేనవ
రకఱుడవ తెనిఱరార్ - ఇప్పడి శ్రుతి స్మృతీత్యాది-ఐక్యం, స్నేహః - విపక్షబాధకమరుళి చ్చెయ్ కిరార్-
ఇజ్గనల్లాత విత్యాది యాల్ . యదాత్వితి-అయమాత్మాయదాహంపరమాత్మస్వరూపతోన్యఇతిమన్యతే- ఏషః
పరమాత్మా మత్స్వరూపా దన్యఇతిచతదాసః కేవలతాం ప్రాప్తఃప్రాకృత దేహాది రహితతాం ప్రాప్తః.

సా - స్వా — దిత్యాద్య భేద ప్రమాణజ్గళుక్కు గతి యెతు ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇప్ప డీతి -
‹‹ సరాష్ట్రమభవ ద్విష్ణు రేవ భూత్వేమాన్ ,, ఇత్యాదౌ అభేద వ్యప దేశస్య అన్యథా సిద్ధేః దృ
ష్టత్వా దభేద శ్రుతీనామన్యథా సిద్ధ్యనర్హత్వ మెన్తుకరుత్తు-ఇని విపక్షత్తిల్ బాధక మరుళి చ్చెయ్ కిరార్ -
ఇజ్గనల్లాత పోతితి, ఇప్పడి అజ్గీకరియాత పోతెన్నపడి - పూర్వమ్ భేద శ్రుతి విరోధమ్ శొన్నపడి యాలే అ
నన్యథా సిద్ధోప బ్రహ్మణ విరోధమ్ శొల్లుకిరతు - యదేతి - అయంజీవః- యదా అహం పర మాత్మా పేక్ష
యా అన్యః - ఏష పరమాత్మా మదన్య ఇతి మన్యతే - హేద్విజ ? తదా సకేవలీ భూతః, బంధ రహితః -

సా-ప్ర— భవత్య భేదీ భేదశ్చ తస్యాజ్ఞాన కృతో భవేత్ । ఆత్మేతి తూపగచ్ఛంతి గ్రాహయంతిచ. ఆత్మే
త్యేవతు గృహ్ణీయా ,, దిత్యాది శ్రుతి స్మృతి సూత్రే ష్వైక్య స్యాప్యవ గమా త్కథం ముక్తా నాం బ్రహ్మ
ణా సామ్య మేవేతి నియమ్యత ఇత్యత్ర శ్రుతిస్మృతిసూత్రేష్వేవ భేద సామ్యయో రవగమాత్ము క్త్యవస్థాభా
వినో స్తయోః కల్పితత్వేన నిర్వాహా నుపపత్తే రైక్యస్యచ ‹‹ రామ సుగ్రీవయో రైక్యం.ఏకోద్వీహిస్సునిష్పన్న
స్సుపుష్టం కురుతేప్రజా ,, ఇత్యాదౌ వివాత్యంత సామ్యేనాప్యుపపత్తేశ్భేద స్యానన్య థాసి ద్ధ త్వా త్ప ర
మ సామ్యమేవ ముక్తావిత్యభి ప్రేత్యాహ. ఇప్పడి శ్రుతి స్మృతీత్యాదినా- సోక్తానంగీ కారే‹‹పృథగాత్మానం
ప్రేరి తారంచ మత్వా . యఆ త్మనితిష్ఠ న్నాత్మనోంత రో యమయతి యమాత్మాన వేద . సో శ్నుతే స
ర్వాన్కామా న్సహ బ్రహ్మణా విపశ్చితా - కామాన్నీ కామ రూప్యను సంచరన్ . తద్విష్ణోః పరమం పద
గ్ం సదా పశ్యంతి సూరయః. శరవత్తన్మయో భవేత్ - తాదృగేవ భవతి . తత్పురుషో మానవ స్సఏనాన్బ్ర
హ్మ గమయతి . బ్రహ్మణో మహిమాన మాప్నోతీ ,, త్యాది శ్రుతి విరోధ మభిప్రయన్ తత్సదుప బ్రహ్మణ వి
రోధ మాహ. ఇజ్గనల్లాత పోతిత్యాదినా . ఏవం నచేదిత్యర్థః. యదాతు మన్యత ఇత్య నేన త్రిత యేన చ

సా-వి—పరప్రమాణానాంనిర్వాహమాహ. ఇప్పడి శ్రు తిస్మృతీతి. ఐక్యమ్తో త్తిన విడజ్గళెల్లామ్, ఐక్యంయ
త్రయత్రప్రతీయతే - తాని స్థానాని సర్వాణి - యదాతుమన్యతఇతి.స్వరూపతో భేదంమన్యత ఇత్యర్థః. త
దా కేవలతాంప్రాప్తః, ప్రాకృత దేహాదిరహితతాంప్రాప్తః.

సా- సం- ఐక్యంతోన్తినవితి-‹‹బ్రహ్మాత్మైకత్వవిజ్ఞానాద్విముక్తస్సర్వబంధనైః।బ్రహ్మణైక్యం సమాపన్నస్స్వరా
డ్భవతిసంవిదే,,త్యాది మంత్రభాష్యమ్. ఇజ్గనల్లాత పోతు, జీవబ్రహ్మణో రభేదస్యైవ తాత్విక త్వే శేష త్వాది-
నా. అన్యోహంఏషః, శేష త్వాదినాన్యః. కేవలీభూతః, ప్రకృతితత్కార్య విలక్షణస్వాత్మ వివేకవాన్ సన్

మూ— షడ్వింశమనుపశ్యతి। అన్యశ్చ రాజన్నపర స్తథాన్యః పంచవింశకః। తత్స్థత్వాదనుపశ్యంతి హ్యేకఏవేతి సాధవః। అన్యశ్చ రాజన్నపర స్తథాన్యః పంచవింశకః। తేనైతన్నాభిజానంతి పంచవింశకమచ్యుతమ్। జన్మమృత్యుభయాద్భీతా స్సాంఖ్యయోగాశ్చ కాశ్యప। షడ్వింశమనుపశ్యంతి శుచయ స్తత్పరాయణాః।

సా-దీ— షడ్వింశం, పరమాత్మానం. పరమపదే సాక్షాత్కరోతి ఏవైక. అన్యశ్చేతి. స పరమాత్మా జీవాత్మస్వరూపతోఽన్యః పంచవింశకో జీవాత్మా చ తథా అన్యః- పరమాత్మస్వరూపాదన్యః- జీవాత్మపరమాత్మనో రైక్యం సాధవః కథం వర్ణయంతీత్యత్రాహ - తత్స్థత్వాదితి- జీవాత్మన్యంతరాత్మతయా స్థితత్వమాత్రేణ తయోరైక్యమనుపశ్యంతీత్యర్థః - న స్వరూపైక్యాత్- అన్యశ్చేతి- తేన కారణేన ఏతమచ్యుతం పంచవింశకం నాభిజానంతి- పంచవింశకత్వేన నాంగీకుర్వంతి. సాంఖ్యయోగాశ్చ కాశ్యపేతి- శుచయ స్తత్పరాయణాస్సంతః. అచ్యుతం షడ్వింశకమేవానుపశ్యంతి -

సా-స్వా— ముక్తిదశాయాం షడ్వింశం, పరమాత్మానం- అనుపశ్యతి, అనుభవతీత్యర్థః- అన్యశ్చేతి- స పరః, పరమాత్మా- మదన్యః- పంచవింశకోఽపి జీవ స్తథాన్యః- పరస్మాదన్యః - ఏవం సత్యుభయో రైక్యవ్యపదేశస్య కా గతిరిత్యత్రాహ - తత్స్థత్వాదితి - అంతర్యామితయా తదంతస్థత్వాదేక ఏవేతి సాధవః పశ్యంతి - న తు వస్తుత ఏక ఏవేతి పశ్యంతీత్యర్థః - శ్రుత్యాదిష్వైక్యవ్యపదేశః న స్వరూపైక్యకృతః - కింత్వంతర్యామిత్వకృత ఇతి వ్యాసాదిభిర్భారతాద్యుక్తం నిర్వహణం సర్వథా విరుధ్యేతేతి భావః - అన్యశ్చేతి - స పరః అన్యః - జీవాదన్యః తథా పంచవింశకః పృథివ్యాదిచతుర్వింశతితత్త్వాత్పరః జీవః తథాన్యః- పరస్మాదన్యః - తేన పరస్పరభిన్నత్వేన హేతునా ఏతం పరమాత్మానమచ్యుతం- పంచవింశకం, జీవాత్మస్వరూపం నాభిజానంతీత్యర్థః - జన్మేతి - సంఖ్యా, బుద్ధిః - తత్సంబంధీ యోగః సాంఖ్యయోగః - జ్ఞానయోగనిష్ఠాః- శుచయః, కర్మణా పరిశుద్ధాంతఃకరణాః. తత్పరాయణాః. తత్ప్రాప్తిమేవ ప్రాప్యం మన్వానాః జన్మమృత్యుభయాద్భీతాస్సంతః షడ్వింశం పశ్యంతి, దర్శనసమానాకారభక్తి

సా-ప్ర— ఈశ్వరత్వభ్రమనివృత్తిరుక్తా. అన్యశ్చ రాజన్నయః పిండ ఇత్యాభ్యామైక్యనిర్వాహకఘటకశ్రుత్యర్థ ఉక్తః. మోక్షహేతుభూతం జ్ఞానమపి భేదావగాహీత్యాహ. జన్మమృత్యుభయాద్భీతా ఇత్యాదినా.

సా-వి— అన్యశ్చేతి. పంచవింశకో జీవః- అన్యత్వే కథమైక్యం సాధవో భ్యుపగచ్ఛంతీత్యత్రాహ - తత్స్థత్వాదితి - జీవాత్మన్యంతరాత్మతయా వస్థితత్వాదిత్యర్థః. తేనేతి. తేన భిన్నత్వేనాచ్యుతం పంచవింశకం నాభిజానంతి. నాంగీకుర్వంతి. షడ్వింశత్వే నాంగీకుర్వంతీత్యర్థః.

సా-సం— షడ్వింశమనుపశ్యతి, జీవాత్మవిలక్షణత్వేన పరమాత్మానమవధారయతీత్యర్థః. ఐక్యజ్ఞానస్యౌపాధికత్వే చకణ్ఠోక్తిం మద్వచనమాహ. అన్యశ్చేతి. పరః తమఃపదేబహుభిరిత్యుక్తః పరః. అన్యః, పంచవింశాదన్యః. పంచవింశశ్చ తథా షడ్వింశాత్పరస్మాదన్యః. తత్స్థత్వాత్, తచ్ఛరీరత్వేన తత్స్థత్వాత్. అథ పంచవింశమషడ్వింశవిలక్షణత్వేనైవ జానంతీత్యత్ర వచనమాహ. అన్యశ్చరాజన్నితి. పంచవింశకం అచ్యుతతాదాత్మ్యేన నాభిజానంతి. అపిత్వచ్యుతవిలక్షణతయైవ సర్వదా జానంతీత్యర్థః - భేదజ్ఞానస్యైవ సంసారనివర్తకత్వే మానమాహ. జన్మేతి. సాంఖ్యాః, జ్ఞానయోగనిష్ఠాః. షడ్వింశం, పంచవింశాదధికమీశ్వరం. అను

మూ— ఉత్తమః పురుషస్త్వన్యః - తత్ర యః పరమాత్మాతు సనిత్యో నిర్గుణ స్స్మృతః। సతు నారాయణో జ్ఞేయ స్సర్వాత్మా పురుషో హిసః । నలిప్యతే కర్మ ఫలైః పద్మ పత్ర మివాంభసా । కర్మాత్మాత్వ పరో యోసౌ మోక్ష బంధై స్సయుజ్యతే । అయః పిండే యథా వహ్ని ర్భిన్న స్తిష్ఠత్యభిన్న వత్ । తథావిశ్వమిదం దేవో హ్యావృత్యపరితిష్ఠతి ,, ఇత్యాది ప్రమాణ సహస్రం విరోధి కుతామ్.

సా-దీ— ఉత్తమః పురుషస్తు క్షరాక్షరాభ్యా మన్యః ఎన్కై. తత్రేతి- జీవాత్మని అంత రాత్మ తయా యః పరమాత్మా వర్తతే - జీవపరమాత్మనోర్మధ్యే ఇతివా - నిత్యోని ర్గుణశ్చ స ఏవ నారాయణః స ఏవ సర్వాంతర్యామీ. పురుషః, పురుషశబ్ద వాచ్యః. కర్మఫలైర్నలిప్యతే - కర్మవశ్యో యోసౌ అపరః జీవాత్మాసః కర్మాత్మకత్వా దేవ సంసార బంధేన మోక్షేణచ యుజ్యతే - వహ్ని స్స్వత అయసో భిన్నోపి యథా అయః పిండా దభిన్నవత్తిష్ఠతి - అభిన్నవ దిత్యనేనా త్యంత సం శ్లేష విశేషో వివ క్షితః- తథా దేవోనారాయణ స్స్వరూపతో భిన్నోపి ఇదంసర్వంవిశ్వంచేతనా చేతనంవ్యాప్యపరితస్తిష్ఠతిఎన్కై.

నా -స్వా- విషయా కుర్వన్నిత్యర్థః - ఉత్తమః పురుష స్త్వన్యః, క్షరాక్షరాభ్యాం బద్ధముక్తాభ్యాం భిన్నఇత్యర్థః-తత్రేతి. తత్ర జీవాత్మన్యంతర్యామి తయా వస్థితః పరమాత్మాయఃసతునిత్యఃనిర్గుణః-సత్వాదిగుణ రహితః -సకింరుద్రాది దేవతాంతర మిత్యత్రాహ - సత్వితి - నారాయణో జ్ఞేయః - సనారాయణః-హి యస్మాత్-సర్వాత్మా, సర్వాంతర్యామీ పురుష శబ్దవాచ్యశ్చ తస్మాదితి పూర్వేణా న్వయః- కర్మఫలైర్నలిప్యతే - యః అసౌజీవః అవరః సతు కర్మాత్మా సన్ మోక్ష బంధై ర్యుజ్యతే - ఏవం తత్వ ముపదిశ్య శాస్త్రే ష్వైక్య వ్యప దేశస్య నిర్వాహ మాహ అయఇతి - అయః పిండే వహ్నిస్తస్మా ద్భిన్నోపి అభి న్నవత్తిష్ఠతి - నతు వస్తుత అభి న్న ఇతి భావః - తథా విశ్వ మిదం దేవ ఆవృత్య వ్యాప్య పరితిష్ఠతి - తస్మాదయో దహతీతి వత్తత్వ మస్యాద్య భేద వ్యపదేశ ఇతి భావః - ప్రమాణ సహస్ర మితి విరోధ బాధక బహు ప్రమాణ మిత్యర్థః - యద్వా తాత్విక భేద బోధక బహు ప్రమాణ మిత్యర్థః - అనేనా భేద బోధకప్రమాణా పేక్షయాము క్తిదశాయాం భేద బోధకప్రమాణా నంత్యాత్ అనంతప్రమాణవిరోధా పేక్షయా కతిపయ ప్రమాణస్య శాస్త్రైను మతోప చారా న్నయనం న్యాయ్యమితి ధ్వనిత మాకిర తెన్నుకరుత్తు - ఆనాలుమ్ పరమ సామ్యం సర్వా కారేణ సామ్యమన్రో ? అతు ఐక్య త్తిలే పర్య వసి యాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ -

సా-ప్ర— తత్వోపదేశోపి భేద విషయ ఏవే త్యుక్త ముత్తమః పురుష ఇత్యా దినా - ప్రమాణ సహస్రమితి భేదావగా హిప్రమాణానా మైక్యావగాహిభ్యో బహుత్వాన్బహూనా మనుగ్రహో న్యాయ్య ఇతిభేదఏవతాత్వికఇతి భావః.ఏవంచోభయవిభూతివిశిష్ట బ్రహ్మానుభవరూపభోగేనసార్వజ్ఞాపహతపాప్మత్వాది నాచ

సా-వి— మోక్షబంధైః,బంధై మోక్షేణచ యుజ్యత ఇత్యర్థః -

సా-సం— పశ్యంతి,ఆత్మావలోకనద్వారాపశ్యంతి.వ్యాపనభరణస్వామ్యైర్భగవతోజీవవైలక్షణ్యపరగీతావచనమాహ. ఉత్తమఇతి.తత్రయఇత్యాదిసార్థ వచనద్వయంకర్మ బంధాదిసదసద్భావాభ్యాంజీవేశ్వరయోర్వైలక్షణ్య పరం - నిత్యః, పురుషః. విగ్రహ విశిష్ట వేషేణచ నిత్యస్సన్ నిరుపాధిక పురుష పదవాచ్యః- కర్మాత్మా, కర్మవశ్యః - అచిద్బ్రహ్మణోరపి వ్యాప్య వ్యాపక భావేన భేద పరమయః పిండ ఇతి .

మూ—ఆకైయాల్ ముక్తనుకు జ్ఞానభోగాదికళాల్ వన్దపరమసామ్యమేయుళ్ళతు. ఈశ్వరనుక్కు ఛత్ర చామరాదికళైప్పోలే లక్షణమాకచ్చొన్న జగత్కారణత్వ, మోక్షప్రదత్వ, సర్వాధారత్వ, సర్వ నియంతృత్వ, సర్వ శేషిత్వ, సర్వశరీరిత్వ, సర్వశబ్ద వాచ్యత్వ, సర్వవేదవేద్యత్వ, సర్వలోకశరణ్యత్వ, సర్వ ముముక్షూపాస్యత్వ, సర్వఫలప్రదత్వ, సర్వవ్యాప్త(త్వ) జ్ఞానానందస్వరూపత్వ, లక్ష్మీసహాయత్వాదికళ్ ప్రతినియతఙ్గళ్ - ముక్తనుక్కు ఆధేయత్వ విధేయత్వ శేషత్వాణుత్వాదికళ్ వ్యవస్థితఙ్గళ్ -

సా-దీ—ఇత్తాల్ ఫలితార్థఙ్గళైక్కాట్టుకిరార్ - ఆకైయాల్ ముక్తనుక్కిత్యాది-ఆనాల్ ముక్తనుక్కిల్లాత పరమాత్మధర్మఙ్గళేవై? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఈశ్వర నుక్కిత్యాది యాల్-లక్షణం, అసాధారణాకారమ్. జీవర్కళుక్కిల్లాత తెన్కై. కారణత్వ ప్రయుక్తం మోక్షప్రదత్వం. సర్వాధారత్వాది ప్రయుక్తం సర్వశరీరిత్వం. సర్వశరీరిత్వ ప్రయుక్తం సర్వశబ్దవాచ్యత్వం- తత్ప్రయుక్తం సర్వవేద వేద్యత్వం - సర్వత్రవ్యాప్త జ్ఞానానంద స్వరూపత్వం. విభుస్వరూపత్వ మెన్నపడి. ఇని పరమాత్మావుక్కిల్లాతే ముక్తనుక్కు వ్యవస్థిత గుణఙ్గళై కాట్టుకిరార్ - ముక్తనుక్కెన్ఱుతుడఙ్గి. ఆదిశబ్దమ్ శరీరత్వాది గ్రాహకమ్. ఇప్పడి ముక్తనుక్కు పరమాత్మవైధర్మ్యముణ్డాకిల్ ఇవనుక్కు పరమాత్మస్వాతంత్ర్యాదికళ్ ఇడైయాక పునరావృత్తియై

సా-స్వా—ఆకైయాలితి- ముక్తిదశైయిలుమ్ భేదమ్ శొల్లుకైయా లెన్నపడి - సర్వాకారేణ సామ్యమ్ శొన్నాల్ ఐక్యం ప్రసంగిక్కైయాలే భేద కథనం విరోధిక్కు మెన్నపడి - ఆనాలుమ్ జగత్కారణత్వాది కతిపయా కారత్తాలే సామ్యమ్ శొల్లలాకాతో ? జీవగతాణుత్వాద్యాకారన్గళ్ ఈశ్వర నుక్కు వన్దతినాలే తాన్ సామ్యమ్ శొల్లలాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఈశ్వర నుక్కిత్యాది వాక్యద్వయత్తాలే - లక్షణేతి - లక్షణ మసాధారణ ధర్మ మాకైయాలే అన్యత్ర వృత్తి కూడామైయాల్ జ్ఞాన భోగాది సామ్యత్తిలేయే పరమ సామ్యశ్రుతిక్కు తాత్పర్య మెన్ఱు కరుత్తు-ఆధేయత్వేతి సర్వత్ర చేతనేత్యధ్యాహారః - చేతనత్వే సత్యాధేయత్వాదికళ్ ఎన్నపడి - ఇప్పడి ముక్తిదశైయిలుమ్ శేషత్వ విధేయత్వం వ్యవస్థితమాకిల్ "నసంపదాం సమాహారే,, ఎన్కిరపడియే విపన్నివర్తనవద్విపత్ప్రాపణము మీశ్వరాధీన మాకైయాలే

సా-ప్ర—సామ్యం సావధారణం వదన్నుభయోర్వ్యవస్థితాన్ కాంశ్చన ధర్మానాహ. ఆకైయాలిత్యాదినా లక్ష్మీసహాయత్వాది కళితి భూమి నీళానాయకత్వానంత భోగపర్యంకత్వ గరుడ ధ్వజత్వాది రాదిశబ్దార్థః - అణుత్వాదిక ళితి - పారతంత్ర్య రత్య్యత్వాదిరాది శబ్దార్థః - నన్వేవం ముక్తానాం భగవత్పరతంత్రత్వే స్వతంత్రో భగవాన్ ముక్తాన్ కేనచిద్ధేతునా పునస్సంసారం ప్రాపయేదితి శంకాయాం కిమ్ముక్తానాం పురుషార్థాంతరేచ్ఛయా పునరావృత్తిశ్శంక్యతే ? ఉత తేషామజ్ఞానాద్వా ? ఉపాయానుష్ఠాన

సా-సం—ఉపపాదితమర్థం నిగమయతి. ఆకైయాలితి-జ్ఞానం యుగపదఖిలవిషయాపరోక్ష జ్ఞానం. భోగః, స్వానుకూలత్వ ప్రకారక యావద్వస్తు శరీరకత్వేన నిఖిల గుణ విశిష్ట బ్రహ్మ స్వరూప సాక్షాత్కారః - ఆదిశబ్దాదపహత పాప్మత్వాది గ్రహణం - ఇదం సాయుజ్యం భేద కథన విధురం చేద భేద ఏవ పర్యవసన్నమితీమమర్థం ప్రతి నియత ధర్మవర్గ ప్రదర్శనేన నివర్తయతి - ఈశ్వరను క్కిత్యాదినా - నను "నిరంజనః,, ఇతి శ్రుతౌ పరమ పద బలాత్సామ్య మైక్యమేవేతి వాచ్యం. అన్యథా ముక్తస్య అస్వతంత్ర

మూ — ఇప్పడియాకిల్ ‹‹ నసంపదాం సమాహారే విపదాంవినివర్తనే । సమర్థోఽవిద్యతేకశ్చి త్తంవినాపురుషోత్తమమ్,, ఎన్కిఱ నిర్బంధత్తాలే స్వతంత్రరల్లాత ముక్తరుక్కు ఏతేనుమొరు హేతువాలే ఆవృత్తి శంకై వారాతోవెన్నిల్? అతువారాతు– ‹‹సాయుజ్యంప్రతిపన్నాయే తీవ్రభక్తాస్తపస్వినః । కింకరా మమతేనిత్యం భవంతినిరుపద్రవాః,, ఎన్ఱు తానే అరుళిచ్చెయ్‌తానిరే -

సా-దీ — శంకిత్తు‹‹అనావృత్తిశ్శబ్దాత్,, ఎన్కిఱ న్యాయత్తాలే పరిహరిక్కిఱార్ – ఇప్పడియాకిలిత్యాదియాల్. నసంపదామితి – సమాహారే, ప్రదానే. శేషభూతరాకైయాల్ అస్వతంత్రరాన ముక్తరుక్కు. ఏతేను మొరు హేతువాలే, ముక్తనుడైయ విచ్ఛైయెన్న ? అజ్ఞానమెన్న ? ఈశ్వరేచ్ఛైయెన్న ? ఇత్యాదికళాలెన్కై. తీవ్రభక్తాః, పరమభక్తి పరిష్కృతాః. భక్తినిష్ఠాః ఎన్ఱపడి. తపస్వినః, న్యాసరూపతపోనిష్ఠాః. ‹‹తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసా మతిరిక్తమాహుః,, ఎన్ఱుళిరే – తేసాయుజ్యం ప్రాప్తాః మమకింకరాభూత్వానిత్యం నిరుపద్రవాభవంతి. నిత్యశబ్దేనాపునరావృత్తి రుచ్యతే – ముక్తతన్నిచ్చైయాల్ వరుమావృత్తి శంకై యిల్లై

సా-స్వా — భగవదిచ్ఛాదిరూపవక్ష్యమాణహేతుకళాలేపునరావృత్తివారాతో? ఎన్ఱు శంకిక్కిఱార్-ఇప్పడియాకిలితి – ‹‹ మోక్షయిష్యామి ,, ఎన్కిఱవుక్తిపోలే ‹‹ పునశ్చ సివర్తయిష్యామి,, ఎన్ఱు భగవదుక్త్యాది ప్రబల ప్రమాణత్తాలే పునరావృత్తి శంకిక్కిఱతో ? పురుషార్థాంతరత్తిలే తనక్కిచ్ఛై పిఱక్కైయాలే పునరావృత్తి శంకిక్కిఱతో ? స్వాజ్ఞానత్తాలే శంకిక్కిఱతో ? స్వతంత్రనాన వీశ్వరనుడైయ అప్రీతియాలే శంకిక్కిఱతో ? ఎన్ఱు వికల్ప మభిప్రేత్య క్రమేణ ఉత్తర మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ . అతు వారా తిత్యాదినా – సాయుజ్యేతి – తీవ్ర భక్తాః, పరమ భక్తియుక్తాః – భక్తియోగనిష్ఠాః- తపస్వినః, అతి శయార్థేమతుప్ప్రత్యయః – ‹‹ భూమనిందా ప్రశంసా సునిత్యయోగేతిశాయినే। సంసర్గేఽస్తివివక్షాయాంభవంతి మతుబాదయ ,, ఇతి వచనా దతి శయిత తపోయుక్తాః ‹‹ తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసా మతిరిక్తమాహు ,, రిత్యుక్త రీత్యా న్యాస రూపాతి శయిత తపోనిష్ఠా ఇత్యర్థః – ఏవం భూతాయే సాయుజ్యం ప్రతిపన్నాః తేమ మనిత్య కింకరా స్సంతః యావదాత్మ సత్తం కైంకర్యరతా స్సంతః నిరుపద్రవాః పునరావృత్త్యాది శంకా రహితా భవంతీత్యర్థః- స్వయం తానే ఇప్పడియరుళిచ్చెయ్‌కైయాలే ఆద్యకల్పమ్

సా-ప్ర — సమయసిద్ధభగవదనుభవప్రీతిరూపత్వస్యముక్తావపగమాద్వా? ‹‹ అహంసచమమప్రియ,, ఇత్యుక్తోపాసన సమయ సిద్ధ భగవన్నిరతి శయ ప్రీతి విష యత్వస్యాప గమాత్కేవల భగవదిచ్ఛయావా ? ఆజ్ఞాపాలనానుష్ఠానాద్వా ? తదభిమత విపరీతానుష్ఠానాద్వేతి వికల్ప్య ముక్తేషు తేషామ భావం వక్తుం ప్రథమం ముక్తానాం పున స్సంసారాభావం వచనతో దర్శయతి – ఇప్పడి యాకిలిత్యాదినా – ఉక్తేషు వికల్పేషు

సా-వి — నసంపదామితి– సమాహారే. ఏతేనుమొరు హేతువాలే, ముక్తస్వేచ్ఛయా అజ్ఞానాద్వా స్వతంత్రస్వేచ్ఛయావా ఆజ్ఞోల్లంఘనాద్వేత్యర్థః – తీవ్రభక్తాః, భక్తినిష్ఠాః. తపస్వినః, న్యాస విద్యానిష్ఠాః. ‹‹తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసా మతిరిక్త మాహు,,రితిశ్రుతేః – నిత్యంకింకరాఇత్యనేన పునరావృత్తిర్నాస్తీతి సూచితం- యేనకేనాపి ప్రకారేణ పునరావృత్తిర్నాస్తీతిభావః. తదేవోపపాదయతి.

సా – సం — త్వాయత్తావృత్తి శంకాపత్తేరిత్యాశంక్య పరిహరతి – ఇప్పడి యాకిలిత్యాదినా-

మూ — ముముక్షు దశైయిల్ కేవలా చిత్తైయుమ్, కేవల చిత్తైయు మనుభ విక్కైయాకిర ఐశ్వర్య కైవల్యఙ్గళిల్ వైరాగ్యమ్ పిరన్దవిదు ముక్తనుక్కు బ్రహ్మాత్మక మాక సర్వత్తైయుమ్ కాణ్కైయాలే కేవలానుభవ ప్రసఙ్గమిల్లామైయాలుమ్ అన్త పురుషార్థాన్తరఙ్గళి నుడైయ దోషమెల్లామ్ నిత్య ప్రత్యక్షిత మాకైయాలుమ్ ప్రతిష్ఠితమాయిత్తు. ఆకైయాల్ తన్నిచ్చైయడి యాక ఆవృత్తి శఙ్కై యిల్లై -

సా-దీ—యెన్నుమత్తైకాట్టుకిరార్-ముముక్షు దశైయిలిత్యాదియాల్. కేవలాచిత్తై, అబ్రహ్మాత్మకత్వేనా చిత్తైయుమ్ అబ్రహ్మాత్మకత్వేన చిత్తైయు మనుభవిక్కై- కేవలానుభవప్రసంగమ్. అన్తపురుషార్థాన్త రఙ్గళి నుడైయ, ఐశ్వర్య కైవల్యఙ్గళి నుడైయ. దోషమ్, అల్పాస్థిరత్వాది దోష సప్తకమ్. ప్రతిష్ఠిత మాయిత్తు. అపునరావృత్తి యెన్ఱు శేషమ్. దోష జ్ఞానముమ్ బ్రహ్మాత్మక త్వ జ్ఞాన ముమిల్లాత పోతు

సా-స్వా—కూడా తేన్ఱపడి - ద్వితీయత్తుక్కుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్ -ముముక్షుదశైయిలే ఇతి-ఇతర పురుషార్థ వైరాగ్య నివృత్తిక్కు తత్కృష్టపురుషార్థాన్తర దర్శన న్యానితర పురుషార్థత్తిల్ దోషాదర్శనన్యాక్కారణమ్-ఇతిరణ్డుమిల్లై యెన్కిరార్-ముక్తనుక్కిత్యాదినా-తృతీయత్తిలుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్-

సా-ప్ర—పురుషార్థాన్తరేచ్ఛారూపంసంసార హేతుం సోపపత్తికంనిరస్యతి-ముముక్షుదశైయిలిత్యాదినా.

సా-వి — ముముక్షు దశైయిలిత్యాదినా. తత్ర స్వేచ్ఛయా ఆవృత్తి శంకాం వారయతి. ముముక్షు దశైయిలేఇతి - అనుభవిక్కైయాకిర ఐశ్వర్యకైవల్యఙ్గళిల్, అనుభవరూపైశ్వర్య కైవల్యయోః వైరాగ్యోత్పత్తే - ఇతు, ముముక్షుదశాయా ముత్పన్నమిదం. వైరాగ్యంప్రతిష్ఠిత మాయ్త్తు, ముక్తదశాయాం దృఢం భవతీత్యర్థః - తత్ర హేతు పరో ముక్తనిత్యాది గ్రంథః. ఆకైయాల్, అతఃకారణాత్ - తన్నిచ్చైయడియాక ఆవృత్తిశంకై యిల్లై, ఐశ్వర్య కైవల్యానుభవార్థం స్వేచ్ఛయా ఆవృత్తి శంకానాస్తీతి భావః. ఐశ్వర్య కైవల్యేపురుషార్థావిత్యజ్ఞానోత్పత్తి హేత్వభావేన అజ్ఞానాసంభవాదజ్ఞాన హేతుకావృత్తి

సా-సం— సామ్యమిత్యుక్త్యైవభేదేసిద్ధే సామ్యస్యపరమత్వం‘‘నతత్సమశ్చ’’, ఇతిశ్రుత్యవిరుద్ధంజ్ఞానభోగాదిషులేశతోపివైషమ్యవైధుర్యమేవేతిభావః- తేషాంసర్వేషులోకేషు‘‘ఇమాన్లోకాన్కామాన్నీ.సయదిపితృలోకకామ’’, ఇత్యాదీనాం స్వచ్ఛంద వృత్తి పరాణాం పునస్సంసరణ ప్రయోజకావృత్త్యావ ప్రమాణత్వాత్ - ‘‘ఏతేన ప్రతి పద్యమానా’’, ఇత్యాది శ్రవణాన్ముక్తిదేనైవ నిత్యం నిరుపద్రవాః యుక్తైశ్చ నావృత్తి ప్రసంగ ఇతిహృదయః- అహేతుకావృత్త్యయోగాదావృత్తిః పురుషార్థాన్తరేషు దోషాదర్శనాద్వా ? తద్దర్శనేపి వైరాగ్యాభావ నిబంధన స్వేచ్ఛయావా ? జ్ఞాన వికాస వైధుర్యేణ హేయోపాదేయాజ్ఞానాద్వా ? తజ్జ్ఞానేపి భగవద్వైలక్షణ్య ప్రత్యక్షాభావ నిబంధన భగవదప్రీతి విషయత్వకృత భగవదిచ్ఛయావా ? ముక్తావపి శాస్త్రవశ్యత్వాభంగే నతన్నిబంధనాజ్ఞాతిలంఘనేనవా ? తద్భంగేపి స్వాభిమత విపరీతానుష్ఠానాద్వా స్యాత్. తత్ర నతావదాద్య ఇతివిధయాక్రమేణ ప్రత్యుత్తరం- ముముక్షు దశైయిలిత్యాదినా. విపరీత మాన వనుష్ఠానము మిల్లై ఇత్యంతేన- పిరన్దవైరాగ్యమ్ ప్రతిష్ఠిత మాయ్త్తిత్యన్వయః. తతః ఫలిత ముపసంహరతి. ఆకైయాలితి -

మూ—చిదచిదీశ్వర తత్త్వత్రయ విషయ మాకవుమ్, హేయోపాదేయ విషయమాకవుమ్, మున్పుపిరన్దజ్ఞాన మిప్పోతువిచ్ఛేద సంకోచఙ్గళిల్లాతపడి వికసితమాయిత్తు. ఆకైయాల్ తన్ అజ్ఞానమడియాక ఆవృత్తిశంకిక్కవొణ్ణాతు - భగవద్విషయ వైలక్షణ్య జ్ఞానత్తాలే మున్పుపిరన్ద భక్తిశబ్ద వాచ్యమాన ప్రీతి రూపాపన్న జ్ఞానమిప్పోతు శాస్త్రఙ్గళుక్కు నిలమల్లాత భగవద్వైలక్షణ్య మెల్లామ్ ప్రత్యక్ష మాన పడియాలే నిరతిశయ ప్రీతి రూపాపన్న జ్ఞానమాయ్ త్తలైక్కట్టిత్తు - ఇప్పడి ఇరుక్కైయాలే "సచమమప్రియః", ఎన్న ఈశ్వరనుడైయ ప్రీత్యతిశయమ్ అవన్ తన్నాలుమ్ నియమిక్కవొణ్ణాత పడిక్కరైపురణ్డివనోడు పరంపరయాసంబంధముడైయ తిడర్ నిలఙ్గళిలుమేరిప్పాయుమ్పడియాయిత్తు. ఆకైయాల్ కర్మమిల్లైయేయాకిలుమ్ స్వతంత్ర నాన

సా-దీ— తన్నజ్ఞాన మడియాకవరుమావృత్తిశంకైయై నిరసిక్కిరార్ - చిదచిదీశ్వరేత్యాదియాల్ - విచ్ఛేద సంకోచ కారణమాన కర్మమ్ నిశ్శేషమ్ నివృత్తమాకైయాలెన్నుకరుత్తు. వికసిత మాయిత్తు, వికసితమామెన్కై . ఇనిస్వతంత్రనాన ఈశ్వరనుడైయ ఇచ్ఛైయాల్ వరుమావృత్తి శంకైయై కళైక్కిరార్ - భగవద్విషయే త్యాదియాల్. జ్ఞాన మాత్రత్తాలెన్నపడి- మున్పు ముముక్షుదశైయిల్. ఇప్పోతు, ముక్త దశైయిల్ - త్తలైకట్టిత్తు, త్తలైక్కట్టు మెన్నపడి. కరైపురణ్డు పాయుమిత్యాది. పాయుమ్పడియామెన్కై.

సా-స్వా — చిద చిదితి - అజ్ఞానేతి - సాంసారిక భోగత్తిల్ హేయతా విషయా జ్ఞానత్తాలేయెన్నపడి- తురీయపక్షత్తిల్ భగవద్ప్రీతియుమ్ తనక్కు భగవద్విషయకాప్రీతియాలేయో? భగవదాజ్ఞాతి లంఘనత్తాలేయో? భగవద్విరుద్ధాచరణత్తినాలేయో? ఎన్నువికల్పమభిప్రేత్యక్రమేణోత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్. భగవదితి- స్వతంత్రేతి.

సా-ప్ర—ద్వితీయంనిరస్యతి-చిదచిదీశ్వరేత్యాదినా-మున్పు పిరన్దేత్యాది- పూర్వోత్పన్నస్య జ్ఞానస్యేదానీం వికసితత్వా దిత్యర్థః . తృతీయం నిరస్యతి. భగవ ద్విషయే త్యాదినా - ఇప్పోతు, ముక్త్యవస్థాయాం . చతుర్థం నిరస్యతి . ఇప్పడి యిరుక్కైయాలే ఇత్యాదినా. ఏవం భూతత్వాత్కృత్స్నంభగవద్వైలక్షణ్యం ప్రత్యక్షేణానుభూయ భగవతినిరతిశయప్రీతిమత్త్వాదిత్యర్థః- తిడర్ నిలఙ్గళిలుమ్, ఉన్నతస్థలేష్వపి- పాపప్రాచుర్యేణభగవత్ప్రీతిదవీయస్స్వపీత్యర్థః-ఏరిప్పాయుమ్పడియాయిత్తు, అధిరుహ్యాయథాప్రవహేత్తథాభూత్ -

సా-వి— శంకాపి నాస్తీత్యాహ - చిదచిదీశ్వరేతి - ర్వ్యజ్ఞవశాన్నిరతిశయ ప్రీతి రూపాపన్న భక్త్యుత్పత్తేః "స్సచ మమప్రియ", ఇత్యభిమానవాన్ సత్యసంకల్పో భగవానపి నని వర్తయతీత్యాహ - భగవద్విషయ వైలక్షణ్యేతి - అప్పోతు, ముక్తదశాయాం - శాస్త్రఙ్గళుక్కు నిలమల్లాత భగవద్వైలక్షణ్యమెల్లామ్, శాస్త్రైణ జ్ఞాతు మశక్యస్యాపి కృత్స్నవైలక్షణ్యస్య - ప్రత్యక్ష మాన పడి యాలే, ప్రత్యక్షతయా- నిరతిశయప్రీతి రూపాపన్నమాయ్, మున్పుపిరన్ద భక్తిశబ్దవాచ్యమాన ప్రీతిరూపాపన్నజ్ఞాన మిత్యేతదిహ విశేష్యమ్ - త్తలైక్కట్టిత్తు, సమాప్నోతి- సంపూర్ణం భవతీత్యర్థః - ఈశ్వర నుడైయ ప్రీత్యతిశయమ్, ఈశ్వరస్య ప్రీత్యతిశయః అవన్ తన్నాలుమ్, భగవతాపి. నియమిక్కవొణ్ణాతపడి, నియమయితుమశక్యతయా. కరైపురణ్డు, ఉద్వేలస్సన్. ఇవనోడు, అనేన ముక్తేనసహ. పరంపరయాసంబంధ ముడైయ, పరంపరయా సంబంధ విశిష్టాని - తిడర్ నిలఙ్గళిలుమ్, ఉన్నత స్థలాన్యపి - పాపప్రాచుర్యేణ ప్రీతివిషయత్వానర్హాణ్యపి. ఏరిప్పాయుమ్పడియాయిత్తు, అధిరుహ్యప్రవహన్నితీవభవతి-అతోభగవాన్ స్వేచ్ఛయానపున

మూ — ఈశ్వరను డైయ ఇచ్ఛైయాలే పునరావృత్తి యుణ్డాకిరతో వెన్ఱు శంకిక్క వేణ్డా తు. శాస్త్రవశ్యాధికారమ్ కళిన్దైయాలే ముక్తదశైయిల్ ఆజ్ఞాతిలంఘన మిల్లై. అవనుకప్పాలే తనక్కు కప్పాకైయాల్ ఈశ్వరాభిమతత్తుక్కు విపరీతమాన అనుష్ఠాన మిల్లై. ఆకైయాల్ కైంకర్య పర్యంత పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవ రూపమాన మోక్షాఖ్య పురుషార్థమ్ మేల్ యావదాత్మభావియాయిరుక్కుమ్.

సా-దీ—విహితాకరణాదిమూలమాన భగవదప్రీతియాల్ వరుమావృత్తిశంకైయైప్పరిహరిక్కిరార్-శాస్త్రవశ్యాధికారమిత్యాదియాల్-ఈశ్వరానభిమతానుష్ఠానత్తాల్ వరుమ్ శంకైయైప్పరిహరిక్కిరార్-అవనుకప్పాలే ఇత్యాదియాల్. ఈశ్వరన్ ముముక్షు దశైయిల్ శాస్త్రజన్యకతిపయ వైలక్షణ్యజ్ఞానత్తాల్ ప్రియనానవ నిప్పోదు సకల వైలక్షణ్య ప్రత్యక్ష జ్ఞాన ముడైయ ముక్త విషయత్తిల్ అతిశయిత ప్రియవామే - ఇవనుమీశ్వరనుక్కు పూర్వాపేక్షయా ప్రీతి విషయనామే. ఆకైయాల్ పునరావృత్తి శంకైయిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు. పునవృత్తి శంకాభావత్తై నిగమిక్కిరార్ - ఆకైయాల్ కైంకర్య పర్యంతే త్యాదియాల్ -

సా-స్వా—స్వతంత్రనుక్కు అప్రీతినిమిత్తమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు- ద్వితీయవికల్పత్తిలుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్- శాస్త్రేతి - తృతీయత్తిలుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అవనితి - భక్తియోగ నిష్ఠనుక్కు అనుభవ మాత్రమ్ పురుషార్థ మెన్ఱుమ్, ప్రపన్ననుక్కు కైంకర్యమ్ పురుషార్థ మెన్ఱుమ్, శిలర్ పెరియచ్చొల్లా నిర్క ఏకరూపమాక పురుషార్థ స్వరూప కథనమ్ కూడుమో ? కించ, ఇవ్వనుభవమ్ విద్యా జనిత మాకైయాలే జన్య మాత్రత్తుక్కు అనిత్యత్వముమ్ శొల్లవేణ్డావో ? ఎన్కిర శంకైయై పరిహరియా నిన్ఱుకొణ్డు ఉపసంహరిక్కిరార్ - ఆకైయా లిత్యాది - ఆకైయాల్, “ సాయుజ్యం ప్రతిపన్నా యే ”, ఇత్యాదియాన పునరావృత్తి శంకా ప్రతిభట హేతు వినాశే “ కింకరా మమతే నిత్య ” మెన్ఱు భక్తనుక్కుమ్ కైంకర్యమ్ శొల్లుకైయాలే పురుషార్థ భేద కథన మసంగత మెన్ఱపడి - మోక్షా ఖ్యేతి - జన్యమానాలు మవిద్యా కర్మ వాసనాది సమస్త ప్రతిబంధక ధ్వంసాత్మక మాకైయాలే జన్యత్వేపి ప్రధ్వంసస్య మతాంతరే నిత్యత్వ వచ్ఛ వాంతరాభావ పక్షత్తిలుమ్ సంసార ధ్వంసాత్మక పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవస్యోత్తరావధి రహితత్వ రూప నిత్యత్వోపపత్తి యెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి పునరావృత్తి శంకా పరిహార మాకిల్ పరమ సామ్య శ్రుతిక్కు “ జగద్వ్యాపార వర్జం ప్రకరణాద సన్నిహితత్వాచ్చ - భోగమాత్ర సామ్య లింగాచ్చ ” ఎన్ఱు సూత్రకారర్ భోగమాత్రత్తిలే సామ్యమెన్ఱు సమర్థిక్కిరాప్పోలే ఇన్నంకైకళైయుమ్ పరిహరిక్క వేణ్డావో?

సా-ప్ర — పూర్వం భగవత్ప్రీతి దవీయసామపి ప్రపన్న సంబంధి సంబంధే సతి ప్రీతివిషయత్వం యథా భవేత్తథాఽభవ దిత్యర్థః - పంచమం పునరావృత్తి హేతుం నిరస్యతి - శాస్త్రవశ్యేత్యాదినా- షష్ఠం నిరస్యతి - అవనుకప్పాలే ఇత్యాదినా - తత్ప్రీత్యైవ స్వస్య ప్రీతిమత్వాత్ - ఏవం పునస్సంసరణ హేతూన్ సోపపత్తికం నిరస్య అతఏవ పరిపూర్ణానుభవో యావదాత్మభావీతి నిగమయతి- ఆకైయాలితి- అవృత్తి హేతూనామభావాదిత్యర్థః - మేల్, అర్చిరాదినా దేశ విశేష ప్రాప్త్యనంతర మిత్యర్థః.

సా-వి—నివర్తనీయతీతి భావః - ఆజ్ఞాతిలంఘన నిమిత్త పునరావృత్తి శంకాం వారయతి- శాస్త్రవశ్యాధికారమ్ కళిన్దైయాలే ఇతి- ఉత్తరావధిరాహిత్య ప్రతిపాదన ముపసంహరతి-ఆకైయాలే ఇతి-అపునరావృత్తి

సా-స — తత్ఫలితముపసంహరతి - ఆకైయాలితి .

మూ— ఇవై యెల్లాత్తేయుమ్నినైత్తు- ‹‹అనావృత్తిశ్శబ్దాదనావృత్తిశ్శబ్దాత్,, ఎన్ఱు

సా-దీ—యావదాత్మభావియాయ్విట్ట తెన్ఱపడి. ఇవ్వర్థత్తిల్ సూత్రసంమతియైయుమ్ కాట్టియరుళుకిరార్- ఇవై యెల్లాత్తేయు మిత్యాది యాల్ - ఇవై, శఙ్కా- హేత్వా భాసఙ్గళ్ . అనావృత్తి శ్శబ్దా దితి . ఇతినర్థమ్ ‹‹యథానిఖిల హేయప్రత్యనీక కల్యాణైకతానో జగ జ్జన్మాది కారణం సమస్తవస్తు విలక్షణః సర్వజ్ఞ స్సత్య సంకల్పః ఆశ్రిత వాత్సల్యైక జలధిః పరమ కారుణికో నిరస్త సమాభ్యధిక సంభావ నః పర బ్రహ్మాభిధానః పరమ పురుషోస్తీతి శబ్దాదవగమ్యతే - ఏవ మహరహరను ష్ఠీయమాన వర్ణాశ్రమధర్మాను గృహీత తదుపాసన రూప తత్సమా రాధన ప్రీతః ఉపాసీ నాన నాదికాల ప్రవృత్తా నంత దుస్తర కర్మసంచయ రూపా విద్యాంవి నివర్త్య స్వయాథాత్మ్యైను భవ రూపా నవధికాతి శయానందంప్రాపయ్య పునరా వర్తయతీ త్యపి శబ్దా దేవా వ గమ్యతే - శబ్దశ్చ సఖల్వేవం వర్తయన్యావదా యుషం బ్రహ్మలోకమభిసంపద్యతే. నచపునరావర్తతే నచపునరావర్తత ఇత్యాదిః. తథాచభగవతాస్వయమేవో క్తం.

సా-స్వా—ఎన్ఱు వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇవై యెల్లా త్తైయుమితి- శంకా నివర్తక మాన ఇవ్వర్థ మేత

సా-ప్ర—ముక్తస్యపునస్సంసారాభావ స్సాంప్రదాయికఇత్యాహ । ఇవై యెల్లాత్తేయుమితి. ‹‹ అనావృత్తిశ్శబ్దా ,, దితి సూత్రే వ్యాఖ్యానావ సరే ‹‹ సచోచ్ఛిన్న కర్మబంధస్యా సంకుచితజ్ఞానస్య పరబ్రహ్మానుభవైక స్వభావస్య తదేక ప్రియస్యా నవధి కాతి శయానందం బ్రహ్మానుభవతో న్యాపేక్షిత దర్థా రంభా ద్యసంభవా త్పునరా వృత్తి శంకే ,, త్యుక్తం - అస్మిన్ వాక్యే ఉచ్ఛిన్న కర్మ బంధస్యేత్య త్రాజ్ఞాతిలంఘన భగవ దభిమత విపరీతా నుష్ఠాన రూపమావృత్తి హేతుద్వయ మనయోః కారణా భావ ప్రతిపాద నేన నిరస్తం వేదితవ్యం - అసంకుచిత జ్ఞానస్యే త్యనేనా జ్ఞాన రూపో హేతు ర్నిరస్తః - పరబ్రహ్మాను భవైక స్వభావస్యే త్యనేన పురుషార్థాంత రేచ్ఛా రూప హేతు ర్నిరస్తః - తదేక ప్రియస్యా నవధి కాతి శయానందం బ్రహ్మాను భవత ఇత్యనేన ఉపాసన సమయ సిద్ధ భగవ దనుభవ నిరతిశయ ప్రీతిరూపత్వాప గను రూప హేతు ర్నిరస్తః - ఉక్తైః పదై స్వత శ్చైత్స్వభావ విరోధా కారయో రన్యతరోపస్థాప నేన

సా-వి—ప్రతి పాదన రూపస్యోక్తార్థే సూత్రకారసంమతిమాహ-ఇవై యెల్లామితి- నినైత్తు, అభిప్రేత్య. అయమభిప్రాయః. ‹‹యథానిఖిలహేయ ప్రత్యనీక కల్యాణైకతా నోజగజ్జన్మాది కారణంసమస్తవస్తు విలక్షణస్సర్వజ్ఞ స్సత్యసంకల్ప ఆశ్రిత వాత్సల్యైక జలధిః పరమకారుణికో నిరస్తసమాభ్యధిక సంభావనః ప ర బ్రహ్మాభిధానః పరమపురుషోస్తీతి శబ్దా దవగమ్యతే - ఏవ మహ రహ రనుష్ఠీయ మాన వర్ణా శ్రమ ధర్మానుగృహీత తదుపాసనరూప తత్సమారాధన ప్రీత ఉపాసీనాననాది కాలప్రవృత్తా నంత దుస్తరకర్మసంచయ రూపావిద్యాంవినివర్త్య స్వయాథాత్మ్యా నుభవ రూపానవధికాతి శయానందం ప్రాపయ్య పున నావర్తయతీత్యపి శబ్దాదేవావగమ్యతే- శబ్దశ్చ సఖల్వేవం వర్తయా న్యావదాయుషం బ్రహ్మలోక మభి సంపద్యతే నచపునరావర్తతే నచపునరావర్తత ,, ఇత్యాదిః - తథాచ భగవతా స్వయ మేవోక్తం - ‹‹మాముపేత్య పున ర్జన్మ దుఃఖాలయమ శాశ్వతమ్ । నాప్నువంతి మహాత్మాన స్సం సిద్ధిం పర మాంగ తాః ।

సా-సం— ఉపపాదితమర్థం సూత్రకారోక్త్యా ద్రఢయతి. ఇవైఇతి.

మూ — సూత్ర కారరుమ్ అరుళిచ్చెయ్ దార్
ఏరి ఏఴిల్పత

సా-దీ — మాముపేత్య పునర్జన్మ దుఃఖాలయ మశాశ్వతమ్ । నాప్నువంతి మహాత్మాన స్సంసిద్ధిం పరమాంగతాః । ఆబ్రహ్మా భవనా ల్లోకాః పునరా వర్తిన్ నోర్జున । మాము పేత్యతు కౌంతేయ పునర్జన్మ న విద్యత ,, ఇత్యాది భాష్య మిహ్ జ్ఞే యనుసంధేయమ్ -

పునరావృత్తి యిల్లాత కైంకర్య పర్యంత పరిపూర్ణ బ్రహ్మాను భవమే మోక్షశబ్ద వాచ్యమెన్ఱు మత్తై పాట్టాలుమ్ సంగ్రహిత్తుకాట్టియరుళు కిరార్. ఏరి ఇత్యాది.ఏఴిల్ పతమ్ , శోభైయైయుడైయ

సా-స్వా—త్సూత్ర భాష్య త్తిలే వ్యక్త మెన్ఱు కరుత్తు -

ఇప్పడి ఇవ్వధి కారత్తిలే పరమ పురుషార్థ నిర్ణయమ్ పణ్ణినతు కూడుమో ? ‹‹ భగవద్వందనం స్వాద్యం గురువందన పూర్వకమ్ । క్షీరం శర్కరయా యుక్తం స్వదతేహి విశేషత ,, ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణా చార్య వందన సన్నిధానాను మతి యిల్లాత కైంకర్యమ్ రసిక్కుమో ? ఎన్ఱ శంకైయైప్పరిహరియా నిన్ఱు కొండ్ అధి కారార్థత్తై ముక్తాను సంధాస రూప మాన పాట్టాలే సంగ్రహిక్కిరార్ -ఏరిఇతి - ఎఴిల్, ఉజ్వలం.పతమ్, ‹‹ ఆదిత్యవర్ణంతమసః పరస్తా ,, దిత్యుక్త ప్రకారేణోజ్వలమాకానిర్కిర

సా-ప్ర—తత్తన్నిరాసోజ్ఞాతవ్యః-‹‹నచపరమపురుషస్సత్యసంకల్పోత్యర్థప్రియంజ్ఞానినంలబ్ధ్వా,,త్యనేనోపరిత నవాక్యేనో పాసన సమయ సిద్ధ భగవ న్నిరతిశయ ప్రీతి విషయత్వా భావ హేతుకభగవత్స్వాతంత్ర్యేచ్ఛా రూప హేతు నిర రస్త ఇతి జ్ఞేయమ్ -

ప్రాపకస్యైవ ప్రాప్యత్వం ప్రదర్శయన్ ప్రాప్తి ఫలే నిరతి శయ ప్రియ భగవ దనుభవ ప రీవాహే కైంకర్యే ‹‹ చక్షుషా తవసౌమ్యేన పూతాస్మి రఘునందన । పాదమూలం గమిష్యామి యానహం పర్య చారిష ,, మిత్యాద్యుక్తం స్వాచార్య పర్యం తత్వ రూపం విశేషంచాహ -ఏరి ఎఴిల్ పత మిత్యాదినా-

సా-వి—ఆబ్రహ్మభువనాల్లోకాఃపునరావర్తినోర్జున|మాముపేత్యతుకౌంతేయపునర్జన్మనవిద్యత,,ఇత్యాదినా భాష్యకారై స్సూత్రం వ్యాఖ్యాయ‹‹తస్యచ ఉచ్ఛిన్నకర్మబంధస్యాసంకుచిత జ్ఞానస్య పరబ్రహ్మాను భవైకస్వభావస్య తదేకప్రియస్యా నవధికాతి శయా నందం బ్రహ్మానుభవతోన్యాపేక్షాతదర్థారంభాద్యసంభవాన్నపునరావృ త్తి శంకే,,త్యుక్తమ్.తత్రోచ్ఛిన్న కర్మబంధేత్యనేన ఆజ్ఞాతి లంఘనభగవదభిమత విపరీత కర్మానుష్ఠాన రూపావృ త్తిహేతుఃకారణా భావప్రతి పాదనేన నిరస్తో వేదితవ్యః - అసంకుచిత జ్ఞానస్యేత్యనేనఅజ్ఞానరూప హేతునిర స్తః- పరబ్రహ్మానుభవైకస్వభావస్యేత్యనేనపురుషార్థాంత రేచ్ఛారూపహేతుర్నిర స్తః-తదేకప్రియస్యానవధికాతిశయా నందంబ్రహ్మానుభవతఇత్యనేన భగవన్నిరతిశయ ప్రీతివిషయత్వాభావ హేతుక భగవత్స్వాతంత్ర్యేచ్ఛారూప హేతునిర స్తఇతి స్వోక్తార్థే సంమతిః.

ప్రాప్యస్యైవ ప్రాపకత్వం దర్శయన్ ప్రాప్తిఫలేనిరతిశయప్రియభగవదనుభవపరీవాహకైంకర్యకార్యే ‹‹చక్షుషా తవ సౌమ్యేన పూతాస్మిరఘునందన । పాదమూలం గమిష్యామి యానహం పర్యచారిషమ్,,ఇత్యాద్యుక్తరూపత్వంస్వాచార్యపర్యంతత్వంచాహ-ఏరి.యెఴిల్పతమిత్యాది గాథయా . ఎఴిల్పతమ్,

సా-సం—ఉక్తమధికారార్థం గాథయా సంగృహ్ణాతి. ఏరిఇతి. సర్వస్సమృద్ధి మత్పదమారుహ్య

మూ — మెల్లావుయిర్ కట్కుమ్ మితముకక్కుమ్, నారుతుழாయ్ ముడి నాతనై నణ్ణియడిమై యినమ్, కూరుక వర్న్దు కురుక్కళ్ కుழாఙ్గళ్ కురైకழలిక్కీழ,

సా - దీ — పదత్తై. పరమ పదత్తై యెన్నపడి. ఏరి, అర్చిరాదిమార్గత్తాలారోహిత్తు . ఎల్లావు యిర్ కట్కుమ్, సకల చేతనర్క్కుమ్ . ఇత ముక క్కుమ్, హితత్తై ఉక న్దిరుక్కుమవరాన . నారుతుழாమ్ ముడినాతనై, ఇతు సర్వాకార విశిష్ట త్వోపలక్షణం - నణ్ణి,కిట్టి, అడిమైయిల్ నమ్కూరుకవర్న్దు కురు క్కళ్ కుழாఙ్గళ్, భగవత్కైంకర్యత్తిల్ నమ్మంశత్తై ఇవర్కళుక్కు మాకవేణు మెన్నాతై ప్పట్ట గురుపరంపరైయినుడైయ-కురైకழలిక్కీழ,ఆభరణధ్వనియాల్ శబ్దిక్కిన్ఱ శ్రీపాదపద్మపరిసరత్తిల్- అవర్కళోడే

సా-స్వా — పతమ్,పరమపదత్తై-ఏరి,అర్చిరాదిమార్గత్తాలేఅడైన్దు-ఎల్లావుయిర్క్కుమ్,సమస్తాత్మాక్కళు క్కుమ్, ఇతముకక్కుమ్, ‹‹ సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్మీతిచ యాచతే। అభయం సర్వ భూతేభ్యో ద దామ్యేత ద్వ్రతం మమ ,, ఎన్కిఱ పడియే అల్ప వ్యాజ రూప హితత్తైయుమ్ ‹‹ ప్రేమ్ణా భూర్యేవ మేభ వేత్ । కథం చిదుపకారేణ కృతేనైకేన తుష్యతి ,, ఎన్కిఱ పడియే ఉకక్కు మవనాన - నారుతుழாయ్ ముడి,పరిమళ యుక్తమాన తిరుత్తుழாయై ముడియిలే యుడైయవ నాన. నాతనై, పరమ శేషియై. నణ్ణి,కిట్టి. అడిమైయిల్, కైంకర్యత్తిల్, నమ్కూరు, నమ్ముడైయ వమ్సత్తై. కవర్న్దు, ఇవర్ కళు క్కు మిన్ద దాయభూత పురుషార్థ ముణ్డాక వేణుమెన్ఱు ఆశైప్పట్ట. ‹‹ ఎమ్మీశర్ విణ్ణోర్ పెరుమాన్ మాశిన్ మలర డి క్కీழ் ఎమ్మై చ్చేర్విక్కుమ్ వణ్డుకళే ,, ఎన్కిఱ పడియే నమ్కృషి ఫలిత్తదెన్ఱు ఉకన్దభినివేశిత్తిరుక్కిఱ వెన్నపడి - కురుక్కళ్, గురుక్కళుడైయ. కుழாఙ్గళ్,సమూహత్తినుడైయ. కురైకழలిక్కీழ, ‹‹శిరస్సు

సా-ప్ర — ఎழிల్ పత మేఱి,‹‹యంయంకామం కామయతే సోఽస్య సంకల్పా దేవ సముత్తిష్ఠతే- తేనసంపన్నో మహీయతే ,, ఇత్యుక్త ప్రకారేణ సర్వాభీష్టాభివర్ధకం పరమ పద మధిరుహ్య . ఎల్లావు యిర్కుమిత ముక క్కుమ్, ‹‹ సర్వస్య శరణం సుహృత్. సమోహం సర్వభూతేషు నమే ద్వేష్యోఽస్తి నప్రియః ,, త్యుక్తప్రకారే ణ సర్వ ప్రాణి హిత పరం - నారుతుழாయ్‌ముడి నాతనై, దివ్యగంధ తులసీ దామా లంకృత మకుట వి రాజితం స్వామినం - నణ్ణి, సమీపం ప్రాప్య - అడిమైయిల్ నంకూరుక వర్న్దు, కైంకర్యే అస్మదంశం స్వీకృత్య భగవదిచ్ఛాను గుణ స్వేచ్ఛయా సర్వవిధ కైంకర్యం కృత్వేత్యర్థః - కురుక్కళ్ కుழாఙ్గళ్ ,గురు సమూహానామ్- కురైకழలిక్కీழ, మంజీర శబ్ద విశిష్ట పాదార విందాధస్తాత్ -

సా-వి — సర్వాభీష్ట వర్ధకం పదం. ఏరి, ఆరుహ్య. ఎల్లా వుయిర్కుమ్ ఇత ముకక్కుమ్, ‹‹ సర్వస్య శరణం సుహృ,, దిత్యుక్త ప్రకారేణ సర్వేషామాత్మనాం హితం. ఉకక్కుమ్, అభి లషితం. నారు తుழாమ్ ముడి నాతనై నణ్ణి, సుగంధ తులసీ దామాలంకృత కిరీటం స్వామినం సన్నిహితం ప్రాప్య. అడిమై యిల్, కైంకర్యే- నమ్కూరు, అస్మాక మంశం. ఏతావత్పర్యంతం త్యక్తం భాగమ్. కవర్న్దు,స్వీకృత్య. కురుక్కళ్ కుழாఙ్గళ్, గురుసమూహానాం. కురైకழలిక్కీழ, మంజీర విశిష్ట చరణారవింద యోరధస్తాత్ -

సా-సం — సర్వేషామాత్మనాం. ఇతముకక్కుమ్, స్వరూపానురూప పురుషార్థ సిద్ధౌ ప్రియమాణాం సుగంధ తులసీ దామాలంకృత కిరీటవన్నాథసమీపం ప్రాప్య. అడిమైయిల్ నమ్ కూరుకవర్న్దు, కైంకర్యే స్మదంశం స్వీకృత్య గురూణాం సంఘస్య మంజీర శింజిత వచ్చరణార విందాధస్తాత్,

మూ— మారుతలిన్ఱి మకిళ్న్దెన్ఱుమ్ మ్పోకత్తుమన్నువమే॥ ౭౯॥

సా-దీ— కూడవేన్ఱు కరుత్తు, మారుతలిన్ఱి, పునరావృత్తి యిల్లాత పడి. మకిళ్న్దెన్ఱుమ్ పోకత్తు, పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవత్తాల్ నిరతిశయానంద యుక్తరాయ్ - ఎన్ఱుమ్పోకత్తు, ఉపర్యుపరి వర్ధిక్కిన్ఱ కైంకర్య సాంమ్రాజ్యాభివృద్ధియై ప్పెరుకై యాకిర భోగత్తిల్ స్థిరమాక వర్తిక్క ప్పెరకడవో మెన్కై ॥ ౭౯ ॥

సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థోచిత సర్వవిధ భగవత్కైంకర్యము మిజ్జేయడియేన్ మన స్సిలే

సా-స్వా— నిహితమ్మయా పద మద క్షీణం లక్ష్యతా,, మెన్కిరవిమత స్థజయ ద్యోతకమాక ‘‘త్రయ్యంతే స్థాపకోయం దృఢతరమమునాతత్త్వ దృష్టిశ్చ దృష్టాదిష్టశ్చాదిష్ట మేతద్ధిశిదిశిప(ల)టహైడిండిమ స్తాడనీయః। ఇష్టో పన్యాసళిత్యా పటిమకటు రటద్వైరివిద్వత్కలోటీ కుట్టాక క్రీడ మష్టాపదకటకమసౌ వామ పాదేభిభర్తు,, ఎన్కిరాప్పోలే నిత్య విభూతియిలుమ్ భగవత్తాస బహుమానదత్తపాద కటకాది శబ్దఙ్గళోడే కూడి యిరుక్కిర తిరువడిక ళుడైయవధోభాగత్తిలె. అవ్విడత్తిలే ఇరున్దు వందనాది పూర్వకమాక వెన్నపడి - మారుత లిన్ఱి, పునరావృత్తియిల్లాత. మకిళ్న్దెన్ఱుమ్, మకిళ్న్దెన్కిర త్తుకుట మన్నువమే ఎన్కిర త్తోడే యన్వయమ్. ఎన్ఱుమ్, ఉజ్జ్వలమాకా నిర్కిర. గురుపరమ్పరా సన్నిధానత్తాలే ‘‘ప్రాప్స్యత్యసౌ గురుజనైః ప్రథమాధిరూఢమ్,, ఎన్కిరపడియే అత్యంత భోగ్యమాన. పోకత్తు,భోగత్తిలే. సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థోచిత సర్వవిధ కైంకర్య పర్యంత పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవానందత్తిలే - మకిళ్న్దు, నిరతిశయ ప్రీతి యుక్తరామ్. మన్నువమే, ప్రతిష్ఠితాశ్శానో మెన్కై ॥ ౭౯॥

ఇప్పడి గుణ విగ్రహ విభూత్యాది విశిష్ట బ్రహ్మణో భోగ్యతయానుభవం పురుషార్థ మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? గుణ విభూత్యాదికళుక్కు భోగ్యతయా అనుభవముణ్డాకిల్ ముక్తనుక్కు బ్రహ్మమొన్ఱుమే భోగ్యమెన్కిరతు విరోధియాతో? అనుభవమే పురుషార్థమానాల్ కైంకర్యమ్ పురుషార్థమెన్కిరతు విరోధియాతో? కైంకర్య మనుభవ పరీవాహమాయ్ క్కొణ్డు పురుషార్థ మెన్ఱిలన్ కైంకర్యమచ్ఛిద్ర పంచకాల పరాయణనాన విప్వాధికారికు సంసారదశైయిలుమ్సిద్ధిత్తిరు క్కైయాలే కైంకర్యత్తిలేముక్తిదశైయిల్ విశేషముణ్డో? కించ, ఇప్పురుషార్థనిరూపణమిజ్జువ్యర్థమన్నో ? ముక్తనుక్కిత్తి నాతే

సా-ప్ర— మారుతలిన్ఱి, విచ్ఛేద రాహిత్యేన - మకిళ్న్దెన్ఱుమ్పోకత్తు మన్నువమే, నిరతిశయప్రీత్యావర్ధమాన కైంకర్యాఖ్య భోగే దృఢం ప్రతిష్ఠితా భవేమే త్యర్థః - ॥ ౭౯ ॥

తత్సన్నక్తానాం తత్తత్కైంకర్య చికీర్షారూప శ్రద్ధాశతైః కల్లోల వత్ప్రతిక్షణ ముత్పాద్యమాన కలహేన కబురితాః ఏకస్మిన్ క్షణే పరిపూర్ణానుభవః, అనంతర క్షణే కైంకర్య చికీర్షా, అనంతర క్షణేచ కైంకర్య కరణం, పునశ్చానుభవ ఇత్యేవం నిరంతరం జాయమానాః శుకశౌనకనారదాది

సా-వి— మారుతలన్ఱి, విచ్ఛేద రాహిత్యేన. మకిళ్న్దు, ప్రీత్యా. ఎన్ఱుమ్, వర్ధమానే-పోకత్తు,భోగే కైంకర్యాఖ్యే - మన్నువమే, దృఢం ప్రతిష్ఠాస్యామః ॥ ౭౯ ॥

సా-సం— మారుత లిత్యాది. విచ్ఛేద రాహిత్యేన ప్రీత్యా వర్ధమానభోగే ప్రతిష్ఠితా భవేమేత్యర్థః. పరమపదే వ్యాచార్యాధీనతయైవ పరిపూర్ణాను భవజనిత కైంకర్యమేవ స్యాదితి భావః ॥ ౭౯ ॥

మూ. అవిశ్రాంతశ్రద్ధాశతకలహకల్లోల(విషమా)కలుషామమాపిభూయాసుమనసి మునిసిద్ధాదిసులభాః ।

సా-దీ— ప్రత్యక్షమాక తోన్ఱక్కడవతెన్ఱు ప్రార్థిక్కిరార్-అవిశ్రాంతేతి-మునిసిద్ధాదిసులభాః. మునయః, శ్వేతద్వీప వాసికళ్. సిద్ధాః, నిత్యసిద్ధర్ - అనంతగరుడ విష్వక్సే నాదికళ్ - ఆదిశబ్దత్తాల్ ముక్తర్ గృహీతర్ - యద్వా, "వైకుంత్తమరరుమ్ మునివరు" మెన్ఱ నిత్యముక్తరుమ్ సులభఙ్గళాయ్. అవిశ్రాంతేతి - మమ మనసి అవిశ్రాంతమ్, అనుపరతమ్. యచ్ఛ్రద్ధాశతం తత్కైంకర్య విషయాదర శతం. అవిశ్రాంతశబ్దమ్ కలహవిశేషణ మాకవుమామ్ - తస్యాన్యోన్య కలహాః, ఇదం మయాకర్తవ్యం ఇదమపి మయాకర్తవ్యమిత్యేవం రూపఙ్గళాన. తఏవ కల్లోల సదృశాః, తైః కలుషాః - అన్యత్రశ్రద్ధావశాత్క్రియమాణం

సా-స్వా— ప్రయోజన మిల్లైయే? ఎన్నిర శంకైకళై ప్పరిహరియానిన్ఱు కొణ్డు పెరు విడాయ్ ప్పట్టవన్ తటాకత్తై క్కణ్డు కృత్స్న తీర్థపానత్తై ఆశిక్కిరా ప్పోలే ముముక్షువాన విద్వదధికారి సప్రకారమాక పురుషార్థ నిర్ణయమ్ పిరన్తవారే ముక్తిదశైయిల్ సంసారదశా వ్యావృత్తమాన నిత్యరెల్లారుమ్ పణ్ణుమ్ కైంకర్య పరమ్పరైయెల్లామ్ ఇన్త క్షణత్తిలే ఒరుత్తనాక త్తానే పణ్ణుమ్పడి అనుభవమునాక వేణుమెన్ఱు త్వరైయాలే ప్రార్థిక్కిరా నెన్ఱరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - అవిశ్రాంతేతి. అవిశ్రాంతం, అనుపరతం. సంసార దశైయిల్ శాస్త్రవశ్యతయా పరిమిత ప్రజ్ఞతయాచ ఒరు కైంకర్య శ్రద్ధై కైంకర్య సిద్ధియాలే ఉపరతైయాయ్ వేరు శ్రద్ధై యుణ్డాకిరా ప్పోలే యన్ఱిక్కే ఏక క్షణత్తిలే తానే అనేక శ్రద్ధైవన్ఱుపరతైయాకామ ఉత్తరోత్తర మభివృద్ధై యాకా నిరిర ఎన్నపడి - శ్రద్ధాశతఙ్ఙళుడైయ, కైంకర్యం కర్తవ్య మెనిర త్వరా శతఙ్ఙళుడైయ. ఇదానీమేవ పాద సంవాహనం కర్తవ్యం - ఇదానీమేవ ఛత్ర చామరాది ధారణవీజనం కర్తవ్య మిత్యాదిత్వరారూప శ్రద్ధా శతఙ్ఙళుడైయ. కలహఙ్ఙళాకిర కల్లోలఙ్ఙళాలే. కలుషాః, కాలుష్య మావతు కైంకర్యఙ్ఙళుక్కు ఒరు కైంకర్యత్తై క్కాట్టిల్ శ్రద్ధాధిక్యత్తాలే కైంకర్యాంతరముత్కృష్ట మాకత్తోన్ఱుకై. కైంకర్యాంతరత్తై ప్పార్త్తాల్ పిన్నెయుమ్ ఉత్కృష్టమాక తోన్ఱుకై. ఏవంభూత కాలుష్య యుక్తాః. మునిసిద్ధాదిసులభాః, "వైకుంత్తమరరుమ్ మునివరు"

సా-ప్ర— మునీనాం శ్వేతద్వీపవాసిప్రభృతిసిద్ధానాం చ సులభాః - శేషత్వనియామ్యత్వాపహతపాప్మత్వాది స్వగుణ విశిష్ట బ్రహ్మ విషయతయా మధు సంసృష్ట క్షీరవదత్యంతం భోగ్యతమాః అనుభవ పరివాహాః అస్మాకం భవేయు రిత్యాహ - అవిశ్రాంతేత్యాదినా - యద్వా, అనవరత కైంకర్య చికీర్షా రూపశ్రద్ధా

సా-వి— అవిశ్రాంతేతి - మునిసిద్ధాది సులభాః. మునయః, శ్వేతద్వీపవాసినః. సిద్ధాః, నిత్యసిద్ధాః. అనంతగరుడాదయః. తేషాం సులభాః. అవిశ్రాంతం, అనవరతం. యచ్ఛ్రద్ధాశతం, తత్కైంకర్యవిషయాదరశతం. తస్య కలహాః, "అహంపూర్వమహంపూర్వ" మితి పరస్పర స్పర్ధాః కల్లోలా ఇవ ప్రతిత... [illegible]

సా-సం— అథ పరిపూర్ణానుభవ పరివాహ రూపాఖిల కైంకర్యా విర్భావం ప్రార్థయతే - అవిశ్రాంతేతి - ఉపర్యుపరి వర్ధమానాః - అహం సర్వం కరిష్యామి అహం సర్వం కరిష్యామిత్యాది రూపాయాః శ్రద్ధా తస్యాశ్శతం, అసంఖ్యాత శ్రద్ధా సమూహాః - తదుభయోర్యాః కలహాః కలహా ఏవ కల్లోలాః - తైర్విషమాః, దురవగాహాః - మునయః, శుకాదయః. సిద్ధాః, శ్వేతద్వీప వాసినః - ఆదిశబ్దేన నాథముని

మూ— మధుక్షీర న్యాయస్స్వగుణ విభవాసంజనక న్నన్మహానందబ్రహ్మానుభవపరివాహా

సా-దీ— తిరోహితో త్కర్షణామ్-విషమాఃఎన్నుపాఠమానపోతుమ్ఉత్కర్షోత్కర్షవిషయశ్రద్ధాతి శమేనవి షమజ్ఞ శైన్నై - మధుక్షీరేత్యాది - మధుసంప్రక్తక్షీర న్యాయాత్తాతే. అతావతు, మధుసంప్రక్తక్షీరం అత్యంతం రస్యమామే - అప్పడి మెన్నపడి. స్వగుణవిభవా సంజనేన , స్వస్య జీవాత్మనోముక్తస్యమేగుణవిభవాః, అపహత పాప్మత్వాది సంపదః - త్తైరాసం జనం, సంమిశ్రణం - ఏకమాక కలక్కై - తేనక నత్, ఆదీప్యమానం - అత్యంత భోగ్యభూత మెన్నపడి - జీవగుణసంబంధా ద్వ్రిష్టాగుణానాంరసాధిక్యంభవతి - యన్మహానందం బ్రహ్మ, నిరతిశయా నందస్వరూప స్వభావం పరంబ్రహ్మ శ్రీమన్నారాయణః - తస్యానుభవపరివాహాః, పరిపూర్ణానుభవ జనిత ప్రీతికారిత కైంకర్య స్వరూపజ్ఞళామ్- పరివాహాః,కడైవామ్త్తల్ - బహువిధాః, ఛత్రచామర భృంగార పతద్గ్రహాది రూపేణ నానావిధాః - మమావిర్భూయాసుః, దేహోత్పరతః ప్రత్యక్షాభవేయుః ఎన్ను ప్రార్థికక్క ప్పడుకిర తైన్నై - ద్యాద్యా, మమ మనసి

సా-స్వా— మెన్కిర పడిమే- మునయః, సనకా దయః. శ్వేతద్వీపవాసినోవా-సిద్ధాః,సిత్యాః- ఆదిశబ్దత్తాలే ముక్తాల్ గ్రహిక్క ప్పడు కిరాల్ - ఇవర్ కళుక్కు సులభాః, సుఖలభ్యాః. అవర్ కళాలేనిత్యమ్ భోగ్యమాక పణ్ణ ప్పడుకిర ఎన్నపడి - స్వగుణేతి , స్వేతి బ్రహ్మ పరం - స్వస్య గుణాః, వాత్సల్యాదయః. విభవాః, విభూత యశ్చ - తేషామా సంజనేన, సంసర్గేణ - కనల్, అత్యంత భోగ్యతయా దేదీప్య మానం - స్వతఏవ మహానంద రూపంబ్రహ్మ ‹‹ స్వయా దీప్త్యారత్నం భవదపి మహార్ఘం నవిగుణం నకుంఠ స్వాతంత్ర్యం భవతి చనచాన్యాహిత గుణ ,, మెన్కిర పడియే స్వగుణత్తాలే వన్త భోగ్యతాతిశయమ్ గుణిక్కు గుణ మాక్కైయాలేయుమ్ గుణ విభూత్యాది భోగ్యత్తే గుణి భోగ్యతా శేష మాకై యాలే స్వతంత్ర బ్రహ్మ వ్యతిరిక్త భోగ్యాంతర మిల్లా మైయాలే బ్రహ్మమే భోగ్య మెన్కిర తుక్కుమ్ విరోధమిల్లైయెన్నుకరుత్తు - ఏవంభూతస్య బ్రహ్మానుభవస్య పరివాహాః, కైంకర్య విశేషాః- బహువిధాః , అనంతప్రకారాః - మమ మనసి ఆవిర్భూయాసుః , కరణ సాపేక్షమానాల్ కరణానుసారత్తాలే కించి ద్విళంబాది సంభావితమ్. అన్నిక్కే-తానే స్వతఏవావిర్భవిక్క కడవతుక యెన్నపడి. ఇవ్వధికారిక్కు ఇప్పడి ప్పట్ట

సా-ప్ర— శత్తైరహం ప్రథమికాయా మత్యంతం కలహాయ మానాః మునిసిద్ధాది సులభాఃమధుసంసృష్టక్షీరవ దత్యంత భోగ్యతమా బ్రహ్మగుణవిశిష్ట బ్రహ్మానుభవ పరివాహా ఇదానీం మమమనస్యావిర్భూయా సు

సా-వి— మానా ఇత్యర్థః - తైః కలుషాః,మిశ్రాః.విషమాఇతిపాఠాంతరం.బహువిధాః,మధుక్షీరన్యాయేన.మధుసంసృష్టక్షీరవత్స్వగుణవిభవాసంజనేన,స్వానందాదిగుణసంబంధేన. కనల్ , అత్యంత భోగ్యం యన్మహానందంబ్రహ్మ. తస్యానుభవః తద్విషయానుభవః తస్యపరివాహాః అభివృద్ధయః అనుభవాతి శయేన

సా-సం—ప్రభృతయ ఉచ్యంతే- [redacted] స్వస్య ముక్తాత్మనో గుణానాం జ్ఞానా నందాదీనాం విభవః, ఐశ్వర్యం. తథాసంజనేన,జీవసంబంధ్యా నంద సంమిశ్రణేన-కనల్ , అధికం శోభమానః. మహాన్నిరతిశయః,ఆనందోయస్యతస్యబ్రహ్మణోయోనుభవఃతత్పరివాహరూపాణికైంకర్యాణ్యావిర్భవేయుః .

మూ— బహువిధాః ‖ ౪౯ ‖

ఇతికవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
వేదాంతాచార్యస్యకృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే
పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవాధికారో ద్వావింశః.
శ్రీమతేనిగమాంత మహాదేశికాయనమః.

సా-దీ— ఆవిర్భూయాసుః ఎన్నై - ప్రథమపత్తిల్ మోక్షమ్ ప్రార్థితమామ్ - ఇప్పత్తిల్ ప్రాప్యత్వరా సిద్ధ్యర్థమాక ఫలస్వరూపత్తిల్ విశదజ్ఞానమ్ ప్రార్థితమామ్ ‖ ౪౯ ‖

ఇతి శ్రీ సారదీపికాయాం పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవాధికారో ద్వావింశః.

సా-స్వా— కైంకర్యత్తిల్ ప్రార్థనాతిరేకమే ఇవ్వధికారత్తిల్ ఫలవ్యుత్పాదనత్తుక్కు ప్రయోజనమెన్ఱు కరుత్తు - ‖ ౪౯ ‖

ఇతిశ్రీమద్యుత్తర సారాస్వాదిన్యామ్ పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవాధికారో ద్వావింశః.

సా-ప్ర— రిత్యాహ. అవిశ్రాంతేత్యాదినా ‖ ౫౦ ‖

ఇతిశ్రీ సారప్రకాశికాయాం పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవాధికారో ద్వావింశః.

సా-వి— ప్రీత్యాబహువిధ కైంకర్యాణీతి బుద్ధిముత్పాద్య కైంకర్యాణి కార్యంతే - అతః ప్రీతికారిత కైంకర్యాణ్యేవ పరివాహాః ఇత్యధ్యవసీయంతే - మమ మనసి ఆవిర్భూయాసుః, విశదం భాసంతాం. ప్రాప్యత్వరాతిశయ సిద్ధయఇతి భావః ‖ ౪౯ ‖

ఇతి శ్రీసారవివతిన్యాంపరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవాధికారో ద్వావింశః.

సా-సం— ఇత్థం ప్రార్థిత సిద్ధి కైంకర్యాంతమావిర్భావేన అద్యాపి మనోవృత్తి ప్రతిఘాతకాభావేన మనసీదానీం మావిర్భూయాసురితీవ ప్రార్థనమ్ ‖ ౪౯ ‖

ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాసంగ్రహే పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవాధికారో ద్వావింశః.

మూ— సం దృష్టస్సారవాగ్విత్స్వపర నిశితధీ

సా-దీ— ఇని ఇ త్తలర్థానుశాసన రూపభాగ త్తిల్ అధికారార్థఙ్గళై యెల్లా మొరుశ్లోకత్తాల్ అనుక్రమి త్తరుళు కిరార్ - సందృష్ట ఇతి - సందృష్టః, అయం సంసారీ చేతనః ప్రథమం సందృష్టః ప్రథమ గురు కృపా కటాక్షితః - ఉపోద్ఘాతాధి కారార్థ ఉక్తః - సార వాగ్విత్ , రహస్య త్రియ రూప సారజ్ఞః - సార నిష్కర్షాధి కారార్థః- స్వపర నిశిత ధీః , స్వవి షయా పరమాత్మవిషయానిశితా

సా-స్వా—ఇప్పడి ఇవ్వధి కారాంత గ్రంథ సందర్భత్తాలే ఉపపాదిత్త వర్థమ్ కూడుమో ? లోక త్తిల్ జ నఙ్గళిప్పడి యుపపాదిత మాయిరుక్క చ్చెయ్ తేయుమ్ ఉతరర్థఙ్గళాతే వ్యామోహమ్ వస్తు త్రివర్గ నిర తరాయ్అనధికారి కళాక విరుక్కైయాలె నిరూపణమ్వ్యర్థమాక ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న లోక త్తిల్ప్రా యేణ జనఙ్గళ్ త్రైవ ర్గికా శానా ఉమ్ ‹‹ ముక్త్యైశ్వర్యాంత సంపన్నిధిరపి భవితా కశ్చిదిత్థం విపశ్చి,, వెన్కిర న్యాయత్తాలే ఉయ త్తికళిల కప్ప దాతే ఎప్పడేయుమ్ మోక్ష పర్యంతాను భవమ్ పెరుమ్పడి ఒరు ముఖ్యాధి కారి సంభావిత నెన్ను ఉపోద్ఘాతాధి కార త్తిలే ‹‹ ముక్త్యైశ్వర్యాంత సంపన్నిధిరపి భవితా కశ్చి దిత్థం విపశ్చి ,, దెన్ను భావియాక నిర్దిష్ట మాన వర్థ త్తై ‹‹ అహా వత్తు వీడుపెత్త,,వెన్కిర పడియే వ ర్తమాన మాక శ్లోకాల్లా నిన్నుకొణ్డు ఉక్తాధి కారార్థఙ్గళై క్రమేణ సంగ్రహిక్కిరార్ • సం దృ ష్ట ఇ తి - ఏకః, కశ్చిన్ముఖ్యాధికారీ• సర్వేషా మేతన్న సులభమితి భావః - సందృష్టః, భగవతా కటాక్షితః- ప్రథమ గురు కృపాఖ్య వక్ష్యమాణ ఇత్యుపోద్ఘాతాధి కారార్థ స్సూచితః - సార వాగ్విత్, సార శ బ్దరూప రహస్య త్రయవిత్ - సార నిష్కర్షాధి కారార్థ ఉక్తః - స్వపర నిశితధీః, స్వశ్చ స్వశ్చస్వౌ- స్వౌచ పరశ్చ స్వపరే, ప్రథమ స్వశబ్ద స్స్వాత్మ ముఖేన చేతన వచనః - ద్వితీయ స్వశబ్ద ఆత్మీయ వచన

సా-ప్ర— ఏవం తత్త్వహిత పురుషార్థాత్మ రహస్య త్రయ ప్రతిపాదితాను పదిశ్యాతోధిక ముపదిష్ట స్థిరీక రణ మంత రేణోపదేశ్యా భావా దుపోద్ఘాతాధి కార మారభ్య పరిపూర్ణాను భవాధి కార పర్యంతా నా మధి కారణా మర్థం సంకలయ్య దర్శయ న్నుపదేశం నిగమయతి - సందృష్ట ఇత్యాదినా- సందృష్టః, సదాచార్యేణ భగవ త్కైంకర్య యోగ్యస్స్యాదిత్యవ లోకితః. తద్ధేతుభూత జాయమాన కాలీన భగ వత్కటాక్ష విషయ భూత శ్చేత్యర్థః - ఏతేనోపోద్ఘాతాధి కార స్సంగృహీతః- సార వాగ్విత్, సకల శాస్త్ర సారభూతం రహస్య త్రయం జానన్. ఏతేన సార నిష్కర్షాధి కార స్సంగ్రహీతః • స్వపరని శితధీః,స్వపరవిషయసమ్యజ్ఞానవానిత్యర్థః-చిదచిదీశ్వరాణాం నిష్కృష్టస్వరూపస్యప్రధానప్రతితంత్రార్థ

సా-వి— అ[redacted] ర్థానే కేన శ్లోకేన సంగృహ్ణాతి - సందృష్ట ఇతి - అయం సంసరణ చేతనః- సందృష్టః, ప్రథమం గురుకటాక్షేణ విషయీకృతః - అయ ముపోద్ఘాతాధి కారార్థః - సార వాగ్విత్, రహస్య త్రయసారజ్ఞః - సార నిష్కర్షాధి కారార్థః - స్వపరనిశితధీః, శరీరశరీరి భావాది

సా-సం—అథ బుద్ధిసౌకర్యాయ ద్వావింశ త్యధికారార్థా నేకేన శ్లోకేన సంగృహ్ణాతి - సందృష్ట ఇత్యా ది - సందృష్ట ఇత్యనేన విధి పరిణతి భేదా ద్వీక్షిత ఇత్యుపోద్ఘాతాధి కారార్థస్య - సారవాగ్వి దిత్యనేన సార నిష్కర్షాధి కారార్థస్య , స్వపర నిశితధీరిత్యనేన ప్రధాన ప్రతి తంత్రాధి కారార్థపంచకాధి

మూ—— స్సంగజిన్నైక సంస్థస్స్పష్టోపాయో౽తిఖిన్నస్సపరికరభరన్యాస నిష్పన్నకృత్యః ।

సా-దీ——నిశ్చితాధీ ర్యస్యసః – తేన ప్రతి తంత్రార్థ పంచక తత్త్వత్రయ పర దేవ తా పారమార్థ్యాధికారార్థాస్సూచి తాః - సంగ జిత్, ఐశ్వర్య కైవల్యా నభి లాషః - తేన ముముక్షుత్వాధి కారార్థః. నైకసంస్థః, అధికారద్వయ జ్ఞానవాన్ - అధికార విభాగాధికారార్థః - స్పష్టోపాయః, స్పష్టత్వేన నిర్ణీతః ఉపాయ విభాగాధికారార్థః - అతి ఖిన్నః, సంజాతాకించనత్వా నన్యగతిత్వ వాన్ - ప్రపత్తియోగ్యాధికారార్థః- సపరికర భరన్యాసనిష్పన్నకృత్యః,సపరికరశబ్దేనపరికరవిభాగాధికారార్థః-భరన్యాసశబ్దేనసాంగప్రపదనాధికారార్థః-నిష్పన్నకృత్యశబ్దేన కృతకృత్యాధికారార్థస్సూచితః -

సా-స్వా——స్సన్ స్వస్యభోగ్యతయాభిమతాచేతనపరః.పరః,ఈశ్వరః. తేషునిశితానిశ్చితాధీర్యస్యసః-అనేనప్రధానప్రతితంత్రార్థ పంచక తత్త్వత్రయపర దేవతా పారమార్థ్యాధికారార్థఉక్తః-సఙ్గజిత్,సంగోవిషయసఙ్గః - తజ్జిత్. ముముక్షుత్వాధి కారార్థ ఉక్తః – నైకసంస్థః – నైకేషు, అనేకేషు. భక్తి ప్రపత్త్యాదిభేదేషుసంస్థానిష్ఠా౽ధికారః యస్యసః – అధికార విభాగాధి కారార్థ ఉక్తః- స్పష్టోపాయః - స్పష్ట ఉపాయో యస్యసః - ఉపాయ విభాగాధి కారార్థ ఉక్తః . అతిఖిన్నః, ఉపాయాంతరానధికారేణ శోకావిష్టః - ప్రపత్తియోగ్యాధికారార్థఉక్తః- సపరికరేణభరన్యాసేన నిష్పన్నంకృత్యంయస్యసః.సపరికరభరన్యాసనిష్పన్నకృత్యః- పరికరేతిపరికరవిభాగాధి కారార్థః-భరన్యాసేతిసాఙ్గప్రపదనాధికారార్థః -

సా-ప్ర —— పంచక తత్త్వత్రయ పర దేవతా పార మార్థ్యాధి కారైర్నిర్ణీతత్వా త్స్వపర నిశితధీరిత్యనేనాధి కార చతుష్టయార్థ స్సంగ్రహీతః – సంగ జిదిత్యనేనముముక్షుత్వాధికార స్సంగ్ర హీతః - నైకసంస్థః, ఏకత్ర భక్తిప్రపత్త్యోరన్య తరస్మిన్నేవ సమ్యక్ స్థితః – కర్తవ్యతా జ్ఞానం యస్య సః. ఏ కసంస్థస్సన భవతీతి నైకసంస్థః-అనేకాధి కారజ్ఞఇత్యర్థః.ఏతేనాధికారవిభాగాధికారార్థ స్సంగ్రహీతః-స్పష్టోపాయఇత్యుపాయవిభాగాధికారార్థస్సంగ్రహీతః-అతిఖిన్నః,అకించనత్వేసత్యనన్యగతికత్వాదిత్యర్థః-ఏతేనప్రపత్తియోగ్యాధికారార్థస్సంగ్రహీతః. సపరికరభరన్యాసనిష్పన్నకృత్యఇత్యనేనపరికరవి భాగాధికార సాంగ

సా-వి— రూపేణస్వపరజ్ఞానవాన్ -అనేన ప్రతితంత్రాధికారార్థపంచకతత్త్వత్రయపర దేవతా పారమార్థ్యనిర్ణయాధికారా స్సంగృహీతాః – సంగజిత్, ఐశ్వర్య కైవల్యాభిలాష జిత్ - ముముక్షుత్వాధికారః - నైకసంస్థః. నైకా, అనేకా. సంస్థా,అధికారో యస్యసతథోక్తః - అత్ర జ్ఞానద్వారా అనేకాధి కారవత్త్వం వివక్షితం. ఏకస్య విరుద్ధానేకాధికారా సంభవాత్. అధికార విభాగార్థః - స్పష్టోపాయః, ఉపాయ విభాగాధికారార్థః - అతి ఖిన్నః, శోకవాన్. ప్రపత్తియోగ్యాధికారార్థః - సపరికర భరన్యాస నిష్పన్న కృత్యః, అత్రపరికర విభాగాధికార సాంగప్రపదనాధికార కృతకృత్యత్వాధికారార్థా వివక్షితాః -

సా-సం—— కారతత్త్వత్రయాధికారపర దేవతాపారమార్థ్యాధికారార్థానాం,సంగజిదిత్యనేనముముక్షుత్వాధికారార్థస్య , అనేక స్సంస్థాయస్యసః నైకసంస్థః - ఇత్యనేన అధికార విభాగాధికారార్థస్య,స్పష్టోపాయఇత్యనేనఉపాయవిభాగాధికారార్థస్య ,అతిఖిన్న ఇత్యనేనప్రపత్తియోగ్యాధికారార్థస్య, పరికరేత్యనేనపరికరవిభాగాధికారార్థస్య ,భరన్యాసఇత్యనేన సాఙ్గ ప్రపదనాధికారార్థస్య, నిష్పన్నకృత్య

మూ — స్వావస్థార్హాం సపర్యావిధిమిహ నియతం వ్యాగసం క్వాపిబిభ్రన్నిర్ముక్తస్థూలసూక్ష్మప్రకృతిరనుభవత్యచ్యుతం

సా-దీ— స్వావస్థార్హాం, స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారార్థః - సపర్యావిధిం, ఉత్తరకృత్యాధికారార్థః - సపర్యా, కాష్ఠభూత భాగవతకైంకర్యరూప పురుషార్థ కాష్ఠాధికారార్థశ్చ - ఇహనియతం శాస్త్రీయ నియమనాధికారార్థః - వ్యాగసమ్, అపరాధ పరిహారాధికారార్థః - క్వాపిబిభ్రదిత్యనేన స్థానవిశేషాధికారార్థః - నిర్ముక్త స్థూలసూక్ష్మ ప్రకృతి రిత్యనేన నిర్యాణాధి కార గతివిశేషాధి

సా - స్వా— నిష్పన్నకృత్య ఇతి కృత కృత్యాధి కారార్థ ఉక్తః - స్వావస్థార్హం, స్వనిష్ఠానుగుణం - స్వనిష్ఠాభి జ్ఞానాధి కారార్థ ఉక్తః - సపర్యా విధిం, కైంకర్యవిధిం - ఉత్తరకృత్యాధి కారార్థ పురుషార్థ కాష్ఠాధి కారార్థ శ్చోక్తః - ఇహ, బద్ధదశాయాం - నియతం, శాస్త్రేణ నియతం - శాస్త్రీయ నియమ నాధి కారార్థ ఉక్తః - వ్యాగసం, అపరాధ రహితం - అపరాధ పరిహారాధికారార్థ ఉక్తః - ఏవం భూతం సపర్యా విధిం - క్వాపి, స్వయం వ్యక్తాది క్షేత్రే స్థిత్వేతి శేషః- బిభ్రత్ - స్థాన విశేషాధి కారార్థ ఉక్తః - నిర్ముక్తా స్థూలా సూక్ష్మాచ ప్రకృతి ర్యస్యసః నిర్ముక్త స్థూలసూక్ష్మ ప్రకృతిః - స్థూలేత్య నేన నిర్యాణాధి కారార్థ ఉక్తః - సూక్ష్మే త్యనేన గతి విశేషాధి కారార్థ ఉక్తః - ఏకః కశ్చిదుపపత్త్యనుసంధానంవినాఉపదేశ మాత్రేణ అనుష్ఠాన పర్యంత తత్త్వహిత పురుషార్థ నిర్ణయ క్షమతయా ముఖ్యాధికారీ యాదృచ్ఛిక సుకృత వశాదేవం భూత స్సన్ - అచ్యుతం, విభూతి

సా- ప్ర— ప్రపదన కృత కృత్యాధికారార్థ స్సంగ్రహీతః -స్వావస్థార్హ మితి స్వనిష్ఠాభి జ్ఞానార్థసంగ్రహః - సపర్యా విధిమిత్యుత్తర కృత్యా కారధి పురుషార్థ కాష్ఠాధికా రయో రర్థ సంగ్రహః - ఇహ నియతం యావ చ్ఛరీరం నియతం - ఏతేన శాస్త్రీయ నియమ నాధి కారార్థ స్సంగ్రహీతః - వ్యాగసమిత్య పరాధ పరిహారాధి కారార్థ సంగ్రహః - నిర్ముక్త స్థూల సూక్ష్మ ప్రకృతిరితి నిర్యాణాధి కార గతి విశేషాధి కారయో రర్థ సంగ్రహః - అనుభవత్యచ్యుతం నిత్యమితి పరిపూర్ణానుభవాధి

సా-వి—స్వావస్థార్హం, స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారార్థః-సపర్యావిధిమిత్యుత్తరకృత్యాధికారార్థః పురుషార్థకాష్ఠాధికారార్థశ్చ వివక్షితః-నియతమితి శాస్త్రీయ నియమనాధికారార్థః - వ్యాగస మిత్య పరాధ పరిహారాధికారార్థః - క్వాపి బిభ్రదితి స్థానవిశేషాధికారార్థః- నిర్ముక్తస్థూలేతి నిర్యాణాధికారార్థః - సూక్ష్మప్రకృతిరితి గతివిశేషాధి కారార్థః - అనుభవత్యచ్యుతమితి పరి పూర్ణ బ్రహ్మానుభవాధి

సా - సం — ఇత్యనేన కృతకృత్యాధి కారార్థస్య, స్వావస్థార్హ మిత్యనేన స్వనిష్ఠాభి జ్ఞానాధి కారార్థస్య, సపర్యా మిత్యనేన ఉత్తర కృత్యాధి కారార్థస్య, పురుషార్థ కాష్ఠాధి కారార్థస్య చ, ఇహ విధి నియత మిత్యనేన శాస్త్రీయ నియమ నాధి కారార్థస్య, వ్యాగస మిత్యనేనవిగతాగ సమిత్యర్థః - తేనఅపరాధ పరి హారాధికారార్థస్య, క్వాపి బిభ్రదిత్యనేన స్థాన విశేషాధికారార్థస్య, నిర్ముక్తస్థూలప్రకృతి రిత్యనేన నిర్యాణాధి కారార్థస్య, నిర్ముక్తసూక్ష్మ ప్రకృతి రిత్యనేన గతివిశేషాధికారార్థస్య, శేషేణ పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవాధికారార్థస్యచ సంగ్రహః - అనా

మూ — నిత్యమేకః ॥౨౦॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే అర్థానుశాసనభాగః ప్రథమః.

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ-కారార్థశ్చోక్తః-నిత్యమచ్యుతమనుభవతీత్యనేనపరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవాధికారార్థస్సూచితః॥౨౦॥

ఇతి శ్రీవాధూల కుల తిలక శ్రీలక్ష్మణాచార్య కృపాపాత్రభూతస్య పెరియప్పన్ శిక కృపాలబ్ధోభయ వేదాంతస్య శ్రీభాష్య శ్రీనివాసస్య కృతిషు శ్రీసార దీపికాయాం అర్థానుశాసనభాగః ప్రథమః.

సా-స్వా—ద్వయావిశిష్టంభగవంతం- నిత్యం, సదానుభవతి- వర్తమాన సామీప్యే వర్తమానవ్యపదేశః - యద్వాపుండరీకమత్రబంధు శ్రీమచ్ఛఠకోప యోగినాథముని ప్రభృతి రనుభవతీత్యర్థః - నసర్వోపీతి భావః - అనేన పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవాధికారార్థశ్చోక్తః- ॥౨౦॥

ఇతి శ్రీమదాత్రేయ కృష్ణార్య తనూజేన తచ్చరణారవింద చంచరీకేణ శ్రీమద్వేదాంత రామానుజ యోగీంద్ర మహాదేశిక కటాక్ష లబ్ధ వేదాంత రహస్య జాతేన గోపాల దాసేన విరచితాయా ముత్తర సారాస్వాదిన్యాం అర్థానుశాసన భాగః ప్రథమః.

సా-ప్ర—కారార్థసంగ్రహః. అర్థానుశాసనభాగః,ద్వావింశత్యధికారఉక్తాయేఅర్థాఉక్తాస్తేషాం ప్రమాణానుగుణ్యేన శాసకశ్శిక్షకో భాగ ఇత్యర్థః ॥౨౦॥

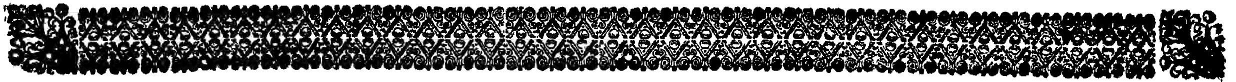
ఇతి శ్రీభారద్వాజకులతిలకస్య సంస్కృతద్రామిడ భేదభిన్న వేదాంతవిద్యా విహారభూమేః పర్యాయభాష్యకారస్యశ్రీనివాసాచార్యస్యపుత్రేణశ్రీనివాసేన విరచితాయాం సారప్రకాశికాయాం అర్థానుశాసనభాగః ప్రథమః.

సా-వి— కారార్థ ఇతి ద్వావింశత్యధికారార్థాస్సంగ్రహీతాః ॥౨౦॥

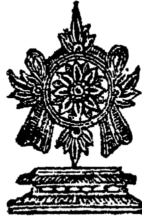
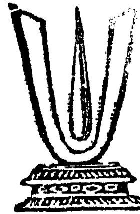
ఇతి శ్రీశైలవంశతిలకశ్రీవేంకటసోమసుత్వనస్సూనేనశ్రీనివాసదేశిక కృపాలబ్ధ సారార్థజ్ఞానేన శ్రీనివాసేనలిఖితాయాం శ్రీ సారవివరిణ్యాం అర్థానుశాసనభాగఃప్రథమః.

సా-సం—వృత్త్యర్థకం నిత్యపదం. ఏకపదస్యఆవిర్భావతిరోభావాన్యభావరహితస్సన్నిత్యర్థః॥౨౦॥

ఇతి శ్రీమద్వరద రాజ వేదశిరో మునివర కరుణైక భాజనేన శ్రీమత్కృష్ణగిరి కుల తిలక శ్రీనివాస గురు వర కరుణైక లబ్ధ శ్రీమచ్ఛారీరక భాష్య శ్రీ రహస్య త్రయ సారార్థయాథాత్మ్య విజ్ఞానేన శ్రీమద్వరద దేశిక కటాక్షైక లక్ష్యతా ముపగతేన కవికథకకణ్ఠీరవచరణయుగళవిన్యస్త భరేణ వేదాంత యతి రాజానుకంపాసంలబ్ధ తుర్యాశ్రమధర్మేణ పరకాలాభిధాన యతినాప్రణీతే శ్రీమద్రహస్యత్రయసారసారప్రకాశికాసంగ్రహే అర్థానుశాసనభాగః ప్రథమః.

శ్రీయైనమః.

శ్రీమతే శ్రీహయవదనపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

అథస్థిరీకరణభాగే సిద్ధోపాయ శోధనాధికారః.

మూ— యుగపదఖిలం

ఫా-టీ— ఇప్పటి అర్థానుశాసనభాగమ్ వ్యాఖ్యాతమాయిత్తు- అనంతరమివ్వర్థజ్ఞర్గళై స్థిరీకరణ

సా-స్వా— సత్తర్క మంథాచల మంథనేన సముద్ధృతా మూల మహాశివార్థేః ।
ఉపాయతత్త్వార్థసుధాం ప్రయచ్ఛన్ సత్త్రయీమౌలిగురుస్సజీయాత్॥

ఇప్పడి అర్థానుశాసన భాగత్తిలుప దిష్టార్థజ్ఞర్గళ్ కూడుమో ? సంబంధాదేవేశ్వరర్ రక్షక నాకైయాలే స్తనంధయ ప్రాయనాన విద్వాధికారికు మోక్షార్థమాక కర్తవ్యమేన్నొన్ఱుణ్డాన తాక చొల్లత్తు తాయ్ నుఱైప్పాలుక్కు కైకూలిపోలే యసఙ్గత మన్ఱో ? "యేనాథ వంతోఽభిభవంతి లోకే తేనాత్మకర్మాణి సమారభంతే । తేషాం హి కార్యేషు భవంతి నాథాః శ్వే బ్యాపయో రామ యథా యయాతేః ,, ఇత్యాది ప్రమాణఙ్గళుమ్ విరోధియాతో ? తత్త్వత్రయ చింతనాధికారత్తిల్ "సర్వావస్థైయిలుమ్ సపత్నీకనాయిరుక్కు,, మెన్ఱు పిరాట్టిక్కు విశేషణ తయా ఉపాయ తయా స్వయం శొన్నతువు మసంగత మన్ఱో ? పిరాట్టియుపాయదశైయిలే ఉపలక్షణ భూతైయెన్నొన్ఱు సంప్రదాయమ్ ?

సా-ప్ర- ఏవం ప్రమాణానుగుణ్యేన తత్త్వహితపురుషార్థాన్ రహస్యత్రయప్రతిపాద్యతయా ప్రదర్శ్య పరిత్రాతానుభవం ప్రత్యవ్యవధానేన జనకతయా హిత తమభూత సిద్ధోపాయ విషయే తత్ప్రసాదన సాధ్యోపాయ విషయే

సా-వి— స్థిరీకరణ భాగార్థ చింతనం మమమానసమ్ । చరీకరోతు కరుణా పరిణాహ బలాద్గురోః ॥
ఇత్థం ప్రపన్నస్య జ్ఞాతవ్యార్థాన్ సమ్యగనుశిష్య - ఇదానీ ముపాయ విషయే ఉపాయ ప్రభావ

సా-సం— ఏవం నిరూపితేషు ముముక్షుజ్ఞాతవ్యేషు ప్రధానభూతసిద్ధోపాయవిషయే సాధ్యోపాయవిషయే

సా-దీ—రూపమాన ద్వితీయ భాగమ్ నడక్కిఱతు.

అథోపరితనైరస్య చతుర్భిరధికారతః । స్థిరీకరణభాగస్తు ద్వితీయస్సాధువర్ణ్యతే ॥

ఇతిల్ నాలధికారఙ్గళ్ - అవైయావన - సిద్ధోపాయ శోధనాధికారముమ్, సాధ్యోపాయ శోధ నాధికారముమ్, ఉపాయ ప్రభావ వ్యవస్థాధి కారముమ్, ఉపాయప్రభావ రక్షాధికార ముమెన్ఱు. ఇవత్తిల్

సా-స్వా—పిరాట్టిక్కు ఉపాయత్వం శొన్నాలనన్యోపాయత్వముమ్ విరోధియాతో? చరమ శ్లోకత్తిలే ఏకనుపాయ మెన్కిఱతవుమ్ విరోధి యాతో? ప్రపత్తి భర సమర్పణ రూపై యెన్ఱునిష్కర్షిక్కత్తు తాన్ కూడుమో? “ తదేకోపాయ తాయాచ్ఞా । త్వమేవోపాయ భూతో మే భవ । ప్రపత్తిర్విశ్వాస ,, ఇత్యాది ప్రమాణ సంప్రదాయఙ్గళాలే ప్రార్థనా విశ్వాసాదికళై ప్రపత్తి యెన్ఱు శొల్లు కిఱతు విరోధి యాతో? ప్రపత్తిక్కాను కూల్యాదికళ్ అఙ్గఙ్గళెన్కిఱతువుమ్ అసంగత మన్ఱో? అప్పోతు “ ప్రపత్తేః క్వచిదప్యేవం పరాపేక్షానవిద్యతే ,, ఇత్యాది ప్రమాణమ్ విరోధియాతో? ప్రపదనమ్ సర్వాధి కారమెన్ఱుశొన్నతుతాన్ కూడుమో? ఇతువుమ్ వేదాంత విహితమాన పడియాలే త్రైవర్ణిక నియతత్వం శొల్లవేణ్డావో? శూద్రాధి కార మాకిల్ అపశూద్రాధి కరణముమ్ విరోధియాతో? ఉపాయ విభాగాధి కారత్తిలే భక్తియోగమెన్ఱు ముఖ్యోపాయ మాక శొన్నతు కూడుమో? అతు స్వరూప విరుద్ధ మన్ఱో? పురుషార్థ కాష్ఠైయిలే శూద్ర భాగవత విషయత్తిల్ వ్యవస్థితవృత్తి శొన్నతువు మసఙ్గత మన్ఱో? “ నశూద్రా భగవద్భక్తా విప్రా భాగవతా స్మృతా ,, ఇత్యాది ప్రమాణఙ్గళాలే భాగవతత్వ మడియాక బ్రాహ్మణ్యమ్ శొల్లుకిఱతు విరుద్ధ మాకాతో? శాస్త్రీయ నియమ నాధికారత్తిల్ నిత్య నైమిత్తిక మవశ్య కర్తవ్య మెన్ఱు శొన్నతు తాన్ కూడుమో? “ సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య ,, వెన్ఱుమ్ “ త్యజధర్మ మధర్మంచ - త్యజ సత్యానృతేఅపి ,, త్యాది ప్రమాణఙ్గళాలే ఇవ్వధి కారిక్కు సర్వధర్మ స్వరూపత్యాగమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో? అపరాధ పరిహారాధి కారత్తిల్ ప్రపత్తిక్కు ప్రారబ్ధ నివర్తకత్వ మాకశొన్నతు కూడుమో? అప్పోతు ప్రారబ్ధ ఫలమాన దుఃఖానుభవం ప్రత్యక్ష సిద్ధమాకత్తోన్ఱుకిఱతు విరోధియాతో? ఆకైయాల్

సా-ప్ర—తత్ప్రభావవిషయేచమందమతీనాం వ్యామోహజనకతత్తదాచార్యవచనానాం తాత్పర్యం ప్రదర్శయిష్యన్ తత్తద్వాక్యజనితవ్యామోహ ప్రదర్శనపూర్వకం వ్యామోహ నివృత్తిప్రకారంచ ప్రదర్శయితుం ప్రవృత్తః సిద్ధోపాయస్య సర్వ ప్రధానత్వాత్ ప్రథమం తద్విషయ వ్యామోహాం నివర్తయితుం తత్స్వ

సా-వి—విషయేచ తత్తత్పూర్వాచార్యాణాం తత్తదంశప్రాధాన్యప్రాశస్త్యపరైర్వాక్యైర్మందమతీనామన్యథా ప్రతీతి ర్జాయత ఇతి తద్వారణాయ స్థిరీకరణ భాగ ఆరబ్ధః-యద్యపి తత్తత్ప్రకరణ ఏవ తత్తదనుబంధి విరుద్ధార్థాః ప్రతిక్షిప్తాః. తథాపి శఙ్కా బాహుళ్యాత్సర్వాసాం తత్రనిశ్శేష నిరాకరణాభావాత్ప్రకరణ ప్రతిపాద్యార్థ బహుగ్రంథ సందర్భేణ కలుషితత్వేన సుఖ ప్రతిపత్త్యభావాచ్చ పృథగారబ్ధ ఇతి మంతవ్యం - తత్రోపాయో ద్వివిధః - సిద్ధోపాయ స్సాధ్యోపాయశ్చేతి - తత్రసిద్ధోపాయ

సా-సం—తస్మిన్ప్రభావాధిక్య విషయే తన్న్యూనతా విషయే చ సంభావితమతి కాలుష్యపరిహారణేన నిరూపితార్థ స్థిరీకరణార్థ మధికార చతుష్టయ మాక్షేపిక్యా సంగత్యా ఆరభమాణః ప్రథమ ముపజీవ్యం

మూ—— ప్రత్యక్షేణ స్వతస్సతతం విదన్నిరవధిదయానిత్యో(-దివ్యో)దన్వానశక్యవివర్జితః ।

సా-దీ—— ప్రధానమాత్రైయాత్ సిద్ధోపాయశోధనమ్ప్రథమమాకిరతు..“అథతత్రత్రయోవింశేసిద్ధోపాయస్య శేషిణః । శోధనంక్రియతేతత్రైస్సైంప్రకారైస్సాధువణితైః,, అతిల్ ముత్త సిద్ధోపాయస్వరూపత్తై సంక్షేపేణ క్కాట్టుకిరార్ - ఆదిశ్లోకత్తాల్ - యుగపదితి - సర్వజ్ఞ స్సర్వశక్తి స్సహజకారుణిక శ్శ్రియః పతిర్నారాయణ స్సిద్ధోపాయఇతి నిష్కృష్టోర్థః - అఖిలం, ఉభయవిభూతిగతమాన వస్తు కట్టై .

సా-స్వా——“సందృష్టస్సారవాగ్భిః,, దితిశ్లోకత్తిల్ “అనుభవత్యచ్యుతంనిత్యమేకః., ఎన్నునిష్కర్షిక్కైక్కాప్పమో? ఇత్యాదిబహువిధశంకైకళ్ పిరక్క అధికారచతుష్కమాత్రకస్థిరీకరణభాగత్తాలేసమస్తశంకైకళై యుమ్ సత్తర్కానుగృహీత శ్రుత్యాది ప్రమాణ వగత్తాలె పరిహరిత్తు అర్థానుశాసన భాగోపదిష్టార్థస్థిరీకరణమ్ పణ్ణ్ కడవరాయ్ ప్రథమం సిద్ధోపాయం ప్రధానమాత్రైయాలే తన్ముఖేన వన్త శంకైకళై సిద్ధోపాయ శోధనాధికారత్తాలే పరిహరిక్కక్కడవరాయ్ “ఇష్టంహి విదుషాంలోకే సమాసవ్యాసధారణ,, మెన్కిర న్యాయత్తాలే అధికారార్థత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ - యుగపదితి - అఖిలంవస్తుజాతం- యుగపత్,ఏకదైవ నతుక్రమేణ-సతతం-నతుకదాచిత్-స్వతః,నతుతపఃప్రభృతికారణవశేన-ప్రత్యక్షేణ, నత్వనుమానాదినా-విదన్,“యోవేత్తియుగపత్సర్వంప్రత్యక్షేణసదాస్వతః।తంప్రణమ్యహరింశాస్త్రంన్యాయతత్వంప్రచక్ష్మహే,, ఇతిశ్రీమన్నాథమునిప్రణీతశ్లోకార్థోవ్యజ్యతే-అనేనస్వదాసజనసమస్తసాంసారికదుఃఖదర్శిత్వముక్తం - నిరవధీతి - స్వత ఇత్యేత త్కాకాక్షిన్యాయేన ఉభయత్రాన్వీయతే - స్వతస నిరవధిః దయాదివ్యో దన్వాన్, దివ్య సముద్రః - నిరవధీతి ప్రసిద్ధ సముద్రవ్యతిరేక స్సూచ్యతే - అనేన స్వతఏవ రక్షణోపయుక్తపరమ కారుణికత్వం వ్యజ్యతే - అశక్య వివర్జితః, స్వసంకల్పితార్థస్య స్వేనాపి ప్రతి

సా-ప్ర—— రూపమాహ-యుగపదఖిలమిత్యాదినా.అకించనానామనన్యగతీనాంఉపాయాంతరాభావంగర్భజన్మ జరామరణ చక్ర పరిభ్రమణేన దుఃఖాకులత్వంచ జానన్మోక్షప్రదాన శక్తో నిరవధికసహజకారుణ్య

సా-వి—— స్యప్రాధాన్యాత్ప్రథమంసిద్ధోపాయానుబంధిశంకాంపరిహరిష్యన్ అధికారార్థంశ్లోకేనసంగృహ్ణాతి - యుగపదితి - సర్వజ్ఞస్సర్వశక్తిః పరమకారుణికః శ్రియాసహ సర్వనియంతా సర్వరక్షకః పురుషోత్తమ స్సిద్ధోపాయ ఇతి నిష్కృష్టార్థః - “యోవేత్తియుగపత్సర్వం ప్రత్యక్షేణ సదాస్వతః,, ఇతి సర్వజ్ఞలక్షణం- తదేతదభిసంధాయోక్తం యుగపదఖిలమితి- స్వతః, యోగజధర్మప్రత్యాసత్త్యాద్యుపాధిమంతరేణ- ప్రత్యక్షేణ, అపరోక్షరూపజ్ఞానేన- నతు చక్షురాదినా “పశ్యత్యచక్షుః,, రితిశ్రుతేః- అత్రజన్మైవపరం పరాయాం క్రమేణ సర్వ విషయ సాక్షాత్కారవతి బద్ధేఽతివ్యాప్తి వారణాయయుగపదితి.

సా-సం-సిద్ధోపాయంశోధయితుమారభమాణఃఅధికారార్థంసంగృహ్ణాతి-యుగపదితి- సిద్ధోపాయత్వానుగుణం సర్వజ్ఞత్వం, పరమకారుణికత్వం, సర్వశక్తిత్వంచ క్రమేణాహ - యుగపదిత్యాదినా - స్వత ఇతి నిత్యవ్యావృత్తిః- సతతమితి ముక్తవ్యావృత్తిః- దయాయానిరవధిత్వముత్కృష్టావధిరాహిత్యం. దయారూపో దధేర్దివ్యత్వం నిర్దుష్టత్వం - దయాంబురాశిరిత్యర్థః - అవతారదశాయామప్యచిన్త్యశక్తిత్వద్యోతనాయాశక్యవివర్జిత ఇతి వ్యతిరేక ముఖేనాభిధానం - జగత్పరిపాలనరూప ధర్మ

మూ — జలధిసుతయా సార్ధం దేవో జగత్పరిపాలయన్

సా-దీ — ప్రత్యక్షరూపజ్ఞానత్తాలోరుకాలేయెప్సితుమ్ స్వతఃఉపాధియన్తి యేఅరి యుమవనామ్ - అశక్యవివర్జితః, అశక్యమాన కార్యమిల్లాతవనామ్ - నిరవధిదయా నిత్యోదవ్వాన్, నిరవధికదయైకనిత్యసముద్రీస్థానీయనామ్. జలధిసుతయా సహైవ సర్వ జగద్రక్షకనామ్. ఇత్యాత్ "లక్ష్మ్యాసహ హృషీకేశః", ఎట్ట

సా-స్వా — హతినార్నస్తీత్యర్థః-పదత్రయెణాప్య, ధికారేవతిర్షమాణశంకాద్యోత్యతే- దేవః, లీలాప్రవృత్త ఏవ- స్వతఏవ రక్షకత్వే లీలాప్రవృత్తిరేవనస్యాదితిభావః-జలధిసుతయా సార్ధం జగత్పరిపాలయన్, నతు లక్ష్మీనైరపేక్ష్యేణ స్వతఏవ పరిపాలయన్ -పరమపురుషః- "లక్ష్మ్యాసహ హృషీకేశ". ఇత్యాది ప్రమాణేన లక్ష్మీసాహిత్యేన రక్షకతయా ప్రతిపన్నః పరమపురుషః- "పురుషాన్నపరం కించి", దితిప్రతిపన్నః శ్రియఃపతిః - ప్రతీష్టభరస్సన్, స్వీకృతభరస్సన్- భరన్యాస రూప వ్యాజ విశేషేణ స్వీకృత భరస్సన్

సా-ప్ర — విశిష్టః పురుషకారభూతయా లక్ష్మ్యావిశిష్ట ఏవ జగద్రక్షక ఇతి "లక్ష్మ్యాసహ హృషీకేశ", ఇత్యాది

సా-వి — ప్రమేయత్వాదిసామాన్యముఖేనవా సర్వవిషయసాక్షాత్కారవత్యతివ్యాప్తి వారణాయాఖిలమితి-తత్తత్ప్రకారవిశిష్టంవిదన్ తత్తత్ప్రకారేణావగాహనం యథాస్యాత్తథాదిదన్నితియావత్ -సర్వమిత్యాదిజ్ఞానే నతు తత్తత్ప్రకార వైశిష్ట్యేన నజ్ఞాయతే - సామాన్య ప్రత్యాసత్త్యంగీకారేతు యుగపత్సతతం బహు పదార్థవిషయసాక్షాత్కారవతి బద్ధేతివ్యాప్తివారణాయాఖిల పదం - వచతస్య సుషుప్తిదశాయాం తత్సాక్షాత్కారాభావాత్సతతం తత్సాక్షాత్కారో నాస్తీతి నాతివ్యాప్తిరితి వాచ్యం - చతుర్ముఖాదీనాం సుషుప్త్యభావే నాతివ్యాప్తిసత్త్వాత్ అఖిలపదం ప్రామాణిక మిత్యభిప్రేతం - అత ఈశ్వర స్యాప్య నంత బ్రహ్మాండేషు సంఖ్యాయా అభావాదవిద్య మాన వస్తు జ్ఞాన మాదాయ నాసంభవ శంకా - అనుమానికాదిజ్ఞానసర్వవిషయ జ్ఞాన వత్యతి వ్యాప్తి వారణాయ ప్రత్యక్షేతి- యోగిన్యతి వ్యాప్తి వారణాయ స్వతఇతి- ముక్తేతి వ్యాప్తి వారణాయ సతతమితి- యద్యపి ముక్తస్యాపి సర్వజ్ఞత్వ మస్తి - తథాపి తద్వ్యావృత్తమీశ్వరసర్వజ్ఞత్వ మితి. తద్వ్యావృత్తిః - సతతమితి త్రైకాలికాఖిలవేదనస్య వివక్షితత్వాన్ముక్తస్యపూర్వకాలావచ్ఛేదేన తదభావాత్ - ఏవంచ చతుర్ముఖాదిష్వతివ్యాప్త్యభావాదఖిలపదం స్పష్టార్థం - అపరోక్షేణ స్వత స్సర్వదా ప్యాత్మ సాక్షాత్కారవతి జీవేతి వ్యాప్తి వారణాయాఖిల పదం - వస్తుతస్తు భూతభావి స్వరూప సాక్షాత్కారాభావాత్స్పష్టార్థ మిత్యేవతత్త్వం- స్వతఇత్యనేనైవనిత్యేష్వతి వ్యాప్తిః పరిహృతా - తేషాం సతత వేదనస్య భగవన్నిత్యేచ్ఛాసిద్ధత్వాత్. నిత్యముక్తసాధారణ సార్వజ్ఞవివక్షాయాం సతతమిత్యేతన్నిష్ప్రయోజనం స్యాత్ - సతతమఖిలవేదిత్వం యుగపత్ప్రత్యక్షేణ స్వతోఖిలవేదిత్వమితి లక్షణద్వయే తాత్పర్యమ్ - అస్మిన్పక్షేఽఖిలపదం సార్థకమేవేతి దిక్ - అశక్యవివర్జితః, సర్వశక్తిః - అతఏవ సతాం ప్రతీష్టభరః, స్వీకృతభరః. దేవః, సర్వస్వామీ- జలధిసుతయా సార్ధం జగద్విభూతియుగ్మం పరిపాలయన్ పాలనావస్థస్సన్- లక్షణే శతృప్రత్యయః- తత్తదభిమతఫలప్రదానాదిసంకల్ప

సా-సం — స్వవ్యాసజ్యవృత్తిధర్మత్వస్ఫోరణాయసార్ధమిత్యుక్తిః-దేవః, జగత్సృష్ట్యాది క్రీడనశీలః- అతాపి సార్ధ మిత్యన్వేతి- "యువాం తు విశ్వస్య విభూ జగతః కారణం పర" మిత్యుక్తేః -

మూ— పరమపురుషస్సిద్ధోపాయః ప్రతిష్టభరస్సతామ్॥ ౫౧॥

సా-దీ—మర్థమ్ శొల్లప్పట్టతు-ఇప్పడిప్పట్ట పరమపురుషన్ సిద్ధోపాయమ్- పూర్వమేవ సిద్ధనాకైయా లుమ్ స్వప్రాప్తేస్స్వయమేవ సాధనమాకైయాలుమ్ ఇవనైసిద్ధోపాయ మెన్గిరతు- సతాం, ప్రపన్నానాం. ప్రతిష్టస్స్వీకృతో భరో యేనసః. ఆశ్రితరుడైయభరత్తై వహిక్కుమవనాకా నిన్రానెన్గై॥౫౧॥

ఇని మేలుక్తార్థ స్థిరీకరణమ్ పణ్ణువతాక ఉద్యోగిత్తు కీழுక్తమాన ద్వావింశత్యధి కారార్థగ్గళై

సా-స్వా—సతాం,''సంతమేనంతతోవిదు,,రిత్యుక్తప్రకారేణసత్త్వేన వేదాంతవిచార క్షమాణాం శ్రీ భాష్యకార మార్గ నిష్ఠానామితి యావత్ - సిద్ధోపాయః, నతు భరన్యాస భర స్వీకార యోరభావే ప్యు పాయ ఇత్యర్థః - నిరవధి కరుణాదిమత్త్వేన స్వత ఏవ రక్షకత్వే సర్వముక్తి ప్రసంగేన భరన్యాస రూప వ్యాజ విశేష మపేక్ష్యైవ రక్షకత్వం లక్ష్మీ విశిష్టస్యైవ ఉపాయతయా స్వతంత్రో పాయాంతరా భావే నానన్యో పాయత్వాది విరోధోపి నాస్తి ఎన్రుకరుత్తు - ॥ ౫౧ ॥

ఇని ఉక్త బహువిధ శంకా పరిహారార్థం స్థిరీకరణ భాగారంభమ్ కూడుమో ? ఉపదేశమాత్ర త్తాలే తత్త్వజ్ఞానం పిరవాతో ? '' ఆర్షం ధర్మోపదేశంచ వేదశాస్త్రా విరోధినా । యస్తర్కేణాను సంధత్తే సధర్మం వేదనేతరః ,, ఎన్రు శొల్లుకైయాలే సమీచీన యుక్తి విచార మన్రిక్కే తత్త్వ జ్ఞానమ్సిద్ధి యాతెన్రిల్ అప్పోతు''సంధృష్ట,,ఇత్యాదినా ఓరర్థి కారిక్కు ఉపదేశ మాత్రత్తాలే తత్త్వజ్ఞాన ముణ్డాన తాక చ్చొన్నతు విరోధి యాతో ? '' శాస్త్ర జ్ఞానం బహుక్లేశం బుద్ధేశ్చలన కారణమ్ । ఉపదేశాద్ధరిం బుద్ధ్వా విరమేత్సర్వకర్మసు ,, ఎనిఱ ప్రమాణముమ్ విరోధి యాతో ? ఇతుయుక్తి విచారత్తిలనధికృ త పరమాస్తికాధి కారి విశేష విషయ మాకైయాలే విరోధమిల్లైయెన్రిల్ తత్త్వ నిర్ణయ కారణ మాన ఉపదేశమ్ సర్వరుక్కుమ్ అవిశిష్ట మాయిరుక్క శిలరుక్కు తత్త్వ నిర్ణయ మిల్లైయెన్రుమ్, శిలరుక్కుతత్త్వని ర్ణయ ముణ్డెన్రుమ్ శొల్లుకై యసఙ్గత మన్రో ? సత్యం ప్రదాయ సిద్ధియుమ్, సదాచార్యానుగ్రహముమ్, తిరుముక ప్పాశురము మెన్గిర విశేష సామగ్రీ సహితోప దేశమ్ తత్త్వనిర్ణాయక మాకైయాలే ఇస్సా మగ్రీవికలరుక్కుతత్త్వ నిర్ణయ మిల్లైయెన్రిల్ ఇస్సామగ్రీ సహితోప దేశ మాత్రమ్ నిర్ణాయక మాకిల్ '' ఆర్షం ధర్మోపదేశంచ ,, ఎనిఱ ప్రమాణమ్ విరోధియాతో ? ఇస్సామగ్రీ యిల్లా తారుమ్ హై

సా-ప్ర— ష్యవగతో భగవా నకించనానాం రక్షణ భరం తయా సహైవ స్వీకృ త్యతాన్ రక్షతీ త్యర్థః ॥౫౧॥

నస్వస్మిన్నధికారేసిద్ధోపాయ విషయవ్యామోహ నివర్తనం నోపపద్యతే- ''జాయమానంహి,,

సా-వి-విశిష్ట ఇత్యర్థః. ''లక్ష్మ్యా సహహృషీకేశ,,ఇతివచనం స్మారితం-పరమపురుషస్సిద్ధోపాయః, అసా ధ్య ఏవ సన్నుపాయభూత స్సిద్ధోపాయః. అత్ర జలధిసుతయా సార్థ మిత్యనేన లక్ష్మీవిశిష్టస్యైవ ఫ లప్రదానోక్త్యా ర్విశిష్టస్యైవో పాయత్వం దర్శితమ్॥౫౧॥

సా-సం —సతాం , భరన్యాసేన లబ్ధసత్తాకానాం ఆచార్యాణాం. జలధి సుతయా సార్థం ప్రతిష్ట భ రః, స్వీకృత భరస్సన్ సిద్ధో పాయో భవతీ త్యర్థః ॥ ౫౧ ॥

ఇత్థం సంగృహీతం వివరీతుం వృత్త వర్ణ్యమానయో స్సంగతి ప్రదర్శనాయ వృత్తాధి కా

మూ—— అనాదికాలమ్ సంసరిత్తుప్పోన్ద క్షేత్రజ్ఞర్ అవసర ప్రతీక్షైయాన భగవత్కృపైయాలే పిఱన్దు సమీచీన శాస్త్రముఖత్తాలే తత్త్వహితపురుషార్థఙ్గళిల్ విశేషజ్ఞరాయ్ త్తెళిన్దుముముక్షువాయ్ స్వాధికారానురూపమాయిరుప్పతొరు ఉపాయవిశేషత్తై పరిగ్రహిత్తు కృతకృత్యనాయ్ తన్నిష్ఠైయైత్తెళిన్దు అతుక్కనురూపమాక విఴ్ఞైరున్దనాళ్ యథాశాస్త్రమ్ నిర(పాయమాక) పరాధమాకప్పణ్ణుమ్ కైంకర్యరూపపురుషార్థమిరుక్కుమ్పడియుమ్ శరీరపాతానన్తరమ్ అర్చిరాదిగతియాలే అప్రాకృత దేశవిశేషత్తిలే శ్చెన్ఱాల్ ఇవనుక్కు అనవచ్ఛిన్న భగవదనుభవ పరీవాహమాక వరుమ్ పరిపూర్ణ కైంకర్యరూప పరమపురుషార్థ

సా-దీ——సంగ్రహేణానువదిక్కిఱార్. అనాదికాలమిత్యాదియాల్-పిఱన్దు,సంసారాన్నివృత్తరాయెన్నైక్కు-ఇవ్వళవు ముపోద్ఘాతాధికారార్థ మనువదిక్కప్పట్టతు - సమీచీనేత్యాది సారనిష్కర్షాధికారార్థమ్ - తత్త్వ హితపురుషార్థేత్యాది ప్రధాన ప్రతి తంత్రార్థ పంచక తత్త్వత్రయ పరదేవతా పారమార్థ్యాధికారార్థమ్ - ముముక్షువాయెన్ఱు ముముక్షుత్వాధికారార్థమ్- స్వాధికారానురూపేత్యాదిఅధికారవిభాగాధికారార్థమ్. ఉపాయ విశేషేత్యాద్యుపాయ విభాగాద్యధికార చతుష్టయార్థమ్ - కృతకృత్యనాయెన్ఱు కృతకృత్యాధికారార్థమ్ - తన్నిష్ఠైయైత్యాది స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధి కారార్థమ్- అతుక్కనురూపమాకవిత్యాద్యుత్తర కృత్య పురుషార్థ కాష్ఠాధికారఙ్గళుడైయ వర్థమ్ - యథా శాస్త్ర మెన్ఱు శాస్త్రీయ నియమనాధి కారార్థమ్ - నిరపాయమాక వెన్ఱు అపరాధ పరిహారాధి కారార్థమ్- కీఴ్ ఇఴ్ఞైరున్ద వెన్ఱతాల్ స్థాన విశేషాధి కారార్థ మనువదిక్కప్పట్టతు - శరీర పాతానన్తర మెన్ఱు నిర్యాణాధి కారార్థమ్- అర్చిరాదిగతియా లెన్ఱు గతి విశేషాధి కారార్థమ్ - అప్రాకృత దేశేత్యాదియాల్ పరిపూర్ణ బ్రహ్మాను

సా-స్వా—— తుకసంసర్గత్తాలే మందబుద్ధికళుక్కు-బుద్ధిచలనమ్ సంభావితమాకైయాలేతన్నిరాసార్థమ్ యుక్తివిచార మపేక్షిత మెన్నిల్ తహ్రా " శాస్త్రజ్ఞానం బహుక్లేశ ,, మెన్కిఱ ప్రమాణమ్ విరోధియాతో? కృతకృత్యాధి కారికుక్కు బుద్ధిచలన ముణ్డానాలుమ్ పరమ ఫల ప్రతిబంధ మిల్లామైయాలే స్థిరీకరణ భాగమ్ వ్యర్థ మన్రో ? ఇత్యాది తటస్థ శంకైయిల్ స్థిరీకరణ మావశ్యక మెన్ఱు సమర్థిక్కక్కడవ రామ్ వృత్తానువాదమ్ పణ్ణు కిఱార్ - అనాదికాల మెన్ఱు తుడఙ్గి. పిఱన్దు, సంసార మార్గాన్నివృత్తనాయ్ - ఇత్తాలుపోద్ఘాతాధి కారార్థమ్ శొల్లిత్తు - సమీచీనేతి - సార నిష్కర్షాధి కారార్థమ్, తత్త్వేత్యాదినా ప్రధాన ప్రతితంత్రా ద్యధికార చతుష్టయార్థముమ్, ముముక్షువాయ్ ఇత్యనేన ముముక్షుత్వాధి కారార్థముమ్, స్వాధికారేతి వాక్యేన అధికార విభాగా ద్యధికార పంచ కార్థముమ్, కృతకృత్యేత్యనేన కృతకృత్యాధి కారార్థముమ్, స్వనిష్ఠైయై త్తెళిన్దిత్యనేన స్వనిష్ఠాభి జ్ఞానాధి కారార్థముమ్, అతుక్కను రూపేత్యనేన ఉత్తర కృత్యాధికార పంచ కార్థముమ్, శరీరపాతేత్యాదినా నిర్యాణా ద్యధికార త్రయార్థ

సా-ప్ర——త్యాదినా ప్రపన్నానా మన్యథా జ్ఞాన విపరీత జ్ఞానాదేరభావా వగమాదిత్యర్థః తాసత్సంగాదినా తత్సద్భావ ముపపాదయితుం వృత్తస్య వక్ష్యమాణేన సంగతి మాహ - అనాదికాల మిత్యాదినా - పిఱన్దు,

సా - వి —— అథ సంగత్యర్థం పూర్వభాగార్థం సంగ్రహేణానువదతి - అనాదికాలమితి - పిఱన్దు,

సా-సం——రార్థాన్ క్రమేణాను వదతి - అనాదికాలమిత్యాదినా-పిఱన్దు,సంసార హేతుక మార్జనాన్నివృత్తః - పరిగ్రహిత్తు, అనుష్ఠాయ - తన్నిష్ఠైయై త్తెళిన్దు అపేక్షితార్థ నిర్ధారణాత్ కర్తవ్య

మూ— సిద్ధి యిరుక్కుమ్ పడియుమ్ శొన్నోమ్.

సా-దీ— భవాధికారార్థమనువదిక్క- ప్పట్టతు-ననుసిద్ధోపాయాదిశోధనమ్కూడాతు. సిద్ధోపాయాదికళిల్ శంకై పిఱక్కు-మాకిలిరే శోధిక్క- వేణ్డువతు - తెళిన్త ప్రపన్నర్క్కు- ఇవత్తిల్ శంకైక ళుదియా తిరేయెన్నుమ్ శంకైయిలే పరిపూర్ణాధి కారికళుక్కు- శంకై పిఱవాతాకిలుమ్ మృదుప్రజ్ఞరాన ప్రపన్నరుక్కు-

సా-స్వా— మున్ శొల్లిత్తెన్న పడి-ఇప్పడియుపడి వ్యవమాకల్ స్థిరీకరణభాగమ్ వ్యర్థమన్నో?ఇత్యాదిశంకైక్కై

సా-ప్ర— వినివృత్త్యై - ప్రపన్నానాం వ్యామోహం సమర్థయితుం తేషామన్యథా జ్ఞానాద్యాత్యంతిక

సా-వి—సంసారాద్వినివృత్త్యై-ననుసిద్ధోపాయాదివిషయ వివేకినః ప్రపన్నస్య శంకా న జాయంతే-అతస్తత్పరిహారార్థశోధనం వ్యర్థమిత్యాశంక్య పరిపూర్ణాధికారిణాం శంకానుత్పత్తావపిమృదుప్రజ్ఞానాంప్రపన్నానాం హైతుకైస్సహవాసేనతిబుద్ధిచలనంసంభవతీతిశంకాఉత్పద్యంతే-తథాహి కేషాంచిత్పాప్రాచీనదుష్కర్మవశాచ్ఛిష్యముపాయ తత్త్వార్థావాది విషయే విశద జ్ఞానోత్పత్తి ర్మాభూదితి శ్రుతస్య భగవత్సంకల్పస్యాన్యథాకరణాయ శ్రీణికారణాని సంతి. శ్రియః ప్రసాద సూచక మస్తుత ఇత్యేతద్వాక్యం సదాచార్యానుగ్రహస్సత్సంప్రదాయ సిద్ధిరితి ఏతత్త్రితయాభావే భగవదీయాపరాధ ఫలప్రదాన సంకల్ప నివారకాభావాదపరాధ ఫలభూతా దుర్బుద్ధయో జాయంతే . అతస్తేషాం శాస్త్రార్థశ్రవణ సమర్థానాం శంకానివృత్త్యర్థం సమీచీనతర్క- ఘటిత శాస్త్రార్థ శ్రవణం కార్యం- పరమాస్తికానామపి సుదృఢ నిశ్చయార్థం శ్రవణం కార్యం - మందమతీనాం శాస్త్రార్థ శ్రవణ సమర్థానాం వ్యామోహనివృత్త్యర్థం శ్రవణంకార్యం ‘ తదర్థంచ శ్రవణం - అతస్సత్సంప్రదాయ సిద్ధిసత్త్వే పిపరమాస్తికానాం శాస్త్రార్థవిచారోవ సరమశ్నుతే - ‘‘శాస్త్రజ్ఞానం బహుక్లేశం బుద్ధేశ్చలనకారణమ్ | ఉపదేశాద్ధరిం బుద్ధ్వా విరమేత్సర్వకర్మసు’’ ఇతి శాస్త్రజ్ఞానస్య బహుక్లేశ సాధ్యత్వాత్పరస్పర విరోధేన బుద్ధిచలన కారణత్వాచ్చ సత్సంప్రదాయ పరంపరా ప్రాప్తోపదేశాదేవ హరిం విజానీయాదితి వచన సిద్ధసత్సంప్రదాయ సిద్ధిశ్శాస్త్రాధికృతాస్తిక విషయా - కించ శాస్త్రార్థ నిశ్చయ రహితాః కుతర్కైః ప్రామాణికమర్థ మపహ్నువతే - తేచాపహ్నవా బహుప్రకారాః. కేచిదీశ్వరో నాస్తీతీశ్వర మపహ్నువతే - కేచిదీశ్వరత్వ మన్యత్రారోప్య భగవత స్సర్వేశ్వరత్వ మపహ్నువతే - కేచిద్విభూతిరేవ నాస్తి. మిథ్యేతి బ్రువతే. కేచి ద్విభూతి సత్యత్వేపి నకస్యచిచ్ఛేష భూతేతి వదంతి - కేచిత్స్వతంత్రోపి జీవ పరతంత్రో వా శివాది పరతంత్రో వేతి వదంతి- ఏతాదృశ హైతుక సహవాస వశాన్మృదుప్రజ్ఞస్య ప్రపన్నస్యాపి విభూతి విభూతి మద పహార బుద్ధి ర్భవేత్ - తత స్తత్సంగః పరిత్యాజ్యఏవ. అన్యథాబాహ్యతా ప్రసంగాత్ - అనర్థ ప్రసంగాత్ - కదాచిత్సంసర్గ ప్రసక్తౌ పరమాస్తికస్య బాహ్యత్వానుత్పత్తావపి బుద్ధికాలుష్యం సంభవతి- తత్పరిహారశ్చ దృష్టచరః - శాస్త్రాణాం పరస్పర విరోధాదపి మంద మతీనాంశంకాస్సంభవంతి-ఆరురుక్షూణామపి దైవకృతాః ప్రతిబంధాస్సంభవంతీతి ప్రమాణ సిద్ధమ్ - అత స్తత్తర్కైః స్తాశ్శంకాః పరిహార్యా ఇతి ప్రమాణ సత్తర్క ప్రతిపాదన పరస్థిరీకరణ భాగఆరభ్యతే - తత్రప్రథమంప్రధానత్వాత్సిద్ధోపాయవిషయ

సా-సం—వ్య మవశిష్యత ఇత్యపేక్షాయాం స్థిరీకరణ భాగారంభార్థ ముపోద్ఘాత మారచయతి-

మూ— ఇవ్వర్థఙ్గళిల్ జ్ఞాతవ్యతమమాన సిద్ధోపాయత్తై ప్పత్తవుమ్ సాధ్యోపాయవిషయమాకవుమ్ ఇవ్వుపాయ ప్రభావ విషయమాకవుమ్ కర్మవశ్యరుక్కు క్కుడుక త్తెళివు పిరవామైక్కు స్వతంత్రనాన సర్వేశ్వరన్ ఇవర్క ళుడైయ పూర్వాపరాధత్తాలే యిట్ట నినైప్పొడు మారుకైక్కు ప్రధాన కారణమ్ మూన్ఱుణ్డు - అవై యెవై యెన్నిల్, అస్తుమే, ఎన్ఱ పేచ్చి త్తాల్, అస్తుతే తథైవ సర్వం సంపత్స్యతే,, ఎనిఱ తిరుముకప్పాశురముమ్, సదాచార్యానుగ్రహముమ్, సత్సంప్రదాయ సిద్ధియుమ్-

సా-దీ— హైతుకరోట్టై సంసర్గమ్ వన్దాల్ బుద్ధిచలనమ్ సంభవిక్కుమ్ - అతడియాక శంకై పిరక్కక్కూడుమ్ - హైతుకరావార్ తిరుముకప్పాశురమ్ ముతలానవై యిల్లాతవర్ - ఇవై యిల్లాతాగుక స్వకర్మమూలమాక వన్ద, ఇవర్కళుక్కు తత్త్వార్థఙ్గళిల్ కలక్కత్తెళివుమ్ పిరవాతొళికవెన్ఱుమ్ భగవత్సంకల్పమ్ మాఱాతు. ఆకైయాలివర్కళ్ సంసర్గమూలమాక ప్పిఱక్కిన్ఱ మృదుప్రజ్ఞర్కళుడైయ బుద్ధి చలనమూలశంకైకళ్ పరిహర్తవ్యఙ్గళ్- అవత్తిల్ సిద్ధోపాయాది విషయ శంకైకళై పరిహరిక్కిఱో మెన్కిఱార్ - ఇవ్వర్థఙ్గళిత్యారభ్య పరిహారమ్ శొల్లుకిరో మిత్యంతత్తాలే. సమ్యగ్జ్ఞానమ్ పిఱక్కైయిల్ మూన్ఱు కారణముణ్డు - లక్ష్మీకటాక్షముమ్, సదాచార్యానుగ్రహముమ్, సత్సంప్రదాయ సిద్ధియుమ్. అతిల్ సత్సం

సా-స్వా- పరిహరిక్కక్కడవరామ్ వ్యవస్థాసిద్ధ్యర్థం తత్త్వనిర్ణయసామగ్రీవిశేషమరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇవ్వర్థఙ్గళితి - ఇప్పడియాకిల్ సర్వార్థఙ్గళైయుమ్ శోధనమ్ పణ్ణవేణ్డియిరుక్క సిద్ధోపాయ సాధ్యోపాయ తత్ప్రభావ విషయ శోధన మాత్రత్తుక్కు నిదాన మెన్నో? వెన్కిఱ శంకైయిల్ ప్రాధాన్యమే నిదానమెన్ఱరుళి చ్చెయ్కిరార్ - జ్ఞాతవ్యతమేతి - తెళివు, నిర్ణయం - ఇట్టనినైప్పు, అవర్ తత్త్వ హితఙ్గళై యఱియక్కడవ నల్లనెన్ఱ భగవత్సంకల్పమ్ - ఈడుమాఱుకైక్కు, నివర్తికైక్కు - అస్తుమేఇతి తిరుముకప్పాశురముమ్ - తిరు, పెరియ పిరాట్టియారుడైయ - ముకప్పాశురమ్, తిరుప్పవళత్తాలే శొల్లప్పట్ట పాశురమ్ - సూక్తి - ఏతాదృశ సూక్తి పర్యంత ప్రసాద మెన్ఱపడి - సదాచార్యానుగ్రహం కారణ మెన్ఱు

సా-ప్ర— వినాశకశూన్యత్వ మభిప్రయన్ వినాశక వర్గం విశిష్య దర్శయతి - ఇవ్వర్థఙ్గళిత్యాదినా - ఇట్టనినైప్పిడు మారుకైక్కు, క్లిష్ట సంకల్ప వినివృత్తౌ - తిరుముకప్పాశురముమ్, ముఖోద్గతవాక్యంచ-

సా-వి— శంకాస్తత్పరిహారాంశ్చ వక్ష్యామ ఇత్యభిప్రయన్నాహ - ఇవ్వర్థఙ్గళిల్ జ్ఞాతవ్యతమమానే త్యారభ్య శొల్లుకిరో మిత్యంతేన మహావాక్యేన - పిరవామైక్కు, అనుత్పత్తయే - సర్వేశ్వరన్, సర్వేశ్వరేణ - ఇట్ట, కృతం - నినైప్పు, సంకల్పం - ఈడుమారుకైక్కు, అన్యథాకర్తుం- సమ్యగ్జ్ఞానముత్పాదయామీతి సంకల్పం కారయితు మిత్యర్థః. అవైయావన వెన్నిల్, తానికానీతి చేత్ - అస్తు తే తథైవ సర్వం సంపత్స్యత ఇతి - తిరుముకప్పాశురమితి - తిరు, శ్రియః - ముకప్పాశురమ్, శ్రీ సూక్తేః -

సా - సం — ఇవ్వర్థఙ్గళిత్యాదినా- కర్మవశ్యరుక్కు, " పాపం ప్రజ్ఞాం నాశయతి,, త్యుక్తు దుష్కర్మవశ్యానాం. తెళివు, సమ్యక్ జ్ఞానమ్ - తదనుత్పత్తయే - ఇట్టనినైప్పు, నిగ్రహ సంకల్పః - అతీడు మారుకైక్కు, తత్పరిహాణాయ - తత్పూర్వక సమ్యగ్జ్ఞాన ప్రతిష్ఠార్థ మిత్యర్థః - తిరుముకప్పాశురమ్, జగన్మాతుర్వదనారవింద నిర్గతా సూక్తిః. సాఽశక్తేః ప్రత్యుక్తి రూపేతి దర్శయతి - అస్తుమేఇత్యాదినా

సా-దీ—ప్రదాయ సిద్ధియుమ్. అతిల్ సత్సంప్రదాయమ్ భగవత్ప్రభృత్యాచార్యపరంపరాప్రాప్తమాన తత్త్వహిత పురుషార్థజ్ఙ్గళై సదాచార్యర్గళ్ యావదపేక్షితమ్ నిష్కృష్యోపదేశిక్క ప్పెఱుకై - ఇవ్వుపదేశమే జ్ఞానత్తుక్కు ప్పోరుమాకిలుమ్ స్వ(రూప)పరజ్ఞాన దార్ఢ్యార్థమ్ ఆదనాథమాక బుద్ధిమాన్గళుమాయ్ శాస్త్రపరిశ్రమత్తిలలస రాకాతార్ సత్తర్కఙ్గళోడే కేట్కక్కప్రాప్తమ్ - మృదుప్రజ్ఞరుక్కు హైతుకాది సంసర్గత్తాల్ బుద్ధిచలనమ్ సంభావితమాకైయాల్ అత్తై వర్జిక్కక్కడవర్. ఇవై తత్సంసర్గత్తిల్ బుద్ధిచలనమూలశంకైకళ్ వరుమ్. అతు ఇతరరాల్ సత్తర్కఙ్గళై యిట్టవశ్య పరిహార్యమ్. ఆకైయాల్ మృదుప్రజ్ఞరుడైయ సిద్ధోపాయాదివిషయత్తిల్ ఉణ్డాకుమ్ శఙ్కైకళ్ ప్రమాణ తర్కఙ్గళాలే శోధిక్క వేణ్డుమ్ ఎన్ఱుమహావాక్యార్థమ్-సర్వార్థఙ్గళిల్ కలక్కఙ్గళుమ్ భగవన్నిగ్రహమూలసంకల్పాధీనమాకైయాలిజ్ఙ్గు వ్యర్థఙ్గళ్

సా-స్వా—శొన్నతుంకూడుమో? అతు పురుషనుక్కు ఉపాదేయమల్లా మైయా లేయాశక్యసంపాదన మన్నో?

సా-వి—శ్రీభాష్యకారీయ శ్రీప్రపత్తౌ శరణాగతిగద్యే నిబద్ధం శ్రీదేవ్యాః ప్రతివచనమిదం - అస్యాయం భావః - "ఛిద్యతే ఖలు గోవిందే భక్తిముద్వహతాం నృణామ్। సంసారస్యానతా భీతా త్రిదశాః పరిపంథినః" ఇతి సమీచీన జ్ఞానోత్పత్తి దేవానాం ప్రతిబంధకత్వాత్ - తత్ర "యజ్ఞవిద్యా మహావిద్యా గుహ్యవిద్యా చ శోభనే। ఆత్మవిద్యా చ దేవిత్వం విముక్తిఫలదాయినీ" ఇతి సర్వవిద్యాప్రవర్తకత్వేన సర్వవిద్యాత్వవ్యపదేశాత్ - "ఋచో యజూంషి సామాని। సాహి శ్రీరమృతా సతామ్" ఇతి ఋగ్యజుస్సామ్నాం తాదధీన్యశ్రుతేశ్చ సమ్యక్ జ్ఞాన వ్యవసాయోపాయాది ప్రదాన సమర్థతయా భగవచ్ఛరణాగత్యర్థం ప్రపత్తౌ క్రియమాణాయాం అస్తుతే తయైవ సర్వం సంపత్స్యత" ఇతి తస్యాః ప్రతివచనరూపత్వాద్భగవచ్చరణారవింద శరణాగతిస్తవాస్తు, తయైవ శరణాగత్యా సర్వమభిలషితం సంపత్స్యత ఇత్యర్థాద్భగవత్ప్రపత్తిరస్త్విత్యనేనైవానుగ్రహేణ తదుపయుక్తజ్ఞాన సంపత్తిరప్యనుగృహీతా భవతీతి తద్వచనస్య జ్ఞానానుగ్రహసూచకత్వమితి- అత ఏవ ఆచార్యైః గద్యభాష్యే "స్వయం సర్వవిదపి స్వప్రశ్రయప్రకాశనాయ పారమార్థికీ యథావస్థితే" తి సామాన్యతో నిర్దిశతి- "త్వమేవ పరం ప్రణిష్య. యంత్వం మనుష్యాయహితతమం మన్యసే - యద్ధితమనుదేవేన తదాజ్ఞాపయ మాధవే తివత్. ఏతేన భగవత్ప్రపత్తిర్మోక్షసాధనమిత్యేతన్మయా నిర్ణీతం - సా యత్సకృత్యపాయత్వ ప్రకారేతిచ సజానే - అతస్త్వమేవ తత్ఫలతయా మోక్షార్థభగవత్ప్రపత్తేః స్వరూపాదికం యథా ప్రమాణం జ్ఞాపయిత్వానుష్ఠాపయేరిత్యాహ మిత్ విశేష నిష్కర్ష రహితానామపి విజ్ఞాన ప్రకార స్పష్టితో భవతి - ఏవంచ సామాన్యత ఉక్తేఽపి సర్వజ్ఞా సర్వహితైషిణీ దేవీ స్వయమేవ సర్వం విధాస్యతీతి తాత్పర్య" మిత్యుక్తం - ఏవం ప్రదేశాంతరే ప్యుక్తం "విశిష్టాకార ప్రపత్త్యనుష్ఠానే ప్రాప్యాభిలాష ప్రాపకాధ్యవసాయ ప్రాపకాంతరానన్వయానువృత్త్యనుగుణమనస్సమాధానార్థమిత్యాహ- తత్ప్రార్థనం యుక్త" మితి - ఏవంచ

సా-సం—పూర్వం భగవన్నారాయణాభిమతేత్యాదినా పురుషకారతయాశ్రియం శరణముపగమ్య తత్ఫలత్వేన పారమార్థికీత్యాదినా అస్తుమే ఇత్యంతేన పరమపురుషార్థ ప్రాప్తిహేతుభూతా భగవచ్ఛరణాగతిః ప్రార్థితా- పారమార్థికీతి తమః కార్య వ్యుదాసః - యథావస్థితేతి రజః కార్య వ్యుదాసః-అపరతా,

మూ—ఇవత్తిల్ సదాచార్యానుగ్రహత్తుక్కు వ్యాజఙ్గళుమ్ ఇతిన్ ఫలవిశేషఙ్గళుమ్ పరాశర

సా-దీ—లెన్దతువ్యావర్తక త్వేనవస్తు. సిద్ధోపాయాదివిషయశఙ్కైకళైయిబ్భాగత్తిల్ పరహార్యవ్యఙ్గ్యాక్కైయా లిత్తనై. పాశురమ్, పిరాట్టియినుడైయప్రసాదసూచకవచనమ్-ఆత్తాలవళ్ కటాక్షమ్ కాట్టప్పడు కిరతు-తన్నాల సదాచార్యానుగ్రహముమ్ తన్నాల సత్సంప్రదాయసిద్ధియు మెన్నై- సదాచార్యానుగ్రహత్తుక్కు వ్యాజ ఫలఙ్గళేవై? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవత్తిలిత్యాది- ఇవ్వనుగ్రహత్తుక్కు, వ్యాజమ్ తదనువర్తనాదికళ్ - ఫలవిశేషఙ్గళ్-సమ్యక్ జ్ఞానాదికళ్-శ్రీపరాశరర్ క్కువసిష్ఠ పులస్త్య శాసనానువర్తనమ్ వ్యాజమ్-

సా-స్వా—జ్ఞానత్తుక్కు ప్రత్యక్షానుమానశబ్దఙ్గళ్ కారణమాక్కైయాలతుక్కు కారణత్వన్దాన్ కూడుమో? సత్సంప్రదాయ సిద్ధియుమ్ దుర్లభమాయిరున్దదో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఇవత్తిలితి - తిరుముకప్పాశురమ్ ప్రధానతయా ప్రథమోత్క్షిప్తమానాలు ముద్దేశ్యవాక్యత్తిలే తానే అస్తమె ఎన్ఱు అపేక్షా రూప కారణముమ్ “తయైవ సర్వం సంపత్స్యతే„ ఎన్ఱు జ్ఞానాది సర్వ సంపద్రూప ఫలముమ్ నిర్దిష్టమాక్కైయాలే స్పష్టమెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్ పత్తి ద్వితీయో ద్దిష్టత్తై నిరూపిక్కిరార్ - సదాచార్యేతి - వ్యాజేతి. చిరకాలోపసర్పణాది వ్యాజవిశేషత్తాలే ఆచార్యప్రసాదం సంపాదితమానాత్ జ్ఞాన విరోధి సమస్తపాపక్షయమ్

సా-ప్ర—“అలఙ్ఘనిశాచరైర్దగ్ధైర్దీనైరనపకారిభిః। సత్రం తేవిరమత్వేతత్ క్షమాసారాహి సాధవః॥ ఏవంనాథేనతేనాహం మునునీతో మహాత్మనా। ఉపసంహృత వాన్సత్రం సద్యస్తద్వాక్యగౌరవాత్। తతఃప్రీతస్స భగవాన్ వసిష్ఠో మునిసత్తమః - సంప్రాప్తశ్చ తదాతత్ర పులస్త్యో బ్రహ్మణస్సుతః। పితామహేనదత్తార్ఘ్యః కృతాసన పరిగ్రహః। మాముపాచ మహాభాగో మైత్రేయ పులహాగ్రజః। వైరేమహతి యద్వాక్యాద్గురోరస్యాశ్రితాక్షమా। త్వయాతస్మాత్సమస్తాని భవాన్ శాస్త్రాణివేత్స్యతి। సంతతేర్నమమచ్ఛేదః క్రుద్ధేనాపి యతః కృతః। త్వయాతస్మాన్మహాభాగ దదామ్యన్యంమహావరమ్। పురాణసంహితాకర్తా భవాన్వత్స భవిష్యతి। దేవతాపారమార్థ్యంచ యథావద్వేత్స్యతేభవాన్। ప్రవృత్తేచ నివృత్తేచ కర్మణ్యస్తమలామతిః। మత్ప్రసాదాదసందిగ్ధా తవ వత్స భవిష్యతి। తతశ్చ ప్రాహ భగవాన్ వసిష్ఠో మే పితామహః। పులస్త్యేన యదుక్తంతే సర్వమేతద్భవిష్యతి„ తి పరాశర వృత్తాంతః -

సా-వి—సిద్ధోపాయ విషయే సాధ్యోపాయవిషయే తదుభయ ప్రభావవిషయే చ శ్రియోనుగ్రహవతో విప్రతిపత్తిర్నజాయతే- అన్యస్యతు జాయత ఇతిభావః-సదాచార్యానుగ్రహస్యసమ్యక్ జ్ఞాన హేతుత్వంగురుపరంపరాసారాధికారప్రోక్తం- వ్యాజం, కారణం. తత్పరాశరస్యవసిష్ఠపులస్త్యానువర్తనాదిరూపం-ఫలంతత్త్వజ్ఞానం.

సా-సం— ఆమోక్షదానాదవిశ్రాంతవ్యాపారా-అనయోర్వ్యాభక్త్యఙ్గప్రపత్తి వ్యవచ్ఛేదః- సాహిముమ్క్ష్వేసాధనరూపం సాధ్యాంతర ముత్పాద్య విరతవ్యాపారాభవతి - మే, అత్యంతాకించనస్యఅనన్యగతేః- అస్తుతే, మయిన్యస్తభరస్య మయాపిస్వీకృత భరస్యతే - పారమార్థికీ భగవచ్చరణారవింద యుగళ శరణాగతి ర్యథావస్థితా అవిరతాఽస్త్విత్యర్థః - తయైవ సర్వం సంపత్స్యతే, భగవత్ప్రీత్యైవపూర్వోక్త నిత్యకైంకర్యప్రాప్తి పర్యంతం ఫలమపి సంపత్స్యతే - త్రిష్వపి సదాచార్యానుగ్రహ ఏవప్రధానకారణమిత్యభిప్రాయేణ తస్యహేతు ఫలాభిజ్ఞాన స్థలాన్యుదాహరతి . ఇవత్తిలితి -

మూ — మైత్రేయసంజయాశ్వలాయనాదివృత్తాంతఙ్గళిలేకణ్డుకొళ్వతు - సత్సంప్రదాయసిద్ధియావతు, తాఙ్ సత్త్వోత్తరనాయ్ సమ్యగుపసన్ననాయ్ - సావధాననా యిరుక్కుమ్ అవస్థైయిలే ఖ్యాతిలాభపూజానిరపేక్షనాయ్ కారుణ్యపరతంత్రనాన సదాచార్యన్ సర్వరుక్కుమ్ ప్రథమాచార్యనాన సర్వేశ్వరన్ ముతలాక ఉపదేశపరమ్పరైయాలే వన్త తత్త్వహితఙ్గళై అనపేక్షిత విస్తారముమ్ అపేక్షిత సంకోచముమ్ ఇల్లాతపడి ,,సర్వేషామేవలోకానాం పితామాతాచ మాధవః। గచ్ఛధ్వమేనం శరణం శరణ్యం పురుషర్షభాః ,, ఎన్కిఱ కట్టళైయిలే ఉపదేశిక్కప్పెఱుకై -

సా-దీ — దేవతాపారమార్థ్యయథావద్వేదనాదికళ్ ఫలమ్ - మైత్రేయర్కు శ్రీపరాశరానువర్తనం వ్యాజమ్ - తత్ప్రసాదలబ్ధ సర్వజ్ఞత్వాది ఫలమ్ - సంజయనుక్కు వ్యాసానువర్తనమ్ వ్యాజం - త్రైకాలికజ్ఞానవత్త్వాది ఫలమ్ - ఆశ్వలాయనర్కు శౌనక విషయానువర్తనం వ్యాజమ్ - ఋగ్వేదప్రవర్తనాదిఫలమ్ - తిరుముకప్పాశురత్తుక్కు వ్యాజ ఫలఙ్గళ్ అపేక్షిత్తాలెన్నుమ్ సర్వమెన్ను ముక్తమాయిత్తెన్నుకరుత్తు - ఇనిసత్సంప్రదాయ సిద్ధియై నిరూపిక్కిఱార్ - సత్సంప్రదాయ సిద్ధీత్యాది - పరమాచార్యనై తొడఙ్గి ఉపదేశపరంపరా ప్రాప్తఙ్గళాన తత్త్వహిత పురుషార్థఙ్గళై సదాచార్యనుపదేశిక్కప్పెఱుకై సత్సంప్రదాయ సిద్ధియెన్కై - సర్వేషామేవ లోకానామితి - ఇతిల్ నాతి సంకోచ విస్తరమాక మాధవః ఎన్ఱు తత్త్వముమ్, గచ్ఛధ్వమేనం శరణమెన్ఱు హితతమముపదిష్టమ్ - పితా మాతాచ ఎన్ఱు ఫలం సూచితమ్ - శాస్త్రానధికృతర్కు

సా-స్వా — పిరన్తు తత్త్వజ్ఞానాదిసంపత్తుణ్డామెన్ఱుకరుత్తు - అసదాచార్యోపదేశమ్ వ్యర్థమాకైయాలే సదాచార్యేతి - సదాచార్య శబ్దత్తై వివరిక్కిఱార్ - ఖ్యాతీతి - సదాచార్యోపదిష్టమానాలుమ్ శిష్యగుణపూర్తి యిల్లాతారుక్కు తత్త్వజ్ఞానమ్ కాణోమే ? ఎన్న వరుళిచ్చేయ్కిఱార్ - తానితి - సర్వేషామితి - పితేత్యాదినా పరతత్త్వ స్వరూపం - గచ్ఛధ్వమితి హితమ్ - శరణ్యమితి ప్రాప్యం చోక్తమాయిత్తు - ఇప్పడి

సా-ప్ర — త్వత్తోహి వేదాధ్యయనమధీతమఖిలం గురో। ధర్మశాస్త్రాణి సర్వాణి తథాఙ్గాని యథాక్రమమ్। త్వత్ప్రసాదాన్మునిశ్రేష్ఠ మామన్యైర్నాకృతశ్రమమ్। వక్ష్యంతి సర్వశాస్త్రేషు ప్రాయశోఽపి తద్విదః। త్వత్ప్రసాదాన్మయాజ్ఞాతా ఉత్పత్తిస్థితిసంయమాః। త్వత్ప్రసాదాన్మయాజ్ఞాతం జ్ఞేయైరన్యైరలం ద్విజ। యదేతదఖిలం విష్ణోర్జగన్న వ్యతిరిచ్యత,, ఇత్యాదిమైత్రేయవృత్తాంతః - ,,వ్యాసప్రసాదాచ్ఛ్రుతవానేతద్గుహ్యమహం పరమ్। యోగం యోగేశ్వరాత్కృష్ణాత్సాక్షాత్కథయతస్స్వయ,, మిత్యాదిస్సంజయాదివృత్తాంతః -

సా-వి — దేవతాపారమార్థ్యం చ యథావద్వేత్స్యతే భవాన్,, ఇత్యుక్తరూపం - సంజయస్య వ్యాసానువర్తనం తదనుగ్రహకారణం - త్రైకాలికజ్ఞానం ఫలం - సత్సంప్రదాయ సిద్ధిస్స్వరూపం వివృణోతి - సత్సంప్రదాయ సిద్ధియావతితి - సదాచార్యన్, సదాచార్యః - సర్వేశ్వరన్ ముతలాక, సర్వేశ్వరప్రభృతేః - తత్కృతోపదేశ పరంపరయేత్యర్థః - కట్టళైయిలే, రీత్యా - ఉపదేశిక్క, ఉపదిశతిసతి - పెఱుకై, ప్రాప్తిః -

సా-సం — సత్త్వోత్తరత్వం, సాత్త్వికతాస్తిక్యాదిగుణ ప్రకర్షయుక్తత్వం - సమ్యగుపసన్నత్వం ,,తద్విద్ధి ప్రణిపాతేన,, ఇత్యుక్తక్రమేణాచార్యసమీపమాగతత్వం - సదాచార్యనుపదేశిక్కప్పెఱుకై ఇత్యన్వయః - సర్వేషామిత్యత్రపూర్వార్ధేన తత్త్వోపదేశః, ఉత్తరార్ధేన హితపురుషార్థయోః - శరణ్యశబ్దోహి

మూ—మైత్రేయసంజయాశ్వలాయనాదివృత్తాంతఙ్గళిలేకణ్డుకొళ్వతు-సత్సంప్రదాయసిద్ధియావతు, తాన్ సత్త్వోత్తరనాయ్ సమ్యగుపసన్ననాయ్ - సావధాననా యిరుక్కుమ్ అవస్థైయిలే ఖ్యాతిలాభపూజానిరపేక్షనాయ్ కారుణ్యపరతంత్రనాన సదాచార్యన్ సర్వరుక్కుమ్ ప్రథమాచార్యనాన సర్వేశ్వరన్ ముతలాక ఉపదేశ పరమ్పరైయాలే వన్త తత్త్వహితఙ్గళై అనపేక్షిత విస్తారముమ్ అపేక్షిత సంకోచముమ్ ఇల్లాతపడి ‘‘సర్వేషామేవలోకానాం పితామాతాచ మాధవః। గచ్ఛధ్వమేనం శరణం శరణ్యం పురుషర్షభాః ,, ఎన్కిఱ కట్టళైయిలే ఉపదేశిక్క ప్పెఱుకై -

సా-దీ— దేవతాపారమార్థ్యయథావద్వేదనాదికళ్ ఫలమ్-మైత్రేయర్కు-శ్రీపరాశరానువర్తనంవ్యాజమ్ - తత్ప్రసాద లబ్ధ సర్వజ్ఞత్వాది ఫలమ్ - సంజయనుక్కు-వ్యాసానువర్తనమ్వ్యాజం-త్రైకాలికజ్ఞానవత్త్వాది ఫలమ్ - ఆశ్వలాయనర్క్కు-శౌనక విషయానువర్తనం వ్యాజమ్ - ఋగ్వేద ప్రవర్తనాదిఫలమ్-శిష్యమున్ కప్పాశరత్తుక్కు వ్యాజఫలఙ్గళపేక్షిత్తాలెన్నుమ్ సర్వమేన్ను ముక్తమాయ్త్తెన్నుకరుత్తు- ఇనిసత్సంప్రదాయ సిద్ధియై నిరూపిక్కిఱార్ - సత్సంప్రదాయ సిద్ధిత్యాది - పరమాచార్యనైత్తొడఙ్గి ఉపదేశపరంపరా ప్రాప్తఙ్గళాన తత్త్వహిత పురుషార్థఙ్గళై సదాచార్య నుపదేశిక్కప్పెఱుకై సత్సంప్రదాయ సిద్ధియెన్కై - సర్వేషామేవ లోకానామితి - ఇతిల్ నాతి సంకోచ విస్తరమాక మాధవః ఎన్ఱుతత్త్వముమ్, గచ్ఛధ్వమేనం శరణమెన్ఱు హితతను ముపదిష్టమ్ - పితా మాతాచ ఎన్ఱు ఫలం సూచితమ్-శాస్త్రానధికృతర్కుక్క-

సా-స్వా—పిరన్తు తత్త్వజ్ఞానాదిసంపత్తుణ్డామెన్ఱుకరుత్తు-అసదాచార్యోపదేశమ్వ్యర్థమాకైయాలేసదాచార్యేతి - సదాచార్య శబ్దత్తై వివరిక్కిఱార్ - ఖ్యాతీతి - సదాచార్యోపదిష్టమానాలుమ్శిష్యగుణపూర్తియిల్లాతారుక్కు తత్త్వజ్ఞానమ్ కాణోమే ? ఎన్న వరుళిచ్చేయ్కిఱార్ - తానితి - సర్వేషామితి- పితేత్యాదినా పర తత్త్వ స్వరూపం - గచ్ఛధ్వ మితి హితమ్ - శరణ్య మితి ప్రాప్యం చోక్తమాయ్త్తు - ఇప్పడి

సా-ప్ర—త్వత్తోహి వేదాధ్యయనమధీతమఖిలంగురో।ధర్మశాస్త్రాణిసర్వాణితథాఙ్గాని యథాక్రమమ్ । త్వత్ప్రసాదా న్మునిశ్రేష్ఠ మామన్యేనాకృతశ్రమమ్ । వక్ష్యంతి సర్వశాస్త్రేషు ప్రాయశోమేపి తద్విదః । త్వత్ప్రసాదా న్మయాజ్ఞాతా ఉత్పత్తి స్థితి సంయమాః । త్వత్ప్రసాదా న్మయాజ్ఞాతం జ్ఞేయైరన్యైరలం ద్విజ।యదేతదఖిలంవిష్ణోర్జగన్నవ్యతిరిచ్యత,,ఇత్యాదిమైత్రేయవృత్తాంతః-‘‘వ్యాసప్రసాదాచ్ఛ్రుతవానేతద్గుహ్యమహంపరమ్।యోగంయోగేశ్వరాత్కృష్ణాత్సాక్షాత్కథయతస్స్వయ,,మిత్యాదిస్సంజయాదివృత్తాంతః-

సా-వి— దేవతాపారమార్థ్యంచయథావద్వేత్స్యతేభవాన్,,ఇత్యుక్తరూపం-సంజయస్యవ్యాసానువర్తనం తదనుగ్రహకారణం- త్రైకాలికజ్ఞానంఫలం - సత్సంప్రదాయ సిద్ధిస్వరూపం వివృణోతి - సత్సంప్రదాయ సిద్ధియావతితి- సదాచార్యన్, సదాచార్యే · సర్వేశ్వరన్ ముతలాక, సర్వేశ్వరప్రభృతేః- తత్కృతోపదేశ పరంపరయేత్యర్థః - కట్టళైయిలే, రీత్యా- ఉపదేశిక్క, ఉపదిశతిసతి - పెఱుకై · ప్రాప్తిః -

సా-సం— సత్త్వోత్తరత్వం, సాత్త్వికతాస్తిక్యాదిగుణ ప్రకర్షయుక్తత్వం - సమ్యగుపసన్నత్వం ‘‘తద్విద్ధిప్రణిపాతేన,, త్యుక్త క్రమేణాచార్యసమీప మాగతత్వం- సదాచార్యనుపదేశిక్కప్పెఱుకై ఇత్యన్వయః - సర్వేషా మిత్యత్రపూర్వార్థేనతత్త్వోపదేశః.ఉత్తరార్థేనహితపురుషార్థయోః- శరణ్యశబ్దేహి

మూ — బహుక్లేశమాయ్ బుద్ధి చలన సంభావనైయుణ్డాన శాస్త్ర పరిశ్రమత్తిల్ అనధికృతరుమాయ్ పరమాస్తికరుమాయిరుప్పార్కు ఇవ్వుపదేశమే ప్రధానమ్ - మత్తుళ్ళార్కు త్తాఙ్గళ్ తెళిన్దైక్కైక్కవుమ్

సా-దీ — ఇతువే ప్రధానతయా ఉపాదేయమెన్కిరార్ - బహుక్లేశేత్యాదియాల్ - బహుక్లేశేత్యాదిపదఙ్గళాల్ శాస్త్రజ్ఞానం బహుక్లేశం ఎన్నుమ్ శ్లోకం ప్రత్యభిజ్ఞాపమాకిరతు - బుద్ధిచలన సంభావనైయావతు ! మన్దబుద్ధికళాకైయాల్ బుద్ధియై క్కల క్కనాలుమ్ కలఙ్గుమెన్ను సంభావనై - ఇప్పడి శాస్త్రజ్ఞాన మెన్కిర వచనమ్ మృదుప్రజ్ఞర్ విషయమాకైయాల్ బుద్ధిమాన్గళాన వాస్తికరుక్కు అవశ్యమ్ శాస్త్ర పరిచయం పణ్ణవేణుమెన్కిరార్ - మత్తుళ్ళారత్త్యాది - తాఙ్గళ్ తెళిన్దైక్కైక్కై శాస్త్రార్థఙ్గళై సమీచీన తర్కఙ్గళోడే

సా-స్వా — ఇవ్వుపదేశమ్ కారణమాకిల్ ఉపపత్తికథనరూపస్వీకరణభాగారంభమ్ వ్యర్థమాక ప్రసంగియాదో ? ఉపపత్తిరహితోపదేశమే తత్త్వజ్ఞాన కారణమెన్నిల్ "శాస్త్రజ్ఞానం బహుక్లేశ" మిత్యాదినా ఉపపత్తి రహితోపదేశ మాత్రత్తుక్కు తత్త్వనిర్ణాయకత్వమ్ శొల్లుకిరతు విరోధియాదో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - బహుక్లేశేతి - అలస్యైన శాస్త్రపరిశ్రమత్తిల్ అనధికృత పరమాస్తిక విషయమిన్నపచన మెన్నపడి - పరమాస్తికేతి - బుద్ధిచలనసంభావనాహ మన్దబుద్ధి వ్యావృత్త దృఢ విశ్వాసవాక చన మెన్నపడి - ఇప్పడియాకిలుపపత్తికథనరూప స్వీకరణభాగారంభమ్ వ్యర్థమన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మత్తుళ్ళారుక్కతి - అనాలస్యముమ్, చలనాహ బుద్ధిపాటవముముడైయ వాస్తికరుక్కెన్నపడి- ఇవర్ కళుక్కుమ్ కేవలోపదేశమ్ పర్యాప్తమన్నో ? యుక్త్యనుసంధానత్తుక్కు ప్రయోజన మేన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ ? తాఙ్గళిత్యాది-

సా - ప్ర — బహుక్లేశమాయ్, అధిక క్లేశ సాధ్యత్వే సతీత్యర్థః - బుద్ధిచలనేతి - "హరి దైవం హ నో దైవ ,, మిత్యాద్యుక్తప్రకారేణ శాస్త్రాణాం బహువిధత్వాద్బుద్ధిచలనం సంభావ్యత ఇత్యర్థః - న స్వైవం తహి "శాస్త్రజ్ఞానం బహుక్లేశం బుద్ధేశ్చలన కారణమ్ । ఉపదేశాద్ధరిం బుధ్వా విరమేత్సర్వ కర్మసు,, త్యాద్యనుగ్రహీతస్యాపి శాస్త్రాభ్యాసో నస్యాదిత్యత ఆహ-మత్తుళ్ళారుక్కతి- అలసాస్తికానామే

సా- వి — జ్ఞానలాభ ఇతి యావత్ - ఇహసర్వేషామేవ లోకానామిత్యుపదేశపిపితామహోచ మాధవ ఇతిపురుషార్థ నిర్దేశః - ఏనం శరణంగచ్ఛధ్వమితిహితనిర్దేశః - మధ్యమపురుషేణ లోకానామిత్యనేన మాధవ ఇత్యనేనచ చిద చిదీశ్వరాత్మక తత్త్వస్వరూప మప్యుపదిష్టం భవతి - బుద్ధిచలనసంభావనైయుణ్డానేతి. శాస్త్ర పరిశ్రమేసతి శాస్త్రాణాం నానాప్రకారత్వాద్బుద్ధిచలనం భవేదితి సంభావనా విషయభూత ఇత్యర్థః - అనధికృతరుమాయితి. శాస్త్రానధికారిణా ముపదేశ ఏవ తత్త్వజ్ఞానే ప్రధానం కారణమితి భావః. నన్పూపదేశేనైవ గతార్థత్వాత్సమర్థ బుద్ధీనామపి కిం శాస్త్రేణేత్యత ఆహ - మత్తుళ్ళారుక్కు ఇతి - సమర్థ బుద్ధీనామిత్యర్థః - తెళిన్దైక్కైక్కవుమ్, దృఢ నిశ్చయార్థమపి - "ఉపదేశాద్ధరిం బుధ్వా,, ఇత్యేతన్మందబుద్ధి విషయం. తేషాం శాస్త్రశ్రవణాయోగ్యత్వాత్ కథంచిద్యోగ్యతాయామపి విరోధ పరిహారాసామర్థ్యాద్బుద్ధిచలన సంభవాత్ - స్ఫూతానాం సత్తర్కై ర్విషయ వ్యవస్థాపనేన విరోధపరిహారాసామర్థ్యాద్బుద్ధి చలన సంభవాత్ - సమీచీనయుక్తికళోడే

సా - సం — ప్రాప్యపరః - మత్తుళ్ళారుక్కు, ఈషదాస్తిక్యేన శాస్త్రాధికృతానాం-సమీచీనయుక్తికళోడే

మూ— కుతర్కఙ్గళాలే కలఙ్గువార్ తెళివిక్కైక్కాకవుమ్ సమీచీన యుక్తికళోడే కేట్కైక్కాకవుమ్ ప్రాప్తమ్. "ఆర్షం ధర్మోపదేశంచ వేదశాస్త్రావిరోధినా। యస్తర్కేణానుసంధత్తే సధర్మం వేద నేతరః" ఎన్ఱు పడియే ఇవ్వర్థఙ్గళై సమీచీనతర్కఙ్గళాలే తెళియాతవర్ కళ్.

సా-దీ— అనుసంధిక్కైయిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్ ఉకలక్కమ్ వరుమ్పడియాయ్ కాట్టుకిఱార్-ఆర్ష మిత్యాదియాల్-ఋషిః, వేదః-తదర్థః ఆర్షః - తదుక్తమృషిణా యెన్ఱవిడత్తిల్ ఋషిశబ్దత్తుక్కు వేదపర మాక శిష్టర్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణుకైయాల్ - ధర్మోపదేశమావతు, ధర్మశాస్త్రమ్- అవిరోధినా ఎన్ఱు

సా-స్వా—పూర్వాధికారికళై ప్పోలే యన్ఱిక్కే యుక్తివిచారసాపేక్షరాకైయాలేయెన్ఱపడి - ఇప్పడి కల ఙ్గవార్ తెళివిక్కైక్కాక వేణ్డుమోన్నతు కూడుమో? పూర్వోక్తసామగ్రీరహితాధికారికళుక్కు క లక్కమ్ స్వభావమాకైయాలే జ్ఞానోత్పాదనమ్ దుశ్శకమన్ఱో? ఉక్తసామగ్రీవిశిష్టాధికారికళుక్కు క లక్కమే కూడాతే? సామగ్రీవిశిష్టమందాధికారికళుక్కు విపరీతసంసర్గత్తాలే కలక్కమ్ సంభావిత మాకైయిల్ తర్కవిచారక్షమరాన వితరవాదికుక్కు త్తాన్ తత్త్వజ్ఞానమిల్లై యెన్ఱతు కూడుమో? ఎ న్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆర్షమిత్యాదినా - ఋషిః, వేదః - ఆర్షం, వేదార్థం - ధర్మోపదేశ మ్, ధర్మశాస్త్రంచ. వేదశాస్త్రావిరోధినా, వేదాత్మకశాస్త్రావిరోధినా. స్పష్టార్థక వేదస్యాపరస్యావిరోధి

సా-ప్ర—వోక్తరూపోపదేశోఽలమ్ - నతు బుద్ధిసౌక్ష్మ్యాదిమత్వాచ్ఛాస్త్రాభ్యాసయోగ్యానామపీత్య ర్థః. ఏవంచ సూక్ష్మబుద్ధీనాం సమీచీనన్యాయైశ్శాస్త్రవిచారః కరణే ప్రత్యవాయమాహ-ఆర్షమిత్యాదినా-

సా-వి—సమర్థానాంతు ప్రామాణికశాస్త్రాణాం పరస్పరవిరోధో నాస్త్యేతి. కింతు విరోధ ఇవ ప్రతీయేత-సోఽపి సత్తర్కైర్విషయవ్యవస్థాపనే కృతేఽపి తాదృశశాస్త్రశ్రవణేన నివర్తతే - అతస్తదర్థమయమా రంభస్సార్థకః - అన్యథా వాదినాం గ్రంథానాం బహుప్రమాణయుక్తిజటిలత్వాత్ తన్నిరాసకస త్తర్కఘటితప్రమాణప్రదర్శక గ్రంథాభావే ఫల్గుత్వశంకయా పరమాస్తికానామపి దృఢనిశ్చయో న స్యాది తి భావః - తెళివిక్కైక్కాకవుమ్, సందిగ్ధ విపర్యస్తబుద్ధీన్ ప్రతి సందేహవిపర్యాసనిరాసార్థం చ- కే ట్కైక్కు ప్రాప్తమ్, సమీచీనగురుసన్నిధౌ శాస్త్రం శ్రోతుముచితం - అతశ్చాయం గ్రంథస్సార్థక ఇతి భావః - సత్తర్కాననుగృహీతశాస్త్రశ్రవణభావవతాం విపరీతజ్ఞానాదికం వదన్ తత్ర ప్రమాణం ద ర్శయతి - ఆర్షం ధర్మోపదేశమితి - ఆర్షం, వేదార్థం- తదుక్తమృషిణేత్యాదౌ ఋషిశబ్దస్య వేద వాచకత్వాత్ - ధర్మోపదేశం మన్వాది ధర్మశాస్త్రంచ. వేదశాస్త్రావిరోధినా, మూలశైథిల్యాది దో ష రహితేన తర్కేణ యః అనుసంధత్తే సమ్యగ్విచారయతి - సధర్మం వేద, ధర్మస్వరూపజ్ఞానవాన్. నేత రః. "ధర్మస్య తత్త్వం నిహితం గుహాయా"మితి దురధిగమత్వాదితి భావః -

సా-సం—ఇత్యంశే ప్రమాణమార్షమితి - ఉపదిశ్యతేఽనేనేత్యుపదేశః - ధర్మస్యోపదేశః - ధర్మప్రతి పాదకశాస్త్రం - ఆర్షం, ఋషిభిర్మన్వాదిభిః ప్రోక్తమ్ - ఏతద్ధర్మోపదేశవిశేషణమ్ - నహ్యార్ష మిత్యేవా పాతతః ప్రతిపన్నార్థే ప్రమాణం భవతీతి - వేదేతి - వేదరూపశాస్త్రావిరోధితాత్పర్యకేనేత్య ర్థః - అనుసంధత్తే, యో ధర్మతత్త్వం నిర్ధారయతీత్యర్థః. అథకుతర్కైరర్థనిర్ణయప్రవృత్తావనర్థం

మూ— "కాణాద శాక్య పాషండైః త్రయీధర్మో విలోపితః,, ఎన్కిఱపడియే హైతుకరాయ్ వేద విరోధి తత్త్వజ్ఞరైయిట్టు ప్రామాణికార్థజ్ఞరై అపహరిప్పార్కళ్ - ఇవ్వపహారమ్ విభూతియై యుమ్ విభూతిమానైయుమ్ పత్తి ఇరణ్డు వకైయాయిరుక్కుమ్ - అతిల్ విభూతిమానై అపహరిక్కై యావతు! శ్రియఃపతియాన సర్వేశ్వరనై యిల్లై యెన్నుతల్ వేఱొరుత్తనై ఈశ్వరనాక(క్కాట్టి)క్కాట్టి సర్వేశ్వరనై విభూతికోటియిలే వైత్తల్ శెయ్కై. విభూతియై అపహరిక్కై యావతు! విభూతియై ఒరుముఖత్తాలేయిల్లై యెన్నుతల్,

సా-దీ— తర్కత్తినుడైయ సమీచీనత్వమ్ శొల్లిత్తు-కాణాదేతి- కాణాదైశ్శాక్యైః పాషండైశ్చ ఎన్నాతల్ కాణాద శాక్య రూప పాషండైః ఎన్నాతల్ - హైతుకర్, యౌక్తికర్ శుష్కతార్కికరెన్నపడి- అతిల్ విభూతి మదపహారత్తై క్కాట్టుకిరార్ - అతిలెన్ఱు - సర్వేశ్వరనై యిల్లై యెన్నుతల్ నిరీశ్వర మీమాంసక మతమ్. వేఱొరుత్తనై ఇత్యాదియాల్ శైవాదిమతమ్ నినైక్కప్పడుకిఱతు - విభూత్యపహారత్తై క్కాట్టుకిరార్ - విభూతియై ఇత్యాదియాల్ - ఒరుముఖత్తాలే, వ్యావహారికసత్యమిత్యాదిపర్యాయత్తాలెన్నైక.

సా-స్వా — నేత్యర్థః- హైతుకరాయితి- పూర్వోక్త సామగ్రీ వికలరాకైయాలే శుష్కతార్కికరాయెన్నపడి - తిరస్కరిప్పరెన్ఱు శొల్లాతే అపహరిప్పార్కళెన్ఱు శొన్నతు చౌర్య ప్రయుక్త బహ్వనర్థ ప్రదమెన్ఱు తోత్తుకైక్కాక - ఆనాలుమ్ మేరు గుహాంతర్వర్తి పదార్థాపహారమ్ బాధకమన్ఱే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వపహారమితి - విభూతి మదపహారమ్పోలే విభూత్యపహారముమ్ భగవన్నిగ్రహజనకమెన్నపడి - ఉభయ విధమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? విభూతి మదపహారమావతు ఈశ్వరనై యిల్లై యెన్నైక్కన్ఱో? ఈశ్వరాంగీకారి పాశుపతాదికళుక్కు అతు యిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అతిలితి - ఆనాలుమ్ విభూత్యపలాపమావతు విభూతి నాస్తిత్వవాదమన్ఱో ? స్వతంత్ర విభూతివాదికళుక్కు అన్త దోషముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - విభూతిరితి - ఇప్పడి విపరీతార్థ కారకళుక్కు అపహారమ్ ప్రసక్తమానాలుమ్ పూర్వోక్త సామగ్రీ పూర్ణకృత కృత్యాధికారికళుక్కు కలక్కమ్ ప్రసక్త

సా - ప్ర— నన్వపహారస్య పరకీయ పదార్థేషు స్వకీయత్వాపాదన రూపత్వాత్ కథం తస్య తైశ్చభగవతస్తద్విభూతీనాంచ నాస్తిత్వోక్తే రపహారత్వోక్తి రనుచితేత్యత్ర పరకీయమపహృత్య పరస్మై ప్రదానే స్వకీయత్వాపాదనస్యాభావాత్ యత్కించిత్స్వత్వ ప్రదభావాపాదనమేవాపహార ఇతి భగవదపలాపో విభూత్యపలాపశ్చ విభూతి తద్వతోః పరస్వరాభావాపాదనమేవేత్యపహారత్వోక్తి ర్యుజ్యత ఇత్యభిప్రేత్యాహ . ఇవ్వపహారమిత్యాదినా - ఈశ్వరనాక క్కాట్టి , ఈశ్వరత్వేన కల్పయిత్వా - వైత్తల్ శెయ్కై, నివేశనం - ఒరుముఖత్తాలే, కేన చిత్ప్రకారేణ-

సా-వి— అపహరిప్పార్కళ్, ప్రామాణికార్థం పరిత్యజంతీతి భావః- సర్వేశ్వరనిల్లైయెన్నుతల్, కర్మణ ఏవేశ్వరత్వం పరికల్ప్య చేతనేశ్వరత్వం నాభ్యుపగచ్ఛంతీతి నిరీశ్వర మీమాంసక మతం - వేఱొరుత్తనై, అన్యమేకం - ఈశ్వరనాక క్కాట్టి , శివాదిమీశ్వరత్వేన ప్రదర్శ్య. సర్వేశ్వరనై, శ్రీమన్నారాయణం - విభూతి కోటియిలే వైత్తల్ శెయ్కై, ప్రవేశనం.ఇదం శైవాది మతం - ఒరుముఖత్తాలే, వ్యావహారికసత్యత్వేన.

సా-సం—వస్తుమపహార భేదేనాహ - ఇవ్వపహారమిత్యాదినా - ఒరుముఖత్తాలే, వ్యావహారికసత్యత్వం

మూ—ఉణ్డాకిల్ ఈశ్వరనోడు సంబంధ మఱుత్తు స్వాతంత్ర్యమ్ ఎన్నుతల్, పరతంత్రమాకిల్ తన్నోడొత్తవర్కళోడు పుణర్ప్పుతల్ శెయ్‌కై - ఇవ్వపహారఙ్గళిల్ ఏతేనుమొన్ఱు స్వరూపత్తిల్ మృదుప్రజ్ఞనాయ్ ఆత్మసమర్పణమ్ పణ్ణినవనుక్కు విపరీతసంసర్గత్తాలే వరుమాకిల్ ‹‹దత్తస్యాహరణేన చ›› ఎన్కిఱ అపహారత్తిలుమ్ కొడియతామ్ కళవు కొణ్డు కొడుత్త ద్రవ్యత్తై మీళక్కళవు కొణ్డాప్పోలేయామ్ - ఆకైయాల్ బహువిధఙ్కళాన వ్యామోహకారణఙ్కళిల్ హైతుకసంసర్గమ్ పోరప్పరిహరణీయమ్.

సా-దీ—ఇతుమాయిమతమ్-ఉణ్డాకిల్ ఇత్యాదియాల్ నిరీశ్వర మీమాంసక మతమ్ - పరతంత్ర మిత్యాది - తన్నోడు, భోక్తావాన జీవనోడు - ఒరరోడు, శివాదికళోడెన్నైక్కు - ఇవర్కళోడ్ ఉణ్డాకుమ్ సంసర్గ మనర్థత్తిలే పర్యవసిక్కుమెన్కిఱార్ - ఇవ్వపహారఙ్గళిలిత్యాది యాల్ - కేవలాపహారత్తిలుమ్ స్వదత్తాపహారమ్ కొడియతెన్కై - లోకత్తిల్ బహువిధమాక వ్యామోహహేతుక్కళుణ్డు - అన్నదోషాదికళ్ - అవత్తిలిరువే అత్యంత పరిహరణీయమ్ ఎన్కిఱార్-ఆకైయాలిత్యాది.ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్-

సా-స్వా—మల్లాప్పెరుమాలే యావన్నైత్తైళివిక్కక్కడవదెన్నుకొన్నతు శేరుమో? అవనుక్కుమ్ పూర్వోక్త విపరీతరుడైయ సంసర్గత్తాలే కలక్కముణ్డెన్ను శొన్నోమే యెన్నిలానాలుమ్ అతుక్కృతో పాయనుక్కు బాధకమన్నె? ఆకైయాలవనైత్తైళివిక్కై నిష్ప్రయోజన మన్నో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఇవ్వపహారఙ్గళిలే ఇతి ? అప్పడి హైతుకసంసర్గమ్ వ్యామోహకారణమాకిల్ తత్కృత వ్యామోహమ్ సత్తర్కత్తాలే నివర్తయితుమ్ శక్యమో ? హైతుక సంసర్గరూప కారణాను వృత్తియిల్ వ్యామోహమ్ దునివారమన్నో ? కించ అన్నదోషాదికళుమ్ వ్యామోహకారణమాయిరుక్క విపరీత సంసర్గత్తాలే వరుమాకిలెన్ను విశిష్య కథనత్తుక్కు త్తాత్పర్యమేన్నో? ఎన్న ‹‹ ప్రక్షాళనాద్ధి పంకస్య దూరాదస్పర్శనం వర ›› మెన్కిఱ న్యాయత్తాలే హైతుక సంసర్గం ప్రాధాన్యేన త్యాజ్య మెన్నుమ్, త్యాజత్తైయిల్ ప్రాధాన్యాభిప్రాయమ్ విశేష కథన మెన్ను మభిప్రాయత్తాలే యరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఆకైయాలే ఇతి - భవిష్యద్వ్యామోహ నివృత్త్యర్థం సంసర్గః పరిహరణీయమ్ - సంభావితసంసర్గ కృతవ్యామోహముమ్ సమీచీనతర్కాదికళా నిరస్యమెన్నుకరుత్తు.పోర,మికవు మెన్నపడి. హైతుకరుమ్ భగవద్విభూతిభూతరాకైయాలే

సా-ప్ర—అరుత్తు, విచ్ఛిద్య - నాస్తీత్యుక్త్వేత్యర్థః - పుణర్త్తల్ శెయ్‌కై, శేషత్వేన జ్ఞాపనమిత్యర్థః -ఏవం భూతస్యాపహారస్యాతి క్రౌర్యం సదృష్టాంత ముపపాదయం స్తద్ధేతు భూతస్యాసత్సఙ్గస్యావశ్య పరిహార్యత్వ మాహ - ఇవ్వపహారఙ్గళిలిత్యాదినా-‹‹దత్తస్యాహరణేన చే››, త్యస్య శూర్వోపాదః

సా-ప—ఇదం మాయిమతం-ఈశ్వరనోడే సంబంధ మఱుత్తు, ఇదం సేశ్వర మీమాంసక మతం - తన్నోడు,జీవేన సహ - పుణర్ప్పుతల్ శెయ్‌కై, శేషత్వ జ్ఞాపనం. జీవ శేషత్వప్రతిపాదనం - ఇదం సాంఖ్య మతం- పిఱరోడుమిత - ఇదమన్య ముఖాంతరేణ శైవాదిమతం - వరుమాకిల్, అన్యథాజ్ఞానం ప్రసక్తం చేత్- కొడియతామ్,క్రూరం సత్ - కళవు కొణ్డు,అపహృత్య - కొడుత్తద్రవ్యత్తై, ప్రత్యర్పిత ద్రవ్యస్య. మీళ, పునః. కళవు కొణ్డాప్పోలే, పునరపహరణవత్-ఆమ్, భవేత్- పోరప్పరిహరణీయమ్, అత్యర్థం పరిహరణీయమ్.

సా-సం—సాంప్రతికస్వత్వమిత్యాదనామాంతరేణ-సంబంధమ్,శరీరాత్మ భావాదిసంబంధమ్ - తన్నోడు తత్తద్భోగ్యాదికం తత్తదాత్మశేష మితి - తదితర దేవతాంతర శేషమితి పిఱరోడిత్యుక్తిః - బహువి

మూ.—ఇవ్వర్థకైః “పాషండినో వికర్మస్థాన్ బైడాలవ్రతికాన్ శఠాన్ । హైతుకాన్ బకవృత్తీంశ్చవా ఙ్మాత్రేణాపి నార్చయేత్ । డంభిహైతుకపాషండి బకవృత్తీంశ్చ వర్జయేత్ । నాసద్భిః కించిదాచరేత్ । త్యజ దుర్జనసంసర్గమ్ । వరం హుతవహజ్వాలా పంజరాంతర్వ్యవస్థితిః । నశౌరిచింతా విముఖజనసంవాసవైశసమ్,, ఇత్యాదికళిలే ప్రపంచిత్తార్ కళ్ -

సా-దీ— ఇవ్వర్థకైః ఇత్యాదియాల్ - పాషండికళావార్, “యోన్యం దేవం పరత్వేనే,, త్యాదికళిల్ చ్చొత్లప్పట్టవర్ కళ్ - వికర్మస్థర్, శిఖాయజ్ఞోపవీతత్యాగికళ్ - బైడాళవ్రతికర్, వంచకర్ - శఠర్, నాస్తికర్ - బకవృత్తికళ్, సంన్నిహిత హింసకరాన డంభర్ - అసద్భిః, బ్రహ్మజ్ఞానహీనైః - దుర్జనర్, సజ్జనాసహిష్ణుక్కళ్ - వరంహుతవహేతి - వరం, మనాక్ప్రియమ్ - ఇతాకిలుం కించిత్ప్రియమాయిరుక్కుమ్ - “వరం త్రిషుక్లీబే మనాక్ప్రియే,, ఎన్ఱు నిఘంటు - సంవాసః, సహవాసః సఏవ వైశసం - విశసనం.

సా-స్వా— తత్సంసర్గవర్జనమ్ భగవదనభిమత మాకాతో ? ఎన్న విశత్యంతాభిమత మెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవ్వర్థకైః ఇతి - పాషండినః, “యేతుసామాన్యభావేన మన్యంతే పురుషోత్తమమ్ । తేవై పాషండినో జ్ఞేయా ,, ఇత్యుక్తాః - వికర్మస్థాః, శిఖాయజ్ఞోపవీత త్యాగినః - బైడాలవ్రతికాః, వంచకాః - శఠాః, ధూర్తాః - నాస్తికాః , వేదాప్రామాణ్యవాదినః - బకవృత్తయః, సన్నిహిత హింసకాః - అసంతః, బ్రహ్మజ్ఞానహీనాః - దుర్జనాః, సజ్జనాసహిష్ణవః - వరమితి - హుతవహజ్వాలా కించిత్ప్రియమ్ భవేత్ - పంజరాంతర్వ్యవస్థితిరపి తథా భవేత్ - శౌరిచింతా విముఖజన సంవాసః ,సహవాసఏవ - వైశసం, విశసనం - కించిదపినవరమిత్యర్థః - బహుప్రమాణ బలత్తాలే హైతుక సంసర్గ వర్జనమ్ అత్యంత భగవదభిమత మెన్ఱు కరుత్తు - ఇన్త ప్రమాణంగళిలే బకవృత్త్యాది సంసర్గముమ్ పరి

సా - ప్ర— “అశ్రుతత్వాత్ప్రదానే,, తి. ఉక్తార్థే ప్రమాణ మాహ . ఇవ్వర్థకైః ఇత్యాదినా - “యేతు సామాన్యభావేన మన్యంతే పురుషోత్తమమ్ । తేవై పాషండినో జ్ఞేయా నరకార్హా నరాధమాః । విష్ణోరన్యం పరత్వేన చేతయానో హ్యచేతనః । సపాషండీతి విజ్ఞేయ స్సర్వకర్మ బహిష్కృతః । జటాభస్మాస్థి రుద్రాక్ష లింగపాషాణ ధారిణః । యేభవంతి కలౌ విప్రాస్తే వై పాషండినస్స్మృతాః - అపార్థం శ్రుతి వాక్యానాం దర్శయన్ లోక గర్హితం - సర్వ కర్మ పరిభ్రష్టో వికర్మస్థస్స ఉచ్యతే । ధర్మధ్వజీ సదాలుబ్ధః ఛాద్మికో లోకడాంభికః । బైడాలవ్రతికో జ్ఞేయో హింస్రస్సర్వాతి సంధకః । అధోదృష్టి ర్నైష్కృతిక స్స్వార్థ సాధన తత్పరః । శఠో మిథ్యా వినీతశ్చ బకవృత్తిరుదాహృ

సా-వి— పాషండిన ఇతి - తేషాం లక్షణాని స్మృతిషు జ్ఞేయాని. సంవాసవైశసం, సహవాసరూపహానిః.

సా-సం — ధర్మశ్లాన విత్యాసేన ఆహార దోష హైతుక సంసర్గ యుగ స్వభావాది ర్వివక్షితః - పాషండినః, శైవ పాశుపత ప్రభృతయః - వికర్మస్థాః, వేదవిరుద్ధాచార నిష్ఠాః - బైడాల వ్రతికాః, “ధర్మధ్వజ స్సదాలుబ్ధః ఛాద్మికో లోక డాంభికః । బైడాల వ్రతికో జ్ఞేయో హింస్రక స్సర్వ నిందక,, ఇత్యుక్తాః - బక వృత్తయః, “ అధోదృష్టి ర్నైష్కృతిక స్స్వార్థ సాధన తత్పరః । శఠో మిథ్యావినీతశ్చ బకవ్రత చరో ద్విజ ,, ఇత్యుక్తాః - వైశసం, వధః - సహనీయ మితి శేషః - వ్యామోహ కారణేషు హైతుక

మూ— ఇన్త హైతుకరోడై సంభాషణమ్ ‹‹ మాయయాపహృతజ్ఞానాః,, ఎన్కిఱపడియే కణ్డుమతికెట్ట్టు నాన్కిల్ ‹‹చతుర్విధా మమజనా భక్తా ఏవహి తేశ్రుతాః,, ఎన్ఱు ఈశ్వరన్ నమ్ముడైయ వర్కళై నాలు వకైయిలుమ్ కూడాతే ‹‹అళియనమ్ పయ్యల్,, ఎన్ఱాతపడిపణ్ణి ‹‹నమాందుష్కృతినోమూఢాః ప్రపద్యంతే,, ఎన్ఱ భగవదభిమాన బాహ్య వర్గత్తిలే కొప్పుణ్ణప్పణ్ణుమ్ -

సా-దీ—నవరమ్, మనాక్ప్రియముముత్ల. ఇని హైతుకరోడై సంభాషణత్తినుడైయ అనర్థావహత్వత్తై కాట్టుకిరార్- ఇన్త హైతుకరోడై ఇత్యాదియాల్- కణ్డుమతికెట్ట్టుక్, జ్ఞాత్వాపిమూఢర్. మాయయాపహృత జ్ఞానరెన్ఱపడి. చతుర్విధరావార్, అతోర్జిజ్ఞాసురర్థార్థీ జ్ఞానీ ఎన్కిఱ వర్కళ్ - భగవద్విముఖ

సా-స్వా- హరణీయమాకచ్చొల్లుకైయాలే అతువ్యామోహకారణమన్ఱికే-దురితమాత్రమాయిరుక్కిఱా ప్పోలే యన్ఱిక్కే-తత్సహపఠిత హైతుకసంసర్గం అర్థసామర్థ్యత్తాలే వ్యామోహద్వారా బహ్వనర్థకారణమెన్ఱు కరుత్తు - యద్వా పూర్వం హైతుక సంసర్గం పోర ప్పరిహర ణీయ మెన్ఱు వ్యామోహ కారణ తయా ప్రాధాన్యమ్ శొన్నతు కూడుమో ? ఎన్న అత్తై యుప పాదిక్కిఱార్ - ఇన్తవితి - కణ్డు మతికెట్ట్టుక్, జ్ఞాత్వాపి మూఢర్ - మాయయాపహృత జ్ఞానరెన్ఱ పడి - నాలు వకై యిలు మితి - ఆర్తోర్జిజ్ఞాసురర్థార్థీ జ్ఞానీ,, ఎన్ఱుశొల్లప్పట్టవరెన్ఱపడి అళియ, స్నిగ్ధనాన-నమ్ పయలెన్ఱపడి - భగవద్విముఖరుక్కు-

సా-ప్ర— త,, ఇత్యాదిషు పాషండ్యాదయో జ్ఞేయాః- అసత్సంగస్యనిషేధప్రయోజకమనిష్టఫలత్వమాహ- ఇన్త హైతుకరిత్యాదినా - నను ‹‹ స్వల్పమప్యస్య ధర్మస్య త్రాయతే మహతో భయాత్ । నహికశ్చిత్

సా-వి— హైతుకైస్సహసంభాషణస్యానర్థపర్యవసానమాహ-ఇన్త హైతుకరోడేఇతి-కణ్డుమతికెట్టునాన్కిల్, జ్ఞాత్వాపి మతిభ్రష్టంకృత్వా- చతుర్విధా మమజనాః ‹‹ఆర్తోర్జిజ్ఞాసురర్థార్థీ జ్ఞానీచభరతర్షభ,, ఇత్యుక్తాః. నమ్ముడైయవర్కళెన్ఱుమ్, మదీయాఇతి. నాల్వకైకళిలుమ్, చతుర్షుప్రకారేష్వపి-కూట్టాతే, అసంయోజ్యాః. అళియ, ఆదృత్యాః నమ్పయ్యల్, అస్మచ్ఛిశవః. ఎన్ఱాతపడిపణ్ణి ఇతి యథా నవదేత్తథా. కొప్పుణ్ణప్పణ్ణుమ్, సంక్షోభమాతాన్ కుర్యాత్ - నను భగవద్విముఖానాం బాహ్యతా సంభవేపి భగవ

సా-సం—సంసర్గస్య ప్రాధాన్యేన పరిహరణీయత్వే హేతుమభిప్రాయన్నాహ - ఇన్తవితి- నమామితి- దుష్కృతినః, పాపకర్మాణః - మాంనప్రపద్యంతే - తేదుష్కృత తారతమ్యేన చతుర్విధాః- మూఢాః, నరాధమాః - మాయయాపహృతజ్ఞానా ఆసురం భావమాశ్రితాశ్చేతి - మూఢాః, విపరీతజ్ఞానాః - తే మత్స్వరూపాపరిజ్ఞానాత్ప్రాకృతేష్వేవ భోగేషు సక్తాః - నరాధమాః, సామాన్యేన జ్ఞానేపిమత్స్వరూపే మదాన్ముఖ్యానర్హాః - మాయయాపహృతజ్ఞానాః, మద్విషయం మదైశ్వర్యవిషయంచ జ్ఞానం యేషాంతదసంభావ్యాపాదినీభిః కూటయుక్తిభిరపహృతంతే తథోక్తాః - ఆసురంభావమాశ్రితాః , యేషాం మద్విషయంమదైశ్వర్యవిషయంచ జ్ఞానముత్పన్నమపి ద్వేషాయైవ భవతితే - అత్ర ఉత్తరోత్తరాః పాపిష్ఠతమాః - ఏవం హైతుక సంసర్గాది ప్రయుక్త వ్యామోహ శాంత్యర్థం నిరూపితా ధర్మాః ప్రధాన భూతాః కేచిదర్థాః కుతర్క నిరసనపూర్వకం పునర్నిరూపణీయా ఇతి స్థిరీకరణభాగారంభో యుక్త ఇతికొప్పుణ్ణప్పణ్ణుమిత్యంతాశయః- నస్వేవమపి ‹‹నక్రోధోనచమాత్సర్యం,, మిత్యుక్తేషు న కేనాపి మతి కాలుష్య మితి

మూ— అశరణ్యా శరణ్యా నాన సర్వేశ్వరనై శరణమాక ప్పత్తుకిర పరమాస్తికనుక్కుచ్చిల రోడు శేత్తియాల్ బాహ్యాత్రై వారాతాకిలుమ్ అవనుక్కుక్కలక్కఙ్గళ్ వరవుమ్, అతుక్కు సదాచార్యర్ కళ్ పరిహారమ్ పణ్ణవుమ్ కాణానిన్ఱోమ్ - మహర్షికళుమ్ ‘‘ఏకం యదిభవేచ్ఛాస్త్రం జ్ఞానం నిస్సంశయం భవేత్ । బహుత్వాదిహ శాస్త్రాణాం జ్ఞానతత్త్వం సుదుర్లభమ్ ,, ఎన్ఱుమ్-‘‘నిస్సంశయేషుసర్వేషునిత్యం వసతి(వైహాసి)మాధవః । ససంశయాన్హేతుబలాన్నాధ్యావసతిమాధవః,, ఎన్ఱుమ్శొన్నార్కళిరే-

సా-దీ— రానవర్ కళుక్కు బాహ్యాత్రై వన్తాలుమ్భగవత్సమాశ్రితవిషయత్తిల్ ‘‘నక్రోధోనచమాత్సర్యంనలోభోనాశుభామతిః । భవంతి కృతపుణ్యానాం భక్తానాం పురుషోత్తమే,, ఎన్ఱిరుక్కైయాల్ బాహ్యాతాదికళ్ వరుమో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్ - అశరణ్యేత్యాదియాల్ . భగవదాశ్రితానామపి హైతుకసంసర్గాత్ జ్ఞానభ్రంశత్తై యుమ్ అత్తాల్ భగవదనభిమతత్వత్తై యుమ్ మహర్షికళ్ శొన్నార్ కళెన్కిరార్ - మహర్షికళు మెన్ఱు తుడఙ్గి. ఇవ్వచనమ్ సాధారణమాయిరుక్కైయాల్ భగవదాశ్రితర్కుక్కుమ్ సంశయాది సిద్ధికుమ్ . ఏకంయదిభవేచ్ఛాస్త్రం, శాస్త్రంసర్వముమ్ఏకకణ్ఠమాకిలెన్నైకి బహుత్వాత్, భిన్నత్వాదెన్ఱపడి - నిత్యంవసతి, నిత్యంసన్నిహితోభవతి. నాధ్యావసతి, అపహాయగచ్ఛతిఎన్నైకి.

సా-స్వా—బాహ్యాత్రై వన్తాలుమ్ సదాచార్య సకాశాచ్ఛ్వేదాంత శ్రవణమ్ పణ్ణి మహావిశ్వాసత్తోడే శరణాగత సానవనుక్కు బాహ్యాత్రై వరుమో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్- అశరణ్యేతి - ఎమ్బార్ ప్రభృతికళుక్కు విపరీత సంసర్గాత్తాలే కలక్కముమ్, ఆచార్యర్కళుడైయ యుపపత్తికథనత్తాలే తత్పరిహారముమ్ స్ఫుటమన్ఱో వెన్ఱుకరుత్తు - ‘‘ నక్రోధో నచ మాత్సర్య ,, మిత్యాదినా మహర్షికళ్ భాగవతరుక్కు అశుభమతి యిల్లైయెన్ఱు శొల్లానిర్క సదాచార్యర్కళ్ ప్రసక్త సంశయత్తుక్కు పరిహారమ్పణ్ణకాణానిన్ఱోమెన్కిరతు కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - మహర్షికళు మితి - నిత్యంవసతి , సన్నిహితో భవతి - నాధ్యావసతి , అపహాయ గచ్ఛతి - ఇన్త వచనఙ్గళిలే శాస్త్రవైవిధ్యకృత సంశయముమ్ హేతుబలాత్సంశయముమ్ శొల్లుకైయాలే అర్థసామర్థ్యాన్మహా బుద్ధికళాన భాగవతరుక్కుమ్

సా-ప్ర—ల్యాణ కృతక్కశ్చి ద్దుర్గతిం తాత గచ్ఛతి,, తికర్మయోగాదితో భ్రంశేపిభగవదభిమానబాహ్యతాన స్యాదిత్యుక్తిః - కింపునర్న్యాయాత్ప్రపన్నానాం తథాభావోన స్యాదిత్య సత్సఙ్గస్య పరిహరణీయత్వం నసిధ్యతీత్యత్ర ప్రతిష్ఠిత బాహ్యతా హేతుభూత వ్యామోహోను దయేపి కాదాచిత్కస్య సంభవం లోకతస్స్మృతితశ్చ దర్శయతి - అశరణ్యే త్యాదినా - భగవద్భక్తానాం వ్యామోహస్య ప్రమాణబాధమా

సా-వి— త్ప్రపన్నానాం‘‘నవాసుదేవభక్తానామశుభంవిద్యతేక్వచిత్ । జనార్దనంప్రణిపతితోనసీదతి । నమేభక్తఃప్రణశ్యతీ,, త్యాదిభిర్బాహ్యతానస్యాదిత్యతఆహ - అశరణ్యాశరణ్యానాసేతి. శిలరోడు, కైశ్చిత్సహ. శేత్తియాల్, సంసర్గేణ. నను‘‘స్వల్పమప్యస్య ధర్మస్య త్రాయతేమహతోభయాత్ । నహికల్యాణ కృత్కశ్చి ద్దుర్గతిం తాత గచ్ఛతి । నక్రోధోనచమాత్సర్యం నలోభోనాశుభామతిః । బుద్ధి భ్రంశోపినభవే,, దిత్యాశంక్యా రురుక్షూణామపి బుద్ధిభ్రంశ సంభవోమహర్షిభిరేవోక్త ఇత్యాహ- మహర్షికళుమితి.

సా-సం—స్థిరీకరణభాగః కిమర్థోయమితి శంకాం తెప్పపిమతికాలుష్యోదయతత్పరిహారణయో దర్శనేన సామాన్యతః ప్రవృత్తమహర్షివచనైశ్చపరిహార్యనక్రోధఇతివచనస్యాన్యథాసిద్ధిమాహ- అశరణ్యేత్యాదినా.

మూ— “ నక్రోధో నచ మాత్సర్యమ్ ,, ఇత్యాది కళుమ్ ఆత్మగుణ పరిపూర్ణాధికారి విశేష విషయత్తిలేయాకక్కడవన - ఆనపిన్ను ఆరురుక్షుక్కళుక్కు క్కలక్కముణ్డాన్నుమిడమ్ “ శ్రూయతే కిలగోవిందే భక్తి ముద్వహతాం నృణామ్ । సంసారన్యూనతాభీతా స్త్రిదశాః పరిపన్థినః । సత్యంశ తేన విఘ్నానాం సహస్రేణ తథా తపః । విఘ్నాయుతేన గోవిందే నృణాం భక్తి ర్నివార్యతే ,,ఇత్యాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్ .

సా-దీ- అశుభామతిః, జ్ఞానభ్రంశాదిః పూర్ణాధికారవిషయత్తిల్ సంకోచమ్ ప్రమాణాంతరబలత్తాలుమ్ కర్తవ్యమెన్నభిప్రాయత్తాలే సంశ్రితర్ కళుక్కుమ్ జ్ఞానభ్రంశమ్ వరుమెన్నుమిడమ్ ప్రమాణసిద్ధమెన్కిరార్- ఆనపిన్నిత్యాదియాల్ - ఆనపిన్ను, నక్రోధః ఎన్నుమ్ శ్లోకమ్ పూర్ణాధికారి విషయమాకైయాలెన్నై. ఆరురుక్షుక్కళుక్కు, భగవద్విషయత్తై ఆరోధుమిచ్ఛుక్కళుక్కు - అపూర్ణాధికారిక్కెన్నపడి - త్రిదశరుడైయ పరిపంథిత్వం- “యస్మై దేవాః ప్రయచ్ఛంతి పురుషాయ పరాభవమ్ । బుద్ధిం తస్యాపకర్షంతి,, ఎన్కిరన్యాయత్తాలే జ్ఞానభ్రంశద్వారకమెన్నై. భక్తి ర్నివార్యతే ఎన్ను సిద్ధమానభక్తిభ్రంశముమ్ శొల్లిత్తు.

సా-స్వా—సంశయమ్ సంభావితమెన్నుకరుత్తు- ఇప్పడియాకిల్ “నక్రోధో నచమాత్సర్యమిత్యాదివచనత్తుక్కుగతియెతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - నక్రోధ ఇతి - ఇన్తవచనమ్ సర్వభాగవత విషయమాకత్తోన్ఱాత్తానిర్కఅధికారి విశేష విషయమెన్ను విశేషిక్కక్కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఆన పిన్నితి - ఉద్వహతామెన్నునిర్దేశత్తాలుమ్, తపస్సమభివ్యాహారత్తాలుమ్, వచనద్వయస్యాపి సమానవిషయత్వే విరోధం దుష్పరిహరమాకైయాలుమ్ ఇతు ఆరురుక్షు విషయమాకైయాలే పూర్వవచనమధికారివిశేషవిషయమెన్నుకరుత్తు.

సా-ప్ర—శంక్యపరిహరతి- నక్రోధఇత్యాది - స్వోక్తప్రకారేణవిషయావిశేష విషయత్వానంగీకారే ప్రత్యక్షబాధప్రసంగ ఇతి భావః - నన్వేకం యదీత్యత్ర శాస్త్రమభ్యస్యతామేవ సంశయాదికం ప్రతిపాద్యతే - నతూత్పన్నోపాయానాం “ నేహాభిక్రమనాశః - నహికల్యాణకృది ,, త్యాదిషు కర్మయోగాదిప్రవృత్తానామపి విపరీతజ్ఞానాదినా నరకాదికం నిషిధ్యత ఇత్యుత్పన్నోపాయానాం వ్యామోహాభావః కైముత్యన్యాయసిద్ధ ఇతి ప్రమన్నేషు తదసంభవాదే తదధికారానుత్థితి రేవస్యాదత్యత్ర బహుశాస్త్రపరిశ్రమసాధ్యభక్తియోగాదినిష్ఠానామపి విపరీతజ్ఞానస్య ప్రమాణత ఏవావగమాత్స దుపదేశమాత్రాత్ప్రపన్నానాం వ్యామోహస్సంభావ్యత ఇతి తన్నివర్తనం కర్తవ్యమేవేత్యభిప్రాయన్నాహ - ఆనపిన్నిత్యాదినా - ఏవం వ్యామోహముపపాద్య నివోఢపాయస్య సర్వ

సా—వి—నక్రోధో నచమాత్సర్యమిత్యేత ద్విరుధ్యత ఇత్యత ఆహ-నక్రోధఇతి- ఆరురుక్షూణాం జ్ఞానప్రతిబంధబోధకప్రమాణాంతరబలాదపి నక్రోధ ఇత్యస్య పూర్ణాధికారి విషయతయా సంకోచస్స్వీకార్య ఇత్యభిప్రాయేణాహ. ఆనపిన్నితి. అతఏవ-

సా-సం— ఏకం,పరస్పరా విరుద్ధార్థకం - ప్రపత్త్యన్ముఖపరమాస్తికేష్వపి మతికాలుష్యసంభవముపసంహారవ్యాజేన వచనబలేన స్థిరీకృత్య తచ్ఛమనాయ స్థిరీకరణభాగారంభో యుక్తతమ ఇతి నిర్ధారణాభిప్రాయేణాహ . ఆనపిన్నితి . శాస్త్రాణాం పరస్పర విరుద్ధార్థకత్వా త్తుక్కతర్కాణామపి ప్రబలత్వాచ్చేత్యర్థః - ఆరురుక్షువుక్కు, శాస్త్రాధికృతస్యేతి శేషః - కలక్కమ్, మనో దౌర్బల్య

మూ— అతిల్ ముర్పడ సిద్ధోపాయత్తై ప్పత్తి వరుమ్ కలక్కజ్గళుమ్ అవత్తిన్ పరిహారజ్గళుమ్ శొల్లుకిరోమ్- అనాదికాల మనాదరిత్త ఈశ్వరన్

సా-దీ— ఇతిలుమ్ తపఆది సాహచర్యాద్వైక వైకతాకాల్ - ఇవ్వచనజ్గళుమ్ సామాన్య విషయమాయ్ నక్రోధః ఎన్కిర వచనముమ్ సామాన్య విషయమామ్పోతు విరోధమ్ దుష్పరిహర మాకైయా లివత్తుక్కు ఆరురుక్షుపరిపూర్ణా ధికారి విషయత్వేన వ్యవస్థై కొళ్ళవేణు మెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి కళాల్ మృదుప్రజ్ఞరుక్కు సిద్ధోపాయాది విషయత్తిల్ కలక్కజ్గళ్ వరుమెన్ఱు సిద్ధమాయిత్తు. అతిల్ ప్రథమమ్ సిద్ధోపాయ విషయత్తిల్ కలక్కజ్గళైయుమవత్తిన్ పరిహారజ్గళైయుమ్ కాట్టుకిరోమెన్కిరార్ - అతిల్ ముర్పడవిత్యాదియాల్ - ఇవైతానీశ్వరనుడైయ స్వాతంత్ర్య సహజ కారుణ్యజ్గళడియాక వరుమ్ కలక్కజ్గళుక్కు పరిహారముమ్గుణవిశేష సంబంధ విశేషమడియాక వతు క్కువైక్కు పరిహార ముమ్పత్నీసంబంధత్తిల్వరుమ్కలక్కజ్గళుక్కుపరిహారముమెన్ఱుమూన్ఱువకైయాయిరుక్కుమ్-అవత్తిల్మున్నీశ్వరస్వాతంత్ర్యసహజకారుణ్యజ్గళడియాకవరుమ్కలక్కజ్గళైప్పరిహరిక్కిరార్- అతిలతిశంకైయైఅనువదిక్కిరార్-అనాదికాలమిత్యాదియాల్-

సా-స్వా— ఆకైయాల్ మందాధికారికళుక్కు కలక్కమ్ సంభావిత మాకైయాలే అవర్కళై త్తెళివిక్కైక్కాకవుమ్ స్వయమ్ తెళికైక్కాకవుమ్ యుక్తివిచార సాపేక్షాధికారికళుక్కు సమీచీన తరమావశ్యకమాకైయాలే స్థిరీకరణభాగమ్ సార్థక మెన్ఱు కరుత్తు. ఇనిప్రథమమ్ సాధ్యోపాయ విషయ శోధనమ్పణ్ణలాకాతో? ఎన్న సిద్ధోపాయ శోధనమ్ప్రధానమాకైయాలే ఇతువే శోధనీయ మెన్కిరార్ - అతిలితి- ప్రమాణమన్ఱిక్కే కలక్కమ్ ప్రసక్తమల్లామైయాలే కలక్కముమ్ తత్పరిహారముమ్ శొల్లుకిరోమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో వెన్న యుక్తిమూల మాక కలక్క ముణ్డెన్కిరార్ - అనాదికాల మిత్యాదినా - యోగ్యానుపలబ్ధ్యా

సా-ప్ర— ప్రధానత్వాత్ప్రథమంతద్విషయం వ్యామోహన్నివర్తయితుంవ్యామోహానువాదమధ్యేనామొరుడపాయానుష్ఠానమ్ పణ్ణుకైయెన్ఱితి భగవతో నిర్హేతుక రక్షకత్వ జ్ఞాపనార్థాను వాద వాక్యేనానూద్యమాన వ్యామోహస్య సాధ్యోపాయ విష యత్వభ్రమన్నివర్తయిష్యన్ప్రతిజానీతే- అతిల్ ముర్పడవిత్యాదినా - నివర్త్య వ్యామోహం సోపపత్తికం దర్శయతి - అనాది కాల మిత్యాదినా-

సా-వి— అతిల్, తస్మిన్ శంకోత్పత్తిస్థల విషయే- ముర్పడ, ప్రథమం - శొల్లుకిరోమ్, వక్ష్యామః - సిద్ధోపాయేగుణవిశేష మూలకతయా సంబంధ విశేషమూలకతయా పత్నీసంబంధ విషయతయాచాత్ర త్రిధా శంకా స్సంజాయంతె- తత్రగుణమూలక శంకోత్పత్తిందర్శయతి- అనాదికాలమితి- అనాదరిత్తవీశ్వ రన్,

సా-సం— ప్రయుక్తజ్ఞానమాంద్యమ్-సంసారేతి-సర్వేపిత్రిదశాః,ఉత్తరోత్తరస్వస్వాధికారసాధననిష్ఠాఃయే తే మత్పద ప్రాప్తయే భక్తిముద్వహంతి- అతో మద్భోగేన్యూనతా స్యాదితిభ్రమేణ భీతా స్తే విఘ్న కర్తార ఇత్యర్థః - విఘ్నానాం శతేన సత్యం నివార్యతే ఇత్యాద్యన్వయః - సాధ్యోపాయాది త్రయోప జీవ్యత్వాత్సిద్ధోపాయస్య ముర్పడ విత్యుక్తిః - తత్రాపి శ్రీవిశిష్ట సిద్ధోపాయే విశేష్య విశేషణయో ర్విశేష్యస్య తద్వాచి పదోపస్థాపిత గుణవిశేష సంబంధ విశేష మధ్యేపి గుణానాం ప్రధానతయా శబ్దోపస్థాపితత్వా త్తదనుబంధి చింతా ప్రాథమ్య మభిప్రేత్య సిద్ధోపాయత్తై ప్పత్తవిత్యుక్తిః -

మూ.—ఇన్నారు త్తనైఆదరిక్కిరతుతన్ స్వాతంత్ర్యమాత్రత్తాలేయన్రో? ఇజ్జినన్తాకిల్ “ఇన్నైన్నప్పారుళాక్కి త్త నైన్నయెన్నుళ్ వైత్తాన్- అన్నైన్ని ప్పురమ్పోక ప్పుణర్ త్తతెన్ శెయ్‌వాన్,, ఎన్నుఆళ్వార్ విణ్ణప్పమ్ శెయ్‌దు

సా-దీ— ఇన్నైన్న ఇత్యాది - అనాదికాలమెల్లామనాదరిత్తఈశ్వరన్ ఇన్నైన్నయొరువ స్తువాక్కి త నైన్నయెన్నధీనమాకప్పణ్ణినాన్- అన్నుపూర్వకాలమెల్లామెన్నైతనక్కుపురమ్పోప్పోమ్పడి.పుణర్ త్తతు, శెయ్‌తతు. ఎన్ శెయ్‌వాన్, ఎతుక్కాక వెన్నపడి.ఎన్నునామొరువ్యాజమనుష్ఠిత్తతుకాణోమెన్నుఅర్థమెన్నుశంకాభిప్రాయమ్-

సా-స్వా—ఇన్నాదరిక్కిరతర్కు కారణమిల్లైయెన్నుకడుత్తు-అస్మదాద్యదృష్టమాకవీశ్వరసాక్షికమాకఒరువ్యాజ మ్సంభవిక్కైయాల్‌యోగ్యానుపలబ్ధ్యా నిర్వ్యాజరక్షకత్వనిశ్చయమ్ కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇజ్జినన్తాకిలితి - ఇన్నితి - ఇన్ను, ఇప్పోతు - ఎన్నై, అడియేనై - పొరుళాక్కి, “ సంత మే సంతతో విదు ,, రిత్యుక్త ప్రకారేణ బ్రహ్మజ్ఞానవత్తోయుణ్డాక్కి - తన్నై , నిరవధిక కల్యాణ గుణ వి శిష్టనాన తన్ స్వరూపత్తై - ఎన్నుళ్ , ఎన్ అంతఃకరణత్తిలే - వైత్తాన్, నిరన్తర ధ్యానానుగు ణమాక స్థాపిత్తాన్ - అన్ను, అనంతమాన పూర్వకాలత్తిలే - ఎన్నైప్పురమ్పోక, బాహ్యవిషయ మా గత్తిలే పోమ్పడి - పుణర్ త్తతు , బంధిత్తు - ఎన్ శెయ్‌వాన్, ఎతుక్కాకచ్చెయ్‌తాన్ - అడియేన్

సా-ప్ర—స్వాతంత్ర్యమాత్రత్తాలేఇతి-భక్తిప్రపత్తిమాత్రపదవ్యావర్త్యం.ఉక్తానాంగీకారే బాధకమాహ-ఇజ్జి నన్తాకిలిత్యాదినా - ఏవం నచేదిత్యర్థః - ఇన్నైన్న ఇత్యాది - “ అసన్నేవస భవతి - అసద్బ్రహ్మే తి వేదచేత్ - అస్తి బ్రహ్మేతి చేద్వేద - సంతమేనం తతో విదు ,, రిత్యుక్త రీత్యా అద్యమాం వస్తుభూ తం కృత్వా స్వాత్మానం మమ మనస్యవస్థాపయత్ అనాది కాలమ్మామ శబ్దాది విషయప్రావణ్యం

సా-వి—అనాదిసంసార ప్రవర్తక ఇత్యర్థః- ఇన్ను, ఇదానీం. ఒరుత్తనై, ఏకం. ఆదరిక్కిరతు, సంసా రాద్విముంచతీత్యేతత్ - అన్నో, సభవతికిం. స్వతంత్రతయా పూర్వంతథాకృతవాన్ ఇదానీ మేవం కృత వానితి భావః - ఇజ్జినన్నాకిల్, ఏవం నచేత్ - ఇన్నైన్నప్పారుళాక్కి తన్నైన్నయెన్నుళ్ వైత్తానన్నైన్న ప్పురమ్‌పోక ప్పుణర్‌త్తతెన్ శెయ్‌వాన్. “అసన్నేవ సభవతి - అసద్బ్రహ్మేతి వేదచేత్ . అస్తిబ్రహ్మే తి చేద్వేద- సంతమేనం తతోవిదు,,రిత్యుక్త రీత్యా. ఇన్ను, ఇదానీం - ఎన్నై, మాం. పొరుళాక్కి , పురు షార్థం కృత్వా. సత్తావంతం కృత్వేతి యావత్ - తన్నై, స్వాత్మానం. ఎన్నుళ్, మమ మనసి. వైత్తాన్, నిక్షిప్తవాన్ - ఏవందయా మకరోత్ - అన్ను, తదానీం. పూర్వం. ఏతావత్పర్యంతం- ఎన్నై, మాం - పురమ్ పోక, బాహ్యో యథా గచ్ఛేయం తథా - పుణర్‌త్తతు, కరణం. ఎన్ శెయ్‌వాన్, కేన కారణేన . ఇదానీ మస్మదనుష్ఠితోపాయః కోపి నాస్తి- ఇదం వైషమ్యం కథమితి భగవంతం పరాంకుశమునిః పృష్ట వాన్ - ఏవం పృష్టవతి గంభీర మేఘ ధ్వనిం వినా అన్యదుత్తరం నాసీత్ - అతఇదం నిరుత్తరం తస్మాదీ శ్వర స్వాతంత్ర్య మేవ సర్వత్ర కారణం - అస్మాభిః కర్తవ్యం కించిదపి నాస్తీతి శంకితు స్తాత్పర్య మిత్య భిప్రాయేణాహ - ఎన్నుఇతి - ఆళ్వార్, పరాంకుశః.విణ్ణప్పమ్ శెయ్‌దు, విజ్ఞాపయతిసతి.

సా-సం— పొరుళాక్కి, సంతంకృత్వా స్వస్వరూపంమనసి స్థాపితవాన్-పురమ్‌పోకప్పుణర్ త్తతు, స్వాభి మానబహిర్భావాయ కర్మవశ్యతయా కరణం. ఎన్ శెయ్‌వాన్, అర్థాద్వ్యర్థాయచ కింమయా కృతం-

మూ— సర్వేశ్వరన్ శూழ్ విశుమ్ పణి ముకిల్ తూరియముழக்க-న-ఇతొழியవేరొరు ఉత్తరమరుళి చ్చెయ్తానో? ఆకైయాల్ నాము ఉపాయానుష్ఠానమ్ పణ్ణుకై యెన్నెన్పతు ,,నడువే వన్తుయ్య కొళ్కిన్ఱనాతన్,,ఎన్ఱురపడియే అరుళ్ పురిన్త శిన్తైయడియార్ మేల్వైత్తవన్దానే రక్షిత్తపోతుకాణుమత్తనై

సా-దీ—శూழ్విశుమ్ పణిముకిల్ తూరియముழக்క-వితొழியు,శూழ்విశుమ్బిల్ అణిముకిలాకారతూర్యఘోషస్తైం ప్పణ్ణిన తొழியవేనైఱ-.వేరొరుఉత్తరమరుళిచ్చెయ్తానో-ఉద్ధాకిలరుళిచ్చెయ్యానో.ఎన్నెన్పతు,ఎతుక్కాక-నిప్పలమెన్నుకరుత్తు.అతిల్ స్వాతంత్ర్యమనాదిసిద్ధమాకైయాలిప్పోతు మోక్షమ్ వరువతెజ్గనే?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్.నడువే వన్తిత్యాది. నడువే వన్తు, మధ్యే వరుమెన్ఱు సంభావనై యిల్లాతవేళైయిలే యెన్ఱపడి.ఆకస్మికమాక వన్తు ఉజ్జీవిక్క-ప్పణ్ణుమ్ స్వామీ. అరుళ్ పురిన్తశిన్తైం, కరుణా సంశ్లిష్టమాన మనస్సైయుమెనైఱ-.

సా-స్వా— కారణమొన్ఱుమ్ కాణేన్- నీకణ్డతుక్కానాల్శొల్లలాకాతొవెన్ఱుకరుత్తు-శూழ்ன్త-శూழ், వ్యాప్తమాన - విశుమ్బిల్, ఆకాశత్తిలే. అణి, అలంకారభూతమాన - ముకిల్, మేఘః- తూరియ, వాద్యఘోషస్తైం- ముழக்క-నతు, ఉద్ధాక్క-న తొழியవెన్ఱపడి - పరమ పురుషార్థప్రదానోద్యోగమెழியవేరొరు ఉత్తరమరుళి చ్చెయ్యవిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి రక్షణత్తుక్కు-స్వాతంత్ర్యమే నిదానమాకిల్ స్వాతంత్ర్య మనాదియాకైయాలే మున్పు రక్షియామై కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నడువేవన్తితి - నడువే, వరుమెన్ఱు సంభావనై యిలాత వేళైయిలే - వన్తు, ఆకస్మికమాకవన్తు- ఉయ్యకొళ్కిన్ఱ, ఉజ్జీవిక్క-ప్పణ్ణుమ్- నాతన్, స్వామీ - అరుళ్ పురిన్త, కరుణా సంశ్లిష్టమాన మనస్సై- అడియార్, దాసర్ కళుడైయ - మేల్వైత్తు- అవన్దానే, అన్తస్వామితానే - రక్షిప్పతు కాణుమిత్యాది

సా-ప్ర—కుర్యతశ్చత వైవంకరణేకింవా కారణమితపరాంకుశైంప్రష్టేఉత్తరాభావాత్పృథివ్యాదిభ్యోమహత్తరాకాశాభరణాయమాన మేఘస్తనితని స్వన తూర్య ఘోషకరణ మంతరేణ కిముప్యుత్తరంనోక్తమ్ - అస్తిచేన్నవ దేత్యుమ్? అత ఉపాయానుష్ఠానం నకర్తవ్య మిత్యర్థః - ఎన్నెన్పతు, నకర్తవ్యమిత్యర్థః- నడువే వన్తిత్యాది, జన్మపరంపరాణామంతరాగత్య ఉజ్జీవయంత మిత్యుక్త ప్రకారేణ - అరుళ్ పురిన్తశిన్తైయడియార్ మేల్వైత్తు, శ్రీపతి రేవ స్వదాసానామస్మాకం నిగ్రహాద్వినివర్త్యానుగ్రహే ప్రవృ

సా-వి—సర్వేశ్వరన్,సర్వేశ్వరః.శూழ்విశుమ్బు,వ్యాపకాకాశస్య- అణి,అలంకారభూతస్య- ముకిల్ తూర్య మేఘతుల్యవాద్యస్య-ముழக்కినవితొழிయు,తాడనంవినా-వేరొరుఉత్తరమరుళిచ్చెయ్తానో,ఉక్తవాన్కిం-ఉపాయానుష్ఠానమ్ పణ్ణుకైఎన్నెన్పతు,క్రిం.కిమర్థమిత్యర్థః-తర్హి స్వాతంత్ర్యస్యానాదిసిద్ధత్వాత్క-థ మిదానీం మోక్షస్యాదిత్యతఆహ - నడువేవన్తిత్యాదినా. నడువే, జన్మపరంపరాణాంమధ్యే - వన్తు, ఆగత్య - ఉయ్య కొళ్కిన్ఱనాతనై, ఉజ్జీవయంతం నాథమిత్యుక్తరీత్యా - అరుళ్ పురిన్తశిన్తై, కరుణాసంశ్లిష్టమనాః - అవన్దానే, భగవాంత్స్వయమేవ - అడియార్ మేలే వైత్తు, దాసాన్స్వోపరినిక్షిప్య - రక్షిత్తపోతు, రక్షతిచేత్ - కాణుమత్తనైయన్ఱో, ద్రష్టవ్యమాత్రంవభవతికిం - అస్మాకందర్శనమాత్ర మేవకార్యం-

సా-సం—శూழ்న్త-సర్వవ్యాప్తాకాశాలంకారభూతొమేఘస్తూర్యఘోషమకరోత్-ఆకైయాల్,అనుత్తరతయావస్థానాత్- ఎన్నెన్పతు,కిమర్థముపాయానుష్ఠానం.కర్తవ్యమితివచనమయుక్తమితిభావః-నడువే,అభిముఖతయామధ్యేఆగత్యాస్మదుజ్జీవనాయస్వకీయతయాస్వీకుర్వాణోనాథః- అరుళ్, కృపాప్రాణంచిత్తం

మూ—యన్నో వెన్ఱు శిఱర్ కలఙ్గు వర్ కళ్ -ఇవర్కళై త్తెళివిక్కుమ్పడి ఈశ్వరన్ స్వతంత్ర వైషమ్య నైఘృణ్యాఙ్గళాకిర దోషఙ్గళ్ తనక్కు త్తట్టామైక్కాక ఇవన్ పక్కలిలే యొరు వ్యాజ కి యత్తై అవలంబిత్తు త్తాన్ రక్షిక్కుమ్ - ఇవ్వర్థత్తై “తిరుమాలిరుమ్ శోలైమలై యెన్నేన్ మాల్ వన్దెన్నెఞ్జునిఱైయ ప్పుకున్దాన్,, ఎన్ఱు ఆళ్వా రరుళిచ్చెయ్దార్ -

సా-దీ—ఇతుక్కు పరిహారమ్ శొల్ల ఉపక్రమిక్కిఱార్. ఇవర్కళై ఇత్యాది. వైషమ్యమ్, పక్షపాత నిర్బంధన మాక వొరుత్తనై బద్ధనాక్కి ఒరుత్తనై ముక్తనాక్కుకై. నైఘృణ్యమావతు! నిర క ఒరువనై క్లేశిప్పిక్కై. వ్యాజ సాపేక్షత్వత్తై నమ్మాళ్వారు మరుళి చ్చెయ్తా రెన్కిఱార్. యెన్ఱు తుడంగి. ఎన్నేనెన్న, ఉచ్చరిత్తేనెన్నతు వ్యాజ మాక క్కొణ్డానెన్కై. ఇతిన్ మేల్ శంకై

సా-స్వా-స్పష్టమ్- ఇతుక్కు పరిహారమ్ శొల్ల ఉపక్రమిక్కిఱార్-ఇవర్కళైయితి -ఆళ్వార్ తిరువ రుళైక్కొణ్డాలే దుర్వాదికళై ప్పోలే తిరస్కరియాతే తెళివిక్కుమ్పడి యెన్ఱు సస్నేహోక్తి శొన్న రిక్కిఱార్ - ఈశ్వరనితి - వ్యాజాపేక్షైయు న్దనక్కు దోషన్దట్టామైక్కాక స్వస్వాతంత్ర కల్ప సిద్ధైయాకైయాలే స్వస్వాతంత్ర్య హానియుమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - వైషమ్యేతి - వైషమ్యమ్, మ్ - నైఘృణ్యం- నిర్వ్యాజమాక ఒరుత్తనై దుఃఖిప్పిక్కై - ఇప్పడి యాకిల్ సర్వజ్ఞ రానన స్వర తుణ త్తుక్కు వ్యాజమ్ శొల్లాతతు కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - ఇవ్వర్థ ఇవ్వర్థత్తై, వ్యాజసాపేక్షత్తైయుమ్. తిరుమాలిరుమ్శోలైమలై యెన్నేనెన్న, ఉచ్చరిత్తేనెన్న. ఉ న్నతు వ్యాజమాక క్కొణ్డు. తిరుమాల్, శ్రీవల్లభన్- ఎన్నెఞ్జు నిఱైయ, పూర్ణ మాకుమ్పడి-

సా-ప్ర— త్వంసంకల్పస్సన్ స్వయమేవసంసారం నివర్తయతిచేద్దోషేవ్యమిత్యర్థః-ఏతాదృశ నివర్తన ప్రకారమాహ - ఇవర్కళై త్తెళివిక్కుమ్ పడిత్యాదినా - నిరంకుశ స్వతంత్రో భగ చిదేవ కదాచిదేవ సంసారంనివర్తయతి - నసర్వస్యేత్యేవం రూప వైషమ్యస్య,అతిచిరకాల సారికదుఃఖాకులేషిదుఃఖానివర్తనమూల నీయ నైఘృణ్యాస్యచస్వస్మిన్న ప్రసంగాయ చేతనకవ న భరన్యాసాది రూప వ్యాజేనైవ రక్షేదిత్యర్థః - అస్యార్థస్య సాంప్రదాయికత్వ మాహ త్తై ఇత్యాదినా - తిరుమాలిరుమ్ శోలై మలైఇతి నగరీణాం పరిగణనే భగవదా వాసస్థాన తి రపితన్నామ్నోక్త ఇతీమం వ్యాజ మవలంబ్యపురుషకార భూతయా లక్ష్మ్యాసహస్వయమాగ నోయథా విషయాంతరం నవిషయీ కుర్యాత్తథాప్రావిశదితి - స్వాతంత్ర్యేణైవ భగవత స్సంసా త్వం నతు కంచన హేతు మపేక్ష్యేత్యే తదర్థ ప్రాపక తయోక్తాయా ఇన్దెన్నై ఇత్యాదిగాథ

సా-వి— అనివారణమాత్రం కార్యమితిభావః - ఎన్ ఇతి - కలఙ్గువర్కళ్, శంకంతే -

సా-సం — ధాసేషు వినిహిత వానేవ - నిర్వ్యాజమేవ ఫలదః క్వచిదేవ ఫలదశ్చే ద్బుద్ధిత్తో వి పం వైషమ్యం - ఫలాభావేన ఖిన్నం దృష్ట్వాపి ముదిత తయాస్థితి నైఘృణ్యమ్ - యత్సాకై మ్యసిత త్సాకైవ్యవ వ్యాజ సాపేక్షతా సిద్ధి రిత్యాహ - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి - ఇన్దెన్నై- ఇతి వ్యాజీకృత్య. స్వదోషపరిహారాయ స్వేనైవ వ్యాజం సంపాద్య.తద్వ్యాజ సంపాదనంయదినిర్వా

మూ— ఇన్త వ్యాజ న్తానుమ్ ఈశ్వరఁ తన్నాలే యాకి లిత్తిం మున్పే యుణ్డా. కాకా తె పిట్ట తెన్నిల్ ఇవ్వాత్మ కళుకుకు అనాది యాన కర్మ ప్రవాహజ్గళ్ విషమ విపాక సమయజ్గళాయ్ కొణ్డు పోరుకైయాలే ఈశ్వరఁ కర్మానురూప ఫలప్రదనల్లాతపోతు వైషమ్యదోషమ్ వరుకైయాలేమున్నితుకుకు అవసరమాయిత్తిల్లై యెన్ను మిడమ్ కార్య విశేషదర్శనత్తాలే కల్పితమ్-

సా-దీ— కిఞ్చరార్. ఇన్తవ్యాజన్తానుమెన్ను. ఇవ్వ్యాజమీశ్వరాయత్తమాకాతపోతుస్వాతంత్ర్యహానివరుమ్. ఈశ్వరాయత్తమాకిల్ ఇప్పోతు ఇవ్వ్యాజత్తై ఉణ్డాక్కుకై స్వాతంత్ర్యకార్యమెన్ను శంకైకళిఁ కడుత్తు. ఇతుక్కుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇవ్వాత్మ క్కళుక్కిత్యాదియాల్. ఇవ్వ్యాజన్తానుమ్ పూర్వ సుకృతే

సా-స్వా— ప్రవేశిత్తా నైన్నై - ఇవ్యాజ న్తానీశ్వరా యత్తమో ? అన్యాయత్తమో ? అన్యాయత్తమాకిల్ స్వ స్వాతంత్ర్య హానివరుమ్ - ఈశ్వరా యత్త మాకిల్ పూర్వ ముణ్డా కామ లిప్పోతు వరుకైకూడుమో వెన్నుర వభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇన్తవ్యాజ న్తాను మిత్యాదినా-

సా-ప్ర— శ్రీసరాంకుశఏవావదదిత్యర్థః-ననుయాదృచ్ఛికాదేరపిభగవదధీనత్వాద్భగవతశ్చకర్తుమకర్తుమన్యథాకర్తుంచ శక్తత్వాద్యాదృచ్ఛికాదేర్వ్యాసక్వేషామాత్మనాం పూర్వమేవా నుత్పాదనా ద్వైషమ్య నైర్ఘృణ్య ప్రసంగ స్తదవస్థ ఇత్యాశంక్య పరిహరతి - ఇనవ్యాజంతానుమిత్యాదినా-భగవతస్సర్వోపధి

సా-వి— ఇన్తవ్యాజమితి-ఇన్తవ్యాజన్తానుమ్,ఏతద్వ్యాజోపి.ఈశ్వరఁతన్నాలే,ఈశ్వరేణైవ- సంపాద్యశ్చేదిత్యర్థః-మున్పు, పూర్వమేవ-ఉణ్డాక్కాతేవిట్టతెన్నెన్నిల్,యథానసంభవేత్తథాత్యాగఃకిమితిచేత్- కస్యచిత్పూర్వకాలే యాదృచ్ఛికాది సుకృత సంపాదనం కస్యచిదిదానీ మిత్యేతదపి స్వాతంత్ర్యకార్యం - అతో స్మిన్పక్షే వైషమ్య నైర్ఘృణ్య దోషోదుష్పరిహర ఇతి శంకా తాత్పర్యార్థః. - భగవత స్సర్వోపధి సాధారణ జలవత్సర్వసామ్యస్య "సర్వస్య శరణం సుహృత్ । సమోహం సర్వ భూతేషు । నమే ద్వేష్యో స్తి న ప్రియ ఇత్యాదిభి రవగతత్వా ల్లోకే చేతనానాం విషమసుఖ దుఃఖానుభవస్య త త్సామ్యదను పపత్తే శ్చేతనగతస్య కస్యచిన్నిమిత్తస్యాంగీ కార్యత్వా త్తస్యచ విషమ విపాకఏవ చేతనానాం సుఖ దుఃఖాదివైషమ్యోపపాదకత్వా ద్బీజ సహకృత జలస్యాంకుర విశేషజనకత్వ వదీశ్వరస్య తత్తత్కర్మ విశేషసహకృత స్యైవ కార్యవిశేష జనకత్వాన్న వైషమ్య నైర్ఘృణ్యప్రసంగ ఇతిపరిహారమాహ- ఇవ్వాత్మక్కళుక్కితి. కస్యచిత్పూర్వమేవ తాదృశ సుకృతస్య పరిపాకోజాతః కస్యచిదిదానీ మితి కార్యదర్శనేన కల్ప్యం - అతో

సా-సం— సర్వేష్వపితదసంపాదనవైషమ్యం- కేషుచిదసంపాదనేతదభావేనఖిన్నందృష్ట్వాస్థితౌ నైర్ఘృణ్యంచ-యది సవ్యాజం తదాతత్రాపి తథేత్యనవస్థా - యదివ్యాజే వ్యాజం నైవాపేక్ష్య మనుమన్యసే తదా ఆదావేవ తన్నైరపేక్ష్యాభ్యుపగమ ఉచిత ఇత్యభిప్రాయేణ పునశ్శంకతే - ఇన్తవితి - ఏతత్పరిహరతి - ఇవ్వాత్మకళుక్కిత్యాదినా - విపాకః, ఫలోన్ముఖ్యం . తస్య విషమత్వం స్వస్వ ఫలదానే విళంబాసహత్వం. విషమవిపాక జనకోయ స్సమయః తద్విశిష్టత్వం కర్మ ప్రవాహాణా మిత్యేవ ముక్తం.- కర్మానురూప, పూర్వ కర్మ ప్రవాహత్తైజికీర్షత కర్మానురూప. మున్పు, ఫలప్రదానానుకూలకర్మాభావ దశాయాం ఇతుకుకు, వ్యాజ ప్రదానస్య. కార్య విశేష దర్శనం, వ్యాజ లాభదర్శనం - యత్ర వ్యాజవిశేషోదృశ్యతే

మూ— ఇజ్ఞ నిశ్శైయాతపోతు సర్వ సిద్ధాంతికళుక్కు మితుక్కు మున్పిల్లాత మోక్ష శ్రద్ధాదికళిప్పోతు పిరక్కై కూడి యెన్నైన్నాల్ ఉత్తరమ్ శొల్ల విరకిల్లై - అనాదికర్మ ప్రవాహ వైచిత్ర్యత్తాలే ఎన్నుమ్ ఉత్తరమ్ ఈశ్వరనై యిశైన్దారుకుమ్ ఇశైయాతారుక్కుమ్ తుల్యమ్ -

సా-దీ—సాపేక్షేశ్వరాయత్తమెన్ను సర్వ సిద్ధాంతిసమ్మత మాక్కైయాలితువె పరిహారమెన్కిరార్ -ఇజ్ఞ నిశ్శైయాతపోతిత్యాది - ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యమే మోక్షనిదానమెన్పారుక్కుమ్ స్వాతంత్ర్యం శక్తియాకిల్ పూర్వమేవ మోక్షమ్ ప్రసంగిక్కుమ్. ఇచ్ఛైయాకిల్ అహేతుకవాదమ్ పరమత మాక్కైయాల్ సుకృత విశేష మూలమాయే అతువరుమెన్ను కొళ్ళవేణుమెన్ను కరుత్తు - ఈశ్వరనై యంగీకరియాతారుక్కు కర్మ ప్రవాహ మూలత్వేన వ్యవస్థాపిక్క వేణ్డినాలుమ్ నమక్కు ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యాదేవ వ్యవస్థై శొల్లలామ్? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనాదీత్యాది. వ్యాజసాపేక్షమాకరక్షి త్తాల్ ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యత్తుక్కు నిష్ఫలత్వమ్ వారాతో?

సా-స్వా—విపక్షత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఇజ్ఞనిశ్శైయాతపోతిత్తి - ఏవమనంగీకారే యెన్నపడి- అనీశ్వర వాది కళుక్కు కర్మ వైచిత్ర్యత్తాలే వ్యవస్థై కూడినాలుమ్ ఈశ్వరాంగీకారి కళుక్కు తత్స్వాతంత్ర్యమే నిదానమాక్కైయాలే తదధీనమాకవే సమయ విశేషే వ్యాజోత్పాదన వ్యవస్థై శొల్ల వేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనాదీతి - ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యముమ్ కర్మ సాపేక్షమాక్కైయాలే తస్మాల వ్యవస్థై కూడుమెన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి ఈశ్వరక్కు కర్మ సాపేక్షనాకిల్ తత్స్వాతంత్ర్యమ్ వ్యర్థమాక

సా-ప్ర—సాధారణ కారణ భూతజలవత్సర్వ సామ్యస్య " సర్వస్య శరణం సుహృత్- సమోహం సర్వభూతేషు - నమే ద్వేష్యోస్తి న ప్రియః ,, ఇత్యాదిభిరవగతత్వాల్లోకేపి చేతనానాం విషమ సుఖదుఃఖానుభవస్య తస్మాదనుపపత్తేశ్చేతనగతస్య కస్యచిదంగీకార్యత్వాత్తస్యచ విషమ విపాకత్వ ఏవసుఖ దుఃఖాది వైషమ్యోపపాదకత్వాత్తత్బీజ సహకృత జలస్యాంకుర విశేష జనకత్వవదీశ్వరస్య తత్తత్కర్మ విశేష సహకృతస్యైవ కార్య విశేష జనకత్వాన్న వైషమ్య నైర్ఘృణ్య ప్రసంగ ఇత్యర్థః - విపక్షే బాధకమాహ - ఇజ్ఞనిశ్శైయాతపోతిత్యాదినా- ఏవమనంగీకార ఇత్యర్థః-ఏవంతర్హీశ్వర స్వాతంత్ర్య

సా.వి—న వైషమ్యదోష ప్రసంగ ఇతి భావః-నను తద్విషమ విపాకోపీశ్వరాధీనఏవేతి పునస్తద్దోష తాదవస్థ్యమితి చేన్న - తతః ప్రాచీన కర్మాపేక్ష్య తద్విషమ విపాకస్యేశ్వరకృతత్వేన తద్దోష తాదవస్థ్యాభావాత్. ఏవమనంగీకారే బాధకమాహ - ఇజ్ఞ నిశ్శైయాత పోతిత్తి - ఇప్పోతు పిరక్కై కూడి యెన్నైన్నాల్, ఇదానీం మోక్ష శ్రద్ధాదీనా ముత్పత్తౌ కిం మూలమితి చోదనే - ఉత్తరమ్ శొల్లవిరకిల్లై, ఉత్తరంవక్తు ముపాయో నాస్తి. ఇశైన్దారుక్కుమ్, ఇచ్ఛతాం - ఇశైయాతారుక్కుమ్, అనంగీకుర్వతామపి. తుల్యం ఈశ్వరమనిచ్ఛతాం.

సా-సం—తత్ర తదనుకూలకర్మ విశేషోప్యస్తీతి భావః-నను వ్యాజానుకూల కర్మ ప్రవాహమపి భగవత్కృత్యం, తదపి వ్యాజాంతర సాపేక్షం చేదనవస్థా - నచేత్ప్రాగేవ నిరపేక్షత్వాభిధానం వరమితి శంకా వారణాయ ప్రతిబందిమాహ - ఇజ్ఞనితి - నన్వీశ్వరమనభ్యుపగచ్ఛతాం కర్మ వైచిత్ర్యమస్తు వ్యవస్థాపకం. తదభ్యుపగచ్ఛతాం కిం తేన. తత్స్వాతంత్ర్యాదేవ వ్యవస్థోపపత్తేరిత్యత్రాహ - అనాదీత్యాదినా - అన్యథా వైషమ్యాది ప్రసంగస్యదుర్వారత్వాత్. వ్యాజే వ్యాజాంతరాపేక్షణేపి సామగ్ర్యైవ స్థాయా

మూ.—ఈశ్వరస్వాతంత్ర్య మొరువ్యాజత్తై కొణ్డు అవన్ నినైత్తపోతెరక్షిక్కైక్కుమ్ విలక్కవల్లారి ల్లా మైక్కుమురుప్పామ్- ఇప్పడియానాల్ "ఇన్ద్రైనై ౨ „మెనిగ్రపాట్టుక్కు మితుక్కుమూలమానవచనఙ్గ

సా-దీ—ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఈశ్వర స్వాతంత్ర్య మెన్ఱు-విలక్కవారిల్లా మైక్కు మతఏవ అప్పోతె రక్షిక్కైక్కు ముపయుక్తమా మెన్ఱపడి. ఇప్పడియాకిల్ ఇన్ద్రైనై ౨ఎన్కిరపాట్టుక్కుమ్ తన్మూలవచనఙ్గళుక్కుమ్ నిర్వాహ మెతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్య త్తుడఙ్గుకిరార్ - ఇప్పడి యానాలిత్యాది - ఇతుకుమూలమాన.

సా-స్వా—ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఈశ్వరస్వాతంత్ర్యమితి-వ్యాజసాపేక్ష మాక రక్షణ సామర్థ్య మిరున్దాలుమ్ వైషమ్య నైర్ఘృణ్య పరిహారార్థమ్ వ్యాజ సాపేక్షమ్ తక్షిప్పా మెన్ఱు స్వాతంత్ర్య మూలమాక సంకల్పిత్తిరుక్కైయాలే వ్యాజ సాపేక్షత్తైయే స్వాతంత్ర్య కార్య మెన్ఱపడి- విలక్కవల్లారితి - లోకత్తిల్ రాజాదికళ్ ఉపహారాదిక మపేక్ష్య రక్షిక్కైయిల్ తతోపి ప్రబలన్ విలక్కిల్ రక్షియామై కాణ్కైయాలే తద్వదిఙ్గు విలక్కువారిల్లై యెన్ఱపడి - ఇప్పడి యాకిల్ అఙ్గువార్ వ్యాజ విశేషమ్ కేట్కక్క ఈశ్వరన్ నిరుత్తరనా యిరుక్కై విరోధియాతో ? ఇన్ద్రైనై ఇత్యాది గాథామూలభూత ని ర్వ్యాజ రక్షకత్వ ప్రతిపాదక వచన ముమ్ నిర్విషయ మాక ప్రసంగి యాతో ? ఎన్ఱు శంకిత్తు ప్పరిహరిక్కిరార్ - ఇప్పడి యానాలితి -

సా-ప్ర— మకించిత్కరం స్యాదిత్యత్రాహ - ఈశ్వర స్వాతంత్ర్య మిత్యాది- కర్మాను గుణ్యేన సంకల్పితస్య ప్రతిహత్యభావాన్న స్వాతంత్ర్య వైయర్థ్య మిత్యర్థః - నన్వేవం తర్హి "నాయమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యో న మేధయా న బహునా శ్రుతేన - యమేవైష వృణుతే తేన లభ్యః - నాసౌ పురుష కారేణ న చాప్యన్యేన హేతునా - కేవలం కృపయైవాహం ప్రేక్ష్యే కంచిత్కదాచనే „ త్యాదేస్తన్మూలతయా ప్రవృత్తాయాః ఇన్ద్రైనై ౨ ఇత్యాది గాథాయా స్తత్తదాచార్యవాక్యానాంచ కథం నిర్వాహ ఇత్యత్ర ఈశ్వరస్య నిరుత్తరత్వాపాదన ఫలం ప్రదర్శయన్ తేషాం తాత్పర్యంచాహ- ఇప్పడియానాలిత్యాదినా -

సా-వి— కర్మ వైచిత్ర్యం వ్యవస్థాపకం. ఇచ్ఛతాం స్వాతంత్ర్యం వ్యవస్థాపకమితి కల్పనమప్రామాణికం. ఉభయత్ర కర్మ వైచిత్ర్యమేవ నియామక మితిభావః - తర్హి భగవత్స్వాతంత్ర్యస్య భంగః ఫలాభావాదిత్యత్రాహ - ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యమితి - విలక్కవల్లారిల్లామైక్కు, నివారణ సమర్థాభావస్య - ఉరుప్పామ్, జ్ఞాపకం భవేత్ - స్వాతంత్ర్య సద్భావాన్నివారణ సమర్థానసంతీతి జ్ఞాయతే - నివారక సత్త్వే స్వాతంత్ర్యాసిద్ధేః తేనస్వాపేక్షిత సమయే రక్షకత్వ సామర్థ్యజ్ఞాపనాదపేక్షిత సమయే ప్రవృత్తేః ఫలమతో న స్వాతంత్ర్య హానిరితి భావః - నన్వేవం తర్హి "నాయమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యో న మేధయా న బహునా శ్రుతేన - యమేవైష వృణుతే తేన లభ్యస్తస్యైష ఆత్మా వివృణుతే తనూంస్వాం- యో మే గర్భ గతస్యాపి వృత్తింకల్పితవాన్ ప్రభుః । శేషవృత్తి విధానేపి స్వయంకిం సోధవామృతః । అజ్ఞో జంతు రనీశోయ మాత్మన స్సుఖ దుఃఖయోః । ఈశ్వరప్రేరితో గచ్ఛేత్స్వర్గం వాశ్వ భ్రమేవ వే„ త్యాది ప్రమాణానాం తన్మూలకస్య ఇన్ద్రైనై ౨ ఇతివాక్యస్యచ కథం నిర్వాహ ఇత్యత్రాహ - ఇప్పడి యానాలితి -

సా-సం— అనాదిత్వేన సర్వేశ్వరస్య దోషత్వాభ్యుపగమాచ్చేతి భావః - తర్హి స్వాతంత్ర్య వైఫల్యేతత్సాఫల్య మాహ - ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యమితి- రక్షికుమిడత్తిల్ విలక్కవల్లారిత్యన్వయః-ఇప్పడియానాల్,

మూ — ఇవర్కళై నిర్వాహమేతెన్నిల్? అతు కొళ్లుకిరోమ్ - ఈశ్వరనుడైయ సహజఙ్గళాన స్వాతంత్ర్యకారుణ్యఙ్గళినుడైయ ప్రాధాన్యత్తాలే. ఇవత్తుక్కు వ్యాజభూతఙ్గళాన విశేషకారణఙ్గళై అనాదరిత్తు పణ్డైనాళ్ పరాఙ్ముఖనాక్కైక్కుమ్, ఇన్ఱైనాళ్ అభిముఖనాక్కైక్కుమ్, ఉన్ స్వాతంత్ర్యముమ్ కృపైయుమొழియ వేఱొరు ప్రధానకారణమ్ కణ్డిలేన్ - ఎనక్కు కాట్టత్తే స్వతస్సర్వజ్ఞనాన నీ కణ్డతుణ్డాకిల్ అరుళిచ్చెయ్యవేణుమెన్న

సా-దీ — వచనఙ్గళావన? యో మే గర్భగతస్యాపి. స్వయం మృత్పిండభూతస్య. అజ్ఞో జంతురనీశోయ, మిత్యాదికళ్ - స్వాతంత్ర్యమే బంధమోక్ష హేతువెన్నైయుమ్, అతు వ్యాజనిరపేక్షమెన్నైయుమ్, రక్షియాత కాలత్తిల్ కారుణ్యమిల్లైయెన్నైయుమ్ కూడాతు - స్వాతంత్ర్య వత్కారుణ్యముమనాది - ఇవైకళ్ చేతన విషయత్తిల్ ఈశ్వరనుడైయ వనాదర రక్షణఙ్గళిల్ ప్రధాన హేతుక్కళ్ - అతలాలివత్తై ఒழியస్ప ణ్డనాదరిక్కైయిలుమిప్పోతు రక్షిక్కైయిలుమ్ వేఱు ప్రధానకారణముణ్డో వెన్ఱు ఆழ்வార్ కేట్క-

సా-స్వా — ఇవత్తుకుహ, నిగ్రహానుగ్రహత్తుక్కు - సుకృత దుష్కృతఙ్గళ్ వ్యాజమాత్రైయుమీశ్వరస్వాతంత్ర్యత్తాలే యెన్ఱపడి - ఆழ்వార్ తిరుమాలిరుమ్ శోలైమలై యెన్ఱేనెన్నవిత్యాదినా వ్యాజ విశేషమ్ శొల్లుకైయాలే ప్రశ్నమ్ కృపాది వ్యతిరిక్త ప్రధాన కారణ విషయ మెన్ఱుమ్ కృపాది వ్యతిరిక్త ప్రధాన కారణాభావేన నిరుత్తర నీశ్వర నెన్ఱుమ్ తాత్పర్యమ్ - నత్వ ప్రధాన వ్యాజమిల్లైయెన్నైయిలే తాత్పర్యమెన్ఱపడి-

సా-ప్ర — స్వాతంత్ర్య కారుణ్యయోః ప్రాధాన్యప్రకాశనే తాత్పర్య మిత్యర్థః - ప్రాధాన్య ప్రకాశనస్య

సా-వి — పణ్డు, పూర్వకాలే - ఎన్నై, ఆత్మనః - పరాఙ్ముఖనాక్కైక్కు, పరాఙ్ముఖీ కరణస్య - ఇన్ఱు, ఇదానీం - అభిముఖనాక్కైక్కు, అభిముఖీకరణస్యచ - అయమర్థః - స్వాతంత్ర్య కారణఙ్గళినుడైయ ప్రాధాన్యత్తాలేయివత్తుక్కు వ్యాజ భూతఙ్గళాన విశేషకారణఙ్గళై యనాదరిత్తు కృపాయా అనాదిత్వేపి పూర్వం స్వాతంత్ర్య ప్రాధాన్యేన కృపాయా అముమహ మిదానీం సంరక్షాణీతి సంకల్పాన్ముఖ్యరూపప్రచయ మూలం యాదృచ్ఛిక సుకృత విశేషాత్మిక మఘటయిత్వా తేన పరాఙ్ముఖీకణస్య ఇదానీం కృపాయాః ప్రాధాన్యాదనాద్యజ్ఞాతి లంఘనం నిగ్రహరూప స్వాతంత్ర్యస్య వ్యాజభూత విశేష కారణమనాదృత్య సుకృత విశేష ఘటనే నాభిముఖీ కరణస్యచ- స్వాతంత్ర్య కృపై యొழியవేఱొరు ప్రధాన కారణం కణ్డిలేన్, నపశ్యామి - ఎనక్కు, మమ. కాట్టత్తే, అప్రదర్శ్యైవ - నీ కణ్డతుణ్డాకిల్, సర్వజ్ఞేన త్వయాదృష్టమస్తిచేత్ - అరుళిచ్చెయ్యవేణుమ్, వక్తుం దయా కార్యా-ఎన్ఱు, ఇతి. పరాంకుశముని పృచ్ఛతి సతి.

సా-సం — రక్షణే స్వాతంత్ర్యాతిరిక్త వ్యాజ విశేషస్యాపేక్షితే- మూలమానవిత్యనేన ‹‹యో మే గర్భగతస్యాపీ, త్యాది వివక్షితం - ప్రాధాన్యత్తాలే, లీలోపకరణీ కరణే ప్రాధాన్యం స్వాతంత్ర్యస్య - భోగోపకరణీకరణే ప్రాధాన్యం కారుణ్యస్యేతి భావః - ఇవత్తుక్కు-ఇతి - లీలోపకరణీకరణ భోగోపకరణీకరణయోః - అనాదరిత్తు ప్రకృత ప్రశ్న విషయ కోటావ నంతర్భావ్య - అన్ఱైనాళ్ ఇన్ఱైనాళ్ - ఇతి వాక్యయోః క్రమేణ పణ్డైనాళ్ ఇన్ఱైనాళ్ ఇత్యాభ్యామర్థ ఉక్తః - వేఱొరు ప్రధాన కారణ కణ్డిలేనితి - ఏవంచాత్ర ఏకకారణ మాత్ర విషయః ప్రశ్నః - కింతు స్వాతంత్ర్య కారుణ్య వ్యతిరిక్త ప్రధానకారణాంతర ప్రశ్నః - తదభావాదేవ నిరుత్తర ఈశ్వరః - ఏతేన స్వాతంత్ర్య కారుణ్యయోరేవ ప్రాధాన్యం పరాంకుశ ప్రశ్న

మూ—— ఈశ్వరన్ నిరుత్తరనాయిరుక్కిఱ విరుప్పాలే స్వాతంత్ర్య కృపైకళినుడైయ ప్రాధాన్యత్తై నాట్టుక్కు వెళియిడుకిఱార్ - ఇత్తాలిచ్చేతననై లీలోపకరణమాక్కుకైక్కు ప్రధాన కారణమ్ ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యమ్. ఇతుక్కు సహకారి కారణమ్ ప్రవాహానాదియాన స్వతంత్రాజ్ఞాతిలంఘనమ్-ఇవనై భోగోపకరణమాక్కుకైక్కు ప్రధాన కారణమ్ ఈశ్వరనుడైయ స్వాభావిక కారుణ్యమ్-ఇతుక్కు ప్రతిబంధకమాన ఈశ్వర నిగ్రహత్తై శమిప్పిత్తుక్కొణ్డు సహకారి కారణమెన్నుపేర్ పెత్తతు

సా-దీ—— ప్రధాన కారణాంతర మిల్లామైయాలీశ్వరన్ నిరుత్తరనాయిరున్తాన్నపడి - ఇప్పడిస్వాతంత్ర్యముమ్ కృపైయుమ్ భగవానుక్కు శొల్లుకైయాల్ యివనుడైయ కృపైయిలూన్ఱిప్పోకవేణుమెన్కిఱ తాత్పర్యమ్ జ్ఞాతమాకిఱతెన్కిఱార్-ఇత్తాలిత్యాదికరుత్తిత్యంతత్తాల్. ఈశ్వరనుడైయస్వభావాదికళై ప్రమాణ ప్రతినియతమాకవనుసంధిత్తేన్ఱ వనుసంధానత్తిన్ ప్రకారత్తైక్కాట్టుకిఱార్-ఇచ్చేతననైలీలోపకరణమిత్యాదియాల్-

సా - స్వా —— ఇప్పడి స్వాతంత్ర్య కారుణ్యజ్గళ్ ప్రధాన కారణజ్గళెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? పరాఙ్ముఖనాక్కైక్కు కారుణ్యం కారణమన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్- ఇత్తాలితి - ఇత్తాల్, వేఱు ప్రధాన కారణమిల్లామైయాలే. స్వాతంత్ర్యం ప్రధాన కారణమాకిల్ వైషమ్య దోషమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతుక్కితి - ఇదానీం క్రియమాణాజ్ఞాతిలంఘనం వ్యాజమాకలితః పూర్వంపరాఙ్ముఖత్తై కూడుమో? ఎన్న అనాదీతి - అనుగ్రహత్తుక్కు స్వాభావిక కారుణ్యమే కారణమెన్నైకూడుమో? సర్వముక్తి ప్రసంగియాతో? భక్తిప్రపత్తి రూప వ్యాజవిశేషమ్ సహకారి కారణమెన్నిల్ అతు కారుణ్యోత్పాదకమాకిల్ కారుణ్యత్తుక్కు స్వాభావికత్వం విరోధియాతో? వ్యాజవిశేషం రక్షణత్తుక్కు వ్యాకారత్తాలే కారణమ్? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతుక్కితి - భక్తి ప్రపత్తికళ్ వ్యాజమానతువుమ్

సా-ప్ర—— కిం ఫలమిత్యత్ర స్వతంత్రాజ్ఞాతిలంఘనరూప స్వకర్మానుసంధానేన భగవతి నిర్దోషత్వానుసంధానం శరణవరణే స్వాధీనకర్తృత్వానుసంధానరూప విరోధినివృత్తిం భగవతి స్వామి న్యుపకార స్మృత్యా ప్రీతిపూర్వకం తత్కైంకర్యప్రవృత్తిశ్చ ఫలమిత్యభిప్రయన్నాహ-ఇత్తాలిచ్చేతననై ఇత్యాదినా-

సా—వి—ఇరుక్కిఱ విరుప్పాలే, విద్యమాన స్థిత్యా - ఇయమేవ వస్తుస్థితిరిత్యభిప్రాయేణేతి భావః - నాట్టుక్కు, దేశస్య. వెళియిడుకిఱార్, ఇదమేవప్రసిద్ధం భూయాదితి సకలదేశజ్ఞాపనాయ మేఘరూపభేరీం వాదయామాస. ప్రాధాన్యప్రకాశనస్య కింవా ఫలమిత్యత్ర స్వతంత్రాజ్ఞాతిలంఘనరూపస్వక మానుసంధానేన భగవతో నిర్దోషత్వానుసంధానం శరణవరణే స్వాధీనకర్తృత్వానుసంధానరూపవిరోధినివృత్తి స్స్వామిన్యుపకారస్మృత్యా ప్రీతిపూర్వకం తత్కైంకర్య ప్రవృత్తిశ్చ ఫలమిత్యభిప్రేత్యాహ - ఇత్తాలిచ్చేతననైఇత్యాదినా - శమిప్పిత్తుక్కొణ్డు, శమయిత్- సహకారి కారణమెన్నుపేర్ పెత్తతు, సహకారి

సా - సం —— ముఖేన ప్రకాశితవానితి వెళియిడుకిఱారిత్యంతార్థః- తథాచ కర్తృకస్య ప్రాధాన్యం-తయోస్సహకారికారణంచ వాకిం? సహకార్యపేక్షణేనైరపేక్ష్యరూపైశ్వరస్వభావఃకథం జీవేత్? స్వాతంత్రే వైషమ్యాది దోషావాకుతః? బద్ధముక్త వ్యవస్థాశ్చ స్వాతంత్ర్యాదేవ సంభవంతునామ? ఇత్థం పరాంకుశానుసంధానస్యవా కింఫలమిత్యత్రాహ - ఇత్తాలిత్యాదినా -

మూ— ఇవనుక్కైయ సుకృత విశేష ద్వారకకృపైయుడైయాకవ స్తువశీకరణవిశేషఙ్గళెన్ను ఈశ్వరనుడైయస్వభావత్త్రైయుమ్, వైషమ్యనైర్ఘృణ్యఙ్గళిల్లా మైయైయుమ్, బంధమోక్షాదివ్యవస్థైయైయుమ్, ప్రమాణ ప్రతినియతమానపడియే అనుసంధిత్తు స్వతంత్రనుడైయ కృపైయిలేయూన్ఱి ప్పోరవడుక్కుమెన్ఱు కరుత్తు. నిష్కృపనుడైయ

సా-దీ— వశీకరణ విశేషఙ్గళిత్యంతత్తాల్ - సుకృతేతి - సహజ కారుణ్యాత్ జాతే సుకృతవిశేషద్వారా వశీకరణముణ్డా మెన్నపడి. ప్రమాణ ప్రతినియత మానపడియే, యాతొన్ఱై యెన్ఱ ప్రకారత్తిలే తత్తత్ప్రమాణఙ్గళ్ కాట్టుమప్పడియే యెన్నై - స్వభావత్త్రైయుమ్, స్వాతంత్ర్య కారుణ్య రూపస్వభావత్త్రైయుమెన్నపడి. బంధమోక్షాదివ్యవస్థైయైయుమ్, ఆజ్ఞాతిలంఘనే బంధమ్ వ్యాజానుష్ఠానే మోక్ష మెన్ఱికర మర్యాదైయైయుమ్. ఊన్ఱి ఇత్యాది - ఈశ్వరనుడైయ స్వాతంత్ర్యవిశిష్టకరుణైయిలే ఏకాంతికళాక ప్రాప్య మెన్నపడి. స్వతంత్రనుడైయ కృపైయిలేయూన్ఱి ప్పోరవడుక్కుమెన్ఱత్త్రైయుపపాదిక్కిఱార్ - నిష్కృపనుడైయ విత్యాది

సా-స్వా—అతుకుయాదృచ్ఛికసుకృతమ్ జనకమానతువుమ్ సహజకృపామూలానాదిసంకల్పసిద్ధమాకైయాలే సుకృత విశేష ద్వారకేత్యాద్యుక్తిః- స్వభావత్త్రైయుమ్, స్వాతంత్ర్య కారుణ్య స్వభావత్త్రైయుమ్- బంధమోక్షవ్యవస్థైయైయుమ్, ఆజ్ఞాతి లంఘనే బంధమ్ వ్యాజానుష్ఠానే మోక్ష మెన్ఱికర మర్యాదైయైయుమ్- ఊన్ఱి ప్పోరవడుక్కుమ్, పారమైకాంత్యం వహిక్క వడుక్కు మెన్నపడి - కారుణ్య మాత్రమ్ రక్షణ కారణమాకిల్ స్వాతంత్ర్యమ్ రక్షణానుపయుక్తమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న, స్వతంత్రనుడైయ విత్తి - నిగ్రహత్తుక్కు స్వాతంత్ర్యమాత్రం ప్రధాన మానాలుమ్ అనుగ్రహత్తుక్కు స్వాతంత్ర్యసహకృత కృపై ప్రధానకారణమెన్నపడి- నిగ్రహత్తిల్ స్వాతంత్ర్యమాత్రమ్ పోలే అనుగ్రహత్తిల్ కృపామాత్రం ప్రధానకారణమాక లాకాతో? స్వాతంత్ర్యాపేక్షైయిల్ తన్మాత్రన్తాన్ కారణమాకలాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- నిష్కృపనుడైయ విత్తి

సా-ప్ర— ఊన్ఱి ప్పోర వడుక్కుమ్, ప్రాధాన్య జ్ఞాన పూర్వకం తదేక రక్షకత్వమనుసంధాయ వర్తితుం ప్రాప్తమ్ - ఎన్ఱుకరుత్తు, ఇత్యభిప్రాయః - నను స్వతంత్రనుడైయ కృపైయిలే ఇతి స్వాతంత్ర్యకారుణ్యయో బంధ నివృత్త్యుపయోగిత్వానుసంధేయత్వోక్తి రనుచితా - ఉపాస్యాసానుష్ఠాన సహకృతేనైకేనైవ చరితార్థత్వాదిత్యత్రాహ- నిష్కృపనుడై[illegible]త్యాది - కారుణ్య న్నామ స్వార్థ నిరపేక్ష

సా-వి—కారణమిత్యుచ్యమానం-వశీకరణవిశేషఙ్గళితి సంబంధః - ఎన్ఱు, ఇతి - ఏవం ప్రకారేణ - ఊన్ఱి ప్పోరవడుక్కుమ్, కృపాయాః ప్రాధాన్యజ్ఞాన పూర్వకం తదేకరక్షకత్వ మనుసంధాయ వర్తితవ్యం - ఎన్ఱు కరుత్తు ఇతి భగవదీయ స్వాతంత్ర్య కృపా ప్రాధాన్య ప్రకటనాభిప్రాయ ఇత్యర్థః - అయంభగవతో పర్యనుయోజ్యస్వభావః - తథాచోక్తం మిథః కలహకల్పనావిషమవృత్తి లీలాదయా పరిగ్రహణకౌతుక ప్రథిత పారవశ్యః ప్రభుః, ఇతి. నను స్వతంత్రనుడైయ కృపైయిలే ఇతి ఉభయో బంధ నివృత్త్యుపయోగిత్వానుసంధానం కిమర్థం? ఏకేనైవ చారితార్థ్యా దిత్యత ఉభయో రావశ్యకతా ముపపాదయతి - నిష్కృపనుడైయేతి -

సా-సం—ప్రమాణ ప్రతినియత మానేత్యుక్త్యా కథం జీవేదిత్యాదిసంకాత్రయనిరాసః- ఊన్ఱి, స్వతంత్రస్య కృపైయావ లంబకస్య పోరవడుక్కుమ్, వ్యాజవిశేషోనుష్ఠాతుముచితః- తదిహ స్వాతంత్ర్య కారుణ్యయోరన్యతరేణైవాలమిత్యాశంకాయాం తయోస్సముచ్చిత్య ప్రయోజకత్వం సామాన్యేన శిక్షయతి- నిష్కృపనుడైయే త్యాదినా-

మూ- స్వాతంత్ర్యంబాధకమ్-అస్వతంత్రనుడైయకారుణ్యమ్ పరర్కుకుమ్అనుపకారకమాయ్తనక్కుమ్క్లేశావ
హమాయిరుక్కుమ్-స్వతంత్రనుడైయ కారుణ్యమ్ నినైత్తతుముడిక్కైయాలేతనక్కుమ్అతిరసమాయ్ఆశ్రయి
ప్పార్క్కెల్లామ్అన్ఱై అనిష్ట నివృత్తిక్కుమ్ ఇష్టప్రాప్తిక్కుముడలాయిరుక్కుమ్ - ఇప్పడి (యిరుక్కైయాలే)
యాక్కైయాలే అవతారదశైయిలుమ్ ‘‘వ్యసనేషుమనుష్యాణాంభృశంభవతిదుఃఖితః,, ఎన్ఱిప్పడిక్కళిత్తొల్లి
మవైయెల్లామ్అనుగ్రహవిషయమాయిరుప్పార్ శిలరైరంజిప్పిక్కైక్కుమ్అసురప్రకృతికళై మోహిప్పిక్కైక్కు

సా-దీ— మూన్ఱువాక్యత్తాల్ - బాధకమ్, ఆశ్రితానామపి ఎన్ఱుశేషమ్- అస్వతంత్రనుడైయకారుణ్యమ్క్లేశా
వహ మెన్నిల్ - ఆనాల్ ‘‘వ్యసనేషు మనుష్యాణాం,, మెన్ఱు దుఃఖ మెజ్గనేశొల్లిత్తు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరా
ర్ - ఇప్పడియాక్కైయాలిత్యాదియాల్ - ఆసురప్రకృతికళై మోహిప్పిక్కైయుమ్ఆశ్రితవిషయ కృపాతి శయ
కార్య మికే. ఆశ్రితవిరోధినిరసనమ్ పోలే అవతారదశైయిల్ దుఃఖప్రలాప పలాయనాదికళెల్లామవి నయ

సా-స్వా — ఇప్పడిస్వతంత్రనుడైయకృపైతనక్కుమతిరసావహైయె
న్ఱుశొన్నతు కూడుమో? అవతారదశైయిల్ ఈశ్వరనుమ్ ‘‘వ్యసనేషు మనుష్యాణాం భృశం భవతి
దుఃఖితః,, ఎనక్కతు శేయుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి యిరుక్కైయాలే ఇతి - ఇప్ప
డి యిరుక్కైయాలే, స్వతంత్రనుక్కు కృపైరసావహైయాక్కైయాలే - రంజిప్పిక్కైక్కితి - లోకత్తిలే
ఒరువన్ క్లేశత్తైప్పార్త్తుపొఱుత్తుక్కు క్లేశముణ్డాకిల్ అవ్విషయత్తిలేనిరవధికప్రేమమ్కాణ్కైయాలేతద్వ
త్స్వవిషయత్తిల్ప్రేమోత్పాదనత్తుక్కాకవెన్ఱపడి. అసురేతి స్వగుణశక్తియిల్లామైయాలేక్లేశప్పడుకిరానా
క్కైయాలేఇవనీశ్వరనన్ఱెన్ఱుమోహోత్పాదనత్తుక్కాకవెన్ఱపడి - ‘‘నతేవాగస్యతాకాచ్యేకాచిదత్రభవిష్యతి,,

సా-ప్ర- పరదుఃఖనిరాచికీర్షేతితద్బంధనివర్తనేప్రధానకారణం-స్వాతంత్ర్యంతుస్వసంకల్పసమకాలంకార్య
నివర్తనోపయుక్తత్వాత్సహకారిత్వేనతదప్యపేక్షితమితి భావః - నను స్వాతంత్ర్యా సమానాధికర
ణ కారుణ్యస్య క్లేశావహత్వోక్తి రనుచితా - నిరంకుశ స్వాతంత్ర్య సమానాధికరణ భగవత్కృపాయా
అపి వ్యసనేష్విత్యాదిషు క్లేశావహత్వ దర్శనాదిత్యత్ర ‘‘ఏష సర్వభూతాంతరాత్మాపహతపా
ప్మాదివ్యో దేవ ఏకోనారాయణ,, ఇతి తస్యాపహతపాప్మత్వావగమాద్దుఃఖాభినయమాత్రమితిద
ర్శయన్నభినయస్యప్రయోజనం హేతుమప్యాహ -ఇప్పడి యాక్కైయాలిత్యాదినా-ఉక్తార్థేప్రమాణమాహ-

సా-వి— నినైత్తతుముడిక్కైయాలే, సంకల్పితసమాపకతయా-అన్ఱైసద్యఏవ-ఉడలాయిరుక్కుమ్,సాధనం
సద్విద్యాతే - ననుఃభృశంభవతి దుఃఖితః,, ఇత్యుక్తత్వాత్స్వతంత్రస్యాపి కారుణ్యం క్లేశావహమేవేత్యత ఆ
హ - ఇప్పడియాక్కైయాలే ఇతి - ఎన్ఱిప్పడిక్కళిలే, ఏతత్ప్రలేషు-

సా-సం—ఉడలాయ్ - హేతువాయ్ - తథాచస్వతంత్రస్య కారుణ్యాదేవ స్వాశ్రితేషుయథాభిమతఫలదా
న సంభవే వ్యసనేష్విత్యాదయః - కథం నిర్వాహ్యా ఇత్యత్రాహ - ఇప్పడి యాక్కైయాలే ఇతి -కరుణయై
న సంభవే వ్యసనేష్విత్యాదయః - కథం నిర్వాహ్యా ఇత్యత్రాహ
వరతుక స్యాపి వశీకరణ విశేష సాపేక్షత్వాది త్యర్థః - భృశం, కేవలం - శిలరై, వశీకరణవిశేషోన్మ
ఖ సాత్విక ప్రకృతీన్ - మోహనం, ఇతరసజాతీయత్వ బుద్ధి జననం- ఆక విత్తనై ఇత్యుక్త్వా దుఃఖితోప్వ
క్తిః కారుణ్యాదివైకల్యనిబంధనా నేతి ఫలితం- కథమిద మవధార్యతఇత్య పేక్షాయాం ‘‘ పరాస్యశక్తిః,,

మూ — మూకవిత్తనై. ఇవ్వర్థత్తై ‹‹ కాలస్యహిచమృత్యోశ్చజంగమస్థావరస్యచ। ఈశతేభగవానేకస్సత్యమేతద్బ్రవీమితే । ఈశన్నపిమహాయోగీసర్వస్యజగతఃప్రభుః। కర్మాణ్యారభతేకర్తుంకీనాశఇవదుర్బలః । తేన వంచయతేలోకాన్మాయాయోగేనకేశవః । యేతమేవప్రపద్యంతేనతేముహ్యంతిమానవాః । కృత్వా భావ తరణం పృథివ్యాః పృథులోచనః । మోహయిత్వా జగత్సర్వంగతస్స్వంస్థానముత్తమమ్ । మనుష్య దేహినాం చేష్టామిత్యేవమనువర్తతే । లీలాజగత్పతేస్తస్య ఛందతస్సంప్రవర్తతే ,, ఇత్యాది కళిలే

సా-దీ— మాత్రమే, స్వాభా. వికజ్ఞ శ్లోకంగళ్ మిడత్తిల్ ప్రమాణంగళ్ కాట్టుకిరార్ - ఇవ్వర్థత్తై యెన్ఱు తుడజ్గి. భగవానేకఏవ ఈశతే - సర్వరుక్కుమ్ ఈశతయా స్వతంత్రనెన్ఱపడి. ఈశన్నపి, స్వతంత్రనాకిలుమ్. అవన్ మహాయోగిత్వాత్, మహాయోగత్తైయుడైయవనాకైయాలె ఎన్ఱపడి. దుర్బలన్ పోల్ కర్మంగళై పణ్ణ ఉద్యోగిక్కుమ్. అశక్తన్ పోల్ వ్యాపారంగళై పణ్ణు మెన్ఱు - కీనాశన్, కృషీవలన్ - అవన్ పోలె. తేనేతి - అన్త దౌర్బల్యాభినయత్తాల్ - లోకాంగళ్, ఆసురప్రకృతికళై. మోహిప్పిక్కుమ్. ఎవర్ అవనైయే ప్రపన్నరాకిరార్ అవర్కళ్ మోహియారివనుడైయ వభినయత్తాల్ - కృత్వేతి - స్వంస్థానం, పరమపదత్తై. మనుష్యేతి - ఇత్యేవం, ఇప్పడియే. మనుష్యరుడైయ చేష్టైయై అభినయిక్కుమెన్ఱపడి - అభినయరూపైయాన విస్తలీలైయవనుక్కు స్వేచ్ఛైయాలే యుణ్డా

సా - స్వా — ఎన్ఱు ప్రమాణతమవచనత్తై నిష్ప్రమాణమాక మోహనార్థమెన్ఱు క్లిష్టమాకసయిప్పిక్కై యసంగతమన్రో ? ఎన్న ప్రమాణమరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి - ఈశతే, నియన్తా భవతి . ఈశన్నపి సర్వస్య జగతః ప్రభుః దుర్బలః కీనాశః కృషీవలఇవ - కర్మాణికర్తుమారభతే, అనుచిత కర్మాణిదూత్య పలాయనాదీని కర్తుమారభతే - తేన వంచయతే, లోకాన్మోహయతీత్యర్థః - తంశరణాగతాస్తు నముహ్యంతీత్యర్థః - మనుష్య దేహినాం చేష్టామిత్యేవ మనువర్తతే, అభినయతీత్యర్థః - ఛందతః , స్వేచ్ఛయైవ - తస్య ఇతర మోహన రంజన లీలారసం యాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఆశ్రితైయాలితి - ఆశ్రితయాత్, దుఃఖాదికం మోహన రంజనార్థమాకైయాలే యెన్ఱపడి - వస్తుసత్తైయన్ఱిక్కే అభినయమాత్రత్తాలుమ్ రంజన మోహనాదికం సిద్ధిక్కుమెన్ఱు కరుత్తు.

సా-ప్ర — ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా - ‹‹ మోహయిత్వా జగత్సర్వ ,, మితి భక్తి పరవశాన్ సౌశీల్యరూప గుణావిష్కారేణ ప్రతికూలాన్ దుఃఖానుభవేయథార్థబుద్ధ్యా చేత్యర్థః - ఛందతః, సంకల్పతః -

సా-వి—అభినయమాత్రమేయుళ్ళతు, ఇతి భగవతో ‹‹ విశోకో విజిఘత్స ,, ఇతిశోకాభావాదితిభావః - కీనాశః,

సా-సం— రిత్యాది శ్రుత్యుప బ్రహ్మణవచనాన్యుదాహరతి - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి - కాలః, యమకింకరః - మృత్యుః, యమః - ఈశతే, స్వేచ్ఛయైవనియామకో భవతి - ‹‹ భీషాస్మా ,, దిత్యాదిక మిహభావ్యం - ఈశన్నపి , నియమనశక్తోపి - మహాయోగీ, స్వేచ్ఛానుగుణపరిణత్యనుగుణజ్ఞానవాన్ - కీనాశః, క్షుద్రపురుషః - చేష్టా, కర్తవ్యాక్రియా ఇతీతి ప్రధానక్రియా. సన్నివేశః - ఏవమితు ప్రకారకస్సన్నివేశః చేష్టా ఇతికార్యా ఏవం కార్యేతిమనుష్య దేహినాం దర్శయన్ననువిష్ఠతీత్యర్థః -

మూ—మహర్షికళ్ కుతియిట్టార్ కళ్ - ఆకై యాల్ అవతారవృత్తాంతఙ్గళిలుమ్ దుఃఖాభినయమాత్రమే యుళ్ళ్తు. అతుతానుమ్ కృపామూలమ్ - ఇతుస్వతంత్రనాన తనక్కు లీలై యుమా యిరుక్కుమ్. కూనర్ కురళ్ కైక్కొణ్డు డిరక్షిక్కై - నిరపేక్షరాన రాజాక్కళుక్కు లీలైయుమాయ్ కృపాకార్యముమాయ్ క్కాణానిన్రోమిరే-

సా-దీ—కిరతు. తదన్య ప్రేరణాది యినాలన్ను - ఉపసంహరిక్కిరార్ - ఆకైయాలిత్యాది - అభినయత్తాల్ ఆశ్రిత రంజనముమ్ కృపాకార్య మెన్కిరార్ - అతుతాను మెన్ను - ఆనాల్ ‹‹ లీలా జగత్పతేస్తస్య,, ఎన్ఱతెఙ్గనే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతుస్వతంత్రేతి - ఇతులీలై యుమాయ్ కృపాకార్య ముమాయిరుక్కుమెన్ను మిదత్తై దృష్టాంతేన సమర్థిక్కిరార్ - కూనర్ కురళ్ కైఇత్యాది యాల్-జగద్రక్షణాదికళ్ లీలాత్వేపి

సా-స్వా—యద్వా ఈశ్వర నుక్కు పరత్వ దశైయిలే క్లేశాది దోష మిల్లావిట్టాలుమ్ అవతార దశైయిలే దుఃఖమ్ పరమార్థ మానాలో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఆకై యాలితి - అభినయ మాకిల్ లోకత్తిల్ పరదుఃఖ త్తిల్ దుఃఖాభినయమ్ దోషావహ మాకిరాప్పోలే దోషమాక ప్రసంగి యాతో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - అతు తాను మితి - లోకత్తిల్ దుఃఖాభినయమ్ వంచన కార్యతయా దోషావహ మానాలుమ్ కారుణ్య కార్యమాన వితు దోషమన్నెన్నపడి - ఆసుర ప్రకృతి మోహన ముమ్ ఆశ్రిత విషయ కారుణ్య కార్యమాకైయాలే దోష మన్నెన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి దుఃఖాభి నయ మూల రంజన మోహనమ్ కృపామూల మాకిల్ ‹‹ లీలా జగత్పతే స్తస్య ఛందత స్సంప్రవర్తతే ,, ఎన్ను లీలాత్వోక్తి శేరు మో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్- ఇతుఇతి -లీలైయు మాయితి-కృపాకార్యము మాయ్ లీలైయుమాయిరుక్కు మెన్నపడి-కృపాకార్యరక్షణమ్ లీలై యాకక్కూడుమో? ఎన్న లోకరీత్యా సమర్థిక్కిరార్- కూనరిత్యాదినా - ఇప్పడి లోకదృష్టియాలే చేతనసంరక్షణమ్ కృపా కార్యముమామ్ లీలైయుమాయిరుక్కు మెన్నుకొన్నతుకూడు మో? లీలై యావతు సంతోష హేతుభూత వ్యాపార మేయన్నో ? ఇప్పడి అచేతనరక్షణమ్ లీలై యానాలుమ్ చేతనసంరక్షణం చేతనసంతోష హేతు వాకైయాలే లీలై యాకక్కూడుమో? లోకదృష్ట ప్రక్రియయా కూడు [illegible] లోకదృష్టి

సా-ప్ర—నను ‹‹ లీలా [illegible] ,, ఇత్యుక్తప్రకారేణ దయాకార్య వ్యతిరిక్త విషయత్వాల్లీలయా దుఃఖాభి నయస్య దయా కార్యత్వం లీలా రూపత్వంచా నుపపన్న మిత్యత్ర దుఃఖాభి నయస్య రక్షణార్థత్వా న్నాను పపత్తి రితి సోదా హరణ ముత్తర మాహ - కూన రిత్యాదినా - దయాకార్య స్యాపి

సా-వి—కృషి వలరి - అతుతానుమ్, అభినయే నాశ్రిత రంజనమపి. కృపామూలం, బహువ్రీహి బోధ్యః - ఆశ్రిత రంజనస్య లీలా రూపత్వ మాహ - ఇతు స్వతంత్ర నానే తి - కృపా కార్యాశ్రిత రంజనస్య లీలా రూపత్వం దృష్టాంతేన సమర్థ యతి - కూనరితి - కూనర్ , గడులాః - కుళ్ళర్ , వామనాః - కొణ్డు డి రక్షిక్కై, వినోదేన రక్షణం- లీలైయుమామ్, లీలాపిసల్ - ప్రయోజనాంతరా శిరస్కతయా

సా-సం—హేయ ప్రత్యనీకే దుఃఖాభి నయస్యాప్యనుప పత్తిం తాం పరిహరతి - అ తు తా నుమితి - పరదుఃఖ నిరాకరణ సమర్థస్య కృపా [illegible] నయం కథం జన యే దిత్యత్రాహ - ఇతు వితి - అనుకరణస్య లీలాత్వ కృపాకార్య త్వయో ర సంభవం దృష్టాంతేన పరిహరతి - కూనరితి - కొణ్డాడి, తదీయ ధర్మాను కరణాదినా రంజ యిత్వా - లీలా రసార్థ స్వతంత్ర వ్యాపారస్యచ కృపామూలకతయా

మూ—ఇప్పడి యాకైయాలేయిరే ‹‹ఉపాదత్తే సత్తాస్థితి నియమనాద్యై, శ్చేదచిత్తౌస్వముద్దిశ్య శ్రీమాన్,, ఎన్నతు- ఇప్పడి పరహిత వ్యాపారాశ్రయ మాకైయాలే

సా-దీ— కృపాకార్యజ్ఞ శెన్నుమతిలుమ్ స్వాతంత్ర్య కారుణ్య వ్యాజసాపేక్ష రక్షకత్వాది కళిలుమ్ అభియుక్తోక్తిమైయై కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడియాకైయాలితి - సత్తాస్థితి నియమనాదికళ్ పరహితరూపమాకైయాల్ కృపాకార్యమెన్ను సిద్ధమ్ - చిదచితౌ స్వార్థముపాదత్తే ఎన్ను స్వాతంత్ర్యముమ్ లీలైయుమ్ శొల్లిత్తు - ఇశ్లోకత్తిను త్తరార్ధత్తై వెళియిడుకిరార్ - ఇప్పడి పరహితేత్యాది - ‹‹ఉపాయోపేయత్వే తదిహతవ తత్త్వం నతుగుణౌ వతస్త్వాం శ్రీరంగే శయశరణమవ్యాజమభజ,, మెన్ను త్తరార్ధం- ఇప్పడిపరహిత వ్యాపారా

సా-స్వా—యిజ్ఞ్గు ప్రమాణ మాకక్కూడుమో? ఎన్న అభియుక్తోక్తిముఖైన ఉపనిషత్తై ప్రమాణమెన్నరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇప్పడి యాకైయాలే యితి - చేతన రక్షణం లీలైయుమ్ కృపాకార్యము మాకై యాతే మెన్నపడి - సర్వచేతనాచేతన తత్త్వముమ్ భగవతో స్వగతాతిశయాధానేచ్ఛయా ఉపాత్తమెన్నుఉపనిషత్సిద్ధమాన పడియాలే శేషభూతరాకైయాల్ తత్సంరక్షణమ్ స్వపురుషార్థ పర్యవసాయియాకక్కడవైయిల్లై యెన్న పడి - ఇప్పడి యాకిల్ - ఇహ,, చేతన విషయే - తత్, తస్మాత్కారణాత్ - తవోపాయోపేయత్వే ఎన్ను పూర్వార్ధత్తై హేతువాక నిర్దేశిత్తు చేతనాన్ ప్రత్యుపాయత్వమ్ శొల్లుకిరతు కూడుమో ? స్వప్రయోజనార్థ ముపాదానం పరాన్ ప్రతనాన్ ప్రత్యుపాయత్వ హేతువాకక్కూడాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- ఇప్పడియితి- పూర్వార్ధత్తిల్ సత్తాస్థితి నియమనవ్యాపారమ్

సా-ప్ర—లీలాత్వంసాంప్రదాయికమిత్యాహ-ఇప్పడియాకై యాలేఇత్యాదినా-దయాకార్యాణాంజగత్సర్గస్థితివినాశాదీనాంభగవత్పరత్వం లీలాత్వేనేతిభావః- ననుజగత్సృష్టేర్భగవ ల్లీలాత్వే తస్యాశ్చేతనదుఃఖాను భవస్యాపి హేతుత్వాన్నర్గయావదితర బాధపర్యవసానాద్భగవతో నైర్ఘృణ్యాద్యాపాదకత్వమేవస్యాదిత్యత్ర ‹‹కృపేకాకస్యైకం హితమితిహి నస్త్వన్మనయన,, మిత్యుక్తప్రకారేణ చేతనానాంతత్తత్సుఖదుఃఖాను భవేన తత్తత్కర్మక్షయరూపానుభవేన తత్తత్కర్మక్షయరూపాను గ్రహస్యాభరన్యాసానుష్ఠాపన ద్వారా మోక్ష ప్రదాన రూపానుగ్రహస్యచ హేతుత్వాన్న నైర్ఘృణ్య ప్రసంగః- ప్రత్యుతరక్షకత్వోపాయత్వప్రాప్యత్వరూపగుణసిద్ధ్యానుగుణ్యమేవేత్యభిప్రాయేణాహ-ఇప్పడిపరహితేత్యాది-

సా-వి— సంతోషహేతుఃఫలసాధనాధికరణవ్యాపారో లీలా.దయాకార్యన్యాపిలీలా రూపత్వం సాంప్రదాయిక మిత్యాహ - ఇప్పడియాకైయాలే ఇతి - సత్తాస్థితి నియమనాదేః పరహిత రూపత్వాత్కృపాకార్యత్వం స్వముద్దిశ్యేతి స్వార్థత్వాల్లీలాత్వ మితిభావః - ఇతివదతి వాగౌపనిషదీ త్యర్థస్యశేషః - ఉపాయోపేయత్వే తదిహతవ తత్త్వంనతుగుణౌ వతస్త్వాం శ్రీరంగేశయ శరణమవ్యాజమభజ మిత్యుత్తరార్థం - అత్రోక్తోత్తరార్థం వ్యాచష్టే - ఇప్పడిపరహితేతి - ఇప్పడి స్వముద్దిశ్యేత్యనేనస్వాతంత్ర్యప్రతీతేః

సా-సం—రక్షణైకఫలకతాంఅభియుక్తసూక్త్యాహ-ఇప్పడియాకై యాలే ఇతి - ఇత్యభియుక్తసూక్తిసిద్ధం సిద్ధోపాయత్వం సకించనంప్రత్యేవం, అకించనం ప్రత్యేవ మిత్యుపపత్త్యాదర్శయతి - ఇప్పడీతి- సత్తాది నిర్వాహకత్వేనేత్యర్థః- పరేషాం యద్ధితం ఉపాసనం న్యాసనంచ తదాశ్రయత్వాత్ తద్విషయత్వాత్

మూ—ఆశ్రితరుడైయ రక్షకనుమాయ్ ఉపాయాంతర స్థానని వేశత్తాలే ఉపాయముమాయిరుక్కుమ్-రక్షణవ్యాపారఫలాశ్రయమాకైయాలే శేషియుమాయ్ అతడియాక ప్రాప్యనుమాయిరుక్కుమ్-ఇప్పడియిరుక్కైయివనుక్కు-

సా.దీ—శ్రయము మాకైయాల్, రక్షణవ్యాపారఫలాశ్రయమాకైయాల్ ఎన్ఱత్తాల్ శ్లోకత్తిల్ తదిహ ఎన్ఱపదమ్ వివృతమ్- పరహిత వ్యాపారమ్ సత్తాస్థిత్యాది. రక్షణ వ్యాపార ఫలాశ్రయత్వం స్వముద్దిశ్య ఎన్ఱత్తాల్ శొల్లిత్తు - ఉపాయోపేయత్వే ఎన్నతినర్థమ్ ఆశ్రితర్క్కిత్యాది - ఉపాయాంతర నైరపేక్ష్య రక్షకత్వమ్ - ఈశ్వరనుడైయ ఉపాయత్వంనామ - తత్త్వస్మాద్రక్షణ వ్యాపారాశ్రయత్వాదెన్ఱపడి - ఉపాయోసి, ఉపాయాంతర స్థాన నివేశితోసి - ఎన్న శ్లోకార్థమెన్ఱపడి - ఉపేయత్వే ఎన్ఱత్తై వివరిక్కిఱార్ - రక్షణేత్యాదియాల్. తవ తత్త్వమ్ ఎన్ఱత్తై వివరిక్కిఱార్ - ఇప్పడియిరుక్కైయిత్యాదియాల్ -

సా-స్వా—స్వప్రయోజన పర్యవసితమానాలుమ్ పరహితవ్యాపారముమాకైయాలేయుమ్ ఆద్యశబ్దత్తాలే ఉపాయాంతర స్థానేస్థాపన వ్యాపారముమ్ గృహీతమాకైయాలుమ్ పూర్వార్థోక్తముత్తరార్థోక్తరక్షకత్వోపాయాంతర స్థానాపన్నత్వరూపోభయవిధోపాయత్వహేతువాకక్కడవైయిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - ఇజ్గు శొల్లుకిర ఉపాయోపేయత్వజ్గళ్ భక్త ప్రపన్న సాధారణజ్గళ్, పూర్వార్థానుసారత్తాలే ఎన్ఱు తాత్పర్యత్తాలే రక్షకనుమామ్ ఉపాయముమాయిరుక్కుమెన్ఱు దేశికరుభయవిధోపాయత్వపరమాకవ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణినను రక్షణ రూపతయా కృపాకార్యత్వముమ్ స్వముద్దిశ్య ఎన్ఱు స్వపురుషార్థపర్యవసానత్తాలే లీలాత్వముమ్ ఫలితమ్ - ఇప్పడియుపాయత్వమ్ పూర్వార్థోక్తార్థహేతుకమానాలుమ్ ఉపేయత్వమ్ తద్ధేతుకమెన్ఱతు కూడుమో? ఇజ్గు ప్రాప్యత్వమావతు కైంకర్యప్రతిసంబంధిత్వమన్ఱో? ఇతుక్కు పూర్వార్థోక్తమాన స్వప్రయోజనార్థం చేతనాచేతన యోరుపాత్తత్వముమర్థసిద్ధ పరహిత వ్యాపారాశ్రయత్వముమ్ హేతువన్ఱే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - రక్షణేతి - రక్షణ రూప వ్యాపారస్య ఫలం స్వప్రీతిరూప స్వాతిశయం తదాశ్రయతయా ఎన్ఱపడి - ఇతినాలే శేషిత్వమ్ ఫలిక్కైయాలే తద్ధేతుకమాక కైంకర్య ప్రతిసంబంధిత్వరూప ప్రాప్యత్వముమ్ కూడుమెన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలుమిన్న శ్లోకత్తిలే ‹‹ ఉపాయోపేయత్వే తదిహ తవ తత్త్వం నతు గుణౌ ›› ఎన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? నిగ్రహకత్వాద్యాదికళుమ్ సత్యమాకైయాలే తత్త్వమన్ఱో? నతుగుణౌ యెన్కిఱతు తాన్ కూడుమో? ఉపాయత్వాదికళుమీశ్వరనుక్కు ధర్మతయాగుణమన్ఱో? ఎన్న తత్త్వశబ్దార్థమరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇప్పడీతి-

సా-ప్ర—నను రక్షకత్వోపాయత్వప్రాప్యత్వానాం లోకే భిన్నాధికరణత్వోపాధికత్వయోర్దర్శనాద్యథా లోకం తేషామౌపాధికత్వానేకనిష్ఠత్వే స్వీకార్యే ఇతి నభగవత్యనేకగుణసిద్ధిరిత్యత్రాహ-ఇప్పడియిరుక్కై ఇతి -

సా-వి—తేనప్రకారేణ పరహితవ్యాపారాశ్రయమాకైయాలే రక్షకనుమాయిత్యనేన ఉపాయాంతర నైరపేక్ష్యేణ రక్షకత్వం ఫలితం - తేనోపాయాంతర స్థాననివేశాదుపాయత్వసిద్ధిః- రక్షణేతి- రక్షణవ్యాపారస్య యత్ఫలం తదాశ్రయతయా శేషిత్వమతఏవోపేయత్వం చేతిభావః-తత్త్వశబ్దార్థమాహ- ఇప్పడియిరుక్కై ఇతి-

సా-సం- తన్నిర్వాహకత్వం రక్షకత్వం సకించనాకించనోభయవిషయం-ఉపాయాంతరస్థాననివిష్టతయోపాయత్వమకించన మాత్ర విషయమితి భావః-స్వముద్దిశ్యేత్యంశసిద్ధమాహ- రక్షణేతి-ఫలాశ్రయత్వం ప్రధానఫలిత్వం.అతడియాక, శేషిత్వాయత్తకైంకర్యోద్దేశ్యత్వేన.ఇప్పడియిరుక్కై,రక్షకత్వాదిచతుష్టయవైశిష్ట్యం-

మూ — స్వరూపప్రయుక్తమెన్ఱు ధర్మిగ్రాహక ప్రమాణసిద్ధమ్- ఇప్పడిరక్షకనాన ఈశ్వరనుక్కు ప్రధానమాన
జ్ఞానశక్తికరుణైకళిల్ జ్ఞానశక్తికళ్ నిగ్రహానుగ్రహసాధారణఙ్గళ్ - కారుణ్యమ్ అనుగ్రహైత్తుక్కు అసాధారణమ్-

సా - దీ — యత ఉపాయోసి అత స్త్వామ వ్యాజమ్, భక్త్యాది వ్యాజాంతర వర్జనం -
భజమే న్తత్త్వాత్ వ్యాజ సాపేక్ష రక్షకత్వం సిద్ధమ్ - కృపైయిలే యూన్ఱి పోఱవడుక్కు మెన్ఱ తుక్కు నిమి
త్తమరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇప్పడి రక్షకనిత్యాది- కారుణ్యమ్ పరదుఃఖదుఃఖిత్వమెన్ఱుమత్తై వ్యావర్తిక్కిఱార్ -

స్వా - స్వా — తత్త్వం, స్వరూప ప్రయుక్తం - నతు గుణౌ, ఔపాధిక తయా ఆగన్తుక ఙ్గళ్ ఎన్ఱు కరుత్తు-
ఇప్పడి సత్తా స్థితి నియమనా ద్యైశ్చేతనా చేతనయో స్స్వార్థతయా ఉపాదానం సార్వజ్ఞ సర్వశక్తి కా
రుణ్య మన్ఱిక్కే కూడా మైయూలే మూన్ఱుజ్కారణ మాకై యాలే కృపై యిలేయూ న్ఱిపోఱ వడుక్కు మె
న్ఱు విశేషోక్తి శేరుమో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇప్పడి రక్షకేతి - కారుణ్య మనుగ్రహా సాధారణ

సా - ప్ర — "కో హ్యేవా న్యాత్కః ప్రాణ్యాత్ - యదేష ఆకాశ ఆనందో న స్యా
త్ - ఏష హ్యేవానందయాతి - అమృత స్యైష సేతుః - పరాత్పరం పురుష ముపైతి దివ్యం - నారాయణ
సాయుజ్య మవాప్నోతి", త్యాది ప్రమాణా న్యుక్త ప్రసంగ ఇతి భావః - నను బంధ నివర్తనే కారుణ్య
మాత్రస్యప్రాధాన్య న్నోపపద్యతే- జ్ఞానశక్త్యో రపి సర్వ కార్యేషు ప్రాధాన్యా దిత్యత్ర జ్ఞానశక్త్యోర్నిగ్ర
హసాధారణ్యం కారుణ్యస్యరక్షణాసాధారణ్యంప్రదర్శయన్ రక్షణోపయుక్తజాయమానకాలకటాక్షాదీనా
మపి హేతుత్వరూపం ప్రాధాన్యం బహుధోపపాదయతి- ఇప్పడిరక్షకనాన ఇత్యాదినా- తత్రానుగ్రహాసాధారణస్య

సా - వి — తత్త్వం, స్వాభావికం - నతుగుణౌ, ఆగంతుకే నభవతః. యద్వా ప్రశంసార్థే నభవతః. ప్ర
తితంత్ర నిశ్చయాధికారే హ్యేవం శ్లోకోస్మాభి ర్వ్యాఖ్యాతః - ధర్మిగ్రాహకమాన సిద్ధమితి - సర్వస్య శ
రణం సుహృ", దితీశ్వరస్య స్వరూప బోధకప్రమాణ సిద్ధం - శరణ మిత్యుపాయత్వం సుహృ దిత్యుపే
యత్వ మిత్యర్థః - నను కృపాకార్యస్యాపి రక్షణ వ్యాపారస్య లీలాత్వం సమ్మతి ప్రదర్శన పరశ్లోక స్యో
పాయత్వోపేయత్వ నిరూపణం కథ మిహ సంగత మితిచే త్సత్యం - ప్రాసంగికం తత్ - యద్వా, సత్తా
స్థితి నియమనాది వ్యాపారస్యలీలాత్వే కస్యచేతన దుఃఖకరత్వా న్నైర్ఘృణ్యం స్యాదిత్యత్ర "అచిదవిశిష్టా
న్ప్రళయే జంతూనవలోక్య జాత నిర్వేదా। కరణ కళేబర యోగం వితరసి వృష శైలనాథకరుణే
త్వమ్। ప్రణతప్రతికూల మూలఘాతీ ప్రతిఘః కోపి వృషాచలేశ్వరస్య। కలమే యవసాపచాయనీత్యా క
రుణే కింకరతాం తవోపయాతి", త్యుక్త రీత్యా రక్షకత్వో పాయత్వోప యుక్తత్వాన్న నైర్ఘృణ్య ప్రసంగ
ఇత్యభిప్రేత్యాహ - ఇప్పడి పరహితేత్యాదినా - ఉపాయత్వే కథముపేయత్వం [illegible] ధికరణ నిష్ఠ
త్వదర్శనా దిత్యత ఆహ - ఇప్పడియిరుక్కైయ యితి - అత్రాప్యుపేయత్వ కథనం ప్రాసంగిక మేవేతి ధ్యే
యం - పూర్వం స్వతంత్ర నుడైయ కృపైయిలే ఊన్ఱి పోఱవడుక్కుమితి కృపాయాః ప్రాధాన్య జ్ఞాన పూ
ర్వకం తదేకరక్ష్యత్వ మనుసంధాయ వర్తితవ్య మిత్యుక్తమ్ - తత్ర కథం కృపాయాః ప్రాధాన్య మిత్యత్ర
తదుపపాదయతి - ఇప్పడి రక్షకనానేతి - నను "వ్యసనేషు మనుష్యాణాం భృశం భవతి దుఃఖిత", ఇత్యాది

సా - సం — అథరక్షకత్వోప యుక్త గుణవిషయవిచారః క్రియతే - ఇప్పడిత్యాదినా - పూర్వ ముక్తం
స్వాతంత్ర్య ప్రాధాన్యం. తస్యనిగ్రహానుగ్రహ సాధారణ్యంచ సిద్ధవత్కృత్య జ్ఞానశక్తికరుణైక ళిత్యుక్తిః -

మూ—— ఇఙ్గు కారుణ్యమావతు? పరహితప్రవణతై. ఇతుత్రివిధ చేతనర్ కళుడైయ సత్తా స్థితి క
ళుక్కుమ్, అనుకూలప్రవృత్తికళుక్కుమ్, నిత్యరుడైయ నిత్యానుభవత్తుక్కుమ్, ముక్తరుడైయ అనావృత్తి
క్కుమ్, లీలావిభూతియిల్ సామాన్య సృష్ట్యాదికళుక్కుమ్, స్వావతారరూపైయాన శుద్ధసృష్టి క్కుమ్ ,

సా-దీ—— ఇఙ్గుకారుణ్య మెన్ఱు - నిరుపాధిక పరహితేచ్ఛై యెన్ఱపడి - ఇతిఙ్ ప్రాధాన్యోప యోగియా
నకార్యవిశేష పరంపరైయై కాట్టుకిరార్ - ఇతు త్రివిధేత్యాది చూర్ణికైయాల్ - సత్తా, స్వరూప లా
భమ్. స్థితిః, సత్తానువృత్తి రూపా. అనుకూలేత్యాది - శేషి కైంకర్యముమ్ తదుపయుక్త వ్యాపారఙ్గళుమ్
అనుకూలప్రవృత్తికళ్ - ఇఙ్గుమ్ త్రివిధచేతనరుడైయ వెన్ఱతు అన్వయిక్కిఱతు - సామాన్యసృష్టి యావతు
సృష్టిమాత్రమ్ - వైషమ్యమ్ కర్మకృత మిఱే. ఆదిశబ్దత్తాల్ రక్షణసామాన్యమ్ -

సా-స్వా——మాకైయాలే విశిష్యతన్నిష్ఠత్వోక్తిసంగతైయెన్ఱుకరుత్తు- ఇఙ్గు కారుణ్యమావతు పర దుఃఖదుఃఖి
త్వ మాకిలీశ్వరనుక్కు దుఃఖిత్వం ప్రసంగి యాతో ? పరదుఃఖాసహిష్ణుతై యాకిలతు సత్తాస్థిత్యాది
రూప రక్షణత్తుక్కనుపయుక్త మన్ఱో ? దుఃఖ నిరాకరణ రూప రక్షణత్తుక్కన్ఱో అతుప యుక్తమ్ ? ఎ
న్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇఙ్గేతి - ఇఙ్గు , అనుగ్రహ కారణత్రికమధ్యే- ఇప్పడి పర హిత ప్రవణతా
రూప కారుణ్య మనుగ్రహత్తుక్కు అసాధారణ మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? ఐశ్వర్య కైవల్యాదిరూపా
నుగ్రహత్తుక్కుమ్, శాస్త్రజన్య తత్త్వజ్ఞానాది కళుక్కుమ్, జన్మాంతరార్జిత పుణ్యమే నిదాన మాకై
యాలే కారుణ్యత్తుక్కుప యోగముణ్డో ? కించ ‹‹ శరణ మవ్యాజ మభజ ,, మెన్ఱు శొన్నతు తాన్ కూడు
మో ? పూర్వం వ్యాజ సాపేక్ష రక్షకత్వమ్ శొన్నతు విరోధి యాతో ? వ్యాజ సాపేక్ష రక్షితృత్వమ్ శా
స్త్రిత్ నిరుపాధిక సర్వరక్షకత్వమ్ మూల మంత్రాది సిద్ధముమ్ విరోధి యాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్
ఇతి త్యాదినా - సత్తాస్థిత్యాది రూప రక్షకత్వం వ్యాజ సాపేక్ష మల్లామైయాలే నిర్వ్యాజ నిరుపాధికస
ర్వ రక్షకత్వముమ్ అనిష్ట నివారణాది రూప రక్షకత్వం వ్యాజ సాపేక్ష మెన్ఱుమ్ తాత్పర్య మాకైయాలే వి
రోధ మిల్లై యెన్ఱపడి - సామాన్యేతి - మహదహంకారాది సృష్ట్యాది కళుక్కు మెన్ఱపడి -

సా-ప్ర—— కారుణ్యస్య స్వరూపంప్రదర్శయన్ తస్యానుగ్రహకార్యరక్షణ విశేషే షూపయోగప్రకారా
నప్యాహ . ఇఙ్గు కారుణ్య మావతిత్యాదినా - సామాన్య సృష్టిక్కు మితి - ‹‹ అచిదవిశేషితాన్ ప్రళయసీ
మనిసంసరతః కరణకళేబరైర్ఘటయితుం దయమానమనాః । వరద నిజేచ్ఛయైవ పరవాన కరోః ప్ర
కృతి మ్మహదభిమాన భూత కరణావలి కోరకిణీ ,, మిత్యుక్తరీత్యా మహదహంకార పంచ తన్మాత్రపంచ

సా-వి—— ప్రమాణానుసారేణపరదుఃఖదుఃఖిత్వందయా.కథంతత్పరానుగ్రహస్యకారణమిత్యతఆహ-ఇఙ్గేతి.
ఇఙ్గు, ఇహపరమపురుషే దుఃఖాసంభవాత్పరేష్ట నాశాదిజనిత దుఃఖదర్శనేన స్వేష్టనాశ స్మృతిద్వా
రా దుఃఖిన్యతివ్యాప్త్యేశ్చనతల్లక్షణ మితిభావః - హితప్రవణతైఇతి - పరోపకృతి మనపేక్ష్యైత్యుప స్కా
ర్యం - కృపాయాఃకార్యవిశేష పరంపరామాహ - ఇతుఇతి -

సా-సం——‹‹యస్యానుగ్రహమిచ్ఛామి. హరిదుఃఖానిభక్తేభ్య,, ఇత్యాద్యవిరోధాయపరదుఃఖనిరాచికీర్షా
రూపంలక్షణమనాదృత్యప్రకృతానుగుణంలక్షణమాహ. ఇఙ్గేతి. సామాన్యసృష్టిః, మహదాదిక్రమేణ సర్వేషామపి

మూ — శాస్త్రప్రవర్తనత్తుక్కుమ్, అతడియాకతత్త్వహితవిషయమానజ్ఞానత్తై ప్పిరప్పిక్కైక్కుమ్, మోక్షశ్రద్ధైయుణ్డాక్కుకైక్కుమ్, ఇతుకొణ్డుకైక్కుమ్ వ్యాజమాన సుకృత విశేషత్తుక్కుమ్, అధికారానురూపజ్ఞళాన నిగ్రహశమనోపాయఙ్గళై క్కొడుక్కైక్కుమ్, ఇవత్తిల్ కరణ ప్రేరణ దశైయిల్ సహకారియాయ్ నిఱ్కైక్కుమ్, ఉపాసకనుక్కు అంతరాయమ్వన్దాల్ ప్రతిసమాధానమ్ పణ్ణువిక్కైక్కుమ్, అకించనర్క్కు ఉపాయాంతర స్థానత్తిలే నిన్ఱునిరపాయమాక రక్షిక్కైక్కుమ్, ఇవ్వ్యాజఙ్గళై క్కొణ్డు ప్రసన్ననాయ్ అనాదికాలమ్పణ్ణిన అనంత మహాపరాధఙ్గళై అనాదరిత్తు అనంత సుఖత్తిలే విశ్రమిక్కుమ్పడి సంసారనివర్తక నాకైక్కుమ్, ఆర్తప్రపన్నర్క్కు అప్పోతే మోక్షమ్ కొడుక్కైక్కుమ్, ఇఙ్గిరుక్కునాళ్ నిరపరాధనాయిరుక్క వేణుమెన్ఱు ఫలమ్కోల మఱన్దదృప్తప్రపన్ననుక్కు ప్రారబ్ధ కర్మవశత్తాలే పుకున్ద అపరాధత్తుక్కు అనుతాపత్తై విళైప్పిత్తు అధికారానురూపమాన ప్రాయశ్చిత్తవిశేషత్తిలే మూట్టుకైక్కుమ్ అజ్ఞన మృదుప్రకృతి కళల్లాతార్క్కు యమవిషయ గమనముమ్, కోలిన ఫలత్తుక్కు ప్రతి బంధక ముమ్ వారాతపడి పణ్ణి ఉపక్లేశఙ్గళాలే శిక్షిక్కైక్కుమ్ ప్రధానమాన సామాన్యనిదాన మాయిరుక్కుమ్-

సా-దీ — నిగ్రహ శమనోపాయఙ్గళై, భక్తిప్రపత్తికళై ఎన్నై. ఇవత్తిల్, భక్తిప్రపత్తికళిల్ - కరణఙ్గళ్, మనఃప్రభృతికళ్ - సామాన్యనిదానమ్, సర్వత్ర సాధారణ్యాల్ . నిదానం, మూలకారణమ్. సుకృత విశేషాదికళ్

సా-స్వా — అతడియాకేతి - తత్త్వహితవిషయజ్ఞాన హేతుభూతసుకృత విశేషముమ్ చిరకాలసాధ్యతపః ప్రభృతిద్వారాజ్ఞానోత్పాదకంభవతు ఎన్ఱు సంకల్పియాతే శాస్త్రరూపలఘూపాయత్తాలే తత్త్వజ్ఞానోత్పాదనసంకల్పమ్ కారుణ్యకార్యమెన్నపడి - మోక్షశ్రద్ధైయుణ్డాక్కుకై ఇతి - అల్ప వ్యాజత్తాలే శ్రద్ధైయుణ్డాక్కుకైక్కు ఎన్ఱపడి - అధికారేతి - గురు, లఘు, లఘుతర, లఘుతమ రూప భక్తిప్రపత్తి తదుక్తి తన్నిష్ఠ సంశ్రయాది రూపోపాయ సృష్టికైక్కున్నపడి - ఇవత్తిల్, ఇన్ద లఘూపాయఙ్గళిలే - కరణేతి - మన ఆదికరణ ప్రేరణే ఎన్నపడి - ఉపాసకనుక్కితి - ప్రతి సమాధానమ్, నాస్తియెన్ఱుమ్ సంకల్పిక్క వల్లనాకైయాలె యితువుమ్ కారుణ్య కార్యమెన్నపడి - అకించనేతి - భక్త్యాది గురుతరోపాయస్థానత్తిలే నిన్ఱెన్న పడి - అల్ప వ్యాజ విశేషమ్ పురస్కృత్య రక్షణం కృపా కార్యమెన్నపడి - ప్రధానమానేతి - సామాన్య నిదానమెన్నైయాలే అంకురాదికళుక్కు తత్తద్బీజాదికళ్ పోలే తత్తత్కర్మవిశేషమ్ నిదానమానాలుమ్

సా-ప్ర — మహాభూతాది సృష్ట్యౌ రిత్యర్థః - ప్రధానమానసామాన్యనిదానమితి - యథా అంకురాద్యుత్పత్తౌ తత్తద్బీజ విశేషాణామేవా సాధారణ కారణత్వం జ అస్యతు సాధారణ కారణత్వం తత్తద్బీజాంకురా

సా-వి — పిరప్పిక్కైక్కుమ్, ఉత్పాదయితుం - ఉణ్డాక్కుకైక్కుమ్, స్థాపయితుం - నిగ్రహ శమనోపాయఙ్గళై, భక్తిప్రపత్తీ - ఇవత్తిల్, అనయోః - కరణ ప్రేరణదశైయిల్, అనుష్ఠానార్థ ప్రేరణదశాయాం - ప్రతిసమాధానం, నివర్తనేన పునరుపాసనప్రవర్తనం. ఫలమ్ కోలమఱన్ద, కాంక్షితుం విస్మృతవతః - పుకున్ద, ప్రవిష్టస్య - విళైప్పిత్తు, ఉత్పాద్య. అజ్ఞనమ్, తదా. ప్రధానమాన సామాన్యనిదానమాయిరుక్కుమ్,

సా-సం — కరణకళేబరాదిసృష్టిః. ఇవత్తిల్, నిగ్రహశమనోపాయేషు - ప్రతిసమాధానం, అంతరాయనివారణముఖేన పునరుపాసన ప్రవర్తనం - అప్రధాన గుణ సాఫల్యాయ ప్రధాన శబ్దః - విశేషకారణవశీకరణవిశేష

మూ— ఇప్పడిప్పట్ట కృపావిశిష్టనాన ఈశ్వరన్ "కృష్ణం ధర్మం సనాతనమ్", ఎన్గిఱపడియే సిద్ధోపాయమ్-ఇవనుక్కు ప్రసాదఙ్గళాన భక్తిప్రపత్తికళ్ సాధ్యోపాయఙ్గళ్-

సా-దీ—వ్యాజమాత్రమాకై యాల్ ప్రధానమెన్గిఱతు. సనాతన ధర్మం సిద్ధోపాయమ్- సాధ్యోపాయమాన ప్రపత్తియై శిలర్ అధికారివిశేషణమెన్నతు తల్లక్షణవిరోధాదతివాదమెన్గిఱార్-

సా-స్వా—జలపంకాదివత్ప్రాధాన సామాన్యనిదానమెన్నపడి-ఇప్పడి కారుణ్యమనుగ్రహత్తుక్కు అసాధారణ కారణమాకిల్ ఈశ్వరనుపాయమెన్ను పూర్వమ్ శొన్నతు కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడిప్పట్టతి - అగ్న్యాదికళుక్కు దాహకత్వ శక్తిరూపోష్ణస్పర్శాదికళ్ పోలే కారుణ్యముమ్ స్వాతంత్ర్యోపాయమన్నికే అపృథక్సిద్ధ శక్తిరూపమైయాకైయాలే తద్విశిష్టనేయుపాయమెన్నపడి. సిద్ధోపాయమెన్ను శొన్నతు కూడుమో? సాధ్యోపాయమెన్నారు వ్యాజమాత్రమాకిలన్నో సిద్ధోపాయమెన్నలావతు. భక్తిప్రపత్తికళ్ తాన్ సాధ్యోపాయమెన్నిల్ అతుకళ్ నశ్వరఙ్గళాకైయాలే కాలాంతరభావి ఫలసాధనత్వమ్ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవనుక్కు-తి, భగవత్ప్రసాదద్వారా సాధనఙ్గళెన్నుకరుత్తు. సంధ్యోపాసనాదికళుక్కు శుచిత్వాదికమధికారివిశేషణమానాప్పోలే ప్రపన్ననుక్కు ఈశ్వరనుపాయమెన్ను బోధిక్కైయిల్ శాస్త్రతాత్పర్యమాకైయాలే ప్రపత్తియుమధికారివిశేషణతయా ఉపాయమన్నెన్నుమ్ మతత్తై అనువదిత్తు

సా-ప్ర—ద్యుత్పాదనార్థోఽచ్ఛానత్వాద్వ్యాకారహేతుత్వాత్ప్రాధాన్యం చ తథా తత్తత్సుకృతానుగుణ్యేనైవ జననాత్తేషామేవాసాధారణ్యేపి తేషామపి హేతుత్వాత్ప్రాధాన్యం సర్వరక్షావిశేషసాధారణ్యాత్సామాన్య కారణత్వం చేత్యర్థః - ఏవం కారుణ్యస్యైవ మోక్షహేతుత్వే భగవతో భక్తిప్రపత్త్యోశ్చ కథముపాయత్వమిత్యత్ర భక్తిప్రపత్త్యోః కారుణ్యోత్తంభకత్వేన భగవతస్తద్వైశిష్ట్యేన చోపాయత్వమిత్యాహ - ఇప్పడిప్పట్టేత్యాదినా - నను స్వాభావిక నిరవధిక కృపావిశిష్టస్య భగవత ఉపాయత్వే ఏకస్మిన్ సాధ్యే ఉపాయాంతరస్యానపేక్షితత్వాద్భరన్యాసస్య కామనావదధికారినిష్ఠత్వాన్మామేకమిత్యేకపదేన భగవద్వ్యతిరిక్తస్యోపాయత్వనిషేధాత్తైక్చిదధికారివిశేషణత్వస్యోక్తత్వాచ్చ భరన్యాస

సా-వి— సుకృతాదేరపి కృపామూలకత్వాత్సుకృతాదేర్వ్యాజమాత్రత్వాత్కృపాయాః ప్రాధాన్యం జలవత్సర్వసాధారణకారణత్వాత్సామాన్యరూపత్వం చేత్యర్థః-తత్తద్విశేష సృష్ట్యసాధారణకారణబీజవత్తత్తత్సుకృతాది విశేష ఏవ- ఏవం కారుణ్యస్యైవ మోక్షహేతుత్వే భక్తిప్రపత్త్యోః కథం మోక్షహేతుత్వమిత్యత్ర తయోః కృపోత్తంభకత్వేన భగవతస్తద్వైశిష్ట్యేన చోపాయత్వమిత్యాహ - ఇప్పడిప్పట్టఇతి - కృపావిశిష్టనానేత్యాదినా స్వాభావిక నిరవధిక కృపావిశిష్టస్య భగవత ఉపాయత్వే ఉపాయాంతరస్యానపేక్షితత్వాద్భరన్యాసస్య కామనాధికారనిష్ఠత్వాన్మామేకమిత్యేకపదేన భగవద్వ్యతిరిక్తస్యోపాయత్వనిషేధాత్తైక్చిదధికారివిశేషణత్వస్యోక్తత్వాద్భరన్యాసస్యాధికారివిశేషణత్వమేవ యుక్తమిత్యత్రాహ-

సా-సం—సాఫల్యాయ సామాన్యశబ్దః - ఇత్థం కృపాఫలభూతానుగ్రహప్రకారాస్సిద్ధోపాయత్వోపపాదకాశ్శిక్షితాః - అథైతత్ఫలితం సిద్ధోపాయత్వం ప్రమాణేనాహ - ఇప్పడిప్పట్టేతి - ఇత్థం సఫలతయోపపాదిత వశీకరణ విశేషస్య పరాభిమతమధికారివిశేషణత్వం ఖండయతి.

మూ— ఓరధికారి విశేష త్తుక్కు కర్తవ్యమాక ‹‹ మామేకం శరణం వ్రజ ,, ఎన్ఱు విధిక్కప్పడుకిఱ ప్రపత్తియై అధికారి విశేష మెన్ఱు శిలర్ శొన్న విడమ్ అధికారి విశేష త్తుక్కు చ్చొల్లుమ్ లక్షణ త్తోడు శేరామైయాలే అతివాదమ్-

సా-దీ—ఓరధికారీత్యాది. లక్షణవిరోధత్తై క్కాట్టుకిఱార్- కర్తవ్యమాక ఇత్యాదియాల్ - అధికారి విశేషణం విధేయయాకాతు- విధిక్కప్పట్టతు అధికారి విశేషణ మాకాతెన్ఱు కరుత్తు- విపక్షే బాధకత్తై

సా-స్వా—నిరసిక్కిఱార్ - ఓరధికారీతి- విధిక్కప్పడుకిఱవితి-సాభిప్రాయమ్- అధికార విశేషణమ్పూర్వసిద్ధమాకైయాలే విహితత్వమ్ కూడాతే ఎన్ఱపడి - అధికారీతి - కర్తవ్యతయా విధీయమాన క్రియా ప్రయోజకతయా విధిగమ్యాధికారివిశేషణత్వంతల్లక్షణ మెన్ఱుకరుత్తు- విపక్షత్తిల్‌బాధకమరుళి చ్చెయ్‌కిఱార్-

సా-ప్ర— స్యాధికారి విశేషణత్వ మేవయుక్త మిత్యత్రాహ - ఒరు అధికారీతి - కింవాఅధికారి విశేషణస్య లక్షణం ? కథంవా తద్భరన్యాసే నాస్తీతి చేదుచ్యతే - ఆగమ ప్రామాణ్యే ‹‹ సిద్ధమేవహి సర్వత్ర నియోజ్యస్య విశేషణ ,, మితి మీమాంసకోక్తస్య అధికారిత్వేనాభిమత పురుష కృతి మనపేక్ష్య సిద్ధత్వ రూప లక్షణస్య యామునాచార్యై రంగీకారాత్తస్య చాధికారి విశేషణా నుష్ఠేయే భరన్యాసే అభావాత్- నను ‹‹ సిద్ధానుగమ మాత్రంహి కర్తుం యుక్తమ్ పరీక్షకైః - నసర్వ లోక సిద్ధస్య లక్షణేన నివర్తన ,, మిత్యుక్త ప్రకారేణ కస్యచి ల్లక్షణస్య తత్రాభావే తస్యా వ్యాప్తత్వా ల్లక్షణత్వ మేవ త్యక్త్వా సర్వానుగత లక్షణాంతరం వక్తుమేవోచితమ్ - సతు భరన్యాస స్యాధికారి విశేషణత్వం త్యక్తుమితి చేన్న - తస్యాధికారి విశేష ణత్వానుపపత్తేః - తథాహి కిం ప్రపత్తేః ఫలకామ నాత్వేనవా కామ్యమాన ఫలతయా వాకామ్య కర్మాధికారి విశేషణత్వం ? ఉత నిషిద్ధానుష్ఠాన రూప ప్రాయశ్చిత్తాధికారి విశేషణ వన్ని మిత్త త్వేన విశేషణత్వమ్ ? ఆహోస్విజ్జీవన పుత్ర జన్మాదివ త్కేవల నిమిత్త త్వేనాధికారి విశేషణత్వమ్ - నాద్యః అసిద్ధేః- నను ఫలకామనాత్వా భావేపిస్వర్గాదివత్స్వయమ్ ఫలత్వేనపశ్వాదితత్ఫల సాధనత్వేనవాకా మ్యమానత్వ సంభవా దధికారి విశేషణత్వం యుక్తమితిచేన్న- కామ్యమానతయాఅధికారి విశేషణత్వే నోక్త స్వర్గ పశ్వాది సాధన తయా జ్యోతిష్టోమ చిత్రాది విధానవత్కామ్య మాన ఫలభూత ప్రపత్తి సాధనతయా కస్యాపి విధానా దర్శనాత్- కించ క్షణికస్య భరన్యాసస్య స్వయంఫలత్వేన

సా-వి— ఓరధికారీతి - అధికారి విశేషణత్తుక్కు చ్చొల్లుమ్ లక్షణత్తోడు శేరామైయాలే, అధికారి విశేషణ స్యోక్త లక్షణస్య భరన్యాసే అసంభవాత్ - అతివాదమ్, అతివాదః - ‹‹సిద్ధమేవహిసర్వత్రనియోజ్యస్యవిశేషణ,,మితి మీమాంసకై రధికారి విశేషణలక్షణ స్యోక్తత్వాదాగమప్రామాణ్యేయామునాచార్యై స్తస్యైవలక్షణస్య స్వీకృతత్వా ద్భరన్యాసోద్దేశేన కస్యచిత్సాధనస్యా విధానేన క్షణికతయాచ ఫలత్వేన

సా-సం—ఓరధికారీతి-అనేనస్వయ మధికారి విశేషణత్వం నాధికారివిశేషణ మిత్యర్థస్సూచితః- కర్తవ్యమాకేత్యుక్త్యా‹‹సిద్ధమేవహిసర్వత్ర నియోజ్యస్య విశేషణ,, మితి యామునాచార్యోక్తివిరోధః - విధిక్కప్పడుకిఱ విత్యనేన ఫల కామనా నిమిత్తాన్యతర దేవాధికారి విశేషణమ్ - నవిధేయమితి తన్ముఖేన విరోధశ్చ ప్రదర్శితః - ఇదంసర్వమభిప్రేత్య లక్షణత్తోడు శేరామైయాలే ఇత్యుక్తమ్-

సా-ప్ర—పరీక్షక కామ్యమానత్వానుపపత్తేః. ఫలసాధనత్వేన కామ్యమానాయాః ప్రపత్తేః కిం మోక్షరూపఫల
సాధనత్వేన కామ్యమానత్వం? ఉత ఫలాంతర సాధనత్వేన? నాద్యః, ఘట్టకుటీ ప్రభాత న్యాయా న్మోక్ష
సాధనత్వ స్యైవ ప్రసక్త్యా అధికారి విశేషణత్వా సిద్ధేః - నద్వితీయః - ఫలాంతర సాధనత్వే అనన్య ప్ర
యోజన కామ్యమానత్వానుపపత్తేః - పునర్నద్వితీయః - పరిహతత్వాద్యత్వప్రసంగాత్ - న తృతీయః - అధి
కారి విశేష కృతి సాధ్యతయా విహితస్య తస్య జీవనాదివ దధికార ఘటకత్వేన పూర్వసిద్ధత్వా భావాత్ -
కించ "మామేకం శరణం వ్రజ. తమేవ శరణం గచ్ఛ, ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత - ప్రపద్యే నిరుత ప్రి
యమ్. మహిషీం శరణం వ్రజేత్ - ఆత్మానం మయి నిక్షిపే ,, దిత్యాదిభిః కించి దధికారికృతి సాధ్యత్వేన
విధానా నుపపత్తే ర్భరన్యాస రూపాధి కారి విశేషణ విశిష్ట స్యోపా యాంతరవిధానా సిద్ధేశ్చ. నను నో
పాయాంతర విధానాసిద్ధిః. భరన్యాస విశిష్టం ప్రతి భగవతో మోక్ష సాధనత్వేన విధానాదితి చేన్న. నిత్య
స్య బ్రహ్మ స్వరూపస్య అకించనాధి కారి కృతి సాధ్యత్వేన విధానా నుపపత్తేః. ప్రసాద వైశిష్ట్యే నసాధ్య
త్వ మస్త్వితి చేన్న. సవిశేషణేహీతి న్యాయేన ప్రసాద స్యైవ సాధ్యత్వ ప్రసంగః. తథా చేహ కృతి త
ద్ధేతుక క్లేశాది వ్యాపార యోరన్య తరత్వా భావేన ఫల తద్ధే త్వోరన్యతరత్వ ప్రసక్త్యా నిమిత్త రూ
పాధి కారివిశేషణత్వ విరోధి త్వాత్. నచ జాతేష్ట్యా దావివ ఫల సంబంధేపి నిమిత్తత్వమస్త్వితి వాచ్యం-
సంవలితాధి కారిత్వే మానా భావాత్- ప్రసాద సాధన తయా భరన్యాస విధానా భావే అన్య స్యాపావిధా
నాదకించన విషయే ప్రసాద స్యానాదిత్వ ప్రసక్త్యా నిత్య ముక్తి ప్రసంగశ్చ - కేవల స్వాతంత్ర్య హేతుకత్వే
వైషమ్యా వహత్వం స్యాత్ - హేత్వ భావేపి సాధ్యత్వే చార్వాక మత ప్రసంగః - అతః కృతి సాధ్య త
యా విధానం నోపపద్యతే - అథా జ్ఞాత జ్ఞాపన రూప విధిత్వం శరణం వ్రజేత్యాదీ నామ స్త్వితి చేన్న -
"అమృత స్యైష సేతు ,, రిత్యాదిభిః ప్రపత్తి రూపాధి కారి విశేషణ రహితానా మపి భగవత ఉపాయ
త్వస్య జ్ఞాపనాత్ - "అష్టవర్షం బ్రాహ్మణ ముపన యీత ,, త్యాదిషు బ్రాహ్మణ్య రూపాధి కారివి
శేషణా భావే అష్టమవర్షే ఉపనేయ త్వాసిద్ధి జ్ఞాపన రూప ప్రయోజన వద్భర న్యాస రూపాధి కారి
విశేషణ రహితాన్ ప్రతి భగవదను పాయత్వ జ్ఞాపనస్య ప్రయోజనస్యా సిద్ధేః - కించ ప్రపత్తి రధి కారివిశే
షణ మితి కిము పాయత్వా ధ్యవ సాయ సంబంధ జ్ఞానాదీనా మధికారి విశేషణత్వ ముచ్యతే - ఉతానుకూ
ల్య సంకల్పా ద్యఙ్గ పంచక విశిష్టస్య భరన్యా సస్య - నాద్యః - ఇష్టాపత్తేః - తేషాం ప్రపత్తిత్వాభావా
త్ - నద్వితీయః - సాంగ భరన్యాసస్య కేనాప్య ననుష్ఠానే తస్యైవా సిద్ధ్యా అధి కారి విశేషణత్వానుప
పత్తేః - కేన చిద నుష్ఠితస్య సర్వేషా మధికారి విశేషణత్వే సర్వముక్తి ప్రసంగాత్ - భక్తావ శక్తేన తేన తే
నాప్యనుష్ఠితా ప్రపత్తి స్తస్య తస్యాధికారిణో విశేషణ మిత్యుక్తౌ భక్త్యశక్తేనభరన్యాసస్య కర్తవ్యత్వా
సిద్ధేః - "యో బ్రహ్మాణంవిదధాతిపూర్వం - యద్యేన కామకామేన ,, త్యాదిభి ర్భక్త్యశక్తేః ప్రపత్తేః కర్తవ్య
త్వ సిద్ధి రితిచేన్న - తైరేవ తస్యా మోక్షార్థ సిద్ధేః - స్వర్గార్థ జ్యోతిష్టోమ వ దధికారి
వ్యత్వ సిద్ధి రితిచేన్న - తైరేవ తస్యా మోక్షార్థ సిద్ధేః - స్వర్గార్థ జ్యోతిష్టోమ వ దధి కారి

సా-వి—కామ్యమానత్వాయోగాత్ - తత్ఫలత్వాభావాత్, ఫలకామనత్వాభావాత్, కామ్యమానఫలత్వేనవాఫల
కామనాత్వేనవా అధికారి విశేషణత్వాసంభవాత్ఫలసాధనత్వేనకామ్యమానత్వేపి మోక్షసాధనత్వస్యైవప్రస
క్త్యాఅధికారివిశేషణత్వాసంభవాచ్చ "ఓమిత్యాత్మానంయుంజీత-ఆత్మానంమయినిక్షిపే,, దితి సాధ్యతయావి
హితత్వాచ్చఫలసాధనత్వ విరహిణో విధేయత్వాసంభవాచ్చ నాధికారి విశేషణత్వ మితిభావః -

మూ—ఇజ్జనల్లాతపోతు ఈశ్వరనుపాయమామ్ నిర్కు ఉపాసనాది శాస్త్రార్థఙ్గళుమ్ అధికారివిశేషణఙ్గళామ్-

సా-దీ— కాట్టుకిరార్ - ఇజ్జనల్లాత పోతిత్యాది యాల్ - ఈశ్వరనుపాయమాకవుమ్ భక్తియుమ్ ఆదిశబ్దేన కర్మజ్ఞానాదికళుమ్ విశేషణఙ్గళాక ప్రసంగిక్కుమెన్నపడి. ఆనాల్ ప్రపత్తి అనుపాయమెన్నతి

సా-స్వా— ఇజ్జనల్లాత పోతితి - భక్తియోగ నిష్ఠనుక్కు ఈశ్వర నుపాయ మెన్ను బోధిక్కైయిల్ శాస్త్ర తాత్పర్య మెన్ను శొల్లవత్తాక్కైయాలే యెన్నపడి - ప్రపత్తియుమ్ సాధ్యోపాయ మాకిల్ శిలవభియుక్తర్ ప్రపత్తియై యనుపాయ మెన్ను శొల్లుకిరతు విరోధి యాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా-ప్ర— విశేషణత్వా నుపపత్తేః - నను సర్వ ధర్మానిత్యాది ష్వేవాధి కారి విశేషణ తయా భర న్యాస కర్తవ్యత్వ విశిష్టం భగవ దుపాయత్వం విధేయ మితి చేన్న - ఉపాసన విధాయ కేషు జ్యోతిష్టో మాది విధాయ కేషుచ అధికారి విశేషణ తయో పాసన జ్యోతిష్టోమాది కర్తవ్యత్వ విశిష్ట భగవ దుపాయత్వస్య విధేయత్వ ప్రసంగేన ఉపాసన జ్యోతిష్టోమా దేరప్యధి కారి విశేషణత్వ ప్రసంగాత్ - రామానుజ సిద్ధాంతేచ - “ అహంహి సర్వ యజ్ఞానాం భోక్తాచ ప్రభు రేవచ | సకల ఫల ప్రదోహి విష్ణుః - తదేవాగ్ని స్తద్వాయు ,, రిత్యాదిభి స్సర్వ కర్మ సమారాధితో భగవాన్ సర్వం ఫలం దదాతీత్య భ్యుపగమా త్తస్యైవ సర్వత్రో పాయత్వమిత్యు పాసన యాగాదే రధికారి విశేషణత్వ ప్రసక్తేర నివార్యత్వాత్- “ ముముక్షు ర్బ్రహ్మోపాసీత - జ్యోతిష్టోమేన స్వర్గ కామో యజేత ,, ఇత్యాదిభి స్తత్త దర్థం తేషాం విధానా దుపాయత్వ మేవేతి చేత్ “ ముముక్షుర్వై శరణ మహం ప్రపద్యే - తేవ తేనా హ్యతే తత్త న్యాస ఏవా ,, త్యాదిభి ర్మోక్షార్థ మేవాస్యాపి విధానా దుపాయత్వ మనివార్యం - ఇదం సర్వమభి ప్రేత్య వేదాంతా చార్యై రుక్తం “ ఫలాదిభ్యో విభిన్నత్వాత్ప్రపత్తి ర్నాధ్య నన్వయాత్ | విధేయాంతర హానేశ్చనాధి కారి విశేషణ ,, మితి - అత్ర ఫలాదిభ్యో విభిన్నత్వా దిత్యాది హేతోః కింఫల మేవాధి కారి విశేషణమితి మతం? ఉత నిమిత్త మేవ? అథవా విశిష్టమితి వికల్ప్య త్రితయస్యాపి ప్రత్యేక మేకవ్యభిచారా న్నాధి కారి విశేషణత్వమితి క్వచిత్కించి దధికారి విశేషణమితి వక్తవ్యత్వాత్ప్రపత్తిరప్యధికార విశేషణ మితి పూర్వోత్తర మీమాంసానభిజ్ఞ కర్తృకో ద్ధార శఙ్కాపి నియోగ వాక్యార్థ వాదినాహి నియోగో నియోజ్య విశేషణం విషయః కరణమితి కర్తవ్యతా ప్రయోక్తా చ వక్తవ్యాః- అత్ర హి నియోజ్యవి శేషణమనుపాదేయం- తచ్చ నిమిత్తమ్ ఫలమితి ద్వివిధా - అత్ర కిం నియోజ్య విశేషణమ్ - తచ్చ కిన్ని మిత్తం ఫలం వేతి వివేచ నీయ మితి ఫల నిమిత్త యోరే వాధి కారి విశేషణత్వ బోధక భాష్య విరోధాత్ - జ్యోతిష్టోమా దావతి ప్రసంగ ప్రదర్శనేన దత్తోత్తరత్వాచ్చ తుచ్ఛేత్య లమ ప్రతిష్ఠిత కుతర్క పరిహాసనేన - ఏవం తర్హి ప్రామాణికానాం భరన్యాసే అనుపాయత్వోక్తి పూర్వకాధి కారి విశేష ణత్వ వాదస్య మామేక మిత్యేకశబ్ద స్యచకోభి ప్రాయ ఇతి చేత్ “ ప్రపత్తే ర్వ్యాజమాత్రత్వ మేక శబ్దేన బోధ్యత ,, ఇతి సాక్షా దుపాయ భూతే భగవ త్యుపాయత్వా త్సవ సామర్థ్యం భరన్యాసే ఉపాయత్వ బుద్ధి స్త్యక్తవ్యేతి తేషాం తాత్పర్య మితిభావః - స్వోక్తమనాపత్త్యాధి కారి విశేషణత్వాంగీ కారే బాధక మాహ - ఇజ్జనల్లా తేత్యాదినా- భరన్యాసో అధికారి విశేషణ

షా-సం-కించిదవచ్ఛిన్న స్యఫలదో య స్స ఉపాయః-కించిచ్చాధికారివిశేషణమితి వా దే అతిప్రసంగమాహ, ఇజ్జనితి

మూ— ఆకైయాల్ ప్రపత్తియుమ్ కూడ ఉపాయమన్ఱెన్ఱు శిలర్ అతివాదమ్పణ్ణుకిఱతుమ్ సిద్ధోపాయత్తినుడైయ ప్రాధాన్యమడియాక విత్తనై - అతుప్రధానపడి ప్రసాదనజ్ఞళాలే ప్రతిబంధకమాననిగ్రహత్తై నశమిత్తాల్ స్వాభావికానుభవత్తుక్కు ప్రయోజకమాకైయాలే - అతెజ్ఞనేయెన్నిల్ : రత్నత్తుక్కు అళుక్కుత్తాల్

సా-దీ— వాచత్తుక్కు తాత్పర్యమెతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆకైయాలిత్యాది - ఇనిసిద్ధోపాయత్తినుడైయ ప్రాధాన్యత్తై ఉణ్కాట్టుకిఱార్ - అతుప్రధానమానపడి ఇత్యాదియాల్ - స్వాభావిక భగవదనుభవత్తుక్కు నప్పడి - ఇవ్వర్థత్తై సదృష్టాంతమాక వ్రుపపాదిక్కిఱార్ - రత్నత్తుక్కిత్యాదియాల్ - జ్ఞానవికాసాదివత్తాది

సా-స్వా— ఆకైయాలితి - సిద్ధోపాయత్తుక్కు ప్రాధాన్యమ్ కూడుమో? సాధ్యోపాయాభావే సిద్ధోపాయమ్ కార్యకరమల్లామైయాలే అతుకూడాతే : ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అతుప్రధానమానపడీతి - స్వాభావిక ధీప్రసరత్తుక్కు సిద్ధోపాయమ్ ప్రయోజకమాకమాట్టుమో? అళుక్కు పోక్కిన రత్నత్తుక్కు స్వతఏవ ప్రభాప్రసరమ్ పోలే వికాసముమ్ వారాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అతెజ్ఞనే యెన్నిలిత్యాదినా-

సా-ప్ర—మిథ్యోక్తిరతివాద ఇత్యుక్తం - తథాత్వే వాచేకిన్ని బంధనమిత్యత్రాహ - ఆకైయాలితి - తస్య వా ప్రాధాన్యం కథమిత్యత్రాహ - అతు ప్రధాన మానేతి - నను ప్రతిబంధక నివర్తకత్వం భక్తి ప్రపత్త్యోరిత్యుక్తం - ఏవంచ ప్రతిబంధకే నివృత్తే ''సేతౌ భగ్నే స్వతః ప్రవృత్త జల'' న్యాయేన స్వాభావికాకారావిర్భావస్య స్వత స్సంభవాదీశ్వరస్యానపేక్షితత్వాత్తస్యోపాయత్వాసిద్ధేః ప్రధానోపాయత్వం దూరనిరస్తమిత్యత్ర సేతుభంగానంతరభావి జలప్రవృత్తేరపి భూతలాదిరూపాధారాధీనత్వవద్రత్నస్య మలప్రక్షాళనానంతరభావి ప్రభావికాసస్య కేవలభగవత్సంకల్పాధీనత్వవచ్చ జీవానాం స్వాభావికాకారావిర్భావస్యాపి భగవత్సంకల్పాధీనత్వాత్ ''అమృతస్యైష సేతుః - ఏష హ్యేవానందయాతి. ఏష ఏవ సాధు కర్మ కారయతి - యమేభ్యో లోకేభ్య ఉన్నినీషత'' ఇత్యాది శ్రుతిభిః ప్రధానోపాయత్వావగమాన్న కాప్యనుపపత్తిరిత్యాహ - అతెజ్ఞనేయెన్నిలిత్యాదినా - నను రత్నానాం మలప్రక్షాళనా

సా-వి- నన్వతివాదశ్శకంసిబంధన ఇత్యత్రాహ - ఆకైయాలితి - ప్రపత్తియుమ్ కూడ, భగవతా సహ ప్రపత్తిశ్చ - ఉపాయమన్ఱు, భగవానేవోపాయ ఇత్యర్థః - అతివాదజ్ఞళ్ పణ్ణుకిఱతువుమ్, అతివాదకరణమపి - నను సిద్ధోపాయస్య కథం ప్రాధాన్యమిత్యత్రాహ - అతుప్రధాన మానపడీతి - నను ప్రతిబంధక నివృత్తౌ సత్యాం స్వతః ప్రవృత్తస్వాభావికాకారావిర్భావస్య కథం భగవాన్ ప్రయోజక ఇతి శంకతే - అతెజ్ఞనే ఎన్నిలితి - రత్నస్య మలనివృత్తౌ సత్యాం స్వాభావిక ప్రభావికాసోభవత్వితి భగవత్సంకల్పవశా జ్జాయమానత్వా ద్యథా భగవతః ప్రయోజకత్వం న బాధ ఇత్యత్రాహ - రత్నత్తుక్కితి - అళుక్కుత్తాల్, దోషనివృత్తౌ సత్యాం - ఏష హ్యేవానందయాతి,,

నా-సం—ఆకైయాల్, ప్రపత్తేరపి భక్త్యాది తౌల్యానపాయాత్ - ప్రపత్తియుమ్ కూడవిత్యుక్త్యా పర మతే ప్రపత్తేస్స్వఫలసాధనత్వ సాధ్య భక్త్యాది పరతావదాతిరిత్యాది ప్రమాణ విరోధస్సూచితః - అడైయా కప్పత్తనై ఇత్యస్యాయంభావః - నహిరక్షణాయ రక్ష్యాపేక్షా ప్రతీక్షకే రక్షాపేక్షణం తత్ప్రాధాన్యం భంగయేత్ - నైవమ్ - యేనలబ్ధా ప్రాధానుపాయత్వోక్తి ర్జీవేదితి - అస్య చోపాయత్వే సహాం తత్ప్రాధాన్యం కిం విత్తమలం - యేన లబ్ధ ప్రాధానుపాయత్వోక్తి ర్జీవేదితి - తస్యోపాయదత్వేన ఫలదత్వేన చ ప్రాధాన్యం ఉపాయభావే కః ప్రాధాన్యే కో హేతు రిత్యత్రాహ - అతువితి - తస్యోపాయదత్వేన ఫలదత్వేన చ ప్రాధాన్యం ఉపాయభావే

మూ—వరుమ్ స్వాభావికమాన ప్రభావికాసముమ్ అతుక్కు అనురూపమాన భగవత్సంకల్పమాత్ర త్తాలే యానాల్ పోలే ముక్తనుక్కు వరుమ్ జ్ఞాన వికాసాదికళుమ్ అతుక్కనురూపమాయ్ క్కొణ్డు వ్యవస్థితమాన భగవత్సంకల్ప మడియాకవాయిరుక్కుమ్ - ఇప్పడి నిత్యర్క్కుమ్. ఇవ్వర్థత్తై "ఇచ్ఛాత ఏవ తవ విశ్వపదార్థ సత్తా,, ఎన్ఱు అభియుక్తర్ సంగ్రహిత్తార్కళ్ - ఆకైయాల్ సిద్ధోపాయమ్ ప్రధానమేయాకిలుమ్ తద్వశీకరణార్థమాన సాధ్యోపాయానుష్ఠానత్తుక్కు ఇష్టైన్త ఇత్యాది పూర్వాచార్యవాక్యవిరోధమిల్లై.

సా- దీ— శబ్దత్తాల్ భగవత్పరిపూర్ణానుభవాది సంగ్రహికిఱతు- ఇప్పడి నిత్యర్క్కు మెన్ఱు నిగ్రహశమన ద్వారా జ్ఞాన వికాసత్తిలుమ్ హేతుత్వశంకైవర అన్యత్ర ప్రసాదన మిల్లామైయాల్ సంకల్పమే ప్రయోజన మెన్కిరార్ - నను నిత్యరుడైయ వనుభవమ్ నిత్యమాకైయా లీశ్వర సంకల్పాధీనత్వ మతుక్కు కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వర్థత్తై ఎన్ఱు -సాధ్యోపాయానుష్ఠానత్తుక్కు "ఇష్టైన్తై ప్పొరుళాకీ,,త్యాది వచన విరోధ మిల్లై యెన్కిరార్- ఆకైయాలిత్యాదియాల్- సిద్ధోపాయమ్ప్రధాన మేయాకిలుమ్ తద్వశీకరణార్థమాక వనుష్ఠేయ మాకైయాల్ విరోధ మిల్లై ఎన్ఱన్వయార్థమ్ - ఉక్తార్థా విరోధమ్

సా-స్వా— అతుక్కనురూప మానేతి - రత్నసత్తా కాల పర్యంతంప్రభావికా సవిషయపరిచ్ఛిన్న కాలసంకల్ప త్తాలెన్నపడి - ముక్తానాం ధీవికాసం భగవత్సంకల్ప సాధ్య మాక కూడుమో? నిత్యర్క్కు జ్ఞాన వికాస మనాది యాకైయాలే భగవత్సంకల్పమున్ఱికే వరుకిఱ పోలే ముక్తర్క్కుమ్ వరలాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి నిత్యర్క్కు మితి - నిత్యమాన ధీవికాసమ్ భగవత్సంకల్ప సాధ్య మెన్ఱు శొల్లకూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇచ్ఛాత ఇతి - నిత్యముమ్ నిత్యేచ్ఛా సిద్ధ మాకైయాలితుపపన్న మెన్ఱు కరుత్తు. ఉపసం హరిక్కిరార్ - ఆకైయాలితి - ఇప్పడి యాకిల్ యోమే గర్భ గతస్యాపి

సా-ప్ర— నంతర భావివికాసస్యాదృష్ట విశేషాధీన త్వవదితివ_క్తవ్యేభగవత్సంకల్పాధీనత్వోక్త్యస్స్వ మతేవ నిత్యానాం నిత్యానుభవస్యాప్యేవమేవ భగవత్సంకల్పాధీనత్వంస్యాత్ - తథాచ, అన్యాధీన స్యానాదిత్వ భంగ ఇత్యత్ర నిత్యేచ్ఛాధీనతయా నానాదిత్వ భంగఇత్యాహ - ఇప్పడినిత్యర్క్కు మిత్యాదినా - ఉక్తార్థే సంమతిమాహ - ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా - ప్రకృతముపసంహరతి- ఆకైయాలిత్యాదినా - నన్వవస్థావిశేషే

సా—వి— త్యాదిభి స్వాభావికాకారా విర్భావస్య భగవత్సంకల్పాయత్తత్వ మవగమ్యతే - నను నిత్యానా మనుభవస్యాప్యేవమేవ సంకల్పాధీనత్వం స్యాత్ తథాచ అన్యాధీనస్యానాదిత్వభంగ ఇత్యత్రేచ్ఛాధీనతయా నానాదిత్వ భంగఇత్యాహ - ఇప్పడినిత్యర్క్కు మిత్యాదినా-

సా-సం— నిగ్రహశమనోపాయతాచ ప్రపత్తేరేవేతి నైత దుపాయత్వా సహతా తస్యేతిభావః - సంకల్ప మడియాక విత్యుక్త్యా ప్రయోజక మాకైయాలే ఇత్యుక్తిర్వ్యావృతా - నిగ్రహ విషయేషు తన్నివృత్త్యనంతరం యాభగవత్సిద్ధోపాయతా సానిత్యాన్ప్రత్యపి సాధారణీత్యాహ- ఇప్పడీతి - ఉభయో రపి జ్ఞాన వికాసస్య భగవదధీనత్వే అభియుక్తోక్తిమాహ - ఇవ్వర్థత్తైఇతి. ఉక్తం ఇష్టైన్తైఇత్యాది సూక్తివిరోధ పరిహారమ్నిగమయతి - ఆకైయాలితి. వశీకరణ విశేషాభావే నిగ్రహ శమనాభావాదిత్యర్థః-పారు శాక్త్యుక్తోర్థః శాంతనిగ్రహ కార్యః. సఏవనిగ్రహ శామక వశీకరణ విశేషవత్తాంగమయతీతితదనుష్ఠానేనైషా

మూ— “యోమే గర్భగతస్యాపివృత్తింకల్పితవాన్ ప్రభుః । శేషవృత్తివిధానేపికింసుప్తస్సోథవామృతః,,
ఇత్యాది కళుమ్ రక్షకాంతరమ్ తేడామైకుమ్ చ్చొన్న వైయత్తనై. అల్లాతపోతు భోజనాదివ్యాపారఙ్గళుమ్ తవిర వేణుమ్ - “స్వయం మృత్పిండభూతస్య పరతంత్రస్య దేహినః । అజ్ఞో జంతు రనీశోయ మాత్మనస్సుఖదుఃఖయోః । ఈశ్వరప్రేరితో గచ్ఛేత్స్వర్గం వాశ్వభ్రమేవవా। అప్రమేయోనియోజ్యశ్చయత్రకామగమోవశీ,,

సా-దీ— కాట్టుకైకాక యోమేగర్భగతస్యాపీత్యాదివచనఙ్గళుడైయ తాత్పర్యత్తై కాట్టుకిరార్-యోమే గర్భగత స్యేత్యాది - శేషవృత్తివిధానే-బాల్యాదిజీవనవిధానత్తిల్ - అన్తవీశ్వరన్ సుప్తనాయిరుక్కిరానో? అన్నియేగతనానో ఎన్నపడి- సామాన్యతః ఉపాయానుష్ఠానమ్ నిషేధిక్కైయాల్ మోక్షత్తిలుమ్ నివృత్తమాకుమెన్నుకరుత్తు. ఇశ్లోకత్తిన్ తాత్పర్యత్తై కాట్టుకిరార్. రక్షకాంతర మెన్ఱు. గర్భావస్థైయిలుమ్ రక్షిత్త సర్వేశ్వర నిరుక్క దేహయాత్రార్థమ్ రక్షకాంతరత్తై యేన్ తేడుకిరార్ కళెన్ఱు తాత్పర్యమ్. ఇజ్జనల్లాత పోతు అనిష్టముమ్ అరుళిచ్చెయ్కిరార్. అల్లాతపోతెన్ఱు. స్వయం మృత్పిండ భూత స్యేత్యాదికళుక్కు జీవర్కళుడైయ పారతంత్ర్యత్తిల్ తాత్పర్యమ్. అప్రమేయోనియోజ్యశ్చఎన్ఱు మతుక్కు ఈశ్వరన్ కర్మానుగుణమాక జీవర్కళై ప్రవర్తిప్పిక్కుమెన్ఱు మతిల్ తాత్పర్యమెన్కిరార్. స్వయం మృత్పిండే త్యాది. అనీశః, అసమర్థన్. అప్రమేయః, పరిపూర్ణన్. అనియోజ్యః, అపరప్రేర్యన్- యత్రకామస్తత్ర

సా-స్వా— త్యాది ప్రమాణత్తుక్కు గతి ఎతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- యోమేఇతి- యః ప్రభుః గర్భగతస్యాపి వృత్తిం కల్పితవాన్ - శేషవృత్తి విధానేపి బాల్యాదౌ జీవన విధానేపి ససుప్తః కిం. అథ వాన్యత్ర గతః - ప్రబుద్ధ ఏవవర్తత ఇత్యర్థః - తన్నాల్యేయ్ విజ్ఞమ్ వ్యాజమ్ వేణ్డా వెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడియాకిల్ స్వర సాధన త్యాగమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న స్వర సాధనత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అల్లాత పోతితి - స్వయం మృత్పిండ భూతస్యే త్యాది వచనఙ్గళ్ అన్వయ వ్యతిరేకాభ్యాం జీవనుక్కు వ్యాపార మిల్లై యెన్ఱుమ్ ఈశ్వరనే వ్యాపరిక్కిరానెన్ఱుమ్ శొల్లుకిరతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - స్వయ మిత్యాదినా - “స్వరక్షణేప్యశక్తస్యకో హేతుః పరరక్షణే,,ఎన్ఱుత్తరార్థమ్ - అనీశః, అసమర్థః - ఇన్త వచన ద్వయమ్ పారతంత్ర్య పరమ్. అప్రమేయః, పరిపూర్ణః - అనియోజ్యః, అపరప్రేర్యః - యత్ర కామః తత్ర గమో గమనం యస్యసః -

సా-ప్ర— చేతనయత్నాభావేపి రక్షణ ప్రదర్శనపూర్వకం చేతనవ్యాపార ప్రతిక్షేపక వచన విరుద్ధం భర న్యాస కర్తవ్యత్వ సమర్థన మిత్యత్ర చేతనగతస్య కస్యాపి వ్యాపారస్యానపేక్షితత్వే బాధకం ప్రదర్శయన్ తస్యవచనస్యతాత్పర్య మాహ- యోమేగర్భగతస్యేత్యాదినా-భరన్యాసకర్తవ్యత్వసమర్థనం జీవానామచిద్వద్భగవత్పారతంత్ర్యబోధకప్రమాణవిరుద్ధమిత్యాశంక్యపరిహరతి- స్వయంమృత్పిండేత్యాదినా-

సా-వి— తేడామైక్కాక, అనన్వేషణార్థం - శొన్నవై యిత్తనై, అభిధానమాత్రం - నస్వప్రయత్ననివృత్తి తాత్పర్యక మిత్యర్థః - తవిర వేణుమ్, త్యక్తవ్యంస్యాదిత్యర్థః- జీవానాం భగవత్పారతంత్ర్యబోధకవచన విరుద్ధం భరన్యాసస్యకర్తవ్యత్వప్రసాధనమిత్యాశంక్యతద్వచనానాం తాత్పర్యమాహ - స్వయం మృత్పిండేతి-

సా-సం— సూక్తిర్విరుధ్యేత ఇతిభావః-అన్యథాఅన్తనై ఇతివాక్యసూచితనిగ్రహస్యాపి హేత్వనాయత్తస్యేతిహృదయమ్ - అథ తత్సాక్ష్యనుగుణ ప్రమాణ విరోధంచపరిహరతి - యోమే ఇత్యాదినా-అధికభేదేన

మూ— మోదతె భగవాఙ్ భూతై బాలైః క్రీడనకైరివ,, ఇత్యాది కళిల్ జీవనుడైయ పారతంత్ర్యముమ్ ఈశ్వరఙ్ ఇవనుడైయ కర్మాఙుగుణమాక నడత్తుమ్ పడియైయుమ్ శొన్నవిత్తై - ఇప్పాట్టుక్కుమ్ ఇ వ్వచనఙ్గళుక్కుమ్ ఇప్పడితాత్పర్యమల్లాతపోతు సర్వశాస్త్రవిరోధముమ్ పూర్వాపర విరోధముమ్ వరుమ్.

సా-దీ— గమోగమనంయస్యసతథోక్తః. భూతైరి, కర్మాఙుగుణం ప్రవర్తితైః ఎన్నుకరుత్తు. క్రీడనకం, క్రీడా పరికరం. ఇతిఙ్ సాధర్మ్యత్తాలే ఉపాయానుష్ఠాన రాహిత్యమ్ శంకైకనుకరుభిప్రేతిమ్. ఇవ్వచనఙ్గళుకి కృష్ణ డి అర్థమంగీకరియావిడిల్ అనిష్ట మరుళి చ్చెయ్కిరార్ . ఇప్పాట్టుక్కు మిత్యాదియాల్. ఈశ్వరనుడైయ

సా- స్వా—క్రీడనకైరి, క్రీడా పరికర కంతుకాదిభిః-బాలఇవభూతైరికర్మాఙుగుణ ప్రవర్తితైర్మోదతే-కర్మాఙుగుణమాక ఈశ్వరప్రవర్తితమాకిరాప్పోలే ఉపాయయత్నం వేణ్డా వెన్ఱు శంకకనుక్కు తాత్పర్యమ్ - కర్మాను గుణమాక వుపాయత్తిలుమ్ ప్రవర్తిప్పిత్తే రక్షిక్కు మెన్ఱు పరిహార మెన్ఱు కరుత్తు - విపక్షత్తిల్ బాధక మరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పాట్టుక్కు మిత్యాదినా - సర్వేతి - ‘‘ జ్యోతిష్టోమేన యజేత . ఆత్మానం మయినిక్షిపే,, దిత్యాది శాస్త్ర విరోధ మెన్ఱపడి - పూర్వా పరేతి - ‘‘ ఉన్నడి కిఴ్ మర్ న్తు పుకున్తె ,, నిత్యాది విరోధ మెన్ఱపడి - ఇని సంబంధ విశేష మడియాక వరుమ్ కలక్కఙ్గళుక్కు పరిహారమ్ శొల్లక్కడవరామ్ పూర్వోక్తోపసంహార వ్యాజత్తాలే శిష్యావధానార్థమ్ పూర్వాపర భావ నియామకము మరుళి చ్చెయ్యా నిన్ఱు కొణ్డు వృత్తానువాద పురస్సరమ్ వక్ష్యమాణ ప్రతిజ్ఞై పణ్ణుకిరార్-

సా - ప్ర — ఇన్ఱైన్ఱు ఇత్యాది గాథాయా ఉదాహృత వచనానాంచ యుడితి ప్రతిపన్నం నిరపేక్షరక్షకత్వం పరిత్యజ్య తాత్పర్య వర్ణనమయుక్త మిత్యత్ర తాదృశార్థ స్వీకారే బాధక మాహ - ఇప్పాట్టుక్కు మిత్యాదినా - శ్రీమన్నారాయణ స్స్వతంత్ర్యేణైవ సర్వం కరోతి నతు జీవ కర్మాను గుణ్యేనేత్యుక్తౌ సర్వేషాం తత్తచ్ఛాస్త్ర మూలకప్రవృత్తిర్న స్యాత్ - తథాచవక్తు స్స్వస్యచ బుద్ధి పూర్వకం కదాచిదపి ప్రవృత్తిర్న స్యాదితి భావః - ఏవ మీశ్వర స్వాతంత్ర్య కారుణ్య రూప గుణ మూల వ్యామోహ నివర్తన ప్రకార ముక్త్వా సంబంధత్వేనో భయ నిరూప్యతయా విలంబిత ప్రతీతిః శేష శేషి భావరూప సంబంధ విశేష మూల వ్యామోహ నివర్తన ప్రకార మనంతరం వక్తుం వృత్తకీర్తన పురస్సరం వక్ష్యమాణ

సా—వి— క్రీడనకైః, క్రీడాసాధనైః - కంతు కాదిభిః - ఏవం ప్రమాణానాం తాత్పర్య భేదేన వ్యవస్థానంగీకారే యథాశ్రుత తాత్పర్యగ్రహణే బహూపప్లవ స్స్యాదిత్యాహ - ఇప్పాట్టుక్కితి - సర్వశాస్త్ర విరోధముమితి ప్రపత్త్యాది విధాయక శాస్త్రవిరోధః ‘‘ వైషమ్యనైర్ఘృణ్యేనసాపేక్షత్వాత్ - తథాహి దర్శయతి,,తి సూత్ర విరోధః - ‘‘ తిరుమాలిరుమ్ శోలై ఇన్ఱైన్ఱు,, ఇత్యాదివదతః పరాంకుశస్య సూక్తౌ పూర్వాపర విరోధః. స్వప్రవృత్తివిరోధ ఇత్యాది విరోధాస్స్యురితి భావః - ఏవం గుణ మూలకాశ్శంకాః

సా-సం— ‘‘ యేనాథవంతోఽపి,, త్యాది సంగ్రహః-ఆత్మకర్మాణి, స్వార్థకర్మాణి-క్రీడనక దృష్టాంతేన పరాధీనప్రవృత్త్యాది మత్త్వాభూతానా ముపగమ్యత ఇతి అప్రమేయ ఇతి వచనముపాత్తమ్- అప్రమేయత్వం, అపరిచ్ఛేద్యత్వమ్- అనియోజ్యత్వం, ప్రియుత మేతరా ప్రేర్యత్వం-కామగమః, స్వాయాస జనకవ్యాపారశూన్యః - విశ్వంవశేయస్య సవశీ - పారతంత్ర్యముమితి ప్రథమ ద్వితీయ వచనకటాక్షేణ- ఈశ్వర నుడైయవితి

మూ— ఇప్పడిఈశ్వరస్వాతంత్ర్యసహజకారుణ్యఙ్గళడియాకవరుమ్కలకఙ్గళుక్కుపరిహారమ్శొన్నోమ్-సంబంధవిశేషమడియాకవరుమ్కలక్కత్తుక్కుప్పరిహారమ్శొల్లుకిఱోమ్. ఈశ్వరన్ శేషియాయిరుక్కనామ్ ‟గర్భభూతాస్తపోధనాః,, ఎన్ఱుమ్ కణక్కిలే స్తనంధయప్రాయరాయిరుక్క త్తామ్ములైప్పాలుణ్ణ ఆర్తనాయఴుతల్ శెయ్యయుమ్ మళవన్ఱిక్కే కూలికొడుప్పారైప్పోలేనామ్

సా- దీ—స్వాతంత్ర్యసహజకారుణ్యమూలశంకాపరిహారత్తై నిగమిక్కిఱార్. ఇప్పడి ఇత్యాదియాల్. ఇప్పడి ఈశ్వరన్ స్వాతంత్ర్యత్తాలే వ్యాజమనుష్ఠిత్తాలుమ్ రక్షియాన్. సహజకారుణ్యత్తాలే వ్యాజమనుష్ఠియావిడిలుమ్ రక్షిక్కుమ్. ఇవ్వ్యాజత్తై స్వాతంత్ర్య మాత్రత్తాలే పూర్వమేవ ఏను త్పాదిత్తానిల్లై. వ్యాజత్తాల్ రక్షిక్కిల్ ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యత్తుక్కు క్కొత్తై వారాతో? ఆకైయాల్ప్రపత్తిరనుపాయమ్. అనుష్ఠేయమన్ఱు - ఇత్యాది శంకైకళ్ పరిహరిక్కప్పట్టన వెన్ఱపడి - ఈశ్వరనుక్కు దుఃఖముణ్డెన్ఱుమ్ శంకైయుమ్ కారుణ్యమూలమ్ ‟వ్యసనేషు మనుష్యాణాం,, మిత్యాదియాల్ - ఇని సంబంధ విశేష మూలఙ్గళాన శంకైకళై ప్పరిహరిక్కత్తుడఙ్గుకిరార్ - సంబంధ విశేష మిత్యాదియాల్ - ముక్తశంకాస్వరూపత్తైక్కాట్టుకిరార్ - ఈశ్వరన్ శేషియాయిరుక్క విత్యాది - గర్భ భూతా స్తపోధనాః ఎన్ఱతు చక్రవర్తి త్తిరుమకనైక్కుఱిత్తు దండకారణ్యవాసి మునికళుడైయ వచనమ్ - గర్భేతి - నాఙ్గళున్నుడైయ గర్భస్థానీయర్ - అఴుతల్ శెయ్కై, ఫలత్తై అపేక్షిక్కై. ముముక్షై యెన్ఱు తాత్పర్యమ్ - శంకై యిన్ తాత్పర్యత్తై

సా- స్వా—ఇప్పడిఇత్యాదినా- సంబంధమ్ఘనాపేక్షయావిళంబితప్రతీతికమాకైయాలేబహిరఙ్గమాకైయాల్ తత్ప్రియుక్తశంకా నిరాకరణ మనంతరమెన్ఱు కరుత్తు - శంకైయై అనువదిక్కిఱార్ - ఈశ్వరనితి - గర్భభూతా ఇతి - శ్రీరామం ప్రతిదండ కారణ్య వాసి ముని వచనం -

సా- ప్ర—వ్యామోహానువాద వాక్యోక్తోదాహరణబలాదశక్తిమూలత్వ భ్రమంనివర్తయన్వక్ష్యమాణంప్రతిజానీతే - ఇప్పడి ఈశ్వరేత్యాదినా - ప్రతిజ్ఞాత ముప పాదయతి - ఈశ్వర నిత్యాదినా - గర్భభూతా ఇతి జీవానామిష్టానిష్ట ప్రాప్తి పరిహారార్థ ప్రవృత్త్యనర్హత్వం ద్యోత్యతే - ఏవంచ స్తనంధయ

సా- వి—పరిహృత్యాథసంబంధ మూలకశంకాః పరిహ్రియంత ఇత్యాహ - సంబంధ విశేష మడియాకేతి-యథా స్తన్యార్థం స్తనంధయస్య జనన్యాభృతి దానమయోగ్యమ్- ఏవ మేవ తాపత్రయాభిహత్యా నిర్వేదమంతరేణ భరన్యాసాద్యనుష్ఠానాదిక మయోగ్యమితి కేషాంచి చ్ఛంకామాహ - ఈశ్వరన్ శేషియాయిరుక్క ఇతి - గర్భ భూతా ఇతి - ఇదం శ్రీరామం ప్రతిదండకారణ్యస్థ ఋషివచనం - గర్భభూతా ఇత్యనేన ఇష్టానిష్టప్రాప్తి పరిహారార్థప్రవృత్త్యనర్హత్వం ద్యోత్యతే - కణక్కిలే, న్యాయేన- శేషియాయిరుక్క, స్తనంధయప్రాయరాయిరుక్క, ఇతరత్ర ణోపయుక్తసంబంధవిశేషోదర్శితః- తామ్ ములైప్పాలుణ్ణ, స్వా తృస్తన క్షీరస్య - ఆర్తియుమ్తల్ శెయ్యయు మళవన్ఱిక్కే, ఆర్తి ప్రభృతి కరణ మాత్రం వినా - ఏతేన నిర్వేద మాత్ర మపేక్షిత మితిసూచితం - ప్రభృతి శబ్దేన రోదనం వివక్షితం - ఆర్తనాతల్ అఴుతల్ శెయ్యుమితి పాఠాంతరం - అఴుతల్, రోదనం. కూలికొడుప్పారై పోలే, భృతిదాతృభిరివ-నామ్, అస్మాభిః-

సా- సం—ద్వితీయ వచన కటాక్షేణ-ఏవంగుణవిశేషముఖేనసిద్ధోపాయోవిశోధితః- సంబంధవిశేషముఖేనచ

మూ— ఆత్మసమర్పణమ్ పణ్ణుకైయుమ్, రక్షకరావేణుమెన్ఱు అపేక్షిక్కైయుమ్, విశ్వసిక్కైయుమెన్నాప్పోలే శొల్లుకిఱ ఇవై యెల్లామ్ స్వరూపత్తుక్కుప్పోరున్తుమో వెన్ఱుశిలర్ సిద్ధోపాయ ముఖత్తాలే సాధ్యోపాయ శరీరత్తై యళిక్క ప్పార్ప్పర్కళ్ - ఇవర్కళైవిలక్కుమ్పడి పరమర్షికళుమ్ శ్రీభాష్యకారాది కళుమ్ విశ్వాసపూర్వక ప్రార్థనాత్మనిక్షేపాది కళై త్తాఙ్గళుమ్ అనుష్ఠిత్తు ఇతుక్కు శాస్త్రజ్ఞరై మూతలిప్పిత్తుక్కొణ్డు ఉపదేశపరమ్పరైయుమ్నడత్తిప్పో(కు)రుకైయాలే శేషిత్వాదిసంబంధమ్ నిత్యమేయాకిలుమ్ కర్మవాసనైకళాన జీవర్కళ్ విషయత్తిల్ ఈశ్వరనారుసాధ్యోపాయవిశేషత్తై మున్నిట్టల్లతురక్షియానెన్ఱు శాస్త్ర (వశ్యరుక్కు)నిష్కర్కుప్ పరిగ్రహిక్క వేణుమ్-

సా-దీ— కాట్టుకిరార్-సాధ్యోపాయశరీరత్తైయిత్యాది-పరిహారత్తై కాట్టుకిరార్ -పరమర్షికళుమిత్యాదియాల్. విశ్వాసపూర్వకేత్యాదియాల్ సపరికర న్యాసోపాసనత్తై చ్చొల్లుకిరతు - కర్మవాసనై కళాన, అనాద్యపరాధికళాన వెన్కై - శాస్త్రసిద్ధమాకిలుమ్ సాధ్యోపాయమ్ వేణ్డా వెన్ఱిలరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా-స్వా— సిద్ధోపాయేతి - శేషిత్వసంబంధ విశిష్ట సిద్ధోపాయ ముఖత్తాలే ఎన్ఱపడి - పరిహరిక్కిరార్ - ఇవర్కళైయితి - శొల్లుకిరోమితిశేషః - కర్మవాసనైకళాన, అనాద్య పరాధికళాన -

సా-ప్ర— శిశోర్యథాస్తన్యార్థనం స్వయమేవభృతిప్రదానమయోగ్యం.ఏవమేవ తాపత్రయాభిహత్యానిర్వేదమంతరేణభరన్యాసాద్యనుష్ఠానమయోగ్యమితివదన్తీత్యర్థః-యథా శిశునాస్తన్యే అపితెమాతురరతిర్భవేత్తథా జీవె అరక్షితే భగవతోఽరతిస్స్యాదితి భావః. ఏతాదృశ వ్యామోహస్య పరిహారమాహ. ఇవర్కళై ఇత్యాదినా. (అవళ్ ములై ప్పాల్ పోలే ఇత్యాద్యాచార్య వాక్యానాం ప్రబలత్వేన స్వాధీన కర్తృత్వ భ్రమ నివర్తనేన చరితార్థత్వాదితి భావః)- పరమర్షీత్యాది. తావదార్తైరిత్యాదినాపరమర్షిభిరుక్తం "విశ్వాస పూర్వకం భగవంతం నిత్య కింకరతాం ప్రార్థయే „ ఇత్యాదినా భాష్య కారైః ప్రతిపాదితమిత్యర్థః.సాధ్యోపాయవిశేషత్తై మున్నిట్టల్లతు రక్షియానెన్ఱి.“ తమేవంవిద్వానమృతఇహాభవతి.

సా-వి— ఆత్మసమర్పణమ్ పణ్ణుకైయుమ్, ఆత్మసమర్పణ కరణం - రక్షికక్ వేణుమెన్ఱ పేక్షిక్కైయుమ్, రక్షత్విత్యపేక్షణం - విశ్వసిక్కైయుమ్, విశ్వసనమ్ - ఎన్నాప్పోలే, ఏవం ప్రకారేణ - శొల్లుకిర, ఉచ్యమానాః - ఎన్నాప్పోలేఇతిశబ్దః ప్రదర్శనార్థః - నతుదృష్టాంతార్థః - ఇవైయెల్లామ్,ఏతేసర్వే. స్వరూపత్తుక్కు ప్పోరున్తుమో, అత్యంత పారతంత్ర్య విశిష్ట శేషభూత స్వరూపస్య యుజ్యతె కిం-ఎన్ఱు,ఇతి - అళిక్క ప్పార్ప్పర్కళ్, సిద్ధోపాయమవష్టభ్య సాధ్యోపాయంహాతుమపశ్యన్తీత్యర్థః.ఇవర్కళై త్తెళివిక్కుమ్పడి,ఏతాన్ ప్రతిబోధన ప్రకారః - ఉచ్యత ఇత్యర్థః- ద్రమిడపద మధ్యాహార్యం. మూతలిప్పిత్తుక్కొణ్డు, సాక్షీకృత్య. నడత్తిప్పోరుకైయాలే, ప్రవర్తమానతయా, ఋషీణాం, భాష్యకారాదీనాంచ ప్రపత్త్యనుష్ఠానస్య శాస్త్రదృష్టమార్గేణాద్యయావత్తదుపదేశ పరంపరా యాశ్చ సత్త్వాదిత్యర్థః. మున్నిట్టల్లతు, పురస్కారం వినా-రక్షియానెన్ఱు, నరక్షతీతి.

సా-సం— సవిశోధ్యతఇతిసిద్ధోపాయముఖత్తాలేయిత్యుక్తం-విలక్కుమ్పడీత్యనేనఏవంప్రత్యవస్థాతృషు నికర్షవిశేషస్సూచితః - శాస్త్రవశ్యరుక్కితి - నతుయుక్తిమాత్రశరణానామిత్యర్థః- అస్త్వేతేషాంతథా-

మూ— శాస్త్రత్తై ౖక్కైవిట్టాల్ ఇస్సంబంధమ్ శొల్లుకైకుమ్ ఈశ్వరనైయుమ్ కిడైయాతు-

సా-దీ— శాస్త్రత్తై ౖక్కైవిట్టా లిత్యాది - ఇస్సంబంధమ్, జీవేశ్వరరుడైయ శేష శేషి భావ సంబంధమ్ - ఈశ్వరన్ వ్యాజసాపేక్షత్వాది రూపే ణైవ శాస్త్ర గమ్య త్వాద్ధర్మిగ్రాహక బాధక మెన్ఱు కరుత్తు - నను ఇప్పడి ఇవన్ శ్వయ్ యుమ్ సాధ్యోపాయ మపేక్షితమాకిల్ ఈశ్వరన్ శేషియాకైయాలే రక్షిక్కప్రాప్తన్ - శేషమాకైయాలే చేతనర్ తజ్ఞలై రక్షిత్తుకోళ్ళ ప్రాప్త రల్ల రెన్ఱు ప్రతితంత్ర సిద్ధాంతాధికారాంతత్తిల్ సోక్తివిరోధమ్ వరుమ్? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ -

సా - సా్వ — లోకన్యాయత్తాలే సంబంధమాత్రేణ ఈశ్వరన్ రక్షకనాకైయాతే శాస్త్రం వేణ్ డావే ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - శాస్త్రత్తై ఇతి - ఇస్సంబంధమ్, ఈశ్వరన్ శేషి -జీవన్ శేష మెన్కిర సంబంధం - ఈశ్వర నైయుమితి - శొల్లుకైక్కెన్ఱు అను షంగిత్తు, సంబంధ ప్రతియోగి భూతేశ్వరనై యుమ్ శొల్లుకైక్కు కిడైయాతు - ప్రమాణమే కిడైయా తెన్ఱపడి- ఇప్పడి యాకిల్ ప్రధాన ప్రతితంత్రాధికారాంతత్తిల్ ఈశ్వరన్ శేషి యాకై యాలేరక్షిక్క ప్రాప్త నెన్ఱుమ్ జీవన ప్రాప్త నెన్ఱుమ్ శొన్నతు విరోధి యాతో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్-

సా - ప్ర — నాన్యః పంథాః • భక్త్యా పరమ యావాపి ప్రప త్త్యావా మహా మతే । ప్రాప్యోహం నాన్యథా ప్రాప్యః మమ కైంకర్య లిప్సుభిః ,, రిత్యాది ప్రమాణా దితి భావః - నను స్వత్వేన వ్యవహ్రియమాణ గృహక్షేత్రాదేః స్వామినా కేవల సంబంధా దేవరక్షణ దర్శనా చ్ఛాస్త్ర మనా దృత్యభగవతోపి తథైవ రక్షకత్వం స్వీకార్య మిత్యత్ర బాధ కమాహ - శాస్త్రత్తై ఇత్యాదినా - నన్వేవం తర్హి ‹‹ చేతనరుడైయ రక్షణత్తి లీశ్వరన్ ప్రాప్తను మామ్ శక్తను మామ్ తదధీన ప్రవృత్తియై యుడైయ చేతనర ప్రాప్తరుమాయ శక్తరుమా యిరుక్కైక్కు నిబంధన మీశ్వర నుడైయ నిరుపాధిక శేషిత్వముమ్,నిరుపాధికనియన్తృత్వముమ్, ఇవర్క ళుడైయ నిరుపాధిక శేషత్వముమ్. నిరుపాధిక నియామ్యత్వ ముమితి ,, ప్రధానప్రతితంత్రాధికారోక్త విరోధః,తత్తదాచార్యాణాంసంబంధజ్ఞాన మాత్ర హేతుత్వోక్తివిరోధశ్చ స్యాదిత్యత్ర

సా-వి— కైవిట్టాల్,హస్తేనపరిత్యాగే-శాస్త్రానవలంబనేసతీత్యర్థః- ఇస్సంబంధమ్ శొల్లుకైక్కు,ఏతచ్ఛేషశేషిభావసంబంధంవక్తుం-ఈశ్వరనుమ్ కిడైయాతు, ఈశ్వరోపినసిధ్యేత్- శాస్త్రైణైవహీశ్వరసిద్ధిః- ఈశ్వరాసిద్ధా సంబంధోపినసిధ్యేదితిభావః-నన్వేవంసతి‹‹చేతనరుడైయరక్షణత్తిల్ ఈశ్వరన్ ప్రాప్తనుమాయ్ శక్తనుమాయ్ తదధీనప్రవృత్తియై యుడైయ చేతనర ప్రాప్తరుమాయ్ అశక్తరుమాయిరుక్కైక్కు-నిబంధనమ్ ఈశ్వరనుడైయ నిరుపాధిక శేషిత్వముమ్,నిరుపాధికనియన్తృత్వముమ్,ఇవరుడైయ నిరుపాధిక శేషత్వముమ్ నిరుపాధికనియామ్యత్వము,, మితిప్రధాన ప్రతితంత్రాధికారోక్తవిరోధః, తత్తదాచార్యాణాంసంబంధజ్ఞానమాత్ర హేతు

సా-సం— అత్యంతభక్తియుక్తానాం నైవశాస్త్రంనచక్రమ,,ఇతివచనవిషయాణాంకింశాస్త్రేణేత్యత్రాహ- శాస్త్రత్తై ఇతి- శాస్త్రానాదరణే ఉక్తస్సంబంధ విశేష ఈశ్వరశ్చ నసిధ్యేదిత్యర్థః - అతస్తత్సిద్ధయే శాస్త్ర మాదర్తవ్యం సాధ్యోపాయ విశేషోపి నిగ్రహాశమనాయ శాస్త్రోక్తవిధయా ఆదర్తవ్య ఇతి భావః- నన్వేవంతర్హి ప్రధాన ప్రతితంత్రాధికారే భవద్భిరేవోక్తవిధ నిషూషణవిరోధస్స్యాదిత్యత్రాహ -

మూ-అనపిన్సు సంబంధమడియాక ఈశ్వరన్ రక్షిక్క ప్రాప్తనెన్నుమ్ శేషభూతనాన ఇవన్ తన్నై రక్షిత్తుక్కొళ్ళ ప్రాప్తనన్నెన్నుమ్ సుప్పుకొన్నదువుమ్ రక్ష్యరక్షకభావత్తుక్కు లోకదృష్టప్రక్రియైయాలే ఔచిత్యమ్ కొన్నపడియత్తనై-ఇవ్వళవేర రక్షైక్కు నిరపేక్షకారణమెన్నపడి యన్ను- అప్పడికొళ్ళిల్ సర్వరుమ్ నిత్యముక్తరాక ప్రసంగిక్కుమ్ - స్వాతంత్ర్యత్తాలే నియమమ్ శొల్లిల్ మున్ కొన్నపడియే వైషమ్య నైర్ఘృణ్యఙ్గళ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - యుక్తిమాత్రత్తాల్ ఇవ్వర్థఙ్గళ్ శొల్లువార్క్కు సంబంధజ్ఞానమే అపేక్షితమ్ రక్షాపేక్షాదికళ్ వేణ్డా వెన్ను

సా-దీ-అనపిన్నిత్యాదియాల్-శాస్త్రసిద్ధమాకైయాలే భగవత్సంకల్పనియతమాన వ్యాజమపేక్షికిఱతో ప్రియలోకన్యాయత్తాలే శేషమాన చేతనన్ సంబంధజ్ఞానవ్యాపారశూన్యనాయిరున్తానాకిలుమ్ శేషి ఇవనై రక్షిక్క వేణ్డియిరుక్కు మెన్నురక్ష్యరక్షకభావత్తై ఔచిత్యత్తాలే దృఢీకరిక్కిఱాయిలె తాత్పర్యమెన్నపడి-సంబంధమాత్రమే రక్షణత్తిల్ నిరపేక్ష కారణమెన్నిల్ వరుమనిష్టత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అప్పడికొళ్ళిలెన్ను - స్వాతంత్ర్యత్తాలే శిలరై రక్షిక్కుమ్, శిలరైరక్షియాదెన్నిల్ లరుళిచ్చెయ్కిరార్ - స్వాతంత్ర్యత్తాలే ఇత్యాది - ఇని రక్షణత్తిల్ సంబంధ జ్ఞానమేయమైయుమ్, రక్షాపేక్షాదికళ్ వేణ్డావెన్నుమతు కేవలయుక్త్యా సాధిక్కప్పదుకిరతో ? శాస్త్రిత్తాల్ సాధిక్కప్పడుకిరతో ? ఎన్ను వికల్పిత్తు మున్తిన పక్షత్తిల్ సంబంధ జ్ఞానాపేక్షై తానుమ్ వేణ్డా వెన్కిరార్ - యుక్తిమాత్రత్తాలెన్ను - ఇతుక్కు పరిహారమాక ద్వితీయ పక్షత్తై యనువదిత్తు పరి

సా-స్వా—అనపిన్నితి-విపక్షత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్-అప్పడికొళ్ళిలితి- కించసంబంధజ్ఞానమాత్రమపేక్షితం - రక్షాపేక్షాదికం మాస్తు ఎనిఱ వాదమ్ యుక్తి మాత్రత్తాలేయో ? శాస్త్ర బలత్తాలేయో ? ఎన్ను వికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తిలుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్- యుక్త్యేతి - ద్వితీయత్తై శంకిత్తు ప్పరిహరిక్కిరార్-

సా-ప్ర—తేషాం తాత్పర్యమాహ- అనపిన్నిత్యాదినా - స్వోక్త తాత్పర్యానంగీకారే బాధకమాహ-అప్పడికొళ్ళిలిత్యాదినా - ఏవం సంబంధ మాత్రస్య రక్షణ హేతుత్వ మపాస్య సంబంధ జ్ఞానమాత్రస్య రక్షణ హేతుత్వం కిం వ్యాప్త్యాంగీక్రియతే - ఉత శాస్త్రాద్వేతి వికల్ప్య వ్యాప్తేర్వ్యతిరేక వ్యభిచారమాహ - యుక్తి మాత్రత్తాలే ఇత్యాదినా - శాస్త్రాదపి కేవల సంబంధ జ్ఞానస్య రక్షా హేతుత్వం న సిధ్యతీత్యాహ.

సా-వి—కథోక్తి విరోధశ్చ స్యాదిత్యత్ర తదుక్తి తాత్పర్యమాహ-అనపిన్నితి- ఏవం సత్యుపాయానుష్ఠానా పేక్షం భావేనేతి - ఇవ్వళవే, ఏతావన్మాత్రమేవ - సంబంధ జ్ఞాన మాత్రమేవ - అన్ను, నభవతి. ఏవ మనంగీకారే బాధకమాహ - ఇప్పడీతి. ఇప్పడి క్కొళ్ళిల్, ఏవం స్వీకృతే సతి - నిత్యముక్తరాక, అనాదికాల ఏవ ముక్తాస్స్యురితి భావః - స్వాతంత్ర్యత్తాలే నియమమ్ శొల్లిల్, స్వతంత్రత్వాత్స్వాభిమతకాలే మోచయతీతి స్వాతంత్ర్యస్యైవ నియామకత్వోక్తౌ - నను సంబంధ మాత్రం న మోక్షహేతుః, యేనాతి ప్రసంగస్స్యాత్ - కింతు సంబంధ జ్ఞానమిత్యాశంక్య సంబంధ జ్ఞానస్య మోక్షహేతుత్వం కిం వ్యాప్త్యోచ్యతే - ఉత శాస్త్రాద్వేతి వికల్ప్య వ్యతిరేక వ్యభిచారాన్న వ్యాప్తిరిత్యాహ - యుక్తి మాత్రత్తాలితి - ఇవ్వర్థఙ్గళ్ శొల్లువార్క్కు, వ్యాప్తిమాత్రాదిమానతః బ్రువతాం. రక్షాపేక్షావిశ్వాసాద్యభావైః బహువచనం-

సా-సం— అనపిన్నితి- నన్వతిప్రసంగాదిపరిహారాయ సంబంధజ్ఞానమేవ రక్షాహేతుః-నాన్యద్వ్యభిచారాదిత్యత్రాహ - యుక్తిమాత్రేతి - చేతనత్వ మనుష్యత్వాదివిశేషణైరపి వ్యభిచారతాదవస్థ్యాభిప్రాయేణాచిద్ద్వ్యాది

మూ—శొల్లవాణ్ణాతు. అచిద్వ్యక్తిగళుమ్ పశుమృగపక్ష్యాదికళుమ్ స్తనంధయరుమ్ రక్షాపేక్షారహితర్కళ్ శానాట్పోలే సంబంధ జ్ఞాన రహితర్కళుమాయిరుక్క అవర్కళై రక్షిక్కక్కాణా నిన్రోమిరే - అప్పడిక్కణ్డోమాకిలుమ్ శాస్త్రబలత్తాలే ఇఙ్గు సంబంధ జ్ఞానమ్ అపేక్షిత మెన్నిల్ శాస్త్రమ్ శొన్నకట్టళైయిలే జ్ఞాన విశేషమ్ స్వీకరిక్కవేణుమ్ - తస్మై ఈశ్వరన్ రక్షిక్కుమ్పోతు సంబంధత్తోడేకూడ విలక్షణమైన్నే వేణ్డువ తెన్నిల్ అతువుమ్ అనుపపన్నమ్ - సుషుప్త్యద్యవస్థైకళిలే యెల్లారుక్కుమ్ మోక్షమ్

సా.దీ—పూర్వపక్షిక్కిరార్. అప్పడిక్కణ్డోమాకిలుమిత్యాది. ఇఙ్గు, ఈశ్వరన్ చేతనరైరక్షిక్కుమిడత్తిలే జ్ఞానవిశేషం, రక్షాపేక్షాదియెన్నపడి-నను సంబంధమాత్రత్తాల్ రక్షిక్కవేణుమెన్కిరతిష్టమ్. సర్వముక్తిపరిహారార్థమత్తోడేకూడవిలక్షణమై వేణుమ్, అతిరిక్తమొన్రుమ్ వేణ్డావెన్రుమ్పక్షత్తైయనువదిత్తునిరసిక్కిరార్. సంబంధత్తోడే యెన్రు. సుషుప్త్యాదీతి. అనివారణమాత్రమఙ్గుణ్డాకైయాలేయెన్రుకరుత్తు.

సా.స్వా— అప్పడిక్కణ్డోమితి-సర్వముక్తిప్రసంగపరిహారార్థమనివారణవిశిష్టసంబంధం నియామకమెన్కిర మతత్తైయనువదిత్తు నిరాకరిక్కిరార్ - తస్మైఇత్యాదినా.

సా.ప్ర—అప్పడిక్కణ్డోమాకిలు మిత్యాదినా - “స్వోజ్జీవనేచ్ఛాయది తేస్వసత్తాయాం స్పృహాయది। ఆత్మదాస్యం హరేస్స్వామ్యం స్వభావంచ సదాస్మర” ఇత్యాది శాస్త్రైస్సంబంధ జ్ఞాన మపేక్షిత మితిచేద్భక్తి ప్రపత్తి విధాయక శాస్త్రైశ్చా మప్యానంత్యాత్తదపి స్వీకార్యమితి న కేవల సంబంధ జ్ఞాన మాత్రస్య హేతుత్వసిద్ధిరిత్యర్థః - నను సంబంధ మాత్రస్య హేతుత్వముచ్యతే - కింత్వప్రతిషేధ సహితస్య తస్య - ఏవంచ నవైషమ్య నైర్ఘృణ్య ప్రసంగ ఇత్యత్ర కింయదా కదాచిదప్రతిషేధ మాత్ర సహితస్య హేతుత్వముచ్యతే? ఉత ప్రతిషేధ కరణ యోగ్యావస్థాయామప్రతిషేధ సహితస్యేతి వికల్ప్య ప్రథమేతి ప్రసంగముక్త్వా ద్వితీయే వ్యతిరేక వ్యభిచారమాహ - తస్మై ఈశ్వర నిత్యాదినా.

సా.వి—రక్షాపేక్షావిరహేపి పశ్వాదీనాంరక్షణవత్సంబంధ జ్ఞాన విరహేపి రక్షణ దర్శనాద్వ్యభిచార ఇతియుక్తిర్నాస్తీతి భావః - శాస్త్రబలాత్తథాంగీకుమః ఇత్యత్ర శాస్త్రబలాదేవ భరన్యాస రూప జ్ఞాన విశేషోప్యంగీకార్య ఇత్యాహ - అప్పడిక్కణ్డోమాకిలుమితి - తథా దర్శనేపి - నను న కేవలం సంబంధో మోక్షహేతుః - కింతు సంబంధ విశిష్ట నివారణాభావ ఇతిపక్షం శంకతే - తస్మై ఈశ్వర నితి - సంబంధత్తోడేకూడ, సంబంధేన సహ - విలక్షణమై, నివారణాభావః - వేణ్డువతు, అపేక్షితః - ఎన్నిల్, ఇతి చేత్ - ఇతువుమ్, ఏతదపి. సంబంధ విశిష్టనివారణాభావస్య మోక్షహేతుత్వే సుషుప్తి దశాయాం తాదృశ నివారణాభావస్య సత్త్వాన్మోక్షాపత్తి సర్వముక్తిప్రసంగేన నివారణ యోగ్యావస్థాయాం నివారణాభావో హేతుర్వాచ్యః - సోప్యనుపపన్నః - నివారణ యోగ్యతారహితాచిద్ద్రవ్యస్య నివారణవిశిష్ట పశ్వాదేశ్చ రక్షణ దర్శనాదిత్యాహ - సుషుప్త్యద్యవస్థైకళిలే ఇతి -

సా.సం—బహూదాహరణప్రదర్శనం. నను ముక్తిమాత్రేణ నైవ ముక్తిః. కింతు “స్వోజ్జీవనేచ్ఛాయది తే” ఇత్యాది శాస్త్రబలాదితిప్రసక్తే తత్పరిహరతి. అప్పడీతి. జ్ఞాన విశేష మితి. సంబంధజ్ఞానమాత్రస్యావిధేయత్వాదిత్యవష్టంభనాత్వాదితి భావః. విశేషణాంతరప్రతిక్షేపేపి దోషాన్ దర్శయతి. తస్మై ఇత్యాదినా.

పూ—కొడుక్కప్రసంగిక్కైయాల్-తాన్ విలక్కుకైక్కు యోగ్యతైయుళ్ళవనాయిరుక్కచ్చెయ్దే విలక్కాదొழియ వెఱపేక్షిత మెన్నవుమొణ్ణాదు - విలక్కుకైక్కు యోగ్యతై యిల్లాద అచిత్తైయుమ్ విలక్కిఱపశ్వాదికళైయుమ్ పుత్రాదికళైయుమ్ రక్షిక్కక్కాణ్కైయాల్-ఆనపిన్పు "యేనాథవంతోహి భవంతి లోకే తేనాత్మ కర్మాణి సమారభంతే। తేషాంహికార్యేషు భవంతినాథా శ్శైబ్యాదయో రామయథా యయాతేః" ఎన్కిఱ శ్లోకత్తిలుమ్ నాథశబ్దత్తిల్ వ్యుత్పత్తియాలుమ్ నిర్భరత్తుక్కు ఉపయుక్తమాన సంబంధవిశేషత్తై

సా-దీ—తాన్ విలక్కుకైక్కు-ఇత్యాది-నివారణ యోగ్యదశావిశిష్టమనివారణమ్ హేతు వెన్ఱపడి. సుషుప్త్యాదియిల్ విశేషణాంశాభావాద్విశిష్టాభావ మెన్ఱు కరుత్తు. విశేషణాంశాభావత్తిలుమ్ రక్షణత్తైక్కాట్టుకిఱార్. విలక్కుకైక్కు-యోగ్యతై ఇత్యాదిదియాల్ - విశేష్యాంశాభావత్తిల్ రక్షణత్తైక్కాట్టుకిఱార్ - విలక్కుకిఱ విత్యాదియాల్ - నను యేనాథవంతోహి ఎన్కిఱశ్లోకత్తిల్ ఎజ్గళ్ పక్షమ్ కాణలామెన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - యేనాథవంత ఇత్యాది - ఆత్మకర్మాణి, ఆత్మావినుడైయ రక్షణార్థ కర్మజ్గళై. కార్యేషు, రక్షణకార్యజ్గళిల్ - భవంతి, సమర్థరాయ్ వర్తిప్పర్కళ్ - నాత్మ కర్మాణిమెన్ఱు పదచ్ఛేదమ్- హేబలరామ శ్శైబ్యాదయో నాథాః - యయాతేః - యయాతి ఎన్కిఱ రాజావినుడైయ - కార్యే, రక్షణరూప కార్యత్తిల్ ఎప్పడియానార్కళ్ ఎన్నై- నాథశబ్ద వ్యుత్పత్త్యా యాచనారూపప్రార్థనైయుమ్ మతుప్పాలాత్మనిక్షేపముమిజ్గుమ్ వ్యంజితమాయిత్తెన్కిఱార్ - నాథశబ్దత్తిలిత్యాదియాల్ - నాత్మ కర్మాణి, ఉపాయానంతర భావినైర్భర్యమ్ శొల్లుకిఱతు - అతుక్కుపయుక్తమానత్తై నాథవంతః ఎన్ఱు శొల్లుకైయాల్

సా-స్వా— యేనాథ వంతః ఎన్కిఱశ్లోకత్తిల్ జీవ వ్యాపారం వేణ్డా వెన్ఱు అస్మన్మతమ్ తోత్తవిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆనపిన్పితి- యేఇతి-యేనాథ వంతస్తే ఆత్మార్థ కర్మాణినసమారభంతే - రామ, హే బల రామ. యయాతేః రాజ్ఞః నాథా శ్శైబ్యాదయ ఇవ తేషాం కార్యేషు నాథాహి భవంతి ఎన్ఱన్వయమ్ - నాథశబ్దత్తిలితి - యాచ్ఞావాచియాన నాథ ధాతు వినాలే యాచ్ఞైయుమ్,

సా-ప్ర—నన్వేవంభరన్యాసస్యావశ్యకత్వ సమర్థనం నోపపద్యతే- తస్యాపిప్రమాణతమభారతవచనే నిషేధాత్- వ్యతిరేకవ్యభిచారాదిత్యాశంక్య పరిహరతి- ఆనపిన్పిత్యాదినా- "నాథృ యాచ్ఞాయా" మితి ధాతోః అకర్తరిచ కారకే సంజ్ఞాయా మితి కర్మణి ఘఞి నాథ్యత ఇతి నాథ ఇత్యేవం నాథశబ్ద

సా-వి—విలక్కాదొழియవే, నివారణాభావఏవ - నను పురుషవ్యాపారాంగీకారే "యేనాథవంతోహి భవంతిలోకే తేనాత్మ కర్మాణి సమారభంతే" ఇతి భారతవచన విరోధ ఇత్యాశంక్య తత్రాపినాథృయాచ్ఞాయా మిత్యస్మాద్ధాతో ర్నాథ్యత ఇతి నాథ ఇతి అకర్తరి చ కారకే సంజ్ఞాయా మితి కర్మణి ఘఞి నిష్పన్న నాథశబ్దేన గోప్తృత్వవరణం సంబంధవాచి మతుప్ప్రత్యయస్య ప్రకృతౌచిత్యేన నిర్భరత్వోపయుక్తభర స్వీకర్తృత్వ సంబంధ విశేషపర్యవసానే సతి ఆత్మనిక్షేపరూప వ్యాపారోపి ప్రతీయత ఇతి న విరోధ ఇత్యాహ - ఆనపిన్పు యే నాథ వంత ఇతి . నాత్మ కర్మాణి సమారభంతే ఇత్యస్య సమర్పణానంతరం

సా-సం—తర్హి యేనాథ వంత ఇతి కథ ముపపన్నం స్యాదిత్యత్రాహ . ఆనపిన్పితి . వశీకరణవిశేషేణ వినా కథ మప్యతి ప్రసంగాద్య పరిహరణే సిద్ధే సతీత్యర్థః. వ్యుత్పత్తియాలు మితి. నాథృయాచ్ఞాయామితి

మూ—చ్చొల్లుకిర మతుప్ ప్రత్యయత్తాలుమ్ యాచనముమ్ ఆత్మనిక్షేపముమ్ వ్యంజితమాయిత్తు - అల్లాత పోతు అతిప్రసంగాది దోషఙ్గళ్ వరుమ్ - నాథవంతః ఎన్కిఱ విడత్తిలిత్తనై వివక్షైకొళ్ళాతపోతు లోకనీతియిలుళ్ళ తెల్లామ్ మోక్షశాస్త్రత్తిల్ ఊహిక్కై వచనవిరుద్ధమ్ -

సా-దీ— సంబంధవిశేషమానతు భరస్వీకర్తృత్వ రూపమ్ - శేషత్వమాత్రమాకిరపోతు అతిప్రసఙ్గమాకైయాలుమ్ నైర్భర్యానుపపాదకమాకైయాలుమ్, ఏవమనంగీకారత్తిలతిప్రసంగాది దోషమ్ వరుమెన్ఱు కరుత్తు - నాథవంత ఇత్యస్య లోక ఇత్యుక్త్యా లోకవిషయత్వాత్ అత్తై మోక్షశాస్త్రత్తిలుమూహిక్కై వచనవిరుద్ధమెన్కిఱార్ - నాథవంత ఇత్యాది- ఇతుపరిహారాంతరమ్-స్వరక్షణత్తిల్ తనక్కన్వయ

సా - స్వా — మతుప్పినాలే భరస్వీకారకర్తృత్వ సంబంధాభిధానముఙ్గత్తాలే నిక్షేపముమ్ సిద్ధమెన్ఱుపడి - విపక్షత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అల్లాతపోతితి - సర్వముక్త్యాద్యతిప్రసంగమెన్ఱపడి - ఇన్త శ్లోకమ్ లోకవిషయమాకైయాలే నాథవంతః ఎన్కిఱ విడత్తిల్ ఇవ్వివక్షైప ణ్ణకూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నాథవంతః ఎన్కిఱ వితి - అప్పో తు లౌకికవిషయవచనార్థత్తై మోక్ష శాస్త్రత్తిలూహిక్కకూడాతెన్ఱుకరుత్తు -ఆకిల్ స్వరక్షణార్థవ్యాపారత్తిల్

సా-ప్ర—వ్యుత్పత్త్యా గోప్తృత్వవరణంతదస్యాస్త్యస్మిన్నితిమతుపితివిహితమతుపస్సంబంధసామాన్యవిషయత్వేపి ప్రకరణానుగుణ్యాదౌచిత్యాచ్చ శేషశేషిభావ పరత్వాత్తేన ప్రత్యయేన స్వస్యస్వరక్షణభరస్యచభాగవచ్ఛేషత్వానుసంధానరూప ఆత్మనిక్షేపశ్చ వ్యంజితౌ భవతః - అన్యథా పూర్వోక్తాతిప్రసంగతాదవస్థ్యాదిత్యర్థః - నను నాథశబ్దస్య స్వామిని ప్రసిద్ధిప్రాచుర్యాన్మతుపశ్చ దండీత్యాదౌదండసంబంధమాత్ర పరత్వవత్స్వామి సంబంధమాత్ర పరత్వాచ్చ నోక్తార్థపరత్వమిత్యాశంక్య తథాపి భగవతో భక్తిప్రపత్త్యన్యతరప్రీతస్యైవ మోక్షప్రదత్వమితి వచనసహస్రావగతత్వాత్తద్విరుద్ధన్యాయానాం కాలాత్యయాపదిష్టత్వమాహ - నాథవంత ఇత్యాదినా - ఆపాతతస్స్వాభిమతార్థానుగుణతయా

సా-వి— నైర్భర్యేతాత్పర్యమితి హృదయం. యేనాథవంతఇత్యత్ర ఏవం వివక్షాయా అనంగీకారేపి ప్రకృతేన తన్న్యాయాపత్తిః - తద్వచనస్యలోక ఇత్యుక్త్యా లోకవిషయత్వాత్ - ఇహ మోక్షోపాయ విధాయక శాస్త్రప్రతిరోధాదిత్యాహ-నాథవంతఃఎన్కిఱఇతి-ఊహిక్కై,ఊహనం.వచనవిరుద్ధం. ‘‘భక్త్యా పరమయావాపిప్రపత్త్యావామహామునే । ప్రాప్యోహంనాన్యథాప్రాప్య,, ఇత్యాది వచన శతవిరుద్ధమితిభావః-

సా-సం— ధాతుబలాద్యాచనక్రియాకర్మణి వ్యుత్పన్నో నాథశబ్దః - నాథవానితి మతుపా చ నిర్భరతోపయుక్తస్సంబంధవిశేషో న్యస్తభరత్వాఖ్యః పర్యవస్యతి - ఏవంచ ప్రకృతిప్రత్యయాభ్యాం యాచనాత్మనిక్షేపావాక్షిప్తావితిభావః--నను నాథవానితి శబ్దః ‘‘ పరతంత్రః పరాధీనః పరవాన్నాథవానపి ,, ఇతి నిఘంటుబలాత్పరతంత్ర పురుషే రూఢః - తామనాదృత్య కిమనయా యౌగికార్థానుబంధి మదృష్టికల్పనయేత్యత్రాహ - అల్లాతపోతితి - అతిప్రసంగః, సర్వముక్తిప్రసంగః-ఆదిపదేన సాధ్యోపాయ శాస్త్రనైరర్థక్యం వివక్షితం - ఇతోపి వరం రూఢిత్యాగో యౌగికార్థాదరశ్చేతిభావః - పితృపుత్రాది లోకనీత్యాభగవతస్స్వత ఏవ మోక్షప్రదతాంబూమ ఇతిచేత్తత్రాహ-వచనవిరుద్ధమితి

మూ—సర్వ రక్షకనాన ఈశ్వరనుణ్డాయిరుక్క స్వరక్షణార్థ వ్యాపారత్తిల్ నమక్కు అన్వయ మిల్లై ఎన్కిర ఆప్పర్ పాశురత్తుక్కు తాత్పర్యమ్ శొల్లుకిఱోమ్ - యదర్థంతు కృతోన్యాస స్తదర్థం నపునః క్రియా । పూర్వ మప్య పరాధీన ప్రవృత్తావస్యానాన్వయః ।

సా.దీ— మిల్లైయెన్కిర పెరియోర్ వచనఙ్గళుక్కు గతి యేతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - రక్షకనాన విత్యాదియాల్ - వచనఙ్గళుక్కు తాత్పర్యమ్ కారికైయాల్ కాట్టుకిరార్ - యదర్థంత్వితి - యాతొరు ఫలత్తుక్కాక పూర్వమ్ న్యాస మనుష్ఠిత్తతు అన్త ఫలత్తుక్కాక మీళవుమ్ భరన్యాసరూపక్రియైపణ్ణ లాకాతెన్కైయిలే తాత్పర్యమ్ - ఇన్నమొరు తాత్పర్య మరుళి చ్చెయ్కిరార్ - పూర్వమపి ఎన్ఱు - పూర్వమ్ పణ్ణిన ప్రపత్తియిలు మివనుక్కు స్వాతన్త్ర్యేణ ప్రవృత్తి యిల్లై ఎన్ఱు ఇక్కారికైయినర్థత్తై క్కాట్టుకిరార్ -

సా-స్వా—నముకు న్వతః [redacted] పాశురత్తుక్కు గతియేతు ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్ - సర్వ రక్షకేతి - యదర్థం, యన్మోక్షార్థం - భర న్యాసః కృతః తదర్థం పునర్న క్రియేతి - ప్రపన్ననుక్కు త్తరావస్థ పరమాప్త వాక్య మెన్ఱు కరుత్తు - పూర్వ దశైయిల్ స్వరస మాన విన్త పాశురత్తుక్కిప్పడి తాత్పర్యమ్ కూడుమో? ఎన్న పూర్వ దశైయిలుమవిరుద్ధ యోజనై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పూర్వమపీతి - స్వాధీన స్వార్థ ప్రవృత్తి నిషేధ పరమ్ పాశుర మెన్ఱపడి - తదర్థం నపునః క్రియా ఎన్ఱు శొన్న తు కూడుమో ? అయథా శాస్త్రం మోక్షార్థమ్ భర సమర్పణ మనుష్ఠిత మానాలుమ్ పునర నుష్ఠానమ్ కణ్డతిల్లైయో ? పూర్వ దశా పర యోజనైయిలుమ్ పరాధీన ప్రవృత్తి యెన్నాల్ ఈశ్వరన్ ముస్పే తానే ఇన్త వ్యాపారత్తై ప్పణ్ణివిక్క లాకాతో ? ఎన్న కారికైయై వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణు కిరార్ -

సా-ప్ర—ప్రతీయమానస్య సంప్రదాయప్రవర్తకవాక్యస్యతాత్పర్యతోవిరోధాభావమాహ- సర్వరక్షకనానేత్యాదినా - సంప్రదాయ ప్రవర్తకానాం తథోక్తిః కిం ప్రయోజన మిత్యత్ర భరన్యాసానంతర ముపాయాంతరాన్వయాభావః ప్రాథమికభరన్యాసే స్వాధీన కర్తృత్వ భ్రమనివృత్తిశ్చ ఫల మిత్యభిప్రేత్యాహ-యదర్థంత్విత్యాదినా. భరన్యాసేస్వాధీనకర్తృత్వభ్రమోనివర్తయితవ్యఇత్యేతదప్యుపలక్షణమితి ప్రదర్శయ

సా-వి— సర్వరక్షకనానవీశ్వరనుణ్డాయిరుక్క విత్యాప్తవాక్యవిరోధస్స్యాదిత్యాశంక్యతత్తాత్పర్యజ్ఞానేన విరోధఇతితత్తాత్పర్యం వదాను ఇత్యాహ - సర్వరక్షకనానేతి - తత్తాత్పర్యంకారిక యా సంగృహ్ణన్ వివృణోతి - యదర్థ మిత్యాదినా -

సా-సం— ‹‹సర్వ జోఽఘసిహి ›› భక్త్యా పరమ యావా ప్రీత్యాది విరుద్ధ మిత్యర్థః - తస్యాప్త వాక్య విరోధ ప్రాప్తా తంపరిహరతి - యదర్థం త్వితి - యత్ఫల ముద్దిశ్య భగవతి భరన్యాసః కృతః తత్ఫల ముద్దిశ్య నకించదపి పునః కర్తవ్య మస్తీతి పూర్వార్ధేఽభి యుక్త వచనస్య తాత్పర్యం- యది ‹‹స్వర క్షణ వ్యాపారత్తిల్ నమక్కన్వయ మిల్లై›› ఇతి సామాన్యోక్తే ‹‹మయినిక్షిప్త కర్తవ్య›› ఇతివిశేషపర్యవసాయ కేసతి తత్పర్యవసానం నాను మన్యసే , తర్హి కథంతస్యతాత్పర్యమిత్యత్రాహ- పూర్వ మపీతి- భరన్యాసా త్పూర్వమపి భరన్య సనేపీతి యావత్ - అపరాధీన ప్రవృత్తౌ స్వాధీన ప్రవృత్తౌ - అస్య, స్వపార తంత్ర్యా భిజ్ఞస్య - నాన్వయః - కింతు ‹‹భగవతో బలేన›› స్వామిస్వశేషమిత్యుక్తవిధయాభగవదధీన ప్రవృత్తౌ

మూ— యథాప్రమాణమ్ స్వరక్షణ భరసమర్పణ మ్పణ్ణిన వను క్కు ప్పి న్పు స్వరక్షణార్థ వ్యాపారత్తిల్ ప్రాప్తియిల్లై. మున్పుతానుమ్ స్వరక్షణార్థమాక ప్పణ్ణిన సమర్పణాది వ్యాపారముమ్ సర్వకర్తావాన అవన్నానే బీజాంకుర న్యాయత్తాలే అనాదియాక ప్రవర్తిప్పిత్త కర్మప్రవాహ విపాక విశేషత్తిలే వన్తతొరు యాదృచ్ఛిక సుకృతాది విశేష కారణత్తై మున్నిట్టు క్కొణ్డు పణ్ణువిత్తా నాకైయాలే నామే నమ్మై రక్షిత్తుక్కొళ్ళుకిరో మెన్నిరుక్క ప్రాప్తియిల్లై - సర్వరక్షకనాక మూల మంత్రాదికళిలే శిక్షితనాన ఇవన్నానే నమ్మై యొరు ఉపాయత్తిలే వ్యాపరిప్పిత్తుఅన్తవ్యాపారత్తాలే ప్రసన్ననామ్ రక్షిక్కిరానెన్నిరుక్క ప్రాప్తమ్ - స్వామీస్వశేషంస్వవశం స్వభరత్వేననిర్భరమ్ । స్వదత్తస్వధియా

సా-దీ—యథాప్రమాణమిత్యాదియాలిరుక్క ప్రాప్తమిత్యంతత్తాల్-స్వరక్షణార్థమాక వెనిఱర వాక్యార్థానుసంధానత్తిల్ తామ్ న్యాసదశకత్తిలరుళిచ్చెయ్త శ్లోకత్తై యుదాహరిక్కిరార్ - స్వామీయెన్రు - స్వామీ, సర్వశేషియాన శ్రీమన్నారాయణన్ - స్వశేషభూతం స్వవశం, స్వపరతంత్రనామ్ ఇవై ప్రణవ నమస్సుక్కళుడైయ వర్థఙ్గళ్ - స్వభరత్వేన స్వస్మిన్న్యస్త భరనాకి - నిర్భరనాక ప్పణ్ణుతరు. స్వయమేవ స్వప్రయోజనార్థం స్వదత్త స్వధియా, స్వదత్తమాన స్వవిషయధీరూపన్యాసత్తాలే

సా-స్వా—యథాప్రమాణ మిత్యాదినా- నామే నమ్మైరక్షిత్తుక్కొళ్ళుకిరో మెన్నిరుక్కప్రాప్తియిల్లై యెన్రాల్ అవన్ తానేరక్షకనెన్నిరుక్కప్రాప్తమెన్రుఫలిక్కైయాల్స్వకర్తవ్యవ్యాజమ్ వేణ్డావెన్రుసిద్ధిక్కవిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - సర్వ రక్షక నాక విత్తి. అవన్ తానే రక్షికిరా నెన్రు రుక్క ప్రాప్తమెన్రు శొన్నతుకూడుమో ? మూల మంత్రాది కళిలే రక్షణ సమర్థ నాక శిక్షిత నానా లుమ్ అస్మద్రక్షణత్తిలే ప్రాప్తివేణ్డావో? కించ,ఇవ్వనుసంధానంకర్తవ్యత్వత్యాగానుసంధానమాత్రమాకైయాలేస్వస్యఫలిత్వానుసంధానముమ్ఉపాయత్తుకుస్వకీయత్వానుసంధానముమ్ప్రసంగియాతో?ఎన్న సాత్త్వికత్యాగరూప పూర్వ వాక్య తాత్పర్యార్థత్తైతదర్థశ్లోకత్తాలేసంగ్రహిక్కిరార్- స్వామీతి-నిర్భరం యథా భవతితథాస్వభరత్వేనమా

సా-ప్ర— న్నుపలక్ష్యోకారాంతర విశిష్టతదను సంధాన ప్రకార మాహ- స్వామిన్స్వశేష మిత్యాదినా-

సా-వి—స్వానుసంధాన ప్రకారముపదిశతి- స్వామీతి - స్వామీ, శేషీ.స్వశేషంస్వవశం, స్వపరతంత్రంమాం స్వభరత్వేన నిర్గతఃభరఃయస్మిన్కర్మణితథామమభరోయ థానస్యాత్తథేత్యర్థః - స్వద త్త స్వధియా,

సా-సం—వేవాన్వయ ఇతి నమకాన్వయ మిల్లై ఇత్యభి ధానమితి సంగ్రహీతమర్థద్వయంవివృణోతి- యథా ప్రమాణ మిత్యాదినా - విపాకస్య విశేషో నామ మోక్షానుగుణత్వం- "ఏషఏవసాధుకర్మ కారయతి తమి,, తిభి శ్రుతిః - తర్హి కథంవర్తి తవ్య మిత్య పే క్షా యా మాహ . సర్వ రక్షక నాక విత్తి - పూర్వ మపీతి వ్యతి రేక ముఖోక్త్యా ఫలితా న్వయార్థ నిష్కర్షో యం - ఇమ మేవ నిష్కర్షం న్యాస దశ కేప్య కారిష మిత్యాహ - స్వామీ స్వశేష మితి - స్వామీ, దాస రక్షణే ప్రాప్త శ్శక్తశ్చ-స్వశేషం, స్వరక్షణే స్వయ మశక్త మప్రాప్తంచ - స్వవశం, స్వామ్యాయత్త స్వరూప స్థితిప్రవృత్త్యాదిమంతం - స్వభరత్వేననిర్భరం,మద్రక్షణభరస్స్వస్యైవయథాస్యాత్ యథాచమమనైర్భర్యసిద్ధిస్తథామాంన్యస్యతీత్యర్థః- న్యసనానుకూల జ్ఞానవత్త్వంకృతం- న్యసనేస్వస్యస్వతంత్ర కర్తృత్వభ్రమంనివర్తయతి-స్వదత్తస్వధిమేతి-

మూ—స్వార్థం స్వస్మిన్న్యస్యతి మాంస్వయమ్ ॥ ఇతు ఆత్మసమర్పణ దశైయిల్ ఖ్యాతిలాభ పూజాఫల సంగకర్తృత్వో పాయత్వజ్ఞళాకిర తు(తూ)రాల త్త భగవదనుసంధాన క్కట్టళై.

సా-దీ— స్వస్మిన్ స్వపాదార విందజ్ఞళిల్ అడియే న్నైన్యస్యతి - నిక్షేపిక్కిరా నెన్నర్థమ్ - ఇవ్వను సంధానమ్ ఆత్మ రక్షా భర సమర్పణ దశైయిల్ కర్తవ్య మెన్కిరార్- ఇతువెన్ను - తు(తూ)రాల్, కల్మషజ్ఞళ్.

సా-స్వా— న్యస్యతీత్యర్థః. స్వార్థంమాంస్వభర త్వేనన్యస్యతిత్యత్రస్వ శేషంస్వవశమితిద్వయం హేతుః-శేష త్వాత్స్వార్థం న్యస్యతి- పరతంత్రతయాఽ శక్తత్వాత్స్వభర త్వేనన్యస్యతి-స్వదత్త స్వధియేతి, స్వదత్తా స్వకీయా చధీఃభర సమర్పణ రూపా తయేత్యర్థః - అనేనో పాయస్య స్వకీయత్వ బుద్ధి వ్యవచ్ఛేదః- స్వయ మిత్యనేన స్వాతంత్ర్య ముచ్యతే - స్వశేషం స్వవశ మిత్యనయోః ప్రతీకయోఃస్వామీ స్వయ మితి పదద్వయ మెన్ను కరుత్తు - ఆనాలుమ్ ఇవ్వను సంధానమ్ కూడుమో ? శ్రీభాష్య కారర్ శ్రీమద్గీతా భాష్యాదికళిలే సామాన్యతః భగవానే వేత్యాదినా సాత్త్విక త్యాగాను సంధాన ప్రకార మరుళి చ్చెయ్కైయాలేయత్రై ౖవిట్ట భంగి భేద మాక శొల్లు కిరతు కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇతు ఇతి - ఇతు ఆత్మ సమర్పణత్తిల్ కర్తవ్య సాత్త్విక త్యాగరూప విశేషా కారాను సంధాన మాకైయాలే శ్రీమద్గీతా భాష్యాది సామాన్యోక్తికుమ్ విశేష త్తిలే తాత్పర్య మాకైయాలేవిరోధ మిల్లై యెన్నుకరుత్తు- ఖ్యాతీతి - కైంకర్యార్థ మెన్ను సంకల్ప మాత్రత్తాలే పరమ ఫలత్తిల్ సంగమ్ త్యక్త మానాలుమ్ అనుష్ఠాన దశైయిల్ ఖ్యాతిలాభాది సంగ రాహిత్యార్థం ఫలసంగ త్యాగమావశ్యక మెన్నుకరుత్తు - తూరాలత్త, కల్మష మత్తవెన్నపడి.

సా-ప్ర—తు(తూ)రాలత్త,ఋజీషరాహి త్యేన- యథాయవసారికళమానాం ఫల పర్యం తత్వ ప్రతిబంధకా

సా-వి—స్వసంపాదితస్వవిషయస్వస్వరూపజ్ఞానేన. స్వార్థం,స్వప్రయోజనార్థం. స్వయం, యాదృచ్ఛికసుకృతాది కారణ పరంపరా కృషిమతా స్వేనైవ- స్వస్మిన్ న్యస్యతి,నిక్షిపతి. అహంతు కరచరణ కల్ప ఇతి భావః - అత్రానుసంధానే స్వార్థమితి ఫలసంగత్యాగః - ఖ్యాతిలాభపూజార్థ త్యాగశ్చ. స్వయం న్యస్యతీతి స్వకర్తృత్వత్యాగః - స్వభరత్వేన న్యాసే ఉపాయత్వ బుద్ధిత్యాగ ఇత్యేతేథా అత్రాను సంహితా భవంతీత్యాహ - ఇతుఇతి - తురాలత్త, కల్మషాణిసంహృత్యస్థితా-అనుసంధానకట్టళై, అనుసంధాన రీతిః-

సా-సం— స్వామి నైవదత్త స్వపర విషయ యాథాత్మ్యధ్యాన సామే నేత్యర్థః- ఇదం శక్త్యా పేరప్యపలక్షణం - న్యసన ఫలే ప్రధాన ఫలితాపి మే నేత్యాహ - స్వార్థ మితి - ‚‚ తన కేయాక వైనై కొళ్ళుమీ తే,, ఇత్యుక్త విధయా స్వ స్మైవ ప్రయోజనా యేత్యర్థః- మమచ ‚‚ భుంక్తేస్వభోగ మఖిలం పతి భోగ శేష ,, మిత్యుక్త విధయా చేతనత్వా దేవ ఫల మవాంతరత్వేన నిష్పద్యత ఇతి భావః- స్వస్య సమాధిక విధురత్వాత్ స్వస్యైవనిరపేక్షరక్షణోచితగుణపూర్ణత్వాచ్చస్వస్మిన్న్యస్యతి - మామ్, అకించన మనన్య శరణం - మయివిద్య మానాపి ప్రయోజ్య కర్తృతాయా సాపిస్వామ్యాయత్తా- అత స్వత్వప్రియుక్తాంష్య హంకృతి లేశోపి మమనేతి సూచనాయ స్వయ మిత్యుక్తిః- అనేనైవ త్వాత్మ నిక్షేప విధా సత్యామపి ఏతద్వినా ఆత్మాప హార చౌర్య నివర్తక విరహా ప్యాత్మ నిక్షేపా దేరహం కారాద్య వద్యా వహత్వా న్నానుష్ఠేయత్వ మితి పరభ్రమ నివర్తన మప్యుక్త విధాను సంధాన ఫల మిత్యాహ - ఇతు విరి - ఖ్యాతిః , ప్రపన్నత్వ ప్రథా - ఫలం , ప్రధాన ఫలిత్వాభి మానః- సంగః,

మూ — ఆకైయాల్‌తామ్‌ములై ప్పాలిప్పోలేవరుకిఱ ఈశ్వర ప్రసాద త్తుక్కు స్తనంధయనుడైయ ములై యుణ్కిఱ వ్యాపారమ్పోలే ఇవనుడైయ అపేక్షాదికళ్ - ఇత్తాల్ సిద్ధోపాయస్వరూపత్తుక్కు కొత్తై వారాతు.

సా - దీ — అథ ప్రకృత మాన స్వరక్షణే రక్షాపేక్షా ద్యవశ్యమ్ భావత్వే యుపసంహరిక్కిరార్ - ఆకైయాలెన్టు - వేణుమెన్టు శేషమ్. రక్షాపేక్షాదికళాలీశ్వర నుక్కు సర్వశక్తిత్వాది హానివారాతెన్కిరార్ - ఇత్తాలెన్టు. కొత్తై, దోషమ్ - ఇప్పడి నారాయణ శబ్దోక్త గుణ విశేష సంబంధ విశేష.

సా - స్వా — ఆనాలుమ్ తామ్ ములై ప్పాలు కిఱత్యాదినా దృష్టాంత ముఖేన శొన్న స్వరూప విరోధత్తుకు ప్పరిహార మెతు? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయా లితి - ఆకైయాల్, వ్యాజ విశేషం స్థాపిత మాకైయాల్ - అపేక్షాది కళితి - వేణుమెన్టు శేషః - ఇప్పడి చేతన వ్యాపార మపేక్షితమాకిల్ ఈశ్వర స్వాతంత్ర్య త్తుక్కు ముపాయత్వ త్తుక్కుమ్ కొత్తై వారాతో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇత్తాలితి - ఇత్తాల్, స్వాధీన చేతన వ్యాపారా పేక్షైయాల్ - ఇతువుమ్ వైషమ్య నైర్ఘృణ్య సర్వముక్తి ప్రసంగాది పరిహారార్థమ్ స్వాతంత్ర్యమూల స్వసంకల్పసిద్ధమాకైయాలె స్వాతంత్ర్య కాహ్యై యెన్టు ఘటి-

సా - ప్ర — ఏవ మహం కారమమ కారావ ప్యపాయస్య ఫల పర్యం తత్వ ప్రతి బంధ కావితి భావః - నను మాతు ర్యథా స్తన్య ప్రదానే అరతి ర్భవే దేవ మేశ్వరస్య చేతనా రక్షణేఽరతి స్స్యాదితి ‹‹సఏకాకీ నరమేత - ఉదారా స్సర్వ ఏవైతే జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమత ›› మిత్యాది ప్రమాణాద వగత మితి భరన్యాసో నాపేక్షిత ఇతి పూర్వ మేవోక్త మిత్యత్ర మాతు స్స్వారతి నివృత్త్యర్థం ప్రవృత్తావపి శిశు కర్తృకపానోప యుక్త వాగ్వ్యాపారా భావే యథాస్తన్యదాన న్నివర్త్యేత తథా భగవతోఽపి స్వార్థ మేవ జీవ విమోచనోద్యోగేఽపి భక్తి ప్రపత్తి రూప జీవ వ్యాపారాభావే తన్నివర్త్యేతేతి రక్షణోప యోగాదపేక్షిత ఏవే త్యభి ప్రయన్నాహ - ఆకైయాల్ తామ్ ములై ఇత్యాదినా - కొత్తై, దోషః. ఏవంభగవతఉపాయత్వోపేయత్వబోధకేద్వయే ప్రథమోపాత్తశ్రీమన్నారాయణ శబ్దే విశేష్యవాచినారాయణశబ్దార్థభూతగుణసంబంధనిమిత్తవ్యామోహంవినివర్త్య విశేషణభూతశ్రీమచ్ఛబ్దార్థత్వేనాభిమతాయాః లక్ష్మ్యాః పురుష కారత్వమూలంవ్యామోహంనివర్తయితుంవృత్తాను వాద పురస్సరం

సా-వి— అత్ర స్వయమితి మాతు స్తనంధయఇవ చేతన రక్షణేతస్యరతిర్వ్యజ్యతె- ఏవమనుసంధాన ఏవ మహతాం వాక్యస్యాపి తాత్పర్యం నపరాధీన వ్యాపారా భావేపీతి భావః. తస్మాద్రక్షాపేక్షాదికం స్తనంధయస్య స్తన్య భక్షణ వ్యాపారవ దపేక్షణీయ మేవేత్యుపసంహరతి - ఆకైయాలితి - ముత్తైయుణ్ణుకిర వ్యాపారమ్, స్తనభక్షణ వ్యాపారః - అపేక్షాదికళితి - ఆవశ్యకజ్గళితి శేషః - స్తనభక్షణాభావే శిశునాశవత్ రక్షాపేక్షాద్యభావేసతి ఆత్మహానిరేవేతి సూచితమ్ - కుత్తం, దోషః- వారాతు, నాగచ్ఛతి-

సా - సం — మత్ఫల సాధనత్వా న్మచ్ఛేష మిదం కర్మేత్యభి మానః • కర్తృత్వం, స్వాధీన కర్తృత్వం- ఉపాయత్వం, అవ్యవహితోపాయత్వం - ఊర్, అవద్యమ్ - ఇత్థం సంబంధ నిబంధన మతి కాలుష్య పరిహారం దృష్టాంతోపపత్తిభ్యాం దృఢయన్ భగవతస్సిద్ధోపాయత్వ మల్ప మపి వ్యాపారం నసహత ఇతిపదాభి మానంనివర్తయన్నిగమయతి- ఆకైయాలితి-ఆప్తవాక్యాదేరుక్తార్థతాత్పర్యకత్వాదిత్యర్థః-

మూ— ఇప్పడి నారాయణశబ్దత్తిల్ సిద్ధమాన గుణవిశేష సంబంధవిశేషఙ్గళ్ అడియాకప్పిరక్కుమ్ కలక్కఙ్గళుక్కు పరిహారమ్ ఉదాహరిత్తోమ్, ఇని - “లక్ష్మ్యా సహ హృషీకేశో దేవ్యా కారుణ్యరూపయా రక్షకస్సర్వసిద్ధాన్తే వేదాన్తేపి చ గీయతే„ ఎన్కిఱపడియే సపత్నీకనాయ్ క్కొణ్డు సర్వరక్షణయజ్ఞదీక్షితనాన సర్వేశ్వరనుక్కు శ్రీమచ్ఛబ్దత్తిలే శొల్లుకిఱ పత్నీసంబంధత్తిల్ వరుమ్ కలక్కఙ్గళుక్కు దిఙ్మాత్రత్తాలే పరిహారమ్ కాట్టుకిఱోమ్ -

సా- దీ—మూలఙ్గళాన శఙ్కైకళై పరిహరిత్తు అనన్తరమ్ శ్రీమచ్ఛబ్దోక్త పత్నీ సంబంధమూలఙ్గళాన శఙ్కైకళై సంక్షేపతః పరిహరిక్క ఉపక్రమిక్కిఱార్ -

సా-స్వా—శిష్యావధానార్థమాకవుమ్ పూర్వగ్రన్థశేషత్వభ్రమనివృత్త్యర్థమాకవుమ్ సంగతియైయుమ్ చొల్లియా నిన్ఱుకొణ్డు ఉక్తానువాదపురస్సరమ్ వక్ష్యమాణప్రతిజ్ఞైయై శెయ్తరుళుకిఱార్ - ఇప్పడీత్యాదినా. గుణవిశేష సంబంధవిశేష మడియాకవెన్ఱు హేతునిర్దేశత్తాలే శఙ్కాదార్ఢ్యం తోఱ్ఱుకైయాల్ విస్తరేణ పరిహారమ్ శొల్లిత్తెన్నపడి - పత్నీ సంబంధత్తిల్ వరుమితి. అహేతుకనిర్దేశత్తాలేయుమ్ దిఙ్మాత్రేణ వెన్ఱు నిర్దేశత్తాలుమ్ శఙ్కామాన్ద్యమ్ తోఱ్ఱుకైయాలే అత్యల్పయత్నసాధ్యతయా ఏతచ్ఛఙ్కానివారణ మనన్తరమెన్ఱు కరుత్తు - లక్ష్మ్యా సహ హృషీకేశ ఇతి వచనోదాహరణపూర్వకం పత్నీసహితనాయ్ క్కొణ్డు సర్వరక్షణయజ్ఞదీక్షితనానవెన్ఱు నిర్దేశత్తాల్ స్వసిద్ధాన్తం సుదృఢప్రమాణసిద్ధమెన్నపడి.

సా-ప్ర—వక్ష్యమాణప్రతిజ్ఞా వ్యాజేన సంగతిమాహ- ఇప్పడి నారాయణేత్యాదినా- సర్వసిద్ధాన్తే, మన్త్రసిద్ధాన్తే, తన్త్రసిద్ధాన్తే, తన్త్రాన్తరసిద్ధాన్తే, ఆగమసిద్ధాన్తే చేత్యర్థః- సర్వరక్షణయజ్ఞదీక్షితనానేతి- యథా కస్మింశ్చిత్పురుషే దీక్షితే తత్పత్న్యా అపి యష్టృత్వే నాన్వయస్తథా లక్ష్మ్యా అపి రక్షకత్వ మితి భావః-

సా-వి—ఏవం గుణసంబంధవిషయశఙ్కాః పరిహృత్య పత్నీసంబంధప్రాప్తాశ్శఙ్కాః దిఙ్మాత్రేణోదాహరిష్యామ ఇత్యాహ - ఇనిలక్ష్మ్యేతి - దిఙ్మాత్రేణేత్యస్యాయం భావః. పత్నీసంబంధవిషయశఙ్కాస్తావదిత్థం, లక్ష్మీర్జీవభూతా అణ్వీ చ “త్వయైతద్విష్ణునా చామ్బ జగద్వ్యాప్తం చరాచరమ్। యథా సర్వగతో విష్ణుస్తథైవేయం ద్విజోత్తమ„ ఇత్యాది విభుత్వపరవచనజాతమఘటితఘటనాశక్త్యా కాలవశాద్వా అణుభూతాయా అపి విభుత్వం సంభవతీతి తత్పరం - “సౌమ్యాసౌమ్యైర్జగద్రూపైస్త్వయైతద్విపూరితమ్„ ఇత్యుక్తా సఙ్ఖ్యాతవిగ్రహసంబన్ధాభిప్రాయం వేతి కేచిదిచ్ఛన్తి- ॥౧॥ కేచిత్తు జీవత్వేపి విభుత్వమవిరుద్ధం- అఘటితఘటనాశక్త్యా విభుత్వాఙ్గీకారే సర్వాత్మనామపి తథైవ స్యాదితి “స చానన్త్యాయ కల్పతే„ ఇతి ముక్తిదశాయాం స్వరూపవిభుత్వమభ్యుపగన్తవ్యం స్యాత్- “న చ పర్యాయాదప్యవిరోధో వికారాదిభ్యః„

సా- సం — దిఙ్మాత్రత్తాలే, సంక్షేపేణ- విస్తరస్తు చతుశ్శ్లోకీభాష్యే అనుసన్ధేయ ఇతి భావః. పత్నీసహితస్య హి యజమానస్య యజ్ఞేఽధికృతిః - తథా లక్ష్మీసహితస్యైవ హృషీకేశస్య రక్షణేఽధికృతిః - సహ రక్షక ఇత్యాభ్యాం ఫలితార్థః - కారుణ్యరూపయేతి విశేషణబలాద్రక్షకత్వమపి శేషిత్వవదుభయాధిష్ఠానమిత్యర్థకత్వాదస్య వచనస్యాదావేవ తదుదాహృతం.

సా-వి—ఇతి జైనప్రతిక్షేప సూత్ర మప్యపార్థకంస్యాత్- అసంఖ్యాతవిగ్రహయోగేనసర్వగతత్వ సమర్థ
నే “యథా సర్వగత,,ఇతి భగవద్దృష్టాంత వైరూప్యంస్యాత్ - దృష్టాంతేపి నానా విగ్రహ ధార
ణ ప్రయుక్తసర్వగతత్వ వర్ణన మయుక్తం - యథా శ్రుతార్థ స్వీకారే బాధకాభావాత్ - అతః ప్ర
మాణబలా జ్జీవత్వేపి విభుత్వ మవిరుద్ధం. నచ జీవలక్షణ విరోధః- అణుత్వేసతి చేతనత్వస్య తల్లక్షణత్వా
దితి వాచ్యం - “సిద్ధానుగమ మాత్రంహి కర్తుంయుక్తం పరీక్షకైః। నసర్వలోకసిద్ధస్య లక్షణేన నివర్త
న,,మితి ప్రమాణ సిద్ధ జీవభూత లక్ష్మీ విభుత్వానుసారేణ అణుత్వేసతి చేతనత్వ లక్షణస్య లక్ష్మీభిన్న జీ
వ విషయత్వాచిత్యా త్పరతంత్ర చేతనత్వస్య లక్ష్మీసాధారణ జీవవిషయత్వ సంభవాచ్చ - అథవా జీవ లక్ష
ణే అణుశబ్దః పరిచ్ఛిన్నత్వ పరః - సచపరిచ్ఛేదఇతరజీవేషుస్వరూపతః, లక్ష్మ్యాంగుణతః, భగవత్స్వ
తంత్ర్యా ద్యపేక్షయా లక్ష్మీ స్వాతంత్ర్యాదే ర్న్యూనత్వాత్ - అతఏవ“సత్యం జ్ఞాన మనంతం బ్రహ్మే,,తి
లక్షణే అనంతపదేన వ్యావర్తితత్వాత్ . నబ్రహ్మత్వమపి-జగత్కారణత్వ లక్షణేపివ్యాపారత స్సాతిశయ
త్వా ద్వ్యావర్త్యత్వమితి నజగత్కారణత్వ మపీతి వదంతి-॥౨॥అన్యేతు “చేతనత్వా దచిదన్యత్వం,విభుత్వా
జ్జీవాన్యత్వం. పారతంత్ర్యా దీశ్వరాన్యత్వ,,మితి లక్ష్మ్యాః కోట్యంతరత్వ మేవయుక్తం - పతి పుత్ర వ్యా
వృత్త పత్నీన్యాయేనాపి కోట్యంతరత్వ మేవయుక్తమిత్యాహుః.॥౩॥ అపరేతు స్వరూపస్థితిరేవమస్తు. తథా
పి సేయమీశ్వర కోటి ర్విభూతిద్వయ శేషిత్వాది మాత్రే ఈశ్వర త్వలక్షణసిద్ధేః - “అస్యా మమచ శేషం
హి విభూతి రుభయాత్మికా । ఈశానాదేవీ భువనస్యాధి పత్నీ- అస్యేశానా జగతో విష్ణుపత్నీ,, త్యాది
ప్రమాణవశా త్తత్ర సర్వశేషిత్వాదికం భగవతః, అస్యాస్తు తదితర సర్వశేషిత్వాదిక మితి విభాగః -
జగత్కారణత్వాది బ్రహ్మ లక్షణంతు పతిమాత్ర గోచరం - అతఏవ తస్య సర్వైశ్వర్యం సమాధిక దరి
ద్రత్వం చేతి స్వీకుర్వంతి -॥౪॥ ఏతేషుచతుర్ష్వపి పక్షేషుచతు శ్లోక్యుక్త సర్వ మహిమ శాలిత్వం ముక్త్వా ప్ర
ధాన ప్రాప్యత్వాదిక మపి భగవన్నిత్యేచ్ఛా సిద్ధ మిత్యంగీ కుర్వంతి - సకల కర్తృ వల్లభా ప్రీత్యుద్దేశేన త
ల్లీలా ప్రవృత్తేః - తస్యాపి తదన్వయోక్తి రవిరుద్ధా. సహారబ్ధేపి కార్యే లౌకిక పతిపత్నీన్యాయేనపతి ప్రా
ధాన్య వ్యపదేశః - పతికర్తృకత్వ మాత్రవ్యపదేశశ్చోపపన్నః- పతిబుధ్యధీనస్యాపి పత్న్యానుగుణ భావస్య
ఇచ్ఛాసిద్ధత్వా ద్వ్యపదేశః - తస్యాఅపి తత్తద్వేష్టత్వా విశేషా దుపపద్యత ఇతి గమనికేతి “తమీశ్వరా
ణాం పరమంమహేశ్వర,, మితివత్ - “ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానా,, మితి సర్వభూతేశ్వర త్వాది వచన
సామ్యాదస్యానుగుణ భావ ముభయేచ్ఛా ప్రయుక్తం కేచిదాహుః - “అన్యోన్యేచ్ఛా విఘాతాది నివృత్త్యై
తత్పరత్వతః। ఐకకంఠ్య మశేషాణా మాగమానాం భవత్వితి। పంచస్వేతేషు పక్షేషు కశ్చిదేకః ప్రమాణ
వాక్। సలక్ష్మీకస్య సామ్రాజ్యం సర్వదా సంప్రతి ష్ఠితమ్। ఇహైవ క్వచిదంశేతు సంశయేపి విపశ్చి
తామ్। ఉపయుక్తాంశ వైశద్యా దుపాయ ఫలసంభవః। అత్ర స్వామిత్వ సౌలభ్య ఫలదత్వ ఫలత్వతః।
ఆనురూప్యేణ సంబంధ శ్శ్రీపతౌ దర్శితశ్శ్రియః,, ఇత్యాచార్యా శ్చతుశ్లోక్యధికారాంత భాష్యే పూ
ర్వోక్త పక్షపూర్వ పూర్వోపమర్దన యుక్తి సహిత ముపన్యస్య స్వాభిప్రాయం పంచమ పక్షేవ్యవృ
ణుత - తత్ప్రపంచనేత్విహ విస్తరప్రసంగా ద్దిఙ్మాత్ర ముచ్యతఇతి - ఇహశరణాగతి కరణ మంత్ర ద్వయ
పూర్వఖండస్థ శ్రీమచ్ఛబ్దే శ్రీరుపలక్షణ మితి కేషాంచి త్పక్షం పరిహృత్య విశేషణమితి స్థాపితం. తేనాత్ర

సా-వి—శ్రీవిశిష్ట ఏవోపాయ ఉపేయభూతో నశ్రియోపలక్షిత ఇత్యాచార్య సిద్ధాంతే సత్యాచార్యాణాం స్వాసవి
ధ్యాయాం శ్రీమద్రామానుజత్వం విశ్వాసపూర్తిం ప్రభోరధృష్యత్వ నివర్తనం అధిగమ్యత్వంచ కపోతీత్యుప
యోగసద్భావాదుపలక్షణతా పక్ష నిరాకరణైక విశేషణతా సమర్థన ఏవతాత్పర్యం. నతు లక్ష్మ్యా
స్స్వాతన్త్ర్యోపాయత్వ ఇతి లక్ష్మ్యా జగత్కారణత్వాదికం అనిచ్ఛంతః కేచిదాహుః. సాంప్రదాయికా
స్తు లక్ష్మ్యా స్స్వాతన్త్ర్యోపాయత్వం భరస్వీకార రక్షా సంకల్పాశ్రయత్వం మోక్షార్థప్రపత్తౌ భగ
వతఏవోద్దేశ్యత్వం చాచార్యాభి మతమేవేత్యాహుః. తత్ర పూర్వేషామయమాశయః. జగత్కారణ
లక్షణాయోగాత్కారణత్వం నసంభవతి. నహి, కారణత్వప్రకరణే శ్రియస్సాన్నిధ్యాధిక మస్తి. శ్రియో
నిగ్రహసంకల్పాభావేన ప్రపత్తి ప్రసాద్యత్వ మనపేక్షితం. కోపాభావాత్. ‹‹కాంతాప్రసాదశబ్దేన లక్ష్య
తే కరుణాగుణ,,ఇత్యాచార్యైరేవ చతుశ్శ్లోకీభాష్యే ఉక్తత్వాల్లక్ష్మ్యా మోక్షప్రదత్వబోధక ప్రమాణా
ని పురుషకారతయా మోక్షోపయోగిత్వాదవిరుద్ధానీతి. అత్రతత్రతత్రోక్తాచార్య శ్రీసూక్తి పర్యాలోచ
నే ఆచార్యోపాత్తబహువిధ ప్రమాణపర్యాలోచనేపి లక్ష్మ్యా అప్యుపాయత్వ కారణత్వాదికమాచార్యాభి
మత మితి తాత్పర్యతః ప్రతీయతే. తథాహి, చతుశ్శ్లోక్యధికారే మోక్షప్రదే భగ
వతి ముముక్షూణాం ఘటకతయా ఏషా తిష్ఠతీతి సర్వసంమత మితి ప్రథమం పురుషకార
త్వ ముక్త్వానంతరం పరిపూర్ణానుభవ ప్రదాన సంకల్ప స్తు భగవతస్స్వస్యైవవాస పత్నీకస్యవేతి య
థాప్రమాణం భవతు సర్వదా వైష్ణవాధ్వ శ్రేయః ప్రదత్వ మస్యా నవిరుద్ధ మిత్యుక్తం. ఇహ యథా ప్ర
మాణం భవత్విత్యనేన సపత్నీకస్య ఫలప్రదాన సంకల్ప సత్త్వే ప్రమాణమస్త్యేవేతి ఫలప్రదాన సంకల్పో
ప్యస్యైవేత్యభిప్రాయః. ‹‹ఉచ్చైర్గతిర్జగతి సిధ్యతి ధర్మతశ్చే,,దిత్యాదౌ సిద్ధవిషయే వివాదాభావే
న చేదితి సంభావనా వాచి పదప్రయోగస్య స్వీక్రియమాణ నమస్కారస్య బ్రాహ్మణైక విషయకత్వ దృ
ఢీకరణ ప్రత్యాయనాయైవ. ప్రమాణ సద్భావాత్ సలక్ష్మీకస్య పరిపూర్ణానుభవ ప్రదాన సంకల్పో
స్త్యేవ నతత్ర సందేహః - నేహ తత్సాధనాయాగ్రహః కార్యః. ఇహ తదభావేపి పురుషకారత్వ మా
దాయాపి వైష్ణవాధ్వ శ్రేయః ప్రదత్వా సందిగ్ధత్వ దృఢీకరణాయ తథోక్తిస్సంభవాత్. అత్ర ‹‹కామవ
త్సామృతం దుహానా. శ్రియంవసానామృతత్వ మాయన్. సానోలోక మమృతం దధాతు. సర్వకామ ప్ర
దాం రమ్యాం సంసారార్ణవతారిణీమ్ । సకృద్విభాతా సర్వార్తి సముద్ర పరిశోషిణీ । భవసంతాపహారి
ణీ. పరనిర్వాణ దాయినీ. జ్యోతిష్మత్యమృతావహా । ఆత్మవిద్యాచ దేవిత్వం విముక్తి ఫలదాయినీ. సంసృ
త్యక్షర వైష్ణవాధ్వసున్నృణాం। ఐశ్వర్య మక్షరగతిం పరమం పదంవా ,, ఇత్యాదీనాం ప్రమాణానాం పర
శ్శతానామాచార్యై స్తత్ర తత్రాత్యాదరేణ ప్రదర్శనాత్ - నచైషాం ప్రమాణానాం పరంపరయా
మోక్షప్రదత్వే తాత్పర్యం- తథాత్వే యథాప్రమాణ మితినోచ్యేత- నచ మతాంతరాభిప్రాయేణ సలక్ష్మీ
కస్య వేత్యుక్తం - స్వమతంతు భగవత ఏవేతి వక్తుం యుక్తం - ‹‹అత్ర స్వామిత్వ సౌలభ్య ఫలదత్వ ఫల
త్వతః । అనురూప్యేణ సంబంధ శ్శ్రీపతౌ దర్శిత శ్శ్రియః,,ఇతి ఫలదత్వ ఫలత్వాభ్యామానురూప్యేణసంబ
న్ధ ఇతి చతుశ్శ్లోక్యధికారే కంఠరవేణోక్తత్వాత్ - నహి పరంపరయా ఫలదత్వేనానురూప్యం సంభవతి.
పరస్పరేచ్ఛా విఘాతాభావాత్ స్వేచ్ఛయా పరతంత్రాయాః ఫలప్రదాన సంకల్పోయుజ్యతే - సర్వకామ

సా - వి —— ప్రదా,, మితి సర్వపురుషార్థ ప్రదత్వ వత్ ‘‘లభతేచ తతః కామాన్మయైవ విహి తాన్హితాన్,,నితిన్యాయేన అనుమతిద్వారాపిరక్షాప్రదానసంకల్పసంభవః-‘‘లక్ష్మ్యాసహహృషీకేశో దేవ్యా కారుణ్య రూపయా । రక్షక స్సర్వ సిద్ధాంతే వేదాంతేషుచ గీయతే,, ఇత్యాది ప్రమాణ బలాదపి రక్షాసం కల్పాశ్రయత్వం సిద్ధమ్ - నచ నిగ్రహసంకల్పా భావేన ప్రసాదస్యానపేక్షణా దుపాయప్రసాద్యత్వం నేతి న ప్రపత్తి వశీకార్యత్వమితి వాచ్యం - యద్యప్యనుగ్రహైక శీలాయాజగన్మాతుః కరుణా మయ్యా న వశీకా రా పేక్షా- తథాపి రక్షాయజ్ఞాన్వయే లౌకిక పతిపత్నీన్యాయేన సాహిత్యమస్త్యేవ- తత్ర స్వరూపసమ ర్పణే శ్రియోప్యాత్మహవిః ప్రతి శేషిత్వా దన్వయ ఇత్యవివాదం. భరసమర్పణాంశేపి సహాన్వయేనక్షతిః. ఇహాపి‘‘అప్రమేయంహి తత్తేజో యస్య సే,,త్యాదినా అన్యోన్యాతి శయావహ త్త్వేక శేషిత్త్వైకత్వ వ్యప దేశాదీనాం రక్షాయజ్ఞాన్వయ సిద్ధ్యర్థం మహతా గ్రంథ సందర్భేణ సమర్థనా త్తద్గ్రంథ స్వారస్యాదపి భరసమర్పణో ద్దేశ్యత్వ మభిమత మితి ప్రతీయతే - కించ నిగ్రహ వతఏవ నిగ్రహ శమనేన భరస్వీకరణే నిగ్రహ రహితాయాః పరనిగ్రహం శమయిత్ర్యాః శేషిణ్యాః భరస్వీకార స్సుతరా మస్త్యేవేతి విష్ణు పత్న్యా భాం భగవతాసమాన సంకల్పాం స్వార్థం ప్రయస్యంతీం జగన్మాతరంపరిత్యజ్యభగవత్యేవకథంభరసమర్ప ణమౌచిత్యశైలీ మధిరోహతి - యదిచ పాప మోక్షణం కోపనివృత్తిస్తచ్చ దండ ధర స్యైవేతి నశ్రియో మోక్షణమితి - తర్హి పాప నాశ ప్రాప్త్యరుచిం కరోతీత్యేత త్కథం సంగచ్ఛతే - నను శ్రియో దండధ రత్వా భావే ప్యుపాయ ప్రవృత్తి ప్రతిబంధక పాపమాత్రం స్వయం శమయతి - మోక్షవిరోధిపాప నివర్త నార్థం నస్వప్రసాదనా పేక్షా. తత స్తస్యాం నభరసమర్పణం కార్యమితిచే త్తర్హి పురుషకారత్వార్థ మపి ప్రపత్తి నస్యాత్ - స్వతఏవ కారుణ్యేనానుకూలాచరణ సంభవాత్- లోకే పుత్రే సా పరాధే ప త్యాబద్ధే సతి మాంముంచేతి పుత్ర ప్రార్థనయాపత్యు రానుకూల్య సంపాదనేన తదను మత్యా బంధ మోచనదర్శనేన మోక్ష విరోధి పాప మోచకత్వ సంభవాచ్చ యవని కామా యేతి జీవానాం స్వగో చరజ్ఞానప్రతిబంధక తయా యవని కాత్వ రూపేణ తాదృశ యవని కాయా స్త్వదీయత్వ ప్రతి పాదనేన అ నుమత్యా బంధ హేతుత్వస్య వ్యంజనాచ్చ . కర్మాను గుణ్యేనబంధ హేతుత్వ మస్త్యేవేతి, తద్వ దేవ మోచన హేతుత్వ సంభవాచ్చ . అత ఏవాచార్యైః నన్వస్యా దండ ధరత్వా భావే ‘‘దైత్య దానవమర్ది నీ,,త్యాదినా మానిన ఘటేరన్ మైవం. ‘‘సీతా యాస్తేజపాదగ్ధాం రామకోప ప్రదీపితా ,, మిత్యాదిష్వి వ కోపస్య పతి సంశ్రయత్వే తస్యాస్తదనుమతి మహిమ్నా దైత్య నిర సన సిద్ధే రిత్యుక్తం - నను గద్య భాష్యే నిగ్రహ రుచిశ్చ సమర్థాయా ఏవాస్యా అత్యంతాప కారి ష్వపిన సంభవతీతి స్వవాక్య సిద్ధం - ‘‘ అసందేశాత్తు రామస్య తపస శ్చాను పాలనాత్ । నత్వాం కుర్మి దశగ్రీవ భస్మ భస్మార్హ తేజసే,, తి.ఆచార్యై రేవ నిరవద్యా మిత్యే తద్వ్యాఖ్యానావసరే ఉక్తమితి చేత్సత్యం - తత్రైవా సందేశాదిత్య నుమత్య భావస్య హేతుత్వోక్తే రనుమతౌ సత్యాం నిరసనస్య గమ్య మానత్వాదుభయ గ్రంథ విరో ధాభా వాత్ - నచ దైత్యదానవమర్దినీ త్యత్రైవ తదసాధారణ విభూతి భూత దుర్గాదీ నాం తత్తద్ధర్మా ను గుణ నిరసన మాదాయ నామోప పత్తి రితిపరిహారాంత రోక్తే ర్నానుమతి ద్వారా హే తు త్వ మితి వాచ్యం - తథాప్య ప్రతిషిద్ధ మను మత మితి న్యాయేన అనుమతిద్వారా హేతుత్వసంభవాత్-‘‘యద్భ్రూ

సా-వి — భంగారిః ప్రమాణం స్థిరచర రచనా తారతమ్యేముఠారితేః- నయనోదం చైతన్యంచభ్యాం.యద్భ్రూవిభ్రమ భేదతః - ఈశేశితవ్య వైషమ్య నిమ్నోన్నతమిదం జగ॥,, దిత్యాది శ్రీ సూక్తిభిః కర్మతారతమ్య మూల భగవత్సిసృక్షానుగుణ్యేన వైషమ్య సృష్టి హేతు విలక్షణ తారతమ్యస్య ప్రతిపాదనాచ్చ - ‹‹యస్యా వీక్ష్యముఖం తదింగి తపరాధీనోవిధత్తేఖిల,, మితి భగవతస్తాదధీన్య ప్రతిపాదనాచ్చ- ‹‹ఐకరస్యజుషోస్సపి దంపత్యోస్సర్వకర్మసు - విశేషణ విశేష్యత్వం శ్రుతం కస్మాన్నరోచ్యతే ,, ఇతి సర్వకర్మస్వైకరస్యోక్తే భరసమర్పణాం శేష్యుద్దేశ్యత్వం సిద్ధం - ‹‹ దుర్వృత్తో హా సువృత్తో వా మూర్ఖః పండిత ఏవవా । లక్ష్మీంచ మాంసురేశంచ ద్వయేన శరణంగతః,, లక్ష్మీంచమాంచోపాయత్వేన అధ్యవసితవానిత్యర్థః - మల్లోకమచిరాల్లబ్ధ్వా మత్సాయుజ్యం సగచ్ఛతీ,,తి సాయుజ్యార్థంతుల్యవదుభయోర్దేశేన భగవతైవ ప్రపత్తేర్విధానాదుపాయత్వంచ సిద్ధం. ఏతేనోపాయత్వం నశ్రుతం. కల్పనం త్వర్థసామర్థ్య బాధిత మితి పరిహృతం - అత ఏవ నభర స్వీకారాభావాద్రక్షా సంకల్ప విరహాచ్చ ఉపలక్షణత్వమేవ నవిశేషణత్వ మిత్యాక్షేపె భర స్వీకారాభావె రక్షా సంకల్ప విరహేపి గుణాదేరివ విశేషణత్వం సంభవతీతి భర స్వీకారేతి శ్లోకానంతరం గుణాది సామ్యే నైకరస్య జుషోరితి శ్లోకే లక్ష్మ్యా అపి విశేషణత్వం స్థాపిత మిత్యుక్తే రప్యనవకాశః. భర స్వీకార రాహిత్యాద్రక్షా సంకల్పాభావాచ్చ విశేషణత్వం నసంభవతీ త్యత్ర తదుభయ రాహిత్యం నవిశేషణత్వాభావ ప్రయోజకం- తదుభయ రాహిత్యేపి గుణాదీనాం విశేషణత్వాత్ - తదుభయ సత్వం నవిశేషణత్వ ప్రయోజకం- భగవతస్తదుభయ సత్వేపి విశేషణత్వాభావాత్ - కింతూపయోగ విశేషేణ సాక్షాదన్వయిత్వే విశేషణం- పరంపరాన్వయిత్వే త్వుప లక్షణం. ఇహ సాక్షాదుపయోగ ప్రమాణవశాదుపయోగ సత్వేన విశేషణత్వ మిత్యభిప్రాయేణ భర స్వీకార రహిత మితి శ్లోక ద్వయోక్తేః - నచైవం గుణానాముపాయత్వ ప్రసంగ ఇతివాచ్యం. అచేతనతయా సాక్షాత్సంకల్ప మూలకోపాయత్వస్యానుమతి ద్వారోపాయత్వస్యవా వక్తుమశక్యత్వాత్ - భక్తి ప్రపత్త్యోరివ ఉపాయత్వ బోధక ప్రమాణాభావాచ్చ- నచవిశిష్టస్యోపాయత్వే విశేషణస్య విశిష్టోపాయత్వావచ్ఛేదకత్వాన్నోపాయత్వ మితి వాచ్యం - ఘటత్వవిశిష్టస్య ఘట పద వాచ్యత్వే ఘటత్వస్య ఘట పద వాచ్యత్వవదవిరోధాత్ - దండ సంయోగ విశిష్ట కారణతావచ్ఛేదకస్య దండస్య కారణత్వవదవిరోధాచ్చ. కించ పురుష కారత్వ మాత్రేణోపయోగ శ్చేత్యతిసంరంభేణోప లక్షణతాపక్షం ప్రతిక్షిప్య విశిష్టస్యోపాయత్వ సమర్థనస్య కిం ప్రయోజనం ? నచ పురుషకారత్వే నోపయోగ ఏవ ప్రయోజన మితి వాచ్యం - ఉపలక్షణత్వాదిభి రపి మతుపానిత్య యోగస్యాంగీకృతత్వేన తత్ప్రయుక్త వ్యాపారాన్వయ సంభవాత్ - నచైవంసతి గుణానాం విగ్రహస్య చోపలక్షణత్వం స్యాదితి వాచ్యం - భరన్యసనదశాయాం విగ్రహస్య చిత్తాలంబనత్వేన సల్లక్షణ భయాతస్య త్రాణార్థం పాదపతనదర్శనేన చ భరన్యసనక్రియావిషయత్వాత్- గుణాస్తావత్సర్వజ్ఞత్వ, సర్వశక్తిత్వ, సత్యసంకల్పత్వ, పరమకారుణికత్వ, వాత్సల్యసౌశీల్యాదయః. తత్ర సర్వజ్ఞత్వస్య భరసమర్పణరూప బుద్ధ్యాశక్తిం జానాత్యసావతోరక్షతీతి బుద్ధ్యా విషయకం. సర్వశక్తిత్వస్యహి ‹‹ఏవంభూతోప్యశక్తశ్చేన్నత్రాతుం సంశ్రితాన్ క్షమ,, ఇతిగోప్తృత్వశక్తి

నా-పి—నిరూపణాయ విషయీకరణం. సత్యసంకల్పత్వస్యాపేక్షిత కాలఏవ పురుషార్థం దాతుం సమర్థ ఇతి
జ్ఞాపనేన ఆశ్రయణోపయోగి తయా విషయీకరణం-పరమ కారుణికత్వస్య భరన్యాస వ్యాజమాత్రేణ రక్ష
తీతి జ్ఞానార్థత్వా ద్విషయీకరణం-వాత్సల్యస్య దోషోపేక్షణ రూపస్య జ్ఞానేన స్వస్మిన్ దోషానుసంధా
న ప్రతిబంధః ఫలమితి స్వాయోగ్యతా స్మృతి జనిత భీతి పూర్వక పరాఙ్ముఖీ భవనా భావాయ తద్విషయీ
కరణం-సౌశీల్యస్య మహతో మందైస్సహ నీరంధ్రేణ సంశ్లేష స్వభావ రూపస్య పరత్వ జ్ఞాన కృతా
ప్రాప్యత్వ శంకానుదయాయ విషయీకరణం-స్వామిత్వస్య స్వరక్షణం భగవదర్థమేవేతి జ్ఞానార్థం విషయీ
కరణ మిత్యేతేషాం విశేషణ తాయా యుక్తత్వాత్ - లక్ష్మ్యాస్తు భగవత్ప్రసాదన రూపోప కార
స్య పూర్వమేవ జాతత్వా త్తత్కృత ప్రసాదస్యైవ తదానీం స్మర్తవ్యత్వేన తదనుసంధానస్యావశ్యంభా
వేన ప్రసాద్యస్యాపి వాత్సల్య వ్యవహితత్వేన చోపలక్షణతాయా ఏవ యుక్తత్వాత్. ఉక్తంచ కుమార వర
దాచార్యైః పూర్వమేవ పురుషకారభూతాయా ఇతి- తస్మాద్విశేషణత్వసమర్థనస్య భరస్వీకర్తృత్వేనసమ
ర్పణ బుద్ధ్యా అనుసంధానమేవ ప్రయోజనమితి సిద్ధ ముపాయత్వం. “తత్తద్వస్తుక్కళుక్కనురూపమాన
పడియిలే ప్రమాణసంప్రదాయ ఙ్గళిలే కణ్డుకొళ్వతు- వస్త్వనురూపమాయి రేఉపయోగమిరుప్పు,, ఇత్యనేన
ప్రమాణబలాల్లక్ష్మ్యాః భరస్వీకర్తృత్వ రక్షా సంకల్పాశ్రయత్వ పురుష కారత్వాది రూపోప యోగోస్య
స్యైవేతి తాత్పర్యం ప్రతీయతే - అన్యథా పురుషకారత్వోప యుక్త ప్రమాణాన్యేవా దర్శయిష్యత్ - న
తు సాక్షాన్మోక్ష ప్రదత్వ తదభిమత్యపేక్షత్వ తదనవధిమహిమ పర ప్రమాణాన్యపి - “వస్త్వను రూ
పమాన విశేషజ్ఞరై సహృదయ రరిన్తు కొళ్వతు,, ఇత్యత్రాప్యేవమేవ ప్రతీయతే- “అగ్నా విష్ణూప్రభృతి కళు
క్కుప్పోలే ఆత్మహవిస్సమర్పణ ప్రతిసంబంధికళాక క్కడవరైయిల్లై,, ఇత్యత్రాపి రక్షాభరత్వే నాత్మసమ
ర్పణస్య “ఆత్మాత్మీయ భరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేపఉచ్యతే,, ఇతి లక్షణానుసారేణ వివక్షితత్వాద్భరసమర్ప
ణం ప్రత్యపి ప్రతిసంబంధిత్వంస్పష్టమేవప్రతీయతే-నహ్యత్రసంబంధజ్ఞానరూపస్వరూపసమర్పణమేవతద్వా
క్యప్రతిపాద్యం - తస్యపూర్వమేవ జాతత్వా దధికారితా వచ్ఛేదక త్వాత్ - అనుశాసనభాగాంతే“ఈశ్వ
రనుక్కైయు ఛత్ర చామరాది కళైప్పోలే లక్షణ మాకచ్చొన్న జగత్కారణత్వ, మోక్ష ప్రదత్వ , సర్వా
ధారత్వ, సర్వనియంతృత్వ, సర్వశేషిత్వ, సర్వశరీరిత్వ, సర్వశబ్ద వాచ్యత్వ, సర్వవేదవేద్యత్వ, సర్వ
లోక శరణ్యత్వ, సర్వముముక్షూపాస్యత్వ, సర్వఫలప్రదత్వ, సర్వవ్యాప్తి జ్ఞానానంద స్వరూప త్వ,
లక్ష్మీసహాయత్వాదికళ్ ప్రతినియతఙ్గళ్,, ఇత్యత్రాపి నవిరోధః - తత్ర “ముక్తనుక్కు జ్ఞాన భోగాదికళిల్
వస్తుపరను సామ్యమేయుళ్ళతు,, ఇతి పూర్వత్రజ్ఞానభోగాది సామ్యమేవ పరమసామ్యం - నతుజగత్కారణ
త్వాదినా ఈశ్వరాసాధారణ ధర్మేణ సామ్యమితి జీవవ్యావర్తనార్థ మీశ్వరకోటిప్రతినియత ధర్మో
పాదానాత్తేషు యథాయోగ్యం కేషాంచి దుభయాన్వయిత్వం కేషాంచి ద్భగవన్మాత్రాన్వయిత్వం
ద్రష్టవ్యం - ఏవమేవ తత్రతత్రోక్తలక్షణానా మవ్యాప్త్యతివ్యాప్తి పరిహార మార్గో ద్రష్టవ్యః- ఇత్యా
స్తాం విస్తరః. స్వయాధికారే శ్రీపదార్థానాం భగవదుపాయత్వోపయోగకథన వాక్యేపి నవిరోధః -తా
వతా శ్రియ ఉపాయత్వా ప్రతిక్షేపాత్. ప్రత్యుత తత్రైవ “స్వామ్యుపాయ ఉపేయశ్చ స్వరూపాదిస
మర్పణే । ప్రథితః ప్రతిసంబంధీ శ్రీమాన్నిగమచక్షుషా ,, మిత్యుక్తం. స్వరూపాదిసమర్పణే స్వరూపభరఫల

సా-వి—సమర్పణ శేషప్ర. స బంధీ ఉద్దేశ్యభూతః ఉపాయః ముక్తౌ ఉపేయశ్చ శ్రీమానేవ ప్రథిత ఇతి తస్యార్థః. అత్రాదిశబ్ద గృహీత భరసమర్పణేపి ప్రతి సంబంధిత్వస్య కంఠోక్తత్వాత్ శ్రియోపి ప్రతి సంబంధిత్వం సుస్పష్టం. "దేవజుష్టాముదారా" మిత్యాచారశ్రుత్యుప బృంహణభూతస్య "సర్వకామప్రదాం రమ్యాం సంసారార్ణవతారిణీ" మితివచనస్యతాత్పర్య కథన పరే సాక్షాత్పరం పరయావా సద్యః ఫలసాధికేతి పృథు గద్యభాష్యే వాక్యేపినదోషః. పతిముఖేన సాక్షాచ్చేత్యర్థః - నత్వితర పురుషార్థేషు సాక్షాత్. మోక్షే పరంపరయేతి వ్యవస్థితత్వం - ఏతద్వ్యాఖ్యాన పరతయావ్యాచఖ్యుశ్చ "ఐశ్వర్య మక్షరగతిం పరమంపదంవే" త్యుక్తేః అను పపన్నత్వ ప్రసంగాత్. సాక్షాదుభయఫలసాధనత్వపరత్వేహి తత్సంవాదీకరణం సంగచ్ఛతే - నన్వేవం విశిష్టస్యోపాయత్వేపి నవిశేషణస్యోపాయత్వం తథాత్వేతు గుణాదీనామప్యుపాయత్వాపత్తిరితిచేన్న. తేషామప్యుపాయత్వే ప్రమాణాభావేనదండత్వ విశిష్టస్యఘటకారణత్వేపిదండత్వస్యవిశేషణస్యాకారణత్వవదుపపత్తేః-కిమర్థమత్రోపాయత్వమంగీకార్యమితిచేదనన్యథాసిద్ధప్రమాణబలాత్తథాంగీకార్యత్వాత్ - కుమార వరదాచార్యైశ్చ రహస్యత్రయ చుళకే భగవతో విశేషణత్వేనపూర్వ మపిపురుషకారభూతాయా లక్ష్మ్యాస్స్వీకారేపి నోపాయద్విత్వప్రసంగః - విశేషణవిశేష్యయోస్స్వరూపభేదేవిశిష్టస్యైకత్వాద్విశిష్టస్యైవప్రధానత్వాచ్చ-యథాఖలూత్తరఖండే లక్ష్మ్యావిశేషణత్వాంగీకారేనోపేయద్విత్వమితిభవంతో మన్యంతేతద్వత్పూర్వ ఖండే నోపాయ ద్విత్వ ముక్తం - అత్ర యద్యప్యుపాయత్వం నేష్టం. తర్హి విశేషణస్యోపాయత్వాభావాన్నోపేయ ద్విత్వ ప్రసంగ ఇతి పరిహర్తవ్యం స్యాత్ - నతూపాయత్వ మభ్యుపగమ్య విశిష్టస్యైకత్వాద్విశేష్య ప్రాధాన్యాచ్చ నోపాయ ద్విత్వ ప్రసంగ ఇతిపరిహారః. తథోత్తర ఖండే ఉపేయ ద్విత్వాభావ ప్రతిబంద్యాత త్రతథాభ్యుపగతోపేయత్వ వత్పూర్వఖండే ఉపాయత్వాంగీకార ప్రతీతేశ్చ - ఇహాపి "అనన్యోపాయత్వ విరుద్ధమానఉపాయద్విత్వమవ్విడత్తిల్ బాధకమానాలోవె న్నిల్" ఇత్యాశంక్య "నన్య ప్రయోజనత్వ విరుద్ధమాన ప్రాప్య ద్విత్వ ప్రసంగత్తాలే" ఇతిప్రతి బంద్యా పరిహృతం - నతుగుణ విగ్రహాది వద్విశేషణస్యోపాయత్వం నాస్తీతి పరిహృతం - అస్మిన్నేవాధికారే అగ్రేపి విశిష్టస్యానేక రూపత్వాన్నామేకమిత్యేకత్వస్య విరోధస్స్యాదిత్యాశంక్య "గుణ విగ్రహ విశేషాదివిశిష్టమాన ఏక ముపాయ మానాప్పోలే తుల్యయోగ క్షేమ మాన శ్రీశబ్దత్తిల్ తోత్తిన నిత్యపతిన్నసంబంధవిశిష్టమానాలుమ్ ఉపాయైక్య త్తుక్కు కుఱైయిల్లై" ఇతి వక్ష్యతే- తత్రగుణవిగ్రహాద్యనేకఘటితత్వేపి నైకత్వస్య విరోధః - తథానేకోపాయ ఘటితత్వేపి నోపాయైకత్వస్య విరోధ ఇత్యర్థః - నను విశిష్టస్యోపాయత్వాంగీకారే విశిష్టస్య విశేషణ విశేష్య స్వరూపత్వాద్విశేషణ స్యోపాయత్వం స్యాత్ - తథా చోపాయ ద్విత్వం ప్రసజ్యేత- తస్మాద్విశేషణత్వ మేవనాస్తీతి వక్తవ్యమితిపరేషాం తాత్పర్యం - అతస్తాన్ ప్రత్యుపాయత్వాభావాన్నోపాయద్విత్వ ప్రసంగఇతి పరిహార కథనం శోభతే - అతో విశేషణత్వే నోపాయద్విత్వం గుణ విగ్రహాదివదిత్యుక్తం- తస్మాద్విశేషణ భూతాయా అపి శ్రియఉపాయత్వ మాచార్యాభిమతం నభవత్యేవేతి చేన్న - "ఐకరస్యజుషో శ్లేషిదంపత్యోస్సర్వకర్మసు-అగ్నావిష్ణుప్రభృతికళుక్కుప్పోలే" ఇత్యాదిభిరుపాయత్వాభిమతేరేవ ప్రతీయమానత్వాదుపయోగ విశేషాద్విశేషణత్వసమర్థనాచ్చ- పురుషకారమాత్రత్వేతువిశేషణత్వాసిద్ధేః పూర్వమేవోక్తత్వాత్ - ననువిశిష్టస్యోపాయత్వేకిముపాయత్వం

సా-వి— వ్యాసక్తంప్రత్యేకపరిసమాప్తంవా-నాద్యః, లక్ష్మ్యాః భగవతశ్చోపాయత్వాభావప్రసంగాత్-నద్వి
తీయః - ఉపాయద్విత్వ ప్రసంగాదితి చేన్న - విశిష్టస్య పదార్థాంతర పక్షేఉపాయత్వ స్య తన్నిష్ఠత్వే
వ్యాసక్తత్వ మేవనాస్తి. తద్ఘటక విశేషణ విశేష్య యోరపి దండీ మయాదృష్ట ఇత్యత్ర దండ పురుష యో
ర్దర్శన విషయత్వ వదిహా ప్యుపాయత్వం విశేషణ విశేష్య స్వరూప పక్షే వ్యాసక్తత్వేపి రాజ పురో హి
తౌ యజేయాతామిత్యత్ర రాజపురోహితోభయ నిష్ఠకర్తృత్వస్య ''యజేత స్వర్గకామ,, ఇత్యత్ర దంపతిగత
కర్తృత్వస్యై వైకత్వేనైక వచన స్యైవావశ్య కత్వేపి కర్తృత్వాశ్రయ వ్యక్త్యోః పృథ కర్తృత్వ మా
రోప్య ద్వివచన ప్రయోగేణ ''యజేయాతా,,మితి వ్యపదేశవత్ ''ఉభయా ధిష్ఠానం చైకం శేషిత్వ,,మితి శేషి
త్వస్యైకత్వేపి ప్రత్యేక శేషిత్వవ్యపదేశవచ్చ పృథగుపాయత్వవ్యపదేశోపపత్తిః-ప్రత్యేకపరిసమాప్తోపాయత్వప
క్షేనకించిద్బాధకం- నచోపాయద్విత్వంబాధకం- కింతూపాయ ద్విత్వ మాపాదయతః విశిష్టఉపాయ
ఇత్యత్రఉపాయావితి ద్వివచనం స్యాదితి వివక్షితం- ఉతానన్యోపాయత్వప్రసంగఇతి-యద్వా, భగవతస్స్వాతం
త్ర్యహానిరితి-నాద్యః- శ్రీమన్నారాయణఉపేయఇత్యత్రాపిద్వివచనప్రసంగాత్-నద్వితీయః, ప్రాప్యద్విత్వమా
దాయా నన్యప్రయోజనత్వ స్యాపిభంగ ప్రసంగాత్- నతృతీయః, దంపత్యోః స్వామిత్వేభర్తృస్వాతంత్ర్య
భంగ ప్రసంగాత్ - అస్తిఖలు స్వర్గ కామ పద గతైకత్వ స్యోద్దేశ్య విశేషణత్వేనావివక్షితత్వాత్.
యాగజన్య ఫలంప్రతి పత్న్యాఅపి స్వామినీత్వం తస్మాన్నాందీమారభ్య ఆచార్య సూక్తి పరిశీలనే శ్రియో
ప్యుపాయత్వ మభిప్రేత మితి సిద్ధ ముపాయత్వం - ఏవంచ జగత్కారణత్వాదిక మప్యాచార్యాభిమతం.
నచ కారణత్వప్రకరణేచ శ్రియ ఆమ్నానాభావా న్నకారణత్వాది సంబంధభేద ఇతివాచ్యం - ''ఆనీ దవాత
గ్ంస్వధయాతదేకం - తస్మా ద్ధాన్యం నపరః కించనాస,, ఇతిశ్రుతౌ ప్రళయదశా ప్రతిపాదికాయాం స్వ
ధాశబ్దితయా లక్ష్మ్యాసహ బ్రహ్మావస్థానస్య ప్రతిపాదనాత్ - స్వధాస్వధృతిసామర్థ్యమితివ్యాఖ్యానాం
తరేణ తస్యాన్యథా సిద్ధావపి నృసింహతాపనీయే ద్వితీయోపనిషది నారసింహస్య శక్తిబీజం ''నోబ్రూహి
భగవన్నితి సహోవాచ- ప్రజాపతి ర్మాయావా ఏషా నారసింహీ సర్వమితి సృజతి - సర్వ మిదంసంహ
రతి - తస్మాన్మాయామేతాం శక్తిం విద్యాందితి,,మాయాశబ్దితాయా లక్ష్మ్యాజగత్కారణత్వ ప్రతి పాద
నాత్- వామనాత్కారణత్వ సిద్ధేః-అస్యలక్ష్మీపరత్వసమర్థనప్రపంచస్త్వన్యత్రద్రష్టవ్యః-చతుశ్లో
క్యధికారే శ్రద్ధాసూక్త మేధాసూక్తాదితి మాక్తవాక్యసక్తాదిషు విశేషత శ్రీసూక్తేచ విచిత్రాస్తస్మ హి
మాన స్తత్తద్భాష్యకారైః ప్రపంచితాః ప్రతిపత్తవ్యా ఇత్యాచార్య పరిగణితేషు సూక్తేషుమధ్యే వాక్సూ
క్తే ''వాచీమావిశ్వా భువనాన్యర్పితా - సానోహవం జుషతా మింద్ర పత్నీ - యామృషయో మంత్ర కృ
తో మనీషిణః - అన్విచ్ఛం దేవాస్తప సాశ్రమేణ - తాందేవీం వాచగ్ం హ విషా యజామహే ,,
ఇత్యాదిభి స్సర్వాధారత్వ మంత్రకర్మోపాస్యత్వహవి రారాధ్యత్వాభిధానాత్ -
తథా బహ్వృచ సంహితాయా మష్టమేష్టకే లక్ష్మీ సూక్తే - ''అహం రుద్రేభిర్వసుభిశ్చరా మ్యహ
మాదిత్యై రుత విశ్వైదేవైః రహం మిత్రా వరుణో భాభి భర్మ్యహం మింద్రాగ్నీ అహ మశ్వినోభా ,,
ఇత్యాది వాక్యేషు సర్వ దేవతోపాస్యత్వ, సర్వ దేవతా పోషకత్వ, సర్వస్రష్టృత్వ, సర్వాధారత్వ, స
ర్వ ఫల ప్రదత్వా దేరభి యుక్తై ర్వ్యాఖ్యాతత్వాత్- ''అహంతాబ్రహ్మణస్స్యసాహమస్మిసనాతనీ ।

సా-వి — ఆత్మాస సర్వభూతానా మహం భూతో హరిస్స్మృతః। ఏన భావేనభవతివాసుదేవస్సనాత
నః। భవ ద్భావాత్మకం బ్రహ్మ తతస్తచ్ఛా శ్వతం పదమ్। భవా న్నారాయణో దేవో భావో లక్ష్మీ ర
హంపరా। భావః ప్రకార భూత ధర్మః - లక్ష్మీ నారా యణా ఖ్యంత త్తతో బ్రహ్మ సనాతనమ్। అ
హంతయా సమాక్రాంతో హ్యాహ మర్థః ప్రసి ద్ధతి,,త్యాదిభి స్సర్వ త్రై ధంత్వేన ప్రతి పాదనాత్- ‹‹సో
కా మయత బహుస్యాం ప్రజాయేయేతి - సదేవసోమ్యే దమగ్ర ఆసీ,,దిత్యా దిష్వపి స్వరూప నిరూపకత్వేన
సృష్టి ప్రతి పాదన స్థలాదౌ లక్ష్మీ పతే రావశ్య కత్వేన బ్రహ్మ సమాన సంకల్పా శ్రయత్వే జగత్కారణ
త్వాద నిర్బాధత్వాత్ . అత ఏవ ‹‹ఎమ్పెరు మానై చ్చొన్న విడత్తిలే పిరాట్టియై చ్చొల్లిత్తా,, మితిభా
ష్య కారాఊచుః - ‹‹త్వమాసీ మాత శ్రీః కమితురిదమిత్థం త్వవిభ వస్తదంత ర్భావాత్త్వాం న పృథగభి ధ
త్తే శ్రుతిర పీ,,తి భట్టా చార్యాః ప్రోచుః - అతఏవ‹‹బ్రహ్మణి శ్రీనివాస,, ఇతి శ్రియా స్వరూప నిరూపక
తయా బ్రహ్మ విశేషితం - అత్ర శ్రీవిశిష్ట మేవ బ్రహ్మ వివ క్షితం - తేన విశిష్టస్య ప్రార్థ్యమాన భక్తి
రూపశే ముషీవిషయత్వ సిద్ధిః - నను ‹‹అఖిలభువన జన్మ స్థేమ భంగాదిలీల,, ఇత్యే తదర్థస్యవిశేష్యమాత్రా
న్వయిత్వేన విశేషణా న్వయిత్వా భావాచ్ఛ్రియో జన్మాది హేతుత్వంనోక్తం స్యాదితి చేన్న- ‹‹బ్రహ్మశ
బ్దేన స్వభావతో నిరస్త నిఖిల దోషో నవధి కాతి శయా సంఖ్యేయ కల్యాణ గుణ గణః పురుషోత్తమో
భి ధీయతే - సర్వత్ర బృహత్వ గుణ యోగే నహి బ్రహ్మ శబ్దః - బృహత్వంచ స్వరూ పేణ గుణైశ్చ య
త్రా నవధి కాతిశయం సోస్య ముఖ్యార్థః - సచ సర్వేశ్వర ఏవ అతో బ్రహ్మ శబ్ద స్తత్రైవముఖ్య వృ
త్తః- తస్మా దన్యత్ర తద్గుణ లేశ యోగా దౌప చారికః అనేకార్థ కల్పనా యోగా ద్భగవ చ్ఛబ్దవత్-
తాపత్రయా తురై రమృత త్వాయ సఏవ జిజ్ఞాస్యః - అత స్సర్వేశ్వరో జిజ్ఞాసా కర్మ భూతంబ్రహ్మే,,
త్యుక్తం - ఏతాదృశంచ బ్రహ్మ శ్రీనివాస రూప మేవేతి - యద్యపి విశేషణం నాపేక్షితం - తథాపి బ్రహ్మరు
ద్రా దిష్వా శంకిత బ్రహ్మత్వ వ్యావృత్తయే శ్రీనివాస ఇతి విశేషణం . తథాచ శ్రీని వాస పదం బ్రహ్మప
దస్య నారాయణ తాత్పర్య గ్రాహకం - సద్భక్తి రూపశే ముష్యాం శ్రీవైశిష్ట్య విషయత్వం వ్యనక్తి - త
త్ర పూర్వోక్త ప్రమాణాను సారేణ ‹‹భగవ న్నారా యణాభి మతాను రూప స్వరూప రూప గుణ విభవై
శ్వర్య శీలాద్యన వధి కాతిశయా సంఖ్యేయ కల్యాణ గుణ గణా యాః - శృణాతి నిఖిలా న్దోషా న్ శ్రీణా
తిచ గుణై ర్జగత్। శ్రీయతేచా ఖిలై ర్నిత్యం శ్రయతేచ పరం పదమి ,, తి స్వనామ సూచిత మోక్ష ప్ర
దత్వా ద్యర్థాయాః శ్రియః పత్యా వితి ప్రతీతేః - తస్యా అపి జగత్కారణత్వాదిసిద్ధేః - స్వభా వతో
‹‹బ్రహ్మ శబ్దేననిరస్త నిఖిల దోషో నవధి కాతిశయా సంఖ్యేయ కల్యాణ గుణ గణః పురుషోత్త మోభిధీ
యత ఇతి - భగవ న్నారా యణే త్యాదిచ వదద్భి ర్భాష్యకారై శ్శ్రీరపి బ్రహ్మశబ్దార్థ ఇత్యు క్తాభి ప్రా
యం . ‹‹తేన బ్రహ్మవా ఇదమగ్ర ఆసీ,,దిత్యాది ష్వపి తస్యాఅప్యుప స్థిత్యాతతోజగత్కారణత్వ సిద్ధిః -అ
పిచ సర్వేశ్వరో జిజ్ఞాసా కర్మభూతం బ్రహ్మ ఇత్యుప సంహృతం - తత్ర సర్వేశ్వరత్వం శ్రీవిశిష్ట మేవోపల
క్షయతి - శ్రీవిశిష్టత్వం బ్రహ్మ పదరూఢి శక్యతావచ్ఛేదకం - శ్రీమత్వ స్యైవ సర్వైశ్వర్య నియామ కత్వా
త్ - తన్నియామకత్వే నాభిమతస్య శ్రీవిశిష్ట స్యైవ శక్యతావ చ్ఛేదకత్వౌ చిత్యా త్సర్వే శ్వరత్వ స్యాన్య
త్రాపి శంక్య మాన త్వేన తస్యబ్రహ్మపదశక్య తావ చ్ఛేద కత్వ స్యాను చితత్వాత్ - ఏవంచ పద్మ త్వస్య

సా-వి— పంకజార్థత్వవత్ - శ్రియో బ్రహ్మశబ్దార్థత్వ సిద్ధిః- అతఏవ తస్యాస్స్వరూపనిరూపకత్వో క్తిః- ‹‹లక్ష్మీ నారాయణాఖ్యం తత్త్వతో బ్రహ్మ సనాతన,,మిత్యుక్తిశ్చసంగచ్ఛతే-‹‹తదంతర్భావాత్త్వాంన పృథగభిధత్తే,,శ్రుతిరపీత్యుక్తేరపీదమేవ తాత్పర్యం - ఇత్థంచ శ్రీవిశిష్టస్య కారణత్వ సిద్ధౌ పుష్పపరిమళ న్యాయేన తదపృథక్సిద్ధాయాః శ్రియోపి పూర్వోక్త ప్రమాణానుసారేణకారణత్వ సిద్ధౌ‹‹కారణంతు ధ్యేయ,,ఇతి ధ్యేయత్వసిద్ధేశ్చ • నను దంపత్యోస్స్వర్గ కామనావత్వే నాధికారిత్వే పృథగనుష్ఠానె ప్రత్యేక కార్యాజ్యాపేక్షాద్యంగలోపాపత్త్యా విశిష్టకర్తృత్వే సత్యేక పదార్థస్య ఉభయానుష్ఠేయ త్వా సిద్ధ్యాయ త్కర్తవ్యం తద నయాస హేత్యప్రధాన తృతీయా నిర్దేశాత్ • పత్న్యాః ప్రాధా న్యాదనుమత్యా పత్నీ కర్తృత్వసిద్ధిః - ఇహతు కథం కారణత్వం అపృథక్సిద్ధత్వ మాత్రేణ కారణత్వే సర్వజ్ఞత్వాది గుణానామపి కారణత్వం స్యాదితిచేన్న • పరస్పరేచ్ఛావిఘాతాభావాత్ - పరస్పరేచ్ఛ యా సహభావేన కారణత్వోపపత్తేః - తత్రతా ఏకపత్నీపతి న్యాయేన అనుమత్యా కారణత్వం శ్రియ స్సాక్షాత్కారణత్వంతు భగవత ఇతి విశిష్టస్య కారణత్వం. ముముక్షు ధ్యేయత్వం, మోక్షోపాయత్వం, మోక్షప్రదత్వం, ముక్తప్రాప్యత్వం సిద్ధమితి - సర్వత్ర విశిష్ట మేవానుసంధేయమితి - విశిష్టోపాదనమం గీకుర్వతా మాచార్యాణాం నకాచిదనుపపత్తి రితిదిక్ - నను విశిష్టస్య కారణత్వే ధ్యేయత్వేభిమతే సతి కథమాచార్యై రేవ - ‹‹త్వామేవాహుఃకతిచిదపరేత్వ త్ప్రియం లోకనాథం కింతైరంతః కలహమలి నైః కించిదుత్తీర్య మగ్నః । త్వత్సంప్రీత్యై విహరతి హరౌ సంముఖీనాం శ్రుతీనాం భావారూఢౌ భగవతి యువాం దంపతీ దైవతంనః ,, ఇత్యత్ర హరేరేవ విహరణం శ్రియస్తు ప్రీతిమాత్రం ప్రయోజన ముక్తం - తథా ‹‹యత్సంకల్పాద్భవతి కమలే యత్ర దేహిన్యమీషాం జన్మ స్థేమ ప్రళయ రచనా జంగమాజం గమానామ్ । తత్కల్యాణం కిమపి యమినా మేకలక్ష్యం సమాధౌ పూర్ణం తేజ స్స్ఫురతి భవతీ పాద లా క్షా రసాంక ,, మిత్యత్ర విశిష్టఏవ జన్మాది కర్తృత్వం సమాధి లక్ష్యత్వం చోక్తమితిచేన్న• త్వత్సంప్రీత్యై త్వయాసహ విహరతీతి వ్యాఖ్యేయత్వాత్ - అన్యథా పూర్వోక్త విరోధాపత్తేః - తథాహి- కమలేయత్సం కల్పాత్ - యస్య తేజోరూపస్య పరమపురుషస్య సంకల్పాద్యత్ర దేహిని స్వశరీరిణి అమీషాం జంగమాజం గమానాం జన్మస్థేమ ప్రళయరచనాభవతి- యత్సంకల్పాదితి నిమిత్తత్వముక్తం - యత్రదేహినీత్యుపా దానత్వమితి ధ్యేయం- యదితి పదాంతర మధ్యాహార్యం - యద్యమినాం సమాధౌ ఏక లక్ష్యం భవతితత్కల్యాణం తేజః భవతీ పాద లాక్షా రసాంకం భవతి- విశిష్టం సదేవ సంపూ ర్ణం ఏకరస్యేన సంపూర్ణ లీలం భవతి - అస్యాన లీలారసం భవతీత్యర్థః • తేన విశిష్టస్యైవ కార ణత్వ ముపాయత్వంసిద్ధం - అన్యథాపూర్ణపద వైయ్యర్థ్యాత్ - ‹‹పశ్యంతీషు శ్రుతిషు పరితస్సూరిబృం దేనసార్థం మధ్యేకృత్య త్రిగుణఫలకం నిర్మిత స్థానభేదమ్ । విశ్వాధీశప్రణయినిసదా విభ్రమ ద్యూతవృ త్తౌ బ్రహ్మేశాద్యా దధతియువయో రక్షశారప్రచార,, మితిసహకర్తృత్వ ప్రతిపాదక పూర్వశ్లోకే త్యాద్యుక్తిభిశ్చ విరోధ ప్రసంగాచ్చ - ‹‹శ్రీమైస నః‹‹సర్గ స్థిత్యవసాన కేళి రసికౌ తౌదంపతీనఃపతీ,, ఇత్యాద్యుక్తిభిశ్చ విరోధ ప్రసంగాచ్చ - ‹‹శ్రీమైస నః‹‹సర్గ స్థిత్యవసాన కేళి రసికౌ తౌదంపతీనఃపతీ,, అంగీకారభిరాలోకై స్సార్థయంతీ్యకృతాంజలిః । ప్రళయసమయ మస్తచిదచిద్విభానంవ్యసనంహరేః । అంగీకారభిరాలోకై స్సార్థయంత్యైకృతోంజలిః । ప్రళయసమయ మస్తచిదచిద్విభానంవ్యసనంహరేః । ఖచితఖవక లాపం చిత్ర సుప్తం స్వంశరీరైకదేశం వరద చిదచిదాఖ్యం స్వేచ్ఛయా విస్తృణానః ।

సా-వి— మాతర్యధూస్సర్వనను శిఖినిశిఖేవ క్రీడసి శ్రీసమక్షమ్,, ఇతి చ శ్రియస్సాక్షిమాత్రత్వమేవోక్తం. న వ్యాపారాన్వయిత్వమితి చేన్న - "యద్భ్రూభంగాః ప్రమాణం స్థిరచరరచనా తారతమ్యే మురారేః - నను శ్రీరంగనాయక్యై యద్భ్రూవిభ్రమభేదతః । ఈశేశితవ్య వైషమ్య నిమ్నోన్నత మిదం జగ,, దిత్యాద్యనుసారేణానుమత్యా కర్తృత్వే తాత్పర్యాత్ - అన్యథా పరస్పర విరోధాపత్తేః - ఏవమపి "అస్యేశానా జగతో విష్ణుపత్నీ - ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం - అస్యామమ చ శేషంహి విభూతిరుభయాత్మికా । కాంతిస్తే పురుషోత్తమః - యస్యాస్తే మహిమానమాత్మన ఇవ త్వద్వల్లభోపి ప్రభుః - అనవధిక మహిమ మహిషీమ్ - దేవి త్వన్మహిమావధిర్న హరిణా నాపి త్వయా జ్ఞాయతే - దంపతీ జగతాంపతీ,, త్యాదిభి రుభయ విభూతి శేషిత్వంచ సిద్ధం - పరస్పర శేషశేషి భావః "భగవతి గుణాః పుంస్త్వసులభాః । త్వయి స్త్రీత్వైకాంతాన్మృదిమపతిపారార్థ్యకరుణాక్షమాదీన్ వా భోక్తు,, మిత్యుక్తప్రకారేణ పరస్పరేచ్ఛాకృత ఇతి "స లక్ష్మీకస్య సామ్రాజ్యం సర్వథా సంప్రతిష్ఠిత,, మితి విశిష్టస్య సర్వేశ్వరత్వం స్థాపితం - అతస్సర్వేశ్వరో జిజ్ఞాసా కర్మభూతం బ్రహ్మేతి యథాశ్రుతార్థస్వీకారేపి న కించిద్బాధకం - అత్ర పక్షే శేషి దంపతిత్వం బ్రహ్మశబ్ద రూఢి శక్యతావచ్ఛేదకం బోధ్యం. తస్మాదుభయాద్వైతం వేదాంతవేద్యమితి - నను నారవర్గాంతర్గతత్వేన శ్రియో భగవదాధారకత్వాదనన్యాధారత్వం భగవచ్ఛరీర భూతత్వాత్సర్వశరీరత్వంచ న స్యాదితి చేన్న - నారా అయనం యస్యేతి బహువ్రీహిపక్షే భగవతోపి సాధారణత్వం స్యాత్. "స్వే మహిమ్ని ప్రతిష్ఠిత,, ఇత్యుక్తానన్యాధారత్వంతూభయత్రాప్యవిశిష్టం - లక్ష్మ్యాశ్శరీరత్వం భగవతశ్శరీరిత్వంచ పరస్పరేచ్ఛాకృతమితి భగవచ్ఛరీరకత్వాభావేన సర్వశరీరకత్వాభావేపి విశిష్టస్యేతర సర్వశరీరకత్వాత్ "సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మేతి,, నిర్దేశస్య నక్షతిరితి సర్వమనవద్యం - నను "బ్రహ్మశబ్దేన స్వభావతో నిరస్తనిఖిల దోషోనవధికాతిశయాసంఖ్యేయ కల్యాణ గుణగణః పురుషోత్తమోభిధీయత,, ఇతి "భగవన్నారాయణే,, త్యాదిచ వదద్భి ర్భాష్యకారైః శ్రీరపి బ్రహ్మశబ్దార్థ ఇత్యుక్తప్రాయమిత్యుక్తం - కథమిదం సంగచ్ఛతే - "స్వరూపేణ గుణైశ్చ బృహత్త్వం యత్రానవధికాతిశయం సోస్య ముఖ్యార్థ,, ఇతి ఖలు తైరుక్తం. స్వరూపద్వయస్య కథమనవధికాతిశయ బృహత్త్వం? "సత్యం జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మే,, త్యత్ర చిదచిద్వస్త్వవరుద్ధత్వాత్కథం వస్తుతః పరిచ్ఛేదరాహిత్యమిత్యత్ర ఇదమిదం నేతి నిషేధానర్హత్వలక్షణ సర్వవస్తు సామానాధికరణ్యార్హత్వం వస్తుపరిచ్ఛేదరాహిత్యమితి వ్యాఖ్యాతం - సర్వవస్తు సామానాధికరణ్యార్హత్వంచ సర్వస్య భగవచ్ఛరీరత్వాదుపపద్యత ఇతి చోద్యతే - తత్ర శ్రియశ్చ శరీరత్వాత్. శ్రీర్భగవానితి వ్యపదేశ సంభవాద్భగవతి వస్తుపరిచ్ఛేదరాహిత్య లక్షణమనంతత్వం సంభవతీతి బృహత్త్వం నిరస్తాతిశయత్వం భవతి. శ్రియస్తు భగవతస్తచ్ఛరీరత్వాభావాద్భగవాన్ శ్రీరితి వ్యపదేశస్యానర్హత్వాద్వస్తు పరిచ్ఛేదసత్త్వేన నిరస్తాతిశయత్వాభావాచ్ఛ్రియః కథం బ్రహ్మశబ్దార్థత్వం - కించ శ్రియోపి బ్రహ్మశబ్దార్థత్వే పుష్పపరిమళాదివత్. "బ్రహ్మవా ఇదమగ్ర ఆసీ,, దిత్యాదిషు ద్వివచన నిర్దేశాపత్తేః. అతోనవధికాతిశయ బృహత్త్వాత్పత్యురేవ బ్రహ్మత్వం సర్వేశ్వరత్వంచోచితం. ఏవంచ సతి తస్య సమాధిక దరిద్రత్వంచ యుజ్యతే. అన్యథా త్వపత్న్యాః పత్యుస్సమానభూతాయాస్సత్త్వేన సమాధిక దరిద్రత్వం న స్యాత్. తతశ్చ "న తత్సమశ్చాభ్యధికశ్చ దృశ్యత,,

మూ— శిలర్ ద్వయ త్తిల్ పూర్వఖండ త్తిల్ శ్రీమచ్ఛబ్దమ్ ఉపలక్షణ పర మెన్నుమ్, ఉ త్తరఖండ త్తిల్ శ్రీమ
చ్ఛబ్దమ్ విశేషణ పరమెన్నుమ్ పిరియచ్చొన్నార్ కళ్ .

సా-దీ— నిరసనీయ పక్షత్తై క్కాట్టు కిరార్ - శిలరెన్ఱు - పిరియ, భిన్న ప్రకారమాకవెన్నై-

సా - స్వా —నిరసనీ యపక్షత్తై యను వదిక్కిరార్ - శిలరితి - ఇజ్ఞ విద్యమానం సద్వ్యావర్తకం వి
శేషణం - యథానీలోఘట ఇతి - అవిద్యమానం సద్వ్యావర్తక ముపలక్షణం- సారసవాన్ దేవదత్తకే
దార ఇత్యేకః ప్రకారః - అయమేవ ‘‘ సత్యం జ్ఞాన మనంతం బ్రహ్మ ,, త్యాదౌ శ్రీభాష్యే నిరూపితః-
విశేష్య వ్యావర్తకం సత్ విశేష్యాన్వయి సమభి వ్యాహృత క్రియాన్వయి విశేషణం- ఖడ్గీశూరఇతి . కా
ర్యానన్వయి వ్యావర్తక ముపలక్షణం. చిత్ర గుమాన హేత్య పరః - తత్రాద్యప్రకార విశేషణతాయాం
ఏక దేశినామస్మాకంచనవివాదః- ‘‘నిత్యైవైషాజగన్మాతా విష్ణోశ్శ్రీరనపాయినీ ,, త్యాదిభిస్సదావిద్య మాన

సా-ప్ర— ప్రతి జ్ఞాత ముపపాదయతి - శిలర్ ద్వయ త్తిలిత్యాదినా . శబ్దస్యైక రూప్యాద్విశే షణత్వ

సా-వి— ఇత్యాదివ్యా ఖ్యేతేతి చేదుచ్యతే. ‘‘ కారణంతు ధ్యేయః,, ఇతికారణస్యోపాస్యత్వ ముక్తం.
కారణంచ కార్య ప్రతియోగికం - కీదృశం జగత్కారణత్వ మిత్యాకాంక్షాయా మభిన్న నిమిత్తోపాదానస్వ
రూపంప్రతిపాదయితుం ‘‘సదేవసోమ్యేద మగ్రఆసీ,,ది త్యాది స్సృష్ట్యాది ప్రకరణం ప్రవృత్తం - తత్రో భ
యగోచర కారణత్వబోధక ప్రమాణానుగుణ్యం-పృథక్కారణత్వే కారణద్విత్వ ప్రసంగాత్ - ఉభయోః పృ
థక్సిద్ధస్య పతిపత్నీ భావస్యచప్రమాణ సిద్ధత్వాత్ - లౌకికదాంపత్య కర్తృత్వ న్యాయేనచ విశిష్టకార ణ
త్వస్థితే ‘‘యతోవా ఇమాని,, త్యాది బ్రహ్మలక్షణం లక్ష్మ్యా మక్షతమేవ ‘‘సత్యం జ్ఞాన మనంతంబ్రహ్మే,,
తి శోధక వాక్యోక్తా వయవ శక్తి పౌష్కల్య ప్రవృత్తి నిమిత్తని రతిశయ బృహత్త్వం యద్యపి భగవ త్యేవం.
ఐచ్ఛిక శరీరశరీరి భావసత్వాత్ - తథాపి ‘‘బ్రహతి బ్రహ్మయతితస్మాదుచ్యతేపరంబ్రహ్మ- బ్రహత్వాద్బ్రృ
హ్మణత్వాచ్చ తద్బ్రహ్మేత్యభిధీయత,, ఇత్యాది నిర్వచనాద్బ్రహ్మణంచ బ్రహ్మపద ప్ర వృత్తి నిమి త్త
మేవేతి తస్య సత్వాద్బ్రహ్మత్వసిద్ధిః - విశిష్టస్య స్వేతర సర్వవస్తు సామానాధికరణ్యార్హత్వ లక్షణ మి
దం బ్రహ్మనేతి నిషేధానర్హత్వ లక్షణం వస్తుపరిచ్ఛేద రాహిత్యం విశిష్టే సంభవత్యేవేతి తాదృశ ప్రవృ
త్తి నిమిత్తస్యాపి సత్వాద్బ్రహ్మశబ్దార్థత్వ సిద్ధి రప్రత్యూహైవ - ‘‘అతస్సర్వేశ్వరఏవజిజ్ఞాసాకర్మభూ
తం బ్రహ్మ,,త్యత్ర సర్వశబ్దేన స్వస్య స్వంప్రతిశేషిత్వ్యాభావాత్సంకోచస్యావశ్యకత్వా ‘‘ దీశ్వరీగ్ం
సర్వభూతానా,,మిత్యాద్యనురోధేన ఉభయ నిష్ఠైశ్వర్య ప్రతియోగ్యేవ వివక్షితమితి సర్వేశ్వరత్వ ముభయ
నిష్ఠమేవ బ్రహ్మపదరూఢి శక్యతావచ్ఛేదకం దర్శిత మితి - తదపి భాష్యం స్వర సమేవ సంగచ్ఛతే - ఏ
తేన ద్వివచన ప్రసంగోపి పరిహృతః - సర్వేశ్వరత్వస్య బ్రహ్మపద శక్యతావచ్ఛేదకస్య విశిష్టనిష్ఠత్వేన వి శి
ష్టస్యైకత్వాత్ - ‘‘ఉభయాధిష్ఠానం చైకం శేషిత్వ,, మిత్యాదిక మిహైవానుకూలం. సర్వశేషిత్వంల
క్ష్మ్యా ఇత్యేతత్తు నకారణత్వా విరోధి. ఏవం సతి ‘‘బ్రహ్మవిదాప్నోతిపర,,మిత్యాదిషుశ్రియోపివేదనం మో
క్షహేతురితినిర్వ్యూఢం- సమాధిక దరిద్రత్వంస్వపతి సమానజగత్కారణపత్న్యంతరాభావాల్లక్ష్మ్యాశ్చో
పపన్నమేవేతిసర్వంసమంజసమ్.ఏవంస్థితేయథాసంప్రదాయంవ్యాఖ్యాయతే-శంకాపక్షముపక్షిపతి- శిలరితి-

మూ—ఇవ్విడత్తిల్ శబ్దమ్ ఏకరూపమాయిరుక్క- స్వారస్యత్తుక్కు- బాధక మన్ఱి క్కే-యిరుక్క-"స్వరూపం స్వాతంత్ర్య,,మిత్యాదికళిలే

సా-దీ—ఇవ్విడత్తిల్,ద్వయత్తిల్.స్వారస్యత్తుక్కు,స్వరసార్థత్తుక్కు-.స్వరూపంస్వాతంత్ర్యమ్భగవతఃఏష్టుమి డత్తుస్వరూపశబ్దత్తాల్సత్తాలాభముమ్స్వాతంత్ర్యశబ్దత్తాల్రక్షణాదిస్వభావముముపలక్షిక్కి-రతు.శ్రియః ఆశ్లే

సా-స్వా—తయా వ్యావర్తక తాయాః సర్వాంగీ కృత త్వేన పూర్వోత్తర ఖండయో ర్వైరూప్యకథన స్యా సంగతత్వాత్-అపసిద్ధాంతాపత్తేశ్చ- కించ ద్వితీయ ప్రకారే వివాదః- తత్రైకదేశినాముత్తర ఖండే కైంకర్యస్య చతుర్థ్యాభి ధీయమాన తయా తత్క్రియాయాం శ్రియోపి విశేషణ తయా న్వ యః - పూర్వ ఖండేతు ప్రపద్య ఇత్యభి ధీయమాన భర సమర్పణ క్రియాయాం శ్రీవిశిష్టస్య సంప్ర దాన తయా నాన్వ యః • శ్రియోభర సమర్పణా న్వయా భావాత్ - క్రియా నన్వయిత్వే సతి వ్యావర్త కత్వ రూపముపలక్ష ణత్వ మేవేతి మత మెన్ఱు కరుత్తు - ఇత్తై నిర సిక్కి-రార్ - ఇవ్విడత్తి లితి - పూర్వ ఖండే ఉత్తర ఖండా పేక్షయా వైరూప్యా శ్రయణేన ఉపలక్షణత్వా శ్రయణం విశేషణత్వే శబ్ద స్వారస్యాభావా దుత బాధ క సద్భావా ద్వాభవేత్ • ద్వయముమ్ కూడాతెన్ఱు కరుత్తు - స్వరూప మితి - "స్వరూపంస్వాతంత్ర్యం భ గవత ఇదం చంద్ర వదనే త్వదా శ్లేషోత్కర్షా ద్భవతి ఖలు నిష్కర్షసమయే । త్వమాసీర్మాతశ్శ్రీః క మితు రిద మిత్థం త్వవిభవస్తు దంత భావాత్త్వాం నపృథ గభిధత్తే శ్రుతిరపి ,, తి శ్రీగుణ రత్న కోశ శ్లో కః-అస్యాయమర్థః. హేచంద్ర వదనే భగవతస్స్వాతంత్ర్యంస్వరూపమిద మిత్థ మితి ప్రతీయ మాన వస్తుసీద మం శాత్మకం వ్యావృత్త ధర్మి స్వరూపం-స్వాతంత్ర్యంసర్వేశ్వరత్వ రూపం-త్వదాశ్లేషోత్కర్షాత్, "శ్రద్ధ యా దేవో దేవత్వ మశ్నుత ,, ఇత్యాది ప్రమాణేన - త్వత్సంబంధ కృతాతి శయాత్ - నిష్కర్ష సమయే , విమర్శ కాలే - భవతి ఖలు - భూసత్తాయాం. సద్భవతి - లబ్ధ సత్తాకం భవతి ప్రతీతి వ్యవహార యోగ్యం భవతి - ఘట త్వాది స్వరూప నిరూపక ధర్మా భావేవ స్తు స్వరూపస్య యథాప్రతీతి వ్యవహార యోగ్యతా నాస్తి తద్వత్త్వదాశ్లేషోత్కర్షా భావే సర్వేశ్వర స్వరూపంస్వరూప నిరూపకధర్మా భావే నేతరవ్యావృత్తప్రతీతి యోగ్యంజగద్రక్షణాదివ్యవహారయోగ్యంచ

సా-ప్ర—స్వారస్యాపవాదకాభావాత్ "అహంతా బ్రహ్మణస్తస్యసాహమస్మిసనాతనీ,, త్యాద్యుక్తప్రకారే ణ నారాయణ లక్ష్మ్యోరిద మిత్థం త్వోక్తి విరోధా త్తదంత భావాదితిస్వరూప నిరూపక తయాఽవ ర్జనీ యజ్ఞానత్వేన భగవ దభి ధాయ కేన కృత్స్నాభి హితత్వ రూపాంత భావోక్తి విరో ధాచ్చ వై రూప్యాంగీ కారోన యుక్త ఇత్యర్థః - నను విశేషణత్వ స్వారస్యాప వాదకా భావాదిత్యయుక్తం-

సా-వి— స్వరూప మితి. "స్వ రూపం స్వా తంత్ర్యం భగవత ఇదం చంద్ర వ ద నే త్వదా శ్లే షోత్కర్షా ద్భవతిఖలు నిష్కర్షసమయే । త్వమాసీ ర్మాతశ్శ్రీః కమితు రిద మిత్థం త్వవిభవ స్తదంత భావాత్త్వాం నపృథగభిధత్తే శ్రుతిరపీ,,తి శ్లోకః - హేచంద్రవదనే, త్వదా శ్లేషోత్కర్షాత్. మణిప్రభా న్యాయేన త్వదపృథక్సిద్ధ విశేషణవశాత్.స్వరూపం,భగవత ఇతర వ్యావృత్తాసాధారణధర్మి- స్వాతంత్ర్యం

సా - సం — స్వారస్య త్తుక్కాతి - విశేషణ పరతయా ప్రసిద్ధి ప్రాచుర్యంత న్నిబంధనశీఘ్రోపస్థితిమత్వం

మూ — ప్రసిద్ధమాన కూటస్థసంప్రదాయవిరుద్ధ మాకప్పణ్ణుకిర ఇవ్విభాగమ్ అనుపపన్నమ్-

సా.దీ — ఘోత్కర్షాత్. అన్వయవిశేషాత్సిద్ధికుఱ మెన్నతు-కూటస్థర్, నాథ, యామున, భాష్యకారాదికళ్ -

సా-స్వా — నభవతీత్యర్థః - ఇదమితి హేతుగర్భవిశేషణం - ధర్మిమాత్రస్వరూప తయా నకార్యత్వమమితి భావః. అతఃఅతః- "అప్రగృహ్యా స్మృతౌ వాక్యే" త్యమరః - "శ్రద్ధయా దేవ" ఇత్యాదివాక్య సిద్ధాదుక్తాద్ధేతోఃత్వం కమితుః, నాయకస్య భగవతః - ఇద మిత్థం త్వవిభవః - ఇదం పదార్థ ధర్మి స్వరూప వ్యావర్తక స్వరూప నిరూపకరూపా-ఇత్థంత్వవిభవః- ఇదమిత్థమితిప్రతీయమానేవస్తుని ఇదంత్వశబ్దార్థ ప్రకారతా స్వరూపా ఆసీః - యద్వా, ఇదం పదార్థ ధర్మి స్వరూప సంబంధిత్థం త్వవిభవః - ధర్మి స్వరూపా భావే ఇత్థం త్వాత్మక స్యాపి సత్తాలాభో నాస్తీత్యర్థః - నను విశేష్య స్వరూపస్య శ్రీశబ్దార్థ విశేషణం వినా ప్రతీతి కార్యాయోగ్యత్వే "సదేవ సోమ్యేదమగ్ర ఆసీ" దిత్యాదౌ భగవత ఏవ కథ ముపాదాన మిత్యత్రాహ. తదంత ర్భావాత్త్వామితి - త్వాం శ్రుతిరపి తదంత ర్భావాత్, తదపృథక్సిద్ధ విశేషణతయా ప్రవృత్తి నిమిత్తీ భూయ విశేష్య వాచక శబ్దాంత ర్భావాత్. పృథక్ప్రాభిధత్త ఇత్యర్థః - యద్వా, తత్సన్నియోగ శిష్టత్వా త్పృథ క్ప్రాభిధత్త ఇత్యర్థః - అయమర్థో మూల మంత్రాధికారే స్పష్టః - భవత్పక్షే ఉత్తర ఖండేన ఏక రూపస్య శబ్దస్య అర్థ వైరూప్యాశ్రయణం శబ్ద స్వారస్య భంగః- కూటస్థసంప్రదాయ విరోధ శ్చేతిదోషత్రయం దుర్నివారమేన్ను కరుత్తు-కూటస్థేతి-

సా-వి — సర్వేశ్వరత్వంభవతి-"అస్యా దేవ్యామనస్తస్మిం స్తస్యచాస్యాం ప్రతిష్ఠితమ్। తేనేయంసచధర్మాత్మా ముహూర్తమపి జీవతి" త్యుక్త రీత్యా త్వదాశ్లేషోత్కర్షా భావే ఘటత్వాభావే ఘటస్యస్వరూపమివ స్వరూపం నస్యాత్ - శ్రీమత్త్వస్య సర్వేశ్వరత్వా వచ్ఛేదకత్వాభావేఽవచ్ఛేద్యం సర్వేశ్వరత్వ మపి నస్యాదితి భావః - మదాశ్లేషోత్కర్షా భావేకథం స్వరూపాసిద్ధి రిత్యత్రాహ - త్వమాసీరితి. హేశ్రీ మాతః అకమితుః, ప్రియస్య- నిషూషణ సమయే, ఇతరవ్యావృత్త స్వరూపజ్ఞానసమయే-త్వంఇదమిత్థం త్వవిభవః అస్య వస్తునః ఇత్థంత్వం అసాధారణధర్మస్య విభవః తద్రూపాహ్యాసీః- త్వాంవినా స్వరూపం బుద్ధ్యారూఢంనభవతి-అత స్త్వత్సంశ్లేషాభావేస్వరూపాసిద్ధిరిత్యుక్తేతిభావః-యద్వా,త్వద్విశిష్టస్వరూపేకమితః ఇదమిత్థమితి నిషూషణసమయేప్రియాద్వివేచనేప్రియస్వరూపాచేతత్స్వరూపవివేచనవేళాయాంఘటవిశిష్టే విశేష్యస్వివేచనవేళాయాంయథాఘటత్వమితి భవతి-తథాత్వమాసీరితిభావః-అతఏవకారణత్వాదిప్రకరణేపృథగనుక్తిరిత్యాహ. తదంతర్భావాదితి. శ్రుతిరపి "సదేవ సోమ్యేద మగ్రఆసీ" దిత్యాది శ్రుతిరపి. సదాదిశబ్దానాం కారణత్వ ప్రతిపాదక పురుషసూక్తోక్త శ్రీపతౌ పర్యవసానా వశ్యంభావా త్తత్రైవత్వ త్ప్రతీతి రితి సిద్ధేస్త్వాం పృథఙ్నవక్తీత్యర్థః - ననుసద్బ్రహ్మాత్మాదిశబ్దానా ముత్తరోత్తరవిశేషే పర్యవసాయినాం "ఏకోహవైనారాయణ ఆసీ" దితి శ్రుత్యుక్త నారాయణే పర్యవసాన ముక్తం- కథం శ్రీమతి పర్యసానమితి చేన్నైవం నారాయణశబ్దస్యాసాధారణత్వేనవ్యక్తివిశేషోపస్థాపనేపితద్వ్యక్తివిశేషస్యశ్రీపాదలాక్షారసాంకం

సా- సం — చాత్రస్వారస్యం- కూటస్థపదమ్"అకలకిల్తే" నిత్యాది గాథాప్రణేతృ ప్రపన్న జనకూటస్థపరమ్. తస్మాల్లకోహి స్వరూప మిత్యాదిక స్సాంప్రదాయిక గ్రంథః- నహీదం విభవః ఇత్థంత్వవిభవశ్చ

మూ — అనన్యోపాయత్వ విరుద్ధమాన ఉపాయద్విత్వ ప్రసంగమ్ ఇవ్విడత్తిల్ బాధకమానాలో వెన్నిల్? అనన్య ప్రయోజనత్వ విరుద్ధమాన ప్రాప్యద్విత్వ ప్రసంగత్తాలే ఉత్తర ఖండత్తిలుమ్ విశేషణత్వమ్ తవిర ప్రసంగిక్కుమ్- ఆనాల్ ఇరణ్డిడత్తిలుమ్ ఉపలక్షణమానాలో వెన్నిల్? గుణవిగ్రహవ్యాపారవిశేషఙ్గళుమ్ ఇరణ్డిడత్తిలుమ్ ఉపలక్షణఙ్గళాక ప్రసంగిక్కుమ్ - ఉపయుక్తఙ్గళాకైయాలేయవై విశేషణఙ్గళెన్నిల్ ఇతువుమ్ పూర్వోత్తరఖండఙ్గళిల్ పత్నీసంబంధత్తిలుమ్ తుల్యమ్-

స్వా-దీ — బాధకమ్ శంకిక్కిఱార్. అనన్యోపాయత్వేత్యాది- ఉపాయద్విత్వత్తిల్ ఏకపదసిద్ధమాన భగవదనన్యోపాయత్వమ్ భగ్నమామెన్నుకరుత్తు- ప్రతిబందియాలే పరిహరిక్కిఱార్. అనన్యప్రయోజనత్వేత్యాది- అవిశేషణత్వమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - ఇష్టప్రసంగమెన్ను శంకిక్కిఱార్- ఆనాలెన్ను - గుణవిగ్రహాదికళ్ ఉపాయోపయుక్తఙ్గళాకైయాల్ విశేషణఙ్గళెన్నిల్ పత్నీ సంబంధత్తిలుమొక్కుమెన్కిఱార్ - ఉపయుక్తఙ్గళెన్ను- గుణాదికళిరుప్పేల్

సా-స్వా — పరాణ్ ప్రత్యుపాలంభోక్తిః- ఇన్త శ్లోకత్తిల్ ఇప్పడి అర్థం కొళ్ళావిడిల్ ఇదంశబ్దవైయర్థ్యముమ్ ప్రకారాది పదం వినా ఇద మిత్థంత్వ విభవతి ఎన్ను నిర్దేశము మసంగతమామెన్ను కరుత్తు- బాధకాభావాచ్ఛబ్ద స్వారస్యభంగమ్ కూడాతెన్ను శొన్నతు కూడుమో? శ్రీమచ్ఛబ్దత్తుక్కు విశేషణ పరత్వే అనన్యోపాయత్వ భంగరూప బాధకమిల్లైయో? ఎన్ను శంకిత్తు ప్రతిబంద్యా ఉత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అనన్యేతి - ఇష్టాపత్తియిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆనాలితి - కారుణ్య గుణాద్యభావే రక్షణక్రియానుపపత్తేస్తేషా ముపలక్షణత్వం నసంభవతి ఎన్నుకరుత్తు - పరముఖేన పరిహారం వాచిప్పియా నిన్ను కొణ్డుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఉపయుక్తేతి - స్వాతంత్ర్య కారుణ్య సంబంధ విశేషైశేవశరణ్యాణ్ రక్షకనెన్ను శొల్లుకిఱవాదకళుక్కిష్టాపత్తి కూడాతెన్ను కరుత్తు - గుణాది కళిలుప్పేతే

సా-ప్ర — ఉపాయద్విత్వప్రసంగస్యైవ అనన్యోపాయత్వవిరోధినో విశేషణత్వవిరోధిత్వాదిత్యత్రాహ - అనన్యోపాయత్వేత్యాదినా - ఇష్టప్రసంగత్వ మాశంక్య తథాత్వే నిష్టమాహ - ఆనాలిత్యాదినా - గుణ విగ్రహ వ్యాపార విశేషఙ్గళు మితి - ఉపాయత్వోపయుక్తా గుణాః కారుణ్యజ్ఞానశక్త్యాదయః- ప్రాప్యత్వోపయుక్తాః పరస్తు ఆనందసౌందర్యాదయః- ఉపాయత్వోపయుక్తా అర్చావిగ్రహ విశేషాః . ఉపేయత్వోపయుక్తాః పరవాసుదేవాది విగ్రహ విశేషాదయః - మోక్షయిష్యామీతి సంకల్ప విశేషాః ఉపాయత్వోపయుక్తా వ్యాపారాః . ముక్త్యనంతర భావ్యనుసంచరణాది హేతుభూతాస్సంకల్ప విశేషాః ప్రాప్యత్వోపయుక్తా వ్యాపారాః - గుణ విగ్రహాదీనాం ప్రాప్యత్వోపాయత్వోపయోగాత్తేషాం విశేషణత్వాంగీకారే లక్ష్మ్యాశ్చోపయోగాద్విశేషణత్వమేవేత్యాహ- ఉపయుక్తఙ్గళాకైయాలిత్యాదినా- కేవా గుణా ఉపాయత్వోప

సా-వి — వినావగంతుమశక్యత్వాత్తస్యా అపి తత్పర్యవసానమావశ్యకమితి భావః- ప్రసిద్ధమానేతి - అత్ర విశేషణత్వస్యైవ ప్రతిపాదితత్వాదితిభావః -

సా-సం — వస్తున ఉపలక్షణం భవతి . తథా సాంప్రదాయికోక్త్యుపహతం పరమతం కథం జీవేదితిభావః - మయాదురూహాశిక్షాయాం స్వరూపమితిశ్లోకార్థస్య లిఖితత్వాదిహచ ననవిలేఖనీయః. బాధకమ్, స్వారస్యబాధకమ్- ఉపలక్షణఙ్గళాక ప్రసంగిక్కుమిత్యం తేనపరతరాణా మాభాససమానయోగక్షేమత్వ ముక్తం-

మూ—ఉపయోగవిశేషఙ్గళ్ తత్తద్వస్తుక్కళుక్కు అనురూపమానపడియిలే ప్రమాణసంప్రదాయఙ్గళాలేకణ్డు కొళ్వతు. వస్త్వనురూపమాయిరే ఉపయోగమిరుప్పతు.

సా-దీ— పత్నీ సంబన్ధత్తిల్ ఉపయోగ మేతు ? ఎన్న, యథా ప్రమాణమ్ సంప్రదాయత్తాలరియ లామెన్కిరార్ - ఉపయోగ విశేషేత్యాది - ఉపేక్షై తవిర్న్దు అను మతియాలే భగవానుక్కు మోక్షయిష్యామి ఎన్నుమ్ సంకల్పత్తై ఉత్పాదిక్కై ఉపయోగ మెన్రుకరుత్తు - అనుమన్తృత్వత్తాల్ పత్నిక్కు యాగ కత్తృకత్వ ముణ్డిరే - ప్రాప్య ప్రాపకావస్థాద్వయేప్యుపకారప్రకారత్తైనమ్మాళ్వార్ కాట్టినారెన్కిరార్ -

సా-స్వా— ఉపయోగ మిల్లామైయాలే తౌల్యమ్ కూడుమో ? ఉపలక్షణ మెన్రు శొల్ల వేణ్డావో ? ఉపయోగ ముణ్డానాలుమ్ గుణాది తుల్య మాయ ముపయోగమ్ సిద్ధిక్కు మెన్ను అన్యథా సిద్ధి సంభావిత్తై యాక్కైయాలే భర స్వీకర్తృత్వాది రూపోప యోగమ్ శొల్లు కిరతు కూడుమో ? ఎన్న, వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఉపయోగేతి - చేతన రూప లక్ష్మీవిశేషణత్తుక్కు అచేతనవ దుపయోగమ్ శొల్లుకై శ్రియశ్చైతన్య గ్రాహక ప్రమాణ విరుద్ధ మాకైయాలే తదానుగుణ్యేన భరస్వీ కర్తృత్వా ద్యుపయోగమ్ శొల్లి త్తెన్రు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ శ్రియః పురుష కారత్వా ద్యుప యోగత్తాలుమ్ విశేషణత్వ మన్యథా సిద్ధ మన్రో ? భరస్వీ కర్తృత్వ రూపోప యోగ నిబన్ధన ముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - వస్త్వనురూపేతి - “ అస్యేశానా జగతో విష్ణుపత్నీ - ఈశ్వరీగ్ం సర్వ భూతానా ,, మిత్యాది ప్రమాణ బలత్తాలే శ్రియ స్సర్వ భూతేశ్వరత్వ ముమ్ , భగవ త్పత్నీ త్వముమ్ సిద్ధమానాల్ పురుష కారత్వోప యోగమాత్రావచ్ఛేదే ప్రమాణా భావేన ఉభయ విధోప యోగ ము మిఙ్గు ప్రామాణిక మెన్రు కరుత్తు- కూటస్థ సంప్రదాయ

సా-ప్ర—యుక్తాస్తేషాం కేవా ఉపయోగ ప్రకారా ఇత్యత్ర గుణానాం బహుత్వాత్తేషాం తదుపయోగవిశేషాణాం చోక్తౌ గ్రంథ విస్తర స్స్యాదితి ప్రమాణ సంప్రదాయాభ్యాం జ్ఞాతవ్యత్వ మాహ - ఉప యోగ విశేషేత్యాదినా - సర్వజ్ఞత్వ, సర్వ శక్తిత్వ, సత్య సంకల్పత్వ, పరమ కారుణి కత్వ, వాత్సల్య సౌశీ ల్యాదయః ప్రాధాన్యేనోప యుక్తా గుణాః- తత్ర సర్వేషాం గుణానాం సామాన్యత ఉపయోగో భగవత ఆశ్రయణీయత్వజ్ఞాపనం. ప్రాతిస్వికోప యోగస్తు భాగవతానా మపేక్షిత జ్ఞానంతత్ప్రదాన విరోధి భూత నివర్త్య దుష్కర్మ జ్ఞానంచ సార్వజ్ఞ స్యోప యోగః - తదభి ప్రాయేణోక్తం “ యోవేత్తి యుగప త్సర్వం ప్రత్యక్షేణ సదాస్వత ,, ఇతి. శక్తేస్తు విరోధి నిరాసః - ఏదతభి ప్రాయేణోక్తం “ ఏవం భూతోప్య శక్త స్స్వన్నత్రాణం భవితుం క్షమః । ఇతి బుధ్యాస్య దేవస్య గోప్తృత్వ శక్తి నిరూపణ ,, మితి- తేజో

సా-వి— ప్రమాణ సంప్రదాయఙ్గళిలే ఇతి - ప్రమాణేషు సంప్రదాయేషుచ. ఉపయోగవిశేషఙ్గళ్, పురుషకారత్వ రక్షా భరస్వీకారత్వాదయః. గుణోపయోగాః, పూర్వోక్త ప్రకారాశ్చద్రష్టవ్యాః. ఏతదభిప్రాయేణైవోక్తం వస్త్వనురూప మాయిరే ఇతి. ప్రాప్యప్రాపకా వస్థాయాః శ్రియోప్యుపకారం పరాంకుశ

సా-ప్ర— ఉపయోగ విశేషఙ్గళితి- నహ్యుపయోగో ననుగత ఇతి కార్యోప యోగినో విశేషణత్వాప లాప ఇతి భావః - వస్త్వంతర వదనుప యోగాదయ ముపయోగ ఏవనేతి యదితదా ప్రతి బన్ద్యభి ప్రాయేణాహ , వస్త్వితి - శ్రియో విశేషణ వ్యవ స్థాపకం వస్త్వను గుణ మేవోప యోగ విశేషం ప్రమాణ సంప్ర

మూ— ఉపాయోపేయపరమానవాక్యద్వయత్తిలుమ్ శ్రుతమానఇవ్విశేషణత్తినుడైయ ఉపయోగ ప్రకారత్తై

సా-దీ— ఉపాయోపేయేత్యాది -

సా-స్వా— విరుద్ధమాక వెన్ను దూషిత్తతు కూడుమో? ప్రపన్నజనసంతానకూటస్థరానసమ్మాళ్వార్ ఉపయోగ విశేషమ్ శొల్లాదొయాతే పూర్వఖండత్తిల్ విశేషణత్వం కూడుమో? ఉత్తరఖండైక రూప్యత్తాలే విశేషణత్వమ్ కొళ్ళవేణుమెన్నిల్ ఉపయోగాభావత్తాలే ఉత్తరఖండత్తిలుమ్ విశేషణత్వమ్ కూడాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఉపాయేతి - శ్రుతమానేతి - అవిశేషేణ శ్రుతమాన శబ్దత్తుక్కు వైరూప్య కల్పన మసంగత మెన్ఱుకరుత్తు - వాక్యద్వయత్తిలుమితి నిర్దేశేన ఉపలక్షణత్వపక్షత్తిల్ పూర్వ

సా-ప్ర— బలవీర్యాణాంతు శ్రమాద్యభావజ్ఞాపనం-ఏతదభిప్రేత్యోక్తం "బలంవీర్యంతథాతేజఇత్యేతత్తు గుణత్రయమ్। శ్రమాద్యభావాఖ్యం జ్ఞానాదేరుపసర్జన" మితి శ్రమాద్యభావ మాఖ్యాతీత్యర్థః - సత్యసంకల్పత్వస్యాశ్రయణానంతర మపరాధ కరణే ప్యపేక్షిత ప్రదాన ముపయోగః - ఏతదభిప్రేత్యోక్తం "అప్యహంజీవితం జహ్యామ్- దోషోయద్యపితస్యస్యా" దిత్యాది- పరమ కారుణికత్వస్య భరన్యాసరూపవ్యాజమాత్రే ణాపేక్షిత దాన ముపయోగః - ఏతదభిప్రాయేణోక్తం "మిత్ర భావేన సంప్రాప్తం నత్యజేయంకథంచనే" త్యాది - వాత్సల్యస్య ప్రపిత్సోస్స్వస్మిన్ దోషానుసంధానేన జనితాయోగ్యతానుసంధానస్య ప్రతిబంధః ఫలం - ఏతదభిప్రాయేణోక్తం "దురాచారోపి సర్వాశీ కృతఘ్నోనాస్తికఃపురా। సమాశ్రయేదాదిదేవం శ్రద్ధయా శరణంయది। నిర్దోషం విద్ధితం జంతుం ప్రభావాత్పరమాత్మన" ఇత్యాది - స్వామిత్వస్య చేతన రక్షణే భగవదర్థత్వ జ్ఞాపన ముపయోగః - ఏతదభిప్రాయేణోక్తం "రక్షతె భగవాన్ విష్ణుర్భక్తాన్ ఆత్మశరీరవ" దిత్యాది- సౌశీల్యస్య పరత్వజ్ఞానా దప్రాప్యత్వ శంకా నిరాస ఉపయోగః - ఏతదభిప్రాయేణోక్తం "గుహేనసహితో రామో లక్ష్మణేనచ సీతయా। అహంవోబాంధవోజాత" ఇత్యాది - ఏవమాదయో గుణానా ముపయోగాస్తత్ర ప్రమాణాని చ సంప్రదాయతో జ్ఞాతవ్యానీతి భావః - నన్వేవంతర్హి ఉపయుక్త గుణ విశిష్టాద్భగవత ఏవ మోక్షసిద్ధేః కమర్థం లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వస్వీకార ఇత్యత్ర తాదృగ్గుణ విశిష్టలక్ష్మ్యైవ మోక్షసిద్ధౌ కిం భగవత ఉపాయత్వేన లక్ష్మీ విశిష్టేనవా భగవతా మోక్షోపపత్తౌ కింగుణ వైశిష్ట్యేనేతి వైపరీత్య ప్రసంగే భగవత ఉపాయత్వే గుణానాం విశేషణత్వే ఉపయోగేచ ప్రమాణసద్భావాత్తదంగీకారే లక్ష్మ్యా అప్యుపాయత్వే "కామవత్సా అమృతందుహానా- శ్రియం లోకేదేవజుష్టా ముదారాం - సానో లోక మమృతం దధాతు - ఈశానాదేవీ భువనస్యాధిపత్నీ - శ్రియంవసానా అమృతత్వ మాయన్ • సకృద్విభాతా సర్వార్తి సముద్రపరిశోషిణీ। భవ గంగాపహారిణీ. పర నిర్వాణ దాయినీ. జ్యోతిష్మత్యమృతావహా - ఆత్మవిద్యాచదేవిత్వం విముక్తిఫలదాయినీ। ఐశ్వర్యమక్షరగతిం పరమంపదంవా కస్మైచిదంజలి భరం వహతె వితీర్య। అస్మైనకించి దుచితంకృత మిత్యథాంబ త్వంలజ్జసే కథయకోయ ముదారభావ" ఇత్యాది ప్రమాణానాం సంప్రదాయస్యచ విద్యమానత్వాత్తస్యా అప్యుపాయత్వ మంగీకార్య మిత్యభిప్రాయేణ తస్యా ఉపయోగం దర్శయతి - ఉపాయో పేయ పరమానే త్యాదినా.

మూ — ‘‘వేరిమారాత పూమే లిరుప్పాళ్ వినై తీర్క్కుమే ,, ఎన్నుమ్‘‘ని న్తిరువరుళుమ్ పఙ్గయత్తాళ్ తిరువరుళుమ్కొణ్డునిన్నోయిల్ శీమ్ త్తె,,న్నుమ్, నమ్మాళ్వార్ అరుళి చ్చెయ్ తార్ -

సా - దీ — వేరిమారాత వితృాది - వేరి, పరిమళమ్- ఇత్తాల్మారాత, సతత సంబద్ధ మాన పూ• ఇవ శుద్దైయ సర్వవిరోధి నివర్తకత్వత్తై శ్రీవాల్మీకి భగవానుమ్నిబంధిత్తా నెన్కిరార్ -

సా-స్వా — ఖండ త్తిల్ శ్రీమ చ్ఛబ్ద శ్రవణం వ్యర్థమాక ప్రసంగిక్కు- మెన్నపడి- వేరీతి-వేరి, పరిమళమ్-మారాత, విచ్ఛేదియాత - సదా పరిమళ వత్తాన - పూమేల్ , పుష్పోపరి - ఇరుప్పాళ్, వసియా నిర్కిర- పెరియ పిరాట్టియాల్ - వినైతీర్క్కుమ్ , సంకోచా భావా దుపాయ విరోధి పాపఙ్గళైయుమ్ ప్రాప్తివిరోధి పాపఙ్గళైయుమ్ తీర్క్కు మెన్నపడి - ఇతినాలే ఉభయ విధ పాప నివర్తకత్వమే పూర్వ ఖండత్తిల్ఉపయోగ మెన్ను కరుత్తు • నిన్నితి - నిన్ తిరువరుళుమ్, దేవరీ రుడైయ శ్రీమత్కృపై యుమ్ - పఙ్కయత్తాళ్,పంకజత్తిలే వసిక్కు మవళాన పెరియ పిరాట్టియా రుడైయ - తిరువరుళుఙ్గొణ్డు, దివ్య దంప తిక ళుడైయ కైంకర్య పర్యంత గుణ పరి పాకత్తై యవల మ్బిత్తు క్కొణ్డెన్నపడి-నిన్ కోయిల్ శీమ్త్తు, త్వదీయది వ్యాయతనే కైంకర్యమ్ పణ్ణి యెన్నపడి - ద్వయాధి కారోక్త రీత్యా కైం కర్య పర్యంత గుణ పరి పాకోత్పాదకత్వ ముత్తర ఖండ త్తిల్ ఉపయోగ మెన్నపడి - ప్రపత్తి విధా యక చరమశ్లోక త్తిల్‘‘అహంత్వాసర్వ

సా-ప్ర — వేరిమారాతేత్యాది - కదాపి సౌ గంధ్య విచ్ఛేదరహితేపద్మే స్థితాలక్ష్మీ స్సర్వ పాప నివర్తనం కుర్యాతీర్కులే త్యర్థః - నిన్తిరువరుళు మిత్యాది-త్వత్కృపాం శ్రియః కృపాంచావలంబ్య త్వదా వాస స్థల సంమార్జనరూప కైంకర్యం కృత్వేత్యర్థః - ఏవంచ భగవత్స్వరూపగుణ విభూతిసాక్షాత్కారవ ద్భిః పరమాచార్యై శ్శరకోపై ర్లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వో పేయత్వే ఉక్తేఇతితయోః ప్రామాణికత్వ మేవేతి భావః-

సా-వి — మునిర ప్యాహేత్యాహ-వేరిమారాతఇతి-వేరిమారాతపూమేలిరుప్పాళ్వినైతీర్క్కుమే• వేరిమారాత, సౌగంధ్యవిచ్ఛేద రహితస్య• పూ, పుష్పస్య- పద్మస్య - మేల్, ఉపరి• ఇరుప్పాళ్, స్థితాశ్రీః- వినై, పాపాని- తీర్క్కుమే, నివర్తయేత్ • ఇదంపాపనాశం ప్రాప్యరుచి మిత్యుక్తా పరత్వం దర్శితం- నిన్తిరువరు ళుమ్ పఙ్కయత్తాళ్ తిరువరుళుమ్ కొణ్డు నిన్కోయిల్శీమ్త్తు•త్వత్కృపాంలక్ష్మీకృపాంచావలంబ్యత్వ దావిర్భావస్థలేసంమార్జనంకృత్వా-ఇదంసాక్షాదుపేయత్వకథనపరం-భగవతాతుల్యయోగక్షేమత్వోక్తత్వాత్ -

సా-సం — దాయాభ్యాం దర్శయతి- వెరిమారాత్యే త్యాదినా- సత్యపరిమళవత్పుష్పోపరిస్థా పాపంనివర్తయే దేవేత్యర్థః • నిరుప పదం వినై ఇతిపద ముపాయ విరోధి నముపేయవిరోధి నంచ పాప మభిధత్తే - తథాచ ఉపాయ సిద్ధేః ప్రాగు పాయ విరోధిని వర్తకే యంత త్సిధ్యనం తర మే కాభి ప్రాయా సతీ ఉపేయవిరోధినమపినివర్తయ తీత్యర్థకయా సూక్త్యా ఉపాయత్వే నైవోపయోగ స్సిద్ధఇతిభావః• పురుషకారత్వేనోప యోగ పక్షే షెతిన భ్రమితవ్యం • తీర్ప్పిక్కుమే ఇత్యశ్రవణాదితి హృదయం- తర్హికింభగవతా? యది ద్వాపాప నివర్తకౌ తర్హ్యేకైకా వశక్తా స్యాతామితి కుశంకాం ప్రమాణేన పరిహరతి • నిన్తిరువరుళుమితి • శీమ్ త్తితిపదమ్సమ్మార్జన వత్పౌష్యం సర్వమపికైంకర్యజాత ముపలక్షయతి• ‘‘ నహిశక్త్యా వినాకశ్చి చ్ఛక్తి మానస్తి కారణమ్ । నైవశక్తి మతాహీనా శక్తిస్సాస్య త్కారణం క్వచి ,, దితి శ్రీశ్రీ మతో

మూ— “ అలమేషా పరిత్రాతుం రాక్షస్యో మహతో భయాత్ ,, ఎన్నుమ్ “ అల మేషా పరి త్రా
తుం రాఘవా ద్రాక్షసీ గణమ్ ,, ఎన్నుమ్, శ్రీవాల్మీకి భగవాన్ శరణా గతి సారమాన ఆదికావ్య త్తిలే
బంధిత్తాన్ . “ సంసారార్ణవ తారిణీమ్ ,, ఎన్ను హిరణ్య గర్భ కాశ్య పాదికళుమ్‌శొన్నార్‌కళ్ - “వా
చః పరం ప్రార్థయిత్వా ప్రపద్యే న్నియతః శ్రియమ్ ,, ఎన్ను శ్రీ శౌనక భగవాన్ విధిత్తాన్ -

---

సా-దీ—అలమేషే త్యాదియాల్ - మహతోభయా త్పరిత్రాతుం,సర్వవిరోధిభ్యః పరిపాతుమేనైర్ - తస్మాద
స్మాన్ ప్రాణభయాదపి పరిత్రాతు మలమెన్ను కరుత్తు - రాఘవోయదియుష్మాన్ జిఘాంసతి తస్మా ద
యం యుష్మాన్ పరిత్రాతు మలం . అతస్సర్వ విరోధిభ్య స్త్రాణే సమర్థై ఎన్నపడి. సామన్యతస్సర్వ
రోధి నివర్తకత్వ మిజ్జభిప్రేత మాకైయాల్ సంసారాఖ్య విరోధియిల్ నిన్నుమ్ రక్షణముమిజ్జు సిద్ధ మెన్ను
రుత్తు - శరణాగతిసారమాన, శరణాగతిరేవ సారతయాప్రతిపాద్యాయస్య తత్ - ఆదికావ్య శబ్దత్తా
“నతేవాగనృతాకావ్యే- కావ్యంరామాయణం కృత్స్నం,,ఇత్యాదియుమ్ సూచితమ్ - ఇవ ళుడైయ సా
త్సంసార తారకత్వత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్ - సంసారార్ణవ తారిణీ మిత్యాది - హిరణ్య
ర్భాది సంహితైకళిల్ శొల్లప్పట్ట తెన్నపడి. వాచః పరమితి - వాచఃపరం, వాచామగోచర మహిమాన
నారాయణం . ప్రార్థయిత్వా, ప్రాప్తుకామన్ - శ్రియన్నియతః ప్రపద్యేల్, శ్రీప్రపత్తిమ్‌కుర్యాదెనై

సా-స్వా— పాపేభ్యో మోక్ష యిష్యామి,,ఎన్ఱీశ్వరనుక్కేయనిష్ట నివర్తకత్వం శొల్లుకైయాలేతద్వి
ద్ధమాక ఇప్పడి శొన్నతు కూడుమో ? ప్రబల ప్రమాణమ్ వేణ్డావో ? ఎన్న ప్రమాణఙ్గళై యుదాహరిక్కి
రార్ - అల మిత్యాదినా . ఏషా మహతో భయాత్ , సంసారాఖ్య మహాభయాదపి - త్రాతుమలం, స
ర్థా . కింపునః ప్రాణ భయా ద్భవతీనాం రక్షణే యెన్ను కరుత్తు - అల మితి- రాఘవాపి యది రాక్షసీ
ణం జిఘాంసతి తస్మా దపి రాక్షసీగణం త్రాతు మియ మలం - అత స్సర్వవిరోధి నివ ర్తకత్వం కై
త్య సిద్ధ మెన్ను కరుత్తు - శరణాగతి సార మానేతి . శరణాగతి రేవ సారతయా ప్రతిపాద్యాయస్మిన్ తచ్ఛ
ణా గతి సారం - ఆది కావ్యేతి - “ నతేవాగ నృతాకావ్యే కాచిదత్ర భవిష్యతి । కావ్యం రామాయణం
త్స్నం సీతాయా శ్చరితం మహది ,, త్యాదికం సూచిత మెన్నపడి - సంసా రేతి - “ సర్వకామ ప్రదాం
మ్యాం సంసారార్ణవ తారిణీమ్ । క్షిప్రప్రసాదినీం [దేవీం] రమ్యాం శరణ్యా మనుచింతయే ,, దితి వ
నమ్ . వాచః పరమితి . పరం తాత్పర్య విషయీభూతం శ్రీమన్నారాయణం. ప్రార్థయిత్వా, తత్ప్రాప్తి
కామ ఇతి యావత్ . శ్రియం నియతః ప్రపద్యేత్ - నియతః,నియమవిశిష్టస్సన్-నియమేనప్రపద్యేదిత్యర్థః
నతు వాచః పరం జిజ్ఞాసు రిత్యుక్తం - ఇతినాలే సాక్షా న్మోక్ష సాధనత్వమ్ శొల్లిత్తెన్నుకరుత్తు-

---

సా-ప్ర—“నతేవాగనృతాకావ్యే కాచిదత్ర భవిష్య,, తీతి బ్రహ్మదత్తవర వాల్మీకినో పాయత్వోక్తేస్తద
దేవ ప్రమాణతమేషు భగవచ్ఛాస్త్రాదిషూక్తేశ్చ తత్స్వకార్యమిత్యాహ - అలమేషే త్యాదినా-

---

సా-సం— శ్శక్తిశక్తిమద్భావ పరపంచరాత్ర వచనాత్కు-శంకాపరిహారోత్రద్రష్టవ్యః. వాచఃపరం,వాచా
గోచరం స్థానం- యథా “ ముముక్షుర్వై ,, ఇతి శ్రుతి ర్విధిపరా తథావాచః పరంప్రార్థయిత్వా స
పురుషః ప్రపదనం కుర్యాదిత్యస్యాపి విధి పరత్వా ద్విధిత్తా. నిత్యకర్మమ్.

మూ— ''ఆత్మ విద్యాచ దేవిత్వం విముక్తి ఫల దాయినీ ,, ఎన్ఱు పులస్త్య వసిష్ఠవర ప్రసాదలబ్ధ పర దేవతా పార మార్థ్యజ్ఞానముడైయ శ్రీపరాశర బ్రహ్మర్షి అరుళిచ్చెయ్ తార్ - విముక్తిఫలదాయినీ ఎన్ఱరుళిను ఆత్మవిద్యా విశేషణమానాలుమ్ తత్సామానాధి కరణ్యాత్తాల్ అతు ఇవళుడైయ విభూతియాయిత్తు. శ్రియఃపతి తానుమ్ ''యామాలంబ్య సుఖేనేమందుస్తరం త్రిగుణోదధిమ్। నిస్తరంత్యచిరేణైవ వ్యక్తధ్యానపరాయణాః,, ఎన్ఱు శ్రీసాత్వత త్తిలే శ్రియః(శ్రీ)పతిరూపధ్యాన త్తిలే అరుళిచ్చెయ్ తార్ - తత్పరఙ్గళాన శాస్త్రఙ్గళ్ సిఱ్ఱ-

సా. దీ— వాచః పరమెన్ఱు ప్రపత్తి ఫలమ్ శొల్లుకైయాలుపాయత్వం సిద్ధమ్. ఆత్మ విద్యేతి - విముక్తి ఫలదాయినీత్వ మేవ - యద్వా, విముక్తిఫలదాయినీ యా ఆత్మవిద్యా అతువుమ్ నీయే యెన్ఱవ్వయమ్- ఆలంబ్య, ప్రపద్య- యాం ప్రపద్య నిస్తరంతి ఎన్ఱ సమభి వ్యాహారత్తాల్ సంసార తరణమ్ శ్రీ ప్రపత్తి సాధ్యమాయ్ తోఱ్ఱుమ్ శ్రీపతేః రూపధ్యాన ముచ్యతే యస్మిన్ ప్రకరణే అన్త ప్రకరణత్తిలెన్ఱు - శ్రీసూక్తాది తత్పర శాస్త్రఙ్గళైక్కాట్టిలుమ్ మధ్యస్థఙ్గళాన శ్రీశఠకోప దివ్యసూక్త్యాది శాస్త్రఙ్గళ్ అతి ప్రబలఙ్గళెన్ఱార్ - తత్పరఙ్గళాన విత్యాది. తత్పర శాస్త్రఙ్గళుక్కు పక్షపాత మాపాదిత్తాలుమ్ మధ్యస్థశాస్త్రఙ్గళిల్

సా-స్వా—ఆత్మ విద్యేతి- దేవిత్వ మితి- వ్యవహితత్వాద్విముక్తి ఫలదా యినీత్వస్య ఆత్మ విద్యాయాం నాన్వయః. కింత్వవ్యవహితత్వాత్ దేవిత్వ మిత్యత్రాన్వయ ఇతి భావః - పులస్త్యేత్యాదినా ప్రామాణ్య దృఢీకారమెన్ఱు కరుత్తు- ఇని వ్యవహితాన్వయ మభ్యుపేత్యాపి పరిహార మరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. విముక్తీతి - విభూతిభూతాత్మ విద్యాయా విముక్తిదాయినీత్వం విభూతి మతీతి శ్రీగత మేవ - స్తుత్యర్థ మౌపచారికం ప్రయుక్తం - ఇతి నాలేపిరాట్టిక్కు విముక్తి దాయినీత్వం సుదృఢ మెన్ఱు కరుత్తు - ఇఙ్గు విముక్తి సాధనత్వ మాత్ర పరత్వే విముక్తి ఫల సాధన మిత్యేవ నిర్దేశస్స్యాత్ - దాయినీతి చేతన గత దాతృత్వ కథన మసంగత మెన్ఱు కరుత్తు - ఆకైయాల్ సామానాధి కరణ్య లబ్ధ విభూతిత్వ వత్యా విద్యాయా మోక్ష దాయినీత్వే విభూతి మత్యాః శ్రియః కైముత్య సిద్ధం మోక్షదాయినీత్వ మెన్ఱు కరుత్తు - శ్రియః పతి తానుమితి - ఎతిరికై విడు తీట్టాన కణక్కిలెన్ఱపడి - యామాలంబ్య, ప్రపద్య ఎన్ఱపడి. అచిరేణ, సాధనాంతరవ్యవధాన మంతరేణ ఎన్ఱపడి - వ్యక్త ధ్యాన పరాయణాః యామాలంబ్యేత్యన్వయః. శ్రియ అనాశ్రయణే మదాశ్రయణ మాత్రాత్త్రిగుణ నిస్తారోన సంభవతి ఎన్ఱు కరుత్తు - '' ఆత్మ విద్యాచ దేవిత్వం విముక్తి ఫలదాయినీ,, ఎన్ఱు సాక్షాన్మోక్ష సాధనత్వ ప్రతిపాదక ప్రమాణాపేక్షయాధికార్థాభావాత్ యామాలంబ్య ఎన్ఱిఱ వచనోపాదానమ్ వ్యర్థమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్-తత్పరేతి-తత్పరశాస్త్రఙ్గళుక్కు-

సా. ప్ర— తత్పర ఙ్గళాన శాస్త్రఙ్గళ్ సిఱ్ఱ-వితి. లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వోపేయత్వ, సర్వకారణత్వ, సర్వాంత ర్యామిత్వ, ప్రతిపాదనపరలక్ష్మీతంత్రాద్యపర్యాలోచనే త్వ్యుదాహృతవాల్మీకి, హిరణ్యగర్భ, కాశ్యప,

సా.వి — ఆత్మవిద్యావిశేషణ మానాలుమితి - విముక్తిఫలదాయినీ ఆత్మవిద్యాచ దేవిత్వ మితి సామానాధికరణ్యాన్మోక్షవిద్యాత్వద్విభూతి రిత్యర్థః - శ్రియఃపతి రూపధ్యాన త్తిలే - రూప ధ్యాన ప్రకరణే.

సా - సం —విభూతి యాయ్ త్తితి. దాతృత్వస్య చేతన ధర్మత్వా ద్విద్యాయా స్తదసంభవా ద్విద్యా విభూతికాయా దేవ్యా ఏవ దాతృత్వపర్యవసాన మితిభావః. ఆలంబ్య, ఆశ్రిత్య. తత్పరఙ్గళితి. చతుశ్శ్లోక్యాదీనాం

మూ— ఇమ్మధ్యస్థ శాస్త్రజ్ఞళతి ప్రబలఙ్గళ్ - ఆళవన్దారుమ్ ,, జగత్సమస్తం యదపాంగ సంశ్రయమ్ ,, ఎన్నుమ్ ,, శ్రేయో నహ్యరవింద లోచనమనః కాంతాప్రసాదాదృతే సంసృత్యక్షర వైష్ణవాధ్వసు నృణాం సంభావ్యతే కర్హిచిత్ ,, ఎన్నుమ్ అరుళిచ్చెయ్ తార్ - శ్రీభాష్యకారరుమ్ శ్రీవైకుంఠగద్యత్తిలే ,, శేష శేషాశనాది సర్వం పరిజనం భగవతస్తత్తదవస్థోచిత పరిచర్యాయామాజ్ఞాపయంత్యా ,, ఎన్ను భగవత్కైంకర్యరూప పరమపురుషార్థమ్ ఇవళ్ నియోగత్తిన్ పడియేనడక్కవేణుమెన్నరుళిచ్చెయ్ తార్ -

సా-దీ.— పక్షపాత శంకై పణ్ణ ఒణ్ణాదపడి ప్రబలఙ్గళెన్నుకరుత్తు - ఉక్తార్థత్తిల్ పూర్వాచార్య సూక్తికళై కాట్టుకిరార్ - జగత్సమస్త మిత్యాదియాల్ - యదపాంగ సంశ్రయం ,, యదపాంగత్తై సంశ్రయిత్తు అనిష్టనివృత్త్యాది స్వాభిలషితత్తై ప్పెరుకిర తెన్నై. కాంతాప్రసాదా దృతే శ్రేయోన ఎన్నాల్ ప్రసాదేసతి శ్రేయః ఎన్ను లభిక్కైయాల్ అన్వయ వ్యతిరేకఙ్గళాలే శ్రేయస్సాధనత్వం స్వరసమాక ప్రతిపాదిక్క-

సా-స్వా — స్తుతిపరత్వ సంభావనైయుణ్డు. ఇతుక్కు-అతుకూడయిల్లై యెన్నుకరుత్తు - యద్వా, తత్పరఙ్గళాన శ్రీసహస్రనామాది బహుప్రమాణఙ్గళై విట్టు శ్రీరామాయణాద్యుపన్యాసమ్ కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్. తత్పరఙ్గళానేతి - ఇమ్మధ్యస్థ శాస్త్రఙ్గళ్ అల మేషి. త్యారభ్యప తావత్పర్యంత ప్రమాణఙ్గళెన్నపడి - శ్రీరామాయణాదికళ్ భగవత్పారమ్యాదికథనైదం పర్యేణ ప్రవృత్తఙ్గళాకైయాలఙ్గు ప్రసక్తాను ప్రసక్తమాక శ్రియస్స్వాశ్రితానిష్ట నివర్తకత్వ సర్వేష్ట ప్రాపకత్వాది కథనం శ్రీస్తుత్యైదం పర్యేణ ప్రవృత్తమల్లామైయాలే మధ్యస్థ శాస్త్రఙ్గళాకైయాలే అతి ప్రబలఙ్గళెన్నపడి - ఇని ఇన్త ప్రమాణాను గుణమాక ప్రవృత్త పూర్వాచార్య వాక్యఙ్గళుమ్ శ్రియ స్వాశ్రితాభీష్ట సాధనత్వే ప్రమాణ మెన్నరుళిచ్చెయ్ కిరార్ . ఆళవన్దారు మిత్యాదినా - యద పాంగ సంశ్రయ మితి తద్ధార్యత్వోక్త్యా ధారకత్వ కథనేన తద్వ్యాప్యం కారణత్వోపాయత్వాదిక మపి సిద్ధమెన్ను కరుత్తు . శేషేతి . అత్రాజ్ఞాపనం నిత్య ముక్తానాం సర్వజ్ఞతయా కైంకర్యోపయుక్త జ్ఞానోత్పాదనం నభవతి - కింతు తత్తదవస్థోచిత కైంకర్యే చోదనోత్పాదన మితి గద్య భాష్యే వివృతం - ఇఙ్గు నియోగ పరమాక వ్యాఖ్యాత మాయ్ తు - నిత్యసూరీణాం కైంకర్య మేతన్నియోగాధీనమిత్యుక్తి

సా-ప్ర— శౌనక, పరాశరాది ప్రోక్తమధ్యస్థ శాస్త్రైర్లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వమప్రకంప్యం. స్తావకత్వాది శంకాప్రసంగా భావా దిత్యర్థః . అథోపాయత్వస్య సాంప్రదాయికత్వ మాహ . ఆళవన్దారుమిత్యాదినా. ఏతద్దర్శన ప్రవర్తకై ర్యామునాచార్య, రామానుజాచార్య, భట్టారక, వేదాంతి ముని ప్రభృతిభి రుక్తత్వాత్తత్పరి త్యాగోప సిద్ధాంత మావహే దితి భావః - శేష శేషాశనేత్యాది - నిత్యానాం నిత్యకైంకర్యస్యాపి లక్ష్మ్యధీనత్వా న్ముక్తానాం కైంకర్యే లక్ష్మ్యధీనత్వం కైముతిక న్యాయ సిద్ధమితి భగవత్కైంకర్య

సా-వి—మధ్యస్థ శాస్త్రఙ్గళతి ప్రబలఙ్గళ్, తత్పర శాస్త్రాణాం పక్షపాతిత్వాన్మధ్యస్థ శాస్త్రాణి ప్రబలానీతి భావః - మోక్షదశా భావి కైంకర్యరూప పురుషార్థస్య లక్ష్మీనియోగాధీనత్వోక్తేరితి లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వం భాష్య కార సంమతమితి తత్సూక్తిం ప్రమాణయతి - శేష శేషాశనేతి - నిత్యానాం కైంకర్యస్య లక్ష్మ్యధీనత్వే

సా-సం—తత్పరత్వేన పక్షపాత సంభావనాయామప్యదాహృతాని మధ్యస్థప్రణీతతయా అతిప్రబలానీత్యర్థః. అథ సంప్రదాయవాక్యతోప్యుపయోగవిశేషమాహ. ఆళవన్దారుమితి - యదితి, యస్యాః సంకల్ప సంశ్రయమిత్యర్థః.

మూ—కూరత్తాళ్వానుమ్ ‹‹స్వస్తి శ్రీర్దిశతాదశేషజగతాం సర్గోపసర్గస్థితిస్స్వర్గం దుర్గతిమాపవర్గికపదం సర్వం చ కుర్వన్ హరిః। యస్యావీక్ష్య ముఖం తదింగితపరాధీనో విధత్తేఖిలం క్రీడేయం ఖలు నాన్యథాస్య రసదా స్యాదైకరస్యాత్తయా›› ఎన్ఱు సంగ్రహిత్తు అరుళిచ్చెయ్దార్ ‹‹దేవిత్వన్మహిమావధిర్న హరిణా నాపి త్వయా జ్ఞాయతే›› ఎన్ఱు తుడఙ్గి విస్తరిత్తార్ - భట్టరుమ్ ‹‹ఐశ్వర్యమక్షరగతిం పరమం పదం వా కస్మైచిదంజలిభరం వహతే వితీర్య। అస్మై న కించిదుచితం కృతమిత్యథాంబ త్వం లజ్జసే కథయ కోయముదారభావః›› ఎన్ఱు శ్రుతియిలుదార శబ్దత్తుక్కు వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణినార్ -

సా-దీ—ప్పడుకిఱదెన్ఱుభావమ్- తదింగిత పరాధీనో విధత్తే- తదనుమత్యైవ విధానాత్తయా సహైవ విధత్తే ఎన్ఱపడిక్కు మెయ్యే- తయా ఏకరస్యాత్, ఏకకంఠ్యా దెన్ఱపడి - తయా సహైవ క్రియతే చేత్ క్రీడారసదా స్యాత్ - నాన్యథా ఎన్ఱు శొల్లిత్తిరే - పరమపదం వా వితీర్యేతి విరోధి నివృత్తిపూర్వకం పరమపదత్తై కొడుక్కుమెన్ఱు ఉపాయత్వమ్ శొల్లిత్తు - ‹‹శ్రియం లోకే దేవజుష్టాముదారాం›› మెన్ఱ ఉదారపదత్తై ఉదార

సా-స్వా—ఇతరేషాం పురుషార్థజాతం ఏతత్సంకల్పాధీన మిత్యేతత్తైత్తిరీయ సిద్ధమెన్ఱుకరుత్తు - ఇపడియాకిల్ శ్రీభాష్యకారరుక్కు అత్యంతాంతరఙ్గరాన కూరత్తాళ్వాన్ ‹‹సర్వం చ కుర్వన్›› ఎన్ఱు భగవత ఏవ సర్గాది కారణత్వమ్ శొల్లుకిఱదు విరోధియాదో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - కూరత్తాళ్వానుమితి - తదింగిత పరాధీనో విధత్తే, నతు స్వాతంత్ర్యేణ విధత్తే - ఇంగిత శబ్దేన తద్ధేతుభూత సంకల్పో లక్ష్యతే - తత్సంకల్ప సహాయేన తయా సహైవ విధత్త ఇతి ఫలితం. అన్యథా, స్వాతంత్ర్యేణ కరణే- తయా భగవత ఏకరస్యాభావే ఇయం సర్గాదిలీలా నరసదా స్యాత్ - లోకేహి సమర్థాత్యంత సహృదయ సహాయం విద్యమానం వినా స్వయమేవ చతుర కార్య కరణం నరసదం తద్వదితి భావః - విస్తరిత్తారితి - తదింగిత పరాధీన ఇత్యత్ర సంగ్రహేణ సర్గాది కారణత్వ మాత్ర రూపేణ ప్రతిపన్నం జ్ఞాన శక్తి కరుణాదిభి రప్యుత్తరత్రాపరిచ్ఛిన్న మహిమ వత్త్వం దేవ్యా వర్ణ్యమానం పూర్వ శ్లోకే దేవ్యాస్సర్గాద్యన్వయా భావే పరిచ్ఛిన్నత్వ ప్రసంగేనానుపపన్నం స్యాదెన్ఱు కరుత్తు - శ్రుత్యాది ప్రమాణమన్ఱిక్కే శ్రియస్సర్వ పురుషార్థ సాధనత్వం కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - భట్టరుమితి. ‹‹శ్రియం లోకే దేవజుష్టాముదారా›› మెన్కిఱ ఉదార శబ్దత్తుక్కెన్ఱపడి- ఇప్పడియాకిల్ శ్రియస్స్వాతంత్ర్యేణ

సా-ప్ర—ప్రాప్తిరూప మోక్షే లక్ష్మ్యా అప్యుపాయత్వం ప్రమాణానుసారాద్వివక్షిత మితిభావః. దేవిత్వన్మహిమావధిరిత్యాది- మహిమ్నో అవధ్యభావాన్మోక్ష ప్రదత్వమేవ భవేదితిభావః. కైంకర్యస్యలక్ష్మ్య

సా-వి—కైముతిక న్యాయేన ముక్తానాం కైంకర్యస్య లక్ష్మ్యధీనత్వమితి భావః - భగవత్సంకల్ప సమాన విషయో లక్ష్మ్యాః సంకల్ప ఇతిభావః - స్వస్తీతి - ఉపసర్గః, లయః - తదింగిత పరాధీనః, తత్సంకల్ప సమాన విషయ సంకల్ప ఇత్యర్థః - తయాచైక రస్యాదేకాభిలాషకత్వాదేక సంకల్పకత్వాదియం క్రీడా రసదా ప్రీతికరీ స్యాత్- నాన్యథా, విసదృశ సంకల్పకత్వే ప్రీతికరీ నస్యాదితి భావః - ఏతేన సృష్ట్యాదివ్యాపారేషు విశేషణత్వమేవ నోపలక్షణత్వ మిత్యుక్తం భవతి- ‹‹స్వయం చ సృష్టిం కుర్వన్ జననిమమ కస్మాత్సరసిజ ప్రకారా

సా-సం—శ్రుతియిల్, ‹‹శ్రియం లోకే›› ఇతి శ్రుతౌ. నహ్యుదారతా పురుషకార మాత్రేణోపపద్యతే.

మూ—శ్రీసూక్తభాష్యత్తిలే పెరియ జీయరుమ్ అపేక్షితార్థఙ్గళెల్లామ్ ఉపపాదిత్తార్ - ఇప్పడి శ్రుతి స్మృతి సంప్రదాయమ్ నిర్వాహకఙ్గళైక్కొణ్డు శ్రీమచ్ఛబ్దత్తిల్ శొన్న విశేషణత్తుక్కు విగ్రహాదికళుక్కుప్పోలే వస్త్వనురూపమాన ఉపయోగవిశేషఙ్గళై సహృదయర్ అఱిన్దుకొళ్వతు - భరన్యాసకారరహితం రక్షా

సా-దీ—భావః ఎన్ఱు ప్రత్యభిజ్ఞాపిత్తు వివరిత్తారెన్నై - "స్వయంవస్తూ కుర్వన్ జనమిమమకస్మాత్సరసిజప్రకారా పద్మాయాస్తవచ చరణౌ నశ్శరణయన్,, ఎన్ఱు భట్టర్ లక్ష్మీకల్యాణత్తిల్ నమ్మాழ்వార్ పాశురత్తుక్కర్థమాక వరుళిచ్చెయ్త స్తోత్రత్తిల్ శ్లోకాదికళు మనుసంధేయమ్ - ఇప్పడి శ్రుతిస్మృతి సంప్రదాయఙ్గళాల్ శ్రీమచ్ఛబ్దత్తిల్ విశేషణత్వేనోక్తైయాన పిరాట్టిక్కు విగ్రహాదికళుక్కుప్పోల్ భరన్యాసకారాద్యుపయోగ విశేషత్తై విమత్సరర్ అఱిన్దుకొళ్వతెన్ఱు నిగమిక్కిరార్- ఇప్పడి ఇత్యాదియాల్ - శ్రుతిః, ద్వయమ్ శ్రీసూక్తాదియుమ్ - ఉక్తార్థత్తైక్కాట్టైయాల్ సంగ్రహిత్తుక్కాట్టుకిరార్ - భరన్యాసకారరహితమితి- భరన్యాసకారాదిరహితఙ్గళాన- గుణాదికళుక్కు విశేషణత్వమంగీకరిక్కిఱ నీఙ్గళ్ భరన్యాసకారాది సమర్థైయాన పిరాట్టిక్కు విశేషణత్వమే నంగీకరిక్కిఱీర్ కొళ్ళీర్త్తై ఎన్కిరార్- భరన్యాసకారరహితమెన్ఱు-ఉపాయో

సా-స్వా—మోక్ష సాధనత్వం ప్రసంగియాతో? ఎన్ఱు వరుళిచ్చెయ్కిరార్-పెరియ ఇతి-అపేక్షితేతి-పతిపత్నీభావాదినా పరస్పరమైకమత్యాదికమెన్నపడి - ఏతావతా వాల్మీక్యాది బహువిధాప్తతమ వచనైకకంఠ్యత్తాలుమ్, ఆప్తతమ బహువిధ పూర్వాచార్య వాక్యైకకంఠ్యత్తాలుమ్, శ్రియో విశేషణతయా ఉపాయతయాన్వయం సుదృఢమెన్ఱుప సంహరిక్కిరార్ - ఇప్పడీతి - సహృదయ రితి - అసహృదయత్వే తావన్మాత్ర సిద్ధియొழிయ విశిష్టసిద్ధి యిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు- ఆనాలుమ్ పిరాట్టిక్కు ఉపాసనాది కళిలే వేద్యతయా విశేషణతయాన్వయం కూడినాలుమ్ ప్రపత్తి విద్యైయిలే విశేషణతయాన్వయం కూడుమో? చేతనవస్తువుక్కు త్తాన్ చేతనాంతర విశేషణత్వమ్ కూడుమో? పరస్పర వైమత్యత్తాలే చేతన రక్షణోచ్ఛేదముమ్ ప్రసంగియాతో? ఇరువరుక్కుమ్ తుల్యమాక సాధనత్వముణ్డాకిల్ విశేషణతయాన్వయ నిబంధముణ్డో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - భరన్యాసకారేతి-ఇహ, ప్రపత్తివిద్యాయాం - భరన్యాసకారాది రహితం గుణ

సా-ప్ర—నియోగాధీనత్వం "అస్యా దేవ్యామనస్తస్మిం స్తస్య చాస్యాం ప్రతిష్ఠిత,, మితిలక్ష్మీసంకల్పసమానవిషయతయావగత భగవత్సంకల్పాధీనత్వమితిభావః • ద్రష్టవ్యతయోక్త ఉపయోగ విశేషో భవద్భిరేవ వక్తవ్య ఇత్యాకాంక్షాయాం ప్రతి బందీ ప్రదర్శన పూర్వకం విశేషణత్వ స్థాపన వ్యాజేన ఉపయోగమేవ దర్శయతి.శ్లోకద్వయేనభరన్యాసకారరహితమిత్యాదినా.భరన్యాసకారోరక్షాసంకల్పశ్చోపయోగ ఇతిభావః.నను

సా-వి—పద్మాయాస్తవచ చరణౌ నశ్శరణయన్ ,, ఇతి పరాశర భట్టార్యైః కృత లక్ష్మీ కల్యాణే శఠకోపశ్రీసూక్త్యర్థపరతయాకృతస్తోత్రస్థ శ్లోకోపి హ్యనుసంధేయః- భరన్యాసకారేతి-త్వద్యత్నమంతరేణాహ.

సా-సం—దాతుహ్యుదారతా. నతు దాపయితరి. ఏవంప్రమాణసంప్రదాయాభ్యాం ప్రకృతే నిష్పన్నమాహ- ఇప్పడీతి, "ఉదారాం- కామవత్సామృతందుహానా,,ఇత్యాదయ ఇహ శ్రుతిశబ్దేన వివక్షితాః. అథలక్ష్మ్యవివక్షితోపయోగ విశేషాన్ సంగృహ్ణన్ ఆగ్రహవశాద్విశేషణత్వ మనభ్యుపగచ్ఛతో ముఖాన్ ప్రతి గుణాది నిదర్శనముఖే నానుశోచతి- భరేతి-

మూ— సంకల్పవర్జితమ్ । గుణాధిక మిహేష్టంహి శరణ్యస్యవిశేషణమ్ । ఐకరస్యంజుషో శ్శేషి దంపత్యో స్సర్వకర్మసు । విశేషణ విశేష్యత్వం శ్రుతం కస్మాన్నరోచతె ।

సా-దీ— భవేతి ప్రార్థనాయాం ఉపాయో భవామీతి సంకల్పం భరస్వీకారం - మోక్షయిష్యామీతి సంకల్పం రక్షాసంకల్పం - గుణాది, గుణవిగ్రహాది - ఇహ, మంత్రే. శరణ్యనుక్కు విశేషణ మెన్రు ఇష్టమామే ఉజ్ఞళుకుఱ. ఐకరస్యేత్యాది - సర్వకర్మసు, ఆశ్రిత రక్షణాదికళిల్ - ఐకరస్యంజుషోః, సమాన సంకల్పత్వం భజతోః. శేషిదంపత్యోః, శ్రీనారాయణర్కుక్కు. ఇన్తపదమ్ హేతుగర్భమ్ - దంపత్యోరేక శేషిత్వయోగాత్ శేషిణో రక్షకత్వాత్ విశిష్టస్యరక్షకత్వమెన్రపడి. శ్రుతమ్, ద్వయాదికళిల్-చేతనస్యచేతన

సా - స్వా — విగ్రహాదికం శరణ్యస్య విశేషణమిష్టంహి భవతామితి శేషః. భర స్వీకార రక్షా సంకల్ప ప్రయోజనైకరస్య భాజో శ్శేషి దంపత్యోస్తత్త త్కైంకర్య జనితాతిశయ భాజోః - ఐకరస్యేతి ఉపాయ దశాయాం విశేషణత్వోపపాదకం - శేషీతి ప్రాప్తి దశాయాం విశేషణత్వోపపాదకం. ఐకరస్యన్నామ ఏకస్మిన్ కార్యే తుల్యా వశ్య వృత్త్యోః పరస్పర ప్రవృత్త్యా వత్యంత సమ్మతి జనిత స్సంతోష విశేషః - ఏవంచ సర్వ కర్మసు ఐకరస్యం జుషో శ్శేషిదంపత్యో ర్విశేషణ విశేష్యత్వం శ్రుతం.

సా-వి— మేవ మోక్షయిష్యామీతి సంకల్పో భర స్వీకారః - గోప్తృత్వ వరణే గోప్తా భవామీతి సంకల్పో రక్షాసంకల్పః - తత్ర హితమపి గుణాదికముపయోగవశాద్విశేషణంతత్సహితా శ్రీ సూపయోగాధిక్యా ద్విశేషణమితికిం వక్తవ్య మితి భావః. శేషిదంపత్యోః, శేషిత్వా ద్దంపతిత్వాచ్చ సర్వకర్మ స్వైకరస్యంభజతో రుభయోరపి రక్షా వ్యాపారేషు విశేషణ విశేష్యత్వ ముచిత మితి లౌకికదంపతి న్యాయే నౌచిత్యం వ్యంజితం - నను యత్కర్తవ్యం తదనయా సహేతి వచన బలాల్లోకే సాహిత్యమస్తు - ఇహతు కథ మిత్యతఆహ - శ్రుతమితి - "శ్రద్ధయా దేవో దేవత్వమశ్నుతే-శ్రద్ధయ లక్ష్మ్యైసహ

సా-సం— గుణ శబ్దేన జ్ఞాన శక్తి కరుణా క్షమావాత్సల్య సౌశీల్యా దార్యాదయ ఉక్తాః - ఆది శబ్దో విగ్రహ పరః . అయమాశయః . జ్ఞానం దోష గుణా ద్యవధారణే- శక్తిస్తద్దోష నివర్తనే. కరుణా పర దుఃఖ ప్రహాణె- క్షమాఅపరాధసహనే- సౌశీల్యంపరత్వ బుద్ధికృతానుప సమసర్పణీయత్వబుద్ధినిరాసే- వాత్సల్యంస్వదోషాను సంధానేన స్వస్యరక్షానర్హత్వ శంకానిరాసే - ఏవముపయోగా ద్గుణాదే రిష్టంహి విశేషణత్వం. అచేతనత్వాద్గుణానాం రక్షాభరస్వీకార రక్షా సంకల్పౌనస్తః- లక్ష్మ్యాస్తుతావప్యుపయోగ విశేషా - తాచేద్విశేషణత్వే కావిప్రతిపత్తి రిత్యాశయా దాహ- ఐకరస్యేతి - సర్వకర్మసు, సృష్టిస్థితి ప్రళయ స్వర్గ దుర్గత్యపవర్గ ప్రముఖకృత్యేషు- ఏకోరసః ప్రీతి ర్యయోస్తావేక రసౌ . తయోర్భావః ఐకరస్యం - తత్సేవేతే ఇతి తజ్జుషోః - ఏకశేషిత్వా శ్రయ భూతయోః జాయాపత్యోః - శేషిత్వైకరస్యాభ్యాం భర స్వీకరణ రక్షా సంకల్ప వత్త్వం శ్రియఃఫలితం - శ్రుతం, శ్రీమచ్ఛబ్ద స్వారస్య సిద్ధవిశేషణ విశేష్య భావసంబంధం - కస్మాద్ధేతో ర్నరోచతే- కింప్రమాణాభావాత్ ? ఉతోపయోగ విరహాత్ ? నాద్యః, శ్రీమచ్ఛబ్దస్య శ్రియః అర్థసామర్థ్యస్యచ " అకలకిల్ లే,, నిత్యాది మానసిద్ధస్య ప్రమాణ సిద్ధత్వాత్- నద్వితీయః "సానోలోకమమృతందధాతు. శ్రియందుహానాఅమృతత్వమాయన్.

మూ— ప్రతర్దనాది విద్యాసు వేద్యేపి పరమాత్మని । అచేతనవదిచ్ఛాము శ్చేతనంచ విశేషణమ్ ।
ఇత్థంప్రపత్తి విద్యాయాం

సా-దీ— విశేషణత్వ మెజ్గనే ? ఎన్న ఇతుక్కు దృష్టాన్త మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ప్రతర్దనాదీతి - ప్రతర్దనప్రాణాది విద్యైకళిల్ పరమాత్మా ప్రాధాన్యేన వేద్యనా యిరున్దానే యాకిలుమ్ అచేతనమాన ప్రాణాదికళై ప్పోలే చేతనరాన చిన్ద్రాదికళైయుమ్ పరమాత్మావుక్కు విశేషణమాక విచ్ఛిక్కిన్నోమిరే - అప్పడి యిజుకుమ్ చేతనైయాన పిరాట్టిక్కు విశేషణత్వత్తిల్ ఒరుదోషమిల్లై యెన్రుకరుత్తు-నిగమిక్కిరార్-ఇత్థమెన్రు.

సా-స్వా— కస్మాన్నరోచతే ? విశేష్యత్వ గ్రహణం దృష్టాంతార్థమ్- ప్రతర్దనాదీతి-స్పష్టం-ఇతినాతే గుణవిగ్రహాది వత్ప్రిపత్తియిలుమ్ విశేషణత్వమ్ కూడుమో ? ఎన్రు పరస్పర వైషమ్య ప్రయుక్త శంకానివర్తన ముమ్ చేతనస్య విశేషణత్వముమ్ కూడు మెన్రుకరుత్తు- ఇత్థమితి.ఇత్థం, ప్రతర్దనాదివిద్యాయామివ

సా.ప్ర—లక్ష్మ్యాశ్చభరస్వీకారేరక్షాసంకల్పే చాంగి క్రియమాణే స్వాతంత్ర్యేణప్రపదనీయత్వప్రసక్త్యా విశేషణత్వ న్నస్యా దిత్యత్ర ఉపాసనే విషయ భూతానా మింద్రాదీనాం యథా స్వాతంత్ర్యేణ ఉపాస్యత్వమంతరేణాంతరా దిత్యాది విద్యా స్వచేతన భూత విగ్రహాదీనామివ విశేషణత్వ మేవ “ శ్రీమన్నారాయణస్వామిన్ . శ్రీమన్నారాయణ చరణౌ - శ్రద్ధయా దేవో దేవత్వ మశ్నుత ,, ఇత్యాద్యను సారాద్గుణానాం లక్ష్మ్యాశ్చ విశేషణత్వ మేవేత్యాహ, ప్రతర్దనాదీత్యాదినా . నను భగవతా సత్యసంకల్పేన

సా-వి —దేవత్వం క్రీడన మశ్నుతే.దివిక్రీడాయాం,,వితి ధాతునిష్పన్నో దేవశబ్దః-“ఆనీత వాతగ్ం స్వధయాతదేకం,, ఇత్యాది శ్రుతి సిద్ధ మిత్యర్థః - ద్వయమంత్రే పూర్వోత్తర ఖండయో శ్శబ్ద స్వర సావగత మితి కేచిద్వ్యాచఖ్యుః - చేతనస్య విశేషణత్వం కుత్రాపి నదృష్టమిత్యత్రాహ - ప్రతర్దనాదీతి-“ప్రతర్దనో హవై దైవోదాసి రింద్రస్య ప్రియంధామోపజగామ,, ఇత్యారభ్య ప్రతర్దనేన ఇంద్రముపేత్య హితతమే పృష్టే మాముపాస్వేతి స్వోపాసన ముపదిష్టం - తత్ర జీవోపాసనస్య హితతమత్వాసంభవా జ్జీవ శరీరక పరమాత్మో పాసనమేవోప దిష్టమితి జీవస్య విశేషణత్వ మితిభావః - ఇత్థమితి-“పత్న్యాసహధర్మచారిణ్యా

సా - సం —అకళంకామృతాధారా జ్యోతిష్మత్యమృతావహా ,, ఇత్యాదిభిర్మూలోక్తప్రమాణైశ్చోపయోగస్య సిద్ధత్వాత్ - నను న్యాసవిద్యాయాం శ్రియోవిశేషణత్వం చేతనత్వాదేవ నానుమన్యామహ ఇత్యత్రాహ - ప్రతర్దనాదీతి. ప్రతర్దనంప్రతి ఇంద్రేణ “తంమామాయు రమృత ముపాస్వ,, త్యుక్తం- తత్రమామితి స్వవిశిష్టో పాసనం- ఆయురితి. ఆయుఃప్రాణఇతి శ్రవణా దచేతన విశేషరూపప్రాణ విశిష్టోపాసనం.అమృతమితి స్వేనరూపేణచోపాసనంవిహితం-విశేష్యతయా వేద్యే పరమాత్మని ప్రతర్దనాది విద్యాస్వచేతనప్రాణవదింద్రరూపంచేతనంచవిశేషణత్వేనవిద్యా వేద్యమంగీకుర్మ స్తద్వదిహ శ్రియో విశేషణత్వే కింబాధకమితిభావః. స్వాత్మశరీరకపరమాత్మోపాసనే చేతనస్యస్వాత్మనో విశేషణత్వాన్మధువిద్యాయాంకార్యావస్థే కారణావస్థేచ ఉపాస్యేవ స్వాదే శ్చేతనస్య విశేషణత్వా దాది శబ్దేన తత్పరామర్శః - ననుతాసు శ్రుత్యను సారాత్ప్రసిద్ధేంద్ర ప్రాణాదా పరమాత్మా సాధారణ ధర్మాన్వయానుపపత్త్యాచ ఇంద్రాది విశిష్ట విషయిణీ విద్యేత్యంగీకృతం- ప్రకృతేతత్కథ మిత్యత్రాహ-ఇత్థమితి.ఇత్థమ్, పరతశ్శేషు

మూ— తత్తన్మంత్రానుసారతః । విభుః పత్న్యాదిగుణాద్యైశ్చ విశిష్టో విషయోఽత్ర నః ।

సా.దీ— ఉక్తప్రకారత్తాలే- తత్తన్మంత్రానుసారతః - అత్ర, ప్రపత్తివిద్యైయిలుమ్ - విభుః, సర్వేశ్వరన్ - పత్న్యాదిగుణాద్యైశ్చ విశిష్టః. శ్రీమన్నారాయణ పదోక్తఙ్గళాన పత్నీగుణఙ్గళాల్ విశిష్టనాన వనే విషయమాకిరాన్ - తద్రహితన్ విషయమన్ఱెన్ఱపడి - ఉక్త ప్రమాణఙ్గళిల్ ఉపాయద్విత్వప్రసంగాది తర్కఙ్గళాల్ అర్థస్యాన్యథా కథనం దోషాయ.వామెన్ఱు పూర్వమేవోక్తమెన్గిఱార్ -

సా.స్వా— ప్రపత్తి విద్యాయామపి ద్వయాదితత్తన్మంత్రానుసారతః పత్న్యాదిగుణాద్యైశ్చ విశిష్టః ప్రభుః. నను, శంకరాదివద్భవేః భావం వినా రామానుజదర్శనప్రవిష్టానామస్మాకమితి ఏకదేశినామపి కృపయా గ్రహణం - విషయః, వేద్యః ఎన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి పిరాట్టిక్కీశ్వరత్వోపాయత్వమ్ శొన్నాల్ ‹‹ ఏక శ్శాస్తా ›› ఇత్యాది శ్రుతి విరోధమ్ ప్రసంగియాతో ? శ్రియః జగత్కారణత్వే బ్రహ్మత్వం ప్రసంగియాతో ? నిగ్రహకర్తృత్వముమ్ ప్రసంగియాతో ? ఇష్టాపత్తి యెన్నిల్ పురుషకారత్వాభావమ్ ప్రసంగియాతో ? ఆకైయాల్ తర్కానుగుణ్యత్తాలే శ్రియః ఉపాయత్వాది సాధక ప్రమాణఙ్గళై యన్యపరఙ్గళెన్ఱు శొల్ల వేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా.ప్ర— భరే స్వీకృతే ‹‹ మోక్షయిష్యామి మాశుచ ›› ఇత్యుక్తైవ లక్ష్మీకర్తృకభరస్వీకార రక్షాసంకల్పయోరనపేక్షితత్వాద్భగవత్సంకల్పమంతరేణాస్యాః కార్యకరత్వానుపపత్తేశ్చ తస్యా ఉపాయత్వస్వీకారే వైయర్థ్య గౌరవే ప్రసజ్యేయాతామిత్యత్ర ‹‹ నహి వచన విరోధే న్యాయః ప్రవర్తతే ›› ఇతి న్యాయాత్తర్కాణామాభాసత్వమితి తత్త్వత్రయాధికారే ‹‹ వృథా నిర్బంధమాకా ›› తిత్యుక్త

సా.వి— పత్యుర్నో యజ్ఞసంయోగ ›› ఇతి పతికర్తృక యజ్ఞఫలభోక్తృత్వాభావే పత్నీశబ్దోహి లాక్షణికః - పూర్వం తత్త్వత్రయాధికారే ‹‹ సర్వావస్థైయిలుమ్ సపత్నీకనాయ్క్కొణ్డు సర్వావస్థాసు పత్నీ సాహిత్యమభిప్రాయ - తహీ దైవరాజ్యం భగవతః స్వమాధిక దరిద్రత్వాదిభంగశ్చస్యాదితి కుతర్కవాదో న కార్య ›› ఇతి

సా.సం— ప్రతితర్కైర్నిరస్తేషు సత్సు- అత్ర, న్యాస విద్యాయాం- తత్తదితి - ‹‹ అనేనైవతు మంత్రేణ స్వాత్మానం మయి నిక్షిపే ›› దితి నియమవిధి బలాద్విద్యాకరణభూతైతన్మంత్రానుసారేణ శ్రియో విశేషణత్వేన విద్యాయాస్తద్విశిష్టవిషయత్వే సిద్ధే సర్వవేదాంతప్రత్యయన్యాయేన ‹‹ ఓమిత్యనేనద్వయరూపిణే ›› త్యాది వచన బలాచ్చ ప్రణవకరణకేపి న్యసనే ‹‹ తయా సార్ధం జగత్పతిః - లక్ష్మ్యా సహ హృషీకేశ ›› ఇత్యాదినా శేషిత్వేన రక్షకత్వేన చ ఆత్మహవిరుద్దేశ్యముపస్థాపయదకారః ఉకార వాచ్యలక్ష్మీ విశిష్టమేవా పర్యవసానవృత్త్యా శ్రీమచ్ఛబ్దవదుపస్థాపయతీతి శ్రీవిశిష్టస్యైవ ప్రపత్తవ్యత్వే నాన్వయ సిద్ధిః. అకారస్యోక్త విధయా లక్ష్మీ విశిష్టోపస్థాపకత్వాభిప్రాయేణహి ద్వయరూపిణేతి ద్వయధర్మాతిదేశః. ఏవం మూలమంత్రాది కరణకేపి నారాయణాది శబ్దా పర్యవసాన వృత్త్యోపస్థాపితో లక్ష్మీవిశిష్ట ఏవ సర్వ వేదాంత ప్రత్యయ న్యాయేన స్వరూపనిరూపకానందత్వాదిధర్మవిశిష్టవద్విషయ ఇత్యభిప్రాయేణ తత్తన్మంత్రానుసారత ఇత్యుక్తం - గుణాః, సౌశీల్యాదయః - ఆదిశబ్దేన విగ్రహ సంగ్రహః - నః, అకించనానాం - విభుః, ఉపాయాంతర స్థానే స్థిత్వా రక్షణ సమర్థః - ఇత్థం విశేషణత్వ ప్రతీతి స్వారస్య

మూ.— ఇజ్జు కేవలకుతర్కజ్ఞరైయిట్టు ప్రమాణజ్ఞరై బాధికక్కలాకాదెన్ఱు మిడమ్ మున్నే శొన్నోమ్ - ఆకైయాల్ యథాప్రమాణమ్ శరణ్యాభిప్రాయ విశేషానుగుణమాక విశిష్టమ్ ఉపేయమానాప్పోలే విశిష్టముమ్ ఉపాయమాకక్కడవతైయిల్ లై - నారాయణశబ్దత్తిలుమ్ చరణశబ్దత్తిలుమ్ తోఱ్ఱుకిఱ

సా-దీ.— ఇజ్జు కేవలేత్యాది - ప్రమాణావగతమాన శరణ్యాభిప్రాయ విశేషానుగుణమాక ఎప్పడి విశిష్టమే ఉపేయతయా స్వీకరిక్కప్పడుకిఱతు అప్పడియే యుపాయముమ్ విశిష్టమే స్వీకార్యమెనిక్కిఱార్ - ఆకైయాలిత్యాది - శరణ్యాభిప్రాయ విశేషమావతు ? ‹‹అనన్యాహిమయాసీతా భాస్కరేణప్రభాయథా - నిత్యంమద్ధర్మధర్మిణీత్యాది . ఉపాయైక్య హానిశంకైయై పరిహరిక్కిఱార్ - నారాయణ శబ్దత్తిలు మిత్యాది.

సా-స్వా— ఇజ్జితి. తత్వత్రయాధికారత్తిలే ‹‹కృశానథాంస్తతః కేచిదకృశాంస్తత్ర కుర్వత,, ఇత్యాది నాశొన్నోమెన్నపడి - ఆనాలుమ్ విశిష్టముముపాయమాకిల్ ఉపాయద్విత్వమ్ ప్రసంగియాతో? అనన్యోపాయత్వమ్ విరోధియాతో? ఉత్తరఖండత్తిల్ విశిష్టోపేయత్తైయిల్ ప్రాప్యద్విత్వవిరోధమిల్లాతాప్పోలే విశిష్టముముపాయమాకక్కడవతైయిల్ లై యెన్ఱిల్ అజ్జు విశిష్టోపేయత్వమ్ భగవదభిప్రాయసిద్ధమాకైయాలే విరోధమిల్లై యామే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఆకైయాలితి . ఆకైయాల్, విశిష్టోపాయత్వమ్ ప్రమాణసిద్ధమాకైయాల్ - యథాప్రమాణమితి - ఇరువర్క్కుమ్ ధర్మిగ్రాహక ప్రమాణత్తాలే ఈశ్వరత్తో పాయత్వమ్ సిద్ధమాకైయాలుమ్, విశేషణ విశేష్య భావమ్ సిద్ధమాకైయాలుమ్, ఇరువరుమ్ శరణ్యరాకైయాలుమ్ విశిష్టోపాయత్వత్తిల్ కుఱైయిల్లైయెన్నపడి - భగవదభిప్రాయ మెన్ఱు నిర్దేశియాతే శరణ్య శబ్ద నిర్దేశత్తాలే ఉభయాభిప్రాయమ్ వివక్షితమ్ - అభిప్రాయ విశేష శబ్దత్తాలే ఈశ్వరనుక్కు అహం ప్రధాన భూత ఉపాయశ్చ స్యామితి సఙ్కల్పముమ్, ఇయమ ప్రధాన భూతా ఉపాయ భూతాచ స్యాదితి సంకల్పముమ్, పిరాట్టిక్కు అహమప్రధాన భూతా ఉపాయశ్చ స్యామితి సంకల్పముమ్ , అయం ప్రధాన భూత ఉపాయశ్చ స్యాదితి సంకల్పముమ్ అనాది సిద్ధమాకైయాలే తదుభయ సంకల్పమ్ వివక్షితమ్ . ఆనాలుమ్ చేతన భూతైయాన పిరాట్టి విశేషణమెన్ఱాల్ ఉపాయ ద్విత్వమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - నారాయణశబ్దత్తిలు మితి-

సా-ప్ర— మిత్యాహ - ఇజ్జు కేవలతర్కజ్ఞరై ఇత్యాదినా- ఏవంచోపాయత్వం స్వీకార్యముపేయత్వం వాపరిత్యాజ్యమిత్యభిప్రేత్యాహ - ఆకైయాలిత్యాదినా - ఏవం తర్హి మామేకమిత్యాద్యుక్తోపాయైక్య విరోధ ఇత్యాశంక్య యథా గుణ విగ్రహ రూప విశేషణ స్యైక్య విరోధిత్వం నాస్తి. ఏవం లక్ష్మీరూప విశేషణస్యాప్యైక్యవిరోధిత్వంనాస్తీత్యాహ- నారాయణశబ్దత్తిలు మిత్యాదినా- గుణానాంవిగ్రహస్య

సా-వి—పృథానిబంధమాకాతు,, ఇత్యుక్తం- తదేవ స్మారయతి - ఇజుక్కేవలకుతర్కజ్ఞరై యిట్టుఇతి - ❋ నోపలక్షితమిత్యర్థః - ఏవంచవిశేషణస్య లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వానంగీకారే విశేషణత్వాసిద్ధ్యా విశేషణత్వాన్యథానుపపత్త్యా ఉపాయత్వం ప్రసాధ్య ఉపాయద్విత్వ శంకాం వారయతి- నారాయణశబ్దత్తిలుమితి-

సా-సం- భంజకపరతర్కనిరాసఫలమాహ. ఆకైయాలితి- ‹‹మామేకం. తదేకోపాయతాయాచ్ఞా. మామేవయేత్వమేవోపాయభూత,, ఇత్యాదిప్రమాణైరుపాయైకత్వావధారణాల్లక్ష్మీవిశేషణతా ఉపాయైక్యవిరోధినీత్యాశంక్యగుణాదేర్విశేషణత్వేపి యథా నతద్విరోధస్తథేహాపీతిపరిహరతి - నారాయణ శబ్దత్తిలుమితి-

మూ— గుణవిశేష విగ్రహ విశేషాది విశిష్టమానవేకమ్ ఉపాయ మానాల్పోలే తుల్యయోగ క్షేమ మానశ్రీమచ్ఛబ్దత్తిల్ తోత్తినిత్యపత్నీసంబంధవిశిష్టమానాలుమ్ ఉపాయైక్యత్తుక్కుక్కుత్తైయిల్లై - ఉపాయ విశేషణఙ్గళై యెల్లామ్ విట్టు ఉపాయత్తై ఏకమాక్కవేణుమెన్నిల్ ఉపాయత్వముమ్ విశేషణ మన్నిక్కే పోమ్ -

సా-దీ— మున్న ఉపే యద్విత్వ ప్రసంగమ్ వరుమెన్ఱు ప్రతిబంది శొల్లిత్తు - ఇప్పోతు ఐక్యోప పత్తి శొల్లుకిఱతెన్ఱు భేదమ్ - విశిష్టస్యోపాయత్వా దైక్యమెన్ఱుకరుత్తు- ఉపాయవిశేషణఙ్గళై యెల్లామ్ కళైకుక్కుమ్ పక్షత్తిల్ ఉపాయస్యఉపాయత్వముమ్ విశేషణమాకాతొళియుమెన్కిఱార్- ఉపాయవిశేషణఙ్గళై యిత్యాది-

సా-స్వా— పూర్వ ముపాయ ద్విత్వ ప్రసంగము పేయ ద్విత్వ ప్రసంగప్రతి బంది యాలే పరిహృతమ్. ఇప్పోతు ఉపాయైక్య దృష్టాంతత్తాలే ఉపాయై క్యమ్ సమర్థిక్కిఱ తాకైయాలే పునరుక్తి యిల్లైయెన్ఱుమ్ విశేషణత్తాలే ఉపాయ ద్విత్వ ప్రసంగాది దోష మిల్లైయెన్ఱుమ్ కరుత్తు- విశేషణ వివక్షై పణ్ణినాల్ విశేషణము ముపాయ మాకైయాలే ఉపాయైక్యమ్ శేరుమో ? ఆకైయాల్ విశేషణఙ్గళై క్కళిత్తు ఉపాయమేకమెన్ఱు శొల్లవేణ్డావో ? ఎన్న బాధక మరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఉపాయేతి - ఉపాయత్వమ్

సా-ప్ర— లక్ష్మ్యాశ్చ సమస్తైక పదోపాత్తత్వా విశేషాత్తస్యా ఉపాయైక్య విరోధిత్వే గుణానాం విగ్రహస్య చోపాయైక్య భంజకత్వం స్యాదితి భావః - నస్వేవం తర్హి విగ్రహస్య గుణానాంచ విశేషణత్వం పరిత్యజామ ఇత్యత్ర బాధక మాహ - ఉపాయ విశేషణేత్యాదినా - భగవత్యుపాయ శబ్ద ప్రవృత్తిం

సా-వి— "పూర్వముపాయద్విత్వ మిప్పడత్తాల్ బాధకమానాలో వెన్నిల్ ప్రాప్యద్విత్వ ప్రసంగత్తాలే", ఇతి ప్రతిబంద్యా పరిహార ఉక్తః - ఇహతు ప్రామాణికః పరిహార ఇతి భావః - గుణవిగ్రహ విశేషాది విశిష్టమానేతి - అనురూపతయా అనేక ఘటితత్వేపి విశిష్టస్యైకత్వాద్యథానేకత్వస్యానోపాయాన్వయస్తథోపాయాంతర ఘటితత్వేపి విశిష్టస్యైకత్వాదనేకత్వస్య నోపాయాన్వయః - అత ఉపాయైక్యస్య నవిరోధ ఇతి భావః - విశిష్టస్యోపాయత్వోక్తౌ యోగ్యతా బలాద్విశేషణే సిధ్యదుపాయత్వం ప్రాగవగతైక్యస్య నవిరోధీతి తాత్పర్యమ్ - అతోయథా గుణ విగ్రహాది విశిష్టస్య ఉపాయత్వేపి గుణవిగ్రహాదేర్నోపాయత్వం - తథా పత్నీ సంబంధ విశిష్టస్యోపాయత్వేపి పత్న్యా నోపాయత్వ మితి నభ్రమితవ్యం- నను విశేషణత్వ సిద్ధావుపాయత్వ సిద్ధిః, ఉపాయత్వ సిద్ధౌ విశేషణత్వ సిద్ధి రిత్యన్యోన్యాశ్రయ ఇతి చేన్న - పూర్వోక్తప్రమాణబలా జ్జగత్కారణత్వాది సిద్ధౌ భరస్వీకార రక్షా సంకల్పాది యోగ్యతా సిధ్యాద్వయే పూర్వోత్తర ఖండస్థ శ్రీమచ్ఛబ్దయో సైకరూప్యేణాన్వయస్వారస్యా ద్విశేషణ త్వాంగీకారే భరన్యాసక్రియాయాం భరస్వీకార రక్షా సంకల్ప సిధ్యా ఉపాయత్వ సిద్ధే రన్యోన్యాశ్రయా భావాత్ - గుణవిగ్రహాదేస్తు భరస్వీకారరక్షా సంకల్పాభావా న్నోపాయత్వమితి ప్రాగేవోక్తం - నను "సర్వ ధర్మాన్పరిత్యజ్య మామేకం", మిత్యత్ర విశేషణాన్వయం వినా కేవల విశేష్యగతైక్య మేవ వివక్షిత మిత్యత్రబాధక మాహ - ఉపాయ విశేషణఙ్గళై యెల్లామ్ విట్టితి- ఉపాయత్వ పరిత్యాగే ఉపాయ ఏవనసిధ్యేదితిభావః- పూర్వం శ్రియః పతిత్వా

సా - సం — పత్నీ సంబంధ విశిష్ట మానాలు మిత్యుక్తిః మత్వర్థస్యాపి సంసర్గ ప్రతియోగి తయా భానాభిప్రాయేణ- ఉపాయైక్య వాదాః విశిష్టే వస్తుని విశేష్యైక్య పరా ఇతి భావః .

మూ— విశేషణప్రయుక్తమాయ్ విశేష్యత్తుక్కు వరుమేత్తత్తాల్ విశేష్యత్తుక్కు వైగుణ్యాదికళ్ వా
రాతెన్ను “స్వతశ్శ్రీస్త్వం విష్ణో స్స్వమసి తతఏవైష భగవాన్ త్వదాయత్తదిఽర్త్వే ప్యభవదపరాధీనవి
భవః। స్వయా దీప్త్యా రత్నం భవదపి మహార్ఘం నవిగుణం నకుంఠస్వాతంత్ర్యం భవతి న చాన్యాహిత
గుణమ్„ ఎన్కిఱశ్లోకత్తిలే నిణైయిక్కప్పట్టతు.-

సా-దీ.— నైరపేక్ష్యవిరోధత్తాల్ శ్రీక్కు విశేషణత్వత్తై విట్టాల్ ఉపాయత్వమున్నిక్కై యొణ్ణాదు యుమ్-
స్వరూపాయోగ్యత్తాలే కార్యం వారామైయాల్ స్వరూపయోగ్యతైయాకిర ఉపాయత్వము మపేక్షితమిరే -
శ్రీసంబంధాపేక్షైయిల్ అస్వాతంత్ర్యాది వారాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. విశేషణప్రయుక్త
త్వాది - స్వతశ్శ్రీస్త్వమితి - భోశ్శ్రీస్త్వం స్వతో విష్ణోః స్వమసి, స్వతశ్శేషభూతైయాకిన్ఱాయ్ - ఆ
కైయాలిత్తభగవాన్ త్వదధీనర్ద్ధిఽమానానాలుమ్ అపరాధీనవిభవనాకిన్ఱాన్-స్వశేషభూతాధీనర్ద్ధిఽత్వే అపరా
ధీన్యాదితిభావః-ఇవ్వర్థత్తిల్ దృష్టాన్తత్తైక్కాట్టుకిరార్-స్వయేతి-రత్నమానతు స్వయాదీప్త్యా, స్వశేషభూత
మానకాంతియాల్ మహార్ఘమానాలుమ్ విగుణన్న భవతి - అశ్లాఘ్యమాకాతు. ప్రతిహతస్వాతంత్ర్యముమాకాతు.

సా-స్వా— వివక్షితమాకిల్ ఉపాయమేక మెన్నవొణ్ణాతు ఎన్నుకరుత్తు- ఇప్పడి విశేషణవివక్షైయాల్ విశేషణాధీ
నమాన్ విశేష్యత్తుక్కు కించిత్కారమ్ వేణ్డుకైయాలే విశేష్యభూతశరణ్యనుక్కు స్వతస్సిద్ధో
త్కర్ష వైగుణ్యమ్ వారాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - విశేషణేతి - స్వత ఇతి. హేశ్రీః త్వం
విష్ణోః స్వత ఏవస్వం. శేషభూతా. స్వతః స్వేచ్ఛయైవ. నతు జీవవత్స్వేచ్ఛాం వినా స్వరూపతశ్శే
షభూతేతి భావః - తతఏవ, తవ శేషత్వాదేవ. ఏష భగవాన్ త్వదాయత్తర్ధిఽత్వేపి స్వశేషాధీన
బుద్ధికతయా అపరాధీనవిభవః. తత్రానుగుణం దృష్టాంతమాహ. స్వయేతి - రత్నం స్వయాదీప్త్యా,
కాంత్యా మహార్ఘం భవదపి నవిగుణం అశ్లాఘ్యం నభవతి - కుంఠస్వాతంత్ర్యం, ప్రతిహతస్వాతం
త్ర్యం చ నభవతి - అన్యాహితగుణమపి నభవతి - తద్వదత్రాపీతి భావః. ఇప్పడి విశేషణప్రయుక్తాతిశయవా

సా ప్ర—నిమిత్తతయా కస్యచిద్ధర్మస్యాంగీకారే ఘటశబ్దప్రవృత్తినిమిత్తస్య ఘటశబ్దార్థత్వవత్తస్యా
ప్యుపాయశబ్దార్థత్వస్య ఆవశ్యకత్వాత్తేనోపాయైక్యవిరోధప్రసంగః - తదనంగీకారే తూపాయశ
బ్దప్రవృత్తే ర్భగవత ఉపాయత్వమప్రామాణికం స్యాదిత్యుభయతః పాశారజ్జురితి భావః. నన్వే
వం గుణవిగ్రహలక్ష్మీరూపవిశేషణవిశిష్టస్యోపాయత్వే ఉపేయత్వే చాకారద్వయస్యాపి విశేషణా
ధీనత్వాద్వైగుణ్యమేవ స్యాదిత్యత్రాహ- విశేషణప్రయుక్తమాయిత్యాది- ఏవం విశేషణప్రయుక్తాతిశయ

సా-వి— త్స [redacted] స్వావలోకనేన పరప్రయుక్తాతిశయవత్వం స్యాదిత్యాశంక్య స్వ
పృథక్సిద్ధవిశేషణప్రాప్తాతిశయేన నపరాధీనాతిశయత్వమితి దృష్టాంతప్రదర్శనపురస్సరం పరిహార
పరభట్టార్య శ్లోకం ప్రదర్శయన్ పరిహారమాహ. విశేషణప్రయుక్తమాయితి - స్వాసాధారణరూపే

సా-సం—శరణ్యవైగుణ్యప్రసంగముఖేన పరోక్తాం విశేషణత్వానుపపత్తిమభియుక్తవచనముఖేన పరిహరతి-విశే
షణప్రయుక్తమాయితి - స్వమసి, నిరుపాధికశేషభూతా స్వమంగళశేషభూతాసి-త్వదాయత్తర్ధిఽత్వేపి, త్వ
దధీనవైభవత్వేపి- అభవదితి క్రియాయా అవిగుణమిత్యాదేశ్చాన్వయః- అన్యాహితగుణత్వం పరాధీనవిభవత్వం-

మూ — విశేషణత్తాల్ విశేష్యత్తుక్కు వరుమ్ అతిశయమ్ పోతేవిశేష్యత్తుక్కు స్వరూపానుబంధియాన అతిశయముమ్ - «అనన్యా రాఘవేణాహం భాస్కరేణ ప్రభా యథా» ఎన్కిఱ దృష్టాన్తత్తాలే కాణలామ్ - భాస్కరనుక్కుమ్ ప్రభైక్కుమ్ స్వతస్సిద్ధమాన తేజస్స్ఉణ్డాప్పోలే ఇరువరుక్కుమ్ «అనన్యాధీనకల్యాణమ్» ఎన్కిఱపడియే

సా.దీ — అన్యాహిత గుణముమాకాతు - అప్పడియే ఇజ్ఞుమెన్నైక్కు - నస్వీశ్వరనుక్కు - విశేషణత్తాల్ వన్దవతిశయమొ ఴియస్వరూపానుబంధియాన వతిశయమిల్లైయో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ . విశేషణత్తాలిత్యాది - అనన్యేతి - దృష్టాన్తత్తిల్ భాస్కరనుక్కుమ్ ప్రభైక్కుమ్ స్వతస్సిద్ధస్వరూపానుబంధ్యతిశయముమ్ అన్యోన్య

సా.స్వా — నెన్ఱుశొన్నాల్ విశేష్యత్తుక్కు స్వతస్సిద్ధాతిశయమిల్లైయాగిల్ తాక ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - విశేషణత్తాలితి. భాస్కరేణేతి. భాః కరోతీతి భాస్కరః ఎన్ఱు స్వతస్సిద్ధ ప్రకాశవానాన భాస్కర దృష్టాన్తత్తాలే సిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి విశేషణభూతైయాన పిరాట్టిక్కు స్వతస్సిద్ధాతిశయమిల్లాదైయాలే « అప్రమేయం హి తత్తేజో యస్య సా జనకాత్మజా » ఇత్యాదినిర్దేశమ్ కూడుమో ? శ్రియస్స్వత అతిశయమిల్లామైయాలే విశేష్యాతిశయకరత్వమ్ కూడాతే? కించ శ్రియః శ్రీః - తిరువుక్కుం తిరువాగియ పరస్పరాతిశయావహత్వమ్ శొల్లుకిఱతువుమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. భాస్కరనుక్కుమిత్యాదినా - అనన్యేతి - «అనన్యాధీన కల్యాణ మన్యమంగళకారణమ్। జగన్నిదాన

సా.ప్ర — వత్వస్య విశేష్యవైగుణ్యావహత్వాభావేపి తస్య స్వతోతిశయితత్వం నస్యాదిత్యత్ర « సర్వగంధస్సర్వరసః . ఆనందో బ్రహ్మ - రసో వై సః » ఇత్యాది ప్రమాణసిద్ధం స్వరూపస్యాతిశయితత్వం వేదోపబృంహణభూతే శ్రీరామాయణే సోదాహరణముక్తమితి తదేవాహ - విశేషణత్తాలిత్యాదినా - పరస్పరాతిశయకరతయా ప్రమాణేషు నిర్దేశాచ్చోభయోస్స్వతోతిశయితత్వమిత్యాహ - భాస్కరనుక్కుమిత్యాదినా -

సా.వి — స్వస్యాతిశయవత్వేన పరాధీనమహిమవత్వమితి భావః - నను భగవతః కిం స్వతోతిశయో నాస్తీత్యత ఆహ - విశేషణత్తాల్ విశేష్యత్తుక్కు వరుమితి - స్వతస్సిద్ధాతిశయస్య భాస్కరస్య ప్రభయేవ స్వతస్సిద్ధాతిశయస్య భగవతస్తాదృశపత్న్యాప్యతిశయ ఇతి భావః - అయమర్థోఽభిరూప ఏవాభరణేన ద్యోత్యత ఇత్యాదిష్వివ అయోగవ్యవచ్ఛేదమాత్రేణాప్యర్థోపపత్తౌ బహుప్రమాణవిరుద్ధాన్యయోగవ్యవచ్ఛేదస్య కల్పయితుమశక్యత్వాదితి చతుశ్శ్లోక్యధికారే వ్యక్తం - «అనన్యాధీన కల్యాణ మన్య మంగళ కారణమ్। జగన్నిదాన మద్వంద్వం ద్వంద్వం వందామహే మహః » ఇతి భట్టార్యకృత లక్ష్మీకల్యాణశ్లోకః - అనన్యాధీనకల్యాణమద్వంద్వం స్వతస్సిద్ధాతిశయవదిత్యర్థః - అప్రమేయమితి - యస్యసా «సీతాయాశ్చరితం మహత్» దిత్యుక్తప్రసిద్ధమహిమా జనకాత్మజా యస్య స్వాయత్తా జనితస్య తేజః అప్రమేయమపరిచ్ఛేద్యం - స్వతో తిశయవతో రామస్య జనకజాయోగకృతం తేజో ఽనిర్వాచ్యమిత్యర్థః - అనన్యా రాఘవేణేతి - రామసంబంధేన

సా.సం — విశేషణాయత్తాతిశయయోగిత్వం యది స్వతోతిశయశూన్యస్యాప్యత్తదా స్యాద్వైగుణ్యం - స్వతోప్యతిశయవతో న తచ్ఛంకాతేశోపీత్యాహ - విశేషణత్తాలితి - కాణలామితి - స్వతోతిశయవాన్ స్వతోతిశయవాన్ ప్రభయాప్యతిశయవాన్ దృష్టః - నహి తతోస్తి భాస్కరే వైగుణ్యశంకేతి భావః - తర్హి పరస్పరాతిశయావహత్వేన ప్రాచీనానాం వ్యపదేశః కథముపపన్నస్స్యాదిత్యత్రాహ - భాస్కరనుక్కుమిత్యాదినా -

సా— స్వభావ సిద్ధ కల్యాణగుణత్తైయుడైయ రాన “అప్రమేయంహితత్తేజో యస్యసాజనకాత్మజా,, ఎన్ఱుమ్ “తవశ్రి యా,,ఎన్ఱుమ్ “ఉన్తిరు,,ఎన్ఱుమ్ “శ్రియశ్శ్రీః,,ఎన్ఱుమ్ “తిరువుకుమ్తిరు,,ఎన్ఱుమ్ అన్యోన్యాతిశయావహజ్గ ళాక విశేషణ విశేష్యఙ్గళై నిర్దేశిక్కిర తరుక్కుత్తై యిల్లై -

సా-దీ— విశేషణవిశేష్యభావజనితాతిశయముణ్డాక్కిరాప్పోలెన్ఱిక్కే-ఇస్వతస్సిద్ధాతిశయమేఅన్యోన్యాతిశయా వహమాకనిర్దేశిక్క నిమిత్తమెనిరార్ . అప్రమేయంహీత్యాదియాల్ - అప్రమేయంహి తత్తేజః, స్వాతిత్కృష్టా జనకాత్మజా యస్మాత్తచ్ఛేషభూతా - ఇత్తాల్ విశేష్యత్తుక్కు విశేషణాధీనాతిశయమ్ సిద్ధమ్ - తవశ్రియా ఎన్ఱు విశేషణత్తుక్కతిశయావహత్వమ్ సిద్ధం - ఉన్తిరు ఎన్ఱు విశేషణమతిశయావహ మాక నిర్దేశమ్ - శ్రియశ్శ్రీః ఎన్ఱు విశేష్యమతిశయావహమాకనిర్దేశమ్. శ్రీమచ్ఛబ్దత్తుక్కువిశేషణపరత్వ

సా-స్వా—మద్యంద్వంద్వంద్వంవన్వామహే మహః, ఇతిలక్ష్మీకల్యాణత్తిల్ నాంద్విశ్లోకమ్. స్వతస్సిద్ధాతిశయ మ్స్సుక్కు ళుక్కుమ్ గుణ ధర్మి భావత్తాలే పరస్పర కృతాతిశయ భాక్త్వం కూడుమెన్ఱు కరుత్తు - అనా దిమ్ క్రియాన్వయిత్వరూప విశేషణత్వమ్పిరాట్టిక్కు కూడుమో? ఆత్మహవిస్సమర్పణ రూపక్రియైయి లుద్దేశ్యకారకత్వమ్విశేష్యత్తుక్కుపపన్నమానాలుమ్ విశేషణత్తుక్కుపపన్నమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-

సా-ప్ర— ఉన్తిరు, తవశ్రీః . తిరువుక్కున్తిరు, శ్రియశ్శ్రీః - నను లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వే భరన్యాస స్యతాం ప్రత్యపి కర్తవ్యత్వాద్భగవతి భరన్యాసానంతరం లక్ష్మీవిషయ భరన్యాసస్యాప్యనుష్ఠానే సకృదేవహి శాస్త్రార్థః కృతోయం తారయేన్నరం,, మిత్యాది విరోధస్స్యాదిత్యత్రయథా “ అగ్నా విష్ణవ మేకాదశక పాలమైంద్రాగ్న మేకాదశ కపాలం,, మిత్యాదిషు సమస్త పదోపస్థిత తద్ధితే నాగ్నే ర్విష్ణో రగ్నే రింద్రస్యచ పరస్పర వైశిష్ట్యేనైవైక హవిరుద్దేశ్యత్వం - తథా “అకారేణోచ్యతే విష్ణు స్సర్వలోకేశ్వరో హరిః । ఉద్ధృతా విష్ణునా లక్ష్మీ రుకారేణోచ్యతే తథా । మకారస్తు తయోర్దాస ఇతి ప్రణవలక్షణం,, మిత్యాది శ్రుతిభి రుభయోరుద్దేశేన శేషత్వవిధానాత్ “లక్ష్మ్యా వ్యాప్తసమస్తం చిదచిత్స్వరూ పం వ్యాప్యం తదీశస్యతు సాపిసర్వమ్ । తథాపిసాధారణ మీశితృత్వం శ్రీశ్రీశయోర్ద్వావచ సర్వైకశేషి,, త్యుక్త్యా లక్ష్మీనారాయణయోః పరస్పర వైశిష్ట్యేన శేషిత్వావగమాచ్చ స్వరూపభర ఫలానాం తదీయ త్వానుసంధానరూప భరన్యాసస్యోభయోద్దేశేనానుష్ఠాన సంభవాన్న సకృత్త్వ విరోధ ఇత్యాహ-

సా-వి— సీతాయా ఉత్కర్ష ఉక్తః - అప్రమేయంహితత్తేజ ఇతి సీతాయోగేన రామస్యోత్కర్ష ఉక్తః. తవశ్రియేతి, మణేః ప్రభేతివదయం నిర్దేశః - తత్రస్యాతిశయావహత్వం . ఉన్తిరు, తవశ్రీరిత్యర్థః. శ్రియశ్శ్రీః, శ్రియోతిశయావహః - అత్రభగవతో లక్ష్మ్యతిశయావహత్వముక్తం - తిరువుక్కుమ్తిరు , శ్రి యశ్శ్రీః - నిర్దేశిక్కిరతుక్కు,నిర్దేశ్యమానత్వస్య కుత్తైయిల్లై,న్యూనతానాస్తి- ఉభయోరపిస్వతస్సిద్ధాతి

సా-సం— పరస్పరాతిశయావహత్వమపిస్వాభావికం-విశేషణవిశేష్యభావోపిస్వాభావికః-నహితయోరన్యో న్యాతిశయ్యచ్ఛేదకరతేతి భావః - నన్వస్తు విశేషణత్వం - తథాపి నోపాయత్వసిద్ధిః - ఆత్మహవిస్సమర్పణ ప్రతి సంబంధిత్వాభావేతదసిద్ధేః - తత్వంచాశ్రయ భేదే శేషిత్వ భేదాన్నిరూపక భేదే శేషత్వ భేదాచ్చ సమ ర్పణయాగపద్యాసంభవాత్-క్రమేణసమర్పణే సమప్రాధాన్యాద్విశేషణత్వోచ్ఛేదేనచనసంభవతీత్యత్రాహ-

మూ—శ్రుతిబలత్తాలే "ద్వావ సదైక శేషీ,, ఎనిగిరపడియే "ఉభయాధిష్ఠానంచైకం శేషిత్వం,, ఎన్ఱు శోమాశియాణ్డాన్ షడర్థసంక్షేపత్తిల్ నిష్కర్షిత్తపడియేయిరువరుమ్ఏక శేషిత్వాశ్రయమానపడియాలే హవిర్విశేషఙ్గళిలేఅగ్నావిష్ణుప్రభృతికళుక్కుప్పోలేఆత్మహవిస్సమర్పణప్రతిసంబంధికళాకైక్కుమ్కుఱైయిల్లై-

సా-దీ— ప్రధాన ఫలత్తైయరుళిచ్చెయ్కిరార్ - శ్రుతిబలత్తాలే ఇత్యాదియాల్- "పతిం విశ్వస్య- అస్యేశానా జగతః ,, ఎన్ఱుమ్ శ్రుతి బలత్తాలెన్నై - " మకార స్తుతయో ర్దాసః • లక్ష్మ్యస్సమస్తశ్చిదచిత్ప్రపంచో వ్యాప్య స్థిదీశస్యతు సాపి సర్వమ్ | తథాపి సాధారణ మీశితృత్వం శ్రీశ్రీశయో ర్ద్వౌచ సదైక శేషీ ,, ద్వౌ, శ్రీనారాయణర్కళ్ - సదా, సర్వావస్థైయిలుమ్ – ఉపాయోపేయావస్థైకళిలుమెన్ఱపడి. ఏకశేషీ, ఏకంచ తచ్ఛేషిచ • జగత ఏక శేషి భూతం వస్తు – ఏకశేషిత్వాశ్రయమెన్ఱపడి – ఇన్త సంహితా వచనత్తై అను సరిత్తు ఉభయాధిష్ఠానమ్ చైకమ్ శేషిత్వమెన్ఱు జగత శ్శేషిత్వమ్ ఉభయాశ్రయమ్ • శ్రియః పతి విష్ణు పత్న్యుభయాశ్రయమెన్ఱు షడర్థ సంక్షేపాఖ్య గ్రంథత్తిల్ నిర్ణయిత్తతు- ఇఙ్గు ప్రభృతి శబ్దత్తాల్నుహేంద్రాదిగ్రహణం•ననూభయోః ప్రతిసంబంధిత్వత్తిల్ శాస్త్రఙ్గళిల్ "తంవాసుదేవం

సా - స్వా — శ్రుతి బలత్తాలే ఇతి • " పతిం విశ్వస్య • అస్యే శానా జగతో విష్ణుపత్నీ – మకారస్తు తయోర్దాస ,, ఇత్యాది శ్రుతి ఎన్ఱపడి • ద్వావితి - " లక్ష్మ్యస్సమస్తశ్చిదచిత్ప్రపంచో వ్యాప్యస్థదీశస్యతు సాపి సర్వమ్ | తథాపి సాధారణ మీశితృత్వం శ్రీశ్రీశయో ర్ద్వౌచ సదైక శేషీ ,, తి భగవచ్ఛాస్త్ర వచనం – ఏక శేషీ, ఏకంచ తచ్ఛేషిచ - ఏక శేషిత్వాశ్రయ భూతం వస్తు ఎన్ఱపడి - అగ్నావిష్ణూ ఇతి - ప్రమాణాం తరత్తాల్ అగ్నిక్కు విష్ణు శేషతయా విశేషణత్వ మిరున్తాలుమ్ హవిర్విశేషఙ్గళిలే ఉద్దేశ్య కారకత్వమ్ తుల్యమాక యిరుక్కిరాప్పోలే ఎన్ఱపడీ - ఇరువరు మాత్మహవిస్సమర్పణ ప్రతిసంబంధికళాకైక్కుమ్ " సదేవ సోమ్యేదమగ్ర ఆసీత్ – ఏకో హవై నారాయణ ఆసీత్ – స్వాత్మానం మయి నిక్షిపేత్ - మామేకంశరణం వ్రజే ,, త్యాదికళిలేభగవ చ్ఛాస్త్రనిర్దేశముమ్ ఏకత్వ వ్యపదేశముమ్కూడుమోః

సా - ప్ర — శ్రుతిబలత్తాలే ఇత్యాదినా- నన్వేవంతర్హి "ఏతస్యవాఅక్షరస్య ప్రశాసనే గార్గి సూర్యాచంద్రమసౌ విధృ తౌతిష్ఠతః - అమృత స్యైష సేతుః - తమేవం విద్వా నమృత ఇహ భవతి • తమేవంవిదిత్వాతి మృత్యుమేతి - ఆత్మాన మేవేమం లోక ముపాసీత-మామేకం శరణం వ్రజ-తమేవ చాద్యంపురుషం ప్రపద్యే

సా-వి—శయవత్వా త్పరస్పరాతి శయావహత్వోక్తి రుపపన్నేతిభావః- విశేషణత్వసమర్థనస్యఫలమాహ- శ్రుతిప్రమాణ బలత్తాలే ఇత్యాదినా - "పతిం విశ్వస్యాత్మేశ్వరం- అస్యేశానా జగతోవిష్ణుపత్నీ,, త్యాదిశ్రుతిబలా దిత్యర్థః - ననూభయో రాత్మహవిస్సమర్పణ ప్రతిసంబధిత్వే "తమేవంవిదిత్వాతి మృత్యు మేతి•తమేవం విద్వానమృత ఇహభవతి- తంవాసుదేవంశరణంగతోఽస్మి-మామేకం శరణంవ్రజే,,త్యాదిషుభగవచ్ఛాస్త్ర

సా - సం — శ్రుతి బల త్తాలే ఇతి - " అకారేణోచ్యతే విష్ణు స్సర్వ లోకేశ్వరో హరిః ఉద్ధృతా విష్ణునా లక్ష్మీ రుకారేణోచ్యతేతథా | మకారస్తు తయో ర్దాస ఇతి ప్రణవ లక్షణం - అస్యేశానే ,, త్యాదీనీహ శ్రుతి శబ్ద వివక్షితాని • ద్వౌచ సదైక శేషీత్యేత ద్భగవ చ్ఛాస్త్ర వచనమ్• యథా అగ్నావిష్ణ్వో రేక దేవతాత్వేన యుగపదేకహవిః ప్రతి సంబంధిత్వం తథేహాపీతి భావః - తథాచ

మూ— ‘‘యువత్వాదౌ తుల్యేప్యపరవశతా శత్రుశమన స్థిరత్వాదీన్ కృత్వాభగవతిగుణాన్ పుంస్త్వసుల భాన్ । త్వయిస్త్రీత్వే కాంతాన్ మదిమ పతిపారార్థ్యకరుణా క్షమాదీన్వా భోక్తుం భవతి యువయో రాత్మనిభిదా,, ఎన్కిర పడియే పత్నికుళ నిత్యపతి పారార్థ్య త్తాలే యాగకర్మత్తి ల్పోలే పతి ప్రధాన మాకశాస్త్రఙ్గళిల్ వ్య(ఉ)పదేశఙ్గళుక్కుమ్ ఏకన్ యజమాన నెన్నుమాప్పోలే ఏకవ్యపదేశత్తుక్కుమ్ కుఱైయిల్లై-

సా.దీ— శరణంగతోస్మి ,, ఎన్ఱు ఏకేనైవ వ్యపదేశ మను‘‘మామేకం శరణం వ్రజ - ఏకఏవ జగత్స్వా మీ,,ఎన్ఱుఏక శబ్దేన వ్యపదేశముమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - యువత్వాదావిత్యాది యాల్ . పతిపారార్థ్యే ఇతు సమ్మతి . పత్ని క్కిత్యాది - యాగకర్మత్తిల్ పోలే, ‘‘స్నాతి- అహతంవా సః పరిధత్తే ,, ఇత్యాదివ్యపదేశమ్పోలే ఏకస్యైవప్రాధాన్యాద్వ్యపదేశద్వయంయుక్తమెన్ఱుకరుత్తు-పోయ్ కై

సా-స్వా—సన్నియోగ శిష్ట న్యాయత్తాలే కూడుమెన్నిల్ అన్త న్యాయత్తాలే శ్రీమాత్ర ప్రధానకమాకవుమ్ నిర్దేశమ్ ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - యువత్వాదా వితి - అసాధారణ పతి గుణాను భవేన పత్న్యాః పత్న్యాః సాధారణ గుణాను భవేన పత్యుశ్చ లోకే భోగ విశేష దర్శనా త్తస్న్యాయే న భోక్తుం గుణ వ్యవస్థాం కృత్వాయువయో రాత్మ నిభిదా భవతి ఎన్నై - పత్న్యాః నిత్యపతిపారార్థ్యా త్పతి ప్రధాన నిర్దేశ ఏవ ఎన్ఱుకరుత్తు- యాగేతి - యజేత స్వర్గకామః- స్నాతి- అహతం వాసః పరి ధత్తే,,ఇత్యాదావెన్నపడి-ఏకేతి-విశిష్టాభిప్రాయమేకత్వ వ్యపదేశ మెన్నపడి-తామఱైయాల్ కేట్పవనోరువనైయే

సా-ప్ర—యతః ప్రవృత్తిః ప్రసృతా పురాణీ,, త్యాదిషు భగవత ఏవోపాయత్వోక్తి రుపాయైక్యోక్తిశ్చవి రుధ్యేతే త్యత్ర సోదాహరణ ముత్తర మాహ . యువ త్వావా విత్యాదినా - లక్ష్మ్యాశ్శేషిత్వం తదధీనత్వాద పృథక్ సిద్ధ విశేషణత్వాచ్చ ప్రాధాన్యైక్యవ్యపదేశయో ర్నవిరోధ ఇత్యర్థః-నను సాక్షా త్పూతతత్వహిత

సా—వి—నిర్దేశః కథమిత్యత్రాహ - యువత్వాదావితి - భిదా, వైలక్షణ్యం నాస్తి - ఉభయో స్స్వరూపాదికం తుల్యమిత్యర్థః - నత్వేకస్మిన్ స్వరూపే ఏతాదృశానుభవార్థం భేదకల్పనం. ఉభయో స్స్వరూప భేదస్య ప్రమాణ సిద్ధత్వాత్ - అత్రపతి పారార్థ్య ప్రదర్శనాయాయం శ్లోక ఉపాత్తః - పతి ప్రధాన మాక శాస్త్రఙ్గళిలే ‘‘యజేత స్వర్గకామః - స్నాతి - అహతం వాసః పరిధత్తే వీక్షతే,, ఇత్యాది శాస్త్రే షు పత్యుః ప్రాధాన్యేనోప దేశవత్ ‘‘తంవాముదేవం శరణంగతోస్మి - తమేవం విద్వానమృత ఇహభవతీ,, త్యాది శాస్త్రేషు ప్రధానమాన వ్యపదేశఙ్గళుక్కుమ్ ఏకన్ యజమాన నెన్నుమాప్పోలే ఏక వ్యపదేశత్తు క్కుమ్-మామేక మిత్యాదిషు ఏకవ్యపదేశస్యచ కుఱై యిల్లై ఇత్యన్వయః- అయమత్రభావః- ‘‘షష్ఠ్యేలింగ విశేష నిర్దేశా త్పుం యుక్త మైతి శాయుధః,,ఇత్యత్ర కింపుంస ఏవ యాగాధికారః- ఉత స్త్రియా ఇతి సంశయే పుల్లింగ నిర్దేశా ల్లింగస్య ప్రకృత్యర్థత్వేన గ్రహజాతివ ద్వివక్షితత్వా ద్యాజ్యోపి ఫల కామో వివక్షితః లింగః పుమానేవ స్యాదితిపూర్వపక్షంకృత్వా ఉద్దేశ్య విశేషణ స్యావివక్షితత్వా ల్లింగ స్యా న్వయ

సా-సం—యథాదృష్టా తతిపిహ ప్రధానాప్రధానవివేకోనస్యాత్ .శరణ్యైక్యంచభజ్యేతేత్యత్రాహ.యువత్వా దా విత్యాదినా . అపర వశతా , స్వతోనన్య శేషత్వం - స్థిరత్వం, మృదుత్వం, వ్యవస్థిత వికల్పా ద్భోగ వా శబ్దః - భోక్తుం, విహర్తుం- భిదా, వైధర్మ్యమ్ -

మూ—“తామరైయాళ్ కేళ్వ నొరువనైయే నోక్కు ముణర్వు„, ఎన్గిఱ తరుక్కమ్ ఇతువే తాత్పర్యమ్.

సా-దీ— ఆళ్వార్ ముతలానార్ దివ్యసూక్తికళిలుమ్ ఏకపదప్రయోగముమ్ విశేష్యప్రాధాన్యాభిప్రాయత్తాలేయెన్గిఱార్ - తామరైయాళ్ కేళ్వ నిత్యాదియాల్ - ఒరువనైయే ఎన్ఱు ఏకశబ్దప్రయోగమ్-

సా-స్వా — నోక్కు ముణర్ వెన్ఱు ఏక శబ్దత్తాలు మవధారణత్తాలుమ్ పతిమాత్రవిషయక జ్ఞానమే తత్త్వజ్ఞానమెన్ఱుపొయ్ కైయాళ్వార్ ప్రభృతికళ్ సూక్తికిఱ్ గతియెతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. తామరైయాళితి-

సా-ప్ర— పురుషార్థే దివ్యసూరిభిస్స్వావధారణం భగవత ఏవోపాయత్వప్రాప్యత్వోక్తేస్తద్విరోధస్స్యాదిత్యాశంక్యాహ. తామరైయాళిత్యాది- పద్మాలయాభర్తారమేకమేవ భక్తిప్రపత్తిరూపం జ్ఞానం పరిపూర్ణానుభవశ్చ విషయీకుర్యాదిత్యర్థః. కేవలం భగవత ఉపాదానేఽశక్యేపి లక్ష్మీవైశిష్ట్యబోధకపదోపాదానాత్తత్రాపి విశిష్టస్యోపాయత్వం వివక్షితమిత్యేకశబ్దోపి తద్విషయ ఇతి తద్వ్యతిరిక్తమేవావధారణవ్యవచ్ఛేద్యం - అన్యథా “తామరైయాళ్ కేళ్వ„ నిత్యుక్తివైయర్థ్యాదితి భావః. “ఏతస్య వాతురస్య - అమృతస్యైష సేతుః - తమేవం విదిత్వా- మామేకం - తమేవ చాద్య„ మిత్యాది ప్రాధాన్యోపదేశైక్యోపదేశయోః ప్రకారాంతరేణ నిర్వాహమాహ -

సా-వి—వ్యతిరేకాభ్యాం డాబ్విసర్గబింద్వాదిగమ్యత్వేన ప్రాతిపదికార్థత్వాభావాత్ స్త్రియా అప్యధికార ఇతి ప్రసాధ్య స్వతో వస్తువచనాదైకకర్త్ర్యం స్యాదితి తదనంతరాధికరణే కిం దంపతీ పృథగ్యజేయాతాముత సహేతి చింతాయామాఖ్యాతోపాత్తసంఖ్యాయా గుణభూతోపాదేయకర్తృగామిత్వేన వివక్షితత్వాదేకైకశః ప్రయోగే ప్రాప్తే సహైవ యజేయాతాం - తథాహి కర్మసమగ్రం భవతి - ఇతరథా పరస్పరకర్తృకాజ్యావేక్షణాదిలోపాద్వైగుణ్యం స్యాదతస్సహ ప్రయోగస్సంసృష్టద్రవ్యత్వాచ్చ నపృథగ్యష్టృత్వం పరస్పరసాపేక్షయోరివాగ్నీషోమయోర్దేవతాత్వం దంపత్యోః కర్తృరూపైక్యాదగ్నీషోమాదేవతేతివత్ ఏకవచనప్రయోగ ఇతి సిద్ధాంతితం - యజమానశబ్దేన కర్తృశానజంతత్వాత్ కర్తృత్వస్యైకత్వాద్విశిష్టనిష్ఠైకకర్తృరూపవాచకైకవచనాంతే ఏకత్వసామానాధికరణ్యేన ఏకో యజమాన ఇతి వ్యపదేశేపి పత్నీసంగ్రహః - పత్యుః ప్రాధాన్యాత్పుల్లింగనిర్దేశః- తన్నాన్వయేనేహాపి సహాన్వయాభావే క్రీడావిరసాస్యాత్ - అతస్సహాన్వయే సతి శేషిత్వోపాయత్వకర్తృత్వాదేకత్వనిర్దేశః-పత్యుః ప్రధానత్వాత్పతిమాత్రవాచకపదేన నిర్దేశ ఇతి - తామరైయాళ్ కేళ్వ నొరువనైయే నోక్కుముణర్వుమ్, తామరైయాళ్ కేళ్వన్, పద్మాలయాభర్తారం - ఒరువనై, ఏకమేవ - నోక్కుమ్, విషయీకుర్వత్ - ఉణర్వు, జ్ఞానం - ఎన్గిఱ తురుక్కమ్, ఇత్యుక్తప్రకారస్యాపి - ఇతువే తాత్పర్యమ్, ఇదమేవ తాత్పర్యం - విశిష్టైక్యావగాహిత్వ ఏవ తాత్పర్యమిత్యర్థః - ఏవం యాగతంత్రన్యాయేన ప్రాధాన్యైక్య

సా - సం — తామరైయాళ్, కమలాలయావల్లభమేకమేవ యద్విషయీకరోతి తదేవ జ్ఞానమిత్యర్థః - ఇతువే, యథా దంపతికర్తృకేపి యాగే పతిప్రాధాన్యాత్తత్రైకత్వవ్యపదేశః. తద్వత్ ఒరువనైయే ఇత్యుక్తిరుపపన్నేత్యర్థ ఏవ - నను లక్ష్మ్యాశ్శేషిత్వాదుపాయత్వేతాభ్యాం కారణత్వమపిస్యాత్ - తదుపయుక్తాశ్చ గుణాః పృథగేవాస్యా అభిధేయాస్స్యురిత్యత్రాహ-

మూ— ‟తదంతర్భావాత్త్వాం నపృథగభిధత్తే శ్రుతిరపి„ ఎన్కిఱవర్థిగళుమ్ కణ్డు కొళ్వతు- ఎమ్బెరుమానై చ్చొన్న విడ మెజ్గుమ్ పిరాట్టియైయుమ్ శొల్లిత్తా మెన్ఱు తుడజ్గి ఉడైయవరరుళిచ్చెయ్తవార్త్తైప్పాయై ఆచ్చాన్పక్కలిలే కేట్టు నఞ్జీయర్ సంగ్రహిత్తార్ -

సా-దీ.— హేత్వంతరమ్కాట్టుకిరార్-తదంతర్భావాత్త్వామెన్ఱు-భగవత్పారతంత్ర్యార్థసిద్ధత్వాత్పృథగనభిధానమ్. ఏకశబ్దముమ్ విశిష్టవిషయ మెన్నపడి - ఇవ్వర్థత్తిలాచు ఐతిహ్యానుమున్డెన్కిఱార్ - ఎమ్బెరుమానై ఇత్యాదియాల్ - ఆచ్చాన్, కిడామ్బి ఆచ్చాన్ - ప్రసంగాల్లక్ష్మీ విషయత్తిం

సా - స్వా — నియామ కాంతర మరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - తదంత ర్భావా త్త్వామితి - భగవంతం ప్రతి స్వరూప నిరూపక ధర్మతయాతత్ప్రతీత్యంత ర్గత తయావెన్నపడి. సూత్ర భాష్యాదికళిల్ శ్రీభాష్యకారర్ ఇన్త పరిహారమ్ శొల్లా మైయాలే ఇన్త పరిహారమ్ సాంప్ర దాయికమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఎమ్బెరు మానై ఇతి - ఇప్పడి సర్వావస్థైకళిలుమ్ పిరాట్టి విశేషణ భూతై యాకైయాలే అవినాభూతై యాకిల్ భగవ దాలయ జ్గళిలే పృథక్కాన శ్రీప్రతిష్ఠార్చనాదికళుమ్, తదాలయ నిర్మాణాదికళుమ్అసంగతజ్గళాక ప్రసంగి యాతో ? అన్త ఆలయ సమృద్ధ్యర్థ మాక కామ్యతయా శాస్త్ర చోదిత మాకైయాల్

సా-ప్ర—తదంతర్భావాత్త్వామిత్యాదినా. స్వరూపనిరూపక ధర్మంవిహాయ కేనాపిసర్వైశ్వర్యబోధకశబ్దేనబోధనానుపపత్తేర్లక్ష్మ్యాశ్చస్వరూప నిరూపకత్వాద్భగవదుక్త్యైవసాప్యుక్తేతిభావః -భగవదుక్త్యా సర్వత్ర లక్ష్మ్యా అప్యుక్తి స్సంప్ర దాయ సిద్ధేత్యాహ . ఎమ్బెరు మానై ఇత్యాదినా- ‟ప్రపత్తిర్విశ్వాస„ ఇత్యాది సంస్కృత వాక్యవదిదం ద్రామిడ భాషావాక్యమపి ముక్తకం సంప్రదాయాగతమితి సంప్ర దాయః - ఆచ్చాన్, యతీంద్ర మాహా నసికాః . నను భగవచ్ఛాస్త్రే ‟ హృదయాదీ నిచాంగా నిలాంఛనం కమలాదికమ్| భూషణంచ కిరీటాద్యాం లక్ష్మ్యాద్యా శ్శక్తయ స్తథా । గరుడో మూర్తయ శ్చాన్యా దేహే దేవస్యయా స్మృతాః - వ్యాప కస్య తథాత్వేన స్వే స్వే స్థానే ప్రభా త్మికాః । తద్దేహ సం స్థితా స్సర్వే

సా-వి—వ్యపదేశముక్త్వా శ్రీమదాదిశబ్దేషుప్రవృత్తినిమిత్తత్వాదినాపి తత్సిద్ధిమాహ. తదంతర్భావాదితి.ఎన్కిఱపడికళుమ్ కణ్డు కొళ్వతు, ఏతదుక్త ప్రకారాశ్చ ద్రష్టవ్యాః - అవినా భావ లక్షణ సంబధలక్షణాదయో బహువచన గ్రాహ్యాః - న్యాయసిద్ధమర్థం భాష్యకారా ఉపదిదిశు రిత్యాహ- ఎమ్బెరుమానైఇతి- ఆచ్చాన్, యతీంద్రమహానసికాః - కేట్టు, శ్రుత్వా - నను భగవచ్ఛాస్త్రే లక్ష్మ్యర్చనంత్రివిధముక్తం- లయార్చనం, భోగార్చనం, అధికారార్చనంచేతి - ‟హృదయాదీనిచాంగాని లాంఛనం కమలాదికమ్ । భూషణంచకిరీటాద్యం లక్ష్మ్యాద్యాశ్శక్తయ స్తథా। గరుడోమూర్తయశ్చాన్యా దేవదేవస్య యాస్మృతాః।

సా- సం — తదంత ర్భావాదతి - నహి భాస్కర ఉదిత ఇత్యుక్తే ప్రభాయాః పృథగుదయోవాచ్యః.తద్వత్ ‟యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవి„దిత్యాదయశ్చసన్నియోగశిష్టయో రేకధర్మపరవాక్యవదుభయాన్వితగుణాభిధాయిన ఇతి కిం పృథగభి ధానే నేతిభావః - తర్హి సర్వశబ్ద వాచ్యతాచస్యా దిత్యత్రాహ . ఎమ్బెరు మానై ఇతి-శొల్లిత్తా మిత్యుక్తి రర్థ సామర్థ్య సిద్ధ తత్తత్పద ప్రవృత్తి నిమిత్తస్యాప నోదకమానా భావ నిబంధనా - త్వద్గుహ్యోక్తి విరుద్ధా స్త్వదుక్తయ ఇతి సూత్రనాయనంజీయర్ సంగ్ర హిత్తా రిత్యుక్తిః-

మూ— ఆకైయాలే కామ్య ప్రధానమాన అధికారార్చన రూపత్తిలుమ్

సా-దీ— అర్థాన్తరముమ్ దర్శియా నిన్ఱుకొణ్డు నిగమిక్కిఱార్ - ఆకైయాలే కామ్యేత్యాది -

సా-స్వా— మూన్ఱు మెన్నిల్ అప్ఫైతనన్యప్రయోజననాన వధికారకుర్అతుఅనుద్దేశ్యమాకైయాలే ప్రణామాది కళున్తవిర ప్రసంగియాతో ? పరమై కాంతిక్కు నిత్యం లక్ష్మీ ప్రణామార్చనాదికమ్ నిత్యఙ్గళితే విహిత మాకైయాలే కూడుమెన్నిల్ అన్త ప్రమాణమ్ పత్య వినా భూతలయ భోగార్చన పరమాకైయాలే కామ్య విగ్రహ త్తిల్ ప్రసరియాతే? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్- అకైయాలేతి - ఆకైయాలే, నిత్యాపత్తి

సా-ప్ర— పూజనీయాః క్రమేణతు| పరివారంవినామంత్రైస్సైస్స్వైరఘ్న్యాదిభిర్ద్విజ|లయయాగోహ్యయంవిప్ర హృదాది ష్వసు కీర్తితః | తస్మాద్ధృక్కర్ణికాధారే మూర్తౌవాయత్ర కుత్రచిత్ | మూలమంత్ర శరీరస్థం పరివారం యజేత్తదా | యాగ ఏష లయాఖ్యస్తు సంక్షిప్త స్సర్వ సిద్ధిదః | మంత్రరాట్కర్ణికామధ్యే లక్ష్మ్యాద్యాః కేసరాదిషు | సాకారాః కేవలా స్సర్వే యత్ర భోగాభిద స్సతు | కేవ లేన చ యాగేన పృథగ్భూతేన నారద | పూజనం కమలాదీనా మధికారాభిధస్సతు | ఏవం కృత్వాలయాఖ్యంతు యాగం భోగాభిధంతథా | తతః క్రమాద్యజేద్దేవం భోగైర మృత సంభవైః ,, రిత్యాదిభి రధికార లయ భోగాఖ్యం త్రివిధం లక్ష్మ్యర్చన మభిధాయ తేషు ముముక్షుభి ర్లయార్చన భోగార్చనయో రేవకర్తవ్యత్వ ముక్త్వా కామ్య ప్రధాన స్యాధికారార్చనస్య ముముక్షూన్ ప్రతి ప్రతిషేధా ద్దేవతాంతర వన్మముక్ష్వను పాస్య భూతాయా లక్ష్మ్యా మోక్షో పాయత్వం దూర నిరస్తమిత్యత్ర బుద్ధాద్యాత్మనో భగవతో ముముక్ష్వను పాస్యత్వేపి నారసిమ్హ, వామన, రామ కృష్ణాది విగ్రహయుక్తస్య తస్యోపాస్య త్వవత్కామ్య ప్రధానాధి కారార్చా విగ్రహ వ్యతిరిక్త విగ్రహ వైశిష్ట్యేన లక్ష్మ్యా అప్యర్చనీయ త్వోపపత్తేరధి కారార్చనాదిగ్రహస్యచప్రణామాది నిషేధా భావాత్ప్రిణామవిశేష రూపభరన్యాసస్యోభయోర్దేశ్యత్వోపపత్తేర్లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వంయుజ్యత ఏవేత్యభిప్రయన్నాహ-ఆకైయాల్ కామ్య ప్రధానేత్యాదినా-

సా-వి— వ్యాపకస్య తథాత్వేన స్వే స్వేస్థానే ప్రభాత్మికాః | తద్దేహ సంస్థితా స్సర్వేపూజనీయాః క్రమేణ తు | పరివారంవినామంత్రైస్సైస్స్వైరఘ్న్యాది భిర్ద్విజ | లయయాగోహ్యయం విప్ర హృదాది ష్వసుకీర్తితః | తస్మాద్ధృక్కర్ణికామధ్యే మూర్తౌవా యత్రకుత్రచిత్ | మూలమంత్రశరీరస్థం పరివారంయజేత్తదా | యాగఏష లయాఖ్యస్తు సంక్షిప్త స్సర్వ సిద్ధిదః | మంత్రరాట్కర్ణికా మధ్యేలక్ష్మ్యాద్యాః కేసరాదిషు - సాకారాః కేవలాస్సర్వే యత్రభోగాభిధ స్సతు - కేవలేనచయాగేన పృథగ్భూతేన నారద . పూజనంకమలాదీనా మధికారాభిధ స్సతు,, ఇత్యేతేషు య భోగార్చనయో రేవ ముముక్షూణామధికార ఇత్యుక్తా కామ్యప్రధానే అధికారార్చనే అధికారః ప్రతిషిద్ధః . అతోదేవతాంతర వన్ముముక్ష్వనుపాస్యభూతాయాః లక్ష్మ్యాః కథంమోక్షోపాయత్వ మిత్యాశంక్య భగవతో బుద్ధాది రూపే ష్వనుపాస్య త్వేపి రామకృష్ణాది రూపేషూపాస్యత్వ వదధికారార్చనే అనుపాస్యత్వేపి లయభోగార్చనయో రుపాస్యత్వా దధికారార్చనేపి ప్రణామాదే రనిషిద్ధత్వాత్ - ‘‘గాథోపగూఢానిత,, ఇత్యుక్తరీత్యా భగవత్సాన్నిధ్యస్యాపి సత్వాత్ప్రణామాద్యాచార సంభవాన్మోక్షోపాయత్వస్య నక్షతిరిత్యాహ- ఆకైయాలేఇతి- కామ్యప్రధానేతి-

సా-సం— నిరూపితార్థ ప్రయుక్తం ప్రాసంగికంచ నిరూపయతి - ఆకైయాలితి - ప్రమాణ సంప్ర

మూ— విష్ణుపత్నీత్వమ్సుప్రతిష్ఠితమాకైయాలేలయభోగార్చనఙ్గళిలెప్రవృత్తరామ్అనన్య ప్రయోజనరానముముక్షుక్కళుక్కుమ్ కామ్యప్రధానమానభగవద్రూపత్తిర్పోలేమాతృత్వాద్యుపాధికమానప్రణామాద్యాచారఙ్గళుక్కుమ్కుతైయిల్లై-ఇప్పడిమధ్యస్థదృష్టియాలేప్రామాణికార్థఙ్గళ్ తోత్తచ్చెయ్ తేపత్తినతువిడాతొళ్ళయిల్

సా-దీ— పిరాట్టిక్కధికారార్చనార్థమానరూపంకామ్యప్రధానమాయిరుక్కుమ్-భోగార్చనరూపం మోక్షప్రధానమాయిరుక్కు మెన్ఱు భగవచ్ఛాస్త్రసిద్ధమ్ - ఇన్న ఇరణ్డు రూపముమ్ పత్న్యా చార సహిత మెన్ఱుమ్, తద్రహిత మెన్ఱుమ్ ద్వివిధమ్ - భగవానుడైయరూపముమ్ ద్వివిధమ్ - కామ్యప్రధాన మెన్ఱుమ్ మోక్షప్రధాన మెన్ఱుమ్ - కామ్యప్రధానమ్ మదనగోపాలాది - మోక్షప్రధానమ్ రామకృష్ణాదిరూపమ్ - పత్న్యాచారరహితమాన కామ్యప్రధానాధికారార్చన రూపత్తిల్ ఇరువర్క్కుమ్ పిరివిల్లామైయాల్- విష్ణుపత్నీత్వమ్, విష్ణుసాహిత్య మెన్ఱపడి - సుప్రతిష్ఠితమాకైయాల్ - మోక్షప్రధానమాన లక్ష్మీభోగార్చన రూపత్తిల్ ప్రవృత్తరాన వనన్యప్రయోజన ముముక్షుక్కళుక్కుమ్ కామ్యప్రధాన భగవద్రూపత్తిల్ పోల్ మాతృత్వ స్వామిత్వ ప్రయుక్తమాన ప్రణామాద్యాచారత్తుక్కు విరోధమిల్లై యెన్ఱపడి - ఇప్పడియా యిరుక్క-

సా-స్వా—పారార్థ్యత్తాలే-అధికారార్చనరూపమ్తనిక్కోయిల్ నాచ్చియార్-లయమ్, తిరుమార్పిలే విద్యమానమ్ శ్రీరూపమ్. భోగమ్, పక్కత్తిల్ విద్యమాన నాచ్చియార్ • ఇప్పడిప్రమాణఙ్గళాలే యథార్థనిర్ణయం శేవరీర్ పణ్ణి నాలుమ్ లోకాచార్య ప్రభృతి కళుక్కు ఇప్పడి తోత్తామైయాలుమ్ అన్యథావాక తోత్తి నిబంధన ఙ్గళిలే నిబద్ధమాకైయాలుమ్ జీయర్ ప్రభృతి కళ్ వ్యాఖ్యానత్తాలే అన్యథా తాత్పర్యమ్ శొల్ల వొణ్ణా మైయాలుమ్ ఉపలక్షణ పక్షత్తై విడ కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ • ఇప్పడిఇతి- మధ్యస్థ దృష్టియాకతోత్తినతుప్రమతత్వ మాకిల్ శంకరాదికుదృష్టి బాహ్యపక్షముముపాదేయమాక

సా.ప్ర—స్వోక్త ప్రక్రియానంగీకారే బాధకమాహ- ఇప్పడేత్యాదినా - ప్రామాణికేత్యాది - ప్రామాణికార్థ ప్రతీతావపి గ్రహీతగ్రాహితాయా మిత్యర్థః -తస్మాత్ స్వోక్తప్రకారేణైవానుసంధానం సాత్త్వికానా

సా-వి— ప్రామాణికార్థమతోత్తచ్చెయ్ తేయుమ్,ప్రామాణికార్థప్రతీతావపి-పత్తినతువిడాతొళ్ళయిల్, గృహీతస్యాపరిత్యాగే • స్వప్రతిజ్ఞాత నిర్వాహార్థంభ్రాన్త్యవధోద్యుక్తమజ్ఞానంప్రతిబోధనాయకణ్ణాపర్వణి

సా-సం—బాధోపపత్తిభిలక్ష్మ్యాశ్లేషిత్వాదిసమర్థనాదిత్యర్థః-కామ్యప్రధానత్వం,ఫలాంతర ప్రధానత్వం-అర్చనంత్రివిధం.“కేవలేనతుమార్గేనపృథగ్భూతేననారద। పూజనంకమలాదీనామధికారాభిధస్తుసః,, కేవలేన, భగవద్యజనాసందష్టేన- “హృదయాదీషుచాంగేషు లాంఛనంకమలాదిక,, మిత్యారభ్య “ తద్దేహ సంస్థితాస్సర్వే పూజనీయాఃక్రమేణతు • పరివారంవినామంత్రైః సైవైస్వైరఘ్యాదిభిర్ద్విజ - ఆలయార్చనమేతత్తు సంక్షిప్తంసర్వసిద్ధిదమ్ - మంత్రరాట్కర్ణికామధ్యే లక్ష్మ్యాద్యాః కేసరాదిమ - సాకారాః కేవలాస్సర్వే యత్రసాభోగసంజ్ఞితా,, ఇత్యాదికమిహానుసంధేయం - నన్వనన్య ప్రయోజనస్య కామ్యప్రధానేప్రణామాదయః కథముపపద్యంత ఇత్యేతద్దృష్టాంతేన పరిహరతి. కామ్య ప్రధానమానభగవద్రూపత్తిల్పోలేఇతి.ఏవం సంబంధ విశేష గుణవిశేషలక్ష్మీ సంబంధ నిబంధన శంకాపరిహారేపి యుక్త్యంతరైరిమమర్థం సాధయామీతి వదంతం ప్రత్యాహ - ఇప్పడీతి - పూర్వైభ్యశ్శ్రితత్వాదేవ హేతునాప్రమాణ

మూ—“దృఢపూర్వశ్రుతో మూర్ఖో ధర్మాణామవిశారదః । వృద్ధానపృచ్ఛన్ సందేహానంధశ్చ భ్రమివర్ధతి । అన్యథా మంద బుద్ధీనాం ప్రతిభాతి దురాత్మనామ్ । కుతర్క- (వ్యాళదష్టానాం) జ్ఞానదుష్టానాం విభ్రాంతేంద్రియ వా(జినాం)దినామ్,, ఎన్గిఱ దశైయామ్ - ఆకైయాల్ సిద్ధోపాయ శబ్దవాచ్యవిమర్శత్తిల్ “నానయో విద్యతేపరమ్ ।

సా.దీ— గ్రహీతగ్రాహిత్వమ్ పణ్ణిల్ స్వప్రతిజ్ఞాపరిపాలనధర్మ లేశత్తుక్కాగ గురుతరమాన భ్రాతృవధోద్యుక్తనాన వర్జననై త్తెళివిక్కైక్కాగ కర్ణ పర్వత్తిల్ శరణ్యన్ శొన్న గ్రహీత గ్రాహి నిందా వచన త్తిల్ నిందై ప్రసంగిక్కుమ్ మెన్గిఱార్ - దృఢపూర్వేతి - పూర్వమ్ శ్రుతః కశ్చనాపార్థో దృఢో యస్యసః - అతఏవ మూర్ఖః - స్వయం ధర్మజ్ఞనుమైయ సూక్ష్మత్తై వివేక్క మశక్తనామ్ - అథాపి సందిగ్ధార్థ ఙ్గళై ప్పెరియోర్కళ్ పక్కల్ కేళాత వన్ యావనొరువన్ అవన్ అంధనానవన్ పడుకుళియిల్ విళ్ ప్పోలే అపర్థత్తిల్ విఴవనైనై - అన్యథేతి - మృదుప్రజ్ఞర్ అర్థమన్యథా స్ఫురిక్కుమ్ - దురాత్మ నాం, సన్నిందకానాం - కుతర్కజ్ఞానేన దుష్టానాం - విభ్రాంతేంద్రియాణాం వాదినాం చాన్యథా ప్రభాతి ఎన్నపడి - ఇవర్గళుడైయ వచనై గ్రహీత గ్రాహికళుక్కుమ్ వరు మెన్నపడి. శ్రీమన్నారాయణ శబ్దమ్ సిద్ధోపాయ త్తై ప్రతిపాదిక్కిఱ పడియై అనుసంధిక్కవేణు మెన్ను నిగమిక్కిఱార్ - ఆకైయాల్ సిద్ధోపాయేత్యాదియాల్ - విశిష్టతత్త్వమ్ నిర్ణయిక్కుమ్ నిలైక్కు ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్- నానయోరిత్యాదియాల్.

సా-స్వా—ప్రసంగిక్కు మెన్ను కరుత్తు - దృఢేతి . ఇదం స్వప్రతి జ్ఞాపరి పాలనార్థం భ్రాతృ వధో ద్యుక్త మర్జునం ప్రతి కర్ణ పర్వణి భగవ ద్వచనం - ఆనాలుమ్ పిరాట్టిక్కు ఉపాయత్వవచనం గౌణోపాయత్వ పరమాయుమ్ ఆచార్యా ద్యుపాయత్వ వచన వన్న ఉప్పిక్క లాగాతో ? ఎన్గిఱ శంకైయై పరిహరిత్తుక్కొణ్డుపసంహరిక్కిఱార్-ఆకైయాలితి- ఆకైయాల్,దుష్టరుక్కు అన్యథా వాకతోత్తుకైయాలే-యచ్చా, కుతార్కికరుక్కు అన్యథా వాక తోత్తు కైయాలే సమీచీన తర్కఙ్గళాలే సిద్ధోపాయ విమర్శ త్తి లెన్నపడి - నానయోరితి - ఇమా వేవ పరా వుత్కృష్టౌ, నిరుపాధిక శేషిణౌ ఎన్నపడి .

సా-ప్ర—నుచితమితి సోపపత్తికం ప్రదర్శయన్ ప్రకృతముపసంహరతి-ఆకైయాలిసిద్ధోపాయే త్యాదినా-

సా—వి— స్థితాగ్రగృహీతానిందా ప్రసజేదిత్యాహ-దృఢపూర్వఇతి- పూర్వం శ్రుతః కశ్చనా పార్థో దృఢో యస్య సతథోక్తః - అతఏవ మూర్ఖః శ్వభ్రం గతః. అన్యథేతి. అన్యథా ప్రతిభాతీత్యన్వయః - నానయో

సా-సం— విరోధాదికం దృష్ట్వమపి యస్య న కార్యకరం స దృఢపూర్వ శ్రుతః-ధర్మాణామితి - ధర్మతత్త్వనిర్ణయా సమర్థ ఇత్యర్థః - సందేహాన్, సందేహ విషయార్థాన్ . సిద్ధానాం వాసితానాం - విభ్రాంతాని, విపరీత ప్రవృత్తిమంతి - ఇంద్రియాణి మనః ప్రభృతీని తాన్యేవ వాజినోశ్వాః యేషాం తే తథోక్తాః - ఎన్గిఱ దశైయామ్, శ్వభ్రతయోక్త నరక పతనం స్యాదిత్యర్థః - తర్హి కైః ప్రమాణైః కేన ప్రకారేణ సిద్ధోపాయ స్వరూప మనుసంధేయ మితి జిజ్ఞాసాం శమయన్నుప పాదిత మర్థం నిగమ యతి - ఆకైయాలితి - గాఢోప గూఢతోప పాదక మేక శేషిత్వత్తాలు మిత్యాది - ఏక శేషి త్వాదౌ ప్రమాణం నానయో రిత్యాది - విమర్శః , విచారః - సిద్ధోపాయత్వస్య భగవద సాధారణ్య సిద్ధయే సోపి జ్ఞాన శక్తి

మూ—యథాసర్వగతో విష్ణుస్తథైవేయం ద్విజోత్తమ। అన్యోన్యావ్యాపినావేతౌ తస్య చాస్యాం ప్రతిష్ఠితమ్। తేనేయం సచ ధర్మాత్మా ముహూర్తమపి జీవతి। వ్యాపకావతిసంశ్లేషాదేకతత్త్వమివోదితౌ,, ఎన్గిఱపడియే ఏకశేషిత్వత్తాలుమ్, ఏకాభిప్రాయత్తైయాలుమ్, పరస్పర ప్రావణ్యాతిశయత్తాలుమ్, స్వరూపరూపాది కళిల్ పిరివత్త అన్వయవిశేషత్తాలుమ్, ''గాఢోపగూఢానితే,, ఎన్గుమ్పడి సుశ్లిష్టమాన విశిష్టతత్త్వమ్ నిగ్గిఱనిఱ్కైక్కుత్తైయాతపడి సవిశేషణమాన నారాయణశబ్దమ్ ప్రతిపాదిక్కిఱపడియై అనుసంధిక్కైక్కు సత్త్వస్థర్కు ప్రాప్తమ్-

సా-దీ — నానయోర్విద్యతే ఎన్గుమ్ యథాసర్వగతో విష్ణుః. ఎన్గుమ్ శేషిత్వే ప్రమాణమ్-అన్యోన్యావ్యాపిన స్తస్మిన్ ఎన్గు ఏకాభిప్రాయత్వత్తిలుమ్ పరస్పర ప్రావణ్యాతిశయత్తిలుమ్ వ్యాపకావతి సంశ్లేషాదెన్గు స్వరూపాదికళిల్ పృథక్సిద్ధి రహిత సంబంధ విశేషత్తిల్ ప్రమాణమ్ - చతుర్థాపి సుశ్లిష్టత్వమ్ శొల్లుకిఱదు గాఢోపగూఢాని ఎన్గు - శ్రీమన్నారాయణనుక్కు సిద్ధోపాయశబ్దార్థత్వత్తైక్కాట్టుకిఱార్-

సా-స్వా—యథాసర్వగతః, సర్వేరుపాయతయావగతః-ఆశ్రితః. తదనుగుణరక్షణసంకల్పవాన్. తథాఽియమపీత్యర్థః-ఏకాభిప్రాయతాయామిదం ప్రమాణం-యద్వా, చతుశ్శ్లోకీ భాష్యోక్త రీత్యావిభూతిద్వయనియమనరూపైకాభిప్రాయతాయామితివార్థః - అస్యా ఇతి పరస్పర ప్రావణ్యే ప్రమాణమ్ - వ్యాపకావిత్యన్వయ విశేషత్తిల్ ప్రమాణమ్- సత్త్వస్థరిత్తి - తమోభూయిష్ఠయాన తర్కవ్యాళ దష్టర్ కళుక్కు అన్యథా భాతమానాలుమ్ సత్త్వస్థర్కు వైరూప్యమన్ఱిక్కే బహు ప్రమాణానుగుణమాక పూర్వోత్తర ఖండత్తిల్ శ్రీమచ్ఛబ్దార్థానుసంధాన ముక్త ప్రకారమాక వేవరుమెన్గు కరుత్తు - ఇప్పడి శ్రీవిశిష్టన్ సిద్ధోపాయమెన్గు నిష్కర్షిత్తదు కూడుమో? సిద్ధోపాయమావదు ఫలోదయాత్పూర్వమ్ సిద్ధమాన ఉపాయమన్ఱో? అదు సాధ్యోపాయ తుల్యమన్ఱు? సిద్ధమాక ఒరు ఉపాయముణ్డాకిల్ సాధ్యోపాయ వైయర్థ్యమ్ ప్రసంగియాతో? అదు లీలా ప్రవాహరూప సంసార నిరోధార్థమెన్నిలదినాలే స్వతంత్రనుడైయ నరకాది ప్రదాన సంకల్ప నిరోధమ్ కూడుమో? సాధ్యోపాయమావశ్యకమాకిల్ సిద్ధోపాయ ప్రాధాన్యమ్ తాన్ కూడుమో? సిద్ధోపాయమ్ ప్రధానమానాలుమదు భక్త ప్రపన్న సాధారణమాకైయాలే ప్రపన్ననుక్కు సిద్ధోపాయనిష్ఠై విశిష్యచ్చొల్లుకిఱదువుమ్ విరోధియాతో? అదు భరన్యాసేన ఉపాయాంతర స్థానాపత్తి వ్యంజన ముఖేన స్వనైర్భర్య సిద్ధ్యర్థమెన్నిలదుక్కు ప్రమాణముణ్డో? ఉపాయాంతరస్థానాపత్తిప్రామాణికైయాకిల్ తద్వ్యతిరేకేణ సిద్ధోపాయత్వత్తిలే తాన్ ప్రమాణముణ్డో?

సా-ప్ర—ననూపాయత్వం నామ కించిత్సాధ్యం ప్రతి కారణత్వం- తచ్చ పూర్వవర్తినః-పూర్వవర్తిత్వం చ సిద్ధస్యైవేతి భక్తి ప్రపత్త్యోరప్యుపాయత్వాత్సిద్ధత్వమేవేతి భగవాన్ సిద్ధోపాయో భక్తి ప్రపత్తీ సాధ్యోపాయ ఇతి విభాగో నోపపద్యత ఇత్యత్ర సిద్ధత్వసాధ్యత్వ విభాగప్రయోజకం దర్శయన్ సాధ్యోపాయస్యోప

సా-వి— నానయోర్విద్యతే పరం - యథాసర్వగత ఇత్యుభయమేక శేషిత్వే ప్రమాణమ్ - అన్యోన్యావ్యాపిన ఇత్యేకాభిప్రాయత్వే పరస్పర ప్రావణ్యాతిశయే చ ప్రమాణం. వ్యాపకావతి సంశ్లేషాదితి పృథక్సిద్ధి రహితసంబంధ విశేషే చ ప్రమాణం- అనుసంధిక్క, అనుసంధానం - ప్రాప్తం, ఉచితమ్-

సా-సం— కరుణా శ్రీవిశిష్ట ఏవ సిద్ధోపాయ ఇతి సిద్ధోపాయత్వ వ్యపదేశ ప్రయోజకమాహ -

మూ—“సమస్తపురుషార్థానాంసాధకస్యదయానిధేః । శ్రీమతః పూర్వసిద్ధత్వాత్సిద్ధోపాయమిమంవిదుః ॥ భక్తిప్రపత్తి ప్రముఖం తద్వశీకారకారణమ్ । తత్తత్ఫలార్థి సాధ్యత్వాత్సాధ్యోపాయంవిదుర్బుధాః ॥ సాధ్యోపాయోత్తరంగేణ సిద్ధోపాయస్య శేషిణః । లీలాప్రవాహః కారుణ్య ప్రవాహేణ నిరుధ్యతే ॥

సా-దీ.— సమస్తేతి - పూర్వ సిద్ధత్వాదెన్ను సిద్ధత్వం దర్శితమ్- పూర్వార్ధత్తాలుపాయత్వందర్శితమ్ - శ్రీమతో నారాయణస్యేతి శేషః - భక్తిప్రపత్తికళినుడైయ సాధ్యోపాయత్వత్తై కాట్టుకిరార్ - భక్తీతి - ప్రముఖశబ్దత్తాల్ కర్మయోగాదిగ్రహణమ్ - సాధ్యోపాయఫలత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ - సాధ్యేతి - సాధ్యోపాయత్తాలు త్తరఙ్గమామ్ శేషియినుడైయ కారుణ్యప్రవాహమ్ - అత్తాల్ లీలాప్రవాహమ్

సా-స్వా — “కృష్ణం ధర్మం సనాతనం” మెన్ను నిర్దేశత్తాలె సిద్ధోపాయత్వ ముణ్డెన్నిల్ సిద్ధత్తుక్కు యాగాది వద్ధర్మత్వమ్ కూడుమో ? ఇత్యాది శంకైకళై పరిహరియా నిన్నుకొణ్డు కారికైకళా లుక్తానుక్తార్థఙ్గళై సంగ్రహిక్కిరార్ - సమస్తేత్యాదినా - సమస్త పురుషార్థానాం చతుర్విధానామపి సాధకస్య తత్ప్రదాన శక్తస్య - కారుణ్యాభావే శక్తిమాత్ర మప్రయోజక మిత్యత ఉక్తం దయానిధేరితి - శ్రీమతః, శ్రీవిశిష్టస్య - పూర్వ సిద్ధత్వాత్ - కృతేః పూర్వమపి సిద్ధత్వాత్ - కృత్య సాధ్యత్వాత్ - ఇమం సిద్ధోపాయం విదుః - సాధ్యోపాయస్తు కృతి సాధ్యత్వాన్న పూర్వ సిద్ధోపాయ ఇతి భావః - భక్తిప్రపత్తి ప్రముఖం తస్య భగవతః వశీకార కారణం సత్ తత్తత్ఫలార్థిసాధ్యత్వాత్సాధ్యోపాయంవిదుర్బుధాః - వశీకరణస్య వా ప్రయోజనం కిమిత్యత ఆహ . సాధ్యేతి - సాధ్యోపాయేన ఉత్తరంగేణ, ఉత్తంభితేన - కారుణ్య ప్రవాహేణ లీలాప్రవాహః నిరుధ్యతే - సహజ కారుణ్యోత్తంభన మేవ సాధ్యోపాయ

సా-ప్ర— యోగ మప్యాహ . సమస్త పురుషార్థానా మిత్యాదినా . నిరోధకాస్సర్వే వీయంత ఇత్యన్వయః-అధికారికృతి సాధ్యత్వంతతః పూర్వసిద్ధత్వ చసిద్ధసాధ్యవ్యపదేశప్రయోజక ధర్మావితిభావః-

సా-వి— సాధ్యోపాయేతి - ఉద్గతాస్తరంగా యస్య ఉత్తరంగః - తరంగశబ్దేన లీలాభి భావన శక్త్యో వివక్షితాః - సాధ్యోపాయోత్తరంగేణ ఉన్నతతరంగవతా - అనేనసాధ్యోపాయస్య మహామారుతసామ్యం గమ్యతె - కారుణ్యప్రవాహ ఉత్కటస్సన్ లీలాప్రవాహం ప్రతిబధ్నాతి- కారుణ్య ప్రవాహా

సా-సం— సమస్తేతి . పూర్వ సిద్ధత్వాత్, పురుష కృతేః పూర్వమేవ సిద్ధత్వాత్ - ఇమం శ్రీవిశిష్టం దయా విశిష్టంచ - సాధకస్యేత్యనేన జ్ఞాన శక్తి మత్తా వివక్షితా . అథ ప్రపత్త్యాదే స్సాధ్యోపాయత్వవ్యపదేశ ప్రయోజకం ప్రయోజనం చాహ - భక్తీతి . ప్రభృతి శబ్దేన ఉపాసనా ప్రపత్తి భేదాయ జనాదయశ్చ వివక్షితాః - తత్తత్ఫలార్థి పురుష కృతి సాధ్యత్వా త్సాధ్యోపాయత్వం - భగవద్వశీకరణ ప్రణాడ్యాఫల సాధనత్వా దుపాయత్వం చేతిభావః - నన్వ నాద్యనంత మహాపరాధమూలనిగ్రహసంకల్పప్రయుక్త లీలా ప్రవాహే ప్రబలేసతికథంసాధ్యోపాయేనతద్వశీకరణం?కథంవాసత్యసంకల్పస్య సంకల్పాస్సంసార ఏవై తాన్ భ్రామయేయ మిత్యాది రూపాస్తే ననివర్తనీయా ఇతి శంకా ద్వయం శ్లోకద్వయేనపరిహరతి - సాధ్యో పాయోత్తరంగేణేతి . లీలా ప్రవాహాభి భావక శక్తిరేవ తరంగ శబ్దేన వివక్షితా . ఉద్గతస్తరంగో యస్యసఉత్తరంగః.సాధ్యోపాయానుష్ఠానాదుద్భూతశక్తికేనకారుణ్యప్రవాహేణలీలాప్రవాహ

మూ — తేనైవ సర్వే లీయంతే సికతా సేతుబంధవత్; స్వతంత్రస్యాపి సంకల్పాస్స్వకైంకర్యనిరోధకాః। ప్రసాదనస్యోపాయత్వే శాస్త్రీయేపి ఫలం ప్రతి। కర్తృత్వావ్యవధానాద్యైస్సిద్ధోపాయప్రధానతా। స్వతంత్రన్యాస

సా.దీ — తన్కైయప్పదుమెన్నై. తేన, అన్దలీలాప్రవాహనిరోధత్తాల్ - స్వకైంకర్యనిరోధకఙ్గళాన స్వతంత్రనుడైయ సర్వసంకల్పఙ్గళుమ్ నశికుమ్ మెన్కిరార్ - తేనైవేతి - భక్తిప్రపత్తి రూప సాధ్యోపాయత్తుక్కు ఫలత్తిల్ కుఱిత్తు శాస్త్రసిద్ధమాన ఉపాయత్వముణ్డాయాకిలుమ్ అవ్యాజ ప్రసాద్యత్వేన ఫలం ప్రత్యవ్యవధానత్తాలుమ్, కర్తృత్వేన స్వాతంత్ర్యత్తాలుమ్, సిద్ధోపాయత్తుక్కు ప్రధానోపాయత్వ మెన్కిరార్ - ప్రసాదనస్యేతి - అవ్యవధానాద్యైః ఎన్నవిడత్తిల్ ఆద్యశబ్దత్తాల్ సాధ్యోపాయస్యాప్యస్మదుత్పాదనాదిగ్రహిక్కిరతు - భక్త్యుపాయనిష్ఠరుక్కు సిద్ధోపాయాశ్రయణముణ్డాయిరుకక స్వతంత్రన్యాసనిష్ఠరైసిద్ధోపాయనిష్ఠరెన్ఱు విశేషిత్తుచ్చొల్లుకైక్కు హేతువేతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - స్వతంత్రేతి - సిద్ధోపాయస్వీకారానంతరమ్

సా.స్వా — కార్యవశీకరణం - తత్కార్యం లీలాప్రవాహనిరోధ ఇతి భావః - ననుమూలభూత స్వతంత్రసంకల్పేషు తిష్ఠత్సు కథం లీలానిరోధ ఇత్యత్రాహ - తేనైవేతి - స్పష్టం - ప్రసాదనస్యేతి - తస్యాచేతనతయానశ్వరతయా చ భగవతశ్చ కర్తృత్వావ్యవధానాదిభిః ప్రాధాన్యమిత్యర్థః - స్వతంత్రేతి - స్వతంత్ర

సా.ప్ర — ననూపాయభూతస్య భగవతోనాదిసిద్ధత్వేన ప్రసాదనానుష్ఠానే రక్షణానుపపత్తేస్తదనుష్ఠానే రక్షణాచ్చ సాధ్యోపాయస్యైవ ప్రాధాన్యం స్యాదిత్యత్ర తస్య ప్రసాదద్వారా సాధ్యసాధకత్వాదిచ్ఛాపూర్వకం సాధకత్వాభావాద్భగవత్సంకల్పసాధ్య స్వరూపసిద్ధిత్వాచ్చ భగవత ఏవ ప్రాధాన్యమితి దర్శయన్ ప్రపన్నస్య భగవదేకనిష్ఠయాపి భావ్యమిత్యాహ - ప్రసాదనస్యేత్యాదినా - ఏవంచ సతి భరన్యాసనిష్ఠానాం భగవదేకనిష్ఠత్వోక్తిర్వ్యర్థా స్యాదిత్యత్రాహ - స్వతంత్రేత్యాదినా - ననుభగవత్యుపాయత్వా

సా.వి — లీలాప్రవాహ సామగ్రీమప్యుచ్ఛేత్తుం కదాచిత్ప్రభవతీతి భావః - సిద్ధోపాయస్య ప్రాధాన్యం కథమిత్యత్రాహ - ప్రసాదనస్యేతి - ప్రసాద్యతే ప్రసాదవాన్ క్రియతే అనేనేతి ప్రసాదనం - ప్రసాదకారణం - తస్య - నన్వేవం సాధ్యోపాయస్యాపి సత్త్వే ప్రపన్నానాం భగవదేకనిష్ఠత్వోక్తిర్వ్యర్థా స్యాదిత్యత్రాహ - స్వతంత్రన్యాసేతి -

సా.సం — నిరోధానుగుణప్రకర్షణ వతేత్యర్థః - యథా సముద్రస్య చంద్రోదయానంతరం ఉత్తరంగస్య నదీప్రవాహనిరోధకత్వమితి భావః. తేనైవ, కారుణ్యప్రవాహేణైవ - అపి శబ్దో విరోధసూచకః - యద్యపి స్వతంత్రస్య సంకల్పాస్సత్యాశ్చ, తథాపి స్వకైంకర్యనిరోధకత్వాత్తే సర్వేపి మోక్షప్రతిబంధకాస్సంకల్పకార్యలీలాప్రవాహే లీయంతే. స్వకైంకర్యనిరోధకత్వాదితి హేతునా శేషిణ ఇతి పదాభిప్రేతం వివృతం - నహి స్వాభిమతతమాతిశయలాభం ప్రాజ్ఞస్స్వేపి నిరోధయతీతి భావః. యథా మహాప్రవాహేణ సైకతాస్సేతవో నశ్యంతి తథేత్యర్థః - నన్వన్వయవ్యతిరేకాభ్యాం సాధ్యోపాయస్యైవ ప్రాధాన్యే సామాన్యకారణస్య భగవతః ప్రధానోపాయత్వం కథం సిధ్యేదిత్యత్రాహ - ప్రసాదనస్యేతి - ప్రసాదజనకస్యేత్యర్థః - శాస్త్రీయేపి, శాస్త్రవిహితేపి - కర్తృత్వం, ప్రసాదనరూపప్రపత్త్యాదినిష్పాదనానుగుణకృత్యాశ్రయత్వం - ఫలప్రదానసంకల్పాశ్రయత్వంచ - అవ్యవధానం, సాక్షాత్ఫలలంభకత్వం - ఆది శబ్దాత్ స్థిరత్వసర్వశక్తిత్వాది సంగ్రహః - ననుసాధ్యోపాయత్వేన ప్రపత్త్యాదరణేత్యమేవోపాయభూతా మే భవే, త్యుక్తా సిద్ధోపాయైకనిష్ఠా హీయేతేత్యత్రాహ - స్వతంత్రేతి - భక

మూ—నిష్ఠానాం సిద్ధోపాయే విభోస్స్థితిః । క్షణాత్స్వయత్నవిరతివ్యక్త్యై ప్రోక్తావిశేషతః । అతోయదర్థం స్వభర స్సిద్ధోపాయే నివేశితః । తదర్థం శాంతయత్నోసౌ సిద్ధోపాయం ప్రతీక్షతే । ప్రపత్తె లక్షణే

సా-దీ—తదర్థమాక ఒరు వ్యాపారమిల్లై యెన్నుమదు తోన్ఱుకైక్కాక సిద్ధోపాయనిష్ఠరెన్ఱు విశేషిత్తుచ్చొల్లిత్తెన్ఱు• అతఇతి - స్పష్టార్థమ్ - భగవానుడైయ వుపాయత్వత్తిల్ ప్రమాణ మేదు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ప్రపత్తేలక్షణ ఇతి - లక్షణే, ‹‹అనన్యసాధ్యే స్వాభీష్టే,, ఎన్గిఱ శ్లోకత్తిల్. అతిల్ ‹‹తదేకోపాయతా

సా-స్వా—ప్రపత్తినిష్ఠానాం పశ్చాత్స్వయత్నవిరతివ్యక్త్యై సిద్ధోపాయే నిష్ఠావిశిష్య్యోక్తేత్యర్థః- ఏవం సత్యుత్తరకాలే నిత్యనైమిత్తికానుష్ఠానం నస్యాదిత్యత్రాహ • అత ఇతి - తదర్థం మోక్షార్థం శాంతయత్నస్సన్ - సిద్ధోపాయం ప్రతీక్షతే - నిత్యనైమిత్తికాదికంతు న మోక్షార్థమితి భావః- ననుస్వతంత్ర న్యాస నిష్ఠానామితి స్వతంత్ర ప్రపత్తినిష్ఠా- ప్రతిభక్త సాధారణ రక్షకత్వ వ్యతిరేకేణ భగవత ఉపాయత్వ న్నామ ఆకారాంతర ముక్తం - తత్ర ప్రమాణం కిమిత్యత్రాహ - ప్రపత్తే రితి - బ్రహ్మణి స్వరూపతో గుణతశ్చ అనవధి కాతిశాయ శాలిని సర్వోత్కృష్టే భగవతి. ప్రపత్తె లక్షణే , ‹‹ అనన్యసాధ్యేస్వాభీష్టె మహావిశ్వాస పూర్వకమ్- తదేకోపాయతాయాచ్ఞా ప్రపత్తి శ్శరణాగతి ,, రితిలక్షణవాక్యే-

సా-ప్ర— ధ్యవసాయేపి స్వయత్న వినివృత్తి ర్నోపపద్యతే - నిత్యనైమిత్తిక రూపాజ్ఞా కైంకర్యస్య చానేకస్య వ్యాపారస్య విద్యమానత్వా దిత్యత్రాహ - అతోయ దర్థ మిత్యాది - నను భగవత ఉపాయత్వే సిద్ధే తస్య ప్రధానోపాయత్వం సిద్ధ్యేత్ - తదేవ కుతః ? క్వాచిత్క సేతుత్వ శ్రుతే లక్షణయా ప్యుపపత్తె రిత్యత్ర బహు ప్రమాణేషూపాయత్వ శ్రవణాచ్చ ప్రతస్యచ వి◌ తావగాహి ప్రత్యక్ష శ్రుత్యో ర న్యతరాభావే లాక్షణిక త్వాంగీకారో నయుక్త ఇత్యభి ప్రయన్నాహ - ప్రపత్తే లక్షణ ఇత్యాదినా - ‹‹అనన్య సాధ్య ,, ఇత్యారభ్య ‹‹ తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తి శ్శరణాగతి ,, రితి లక్షణ వాక్యే ‹‹ ఉపాయే గృహ ,, ఇత్యారభ్య ‹‹సాంప్రతంత్వేష ఉపాయార్థైకవాచక,, ఇత్యుపాయవాచకతయో

సా-వి— విభోస్థితిః, తదేకనిష్ఠత్వం - క్షణాత్, ప్రపత్తిక్షణాదూర్ధ్వం - తహిర్ కైంకర్యవితతి రపి స్యాదిత్యత ఆహ - అతోయదర్థ మితి - నను భగవత ఉపాయత్వే కిం ప్రమాణమిత్యత ఆహ.ప్రపత్తావితి -లక్షణే

సా-సం— వ్యావృత్త్యై స్వతంత్రపదం • విభో, శేషిణః- స్థితిః,త్వమేవోపాయ ఇతి ధీరూపానిష్ఠా• క్షణాత్, ప్రపత్త్యనుష్ఠాన క్షణాదూర్ధ్వం - స్వయత్నవిరతి వ్యక్త్యై. యదర్థంసా తదర్థంస్వవ్యాపార నివృత్తిఖ్యాపనాయ- నతుప్రపత్తిమపి పరిత్యక్తు మితిభావః - విశేషతః, అసాధారణ్యేన - ప్రోక్తా, పూర్వైరితి శేషః - అతఏవాతి ప్రసంగోపి పరిహృత ఇతి - సిద్ధోపాయైక నిష్ఠా సన్నివేశం దర్శయతి- అత ఇతి - ఫలవిశేష ముద్దిశ్యైవ న్యస్త భరత్వాదిత్యర్థః - తేన భగవదారాధన గురు శుశ్రూషాద్యకరణం నప్రసక్తమితిభావః - సిద్ధోపాయత్వేన స్వీకృతస్య భగవతో రక్షణ కాలం ప్రతీక్షత ఇత్యర్థః - నను బ్రహ్మణః ప్రధానోపాయత్వ మస్తిచేత్సిద్ధోపాయైక నిష్ఠతయా తత్ప్రతీక్షణ ముచితమ్ - తదేవ నాస్తి. మానాభావా దిత్యత్రాహ - ప్రపత్తేరితి - ప్రపత్తేరిత్యే తల్లక్షణాది చతుష్కేప్యన్వేతి - లక్షణే, ‹‹అనన్య సాధ్య,,ఇత్యాది లక్షణవాక్యే-

మూ— మంత్రే విధౌ వాక్యాంతశేషే చ । భాష్యాదౌ సంప్రదాయే చోపాయత్వం బ్రహ్మణి స్థితమ్ ॥

సా-దీ— యాచ్చా,, ఎన్నతు. మంత్రే, ద్వయత్తిల్ - చరణౌ శరణమెన్నతిరే - విధౌ, చరమశ్లోకత్తిల్ - “ మామేకం శరణం వ్రజ,, ఎన్నతిరే - వాక్యాంతశేషే, “శంఖచక్రపాణే భవ శరణం - శ్రీరామకృష్ణనాం - నివాస శ్శరణం సుహృద్,, ఇత్యాది - చరమశ్లోక యోజనా విశేషత్తిల్ చ్చొన్న ధర్మత్వత్తై యుమ్ శొల్లు కిరార్ -

సా-వ్యా— మంత్రే, ద్వయాఖ్య మంత్రే - విధౌ, చరమశ్లోకే . వాక్యాంతశేషే - “ భవ శరణ మిత్యా,, ది వాక్యాంత శేషే - భాష్యాదౌ “ తస్యచ వశీకరణం తచ్ఛరణాగతిరేవ ,, త్యాదౌ శ్రీమద్గీతా భాష్యాదౌ - సంప్రదాయే - “ తవ భరోహమకారిషి ధార్మికై శ్శరణ మిత్యపి వాచముదైరిర ,, మిత్యాదౌ - ఉపాయత్వం రక్షకత్వ వ్యతిరేకేణ ఉపాయత్వ న్నామాకారాంతరం “ ఉపాయే గృహరక్షిత్రోశ్శబ్ద శ్శరణ మిత్యయమ్ । వర్తతే సాంప్రతం త్వేష ఉపాయార్థైక వాచక ,, ఇత్యాది ప్రమాణానుగుణ్యేన ఉపాయార్థక శరణ శబ్దాదిభిః - స్థితం, ప్రతిష్ఠితం - బ్రహ్మ శబ్ద సూచిత సర్వోత్కర్ష శాలినః చేతనాచేతన సాధారణోపాయత్వాభిధానే నిందారూపాపచార ప్రసంగేన సాధ్యోపాయాంతర

సా-ప్ర— కృత్వశరణశబ్దయుక్తద్వయరూపకరణమంత్రే- “మామేకం శరణం వ్రజ. గ్రసేత్సంహారసమయే జగచ్చ బదరాండవత్ । లీలాయా యస్తు భగవాంస్తం గచ్ఛ శరణం హరి ,, మితి ప్రపత్తి విధివాక్యే - “ ఉపాయం వృణు లక్ష్మీశం తమపేయం విచింత్యచే ,, త్యాది వాక్యాంత శేషే- ప్రాప్యపరమ పురుషస్య స్వప్రాప్తౌ స్వస్యైవోపాయత్వోపపత్తేః “ నాయమాత్మా ప్రవచనే నలభ్యోన మేధయా న బహునా శ్రుతేన-యమేవైష వృణుతే తేన లభ్యస్తస్యైష ఆత్మా వివృణుతే తనూంస్వా ,, మిత్యనన్యోపాయత్వ శ్రవణాది త్యుపపత్తేశ్చేతి సూత్ర భాష్యే “ ఉపాయోపేయత్వే తదిహతవతత్వం నతుగుణౌ,, విత్యాది సాంప్రదాయికోపదేశ పారంపర్యేచేత్యర్థః - నను “ చోదనా లక్షణోర్థో ధర్మ ,, ఇత్యుక్త రీత్యా విధివాక్యైశ్చేతన కృతిసాధ్యతయాబోధిత స్యైవాలౌకికశ్రేయస్సాధనత్వ రూప ధర్మత్వోక్తే

సా-వి— తదేకోపాయతాయాచ్ఞేత్యత్ర. మంత్రే, ద్వయే శరణమిత్యత్ర. విధౌ, శరణం వ్రజేత్యత్ర-వ్యాక్యాంత శేషే , “గ్రసేత్సంహారసమయే జగచ్చబదరాండవత్ । లీలయాయస్తుభగవాన్ తంగచ్ఛ శరణంహరిమ్,, ఇత్యాద్యుపదేశేషు. భాష్యే, ప్రాప్యస్య పరమ పురుషస్య స్వప్రాప్తయే స్వస్యైవోపపత్తేరిత్యాదిషు. సంప్రదాయేషు, పూర్వాచార్య ప్రభృత్యర్వాచీన పర్యంతేషు. సిద్ధోపాయ ఇతివ్యవహారేచ బ్రహ్మణి శ్రీవిశిష్టే ఉపాయత్వంస్థితం - ఏతావత్ప్రమాణ సిద్ధమిత్యర్థః - నను ధర్మస్యైవ ఫలంప్రతి ముఖ్యోపాయత్వా

సా-సం— మంత్రే, ద్వయే- తత్రఉపాయార్థైకవాచకశరణశబ్దోపశ్లేషా ద్భగవచ్చరణయోరేవోపాయత్వ సిద్ధి రితి భావః - విధౌ, ప్రపత్తి విధాయకే చరమశ్లోకే - “గ్రసేత్సంహార సమయే జగచ్చబదరాండవత్ । లీలయా యస్తు భగవాం స్తంగచ్ఛ శరణం హరిమ్ । రాఘవం శరణం గత ,, ఇత్యాదికం వాక్యాంతశేష చేత్యనేనోచ్యతే - భాష్య పదేనోపపత్తే శ్చేతి సూత్రభాష్యం - స్వప్రాప్తయే స్వస్యైవోపాయత్వోపపత్తే రిత్యుక్తం వివక్షితమ్ - ఆదిశబ్దేన “ఆరేనకుఱానిఱ్పాతమే,, ఇత్యాదయశ్శఠరిపు ప్రముఖ ఋషివరాది సూక్తయో గృహ్యంతే . సంప్రదాయః, ఉపదేశపారంపర్యం - ఉపాయత్వం, ప్రధానోపాయత్వం - బ్రహ్మణి, జ్ఞానశక్తికరుణా శ్రీవిశిష్టే - స్థితం, పర్యవసన్నం-

మూ— పూర్వ సిద్ధస్య దేశాదే ర్ధర్మత్వం యద్వదిష్యతే । ఏవం తత్త్వవిదః ప్రాహుః కృష్ణం ధర్మం సనాతనమ్ ,, ఇస్సిద్ధోపాయమ్ రహస్యత్రయత్తిల్ ప్రథమాక్షరాదిస్థానఙ్గళిలే అనుసంధేయమ్-

సా-దీ—పూర్వేతి – ''యేచ వేదవిదో విప్రాః,, ఎన్ఱు శ్లోకార్థం ప్రత్యభిజ్ఞాపితమాకిఱతు.

అనుగ్రహా చ్ఛిరియఃపత్యుస్తన్మూలాచార్యవీక్షణాత్ । సత్సంప్రదాయ సిద్ధేశ్చ తత్త్వజ్ఞానోదయో భవేత్ ॥ ౧ ॥ గురుపారంపరీప్రాప్త తత్త్వార్థావగతిర్గురోః । సత్సంప్రదాయ సిద్ధిస్స్యాదచ్ఛిష్యస్యావహితస్య తు ॥ ౨ ॥ ప్రామాణికార్థాపహృతిర్ద్విధా దుష్టవాదినామ్ । ఏకా విధూర్త్యపహృతిస్స్యాద్ద్వితీయాతి

సా-స్వా— స్థానాపన్నత్వాపరపర్యాయం అస్య ఉపాయో భవేయమిత్యాకారక సంకల్పవత్త్వరూపముపాయత్వం అత్యంతోత్కర్షావహమాకారం ప్రామాణికమెన్ఱు కరుత్తు - తదర్థమాకవే ఇఙ్గు నిరతిశయోత్కర్ష వాచి బ్రహ్మశబ్దముమ్ ఉపాయత్వశబ్దముమ్ ప్రయుక్తమెన్నపడి. ఇఙ్గు శ్రీమతి బ్రహ్మణి ఎన్ఱు వివక్షితమ్ - '' శ్రీమతః పూర్వసిద్ధత్వాత్సిద్ధోపాయ మిమం విదుః ,, ఇత్యుపక్రమాద. కించనప్రతి శరణ్యస్య ఉపాయాంతర స్థానాపన్నత్వ రూపాకారాంతరముణ్డాకిల్ సర్వసాధారణ సిద్ధోపాయత్వాకారే ప్రమాణముణ్డో ? '' కృష్ణం ధర్మం సనాతన ,, మిత్యాదికం ప్రమాణమెన్నిల్ ధర్మశబ్దం క్రియావాచియన్ఱో ? సిద్ధోపాయ వాచియన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - పూర్వ సిద్ధస్యేతి - దేశాదికళుక్కు లౌకిక శ్రేయస్సాధనతయా ధర్మత్వమ్ పోలే శరణ్యనుక్కుమ్ సిద్ధోపాయత్వ రూప ధర్మత్వం ప్రామాణికమెను కరుత్తు -

సా-ప్ర—భగవత స్సిద్ధ రూపస్య కృతిసాధ్యత్వాభావా ద్ధర్మత్వానుపపత్తేస్తస్యోపాయత్వమౌపచారికమేవేత్యత్రా లౌకిక శ్రేయస్సాధనస్యైవ ధర్మత్వాత్ – ''ద్రవ్యక్రియాగుణాదీనాం ధర్మత్వం స్థాపయిష్యత ,, ఇతి భట్టాచార్యోక్త ద్రవ్య క్రియా గుణాదివత్సిద్ధ స్వరూపస్యాపి భగవతో ధర్మత్వం ముఖ్యమేవేతి నోపాయత్వమౌపచారికమిత్యభిప్రయన్నాహ - పూర్వ సిద్ధస్యేత్యాదినా – ఏవం సిద్ధోపాయశోధనస్య రహస్య త్రయ ప్రతిపాద్యత్వమాహ . ఇస్సిద్ధోపాయ మిత్యాదినా .

సా-వి— చోదనా లక్షణోర్థో ధర్మ ఇతి కృతిసాధ్యస్యైవ ధర్మత్వాద్భగవత ఉపాయత్వమౌపచారికం స్యాదిత్యత ఆహ – పూర్వసిద్ధస్యేతి. ''ద్రవ్యక్రియాగుణాదీనాం ధర్మత్వం స్థాపయిష్యత,, ఇతి భట్టోక్త రీత్యా చోదనాలక్షణత్వ వ్యపదేశాది ష్వవ్యాప్తి గ్రస్తత్వాదలౌకిక శ్రేయస్సాధనత్వం ధర్మలక్షణం వాచ్యమితి భగవతో ప్యుక్త లక్షణ సత్త్వేన ధర్మత్వాన్ముఖ్య మేవోపాయత్వ మితి భావః -

అత్రాయమధికారార్థ సంగ్రహః. తత్త్వజ్ఞానస్య శుశ్రూషాను వృత్తయే స్వామినిగ్రహః । అపరాధవశాజ్జాతో హేతు స్తద్వినివర్తనే ॥ ప్రధానకారణాని త్రీణ్యస్మృతే ఇతివాక్ ఛియః । ఆచార్యానుగ్రహస్సంప్రదాయసిద్ధిరమీషు చ ॥

సా - సం — నన్వ లౌకిక శ్రేయస్సాధనత్వ కృత ముపాయత్వం చోదనా ప్రమాణక ధర్మస్యైవ న సిద్ధ రూపస్య భగవత ఇత్యత్రాహ– పూర్వ సిద్ధస్యేతి – కృతేః పూర్వమేవ సిద్ధస్య - సమేయజేతేత్యుక్తో దేశః - ఆది శబ్దేన ''సాయంజుహోతి,, త్యాది నోక్తాః కాల, ద్రవ్య, క్రియా గుణాదయశ్చ వివక్షితాః – దేశాదేర లౌకిక శ్రేయస్సాధనత్వాద్ధి ధర్మత్వ మిష్యతే – ఏవం తథా తత్త్వవిదః, ''యే చ వేద విద ,, ఇత్యుక్తాః - కృష్ణం సనాతనం అనాది సిద్ధం ధర్మం ప్రాహుః – ధర్మత్వేన ప్రాహుః.

సా.దీ.— మతోఽపరా ॥ ౩॥ విభూతిమంతం నేచ్ఛంతి కేచిదన్యే పునఃపరమ్ । విభూతి మంతం సంకల్ప్య తద్వి భూతిం హరింవిదుః ॥౪॥ కేచిద్విభూతిం నేచ్ఛంతి తాంసంమత్వా పరేపునః । ఈశ సంబంధ రహితాం స్వతంత్రాంవాన్యగాం విదుః ॥౫॥ మృదుప్రజ్ఞప్రపన్నస్య యద్యేతేష్వేక మాపతేత్ । దైవాదసత్సంగ వశా దధోఽధో నిపతేదయమ్ ॥ ౬ ॥ బంధనే చేతనస్యేశ స్వాతంత్ర్యం ముఖ్యకారణమ్ । అజ్ఞాతిలంఘనం తత్ర సహకారితయాస్మృతమ్ ॥౭॥ మోక్షణే చేతనస్యేశ కరుణా ముఖ్య కారణమ్ । తద్వశీకరణం చాత్ర సహకారితయేష్యతే ॥౮॥ స్యాన్నిర్దయస్య స్వాతంత్ర్యం సర్వచేతనబాధకమ్ । అస్వతంత్రస్య కారుణ్యం వ్యర్థం స్వస్యాపి బాధకమ్ ॥౯॥ స్వతంత్రస్యతు కారుణ్యం సర్వానిష్ట నివర్తకమ్ । ఆశ్రితానాం స్వస్యచాపి మనసః ప్రీతికారణమ్ ॥౧౦॥ వ్యసనేషు మనుష్యాణాం దుఃఖాభినయ ఈశితుః । రంజనాయాను కూలానాం మోహనాయాశ్రితద్విషామ్ ॥౧౧॥ హితకృత్త్వాద్రక్షితేశ ఉపాయస్తత్ర చోదనాత్ । రక్షాఫలిత్వాచ్ఛేషీ చ శేషిత్వాత్ప్రాప్య ఈశితుః ॥౧౨॥ రక్షకత్వ ముపాయత్వం శేషిత్వం ప్రాప్యతాపిచ । ధర్మిగ్రాహక సన్మాన సిద్ధం విష్ణోశ్చతుష్టయమ్ ॥౧౩॥ కర్తవ్యత్వేన విహితా ప్రపత్తిర్నాధికారిణః । విశేషణం భవేన్నో చేద్భక్తిశ్చాపి తథాభవేత్ ॥౧౪॥ సంబంధధీ రక్షణేచ్ఛా నిషేధాభావ పూర్వికా । రక్షణే నైవ హేతుస్స్యాదీశస్యాతిప్రసంగతః ॥౧౫॥ సర్వస్య రక్షితాశ్రీశ స్స్వప్రవర్తిత హేతుతః । స్వయం ప్రసన్నో భవతి ఇత్యేవం భావయేత్సుధీః ॥౧౬॥ శ్రియో విశేషణత్వాన్న భగ్నానన్యార్థతా యథా । అనన్యోపాయతా చాపి తథాత్వాన్న విహన్యతే ॥౧౭॥ అత్రానన్యార్థతా, అనన్యప్రయోజనత్వమ్ – ఉపలక్షణతా పక్షే తుల్యన్యాయతయా శ్రియః । గుణైహ విగ్రహాదీనా ముపలక్షణ తాపతేత్ ॥౧౮॥ సహ సధర్మచారిణ్యా శ్రియో నిష్ట నివర్తనమ్ । శఠారి వాల్మీకి ముఖాస్స్వప్రబంధేషు సంజగుః ॥౧౯॥ సర్వేషు విష్ణో రూపేషు రమా వక్షస్థలస్థితా । అతస్తదంతర్భూతా సా శాస్త్రేన పృథగుచ్యతే ॥౨౦॥

ఇవ్వధికారత్తి లుపోద్ఘాతత్తిల్ కమర్వశ్యరుక్కు కమకయథా జ్ఞానమ్ పిరవాఱ్మైక్కు కారణమాన భగవన్ని గ్రహత్తుక్కు శమనమాక మూన్ఱు కారణముమ్, అతిల్ సత్సంప్రదాయసిద్ధిస్వరూపముమ్, శాస్త్రానధికృతరుక్కు మితువే ప్రధాన మెన్ఱుమిడముమ్, మత్తుళ్ళార్క్కు సత్తర్కానుగృహీత సచ్ఛాస్త్ర శ్రవణానుమతియుమ్, హేతుకాది సంసర్గ మవశ్య పరిహార్యమెన్ఱుమ్, తత్సంసర్గత్తిల్ వరు మనర్థముమ్, ఆస్తికరుక్కు మసత్సంసర్గత్తాల్ కలక్కజ్ఞళ్ వరవుమ్, అతుక్కుప్పరిహారమ్ పణ్ణుమతుమ్, పరిహరిక్కాతపోతు

సా.వి.— సంప్రదాయాదేవ సిద్ధి శ్శాస్త్రేష్వనధికారిణామ్ । హరిరేవ పరంతత్త్వ మిత్యాద్యాచార్యవాక్యతః ॥ గ్రహణం యత్సంప్రదాయ సిద్ధిస్తదిహ కథ్యతే । శాస్త్రాధికారిణాం సమ్యగపి విశ్వాస శాలినామ్ ॥ జ్ఞానవాధ్యాయ విమతీన్ ప్రతి సంబోధ నాయచ । సచ్ఛాస్త్రశ్రవణం కార్యం తత్త్వవిద్దేశికాంతికాత్ ॥ సహవాసో న కర్తవ్యో బాహ్యైరపి కుదృష్టిభిః । సహవాసే సతి భవేద్బాహ్యతా జ్ఞానవిప్లవాత్ ॥ ఆస్తికస్యతు బాహ్యత్వే సత్యత్త్వావపి శుద్ధియః । కాలుష్యం వా భవేత్తస్మాత్త్యక్తవ్యాస్తైస్తు సంగతిః ॥ ఉపోద్ఘాత తత్త్వైతాద్య గర్థానుక్త్వా తతః పరమ్ । స్వాతంత్ర్యాదీశ్వరో రక్షేత్కా తే స్వాభిమతే స్వతః ॥ నిర్హేతురిత్యత్ర దోషా వైషమ్యాదిర్భవేత్ప్రభోః । వ్యాజసాపేక్ష ఏవాతో రక్షేదితి సమర్థితమ్ ॥ సంబంధాదేవ సంరక్షేత్తుం సకృత్యం న కించన ఘటచ్ఛాద్యం నిత్యముక్తి ప్రసంగాద్యైనివారితమ్ ॥ పూర్వాఖండే

మూ-మన్ను మనైత్తురవామ్ మరుళ్ మాత్తరు శాఙ్గియుమామ్, తన్ని నైవాల నైత్తుమ్ తరిత్తొజుమ్ తనియిఱైయామ్,

సా-దీ— సంశయవిపర్యయజ్ఞానత్తాల్ వరుమనర్థత్తైయుమ్ శొల్లి అనంతరమ్ సిద్ధోపాయత్విల్ ఈశ్వరస్వాతంత్ర్య సహజకారుణ్యామడియాక వరుమ్ కలక్కజ్గళుక్కు ప్పరిహారజ్గళుమ్, గుణవిశేష సంబంధ విశేష మడియాక వరు మవైక్కు పరి హారజ్గళుమ్, పత్నీ సంబంధత్తిల్ వరుమ్ శంకైకళుక్కు పరిహారజ్గళుమ్ శొల్లి త్తలైక్కట్టినార్ .

సిద్ధోపాయ విషయత్తిల్ ఉక్తార్థ సంగ్రహరూపమాక పాట్టరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - మన్ను మిత్యాది - మన్ను మనైత్తురవామ్, నిత్య సర్వవిధ బంధువామ్ - మరుళ్ మాత్తరు శాఙ్గియుమామ్, అజ్ఞాన నాశక కృపాసముద్ర మామ్ - తన్ని నై వాల నైత్తుమ్, స్వసంకల్ప రూప జ్ఞాన త్తాల్ సర్వపదార్థజ్గళైయుమ్- తరిత్తు, ధరిత్తు. రక్షిక్కుమవనామ్-ఇత్తాల్ సార్వజ్ఞ సర్వశక్తిత్వజ్గళ్ శొల్లప్పట్టన. ఓజ్గు నరియిఱైయామ్

సా-స్వా—ఇప్పడి శరణ్యనుక్కు ఉపాయాంతర స్థానాపత్తి రూపోపాయత్వ ముణ్డాకిల్ అకించనానాం సర్వేషాం వ్యాజ మంతరేణ మోక్షమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్కిర శంకైయై పరిహరియా నిన్ఱు కొణ్డు అధికారార్థత్తై ప్పాట్టాల్ సంగ్రహిక్కిరార్ - మన్నుమితి - మన్నుమ్, దృఢమాన - అనైత్తురవామ్, సర్వవిధ బాంధవ్య ముడైయనామ్ - మరుళ్, అజ్ఞానమ్ - మాత్తు, నాశకమ్ . అరుశాఙ్గి, కృపా సముద్రమ్ . అజ్ఞాన నాశక కృపా సముద్ర మామ్ - తన్నినైవాల్, స్వసంకల్పత్తాలే - అనైత్తుమ్, కృత్స్నత్తైయుమ్ - తరిత్తు, ధరిత్తు - ధారణ రక్షణాది ప్రయోజక శక్తి యుక్తనా య్నిన్ఱపడి - ఓజ్గుమ్, వర్ధియా నిర్కిర - తని, అద్వితీయ నాన - ఇఱైయామ్, స్వామియామ్ -

సా-ప్ర— ఉక్త ప్రకారేణ భగవత స్సిద్ధోపాయత్వం శ్రీ శబ్దాదీనా మను సంధానార్థం ద్రామిడగాథయాహ . మన్ను మనైత్తురవా యిత్యాదినా - మన్ను మనైత్తురవాయ్, « మాతాపితా భ్రాతానివాసశ్శరణం సుహృద్గతి ర్నారాయణ ,, ఇత్యుక్త ప్రకారేణ వినాశ రహిత సర్వ విధ బంధు భూతత్వా - మరుళ్ మాత్తరు శాఙ్గియుమామ్ , « యేనా శ్రుతం శ్రుతం భవతీ ,, త్యుక్త ప్రకారేణ స్వాజ్ఞానేన సర్వవిషయా జ్ఞానస్య నివర్తక కృపా సముద్రో భూత్వా - సముద్రో యథాఽపరిచ్ఛిన్న జలాధికరణ మేవ మపరిచ్ఛిన్న కారుణ్యవానిత్యర్థః-తన్నినై వాల నైత్తుమ్ తరిత్తోజ్గు న్నియిఱైయామ్,« తస్యధ్యానాంతస్యలలాటా

సా-వి—ద్వయమేశ్రీమచ్ఛబ్దే శ్రీరుపలక్షణమ్ । ఇతిపక్షంప్రతిక్షిప్య శ్రీ స్తత్రాపివిశేషణమ్ ॥ ఉపాయ భూతా విత్యేవం ప్రాధాన్యేన ప్రసాధితమ్॥

లక్ష్మ్యా సహోపాయత్వంగాథయాహ- మన్నుమితి - మన్నుమ్, స్థిరః- అనైత్తుమ్, కృత్స్నః- ఉఱవామ్, బంధుస్సః - నిత్యభూతసర్వవిధ బంధుస్సః - మరుళ్ మాత్తరు శాఙ్గియుమామ్, అజ్ఞాననాశక కృపాసముద్రః - తన్ని నైవాల నైత్తుమ్ తరిత్తోజ్గుమ్ తనియిఱైయామ్. తన్ని నైవాల్, స్వసంకల్పేన . అనైత్తుమ్, సర్వపదార్థాః- తరిత్తు, సత్తాంప్రాప్య-ఓజ్గుమ్, యథావర్ధతతథా-తని, అద్వితీయః-ఇఱైయామ్,

సా-సం— మన్ను మిత్యాది - నిత్య నిరుపాధి కాంత రజ్ఞ సర్వ విధ బంధుస్సః « మాతా పితా భ్రాతానివాసః - సర్వేషా మేవ లోకానాం పితా మాతాచ మాధవ ,, ఇత్యాదికమిహ భావ్యమ్ - అజ్ఞానాదినివర్తక కృపా సాగరస్సః - తన్నితి - స్వసంకల్పే నైవ కృత్స్నమపి ధృత్వా , ఓజ్గుమ్ తని యిఱైయామ్,

మూ— ఇన్నముతత్తముతా లిరజ్జుమ్ తిరునారణనే, మన్నియవన్ శరణ్ మత్తోర్ పత్తిన్ఱివరిప్పవరేరా ॥ ౩౦ ॥

సా-దీ.— వధికారక్కుమ్ నిస్సమాభ్యధిక శేషియామ్ - ఇన్న ముతత్తముతాలిరజ్కుమ్, ఇనియ వమృతత్తిల్ పిరన్త- అముతు, పిరాట్టి. అవళ్ పురుష కారమాక దయ్యై ప్పణ్ణు మవనాన. తిరునారణనే, శ్రీమన్నారాయణనే - మన్నియవన్ శరణ్, సిద్ధమాన దృఢోపాయమ్ - ఆకైయాల్, మత్తోర్ పత్తిన్ఱివరిప్ప వర్కే, ఉపాయాంతరా శక్తరామ్ శరణ వరణమ్ పణ్ణువార్ కళ్కైయ్ ॥ ౩౦ ॥

సా-స్వా —ఇన్, భోగ్యమాన - అముతత్తు, అమృతత్తిలే పిరన్త- అముతాల్, అమృత స్వరూపైయాన పెరియ పిరాట్టియాకిర పురుష కారత్తాలే-ఇరజ్కుమ్, దయై పణ్ణుమవనాన - తిరునారణనే, శ్రీవిశిష్ట నారాయణనే - ఇతి నాలేపురుష కారతాకారం తపిర రక్షా సంకల్పాద్యుప కార వత్తయా శ్రీరూప విశేషణ విశిష్ట నారాయణనే- మత్తోర్‌పత్తన్ఱి, వేరు అవలంబన మిల్లాత, భక్తి యోగాది రహితరానవకించన రామ్. వరిప్ప వర్కు, శరణాగతిపణ్ణిన వరుక్కే - మన్నియ, పూర్వ సిద్ధ మాన - వన్ శరణ్, సుదృఢో పాయమ్ - ఉపాయాంతర స్థానాపన్నన్- భగవత ఉపాయాంతర స్థానాపత్తియుమ్ వ్యాజసాపేక్ష మాకైయాల్ సర్వ ముక్తి ప్రసంగమిల్లైయెన్నపడి - సంబంధ కారుణ్య శక్తి పూర్ణనానా యిరున్తాలుమ్ వ్యాజ మపేక్ష్యై వోపాయాంతరస్థానాపన్న నామ్ మోక్ష ప్రదనామెన్ఱు కరుత్తు - ॥ ౩౦ ॥

సా-ప్ర— త్సేవ్దోప తత్-సోకామయత. బహుస్యాం ప్రజాయేయే,, త్యాద్యుక్తరీత్యాస్వసంకల్పాత్కృత్స్నం యథా సత్తాం ప్రాప్య అభివృద్ధం స్యాత్తథా ద్వితీయ స్వామీ భూత్వా - ఇన్న ముతత్త ముతా లిరజ్కుమ్, సర్వేభ్యో భోగ్యతమే భ్యో ఽత్యంతభోగ్యతమాయా లక్ష్మ్యా ప్రేరణాదస్మాసు కృపాం కుర్వన్- తిరునారణనే, శ్రీమన్నారాయణ ఏవ - మత్తోర్ పత్తన్ఱి వరిప్పవర్కే, భగవద్వ్యతిరిక్తావ లంబన రాహిత్యేనతమేవ శరణ తయాస్వీకృత వతామేవ-మన్నియవన్ శరణ్, నిత్యసుదృఢోపాయోభవే దిత్యర్థః ॥ ౩౦ ॥

సా-వి— స్వామీసన్ - సంకల్పమాత్రేణ సకల వస్తూని సత్తాం ప్రాపయ్య యథా వర్ధేరన్ తథా కృత్వా అద్వితీయ స్వామిభూతః - ఇన్నముతత్తముతా లిరజుక్కుమ్. ఇన్, భోగ్యా. ల్ - అముతత్తు, అమృతాత్. అముతాల్, అమృతభూతయా అత్యంత భోగ్యతమ యా లక్ష్మ్యాసహా - ఇరుజ్కుమ్, దయాంకుర్వన్ - తిరునారణనే, శ్రీమన్నారాయణఏవ. మత్తోర్ పత్తిన్ఱి వరిప్పవర్కే. మత్తు, అతిరిక్తస్య - ఓర్, ఏకస్య. పత్తు, ఆశ్రయణస్య. ఇన్ఱి, రాహిత్యేన- వరిప్పవర్కే, భగవంతం వృణ్వతామేవ - మన్నియ, నిత్యం - వన్, దృఢం - శరణ్, ఉపాయః - నిరపాయ ఉపాయ ఇత్యర్థః ॥

సా-సం— శ్రమాదిరాహిత్యేనవర్ధమానౌజ్జ్వల్యవద ద్వితీయ స్వామీ భూత్వా - ఇన్నితి - భోగ్యభూతామృతాదపి-భోగ్య తమయా శ్రియాపురుష కారభూతయా-ఇరజ్గుమ్, రక్ష్యవస్తువిషయకకృపావిశిష్ట శ్రీవిశిష్టో నారాయణ ఏవ - తత్ర పురుష కారత్వేన లక్ష్మీ ముపాదాయ పునః తిరునారణనే ఇత్యుక్త్యా సంబంధ జ్ఞాన శక్తి కరుణాది విశిష్టవల్లక్ష్మీ విశిష్టఏవ భరం స్వీకురుతే- తేష్వర్థః సామర్థ్యాచ్ఛ్రియ శ్శేషిత్వ వద్భరస్వీకరణ రక్షా సంకల్పే చస్తః - అతో పర్యవసాన వృత్త్యా శేషిత్వ వదుపా యత్వ మప్యభయాధిష్ఠాన మిత్యుక్తం భవతి - మన్నియ వితి. ఉపాయాంతర రాహిత్యేన అనన్య ప్రయోజన తయాచ ‹‹త్వమేవో పాయ భూతో మే భవే ›› తివరణ వాక్యవతాం నిత్య నిరుపాధిక దృఢతరోపాయ ఇత్యర్థః - ॥ ౩౦ ॥

మూ-విశ్రామ్యద్భిరుపర్యుపర్యపిదివానక్తంబహిర్దర్శనైరస్మద్దేశికసంప్రదాయరహితైరద్యాపినాలక్షితః|

సా-దీ— “ తద్యథా హిరణ్య నిధిం నిహితమ క్షేత్రజ్ఞా ఉపర్యుపరి సంచరంతోన విందేయుః ,, ఎన్కిఱ శ్రుత్యర్థత్తై స్మరిప్పియా నిన్ఱు కొండు ఇన్త సిద్ధోపాయాఖ్య నిధిః రద్యాపి బాహ్యకుదృష్టికళాల్ అదృష్టమాయ్ సాత్త్వికర్కు స్వయమేవ మున్నే కాణప్పడుకిఱదెన్కిఱార్ . విశ్రామ్యద్భిరితి - దివానక్తం, సర్వదా యెన్ఱపడి. ఉపర్యుపరి విశ్రామ్యద్భిరపి- మేలేసంచరియానిన్ఱార్ కళైయాకిలుమ్ - అస్మద్దేశికసంప్రదాయశూన్యరాకైయాల్-బహిర్దర్శనైః,బాహ్యపదార్థమాత్రద్రష్టాక్కళామ్- మతాంతరస్థరాలు

సా-స్వా— ఇప్పడి “ భాష్యాదౌ సంప్రదాయే చోపాయత్వం బ్రహ్మణి స్థిత ,, మెన్ఱు వ్యాజమపేక్ష్యైవో పాయాంతర స్థానాపన్నత్వ రూపోపాయత్వమ్ శొన్నతు కూడుమో ? శ్రీభాష్యకార దర్శనస్థరాన లోకాచార్య ప్రభృతి కళుక్కు మతు తోత్త వేణ్డావో ? ఎన్న నిధి దృష్టాంతత్తాలే సన్నికర్షమిరున్తాలుమ్ అస్మద్దేశికరాన అప్పుళ్ళార్ ఉడైయ సత్సంప్రదాయరూప తత్త్వజ్ఞాన కారణమిల్లామైయాలే అవర్కళుక్కు తోత్త విల్లైయెన్ఱు శ్లోకత్తాలె సమర్థిక్కిఱార్- విశ్రామ్యద్భిరితి - దివానక్తం,సర్వదా - ఉపర్యుపరి విశ్రామ్యద్భిరపి, ఆసీనైరపి , బహిర్దర్శనైః, బహిర్వర్తమాన వస్తుమాత్ర దర్శనైః - అంతర్గత నిధి దర్శనాయోగ్యైః - వేదాంత దర్శనాద్బహిర్దర్శనైః - అన్యసిద్ధాంతస్థైశ్చ - అస్మద్దేశికాః,వాది హంసాంబువాహాః - తత్సంప్రదాయరహితైః - అద్యాపి శ్రీమన్నాథముని,యామునాచార్య శ్రీభాష్యకారాదిభిస్సమీచీనాధ్వని ప్రవర్తితేపి. నాలక్షితః,అథనాప్యసౌనిధిర్నాలక్షిత

సా-ప్ర— నను సర్వవిధ బంధుభూతస్య నిరవధిక కృపాజలధేః పురుషకారభూత లక్ష్మ్యాసహజీవశరీరే నిత్యసన్నిహితస్య “నాయమాత్మాప్రవచనేనలభ్య ,, ఇత్యాదిశ్రుతిభిరుపాయత్వేనావగతస్యభగవతః

సా-వి— తద్యథా హిరణ్యనిధిం నిహితమక్షేత్రజ్ఞా ఉపర్యుపరి సంచరంతో నవిందేయురేవ మేవేమాః ప్రజా అహరహర్గచ్ఛంత్య ఏతం బ్రహ్మలోకం నవిందంత్యనృతేనహి ప్రత్యూఢా,,ఇతి శ్రుత్యర్థమభిసంధాయాహ - విశ్రామ్యద్భిరితి - దివానక్తం, సతతం . ఉపర్యుపరి విశ్రామ్యద్భిరపి బ్రహ్మణి విశ్రమం కుర్వద్భిరపి సుషుప్తిదశాయాం “ సతా సోమ్య తదా సంపన్నో భవతీ ,, తి నిత్యం బ్రహ్మనాసహైకీభూతైరపి- అస్మద్దేశికసంప్రదాయరహితైః , అస్మదాచార్యోపదేశరహితైః. బహిర్దర్శనైః, ప్రచ్ఛన్నప్రకట బాహ్యసిద్ధాంతనిష్ఠైః.అద్యాపినాలక్షితః,నిధిరపిభూమ్యంతస్థితః-ఉపరిసంచరద్భిః,

సా-సం— నను విచారితోభయ వేదాంతాఏవ శ్రీవిశిష్టఏవ సిద్ధోపాయః ఉపాయత్వముభయనిష్ఠమితిచ కేననజానంతీత్యత్రాహ - విశ్రామ్యద్భిరితి - “యథాహిరణ్యనిధిం నిహితమక్షేత్రజ్ఞా ఉపర్యుపరి సంచరంతో నవిందేయుస్తథా దివానక్తముపరి విశ్రామ్యద్భిరపి బహిర్దర్శనైః, మతాంతరస్థైః- యథైవంభగవాన్నాలక్షితః - తథాస్మద్దేశికసంప్రదాయరహితైరపి రహితత్వాదేవ నాలక్షితః - అద్యాపి, ఉక్తవిధయా తేషామద్య సత్తరాననుగృహీత ప్రమాణ సంప్రదాయ ప్రవర్తనేపి - శ్రుతౌ, “నాయమాత్మే,,తి శ్రుతౌ - “ అహం మత్ప్రాప్త్యుపాయో వై సాక్షాల్లక్ష్మీపతిస్స్వయం| అహంతా బ్రహ్మణస్తస్య సాహమస్మి సనాతనీ,, త్యాదికమిహ భాష్యం - నాలక్షితః, ఇతః పరమపి

మూ— స్వప్రాప్తేస్స్వయమేవ సాధనతయా జోఘుష్యమాణశ్శ్రుతౌ సత్త్వస్థేషు భజేత సన్నిధిమసౌ

సా. దీ.— కొప్పోతుమ్ కాణప్పడాతతాయ్-స్వప్రాప్తేః, స్వపదప్రాప్తేః - స్వయమేవ సాధనభావేన శ్రుతౌ జోఘుష్యమాణః - ‹‹అమృతస్యైష సేతుః, యమేవైషవృణుతే తేనలభ్యః - తమక్రతుః పశ్యతివీతశోకో ధాతుః ప్రసాదాన్మహిమానమీశ ,, మిత్యాది కళిల్ శొల్లప్పట్ట విస్తసిద్ధోపాయ రూప మాన నిరవధికనిధియానతు సత్సంప్రదాయవిశిష్ట సాత్త్వికజనఙ్గళిల్ స్వయమేవసన్నిధియైభజిక్కుమ్-అవర్ కళాల్

సా-స్వా—ఇత్యర్థః - అనేన ‹‹ తద్యథా హిరణ్య నిధి మక్షేత్రజ్ఞా ఉపర్యుపరిసంచరంతోనవిందేయుః- ఏవమేవేమాః ప్రజా అహరహర్గచ్ఛంత్య ఏతం బ్రహ్మలోక న్నవిందంతి - అనృతేనహిప్రత్యూఢా ,, ఇతిశ్రుతివాక్యం జ్ఞాప్యతే - పునః కైలర్తుకత ఇత్యత్రాహ -సత్త్వస్థేష్వితి. సాత్త్విక గుణకేషు . సన్నిధింభజేత,

సా-ప్ర—కిమిత్యేతావంతం కాలం సమాశ్రయణంజీవేన నకృత మిత్యత్ర ‹‹ తద్యథా హిరణ్యనిధింహి తమక్షేత్రజ్ఞా ఉపర్యుపరి సంచరంతోన విందేయుః - ఏవమేవేమాః ప్రజాస్సర్వా అహరహర్గచ్ఛంత్య ఏతం బ్రహ్మలోకం నవిందంత్యనృతేనహి ప్రత్యూఢా ,, ఇత్యాద్యుక్తరీత్యా నిక్షిప్త నిధావృహే నిద్ధ్యసి స్థిత నిధి దర్శన సాధన రహిత జనస్య సుకృత విశేషాత్కాల విశేషే అంజన సమవధానే తద్దర్శన తదను భవ వదజ్ఞాత సుకృతాది మూల భగవత్కటాక్ష విషయీ భావాత్సత్సంప్రదాయ సిద్ధత్త్వవిదాచార్య కృపా విషయత్వేన ‹‹ సహైవసంతం నవిజానంతి,, త్యుక్త భగవజ్జ్ఞానప్రతిబంధక కర్మనివృత్తౌ

సా-వి— మూలజ్ఞాతృ పరం పరా ప్రాప్తోప దేశ రహితైర్బాహ్య దర్శన మాత్రేణానాలక్షితో భవతి - తద్వదితిభావః - స్వప్రాప్తేస్స్వయ మేవ సాధనతయా శ్రుతౌ జోఘుష్యమాణః, అతి స్ఫుటం పునః పునరభిధీయమానః - ‹‹అమృతస్యైష సేతుః - యమేవైషవృణుతే తేనలభ్యః- తమక్రతుం పశ్యతివీతశోకో ధాతుః ప్రసాదాన్మహిమానమీశ ,, మిత్యాది ష్వితి భావః - శాంతావధిః,నిరవధిః-ఇష్టార్థప్రదాతృత్వాన్నిధిత్వాధ్యవసానం - సత్త్వస్థేషు, సాత్త్వికేషు - శేవధిః,నిధిః-సన్నిధిం భజేత,స్వకృపావశేన

సా-సం— నలక్ష్యతఇతిభావః- అన్యైరేవ మలక్షితోపి సత్త్వస్థేషు సన్నిధిం భజేతేత్యాహ-సత్త్వస్థేష్వితి- ‹‹లక్ష్మీనారాయణాఖ్యంతదతో బ్రహ్మ సనాతనమ్ । వ్యాపకావతిసంశ్లేషాదేకతత్త్వమిహోదితా । నానయోర్విద్యతేపరమ్ । యువాంతువిశ్వస్య విభూజగతః కారణంపర,, మిత్యాది సాత్త్విక ప్రమాణ పరిశీలనాదుద్రిక్త సత్త్వేషు - ‹‹మెయ్యకణ్ణాళ్ మలర్ మేలురైవాళ్ ఉరైమార్విన్ - అలర్ మేల్ మఙ్గైయురైమార్పా ,, ఇత్యుక్త విధయా ‹‹ పూమకళార్ తనికేళ్వన్ - ఒరుకతియుమ్ శువైతన్నిట్టావి ఉనితి- అరుకలిలాన్ - ఒక్కలైయాళ్ నెషెజుళ్ళా,,నితి యథోచ్యేతతథా - సన్నిధిం, అనుభావ్యతాం - భజేత , పాప్పుణ్యాదేవ - అసౌ ‹‹ నాయమాత్మా ప్రవచ,, నేత్యాదినాప్రతిపన్నః- శాంతావధిః,

మూ— శాంతావధిశ్శేవధిః॥౫౨॥

ఇతికవితార్కికసింహస్యసర్వతంత్రస్వతంత్రస్యశ్రీమద్వేంకటనాథస్యవేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే సిద్ధోపాయశోధనాధికారస్త్రయోవింశః.
శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ— అభిక్క ప్పడు మెన్నుకరుత్తు ॥౫౨॥
ఇతిశ్రీసారదీపికాయాం సిద్ధోపాయశోధనాధికారస్త్రయోవింశః.

సా-స్వా— తేషాం దర్శన యోగ్య ఇత్యర్థః ॥ ౫౨ ॥
ఇతి శ్రీమ దుత్తర సారా స్వాది న్యామ్ సిద్ధోపాయ శోధ నాధి కార స్త్రయో వింశః –

సా-ప్ర— మోక్షోపాయ తయా భగవంత మాశ్రిత్య ముక్తా భవంతీ త్యాహ- విశ్రామ్యద్భిరిత్యాదినా॥౫౩॥
ఇతి శ్రీసార ప్రకాశి కాయాం సిద్ధోపాయ శోధనాధి కార స్త్రయోవింశః –

సా-వి— స్వయ మేవో పాయా నుష్ఠాన సంపాద నేన ప్రాప్యో భవతీ త్యర్థః - ॥ ౫౨॥
ఇతిశ్రీసారవివరిణ్యాం సిద్ధోపాయశోధనాధికారస్త్రయోవింశః.

సా-సం— త్రివిధ పరి చ్ఛేద రహితః - శేవధిః , నిధిః . ॥౫౨ ॥
ఇతి శ్రీసార ప్రకాశికా సంగ్రహే సిద్ధోపాయ శోధనాధి కార స్త్రయోవింశః –

శ్రీయైనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

సాధ్యోపాయశోధనాధికారః.

మూ— యథాధికరణం

సా-దీ— ఇనిసాధ్యోపాయత్రైశోధిప్రారార్ -

ఏవం స్వాతంత్ర్యకరుణామూలబంధనిబంధనాః । శంకాశ్చపత్నీవైశిష్ట్య శ్రీమతోత్రనిరాకృతాః ॥
అధి కారే స్వరూపేచ తథాపరి కరేష్వపి । ప్రపత్తేరుత్థితాశ్శంకా నిరస్యంతేత్ర ?వణాశః ॥

సా-స్వా— ఇని పూర్వాధి కార ప్రారంభత్రితే ఉపక్షిప్తజ్ఞళాన ఉపాయ స్వరూప తదంగాధికారాది విషయాక్షేపజ్ఞాళై సాధ్యోపాయశోధ నాధి కారత్తాలే పరి హరి క్క క్కడవ రామ్ అధి కారా ర్థణాత్రై

సా-ప్ర — ఏవం సిద్ధోపాయ విషయే తద్గుణ సంబంధాది నిమిత్తం వ్యామోహంవి నివర్త్యతత్ప్రి సాదన భూత సాధ్యోపాయ విషయ వ్యామోహం నివర్తయత్యస్మి న్నధికారే - నను స్వప్రాప్తే స్స్వ స్యైవ సాధనత్వం నోపపద్యతే - యాగ దాన హోమా దీనామ పూర్వ ద్వారా ఫల జనకత్వ మితి మీ మాంసకోక్త రీత్యా భక్తేరప్య పూర్వ ద్వారైవ మోక్షసాధనత్వేన తస్యా నపేక్షి తత్వాత్. ఏవం చభ గవ దుపాయత్వ వరణ రూప భరన్యాస స్యైవా సిద్ధే స్తచ్ఛోధనం దూర నిరస్త మిత్యత్ర ‹‹ సవాఏష మహానజః ఆత్మా అన్నాదో వసుదానః - సఏనం ప్రీతః ప్రీణాతి - సఏవైనం భూతిం గమయతి - తమ క్రతుం పశ్యతి వీత శోకో ధాతుః ప్రసాదా న్మహిమాన మీశం. యంయ మంతత మభి కామాభవంతి - తంత మేవోప జీవంతి - యమేవైష వృణుతే తేన లభ్య ,, ఇత్యాది శ్రుతిభిః ‹‹ సకల ఫల ప్రదోహి విష్ణుః - అహంహి సర్వ యజ్ఞానాం భోక్తాచ ప్రభురేవచ । భోక్తారం యజ్ఞతపసాం సర్వ లోక మహేశ్వరమ్। యే యజంతి పితౄన్ దేవాన్ బ్రాహ్మణాన్ సహుతాశనాన్ । సర్వ భూతాంత రాత్మానం విష్ణుమేవ యజంతి తే । యోయోయాం యాంతనుం భక్త ,, ఇత్యారభ్య ‹‹ లభతేచ తతః కామాన్ మయైవవిహితాన్ హితా ,, నిత్యాది స్మృతిభిశ్చ ‹‹ఫలమత ఉపపత్తేరి ,,తి సూత్రే ‹‹ సఏవహి సర్వజ్ఞ స్సర్వ శక్తిర్మహోదారో యాగదాన హోమాదిభి రుపాసనేన చారాధితః ఐహికాముష్మిక భోగ జాతం స్వస్వరూపావాప్తిం

సా-వి— ఏవంసిద్ధోపాయ విషయశంకాఃపరిహృత్యేదానీం యాగ దాన హోమాదేరివభక్తిప్రపత్త్యోరపి సాధ్యోపాయయోః భగవత్ప్రీణనార్థత్వే నావశ్యకత్వా త్తద్విషయశంకాశ్చావశ్యంపరిహర్తవ్యా ఇత్యేవ

సా-సం— ఇత్థం సిద్ధోపాయానుబంధిమతికాలుష్యంశామితం - అథసాధ్యోపాయానుబంధి మతికాలుష్య

మూ— ప్రభుర్యజనదాన హోమార్చనా భరన్యసన భావనా ప్రభృతిభి స్సమారాధితః। ఫలం దిశతి దేహినా మితిహిసంప్రదాయ స్థితిః

సా-దీ—అతీత్ ముక్త సాధ్యోపాయ త్తినుడైయ శోధ్యత్వసిద్ధ్యర్థమ్ సిద్ధోపాయభూతనాన భగవాన్ సాధ్యోపాయజ్గళాలారాధితనాయే ఫలప్రదనామెన్ఱు శ్రుతిస్మృతికళాల్ ప్రతిపాదిక్కప్పడుమెన్ఱు కాట్టుకిరార్-యథాధికరణమెన్ఱు- సాధ్యోపాయమ్ సిద్ధోపాయప్రసదనార్థమాకైయాల్ తదనంతరమ్ సాధ్యోపాయశోధనమెన్ఱు సంగతియుమ్ సూచితమ్-యథాధికరణం,యథాధికారం-యజనం,యాగః,అర్చనా, సమారాధనం - భావనా, నిదిధ్యాసనం - ప్రభృతి శబ్దత్తాల్ వ్రతచర్యాతీర్థయాత్రా భగవత్సేవా భాగవతసేవాది గ్రహణం-సమారాధితః ప్రభుః ‹‹అహంహి సర్వయజ్ఞానాంభోక్తాచ ప్రభురేవచ,, ఎన్ఱుశొల్లప్పట్ట స్వామీ. ఆరాధకర్కు-

సా-స్వా— శ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిరార్ - యథాధి కరణ మితి - యథాధి కరణం, యథాధికారమ్. అనుష్ఠితై రితి శేషః - యథావస్థిత సాంగ సాధ్యోపాయ జ్ఞానస్యాప్యధి కారానుప్రవిష్టతయా యథాధి కరణ మిత్యత్ర తదప్యంత ర్గతం. అధి కార శబ్దార్థాంత ర్గతం యథావ స్థిత సాంగ సాధ్యోపాయ జ్ఞానం ఆకించన్యాది కం తత్త జ్జాతి వర్ణాది కం చానతి క్రమ్యానుష్ఠితైః. యజనే త్యాదికం దృష్టాంతార్థం - భరన్యాసన భావనా ప్రభృతిభి రితి ప్రకృతాభి ప్రాయమ్ - ప్రభృతి పదేన కర్మయోగ జ్ఞాన యోగౌ గృహ్యేతే - ప్రభుః, సమర్థః - తత్తత్ఫల ప్రదాన సమర్థః - సమారాధితస్సన్ దేహినాం దేహిత్వేన సూచిత తత్త దుపాయానుష్ఠా తృభావానాం - నత్వధి కార మతిక్రమ్యానుష్ఠితై

సా-ప్ర.రూపమపవర్గంచ దాతుమీ ష్టే,తదారాధనరూపాణిచ యాగ దానహోమాత్మకాని‹‹స్తుతినమస్కార సంకీర్తనార్చనధ్యానన్యాసాదిభిరారాధితాత్పర స్మాత్పురుషాద్భోగాపవర్గరూప ఫలంచ వదంతి,, త్యాదిరామానుజార్య వాక్యైశ్చసవైరసన్యథాసిద్ధశ్రుతిలింగ వాక్యప్రకరణస్థానసమాఖ్యాన రూపన్యాయా నుగృహీతై శ్శ్రీమన్నారాయణ స్యైవ సకల ఫలప్రద త్వావగమాత్తస్యోపాయత్వ సంభవాత్తదుపాయత్వ వరణ రూప భరన్యాస సిద్ధేస్తస్య శోధనీయత్వ ముపపన్న మేవేత్యభి ప్రేత్యాహ - యథాధి కరణమితి, యథాధి కార మిత్యర్థః. ‹‹ పర్యగ్ని కరణాం తేషు,,బ్రహ్మణే బ్రాహ్మణ మాలభతే - క్షత్రాయ రాజన్య ,, మిత్యాదిభి ర్విహిత నరమేధాదిషు హోమశబ్ద వాచ్యత్వా భావాత్సాయం ప్రాత ర్హోమేషు యాగశబ్ద ప్రసిధ్యభావాచ్చ యజన హోమయోః పృథ గుక్తిః. అర్చనా, భగవదారాధనమ్ - భావనా,

సా-వి— మభిప్రాయేణ సిద్ధాంత స్థితిమాహ - యథాధికరణమితి - యజనం, యాగః- దానం,ప్రసిద్ధం- హోమః, జుహోతి చోదనాచోదితః-యాగస్య దేవతోద్దేశేన ద్రవ్యత్యాగబుద్ధిరూపస్య ప్రక్షేప రూప హోమశిరస్కత్వేన తేనైవ హోమ సిద్ధావపి పర్యగ్నికృతం పాత్నీవత ముత్సృజతీత్యాదౌ హోమాభావేన కేవలత్యాగ సత్వాద్ధోమస్య పృథ గుపాదానం- అర్చనా, పూజనం.భరన్యసనం,ప్రపత్తిః-భావనా,నిదిధ్యాసనం- ప్రభృతిశబ్దేన తపస్తీర్థ యాత్రాదికం గృహ్యతే- ఏతై స్సమారాధితః, ప్రసాదం ప్రాపితః -

సా - సం — శాంత్యర్థ మధికారాంతర మారభమాణః ప్రతిపాద్యం సంగృహ్ణాతి - యథేతి - యథాధి కరణం, యథాధికారం, ప్రభుః, యజనాది ఫలదాన సమర్థః , భావనా, ఉపాసనా -ప్రభృతి శబ్దేన

మూ— శ్రుతిస్మృతి గురూక్తిభి ర్నయవతీభి రాభాసనైః ॥౪౩॥

సా-దీ— ఫలత్త్రైకొళ్కొడుక్కుమెన్ఱు నమక్కు-సంప్రదాయస్థితిః-మర్యాదా॥౪౩ ॥

సా-స్వా— స్వమారాధితైఃఫలందిశ తీత్యర్థః - ఇతిహాసంప్రదాయ స్థితిః,ఉపదేశ పరంపరా గతా మర్యాదా - నయవతీభిః, అతిశాయ నేమతుప్ - అతిశయితన్యాయో పేతాభిః - శ్రుతిస్మృతి గురూక్తిభిః, న కేవల ముపదేశ పారంపర్య మాత్రం . అపితుతైః స్వకీయ నిబంధనే ష్వప్యేవ ముక్తమితి భావః - నః, వేదాంతోదయనసంప్ర దాయ స్థానా మస్మాకం . యద్వా కథక ప్రధాన గణనైక నిష్ఠాశ్రయాంనిష్ఠాంవహతాం కర్తుమకర్తుమన్యథా కర్తుంశక్తానా మపినః. ఏవమేవభా తీత్యర్థః - ఏకదేశిక ఋద్ధియభావనం శ్రుతి స్మృత్యాది విరుద్ధతయా స్వయంచ మందతయా భ్రాంతి రూప మెన్నపడి ॥ ౪౩ ॥

ఇన్నసాధ్యోపాయ శోధనముండుమో?‹‹ దేవతాపారమార్థ్యంచ యథావద్వేత్స్యతేభవాన్-

సా-ప్ర— ధ్రువానుస్మృతిః - తపస్తీర్థ సేవాదిః ప్రభృతి శబ్దార్థః ॥ ౪౪ ॥

ననూపాయ త్వేప యుక్త గుణవిశిష్ట తయా భగవతోవ గమేసతి ‹‹ ఆరోగ్య మింద్రియాణ్యాం - కర్మణాం పరిపాకత్వా దావిరం చాద మంగళం । ఇతి మత్వా విరక్తస్య వాసుదేవః పరాయణ ,, మిత్యాద్యుక్త ప్రకారేణైహికా ముష్మిక క్షుద్ర పురుషార్థ వైరాగ్యేసతి ప్రాప్యత్వ రాయాంసత్యాంచ

సా-వి— ప్రభుః, దేహినాంఫలందిశతి-దదాతి-ఇతి,ఏవంప్రకారేణ-నః,అస్మాకం-సంప్రదాయస్థితిః,నయవతీభిః - శ్రుతభగవత్ప్రసాద స్యైవ ద్వారత్వేప పత్తౌ అశ్రుతాపూర్వకల్పనా నయుక్తేతి ఫల మత ఉపపత్తే రిత్యత్ర ప్రదర్శిత న్యాయానుగృహీతాభిః- శ్రుతిస్మృతి గురూక్తిభిః , ‹‹సవా ఏష మహా నజఆత్మాన్నాదోవసుదాన స్సఏనం ప్రీతః ప్రీణాతి- సఏవైనం భూతిం గమయతి - తమః క్రతుం పశ్యతి వీత శోకో ధాతుః ప్రసాదాన్మహిమాన మీశం . యమేవైష వృణుతే తేన లభ్య,, ఇత్యాదికా శ్రుతిః - ‹‹ యో యో యాంయాంతంనుంభక్తశ్శ్రద్ధయార్చితుమిచ్ఛతి । తస్యతస్యాచలాంశ్రద్ధాం తామేవవిదధామ్యహమ్ । లభతే చతతఃకామా న్మయైవ విహితాన్హితాన్,, ఇత్యాదికా స్మృతిః - ‹‹సఏవహిసర్వజ్ఞస్సర్వశక్తిర్మహోదారో యాగదాన హోమాధిభి రుపాసనేన చారాధితఃఐహికా ముష్మిక జాతం స్వస్వ రూపా వాప్తిం పర్యంత ఫలం దాతుమీష్ట,,ఇతిగురూక్తిః-ఏతాభిరాభాతి॥౪౩॥

ననుసాధ్యోపాయస్య కర్తవ్యత్వేసతి తద్విషయశంకాశోధనంయుక్తం-‹‹సతికుర్యేచిత్రకర్మ,,తి

సా-సం— తీర్థ యాత్రాది గృహ్యతే- శ్రుతిః‹‹అన్నాదోవసుదానః-ఏష హ్యేవానందయాతి,,త్యాదికా-స్మృతయః ‹‹ ఫలానామిహ సర్వేషాం ప్రదాతా స్వయ మచ్యుతః । లభతేచ తతఃకామాన్ మయైవవిహితాన్హితా ,, నిత్యాదయః - గురూక్తిః, ఫల సంబిభత్సయాకర్మభిః రాత్మానం పిప్రీషంతి.‹‹సుప్రీతోలం ఫలాయే,,తి ద్రమిడ భాష్య కారాది ప్రముఖోక్తిః - యస్మిన్నర్థే సత్వరాగానుగ్రహాస్తి తస్మిన్నేవ శ్రుత్యాదేరపి ప్రమాణ భావః . ‹‹ యస్తర్కేణాను సంధత్తే సధర్మం వేదనే తర ,, ఇత్యుక్తేః . అత ఆహ - నయవతీభి రితి - ఫలమత ఇత్యాది న్యాయాను గృహీతాభి రిత్యర్థః - ఆభాతి , విశదం ప్రతిభాతి - ఏ వంచతదారాధనభూతప్రకృతభరన్యసనంస్వరూపతఃపరికరతఃఅధికారతశ్చవిశోధ్యమితిభావః॥౪౩॥

మూ — ఇప్పడి సర్వజ్ఞయాయ్, సర్వశక్తియాయ్, పరమకారుణికమాయ్, సర్వశేషియాయ్, సపత్నీకమాయ్, సర్వలోకశరణ్యమాన సిద్ధోపాయవిశేషమ్ తెళిన్దాలుమ్ ‹‹ఆరోగ్యమింద్రియాల్పత్వ

సా-దీ.— శ్లోకత్రిత్ వివక్షితమాన సిద్ధోపాయశోధన ప్రయోజనత్తై వివరిక్కిరార్ - ఇప్పడిసర్వజ్ఞయాయిత్యాదియాల్ - ఇప్పడి సిద్ధోపాయ జ్ఞానమ్ పిఱన్దాలుమ్, సంసార వైరాగ్యముణ్డానాలుమ్, ప్రాప్యత్తిల్ రుచియుమ్, ఉపాయత్తిల్ త్వరైయుముణ్డానాలుమ్, సాధ్యోపాయవిశేషత్తిను డైయ సమ్యక్ జ్ఞానమిల్లాతపోతు సిద్ధోపాయ వశీకరణమ్ కూడామైయాల్ సర్వముమ్ వ్యర్థమామెన్ఱు కరుత్తు - ఆరోగ్యమితి- ఆరోగ్యమ్ గుణమ్పోలే తోన్ఱుమ్ సంసారికళుక్కు - వివేకికళుక్కు ఇంద్రియాల్పత్వావహత్వేనదోషమామ్.

సా-స్వా—యోమామేవ మసమ్మూఢో జానాతి పురుషోత్తమ్ - ససర్వవిద్భజతిమాం సర్వభావేనభారతే ,, త్యాది కళిలుమ్ ‹‹ ప్రాప్యం దుఃఖోదధేః పారం త్వరయా వన్నభిద్యత ,,ఇత్యాది కళిలుమ్ అత్యావశ్యకమాక చ్చొల్లుకిఱ పరదేవతా పారమార్థ్య జ్ఞానముమ్, ఇతర విషయవైరాగ్యముమ్,పురుషార్థత్వరైయుమ్,సంపూర్ణమాయిరుక్కైయాలే వేఱుచింత నీయ మిల్లామైయాల్ సాధ్యోపాయ శోధనమ్ వ్యర్థమన్నో ? ఎన్ఱిఱ తటస్థశంకైయై పరిహరిక్కిరార్ - ఇప్పడి సర్వజ్ఞమాయిత్యాదినా - ఇప్పడి సిద్ధోపాయ జ్ఞానమ్ పిఱన్దాలుమ్, సంసార వైరాగ్యముణ్డానాలుమ్ , ప్రాప్య రుచియుముపాయత్వరైయుముణ్డానాలుమ్ , సాధ్యోపాయ విశేష నిర్ణయ మిల్లాతపోతు సిద్ధోపాయ వశీకరణ విశేషమ్ కూడామైయాల్ సర్వముమ్ వ్యర్థమెన్ఱు కరుత్తు - ఆరోగ్యమితి - ఆరోగ్యం, సంసారి కళుక్కు గుణమ్పోలే తోత్తుమ్ - వివేకికళుక్కు-ఇంద్రియాల్పత్వావహత్వేన దోషమాయ్‌తోత్తుకైయాలుమ్, ఐశ్వర్యం

సా-ప్ర—ఏతేరైవ వైషమ్యనైర్ఘృణ్యప్రసంగపరిహారాత్ ‹‹పాపానాం వా శుభానాం వా వధార్హాణాం ప్లవంగమ । కార్యం కరుణమార్యేణ నకశ్చిన్నాపరాధ్యతి ,, ఇత్యాదిన్యా సాపరాధ సంరక్షణ సంధుక్షికయా లక్ష్మ్యా విశిష్టేన భగవతా మోక్ష ప్రదానోపపత్తే ర్భరన్యాస స్యానపేక్షితత్వాత్ద్విషయవ్యామోహస్యనివర్తనమయుక్తమిత్యత్రఅనాద్యాజ్ఞాతిలంఘనమూల నిగ్రహరూపస్యభగవత్ప్రాప్తిప్రతిబంధకస్య నివర్తకతయావిహితభరన్యాసాననుష్ఠానేప్రతిబంధకానివృత్తేఃప్రాప్త్యసంభవాత్తదర్థంభరన్యాస స్యాపేక్షితత్వాత్తద్విషయ వ్యామోహనివర్తన మావశ్యక మేవేతితత్రపతి జానీతే- ఇప్పడిసర్వజ్ఞమాయిత్యాదినా-

సా- వి— న్యాయాత్తత్రైవప్రమాణం నాస్తి-‹‹కర్మణాం పరిపాకత్వాదావిరించాదమంగళమ్ । ఇతి మత్వా విరక్తస్య వాసుదేవః పరాగతిః,, ఇతి క్షుద్రపురుషార్థ వైరాగ్యే ప్రాప్యరుచౌ ప్రాప్యత్వరాయాం సత్యాం తావన్మాత్రాపేక్షణే నైవఈశ్వరస్య గుణలక్ష్మీ సంబంధవతో వైషమ్యనైర్ఘృణ్యా పరిహారేణ రక్షణసంభవాదిత్యాశంక్య తస్యకర్తవ్యత్వం ప్రమాణ సిద్ధమితి బహుశో నివేదితమపీహ స్మారయతి- ఇప్పడి సర్వజ్ఞమాయితి - ఆరోగ్యమింద్రియాల్పత్వం, ఆరోగ్యమింద్రియ వృద్ధిహేతుః- ‹‹ఆయుర్ఘృతం,, మితి వదౌపచారిక ప్రయోగః . యద్వా, ఆరోగ్యమస్తిచేదింద్రియాల్పత్వం భవతి - తేన విషయాసక్తిః-

సా-సం—ఇత్థం సంగ్రహీతం వివరీతుంసంగతిందర్శయన్నధికారారంభశంకామపి పరిహరతి - ఇప్పడీత్యాదినా తెళిన్దాలుమిత్యంతేన- అనంతరాధికారశోధితసిద్ధోపాయస్వరూపంనిష్కృష్టమ్. ఆరోగ్యమితి-

మూ — మైశ్వర్యంశత్రుశాలితా । వియోగో బాంధవైరాయుః కింతద్యేనాత్ర తుష్యతి,, ఎన్కిఱ రపడియే అవివేకమిల్లాతార్క్కు గుణమాయ్ తోన్ఱి న వైయుమ్ దోషమాన పడికణ్డు (సంసార) వైరాగ్యమ్ పూర్ణమానాలుమ్ ‹‹ పరమాత్మని యో రక్తః,, ఎన్కిఱ రపడియే ప్రాప్యరుచియుణ్డానాలుమ్ ‹‹ మహతా పుణ్యపణ్యేన క్రీతేయం కాయనౌస్త్వయా। ప్రాప్తుం దుఃఖోదధేః పారం త్వర యావన్న భిద్యతే,, ఎన్కిఱ రపడియే త్వరై పిఱన్దాలుమ్ అనాదియాక అనువృత్తమాన ఆజ్ఞాతిలంఘనమడియాక ప్పిఱన్ద నిగ్రహబంధకమాన భగవన్నిగ్రహత్తుక్కు ప్రశమనమాక ‹‹ మామేకం శరణం వ్రజ,, ఎన్ఱ విధివాక్యత్తిలుమ్ ‹‹ ప్రపద్యే,, ఎన్ఱ అనుష్ఠానవాక్యత్తిలుమ్ శొల్లప్పట్ట సాధ్యోపాయవిశేషమ్ తెళియాతపోతు సిద్ధోపాయభూతనాన సర్వేశ్వరనై వశీకరిక్క విరకిల్లై -

సా-దీ—తోన్ఱుమ్-ఐశ్వర్యముమ్ గుణమాక మాట్టాతు-శత్రుశాలితా హేతువాకైయాల్-దీర్ఘాయుష్ట్వముమ్ గుణమ్ పోలే తోన్ఱుకిఱతు - అతు [illegible]ధుక్కళోటైవియోగత్తై ప్పణ్ణుమ్ - చిరజీవిపురుషనుక్కు పుత్రాదిమరణదర్శనం సంభవిక్కైయాల్ - సర్వత్ర కారణే కార్యోపచారః - అతః, అత్ర- ఇన్తలోకత్తిల్ వివేకియానవన్ యాతొన్ఱాల్ సంతోషిప్పన్ - అప్పడిప్పట్టవస్తు ఒన్ఱుమిల్లై యెన్ఱపడి - మహతేతి - ఇతు శిష్యనైక్కుఱిత్తు గురువచనమ్ - వారీర్ పిళ్ళాయ్ మహత్తాన పుణ్యమాకిఱ విలైయాలిన్త దేహ[illegible]మానఓడమ్- ఇష్టప్రాప్తి సాధనమాకైయాల్ ఓడమెనిహిఱతు - ఉన్నాల్ కొళ్ళప్పట్టతు - ఆకైయాలిన్త ఓడమెవ్వళవిలుడైయా తిరుక్కుమతుక్కు మున్నే దుఃఖోదధియినుడైయ పారమాన తిరువడికళైత్తై వత

సా-స్వా—శత్రుశాలితా హేతువాకైయాలుమ్, ఆయుస్సు బంధువినాశాదిదుఃఖదర్శనహేతువాకైయాలుమ్, యేన తుష్యతి తత్కిమ్, సంతోషహేతు ఒన్ఱుమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - కార్యకారణయోరభేదోపచారేణ నిర్దేశః - మహతేతి - ఇష్టప్రాప్తిసాధనతయా కాయరూపేయం మహాపుణ్యమూల్యద్రవ్యేణ క్రీతా నౌః యావన్న భిద్యతే తావత్తత్పూర్వమేవ దుఃఖోదధేః పారం ప్రాప్తుం త్వరేతి యోజనా-ఆకైయాల్ సాధ్యోపాయమవశ్యమ్ శోధనీయమెన్ఱుకరుత్తు-ప్రథమమధికారవిషయశంకైయైయుద్దేశక్రమేణ అనువదిక్కిఱార్ -

సా-వి— తదర్థం పాపారంభః- విషయాలాభదుఃఖం-ఐశ్వర్యం శత్రుశాలితా, ఐశ్వర్యం చేచ్ఛత్రుశాలితా-ప్రభుత్వవతో బహవశ్శత్రవస్సంభవంతి - కామక్రోధాది శత్రవశ్చ సంభవంతి - తదపి దుఃఖహేతుః, ఆయుర్దీర్ఘాయురస్తిచేత్ బాంధవైర్వియోగః, పుత్రకళత్రాది మరణదుఃఖానుభవః - అత్ర, సంసారే- యేన తుష్యతి తత్కిమపి నాస్తీతి - ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాణామవివేకినో గుణత్వేన ప్రతిభాసమానానాం వివేకినో దోషత్వేన ప్రతిభాసనాద్వైరాగ్యోత్పత్తిరిత్యర్థః - వ్రజ ఎన్ఱ విధివాక్యత్తాలుమితి -

సా-సం— ఆయురారోగ్యైశ్వర్యరూపసాంసారికఫలేష్వనిష్టానను బంధికంతల్ - నకిమపి-బంధువియోగేంద్రియాల్పత్వ శత్రుశాలిత్వైః క్రమేణాయురాదేరుపహతత్వాదిత్యర్థః - అతోన కిమప్యత్ర తోషజనకమిత్యాహ. యేనాత్ర తుష్యతీతి వివేకః, త్యాజ్యోపాదేయవివేకః . త్వయా సంసారసాగరం తర్తుం కాయేన యావత్కాలమభిన్నతయా వర్తతే తన్మధ్య ఏవ- త్వర, ఉపాయానుష్ఠానే త్వరితవ్యమిత్యర్థః. విరకిల్లై ఇతి - తద్వశీకరణం తచ్ఛరణాగతిరేవేతి హి భాష్యమిత్యాశయః - వశీకరణం, నిగ్రహసంకల్పశామనేన ప్రసాదవిశేషవిశిష్టతయా కరణం - ఆకైయాలధికారాది ముఖేన పరిశోధితసాధ్యోపాయ

మూ — ఆకైయాల్ అతిల్ అధికారత్తిలుమ్, స్వరూపత్తిలుమ్, పరికరఙ్గళిలుమ్, వరుమ్ కలక్కఙ్గళ్ శమిప్పిక్కిరోమ్ - ఇప్రపత్తియై మొను వైదిక ధర్మమన్రో? ఇతువు ఒరు యాగ విశేషమాక వన్రో న్యాస విద్యైయిలోతప్పడుకిరతు - ఆకైయాల్ ఇతు సర్వాధికారమాకక్కూడుమోవెన్రు శిలర్ విచారిప్పర్ కళ్ -

సా.దీ — రుక్త్వారి మొన్రై - మున్ సాధ్యోపాయత్తినుడైయ అధికార(రి)విషయశంకైకళై ప్పరిహరిప్పతాకక్కొలిశంకైమైయనువదిక్కిరార్ - ఇప్రపత్తియుమిత్యాదియాల్ - న్యాసవిద్యైయిల్ "తస్యైవం విదుషో

సా - స్వా — ఇప్రపత్తియుమితి - వైదిక ధర్మమానాలుమ్ సత్యవచనాదివత్సర్వాధికారమాకలాకాతో? ఎన్న వరుళై చ్చెయ్ కిరార్ - ఇతువుమితి - యద్వా, వేదత్తిలే ఆమ్నాతమల్లామైయాలే వైదికత్వమ్ కూడుమో? ఆమ్నాతమానాలుమ్ సత్యవచనాదివత్సర్వాధికారత్వత్తుక్కు విరోధముణ్డో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇతువుమిత్యాదినా. "తస్యైవం విదుషో యజ్ఞస్యాత్మా" ఎన్రు యాగ రూపమాక వామ్నాతమాకైయాలే వైదికత్వమున్. "తస్మాచ్ఛూద్రో యజ్ఞేనావక్లృప్తః" ఎన్కిర పడియే జ్యోతిష్టోమాది యజ్ఞవత్సర్వాధికారత్వ విరోధముణ్డెన్రు కరుత్తు -

సా-ప్ర — తత్ర కృతిసాధ్యతయా విహిత సాధ్యోపాయస్య కృతిశేషిభూతాధికారి నిరూపణీయత్వాత్ప్రథమమధికారి విషయ వ్యామోహం నివర్తయితుమనువదతి - ఇప్రపత్తియుమిత్యాదినా - "తస్యైవం విదుషో యజ్ఞస్య - యస్సమిధా య ఆహుతీయో వేదేన దాశ మత్య్ర్యో అగ్నయే యో నమసా స్వధ్వరః .. హవిర్గృహీత్వాత్మరూపం వసుర న్యేతి మంత్రతః । జుహుయాత్ప్రణవేనాగ్నావచ్యుతాఖ్యే సనాతనే - సమిత్సాధన కాదీనాం యజ్ఞానాం న్యాసమాత్మనః । నమసా యో కరోద్దేవే స స్వధ్వర ఇతీరిత ,, ఇత్యాదిభిర్న్యాస విద్యాయా యజ్ఞత్వేనోక్తైర్వైదికే యజ్ఞే చ శూద్రాదీనామధికారాభావా

సా-వి — యద్యపి విధిమంత్రాధికరణే అగ్నిమ(ద)గ్నీత్ విహరేత్యాదౌ సంబోధన విభక్తేరభిముఖ శ్రోతృమాత్రవిషయాయా అభిముఖానభిముఖ సాధారణ విధివిరోధిత్వమిత్యుక్తం - ఇహా మధ్యమపురుషే చాభిముఖమాత్రవిషయేణ విధివిరోధిత్వమేవ ప్రతీయతే - తథాపి నిక్షేపరక్షాయాం ప్రథమపురుషవన్మధ్యమపురుషే పివిధిశక్తేరనపాయాదర్జునాద్యుద్దేశేన ప్రవృత్తావప్యర్థాత సాధారణ్యాత్ - అన్యథా ఏవం విధేషు సర్వేష్వనాశ్వాసప్రసంగాదితి విధిత్వం సమర్థితం - అతో వ్రజేతి విధివాక్యమిత్యుక్తం - అథ సాధ్యోపాయస్య ప్రపదనస్య - శమిప్పిక్కిరోమ్, శమిష్యామః - ప్రథమమధికార విషయశంకాం పరిహర్తుమనువదతి - ఇప్రపత్తియుమితి - ఇయం ప్రపత్తిర్వేద విహిత ధర్మః, యాగరూపః, వైదికమంత్ర కరణికా చేతి శూద్రాణామప్యధికారోక్తావపశూద్రాధికరణవిరోధ ఇతి పరేషామభిప్రాయః - "సర్వస్య శరణం సుహృత్,, ఇతి

సా - సం — స్యైవ సమ్యగనుష్ఠితస్య తద్వశీకరణత్వాత్ - తత్ర ప్రథమం ప్రపత్తిర్నసర్వాధికారా? వైదిక ధర్మత్వాత్ - నచా ప్రయోజకత్వమ్? తథాసతి పూర్వోత్తర కాణ్డ పశూద్రాధికరణ విరోధ ఇతి యన్మతం తదనూద్య బహుభిః ప్రమాణై రస్యాస్సామాన్య ధర్మత్వసిద్ధ్యా పూర్వోత్తరకాండన్యాయాప్రసరాద్దూషయతి - ప్రపత్తియుమిత్యాదినా - యాగ విశేషమాకవితి - "బ్రహ్మణేత్వా మహస ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత,, ఇతి విధి విహితస్య "తస్యైవం విదుషో

మూ— ఇతు సర్వేశ్వరనై సర్వరుకుకుమ్ శరణ్యమెన్నోతుకిర శ్వేతాశ్వతర శ్రుతిబలత్తాలే పరిహృతమ్-ఇవ్వర్థ మ్ “సర్వలోకశరణ్యాయ” సర్వయోగ్య

సా-దీ— యజ్ఞస్యాత్మా యజమానః,, ఎన్డ్రతిరే-పరిహారిక్కిరార్- ఇతు సర్వేశ్వరనైయిత్యాదియాల్- “సర్వస్య శరణం సుహృత్,, ఎన్ఱు శ్రుతి - ఇవ్వర్థ ముపబ్రహ్మణజ్గళాలుమ్ సాత్వతాది భగవచ్ఛాస్త్రత్తాలుమ్ దృఢీకృతమెన్కిరార్-ఇవ్వర్థమిత్యాదియాల్-సర్వయోగ్యమితి-సర్వయోగ్యం, ఇతు సర్వ శరణ్యత్వ వ్యంజకమ్-

సా-స్వా—శంకాపర్యవసానత్తై యుపసంహరిక్కిరార్ -ఆకైయాలిత-ఇత్తై పరహరిక్కిరార్ -ఇతుఇతి-శ్రుతి బలత్తాలే ఇతి - “ సర్వస్య శరణం సుహృత్ ,, ఎన్కిర శ్రుతి బలత్తాలే యెన్ఱపడి- అజ్గుశరణశబ్దము పాయాంతర స్థానాపత్త్యపర పర్యాయ భరస్వీ కర్తవ్యత్వ వ్యంజన ముఖేన వర్ణాశ్రమాది విశేషానాదరేణ సర్వ రుక్కుమ్ భరన్యాస యోగ్య నెన్ఱు సర్వాధి కారత్వ ద్యోతక మిరె - న్యాయబలత్తాలే శ్రుతియన్య పర్రైయానాలో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వర్థమితి - సర్వలోక శరణ్యాః, సర్వేషాం లోకానాం శరణం గంతుం యోగ్య ఇత్యర్థః - సర్వయోగ్యమ్, సర్వేషాం శరణం గంతుం యోగ్యమ్ -

సా-ప్ర- ద్భరన్యాసస్యచ సర్వాధికారత్వమిత్యపివదంతీత్యర్థః- అనూదితవ్యామోహనివర్తనప్రకారమాహ- ఇతు సర్వేశ్వరనై ఇత్యాదినా - యథా శూద్రాదీనాం వైదికాగ్న్యాధానాద్యధికారిత్వాభావేపి శూద్రవిశేషాణాం రథకార నిషాదస్థపత్యాదీనాం “ రథ కారోగ్నీనాదధీత- ఏతయానిషాదస్థ పతింయాజయే,, దిత్యాది విశేష వచనాద్వైదికే కర్మణ్యే వాధికారస్స్వీక్రియతే- ఏవ మేవ “ సర్వస్య శరణంసుహృ,, దిత్యాది శ్రుతిభి ర్భరన్యాసస్య సర్వాధి కారత్వ సిద్ధిరి త్యర్థః - నను శ్రౌతస్య సర్వ శబ్దస్య అపశూద్రాధి కరణ విరోధ పరిహారాయత్రైవర్ణిక విషయతయా సంకోచ ఏవోచిత ఇత్యత్ర ఉపబ్రహ్మణేష్వపి భరన్యాసస్య సర్వాధి కారత్వోక్తేః స్త్రీశూద్రాది సర్వ విషయత్వ మేవేతి దర్శయ న్నుప బ్రహ్మణానామపి సంకుచిత విషయత్వమాశంక్య శ్రుతివదేవప్రమాణతమ భూతే శ్రీపాంచరాత్రే “ త్రయాణాంతు త్రియాదీనాంప్రపన్నానాంచ ... అమంత్రమధికారస్స్యాచ్చతుర్థ్యావ్యహక్రియాక్రమ,, ఇతి శూద్రాణాం విశిష్య ప్రపదనేఅధికారోక్తేస్సర్వశబ్దస్యాసంకోచ ఏవస్వీకార్య ఇత్యభిప్రాయన్నాహ ఇవ్వర్థ మిత్యాదినా.

సా-వి— శ్వేతాశ్వతర[redacted]సర్వ సాధారణ్యేనబోధితత్వాత్. “సర్వలోకశరణ్యాయే,,తి తస్యాశ్శ్రుతే రుపబృహ్మితత్వాత్త్రియాణాం క్షత్రియాదీనామిత్యారభ్య “ప్రపన్నానాంచ తత్వత ,, ఇత్యుక్తే శ్రీసాత్వతవచనే క్షత్రియాదిషు త్రిషు శూద్రస్య త్రితీయత్వేన విశిష్య శూద్రస్యాప్యధికారకథనేన “కుయోనిష్వపి సంజాత,, ఇతి శూద్రాదపి నికృష్టయోని జాతస్యాపి అధికారకథనేనచ సర్వ శబ్దస్య బ్రాహ్మణాది త్రైవర్ణిక విషయతయా సంకోచాయోగాత్, వైదికత్వేపి సాధారణత్వేన సత్య వదనాది వద్విరోధాభావాత్-యాగత్వేపి విహితత్వే సతి “ఏతయా నిషాదస్థ పతింయాజయే,, దిత్యాదివదధికార సంభవాత్తాంత్రికమంత్రేణాపి తదనుష్ఠాన సంభవేన అపశూద్రాధికరణవిరోధాభావాత్- కాకాదీనాంచ ప్రపన్నత్వస్య ప్రమాణ సిద్ధత్వాచ్చ ప్రపత్తెస్సర్వాధికారత్వేన కశ్చిద్విరోధ ఇతిపరిహారమాహ. ఇతు సర్వేశ్వరనితి-

సా-సం— యజ్ఞస్యే,,త్యనేన యాగవిశేషత్వే నామ్నాతత్వాదితి భావః- శ్రుతీతి- “సర్వస్య శరణం సుహృ,,దితిహి శ్వేతాశ్వతరమంత్ర ఇత్యర్థః - బలశబ్ద స్సర్వశబ్దస్యాసంకుచితతాయా స్స్వారస సిద్ధతాం

మూ—మనాయాస మప్రమాద మనూపమమ్ । ప్రపన్నార్తి హరంవిష్ణుం శరణంగంతు మర్హసి,, ఇత్యాద్యుప బ్రహ్మణఙ్గళాలుమ్ ‘‘త్రయాణాంక్షత్రియాదీనా,, మెన్ఱుమ్ ఉడజ్గే శూద్రపర్యంతఙ్గళాన వర్ణఙ్గళై మెడుత్తు ‘‘ప్రపన్నానాంచతుర్విధాః,, ఎన్ఱు శొల్లుకిఱ శ్రీ సాత్వత వచనత్తాలుమ్ ‘‘కుయోనిష్వపి సంజాతోయస్సకృచ్ఛరణం గతః । తంమాతా పితృహంతార మపిపాతి భవార్తిహా,, ఎన్ఱుశొల్లుకిఱ సనత్కుమార సంహితా వచనత్తాలుమ్ దృఢీకృతమ్ -

సా-దీ.— సర్వయోగ్యమానాలుమ్ సమార్జనాది ఆయాస సాధ్యమాయిరుక్కుమ్ - అప్పడియన్ఱెన్కిఱార్ - అనాయాసమెన్ఱు - అనాయాసమానాలుమ్ శిలవత్తిల్ ప్రమాదమ్ సంభవిక్కుమ్ - అతువుమిల్లైయెన్కిఱార్ - అప్రమాదమెన్ఱు - అప్రమాదత్వేపి శిఱుతు అప్రధానమాయిరుక్కుమ్ - అతువుమిల్లైయెన్కిఱార్ - అనూపమం, అనుపమమెన్ఱపడి - సర్వేభ్యోప్యధికమెన్ఱపడి - ఇవై భగవద్విశేషణఙ్గళానాలుమ్ తత్ప్రపత్తియైయుమ్ విశేషిక్కుమెన్ఱు కరుత్తు - కుయోనిష్వపీతి- కుయోనికళ్, నిషాదాది జాతికళ్- బ్రహ్మవిద్యా విషయమాన అపశూద్రాధికరణ విరోధశంకైయైయుమ్, మంత్రవిశేషసాపేక్షత్వత్తాల్

సా-స్వా—కేమాయాసేన యోగ్య ఇత్యత ఆహ - అనాయాస మితి-రక్షణకరణే ప్రమాదసంభావనాయాం సర్వయోగ్యత్వం కథ మిత్యత్రాహ - అప్రమాద మితి - ఏవంభూత శరణ్యాంతర సంభావనాయాం కథం సర్వభూత యోగ్యత్వ మిత్యత్రాహ - అనూపమ మితి • అతుల్య మిత్యర్థః • ఇతు భగవద్విశేషణమానాలుమ్ వైయర్థ్యాన్యథానుపపత్త్యా తత్ప్రపదనత్తిలుమ్ సిద్ధిక్కుమెన్ఱపడి - ఇన్త ఉపబ్రహ్మణ ద్వయముమ్ శ్రుతి సమానమాకైయాలే స్పష్టతయా నిర్ణయ కోప బ్రహ్మణాంతర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - త్రయాణామితి - ఇన్త వచనత్తిల్ శూద్రనుక్కు స్పష్టమాక అధికారమ్ తోన్ఱవిల్లైయే ? ఎన్న అరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - శూద్రపర్యంతఙ్గళానేతి • ప్రపన్నానాం క్షత్రియాదీనాం త్రయాణాం చేత్యన్వయమాకైయాలే శూద్రాధికారం స్పష్టమాక తోన్ఱుకైయాలే అనన్యథా సిద్ధానే కోపబ్రహ్మణత్తాలే స్వతఏవ భరన్యాస వ్యంజనైక ప్రవృత్తశరణశబ్దాంకితశ్రుతి అన్యథానేతుమ్ శంకితుమప్యసహ్యమెన్ఱు కరుత్తు• ఇప్పడియాకిల్

సా-ప్ర—నను భరన్యాసేకరణ మంత్రాణాం వైదికత్వాచ్ఛూద్రాణాం తదుచ్చారణస్యనిషిద్ధత్వేనతదనుష్ఠానాసంభవాన్న తస్య సర్వాధి కారత్వమిత్య త్రాస్యసత్యవచనాదివత్సర్వాధి కారత్వస్య వాచనికతయావేదే

సా-సం—బహూపబ్రహ్మణసిద్ధతాం చవ్యనక్తి- విష్ణుమితివిశేషణమపిసర్వయోగ్యత్వంసర్వైరపిప్రపత్తవ్యత్వమేవ వ్యనక్తీతిభావః - సర్వయోగ్యత్వం, సర్వశేషిత్వకృతం - అనాయాసత్వం, స్వరూపతో విభుత్వపరిపూర్ణత్వ భక్తిసులభత్వైః • హేయ ప్రతిభటత్వేన సంసార నివర్తకత్వ కృతమ ప్రమాదత్వం - ‘‘ప్రమాదం వై మృత్యు మహం బ్రవీమి,,తి శ్రుతేః - ఉక్తవిశేషణత్రయేణస్వసమ వైధుర్యాదుపమానశూన్యత్వ మనూపమత్వం - ప్రపన్నార్తి హరత్వం సర్వఫలప్రదత్వం - త్రయాణాం, బ్రాహ్మణాదీనామిత్యనుక్త్వా క్షత్రియాదీనామిత్యుక్త్యాచ శూద్రస్యాపి ప్రపన్నత్వ సిద్ధిరితి భావః - కుయోనిష్వపీతి - అవిహితే అర్థవాద వైయర్థ్యాత్కుయోనిరపి శరణవరణం కుర్యాదితివిధేరత్రైవసిద్ధ్యాదుక్తార్థ సిద్ధిరితి భావః - శ్రుత్యవగతస్యోప బ్రహ్మణేనవిశదీకరణాద్దృఢీకృతమిత్యుక్తం.ఉత్తరకాండాపశూద్రనయవిరోధమపి

మూ— ఆకైయాల్ ఉపాసమ్ త్రైవర్ణికాధికారమాక అపశూద్రాధికరణత్తిలే సమర్థితమానాలుమ్ వైదికజ్గళాన సత్యవచనాదికళ్పోలే ప్రపత్తియుమ్ సామాన్యధర్మమాకైయాలే యథాధికారమ్ వైదికమంత్రత్తాలే యాతల్, తాంత్రిక మంత్రాదికళాలే యాతల్, సవర్ణరుక్కుమ్ ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తుక్కు విరోధమిల్లై - కాకాదికళుమ్ ప్రపన్నరాక శాస్త్రజ్గళిలే కేళానిన్ఱోమ్ - "మాంహిపార్థవ్యపాశ్రిత్య యేపిస్యుః పాపయోనయః"

సా-దీ— వరుమ్ నియతాధికారత్వశంకైయైయుమ్ పరిహరిక్కిఱార్ - ఆకైయా ఉపాసన మెన్ఱు - శ్రుతిబలాదవ్యధికరణమ్ భక్తిమాత్రవిషయ మెన్నపడి - ఇతు సర్వాధికార మెన్ఱుమిడమ్ ఆచారత్తాలుమ్ సిద్ధమెన్కిఱార్ - కాకాదికళు మెన్ఱు - ఇవ్వర్థమ్ భగవతాపి సమర్థిత మెన్కిఱార్ - మాంహి పార్థేతి - వ్యపాశ్రిత్యేత్యాశ్రయణ శబ్దమ్ ప్రపత్తిసాధారణ మాకైయాలే - ఉపాసనమ్ త్రైవర్ణికాధికార

సా-స్వా— శారీరకాప శూద్రాధికరణమ్ నిర్విషయ మాక ప్రసంగియాతో? కించ వేద విహిత యజ్ఞరూపతయా వేదవిహితమాన పడియాలే జ్యోతిష్టోమాదివ చ్ఛూద్రాధికార మన్నెన్ఱ వేణ్డావో? ఇతు వైదికమానాలుమ్ సత్యవచనాది వత్సామాన్య ధర్మ మాకైయాలే విరోధమిల్లై యెన్ఱిలానాలుమ్ ప్రణవాదికరణమంత్ర సాధ్యమాన ప్రపదనమ్ సర్వాధికార మాకక్కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాల్, ప్రపదనమ్ సర్వాధి కార మెన్ఱు సోపబ్రహ్మణ శ్రుతిసిద్ధ మాకైయాల్ - తాంత్రికేతి- ఆదిశబ్దేన " మంత్రైరను శ్రవముఖైవ్యధిగమ్య మానైస్స్వాధిక్రియా సముచితై ర్యదివాన్యవాక్యైః ,, రిత్యుక్తలౌకిక వాక్య సంగ్రహః - శారీరకాప శూద్రాధి కరణముమ్ భక్తియోగ విషయ మెన్ఱు కరుత్తు - విశేష నియామక మన్ఱికే సత్యవచనాదివత్తీర్థ్య గాది సాధారణ సామాన్య ధర్మత్వమ్ శొల్లక్కూడుమో? ఎన్నవతుక్కు శాస్త్ర సిద్ధానుష్ఠానమే నియామక మెన్కిఱార్. కాకాదికళు మితి - ఏతావత్పర్యంతం వేద విహితత్వా విశేషేణ భక్తివత్ప్రపదనముమ్ న్యాయతో విచార్యమాణే త్రైవర్ణికాధి కార మెన్ఱు ప్రాప్తమాక విశేష వచన బలత్తాలే సర్వ విషయ మెన్ఱు సమర్థిత్తు ఇతరపరమ్ భక్తియోగాది సాధారణ్యేన భగవదాశ్రయణం సర్వమ్ సర్వాధి కార మెన్ఱు సమర్థిక్కిఱార్. మాంహీతి- యేపాపయోనయోపిస్త్రీ వైదయశ్మాంహి

సా-ప్ర— అధికృతానాం వైదికమంత్రేణ ఇతరేషాంతాంత్రికేణ చానుష్ఠాన సంభవాన్న సర్వాధి కారత్వ విరోధ ఇత్యభిప్రయన్నాహ- ఆకైయాలుపాసన మిత్యాదినా- భరన్యాసస్య సర్వాధి కారత్వం శ్రుతిస్మృతిభిరుప పాద్యాచారేణా వ్యుపపాదయతి - కాకాది కళుమిత్యాదినా - కపోతాది రాదిశబ్దార్థః . ఏవం విశిష్య భర న్యాసస్య సర్వాధి కారత్వం ప్రసాధ్య భగవదాశ్రయణత్వ రూపేణ సామాన్యత స్సిద్ధస్య సర్వాధికారత్వస్య భక్తావివాప వాదాభావా దపి తత్సిద్ధి రిత్యభిప్రయన్నాహ - మాంహి పార్థేత్యాదినా-

సా-సం— పరిహరతి-ఆకైయాలితి-సోపబ్రహ్మణ శ్రుతిబలాదేవ సర్వాధికారత్వ సిద్ధేరిత్యర్థః- ఇయం యది భక్తివదగ్నివిద్యాసాధ్యాస్యా ? వైదికమంత్ర కరణకత్వనియమవతీవాస్యాత్ ? తదా త్రైవర్ణికాధికారైవ స్యాత్ ? నచతథేత్యతో నతద్విరోధోపీతి భావః - ప్రపత్తావితరశ్చా మప్యధికారే శాస్త్రదృష్టే శూద్రస్యాధికారః కైముతిక న్యాయసిద్ధోపీత్యాహ - కాకాదీతి - అనేనతిర్యగధికరణవిరోధోప్యత్ర నేతి ఫలితం - అస్యాస్సర్వాధికారతా శరణ్యోక్తి సిద్ధాపీత్యాహ - మాంహీతి - మాత్రపదం వైదికమంత్ర కత్రా

మూ—స్త్రియో వైశ్యాస్తథా శూద్రాస్తేపి యాంతి పరాంగతిమ్,, ఎన్ఱుభగవదాశ్రయణమాత్రమ్ సర్వసాధారణమాక శరణ్యన్ తానుమ్ అరుళిచ్చెయ్‌తాన్ - ఉపాసన(న్తనక్కు-మ్)త్తుక్కుమ్ ప్రారంభమ్ త్రైవర్ణికశరీరత్తిలే యానాలుమ్ అవసానమ్ - సర్వశరీరత్తిలుమ్ కూడుమెన్ను మిడమ్ ''ధర్మవ్యాధాదయోప్యన్యే పూర్వాభ్యాసా జ్జుగుప్సితే। వర్ణావరత్వే సంప్రాప్తా స్సంసిద్ధిం శ్రమణీ యథా,, ఎన్ఱు శ్రీ విష్ణుధర్మత్తిలే శొల్లప్పట్టతు -

సా-దీ—మూ—కైయాల్ ఆశ్రయణమెల్లామ్ సర్వాధికారమెజ్గనేయెన్న విశేషనియామకబలత్తాల్ ఉపాసనప్రారంభమ్ త్రైవర్ణికశరీరేష్వేవ ఎన్ఱు నియమత్తాల్ అజ్గిన్ ఱ వచనత్తుక్కు సంకోచమ్- అవసానత్తుక్కు సంకోచమిల్లామైయాల్ సర్వాధికారమా మెన్కిఱార్ - ఉపాసనత్తుక్కిత్యాది - ధర్మవ్యాధాదయ ఇతి- జుగుప్సితమాన వర్ణావరత్వత్తిల్ నిన్ఱార్కళ్ యాకిలుమ్ పూర్వజన్మాభ్యాస వశత్తాల్ అజ్జన్మత్తిలే సంసిద్ధరాయ్ యడైన్దార్ కళ్ - అతిల్ దృష్టాంతమ్ శొల్లుకిఱతు శ్రమణీయథా ఎన్ఱు - శ్రమణీయావాళ్ సన్న్యాసినియాన శబరీ- అవళెప్పడి వేడువజన్మత్తిలే సంసిద్ధియై యడైన్దాళ్ అప్పడియే యెన్నైక్కు - ప్రపత్తిక్కు-

సా-స్వా—యస్మాద్వ్యపాశ్రిత్యస్యుః తేపి పరాంగతింయాంతి ఎన్ఱపడి- ఇజ్గుత్రైవర్ణికాంతర్గతస్యాపి వైశ్యస్య పాపయోనిత్వకథనం సత్రాధికారాపాదకార్త్విజ్యాద్యనర్హత్వరూపాపకర్షాత్ -క్షత్రియస్యతు ''తస్మాద్వాజపేయయాజ్యార్త్విజీన,, ఇతి ఆర్త్విజ్యార్హత్వస్య శ్రుతత్వాన్నాపకర్షః ఎన్ఱు శ్రీమత్తాత్పర్యచంద్రికైయిలే వ్యవస్థాపితమ్ . భగవదాశ్రయణమాత్ర మితి మాత్రపదం కార్త్స్న్యార్థకం- సర్వం భగవదాశ్రయణం - భక్తియోగాదికమపి ఎన్ఱపడి - ఇప్పడి యాకిల్ శారీరకాపశూద్రాధికరణం నిర్విషయమాక ప్రసంగియాతో ? అన్త వధిరకణమ్ భక్తియోగారంభమ్ త్రైవర్ణికనియత మిత్యేతత్పరమెన్నిల్ ఇప్పడి కల్పిక్కైక్కు నిదానముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఉపాసనం తనక్కు మితి - ధర్మవ్యాధాదయ ఇతి - ధర్మవ్యాధాదయః జుగప్సితే వర్ణావరత్వే స్థితా అపి పూర్వజన్మారబ్ధభక్తియోగాభ్యాసవశాచ్ఛ్రమణీవ పరమాంసం సిద్ధిం భక్తియోగపూర్తిజాం సంప్రాప్తాః ఎన్నైక్కు- ఉపాసనత్తిల్ పోలే ప్రపదనత్తిలుమ్ ప్రారంభనియమముణ్డో ? ఎన్న ఇల్లై ఎన్ఱుప సంహరిక్కిఱార్ -

సా-ప్ర— అగ్నివిద్యాసాపేక్షస్యోపాసనప్రారంభస్య త్రైవర్ణికాధికారత్వేపి తన్నిరపేక్షభక్త్యవసానస్య శూద్రాదిష్వపి సంభవదగ్నివిద్యానిరపేక్షత్వాదేవ భరన్యాసస్య సర్వాధికారత్వం సుస్థమిత్యభిప్రయన్నాహ - ఉపాసనమ్ తనక్కుమిత్యాదినా - నన్వేవం సర్వాధికారత్వే భక్త్యాద్యనుష్ఠానశక్తానాం భరన్యాసస్వరూపమజానతాంచాస్మిన్నధికారస్సాద్యదితి భక్త్యాదివిధివైయర్థ్యంస్యాదితినసర్వాధికారత్వమిత్యత్రాకించన్యవిశిష్టస్త్రీశూద్రాదిస్సర్వోప్యధికారీతి ప్రపత్తియోగ్యాధికారోక్తంస్మారయన్ త్రైవర్ణికత్వ

సా-వి— ధర్మవ్యాధాదయ ఇతి. జుగుప్సితే వర్ణావరత్వే సత్యపి పూర్వాభ్యాసాత్పూర్వజన్మకృతయోగాభ్యాసవశాత్సంసిద్ధిం ప్రాప్తాః శ్రమణీ యథా శబరీ వేతియోజనా.

సా-సం— మన్యాఃన్యాసవిద్యోపదేష్టృతాంచశూద్రాదేర్వ్యవచ్ఛినత్తి- ఉపాసనస్యత్రైవర్ణికాధికారత్వనియమోప్యారంభమాత్ర ఏవేత్యాహ-ఉపాసనత్తుక్కు మితి-పూర్వేతి-పూర్వశరీరేభగవదనుభవజసంస్కారే

మూ— ఇప్పడి ఉపాసనమ్ త్రైవర్ణికర్కే ఆరంభణీయమానాల్ ప్రపత్తియిలుమ్ ఇ నియామకత్తాలే సామాన్య వచనత్తుక్కు సంకోచమిల్లామైయాలుమ్ విశేష వచన బలత్తాలుమ్ ప్రపదనమ్ సర్వరుక్కుమ్ యోగ్యమ్ - అనవిప్పు ఇతుతనక్కు విశేషిత్తు వేణ్డుమ్ అధికారాంశమ్ మున్పే శొన్నోమ్-
అతస్త్రైవర్ణికత్వాదే ర్భావో భావోపి కస్యచిత్। నాధికారః ప్రపత్తేస్స్యా దాకించన్యమనాశ్రితః ॥

సా.దీ— ప్రారంభత్తిలుమసంకోచమిల్లై యెన్కిఱార్ - ఇప్పడి ఉపాసన మెన్నుతుడజ్గి - ఇతుక్కు విశేషిత్తు వేణ్డుమధికార మెతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతుతనక్కిత్యాది - ఆకించన్యమే ఇతుక్కు అధికారమ్ వేఱిల్లై యెన్కిఱార్ - అతః ఎన్ఱు కారికైయాల్ - అతః, ఇప్పడి సిద్ధమాకైయాల్ - త్రైవర్ణికత్వాదేః కస్యచిత్ - ఆది శబ్దేనాశ్రమాది గ్రహణం - భావః, సద్భావః - అభావః, తదప్రాప్తిశ్చ - ఆకించన్య మనాశ్రితః ఇప్పదమ్ హేతుగర్భమ్ - ఆకించన్యానుపయుక్తత్వాదిత్యర్థః - ప్రపత్తిక్కధికార మన్ఱు - విళంబాక్షమత్వాదియుమ్ ఆకించన్యమాశ్రిత్య తత్సంపాదకత్వేన అధికారకోటియిల్

సా-స్వా—ఇప్పడీతి. ఇప్పడి ప్రపదనమ్ సర్వాధికార మెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో? భక్తియోగసమర్థనుక్కుమ్ ప్రయోజనాంతర పరనుక్కుమధికారమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . అనవిప్పితి . మున్పే ఇతి - ప్రపత్తి యోగ్యాధికారత్తిలే యెన్ఱపడి - ప్రపత్తియోగ్యాధికారత్తిల్ భక్తియోగానధికారమ్ ప్రపత్త్యధికార మెన్ఱు నిష్కృష్టమాకైయాలే త్రైవర్ణికత్వమ్ భక్త్యధికారమాకైయాల్ తదభావమ్ ప్రపత్త్యధికార మెన్ఱు ఫలిక్కైయాలే త్రైవర్ణికరుక్కు ప్రపత్త్యనధికారమ్ ప్రసంగియాతో ? ఇని ఆకించన్యేసతి త్రైవర్ణికత్వం ప్రపత్త్యధికార మెన్నిల్ శూద్రాద్యధికారమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? ఎన్న కారికైయాలే ప్రపత్తి యోగ్యాధికార తాత్పర్యార్థత్తై సంగ్రహిక్కిఱార్ - అతఇతి - అతః, పూర్వోక్త ప్రకారేణ సర్వాధికారత్వ సిద్ధేః - త్రైవర్ణికత్వాదేః . ఆది పదేనాశ్రమాది పరిగ్రహః- కస్యచిత్పుంసః- త్రైవర్ణికత్వాదేర్భావః, సద్భావః - అభావః, అసద్భావశ్చ . ఆకించన్య మనాశ్రితశ్చేత్ప్రపత్తే ర్నాధికారస్స్యాత్ - ఆకించన్య సద్భావేతు త్రైవర్ణికత్వ మత్రైవర్ణికత్వ ముభయ

సా-ప్ర— తదభావయోర్భార న్యాసానుష్ఠానే ఽప్రయోజకత్వమాహ - ఇప్పడి ఉపాసనమిత్యాదినా -

సా-వి— ప్రపదనం సర్వరుక్కుమ్ యోగ్యమానవిప్పు, ప్రపదనే సర్వేషామపి యోగ్యే స్థితేసతి- ఇతుతనక్కు, అస్య ప్రపదనస్య-మున్పేశొన్నోమ్, ప్రపత్తియోగ్యాధికారఇతిభావః- అత్రాపినిష్కృష్య దర్శయతి- అతఇతి- అతః, సర్వాధికారత్వేననిర్ణీతత్వాత్-త్రైవర్ణికత్వాదేః కస్యచిద్ధర్మస్య-ఆదిశబ్దేనఆశ్రమపుంస్త్వాదిగ్రహణమ్- భావః, సద్భావః-అభావః, వ్యతిరేకోపి-ఆకించన్యమనాశ్రితః, ఆకించన్యాపర్యవసితః-తదనుపయుక్తత్వాదితిభావః - విళంబాక్షమత్వాదికంత్వాకించన్యసంపాదకత్వాదధికారకోటిప్రవిష్టం-ప్రపత్తేరధికారోనస్యాత్,

సా-సం—ఉప్రమోపా దిత్యర్థః-ప్రపత్తౌ చైవం కిం నస్యాదిత్యత్ర వైషమ్యమాహ-ఇప్పడీతి. ఏవంసతిసకించనస్యాన్యగతేశ్చ స్వతంత్ర ప్రపత్త్యధికారస్స్యాదిత్యతి ప్రసంగం వారయతి - ఇతు తనకి త్యాది - ఇష్టం కృత మధికారవిషయక్షోభోపశమనం సంగృహ్ణాతి - అతఇతి- ఉక్తార్థే శ్రుతి స్మృత్యుపపత్తిసద్భావాదిత్యర్థః- పుంస్త్వాదికమాది శబ్ద వివక్షితం- కస్యచిత్ప్రపిత్సోః ‹‹ఆకించన్య మనాశ్రితః ›› ఆకించన్యే

మూ—ఇవ్వర్థత్తై "కులఙ్గళాయవిరణ్డిలొన్నిలుమ్పిఱన్దిలేన్,, ఎనిఱ పాట్టిలుమ్ "జనిత్వాహంవంశే,, ఎన్నిఱశ్లోకత్తిలుమ్ కణ్డు కొళ్వతు -

సా-దీ.—ప్రవేశిక్కుమ్-ఎణాదికళప్పడియన్ను - ఇవ్వర్థత్తిల్ తిరుమఙ్గై యాళ్వార్ దివ్య సూక్తియై యుమ్, ఆళవన్దార్ దివ్యసూక్తియైయు ముదాహరిక్కిరార్ - ఇవ్వర్థత్తైయెన్నుతుడఙ్గి - జనిత్వాహ మెన్ను తమ క్కానాద కులాది కళుమ్ అధోగతి నివర్తక మాయిత్తిల్లైయెన్ను కొణ్డు శరణదవనైక్కా యాల్ శరణాగతియిల్ సర్వాధికారత్వమ్ సూచితమ్-సాధి త్తవర్థత్తై నిగమిక్కిరార్ -

సా-స్వా—మప్పధికార మెన్నుకరుత్తు. ఇవ్వర్థత్తిల్ సంప్రదాయముమ్ ప్రమాణమెన్నరుళిచ్చెయ్కిరాన్ -ఇవ్వర్థత్తైఇతి . కులఙ్గళాయవితి-కులఙ్గళాయవీరిరణ్డిల్, నాలుకులఙ్గళిలుమ్-బ్రాహ్మణాదినాలు కులఙ్గళిలుమ్.పిఱన్దిలేన్, జనిత్తేనల్లేనెన్నపడి . జనిత్వాహ మితి - ఇన్త శ్లోకత్తిల్ మహాకుల ప్రసూతత్వముమ్ అధోగతి నివర్తక మన్నెన్ను తోత్తుక్కైయాలుమ్, శరణదవెన్ను శరణ వరణాధి కారమ్ తోత్తుక్కై యాలు మెన్నపడి . ఇప్పడి ప్రపత్తిక్కు ఆకించన్యమధికార మాకిల్ ఉపాయాంతరసమర్థరుక్కు అధికారమిల్లై యెన్నుఫలిక్కైయాల్

సా-ప్ర—స్వోక్తార్థస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ.ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా- కులఙ్గళాయ విత్యాది-తత్తద్ధర్మా నుష్ఠాన యోగ్య బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రాత్మకకులద్వయ ద్వికేకస్మింశ్చిదపి నజాత ఇత్యేతదర్థ ప్రాపక గాథాయా మిత్యర్థః - అస్యాం గాథాయా మస్మిన్ శ్లోకేచ సత్కుల ప్రసూతత్వతదభావయోర కించిత్కరత్వోక్తిః ఉపాయాంతరా శక్తిరేవాధి కారః - ఏవంచ సర్వ జాతీయేష్వప్యర్థిత్వసామర్థ్య వతామకించనానాం భరన్యాసే అధికార ఇతివదన్నధికారి విషయవ్యా మోహ నివర్తనం

సా-వి— నభవతి- త్రైవర్ణికత్వమేవాధికార శ్చేచ్ఛూద్ర స్యాధికారో నస్యా త్తదభావోధికారశ్చేద్బ్రాహ్మణాదే రధికారో నస్యాదితి సర్వాధికారత్వం నస్యాత్ -తదుభయ మప్రయోజకం - ఆకించన్యమేవసర్వత్రాధికారః-"భక్త్యాదావశక్త్యభావ,, ఇత్యుక్తం సర్వమాకించన్యార్థ మితి భావః - ఉక్తార్థస్యసాంప్రదాయికత్వం దర్శయితుం భక్తిసార దివ్యసూక్తిం యామునాచార్యశ్రీసూక్తించాహ - కులఙ్గళాయఇతి-కులఙ్గళాయ వీరిరెణ్డిలుమ్, కులేషు చతుర్షు - ఈరిరెణ్డిలుమ్, ద్వికద్వయే ఇతి పదార్థః - వర్ణ చతుష్టయే అహం నజాతః - అతస్తద్వర్ణ ధర్మానుష్ఠానయోగ్యో నాస్మీత్యాకించన్యం వ్యంజితమ్ - యద్యపి భార్గవముని స్సవర్ణాయా ముత్పన్న ఇతి ప్రసిద్ధిః - తథాపి మేధజాతి పురుషేణ స్వీకృతత్వేన ముఖ్య వర్ణః కశ్చిదపి నాస్మీతి హృదయం - తథా "జనిత్వాహంవంశే,, ఇత్యత్ర మహాకులప్రసూతత్వేపి తమ స్సినిమజ్జామీ త్యుక్త్యా మహాకులప్రసూతత్వ మప్య ప్రయోజక మిత్యావిష్కృతం - "అధోధః పాపాత్మే ,, త్యుక్తి భంగ్యా ఆకించిన్యమేవ వ్యంజితమ్ - ఏవమధికార విషయశంకాం పరిహృత్య ప్రపత్తిస్వరూపవిషయ

సా-సం—అపర్యవసితః-భావః,బ్రాహ్మణాదేస్త్రైవర్ణికత్వ సద్భావోవా? అభావోవా? శూద్రస్య తదభావోవా ? అధికారోన . కింత్వా కించన్య మేవ అధికార ఇతిభావః - ఆకించన్య పదమనన్య గతిత్వ స్యాప్యుప లక్షణం - ఇవ్వర్థత్తై, ఉక్త భావాభావయోః ప్రపత్త్యనధికారత్వం - కులఙ్గళాయే త్యత్ర త్రైవర్ణికత్వా ద్యభావేపి స్వస్య భగవ దంగీకార హేతురుక్తః - జనిత్వేత్య నేన తత్సత్త్వేపితదభావఉచ్యతే-

మూ—ఆకైయాల్ శరణ్య శరణాగతిజ్ఞానముమ్, ఆకించన్యాదికళు ముడైయసర్వజాతియర్కుమ్ ప్రపత్త్యధికారమ్ సిద్ధమ్ - ఇవ్వుపాయస్వరూపత్తైప్పత్త "నారాయణం సలక్ష్మీకంప్రాప్యం తచ్చరణద్వయమ్ । ఉపాయ ఇతి విశ్వాసో ద్వయార్థశ్శరణాగతిః,, ఎన్రు అభియుక్తర్ పాశురముమ్, అధికారకోటి యిలుమ్,

సా.దీ— ఆకైయాలిత్యాదియాల్-ఇప్పడిఅధికారవిషయశంకైకళైప్పరిహరిత్తుఇనిప్రపత్తిస్వరూపవిషయశంకైకళైపరిహరిక్క వుపక్రమిక్కిరార్-ఇవ్వుపాయస్వరూపత్తైప్పత్తవెన్రు- ఇతుక్కు-అభియుక్తర్ పాశురమెన్కిరత్తోడన్వయమ్ - యద్వా,వరుమ్ శంకైకళై ప్పరిహరిక్కిరోమెన్రు శేషమ్ - నారాయణమితి- సలక్ష్మీకం నారాయణం ప్రాప్యం సలక్ష్మీక నారాయణ చరణ ద్వయమేవ ఉపాయఇతి యోవిశ్వాసః సద్వ యార్థః ఇతి శ్లోకార్థః - ఇతుక్కు-త్తరత్తైక్కాట్టుకిరార్-అభియుక్తరిత్యాదియాల్-ప్రపత్తిర్విశ్వాసఃఎన్రుమతుమ్

సా-స్వా—సర్వాధికారత్వమ్ శొన్నతు శేరుమో? ఎన్కిరశంకైయైపరిహరిత్తు కొణ్డుప సంహరిక్కిరార్ - ఆకైయాలితి , ఆకైయాల్, త్రైవర్ణికత్వాదిక మనధికారమాకైయాల్ . సర్వాధి కారత్వ వచనం ఆకించన్యాది విశిష్ట సర్వజాతీయాధి కార పరమెన్రు కరుత్తు - ప్రపత్త్యధికార స్వరూ పత్తై శోధిత్తుప్రపత్తి రూపాఙ్గియిల్ పిరక్కుమ్ పూర్వోక్త శంకైకళై పరిహరిక్కిరార్ - ఇవ్వుపాయత్తై ప్పత్తపితి- ఇతుక్కభి యుక్తర్పాశుర మెన్కిరత్తోడన్వయమ్. అధికారకోటియిలుమెన్రతు విశ్వాస వానేఅధికారియాకైయాలే

సా-ప్ర—నిగమయతి - ఆకైయా లిత్యాదినా- అథాధికారి కృతి సాధ్యోపాయ స్వరూపవిషయ వ్యామోహం నివర్తయ న్నఙ్గిత్వ వ్యపదేశ ప్రయోజన మప్యాహ - ఇవ్వుపాయ స్వరూపత్తై ఇత్యాదినా- తచ్చరణ ద్వయ ముపాయ ఇతి కన్యేయం కులభూషణ మితివత్ - అధికార కోటియిలు మితి - ప్రపత్త్యనుష్ఠాన కాలాత్పూర్వ భావివిశ్వాసస్యాధి కారత్వమితి భావః - విశ్వాసే ప్రపత్తిత్వ బుద్ధిః కథం వ్యామోహ

సా-వి— శంకాఃపరిహర్తుమారభతే.ఇవ్వుపాయస్వరూపత్తైప్పత్తవితి- ఏత దుపాయస్వరూపం ప్రతి- శంకై పరిహరిక్కిరోమితి శేష పూరణే సాన్వయః. యద్వా, ఏత దుపా య స్వరూపం ప్రతి- అభియుక్తర్పాశురమితి సంబంధః. నను ఉపాయ ఇతి విశ్వాసో ద్వయార్థ శ్శరణాగతి రితికైశ్చిదుక్తం- "ప్రపత్తిర్విశ్వాసస్సకృత్ప్రార్థనామాత్రేణాపేక్షితం దాస్యతీతి మహావిశ్వాసపూర్వకం ప్రార్థనమితి యావ,,దితి రామానుజాచార్యైః కదాచిత్ప్రపత్తి స్వరూపం కీదృశమితి శిష్యైః పృష్టై సత్యుక్తం ముక్తకంవాక్యం- "న్యాసః పంచాంగ సంయుత,, ఇత్యాది వచనేష్వాత్మనిక్షేపోఙ్గీ ఇతరాణ్యంగానీ త్యుక్తం - ఏతేషాం పరస్పరవిరోధఇత్యాశంక్యవిశ్వాసప్రార్థనయోరంగయోరేవప్రాధాన్యవివక్షయాంగిత్వవాదః.ఆత్మనిక్షేపవాంగీతి వచన బాహుళ్యాత్. భూయసాంన్యాయాదితి సిద్ధాంతయతి. నారాయణంసలక్ష్మీకమిత్యాదినా. అధి కార కోటి యిలు మితి. ప్రపత్త్యనుష్ఠానా త్పూర్వభావి విశ్వాసస్యాధికారకోటి ప్రవేశఇతిభావః.

సా-సం—అధికారానుబంధి వ్యామోహపరిహారముపసంహరతి-ఆకైయాలితి -అథాంగిస్వరూపవ్యామోహశమనాయా రభ్యతే . ఇవ్వుపాయే త్యాదినా - ప్రాప్య మిత్యంతేన ఉత్తర ఖండార్థ ఉక్తః. విశ్వాస ఇత్యంతేన పూర్వ ఖండార్థ ఉక్తః - ఏవం విశ్వాసాత్మక బుద్ధి విశేష స్యైవగతి వాచిధాతునా ప్రతీతే స్సఏవాంగీతి భావః - ఏతత్పరిహరతి - అధికారేతి - శాస్త్రార్థాను ష్ఠానే తద్విశ్వాస వానధి కారీ-

మూ— అఙ్గ కోటియిలుమ్, నిర్కిఱ విశ్వాసత్తినుడైయ ప్రాధాన్యమ్ శొల్లుకైక్కాగవత్తనై.- అప్పడియే “ప్రపత్తిర్విశ్వాస స్సకృత్ప్రార్థనామాత్రే ణాపేక్షితం దాస్యతీతి విశ్వాసపూర్వకం ప్రార్థనమితి యావత్„, ఎన్కిఱ వాక్యముమ్ ప్రాధాన్య వివక్షైయాలే ముతల్ విశ్వాసత్తైచ్చొల్లి “అనన్యసాధ్యే„, ఎన్కిఱ భరతమునిప్రణీత లక్షణ వాక్యత్తిన్పడియే విశ్వాసపూర్వకం ప్రార్థన మెన్ఱునిష్కర్షిత్తతు.

సా-దీ— ప్రాధాన్యద్యోతనార్థ మెన్కిఱతైవచనాంతరత్తాలే ఉపోద్బలిక్కిఱార్ - అప్పడియేయిత్యాది. నిక్షేపమేప్రపత్తియెన్ఱు సిద్ధాన్తమాకైయాలిన్తలక్షణ వాక్యన్తానుమ్ప్రార్థనారూపాఙ్గత్తినుడైయప్రాశస్త్య

సా-స్వా—ఇన్తఱైవిశేషణముమ్ప్రాధాన్యోపపాదక మెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి అభియుక్తర్ పాశురత్తుక్కు- అన్యథా కరణమ్ కూడుమో ? “ప్రపత్తిర్విశ్వాసః„ ఎన్ఱు శ్రీభాష్య కారవాక్యానుగుణమాక విశ్వాసమే ప్రపదన మెన్ఱుశొల్లవేణ్డావో ? ఎన్న, వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ --అప్పడియే ఇతి- శ్రీభాష్య కారరుమ్ ప్రథమం విశ్వాసత్తై ప్రపదన మెన్ఱు నిష్కర్షిత్తు పిన్బు “ప్రార్థనమితి యావత్„, ఎన్ఱు విశ్వాసత్తైవిట్టు ప్రార్థనత్తైయేప్రపదనమెన్ఱు నిష్కర్షిక్కైయాలే విశ్వాసే ప్రపత్త్యభేదోక్తి అన్యపరైయెన్ఱుకరుత్తు-ఆకిల్ శ్రీభాష్యకారర్ తామ్ప్రధానమాన విశ్వాసత్తైవిట్టుప్రార్థనత్తై ప్రపదనమెన్ఱునిష్కర్షిక్కక్కూడుమో ?

సా-ప్ర— ఇత్యత్ర భాష్యకారైర్విశ్వాస పూర్వకంప్రార్థనమితిప్రార్థనాయాః ప్రాధాన్యవ్యపదేశేనవిశ్వాస స్యాఙ్గత్వ సిద్ధేరిత్యాహ • అప్పడియే ప్రపత్తిరిత్యాదినా- ఇదం వాక్యం భరన్యాస విషయప్రశ్నోత్తరత్వేన భాష్యకారైః కదాచిదుక్తం ముక్తకం వాక్యమితి సంప్రదాయః - విశ్వాసోఙ్గాన్తరాణామఙ్గినశ్చ విశ్వేనానుష్ఠాపకత్వాత్ప్రధానాఙ్గమితిభావః - నన్వేవం దర్శనప్రవర్తకై రామానుజాచార్యైర్గోప్తృత్వవరణస్య ప్రాధాన్య వ్యపదేశాత్ “తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తిః„ రితి భరతమునినోక్తత్వాచ్చ తదేవాఙ్గీత్యత్ర భరన్యాసస్య వచనతోఙ్గిత్వావగమాద్గోప్తృత్వ వరణే ప్రపత్తిరితి

సా-వి— విశ్వాసస్య ప్రాశస్త్యమనేనాత్ర ప్రతిపాదితం - అభియుక్తర్పాశురమ్ ప్రాధాన్యమ్శొల్లుకైక్కాగవత్తనై, ప్రాధాన్యాభిధానార్థమేవ- ఇప్పడి, ఏతత్ప్రకారేణ - ఎన్కిఱ వాక్యముమ్ అప్పడియే ఇత్యన్వయః - ప్రాధాన్య వివక్షయైవేత్యర్థః - తదేవోపపాదయతి • ప్రాధాన్య వివక్షైయాలేఇతి - ముతల్ విశ్వాసత్తైచ్చొల్లి, ప్రపత్తిర్విశ్వాస ఇతి విశ్వాస ప్రాధాన్య వివక్షయా ప్రథమం విశ్వాసముక్త్వా అనన్యసాధ్య ఇతి “అనన్యసాధ్యే స్వాభీష్టే మహావిశ్వాసపూర్వకమ్। తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తిశ్శరణాగతిః„ రితి భరతముని ప్రణీత లక్షణ వాక్యానుసారేణ మహావిశ్వాస పూర్వక ప్రార్థన మెన్ఱు నిష్కర్షిత్తతు, ఇతి నిష్కృష్టం - ఏతన్నిష్కర్ష వాక్యమపి ప్రార్థనా ప్రాధాన్య వివక్షయైవ-

సా - సం — ప్రపత్తిరూప శాస్త్రార్థస్య మహావిశ్వాసాఙ్గక ఇత్యుభయత్రాను ప్రవిష్టో విశ్వాసః - నతథాఙ్గాన్తర మితీదృక్ప్రాధాన్యాభిప్రాయేణాయం నిర్దేశః - అన్యథా బహు ప్రమాణ సంప్రదాయ విరోధ ఇతిభావః - అస్యయథా శ్రుతార్థ పరత్వే అభియుక్త నిష్కర్ష విరోధమాహ-అప్పడియే ఇతి - యథా నారాయణ మిత్యత్ర విశ్వాసస్య శరణాగతిత్వ కథనం ప్రాధాన్య వివక్షయా తథా ప్రార్థనస్య ప్రపత్తిత్వ కథనమపీతి భావః-యథాభియుక్తనిష్కర్షమేవవాప్రార్థనైవాఙ్గీతికింనస్యాదిత్యత్రాహ -

మూ— ఇవ్వాక్యన్తానుమఆత్మనిక్షేపమంగి-ఇతరంగళ్ అంగఙ్గళెన్నుశొల్లుకిర ‘‘న్యాసః పంచాంగ సంయుతః,, ఇత్యాది వచనఙ్గళాలే ప్రార్థనైయుమ్ అఙ్గమాకైయాల్ ‘‘రక్ష్యాపేక్షాం ప్రతీక్షతే,,ఎన్ని

సా.దీ—పరమైకాన్తి-రార్ - ఇవ్వాక్యమ్‌తాను మెన్ను.రక్ష్యస్య, చేతనస్య-అపేక్షాం, ప్రార్థనాం-అపేక్ష

సా.స్వా — సాంగప్రపదనాధికారత్తిల్ నిర్ణయమ్ విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిఱ వ్వాక్య న్తానుమితి - ఇవ్వాక్య న్తానుమ్, శ్రీభాష్యకార వాక్యన్తాను మెన్నపడి - ‘‘ అనన్యసాధ్యే, ర వచనత్తిల్ అభేద నిర్దేశమన్యథా సిద్ధ్యహర్ మాకైయాలుమ్, ‘‘ న్యాసః పంచాంగ సంయుతః ర వచన మన్యథా సిద్ధ్యనర్హమాకైయాలుమ్, న్యాసే అంగిత్వ గ్రాహకస్ఫుటతర ప్రమాణాను ‘‘ అనన్యసాధ్యే,, ఎన్కిఱ శ్లోకవాక్యత్తిలుమ్ శ్రీభాష్యకార వాక్యత్తిలుమ్ ప్రార్థనాయాం ప్రపత్తి అఙ్గప్రాధాన్య ద్యోతనార్థతయా ఔపచారికమెన్నుకరుత్తు- ఇప్పడినిక్షేపమే అంగియాకిల్ ద్వయవి

సా.ప్ర— వ్యపదేశోపి ప్రధానాఙ్గత్వవివక్షయైవేత్యాహ.ఇవ్వాక్యన్తాను మిత్యాదినా- అనన్యసాధ వ్యాఖ్యాన రూపం భాష్యకార వాక్య మపీత్యర్థః - సిద్ధోపాయస్య పరమ కారుణికత్వ బోధ ప్తృత్వ వరణం ప్రధానాఙ్గ మితి భావః - ననుమితగద్యే ‘‘ ప్యేవ మవస్థితస్యాప్యర్థిత్వ :

సా.వి— నతు తస్యాః ప్రపత్తిత్వవివక్షయేత్యాహ-ఇవ్వాక్యన్తానుమితి-ఇవ్వాక్యమ్‌తానుమ్,ఏతద ప్రార్థనైయుమ్ అఙ్గమాకైయాలే, ప్రార్థనాయా అప్యంగత్వాత్ - ప్రాధాన్యత్తై వివక్షిత పడి ఇత్యన్వయః - ననూపాయత్వ ప్రార్థనాయా అంగి శరీరాంతః పాతిత్వం పరికర వి కారే అభిప్రేతమ్ - తత్ర ‘‘అహమస్మ్యపరాధానా మిత్యారభ్య ఉపాయత్వాధ్యవసాయ మివ్వి క్షితమామ్‌త్తు,, ఇత్యుక్తం - తేన ఉపాయత్వాధ్యవసాయస్య ఆవశ్యకత్వ ముక్త్వా చేతనాచేతన ఫల సాధనత్వ రూపోపాయత్వా కారాద్రక్షణోపయుక్త యత్నవత్త్వ రూప రక్షకత్వస్య భక్త్యా సాధారణస్య భిన్నతయోపాయ వరణాదతిరిక్తం గోప్తృత్వ వరణమపి ఫలత్వ పురుషార్థ యే వివక్షితమ్- తచ్చార్థం- ఉపాయ వరణం శాబ్ద,, మిత్యుక్తమ్ -తత్రగోప్తృత్వ వరణస్య తి విశ్వాసో గోప్తృత్వవరణం తథే ,, త్యంగ మధ్యే పరిగణనం కృతం- ఉపాయవరణస్యాంగత్వ

సా.సం—ఇవ్వాక్య మితి - ప్రార్థన మితియావ దిత్యంత వాక్యంతాను మిత్యర్థః - అత్ర భర ణీత లక్షణ వాక్యత్తిల్ పడియే ఇత్యుక్త్యా ప్రార్థన ముపాయత్వ ప్రార్థనం భవతి - న్యాసః సంయుత ఇతి వచనోదాహరణా దఙ్గమాకైయాలే ఇత్యుక్త్యా చ గోప్తృత్వ వరణ మపి భవతి- ర్త్తిలుమితి వాక్యే ప్రార్థనైయై ప్పణ్ణి ఇత్యుక్త్యా తత్రనిత్య కింకరతాం ప్రార్థయే,, ఇతిస్థితేః ఫల మపి భవతీతి ప్రసక్తం - తత్రోత్తర ఖండార్థ ఫల ప్రార్థనస్య అంగాంగి సముదాయ రూపో త్యనన్వయా దభియుక్త నిష్కర్షేణ తమాదాయ విశ్రామ్యతీతి ఎన్కిఱ వాక్య మిత్యాది వివక్షి న్నపడి ఇత్యంతం దేశికోక్తినా తత్పరా - గోప్తృత్వవరణమాదాయస నిష్కర్షో యది విశ్రా ర్థస్య నాంగిత్వం - ‘‘ న్యాసః పంచాంగ సంయుత ,, ఇత్యఙ్గత్వేనైవ తన్నిర్దేశాత్తద్రూప స్య వివక్షైవ స భవేత్ - యద్యుపాయత్వ ప్రార్థనామాదాయ తదా సా గోప్తృత్వ వరణ గ

మూ— ఈశ్వరన్ అపేక్షామాత్ర సాపేక్షనెన్ఱివ్వజ్గత్తిల్ ప్రాధాన్యత్తై ౘ్ వివక్షిత్తు చ్చొన్నపడి.

సా-దీ— నను శిరుగద్యత్తిల్ «విశ్వాస పూర్వకం భగవన్తం నిత్యకింకరతాం ప్రార్థయే,, ఎన్ఱు ప్రా
ర్థనైయై ప్పణ్ణి ఆత్మనిక్షేపమ్ పణ్ణినవిడమ్ కాణామైయాల్ ప్రార్థనామాత్రమే ప్రపత్తియాక వేణ్డావో?
ఎన్న అజ్గు ముడివిల్ «నమోస్తుతే,, ఎన్ఱు ఆత్మనిక్షేపవాచి శబ్ద ప్రయోగ ముణ్డాకైయాలుమ్ క్రీఢ్గ «త
వచరణారవిందయుగళం శరణమహం ప్రపద్యే,, ఎన్ఱు ఉపాయ వరణశబ్దసామర్థ్యత్తాలుమ్ నిక్షేప మ్సిద్ధ

సా-స్వా— శిరుగద్యత్తిల్ నిక్షేపత్తై చ్చొల్లామల్ «విశ్వాసపూర్వకం ప్రార్థన మతి యావత్,, ఎన్కిఱ ము
క్తక వాక్య మ్పొలే తానే «విశ్వాసపూర్వకం భగవన్తం నిత్య కింకరతాం ప్రార్థయే,, ఎన్ఱు శ్రీభాష్యకారర్

సా-ప్ర— త్యారభ్య «నిత్యదాస్యం దాస్యతీతి విశ్వాసపూర్వకం భగవన్తం నిత్యకింకరతాం ప్రార్థయ,, ఇత్య
న్తతయా ప్రార్థనాయా ఏవ వ్యపదేశా న్నిక్షేప స్యాంగిత్వ వ్యపదేశ స్తద్విరుద్ధ ఇత్యత్ర « తత్రైవ అ
నాగతానంత కాల సమీక్షయాప్య దృష్టసంతారోపాయో నిఖిలజంతుజాతశరణ్యం శ్రీమన్నారాయణ చరణా
రవిందయుగళం శరణమహం ప్రపద్య,, ఇతి పూర్వముక్త్వాంతే చ «నమోస్తుత,, ఇత్యుక్తత్వాత్ - శ్రీవైకుంఠ గద్యేచ

సా-వి— నచానుక్తత్వేపి తస్యాప్యంగత్వ మస్తీతి వాచ్యం - న్యాసః పంచాంగసంయుత ఇత్యుక్తాంగపంచ
కాధిక్యా పత్తేః తత్కథ మత్రాంగత్వ ముక్త మితి చేత్సత్యం - ఉపాయత్వ ప్రార్థనైవ గోప్తృత్వ వర
ణం నపృథ గ్యథాచైత్తథా సాధితమ ధస్తాత్ - అతఏవ సారప్రకాశికాయా ముపాయత్వ ప్రార్థనమి
తి గోప్తృత్వవరణ ముచ్యతే - గోప్తృత్వ వరణ వ్యతిరేకేణోపాయత్వ ప్రార్థనాయా అనిరూపణా త్పూ
ర్వత్ర «ఇవ్వజ్గత్తిల్ ప్రాధాన్యత్తై వివక్షిత్తు చ్చొన్నపడి,, ఇతివాక్యే «తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రప
త్తి రిత్యనేన గోప్తృత్వ వరణస్య ప్రాధాన్య మిత్యుక్తత్వా,, దిత్యుక్తం - యద్వా ఇవ్వాక్యమ్ తాను మితి
రామానుజాచార్యోక్త ముక్తకవాక్య పరం - నతు భరత ముని ప్రణీత లక్షణ వాక్యపరం - పూర్వం ప్రార్థ
నైయెన్ఱు నిష్కర్షిత్తతు ఇత్యుక్తత్వాత్. తత్ర గోప్తృత్వ వరణ ప్రాధాన్య తాత్పర్యస్య పూర్వ మప్ర
తిపాదితత్వేన ప్రతిపాదనీయత్వాత్ - ప్రాధాన్య వివక్షయాతే ఇత్యస్య విశ్వాస ప్రాధాన్య ప్రతి పాదన తా
త్పర్యకత్వాత్ - అతఏవ విశ్వాసత్తై చ్చొల్లి ఇత్యుక్తం - ఏవంచ ప్రార్థన మిహ గోప్తృత్వవరణమేవవి
వక్షితం - నోపాయత్వ ప్రార్థనం అతో నవిరోధః - నచైవం సతి భరత ముని ప్రణీత లక్షణ వాక్యత్తిల్

సా-సం— ద్వరణైనైకీభావమాపన్నా అంగికోట్యన్వితేతియది పక్షః తత్పక్షే «న్యాసః పంచాంగసంయుత,, ఇతివ
చనోదాహరణమ్ - అంగమాకైయాలిత్యుక్తిః - ఇవ్వజ్గత్తిల్ ప్రాధాన్యత్తై ఇత్యుక్తి శ్చోపపన్నతరా -
యది గోప్తృత్వ వరణా గర్భతయా ప్రార్థనా అంగికోట్యన్వితైవేతి పక్షస్తత్పక్షే « న్యాసః పంచాం
గ సంయుత ,, ఇతి వచనేన న్యాసే ప్రధానాంగితయా స్థితే తత్ప్రార్థనాయా ఏవ ప్రధానాంగిత్వమిత్య
భియుక్తాన నిష్కర్షం కుర్వంతీతి ఉపాయత్వ ప్రార్థనాయా అంగికోటా గుణభావే నాన్వితత్వమభిప్రే
త్య గుణభూతే ప్యంగ శబ్దస్య ప్రయోక్తుముచితత్వాత్ - అజ్గమాకైయాల్ ఇవ్వంగత్తి నిత్యుక్తి రుపపన్నత
మా - ఏవంచ ప్రార్థనాయా ఏవ ప్రధానాంగిత్వాపసు పత్తయే గోప్తృత్వ వరణే అంగిత్వ సంభావనాయా
అపత్తయేచ ప్రార్థనా పదేన ద్వయో రప్యభిధానయోగ్యత్వాత్ప్రార్థనాం వరణం చతే నపదేన

మూ—శిరియగద్యత్తిలుమ్ విశ్వాసపూర్వకప్రార్థనైయై ప్పణ్ణి ‶నమోస్తు తే″ ఎన్ఱుముడిక్కై యాలుమ్ ఉపాయవరణశబ్దసామర్థ్యత్తాలుమ్ నిక్షేపముమ్ సిద్ధమ్-

సా-దీ— మేనిక్కరార్-శిరుగద్యత్తిలుమిత్యాదియాల్- నమశ్శబ్దత్తుక్కాత్మనిక్షేపపరత్వమెజ్జ్ఞనే కణ్డతెన్న

సా-స్వా—ప్రార్థనామాత్రత్తై నిర్దేశిత్తతుకూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-శిరియ గద్యత్తిలుమితి-ఉపాయ వరణేతి - భరస్వీకారాపరపర్యాయోపాయత్వప్రార్థనాపరమాన ‶తవ చరణారవింద యుగళం శరణమహం ప్రపద్యే″ ఇతి వాక్యగత శరణశబ్ద సామర్థ్యత్తాలుమెన్నపడి - ‶నమోస్తు తే″ ఎన్కిరశబ్ద

సా-ప్ర—‶శ్రీమతా మూలమన్త్రేణ మామైకాన్తికాత్యన్తిక పరిచర్యాకరణాయ పరిగృహ్ణీష్వేతి యాచమానః ప్రణమ్యాత్మానం భగవతే నివేదయేత్″ ఇత్యుక్తత్వాచ్చ. మిత గద్యేప్యాత్మనిక్షేప ఏవాంగ్యభిప్రేత ఇతి నత ద్విరోధ ఇతి దర్శయన్నమ ఇత్యస్య నిక్షేప పరత్వం సప్రమాణమాహ - శిరుగద్యత్తిలుమిత్యాదినా - సామర్థ్యత్తాలుమితి. ‶ఉపాయార్థైక వాచక″ ఇత్యుక్తేశ్శరణశబ్దస్యోపాయవాచకత్వాత్. తథా చ తత్తత్ఫల సాధన యాగ దానాద్యారాధనేన సర్వ ఫల ప్రదతయా భగవత స్సర్వాధికారిణామప్యుపాయత్వేప్య కించనవిషయే విశిష్యోపాయత్వస్య తత్తత్సాధనాననుష్ఠానేపి తత్తత్ఫల ప్రదత్వరూపస్యాకించన

సా-వి— పడియే ఇతి దృష్టాన్తదార్ష్టాన్తిక విరోధస్స్యాదితి వాచ్యం. తత్ర మహావిశ్వాసపూర్వక మితి విశ్వాస ప్రాధాన్య ద్యోతనాయ విశ్వాసం పూర్వముక్త్వా తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తిరితి యథోక్తం తథైవాత్రాపి విశ్వాస పూర్వకం ప్రార్థన మితి విశ్వాసస్య ప్రథమకీర్తనం ప్రాధాన్యద్యోతనార్థమేవేత్యంశే దృష్టాన్తత్వే విరోధాభావాత్ -నను శ్రీరంగరాజ గద్యే ‶నిత్యదాస్యం దాస్యతీతి మహావిశ్వాస పూర్వకం నిత్యకింకరతాం ప్రార్థయే″ ఇతి శ్రీభాష్యకారైః స్వానుష్ఠానస్య నిబద్ధత్వాత్తేషాం ప్రార్థనైవ ప్రపత్తి రిత్యత్ర తాత్పర్య మిత్యత ఆహ - శిరియ గద్యత్తిలు మితి - ఉపాయవరణశబ్ద సామర్థ్యత్తాలుమితి- ‶తత్రైవానన్తకాల సమీక్షయాప్యదృష్ట సంతారోపాయో నిఖిలజన్తు జాత శరణ్యం శ్రీమన్నారాయణ చరణారవిందయుగళం శరణమహం ప్రపద్యే″ ఇత్యుక్తత్వాత్తత్ర శరణం ప్రపద్య ఇత్యస్య ఉపాయత్వేనాధ్యవస్యామీత్యర్థకత్వాదుపాయత్వాధ్యవసాయస్య యాగ దానాది ఫలప్రదాతృత్వ సాధారణ రక్షకత్వ

సా-సం— నిదర్శ్యభియుక్తనిష్కర్షాన్యథాసిద్ధి దేశికవరేణోపపాదితేతి దేశికాశయవిద్భిర్విద్వద్భిర్విభావనీయం - నను మిత గద్యే ఏవమవస్థిత స్యాపీత్యాదినా విశ్వాసపూర్వక ప్రార్థనా మాత్రాభిధానాన్న నిక్షేప స్యాంగిత్వం స్యాదిత్యత్రాహ, శిరియగద్యత్తిలుమితి- ప్రార్థనైయై, నిత్యకింకరతాం ప్రార్థనా మిత్యర్థః. ఉపాయవరణ శబ్ద సామర్థ్యత్తాలు మితి. మిత గద్యేఏవ ‶నిఖిల జన్తు జాత శరణ్య శ్రీమన్నారాయణ తవ చరణారవింద యుగళం శరణ మహం ప్రపద్యే″ ఇత్యత్ర ఉపాయ వరణ పరస్య శరణం ప్రపద్య ఇతి శబ్దస్య సామర్థ్యాదిత్యర్థః - అయం భావః. శరణ శబ్దోపశ్లిష్ట గతి వాచిధాత్వర్థ ఉపాయత్వాధ్యవసాయః - ‶అనన్యసాధ్యే - త్వమేవోపాయభూతో మే - భవ శరణమితీరయన్తీ″ త్యాది ప్రమాణబలాత్ప్రార్థనా పర్యవసన్నః - తస్యాం చోపాయాన్తర స్థాననివేశనార్థో భరస్వీకారాంశ ఏవ ప్రార్థ్యః- తత్ప్రార్థనం చ అత్యన్తాకించన ముముక్షో రాత్మసమర్పణాన్విత

మూ— నమస్స్వాత్మ నిక్షేప పర మెన్ను మిడమ్ "నమస్కారాత్మకం యస్మై విధాయాత్మనివేదనమ్," ఇత్యాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్ - శ్రీవైకుంఠ గద్యత్తిలే ప్రార్థనా పూర్వకాత్మ నిక్షేపమ్ కంఠోక్త మాయిత్తు-

సా-దీ— వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-నమస్స్విత్యాది-శ్రీవైకుణ్ఠేతి. "యాచమానః ప్రణమ్యాత్మానంభగవతే నివేదయే,"

సా-స్వా—సామర్థ్యత్తినాలేనిక్షేపసిద్ధిఎజ్ఞనే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-నమస్స్వితి-శరణ శబ్దముపాయత్వ ప్రార్థనా మాత్ర వరతయా అన్యథా సిద్ధ్యర్హ మాకైయాలుమ్ నమస్సు నానార్థకతయా అన్యథాసిద్ధ్యర్హ మాకైయాలుమ్, అన్యథా సిద్ధ్య నర్హప్రార్థనాతిరిక్త నిక్షేప కంఠోక్తి యిల్లామల్, అన్యథా సిద్ధ్యర్హ వాక్య మాత్రత్తాలే అతిరిక్తాఙ్గ నిర్ణయమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- శ్రీవైకుంఠగద్యత్తిలుమితి - "యాచమానః ప్రణమ్యాత్మానం భగవతే నివేదయేత్ ," ఎన్ఱు యాచనాతిరిక్తాత్మనివేదన రూప నిక్షేపం కంఠోక్త మెన్నపడి - ఆకైయా అన్యథా సిద్ధ్యనర్హ స్ఫుటతర శ్రీవైకుంఠ గద్యానుసారత్తాలే అన్యథా సిద్ధ్యర్హ గద్యాంతర వాక్యమ్ నేయ మెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి శ్రీభాష్య కార వాక్యత్తాలే అఙ్గస్వరూప నిర్ణయం పణ్ణినతు కూడుమో ? శ్రీభాష్యకార వాక్యముమ్ స్ఫుట తర ప్రమాణ విరోధత్తిల్ అన్యథా నేయమన్రో ? ఇఙ్గు "తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తిః శ్శరణాగతిః ," ఎన్కిఱ వచనత్తిల్ ప్రార్థనైయే శరణాగతి మెన్ఱు స్ఫుటతర మాక తోన్ఱుకైయాలే శ్రీభాష్య కారవాక్యముమ్ తదనుగుణమాక నేయమన్రో ? "న్యాసః పంచాఙ్గ సంయుత ," ఇత్యాది ప్రమాణ బలత్తాలే న్యాసమే అఙ్గి ఎన్నిల్ ఆనాలుమ్ న్యాసశబ్దమ్ "తదేకోపాయతాయాచ్ఞా," ఇత్యాదిప్రమాణప్రతిపాదితయాచ్ఞాపరమాక లాకాతో? బుద్ధికళుకుట-విషయమే విశేషమాకైయాలే "న్యాసః పంచాంగసంయుత," ఇత్యాదౌవిషయ విశేషానుపాదానత్తాలేయుమ్ "తదేకోపాయతా యాచ్ఞే," త్యాదౌ ఉపాయత్వ రూపవిషయ విశేషోపాత్త యాచ్ఞైతోత్తు

సా-ప్ర— సమర్పిత భరస్వీకారం వినాను పపత్తే రుపాయ వాచి శరణ శబ్దాత్ తత్సిద్ధి రితి భావః.- రక్షా భరశ్చ తత్తత్ఫలో త్పాదనానుకూల యత్న వత్త్వమ్ - తస్య భగవతి సమర్పణ న్నామ తన్నివృత్తి ఫలక భగవ దీయత్వా ధ్యవసాయః - మదిష్టోత్పాదనానుకూల యత్న స్త్వదైవేత్య ధ్యవసాయ ఇతి

సా-వి— వైలక్షణ్యేన తత్సాధనా నుష్ఠానంవినైవత్వమేవతత్త్వా నేష్టితస్సః తత్ఫలందదాసీతివిశ్వసిమీత్యేవం రూపత్వాత్ తత్రాత్మనిక్షేపం వినా భరస్వీకారాసంభవా దాత్మ నిక్షేప స్సిద్ధఇతి భావః - నమశ్శబ్ద స్యాత్మ నివేదనపరత్వే ప్రమాణ మాహ - నమస్స్వితి - వైకుంఠగద్యోకణ్ఠోక్తత్వా దాత్మనిక్షేప శ్రీభాష్య కారా నుష్ఠానే నిస్సందేహ ఇత్యాహ - శ్రీవైకుంఠ గద్యత్తిలే ఇతి- కీదృశమంగిస్వరూపమిత్యాకాంక్షాయా

సా-సం—భరసమర్పణే నవినాన పర్యవస్యతీతి నిక్షేపముమ్ సిద్ధమిత్యుక్తిరితి-సమర్థ శేషిణ్యాకించనస్యాముముక్షోః అంగానుష్ఠానానంతరా నను ఇత్యుక్తి భరనిక్షేపప్రధానాత్మ నిక్షేప వ్యంజికేతి "నమోస్తుత," ఇతి ముడిక్కైయాలుమ్ సిద్ధ మిత్యుక్తిః - నమశ్శబ్దో వ్యంజక ఇత్యేవన - కింతు ప్రమాణ పర్యాలోచనయా సః స్వసంబంధ నివృత్తిపూర్వకసపరికరాత్మ సమర్పణార్థక ఏవే త్యాహ- నమస్స్వితి -ఆదిశబ్దేననమశ్శబ్దస్వార్థలయోజనాపరకృత్స్నా ఏహికార్థవ్యవచనసంగ్రహః-కణ్ఠోక్తమాయిత్తితి- "మామైకాంతికాత్యంతిక పరిచర్యాకరణాయపరిగృహ్ణీష్వేతియాచమానఃప్రణమ్యాత్మానంభగవతేనివేదయేదిత్యనేనే," తిశేషః-

మూ—ఆకైయాల్ "అనేనైవ తు మంత్రేణ స్వాత్మానం మయి నిక్షిపేత్। ఆత్మాత్మీయ భరన్యాసః,, ఇత్యాదికళిలే అంగివిధానమ్ - ఇప్పడి అల్లాత పోతు "షడ్విధా శరణాగతిః ,, ఎన్కిఱ వాక్యత్తిల్ ఆపాత ప్రతీతియై క్కొణ్డు "స్నానం సప్తవిధం స్మృతమ్,, ఇత్యాదికళిల్ శొన్న స్నానాది భేదఙ్గళ్ పోలే తని త్తనియే ప్రపత్తి విశేషఙ్గళాక ప్రసంగిక్కుమ్.

సా.దీ—దెన్టుకణ్డోక్తమ్-నిక్షేపరూపాంగివిధానవచనఙ్గళైక్కాట్టుకిఱార్-ఆకైయాలిత్యాదియాల్-అనన్యసాధ్యే ఇత్యాదికళుడైయ వాపాతప్రతీతార్థ స్వీకారత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇప్పడియల్లాత పోతిత్యాదియాల్ - ఆనుకూల్య సఙ్కల్పాది కళుక్కు ప్రత్యేకం ప్రపత్తిత్వం ప్రసంగిక్కు మెన్టు కరుత్తు -

సా-స్వా—కైయాలుమ్, తదేకోపాయతా యాచ్ఞేతిప్రమాణమే అనన్యథాసిద్ధమన్టో? "శరణం వ్రజే,, త్యాది ప్రమాణముమ్ విశ్వాస ప్రార్థనాది సాధారణ మన్టో? "ప్రపత్తిం తాం ప్రయుంజీతే ,, తి వచనముమ్ విషయ విశేషానుపాదానత్తినాలే "తదేకోపాయతాయాచ్ఞే ,, త్యాది ప్రమాణసిద్ధ యాచ్ఞాపరమెన్టె కొళ్ళుకై యుచిత మన్టో? ఆకైయాల్ శ్రీభాష్యకార వాక్యత్తాలే అఙ్గినిర్ణయ మెఙ్ఙనే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాల్, శ్రీవైకుంఠగద్యత్తిల్ "యాచమానః ,, ఎన్టు నిర్దేశిత్తు తదతిరిక్తమాక వాత్మనివేదన రూప నిక్షేపమ్ సిద్ధమాకైయాలే ఇన్త జ్ఞాపకత్తాలే ఎన్ట పడి - అంగివిధాన మితి- నిర్ణీత మితి శేషః - ఆత్మాత్మీయ భరరూప విషయ విశేష విశిష్ట సమర్పణరూప బుద్ధివిశేషమ్ నిక్షేప మెన్టు ఉత్పత్తివిధి సిద్ధమాకైయాలే "నిక్షేపాపర పర్యాయో న్యాసః పంచాంగ సంయుత,, ఇత్యాదికమప్యనన్యథాసిద్ధవిధివాక్యానుసారత్తాలే భరన్యాసపరమాకైయాల్ పంచాంగసంయుత ఇత్యేతదంశన్ తదతిరిక్తప్రార్థనాద్యంగ పరమెన్టు అవశ్యమంగీకార్యమాకైయాలే తదేకోపాయతాయాచ్ఞేత్యాదికం విధియల్లామైయాలే అంగ ప్రాధాన్యవివక్షయా వా, అసాధారణఫలప్రార్థనావివక్షయా వా, అభేదనిర్దేశమాప చారిక మెన్టు నిర్వాహ్యమాకైయాలే అన్యథాసిద్ధతయా ఆత్మాత్మీయేత్యాదావేవ నిక్షేపరూపాంగివిధాన మెన్టు నిర్ణాయకమ్ శ్రీభాష్యకార వచనమే ఎన్టుకరుత్తు- అభేదనిర్దేశమాత్రత్తాలే ప్రార్థనమే ప్రపదన మెన్కిఱ పరపక్షత్తిల్ పరేణసమాధానమ్ వాచయితుం ప్రతిబంద్యాబాధకమరుళిచ్చెయ్ కిరార్-ఇప్పడి యల్లాతేతి -

సా-ప్ర— యావత్-ఏవం తర్హి కిమంగీత్యత్ర ప్రమాణోపన్యాసపూర్వకం నిర్ణేష్యాంగిత్యాహ - ఆకైయాలిత్యాదినా - ఇత్యాది కళిలే ఇతి - "ఆత్మాత్మీయ భరం సర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే,, ఇత్యాదిరాదిశబ్దార్థః-నను విశ్వాసప్రార్థనాభరన్యాసానాం త్రయాణామప్యంగిత్వం స్వీకార్యమ్- అన్యథా శ్రుతహానప్రసంగాదిత్యత్ర ప్రతిబంది మాహ. ఇప్పడియల్లాతేత్యాదినా - షణ్ణామంగిత్వస్య "న్యాసః పంచాంగసంయుతః-

సా-వి— మాహ-ఆకైయాలితి-అంగేంగిత్వ వాదస్య ప్రాశస్త్యార్థత్వమంగీకృత్య యథా శ్రుతార్థస్వీకారే బాధకమాహ - ఇప్పడి అల్లాతపోతితి - తని త్తనియే, ప్రత్యేకం - షడ్విధా శరణాగతిరిత్యుక్తత్వాన్న కించిదప్యంగం స్యాదితి భావః - ప్రతి బంది ముఖేన పరిహారం వక్తుం తత్ర పరిహారం పరేణ వాచయతి -

సా-సం— ఆకైయాల్, "వేదనం ధ్యాన విశ్రాంత,, మిత్యాది వద్విశ్వాసస్య ఆత్మనిక్షేప పర్యంతత్వాత్-ప్రతిబంది ముఖేనచ పరేణ నిక్షేపస్యైవ అంగిత్వమభ్యుపగమయితుం తామాహ- ఇప్పడి యల్లాతే త్యాది నా-

మూ— "ప్రపత్తిం తాం ప్రయుంజీత స్వాంగైః పంచభి రావృతామ్,, ఇత్యాదివచనాంతర బలత్తాలే నియ మి కక్క ప్పార్కిల్ అప్పడియే ప్రార్థనావిశ్వాసాదికళై ప్రపత్తియెన్ఱు శొల్లుకిఱ వచనఙ్గళై యుమ్ నియ మిత్తు "న్యాసః పంచాంగ సంయుతః ,, ఇత్యాదికళిల్ప్పడియే నిక్షేపమొన్ఱుమ్ అంగి-ఇతరఙ్గళ్ అఙ్గఙ్గళెన్నక్క ఉచితమ్-

సా-దీ—అబ్బుక్క పరిహారమ్ శంకిక్కిఱార్. ప్రపత్తింతామిత్యాది-అప్పడియేయిఙ్గుమ్ నియమిత్తుక్కొళ్ళ వేణుమా రార్- అప్పడియే యిత్యాది - షట్సు పంచానామంగత్వ కథనం ఏకస్య ప్రపత్తిత్వకథనం షణ్ణాం ప్రపత్తిత్వవిరుద్ధ మెన్ఱపడి-నను విశ్వాసాదేః ప్రపత్తిత్వప్రతిపాదకవచనఙ్గళ్ బహువన్నో? అతో "భూయసాం స్యాద్బలీయస్త్వ,,

సా- స్వా — ప్రపత్తింతామితి. పంచభి రంగై రావృతా మెన్ఱు శొల్లుకైయాలే ఒన్ఱైఅంగియితరంగళై అఙ్గఙ్గళెన్నిల్ ఎన్నపడి "అను కూల్యస్య సంకల్ప,, ఇత్యాది వచనత్తిల్ నిర్దిష్టమాన వాఱు పదార్థఙ్గళిలే నిక్షేపత్తై యంగియెన్ఱు శొల్లుకైయాలే ఇతరఙ్గళ్ ఐన్దుమ్ అఙ్గఙ్గళెన్ఱుకరుత్తు – ఆనాలుమ్ " తదేకోపాయతాయాచ్ఞా ప్రపత్తిః – త్వమేవో పాయ భూతో మే భవేతి ప్రార్థనా మతిః - శరణాగతిః – భవశరణ మితీరయంతి . తవాస్మీతిచ యాచతే ,, ఇత్యాది బహు స్థలఙ్గళిలే ప్రార్థనమే శరణాగతియెన్ఱుతోత్ఱుకైయాలె బహు ప్రమాణాన్యథాకరణమ్ పణ్ణి నిక్షేపమే ప్రపత్తి యెన్ఱు నిర్ణయిక్కక్కూడుమో? ఎన్నవరుళి

సా-ప్ర— స్వాంగైఃపంచ భిరావృతా,,మిత్యాదివాక్యవిరోధాత్త్యాగస్యైద్వి శ్వాసప్రార్థనయోరపిసమాన మిత్యాహ - ప్రపత్తిన్తా మిత్యాదినా - నను " న్యాసః పంచాంగ సంయుతః - స్వాంగైః పంచ భిరావృతా ,, మితి ద్వాభ్యాం వచనాభ్యా మఙ్గత్వావ గమాత్ " త్వమేవో పాయ భూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిః । శరణాగతి రిత్యుక్తా - తదేకో పాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తి ,, రితి ద్వాభ్యాం ప్రార్థనాయాః ప్రాధాన్యస్యా ప్యవగమా ద్వైపరీత్యం కిన్న స్యాత్ " ఉపాయం వృణు లక్ష్మీశం తము పేయం విచింత్య చే ,, తి వచనాదపి ప్రార్థనాయాః ప్రాధాన్య ప్రతీతేః – భూయసాం న్యాయా త్ప్రార్థనాయా ఏవాంగిత్వం యుక్త మిత్యత్ర నిక్షేపస్యైవానేకేషు భగవచ్ఛాస్త్రీ ధ్యాయేషు " స్వాత్మానం మయి నిక్షిపేత్ - నిక్షిప్తం స్వస్వ గోచరః - ఆత్మాత్మీయ భరన్యాసోహ్యాత్మ నిక్షేప ఉచ్యతే। తేన సంరక్ష్యమాణస్య ఫలే స్వామ్య వియుక్తతా। కేశవా ర్పణ పర్యంతాహ్యాత్మ నిక్షేప ఉచ్యతే। న్యాసః పంచాంగ సంయుతః. విధాయాత్మని వేదనం - ఆత్మాత్మీయ భరంసర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే। న్యాసేనైవ మహామునే ,,

సా-వి—ప్రపత్తింతామితి-నియమిక్క ప్పార్కిల్, నియంతుం దర్శనే - అప్పడియే, విశ్వాసప్రార్థనయో రప్యంగత్వాదితి భావః - నను ప్రార్థనైవాంగ్యస్తు ఆత్మనిక్షేపఏవాంగమిత్యుచ్యతాం-ప్రపత్తిత్వబోధక

సా-సం— పరేణ ప్రతిబంద్యుద్ధారం వాచయతి. ప్రపత్తిమితి - ప్రపత్తింతామితి వచన పర్యాలోచనయా నిర్ధారిత విశేష ప్రపత్తిపద వాచ్యస్యైవ అంగిత్వ మితరేషా మంగత్వమేవే త్యభ్యుపగమనీయం - స్థానేతు తథా వచనాభావా త్సప్తానా మపి స్థానభేదత్వమితి మనుషేయది తర్హి విశేష నిర్ధారక వచనే సతి కిముతేతి భావః - నియమిత్తితి – ప్రార్థనా నైర్భర్య విశిష్టనిక్షేపాంగిత్వజ్ఞ్యం శేగుణభూతాం ప్రార్థనాం పురస్కుర్వంతి కానిచిద్వచనాని-అంగేషువిశ్వాసస్యప్రాధాన్యాత్తం పురస్కుర్వంతికానిచిద్వచనానీతినియమ్యేత్యర్థః-నన్వేవమపిభూయసాన్యాయేనయాచ్ఞాయాఏవాంగిత్వం యుక్తం-

మూ—భూయసాం న్యాయత్తైప్పార్ త్తాలుమ్ సాత్యకీతంత్ర లక్ష్మీతంత్రాహిర్బుధ్న్య సంహితాదికళిల్ ప్రపత్త్యధ్యాయఙ్గళిలే నిక్షేపమ్ అంగియెన్ఱే ప్రసిద్ధం - ‘‘త్వమేవోపాయ భూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిః । శరణాగతిరిత్యుక్తా,, ఎన్గిఱతువుమ్ తత్ప్రకరణత్తిలే ప్రధానమాకచ్చొన్న భరన్యాసపర్యంత మెన్నుమిడమ్

సా-దీ— మెన్ఱు న్యాయత్తాల్ విశ్వాసికళుక్కు ప్రపత్తిత్వ మెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - భూయసాం న్యాయాత్తై ఇత్యాది యాల్ - నిక్షేప స్యాంగిత్వ ప్రతిపాదక వచనఙ్గళ్ తతోపి బహువెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి ‘‘ప్రపత్తిర్విశ్వాసః,, ఎన్ఱుమ్ వచనఙ్గళుక్కు నిర్వాహ మరుళిచ్చెయ్తు వచనాంతరత్తుక్కుమ్ నిర్వాహ మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - త్వమేవేత్యాది-

సా-స్వా—చ్చెయ్ కిరార్ - భూయసాం న్యాయత్తై ఇతి - నిక్షేపమంగియెన్ఱే ప్రసిద్ధమితి. ప్రమాణభూయస్త్వత్తుల్యయానాలుమ్ ఓరోరిడత్తిలుమ్ ప్రార్థనత్తుక్కు అఙ్గదోక్తి యిరున్తాలుమ్ అంగిత్వకణ్ఠోక్తియిల్లై - నిక్షేపత్తుక్కానాల్ ‘‘ న్యాసః పంచాంగ సంయుతః - ఏవ మంత్ర రూపాంగైశ్చనమనం తే ప్రకీర్తితం - కథం త్వాం శరణం గచ్ఛేత్ - కీదృశీ శరణాగతి ,, రితి బ్రహ్మ ప్రశ్న పూర్వకం ‘‘ అనేనైవతు మంత్రేణ స్వాత్మానమయి నిక్షిపే ,, దిత్యాదిభిరంగిత్వ కణ్ఠోక్తియాల విశేషోక్తి సహిత భూయసాం న్యాయత్తాలే ఆత్మ నిక్షేపమే అంగిఎన్ఱు కరుత్తు - ప్రపత్త్యధ్యాయఙ్గళిలే ఇతి - ఓరోరు సంహితైకళిలె నానాప్రపత్త్యధ్యాయఙ్గళిలె ఎన్ఱు భూయస్త్వాతిశయమ్ శొన్న పడి , ఆనాలు మహిర్బుధ్న్యాది సంహితైకళిలె ‘‘త్వమేవోపాయ భూతో మే భవేతి ప్రార్థనామితిః । శరణాగతి రిత్యుక్తా ,, ఇతి ‘‘తదేపాభ్యుక్తే,, తివత్ప్రార్థనా మతియే శరణాగతి ఎన్ఱు శాస్త్రఙ్గళిల్ శొల్లప్పట్టతెన్ఱు అభేద నిర్దేశ మాత్ర మన్ఱిక్కే సవిశేషోక్తి బలత్తాలే ప్రార్థనైయే శరణాగతి ఎన్ఱు శొల్ల వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. త్వమేవేతి - తత్ప్రకరణత్తిలితి - ‘‘ ఏవ మంత్ర రుపాంగైశ్చ నమనం తే ప్రకీర్తిత ,, మెన్ఱు తత్ప్రకరణత్తిల్ నిక్షేపే అంగిత్వ కణ్ఠోక్తియిరుక్కైయాలుమ్ ఇంగు ‘‘త్వమేవ రక్షకీభూతో భవేతి ప్రార్థనామతిః,,

సా-ప్ర—ఇత్యాదిభిర్భూయోభిః ప్రతిపాదనాన్నిక్షేపస్యైవాంగిత్వం యుక్తమిత్యాహ. భూయసామిత్యాదినా - సంహితాదీతి - సనత్కుమార విష్వక్సేన సంహితాదిరాదిశబ్దార్థః - సంహితా గ్రహణం నిక్షేప ప్రాపకవచనానాం తాసుబహుత్వాద్గ్రంథ విస్తర భయాదితి మంతవ్యం - ఏవ మనన్యసాధ్య ఇత్యేతత్తుల్యార్థస్య ప్రపత్తిర్విశ్వాస ఇత్యస్యౌచిత్యాచ్చ భరన్యాసపర్యంతత్వముక్త్వా వచనాంతరస్యాపి ప్రకరణాచ్చ భరన్యాస పర్యంతత్వే యుక్తి మాహ - త్వమేవోపాయ భూత ఇత్యాదినా - రక్షాభరస్య తస్మిన్ సమర్పణమేవ

సా-వి—ప్రమాణానాముభయోస్తుల్యత్వాదిత్యత ఆహ - భూయసాం న్యాయత్తై ఇతి - పార్త్తాల్, దర్శనే. అనన్యసాధ్య ఇత్యేతన్మూలభూతస్య త్వమేవోపాయభూతో మే ఇత్యస్య భరన్యాసపర్యవసానమాహ - త్వమేవోపాయేతి -

సా-సం—శ్రీమద్రామాయణే ‘‘అభియాచామవై దేహీం భర్త్సితామపి చూచధ్వ,, మిత్యేవ శ్రవణాత్, భరతముని ప్రణీత లక్షణవాక్యే ‘‘అహమస్మ్యపరాధానాం - సర్వజ్ఞోపిహి - అప్రార్థితో న గోపాయేత్ - త్రాహి మాం పుండరీకాక్ష - భవశరణ,, మిత్యాదిష్వపి యాచ్ఞాయా ఏవ నిర్దేశా దిత్యత్రాహ - భూయసామితి - తర్హి ప్రార్థనామతిశ్శరణాగతి రిత్యుక్తిః కథం ఘటత ఇత్యత్రాహ - త్వమేవేతి -

మూ — అవధారణ సహకృతోపాయ శబ్దత్తాలే వ్యంజితమ్ - ఓరొరువివక్షైక శాలేః అంగజ్ఞళై ప్ర్ధాన మాక చ్చొల్లుక్కై లోకత్తిలుం ఉణ్డు -

సా-దీ — వివక్షా విశేషత్తాల్ అప్రధానజ్ఞళిలుమ్ ప్రధానోపచార ముణ్డెన్కిఱార్. - ఓరొరు ఇత్యాది. యథాభటేషు రాజవదుపచారప్రయోగః - నను ‹‹ శరణంవ్రజ - శరణంగచ్ఛ ›› ఇత్యాదివాక్యస్థధాతుక్కళుక్కుమ్

సా - స్వా — ఎన్ఱు శొల్లాతేయుమ్ ‹‹ త్వముపాయో భవ ›› ఎన్ఱు నిరవధారణమాకచ్చొల్లామలుమ్ ‹‹ త్వమేవోపాయభూతో మేభవేతి ›› ఎన్ఱు నిర్దేశిక్కైయాలే యుమ్ భరస్వీకారాపరపర్యాయోపాయాంతర స్థానాసన్నత్వ ప్రార్థనా పరమాన వివ్వ వచనమ్ భరన్యాస మిల్లామల్ భర స్వీకారమ్ కూడా మైయాలుమ్ ప్రార్థనా స్వితభరన్యాస రూపా మతిశ్శరణాగతి రిత్యుక్తత్త్యైత దర్థ వ్యంజకమెన్ఱు కరుత్తు - ఇని అవధారణ సహకృతోపాయ శబ్ద మిల్లాత విడత్తిలుమ్ ‹‹ అజ్ఞానా దథవా జ్ఞానా దపరాధేషు సత్స్వపి । ప్రాయశ్చిత్తం క్షమస్వేతి ప్రార్థనైకైవ కేవల ›› మిత్యాదౌ లోకాను గుణమాక నిర్వాహాంతరం సాధిక్కిఱార్ - ఓరొరుఇతి - రాజభృత్యే రాజైవాయమిత్యాది వ్యపదేశ మెన్నపడి - అప్పడియే క్షమస్వేతి ప్రార్థనాయాం అజ్గభూతాయాం అజ్గ ప్రాధాన్య ద్యోతనాయ ప్రసదన రూప ప్రాయశ్చిత్తాభేద నిర్దేశః ఎన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ ‹‹ మామేకం శరణం వ్రజ - తమేవ శరణంగచ్ఛ ››

సా-ప్ర — సఏవోపాయ స్స్యాత్ - అన్యథా భక్తిరప్యపేక్షితా స్యాదితికృత్వావధారణార్థ భూతనైరపేక్ష్యం భరన్యాస లింగ మితిభావః - నన్వేవంచేత్ప్రామాణికానా మంగేంగిత్వ వ్యపదేశో నుపపన్న ఇత్యత్ర ప్రయోజన విశేషేణభృత్యే రాజశబ్దప్రయోగవదుపపద్యత ఇత్యాహ - ఓరొరుఇత్యాదినా - శరణంగచ్ఛ -

సా - వి — అవధారణార్థ భూతనైరపేక్ష్యం భరన్యాస లింగమితి భావః - నన్వేవం చేత్ప్రామాణికానామంగిత్వ వ్యపదేశోనుపపన్న ఇత్యత్ర ప్రయోజన విశేషేణ భృత్యే రాజశబ్దప్రయోగ వదుపపద్యత ఇత్యాహ - ఓరొరుఇతి - నను క్వచిత్ ‹‹ ఆత్మానం మయినిక్షిపే ›› దిత్యాత్మ సమర్పణమంగితయావిధీయతే - క్వచిత్ ‹‹ ఆత్మాత్మీయ భరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేప ఉచ్యత ›› ఇత్యాత్మాత్మీయ భరసమర్పణం ప్రపత్తిరిత్యుచ్యతే - ‹‹ స్వప్రవృత్తి నివృత్త్యంశః ప్రపత్తిరితి లక్షిత ›› ఇతి కేచిద్వదంతి - ఏవమంగి స్వరూపేపిన నిర్ధారణం సంభవతీత్యాశంక్యాత్మాపహారాది దోష ప్రాయశ్చిత్తత్వేన సర్వ ముముక్షు సాధారణతయా కర్తవ్యత్వాత్ - తదంశ వివక్షయా ‹‹ ఆత్మానం మయి నిక్షిపే ›› దిత్యుక్త - ఏతేనాస్య సమర్పణస్యాంగత్వంచ సిధ్యతి - ఉపాయాంతర స్థాన నివేశస్యోపాయాంతర వివక్షయావిశేషత్వా దాత్మాత్మీయభరసమర్పణ స్యైవోపాయాంతరస్థాన నివేశన రూపత్వాదిద మేవ సర్వ ఫల సాధన రూప మంగిస్వరూప మితి ‹‹ ఆత్మాత్మీయభరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేప ఉచ్యత ›› ఇత్యుక్తం - ‹‹ త్వమేవోపాయభూతో మేభవే ›› త్యత్రచమత్సాధ్య యత్న మంతరేణైవత్వం మేఫలం దేహీతిప్రార్థనాయాం రక్షాభరసమర్పణమాక్షిప్తంభవతి -

సా-సం — అవధారణ సహకృతేతి - ఉపాయాంతరస్థానే నివిష్టో భవేతిహి ప్రార్థనార్థః - సాచ భరస్వీకార ప్రార్థనార్థత్వాద్భర నిక్షేప మాదాయైవ పర్యవస్యతీత్యపర్యవసాన వృత్త్యాతత్ప రేతివ్యంజితమిత్యుక్తం - లోకమర్యాదయాపీమ మర్థం దృఢీకరోతి - ఓరొరుఇతి. అజ్గజ్గళై, అప్రధానాని -

మూ—ఆలంభశబ్దమ్ యాగపర్యంతమానార్పోలే ,,శరణంవ్రజ,,ఇత్యాదికళిల్ ధాతుకళ్ న్యాస నిక్షేప త్యాగాదిశబ్దఙ్గళాలే శొల్లప్పట్ట ఆత్మయాగత్తైచ్చొల్లుకై వైదిక మర్యాదైక్కుమ్ అనుగుణమ్ -

సా.దీ—విశ్వాసాత్మకాంగ పరత్వ ముణ్డాకైయాలాత్మనిక్షేప పరత్వత్తిల్ క్లిష్టతై వారాతో?ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఆలంభేత్యాదియాల్.

సా. స్వా—త్యాదివిధివాక్యఙ్గళిలేఆత్మనిక్షేపమ్తోత్తా మైయాలే నిక్షేపప్రాధా న్యమ్శొన్నతుకూడుమో?వా యవ్యగ్ శ్వేతమా లభేతే,, త్యాదౌ ఆలంభ శబ్దం యాగ పర్యంత బోధక మానా ర్పోలే ఇంగుమ్ వ్రజేత్యాది ధాతుక్కళ్ ఆత్మయాగ పర్యంత బోధకఙ్గళైన్నిల్ అఙ్గు ద్రవ్య దేవ తా సంబంధాక్షిప్త యాగ ప్రధాన తయా వాక్యస్యా లంభ శబ్దం తత్ప ర్యంత మానాలు మిఙ్గు అప్పడి శొల్లుకైకు నిదాన ముణ్డో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరాల్ - ఆలంభ శబ్దమితి - న్యాసేతి . ,, న్యాసః పంచాంగ సం యుతః ,,

సా-ప్ర—,,శరణం వ్రజే,,త్యాదిషు ప్రయుక్తగచ్ఛ త్యాది ధాతూనాం న్యాసనిక్షేపాది భిన్నార్థక త్వాత్కథం సర్వేషు వచనేషు భరన్యాస ఏవాంగిత్వేన వివక్షిత ఇత్యుచ్యత ఇత్యత్ర స్పర్శ హింసార్థ స్యాలమ్భ శబ్దస్యార్థ ప్రకరణాదినా యథా యాగ పర్యంతత్వంతథా,,గచ్ఛతివ్రజతి,,ఇత్యాదిధాతూనామర్థ ప్రకరణాది నైవ న్యాసనిక్షేపాదిశబ్ద బోధ్య భరన్యాస పర్యంతత్వ మేవేత్యాహ - ఆలంభశబ్దమిత్యాదినా.

సా-వి— భరసమర్పణంవినాఉపాయత్వప్రార్థనాయా అయోగాత్ - ,,ఆత్మాత్మీయ భరంసర్వంనిక్షిప్య శ్రీపతేఃపదే। ఉపాయం వృణ్వే,,త్యుక్తత్వాచ్చ తత్రోపాయత్వం స్వీకుర్వీత్యర్థః - ఉపాయత్వేనాధ్యవసాయం కుర్వితియాకల్ - తథాచాత్రాపి భర సమర్పణమేవ అంగి స్వరూప మితి దర్శితం - ప్రార్థనాత్వం గమితి ప్రాగేవోక్తం- భరసమర్పణ వివక్షయైవ స్వప్రవృత్తి నివృత్త్యంశ ఇత్యుక్తం-సమర్పణా భావేస్వ ప్రయత్న నివృత్త్యసిద్ధేః- లోకే కుత్రచిదాప్తే నిక్షిప్త ధనస్య పురుషస్య తద్రక్షణే స్వప్రయత్న ని వృత్తి దృశ్యతే - నత్వనిక్షిప్త ధనస్యాపీతి తస్మా న్నకస్యచిదపి విరోధ ఇత్యభిప్రాయేణాహ - ఆలంభశబ్దమిత్యాదినా - తత్ర ,,శరణం వ్రజే,,త్యాది ష్వాత్మ సమర్పణ స్యాప్రతీతేస్తద్విరోధ ఇత్యాశంక్య ముముక్షు మాత్రసాధారణత్వేన తస్యావశ్యకత్వాల్ - ,,నమసా యోఽకరోద్దేవే సస్వధ్వర ఇతీరితః । బ్రహ్మణే త్వా మహా సఓమిత్యాత్మానంయుంజీత - హవిర్గృహీత్వాత్మరూపం వసురణ్యేతి మంత్రతః । జుహుయాత్ప్రణవేనాగ్నా వచ్యుతాఖ్యే సనాతన,, ఇతియాగత్వ నిర్దేశాన్న్యాస నిక్షేపత్యాగాది శబ్దైర్యాగత్వప్రతీతేశ్చ ,,అగ్నీషోమీయం పశుమాలభేతే,, త్యత్రా లభేతే రంగభూతా లంబన ప్రతిపాదన ద్వారా యాగపర్యంతత్వవల్ - ,,వ్రజే,,త్యాదిధాతు ష్వప్యంగ భూతోపాయత్వా ధ్యవసాయాది ద్వారా ఆత్మ సమర్పణ పర్యంతత్వ సిద్ధే నవిరోధ ఇత్యాహ - ఆలంభశబ్దమితి - ధాతుకళ్, ధాతుభిః - వ్రజ గతౌ ప్రప ద్య ఇత్యత్రపదల్ గతౌవృణ్వేత్యత్రవృఙ్ సంవరణఇత్యాదిభిః-న్యాసనిక్షేపత్యాగాదిశబ్దఙ్గళాలేశొల్లప్పట్ట ఆత్మ యాగత్తై, న్యాసనిక్షేపాది శబ్దవాచ్యయాగస్య- శొల్లుకై, అభిధానం- వైదికమర్యాదైక్కు మనుగుణం,

సా-సం—వైదిక మర్యాదయా చోక్తాందృఢీకరోతి - ఆలంభేతి.యథా యాగాంగ భూత పశుహింసా వాచ్యాలంభ శబ్దస్తదంగక పశ్వవయవ భూతద్రవ్యత్యాగరూపయాగ పర్యంతఃఏవం వ్రజప్రభృతిధాతుశ్శబ్దత

మూ—యాగమావతు, ఇన్న దేవతైక్కి— త్తహవిస్సెన్ఱిజ్గనేయొరుబుద్ధివిశేషమ్-ఇప్పడియెక్ అత్మావాకీరస్వాదుత మమానహవిస్సు శ్రీమానానానాగాయణక్ పౌరుట్టెన్ఱిజ్గనేయిరుప్పతొరుబుద్ధివిశేషమ్ఇవ్విడత్తిల్ఆత్మయాగమ్-

సా-దీ—యాగశబ్దార్థత్తైక్కాట్టుకిరార్. యాగమావతతి. ఇతుస్వరూపసమర్పణం - ఇత్తాల్ భరసమర్పణము ముపలక్షితమ్. ఇవ్వాత్మనిక్షేపత్తిలిత్యాది స్వరూప సమర్పణంభరసమర్పణం ఫలసమర్పణ మెన్ఱాత్మ నిక్షేప మంశ త్రయమా యిరుక్కుమ్ - అతిల్ భరసమర్పణంఫలాన్తరార్థప్రపన్నరుక్కుమ్సాధారణ

సా-స్వా—సన్న్యాసస్త్యాగఇత్యుక్త,, ఇత్యాదిప్రమాణఙ్గళి లెన్నపడి-ఆత్మయాగత్తైఇతి- ‹‹తస్యైవం విదుషో యజ్ఞస్యాత్మా యజమానశ్శ్రద్ధా పత్నీ,, త్యాదౌ యాగత్వేన నిరూపిత మాన పెన్నపడి - యద్వా, అనాలుమ్ నిక్షేప మంగియెన్ఱు శొల్లుతు కూడుమో ? ‹‹ తస్యైవం విదుషో యజ్ఞస్యాత్మా ,, ఎన్ఱు యాగమన్ఱో అంగియాక త్తోత్తు కిరతు - న్యాస నిక్షేపాది శబ్దముమ్ ఆత్మయాగ వాచి యాకైయాలే విరోధమిల్లై యెన్ఱి లానాలుమ్ శరణం వ్రజేత్యాది వాక్యత్తిలితు తోత్తామైయాలె అంగియాక కూడుమో ? వ్రజేత్యాది ధాతుక్కళ్ ఆత్మయాగ పరఙ్గళాకైయాల్ బాధక మిల్లైయెన్ఱి లప్పోతు క్లిష్టగతిప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ . ఆలంభేతి . వైదిక మర్యాదాను గుణమాకై యాలె క్లిష్ట గతియిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు - ఆత్మయాగ మెన్ఱు నిక్షేపత్తై యాగమాక నిరూపిత్తతు కూడుమో ? యాగ మావతు హవిషః అగ్నౌ ప్రక్షేప మన్ఱో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - యాగ మావతి త్యాదినా - స్వాదు తమేతి . లోకత్తిల్ హవిస్సు పోలె యన్ఱిక్కే అత్యంతాతిశయిత మాన హవిస్సు తదుచిత సర్వోత్కృష్ట దేవతైకళిక్ పొరుట్టు ఎన్ఱుబుద్ధివిశేషమెన్నపడి- ఇప్పడిఆత్మసమర్పణ రూపమాన యాగమంగి మెన్ఱునిర్ణయిక్క—

సా-ప్ర— భరన్యాసస్యకథంయాగశబ్దేనోక్తిరిత్యత్రాహ.యాగమావతి త్యాదినా.స్వాదుత మేతి.పరిశుద్ధాత్మస్వరూపస్యాప్యపహత పాప్మత్వాద్యష్టగుణవిశిష్టతయాఆనందరూపతయాచ‹‹అహమన్నమహమన్న,,మిత్యుక్త రీత్యాచ భోగ్య తమత్వమితిభావః . నన్వాత్మనిక్షేపస్యాంగిత్వ ముయుక్తం. ఫలాంతరార్థ ప్రపదనే

సా - వి— ‹‹అగ్నీషోమీయం పశుమాలభేత - ఆగ్నేయ మష్టాకపాలం నిర్వపే,, దిత్యాదివైదికమర్యాదాయా అప్యవిరుద్ధ మిత్యర్థః - ఆత్మసమర్పణస్య యాగత్వ సిద్ధయే యాగలక్షణమాహ- యాగమావతితి- ఇజ్గనే, అనేనప్రకారేణ - స్వాదుతమమానేతి - ‹‹అహమన్న మహమన్న,, మిత్యుక్త రీత్యా ఆనందరూప భోగ్య మిత్యర్థః - శ్రీమన్నారాయణక్ పొరుట్టు, శ్రీమన్నారాయణాయైవ - ఒరుబుద్ధివిశేషమివ్విడత్తిలాత్మయాగ మిత్యన్వయః - అత్రరక్షా భర సమ ర్పణం కార్య మితి పూర్వోక్తం స్మారయతి -

సా-సం—ఉపాయత్వాధ్యవసాయ పరోపిభరతమునిప్రణీత లక్షణవాక్యానుసారేణాధ్యవసాయపూర్వకయాచ్ఞావిశేష పరస్సన్ న్యాసాది శబ్దవాచ్య యాగపర్యంత ఇత్యర్థః -ఏవంవ్రజేతి విధేరేవ నిక్షేప పర్యంతత్వే యాచ్ఞాదిశబ్దానాం తత్పరతా కిముతేతి న్యాయ సిద్ధేతి భావః - నన్వస్యయాగసామ్య మనుపపన్నం . దేవతోద్దేశేన ద్రవ్య త్యాగాత్మక క్రియాత్వస్య బుద్ధివిశేషరూపే ప్రపదనే అసంభవా దిత్యత్రాహ. యాగమావతిత్యాదినా - అత్ర ‹‹హవిర్గృహీత్వాత్మ రూపం వసురణ్యేతిమంత్రతః | జుహుయాత్ప్రణవేనాగ్నావచ్యుతాఖ్యేసనాతనే | బ్రహ్మాగ్నౌ జుహుయా దోమిత్యనేన ద్వయ రూపిణే,

మూ — ఇవ్వాత్మనిక్షేపత్తిల్ సర్వ ఫలార్థికళుక్కుమ్ సాధారణమాన కర్తవ్యస్వరూపం రక్షా భర న్యాస మెన్నునిడమ్ముస్పేశాన్నోమ్.

సా-దీ— మెన్కిరార్ - ఇవ్వాత్మనిక్షేపత్తిలిత్యాదియాల్. మున్పశొన్నోమ్, సాంగప్రపదనాధికారత్తిలెన్నపడి.

సా-స్వా— కూడుమో? లోకత్తిల్ లౌకిక ద్రవ్య నిక్షేపత్తిలెయుమ్ దృష్ట ఫలార్థ ప్రపత్తియిలుమ్ ఆత్మసమర్పణమ్ ప్రసంగియాతో? మోక్షార్థ ప్రపత్తియిలుమ్ భరన్యాస మిల్లైయాకప్ప్రసంగిక్కుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వాత్మ నిక్షేపత్తి లితి - యద్వా, ఇంగు నిక్షేప రూపాంగి స్వరూప సమర్పణమ్ ప్రసంగియాతో? మోక్షార్థ ప్రపత్తియిలుమ్ భరన్యాస మిల్లైయాక ప్రసంగిక్కుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వాత్మ నిక్షేపత్తి లితి - యద్వా, ఇంగు నిక్షేప రూపాంగి స్వరూప సమర్పణమ్ ఆత్మయాగ మాత్రమాకిల్ “ఆత్మాత్మీయ భరన్యాసోహ్యాత్మ నిక్షేప ఉచ్యతే„ ఎన్కిరదు విరోధియాదో? భరసమర్పణమే నిక్షేప శబ్ద వాచ్య మెన్నిల్ “ఆత్మానంమయి నిక్షిపేత్ - ఆత్మానం భగవతే నివేదయేత్„ దిత్యాది విధివాక్యము మాత్మయాగ స్వరూప నిర్వచన రూప పూర్వ వాక్యముమ్ విరోధియాదో? ఆత్మ సమర్పణమ్ స్వరూప భర ఫల సమర్పణ రూప దళత్రయాత్మక మెన్ఱు శొల్లిల్ లౌకిక ద్రవ్య నిక్షేపత్తిలుమ్ ఫలాంతరార్థ ప్రపత్తియిలుమ్ అవ్యాప్తి ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వాత్మనిక్షేపత్తిలితి - దళత్రయాత్మకాత్మనిక్షేపత్తిలెన్నపడి - సర్వేతి - మోక్షార్థ నిక్షేపం దళత్రయాత్మకమెన్ఱుమ్ ఫలాంతరార్థప్రపదనమ్ భరసమర్పణ మాత్రరూపమెన్ఱుమ్ సాంగప్రపదనాధికారత్తిలే శొన్నో మెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి సర్వఫలార్థికళుక్కుమ్ భర న్యాసమ్ సాధారణ కర్తవ్యమాకిల్ ఉపాయాంతర సమర్థనుక్కుమ్ భరన్యాసమ్ కర్తవ్యమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్.

సా-ప్ర—తస్యానపేక్షితత్వనకృత్స్నప్రపత్తివ్యక్త్యనుయాయిత్వాభావాదిత్యత్ర “ముముక్షుమాత్ర సామాన్యం స్వరూపాది సమర్పణమ్ । అకించనే భరన్యాసస్త్వధికోంగితయా స్థిత„ ఇతిపూర్వోక్తం రక్షా భరన్యాసస్య కృత్స్నప్రపదనానుయాయిత్వాదంగిత్వ మిత్యేతత్స్మారయతి. ఇవాత్మ నిక్షేపత్తి లిత్యాదినా - నను “ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత - న్యాసమాత్మనః - నమసాయోకరోద్దేవే - అనేనైవతు మంత్రేణ స్వాత్మానంమయినిక్షిపేత్ । మయినిక్షిప్తకర్తవ్యః కృతకృత్యః„ ఇత్యాదిభి ర్ముముక్షూణాం ఆత్మనిక్షేపస్యకర్తవ్యత్వావగమాద్యాగాదౌ హవిస్స్వరూప సమర్పణేపి తద్రక్షా భరసమర్పణాసిద్ధివదాత్మ రక్షా భరసమర్పణాసిద్ధేస్తస్యాంగిత్వ నోపపద్యత ఇత్యత్ర “ఆత్మాత్మీయ భరంసర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే । ఉపాయం వృణులక్ష్మీశం తముపేయం విచింత్యచ । హవిర్గృహీత్వాత్మరూపం వసురణ్యేతి మంత్రతః । జుహుయాత్ప్రణవేనాగ్నావచ్యుతాఖ్యే సనాతన„ ఇతిచ ప్రయోగవిధౌ వసురణ్యేత్యస్య హవిర్గ్రహణే వినియోగాత్తత్రచ సర్వకారణత్వ సర్వరక్షకత్వాదేరనుసంధేయత్వోక్తేరాత్మరక్షకత్వస్యాప్యనుసంధేయత్వాత్స్వాకించన్యానుసంధానాచ్చ ముముక్షుప్రపదనేఆత్మరక్షాభరసమర్పణమప్యర్థాత్సిధ్యతీతి తస్యాంగిత్వం

సా-వి—ఇవ్వాత్మ నిక్షేపత్తి లితి. నను జ్యోతిష్టోమాది యాగేషు హవిస్సమర్పణేపి రక్షా భరసమర్పణా

సా-సం— త్యాదికమిహావివక్షితం. ఏవంచతత్పర్యవసానంయుక్తమితిభావః. తస్యాత్మనిక్షేపస్యైవసర్వత్రాంగితాస్యాదిత్యత్రాహ. ఇవ్వాత్మేతి - మున్పే, సాంగ ప్రపదనాధికారే. అత్రరక్షా భరన్యాస ఇతి శాబ్దికయోక్తమిత్యర్థః. సత్యముక్తం. తత్ర కింనియామకం? హావిస్సమర్పణమేవహిసర్వత్రయాగ ఇత్యత్రాహ-

మూ — "హవిస్సమర్పణాదత్ర ప్రయోగవిధిశక్తితః । ఆత్మరక్షాభరన్యాసో౽కించనస్యాతిరిచ్యతే

సా-దీ — అకించనానధికారికఙ్ఙ, ముముక్షువుక్కన్ఱు పడి • నను శోమాశియాజ్ఞా సుళ్ళిట్టార్ స్వప్రవృత్తినివృత్తిరేవ ప్రపత్తిః ఎన్ఱుశొల్లుకైయాల్ భరన్యాసమెప్పడిప్రపత్తియెన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ –

సా - స్వా — హవిస్సమర్పణాదితి. అత్ర, మోక్షార్థప్రపదనే. ప్రయోగవిధిశక్తితః, "ఆత్మాత్మీయభరం సర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే । అనేనైవతుమన్త్రేణ స్వాత్మానం మయినిక్షిపేత్ । మయి నిక్షిప్తకర్తవ్యః కృతకృత్యో భవిష్యతి" ఇత్యాది భరన్యాసానుష్ఠానవిధిసామర్థ్యాత్ - ఉపాయాన్తరసామర్థ్యమిల్లాదార్క్కిల్ భరన్యాసమేయూడాప్పియాలే అకించనాన మోక్షఫలార్థికళుక్కు. ఆత్మహవిస్సమర్పణరూపాత్మయాగాదాత్మరక్షాభరన్యాసోతిరిచ్యతే, అధికో భవతి ఎన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడియాకిల్ స్వప్రవృత్తినివృత్తిః ప్రపత్తిః ఎన్ఱు శ్రీరామమిశ్రోక్తికి విరోధమ్వారాతో? అఙ్గిఅఙ్గప్రాధాన్యవివక్షైయాలుమ్.

సా - ప్ర — యుక్తమిత్యభిప్రయన్నాహ • హవిస్సమర్పణాదిత్యాదినా – హవిస్సమర్పణాదతిరిచ్యత ఇత్యన్వయః - నను భరన్యాసస్య ప్రపదనత్వసమర్థనం స్వయత్ననివృత్తేః ప్రపత్తిత్వబోధక

సా-వి— భావాత్ - "ఓమిత్యాత్మానం యుఞ్జీత. న్యాసమాత్మనః - నమసా యోకరోద్దేవ" ఇత్యున్నీతవిధివాక్యే "అనేనైవతు మన్త్రేణ స్వాత్మానం మయినిక్షిపే" దిత్యాది విధిషు భరసమర్పణాశ్రవణాచ్చ కుతస్తస్యాఙ్గిత్వమిత్యత్రాహ - హవిస్సమర్పణాదితి - ప్రయోగవిధిశక్తితః, "ఉత్పత్తివిధిరధికారవిధిర్వినియోగవిధి"రితి విధిప్రకారభేదాః - తత్ర సాఙ్గప్రపదనానుష్ఠానప్రకారబోధకో విధిః ప్రయోగవిధిః - ప్రకృతే "ఆత్మాత్మీయ భరం సర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే । ఉపాయం వృణు లక్ష్మీశ" మితి ప్రయోగ విధిః - తథా "హవిర్గృహీత్వాత్మరూపం వసురణ్యేతి మన్త్రతః । జుహుయాత్ప్రణవే నాగ్నావచ్యుతాఖ్యే సనాతన" ఇత్యయమపి ప్రయోగవిధిః - తత్ర ప్రథమే ప్రయోగవిధౌ భరం నిక్షిప్యేతి భరసమర్పణస్య కణ్ఠోక్తత్వాద్ద్వితీయే ప్రకరణాది పర్యాలోచనాది సహాయేన అకించనాధికారివిషయస్య తన్మూలభూతస్య "ఓమిత్యాత్మానం యుఞ్జీతే" త్యస్యాకించనాధికారి విషయత్వాత్తత్ర రక్షాభరసమర్పణం వినా ఉపాయత్వాసిద్ధేః ప్రయోగవిధిసామర్థ్యాత్. అత్ర, ఆత్మయాగే. హవిస్సమర్పణాత్, హవిస్సమర్పణాపేక్షయా. భరన్యాసోతిరిచ్యతే, అధికో భవతి – తత్ర "ప్రయోగవిధిశక్తితః" ఇత్యుపలక్షణం "ఆత్మాత్మీయభరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేప ఉచ్యత" ఇత్యాది నిర్వచనాదపి "ఆత్మానం మయినిక్షిపే" దిత్యాదిషు రక్షాభరసమర్పణసిద్ధిరితి ద్రష్టవ్యం – వసురణ్యేతి హవిర్గృహీత్వేతి వసురణ్యేతి మన్త్రేణ గ్రహణం విధాయ ప్రణవేనేత్యో మిత్యస్య సమర్పణకరణమన్త్రతయా విధానాత్ – తత్తాత్కారవాచ్యాయ స్వాత్మానం సమర్పయామీతి స్వానుసంధానాదకారార్థరక్షకత్వాద్యనుసంధానే సతి సామర్థ్యాద్రక్షాభరస్సిధ్యతీత్యాహుః - తత్ర ప్రయోగవిధిపర్యన్తధావనంవృథాస్యాత్ – "ఓమిత్యాత్మానం

సా. సం — హవిరితి. అత్ర, ప్రపత్తిప్రకరణే. ఆత్మరక్షాభరన్యాసః అకించనప్రపత్తౌ - హవిస్సమర్పణాత్, ముముక్షుమాత్రసామాన్యస్వరూపాదిసమర్పణాత్. యాగమాత్రసామాన్యహవిస్సమర్పణాచ్చ. అతిరిచ్యతే, అధికో భవతి, కుతః? ప్రయోగవిధిసామర్థ్యాత్ - అనుష్ఠాపకవిధిబలాత్. "ఆత్మాత్మీయ

మూ— అతశ్శ్రీరామమిశ్రాద్యైర్భరన్యాసవివక్షయా । స్వప్రవృత్తినివృత్త్యంశః ప్రపత్తిరితి లక్షితః

సా.దీ— అత ఇతి - అతః, ఏవం నిశ్చితత్వాదిత్యర్థః - భరన్యాసవివక్షయేతి. భరన్యాసాంశేఽపి వివక్షాసత్త్వాదిత్యర్థః - భరన్యాసే అకృతే స్వయత్ననివృత్తియుక్తా కా తెనిక్కారార్ -

సా.స్వా— అభేదనిర్దేశమ్ కూడాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - అత ఇతి - అతః, అకించనను
కు భరన్యాసమధికమాకైయాలే. భరన్యాసమంతరేణ స్వప్రవృత్తినివృత్తేరసంభవేన కారణీభూత
భరన్యాసవ్యంజనార్థమేవ స్వప్రవృత్తినివృత్తిః ప్రపత్తిరితి లక్షితః ఎన్నపడి - ఇఙ్గు స్వప్రవృత్తినివృ
త్తిః ప్రపత్తిరితి లక్షితః ఎన్ఱు నిర్దేశియాతే స్వప్రవృత్తినివృత్త్యంశః ఎన్ఱతు ఉత్తరకాలీన స్వప్రవృ
త్తినివృత్తిః ప్రపత్తిరితి లక్షితః ఎన్ఱు కరుత్తు - ఉత్తరకాలీన స్వప్రవృత్తినివృత్త్యంశమ్ గోప్తృత్వవర
ణాద్యుపాయాంతరత్తాలుమ్ సంభావితమాకైయాల్ స్వప్రవృత్తినివృత్త్యా భరన్యాసవివక్షై కూడుమో?

సా.ప్ర— పూర్వాచార్యవచనవిరుద్ధమిత్యాశంక్య కృత్స్నస్వయత్ననివృత్తేః ప్రపత్తిత్వోక్తౌ నివృత్తిరూప
స్వయత్నస్యాపి క్రోడీకారేణ స్వవ్యాఘాతప్రసంగాత్ - నిషిద్ధేభ్యో నివృత్తేరేవ ప్రపత్తిత్వే స్యాచ్చ శ్య
వక్తవ్యత్వాదశక్తిసిద్ధాయాస్తస్యా ఏవ మోక్షహేతుత్వే సర్వముక్తిప్రసంగాత్ ప్రపత్తిత్వానుపప
త్తేర్బుద్ధిపూర్వకం యత్నసాధ్యాయాస్తస్యాస్సిద్ధేర్భరన్యాసానంతరభావిత్వేన లోకే దర్శనా
త్తద్ధేతుభరన్యాసవివక్షయైవ స్వయత్ననివృత్తేః ప్రపత్తిత్వవ్యపదేశ ఇత్యాహ - అతశ్శ్రీరామేత్యాదినా -

సా.వి— యుంజీతేతి విధిబలాదపి సామర్థ్యాత్ తత్సిద్ధిసంభవాత్ భక్త్యాదిసాధారణ్యేన ప్రయోగవిధినాపి సా
మర్థ్యసిద్ధేశ్చ. స్వప్రవృత్తినివృత్త్యంశః ప్రపత్తిరితి శ్రీరామమిశ్రవాక్యస్య తాత్పర్యమాహ - అతశ్శ్రీ
రామమిశ్రాద్యైరితి - అతః, పూర్వోక్తప్రకారేణ భరన్యాస ఏవ ప్రపత్తిరితి స్థాపనాత్ - అయమాశ
యః - ప్రయత్నమాత్రత్యాగో జీవతోఽశక్యః - నాపి నిత్యనైమిత్తికకర్మత్యాగః - అలేపకమతప్రవే
శాపత్తేః - కింతు భగవద్వ్యతిరిక్తేభ్య ఉపాయాంతరేభ్యో నివృత్తిరితి వాచ్యం - తాదృశవ్యావృత్తిశ్చ
భగవదేకోపాయత్వం - తచ్చ న్యస్తభరత్వం వినా నోపపద్యత ఇతి స్వవ్యాపారత్యాగో భరన్యాసవ్యాప్య
ఏవ భవతీతి వివక్షయా స్వయత్నత్యాగః ప్రపత్తిరిత్యుక్తమితి - నను భరన్యాసమంతరేణ నిర్భరత్వాపర
పర్యాయస్వయత్ననివృత్తిర్నేత్యుక్తం - తత్కథం భరన్యాసం వినాపి రక్షాపేక్షణమాత్రేణ స్వప్ర
యత్నవిరామోపపత్తేరిత్యాశంకాయాం వ్యతిరేకముఖేన రక్షాభరన్యాసస్యావశ్యకత్వం సాధయతి -

సా.సం— భరం సర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే । ఉపాయం వృణు లక్ష్మీశం తము పేయం విచింత్య చ । హవి
ర్గ్రాహీత్యేవ త్యాగికాః ప్రయోగవిధయః - తథా హి స్వప్రవృత్తినివృత్తిరేవ ప్రపత్తిరిత్యభిధానం కథమి
త్యత్రాహ - అత ఇతి. భరన్యాసస్య అకించనసర్వాధికారిసాధారణ్యాదిత్యర్థః - వివక్షయా, తా
త్పర్యేణ. నివృత్తిరూపోంఽశో నివృత్త్యంశః - సోంఽశో నైర్భర్యం. న్యస్తభరస్యైవ హి నైర్భర్యసంభవ ఇతి భావః.
లక్షితః, ప్రపత్తిలక్షణలక్ష్యతయా కృతః - న హి కారణం వినా భూతకార్యస్య లక్ష్యతయోక్తిః కార
ణస్య లక్ష్యత్వేన వివక్షితతాం విఘటయతీత్యాశయః - నను భరన్యాసమంతరేణ నైర్భర్యాపరపర్యా
య స్వయత్నవిరతిర్నేత్యాసీత్ - తత్కథం రక్షాపేక్షణమాత్రేణాపి స్వయత్ననివృత్త్యుపపత్తేరిత్యత్రాహ.

మూ—— అకృతేతుభరన్యాసే రక్షాపేక్షణమాత్రతః । పశ్చాత్స్వయత్నవిరతి ర్నప్రసిధ్యతి లోక వత్ ।

సా-దీ——అకృతేత్వితి-భరన్యాసాంశమకృత్వా కేవలంరక్షాపేక్షై పణ్ణినాల్ తదుత్తరకాలమ్స్వయత్ననివృత్తి స్సిద్ధియాతు-లోక త్తిల్ పోలే, లోకత్తిల్రక్షాపేక్షామాత్రమ్ పణ్ణినాలుమ్ వస్తునిక్షేపమిల్లాతపోతుతదర్శన

సా-స్వా —— ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- అకృతే త్వితి- లోక త్తిలేరక్షిక్క- వేణు మెన్నుప్రార్థనా మాత్రత్తాలె స్వయత్న నివృత్తి సిద్ధియా మైయాతే లోకవ దేవ ప్రకృతేపి భరన్యాసా భావే స్వయత్న నివృత్తి సిద్ధియా మైయాలే ఉక్తార్థ ముపపన్న మెన్ను కరుత్తు - ఆనాలుమ్ స్వప్రవృత్తి నివృత్తిః ప్రపత్తిః ఎన్నుపాతు విలె శొల్లి యిరుక్కై- యాలె పూర్వ కాలీన స్వప్రవృత్తి నివృత్తియిలుమ్ ప్రపత్త్యభేదోక్తితోత్తుకైయాలే అతు కూడుమో ? పూర్వ కాలీన స్వప్రవృత్తి నివృత్త్యంశమ్ భరన్యాస కార్యమల్లా మైయాలేకార్య ముఖేన కారణాభి వ్యంజనమ్ కూడాతే ? కించ ‹‹ తదేకో పాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తిః - త్వ మేవో పాయభూతో మేభవేతి ప్రార్థ నామతిః.శరణా గతి రిత్యుక్తా,, ఇత్యాదా వుపాయత్వ ప్రార్థనాయాం

సా-ప్ర—— ఏవంచశ్రీరామమిశ్రోక్తాకించన్యస్య భరతమున్యుక్తోపాయత్వప్రార్థనాయా‹‹ఆత్మాత్మీయభరన్యాసో హ్యాత్మ నిక్షేప ఉచ్యత ,, ఇత్యుక్తాత్మ రక్షా భరసమర్పణస్యచ ప్రత్యేకం ప్రపత్తిత్వే అంగ పంచకా సిద్ధే శ్రీరామ మిశ్ర వాక్యస్య భరత ముని వాక్యస్య ఆత్మాత్మీయే త్యాది వాక్యస్య చైకార్థ్యే ఆవశ్యకే

సా-వి—— అకృతేత్వితి- లోకవత్,లోకేఇదంధనంఅస్యామాపదిమామనపేక్ష్యత్వయైవరక్షణీయం-తవైవాయం భరఇతి న్యస్తభర స్స్వవ్యాపారా న్నివర్తతే- నత్వన్యః,న్యాయవదితి భావః - ఏవంసతిస్వప్రవృత్తినివృత్త్యంశఃప్రపత్తిరితి శ్రీరామ మిశ్ర వాక్యస్య భరన్యాసేకృతే స్వయత్న విరతి ర్యాతస్యాం తాత్పర్యం తతశ్చ స్వవ్యాపార నివృత్తి హేతు భూతా కించన్యాను సంధానమావశ్యకమిత్యుక్తం భవతి - స్వవ్యాపారత్యాగ భరన్యాసయో ర్వ్యాప్యవ్యాపక భావలక్షణ సంబంధ ఏవాంగిత్వేన వ్యపదేశ హేతుః - ‹‹ తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తి శ్శరణాగతి,,రితి లక్షణే ‹‹అప్రార్థితోనగోపాయే,,దితి ప్రార్థన మంత రేణ సమర్ప్యమాణం భరం నస్వీకుర్యాదితి ఆవశ్యకాంగభూతా దుపాయత్వప్రార్థనా ద్భరస్వీకార సిద్ధిస్స్యా దిత్యుపాయత్వ ప్రార్థనా భరన్యాసయో ర్జన్యజనక భావోంగాంగి భావశ్చాంగిత్వేన వ్యపదేశ హేతుః. ‹‹ఆత్మాత్మీయ భరన్యాస,, ఇతి లక్షణ వాక్యంతు బహుమానానుసారా ద్భూయసాం న్యాయా త్స్వార్థ తత్పర మి త్యాకించన్య భరన్యాసో పాయత్వప్రార్థనా త్మనామ్ త్రయాణాం సూక్ష్మం సాహ్య దం అంగిత్వవ్యపదేశనిమిత్తాన్తరంగసంబంధంయఃపశ్యతిసఏవలక్షణత్రయస్యైకకంఠ్యంజానాతీత్యభిప్రాయేణాహ -

సా-సం—— అకృతే త్వితి - మద్రక్షణ భరస్తవైవేతి భరన్యాసే అకృతే . రక్షాపేక్షణ మాత్రతః, నిరపేక్షరక్షకత్వ ప్రార్థనయైవ - పశ్చాత్, భర న్యాసానంతర భావినీ - లోకవత్,ఏతద్ధనరక్షణభరస్తవైవేతియోధన మర్పయతి సఏవ తద్రక్షణ రూప స్వవ్యాపారా న్నివర్తతే . నతద్వినా కృత నిరపేక్షరక్షకత్వ ప్రార్థనయైవేత్యర్థః - నను శ్రీరామ మిశ్రైః స్వప్రవృత్తి నివృత్తి రూప నైర్భర్యాత్మకా కించన్య స్యైవాంగితోక్తా - ‹‹ న్యాసః పంచాంగ సంయుతః - ఆత్మాత్మీయ భరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేప ఉచ్యత ,, ఇత్యాదిసాత్యకి తంత్రలక్ష్మీ తంత్రాహిర్బుధ్న్యసంహితాదిషు భర నిక్షేప ఏవాంగి తయోక్తః-

మూ— ఆకించన్యభరన్యాసోపాయత్వ ప్రార్థనాత్మనామ్ ।

సా-దీ—స్వప్రయత్ననివృత్తిం కాణ్తిరే - ఆకించన్యేతి - ఆకించన్యం, ఉపాయాంతరాశక్తత్వమ్ - భరన్యాసః, ఆత్మనిక్షేపః - భగవత్యుపాయత్వ ప్రార్థనా ఎన్నుమిమ్మూన్రుమ్. అధికారాంగ్యఙ్గఙ్గళుక్కు ఎన్నపడి.

సా-స్వా—శరణాగతిత్వ వాదన్తార్ కూడుమో - ఉపాయత్వప్రార్థనై భరన్యాసకార్యమల్లా మైయాలే కార్యముఖేన కారణాభివ్యంజనార్థ మెన్నుమ్ కూడాతే? ఉపాయత్వ ప్రార్థనమజ్గమల్లా మైయాలే అజ్గ ప్రాధాన్య వ్యంజనార్థ మెన్ను శొల్లవుమ్ కూడాతే? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ - ఆకించన్యేతి - ఆకించన్యం, స్వరక్షణార్థోపాయాంతర ప్రవృత్తిశూన్యత్వం - భరన్యాసః, భరస్య, స్వరక్షణార్థోపాయాంతర రూపస్వవ్యాపార నివృత్తిరూప స్వత్వత్యాగ పురస్సర పరస్వత్వాపాదనమ్ - ఉపాయత్వప్రార్థనా, "ఎన్తలైయిలుపాయాంతర త్తైచ్చుమత్తాతే అవత్తైచ్చుమన్నాల్

సా-ప్ర— ఆకించన్యానుసంధానస్య ప్రార్థనాయాశ్చ వచనాంతరేణాంగత్వసిద్ధేర్వాక్యత్రయేపి వ్యాఖ్యాత్వా కారణోక్త్యా స్వస్వరూపేణచ భరన్యాస ఏవోచ్యత ఇతి సూక్ష్మధియాం ప్రకాశేతేత్యాహ - ఆకించన్యేత్యాదినా - "అప్రార్థితోన గోపాయేత్,, దితి సూచితం ప్రార్థనాయాః కారణత్వం ప్రార్థితః పరమపురుష స్సమర్పణం భరం స్వీకుర్యాదితి జ్ఞాపన ద్వారా భర సమర్పణే ప్రవర్తకత్వాదితి. ఉపాయత్వ ప్రార్థనమితి గోప్తృత్వ వరణముచ్యతే - గోప్తృత్వ వరణ వ్యతిరేకేణోపాయత్వ ప్రార్థనాయా

సా-వి— ఆకించన్యేతి - కేచిత్తు "అహమస్మ్యపరాధానా మాలయోఽకించనోఽగతిః । త్వమేవోపాయభూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతి,, రిత్యాకించన్య నివేదనోపాయత్వ ప్రార్థనయోరభావే త్వమేవోపాయాంతరస్థానే నివిశ్య అకించనస్య మమ తదుపాయ సాధ్యమిష్టం సాధయ - రక్షా భర స్త్వయి నివేశితః - ఇతః పశ్చాదస్మద్యతన నిరపేక్ష ఏవ భవానిమమర్థం సాధయత్వితి వక్తు మవకాశాభావాత్తదుభయసహిత ఏవ భరన్యాసోంగి గోప్తృత్వ వరణ ముపాయత్వ ప్రార్థనాదన్య దేవాంగ భూతమితి తత్తల్లక్షణ ప్రతిపాద్యానామాకించన్య భరన్యాసోపాయత్వ ప్రార్థనాత్మనాం త్రయాణాం అంగి శరీరాంతర్గతత్వేనాత్యంత సన్నికర్షాదంగి భూత భరన్యాస నిష్ఠప్రపత్తిత్వేన వ్యపదేశం సౌహృదం చైక రాశ్యం యః పశ్యతి సఏవ ప్రపత్తిశాస్త్రాభిజ్ఞ ఇతివ్యాచక్షతే - అపరేతు "అనన్యసాధ్యే స్వాభీష్టే,, ఇతి భరత ముని లక్షణానుసారేణోపాయత్వ ప్రార్థనామాత్రం నాలం - కింతు భరన్యసనమపి తత్ర ప్రవేశ్యమితి సాంప్రదాయాధికారాద్య శ్లోకే "అభీష్టేదుస్సాధ,,ఇతి పూర్వార్ధేన సూచయిత్వా శ్రీరామమిశ్రోక్త స్వ

సా-సం—"త్వమేవోపాయ భూతోమే భవే,, త్యాదిషు భరతమునిభిశ్చ ఉపాయత్వ ప్రార్థనాయా ఏవ అంగితోక్తా - ఏవ ముక్తిం విషయతా నియామక మాకించన్యాదేః కిం సౌహృద మిత్యత్ర అస్తి సౌహృదం, తచ్చ సూక్ష్మం, తద్ద్రష్టుం చయిః కశ్చి దేవేత్యాహ - ఆకించన్యేతి - న్యస్తం భరేపి యది నిర్భరతానస్యాత్ తదా పవన తనయ బ్రహ్మాస్త్ర న్యాయాద్భరన్యాసోపి న స్వకార్యాయ స్యాత్ - యది శేషిణి భరమ విన్యస్యైవ నిర్భరోహమితి భావయేత్తదా తేనాపి భరా స్వీకరణాచ్ఛేషిణో వ్యపేక్షా విషయ ఏవ స్యాత్ - ఉపాయత్వప్రార్థనానచేద్భరస్వీకరణ ప్రార్థనా విరహాద్రక్షాపేక్షా ప్రతీక్షకో భరన్యాసమాత్రేణ భరం

మూ— త్రయాణాం సౌహృదం సూక్ష్మం యః పశ్యతి స పశ్యతి ।

సా-దీ— సూక్ష్మం సౌహృదం, అన్యోన్య మవినాభావః-స్థూలదృష్టికళాలనుపలభ్యమానత్వం సూక్ష్మత్వం యః పశ్యతి - అయమర్థః, ఎఙ్గే ఆకిఞ్చన్యమ్ శొల్లిత్తు అవ్విడత్తిల్ భరన్యాసప్రార్థనైకళుమ్ వరుమ్- ఎఙ్గే భరన్యాసమ్ శొల్లిత్తు అఙ్గే ఇతరఙ్గళుడైయ సద్భావముణ్డు- ఎఙ్గే ఉపాయత్వప్రార్థనై అఙ్గే

సా-స్వా— మేల్ వరుమభిమత మెల్లాన్తరుకైక్కు సమర్థ కారుణిక నాన వున్ కైక్కే భరమాక వెరట్టు క్కొళ్ళవేణు మెన్నైక్కే ,, ఇతి ద్వయాధికారోక్త ప్రార్థనై-ఇన్త మూన్ఱుక్కుమ్ స్వరక్షణార్థ గురుతర స్వవ్యాపార నివృత్తి ఘటిత మూర్తిత్వమ్ సూక్ష్మ సౌహార్దం - ఇతి నాత్ర త్రయాణాం ప్రపత్త్య భేద నిర్దేశమ్ - ఇత్తై యఱిన్దవనే ఉపాయ స్వరూపత్తై యఱిన్దవనెన్ఱు కరుత్తు - యద్వా ,, త్రయాణాం సౌహార్ద మేకాధికారి నియతత్వం - ఇదం యః పశ్యతి స పశ్యతి ఎన్ఱు కరుత్తు — అత్రేద మవధేయమ్ - ,, తదేకోపాయతా యాచ్ఞా - త్వమేవోపాయ భూతో మే భవే ,, త్యాది వచనేషు భరన్యాస పర్యన్త మెన్ఱు మిడమ్ అవధారణ సహకృతోపాయ శబ్దత్తాలె వ్యంజిత మిత్యత్రైవ కథనాత్, తత్పూర్వ మత్రైవ ,, భరత ముని ప్రణీత లక్షణ వాక్యత్తిల్ పడియే విశ్వాస పూర్వకమ్ ప్రార్థన మెన్ఱు నిరూపితత్వాత్తు . ఇవ్వాక్యన్తాను ,, మిత్యుప క్రమ్య ప్రార్థనైయయు మఙ్గమాక్కియూ తే ,, రక్ష్యాపేక్షాం ప్రతీక్షతే ,, ఎన్కిఱ పడియే ఈశ్వరనపేక్షా మాత్ర సాపేక్ష నెన్ఱివ్వఙ్గత్తిల్ ప్రాధాన్యత్తై వివక్షిత్తు చ్చొన్నపడి స్తుయమెగోప్తృత్వ

సా-ప్ర— అని రూపణాత్ - పూర్వత్ర ,, ఇవ్వఙ్గత్తిల్ ప్రాధాన్యత్తై వివక్షిత్తు చ్చొన్నపడి ,, ఇతి వాక్యే ,, తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తి ,, రిత్యనేన గోప్తృత్వ వరణరూపాంగస్య ప్రాధాన్యముక్త

సా-వి— వ్యాపార నివృత్తిరపి భరన్యాసానంతరభావినిర్భరత్వపర్యవసన్నా వివక్షితా- నతు భరన్యాసాత్ప్రాగపి తూష్ణీం భావరూపేతి ,, ఇతః పశ్చాదస్మ ,, దిత్యుత్తరార్ధేన స్ఫుటీకృత మాచార్యైః- అస్మిన్నంగి స్వరూపే ,, అహమస్మ్యపరాధానామాలయోఽకించనోఽగతిః । శరణాగతిరిత్యుక్తా సా దేవేఽస్మిన్ ప్రయుజ్యతా ,, మితి వరదాచార్య లక్షణానుసారేణాకించన్యమపి ప్రవేశనీయ మిత్యాహత్య లక్షణ చతుష్టయస్యాపి ఐకకంఠ్యం సిద్ధం - ఇదం చాకించన్యం కర్మయోగాదిభ్యో వ్యావృత్తిరూపం ప్రపదనప్రాక్కాలీనం ,, అభీష్టే దుస్సాధ ,, ఇత్యంశేన వ్యక్తం - ప్రపదనానంతరం స్వరక్షణార్థ వ్యాపారేభ్యో భరన్యాసాదిభ్యో వ్యావృత్తిరూప మాకించన్యం తు శ్రీరామ మిశ్రైః స్వవ్యాపారనివృత్తిరితి శబ్దాంతరేణ వ్యవహృత్య స్వ నిర్భరత్వ పర్యవసన్న మన్యదేవోత్తరార్ధేన వ్యక్తం - ఏవ మాకించన్య ద్వయ క్రోడీకారాదే వరదాచార్య శ్రీరామమిశ్ర లక్షణద్వయమపి సంగృహీతం భవతి - నను అధికారరూప మాకించన్య మంగిశరీరే ప్రవేశ్య మితి కథముచ్యతే - అధికారాతిరిక్త మేవ హ్యంగి స్వరూపం వక్తు ముచితం - కించ శేషశేషి భావ జ్ఞాన ముపాయానుష్ఠానాత్ప్రాగేవ శాస్త్రజన్యమితి సంప్రతిపన్నం - శేషత్వ జ్ఞానమేవ హ్యాత్మ నిక్షేపః - తథాచ శేషత్వ జ్ఞానమేవాంగీతి భవతా మనభిమత మేవ సిధ్యేత్ - కించ గోప్తృత్వవరణమంగమిత్యవివాదం-

సా-సం— నస్వీకుర్యాత్ - ఏవం ప్రత్యేకం ప్రత్యేకం త్రయాణా మప్యావశ్యకత్వే తత్రోపాయత్వ ప్రార్థనా యది భరన్యాస విధురాస్యాత్తదా నిరర్థక శబ్ద రూపా సేతి యుక్త్యే ఇత్యుక్త్వా పర తస్య వ

సా.దీ.— మత్తేయమ్ వైయమ్ వకుమెన్నై యెన్ఱు ఇన్వర్థాత్తై యెవనరికీరాఙ్ అవనే ప్రపత్తిశాస్త్రార్థ

సా-స్వా—వరణ పర ప్రమాణోదాహరణపూర్వకమభిధానాచ్చ ఏకశబ్దోపాయశబ్దయో భరన్యాస వ్యం జనేన చారితార్థ్యే కేవల ప్రార్థనాయాం ప్రపత్త్యభిధోక్తేః గోప్తృత్వ వరణే అభిధోక్తి పర్యవ సానేన రక్షకత్వ ప్రార్థనా ప్రపత్తిశ్శరణాగతిరితి గోప్తృత్వ వరణ పరతయా కాచిద్యోజనా - ద్వ యాధికారోక్త్యుపాయత్వ ప్రార్థనా పరా కాచిద్యోజనా. తత్రాద్య యోజనాయామఙ్గ ప్రాధా న్య వివక్షయాఽభేద నిర్దేశః - ద్వితీయ యోజనాయామాకించన్యాద్యధికారికోక్త సూక్ష్మ సోపాదా కృతోఽభేద నిర్దేశః - స్వప్రవృత్తి నివృత్తిః ప్రపత్తిరిత్యే తదుత్తర కాలీన స్వయత్న నివృత్తి పరం చే ద్భరన్యాస కార్యత్వ కృతోఽభేద నిర్దేశః భరన్యాస వ్యంజకః, పూర్వ కాలీనా కించన్య పరం చేత్సోపా దాన కృతోఽభేదనిర్దేశః-ప్రపత్తిర్విశ్వాస ఇత్యభేదన నిర్దేశస్తు ప్రాధాన్య కృతఇత్యాకారఏవస్పష్టమితి-

సా-ప్ర-మిత్యుక్తత్వాచ్చ-సోపాదానం,స్వరూపభేదోన్యాస క్త్యతిశయసిద్ధమైక్యమిత్యర్థః. సోక్తిసమ్మతిమాహ-

సా-వి— తచ్చోపాయత్వప్రార్థనాన్నాతిరిచ్యత ఇతి కథమంగస్యతన్న్యాంగిత్వవాద ఇత్యత ఆహ- ఆకించ న్య భరన్యాసేతి - అయమర్థః, ఆకించన్యం స్వరూప సదధికారి విశేషణం- అనుసంధీయమానం సదంగ శరీరేపి నివేశ్యతాం - ఏకస్యైవ స్వరూపస్యత్వాను సంహితత్వ భేదేన ద్వ్యాత్మకత్వాభ్యుపగమే కాహా నిః - యద్వ్యాకించన్యాను సంధానస్య కార్పణ్య రూపత్వేన ఆత్మ నిక్షేప కార్పణ్య ఇతి కార్పణ్యస్యాం గత్వాదంగ్యంతర్భావోక్తిర్నఘటతే - తథాపి తస్యాకించన్యాను సంధానమూల గర్వహాని ర్వా కృపా జనక కృపణ వృత్తిర్వా కార్పణ్య మంగం స్యాత్- తస్య ప్రయోజనం కృపోత్తంభనం- తథాచోక్తం ''పరి కర విభాగాధికారే ''అతడియాక వన్త గర్వహానియాతల్ కృపాజనక కృపణవృత్తియాత,,లిః - అత్రభరన్యాస శబ్దేన భరన్యాసాంశ భూతాత్మ సమర్పణం వివక్షితం - యద్యపి శేషత్వజ్ఞానం శాస్త్రాదేవ జాతం - తదేవాత్మనిక్షేపరూపంచ- తథాపి శాస్త్రజన్యం శేషత్వ జ్ఞానం సర్వస్యాపి కారణ మన్యదేవ - ఇదంతు శే షత్వజ్ఞానం రక్షా భరసమర్పణ విశిష్ట వేషె ణాంగ పంచకాన్వితత్వ వేషేణ చాంగిస్వరూపే ప్యన్వేతి- ఉపాయత్వవరణ గోప్తృత్వవరణయోశ్చ స్ఫుటఏవ భేదః- ఉపాయ త్వస్య చేతనా చేతన సాధారణత్వా ద్గోప్తృత్వస్య చేతనైకాంతత్వాత్ - అతస్త్రయాణామంగి స్వరూపానుప్రవిష్టానాం స్వస్వప్రతిసం బంధిభిరధికారగతాకించన్య శాస్త్రజన్య శేషత్వ జ్ఞాన గోప్తృత్వ వరణైస్సహ సోపాదానత్వ మాను కూల్యం తదపేక్షయా ఏతాని భిన్నానితేషాం తదాను కూల్యమితి యఃపశ్యతి సఏవపశ్యతి వేద - కుశల ఇత్యా హుః - సర్వలక్షణ వాక్యోపసంహారేణ నిష్పన్నమాచార్యాణా మనుష్ఠాన ప్రయోగ వాక్య మిదం - '' స్వ స్వామ్యకించన శ్రీమన్నను కూలో న్యవర్జితః । విశ్వాసప్రార్థనా పూర్వ మాత్మ రక్షా భరం త్వ యి-

సా-సం — ప్రత్యవాయోఫలాలాభశ్చస్యాత్.ఏవమేకైక వైధుర్యేద్వయోద్వయోరప్యకించిత్కరతాద్వయో ర్వాయోరపి వైధుర్యే ఏకైకస్యాపీతి త్రిష్వేకతర వైధుర్యేపి భగవాన్ఫలాయ నోపాయాంతరస్థానేసమీక్ష త ఇతి త్రయాణామపి స్వరూపఫలనిక్షేప యోరివ అంగిత్వాన్వితత్వేన సోపాదానమభిప్రేత్యసూక్ష్మంయః పశ్యతి సపశ్యతీత్యను గృహీతమ్ - పూర్వం ప్రమాణేషు భూయసాం న్యాయ ఉక్తః-సంప్రదాయేపిభూయసాం

మూ—ఇప్పడి అంగపంచక సంపన్నమాన ఆత్మరక్షా భరన్యాసమే ప్రపత్తి శాస్త్రమెల్లాత్తిలుమ్ ప్రధానవిధేయమెన్ఱు శ్రీవిష్ణుచిత్తవాదిహంసాంబువాహవరదాచార్యాదికళ్ సంగ్రహిత్తార్కళ్ - ఇవ్విడత్తిలే శిలర్ శాస్త్రార్థతత్త్వమ్ తెళిన్దపోతే శేషత్వానుసంధానమ్ పణ్ణినానన్ఱో? “స్వోజ్జీవనేచ్ఛా యది తే స్వసత్తాయాం స్పృహా యది। ఆత్మదాస్యం హరేస్స్వామ్యం స్వభావంచ సదా స్మర,, ఎన్ఱదుక్కుమ్ పరమ పురుషార్థ తదుపాయఙ్గళై వేణ్డియిరుప్పా యాకిల్ నీ దాసనాయ్ ఈశ్వరన్ స్వామియాయిరుక్కిఱదు స్వభావసిద్ధమెన్ఱు తత్త్వత్తిల్ తెళివోడే

సా-దీ— మఱ్ఱవర్కళై - శ్రీవిష్ణుచిత్తర్, ఎఙ్గళాழ్వాన్- వాదిహంసాంబువాహర్, అప్పుళ్ళార్. వరదాచార్యర్, నడాతూర్ పెరియమ్మాళ్ - ఇతి శేషత్వజ్ఞానమాత్రమే ప్రపత్తియెన్ఱుమ్ పక్షత్తై అనూద్య పరిహరిక్కిఱార్ - ఇవ్విడత్తిలే శిలరిత్యాదియాల్ -

సా-స్వా —గోప్తృత్వవరణాదిక మఙ్గమానాలుమ్ ఉపాయత్వ ప్రార్థనై అఙ్గీ యెన్ఱుమ్, అఙ్గ్యేకదేశమెన్ఱుమ్, షష్ఠాఙ్గ మెన్ఱుమ్, శిలర్ శొల్లుకైయాలే ఇదు సంప్రదాయవిరుద్ధమన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడి ఇతి - సత్సంప్రదాయ మూలమాకైయాలే అఙ్గపంచకాన్విత భరన్యాసమే ప్రపత్తిశాస్త్రార్థమెన్ఱు కరుత్తు. శ్రీవిష్ణుచిత్తర్, శ్రీభాష్యకారరుక్కు ప్రశిష్యరాయ్ ప్పెరియ అమ్మాళుక్కు ఆచార్యరాన ఎఙ్గళాழ్వార్. వాదిహంసాంబువాహర్, అప్పుళ్ళార్, వరదాచార్యర్, పెరియమ్మాళ్- ఆది శబ్దేన శ్రీపరాశర భట్టార్యాది గ్రహణమ్. ఇతి శాస్త్రజన్య శేషత్వజ్ఞానమొழియ విధేయమాయొరు జ్ఞానమిల్లైయెన్కిఱ పక్షత్తై అనువదిక్కిఱార్- ఇవ్విడత్తిలే శిలరితి - శేషత్వనైశిన్ఱాలుమ్ స్వోజ్జీవనేత్యాదినా దాసత్వస్వామిత్వానుసంధానాతిరిక్తమాక విధేయమిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - స్వోజ్జీవనేతి - ఇన్దవచనత్తుక్కు పూర్వపక్షానుగుణమాక వర్థ మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - పరమపురుషార్థేతి. ఇన్ద వచనత్తిల్ స్వోజ్జీవనేచ్ఛాపదమ్ పరమపురుషార్థ రుచిపరమెన్ఱుమ్, స్వసత్తాపదమ్ తదుపాయపరమెన్ఱు కరుత్తు - చకారత్తై స్వామ్యంచ ఎన్కిఱ విడత్తిలే యన్వయిప్పదు - ఇత్తై

సా-ప్ర— అంగపంచకేత్యాదినా - సంగ్రహిత్తార్కళ్, ప్రపన్నపారిజాతాది ప్రబంధేష్విత్యర్థః - ఏవం భరన్యాస స్వరూప విషయ వ్యామోహం నివర్త్య తస్య కర్తవ్యత్వ విషయ వ్యామోహం నివర్తయితుమస్యానపేక్షితత్వం వదతాం పక్షం సోపపత్తిక మనువదతి - ఇవ్విడత్తిలే ఇత్యాదినా - స్వోజ్జీవనేతి - ఉజ్జీవనం, ఉత్కర్షేణ జీవనం- శేష భూతస్య శేష్యతిశయోత్పాదనపూర్వకంజీవనం-కైంకర్యరూప

సా-వి— ఏవంస్వరూపవిషయశంకాః పరిహృత్య కర్తవ్యత్వవిషయశంకాం పరిహర్తుం కేషాంచిత్పక్షమనువదతి - ఇవ్విడత్తిలే ఇత్యాదినా - తెళిన్దపోతే, జ్ఞానసమయ ఏవ - పణ్ణినానన్ఱో, కృతవాన్ ఖలు కిం - వేణ్డియిరుప్పాయాకిల్, అపేక్షితవ్యవసీయసి చేత్- తత్త్వత్తిల్ తెళివోడే, తత్త్వజ్ఞానేనవర్తస్వ-

సా-సం— న్యాయోస్మత్పక్షే స్మిన్నిత్యాహ. ఇప్పడీతి - అథ శేషత్వజ్ఞాన వ్యతిరేకేణ భరసమర్పణస్య విధేయత్వమనభ్యుపగచ్ఛతాం మతందూషయితు మనువదతి. ఇవ్విడత్తిలేఇతి- అంగినిర్ధారణ ప్రస్తావ ఇత్యర్థః- ఉజ్జీవనం, సంసారోన్మోచనం - సత్తా, మోక్షోపాయ జ్ఞానవత్తా - తస్యాంస్పృహా, జ్ఞానవాన్ భూయాసమితి స్పృహా. స్వస్వభావభూతందాస్యం- పరస్వభావభూతంస్వామ్యంచయావచ్ఛరీరపాతంస్మరేత్యర్థః

మూ— కతిర్ యెన్నపడి యన్నో ? ఆనాల్ (ఆకైయాల్) ఇప్పోతు ఆత్మసమర్పణమెన్నోరు విధేయమిణ్డో ? సొల్లువర్ కళ్ - ఇ(అ)ప్పువుమ్ వాక్యజన్యజ్ఞానమాత్రత్తాలే మోక్ష మెన్నైక్కుపోలే అనాదరణీయమ్. ‹‹జితకౌస్తుభచౌర్యస్య సమ్రాజస్సర్వపాప్మనామ్ ।

సా-దీ— అవిశేషజ్ఞానవావ త్తిలుపాసనమిథ వైయర్థ్యమ్మోవిత్రప్రవత్తిః థి వైయర్థ్యమ్ వరుమెన్నైక్కు - స్వనిష్ఠా భరన్యాసమే ఆత్మాపహార పాపత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తత్వేన శాస్త్రత్తిల్ విధిక్కప్పట్టతు. శేషత్వ జ్ఞానమాత్రమన్ను, ఎన్ను మివ్వర్థద్వయత్తై కారికాద్వయత్తాల్ సంగ్రహిత్తు క్కాట్టుకిరార్ - జితేత్యాది- జితకౌస్తుభచౌర్యస్య, కౌస్తుభ చౌర్యత్తిలు మధికమాన వెన్నైక్కు. సర్వపాప్మనాం సంమ్రాజః,

సా-స్వా— నిరాకరిక్కిరార్. జితేతి-జితం, కర్తరిక్తః-జితం కౌస్తుభచౌర్యం యస్య- స్వాత్మచౌర్యమేవ స్వాధిష్ఠాతృశ్రీకౌస్తుభచౌర్యతయా నిగీర్య కౌస్తుభచౌర్యమ్ పణ్ణినను తాపమిల్లామల్ జిత మస్మాభిరెన్ను హృష్టమనస్కతా జనకత్వమేవ జితత్వమెన్నపడి-తస్య పుంసః- అతఏవ సర్వపాప్మనాం సమ్రాజః, శ్రేష్ఠస్య- ఆత్మాపహారవిశేషణమ్-‹‹కిం తేనసకృతం పాపం చోరేణాత్మాపహారిణా,, ఎన్నతిరే- యద్వా, జితం కౌస్తుభ చౌర్యం యేన. కౌస్తుభచౌర్యాధికస్వాత్మచౌర్యస్యేత్యర్థః-పుంసః-ఆత్మాపహారస్య నిష్కృతిః ప్రాయశ్చిత్తత్వేన స్వభరార్పణం

సా-ప్ర— పురుషార్థ వైశిష్ట్యేన జీవనమిత్యర్థః- ఏవమనూదిత వ్యామోహ నివర్తన ప్రకారమాహ - అతువు మిత్యాదినా - సంబంధ జ్ఞాన మాత్రస్య మోక్ష హేతుత్వే శాస్త్రశ్రవణవేళాయామేవ తస్యసిద్ధత్వాత్ ‹‹ద్వైర్బుద్ధిః క్షేమప్రాపణం తచ్ఛాస్త్రైర్విప్రతిషిద్ధం, బుద్ధేచేత్ క్షేమప్రాపణమిహైవ దుఃఖమనోపలభేత,, ఇత్యుక్త వాక్యజన్య జ్ఞాన మోక్షహేతుత్వ బాధవత్సంబంధ జ్ఞానోత్తరక్షణ ఏవ మోక్షప్రసంగేన ప్రత్యక్షాది బాధాత్తదనుపపన్నమితి భావః. గర్భదాసేన రత్నాదావపహృతే స్వామినా తస్మిన్ జ్ఞాతే తత్పునః ప్రదాయ క్షామణాకరణే సంబంధానుసంధానేపి దండ ఏవ యథాస్యాత్ తథా ఆత్మాపహారనిమిత్త నిగ్రహనివృత్త్యై విహితభరన్యాసాననుష్ఠానే సంసారనవృత్తిరేవ నస్యాదిత్యభిప్రయన్నాహ- జితకౌస్తుభ చౌర్యస్యేత్యాదినా.

సా-వి— ఎన్నపడియన్నో, ఏతావన్మాత్రం నకిం-కర్తవ్యోపాయానుష్ఠానపరం న భవతి ఖల్వి త్యర్థః-గర్భదాసేన రత్నాదావపహృతే స్వామినా తస్మిన్ జ్ఞాతే తత్పునః ప్రదాయ క్షామణాకరణే సంబంధానుసంధానేపి దండ ఏవ యథాస్యాత్తథాత్రాపి భర సమర్పణాకరణే సంబంధ మాత్రానుసంధానే దండ ఏవ స్యాత్ - యద్యప్యత్రాపి సంబంధాను సంధానం అహమాత్మా తవైవ నమమేత్యాకారకం స్వరూప సమర్పణం భవతి - తథాపి సాంగ భరన్యాసాత్మకం నభవతీతి ఆత్మాపహారనిమిత్తనిగ్రహనివృత్తి హేతుత్వేన చోదితస్యతస్యాకరణే నిగ్రహ నివృత్తిర్నస్యాదిత్యభిప్రాయేణాహ - జితేతి - జితం కౌస్తుభచౌర్యం యేనస తథోక్తః- తస్య- కౌస్తుభాదపి జీవస్యకైంకర్య కారిత్వేనానందావహత్వాత్తదపహారః కౌస్తుభాపహారాదధిక ఇతి భావః. ఆత్మాపహారో నామ, అహంమమేతి జ్ఞానం ‹‹కిం తేన నకృతం పాపం చోరేణాత్మాపహారిణా,,తి

సా-సం— అనాదరణీయతా బీజం సంగృహ్ణాతి - జితేతి - నిరతిశయ భోగ్యత్వేన బ్రహ్మానుభవితృత్వ ప్రత్యక్త్వాభ్యాం కౌస్తుభాదప్యుత్కృష్టమాత్మానం అహమ్మమేతి యో అపహరతి సకౌస్తుభ చోరాదప్యధిక ఇతి జిత కౌస్తుభ చౌర్యః. తస్య - సర్వపాప్మనాం, మహాపాతకినామపి. సమ్రాజః, అధిపతేః. యోయ

మూ—శిష్టం హ్యాత్మాపహారస్య నిష్కృతిస్స్వభరార్పణమ్ । పరశేషత్వధీమాత్రమధికారివిశేషకమ్॥

సా-దీ—సర్వ పాపజ్ఞళుకు మధిరాజనాన వాత్మాపహారత్తుక్కు - ఆత్మాపహారమావతు, తన్నై స్వతంత్రనాకనినైక్కై - స్వభరార్పణం, స్వరక్షా భరసమర్పణమే నిష్కృతిః ఎన్ఱుపదిష్టమ్ - పరేతి భగవ

సా-స్వా— శిష్టం, విహితమెన్ఱపడి - యద్వా, జితం కౌస్తుభచౌర్యం యస్య కౌస్తుభచౌర్యాదధికస్య, సర్వపాపశ్రేష్ఠస్యాత్మాపహారస్యేత్యన్వయః - అస్మిన్ పక్షే, పుంస ఇతి పదమధ్యాహార్యం - అన్యథా స్వభరార్పణమిత్యస్యాన్వయః - “ మామేకం శరణం వ్రజ ,, ఎన్ఱు నిషేధమిఱు వరుమెన్ఱు కరుత్తు - ఆత్మ ధాన్యమితి ప్రమాణవిరోధమ్ వారాతో? ఎన్న, వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - పరశేషత్వేతి - శాస్త్రజన్యపరశేషత్వ

సా-ప్ర— భరన్యాసాత్ప్రతిబంధనివృత్తిశ్చే, చ్ఛేషత్వజ్ఞానవైయర్థ్యం స్యాదిత్యత్రాహ - పరశేషత్వేతి - కామ్యమానభగవదనుభవస్య కైంకర్యపర్యంతత్వరూపవిశేషణే భవిష్యదాత్మాపహారోత్పత్తిప్రతిబంధశ్చ

సా-వి— సర్వపాపాధికత్వాత్ - సర్వపాప్మనాం, సర్వపాపానాం - సంమ్రాజః, అధిరాజస్య - ఉత్తమస్యేతి - ద్వయమప్యాత్మాపహారవిశేషణం - ఆత్మాపహారస్య నిష్కృతిర్నివర్తకం స్వభరార్పణం - శిష్టం విహితం జీవస్యేతి శేషః - యద్వా “జితయ,, ఇత్యస్మాద్ధాతోః కర్మణి కర్తరి క్తః - జీవః కౌస్తుభత్వేనాధ్యవసితః - జితం సర్వోత్కృష్టం కౌస్తుభచౌర్యమాత్మాపహారచౌర్యం యస్య స తథోక్తః - అతఏవ సర్వపాప్మనాం సమస్తపాపవతాం సంమ్రాజో మూర్ధాభిషిక్తస్య సమ్బంధినః ఆత్మాపహారస్య నిష్కృతిః స్వభరార్పణం శిష్టమితి - యథా మహారాజధార్యమాణే రత్నే అపహృతే తేన తత్ప్రత్యర్పణమాత్రేణైవ నిగ్రహనివృత్తిః - కింతు తస్య సర్వస్వహరణేన తద్వదత్రన కేవలమాత్మసమర్పణరూపశేషత్వజ్ఞానేనైవ నిగ్రహనివృత్తిః - కింత్వాత్మీయభరసమర్పణేనేతి ధ్వనితం - భక్తానాంతు సమర్థత్వాదాత్మప్రత్యర్పణపూర్వకం నిరంతరభజనం ఆతురస్య క్షీరసేవనమివ ప్రాయశ్చిత్తం విహితం - ఇహత్వశక్తత్వాత్ - రాజాభరణమపహృత్య వేశ్యాధీనం కుర్వతో రాజకుమారస్య పునః ప్రత్యాహరణపూర్వకం రాజ్ఞా నిర్వ్యాపారం స్వసన్నిధౌ స్థాపనమివ అకించనస్యాత్మప్రత్యర్పణపూర్వకం స్వయత్ననివృత్తిపర్యంతరక్షాభరార్పణంకృపావిష్టతయా తదీయదైన్యానురోధేన ప్రాయశ్చిత్తం విహితమితి వివేకః - అతోఽవశ్యం నిగ్రహనివృత్త్యర్థం భరార్పణంకర్తవ్యమితి తాత్పర్యం - నను కృపావిశిష్టత్వే తదపి కిమర్థం విధేయమితి చేన్న - వైషమ్యప్రసంగాత్ వ్యాజస్యాపేక్షణీయత్వాదితి - నను కించిదేతత్ - తర్హి శేషత్వజ్ఞానస్య శాస్త్రమూలకస్య కిం ప్రయోజనమిత్యత ఆహ - పరశేషత్వేతి - అధికారివిశేషణమితి - శేషత్వజ్ఞానాభావే ఉపాయప్రవృత్త్యసంభవాదితి భావః -

సా-సం — మాత్మాపహారస్యస్య - ఆత్మాపహారోత్రస్య, పరాత్మతత్వాన్యథాజ్ఞాన విపరీతజ్ఞానరూపః తస్య, నిష్కృతిరితి, ప్రాయశ్చిత్తమితి - స్వభరార్పణంహి శిష్టం, విహితం - స్వాత్మనో రక్షాభరస్యఫలస్య చార్పణంహి “ మామేకం శరణం వ్రజే ,, త్యాదినా శిష్టమిత్యర్థః - ఏవంచ శేషత్వజ్ఞానమాత్రస్య నిష్కృతిత్వే వ్రజేతి విధానానుపపత్తిరేవ తన్మతానాదరణీయత్వే బీజమితి భావః - నన్వేవం “ స్వోజ్జీవనేచ్ఛే,, త్యాదిశాస్త్రవ్యాకోపస్స్యాదిత్యత్రాహ - పరేతి - మాత్రపదేనభరన్యాసాదివినాకృతత్వం వివక్షితం - భక్తౌభరన్యాసే చాధికారిణాం నిత్యకైంకర్యకామనా స్వర్గాదికామనా వద్వ్యాగాద్యధికారిణస్వకాశా

మూ— పశ్చాదాత్మాపహారస్య నిరోధాయచ కల్పతే ॥ శేషత్వాది విశిష్యమానఆత్మ తత్త్వత్తై శాస్త్రత్తాలే తెళిన్తవనుక్కు అధికార విశేషత్తోడుమ్, పరికర విశేషత్తోడుమ్, ఫలసంకల్ప విశేషత్తోడుమ్, కూడిన శేషత్వ ప్రతిసంధానగర్భమాన స్వరక్షాభరన్యాసమిరే అనాద్యపరాధమూల నిగ్రహనివృత్తిక్కు ఉపాయమాక విధిక్కప్పడుకిర ఆత్మసమర్పణమ్ -

సా.దీ— చ్ఛేషత్వజ్ఞానమ్ప్రవృత్తికతుఃకారిపూర్వంతదధికారకోటినివిష్టమామ్ పశ్చాదాత్మాపహారాదిదోషము వారాసైక్కు మురుప్పాచ్ - ఆదిమ కారికైయినుడైయ వర్థత్తై విశదీకరిక్కిరార్ - శేషత్వాదీతి

సా-స్వా—ధీమాత్రమధికార కోటినివిష్టం సత్పశ్చాదాత్మాపహారస్య భరన్యాససప్తత్తి ద్వారా నిరోధాయచ ప్రభవతి ఎన్నపడి - ఇప్పడి శేషత్వజ్ఞానమధికార కోటి నివిష్టం సమప కారక మెన్నాల్ ‹‹ అన్నైవతు మంత్రేణ స్వాత్మానం మయినిక్షిపేత్ ›› ఎన్ను అంగితయా ఆత్మసమర్పణ విధి విరోధియాతో ? ఎన్న ఉక్తకారికైయై వివరిక్కిరార్ - శేషత్వాదీతి - అధికారేతి - ఆకించన్యాద్యధికారత్తోడుమెన్నపడి- పరికరేతి- ఆనుకూల్య సంకల్పాది పరికరత్తోడుమెన్నపడి- సంకల్ప విశేషేతి- మోక్షరూప పరమ పురుషార్థ సంకల్పత్తోడుమెన్నపడి. శేషత్వేతి. ‹‹ తేన సంరక్ష్యమాణస్య ఫలేస్వామ్య వియుక్తతా । శేషవాపర్ణా

సా-ప్ర— శేషత్వ జ్ఞానముపయుక్తమిత్యర్థః- నను ‹‹స్వాత్మానంమయినిక్షిపేత్-మయినిక్షిప్తంకర్తవ్యఃకృతకృత్యోపవిష్యతి,, త్యాత్మసమర్పణస్యైవ సమస్తప్రతిబంధక నివర్తకత్వోక్తేః కథంభరసమర్పణస్యప్రతిబంధకనివర్తకత్వోక్తి రిత్యత్ర ‹‹ఆత్మాత్మీయ భరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేప ఉచ్యతే,, ఇత్యాది ప్రమాణాంతరానుగుణ్యాత్సమస్తప్రతిబంధకనివర్తకతయోక్తాత్మనిక్షేపో భర సమర్పణ మేవేత్యాహ- శేషత్వాదివిశిష్టమానేత్యాదినా-అధికారవిశేషత్తోడుమితి- ఆకించన్యరూపాధికారవిశేషేణేత్యర్థః- ఫలసంకల్పవిశేషత్తోడుమితి-భరన్యాసఫలంభగవతఏవేతిసంకల్పవిశేషేణేత్యర్థః-విధిక్కప్పడుకిరేతి- ‹‹ముముక్షుర్వై శరణమహంప్రపద్యే-

సా-వి— నన్వాత్మాపహారస్యప్రాయశ్చిత్తమాత్మ సమర్పణం - తచ్చ శేషత్వాది జ్ఞానమేవేతి- తథాపికథం విధేయత్వం జ్ఞానస్య పురుషకృత్య సాధ్యత్వాదిత్యతఆహ - శేషత్వాదీతి- అధికార విశేషత్తోడు,ఆకించన్య న సహేత్యర్థః- యాగస్యజ్ఞానరూపత్వేపితస్యాంగవిశిష్టవేషేణకృతిసాధ్యత్వాద్విధేయత్వవదుపాసనస్య

సా-సం—ద్విశేషయతీత్యధికారవిశేషకమిత్యుక్తం-పశ్చాత్,,భరన్యాసానంతరం- నిరోధాయ, అనుత్పాదాయ - కల్పతే, సమర్థం భవతి - తథాచ శేషత్వ జ్ఞానస్యోపాయాత్వా ౽ధికార సంపాదనం పశ్చాదాత్మాపహారాద్యపరాధస్య నిరోధనం చేతిద్వయం ప్రయోజనమితిన తత్పర శాస్త్ర వ్యాకోప ఇతి భావః - సంగ్రహీతం వివృణోతి - శేషత్వాదీతి - ఆదిశబ్దేన పరతంత్రత్వ స్వయం ప్రకాశత్వ నిత్యత్వాదిమముక్షువేద్యాకారవర్గ సంగ్రహః- శాస్త్రత్తాలే తెళిన్తవనుకిఱ్ఱ్యనేనావిధేయత్వం శేషత్వజ్ఞానస్యసూచితం-ప్రపత్తేరపి తస్యాదవిధేయత్వ శంకా వారణా యాహ - అధికారేత్యాదినా - అధికార విశేషః, ఆకించన్యాభిప్రకాలే మోక్షమేభూయాదిత్యాదిః. ఆత్మసమర్పణస్య శేషత్వప్రతిసంధాన రూపత్వాచ్ఛేషత్వ ప్రతిసంధాన గర్భమానేత్యుక్తిః - భరన్యాసమిరేతి - అన్యార్థైక శబ్దానువిధ్వరణ శబ్దోపశ్లిష్టక్రియాభిధాన

మూ— తత్త్వజ్ఞానత్తాలే మోక్షమెన్ఱు ఇరువిదువుమ్ ఒరు ఉపాయానుష్ఠానత్తై మున్నిట్టెన్నుమిడమ్ "భజస్వ-మామేకం శరణం వ్రజ" ఇత్యాదివిధిబలప్రాప్తమ్-జ్ఞానాన్మోక్షోపదేశే(శో)హి తత్పూర్వోపాసనాదినా ।

సా.దీ— తత్త్వజ్ఞానాన్మోక్షమెన్నైయాలే శాస్త్రజన్యశేషత్వస్వరూపజ్ఞానమాత్రేణ మోక్షమాకవేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్- తత్త్వజ్ఞానత్తాలే ఇత్యాది - ఇదు శాస్త్రజన్యతత్త్వజ్ఞానమాకిల్ ఉపాయవిశేషానుష్ఠానద్వారా మోక్షకారణమెన్ఱపడియామ్ - అల్లవాకిల్ భక్తిప్రపత్తిశాస్త్రవైయర్థ్యమ్ వరుమెన్ఱు కరుత్తు-జ్ఞానాన్మోక్షః ఎన్కిఱ వచనత్తిన్ తాత్పర్యత్తై క్కారికైయాల్ సంగ్రహిక్కిఱార్-జ్ఞానాన్మోక్షేతి-తత్పూర్వో

సా.స్వా— పర్యంతాహ్యాత్మసంక్షేప ఉచ్యత" ఇత్యాది ప్రమాణబలత్తాలే ఎన్ఱపడి - తత్త్వజ్ఞానాన్మోక్షః ఎన్ఱు శాస్త్రఙ్గళిలే ప్రతిపాదిక్కైయాలే శాస్త్రజన్యశేషత్వజ్ఞానాన్మోక్షమెన్న వేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - తత్త్వజ్ఞానేతి. తత్త్వజ్ఞానాన్మోక్షమెన్కిఱ విడత్తిలే తత్త్వజ్ఞానశబ్దమ్ శాస్త్రజన్యజ్ఞానపరమాకిల్ విధివిరోధత్తాలే భక్త్యాదిద్వారా మోక్షహేతుత్వపరమెన్ఱుకరుత్తు. పరంపరాసాధనత్వపరత్వే శబ్దస్వారస్యభంగమ్ వారాతో? ఎన్న యోజనాంతరమరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. జ్ఞానాదితి-అత్ర ఉపదేశ ఇతి సప్తమ్యంతః పాఠః - తత్పూర్వోపాసనాదినా, భజస్వేత్యాదివిధ్యనుసారేణ మోక్షఇతివా-

సా.ప్ర— ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత - బ్రహ్మణో మహిమాన మాప్నోతి - మామేకం శరణం వ్రజ. అహం త్వా సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి" త్యాదిషు సమస్త ప్రతిబంధకనివర్తకతయా చ విధీయమానమిత్యర్థః. నను "జ్ఞాత్వా దేవం ముచ్యతే సర్వపాశైః - బ్రహ్మ వేద బ్రహ్మైవ భవతీ" త్యాదిభిర్జ్ఞానమాత్రాన్మోక్షోక్తేః శేషత్వజ్ఞానవ్యతిరేకేణ భరన్యాసో నాపేక్షిత ఇత్యత్ర ఉపాసనాదిద్వారా హేతుత్వాభిప్రాయేణ వా, జ్ఞానవాచిశబ్దస్యోపాసనాదిరూపజ్ఞానపరత్వాద్వా, తథోక్తిరన్యథోపాసన భరన్యాసవిధివైయర్థ్య మిత్యభిప్రయన్నాహ. తత్త్వజ్ఞానేత్యాదినా. ఏవం శేషత్వజ్ఞానమాత్రస్య

సా.వి— జ్ఞానరూపత్వేపి స్వాంగవిశిష్టవేషేణ విధేయత్వవదాత్మసమర్పణస్యాపి విధేయత్వం సంభవతి - సంబంధజ్ఞానమాత్రస్య తు "దాసభూతాస్స్వతస్సర్వే హ్యాత్మానః పరమాత్మన" ఇత్యాదివాక్యశ్రవణమాత్రసాధ్యత్వేన కృత్యసాధ్యత్వాద్విధేయత్వం న సంభవతీతి, "ఆత్మానం యుంజీత - ఆత్మానం మయి నిక్షిపేత్" ఇతి ప్రపత్తివిధివిధేయత్వం నాస్తీతి వైషమ్యమితి భావః - "పృథగాత్మానం ప్రేరితారం చ మత్వా - భోక్తా భోగ్యం ప్రేరితారం చ మత్వా - జుష్టస్తతస్తేనామృతత్వమేతీ" త్యుక్తం తత్త్వజ్ఞానస్య మోక్షసాధనత్వం భజస్వేత్యాదివిహితోపాసనాదిద్వారైవ- అన్యథా తద్విధివైయర్థ్యాత్- "అనువిద్య విజానాతి- విజ్ఞాయ ప్రజ్ఞాం కుర్వీతే" త్యాదివిశిష్య విధానాచ్చ సంబంధజ్ఞానస్య న సాక్షాన్మోక్షహేతుత్వమిత్యభిప్రాయేణాహ. తత్త్వజ్ఞానత్తాలే ఇతి. జ్ఞానాన్మోక్ష ఇత్యస్య ద్వేధాప్యుపపత్తిమాహ-జ్ఞానాన్మోక్షోపదేశో హీతి.

సా.సం— నైరర్థక్యమితి భావః-నను "బ్రహ్మవిదాప్నోతి పరం- క్షేత్రజ్ఞస్యేశ్వరజ్ఞానా" దిత్యాదీనాం కా గతిరిత్యత్రాహ - తత్త్వజ్ఞానత్తాలే ఇతి. అన్యథా జ్ఞానవిశేషవిధాయకానాం నిరర్థకతాస్యాదిత్యర్థః- నను "జ్ఞాత్వా దేవ" మిత్యాద్యుపదేశసద్భావాచ్ఛేషత్వజ్ఞానమేవాలం మోక్షాయేత్యత్రాహ. జ్ఞానాదితి. ద్వారద్వారిభావేన నిర్వాహే మోక్షకారణత్వం శాస్త్రజన్యజ్ఞానస్యైవాయాతమితి యోమనుతేతం

మూ—ఉపాసనాదిరూపాద్వాజ్ఞానాన్మోక్షోవివక్షితః ॥ శాస్త్రజన్యమాన శేషత్వజ్ఞానమాత్రంనివృత్తి ధర్మ జ్గళౌన న్యాసోపాసనాదికళెల్లాత్తుక్కుమ్ పొతువా యిరుక్కుమ్- శేషవృత్తి రూపమాన కైంకర్యమె ముముక్షువుక్కు పురుషార్థకామ్షైయాకైయాలే శేషత్వమరియాతేమోక్షోపాయమ్అనుష్ఠిక్కై ఘటియాతిరే-

సా-దీ—పాసనాదినా, జ్ఞాన పూర్వకోపాసనాదియాల్ మోక్షమెన్నుతల్- ఉపాసనాదిరూపాద్వాజ్ఞానాత్ - జ్ఞానశబ్దత్తాలుపాసనాది రూపజ్ఞాన విశేషమ్ వివక్షిత మాతలామ్ . కించ శేషత్వ జ్ఞాన మాత్రమ్ నివృత్తి ధర్మజ్గళెల్లాత్తుక్కుమ్ పొతువాకైయాల్ సాక్షాన్మోక్షోపాయమాకమాట్టాతెన్నుభావమ్ - ఇత్తై యేయుపపాదిక్కిఱార్ - శేషవృత్తీత్యాది - శేషత్వ జ్ఞానాభావత్తిల్ శేషవృత్తి రూప ఫల జ్ఞాన మిల్లామైయాకైయాల్ మోక్షోపాయానుష్ఠానం ఘటియాతు ఎన్ఱు కరుత్తు - నను శేషత్వ జ్ఞానమిల్లామలుమ్నివృత్తి

సా-స్వా — తత్వజ్ఞానపరస్య సామాన్య పదస్యఉపాసనాది జ్ఞానపరత్వ మంగీకృత్య ఉపాసనాది రూపతత్వ జ్ఞానాన్మోక్ష ఇతివా వివక్షితోఽర్థ ఇతి భావః - ఆనాలుమ్ ,, స్వోజ్జీవనేచ్ఛాయదితే ,, ఎన్ఱిరవచనత్తిలె శేషత్వ జ్ఞానమే మోక్ష హేతువెన్ఱు తోత్తుకైయాలే అతు పాసనాది కళిలే శేషత్వజ్ఞాన మనుపయుక్తమాకైయాలే తద్వారా మోక్షహేతుత్వ పరమెన్ఱు శొల్ల వేణ్డామైయాలే సాక్షాన్మోక్ష హేతు శేషత్వ జ్ఞానమెన్ఱు అంగీకరిక్క వేణ్డావో ? ఎన్న అన్న వచనం శాస్త్రజన్య జ్ఞాన పరమో ? విధేయజ్ఞాన పరమో ? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ఆద్య పక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ - శాస్త్రేతి - నివృత్తీతి - సాత్వికత్యాగ యుక్త ధర్మమే నివృత్తి ధర్మమాకైయాలే శేషత్వ జ్ఞాన మూల సాత్వికత్యాగమ్ శేషత్వ జ్ఞాన సాపేక్షమెన్ఱుకరుత్తు - ఫలాభి సంధిరహిత ధర్మత్వం నివృత్తి ధర్మత్వ మాకిల్ శేషత్వజ్ఞానముపాసనాదావుపయుక్తమాక క్కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - శేష వృత్తీతి - కింకర వృత్తిరూప పురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం సంకల్పిత్తు తదుపాయానుష్ఠానం ఘటియాతెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి శేషత్వ జ్ఞాన ముపాసనాది ద్వారా మోక్షహేతురిత్యే తత్పరంస్వోజ్జీవనే త్యాదివచన మెన్నిల్ శేషత్వ జ్ఞాన మన్నిక్కె ,,స్వల్పమప్యస్య

సా-ప్ర — మోక్ష హేతుత్వే ప్రత్యక్షబాధంసాంగ మోక్షోపాయవిధివైయర్థ్యంచోక్త్వా తస్య నివృత్తి ధర్మమాత్ర సాధారణ్యాచ్చ నప్రపత్తిత్వ మిత్యాహ - శాస్త్రజన్య మానేత్యాదినా - నివృత్తి ధర్మేషు ముముక్షూణామేవ ప్రవృత్తేః కైంకర్య పర్యంత మోక్షేచ్ఛాయాశ్చ విశేషణభూత కింకరత్వ జ్ఞానసాపేక్షత్వాచ్ఛేషత్వ జ్ఞానం కర్మయోగాది నివృత్తి ధర్మమాత్ర సాధారణ మిత్యర్థః - నను శేషత్వ జ్ఞానాభావేపి దేశ వాసనామకీర్తనాదే రనుష్ఠానేక్రమేణభక్తి ద్వారా మోక్షస్స్యాదితిన శేషత్వ జ్ఞానస్యభక్తి సాధారణ్యా

సా-వి— తత్పూర్వోపాసనాదినా. జ్ఞానపూర్వకోపాసనాదినా. ఉపాసనాదీత్యాదిశబ్దేన ప్రపత్తి సంగ్రహః - ఉపాసనాత్మక జ్ఞానాద్వేతి ద్వేధా వ్యుపపత్తి రితి భావః - శేషత్వజ్ఞానస్యోభయో రుపకారకత్వమాహ - శాస్త్రజన్యేతి - తదుపయోగప్రకారమాహ - శేషత్వవృత్తిరూపమానేతి.

సా-సం—ప్రతి న్యాయానుగృహీతం నిర్వాహమాహ. ఉపాసనాదీతి. తహ్యుపాసనాదిభి రేవ పరమ పురుషార్థసిద్ధౌ కిమిహ శేషత్వజ్ఞాన గర్భతోక్తిరి త్యత్రాహ. శాస్త్రేతి. అనేనోప కృతిః కా ? యేన నివృత్తి ధర్మత్వ ప్రయుక్తతాస్యా దిత్యత్రాహ - శేషవృత్తీతి - అన్వయవ్యతిరేక వ్యభిచారం పరిహరతి.

మూ— శేషత్వజ్ఞాన మన్ఱిక్కే మోక్షార్థమాక విహిత్త ధర్మఙ్గళై అనుష్ఠిత్తానాకిలుమ్ ఇద్ధర్మఙ్గళ్ తానే శేషత్వ జ్ఞానత్తైయుమ్ ఉణ్డాక్కి పూర్ణానుష్ఠాన ముఖత్తాలే యిఱే మోక్షహేతువావతు - ఆకైయాల్ ఇఙ్గు విధేయమాన సమర్పణమ్ శేషత్వ జ్ఞాన మాత్రమన్ఱు - మత్తెన్నిల్ శేషత్వ జ్ఞానాది యుక్తమాన స్వరక్షా భరన్యాసమ్ - వాక్యమాత్రేణ సిద్ధత్వాత్ సిద్ధోపాయ ఇహోచ్యతే ।

సా-దీ— ధర్మానుష్ఠానత్తిల్ ఎన్నామెన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - శేషత్వజ్ఞానమెన్ఱుతుడఙ్గి - శేషత్వజ్ఞానాదిపూర్వకమాన స్వరక్షా భరసమర్పణమే ప్రపత్తిశబ్దార్థమెన్ఱు మతత్తై నిగమిక్కిఱార్ - ఆకైయాలిత్యాది - భగవత్యుపాయత్వ జ్ఞానమాత్రమేవ ప్రపత్తిః - అతువుమ్ శరణశబ్దయుక్త వాక్యమాత్రత్తాల్ సిద్ధమాకైయాల్ సిద్ధోపాయమెన్నప్పడుమెన్ఱు మతత్తై నిరసిక్కిఱార్ - వాక్యమాత్రేణేతి -

సా-స్వా—ధర్మస్య త్రాయతే మహతో భయాత్,, ఎన్కిఱపడియే మోక్షమెన్ఱుశొల్లు కిఱతు విరోధియాతో ? శేషత్వ జ్ఞానమఙ్గు పరంపరయా ప్యుపకారకమన్ఱో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - శేషత్వజ్ఞానమన్ఱిక్కే ఇతి - ఇని ‹‹ ఆత్మానం మయి నిక్షిపే ,, దిత్యాది విధ్యంతరానుసారత్తాలే శాస్త్రజన్య శేషత్వ జ్ఞాన విలక్షణ సమర్పణ రూప శేషత్వ జ్ఞానమాత్ర పరమెన్కిఱ ద్వితీయ పక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - శాస్త్రాంతరానుసారత్తాలేయెన్నపడి - యద్వా నివృత్తి ధర్మఙ్గళాన ఎన్నతు మోక్షోపాయఙ్గళాన వెన్నపడి - అత్తైయుముపపాదిక్కిఱార్ - శేషవృత్తిరూపమానేతి- శేషత్వ జ్ఞానమన్ఱిక్కే మోక్షార్థమాక విహిత ధర్మఙ్గళై యనుష్ఠిత్తాల్ పరంపరయాపి శేషత్వజ్ఞానముపకారకమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ . శేషత్వజ్ఞానమన్ఱిక్కే ఇతి - మతాన్తరత్తై నిరసిక్కిఱార్ - వాక్యమాత్రేణేతి - శాస్త్రేషు ప్రపత్తిరితి శ్రూయమాణః జ్ఞానవిశేషః వాక్యమాత్రేణ సిద్ధత్వాత్ కేవల వాక్యజన్యజ్ఞానరూపత్వాత్ - ఇహ, ప్రపత్తిశాస్త్రే - సిద్ధోపాయః, నతుకృతి సాధ్యోపాయ ఇత్యుచ్యత ఇతి వాదరి -

సా-ప్ర—మిత్యత్రాహ - శేషత్వ జ్ఞానమిత్యాది - ఉక్తం సంబంధ జ్ఞానస్య ప్రపత్తిత్వాభావం నిగమయతి-ఆకైయాలిత్యాదినా-ఏవం సంబంధజ్ఞానమాత్రాతిరిక్త ప్రపత్తేః కర్తవ్యత్వం ప్రసాధ్యోపాయత్వాధ్యవసాయాతిరేకేణాపి భరన్యాసస్య కర్తవ్యత్వం సాధయతి-వాక్యమాత్రేణేత్యాదినా- అనుష్ఠానం మాత్రపదవ్యావర్త్యం-

సా-వి— ఉపసంహరతి - ఆకైయాలితి - ఏవం శేషత్వజ్ఞాన మాత్రం ప్రపత్తిరితి పక్షం ప్రతిక్షిప్య ఉపాయత్వాధ్యవసాయ ఏవ ప్రపత్తిః - తస్యా అపి కర్తవ్యతా నాస్తీతి పక్షం ప్రతిక్షిపతి - వాక్యమాత్రేణేతి - శరణమితి వాక్యమాత్రేణ సిద్ధత్వాదుపాయత్వాధ్యవసాయస్సిద్ధోపాయ ఇత్యుచ్యతాం

సా - సం — శేషత్వ జ్ఞానమన్ఱిక్కే ఇతి - ప్రకృతే కిమిత్యత్రాహ . ఆకైయాలితి - శేషత్వజ్ఞానస్య అధికారి విశేషణత్వాదాకించన్యానుగుణోపాయస్యైవ విధాతుముచితత్వాచ్చేత్యర్థః - అథ శేషత్వ జ్ఞానమేవ ప్రపత్తిరితి పర్యవసాన ఫలకం పక్షాంతర మప్యనూద్య ప్రతిక్షిపతి - వాక్యేతి . ఇహ, ప్రపత్తిశాస్త్రే - ప్రపత్తిస్సిద్ధోపాయ ఉచ్యతే - ‹‹ న్యాస ఇతి బ్రహ్మ ,, ఇతి న్యాస బ్రహ్మశబ్ద సామానాధికరణ్యాత్తథోక్తిశ్చ వాక్యమాత్రేణ సిద్ధత్వస్య ద్వయోరప్యవిశేషాద్జ్ఞాన విషయక కృతిమంతరా వాక్య శ్రవణమాత్రేణైవోత్పన్నత్వం - ప్రకృతే బ్రహ్మణి తు సిద్ధత్వం జ్ఞాన విషయక కృతిమంతరా వాక్య

మూ — ప్రపత్తిరితివాదోపివిధినాత్ర విహన్యతే । శరణంవ్రజ,, ఎన్కిఱవితుఇమమర్థంజానీహి ఎన్కి-
రమాత్రమాయ్ఒరు కర్తవ్యోపాయ విధిపర మన్నికేఱ మొழிన్నాలో వెన్నిల్ ఇతు శబ్దస్వారస్య విరుద్ధమ్-

సా-దీ—అత్ర, ప్రపత్తౌ- ప్రజేతిషథి రా- చరమశ్లోక త్తిఽవిధౌతాత్పర్యాభావత్తై శంకికిఱరార్ -శరణంవ్రజే
త్యాది - శరణంవ్రజ, శరణమితి జానీహిఎన్నుపడి-పరిహరిక్కిఱరార్ -ఇతుశబ్దస్వారస్యేతి-లోట్టుక్కు-విధా

సా-స్వా—అత్ర,వ్రజేత్యాదౌ-విధినా, స్వరసతః ప్రతీయమానవిధిప్రత్యయేన-విహన్యతే,విరుధ్యతఇతికారికా
ర్థః-వ్రజవెన్కిఱవితువిధిపరమన్నికేఱమాంశరణం జానీహీత్యేతదర్థపరమానాల్ వాక్యజన్యజ్ఞానమాత్రమ్ప్ర
పత్తిశబ్దార్థ మాకలామే ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ . ‘‘ శరణం వ్రజ ,, ఎన్కిఱవితి - యద్వా కారి
కైయై వివరిక్కిఱ రార్ – శరణం వ్రజ వెన్కిఱ వితితి . శబ్ద స్వారస్యేతి . అత్ర విరుధ్యతే, విధినా విరు
ధ్యతె ఎన్ను అనుషంగేణాన్వయః - అత్ర, వ్రజేత్యత్ర - శబ్ద స్వారస్య విరుద్ధ మిత్యయమర్థః అత్రేత్య

సా - ప్ర — ఉపాయ భూతస్య భగవతోఽనాది సిద్ధస్య స్వరూప సతఏవ నిరపేక్షోపాయత్వే కిల
సర్వేషాం నిత్యముక్తి ప్రసంగః - నతూపాయ తయాధ్యవసీయమాన తయా నిరపేక్షోపాయత్వే పీతి
తాదృశే విశేషణ విశిష్టతయాపి వాక్యమాత్రేణ సిద్ధత్వమితితస్యోపాయత్వం చరమశ్లోకే బోధ్యత ఇతినత
త్తేనిరస్త మిత్యర్థః - నను గత్యర్థానాంబుద్ధ్యర్థత్వేన-విధే రన్యథా సిద్ధ్యాన తదనుపపత్తిరిత్యత్రా
హ - శరణం వ్రజేత్యాదినా - తథాత్వే ‘‘ తంగచ్ఛ శరణం హరిం - స్వాత్మానం మయినిక్షిపేత్ . శరణం
త్వాం ప్రపన్నాయే ధ్యానయోగ వివర్జితాః । స్వాంగైః పంచభిరావృతాం - ఇయం శరణ గతిస్సా
దంగపూర్తి మిమాంశ్రుణ్వి,, త్యాది విధివిరోధ ఇత్యర్థః - సర్వధర్మా నిత్యత్ర ప్రకృతోపాయా శక్తాధి

సా-వి— ప్రపత్తిరితివాదస్తువిధినాకృతిసాధ్యత్వాభిధాయిలిఙాదినాశరణంవ్రజేత్యాదిరూపేణవిరుధ్యతే-త
స్యవిధేయత్వం నసంజాఘటీతి విధేయప్రపత్తిరూపత్వంనసిధ్యతీతి భావః – శరణంవ్రజ ఎన్కిఱతి - ఇమమ
ర్థం జానీహీత్యత్రనజ్ఞానస్య కృతి సాధ్యత్వ ముచ్యతే - కింతు జ్ఞానోత్పత్త్యనుకూల చిత్తవ్యాసంగనివృ
త్తి బోధ్యతే - తద్వదత్ర వ్రజధాతోర్గత్యర్థస్య జ్ఞానార్థకత్వాత్కృతి సాధ్యోపాయ విధి పరత్వ
మంతరేణోపాయత్వాధ్యవసాయరూప జ్ఞానోత్పత్త్యనుకూల సామగ్రీ సంపాదనం కుర్వితి బోధ్యత ఇతి శ
ఙ్కార్థః - కర్తవ్యోపాయ విధిపర మన్నికేఱ, మోక్షార్థంకర్తవ్యోపాయ విధిపరం యథానభవేత్త
థా - ఒழிన్నాలో, విధిపరత్వం త్యజ్యతే చేదిత్యర్థః - శబ్దస్వారస్య విరుద్ధమితి - లిఙాది ప్రత్యయస్య

సా-సం— శ్రవణ మాత్రేణజ్ఞాతత్వం-సిద్ధోపాయత్వంచబ్రహ్మణఃకృత్యసాధ్యత్వేసత్యుపాయత్వం - ఏవంసి
ద్ధోపాయత్వోక్తియోగ్య ప్రపత్తిశ్శేషత్వ జ్ఞాన మేవేతిపర్యవసన్న ఇతివాదోపి- అత్ర, శరణం వ్రజేతి
విధివాక్యే - విధినా, విధి ప్రత్యయేన - విహన్యతే, బాధ్యతే - కృతిసాధ్యత్వంహి విధ్యర్థః - శేషత్వజ్ఞా
నంతున కృతి సాధ్యమితిన తద్విషయో విధిః . కింతు భరన్యాస ఏవ కృతిసాధ్యత్వాదిహ విధేయః , సఏవ
ప్రపత్తి రిత్యర్థః - నను వ్రజేత్యే తత్కర్తవ్యోపాయ విధిపరమేవన, యేనైవం స్యాదిత్యత్రాహ . శబ్దే
త్యాదినా - భజస్వేతివచ్ఛరణం వ్రజేతికృతి సాధ్యోపాయ పరత్వస్య స్వరస ప్రతీతస్యబాధకంవినాత్యాగా

మూ — "ప్రపత్తిం తాం ప్రయుంజీత,, ఇత్యాదికళాన సపరికరస్ఫుటతర ప్రపత్తివిధికళోడుమ్ విరోధిక్కుమ్-ఈశ్వరన్ మోక్షోపాయ మెనిఱర విష్వళవే యిజ్గు వక్తవ్యమాయ్ మోక్షాధికారిక్కు విధేయాంతర మన్దికేఱుయొழిన్దాల్ ఇవ్విడమ్ ప్రస్తుతమాన భక్తి యోగత్తుక్కు అపేక్షిత మాన తత్త్వోపదేశ మాత్ర మామ్ -

సా-దీ— స్వారస్యత్తాల్ తద్విరుద్ధ మెన్నై - ప్రపత్తిమితి - ప్రయుంజీత ఎన్ఱు మతుక్కు అర్థాంతరమ్ కూడా తెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పక్షత్తిల్ చరమశ్లోకమ్ ప్రస్తుత భక్తి యోగత్తుక్కు అపేక్షిత తత్త్వోపదేశ మాత్ర పరమా మెన్కిఱార్ - ఈశ్వరనిత్యాది - పక్షాంతరత్తై అనూద్య పరిహరిక్కిఱార్ -

సా-స్వా—స్యార్థః ఇతి సూచ్యతే- విధినావిరుధ్యత ఇత్యేత దర్థః ప్రపత్తిం తామిత్యాదినా సూచ్యతె ఎన్ఱుకరుత్తు - యుక్త్యంతర ముఱుళి చ్చెయ్కిఱార్ - ఈశ్వరనితి . తత్త్వోపదేశేతి . విధ్యభావాత్ప్రపత్తిరూపోపాయోచ్ఛేదంప్రసంగికుమ్ మెన్ఱుకరుత్తు- "సర్వధర్మాని,, తి చరమ శ్లోకే మూల మంత్రేణాత్యంత పారతంత్ర్యాని రూప స్వపరయాథాత్మ్యజ్ఞాన సంపన్నస్త్వం సర్వధర్మ స్వరూప త్యాగ పూర్వకం మామేకం శరణం ఉపాయం సిద్ధోపాయం జానీహి - స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారా న్నివర్తస్వ ఎన్ఱు పూర్వార్థార్థః - పరతంత్రత్వా దేవ స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపార నివృత్తే రర్థ సిద్ధత్వేన విధానా నర్హతయా విధి ప్రత్యయస్య సర్వధర్మ స్వరూప త్యాగ రూప విశేషణ విధావేవ తాత్పర్య మాశ్రయాల్ విధి స్వారస్య భంగముమిల్లై. భరసమర్పణ రూపోపాయాంతర విధానముమ్ కూడా తెనిఱర పక్షత్తై యనువదిక్కిఱార్-

సా-ప్ర—కారిణం ప్రత్యుపాయాంతర విధ్యసంగికారేబాధక మాహ - ఈశ్వర నిత్యాదినా. ప్రస్తుత భక్తియోగ ప్రసన్నో భగవాన్ సిద్ధోపాయ భూత ఇతిజ్ఞాపన పర్యవసితం స్యాదిత్యర్థః - ఏవంచ భక్త్యశక్తేనసిద్ధోపాయస్య స్వీకార్యత్వ మపినసిధ్యే దితి భావః - ఏవముపాయత్వాధ్యవసాయాతిరేకం భరన్యాసస్య

సా-వి— ప్రకృత్యర్థగతకృతిసాధ్యత్వాభిధాయిత్వాత్తత్పరిత్యాగే స్వారస్య హాని రితి భావః - వ్రజేత్యత్రోక్తరీత్యా అన్యథా సిద్ధి సంభావనాయా మపి "ప్రపత్తిం తాం ప్రయుంజీతే,, త్యావావన్యథా సిధ్య సంభవా త్తద్విరోధ ఇత్యాహ - ప్రపత్తిమితి - చరమ శ్లోక స్యోపాయాంతర విధి పరత్వా భావే ప్రస్తుత భక్తియోగ ప్రసాదోపాయ మేవేతి జానీహీత్యేవం పరం స్యాదితి బాధకాంతర మాహ - ఈశ్వర నితి. విధేయాంతర మన్దికేఱు, విధేయాంతరం యథానస్యాత్తథా - ఒழిన్దాల్, త్యాగే - ఏవ ముపాయత్వాధ్యవసాయమాత్రం ప్రపత్తిరితి పక్షం ప్రతిక్షిప్యస్వయత్ననివృత్తిరేవ ప్రపత్తిరితి పక్షం ప్రతిక్షిపతి.

సా-సం— యోగాత్తద్విరుద్ధమిత్యర్థః . నను శరణమితి జానీహీత్యపిశరణం వ్రజేత్యస్యస్వరసార్థ ఏవేత్యత్రాహ - ప్రపత్తిమితి. విధికళోడు మితి. ఏవంచ సర్వశాఖా ప్రత్యయన్యాయేనైవం విధాయక వాక్యానాం భూయ సామైకార్థ్యే తేషు చ ప్రపత్తిం ప్రయుంజీతేతి ప్రపత్తి రూప జ్ఞానస్య కర్తవ్యత్వేచ సిద్ధే శరణం వ్రజేత్యేతన్న తదన్యార్థకం స్యాద్విరోధాదిత్యర్థః . ఏవం విధాన్ స్వరూపాంశ ఏవ సంభావితాన్ వ్యామోహా ననూద్య ప్రతి వదతి - ఈశ్వర నిత్యాదినా ఇప్పడి యుపాయ స్వరూపత్తిలు మధికార స్వరూపత్తిలుమ్ వరుమ్ కలక్కజ్గళ్ శమిప్పిత్తో మిత్యంతేన - తత్త్వోపదేశ మాత్రమామితి. తతశ్చ మోక్షోపాయ పరతయా త్వద్వ్యాఖ్యాన విరోధ ఇత్యర్థః -

మూ—ఇజ్ గుతత్త్వజ్ఞాన ఙ్గుడైయవనుక్కు-స్వరక్షణార్థస్వవ్యాపారనివృత్తియేప్రపత్తియాయ్ సర్వధర్మ స్వరూప త్యాగమాత్రమ్ సాధ్యోపాయ మాక విధిక్కప్పడుకిర తెన్నార్కుక్కు నివృత్తిరూపమే యాకిలుమ్ సాధ్యమాక విధిక్కప్పట్ట సర్వధర్మ త్యాగమ్ తాన్ స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపార మాకైయాలే స్వవచన విరోధముమ్ సాంగప్రపత్తివిధాయకమాన వాక్యవిరోధముమ్ వరుమ్-

సా-దీ— ఇజ్గుతత్త్వజ్ఞానమిత్యాదియాల్-నివృత్తిరూపమేఎన్నుమతుడఙ్గపరిహారమ్-ఇఙ్గు-విధేయసా… సాధ్యత్వనియమాత్ అసాధ్యత్తుక్కు-విధి కూడామైయాల్ విధిస్వవ్యాపార నివృత్తి యెన్నస్వవచన విరోధము

సా-స్వా—ఇజ్గితి - స్వవచనేతి - కృత్య సాధ్య మాకిల్ విధానానర్హతయా విధిక్కప్పడుకిర తితి స్వవచన విరోధః - కృతిసాధ్య మాకిలతువే స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపార మాకైయాలే స్వరక్షణార్థస్వవ్యాపార నివృత్తియే ప్రపత్తియా యితి స్వవచన విరోధ మెన్ను కరుత్తు - యుక్త్యంతర మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - సాంగేతి - స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపార నివృత్తియే ప్రపత్తియాకిల్ విధ్యనర్హతయా "ప్రపత్తిస్తాం ప్రయుంజీత స్వాంగైః పంచభిరావృతా" మితి వచన విరోధ మెన్నపడి - సాంగ ప్రపత్తి విధి ఎన్నుమిడత్తిల్ ప్రపదనం సిద్ధోపాయ వత్సాక్షాత్సాధనమో ? సహకారి సాధనమో ? ఆద్య పక్షత్తిల్ "మామేకం శరణ" మెన్ను ఈశ్వర నేకనే ఉపాయ మెన్కిరతు విరోధిక్కుమ్ - ప్రపదనమ్ సాక్షాత్సాధనమాకిల్ తత్కర్తుర్ రపి స్వతంత్ర తుల్యతయాని స్సమాభ్యధిక చేతనత్వ రూప పరమచేతనత్వముమ్ విరోధిక్కుమ్ - ద్వితీయ పక్షత్తిల్ ఈశ్వరనుక్కు-సాధ్యోపాయం కించిదతిశయావహతయాసహకారి ఎన్ను కొళ్ళవేణ్ ను

సా.ప్ర—ప్రసాధ్య తత్కార్య స్వయత్ననివృత్త్యతిరేకం సాధయతి - ఇజ్గు తత్త్వజ్ఞానమిత్యాదినా-స్వవచన విరోధము మితి . కింకృత్స్న స్వయత్న నివృత్తిః ప్రపత్తి రిత్యుచ్యతే ? ఉతోపాయాంతర విషయ స్వ యత్న నివృత్తి రితి వికల్ప్య ప్రథమే నివృత్తి విషయ స్వయత్నస్యా వర్జనీయ తయా స్వవ్యాఘాతః - ద్వితీయే త్వ పాయాంతరానుష్ఠానా శక్తి సిద్ధావా ? బుద్ధి పూర్వికా వేతి వికల్ప్య ఆద్యే అనాది ముక్తి ప్రసంగః - అంత్యే తస్యా భరన్యాస సాధ్యత్వాన్న ప్రపత్తిత్వమితి జ్ఞేయమితిభావః-ఏవంపక్షాంత రేషు దోషా నుక్త్వా

సా-వి— ఇజ్ గు తత్త్వజ్ఞానమితి-సాధ్యోపాయమాకేతి- అత్రపక్షే విధివిరోధో నాస్తీతిభావః.ధర్మత్యాగ స్యాపి,ధర్మత్యాగస్యాపి. స్వరక్షణార్థస్వవ్యాపారనివృత్తేరపిస్వరక్షణార్థస్వవ్యాపారత్వాద్విధేయత్వంన సంభవ తీతి- తథావచనంఅహం మానీతి వదతో వాక్యవద్వ్యాఘాత గ్రస్తమితి భావః. స్వరక్షణార్థాభావరూప వ్యాపార నివృత్తి రేవ విధీయ్యత ఇతి నవ్యాఘాత ఇత్య స్వర సాదాహ . సాంగేతి. బహుప్రమాణ వైయ్యాకులీ స్యాదితిభావః.ఏవంపరపక్షాన్ ప్రతిక్షిప్యస్వస్యపక్షేపరోత్ప్రేక్షితదోషాన్ పరిహరతి-

సా-సం—ఇజ్కితి-అత్రనివృత్తేర్విధేయత్వానుక్తిఃతత్త్వజ్ఞానఫలకత్వస్యతద్విరోధిత్వనిబంధనా.ఏవంచసర్వ ధర్మస్వరూపత్యాగవిశిష్టస్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారనివృత్తిరూపే విశిష్టే విధిపర్యవసానంసవిశేషణే హీతి న్యాయా ద్విశేషణాంశ ఇతి సఏవసాధ్యోపాయ ఇతిభావః - త్యాగస్యేతి - నహితత్త్వజ్ఞాన ఫలానివృత్తిర్నిబంధన సంకోచార్హేతిభావః - సాంగేతి- నహిధర్మ స్వరూప త్యాగస్య ఉపకారక మంగభూతం ధర్మాంతరమస్తీ త్యాశయః. ఉపాయభూతవిధేయప్రపత్త్యభ్యుపగమేపరోత్ప్రేక్షితతర్కానపి

మూ— ప్రపత్తికుః సాధనత్వ మాతల్ సిద్ధసాధన సహకారిత్వమాతల్ కొళ్ళిల్ సిద్ధోపాయ మాన ఈశ్వరనుడైయ ఏకత్వం, సిద్ధత్వమ్, పరమచేతనత్వమ్, పరమ కారుణికత్వమ్, సర్వశక్తిత్వమ్, నిరపేక్షత్వమ్ముతలాన స్వభావ విశేషఙ్గళుక్కు విరుద్ధమామెన్నుమ్ ప్రసఙ్గఙ్గళ్ శ్రుతిస్మృతివిరోధవ్యాప్తిశూన్యత్వాది

సా.దీ— ప్రసంగిక్కుమెన్నుకరుత్తు-శ్రుతస్మృత్యాదికళ్ ప్రపత్తివశకృతనుక్కు ఏకత్వసిద్ధత్వాదివైచిత్ర్యాలులుక్కైయాలవిరోధమ్-ఒన్నుక్కు ఉపాయత్వముమ్ సహకారిత్వముముణ్డాకిల్ మత్తొన్నుక్కు ఏకత్వాదియిల్లైయామెన్ను వ్యాప్తియుమిల్లై- సాధనాది మానుకేవలోకత్తిలే ఏకత్వాదికళ్ కాణ్కైయాల్ - ఇః ఇవైయామె సత్తర్క

సా - స్వా — నైకెయాలే అవ్వతిశయ విశిష్టత్వేన సాధ్యతయా సిద్ధత్వం విరోధిక్కుమ్ - అన్యాధీనాతిశయ భాక్త్వేన పరిపూర్ణత్వ విరోధః - అన్య సహకారి సాపేక్షత్వేన సర్వశక్తిత్వ నిరపేక్షత్వ పరమ కారుణికత్వ విరోధః - ఆకైయాల్ ప్రపదన ముపాయ తయా విధేయమాక క్కూడుమో ? ఎన్ను శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రపత్తిక్కితి - శ్రుతీతి - “ యమేవైష వృణుతే తేనలభ్యః - ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత ,, త్యాది సాధ్యోపాయ సాపేక్షత్వాది శ్రుతివిరోధః - “ భక్త్యాపరమయావాపి ప్రపత్త్యావామహామతే - ప్రాప్యోహ ,, మిత్యాది స్మృతి విరోధశ్చ ఎన్నపడి - వ్యాప్తీతి - యత్ర సహకారి సాపేక్షత్వం తత్రైకత్వాభావ స్సిద్ధత్వాభావఇతి వ్యాప్త్యభావ త్తాలే ఎన్నపడి - వ్యాప్త్యభావ అసిద్ధః -

సా-ప్ర— స్వాభిమతపక్షే పరోత్ప్రేక్షితదోషాన్ పరిహరతి - ప్రపత్తికిత్యాదినా - ఏకత్వమిత్యాది - ప్రపత్తేరపి మోక్షే సాక్షాత్సాధనత్వాంగీకారే సాధనైక్య విరోధః - సాక్షాదుపాయ భూతస్య భగవత ప్రసాద వైశిష్ట్యేన సాధ్యత్వాంగీకారే సిద్ధత్వ విరోధః - గోప్తృత్వ వరణస్య స్వాభిప్రాయ నివేద నార్థత్వాత్పరమ చేతనత్వ విరోధః - ప్రసాద సాధనత్వాంగీకారే పరమ కారుణికత్వ విరోధః - అశక్తస్యస హకారిత్వే సర్వ శక్తిత్వ విరోధః - శక్తేపి సహకారిత్వే నిరపేక్షత్వ విరోధః - ఆది శబ్దాపర పర్యాయ ముతల్ శబ్దార్థభూతపూర్ణత్వవిరోధ శ్చేత్యర్థః-వ్యాప్తిశూన్య త్వాదీతి . ప్రతితరః పరాహత్యాది

సా-వి — ప్రపత్తిక్కిత్యాదినా. సాధనత్వమాతల్, సాధనత్వస్యవా - సిద్ధసాధన సహ కారిత్వ మాతల్, సిద్ధోపాయ సహ కారిత్వస్యవా - కొళ్ళిల్, స్వీకారే -సాక్షాత్సాధనత్వాంగీ కారే ఉపాయైక్య విరోధః-సాక్షాదుపాయభూతస్యభగవతః ప్రసాదవైశిష్ట్యేన సాధ్యత్వాంగీకారే సిద్ధత్వవిరోధః- గోప్తృత్వవరణస్య స్వాభిప్రాయ నివేదనార్థత్వాత్పరమచేతనత్వ విరోధః - ప్రసాద సాధన త్వాంగీకారేపరమ కారుణికత్వ విరోధః - అశక్తస్య సహకారిత్వే సర్వ శక్తిత్వ విరోధః - శక్తస్య సహకారిత్వే నిరపేక్షత్వ విరోధః - ముతల్ శబ్దేనాద్యర్థకేన పూర్ణత్వ విరోధస్సంగృహీతః- వ్యాప్తిశూన్య త్వాదీతి.

సా-సం— దూషయతి.ప్రపత్తీత్యాదినా.సాధనత్వం,కరణత్వం. సహకారిత్వం , కరణానుగ్రాహకత్వం. సిద్ధత్వం,కార్యనివృత్త్తయే సాధ్యాంశ విధురత్వం - పరమచేతనత్వం స్వేతర సహాయా సహత్వ మితి ప రాశయః - శ్రుతిః “ముముక్షుర్వై,, ఇత్యాదికా - స్మృతిః, “భక్త్యా పరమయా వాపి,, త్యాదికా - వ్యాప్తి శూన్యత్వాదీతి - విభీషణ, గజేంద్ర, కాక, కాళీయాది విషయే ప్రపత్తిం శాస్త్ర కారా స్సాధన త్వా దినా స్వీకృతవంతః - భగవదేకత్వా దీనాం విరోధశ్చనేతి వ్యాప్తి శూన్యతా - ఆదిశబ్ద వివక్షితా

మూ — దోషఙ్గళ్ శాస్త్రే తరాక భాసఙ్గళ్ - ఇవత్తై సత్తర్కఙ్గళాక నినైక్కిల్ ఉపాసనత్తుక్కు శ్శైస్త్ర సాధనభావాది కళిలుమ్ ఇప్రసఙ్గఙ్గళ్ వరుమ్ - ఉపాసనమ్ తానుమ్ సాధనమన్ఱెన్నిల్ సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య,, ఎన్కిఱవిడత్తిల్ ఉపాసనత్తైయుమ్ ధర్మశబ్దార్థమాక వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణుకైయాలే స్వవచనవిరోధమునణ్డామ్ -

సా-దీ — మెన్ఱంగీకరిక్కిలనిష్టమ్ కాట్టుకిరార్ - ఇవత్తై ఇత్యాది - ఉపాసనత్తిన సాధనత్వమ్ ఇష్టమెన్ఱిలరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఉపాసనమ్ తాను మిత్యాది - ధర్మశబ్దమ్ మోక్షసాధన ధర్మపరమెన్ఱు తాఙ్గళ్ శొల్లు కైయాల్ విరోధమెన్నపడి - వస్తుతః అనుపాయఙ్గళైయే ఉపాయత్వేనోపదేశిక్కైయాలిన్త వన్యపరోక్త్యా భ్రమిత్త

సా-స్వా — తథాచ వ్యాప్తిమూలత్వాదుక్తానిష్టప్రసంగఙ్గళ్ సత్తర్కఙ్గళైన్నైయిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవత్తై ఇతి - ఇష్టాపత్తియిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఉపాసనన్తానుమితి - ధర్మశబ్దార్థమాకవిశి - ధర్మశబ్దం మోక్షసాధన ధర్మపరమెన్ఱు వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణుకైయాలే ఎన్నపడి - వస్తుత అనుపాయఙ్గళైయే ఉపాయత్వేన ఉపదేశిక్కైయాల్ ఇత్యన్యపరోక్త్యా భ్రమిత్తవజ్ఞానబుద్ధ్యా ధర్మత్వేన గ్రహీతఙ్గళై

సా-ప్ర — రాదిశబ్దార్థః - వ్యాప్తిప్రదర్శనస్థలస్యాసిద్ధవ్యాప్తిశూన్యత్వమిత్యర్థః - ఏషాం సత్తర్కత్వే బాధకమాహ - ఇవత్తై ఇత్యాదినా - ఉపాసనస్య సాధనత్వే ప్యుక్తప్రసంగస్యావిశేషాదిత్యర్థః. ఏవం తర్హ్యుపాసనస్యాపి సాధనత్వం పరిత్యజామ ఇత్యత్ర బాధకమాహ - ఉపాసనం తాను మిత్యాదినా - ధర్మశబ్దస్యాలౌకిక శ్రేయోరూప మోక్ష సాధనత్వార్థకత్వాదితి భావః - నను గర్వితబలీవర్దగర్వపరిహార పూర్వకం వ్రీహ్యాది భార వహనార్థం నాథ వ్యసికతాది భారారోపణ వద లౌకిక శ్రేయ

సా-వి — వ్యాప్తేస్తర్కాంగత్వాత్ . ప్రపత్తిర్యది భగవత్సహకారిణీస్యాత్తర్హి సిద్ధత్వభంగః - ఇత్యాది తర్కాః వ్యాప్తిస్థలాభావాదాభాసాః. లోకదృష్ట్యా విరోధాపాదనే ‹‹ అరసమరూపంగంధవర్జితం - సర్వగంధ స్సర్వరసః - సగుణం నిర్గుణం,, మిత్యాదావపి విరోధ ప్రసంగాత్ - తత్ర కేనచిత్ప్రకారభేదేన విరోధపరిహారే ఇహాపి స్వాధీన సహకారి సాపేక్షత్వేపి స్వాధీన సహకార్యనపేక్షత్వం నిరపేక్షత్వం - స్వాధీనసర్వసహకారిత్వాత్సర్వశక్తిత్వం, స్వసంపాదితప్రసాదసాధనవత్త్వాత్పరమకారుణికత్వం, స్వస్య తదభిప్రాయ వేదిత్వేపి ఫలే పురుషార్థత్వాపాదనాయ గోప్తృత్వ వరణస్య కార్యత్వాన్న పరమచేతనత్వ విరోధశ్చేత్యేవం సర్వప్రమాణైకార్థ్యాయాంగికార్యత్వాన్నలోకదృష్ట్యాపాదన సంభవ ఇతి భావః - ఆదిశబ్దేన యది స్వాధీన సహకారిసాపేక్షత్వం నస్యాత్ - తర్హి వైషమ్య నైర్ఘృణ్య ప్రసంగః . స్వాధీన శక్త్యనపేక్షణే సర్వశక్తిత్వ భంగః - ఇత్యాది ప్రతికూల తర్కాపరాహతిర్వివక్షితా - ఏతేషాం సత్తర్కత్వాంగీకారే బాధకమాహ. ఇవత్తై ఇతి - ఉపాసనమపి సహకారిస్యాదితి భావః - ఇష్టాపత్తి మాశంక్యాహ. ఉపాసనమ్ తానుమితి - ఉపాసనమ్ తాన్, ఉపాసనం - ధర్మశబ్దార్థమాకేతి. అలౌకిక శ్రేయస్సాధనత్వం ధర్మత్వం - సాధనత్వేన స్వయమేవోక్తత్వాత్సాధనం

సా-సం — నిష్టప్రసంగమేవదర్శయతి - ఇవత్తై ఇతి. నినైక్కిల్, భ్రమిక్కిల్ - వరుమ్, సమానయోగక్షేమేతిభావః. ఉపాసనేపిసాధనతేత్యుక్తే ఉపాసనమపి త్యాజ్యతయా ధర్మశబ్దార్థ ఇతి స్వవచన విరోధ ఇత్యాహ. ఉపాసనం తాను మితి. శెరుకుక, దుశ్శకమపి నిర్వాహ మితిగర్వః .

మూ—శెరు కడకుక్కై కాక వేణ్డా చ్చుమైకళై యెడుప్పిక్కైయాలే అన్యపరమానఉపదేశత్తాలేపిర న్ద అర్జున బుద్ధియాలే ధర్మ మెన్ఱు తోత్తి నవత్తై "సర్వ ధర్మాన్,, ఎన్ఱుఅనువదిక్కిఱార తెన్నిల్ "ఇజ్యాచారదమాహింసాదానస్వాధ్యాయ కర్మణామ్। అయంతుపరమోధర్మో యద్యోగేనాత్మదర్శనమ్। సర్వేషామేవధర్మాణా ముత్తమో వైష్ణవో విధిః। నవిష్ణ్వారాధనాత్పుణ్యం విద్యతేకర్మ వైదికమ్,,

సా-దీ—వర్జున బుద్ధియాలే ధర్మత్వేన గ్రహిక్కప్పట్ట వైకళై సర్వధర్మాన్ నిత్యను వదిక్కిఱతు ఎన్ఱు శంకిక్కిఱార్ - శెరు కడకుక్కై కాక విత్యాది - శెరుక్కు, గర్వమ్ - గర్వ పరిహారార్థమెన్నై. ఇతు అనుపాయజ్గళాన కర్మయోగాదికళై ఉపాయత్వేన ఉపదేశత్తిల్ హేతు వెన్ఱపడి - పరిహరిక్కిరార్ - ఇజ్యాచారేత్యాదియాల్ - పరమ ధర్మత్వేన ప్రసిద్ధజ్గళాన నివృత్తి ధర్మజ్గళినుడైయ ఉపదేశత్తై అన్యపరమాక్కి అధర్మత్వేనాంగీకరిక్కిల్ కైముతిక న్యాయత్తాల్ ప్రవృత్తి ధర్మజ్గళాన జ్యోతిష్టోమాదికళుడైయ వుపదేశత్తుక్కు మన్యపరత్తై వరు మెన్ఱపడి - ఇజ్యా, యాగః - ఆచారః, సదాచారః - శమాదికళ్, ప్రసిద్ధజ్గళ్ - ధర్మజ్గళిన్నడువె ఇతుపరమధర్మమ్, యాతొన్ఱుయోగత్తాలే ఆత్మదర్శనమ్ పణ్ణుమతుణ్డు - యోగశబ్దత్తాల్ జ్ఞానయోగమాతల్ భక్తియోగమాతల్ శొల్ల ప్పడుమ్ - వైష్ణవో విధిః, విష్ణు సంబంధిత్వేన విహితమాన ధర్మమ్ - విష్ణ్వారాధనాదధికం వైదికం కర్మన విద్యతే ఎన్నై -

సా-స్వా—ధర్మత్వేన వనువదిక్కిఱ తెన్ఱు శంకిక్కిఱార్ - శెరుక్కితి- శెరుక్కు, గర్వమ్- అడక్కుకై క్కు, నిరోధిక్కై క్కెన్ఱపడి - వేణ్డా చ్చుమైకళై, అసాధనజ్గళై ఎన్ఱపడి - విధి రితి - విధీయత ఇతివిధిః ధర్మః - వైష్ణవః, విష్ణు దైవత్యః విష్ణ్వారాధనరూపో ధర్మ ఇత్యర్థః - పుణ్యం, శ్రేష్ఠ మెన్ఱపడి - యద్వా స్వాధ్యాయకర్మణామిత్యత్ర స్వాధ్యాయరూపకర్మణామితి నార్థః - కింతు స్వాధ్యాయశ్చ కర్మాణి చేతిద్వంద్వః - కర్మపదంగోబలీవర్దన్యాయేనోపాత్తాతి రిక్త వైదిక ధర్మ పరం- యోగపదంచ

సా-ప్ర—సాధనత్వరహితానామేవధర్మతయోపదేశేపి తాత్పర్యాజ్ఞానాద్వాస్తవిక ధర్మత్వేనావగచ్ఛతోర్జునస్యబుద్ధ్యా ధర్మత్వానువాదఇతిన స్వవచన విరోధ ఇతి శంకామనూద్య పరిహరతి - శెరు కడకుక్కైకాక విత్యాదినా-ప్రమాణేషుపరమధర్మత్వేనప్రసిద్ధానాంబ్రహ్మోపాసనాదీనాం ధర్మత్వాభావే

సా-వి—నేత్యుక్తిస్స్వవచనవిరుద్ధేతి భావః - నను గర్విత బలీవర్దమదపరిహారాయవ్రీహ్యాదిభారవహనార్థంప్రథమంసికతాభారారోపణవదర్జునగర్వపరిహారాయానుపాయేష్వేవ కర్మయోగాదిషూపాయత్వారోపేణధర్మత్వ వ్యపదేశేపి తాత్పర్యాజ్ఞానాద్వాస్తవికతయా ధర్మత్వేనావగచ్ఛతోర్జునస్యబుద్ధ్యనుసారేణ ధర్మా నిత్యనువాద ఇతి నస్వవచన విరోధ ఇత్యాశంకామనూద్య పరిహరతి. శెరు కడకుక్కైకాక ఇత్యాదినా - శెరుక్కు, గర్వస్య. అడక్కుకైకాక, పరిహారార్థం - వేణ్డాతచుమైకళై, అనపేక్షిత సికతాది భారాణాం- ఎడుప్పిక్కైయాలే, ఉద్ధృత్యస్థాపనేన-తద్ద్రష్టాంతేనేతిభావః.

సా-సం— అన్యపరమానవితి. అశక్యభారారోపణ రూపేత్యర్థః. ఏవంచ వస్తుతస్తేషాం ధర్మత్వం నాస్తి చేదప్యుపచ్ఛందనార్థ ధర్మ పదాను రోధేన ధర్మశబ్దార్థత్వేన వ్యాఖ్యానం మమ న విరుద్ధ్యత ఇతిభావః.ఇజ్యా,యాగః. ఆచారః,శౌచాదిః.దమః,ఇంద్రియ నిగ్రహః.కర్మశబ్దేన సత్య వచనోపవాసాది సంగ్రహః. కర్మణామితి నిర్ధారణేషష్ఠీ. యోగేన, ఆసనాది పరికర వన్మనోవృత్తి విశేషేణ

పూ—ఇత్యాదికళాలే పరమ ధర్మజ్గళాక ప్రసిద్ధజ్గళాన నివృత్తిధర్మజ్గళైధర్మజ్గళ్సైన్నాల్కై ముతిక న్యాయత్తాలే ప్రవృత్తి ధర్మజ్గళుమ్ ధర్మజ్గళన్ఱికై సర్వ శాస్త్రజ్గళుక్కుమ్ప్రామాణ్య మిల్లాత పడియాయ్ పరబాహ్య కుదృష్టి పక్షజ్గళిలే ప్రవేశమామ్ - ఆనాలుమ్ ఉపాసనాదికళ్ పోలే శరణవరణం ధర్మశబ్దవాచ్యమాకైయాలే ఇజ్గుసర్వశబ్ద సంకోచమ్ వారాదొழిక్కైక్కాక ఇతువుమ్ సాధనత్వవేషత్తాలే త్యాజ్యమన్నో? ఆకైయాల్ ప్రపత్తి క్కుమ్ సాధనత్వ మాతల్ సిద్ధ సాధన సహకారిత్వ మాతల్ కొళ్ళక్కై, ఇవ్వచనమ్ తనక్కు విరుద్ధ మన్నో వెన్నిల్

సా-దీ—నను సర్వశబ్దాసంకోచార్థం ధర్మశబ్దవాచ్యమానప్రపత్తియుమ్ప్రపత్త్యధికారిక్కు-సాధనత్వ వేషేణ త్యాజ్యం. అత లాల్ ప్రపత్తిక్కు-సాధనత్వత్తైయుమ్ సిద్ధోపాయ సహ కారిత్వత్తైయుమ్ చరమ శ్లోకత్తోడు విరోధమ్ ప్రసంగిక్కు మెన్ఱు శంకిక్కిఱార్ - ఆనాలుమిత్యాదియాల్- ఇజ్గు ప్రపత్తియిల్ సాధ్యత్వ సాధనత్వ బుద్ధి త్యాగమో? పరంపరయా సాధనత్వ బుద్ధియుమో? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ప్రథమ కల్పత్తిల్

సా-స్వా—జ్ఞానకర్మభక్తియోగపరం- శేషం పూర్వవత్ - ప్రవృత్తీతి - పరమధర్మత్వేన ప్రసిద్ధనివృత్తి ధర్మోపదేశ మన్య పరమాకిల్ కైముత్య న్యాయత్తాలే ప్రవృత్తి ధర్మోపదేశము మన్య పర మాక ప్రసంగిక్కు-మెన్ఱుకరుత్తు- ప్రపత్తేస్సాధనత్వేసహకారిత్వేవాచరమశ్లోకవిరోధమ్వరు మెన్ఱుశంకిక్కిఱార్- ఆనాలుమితి-

సా-ప్ర— అతస్మిం స్తద్బుద్ధి జనకతయా కృత్స్న వేదాంతా ప్రామాణ్యప్రసంగాత్ తత్స్వీకారేచ పేదాంతినాం విపక్షభూత నిరీశ్వర మీమాంసక పక్ష ప్రసంగః - తథైవ ప్రవృత్తి ధర్మాణామపి ధర్మత్వాభావస్య కైముతిక న్యాయసిద్ధత్వా త్తత్రాప్య తస్మింస్తద్బుద్ధి జనకత్వ ప్రసంగా త్తదంగీకారే బాహ్యపక్షప్రసంగః- సర్వత్ర వ్యావహారిక ప్రామాణ్యాంగీకారే కుదృష్టిపక్ష ప్రసంగ ఇత్యర్థః. నన్వస్తు సర్వేషాం ధర్మత్వం - తథాచ ప్రపత్తేరపి ధర్మత్వా త్సర్వశబ్దాసంకోచా త్పరిత్యాజ్యతావపి సాధనత్వబుద్ధి స్త్యాజ్యేతిప్రపత్తేస్సాధనత్వం నోపపద్యత ఇత్యత్ర త్యాజ్యతయాభిమత సాధనత్వ బుద్ధిం ద్వేధా వికల్ప్యప్రథమే వివక్షితాసిద్ధిం ద్వితీయే స్వవ్యాఘాతంచాహ-ఆనాలుమిత్యాదినా. ఏవంచసర్వశబ్దాసంకోచాయైవ భగవత్యుపాయత్వాధ్యవసాయోపి త్యాజ్య స్స్యాదితి భావః. ననుసహశ్రుత నిఖిల పదానాం సంఘూయైకార్థపరత్వస్య

సా-వి— నివృత్తిధర్మజ్గళైధర్మజ్గళ్సైన్నాల్, పరమధర్మాణామేవధర్మత్వనిషేధఇత్యర్థః.నన్రూపాసనాదీనాం ధర్మత్వావశ్యకత్వే ప్రపత్తేరపిధర్మత్వేన సర్వశబ్దా సంకోచాయప్రపత్తేరపి త్యాజ్యతా స్యాత్తథాచ ప్రపత్తే స్సాధనత్వస్యవా సిద్ధసాధన సహకారిత్వస్యవా స్వీకార స్సర్వ ధర్మా నితి వచన విరుద్ధఇతి శంకతే - ఆనాలితి. ఆనాల్, తర్హి. ఉపాసనాదీనాం ధర్మత్వాంగీకార ఇత్యర్థః. ఏవంచేద్భ్రహ్మణోపి ధర్మశబ్దార్థత్వేన త్యాజ్యత్వప్రసంగః. మామితీతరత్యాగపూర్వకప్రాప్తిక్రియాకర్మభూతస్యాపి

సా-సం— అతోస్యవస్తుతో ధర్మత్వమవర్జనీయ మిత్యుక్త తర్కాణాం తత్రాపిప్రసంగాత్. ప్రపత్తేస్సాధనత్వాదిక మపలపితు మశక్యమితిఫలితమ్. ఆనాలుమ్, తర్కాణామాభాసత్వేపి. సాధనత్వ వేషత్తాలేఇతి. అత్రైవవిహితస్య త్యాగాయోగా ద్ధర్మశబ్దాసంకోచేనచ సవిశేషణేహీతి న్యాయేన సాధనత్వాంశేత్యాగః పర్య వస్యతీతిభావః. ఇవ్వచనమ్తనక్కితి. సర్వధర్మానితివచనస్యైవ.

మూ—— ఇజ్గు సాక్షాత్సాధనత్వ బుద్ధియై విడవేణు మెన్నుమిహోతు భక్తియోగాది కళిలుమ్ తుల్యమ్—ప్రసాదనత్వ వేషత్తాలుమ్ ధర్మత్వ మితుక్కు విడవేణుమెన్నిల్ సర్వశబ్ద సంకోచమ్ వారామై క్కు— “కృష్ణం ధర్మం సనాతనమ్,„ ఇత్యాదికళిల్పడియే ధర్మమాన సిద్ధోపాయత్తిలుమ్ సాధనత్వ బుద్ధియైవి డ ప్రసంగిక్కుమ్ - ఇవ్వాక్యత్తిల్ ప్రతిపాద్యమాన ధర్మత్తై యొழிన్త ధర్మజ్కళనోన్ఱు త్యాజ్యజ్గళా వన వెన్నిల్ ఇజ్గు విహిత్తైయాన శరణాగతియిలుమ్ తుల్యమ్—

సా-దీ—దూషణమరుళిచ్చెయ్కిరార్. భక్తియోగాదికళుక్కుమ్ తుల్యమెన్ఱు. ద్వితీయశిరస్సిల్ ప్రతిబంద్యభిప్రాయత్తాలే నిరాకరిక్కిరార్. సర్వశబ్దసంకోచమిత్యాదియాల్. సిద్ధోపాయత్తుక్కు భక్తిప్రపత్తికళైప్పోలే వ్యాకారత్తా

సా-స్వా —— పరిహరిక్కిరార్ - ఇజ్గేతి - సర్వధర్మత్యాగశబ్దేన సాక్షాత్సాధనత్వ బుద్ధిత్యాగమ్ వివక్షితమో ? తద్ద్వారక సాధనత్వ బుద్ధిత్యాగమ్ వివక్షితమో ? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ఆద్య పక్షత్తిలరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సాక్షాదితి - సాక్షాత్సాధనత్వబుద్ధిత్యాగపూర్వకానుష్ఠానమ్ భక్తియోగసాధారణమాకైయాలే సర్వధర్మత్యాగత్తుక్కు భవదభిమతమ్ సిద్ధియాతెన్ఱు కరుత్తు- ద్వితీయ పక్షత్తిలరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రసాదనత్వేతి - ద్వారభూత ప్రసాద సాధనత్వ వేషత్తాలు మెన్ఱపడి - ప్రతిబందికళాలే పరముఖేన సమాధానమ్ పణ్ణిక్కిరార్-ఇవ్వాక్యత్తిలితి - ఇనిభక్తిప్రపత్తికళ్ అచేతనతయా సాక్షాత్సాధనఙ్గళాకమాట్టాతు-

సా-ప్ర—న్యాయ్యత్వాత్ మామేక ముపాయతయా స్వీకుర్వితి పదానుషఙ్గేన సర్వపదస్య భగవద్వ్యతిరిక్త విషయత్వంవక్తవ్యమితిచే దుక్తన్యాయేనైవ వ్రజేతి పదానుషఙ్గాత్ ప్రపత్తి వ్యతిరిక్తసర్వధర్మపరత్వమపి సిద్ధమిత్యభిప్రాయన్నాహ. ఇవ్వాక్యత్తిలిత్యాదినా-ననుభక్తేరుత్పత్త్యర్థం కర్మయోగాద్యపేక్షావదభివృద్ధ్యర్థ

సా-వి—సర్వశబ్దసంకోచభీత్యా త్యాజ్యత్వే కర్మాలాభాద్వాక్యార్థస్యైవ వ్యాఘాతః - తదర్థం సర్వశబ్దసంకోచే తద్వదేవ విధీయమాన శరణవరణ వ్యతిరిక్త విషయతయాపి సంకోచః కార్యఇత్యభిప్రాయేణ పరిహార మాహ - ఇజ్గుసాక్షాత్సాధనత్వబుద్ధియైఇత్యాదినా. ఇజ్గు, ప్రపత్తౌ. ప్రపత్తేర్ధర్మత్వే తస్యాఅపి త్యాగోభవేదిత్యాపాదయతః కిం సాక్షాత్సాధనత్వ బుద్ధిత్యాగఇతి వివక్షితః- ఉపాహోస్విత్ప్రసాదనత్వ వేషేణాపి త్యాజ్యత్వం వివక్షితం - ఇతి వికల్ప్య ప్రథమ కల్పే దూషణమాహ - ఇజ్గు సాక్షాదితి - భక్తియోగాది కళుక్కుమ్ తుల్యమితి - తేష్వపి సాక్షాత్సాధనత్వ బుద్ధి త్యాగః ప్రసజేత్ - ప్రసాదనత్వే నానుష్ఠేయాస్స్యురితి భావః - ద్వితీయకల్పేదూషణమాహ - ప్రసాదనత్వ వేషత్తాలుమితి - యద్యపి ప్రథమకల్పే సిద్ధోపాయస్య సర్వశబ్దాసంకోచాయ సాక్షాత్సాధనత్వ బుద్ధి త్యాగ ఆపాదయితుం శక్యస్తథాపి తత్ర దూషణాంతర సత్వాత్తన్నోక్తం-ప్రసాదనత్వ వేషత్తాలు మితి సముచ్చయేన సాక్షాత్సాధనత్వేన ప్రసాదనత్వ వేషేణచ భక్తియోగాదేస్త్యాగస్యచ వివక్షితత్వాత్సిద్ధోపాయత్తిలుమ్

సా-సం—బుద్ధియైఇతి - అన్యనిష్ఠసాధనత్వస్యాన్యేన త్యాగాయోగాత్ సాధనత్వ త్యాగస్తద్బుద్ధిత్యాగ ఏవేతి భావః - తుల్యమితి - తతశ్చ భక్తియోగవత్ప్రసదన ద్వారా ఉపాయత్వమస్యాశ్చ దుర్వారమితిభావః-సిద్ధోపాయత్తిలుమితి-సాధనత్వబుద్ధిత్యాగస్యథమైకదేశేసంకోచాభావాదిత్యాశయః-ఏతద్వాక్యప్రతిపాద్యమానత్వాత్సిద్ధోపాయస్యనతదంశేత్యాగవిధిరితియదితదాతుల్యమిత్యాహ-ఇవ్వాక్యత్తిలితి -

మూ— ఉపాసనాదికళైప్పోతేతనక్కు ఉత్పాదకమాక వాతల్, వర్ధకమాక వాతల్, సహకారియాకవాతల్, ద్వారమాకవాతల్, ఒన్ఱాలపేక్షై యఱుమ్పడి నిత్యమాయ్, ఉపచయాపచయరహితమాయ్ సర్వదా పరిపూర్ణమాన సహజకారుణ్యాదికళైయుడైత్తాయ్ సంకల్పమున్నాగనపోతు ద్వార నిరపేక్షమాక కార్యమ్ పిఱక్కుమ్పడి సత్యసంకల్పమాయిరుక్కిఱ సిద్ధోపాయత్తుక్కు భక్తిప్రపత్తికళ్ ఎవ్వాకారత్తాల్ ఉపకారకఙ్గళాకిఱన వెన్నిల్, ఇవ్వైయనాదియాన అపచార పరమ్పరైయాలే ఉత్పన్నమాయ్ సంసార హేతువాయ్ క్కిడక్కిఱ నిగ్రహత్తై శమిప్పిత్తుక్కొణ్డు ఉపకరిక్కిఱన.

సా-దీ— ఉపకరిక్కిఱనవెన్ఱు కేళ్క్కిఱార్. ఉపాసనాదికళై ప్పోలేఇత్యాదియాల్- ఇతువ్యతిరేకదృష్టాంతమ్ - నిత్యత్వా దుత్పాదకాపేక్షైయిల్లై - ఉపచయాప చయ రహిత మాకైయాల్ వర్ధకాపేక్షైయిల్లై - సర్వదా పరిపూర్ణత్వాదికళాల్ సహకార్యపేక్షైయిల్లై - సంకల్ప మిత్యాది వాక్యత్తాల్ ద్వారతయాపేక్షైయు మిల్లై - సంకల్పార్థమాయ్ తదపేక్షైయిల్లై ఎన్కిఱతు సహజ కారుణ్యేత్యాదియాల్. ఉత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇవ్వైయనాదీత్యాది-భక్తిప్రపత్తికళుడైయఫలాంతరోపాయత్వత్తై

సా-స్వా—సిద్ధోపాయోపకారకద్వారా సాధనఙ్గళుమాకమాట్టాతెన్ఱుశంకిక్కిఱార్-ఉపాసనాదికళైప్పోలే ఇతి -వ్యతిరేకదృష్టాంతమ్-నిత్యతయోత్పాదకాపేక్షైయిల్లై-ఉపచయాపచయరహిత తయావర్ధకాపేక్షైయిల్లై-పరిపూర్ణతయాసహకార్యపేక్షైయిల్లై-ద్వారనైరపేక్ష్యేణకార్యసిధ్యుపయుక్త సత్యసంకల్పయుక్తతయాద్వారాపేక్షైయిల్లై-సంకల్పసిధ్యర్థమపిసాధ్యోపాయాపేక్షైయిల్లైఎన్కిఱయిల్ హేతుసహజకారుణ్యేత్యాదిఎన్ఱుపడి-పరిహరిక్కిఱార్- ఇవ్వైయనాదీతి-ప్రతిబంధకనిగ్రహశమనముపయోగమెన్ఱు

సా-ప్ర—మహారహరనుష్ఠీయమాన నిత్యనైమిత్తికాపేక్షావత్ఫలోత్పాదనార్థం భగవదపేక్షావత్సిద్ధోపాయభూతస్య భగవతోనిత్యస్యోపచయాపచయరహితస్య సర్వదాపరిపూర్ణస్యసహజదయావతస్సత్యసంకల్పస్యాపేక్షణీయాభావాద్భక్తిప్రపత్త్యోరనపేక్షైవస్యాదిత్యాశంక్యపరిహరతి-ఉపాసనాదీత్యాదినా.

సా-వి—సాధనత్వబుద్ధియైవిడప్రసంగిక్కుమిత్యత్రసాక్షాత్సాధనత్వబుద్ధియైవిడప్రసంగిక్కుమితివివక్షితార్థస్య నానుపపత్తిరితి ద్రష్టవ్యం - నను భక్త్యాదినా కర్మయోగాదిక ముత్పాదకతయాఽహరహరభ్యాసో వర్ధకతయాఽహరహరనుష్ఠీయమాన నిత్యనైమిత్తిక కర్మ సహకారితయా ఫలప్రద ఈశ్వరో ద్వారతయా యథాపేక్ష్యతే తద్వదీశ్వరస్య నిత్యతయా ఉత్పత్తివిరహిణఃఉపచయాపచయ రహితతయా వృద్ధివిరహిణః పరిపూర్ణత్వాత్సహకార్యంతర నిరపేక్షస్య స్వసంకల్పిత సమయే కార్యోత్పత్తిప్రతిబంధకరాహిత్యరూప సత్యసంకల్పతయా ద్వార నిరపేక్షస్య సహజ కారుణ్యతయా సంకల్పోత్పత్త్యర్థహేతునిరపేక్షస్య భగవతః క్వచిదంశేప్యపేక్షాభావాత్కేనాకారేణ భక్తిప్రపత్త్యోరుపకారకత్వమిత్యాశంకామనూద్య నిగ్రహరూప ప్రతిబంధ విఘటకతయోపయోగ ఇతిపరిహరతి-ఉపాసనాదికళైప్పోతెఇతి- భక్తిప్రపత్త్యోరితి

సా-సం— నను భక్తేరుత్పాదకాద్యపేక్షాస్తి-ఉత్పత్త్యాదిమత్వాత్-సిద్ధోపాయస్యతునిత్యత్వాదిమత్వాన్నోత్పాదకాద్యపేక్షా-అతోభక్త్యాదేస్సిద్ధోపాయోపకారకత్వంనసంభవతి-సాక్షాత్సాధనత్వంచతవాప్యనభిమతం-అతోనకథంచిదపిఉపాయత్వాభ్యుపగమోయుక్తఇతి ఉపాసనాదికళై యిత్యాదినాఆశంక్యపరిహరతి-ఇవ్వై

మూ— ఇవైఫలాంతరత్తుక్కు ఉపాయమామ్పోతు జ్యోతిష్టోమాదికళైప్పోలే తత్తదనుగుణ ప్రీతి విశేష
జ్ఞళై ఉత్పాదిత్తు క్కొణ్డు అమ్మాత్తాలే ఉపకారకఙ్గళామ్-ముముక్షువుక్కు సాధ్యోపాయఙ్గళాకిరవ్యా
జమాత్రత్తాలే శాంతని గ్రహమానసిద్ధోపాయమ్ నిగ్రహఫలమానజ్ఞానసంకోచాదికళైక్కళైత్తుపరి పూర్ణ
కైంకర్యపర్యంతఫలత్తై క్కొడుత్తుయావదాత్మభావియాక ఉపకరిక్కుమ్.

సా-దీ—లుపకార ప్రకారత్తై క్కాట్టుకిరార్ - ఇవైఫలాంతరత్తుక్కిత్యాది - ఫలాంతరాప్రదానమ్ని
గ్రహ కృత మాకై యాలెన్ను భావమ్-ప్రసంగాత్సిద్ధోపాయత్తినుడైయ కృత్యత్తై యరుళిచ్చెయ్
కిరార్ - ముముక్షువుక్కిత్యాదియాల్-జ్ఞానసంకోచాదీత్యాదిశబ్దత్తాల్ అవిద్యాకర్మాది గ్రహణమ్.

సా-స్వా—శాన్నతు కూడుమో? స్వర్గాద్యర్థభజనప్రపదనమ్ప్రతిబంధక శమనజనకమన్నే? ఎన్నవరుళి
చ్చెయ్కిరార్- ఇవైఇతి. ఇప్పడి సాధ్యోపాయమ్ నిగ్రహరూపానిష్ట నివర్తకమాకిల్ సిద్ధోపాయ వైయ్య
ర్థ్యం ప్రసంగియాతో? సాధ్యోపాయ వశీకృత నాయ్ కొణ్డు ఫల ప్రదానమ్ పణ్ణుకైయే సిద్ధో
పాయోప యోగ మెన్నిలతు త్రైవర్గికాధికారి సాధారణమన్నో? అనిష్ట నివర్తకత్వమ్ ముముక్షువై
ప్పత్త వధికమ్ సిద్ధోపాయత్తుక్కెన్ని లప్పోతు సాధ్యోపాయత్తుక్కు ప్రతి బంధక నిగ్రహ శమన ముపకా
ర మెన్కిరతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ముముక్షువుక్కితి - ముముక్షు విషయత్తిలి
సాధ్యోపాయత్తుక్కు ప్రతిబంధక నిగ్రహశాంతి ఉపకారమ్- సిద్ధోపాయత్తుక్కు-జ్ఞానసంకోచాద్యనిష్ట ని
వర్తకత్వముమ్ యావదాత్మభావి పురుషార్థ ప్రాపకత్వముమ్ అధికోపకారమెన్నుకరుత్తు- ఇప్పడి ప్రమేయ

సా-ప్ర—ప్రతిబంధవిఘటకతయోపయోగ ఇతిభావః- ఏవంభక్తిప్రపత్త్యోర్మోక్షోపయోగప్రకారముక్త్వా
తయో స్సర్వఫల సాధనత్వాత్ఫలాంతరేప్యుపయోగప్రకారమాహ. ఇవైఫలాంతరేత్యాదినా- బంధ నివృత్తిం
ప్రతిబ్రహ్మణోప్యుపాయత్వాత్తస్యాప్యుపయోగ ప్రకారమాహ-ముముక్షువుక్కిత్యాదినా.ఏవంచ "అమృ
తస్య పరంసేతుం - అమృతస్యైష సేతుః - సకలఫల ప్రదోహి విష్ణుః . అపవర్గ ప్రదోహరిః - తేషామ
హం సముద్ధర్తామృత్యు సంసారసాగరా,, దిత్యాది భగవదుపాయత్వ బోధకప్రమాణస్య "నిచాయ్యతం

సా-వి— ఫలాంతరోప యోగప్రకారమాహ. ఇవైఫలాంతరత్తుక్కితి - ఫలాంతరా ప్రదానస్యనిగ్రహకృత
త్వాభావాన్నతత్రతన్నివర్తకతయోపయోగః- కింతు ప్రీతి హేతుత్వేనేతి భావః - భగవత ఉపయోగ
ప్రకారమాహ. ముముక్షువుక్కితి- కళైత్తు,నిరస్య. నస్వసమర్థస్సమర్థంరక్షకార్థమాశ్రయతీతిలోకసిద్ధం-

సా-సం— ఇత్యాదినా - ముముక్షుం ప్రతిభక్త్యాదేరేవం సిద్ధోపాయోపకారకతాచేత్ఫలాంతరార్థినంప్ర
తిసాకీదృశ్యాత్యత్రాహ - ఇవై ఫలాంతరేతి - అమ్మాఱత్తాలే ఇతి - ఫలవిశేషోపభోగ ప్రతి బంధక
దురితాపూర్వ నిరసన ముఖేనేత్యర్థః - నను ప్రతిబంధకస్య భక్త్యాది నివర్త్యత్వే భక్త్యాదిః నియోగ
ముఖేన ఫలాయ భవతీతి ముక్తైరపి స్వర్గాది వదనిత్యతా సిద్ధోపాయప్రాధాన్య భంగశ్చ స్యాదిత్యత్రాహ-
ముముక్షువుక్కితి - భగవన్నిగ్రహాతిరిక్త దురితాపూర్వాభావాత్తదనుగ్రహాతిరిక్త నియోగాభావాచ్చభ
క్త్యాదికం వ్యాజీకృత్య భగవానేవ శాంత నిగ్రహః ఫలంప్రయచ్ఛతీతి నోక్త దోషద్వయమితిభావః-ఏవంచ

మూ— ఆకైయాల్ ముముక్షువినుడైయ సర్వానిష్ట నివృత్తి పూర్వకమాయ్ పరిపూర్ణ కైంకర్యపర్య న్తమాన ఫలపరమ్పరైయెల్లామ్ సిద్ధోపాయ కార్యమెన్నుమ్ ప్రసాదనమాన సాధ్యోపాయమడియాక వరుకిరతెన్నుమ్ శొల్లుకిర ప్రమాణఙ్గళిరణ్డుమ్ సుసంగతఙ్గళ్ - ఆనాలుమ్ ఇప్పిరపత్తియాకిర ఉపాయ విశేషత్తై శాస్త్రమ్ విధిక్కవేణుమో? లోకత్తిల్ తన్నై రక్షిత్తుక్కొళ్ళ విరకిల్లాతే యఱ్ఱువానొరువన్ అప్పోతు సన్నిహితనాన రక్షణ సమర్థనై ప్పత్తుమాప్పోలే తన్నైయుమ్ ఈశ్వరనైయుమ్ సిద్ధ పరమాన శాస్త్రత్తాలే తెళిన్దాల్ తానేయవనై శరణమాక ప్పత్తానో? ఆకైయాల్ అకించననుక్కు భక్తిస్థానత్తిలే ప్రపత్తియై విధిక్కిఱతెన్నై కూడాతే ఎన్ఱు శిలర్ శొల్లువర్కళ్.

సా-దీ— అనిష్టనివృత్తిపూర్వకేష్టప్రాప్తి సిద్ధోపాయ కార్యమాకైయాల్ సాధ్యోపాయ కార్యం ఇవై యెన్ఱుశొల్లుమ్వచనఙ్గళ్ అసంగతఙ్గళన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఆకైయాలిత్యాదియాల్. సాధ్యోపాయ వశీకృతసిద్ధోపాయకార్యమ్అనిష్టనివృత్త్యాది యాకైయాల్ సాధ్యోపాయలభ్యత్వప్రతిపాదకవచనఙ్గళుమ్సంగతఙ్గళెన్ఱపడి. ఆకిలుమ్లోకసిద్ధరీత్యా శరణాగత్యనుష్ఠానముపపన్నమాకైయాల్ విధిక్కక్కూడాతు - అతఃస్వ ర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్యే,, త్యాదివచనమనువాదమెన్నుమ్శంకైయైయనువదిక్కిరార్- ఆనాలుమిప్రపత్తిం త్యాది.

సా-స్వా—శిష్యైక్షణ్ణి ఇప్పడి యఙ్గీకరియావిట్టాల్ ప్రమాణద్వయాసాంగత్య మెన్ఱు వ్యంజిప్పియా నిన్ఱు కొణ్డు స్వపక్షత్తిల్ ప్రమాణద్వయ సాంగత్యత్తై యుపసంహరిక్కిరార్. ఆకైయాలితి - ప్రమాణఙ్గళిరణ్డితి - "భక్త్యా పరమయావాపి ప్రపత్త్యావా మహామతే। ప్రాప్యోహం నాన్యథా ప్రాప్యః- అమృతస్యైష సేతుః, అహంత్వాసర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి,, త్యాది ప్రమాణద్వయ మెన్ఱపడి- ఆనాలుమ్లోకరీత్యైవ ప్రపదనానుష్ఠానమర్థ సిద్ధమాకైయాలే భక్తిస్థానత్తిల్ ప్రపత్తియైవిధిక్కక్కూడుమో? ఆకైయాల్ చరమశ్లోక మనువాదమాత్రమన్ఱో? ఎన్కిర పక్షత్తైయనువదిక్కిరార్-ఆనాలుమితి - అఱ్ఱువాన్

సా-ప్ర—మృత్యుముఖాత్ప్రముచ్యతే - జ్ఞాత్వాదేవం ముచ్యతే సర్వపాశైః- తమేవం విద్వానమృత ఇహ భవతి. ముముక్షుర్వైశరణమహంప్రపద్యే - తంగచ్ఛశరణం హరిం- మామేకంశరణంవ్రజ-మాంప్రపన్నోవిముచ్యతే ,, ఇత్యాది భక్తి ప్రపత్తిమోక్షసాధనత్వబోధకప్రమాణస్యచ సాక్షాత్సాధనబోధనాత్పరంపరాసాధనబోధనాచ్చముఖ్యార్థత్వమేవేత్యాహ. ఆకైయాలిత్యాదినా-ఏవంప్రతిబంధకనివృత్త్యేఅవశ్యకర్తవ్యత్వేనసమర్థితాయాః ప్రపత్తేర్లోకసిద్ధత్వాద్విధినైరర్థక్యమాశంక్యపరిహరతి- ఆనాలుమిప్రపత్తీత్యాదినా -

సా-వి— అతోనవిధేయత్వం ప్రపత్తేరితిమామాశంకా మనూద్యపరిహరతి - ఆనాలుమితి - ఆనాలుమ్, తథాపి - అవశ్యకర్తవ్యత్వేపి-తన్నై, ఆత్మానం - రక్షిత్తుక్కొళ్ళ, రక్షణం కర్తుం - విరకు, ఉపాయస్య ఇల్లాతే, అభావేనైవ - అఱ్ఱువాన్, ఖిద్యమానః- ఒరువన్, ఏకః- సమర్థనై, సమర్థం - పత్తుమాప్పోలే, యథాఆశ్రయతితద్వత్-పత్తానో, నాశ్రయతికిం. విధిక్కిఱతెన్నై, విధీయత ఇత్యుక్తిః- కూడాతు, నఘటతే.

సా-సం—మత్పక్షేపిసిద్ధసాధ్యోపాయ పరయోశ్శాస్త్రయో రన్యతరానర్థక్యాప్రసక్తిరపీత్యాహ-ఆకైయాలితి - ఉక్తరీత్యా భక్త్యాదేరపి మోక్షోపయోగిత్వాదిత్యర్థః - ఇత్థం ప్రపత్తేరనుపాయత్వ వాదినః ప్రతిక్షిప్తాః - అథప్రపత్తేరవిధేయత్వాది నిరాసాయ తన్మత ముపన్యస్యతి - ఆనాలుమిత్యాదినా - ప్రపత్తేర్వ్యాజత్వేపీత్యర్థః-లోకత్తిలిత్యాదినా. పత్తానోవిత్యం తేనోచిత్యోక్తే

మూ— ఇతువు మౌచిత్యమూలమాన అతి వాదమ్. ఎజ్ఞనే యెన్నిల్ లోకత్తిల్ ఒరువనై యొరువన్ ఆశ్రయిక్కుమ్ పోతు ఇన్నపడియే ఆశ్రయిత్తాల్ ఇవనిరక్షిప్ప నెన్నుమిడత్తై ఒరుప్రమాణత్తాలే యఱిన్దు ఆశ్రయిక్కుమాప్పోలే ఇజ్గుమ్ ఈశ్వరనై ఇన్న ప్రకారత్తాలే ఇన్న అధికారి పత్తినాల్ ఇవనై ఈశ్వరన్ రక్షిక్కు మెన్నుమిడమ్ అఱియుమ్పోతు కర్తవ్యపరమాన శాస్త్రమొழியవేఱుప్రమాణ మిల్లై - నామ్ ఆశ్రయిక్క రక్షిక్కు మెన్ఱుఅనుమానత్తాలే యఱుతియిట్టు ఆశ్రయిక్కిల్ ఈశ్వరతత్వ జ్ఞానముడైయారెల్లారుమ్ఇప్పడిఅనుష్ఠిక్కవత్తాకైయాలేఉపాసనవిధాయకశాస్త్రజ్గళ్ నిరర్థకజ్గళామ్.

సా.దీ— పరిహరిక్కిఱార్. ఇతువు మౌచిత్యమూలేత్యాది. స్వరక్షణాసమర్థనుక్కు సంనిహిత సమర్థ పురుషావలంబనత్తై లౌచిత్య ముణ్డెన్ని వ్వళవై కొణ్డతి వాదమ్ పణ్ణిన పడి - అనుమానాత్సిద్ధిక్కు మెన్నత్తై ప్రతిబంద్యా పరిహరిక్కిఱార్- నామాశ్రయిక్కవిత్యాదియాల్ -

సా-స్వా— అనుతప్తః - ఇన్దమత్తైసిరసిక్కిఱార్. ఇతువ్విమితి - ఔచిత్యేతి - స్వరక్షణాసమర్థన్ సన్నిహిత సమర్థనై యాశ్రయిక్కై యుచితమన్ఱో వెన్ఱు ఏతావన్మాత్రత్తాలే విధిక్క వేణ్డా వెన్ఱు అతివాదమ్ పణ్ణినార్కళ్ - విధ్యభావత్తిలే తాత్పర్య మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. ప్రపత్తి విధానావశ్యకత్తైయై ఉపపాదిక్కిఱార్. ఎజ్ఞనే యెన్నిలిత్యాదినా - ఇన్న ప్రకారత్తాలే ఇతి, ఆనుకూల్యాద్యజ్గపంచక ప్రకారత్తాలె ఎన్ఱపడి - ఇన్న వధికారీతి - దేవతాంతర రహితా కించనాధికారి ఎన్ఱపడి - శాస్త్రమొழியవేఱొరు ప్రమాణ మిల్లై యెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అనుమానత్తాలే యఱియలామే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నామితి - అఱుతియిట్టు, నిశ్చయిత్తెన్ఱపడి - సమర్థనుపాసనత్తై యనుష్ఠిక్క వేణుమ్ -

సా-ప్ర—ఔచిత్య మూలేతి. లోకేశక్తైనాశక్తరక్షణదర్శనాత్కారుణ్యకేనదుఃఖితరక్షణదర్శనాచ్చసర్వశక్తినా పరమ కారుణికేన భగవతా సర్వేషాం రక్షణ ముచిత మిత్యేవం రూప బుద్ధి విశేష మూలకః ప్రపత్తేస్సుకరత్వ జ్ఞాపనార్థోఽతి వాద ఇత్యర్థః - నను లోకే ఆశ్రితస్య ఆశ్రయణప్రతిసంబంధినా రక్ష్యమాణత్వ దర్శనాత్సర్వేశ్వరోప్యాశ్రితానస్మాన్రక్షేదిత్యనుమాయాశ్రయణ ముపపద్యత ఇతి న తద్విధ్యపేక్షేత్యత్ర తథా సత్యుపాసన విధివైయర్థ్యం స్యాదిత్యాహ - నామాశ్రయిక్కేత్యాదినా-

సా-వి— “సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య” ఇతి వచనమనువాదకమితిభావః- ఔచిత్యమూలమానవతివాదమితి. లోకే శక్తేనాశక్త రక్షణ దర్శనాత్ - కారుణికేన దుఃఖిత రక్షణ దర్శనాచ్చ సర్వశక్తినా పరమకారుణికేన భగవతా సర్వేషాం రక్షణ ముచిత మిత్యేవంరూప బుద్ధివిశేష మూలః ప్రపత్తేస్సుకరత్వ జ్ఞాపనార్థోఽతివాద ఇత్యర్థః - లోకేపికేనచిత్ప్రమాణేన ఆశ్రయణ ప్రకారం జ్ఞాత్వాశ్రయతి- తద్వదిహాకించిత్ప్రమాణ మన్వేషణీయం - తత్ప్రత్యక్ష మనుమానంవా నసంభవతీతి శాస్త్రమేవాపేక్షణీయ మితివిధేయత్వమభ్యుపగంతవ్యమిత్యాకాంక్షోద్భావనపూర్వకముపపాదయతి-ఎజ్ఞనేయెన్నిలితి.ఇజ్గుమ్,రక్షిప్పన్ - ఒరుప్రమాణమిల్లై,ఏతాదృశాధికారిణఃఏతాదృశంఫలంప్రతిఏతాదృశంసాధనమితిప్రత్యక్షానుమానాభ్యాంనసిధ్యతీతిభావః- అనుమానాదేవసిద్ధిశ్చేదుపాసనవిధివైయర్థ్యమవ్యవస్థాచస్యాదిత్యాహ- నామాశ్రయిక్కేతి.

సా-సం—రౌచిత్యమూలమానేత్యుక్తం-ఇన్నప్రకారత్తాలేఇతికథంభావఉచ్యతే.సతుభావనయైవకాంక్షత ఇతి తద్విధిపరమేవ వాక్యమిహప్రమాణత్వేనవాచ్యమితిభావః-ఉపాసనవిధాయకేతి-అనుమానతస్సుకరస్స్యేవాః

మూ — సమర్థర్ ఉపాసనాదికళై ప్పణ్ణవత్తిల్ సమర్థరల్లాతవర్ ప్రపత్తియై ప్పణ్ణవేణ్డువిశేషిత్తు నియమిక్కై — అనుమానత్తాల్ కడప్పడాదు. మత్తుళ్ళ ఉపాయఙ్గళిల్ సమర్థరన్ఱిక్కే యొழిన్దాల్ అవత్తినుడైయ స్థానత్తిలే ప్రపత్తియై ప్పణ్ణువతెన్ఱు శాస్త్రమ్ విధియాతపోదు మున్బువిధిత్త ఉపాయత్తుక్కు అనర్హరానాన్ పడియాలే యతిక్ ఫలత్తై ఇழక్కుమ్ పడియామ్.

సా.దీ — ఇన్న వధికారి యెన్ఱు మున్బు శొన్నతై విపరిక్కిఱార్ - సమర్థ ఇత్యాది. లోకత్తిల్ నియమమ్ కాణామైయాలే విన్ఱుకరుత్తు. మోక్షార్థ ప్రపత్తి కూడా తాప్పోతే "యద్యేన కామకామేన" ఎన్ఱు శొన్న సర్వఫలార్థ ప్రపత్తియుమ్ కూడా తెన్కిఱార్. మత్తుళ్ళ విత్యాది - ఇవ్వళవాల్ శాస్త్రమ్ విధియాతపోదు ప్రపత్తి ఈశ్వర

సా.స్వా — అసమర్థర్ ప్రపదనమ్ పణ్ణవేణుమెన్ఱు అనుమానత్తాలేయఱిన్దు వ్యవస్థై శొన్నాల్ భక్తి శాస్త్ర వైయర్థ్యమ్ శొల్లవొణ్ణాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - సమర్థనితి. కడప్పడాదు, సాధిక్కప్పడా తెన్ఱపడి- ఇప్పడి లోకత్తిల్ వ్యాప్తి కాణామైయాలే తెన్ఱుకరుత్తు - ఇత్తై యుపపాదిక్కిఱార్ - మత్తుళ్ళవితి. లోకత్తిల్ చిరకాలసాధ్యోపాయ సమర్థర్ ప్రపదనమ్ పణ్ణి ఫలమ్ పెఱక్కాణామై యాలే తన్నాయత్తాలే

సా.ప్ర — అనుమానాద్యాశ్రయణే వ్యవసిత వికల్పాసిద్ధి రూపం బాధకాంతరం ప్రదర్శయన్ నైరర్థక్యం ద్రఢయతి - సమర్థ ఇత్యాదినా - నను మోక్షస్యాతీంద్రియతయా ప్రత్యక్షానుమానాభ్యాం భక్తిసాధ్యత్వం గ్రహీతుం నశక్యత ఇతి శాస్త్రాదపి సాధ్యసాధనభావప్రతీతౌ మోక్షసిద్ధిప్రసంగాన్న భక్తివిధివైయర్థ్యమితి చేదేవం తర్హి తత్రాశక్తేన ప్రపత్తిః కర్తవ్యేత్యస్యార్థస్యాప్యనుమానాదినా అసిద్ధేః ప్రపత్తివిధ్యభావే భక్త్యనుష్ఠానే అశక్తానాం మోక్షరూప పురుషార్థాసిద్ధిరేవ స్యాదితి న ప్రపత్తివిధివైయర్థ్యమిత్యభిప్రాయన్నాహ - మత్తుళ్ళేత్యాదినా - సాంగభరన్యాసవిధానాభావే భక్త్యశక్తానాం మోక్షాసిద్ధిం

సా.పి — అవ్యవస్థామేవోపపాదయతి - సమర్థ ఇతి. అనుమానాచ్ఛక్తాశక్తభేదేన ఉపాయవ్యవస్థా నేత్యర్థః - మోక్షార్థప్రపత్త్యసిద్ధివదితరఫలార్థప్రపత్తిరపి న సిధ్యతీత్యాహ - మత్తుళ్ళేతి. మత్తుళ్ళ ఉపాయఙ్గళిల్, "యద్యేన కామకామేన నసాధ్యం సాధనాంతరైః" ఇతి ఉక్తసాధనాంతరేషు - సమర్థరన్ఱిక్కే యొழిన్దాల్, అసమర్థశ్చేత్ - తదనుష్ఠానాసిద్ధ్యా - అతిక్ ఫలత్తై, సాధనాంతరసాధ్యఫలం - ఇழక్కుమ్ పడియామ్, నసిధ్యేత్ - యద్వా నను మోక్షస్యాతీంద్రియతయా ప్రత్యక్షానుమానాభ్యాం భక్తిసాధ్యత్వం గ్రహీతుం నశక్యత ఇతి శాస్త్రాదపి సాధ్యసాధనభావప్రతీతౌ మోక్షసిద్ధిప్రసంగాన్న భక్తివైయర్థ్యమితి చేత్ - ఏవం తర్హి తత్రాశక్తేన ప్రపత్తిః కర్తవ్యేత్యర్థస్యాప్యనుమానాదేవాసిద్ధేః భక్త్యనుష్ఠానాశక్తానాం మోక్షరూప పురుషార్థసిద్ధిరేవ నస్యాదితి న ప్రపత్తివిధివైయర్థ్యమిత్యభిప్రాయన్నాహ - మత్తుళ్ళేత్యాదినా - నను ఉపాసనవిధిబలాచ్ఛక్తస్య తత్ర ప్రవృత్తిః-

సా.సం — లంబనప్రసంగాద్దుష్కరవిధాయక నైరర్థక్యమిత్యర్థః - న నైరర్థక్యం - వ్యవస్థాయా అప్యనుమానాదేవ సిద్ధేరిత్యత్రాహ - అనుమానత్తాల్ కడప్పడాదితి - నహి శాస్త్రతః పర్యుదస్తస్యైవమిత్యాది రూపా వ్యవస్థా శాస్త్రాతిరిక్తమాన విషయేతి భావః - మున్బితి- అనుమాన మాత్రేణ లఘూపాయస్య గురూపాయ స్థాననివేశో యథా వదనుష్ఠానం చ న సిధ్యతీతి గురూపాయానర్హస్య తత్స్థానాపన్నో యమితి శాస్త్రాభావే లఘూపాయాదపి భ్రష్టస్య గురూపాయఫలం న సిధ్యేదేవేత్యర్థః -

మూ—ఎజ్ఞనే యెన్నిల్ లోకత్తిల్ రాజసేవాదికళుమ్ తత్ఫలఙ్గళుమ్ కాణచ్చెయ్ తె మాలాకరణ దీపారోపణ స్తుతి నమస్కారాదికళై శాస్త్రనిరపేక్షమాక అనుష్ఠిత్తాల్ అపచారఙ్గళ్ వరుమ్పడియాయిరుక్కైయాలే పరికర నియమఙ్గళోడే కూడిన భగవత్సేవాది ప్రకారఙ్గళుమ్ తత్ఫలఙ్గళుమ్ నియతఙ్గళాక శాస్త్రమ్ కొణ్డఱి కిఱాప్పోలే ఇఙ్గుమ్ లోకత్తిల్ ప్రపత్తియుమ్ తత్ఫలఙ్గళుమ్ కణ్డు పోన్దాలుమ్ సదాచార్యోపదేశ సాపేక్ష మంత్రవిశేషాదికళోడే కూడిన ప్రపత్తిక్కుమ్ ఫలవిశేషఙ్గళుక్కుమ్ సాధ్యసాధన భావమ్ శాస్త్రమ్ కొణ్డఱియ వేణ్డుకైయాల్ అవ్వో ఫలఙ్గళుక్కాక సేవావిశేషఙ్గళై విధిక్కిఱాప్పోలే ప్రపత్తియైయుమ్ విధిక్కిఱతు. అజ్ఞనల్లాతపోతు రాజసేవైయైప్పోలే భగవత్సేవైయుమ్ విధిక్కవేణ్డాతొழியుమ్.

సా-దీ— విషయత్తిల్ సిద్ధియాతెన్నతు. ఇత్తైయాకాంక్షాపూర్వకమాక వివరిక్కిఱార్. ఎజ్ఞనేయెన్నిలెన్ఱు-ఇతుక్కు శాస్త్రమ్ కొణ్డఱియ వేణ్డుకైయాలెన్నతోడన్వయమ్ - ఆకైయాలెన్నొరు పదమధ్యాహరిత్తు ఆకైయాల్ ప్రపత్తియైయుమ్ విధిక్కిఱతెన్ఱు మేల్ వాక్యమన్వితమ్. సదాచార్యోపదేశేత్యాది హేతుగర్భం-ఇతిల్ దృష్టాంతమ్ రాజసేవేత్యాది - శాస్త్రానపేక్ష పక్షత్తిల్ ప్రపత్తిక్కుమ్ సదాచార్యోపదిష్ట మంత్రగ్రహణా

సా-స్వా—ఇఙ్ఙు ఫలమ్పెఱలామే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్-ఎజ్ఞనేయెన్నిలిత్యాదినా-లోకన్యాయత్తై వేదత్తిల్ సంచరిప్పిక్క కూడాతెన్ఱు కరుత్తు - విపక్షత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - అజ్ఞనల్లాతపోతితి -

సా ప్ర—దృఢయితుం సాంగ భరన్యాసస్య కర్తవ్యతాయా శ్శాస్త్రతోవగంతవ్యత్వే ప్రతిబంది ప్రదర్శనపూర్వకం సాధయతి- ఎజ్ఞనేయెన్నిలిత్యాదినా-అశుచినాపి లోకే మల్లికా చంపకాదిపుష్పైర్మాలాం కృత్వా కస్మైచిద్దానే యథా ప్రీతిర్జాయతే యథావా అర్కపుష్పాదినా మాలాం కృత్వా తస్మాఏవ దానే అప్రీతిరపి దృశ్యతే తథైవ పుష్పవిశేషాణాం భగవద్విషయేపి ప్రీత్యప్రీతి హేతుత్వం సంభావ్యత ఇతియథా కథంచిన్మాలాకరణే ‚‚సంధ్యాహీనోశుచిర్నిత్యమనర్హః,, ఇత్యాద్యుక్తనిషిద్ధానుష్ఠానప్రసంగాద్యథా

సా-వి— అశక్తస్యతు లోకదృష్ట్యా సమర్థాశ్రయణం సంభవత్యేవేతి న ప్రపత్తివిధి సార్థక్యం నవా మోక్షరూప ఫలాసిద్ధిరిత్యాశంక్య సాంగ భరన్యాసస్య విధ్యభావే మోక్షాసిద్ధిం దృఢయితుం శాస్త్రతోవగంతవ్యత్వం ప్రతిబంది ప్రదర్శన పూర్వకం సాధయతి. ఎజ్ఞనేయెన్నిలిత్యాదినా- ఏతదారభ్య సాధ్యసాధనభావం శాస్త్రమ్ కొణ్డఱియ వేణ్డుకైయాలిత్యంతమేకం వాక్యం-ప్రపత్తివిధ్యభావే తత్ఫలాసిద్ధిః కుతః ఇత్యత్ర మాలాకరణాదిషు యథాశాస్త్రమ్ అనుష్ఠానాభావే ప్రత్యవాయాపత్త్యా శాస్త్రాపేక్షణవదిహాపి శాస్త్రైకవేద్యత్వాత్తదపేక్షైవ జ్ఞాతవ్యతయేత్యన్వయః - అనంతరమాకైయాలితి పదాధ్యాహారేణ ప్రపత్తియుమ్ విధిక్కిఱతు ఇత్యంతమేకం వాక్యం- కాణచ్చెయ్ తే, దృష్ట్వాప్యపి - శాస్త్రనిరపేక్షేతి - అశుచినానిషిద్ధకుసుమైరపి పర్యుషితైరపి రాజాదేర్మాలికా క్రియతే- నతథా భగవద్విషయే-అపచారప్రసంగాత్ - శాస్త్రమ్ కొణ్డఱికిఱాప్పోలే, శాస్త్రం స్వీకృత్య జ్ఞాతుమపేక్షితతయా- శాస్త్రాభావే ‚‚స్త్రియో

సా-సం- కాణచ్చెయ్ తేఇతి- రాజసేవాదౌ లేశతిక్రమేపి దండభూయస్త్వ పరిదృశ్యమానేసతీత్యర్థః- శాస్త్రనిరపేక్షమాక, శాస్త్రీయపరికరాద్వినా- దార్ష్టాంతికే దృష్టాంతమాత్రేణ దురవధారణార్థ శాస్త్రైకావధార్యాకారాణాం- సదాచార్యేత్యాదినా-అజ్ఞనల్లాతపోతు, దృష్టాంతే నైవ భగవత్సేవాక్రమావధారణసంభవే.

మూ — ప్రపత్తిక్కుమ్ సదాచార్యోపదేశపూర్వకమంత్రగ్రహణాదికళ్ అనపేక్షితఙ్గళాక ప్రసంగిక్కై-
మ్ - మంత్రాద్యనర్హర్క్కుమ్ శరణ్య విశేషఫలవిశేషానుబంధియాన అన్యూనాధికకర్తవ్యవిశేష త్తినుడైయ
అధ్యవసాయత్తుక్కు అనన్యథాసిద్ధమాన అనుమానమ్ కిడైయాదు- ఆకైయాల్ సపరికర సేవావిశేషఙ్గళ్ పోలే సప
రికరభరసమర్పణముమ్ విధేయమాకక్కడవదు ఆయిల్ లె.

సా-దీ—ద్యన పేక్షత్వం ప్రసంగిక్కుమెనిల్ రార్-ప్రపత్తిక్కుమిత్యాది- మంత్రాద్యనర్హర్, వైదికమంత్రా
ద్యనర్హర్ - భాషా మంత్రార్హర్ రెన్నపడి - ప్రపత్తియి నుడైయ శాస్త్రవిధేయత్వత్తై నిగమిక్కిరా
ర్ - ఆకైయాల్ సపరి కరేత్యాది -ఇప్పడి ప్రపత్తివిషయత్తిల్ శంకైయై పరిహరిత్తు భక్తిరూపసాధ్యోపాయత్తిల్

సా-స్వా—బాధకాంతరమరుళి చ్చెయ్కిరార్- ప్రపత్తిక్కుమితి. మంత్రానర్హరాన శూద్రాది కళుక్కు మం
త్రాపేక్షై యిల్లామైయాలే తదర్థమ్ విధ్యపేక్షై యిల్లామల్ అనుమానత్తాలే ప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్ కూడా
తో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - మంత్రాద్యనర్హరుక్కుమితి - శరణ్య విశేషేతి - సత్యత్వ జ్ఞాన త్వా
ది స్వరూప నిరూపక ధర్మ వాత్సల్యా ద్యుపాయత్వోపయుక్త గుణవిశిష్ట శ్రీపతి విషయకాను కూల్యా
ద్యంగ పంచక మాత్ర విశిష్ట ప్రపదనం వ్యాప్త్యా ద్యభావా దనుమాన గమ్యమాక మాట్టాతెన్నుకరుత్తు - ని
రూపితార్థత్తై నిగమిక్కి రార్ - ఆకైయా లితి . ఇప్పడి ప్రపత్తిరూప సాధ్యోపాయవిషయకలక్కఙ్గళై

సా-ప్ర—ప్రీతి హేతూనాం శాస్త్రాదవగను పూర్వకం కర్మయోగ హేతు భూతమాలాకరణాదే రనుష్ఠే
యత్వ మావశ్యక మన్యథా అప్రీతి ద్వారా నరకో త్పాదన ప్రసంగా ద్భగవతో౽ తీంద్రియత్వేన తత్ప్రీత్య
ప్రీతి విశేషాణాం మాలా కరణాదీనాంచ అనుమానాదినా సాధ్యసాధన భావస్య గ్రహీతు మశక్యత్వా దే
వ మేవ లౌకిక ప్రపత్తి తత్ఫల దర్శనేపి ఫల విశేషాణాం ప్రపత్తేశ్చ సాధ్యసాధన భావస్య అనుమానావిష
యత్వా దేవశాస్త్రైకావగంతవ్యత్వా చ్ఛాస్త్ర పరిత్యాగే మోక్షాఖ్య ఫలసిద్ధిరేవ నస్యాదిత్యర్థః-
ఏవం ప్రపత్తే ర్వైధతయా కర్తవ్యత్వం ప్రతిష్ఠాప్య మత్తుళ్ళై త్యాది వాక్యే ‹‹ మున్బు విధిత్తఉపాయత్తు
క్కు అనర్హనాన పడియాలే,, ఇతి విహితతయాకర్తవ్యత్వే నోక్తస్య భక్తియోగస్య ప్రామాణికై రేవ
స్వరూప విరుద్ధత్వోక్త్యా విహితత్వేపి కర్తవ్యత్వాసిద్ధిమాశంక్య స్వరూపవిరుద్ధత్వోక్తైరన్యపరత్వాన్న కర్తవ్యత్వ

సా-వి— వైశ్యా స్తథాశూద్రా,, ఇత్యాద్యుక్త వైదిక మంత్రా ద్యనర్హాణాంచ భాషా మంత్రాదినా అన్యేషా
మప్యేతావన్మాత్రం కర్తవ్యం - ఏతన్న్యూన మధికం వా నకర్తవ్య మిత్యేవం నిశ్చాయక మను మా నంనా
స్తి. తదపి నసిధ్యే దిత్యాహ. మంత్రాద్యనర్హరుక్కుమితి - సముచ్చయేన వైదికమంత్రార్హాణామపి శర
ణ్యవిశేష ఫలవిశేషానుబంధియాన అన్యూనాధిక కర్తవ్య విశేషత్తినుడైయ, ఫలసంగ కర్తృత్వత్యాగే నా
న్యూనం తత్ఫలార్థం పునః కర్తవ్యత్వాది రూపాధిక్యరహితంచ కర్తవ్యవిశేష విషయాధ్యవ సాయస్య
లోకే ఏతాదృశ నియమాదర్శనా దితిభావః-ఏవం ప్రపత్తేః కర్తవ్యత్వం విధేయత్వంచ ప్రసాధ్య భక్తేస్స్వరూప

సా-సం—లోకను ర్యాద యైవసర్వోప పత్త్యుక్తౌ బాధకమాహ-ప్రపత్తిక్కుమితి-మంత్ర్యాద్యర్హాణామస్తు
విధాయకాపేక్షా, తదనర్హాణాం కిం విధినేత్యత్రాహ - మంత్రాద్యనర్హ రుక్కు మితి - శరణ్య శబ్దా
న్వితో విశేష శబ్దః పురుషకార వాత్సల్యాది వైశిష్ట్యం దర్శయతి - అన్యూనాధికేత్యుక్తిః భగవతి పు
రుషకారాంతర ప్రపత్త్యనపేక్షాది కం సూచయతి-అథప్రసంగాద్భక్త్యాదేస్స్వరూపవిరుద్ధత్వపక్షమనూద్య

మూ— ఇప్పడియథాధికారమ్ శాస్త్రమ్ విధిత్తవత్తిలుమ్ ఉపాసనాదికళ్ స్వరూపవిరుద్ధఙ్గళెన్ఱు శిలర్ శొల్లువర్కళ్ - ఇతువుమ్ ప్రపత్తిస్తుతికాక అతివాదమ్ పణ్ణినార్కళా మిత్తనై - ఎఙ్గనేయెన్నిల్

సా-దీ— శంకైకళై పరిహరిప్పతాక స్వరూప విరుద్ధత్వ పక్షత్తై యుపక్షేపిక్కిఱార్ - ఇప్పడియథాధికార మిత్యాది. ఆదిశబ్దత్తాల్ కర్మయోగాదపరిగ్రహః. ఇతువుమిత్యాదియాలు క్తత్తైయుపపాదిక్కిఱార్-

సా-స్వా — శమిప్పిత్తు భక్తియోగ రూప సాధ్యోపాయ విషయ కలక్కఙ్గళై శమిప్పిక్కక్కడవరాయ్ ప్రథమమ్ భక్తిస్వరూప విరుద్ధమెన్కిఱపక్షత్తైయనువదిక్కిఱార్-ఇప్పడియితి. శాస్త్రం విధిత్తవత్తిలితి-శాస్త్ర విహితత్వమ్ తుల్యమాయిరుక్క ప్రపదనమ్ స్వరూపానుగుణమెన్ఱుమ్, భక్తిస్వరూప విరుద్ధమెన్ఱుమ్ పిరివుక్కు నియామక మిల్లామల్ శొల్లుకిఱార్కళెన్ఱుకరుత్తు. కారుణ్యాత్తాలే మతాంతరస్థరైప్పోలే నిరసియామల్ తాత్పర్య మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతువుమితి. ఇప్పడి తాత్పర్యమ్ కొళ్ళుకైక్కు నియామకమేతు? ఎన్ఱు శంకిత్తు ప్పరిహరిక్కిఱార్-ఎఙ్గనే యెన్నిలిత్యాదినా. స్వరూప విరుద్ధత్వమాత్మ స్వరూప

సా-ప్ర — బాధకత్వ మిత్యభిప్రాయం స్తేషాం తథోక్తి స్తాత్పర్య మప్యాహ - ఇప్పడి యథాధికారమిత్యాదినా - యథాభూమ విద్యాయాం ఋగ్వేదం భగవోధ్యేమి. యజుర్వేదం సామవేద మథర్వణం చతుర్థ మితిహాస పురాణం పంచమం వేదానాం వేదం పిత్ర్యంరాశిం దైవం నిధిం వాకో వాక్యమేకాయనం దేవ విద్యాం భూతవిద్యాం క్షత్ర విద్యాం నక్షత్ర విద్యాం సర్పదేవజన విద్యామే తద్భగవోధ్యేమి - సోహం భగవో మంత్ర విదేవాస్మి నాత్మ విచ్ఛ్రుతం హ్యేవమే భగవద్దృశేభ్య స్తరతి శోకమాత్మ విదితి సోహం భగవ శ్శోచామి తమ్మా భగవాం చ్ఛోకస్య పారం తారయ త్వితి ,, నారదేన కృతాఋగ్వేదాది నిందానహి నిందాన్యాయా ద్భూమ విద్యా ప్రశంసార్థేతి శ్రీపంచరాత్రాధికరణే శ్రీభాష్యకారై ర్నిర్ణీతం - తథా భక్తి నిందా ప్యకించనస్యభరన్యాసే ప్రవృత్త్యుత్తంభనార్థేత్యర్థః - ననూ కిమర్థమేవం ప్రశంసార్థత్వం స్వీక్రియతే - స్వరూపాపేక్షయా విరుద్ధత్వ మేవాంగీకార్య మిత్యత్ర భక్త్యాదే రాత్మ స్వరూప నాశకత్వాత్కిం స్వరూపవిరుద్ధత్వం? ఉతాత్మన్య సంభావితత్వాత్? ఆహోస్విద నిష్టఫలజనకత్వాద్వేతి వికల్ప్యాప్ తేషాం భక్త్యావభావం ప్రదర్శయన్ ప్రశంసార్థత్వం ప్రతిష్ఠాపయతి- ఎఙ్గనేయెన్నిలిత్యాదినా-

సా-వి— విరుద్ధత్వమితి మతం సిరసితు మనువదతి- ఇప్పడి యథాధికారమితి- పరిహరతి-ఇతువు మిత్యాదినా- ఇతువుమ్, స్వరూప విరుద్ధత్వోక్తి రపి - అతివాదమ్ పణ్ణినార్కళా మిత్తనై, అతివాదం కృతవంత ఇత్యేతావన్మాత్రం-అతివాద కరణమితి యావత్ - నహినిందా న్యాయేన ప్రపత్తిస్తుతి పర మితి భావః- నను కిమర్థమేవం ప్రశంసార్థత్వం స్వీక్రియతే - స్వరూపాపేక్షయా విరుద్ధత్వ మేవాంగీక్రియతా మిత్యత్ర భక్త్యాదే రాత్మస్వరూప నాశకత్వాత్కిం స్వరూప విరుద్ధత్వం? ఉతాత్మన్య సంభావితత్వాత్? ఆహో స్విదనిష్ట ఫల జనకత్వాద్వేతి వికల్ప్య తేషాం భక్త్యావభావం ప్రదర్శయన్ ప్రశంసార్థత్వం ప్రతిష్ఠాపయతి- ఎఙ్గనేయెన్నిలిత్యాదినా -

సా-సం—దూషయతి-ఇప్పడీత్యాదినా - భక్తేః స్వరూప విరుద్ధతాకిమాత్మ స్వరూప నాశకత్వకృతా? ఉతాత్మనోత్యంతనిర్వ్యాపారత్వాత్? సవ్యాపారత్వేపిజ్ఞానచికీర్షాప్రయత్నాశ్రయత్వరూపకర్తృత్వాభావేన

మూ— నిత్యమాన ఆత్మస్వరూపత్తుక్కు ఇవైనాశకఙ్గళామ్ కొణ్డుస్వరూపవిరుద్ధఙ్గళెన్నవొణ్ణాదు. ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తిలుమ్ కైంకర్యత్తిలుమ్ పోలే భక్త్యాదికళిలుమ్ ,,కర్తా శాస్త్రార్థవత్త్వాత్పరాత్తు తచ్ఛ్రుతేః,, ఎన్కిఱపడియే భగవదధీనకర్తృత్వ ముణ్డాకైయాలుమ్ ఆత్మస్వరూపమత్యంతనిర్వ్యాపారమెన్నవొణ్ణాదు

సా-దీ— నిత్యమానవిత్యాదియాల్-స్వరూప విరుద్ధత్వ మావతు ఆత్మస్వరూపత్తుక్కు నాశకత్వమో? అసంభావితత్వమో ? అనర్థావహత్వమో ? ఎన్ఱు త్రేధా వికల్పిత్తు ప్రథమ శిరస్సై ప్రతివదిక్కిఱార్ - నిత్యమానవిత్యాదియాల్ - ఆత్మనః కర్తృత్వరాహిత్యాదసంభావితత్వమెన్ఱుమ్ ద్వితీయ శిరస్సై దూషిక్కిఱార్. ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తిలు మిత్యాదియాల్ - కర్తృత్వత్తిల్ ,,ఏషహిద్రష్టా కర్తా భోక్తా విజ్ఞానాత్మా పురుషః,, ఇత్యాది ప్రమాణ ముణ్డాకైయాలుమ్, విపక్షత్తిల్ బాధక ముణ్డాకైయాలుమ్, ఆత్మావుక్కు అకర్తృత్వమ్ కూడాదెన్ఱపడి. అకర్తృత్వత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆత్మస్వరూపమితి. ఆత్మావుక్కు

సా-స్వా—నాశకత్వత్తాలేయో? ఆత్మస్వరూపే అసంభావితత్వత్తాలేయో? ఉతానర్థావహత్వత్తాలేయో? ఎన్ఱు త్రేధావికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ - నిత్యమానేతి - ద్వితీయపక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ - ప్రపత్త్యేతి-

సా-ప్ర — తత్ర స్వరూప నాశకత్వమ్ ప్రతిక్షిపతి . నిత్యమానే త్యాదినా - అసంభావితత్వం ప్రతిక్షిపతి - ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తిలు మిత్యాదినా -

సా-వి— తత్ర స్వరూపనాశకత్వం ప్రతిక్షిపతి - నిత్యమానేతి - కర్తృత్వస్య జీవధర్మత్వాభావాదాత్మన ఉపాసనాకర్తృత్వ మసంభావిత మితి ద్వితీయపక్షం దూషయతి - ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తిలుమితి - కర్తా శాస్త్రార్థవత్త్వా దిత్యధికరణ విరోధ ఇతి భావః . నన్వాత్మనః కర్తృత్వం గుణసంపర్క కృతం నస్వాభావికం - అత ఏవ గీతాభాష్యే ,,సక్తాః కర్మణ్యవిద్వాంసో యథాకుర్వంతి భారత । కుర్యాద్విద్వాం స్తథాసక్త శ్చికీర్షుర్లోక సంగ్రహమ్,, ఇత్యారభ్య దేహవివిక్తాత్మ స్వరూపం జానన్ లోకసంగ్రహాయ కర్మచికీర్షుః ,,ప్రకృతేః క్రియమాణాని గుణైః కర్మాణి సర్వశః । అహంకారవిమూఢాత్మా కర్తాహమితిమన్యతే। తత్త్వవిత్తుమహాబాహో గుణకర్మవిభాగయోః। గుణాగుణేషువర్తంత ఇతిమత్వానసజ్జతే।సత్త్వాదిగుణవిభాగేతత్కార్యగుణవిభాగేచతత్త్వవిద్గుణాః స్వేషు కార్యేషువర్తంత ఇతి మత్వా గుణకర్మసు అహంకర్తేతి నసజ్జతేగుణేష్వేవ కర్తృత్వంఅనుసంధత్తే,,ఇత్యుక్తత్వాత్ - అతః కర్తృత్వాభావాద్భక్త్యాది కర్తృత్వం నసంభవతీ త్యత్ర ప్రపత్త్యాది కర్తృత్వ మేవయద్యపి ప్రతిబంది తయోత్తరం తథాపి స్వాభావిక మపి కర్తృత్వం ,,ఏషహిద్రష్టా శ్రోతే,,తి శ్రుతి సిద్ధం. గుణసంగకృత పుణ్యాపాప కర్తృత్వ వ్యావృత్తం ముక్తిదశాను వృత్తం జ్ఞానేచ్ఛాప్రయత్నాశ్రయత్వరూపం అర్థక్రియా కారిత్వంవాస్త్యేవ- అన్యథాసత్వజ్ఞాపకార్థ క్రియా కారిత్వాభావేన తుచ్ఛత్వం స్యాత్ - విభోఃకాలస్య వ్యాపారాణాంచస్వవిషయజ్ఞాన వ్యవహారోత్పత్తి వినాశాదిరూప వ్యాపారజనకత్వాన్న నిర్వ్యాపారత్వం-ఆత్మనోపికర్తృత్వాశ్రయప్రకృతిసన్నిధిరేవవ్యాపారః-కర్తృత్వంతునాస్తీత్యుక్తాసాంఖ్యమతప్రవేశాపత్తిరతఉపాసనాకర్తృత్వమసంభావితమితివక్తుమయుక్తమిత్యాహ-ఆత్మస్వరూపమత్యంతమితి-

సా-సం—తన్మతేనాసంభావితత్వ కృతా? యద్వా, ,,అచేష్టమాన,, మిత్యాదినా ఉపాయానాంనిరర్థకత్వోక్త్యాతన్మతేన?అథవాబంధకత్వాదనిష్టావహత్వకృతేత్యాశంక్యక్రమేణోత్తరమాహ-నిత్యమానేత్యాదినా.

మూ—— సత్వలక్షణమాన అర్థక్రియా కారిత్వ మిల్లా మైయాలే తుచ్ఛత్వం ప్రసంగిక్కై యాలుమ్ జ్ఞాన చికీర్షాప్రయత్నాశ్రయత్వరూపమాన కర్తృత్వ మిల్లైయాకిల్ ఆత్మావుక్కు సన్నిధిమాత్రమే వ్యాపారమెన్నిల్ భోక్తృత్వాదికళుమ్ మఱ్ఱిక్కై ఇవనుక్కు సంసారమ్ మిథ్యావాయ్ మోక్షోపాయ నైరపేక్ష్యాది ప్రసంగమ్ వరుకైయాలుమ్ సాంఖ్యాదికళ్ శొల్లుమాప్పోలే స్వరూపత్తిల్ కర్తృత్వ మిల్లామైయాలే ఉపాసనాదికళ్ స్వరూప విరుద్ధఙ్గళెన్ఱు శొల్లవొణ్ణాతు - "అచేష్టమానమాసీనం శ్రీః కంచిదుపతిష్ఠతి। కర్మీ కర్మా(పికృత్యాన్యో)ను సృత్యాన్యో నప్రాప్యమధిగచ్ఛతి,, ఎన్నతువుమ్ శాస్త్రచోదితోపాయఙ్గళినుడైయ నైరర్థక్యమ్ శొన్నపడి యన్ఱు. పూర్వానుష్ఠిత కర్మ విశేషఙ్గళినుడైయఫలవిశేషమ్శొన్నపడియత్తనై-

నా-దీ—— సన్నిధిమాత్రమేవ్యాపారమ్అతస్తుచ్ఛత్వ ప్రసంగమిల్లైయెన్ఱుమ్శంకైయైయనువదిత్తుపరిహరిక్కిఱార్ - జ్ఞానచికీర్షేత్యాది. అచేష్టమానమాసీన మిత్యాదివచన సిద్ధమాకైయాల్ మోక్షోపాయ నైరపేక్ష్యప్రసంగ మిష్టమెన్ఱుమ్ శంకైయై పరిహరిక్కిఱార్ - అచేష్టమానమితి. అచేష్టమానం, తూష్ణీ మాసీన నైయుమ్ సంపత్తు ఉపస్థానం పణ్ణాన్ఱతు. ఇవ్వచనాదికళ్ శాస్త్రచోదితోపాయఙ్గళినుడైయ నైరర్థక్యప్రతిపాదకఙ్గళన్ఱు.పిన్నై ఏయోవెన్నిల్ పూర్వానుష్ఠితకర్మవిశేషఙ్గళినుడైయఫలావశ్యంభావత్తై ప్రకాశిక్కిఱన,

సా-స్వా——సాంఖ్యాదికళ్ శొల్లుమాప్పోలే ఎన్ఱు తుడఙ్గిఆత్మనికర్తృత్వ మిల్లామైయాలేఉపాసనాది కళ్ స్వరూప విరుద్ధఙ్గళెన్ఱు శొల్లవొణ్ణాతు ఇతి ప్రతిజ్ఞా - ఇతుక్కు ప్రపత్తీత్యాది పూర్వ గ్రంథ ముపపాదకమెన్ఱు కరుత్తు - అచేష్టమాన మానసీనమిత్యాదినాను మతత్వాన్మోక్షోపాయ నైరర్థక్యత్తిలిష్టాపత్తి యన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అచేష్ట మానమితి - తృతీయపక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ -

సా - ప్ర —— సత్వ లక్షణ మానేతి - సత్తాయాః జ్ఞాపక భూత స్యార్థ క్రియా కారి త్వస్యా భావా దిత్యర్థః - యద్వా, సత్తా స్వరూప భూత స్య అర్థక్రియా కారి త్వస్యాభా వాదిత్యర్థః . నన్వేవం తత్యాగే చేతనస్య వి భోః కాలస్య వ్యాపారాణాం చాత్యంత నిర్వ్యాపారత్వాత్తుచ్ఛత్వ ప్రసంగ ఇతి చేన్న . కాల స్య క్షణ పరిణామాది రూప వ్యాపార సంభవా ద్వ్యాపార స్యాపి జ్ఞానాది రూప యత్కించిత్ఫల జనకత్వస్య వ్యవహార జనకత్వస్యోత్పత్తి వినాశాది రూప వ్యాపారాణాం సంభవాచ్చ నతుచ్ఛత్వ ప్రసంగ ఇతిభావః - ఆత్మనః " కర్తా శాస్త్రార్థ వత్వా ,, దిత్యుక్తోపాస నాది కర్తృత్వరూప వ్యాపారాంగీ కారే ప్రమాణ విరోధ మాశంక్య పరి హరతి - అచేష్ట మాన మిత్యా దినా-

సా-వి——కర్తృత్వేప్రమాణవిరోధమాశంక్యపరిహరతి-అచేష్టమానమితి-అవ్యాపారిణం- ప్రాప్యం, అన్యం-

సా - సం —— అత్యంత నిర్వ్యాపారత్వం తుచ్ఛ త్వం ప్రసంజయతి - సత్వేతి- సత్వస్య లక్షణమర్థ క్రియా కారిత్వం , తదభావే తుచ్ఛతా ఆత్మన స్స్యాదిత్యర్థః - సన్నిధిః , ప్రకృతి సన్నిధిః - అయమేవ సాంఖ్య పక్షఇతి సాంఖ్యాదికళ్ శొల్లుమాప్పోలే ఇత్యుక్తం - జ్ఞాన చికీర్షాద్య నాశ్రయత్వే భోక్తృత్వాద్య భావాన్మోక్షోపాయ నైరర్థక్యం స్యాదిత్యుక్తం - ఇదానీను చేష్ట మానేపి కస్మింశ్చిత్పురుషే శ్రీరుపతిష్ఠతి - ప్రాగనుష్ఠిత కర్మణేతి భావః - కర్మీ, తద్విహీనో దుష్కర్మీ - సతతకర్మాను సృత్యచ ప్రాప్యంయవాగుమపినాధిగచ్ఛతీతికర్మ విశేషఫలవిశేషపరమేవేదంనోపాయాంతరనిరర్థకత్వపరమిత్యుక్తం-

మూ— మోక్ష ప్రతికూలఙ్గళాన రాగాద్యుపాధికఙ్గళాలేవ న్దకామ్యనిషిద్ధఙ్గళ్ పోలే బంధకఙ్గళ్ అల్లామైయాలుమ్ మోక్షార్థితనక్కు విధిక్కైయాలుమ్ ఉపాసనాదికళుక్కు శాస్త్రముఖత్తాలే అనర్థావహత్వరూపమాన స్వరూపవిరోధమ్ శొల్లవొణ్ణాతు. ఆకైయాల్ ఆత్మ స్వరూపత్తై ప్పత్త ఉపాసనాదికళుక్కు నాశకత్వా సంభావితత్వా నర్థావహత్వఙ్గళ్ ఇల్లామైయాలే యొరుపడియాలుమ్ స్వరూప విరోధ ప్రసంగమిల్లై.

సా-దీ— మూన్ఱామ్ శిరస్సై ప్రణివదిక్కిఱార్ - మోక్షప్రతికూలేత్యాది- కామ్యనిషిద్ధమ్ పోలే ఫలాం... రాగాద్యుపాధికమల్లామైయాలేక్కై. ఇత్త్రివిధ స్వరూప విరోధాభావత్తైయుమ్ అనువదిత్తు కొణ్డు భక్త్యాదీనాం స్వరూప విరుద్ధత్వాభావత్తై నిగమిక్కిఱార్ - ఆకైయాలిత్యాది- నను బ్రాహ్మణత్వాద్యభిమాన...

సా-స్వా— మోక్షప్రతికూలఙ్గళానేతి- ఉక్తప్రకార త్రయత్తాలే స్వరూపవిరోధమిల్లావిట్టాలుమ్ ప్రకారాం... రేణ స్వరూప విరోధ మిల్లైయో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ . ఆకైయాలితి- శుద్ధాత్మస్వరూప విరోధ

సా-ప్ర— “యద్యత్నే నైవభవ్యం భవతియత నతస్తత్స్వహేతూపనీతా ద్దుస్సాధా యత్నలభ్యా ప్రతియదియ తతే తత్ర నైష్ఫల్య మిష్ట ” మిత్యుక్తరీత్యా వ్యాప్రియమాణేష్వవ్యాప్రియమాణేష్వపి పురుషేషు కర్మాను గుణ్యేన ఫలం భవతీత్యుక్త మిత్యర్థః. భక్త్యాదీనా మనిష్ట ఫల జనకత్వా త్స్వరూప విరుద్ధత్వం ప్రతి క్షిపతి - మోక్ష ప్రతికూలే త్యాదినా - నను కర్మయోగాది జన్యస్య వర్ణాశ్రమ ధర్మాంగకస్య భక్తియోగస్యానుష్ఠానం దేహాత్మ భ్రమాధీన వర్ణా ద్యాత్మగతత్వానుసంధాన నిబంధన మితి ప్రసక్తత్వాత్

సా-వి— అనర్థావహత్వ పక్షం ప్రతి క్షిపతి - మోక్ష ప్రతికూలఙ్గళానేతి . ఇత్థముపాసనం స్వరూపనాశక మసంభావిత మనర్థావహమితి కోటిత్రయం నిరస్య బ్రాహ్మణోహ మితి దేహాత్మభ్రమ వదధికారిక వర్ణాశ్రమ ధర్మాంగ కత్వాదహంకార గర్భత్వా త్కర్మోపార్జిత కరణ కళేబరా ద్యుపాధికత్వా చ్ఛేషత్వ పారతంత్ర్యవత స్స్వరక్షణార్థ వ్యాపారే అయోగ్యత్వా వశక్తత్వా త్త్వేన పారమైకాంత్యభంగ ప్రసంగా దభిచారాది విధివచ్ఛాస్త్ర ప్రరోచనాభి సంధినాధికార విశేషణతయా విధి సంభవా న్ముముక్షోః ప్రాప్య ప్రాపకయో రేకత్వాత్ - “అథ పాతకభీతస్త్వం సర్వభావేన భారత । విముక్తాన్య సమారంభో నారాయణపరో భవే” తి త్యాజ్యత్వోపదేశాత్పూర్వాచార్యాదిరుచిపరిగృహీతత్వా

సా-సం— రాగా ద్యుపాధి నిమిత్తకత్వా భావా న్ముముక్షుం ప్రత్యేవ విహితత్వాచ్చన బంధకత్వేనాఽనిష్టావహత్వమపీత్యుక్తం - ఆకైయాల్, కథమపి స్వరూప విరుద్ధత్వస్య దురుప పాదత్వాత్ - ఏవంచాత్మనో నిత్యత్వా ద్భక్తిర్నత న్నాశికా - ఆత్మనః పరాధీన కర్తృత్వ వత్త్వాద్భక్తేర్నతన్ముఖేనా సంభావితతా - ముముక్షుం ప్రత్యేవ విహితత్వా చ్చాతురాదేర పథ్యాదివ న్నానర్థావహత్వ మపీతి భావః - అథ స్వరూపానధికరణ వర్ణాశ్రమాది నిబంధనత్వా త్స్వరూపే బ్రాహ్మణ్యాది భ్రమవదధి కారికత్వాదహంకార గర్భత్వా త్కర్మోపార్జిత కరణ కళేబరాది సాధ్యత్వా చ్ఛేషత్వ స్వరూపానను రూపత్వేన స్వరూపానిష్టావహత్వా దత్యంత పరతంత్ర స్వరూప విరుద్ధ స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారత్వా ద్దేవతాంతర యజన సంకలితతయా అనన్యార్హ శేషత్వాయత్త పారమైకాంత్యవిరుద్ధత్వాదభిచారాదివదన్యార్థతయా విహితతయా

మూ— ఆనాలుమ్ ఆత్మా దేహాది విలక్షణ నాకైయాలే స్వరూపత్తిల్ వర్ణాశ్రమాది కళిల్లైయె
న్ఱు తెళిన్దవనుక్కు బ్రాహ్మణోహం క్షత్రియోహం ఎన్ఱాప్పోలే వరుమ్ అభిమానఙ్గళడియాక కర్తవ్య
ఙ్గళాన వర్ణాశ్రమాది ధర్మఙ్గళుమ్ అవత్తోడే తువక్కుణ్డాన ఉపాయాన్తరఙ్గళుమ్ అనుష్ఠేయఙ్గళ
ల్లామైయాలే ఇవ్వర్ణాశ్రమాది నిబన్ధనఙ్గళాన ధర్మఙ్గళ్ స్వరూప విరుద్ధఙ్గళైన్ఱుక్కుకుఱైయెన్ఱె
న్నిల్ ఇతువుమ్ అనుపపన్నమ్ - ఎఙ్ఙనే యెన్నిల్ స్వరూపత్తిల్ బ్రాహ్మణత్వాది కళిల్లై యెన్ఱు తెళిన్దానే
యాకిలుమ్ కర్మ విశేషఙ్గళడియాక బ్రాహ్మణత్వాది విశిష్టమాన శరీర త్తోడే సంబద్ధనాయిరుక్కై
యాలే అచ్ఛరీర సంబన్ధమడియాక వరుకిఱ క్షుత్పిపాసాది కళుక్కు పరిహారమ్ పణ్ణుకిఱ కణక్కిలే అచ్ఛ
రీరమ్ విడుమళవుమవ్వో వర్ణాశ్రమాది కళుక్కుమ్ తచ్ఛక్తికళుమ్ అనురూపమాక అనిష్టనివృత్తీష్ట
ప్రాప్తికళై ప్పత్త శాస్త్రఙ్గళ్ విధిత్త ధర్మఙ్గళై విడవొణ్ణాతు. ఆకైయాల్ ఇద్ధర్మఙ్గళై దేహాత్మ

సా.దీ— వానుళుక్కే అధికారమాకైయాల్ తదభిమానశూన్యర్కు అసంభావితమామెన్నుమ్ శంకైయై
యనువదిక్కిఱార్ - ఆనాలుమిత్యాదియాల్ - ఇత్తై పరిహరిక్కిఱార్ - ఇతువుమనుపపన్నమిత్యాది - ఇ
త్తైయుపపాదిక్కిఱార్ - స్వరూపత్తిలిత్యాదియాల్ - న దేహాత్మ జ్ఞానేన బ్రాహ్మణాదిభ్రమమ్ పోనా
లుమ్ కర్మవిశేష హేతుక బ్రాహ్మణత్వాది విశిష్ట శరీర సంబన్ధమ్ పోకాతు • ఇచ్ఛరీర సంబన్ధమే య
ధికారమాకైయాల్ తత్ప్రయుక్త శాస్త్ర విహితఙ్గళాన వర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళ్ అత్యాజ్యఙ్గళెన్ఱపడి•

సా-స్వా—మిల్లావిట్టాలుమ్ దేహాత్మవివేకవిశిష్టాత్మస్వరూపవిరోధమ్ శంకిక్కిఱార్. ఆనాలుమితి• ఇత్తై
పరిహరిక్కిఱార్. ఇతువుమనుపపన్నమితి • ఇత్తైయుపపాదిక్కిఱార్ - ఎఙ్ఙనే యెన్నిలిత్యాది
నా - శరీరాత్మభ్రమమధికారమన్ఱు- కింతువివేకిసక్క బ్రాహ్మణ్యాదివిశిష్టశరీరసంబన్ధమేఅధికారమెన్ఱపడి-

సా-ప్ర—వివేకవతాం భక్తియోగస్స్వరూపవిరుద్ధఏవేత్యాశంక్యకర్మ కృతబ్రాహ్మణ్యాదిశరీరసంబన్ధనిబం
ధనతయా వర్ణాశ్రమాది ధర్మాణాం భ్రమనిబన్ధనత్వాభావాన్న స్వరూప విరుద్ధత్వమిత్యాహ• ఆనా
లు మిత్యాదినా • యథాఽపహత పాప్మత్వాద్యష్ట గుణవిశిష్టస్యైవాత్మనః కర్మకృత శరీర సంబన్ధా
త్క్షుత్పిపాసాది స్తన్నివృత్త్యర్థాన్న పానాది స్వీకారశ్చ యావచ్ఛరీర పాత మనువర్తతే ఏవమేవ ‹‹ శరీ
రమాద్యంఖలుధర్మసాధన,, మిత్యుక్తరీత్యాతత్తత్పురుషార్థసిద్ధ్యర్థంవిహితవర్ణాశ్రమాది ధర్మాణాం

సా-వి—భావాదిదానీం తదధికార్యభావాచ్చ స్వరూప విరుద్ధమితి పక్షాన్ క్రమేణోపక్షిప్య ప్రతిక్షిపతి-
ఆనాలుమిత్యాదినా- తెళిన్దానేయాకిలుమ్, జ్ఞాతృత్వేపి - కణక్కిలే, న్యాయేన• శరీరమ్ విడుమళవుమ్,

సా-సం— అనర్థావహత్వాత్ప్రాప్యస్యైవముముక్షోః ప్రాపకత్వేన భక్తేః ప్రాప్యాననురూపత్వాత్•
‹‹ అథపాతకే ,, త్యాదినా పాతక శబ్ద వాచ్యతయా నిందితత్వాదాచార్యరుచి పరిగృహీతత్వాభావా
త్కృతాది యుగోచితత్వేపి కలియుగాననుచితత్వాత్ ‹‹ నరస్య బుద్ధి దౌర్బల్యా ,, దిత్యాదినా బుద్ధి దౌ
ర్బల్యాదవలంబనీయత్వోక్తే ర్భక్త్యాది స్స్వరూపవిరుద్ధ ఇతి పరకీయాన్ హేతూన్ క్రమేణానూద్య
యథాయోగ్యం హేత్వాభాసతా ముపపాదయతి - ఆనాలు మిత్యాదినా ఆకైయాలివ్వుపాస నాదికళుమ
ధికార్యన్తర త్తుక్కుమ్ యథాధికార మనుగుణఙ్గళిత్యంతేన • అశ్శరీరసంబన్ధ మడియాకవితి. యథాదృష్ట

మూ—వివేకమడియాక స్వరూప విరుద్ధఙ్గళాక్క- ఇవత్తుక్కు-త్యాజ్యఙ్గళ్శొల్లవాణ్ణాతు. దేహాత్మ వివేకము డైయవనుక్కే- పారలౌకిక భోగసాధన మాన ధర్మత్తిల్ అధికార మాకైయాల్ ఇద్ధర్మఙ్గళుడైయ అనుష్ఠానత్తుక్కు- స్వరూపత్తిల్ బ్రాహ్మణ్యాది భ్రమమ్ అధికార మన్రు- బ్రాహ్మణ్యాది విశిష్టశరీర సంబంధమే అధికారమ్ - ఆకైయాల్ సర్వధర్మానుష్ఠానత్తుక్కుమ్ ఉపయుక్తమాన ప్రకృత్యాత్మ వివేక మడి యాక ఉపాసనాదికళుక్కు-విరోధమ్కణ్డిలోమ్-

సా-దీ—ఆకైయా లివ్వర్ణాశ్రమాదిధర్మఙ్గళ్ స్వరూపా విరుద్ధఙ్గళ్శైకై- బ్రాహ్మణ్యాదిభ్రమమేఅధికారమానాల్ దోషమేతు ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్. దేహాత్మ వివేక ముడైయవనుక్కే- ఇత్యాదియాల్ - భక్త్యాది

సా-స్వా— భ్రమ మధికార మానాల్ దోష మెతు ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్- దేహాత్మ వివేక మితి - అన్యథా పార లౌకిక ధర్మోచ్ఛిత్తి ప్రసంగ మెన్నుకరుత్తు - ఇత్త్యుపసంహరిక్కిరార్ - ఆకైయా లితి- ఇని భక్తియోగమహంకార గర్భత్వాత్స్వరూపవిరుద్ధమెన్కిర మతత్తై అనువదిత్తునిరాకరిక్కిరార్.

సా- ప్ర—తదంగక భక్తియోగస్యచా వశ్య మనుష్ఠేయత్వం సిద్ధమిత్యర్థః- వర్ణాశ్రమాది ధర్మాణాం దేహాత్మ భ్రమ నిబంధనత్వం పార లౌకిక భోగ సాధనత్వ ప్రతిపత్తి విరుద్ధమితి ప్రకృత్యాత్మ వివేక వతామేవ తేష్వధికారఇతి తేషాం స్వరూపాను రూపత్వ మేవే త్యభి ప్రయన్నాహ- దేహాత్మ వివేకమిత్యాదినా - నను చిరకాల సాధ్య భక్తియోగస్య తదంగతయా యావదాయుష మనుష్ఠేయ నిత్యనైమిత్తిక కర్మణాంచ యావచ్ఛరీర పాతం సావధానేన నిరపరాధేన చానుష్ఠేయ త్వేనాహం కార గర్భత్వాత్స్వాతంత్ర్య బుద్ధ్యా మమకార గర్భత్వా చ్చాచార్యాంతరైశ్చ భక్తేః పరతంత్ర స్వరూప విరుద్ధత్వోక్తేశ్చ తదేవ యుక్త మిత్యత్ర ఆచార్యాణాం వాక్యస్య యావదాయుష మనుష్ఠేయే యావత్తదనుష్ఠానః ప్రకృతి సంబంధస్యాపి విద్యమానతయా అహంకార మమకార సంభవ జ్ఞాపన పూర్వకంప్రపత్తి ప్రశంసాపరత్వాత్ “ అహంకారం బలం దర్పం కామం క్రోధం పరిగ్రహమ్ । విముచ్య నిర్మమశ్శాంతో బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే । స్వశేషభూతే నమయే ” త్యాదిభి రహంకార మమకార త్యాగ పూర్వకం స్వకీయ సర్వవ్యాపారాణాంభగవ దధీనత్వానుసంధానపూర్వకంచ భక్తేరనుష్ఠేయత్వబోధనాన్న స్వరూపవిరుద్ధత్వమిత్యాహ-

సా-వి— శరీరత్యాగపర్యంతం- ఆత్మని బ్రాహ్మణ్యాదిభ్రమఏవకర్మాధికారఇతిపక్షంవ్యావారయతి. దేహాత్మవివేకమితి- పారలౌకికేతి స్వర్గాదిభోక్తృదేహాదివిలక్షణాత్మస్వరూపజ్ఞానవతోబ్రాహ్మణ్యాదిమతోజ్యోతిష్టోమాదిర్విధీయ్యతె-తస్యాత్మని దేహభేదజ్ఞానాచ్ఛరీరసమవేతబ్రాహ్మణ్యస్యాత్మనిభ్రమోనసంభవతీతి భావః-

సా-సం— క్షుత్పిపాసా చేదదృష్టపరిహారేణనివృత్తిః క్రియతేతథాశాస్త్రైనైవదృష్టా నిష్ట నివృత్తి రిష్ట ప్రాప్తిశ్చ కర్మాయత్తశరీర సంబంధస్య శాస్త్రవిహిత ధర్మవిశేషసాధ్యావాచ్యేతి దేహాత్మవివేకశాస్త్రవిహిత ధర్మాణా మనుష్ఠేయత్వ ఏవ నియామకః - నస్వరూప విరుద్ధత్వోక్తా వితి భావః - ఏవంచ ప్రథమ హేతోర ప్రయోజకతే త్యాశయః - దేహాత్మేతి - యది స్వరూపే బ్రాహ్మణ్యాది భ్రమో ధర్మాధికార స్స్యాత్తదాత న్ముఖేన తేషాం స్వరూప విరుద్ధతా స్యాత్ - బ్రాహ్మణ్యాది విశిష్ట దేహ సంబంధ ఏవ ప్రకృత్యాత్మ వివేక వతోధికార ఇతిన తన్ముఖేనాపి ధర్మాణాం స్వరూప విరుద్ధతేతి భావః- ఏవంచ

మూ — ఉపాసనాదికళ్ అహంకారాదిగర్భఙ్గళెన్నుమిడమ్ శాస్త్ర మిశ్రైయాయిరుక్క చ్చెయ్ తె ఆరోపిత్తార్ కళ్ త్తనై. కర్మోపార్జితఙ్గళాన కరణకళేబరఙ్గళాకిర ఉపాధికళైక్కొణ్డు అనుష్ఠిక్కైయాలే కర్మయోగాది కళ్ నిరుపాధిక స్వరూపవిరుద్ధఙ్గళెన్నార్కుక్క స్వరూపజ్ఞాన ద్వయ శ్రవణాదికళుమ్ మనఃప్రభృతి సాపేక్షఙ్గళాకైయాలే తుల్యదోషఙ్గళామ్ - ఆనాలుమ్ శేషభూతనాకైయాలే

సా-దీ — అహంకార గర్భమాకైయాల్ స్వరూపవిరుద్ధమెన్నత్తై నిరాకరిక్కిరార్ - ఉపాసనాదికళిత్యాదియాల్ - ఉపాసకరుక్కు శాస్త్రమ్ పారతంత్ర్యత్తై బోధిక్కైయాల్ స్వాతంత్ర్యధీయుణ్డెన్ను మతిశయ మాయిత్తు - ఆకైయాల్ హేతు అసిద్ధమెన్నపడి - కరణ కళేబర రూపోపాధికళాల్ అనుష్ఠిక్కప్పడుకైయాలుపాసనాది నిరుపాధిక స్వరూప విరుద్ధమెన్నుమత్తై నిరసిక్కిరార్ . కర్మోపార్జితఙ్గళిత్యాదియాల్ - ప్రకారాంతరేణాసంభావితత్వా నథావహత్వఙ్గళై స్వరూపవిరుద్ధత్వమెన్ను శంకిక్కిరార్ - ఆనాలుమిత్యాది.

సా-స్వా — ఉపాసనాదికళితి - శాస్త్రమితి - ఫల సంగకర్తృత్వత్యాగ యుక్తమాక భజనత్తై విధిక్కైయాలే ఎన్నపడి - భక్తియోగాదికం కరణ కళేబరాద్యుపాధి ప్రయుక్తానుష్ఠాన మాకైయాలే నిరుపాధికాత్మ స్వరూప విరుద్ధ మెన్కిర మతత్తై నిరాకరిక్కిరార్ - కర్మోపార్జితేతి - ఇని ప్రకారాంతరేణా సంభావితత్వాన్ నథావహత్వమే స్వరూప విరుద్ధత్వ మెన్ను శంకిక్కిరార్ - ఆనాలు మిత్యాదినా -

సా-ప్ర — ఉపాసనాది కళిత్యాదినా - ఏవం తర్హి ఔపాధికాకార సాధ్యత్వాన్నిరుపాధిక స్వరూప విరుద్ధత్వ మేవేత్యాశంక్య పరిహరతి - కర్మోపార్జితే త్యాదినా - కర్మజ్ఞాన భక్తియోగానాం స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపార రూపత్వా ద్బాహ్యాంతరకరణ వశీకరణ పూర్వక మనుష్ఠేయత్వాత్ప్రపత్తేశ్చ యాః ప్రేక్షావత్ప్రవృత్తే రిచ్ఛా పూర్వకత్వ నియమా దేతేషామపి స్వేచ్ఛా పూర్వకత్వస్యా వశ్యకత్వాచ్చైషాం శేషత్వ పారతంత్ర్య విరుద్ధత్వ మేవేత్యత్ర ఏవం రూపస్య స్వరూప విరుద్ధత్వస్య శేషత్వానుసంధాన స్వయత్న నివృత్త్యుపాయత్వాధ్యవసాయేష్వపిసమత్వాత్తేషామప్యనపేక్షితత్వే సర్వేషా మనాదిముక్తి ప్రసంగం వైషమ్య నైర్ఘృణ్య ప్రసంగం మోక్షోపాయ విధినైరర్థక్యప్రసంగంచపూర్వావధి కారోక్తమవిస్మరణాయాత్రాప్యాహ-ఆనాలుమ్ శేషభూతనిత్యాదినా -ఏవం శేషత్వపారతంత్ర్యజ్ఞానస్యభక్త్యవిరోధముపపాద్య

సా-వి — విరోధమ్ కణ్డిలోమ్, విరోధం నపశ్యామః - ఉపాసనాదికళితి - యావదాయుస్సత్వం నిత్యనైమిత్తిక కర్మసు అహంకరిష్య ఇతి సంకల్పస్యావశ్యకత్వా దహంకార గర్భత్వం - శాస్త్ర మిశ్రైయాయిరుక్కచ్చెయ్ తే, శాస్త్రమనంగీకృత్యస్థితౌ-ఆరోపిత్తార్ కళ్ త్తనై, స్వతంత్రకర్తృత్వమారోపితవంత ఇత్యేతావన్మాత్రం- శాస్త్రవతాంతు పరాధీనకర్తృత్వజ్ఞానాత్స్వతంత్రకర్తృత్వబుద్ధిర్నజాయతే - అతోనాహంకారాదిమూలవిరోధ ఇతిభావః- శేషత్వపారతంత్ర్యమూలవిరోధంపరిహర్తుమనువదతి - ఆనాలుమితి-

సా-సం — ద్వితీయ హేతుఃస్వరూపాసిద్ధ ఇత్యుక్తిః- ఆరోపిత్తార్కళితి- అధికారివిభాగాధికారోక్తరీత్యా అహంకార మమకార యుగ పంచక రహితం ప్రత్యేవశాస్త్రేణ తద్విధానాదిత్యర్థః - ఏవంచ తృతీయోపి హేతుస్స్వరూపాసిద్ధ ఏవ - కర్మోపార్జితకరణాది సాధ్యత్వం వ్యభిచారీత్యాహ. కర్మేతి - స్వరక్షణే స్వయమప్రాప్తః - శేషత్వైక స్వరూపత్వాత్- స్వరక్షణే స్వయమశక్తశ్చ - అత్యంత పరతంత్రత్వాత్ -

మూ— తన్నైత్తాన్ రక్షిత్తుక్కొళ్ళ ప్రాప్తనుమన్త్రిక్కే అత్యంత పరతంత్రనాకైయాలే తన్నైత్తాన్ రక్షిత్తుక్కొళ్ళ శక్తనుమన్త్రిక్కేయిరుక్కిఱ ఇవనుక్కు స్వరక్షణార్థమాకకర్తవ్యమెన్నొరు ఉపాయత్తై విధిక్కైయుమ్ అతివనుక్కు సాధ్యమామ్ సాధ్యోపాయమెన్నుపేర్ పెరుకిఱతెన్ను శొల్లుకైయుముపపన్నమో ? ఆనపిన్బు భక్తియోగాదికళ్ శేషత్వానురూపఙ్గళల్లామైయాలే స్వరూపత్తుక్కు అనిష్టావహఙ్గళెన్నుమ్ అత్యంత పారతంత్ర్య విరుద్ధఙ్గళాకైయాలే అసంభావితఙ్గళెన్నుమ్ శొల్లవాణ్ణాతో ? ఎన్నిల్ ఇతుసర్వమోక్ష ప్రసంగాదికళాలే మున్బే పరిహృతమ్ - ఇవన్ శెయ్తతొరు వ్యాజమ్ కొళ్ళాతే ముక్తనాక్కిల్ అనాదియాక ముక్తనాక్కప్రసంగిక్కుమ్ - ఈశ్వరన్ కేవలస్వాతంత్ర్యత్తాలే నినైత్తపోతు ముక్తనాక్కిల్ వైషమ్యనైర్ఘృణ్యాది దోషఙ్గళుమ్ వరుమ్ - మోక్షోపాయ విధాయకఙ్గళాన శాస్త్రఙ్గళెల్లామ్నిరర్థకఙ్గళుమామ్- ఆకైయాలిశ్శేషత్వత్తాల్ వకుత్తవిషయత్తై ప్పత్తుకైయిల్

సా-దీ — అనిష్టావహమ్, శేషత్వహానికర మెన్నై - ఇతుసర్వేతిపూర్వోక్త పరిహారత్తైయే స్పష్టార్థమాక క్కాట్టుకిఱార్ - ఇవన్ శెయ్త తొరు ఇత్యాది వాక్యత్రయత్తాలే - శేషత్వ పారతంత్ర్యఙ్గళడియాక శంకిత్తు అనిష్టావహత్వాసంభావితత్వఙ్గళై పరిహరిక్కిఱార్. ఆకైయాలిత్యాది వాక్యద్వయత్తాల్-

సా - స్వా — అనిష్టావహం, శేషత్వ హానికర మెన్నై -ఇత్తై నిరాకరిక్కిఱార్ - ఇతు సర్వేతి. ఇత్తై స్పష్టమాక వుపపాదిక్కిఱార్ . ఇవన్ శెయ్తతొరితివాక్యత్రయత్తాలే - ఆనాలుమ్, అస్మత్పక్షత్తిల్ బాధకం శొన్నాలుమ్. శేషత్వ పారతంత్ర్యమూలమాక వనిష్టావహత్వాసంభావితత్వ విరోధశంకైక్కు పరిహారమేతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఆకైయాలిశ్శేషత్వత్తా లిత్యాదినా -

సా ప్ర—తస్య భక్తిప్రపత్త్యనుష్ఠానేతత్ప్రసన్న భగవద్దత్తఫలభూత కైంకర్యానుభవేచానుకూల్యం దర్శయన్విరోధిత్వే బాధకమప్యాహ - ఆకైయా లిశ్శేషత్వే త్యాదినా- నను సంబంధ జ్ఞానస్యశాస్త్రశ్రవణ

సా-వి— రక్షిత్తుక్కొళ్ళ, స్వయం స్వాత్మనో రక్షణస్వీకారాయ - ప్రాప్తనుమన్త్రిక్కే, అయోగ్యతయా - శక్తనుమన్త్రిక్కే, అశక్తతయా - యథేష్ట వినియోగార్హత్వం శేషత్వం - యథేష్ట వినియుజ్యమానత్వం పారతంత్ర్యం- తథాచ “యేనాథవంతోహి భవంతిలోకే తేనాత్మకర్మాణి సమారభంత,, ఇతి సమర్థత్వేపి స్వరక్షణ ప్రవృత్తే రనుచితత్వాదుపాసనం శేషత్వహాని రూపానిష్టావహమితి స్వరూపవిరుద్ధం - అత్యంత పరతంత్రత్వాత్స్వయం ప్రవర్తితుం నశక్నోత్యేవేతి అసంభావితంచ తస్యోపాసన మితి భావః . అతః పరశేషస్య పరతంత్రస్యవిధానం. సాధ్యోపాయ మెన్నుపేరు పెరుకిఱతెన్ను, సాధ్యోపాయ ఇతి నామవహతీతి - శొల్లుకైయుమ్, అభిధానంచ - ఉపపన్నమామో, ఉపపన్నంభవతికిం. ఆనపిన్బు, తస్మాత్ - పరిహారమాహ - సర్వమోక్షేతి - తర్హి శేషత్వ పారతంత్ర్యయో రక్షణేనుపయోగ ఏవస్యాత్తద్భక్తేరేవతదుపయోగిత్వాదిత్యతఆహ- ఆకైయాలితి - వకుత్తవిషయత్తై ప్పత్తుకైయిల్,

సా-సం— అతస్తదుభయాకారవిరుద్ధాభక్త్యాదయఇత్యత్రాహ- ఇతువితి- సిద్ధధర్మేతరధర్మమాత్రస్యవితత్వాల్యాత్సిద్ధోపాయాదేవ మోక్షస్సర్వేషామపి వాచ్యఇతితస్య సాధరణ్యాత్సర్వ మోక్ష ప్రసంగస్సాధ్యోపాయ పరశాస్త్రానర్థక్యంచేతి సిద్ధోపాయ శోధనాధికార ఏవ పరిహృత మిత్యర్థః - ఆదిశబ్దసంగ్రహీతం వివృణుతె - ఇవనిత్యాదినా - నన్వనాది ముక్తతాది ప్రసంగపరిహారాయ సాధ్యోపాయ అవలంబనీయశ్చేచ్ఛేషత్వాదే స్సాధన ఫలదశయోః కథముపయోగ ఇత్య త్రాహ. ఆకైయా లిత్యాదినా. ఎవంశ

మూ — ఔచిత్యముమ్ ఉడైయవన్ ఉడమైయైరక్షిక్కైయిలౌచిత్యముముణ్డామ్ - అత్యంత పారతంత్ర్యత్తాల్ అవన్ కొడుత్తస్వాతంత్ర్యత్తైచ్చుమన్దు అవనుక్కు అభిమతమాన ఉపాయఙ్గళై అనుష్ఠిక్కైయుమ్ ఫలమ్ పెఱుకైక్కు అవన్ కైపార్త్తిరుక్క వేణ్డుకైయుమ్ సిద్ధిక్కుమ్ - ఇశ్శేషత్వ పారతంత్ర్యఙ్గళ్ ఇరణ్డుమ్ ఫలదశైయిల్ అవనుకన్త కైంకర్యత్తైయవనిట్టవழక్కాక నడత్తుకైక్కుముఱుప్పామ్ - ఇవైయడియాకస్వరక్షణార్థస్వవ్యాపారమాకాతెన్బారుక్కు త్తాఙ్గళ్ యథాశాస్త్రమ్ భగవత్ప్రీత్యాదిఫలత్తైక్కోలి అనుష్ఠిక్కిఱ కైంకర్యత్తిలుమ్ సాధ్యమాకవిధిక్కప్పడుకిఱప్రపత్తియిలుమ్ స్వరూపవిరోధబుద్ధియాలే అధికారమిల్లైయామ్ -

సా-దీ — ప్రసంగాది వైకళుక్కు ఫలదశాయా ముపయోగమ్ కాట్టుకిఱార్ - ఇశ్శేషత్వేత్యాది. ఫలదశై, ముక్తిదశై. యద్వా, మోక్షదశైయిల్ కైంకర్యముమ్ విరుద్ధమామెన్కిఱార్ - ఇశ్శేషత్వేత్యాది. ముముక్షుదశైయిల్ వ్యాపారఙ్గళుక్కుమ్ విరుద్ధమామెన్కిఱార్ - ఇవైయడియాకవెన్ఱు - శేషత్వపారతంత్ర్యఙ్గళడియాకస్వప్రయోజనార్థవ్యాపారమాకాతెన్బార్ కైక్కైకై ఇశ్శేషభూతన్ శేషిప్రీతిరూపాతిశయార్థం

సా-స్వా — ఉపాయదశైయిలౌచిత్యద్యోతనమ్ శేషత్వ పారతంత్ర్య కార్యమాకిల్ ఫలదశైయిల్ శేషత్వపారతంత్ర్యమ్ వ్యర్థమాకప్రసంగియాతో? ఎన్న ఫలదశైయిలు ముపయోగమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇశ్శేషత్వేతి. అభిమతమానేతి శేషత్వోపయోగమ్. అవనిట్టవழక్కాయిత్తి పారతంత్ర్యోపయోగమెన్ఱపడి - విపత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ (ఇప్పడి) ఇవైయడియాకవితి - కృతిసాధ్యమాకవిధిక్కప్పడుకిఱవెన్ఱుశొన్నతుకూడుమో?

సా-ప్ర — వేళాయామేవ సిద్ధే స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపార నివృత్తేశ్చాశక్తేరేవ సిద్ధేరుపాయత్వాధ్యవసాయస్యాపి శాస్త్రప్రామాణ్యవ్యవసాయవతాం ‘‘అమృతస్యైవ సేతు,, రితివాక్యశ్రవణ

సా-వి — ఇదం మదీయమితి విభజ్య గ్రహణే ఔచిత్యం స్వవస్తుత్వేన స్వకీయ వస్తునస్స్వయం రక్షణే ఔచిత్యంచ శేషత్వస్యప్రయోజనం, పారతంత్ర్యస్యప్రయోజనంపరతంత్రత్వాత్తదుపదిష్టోపాయానుష్ఠానం ఫలప్రాప్త్యర్థం స్వామిప్రతీక్షణం చేత్యర్థః. స్వాతంత్ర్యత్తైచ్చుమన్దు, వోఢ్వా - ప్రసంగాన్ముక్తిదశాభావ్యుపయోగమాహ - ఇశ్శేషత్వేతి - అవనిట్టవழక్కాక, తద్దత్తమర్యాదేతి - నడత్తుకైక్కుమ్, అనుష్ఠాతుం - ఉఱుప్పామ్, హేతుర్భవతి - శేషత్వ పారతంత్ర్యయోర్భక్తి విరోధిత్వే తుల్యన్యాయతయా కైంకర్య ప్రపత్తివిరోధిత్వమపిస్యాదిత్యాహ - ఇవైయడియాకేతి - ఏతన్మూలకతయా స్వరక్షణార్థవ్యాపారమాకాతు - ఏతయోస్సతోస్స్వరక్షణార్థవ్యాపారోనయుజ్యతే - ఎన్బారుక్కు, ఇతివదతాం - స్వరూపనిరూపకబుద్ధియాలే, శేషత్వ పారతంత్ర్య గోచర బుద్ధ్యా - ప్రపత్తేరధికారి విశేషణ

సా-సం — శేషత్వైక స్వరూపత్వాదత్యంత పరతంత్రత్వాదితి హేత్వోరన్యథా సిద్ధ్యుపపాదనాత్సాధ్యయోరసంకోచే అప్రయోజకత్వం ఫలితం - ఏవంచ పంచమో హేతుర్విశేషణాసిద్ధః స్వరూపాసిద్ధశ్చ - షష్ఠోపి విశేషణాసిద్ధః - విశేష్యాంశ ఏవ అవ శేషితశ్చేదప్రయోజక ఇత్యుక్తం భవతి - ఏవమపి శేషత్వ పారతంత్ర్యే స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారత్వ హేతునైవ భక్త్యాదేస్స్వరూపవిరుద్ధతాం సంపాదయతశ్చేత్తైంకర్య ప్రపత్త్యోరపితాం సంపాదయతః - తయోర్న సంపాదయతశ్చేద్ధేతో ర్వ్యభిచార ఇత్యాహ - ఇవైయడియాకవితి - నను భవదభిమతమప్యాత్మసమర్పణం శేషత్వజ్ఞానమేవ-

మూ — ఔచిత్యముమ్ ఉడైయవన్ ఉడమైయైరక్షిక్కైయిలౌచిత్యముముణ్డామ్- అత్యంత పారతంత్ర్యత్తాల్ అవన్ కొడుత్తస్వాతంత్ర్యత్తైచ్చుమన్దు అవనుక్కు అభిమతమాన ఉపాయఙ్గళై అనుష్ఠిక్కైయుమ్ ఫలమ్ పెరుక్కైక్కు అవన్ కైపార్త్తిరుక్క వేణ్డుకైయుమ్ సిద్ధిక్కుమ్- ఇశ్శేషత్వ పారతంత్ర్యఙ్గళ్ ఇరణ్డుమ్ ఫలదశైయిల్ అవనుకన్త కైంకర్యత్తైయవనిట్టవళిక్కాక నడత్తుకైక్కుముఱుప్పామ్- ఇవైయడియాక స్వరక్షణార్థస్వవ్యాపారమాకాతెన్బారుక్కుత్తాఙ్గళ్ యథాశాస్త్రమ్భగవత్ప్రీత్యాదిఫలత్తుక్కోలి అనుష్ఠిక్కిఱ కైంకర్యత్తిలుమ్ సాధ్యమాకవిధిక్కప్పడుకిఱప్రపత్తియిలుమ్స్వరూపవిరోధబుద్ధియాలేఅధికారమిల్లైయామ్-

సా-దీ — ప్రసంగాది వైకల్యుక్కు-ఫలదశాయా ముపయోగమ్కాట్టుకిరార్- ఇశ్శేషత్వేత్యాది. ఫలదశై, ముక్తిదశై. యద్వా, మోక్షదశైయిల్ కైంకర్యముమ్ విరుద్ధమామెన్కిఱార్- ఇశ్శేషత్వేత్యాది. ముముక్షుదశైయిల్ వ్యాపారఙ్గళుక్కుమ్ విరుద్ధమామెన్కిఱార్ - ఇవైయడియాక వెన్ఱు - శేషత్వ పారతంత్ర్యఙ్గళడియాకస్వప్రయోజనార్థ వ్యాపారమాకా తెన్బార్క్కు కై.ఇశ్శేషభూతన్ శేషిప్రీతిరూపాతిశయార్థం

సా-స్వా — ఉపాయదశైయిలౌచిత్యద్యోతనమ్ శేషత్వ పారతంత్ర్య కార్యమాకిల్ ఫలదశైయిల్ శేషత్వపారతంత్ర్యమ్ వ్యర్థమాకప్రసంగియాతో? ఎన్న ఫలదశైయిలు ముపయోగమరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇశ్శేషత్వేతి. అభిమతమానేతి శేషత్వోపయోగమ్. అవనిట్టవళక్కాయిత్తి పారతంత్ర్యోపయోగమెన్నపడి-విపత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్ (ఇప్పడి) ఇవైయడియాకవిత్తి-కృతిసాధ్యమాకవిధిక్క ప్పడుకిఱ వెన్ఱుశొన్నతునూడుమో?

సా-ప్ర — వేళాయామేవ సిద్ధే స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపార నివృత్తేశ్చ శక్తేరేవ సిద్ధేరుపాయత్వాధ్యవసాయస్యాపి శాస్త్రప్రామాణ్య వ్యవసాయవతాం "అమృతస్యైష సేతుః" రితివాక్య శ్రవణ

సా-వి — ఇదం మదీయమితి విభజ్య గ్రహణే ఔచిత్యం స్వవస్తుత్వేన స్వకీయ వస్తునస్స్వయం రక్షణే ఔచిత్యంచ శేషత్వస్యప్రయోజనం, పారతంత్ర్యస్యప్రయోజనంపరతంత్రత్వాత్తదుపదిష్టోపాయానుష్ఠానం ఫలప్రాప్త్యర్థం స్వామిప్రతీక్షణం చేత్యర్థః. స్వాతంత్ర్యత్తైచ్చుమన్దు, వోఢ్వా-ప్రసంగాన్ముక్తిదశాభావ్యుపయోగమాహ - ఇశ్శేషత్వేతి - అవ నిట్టవళక్కాక, తద్వత్తమర్యాదేతి-నడత్తుకైకుమ్, అనుష్ఠాతుం - ఉరుప్పామ్, హేతుర్భవతి - శేషత్వ పారతంత్ర్యయో ర్భక్తి విరోధిత్వే తుల్యన్యాయతయా కైంకర్య ప్రపత్తివిరోధిత్వ మపిస్యాదిత్యాహ - ఇవైయడియాకేతి - ఏతన్మూలక తయా స్వరక్షణార్థ వ్యాపారమాకాతు - ఏతయోస్సతోస్స్వరక్షణార్థ వ్యాపారో నయుజ్యతే - ఎన్బారుక్కు, ఇతివదతాం - స్వరూపనిరూపకబుద్ధియాలే, శేషత్వ పారతంత్ర్య గోచర బుద్ధ్యా - ప్రపత్తేరధికారి విశేషణ

సా-సం — శేషత్వైక స్వరూపత్వాదత్యంత పరతంత్రత్వాదితి హేత్వోరన్యథా సిద్ధ్యుపపాదనాత్సాధ్యయోర సంకోచే అప్రయోజకత్వం ఫలితం - ఏవంచ పంచమో హేతు ర్విశేషణాసిద్ధః స్వరూపాసిద్ధశ్చ - షష్ఠోపి విశేషణాసిద్ధః - విశేష్యాంశ ఏవ అవ శేషిత శ్చేద ప్రయోజక ఇత్యుక్తం భవతి - ఏవమపి శేషత్వ పారతంత్ర్యే స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారత్వ హేతు నైవ భక్త్యాదేస్స్వరూప విరుద్ధతాం సంపాదయతశ్చే త్తైంకర్య ప్రపత్త్యోరపితాం సంపాదయతః - తయోర్న సంపాదయతశ్చేద్ధేతో ర్వ్యభిచార ఇత్యాహ - ఇవైయడియాక వితి - నను భవదభిమత మప్యాత్మసమర్పణం శేషత్వ జ్ఞాన మేవ-

మూ — వాక్య జన్య మాన సంబంధ జ్ఞానాది మాత్రత్తిఱ్కు ట్టిల్ అతిరిక్తమాక “ శరణం వ్రజ ,, ఎన్ఱు విధేయ మాకైయాలే సాధ్యమాయిరుక్కుమ్ ప్రపత్తి స్వరూప మేన్నుమిడమ్ మున్నే శొన్నోమ్ - ఆకైయాల్ శేషభూతను మాయ్ పరతంత్రనుమాన ఇవనుక్కు యథాధికారమ్ స్వరక్ష ణార్థ వ్యాపారమ్ పణ్ణక్కుఱైయిల్లై - ఆనాలుమ్ అనన్యార్హ శేష భూత నాక త్తై ఎత్తెళిన్తు పరమైకాంతియాయిరుక్కిఱ ఇవనుక్కు దేవతాంతర ద్వారకఙ్గళాన వర్ణాశ్రమధర్మఙ్గళుమ్, అవత్తై ఇతికర్తవ్యతైయాకవుడైత్తాన భక్తియోగాదికళుమ్ ఐకాంత్యవిరుద్ధఙ్గళన్నో? శుద్ధయాజికళుక్కన్నో పరమైకాంతిత్వమ్ కూడువతెన్నిల్? ఇతు భాష్యాదికళిల్ నిష్కర్షమ్ తెళియామైయడియాకవన్త చోద్యమ్. ఎజ్ఞనే యెన్నిల్?

సా-దీ — కైంకర్యత్తిల్ ప్రవృత్తిక్కు ఉచితమెన్ఱిల్ అతుముక్తిదశైయిల్ కైంకర్యద్వారా శేషి ప్రీత్యర్థ ముపాయత్తిల్ ప్రవృత్తిక్కైయాల్ భక్త్యాదికళిలుమ్ తుల్యమ్ - ఐకాంత్య విరుద్ధత్వమే భక్త్యాదికళుక్కు స్వరూప విరుద్ధత్వమెన్ఱుమ్ శంకైయై యనువదిక్కిఱార్ - ఆనాలుమిత్యాదియాల్ - ప్రతర్దనాది విద్యైకళిలుమ్

సా-స్వా — వాక్యజన్య సంబంధ జ్ఞానాది మాత్రమన్నో ప్రపత్తి ? అతు కృతిసాధ్యమల్లామైయాలే విధేయమన్నే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - వాక్యేతి . ఉక్తార్థత్తై యుపసంహరిక్కిఱార్. ఆకైయాలితి - ప్రకారాంతరేణ భక్తియోగత్తుక్కు స్వరూప విరోధమ్ శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఆనాలుమితి - అనన్యార్హేతి - దేవతాంతర ద్వారక వర్ణాశ్రమ ధర్మ మన్యశేషత్వ కార్యమాకైయాలే విరుద్ధ మెన్ఱు కరుత్తు . పరమేతి . దేవతాంతర ప్రయోజనాంతర రహితనాయిరుక్కిఱ వెన్నపడి. దేవ తాంతరేతి - దేవతాంతర ద్వారక వర్ణాశ్రమ ధర్మ మెన్ఱతు దేవతాంతర ద్వారకో పాసనాది కళుక్కుముప లక్షణమ్ - అన్యథోత్తర వాక్యత్తిల్ ఉపాసనత్తిల్ దేవతాంతర ద్వార కత్వ నిమిత్త పారమైకాంత్య భంగ పరిహారమసంగతమాక ప్రసంగిక్కుమెన్నపడి-ఇఙ్గు దేవతాంతరద్వారకోపాసనాది కళై ప్రధానమాక

సా-ప్ర — వెళ్ళాయామేవ సిద్ధేరేష్వవ్యతమస్యైవప్రపత్తిత్వాదేషాంచాధికారివిశేషణత్వాంగీకారాదధికారి కృతి సాధ్యతయా విధానాభావేనానుష్ఠేయత్వాసిద్ధేర్న స్వరూప విరుద్ధత్వ మిత్యత్రాహ - వాక్యజన్య మానేత్యాది - ఏషాం ప్రపత్తిత్వే సాంగ భరన్యాస విధి వైయర్థ్యాది ప్రసంగాదికం పూర్వమేవోక్త మితిభావః . భక్తియోగస్య దేవతాంతరా రాధన రూప నిత్య నైమిత్తికాంగ తయా పారమైకాంత్య విరోధాత్తస్యానన్యార్హ శేషత్వ రూప స్వరూప విరుద్ధత్వ మేవేత్యుక్తే భాష్య విరోధమాహ- ఆనాలు మనన్యార్హేత్యాదినా-దీపావిరాది శబ్దార్థః - తదేవోపపాదయతి- ఎజ్ఞనే యెన్నిలిత్యాదినా-

సా-వి — తయాంగీకృతత్వేనవిధేయత్వాభావాన్న స్వరూపవిరుద్ధత్వమిత్యాశంక్యతత్ర శేషత్వజ్ఞానాతిరిక్తత్వస్య విధేయస్యాధికారివిశేషణత్వాసంభవస్యప్రాగేవోక్తత్వాద్భవతామేవవిరోధో దురుద్ధర ఇత్యభిప్రాయేణాహ- వాక్యజన్యమానేతి. పారమైకాంత్యవిరోధభఙ్గమాశఙ్క్యపరిహరతి. ఆనాలుమితి. స్వతన్త్రతయా దేవతాన్తరారాధనేన

సా-సం — తచ్చవాక్యజన్యం? తథాచ కథం సాధ్యమాకవిధిక్కప్పడుకిఱతిత్యుక్తిరిత్యత్రాహ- వాక్యజన్యమానవితి . మున్నే, అస్మిన్నేవాధికారే- పారమైకాంత్య విరుద్ధత్వాదితి సప్తమం హేతుమనూద్య భాష్యాది విరోధేనస్వరూపాసిద్ధ్యాచపరిహరతి- ఆనాలుమిత్యాదినా. ప్రకృతిసంబంధాసంకలితబ్రహ్మయాజినశ్శుద్ధయాజినః-

మూ—— ప్రతర్దనాది విద్యైకళిల్ పరమాత్మా ఇంద్రాది శరీరక నాక ముముక్షు వుకుళా ఉపాస్య నెన్ఱురుతియిట్టార్ - విద్యాంగమాన వర్ణాశ్రమ ధర్మజ్ఞళిలుమ్ అవ్వో దేవతైకళై శరీరమాకక్కొణ్డు నిర్కిఱ పరమాత్మావే ఆరాధ్యనెన్ఱునిష్కర్షిత్తార్ - ఆకైయాల్ స్వతంత్రమాక శిలదేవతైకళైప్పత్తినాలుమ్ ఫలాంతర కామనై యాలే తన్నుడైయ నిత్యనైమిత్తికజ్ఞళుక్కుప్పురమ్పాన దేవతాంతరా న్వయమ్వరిలుమ్ పరమైకాంతిత్వత్తుక్కు విరుద్ధమామ్ -

సా-దీ—— అజ్గద్వారావన్నియే సాక్షాదేవేంద్రాది దేవతాంతరసంబంధముణ్డెన్ఱుశంకావాక్యత్తిల్ వివక్షితమాయఅత్తైయుమన్ఱ పరిహరిక్కిరార్ - ప్రతర్దనాది యెన్ఱు - అంగద్వారావరుమ్ దేవతాంతరస్పర్శత్తైప్పరిహరిక్కిరార్ - విద్యాంగ మాన వెన్ఱు - స్వతంత్రతయా దేవ తాంతర స్పర్శత్తైయుమ్ స్వ గార్థ్యర్థకామ్యజ్ఞళిల్ స్వతంత్రతయావా పరతంత్రతయావా దేవతాంతర స్పర్శత్తిలుమ్ పారమైకాంత్యవిరోధమ్వరుమెన్కిరార్ - ఆకై యాల్ స్వతంత్రే త్యాది - పరిహారాంతరత్తైయుమ్ కాట్టికొణ్డు

సా-స్వా——వనుష్ఠిక్కైయాలే పారమైకాంత్య విరోధమో ? ఉత దేవతాంతర ద్వారకవర్ణాశ్రమ ధర్మజ్ఞళై అజ్గతయా అనుష్ఠిక్కైయాలే పారమైకాంత్య విరోధమో ? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తై నిరసిక్కిరార్ - ప్రతర్దనేతి - ఆదిశబ్దత్తాలే మధువిద్యాది గ్రహణమ్ - ద్వితీయ పక్షత్తై నిరసిక్కిరార్- విద్యాంగ మానేతి - ఇప్పడి శరణ్యనారాధ్య నాకైయాలే దేవతాంతర సంబంధ ప్రయుక్త పారమైకాంత్య విరోధ మిల్లైయాకిల్ దేవతాంతరారాధనాది కళిలుమ్ పారమైకాంత్య విరోధ మిల్లైయాక ప్రసంగియాతో ? వస్తుప్రవృత్తి యిలజ్ఞుమ్ శరణ్య నారాధ్యననో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాల్, శ్రీభాష్యకార రిప్పడి నిష్కర్షిక్కైయాల్ - స్వతంత్రేతి - నిత్య కర్మజ్ఞళిలుమ్ శిలదేవతైకళై స్వతంత్రమాక ప్పత్తినాలు మెన్ఱపడి- ఫలాంతరేతి. నిత్య నైమిత్తిక బహిర్భూత కామ్య కర్మజ్ఞళిలుమ్

సా-ప్ర—— ప్రతర్దనా దీతి కైవల్యోపనిషదాదిషు విహిత రుద్రాంతర్యామ్యుపాసనాదిరాది శబ్దార్థః- యథా కంచుక విశిష్ట రాజ్ఞో మాలాభి రర్చనం రాజార్చనమేవ నతు కంచు కార్చనం - తథా రుద్రేంద్రాదివిశిష్ట పరమాత్మారాధన మపీత్యర్థః - దేవతాంతరభజనేప్యైకాంత్యం నభజ్యతఇత్యేతత్ "నాన్యం దేవం నమస్కుర్యాత్" ఇత్యాదివిరుద్ధత్వాదనుపాదేయమిత్యత్రాహ-ఆకై యాల్ స్వతంత్రమాకేత్యాదినా-

సా-వి—— కామ్యార్థంభగవచ్ఛరీరతయా దేవతాంతరారాధనేనపారమైకాంత్యభంగస్స్యాదిత్యాహ-ఆకైయాల్ స్వతంత్రమాకేతి-నిత్యనైమిత్తికజ్ఞళుక్కుప్పురమ్పాన,నిత్యనైమిత్తికకర్మబహిర్భూతేత్యర్థః - వరిలుమ్, ప్రాప్తేఽపి "చరాచరవ్యపాశ్రయస్తుస్యాత్తద్వ్యపదేశోభాక్తస్తద్భావభావిత్వాత్" ఇతిసూత్రోక్తరీత్యా అగ్న్యాదిశబ్దానాం శరీర శరీరిభావేన పరమాత్మపర్యంతవాచకానాంఅనాత్మవిదాంవిశేషణభూతాగ్న్యాది మాత్రే పర్యవసాన జ్ఞానవదాత్మ విదాం విశేష్య పర్యవసాయిత్వ జ్ఞానసంభవాత్కేవల విశేష్యప్రీతి హేతు తయానుష్ఠానేవా "సాక్షాదప్యవిరోధం జైమినిః" ఇతి సూత్రోక్తరీత్యా యోగాశ్రయణేన అవయవార్థ

స్థా-సం—— ప్రాపకాంతర పరిశేష శుద్ధయాజిత్వ నివృత్త్యా పారమైకాంత్య నివృత్తిరితి పరభ్రమం నివర్తయితుంశుద్ధయాజిత్వనివృత్తావిదంప్రయోజక మిత్యాహ - ఆకైయాలితి. భక్తప్రపన్నయోః పారమైకాంత్య

మూ — ఫలాంతరసంగము మన్దిక్కే-పరమాత్మావుక్కు-విశేషణఙ్గళాక దేవతైకళైయుమ్ అగ్న్యాది శబ్దఙ్గళై విశేష్య పర్యంతమాక అనుసంధిత్తుమ్, "సాక్షాదప్యవిరోధమ్ జైమినిః", ఎన్కిఱ న్యాయత్తాలే అగ్నీంద్రాది శబ్దఙ్గళై సాక్షాద్భగవద్వాచకఙ్గళాక అనుసంధిత్తుమ్,

సా. దీ — స్వధర్మానుష్ఠానత్తిలివ్వాకారద్వయ మిల్లామైయాల్ ఐకాంత్యవిరోధమిల్లై యెన్కిఱార్-ఫలాంతరసంగమిత్యాది-సాక్షాదపీత్యాదిపరిహారాంతరమ్.

సా - స్వా — స్వతంత్రతయా దేవతాంతరాన్వయమ్ వరిలు మిప్పడి- ఇప్పడి పారమైకాంత్యవిరోధమ్ శొన్నతు ఎమో ? వస్తువృత్తియిలే శరణ్యనే ప్రధానతయా ఆరాధ్య నన్రో ? యథా కథంచి ద్దేవతాంతరాన్వయమ్ విరుద్ధమెన్నిల్ దేవతాంతర నామ ఘటిత నిత్య నైమిత్తికానుష్ఠానత్తిలుమ్ విరోధమ్ ప్రసంగిక్కాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఫలాంతరసంగముమితి. "త్రైవర్గికాం స్త్యజేద్ధర్మాన్" , ఎన్కిఱ కర్మణామ్ ముముక్షువుక్కు అనిష్ట ఫలతయా త్యాజ్య మాకైయాలుమ్ "నయష్టవ్యామయా యూః

సా- ప్ర — "నహింస్యాత్ - అగ్నీషోమీయం పశుమాలభేత", త్యాదావివ "నాన్యం దేవం నమస్కుర్యాత్", దితి నిషేధస్య "యావజ్జీవ మగ్నిహోత్రం జుహుయాత్. అహరహస్సంధ్యా ముపాసీత", త్యాది విహిత వ్యతిరిక్త దేవతాంతర యజన విషయత్వాన్న విరోధ ఇతిభావః - నను సామాన్యేన విహితస్యాపి దేవతాంతర యజనస్య విద్యా విశేషేషు దేవతాంతరస్య విశేషణతయా విశిష్యవిధానాద్విశేషవిధ్యభావే నాధికారి విశేష విషయతయా ప్రవృత్తేన "నాన్యం దేవ", మిత్యాది నిషేధేన బాధయుక్తఇత్యత్ర దేవతాంతర వాచకతయాభిమతానాం నిత్య నైమిత్తికాంతర్గత మంత్రస్థ పదానాం పర్యవసాన వృత్త్యా తత్తచ్ఛరీరక పరమాత్మ వాచకత్వస్య "సర్వే వేదాయత్పదమామనంతి - వేదైశ్చ సర్వైరహమేవ వేద్య", ఇత్యాది ప్రమాణైరవగమ పూర్వక మనుష్ఠానేవా "సాక్షాదప్యవిరోధం జైమిని", రిత్యుక్త రీత్యా అవయవ శక్తి పౌష్కల్యాత్సాక్షాద్వాచకత్వ జ్ఞానపూర్వక మనుష్ఠానేవా విరోధాభావేన నిత్యనైమిత్తిక సామాన్య విధేరపి బాధాభావేపి దేవతాంతర సంబంధ ప్రసంగాభావాన్న పారమైకాంత్య భంగ ఇత్యాహ - ఫలాంతరేత్యాదినా. నను "అథ పాతక భీతస్త్వ", మిత్యత్ర సిద్ధోపా

సా- వి — పౌష్కల్యాద్భగవత్యేవముఖ్యత్వమన్యత్ర గౌణత్వమితినిశ్చయాత్, "ఇంద్రఇత్యాచక్షతేపరోక్షేణ పరోక్ష ప్రియా ఇవహి దేవాః - ఏషవైసప్తదశః ప్రజాపతిః", ఇత్యాదిషు అత్ర ప్రయోగ దర్శనేనరూఢి న్యాయా ప్రవృత్త్యాచ సాక్షాద్వాచకత్వేన తత్తచ్ఛబ్దైర్భగవన్మాత్రోపస్థితౌ తస్మాదుద్దేశానుష్ఠానేవా దేవతాంతర స్పర్శాభావాన్నపారమైకాంత్యస్య విరోధఇతి ప్రకారాంతరేణ పరిహారమాహ - ఫలాంతర సంగమున్దిక్కే-ఇతి. దేవతైకళై, అగ్న్యాదిదేవతాః - విశేషణఙ్గళాక, విశేషణతయా. వైత్తు, శ్య - అగ్న్యాదిశబ్దఙ్గళై, అగ్న్యాదిశబ్దాన్ - విశేష్యపర్యవసానమాక వనుసంధిత్తుమ్, విశేష్యపర్యంతతయానుసంధాయచ- సాక్షాద్భగవద్వాచకఙ్గళాక వనుసంధిత్తుమ్, యోగవశేనసాక్షాద్భగవద్వాచకతయానుసంధాయచ - అతఏవ "అహస్తదవలుంపతు-రాత్రిస్తదవలుంపతు", ఇత్యాదావహరాదిశబ్దానాంపరమా

సా- సం — ప్రయోజకమిదమేవేత్యాహ - ఫలాంతర సంగమిత్యాదినా,

మూ — స్వధర్మానుష్ఠానమ్ పణ్ణు మిడత్తిల్ విధిబలత్తాలే పరమైకాంతిత్వ విరోధమిల్లై —

సా-దీ — స్వధర్మానుష్ఠాన మెన్ను ఉపాసనాదికళుక్కు ముప లక్షణమ్. ననుభక్తి, ప్రపత్తి ప్రరోచనార్థ మాకైయాల్ శాస్త్రప్రరోచనార్థమాన మభిచారాదికళైప్పోలే అనర్థావహత్వాత్ స్వరూప

సా-స్వా — కదాచిదపి దేవతాః ,, ఎన్ను దేవతాంతర యజనం నిషిద్ధమాకైయాలుమ్ దేవతాంతర ప్రీణనమాకవనుష్ఠిత నిత్యనైమిత్తికమ్ వస్తువృత్తియిలే భగవదారాధనమానాలుమ్ ‹‹ జీవముఖ్య ప్రాణలింగాన్నేతి చేన్నోపాసాత్త్రైవిధ్యా దాశ్రితత్వాదిహ తద్యోగాత్ - సాక్షాదప్యవిరోధమ్ జైమిని ,, రిత్యాది సూత్ర భాష్యాదికళిలే తథా విధానుసంధానమ్ విహితమాకైయాలేయుమ్ తథా విధానుసంధానాభావే పారమైకాంత్య విరుద్ధమెన్నుమ్ తథా విధానుసంధానే విరుద్ధమన్నెన్నుమ్ కరుత్తు - ఆనాలు మభిచారాదివిధి అన్య శాస్త్రార్థ ప్రరోచనార్థమానాప్పోలే భక్తివిధియుమ్ ప్రపత్తి ప్రరోచనార్థమాకైయాల్

సా-ప్ర — స్వీకార వ్యతిరిక్తస్య సర్వస్య పాతకత్వేన నిందనాన్నిందిత విధేశ్చాభిచారాదిషు శాస్త్ర ప్రరోచనార్థత్వదర్శనాద్భక్తివిధేరపి ప్రపత్తి ప్రరోచనార్థత్వసంభవాత్ప్రపత్తేర్వైరూప్యాచ్చ తస్య స్వరూప విరుద్ధత్వ మేవేత్యత్ర భక్తియోగస్యాభిచారాదివదనర్థావహఫల జనకత్వాద్వా, తదభావేప్యతిచిరకాలబహుయత్నసాధ్యబోధనేతస్యాశక్యత్వానుసంధానేనలఘునిప్రవృత్త్యస్స్యాదితివా,

సా-వి — పరత్వం వ్యాఖ్యాతం సాంప్రదాయికైః- నస్వైకస్యైవశబ్దస్యాధికారిభేదేనఅర్థద్వయబోధకత్వే శాస్త్రార్థస్య అవ్యవస్థితత్వం స్యాదితిచేన్న- అగ్న్యాద్యది శరీర ద్వారా సాక్షాద్వా సర్వ కర్మణ్యనాత్మవిత్కృతానిచ భగవత్సమారాధనమేవేతి శాస్త్రార్థస్యైకరూపత్వేన అవ్యవస్థితత్వాభావాత్ - నహ్యనాత్మవిదా మగ్న్యాదిమాత్ర పర్యవసాన బుద్ధావపినవస్తుత స్తత్పర్యవసానం- చార్వాకస్య శరీరే ఆత్మబుద్ధ్యా చందనానులేపనే ప్యాత్మని పర్యవసానవదిహాపి పరమాత్మ పర్యవసాన సంభవాత్ - కింతు తదనుష్ఠాన ఏవ వైకల్యం - అతఏవ ‹‹యేత్వన్యదేవతాభక్తా యజంతే శ్రద్ధయాన్వితాః । తేపిమామేవకౌంతేయ యజంత్యవిధిపూర్వకమ్ । యోయోయాంయాం తనుంభక్త శ్రద్ధయార్చితు మిచ్ఛతి । తస్య తస్యాచలాం శ్రద్ధాం తామేవవిదధామ్యహమ్ । లభతేచతతఃకామా న్మయైవ విహితాన్హితా ,, నిత్యుక్తం - అతఏవాయ మేవార్థః పరమార్థః- నచ విశిష్ట వాచకత్వ పక్షే విశేష్యమాత్రస్యైవోద్దేశ్యత్వే శాస్త్రార్థస్యాపూర్ణత్వేన వైకల్యమేవేతి వాచ్యం - అనన్యదేవతాభక్తాః, ‹‹శ్రుతిస్మృతి మమైవాజ్ఞా - అవిప్లవాయధర్మాణాం,, మిత్యాది ప్రమాణానుసారేణ తస్యతావత ఏవ శాస్త్రార్థత్వేనవైకల్యాభావాత్ - శాస్త్రార్థ విశ్వాసార్థ మభిచారాది విధివత్ప్రపత్తి ప్రరోచనార్థం భక్తివిధి రితి

సా - సం — విధిబలత్తాలే ఇత్యుక్త్యానిత్యనైమిత్తిక విధివశ్యత్వాభావ శబళా భగవత్యేవ సక్తిః శ్వేతద్వీప వాసిషు శుద్ధమాజిత్వ నియామికా పారమైకాంత్య నియామికాచ - అనయోశ్చ విధివశ్యత్వ శబళా భగవత్యేవ సక్తిః తదుభయనియామికేతి ఫలితం . ఏవంచ సకించనే శరణ్యాంతర ప్రయోజనాంతర వైముఖ్య కృతమేవ పారమైకాంత్యం - అకించనే తూపాయాంతర వైముఖ్య కృత మపీత్యవసేయం - అభిచారాదివదన్యార్థతయా విహిత తయా అనర్థావహత్వాదిత్యష్టమం ప్రాప్యాననురూపత్వాదితినవమంచ

మూ— ఆనాలుమ్ అభిచారాదికళ్ళై విధిత్తకట్టళైయిలే శాస్త్రప్రరోచనాదికళిల్ అభిసంధియాలే అధికారివిశేషత్తిలే ఉపాసనాదికళైవిధిత్తతత్తనైయన్నో? ముముక్షువుక్కు ప్రాప్య ప్రాపకఙ్గళ్ ఏకమాకైయాలే ప్రాప్యానురూపమాక ఉపాయమ్ సర్వేశ్వరన్ ఒరువనుమే- ఆకైయాలన్నో ‹‹అథపాతకభీతస్త్వం సర్వ భావేన భారత। విముక్తాన్య సమారంభో నారాయణ పరోభవ,, ఎన్ఱు ధర్మదేవతై తన్ పుత్రనుక్కు ఉపాసనాదికళై ప్రాప్య విరోధికళెన్ఱు నినైత్తు నిందిత్తతెన్నిల్ ఇతువుమ్ అత్యంతానుపపన్నమ్ - ఎఙ్గనేయెన్నిల్ అభిచారాదికళ్ ఫలవిశేష మడియాకవిరే అనర్థ హేతుక్కళాయిత్తు - ఇఙ్గు ఫలమ్ మోక్షమానపడియాలే అమ్ముఖత్తాల్ అనర్థప్రసంగ మిల్లై-

సా.దీ— విరుద్ధమెన్ఱుమ్ శంకైయైయనువదిక్కిఱార్- ఆనాలుమభిచారాదీత్యాది యాల్. అభిచారాదకళిత్యాది. ఇఙ్గభిచారత్తిల్ పోలే శాస్త్రవిశ్వాస జనకత్వ రూప ప్రరోచనమ్ శొల్ల వేణ్ణాతు - జీవనావస్యైయిల్ ఫలజనక మల్లామైయాలుమ్ అభిచారవిధి తన్నాలే సకలశాస్త్ర విశ్వాసమ్ సిద్ధిక్కైయాలుమ్. అకైయాల్ అప్రవృత్తంప్రతీత్యోచ్ఛేత్త్వాదనేన ప్రపత్తియై ప్రవర్తిప్పిక్కైయే శొల్లవేణు మెన్ఱుపరిశేషిప్పతు-ఇన్త పక్షత్తై

సా-స్వా—స్వార్థతాత్పర్యమిల్లామైయాలే స్వాభిమతపురుషార్థసాధనత్వాభావేనభక్తిస్వాధికార విరుద్ధ ఎనిఱ పక్షత్తై యుపక్షేపిక్కిఱార్ - ఆనాలుమితి - అభిచారం దృష్ట శత్రువధరూప ఫలోత్పాదన ముఖేనాన్య విశ్వాస జననార్థ మానాలుమ్ భక్తిమోక్ష సాధన తయా విహితైయాన పడియాలే మోక్ష సాధనత్వా భావేన స్వరూప విరుద్ధత్వమ్ శొన్నతు కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ముముక్షువుక్కితి - ప్రాప్య విరోధిక ళెన్నితి - పాతక శబ్దత్తాలే ఉపాస నాదికళై నిందిక్కైయాలే పాతకతయా స్వరూప విరుద్ధఙ్గళెన్ఱుకరుత్తు - ఇన్త పక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ - ఇతువు మితి - అనుపపన్నతైయై యుప పాదిక్కిఱార్ - ఎఙ్గనే యెన్నిలిత్యాదినా - ఇఙ్గు భక్తియోగ మభిచారాది వత్ఫల ముఖేన స్వరూప విరుద్ధమో? భక్తివిధి ప్రపత్తి ప్రరోచ నార్థైయాకైయాలే సాధనత్వా భావేన వృథా యాస కరతయా విరుద్ధమో? ప్రాప్యాననురూపతయా విరుద్ధమో ? పాతక శబ్దత్తాలే నిందితతయా విరుద్ధమో ? ఎన్ఱుచతుర్ధావికల్పిత్తు ఆద్య పక్షత్తై ప్రతిక్షేపిక్కిఱార్ - అభిచా రాది కళితి - ద్వితీయ పక్షత్తై ప్రతి వదిక్కిఱార్-

సా-ప్ర — ప్రరోచనార్థత్వ మితి వికల్పస్య ప్రథమే అసిద్ధిముక్త్వా ద్వితీయే విపరీత ఫలత్వమాహ. ఆనాలు మభిచారా దీత్యా దినా -

సా-వి— పక్షంశంకతే-ఆనాలుమితి-అభిచారఫలస్యాయుర్వేదాదివదిహైవఅనుభూయమానత్వాదన్యత్రాపి శాస్త్రార్థే విశ్వాసో భవతి తద్వదితిభావః - ప్రాప్య ప్రాపకయో రేకత్వాద్భగవ దతిరిక్తోపాయత్వం నసంగచ్ఛత ఇతి పక్షం శంకతే - ముముక్షువుక్కితి - అతఏవాథ పాతక భీతస్త్వ మిత్యుపాసనస్య ప్రాప్య వైరూప్యం ధర్మపుత్రం ప్రత్యుపదిష్టవా నిత్యాహ . అథపాతకభీతస్త్వమితి - పక్షద్వయస్యాపి పరిహారమాహ - ఎఙ్గనేయెన్నిలితి - దృష్టాంత వైషమ్య మాహ - అభిచా రాదీతి - తత్ర ఫలస్య దుష్టత్వాదనర్థ హేతుత్వం - అత్ర ఫలస్య నిరతిశయ పురుషార్థత్వా త్తత్సాధనస్యానాస్త్యనర్థ హేతుత్వమితిభావః-

సా-సం— హేతుంస్వరూపాసిద్ధ్యాదూషయతి,ఆనాలుమిత్యాదినా-పాతకశబ్దో భక్త్యాదిపర ఇతిపరాశయః-

మూ — ఏకాధికారివిషయత్తిలేకఫలత్తుక్కుగురువాయిరుప్పతొన్నై ఉపాయమాకక్కొణ్డాలఘువాయిరుప్పతొన్రిలే రుచివైప్పిరప్పిక్కిర తెన్నై— వివక్షితవిపరీతమ్. అంగత్తిలే అంగిఫలనిర్దేశమాయ్ స్తుతి

సా-దీ— ప్రతివదిక్కిరార్ -ఏకాధికారివిషయత్తిలిత్యాదియాల్-ఇవ్విరణ్డుమ్ పరస్పరనిరపేక్షోపాయమాకిల్ లఘూపాయత్తిల్ స్వరసతః ప్రవృత్తి వరుమాకైయాలొన్నై యిట్టొన్నై ప్రరోచిప్పిక్క కూడాతు - అన్యతరమనుపాయమాకిలుమ్ ఆలస్యాదినా అప్రవృత్తనై లఘుపూర్వకమాక గురువిలే ప్రవృత్తిప్పిక్క వేణ్డుకైయాల్ భక్తిక్కు క్రమేణ ప్రవర్తకత్వరూప ప్రరోచనత్వమ్ కూడాతు. ఆకైయాలేకాధికారివిషయమాయ్ ఏకఫలసాధనమాన భక్తిప్రపత్తికళిల్ భక్తివిధి ప్రపత్తిప్రరోచనార్థమెన్నతు కర్మాఙ్గస్తుతి కర్మప్రశంసయాతత్ప్రరోచనార్థమామాపోలే ప్రపత్త్యంగస్తుతిత్వేన ప్రపత్తిప్రశంసార్థమాయ్ ప్రపత్తిప్రరోచనార్థమన్నెన్నతామ్-అతు భక్తిఅనుపాదేయమ్ ప్రపత్తిఉపాదేయమెన్కిర స్వేష్టత్తుక్కు విపరీతమాక ఫలిక్కుమెన్నపడి. అంగస్తుత్యర్థత్వత్తై వివరిక్కిరార్- అంగత్తిలిత్యాది-ఉపాయఙ్గళినుడైయ ప్రాప్యానురూప

సా-స్వా—ఏకాధికారీతి- వివక్షితవిపరీతమితి-భక్త్యనుపాదేయత్వరూపస్వమతవిపరీతమెన్నపడి-ఇత్తైయుపపాదిక్కిరార్ – అఙ్గత్తిలే ఇతి – ఇఙ్గు జీవనావస్థైయిల్ దృష్టఫలజనకత్వాభావేన ప్రపత్తియిల్ విశ్వాసజనకత్వరూప ప్రరోచకత్వమ్ కూడాతు . లఘూపాయే పుంసాం స్వతఏవ ప్రవృత్తేః . లఘుపాయస్యైవ గురూపాయప్రవర్తకత్వౌచిత్యేనచ భక్త్యుపాయవిధేః ప్రపత్తౌ ప్రవర్తకత్వరూపప్రరోచకత్వముమ్ కూడాతు- ఆకైయాల్ పరిశేషప్రమాణేనాంగేషు ఫలశ్రుతిరర్థవాదఇతి న్యాయేనాఙ్గస్తుతి

సా-ప్ర— సర్వపాపవిమోక్షణరూపఫలనిర్దేశస్య అంగేషు ఫలశ్రుతిరర్థవాద ఇతిన్యాయే నాన్యథాసిద్ధ్యా ప్రపత్తేరంగత్వమేవస్యాన్నతు స్వాతంత్ర్యమితిభావః - ప్రాప్యవైరూప్యం చాగమైబహుశో

సా-వి— వివక్షితవిపరీతమితి – భక్తిరనుపాదేయాప్రపత్తిరుపాదేయేతిఖలుభవతాంవివక్షితం- తద్విపరీతం తన్నసిధ్యతి-వేదాంతేషుభక్తిప్రపత్త్యోరేకఫలసాధనతయాపరస్పరనైరపేక్ష్యేణ విధానాద్భక్తేః ప్రపత్తేస్తుల్యయోగక్షేమత్వేన అన్యతరస్యాన్యతరప్రరోచకత్వాభావేన ప్రపత్తేః ప్రరోచకత్వాసంభవాత్ – సంభవేవా గురుణ్యాలస్యాదినాఽప్రవృత్తౌ లఘునాంగభూతేనాంగిఫలమారోప్యప్రరోచనా కార్యా. నతు గురుణాలఘుప్రరోచనా- స్వరసతఏవ లఘుప్రవృత్తిసంభవేనప్రరోచనానపేక్షితత్వాత్ – ధాన్యవహనార్థమనడుహి సికతాభారనిక్షేపోపి లఘూపాయోభ్యాస పాటవాయైవ – నతు గర్వపరిహారాయ. అతో వివక్షితవిపరీతమితిభావః - తదేవ వివృణోతి – అంగత్తిలే ఇతి - అప్యేతు,ప్రరోచనార్థత్వే ‹‹వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలంనిర్వపే,, దిత్యాదిష్వవయవేష్వవయవిఫలనిర్దేశేనస్తుతిస్స్యాత్సాన్నసంభవతి.

సా-సం—శాస్త్రప్రరోచనాదికళిలిత్యుక్తమేవప్రకృతేవివృత్యదూషయతి - ఏకాధికారీతి, వివక్షితవిపరీతమితి . ప్రపత్తిరూపలఘూపాయేరుచ్యుత్పత్త్యే భక్తిరూపగురూపాయవిధానమిత్యుక్తేవివక్షితస్వరూపవిరుద్ధత్వవిపరీతం – భక్తేస్సకించనంప్రత్యుపాయత్వమేవసిధ్యే దిత్యర్థః . కించవివక్షితం ప్రపత్త్యుపాయత్వఫలకం తదన్యానుపాయత్వం – తద్విపరీతం ప్రపత్తేరేవానుపాయత్వం - తదేవస్పష్టయతి. అఙ్గత్తిలితి – భక్తిప్రపత్త్యోర్ద్వయోరపిసఫలత్వేప్రపత్తిశాస్త్రమపి ప్రపత్తేర్మోక్షసాధనత్వ

మూ:—మాత్రమాయి రైలవిప్పోతు ఫలిప్పతు-ప్రాప్యత్తుక్కిన్నతుఅనురూప మెన్నుమిడమ్ శాస్త్రైకవేద్య మాకైయాలే యుక్తిమాత్రత్తాలే ప్రాప్యవిరోధమ్ శొల్లవొణ్ణాతు - ఆగమసిద్ధఙ్గళిలొన్నై విరుద్ధతర్కఙ్గళాలే బాధిక్కిల్ తుల్యన్యాయత్తాలే సర్వశాస్త్రఙ్గళుమ్ ప్రపత్తిశాస్త్రమ్ తానుమ్ ప్రమాణమన్నిక్కై యొழియుమ్. "అథపాతకభీతస్త్వమ్" ఎన్కిఱ ఇడత్తిలుమ్ పాతకశబ్దత్తాలే ఉపాసనాదికళై

సా-దీ—త్వనుమ్శాస్త్రమ్కొణ్డఱియవేణుమ్.యుక్తియాల్కల్పిక్కక్కూడాతెన్కిఱార్-ప్రాప్యత్తుక్కిత్యాదియాల్ - వైదికఙ్గళాన వర్థఙ్గళిల్ విరుద్ధతర్కఙ్గళైయిట్టు ఓరర్థత్తై బాధిక్కిల్ తుల్యన్యాయత్తాలే సర్వశాస్త్రత్తుక్కుమ్ ప్రపత్తిశాస్త్రమ్ తనక్కుమ్ బాధమ్ వరుమెన్కిఱార్ - ఆగమసిద్ధఙ్గళిత్యాది. "అథపాతకభీతస్త్వ" మెన్కిఱ శ్లోకత్తిల్ పాతకశబ్దత్తాల్ వివక్షితమాకైయాల్ ఉపాసనాదికళుక్కు ప్రాప్యవిరుద్ధత్వమ్ సిద్ధిక్కుమెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అథపాతకేతి - ఆకైయాలకించననుక్కు ప్రపత్తి పోలే

సా-స్వా—ముఖేన అంగిప్రరోచకత్వమ్ శొల్లవేణుమ్. ఇతఙ్గళయాభక్తిఉపాదేయమైయాకైయాలేఅనుపాదేయత్వరూప స్వపక్ష విపరీత మెన్నుకరుత్తు - తృతీయకల్పత్తై నిరసిక్కిఱార్ - ప్రాప్యత్తుక్కితి. ముముక్షుక్కళుక్కు ప్రాప్యప్రాపకయోరైక్య మావశ్యక మిత్యాదియుక్తి మూలతయాభక్తియోగమనుపాదేయమన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఆగమసిద్ధఙ్గళిలితి- చతుర్థపక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ - అథపాతకేతి-

సా-ప్ర — మోక్షార్థమేవ విహితత్వాన్నాస్తి త్యభిప్రాయేణాహ . ప్రాప్యత్తుక్కితి - విహితత్వేపి

సా-వి— భక్తేఃప్రపత్త్యంగత్వాభావాత్ప్రపత్తేర్భక్త్యంగత్వా ద్వైపరీత్యమేవఫలతీతి భావః- ప్రాప్యానురూపే త్యస్యోత్తరమాహ - ప్రాప్యత్తుక్కితి - ప్రాప్యమేవ ప్రాపకం తదనురూపం నోచే దననురూప మితి వ్యాప్తిర్నాస్తి - శాస్త్రైకవేద్యత్వాదానురూప్యస్య - అతోభక్తిరపి శాస్త్రవశా దనురూపైవేతిభావః.

సా-సం—బోధక మేవస్యాత్-తథా అనుక్త్వా "రుచిమైప్పిఱప్పిక్కిఱతు" ఇత్యుక్త్యా పరస్పరసంబంధాభావే అన్యస్యాన్య రుచిజనకత్వాయోగాత్. సంబంధాంతరాప్రసిద్ధేః- "నకిరీంద్ర స్త్వదుత్తర" ఇతివదసంభవద్ధర్మకీర్తనముఖేన రుచిజనకత్వస్యత వాప్యనను మతత్వాదేకం ప్రతిద్వయోరుపాయభావప్రసంగాత్ఫలవద ఫలన్యాయేన అంగభూతాయాం ప్రపత్తౌ అంగేషు ఫలశ్రుతి రర్థవాద స్స్యాదితి న్యాయేన "ముముక్షుర్వై" ఇత్యాది శాస్త్రమంగే అంగిఫలనిర్దేశరూపం సద్రుచిజనక మితిస్యాత్ - ఏవంచ ప్రపత్తేరేవ అనుపాయత్వం భక్తేరుపాయత్వంచ ఫలిత మితి భావః . శ్రుత్యాది విరుద్ధ తర్కస్యశ్రుత్యాది సిద్ధానపనోదకత్వం యుక్తిమాత్రత్తాలే ఇత్యనేన సూచితం . అపనోదకత్వే బాధకమాహ- ఆగమేతి - అథపాతకేతి వచనాన్యథాసిద్ధ్యా తేన నిందితత్వంచ దశమం హేతుంస్వరూపాసిద్ధ్యాదూషయతి.

అథపాతకేతి - "ధ్యాయీత - నిదిధ్యాసితవ్యః-ఉపాసీత - ధ్యేయో నారాయణస్సదా - హరిరేక స్సదాధ్యేయః - స్మర్తవ్య స్సతతం విష్ణుః - మన్మనాభవమద్భక్తః" ఇత్యాది ప్రమాణవిహితాం భగవత్ప్రియతమత్వాపాదికాం భక్తిం ధర్మదేవ త్రైవ స్వపుత్రం ప్రత్యేవ పాతకత్వేన వదతీత్యుక్తిర వైదికగోష్ఠీష్వేవ రోచతే . తర్హితస్యకోర్థ ఇతిచే దుచ్యతే? భక్తిప్రకరణస్థమపీదం వచనంతదవాంతరప్రకరణేన

మూ—— నిందిక్కిఱ తైన్నైక్కుఱుమ్ ప్రమాణ మిల్లై - ఆకైయాల్ ముముక్షువుక్కు విహిత జ్ఞళాకైయాలే భక్తి ప్రపత్తికళిరణ్డుమ్ యథాధికారమ్ పరిగ్రాహ్యఙ్గళ్ - విహిత జ్ఞళ్ యాకిలుమ్ ఆచార్యరుచి పరిగృహీతఙ్గళల్లాతపడియాలే అతిథి సత్కారఙ్గళిల్ విహితఙ్గళాన గవాలంభనాదికళ్ పోలే ఉపాసనాదికళ్ శిష్టపరిగ్రహ విరుద్ధఙ్గళాకైయాలే అనాదరణీయఙ్గళన్నిక్కిల్ ఎన్నైక్కుయుమ్ నిరూపక వాక్యమన్ఱు - సర్వాచార్య పరిగ్రహమిల్లాతపోతన్ఱో "అస్వర్గ్యం లోక విద్విష్టం ధర్మమప్యాచరేన్న తు," ఎన్ఱు కణ్ణిక్కులావతు - ఇఙ్గు "తస్మైనమో మునివరాయ పరాశరాయ,, ఎన్నుమ్పడి శ్లాఘ్యరాన శ్రీపరాశరాది పూర్వాచార్యర్కళ్ అనుష్ఠిక్కైయాల్ సర్వశిష్ట బహిష్కారమ్ శొల్లవొణ్ణాతు.

సా-దీ—— శక్తనుక్కు భక్త్యాది పరిగ్రాహ్యమెన్కిఱాన్ - ఆకైయాల్ ముముక్షువిత్యాది - ననువిహితమాకిలుమాచార్యరుచి పరిగృహీతత్వమిల్లామైయాల్ స్వరూప విరుద్ధమెన్నుమ్ పక్షత్తై నిరాకరిక్కిఱార్ - విహితఙ్గళే యాకిలుమిత్యాది - కతిపయ శిష్టాననుష్ఠానమ్ ప్రపత్తిక్కు మున్ఱు - శ్రీపరాశరాదికళనుష్ఠియామైయాలే - సర్వశిష్ట బహిష్కారమ్ భక్త్యాదికళిలిల్లై యెన్కిఱార్ - సర్వాచార్యేత్యాది - స్వరూప

సా - స్వా —— ఉపసంహరిక్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - విహితేతి - విహితత్వేపి భక్తిత్యాగే ప్రపత్తైరపి త్యాగ ప్రసంగః ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇని భక్తియోగమ్ విహితమానాలుమ్ ఆచార్య పరిగ్రహమిల్లామైయాలే స్వరూప విరుద్ధమెన్కిఱ పక్షత్తై యనువదిత్తు నిరసిక్కిఱార్ - విహితఙ్గళే యాకిలు మిత్యాదినా - శ్లాఘ్యరానేతి . కతిపయ శిష్ట పరిగ్రహ పరిగ్రహ సన్నిపాతత్తిల్ సర్వ సమ్మత శిష్ట పరిగ్రహమే న్ఱుపడి - సర్వేతి - కతిపయ శిష్ట పరిగ్రహ మనుపాదేయతా నియామకమాకిల్ ప్రపత్తేరప్యనుపాదేయతా ప్రసంగః ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇనిభక్త్యనుపా(దే) యత్వవాదమ్ కలికాలత్తిలధికారిదౌర్లభ్యత్తాలె అనుపాయత్వ

సా-ప్ర——శిష్టపరిగ్రహాభావాత్స్వరూపవిరుద్ధత్వమాశంక్యపరిహరతి. విహితఙ్గళేయాకిలు మిత్యాదినా - గురుపరిగ్రహమేవ దర్శయతి . ఇఙ్గు తస్మైనమ ఇత్యాదినా . ఆచార్యవర్గ ప్రధాన నాథముని శఠకోప నమస్యా ప్రతిపాదక శ్లోకయోర్మధ్యే యామునాచార్యైః శ్రీపరాశరనమస్యా ప్రతిపాదకశ్లోకోక్తై స్సందంశనీ.

సా-వి—— శిష్టపరిగ్రహోనాస్తీతిపక్షమాక్షిప్యపరిహరతి - విహితఙ్గళేయాకిలుమితి - నిరూపకవాక్యమన్ఱు, పండితోక్తిర్నభవతి - అల్లాతపోతన్ఱో, సర్వాచార్య పరిగృహీతత్వాభావే సత్యేవ నకిం - కణ్ణిక్కులావతు, నిరసనం - యామునాచార్యాద్యభిమతతయా పూర్వాచార్యత్వేనాభిమత పరాశరాది శిష్టపరిగృహీతత్వా.

సా - సం —— భక్తినివృత్తి ప్రతిబంధక పాతక పరమేవ . భక్తినివృత్తి ప్రతిబంధకానామనాదికాల సంచితానాం పాతకానామానంత్యాత్తన్నివర్తక కృచ్ఛ్ర, చాంద్రాయణ, కూశ్మాణ్డ, వైశ్వానర, వ్రాతపతి, పవిత్రేష్టి, త్రివృదగ్నిష్టోమాదికానన్ఱుతుమశక్తః పాతకైరభిభూతశ్చేద్విముక్త చాంద్రాయణాది సమారంభస్థానే తమేవ శరణం వ్రజేతిహి ప్రకరణానుగుణస్సందర్భః - న త్వదభిమతః - ఇదం సర్వమభిప్రేత్య ప్రమాణ మిల్లై ఇత్యుక్తమ్ - అథ ఏకాదశ ద్వాదశ హేతోర్వరపి సాధ్య సాధకతా ప్రకారం పరరీత్యా అనూద్య స్వరూపాసిద్ధ్యా దూషయతి - విహితఙ్గళే యాకిలు మిత్యాదినా - అస్వర్గ్యమితివచన మతిథి సత్కారాదిషు గవాలంభనాది విషయం -

మూ— ఇప్పడియుగాంతరజ్ఞళిల్ ఇవైధర్మజ్ఞళౌ నాలుమ్ కలియుగత్తిల్ యథోక్తమాన పరమాత్మోపాసనాదికళుక్కు అధికారికళ్ దుర్లభరాకైయాలే ఇవై యికాలత్తుక్కు ప్పొరున్నుమవైయన్ఱు- ఆకైయాలేయన్రో ‹‹కలౌ సంకీర్త్య కేశవమ్,, ఎన్నుమ్ ‹‹కలేర్దోషనిధే రాజన్నస్తి హ్యేకో మహాన్ గుణః । కీర్తనాదేవ కృష్ణస్య ముక్తబంధః పరం వ్రజేత్,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిరతు ఎన్నవు మొణ్ణాతు - ‹‹కలౌ కృతయుగం తస్య కలిస్తస్య కృతే యుగే । యస్య చేతసి గోవిందో హృదయే యస్య నాచ్యుతః,, ఎన్కిఱపడియే ఇకాలత్తిలుముపాసనాదికళుక్కు అధికారికళ్ స్వయంప్రయోజనయోగనిష్ఠరాన పూర్వాచార్యర్కళ్ పోలే సంభావితరిరే-

సా-దీ— విశుద్ధత్వమిల్లావిడిలుమ్ కలియుగత్తిల్ భక్త్యాదికళుక్కు అధికారికళ్ కిడైయామైయాల్ ఇతుక్కు కలియుగత్తిల్ మోక్షోపాయత్వమిల్లై యెన్ఱుమ్ శంకైయై యనువదిత్తు ప్పరిహరిక్కిరార్ - ఇప్పడియుగాంతరేత్యాది - కీర్తనాదేవ ఎన్ఱవధారణత్తాల్ భక్త్యధికారి దౌర్లభ్యమెన్ఱు శంకాభిప్రాయమ్ - కలియుగత్తిలుమ్ భక్త్యధికారికళ్ స్వయంప్రయోజన యోగనిష్ఠరాన శ్రీనాథమునిప్రభృతికళ్ పోలే సంభావితరెన్కిరార్- కలౌ కృతయుగమిత్యాదియాల్-యస్య చేతసి గోవింద స్తస్య కలౌ కృతయుగమెన్ఱత్తాల్ కలియుగత్తిలుమ్

సా-స్వా— తాత్పర్యక్లేమెన్కిర పక్షత్తై అనువదిత్తు నిరసిక్కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - భక్తిక్కు కాలవిశేషత్తిల్ అనుపాయతాయాం ప్రమాణము ముపన్యసిక్కిరార్ . ఆకైయాలేయిరే ఇతి - కీర్తనాదేవ ఎన్కిర వవధారణత్తాలే భక్త్యనుపాయత్వమ్ సిద్ధమెన్ఱుకరుత్తు-అధికారిదౌర్లభ్యత్తాలేయిక్కాలత్తిల్ భక్తియోగమనుపాదేయమో ? ప్రమాణస్వారస్యత్తాలేయో? ఎన్ఱువికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తై నిరసిక్కిరార్ - కలావితి -

సా-ప్ర— న్యాయాత్- ‹‹ అల్పం వా బహు వా యస్య శ్రుతస్యోపకరోతి యః । తమపీహ గురుం విద్యాచ్ఛ్రుతోపక్రియయా తయా ,, త్యుక్తప్రకారేణ శ్రీవిష్ణుపురాణ నిర్మాణ పూర్వకమర్థపంచక జ్ఞానేనాజ్ఞాననివర్తకత్వేన ‹‹ గుశబ్దస్త్వంధకారస్స్యాద్రుశబ్దస్తన్నిరోధక ,, ఇత్యుక్త గురుశబ్దప్రవృత్తినిమిత్తసద్భావాత్ ‹‹ పద్యమంగులివిచ్ఛేదరూపో విన్యస్తమక్షరమ్ । తన్నామకరణం చేతి దాస్యమేతచ్చతుర్విధ ,, మిత్యుక్త దాస్యస్య యామునాచార్యైః పరాశర విషయ పద్యకరణేనానుమతత్వాచ్చ పరాశరస్యాపి పూర్వాచార్యత్వమితి భావః . వ్యాస వాల్మీక్యాదయ ఆది శబ్దార్థాః - నను కలియుగే ఉపాసనాధికారిణోఽసంభావితత్వాభిప్రాయేణ కిల ‹‹ కలౌ సంకీర్త్య కేశవ ,, మిత్యాద్యుచ్యతే - అతః కాలావచ్ఛిన్నాత్మ స్వరూప విరుద్ధత్వమేవేత్యాశంక్య అస్మిన్ కాల ఏవ భక్తియోగానుష్ఠాతృత్వేన ప్రసిద్ధనాథముని పరకేశ్వరాది ప్రదర్శన పూర్వకమధికారి సంభవం ప్రదర్శయన్నధికార్యభావావగమమాత్రేణ స్వరూప విరుద్ధత్వే సంకీర్తన వ్యతిరిక్త ప్రపదన ద్వయోచ్చారణయో రప్యధికార్యభావస్యావాచనికతయా స్వరూప విరుద్ధత్వ ప్రసంగ మప్యాహ . ఇప్పడియుగాంతరజ్ఞళిలిత్యాదినా. ఏవం తత్పర్యాప్తమానాం

సా-వి— త్సవర్ణశిష్టపరిగ్రహేణా స్తీతి భావః-ఏతద్యుగే తదధికార్యభావాత్స్వరూపవిరుద్ధత్వ మిత్యాక్షిప్య పరిహరతి - ఇప్పడియుగాంతరేతి - పొరున్నుమవైయన్ఱు, అనుగుణా నభవంతి - అస్మిన్ యుగేపి పూర్వాచార్య భక్తిసార, పరాంకుశ, నాథాదివన్మహాత్మయోధికారిణస్సంభవంత్యేవేతి పరిహార మాహ- కలౌ కృతయుగమితి - యస్య చేతసి గోవిందః తస్య కలౌ కృతయుగం గోవింద భజనవతాం కలిప్రయుక్త చిత్త చాంచల్యాదికం నభవతి- కింతు ‹‹ధ్యాయన్ కృతే యజన్ యజ్ఞై,,రిత్యుక్త కృతయుగప్రయుక్త ధ్యాన.

మూ—— ఇ (అ)జ్ఞనల్లాతపోతు సంకీర్తన వ్యతిరిక్తైయాన ప్రపత్తిక్కుమ్ ‹‹ కింను తస్యైవ మంత్రస్య కమలాసన । నలభ్యతేధి కారీవా శ్రోతు కామోపి వానరః ,, ఇత్యాదికళిల్ప్పడియే మహావిశ్వాసాది యుక్తరాన అధికారికళ్ తేట్టమాకైయాలే అవ్విడత్తిలుమ్ ఇప్రసంగమ్ వరుమ్ - ఆనపిన్బు ఉపాసనాది కళుక్కు వేఱొరు విరోధ మిల్లామైయాల్ యథాశాస్త్రమ్ ఆతురాది కళుక్కు అవగాహనాదికళ్ పోలే ఇవై ‹‹అకించనో నన్యగతిః ,, ఎన్నిరుక్కుమ్ అధికారికుక్కు స్వాధికారవిరుద్ధఙ్గళ్ ఎన్ను ప్రాప్తమ్ -

సా-దీ—— భగవద్ధ్యాయికళుణ్డాకైయాల్ అధికారి దౌర్లభ్య మిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు - అన్యథా కీర్తనాదేవేత్యవధారణత్తాల్ ప్రపత్తియిలు మధికారి దౌర్లభ్య ప్రసంగమ్ వరుమెన్కిఱార్ - ఇజ్ఞనల్లాత పోతెన్ఱు తుడఙ్గి. ప్రమాణాంతరావిరుద్ధ స్వరూపవిరుద్ధత్వత్తై క్కాట్టుకిఱార్ - ఆనపిన్బిత్యాది - ఆతురాదికళుక్కు అవగాహనాదికళ్ ప్పడి స్వాధికార విరుద్ధఙ్గళ్ అప్పడియే యెన్నైక్కు. నను స్వరూపవిరోధ మఱియామల్ భక్త్యాదియిల్ ప్రవృత్తికుమ్ మూఢరైక్కుఱిత్తు నరస్య బుద్ధిదౌర్బల్యాదెన్నతే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-

సా-స్వా——ద్వితీయ పక్షత్తై ప్రతిక్షేపిక్కిఱార్ . అజ్ఞనల్లాత పోతితి - అజ్ఞ నల్లాతపోతు, వచనాపాత స్వారస్యత్తాలే ఉపాయ మల్లాత పోతెన్ఱపడి - సంకీర్తన వ్యతిరిక్త ప్రపత్తి క్కుతి - అవధారణ బలాదేవ ప్రపత్తేరప్యను పాయత్వం ప్రసంగిక్కు మెన్ఱపడి . భక్తేవ దధికారి దౌర్లభ్యా భావే ప్రపత్తి క్కనుపాయత్వ ప్రసంగ మేఙ్ఙనే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-క్కివ్వితి-తేట్టమితి-లఘూపాయత్తుక్కు-అధికారిదౌర్లభ్యముణ్డో ? ఎన్న మహా విశ్వాసా దీతి - తేట్ట మాకైయాల్, దుర్లభ మాకైయాలే యెన్ఱపడి - ప్రసఙ్గమ్వరుమితి - ప్రపత్తిక్కు మనుపాయత్వ ప్రసంగమ్ వరుమెన్ఱపడి - ఇస్తవచనత్తుక్కు అధికారి దౌర్లభ్యాభిధాన ముఖేన ప్రపత్తి ప్రశంసైయిలే తాత్పర్య మెన్నిల్ ‹‹ కీర్తనాదేవ కృష్ణస్య ,, త్యాదికళుక్కుమ్ కీర్తన ప్రశంసై యిల్ తాత్పర్యమెన్ఱు కొళ్ళలామెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి యాకిల్ భక్తియోగమ్ విరుద్ధమెన్కిఱ వాప్త వాక్యత్తుక్కు గతి ఎతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఆన పిన్బితి. ఆనపిన్బు, ఉక్తప్రకారేణ భక్తిక్కు-విరుద్ధత్వమ్కూడాతపిన్బు-ఇప్పడిభక్తిక్కు మోక్షోపాయత్వ ముణ్డా కిల్ ‹‹నరస్యబుద్ధిదౌర్బల్యా

సా-ప్ర—— భక్తే స్స్వరూప విరుద్ధత్వంవదతాంకో౽భిప్రాయఇత్యత్రయథా అవగాహనమాతుర స్వరూపవిరుద్ధం తథా బద్ధానాం కర్మ పరతంత్రత్వా త్స్వతో భగవత్పరతంత్ర త్వాచ్చ కర్మాణాను గుణ్యేన భగవతా కేషాంచి ద్భక్త్యా దావశక్త్యాదే ర్విళంబాఖ్ మత్వస్యవా సంపాదితత్వేన తద్విశిష్ట స్వరూప విరుద్ధత్వాభిప్రాయేణ తథోక్తి రిత్యాహ - ఆనపిన్బి త్యాదినా . ననుభగవచ్ఛాస్త్రే౽ఉపాయాంతర ప్రవృత్తేర్బుద్ధి

సా-వి—— సిధ్యత్యేవేతి కలావపి ధ్యాయిన స్సంభవంతీతి భావః-అధికారికళ్, అధికారిణాం- తేట్టమాకైయాలే, దుర్లభతమా - అవ్విడత్తిల్, ప్రపత్తి విషయేపి . అత్రప్రసంగమ్వరుమ్, అయోగ్యత్వ ప్రసంగస్స్యాత్ - అత ఉపాసనం స్వరూపవిరుద్ధం నభవతి - కింతహ్యాకించనస్య స్వాధికార విరుద్ధ మితి నిగమయతి. ఆనపిన్బిత్యాదినా - నను ప్రపత్తే రశక్తాధికారికత్వే మంత్ర స్నానాదివదనుకల్పతయాఅముఖ్యతయా

సా-సం——యది కేనాపి ప్రకారేణనస్వరూపవిరుద్ధాభక్తిస్తర్హి భవా దృశైరపి పరిగ్రాహ్యా స్యాదిత్యత్రాహ - ఆన పిన్బితి . స్వాధికారేతి . నస్వరూపేణ విరోధః - కింతు స్వగతా కించన్యే నైవేతి భావః -

మూ. ఇవ్వధికారవిరోధమరియాతేఉపాసనాదికళిలే ప్రవర్తిక్కుమవనైప్పత్తి, నరస్యబుద్ధిదౌర్బల్యాదుపాయాంతరమిష్యతే,, ఎన్నతు-ఆకైయాల్ ఇవ్వుపాసనాదికళుమ్ అధికార్యంతరత్తుక్కు యథాధికారమ్ అను గుణజ్ఞల్ -

సా.దీ— ఇవ్వధికారేత్యాది. భక్త్యాదికళుమ్ యథాధికారమనుగుణజ్ఞళెనిరార్-ఆకైయాలివ్వుపాసనేత్యాది- ఇప్పడి స్వరూపావిరుద్ధత్వమిరణ్డుక్కుమ్ తుల్యమాకిలుమ్ భక్త్యపేక్షయా ప్రపత్తిశ్శేష్ఠతమైయెను

సా-స్వా— దుపాయాంతరమిష్యతే ,, ఎన్ఱు అనుపాయత్వమ్ శొల్లు కిరతు విరోధియాతో ? బుద్ధిదౌర్బల్యకృత ముపాయాంతరావలంబనమ్ తత్త్వ బుద్ధి కృత మన్నెన్ఱు వచనత్తిలే తోత్తవిల్లైయో ? ఎన్న, వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వధికార విరోధ మితి . అధికార విరోధ నైరియాతమైయే బుద్ధిదౌర్బల్యమెన్ఱుకొరుత్తు - ఇప్పడి భక్తియోగ మొరధికారిక్కు స్వాధికార విరుద్ధమాకిల్ సర్వాధికార విరుద్ధమాకాతో? ఎన్న ప్రపత్తియుమొరధికారిక్కు స్వాధికార విరుద్ధైయాకైయాలే సర్వాధికార విరుద్ధైయాక ప్రసంగిక్కు మెన్ఱు ప్రతిబంది గర్భమాక ఉపసంహరిక్కిరార్ - ఆకైయాలితి - ఇప్పడి భక్తియోగమ్ సమర్థాధికారి విషయత్తిలే ఉపాయమాకిల్ సామర్థ్యమిల్లాతవర్ ప్రపత్తియైప్పణ్ణవెన్ఱు ఫలిక్కైయాలే ప్రపత్తిం గౌణోపాయ మాకైయాలే తస్మిన్నైశ్యేత వెఴువియనెన్ఱుమ్, కృతకృత్యనెన్ఱుమ్, అనుష్ఠితక్రతు శతనెన్ఱుమ్, శొల్లుకై కూడుమో ? కించ స్మృతియానాలుమ్ ముఖ్యోపాయ నిష్ఠనైయన్ఱో స్తుతిక్కైయుచితై? ఆకైయాలే ప్రపత్తియే ఉపాయమ్ భక్తి ఉపాయమన్ఱెన్ఱు ఫలియాతోవెన్న తాత్పర్యమరుళి చ్చెయ్ కిరార్ -

సా.ప్ర— దౌర్బల్యహేతుకత్వోక్తైర్బుద్ధేశ్చ భక్తిగతస్వరూపవిరుద్ధత్వావిషయత్వాతిరేకేణ దౌర్బల్యాసిద్ధేః కథమధికార విరుద్ధత్వ ముచ్యత ఇత్యత్ర సర్వేషాం సాధనానాం స్వాధికార జ్ఞాన పూర్వక మేవానుష్ఠేయత్వాత్ ‹‹ సకృదేవం ప్రపన్నస్య కృత్యం నైవాన్య దిష్యతే । ఉపాయాపాయ ముక్తస్య వర్తమానస్య మధ్యతః । నరస్య బుద్ధి దౌర్బల్యా దుపాయాంతర మిష్యత ,, ఇత్యత్ర పూర్వార్ధోదిత మధ్యమనిష్ఠారూపస్య స్వకీయ భక్త్యధి కారా భావస్యా జ్ఞానమేవ బుద్ధి దౌర్బల్య శబ్ద వివక్షిత మితి న భక్తేస్స్వరూప విరుద్ధత్వం తత్ర వివక్షిత మిత్యభిప్రాయేణాహ - ఇవ్వధి కారేత్యాదినా - ఏవ మధి కార విశేష మాత్ర విరుద్ధతయా చేతన స్వరూప విరుద్ధత్వానుపపత్తే స్స్వరూపానురూప ఏవ భక్తియోగ ఇత్యాహ- ఆకైయా లిత్యాదినా - ఉపాసనా దీతి - కర్మయోగాది రాది శబ్దార్థః. ఏవం భక్తియోగస్యాపిస్వరూపాను రూపత్వే తత్రాశక్తార్థమేవ ప్రపత్తేర్విహితత్వేచ ముఖ్యస్నానాశక్తార్థతయా విహిత మంత్ర స్నానాదివ దనుకల్ప తయా అముఖ్యత్వ ప్రసంగాద్భక్తిత ఆధిక్య వ్యపదేశో నోపపద్యత ఇత్యత్ర భక్తేర్యథా ధర్మాంతరేభ్యో విషయాధిక్యాత్ఫలాధిక్యాచ్చాఆధిక్యంతథాప్రపత్తేరపి సుకరత్వాదినాభక్తితోఽధిక త్వమితి వదన్ ప్రథమమాధిక్యస్య ప్రామాణికత్వమాహ -

సా-వి— భక్తితఉత్కర్షప్రతిపాదనంనోపపద్యత ఇత్యత్ర సుకరత్వాదినాఆధిక్యం వదన్ తత్రాధిక్యస్య

సా-సం—త్రయోదశ హేతుర నరస్యేతి వచనాన్యథా సిద్ధ్యుప పాదనేన సకించనే తద్ధతో స్స్వరూపాసిద్ధ్యా పరిహరతి - ఇవ్వధి కారేతి - బుద్ధిదౌర్బల్యం, మహా విశ్వాస మాంద్యం- అధికార్యంతరత్తుక్కుమిత్యుక్తిరకించనస్యాపి ఫలభక్తి సంభవాభి ప్రాయేణ

మూ — అవత్తుకుఱ్ సామర్థ్యమిల్లామైయాలాతల్ విళంబక్షమనల్లామైయాలాతల్ ఇప్ప్రపత్తియై స్వతంత్రోపాయమాక ప్పత్తినవర్కళ్ శెయ్‍త వేళ్వియర్ ఎన్నుమ్, కృతకృత్యరెన్నుమ్, అనుష్ఠిత క్రతుశతరెన్నుమ్, ఇవనుక్కు మరణాన్తమాక నడక్కిఱ వ్యాపారజ్గళ్ అవభృథ పర్యంత కర్తవ్య క్రియా కలాపజ్గళాక స్మృతి త్రుమ్, క్రత్వంతరాను ష్ఠానమ్ పణ్ణిన వనుక్కు మేలుళ్ళ నిత్య నైమిత్తికజ్గళ్ పోలే ఇవనుక్కు స్వతంత్ర విధియాలే వర్ణాశ్రమాది ధర్మజ్గళ్ నడవానిర్క చ్చెయ్‍తేయుమ్, అనుష్ఠితాత్మ యాగఫలత్తై ప్రాప్తకర్తవ్యాంతర నిరపేక్షనాకవుమ్ ఆఴ్వార్కళుమ్, మహర్షికళుమ్, భగవచ్ఛాస్త్రజ్గళుమ్, వేదజ్గళుమ్, ఘోషియానిన్ఱన-

సా-దీ — కీఴ్ ఉక్తమాన ప్రపత్త్యుత్కర్షత్తిల్ ప్రమాణజ్గళై దర్శిప్పిక్కిఱార్. అవత్తుక్కు సామర్థ్యమిత్యాదియాల్. శెయ్‍త వేళ్వియర్, సాధ్వనుష్ఠితసర్వయజ్ఞర్.

సా-స్వా — ఇవత్తుక్కిత్తి - శెయ్‍త వేళ్వియ నిత్యాది కళుక్కు ప్రపత్తిస్తుతియిలుమ్ ప్రపత్తినైరపేక్ష్యత్తిలుమ్ తాత్పర్యమొఴియ భక్త్యనుపాయత్తై యిలే తాత్పర్యమిల్లైయెన్నుకరుత్తు. ఆఴ్వార్ కళుమితి. శెయ్‍త వేళ్వియనిత్యాద్యాఴ్వార్ కళుడైయ వుక్తిః - కృతకృత్య ఇత్యాద్యార్షోక్తిః - అనుష్ఠిత క్రతుశత ఇత్యాది భగవచ్ఛాస్త్రమ్ - మరణాంతేత్యాది శ్రుత్యర్థ కథనమెన్నుకరుత్తు - ఇప్పడి ప్రపత్తి నిష్ఠ స్తుతియెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? భక్తి ప్రపత్తికళిరణ్డుమ్ మోక్షసాధనతయా విహితత్వావిశేషేణ తుల్యమాయిరుక్క అన్యతర స్తుతి కూడుమో? ప్రత్యుత ముఖ్యభక్తి నిష్ఠస్తుతియే ఉచితమైయన్ఱో ?

సా-ప్ర — అవత్తుక్కిత్యాదినా - శెయ్‍త వేళ్వియర్, అనుష్ఠిత యాగః - అనేన « సర్వే వేదాస్సర్వవిద్యాస్సశాస్త్రాస్సర్వేయజ్ఞాస్సర్వ ఇజ్యాశ్చ కృష్ణః- విదుః కృష్ణం బ్రాహ్మణాస్తత్త్వతో యే తేషాం రాజన్ సర్వయజ్ఞాస్సమాప్తాః » ఇత్యాదిర్వివక్షితః . కృతకృత్యరెన్ఱు మిత్యనేన « అనేనైవ తు మంత్రేణ స్వాత్మానం మయి నిక్షిపేత్ । మయి నిక్షిప్త కర్తవ్యః కృతకృత్యో భవిష్యతి » త్యేతద్వివక్షితం « అనుష్ఠిత క్రతుశతో భవత్యేవ న సంశయః » ఇత్యాది వివక్షితమ్ . ఇవనుక్కు మరణాంత మిత్యాదినా « తస్యైవం విదుషో యజ్ఞస్యాత్మా » ఇత్యనువాకార్థో వివక్షితః . అనుష్ఠితాత్మ యాగత్తైప్రాప్త కర్తవ్యాంతరనిరపేక్షనాకవు మిత్యనేన « సకృదేవం ప్రపన్నస్య కృత్యం నైవాన్యదిష్యతే » ఇత్యాద్యభిప్రేతమ్ - ఘోషియానిన్ఱన, ఉచ్చైర్వదంతీత్యర్థః - స్ఫుటం ప్రతిపాదయంతీతి భావః -

సా-వి — ప్రామాణికత్వమాహ - అవత్తుక్కు సామర్థ్యమిల్లామైయాలితి ప్రపత్తియై స్వతంత్రమాకప్పత్తినవర్కళ్, స్వతంత్రప్రపత్తినిష్ఠం - శెయ్‍త వేళ్వియరెన్ఱుమ్, అనుష్ఠితయాగ ఇతి - « విదుః కృష్ణం బ్రాహ్మణాస్తత్త్వతో యే తేషాం రాజన్ సర్వయజ్ఞాస్సమాప్తాః - అనుష్ఠితక్రతుశతో భవత్యేవ న సంశయః » ఇత్యాదిప్రమాణమనుసంధేయమ్ - ఘోషియానిన్ఱన, స్ఫుటం వదంతి -

సా-సం — « శెయ్‍త వేళ్వియన్ » ఇత్యాదౌ « విదుః కృష్ణం బ్రాహ్మణాస్తత్త్వతో యే తేషాం రాజన్ సర్వయజ్ఞాస్సమాప్తాః- మయి నిక్షిప్తకర్తవ్యః కృతకృత్యో భవిష్యతి. తస్యైవం విదుష » ఇత్యాది « యన్మరణం తదవభృథం » ఇత్యాదికం ప్రమాణం - కృతకృత్యస్య కిం నిత్యాదిభిరిత్యత్రోత్తరమ్ క్రత్వంతరేత్యాది-స్మృతిత్తుమ్ ఘోషియానిన్ఱనేత్యన్వయః -

మూ—ఆకైయాల్ "తపస్విభ్యోఽధికో యోగీ జ్ఞానిభ్యోఽపి మతోఽధికః । కర్మిభ్యశ్చాధికో యోగీ తస్మాద్యోగీ భవార్జున" ఇత్యాదికళాలే ప్రవృత్తి ధర్మఙ్గళై క్కాట్టిల్ నివృత్తి ధర్మఙ్గళ్ శ్రేష్ఠఙ్గళానా ప్పోలవుమ్, అవై తన్నిల్ ఆత్మవిషయమాన యోగమ్ శ్రేష్ఠమానాప్పోలవుమ్, ఆత్మవిషయ యోగఙ్గళై క్కాట్టిల్ "యోగినామపి సర్వేషామ్" ఎన్కిఱ శ్లోకత్తిఱ్పడియే వసుదేవనందనవిషయమాన యోగమ్ శ్రేష్ఠమానాప్పోలవుమ్, పరమాత్మవిషయ విద్యావిశేషఙ్గళెల్లాత్తిలుమ్ న్యాసనిక్షేపాది శబ్దఙ్గళాలే శొల్లప్పట్ట విద్యావిశేషమ్ సుకరత్వ, సకృత్కర్తవ్యత్వ, శీఘ్రఫలప్రదత్వాదికళాలే శ్రేష్ఠతమమ్-

సా-దీ— ఆకైయాల్ తపస్విభ్య ఇత్యాది- తపస్విభ్యః, ప్రవృత్తి ధర్మరూప భక్తినిష్ఠరైక్కాట్టిలుమ్ నైష్- ప్రవృత్తిరూప జ్ఞాననిష్ఠరై క్కాట్టిలుమ్ ప్రవృత్తిధర్మరూప కర్మయోగ నిష్ఠరిలుమ్ కాట్టిలుమ్ యోగీ నివృత్తిధర్మ రూపయోగవానధికః - ఆకైయాల్ నివృత్తిధర్మరూప యోగీ భవేతి శ్లోకత్తుక్కర్థమ్ - శ్రేష్ఠతమమ్ - అది శబ్దత్తాల్ భూయః ప్రారబ్ధహంతృత్వముమ్ సంగ్రహీతమ్.

సా-స్వా — ఇతరాఙ్గనైరపేక్ష్య రూపాధిక్యయుక్తతయా ప్రపత్తేస్సన్నిష్ఠస్తుతి ఉచితైయెన్నిల్ స్వస్వాంగ వ్యతిరిక్త నైరపేక్ష్యమ్ సర్వసాధారణమన్నో? ప్రపత్తిస్తుత్యా ప్రపత్త్యాధిక్యం సిద్ధమెన్నిల్ ప్రపత్తినిష్ఠస్తుతి యొఴియ ప్రపత్తిస్తుతి యిల్లైయే? ఎన్న సదృష్టాంతమాక ప్రపత్త్యాధిక్యత్తై సమర్థిక్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాల్, ప్రపత్తినిష్ఠనై స్తుతిక్కైయాలే - తపస్విభ్య ఇత్యాది. కేవల తపసా, ఆత్మజ్ఞాన వ్యతిరిక్త జ్ఞానేన కేవలాశ్వమేధాదినా యః పురుషార్థస్సాధ్యతే తేభ్యో ఽతిశయిత పురుషార్థత్వాదాత్మయోగీ అధికః. యద్వా "యోగినామపి సర్వేషామ్" ఇతి. పంచమ్యర్థే షష్ఠీ - యోగిభ్యః సర్వభూతస్థిత మిత్యాద్యుక్త చతుర్విధయోగిభ్యః - సర్వేభ్యోఽపి తపస్విప్రభృతిభ్యోఽపి మాం శ్రద్ధావాన్ సర్యో భజతే సయుక్తతమః - శ్రేష్ఠతమ ఇత్యర్థాశ్రయణేన వసుదేవనందన విషయ యోగీ శ్రేష్ఠః - తద్వదెన్నపడి - ఉక్తస్థలఙ్గళిలే విశిష్ట పురుష స్తుతావపి విశేషణీభూత యోగాదేరాధిక్యం తద్వత్ప్రకృతేపి ప్రపత్త్యాధిక్యమెన్ఱు కరుత్తు - దృష్టాంతఙ్గళిలే అతిశయిత ఫలజనకతయా ఆధిక్యమ్ కూడినాలుమ్ ప్రపత్తిక్కు భక్త్యపేక్షయా ఆధిక్యమెఙ్గనే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. సుకరత్వేత్యాది - ఇప్పడి ప్రపన్నాధికారి స్తుతిమాత్రేణ ప్రపత్తిక్కాధిక్యమ్ శొన్నతు కూడుమో?

సా-ప్ర—శీఘ్రఫలప్రదత్వాదీతి సర్వాధికారత్వప్రతిబంధానర్హత్వాదిరాదిశబ్దార్థః- నను శ్రుతిస్థస్యాతిరిక్తశబ్దస్య ఘటాతిరిక్తః పట ఇత్యాదిష్వివ భేదోపస్థాపకతయాపి చరితార్థత్వాన్నియమేనాధిక్య

సా-వి—తపస్విభ్యః ప్రవృత్తిరూప ధర్మనిష్ఠేభ్యః - జ్ఞానిభ్యః, ప్రవృత్తిరూప జ్ఞాననిష్ఠేభ్యః - కర్మిభ్యః, ప్రవృత్తిరూప యోగనిష్ఠేభ్యశ్చ - యోగీ, నివృత్తిధర్మనిష్ఠోఽధిక ఇత్యర్థః.

సా-సం— ఆకైయాల్, స్వతంత్ర ప్రపత్తినిష్ఠస్య సర్వస్తుతివిషయత్వాత్ - తపస్విభ్యః, కాయశోషణమాత్రపరేభ్యః - యోగీ, జ్ఞానయోగనిష్ఠః- యద్వా, "ఈదృశః పరమాత్మాయం ప్రత్యగాత్మా తథేదృశః । తత్సంబంధానుసంధానమితి యోగః ప్రకీర్తితః" ఇత్యుక్తయోగనిష్ఠః. సఏవ జ్ఞానిభ్య ఇత్యనేన గృహ్యతే. అభిమతః, రమపురుషారాధనరూపకర్మయోగనిష్ఠః. సఏవ కర్మిభ్య ఇతి గృహ్యతే. యోగీ, భక్తియోగవాన్.

మూ— న్యాసవిద్యైయిలేకణ్ణోక్తమాన ఇవ్వర్థత్తై “తేషాంతు తపసాం న్యాస మతిరిక్తం తపశ్శ్రుతమ్ । సత్కర్మనిరతా శ్శుద్ధా స్సాంఖ్యయోగ విదస్తథా । నార్హన్తి శరణస్థస్య కలాంకోటి తమీ మపి,, ఎన్ఱు భగవచ్ఛాస్త్రమ్ ఉపబృంహిత్తతు -

సా-దీ— “తస్మాన్న్యాసమేషామ్,, ఎన్ఱు శ్రుత్యుక్తమాన ఇవ్వర్థత్తై భగవచ్ఛాస్త్రము ముపబృంహిత్తతెన్కిఱార్ - న్యాసవిద్యైయిలిత్యాది - తేషాంతు తపసాం, సత్యంతపో దమాది రూప తపస్సుక్కళిల్ నడువే ప్రపత్తి రతిరిక్త తపస్సెన్ఱు శ్రవిక్కప్పట్టతు - న్యాసమెన్ఱు నపుంసకత్వ మార్షమ్ - సత్కర్మేత్యాది - శుద్ధాస్సత్కర్మ నిరతాః, నివృత్తిరూప కర్మయోగనిష్ఠాః - శుద్ధాస్సాంఖ్యవిదః, నివృత్తిరూప జ్ఞానయోగ నిష్ఠరుమ్ - శుద్ధాయోగవిదః, శుద్ధభక్తియోగనిష్ఠరుమ్. నార్హన్తి, ప్రపత్తియినుడైయ

సా-స్వా— ఆధిక్యకణ్ణోక్తి యిల్లామైయాలే స్మృతి అన్యథాఉపపన్నై యన్నో? “తస్మాన్న్యాసమేషాంతపసామతిరిక్తమాహుః,, ఎన్ఱు ఆధిక్యమ్ కణ్ణోక్తమెన్నిల్ అఙ్గశోన్న ఆధిక్యమ్ ప్రాకరణిక తపోదమాద్యవధికమాకైయాలే భక్త్యపేక్షయా ఆధిక్యమ్ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - న్యాస విద్యైయిలే ఇతి - తేషామితి - తేషాంతపసాం, పూర్వానువాకోక్త న్యాస పర్యంతానాం తపసాం మధ్యే - న్యాసం- ప్రథమార్థే ద్వితీయా - విభక్తి వ్యత్యయశ్ఛాందసః - లింగ వ్యత్యయోవా - న్యాసాఖ్యంతపః- అతిరిక్తమ్, అతిశయితం - శ్రుతం, శ్రుతి ప్రతి పాదిత మెన్ఱపడి - సత్కర్మేతి. సత్కర్మ నిరతాః - కర్మయోగనిష్ఠాః - సాంఖ్యయోగ విదః, సంఖ్యా బుద్ధిః జ్ఞానయోగనిష్ఠాః. శుద్ధాః, భక్తియోగ నిష్ఠాశ్చ ఎన్ఱపడి ఉపబ్రహ్మణబలత్తాలే భక్తియోగముమ్ పూర్వోక్తమాన న్యాసాదితపస్సుక్కుళ్ అంతర్గతమెన్ఱుకరుత్తు- ఆనాలుమముఖ్యమాన

సా-ప్ర— బోధకత్వా సిద్ధి రిత్యాశంక్యోపబ్రహ్మణానుగుణ్యాదత్రాధిక్య పరత్వ మేవేత్యాహ- న్యాసవిద్యైయిలేఇత్యాదినా. “సత్కర్మనిరతా,, ఇతి శ్లోకస్య “తస్మాన్న్యాస మేషాం తపసా మతిరిక్తమాహు,, రిత్యే తదుప బ్రహ్మణత్వజ్ఞాపనార్థం, “తేషాంతు తపసా,, మిత్యర్థోపాదన మితి మంతవ్యం-

సా-వి— సత్కర్మనిరతా ఇతి - శుద్ధాః, నివృత్తిధర్మ పరాః. సత్కర్మనిరతాః, కర్మయోగ వంతః. శుద్ధాః, సాంఖ్యయోగ విదః. నివృత్తి రూప జ్ఞానయోగనిష్ఠాః. శుద్ధాః, యోగ విశారదాః - నివృత్తిరూప భక్తియోగనిష్ఠా ఇత్యన్వయం స్వీ కుర్వంతి - వక్ష్యమాణ సంగత్యర్థం వృత్తం

సా-సం— ప్రియతమ ఏవహీతి భాష్యేణ భక్తస్యాపి ప్రియతమత్వా విశేషే సుకరత్వాదిమాత్రేణ శ్రేష్ఠతమ త్వోక్తి నప్రామాణికే త్యత ఆహ. న్యాసేతి. “తస్మాన్న్యాస మేషాం తపసా మతిరిక్తమాహుః. ఏతద్వైమహోపనిషద,, మిత్యభిప్రాయేణ కణ్ణోక్తమానేత్యుక్తమ్. అతిరిక్తం, అభ్యర్హితం. స్వాశ్రమోచిత మిదమితి నిత్య నైమిత్తికాది యథాధికారమనుతిష్ఠతాం తతఏవమనశ్శుద్ధి మతాం చతుర్ముఖ లోకప్రాప్తి శ్రవణాత్తేసత్కర్మ నిరతా శ్శుద్ధా ఇత్యుచ్యంతే - సాంఖ్యం, జ్ఞాన యోగః. తస్యసాంఖ్యత్వంచ చతుర్వింశతి విలక్షణ పంచ వింశతి తత్త్వ ప్రధానకతయా స్వాత్మ విషయకత్వాత్. తత్పరంశాస్త్రంసాంఖ్యం. యోగశబ్ద ఇహకర్మయోగ భక్తియోగయో ర్గ్రాహకః. అన్యథాశరణస్థస్యేతిపదస్వారస్యా నుపపత్తేః. కించ అకించనోహిశరణస్థః. సకించనోభక్త్యాదినిష్ఠః. ననుభక్తావసమర్థస్య

సారా — అవగాహనాదికళ్ సమర్థనల్లాతవనుక్కు ‘‘మానసం విష్ణుచింతనం’’ ఎన్ఱు భగవచ్చింతనత్తై స్నానమాక విధిత్తాలుం స్నానాంతరజ్గళ్ పణ్ణుకిర శుద్ధియైయుమ్ పణ్ణి పాపాంతరజ్గళైయుమ్ శమిప్పిక్కు అప్పోతే భగవదనుభవ రసత్తైయు ముణ్డాక్కు మాపోలే ఉపాసనాదికళిల్ సమర్థనల్లాతవనుక్కు ప్రపత్తియై విధిత్తాలుమ్, ఇప్ప్రపత్తి తానే అవైకొడుక్కుమ్ఫలత్తైయుమ్, అవై తన్నైయుమ్కొడుక్కవల్లాయ్ అకించననుక్కుత్తారకమాయ్ అవన్ అపేక్షిత్తకాలత్తిలే ఫలావినాభావత్తైయుమ్ఉడైత్తాయిరుక్కైయాలేఅధికప్రభావమాయిరుక్కుమ్-ఇప్పడిఇవ్వుపాయత్తిన్ అధికారత్తినుడైయ స్వరూపత్తిలుమ్వరుమ్కలక్కజ్గళ్ శమిప్పిత్తోమ్- ఇనిమేల్పరికరజ్గళిల్వరుమ్వ్యామోహమ్శమిప్పిక్కిఱోమ్-

సా.దీ— వధికప్రభావత్తై సదృష్టాన్తమాక ఉపపాదిక్కిఱార్- అవగాహ నాదిక ళిలిత్యాది - ఉపాసనాదియెన్ఱు ఆదిశబ్దత్తాల్ ఉపాయవిరోధి నివర్తనత్తై చ్చొల్లిత్తు. విరోధి నివర్తనాసమర్థనుక్కు విరోధియైప్పోక్కి భక్త్యాద్యుపాయత్తై క్కొడుక్కుమెన్నపడి - ఇత్తాల్ ‘‘సుదుష్కరేణ శోచేద్యః’’, ఎన్కిఱపడియే సర్వఫలప్రదత్వమ్ శొల్లిత్తు - అకించననుక్కెన్ఱు వర్ణాద్యపేక్షై వేణ్డా వెన్కిఱతు- ఇత్తాల్సర్వాధికారత్వోత్కర్షమ్శొల్లిత్తు-ఇవనపేక్షిత్తకాలత్తిలిత్యాదియాల్ అవిళంబితఫలత్వామోఘత్వప్రారబ్ధనాశకత్వోత్కర్షనుమ్శొల్లిత్తు-ఉక్తానువాదపురస్సరంవక్ష్యమాణత్తైక్కాట్టుకిరార్-ఇప్పడిఇవ్వుపాయేత్యాది -

సా-స్వా — ప్రపత్తిక్కు ముఖ్యభక్తి యోగాపేక్షయా న్యత్రా ముఖ్యత్వంతా పరిదృష్టమాన వాధిక్యమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అవగాహనాది కళిలితి - గౌణమాన సస్నానత్తుక్కు ముఖ్య వారుణస్నానాదాధిక్యమ్ దృష్టమాకైయాలే తద్వదేవ ఇజ్గు మాధిక్యమ్ కూడుమెన్ఱు కరుత్తు- ఉపాసనాది కళిలిత్యత్రాది శబ్దత్తాలే ఉపాయ విరోధి పాప నివర్తనం గ్రహీతమ్ - అవైతన్నైయు మితి - ఉపాయ విరోధి నివర్తనా సమర్థనుక్కు విరోధి నివర్తన ద్వారా భక్త్యాద్యుపాయత్తైయుమ్కొడుక్కు మెన్నపడి - అకించననుక్కితి - వర్ణాద్యపేక్షై వేణ్డా వెన్నపడి- అపేక్షితేతి- భక్త్యనివర్త్యప్రారబ్ధ నివర్తన ద్వారా ఎన్నపడి - ఇని పరికర విషయవ్యామోహ శమనమ్ పణ్ణకడవరాయ్ అసాంగత్య పరిహారార్థమ్ వృత్తానువాద పురస్సరమ్ వక్ష్యమాణ ప్రతిజ్ఞై పణ్ణుకిరార్ - ఇప్పడిఇతి -

సా-ప్ర—నన్వముఖ్యస్యకథంముఖ్యాదాధిక్యం? లోకే అముఖ్యేముఖ్యాన్నికర్షస్యైవదర్శనా దిత్యత్రలోకేతథాత్వేపికేవలవాచనికార్థేషువచనాదేవార్థవ్యవస్థిత్యనుకల్పభూతమానససస్నానస్య‘‘మానసంప్రవరంస్నానంసర్వేశంసంతిసూరయః’’ ఇత్యాదిష్వవగతం ముఖ్యావగాహనాచ్చైష్ఠ్యంసోపపత్తికంప్రదర్శయన్భరన్యాసస్యాపి భక్తితశ్శైష్ఠ్య ముపపాదయతి . అవగాహనాది కళిలిత్యాదినా - భక్తిసాధ్యస్య కృత్స్నస్యాపి సాధకత్వాద్భక్తేరపి సాధకత్వాద్భక్తిసాధ్య ప్రారబ్ధ భంగస్యాపిసాధకత్వాచ్చ భక్తితశ్శైష్ఠ్య ముపపన్నమిత్యర్థః. ఏవంప్రపత్తిస్వరూప విషయవ్యామోహనివృత్తి ప్రకార ముక్త్వావృతానుకీర్తనపురస్సరంవక్ష్యమాణ ప్రతిజ్ఞావ్యాజేనవృత్తవక్ష్యమాణయోస్సంగతిమాహ-ఇప్పడిఇవ్వుపాయత్తినిత్యాదినా-

సా-వి— కీర్తయతి పరికర విషయ శంకా పరిహారంప్రతి జానీతే - ఇప్పడీత్యాదినా.

సా-సం— ప్రాప్తప్రపత్తేః కథమేవమధిక ప్రభావేత్యత్ర మానసస్నాన దృష్టాంతేన స్వాపేక్షితకాల ఏవాస్యాఃఫలావినా భావా చ్చాధిక ప్రభావతా మేవదృఢయతి. అవగాహనాదికళిలిత్యాదినా.

మూ.—— ఇవ్వుపాయత్తుక్కు ఆను కూల్య సంకల్పాది కళ్ వే ణుమో ? “ ఆ తోఽ వా యు ది వావృప్తః,, ఎన్గుమ్ “మిత్రభావేన సంప్రాప్తం నత్యజేయం కథంచన | దోషోయద్యపి తస్యస్యాత్ ,, ఎన్ఱుమ్ “యదివా రావణ స్స్వయమ్,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱ రిపూణామపి వత్సలనాన శరణ్యన్ శరణాగత నుడైయ దోషఙ్గళై ప్పారుమో ? అనాలోచిత విశేషా శేష లోకశరణ్యా ఎన్ఱనో పూర్వర్ కళ్ పాశురమ్-ఆకైయా లివై సంభావిత స్వభావఙ్గళా మి_త్తైయన్ఱో ఎన్ఱు శిలర్ శొల్లువర్ కళ్ - ఇతుక్కు ప్రపత్త్యుత్తర కాలత్తిల్ ఆనుకూల్యాదికళ్ అను వర్తియా తొழியిలుమ్ ప్రతిసమాధానమ్ పిఱన్తు ప్రపత్తి ఫలముమ్ కుఱైవత్తిఱుక్కుమెన్నై-యిలే తాత్పర్యమ్ కొళ్ళలామ్-

సా-దీ—— పరికర విషయత్తిల్ వరుమ్ శంకైయై క్కాట్టుకిఱార్- ఇవ్వు పాయ త్తుక్కె త్యాది యాల్- దోష ముణ్డాకిలుమ్ అంగీకరిక్కు మవన్ పక్కల్ ప్రపత్తిక్కు అనుకూలా నాచరణ ప్రతికూలాచరణ రూప దోషఙ్గళుడైయ వర్జనత్తై సంకల్పిక్క వేణ్డా వెన్ఱు శంకా వాక్యార్థమ్ - ఇతుక్కిత్యాది - ఇప్పడిశొల్లుమవర్ కళుక్కు ప్రపత్త్యుత్తరకాల మానుకూల్యా ద్యనువర్తనమ్ నాఙ్గమ్ - ఆకైయాల్ దోషముణ్డాకిలుమ్ తత్పరిహార మవశ్య ముణ్డామ్ - ఆకైయాల్ ప్రపత్తి ఫలత్తుక్కు ప్రచ్యుతియిల్లై యెన్ఱు మిచ్చర్థత్తిలే

సా-స్వా——పరికరవిషయ త్తిల్ శంకైయై క్కాట్టుకిఱార్-ఇవ్వుపాయత్తుక్కితి- దోషఙ్గళై ఇతి-దోషాదర్శియాకైయాలే ఆనుకూల్య పరిత్యాగముమ్ ప్రాతి కూల్యా చరణ ముమ్ దోషమల్లా మైయాలే ఆనుకూల్య సంకల్పా ద్యపేక్షై యిల్లై యెన్ఱపడి- అనాలోచి తేతి - ఆనుకూల్య ప్రాతి కూల్యా ద్యాలోచన మిన్ఱిక్కే ఫల ప్రదానమ్ పణ్ణుకిఱవ నన్ఱో వెన్ఱపడి • ఇవర్ కళై నిరాకరిక్క క్కడవ రాయ్ మిత్ర భావే నేత్యాది కళుక్కుమ్ తన్మూల మాన ఇవ్వుక్తిక్కుమ్ తాత్పర్యమరుళి చ్చెయ్ కిఱార్ - ఇతుక్కితి - ఆనుకూల్యాద్యంగాపేక్షై యిల్లై యెన్కిఱ వుక్తిక్కె న్ఱపడి. ప్రపత్త్యుత్తరేతి-ప్రపత్త్యనుష్ఠాన కాలత్తిలుమ్ అంగాపేక్షై

సా-ప్ర—— అంగానాం స్వరూపేణ జ్ఞానస్యా పురుషార్థత్వా దంగ త్వేన నిరూపణస్య పురు షార్థ పర్యవసాయి నోంగి నిరూపణా ధీనత్వా త్తదానంతర్య మితిభావః - తత్రాను కూల్య సంకల్పాదీనాం సంభావిత స్వభావత్వ ముపపాదన పూర్వక మనువదన్నుపపాదక ప్రమాణ వర్గస్య తదంగత్వే వ్యుప పత్తిం దర్శయతి-ఇవ్వుపాయత్తుక్కిత్యాదినా-స్వోక్తార్థా నంగీకారే పరికరవిభాగాధికారో పాత్తబహుప్రమాణ

సా-వి—— ప్రపత్తేః పరాపేక్షానాస్తి. ఆనుకూల్యస్య సంకల్ప ఇత్యాదికం సంభవదభిప్రాయం-నత్వవశ్యాపేక్ష్యాంగత్వాభిప్రాయ మితి కేషాంచిత్పక్షం దూషయితు మనువదతి. ఇవ్వుపాయత్తు క్కితి. దోషోయద్యపీ త్యనేన ఆనుకూల్యా చరణా ద్యభావే పీత్యభి ప్రేతం - రావణస్స్వయమితిప్రాతికూల్యవర్జనా ద్యభావేపీత్యభిప్రేత మితి తేషామాశయః - తథా తాత్పర్యే ప్రమాణ మనాలోచిత విశేషేతి - అయ మను కూలోఽయ మననుకూలఇతి విశేషం నాలోచయతీత్యర్థః - తత్పరి హారం వక్తుం మిత్ర భావేనేత్యాదే స్తాత్పర్యమాహ - ఇతుక్కితి - అను వర్తియాతొழியిలుమ్, పశ్చాదానుకూల్యాదేరనువృత్త్యభావేపి. ప్రతిసమాధానమ్‌పిఱన్తు, తద్దోషపరిహారపూర్వకమనువృత్తింలబ్ధ్వా-ప్రపత్తిఫలమ్-కుఱైవత్తు,న్యూనతాం- అత్తు,పరిహృత్య ఇరుక్కుమ్, వైకల్యసమాధానేనఫలంపూర్ణంభవతీత్యర్థః-ఎన్నై-యిలే, ఇత్యుక్తౌ. తాత్పర్యమ్ కొళ్ళ లామ్,.

సా-సం—— ఇతుక్కు, అనాలోచితేతిగద్యస్య.

మూ— ఇజ్జనల్లాత పోతు ‹‹షడ్విధా శరణాగతిః,, ఎన్ను మ్ ‹‹న్యాసః పంచాంగ సంయుతః ,, ఎన్నుమ్ ‹‹స్వాంగైః పంచభిరావృతామ్,, ఎన్నుమ్ అంగాంగికళై విభజిత్తుచ్చొల్లుకిఱ పలప్రమాణఙ్గళుక్కుమ్ విరుద్ధమ్ - లోకత్తిల్ రక్ష్యద్రవ్య సమర్పణ మర్యాదైక్కుమ్ పొరున్దాదెన్నుమ్ ఇవ్వంగఙ్గళుడైయ సకృత్కరణాది ప్రకారఙ్గళుమ్ మున్పే శొన్నోమ్ -

సా-దీ— తాత్పర్యమ్-అత్లతుప్రపత్తికాలత్తిలుమ్అంగాపేక్షైయిల్లైయెన్నుశొల్లుమత్తన్ను- రక్ష్య ద్రవ్య సమర్పణ వేళైయిల్ ఆనుకూల్య సంకల్పాదికళ్ లోకరీత్యాపి వేణు మెన్ను మతువు ముత్తర కాలమ్ తదనువర్తన మితుకఙ్గమన్నెన్నుమ్మున్పే శొన్నో మెనిగిరార్ - లోకత్తిలిత్యాది- బ్రహ్మాస్త్రతుల్యమానవితుక్కు-

సా-స్వా—యిల్లైయెన్ను శొల్ల వొణ్ణాతెన్నపడి- విపక్షత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇజ్జనల్లాతపోతితి - అంగాంగికళై విభజిత్తు ఇతి - ‹‹ షడ్విధా శరణాగతిః ,, ఎన్గిఱ ప్రమాణ ముమ్ ‹‹ అన్యేనైవతు మంత్రేణ స్వాత్మాన మ్మయినిక్షిపే ,, దిత్యా ద్యుత్పత్తివాక్యత్తిల్ అంగితయా సిద్ధమాన నిక్షేపత్తైయుమానుకూల్య సంకల్పాది కళైయుమ్ పృథక్కాక వెడుత్తు క్కాణ్ పిక్కిఱ ‹‹ షడ్విధా శరణాగతిః ,, ఎన్గిఱ వచనత్తిలే అంగాంగి సముచ్చయత్తాలే షాడ్విధ్యమ్న్యాయత్తాలే సిద్ధికైకూయాలంగాంగి విభాజక ప్రమాణ మెన్ను కరుత్తు - విరుద్ధమితి - భావేక్తః- విరోధ మెన్నపడి - యద్వా అవ ర్క ళుడైయ కథనం విరుద్ధమెన్న పడి - ఇప్పడి యానుకూల్యాది పంచకం ప్రపత్తి క్కవినా భూత స్వభావావ మెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? లోకత్తిల్ ప్రపదన ప్రకరణఙ్గళిలేయివ్వఙ్గఙ్గళుక్కు అవినా భావం దృష్ట మన్రే ? ఉత్తర కాలత్తిలే సంభావిత స్వభావ మెన్ను శొన్నతు తాన్ కూడుమో ? అవినా భూతాఙ్గ మాకిల్ భక్తి యోగత్తిల్ పోలే ఉత్తర కాలత్తిలుమ్ నియమే నవను వర్తిక్క వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. లోకత్తిలితి- పొరున్దా తితి - అఙ్గ మోరఙ్గ మిల్లావిడిల్ ఫలమ్ కానామైయాల్ ఇవై యవినా భూత స్వభావ మెన్ను కరుత్తు - సకృదితి - ఉత్తర కాలత్తిల్ అంగాను వృత్తి వేణ్డావెన్ను కరుత్తు - శొన్నోమితి - పరికరవిభాగ సాంగ ప్రపదనాధి కారాది కళిలెన్న పడి - బ్రహ్మాస్త్ర తుల్యైయాన ప్రపత్తిక్కు పరికరా నపేక్ష బ్రహ్మాస్త్రమ్పోలే పరికర రాహిత్యమ్ వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ -

సా-ప్ర— విరోధం లోక మర్యాదా విరోధ మనేకేషా మంగత్వే పరాపాదితా సకృ దనుష్ఠాన ప్రసంగ పరిహారం పాం.. ప్రపదనాధి కారోక్తంచ స్మారయతి - ఇజ్జనల్లాతే త్యాదినా . సకృత్కరణా దీతి - ఉప యోగ ప్రకార ఆది శబ్దార్థః - నను ‹‹ అస్త్రబంధస్సచాన్యంహీన బంధ మను వర్తతే ,, ఇతి బంధనే సాధనాంత రాన్వయా సహ బ్రహ్మాస్త్రే ‹‹ రాక్షసానా మవిస్రంభా దాంజనే యస్య బంధనే । యథా విగళితా సద్య స్స్వ మోఘా హ్యస్త్ర బంధనా । తథా పుంసా మవిస్రంభాత్ప్రపత్తిః ప్రచ్యుతా భవే,, దితి ప్రపత్తే స్సాదృశ్యోక్తేః పరాపేక్షా భావోక్తేశ్చ ప్రమాణా నామప్యానుకూల్యాది సంభావితత్వ పరత్వపేవా స్విత్యత్ర బ్రహ్మాస్త్ర స్యాపి స్వాంగ భూతాభి మంత్రణాది సాపేక్షత్వ వదంగతయా ప్రమితానుకూల్యాదిపంచకాపేక్షయా బాధకాభావాత్తదన్యాపేక్షాభావఏవనైర పేక్ష్యమిత్యుచ్యతఇత్యే తేషాన్నియతాంగత్వ

సా-వి— స్వీకర్తుమ్మచితం-అన్యథాపరికర విభాగోక్తప్రమాణవిరోధాది బాధకంస్మారయతి. ఇజ్జనల్లాతేతి.

మూ— బ్రహ్మాస్త్రముమ్ స్వాంగసాపేక్షమాయిరే యిరుప్పతు - ఆకైయాల్ "ప్రపత్తేః క్వచిదప్యేవం పరాపేక్షా నవిద్యతే। సాహి సర్వత్ర సర్వేషాం సర్వకామ ఫలప్రదా" ఎన్ఱు ఇవ్వుమ్ ధర్మాంతర నైరపేక్ష్యమ్ శొన్నపడి. ఇప్పడి యల్లాత పోతు ఇవర్ కళిల్ శొన్న మహావిశ్వాస త్తైయుమ్ ఇక్కట్టళైయిలే సంభావిత స్వభావమాక్కలామ్.

సా.దీ— ఎజ్ఞనే అన్యాపేక్షై శొల్లుమతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - బ్రహ్మాస్త్రముమెన్ఱు - ప్రపత్తేః క్వచిదప్యేవ మెన్కిర వచనత్తిల్ పరశబ్ద మంగవిధాన బలాత్సంకోచ సహ మెన్కిరార్ - ఆకైయాలిత్యాది - అన్యథా అవిశ్వాస దోషస్యా ప్యనాలోచనాద్బ్రహ్మాస్త్ర న్యాయత్తాలుమ్ పరశబ్ద సాధారణ్యత్తాలుమ్ మహావిశ్వాసము మజ్గమాకా తొழியుమెన్కిరార్ - ఇప్పడియల్లాతపోతెన్ఱు. ఇవ్విడత్తిల్ శిలరుడైయ ఇష్టాపత్తి

సా-స్వా—బ్రహ్మాస్త్రముమితి. ఇప్పడియాకిల్ "ప్రపత్తేః క్వచిదప్యేవం పరాపేక్షా నవిద్యత" ఇత్యాదివచనమ్ విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాల్, చోదిత స్వాంగ సాపేక్షైయాకైయాలే - సాహీతి - సర్వత్ర, కురుక్షేత్రాది నైయత్యమిల్లైయెన్ఱపడి - సర్వేషాం, అధికారి విశేష త్రైవర్ణికాపేక్షైయిల్లైయెన్ఱపడి - సర్వకామేతి - ఫల విశేష నైయత్యమిల్లైయెన్ఱపడి . విపక్షత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - ఇవి మహావిశ్వాసమ్ ప్రపత్త్యంగ మన్ఱెన్కిర పక్షత్తిల్

సా-ప్ర— మేవేత్యభిప్రేత్యాహ . బ్రహ్మాస్త్రము మిత్యాది - నను సామాన్యతః "పరాపేక్షా నవిద్యత" ఇతి విద్యమానేపి కథం స్వాంగ వ్యతిరిక్తాపేక్షాభావ పరత్వ ముచ్యత ఇత్యత్ర "నిషిద్ధ భక్షణం జైహ్మ్యముత్కర్షేచ వచోనృతం। రజస్వలా ముఖాస్వాదస్సురాపాన సమానితు" ఇత్యుక్తం- విశిష్ట కర్తృక నిషిద్ధ సామాన్య భక్షణ సామాన్యస్య పాతిత్య హేతుత్వం . "ఛత్రాకం విడ్వరాహంచ లశునం గ్రామకుక్కుటమ్। పలండుం గృంజనం చైవ మత్యా జగ్ధ్వాపతేద్ద్విజ" ఇత్యుక్త విశిష్టకర్తృకాభక్ష్య విశేష భక్షణ విశేషే యథా పర్యవస్యతి తథా అపేక్షణీయ సామాన్యాభావస్య "ప్రపత్తిం సర్వఫలదాం సర్వోపాయానపేక్షిణీం। నరస్య బుద్ధిదౌర్బల్యాదుపాయాంతర మిష్యత" ఇత్యుక్తోపాయాంతర రూపాపేక్షణీయ విశేషాభావ ప్రమితౌ విధివైయర్థ్యాదభావాచ్చతత్పర్యవసానం యుక్త మిత్యభిప్రేత్యాహ. ఆకైయాల్ ప్రపత్తేరిత్యాదినా . స్వోక్తానంగీకారే బాధక మాహ . ఇప్పడి యల్లాతేత్యాదినా . నను విశ్వాసస్య జ్ఞానావస్థా విశేషత్వా జ్జ్ఞానేచ విషయ కృత తారతమ్య వ్యతిరేకేణ స్వతస్తారతమ్యాభావాత్సర్వ శాస్త్రార్థ సాధారణ విశ్వాసాతిరేకేణ మహావిశ్వాసస్యాసిద్ధేః కైశ్చిత్తస్యాంగత్వానంగీకారాచ్చ సంభావిత స్వభావత్వ స్యేష్టత్వ మాశంక్య విశ్వాస తారతమ్యస్య జ్ఞానావస్థా విశేషభూత ప్రీతి తారతమ్యవదిచ్ఛా తారతమ్యవచ్చ లోకతశ్శాస్త్రతశ్చసిద్ధేః "న్యాసః పంచాంగసంయుతః , మహావిశ్వాసపూర్వక"

సా-వి— బ్రహ్మాస్త్ర న్యాయ విరోధం పరిహరతి . బ్రహ్మాస్త్రముమితి - స్వాంగం, అభిమంత్రణాదిః. ఇక్కట్టళైయిలే, ఏతద్రీత్యా. ప్రపత్తేః పరానపేక్షత్వే- నను సర్వశాస్త్ర సాధారణ విశ్వాసాపేక్షయా ఆస్తిక్య శాస్త్రార్థ విశ్వాసోత్పత్త్యనంతరం కిం మహావిశ్వాస ఇతి కశ్చిదస్తి. విశ్వాసస్య జ్ఞానవిశేషస్య విషయాధీన వైలక్షణ్యవతో విషయ తారతమ్యాభావే తారతమ్యాసిద్ధేః-అతో విశ్వాసోపి నాంగమితి

మూ— ఇవ్వవకాశత్తిలే వేరేశిలర్ ఆస్తికనుక్కు శాస్త్రార్థవిశ్వాసమ్ పిరక్కుమ్. అతుక్కు మేల్పట్ట సుహృ విశ్వాస మెన్గొన్రుణ్డో? ఆకైయాల్ ఇతువుమ్ సర్వశాస్త్రార్థ సాధారణమాన మత్తునైపోక్కి ప్రపత్తిక్కు విశేషిత్తు అంగమాకవత్తో వెన్నునినైప్పార్కళ్ - అతువుమ్ ‹‹నవిశ్వసేదవిశ్వస్తే విశ్వస్తే నాతి విశ్వసేత్ ›› ఇత్యాదికళిలే విశ్వాస తారతమ్యమ్ ప్రసిద్ధమాకైయాలుమ్ ఇవ్విడత్తిల్ అతిశయిత విశ్వాస మంగమ్ ఎన్కిర వచనత్తాలుమ్ పరిహృతమ్ - ఇప్పడి పురుష విశేషఙ్గళిలే విశ్వాసతారతమ్యముణ్డెన్నుమిడత్తై ప్రమదష్టాక్షర బ్రహ్మవిద్యైయిలే ‹‹యస్యయావాంశ్చ విశ్వాస స్తస్య సిద్ధిశ్చ తావతీ। ఏతావానితి నైతస్య ప్రభావః పరిమీయతే,, ఎన్ఱు శ్రీనారదభగవానరుళిచ్చెయ్తార్.

సా-దీ— శంకైయై యనువదిక్కిరార్ - ఇవ్వవకాశత్తిలిత్యాది - పరిహరిక్కిరార్ - నవిశ్వసేదిత్యాదియాల్ - నవిశ్వసేదవిశ్వస్త ఇత్యాదియుమ్ అతిశయిత విశ్వాసమంగమెన్నుమ్ వచనముమ్ విశ్వాసతారతమ్యత్తిల్ ప్రమాణమెన్ఱుకరుత్తు - యస్యయావాంశ్చ విశ్వాసః ఎన్నుమ్ శ్లోకత్తిలుమ్ విశ్వాసతారతమ్యమ్ సిద్ధమెన్కిరార్ - ఇప్పడి పురుషేత్యాది - మందవిశ్వాసర్కు ప్రపత్తిఫలియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా-స్వా— యనువదిక్కిరార్ - ఇవ్వవకాశత్తిలే ఇతి-ఇవ్వవకాశత్తిలే,ఇవ్విశ్వాస ప్రసంగసంగతియిలే ఎన్నపడి-ఇన్తమతత్తై నిరసిక్కిరార్-ఇతువుమితి - ఇతువుమ్, ఇన్తవాక్షేపముమ్- పరిహృతమెన్కిరతో, డేయన్వయమ్-విశ్వాసతారతమ్యమే అసిద్ధమెన్కిరతో? తారతమ్యముణ్డానాలుమ్ అజ్ఞత్వగ్రాహకప్రమాణాభావాదజ్ఞమన్ఱెన్కిరతో ? ఎన్ఱువికల్పిత్తు ఆద్య పక్షత్తై నిరసిక్కిరార్. నవిశ్వసేదితి - ద్వితీయత్తై నిరసిక్కిరార్ - ఇవ్విడత్తిలితి - ఇవ్విడత్తిల్, ప్రపత్తియిల్ - వచనత్తాలుమితి - ‹‹ రక్షిష్యత్యనుకూలాన్న ఇతి యా సుదృఢా మతిః। అనన్యసాధ్యే ,, త్యాది వచన బలత్తాలుమెన్నపడి - ఇప్పడి అవిశ్వస్తవిషయత్తిలుమ్ విశ్వస్త విషయత్తిలుమ్ ఒరు పురుషనుక్కు విశ్వాస తారతమ్యం సిద్ధిత్తాలుమ్ విశ్వస్త శరణ్యరూపైక విషయత్తిల్ విశ్వాస తారతమ్యముణ్డుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - శ్రీమదష్టాక్షరరూప మహాప్రభావైక విషయత్తిలే తానే విశ్వాస తారతమ్యమ్ పురుష భేదేపి సిద్ధిక్కైయాలే తద్వదేవ ఈశ్వర విషయత్తిలుమ్ పురుష భేదే నవిశ్వాస తారతమ్యమ్ కూడుమెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి మహావిశ్వాసమ్ ప్రపత్త్యజ్ఞమాకిల్ మంద విశ్వాసరాన ప్రపన్నరై ఈశ్వరన్ కైవిడప్రసంగియాతో ? ఇష్టాపత్తియెన్నిల్

సా-ప్ర— మిత్యాద్యజ్ఞత్వ ప్రమాపక విరోధ ప్రసంగాచ్చ నేష్టాపత్తి రిత్యాహ - ఇవ్వవకాశత్తిలే ఇత్యాదినా . నన్వేవ మానుకూల్య సంకల్పాదీనాంమహావిశ్వాసస్యచ నియతాంగత్వ సమర్థనం

సా-వి— మత మాశంక్యపరిహరతి. ఇవ్వవకాశత్తిలేఇతి . ఏతద్విషయే శాస్త్రార్థవిశ్వాసమ్ పిరక్క, శాస్త్రార్థవిశ్వాసే ఉత్పన్నేసతి. వేఱే, పృథక్. అతుక్కుమేల్పట్ట, తతోప్యుత్కృష్టః- పిరక్కుమతుమామ్, సాధారణం భవతి- ఇత్తనైపోక్కి, ఏతద్వినా. అంగమాకవత్తో, అంగంయథాభవతి తథాస్తికం. ఎన్ఱుశిలర్ నినైప్పర్కళ్, స్మృతవంతః. జ్ఞానావస్థావిశేష ప్రీతితారతమ్యతదిచ్ఛా తారతమ్యసిద్ధేః ప్రమాణ బలాదంగత్వమేష్టవ్య మితిపరిహరతి. ఇతువుమితి.

సా-సం— ఇవ్వవకాశత్తిలే, ప్రతిబంధ్యర్థం మహావిశ్వాస ప్రసంగే. మిత్రభావేనేతి వచనాభిప్రాయం

మూ— మంద విశ్వాసరాన ప్రపన్నాభాసర్క్కే యుమ్ ముడివిలే సర్వేశ్వరన్ రక్షిక్కుమ్— ఎజ్ఞనేయె. న్నిల్ "సకృదుచ్చారితం యేన హరిరిత్యక్షరద్వయమ్ | బద్ధః పరికరస్తేన మోక్షాయగమనంప్రతి" ఇత్యాదికళిలుమ్, ఇవర్త్తై యడి యొత్తిన "త్వదంఘ్రి ముద్దిశ్య — ఉదీర్ణసంసార" ఎన్కిఱ శ్లోకజ్ఞళిలుమ్ "మొయ్త్తవల్ వినైయుళ్ నిన్ఱు" ఇత్యాదికళిలుమ్ అభిప్రేతమాన పడియే ఇవర్ ఫలసిద్ధిక్కు కోలినకాలత్తుక్కు ళ్ళే ఉపాయపూర్తియైయుణ్డాక్కి రక్షిక్కుమ్ మెన్నుమిడత్తై నినైప్పు.

సా-దీ— మందవిశ్వాసరానవెన్ఱు ఇవ్వర్థత్తై సప్రమాణమాకవుపపాదిక్కిఱార్ — ఎజ్ఞనేయెన్నిల్ ఇత్యాదియాల్. మొయ్త్తవల్ వినై ఇత్యాది పాట్టుక్కళిలుమ్ అభిప్రేతమానపడియే యెన్ఱతై వెళియిడుకిఱార్ — ఇవర్ ఫలసిద్ధిక్కు ఇత్యాదియాల్ — ఇవ్వభిప్రేతార్థమే పేవలనైకుఱిత్తు శ్రీశాండిల్యభగవానాలుమ్.

సా-స్వా — "మిత్రభావేన సంప్రాప్తం నత్యజేయం కథంచన" ఎన్కిఱ శరణ్యోక్తి విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ — మందేతి — ఇని మంద విశ్వాసముమ్ ప్రపత్తిక్కజ్ఞమాక ప్రసంగియాతో? అజ్ఞమన్ఱెన్నిల్ సాంగోపాయమిల్లామైయాల్ ఈశ్వరన్ ముడివిలే తాన్ రక్షిక్కక్ కూడుమో? మందవిశ్వాస సహిత ప్రపత్తియై వ్యాజమాకక్ కొణ్డు ఈశ్వరన్ పూర్ణ ప్రపత్తియై యుణ్డాక్కి రక్షిక్కుమెన్నిలతుక్కు ప్రమాణముణ్డో? అంజల్యాది సుకృతం పూర్ణ ప్రపత్తి జనకమానాలుమ్ వికలప్రపత్తి పూర్ణ ప్రపత్తిక్కు జనికైయెన్నైకుక్కు త్తాన్ ప్రమాణముణ్డో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ — ఎజ్ఞనే యెన్నిలిత్యాదినా — అభిప్రేతమాన పడియే ఇతి — త్వదంఘ్రిమిత్యాద్యభిప్రేతార్థ ప్రకారేణ వికల ప్రపత్తియుమ్ "నేహాభిక్రమనాశోస్తి" ఎన్కిఱపడియే వ్యాజమాకైయాలేతద్వశీకృతేశ్వరన్ పూర్ణ ప్రపత్తియై

సా-ప్ర — యథాతథాకృత భరన్యాసస్య మోక్షసాధనత్వ బోధకపూర్వాచార్య వాక్యైర్మందవిశ్వాసైరపి ప్రపత్తేః కర్తవ్యత్వ బోధక శాండిల్య వచనేనచ విరుద్ధ్యేతేత్యాశంక్య పరిహరతి — మందవిశ్వాసరానేత్యాదినా — ప్రపన్నవదీషద్భాసంత ఇతి ప్రపన్నాభాసాః. ప్రపన్నానుష్ఠీయమానకతిపయ ధర్మవత్తయా భాసమానా నిత్యర్థః — మోక్షాయ గమనంప్రతీత్యాదీతి — "అవశేనాపి యన్నామ్ని కీర్తితే సర్వపాతకైః | పుమాన్విముచ్యతే సద్య" ఇత్యాదిరాదిశబ్దార్థః — మొయ్త్తవల్ వినైయుళ్ నిన్ఱిత్యాదీతి — ఘనీభూతా శక్య విస్రంసన పాపాత్పుత్ర బంధు గోవిందేత్యక్షర త్రయాత్మకం త్వన్నామోచ్చార్య తదానీమేవాముచ్యతేత్యర్థః — "అరివిలా మనిశరెల్లామరజ్గమెన్ఱ ళైప్పరాకి" లిత్యాదిరాదిశబ్దార్థః • అజ్ఞజనస్సర్వోపి శ్రీరంగమితి వదేచ్చేత్తేషాంముక్తిర్భవేదేవేతి నరకానాం శూన్యత్వమేవ స్యాదిత్యర్థః. నను దివ్యా మహర్షయస్త్వాం శరణమాహురిత్యుక్తే మహర్షిష్వేవ మహావిశ్వాసస్య

సా-వి — మందవిశ్వాసవతాం ప్రపత్తిర్నఫలతీతి మిత్యత ఆహ. మందవిశ్వాసరానేతి. ముడివిలే, అంతే. ఇవర్త్తై యడి యొత్తిన, ఏతన్మూలకేషు. మొయ్త్తవల్ వినై యుళిత్యాదికళిలుమ్, ఘనీభూతాశక్య విస్రంసన పాపాత్పుత్రబంధు గోవిందేత్యక్షరత్రయాత్మకం నామోచ్చార్య తదానీమేవా ముచ్యతేతి గాథార్థః — కోలినకాలత్తుక్కుళ్ళే, అపేక్షితకాలాత్పూర్వమేవ —

సా-సం— మందవిశ్వాసేతి • ఉపాయ పూర్తియైయుణ్డాక్కి రక్షిక్కు మిత్యన్వయః. ఉణ్డాక్కిత్యంశే

మూ— "వృథైవ భవతో యాతా భూయసీ జన్మసంతతిః । తస్యామన్యతమం జన్మ సంచింత్య శరణం వ్రజ" ఎన్ఱు దేవలనైక్కురిత్తు శ్రీ శాండిల్యభగవాన్ అరుళిచ్చెయ్తానిఱే - "శరణ్యం శరణంచ త్వామాహుర్దివ్యా మహర్షయః" ఎన్ఱతువుమ్, మహర్షికళుక్కు విశ్వాసమ్ కూడువతు ఇవర్ కళ్ వాక్యత్తాలే యిట్టు మందవిశ్వాసరైత్ తెళివిక్క వేణుమెన్ఱపడి॥ విశ్వాసతారతమ్యముణ్డాకైయాల్ యథాశాస్త్రమ్ మహావిశ్వాసమ్ ప్రపత్త్యంగమాకక్కడవతిల్లై.

సా. దీ— శొల్లప్పట్టతు. విశ్వాసమ్ వేణ్డుమెన్నుమభిప్రాయత్తాల్ అరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - వృథైవేతి. వారీర్ దేవలనే ఉనక్కు ఇతఃపూర్వమ్ బహుళమాన జన్మసంతతి వృథావాయ్ పోనదు జన్మఙ్గళిలొన్ఱై నన్ఱు విచారిత్తు. ఇత్తాల్ మహావిశ్వాస రహితనానాయ్ ఎన్ఱు కరుత్తు. శరణ్యం శరణం చ త్వా మిత్యాదివచనఙ్గళుక్కు మహర్షికళుక్కు మహావిశ్వాసమ్ కూడుమ్, నాన్యేషామెన్ఱుమివ్వభిప్రాయత్తై ఆశంకిత్తు అవఱ్ఱిన్ తాత్పర్యత్తై క్కాట్టుకిఱార్ - శరణ్యం శరణం చేత్యాదియాల్ - అల్లతు మహావిశ్వాస మృషి వ్యతిరిక్తర్కళుక్కు ఒరువర్క్కుమ్ పిఱవాతెన్ఱపడి యన్ఱు. మహావిశ్వాసాంగత్వత్తై నిగమిక్కిఱార్ - విశ్వాసతారతమ్య మిత్యాది - ఇప్పడి యెన్ఱు శేషమ్ - ఇవైకళుక్కు భక్తిప్రపత్తికళిల్ విశ్వాసశైథిల్య హేతుక్కళాన

సా. స్వా— యొన్ఱాక ఎన్ఱపడి - తస్యామన్యతమం జన్మేతి విచింత్య, వికలమాయాకిలుమ్ శరణం వ్రజ వెన్ఱపడి. ఆనాలుమ్ మహావిశ్వాసం ప్రపత్త్యంగమాకక్కూడుమో ? "శరణ్యం శరణం చ త్వామాహుర్దివ్యా మహర్షయః" ఎన్ఱుమనరి పూర్వక మాక వల్లతు వాక్యవ్యుత్పత్తి కూడామైయాలే ఏతదుక్తి హేతుభూత మహావిశ్వాసమ్ ఋషికళుక్కే ఉణ్డావతు ఇతరర్కళుక్కు ఇల్లైయెన్ఱు శొల్లవిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - శరణ్యమితి - మహావిశ్వాసాఙ్గత్వత్తై యుపసంహరిక్కిఱార్. ఇప్పడి ఇతి. శిల శ్రీకోశఙ్గళిలే॥ ఇప్పడి యెన్కిఱపదమిల్లై. అప్పోతిప్పడియెన్ఱు శేషమధ్యాహరిత్తుక్కొళ్వతు.

సా. ప్ర— సంభవాత్తేషాంచ భక్త్యాదౌ శక్తి సద్భావాద్భరన్యాసాధికారాభావాదర్వాచీనానాంచ మహావిశ్వాసానుదయాత్తదంగ భరన్యాసానుష్ఠానానుపపత్తేస్తద్విధాయకస్యానుష్ఠాన లక్షణా ప్రామాణ్యం స్యాదిత్యాశంక్యాహ - శరణ్యా మిత్యాది - ఏవంచ మహావిశ్వాసస్య ప్రపత్త్యఙ్గత్వం ప్రతిష్ఠితమిత్యాహ - ఇప్పడి విశ్వాసేత్యాదినా - ఏవమ్మహావిశ్వాసస్యాసంభావితత్వశంకాపరిహారపూర్వకం ప్రపత్త్యఙ్గత్వం

సా. వి— కురిత్తు, ఉద్దిశ్య. "శరణ్యం శరణంచ త్వామాహుర్దివ్యా మహర్షయః" ఇతి మహర్షయ ఏవ త్వాం శరణ్యమాహుః నేతర ఇతి తేషాంతు ప్రపత్త్యధికారో నాస్తి. ఇతరేషాంతు మహావిశ్వాసో నాస్తీతి. అతః ప్రపత్తిశాస్త్రం కుత్ర ప్రామాణ్యమశ్నుత ఇత్యత్ర ఇతరేషాం విశ్వాసో న సంభవతీతి న తాత్పర్యం - కింతు మహర్షయ ఏవాతీంద్రియార్థద్రష్టారస్త్వాం శరణ్యమాహురిత్యర్థాత్ మందానామపి తద్వాక్యప్రామాణ్యాద్విశ్వాసస్సిధ్యతీతి ఇదం వాక్యం మందానాం విశ్వాస ప్రతిబోధనార్థం న మహర్షివ్యతిరిక్తానాం విశ్వాసాభావపరమిత్యభిప్రాయేణాహ. శరణ్యమితి. మహర్షికళుక్కే ఇత్యనేన మహర్షిత్వాదతీంద్రియార్థద్రష్టృత్వాత్తేషాం మహావిశ్వాసో జాయతే. తద్వాక్యప్రామాణ్యాదన్యేషామపీతి భావః - అథ కేషాంచిద్విశ్వాసనాశహేతు

సా. సం— సంమతిమాహ. వృథైవేతి. శరణ్యం శరణం చేత్యనేన ఉపాయపూర్తిర్నైరపేక్ష్యంభాతీతిభ్రమం తద్వచనాన్యథాసిద్ధిప్రదర్శనేన పరిహరతి. శరణ్యమితి. యథాశాస్త్రమితి. మహావిశ్వాసపూర్వకమితి -

మూ — ☙ శిలర్క్కు వత్తిల్ విశ్వాసక్కులైయుమ్పడియుమ్ అతుక్కుప్పరిహారముమ్ శొల్లుకిఱోమ్. భక్తిప్రపత్తికళ్ బుద్ధి భేదత్తాలే ఐశ్వర్య మోక్షఙ్గళాకిర విరుద్ధఫలఙ్గళైక్కొడుక్కక్కూడుమో ? విరై కిఴార వనుడైయ అభిసంధి భేదత్తాలే ఒరువిత్తై వేఱొరు ఫలత్తైక్కొడుక్కక్కణ్డోమో వెన్ను శిలర్ పార్ప్పర్ కళ్ - ఇతుక్కుప్పరిహారమ్ న్యాయఙ్గళాల్ బాధికక్కవొణ్ణాత పడి ప్రత్యక్షాదికళైప్పోలే స్వవిషయత్తిల్ ప్రమాణమాన శాస్త్రమ్ కాట్టుకైయాల్ ఇప్పడికూడుమ్.

సా-దీ— శంకైకళై క్కాట్టుకిఱార్ - భక్తిప్రపత్తికళిత్యాది - విత్తై, బీజం - ఇతుక్కుప్పరిహార మిత్యాది - శొల్లుకిఱో మెన్ను శేషమ్. లోకరీత్యా విరోధ శంకైక్కు లోకరీత్యా పిపరిహారమ్ కాట్టుకిఱార్.

సా-స్వా—ఇప్పడి పరికర విషయ మాన కలక్కఙ్గళై పరిహరిత్తు మహావిశ్వాస దార్ఢ్యార్థమ్ విశ్వాస శైథిల్య హేతుక్కళైయుమ్ తత్పరిహారఙ్గళైయుమ్ కాట్ట క్కడవరాయ్ అసాంగత్య పరిహారార్థం ప్రతిజ్ఞై పణ్ణుకిఱార్ . శిలర్క్కు-తి . విశ్వాస శైథిల్య హేతుక్కళై యుదాహరిక్కిఱార్ - భక్తీతి - ఇతుక్కు ప్పరిహార మితి - శొల్లుకిఱో మితి శేషః - ఇఙ్గు ☙ శిలర్ కిఱ్తి వాక్యమ్ శిల శ్రీకోశఙ్గళిలేయిల్లామైయాలుమ్ శ్రీభాష్యమ్ తిరుమలాచార్యర్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణామైయాలుమ్ ఇతన్నికేయుమ్ పూర్వాపరఙ్గళ్ సంగతఙ్గళాకైయాలుమ్ ప్రక్షిప్తమ్ పోలే తోత్తుకిఱతు - సతాం యథా రుచి గ్రాహ్యమ్ - పరిహారత్తై కాట్టుకిఱార్ - ప్రత్యక్షాదీతి . ఆదిశబ్దత్తాల్ అనుమాన పరిగ్రహః - న్యాయ విరోధముణ్డాకిల్ శాస్త్రమ్ కాట్టుకైక్కూడుమో ? ఎన్న న్యాయత్తాలే ఇతి - నహి వచన విరోధే న్యాయః ప్రభవతి ఎన్నుకైయుత్తు- స్వవిషయత్తిలితి - ఇతర ప్రమాణాగమ్యార్థత్తిలే యెన్నపడి. లోకన్యాయత్తాలుమ్ ఏకత్తుక్కళి ంధి

సా-ప్ర — ప్రతిజ్ఞా ప్యప్రసంగాద్భక్తి ప్రపత్తి శాస్త్రార్థ విశ్వాసే ప్య సంభావితత్వం కైశ్చిదుక్తం మనూద్య పరిహరతి . శిలర్క్కువత్తిలిత్యాదినా - శాస్త్రం శబ్ద విజ్ఞానాద సన్నికృష్టేఽర్థే విజ్ఞాన మిత్యుక్తాః సన్నికృష్టశబ్దస్యాసన్నికృష్ట వాచాచ ద్వయమత్ర జిహాసితం తాదృశ్యేణపరిచ్ఛిత్తిస్తు ద్విపర్యయతోపి వేత్యర్థ నిర్వచనాత్ప్రమాణాం తరాప్రాప్తే ప్రమాణాంతరాబాధితేచార్థే శాస్త్రస్య వ్యవస్థాపకత్వ సిద్ధేః " నహి వచన విరోధే న్యాయః ప్రవర్తతే ,, ఇతి న్యాయాద తీంద్రియ విషయే నైవం

సా-వి—శంకా ప్రకారంతాక్ ప్రతిబోధనప్రకారంచవక్ష్యామఇతిప్రతిజానీతే-శిలర్క్కు-తి. బుద్ధిభేదత్తాలే,ఐశ్వర్యంమేభూయాదితి సంకల్పేన యావదాత్మభావి పరిపూర్ణానుభవ పరివాహరూప కైంకర్యం మే భూయాదితి సంకల్పేనచేత్యర్థః. విరుద్ధఫలత్తై కొడుక్కక్కూడుమో ఇత్యప్యవిశ్వాస ప్రకారః. తత్ర దృష్టాన్తమాహ. విరైకిఴారవనుడైయేతి. విరైక్కిఴారవనుడైయ, బీజావాపంకుర్వతః.ఒరువిత్తై, ఏకజాతీయబీజే-అభిసంధిభేదత్తాలే, అన్య జాతీయ మంకురం జనయ త్విత్యభి సంధినా. కొడుక్క, దదతిసతి - కణ్డోమో, పశ్యామకిం. పార్ప్పర్కళ్, దృష్టవంతః. పరిహరతి. ఇతుక్కి-తి-ప్రత్యక్షాదికళైప్పోలే, న్యాయేన

సా-సం— మహావిశ్వాసో ప్యాత్రాంగ తయాబోధ్యత ఇతిభావః - యదిశాస్త్రం స్వవిషయే అప్రమాణం స్యాత్ప్రత్యక్షాదిచతథాస్యాదిత్యభిప్రాయేణాహ - అన్యాయఙ్గళాలితి - న్యాయాభాసైర్ ఇత్యర్థః - ఇప్పడి కూడుమితి. మహావిశ్వాసాంగవత్త్వంఐశ్వర్య మోక్షాఖ్యవిరుద్ధ ఫలప్రదత్వంచోపపన్నమిత్యర్థః.

మూ— లోకత్తిలుమ్ ధర్మశీలరాయ్ ఉదారరాన రాజావుక్కు విలైయాక ఏతేను మొన్ఱై కొడుత్తాల్ పెఱుమ్ విలైక్కిడైక్కవుమ్ అతుతన్నైయే ఉపహారబుద్ధియాలే కొడుత్తాల్ వేణ్డువతెల్లామ్ కిడైక్కవుమ్ కాణానిన్ఱోమ్ - ఇప్పక్తిప్రపత్తికళ్ ప్రయోజనాంతరపరనుక్కు ప్రవృత్తిధర్మకోటియిలే నిఱ్కుమ్ - భగవచ్చరణార్థికళుక్కు నివృత్తిధర్మఙ్గళామ్ .

సా-దీ- లోకత్తిలుమిత్యాది ఉపహారబుద్ధి, కాణిక్కై యెన్ఱుమ్ బుద్ధి-భక్తిప్రపత్తికళుక్కు ఫలభేదప్రయోజక(త్వ) త్తైక్కాట్టుకిరార్ - ఇప్పక్తిప్రపత్తీత్యాదియాల్ - ప్రవృత్తిధర్మమాయ్ కామ్యఫలత్తైత్తరుమ్ - నివృత్తిధర్మమాయ్ మోక్షఫలత్తైక్కొడుక్కుమెన్ఱపడి.

సా-స్వా— భేదత్తాలే నానాఫలసాధనత్వత్తై సమర్థిక్కిరార్ - లోకత్తిలు మితి- ఇప్పడి భక్తిప్రపత్తికళ్ నానాఫలసాధనఙ్గళాకిల్ ప్రవృత్తిధర్మకోటినివిష్టఙ్గళాకైయాలే ముముక్షువుక్కు భక్తిప్రపత్తికళ్ త్యాజ్యఙ్గళాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పక్తీతి - ఇప్పడి అధికారిభేదేన

సా-ప్ర—సంశయితవ్యమితి భావః. నను గ్రావాణః ప్లవంత ఇతివాక్యస్య ప్రత్యక్షదృష్ట గ్రావవ్యతిరిక్త గ్రావప్లవనపరతయా ముఖ్యార్థత్యాంగీకారో యథా గ్రావజాతీయే ప్లవనస్య బాధదర్శనాదతీంద్రియస్యాపి గ్రావత్వే ప్లవనమసంభావితమితి త్యజ్యతే - ఏవమేవ కారణజాతీయే బీజాదావావాపకాభిసంధిభేదాద్విజాతీయఫలజనకత్వాదర్శనాద్భక్తిప్రపత్త్యోరపి జ్యోతిష్టోమాదిసాధనాంతరసాధ్యసాధకత్వం న్యూనాధికఫలజనకత్వమప్యసంభావితమితి నతయోస్సర్వఫలసాధనత్వమిత్యత్ర గ్రావత్వావచ్ఛేదేన ప్లవనాభావ క్లప్తివత్కృత్స్నస్య కారణవర్గస్యైకోపాధ్యవచ్ఛిన్నత్వమైవకారణత్వాక్లప్తేః కారణతయా ప్రసిద్ధేష్వేవ కేషుచిద్వ్రత బీజాదిషు వహ్నిసంయోగాద్యుపాధివశాద్విజాతీయకదళీజనకత్వదర్శనాద్దివ్యాజ్ఞానసాధనే రత్నాదౌచ పురుషాభిసంధిభేదాన్న్యూనాధికఫలజనకత్వదర్శనాచ్చ భక్తిప్రపత్త్యోః ప్రమాణబోధితం సర్వఫలసాధనత్వం యుక్తమేవేత్యభిప్రయన్నాహ - లోకత్తిలు మిత్యాదినా - ఏవం తర్హ్యనిత్యఫలజనకత్వాద్భక్తిప్రపత్త్యోః ప్రవృత్తిధర్మత్వం స్యాదిత్యత్ర జాతేష్ట్యాదేర్నైమిత్తికత్వకామ్యత్వయోః ప్రామాణికత్వవదనయోరప్యుభయవిధఫలజనకత్వస్య ప్రామాణికత్వాత్తదప్యంగీక్రియత ఇత్యాహ - ఇప్పక్తిప్రపత్తికళిత్యాదినా - ప్రవృత్తిధర్మకోటీతి - ప్రవృత్తిధర్మవదంతవత్ఫలజనకత్వరూపం ప్రవృత్తిధర్మకోటిత్వమేవ. నతుసాక్షాత్ప్రవృత్తిధర్మత్వం. ప్రవృత్తిధర్మాణాం కేవలం బంధకత్వాత్ , భక్తిప్రపత్త్యోస్తు తాపశాంత్యర్థగంగాస్నానస్య

సా-వి—నిదోషప్రత్యక్షసిద్ధార్థస్య అబాధ్యత్వమివ శాస్త్రసిద్ధస్యాప్యబాధ్యత్వమితి భావః. లోకేపి వేత్రబీజాదిష్వగ్నిసంయోగాద్యుపాధివశేన కదళీజనకత్వదర్శనాత్. రత్నాదౌ మూల్యగ్రహణార్థం దత్తే మూల్యలాభః ఉపహారబుద్ధ్యా దత్తే అపేక్షితలాభ ఇతి దర్శనాచ్చ న విరోధ ఇత్యాహ, లోకత్తిలితి. విలైయాక, మూల్యసిద్ధిర్యథా స్యాత్తథా మద్బుద్ధ్యా. ఏతేను మొన్ఱై, రత్నాదికం. పెఱుమ్, పురుషార్థోపి. విలై, మూల్యం. కిడైక్కవుమ్, ఘటత ఇత్యేతత్ - అతుతన్నైయే, తదేవ అపేక్షితం సర్వం. కిడైక్కవుమ్, ఘటత ఇత్యేతశ్చ. కాణానిన్ఱోమ్, పశ్యామః. తర్హి ఐశ్వర్యాదిప్రదత్వే ప్రవృత్తిధర్మతా స్యాదిత్యత్రేష్టాపత్తిరిత్యాహ. ఇప్పక్తీతి.

మూ— ఇవ్వర్థమ్ నిత్యనైమిత్తికాదికళిలుమొక్కుమ్. ఇప్పడియే ఆవృత్త్యనావృత్త్యాదిక ళాలే విషమస్వభావఙ్గళాన ఉపాసనప్రపదనఙ్గళ్ ఏకఫల సాధనమాకక్కూడుమో వెన్నుమితుక్కుమ్ ఉత్తరమ్ అధికారివిశేషత్తాలేలోకవేదఙ్గళిల్ఇప్పడియేసిద్ధమ్-ముముక్షుక్కళాయ్స్వతంత్రప్రపత్తిషణ్ణినవర్కళుక్కు

సా-దీ— ఇన్నాయ్యాయమ్ నిత్యనైమిత్తికఙ్గళిలుమ్ దృష్టమెన్కిరార్. ఇవ్వర్థమిత్యాది- అపిశబ్దమనుజ్ఞాకైంకర్యపరమ్ - ఒన్నుక్కు విషమ ఫలద్వయ సాధనత్వాసంభవ శంకై పరిహరిక్కప్పట్టతు. ఇనియిరణ్డుక్కుమేక ఫల సాధనత్వాసంభవ శంకైయై ప్పరిహరిక్కిరార్ - ఇప్పడియే ఆవృత్త్యాదియాల్- లోకత్తిల్ కృషివాణిజ్యఙ్గళుక్కుమ్, వేదత్తిల్ మానస వారుణ స్నానఙ్గళుక్కుమ్ ఫలైక్యమ్ దృష్టమెన్నుత్తరమ్ అనుసన్ధిక్కవుమ్. ముముక్షుత్వేన స్వతంత్ర ప్రపత్తి నిష్ఠరాన అతదధికారికళుక్కుపాయఫలయోరైక్యముణ్డాయిరుక్క ఫలత్తిల్ విళంబావిళంబఙ్గళెఙ్ఙనేయెన్నుమ్శంకైయైప్పరిహరిక్కిరార్.ముముక్షుక్కళాయిత్యాదియాల్ -

సా-స్వా— ప్రవృత్తినివృత్త్యాత్మకత్వమొన్నుక్కుక్కణ్డతుణ్డో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వర్థమితి - నిత్యేతి • సంధ్యోపాసనాదికం శిలరుక్కు ప్రత్యవాయ పరిహార మాత్రార్థమాయుమ్ శిలరుక్కు బ్రహ్మలోక ప్రాప్త్యర్థమాయుమిరుక్కిరాప్పోలే యిరణ్డుమ్ కూడుమెన్నుకరుత్తు - ఇనివిషమస్వభావమాన భక్తిప్రపత్తికళుక్కు మోక్షరూపైక ఫల సాధనత్వ మనుపపన్నమెన్కిర పక్షత్తై యనువదిత్తు పరిహరిక్కిరార్ • ఇప్పడియే ఇతి • లోకేతి - లోకత్తిల్ కృషివాణిజ్యాది కళిలుమ్ వేదత్తిల్మానస వారుణ స్నానాది కళిలుమిప్పడి. ఇప్పడిప్రపత్తి ఉపాయమాకిల్ అతదధికారికళిలేఏకరూపైయాకైయాలేఫలత్తిల్విళంబావిళంబవైషమ్యం కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-ముముక్షుక్కళాయితి-

సా-ప్ర— తాపాపనోదకత్వపూర్వక పాపాపనోదకత్వవదల్పాస్థిర ఫలకామనాయామపి తజ్జనకత్వపూర్వకం క్రమేణ వైరాగ్యద్వారా మోక్షస్యాపి హేతుత్వాచ్చేతిభావః - ఉక్తాకారమన్యత్రాప్యతిదిశతి • ఇవ్వర్థమిత్యాదినా • నన్వతి చిరకాలాత్యంత యత్నసాధ్యతయా గురుతమస్య భక్తియోగస్యాతిలఘోర్భరన్యాసస్య చాశ్వమేధ పాపీయసకృద్దానయో రివ తుల్య ఫలత్వం నోపపద్యత ఇత్యత్ర యథా లోకే దేశభేదాత్కుంకుమ చందనాదే ర్గురులఘుమూల్య క్రేయత్వం, యథావా శాస్త్రార్థపుణ్యక్షేత్రభేదేన కలియుగ కృత యుగాది భేదేనచ ఏకాశ్వమేధ సహస్రాశ్వమేధయో ర్ధ్యాన యజ్ఞార్చన నామ సంకీర్తనానాంచ తుల్యఫలసాధనత్వమవగమ్యతే- ఏవమేవానయోరప్యధికారి భేదాత్తుల్యఫలసాధనత్వముపపద్యతఏవేత్యాహ- ఇప్పడియావృత్త్యాదినా- నన్వేవమపి ప్రపన్నేష్వేవ కేషుచిచ్ఛీఘ్రఫలజనకత్వం కేషుచిద్విళంబ్యఫలజననాచ్చవిరుద్ధధర్మాన్వయోఽనుపపన్నఇత్యత్రాహ•ముముక్షుక్కళాయిత్యాదినా–

సా-వి— ఒక్కుమ్, తుల్యం-ద్వయోరేకఫల సాధనత్వాసంభవశంకాం పహరతి.ఇప్పడియేఇతి. ఇప్పడియే, ఉత్తరం సిద్ధమిత్యన్వయః. లోక వేదఙ్గళిల్, కృషి గోరక్షా రత్న వాణిజ్యాదిషు మానస వారుణ స్నానాదిషుచ గురులఘూపాయేషు యథైక ఫల సాధనత్వం తద్వదితి భావః - నన్వాత్త దృష్టయోరుపాయ ఫలతౌల్యే సత్యవిళంబో విళంబ శ్చేతి వైషమ్యం కథ మిత్యాశంక్య సంసారతాప మూలత్వరాతారతమ్య కృత కాలావధి విషయస్వసంకల్ప భేదేనేత్యాహ• ముముక్షుక్కళాయితి•

మూ— ఉపాయముమ్ మోక్షముమ్ ఏకరూపమాయిరుక్క చ్చెయ్ తేయుమ్ సంసారత్తిల్ అడిచ్చూట్టాల్ వరుమ్ త్వరైయిన్ తారతమ్యత్తుక్కీడాక తమ్ తామిచ్ఛైయాలే కాలమ్ కురిక్కైయిల్ ఏత్తచ్చురుక్కత్తాలే ఫలత్తిల్ విళంబావిళంబఙ్గళ్ కూడుమ్- ఆళ్వార్ (కళ్) నాథమునికళుక్కిట్టార్క్కు-భగవత్సాక్షాత్కారాదికళుణ్డాయిరుక్క శిలర్కుక్క ఇవై యన్ఱిక్కే యొళివ్ కైకఱ్కారణమ్ ప్రపత్తికాలత్తిల్ ఫలసంకల్పత్తిల్ వైషమ్యమ్ - ప్రారబ్ధ సుకృత విశేషమాకవుమామ్-

సా-దీ— సంసారతాప మూలత్వరాతారతమ్యకృత తాత్కాలిక న్యూనాధికస్వసంకల్పభేదత్తాలే ఇవర్కళుక్కు విళంబావిళంబఙ్గళ్ కూడుమెన్కై- త్వరానూంద్యా ద్విప్రకృష్ట కాలావధిత్వేన సంకల్పిక్కిల్ విళమ్బిక్కుమ్ - త్వరాధిక్యాదాసన్న కాలత్తై అవధిత్వేన సంకల్పిక్కిల్ అవిళంబమెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి ఒన్ఱుక్కు విషమఫలద్వయ సాధనత్వానుపపత్తియుమ్ విషమస్వభావఙ్గళాన విరణ్డుక్కు ఫలైక్యానుపపత్తియుమ్, ఉపాయ ఫలైక్యము మున్ఱాయిరుక్క ప్రపన్నరిల్ ఫలవిళంబావిళంబానుపపత్తియుమెన్కిర పరిశ్వాస మూలశంకాత్రయమ్ పరిహరిక్కప్పట్టన. ఇనిప్రసంగాచ్చిల ప్రపన్నర్క్కు ఇఙ్గే భగవత్సాక్షాత్కారాదికళుణ్డాకిరన. శిలర్క్కు ఇల్లై యెన్ఱుమ్ వైషమ్యానుపపత్తియైపరిహరిక్కిరార్. ఆళ్వారిత్యాదియాల్. ప్రపత్తికాలత్తిలితి-యథాసంభవమ్ కణ్డుకొళ్వతు. ఆదిశబ్దమ్ తజ్జన్యానందాది గ్రాహకమ్.

సా-స్వా — అధికారి యినుడైయ శోక తారతమ్య ప్రయుక్త సంకల్ప విశేష ప్రయుక్తమ్ విళంబావిళంబమెన్నపడి - ఇప్పడి ప్రపత్తి మోక్షోపాయమాకిల్ ఆళ్వార్ కళ్ ముతలాన పూర్వర్ కళుక్కు భగవత్సాక్షాత్కారాదికళుక్కుమ్, బుద్ధిపూర్వాకృత్యకరణ కృత్యాకరణమిల్లామైయుక్కుమ్, శిలవాధునికప్రపన్నర్ కళుక్కు సాక్షాత్కారాదికళిల్లామైక్కుమ్, బుద్ధిపూర్వాకృత్య కరణ కృత్యాకరణఙ్కళుక్కుమ్ నిదానమేతు? ఎన్న వరుళ్ చ్చెయ్కిరార్ - ఆళ్వార్ కళితి - జన్మప్రభృతి ఆళ్వారుక్కు సాక్షాత్కారాదికం ఫల సంకల్ప నిబంధనమెన్కిరతు కూడుమో? ఆరామ్పత్తిలై యన్ఱో? అవరుక్కు ప్రపదనానుష్ఠానమ్? ఎన్న వరుళ్ చ్చెయ్కిరార్-ప్రారబ్ధేతి - ప్రపత్తి కాలత్తిల్ ఫలసంకల్పవిశేష నిబంధన

సా-ప్ర — దేశ కాలాదేరివ కామినాభేదస్యాపి సర్వ ఫల సాధనేషు విరోధ నివర్తకత్వాన్న దోష ఇతిభావః - ఏవం తర్హి ప్రపన్నానాం ఫల సంకల్పాభావేపి ఫల విశేషాణాం దర్శనం నోపపద్యత ఇత్యత్ర వైకల్పిక నిబంధనద్వయసద్భావాన్నానుపపత్తిరిత్యభిప్రేత్యాహ- ఆళ్వార్ కళిత్యాదినా- నను భరన్యాసకాలే యావచ్ఛరీరపాతం నిరంతర భగవత్కైంకర్యవిశిష్టమోక్ష సంకల్ప రహితస్య ముముక్షోః ప్రపన్నస్యానంతరమత్రత్య కైంకర్యాపేక్షయా తదర్థం సాధనాంతరానుష్ఠానే ‹‹ఉపాయాసాయు

సా-వి.అడిచ్చూట్టాల్, పాదదాహేప్రాప్తేసతి.తమ్ తామిచ్ఛైయాలే, స్వేచ్ఛయా-కాలంకురిక్కైరత్తిలే, కాలనుర్యాదాయాం-ఏత్తచ్చురుక్కత్తాలే,అధికన్యూనభావేన.ప్రసంగాదిహైవ కేషాంచిద్భగవత్సాక్షాత్కారోస్తి. కేషాంచిన్నేత్యత్ర హేతుమాహ,ఆళ్వార్ కళితి.సిద్ధోవలోకనేనపూర్వం మోక్షార్థం ప్రపత్తికరణేప్యవిళంబేన మోక్ష సిద్ధయే కైంకర్య విషయే చపూర్వమభిసంధివిరహాః పశ్చాదుత్కంఠాయాంజాతాయాంపునఃప్రపత్తిః

సా-సం— సంకల్ప విశేషవిరహేపి సాక్షాత్కారాది దర్శనస్యనిమిత్తమాహ - ప్రారబ్ధేతి.

మూ——మున్బుకోలినఫలాంశమ్‌సకృత్ప్రపత్తియాలేసిద్ధమానాలుమ్ కోలాత అంశత్తై ప్పత్తప్పిన్బు తీవ్రసంవేగమ్ పిరన్దార్కు పునఃప్రపత్తి పణ్ణవుమామ్ - వేరే శిలర్ దృష్టార్థ ప్రపత్తికళిలే శిల ఫలియాతొழియక్కణ్డు సకల ఫలసాధనమాన ప్రపత్తియిలే అతిశంకైపణ్ణువార్కళ్ - అవర్కళైయుమల్లాత శాస్త్రార్థజ్ఞర్కళిప్పడికళిలేకర్మకర్తృసాధన వైగుణ్యత్తై యిట్టు త్తెళివిక్కవేణుమ్ - ఇజ్గు కర్మవైగుణ్యమావతు? మహావిశ్వాసాదికళ్ కుఱైకై-కర్తృవైగుణ్యమావతు? ప్రపత్తిక్కుచ్చొన్న అధికారమ్ న్యూనమాకై-సాధనవైగుణ్యమావతు? యథాశాస్త్రమ్ ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తుక్కు మూలమానసదుపదేశాదికళ్ ఇన్ఱిక్కే యొழிకై.

సా-దీ—— సింహావలోకనన్యాయత్తాలవిళంబేన మోక్షసిద్ధియిల్ ప్రకారాంతర మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-మున్బుకోలినవిత్యాది- దృష్టార్థప్రపత్తి వైఫల్య దర్శనప్రయుక్తమాన విశ్వాసవిరోధిశంకాంతరత్తై ప్పరిహరిక్కిరార్- వేరేశిలరిత్యాదియాల్ - కర్మవైగుణ్యాదికళై క్రమేణ కాట్టుకిరార్ - ఇజ్గుకర్మవైగుణ్యమిత్యాది- ఉపదేశత్తుక్కు సత్సంప్రదాయ పరంపరాప్రాప్తస్త్వం- ఆదిశబ్దత్తాలాచార్యగుణాదివివక్షితమ్ -

సా-స్వా—— మెన్దుకూడుమో? ప్రపత్తికాలత్తిల్ ఫల సంకల్ప విశేషమిల్లాతవధికారికళుక్కుమ్ బుద్ధిపూర్వ పాపాభావముమ్, భగవద్భక్త్యాది కళుమ్ కాణ్కైయాలే అన్న వైషమ్యం కూడుమో? అతుతదర్థమనుష్ఠిత పునః ప్రపత్తికార్య మెన్నిల్ అప్పోతు కృతమాన ప్రపత్తియై పునరనుష్ఠిక్కైయాలే యుపాయాంతరచ్ఛాయై యాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ . మున్బితి - ఇని ప్రపత్తిక్కు ఫల వ్యభిచార దర్శనాత్సాధనత్వ మనుపపన్నమెన్ఱ పక్షత్తై యనువదిక్కిరార్ - వేరే శిలరితి - పరిహరిక్కిరార్ - అవర్కళైయుమితి - అల్లాతేతి - “వృష్టికామః కారీర్యాయజేత” త్యాదికళిలే ఎన్నపడి . కారీర్యాదికళిలే కర్మకర్తృసాధన వైగుణ్యముణ్డానాలుమ్ ప్రపత్తియిలతు కూడుమో? సర్వాధికారమాన పడియాలే కర్తృవైగుణ్యమ్ కూడాతే? మానసిక బుద్ధివిశేషమాకైయాలే కర్మవైగుణ్యమ్ తానుణ్డో? సాధన వైగుణ్యమ్ తానెజ్ఞనే? ఎన్నమూన్ఱైయుమ్ నిరూపిక్కిరార్ - ఇజ్గితి-ఆనాలుమ్ ప్రపత్తిమాత్రత్తుక్కు

సా-ప్ర—— సంయోగే నిష్ఠయా హీయత,, ఇత్యాద్యుక్తనిష్ఠాహాని ప్రసంగాత్పునఃప్రపదనస్యచ “సకృదేవ హి శాస్త్రార్థః,, ఇత్యాది నిషేధాచ్చతదలాభ ఏవస్యాదిత్యత్రాహ-మున్బుకోలినేత్యాది. నన్వేవం ప్రపత్తేర్దృష్టాదృష్ట సకల ఫల సాధనత్వే క్వచిద్దృష్ట ఫలవ్యభిచార దర్శనాత్ఫలసాధనత్వమేవ భజ్యేతేత్యాశంక్య దృష్ట ఫల సాధన కారీర్యాదౌ ఫల వ్యభిచారాన్యథా సిద్ధిహేతుభూతకర్మకర్తృసాధనవైగుణ్యస్యాత్రాప్య విశేష ముపపాదయన్ వైగుణ్యాభావే సర్వ ఫల సాధనత్వమస్త్యేవేత్యాహ -వేరేశిలరిత్యాదినా-

సా-వి—— కతుక నుచితేత్యాహ-మున్బుకోలినేతి- కేషాంచిద్దృష్టార్థ ప్రపత్తివైఫల్య దర్శనప్రయుక్తావిశ్వాస శంకాం వారయతి - వేరేశిలరితి. శిల ఫలియాతొழியక్కణ్డు, కతిపయేషు ఫలవ్యభిచారిషు సత్సు తానిదృష్ట్వా. అవర్కళైయుమ్, తేపి.అల్లాతశాస్త్రార్థజ్ఞర్కళిప్పడికళిలే,ఇతరశాస్త్రార్థజ్ఞేషు కారీరియాగాదిషు స్థితప్రకారేణ. కర్మకర్తృసాధన వైగుణ్యత్తై వెళియిట్టు, ప్రకాశ్య- తెళివిక్కవేణుమ్ , శంకానివృత్తి ప్రకారాన్ బోధయేయుః- సాంగాత్కామ్య కర్మణః ఫలావశ్యం భావ ఇతి నియమాత్కర్మకర్త్రాది వైగుణ్యే దృష్ట ఫలాసిద్ధేర్నతత ద్వచ్ఛాస్త్రార్థే ష్వవిశ్వాసః కార్య ఇతి భావః- వైగుణ్యేసత్యపి

సా-సం—— కర్మవైగుణ్యమావతితి - క్రియత ఇతి కర్మేతి తాత్కాలిక విశ్వాస ప్రముఖ వైగుణ్యస్య

మూ— ఇవై వైగుణ్యజ్ఙళ్ ఇన్ఱిక్కే ప్రపత్తి పణ్ణినపోతు తత్ఫలఙ్గళ్ కాణక్కోడాలిన వ్యభిచారఙ్గళుమ్ ఇన్ఱిక్కే కా
ణా నిన్ఱోమ్. వేఱే శిలర్ ప్రపత్తిశాస్త్రత్తోడుమ్ శాస్త్రాన్తరఙ్గళోడుమ్ వాశియఱ సర్వశాస్త్రఙ్గళుక్కు
మ్ ప్రవర్తకరాన వ్యాసాది కళ్ ‘‘ఆలోడ్య సర్వ శాస్త్రాణి విచార్య చ పునః పునః। ఇదమేకం సునిష్పన్నం
ధ్యేయో నారాయణ స్సదా’’ ఎన్ఱుమ్ ‘‘ హరిరేక స్సదా ధ్యేయో భవద్భిస్సత్వ సంస్థితైః’’ ఎన్ఱుమ్ ‘‘స్మర్త
వ్య స్సతతం విష్ణుః’’ ఎన్ఱుమ్ ఇప్పడి నిష్కర్షియానిఱ్క సకృత్ప్రపత్తిమాత్రమే మోక్షసాధనమాకి
ఱపడి ఎప్పడి? ‘‘మామేవ యే ప్రపద్యన్తే’’ ఇత్యాదికళ్ అంగప్రపత్తి విషయఙ్గళానాల్ పోలే చరమశ్లో
కముమ్ సపరికర ప్రపత్తియై భక్త్యఙ్గమాక విధిక్కిఱతాక వేణ్డావో ఎన్ఱు శొల్లువర్ కళ్ - ఇతువుమ్ అన
పపన్నమ్ ‘‘ శరణం త్వాం ప్రపన్నా యే ధ్యానయోగవివర్జితాః। తేపి మృత్యుమతిక్రమ్య యాన్తి తద్వైష్ణ
వం పదమ్’’ ఎన్ఱుమ్ ‘‘యద్యేన కామకామేన న సాధ్యం సాధనాన్తరైః।

సా-దీ— ‘‘ధ్యేయో నారాయణస్సదా’’ ఎన్ఱు ఆవృత్తం ధ్యానం విహితమ్. అతువే
యే మోక్షసాధనం - సకృత్ప్రపత్తి మోక్షార్థమెన్నిల్ వైయర్థ్యం ప్రసంగిక్కుమ్ - ఆకైయాలా
వృత్తియాన ప్రపత్తియాల్ ఎఙ్గనే మోక్షమెన్ఱు శిలర్ శొల్లుమ్ శంకైయై యనువదిక్కిఱార్ - వేఱే శిల
ప్రపత్తీత్యాది యాల్ - చరమశ్లోకత్తిల్ స్వతంత్ర ప్రపత్తియుమ్ విధిక్కప్పడవిల్లై? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ .
మామేవ ఎన్ఱు - సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య ఎన్ఱు మోక్షోపాయాన్తర త్యాగమ్ శొల్లవిల్లై యెన్ఱు భావ
మ్ - శరణం త్వామిత్యాది - యే త్వాం శరణం ప్రపన్నాః, స్వతంత్రతయా శరణవరణమ్ పణ్ణినవర్కళ్ తైలై-
యద్యేనేతి. యేనకామకామేన, ప్రయోజనాన్తరత్తై వాంఛిక్కుమవనాల్ - యాతొరు ఇష్టఫల వి

సా-స్వా—అన్వయ వ్యభిచారమ్ దృష్టమాకైయాలే సాధనత్వమ్ కూడుమో ? ఎన్న అవిగుణ ప్రపత్తియి
ల వ్యభిచారాభావాత్ సాధనమెన్ఱు సమర్థిక్కిఱార్ - ఇవై వైగుణ్యేతి - ప్రకారాన్తరేణ ప్రపత్తిక్కు
సాక్షాత్ సాధనత్వమిల్లైయెన్ఱు శంకిక్కిఱార్ - వేఱే శిలరితి - చరమశ్లోకత్తిల్ వ్యాసాదికళుక్కుమ్ పర
మగురువాన సర్వేశ్వరన్ ప్రపత్తియై మోక్షసాధనమాక విధిక్కైయాలే సాక్షాత్ సాధనత్వమ్ కూడా
తో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . మామేవేతి. ఇన్త పక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ - ఇతువుమితి - శరణం
త్వామితి - స్పష్టార్థమ్ - యద్యేనేతి - యేన కామకామేన సాధనాన్తరైర్యన్న సాధ్యమ్ .

సా-ప్ర —కాణా నిన్ఱోమ్, ద్రాపద్యాదిష్వితి భావః - ఏవం భరన్యాసస్య సర్వఫల సాధనత్వానుప
త్తిం పరిహృత్య సాధనతయా భక్త్యన్వయా సహస్య తస్యాకారాన్తరేణ భక్త్యన్వయ సహత్వముపపా
దయితుం భక్త్యంగత్వే నైవ సాధనత్వమితి కైశ్చిదుక్తమనూద్య పరిహరతి - వేఱే శిలరిత్యాదినా-

సా-వి—క్రమేణ వైగుణ్యం ప్రతిసమాధాయ మోక్షార్థినో మోక్షం దదాతీతి ప్రాగేవోక్తం- వైగుణ్యాభావేతు ఇ
ష్టఫలసిద్ధిర్దృష్టైవేత్యాహ . ఇవై వైగుణ్యఙ్గళ్ ఇతి- అర,రహితం - సర్వశాస్త్రార్థ ప్రవర్తకవ్యా
సాదిభిరేవ ‘‘ధ్యేయో నారాయణస్సదా’’ ఇత్యుక్తత్వాత్ - ‘‘మామేవ యే ప్రపద్యన్త ఇత్యాదివత్ - ‘‘సర్వధర్మా
న్పరిత్యజ్య’’ ఇత్యేతదపి అంగప్రపత్తిపరమ్-నతు స్వతంత్రసాధనవిధిపరమితి కేషాంచిచ్ఛంకాం పరిహర్తుమనువ
దతి. వేఱే శిలర్ ప్రపత్తిశాస్త్రేతి-విధిక్కిఱతాక వేణ్డావో, యథావిధియ్యతే తథానకిం-పరిహరతి. ఇతువుమితి.

సా-సం—కర్మవైగుణ్యతోపపద్యత ఇతి భావః - యద్యేనేతి - ప్రథమ కామశబ్దః పురుషార్థపరః-

మూ — ముముక్షుణా యత్సాంఖ్యేన యోగేన నచ భక్తితః । ప్రాప్యతే పరమం ధామ యతో నావర్తతే యతిః । తేన తేనాప్యతే తత్త్ న్యాసేనైవ మహామునే । పరమాత్మా చ తేనైవ సాధ్యతే పురుషోత్తమః,, ఎన్నుమ్,,

సా.దీ — సాధనాంతరజ్ఞైః ల సాధ్యమ్ - ముముక్షుణా, మోక్షఫలత్తై ఇచ్ఛిక్కుమవనాలుమ్ - యాతొరు పరమం ధామ. సాంఖ్యేన, జ్ఞానయోగత్తాల్ అడైయప్పడాతు, కర్మయోగత్తాలుమ్ భక్తియోగత్తాలుమ్ అడైయప్పడాతు - తేన తేనాధికారిణా, అవ్వో అధికారికళాల్ - తత్తత్కామ్య ఫలమ్, ఇన్యాసత్తాలేతానే యడైయప్పడుమ్ - పరమాత్మావుమ్ తేనైవ న్యాసేన సాధ్యతే - ముముక్షుణా ఎన్ను విశేషమ్ - ఇజ్గు ధ్యానయోగ వివర్జితాః - నచభక్తితః ఎన్నైయాల్ స్వతంత్ర న్యాస మెన్నుతోత్తమ్-

సా - స్వా — ముముక్షుణా చ కర్మయోగ జ్ఞానయోగ భక్తిభిర్న సాధ్యం మోక్షాఖ్యం ఫలం - తేన తేన పుంసా. తత్తత్ఫలం న్యాసేనైవ సాధ్యతే. పరమాత్మా చ సాధ్యత ఇత్యర్థః.

సా.ప్ర — నను "ధ్యేయో నారాయణస్సదా - హరిరేకస్సదా ధ్యేయః - స్మర్తవ్యస్సతతం విష్ణుః,, రితి సామాన్యత స్సాత్త్వికానాం సదా భగవద్ధ్యానస్య విధానాద్భరన్యాసస్య ధ్యానజనకతయాపి మోక్షహేతుత్వ

సా.సం — ద్వితీయ కామశబ్దః తదర్థినా ఇత్యర్థకః. సాధనాంతర శబ్దః అముముక్షు కర్తవ్య జ్యోతిష్టోమాదిపరః - న సాధ్యమిత్యుక్తిః తత్తదధికారాభావనిబంధనా - ఏతద్వివరణం ముముక్షుణేత్యాది - ముముక్షుణా, ప్రకృతిబంధ విమోక్షమిచ్ఛతా - ఆత్మప్రాప్తి కామేనేతి యావత్ - సాంఖ్యేన, జ్ఞానయోగేన. యదాత్మప్రాప్తిరూపం ఫలం సాధ్యం - యోగేన, కర్మయోగేన - జ్ఞానయోగ రూపం వా, సాక్షాద్భక్తియోగరూపం వా, యత్ఫలం తత్కామేన సాధ్యం - భక్తితః, ఉపాసనేన - యత్పరమం ధామ, తత్కామనావతా ప్రాప్యతే - పరమధామ్నో విశేషణం యతో నావర్తతే యతిరితి - యతిః, భగవదితర విరక్తః. యతో నావర్తత ఇత్యుక్త్యా ఆత్మప్రాప్తి రప్యావృత్తిమతీతి సూచితమ్ - ఏవ ముక్తసాధనేష్వశక్తస్య తైస్తైర్యద్యన్న సాధ్యం తేన తేన తత్తత్ఫలకామేనాకించనేన తత్తత్, తత్తత్ఫలం - న్యాసేనైవ, తత్తత్ఫలాయానుష్ఠిత స్వతంత్ర ప్రపదనేనైవ - ఆప్యతే. అత్ర పరమధామశబ్దః "తద్విష్ణోః,, రిత్యుక్త స్థానపరః - నన్వేవమపి న్యాసేన పరమాత్మా న స్సాధ్యః - "యమేవైష,, ఇతి శ్రుత్యా పరమాత్మనైవ పరమాత్మన స్సాధ్యత్వోక్తేః. భాష్యే "నాన్యోపాయత్వ శ్రవణా,, దిత్యేవ భాషితత్వాత్పరమాత్మ న స్సాధ్యత్వం చ దేవీఫణీశాదివత్ప్రాప్తివినియోగైర్భోగ్యత్వ విశేషణ - తథా భోగ్యత్వం చ సిద్ధోపాయనిష్ఠాః ప్రత్యేవ - అత ఏవ ముక్తావనుభవపరాః కేచిత్ కైంకర్యపరాః కేచిదితి వచనభూషణకారా ఇతి భ్రాంతశంకా నివర్తనాయ పరమాత్మా చ తేనైవ సాధ్యత ఇత్యుక్తిః - ప్రమాణవచనాంశః కథమేవ న్నిర్బంధన శంకాపరిహారక ఇత్యుచ్యత ఇతి చేన్న - పరిహార శ్రవణాదేవేత్థం శంకా నిష్పత్తేః "దృశ్యతే చ,, జగతో స్య జగచ్చ స,, ఇత్యుత్తర బలాద్యన్మయ మిత్యస్య జగత్ప్రమాత్మక మిత్యర్థకత్వ వర్ణనం - తథా "కేన కం పశ్యే,, దితి శ్రవణాత్ "త్రదితర ఇతరం పశ్యతి,, త్యత్ర ఇతర శబ్దే త్యర్థస్య సిద్ధిః. ఏవం యద్యేనేత్యర్థం. తేన తేనేత్యర్థం చ మోక్షాతిరిక్త కామపరమేవ కృత్వా ముముక్షుణా పురుషేణ సాంఖ్యేన యోగేన భక్తితశ్చ తత్తదధికార వైధుర్యేణ యన్న ప్రాప్యతే తేన న్యాసేనైవ మోక్షకామనావతా పరమాత్మా చ సాధ్యత

మూ— ఇత్యాదివచనఙ్గళాలే స్వతంత్రప్రపత్తిసిద్ధిత్తాల్ ఇన్నిష్టైయుడైయవనుక్కు శ్రీవైకుంఠగద్య-ప్పడియిలే స్వయమ్ఫలమాక "ధ్యేయో నారాయణస్సదా", ఎన్కిఱ అర్థత్తిల్ తఱ విగ్రహకాటడు అన-యత్తుక్కు విరోధమిల్లై - ఇతు అరోగనుక్కు మారోగ్యార్థికక్కుమ్ క్షీరమ్ సేవ్యమెన్నుమోదాక్కుమ్

సా-దీ—తన్విగ్రహకాట్టన్వయత్తుక్కు, స్వతఃప్రాప్తాన్వయత్తుక్కు నైకు. ధ్యేయో నారాయణస్సదా ఎన్నతుశ-నుకూపాయభక్తియైయుమ్, అశక్తవిషయత్తిల్ ఫలరూపభక్తియైయుమ్, తంత్రేణవిధిక్కిఱతెన్నైకు. ఇవ్వర్థత్తై మనస్సిల్ వైత్తుక్కొణ్డు దృష్టాన్తముపన్యసిక్కిఱార్ - ఇతు అరోగనుక్కిత్యాదియాల్ - క్షీరమ్ సేవ్యః-స్తు వైద్యశాస్త్రత్తిల్ అరోగనుక్కుమ్ ఆరోగ్యార్థిక్కుమ్ తంత్రేణ విధిక్కప్పడుమిరే క్షీరసేవై-అప్పడియే

సా-స్వా—స్వతంత్ర ప్రపత్తిసిద్ధిత్తాలితి. అనన్యథాసిద్ధప్రమాణత్తాలే సిద్ధిత్తాలెన్నపడి-ఇప్పడియాకిల్ వ్యాసాద్యు-క్తికళుక్కు గతియేతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇన్నిష్టైయుడైయవనుక్కిత్యాదినా- తఱ విగ్రహకాటడితి స్వతః ప్రాప్తాన్వయత్తుక్కెన్నపడి - "ధ్యేయో నారాయణస్సదా", ఎన్ను ఉపాయత్వ ఫలత్వోక్తి ఉ-న్నికే ఔదాసీన్యేన ధ్యానత్తై విధిక్కైయాలే శక్తవిషయే ఉపాయతయాన్వయముమ్, అకించన వి-యే ఫలతయాన్వయముమ్ భక్తియోగత్తుక్కు సిద్ధమెన్ను కరుత్తు. ఒరు వాక్యత్తాలే ఉపాయతయా ఫల-యాచ ధ్యానత్తై విధిక్కక్కూడుమో? ఎన్న దృష్టాంతత్తాలే సమర్థిక్కిఱార్, ఇతు ఇతి - ఇప్ప

సా-ప్ర—సంభవా ద్ధ్యానాన పేక్షత్వ వాదో వైభవ వాదః కిన్న్యాదిత్యత్ర భరన్యాససకృదనుష్ఠానస్యసాక్షా-న్మోక్షసాధనత్వే "మహావిభూతే శ్శ్రీమత శ్చరణారవిందయుగళ మనన్యాత్మ సంజీవనేన తద్గతసర్వభా-వేన శరణ మను ప్రవ్రజేత్ - తతశ్చ ప్రత్యహ మాత్మోజ్జీవనాయైవ మనుస్మరే", దితి భాష్యకారోక్త్యా ఫలతయాపినిత్యం ధ్యానోపపత్త్యా సదాధ్యేయత్వ వాదానాం బాధాభావాత్ - అన్యథా ధ్యానా-పేక్షత్వ వాదానాం బాధప్రసంగాత్ - ప్రపత్తేరపి సాక్షాత్సాధనత్వోపపత్తేన-వైభవ వాదత్వమిత్యాహ - ఇన్నిష్టైయుడైయవనుక్కిత్యాదినా. నను యత్కించిద్వ్యాధ్యాది వర్తక తయా వికల్పేన విహితయోః ద్వయోర్మధ్యే ఏకేన వ్యాధ్యాది నివృత్తావితరస్య స్వయంఫలత్వే-నాపి సేవనం యథా నోపపద్యతే ఏవ మేవ భక్తిసాధ్యస్య కృత్స్నస్య సకృచ్ఛరన్యాస మాత్రాత్సిద్ధా-గవ ద్భక్త్యనుష్ఠానం నోపపద్యత ఇత్యత్ర భక్తియోగస్యనిరతిశయ ప్రీతి రూపతయా క్షీరసేవనవద్భోగ-రూపత్వా త్తదుపపద్యత ఇత్యభిప్రేత్యాహ - ఇతు అరోగనుక్కుమిత్యాదినా. నను "సాత్త్వికస్సతునిష్ఠేన

సా-వి— వైకుణ్ఠగద్యత్తిల్ పడియే "ప్రత్యహమాత్మోజ్జీవనాయైవ మనుస్మరే", దిత్యుక్త్యా సదాధ్యాన విషయే- తఱవిగ్రహకాట్టన్వయత్తుక్కు, స్వస్య స్వతః ప్రాప్తాన్వయస్య. శక్తవిషయే ఉపా-యతయాన్వయస్యాకించనవిషయే స్వయంప్రయోజనతయా అన్వయస్య చేత్యర్థః-ఒక్కుమ్, తుల్యం అరోగస్య భోగార్థం ఆరోగ్యార్థినో రోగనివృత్త్యర్థ మిత్యధికారి భేదేన ఏకమేవ క్షీరపానం ప్రీత్యర్థముపా-య రూపంచ భవతి తద్వదితి భావః - ననుస్వతంత్ర ప్రపత్తి నిష్ఠా శ్శ్యాదా ్రదయ స్సంతి. తేషాం ఫలత్వే

సా-సం—ఇత్యర్థః ఇతి కేచిద్వదంతి-తన్విగ్రహకాట్టన్వయత్తుక్కు ఇత్యుక్తిః, అకించనస్యాపి ఫలత్వేన భ-క్త్యన్వయ నిబంధనా - ఇతు, సకించనా కించనయోర్భక్త్యన్వయవచనమ్-ప్రపన్నమాత్రస్య సాంగతయ

మూ—సాంగమాన ధ్యానవిశేషమ్ సర్వాధికారమన్నియాకిలుమ్ భగవద్విషయత్తిల్ అధికారానురూపమాక అఱియలామళవుమ్ «నిరన్తరమ్ నినైప్పతాక నీని నైక్క వేణ్డుమే» ఇత్యాదికళిల్పడియే అనుసన్ధిక్కవుమ్ కుఱైయిల్లై.

సా-దీ— ఇఙ్గు మేన్టుకరుత్తు-స్వతన్త్రప్రపత్తినిష్ఠర్ అత్రైవర్ణికరిలుముణ్డు. అవర్కళుక్కుత్తు ఫలత్త్వేనాన్వయిక్క కూడాతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - సాంగమానేతి - అఱియలామళవుమ్, నిరన్తరమ్ నినైప్పవిత్యాది - సర్వకాలముమ్ నాను నైన్ఱు అనుసన్ధిక్కుమ్పడి నీకృపైపణ్ణవేణుమ్ - యథాజ్ఞానమిత్యోక్తిడే అనుసన్ధిక్క కుఱైయిల్లైయెన్ఱన్వితమ్- ఇన్ఱిప్పైయెయుడైయవనుక్కు శ్రీవైకుంఠగద్యత్తిల్ పడియే

సా-వ్యా— తఞ్ఞివిత్తుకాడన్వయత్తుక్కు విరోధమిల్లైయెన్ఱుశొన్నతుకూడుమో ? అష్టాంగభక్తియోగముమ్ త్రైవర్ణికాధికారమాన పడియాల్ సర్వప్రపత్త్యధికారికళుక్కు తదన్వయమిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - సాంగేతి . నిరన్తరమితి - నిరన్తరమ్, సర్వకాలముమ్ . అడియేన్నునైన్ఱు నినైప్పతాక, ధ్యానమ్ పణ్ణుమ్పడి - నీని నైక్క వేణ్డుమే, నీసంకల్పిత్తరుళవేణుమెన్నైకా . ఇప్పడియాకిల్ శ్రీభాష్యకారర్ భాష్యాదికళిలోరిడత్తిలుమ్ స్వతన్త్రప్రపత్తియై యరుళిచ్చెయ్యాతే గద్యాన్తర్గత శ్రీవైకుంఠగద్యత్తిలే ధ్యానయోగత్తైయే శొల్లుకై కూడుమో ? నిత్యత్తిలుమ్ «ప్రత్యక్షరూపానుధ్యానేన ధ్యాయన్నాసీత» ఎన్ఱుశొన్నతు తాఙ్కూడుమో ? ఆకైయాల్ భక్తియోగన్తాన్ సాధనమాక వేణ్డావో ?

సా-ప్ర—స్వైమోక్షార్థచిన్తక, ఇత్యుక్తేః ప్రపన్నానాం సర్వేషాం సాత్వికతయా సత్త్వైః ప్రపన్నైః స్వయం ఫలతయా భక్తేరనుష్ఠేయత్వే స్త్రీశూద్రాదీనాం ప్రపన్నానాం భక్త్యనుష్ఠానే అపశూద్రాధికరణవిరోధస్స్యాదిత్యత్రాహ . సాంగమానేతి - నిరన్తరమిత్యాది - నిరంతరస్మరణం మమస్యాదితి త్వయైవ సంకల్పితః కార్య ఇత్యర్థః . నను భాష్యకారైః రాత్మోజ్జీవనాయేత్యుజ్జీవనహేతుత్వేన భగవద్భక్తేరహరహరనుష్ఠేయత్వోక్తేః స్వయం ఫలత్వోక్తిస్తద్విరుద్ధాస్స్యాదిత్యత్ర . ఉజ్జీవనముత్కర్షేణ జీవనం . శేషభూతస్య శేష్యతిశయోత్పాదనేన జీవనమితి ముక్త్యవస్థాభావి కైంకర్యహేతుభూత భగవదనుభవస్థానీయమత్రత్య కైంకర్యహేతుతయా వర్తమానం భరన్యాసఫలభూతం నిరతిశయస్మరణమేవ తైరుచ్యత ఇతి నవిరోధ ఇత్యభిప్రయన్నాహ .

సా-వి— సాంగధ్యానం నసంభవేత్-ప్రాణాయామాదావనధికారిత్వాదిత్యత్రాంగానుష్ఠానాయోగ్యత్వేపియావజ్జ్ఞాతుం యోగ్యం తావద్యథాధికారమనుసన్ధాతవ్యం - నతత్ర వైకల్యం నాస్తీత్యాహ - సాంగేతి-అఱియలామళవుమ్, యావజ్జ్ఞాతుం యోగ్యం తావత్పర్యంతం - నిరన్తరమ్, సంతతం. నీ, త్వం. నినైప్పతాక, యథాస్మరేయం తథా - నీ, త్వయా. నినైక్క వేణ్డుమ్, సంకల్పయితవ్యం - ఇత్యుక్తరీత్యా- అనుసన్ధిక్కవుమ్, అనుసంధాతుం-కుఱై, న్యూనతా నాస్తి. నను భాష్యకారైః «ప్రత్యహమాత్మోజ్జీవనాయైవమనుస్మరే» దిత్యుక్తత్వాదుపాయత్వప్రతీతేర్న ఫలరూపత్వమిత్యాశంక్య ఉజ్జీవనముత్కర్షేణ జీవనం కైంకర్యాచరణం తదర్థం ప్రాప్యరుచిర్యథావర్ధేత తథానుసన్ధానం కార్యమితి తేషాం తాత్పర్యమిత్యభిప్రయన్నాహ-

సా-సం— ఫలభక్త్యనుజ్ఞాయామపశూద్రన్యాయవిరోధశంకాం పరిహరతి- సాంగేతి- వైదికేతరాంగసహితఫలభక్తిస్సర్వసాధారణీతి భావః

మూ— శ్రీభాష్యకారరుమివ్వుపాయనిష్ఠైయై శిరియ గద్యత్తిలుమ్ పెరియ గద్యత్తిలు మరుళిచ్చెయ్తు శ్రీవైకుంఠగద్యత్తిలు మిన్నిష్ఠైయైచ్చురుక్కక్కాట్టి యిరుక్కునాళ్ ప్రాప్యరుచి కులైయాతే వళర్న్దు పోరుమ్ పడిక్కీడాన అనుసంధాన విశేషత్తై ‘‘తతశ్చ ప్రత్యహమాత్మోజ్జీవనాయైవ మనుస్మరేత్,, ఎన్ఱు తుడక్కి అరుళిచ్చెయ్తార్ - ఇప్ప్రపన్ననుక్కు ‘‘పూశిత్తుమ్ పోక్కినేన్ పోతు,, ఎన్కిఱ అనన్య ప్రయోజనమాన పూజావిశేషత్తై ‘‘అథపరమైకాన్తినోభగవదారాధనప్రయోగం వక్ష్యే-భగవత్తైకాన్తైకరతిః పరమైకాన్తీభూత్వా,, ఎన్ఱుతుడక్కి నిత్యత్తిలే ‘‘అత్యర్థప్రియా విరతవిశదతమ ప్రత్యక్ష రూపానుధ్యానే నధ్యాయన్నాసీత,,ఎన్ఱు మరుళిచ్చెయ్తార్ -

సా-దీ— స్వయంఫలమాకవెన్ఱత్తై వివరిక్కిరార్ - శ్రీభాష్యకారరుమిత్యాదియాల్-ఇవ్వుపాయ నిష్ఠైయై, స్వతంత్ర ప్రపత్తిరూపోపాయ-నిష్ఠైయై ‘‘శ్రీమన్నారాయణ తవచరణారవింద యుగళం శరణ మహం ప్రపద్యే,, ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్తార్ - శ్రీవైకుంఠగద్యత్తిలుమ్ శురుక్క క్కాట్టి, వక్ష్యమాణాను సంధానా పేక్షయా శురుక్కి మితగద్యత్తిలుమ్ విస్తరమాక విఙ్ఞాపిక్కైయాల్ కాట్టి ‘‘ మహావిభూతే శ్రీమత శ్చరణారవింద యుగళం అనన్యాత్మ సంజీవనేన తద్గత సర్వ భావేన శరణ మనుప్రవ్రజే,,దెన్ఱు- నిత్యత్తిల్ భగవదారాధన ప్రారంభత్తిలే ఫలరూపధ్యానత్తై యరుళిచ్చెయ్తారెన్కిఱార్ . ఇప్ప్రపన్ననుక్కిత్యాది యాల్- పూజా విశేషత్తై తుడక్కి ఎన్ఱన్వయమ్. నిత్యత్తిల్,పూజోపక్రమాత్పూర్వమెన్ఱు శేషమ్-

సా-స్వా — ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ . శ్రీభాష్య కారరు మితి . ఆనాలుమ్ శ్రీవైకుంఠ గద్యత్తిల్ తన్నిష్ఠైయై చ్చొల్లామల్ ధ్యానోక్తికక్కు గతి యెతు ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - శ్రీవైకుణ్ఠేతి . ఇప్పడియాకిల్ నిత్యత్తిల్ ‘‘ ధ్యాయన్నాసీత ,, ఎన్ఱు ఉపాయ భక్తియై అరుళి చ్చెయ్య క్కూడుమో ? ఎన్న అతువుమ్ ఫలరూప ధ్యానపరమెన్ఱరుళి చ్చెయ్కిరార్. ప్రపన్న నుక్కితి - పూజావిశేష ప్రయోజకత్వేనధ్యానత్తై

సా-ప్ర— భాష్యకారరుమిత్యాదినా-అన్యథా ‘‘అనాగతానన్తకాలసమీక్షయాప్యదృష్టసంతారోపాయః.అశరణశరణ్యఅనన్యశరణస్త్వత్పాదారవిందయుగళంశరణమహం ప్రపద్యే- తత్పాప్రప్త్యేచతత్పాదాంబుజద్వయప్రపత్తేరన్య న్నమేకల్పకోటిసహస్రేణాపిసాధనమస్తీతి మన్వానః,, ఇతిచమితగద్యే పృథుగద్యే శ్రీవైకుంఠ గద్యేచ సాధనాంతరా భావోక్తి ర్విరుధ్యేతేతి భావః - ఏవం స్వయం ప్రయోజన నిరంతర భగవద్ధ్యానస్య నిత్యానుష్ఠేయ భగవదారాధనాంగ తయాపి ప్రత్యహ మనుష్ఠేయత్వం సంప్రదాయ తోపిసిద్ధ మిత్యాహ . ఇప్ప్రపన్న నుక్కిత్యాదినా - పూశిత్తుమ్ పోక్కినేన్ పోతు, పూజయిత్వాచ కాలక్షేప మకరవ మిత్యర్థః . భగవచ్ఛాస్త్రే జయాఖ్య సంహితాయాం ‘‘ ఏకోహి శ్రూయతే దేవ కాలో

సా-వి—భాష్యకారరుమితి-కులైయాతే, వినాశంవినా-వళర్న్దుపోరుమ్పడిక్కీడాన,వృద్ధ్యనుగుణం-నిత్యేచభగవదారాధన ప్రారంభే ఫలభూత ధ్యానంభాష్య కారాఅనుజగృహురిత్యాహ-ప్రపన్ననుక్కిత్యాది-ప్రపన్ననుక్కు పూజావిశేషత్తైత్తుడక్కి ఇత్యన్వయః - పూశిత్తు పోక్కినేన్పోతు,పూజిత్వా కాలక్షేపమ కరవం.

సా-సం— ఇవ్వుపాయ నిష్ఠైయై, స్వతంత్ర ప్రపత్తినిష్ఠాం . అనుసంధాన విశేషశబ్దేనఫలరూపా భక్తిరుచ్యతే - పూజావిశేష శబ్దః పంచరాత్రసంహితా విహితపూజాపరః-గద్యేధ్యానశబ్దేన పూజా విశేషస్య

పా - ప్ర — లోకేనచాపరః। పంచకాలాస్త్వయో దిష్టాః కిమేతస్మాత్ర సంశయః,, ఇతి
నారదేన పృష్టే ‹‹ ఏకస్యైవహి కాలస్య వాసరీయస్య నారద। ఆప్రభాతాన్నిశాంతం వై పంచధాప
రికల్పనా। పృథక్కర్మవశాత్కార్యా నకాలా బహవః స్మృతాః,, ఇతి భగవతోక్తే ‹‹ ఏకకాలాశ్రి
తానాంచ కర్మణాం లక్షణం వద। పరిజ్ఞాతైస్తు యైస్సద్యః కృతకృత్యో భవామ్యహ,, మితి పునః పృ
ష్టే ‹‹ బ్రాహ్మే ముహూర్తే దారభ్య ప్రాగంశం విప్రవాసరే। జపధ్యానార్చన స్తోత్రైః కర్మవాక్చి
త్తసంయుతైః। అభిగచ్ఛేజ్జగద్యోనిం తచ్చాభిగమనం స్మృతం। తతః పుష్పఫలాదీనా మర్థాయా
ర్జన మాచరేత్। భగవద్యాగ నిష్పత్తి కారణం ప్రహరాత్పరం॥ తదుపాదాన సంజ్ఞం వై కర్మ కాల
వదాశ్రితం। తతోష్టాంగేన యోగేన పూజయేత్పరమేశ్వరం। సాధికం ప్రహరం విప్ర ఇజ్యా కాలస్తు
సస్మృతః। శ్రవణం చింతనం వ్యాఖ్యా తత్త్వ పాఠ సమన్వితా। స్వాధ్యాయ సంజ్ఞం తద్వృద్ధి కాలాం
శం మునిసత్తమ। దివావసానే సంప్రాప్తే పూజాం కృత్వా సమభ్యసేత్। యోగన్నిశావసానేచ
విశ్రమే నాంతరీకృతమ్। పంచమో యోగ సంజ్ఞోసౌ కాలాంశో బ్రహ్మసిద్ధిద,, ఇతి భగవతోక్తః- పా
ద్మేచ ‹‹ పంచకాల విధిజ్ఞానాం ప్రాశస్త్యం భగవన్నిహ। కథితం పంచకే కాలా విధయశ్చాపి పంచకే,,
ఇతి బ్రహ్మణా పృష్టే ‹‹ ఆద్యం కర్మాభిగమన ముపాదానం తతః పరమ్। ఇజ్యాచ పశ్చాత్స్వాధ్యా
యస్తతో యోగస్తతః పరమ్। పంచైవ విధయస్తేషాం కాలాః పంచైవ తే క్రమా,, దితి భగవతోక్తే
స్సాత్వత పౌష్కరయోశ్చైవ మేవోక్తః. వ్యాసేనచ - ‹‹ బ్రాహ్మే ముహూర్తే ఉత్థాయే,, త్యా
రభ్య ‹‹ అథాగత్య గృహం విప్ర స్సమాచమ్య యథావిధి। ప్రజ్వాల్య వహ్నిం విధివ,, దిత్యం తేన ప్రాత
ర్హోమ పర్యంత పౌర్వాహ్ణిక క్రియాకాలాపముక్త్వా ‹‹ దేవాదీనా న్నమస్కుర్యా దుపహారం నివేద
యే,, దిత్యభిగమన ముక్త్వా ‹‹ ఉపేయాదీశ్వరంచాపి యోగక్షేమార్థ సిద్ధయే। సాధయేద్ద్వివిధా
నర్థా,, నిత్యుపాదాన ముక్త్వా ‹‹ తతో మధ్యాహ్న సమయే,, ఇత్యారభ్య ‹‹ నవిష్ణ్వారాధనాత్పుణ్యం వి
ద్యతే కర్మ వైదికమ్। తస్మాదనాది మధ్యాంతం నిత్యమారాధయేద్ధరిమ్। తద్విష్ణోరితి మంత్రేణ సూక్తే
న పౌరుషేణచ। నైతాభ్యాం సదృశో మంత్రో వేదేషూక్తశ్చతుర్ష్వపి। నివేదయీత స్వాత్మానం విష్ణా
వమల తేజసి,, తీజ్యాముక్త్వా ‹‹ భుక్త్వైవం సుఖమాస్థాయ తదన్నం పరిణామయేత్। ఇతిహాసపురా
ణాభ్యాం వేదం సముపబ్రహ్మయే,, దితి స్వాధ్యాయం చోక్త్వా ‹‹ తథాక్షరేణ స్వాత్మానం యోజయే
ద్బ్రహ్మణీతిహి। సర్వేషామేవ యోగానామాత్మయోగః పరస్స్మృతః। యోనేన విధినా కుర్యాత్సయా
తి పద మక్షయ,, మితి యోగమప్యభిధాయ ‹‹ తదేతదఖిలేనోక్త మహన్యహని యన్మయా। బ్రాహ్మణా
నాం కృత్యజాత మపవర్గ ఫలప్రద,, మిత్యుక్తత్వాత్, దక్షేణచ ‹‹ ప్రాతరుత్థాయ కర్తవ్యం య
ద్ద్విజేన దినేదినే। తత్సర్వం సంప్రవక్ష్యామి ద్విజానా ముపకారక,, మిత్యారభ్య ‹‹ అజ్ఞానాదథవా లో
భాత్త్యాగేన పతితో భవే,, దితి నిత్యనైమిత్తిక త్యాగే బాధక ముక్త్వా ‹‹ దివసస్యాద్య భాగేన కృత్యం
తస్యోప దిశ్యత,, ఇత్యుపక్రమ్యాహ్నోష్టధా విభాగ పూర్వకం ‹‹ సంధ్యాహీనోశుచిర్నిత్యమనర్హ
స్సర్వకర్మసు। యదన్యత్కురుతే కర్మ నతస్య ఫలభాగ్భవే,, దిత్యం తేన స్నానాచమన సంధ్యావంద
నాని యథావత్ప్రతిపాద్య ‹‹ దేవకార్యం తతః కృత్వా గురుమంగళ వీక్షణమ్। దేవకార్యస్య సర్వస్య
పూర్వాహ్ణస్తు విశిష్యత,, ఇత్యభిగమనముక్త్వా తదనంతరంచ ‹‹ సమిత్పుష్పకుశాదీనాం సకాలస్సముదాహృత,,

మూ — ఇప్పడి అనన్య ప్రయోజన నిరంతర భగవదనుసంధాన పరీవాహమాన కైంకర్యత్తిల్ భగవచ్ఛాస్త్రోక్తముమాయ్, వ్యాసదక్షాదిమహర్షిమతజ్గళోడుమ్ సంగతమాయ్, "పరనికత్తు" మెన్గిఱ పాట్టిల్

సా-దీ — స్వతంత్రప్రపత్తినిష్ఠనుక్కు ధ్యానమ్ స్వయంప్రయోజనమాయన్వయిక్కిఱ మెన్గిఱార్. కీర్తిక్కు స్వయంప్రయోజనత్వముమ్ సర్వాధికారత్వముమ్ ఎజ్గనేయెన్న స్వయంప్రయోజనరూప పంచకాలాంతర్భూత మాకైయాల్ అభిగమనాదికళ్ పోలే ఇతు స్వయంప్రయోజనం - సంకీర్తనాదికళ్ పోలే సర్వాధికారమెన్నుమ్ శొల్లుకైక్కాక పంచకాల స్వరూపత్తైయుమ్ అతినుడైయ కర్తవ్యత్వాదికళ్తైయుమ్ విస్తరేణ వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇప్పడి యనన్య ప్రయోజనేత్యాదియాల్ - భగవదనుసంధానపరీవాహమాన కైంకర్యత్తిల్, అభిగమనాదికళిలెప్పడి - భగవచ్ఛాస్త్రోక్తమాయిత్యాది - కాలవిభాగవిశేషజ్గళ్.

సా-స్వా — యరుళిచ్చెయ్‌తారెన్నుకరుత్తు - ఇప్పడి శ్రీభాష్యకారర్ ప్రపన్ననుక్కు నిత్యత్తిలే పూజావిశేషత్తై కర్తవ్యమాక సాధిత్తారెన్ను శొన్నతు కూడుమో? అతు పాయాంతరనిష్ఠవిషయమన్రో? ప్రపన్ననుక్కుమ్ స్వయంప్రయోజన భక్తిపరీవాహ కైంకర్యమ్ కర్తవ్యముణ్డెన్నిల్ అంతకైంకర్యమ్ సంధ్యాదిరూపమాక లాకాతో? పూజావిశేషమాక వేణుమో? ప్రపన్ననుక్కుమ్ ప్రీతిపరీవాహమాక పంచకాలకృత్యమ్ వంగిపురత్తు నమ్బి ప్రభృతికళ్ నిత్యజ్గళిలే సాధిక్కైయాలే తదంతర్గత పూజావిశేషమ్ కూడుమెన్నిల్ అతుక్కు మూలముణ్డో? శ్రీభాష్యకారోపదేశమే మూలమెన్నిల్ అతుక్కు ఎన్న మూలముణ్డో? ఆழ்వార్కళుడైయ దివ్యసూక్తి మూలమెన్నిల్ అతుక్కుత్తాన్ మూలముణ్డో? భగవచ్ఛాస్త్రం ప్రమాణమెన్నిల్ కాలాష్టకాది విభాగపర వ్యాసదక్షాదిస్మృతివిరోధమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. ఇప్పడి ఇతి - ఇజ్గు ఇస్తకారికైకళ్ ఇప్పడి శ్రీభాష్యకారదివ్యసూక్తి - ఇజ్గనన్నాకిల్ కాలవిభాగత్తై భాష్యకారరరుళిచ్చెయ్యక్కేట్టు "అభిగచ్ఛ" న్నె న్నుతుడజ్గి "గమయిష్యామివాసరా" నెన్ను

సా-ప్ర — ఇత్యుపాదనముక్త్వా "పంచమేతు తథాభాగే సంవిభాగో యథార్హతః। పితృదేవ మనుష్యాణాం కీటానాం చాపి దృశ్యతే" ఇత్యుపక్రమ్యస్వే నైవ పూర్వత్ర ". సంధ్యా స్నానం జపో హోమ స్స్వాధ్యాయో దేవతార్చన" మిత్యుక్త దేవతార్చనరూపేజ్యామేవ సంవిభాగశబ్దేన సంగ్రహేణోక్త్వా "ఇతిహాస పురాణాభ్యాం షష్ఠంచ సప్తమమభ్యసే" దితి స్వాధ్యాయముక్త్వా "అష్టమే లోకయాత్రాంతు" త్యారభ్య "సర్వభావవినిర్ముక్తం క్షేత్రజ్ఞం బ్రహ్మణిన్యసేత్। ఏతత్ ధ్యానంచ యోగశ్చ శేషాన్యో గ్రంథవిస్తర" ఇత్యంతేన విస్తరేణ యోగస్యాప్యుక్తత్వాచ్చ పంచకాల సంజ్ఞిత ప్రపన్ననిత్యకర్మణాం సాక్షాద్భగవదారాధనత్వావగమాచ్చ నిత్యం భగవతస్స్మర్తవ్యత్వోక్తేశ్చ తత్ప్రతిశేషమ్ పరమైకాంతిభిరభిగమనాదీని నిత్యకర్తవ్యతయా స్సాంప్రదాయికత్వంచాహ - ఇప్పడి అనన్యేత్యాదినా -

సా-వి — ధ్యానస్య స్వయం ప్రయోజనతయా పంచకాలకర్తవ్యేషు కైంకర్యేషు యోగరూపత్వావశ్యంకార్యమిత్యభిప్రాయేణ పంచకాలస్వరూపం తత్కర్తవ్యంచ విస్తరేణాహ - ఇప్పడియితి - మరన్నికత్తు

సా-సం — మానసత్వమత్యభిప్రేతం. "నారాయణస్సదా ధ్యేయః - ధ్యేయో నారాయణస్సదే" త్యాది ప్రమాణసిద్ధమభిహితం నిరంతర భగవదనుసంధాన శబ్దేన ౦-

మూ — "ఇరుముప్పొழுతేత్తి,, ఎన్రపాశురత్తుక్కు వివక్షితమాక ఆచార్యర్కళ్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణిన కాలవిభాగత్తై "అభిగచ్ఛేత్ హరింప్రాతః పశ్చాద్ద్రవ్యాణి చార్జయేత్ । అర్చయంశ్చ తతో దేవం తతో మంత్రాన్ జపన్నపి । ధ్యాయన్నపి పరం దేవం కాలేష్వేతేషు పంచసు ॥ వర్తమాన స్సదా చైవం పాంచకాలికవర్త్మనా । స్వార్జితైర్గంధపుష్పాద్యైశ్శుభైశ్శక్త్యను రూపతః । ఆరాధయేత్ హరిం భక్త్యా గమిష్యామి వాసరాన్,, ఎన్రు భాష్యకారర్ అరుళిచ్చెయ్య కేట్టు వంగిపురత్తునమ్బి నిత్యత్తిలే సంగ్రహిత్తార్ - ఇప్పడి పెరియజీయరుళ్ళిట్టార్ నిత్యఙ్గళిలుమ్ కణ్డుకొళ్వతు- ఇవత్తిలుళ్ళ వైషమ్యఙ్గళ్ అవ్వోసంహితావిశేషఙ్గళిలే శొల్లుమ్ వికల్పఙ్గళాలే సంగతఙ్గళ్-ఇప్పడి యాకైయాలే "నదేవ

సా-దీ— ఇరుముప్పొழுతు, పంచకాలం-కాలవిభాగత్తై, పంచకాలవిభాగత్తై- మంత్రాన్ జపన్,స్వాధ్యాయాధ్యయనం కుర్వన్నెన్రపడి - నిత్యత్తిలే, తామరుళిచ్చెయ్త పంచశతశ్లోకరూపమాననిత్యత్తిలెన్నై. పెరియజీయర్, నఞ్జీయర్ - అభిగమనాదికళుడైయ స్వయం ప్రయోజనతయా కర్తవ్యత్తైయరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి యాకైయాలిత్యాది - స్వయంప్రయోజనతయా విహితమాకైయాలెన్నై.నిత్యమాక

సా-స్వా—నిబంధిత్తారెన్రునిర్దేశమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్రుకరుత్తు-నమ్బియినుడైయఉక్తిమాత్రమన్రిక్కే-శ్రీభాష్యకారసంప్రదాయస్థనేరాచార్యోక్తియుమ్ ప్రమాణమెన్రుకాట్టుకిరార్- ఇప్పడియితి- ఇప్పడి, ఇన్త ప్రకారమే. అభిగమనాది కర్తవ్యతా ప్రకారమెన్రపడి. ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కు అనేకనిత్యోక్త పంచకాల కృత్యం శ్రీభాష్యకార సంమత్యను గుణమాకిల్ నిత్యఙ్గళిలే ప్రక్రియా వైషమ్యమ్ కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవత్తిలుళ్ళతి - ఇప్పడి విలక్షణ ప్రక్రియా ప్రతిపాదకఙ్గళాన నిత్యఙ్గళ్ భగవచ్ఛాస్త్ర సంహితామూలమానాలెన్రనిత్య ప్రకారేణ ప్రపన్ననుక్కనుష్ఠానమ్. ప్రపన్ననుక్కైచ్ఛిక సంచారమ్ కూడాతే ? యెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇప్పడియాకైయాలేఇతి. వికల్పమ్ సంహితామూల మాకైయాలెన్రపడి-ఇప్పడి భగవత్ప్రీతిమాత్ర ప్రయోజనకైంకర్యత్తిలెన్రుశొన్నతుకూడుమో?తత్త్వజ్ఞానాదికళుముపాయనివృత్తియుమ్

సా-ప్ర — ఇరుముప్పొழுతే త్తి ఎన్కిర పాశురత్తుక్కు, ద్వయోస్త్రిషు చ కాలేషు అభ్యర్చేతి వాక్యస్య చేత్యర్థః - ననుభాష్యకార, భట్టార్య, నారాయణమునిభిర్భిన్న ప్రకారేణ భగవదారాధనోక్త్యా పరస్పరాసాంగత్యాదప్రామాణ్యాత్ తత్ర ప్రతిపాదిత పాంచకాలిక కర్మణః కథముపాదేయత్వమిత్యత్ర తత్తద్వేదాంతేషు ప్రతిపాదిత విద్యానాం రూపభేదాద్భిన్నానాం యథా వైకల్పికత్వం తథా తత్తత్సంహితా స్వవగతానామారాధన క్రమాణామపి వైకల్పికత్వేన ప్రమాణతమత్వాత్పాంచకాలికకర్మణాముపాదేయతమత్వమేవేత్యభిప్రాయన్నాహ. ఇవత్తిలిత్యాదినా-నన్వభిగమనాదీనాం క్షీరపానవత్స్వయం ప్రయోజనతయాకర్తవ్యత్వే స్వార్థకర్తృత్వరూపమమకారస్స్యాదిత్యత్రాహ-ఇప్పడియాకైయాలే ఇతి.

సా-వి— ఎన్కిరపాట్టిలుమ్, ఇత్యుక్తగాథాయాం - ఇరుముప్పొழுతు, ద్వయోస్త్రిషు-పంచసుకాలేషు - ఏత్తి,స్తుత్వా- ఎన్కిర పాశురత్తుక్కు, ఇత్యుక్తవాక్యస్య . పెరియజీయరుళ్ళిట్టార్,నఞ్జీయర్ప్రభృతీనాం.

సా-సం—ఇరుముప్పొழுతు, కాలద్వయం కాలత్రయంచ- ధ్యాయన్నపీత్యుక్తిర్యోగకాలీన ధ్యానవిశేషాభిప్రాయా - ఇవత్తిల్, తత్తన్నిత్యేష్వేవ- వైషమ్యం,అన్యోన్యాధకత్వవిగ్రహః-తహితత్తన్నిత్యోక్తసర్వోపసంహారో యుక్తఇత్యత్రాహ - ఇప్పడియాకైయాలేఇతి- వైకల్పికసంహితామూలకత్వాదేవేత్యర్థః

మూ—— లోకాక్రమణం-భవాంస్సుసహావై దేహ్య- యత్రకుత్ర కులేవాసో యేషుకేషుగవోస్తుమే। తవద
స్యైకభోగేస్యా త్సదాసర్వత్ర మేరతిః। కర్మణా మనసావాచా శిరసావా కథంచన। త్వాంవినానాన
ముద్దిశ్య కరిష్యే కించిదప్యహమ్. తనక్కే-యాక వెనైక్కొళ్ళుమితే,, ఎన్కిరపడియే భగవత్ప్రీతి మ
త్ర ప్రయోజనమాన కైంకర్యత్తిలే స్వాచార్యోప దిష్ట మాయిరుప్పతొరు శాస్త్రీయ ప్రక్రియైయై కొ
ణ్డు యథాకాలమ్ అన్వయిక్కప్రాప్తమ్ - ఇప్పడి నిత్యమాక విధిక్కిర భగవదభిగమనాదికళిల్ లోక
యతికరైప్పోలే ఖ్యాతిలాభపూజైకళుక్కాకవాతల్,తత్వ జ్ఞాన వైరాగ్యజ్ఞళిల్లా తారైప్పోలే ప్రయో
నాంతరత్తుక్కాక వాతల్ పూర్ణోపాయరల్లాతారైప్పోలే మోక్షార్థ మా
వాతలన్రిక్కే- ముక్తరైప్పోలే స్వామ్యభిమతత్తై నడత్త వేణు మెన్కిర రుచియాలే యథాశాస్త్రమ్ స్వ
వ్ప్రయోజనమాక విథిన్నాల్ ఇవ్వభిగమనాదికళ్ అన్యాభిగమనము మన్యార్థప్రవృత్తియు మన్య యా
నము మన్యశబ్దజ్ఞళు మన్య చింతైయు మాకిర ఛిద్రజ్ఞళ్పు (కురా) కామైక్కు కెటాడకమా యిరుకుటాన్

సా-దీ—— విధికటాప్పట్ట వభిగమనాదికళిల్ ఖ్యాత్యాద్యభిసంధియైయుమ్, ప్రయోజనాంతరా కాంక్షై
యుమ్, మోక్షోపాయతా బుద్ధియైయుమ్ విట్టు ముక్తనైప్పోల్ స్వయంప్రయోజనమాకప్రవర్తిక్కవేయ్
యన్యాభిగమనాది కళుక్కు నివారకజ్ఞళుమా యిరుకుం మెన్కిరార్ - ఇప్పడి నిత్యమాక విత్యాద.అన్యా

సా-స్వా——ప్రయోజన మన్యో? అతు ఇతరాధి కారికళు క్కానాలుమ్ ప్రపన్నాధికారిక్కు ప్రయోజనా
న్తర మిల్లై యెన్రిలానాలుమ్- అన్యాభిగమనా దిచ్ఛిద్రనివృత్తియుమ్ తత్సాధ్య యాకైయాలే అనన్య ప్రయో
జనత్వమ్కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ ఇప్పడీతి - ఛిద్రజ్ఞళ్ పుకురామైక్కుమితి. ఛిద్రనివృత్తి యాన

సా-ప్ర —— తనక్కే యాకవెనైక్కొళ్ళుమితే, భగవతా స్వప్రయోజనాయైవ మత్కైంకర్య స్వీ
కారో మమ ప్రయోజన మిత్యర్థః - ఉపాత్తేషు వచనేషు ఫలిత్వస్య భగవత్యవగమా తద్వ్యతిరిక్తస్య
కైంకర్య ఫలిత్వాభావా వగమాచ్చ స్వస్యాపి తదన్యత్వా త్కైంకర్య ఫలిత్వం నాస్తీతి తత్కరణే మమకా
రాహిత్యేన భవితవ్య మిత్యర్థః - నన్వనన్య ప్రయోజన ప్రపన్నస్య నిత్యాభిగమనాదీనాం శాస్త్రీత్వే
యం ప్రయోజనత్వా వగమేపి గర్భదాసానాం స్వోదర పోషణాది వద ప్రధానస్యాపి ఫలస్య తదనుష్ఠాత్ర
ష్వన్వయా భావేతేష్వాయాస సాధ్యేషు ప్రవృత్తిః ప్రేక్షావతాం నస్యాదిత్యత్ర నిత్యతయా అకరణే ప్రత్యవా
యా త్స్వామినో అత్యంతం ప్రీతి హేతుత్వాచ్చా నుష్ఠిత భరన్యాసస్యాప్య భ్యుపగత ప్రారబ్ధకర్మణాను భ
వితృత్వా ద్వాసనావ శాత్వ్యాధి కార విరుద్ధా నుష్ఠానం స్యాదితి తత్పరిహార రూపం ప్రయోజన మస్త్యే
వేతి ప్రవృత్తి రుపపద్యత ఏవేత్యాహ. ఇప్పడి నిత్యమాక విత్యాదినా- కడక మాయిరుక్కుమ్, వప్రం భవేత్.

సా-వి——ఇవ్విన్నాల్, ప్రవిశతిచేల్ -భగవదభిగమనాదికళిలే ఇత్యనేనాన్వయః. పుకురామెకుట, ప్రవేశాభావా
య-కడకమాయిరుక్కుమ్, పాలతయాతిష్ఠే యుః -

సా-సం——తనక్కే, స్వప్రయోజనాయైవ-మదంగీకరణంయత్తదేవ-ఇత్థంస్వతంత్రప్రపత్తినిష్ఠైస్సవైరపియథా
శాస్త్రంప్రాంచకాలికీంవృత్తిమవలంబ్యనిత్యనైమిత్తికాఖ్యంస్వయంప్రయోజనతయావశ్యానుష్ఠేయమిత్యుక్తమ్-
అథనకేవలమేవతదనువర్తనంప్రీతిమాత్రప్రయోజకం. అపిత్వన్యాభిగమనాద్యనర్థపరిహారాయచేత్యాహ. ఇప్ప
డీత్యాదినా-ఖ్యాత్యాదయ ఐహికాః- ప్రయోజనాంతరత్తుక్కు, ఆముష్మికస్య- కడకమాయిరుక్కుమ్. ఉక్తాని

మూ— అన్యాభిగమనమాకాతెన్ను మిడత్తై “ఇనిప్పోయొరువన్ఱనక్కుప్పణిన్దుకడైత్తలైనిన్ఱు నిఱ్కాయ్ న్దెయ్యఱ్కణ్డాయ్,, ఎన్ఱు పెరియాழ్వారరుళిచ్చెయ్దార్ - అన్యార్థప్రవృత్తియాకాతెన్ను మిడత్తై యుమ్ “కూఱైచ్చోఱివై వేణ్డువదిల్లై,, ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్-అన్య యజన మాకాతెన్ను మిడత్తై “ఉన్ని త్తుమత్తోరుతెయ్వమ్ తొழాళవనైయల్లాల్,,ఎన్ఱుమ్

సా-దీ— గమనాది కళుడైయ వర్జ్యత్వత్తై శ్రీభట్టనాథర్ ముతలాన వ్యాఖ్యాతాక్కళ్ ప్రబంధఙ్గళాలేస మర్థిక్కిరార్ - అన్యాభిగమన మిత్యాదియాల్ - తలైక్కడై, పాద పరి సర మెన్ఱ పడి . నిఱ్కాయ్ న్దెయ్యల్వు, తేజో హాని - కూఱైచ్చోఱు, వస్త్రమన్నం. వేణ్డువతు, ప్రార్థిక్కై. ఉన్నిత్తు,మనస్సాలేనినైత్తు.

సా-స్వా— షంగిక ప్రయోజన మాకైయా లభి సంధా తవ్యమ న్ఱెన్ఱపడి. అన్యాభి గమనాది ఛిద్ర నివృత్తి ఆను షంగిక ప్రయోజన మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అన్యాభి గమనాదికళ్ విరుద్ధఙ్గళాకిలన్ఱో ఇప్పడిశొల్ల లావతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - అన్యాభి గమన మాకా తెన్ఱు మిడ మిత్యాదినా , ఇనిప్పోయ్, ప్రపన్న నాన నీప్పోయ్ - ఒరు వ న్ఱనక్కు, త్వద్వ్యతిరిక్త నాన ఒరుత్తనుక్కు . పణిన్దు, ప్రణమిత్తు - కడైత్తలై, తలైక్కడై-నిన్ఱు, దూరతః స్థితః.పాద పరిసరత్తిలే నిన్ఱు- యెన్ఱ పడి - నిఱ్కాయ్ న్దెయ్యల్వు, తవ తేజోహాని. కణ్డా యెన్ఱపడి - కూఱై,వస్త్రమ్ . శోరు, భోజ్యమాన వన్నమ్ . ఇవై, ఇతుకళ్. వేణ్డువతు, భగవద్విషయత్తిల్ ప్రార్థనీయ స్సాన్నిఎన్ఱపడి.ఉన్ని త్తు,మనస్సాలే నినైత్తు,మత్తోరుతెయ్వమ్,

సా-ప్ర— అన్యాభి గమనా దీనాం ప్రపన్న విరుద్ధత్వం కథ మిత్యత్ర నిషిద్ధత్వా దిత్యభి ప్రేత్య నిషిద్ధత్వే శబ్దరూప ప్రమాణాన్యథా నుపపత్తిం దర్శయతి . అన్యాభి గమన మిత్యాదినా - ఇనిప్పోయిత్యాది. త్వత్తైంకర్యా నుష్ఠా నోపయుక్త త్వత్కృపా విషయ భూతస్య మమేతః పరం దేవతాంతర సమీపేతం ప్రణమ్య తదాలయ ద్వారిణ ద్భ్రుకుటి భటతయా వస్థానం తవైవ తేజోహాన మేకిల . కూఱైచ్చోఱివై వేణ్డువతిల్లై, కైంకర్య ఫలతయా అశనాచ్ఛాద నేనా పేక్షే . ప్రారబ్ధ కర్మవశా దేవతయో స్సిద్ధేరితి భావః - ఇదం శ్రీభట్ట నాథైః ప్రయోజనాం తరస్యా నపేక్షో పలక్షణ తయోక్తం . ఉన్నిత్తిత్యాది-

సా-వి— ఇనిప్పోయొరువన్ఱనక్కుప్పణిన్దుకడైత్తలైనిన్ఱునిఱ్కాయ్ న్దెయ్యల్వుకణ్డాయ్.ఇని,ఇతః పరం - పోయ్, గత్వా - ఒరువన్ఱనక్కు, త్వదన్యస్యైకస్య. పణిన్దు, ప్రణమ్య- కడైత్తలై,దూరం- తద్వారబహిః ప్రదేశే - నిన్ఱు, స్థితిః . నిఱ్కాయ్ న్దెయ్, త్వత్కైంకరః - అల్వు కణ్డాయ్, హానిః - త్వద్దాసస్య త్వాంవిహాయాన్యా శ్రయణం తవాసామర్థ్య ప్రకాశక మితి భావః - కూఱైచ్చోఱివై వేణ్డువతిల్లై. కూఱై, వస్త్రం - శోఱ్, అన్నం - ఇవై, ఏతే- వేణ్డువ తిల్లై, నాపేక్షే - ఉన్నిత్తుమత్తోరుతెయ్వమ్ తొழాళవనై యల్లాల్. అవనైయల్లాల్, తంవినా - మత్తోరుతెయ్వమ్, అన్యదైవం- ఉన్నిత్తు, ఉద్దిశ్య. తొழాళ్, నారాధయతి. నాయికా విషయే ప్రియంప్రతి సఖీ వాక్య మేతత్-

సా-సం— గమనపంచకా న్యథ్యమవృత్తి విరోధ్యన్యాభి గమనాది పంచక మపి నిరుధ్యత ఇతి నిరోధకమా యిరుక్కు మిత్యుక్తిః . ఇనిప్పోయితి - త్వద్దాస్య బుద్ధ్యనంతరం త్వద్వ్యతిరిక్తేషు ఫల సమ స్సక్పార్శ్వతో వ్యవహితతయా వర్తనం త్వదీయ స్వామిత్వ నాశక మిత్యర్థః - కూఱై, ఆచ్ఛాదనం - ఉన్నిత్తు, త్వద్వ్యతిరిక్త దేవ తాంతర సంబంధ స్తదేకాంత్యభంజకఇతిసిద్ధిత్యాన్యాందేవతాంననమంతిత్వవినా-

మూ— ‘‘తేపనెమ్పెరుమానుక్కల్లాల్పూవుమ్ పూశనైయుమ్ తకుమే,, ఎన్నుమ్ ‘‘ఈన్నోళ్ళిరుక్క మణైనీరాట్టి,, ఎన్నుమ్ ‘‘మత్తిజ్గోర్ పుతుత్తెయ్వమ్ కొణ్డాడుమ్ తొణ్డీర్ పెత్తతాయిరుక్క మణైవెన్నీరాట్టుటితిగో మాట్టాత్త తకవత్తీరే,, ఎన్ఱు మిత్యాది కళాలేఅరుళిచ్చెయ్తార్కళ్.

సా-దీ— చతుర్ముఖజనకనుక్కన్ఱియిలేపుష్పముమారాధనముమ్.తకుమే,తకుమో-ఈన్నోళ్,పెత్తతాయ్-మణైయెనీరాట్టుమాప్పోలే- ఇజుల,ఇన్తలోకత్తిల్- పుతుత్తెయ్వమ్,కల్పితదేవతై.తొణ్డీర్,శబ్దాదిచపలర్కళే. పెత్తతాయ్ముళిత్తు యిరుక్క మణైయెవెన్నీరాట్టుతిగోశెయ్యుమాట్టాతకృపైయత్తీరే- అన్యయజన

సా-స్వా— వేరొరు దేవతాంతరత్తై - తొళువాళ్, సేవియాళ్ -పూజియాత్తైపడి . తేవనితి - తేవ నెమ్పెరు మానుక్క ల్లాల్, తెవన్, నిరుపాధిక దేవతా భూతనాన . ఎమ్పెరుమాన్, అస్మత్స్వామీ . చతుర్ముఖ జనకాస్మత్స్వామియాన శ్రియఃపతిక్కన్ఱి యిలే - పూవుమ్, పుష్పముమ్ . పూశనైయుమ్, పూజైయుమ్ . తకుమే, తకుమో వెన్నైక - ఈన్నోళ్ళితి - ఈన్నోళ్ళి రుక్క, పెత్తతా యిరుక్క- మణైయెనీరాట్టు కిఱతు లోకస్వభావ మెన్నపడి . మత్తితి . ఇజుల, ఇన్తలోకత్తిలే - మత్తు, వెరు - ఓర్ పుతు తైయ్వమ్, కల్పిత్త దైవమ్ . కొణ్డాడుమ్, కొణ్డాడు కిఱకోళ్. తొణ్డీర్, శబ్దాది విషయ చపలరాన నాకికజనఙ్గళేవెన్నైక. పెత్తతా యిరుక్కమణై వెన్నీరాట్టుతిగో,మాట్టాత,శెయ్యమాట్టాత-భగవత్కైంకర్యమ్

సాప్ర—భగవద్వ్యతిరిక్తంకంచన సేవ్యత్వేననిశ్చిత్య బుద్ధిపూర్వకంనభజేత- తేవనెమ్పెరుమానిత్యాది-‘‘తం దైవతానాం పరమంచ దైవత ,, మిత్యాదిషు దేవ దేవత యాభిహితాదస్మత్స్వామిన శ్శ్రియఃపతేర్వ్యతిరిక్తస్యాపి పుష్పైరభ్యర్చనం కింయోగ్యమ్ ? నయోగ్య మిత్యర్థః - ఈన్నోళ్ళిరుక్క విత్యాది - ‘‘మాతృదేవో భవే,,తిపరిచరణీయ తయా ప్రథమోపాత్తమాతరి విద్యమానాయాంతాం విహాయానేన మత్పరిచరణం కృతమితి జ్ఞాపేస్య యోగ్య విషయే పరిచర్యాం కృత్వేత్యర్థః. మత్తిజ్గో రిత్యాది. దేవతాత్వేనాభిమతానాం బ్రహ్మరుద్రాదీనా మప్యాగామ్య పద్జ్ఞాన పూర్వకం స్వరక్షణా పేక్షాయా మప్యశక్తానామాపదం జ్ఞాత్వా మాత్రా గర్భరక్షణవత్స్వయమేవ రక్షితవంతం విహాయ కర్మవశ్యాం స్తానేవారాధయంతోహేభగవద్దాసా ఇదం మాతురుపకార స్మరణపూర్వకంపరిచరణం విహాయ ప్రీతి వైశిష్ట్యా యోగ్య

సా-ని— తేవనెమ్పెరుమానుక్కల్లాల్పూవుమ్పూశనైయుమ్తకుమే,అస్మత్స్వామినంవినాపుష్పంపూజనంచ అన్యస్యార్హతి కిమిత్యర్థః. ఈన్నవళిరుక్క మణైనీరాట్ట. ఈన్నవళ్, ప్రసూతాయాంమాతరి-ఇరుక్క, స్థితాయాం - మణైనీరాట్ట, పీఠస్య స్నపనవత్ - మత్తిజ్గోర్ పుతుత్తెయ్వమ్ కొణ్డాడుమ్ తొణ్డీర్ పెత్తతాయిరుక్క మణైనీరాట్టి తిగోమాట్టాత్త తకవత్తీరే. ఇజ్గు, ఇహలోకే- మత్తు, ఇతోతిరిక్తం-పుతుత్తెయ్వమ్, నూతనదైవం . కొణ్డాడుమ్, స్తువంతః - తొణ్డీర్, హేశబ్దాది విషయ చపలాః - పెత్తతాయిరుక్క, ప్రసూతాయాం జనన్యాంసత్యాం - మణై, పీఠం - వెన్నీరాట్టి తిగో, ఉష్ణోదకేన సించతి కిం. మాట్టాత్త, కర్తుమశక్యాం-తకవు,కృపాం-అత్తు,బ్రహ్మరుద్రాదీ నప్యాపత్కాలేరక్షితవంతంమాతృతుల్యాం

సా-సం— తేవనితి- దేవదేవస్య మత్స్వామినో వినాన్యస్య పుష్పం పూజనంచ యోగ్యం కిం-ఈన్నోళితి. ప్రసూతాయాం స్థితాయాం తాంపరిత్యజ్య చారుమయ మచేతనం పీఠం స్నాపయంతికిం - అపేతవ్యవహారా యూయమిత్యర్థః - మత్తితి- భగవంతంవినా నిశ్శ్రీకంనూతనం దేవంస్తువంత శ్శ్వాది భక్తాః -

మూ — సప్తర్షి సంవాదత్తిలుమ్ "విష్ణుం బ్రహ్మణ్యదేవేశం సర్వదేవ (లోక) నమస్కృతమ్ । త్రైలోక్య స్థితి సంహార సృష్టి హేతుం నిరీశ్వరమ్ । ఆధాతారం విధాతారంసంధాతారం జగద్గురుమ్ । విహాయస భజత్వన్యం బిసస్తైన్యంకరోతియః । విష్ణుధర్మపరోనస్యా ద్విష్ణుధర్మ పరాఙ్ముఖః । కుధర్మ (వృత్త) వ్రతశీలస్స్య ద్బిసస్తైన్యం కరోతియః,, ఎన్‌ఱుమ్ శొల్లప్పట్టతు- అన్యకీర్తనమాకా తెన్నుమిడత్తై "వాయవనైయల్లతు వాళ్త్తాతు. శొన్నాల్ విరోతమ్,, ఇత్యాది కళి లరుళిచ్చెయ్‌తార్ - అన్యచింతన మాకాతెన్ను మిడత్తై "శిన్నై మత్తొన్ఱి న్నిరత్త తల్లాత్తనై మ్

సా.దీ—వర్జనమ్ఇతిహాససముచ్చయత్తిల్‌శొల్లిత్తెన్గిఱార్.సప్తర్షీత్యాదియాల్-శిన్నైమత్తొన్ఱిన్నిరత్త

సా-స్వా— శెయ్యు మాట్ట్రతపడి. కృపైయ త్తీరే ఎన్నై - మూల భూత ప్రమాణ మన్ఱిక్కే ఇప్పడి ఆళ్వారక ళుడైయ దివ్య సూక్తి మాత్రత్తైక్కొణ్డు ఇప్పడి అర్థ నిష్కర్షణం కూడుమో ? ఎన్న ప్రధాన భూతయజన ప్రకరణత్తిల్‌పొతువాక ఆర్షప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్ కిరార్- సప్తర్షిసంవాదత్తిలుమి తి-నిరీశ్వరమ్,ఈశ్వరాంతరరహితమ్ - ఆధాతారమ్,ఆసమంతా ద్ధాతారమాసమన్తాద్ధారకం- స్థితినియామకం. విధాతారం, స్రష్టారం. సంధాతారం, సమిత్యేకీ కారే - ఏకీకృత్య ధాతారం - సంహారకం . సమష్టివ్యష్టి భేదేన పౌనరుక్త్యపరిహారః. విహాయాన్యంసభజతు, యఃబిసస్తైన్యంకరోతీత్యన్వయః. శేషం స్పష్టమ్. వాయుళ్-వాయ్, వాగింద్రియం.అవనైయల్లాల్, అవనై త్తవిర- వాళ్త్తాతు.శిన్నైయిత్యాది.శిన్నైయునుడైయ

సా.ప్ర—పరిచరణవద్యుష్మాకం నయోగ్య మిత్యర్థః.అత్ర "నాన్యం దేవం నమస్కుర్యాన్నాన్యం దేవం నిరీక్షయేత్ । నాన్యంప్రాసాదమారోహేన్నాన్యదాయ తనంవిశే,, దిత్యాది ప్రమాణ జాత మనుసంధేయం- సప్తర్షీతి .సప్తర్షీణాం ప్రత్యేకం స్వస్మిన్బిసచౌర్యా భావజ్ఞాపనాయ చౌర్యం యఃకరోతి సమాతరం హన్యాత్పితరం హన్యాద్బ్రాహ్మణం హన్యాదితి వద్విష్ణుం విహాయాన్యంభజ త్వితి వ్యుత్క్రమాత్పిత్ప హత్యాదివ న్నిషిద్ధత్వ మంతరేణానుపపన్నే త్యర్థః. వాయవనై యల్లతు వాళ్త్తాతు, వాగ్భగవంతం వినాన్యంకమపినస్తౌతి - శొన్నాల్ విరో మిత్యత్ర "ఎణ్ణావి లన్కవియానొ రువర్కుమ్ కొడు క్కిన్ఱేన్, మద్వదన నిర్గత పరమ భోగ్య ద్రామిడ గాథానాం భగవంతం విహాయాన్యం విషయత్వేన నకుర్యా మీతి శ్రీశఠకోపైరుక్తమిత్యర్థః-శిన్నైమత్తిత్యాది-మన్మనసోభగవద్వ్యతిరిక్తవిషయత్వ రాహిత్యాంప్రయోజనాంతర

సా.వి— కృపయా గర్భవత్స్వాత్మానంరక్షితవంతం విహాయేత్యర్థః - వాయవనైయల్లతువాళ్త్తాతు- వామ్, వాగింద్రియం - అవనైయల్లతు, తంవినా. వాళ్త్తాతు, నస్తౌతి - శొన్నాల్ విరోతమిత్యస్యాం గాథాయాం ఎన్నాపిలినక-వియానొరు వర్కుమ్ కురుకిలేన్- ఎన్, మమ- నావిల్, జిహ్వాయాం . ఇనకవి, మధురకవిత్వం - యాన్, అహం. ఒరువరుకుమ్, అన్యస్య కస్యచిత్- కురుకిలేన్, విషయంనకుర్యాం. శిన్నైమత్తొన్ఱిన్ తిరత్తతల్లాత్ తన్మైతేవపిరానఱియుమ్. శిన్నై, మన్మనః. మత్తొన్ఱు, భగవతోన్యత్ -

సా.సం—బ్రహ్మణ్యదేవేశం,బ్రహ్మభావనానిష్ఠదేవానాం స్వేష్టఫలప్రదం-నిరీశ్వరమ్, ఈశ్వరాంతరరహితం.జగద్గురుం, జగత్పితరం- తదుప పాదక మాధాతార మిత్యాది- ఆధాతారం, గర్భాధాతారం. గర్భంపురుషాది విధతయా పరిణమయితారం - తత్సుఖేన బహి నిర్గమ యితార మిత్యర్థః- వాళ్త్తుకై, స్తుతిముఖేన కీర్తనం- శిన్నై ఇతి- మన్మనోన్యస్మి న్నేకస్మి న్విషయే లేశతోపిసంబంధరహితం-ఇత్థంస్వభావం

మూ- తేవపిరానరియుమ్,, ఎన్నుమ్ ‹‹ అ(వ)రు నైవర్ మత్తుళ రెన్నే క్మన త్తిత్తెయుమ్ కరుతే క్, ఎన్నుమరుళిచ్చెయ్ తార్- ఇస్సమారాధన క్రమఙ్గళిల్ అనధికృతరుక్కు- మిక్కాలఙ్గళెల్లాత్తిలుమ్ తఙ్గళుక్కు- యోగ్యమానసిత్య నైమిత్తి కఙ్గళాలుమ్, సంకీర్తనాదికళాలుమ్, సమారాధనాది యోగ్యరాన పరమభాగవతరుకా పరతంత్ర రాయ్ యథాధికారమ్ వల్లతేవై శెయ్తుమ్ ఇక్కైంకర్య మిఴవా తొழியలామ్ -

సా-దీ—తల్లాల్ తకమ్మై, శినై ్ంయిను దైయత్వదన్యవస్తువిషయసంబంధరాహిత్యమెన్ను పడి. స్వభావత్తై ్ం. వరు నైవరిత్యాది- నానాశ్రయణీయ రెన్నువరుమ్ తేవరై- వేరు శిల రైవిక మనస్సిల్ పూర్వపక్షత్వేనవుమ్ ఎణ్ణియరియేక్ - ఇస్సమారాధనానధికృతరుక్కు- మ్భగవత్కైంకర్యసిద్ధిప్రకారత్తై ్ంయరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇస్సమారాధనాదీత్యాది-

సా - స్వా — మత్తొ్ంన్ని నిరత్తతల్లాల్ తన్నై భగవదన్య వస్తు విషయ సంబంధ రాహిత్య మాకిర తన్నై, స్వభావత్తై - తేవపిరానరియుమ్, సకల దేవోప కారక స్వామి అఱియు మెన్న పడి - వరునైం వరిత్యాది - వరు, నానా శ్రయణీయ రెన్ను. వరుమ్, వారానిర్కుర. తేయ్వమ్ మత్తుళ రెన్ను, వెరుజీవ ర్తై యుమ్ జైన్ను - మనత్తు, ఎన్ మనస్సిలే - ఇత్తెయుమ్, ఈఇవత్తుమ్. కరుతేక్, పూర్వ పక్షత్వేనాపి ఎణ్ణేనేన్నపడి- ఇప్పడి యభిగమనాది పంచకం ప్రపన్న నుకుకా కర్తవ్య మాకైయాల్ తదంతర్గత సమారాధనముమ్ కర్తవ్య మెన్నుకరుత్తు. ఇప్పడి యాకిల్ ‹‹ జపస్తప స్తీర్థ సేవా ప్రవ్రజ్యా మంత్ర సాధనమ్। దేవ తారాధనం చేతి స్త్రీశూద్ర పతనా నిషట్ ›› ఇత్యాది వచనఙ్గళాలే యాతల్, అశక్త్యాది కళాలే యాతల్, ఇజ్యానధికృతరుక్కు- తత్కాల త్తిలేచ్ఛిద్రం సంభవియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- ఇస్సమారాధనాదికళిలితి-

సా- ప్ర — పరాణా మస్యాత్మాను భవ ప్రదానే నోపకారకో భగవానేవ జానాతి - వరు నైవరిత్యాది ప్రళయాపది కృత్స్నం స్వోదరే నిధాయ రక్షితవంతం విహాయత్వ ద్వ్యతిరిక్తా నస్మాని వాగామిదుఃఖాక్ దేవాక్త్వ త్స్రుష్టతయా ఆగామినో వా దేవాన్మ దారాధ్యత్వేన మనసి కించిదపినవిచారయా మీత్యర్థః నను భగవ చ్ఛాస్త్ర ఏవ అభిగమనా దీనాం త్రైవర్ణికాధి కారత్వావగతేః ప్రపన్న స్త్రీశూద్రాదీనాం తేష్వధికారాభావాత్తేషాముక్త ఛిద్రోత్పత్తౌ స్వరూపనాశఏవ స్యాదిత్యత్రాహ- ఇస్సమా రాధనేత్యాదినా-

సా- వి—తిర త్తతల్లాల్ తకమ్మై, నవిషయీ: కరోతీత్యాతత్స్వభావం- తేవపిరాక్, దేవనాయకః- అరియుమ్, జానాతి. వరు తేవర్ మత్తుళ రెన్నేక్ మన త్తిత్తెయుమ్ కరుతేక్- వరు తేవర్, సృష్ట్యాదావాగంతుక దేవాః. మత్తుళర్. అన్యేఆశ్రయణీయాఇతి. యెన్మనత్తు, మమ మనసి. ఇత్తెయుమ్, కదాపి- కరుతేక్, నస్మరామి- అనధికృతరుక్కు, శూద్రాదీనామపి - యోగ్యమానేతి - గురుపరంపరానుసంధానా ద్యష్టోత్తర శత దివ్య దేశాను సంధానస్నాన ద్వాదశోర్ధ్వ పుండ్రధారణ భగవత్ప్రబంధాను సంధానపుష్పతులస్యా ద్యాహరణ భగవదారాధనాది నిత్య నైమిత్తిక కర్మభిర్నామ సంకీర్తన మాలాకరణ దీపారోపణ భగవన్మందిర మార్జనాదిభి శ్చేత్యర్థః - వల్లతేవై శెయ్తుమ్, సమర్థం కైంకర్యం కృత్వాపి - ఇఴవా తొழியలామ్, నివారక రహితం భవేత్ - సిధ్యేదితి భావః -

సా- సం—మన్మన ఇతి దేవ దేవో జానాతీత్యర్థః- వరుమితి- ధ్యానాలంబన యోగ్యా దేవాన్యేపిసంతీతి ఈషదపి నశంకాం కరోమీత్యర్థః- ఏవంభూతస్య సమారాధనాది లాభోనపరతంత్రాణామితి తేషాం స్వయం ప్రయోజన కైంకర్య ఫలకైకాంత్యలాభో నస్యా దిత్య త్రాహ - ఇస్సమారాధనాదీతి -

మూ— ఇవ్వర్థత్తై ‹‹ ఆరాధనానాంసర్వేషాం విష్ణోరారాధనంపరమ్ । తస్మాత్పరతరం ప్రోక్తం తదీయారాధనంపరమ్,, ఎన్నుమ్ ‹‹కున్ఱ మెడుత్తపిరా నడియారోడు మొన్ఱినిన్ఱశడకోపసురై శెయల్,, ఎన్నుమ్ ‹‹ఏత్తియిరుప్పారై వెల్లుమేమత్త వ్వరైశాత్తియిరుప్పార్ తవమ్,, ఎన్నుమ్ అరుళిచ్చెయ్తార్కళ్-

సా-దీ— భాగవతాత్యంత పారతంత్ర్యేణ భగవదారాధనసిద్ధౌ ప్రమాణజ్ఞళై కాట్టుకిరార్- ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాది - భగవదాశ్రితరై వెన్ఱిరుకుమ్ భాగవతాశ్రితరుడైయ తపస్సైన్ఱపడి- కున్ఱమిత్యాది- గోవర్థనోద్ధరణమ్పణ్ణి ఉపకారకనానవనుడైయ వడియారోడే- ఒన్ఱినిన్ఱ, కైంకర్య కరణై నైకీభవిత్తు నిన్ఱ- ఏత్తి, స్తుతిత్తు . తవమ్, తపః - కించ భగవానై సమారాధిత్త వర్కళతత్పార తంత్ర్యత్తైప్పార్త్తు

సా-స్వా— ఇక్కైంకర్య మితి . అవరుకుళ ఇడువె సమారాధన మెన్ఱు కరుత్తు - భాగవత కైంకర్యత్తాలే భగవ త్కైంకర్య రూప సమారాధన జనిత భగవత్ప్రీతి సిద్ధిక్కుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇవ్వర్థత్తై ఇతి - తస్మాత్ , విష్ణ్వారాధనాత్ . పరం తదీయారాధనమ్ , ఆరాధనానామ్మధ్యే పరతరం ప్రోక్తమితి యోజనా - కున్ఱమెడుత్త, గోవర్థనోద్ధరణమ్ పణ్ణి - పిరాన్, ఉపకారక నాన శ్రీకృష్ణ నుడైయ - అడియరోడు ఒన్ఱి నిన్ఱ, కైంకర్య కరణేన ఏకీభవిత్తు నిన్ఱ - శఠకోప దివ్యసూక్తిత్యాది స్పష్టం - ఏత్తి యిరుప్పారై, ఈశ్వరనై స్తుతిత్తు ఇరుప్పారై- వెల్లుమ్, వెన్ఱిరుక్కుమ్ , అతిశయిత్తిరుక్కుమ్ - ఏత్తినవర్కై,స్తుతిశీలభాగవతర్కై- శాత్తియిరుప్పార్, ఆశ్రయిత్తిరుప్పార్- తవమ్, తపస్సైన్ఱపడి-

సా-ప్ర—నన్వభిగమనాద్యనుష్ఠాతౄణా మపేక్షిత కరణేనాప్యభిగమనాదిస్వయం ప్రయోజన భగవత్కైంకర్యం ప్రాప్తుంశక్యమిత్యుక్తం - తన్నోపపద్యతే - భరన్యాసానంతరం కర్తవ్యానాం కేవలభగవత్ప్రీత్యర్థతయైవ కర్తవ్యత్వా ద్భాగవత కైంకర్యస్యచ భాగవత ప్రీత్యర్థతయా కేవల భగవత్ప్రీత్యర్థత్వాసిద్ధేరిత్యత్ర భాగవతారాధనస్యాత్యంత భగవత్ప్రీతిహేతుత్వస్య ‹‹ మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికా భవేత్ । తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషతః। విష్ణోః ప్రసాద మాకాంక్ష న్వైష్ణవానేవతోషయే ,, దిత్యాది ప్రమాణైరవ సమా కేవల భగవత్ప్రీత్యర్థత్వ ముపపద్యత ఏవేతి ప్రదర్శయన్నస్యార్థస్య సాంప్రదాయికత్వం చాహ - ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా - కున్ఱమెడుత్తపిరానిత్యా గోవర్ధనస్య ధృతవతః కృష్ణస్య దాసై రైక్యేన స్థితేన శఠకోపేనోక్తం వాక్యమిత్యర్థః- ఐక్యేన స్థితిశ్చ శేషత్వేన తదీయాశయానుభావా దితిభావః - ఏత్తియిరుప్పారై ఇత్యాది, విరోధినిరసనశీల నరసింహ కింకరతయా వస్థితి హేతుభూతసుకృత విశేషా ద్భాగవత కింకరతా హేతు భూత సుకృత

సా— కున్ఱమెడుత్తపిరాన్ అడియారోడొన్ఱి నిన్ఱశడకోపనురై శెయల్. కున్ఱమ్, గోవర్థనమ్ ఎడుత్త, ధృతవతః పిరాన్, పరమోపకారకస్య శ్రీకృష్ణస్య. అడియారోడు, భక్తైస్సహ - ఒన్ఱినిన్ఱ ఏకీభావేన స్థితస్య. రామసుగ్రీవయో రైక్యమివేప భాగవతాశయానుకూలేన స్థితస్య - శఠకోపన్, శఠకోపస్య- ఉరై, శ్రీసూక్తి- శెయల్ అనుష్ఠానమ్ కైంకర్యం. భాగవత సేవానుష్ఠానం ప్రమాణమితి భావః. ఏత్తియిరుప్పారై వెల్లుమే మత్తవరైచ్చాత్తి యిరుప్పార్ తవమ్. ఏత్తియిరుప్పారై, నరసింహ మారాధ్య స్థితాన్- వెల్లుమే, జయతి కిమిత్యాకాంక్షాయామాహ- మత్తవరైఇతి- మత్తవర్త్త భగవదితరాన్

సా-స్వా— ఇవ్వర్థత్తై, భాగవత సేవయా ప్రాగుక్తభగవత్కైంకర్య సిద్ధిరూపమర్థం-

మూ— ఇక్కైంకర్యఙ్గళైత్తాఙ్గళ్ అనుష్ఠిత్తుడక ప్పార్ కుక్కుమితుకణ్ డుడకప్పార్ కుక్కుమ్ జగద్వ్యాపారమ్ పణ్ణ అధికృతనాన ఈశ్వరనుక్కుమ్ ముక్తరుక్కుమ్పోలే భోగమేకరూపమ్- “ధర్మజ్ఞశ్శ్రీతోవా దృష్ట్వా వా స్మృతోవాకథితోపివా । అనుమోదితోవా రాజేంద్ర పునాతిపురుషంసదా,, ఎనిఱపావనత్వమ్పోలే భోగ్యత్వముమ్ ఏకరూపమాక క్కత్తైయిల్లై -

సా.దీ— ఉకన్దిరుప్పార్క్కుమ్ జగద్వ్యాపారత్తిల్ ముక్తనుక్కుమీశ్వరనుక్కుమ్పోలే భోగమేకరూపమాయిరుక్కుమెన్కిరార్. ఇక్కైంకర్యఙ్గళైయిత్యాదియాల్- భగవద్ధర్మత్తిక్ పావనత్వమ్సర్వవిషయమానాప్పోలేభోగ్యత్వముమ్సర్వవిషయమెన్కిరార్ -ధర్మజ్ఞశ్శ్రీతోవేత్యాది-ప్రణవచతుర్థీరహితమూల మంత్రమ్

సా.స్వా— ఇప్పడిఆరాధనయోగ్యరాన పరమ భాగవతర్క్కుపరతంత్రరాయిత్త్వాదినా శొన్నతు కూడుమో ? అన్యర్ కైంకర్యమ్ పణ్ణ తత్పారతంత్ర్యమాత్రేణ తత్కైంకర్య ఫలమ్ సిద్ధిక్కుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - కైంకర్యఙ్గళైయితి - శాస్త్రవశ్యతైయిల్లాత మోక్షదశైయిలే ప్రమాణబలత్తాలే భోగమేకరూపమానాలుమ్ శాస్త్రవశ్యతాదశైయిలే కైంకర్యకర్తావుక్కుమ్ తద్ద్రష్టావుక్కుమ్ భోగైక్యరూప్యం కూడుమో ? ధర్మజ్ఞశ్శ్రీతోవా ఇత్యాది కళిలే కర్తావుక్కుమ్ ద్రష్ట్రుప్రభృతికళుక్కుమ్ఫలతౌల్యమ్పోలేయిఱుక్కుమ్ కూడుమెన్నిలఙ్గుపావనత్వస్తుల్యమానాలుమ్భోగతౌల్యమిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ధర్మజ్ఞఇతి - స్వామి సంతోష జనిత భోగ మనుష్ఠానత్తిల్ పోలే యధికారిభేదత్తిల్ దర్శనమేస్వామిసంప్రీణనమాకైయాలేయనుష్ఠాన దర్శనభోగవైషమ్యత్తిల్ప్రమాణమిల్లామైయాలేఏకరూపమాక

సా.ప్ర—విశేషాధికఇత్యర్థః. సంశయితసిద్ధితయా నిస్సంశయ సిద్ధతయాచ “సిద్ధిర్భవతి వానేతి,, త్యాది ప్రమాణైరవగతత్వాదితిభావః - నన్వేవమపి అభిగమనాద్యనుష్ఠాతౄణామపేక్షిత కరణేన స్వయంప్రయోజనాభిగమనాది కైంకర్యం స్త్రీశూద్రాదిభిరపి ప్రాప్తుం శక్యమిత్యుక్తి నోపపద్యతే - కర్తుఃకర్తృత్వప్రతిసంధాన జనిత ప్రీతివత్పరిచారకాణాం తాదృశ ప్రీత్యభావాదిత్యత్ర జగత్సృష్ట్యాది జగద్దర్శన జనిత ప్రీతివజ్జగత్సృష్టృత్వప్రసంగ రహిత నిత్యముక్తానామపి తద్దర్శన జనిత ప్రీతిర్యథా అవిశిష్టా,తథాచ భగవత్ప్రీతి హేతుత్వాకారేణైవ కర్తురతిప్రీతి హేతురితి తేనాకారేణైవ ప్రీతి జనకత్వం ద్రష్టృష్వపి సమానమితి తేషామపి స్వయం ప్రయోజనం భవత్యేవేత్యభిప్రాయన్నాహ- ఇక్కైంకర్యఙ్గళై ఇత్యాదినా - నన్వీశ్వరస్య నిత్యానాంచ కర్మసంబంధప్రసంగాభావాన్ముక్తానాంచప్రక్షీణాశేష కర్మత్వాచ్చైకరూప భోగ సంభవేపి జ్యోతిష్టోమాదీనాం కర్తృద్రష్టృవిశేషానాదరేణ స్వర్గాద్యేకరూప ఫల జనకత్వాభావాత్ప్రపన్నానాం యావచ్ఛరీరపాత మధ్యుపగత ప్రారబ్ధకర్మపరవశతయాచైకరూప ప్రీతిమత్త్వం నోపపద్యత ఇత్యత్ర జ్యోతిష్టోమాదీనాం స్వర్గాద్యాముష్మికైకరూప ఫలజనకత్వాభావేపిపూర్వోక్తత్వగుణాదైకరూప ఫలజనకత్వస్యశాస్త్రతోవగమాత్తేషామేవద్రష్టృకర్తృసాధారణ్యో నైహికవిస్మయాది రూపైక రూపఫలజనకత్వదర్శనాచ్ఛాస్త్రపర్యాలోచనేన శేషత్వప్రతిష్ఠితానాంప్రపన్నానామైహికప్రీతిరూపైకఫలజనకత్వముపపద్యతఏవేత్యభిప్రాయన్నాహ- ధర్మజ్ఞశ్రుతోవేత్యాదినా-

సా.వి— భాగవతార్-శాత్తి, ఆరాధ్య- ఇరుప్పార్, విద్యమానానాం -తవం,సుకృతం-భగవదారాధనహేతుభూత సుకృతాద్భాగవతారాధన హేతుభూత సుకృత మధికమితిభావః పూర్వంస్త్రీశూద్రాదీనామపి

మూ—అప్పడియే ‘‘తస్మాత్ప్రణవం శూద్రో మన్నామాని నకీర్తయేత్,, ఎన్ఱు మహాభారతత్తిలుమ్ ‘‘అష్టాక్షరజపస్త్రీణాం ప్రకృత్యైవ విధీయతే । నస్వరః ప్రణవోఽంగాని నాప్యన్యవిధయస్తథా । స్త్రీణాం తు శూద్రజాతీనాం మంత్రమాత్రోక్తిరిష్యతే,, ఎన్ఱు నారదీయాదికళిలుమ్ ‘‘నమో నారయణేత్యుక్త్వా శ్వపాకరపునరాగమత్,, ఎన్ఱుశ్రీవరాహపురాణత్తిలుమ్ ‘‘వాయినాల్ నమోనారణా వెన్ఱు మత్తకత్తిడ కైక్కళై కూప్పి,, ఎన్ఱుమ్ ‘‘నాముమ్ శొల్లిల్ నమో నారాయణమే,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిరపడియే తిరుమంత్రమాకిర

సా-దీ— సర్వోపజీవ్యమాయ్ స్వాధ్యాయమ్ సిద్ధిక్కుమాప్పోలే ప్రపన్నరెల్లార్క్కుమ్ సర్వదా ఫలరూప భగవదనుస్మరణాత్మక యోగత్తుక్కు యోగ్యతై యుణ్డెన్కిరార్ - తస్మాత్ప్రణవ మిత్యాది యాల్ - ఇజ్జిశొన్నదృష్టాన్తత్తాల్ స్వాధ్యాయముమ్ సిద్ధమ్ - ప్రకృత్యైవ, స్వరప్రణవ వైధుర్య రూపతః ఎన్కై -

సా-స్వా— కుఱ్ఱై యిల్లేయెన్నపడి - ఆనాలుమ్ సర్వ ప్రపన్నర్గళుక్కుమ్ పంచ కాలకృత్యమ్కూడుమో ? శూద్ర భాగవతాది కళుక్కు భగవదనుస్మరణ రూప యోగత్తిల్ అధికారమిల్లైయే ? ఎన్న ప్రణవ చతుర్థీ వినిర్ముక్త మూలమంత్రత్తిలధికారత్తాలే స్వాధ్యాయత్తిల్ పోలే యోగత్తిలు మధికారముణ్డెన్కిరార్ - అప్పడియే ఇతి - ప్రకృత్యైవ, స్వర ప్రణవ వైధుర్యతః -

సా-ప్ర— నను ‘‘భౌమాన్మత్యాన్ రసాన్ స్వర్గ్యాన్ ముక్తిమప్యతి దుర్లభామ్ । సాధయిష్యంత్యనేనైవ మూలమంత్రేణమామకాః । అనష్టాక్షర తత్వజ్ఞైర తపస్విభిరావృతైః । దుర్దర్శోఽహం జగద్ధాత మద్భక్తి విముఖైరపీ ,, త్యాది ప్రమాణాదష్టాక్షర జప పూర్వక మేవ భగవద్ధ్యానస్య విహితత్వాత్ స్త్రీశూద్రాదీనాం మూలమంత్రేధికారాభావాద్భగవద్ధ్యానస్యాప్యభావ ఇత్యత్రాహ - అప్పడియే తస్మాదిత్యాదినా - వాయినా లిత్యాది . వాచానమో నారాయణేత్యుక్త్వా మస్తకే చాంజలిమాబధ్యేత్యర్థః - నామమ్ శొల్లిలితి - భగవన్నామ్ని వక్తవ్యే నమో నారాయణాయేత్యేవ.

సా-వి— యథాధికారం ధ్యానముక్తం - తద్భక్తియోగస్య త్రైవర్ణికాధికారత్వాత్కథం సంగచ్ఛత ఇత్యత్ర తత్ప్రణవచతుర్థీరహిత మంత్రానుసంధానాద్యుక్తమిత్యుపసంహరతి - అప్పడియేఇతి - అప్పడియే, తథా. పంచ కాలాంతర్గత ధ్యానావశ్యకత్వప్రకారేణ - నమోనారాయణా వెన్ఱు మత్తకత్తిడ కైక్కళై కూప్పి, వాచానమోనారాయణేత్యుక్త్వా. మత్తకత్తిడ, మస్తకే - కైకళై, హస్తౌ - కూప్పి, సంయోజ్య. నాముమ్ శొల్లిల్ నమోనారాయణా వెన్ఱుమ్స్పష్టం.

సా-సం—సప్రణవేనాష్టాక్షరేణ భగవదనుస్మరణాద్యధికారిణాం తదధికారిణామివ కథం తత్సాధ్యజపార్చనాదిలాభ ఇత్యత్రాహ - అప్పడియేఇతి - యథాభాగవతకించితాకారాదేవ కేషుచిత్పంచ కాలికభగవత్కైంకర్య సిద్ధిః ప్రమాణబలాత్తథా ప్రణవాదివిధురేణైవ మనునామూలేన జపాద్యనూనతా సిద్ధిరిత్యర్థః . ఉదాత్తాదిస్వరనిషేధకో నస్వర ఇతి - కేచిత్ప్రణవ ప్రకృతినిషేధక ఇత్యాహుః - తదభద్రం - తత్రోత్తరాయణస్యైవ వచనే అష్టాక్షరతా భవేదిత్యంశాః స్వారస్యాత్సబిందుకప్రణవ ప్రకృతేరపి సూరిభిర్దేశికైశ్చ సర్వాధికారేషు ప్రబంధేషు ప్రయోగాత్ . అన్యవిధయః, ఋష్యాదయోన్యాసాదయశ్చ - మత్తకత్తిడై, మస్తకోపరి - శూద్రాదేరపి భగవదనుస్మరణాన్వయేఽపశూద్రనయవిరోధం పరిహరన్ శరణవరణరూపోపాయ

మూ—ఎట్టుక్కణ్ణాన కరుమ్బిలే వేర్ పత్తుమ్ తలైయాడియుమ్ కట్టినాల్ నడువుళ్ళ అంశమ్ సపోపజీవ్యమాకిరాప్పోలే ప్రపత్తి నిష్ఠరెల్లార్క్కుమ్ సర్వకాలత్తిలుమ్ భగవదనుస్మరణ రసత్తుక్కు విరోధమిల్లై. సపరికరమాన విలక్షణ భక్తియోగమాకిలిరె శిలర్క్కు విరోధముళ్ళతు - క్షణమాత్రసాధ్యమాన ప్రపదనం సిద్ధమాన వళవిలుమ్ "ద్వయమర్థానుసంధానేన సహ సదైవం వక్తా" ఎన్ఱు శరణ్యనరుళిచ్చెయ్ తానిఱే - ఆకైయాల్ "ధ్యేయో నారాయణస్సదా" ఎన్నతువుమ్ యథాధికారమ్ శిలర్క్కు ఉపాయమాకవుమ్ శిలర్క్కు ఫలమాకవుమ్ కొళ్ళుకైయాలితు స్వతంత్రప్రపత్తిక్కు విరుద్ధమన్ఱు-

సా-దీ— కణ్, కణు, పర్వమ్. వేర్ పత్తు, మూలభాగః- తలైయాడై, అగ్రభాగః-ప్రణవరాహిత్యే ప్రమాణం మహాభారతవచనమ్. స్వరరాహిత్యే నారదీయాదికళ్. సర్వవిషయత్వే వారాహవచనమ్- వాయినాలిత్యాదిస ర్వత్ర ప్రమాణమ్. ఇన్త అనుస్మరణ రూపయోగమ్ సాధనభక్తియోగాద్విలక్షణమెన్కిఱార్-సపరికరమానవి త్యాది - ఇన్తవనుస్మరణముపాయమన్ఱెన్ఱు మిడత్తుక్కు శరణ్యోక్తియుమ్ ప్రమాణమెన్కిఱార్ - క్షణ మాత్రసాధ్యేతి - ఉక్తమానపరమ ప్రకృత్యా [illegible] నిగమిక్కిఱార్-ఆకైయాలిత్యాది-అభిగమనాదికళ్ పోలే

సా-స్వా—కణ్, కణు- వేరుపత్తు, మూలభాగమ్-తలైయాడై, అగ్రభాగమ్-ఇప్పడియాకిల్ స్త్రీశూద్రాదికళుక్కధి కారమిల్లైయెన్కిఱ ఇవ్వధికరణమ్ విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -సపరికరేతి-ప్రణవరహితమూలమంత్ర త్తిల్ పోలే పరికర రహిత భగవదనుసంధానత్తిలుమధికారముణ్డెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి విరోధమిల్లైయెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? కృతోపాయనాన వినుక్కుమ్ భగవదనుస్మరణమ్ కర్తవ్యమో ? అతుక్కు ప్రమాణముణ్డో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - క్షణేతి - ఉపసంహరిక్కిఱార్ - ఆకైయాలితి -

సా-ప్ర—భగవదనుభవస్మరణరసత్తుక్కుమ్ విరోధమిల్లై ఇతి- ప్రణవ చతుర్థీ రహితమూలమంత్రరూపవా క్యేన భగవదనుభవస్య తదనుసంధానరూపనిరంతర స్మరణస్య చోపపన్నత్వాత్ స్త్రీశూద్రాదీనాం తాదృ శానుభవస్య నక్వాప్యనుపపత్తిరిత్యర్థః - విరోధస్తర్హి క్వేత్యత్రాహ - సపరికరేతి . ద్వయ ప్రతి పాద్యతయాపి భగవతో నిరంతర ధ్యానస్య భగవత్త్రైవోక్తత్వాత్ తద్ద్వయస్య చ సర్వాధికారత్వాత్సర్వేషాం భగవద్ధ్యానం సంభవత్యేవేతి ప్రదర్శయన్ సర్వేషాం సర్వదా సామాన్యతో భగవద్ధ్యానకర్తవ్యతా బోధకస్య భక్తప్రపన్నయోః సాధనత్వ ఫలత్వవిశేషే ఉపసంహారాన్న కోపి విరోధ ఇత్యాహ - క్షణమా త్రసాధ్యమానే త్యాదినా - నస్వేషం ప్రపన్నైరర్హ్య వశ్యం భక్తైరనుష్ఠేయత్వే భక్తైః ప్రపన్నైశ్చ భక్తైః ప్రపత్తిసాధ్యత్వావిశేషాదుభయోరధికారిణోః ప్రపత్తిరేవ స్వాతంత్ర్యేణ మోక్షసాధన మిత్యంగీకార్యమ్-

సా-వి— ఎట్టుక్కణ్ణానకరుమ్బిల్, అష్టగ్రంథికేక్షుదండస్య- వేర్ పత్తైయుమ్, మూలభాగమ్- తలైయాడైయుమ్, అగ్రభాగమ్ - పత్రాణివ-కట్టినాల్, ఛిన్నత్వే [illegible] ధ్యానస్య [illegible] రూపార మప్రకృతార్థముపసంహరతి-ఆకైయాలితి-అనుగీతాభాష్యే [illegible] నిత్యస్య [illegible] ప్రపత్తినిష్ఠతయా

సా-ప్ర—సిద్ధిమతాం కమనేన ధ్యానాభిధాన స్మరణేనేతి శంకామపి గద్యస్థ భగవదుక్త్యైవ పరిహరతి - సపరికరేత్యాదినా - "ధ్యేయో నారాయణస్సదా" ఇత్యాదేరక్తవనే ఫలభక్తి [illegible] పర్యవసానా న్నకథంచిదపి స్వరూపవిరుద్ధా భక్తిరిత్యుపసంహరతి - ఆకైయాలితి . భాష్యకృద్భిశ్చ ఫలభక్త్యావశ్యకత్వోక్తే

మూ—— ఇప్రపత్తి అఙ్గమాన వేషత్తై భాష్యాదికళిలే ఉదాహరిత్తరుళినార్ - స్వతంత్రమాన వేషత్తై గద్యత్తిలే అరుళిచ్చెయ్‌తార్ - ‹‹క్లేశానాంచ క్షయకరం యోగాదన్యన్నవిద్యతే । నకర్మణాం క్షయోభూప జన్మనా మయుతైరపి । ఋతేయోగాత్కర్మకక్షయం యోగాగ్నిః క్షపయేత్పరమ్,, ఇత్యాదికళుమ్ స్వతన్త్ర

సా-దీ—— ఫలరూపమాకైయాలే. ప్రపత్తిక్కు భక్త్యఙ్గత్వమే గీతాభాష్యత్తిలుముదాహరిక్కప్పట్టతు. స్వాతంత్ర్యముదాహరిక్కప్పడ విల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇప్రపత్తియెన్ను - నను ‹‹క్లేశానాంచ క్షయకరం యోగాదన్యన్నవిద్యత,, ఇత్యాదివచనఙ్గళుక్కు ఇతోడెజ్జనే ఐకకంఠ్యమ్ ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ . క్లేశానాంచేత్యాది - భక్తియోగాదన్యన్మోక్షప్రదమ్ నాస్తి యెన్ను వచనత్తుక్కర్థమ్. నకర్మణాం క్షయోభూపేత్యాది - యోగాదృతే జన్మనా మయుతైరపి కర్మణాం క్షయో నాస్తి - అతో యోగాగ్నిరేవ కర్మణాం క్షపయేత్ - ఎన్ను శ్లోకార్థమ్ - స్వతంత్ర ప్రపత్తి విధిబలత్తాలే

సా - స్వా —— ఇప్పడి స్వతంత్ర ప్రపత్తి యుణ్డాకిల్ శ్రీమద్గీతా భాష్యత్తిలే అంగప్రపత్తియాయే అరుళిచ్చెయ్‌తతు విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ . ఇప్రపత్తి ఇతి - ఇప్పడి స్వతంత్ర ప్రపత్తి యుణ్డాకిల్ ‹‹ క్లేశానాంచ క్షయకరం యోగాదన్యన్నవిద్యత,, ఇత్యాదినా యోగవ్యతిరిక్తోపాయనిషేధం విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- క్లేశానాంచేతి- ఆనాలుమ్ స్వతంత్ర ప్రపత్తిశాస్త్ర

సా-ప్ర—భక్తేర్మోక్షహేతుత్వోక్తిస్తు భాష్యకారోక్తముక్త్యనంతరభావిపరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తీనాం కైంకర్యార్థోత్తరోత్తరానుభవహేతుత్వాత్ఫలత్వేప్యుపపత్తేః - అథవా భగవద్విషయమపి ప్రపత్తిరంగమేవ వాస్యాత్ - భరన్యాసే ఫలశ్రుతిరంగే అంగిఫలకీర్తనత్వేన నిర్వాహ్యేత్యత్ర సకలశ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణహృదయాభిజ్ఞైర్భాష్యకారైర్భాష్యగీతాభాష్యయోః ‹‹ తస్యచ వశీకరణం తచ్ఛరణాగతిరేకైవే ,, త్యాది వాక్యైః ‹‹ సాధనాంతరయుక్తావా ప్రపత్తిస్స్వయమేవవా । సాధయేన్ముక్తికామానాం విముక్తిం ప్రణవోయథే,, త్యాది ప్రమాణపర్యాలోచనపూర్వకమంగత్వస్య స్థాపనాత్ ‹‹ శరణం త్వాం ప్రపన్నాయే ధ్యానయోగవివర్జితాః । పరమాత్మాచ తేనైవ సాధ్యతే పురుషోత్తమ ,, ఇత్యాదిప్రమాణపర్యాలోచనపూర్వకం గద్యేషు స్వాతంత్ర్యస్య స్థాపనాచ్చ తథైవ స్వీకర్తుముచితమిత్యభిప్రేత్యాహ - ఇప్రపత్తీత్యాది - ఏవంతర్హి ధ్యానవ్యతిరిక్తస్య బంధనివర్తకత్వనిషేధకానాం కా గతిరిత్యత్రాహ - క్లేశానామిత్యాది . నకర్మణామిత్యాది - యోగాదృతే జన్మనామయుతైరపి కర్మణాం క్షయో నాస్తి యోగాగ్నిః పరం కర్మకక్షం క్షపయేదిత్యన్వయః. నను ప్రపత్తి

సా-వి—— వ్యాఖ్యానాన్నస్వతంత్రవిధితాత్పర్యకమిత్యాశంక్య ‹‹తస్యచ వశీకరణం తచ్ఛరణాగతిరేవ-యద్యేన కామకామేనే,,తి-‹‹సాధనాంతరయుక్తావాప్రపత్తిస్స్వయమేవవా । సాధయేన్ముక్తికామానాం విముక్తింప్రణవోయథా,, ఇత్యాదిప్రమాణైః ప్రపత్తేస్సర్వఫలసాధనత్వాత్ - ప్రస్తుతభక్తిమపి సాధయేదితి ప్రకృతాభిప్రాయేణ గీతాభాష్యే తథావ్యాఖ్యానేపి గద్యేస్వతంత్రప్రపత్త్యంగీకారాన్నవిరోధ ఇత్యాహ - ఇప్పడి ప్రపత్తియంగమానేతి - క్లేశానాంచ క్షయకరమితివచనవిరోధమాశంక్యాహ— క్లేశానాంచేతి-

సా-సం—ర్యథాభక్తేః ఫలభావః-సాధనభావశ్చ-ఏవంప్రపత్తేస్స్వతంత్రభావోంగభావశ్చేత్యయముభయథోర్ణభాష్యకృద్భిరేవనిర్ణీతఇత్యాహ - ఇప్రపత్తీతి -

మూ—ప్రపత్తి విధిబలత్తాలే అధికార్యంతర విషయఙ్గళాకక్కడవన - ఇప్పడి సాధ్యోపాయ విషయమాకమత్తుమ్ పిరక్కుమ్ కలక్కఙ్గళుక్కు పరిహారమ్ నిక్షేపరక్షైయిలే కణ్డుకొళ్వతు. ఇస్సాధ్యోపాయమ్ ఇఙ్గుశోధితమాన కట్టళైయిలే రహస్యత్రయత్తిల్ యథాస్థానమనుసంధేయమ్.

సా-దీ— ఇవ్వర్థమ్ విహితవ్యతిరిక్త విషయమాకక్కడవతు ఎన్నుకరుత్తు - ఇవ్వుపాయమ్ శోధితమాన కట్టళై యితే ఘమశపదాదికళితే అనుసంధేయమెన్కిరార్ - ఇస్సాధ్యోపాయమెన్ను.

సా-స్వా-మూడు మో॥ భక్తియుమ్ప్రపత్తియుమేకమనోవ్వు? భక్తివ్యతిరికోపాయమననుష్ఠానపరాహతమనోవ్వు? పూర్వసంప్రదాయవిరుద్ధమనోవ్వు? ఇత్యాదిశంకైయిలరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడి ఇతి-అప్పోతునిక్షేపరక్షై యిలేతానేఅరియలా యిరుక్కైయాలే ఇఙ్గు సాధ్యోపాయ శోధనం వ్యర్థమనోవ్వు? ఎన్న విఙ్గు రహస్యత్రయముఖేన వరిక్కైక్కాక శోధనమ్ సార్థకమెన్నదుళి చ్చెయ్ కిరార్ . ఇస్సాధ్యేతి . ప్రకరణాం తరత్తిల్ శోధనమ్ విప్రకీర్ణతయా మంత్రత్తిలుపసంహతుమశక్యమానపడి యాలుమిఙ్గు ప్రధానార్థ శోధనమ్ పణ్ణవేణుమెన్ను కరుత్తు -

సా-ప్ర—రూపం జ్ఞానం కింస్మృతిరూపం? ఉతాను భవరూపం? స్మృతిరూపత్వేపి సకృత్స్మృతిమాత్రరూపంవా? సారస్వత స్రోతోవచ్ఛిదుశస్మృతిసంతతి రూపంవా? తైలధారా వద విచ్ఛిన్న స్మృతి సంతతి రూపంవా ? న ప్రథమ ద్వితీయా - సావధాన శ్రవణ మనన జనిత సంస్కారో స్మేషాదేవ సంభావితత్వేన విధేయత్వానుపపత్తేః - నాపి తృతీయః - భక్తిరవ్యతిరేకాత్ - నాప్యనుభవ రూపం - అలౌకికార్థవిషయత్వే వాస్మదాది కరణ ఫలత్వాయోగాత్ . శాస్త్ర ఫలత్వేతు ప్రమాణ తంత్రత్వా ద్విధేయత్వానుపపత్తిః - యోగ పరికర్మిత స్వాంత ఫలత్వేతు భక్తి కుక్షి నిక్షేప స్స్యాత్ . స్వరూపాతిరిక్త విషయస్య కరణ నిరపేక్షస్య ప్రకాశస్య సంసార దశాయామసిద్ధేః . అతః ప్రపత్తిరూపంజ్ఞానం నసేత్స్యతీత్యేవ మాద్యాశ్శంకాః లోకే అశక్తేన శక్త విషయే రక్షణ ప్రార్థన భరన్యాసయో దర్శనాత్తద్వదేవ భగవద్విషయేపి తయోరనుష్ఠాతుం శక్తత్వాత్తావతా మోక్షసిద్ధ్యుపపత్తేః ద్రవ్యత్వగుణత్వాదినిరూపణవత్ స్మృతిత్వానుభవత్వ నిరూపణస్యానుపయుక్తత్వాద్యస్మింతస్మిం భగవద్విగ్రహ విశేష సన్నిధావ్యయోచ్చారణ పూర్వక మానుకూల్య సంకల్పాద్యంగ విశిష్టస్య స్వరూప భర ఫలానాం భగవచ్ఛేషత్వానుసంధానాత్మకస్య స్మృతి రూపస్య భరన్యాసస్య “ వాయవ్యగ్ శ్వేతమాలభేతే,, త్యాది వాక్యైర్ద్రవ్య విశేషాణాం దేవతా విశేష శేషత్వానుసంధాన విధానవత్ “ తంగచ్ఛ శరణం హరిం ,, మిత్యాదిభిర్విధ్యుపపత్తే భక్తి వ్యతిరేకేణ జ్ఞాన రూపోపాయ సిద్ధిరిత్యేవ మాది పరిహారాశ్చ నిక్షేపరక్షాయాం విస్తరేణాను సంధేయా ఇత్యాహ - ఇప్పడి సాధ్యోపాయే త్యాదినా - ఏతత్ప్రబంధ ప్రతిపాద్యస్య కృత్స్నస్య రహస్యత్రయార్థత్వా ద్రహస్యత్రయే సాధ్యోపాయ ప్రతిపాదకాంశ ఏవ శోధన వైశిష్ట్యేనానుసంధేయ ఇత్యాహ - ఇస్సాధ్యోపాయ మిత్యాదినా -

సా-వి—మత్తుమ్పిరకుమ్ కలక్కఙ్గళుక్కు ఇతోప్యధిక ముక్తప్రన్నానాంశంకానామ్.

సా-సం—అధికార్యంతరశబ్ద స్సకించ నార్థకః - తెన శతద్విరాఘాపీత్యర్థః - యథాస్థాన మితి- నమశ్శబ్ద శరణ శబ్ద మామహం శబ్దేష్విత్యర్థః -

సా-దీ— త్రైవర్ణికాధికారత్వం భక్తేర్యద్యపి యోగవత్ । సత్యాదివత్సర్వయోగ్యా ప్రపత్తిరపి వైదికీ ॥౧॥ విశ్వాసః ప్రార్థనాయాం స్యాత్ తత్స్వాత్మరక్షాభరార్పణే । పర్యవస్యతి తచ్ఛాస్త్రే న్యాసోపాస్త్యేవ విధీయతే ॥ ౨॥ అంగపంచకసంపన్నమాత్మరక్షాభరార్పణమ్ । ప్రపత్తిశాస్త్రవిహితం సర్వదేశికసంమతమ్ ॥ ౩ ॥ న స్వరూపవిరుద్ధత్వం భక్త్యాదేర్విహితత్వతః । నాహంకారాదిగర్భత్వాదస్య శాస్త్రేషు కథ్యతే ॥౪॥ న శేషతావిరుద్ధత్వం పారతంత్ర్యవిరోధితా । శేషత్వం పారతంత్ర్యం చ ముక్తావపి చ విశ్రుతే ॥౫ ॥ న చైకాంత్యవిరుద్ధత్వం శ్రీశసంరాధనత్వతః । ప్రాప్యానురూపతాభావో నాస్త్యేషాం యుక్తిగోచరః ॥౬॥ శాస్త్రాదేవావసేయాతో భక్తిః ప్రాప్త్యుచితా మతా । పరమర్షిపరిగృహీతత్వాన్నైవాచార్యబహిష్కృతా ॥౭ ॥ కలౌ నిషేధో నైవాస్యాస్తదశక్తిర్విరుధ్యతే । సంభావితస్వభావత్వం నాంగానాం విహితత్వతః ॥ ౮ ॥ సంభావితత్వే చాంగానాం విశ్వాసే స్యాత్తదాపతేత్ । విశ్వాసతారతమ్యస్య సంభవాల్లోకశాస్త్రయోః ॥౧౦॥ మహానేవ హి విశ్వాసః ప్రపత్తేరంగమిష్యతే । తత్ఫలే మందవిశ్వాసానపి శ్రీశోఽధికారిణః ॥౧౧॥ క్రమేణ పూర్ణవిశ్వాసాన్కృత్వా పాతి దయానిధిః । ఉపాయాంతరశక్త్యాది విలంబశ్చ మతా ఫలే ॥౧౨॥ వ్యాపాదే భజనే హేతుర్న విశ్వాసాదిశూన్యతా । క్వచిత్ప్రపన్నే భగవత్సాక్షాత్కారాదిదృశ్యతే ॥౧౩ ॥ న్యాసే సంకల్పవైషమ్యాత్ప్రారబ్ధసుకృతాత్తు వా । కేచిద్దృష్టఫలాసిద్ధ్యా న్యాసే సందిహతే ఫలే॥౧౪॥ కర్మకర్త్రాది వైగుణ్యాత్ఫలాసిద్ధిర్హి సర్వతః । విరుద్ధఫలహేతుత్వమభిసంధివశాద్భవేత్ ॥౧౫॥ ఏకస్య రాజ్ఞి దాతవ్య జంబీరఫలనీతితః । ప్రవృత్తిధర్మౌ స్తో భక్తిప్రపత్తీ కామకామినామ్॥ ౧౬॥ నివృత్తిధర్మౌ తావేవ భగవచ్చరణార్థినామ్ । ఆవృత్త్యనావృత్తివశాద్విషమావపి తావుభౌ ॥౧౭॥ మోక్షైకఫలదౌ స్యాతామధికారివిశేషతః । ఉపాయఫలయోరేకరూపత్వేఽపి ప్రపన్నయోః ॥ ౧౮ ॥ ఫలే విలంబావిలంబౌ త్వరాయాస్తారతమ్యతః । సాధ్యోపాయప్రసన్నోఽయం సిద్ధోపాయః ఫలప్రదః ॥ ౧౯ ॥ తత్సిద్ధసాధ్యయోః కార్యం ఫలం శాస్త్రేషు వర్ణ్యతే । హరిరేకస్సదా ధ్యేయ ఇత్యాద్యుక్త్యనుసారతః ॥౨౦॥ అంగప్రపత్తిపరతాం శ్లోకస్యాహుర్న తన్మతమ్ । హరిరేకస్సదా ధ్యేయ ఇత్యాదౌ హి విధీయతే ॥౨౧ ॥ స్వతంత్రన్యాసనిష్ఠస్య ఫలరూపముపాసనమ్ । కైంకర్యక్రియమాణే తు ఖ్యాతిలాభాదివర్జితః ॥ ౨౨॥ ప్రయోజనాంతరానిచ్ఛు మోక్షం చాపి ఫలం త్యజన్ । స్వయంప్రయోజనత్వేన ముక్తవత్సర్వమాచరేత్ ॥ ౨౩ ॥ అన్యాభిగమనం త్యాజ్యం తథాన్యార్థప్రవృత్తయః । అన్యపూజాన్యకీర్తిశ్చ త్యాజ్యమన్యవిచింతనమ్॥ ౨౪॥ ఏతేషాం వినివృత్త్యర్థం హరావభిగమాదికమ్ । విధీయతే స్మ శాస్త్రేషు కాలేషూక్తేషు పంచసు ॥ ౨౫ ॥ అనర్హాణామపి నృణాం దేవాభిగమనాదిషు । స్వయోగ్యనిత్యకృత్యైర్వా స్థితిశ్శిష్టానుశిష్టయా శివా ॥ ౨౬ ॥ విలక్షణో భక్తియోగః స్త్రీశూద్రాణాం నిషిధ్యతే । సర్వేషాం సర్వదా కార్యా దేవానుస్మృతిలక్షణా॥ ౨౭॥ క్లేశానాం చ క్షయకరం యోగాదన్యన్న విద్యతే । ఇత్యాది తు ప్రపన్నేభ్య ఇతరత్ర నియమ్యతే ॥ ౨౮॥

ఇప్పడి ఇవ్వధికారత్తిల్ ప్రపత్తియిన్ సర్వాధికారత్వముమ్, విశ్వాసాదికళంగియున్ద నిక్షేపమే అంగియెన్ఱు మిడముమ్, మత్తుముణ్డాన శంకావిశేష పరిహారఙ్గళుమ్, భక్త్యాదికళుక్కు స్వరూపవిరుద్ధత్వాది శంకాపరిహారముమ్, స్వరక్షణార్థవ్యాపారం విహితమెన్ఱుమిడముమ్, విహితత్వాద్భక్తి ప్రపత్తికళిరణ్డుమ్ యథాధికారమ్ పరిగ్రాహ్యఙ్గళెన్ఱుమ్, భక్తియుమాచార్య రుచిపరిగ్రహితమెన్ఱుమ్, కలియుగత్తిలుమ్

మూ — వరిక్కిన్ఱనన్పరన్ యావర్క్కు మెన్ఱుమత్తైయతనిల్, విరిక్కిన్ఱతుమ్ కురియొన్ఱాల్

సా.దీ — భక్తికధికారికళ్ సంభావితరెన్ఱుమ్, అశక్తాధికారికళుక్కు భక్తిస్వాధికారవిరుద్ధమెన్ఱుమ్, న్యాసవిద్యైయే సర్వవిద్యైకళిలుమ్ శ్రేష్ఠమెన్ఱుమ్, పరికరవిషయశంకా పరిహారఙ్గళుమ్, భక్తిప్రపత్తికళిరణ్డుమ్ అభిసంధి భేదత్తాలేవిరుద్ధఫలసాధనమాక కూడుమెన్ఱుమ్, ప్రయోజనాంతరపరర్కు ఇవై ప్రవృత్తిధర్మ కోటియిలే నిర్కుమెన్ఱుమ్, అన్యాభిగమనాదికళాకాతెన్ఱుమ్, ప్రపన్నర్కు సర్వకాలత్తిలుమ్ భగవదనుస్మరణరూపఫలభక్త్యనువర్తనత్తుక్కు విరోధమిల్లైయెన్ఱుమ్ శొల్లిత్తలైక్కట్టినార్.

ఇని. సిద్ధోపాయవశీకరణార్థమాక సాధ్యోపాయమవశ్యమపేక్షితమెన్ఱు మర్థత్తైయప్పాట్టాలే సంగ్రహిక్కిఱార్ - వరిక్కిన్ఱనినిత్యాది - పరన్, పరమాత్మా. యావర్క్కుమ్ వరిక్కిన్ఱనన్, ఎల్లారైయుమ్ మోక్షత్తుక్కు వరిక్కుమెన్ఱుమ్. మత్తైయతనిల్, "యమేవైషవృణుతే తేనలభ్యః" ఎన్ఱుమ్ శ్రుతియిల్. విరిక్కిన్ఱతుమ్, విస్తరిత్తుచ్చొల్లప్పడుకిఱ స్వయంవరణముమ్ - కురియొన్ఱాల్ - కురి, వ్యాజమ్, ఒరువ్యాజత్తైయుమిట్టన్ఱప్పడి -

సా-స్వా — ఇప్పడిపూర్వోక్తప్రకారేణ సాధ్యోపాయశోధనమ్ పణ్ణినతు కూడుమో? "యమేవైష వృణుతే తేనలభ్యః" ఎన్ఱు వేదాంతఙ్గళిలే పరమపురుషవరణీయత్తైయే మోక్షసాధనమెన్ఱు తోత్తుకైయాలే భక్తిప్రపత్తికళుక్కు సాధనత్వమ్ కూడుమో? ఎన్కిఱ శంకైయై ప్పరిహరియానిన్ఱు కొణ్డధికారార్థత్తై ప్పాట్టాలే సంగ్రహిక్కిఱార్. వరిక్కిన్ఱనన్పరనితి. పరన్, సర్వోత్తమనాన శ్రియఃపతి - యావర్క్కు, "యమేవైష వృణుతే తేనలభ్యః", ఎన్కిఱపడియే యాతొరు పురుషనై - వరిక్కిన్ఱనన్, వరిక్కుమెన్ఱు - మత్తైయతనిల్, వేదత్తిలే. "యమేవైష", ఎన్కిఱ వేదత్తిలే - విరిక్కిన్ఱతుమ్, విస్తరిత్తుమ్. విస్తరిత్తుచ్చొల్లప్పడుమ్ వరణముమెన్నప్పడి - విస్తైయత్తై, అనాదికర్మప్రవాహత్తాలే నిగ్రహవిషయభూతరాన వర్క్కు. కురియొన్ఱాల్, కురి, వ్యాజమ్. ఒరువ్యాజత్తాలే. నిర్వ్యాజమాక

సా-ప్ర — ఉక్తాధికారార్థం స్త్రీశూద్రాదీనామనుసంధానార్థం ద్రామిడగాథయా సంగృహ్యాహ - వరిక్కిన్ఱనని త్యాదినా. యద్వా, ననుభగవాన్నిర్హేతుకస్వకృపయాయం వృణుతే తేనలభ్యోనతుశ్రవణమనన సాధ్య ధ్యానాదినేత్యముమర్థం బోధయంత్యా "నాయమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యోన మేధయాన బహునా శ్రుతేన - యమేవైష వృణుతే తేనలభ్య", ఇతి శ్రుత్యా భక్తిప్రపత్త్యోర్నిషేధాత్తద్విరోధస్స్యాదిత్యత్రాహ - వరిక్కిన్ఱననిత్యాదినా. వరిక్కిన్ఱనన్పరన్ యావర్క్కెన్ఱుమ్, పరమపురుషో యాన్వృణుత ఇతి బోధయంత్యామ్. మత్తైయతనిల్, శ్రుతౌ. విరిక్కిన్ఱతుమ్, ప్రకాశ్యమానమపి - కురియొన్ఱాల్, కేనచిద్భక్తిప్రపత్త్యాఖ్యచిహ్నేన - నిర్హేతుకస్వీకారస్య శబ్దాదవగమేపి కథం కేనచిద్వ్యాజేనైవ

సా-వి — గాథయానుసంధత్తే. వరిక్కిన్ఱనినితి. పరన్, పరమాత్మా. యావర్క్కు, యమేవ. వరిక్కిన్ఱనన్, వృణుతే. ఎన్ఱు, "యమేవైషవృణుతే తేనలభ్యః", ఏవంరూపాయాం - మత్తైయతనిల్, శ్రుతౌ. విరిక్కిన్ఱతుమ్, విస్తీర్ణోక్తం స్వయంవరణమపి. కురియొన్ఱాల్, వ్యాజేన. భక్తిప్రపత్తిరూపవ్యాజేన - కస్యవరణం వ్యాజ

సా-సం - వరిక్కిన్ఱితి - యావత్తైమెన్ఱుమ్మఱైయతనిల్, "యమేవైష", ఇతి శ్రుతౌ. వరిక్కిన్ఱనన్ పరన్, "ప్రియతమ ఏవహి", ఇతి భాష్యోక్తవిధయా మోక్షయిష్యామీతి వరణంకరుముద్యుక్తః అస్మత్స్వామీ పురుషః, విరిక్కిన్ఱతుమితి.

మూ— వినైయరేయాకిలినామ్, ఉజ్జైక్కి-న్ఱ నన్నెఱియొన్ఱున్డి కళిలోర్న్నులకమ్, తరిక్కి-న్ఱ

సా-దీ— వినైయరై, హేతుగర్భమిదం విశేషణం. వినైయర్, అపరాధికళ్ - అపరాధిత్వాదెన్నపడి- ఆత లిల్ నాముజ్జైక్కి-న్ఱనన్నెఱి, శాస్త్రజ్గళిల్ శొల్లప్పడుకిన్ఱభక్తిప్రపత్తిరూపసన్మార్గజ్గళై-ఓరుమ్పడికళిలోర్ న్ను, శాస్త్రమ్ శొన్నపడియే సిద్ధోపాయ ప్రాధాన్యాత్తద్వశీకరణ రూపోపాయ మాక వెణ్ణి- ఉలకమ్ తరిక్కి-న్ఱ

సా-స్వా—వరికురు మాకిల్ సర్వ ముక్తి ప్రసంగమ్ వరుమెన్ఱు కరుత్తు - ఆతలిల్, ఆకై యాల్ - నామ్, వయమ్ - ఉజ్జైక్కి-న్ఱ, శాస్త్రజ్గళిలే శొల్ల ప్పడుకిర - నన్నెఱి, నల్లమార్గమ్ - భక్తి ప్రపత్తి రూపో పాయజ్గళైన్నపడి . ఓరుమ్పడి కళిల్, శాస్త్రజ్గళిలే శొల్లుమ్ ప్రకారజ్గళిలే - తత్ప్రకారేణ వెన్న పడి - ఓర్న్ను, అను సంధిత్తు - భక్తి ప్రపత్తికళ్ వశీకరణ మెన్ఱుమ్ తద్వశీకృత నాన శ్రియః పతియే సాక్షాత్ప్రధానోపాయ మెన్ఱుమ్ తెళిన్ను - ఉలక న్తరిక్కి-న్ఱ, అంతర్యామి తయా జగద్ధారక నాన -

సా-ప్ర— స్వీకరోతీతి వివక్షిత మిత్యుచ్యత ఇత్యత్రాహ. వినైయరై ఇతి. అనాద్యనంతకర్మపాశప్రగ్రథితత్వాత్కే-న చిద్వ్యాజేనైవ మోచయతీతి వక్తవ్యమ్ - అన్యథా వైషమ్య నైర్ఘృణ్య ప్రసంగ ఇతి భావః . కుగి, చిహ్నమ్ - భక్తి ప్రపత్త్యోర్భగవతి వైషమ్య నైర్ఘృణ్యాభావ జ్ఞాపక తయా చిహ్నత్వ మితి భావః . ఆతలిల్, అతః - నామ్, వయం - ఉజ్జైక్కి-న్ఱ నన్నెఱి, వేదాంతోదిత భక్తి ప్రపత్తి రూపమార్గమ్ - ఓరుమ్పడి కళిలోర్న్ను, యేన ప్రకారేణ జ్ఞాతవ్యం తథా జ్ఞాత్వా ఏత దధికారోక్త ప్రకారేణ జ్ఞాత్వేతి భావః - ఉలక న్తరిక్కి-న్ఱ, "ఏతస్య వా అక్షరస్య ప్రశాసనే గార్గి ద్యావా పృథివ్యౌ విధృతే తిష్ఠతః- ఏష సేతు ర్విధరణః- ఏషాం లోకానామసంభేదాయ ఆధార భూతం సర్వస్య" త్యాదిభి

సా-వి— సాపేక్షం తత్రోక్తం - వినైయరై, పాపినః . వరణమితి సంబంధః - పాపిన ఇతి హేతుగర్భవిశేషణం - యతోऽనాది సంతన్యమాన పాపవత్త్వం తత స్తద్వరణం వ్యాజ సాపేక్షం- అన్యథా వైషమ్య నైర్ఘృణ్య ప్రసంగాత్ - సర్వముక్తి ప్రసంగాచ్చ. తస్మాన్న నిర్హేతుకం వరణం - కింతు వ్యాజసాపేక్షమితి భావః - భాష్యకారైరపి "ప్రియతమ ఏవహి వరణీయో భవతి- యస్యాయం నిరతిశయ ప్రియస్స ఏవాస్య ప్రియతమో భవతి . ప్రీతిరూపతాపన్న భక్తేరేవ వరణ హేతుతయా శ్రుత్యభిప్రేతా- నతు నిర్హేతుకం వరణ" మితి వివృతత్వాత్ - నశ్రుతాని ర్హేతుక వరణ ప్రసక్తిగంధః . ఆతలిల్, అతఃకారణాత్ - నామ్, వయం . ఉజ్జైక్కి-న్ఱ, వేదాంతోదితం భక్తిప్రపత్తిరూపం- నన్నెఱి, సమీచీనమార్గం - ఓరుమ్పడి కళిల్, విచార్యనిర్ణేతవ్య ప్రకారేషు-ఓర్న్ను, విచార్య- యేన కేనచిత్ప్రకారేణ జ్ఞాతవ్యం జ్ఞాత్వేత్యర్థః- ఉలకమ్ తరిక్కి-న్ఱ,

సా-సం— వినైయరై, పుణ్యపాపప్రగ్రథితేషు మధ్యేऽయంకం చిత్పురుషమ్. విరక్కి-న్ఱతుమ్కురి యొన్ఱాలిత్యన్వయః - నహి భక్త్యాది పరశాస్త్ర ప్రపంచిత భక్త్యాది రూపప్రియతమత్వాపాదక జ్ఞానేన వినా పాపిషు మధ్యేకంచిత్పురుషం సిద్ధోపాయో వరయతీతి భావః - ఆతలిల్ నామ్, అతో వయం - "యతో నాయమాత్మే" తి శ్రుతి వ్యాజ విశేష విశిష్టస్య వరణీయత్వపరతయా భాష్యకృద్భి ర్వ్యాఖ్యాతా - శ్రుత్యక్షర పర్యాలోచనయాపి యతస్స ఏవార్థః - అర్థసామర్థ్యాచ్చ యతఏవ తథా వక్తవ్యం . వేదమార్గనిష్ఠా యత ఏవ మాచరంతి అత ఇత్యర్థః . ఉజ్జైక్కి-న్ఱేతి- వేదాంతభాగ విశదీకృత సాధ్యోపాయ తత్ప్రసన్న

మూ — తారకనార్ తకవాలరిక్కిన్ఱనమే॥ ౩౧ ॥
తత్త్వద్ధేతుక హేతుకే

సా-దీ — తారకనార్ తకవాల్, సర్వాంతర్యామియామ్ సంసార తారకనాన శ్రియఃపతియినుడైయ తకవాల్- ముఖ్యోపాయతయా అరుళియిట్ట కృపైయై అవలంబ్య - ఇతువే ప్రధానమాన ఉజ్జీవనోపాయమెన్ఱనుసంధిత్తు - తరిక్కిన్ఱనమే, విశ్వసిత్తు నిర్భరరాయిరానిన్ఱోమెన్ఱు॥ ౩౧॥

ఇవ్వర్థమ్ నమక్కాచార్య సార్వభౌమరాల్ ఉపదేశిక్కప్పట్టతెన్కిఱార్ - తత్త్వద్ధేతుకేతి - తత్త్వద్ధేతుక హేతుకే, అన్వేషుక్క తార్కికరాన వైతణ్డికరాల్ ప్రవర్తిక్కప్పట్ట-

సా-స్వా — తారకనార్, సంసార తారకనాన శరణ్యనుడైయ. తకవాల్, కృపైయినాలే. తరిక్కిన్ఱనమ్, ఉజ్జీవతాళానోమెన్ఱపడి- పరమపురుష వరణీయతైయుమ్ ప్రీతిరూపాపన్న భక్తిప్రపత్తిరూప వ్యాజవిశేషాధీనైయాకైయాలే సిద్ధోపాయ వశీకరణ ద్వారా భక్తి ప్రపత్తికళే మోక్షోపాయఙ్గళెన్ఱు కరుత్తు ॥ ౩౧ ॥

ఇప్పడి పూర్వపక్షోక్త యుక్తికళై ప్పరిహరిత్తు భక్తిప్రపత్తికళ్ మోక్షసాధనఙ్గళెన్ఱు సాధిత్తతు కూడుమో ? ఇతోఽప్యధిక యుక్తిమాన్కళ్ సంభావితరామ్ ఉక్తార్థత్తై నిరాకరియార్ కళో ? ఆకైయాలుక్త వ్యవస్థై కూడుమో ? ఎన్కిఱ శంకైయై పరిహరిత్తుక్కొణ్డు అధికారార్థత్తై శ్లోకత్తాలే సఙ్గ్రహిక్కిఱార్. తత్త్వదితి - హేతుభిర్వాదకత్వాత్ హైతుకాః - తేతే హైతుకాః తత్త్వద్ధైతుకాః. త ఏవ హేతవో యస్మిన్ - తత్త్వద్ధేతుక హేతుకే, తత్త్వద్వాది ప్రవర్తిత ఇత్యర్థః -

సా-ప్ర — సర్వాధారతయావగతస్య భగవతః. తారకనార్, సంసార తారకస్య- తకవాల్, కృపయా - యాదృచ్ఛిక సుకృత జాయమాన కటాక్ష ప్రభృతి సాధనానుష్ఠాపన కైంకర్య ప్రాపణ పర్యంతస్య భగవత్కృపా మూలమితి భావః - తరిక్కిన్ఱనమే, ధృతా భవేమ- కైంకర్యే ప్రతిష్ఠితా భవేమేత్యర్థః ॥ ౩౧॥

ఉక్త ప్రకారేణ సాధ్యోపాయ శోధకత్వం స్వస్యాచార్య కృపాలబ్ధమిత్యాహ - తత్త్వదిత్యాదినా.

సా-వి — లోకాన్ ధారాయతః - తారకనార్, తారకస్య - తకవాల్, కృపయా - తరిక్కిన్ఱనమే, స్థిర ప్రతిష్ఠితా అభూమ- శాస్త్రోక్త స్వాధికారానుగుణ ప్రపత్తిమార్గ మవలంబ్య భగవత్కృపా విషయభూతా నిర్భరా అభూమేత్యర్థః ॥ ౩౧ ॥

సాధ్యోపాయ శోధన సామర్థ్య మస్మాక మాచార్యకృపాలబ్ధమిత్యాహ - తత్త్వద్ధేతుకేతి- కేవల హేతుభి ర్వ్యవహరంతీతి హైతుకాః తేతే తత్త్వద్ధైతుకాః - శుష్కతార్కికాః హేతుః కల్పనాకారణం

సా-సం — సిద్ధోపాయతా యేన కేన ప్రకారేణ నిర్ణీయా- లోకాన్ ధారయతస్సంసారార్ణవ తారకస్యావ్యాజవిశేష ప్రభవయా కృపయైవ ఫలసంశయం వినా ప్రాప్త ధైర్యా అభూమ- సాధ్యోపాయో ద్భవయా కృపయైవ సిద్ధోపాయే ప్రతిష్ఠితా అభూమేత్యర్థః ॥ ౩౧ ॥

నను సిద్ధోపాయస్సర్వజ్ఞత్వాత్సర్వశక్తిత్వాత్సహజ సుహృత్త్వాచ్ఛేషిత్వాచ్ఛేషభూతాన్ స్వయమన్య నిరపేక్ష ఏవ రక్షతి - సాపేక్షత్వే సహజ సౌహార్ద వ్యుచ్ఛిత్తేః - సిద్ధోపాయప్రాధాన్య స్వాతంత్ర్యయో భంగస్స్యాదిత్యాది యుక్తిజాల నిరాకరణాక్షమ శ్రద్ధాజడైస్సిద్ధోపాయవిషయక విశుద్ధాశయ విస్మరై రాదృతయా కిం సాధ్యోపాయాఖ్యయా ప్రపత్త్యేత్యత్రాహ-తత్త్వదితి. తత్త్వద్ధైతుకాః,

మూ— కృతధియస్తర్కేంద్రజాలక్రమే బిభ్రాణాః కథకప్రధానగణనే నిష్ఠాం కనిష్ఠాశ్రయామ్ ।

సా-దీ— తర్కేంద్రజాలక్రమే, తర్కా ఏవ ఇంద్రజాలక్రమః-తస్మిన్నింద్రజాలీయవిద్యాయామిత్యర్థః- కృతధియః, శిక్షితబుద్ధయః-అనేన పరమర్మజ్ఞత్వాత్పరైరధృష్యత్వం సూచ్యతే-అత ఏవ కథకప్రధానగణనే, తార్కికాగ్రేసరగణనాయాం - కనిష్ఠాశ్రయాం నిష్ఠాం బిభ్రాణాః, కనిష్ఠికాశ్రయాం నియమేన స్థితిం ధారయంతః- కనిష్ఠికయా ప్రథమగణితతామాశ్రయంత ఇత్యర్థః-ఇత్థాత్ పరవ్యామోహనివర్తనసామర్థ్యమస్త్వాలబిత్తు-

సా-స్వా— తర్కేంద్రజాలక్రమమే, కుతర్కేంద్రజాలవిద్యాయాం. కృతధియః, శిక్షితధియః. పరమర్మజ్ఞా ఇత్యర్థః-కథకప్రధానగణనే, ఏతే కథకాః ప్రధానా ఇతి యన్మత్యాఙ్గుల్యాగణనాయాం కనిష్ఠాంగుల్యాశ్రయాం నిష్ఠాం బిభ్రాణాః- అంగుల్యాగణనాయాః కనిష్ఠాంగుల్యుపక్రమత్వాదితి భావః - ఇతోఽప్యధికాస్తార్కికాః న సంభావ్యంత ఇతి భావః - న కేవలం తర్కమాత్రేణ సర్వార్థసాధనక్షమాః . అపి కుతర్కోఽపి

సా-ప్ర— ప్రపత్తేరపి సాధనత్వాంగీకారే సాధనైక్యవిరోధప్రసంగః- భగవతః ప్రపత్తిసాధ్యప్రసాదవత్త్వాంగీకారే సిద్ధత్వవిరోధః- స్వాభిప్రాయజ్ఞాపనఫలకగోప్తృత్వవరణాంగకప్రపత్తిసాపేక్షత్వే ఉపాయస్య సర్వజ్ఞత్వవిరోధః - ప్రపత్తిరూపోపాధిసాపేక్షత్వే నిరుపాధికపరదుఃఖనిరాచికీర్షారూపనిరవధికకారుణ్యవైశిష్ట్యవిరోధః - సహకారిత్వాంగీకారే తదభావే కార్యోత్పాదనాశక్తేః సర్వశక్తిత్వవిరోధః . పూర్ణత్వవిరోధః - నైరపేక్ష్యవిరోధశ్చేత్యాది తత్తద్దోషత్వవలంబనేన వ్యవహారాత్ - తే తే వాదినస్తత్తద్ధేతుకాః , తే హేతుః కారణం యస్య క్రమస్య తస్మిన్ - తర్కా ఏవేంద్రజాలాని . ఇంద్రజాలవద్విపరీతజ్ఞానజనకాస్తర్కాః - తేషాం క్రమః, స్వరూపస్వభావభేదః- తస్మిన్ కృతధియః, శిక్షితబుద్ధయః - పరవ్యామోహజనకకుతర్కప్రయోగే తన్నివర్తకతర్కప్రయోగే చ ప్రవీణా ఇత్యర్థః - అత ఏవ కనిష్ఠాంగులినిష్ఠాం కథకేషు ప్రధానానాం పరిగణనాయాం నిష్ఠాం, నిర్ణయాగ్రగణ్యతామిత్యర్థః- బిభ్రాణాః, యేషు ప్రధానతయా పరిగణితేష్వన్యస్య ప్రాధాన్యేన పరిగణనమయోగ్యం తాదృశా ఇత్యర్థః - కథకాగ్రగణ్యా ఇతి భావః - ఏవమప్రతిష్ఠితకుతర్కనికరకరంబితమనస్కాస్త్వే

సా-వి— యస్మింస్తస్మింస్తథోక్త-తర్కా ఏవేంద్రజాలం తస్య క్రమే రీత్యా ప్రత్యక్షాదిప్రమాణసిద్ధార్థాన్యథాకరణాపూర్వకత్వాదిసాదృశ్యాదింద్రజాలత్వరూపణం. కృతధియః, శిక్షితబుద్ధయః-అత ఏవ కనిష్ఠాం కనిష్ఠాంగుల్యాశ్రయో గణనసాధనం యస్యాస్తాం తథోక్తాం- కథకప్రధానానాం, కథకాగ్రేసరాణాం గణనే-నిష్ఠాం స్థితిం, బిభ్రాణాః, కథకాగ్రేసరాణాం గణనాప్రసంగే ప్రథమం గణ్యమానా ఇత్యర్థః- హైతుకకల్పితతర్కేంద్రజాల

సా-సం— తత్తత్కేవలతార్కికాః . తద్ధైతుకే, తైః కల్పితే- తర్కరూపవ్యామోహకవిద్యావిశేషే- ఇంద్రజాలాఖ్యవ్యామోహకస్య క్రమ ఇవ క్రమో యస్య తర్కస్య- తాదృశతర్కేంద్రజాలక్రమే. కృతధియః, శిక్షితబుద్ధయః - నిగ్రహస్థానాదినా జల్పవితండాదినిరసనకుశలా ఇతి యావత్ - అథ "నవయం కవయస్తి్వ", ఇత్యుక్తవైభవమాహ . బిభ్రాణా ఇతి - వాదకప్రధానవిషయిణ్యాం గణనాయాం ప్రసక్తాయాం కనిష్ఠాశ్రయాం నిష్ఠాం - నియమేన అగ్రగణ్యతా వైభవం బిభ్రాణాః సంతః-అథ శాస్త్రాంతరపరిశ్రమాయ తద్బుద్ధిచలనాపాదకమనఃకాలుష్యవిధురాశ్చేత్యాహ .

మూ— అధ్యాత్మశ్రుతిసంప్రదాయకతకైరద్ధావిశుద్ధాశయా స్సిద్ధోపాయవశీ(శి)క్రియామితిహ న స్సాధ్యాం

సా.దీ— కించ, అధ్యాత్మే త్యాది - అధ్యాత్మశ్రుతయః, ఉపనిషదః - తత్సంప్రదాయాః, తాసామ విచ్ఛిన్నోపదేశాః - తఏవకతక బీజాని. తైరద్ధా, నిశ్చయేన- విశుద్ధాశయాః, అసాధారణరూప పంకరహిత చిత్తాః. వేదాంత సామ్రాజ్య సార్వభౌమాః. ఇత్థాత్ సత్సంప్రదాయ సిద్ధిసూచితా. సిద్ధోపాయస్య, యశిపత్యుః - వశీకరణరూపాం- సాధ్యాం, సాధ్యోపాయ భూతాం- ప్రపత్తిం.ఇతి,ఇవ్యధికార ...

సా.స్వా— ప్రబలప్రమాణభూతశ్రుత్యంత సంప్రదాయతోపీత్యాహ- అధ్యాత్మేతి - అధ్యాత్మ శ్రుతయః, ఉపనిషదః-తాసాం సంప్రదాయాఃఅవిచ్ఛిన్నోపదేశాః- తఏవ కతకబీజాని. తైరద్ధా,సమ్యగ్విశుద్ధః-ఆశయః యేషాంతే సమీచీన తర్కానుగృహీతోపనిషత్సత్సంప్రదాయ రూప దృఢతర ప్రమాణ నిర్మలీకృతాంతః కరణా ఇతి యావత్ - సాధ్యాం, సాధ్యరూపాం- సిద్ధోపాయ వశీక్రియాం, భక్తి ప్రపత్తిరూపాం ఇతి, ఉక్త ప్రకారేణ - అస్మిన్నధికారే ఉపపాదిత ప్రకారేణ - నః, అస్మాక్ -

సా.ప్ర— కస్యార్థస్యతత్త్వ వ్యవస్థానస్యాదిత్యత్రాహ-అధ్యాత్మేతి- పూర్వోక్తానాం సత్త్వేపి భక్త్యాపి సాధనత్వా భావ ప్రసంగః . భక్తి ప్రపత్తి ప్రసాధ్యత్వ ప్రాపక ప్రమాణ విరోధః - ,, అప్రార్థితో గోపాయే ,, దిత్యాది విరోధః , భక్తి ప్రపత్తి విధి వైయర్థ్య ప్రసంగః . పూర్వోక్త యుక్తీనాం స్వ వ్యాప్తి ప్రదర్శన స్థలాభావే నవ్యాప్తి శూన్యత్వమ్ - భక్తి ప్రపత్త్యనంగీ కారే వైషమ్య నైర్ఘృణ్యప్రసంగ ఇత్యాది తర్కానుగృహీతా ధ్యాత్మ శ్రుత్యర్థానాం సంప్ర దాయత శ్శ్రవణ మేవ జలస్య కల్మష చ్ఛేదక కతకవన్మతీనాం కల్మష చ్ఛేదక మితిభావః . ఏవం భూత వాది హంసాంభుదా చార్యా వేదాంతాచార్యాణా మాచా ర్యాః ఉక్త ప్రకా రేణ శోధితం సిద్ధోపాయ వశీ కరణ సాధనం సాధ్యో పాయం

సా.వి— శిక్షితబుద్ధీనాంకథం తత్త్వోపదేశయోగ్యత్వ మిత్యత్రాహ - అధ్యాత్మేతి- అధ్యాత్మశ్రుతయః,ఉపనిషదః - సంప్రదాయాః,అవిచ్ఛిన్నోపదేశపరంపరాః- తఏవకతకబీజాని- తైరద్ధా, యాథార్థ్యేన.విశుద్ధాశయాః, పరిశుద్ధచిత్తాః- పరికల్పిత కుతర్క పంకజనితకాలుష్యే సత్యపి శ్రుతిసంప్రదాయైస్తత్కాలుష్య నివర్తన సమర్థా ఇతిభావః . పరకుతర్కాణాంప్రతి తర్కకల్పనేన నివారణ సామర్థ్యద్యోతనాయ కథకప్రధానేత్యాదివిశేషణం. ఏతాదృశా అస్మదాచార్యాః- సాధ్యాం,అనుష్ఠేయస్వరూపాం-సిద్ధోపాయవశీక్రియాం,సిద్ధోపాయ వశీకరణ సాధన శరణాగతిం. సమధ్యాపయన్, సమ్యగధ్యాపిత వంతః - ఇజధ్యయన ఇత్యస్మా దధిపూర్వాణ్ణిచి క్రీంఙ్జనాణ్ణావిత్యా కారాదేశే అర్తిహ్రీత్యాదినా పుగాగమేలఙి ప్రథమ పురుషబహువచనంక్రియాఫలిక్రియాఫలస్యకర్తృగామిత్వవివక్షాయామపిబుధయుధనశజనేతిపరస్మైపదం-

బుద్ధిసౌకర్యాయసారదీపికాయాముక్తాధికారార్థసంగ్రహకారికాలిఖ్యంతే-ప్రపన్నైకాధిక స్త్వేవ

సా-సం— అధ్యాత్మేతి- ఆత్మానమధికృత్య ప్రవృత్తాశ్శ్రుతయఃతత్సద్గురూపదేశరూపసంప్రదాయాశ్చ తా ఏవ కతక బీజాని నిజావస్థానిమనఃప్రసన్నతాపాదకాని - తైః,అద్ధా - నితరాం,విశుద్ధాశయాః- నిరస్తమనో మాలిన్యాది మదాచార్యాః - సాధ్యాం, కృతిసాధ్యాం ప్రపత్తి రూపాం . సిద్ధోపాయ భూత పరమపురుషవశీక్రియాత్వే నహి ఏతదధికారనిర్ధారిత క్రమేణ-

సా-వి— సర్వవర్ణాధికారతా । విశ్వాసః ప్రార్థనా చాత్మరక్షాభర సమర్పణే ॥ ౧ ॥ పర్యవస్యత్యత శ్శాస్త్రే న్యాసోఽఙ్గైర్విధీయతే । అఙ్గపఞ్చకసంపన్నం రక్షాభర సమర్పణమ్ ॥ ౨ ॥ ప్రపత్తిశాస్త్ర విహితం సర్వదేశిక సంమతమ్ । నస్వరూపవిరుద్ధత్వం భక్త్యా దేవేన హి తత్త్వతః ॥ ౩ ॥ నాహం కర్తాదిగర్భత్వ మస్య శాస్త్రేషు కథ్యతే । న శేషతావిరుద్ధత్వ పారతన్త్ర్యవిరోధితే ॥ ౪ ॥ శేషత్వం పారతన్త్ర్యంచ ముక్తావపి చ విశ్రుతమ్ । నచైకాన్త్యవిరుద్ధత్వం శ్రీశ సంరాధనత్వతః ॥ ౫ ॥ ప్రాప్యానురూపతా భావో నాన్యేషాం యుక్తిగోచరః । శాస్త్రే దేవావసేయా తో భక్తిః ప్రాప్యోచితా మతా ॥ ౬ ॥ పరమర్షిగృహీతత్వాన్నైవానాచార్య బహిష్కృతా । కలౌ నిషేధో నైవాస్యా స్తద్వశక్తైర్విరుధ్యతే ॥ ౭ ॥ సంభావిత స్వభావత్వం నాఙ్గానాం విహితత్వతః । సంభావితత్వే చాఙ్గానాం విశ్వాసే స్యైత దాపతేత్ ॥ ౮ ॥ విశ్వాస తారతమ్యస్య సంభవాల్లోక శాస్త్రయోః । మహానేవ హి విశ్వాసః ప్రపత్తౌ రఙ్గమిష్యతే ॥ ౯ ॥ తత్కాలే మన్దవిశ్వాసా నపి శ్రీశోఽధికారిణః । క్రమేణ పూర్ణవిశ్వాసాన్ కృత్వా పాతి దయానిధిః ॥ ౧౦ ॥ ఉపాయాన్తరశక్త్యాది విలమ్బక్షమతా ఫలే । న్యాసాదే భజనే హేతు ర్నవిశ్వాసాదిరూన్యతా ॥ ౧౧ ॥ క్వచిత్ప్రపన్నే భగవత్సాక్షాత్కారాది దృశ్యతే । న్యాసే సంకల్పవైషమ్యాత్ప్రారబ్ధ సుకృతాత్పరా ॥ ౧౨ ॥ కేచిద్దృష్టఫలాసిద్ధ్యా న్యాసే సువిహితే ఫలే । కర్మకర్త్రాది వైగుణ్యాత్ఫలాసిద్ధిర్హి సర్వతః ॥ ౧౩ ॥ విరుద్ధఫలహేతుత్వ మభిసన్ధివశాద్భవేత్ । ఏకస్య రాజ్ఞో దాతవ్య జంబీర ఫలనీతితః ॥ ౧౪ ॥ ప్రవృత్తిధర్మౌ స్తో భక్తి ప్రపత్తీ కామకామినామ్ । నివృత్తిధర్మతావేవ భగవచ్చరణార్థినామ్ ॥ ౧౫ ॥ ఆవృత్త్యనావృత్తివశాద్ద్వివిధావపి తావుభౌ । మోక్షైక ఫలదౌ స్యాతాం అధికారివిశేషతః ॥ ౧౬ ॥ ఉపాయఫలయోరేక రూపత్వేఽపి ప్రపన్నయోః । ఫలే విలంబావిలంబౌ త్వరాయాస్తారతమ్యతః ॥ ౧౭ ॥ సాధ్యోపాయ ప్రసన్నోఽయ స్సిద్ధోపాయః ఫలప్రదః । తత్సిద్ధసాధ్యయోః కార్యం ఫలం శాస్త్రేషు వర్ణ్యతే ॥ ౧౮ ॥ హరిరేకస్సదా ధ్యేయ ఇత్యాద్యుక్త్యనుసారతః । అఙ్గప్రపత్తిపరతాం శ్లోకస్యాహురనన్తమతమ్ ॥ ౧౯ ॥ హరిరేకస్సదా ధ్యేయ ఇత్యాదిర్హి విధీయతే । స్వతన్త్రన్యాసనిష్ఠస్య ఫలరూప ముపాసనమ్ ॥ ౨౦ ॥ కైంకర్యే క్రియమాణే తు ఖ్యాతిలాభవివర్జితః । ప్రయోజనాన్తరానిచ్ఛు ర్మోక్షంచాపి ఫలం త్యజేత్ ॥ ౨౧ ॥ స్వయంప్రయోజనత్వేన ముక్తవత్సర్వమాచరేత్ । అన్యాభిగమనం త్యాజ్యం తథాన్యార్థప్రవృత్తయః ॥ ౨౨ ॥ అన్యపూజాన్యకీర్తిశ్చ త్యాజ్యమన్యవిచిన్తనమ్ । ఏతేషాం వినివృత్త్యర్థం హరావభిగమాదికమ్ ॥ ౨౩ విధీయతేఽస్య శాస్త్రేషు కాలేషూక్తేషు పఞ్చసు । అనర్హాణామపి నృణాం దేవాభిగమనాదిషు ॥ ౨౪ ॥ స్వయోగ్యనిత్యకృత్యైర్వా స్థితిశ్శూద్రాదిషూపి వా । విలక్షణో భక్తియోగ స్త్రీశూద్రాదీనాం నిషిధ్యతే ॥ ౨౫ ॥ సర్వేషాం సర్వదా కార్యో దేహానుస్మృతిలక్షణః । క్లేశానాం చ క్షయకరం యోగాదన్యం న విద్యతే

మూ— సమధ్యాపయన్॥ ౫౪॥
ఇతికవితార్కికసింహస్యసర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్యకృతిషు
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే సాధ్యోపాయశోధనాధికారశ్చతుర్వింశః.
శ్రీమతేనిగమాంత మహాదేశికాయనమః.

సా-దీ— ప్రకార ఇతిశేషః తస్మై సమధ్యాపయన్, ఓతివిత్తారిక శైనైః॥ ౫౪॥
ఇతి శ్రీసారదీపికాయాం సాధ్యోపాయశోధనాధికారశ్చతుర్వింశః.

సా-స్వా— సమధ్యాపయన్, సమ్యగధ్యాపయన్ - సత్కారాన్ గృహీతదృఢతరప్రమాణ నిమణాలీకృత నిస్సమాభ్యధిక సదాచారయోగాప దేశ పరంపరాగతతయా ఉక్త ప్రకారఏవప్రామాణికః. నతు సంప్రదాయాంతరస్థోన్నీత ప్రకార ఇతిభావః॥ ౫౪॥
ఇతి శ్రీమదుత్తర సారాస్వాదిన్యాం సాధ్యోపాయశోధనాధి కారశ్చతుర్వింశః-

---

సా-ప్ర— వేదాంతాచార్యాణామధ్యాపయన్నిత్యర్థః - అధ్యాపయన్నిత్యనేన తదుక్తప్రకారఏవాత్ర న్యూనాధిక భావాభావేనోక్తఇతి జ్ఞాప్యతే- పూజాయాంబహువచనమ్॥ ౫౪॥
ఇతి శ్రీసార ప్రకాశికాయాం సాధ్యోపాయ శోధనాధి కారశ్చతుర్వింశః-

సా-వి— ఇత్యాదిషుప్రపన్నేభ్య ఇతరత్ర నియమ్యత ఇతి. ॥౫౪॥
ఇతిశ్రీసారవివరిణ్యాం సాధ్యోపాయశోధనాధికారశ్చతుర్వింశః.

సా-సం— సమధ్యాపయన్, సమీచీనోపదేశైరస్మానశిక్షయన్॥ ౫౪॥
ఇతి శ్రీ సార ప్రకాశికా సంగ్రహే సాధ్యోపాయ శోధనాధి కారశ్చతుర్వింశః -

---

శ్రియైనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

ప్రభావ వ్యవస్థాధి కారః.

మూ—

స్వరూపం

సా.దీ— అథోపాయ ప్రభావ వ్యవస్థాధి కారః - ఉపాయ ప్రభావ వ్యవస్థై యావతు శాస్త్ర మర్యాదైయై అతి క్రమిత్తు వర్ణిక్కప్పట్ట ఉపాయ ప్రభావత్తై శాస్త్ర మర్యాదయా వ్యవస్థాపిక్కిఱ - ఎజ్ఞ నే యెన్నిల్ శిల ప్రపన్నరుడ ఉపాయ ప్రభావత్తాల్ జాతిపో మెన్ను సంస్కార హేతు ప్రతాతిశయమ్ శొల్లువర్గళ్ - అత్తై యథా శాస్త్రమాక స్థాపిక్కిఱ - శ్లాఘ్యతా పర్యంతమే ఉపాయ ప్రభావ జనితాతిశయమ్ - వర్ణ సంకర పర్యంత మన్ఱు ఎన్ఱు వ్యవస్థై శొల్లుకిఱతు. అతిల్ మున్ప్రభావవ్యవస్థైయై శ్లోకేన దర్శిప్పిక్కిఱార్ - స్వరూప మితి -

సా.స్వా—శిలర్ భగవత్సమాశ్రయణత్తాలే శూద్రత్వ జాతికళిన్ఱు బ్రాహ్మణ్య ముణ్డా మెన్ఱు శాస్త్రత్తై అతి క్రమిత్తు భాగవత ప్రభావమ్ శొల్లుకిఱార్గళ్ - శిలర్ భాగవత ప్రభావ వచనమ్ సర్వమతివాద మెన్ఱు భాగవత ప్రభావత్తై కుఱైయ నినైప్పార్గళ్ - ఇప్పడి యిరుక్క అర్థానుశాసన భాగత్తిలే జాతి వ్యవస్థాదికళ్ శొన్నతు కూడుమో ? ఎన్ఱు స్థిరీకరణ భాగారంభత్తిల్ శొన్న శంకైకళై పరిహరిక్క కోలి శాస్త్రత్తై అతి క్రమిత్తు చ్చొల్లామల్ పణ్ణుకై ప్రభావ వ్యవస్థై ఎన్ఱుమ్, ప్రభావత్తై కుఱైయనినైయామల్ శాస్త్రమ్ శొల్లుకిఱ ముట్టిలే నిఱుత్తుకై ప్రభావరక్షై యెన్ఱుమ్ విభజిత్తు ప్రథమమిన్నవధికారత్తాలే ప్రభావవ్యవస్థైయై నిరూపిక్కక్కడవరాయ్ అధికారార్థత్తై శ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిఱార్ - స్వరూపమితి -

సా.ప్ర— ఏవం సిద్ధసాధ్యభేద భిన్నోపాయ విషయ వ్యామోహ నివర్తన పూర్వక ముపాయం ప్రతిష్ఠాప్య తత్సాధ్య ప్రభావ ప్రతిష్ఠాపనాయ ప్రభావ విషయ వ్యామోహం నివర్తయితుం భగవత్స్వరూపాదావివోపాయ సాధ్య ప్రభావేపి శ్రుతి స్మృత్యాదిషు యావత్ప్రతిపన్నం తావదేవాంగీ కార్య మిత్యభిప్రయన్నాహ • స్వరూపం యదిత్యాదినా -

సా.వి— ఏవం సిద్ధోపాయ సాధ్యోపాయ వ్యామోహ నివర్తనపూర్వక ముపాయం ప్రతిష్ఠాప్య తత్సాధ్యప్రభావ విషయవ్యామోహనివర్తనేన అతిప్రసంగం నిరాకృత్య శ్రుత్యాద్యనురోధేన ప్రభావం వ్యవస్థాపయితుం ప్రభావ వ్యవస్థాధికార మారిప్సుః ప్రథమం శ్లోకేనసంగృహ్ణాతి- స్వరూపం యదిత్యాదృగితి-

సా.సం—ఇత్థం విశోధిత సిద్ధ సాధ్యోపాయ ద్వయ నిష్ఠస్య ఉత్కర్షం యథా ప్రమాణ మేవ స్థాపయితు మధికారాంతర మారభమాణ స్తత్ప్రతిపాద్యార్థం సాంప్రదాయిక త్వేనదర్శ సంగృహ్ణాతి-స్వరూపమితి-

మూ— యద్వాదృగ్గుణవిభవలీలాదిచవిభో స్తదాజ్ఞాసేతుశ్చ శ్రుతిభిరవసేయం తదఖిలమ్।

సా-దీ—విభోః, ఈశస్య- స్వరూపం యదస్తి . తచ్చ, యాదృక్- యత్స్వభావకం- గుణవిభవ లీలాదిచ, గుణాః. సత్యత్వ జ్ఞానత్వాదికళ్ - జ్ఞానబలైశ్వర్యాది కళుమ్ . విభవాః, విభూతికళ్ - లీలాః, సృష్ట్యాదికళ్ . ఆదిశబ్దాత్ దివ్యవిగ్రహాది గ్రహణమ్ - తదాజ్ఞాసేతుశ్చ, ఆజ్ఞారూపస్సేతుః. వైదికధర్మాః - ఇవైయెల్లామ్ శ్రుతిభిరవసేయం, అరియప్పడుమతు- దృష్టాన్తార్థమిదుపన్యాసమ్- ఇప్పడియేయి వైయే

సా - స్వా — విభోః, స్వరూపం- యత్, అనృత జడ పరిచ్ఛిన్న స్వరూపం వా సవికారా జడా పరిచ్ఛిన్న స్వరూపంవేతి విశయే నిర్వికారా జడా పరిచ్ఛిన్న స్వరూపం- యాదృక్, సవిశేషం నిర్విశేషంవేతి విశయే సార్వజ్ఞాద్యనంత కల్యాణ గుణ యుక్తం . యత్, యాదృక్, ఇతి సర్వత్రాన్వేతి - గుణాః, జ్ఞాన బలైశ్వర్యాదయః . విభవాః, లీలాభోగ విభూతయః . లీలాః, జగత్సృష్ట్యాదయః- ఆదిశబ్దేన దివ్యమంగళవిగ్రహగ్రహణం. ఏతత్సర్వం యత్ప్రమాణసిద్ధం యత్స్వరూపంఅమిథ్యాస్వరూపం- యాదృక్, ధర్మి స్వరూపవిలక్షణంధర్మిణో వ్యావర్తకమాశ్రయ గోప యుక్తం- జడ స్వరూపంత్రైగుణ్యావిశిష్టం . శుద్ధ సత్వ విశిష్ట మజడ స్వరూపం - తదాజ్ఞా సేతుశ్చ , భగవదాజ్ఞా రూప వర్ణాశ్రమధర్మ వ్యవస్థాపయత్ - జ్యోతిష్టోమాది స్వరూపం. యాదృక్, యదంగయుక్తం తదఖిలంభగవత్కల్యాణగుణ విభూతి లీలా విగ్రహ తదాజ్ఞా సిద్ధ ధర్మాణాం స్వరూప స్వభావాదికం శ్రుతిభిర్యథా వసేయం

సా-ప్ర— విభవః, రామకృష్ణాద్యవతారః - లీలాదీతి భోగాదిరాది శబ్దార్థః -

సా-వి— విభోః, భగవతః-స్వరూపంయత్- ''సత్యంజ్ఞానమనంతం బ్రహ్మే'', త్యాదిస్వరూపం. యాదృక్, యత్ప్రకారకం- సత్యత్వాదిప్రకారకం-నతు నిర్వికల్పకం, గుణాః, ''స్వాభావికీజ్ఞానబలక్రియాచే'', త్యుక్త స్వాభావిక జ్ఞానబలాదయః- విభవాః, ''పతింవిశ్వస్యే'', త్యాద్యుక్త సర్వేశ్వరత్వాదయః-లీలాః, ''యతోవా ఇమాని భూతాని జాయంతే'', ఇత్యాద్యుక్తాః సృష్ట్యాదయః- ఆదిశబ్దేన ''విశ్వతః పృష్ఠేషు సర్వతః పృష్ఠేష్వనుత్తమేషూత్తమేషులోకేషు- దివీవచక్షురాతతం. క్షయంతమస్య రజసః పరాకే. ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్'', ఇత్యాదిశ్రుతి సిద్ధ భోగవిభూతిగ్రహణం. గుణవిభవ లీలాదిర్యస్య తథోక్తం-సముదాయాపేక్షయా ఏకవచనం. సమానవివక్షయా సామాన్యేన పుంసకమితి నపుంసకత్వంచ-గుణవిభవలీలాదిచ యత్స్వరూపం యాదృశస్వభావమితి యావ్యాదృక్చ వానుషంజనేనాన్వేతవ్యం - తదాజ్ఞా సేతుః, ఆజ్ఞా రూప శ్రుతిస్మృతి మర్యాదాః. ''శ్రుతిస్మృతిర్మమైవాజ్ఞే'', త్యుక్తా యత్స్వరూపా యాదృక్ప్రకారా చ-తదఖిలం, తత్సర్వం, శ్రుతిభిరవసేయం, శ్రుత్యుక్తప్రకారేణైవ నిశ్చేతవ్యం-నాన్యథా నిశ్చేతుంశక్యమితి భావః-

సా-సం — విభోః, స్వాధీన స్వరూపాది స్వేతరస్య శ్రియఃపతేః . శ్రుతిభి రవసేయం యత్స్వరూపం, ధర్మి స్వరూపం - '' సత్యం జ్ఞాన '', మిత్యాద్యుక్తం - యాదృక్, యేన ధర్మేణ నిరూపితం . గుణాః నిరూపిత స్వరూప విశేషకాః - విభవః, ఉభయ విభూతి రూపః - లీలా, జగద్వ్యాపారః - ఆదిశబ్దాత్ పరవ్యూహాది సంగ్రహః - గుణాదిషు చయద్వాదృగిత్యనయో రన్వయః - యత్, యేనశబ్దేన అభిధేయం. యాదృక్, యత్ప్రకారం . తస్య, విభోః . ఆజ్ఞా, శ్రుతి స్మృతీ- తద్రూప స్సేతుః, మర్యాదా చ- తదఖిలం, స్వరూపాదికం సర్వం - శ్రుత్యాదిభిరేవ అవసేయం. న కేవలంయుక్తిభిరితి భావః- అస్మృతథాప్రప

మూ — తథాతద్భక్తానాం తదుపసదనాదేశ్చమహిమా యథాధీతంసద్భిర్యతిపతిముఖైరధ్యవసితః ॥ ౫౫॥

సా-దీ — మన్ద్యానాతిరిక్తమాకశ్రుతికళాల్ నిశ్చయికప్పడుమ్-అప్పడియేతద్భక్తానాం,తదా శ్రిత ర్కళుక్కైయు మహిమావుమ్ శ్రుతిప్రమాణఙ్గళాలే అరియప్పడుమతు- తదుపసదనాదేః, భాగవత సమాశ్ర యణాదియినుడైయ- తత్ప్రసాదాది రాదిశబ్దార్థః - మహిమావుమ్- సద్భిర్యతిపతి ముఖైః యథా ధీతం అధ్యవసిక్క- ప్పట్టతు - శాస్త్రత్తై అతిక్రమిత్తు నిశ్చయిత్తార్కళిల్లై- ఆకైయాల్ భాగవతరుడైయ ప్రభావమ్ యథాశాస్త్రమాకవే అరియప్పడు మత్తెన్కై॥ ౫౫॥

ఇనివక్ష్యమాణార్థోపయోగితయా అనన్తరపూర్వోక్తాధికారద్వయార్థత్తై అనువదిక్కిఱార్ -

సా-స్వా — తత్రైవ తద్భక్తానాం, భాగవతానాం. తదుపసదనాదేశ్చ, భక్తిప్రపత్తికర్మయోగ జ్ఞాన యోగాది లక్షణస్య మహిమాపి- యథాధీతం, అధీతానతిక్రమేణ - సద్భిః, బ్రహ్మవిద్భిః -నిర్దుష్టైరితి వా - యతిపతిముఖైరధ్యవసితః, న్యూనాధిక భావరాహిత్యేన శ్రుత్యుక్తక్రమేణైవాధ్యవసితః ఎన్ఱపడి॥ ౫౫॥

ఇప్పడియ ప్రభావ వ్యవస్థై నిరూప్యైయాకిల్ పూర్వాధికారద్వయాత్పూర్వస్థానే ని రూపిక్క లాకాతో? ఎన్న వనంతర నిరూపణత్తుక్కు నిదానమ్ శొల్లా నిన్ఱుకొణ్డు వృత్తానువాద పురస్సరమ్

సా-ప్ర — తదుపసదనాదేరితి,భక్తోపసదనాదే రిత్యర్థః - పరిప్రశ్నాది రాదిశబ్దార్థః- యథాధీతమితి - “ యస్త్వేవం బ్రాహ్మణో విద్యాత్ - తస్య దేవా అసన్వశే - సవేద బ్రహ్మ - సర్వే స్మై దేవా బలి మావహంతి - నాస్యావర పురుషాః క్షీయంతే . నాస్య బ్రహ్మ విత్కులే భవతి ,, త్యాదిషు దేవ పూజ్యత్వ స్వసంబంధి మోక్షహేతుత్వాది రూప ప్రభావవత్వేనాధీత ప్రకారేణేత్యర్థః॥ ౫౬॥

ఏవం శ్లోకే సంగ్రహీతంవిస్తరేణప్రతిపాదయితుం వృత్తకీర్తనపురస్సరం వక్ష్యమాణ ప్రతిజ్ఞా

సా-వి — తథా, తేనైవప్రకారేణ. తద్భక్తానాం, భాగవతానాం- మహిమా, తదుపసదనాదేః- భాగ వతాశ్రయణాదేశ్చ-ఆదిశబ్దేన తత్ప్రసాదాదిగ్రహణం. భాగవతాశ్రయణ తత్ప్రసాదాదిమహిమాచ - యథాధీతం, శ్రుత్యుక్తమార్గమనతిక్రమ్యైవ- యతిపతిముఖైస్సద్భిరధ్యవసితః, నిశ్చితః. “యస్త్వేవం బ్రా హ్మణో విద్యాత్ . తస్యదేవాఅసన్వశే - సర్వేస్మై దేవా బలిమావహంతి - ఏవంవిది పాపంకర్మ నశ్లి ష్యతే - ఏవం హాస్య సర్వే పాప్మానః ప్రదూయంతే - నాస్యాబ్రహ్మ విత్కులేభవతి,, త్యాదిశ్రుత్యుక్తప్ర కారేణ సర్వదేవ పూజ్యత్వ తదనుబంధిమోక్ష పర్యంతత్వాదిరూపేణైవ రామానుజాచార్య ప్రభృతిభిః ప్ర భావో వ్యవస్థాపితః . నతు జాతి నివృత్త్యాది రూపేణవర్ణసంకర పర్యంతోఙ్గీకృతఇతిభావః॥ ౫౫ ॥.

సా - సం — కిమిత్యత్రాహ - తథేతి . తథా భగవత్స్వరూపాది వత్-తద్భక్తానాం మహిమా - “యో హ్యేన ,, మిత్యాదినోక్తః ప్రభావః - తదుప సదనం , తదారాధనం . ఆది శబ్దాత్ఛుశ్రూషణాది సం గ్రహః - ఏతేషాం ప్రకారశ్చ - యథాధీతం , యథాశ్రుతం - వేదేతథా యతి పతి ముఖైస్సద్భిః - ఆహా ర విశేష హేతుకసంసర్గయుగ స్వభావాదిప్రత్యనీకాకారైః- అధ్యవసితః, అన్యూనాధికమవధృతః॥ ౫౫॥

అత్ర భాగవత ప్రభావోత్కర్ష విషయ ప్రమాణ జాతం శోధయితుం వృత్తం వర్తిష్యమాణ యోస్సంగతి లాభాయ వృత్తాధికార ద్వయార్థమనువదన్ వర్తిష్యమాణంనిదిశతి.

మూ— ఇప్పడిద్వయత్తిల్ ద్వితీయాంతపదజ్ఞళాలే ప్రకాశితమాన సిద్ధోపాయవిషయమాకవుమ్, ఆఖ్యాతపదత్తాలే శొల్లప్పట్ట సాధ్యోపాయ విషయమాకవుమ్ పిరక్కుమ్వ్యాకులజ్ఞళ్ శమిప్పిక్కుమ్ వళి కాట్టినోమ్ - ఇవ్వుపాయ(నిష్ఠర్) ప్రభావవిషయమాక ప్రమాణజ్ఞళ్ కాట్టినవళవుక్కుఏఅనినైత్తుమ్ కుఱైయనినైత్తుమ్ వరుమ్ కలక్కజ్ఞళై శమిప్పి (క్కవేణుమ్)క్కిరోమ్ -

సా-దీ— ఇప్పడిద్వయత్తిలిత్యాదియాల్ - ఆఖ్యాతపదమ్, క్రియాపదమ్- ప్రపద్యేవ్రజఎన్నుమతు- ఇత్తాల్ ద్వితీయాంతాఖ్యాత పదజ్ఞళినుడైయ క్రమత్తాలేతత్ప్రతిపాద్యోపాయద్వయ శోధన మెన్నుపూర్వాధికార ద్వయ సంగతి సూచితమ్. ఇవ్వుపాయేత్యాదికృతాంశముక్తమ్ - ఇనిమేల్ ఏఱ నినైత్తు వరుమ్ కలక్కజ్ఞళై ఇవ్వధికారత్తిల్ శమిప్పిక్కిరార్ - కుఱైయనినైత్తు వరుమ్ కలక్కజ్ఞళై మేలధికారత్తాలే శమిప్పిక్కిరార్- ప్రభావముక్తాయే తద్వ్యవసాయ పర్ణవేణుమెన్నెణ్ణిఉపాయప్రభావాతిశయ

సా-స్వా—వతిష్యమాణత్వేన యుపక్షేపిక్కిరార్. ఇప్పడి ఇతి- ఇప్పడి, పూర్వోక్తప్రకారేణ ఎన్నపడి- ద్వయత్తిలితి - విశేషణ భూత శ్రీవైశిష్ట్యముమ్ ఉపాయత్వముమ్ స్పష్టమాక తోన్ఱుకైయాలే తిరుమంత్రత్తిలెన్ను శొల్లాతే ద్వయత్తిలెన్ను శొల్లిత్తు - ఇవ్వుపాయేతి. ఉపాయమ్ ప్రతిష్ఠిత మాన పిన్పు ఉపాయ ప్రభావమ్ నిరూప్య మెన్నపడి - ఇన్తవధి కారత్తిల్ ప్రభావమ్ వ్యవస్థిత మానపిన్పు ఇతు కూడాతెన్ను ఆక్షేప ముదిక్కైయాలే యానంతరమ్ ప్రభావరత్తై యెన్నుకరుత్తు - భాగవత ప్రభావత్తై ఏఱనినైత్తాలత్తై వ్యవస్థాపిక్క కూడుమో ? « యో హ్యేనం పురుషం వేద దేవా అపినతం విదుః ,, ఎన్కిఱ పడియేభాగవత

సా-ప్ర—వ్యాజేన సంగతిమాహ - ఇప్పడి ద్వయత్తిలిత్యాదనా- ద్వయశబ్దశ్చరమ శ్లోకస్యాప్యుపలక్షణం- తథావ ద్వితీయాంత పదానేకత్వ సిద్ధిః - శ్రీమన్నారాయణేత్యాది ద్వయాంతర వివక్షయా వానేకత్వ సిద్ధిః - యద్వా, శరణ మిత్య నేనాపి సిద్ధోపాయస్య బోధనా ద్వితీయాంత పదానేకత్వసిద్ధిః- నన్వధీత మితి సూచిత శ్రుతీనామ విశదార్థత్వేన ప్రభావ ప్రాపకత్వానుపపత్తే స్తద్విషయ వ్యామోహ నివర్తనమనుచితమిత్యాశంక్య తాదృశ శ్రుత్యర్థం విశదం ప్రతిపాదయదుప బ్రహ్మాణందర్శయన్ ప్రభావస్య

సా-వి— వృత్తకథనపూర్వకం వతిష్యమాణం ప్రతిజానీతే - ద్వయత్తిలితి - ద్వయపదంచరమశ్లోకస్యాప్యుపలక్షణం - ఆఖ్యాతపదం ప్రపద్యే వ్రజఇతి తిజంతంపదం - శమిప్పిక్కుమ్, శమయితుం - వళి, మార్గమ్ - కాట్టినోమ్, ప్రదర్శితవంతోభూమ - కాట్టినవళవుక్కు, ప్రమాణ ప్రదర్శిత రీత్యా - ఏఱనినైత్తుమ్, ప్రభావస్యాధిక్యంబుధ్వాపి - కుఱైయనినైత్తుమ్, న్యూనతాం బుధ్వాపి - వరుమ్ కలక్కజ్ఞళ్, ప్రాప్తశంకాః- శమిప్పిక్కవేణుమ్, శమయితవ్యాః- ప్రభావాధిక్య బుధ్వా ప్రాప్తశంకా అస్మిన్నధికారే పరిహరిష్యంతే - న్యూనతాబుధ్వా ప్రాప్తశంకా ఉత్తరాధికారె పరిహరిష్యంత ఇతిభావః -

సా-సం—ఇప్పడీతి. ద్వితీయాంతేతి - చరణావితి పదేన శరణ పదేన చేత్యర్థః. ఆఖ్యాత పదత్తాలే, శరణశబ్దోపశ్లిష్టక్రియాపదేన - వేణుమితి. యదిప్రమాణ ప్రదర్శితాదధికోపి ప్రభావ అను మన్యతే తదాహారగ్రహాది సర్వవ్యావస్థాభంగః - యదిన్యూన స్తదా ఏతద్దేహావసాన ఏవ ఫలలాభాయ సంకల్పపూర్వక ప్రపదనానుష్ఠానపూర్తిర్న స్యాదితి భావః - వస్తుతోధికప్రభావ పరాన్ పరభక్తిమ జనకాన్ దర్శయతి-

మూ—“ఆస్ఫోటయంతిపితరః ప్రనృత్యంతి పితామహాః। వైష్ణవోనః కులేజాత స్సనస్సంతారయిష్యతి,, ఎన్నుమ్ “కేశవన్తమర్ కీழ్మే లెమరే ఏழ్ఝ్ పిరప్పుమ్ మాశతిరితు పెత్తు,, ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱపడియేఅనుబంధికళుక్కుమ్ ఉత్తారకమానప్రభావత్తై యుడైయనాయిరే ఇవ్వుపాయ నిష్ఠ నిరుప్పతు-

సా-దీ— ప్రతిపాదకజ్ఞళాన ప్రమాణజ్ఞళైస్థాలీపులాకన్యాయత్తాల్ కాట్టుకిరార్-ఆస్ఫోటయంతీత్యాదియాల్ - ఆస్ఫోటనం, భుజాస్ఫాలనం - కేశవన్తమరిత్యాది - ఎమర్,అస్మద్వంశ్యర్ -కీழ్మేలేఏழ్ఝ్పిరప్పుమ్, పూర్వత్రపరత్ర మధ్యేచసప్తసప్త పురుషపర్యంతం - కేశవన్తమరానార్కళ్, కేశవనుక్కు దాసరానార్కళైనైర - మాశతిరితు పెత్తు, మహాసామర్థ్య రూపమాన విభ్భగవత్సంబంధత్తై ప్పెత్తు - నమ్ముడైయ వాழ్వు, నమ్ముడైయసంపత్తుమ్-వాయ్ త్తిన్ఱువా, ప్రాప్తమాన ప్రకారత్తై ప్పారీర్కైనైర.

సా-స్వా—ప్రభావమపరిచ్ఛిన్నమాకైయాలే వ్యవస్థై కూడాతే? ఆకైయాల్ వ్యవస్థానిరూపణమ్వ్యర్థమన్రో? ఎన్ను శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఆస్ఫోట యంతీత్యాదినా-ఆస్ఫోటనమ్, భుజాస్ఫాలనం-కేశవన్తమరిత్యాది. ఎమర్, అస్మద్వంశ్యల్. కీழ్, పూర్వత్ర - మేల్, పరత్ర - మధ్యేచ ఎన్ను అర్థసిద్ధమ్ - పూర్వత్ర పరత్ర మధ్యేచ - ఏழ్పిరప్పుమ్, సప్తపురుషపర్యంతం-కేశవన్తమర్, కేశవనుక్కు దాసరానార్ కళ్ - మాశతిరితుపెత్తు, ఇన్తభగవద్దాస్యమాకిర మహాచాతుర్యత్తై - మహాసామర్థ్యత్తై ప్పెత్తు-నమ్ముడైయవాழ్వు,నమ్ముడైయ సంపత్తు - వాయ్ త్తిన్ఱువా, ప్రాప్తమాన ప్రకారత్తై ప్పారీర్కైనైర-

సా-ప్ర—సంప్రదాయ తస్సిద్ధిమప్యాహ-ఆస్ఫోట యంతీత్యాదినా. కేశవన్తమరిత్యాది- “దశపూర్వాన్ దశాపరానాత్మానంచే,,త్యాద్యుక్త ప్రకారేణ స్వస్య స్వకీయానాంచైకవింశతి పురుషాణాం భగవద్దాస్య హేతుభూత భగవత్కృపా రూపోత్కృష్ట సామర్థ్యం లబ్ధ్వేత్యర్థః. నను ప్రామాణికే ప్రభావే న్యూనాధిక భావావగాహిభ్రమో నివర్త్యత ఇత్యుక్తం తన్నోపపద్యతే- దివ్యజ్ఞానవద్భిరపి అపరిచ్ఛేద్య ప్రభావవత్వస్య ప్రామాణికత్వాత్ప్రభావాధిక్యావగాహిజ్ఞానస్య భ్రమత్వానుపపత్తేరిత్యాశంక్య స్వాశ్రితైస్సహ మోక్ష్యమాణత్వ భగవన్నిరతిశయ ప్రీతి హేతుత్వారాధన విషయత్వాది రూప ప్రభావానాంతథాత్వేపి భాగవత శూద్రేషు శూద్రత్వాపగమ పూర్వకం బ్రాహ్మణ్యోత్పత్త్యాది రూప

సా-వి — ఆస్ఫోటయంతి,భుజాస్ఫాలనంకుర్వంతి-కేశవన్తమర్ కీழ్మేలెమరేఏழ్ఝ్పిరప్పుమ్మాశతిరితుపెత్తు.ఎమర్,మద్వంశ్యాః - కీழ్,పూర్వం- ఏழ్పిరప్పుమ్,జన్మవంతస్సప్తపురుషాః- మేల్, అగ్రే-కేశవన్తమర్, భగవద్దాసాస్సంతః - మాశతిరితు, మహాసామర్థ్యం - పెత్తు, ప్రాప్య - నమ్ముడైయవాழ్వు , మత్సంపదం - వాయ్ త్తిన్ఱు, ప్రాప్తా ఇతి ప్రకారంపశ్యత ఇతి తద్గాథార్థః- మద్భాగ్యం, మదీయానాం పూర్వేషాం సర్వేషాం భోగభోగ్యమాసీత్ - తేపిముక్తా అభూవన్నితి భావః. ఇవ్వుపాయనిష్ఠ నిరుప్పతు, ఏతదుపాయనిష్ఠస్సన్తిష్ఠతి. అనుబంధికళుక్కుత్తారకమానప్రభావత్తై యుడైయనాయిరే,అనుబంధినామప్యుత్తారక

సా-సం— ఆస్ఫోటయంతీత్యాదినా- నిర్వృత్తాత్మహవిస్సమర్పణో వైష్ణవః - విష్ణుర్దేవతా అస్యేతి హితదర్థః - “కులంతారయతే తేషాం సప్తసప్తచ సప్తచే,,తి వచన సమానార్థః- కేశవన్తమరితి-

మూ— "యోహ్యేనంపురుషంవేద దేవాఅపినతం విదుః,, ఎన్ఱు భగవద్జ్ఞాన ముడైయవనుడైయ ప్రభావమ్ దేవర్కళాలుమ్ పరిచ్ఛేదిక్క వొణ్ణా తెన్ఱార్కళిరే - ఆనాలుమ్ ఇతుక్కు విరుద్ధమల్లాతప్రమాణ బలత్తాలే మున్బడ జాతివ్యవస్థై శొల్లుకిరోమ్- "న శూద్రా భగవద్భక్తా విప్రా భాగవతా స్మృతాః। సర్వవర్ణేషు తేశూద్రా యేహ్యభక్తా జనార్దనే,, ఎన్ఱు భగవద్భక్తియాకిరగుణ విశేష సదసద్భావఙ్గళాలే అపకృష్టజాతీయరై ఉత్కృష్టజాతివాచక శబ్దత్తాలే శొల్లియుమ్, ఉత్కృష్ట జాతీయరై అపకృష్టజాతివాచకశబ్దత్తాలే శొల్లియుమ్ ఇరుక్కుతు- ఇతడియాక భగవద్భక్తరెల్లారుమ్ ఏకజాతీయరన్ఱో వెన్ఱు శిలమ్బుదుప్రజ్ఞర్ నినైప్పార్కళ్ -

సా-దీ— యోహ్యేనమితి-ఏనంపురుషం,కృష్ణం-యస్తత్త్వతో వేద.తం,తస్యప్రభావమెన్నపడి- దేవాఅపినవిదుః, నిత్యసూరికళుమ్పరిచ్ఛేదిత్తఱియమాట్టార్కళ్-పురుషవేదనప్రయుక్తమాకైయాలితు ఉపాయప్రభావమ్.ఇప్పడిప్పట్ట వుపాయ ప్రభావముణ్డాకిల్ వ్యవస్థై ఎఙ్ఙనే?ఎన్న వ్యవస్థైయై ప్రభావావిరుద్ధమాక చ్చొల్లుకిరో మెన్కిరార్- ఆనాలుమిత్యాదినా -భాగవతరుక్కు జాతివ్యవస్థై యిల్లై యెన్ఱు మవర్కళుక్కు మూలవచనత్తై క్కాట్టుకిరార్ - నశూద్రాఇతి - ఇతిరర్థః-మ్- భగవద్భక్తా శ్శూద్రానభవంతి - కింతు విప్రా ఏవ స్మృతాః - సర్వేష్వపి వర్ణేషుతఏవ శూద్రాః - యేపిజనార్దనే భక్తిమంతోన భవంతి ఎన్ఱు -

సా-స్వా-యోహ్యేనమితి-ఏనం,శ్రీకృష్ణం-యస్తత్త్వతో వేద-తం దేవాఅపి,నిత్యసూరయోపి-నవిదుః,పరిచ్ఛేదిత్తఱియమాట్టార్ కళ్ఎన్నపడి- వేదితృపూరుషప్రభావమ్ వేదనప్రయుక్తమాకైయాలే ఇతుఉపాయ ప్రభావమెన్ఱుకరుత్తు-మన్దప్రజ్ఞతాద్యోతనార్థమాక నశూద్రా భగవద్భక్తాఇత్యాది పూర్వపక్షమూలభూతవచన తాత్పర్యార్థత్తై క్కాట్టుకిరార్ . నశూద్రేత్యాదినా - ఇని పూర్వపక్షత్తై యుపక్షేపిక్కిరార్ . ఇతడియాకవితి- ఇతు ఆపాతప్రతిపన్నార్థమాన విస్తవచనమడియాక వెన్నపడి- ఆపాతప్రతీతార్థస్వీకారత్తిల్

సా-ప్ర—ప్రభావస్యైకైశ్చిదుక్తేస్తదవగాహిజ్ఞానస్యతదభావవతి తత్ప్రకారకత్వరూపభ్రమత్వసిద్ధేరాధిక్యావగాహిత్వసిద్ధేశ్చ తన్నివర్తన ముచిత మేవేతి గురుత్వేన వరణీయత్వ తీర్థపాదత్వ సుపావనోచ్ఛిష్టత్వాది రూప ప్రభావానాం ప్రమాణేషు జాతితో వ్యవస్థాపితత్వాత్ప్రథమంజాతి విషయ వ్యామోహం నివర్తయతి - యోహ్యేన మిత్యాదినా -

సా వి— ప్రభావవతీఖలు - భగవద్జ్ఞాన ముడైయవనుడైయ, భగవద్జ్ఞానవతః - నను తస్యాపరచ్ఛేద్య ప్రభావవత్వే కృత్యాకృత్యాది వ్యవస్థాయాః కర్తుమశక్యత్వాదవ్యవస్థాకరణే ప్రభావ సంకోచాపత్తేః ప్రభావప్రతిపాదక ప్రమాణవిరోధ ఇత్యాశంక్య తేషాంప్రమాణానా మనుబంధ్యుత్తారకత్వ పర్యంతతయా భగవన్నిరతిశయ ప్రీతివిషయత్వేన దేవాది పూజ్యతా పర్యంత తయాచ ప్రతిపాదనే తాత్పర్యం - నతునికృష్టజాతీనాం ఉత్కృష్ట జాతివిషయే గురుత్వేన వరణీయత్వ తీర్థపాదత్వ సర్వోపజీవ్య పావనోచ్ఛిష్టత్వాదిప్రతిపాదనేపి బహుప్రమాణ సంప్రదాయాచార విప్లవాపత్తే రిత్యభిప్రేత్య ధర్మాణాంజాతితో వ్యవస్థాప్యత్వాత్ప్రథమం జాతి వ్యవస్థాం బ్రూమ ఇత్యాహ - ఆనాలుమిత్యుక్తి - ఆనాలుమ్, అపరిచ్ఛేద్యప్రభావవత్వేపి - శొల్లియు మిరుక్కుతు, అభిధానమప్యస్తి. ఇతడియాక, ఏతన్మూలకత్వేన - ఏవం ప్రమాణస్య విద్యమానత్వాదిత్యర్థః. ఏకజాతీయరన్ఱో, ఏకజాతీయానభవంతికిం-

సా-సం— ఆనాలుమ్, ఏవంప్రపన్న ప్రభావ స్యాపరిచ్ఛిన్నత్వేపి,

మూ— ఇజ్జ నేయాకిల్ భాగవత బ్రాహ్మణనిన్నుపడియే వర్తిప్పాన్-భాగవతశూద్ర నిన్నుపడియే వ ర్తిప్పా నెన్ను-ఆచారనియమజ్జళ్ శొల్లుమ్ సర్వశాస్త్రజ్జళుమ్ విరోధిక్కుమ్-

సా-దీ— మృదుప్రజ్ఞర్, విచార విముదాళ సహ బుద్ధికళ్ - ఏకజాతీయత్వత్తిల్ శాస్త్రవిరోధమ్ కాట్టు కి రార్ - ఇజ్జనేయాకిలి త్యాదియాల్. ‹‹మూ సాధర్ణం వైష్ణవే శూద్రే›› ఇత్యాద్యాశౌచాదినియమవచనజ్జళుణ్డిరే-

సా-స్వా — బాధకనురుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్జనేఇతి-ఆచారేతి- ‹‹మూసాధర్ణం వైష్ణ వేశూద్రే-నస్వరశ్రీప్రణవో జ్ఞానినాప్య న్యవిధ యస్తథా | స్త్రీణాం తుశూద్రజాతీనాం మంత్రమాత్రోక్తిరిష్యతే ›› ఇత్యాదిశాస్త్రజ్జ

సా - ప్ర — ఆచార నియ మజ్జళ్ శొల్లు మితి - శేష సంహి తాయాం ‹‹ బ్రాహ్మే ముహూర్తే చోత్థా యభగవ న్నామ కీర్తనమ్ | ఆచార్య కీర్తనం కుర్యా ద్గచ్ఛే చ్ఛాథనదీం ప్రతి (ద్విజః) | స్నా త్వా విధి వదాచమ్య శౌచా చమన పూర్వకమ్ | కౌపీనం కటిసూత్రంచ వస్త్రయుగ్మంచ ధార యేత్ | స చ్ఛిద్రా ణ్యూర్ధ్వ పుండ్రాణి పవిత్రంచ ద్విజోత్తమ ›› ఇత్యా రభ్య ‹‹ ప్రాఙ్ముఖోద ఙ్ముఖో వాపి గాయ త్రీం మూల విద్య యా | అష్టోత్తర సహస్రంవా శత మష్టోత్తరంతువా | అష్టావింశతి మేవాథజ పె న్న్యాసాదికం ద్విజః | మంత్ర రత్నం జపేద్భక్త్యా యావజ్జీవం ద్విజోత్త మః | సర్వథా సర్వ కాలేషు మోక్షార్థీ స్వాశ్రమో చితైః | జపోప స్థానకం కృత్వా బ్రహ్మయజ్ఞ మనంతరమ్ | ఉపా దానంత త స్స్నానం కుర్యాన్మా ధ్యాహ్నికం క్రమాత్ | హోమార్చన విధానంచ వైశ్వదేవ మతః పరమ్ | పంచ సంస్కార సంయుక్తో భుంజీయా ద్విధివద్విజః | స్వాధ్యాయంచ పురాణంవా హరి సంకీర్తనాదికమ్ | ముముక్షు ర్నిత్య యుక్తశ్చ మంత్ర రత్నం సదా జపే ›› దిత్యాది ద్విజాతి భాగ వత స్యా చార విశేష జ్ఞాపకం శాస్త్రం - ‹‹ స్త్రీశూద్రాణాం విధిం వక్ష్యే సమ్యక్ప్రణవ వర్జితమ్| బ్రాహ్మే ముహూ ర్తే ›› ఇత్యారభ్య ‹‹ గచ్ఛేచ్చాథనదీంతథే›› త్యుక్త్వా ‹‹బ్రాహ్మణస్యవిధానేన భక్తానాంహి విధిర్భవేత్|

సా-వి— ఇజ్జనేయాకిల్ , ఏవంచేత్- ఇన్నుపడియే, ఏవంప్రకారేణైవ - వర్తిప్పాన్, వర్తేత - నియమజ్జళ్ శొల్లుమ్ శాస్త్రమితి - శేషసంహితాయాం ‹‹బ్రాహ్మే ముహూర్తే ఉత్థాయ భగవన్నా మకీర్తనమ్ | ఆచార్యకీర్తనంకుర్యా ద్గచ్ఛే చ్ఛాధన దీంద్విజః | స్నాత్వావిధివదాచమ్య శౌచాచమన పూ ర్వకమ్ | కౌపీనం కటిసూత్రంచ వస్త్రయుగ్మంచధారయేత్ | సచ్ఛిద్రమూర్ధ్వపుండ్రాణి పవిత్రంచ ద్వి జోత్తమః | సర్వదాసర్వకాలేషు మోక్షార్థీస్వాశ్రమోచితైః | జపోపస్థాపనం కృత్వా బ్రహ్మ యజ్ఞ మనంతరమ్ | ఉపాదానం తతస్స్నానంకుర్యాన్మాధ్యాహ్నికం క్రమాత్ | హోమార్చనవిధానంచ వైశ్వదే వమతఃపరమ్ | పంచసంస్కారసంయుక్తో భుంజీయా ద్విధివద్విజః | స్వాధ్యాయంచ పురాణంవాహరి సంకీర్తనాదికమ్ | ముముక్షుర్నిత్యయజ్ఞంచ మంత్రరత్నం సదాజపేత్ ›› ఇత్యాది భాగవత స్యాచార వి శేష జ్ఞాపకం శాస్త్రమ్- ‹‹స్త్రీశూద్రాణాంవిధింవక్ష్యేసమ్యక్ప్రణవవర్జితమ్ | బ్రాహ్మేముహూర్తే›› ఇత్యారభ్య ‹‹గచ్ఛేచ్ఛాధనదీంతదా›› ఇత్యుక్త్వా ‹‹బ్రాహ్మణస్య విధానేన భక్తానాంహివిధిర్భవేత్ | ప్ర ణవంవర్జయేత్సమ్య గ్విధిస్స్యా త్సర్వకర్మసు | సబ్రాహ్మణ విధానేన కృత శౌచాదికస్తతః | కేశ వా యేతి మంత్రాద్యైర్జలం పీత్వా త్రయస్త్రయః›› ఇత్యారభ్య ‹‹ మూలమంత్రేణవిరజాంస్నా త్వాస్నానం

సా-స్వా — శైష్టపడి - శాస్త్రవిరోధ ముమ్ శొల్లి సంప్రదాయ విరోధముమ్ శొల్లు కిరార్ . కేవలేతి- ఇప్పడి యాకిల్ భాగవతత్రై సమరెనిఱ్ఱ శాస్త్రం విరోధియాతో? ఎన్నవదుళ్ళి చ్చెయ్ కిరార్,, ఇవర్కళై ఇతి- యాద్యా, ఇప్పడి జాతికృత మాక భాగవత బ్రాహ్మణ శూద్రర్కళుక్కు ఉత్కర్షాపకర్షమ్ శొన్నతు కూడుమో? శూద్రత్వ కృతాపకర్షమ్ పూర్వవదుణ్డాకిల్ భాగవతత్వ కృతోత్కర్ష మిల్లామైయాలే అతు అకించిత్కరమాక ప్రసంగియాతో? ఆకైయాల్ పూర్వ జాతి నివృత్తియాయ్ ఉత్కర్షముణ్డాకిర

సా-ప్ర — ప్రణవం వర్జయే త్సమ్యగ్విధిస్స్యాత్సర్వ కర్మసు | తద్బ్రాహ్మణ విధానేన కృత్వా శౌచాదికం తతః | కేశవాయేతి మంత్రాద్యై ర్జలం పీత్వా త్రయస్త్రయ ,, ఇత్యారభ్య " మూల మంత్రేణ విరజాం స్మృత్వా స్నానం విధీయతే | గురు తద్భక్త శుశ్రూషాం మచ్ఛుశ్రూషాంచ కారయేత్ | ఏవం నియమ యుక్తానాం స్త్రీశూద్రాణాం తథైవచ | తేభ్యో ముక్తిం ప్రదాస్యామి కింపున ర్భోగ సంపదః | ఏవమేవ విధిస్తేషాం ముక్తిరన్యత్ర నాన్యథా | భగవద్భక్తియుక్తానాం స్త్రీశూద్రాణాం చతుర్ముఖ ,, ఇత్యాది భాగవత శూద్రాణా మాచార విశేష జ్ఞాపకం శాస్త్ర మిత్యర్థః - నన్వేవం సతి " యేయజంతిహరిం సర్వే బ్రాహ్మణా ఏవ తే స్మృతాః | నశూద్రా భగవద్భక్తా విప్రా భాగవతా స్మృతాః | యేషాంచక్రాంకితం గాత్రం శూద్రే ష్వపిచ దృశ్యతే | తేవై స్వర్గస్య నేతారో బ్రాహ్మణా భువి దేవతాః | నశూద్రా భగవద్భక్తా స్తేహి విప్రా ఇతి స్మృతాః | శుచి సద్భక్తి దీప్తాగ్ని దగ్ధదుర్జాతి కిల్బిషః | శ్వపచోపి బుధైః శ్లాఘ్యో నవేదాఢ్యోపి నాస్తిక ,, ఇత్యాదిభి స్సర్వేషాం భాగవతానాం సామ్యోక్తి ర్వ్యాహన్యేతే త్యత్ర " వర్ణాశ్రమా చార వతా పురుషేణ పరః పుమాన్ | విష్ణు రారాధ్యతే పంథా నాన్య స్తత్తోషకారకః | యతః ప్రవృత్తి ర్భూతానాం యేనసర్వ మిదంతతమ్ | స్వకర్మణా తమభ్యర్చ్య సిద్ధిం విందతి మానవః | శ్రేయాన్ స్వధర్మో విగుణః పరధర్మా త్స్వనుష్ఠితాత్ | సహజం కర్మ కౌంతేయ సదోష మపి నత్యజేత్ | తస్మాత్స ప్రణవం శూద్రో మన్నామానిన కీర్తయే ,, దిత్యాది ప్రమాణై ర్యావచ్ఛరీర పాతం భాగవతా నామపి స్వస్వవర్ణాశ్రమాచారా నుష్ఠానేనైవ భగవత్ప్రీత్యా పురుషార్థ సిద్ధి ర్నాన్యథే త్యవగమా దాచార విశేషాణా మవర్జనీయత్వా త్సత్వోద్రేకాది ధర్మవత్తయాపి సామ్య సిద్ధేర్వచనానామన్యథా సిద్ధే స్సంధ్యావందనవేదాధ్యయనాద్యుపయుక్త బ్రాహ్మణ్య సిద్ధిర్నాస్తీతి సాంప్ర

సా-వి — విధీయతే | గురుతద్భక్త శుశ్రూషాం మచ్ఛుశ్రూషాంచ కారయేత్ | ఏవంనియమయుక్తానాం స్త్రీశూద్రాణాం తథైవచ | తేభ్యో ముక్తిం ప్రదాస్యామి కింపునర్భోగసంపదః,, ఇత్యాదిభాగవత శూద్రాణా మాచార విశేషజ్ఞాపకం శాస్త్రం - తథా ఆశౌచప్రకరణే "బ్రాహ్మణానాం దశరాత్ర మాశౌచం శూద్రాణాం త్రింశద్రాత్ర,, మిత్యుక్త్వా "మాసార్థం వైష్ణవే శూద్రే దాసవాస్యోశ్చ శార్ఙ్గిణః,, ఇత్యాదికముక్తం - ఏతత్సర్వం విరుద్ధం స్యాదితి భావః - ఏవంచసతి కేవలబ్రాహ్మణ శూద్రయో ర్వర్ణ ధర్మానుష్ఠాన విషయే తావత్తారతమ్య మితిచ తథా "యజంతి యే హరిం సర్వే బ్రాహ్మణా ఏవ తే స్మృతాః | నశూద్రా భగవద్భక్తాః యేషాంచక్రాంకితంగాత్రం శూద్రేష్వపిచదృశ్యతే | తేవై స్వర్గస్యనేతారో బ్రాహ్మణాభువిదేవతా,, ఇత్యాది సామ్యప్రతిపాదకాని ప్రమాణాని పరమపురుషార్థ ప్రాప్తౌ సామ్య ప్రతిపాదకానీతిచవాది

మూ— కేవలబ్రాహ్మణనుక్కుమ్ కేవలశూద్రనుక్కుముళ్ళ వెల్లై భాగవత బ్రాహ్మణనుక్కుమ్ భాగవతశూద్రనుక్కుమ్ కొళ్ళవేణుమెన్ఱుమ్ ఇవరైసమరెనిఱ్ఱ శాస్త్రజ్ఞళుమ్ పరమపురుషార్థ సామ్యాది కళాలే ఎన్ఱుమ్ కిడామ్బి అప్పుళ్ళార్ అరుళిచ్చెయ్‌తార్. "కులన్తరుమ్", ఎన్గిఱ పాట్టుక్కు వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణినవభియుక్తరుమ్ జన్మత్తాల్ వృత్తత్తాల్ కుఱైన్దా నొరుత్తనుక్కు భగవత్సంబంధ ముణ్డానాల్ అవనైయిువైయుడైయవ నొరుత్తన్ తాళనిన్నైక్కుక్కుశ వేణ్డుమ్పడి యామ్‌త్తు భగవత్ప్రభావ మిరుక్కుమ్పడి—

సా-దీ— పూర్వాచార్యవచనవిరోధముమ్ వరుమెన్గిఱార్ - కేవలబ్రాహ్మణేత్యాదియాల్. ఎల్లై, జాతివ్యవస్థై - తిరుమొழிవ్యాఖ్యాతావాన పెరియవాచ్చాన్ పిళ్ళైయుమ్ భాగవత ప్రభావత్తై అరుళిచ్చెయ్‌తారొழிయ జాతిపోమెన్ఱు అరుళిచ్చెయ్‌యవిల్లైయెన్ఱు కాట్టుకిరార్ - కులన్తరుమిత్యాదియాల్. శ్రీవైష్ణవకులాంతర్భావం - కులమ్, గోష్ఠి - ఇవైయుడైయవన్, జన్మవృత్తజ్ఞళై యుడైయవన్. ఇని పెరియ

సా-స్వా— తెన్న వేణ్డావో? ఎన్న సంప్రదాయకథనముఖేన ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - కేవలేతి - ప్రతిబంది గర్భం-సాధారణ బ్రాహ్మణనుక్కుమ్ "సర్వవర్ణేషు తే శూద్రా యే హ్యభక్తా జనార్దనే", ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలే బ్రాహ్మణ్యమ్ కస్తు శూద్రత్వ జాతి సంక్రమమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - అభక్తః ఉత్కృష్ట పూర్వజాతి నాశకతాయాం సాధారణ శూద్రనుక్కుమ్ శూద్రత్వ జకుழிన్దు అంత్యత్వమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి సంప్రదాయమ్ శొన్నతు కూడుమో ? అస్మత్సంప్రదాయస్థర్ జాత్యపగమమ్ శొల్లవిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - కులంతరుమిత్యాది. అనుక్తమాత్రమస్తికేట భవత్సంప్రదాయప్రవర్తకరామ్ పూజ్యరుమాన పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైవ్యాఖ్యానముమ్ విరోధిక్కుమెన్ఱపడి.

సా-ప్ర—దాయికత్వమిత్యాహ. కేవలబ్రాహ్మణనుక్కుమిత్యాదినా. నన్వేవం తర్హి భగవత్ప్రసాద సాక్షాత్కృతసర్వార్థైః దివ్యసూరిభిః పూర్వజాతి నివృత్తి పూర్వక మభినవ జాత్యుత్పత్త్యుక్తైస్తద్విరోధస్స్యాదిత్యత్ర సాంప్రదాయికం తద్వ్యాఖ్యాన ముపపాదయంస్తాత్పర్యమాహ - కులన్తరుమెన్గిఱేత్యా

సా-వి— హంసాంబువాహై రుపదిష్టమిత్యాహ - కేవలబ్రాహ్మణనుక్కుమితి - ఉళ్ళవెల్లై, విద్యమాన వ్యవస్థా. నన్వేవం భగవత్ప్రసాద సాక్షాత్కృత సర్వార్థైః నిత్యసూరిభిః పూర్వజాతి నివృత్తి పూర్వకాభినవ జాత్యుత్పత్త్యుక్తైస్తద్విరోధస్స్యాదిత్యాశంక్య తద్వ్యాఖ్యాతౄణాం పెరియవాచ్చాన్‌పిళ్ళై ఇత్యాఖ్యాతానాం భాగవత ప్రభావపరం తద్వాక్యం- నతు జాతినివృత్తి పరమితి కంఠోక్తం దర్శయతి - కులన్తరుమెన్గిఱేతి - భగవత్ప్రభావ మిరుక్కుమ్పడి, భగవత్ప్రభావ స్థితిప్రకారః - జన్మత్తాల్ వృత్తత్తాల్ కుఱైన్దానొరుత్తనుక్కు, జాతివృత్తాభ్యాం న్యూనతావత ఏకస్య- భగవత్సంబంధ ముణ్డానాల్, భగవత్సంబంధో భవేచ్చేత్- అవనై, జాతివృత్త న్యూనతావంతం - ఇవైయుడైయవ నొరువన్, తజ్జాత్యాచారోత్కర్షవానేకః . తాళనిన్నైక్కు, న్యూనత్వేన స్మర్తుం- కూశవేణ్డుమ్‌పడియామ్‌త్తు యథా సంకోచవాన్ భవేత్తథాభవతి భగవత్ప్రభావ స్థితిః-జాతివృత్త న్యూనంభగవద్భక్తం న్యూనత్వేన గణయితుం సంకోచం సంపాదయతీతి ఏతాదృశోభగవత్ప్రభావ ప్రకార ఇతి భావః- ఏవంభగవత్ప్రభావ

సా-సం— ఉళ్ళవెల్లై, జాతి కృత మర్యాదా -

మూ— ఆనాల్ అవర్కళోడు పెణ్ కొడుత్తుక్కొళ్ళుకిర తిల్లైయే యెన్నిల్? అతుజాతినిబంధనమ్. శ్లా
ఘ్యగుణ నిబంధనెయెన్ఱు నిష్కర్షిత్తార్కళ్. ''కులన్తరుమ్,, ఎన్ఱతువుమ్ ''పణ్డైక్కులత్తై త్తవిర్న్తు,,
ఎన్ఱతువుమ్ తొణ్డక్కులత్తిల్ ఉత్కర్షమ్ శొన్నపడి. దేవతాంతర సంకీర్ణ కులమన్నే ఇవనుకు-

సా-దీ—వాచ్యాన్పిళ్ళై తామేజాత్యపగమ మిల్లైయెన్ఱరుళిచ్చెయ్తారెనికిరార్. ఆనాలవర్కళోడిత్యాది
యాల్ - నను కుల న్తరు మెన్ఱుమ్ పణ్డై క్కులత్తై త్తవిర్న్తు ఎన్ఱుమ్ జాతి భేదిక్క మెన్ఱతిల్లై
యో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - కులన్తరు మెన్ఱతువు మెన్ఱు- తొణ్డక్కులమ్, భగవద్దాస కులమ్ -
పణ్డైక్కులమ్, పూర్వకులమ్. తొణ్డక్కులత్తిలుత్కర్షత్తుక్కు నిదాన మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - దేవ
తాంతరేత్యాదియాల్ - సంకీర్ణకులత్తినపకర్షత్తై క్కాట్టుకిరార్.

సా-స్వా— ఆనాల్ కులన్తరు మెన్ఱుమ్ పణ్డై క్కులత్తై త్తవిర్న్తు ఎన్ఱుమ్పూర్వ కులనాశ
ముమ్ అపూర్వ కులోత్పాద ముమ్ శొల్లుకిగ పాట్టుక్కు- గతి యెతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- కు
లన్తరు మెన్ఱతువు మితి . ఉత్కృష్ట కులత్తిలన్వయంతరు మెన్ఱపడి - శూద్ర భాగవత నుక్కు పూర్వకా
లీ నశూద్రత్వ ముణ్డాకిల్ ఉత్కృష్ట కులాన్వయ మెజ్గనే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - దేవతాంత రే
తి - పూర్వ జాతి యిరుక్క చ్చెయ్తేకులశబ్దమ్సమూహవాచియాయ్ఉత్కృష్టభాగవతసమూహాన్వయ

సా- ప్ర — దినా . భగవత్సంబంధాత్సిద్ధ్యన్నుత్కర్షశ్రీక ఇత్యాకాంక్షాయాం భగవత్సంబంధ
శూన్యైస్సంబంధాసహిష్ణుత్వ మిత్యాహ - దేవతాంత రే త్యాదినా.

సా.వి— నిబంధన భాగవతప్రభావ ముక్త్వా తైరేవతహీనజాత్యాచారన్యూనతయాస్మర్తుమశక్యత్వే తాదృ
శైస్సహ కన్యాప్రదాన స్వీకారాది సంబంధః కిమితినక్రియత ఇత్యాశంకాపూర్వకం కన్యా ప్రదా నాదిస్వీ
కారాదికం జాతినిబంధనం-తదిపూర్వజాతి నివృత్త్యభావా జ్జాత్యంతరసమవాయా సంభవాచ్చ నసం
భవతి- శ్లాఘాతు భగవద్భక్తిరూపగుణనిబంధనేత్యుక్త్వాన్యూనత్వేన స్మర్తుమశక్యత్వంనామ ''త్యజ్యతె
యదిదోషేణ గుణేన పరిగృహ్యత,, ఇతిన్యాయేన జాత్యాచారనికర్షసత్త్వేపిభగవద్భక్తిరూపగుణవిశేషా
న్న్యూనత్వప్రయుక్త నికర్షబుద్ధిపరిత్యాగేన శ్లాఘాకరణ మిత్యభిప్రాయకం తద్వాక్యమితి వృద్ధాఏవనిష్క
ర్షయాంచక్రురిత్యాహ - ఆనాలవర్కళోడితి- పెణ్ కొడుత్తుక్కొళ్ళుకిర తిల్లైయే యెన్నిల్, కన్యా ప్ర
దాన స్వీకారశ్చనాస్తీతి కథమితిశంకార్థః - జాతినిబంధన స్సంబంధోనకార్యః - గుణ నిబంధన శ్లాఘా
తు కార్యేతిపరిహారార్థః - ననుకులన్తరుమితి అభినవకులోత్పత్తిశ్శబ్దార్థః - పణ్డైక్కులత్తై త్త
విర్న్తు, పూర్వకులంపరిత్యజ్యేతి తత్రశబ్దార్థః - అతశ్శబ్దార్థవిరోధేన తాత్పర్యవర్ణనమిత్యతఆహ-
కులమ్తరుమెనికిరతువుమితి. కులమ్, భాగవతసమూహాంతర్భావం. తరుమ్,దద్యాదిత్యర్థః- నతు బ్రా
హ్మణ్యాజాతిం దద్యాదిత్యర్థః - తథా-పణ్డక్కులత్తై త్తవిర్న్తుమ్, ప్రాచీనం దేవతాంతర సంబంధి స
మూహాంతర్భావంపరిహృత్యేత్యర్థః - తొణ్డక్కులత్తిల్, భక్తకులే. కులశబ్దస్య సమూహేప్రసిద్ధత్వా
ద్దేవతాంతరసంబంధి సంఘాంతర్భావ నివృత్తిం శ్రీవైష్ణవ సంఘాంతర్భావంచ సంపాదయేదితి నశబ్దా
ర్థ విరోధఇతిభావః - దేవతాంతర సంబంధి కులత్వాభావః ప్రపన్నస్య ప్రసిద్ధఏవేతి తదర్థ ఏవే త్యభి
ప్రాయేణాహ - దేవతాంతరేతి- ఇవనుకు, అస్యకులం- జాత్యేక వచన మే తత్ - తేషాంసమూహః -

మూ — “మాజనిష్ట సనోవంశే జాతో వా ప్రాగ్విపద్యతామ్ । ఆజన్మమరణం యస్య వాసుదేవో న దైవతమ్,, ఎన్ఱిఱే ఏకాంతికులత్తిప్పాశురమ్ - ఇప్పడి వేరొరు కులమానాలుమ్ జాతి శబ్దముమ్ కులశబ్దముమ్

సా - దీ — మాజనిష్టేత్యాదియాల్ - యస్య, యాతొరుపురుషనుక్కు • ఆజన్మమరణం, జన్మ మారభ్య మరణావధి - వాసుదేవో దైవతం న భవతి, వాసుదేవనై భజియాతిరుక్కిఱాన్. సపాపిష్ఠః . నో వంశే మాజనిష్ట, నమ్ వంశత్తిల్ పిఱక్కవేణ్డా. నమ్ పాపవిశేషత్తాలే జనిత్తానాకిలుమ్-శీఘ్రమేవ విపద్యతామ్- మరిక్కక్కడవన్. కులమెన్ఱు ఒరువనైప్పట్ట వర్ తిరళ్ - జాతి, సంస్థానవిశేషమ్- ఆకైయాల్ భాగవతర్క్కు కులమ్ ఉణ్డిత్తాలుమ్ జాతిభేదియా తెన్కిఱార్. ఇప్పడి వేరొరు ఇత్యాది - ఇతిల్ దృష్టాంత మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -

సా-స్వా — ముణ్డా మెన్నుకరుత్తు • భాగవత కులత్తుక్కు ఉత్కర్షమ్ ముణ్డాకిలనో ఇప్పడిశొల్లలావతు? అతిల్ ప్రమాణ ముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మాజనిష్టేతి. నః, శ్రీవైష్ణవానామ స్మాకం వంశే - అవైష్ణవస్య అనుత్పాద ప్రార్థనయా అవైష్ణవ కులాపకర్షముమ్ శ్రీవైష్ణవ కులోత్కర్షముమ్ సిద్ధమెన్ఱపడి - ఇప్పడి కుల శబ్దత్తై సమూహ వాచియాయ్ నిరూపిత్తు సమూహాంతరాన్వయముణ్డానాలుమ్ జాత్యంతరాగమమిల్లై యెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? బ్రాహ్మణ కులమెన్ఱుమ్ శూద్రకులమెన్ఱుమ్ కులశబ్దమ్ జాతి వాచకమాక ప్రయుక్తమాకైయాలే భగవద్భక్తియాలే పూర్వజాతినాశముమ్ అపూర్వ జాత్యుత్పత్తియుమ్ శొల్ల వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి.

సా - ప్ర — నను కులం ప్రయచ్ఛతి - పూర్వసిద్ధకులం పరిత్యజేత్యాదిభిః కులాంతర ప్రాప్తేరేవ స్వరసతోవగమేపి జాతి నాశ ప్రాప్తేః - ఉత్కర్ష ఏవ సిద్ధ్యతీత్యుక్తే శ్రుత హానం లక్షణాచ స్యాదిత్యత్ర “ఉత్సాద్యంతే జాతి ధర్మాః కులధర్మాశ్చ శాశ్వతాః,, ఇతి సహ ప్రయోగేన జాతి కుల శబ్దయోర్భిన్నార్థత్వేన పూర్వ కులాపగమేన కులాంతరోత్పత్తావపి జాత్యనపగమేన దోషాయేతి తత్రోదాహరణమాహ • ఇప్పడివేరొరు ఇత్యాదినా- నన్వేవం తర్హి తత్ర భాగవతానాం తత్తజ్జాతివాచక శబ్దైః

సా.వి — దేవతాంతరాది సంకీర్ణ కులమన్నే, దేవతాంతరాది సంకీర్ణసమూహాభావ త్వేవ-అత స్సన్నివృత్తి కథనం యుక్తమితి భావః-తత్ర ప్రమాణమాహ-మాజనిష్టేతి -ఏకాంతికులత్తిల్ పాశురమ్ ఏకాంతిభిరుక్తం వాక్య మిత్యర్థః - పూర్వకులం నశ్యతి కులాంతరమాగచ్ఛతీతి సమూహాతిరిక్తార్థానాం తరాంగీకారేపి న జాత్యర్థత్వం - “ఉత్సాద్యంతే జాతిధర్మాః కులధర్మాశ్చ శాశ్వతాః,, ఇత్యత్ర జాతిధర్మాపేక్షయా కులధర్మాణాం పృథక్కీర్తనాత్తస్మాత్కులం న జాతిః- పరంతు “సంతతిర్గోత్ర జనన కులాన్యభిజనాన్వయాః,, ఇతి నిఘంటువశాత్ సంతత్యపర పర్యాయో వంశః - తత్ర కూటస్థ ప్రాకృత పురుష నామాంకితో వంశభేదోస్తి. అభిజన విశేషస్య తస్య సన్న్యాసినాం పూర్వవంశ నివృత్తివత్ నివృత్తి సంభవేపి న జాతేర్నివృత్తిరిత్యాహ - ఇప్పడి వేరొరు ఇతి-సమూహార్థవదర్థాంతరత్వేపీత్యర్థః-నను “కులజ్ఞశాయవిరిరెణ్డిలు,,

సా - సం — నః, అవైష్ణవః - నో వంశే మాజనిష్ట , నోత్పద్యేదేవ -జాతో వా, పిత్రాదిపాపబలాదుత్పన్నశ్చేదపి- ప్రాగ్విపద్యతాం, శీఘ్రమేవ మృతిమధిగమ్యతాం-యస్య పురుషస్య వాసుదేవో న దైవతం, వాసుదేవో యస్య పురుషస్య స్వీకృతాత్మ తద్రక్షణ భరో నేత్యర్థః- పణ్డైకులత్తై త్తవిర్న్దు, పూర్వకులాపగమః, తొణ్డక్కులత్తిలితి దాస్యకులాంతరాగమశ్చోక్త ఇతి జాత్యపగత్యా గతీమతో నేత్యత్రాహ-ఇప్పడీతి-

మూ—భిన్నార్థమాకవుమ్ప్రయుక్తమాకైయాలేజాతిభేదియాతు- తిరు (చ్చురపిసురభి యానాలుమ్ గోత్వ) ఒక్కొళియాతి రే. మహర్షికళుమ్ "నశూద్ర ఇతిమంతవ్యః" ఇత్యాది కళిల్పడి నేప్రతి పత్తి విశేషజ్ఞరై ప్పత్తడ ఉత్కృష్టర్ పక్కల్ అపకృష్ట శబ్దముమ్ అపకృష్టర్ పక్కల్ ఉత్కృష్టశబ్దముమ్ ప్రయోగిత్తార్ కళిత్తనై-

సా-దీ—తిరుచ్చురపియెన్ను- శురపి, సురభిః-కోయిల్ పశు- శ్రీసురభియానాలుమ్ పశు సామాన్యకులమన్నియే భగవత్సంబంధత్తై యిట్టు మహాప్రభావత్తై ప్పెత్తాలుమ్ గోత్వ సంస్థాన మతుక్కు పోకాతెన్నపడి - ఆకిల్ నశూద్రా భగవద్భక్తా ఎన్ఱుత్కృష్టర్ పక్క లపకృష్ట శబ్దముమ్, అపకృష్టర్ పక్క లుత్కృష్ట శబ్దముమ్ ఎప్పడి ప్రయోగిత్తార్ కళ్ ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - మహర్షికళు మెన్ను- ప్రతిపత్తి విశేషార్థమాక విప్పడి ప్రయోగిత్త తొళియ జాత్యపగమ త్తాల్ ప్రయోగిత్త వర్కళన్నైకె. ప్రతి పత్తి విశేషార్థ మెన్ఱతిల్ చిహ్నమ్ కాట్టు కిరార్ - నశూద్ర ఇతి మంతవ్య ఇతి .

సా-స్వా—భిన్నార్థమాకేతి- "దేశ జాతికులధర్మాశ్చ అమ్నాయైరవిరుద్ధాః ప్రమాణం" మిత్యాదా వెన్నపడి- ఇప్పడిపూర్వ కులమ్ భేదిత్తాల్ తన్నియత జాతిభేదియాతో? ఎన్న దృష్టాంతమరుళి చ్చెయ్ కిరార్. తిరు విత్తి- తిరు సురభి, కోయిల్ పశు - పూర్వజాతి పూర్వ కుల నియతై యన్నెన్ను కరుత్తు - ఆనాల్ "నశూద్రా భగవద్భక్తా" ఇత్యార్ష వచనత్తుక్కు గతి యెతు ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - మహర్షికళు మిత్తి-

సా-ప్ర—నిర్దేశపూర్వకంతత్ర ద్భాగవతేభ్య ఉత్కర్ష ఏవ ఋషిభిః ప్రతిపాద యితవ్యః - నతూత్కృష్ట వాచకై రపకృష్టోక్తి రపకృష్ట వాచకై రుత్కృష్టోక్తిశ్చ కార్యే త్యత్రాహ. మహర్షికళు మిత్యాది-

సా-వి— మిత్యత్ర కులశబ్దస్య జాతి పరత్వమేవ కింనస్యా దిత్యాశంక్య జాతేర్నివృత్త్యసంభవాన్నేహ తత్పరత్వ మిత్యభిప్రేత్య దృష్టాంతమాహ - తిరుసురభీతి- భగవదీయ ధేనురితి నిర్దేశేపి- కళియాతిరే, నన వ్యతిఖలు - నను గోత్వ మవయవ సంస్థానాత్మకం నజాతిరితి తస్య యావచ్ఛరీరంమాస్తు నివృత్తిః - బ్రాహ్మణత్వ శూద్రత్వాదికంతు నతాదృశీజాతిః - కింతు భగవత్సంకల్పా ధీన శరీరవిశేష సమవేతో యాజనాది వ్యవస్థాపకో ధర్మ విశేషోవా, భగవదభిమతి విశేషోవా, తస్యప్రమాణాను రోధేన నివృత్తి రభ్యుపగంతుం శక్యతే- యథా భగవతఏవ చేతనవిషయే కదాచిన్నిగ్రహ సంకల్పః , కదాచిదనుగ్రహ సంకల్పః, తద్వతదాచి చ్ఛూద్రోయ మిత్యభిమత్యా కదాచిచ్ఛూద్రః, కదాచిద్బ్రాహ్మణోయమిత్యభిమత్యా బ్రాహ్మణ ఇతి సంభవాత్ - అన్యథా విశ్వామిత్ర పితహవ్యాదిషు తస్మింఛ్ఛరీరే విద్యమానే హేతుసహస్రే ణాపి గోత్వ నివృత్తివత్పూర్వ జాతినివృత్త్యా ద్యభావ ప్రసంగాత్ - భగవత్సంకల్ప వశాత్తు అవయవ సంస్థాన రూప జాతే రపి నివృత్తిరపి భ్రమర కీటాదౌ దృష్టై వ-తథాచ గోత్వమ్ కళియాతిరేఇతి దృష్టాంతో న ప్రకృతాను గుణఇతి పక్షేరుచ్యేత చేత్కథ ముత్తర మితిచేదిత్థం "వర్ణా శ్రమా చార వతా పురుషేణ పరః పుమాన్ । విష్ణురారాధ్యతేపంథా నాన్యస్తత్తోషకారకః । యతః ప్రవృత్తిర్భూతానాంయేన స వర్ణ

సా-సం—జననాదర్శకో జాతిశబ్దః - కులశబ్దస్త్వాచారార్థక ఇతి జాతి నాశోజాత్యంతరాగ మశ్చన యుక్తః- తయోరుక్త ప్రమాణా విషయత్వాదితిభావః- తిరుసురభీతి. శ్రీమదర్ధ దోగ్ధ్రీ తచ్చ క్రచిహ్నితా గౌవర్ణ గారితివక్తారస్సంతికిమిత్యర్థః- ప్రయోగిత్తార్కళ్ త్తనై సతు శూద్రోజాత ఇత్యుక్తవంతఇత్యర్థః.

సా-వి— మిదంతతమ్। స్వకర్మణాతమభ్యర్చ్య సిద్ధింవిందతిమానవః। శ్రేయాన్ స్వధర్మోవిగుణః పరధర్మాత్స్వనుష్ఠితాత్। సహజం కర్మకౌంతేయ సదోషమపి నత్యజేత్। తస్మాత్సప్రణవంశూద్రో మన్నామాని నకీర్తయేత్। శ్రుతిస్మృతిర్మమైవాజ్ఞా యస్తాముల్లంఘ్య వర్తతే। ఆజ్ఞాచ్ఛేదీమమద్రోహీ మద్భక్తోపి నవైష్ణవః। నమేప్రియః-తథాప్రపత్త్యధ్యాయఏవ-అవిప్లవాయధర్మాణాంపాలనాయకులస్యచే,,త్యారభ్య‘‘ప్రియోపినప్రియోసౌమే మదాజ్ఞావ్యతివర్తనాత్,, ఇత్యుక్తేశ్చ ఏతాదృశప్రమాణసహస్రైర్భగవత్సంబంధప్రభావేన భగవదభిమానే జాతినివృత్త్యనవగమాత్ప్రత్యుతైతేషు ప్రమాణేషు జాత్యుచితధర్మాననుష్ఠానే భగవదనభిమతత్వప్రతిపాదనేన జాతినివృత్త్యభావస్యైవ దృఢీకరణాన్న భగవత్సంకల్పరూపజాతేరపి నివృత్తిః కల్పయితుం శక్యత ఇతి గోత్వాదివన్నియతధర్మత్వాద్బ్రాహ్మణ్యాదేః స్పష్టం త ఏవ ఉపపద్యత ఇత్యభిప్రేత్య గోత్వం కఞ్చియాతిరేకఇతి నకశ్చిచ్ఛంకావకాశః - ననుతర్హి ‘‘నశూద్రా భగవద్భక్తా,, ఇత్యాది ప్రమాణాని విరుధ్యేరన్నిత్యాశంక్య తేషాం ప్రమాణానామన్యశబ్దస్యాన్యత్ర ప్రయోగస్య ప్రశంసార్థతయా లోకేదృష్టత్వాత్ప్రశంసార్థత్వసంభవాన్నవిరోధః - అన్యథా కేనాపి ప్రకారేణ వాక్యార్థవర్ణనాసంభవాత్ - తథాహి ‘‘కిముద్దిశ్య కింవిధీయతే. నతావచ్ఛూద్రా భగవద్భక్తా న భవంతీ,,తి శూద్రాణాం భగవద్భక్తినిషేధవిధానం సంభవతి- ‘‘భక్తిరష్టవిధా ప్రోక్తా యస్మిన్ మ్లేచ్ఛేపి వర్తతే। స్త్రియోవైశ్యాస్తథాశూద్రాస్తేపియాంతిపరాంగతిమ్,,ఇతి భగవద్భక్తేస్సర్వవర్ణాధికారప్రతిపాదనేన తద్విరోధాత్ - నాపిభగవద్భక్తా శూద్రానభవంతీతిభగవద్భక్తానాం శూద్రత్వాభావో విధేయః - భగవద్భక్తత్వావచ్ఛేదేన శూద్రత్వస్యాప్రసక్తేర్నిషేధాయోగాత్ - నచయత్ర ప్రసక్తిస్తత్రైవ నిషేధఇతి వాచ్యం - తథాసతి భగవద్భక్తశబ్దస్య సంకోచేన శూద్రభగవద్భక్తా శూద్రానభవంతీత్యర్థస్స్యాత్తథాచ వ్యాఘాతః. ననుపూర్వం యేశూద్రాస్సంతో భగవద్భక్తా జాతాః తేషాం భగవద్భక్తిసిధ్యనంతరం శూద్రత్వం నివర్తత ఇత్యర్థఇతి చేత్తర్హి విప్రాభాగవతాఇతి కథం? కింవిప్రాణాంభాగవతత్వం విధీయతే? ఉతభాగవతానాం విప్రత్వం? నాద్యః, విప్రసామాన్యస్య భాగవతత్వవిధానే బాధాత్- ‘‘సర్వవర్ణేషు తేశూద్రా యేహ్యభక్తాజనార్దన,, ఇత్యుత్తరవాక్యవిరోధాచ్చభగవద్భక్తా శూద్రానభవంతి- ‘‘విప్రాభాగవతాస్మృతా,,ఇతి వాక్యమసంబద్ధంచ స్యాత్- నద్వితీయః, భాగవతానాంవిప్రత్వవిధానే విప్రభాగవతానాం విప్రత్వస్య ప్రాప్తతయా విధ్యసంభవేన తదంశేనువాదకత్వే విధ్యనువాదకృతవైరూప్యంస్యాత్ - ‘‘శతంబ్రాహ్మణస్సోమాన్ భక్షయంతీ,,తివత్- వైరూప్యమస్త్వితిచేదేవమపి నశూద్రాఇతివాక్యం వ్యర్థంస్యాత్. విశ్వామిత్రస్యవిప్రత్వేన క్షత్రియత్వనివృత్తివద్విప్రత్వవిధినైవ శూద్రత్వనివృత్తిసంభవాన్నిషేధవైయర్థ్యాత్ - నచ భాగవతాఏవవిప్రానాన్య ఇతి పరిసంఖ్యావిధిః ‘‘సర్వవర్ణేషు తేశూద్రా యేహ్యభక్తా జనార్దన,, ఇత్యనేన ఇతరబ్రాహ్మణాదీనాం శూద్రత్వవిధానేనైవ బ్రాహ్మణత్వాభావస్య సిద్ధత్వాత్పరిసంఖ్యాయా స్త్రిదోషత్వాచ్చశూద్రభాగవతేషువిప్రత్వాసిద్ధేశ్చ-నచేష్టాపత్తిః. ఫలన్తరమితి ‘‘సవిప్రేంద్రో మునిశ్శ్రీమా,, నిత్యాదిభిర్బ్రాహ్మణత్వస్యభగవదభిమతత్వాత్ - అథభగవద్భక్తా శూద్రానభవంతి - కింతు విప్రా ఇతి విప్రత్వమపి తేషాంవిధీయతఇతి చేత్తర్హి వాక్యభేదః.ననుశూద్రత్వంననిషిధ్యతే.విప్రత్వమేవవిధీయతే.విప్రత్వవిధివశాదేవశూద్రత్వం ననివర్తత ఇతి-

మూ—ఆకైయాల్ భగవద్భక్తరల్లాత బ్రాహ్మణర్ శూద్రర్ కళైప్పోలే అనాదరణీయ రెన్నుమ్, భగవద్భక్తరాన శూద్రర్కళ్ బ్రాహ్మణరై ప్పోలే శ్లాఘనీయ రెన్నుమ్ శాస్త్ర తాత్పర్యమ్ - ఇజ్జనల్లాత పోతు,

సా - దీ—నశూద్రా భగవద్భక్తా ఇత్యాదివచనఙ్గళుక్కు కరుత్తేతు ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిఱార్ - ఆకైయాల్ భగవదిత్యాది - భగవద్భక్తరల్లాత బ్రాహ్మణర్ శూద్రవదనాదరణీయ రెన్గత్తాల్ ఇవ్వచనత్తాల్ యథా ప్రతీతి గ్రహిక్కిల్ అభక్త బ్రాహ్మణనుక్కు ముఖ్య శూద్రత్వమ్ ప్రసంగిక్కు మెన్ఱు సూచితమ్ - ఇప్పడి యంగీకరియా విడిల్ అనిష్టమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇజ్జనల్లాత విత్యాదియాల్ -

సా-స్వా—అపకృష్టర్ పక్కల్ ఉత్కృష్టశబ్దమ్ ప్రతిపత్తివిశేషార్థమానాలుమ్ ఉత్కృష్టర్ పక్కల్ అపకృష్టశబ్దమ్ ప్రతిపత్తివిశేషార్థమాక కూడుమో ? ఎన్న ప్రతిపత్తివిశేషార్థ మెన్కిఱ తైప్పివరిక్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాల్, ''నశూద్రా ఇతి మన్తవ్యా'', ఇత్యాదివదన్యత్రాన్యశబ్దమ్ ప్రతిపత్తి విశేషార్థ మాకైయాలే ఆదరానాదరఙ్గళై ప్రతిపత్తి విశేష శబ్దార్థ మెన్ఱు కరుత్తు • ఉక్తార్థ స్థిరీకరణార్థమ్ విపక్షత్తిల్ ప్రతిబంద్యా బాధక మరుళి చ్చెయ్ కిఱార్ - ఇజ్జనల్లాత పోతితి -

సా- ప్ర—   స్వోక్తానంగీకారే బాధక మాహ - ఇజ్జనల్లా తేత్యాదినా -

సా వి— నగిరాగిరేతి బ్రూయా ద్వైరం కృత్వో ద్గయ,, మిత్యత్ర నగిరా గిరేతి వన్నశూద్రా ఇత్యనువాద ఇతి చేదేవంసతి భాగవతా ఇతి పదం వ్యర్థం- అథై తద్దోషపరిజిహీర్షయా విప్ర భాగవ తత్వం విధీయతే. తన్న- భాగవ తత్వస్య ప్రాప్తత్వేనావిధేయ త్వాత్ • భగవద్భక్తత్వ మేవహి భాగవతత్వం- అథ విప్ర భాగవత సాదృశ్యం విధీయతే - తథా సతి లక్షణా. తస్మా ద్విప్రా భాగవతా ఇతి విప్రభాగవ తత్వా రోపేణ ప్రశంసార్థ మితి వక్తవ్యం - ఏవం శూద్రా ఇత్యపి ప్రశంసార్థ మిత్యేవవాచ్యం- వాక్య వైరూప్యాయ యజమానః ప్రస్తర ఇత్యత్ర యజమాన శబ్దః ప్రస్తరే ప్రయుజ్యమానో ముఖ్య వృత్త్యా తద్బోధకత్వా సంభవాత్ స్వకార్య కరత్వ గుణ యోగేన గౌణ్యావృత్త్యా వర్తమానో యథా యజమాన స్స్వకార్యకరణ సమర్థః ఏవం ప్రస్తరోపి స్వకార్య కరణ సమర్థ ఇతి ప్రస్తర స్తుతయే భవతి- తద్వద్విప్రా భాగవతా ఇత్యాది శబ్దా శ్శూద్ర భాగవ తేషు ప్రయుజ్యమానా ముఖ్య వృత్త్యా తద్బోధకత్వా సంభవాత్తన్నియత బహుమంత వ్యతా లక్షణ గుణయోగేన గౌణ్యా వృత్త్యా ప్రవర్తమానా స్తద్వదేవ బహుమంతవ్యా ఇతి బోధయంతస్తత్ప్రశంసార్థం భవంతి- ''అపశవోవా అన్యేగో అశ్వేభ్య,,ఇత్యత్ర గవాశ్వ వ్యతిరిక్తేషు అపశుశబ్దః ప్రయుజ్యమానః పశుత్వ నిషేధాభావా ద్గవాశ్వగత ప్రాశస్త్య నిషేధమాదాయ పర్యవస్యన్ గవాశ్వ ప్రశంసాయామేవ భవతి- తద్వన్నశూద్రా ఇతి శబ్దశ్శూద్రేషు శూద్రత్వాభావ బోధనే బాధాత్ శూద్రత్వప్రయుక్తానాదరణీయత్వ నిషేధమాదాయ పర్యవస్యన్నితర శూద్రవదనాదరణీయా నభవంతీత్యేవంపరతయా తత్ప్రశంసాయాం పర్యవస్యతీతి ప్రశంసార్థత్వే సర్వమపి వాక్యం సుసంగతం భవతీతి నకించిదనుపపన్న మిత్యభిప్రాయేణ వచనతాత్పర్యమాహ - ఆకైయాలితి - ఏవ మనంగీకారే బాధక మాహ - ఇజ్జనల్లాతపోతితి-

మూ — చణ్డాలమపి వృత్తస్థం తం దేవా బ్రాహ్మణం విదుః । చణ్డాలాః ప్రత్యవసితాః పరివ్రాజకతాపసాః । న తేన స్థవిరో భాతి యేనాస్య పలితం శిరః । బాలోఽపి యః ప్రజానాతి తం దేవాః స్థవిరం విదుః ,, ఎన్ఱిప్పడిక్కళిలే నిందా ప్రశంసైపణ్ణుకిర వాక్యఙ్గళై క్కొణ్డు సర్వమర్యాదైకళుఙ్కలఙ్గుమ్పడియామ్ - ఆనపిన్ను, “ప్రతిపత్తివిశేషార్థమన్యత్రాన్యత్వకీర్తనమ్ ।

సా.దీ— చండాలా ఇతి. పరివ్రాజకాస్తాపసాశ్చ ఆచారనైకల్యే చండాలాః ప్రత్యవసితాః, తతో పృథగాశ్చ భవంతి ఎన్ఱర్థమ్. ఉక్తమానవర్థత్తై కారికైయాల్ సంగ్రహిక్కిఱార్. ఆనపిన్నిత్యాదియాల్. అన్యత్రాన్యత్వకీర్తనం, ఉత్కృష్టే అపకృష్టత్వకీర్తనమ్ అపకృష్టే ఉత్కృష్టత్వకీర్తనముమెన్నైహ.

సా - స్వా — చండాలా ఇతి. పరివ్రాజకాస్తాపసాశ్చ ప్రత్యవసితాః, స్వధర్మభ్రష్టాశ్చేచ్చండాలాః ఎన్ఱపడి - ఇప్పడి భాగవతశూద్రర్ బ్రాహ్మణవదాదరణీయరెన్ఱిల్ అవ్విషయత్తిల్ ప్రణామాది ప్రసంగమ్ వారాతో? ఎన్న ఉక్తార్థత్తై కారికయా సంగ్రహియా నిన్ఱుకొణ్డు శంకైయై పరిహరిక్కిఱార్ - ఆనపిన్నితి - ప్రతిపత్తీతి. ప్రతిపత్తివిశేషార్థమ్, ప్రణామాదిరహిత కేవలమానస

సా - ప్ర — పరివ్రాజకతాపసాః ప్రత్యవసితాశ్చేచ్చండాలా ఇత్యర్థః - ప్రత్యవసితాః, వినష్టధర్మాణః. ఆరూఢపతితా ఇతి భావః - తాపసాః, వానప్రస్థాః - ఏషామపి ప్రసిద్ధార్థస్వీకారే సార్వలౌకికాచారవిరోధ ఇతి భావః - నన్వేవం భాగవతశూద్రాణాం బ్రహ్మణవదాదరణీయత్వే బ్రాహ్మణైః శ్రాద్ధార్థనిమంత్రణాదినా పూజ్యాదరణీయాస్స్యురిత్యత్రాహ - ఆనపిన్నిత్యాదినా - ప్రతిపత్తిః, బహుమతిః.

సా.వి— చండాలా ఇతి - పరివ్రాజకతాపసాః ప్రత్యవసితాః, నష్టధర్మాణశ్చేత్ - ఆరూఢపతితాశ్చేదిత్యర్థః - చండాలాః, చండాలా ఇవ పరిహరణీయా ఇత్యర్థః - యస్య శిరః పలితం, జరయా శుక్లం సస్థవిరో న భవతి - వృద్ధో భవతీత్యత్ర వృద్ధస్యావృద్ధత్వనిషేధః ప్రత్యక్షవిరుద్ధః - బాలోచితమూఢత్వం లక్షయతి - ఇప్పడిక్కళిలే, ఏతాదృశస్థలేషు - “చండాళమపి వృత్తస్థ,, మిత్యాదిష్వపి యథాశ్రుతార్థగ్రహణే సర్వమర్యాదా వ్యాకులాస్స్యురితి భావః. ఉక్తమర్థం కారికయా సంగృహ్ణన్ అతిప్రసంగం నిరాకరోతి - ఆనపిన్నితి - తస్మాత్కారణాజ్జాతినివృత్తిబోధకానన్యథాసిద్ధప్రమాణాభావేన ప్రదర్శితరీత్యానుపపత్త్యా చ జాతినివృత్తిం బోధయితుమశక్యత్వాదిత్యర్థః - అన్యత్రాన్యత్వకీర్తనం ప్రతిపత్తివిశేషార్థం “స శూద్ర ఇతి మంతవ్య” ఇత్యత్ర మంతవ్యపదేన తథా ప్రతిపత్తిమాత్రత్వమేవ న శూద్రత్వమపి ప్రాప్తమితి గమ్యతే - తద్వన్మనయోన్యత్రాన్యశబ్దం ప్రతిపత్తివిశేషార్థం ప్రయుంజత ఇతి భావః -

సా - సం — ప్రత్యవసితాః, స్వధర్మవిపరీతధర్మాచరణానుగుణవ్యవసాయవంతః - యేన, వయోవిశేషేణ - తేన స్థవిర ఇతి వృద్ధ ఇతి న భాతీత్యర్థః - ఆనపిన్నితి - న శూద్రాః - చండాలమపీత్యాదేస్తత్తన్మర్యాదాపరశ్రుత్యాదివిరోధ్యర్థబోధనే కుణ్ఠితశక్తిత్వాదిత్యర్థః. ప్రతిపత్తీత్యాది - అన్యత్ర, శూద్రే బ్రాహ్మణే చ. అన్యత్వకీర్తనం, బ్రాహ్మణత్వశూద్రత్వకీర్తనం. చండాలే బ్రాహ్మణత్వకీర్తనం. ప్రత్యవసితే చణ్డాలత్వకీర్తనంచ పూజ్యత్వాపూజ్యత్వప్రతిపత్త్యర్థం - తత్రైవంసతి ప్రతిపత్తివిశేషవిషయేషు పిత్రాదిదినే నిమంత్రణాభ్యాపనాదయాపాః ప్రవృత్తయః కుతో న

మూ— విశేషవిధిసాకాంక్షాస్తత్ర తత్ర ప్రవృత్తయః ,, ఎన్ఱు

సా-దీ— ప్రతిపత్తి విశేష సిద్ధ్యర్థమే. తత్ర, ఉత్కృష్టాపకృష్టరిల్. తేషాం తేషాం ప్రవృత్తయస్తు- విశేషవిధిసాకాంక్షాః, విశేషవిధియై అపేక్షిత్తిరుక్కుమ్. అపకృష్టనిడత్తిల్ ఉత్కృష్టజాతీయత్వ వచన బలాదుత్కృష్టత్వ ప్రతిపత్తియుణ్డాకిలుమ్ తత్ర ప్రవృత్తికళ్ బ్రాహ్మణాదికళుక్కు అవనిడత్తిల్ వర్తనత్తైప్పోలే అవనుక్కు స్వధర్మానుష్ఠానరూపప్రవృత్తిక్కుమ్ విశేషశాస్త్రమ్ నియామకమెన్ఱు. ప్రతిపత్త్యనుగుణ

సా-స్వా— ప్రతిపత్త్యర్థమెన్నపడి-భాగవతబ్రాహ్మణే ప్రణామాదిప్రవృత్తౌ భాగవత శూద్రే తద్వర్జనే చ తత్తద్విశేష విధిరేవ మూలమెన్నపడి - ఇప్పడి జాత్యనపగమత్తిల్ శాస్త్రమూల శిష్టాచారముమ్

సా-ప్ర— తత్ర, బ్రాహ్మణ భాగవత వ్యతిరిక్త భాగవతేషు - తత్తత్ప్రవృత్తయః, వేదాధ్యాపన యాజన శ్రాద్ధ నిమంత్రణాదయః - తే యథా ప్రమాణం కర్తవ్యా ఇతి భావః. శూద్రాణాం భాగవతత్వేపి

సా.వి— తత్తత్ప్రవృత్తయః, వేదాధ్యయనశ్రాద్ధనిమంత్రణాదయః-ప్రవృత్తిపదం నివృత్తీనామప్యుపలక్షణం-విశేషవిధిసాకాంక్షాః, అష్టవర్షం బ్రాహ్మణముపనయీత తమధ్యాపయేత్-తస్మాచ్ఛూద్రో యజ్ఞేనవక్లృప్తః-తస్మాచ్ఛూద్రసమీపే నాధ్యేతవ్యం. “సుశీలం శ్రోత్రియం విప్రం శ్రాద్ధార్థే నిమంత్రయేత్,, ఇత్యాదివిశేషప్రమాణసాపేక్షాః- యథాప్రమాణం కర్తవ్యాః - జాతినివృత్త్యంగీకారేతు తత్తద్విశేష విధీనాం బహూనాం ప్రమాణానాం బాధస్స్యాదితి భావః - యద్వా, బ్రాహ్మణవచ్ఛూద్ర భాగవతస్యాపి ప్రతిపత్తేః కర్తవ్యత్వేన తద్వదేవ ప్రణామ పాదసంవాహనాది శుశ్రూషా మంత్రగ్రహణాది ప్రసంగ ఇత్యత ఆహ - విశేష విధీతి - తేషాం “పూర్వః పూర్వో జన్మతః శ్రేయాన్ - నార్హంత్యాచార్యతాం క్వచిచ్ఛుశ్రూషా శూద్రస్యే,,తి శాస్త్రవిరోధాయ “పూజ్యా భోజయితవ్యాశ్చ బహుకల్యాణమీప్సుభిః ,, ఇత్యత్ర సంవాహనాదిశుశ్రూషామాత్రాదరవాక్య సుఖాన్నాచ్ఛాదనాది సంమాననపరత్వం యథా తద్వదత్ర కుశల ప్రశ్నాదర పూర్వక తీర్థప్రసాద ప్రదానాది బహుమతౌ తాత్పర్యం - అతః ప్రణామాదిప్రవృత్తయః విశేషవిధిసాకాంక్షాః- యథా శాస్త్రమేవ ప్రణామాదివిషయే “దశవర్షశ్చ బ్రాహ్మణః - శతవర్షశ్చ క్షత్రియః - పితాపుత్రౌ స్మృతౌ విద్ధి తయోస్తు బ్రాహ్మణః పితే,, త్యుక్తమర్యాదయా ఉత్కృష్టాపకృష్ట వర్ణేషు యా శాస్త్రప్రవృత్తిః సైవేహ శాస్త్రప్రవృత్తిః- అన్యథా భగవదాజ్ఞాతిలంఘనం స్యాదితి భావః. నను “త్రివర్ష పూర్వః శ్రోత్రియో అభివాదనమర్హతీ,,తి సామాన్యశాస్త్రం. “వైష్ణవో వైష్ణవం దృష్ట్వా దండవత్ప్రణమేద్భువి,,తి

సా-సం— స్యురిత్యత్రాహ - విశేషేతి-ఔత్పత్తిక బ్రాహ్మణత్వాది విశేష నిమిత్తక విధి సాకాంక్షా ఏవ తాః ప్రవృత్తయః - ఏతేషు తాదృశ విధి విషయా ఇత్యేతేషు తత్తత్ప్రవృత్తయోపి న భవంత్యేవేత్యర్థః. యద్వా, అన్యత్రాన్యత్వ కీర్తనం ప్రతిపత్తి విశేష మాత్రార్థం చేత్ శ్రీవిదురాది విషయే పుత్రకృత్యత్వాది రూపాః ప్రవృత్తయః కథం స్యురిత్యత్రాహ. విశేషేతి - శ్రీవిదురశేష ధర్మపుత్రః పుత్రకృత్యం విధిరూపాశరీర వాక్య బలాత్కృతవాన్ - మారనేర్ నంబి విషయే మహాపూర్ణాః పుత్రకృత్యం విధిరూపయామునాచార్య వాక్యబలాత్కృతవంతః -లోకసారంగమహామునయశ్చ ప్రాణవహానేరంగనాథాజ్ఞయా ప్రవృత్తాః - యత్రైవంవిధ విశేష విధిర్న దృశ్యతే- తత్ర తథావిధాః ప్రవృత్తయోపి న భవంతీతి-

మూ—ఎజుక్కైత్తుక్కుమ్ సమాధానమ్- శ్రీవిదురరుమ్ స్వజాత్యనురూపమాక వివాహాదికళ్ పణ్ణినార్ (కళ్)-

సా-దీ— ప్రవృత్తినూడాత్తెన్నపడి. ఎజుక్కైత్తుక్కుమ్, బాలేస్థవిరత్వచండాలత్వ బ్రాహ్మణత్వాదిప్రయోగఙ్గళుక్కు మితువే పరిహార మెన్నపడి. వృద్ధాచారత్తాలుమ్ జాతిపోకై యిల్లై యెన్నరియలామెన్ను కాట్టుకిరార్ - శ్రీవిదురరుమిత్యాది - జాతిపోకామైయిల్ లింగదర్శనముముణ్డెన్కిరార్-

సా-స్వా—ప్రమాణమెన్నరుళిచ్చెయ్ కిరార్- శ్రీవిదురరుమితి- బ్రాహ్మణ్యమిణ్డాకిల్ బ్రాహ్మణరుళేవివాహమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్నపడి- ఇతినాలే పరపక్షత్తిల్ అమూలకాచార కథనమసంగతమెన్నుకరుత్తు. జాత్యనపగమత్తిల్

సా-ప్ర— నశూద్రత్వం నాపైతీత్యత్ర శ్రీవిదురాచారోపి లింగమిత్యభిప్రయన్నాహ. శ్రీవిదురరుమిత్యాదినా - నను ధర్మసంస్థాపనప్రవృత్తస్య శూద్రాన్నభక్షణరూప నిషిద్ధానుష్ఠానాసంభవాత్తేనచ

నా వి— శాస్త్రం యథాబాధతే తథాత్రాపి సామాన్యశాస్త్రం బాధతామితి చేన్న- తత్వజ్ఞభీష్మవిదురాదిషు పరస్పర ప్రణామానుక్తేః శ్రీమద్రామానుజావ్యవహిత శిష్యేషు పిళ్ళైవరఙ్గదాస ప్రభృతీనాం తదానీం తన శ్రీవైష్ణవైః ప్రణామాదికం కృతమితి సంప్రదాయాశ్రవణాచ్చ స్నానానంతరం శ్రీమద్రామానుజ మునిభిః పిళ్ళైవరఙ్గదాస హస్తావలంబనే నాగమన మిత్యర్వాచీన వాక్యం ప్రమాణకోటౌ ననివిశతే- త్రైః కాంచీపూర్ణస్య ప్రణామాదికం కృతమిత్యత్ర ప్రమాణం నాస్తి. ‘‘దేవరాజదయాపాత్రం శ్రీకాంచీపూర్ణముత్తమమ్ । రామానుజమునేర్మాన్యం వందేహం సజ్జనాశ్రయమ్,, ఇత్యత్రమాన్యత్వ మేవోక్తం- వందే ఇత్యర్వాచీనోక్తిస్తు తచ్ఛరీర నివృత్త్యనంతర భావిత్వాన్నవిరుధ్యతే- ‘‘ప్రత్యక్షితాత్మ నాథానాం నైషాంచిన్త్యం కులాదిక,,మితి ప్రమాణవశాద్వా నానుపపత్తిః - భుక్తవత్సు ద్విజాగ్ర్యేష్వితి ద్విజారాధన మేవపర్యంతః కృతమితి ప్రతీయతే - నతు తత్ర సామాన్యేన భాగవతేషు ‘‘భుక్తవత్సు,, ఇత్యుక్తం - తథా ‘‘శూద్రయోనావహం జాతో నాతోన్యద్వక్తు ముత్సహే,, ఇతి శూద్రయోని జననం నిమిత్తీకృత్య తత్వోపదేశోనిషిద్ధః - శబర్యా బ్రాహ్మణ శుశ్రూషా కృతేతి శ్రీరామాయణాదౌ ప్రసిద్ధం - మధురకవి ప్రభృతీనాం శఠకోపాదివిషయే ప్రణామాదికం తతో బ్రహ్మవిద్యా గ్రహణంచ ‘‘ప్రత్యక్షితాత్మ నాథానాం నైషాంచిన్త్యం కులాదిక,,మిత్యాది ప్రమాణమూలం - హరిపాదాఖ్య విప్రస్య యాగే భక్తిసార మునేః అగ్రపూజాకరణం వ్యాఘ్రపురస్థిత భగవదాజ్ఞా మూలంచ- మునివాహన మునేః లోకసారంగ మునినాస్వస్కంధారోపణాదికం శ్రీరంగ నాయకాజ్ఞా మూలం- ఏతత్సర్వం శ్రీరంగనాథే సర్వవర్ణహస్త దత్తభగవత్ప్రసాదస్వీకారవన్నాతి ప్రసంగావహం ‘‘అతో వైష్ణవో వైష్ణవం దృష్ట్వా,, ఇతి సర్వవర్ణ విషయ మితినసంకటం కించిత్- అన్యత్ర స్యత్వ కీర్తనం యథా యోగ్యప్రతిపత్తి విశేషార్థ మిత్యేతదేవ ‘‘చండాళమపివృత్తస్థం తం దేవా బ్రాహ్మణం విదు,, రిత్యాదౌ చ పరిహారః - అతః ప్రకృతేపి తథాతిప్రకృత సంగమనాయ తత్త్వార్థ్యం చండాళమపీత్యాదావపి దర్శయతి- ఎన్నైత్తుక్కుమితి. ఎన్ను, ఇతి - ప్రతిపత్తి విశేషార్థమిత్యర్థః- ఇత్తైక్కుమ్, ఏతస్యచ - చండాళమపీత్యాదేశ్చేత్యర్థః - ననుశూద్రస్య జాత్యనపగమే కథం భగవతా ఉత్కృష్టేన శూద్రస్య విదురస్యాన్నం భుక్తమితి శంకాం పరిహరతి-శ్రీవిదురరుమితి.

సా-స— ఎజ్జుత్తైక్కుమితి-‘‘నశూద్రా భగవద్భక్తాః-చణ్డాలమపీత్యాది సర్వప్రమాణానామపీత్యర్థః-

మూ — "భుక్తవత్సు ద్విజాగ్ర్యేషు నిషణ్ణః పరమాసనే । విదురాన్నాని బుభుజే శుచీని గుణవంతిచ ,, ఎన్నైత్తే క్కేట్టు దుర్యోధనన్ - "భీష్మద్రోణా వతిక్రమ్య మాం చైవ మధుసూదన । కిమర్థం పుండరీకాక్ష భుక్తం వృషల భోజనమ్ ,, ఎన్ఱు కేళ్ కక - "ద్విషదన్నం నభోక్తవ్యం ద్విషంతం నైవ భోజయేత్ । పాండవాన్ ద్విషసే రాజన్ మమప్రాణాహిపాండవాః,, ఎన్ఱు ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్ కైయాలే శ్రీవిదురరుక్కు దుర్యోధనన్ శొన్న జాతివిశేషత్తై భగవాన్ నిశైన్దానాయిత్తు- ఆనాల్ బ్రాహ్మణరుక్కుమ్ క్షత్రియర్కుమ్ శూద్రనుడైయ పక్వాన్నత్తై భుజిక్కై నిషిద్ధమన్ఱో వెన్నిల్

సా-దీ— భుక్తవత్స్విత్యాదియాల్- వృషలాన్నమన్నెన్నాతే ఉత్తరాంత మరుళిచ్చెయ్ కైయాల్ లింగదర్శనమ్- నను జాతియోకావిడిల్ క్షత్రియనాన కృష్ణన్ శూద్రనుడైయ పక్వాన్నత్తై ఏజ్జన భుజిత్తాన్ ? ఎన్నిల్ అరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఆనాలిత్యాదియాల్ - "మృతసూతకపుష్టాంగం ద్విజంశూద్రాన్నభోజినమ్ । అహంతు నైవజానామి కాంకాంయోనిం గమిష్యతి,, ఇత్యాది పరాశరాది వచనమిజ్ గే అను సంధేయమ్ .

సా-స్వా— లింగదర్శనము మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - భుక్తవత్స్విత్యాదినా - వృషళాన్నమన్నెన్ఱుశొల్లాతే ఉత్తరాంతర మరుళిచ్చెయ్ కైయాలే లింగదర్శన మెన్ఱపడి . ఇప్పడి యాకిల్ "మృతసూతకపుష్టాంగం ద్విజం శూద్రాన్నభోజినమ్ । అహంతు నైవజానామి కాం కాంయోనిం గమిష్యతీ ,, త్యాది పరాశరాది వచన నిషిద్ధ శూద్రాన్న భోజనమ్ ధర్మసంస్థాపన ప్రవృత్త శ్రీకృష్ణనుక్కు అసంగతమన్ఱో ? ఎన్ఱు శంకిత్తుత్తరమరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఆనాలితి- విదురరుక్కు అన్నసంస్కార్తృత్వ మాత్రమన్ఱిక్కే-

సా-ప్ర— విదురాన్నానాంభుక్తత్వాచ్ఛూద్రాణాం భాగవతత్వే జాతిరపేయా దేవేత్యత్ర జాత్యనపగమేపి కృష్ణ భోజన ముపపాదయన్ విదురే శూద్రత్వజాత్యనపగమే కృష్ణానుమతి మపిదర్శయతి - భుక్తవత్సు ఇత్యాదినా - నన్వేవం విదురస్య జాత్యనపగమే కృష్ణాత్పూర్వం భుక్తవతాం బ్రాహ్మణానాం కృష్ణస్యచ నిషిద్ధానుష్ఠానం స్యాదిత్యత్రాహ- ఆనాల్ బ్రాహ్మణరుక్కుమిత్యాదినా- నను పక్వాన్న భోజన నిషేధే శంకితే అన్న సంస్కారాను మత వచన మాత్ర ప్రశ్నోక్తో విదారోక్తివద సంగత మితి చేన్న - పక్వాన్నదర్శన స్పర్శయో రనుమతత్వాద్విదురస్య బ్రహ్మవిత్తయా నిరహంకార మమకారత్వా దర్థార్జన సమయమారభ్య భాగవతార్చనార్థ తయైవ సర్వసంపాదనోపపత్తేశ్చాన్నసంస్కారోక్తి నాసంగతా.

సా-వి— కేట్టు, శ్రుత్వా- కేళ్కక, పృచ్ఛతి. ఇశైన్దానామిత్తు- భగవతా విదురస్య శూద్రత్వజాతి రంగీకృతైవాసీదిత్యర్థః. సహివృషళో నభవతీత్యుత్తరానుక్తేరితి భావః. తర్హి కథం బ్రాహ్మణాగ్రేసరైః ధర్మసంస్థాపనార్థమవతీర్ణేన భగవతా చ శూద్రాన్న భక్షణం కృతమిత్యాశంకామనూద్య పరిహరతి- బ్రాహ్మణరుక్కుమితి. పక్వాన్నత్తై ఇతి, "మృతసూతక పుష్టాంగః ద్విజశ్శూద్రాన్నభోజనః । అహంతు నైవజానామి కాం కాం యోనిం గమిష్యతీ,,తి నిషేధాదితి భావః - అత్ర "శూద్రస్పృష్టంచ దృష్టంచతద్భక్తం తన్నిమంత్రితమ్। తత్పేరితంచ పక్వాన్నం శూద్రాన్నం షడ్విధం స్మృతమ్,, ఇత్యుక్త షడ్విధశూద్రాన్నత్వదోషోత్రనాస్తి-

సా-సం— దుర్యోధనన్ శొన్న ఇత్యుక్త్యా జాతి కీర్తనస్య మహాపరాధత్వంసూచితం - విశేషవిధిసాకాంక్షా ఇత్యస్య సాంప్రదాయిక మర్థం శంకా మవతార్య దర్శయతి ఆనాలు మిత్యాదినా-

మూ— ‘‘ఆర్యాధిష్ఠితా వాశూద్రా (అన్న) స్సంస్కర్తారస్స్యుః,, ఎన్ఱు ఆపస్తంబాదికళ్ శొల్లుకి రపడియే యుగాంతరఙ్గళిల్ ఆర్యపరతంత్రరాన గుణవచ్ఛూద్రర్కళ్ ఆర్యరుక్కు అన్నసంస్కారమ్ పణ్ణ అనుజ్ఞాతరాకైయాలే అవ్విడత్తిల్ నిషేధ మిల్లై. ఇతు ‘‘శుచిస్సు ప్రయతో భూత్వా విదురోన్న ముపాహరత్,, ఎన్ఱు శ్రీవిదురరుడైయ గుణవిశేషఙ్గళ్ శొల్లుకైయాలేసూచితమ్- బ్రహ్మవిత్తాన ఇవర్ యోగ ప్రభావత్తాలే దేహన్యాసమ్ పణ్ణిన పిన్బు ప్రాప్తనాన ధర్మపుత్రన్ శెయ్త సంస్కారవిశేషమ్ తూష్ణీమనుష్ఠితమాతల్

సా-దీ— ఆర్యాధిష్ఠితాః, ఆర్యపరతంత్రాః. జాత్యంతరత్తుక్కు అన్నసంస్కర్తృత్వోపయుక్తమాన గుణఙ్గళై శుచిః ప్రయతః ఎన్ఱు శొల్లుకైయాల్ జాత్యనపగమమ్ సూచిత మెన్కిఱార్- ఇతుశుచిస్సు ఎన్ఱు- శ్రీవిదురర్ శరీరమ్ విట్టపిన్ క్షత్రియనాన ధర్మపుత్రన్ బ్రహ్మమేధ సంస్కారమ్ పణ్ణిత్తిలనో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-బ్రహ్మవిత్తుక్కళానవిత్యాది-తూష్ణీమనుష్ఠితమాతల్, మంత్రరహితమాకతంత్రరూపమాతల్-

సా-స్వా—అన్న స్వామిత్వ మిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు- ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రకరణసిద్ధ జ్ఞాపకమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఇతుఇతి - శ్రీవిదురరుక్కు బ్రాహ్మణ్య మిల్లైయాకిల్ దేహన్యాసానంతరం ధర్మపుత్రర్ బ్రహ్మమేధ సంస్కారమ్ పణ్ణినతు అసంగతమాకాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -బ్రహ్మవిత్తుక్కళానవివరీతి-

సా- ప్ర— ఏతదభిప్రాయేణైవ విదురస్య గుణోక్తిరితి జ్ఞేయం - ఆపస్తంబాదీతి- ‘‘ఏతాన్యపి నానంతే వాస్యాహృతానీ,, తి హారీతః - ఆమం వాప్రతిగృహ్ణీరన్ కృతాన్నస్య వావిరసస్యే ,, త్యాదినా యుగాంతరే బ్రాహ్మణానామపి భాగవత శూద్ర పక్వాన్నస్వీకారస్యాప్యనుమతత్వాద్విరోధో నాస్తీతి భావః-నను పరీక్ష్యకారిణా ధర్మసూనునా ‘‘ ద్విజాతీనామేవ సంతిష్ఠతే బ్రహ్మమేధ ,, ఇత్యుక్త బ్రహ్మమేధేన విదురస్య సంస్కారకరణాద్భాగవతానాం జాతిరపేయాదేవేత్యత్రాహ- బ్రహ్మవిత్తుక్కళిత్యాది-

సా.వి—యుగాంతరే‘‘ఆర్యాధిష్ఠితా శూద్రావా వైశ్వదేవేఅన్నసంస్కర్తారస్స్యు,,రితి ఆర్యాధిష్ఠితశూద్రాణాం వైశ్వదేవేన్నసంస్కర్తృత్వానుజ్ఞానోక్త్యా శూద్రస్పృష్టత్వ, దృష్టత్వ, తత్పక్వాన్నత్వానామనుమతత్వాన్న దోషః . విదురస్య భగవత్పరతంత్రత్వాత్ బ్రహ్మవిత్త్వమానివృత్తాహంకారమమకారత్వాత్ సర్వం ద్రవ్యం పూర్వం భగవతే సమర్పితమేవేతి భగవదనుమత్యా భగవదీయం ద్రవ్యం పక్వం కృతవానితి తన్నిమంత్రితత్వాది దోషోపి నాస్తి. ‘‘నానం తేవా స్యాహృతానీ,,తి హారీతః‘‘ఆమం వాప్రతిగృహ్ణీరన్ కృతాన్నస్యవా విరసస్యే,,తి మునిభిరంగీకృతత్వాత్ ప్రతిగ్రహదోషోప్యత్రనాస్తీతిభావః-సూచితమితి. ‘‘శుచిస్సు ప్రయతో భూత్వా విదురోన్న ముపాహర,, దితి గుణ సంకీర్తనస్య అహరహః కేశశ్మశ్రులోమనఖవాపన,,మిత్యుక్త గుణవ్యంజకత్వా జ్జాత్యనపగమ స్సూచిత ఇతి భావః - నన్వేవం తదానీమ్యదోషత్వేకథందుర్యోధనేనాక్షేప కృత ఇతి చేన్న - తస్యమూఢత్వాద్భగవత్త్యసూయావిష్టత్వాచ్చ తథాక్షేపః కృత ఇతి తదాక్షేపానుగుణ్యేవ తత్సముత్తర మదత్వా భగవతా ‘‘ద్విషదన్నం,, మిత్యాద్యుత్తరం దత్తమితి జ్ఞేయమ్- జాత్యనపగమేకథం తస్య బ్రహ్మమేధసంస్కారో ధర్మరాజేన కృత ఇతి శంకామనువదతి- బ్రహ్మవిత్తుక్కళానేతి - తూష్ణీం,అమంత్రకం.

సా-సం—ప్రాప్తనాన,వ్యాస పుత్రాః కిలవిదురాః వ్యాసపుత్రపాండుపుత్రో ధర్మపుత్ర ఇతి కథంచిత్పుత్రత్వే

మూ— వ్యక్తివిశేష నియతమాతలా మిత్తనై- ఇతుకొణ్డు వ్యక్త్యంతరజ్గళిల్ న్యాయు సంచారమ్ పణ్ణ వొణ్ణాతు. ఇజ్జనల్లాతపోతు ధర్మోత్తరరాన పాణ్డవర్కళుక్కారు నియతివిశేషత్తాలే వన్త దార సాధారణ్యత్తై ఎకొణ్డు సర్వలోకముమ్ వ్యాకులమాప్పడియామ్- ఆకైయాల్ తన్తామ్ జాతికళై విడాతే నిన్ఱవ్వోజాతికళుక్కు ఉచితప్రక్రియైయాలే యథాధికారమ్ భగవత్కైంకర్యమ్ పణ్ణప్రాప్తమ్ - మోహన శాస్త్రజ్గళిల్ శొన్న జాత్యుద్ధారాదికళై ప్రామాణికర్ నినైక్క లాకాతు -

సా-దీ— సమంత్రకపక్షత్తిల్ వ్యక్తివిశేష నియతమాతల్ . ఇతుకొణ్డు వ్యక్త్యంతరత్తిల్ శెయ్య వొణ్ణాతు ఎన్ఱు మివ్వర్థత్తై స్థిరీకరిక్కిరార్ - ఇజ్జనల్లాతపోతీత్యాదియాల్ - జాత్యనపగమత్తిల్ సర్వరుమ్ భగవత్కైంకర్యమ్ శెయ్యుమ్ప్రకార మెతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలిత్యాదియాల్ - ననుశైవాదిశాస్త్రజ్గళిల్ “దీక్షాప్రవేశమాత్రేణ బ్రాహ్మణో భవతి ధ్రువమ్” ఇత్యాదికళిల్ జాత్యపగమ్ శొల్లిత్తిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మోహనశాస్త్రజ్గళిలిత్యాదియాల్- జాత్యుద్ధారః, జాత్యపగమః- విశ్వామిత్రాది

సా-స్వా—సమంత్రకపక్షత్తిల్ వ్యక్తివిశేషనియత మెన్ఱపడి. వ్యక్తివిశేషనియతత్వానంగీకారత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అజ్జనల్లాతపోతితి . నియతీతి. పతిం దేహీతి పంచవారయాచనారూపేత్యర్థః - ఇప్పడి భాగవతశూద్రనుక్కు పూర్వజాత్యనపగమత్తిల్ అనర్హతయా కైంకర్యహాని ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలితి- ఆకైయాల్, సత్త్వోపేత శాస్త్రసిద్ధమాకైయాల్ - పాశుపతాగమాది నిష్ఠర్ “దీక్షాప్రవేశమాత్రేణ బ్రాహ్మణో భవతి ధ్రువ” మెన్ఱుశూద్రనుక్కు బ్రాహ్మణ్యాగమమ్ శొల్లవిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మోహనేతి- విశ్వామిత్రరుక్కు ఔత్పత్తికక్షత్రియత్వ జాతిహాని

సా-ప్ర—వ్యక్తివిశేష నియత మితి-అశరీర వాక్యస్యతత్రైవ ప్రవృత్తత్వాదితి భావః. ప్రమాణవిశేషాత్ క్వచిత్కయా సిద్ధస్యాన్యత్రాప్యంగీకారే బాధకం ప్రదర్శయన్ స్వజాతి ధర్మాణామపరిత్యాజ్యత్వమప్యాహ - ఇతుకొణ్డిత్యాదినా - నను “దీక్షా ప్రవేశ మాత్రేణ బ్రాహ్మణో భవతి క్షణాత్ ; కాపాలం వ్రతమాస్థాయ యతిర్భవతి మానవ” ఇత్యాదిభిర్విజాతీయానామపి బ్రాహ్మణ్యాది ప్రాప్త్యభిధానాజ్జాత్యంతరం ప్రాప్యత ఏవేత్యత ఆహ తాదృశ వచనానాం వేద విరుద్ధ తంత్రస్థతయా అప్రామాణ్యాజ్జాత్యనపగచ్ఛ దేవేత్యాహ - మోహనశాస్త్రజ్గళిలిత్యాదినా- నను శ్రీరామాయణే విశ్వామిత్రస్య చతుర్ముఖ

సా-వి. వ్యక్తివిశేషనియతమితి-అశరీరవాక్యస్యతత్రైవప్రవృత్తత్వాదితిభావః-వాచనికీయం వ్యవస్థా-అన్యథా పాదీనాం శాస్త్రజ్ఞానాం సత్వేన అశరీరవాక్యమేవనోత్పద్యేత-తథాకర్తవ్యమితిజ్ఞానాభావేనఅప్రవృత్తౌ సత్యాం ఖల్వశరీరవాక్యం- తస్మాద్వ్యక్తివిశేషనియతంతదన్యత్రనసంచారణీయం-అన్యథాబహువైయాకులీస్యాదిత్యాహ - ఇతుకొణ్డితి- నను “దీక్షాప్రవేశ మాత్రేణ బ్రాహ్మణో భవతిక్షణాత్ । కాపాలం వ్రతమాస్థాయ యతిర్భవతి మానవ” ఇత్యాదిభిర్విజాతీయానాం బ్రాహ్మణ్య ప్రాప్త్యభిధానాజ్జాత్యంతరం స్యాదిత్యత ఆహ. మోహన శాస్త్రజ్గళిలితి. నను విశ్వామిత్రాదీనాం చతుర్ముఖాదివరప్రదానాద్యర్థాత్ క్షత్రియత్వజాతి

సా-సం— నప్రాప్త ఇత్యర్థః - నియతీతి. పంచకృత్వః పతిం దేహీతి ప్రార్థనాయ తన్మాత్రవచనరూపనియతివిశేషేణ. మోహనేతి. “దీక్షాప్రవేశమాత్రేణ బ్రాహ్మణో భవతిక్షణాత్ । కాపాలం వ్రతమాస్థాయ

మూ—చరువ్యత్యాసాదికళాన శిల విశేషనిధానజ్ఞశాలేవరుకిర విశ్వామిత్రాదికళుడైయ నిలై

సా-దీ.కళుకు-అన్తజన్మత్తిలేపూర్వజాతిపోయి త్తిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-చరువ్యత్యాసాదీత్యాది -

సా-స్వా—బ్రాహ్మణ్యమ్ వరుకిరాప్పోలేశూద్రభాగవత రుక్కుమ్ వరలాకాతో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - చరువ్యత్యాసేతి - ఆదిశబ్దేన "వీతిహవ్య స్త్రియస" ఇత్యాదిశ్రుతి సిద్ధ బ్రాహ్మణ్య కత్వం గృహ్యతే - విశ్వామిత్రాదీత్య త్రాదిశబ్దేన వీతిహవ్య గ్రహణమ్ - అజ్ఞ మాత్వత్తికమ్ బ్రాహ్మణ్యమ్ తిరోహితమ్ - నేహాబ్రాహ్మణఇతి వచనేనవ్యంజితమ్ - విశ్వామిత్రరుక్కుమ్ క్షత్రియత్వ మాత్వత్తికమస్తు.

సా-ప్ర—వరదానాదపి క్షత్రియత్వజాత్యపగమ పూర్వకంబ్రాహ్మణత్వజాతి ప్రాప్త్యవగమాభగవద్భక్తిదీప్తాగ్నినా శూద్రత్వ నాశే బ్రాహ్మణ్య ముత్పద్యత ఏవేత్యత్రాహ - చరువ్యత్యాసాదీతి - "శృణుకౌన్తేయ రామస్య మయా యావత్పరి శ్రుతమ్ । మహర్షీణాం కథయతాం కారణంతస్య జన్మచే" త్యారభ్య గాధి స్స్వసుతాం ఋచీకాయ ప్రాదాదిత్యుక్త్వా "భార్గవః పుత్రార్థే శ్రపయామాసచరు" మితి చోక్త్వా "ఆహూయచాహతాంభార్యామృచీకో భార్గవస్తదా । ఉపయోజ్య శ్చరురయంత్వయామాత్రాచ భామిని । తస్యాం జనిష్యతే పుత్రో దీప్తిమాన్ క్షత్రియర్షభః । అజయ్యః క్షత్రియైర్లోకే క్షత్రియర్షభ సూదనః । తవాపి పుత్రం కల్యాణి ధృతిమంతం తపోధనమ్ । శమాత్మకం ద్విజ శ్రేష్ఠం చరురేష విధాస్యతీ" తి చోక్త్వా "చరుద్వయం గృహీత్వాతు రాజన్ సత్యవతీతదా । భర్త్రా దత్తంప్రసన్నేన మాత్రేహర్షా న్న్యవేదయత్ । మాతాతు తస్యాః కౌంతేయ దుహిత్రే స్వంచరుందదౌ । తస్యాశ్చరు మథాజ్ఞాత మాత్మసంస్థం చకారహ । అథ సీద్రాజ శార్దూల సభార్యాం వరవర్ణినీమ్ । మాత్రాసిద్ధ్యం సితాభద్రే చరువ్యత్యాస హేతునా । తస్మాజ్జనిష్యతే పుత్రః క్రూరకర్మా మహాబలః । జనయిష్యతిమాతా తేబ్రహ్మభూతంతపోధనమ్ । విశ్వంహిబ్రహ్మతపసాం మయాతత్రసమర్పిత" మిత్యాదిష్వవ

సా.వి— నివృత్తిర్బ్రాహ్మణ్యోత్పత్తిశ్చ భవతి. తథాభగవద్భక్తిదీప్తాగ్నినాశూద్రత్వనాశోబ్రాహ్మణ్యోత్పత్తిశ్చ కింనస్యాదిత్యత్రాహ. చరువ్యత్యాసాదీతి. గాధినామక క్షత్రియ జామాతాఋచీకోనామమునిఃస్వస్య శ్వశురస్యచ పుత్రాభావేన తదర్థం చరుద్వయముత్పాద్య ఆవాహితబ్రహ్మతేజసంచరుం పత్న్యైదత్తవాన్. ఆవాహిత క్షత్రతేజసంచరుం శ్వశ్ర్వై దేహీతిపత్నీముక్తవాన్. సాతుపత్నీ స్వమాత్రే చరుద్వయం న్యవేదయత్. మాతాత్వభి మంత్రిత బ్రహ్మతేజ సంస్వయం గృహీత్వాభి మంత్రితక్షత్ర తేజ సంచరుం పుత్ర్యై దత్తవతీ- తేనకారణేన విశ్వామిత్రో బ్రాహ్మణోజాతః- ఋచీక సంతతౌ క్షత్రతేజోమహిమ్నా పరశురామః క్రూరకర్మా ఉత్పన్నః - ఆదిశబ్దేన శత్రుభయాత్పలాయితస్య మహర్షిసంఘంప్రవిష్టస్య వీతిహవ్యాఖ్య క్షత్రియస్య కిమత్ర క్షత్రియోస్తీతి శత్రుభిఃపృష్టే శరణాగత సంరక్షణాయాత్ర క్షాస్స క్ష్వబ్రాహ్మణాఏవేతి ప్రాచీన సుకృతవిశేష నిమిత్తకబ్రాహ్మణానుగ్రహాద్బ్రాహ్మణ్యం ప్రాప్తవానితి భారతాద్యుక్తం ద్రష్టవ్యం- నహ్యత్రబ్రాహ్మణ్యాదిప్రాపకో భగవదనుగ్రహోనాస్తీతిక్వచిత్ప్రమాణమస్తి-

సా-సం—యతిభవతిమానవ, ఇత్యాదిమోహనశాస్త్రిష్విత్యర్థః - చరువ్యత్యాసేతి. జమదగ్నిస్స్వయం బ్రాహ్మణః. గాధిఃక్షత్రియః- ద్వయోశ్చపుత్రలాభనిమిత్తంజమదగ్న్యేహవిర్ద్వయంకృతం.తత్రబ్రాహ్మణ

మూ—— వేరు శిలర్కు కూఱుమ్ మెన్నై వచన విరుద్ధమ్. విదురాదికళిలుమ్ ఉత్కృష్టప్రభావరానవర్ కళుడైయ వృత్తాంతవిశేషఙ్గళైయనుష్ఠానత్తుక్కు దృష్టాంతమాక్కలాకాదు.

సా-దీ—— వచనవిరుద్ధమ్, తత్తజ్జాతీయ భాగవతరై క్కురిత్తు సూతకాచారాదివిధాయకవచన విరుద్ధమెన్నపడి - నను నమ్మాళ్వారై శ్రీమధురకవియాళ్వార్ ఆశ్రయిత్తిలరో ? తిరుప్పాణాళ్వారై శ్రీలోకసారంగ మహాముని భజిత్తిలరో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - విదురాదికళిలు మిత్యాది. విదురాదికళిల్ కాట్టిలు ముత్కర్షానుష్ఠానత్తైయాల్ విదురాదికళిలుమ్ కాట్టి లధికమానపూజాదికళిల్ కుఱైయిల్ లై-

సా-స్వా——బ్రాహ్మణ్యమేవౌత్పత్తికమ్- అతుతిరోహితమాయ్ తపోవిశేషమూల వేధోవసిష్ఠ వచనత్తాలే వ్యంజితమెన్నుకరుత్తు. వచనవిరుద్ధమితి-భాగవతబ్రాహ్మణశూద్రనియతాచారవిశేష విధాయకవచనవిరుద్ధమెన్నపడి- అవర వర్ణరాన వాళ్వార్ కళ్ ఉత్తమ వర్ణరాన మధురకవిప్రభృతికళుక్కు జ్ఞానప్రదానాది వ్యాపారమ్ పణ్ణుకైయాలే బ్రాహ్మణ్యాగమముమ్ శొల్లవేణ్డావో ? అతుప్రభావవిశేషనిబంధన వ్యక్తివిశేష నియతమెన్నిల్ విదురాదికళుక్కుమప్పోతే తాదృశ ప్రభావ ముణ్డాకిలన్నో ఇప్పడి శొల్లలావతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్- విదురాదికళిలుమితి. విదురాద్యపేక్షయాప్యధికప్రభావరాన పడియాలే అతువుమ్ వ్యక్తివిశేషనియతమ్. ‹‹ కిమప్యత్రాభిజాయంతె యోగినస్సర్వయోనిషు । ప్రత్యక్షితాత్మనాథానాం నైషాం చింత్యం కులాదిక,,

సా-ప్ర—— గత నిదానాదిభిరిత్యర్థః. నను శ్రీభక్తిసారైర్విప్రాగ్ర్యేషు విద్యమానేష్వప్యగ్రపూజా స్వీకారాజ్జాత్యపగమేచ విప్రాధిక్యానుపపత్తే ర్భాగవతానాం జాతిరపేయాదేవేత్యత్ర ‹‹ శ్వపచోపిమహీపాల విష్ణుభక్తో ద్విజాధికః । విష్ణుభక్తివిహీనస్తు యతిశ్చ శ్వపచాధమః । యదప్యత్రాభి జాయంతే యోగినస్సర్వయోనిషు । ప్రత్యక్షితాత్మనాథానాం నైషాం చింత్యం కులాదిక ,, మిత్యాది ప్రమాణై ర్భాగవతానాం సర్వోత్కృష్టత్వ మాత్రావగమా ద్దివ్యసూరీణాం భగవదనుభవే నాన్నపానాద్యభావేపి శారీర దోషాణాం క్షుత్పిపాసాదీనామభావస్య సంప్రదాయ పరంపరయావగమాత్తేషాం తథాత్వేపీతరేషాం తద్దృష్టాంతీకరణమయుక్త మిత్యాహ - విదురాదికళిలుమిత్యాదినా - నచదివ్యసూరీణాం

సా-వి—— ప్రత్యుత ‹‹ యశ్శూద్రంభగవద్భక్తంనిషాదం శ్వపచంతథా । వీక్షతేజాతిసామాన్యాత్సయాతినరకం ధ్రువమ్,, ఇతిజాత్యపరిత్యాగే నైవజాతిసామాన్యేనవీక్షతెజాతిసత్త్వేపీతరశూద్రవచ్ఛూద్రత్వబుద్ధ్యానికృష్టత్వేనపశ్యతిచేదిత్యర్థః ప్రతీయతె. నతు తజ్జాతీయత్వేనవీక్షతఇత్యుక్తం. తస్మాజ్జాత్యపగమస్యనకించిదపిసాధనం- నను మధురకవి ప్రభృతివిషయే శఠకోప ప్రభృతిభిస్సర్వజ్ఞైః కృతమాచార్యత్వాదికంజాతినివృత్తిం జ్ఞాపయతీత్యాశంక్య ‹‹కిమప్యత్రాభి జాయంతే యోగిన స్సర్వ యోనిషు । ప్రత్యక్షితాత్మనాథానాం నైషాం చింత్యంకులాదిక,, మిత్యుక్తత్వాత్తదనుష్ఠానం నార్వాచీనానాం దృష్టాంతీకర్తుంయుక్తమిత్యభిప్రేత్యాహ. విదురాదికళిలుముత్కృష్టైతి. భగవదనుభవైకపుష్టాంగత్వాదన్నపానాద్యభావప్రయుక్తశోషణాద్యభావ

సా-సం——పంవిషఃక్షత్రియాయాఃక్షత్రియహవిషోబ్రాహ్మణ్యాశ్చప్రాప్తేరిత్యర్థః . ఆదిశబ్దేన తపఃప్రభావగ్రహణమ్. వచనేతి. తత్తత్ప్రకరణేషు బ్రాహ్మణ్య ప్రాప్తినిదానభూతచరువ్యత్యాసాదిబోధకవచననైరర్థక్యాత్ తద్వచన విరుద్ధ మిత్యర్థః -

మూ— అవర్కళ్ వృత్తాంతఙ్గళైయుమ్ ఆరాయ్న్దాల్ స్వజాతి నియమత్తై క్కడక్కవిల్లై యిల్లై-

సా-దీ— వ్యక్తి విశేష నియతమాకైయాలతి ప్రసఙ్గముమిల్లై. "కిమప్యత్రాభిజాయన్తే యోగినస్సర్వయోనిషు। ప్రత్యక్షితాత్మనాథానాం నైషాంచిన్త్యం కులాదికమ్," మెన్నతిరే - విచారిక్క లవర్ కళుమ్ స్వజాత్యాద్యతిక్రమమ్ పణ్ణినతిల్లై యెన్కిరార్ - అవర్కళిత్యాది - అవర్కళ్ప్రబన్ధత్తిల్ ఓరిడత్తిలుమ్ ప్రణవోచ్చారణమిల్లై. తిరుమழிశైప్పిరానుమ్ తిరుప్పులియూరిల్ బ్రాహ్మణరధ్యయనమ్పణ్ణు మ్పోతు ఓరిడత్తిలే తప్ప "కృష్ణానాం వ్రీహీణామ్," ఎన్కిఱ వాక్యత్తైత్తాముచ్చరియాతేకరుప్పునెల్లై యుకిరాల్ ప్పిళన్తు కాట్టి స్ఖలన సమాధానమ్ పణ్ణినారెన్ఱు ప్రసిద్ధమిరే- ఆచార్యత్వ మాత్రమ్ వ్యక్తివిశేష

సా-స్వా—మెన్నతరేయెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి అభ్యుపేత్యవాదమాకప్పరిహారమ్ శొల్లిప్పారమార్థిక పరిహారమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అవర్కళితి - దివ్యప్రబన్ధఙ్గళిలే ఓరిడత్తిలుమ్ ప్రణవోచ్చారణమ్ పణ్ణామైయాలుమ్ తిరుమழிశైప్పిరాన్ వేదాధ్యయనస్థలత్తిలే ఉచ్చరియామల్ "కృష్ణానాం వ్రీహీణా," మెన్కిఱ పదత్తుక్కు కరుప్పునెల్లైనఖత్తాలేభేదిత్తుతప్పుజ్ఞాపిక్కైయాలుమ్స్వజాతినియమత్తైక్కడన్దమై యిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు-

సా - ప్ర — జాత్యపగమాంగీకారే తిరుసురభియానాలుమిత్యత్రోదాహరణ ప్రదర్శనపూర్వకం యావచ్ఛరీర పాతం జాతి నాపగచ్ఛే దిత్యుక్తి ర్విరుధ్యేతే త్యత్రాహ - అవర్ కళిత్యాదినా - ఆరాయ్న్దాల్, వివిచ్య జ్ఞానే - "అవమాన క్రియా తేషాం సంహర త్యఖిలం జగ," దిత్యుక్త ప్రకారేణ శ్రీభక్తి సార దివ్య సూరి గత జాతి సామాన్యాను సంధాన రూపే పాపే నష్ట ప్రజ్ఞస్యోపాధ్యాయస్య "కృష్ణానాం వ్రీహీణాం నఖ నిర్భిణ్ణ," మితి వాక్యా పరిస్ఫూర్తౌ ద్రామిడ భాషయా తదర్థోపస్థాపన పూర్వకం తదుప స్థాపక సూరే ర్వేదవాక్యావగమేపి తదనుచ్చారణం తస్య జాతి నాపగతేతి

సా-వి— వాగ్విదురాద్యపేక్షయోత్కృష్టత్వ మితిభావః - దివ్యసూరిశ్రీసూక్తిపర్యాలోచనే తదనుష్ఠాన పర్యాలోచనే కుత్రాపి జాత్యుచితాచార ఏవ లోకానుగ్రహాయ స్వీకృతోనతద్విరుద్ధాచార ఇత్యభిప్రాయేణాహ - అవర్కళుడైయేతి. ఆరాయ్న్దాల్, పరామర్శనే. కడన్దమై, త్యాగః. తత్ప్రబన్ధేషు కుత్రాపి ప్రణవోచ్చారణం నాస్తి. వ్యాఘ్రపుర్యాం శూద్రవేషం భక్తిసారమునిం దృష్ట్వా శూద్రబుద్ధ్యావిరామం కుర్వతాం వేదాధ్యాయినాం వాక్యవిస్మరణేసతి తత్ప్రభావబుద్ధ్యా పశ్చాత్ప్రార్థ్యమానానాం తేషాం తద్వాక్యోచ్చారణస్యస్వవేష విరుద్ధత్వాల్లోకే ధర్మప్రవర్తనాయ కృష్ణవ్రీహీణాం నఖవిదళనేన- "కృష్ణానాంవ్రీహీణాం నఖ నిర్భిణ్ణ," మితి వాక్యంస్మారయామాస భక్తిసార ఇతిసాంప్రదాయిక కథా- తథా వాక్యోచ్చారణం నకృతమితి జాత్యుచితాచారః ప్రవర్తితః - నను ఖనికృష్టస్య బ్రాహ్మణస్యకథంభక్తిసార మునిః మన్త్రానుపదిష్టవాన్-బ్రాహ్మణస్య ప్రణవేన సహైవ ఖలూపదేష్టవ్య మితిచేన్న - భక్తిసారస్య స్వర్వేశ్యాయాం భార్గవమునే రుత్పన్నత్వేన శూద్రత్వాభావాత్ -వేణులావకవంశే కంచిత్కాల

సా-సం— వృత్తాన్తేతి - ఇన్నుత్తి లిత్యుక్త విధయాపరాం కుశే మధురకవిభి గుణరు వరణమాచార్యకం చేత్యాది వృత్తాన్త విశేషాన్ . ఆక్కలాకాతితి. నిరతిశయ ప్రభావ ఏవ జాత్యను గుణవర్తన పరవచన విరోధీనత్వా ధునిక ఇతిభావః-

మూ—“విష్ణుర్నిత్యంవిద్యయాతాతఈడ్యస్తస్మాజ్జ్ఞానంనిత్యరూపంవరేణ్యమ్। ప్రాప్యంజ్ఞానంబ్రాహ్మణాత్ క్షత్రియాద్వా వైశ్యాచ్ఛూద్రా(ద్వాపి) దపినీచాదభీక్ష్ణమ్,, ఎన్గిఱ శ్లోకత్తిల్ భగవజ్జ్ఞానమవశ్యమ్ సంపాదనీయమాకైయాలే పూర్వపూర్వాలాభత్తిల్ మత్తుళ్ళార్ పక్కలిలుమ్ జ్ఞానమాత్రమ్ విశదమాక సంపాదనీయ

సా-దీ— నియతమామ్-నను “విష్ణుర్నిత్యంవిద్యయాతాతఈడ్యః,, ఎన్గిఱ శ్లోకత్తిల్ శూద్రాదపినీచాదెన్ఱు బ్రాహ్మణరుక్కుమ్ శూద్రాదికళ్ పక్కల్ జ్ఞానోపదేశమ్ పణ్ణిక్కొళ్ళ చ్చొల్లిత్తాకైయాల్ ప్రవృత్తివ్యవస్థై కూడాతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - విష్ణుర్నిత్యమిత్యాదియాల్ - ఇతుకట్కార్థమ్ - తాత. విద్యయా, జ్ఞానేన. విష్ణుర్నిత్యమీడ్యః, యజనీయో భవతి. తదర్థం- నిత్యమ్ రూపం విషయో యస్యతత్. బ్రహ్మవిషయం

సా-స్వా — ఆనాలుమ్ భాగవత శూద్రర్ కళుక్కు ప్రవృత్తి వ్యవస్థై కూడుమో ? “విష్ణుర్నిత్యంవిద్యయాతాత ఈడ్య,, ఇత్యాది శ్లోకత్తిల్ శూద్ర సకాశాద్బ్రాహ్మణనుక్కు జ్ఞానోపదేశమ్ శొల్లుకైయాలే వ్యవస్థై కూడాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. విష్ణుర్నిత్యమితి - యస్మాద్విష్ణుర్నిత్యమీడ్యః, ఈడనీయో భవతి - తస్మాన్నిత్యం రూపం విషయః యస్య తన్నిత్య రూపం - బ్రహ్మవిషయం జ్ఞానం బ్రాహ్మణాదిభ్యస్సంపాదనీయమెన్నపడి - జ్ఞానమాత్రం పూర్వపూర్వాలాభే శూద్రాదపి సంపాదనీయమెన్ఱువచనార్థమ్- ఆకైయాల్ తద్వ్యతిరిక్త ప్రవృత్తి వ్యవస్థై యుపపన్నైయెన్ఱుకరుత్తు-

సా-ప్ర—బోధయతీతి నవిరోధ ఇతి భావః. నను శూద్రాదిభ్యోపితత్త్వజ్ఞానస్య సంపాదనీయత్వోక్త్యా విదుర తులాధారాదిభిర్ధర్మవ్యాధ ఇతరాపి జాజల్యాదీనాంజ్ఞానోపదేశాచ్చ భాగవతానాం జాతిరపేయా దేవేత్యత్రాహ. విష్ణుర్నిత్యమిత్యాదినా. శూద్రయోనావితి వచనాద్దేవజాత్యనపగమావగమాద్విదురాదిభి

సా-వి—మవస్థానమాత్రేణ తజ్జాతీయవేషమాత్రమేవ-నతద్గృహేన్నపానాదిస్వీకారః-అతస్తస్యోపదేశోనానుపపన్నః - మధురకవేః ప్రబంధోపదేశేన పరాంకుశమునేరాచార్యత్వం- నతు వైదిక సప్రణవమంత్రోపదేశోపి కృత ఇత్యత్ర ప్రమాణమస్తి. ప్రత్యక్షితాత్మనాథత్వాన్మధుర కవినా ఆచార్య వరణం నవిరుధ్యతే- నచ స్త్రీశూద్రసాధారణాధికారిత్వాత్ప్రబంధస్యతదర్థంనప్రణవగ్రథనమితివాచ్యం- స్త్రీశూద్రాణాం పంచసంస్కార సంపన్నానాం వైష్ణవత్వేన జాతినివృత్త్యా ప్రణవాధికార సంభవేన ప్రణవగ్రథన సంభవాత్ - నచస్త్రీణామధికారాయ తత్పరిత్యాగ ఇతివాచ్యం - స్త్రీణామపి విష్ణుభక్తి మహిమ్నా మైత్రేయీ, గార్గీప్రభృతీనాం బ్రహ్మవిద్యోచ్చారణ యోగ్యతా సంభవాత్- తస్మాత్ప్రణవోచ్చారణం స్వజాతివిరుద్ధమత్యేతి శూద్రాదీనాంచ తదుచ్చారణం తజ్జాతి విరుద్ధమిత్యేవ తదనుక్తిరితి తత్త్వమితిభావః. నను జాతినివృత్త్యభావే విదుర తులాధారాదిభిర్ధర్మవ్యాధ ఇతరాపి విప్రాదీనాం కథం జ్ఞానోపదేశః కృత ఇత్యాశంక్య తైరపి శూద్రాదపి ధర్మమాత్రజ్ఞానగ్రహణాభ్యనుజ్ఞానాద్ధర్మోపదేశమాత్రంకృతం-నత్వాచార్యకార్య బ్రహ్మవిద్యోపదేశః కృత ఇత్యాహ. విష్ణుర్నిత్యమిత్యాదినా-

సా-సం—విష్ణురితి-నిత్యంసర్వదాపి-విద్యయైవవిష్ణురీడ్యః, సేవ్యస్సంవ్యః ప్రాప్యశ్చ, తస్మాత్, యస్మాత్కారణాద్విద్యయైవవిష్ణుస్సేవ్యత్వాదిమాన్ తస్మాన్నిత్యరూపంజ్ఞానమేవ-జ్ఞానస్యనిత్యరూపత్వంయావదాత్మభావిస్వపర యాథాత్మ్య విషయకత్వమ్. తథావిధం జ్ఞానం. వరేణ్యం, సంపాద్యం - అభీక్ష్ణం, పౌనఃపున్యేన-

మూ— మెన్నివ్వళవుళొల్లిత్తు. ఇప్పడియాలుమ్ విద్యామంత్రాదికళై గ్రహణమ్ బ్రాహ్మణాదివిషయ త్తిలేయాకవేణు మెన్నుమిడమ్ “శూద్రయోనావహం జాతో నాతోఽన్యద్వక్తుముత్సహే,, ఎన్ర శ్రీవిదురవాక్యత్తాలే సిద్ధమ్. తులాధారధర్మవ్యాధాదికళుమ్ సందేహమ్ కేట్టకవ స్త్రబ్రాహ్మణరై త్తాజ్గళ్ సంభావిత్తు తీర్థయాత్రైయిలే వళిత్తికైత్తారై వళియిలే శేర్ త్త మాత్రమ్ అవర్కళై త్తెళివిత్తువిట్టార్కళిత్తనై. అల్లతు ముఖ్యమానఆచార్యకమ్ పణ్ణినార్కళన్ను- ఇప్ప్రకారజ్గళ్ అవ్వోఇతి హాసజ్గళిలేకణ్డుకొళ్వతు.

సా-దీ— జ్ఞానం బ్రాహ్మణాదిభ్యస్సమ్పాద్యమెన్నపడి. జ్ఞానవైశద్యమాత్రమ్ యస్స్మాత్క స్మాత్సంపాదనీయమానాలుమ్ విద్యామంత్రాదిగ్రహణమ్ బ్రాహ్మణాదికళాన ఉత్కృష్టర్పక్కలాకవేణు మెన్కిరార్ - ఇప్పడియానాలు మిత్యాది. నను తులాధారధర్మవ్యాధాదికళిడత్తిల్ మహర్షికళ్ ధర్మోపదేశమ్ పెత్తార్కళెన్కిర తిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - తులాధారేత్యాదియాల్. సంభావిత్తు, పూజిత్తు. ఆచార్యకం ఆచార్యత్వమ్ - నీర్ శొన్న వితుకు నియామకమేతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్ప్రకారజ్గళిత్యాది-

సా-స్వా— శూద్రా జ్ఞానసంపాదనమ్పోలే విద్యామంత్రాది గ్రహణముమ్ తుల్యన్యాయాత్ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడియానాలుమితి - వచనవిరోధే న్యాయమ్ కూడాతెన్నుకరుత్తు - తులాధారాదికళిడత్తిల్ నిన్నుమ్ బ్రాహ్మణర్క విద్యోపదేశమ్ కణ్డతిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. తులాధారేతి. ఇతుక్కు నిదానమేతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్ప్రకారజ్గళితి.

సా-ప్ర— రాచార్యత్వప్రయోజకవిద్యోపదేశో నకృత ఇత్యర్థః- విద్యామంత్రాదీతి - ఛందోబుష్యాదిరాదిశబ్దార్థః - అవ్వితిహాసేతి - “అత్రాప్యుదాహరంతీమమితిహాసం పురాతనమ్ । తులాధారస్య వాక్యాని ధర్మే జాజలినాసహ ,, త్యారభ్య “సంభావ్య చటకాస్మూర్ధ్ని జాజలిర్జపతాంవరః । ఆస్ఫోటయత్తదాకాశే ధర్మః ప్రాప్తోమయేతిచ । అథాంతరిక్షే వాగాసీత్తాంస శుశ్రావ జాజలిః । ధర్మేణనసమస్త్వం వై తులాధారస్య జాజలే ,, ఇత్యశరీరవాణ్యోక్తే “సోమర్షవశమాపన్నస్తులాధారదిదృక్షయా । కాలేనమహతాగచ్ఛత్సతు వారాణసీం పురీమ్ । విక్రీణంతంచ పణ్యాని తులాధారం దదర్శసః । సోపిదృష్ట్వైవతం విప్రమాయాంతం భాండజీవనః । సముత్థాయ సుసంహృష్టస్స్వాగతేనాభ్యపూజయత్ । ఆయస్త్వేనాసి విదితో మమబ్రహ్మన్నసంశయః । అమర్షవశమాపన్నస్తతః

సా.వి— తులాధారేతి. అత్రాప్యుదాహరంతీమమితిహాసంపురాతన,, మిత్యుపక్రమ్య “సంభావ్యచటకాన్మూర్ధ్ని జాజలిర్జపతాంవరః । ఆస్ఫోటయత్తదాకాశే ధర్మః ప్రాప్తోమయేతిచ । అథాంతరిక్షేవాగాసీత్తాంసశుశ్రావజాజలిః । ధర్మేణనసమస్త్వంవై తులాధారస్యజాజలే,, ఇత్యశరీరవాక్యోక్తే “సోమర్షవశమాపన్నస్తులాధారదిదృక్షయా । కాలేనమహతాగచ్ఛత్సతువారాణసీంపురీమ్ । విక్రీణంతంచపణ్యానితులాధారం దదర్శసః । సోపిదృష్ట్వైవతంవిప్రమాయాంతంభాండజీవనః । సముత్థాయసుసంహృష్టస్స్వాగతేనాభ్యపూజయత్ । ఆయస్త్వేనాసి విదితో మమబ్రహ్మన్నసంశయః । కరవాణిప్రియంకింతే తద్బ్రూహి త్వం ద్విజోత్తమ ॥ జాజలిః॥ విక్రీణాన స్సర్వరసాన్ సర్వగంధాంశ్చ వాణిజ । అధ్యగాం నైష్ఠికీం బుద్ధిం కుత స్త్వా

సా-సం— జ్ఞానమాత్ర మితి మాత్రపదం విద్యామంత్రాది వ్యవచ్ఛేదకం. సంభావిత్తు, సంపూజ్య - వళిత్తికైత్తారై, సన్మార్గచ్యుతాన్ -

సా-ప్ర — ప్రాప్తో భవానిహ । కరవాణి ప్రియం కింతే తద్బ్రూహిత్వం ద్విజోత్తమ ॥జాజలిః॥ విక్రీణాన స్సర్వరసాన్ సర్వగంధాంశ్చ వాణిజ । అధ్యగా నైష్ఠికీం బుద్ధిం కుతస్త్వా మియ మాగతా । ఏతదాచక్ష్వమే సర్వం నిఖిలేన మహామతే । ఏవ ముక్త స్తులా ధారో బ్రాహ్మణేన యశస్వినా । ఉవాచధర్మ సూక్ష్మాణి వైశ్యో ధర్మార్థ తత్త్వవిత్ । జాజలిం క్లిష్ట తపసం జ్ఞానదృప్తం స్తదాన్నృప ! వేదాహం జాజలే ధర్మం సరహస్యం సనాతనమ్ । సర్వ భూత హితం మైత్రం పురాణం యజ్జనావిదుః । అద్రోహే ణైవ భూతానా మల్ప ద్రోహేణ వాపునః । యావృత్తి స్సపరో ధర్మ స్తేన జీవా మిజాజలే । పరిచ్ఛిన్నైః కాష్ఠతృణై ర్మయేదం శరణం కృతమ్। అలక్తం పద్మకం తుంగం గంధాంశ్చోచ్చావచానపి । రసాం శ్చతాం స్తాన్విప్రేంద్ర మద్య వర్జానహం బహూన్ । క్రీత్వాతు ప్రతి విక్రీణే పరహస్తాదమాయయా । సర్వేషాం యస్సు హృన్నిత్యం సర్వేషాంచ హితేరతః । కర్మణా మనసా వాచా సధర్మం వేదజాజలే । స్పర్ధాం జహి మహాప్రాజ్ఞ తతఃప్రా ప్స్యసియత్పర ,, మిత్యం తేన భూత హిత పరత్వ , భూతాద్రోహ, అవంచన , సర్వ సౌహార్ద , స్పర్ధా శూన్యత్వాది రూపాం స్తాం ధర్మాన్ జాజలి శ్శ్రుత్వా స్వయమపిశాన్తి మన్వపద్యతేతి ధర్మ కథా మాత్రోక్తే రవ గమాదిత్యర్థః - ‟ మాతాపితృభ్యాం శుశ్రూషు స్సత్యవాదీ జితేంద్రియః ; మిథిలాయాం వసన్ వ్యాధ స్సతే ధర్మాన్ ప్రవక్ష్యతి । వ్యాధః పరమ ధర్మాత్మా సతేచ్ఛేత్స్యతి సంశయాని ,, తి । బ్రాహ్మణ్యోక్తః కౌశికః ‟తతో జగామ మిథిలాం జనకేన సురక్షితామ్। అపశ్య త్తత్ర గత్వాతం సూనామధ్యే వ్యవ స్థితమ్ । మార్గ మాహిష మాంసాని విక్రీణంతం తపస్వినమ్ । ఆకుల త్వాత్తు క్రేతౄణా మేకాంతే సంస్థితో ద్విజః । సతుజ్ఞాత్వా ద్విజం ప్రాప్తం సహసా సంభ్రమోత్థితః । ఆజగామ యతో విప్ర స్థిత ఏకాంత ఆసనే । అభివాదయేత్వా భగవన్ స్వాగతంతే ద్విజోత్తమ ।

సా.వి — మియమాగతా।ఏవముక్తస్తులాధారో బ్రాహ్మణేనయశస్వినా। ఉవాచధర్మసూక్ష్మాణివైశ్యోధర్మార్థతత్త్వవిత్ । వేదాహం జాజలేధర్మం సరహస్యం సనాతనమ్ । సర్వభూతహితం మైత్ర్యంపురాణం యాజ్ఞికావిదుః। అద్రోహే ణైవభూతానా మల్పద్రోహేణ వాపునః । యావృత్తిస్సపరోధర్మః తేన జీవామి జాజలే। పరిచ్ఛి న్నైః కాష్ఠతృణై ర్మయేదంశరణంకృతమ్ । అలక్తంపద్మకంతుంగంగంధాంశ్చోచ్చావచానపి । సారాంశ్చ తాన్విప్రర్షే మద్యవర్జానహంబహూన్ । క్రీత్వాతుప్రతి విక్రీణేపరహస్తాదమాయయా । సర్వేషాంయస్సున్నిత్యం సర్వేషాంచ హితేరతః । కర్మణా మనసావాచా సధర్మం వేదజాజలే । స్పర్ధాంజహి మహాప్రాజ్ఞ తపఃప్రాప్స్యసీ యత్పరమ్,, ఇత్యంతేనభూతహితపరత్వ భూతాద్రోహ వంచనసర్వసౌహార్ద స్పర్ధాశూన్యత్వాని ధర్మశ్రవణేన జాజలి శ్శాంతి మన్వ పద్యతేతి ధర్మ మాత్రోపదేశ ఏవతులాధారవృత్తాంతే ప్రతీయతే - తథా ‟మాతాపితృభ్యాం శుశ్రూషు స్సత్యవాగ్వి జితేంద్రియః । మిథిలాయాం వసన్వ్యాధ స్సతేధర్మాన్ ప్రవక్ష్యతి । వ్యాధఃపరమ ధర్మాత్మా సతేఛ్ఛేత్స్యతి సంశయాన్ ,, ఇతిబ్రాహ్మణ్యోక్తః కౌశికః . ‟తతోజగామ మిథిలాం జనకేన సురక్షితామ్ । అపశ్యత్తత్రగత్వాతం సూనామధ్యేవ్యవస్థితమ్ । మార్గ మహిష మాంసాని విక్రీణంతం తపస్వినమ్ । ఆకుల త్వాత్తు క్రేతౄణా మేకాంతేసంస్థితోద్విజః । సతుజ్ఞాత్వా ద్విజం ప్రాప్తం సహసా సంభ్రమోత్థితః । ఆజగామయతోవిప్ర స్థితఏకాంత ఆసనే । అభివాదయేత్వాంభగవన్ స్వాగతంతేద్విజోత్తమ।అహంవ్యాధస్తు

సా-దీ—నను ‘‘భక్తిరష్టవిధా,, ఎన్నుమ్ వచనత్తిల్ ‘‘తస్మై దేయం తతో గ్రాహ్యం,, ఎన్ఱు శొల్లప్పట్ట నో ఙ్గే కొళ్ కొడైక్కు శొల్లిత్తిల్ లైయో ? ‘‘సచపూజ్యో యథాహ్యహమ్,, ఎన్ఱు పూజిక్కవుమ్ శొల్లిత్తిల్ లైయో ?

సా-స్వా—‘‘భక్తిరష్టవిధా హ్యేషా యస్మిన్ మ్లేచ్ఛేపివర్తతే। తస్మై దేయం తతో గ్రాహ్యం సచపూజ్యో యథాహ్యహ,, మెన్ఱు భగవద్భక్త మ్లేచ్ఛాదివిషయత్తిలుమ్ బ్రాహ్మణకృత్యమాన దానప్రతిగ్రహమ్ శొల్లవిల్లైయో ?

సా-ప్ర—అహం వ్యాధస్తు భద్రం తే కింకరోమి ప్రశాధి మామ్। ఏక పత్న్యాయదుక్తోసి గచ్ఛత్వం మిథిలా మితి। జానామ్యేతదహం సర్వం యదర్థం త్వమిహాగతః। శ్రుత్వాచ తస్యతద్వాక్యం సవిప్రో భృశ హర్షితః। ద్వితీయమిదమాశ్చర్య మిత్య చింతయత ద్విజః। పాద్య మాచమనీయంచ ప్రతిగృహ్య ద్విజోత్తమః। సుఖోపవిష్టస్తం వ్యాధం వచనం చేద మబ్రవీత్। కర్మైతద్వైన సదృశం భవతః ప్రతిభాతి మే। అనుతప్యే భృశం తాత తవ ఘోరేణ కర్మణా। కులోచిత మిదం కర్మ పితృపైతామహం మమ। వర్తమానస్య మే ధర్మే స్వేమన్యుం మా కృథా ద్విజ। ధాత్రాతు విహితం పూర్వం కర్మస్వం పాలయామ్యహం,, మితి ధర్మవ్యాధేన స్వజాత్యనుగుణ ధర్మాణా మపరిత్యాజ్యత్వస్య మాతాపితృశుశ్రూషాయాశ్చావశ్య కర్తవ్యత్వాద్యుపదేశాదేషాం చాచార్యత్వప్రయోజకత్వాభావాదిత్యర్థః- మూతాది వృత్తాంత ఆది శబ్దార్థః . నను ‘‘మద్భక్త జన వాత్సల్యం పూజాయాం చానుమోదనమ్। మత్కథాశ్రవణే భక్తి స్స్వరనేత్రాంగ విక్రియా। స్వయమారాధనే యత్నో మమార్థే డంభవర్జనం। మమానుస్మరణం నిత్యం యచ్చమాం నోపజీవతి। భక్తిరష్టవిధే,, త్యత్ర దేయప్రతిగ్రాహ్య విశేషానుక్తేః శ్రీమన్నారాయణ వత్పూజ్యత్వోక్తేశ్చ పక్వాన్న కన్యకా దీనామపి దేయత్వ ప్రతిగ్రాహ్యత్వయోస్సిద్ధేశ్శూద్రత్వేచ తదనుపపత్తేర్జాతిరపేయాదేవే త్యత్ర పెరియ వాచ్చాన్ పిళ్ళై ఇత్యాఖ్యాతైః పూర్వాచార్యైర్గస్య ప్రమాణస్య జ్ఞానమేవ దేయం ప్రతిగ్రాహ్యంచ - నతు కన్యకాది రితి వ్యాఖ్యాతత్వాత్ - పూజ్యత్వస్యచ సామాన్య విశేష న్యాయాత్ - ‘‘ నపరీక్ష్య వయోవంద్యా నారాయణ పరాయణాః। అపిస్యుర్హీన జన్మానో మాన్యానిత్యేన చేతసే,, త్యాద్యానుగుణ్యేన మానసపూజాపర్యవసాన సిద్ధేర్యథాశక్తి పూజా కరణ పూర్వకం ‘‘ యశ్శూద్రం భగవద్భక్తం నిషాదం శ్వపచం తథా।

సా-వి—భద్రంతే కింకరోమి ప్రశాధి మామ్। ఏకపత్న్యా యదుక్తోసి గచ్ఛత్వం మిథిలామితి। జానామ్యేతదహంసర్వం యదర్థం త్వమిహాగతః। శ్రుత్వాతుతస్య తద్వాక్యం సవిప్రో భృశహర్షితః। ద్వితీయాచార్య ఇతితమ చింతయత సద్విజః। పాద్యమాచమనీయంస ప్రతిగృహ్య ద్విజోత్తమః। తతస్సుఖోపవిష్టంతం వ్యాధం వచన మబ్రవీత్। కర్మైతద్వైన సదృశం భవతః ప్రతిభాతి మే। అనుతప్యే భృశం తాత తవఘోరేణకర్మణా,, ఇతి విప్రేణపృష్టే వ్యాధ ఆహ- ‘‘కులోచితమిదంకర్మ పితృపైతామహం మమ। వర్తమానస్య మే ధర్మే నావజ్ఞాం మాకృథా ద్విజ। ధాత్రాతు విహితం పూర్వం కర్మస్వం పాలయామ్యహమ్,, ఇతిధర్మవ్యాధవృత్తాంతేపి స్వజాత్యాచారాపరిత్యాజ్యత్వమేవోపదిష్టం - నత్వాచార్యవరణసాధ్య విద్యోపదేశ ఇతిభావః - వళితిక్కైత్తారై, మార్గభ్రష్టాః- వళియిలే శేర్క్కరమాత్రమ్, మార్గోపదేశేన మార్గేప్రవేశనమాత్రం తత్సదృశం యథాతథా. తెళివిత్తు, ప్రకాశ్య. విట్టారామిత్తనై, పరిత్యాగమాత్రం- ఆచార్యకం, ఆచార్యత్వం. ఆచార్యశబ్దార్థస్యభావ ఇత్యర్థః యోపథాద్గురూపోత్తమాద్వుఞితి

మూ— "భక్తిరష్టవిధా హ్యేషా యస్మిన్ మ్లేచ్ఛేపి వర్తతే । తస్మై దేయం తతో గ్రాహ్యం సచ పూజ్యో యథా హ్యహమ్,, ఎన్నతువుమ్ కన్యాప్రదానపరమన్ఱు- జ్ఞానప్రదాన పరమెన్ఱు వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణినార్కళ్ - "పూజ్యః,, ఎన్గిఱ శబ్దముమ్ సాధారణమాకైయాలే భాగవతత్వ ముణ్డానాల్ సర్వరుమ్ శాస్త్రమ్ శొన్న మట్టుక్కుళిలే ఆదరణీయర్. ఇవర్కళై సజాతీయరోడొక్క నినైత్తు అవజ్ఞై పణ్ణిన పోతు నరకమామెన్నివ్వళవిలే(తత్పరమ్)తాత్పర్యమ్- ఇవ్వర్థత్తై "యశ్శూద్రం భగవద్భక్తమ్,, ఎన్ఱు తుడఙ్గి మహర్షిగళ్ సంగ్రహిత్తార్. ఆకైయాల్ జాతివ్యవస్థై కులైయాతేనిఱ్క భాగవత ప్రభావమ్ కణ్డు కొళ్వతు.

సా-దీ— ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - భక్తిరష్టవిధేత్యాదియాల్ - ఇవ్విడత్తిల్ పూజ్యశబ్దత్తుక్కు అర్థమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పూజ్యః ఎన్గిఱ శబ్దమిత్యాది - సజాతీయరోడొక్క నినైక్కలాకాతెన్ఱు మిడత్తుక్కు ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్. ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాది. "వీక్షతే జాతి సామాన్యాత్సయాతి నరకం నరః,, ఎన్ఱు తిరే. పరమప్రకృతమాన జాతివ్యవస్థైయై యుపసంహరిక్కిఱార్ - ఆకైయాలిత్యాదియాల్-

సా-స్వా— ఆకైయాల్ భక్త విషయత్తిల్ జాత్యాది నియత కర్తవ్య నియమ ముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. భక్తిరితి. ఇప్పడియాకిల్ సచ పూజ్యో యథాహ్యహ మెన్ఱు పూజ్యతోక్తిక్కు గతియెతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పూజ్య ఇతి - ఇప్పడి తాత్పర్యమ్ కల్పిక్కైక్కు నిదాన ముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి. ఇప్పడి జాతికృతోత్కర్షాపకర్షమ్ వ్యవస్థితమాకిల్ "దేవా అపినతం విదుః,, ఎన్ఱు అపరిచ్ఛిన్న ప్రభావమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాల్, జాతివ్యవస్థై ప్రామాణికైయాకైయాల్. ఇని విష్ణుభక్తి యినాలే

సా-ప్ర— వీక్షతేజాతిసామాన్యాత్సయాతినరకంనరః। మద్భక్తం శూద్రసామాన్యాదవమన్యంతి యేనరాః। నరకేష్వవతిష్ఠంతివర్ష కోటిన్నరాధమా,, ఇత్యాదిభిరవమతికరణే ప్రత్యవాయావగమాన్నావమంతవ్యా ఇత్యాహ-భక్తిరష్టవిధేత్యాదినా- కించ వైష్ణవత్వేజాతిరపేయాదతిపక్షే కిం శూద్రత్వాద్యపకృష్టజాతిరేవాపేయాన్నతూత్కృష్టబ్రాహ్మణ్యాదిజాతిరితిమతం?ఉతోత్కృష్టజాతిరప్యపేయాదితి? నాద్యః. అపకృష్టజాతిమాత్ర

సా-వి— వృణీత స్వ్యాకారాదేశరూపం. వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణినార్కళ్ ఇతి పరివాచ్యాః పిళ్ళై ఇత్యుక్త వ్యాఖ్యాతార ఇతి శేషః - సాధారణమాకైయాలే, సామాన్యశబ్దతయా. శాస్త్రమ్ శొన్న మట్టుక్కుళిలే, "నప రీక్ష్యవయోవంద్యా నారాయణపరాయణాః । అపిస్సు హీన జన్మానో మాన్యానిష్ఠేనచేతసా,, ఇత్యాగి శాస్త్రోక్తరీత్యా అత్ర నపరీక్ష్యేతి సజాతీయ విషయంవందనముక్త్వా అపిస్సురితి హీనజాతివిషయే అధిక జాతీయైర్నిష్ఠేనచేతసా స్వజాత్యుత్కర్షప్రయుక్తాహంకార రహితేన ఆదరప్రవణేన చిత్తేన మాన్యా ఇతి మానసం సంమాననముక్తం. నతు కాయిక ప్రణామాదికం- తద్రీత్యా సచ పూజ్యో యథాహ్యహమిత్యుక్త పూజ్యత్వం క్వచిత్ప్రణామాది పర్యంతం క్వచిదాదరణ మాత్రపర్యవసిత మితి భావః - జాతి సామాన్య బుధ్యావమానకరణం నరకావహ మిత్యవమానాకరణేపి పూజ్యత్వోక్తే స్తాత్పర్య మిత్యాహ. ఇవర్కళై ఇతి- సజాతీయరోడొక్కనినైత్తు, ఇతర శూద్రైస్తుల్యత్వేన విచార్య- ఏవం తాత్పర్యే వచనాంతరైకమత్యం దర్శయతి- ఇవ్వర్థత్తై ఇతి. ఏతద్వచనం పూర్వమేవ వ్యాఖ్యాతమ్ - ఉక్తమర్థముపసంహరతి-

మూ—"అతోజాతేర్నికృష్టాయాస్సర్వస్యావావినాశతః। సాజాత్యంవిష్ణుభక్తానామితిమందమిదంవచః॥ వైష్ణవత్వేనమాన్యత్వం సమానం మునిసంమతమ్ । జాత్యాదిధ్వంసతస్సామ్యం ముక్తికాలే భవిష్యతి

సా-దీ— ఉక్తార్థాన్ శ్లోకత్రయేణ సంగ్రహిక్కిఱార్- అత ఇతి. అతః, పూర్వోక్తహేతుక్కళాల్. నికృష్టాయాః, శూద్రత్వాది జాతేః. సర్వస్యావా, ఉత్కృష్టాయాఅపి జాతేర్వినాశతః ఎన్ఱపడి. విష్ణుభక్తానాం సాజాత్యం, జాతి భేదాభావ ఇతీదం వచనంమందయుక్తిక మిత్యర్థః - ఇవ్విడత్తిల్ వస్తుస్థితి యెయరుళిచ్చెయ్కిఱార్- వైష్ణవత్వేనేతి. పూర్వకులాపగమ వైష్ణవ కులప్రాప్తిభ్యాం. మాన్యత్వం, బహుమంతవ్యత్వం భాగవతానాం సమానం- ఇత్తాలివర్ కళుక్కు ప్రవృత్తినియతై ఎన్ఱతాయిత్తు. జాత్యాదీత్యత్రస్పష్టమ్. జాతి వృత్తవ్యవ

సా-స్వా—పూర్వతననికృష్ట జాతిమాత్రమ్ కళిన్దు సర్వభాగవతరుక్కుమ్ సామ్యముణ్డాకిరతు- ఉత్కృష్ట బ్రహ్మణ్యమ్ క్షత్రియర తిల్ లై యెన్ఱు శిలర్ శొల్లు వర్ కళ్ - శిలర్ శూద్రత్వ బ్రాహ్మణత్వ రూప నికృష్టోత్కృష్ట సర్వ జాతియుమ్ కళిన్దు సామ్య ముణ్డాకిర తెన్ఱు శొల్లు వర్ కళ్ - ఇన్త ఉక్తానుక్త మతమ్ సర్వముమ్ ఉక్త యుక్తియినాలే తానే నిరస్త మెన్కిఱార్ . అతోజాతేరితి కారికా ద్వయత్తాల్. అతః, పూర్వోక్త యుక్త్యా - నికృష్టాయా జాతేర్వినాశత స్సర్వస్యా వాజాతేర్వినాశతః విష్ణు భక్తానాం సాజాత్య మితీదం వచఃమందమ్ - ఆనాల్ " సవిప్రేంద్రో మునిశ్శ్రీమా ,, నిత్యాది శాస్త్రత్తుక్కు గతియెతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - వైష్ణవత్వేనేతి . ఇప్పడి యాకిల్ " దేవాది భేదే పధ్వస్తే,, ఎన్కిఱ కృత్స్నత్తు జాతి ధ్వంస మెన్త కాలత్తిలే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - జాత్యాదీతి . ఆదిశబ్దేనా

సా-ప్ర—వినాశబోధకానన్యథాసిద్ధప్రమాణాభావాత్- నేతరః-సర్వస్యాజాతేర్వినాశే బ్రాహ్మణభాగవతవిషయే అప గోరణీశతయాతనాద్యభావప్రసంగాత్తేషాంహననాదౌ బ్రహ్మహత్యాద్యభావప్రసంగాత్-అష్టకావషాప నేయత్వాద్యభావ ప్రసంగాచ్చ . అతో జాతే ర్వినాశోనోపపద్యత ఇతియావచ్ఛరీరపాతం వైష్ణవత్వేనైవ సాజాత్యం సమానం - శరీర పాతానంతరంతు పరమసామ్య మిత్యాహ. అతో జాతే రిత్యాదినా-

సా-వి—అత ఇతి-నికృష్టాయా జాతేర్వినాశోవా? సర్వస్యాః బ్రాహ్మణత్వాదిజాతేర్వినాశోవా? నికృష్టాయా జాతేర్వినాశ ఇత్యత్ర ప్రమాణంనాస్తి. ప్రమాణంవినా తన్నాశాంగీకారే బ్రాహ్మణత్వాది జాతేరపి వినాశాభ్యుపగమ ప్రసంగః. సర్వస్యాఅపి వినాశ ఏవేత్యపిపక్షో నయుక్తః - మనుష్యత్వాది జాతీనా మపి వినాశోక్తౌ ప్రత్యక్షవిరోధాత్ - అతస్సాజాత్యమితి వచోమందమితి భావః. తహీనశూద్రా ఇతి వచనానాం కాగతిరిత్యత్ర పూర్వోక్తప్రతిపత్తి పరత్వం స్మారయతి. వైష్ణవత్వేనేతి. జాతివ్యవస్థాయాం ప్రమాణ మాహ -

సా-సం— ఉక్తమర్థ ముపసంహరన్ పరపక్ష మనూద్య దూషయతి - అత ఇత్యాదినా ద్వాభ్యాం- అతః , జాతి వ్యవస్థామహాత్మ్యేవ భాగవత ప్రభావస్యతత్తదితి హాస సిద్ధత్వాత్ - సర్వస్యావా, ఉత్కృష్టాయా అపి జాతేః- మందం, నికృష్టోత్కృష్ట జాత్యోః ప్రత్యక్షాది సిద్ధత్వేనతద్బాధితత్వా దిత్యర్థః- తహి జాత్యాద్య విధ్వంసే తద్భేదికానా మాత్ర సామ్యా వహత్వ ముచ్ఛిన్నం స్యాత్ - తేషాంవిశేషేణ మాన్యత్వంచ నస్యాదిత్యత్రాహ . వైష్ణవత్వేనేతి - ఉత్కృష్ట జాతీయత్వేన సమానం మాన్యత్వ మపి వైష్ణవత్వేనైవ - భాగవతానాం తత్తజ్జాత్యనుగుణాచార విధాయక ముని సమ్మతంచ - జాత్యాదిధ్వంస నిమిత్త సామ్యంతు ముక్తి కాల ఏవ భవిష్యతి - నాద్యేత్యర్థః - తద్భేదికా నామాత్మ సామ్యావహత్వ

మూ—భవద్గీతాదికళిలుమ్,, స్త్రియో వైశ్యాస్తథాశూద్రాస్తేఽపియాంతిపరాంగతిమ్ । స్వే స్వేకర్మణ్యభిరత స్సంసిద్ధింలభతేనరః। స్వకర్మణాతమభ్యర్చ్య సిద్ధింవిందతిమానవః। స్వకర్మనిరతస్సిద్ధింయథావిందతితచ్ఛృణు; తస్మాత్సప్రణవం శూద్రో మన్నామాని నకీర్తయేత్ । వర్ణాశ్రమాచారవతా పురుషేణ పరః పుమాన్ । విష్ణురారాధ్యతేపంథా నాన్య స్తత్తోషకారకః । నచలతి నిజవర్ణ ధర్మతోయః,, ఇత్యాదికళాలే భాగవతనుక్కు-యథాపూర్వమ్జాతివ్యవస్థైయుమ్,అతుక్కనురూపమానవృత్తవ్యవస్థైయుమ్ స్పష్టమాకచ్చొల్లప్పట్టను.ఇప్పడిభాగవతత్వమాకిరగుణముమ్అతడియాకవరుమ్పురుషార్థవిశేషముమ్సమానమాయిరుక్క-జాతివిశేషఙ్గళుమ్ప్రవృత్తివిశేషఙ్గళుమ్నిత్యవ్యవస్థితఙ్గళెన్నుమిడమ్,,శూద్రస్సాధుఃకలిస్సాధుః,,ఇత్యాదికళిలుమ్ప్రసిద్ధమ్.

సా-దీ— స్థైయిల్ ఇన్నుమ్ ప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. భగవద్గీతాది కళిలిత్యాది . ,, స్త్రియో వైశ్యాస్తథా శూద్రాః ,, ఎన్ను జాతి వ్యవస్థైయిల్ ప్రమాణమ్ ,, స్వే స్వే కర్మణ్యభి రతః ,, ఎన్ను వృత్తి వ్యవస్థైయిల్ . భాగవతరుక్కు జాతి విశేషఙ్గళుమ్ వృత్తివిశేషఙ్గళుమ్ నిత్య వ్యవస్థితమెన్నుమిడమ్,,శూద్రస్సాధుః కలిస్సాధుః,, ఇత్యాదికళిలుమ్ ప్రసిద్ధమెన్కిరార్-ఇప్పడి భాగవతత్వ మిత్యాది .సాధుః, క్లేశరాహిత్యా ద్భాగ్యవాన్- బ్రాహ్మణవదనుష్ఠాన మిల్లామైయాలేఎన్నుకరుత్తు- వ్యవస్థాప్రశంసా

సా-స్వా—విద్యాదిగ్రహణమ్.భాగవతర్కళుక్కు-జాతివ్యవస్థైయిలుమ్వృత్తవ్యవస్థైయిలుమ్బహుప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్ కిరార్- భగవద్గీతాది కళిలుమితి - స్త్రియ ఇతి - ,, మాంహి పార్థ వ్యపాశ్రిత్యయేఽపిస్యుః పాపయోనయః ,, ఎన్ను పూర్వార్ధమ్ . మాంహి పార్థ వ్యపాశ్రిత్య వర్తమానేషు స్త్రియః వైశ్యాః - తథా శబ్దశ్చ పర్యాయః - శూద్రాశ్చయే పాపయోనయోఽపి స్యుః తేఽపి పరాం గతిం యాంతీత్యన్వయః - తేపీతి భాగవతత్వ దశాయామప్యపకర్షాను వాదాచ్ఛూద్రత్వ జాత్యనువృత్తిః ప్రతీయతే- స్వే స్వేఇతి ఫలసిద్ధేః పూర్వ ముపాయ నిష్ఠతా దశాయాం స్వస్వవర్ణ తద్ధర్మానువృత్తిః ప్రతీయతే. ఏవముత్తరత్రాపి-స్త్రియో వైశ్యా ఇతిజాతి వ్యవస్థాయాం ప్రమాణమ్. స్వే స్వే ఇతి తద్ధర్మ వ్యవస్థాయాం ప్రమాణ మెన్నపడి - ఇని ప్రాతి స్వికమాక శూద్ర భాగవతనుక్కు శూద్రత్వ జాతియుమ్ తత్ప్రయుక్త ప్రవృత్తియుమ్నిత్య వ్యవస్థితై యెన్ను మిడత్తిల్ ప్రమాణ మరుళి చ్చెయ్ కిరార్ . ఇప్పడి ఇతి - సాధుః,క్లేశ రాహిత్యాద్భాగ్యవాన్-బహుపుణ్య సాధ్య బ్రాహ్మణ్యముమ్ తత్ప్రయుక్తాతి ప్రయాస సాధ్య యజ్ఞా

సా-ప్ర—ఏవంజాత్య వినాశంయుక్తితః ప్రసాధ్యవచన తోఽపి దర్శయతి - భగవ దిత్యాదినా - మహాభారత విష్ణుపురాణాది రాది శబ్దార్థః - ఏవం జాత్య నపగమే ప్రమాణ ముపన్యస్య తదను గ్రాహక తర్కమభిప్రేత్యాహ - ఇప్పడి భాగవతత్వమిత్యాదినా. శూద్రత్వస్య సాధుత్వ ముపాయలాఘ వేఽపి ఫలాధిక్య హేతు

సా వి—స్త్రియో వైశ్యాస్తథాశూద్రాఇతి.వృత్తవ్యవస్థాయాంప్రమాణమాహ. స్వే స్వేకర్మణీతి.భాగవతత్వ గుణవిశేషేణ పురుషార్థ సామ్యం జాతిప్రయుక్తధర్మానుష్ఠాన క్లేశాభావం చాభిప్రేత్యోక్తం - శూద్ర స్సాధురితి. వ్యాసభాషితం. జాతివృత్త వ్యవస్థాపక ప్రమాణమాహ. భాగవతత్వమడియాకేతి. వ్యాసః క్వచిత్తీర్థే స్నానంకుర్వన్ మహర్షిషుకస్యసాధుత్వమితి ధర్మబుభుత్సయాఽగత్యాతిష్ఠత్సుతదభిప్రాయంజ్ఞాత్వా

సా-సం— మపివైష్ణవత్వా న్నతిభావః. విష్ణుపురాణేషష్ఠాంశే కలిధర్మనిరూపణే శూద్రస్సాధురిత్యుక్తిం

సా - స్వా — ద్వ్యనుష్ఠానము నుష్టి శేక్కతానే శూద్రత్వ రూపాప కర్షణ విశిష్ట నాయి రుకర్కచ్చె య్ తే అప్రయాస సాధ్య స్వవర్ణోచితాల్ప్తతర ధర్మమాత్రేణ భగవద్భక్తిం లబ్ధ్వా మోక్షభాక్కా కైయాలే సాధు ఎనిఁర తెన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి జాతి వ్యవస్థై శొన్నతు కూడుమో ? బ్రాహ్మణ్య జాతి యావతు నైయ్యాయి కోక్త జాతి విశేషమో ? శిఖా యజ్ఞోపవీతాది లింగమో? ఘటత్వాదివద వయవ సంస్థాన విశేషమో ? క్రియా విశేషాత్మకైయో ? శ్రీభాష్యాది విరోధేనాప సిద్ధాంత ప్రసంగేన ఆద్య పక్షమ్ కూడాతు . రథకారా దావతి వ్యాప్తికతయా ద్వితీయ పక్షముమ్ కూడాతు. శూద్రాదివ్యావృత్తావయవ సంస్థాన విశేషస్య ఘటత్వాదివ దవయవ సంస్థానవిశేష ప్రత్యక్షైనాను పలంభత్తాలే తృతీయ పక్షముమ్ కూడాతు - “ బ్రాహ్మణోయజేతే ” త్యాది విధిభి బ్రాహ్మణ్యమ్ పుర స్కృత్యైవ క్రియా విశేషవిధానే నాత్మాశయ ప్రసంగత్తాలే తురీయ పక్షముమ్ పటియాదు - నాస్య బ్రాహ్మణ మాతాపితృ జన్యత్వమ్ - ఆత్మాశ్రయాత్.పర మాత్మముఖ జాతా నామయోనిజానా మస్యేషాంచ మానసా నామగస్త్య వాల్మీకి ప్రభృతీ నాంచ బ్రాహ్మణ్యా భావ ప్రసంగాత్ - అత ఏవ గోత్ర ప్రవర సంబంధవత్పూర్వ పురుషాప దేశసిద్ధ గోత్ర।పవర సంబంధ వత్త్వమితి నిరస్తం- అయోనిజేష్వ భావాత్ - ఆకైయాలే యోనిజాయో నిజసర్వ ప్రయోగాను గత మాకవుమ్, ఉత్పత్తి ప్రభృతి మరణాంతమాక స్థాయి యెన్నుమ్ దుర్నిరూప మన్రో ? కించ బ్రాహ్మణ్యమ్ ముని రూప మానా లుమ్ “ విప్రా భాగవతా స్స్మృతా ” ఇత్యాదా వర్థ వర్ణనముమ్ దుర్ఘట మన్రో ? విప్రాశి, ఃప్రవదా వరణీయ రెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? సామాన్య బ్రాహ్మణ నిడత్తిలే విప్రత్వ మాదరణీయతా హేతువన్రై ? అభక్త బ్రాహ్మణర్ శూద్రవదనాదరణీయ రెన్నుశొన్నతువుమ్ అనుప పన్నమ్ . ప్రశంసా హేతు బ్రాహ్మణ్య మిరుక్క చ్చేయ్ తే అనాదరమ్ కూడాతే? ఇని విప్రాః ఎన్కిఁర (పదత్తుక్కు) పదమ్ మానస బ్రాహ్మణ్యాభిధానముఖేన మానస బ్రాహ్మణ్యయుక్తం తయా

సా-ప్ర— త్వేన స్యాత్ - తతశ్చ శూద్రత్వస్యైవ నాశేతి స్వలఘూపాయా నుష్ఠాన ముఖేన గురుఫల జనకత్వం దూర నిరస్తం స్యాత్ - అతో జాతి నాపగచ్ఛతీతి భావః - ఏవం “ విప్రా భాగవతా స్స్మృతాః- తం చేవా బ్రాహ్మణం విదు ,, రిత్యాదిభి “ ర్యశ్శూద్రం భగవద్భక్త ,, మిత్యాదిభి శ్చైకస్మిన్నే వైకదైవ బ్రాహ్మణ్య శూద్రత్వయో ర్బోధనే పరస్పర వ్యాఘాత ఇత్యత్ర పూజ్యతా పరత్వేన వ్యాఘాతాభావం ప్రదర్శ్య శూద్రేషు బోధ్యమాన బ్రాహ్మణ్యస్య వేదాధ్యయ నోపయుక్త బ్రాహ్మణ్య భిన్నత్వా త్తస్యచ

సా- వి — సకృన్నిమజ్యో త్తీర్య కలిస్సాధు రిత్యుక్తవా నితిభారతకథా. యది శూద్రత్వస్య నాశస్తదా సర్వేషాం తుల్యత్వా త్కథం శూద్రస్యాసాధుత్వం, శూద్రత్వా భావాద్వృత్త తారతమ్యాభావాచ్చ తద్వ్యాఘాతస్స్యాదితి భావః- “ పూర్వం గుణవిశేష సదసద్భావఙ్గళాలే అపకృష్ట జాతీయరై ఉత్కృష్టవాచక బ్దశత్తాలేశొల్లియు ముత్కృష్ట జాతీయరై అపకృష్టజాతి వాచకశబ్దత్తాలే శొల్లియుమిరున్నతు ,, ఇతి-మహర్షికళుమ్ ప్రతిపత్తి విశేషజ్ఞశైప్పత్తఉత్కృష్టర్ పక్కల్ అపకృష్టశబ్దముమ్ అపకృష్టర్ పక్కల్ ఉత్కృష్టశబ్దముమ్

సా - సం — స్వజాత్యను గుణా హైకాంత్యో చిత అఖు ప్రవృత్తి విశేషా దేవ ఐకాంత్య సంసిద్ధేర్లాభ నిబంధ నేతి తత్ప్రకరణే వ్యక్తం -

మూ- తమశ్శూద్రేరజఃక్షత్రేబ్రాహ్మణేసత్వముత్తమమ్ (తత్కటమ్), ఇత్యాదికళిల్ శొల్లుకరపడిమేసత్వాదిగుణ

సా-దీ—వచనఙ్గళుక్కు విషయ వ్యవస్థైయై కాట్టుకిరార్. తమశ్శూద్ర ఇత్యాదియాల్. శూద్రే-శూద్రశరీర త్తిల్-తమఉత్కటమ్-క్షత్రియశరీర త్తిల్ రజస్సుఉత్కటమ్. బ్రాహ్మణశరీరత్తిల్ సత్వగుణ ముత్కటమ్.

సా-స్వా—ఆదరణీయరెన్ఱు అర్థవర్ణనముపపన్నమెన్ఱిల్ మానస బ్రాహ్మణ్య మెన్ఱుమ్, కాయిక బ్రాహ్మణ్య మెన్ఱుమ్, బ్రాహ్మణ్యద్వయ ముణ్డో? ఏవమ్ క్షత్రియత్వాది ధర్మఙ్గళుమ్ దునిరూప మాకైయాలే పూర్వోక్తమ్ సర్వ మనుపపన్నమన్ఱో? ఎన్న బ్రాహ్మణ్య ద్వయాభిధాన ముఖేన సర్వశాస్త్రార్థాఙ్గ విరోధమ్ సమర్థిక్కిరార్. తమశ్శూద్ర ఇత్యాదినా. సత్వాదీతి. రజస్తమోభిభవేనోద్రిక్తసత్వం బ్రాహ్మణ్యమ్-

సా-ప్ర—శూద్రత్వేనసహావస్థానే విరోధాభావాన్న వ్యాఘాత ఇత్యభిప్రాయఙ్గ శూద్రత్వవిరోధిబ్రాహ్మణ్యస్యోత్పత్తికత్వ నియమమపరస్యకాదాచిత్కత్వం చాహ - తమ శ్శూద్ర ఇత్యాదినా - ద్వివిధేపి బ్రాహ్మణ్యే

సా-వి— ప్రయోగిత్తార్కళ్ ళిత్యనై,, ఇతిచ సామాన్యేన లోకదృష్ట్యోక్తమ్. ఇదానీం ‹‹తమశ్శూద్రే రజఃక్షత్రే బ్రాహ్మణేసత్వముత్తమ,, మితి వచనాను రోధేన శరీరనిష్ఠాధికార స్సత్వాదయ శ్శరీరేషు బ్రాహ్మణ త్వాది జాతి సమవాయ ప్రయోజకాఇతి బ్రాహ్మణత్వాది జాతి సమవాయేత త్తజ్జాతిం ప్రవృత్తి నిమిత్తీకృత్య బ్రాహ్మణాది శబ్దాః ప్రయుజ్యంత ఇతి తే జాతిశబ్దాః, తాదృశ బ్రాహ్మణాదిషు నిరుఢ్దిశ్య‹‹అష్టవర్షం బ్రాహ్మణ ముపనయీత,, త్యాదిషు విధీయమానా ఉపనయనాది ధర్మావ్యవస్థితా భవంతి. గౌణ ముఖ్యన్యాయేన ముఖ్యార్థస్యైవ బ్రాహ్మణత్వాచ్ఛూద్రాదిషు గుణవిశేష మూలకతయా ప్రయుజ్యమానబ్రాహ్మణాది శబ్దానా మపి బ్రాహ్మణాది గుణ విశేష మూలక బ్రాహ్మణాది భేదేషు దోషమూలకతయా ప్రయుజ్యమాన శూద్రాదిశబ్దానా మప్యనుగతతయా మనోగత సత్వోత్కర్షా దికమేవ ప్రవృత్తి నిమిత్త మితి వక్తుమనుచితమ్. సత్వాదేః బ్రాహ్మణత్వాది నియతధర్మత్వాద్భగవ ద్భక్తివృత్త్యాదీనా మప్యనుగతత్వాత్. అత ఇదం మానసబ్రాహ్మణ్యా దికం గౌణం శారీర బ్రాహ్మణ్యాది జాతే ర్భిన్నం సర్వ జాతిసాధారణం ప్రశంసానిందయోః పురుషార్థ తదుపాయ యోశ్చమూలం- ఏవంచ‹‹నశూద్రా భగవద్భక్తా,, ఇత్యత్ర శూద్రత్వజాతిమంతో భగవద్భక్తా నశూద్రాః, మనసి త మోగుణవంతో నభవంతి-తత్ప్రయుక్తకామక్రోధాదిమంతో నభవంతి. పరంతు విప్రాః, మనస్యధికసత్వవంతో జ్ఞాయంతే. తత్ప్రయుక్త జ్ఞానశమాది మంత ఇతిచ జ్ఞాయంతే. తత్ర హేతు ర్భాగవతా ఇతి. భాగవతత్వాద్ధేతోః- అన్యథా భాగవతత్వ మేవనస్యాత్. అతఃపూజ్యా ఇతిభావః. యేహిజనార్దనేఅభక్తాఃభక్తిరహితాస్తే తతఏవ హేతొస్సవర్ణవర్ణేషుసర్వజాతివిశిష్టా అపిశూద్రాః,బ్రాహ్మణత్వాదిజాతి విశిష్టా అపిమనసి త మోగుణాధిక్యవిశిష్టాస్తత్ప్రయుక్తరాగ, ద్వేష, మోహ,లోభ, మద, మాత్సర్య వంతః జ్ఞాయంతే- తతః‹‹త్యాజ్యమర్జనసంసర్గ,, మిత్యేతద్విషయభూతాని‹‹యోబ్రాహ్మణాయాపగురేత్తంశతేనయాతయేత్. ఘ్నంతంశపంతంపరుషం వదంతంయోబ్రాహ్మణంనార్చయతే విమూఢః । సపాపకృద్బ్రహ్మదవాగ్ని దగ్ధో దండ్యశ్చవధ్యశ్చనచాస్మదీయ,, ఇత్యుక్తరీత్యాజాత్యాపూజ్యత్వేపివిశేషనిష్ఠానాందూరపరిహరణీయాః. ‹‹యావతీర్వై దేవతాస్తాస్సర్వా వేదవిదిబ్రాహ్మణేవసంతీ,, త్యేతదపివేదవిద్భ్య ఇతివిశేషణబలాన్మానసబ్రాహ్మణ్యవతామేవనమస్కార్యత్వంప్రతిపాదయతి.నతుతద్విరహిత శారీర బ్రాహ్మణ్యవతా మపీతినక్వాపి వ్యవస్థా విరోధఇత్యభిప్రేత్యాహ.తమశ్శూద్రఇత్యాదినా.

ము — తారతమ్యవత్తాన శరీరత్తిల్ బ్రాహ్మణ్యాదికళ్ వేఱే. మనస్సిల్ సత్త్వాదిగుణ విశేష మడియాక సర్వజాతికళిలుమ్ ప్రశంసా వాక్యఙ్గళాలే శొల్లప్పట్ట బ్రాహ్మణ్యాదికళుమ్ వేఱే. ఇవత్తిల్ శారీర గుణవిశేష మడియాక వ్యవస్థితఙ్గళాన శరీర జాతివిశేషఙ్గళ్ ఉత్పత్తిసిద్ధఙ్గళాయ్ మరణాన్తమాక స్థిరఙ్గళా యిరుక్కుమ్. మానసమాన సత్త్వాదిగుణోత్కర్ష మడియాక చ్చొల్లుకిఱ బ్రాహ్మణ్యాదికళ్ సర్వజాతికళుక్కుమ్ సంభావితఙ్గళాయ్, ప్రహ్లాదాదికళుక్కు జన్మసిద్ధఙ్గళాయ్, నీకిఱ యుళ్ళారుక్కు ఆచార్యాది సంబంధాది హేతుకఙ్గళాలే ఆగంతుకఙ్గళా యిరుక్కుమ్. ఇతిల్ శారీర జాతి విశేషఙ్గళైయిట్టు శిలశాస్త్రఙ్గళ్ నియతఙ్గళాయ్. మానసమానబ్రాహ్మణ్యాదికళై యిట్టు అవత్తుక్కు అనురూపమాన పురుషార్థ తదుపాయఙ్గళుమ్ ప్రశంసాదికళుమ్ సర్వజాతియిలుమ్ సంభావితఙ్గళాయ్. ఇతిల్ బ్రాహ్మణ్యాదికళ్ పక్కలిలే మానసమానవిపరీతాకారఙ్గళ్ వన్దాల్ శమదమాదియోగ్యమాక శాస్త్రసిద్ధమాన

సా-దీ — ప్రశంసా వాక్యమావతు. ‘‘ వృత్తస్థమపిచండాలం తం దేవా బ్రాహ్మణం విదుః ,, ఇత్యాది మానసబ్రాహ్మణ్యాదికళుమ్ వేఱే. ఆదిశబ్దాచ్ఛూద్రత్వాదిగ్రహణం- శారీర బ్రాహ్మణ్యాది లోకప్రసిద్ధమ్- యాతొరువనుక్కు మనస్సిల్ సత్త్వగుణ ముణ్డు అవన్ మానస బ్రాహ్మణ్యవాన్- యాతొరువనుక్కు మనస్సిల్ రజః అవన్ మానస క్షత్రియన్ - మానసవైశ్యనుమ్- యాతొరువనుక్కు మనస్సిల్ తమస్సు అవన్ మానసశూద్రనెన్ఱు విభాగమ్- బ్రాహ్మణ్యాదికళిల్ ఆచారవ్యవస్థోపయోగ్యాకారమ్ కాట్టుకిఱార్. ఇవత్తాలేన్ఱు- ప్రశంసోపయుక్తాకారమ్ కాట్టుకిఱార్. మానసమానవెన్ఱు- ఇవత్తిల్ శారీరజాతి విశేషత్తైయవలంబిత్తు ధర్మశాస్త్రఙ్గళ్ నియత వృత్తిపరఙ్గళామెన్కిఱార్- ఇతిల్ శారీరేతి- నిందా ప్రశంసా వచనఙ్గళుక్కు విషయమ్ కాట్టుకిఱార్- మానసమానవిత్యాదియాల్- మానసబ్రాహ్మణ్యాద్యాయత్తప్రశంసా నిందైకళుక్కు ప్రయోజకమరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇతిల్ బ్రాహ్మణ్యాదికళిత్యాది-శమదమాదీత్యాదినిందాప్రయోజకమ్-

సా-స్వా— తమస్సత్త్వాభిభవేనోద్రిక్తరజఃక్షత్రియత్వమ్ - రజస్సత్త్వాభిభవేనాల్పోద్రిక్తతమోగుణః వైశ్యత్వమ్-రజస్సత్త్వాభిభవేనాత్యంతోద్రిక్తతమోగుణః శూద్రత్వం-ఇతు శారీరమెన్ఱుమ్, మానసమెన్ఱుమ్, రెణ్డువకైయెన్నపడి. బ్రాహ్మణ్యాద్యాయత్తుక్కుమ్ ప్రత్యేకమ్ కార్య విశేషవ్యవస్థాపకత్వత్తైయరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇతిలిత్యాదివాక్యద్వయత్తాలే - శిల శాస్త్రఙ్గళితి - ‘‘ వసంతే బ్రాహ్మణముపనయీత- రాజా రాజసూయేనయజేత ,, త్యాది శాస్త్రమెన్నపడి - అవత్తుక్కితి - ‘‘ ఊర్ధ్వం గచ్ఛంతి సత్త్వస్థా మధ్యే గచ్ఛంతి రాజసాః। జఘన్య గుణ వృత్తిస్థా అధో గచ్ఛంతి తామసా ,, ఇత్యాద్యుక్త పురుషార్థ తదుపాయఙ్గళెన్నపడి. ప్రశంసాదికళుమితి- ఆదిశబ్దేన నిందాగ్రహణం. ‘‘ సశూద్రా భగవద్భక్తాః ,,ఇత్యాదావెన్నపడి. మానసశూద్రత్వమ్ నిందా ప్రయోజకమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? శూద్రనుక్కు మానస శూద్రత్వముణ్డాకిల్ అన్నినైక్కు శారీర శూద్రత్వమే నిమిత్తమాక లామే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఇతిలితి. మానస

సా-ప్ర—ప్రతినియత శాస్త్రప్రవృత్తిం ప్రదర్శయన్నౌపాధికే బ్రాహ్మణ్యే స్వాశ్రయ భూతశూద్రాదౌ ప్రశంసాధిక్య హేతుత్వ రూపమౌత్పత్తిక బ్రాహ్మణ్య వత్సస్య వ్యతిరేక నిందాధిక్య హేతుత్వ రూపంచ విశేష మప్యాహ- ఇతిల్ శారీరేత్యాదినా - శమాది యోగ్యమాక శాస్త్రసిద్ధ మానేతి - ‘‘ శమోదమస్తపశ్శౌచం క్షాంతిరార్జవమేవచ । జ్ఞానం విజ్ఞానమాస్తిక్యం బ్రాహ్మం కర్మ స్వభావజమ్ । విద్యతే

మూ — జన్మత్తిలే పిఱన్దు తప్పినాసెన్దు మికవుమ్ నిందై నడక్కుమ్. జాత్యన్తరజ్గళిలే పిఱన్దుగు ణోత్తర
నాయ్ ప్పోన్దా నాకిల్ ‹‹ఏతైస్సమే(తః)త్తైస్యాద్రోపివార్ధకేమాన మహాతి,,ఇత్యాదికళిల్పడియేప్రశంసై
మికవుమ్ నడక్కుమ్. ఇవత్తిల్ శారీరమాయుమ్ మానసమాయుమ్వరుమ్ ఉత్కర్షమ్ గర్వహేతువామా
కిల్ అనర్థకరమామ్- ఇరణ్డు వఴియాలు ముళ్ళ అపకర్షమ్‹‹కులజ్గళాయ వీఱ్రేణ్డిల్,, ఎన్కిఱ పాట్టి
లుమ్ ‹‹జనిత్వాహంవంశే,, ఎన్కిఱ శ్లోకత్తిలుమ్ శొల్లుకిఱపడియే తాన్ నన్ఱాగై తెళిన్దుకార్పణ్యత్తై ఎవిఴై
త్తు అకించనాధికారమాన ఉపాయవిశేషత్తిలే మూట్టుమాకిల్పురుషార్థ కారణమాకైయాలే శ్లాఘ్యమామ్.

సా-దీ — ఏతైస్సమేతైరితి- శమాదిభిరిత్యర్థః- ఇరువకైప్పట్ట బ్రాహ్మణ్యముమ్గర్వ హేతువామాకిల్ అ
నర్థత్తై విళైక్కు మెన్కిఱార్- ఇవత్తిలిత్యాది- ద్వివిధాపకర్షముమ్ నిర్వేదత్తై విళైక్కుమాకిల్ పురు
షార్థహేతుతయా శ్లాఘ్యమామెన్కిఱార్- ఇవ్విరణ్డిత్యాది- కులజ్కళాయవెన్దను ద్వివిధాపకర్ష త్తాల్
వన్తనిర్వేదత్తుక్కుదాహరణమ్. జనిత్వాహ మెన్దు మానసాపకర్షత్తుక్కుదాహరణమ్- తాన్నన్నిలైయాప
తు. ఆకించన్యమ్. అయోగ్యతాప్రతిసంధానమే కార్పణ్యమ్. ఏవంజాతివ్యవస్థైయుమ్ శాకిలుమ్ముర్సొన్న.

సా-స్వా — బ్రాహ్మణ్యత్తుక్కుప్రశంసాహేతుత్వత్తైయుపపాదిక్కిఱార్-జాత్యంతరజ్గళిలేఇతి- ఏతైస్సం
త్యాదిభిస్సమేతః, సముదితఃఎన్దపడి - ఇప్పడి యాకిల్ఒరువనుక్కుభయ విధోత్కర్షమ్ పరిశీకషా
నుసంధాన ముఖేన గర్వహేతు తాదశైయిలుమ్ ప్రశంసా నిమిత్తమాక ప్రసంగి యాతో ? ఎన్నవరుళి
చ్చెయ్ కిఱార్ - ఇవత్తిలితి - ఇవత్తిల్, ఉత్కర్ష సామాన్యత్తిల్ - అనర్థా పర్యసాయ్యుత్కర్షమ్
ప్రశంసా కారణ మెన్దు కరుత్తు - ఆనాల్ మానసాప కర్షమ్ నిన్ద హేతువాకి లుభయ విధాపకర్షత్తు
క్కు నిందా హేతు త్వమ్ కైముత్య సిద్ధమాకైయాల్ కస్యచి దుభయ విధాప కర్షమ్ స్వాను సంధాన
ముఖేన నిర్వేదత్తైయుణ్డాక్కి పరమ్పరయా కించనాధి కారమాన స్వతంత్ర ప్రపదనత్తిలే మూట్టుమాకి
ల్ తదశైయిలుమ్ నిన్దై ప్రసంగి యాతో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - ఇవై యిరణ్డు వఴియాలుమితి-

సా-ప్ర — బ్రాహ్మణేదమ,, ఇత్యాదిశాస్త్రైరిత్యర్థః- నన్వేవంసతిబ్రాహ్మణభాగవతేషూభయ విధ బ్రాహ్మ
ణ్యస్యాపి విద్యమానత్వాత్తదను సంధానే గర్వఏవ స్యాదిత్యత్ర ‹‹ దృష్ట్వోథమణ మతి క్రామతీ ,, త్యా
దిభిగర్వస్యా నర్థ హేతుత్వావ గమాత్సన కార్యఇతిదర్శయ న్నుభయ విధ బ్రాహ్మణ్యాభావ రూపా
పకర్షాను సంధానం లఘూపాయానుష్ఠానే త్యంతోప యుక్తత్వా దత్యుత్కృష్ట మిథ్యా భయా భావా
నుసంధానమేవ కార్య మిత్యాహ. ఇవత్తిల్ శారీర మాయు మిత్యా దినా - నన్వేవం భాగవతశూద్రాణాం

సా-వి — ఉభయవిధ బ్రాహ్మణోత్కర్షోగర్వహేతుశ్చేదనర్థావహః- అపకర్షోనిర్వేదహేతుశ్చేద ధి
కారి తావచ్ఛేదకత్వేన అతిశయావహ ఇత్యాహ. ఇవత్తిలితి. కార్పణ్యత్తై నినైత్తు, కార్పణ్యమ నుసం
ధాయ. స్థితస్యేతి శేషః. ఉపాయ విశేష త్తిలే మూట్టు మాకిల్, ఉపాయవిశేషే పర్యవసితశ్చేత్.

సా-సం — ఏతైరిః,ఉక్తాత్మగుణైరిః.సమేతైరిః,ఘిళితైరిః-వార్ధకే,జ్ఞానతోవృద్ధతాయాఃప్రాప్త్యాయాం . ఇవ్విర
ణ్డువఴియాలుముళ్ళవపకర్షమితి.సత్యపిశారీరేమానసేచోత్కర్షేతదుభయాపకృష్టతానుసంధానమిత్య
ర్థః- కులజ్గళాయవీఱ్రణ్డిల్,వర్ణత్వేనప్రసిద్ధచతుష్ట-తాన్నిన్నిలైతెళిన్దు,స్వనిష్ఠభక్త్యాదిషుశక్త్యభావా
దకంజ్ఞాత్వా-పురుషార్థ కారణమాకైయాలేఇతి-నోచేదుమతస్థానాంనైచ్యానుసంధానవత్వాద్యదితిభావః.

మూ— ఇప్పడిక్కు-జాతివ్యవస్థైయుమ్ జాత్యనురూపమాన వృత్తవ్యవస్థైయుముణ్డానాలుమ్సర్వ్వరుక్కుం భాగవతత్వ నిబన్ధనమాక మున్న సమర్థిత్త ఉద్దేశ్యత్వప్రతిపత్తిక్కు విరోధమిల్లై. ఇబ్భగవత్పరరిల్ ‹‹ఐకాన్త్యం భగవత్యేషాం సమానమధికారిణామ్,, ఎన్ఱుశొల్లపడియే దేవతాన్తర స్పర్శమత్తవర్కళ్ ఏకాన్తికళ్-అవర్కళిల్వైత్తుక్కొణ్డు ‹‹జ్ఞానీతు పరమైకాన్తీ,, ఎన్ఱుశొల్లపడియే ప్రయోజనాన్తరస్పర్శమత్తవర్కళ్ పరమైకాన్తికళ్-అవర్కళిల్వైత్తుక్కొణ్డు విళంబాక్షు మరామ్సర్వశక్తియాన శేషిపక్కలిలే భరన్యాసమ్పణ్ణిచ్చెయ్కిఱ కైంకర్యక్కుత్తుక్కు ప్రయోజనాన్తరమ్కోలుకై పోలిశైక్కిడువార్ మాత్రమెన్ఱు శ్రుత్యర్థత్తై.

సా-దీ — ఉద్దేశ్యత్వ ప్రతిపత్తిక్కు విరోధశంకైయై పరిహరిక్కిఱార్- ఇప్పడిక్కిత్యాదియాల్. ఉత్కర్షప్రసంగాద్భాగవతేషూత్కర్ష తారతమ్యత్తై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇభ్భగవత్పరరిలిత్యాది - అతిలుమ్ ప్రపన్నరుడైయ పారమైకాన్త్యమ్ షోడశ వర్ణ సువర్ణత్తోడొక్కు మెన్ఱార్ - అవర్కళిలెన్ఱు- పొలిశైక్కిడువార్ మాత్రమెన్ఱశ్రుతి, ఏకాయనశాఖైయిల్ ‹‹అథభోభగవన్తంయాచేత.సఖో ఇత్యాహ.

సా-స్వా—ఇరణ్డువఴియాలుమ్, కాయికత్వమాన సత్వరూపముఖద్వయత్తాలేయుమెన్నపడి- మోక్షపర్యవసాయ్యపకర్షమ్ నిన్దా హేతువెన్నుమ్ శ్రేయసి పర్యవసాయ్యుత్కర్షాపకర్ష మిరణ్డుమ్ శ్లాఘ్యతా నిమిత్తమెన్నుమ్ కరుత్తు - ఉపసంహరిక్కిఱార్ - ఇప్పడి ఇతి - సర్వ్వర్క్కుమ్ భాగవతత్వమడియాక ఉద్దేశ్యత్వ ప్రతిపత్తిక్కు విరోధమిల్లై యెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? ప్రయోజనాన్తర పర భాగవత విషయత్తిలుమ్ పరమైకాన్తిక్కుద్దేశ్యతా ప్రతిపత్తి ప్రసంగియాతో ? ప్రయోజనాన్తర రహిత పరమైకాన్తిక్కు తద్రహిత పరమైకాన్తియే ఉద్దేశ్య - ఏకాన్తి భాగవతనుద్దేశ్యనన్ఱెనిల్ ఇప్పడి ఏకాన్తి పరమైకాన్తి భేదేన భాగవత భేదముణ్డో ? కించ భక్తియోగనిష్ఠనుమ్ పరమైకాన్తియాకైయాలే ప్రపన్ననుక్కు తదపేక్షయా ఆధిక్యాభావమ్ ప్రసంగియాతో ? అతప సిద్ధాన్తమన్నో ? ఎన్నభాగవత భేదత్తై నిరూపిక్కిఱార్ - ఇబ్భగవత్పరరిలిత్యాదినా - పొలిశై, వృద్ధి - పొలిశైక్కిడువార్, వృద్ధిక్కుప్పోడు కిఱవర్. కడన్కొడుక్కిఱవరెన్నపడి. శ్రుతీతి- ఏకాయనశాఖైయిల్ ‹‹అథభోభగవన్తం

సా-ప్ర—జాతేరనపగతత్వేతదను గుణాచారవత్వేచ తేషాం పూజాదికం నస్యాదిత్యత్ర పూజాప్రయోజకసద్భావాత్సాచస్యాదేవేత్యాహ - ఇప్పడిక్కు జాతీత్యాదినా. ఏవం బ్రాహ్మణ్య ప్రాప్తిరూపం ప్రభావం వ్యవస్థాప్య భాగవతేషు పరమైకాన్తినాంసర్వోత్కృష్టత్వం సప్రతియోగికంప్రదర్శ్య తేషుభగవదారాధనభూతయావత్స్వవ్యాపారవత్వాదికంప్రభావంవ్యవస్థాపయతి-ఇభ్భగవదిత్యాదినా. పొలిశైక్కితి.

సా-వి— ఏవం జాతివ్యవస్థాయాం భాగవతత్వ నిబన్ధనోద్దేశ్య ప్రతిపత్తేర్విరోధోనాస్తీత్యుపసంహరతి. ఇప్పడిక్కు-ఇతి. ఏతత్ప్రకారస్య ఉత్కర్షప్రసంగాద్భాగవతేష్వేకాన్తిపరమైకాన్తి వ్యపదేశ నిదానముత్కర్షతారతమ్యమాహ-ఇభ్భగవత్పరరిలితి- అత్తవర్కళ్,నివర్తితవన్తః. అవర్కళిల్వైత్తుక్కొణ్డు,తేషామధ్యేపి. ప్రయోజనాన్తరమ్ కోలుకై, ప్రయోజనాన్తరాపేక్షా. పొలిశైక్కిడువార్ మాత్రం, వృద్ధ్యర్థం విత్తప్రదానం- ఎన్ఱు శ్రుత్యర్థత్తై, ఏతదర్థ ప్రతిపాదకశ్రుత్యర్థం ‹‹కుసీదమేకేవిహరన్తిసర్వే

సా-సం—పొలిశై, వృద్ధిః - మూల్యనాశమప్యవిచార్య వృద్ధిలాభాశామాత్రేణార్థ ప్రదాయీవేత్యర్థః.

మూ—త్తైళిన్ఱు కైంకర్యత్తుక్కు మోక్షముమ్ ప్రయోజనమెన్ఱుకొళ్ళాతే కైంకర్యైక ప్రయోజనరాయిరుక్కుమవర్ కళుడైయ పరమైకాంతిత్వమ్ షోడశవర్ణసువర్ణత్తోడొక్కుమ్. ఇమ్మాత్తిరియుమ్ మహర్షికళ్ మహాభారతాదికళిలే పరమైకాంతికళుడైయ మాహాత్మ్యత్తై ప్రపంచిత్తార్కళ్ -

సా-దీ—ఆశ్రయితవ్యో భగవాన్భవతి. నత్వేవయాచితవ్యః,, తథాన్యత్ర ‹‹కుసీదమేకే విహరంతి స(ర్వే)ర్వంయ ఆశీర్వదంతో వదత్యత్ర కేచిత్ ! పర్యంతలోకా స్త్విహతేభవంతి అనాశిషస్తువిజయాయానంతాయే,,తి ‹‹యస్య సర్వేసమారంభాః అనాశీర్బంధనా ఇహ ! త్యాగేయస్యహుతం సర్వంసత్యాగీ సచపండిత,,ఇతిచ - షోడశ వర్ణ పరమైకాంతికళుడైయ మాహాత్మ్యమ్ మహర్షి కళాల్ మహాభారతాదికళిల్ ప్రపంచిక్కప్పట్టతెన్కిరార్ - ఇమ్మాత్తిరియుమిత్యాది- మాహాత్మ్యవచనఙ్గళిల్ నారాయణైక నిష్ఠస్య ఎన్ఱుమ్వచనత్తినుడైయ

సా-స్వా— యాచేత.నభో ఇత్యాపః ఆశ్రయితవ్యో భగవాన్ భవతి - నత్వేవ యాచితవ్య ,, ఇతి- తథాన్యత్రాపి ‹‹ కుసీద మేకే విహరంతి సర్వేయ ఆశీర్వదంతో దద త్యత్ర కించిత్ । పర్యంత లోకా స్త్విహ తే భవంతి అనాశిషస్తు విజయా యానంతాయే ,, త్యాది శ్రుత్యర్థ మెన్నపడి . షోడశవర్ణ సువర్ణ త్తోడొక్కు మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? ప్రపన్న నుడైయ పరమై కాంతిత్వమ్ షోడశ వర్ణ సువర్ణ సదృశ మెన్ఱు మహర్షికళ్ శొల్ల విల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇమ్మాత్తిరియు మితి ? యాః క్రియాః స్సంప్రయుక్తా స్స్యురే కాంతగత బుద్ధిభిః । తాస్సర్వా శ్శిరసా దేవః ప్రతిగృహ్ణాతి వైస్వయమ్। సత్కర్మ నిరతా శ్శుద్ధా స్సాంఖ్య యోగవిద స్తథే,, త్యాదౌ ప్రపన్న మాహాత్మ్య ప్రపంచనమ్పణ్ణుకైయాలే

సా-ప్ర— ‹‹ కుసీద మేకే విహరంతి స(ర్వే)ర్వంయ ఆశీర్వదంతో దదత్యత్ర కించిత్ । పర్యంత లోకా స్త్విహ తేభవంతి అనాశిషస్తు విజయా యానంతాయే ,, తి । శుత్యుక్త ప్రకారేణ వృద్ధ్యర్థం ఋణత యా ద్రవ్య ప్రదాత్ర్యాని వర్ణాత్వే త్యర్థః - మాత్తు, సువర్ణ వర్ణోత్కర్ష సదృశ భాగవతోత్కర్షః . మహా భారతాదీతి - శ్రీభాగవత హరిభక్తి సుధోదయస్కాంద భృగుసంహితాది గ్రాదిశబ్దార్థః. మహాభారతే ‹‹ మద్భక్త జనవాత్సల్య ,, మిత్యాదిః- ‹‹ యేయజంతి హరిం సర్వే బ్రాహ్మణా ఏవ తేస్మృతా ,, ఇత్యాదిః - ‹‹ నశూద్రా భగవ ద్భక్తా,, ఇత్యాదిశ్చ - శ్రీ భాగవతే ‹‹ శ్వపచోఽపి మహీపాల విష్ణుభక్తో ద్విజాధిక ,, ఇత్యాదిః - ‹‹ నశూద్రా భగవద్భక్తా,, ఇత్యాదిశ్చ-హరిభక్తిసుధోదయే-‹‹శుచిషద్భక్తి

సా.వి—యఆశీర్వదంతోదదత్యత్రకించిత్। పర్యంతలోకా స్త్విహ తెభవంతిఅనాశిషస్తు విజయాయానంతాయే,,తి శ్రుతిః. ఆశీర్వదంతః, పురుషార్థాభిలాషిణః - యేదదతి-కైంకర్య మితి భావః. తెపర్యంత లోకాః-అంతవల్లోకా భవంతి. అనాశిషస్తు, ఫలాభిలాష విరహిణస్తు, అనంతాయ విజయాయ- నిరవధికైంకర్యాయ భవంతీత్యర్థః - ఒక్కుమ్, తుల్యం . దేవతాంతర సంబంధ రహితా ఏకాంతినః. ప్రయోజనాంతర దేవతాంతర సంబంధరహితాః పరమైకాంతినః. తత్రాపి మోక్షమపి కైంకర్యస్య ప్రయోజనత్వే నాకామయమానాః స్వయంప్రయోజన కైంకర్య కాఙ్క్షిణ ఉత్కృష్టా ఇతి భావః. ఇమ్మాత్తిరియుమ్ మహర్షికళ్,

సా-సం— ‹‹నా స్త్యకృతః కృతేనే ,, త్యాదికమభిపేత్య శ్రుత్యర్థ స్త్రైః ఇత్యుక్తమ్-ఫలాభిసంధ్యాకృతం హి శ్రుతౌ కృతేనేత్యుచ్యతె- ఫలంవృద్ధిస్థానీయం- పారమైకాంత్యాదినాశోమాల్యనాశస్థానీయః-

మూ— ఇవఱ్ఱ్ప్రభావత్తైప్పత్తి "నారాయణైకనిష్ఠస్య యాయావృత్తిస్తదర్చనమ్ | యోయోజల్పస్స సజప
స్తద్ధ్యానం యన్నిరీక్షణమ్ | తత్పాదాంబ్వతులంతీర్థం తదుచ్ఛిష్టంసుపావనమ్| తదుక్తిమాత్రం మంత్రాగ్ర్యం
తత్స్పృష్ట మఖిలంశుచి,, ఎన్కిఱశ్లోకఙ్గళ్ ప్రమాణమేయాకిలుమ్ఇఴుక్కు "యాయావృత్తిస్తదర్చనమ్,, ఎన్గతు

సా-దీ— వర్ణఙ్గళైశిక్షిక్కు వేణ్డివచనత్తైక్కాట్టుకిఱార్-ఇవఱ్ఱ్ప్రభావత్తైప్పత్తవెన్ఱు-ప్రమాణమేయాకిలు
మెన్ఱత్తాల్ ఆపాత ప్రతీతార్థ మర్థమన్ఱెన్ఱుసూచితమ్. ఇఴుక్కు "యాయావృత్తి స్తదర్చనమ్ ,, ఎన్ఱుమ్
"యాయాచేష్టా తదర్చన,, మెన్ఱుమ్ పాఠద్వయముణ్డు- అతిల్ యాయావృత్తిస్తదర్చన మెన్గతు క్కర్థ
మరుళిచ్చెయ్కిఱార్- యాయావృత్తిస్తదర్చనమెన్ఱతెన్ఱు-మన్నిమిత్తకృతంపాపమెన్నతుక్కుమాపత్స్వనంతరా

సా-స్వా— అతు పారమై కాంత్య వైషమ్య మన్ఱికేకుఞ్గా మైయాలే యర్థ సిద్ధ మెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్ప
డి భాగవత రుక్కు జాతి వ్యవస్థైయుమ్ శాస్త్రీయ వృత్త వ్యవస్థైయుమ్ శొన్నతు కూడుమో ? "నా
రాయణైక నిష్ఠస్య యాయా వృత్తి స్తదర్చన ,, మిత్యాదినా భాగవత నుడైయ నిషిద్ధ వృత్త్యనుష్ఠాన మ
ర్చన మెన్ఱుమ్ నిషిద్ధ వీక్షణం ధ్యానమెన్ఱుమ్ తత్పాద స్పృష్ట శుద్ధ జలముమ్ పావన మెన్ఱు మిప్పడి పల
ప్రకారమాక శాస్త్రత్తై యతిక్రమిత్తు చ్చొల్ల విల్లైయో ? ఇఴ్ఙు వృత్తి ధ్యానాది పదమ్ విహిత వృ
త్తి ధ్యానాది పర మెన్ఱిల్ అప్పోతు నారా యణైక నిష్ఠస్య ఎన్ఱు విశేష నిర్దేశమ్ వ్యర్థ మన్ఱో? భాగ
వత నుక్కాధిక్యం తోత్తా మైయాలే శ్లోకవైయర్థ్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న నారాయణైక నిష్ఠస్య ఎ
న్కిఱ వచనత్తై యెడుత్తు అర్థ వ్యవస్థై అరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఇవఱ్ఱ ప్రభావత్తై ప్పత్తవిత్యాదినా-
ప్రమాణమే యాకిలుమితి - వస్తుతః యామునా చార్యాదిభి రను పాహృతత్వా త్ప్రమాణ త్వేనసం ప్రతి
పన్న మన్నెన్ఱు కరుత్తు . అత ఏవ శ్రీమత్తాత్పర్య చంద్రికాయాం " యాత యామం గతరస ,, మితి శ్లోక
వ్యాఖ్యానే యత్తు కైశ్చిత్పఠ్యత ఇత్యుక్తమ్. నతు సంప్రతి పన్నత్వ ద్యోతక ఋష్యాది నామ గ్రహణంకృ
తమ్ . తదర్చన మెన్ఱు ఇతి . సాసా ఎన్ఱు పదత్తైఅ ధ్యాహరిత్తుసాసావృత్తి స్తదర్చనమ్-తస్యనారాయణ

సా-ప్ర— దీప్తాగ్నిదగ్ధదుర్జాతి కిల్బిషః । శ్వపచోపి బుధైః శ్లాఘ్యో నవేదాఢ్యోపి నాస్తిక,,ఇత్యా
దిః - స్కాందే " యేషాం చక్రాంకితం గాత్రం శూద్రేష్వపిచ దృశ్యతే। తేవై స్వర్గస్య నేతారో
బ్రాహ్మణా భువి దేవతా ,, ఇత్యాదిః . భృగుసంహితా యాం . " నశూద్రా భగవద్భక్తా స్తేహి వి
ప్రా ఇతిస్మృతా ,, ఇత్యాది భాగవతో త్కర్ష బోధకో ద్రష్టవ్యః - ఏషు ప్రబంధేషు పరమై కాంత్యు
త్కర్ష బోధక వచన బాహుళ్యా త్తత్తద్వచనానా ముపాదానే గ్రంథ గౌరవం స్యాదితి । పబంధా నామే
వో పాదానం - అథ భగవ దారాధన భూత యావ త్స్వవ్యాపార వత్వాది ప్రభావసంగ్రాహక వచనో
పాదాన పూర్వకం తత్ర ప్రతీత క్రమేణ తేషాం వ్యవస్థాం వక్తుం " యాయా వృత్తి స్తద చర్చన ,, మిత్య
స్యార్థ మాహ . ఇవఱ్ఱ ప్రభావత్తై ఇత్యాదినా . శాస్త్రానుమతా ర్జనరూప సర్వవ్యాపారఏవ

నా-వి—ఏతన్మర్యాదావేదినోమహర్షయః-ఏవంజాతింవ్యవస్థాప్యనారాయణైకనిష్ఠస్యేతివచనస్యవృత్తవ్యవ
స్థార్థం పఠితక్రమేణార్థమాహ. ఇవత్తిఱ్ఱ ప్రభావత్తైప్పత్తవితి.ప్రమాణమేయాకిలుమ్,ఆప్తవాక్యత్వేపి
ఆపాతప్రతిపన్నార్థేన ।పమాణం నభవతీతిభావః -

మూ— శాస్త్ర(నిషిద్ధవృత్తియై) విరుద్ధవృత్తియైచ్చొన్నపడియాన్ను - దేశకాలాదివైగుణ్యాత్తాలే‹‹ఆపత్స్వనంత రావృత్తిః,,ఎన్గిఱరనిలైయిలేనిన్నాలుమతుసమారాధనోప యుక్తమాన సమ్యగుపాదానమామెన్నపడి.‹‹మ న్నిమిత్త కృతం పాపమపి ధర్మాయ కల్పతే ,, ఎన్నతుక్కు మితువే తాత్పర్యమ్. ఇజ్జనల్లాత పోతుఅ తిప్రసంగమ్వరుమ్‹‹యాయా చేష్టా,,ఎన్గుపాఠమానాలుమ్ అర్థప్రాప్త శాస్త్రప్రాప్తంగళ్పోలే స్వభావ ప్రాప్తంగళాననిమేషోన్మేషాదికళుమ్సమర్పణీయఙ్గళాక

సా-దీ— వృత్తియిలే తాత్పర్యమెన్గిఱరార్ - మన్నిమిత్తమెన్గు- ఇజ్జనల్లాతపోతఅతిప్రసంగమ్వరుమెన్గిఱరార్- ఇజ్జనల్లాతపోతిత్యాది- అర్థప్రాప్తేత్యాది- అర్థప్రాప్తంగళ్, దేహధారణార్థఙ్గళ్ - శాస్త్రప్రాప్తంగళ్, సదాచారరూపఙ్గళ్- స్వభావప్రాప్తంగళావన? నిమేషోన్మేషాదికళ్ - నిషిద్ధఙ్గళ్,పాపరూపఙ్గళ్.

సా-స్వా— స్యార్చన మెన్గు అన్వయిప్పతు - నిషిద్ధ వృత్తియైఇతి. చౌర్యాదివృత్తియైయెన్నపడి.ఇప్పడివృ త్తి శబ్ద మాపతాఱలిక గౌణవృత్తి పరమానాలుమ్ అత్తై అర్చన మెన్గు నిర్దేశిక్క కూడుమో ? భగ వద్విషయత్తిల్ సాంస్పర్శికాది భోగాపర్ణ మన్రో అర్చనమ్ ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - సమారా ధ నేతి - అర్చన పదమ్ లక్షణయా ఇజ్యోప యుక్తోపాదాన పర మెన్నపడి - అభాగవతనుక్కుఞ్ఞు అ ర్చన మన్నెన్గు కరుత్తు - ‹‹ మన్నిమిత్త కృతంపాప మపి ధర్మాయ కల్పత ,, ఇత్యాదౌ పాపమే ధర్మ మాకిరాప్పోలే భాగవత కృత నిషిద్ధ వృత్తియైయుమ్ అర్చన మెన్గు నిర్దేశిప్పమ్ శక్య మాకైయాల్ స్వర సార్థ త్యాగమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - మన్నిమిత్త మితి - ఇరణ్డిడత్తిలుమ్ ముఖ్యా ర్థమ్ బాధిత మాకైయాల్ గౌణార్థమ్ స్వీకార్య మెన్గుకరుత్తు - ఏవ మనంగీకారే బాధక మరుళి చ్చెయ్కి రార్ . ఇజ్జనల్లాతేతి . అతి ప్రసంగ మితి - భగవద్భాగవత ద్రవ్యాప హార ముమ్ కర్తవ్య మాక ప్ర సంగిక్కు మెన్నపడి . యాయా చేష్టా ఎన్గిఱ పాఠాంతరత్తిల్ నిషిద్ధ క్రియైయుమ్అర్చన మాకత్తోత్త విల్లైయో ? ఎన్న వన్త పాఠత్తిలు మర్థ మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - యాయా చేష్టేతి - అర్థ ప్రాప్తేతి- శరీర ధారణార్థ వ్యాపార మెన్నపడి - ఇతు ఇతరాధికారికళుక్కుమ్ ధర్మోపయుక్త మాకైయాలే అ ర్చన మెన్గుశొల్లలా మెన్గుకరుత్తాలే దృష్టాంత మాక ఎడుత్తతు - ఇతరాధికారికళుక్కు స్వభావ ప్రా ప్తనిమేషాది వ్యాపారమ్ సమర్పణీయ మాక చోదితమల్లామైయాలే అర్చనమన్గు- భాగవతను క్కానాల్

సా-ప్ర— భగవదారాధన తయా తత్ర ప్రతిపాద్యత ఇత్యర్థః - ఆప దనుష్ఠేయానామనాపద్యనుష్ఠానే తేషాం పాపత్వ మేవేతి భావః . నను భగవ దర్థానుష్ఠిత పాపానా మపి ధర్మత్వావగమాద్భాగవ తానాం నిషిద్ధానుష్ఠానమపి భగవదారాధనమేవ స్యాదిత్యత్రాహ- మన్నిమిత్తమిత్యాది- స్వోక్తానంగీకారే బాధకమాహ. ఇజ్జనల్లాతేత్యాదినా- భవాంతరీయదుష్కర్మవశాద్రాగప్రాప్త నిషిద్ధానుష్ఠానస్యాపికైం కర్యత్వే తస్యైవానుష్ఠానం స్యాదితిభావః - పాఠాంతరేప్యేవమేవార్థ ఇత్యాహ-యాయా చేష్టేత్యాది- అర్థప్రాప్తేతి. భగవత స్సర్వతోదిశమారోపితదీపానాం తైలదానార్థవ్యాపారేష్వర్థాత్ప్రాప్తప్రదక్షిణ

సా- వి — అర్థప్రాప్తశాస్త్ర ప్రాప్తంగళ్ పోలే,భగవన్మందిరే ప్రదక్షిణస్థాపిత దీపమాలికాయాం తైలదా నార్థగతౌప్రదక్షిణసిద్ధివల్. దేహయాత్రాప్యర్థప్రాప్తగతిర్వా

మూ— రహస్య శాస్త్రసిద్ధ మాకైయాలే తదర్చన మెన్నలామ్. ఇతు నిషిద్ధత్తిల్ ప్రసంగియాతు. ప్రతిషిద్ధ మల్లాత స్వభావార్థ శాస్త్ర ప్రాప్తఙ్గళెరె సమర్పణీయఙ్గళాక ఓతప్పట్టతు - ఇతిక్కు ఉపబృంహణమాన ''యత్కరోషియదశ్నాసి,, ఎన్గిఱ శ్లోకత్తుక్కుమ్ ఇప్పడిశాస్త్ర విరోధమిల్లాత విషయత్తిలే తాత్పర్యమ్-

సా-దీ— రహస్యశాస్త్రఙ్గళిల్ అర్థప్రాప్తశాస్త్రప్రాప్తఙ్గళుక్కుమ్ పొదువాన స్వభావప్రాప్తచేష్టైకళుక్కుమ్ సమర్పణీయత్వమ్ శొల్లుకైయాలిఙ్గు-ఉళ్ళ చేష్టాశబ్దమ్ అవత్తిల్ పర్యవసిక్కుమాకైయాల్ నిషిద్ధవ్యతిరిక్తఙ్గళే యామ్ చేష్టా ఎన్ఱు శొల్లప్పడుమెన్గిఱార్ - ఇతు నిషిద్ధత్తిలితి - ''యత్కరోషి యదశ్నాసి,, ఎన్ఱతుక్కుమ్ ఇతువే తాత్పర్యమెన్గిఱార్-ఇతినుపబృంహణమానవిత్యాది-నిషిద్ధమ్ అర్చనమాకైయాకిల్ ''ప్రాయశ్చిత్తం

సా-స్వా— సమర్పణీయతయార్చనమెన్ఱు భాగవతాసాధారణ ప్రభావపరత్వమ్ కణ్డుకొళ్వతు-రహస్యేతి- రహస్యశాస్త్రం, రహస్యార్థప్రతిపాదక భగవచ్ఛాస్త్రాదికమ్ - అఙ్గు ''కాయేనవాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనావా ప్రకృతే స్స్వభావాత్ ॥ కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ,, ఎన్ఱు స్వభావార్థ శాస్త్ర ప్రాప్త వ్యాపార సమర్పణం విహితమెన్నపడి. భాగవత నుడైయ స్వభావ ప్రాప్త చేష్టై అర్చనమెన్నతుకూడుమో ? స్వభావ ప్రాప్త నిషిద్ధ చేష్టైయుమ్ అర్చనమాక ప్రసంగియాతో. ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఇతుఇతి - ఇతు, అర్చనత్వం -ఇతుక్కు నియామకమేతెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ప్రతిషిద్ధమితి - ఓతప్పడుకిఱతితి - ''తస్యైవం విదుష,, ఇత్యనువాకత్తిల్ ''యదశ్నాతి యత్పిబతి తదస్య సోమపాన,, మిత్యాదినా స్వభావార్థ శాస్త్రప్రాప్తానామారాధన విశేషత్వ శ్రుతేశెన్నపడి - ఛాందోగ్యత్తిలే తత్సమాన ప్రకరణత్తిల్ పురుష విద్యైయిల్ స్వభావ ప్రాప్త వ్యాపారఙ్గళై యజ్ఞావయవఙ్గళాకచ్చొల్లి ''తద్యదశితి యత్పిపాసతి యన్న రమతే సాస్య దీక్షా''-ఇత్యాది ''కృష్ణాయ దేవకీపుత్రాయోక్త్వా పిపాసైవ సంబభూవేతి - ప్రతిషిద్ధవర్జం స్వభావార్థశాస్త్రప్రాప్త వ్యాపారాణాం భగవతి సమర్పణస్య మోక్ష పర్యవసాయిత్వమప్యుక్తమాకైయాలే ప్రతిషిద్ధ వ్యాపారమ్ సమర్పణీయమల్లామైయాలే చేష్టాశబ్దమ్ తత్పరమన్ఱు - కింతు భాగవత నుడైయ విహితాప్రతిషిద్ధ స్వభావార్థ శాస్త్రప్రాప్తచేష్టై సమర్పణీయతయా చోదితైయాకైయాల్ అర్చనమెన్ఱుకరుత్తు- ''యత్కరోషియదశ్నాసి యజ్జుహోషి దదాసియత్ ,, ఇత్యాద్యుపబ్రహ్మణత్తిలే సామాన్యతః నిషిద్ధ కరణముమ్ అభక్ష్యభక్షణముమ్ సమర్పణీయమాకత్తోన్ఱుకైయాలే యతువుమ్ అర్చనమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇతినుపబృంహణమానేతి.ఇప్పడీతి-శ్రుతిశొన్న ప్రకారమాకవెన్నపడి - ఇప్పడిభాగవతనుడైయ

సా-ప్ర— రూపతాదిరిత్యర్థః. రహస్యశాస్త్రేతి . ''కాయేనవాచామనసేంద్రియైర్వాబుద్ధ్యాత్మనావా ప్రకృతి స్వభావాత్ । కరోమియద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయేత్తది ,, త్యాది శ్రీపాంచరాత్ర శాస్త్ర ప్రాప్త మిత్యర్థః - ఓతప్పట్టతు, ''యత్కరోమి యదశ్నామి యజ్జుహోమి వదామియత్ । యత్తపస్యామి భగవం స్తత్కరోమి త్వదర్పణ ,, మిత్యాది మంత్రేష్వధీత మిత్యర్థః-

సా-వి—రహస్యశాస్త్రసిద్ధమాకైయాలే.''యాచేష్టామమనిత్యశః-కేశవారాధనేసాస్యాత్. కాయేనవాచే, త్యాదిపాంచరాత్రసిద్ధతయా-నిషిద్ధత్తిల్ ప్రసంగియాతు,నిషిద్ధచేష్టానభవతీత్యర్థః.ఓతప్పట్టతు,యత్కరోమి

సా-సం— ఓతపట్టతిత్యుక్తిః - ''యాన్యనవద్యాని కర్మాణి తానిసేవితవ్యాని,, తాన్య

మూ — ఇవత్తిల్ శాస్త్రవిరుద్ధఙ్గళ్ వన్దాల్ అధికారానురూపమాన నైమిత్తికమ్ నిగ్రహశమన(మ్ కార్య్యమ్) మాన కైంకర్యమ్ - ‘‘యోయోజల్పస్సనజపః,, ఎన్కిఱతువుమ్ ‘‘పారుష్యమతివాదశ్చ పైశున్యంచైవ సర్వశః అనిబద్ధప్రలాపశ్చ వాఙ్మయంస్యాచ్చతుర్విధమ్,, ఎన్ఱుశాస్త్రప్రతిషిద్ధమాన వృథాజల్పత్తై చ్చొన్నపడియన్ఱు-తత్త్వహితవిషయమాక శిష్యగురుసబ్రహ్మచారిశిష్టశ్రేయోర్థికళోడే అజ్ఞాతజ్ఞాపనార్థమాకవుమ్, జ్ఞాతస్థిరీకరణార్థమాకవుమ్, సంశయనిరాకరణార్థమాకవుమ్, (పణ్ణుమ్) ఉక్తిప్రత్యుక్తిపరమ్పరైకళైచ్చొల్లుకిఱతు-

సా.దీ — సమాచారే ,, ఇత్యాదికళోడు విరోధిక్కుమెన్ఱు మభిప్రాయత్తాలరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవత్తిల్ శాస్త్రేత్యాది - యోయోజల్ప ఇత్యాది - జల్ప శబ్దమ్ తత్త్వజ్ఞానార్థ వాదత్తై ఉక్తిప్రత్యుక్తిత్వసాధర్మ్యాల్ లక్షిక్కిఱతెన్ఱుతర్థమ్ - శిష్యేతి - ‘‘తంశిష్య గురు సబ్రహ్మచారి శిష్టశ్రేయోర్థిభిరభ్యుపేయా ,, దెన్ఱు వాద విషయమాన న్యాయ సూత్రమ్ ప్రత్యభిజ్ఞాపితమ్. విజిగీషుకథారూపముఖ్యార్థత్తై

సా.స్వా — నిషిద్ధచేష్టైకళ్ అర్చనమెన్ఱుశొన్నతుకూడుమో? అప్పోతు నిషిద్ధమ్ ప్రసక్తమాకిల్ తన్నివృత్త్యర్థమ్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణవేణ్డుకైయాల్ ప్రయోజనాంతరప్రసంగత్తాలే షోడశవర్ణసువర్ణసదృశ పరమైకాంతికక్కు మాత్తిరన్ఱ్యానత్తై వారాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవత్తిలితి . నిగ్రహేతి - బంధకఫలార్థమాన కైంకర్యమ్ బాధకమానాలుమ్ నిగ్రహశమనమాన కైంకర్యమ్ స్వరూపోచితమాకైయాలే అపకర్షాపాదకమన్ఱెన్ఱు కరుత్తు. ఇతి ‘‘యోయోజల్పః,, ఎన్కిఱ విడత్తిల్ జల్పశబ్దమ్ విజిగీషుకథాపరమాకిల్ బాధితార్థమ్ - పరమైకాంతికక్కు విజిగీషు కథై యిల్లైయే? ఉక్తిమాత్రపరమాకిల్ నిషిద్ధప్రలాపముమ్ జపమాక ప్రసంగిక్కుమ్ - జల్పశబ్ద స్వారస్యముమ్ ప్రసంగిక్కుమ్-ఆకైయాల్ యోయోజల్పః ఎన్కిఱతు కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - యోయోజల్ప ఇతి - పారుష్యమ్, క్రూరభాషణమ్ - అతివాదః, వస్తుస్వభావాననుగుణోత్కర్ష వాదః - పైశున్యం, పరపీడార్థమన్యకర్ణేశ్రావణమ్ - అనిబద్ధప్రలాపః, అసంగత భాషణం - తత్త్వేషి. పారుష్యాదికళ్ వాఙ్మయపాపఙ్గళాకైయాలే జపః ఎన్ఱు స్తుతిక్కక్కూడామైయాలుమ్ విజిగీషు కథారూప ముఖ్యార్థమ్ బాధితమాకైయాలుమ్ అన్యథానుపపత్త్యా ఉక్తిప్రత్యుక్తిరూపత్వ సాదృశ్యేన గౌణ్యావృత్త్యా శిష్యగుర్వాద్యుక్తిప్రత్యుక్తిపరమెన్ఱు కరుత్తు-

సా.ప్ర — నను ‘‘వాచేనబ్రాహ్మణం జిత్వా హృష్టో భవతి యోద్విజః శ్మశానే పాదపస్స స్యాద్గృధ్రకంకనిషేవిత ,, ఇతి జల్పస్య నిషిద్ధత్వాత్ కథం జల్పస్య మంత్రజపరూపత్వ మిత్యత్ర జల్పశబ్దస్యార్థమాహ-యోయోజల్ప ఇత్యాదినా . జల్పశబ్దస్య కృత్స్న వ్యాపార పరత్వేపి పారుష్య మిత్యాదినా కతిపయ వాగ్వ్యాపారాణాం నిషిద్ధత్వాల్ లోకే సామాన్యశబ్దానాం విశేషకటాక్షేణ ప్రయోగదర్శనాచ్చ తత్త్వవిషయోక్తి

సా.వి — యదశ్నాషీతిమంత్రేఽధీతం. నిషిద్ధానుష్ఠానమపి ఆరాధనం చే‘‘త్ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరే,, దిత్యాదినవిరోధస్స్యాదిత్యభిప్రేత్యాహ. ఇవత్తిలితి- నైమిత్తికం ప్రాయశ్చిత్తమిత్యర్థః - నిగ్రహశమనం, భగవత్ప్రీతి నివర్తకం. జల్పశబ్దస్య వాఙ్మాత్ర పరత్వస్వీకారేణ వ్యాఖ్యాయ విజిగీషు కథా జల్ప ఇతి స్వీకారేణ తస్య సామాన్యతోనిషేధేపి ధర్మసంస్థాపనార్థం విగృహ్యకథాయా అనుమతత్వాత్సోపి జల్పో జపసాధ్యస్స్యాత్

సా.సం — శ్రుత్యభిప్రాయా - పిశునః, కుటుంబచ్ఛేదక వాక్య వృత్తికః. తస్య వాక్ప్రవృత్తిః పాపః పైశున్యం-అతివాదో వస్త్వననుగుణవాదః . అనిబద్ధప్రలాపః , అసంగతి ప్రలాపః . గురు శిష్యయోరుక్తిప్రత్యుక్తి

మూ— “నవిగృహ్యకథాం కుర్యాత్„ ఎన్ఱు సామాన్యేన శొల్లచ్చెయ్తేయుమ్ “యథాశక్తినిగృహ్ణీయాద్దేవతా గురు నిందకాన్„ ఎన్ఱువిశేషిత్తు ధర్మశాస్త్ర సిద్ధమాకై యాలే బాహ్యకుదృష్టికళై ప్పత్తవిజిగీషుమాక చ్చొల్లుమ్ వాక్య పరమ్పరైయై జల్పమెన్ను తాకవుమామ్- “తద్ధ్యానం యస్మిన్ క్షణం„ ఎన్నతు నిషిద్ధ నృత్తాది దర్శనఙ్గళై చ్చొన్నపడియన్ఱు • కైంకర్యార్థమాక ప్రవర్తిక్కుమ్ పోతు ఇవన్ కణ్ ణుక్కిలక్కాన పదార్థఙ్గళెల్లామ్ “అహంహరిస్సర్వ మిదంజనార్దనః„ ఇత్యాదికళిల్పడియే “నిఱ్కిన్ఱ తెల్లామ్ నెడుమాల్„ ఎన్ఱు బ్రహ్మాత్మక మాయ్ తోన్ఱుమ్ప్రకారఙ్గళై చ్చొన్నపడి- “తత్పాదాంబ్వతులం తీర్థమ్„ ఎన్నతువుమ్ ప్రాప్త విషయత్తిలే గుణాధిక్యమ్శొల్లుకిఱతు - పాదోదకం తీర్థమాక చ్చొన్నవిషయత్తిల్ నారాయణైకనిష్ఠత్వమ్ ఉణ్డాయిత్తాకిల్ అతుసర్వాధికతీర్థమెన్ఱపడి. అల్లతుభాగవతనుదేయపాప త్తిలేయాదృచ్ఛికమాకప్పట్టనిమాల్యజలాదికళుమ్ అతులమానతీర్థమామెన్ఱపడియన్ఱు.

సా-దీ— యంగీకర త్తైరుళిచ్చెయ్కిఱార్ • నవిగృహ్యేత్యాదియాల్- తద్ధ్యానమిత్యాది - ఇఙ్గు నిషిద్ధమెన్నతు హేతుగర్భమ్ • నిఱ్కిన్ఱ తెల్లామితి - నిఱ్కిఱ పదార్థమెల్లామ్ - నెడుమాల్, సర్వేశ్వరన్ • సర్వేశ్వరాత్మకమెన్ఱపడి శాతార్ - కణ్డై, అతిశయమ్- ప్రాప్తవిషయత్తిల్, విహిత

సా-స్వా— ముఖ్యార్థ పరమాయుమ్ యోజనాంతర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నవిగృహ్యేతి - సామాన్యనిషేధమ్ విశిష్య విహిత వ్యతిరిక్త విషయమెన్ఱు కరుత్తు • తద్ధ్యానం యస్మిన్ క్షణ మెన్కిఱతై వివరిక్కిఱార్ - తద్ధ్యాన మితి. తత్పాదాంబ్వ తులం తీర్థ మెన్కిఱత్తుక్కు అర్థ మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - తత్పాదాంబ్వితి - ప్రాప్తేతి - విశిష్ట విధ్యపేక్షమా ప్రాప్తానువాదేన కించిద్గుణ విధానంన్యాయ్య మెన్ఱపడి • ఇత్తై వివరిక్కిఱార్ • పాదోదక మితి • “బ్రాహ్మణాః పాదతోమేధ్యాః„ ఎన్ఱు బ్రాహ్మణ పాదోదకం తీర్థతయా ప్రాప్తమెన్ఱపడి-వ్యవచ్ఛేద్యార్థత్తై క్కాట్టుకిఱార్. అల్లతితి- తదుచ్ఛిష్టంసుపావనమెన్కిఱతుక్కుమ్

సా-ప్ర —ప్రత్యుక్తి రూప విశేష పరత్వమేవ యుక్త మిత్యర్థః - అథవా జల్పశబ్దస్య విజిగీషుకథా పరత్వేపిన దోష ఇత్యాహ • నవిగృహ్యేత్యాదినా – నిఱ్కిన్ఱ తెల్లామ్ నెడుమాలెన్ఱు, చక్షుర్విషయమేవస్థితం సర్వం సర్వేశ్వర ఇతి - పాదోదకం తీర్థమాక విత్యాది • “యోమూర్ధ్ని ధారయేద్విప్ర స్మహత్పాద తలోదకం • సస్నాతస్సర్వ తీర్థేషు పుణ్యవాన్నాత్ర సంశయః„ ఇత్యాదిభిః పావనత్వే నోక్తస్య పాదోదకస్య „ ప్రాయశ్చిత్త మిదమ్ పుణ్యం మహాపాతకి నామపి। వైష్ణవాంఘ్రి జలంశుభ్రం భక్త్యాసం ప్రాశ్యతే యదీ„ త్యాద్యుక్త వైష్ణవ సంబంధో లభ్యతే చేత్సర్వాధిక మిత్యర్థః • నను “ఉచ్ఛిష్టమపి

సా-వి— భగవత్సమారాధనం భవతీత్యాహ - నవిగృహ్యేతి- కణ్ణుక్కిలక్కాన, నేత్రలక్ష్య భూతాః- నిఱ్కిన్ఱ తెల్లామ్, స్థితం సర్వం - నెడుమాల్, భగవాన్ • భగవదాత్మకం- ప్రాప్త విషయత్తిలే, “యోమూర్ధ్ని ధారయేద్విప్రస్మహత్పాదతలోదకమ్। సస్నాతస్సర్వతీర్థేషు పుణ్యవాన్నాత్రసంశయః„ ఇతిసామాన్యతః పావనత్వేనోక్తస్య పాదోదకస్య “ప్రాయశ్చిత్త మిదం పుణ్యం మహాపాతకినామపి। వైష్ణవాంఘ్రిజలం శుద్ధం భక్త్యా సంప్రాశ్య తేయదీ„తి వైష్ణవసంబంధిత్వే ప్యత్యంత పావనత్వ మితిభావః- అల్లతితి-

సా-సం— పరంపరాయామపి జల్పశబ్దస్వారస్యా దాహ- నవిగృహ్యేత్యాదినా • ప్రాప్తవిషయత్తిలిత్యుక్త మేవ వివృణోతి - పాదోదక మితి -

మూ— "తదుచ్ఛిష్టం సుపావనమ్,, ఎన్ఱుమ్ పునరుపనయనాది ప్రకరణఙ్గళిలే పావనమాక శాస్త్రప్రాప్తమాన ఉచ్ఛిష్ట విశేషత్తుక్కు ఇగ్గుణ విశేషమడియాక పావనత్వాతిశయమ్ శొల్లప్పడి. మత్తుమ్ శిష్యపుత్రాదికళుక్కు నారాయణైకనిష్ఠత్వ ముణ్డానాల్ ఆచార్యాదికళుక్కు అవర్కళుడైయ ఉచ్ఛిష్టమ్

సా.దీ— విషయత్తిల్- తదుచ్ఛిష్టమెన్ఱతినర్థమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ • తదుచ్ఛిష్టమిత్యాదియాల్- విహితస్థలత్తిల్ నారాయణైక నిష్ఠనుడైయ ఉచ్ఛిష్టమాకిల్ సుపావన మెన్ఱపడి • అవిహితస్థలత్తిలుమ్ శొన్నపడియాన్ను-

సా-స్వా—ప్రాప్త విషయత్తిలే గుణాధిక్య విధి పరత్వమ్ కాట్టుకిఱార్. తదుచ్ఛిష్టమితి • పునరుపనయనేతి. "పితుర్జ్యేష్ఠస్యచ భ్రాతురుచ్ఛిష్టం భోక్తవ్య,, మిత్యాదా వెన్ఱపడి - ఆది శబ్దేన నిత్యభోజన ప్రాయశ్చిత్త ప్రకరణం గృహ్యతే - ఉచ్ఛిష్టత్తుక్కెన్ఱు నిర్దేశియాతే ఉచ్ఛిష్ట విశేషత్తుక్కెన్ఱు అధికోపాదానం బ్రహ్మచారిణః పుత్రాదేః పిత్రాద్యుచ్ఛిష్ట భోజన ప్రసక్తౌ ఉచ్ఛిష్ట మధ్వాదికం నభోక్తవ్య మెన్ఱు సూచిప్పిక్కైక్కాక - వ్యవచ్ఛేద్యార్థత్తై కాట్టుకిఱార్ • శిష్యేతి • ఆదిశబ్దేన శరీరాత్మ సంబంధ రహితానామ్ గ్రహణమ్- ఆచార్యేతి - ఆది శబ్దేనాచార్య గ్రహణమ్- ఇప్పడి ఒరు భాగవతోచ్ఛిష్టమ్ అన్య భాగవతనుక్కు పావన మెన్ఱపడియన్ఱు ఎన్ఱు నిర్దేశియాతే శిష్యపుత్రాచార్యాది గ్రహణమ్ అత్యంతానాచిత్యే

సా-ప్ర—చామేధ్యంభోజనంతామసప్రియ,, మిత్యాదిభిః జ్ఞానసంకోచకరతయోక్తస్యోచ్ఛిష్టస్య కథంసుపావనత్వ మిత్యత్ర ఉచ్ఛిష్ట శబ్దస్యార్థ మాహ - తదుచ్ఛిష్ట మిత్యాదినా - పునరుప నయనాదీతి - " అథాతః పున రుపనయన ,, మిత్యారభ్య " వ్యాహృతీశ్చ హుత్వా పున రుప నయనం కరోతి • అథవా సావిత్రీ మష్ట శత మావ ర్త్యాభి మృశ్య తత్రైవ ఘృతం ప్రాశ్నీయాత్ - గురోరు చ్ఛిష్టంవా - తతః పూతో భవతీ ,, తి వైఖాన సబోధాయ నీయా ఖండా దశాదౌ పునరుప నయనా పరకల్ప తయోక్త గురూచ్ఛిష్ట భోజనే నారాయణైక నిష్ఠ సంబంధిత్వే పావనత్వాతి శయ ఉచ్యత ఇత్యర్థః - నను సాక్షాత్కృత సకల ప్రమాణైః భక్తాంఘ్రిరేణురిత్యాఖ్యాతైర్దివ్య సూరిభి వైష్ణవోచ్ఛిష్టభోజన మాత్రస్య సర్వాన్ ప్రత్యప్యతిపావనత్వోక్తే వైష్ణవోచ్ఛిష్ట భోజనస్య ప్రాయశ్చిత్త విశేష విషయత్వ మేవేతి కథన్నిరుచ్యత ఇత్యత్ర సాంప్రదాయికంనియామకమపిదర్శయన్ సూరి వాక్యస్య " యోసౌ మంత్రవరం ప్రాదాత్సంసారోచ్ఛేదసాధనం ప్రతీచ్ఛేద్గురు వర్యస్యతస్యోచ్ఛిష్టం సుపావనమ్ । గురోస్సర్వస్య యదుచ్ఛిష్టంభోజ్యం తత్పుత్ర

సా-వి— పాదస్పృష్టరథ్యాసలిలాదిరాదిశబ్దార్థః. పునరుపనయనాదీతి. "అథాతః పునరుపనయన,, మిత్యారభ్య "వ్యాహృతీః హుత్వా పునరుపనయనం కరోతి. అథవా సావిత్రీమష్టశతమావర్త్యాభిమృశ్య ఘృతం ప్రాశ్నీయాత్ - గురోరుచ్ఛిష్టంవా భుంజీత- తతః పూతో భవతీ,,తి వైఖానస బోధాయనీయా ఖండాదశాదౌ పునరుపనయనాపర కల్పతయోక్త గురూచ్ఛిష్టభోజనే నారాయణైక నిష్ఠ సంబంధిత్వే పావనత్వాతిశయ ఉచ్యత ఇత్యర్థః • నను సాక్షాత్కృత సకలప్రమాణైః భక్తాంఘ్రిరేణు నామక దివ్యసూరిభి వైష్ణవోచ్ఛిష్ట భోజనమాత్రస్య సర్వాన్ప్రత్యప్యతి పావనత్వోక్తేః వైష్ణవోచ్ఛిష్టభోజన వచనస్యకథం ప్రాయశ్చిత్తరూప గురూచ్ఛిష్ట భోజన విషయత్వ ముచ్యత ఇత్యత్ర గురూచ్ఛిష్ట భక్షణ విషయత్వస్య సాంప్రదాయికత్వం దర్శయన్ దివ్యసూరివాక్యస్య "యోసౌమంత్ర వరం ప్రాదాత్సంసారోచ్ఛిత్తిసాధనమ్। ప్రతీచ్ఛేద్గురు రప్యస్య తస్యోచ్ఛిష్టం సుపావనమ్ ॥ గురోస్సర్వస్యయదుచ్ఛిష్టం భోజ్యంతత్పుత్రశిష్యయోః,,

సూ — సుపావన మెన్నపడి యున్న — "నిర్మాల్యం భక్షయిత్వైవ ముచ్ఛిష్ట మగురోరపి। మాసంప్రసూ ప్రణోఘూత్వా జపన్నష్టాక్షరం సదా॥ బ్రహ్మకూర్చం తతః పీత్వా పూతో భవతి మానవః", ఎన్ఱు భగవద్ధర్మ నిష్ఠుక్కు - సమయాచారమ్ శొల్లుకిఱ సనత్కుమార సంహితా వచనత్తై ఆగమప్రామాణ్యత్తిలే ఆళవన్దార్ ఉదాహరిత్తరుళినార్ - ఆకైయాలే "పోనకమ్ శెయ్‌త శేడన్దరువరేల్ పునితమన్నే", ఎన్ఱతువుమ్ గురువిషయమాయత్తనై.

సా-దీ — అవిహితస్థలోచ్ఛిష్ట భక్షణత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తత్తాలే శుద్ధియెన్ఱు మిడత్తుక్కు ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్ - నిర్మాల్యమిత్యాదియాల్ - దేవతాన్తరత్తుక్కిట్ట పత్ర పుష్పాదినిర్మాల్యమ్ - ఆళవన్దారెన్ఱైడమత్తు అవరుక్కుమిదు అనభిమతమెన్నైక్కాక - అగురోః, ఆచార్యపితృజ్యేష్ఠభ్రాతృవ్యతిరిక్తనుడైయ వెన్నై - పోనకమ్, శెయ్‌త శేడమ్, తాఙ్గళ్ ముతు శెయ్‌తు మిక్కుశేషత్తై తరువరాకిల్ - అన్ఱై, అప్పోతే. పునితమ్, పావనతమమ్ - పోనకమ్ శెయ్‌త శేడమ్ తరువరేలెన్ఱతువుమ్ విహితస్థలత్తిలే ఎన్కిఱార్. ఆకైయాలితి - సామాన్య

సా-స్వా — సపరిహాస ద్యోతనార్థమ్ - "ప్రాప్త విశిష్ట విధి ప్రసంగాదెన్ఱు కరుత్తు. స్వోక్తార్థత్తుక్కు శాస్త్రాన్తరానుగుణ్య మరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - నిర్మాల్యమితి - ఇన్నవచన మభాగవత విషయమానాలో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. భగవద్ధర్మ నిష్ఠుక్కితి - ఇన్న వచనం ప్రామాణికమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఆగమ ప్రామాణ్యత్తిలే ఇతి. ఇప్పడియాకిల్ "పోనకమ్ శెయ్‌త శేడన్దరువరేల్ పునితమన్నే", ఎన్కిఱ పాట్టు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. ఆకైయాలేఇతి - ఆకైయాలే, తదుచ్ఛిష్టం సుపావనమెన్కిఱతు విశేష విషయమాకైయాలే - యద్వా. అగురూచ్ఛిష్టం ప్రత్యవాయ కరమాన పడియాలే ఎన్నపడి - పోనక మితి. పోనకమ్ శెయ్‌త శేడమ్, తాఙ్గళ్ ముతు శెయ్‌తు మిక్కశేషత్తై తరువరాకిల్ - అన్ఱై, అప్పోతే - పునితమ్, పావనతమమ్ - ధాతుసామ్యాద్యాపాదకపంచగవ్యాదికమ్ పోలే కాల విళంబమున్ఱిక్కే అప్పోతే పావనతమమెన్నపడి - భాగవత సామాన్య విషయాగాదైకుర గురు విషయత్వమ్ శొల్లిల్ అస్వారస్యమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న సామాన్యవిషయతామభ్యుపేత్యాపి గాథాయా

సా-ప్ర — శిష్యయో, రితి భోక్తృవ్యతయోక్త గురూచ్ఛిష్ట విషయ మేవేత్యాహ. నిర్మాల్యమిత్యాదినా - నను సామాన్యేన భగవన్నామకీర్తన పరా భాగవతా హీనకృత్యా అపి స్వభుక్తశేషం ప్రయచ్ఛంతి చేత్తదత్యంత పరిపూత మితి భక్తాంఘ్రిరేణు సూర్యుక్తత్వాత్ "ఉచ్ఛిష్ట మగురో", రిత్యస్యైవార్థో వర్ణనీయ ఇతి కథం గురూచ్ఛిష్టస్యైవ భోజ్యత్వమ్ తత్రాపి వివక్షిత మిత్యుచ్యత ఇత్యత్ర

సా-వి — ఇతిభోక్తృవ్యతయోక్తగురూచ్ఛిష్టవిషయత్వమేవేత్యాహ - నిర్మాల్య మిత్యాదినా. అగురోరిత్యే "తత్పితుర్జ్యేష్ఠస్య భ్రాతురుచ్ఛిష్టంభోక్తవ్య", మితి సూత్రోక్తస్యాప్యుపలక్షణం. గుర్వాదివ్యతిరిక్తస్యేత్యర్థః - పోనకమ్ శెయ్‌త శేడన్దరువరేల్ పునితమన్నే - పోనకమ్ శెయ్‌త శేడమ్, భుక్తశేషమ్ - తరువరేల్, భాగవతా దదతి చేత్. అన్ఱై, సద్య ఏవ. పునితమ్, పూతా భవామః - నను సామాన్యేన భాగవతానామకీర్తన

సా-సం — బ్రహ్మకూర్చం, ప్రాయశ్చిత్తరూపం పంచ గవ్యం - గురు విషయమామత్తనై ఇతి - తరువరేలిత్యుక్త్యా న దాస్యంతీతి భానాద్దానాభావస్య భాండశేషే ప్రసంగాభావాదుక్తశిష్టవిషయైవ సా గాథేతి "సవై శ్రేష్ఠతమో గురు", రిత్యుక్తభరసమర్పణకృద్గురుపరేతి భావః. సామాన్యతః ప్రాప్తంసా

మూ — పోతు వానాలుమ్ భగవత్సంకీర్తన పరర్ దేశ కాలాదివై గుణ్యత్తాలే ఊనవృత్తికళు మాయ్ ఊనకారకర్కళుమా యిరున్నార్కళ్ యాకిలుమ్ త్తాజ్గళ్ అముతు శెయ్త శేడత్తరు వారాకిల్ పునితమా మెన్నతా మత్తనై. ఇతిల్ శేషశబ్దమ్ ‹‹అన్న శేషః కిం క్రియతా మిష్టైస్సహ భుజ్యతామ్,, ఇత్యాదికళిల్ న్యాయత్తాలే భాండస్థ విషయమానాల్ విరోధ మిల్లై-

సా-దీ—విషయమానాలుమ్నిర్వాహమ్కాట్టుకిరార్-పోతువానాలుమెన్టు-ఇప్పకుత్తిల్ శేషశబ్దమ్భాండస్థశేషపరమాకిల్ శాస్త్రవిరోధ మిల్లై యెన్కిరార్ - ఇతిల్ శేషేత్యాది • తదుచ్ఛిష్టమ్ సుపావనమెన్ద వచనత్తుక్కుమ్ అన్యవిషయత్వమ్ నిర్వహిక్కైక్కాక శ్రుత్యాదికళిలుచ్ఛిష్ట శబ్దమ్ పాత్రశేషత్తిలుమ్ ప్రయుక్త

సా-స్వా—యోజనాంతర మరుళిచ్చెయ్కిరార్. పోతువానాలు మితి- ఊనవృత్తికళ్, ఆపత్తిలే కృష్యాదికళ్ పణ్ణుకిర వర్కళ్ - ఊన కారకర్, ఇన్త ఊనవృత్తికళై పరర్కళుక్కుమ్ బోధిత్తు ప్పణ్ణు విక్కిరవర్కళ్ - ‹‹ దివ్యైరవేద్య విభవేతి యది బ్రువంతి మాధ్వీ మనోజ్ఞ తులసీక యదీతి చాహుః। ఊన క్రియా అపి పరానపి కారయంతో భుక్తాధికం దదతి చేన్న నతత్పవిత్ర ,, మిత్యేతద్గాధార్థ కథన శ్లోకం శ్రీమత్తాత్పర్య చంద్రికై యిలు పార్త్తమను సంధేయమ్ - ఆనాలుమ్ శేష శబ్ద ముచ్ఛిష్ట పరమానాల్ విరోధమ్ వారాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇతిలితి - ఇతిల్, గాథైయిల్ - ఆనాలుమ్, శేష శబ్దమ్ భాండస్థ శేషశబ్దత్తిలుమ్ ప్రయుక్తమానాలుమ్- ఉచ్ఛిష్ట శబ్దమ్భాండస్థ శేషత్తిల్ ప్రయుక్తమల్లామైయాలే ‹‹ తదుచ్ఛిష్టం సుపావన ,, మెన్కిర వచనత్తిల్ ఉచ్ఛిష్ట శబ్దమ్ భుక్తోజ్ఝిత పరమాకైయాల్ తదుప బ్రహ్మణమానగాథైయిలుమ్ శేషశబ్ద ముచ్ఛిష్ట పరమాక వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-

సా-ప్ర— శేషశబ్దస్య భాండస్థ శేషవిషయ తయాపి ప్రయోగ దర్శనాత్సూరివాక్యస్థస్యతస్యాన్యథా సిద్ధిసంభవాన్నిషేధస్య త్వనన్యథా సిద్ధత్వాచ్చ సూరివాక్యస్య భాండస్థ శేష విషయత్వ మేవేత్యాహ - పోతు వానాలు మిత్యాదినా - నను ‹‹ ఉచ్ఛిష్టం సుపావన ,, మిత్యత్ర ఉచ్ఛిష్ట శబ్దదర్శనాత్సామాన్యస్యాపి శేష శబ్దస్యోచ్ఛిష్టత్వ మేవ న్యాయ్య మిత్యత్ర ఉచ్ఛిష్ట శబ్దస్యాపి భుక్తశిష్టపాక పాత్రస్థ విషయ తయా ప్రయోగదర్శనాచ్ఛేష శబ్దస్య భాండస్థపరత్వం కైముతిక న్యాయ సిద్ధ మిత్యభి ప్రాయేణాహ .

సా-వి— పరాఅపిభుక్తశేషంప్రయచ్ఛంతిచేదితిత్రైర్వ్యాఖ్యాతత్వాత్తద్వాక్యస్య గురూచ్ఛిష్ట విషయత్వ ముయుక్తం- ఉచ్ఛిష్టమగురో రపీత్యస్యైవాన్యథార్థో వర్ణనీయ ఇత్యత్ర భాగవతమాత్ర పరత్వేపి భాండశేష వివక్షాయాం నవిరోధ ఇతిసప్రమాణమాహ - ఇతిల్ శేషశబ్దమితి - ననూచ్ఛిష్టం సుపావన మిత్యుచ్ఛిష్ట శబ్దదర్శనాత్తస్య భాండ శేషపరత్వ మనుపపన్న మిత్యత్ర శ్రుతౌ ‹‹ఉచ్ఛేషణేనజుహోతి. ఉచ్ఛేషణభాగో వైరుద్రః - అగ్నిహోత్రోచ్ఛేషణమభ్యాతనక్తి,,త్యాదౌ శేషమాతేప్యుచ్ఛిష్టశబ్దప్రయోగాత్ శేషశబ్దోచ్ఛిష్ట శబ్దయోః పాకపాత్రస్థభుక్తపాత్రస్థోభయపరత్వస్యాపిసత్త్వాత్పక్రితేపాకపాత్రస్థ శేషపరత్వేపి

సా-సం—వ్యవస్థాపక విరహేణకథంవి శేషపరేత్యత్రాహ - పోతువానాలుమితి-ఊనవృత్తయః, దేహధారణార్థమసేవ్యసేవాన్వితాః • ఊనకారకర్, తాపాదిసంస్కారేషు ఏకద్విత్రి న్యూనాః- తాజ్గళ్, పరమైకాంతినః-విరోధమిల్లైఇతి, నిమార్జల్యంభక్షయిత్వేత్య నేనశ్లోకేనచతదుచ్ఛిష్ట మిత్యస్యనవిరోధ ఇత్యర్థః -

మూ— ఉచ్ఛిష్ట శబ్దమ్ తానుమ్ శ్రుత్యాదికళిలేభుక్తశిష్ట మాయ్ పాకపాత్రస్థమానతిలుమ్ప్రయుక్తమ్- ‘‘పరిత్యజేదర్థ కామౌ యౌస్యాతాం ధర్మ వర్జితౌ। ధర్మంచాప్యసుఖోదర్కం లోకసంరుష్ట మేవ చ,, ఎన్నుమ్ మన్వాదికళ్ వ్యవస్థైపణ్ణినార్ కళ్–‘‘తదుక్తిమాత్రం మంత్రాగ్ర్యమ్,, ఎన్నతు

సా-దీ— మెనిఱారార్-ఉచ్ఛిష్టశబ్దమ్ తాను మెన్ను-ధర్మమాకిలుమ్లోకసంరుష్టమాకైయాల్ పరిత్యాజ్యమెనిఱారార్. పరిత్యజేదిత్యాది. తదుక్తిమాత్రమెన్నతుక్కు-ర్థమరుళిచ్చెయ్కిరార్-తదుక్తిమాత్రమిత్యాది-ఇజ్జనాకిల్

సా-స్వా—ఉచ్ఛిష్టశబ్దస్తానుమితి - శ్రుతితిః ‘‘ అదితిః పుత్రకామాసాధ్యేభ్యో దేవేభ్యోబ్రహ్మౌదనముపచత్ - తస్యా ఉచ్ఛేషణ మదదు ,, రిత్యాదా వెన్నపడి - తదుచ్ఛిష్టం సుపావన మెనిఱరతువుమ్‘‘దంపత్యో శ్శేషభోజన,,మెన్ను ప్రాప్త విషయత్తిల్ భాగవతత్వా వస్థైయిల్ భాండస్థశేషముమ్సుపావన మెన్ను పావనత్వాతి శయ విధాయక మెన్నుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ ‘‘ పితుర్జ్యేష్ఠస్యచ భ్రాతు రుచ్ఛిష్టం భోక్తవ్య ,, మిత్యాదౌ భుక్తోజ్ఝిత త్తిలు ముచ్ఛిష్టశబ్దమ్ ప్రయుక్తమాకైయాలే ‘‘ తదుచ్ఛిష్టం సుపావన మెనిఱర విడత్తిలుమ్ సామాన్యత స్సర్వ భాగవత భుక్తోజ్ఝిత మర్థమాక లాకాతో ? ఎన్నవిశిష్టవిధిగౌరవ గుణాధిక్య విధి ప్రక్రమ భంగాది దూషణ మిరుక్క- చ్చెయ్ తే అభ్యుపేత్యాపి సాధయితుమ్ దూషణమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పరిత్యజేదితి - విహిత ధర్మమే లోక విద్విష్ట మాకిల్ త్యాజ్యమెన్నాల్ సందిగ్ధార్థ ద్వయత్తిల్ లోక సంరుష్టార్థ త్యాగమ్ కైముత్య సిద్ధ మెన్ను కరుత్తు - తదుక్తి మాత్రం మంత్రాగ్ర్యమెనిఱరత్తుక్కు అర్థ మరుళి చ్చెయ్కిరార్ . తదుక్తి మాత్రమితి - వ్యవచ్ఛేద్యార్థత్తై కాట్టు కిరార్.

సా-ప్ర—ఉచ్ఛిష్టశబ్దస్తానుమిత్యాది -శ్రుత్యాది కళిలే,‘‘ ఉచ్ఛిష్టం మేపితంస్యాత్ -నస్వీదేతే ప్యుచ్ఛిష్టాఇతి-ఉచ్ఛేషణేనజుహోతి. అగ్నిహోత్రోచ్ఛేషణమభ్యాతనక్తి,, త్యాది ష్వితృర్థః-త్వయోపభుక్తస్రగ్గంధవాసోలంకార చర్చితాః। ఉచ్ఛిష్ట భోజినోదాసా స్తవమాయాంతరేమహీం ,, త్యాది రాది శబ్దార్థః . ననూచ్ఛిష్ట శేష శబ్దయో భాండస్థ శేషఇవ భోజనపాత్రస్థ శేషెపి ప్రసిద్ధే ద్రవ్యప్రతిగ్రహస్యయాగానుష్ఠాన ద్వారా శ్రేయ స్సాధనత్వ వద్వైష్ణవ భోజన పాత్రస్థ శేష భక్షణస్యాపి శ్రేయస్సాధనత్వసంభవా ద్గురూచ్ఛిష్టస్యైవవా గురు వ్యతిరిక్త విషయే పాక పాత్రస్థ శేషస్యైవవా భోజ్యత్వ మితి నియమ కీర్తనం నిర్నిబంధన మిత్యత్రాహ - పరిత్యజే దిత్యాది . శ్రేయస్సాధనత్వేపి నిషిద్ధత్వా దేవా సుఖోదర్కత్వమితిభావః - అథాత్యంత మాదరణీయ సర్వ వాక్యత్వరూపం ప్రభావం వ్యవస్థాప యతి - తదుక్తి త్యాది నా-

సా-వి— నవిరోధ ఇత్యాహ- ఉచ్ఛిష్టశబ్దమ్ తానుమితి- ఉచ్ఛిష్టశబ్దమ్ తానుమ్,ఉచ్ఛిష్టశబ్దోపి-ననూచ్ఛిష్ట శేషశబ్దయోః పాకపాత్రస్థ భుక్తపాత్రస్థోభయ పరత్వేసతి వినిగమనా విరహా ద్భోజనపాత్రస్థ పరమేవ ప్రకృతే కింనస్యాదిత్యతఆహ - పరిత్యజేదితి - యావర్థకామౌ ధర్మవర్జితౌ స్యాతాం తౌ పరిత్యజేత్ - లోకసంరుష్టం, లోకవిరుద్ధం - ధర్మమపి పరిత్యజేత్ - అసుఖోదర్కం, దుఃఖఫలకం-తస్యోచ్ఛిష్టంసుపావనమితిభాగవతమాత్రోచ్ఛిష్టవిషయకమిత్యంగీకారేపిలోకవిరుద్ధత్వేనఅనుష్ఠేయత్వాన్నతత్పరత్వ

సా-సం— నను భుక్తశిష్టభక్షణ మపి పావనమిత్యాది శాస్త్ర ప్రాప్తోధర్మః. అగురోరపీతి వచనం పరమైకాంతివిషయం.తత్రైవనైవాంధకార నిరోధిత్వాదిత్యత్రాహ - ధర్మంచాపీతి. సంరుష్టమ్,విద్విష్టమ్.

మూ—ఇవర్గళ్ జమాక ఉపదేశిత్త భాషా వాక్యజ్గళుమ్ తిరుమంత్రజ్గళ్పోలే ఆదరిత్తనుసంధిక్క-వేణు మెన్నపడి. అల్లతు ఇవర్ శొల్లుమ్ లౌకికవ్యవహారజ్గళ్ జపాది యోగ్యజ్గళ్లైనపడి యన్ను. ‘‘శొల్లుమవిడు శురుతియామ్,, ఎన్నతుక్కుమ్ ఇప్పడిహితార్థమాన వాక్యమేవిషయమ్. ‘‘తత్స్పృష్ట మఖిలంశుచి,,ఎన్నతు ఆతురవిషయత్తిల్ స్పృష్ట్వా స్నానమ్పోలవుమ్,

సా-దీ—శొల్లుమవిడు శురుతియెన్నతు విరోధియాతో? అవిడు పరిహాస వచనమన్రో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - శొల్లుమవిడిత్యాదియాల్ - తత్స్పృష్ట మఖిలం శుచిఎన్నతినర్థత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - తత్స్పృష్టమిత్యాదినా - స్పర్శమ్ విహితమాన విడజ్గళిలివనుడైయ స్పర్శమ్పెత్తతాకిల్ స్పృష్టమానవై యెల్లామత్యంత పరిశుద్ధ మెన్నపడి. స్థలత్రయత్తిల్ స్పర్శవిధియై దృష్టాంతతయా ఎడుక్కిరార్ - ఆతుర విషయత్తిలిత్యాదియాల్ - ‘‘కరేణసంస్పృశన్ గాత్రం మంత్రవిద్భావయేత్తయత్ । ఏషావాసర్వ మంత్రాణాం

సా-స్వా—అల్లతితి -అల్లతు, అన్యథావాక వెన్నపడి.ఇప్పడియాకిల్ ‘‘శొల్లుమవిడుశురు తియా ,,మెన్కిర పాట్టుక్కు గతి ఏతెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ . శొల్లు మితి - అవిడు, పరిహాసోక్తి. ఆనాలుమ్ ‘‘తమ క్తిమాత్రం మంత్రాగ్ర్య,, మిత్యాది కళిలే ప్రాప్త విష యత్తిత్ అతిశయ విశేష విధి పోలే తత్స్పృష్ట మఖిలం శుచి ఎన్కిర విడత్తిల్ ప్రాప్త విషయత్తిల్ అతిశయ విధి కూడు మో ? అగ్ర్యం సుపావన మిత్యాది వత్ తజ్జ్ఞాపక శబ్ద మిల్లైయే? ఎన్న వర్థ మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - తత్స్పృష్టమితి-ఆతురేతి- ‘‘ ఆతురస్నానఉత్పన్నే దశకృత్వోహ్యనాతురః ।స్పృష్ట్వా స్పృష్ట్వాపునస్నాయా,,దిత్యాదా వెన్నపడి-

సా-ప్ర—తఞ్జమాక,ఉజ్జీవనహేతుత్వేన. నను భాగవతానాం పరిహాసోక్తేరపిశ్రుతివదాదరణీయత్వస్యపూర్వాచార్యోక్తత్వాత్సర్వస్యా ఏవ భాగవతోక్తే ర్మంత్ర వదను సంధేయత్వ మావశ్యక మిత్యత్ర ‘‘వేదశాస్త్ర రథారూఢా జ్ఞానఖడ్గ ధరా ద్విజాః । క్రీడార్థ మపి యద్బ్రూయు స్సధర్మః పరమో మతః। యాస్తేషాం స్వైర కథాస్తా ఏవభవంతి శాస్త్రార్థాః ,, ఇత్యాది ప్రకారేణ పూర్వాచార్య వాక్యస్యాపి మహా భాగవతాః పరిహాసే ప్యనుచితం నవదంతీ త్యత్ర తాత్పర్యం నలౌకిక వ్యవహారస్య ఆదరణీయత్వ మిత్యభి ప్రయన్నాహ - శొల్లుమ విడిత్యాది - ఉచ్యమాన పరిహాసోక్తి రపి శ్రుతివద్యథా భూతార్థ వాదినీత్యర్థః - అఖిల శుద్ధి హేతుభూత స్పర్శవత్త్వ రూపం ప్రభావంవ్యవస్థాపయతి- తత్ స్పృష్టమిత్యాదినా - స్పృష్ట్వా స్నానం పోలే ఇతి - ‘‘ఆతుర స్నాన ఉత్పన్నేదశకృత్వోహ్యనాతురః । స్నాత్వా స్నాత్వా స్పృశేదేనం తత శ్శుధ్యేత్స ఆతురః । ఆతురాచే దృతుమతీ సూతికా వాతథావిధా । స్పృష్ట్వా తామ పరాస్నాయా ద్ద్వాత్రింశ ద్వార మే వవా । జ్వరాభి భూతా యా నారీ రజసాచ పరి ప్లుతా । చతుర్థేహనిసంప్రాప్తేస్పృశేద న్యాతు తాంస్త్రియమ్।సాసచేలావగాహ్యాప స్నాత్వాస్నాత్వాపునస్స్పృశేత్ -

సా-వి— మితిభావః.తేషాం జమాక వుపదేశిత్త, రక్షకత్వేనోపదిష్టం - శొల్లు మతు శురుతి యామ్. శొల్లు మతు, ఉక్తవాక్యం. శురుతి, శ్రుతిః- ఆమ్, భవతి. స్పృష్ట్వాస్నానమ్పోలవుమితి- ‘‘ఆతురస్నానఉత్పన్నే దశకృత్వోహ్యనాతురః । స్నాత్వాస్నాత్వా స్పృశేదేన,, మిత్యాతురస్య అనాతుర స్పర్శవత్ -

మూ — దీక్షాకాలత్తిల్ విష్ణుహస్తప్రదానాఖ్య స్పర్శమ్బోలవుమ్, తిరుప్పతిమ్మైయిల్ మహాభాగవతస్పర్శమ్బోలవుమ్, మత్తుమ్ స్పర్శమ్ విహితమాన విడఙ్గళిలే ఇవనుడైయ స్పర్శమ్ పెత్త తాకిల్ స్పృష్టమానవై యెల్లామ్ పరిశుద్ధమామెన్నపడి.

సా.దీ — దీక్షేత్యాహ మునిస్స్వయమ్,, ఎన్న మంత్రదీక్షాకాలత్తిలాచార్యకరస్పర్శమ్ విష్ణుహస్తప్రదానమ్ ఉదుస్చరమిత్యాది. ఇవ్వచనఙ్గళై యెడుత్తు భాగవతనైక్కురిత్తే విధినిషేధమ్ కూడా తేపో మెన్ను సూచిక్కైక్కాక —

సా - స్వా — దీక్షేతి - "కరేణ సంస్పృశేద్ గాత్రం మంత్రవిద్భావయేత్తు యత్ - ఏషా సా సర్వమంత్రాణాం దీక్షేత్యాహ మునిస్స్వయ ,, మెన్ను మంత్రదీక్షాకాలత్తిల్ శిష్యగాత్రే ఆచార్యకర స్పర్శమ్ విష్ణుహస్తప్రదానస్పర్శమెన్ను ఆగమసంప్రదాయమెన్నపడి - తిరుప్పతిమ్మైయిలితి- "అధివాసాదికం కర్తుమశక్తో యథావత్ ... । మహాభాగవతస్పర్శమేకం వాకారయేత్సుధీః ,, ఇత్యాదికమెన్నపడి - అత్ర దృష్టాంతత్రయోపాదానం శుద్ధత్వేన ప్రాప్తత్తిల్ ఆధిక్యవిధి కూడుమో ? శుద్ధియిలే ఆధిక్యముణ్డో ? ఎన్కిర శంకావారణార్థమ్- పునః పునస్స్నానత్తాలే శుద్ధ్యాధిక్యముమ్, దీక్షాకృతాతిశయహేతుయా ఆచార్యకర స్పర్శాదతిశయాధిక్యముమ్, ప్రతిష్ఠాకృత సాన్నిధ్యహేతుయాధిక సాన్నిధ్యముమ్ సర్వసంప్రతిపన్నమాకైయాలే తన్న్యాయత్తాలే ఇఙ్గుమ్ శుద్ధ్యాధిక్యవిధి కూడుమెన్ను కరుత్తు - పరేతి - అఖిలమెన్కిరతు తత్స్పృష్ట విశేషణమన్ఱిక్కే యఖిలం శుచియెన్ను విధేయకోటియిలే యన్వితమాయ్ అఖిలం శుచి, కాత్స్న్యేన శుచి. ఖిలమన్ఱిక్కే శుచియెన్ను ప్రాప్తవిషయత్తిల్ పరిశుద్ధత్వ రూపాతిశయ విశేషవిధియెన్ను కరుత్తు- మేల్ శుద్ధమామెన్నపడి ఎన్ను పరిశబ్ద రహితమాక నిర్దేశి

సా.ప్ర — దశద్వాదశకృత్వో వా ఆచామేత్పునః పునః ,, ఇత్యుక్త స్నానరూప స్పర్శవదిత్యర్థః - దీక్షాకాలత్తిల్ విష్ణుహస్తప్రదానాఖ్యస్పర్శమ్బోలవుమితి. "కరేణ సంస్పృశేద్ గాత్రం మంత్రవిద్భావయేద్దృశా । ఏషాహి సర్వమంత్రాణాం దీక్షేత్యాహ మునిస్స్వయ,, మిత్యుక్త స్పర్శవదిత్యర్థః - మహాభాగవతస్పర్శమ్బోలవుమితి - "అధివాసాదికం కర్తుమశక్తశ్చేద్యథాపది । మహాభాగవతస్పర్శమేకం వాకారయేద్బుధ,, ఇత్యుక్త స్పర్శవదిత్యర్థః - వైష్ణవకరస్పర్శస్య శోధకత్వం స్పర్శవిశేషాచ్ఛోధ్యతయా

సా.వి — దీక్షాకాలత్తిల్ విష్ణుహస్తప్రదానాఖ్యస్పర్శమ్బోలవుమ్, "కరేణ సంస్పృశేద్ గాత్రం మంత్రవిద్భావయేత్తు యత్ । ఏషాహి సర్వమంత్రాణాం దీక్షేత్యాహ మునిస్స్వయ,, మిత్యుక్త దీక్షాకాలీనాచార్యకర స్పర్శో విష్ణుహస్తప్రదానమ్- తిరుప్పతిమ్మైయిల్ మహాభాగవత స్పర్శమ్బోలవుమితి- భగవత్ప్రతిష్ఠాయాం "అధివాసాదికం కర్తుమశక్తశ్చేత్తథాపది । మహాభాగవత స్పర్శమేకం వాకారయేద్బుధ,, ఇత్యుక్త స్పర్శవత్ • మత్తుమ్ స్పర్శమ్. ఇతరస్పర్శః, ఇతరస్పర్శోఽవిహితవిషయ ఇతి భావః- తదేవ విశదయతి- విహితమానవేతి- స్పర్శమ్ పెత్తతాకిల్, స్పర్శం ప్రాప్తశ్చేత్-

సా.సం — దీక్షాకాలత్తిలితి. "కరేణ యత్స్పృశేద్ గాత్రం మంత్రవిద్భావయేద్దృశా । ఏషా సా సర్వవర్ణానాం దీక్షేత్యాహ మునిస్స్వయమ్,, ఇతి భరద్వాజసంహితోక్త విధయా పంచరాత్రాది దీక్షాకాలే శిష్యగాత్రే గురోర్యో హస్త స్పర్శస్స విష్ణుహస్తప్రదానాఖ్య స్పర్శ ఇత్యాగమవిదః -

మూ— అల్లిక్తు ॥ ఉదుంబరంనఖాదేత్తు. కాలింగోదుంబరాలాబుబింబాని పరివర్జయేత్ । తాన్యశ్నతస్తు సతతం నిత్యం దూరతరోహరిః । వృంతాకకతకాలింగబిల్వోదుంబరభిస్సటాః । యోభక్షయతి సంమోహాత్తస్య దూరతరోహరిః । కాలింగం క్షుద్రవార్తాకంచ దగ్ధాన్నం మాసలీంతథా । తుంబికాఫలమశ్నీయాత్తస్యదూరతరోహరిః । యోత్తివార్తాకకాలింగ మసూరబిసకాన్యపి। అంత్యకాలే జగన్నాథం గోవిందం నస్మరిష్యతి । తుంబం కోశాతకంచైవ పలండుం । గంజనంతథా । ఛత్రాకం విడ్వరాహంచ భుక్త్వాచాంద్రాయణం చరేత్ । నాళికాచణ ఛత్రాక కుసుంభాలాబువిడ్భవాన్ । కుంభీ కంచికవృంతాక కోవిదారాంశ్చ వర్జయేత్ । క్షీరం లవణసంమిశ్ర ముచ్ఛిష్టేపిచయత్ఘృతమ్ । పానం రజకతీర్థేచసురాపానసమంవిదుః । ఆరనాళంనసేవేతకదాచిద్భగవత్పరః।సురాకల్పంహితత్ జ్ఞేయంతస్మాద్యత్నేనవర్జయేత్।ప్రమాదాదపికీలాలంయస్సేవేత్ శైద్రేష్ణవోనరః। ఉపచారశతేనాపినక్షమామివసుంధరే।

సా-దీ—ఉదుమ్బరమ్, అత్తికాయ్ - కాలిఙ్గమ్, కొమ్మట్టి. అలాబు, శొరైక్కాయ్ - బింబమ్, కోవై-వృన్తాకమ్, వెణ్కత్తారి- కతకమ్, తేత్తామ్కొట్టై - బిల్వమ్, కువళై- భిస్సటాః, కాన్దల్. క్షుద్రవార్తా, శిత్తవళై. మాసలి, నిలైప్పనై. తుంబికా, శొరైక్కాయ్. మసూర, అంతర్దశాహ పయఉత్పన్నామిక్షా - బిసక, తామరైకిళఙ్గు. కోశాతకీ, పీరక్కు. పలందు, ఈరుళ్ళి. గృంజనమ్, వెళ్ళుళ్ళియుమ్ మురుఙ్గైయుమ్. ఛత్రాకమ్, కాళాన్. విడ్వరాహమ్, ఊర్ పన్ని - నాళికా, శాకవిశేషమ్. చణమ్, శణమ్బు. కుసుమ్భమ్, కుసుమ్బై. విట్భవాః. విష్టైయిల్ పిరన్దతుమ్ సిన్దతుమ్. కుంభీ, కూష్మ. కంచికమ్, వత్తల్ శొలాబు. వృన్తాకమ్, శ్వేతమ్. కోవిదారః, కొన్నై. ఆరనాళమ్, కాడి. కీలాలం, రక్తమ్. శోణితేంభసికీలాలం.

సా-స్వా—కైకాయాలుమిఙ్గు పరిశుద్ధమానెన్ఱు నిగేళ్[illegible]క్కయాలుమ్ ఇప్పడితాత్పర్యమ్కొళ్ళవేణుమెన్ఱు దేశిక తాత్పర్యమ్ - వ్యవచ్ఛేద్యార్థత్తై కాట్టుకిరార్ - అల్లతిత్యాదినా - ఉదుమ్బరం, అత్తిక్కాయ్ - కాలిఙ్గమ్, కొమ్మట్టి - ముళ్ళఙ్గియున్నామ్ - అలాబు, శొరైక్కాయ్ - బింబమ్, కొవైక్కాయ్. వృన్తాకం, వెణ్కత్తారి - కతకం, తేత్తాఙ్కాయ్ట్టై - బిల్వం, కువళై - భిస్సటా, కాన్దల్. క్షుద్రవార్తా, శిత్తవళై - మాసలీ, నిలైప్పనై - తుమ్బికా, తుమ్బై - శొరైక్కాయుమామ్ - మాసలీ, కళ్ళిముళ్ళాన్ - తుమ్బికాఫలం, కూబని పఴమ్. మసూరం, అంతర్దశాహపయ ఉత్పన్నామిక్షా - తుంబమ్, వేలఙ్గాయ్ - బిసకం, తామరై కిళఙ్గు. కోశాతకీ, పీరుక్కు - పలణ్డు, ఈరుళ్ళి - గృంజనం, వెళ్ళుళ్ళి - మురుఙ్గైయుమామ్ - ఛత్రాకం, నాయ్కొడై. విడ్వరాహం, ఊర్పన్ని. నాళికా, తేఙ్గమ్ముళై - శాకవిశేష మెన్నవుమామ్ - చణకం, శణమ్బు. కుసుంభం, కుసుంభా - విడ్భవాః, విష్టైయిలే యుణ్డాన తువుమ్ అతిలే పట్టతువుమ్ - కుంభీ, కూష్మ. కంచికం, వత్తల్శొలాబు - వృన్తాకం, శ్వేతం. కోవిదారం, కొన్నై - కీలాలం, రక్తం - నొరైయుమామ్ - ఆరనాళమ్, కాడి - ఇఙ్గిన అభక్ష్య

సా-ప్ర—ప్రమితవిషయ ఏవేతి వ్యవస్థానంగీకారేబాధఇత్యాహ. అల్లతుఉదుంబరమిత్యాదినా—

సా-సం-కాలిఙ్గమ్, ముళ్ళఙ్గి - భస్సాబా, కాన్దల్. మొసలి, కళ్ళిముళ్ళాన్ - తుమ్బికాఫలమ్, తుమ్బినిపఴమ్. మసూరమ్, ప్రసవానంతరందశరాత్రాంతర్గతక్షీరంజాయుక్షాద్రవ్యమ్ - తుమ్బమ్, వేలఙ్గాయ్. గృంజనమ్, గంజనగ్రస్త - శినాకా, తెన్నమ్మళై. శణమ్, శణమ్బు. ఛత్రాకమ్, నాయ్కొడై. కోవిదారమ్, కొక్కిలకాయ్. కీలాలమ్, నొరై-

పూ— ఏకాదశ్యాం సురశ్రేష్ఠ యో భుంక్తే ద్విజజన్మవాన్ । ప్రతిగ్రాసమయం భుంక్తే కిల్బిషం శ్వానవిట్సమమ్ । ఏకాదశ్యాంతు యో భుంక్తే శక్తస్సన్నిరుపద్రవః । సురాపాన సమం పాపం భవే త్తస్యనసంశయః । మద్యపానాత్సురశ్రేష్ఠ పాత్యైవ నరకం వ్రజేత్ । ఏకాదశ్యన్నకామస్తు పితృభిస్సహమజ్జతి । అన్నదోషాదశమనా న్నానా విషయదర్శనాత్ । దేహశౌచాదివిరహా త్సమలం జాయతేమనః । ఆలస్యాదన్నదోషాచ్చ మృత్యుర్విప్రాన్ జిఘాంసతి,, ఇత్యాదికళాలే నిషిద్ధమానవైయెల్లామ్ ఇవర్ తొట్టవారే శుద్ధమాయెన్నపడియక్కు-ఇప్పడివిషయవ్యవస్థై పణ్ణాతపోతుపరిగృహీత తమజ్గళాన బహు శాస్త్రజ్గళోడుమ్

సా-దీ— అన్నదోషాదితి. దుష్టాన్న భోజనత్తాలెన్నై. అశమనమ్, ఎట్టాట్టిలాశై. వైరాగ్యమిల్లామై యాలుమ్. “నారాయణైక నిష్ఠస్యే,, త్యాది వచనజ్గళుక్కు విషయవ్యవస్థ పణ్ణాతపోతు అనిష్టమ్ కాట్టుకిరార్. ఇప్పడివిషయేత్యాది. విషయవ్యవస్థయాల్ ప్రశంసా నిషేధజ్గళుక్కు విరోధమిల్లామైయాలే

సా స్వా— భక్షణనిషేధవచనత్తై యెడుత్తుఅరనాళంనసేవేతకదాచిద్భగవత్పరః ఎన్నుమ్, తస్యదూరతరోహరిః ఎన్నుమ్, భాగవతనుక్కు నిషిద్ధమాకైయాలే ఇతు తద్వ్యతిరిక్త విషయమెన్న వాచ్ కాత్తెన్ను సూచిప్పిక్కిరార్ - అన్నదోషాత్, దుష్టాన్న భోజనాత్. అశమనాత్, దుర్లభతిలాశయా వైరాగ్యాభావాదెన్నపడి - ఇప్పడి విషయ వ్యవస్థై పణ్ణాపల్ నారాయణైక నిష్ఠస్యేత్యాది వచనత్తై సామాన్యతః ఆపాత ప్రతిపన్నార్థ పరమాక చ్చొల్లిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - సంప్రతిపన్నబహుశాస్త్రశిష్టానుష్ఠానవిరోధాపత్త్యా ఆపాత ప్రతిపన్నార్థ విధానమ్ కూడామైయాలే ఏతద్వచన

సా-ప్ర— యాయావృత్తిరిత్యాదేరేవంవ్యవస్థానంగీకారేబాధక మాహ. ఇప్పడవిషయేత్యాది సా - బహుశాస్త్రేతి - “కేశకీటానుసరణం నఖరోమానుకృంతనమ్। తృణాగ్రచ్ఛేదనం వృక్ష గుల్మానాం ఛేదనం వృథా - స్త్రీబాల వృద్ధాతురాణామన్యేషాం తాడనంక్రుధా। పరదార పరద్రవ్య పరామర్శనంచకామతః । అంగుల్యాస్ఫోటనం లీలా పాణితాళాది హేళనమ్। తర్జనం చైవమాదీని బహిష్కృత్య శుభానుగః । పరాపవాదం పారుష్యం వివాద మనృతంతథా । అసచ్ఛాస్త్రస్య పఠన మసద్భి స్సహ భాషణమ్। ఇత్యాదిషు వచోహిత్వా స్వాధ్యాయ జప తత్పరః । న పేక్షేతనగ్నాం స్త్రియం - నేక్షేతోద్యంతమాదిత్యం - కపాలస్థం యథాతోయం శ్వద్రుతౌచ యథాపయః । దుష్టం స్యాత్స్థానదోషేణ - రుద్రాలయ సమీపస్థం శ్మశానాంతర మాస్థితమ్ । చండాళ శ్రేణిసంబంధం నవారి సముపస్పృశేత్ । ఏకపంక్త్యుపవిష్టానాం విప్రాణాం సహభోజనే । యద్యేకోపి త్యజేత్పాత్రం శేషమన్నం నభోజయేత్ । మోహాద్భుంజీతచేద్విప్రః పంక్త్యా ముచ్ఛిష్ట భోజనమ్ । ప్రాయశ్చిత్తంచరేద్విప్రః కృచ్ఛ్రంసాంతపనం స్మృతమ్ । ఏకపంక్త్యాతు భుంజాన ఉచ్ఛిష్టం స్పృశతేయది । ద్వావన్నం విసృజేయాతాం భుక్త్వా చాంద్రాయణం చరేత్ । సమాన పంక్త్యా భుంజానేషు వాయత్రా నూర్ధ్వాయోచ్ఛిష్టం ప్రయచ్ఛేదా చామేద్వా ఉత్సృజిత్వావా యాత్రాన్నం ధృష్యమాణమన్యై ర్వాఘ్రాత మన్యైర్వా- అమేధ్యనాపి భుంజీత. దివాకీర్త్య ముదక్యాంచపతితంసూతికాంతథా। శవంతత్స్పృష్టినంచైవస్పృష్ట్వాస్నానం సమాచరేత్ । అబుద్ధిపూర్వకం స్పర్శాద్వయో

సా-వి— ఇవర్ తొట్టవారే, భాగవతస్పృశతిచేత్ -

మూ.— శిష్టానుష్ఠానత్తోడుమ్ విరోధిక్కైయాలే అతివాదమాత్రమాయ్విడుమ్. మహాప్రభావనాన పరమైకాంతిపక్కలిలుమ్ ఇశ్శాస్త్రీయనియమమ్ కులైయామెన్నుమిడమ్. నాథమునికళ్, ఆళవన్దార్, ఎమ్బెరుమానార్ ఉళ్ళిట్ట పరమాచార్యర్ కళుడైయ అంతిమదివసావధియాన అనుష్ఠానఙ్గళై క్కేట్టు త్తెళిన్దుకొళ్వతు.

సా-దీ.— విహితస్థలఙ్గళిల్ భాగవతస్పర్శాది ప్రభావమ్ సిద్ధిక్కుమ్. అన్ఱియే సామాన్యవిషయమాకిల్ బహుశాస్త్రవిరోధత్తాల్ తత్స్పృష్ట మిత్యాది వచనమ్ కేవలప్రశంసాపరమాయ్ విషయవిశేషత్తిల్ నియమిత్తప్రభావము మిల్లాతొழியు మెన్కై. ఇవి పరమైకాంతికళుక్కుమ్ శాస్త్రీయనియమమ్ పూర్వాచార్యానుష్ఠానత్తాలుమ్ సిద్ధమెన్కిరార్ — మహాప్రభావ నిత్యాదియాల్ — పరమైకాంతికళుక్కుమ్ శాస్త్రవిహిత

సా-స్వా.— స్యాదర్థవాదమాత్రతయా భాగవతోత్కర్ష మేసిద్ధియామల్ వృద్ధిమిచ్ఛతో మూలాచ్యుతన్యాయమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్ఱు కరుత్తు. పరిగృహీత తమేత్యుక్త్యా ఇన్తవచనమ్ పరిగృహీత తమమెన్నెన్ఱు సూచితమ్. శాస్త్రవిరోధత్తాలే అతివాదమాత్రమామెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అనుష్ఠానపర శాస్త్రమ భాగవతవిషయ మన్ఱో ? మహాప్రభావనాన ప్రపన్ననుక్కు శాస్త్రీయనియమ మిల్లైయే ? అప్పడియే ఆధునికసమ్ప్రదాయప్రభృతికళ్ అనుష్ఠాన మన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ — మహాప్రభావనానేతి. పరమాచార్యేత్యుక్త్యా అధునికాద్యనుష్ఠానమ్ ప్రమాణమన్నెన్ఱు కరుత్తు — ఇప్పడియాకిల్ ప్రపన్ననుక్కు సర్వధర్మస్వరూపత్యాగమ్ చరమశ్లోకాదికళిలే శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? అతు సాత్త్వికత్యాగ మెన్ఱిల అప్పడి త్యాగత్తాలే

సా-ప్ర.— స్నానం విధీయతే। త్రయాణాం బుద్ధిపూర్వేణ తు తత్స్పృష్టిన్యాయకల్పనా । శవస్పృష్టతత్స్పృష్టోపస్పర్శనే సచేల ముదకోపస్పర్శనాచ్ఛుద్ధ్యే,, దిత్యాది బహుశాస్త్రవిరోధస్స్యాదిత్యర్థవాదమాత్రమాయ్ విడుమితి - ఉక్తిమాత్రమేవ స్యాన్నతు ప్రమాణతయా స్వయమర్థం వ్యవస్థాపయితుం సమర్థం వాక్యం స్యాదిత్యర్థః - ననూ ‘‘ లిప్యంతే నచపాపేన వైష్ణవా వీతకల్మషాః । పునంతి సకలం లోకం సహస్రాంశు రివోదిత ,, ఇత్యాదిషు పరమైకాంతినాం పాపలేపశ్రవణపూర్వకం సకలలోకపావనత్వశ్రవణాచ్ఛాస్త్రవశ్యత్వాభావాన్న తద్విరోధో బాధక ఇత్యత్ర పరమైకాంతిష్వపి ‘‘ శ్రుతిస్మృత్యుదితం ధర్మం యస్త్యజేద్వైష్ణవోత్తమః । స పాషండీతి విజ్ఞేయ స్సర్వలోకేషు గర్హితః । అకృత్యం వైష్ణవః పాపబుద్ధ్యా శాస్త్రవిరోధతః । ఏకాంతీ పరమైకాంతీ రుచ్యభావాచ్చ సంత్యజే,, దిత్యాదిభిర్యావచ్ఛరీరపాతం శాస్త్రవశ్యత్వసిద్ధేస్తథైవ పూర్వై రనుష్ఠితత్వాత్ ‘‘ లిప్యంతేన,, చేత్యస్యాబుద్ధిపూర్వపాపవిషయత్వసంభవాచ్చ శాస్త్రవిరోధో బాధక ఏవేత్యభిప్రాయేణాహ - మహాప్రభావనిత్యాది - నను ‘‘ దూరేణహ్యవరం కర్మ బుద్ధియోగాద్ధనంజయ । బుద్ధౌ శరణమన్విచ్ఛ కృపణాః ఫలహేతవ,, ఇతి కర్మణస్త్యాజ్యత్వోక్తేః శ్శాంకరీత్యైకే కైశ్చిత్తస్య త్యక్తత్వాచ్చ పరమైకాంతినాం శాస్త్రవశ్యత్వాభావః కింపునర్న్యాయసిద్ధ ఇతి శాస్త్రవిరోధో న బాధక ఇత్యత్ర నియతస్యేత్యాదినా ‘‘ యస్తు భోగత్యా

సా-వి.— వాదమాత్రమాయ్విడుమ్, తత్స్పృష్టమిత్యాదిక మననుష్ఠానలక్షణాప్రామాణ్యప్రసంగాదర్థవాదకీర్తనం స్యాదితి భావః. ఉళ్ళిట్ట పరమాచార్యర్కళుడైయ, నాథయామునాది మహాజనకూటాంతర్భూతాచార్యాణాం - కేట్టు త్తెళిన్దుకొళ్వతు, శ్రుత్వా జానీయాత్ - ‘‘ లిప్యతే నచపాపేన వైష్ణవో వీతకల్మషః ।

మూ— వేదవైదిక శాస్త్రఙ్గళిఱ్చొల్లుకిఱనియమఙ్గళై బాహ్యరుమ్ కుదృష్టికళుమ్ భ్రాంతియాలే విడుకిఱవిడమ్ తామసత్యాగమెన్ఱు "నియతస్యతు సన్న్యాసః కర్మణోనోపపద్యతే। మోహాత్తస్య పరిత్యాగ స్తామసః పరికీర్తితః" ఎన్కిఱ శ్లోకత్తాలే యరుళిచ్చెయ్‌దార్ - కుడుంబ భరణాది కళుక్కులన్ఱు సన్న్యాసాది కళై ప్పత్తువార్గళ్ పోలే దుఃఖరూపఙ్గళాన ప్రవృత్తికళుక్కుచ్చోమ్బి విడుకిఱవిడమ్ రాజస త్యాగ మెన్ను మిడత్తై "దుఃఖ మిత్యేవయః కర్మ కాయక్లేశ భయాత్త్యజేత్। సకృత్వారాజసం త్యాగం నైవ త్యాగ ఫలంలభేత్" ఎన్ఱు అరుళిచ్చెయ్‌దార్ -

సా-దీ— కర్మఙ్గళిల్ సాత్త్విక త్యాగమొழియ రాజసతామస త్యాగఙ్గళ్ అనర్థావహత్వత్తై క్కాట్టుకైక్కాక విహితకర్మత్యాగత్తిన్ త్రిప్రకారత్తై శ్రీగీతైయిలే కాట్టుకిఱార్ - వేద వైదికేత్యాది యాల్. ఇవ్విడత్తిల్ వైదిక శబ్దం స్మృత్యాది పరమ్. నియతస్యేతి - నియతం, విహితం. దుఃఖమిత్యాది - దుఃఖ మిత్యేవ బుధ్యాకాయ క్లేశ భయాత్త్యజేదిత్యర్థః - సాత్త్విక త్యాగస్వరూపత్తై క్కాట్టుకిఱార్-

సా-స్వా—సాత్త్వికాది భేదమునో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. వేదేత్యాదినా- వైదికం, ధర్మశాస్త్రం-

సా-ప్ర—విష్ణోస్స్వతకృత్యంకురుతేసదాసభవేత్పరమైకాంతిమహాభాగవతోత్తమః। యస్తువై వైష్ణవం లింగం ధృత్వాపి తమసా వృతః। త్యజేత్తు వైష్ణవం కర్మసోపి పాషండతాం వ్రజేత్। వర్ణాశ్రమాచారవతా పురుషేణ పరః పుమాన్। విష్ణురారాధ్యతే పంథానాన్యస్తత్తోషకారకః, ఇత్యాదిభిశ్చ శాస్త్రైర్యః కర్మణాం పరమైకాంతిభిరపి స్వరూపేణాత్యాజ్యత్వావగమాచ్ఛాస్త్ర విరోధో బాధక ఏవేత్యభి ప్రాయేణాహ - వేద వైదికేత్యాది - నన్వేవంతర్హి "దూరేణహ్యవరం" మిత్యాది కర్మత్యాజ్యత్వోక్తేః "నియతస్యతు సన్న్యాసః కర్మణోనోపపద్యతే" ఇత్యాద్యత్యాజ్యత్వోక్తేశ్చవ్యాఘాతస్స్యాదిత్యత్రాహ-

సా-వి—పునాతిసకలంలోకంసహస్రాంశురివోదితః, ఇత్యేతద్వచనమబుద్ధిపూర్వకపాపవిషయమ్- "శ్రుతిస్మృత్యుదితంధర్మంయస్త్యజేద్వైష్ణవోత్తమః। సపాషండీతివిజ్ఞేయస్సర్వలోకేషుగర్హితః। అకృత్యంవైష్ణవఃపాపబుధ్యాశాస్త్రవిరోధతః। ఏకాంతీపరమైకాంతీరుచ్యభావాచ్చసంత్యజేత్" ఇత్యాదీనాంజాగరూకత్వాత్ "నకర్మణానప్రజయాధనేన త్యాగేనైకే అమృతత్వమానశుః" రితి సత్త్వాత్సర్వ ధర్మాన్పరిత్యజ్యేతి చోక్తత్వాన్మతాంతరస్థైరపి కైశ్చిన్ముముక్షుభిః స్వరూపత్యాగస్యైవాంగీకృతత్వాత్కథం యావచ్ఛరీరపాతం శాస్త్రవశ్యత్వమ్ ప్రపన్నానామిత్యత్ర గీతాసు భగవానేవ పరిహృతవానిత్యాహ - వేద వైదికేతి. వైదికశాస్త్రమ్, వేదమూలక స్మృతీతిహాస పురాణాని- మతాంతరస్థ త్యాగో భ్రాంతి మూలకత్వాత్తామస త్యాగఇతి గీతాచార్య ఏవోక్తవానితి భావః- దుఃఖరూపత్వేన త్యాగే రాజసత్యాగఇతిసోపిన శాస్త్రానుమత ఇత్యాహ - కుటుంబేతి - శోమ్బి, అలసతయా - విడుకిఱ విడమ్, త్యాగ ఇత్యేతత్ - ఫల సంగ కర్తృత్వ త్యాగఏవ "త్యాగేనైకే అమృతత్వమానశుః" రిత్యాదౌ త్యాగ శబ్దార్థః - సఏవ సాత్త్వికత్యాగ ఇత్యుచ్యతే - సర్వధర్మానిత్యాదౌచ నస్వరూప త్యాగఇతి వక్ష్యత ఇత్యాశయేనాహ-

సా-సం— నియతస్యకర్మణః, వేదవైదిక శాస్త్ర నియమితాచారస్య- నైవత్యాగఫలమిత్యత్ర త్యాగఫలం భగవత్ప్రీతిః-ఏవం మోహాత్త్యాగస్తామసః- కాయక్లేశభయాత్త్యాగో రాజసఇతిప్రసంగాదుక్త్వాసాత్త్వికత్యాగ

మూ— తన్నధికారానురూపమాకత్తవిర వేణ్డుమవైతవిర్ త్తు శెయ్యవేణ్డుమవై శెయ్యుమిడత్తిల్ నాన్ స్వతంత్రనాయ్ శెయ్కిరేనెన్నుమ్ ఎనక్కు ఇకర్మమ్ శేషభూతమెన్నుమ్, ఎనక్కు ఇన్నఫలత్తుక్కు ఇతు తానే సాధనమెన్ను మ్విరక్కుమ్ నినైవై మాత్తి సర్వేశ్వరన్ శెయ్విక్క అవనుక్కు శేషమాన కైంకర్యత్తై అవనుకప్పే ప్రయోజనమాక అనుసంధిత్తు అనుష్ఠిక్కై సాత్త్విక త్యాగమెన్నుమిడత్తై «కార్యమిత్యేవ యత్కర్మ నియతం క్రియతేర్జున। సంగం త్యక్త్వా ఫలం చైవ స త్యాగస్సాత్త్వికో మతః» ఎన్ఱు అరుళిచ్చెయ్ తాన్ -

సా-దీ— తన్నధికారానురూపేత్యాదియాల్- స్వతంత్రనాయ్ చ్చెయ్కిరేనెన్ఱుమిత్యాది యాల్ ఫలసంగకర్తృత్వాది త్యాగమ్ కాట్టప్పట్టతు - ఇప్పడి సాధారణమాక సాత్త్వికత్యాగమ్ కాట్టప్పట్టతు - అతిలుమ్ ప్రపన్ననుడైయ సాత్త్విక త్యాగమ్ శ్రేష్ఠమెనికిరార్-

సా-స్వా—ఇప్పడి సాత్త్విక త్యాగమ్ విహితమాకిల్ తద్యుక్తధర్మానుష్ఠానమ్ భక్తప్రపన్న సాధారణమాకైయాలే ప్రపన్ననుక్కు పూర్వమాధిక్యమ్ శొన్నతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్-

సా-ప్ర— తన్నధికారేత్యాది - తవిర వేణ్డు మిత్యాది. త్యక్తవ్యం పరిత్యజ్య. కర్తవ్యానామనుష్ఠానే స్వస్వాతంత్ర్య బుద్ధిం స్వస్మిన్ కర్మణ్యైశ్వర్య బుద్ధిం ఫల సంకల్పంచ పరిత్యజ్య «వాసుదేవస్య భగవతో బలేన భగవతో వీర్యేణ భగవతస్తేజసా భగవతః కర్మణా భగవతః కర్మ కరిష్యామి» ఇత్యుక్తప్రకారేణ ఫలసంగ కర్తృత్వ త్యాగ పూర్వకం భగవానేవ కారయతీత్యనుష్ఠానేన వ్యాఘాత ఇతి భావః. న నుకార్యమిత్యేవేత్యారభ్య « త్యాగీ సత్త్వసమావిష్టో మేధావీ ఛిన్నసంశయః» ఇత్యంతేన « నిస్స్వభోగతయే» ఇత్యుక్తపరమైకాంతి వ్యతిరిక్తస్య సాత్త్విక త్యాగ కర్తుః స్వహోత్కృష్టత్వప్రతిపాదనేన «షోడశవర్ణ సువర్ణతో» ఇతి పరమైకాంతినాం సర్వోత్కృష్టత్వాభిధానం విరుధ్యేతేత్యత్రాహ-

సా-వి—తన్నధికారేత-తవిర వేణ్డుమ వైత్యత్ర ముపేక్షితాని-తవిర్ త్తు, త్యక్త్వా-నామ్ శెయ్కిరేతి స్వాధీనకర్తృత్వమ్. ఎనక్కే కర్మమ్ శేషమితి సంబంధః-ఎనక్కిన్న ఫలత్తుక్కు, మమైతత్ఫలస్య-ఇతు తానే సాధనమ్. ఇదమేవ సాధనమితి ఫలస్యస్వార్థత్వబుద్ధిః- ఎన్ఱుపిరక్కుమ్ నినవై, ఏవం ప్రకారేణోత్పన్నం జ్ఞానం-అహంకర్తా, మమైతత్కర్మ, ఇదం మత్ఫలసాధనమితి బుద్ధిం- మాత్తి, విహాయ- సర్వేశ్వరన్ శెయ్విక్క, సర్వేశ్వరే కారయతి సతి - అనుష్ఠిక్కై, అనుష్ఠానం - కర్మజన్యం ఫలం మమ న స్యాదితి ఫలత్యాగః - మదీయ ఫలసాధనతయా మదీయమిదం కర్మేతి కర్మణి మమతా పరిత్యాగః - సర్వేశ్వరే కర్తృత్వానుసంధానే నాత్మనః కర్తృత్వ త్యాగ ఇతి భాష్యోక్తరీత్యా భగవత్ప్రీత్యేకప్రయోజనతయానుష్ఠానం సాత్త్వికత్యాగ ఇతి భావః. తత్ప్రీతే మోక్షమపి ఫలత్వేన అనభిసంధాయ స్వయంప్రయోజనత్వేనానుష్ఠానం సర్వోత్కృష్టమిత్యాహ-

సా-సం— స్వరూపమాహ. తన్నధికారేత్యాదినా. నాన్ స్వతంత్రనాయి త్యాదినా మాత్తీత్యంతేన క్రమాత్ కర్తృత్వత్యాగ మమతాత్యాగ ఫలత్యాగా ఉక్తాః - స్వీయకర్తృత్వాది త్యాగే కర్తృత్వ మమతా ఫలానాం భగవదీయత్వానుసంధానపూర్వకం యదనుష్ఠానం స సాత్త్విక త్యాగ ఇతి నిష్కృష్య తత్ర ప్రమాణమాహ- సర్వేశ్వరన్ శెయ్విక్క ఇత్యాదినా - కార్యమిత్యేవేతి - అకరణే స్వయంప్రయోజనత్వ చ్యుతిభీత్యా భక్తిర్వ్యక్తయే మనో నైర్మల్యాసిద్ధ్యర్థం చ కార్యమిత్యర్థః, చశబ్దః కర్తృత్వ త్యాగార్థకః-

మూ— ఇబ్భగవత్ప్రీతి ప్రయోజనమాక అనుష్ఠిక్కిఱ ఇడత్తిల్ ఇప్ప్రీతిక్కు మోక్షమమ్ ఫలమాకక్కొళ్ళాతే పూర్వప్రపత్తియాల్ పిఱన్ద పరమ కారుణికన్ ప్రసాదత్తాలే మోక్షమ్ సిద్ధమెన్ఱునినైత్తుముక్తనుడైయ కైంకర్యమ్పోలవుమ్, అరోగనుడైయ పాల్వార్త్తుణ్ణుకై పోలవుమ్- అనుష్ఠిక్కై సాత్వికత్యాగత్తిన్ ఎల్లై నిలమాక క్కడవతు - ఇతుపళిత్తుణ్పార్ మాత్రమ్

సా-దీ— ఇబ్భగవ దిత్యాదియాల్ - ఈశ్వర ప్రీతిక్కు మోక్షముమ్ ఫలమాక క్కొళ్ళాతె ఎన్ఱత్తాల్ భక్తినిష్ఠాద్వ్యావృత్తి - అత్ర దృష్టాంత మరుళి చ్చెయ్కిఱార్- ఇతు పళిత్తిత్యాధి-

సా-స్వా— ఇబ్భగవదితి-ముక్తనుడైయవితి ప్రయోజనాభిసంధిరహిత్తిలే దృష్టాంతమ్-అరోగనుడైయ వితిస్వయం ప్రయోజనాభి సంధియిలే దృష్టాంతమ్ - ఇప్పడి దృష్టాంత ద్వయమ్ శొన్నతు కూడుమో ? ఇరణ్డు స్థలఙ్గళిలుమ్ అకరణత్తిల్ బాధక మిల్లాతాప్పోలే ఇబ్భ మక రణత్తిల్ బాధకా భావమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న అకరణత్తిల్ పరమ శేష్య ప్రీతి నరక తుల్య మాకైయాలే కైంకర్యమ్ విడిల్ క్షుత్పీడితన్ పోలే ఆత్మ ధారణా లాభ బుద్ధియుక్త నాకవేణుమెన్నైయిల్ దృష్టాంత మరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - ఇతుఇతి-

సా-ప్ర— ఇబ్భగవ త్ప్రీతి ఇత్యాది - కార్యమిత్యేవ నతు కించిత్ప్రయోజన మపేక్ష్యేత్యర్థః. ఏవంచప్రయోజనాంతరా భావేపి చిరకాల సాధ్యస్యకర్తవ్యత్వం స్వయం ప్రయోజనత్వే నభవే దితి సఏవ పరమైకాంతీతి భావః-నను నిత్యనైమిత్తిక కైంకర్యస్యాయా ససాధ్య వ్యాపారస్య సుఖరూపత్వా భావేన స్వయం ప్రయోజనత్వేనానుష్ఠానం నోప పద్యతే. కింత్వ నిష్ట నివృత్త్యర్థ తయైవా నుష్ఠాన మితివాచ్య మిత్యత్ర అనిష్ట నివృత్తే నాంతరీయకత్వ మేవ - కింతు, కామినీ పరి చరణా దేరివ స్వామి కైంకర్యస్యాప్యనుకూల తయా వేదనీయత్వా త్సుఖరూపత్వ సిద్ధావప్య నిష్ట నివృత్త్యర్థత్వ సంకల్పే పరిహాస్యత్వ మాహ - ఇతు పళిత్తుణ్ పార్ మాత్ర మిత్యాదినా- యథా బుభుక్షయా భుంజానానాం భోజ్యే భోగ్యతాబుద్ధిరస్తి తథాభగవదాజ్ఞాకైంకర్యమ్కుర్వతామపికైంకర్యే భోగ్యతాబుద్ధ్యాపి భవితవ్యమిత్యర్థః.

సా-వి— ఇబ్భగవ త్ప్రీతీతి - పాల్వార్త్తుణ్ణుకై పోలవుమ్- పాల్, క్షీరం. వార్త్తు, పాత్రే నిక్షిప్య - ఉణ్ణుకై పోలవుమ్, భక్షణమివ - తత్ర ప్రీతిరేవ ప్రయోజనం నాన్యదితి భావః - నన్వనిష్ట నివృత్త్యర్థకమణః కష్టరూపస్య కథంప్రీతి హేతుత్వ మిత్యత్ర క్షుత్పీడితస్యక్షీరాన్న భోజనం క్షున్నివృత్త్యర్థం సదత్యంత ప్రీతికరంచ భవతి - తథాభగవద్విషయ ప్రీతి వశేసతప్రీతి హేతౌక మణ్యపి భోగ్యతా బుద్ధిరేవ జాయతే - నదుఃఖమితి బుద్ధిః - అతః కైంకర్యం పరమైకాంతినః ప్రీతికరమేవేత్యభిప్రాయేణ దృష్టాంతమాహ - ఇతుపళిత్తుణ్పార్ మాత్రమితి- పళిత్తు, క్షుద్బాధాంప్రాప్య - ఉణ్పార్ మాత్రమ్, భక్షణమాత్రం-

సా-సం— ప్రత్యక్షేణ శేష్యభిమతమిదమితిఅనుష్ఠానంముక్తానాంచేచ్ఛాస్వప్రీణభగవదభిమతత్వధియాఅనుష్ఠానం పరమైకాంతిన ఇతి ముక్తనుడైయ కైంకర్యమ్పోలవు మిత్యుక్తిః - ఫలాంతర నైరపేక్ష్యావహా. స్వయం భోగ్యత్వాత్ అరోగనుడైయ పాల్వార్త్తుణ్ణుకై పోలవుమిత్యుక్తిః - ఇతు, సాత్త్వికత్యాగయుక్తకర్మానుష్ఠానం - తదకరణే స్వవిలయం తత్కరణే సుఖోత్తర స్వోజ్జీవన మిత్యర్థసిద్ధయే పళిత్తుణ్పారితి దృష్టాంతః - ఏతాదృశీ సాత్త్వికత్యాగ కాష్ఠా స్వతంత్రప్రపన్నస్యైవేతిహృదయమ్-

మూ— ఇజ్జనల్లాతపోతుఒట్టత్తుక్కప్పమ్‌తిన్బార్ మాత్రమ్. (గీతాభాష్యత్తిల్) “సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య„ ఎన్ఱ విడత్తిల్ ప్రథమయోజనైయిల్ బుద్ధివిశేష రూపమాన సాత్త్విక త్యాగమ్ శొల్లుకిఱతెన్ఱు శ్రీభాష్యకారరరుళి చ్చెయ్‌తార్. ఇబ్బుద్ధివిశేషమ్ స్వతంత్ర ప్రపత్తినిష్ఠనుక్కు ప్రపత్త్యనుష్ఠాన కాలత్తిలుమ్ పిన్బు స్వయం ప్రయోజన మాయ్‌ఉపాయాన్తరత్తిల్ శెయ్యుమవఱ్ఱై కృత్యత్తిలుముపజీవ్యమ్.

సా-దీ—ఇజ్జనల్లాతపోతు, స్వయంప్రయోజనమాక వనుష్ఠియాత పోతెన్నపడి. ఒట్టత్తుక్కిత్యాది. ఒట్టమ్, పణబంధద్యూతం. అవర్కళుక్కు అపూపభక్షణత్తిల్ స్వయంప్రయోజనత్వ బుద్ధియిల్లై-ఒట్టత్తిల్ వరుమ్ప్రద వ్యాప్తిలేయామ్‌తృష్టి- సాత్త్వికత్యాగత్తై ప్రపన్ననుపయోగిత్తుక్కొళ్ళుమ్‌స్థలంకాట్టుకిఱార్- ఇబ్బుద్ధివిశేషమిత్యాది-ప్రపత్త్యనుష్ఠాన కాలత్తిల్ “స్వామీస్వశేషంస్వవశం„ ఎన్నవధ్యవసాయమ్ వేణుమెన్ఱ పడి.

సా-స్వా—అధికార్యంతరత్తిల్‌విపరీతాకారమరుళి చ్చెయ్‌కిఱార్-ఇజ్జనల్లాతేఱ-ఒట్టమ్, పన్దయమ్ - పణ లాభాభిరుచియాలేపోల్ భక్తిరూపోపాయ నివర్త్యత్వాభిరుచియాలే యనుష్ఠిక్కైయాలే స్వయమ్‌ప్రయోజనత్వ బుద్ధియుమ్ అకరణత్తిలాత్మధారణాలాభ బుద్ధియుమిల్లైయెన్ఱపడి - ఇప్పడి సాత్త్వికాది భేదేన త్యాగత్రైవిధ్యముణ్డానాలుమ్ సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య వెన్కిఱ విడత్తిలే సర్వధర్మ స్వరూపత్యాగ నోక్కత్తిల్లైయో ? అప్పడియే శిలర్‌వ్యాఖ్యానముమ్ పణ్ణవిల్లైయో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిఱార్. సర్వధర్మానితి - శ్రీభాష్యకారోక్తి విరుద్ధతయా వ్యాఖ్యానాంతరమ్ త్యాజ్యమెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి సాత్త్విక

సా-ప్ర— ఒట్టత్తుక్కప్పమ్ తిన్బార్, పణబంధార్థా పూపభక్షకాణాం యథాతద్భక్షణేరసానుభవజనిత ప్రీత్యతిశయోనాస్తి తథా నిష్టనివృత్త్యర్థాను ష్ఠానే ప్రీత్యతిశయోనస్యాదిత్యర్థః - నను ధర్మసంస్థాపకేన గీతాచార్యేణైవ “సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్యే„తి ప్రపన్నైర్ధర్మాణాం త్యాజ్యత్వోక్తేః కథం నిత్యనైమిత్తిక రూప స్వయం ప్రయోజన కైంకర్య సిద్ధిరిత్యత్ర త్యాగశబ్దస్యోప క్రమావిరోధాయ ఫలసంగకర్తృత్వ త్యాగపరత్వేనాశక్త్యధీనోపాయాంతర రూపధర్మ విశేషత్యాగ విషయత్వేన చ భాష్యకారైర్వ్యాఖ్యాతత్వాత్స్వయం ప్రయోజన భూత కైంకర్యం సిధ్యత్యేవేతి దర్శయన్ సర్వధర్మ పరిత్యాగోక్తేః ప్రయోజనం చాహ. గీతా భాష్యత్తిలిత్యాదినా-

సా-వి— ఇజ్జనల్లాతపోతు, కేవలానిష్ట నివృత్తిమాత్రార్థత్వే- ఒట్టత్తుక్కు,పణబంధస్య- “మయా ఇయంత్యపూపాని భక్షయిష్యంతే„ ఇతిప్రతిజ్ఞా నిర్వహణార్థం - అప్పమ్ తిన్బార్ మాత్రమ్, అపూపభక్షణ మాత్రం - తత్ర ప్రతిజ్ఞా నిర్వహణమేవ ప్రయోజనం నప్రీతిరితి భావః- సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేత్యత్ర నిత్యనైమిత్తిక ధర్మత్యాగ వివక్షాయామపి ఫలసంగ కర్తృత్వ త్యాగ ఏవవివక్షితో నస్వరూపత్యాగ ఇత్యస్మిన్నర్థే భాష్యకారీయ వ్యాఖ్యైవ ప్రమాణమిత్యాహ- సర్వధర్మానితి - ఏతత్ఫలసంగ కర్తృత్వత్యాగస్య ప్రపత్తినిష్ఠస్యాప్యుపయోగ ప్రకారమాహ - ఇబ్బుద్ధివిశేషమితి - ప్రపత్త్యనుష్ఠానకాలత్తిలు మితి-

సా-సం— ఇజ్జనల్లాతపోతు, ఉక్త సాత్త్విక త్యాగ కాష్ఠావిధురతయా విహితతయైవ కర్మకరణే-ఒట్టత్తుక్కు,పణబంధార్థం- ఏషసాత్త్విక త్యాగఏవ ఆచార్యరుచిపరిగృహీత ఇత్యాహ- సర్వధర్మానితి-భాష్యేయోజనాద్వయమపిభక్త్యంగప్రపత్తిపరమేవ. తత్ర ప్రథమాయాం క్రియమాణేషు కర్మయోగాదిషు స్వీయ కర్తృత్వాదికం సన్త్యజ్య మమ కర్తృత్వ మమతా ఫలానిమదీయాన్యేవేత్యధ్యవసాయవాన్

మూ — ద్వితీయయోజనైయిల్ అల్పశక్తియాయ్ విళంబాక్షమనానవనుక్కు దుష్కరమాయ్ చిరకాల సాధ్యమాన ఉపాయాంతరత్తై ప్పార్త్తు శోకిప్పిరక్క అవనుడైయ శోకాప నోదనార్థమాక సుకర మాయ్

సా-దీ — ప్రసంగా ద్వితీయ యోజనైయైయుమ్ కాట్టుకిరార్ - ద్వితీయయోజనైయిలిత్యాదియాల్-

సా స్వా — త్యాగ పరయోజనై యుణ్డానాలు మతుభక్తినిష్ఠనుక్కు ఉపజీవ్య మన్రో? ప్రపన్ననుక్కు తుపకారక మో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇబ్బుద్ధి విశేషమితి - ప్రథమ యోజనైయి లిప్పడి యానాలుమ్ యోజనాంతర త్తిల్ స్వరూప త్యాగమ్ సిద్ధమాకాతో? యోజనాంతర మజ్ఞ ప్రపత్తి పరమెన్నిల్స్వతంత్రప్రపత్తిపరత్వమ్ శ్రీభాష్యకారానభిమతమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న శ్రీభాష్యకారాభిప్రేతార్థత్తై యరుళి చ్చెయ్కిరార్. ద్వితీయేతి-అత్తయోజనైయిలుమ్ సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య వెన్కిఱవితు స్వరూపత్యాగ విధి యన్రు.

సా వి — "స్వామీ స్వశేషంస్వవశం,, ఇత్యుక్తప్రకారః - ఉపాయత్తొడుదువక్కత్త, ఉపాయేన సహాసంబంధాభావే. ఉత్తరకృత్యత్తిలు ముపజీవ్యమ్, కైంకర్యేపి స్వయంప్రయోజనత మాపాదయదుపాయాన్ స్వయం వారయతీతిభావః - నను ఫలసంగ కర్తృత్వ త్యాగో గీతాభాష్యేభక్త్యంగత్వేనోక్తః- నప్రపత్తివిషయత్వేన-చరమశ్లోకస్య ప్రపత్తివిధి పరత్వాశ్రయణే సర్వధర్మత్యాగాంగత్వేన విధేయః - తథాచ ధర్మిగ్రాహకప్రమాణేన ప్రపన్నానాం ధర్మానుష్ఠానస్య విరోధ ఇత్యత్ర గీతాభాష్య ఏవ ద్వితీయయోజనాయాం "సర్వపాపవినిర్ముక్తా,, ఇత్యత్యర్థభగవత్ప్రియ పురుష నిర్వర్త్యత్వాద్భక్తియోగస్యతదారంభ విరోధిపాపానాం ఆనంత్యా దపరిమిత కాలకర్తవ్యైస్సై స్సైః ప్రాయశ్చిత్తై, దుర రుత్తరతయా ఆత్మనోభక్తియోగారంభానర్హతామాలోచ్య శోచతోర్జునస్య శోకమపనుదన్ భగవానువాచేత్యవర్ణ్య సర్వధర్మానితి భక్తియోగారంభ విరోధ్యనాదికాల సంచిత నానావిధానంత పాపానుగుణాన్ తత్తత్ప్రాయశ్చిత్త రూపాన్కృచ్ఛ్ర,చాంద్రాయణ, కూశ్మాండ, వైశ్వానర, వ్రాతపతి, పవిత్రేష్టి, త్రివృదగ్నిష్టోమాదికా న్నానావిధా ననంతాన్ త్వయాపరిమిత కాలవర్తినా దురనుష్ఠేయాన్ సర్వధర్మా న్మదుక్తాన్ ప్రాయశ్చిత్త రూపానేతాన్ పరిత్యజ్య భక్తి యోగారంభ సిద్ధయే మామేకం పరమకారుణికం అనాలోచిత విశేషా శేష లోక శరణ్యమాశ్రిత వాత్సల్యనిధిం శరణం ప్రపద్యస్వ- అహం సర్వపాపే భ్యో యథోచితభక్త్యారంభ విరోధిభ్యః పాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి మాశుచః. శోకం మాకృథా,, ఇత్యర్థ ఇతి వ్యాఖ్యానాత్తుల్యన్యాయతయాప్రపత్తే స్సర్వఫల సాధనత్వాత్సర్వ ధర్మానోక్షసాధనత్వేనోక్తాన్కర్మయోగ జ్ఞానయోః భక్తియోగాన్ సుదుష్కరతయా పరిత్యజ్య మాంశరణంవ్రజేతి స్వతంత్రప్రపత్తిరపివ్యాఖ్యాత ప్రాయేతి తత్ర సాధనత్వేన ప్రసక్తానా మేవ ధర్మాణాం త్యాగ వచనే నిత్య నైమిత్తిక ధర్మాణాం త్యాగానుక్తే ర్ననిత్య నైమిత్తిక ధర్మత్యాగాంగక ప్రపత్తివిధిః - అతో నధర్మిగ్రాహక ప్రమాణ విరోధ ఇత్యభిప్రేత్యాహ - ద్వితీయయోజనైయిలితి .

సా-సం — భవేతి నిష్కర్షా త్సాత్త్వికత్యాగఏవ త్యాగశబ్దార్థతయా పరిగృహీత ఇత్యర్థః - ద్వితీయయోజనైయిలితి . అల్పశక్తియా యిత్యాద్యుక్తిః శ్చాంద్రాయణ, కూశ్మాండ, వ్రాతపతి ప్రముఖానుష్ఠాన శక్తిమాంద్య విళంబా సహత్వకృతా-దుష్కరత్వాదివిశిష్టముపాయాంతరంచాంద్రాయణవ్రాతపత్యాది-పవిత్రేష్ట్యాదివన్నదుష్కరతాతత్త్వనాపన్నాయాః ప్రపత్తేరిత్యభిప్రాయేణసుకరత్వాద్యుక్తిః-

మూ— సకృత్కర్తవ్యముమానఉపాయాంతరత్తై విధిత్తతాక్కినీఉపాయాంతరత్తిల్అలైయవేణ్డావెన్కిర త్తెన్ఱు అరుళిచ్చెయ్‌తార్ - ఇప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తుక్కు పూర్వావస్థైయిలుపాయాంతరానన్వయమ్ దైవాదాగతమాయ్ ప్రపత్త్యధికారత్తిలే శేరుకక్కడవతు - ఉత్తరావస్థైయిల్ ఉపాయాంతరానన్వయమ్ శాస్త్రాదాగతమాయ్ ప్రపత్తియినుడైయ నైరపేక్ష్యత్తిలే నిఱ్కక్కడవతు.

సా.దీ—ఉపాయాంతరత్తై, భక్త్యపాయపరిపూరకఙ్గళానదుష్కరప్రాయశ్చిత్తాంతరస్థానే భక్త్యుపాయపరిపూరకమాన వఙ్గప్రపత్తియాకిర ఉపాయాంతరత్తై - ఉపాయాంతరత్తిల్, ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్తాంతరఙ్గళిలెన్నై - ఇన్త ఉపాయాంతరానన్వయమ్ ప్రపత్తిక్కు మున్పుమ్ పిఱ్పాడుమ్ వేణుమెన్కిరార్ - ఇప్రపత్తీత్యాది - ఉత్తరత్రశాస్త్రాదాగతమాయ్, ప్రపత్తినైరపేక్ష్యమ్శొల్లుకిరశాస్త్రాదాగతమామెన్నై -

సా.స్వా—ఉపాయాంతరత్తిలలైయవేణ్డావెన్ఱుఉపాయాంతరానన్వయపరమెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడిఉపాయాంతరానన్వయపరమెన్ఱతుకూడుమో? అతుప్రధానతయావిధీయమానప్రపత్తిక్కుపయుక్తమన్ఱో? కించోపాయాంతరానన్వయమ్ స్వతః ప్రాప్తమాకైయాలే విధేయమెన్నవు మొణ్ణాతే? అనువాద్యమెన్నిల్ ఉత్తరకాలత్తిలుపాయాంతరానన్వయమ్ నియత ప్రాప్తమల్లామైయాలే అనువాదముమ్ కూడాతే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ . ఇప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తుక్కితి - దైవాదాగతేతి - స్వతః ప్రాప్తోపాయాంతరానన్వయాను వాదేన ప్రపత్త్యుపయుక్తాధికారసిద్ధిఎన్ఱపడి - ఉత్తరేతి . ఉత్తరకాలత్తిలుమ్ ఉపాయాంతరానన్వయమ్విధీయమానమాయ్ కొణ్డు ప్రపత్తిక్కుపాయాంతరనైరపేక్ష్యాపాదకమెన్ఱుకరుత్తు-

సా.ప్ర— నన్వత్ర ద్వితీయయోజనైయిలే ఇత్యాదినా - గీతాభాష్యే చరమశ్లోకస్య ద్వితీయయోజనాయాం స్వతంత్రప్రపత్తిర్విధీయత ఇత్యుక్తం తదయుక్తం - అంగప్రపత్తేరేవ తత్రోక్తేః - స్వేనైవచరమశ్లోకాధికారే ఏకశబ్ద వ్యాఖ్యానే ఇతిల్ ప్రపత్తీత్యాదినా - ద్వితీయయోజనాయామంగప్రపత్తిరుక్తేత్యుక్తేశ్చేతిచేన్న. ప్రపత్తేస్సర్వఫలసాధనత్వాచ్ఛక్త్యంగత్వోక్తిరపిఫలవిశేషోదాహరణతయా స్వాతంత్ర్యమపి జ్ఞాపయతీతిస్వతంత్రప్రపత్తిరప్యుక్తప్రాయేత్యభిప్రేత్యస్వతంత్రప్రపత్తిరుక్తేత్యుక్తేః.అతోనగీతాభాష్య విరోధః

సా.వి—విధిత్తతాక్కి, విహితంకృత్వా. అలైయవేణ్డా, మాశుచః - దైవాదాగతమాయితి- ఉపాయాంతరాశక్తేస్స్వభాగ్యపరిపాకవశేన సిద్ధత్వే తదనన్వయోర్థాత్సిద్ధ్యతీతి భావః- శేరక్కడవతు,అధికారకోటౌనివిశతే- ప్రపత్త్యధికారరూపంభవతీతి భావః - శాస్త్రాదాగతమాయితి - ఏకమితివా సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేతివా శాస్త్రాదాగతంసత్ - నైరపేక్ష్యత్తిలే, ఇతరానపేక్షత్వే- నిఱ్కక్కడవతు, స్థితంభవతి -

సా.సం—ఉపాయాంతరత్తై విధిత్తతాక్కిత్యుక్త్యాఅంగప్రపత్తిపరతయావ్యాఖ్యారూపభాష్యఏవస్వాతంత్ర్యతాపిప్రపత్తేరర్థసిద్ధేతి ధ్వనితమ్ - నీ ఉపాయాంతరత్తిలలైయవేణ్డాఇతి . అంగప్రపత్తినిష్ఠోపిత్వంపవిత్తే ష్ట్యాది రూప ఉపాయాంతర కరణాయాసం పరిత్యజ్య తదపనోద్య సర్వపాప నివర్తనాయ మామేవ శరణం వ్రజేతి ద్వితీయయోజనాయాం భాష్యకృతావ్యాఖ్యాతవంత ఇత్యర్థః . ఏవమంగప్రపత్తిపరత్వానుగుణత్యాగశబ్దార్థప్రసంగేన ప్రపత్తిస్వాతంత్ర్యానుగుణత్యాగశబ్దార్థోపాయాంతరానన్వయస్య వినియోగం దర్శయతి . ఇప్రపత్తీతి . ఏవం తత్ర ప్రాసంగికానేవార్థాన్ అన్యాంశ్చ శిక్షయతి.

మూ——"పరిత్యజ్య" ఎన్కిఱవితు అనువాదమెన్నాఱు — అధికారమ్ శొల్లుకిఱతెన్ఱు తాత్పర్యమ్. విధియెన్నాఱు — ప్రపత్తియాకిఱ ఉపాయత్తినుడైయ నైరపేక్ష్యాదికళైచ్చొల్లుకిఱతెన్ఱు తాత్పర్యమ్. ఇప్పడి పరిత్యజ్య ఎన్కిఱవిడత్తిల్ అధికారమ్ వివక్షితమానాల్ మామేకం ఎన్కిఱవిడత్తిలే నైరపేక్ష్యమ్ అనుసంధిక్కప్ప్రాప్తమ్ — పరిత్యజ్యావిల్ నైరపేక్ష్యమ్ వివక్షితమానాల్ "మాశుచః" ఎన్కిఱ శోకనిషేధత్తాలే అకించననామ్ నిర్కిఱ నిలైత్తోత్తుకైయాలే అధికారముమ్ అర్థసిద్ధమాకక్కడవతు.

సా-దీ—— ఉపాయాంతరానన్వయత్తినుడైయ ఇవ్వాకారద్వయముమ్ చరమశ్లోకత్తిల్ ల్యబంతత్తిన్ యోజనాభేదత్తాలే సిద్ధమెన్కిఱార్ - పరిత్యజ్యవెన్కిఱవిత్యాదియాల్. నైరపేక్ష్యాది ఎన్నవిడత్తిలాదిశబ్దమ్ కార్పణ్యవిధ్యాదిపరమ్ - అధికారనైరపేక్ష్యఙ్గళిరణ్డుమ్ శొల్లవేణ్డుకైయాల్ పరిత్యజ్యావిలే ఒన్ఱు సిద్ధిత్తాలుమ్ ఇతరమ్ సిద్ధమామ్పడి కాట్టుకిఱార్ - ఇప్పడి పరిత్యజ్యేత్యాదియాల్ - నైరపేక్ష్యప్రతిపాదన

సా-స్వా——ఇప్పడి పరిత్యజ్యవెన్ఱు ఒరు పదమ్ విధియెన్ఱుమ్ అనువాదమెన్ఱుమ్ శొల్లుకై విరుద్ధమన్నో ? ఎన్న వ్యవస్థితపక్షద్వయపరమాక యోజిత్తు స్వరూపత్యాగవిధిప్రసంగమిల్లై యెన్కిఱ వభిప్రాయత్తాలే యరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . పరిత్యజ్యవెన్కిఱవితు ఇతి - స్వరూపత్యాగత్తిల్ తాత్పర్యమిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి వ్యవస్థైయాకిల్ అనువాదపక్షత్తిల్ అధికారమ్ వివక్షితమాకైయాలే నైరపేక్ష్యసిద్ధి ఎజ్ఞనే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఇప్పడి ఇతి . పరిత్యజ్యవెన్ఱు నైరపేక్ష్యవిధిపక్షత్తిల్ అధికారసిద్ధి ఎజ్ఞనే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - పరిత్యజ్యఎన్ఱు ఇతి- ఇప్పడి పరిత్యజ్యఎన్ఱు నైరపేక్ష్యవిధి కూడుమో ? సాపేక్షత్వప్రసంగ

సా-ప్ర—— నస్వవచనవిరోధశ్చేతి- నను సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేత్యత్ర భాష్యకారాభిప్రాయవిద్భిరేవ కైశ్చిత్త్యాగానువాదః క్రియత ఇత్యుక్తైః కైశ్చిత్తద్విధేయత్వోక్తేశ్చ తదుభయం పరిత్యజ్య "మురారేస్తృతీయః పంథా" ఇత్యుక్తరీత్యా భవద్భిస్తత్రాధికారనైరపేక్ష్యయోర్భావ్యకారోపవర్ణితత్వేన ప్రదర్శనమసంగతం స్యాదిత్యత్రాహ - పరిత్యజ్య ఎన్కిఱేత్యాది - నను త్యాగోనూద్యత ఇతి వదద్భిరపి నైరపేక్ష్యమపి ప్రతిపాద్యత ఇత్యవశ్యవక్తవ్యత్వాన్నైరపేక్ష్యం విధీయత ఇతి వదద్భిరధికారస్యాపి ప్రతిపాద్యత్వస్యావశ్యవక్తవ్యత్వాచ్చ పక్షద్వయేప్యేకైకపరత్వోపవర్ణనే తయోః ప్రతిపాదనమేవ స్యాత్తచ్చాయుక్తమిత్యత్రాహ . ఇప్పడి పరిత్యజ్యేత్యాదినా . నను గురుతరోపాయశ్రవణేన శోచంతం ప్రతి లఘూపాయవిధానాదుపాయాంతరనైరపేక్ష్యమర్థసిద్ధమితి తస్యావశ్యవక్తవ్యత్వాత్స్వాంగనైరపేక్ష్యమపపత్తైశ్చ సప్రతియోగికా

సా-వి—— ననూపాయాంతరానన్వయస్య కథమేకమితి పదావగతత్వమ్? కథంచ సర్వధర్మానితిపదావగతత్వం చేత్యత్ర మతభేదేనేతి మతభేదం దర్శయన్నుపపాదయతి - పరిత్యజ్యేత్యాదినా . అనువాదమితి - ఉపాయాంతరాణాం కర్తుమశక్యత్వాదేవ పరిత్యజ్య స్థితస్త్వమిత్యర్థప్రతీతేరనువాదః - తతశ్చోపాయాంతరాశక్తత్వరూపప్రపత్త్యధికారిత్వం ప్రతిపాదితమితి భావః - విధీతి- సర్వధర్మాణాం భక్త్యాద్యంగానామంగత్వబుద్ధిత్యాగవిశిష్టశరణవరణం కుర్విత్యర్థాత్ప్రపత్తేస్స్వాంగాతిరిక్తపరాపేక్షా న భవతీతి

సా-సం——అనువాదమెన్నాఱిత్యాదినా- నైరపేక్ష్యాదికళై ఇత్యత్రాదిశబ్దః కార్పణ్యరూపాంగపరః. నను నైరపేక్ష్యవిధిపక్షే అంగత్వేన కేషాంచిత్కేన చిదుపస్థితౌ తన్నైరపేక్ష్యమిహ వివక్షితమితి శక్యతేవక్తుం -

మూ—అప్యేతు ప్రకృతోపాసనన్యాయాత్తదంగానాముపస్థితౌ । అన్యేషాం చైతదంగత్వ త్యాగో
త్రప్రతిపాద్యతే ॥ ఏకశబ్దమ్ సాత్త్విక త్యాగత్తాలే తన్వకఱలిల్ పరాధీనకర్తృత్వాది కళైవివక్షిత్తల్,ఫ
లోపాయైక్యత్తై ంచ్చొల్లుతల్,ఏకమేసర్వోపాయస్థానత్తిలేనిర్కిఱనిఱ్కైయై క్కాట్టుతల్ శెయ్యక్కడవతు-

సా-దీ—ఫలమరుళిచ్చెయ్కిరార్-అప్యేతిత్యాదియాల్- ప్రకృతేతి-ఉపాసనమ్ ప్రస్తుతమాకైయాల్ తన్న్యా
యత్తా లుపాసనాఙ్గఙ్గళాన కర్మయోగాదికళ్ న్యాసవిద్యైయిలు ముపస్థితఙ్గళాక- అన్యేషాం, ఆనుకూ
ల్య సంకల్పాదికళై యొఴిన్దవైకళుడైయ - నైరపేక్ష్య మిప్పత్తిల్ ప్రతిపాదికప్పడుకిర తెన్నై - ప
రిత్యజ్యవెన్ఱవిడత్తిల్ నైరపేక్ష్యవివక్షైయాకిల్ఏకశబ్దత్తుక్కర్థాంతరమ్కాట్టుకిరార్-ఏకశబ్ద మిత్యాదియాల్ -

సా-స్వా- మున్నాకిలన్ఱోఇతుకూడువతు.అప్రాప్తప్రసక్త ప్రతిషేధమ్ప్రసంగియాతో?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్.
అప్యేతీతి . బ్రహ్మవిద్యాత్వ సామాన్యేన వర్ణాశ్రమ ధర్మాంగకత్వ ప్రసక్తౌ"ఆచాంతేనకర్తవ్య,,మి
త్యాది సామాన్యవిధిప్రాప్తానామప్యంగత్వ ప్రసక్తౌ తన్నైరపేక్ష్యవిధియెన్నుకరుత్తు. అన్యేషాంచ , ఆచమ
నాదీనాంచ ఎన్ఱపడి . విధిపక్షత్తిల్ పరిత్యజ్య ఎన్కిఱవిడత్తిలే నైరపేక్ష్యముమ్ మాశుచః ఎన్కిఱ విడత్తిల్
అధికారముమ్ సిద్ధిత్తాల్ ఏకశబ్దమ్ వ్యర్థమాకప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఏక శబ్దమితి -

సా-ప్ర—పేక్షాభావాత్మక నైరపేక్ష్యస్య ప్రతియోగ్యసిద్ధ్యాఅసిద్ధత్వాత్తద్విశిష్టవిధిర్నోపపద్యతఇత్యత్రా
హ - అప్యేతిత్యాదినా - తదంగానామ్, భక్త్యంగానాం గతిచింతనాదీనాం. అన్యేషాం, నిత్య నైమి
త్తికానామిత్యర్థః . ఏవంసత్యేక శబ్దోవ్యర్థస్స్యాదిత్యత్రాహ - ఏకశబ్దమిత్యాదినా - నన్వేవంభ
రన్యాసస్య భక్త్యంగ నిరపేక్షత్వే "సహకారిత్వేన చే,,త్యత్ర నిత్య నైమిత్తికానామపితదంగత్వబోధనా

సా-వి—తాత్పర్యం సిద్ధ్యతీతిభావః - అతోల్యపోవిధి పరత్వపక్షేపి నస్వరూప త్యాగ ఉక్త ఇత్యాహ -
ప్రకృతోపాసనన్యాయాదితి - ఉపాసనాసాధారణానామన్యేషాంచ కైంకర్యత
యా నిత్యకర్తవ్యానాం సంధ్యా వందనాదీనాం కాలక్షేపార్థతయా నిత్యానుసంధేయానాం గతిచింత
నాదీనాంచ అంగత్వేనోపస్థితౌ సత్యాంతదంగ త్యాగోత్రప్రతిపాద్యతే - నస్వరూపత్యాగ ఇతి భావః -
నన్వత్ర నైరపేక్ష్య విధిపక్షే ఏకశబ్దస్య కింప్రయోజన మిత్యత్రాహ - ఏకశబ్దమితి - తక్షపకత్తిలిల్ , స్వవి
షయే - పరాధీన కర్తృత్వాదికళై వివక్షిత్తల్, పరాధీన కర్తృత్వాదే ర్వివక్షాయాంవా- స్వతంత్రక
ర్తా అహమేకఏవేతిభావః . ఫలోపాయైక్యత్తై చ్చొల్లుతల్, ఫలముపాయశ్చైక ఏవేత్యభిధానంవా-
సర్వోపాయ స్థానత్తిల్ నిర్కిఱనిఱ్కైయై, సర్వోపాయానాం స్థానే స్థితేః - ఏక ఏవేతి స్థితేః-

సా-సం—కేషాముపస్థితిః? కేనవోపస్థితి రిత్యత్రాహ-అప్యేతీతి - త్యజ్యేత్యనేననైరపేక్ష్యస్యవివక్షితత్వప
క్ష ఇత్యర్థః - భాష్యరీత్యా గీతాయా ముపదేశ్యత్వేన ప్రకృతముపాసనం - తదంగానామ్, ఉపాసనాంగ
గతిచింతన నిత్యనైమిత్తికాదీనాం . ప్రపత్తావపి బ్రహ్మవిద్యాత్వ సాధారణ్యాత్ప్ర్రతి ప్రధానా వృత్తి న్యా
యః - ఉపాసనాంగం సర్వమేతదంగత్వేన ప్రసంజయతీతి న్యాయాదిత్యుక్తం - అన్యేషాం, ఆనుకూల్యసం
కల్పాది వ్యతిరిక్తానాం - త్యజ్యేత్యత్ర త్యాగః అంగత్వేనత్యాగః - నస్వరూపతః. నను త్యజ్యేత్యనేనైవ నై
రపేక్ష్య సిద్ధౌ కిమేకశబ్దేనేతి ప్రాప్తేత్రతేధాతస్యసార్థక్య మాహ-ఏకశబ్దమితి-జీవేప్యుపాయత్వాన్వయ

మూ— ప్రపత్తిక్కాకవాన్నుమ్ అనుష్ఠిక్క వేణ్డా వాకిలుమ్ స్వతంత్రాధికారత్తాలే కంకరనాన వివ నుక్కు స్వామియినుడైయ ఆజ్ఞాతిలంఘన మాకాతెన్ఱు సమర్థిత్తార్కళ్- ఆజ్ఞావిరోధిభిస్స్వార్హ। ప్రాయశ్చిత్తపరాఙ్ముఖైః । స్వాధికారోచితస్సర్వైః ప్రత్య వాయో దురత్యయః ।

సా-దీ—ఇప్పడి నైరపేక్ష్య పధపత్తిలే ప్రపత్త్యర్థమాక ఒన్ఱుమ్ శెయ్యవేణ్డా వాకిలుమ్ కర్మజ్ఞళై య స్వరూపత్యాగమ్ ప్రత్యవాయకర మెన్కిరార్ - ప్రపత్తిక్కాక విత్యాది - ఉక్తార్థత్తైక్కారికై యాల్ సంగ్రహిక్కిరార్- ఆజ్ఞేతి. ఆజ్ఞాతిలంఘికళాయ్- అథాపి స్వార్హప్రాయశ్చిత్త పరాఙ్ముఖరాన వధికారికళెల్లారుక్కుమ్ స్వాధికారార్హమాన-ప్రత్యవాయమ్, కాణత్వాదిదండమ్ దురతిక్రమమెన్ఱపడి. ఇః ఆజ్ఞాను

సా-స్వా— ఇప్పడి ప్రపత్తి ధర్మాంతర నిరపేక్షైయాకిల్ ప్రపన్ననుక్కు ఐచ్ఛిక సంచారమ్ ప్రసంగియా తో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రపత్తిక్కాకవితి - సమర్థిత్తార్కళితి - అప్పుళ్ళార్ప్రభృతికళెన్ఱపడి- స్వకపోలకల్పిత మన్ఱెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కాజ్ఞాతి లంఘనమాకాతెన్ఱుశొన్నతు కూడుమో? ఆజ్ఞాతి లంఘనత్తిల్ నరకాదిప్రత్యవాయవచనమ్ "నఖలుభాగవతా యమవిషయంగచ్ఛంతి",,త్యాదివిశేష విధియినాలే ప్రపన్న వ్యతిరిక్తవిషయ మన్ఱో? ప్రపన్ననుక్కాజ్ఞాతి లంఘనత్తిల్ బాధకమిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆజ్ఞావిరోధిభిరితి - ఆజ్ఞావిరోధిభిః, ఆజ్ఞాభంజకైః - స్వార్హ ప్రాయశ్చిత్త పరాఙ్ముఖైః, భక్తస్యయోగఏవ ప్రాయశ్చిత్తం. శక్తస్యప్రపన్నస్య ప్రతిపదప్రాయశ్చిత్తం . అశక్తస్య ప్రపన్నస్య ప్రపదనం - ఇతరేషాం కృచ్ఛ్ర చాంద్రాయణాదికం - ఏతత్పరాఙ్ముఖైః, ఏతద్రహితైః - స్వాధికారోచితః ప్రత్యవాయః, భక్తస్యభక్తియోగానిష్పత్తిః - ఇతరేషాం నరకాదికం - ప్రపన్నస్యతు ఏతద్దేహేను భావ్యాంధత్వాది దృష్ట ప్రత్యవాయః - దురత్యయః, దురతిక్రమః ఎన్ఱపడి ఆజ్ఞాతిలంఘనమాకాతెన్ఱు విశేష

సా-ప్ర —త్తేషామపి త్యాగ స్స్యాదిత్యత్ర తేనాకారేణ త్యాజ్యత్వేప్యాకారాంతరేణానుష్ఠేయత్వం దర్శయన్ననుష్ఠానేబాధక మప్యాహ - ప్రపత్తిక్కాకవిత్యాదినా- స్వతంత్రాధికారత్తాలే ఇతి . నిత్యనైమిత్తికానాంఫలకామనామంతరేణాపివిధానాదిత్యర్థః-ఆజ్ఞా కైంకర్యాపరిత్యాగహేతుతయోక్త స్వతంత్రాధి

సా-వి— కాట్టుతల్, ప్రదర్శనంవా- శెయ్యక్కడవతు, ఏకశబ్దః కరోతీత్యర్థః - ఏవం చాంగత్వేననిషేధేపినిత్యనైమిత్తికకర్మణాం స్వయంప్రయోజనతయాకర్తవ్యత్వరూపేణస్వతంత్రాధికారస్యాపి సత్వాత్తస్యనిషేధాభావేపిపరిత్యాగేప్రత్యవాయప్రసంగాత్కింకరభూతస్యాజ్ఞాతిలంఘనంనకార్యమితిసర్వేఆచార్యాస్సమర్థితవంతఇత్యాహ-ప్రపత్తి క్కాకవాన్ఱుమితి-స్వాధికారోచితః,లఘుదండహేతుః- దురత్యయః,

సా-సం— నివర్తనాయ ఏకశబ్దోవధారణార్థక ఇతి ప్రథమః - యదిమామిత్యనేనైవ శరణైక్యసిద్ధిస్తదాప్రాప్య ప్రాపకైక్య పర ఏకశబ్ద ఇతి ద్వితీయః - సర్వశబ్ద ప్రతిసంబంధ్యయమేక శబ్దఇతి స్వతంత్రప్రపత్తి వశీకృత స్సిద్ధోపాయ ఏవ సర్వోపాయ స్థానే స్థితఇతి తృతీయః - ఏవం నైరపేక్ష్యోక్త్యాత్వన్మతేపి నిత్యాద్యననుష్ఠేయ మాసీదిత్యత్రాహ - ప్రపత్తిక్కాక వితి - స్వతంత్రాధి కారత్తాలేకింకరనాన, స్వతన్త్రాజ్ఞయా కించిత్కరస్యాస్య - ఆజ్ఞాతి లంఘనేపి ప్రపన్నస్య నప్రత్యవాయ ఇత్యత్రాహ-ఆజ్ఞావిరోధిభిరితి - అకృత్యకరణ కృత్యాకరణ ప్రవృత్తైరిత్యర్థః - స్వార్హేతి - స్వాధికారార్హ ప్రపత్త్యాది ప్రాయశ్చిత్త మప్యకుర్వాణైస్సర్వైః ప్రపన్నైః-స్వాధికారోచితః,లఘుదండాదిరూపః,ప్రత్యవాయో దుర్లంఘ్యః-

మూ—ఆజ్ఞానుపాలనేత త్తత్ప్రత్యవాయనివారణమ్ । స్వామిసంతోషతః ప్రీతిరితిలాభ ద్వయంస్థిరమ్। అ
నిచ్ఛాతో నివర్తేత స్వర్గాద్యంకర్మణాంఫలమ్ । అమర్యాదస్య దుర్వారః । పత్యవాయో న్యహేతుకః ॥

సా-దీ—వర్తనత్తిల్ లాభద్వయముణ్డెన్కిఱార్ - ఆజ్ఞానుపాలనఇతి-ననుకర్మజ్గళై యనుష్ఠిత్తాల్ తత్ఫలమాన
స్వర్గాదికళ్ ప్రాప్తమాకాతొழியుమో? ఇచ్ఛాభావాన్నివృత్తమాయెన్నిల్ పాపఫలముమ్ నివృత్తమాకాతో? ఎన్న
వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్-అనిచ్ఛాతఇతి- ఫలేచ్ఛైయెఅధికారమాకైయాల్ పుణ్యకర్మజ్గళుక్కు-ఫలత్తై ఇచ్ఛియావి
డిల్ ఫలమ్ వారాతు- పాపకర్మజ్గళుక్కు-నాల్ ఫలమిచ్ఛియావిడిలుమ్ వరుమ్ - పాపఫలేచ్ఛైయొరువరుక్కు-
ముణ్డాకామైయాల్ అధికారమాకామైయాల్-అమర్యాదస్య, పాపాచారపరనుక్కు-న్ట్రపడి - అన్య హేతుకః,

సా-స్వా— గ్రహణమ్‌కూడుమో? అనుజ్ఞాతిక్రమత్తిలుమ్ భగవత్ప్రత్యభావమిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱా
ర్. ఆజ్ఞానుపాలన ఇతి - అనుజ్ఞాను పాలనత్తిల్ ప్రీతిమాత్రమొழிయ లాభద్వయ మిల్లైయెన్ను కరుత్తు-
ఆనాలు మాజ్ఞానుపాలనమ్ కూడుమో ? ఆజ్ఞారూపసంధ్యా స్నానాది కర్మమ్ స్వర్గాది సాధనత్వే నాపి
చోదితమాకైయాలే ముముక్షువాన వివనుక్కు స్వర్గాది రూపానిష్ట ఫలమ్ దుర్నివారమాక ప్రసంగియా
తో ? ఫలత్తై అపేక్షియామైయాలే ఫలమ్ వారాతెన్నిల్ అప్పోతు నిషిద్ధాచరణత్తిలుమ్ ఫలమనపేక్షితమా
కైయాలే నరకాద్యనుత్పత్తి ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్-అనిచ్ఛాతఇతి - కామ్యత్తిల్ కా
మనై అధికారమానపడియాలే ఇచ్ఛాభావేఅధికారాభావాత్ఫలమిల్లై-అకృత్యకరణాదికళిలానాల్ ప్రత్యవాయ

సా-ప్ర— కాలత్వ [redacted] వశ్ పురుషార్థ పర్యవసాయిత్వమాహ - ఆజ్ఞానుపాలనఇత్యాది
నా - నను నిత్యనైమిత్తికానాం యథా కథంచిదనుష్ఠానే సాంగాద్వైదిక కర్మణః ఫలావశ్యం భావా
త్ జ్యోతిష్టోమాదిభిః ప్రాజాపత్య లోకాది రూపమోక్ష విరోధి ఫలం స్యాదిత్యత్ర ఫలకామనా విర
హమాత్రేణాపి మోక్షవిరోధి ఫలానుత్పత్తిం దర్శయన్ తుల్యన్యాయాన్నిషిద్ధానుష్ఠానేపి ఫలేచ్ఛా విరహ
మాత్రేణ ప్రత్యవాయాసిద్ధిప్రసంగే ప్రత్యవాయస్యనిషిద్ధానుష్ఠానాదిస్వరూపనిబంధనతయాకామనాధికారత్వా
భావాదనిచ్ఛామాత్రేణ ప్రత్యవాయనివృత్తిర్నస్యాదిత్యాహ - అనిచ్ఛాత ఇత్యాదినా - అన్య హేతుకః,

సా-వి— మరతిక్రమః-ఆజ్ఞాను [redacted] -ననుకర్మణాంఫలసాధనస్వభావత్వాత్తదనుష్ఠానే తత్ఫ
లం స్యాదిత్యతఆహ-అనిచ్ఛాతఇతి-తర్హి పాపాచాంకరణేఫలంనస్యాదిత్యతఆహ- అమర్యాదస్య, స్వేచ్ఛాచా
రిణః. శాస్త్రోల్లంఘనవతః, అన్యహేతుకః. కామనావ్యతిరిక్తనిషిద్ధానుష్ఠానహేతుకః-పుణ్యకర్మణః ఫలో
త్పత్తౌ ఫలకామనా హేతుః. పాపకర్మణః ఫలోత్పత్తావనిష్టఫలత్వాత్తత్రేచ్ఛానజాయతే. కిం త్వతత్ఫలంమా
స్త్వితి తద్విరోధీచ్ఛాతిస్యాం సత్యామపి నపుణ్యకర్మ ఫలానుత్పత్తిః-కింతు పాపకర్మణ్యనుష్ఠితే దుఃఖోత్పత్తి

సా-సం— తథాప్యాజ్ఞానుపాలనే ప్రయోజనాభావాత్తస్య కిమర్థకత్వమితి శంకాం పరిహరతి - ఆజ్ఞేతి - త
త్తత్, లఘుదండాది రూప ప్రత్యవాయానాం నివారణం - స్వామిన స్సంతోషతః స్వస్యప్రీతిశ్చేత్యర్థః -
నను సంధ్యాద్యనుష్ఠానే ప్రపన్నస్యచ బ్రహ్మలోకాదిప్రాప్తి రపిస్యాత్ . యది తత్కామనాభావాన్నత
లానుదయ స్తదా ప్రత్యవాయ కామనావిరహాత్తదనుదయోపి స్యాదిత్యత్రాహ - అనిచ్ఛాతఇతి- బ్రహ్మలో
కాది కామనయా నిత్యాద్యనుష్ఠానేహి తత్ప్రాప్తిః - మర్యాదా, ఆజ్ఞా- అమర్యాదస్య - కామనాధి

మూ— (ఇ) ప్రపత్తియై భక్తియోగాంగమాక అరుళిచ్చెయ్ తతు ప్రపత్తి సకలఫల సాధనమాన పడియై ప్రకృతమాన భక్తియోగమాకిర ఫలత్తిలే ఉదాహరిత్తపడి – ఇజ్జు ద్వితీయ యోజనైయిల్

సా- దీ— పాపమూలమాన ప్రత్యవాయమ్ ప్రాయశ్చిత్తాకరణత్తిల్ దురతిక్రమమెన్నపడి - శ్రీగీతాభాష్యే ప్రపత్తియినుడైయ స్వతంత్రోపాయత్వమ్ శొల్లవిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ – ఇప్రపత్తియై ఇత్యాది - ఇన్ప్రపత్తియిన్ భక్త్యఙ్గత్వమ్ శొల్లుకిర విడత్తిల్ ద్వితీయయోజనైయిల్ ఉపాయవిరోధి నివర్తకమాన ప్రాయశ్చిత్తరూపోపాయాంతర స్థానత్తిల్ నిఱ్కిర నిలైయై క్కాట్టినార్ – అతు ఉదాహరణ మాత్రమాకైయాలె ప్రపత్తియిన్ భక్త్యాది మోక్షోపాయాంతర స్థానత్తిల్ నిఱ్కిర నిలైయుమ్ వివక్షితమ్ . ప్రథమయోజనైయిల్ భక్త్యంగ కర్మఙ్గళిల్ సాత్త్వికత్యాగమరుళిచ్చెయ్ తాల్ . అతు ప్రపన్ననుడైయ ఉత్తరకృత్యఙ్గళిలుమ్ వివక్షితమ్ - ఆకైయాల్ సాత్త్వికత్యాగయుక్తమాన మోక్షార్థప్రపత్తియుమ్, సాత్త్వికత్యాగయుక్తమాన స్వయంప్రయోజనరూపోత్తరకృత్యముమ్ శ్రీగీతాభాష్యత్తిల్ సిద్ధమెన్కిరార్ . ఇజ్జుద్వితీయయోజనైయిలిత్యాది– ద్వితీయయోజనైయిలుపాయవిశేషముమనుసంధేయమ్–

సా-స్వా— రాగమధికారమల్లామైయాలే అకృత్యాది కరణమే దుష్ఫల ప్రయోజకమెన్నపడి– ఇప్పడిచరమశ్లోకత్తిల్ ద్వితీయయోజనైయిల్ స్వతంత్ర ప్రపత్తి శ్రీభాష్యకారాభిమతైయాకిల్ శ్రీమద్గీతాభాష్యత్తిలే కంఠరవేణ అంగప్రపత్తి పరతయా వ్యాఖ్యానమ్ కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రపత్తియై ఇతి - ఇప్పడిద్వితీయ యోజనై ప్రకృత భక్తియోగాంగపరైయాకిల్ ప్రథమయోజనైయుమ్ యుక్తిసామ్యేన ప్రకృత భక్త్యంగపరైయాకైయాలే యోజనాద్వయముమ్ ప్రపన్ననుక్కనుపజీవ్యమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ – ఇజ్జీతి - ఇజ్జు, అకించనవిషయత్తిలే సాక్షాన్మోక్షఫలత్తిల్ యోజిక్కుమ్బోతెన్నపడి-

సా-ప్ర— నిషిద్ధానుష్ఠాన ఫలభూత ప్రత్యవాయేచ్ఛా వ్యతిరిక్త నిషిద్ధానుష్ఠాన హేతుక ఇత్యర్థః . నన్వేవం భగవతో భక్తియోగతదంగాద్యపేక్షత్వే న్యాసస్యాపి భక్త్యంగతయా భాష్యకారైరుదాహృతత్వాదస్యాపి త్యాగస్యాప్యదిత్యత్రభక్త్యనుష్ఠానశక్తిశూన్యైర్న్యాసస్యాప్యననుష్ఠానేతదుభయాతిరిక్త మోక్షసాధనాసిద్ధేః కేవలం మోక్షప్రదానే వైషమ్యనైర్ఘృణ్య ప్రసంగాదంగత్వోక్తేరన్యపరత్వాచ్చ న్యాసానపేక్షానస్యాదిత్యభిప్రాయేణాహ - ఇప్ప్రపత్తియైయిత్యాది – అత్ర గీతాభాష్యోక్త యోజనాద్వయప్రదర్శనం వ్యర్థమిత్యత్రాహ - ఇజ్జు ద్వితీయేత్యాది -

సా-వి— రవర్జనీయేతి ఫలోత్పత్తౌ పాపానుష్ఠానమేవ హేతురితి భావః– నను ప్రపత్తేస్సర్వఫలసాధనత్వే భాష్యకారైః కిమితి భక్త్యంగత్వమేవ చరమశ్లోక వ్యాఖ్యానేనుగృహీతమిత్యత్రాహ . ఇప్ప్రపత్తియైఇతి- భాష్యకారీయ యోజనాద్వయస్య ప్రపత్త్యుపయోగం దర్శయతి – ఇజ్జు ద్వితీయయోజనైయిలిత్యాది నా-

సా-సం— కారత్వమాత్రేణ నిత్యాదికముల్లంఘితవతః ప్రపన్నస్య-అన్య హేతుకః, నిత్యత్వ వేవప్రయుక్తః- ఇప్రపత్తియై, ఏవం స్వఫలాయ సర్వధర్మనిరపేక్షాం ప్రపత్తిం- ఏవం భాష్యే చరమశ్లోకస్య ప్రథమయోజనా ప్రపత్తేః స్వర్గఫల సాధనత్వస్య భక్తియోగరూప ఫలే ఉదాహరణరూపా చేత్తత్ర ద్వితీయయోజనాయాం ప్రపత్తిం స్వాతంత్ర్యానుగుణోర్థః శ్శిక్షిత ఇత్యత్రాహ . ఇజ్జీతి – చరమశ్లోక ఇత్యర్థః–

మూ— దుష్కరజ్ఞాన భక్తియోగ పర్యంతోపాయజ్ఞలినుడైయ స్థానత్తిలేసద్కిరఉపాయవిశేషముమ్ ప్రథమ యోజనైయిల్ బుద్ధివిశేషపూర్వకమాన ప్రపత్త్యనుష్ఠానముమ్, కృతోపాయనుడైయస్వయంప్రయోజనమాన కైంకర్యముమ్ అనుసంధేయమ్ -

సా - దీ— ప్రథమ యోజనైయిల్ ప్రపత్త్యనుష్ఠానముమ్ స్వయం ప్రయోజన కైంకర్యముమ్ అనుసంధేయ మెన్నన్వయమ్ - అతః కర్మాది కళినుడైయ సాత్త్వికత్యాగమె శ్రీగీతాభాష్యత్తి లభిమతమ్ - స్వయాపత్యాగ మనభిమత మెన్నుకరుత్తు. ఉక్తమానవర్థత్తై ఇయేఅర్థాంతరత్తోడేకూడకారికైకళాల్ సంగ్రహిత్తు

సా-స్వా— ఉపా[redacted]శేషమమితి-ప్రపత్తియి మెన్నపడి- బుద్ధివిశేషేతి. స్వతంత్రప్రపత్తి పరత్వ ముమ్ శ్రీభాష్య కారాభి మతమాకైయాలే ద్వితీయయోజనైయిల్ స్వతంత్రప్రపత్తియుమ్, ప్రథమయోజనైయిల్ అర్థసామర్థ్యేన స్వతంత్ర ప్రపత్తికైంకర్య శేషమాకైయాలే తద్వ్యక్తోభయముమ్ అనుసంధేయ మెన్ను కరుత్తు- ఇప్పడి అంగప్రపత్తి పరత్వముమ్, స్వతంత్ర ప్రపత్తిపరత్వముమ్, ఉదాహ్రనాలుమ్ చరమశ్లోకత్తిలు స్మరకాలత్తిల్ అపాయ సంప్లవేప్రాయశ్చిత్తప్రపద నార్థమ్ సర్వఫలత్తిలుమ్ చరమశ్లోకత్తైయు నాహరిక్క-

సా-ప్ర—బుద్ధివిశేషః, పరాధీన[redacted] పరార్థకర్తృత్వానుసంధానం. చరమశ్లోకస్య గురూపాయాశక్తార్థం

సా.వి— ద్వితీయయోజనైయిలుపాయవిశేషమనుసంధేయమ్. ప్రథమయోజనైయిల్ బుద్ధివిశేషపూర్వకమానప్రపత్త్యనుష్ఠానముమ్ స్వయంప్రయోజనమాన కైంకర్యము మనుసంధేయమిత్యన్వయః- బుద్ధివిశేషేతి. ఫలసంగకర్తృత్వత్యాగ బుద్ధివిశేషేత్యర్థః - కర్మయోగ, జ్ఞానయోగ, భక్తియోగ రూపధర్మాన్పరమనిశ్శ్రేయస సాధన భూతాన్మదారాధనాతి ప్రీత్యాయథాధికారం కుర్వాణ ఏవోక్తరీత్యా ఫలసంగ కర్తృత్వత్యాగేన పరిత్యజ్య మామేవకర్తారమారాధ్యం ప్రాప్య ముపాయం చాను సంధత్తే, ఏష ఏవహిధర్మాణాంశ్రేయ పరిత్యాగ ఇతి - "నిశ్చయంశృ" ణ్వితి భాష్యకారీయప్రథమ యోజనా వాక్యే యథాధి కారం కుర్వాణ ఏవేత్యంతేన కైంకర్య మనుసంధేయం. ఉక్తరీత్యేత్యాదినా పూర్వోక్త ఫలసంగ కర్తృత్వ త్యాగరూపబుద్ధి విశేషోను సంధేయః - మామేకమేవేత్యాదినా ప్రపత్త్యనుష్ఠాన మను సంధేయ మితి వివేకః - త్యాగశబ్దస్యాత్ర శ్రుతత్వా త్స్వరూప త్యాగ భ్రమంవారయితుం యథాధికారం కుర్వాణ ఏవేత్యంతోక్తిః - ద్వితీయ యోజనైయిలుపాయవిశేషమితి, భక్తిసాధనభూతాశక్య ప్రాయశ్చిత్తస్థానే భగవంతం నివేశ్య తేన తత్సాధనరూపాపాయో అంగప్రపత్తిరితిఫలితార్థః - అతోనోభయత్రాపి విరోధః - నచ ద్వితీయ యోజనాయా విరోధ ఏవేతివాచ్యం - అన్యత్ర సకలఫల సాధనత్వేన ప్రమాణసిద్ధాయాః ప్రపత్తే భక్తివిషయేపిసాధకత్వప్రదర్శన మాత్ర పరత్వా ద్వితీయయోజనాయాః. వస్తుతస్తుచరమశ్లోకేసర్వధర్మప్రతి కోటితయా సర్వధర్మసాధ్య ఫలోపాయోపాత్తఏవేతిచరమశ్లోకాధికారేఏకశబ్దేవ్యాఖ్యాస్యమానరీత్యాసర్వఫలసాధనరూపలఘూపాయవిధానమేవచరమశ్లోకస్య

సా-సం— ఉపాయవిశేషముమ్, సిద్ధోపాయరూప మానేతి శేషః - బుద్ధివిశేషః, సాత్త్వికత్యాగః-ద్వితీయయోజనైయిల్ జ్ఞనుసంధేయ మిత్యన్వయః. న కేవలం మోక్షోపాయ స్థాననివేశమాత్రం శ్రియః పతేః - కింతు భరతముని లక్షణవాక్య రీత్యాయద్యేనేతి మానబలాచ్చ ఐహికాముష్మిక తత్తత్ఫలోపాయాంతర

మూ— కించ. ''సుదుష్కరేణ శోచేద్యో యేన యేనేష్ట హేతునా । స స తస్యాహమేవేతి చరమశ్లోకసంగ్రహః । భావాభావౌ న ధర్మాణాం ప్రపత్తే రంగమిష్యతే । స్వతంత్రశిష్ట్యా ॥

సా.దీ—కాట్టుకిరార్-కించసుదుష్కరేణేత్యాది-యాతొరువన్ యాతొరుయాతొరుసుదుష్కరసాధనత్తాల్ దుఃఖిక్కిరాన్ స్వాభిలషితఫల విషయత్తిల్ తత్సాధనఙ్గళుడైయ దౌష్కర్యత్తై ఎణ్ణి శోకిక్కిరానెన్నపడి. అవనుక్కు నామే ఫలసాధనస్థానే. తత్స్థానత్తిలే నిన్ఱు శరణమ్ పుకురువానెన్నైరా - భావాభావావితి - యథాధర్మాభావోనాంగమ్ ఎన్ఱుదృష్టాంతార్థమభావగ్రహణమ్- ఇతు నైరపేక్ష్య విధిపరత్తిల్ తాత్పర్యమ్ - కుతః ఎన్నిల్? స్వతంత్ర్య శిష్ట్యా, ధర్మఙ్గళ్ స్వతంత్ర విధిసిద్ధఙ్గళాకైయాలెన్నైరా -

సా.స్వా— వేణ్డావో ? కించపరిత్యజ్యఎన్ఱుకర్మయోగాఙ్గకత్వ నివృత్తిపరమాకిల్ కర్మాభావ మంగమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న ఉక్తానుక్తార్థఙ్గళై కారికయా సంగ్రహిక్కిరార్ - కించేతి. అంగత్వాభావేశిఖాయజ్ఞోపవీత ధారణాదేస్తత్కాలే కథమనుష్ఠాన మిత్యత్రాహ-స్వతంత్రేతి-శిష్టిః, శాసనం. స్వతంత్ర

సా.ప్ర — లఘూపాయ విధిపరతయాస్య పరత్వాచ్చ ననిత్య నైమిత్తిక త్యాగ విధి పరత్వమిత్యాహ - కించ సుదుష్కరేణేత్యాదినా - ఏవం వేద వైదికేత్యారభ్య ఇయతా ప్రబంధేన ప్రతిపాదితం త్యాగశబ్దార్థం సంగ్రహత్వాయ సంకలయ్య దర్శయన్ ఆర్త ప్రపన్నేషు ప్రపత్త్యనుష్ఠానకాలే ప్రాప్తనిత్యనైమిత్తికానాం ప్రపత్త్యవరోధాదేవ తస్మిన్ కాలే ఽననుష్ఠితానాం ప్రత్యవాయ జనకత్వాభావ వద్దృప్తే పశ్చాదననుష్ఠితానామపి తేషాం ప్రత్యవాయ జనకత్వం నాస్తీతి తేషాం కర్తవ్యత్వం నోపపద్యత ఇతి శంకాం సోదాహరణం పరిహరతి. భావాభావావిత్యాదినా. స్వతంత్రశిష్ట్యేత్యాః. స్వతంత్రస్య, భగవతః. శిష్టిః, శాసనం. భగవదాజ్ఞా - తయా - అశక్యాశ్చేహ చేష్టామేషాం- యేషాం ధర్మాణామనుష్ఠానం సశక్యం తేషామశేషాణాం

సా-వి— తాత్పర్యమ్- నస్వరూపత్యాగ ఇతి ననిత్యకర్మత్యాగప్రసంగ ఇతి-పక్షాంతర మాహ. కించేతి- అత్ర పక్షే గీతాభాష్య విరోధశ్చరమశ్లోకాధికారే పరిహరిష్యతే- సస ఇత్తదిష్టహేతురహమేవేతి చరమశ్లోక సం సంగ్రహః, చరమశ్లోక తాత్పర్యం- నిష్కృష్ట మర్థం కారికయా సంగృహ్ణాతి - భావాభావావితి - ధర్మాణాం నిత్యనైమిత్తికాదీనాం భావః - అభావో వా ? ప్రపత్తే రంగం నేష్యతే - అంగత్వేన నేష్యత ఇత్యర్థః - త్యాగాంగక విధ్యభావాదభావోనాంగం- నైరపేక్ష్య విధివశాద్భావోపి నాంగమితి భావః - తర్హి కిమితి నిత్యకర్మానుష్ఠాన మిత్యత ఆహ - స్వతంత్ర్య శిష్ట్యేతి- స్వతంత్రశిష్ట్యా,

సా-సం—మాత్ర స్థాననివిష్టతా ప్యస్యేహ చరమశ్లోకే వివక్షితేత్యాహ -కించేతి - సుదుష్కరేణ, అత్యంత దుష్కరేణ - తత్తత్ఫల హేతూనాం దౌష్కర్య మేవాస్య శోక హేతు రితి శోచేదిత్యుక్తిః - దౌష్కర్య ద్వారా ఇష్ట హేతూనామేవ శోక హేతుత్వాద్ధేతునేతి తృతీయా-యశ్శోచేత్, యో యో నిర్విణ్ణో భవతి - తస్య తస్యాహమేవ తత్తదభీష్టోపాయ ఇతి వివక్షితార్థస్సంగృహ్య చరమ శ్లోకస్యైవార్థః- నను త్యజ్య వ్రజేతి విధాన సామర్థ్యాత్సర్వధర్మ త్యాగాంగక ప్రపత్తి విధిరితి ప్రతిభాతీత్యత్రాహ - భావాభావావితి. ధర్మాణాం భావాభావౌ, అనుష్ఠాన మననుష్ఠానం వా - స్వరూపం స్వరూప త్యాగో వేతి యావత్. న ప్రపత్త్యఙ్గమ్ - శిష్టిశ్శాసనం విధిః, స్వతంత్రస్య ''అహరహః,, రిత్యాదివిధినాత్యజ్యేతి

మూ— శక్త్యేహాశేషాభావోధికారకః। క్రత్వనంగతయా యేతు

సా-దీ—అశక్యేతి-అశక్యానుష్ఠానస్యకర్మణ పరభావః, ప్రపత్తేః పూర్వావస్థైయిలుపాయాంతరానన్వయమధికారకోటియిలేనిరుక్కుమెన్నైర్ - ప్రపత్తిక్కుజ్ఞ్గ శల్లావిడిలుమ్వర్ణాశ్రమ ధర్మజ్ఞళ్ ఉత్తరకాల త్తిల్ కార్యజ్ఞళెన్ను మర్థాత్తై సదృష్టాంతమాక సంగ్రహిక్కిరార్ - క్రత్వితి. దర్శ పూర్ణమాసాది కళ్ -

సా-స్వా—భగవచ్ఛాసనేన - శక్యేషు ఈహా, అనుష్ఠానేచ్ఛా. స్వతంత్రాజ్ఞయా శక్యానామనుష్ఠానమిత్యర్థః - శేషాణామశక్యానామభావో అధికారకః - అశక్య ధర్మత్యాగః ఆకించన్యాను ప్రవిష్టః. నత్వంగమితి భావః. నను ప్రపత్తికాలే ప్రపత్త్యవరుద్ధతయా అననుష్ఠితానాం సంధ్యావందనాదీనాం కథమనుష్ఠానమిత్యాశంకాయాం స్వకాలేతత్తద్విశేషేవానుష్ఠానమిత్యత్రానురూపం దృష్టాంతమాహ-క్రత్వితి-

సా-ప్ర—ధర్మాణామభావో భగవచ్ఛాసనాదధికారతాంగత ఇత్యర్థః. యద్వా, ఏవంసతి ప్రపన్నానాం నిత్యనైమిత్తికానుష్ఠానం నస్యాదిత్యత్రాహ - స్వతంత్ర శిష్ట్యేత్యాది - స్వతంత్ర విధినా, "అహరహస్సంధ్యాముపాసీత" ఇత్యాదినా భగవచ్ఛాసనేన- కర్తుంశక్యేష్వీహా, అనుష్ఠానంస్యాదితి శేషః- తద్వ్యతిరిక్తస్యత్వశక్యస్య కర్మణోఽభావః అధికార ఇత్యర్థః. క్రత్వనజ్గ తయేత్యాది - నిత్యనైమిత్తికాదీనాం

సా-వి— స్వతంత్రవిధినా, "అహరహస్సంధ్యాముపాసీత" ఇత్యాదిరూపేణేత్యర్థః. తర్హి సర్వేషామశక్యానామపి నిత్యకర్మణామనుష్ఠేయతాస్యాదిత్యత ఆహ- శక్త్యేతి- శక్యేషు, ఈహా ఇచ్ఛా కార్యేతి శేషః - శక్తం ప్రత్యేవ శాస్త్రం ప్రవర్తత ఇత్యాశంక్య అననుష్ఠానం నప్రత్యవాయావహమితి భావః - అశక్యాననుష్ఠానం నకేవలం ప్రత్యవాయాభావాయైవ- ప్రత్యుత "నధర్మనిష్ఠోస్మి" ఇత్యాది ప్రకారేణాశక్యోపాయాంతర శక్త్యభావస్యాకించన్యాధికార రూపత్వాదధికారం పురస్కృత్యేత్యాది ప్రకారేణానుసంధాయోపకరోతీత్యభిప్రాయేణాహ - శేషాభావ ఇతి - శేషాణామశక్యానామభావః - అధికారగః, అధికారాపాదక ఇత్యర్థః - కేచిత్తు శేషాభావః - అశక్యపరిత్యాగః, అధికారగః. అధికారప్రయుక్తః, అనధికారిత్వాత్తత్పరిత్యాగో నశాస్త్రవిరుద్ధః. యథాధికారమేవ శాస్త్రప్రవృత్తిరిత్యాచక్షతే - అపరేతు భావోభావోవా నాంగం - కింతు శక్యా ఈహా చేష్టా అనుష్ఠానం యేషాంతే శక్త్యేహాస్తైచతే అశేషాశ్చేతి కర్మధారయః- తేషామభావః అధికారగః- ప్రపత్త్యనుష్ఠానాత్పూర్వం అధికారతాంగత ఇత్యర్థ ఇత్యాహుః. నన్వాతానాం ప్రపత్త్యనుష్ఠానకాలే ప్రాప్తస్య నిత్యకర్మణస్త్యాగః. ఆర్తివిరోధాదేవ నదోషాయ- తద్వద్దృప్తానాముత్తరకాలే తత్పరిత్యాగోప్యదోషాయైవ కింనస్యాదిత్యత్ర సదృష్టాంతమాహ- క్రత్వనంగతయేతి -

సా-సం—విధినాచ ధర్మాణాం స్వరూపం తత్త్యాగశ్చనైరపేక్ష్యబలాన్న ప్రపత్త్యంగమ్. ఆజ్ఞానుపాలనాది శాస్త్రబలాద్ధర్మత్యాగోనయుక్తః - తర్హి కథమిత్యత్రాహ. శక్త్యేహేతి - స్వతంత్ర విధి సిద్ధానాం భోగ్యత్వాత్స్వతంత్రాజ్ఞా బలాచ్చ - శక్యానాం, శక్య క్రియాణాం. ఈహా, ఇచ్ఛా పూర్వకమనుష్ఠానమేవ - శేషాణాం, అశక్య క్రియాణాం. అభావః, అనుష్ఠానాభావః. అధికారగః, ఆకించన్యేనివిశతే- ననుయథా ప్రపత్త్యనుష్ఠాన కాలేధర్మత్యాగః ప్రాప్తోఽసదోషాయ తథా-తత ఊర్ధ్వమపిస్యాదిత్యత్రాహ - క్రత్వితి .

మూ — తదానీమననుష్ఠితాః । స్వకాలేస్వవిధేరేవ కార్యాస్స్యుస్తద్వదత్రనః ॥ త్యజధర్మమధర్మంచ,,ఎన్కిఱ
సా. దీ - తదానీం, అన్తక్రతుకాలత్తిలే - క్రతుక్కళుక్కు - అఙ్గఙ్గళాకామైయాల్ అనుష్ఠితఙ్గళాకాతేఇరున్నాలుమ్,
స్వకాలే, క్రతూత్తర కాలత్తిల్ స్వతంత్రవిధి చూలే తానే యెప్పడి యజమాననాల్ అనుష్ఠిక్కప్పడు
కిరన - అప్పడియే ఇఙ్గుత్తరకాలత్తిల్ వర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళిలుమ్ కణ్డు కొళ్ళ్వతెన్నర్థమ్ - ‹‹త్యజధర్మ
మధర్మంచ - ప్రవృత్తించ నివృత్తించోత్సృజ్య - సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్యే,, త్యాదికళాల్ ఆపాత ప్రతీతి
యాల్ వరుమ్ సర్వధర్మ పరిత్యాగ భ్రమత్తై శమిప్పిక్కక్కోలి యథావస్థితార్థత్తై ప్రథమమ్ కా
ట్టుకిరార్ - త్యజధర్మ మధర్మంచే త్యాదియాల్. ఇఙ్ గుధర్మాధర్మశబ్దఙ్గళాల్ కామ్యముమ్ నిషిద్ధముమ్

సా - స్వా — జ్యోతిష్టోమానుష్ఠాన దశయా మంగతయాననుష్ఠితానాం ఔపాసనాదీనాంస్వకాలే ‹‹సాయం
జుహోతి ప్రాతర్జుహోతీ ,, త్యాది విధిభి ర్యథా నుష్ఠానం తద్వదత్ర ప్రపత్తి విషయేనఃఅస్మాకం వ
ర్ణాశ్రమధర్మాణా మనుష్ఠాన మిత్యర్థః- యద్వా, అత్ర, వర్ణాశ్రమ ధర్మేణః అనుష్ఠాన మిత్యర్థః-
ఆనాలుమ్ ‹‹ త్యజధర్మ మధర్మంచే ,, త్యాది వచనత్తిలే సర్వధర్మ త్యాగమఙ్గ మాకత్తోన్రుక్కై యా
లే తదైకార్థ్యాయ చరమ శ్లోకత్తిలుమ్ ధర్మత్యాగమ్ విధేయ మెన్నవేణ్డావో ? ఎన్న అన్త వచనత్తు
క్కుమ్ అవిరుద్ధమాకవర్థ మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - త్యజధర్మమిత్యాదినా -

సా - ప్ర — దీక్షాకాలాననుష్ఠితానామపి - పశ్చాత్స్వకాలేనుష్ఠేయత్వవత్ప్రపన్నైరనుష్ఠేయత్వమపిస్యాదిత్య
ర్థః. నను సర్వధర్మానిత్యస్యాకరభూతే మహాభారత ఏవ ‹‹ త్యజధర్మ మధర్మంచ - త్యజసత్యానృతే
అపీ ,, తి వివిచ్య ధర్మాదీనాం త్యాజ్యత్వోక్తేః సర్వధర్మా నిత్యస్యాపి స్వరూప త్యాగఏవ తాత్పర్య
మంగీకార్య మిత్యత్ర త్యజధర్మ మిత్యస్యాపి నిత్య నైమిత్తికానా మవశ్యానుష్ఠేయత్వ బోధకైరననుష్ఠా
నే ప్రత్యవాయ బోధకైశ్చ నేకైః ప్రమాణైరవిరోధాయ సామాన్యవిశేష న్యాయాత్కేవలకామ్య విషయ
త్వన్నిషిద్ధవిషయత్వంచస్వీకార్యమిత్యాహ - త్యజధర్మమిత్యాదినా - కామ్యకర్మణాం త్యాజ్యత్వం మోక్షవిరోధి
సా వి — తదానీం, దీక్షాకాలే. అననుష్ఠితాః, స్నానాదీనాం దీక్షాయాం నిషేధాదితభావః - స్వకాలే,
క్రతూత్తరకాలే - స్వవిధేరేవ, స్వవిధాయక వచనబలాదేవ - నను సర్వధర్మా నిత్యస్యాకర భూతేమహా
భారత ఏవ ‹‹త్యజధర్మ మధర్మంచే,,తి త్యాజ్య త్వోక్తే స్సర్వధర్మా నిత్యస్యాపి స్వరూప త్యాగఏవ
తాత్పర్య మంగీకార్య మిత్యత్ర త్యజధర్మ మిత్యస్యాపి నిత్యనైమిత్తికానా మవశ్యానుష్ఠేయత్వ బోధకైర
ననుష్ఠానే ప్రత్యవాయబోధకైశ్చానేకైః ప్రమాణైరవిరోధాయ సామాన్యవిశేష న్యాయాత్కేవల కామ్య
విషయత్వాదికం స్వీకార్యమిత్యాహ - త్యజధర్మమితి - త్యజసత్యానృతే ఇత్యైశ్వర్య కైవల్య మోక్షకామ్య

సా - సం — తదానీం , దీక్షాకాలే - నిత్యాదయః క్రత్వఙ్గత్వేన యేననుష్ఠితాః - తేస్వకాలే , క్రతో
రూర్ధ్వం తత్తత్కాలే . స్వవిధేరేవ, తత్తత్కాలనిమిత్తక స్వవిధాయకవచన బలాదేవయథాకా
ర్యాః - తద్వదత్ర, అత్ర విద్యమానతాదశాయాం. నః, ప్రపన్నానాం - నిత్యాదయస్స్వకాలే, కార్యాఏవ - ఏవం
జాత్యపగమవాదానుగుణధర్మస్వరూపత్యాగవిధిపరత్వంసర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేత్యస్యనిరాకృతం - అథత్యజధ
ర్మమిత్యాదీనామపిమహాభారతస్థవచనానాంస్వరూపత్యాగవిధిపరత్వంశఙ్క్యతే - త్యజధర్మ మిత్యాదినా -

మూ— తువుమ్ కామ్యఙ్గళైయుమ్ నిషిద్ధఙ్గళైయుమ్ విడచ్చొన్నపడి - ‘‘త్యజసత్యానృతే,, ఎన్కిఱతువుమ్ ఆ
త్మానుభవత్తైయుమ్ ఐశ్వర్యత్తైయుమ్ ప్రయోజనమాక క్కొళ్ళాతే కొళ్ళెన్నపడి - వాచికఙ్గళైవిశేషిత్తు
చ్చొల్లిత్తాకవుమామ్ - ఇతిల్ అరుమై తోన్ఱుకైక్కాక ‘‘ఉభేసత్యానృతేత్యక్త్వా,, ఎన్ఱు అనువదిక్కిఱతు-
త్యాగత్తిల్ కర్తృత్వముమ్ పరాధీనమెన్ఱు అనుసంధిక్కైక్కాక ‘‘ యేనత్యజసి తత్త్యజ,, ఎన్కిఱతు.

సా-దీ— శొల్ల ప్పట్టన వెన్నై - త్యజసత్యానృతేఅపి, సత్యానృతశబ్దఙ్గళా లాత్మావు మచిద్రూప
భోగ్యముమ్ శొల్లిత్తు - యాజ్ఞా, సత్యానృతవాకుక్కళైచ్చొన్నాలుమ్ దోషమిల్లై యెన్కిఱార్- వా
చికఙ్గళైయిత్యాది. సత్యం, తథ్యవచనం. అత్తైవిడుకైయావతు, భూతఙ్గళుక్కు పీడావహమానసత్యత్తై
విడుకై - త్యజ సత్యానృతే ఎన్ఱు విధిక్కుమిళవు మను వదిక్కిఱత్తిల్ కరుత్తై క్కాట్టుకిరార్. ఇతి నరుమై
ఇత్యాదియాల్. యేనేతి- యేనస్వాతంత్ర్యాభిమానేన త్యజసి తత్త్యజఎన్ఱర్థమ్-ఇతిల్ఆపాతప్రతీతియాల్

స్వా-స్వా— ఆత్మేతి- సత్యశబ్దమాత్మవాచకమెన్ఱుమ్, అనృతశబ్దమ్ వికారియానవచేతన వాచియెన్ఱుమ్
కరుత్తు- వాచికేతి- సత్యవచనత్యాగ మావతు కామ్య వచన త్యాగోవాపరపీడా కర సత్యవచన త్యాగోవా
ఎన్నపడి-ఉభేసత్యానృతేత్యక్త్వాఎన్ఱుఏన్ శొల్లుకిరతు? ప్రాప్త్యర్థత్వాద్విధి కూడాతే? అనువాదమెన్ఱిల్ఃర
ర్థకానువాదమ్కూడాతే?ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్.ఇతినితి-‘‘యేనత్యజసి తత్త్యజ,, ఎన్ఱుశొల్లుకిరతుకూ
డుమో ? త్యాగ కరణీభూత కరణకళేబరాది కళై విడక్కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ -
త్యాగత్తిలితి - యేన, స్వతంత్ర కర్తృత్వానుసంధానేన త్యజసిత త్స్వాతంత్ర్యమ్త్యజ ఎన్ఱపడి - ఇని ఉ
క్త ప్రకారఙ్గళాలే నిరస్తమాయిరున్తాలుమ్ ‘‘ తస్మాత్త్వముద్ధవోత్సృజ్య ,, ఇతి వచనత్తుక్కు అర్థ
విశేషమ్ శొల్లుకైక్కాకవుమ్ వినోదార్థమాకవుమ్ కేషాంచి న్మతత్తైయను వదిక్కిరార్ -

సా-ప్ర—ఫలజనకత్వేనైవేతిముముక్షూణాం కామ్యత్యాజ్యత్వస్యనిర్వాహకత్వాదైశ్వర్యకైవల్యయోస్త్యాగ
స్యతయోఃపృథగ్వక్తవ్యత్వాసిద్ధేస్తత్పరత్వం నోపపద్యత ఇతి గోబలీవర్దన్యాయాత్కర్తుమశక్యస్యవిశి
ష్యత్యాగోక్తేరౌచిత్యాచ్చ ధర్మాధర్మ విశేష విషయత్వ మాహ. వాచికఙ్గళై ఇత్యాదినా - నను ప్ర
మాణతమత్వేన ప్రసిద్ధే భాగవతే ‘‘ తస్మాత్త్వముద్ధవోత్సృజ్యే ,, త్యాదినా విధి నిషేధ శాస్త్రార్థ
భూత విహిత నిషిద్ధ రూప ధర్మాధర్మయోః కృత్స్నైనైవ త్యాజ్యత్వ బోధనాత్సర్వ ధర్మాన్ పరిత్య
జ్యేతి సామాన్యోక్తేరపి తద్విషయత్వస్య న్యాయ్యత్వాచ్ఛత్రిపాచకన్యాయేన నిత్యనైమిత్తికానాం స్వరూప
త్యాగ ఏవ ప్రతిపాద్యత ఇతి వక్తుం యుక్తమిత్యాశంక్య తథాచ సతి నిషిద్ధనివృత్తేరపి త్యాజ్యత్వా

సా-వి— నిషేధాదేవ సిద్ధేః - పునస్తన్నిషేధ కథనం వ్యర్థమిత్యనుశయాదాహ - వాచికఙ్గళై ఇతి - స
త్యవాక్యస్యవిహితస్య త్యాగోభూత పీడాకర సత్యవాక్యవిషయః- ‘‘నబ్రూయాత్సత్యమప్రియ,,మితిధర్మ
శాస్త్ర విరోధాదితిభావః - ‘‘ఉభేసత్యానృతేత్యక్త్వే,,త్యనువాదస్య ప్రయోజనం తత్తాత్పర్యజ్ఞానమేవే
త్యాహ- ఇతినరుమై ఇతి- అరుమై, తాత్పర్యం-యేనత్యజసితత్త్యజేతిత్యాగకర్తృత్వత్యాగ తాత్పర్యమితి
జ్ఞాపనం అరిమై- సాత్త్వికత్యాగమాహ - యేనేతి - యేనాహం త్యజామీతి స్వాతంత్ర్యాభిమానేన త్యజసి

సా-సం—‘‘సత్యంచానృతంచ సత్యమభవ,,దితిశ్రుతౌ చిదచిత్సు సత్యానృతపదప్రయోగమనుసృత్యా
హ - ఆత్మానుభవత్తైఇతి - యేనత్యాగేనకర్తృత్వాభిమానేన యేనేత్యర్థః-తత్రాపి సాత్త్వికోహిత్యాగ

మూ—— ఇప్పడియానాల్ ఆజ్ఞాతిలంఘనత్తుక్కు-ఒరువిరకన్ఱిక్కే యిరుక్కు శిలర్ ‘‘తస్మాత్త్వముద్ధవోత్సృజ్య చోదనాం ప్రతిచోదనామ్ । ప్రవృత్తించనివృత్తించ శ్రోతవ్యం శ్రుతమేవచ । మామేకమేవశరణ మాత్మానం సర్వదేహినామ్ । యాహిసర్వాత్మభావేన యాస్యసిహ్యకుతోభయమ్,, ఎన్ఱు నివృత్తియై యుమ్ కూడ విడచ్చొన్నపడియాలుమ్ ‘‘సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య,, ఎనిర్కు విడత్తిల్ సర్వశబ్దత్తై సంకోచియామైక్కాక్కవుమ్, నివృత్తిరూప ధర్మఙ్గళైయుమ్ కూడ విడువేణ్డుకైయాలవత్తై విడుకైయావతు, నిషేధిత్తవై యెల్లాత్తిలుమ్ యథాశక్త్యనుష్ఠానమాకైయాల్ ఇన్తనిషిద్ధానుష్ఠానమ్ విధిబల ప్రాప్తమాకై యాల్ ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘముమ్ తేపియాతెన్ఱుభ్రమిప్పార్కళ్ —

సా. దీ——వరుమ్భ్రమత్తైక్కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడియానాలిత్యాది-చోదనా,విధిరూపశాస్త్రమ్-ప్రతిచోదనా నిషేధ శాస్త్రమ్ • అవై యిరణ్డాలుమ్ విధిక్కప్పట్ట సత్కర్మ ప్రవృత్తియైయుమ్, ఇతర నివృత్తియై యుమ్, మున్బిల్ శ్రుతత్తైయుమ్, పిన్బిల్ శ్రోతవ్యత్తైయుమ్ ఎల్లాత్తైయుమ్ విట్టెన్ఱు శ్లోకత్తుక్కన్వయమ్. సర్వాత్మభావేన, సర్వేషామంతర్యామియెన్ఱుమ్ భావత్తాల్ - అకుతోభయం, కుతోపిభయం యస్యనాస్తి

సా-స్వా——ఇప్పడియానాలితి-తస్మాదితి-చోదనా,సంధ్యాదివిధిః.ప్రతిచోదనా,‘‘నహింస్యా,, దిత్యాదినిషేధవిధిః-ప్రవృత్తిః,సంధ్యాద్యనుష్ఠానం.నివృత్తిః,కళంజభక్షణాదినివృత్తిః. శ్రుతం, పూర్వం శ్రుతం. శ్రోతవ్యం, ఇతఃపరం శ్రోతవ్యంచ-ప్రవృత్తి నివృత్తిధర్మాపేక్షితం అంగజాతంచపరిత్యజ్యే త్యర్థః- ఇరసిక్కిరార్ -

సా-ప్ర——నివృత్తిత్యాగస్యచా భావాభావస్యభావాత్మకత్వాన్నిషిద్ధానుష్ఠాన రూపతయాతత్కర్తవ్యతాబోధన పరత్వాంగీ కారేణా లేపక మతనిష్ఠేభ్యోప్యత్యంత నీచత్వమాగామ్య నర్థానభిజ్ఞత్వం శిష్టగర్హణీయత్వంచ స్యాదిత్యాహ . ఇప్పడి యానాలిత్యాదినా -

సా-వి—— తనుభిమానం త్యజేత్యర్థః - అలేపకమతాదపినికృష్టం కేషాంచిన్మతం దూషయితుమనువదతి- ఇప్పడి యానాలితి - తస్మాత్త్వముద్ధవేతి భాగవత వచనం - చోదనాం, విధిం. ప్రతిచోదనాం, నిషేధం. తత్త్యాగః, తస్యాం ప్రమాణత్వత్యాగః-ప్రవృత్తిత్యాగో విహితాననుష్ఠానం-నివృత్తిత్యాగో నిషిద్ధానుష్ఠానం.

సా-సం—— స్వరూపోచిత ఇతిభావః - ఇప్పడియాకిల్, పరిత్యజ్యేజ ధర్మమిత్యాదేరుక్తవిధయైవ అర్థోచిత్యే- విరకు, ప్రమాణం. ఇరుక్క, శిలర్ భ్రమిప్పార్క ళిత్యన్వయః - ఒరు విరకన్ఱిక్కే యిరుక్కేత్యస్య ఆజ్ఞాతిలంఘనే మానతయా శ్రుతిస్మృతి లింగదర్శన శ్రుతార్థాపత్తి శిష్టాచార సంప్రదాయాద్యన్యతమా భావేపీత్యర్థః - అత్రనావిరతః, యథాహివల్లభః. కుర్వన్నేవహి- క్రియావానేషః. ‘‘నియతస్యతుసన్న్యాస,, ఇత్యాద్యా శ్రుతయస్స్మృతయశ్చ జ్ఞానతిలంఘనే మానతయా దృష్టవ్యాః - నచ విద్వద్విషయే ‘‘తద్యథాపుష్కర పలాశ ఆపః - తస్మాద్బ్రాహ్మణః పాండిత్య ,, మిత్యాది బలాదాజ్ఞాతిలంఘన సిద్ధిః - తేషామన్యపరత్వస్య భాష్యే ఉపపాదనాల్లింగ దర్శనంచ ప్రత్యుత శ్రుత్యాదివిరోధేఅకించిత్కరం - ఆదిభరతోపి యోగసిద్ధ్యర్థమేవ జడవదాచరిత వాన్నాధర్మం - తదుపాఖ్యాన ఏవ ‘‘సతాంధర్మం దూషయ,,న్నితి తచ్చరితోక్తేః - ‘‘నపపాఠ గురుప్రోక్తం కృతోపనయనశ్రుత,,మిత్యేతన్నోపనయననిషేధకం.మహాభాగవతేతస్యయజ్ఞోపవీత ధారణశ్రవణాన్నపపాఠేతిచగురుముఖమనధీత్యేతి

మూ—ఇతుమికవుమ్పరి (హసనీయమ్.)హరణీయమ్ - ఎజ్ఞసెయెన్నిల్? అలేపకర్ పాపమపణ్ణినాల్ లేఃయా తెన్నార్కళ్ - ఇవర్కళ్ పాపమవశ్యమ్అనుష్ఠిక్క-వేణు మెన్నార్కళాయిత్తు. ఇతు ‘‘భక్ష్యోత్తమప్రతిచ్ఛన్నం మత్స్యోబళిశమాయసమ్ । అన్నాభిలాషీగ్రసతే నానుబంధ మవేక్షతే,, ఎన్కిర కణక్కామ్ -

సా-దీ—తత్పరమ పద మెన్తపడి - నిరస నార్థమితి న్నిరసనీయత్వత్తై క్కాట్టుకిరార్ - ఇతుమికప్రమిత్యాదియాల్ . అత్తైయుపపాదిక్కి- రార్ - ఎజ్ఞనే యెన్నిలిత్యాది యాల్ - అలేపకరెన్ను శిలర్ పణ్ణిన పాపజ్ఞళాల్ తేపమిల్లైయెన్ను మవర్కళ్ - అవర్కళై ప్పోలన్నియే ఇవర్కళవశ్యమ్ పాప మనుష్ఠిక్కవేణుమెన్నుమ్ సాహసికరాయిత్తు- ఇమ్మతమ్ సంసార వర్ధక మామెన్ను మిడత్తైసదృష్టాంతమాకవ రుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇతు భక్ష్యోత్తమేత్యాదియాల్-భక్ష్యోత్తమేతి-మత్స్యమానతుఅన్నాభిలాషియాయ్భక్ష్యోత్తమమానమాంసాదియాల్ పిహితమాన ఆయస బళిశత్తై విళ్ఙ్గుమాప్పోలే యాయిత్తు. అనుబంధమ్ , మరణమ్ - అంతమ్-

సా-స్వా—ఇతుమికవుమిత్యాదినా-ఇతుసంసారవర్ధక మాకైయాలేహాస్యమెన్నుకరుత్తు - ఇమ్మతమ్మికవుమ్ సంసార వర్ధక మెన్నైక్కు యిల్ దృష్టాంత మతుళిచ్చెయ్కిరార్ - భక్ష్యేతి - భక్ష్యోత్తమేన , మాంసేన - ప్రతిచ్ఛన్నమ్ , పిహితమ్ . ఆయసం, అయోమయమ్ - బళిశం, మత్స్యవేధనమ్ - మత్స్యః అన్నాభిలాషీసన్గ్రసతే- అనుబంధమ్. పశ్చాదాపతదనర్థం మరణంనావేక్షతే- తద్దీతియామెన్నపడి - ఇ నమతమ్

సా-ప్ర— అనుబంధమ్, అనుబధ్నాతి త్యనుబంధః - భావి ఫల మిత్యర్థః -

సా.వి—భక్ష్యోత్తమేతి. భక్ష్యోత్తమప్రతిచ్ఛన్నః ,మాంసపిహితః-బడిశం,మత్స్యబంధనం-అనుబంధం, తదనుసరణ ప్రాప్తమరణ రూపమనర్థం. నావెక్షతే, నవిచారయతి-ఎన్కిరకణక్కామ్,ఇత్యుక్తప్రకారస్య ...-

సా సం— వత్సంనార్కరో ద్భోధా యత్ప్రసుతవత్తాం సూచయన్ గురూచ్చారణానూచ్చారణ నిషేధః - దుర్వాసః ప్రభృతీనామాశ్రమ ధర్మనిష్ఠానాం కాశ్చనో ద్వృత్తవృత్తయ అధికారి త్వకృతాః - ఋషభ, శుక, సంవర్తకాదిషు నగ్నచర్యాదర్శన వ్రతమపి బ్రహ్మచర్యాదిషు పరీక్షార్థ కాలవిశేష నియత వ్రత విశేషరూప మేవ - శుకస్య వారముఖ్యాసు గణికాసు భోజనాదివ్యపదేశోపి బ్రాహ్మణాది పరపత్వాంసిద్ధం న్న విషయః - అజగరోపాఖ్యానేపి ‘‘స్వస్థస్సుకో మృదుదాంత ,, ఇత్యాదినా ప్రహ్లాదప్రశ్నే బ్రాహ్మణ ముముక్షూపాదేయ గుణాభిధానాన్నతత్ర స్వైరప్రతీతిః - ‘‘జ్ఞాననిష్ఠోవిరక్తోవా మద్భక్తోవా నపేక్షకః । సలింగానాశ్రమాం స్త్యక్త్వా చరేదవిధిగోచర,,ఇతిచ తత్తల్లింగైరేవ తస్యాశ్రమ్యహ మితి దురభి మానం త్యక్త్వా ఆశ్రమప్రయుక్తవిధివిహితాన్ ప్రీత్యైవ కుర్యాత్ - నవిధ్యేక గోచర స్సన్నితి వదతి - సనత్కుమారాది నగ్నచర్యా నిత్యబాల్యా వస్థయా కేవలబ్రహ్మభావనయాచ - పశుపతేర్నగ్నచర్యాతు పాశుపతవ్రత విశేషాంగ తయా ఆధికారికతయా చోపపన్నా . తదేవచరితంచరేదితి వచనా న్నాధునికానాంసా ప్రమాణ భూతా-తేషాం తేజో విశేషేణా బాధకాచ- శిష్టాచారాదయశ్చధర్మత్యాగేగగనకుసుమాయమానాః - ఇదం సర్వ మభిప్రేత్య ఒరువిరకన్నికేక్కు ఇత్యుక్తమ్ - చోదనా, కింకర్మమయా కార్య మితిరూపా. ప్రతిచోదనా, కిమ్మయా త్యాజ్య మితిరూపా - చోదనాయత్తా విహితేషు ప్రవృత్తిః ప్రవృత్తి శబ్దార్థః. ప్రతిచోదనాయత్తానిషిద్ధనివృత్తిర్నివృత్తి శబ్దార్థ ఇత్యుచ్యతే - నివృత్త్యుత్సర్గోనిషిద్ధానుష్ఠానాత్మక ఇతిమతమతి హేయమపి వచనోపన్యసనేనఅతిమోహనత్వాదియుక్తమిత్యుక్తం.భక్ష్యోత్తమశబ్దేనకుత్సిత

మూ— ఇవైయెల్లాత్త్రైయుమ్ నినైత్తు "అహోబతమహత్కష్టం విపరీతమిదంజగత్ । యేనాపత్రతే సాధు రసాధుస్తేనతుష్యతి", ఎన్ఱు మహర్షి నిర్విణ్ణనానార్. ఇవర్కళ్ శొల్లుకిఱపడి అర్థమానాల్ యావజ్జీవ మిరున్తు అనుష్ఠిక్కుమ్ నిషిద్ధానుష్ఠాన మెల్లామ్ ప్రపత్తిక్కు అంగమాకైయాల్ సాంగప్రపదనమ్ సకృత్కర్తవ్య మెన్ఱుమిడముమ్ కళ్ళియుమ్. ప్రపత్తిక్షణత్తిల్ ఎల్లానిషిద్ధఙ్గళుమ్ అనుష్ఠిక్కై అశక్యమ్. అప్పోతు యథాశక్తినిషిద్ధానుష్ఠానమ్ పణ్ణిక్కొణ్డు ప్రపత్తిపణ్ణవుమ్ కణ్డిరియోమ్. ఇప్పక్షత్తిల్ పాపఙ్గళ్ అగ్నీషోమీయహింసైపోలే పాపశబ్దవాచ్యమల్లామైయాలేబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్కూట్టి

సా-దీ—యద్వా,అంతస్థితమానవాయస బళిశమ్-అత్యేయరియమాట్టాతు – ఇనియివర్కళ్పోలివర్ కళుక్కైయ సాహస ప్రవృత్తికళై నినైత్తు మహర్షి నిర్విణ్ణ నాన పడియై క్కాట్టుకిరార్ - ఇవై యెల్లాత్త్రైయు మిత్యాది యాల్ - అహోబ తేతి - ఇన్త జగత్తు విప రీత మాక వర్తిక్కుమ్ పడి మహా కష్టమ్ - అయ్యో పావియేన్కష్టత్తై క్కాట్టుకిరార్ - యేనేతి - యాతొరు పాపకర్మత్తాల్ సజ్జనర్లజ్జిక్కిరార్ అతు తన్నాలే దుర్జనర్ సంతోషిత్తుక్కొళ్వతేన్ఱు దూషణ మరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇవర్కళిత్యాది - ఇప్పక్షత్తి లివర్కళ్ పణ్ణుమ్ నిషిద్ధానుష్ఠాన మెల్లామ్ ప్రపత్తి క్కఙ్గమాయ్ పర్యవసిక్కైయాలే ఇన్నిషిద్ధానుష్ఠానమ్ యావజ్జీవ మిరన్తనుష్ఠిక్కు మతెల్లామ్ అఙ్గమో? ఎల్లా నిషిద్ధముమ్ ప్రపత్తి క్షణత్తిల్ అనుష్ఠితమాయఙ్గమో? తత్క్షణత్తిల్ యథాశక్త్యనుష్ఠిత మో? ఎన్ఱువికల్పిత్తుక్రమేణదూషిక్కిరార్-యావజ్జీవ మిరున్తిత్యాది వాక్యత్రయత్తాలే-ఇప్పక్షత్రయత్తిలుమ్దూషణాంతరమరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఇప్పక్షత్తిలిత్యాది-

సా-స్వా—శిలరుక్కు తుష్టికరమన్రో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇవై యెల్లాత్త్రైయుమ్ నినైత్తిత్యాది. బాధకాంతర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవర్కళ్ శొల్లుకిర పడీతి- యావజ్జీవ మనుష్ఠిక్కై నిషిద్ధానుష్ఠాన మఙ్గమో ? తత్కాలత్తిల్ యావన్నిషిద్ధానుష్ఠాన మఙ్గమో ? యథాశక్తి నిషిద్ధానుష్ఠాన మఙ్గమో ? ఎన్ఱువికల్పిత్తు క్రమేణ వుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ – యావజ్జీవ మిత్యాదినా – ఇన్నమొరు దూషణ మరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పక్షత్తిలితి - విహితమాన పడియాలే ఎన్ఱపడి - దూషణాంతర మరుళిచ్చెయ్కిరార్-

సా-ప్ర — అహోబతే త్యాది - గర్హణీయైస్సుష్యతాం కథంవా గర్హణీయా నేభ్యో నివర్తనం కార్యమితి నిర్విణ్ణో భవ దిత్యర్థః - నిషిద్ధ నివృత్తేస్త్యాగ విధౌ తత్త్యాగస్య నిషిద్ధ ప్రవృత్తిరూపతయా నిషిద్ధానుష్ఠానస్య విధేయత్వే ఫలవత్సన్నిధావ ఫలం తదఙ్గమితి న్యాయా దఙ్గత్వస్యావశ్యకత్వా దఙ్గత్వేచ కిం యావజ్జీవం నివర్త్యమానం నిషిద్ధానుష్ఠానంవా? ప్రపత్తిక్షణఏవ సర్వేషాంనిషిద్ధానామ నుష్ఠానంవా ? ప్రపత్తిక్షణే యథాశక్తినిషిద్ధానుష్ఠానంవా? తత్రైవన విధీయత ఇతివికల్ప్య, ప్రథమే లఘూపాయత్వ వ్యాహతిం, ద్వితీయే అశక్యానుష్ఠానత్వే నాననుష్ఠాన లక్షణాప్రామాణ్యం, తృతీయే ప్రత్యక్షాచరణ విరోధం, కల్పత్రయేపిస్వోక్తి విరోధం,భాష్యకారవాక్యవిరోధంచాహ. ఇవర్కళ్ శొల్లుకిఱ త్యాదినా-అగ్నీషోమీయహింసైపోలే ఇతి-విహితత్వేనపాపశబ్దవాచ్యత్వాభావేహేతురితిభావః-

సా-వి— కళ్ళియుమ్, నిరస్తం భవేత్ - కణ్డరియోమ్, దృష్ట్వానజానీమః -

సా-సం—భక్ష్యముచ్యతే. అనుబంధం నావేక్షత ఇత్యర్థః. యేననిషిద్ధానుష్ఠానేన సాధుర పత్రపతే-

మూ—“సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి„ ఎన్గిఱ వివక్షత్తుక్కు త్తాజ్గళ్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణిన ప్రకారమ్ వి రుద్ధమామ్ - యథాశక్తి త్రివిధాప చారజ్గళ్ కర్తవ్యజ్గళాకవుమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - ఇతు పూర్వానుష్ఠాన త్తుక్కుమ్, పూర్వ సంప్రదాయ త్తుక్కుమ్, స్వానుష్ఠానత్తుక్కుమ్, మత్తుమివర్గళ్ కాణ్కిఱ ముము క్షుక్కళ్ అనుష్ఠానత్తుక్కుమ్ విరుద్ధమ్ - ఇప్పడి శాస్త్రలుమవర్కళ్ తమ్మై యొరు ప్రపన్నర్ అర్థ కామజ్గళడియా కనలియప్పుక్కాల్ ఇతు ప్రపన్నధర్మ మెన్నవరై ఉక్తి రుక్క ప్రాప్త(మా)మ్-ఇతు అనంత ప్రమాణ జ్గళుక్కు విరుద్ధమానవళవే యన్నిక్కే ఇజ్గు త్తవచనజ్గళుక్కుమ్ వివక్షిత మన్ఱు -

సా-దీ— ఇన్న మొరుదూషణ మరుళి చ్చెయ్కిరార్ - యథాశక్తి ఎన్ఱు - తథాస్తు ఎన్ఱిలరుళి చ్చెయ్కిరా ర్ - ఇతు పూర్వానుష్ఠానే త్యాది • పూర్వర్కళిల్ నిషిద్ధానుష్ఠాన మిల్లైయిఱే - ఇతు స్వానుష్ఠానత్తు క్కుమ్ విరుద్ధ మెన్కిఱార్ - ఇప్పడి శాస్త్రలు మిత్యాది - నిషిద్ధమ్ కర్తవ్య మెన్ఱుమ్ పక్షమ్ ప్రపన్ననుక్కు ధర్మజ్గళై విధిక్కిఱ ప్రమాణజ్గళుక్కు విరుద్ధమామ్ • అవ్వళవన్నిక్కే ఇజ్గు త్త వచనజ్గళుక్కుమ్ వివ క్షిత మన్నెన్కిఱార్ • ఇతుఎన్ఱు-వివక్షితత్వాభావత్తై శిలవాచార్యర్కళ్ పక్షత్తాలే యుపపాదిక్కిఱార్ -

సా-స్వా—యథాశక్తీతి-ఇష్టప్రసంగత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇతుఇతి-స్వానుష్ఠానత్తుక్కు మిని-త్రి విధాపచారజ్గళై మికవుమ్ వర్జిక్కైయాలే ఎన్నపడి - ఇన్నమ్ ప్రబలానిష్ట ప్రసంగమ్ పణ్ణుకిఱార్-ఇ ప్పడి ఇతి - ఇయతా ప్రబంధేన బాధక మరుళి చ్చెయ్తు సాధకా భావమునరుళి చ్చెయ్కిఱార్- ఇతి ఇతి.

సా - ప్ర — నను నిషిద్ధ మనుష్ఠేయ మితి వదత స్త్రివిధా పచార కర్తవ్యత్వ ప్రసంగ ఇష్ట ఏ వేతి చేత్తత్రాహ - ఇతు పూర్వ రిత్యాదినా- సంప్రదాయో నామ, ఉపదేశ పరంపరా- భాగవతాపచా రస్య కర్తవ్యత్వ సమర్థనం స్వవ్యాఘాతకం చేత్యాహ - ఇప్పడి శాస్త్రలు మిత్యాది - నిషిద్ధాను ష్ఠానస్య వైధత్వోక్త్యా విహితస్యచ నిషేధాయోగా “ తస్మాద్బ్రాహ్మణాయ నాప గురేత - న [illegible] భక్షయేత్ - నసురాంపిబే „ దిత్యాదీనాం నహింస్యా దిత్యస్య అగ్నీషోమీయ పశ్వాలంభనా కర్తవ్యత్వ బోధకత్వా భావవద్బ్రహ్మ హత్యాద్య కర్తవ్యత్వబోధకత్వానుపపత్తేః కేనాప్యకర్తవ్యతయా బోధితత్వ మంత రేణ నిషిద్ధత్వా సిద్ధే రన్యేషాం నిషిద్ధస్య ప్రపన్నాన్ప్రతి విహితస్యా నుష్ఠేయమానస్య నిషి ద్ధానుష్ఠాన వ్యపదేశ విషయత్వా నుపపత్తే ర్నిషిద్ధానాం విహిత తయా నుష్ఠేయత్వ సమర్థనం సిద్ధ్య సి ద్ధివ్యాఘాతపరాహత మితి బహు ప్రమాణ విరోధ సద్భావేపి తస్మాత్త్వ మిత్యాదిషు వివక్షితంచ నభవ తీత్యాహ-ఇతుఅనంత ప్రమాణే త్యాదినా- ఏవం నిషిద్ధ సామాన్య నివృత్తే రత్యాజ్యత్వముక్త్వా తస్య ధర్మ శబ్ద వాచ్యత్వేకిల త్యాజ్యత్వ ప్రసంగోపి భవేదితి తదేవ నాస్తీతి దర్శయన్ “ సాయమాద్యం తమోఽర హ్నా స్సాయం ప్రాతశ్చమధ్యమే । ఉపవాసఫల ప్రేప్సు ర్జహ్యాద్భుక్త చతుష్టయమ్ । ఐశ్వర్యం సంతతిం

సా-వి—తమ్మై, స్వాత్మనః ప్రపన్నర్, కేచిత్ప్రపన్నాః. నలియప్పుక్కాల్, హింసితుముద్యుక్తాశ్చేత్ -ఉక్తిరు క్క ప్రాప్తమామ్, సంతుష్యస్థాతుముచితంస్యాత్ -ఇజ్గెడుత్త వచనజ్గళుక్కు, ఇహెూ పాత్త వచనానాం- తస్మా త్త్వముద్ధవోత్సృజ్యేత్యాది వచనానా మిత్యర్థః- అత్రసర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేత్యత్ర ప్రవృత్తినివృత్తిరూప ధర్మాణాంసర్వేషాంత్యాగవిధానాన్నిషిద్ధానుష్ఠానమపిప్రపన్నానాంకర్తవ్యమేవేతి కేషాంచిద్భ్రాన్తానాం

పా-సం— ఏవం బుద్ధిపూర్వక నిషిద్ధానుష్ఠానం ప్రపన్నస్యానబాధక మిత్యర్థః బహూన్యతి ప్రసంగాన్యా పాద్య నిషిద్ధానుష్ఠాన పర్యవసాయి నిషిద్ధ నివృత్త్యుత్సర్గోఽత్ర వివక్షితశ్చ నేత్యాహ- ఇజ్గెడుత్తవతి-

మూ— నిషిద్ధ నివృత్తి రూపఙ్గళెల్లామ్ సర్వధర్మశబ్దత్తాలే సంగ్రహీతఙ్గళెన్ఱు ఇదమ్ ధర్మశబ్దార్థమ్ అఱియామల్ శొన్నపడి యెన్ఱు శిలఆచార్యర్కళ్ నిర్వహిప్పార్కళ్- ఎజ్ఞనే యెన్నిల్? నివృత్తికళిలే యొరు ఫలత్తుక్కు సాధనమాక నియమ విశేషఙ్గళుడనే శెయ్తనై ధర్మశబ్దార్థమామ్ - సామాన్యమాన అహింసాది మాత్రమ్ పాపాభావమాత్రమామిత్తనైయాక్కి ధర్మశబ్దత్తుక్కు ముఖ్యార్థమన్ఱు - అకైయాల్ ఫలవిశేష నియమవిశేషఙ్గళోడే కూడిన అహింసాదికళై విడుకైయావతు? ఫలఙ్గళైయుమ్ నియమఙ్గళైయుమ్ విడుకై- మత్తు నివృత్తి శాస్త్రత్తిల్ శొన్న నివృత్తికళై విడుకైక్కు విరకిల్లై-

సా-దీ— నిషిద్ధనివృత్తి యెన్ఱుతుడఙ్గి- నిర్వహిక్కుమ్ ప్రక్రియైయై కాట్టుకిరార్ - ఎజ్ఞనేయెన్నిలిత్యాది. యాల్ - అవిరుద్ధమాన నిషిద్ధనివృత్తి రూపధర్మత్యాగత్తై కాట్టుకిరార్ - అకైయాల్ ఫల విశేషేత్యాది - ఫలనియమఙ్గళుడైయ త్యాగమాత్రత్తాలే నిషిద్ధనివృత్తి ధర్మత్యాగమున్డాకైయాల్ నివృత్తిశాస్త్రత్తై బాధిక్కు విరకిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. ఫలనియమరహితా హింసాదిమాత్రముమ్ ధర్మశబ్దార్థమెన్ఱుమ్

సా-స్వా —వివక్షితమన్ఱెన్ఱవర్థత్తై శిలవాచార్యోక్తిముఖేనఉపపాదిక్కిరార్. ఎజ్ఞనే యెన్నిలిత్యాదినా-

సా-ప్ర— స్వర్గం ముక్తిం వా యద్యదిచ్ఛతి । ఏకాదశ్యుపవాసేన తత్సర్వం లభతే నరః ,, ఇత్యాద్యుక్త నియమ విశేషఫల సంకల్ప విశేష సహితస్య నిషిద్ధైకాదశీ భక్షణాది పరిహారస్య లౌకిక శ్రేయస్సాధన తయా ధర్మశబ్దార్థభూతస్యాపి స్వరూపేణ త్యాగో నిషేధ శాస్త్రవిరోధాదేవానుపపన్న ఇతినియమవిశేషాదిత్యాగేనైవ తత్త్యాగోపి విశేషణాభావాద్విశిష్టాభావ ఇతి న్యాయేన సిద్ధ ఇత్యాహ-నిషిద్ధనివృత్తీత్యాదినా -

సా-వి— వ్యాఖ్యానే ప్రపన్నానాం సురాపాన బ్రహ్మహత్యాది భాగవతాపచారాదీనాం కర్తవ్యత్వప్రసంగో ఆపాదితే సతి నిషిద్ధనివృత్తిమాత్రస్య ధర్మశబ్దార్థత్వే తస్యాపి త్యాజ్యతా స్యాత్. నిషిద్ధనివృత్తిమాత్రస్య ధర్మశబ్దార్థత్వం న భవతి. కింతు ఫలవిశేష నియమ విశేషసహిత నిషిద్ధ నివృత్తేరేవ ధర్మత్వం యథా "సాయమాద్యంతయోరహ్నోస్సాయంప్రాతశ్చ మధ్యమే । ఉపవాస ఫలంప్రేప్సుర్జహ్యాద్భుక్తచతుష్టయమ్ । ఐశ్వర్యం సంతతిం స్వర్గం ముక్తింవా యద్యదిచ్ఛతి । ఏకాదశ్యుపవాసేన తత్సర్వం లభతే నరః,, ఇత్యాదిరూపాయా ఏతాదృశ్యా నివృత్తేః త్యాగో నామ ఫలనియమత్యాగః. విశేషణత్యాగే సతి విశిష్ట స్వరూపాభావేన విశిష్టధర్మత్యాగ సంభవాన్నత్వేకాదశ్యుపవాస స్వరూపత్యాగోపి- తస్య ధర్మశబ్దార్థత్వాభావాదితి కేచిన్నిర్వాహం చక్రురిత్యాహ. నిషిద్ధనివృత్తిరూపమితి. అఱియామల్, అజ్ఞాత్వా. నియమ విశేషఙ్గళుడనే శెయ్తనై, నియమవిశేషైస్సహ క్రియమాణ ఏవ- ఇత్తనైయాక్కి, పాపాభావమాత్రం వినా-

సా-సం — నను కథమవివక్షితతా - సర్వధర్మానిత్యాదౌ ధర్మశబ్దేన నిషిద్ధ నివృత్తేరపి సంగ్రహే "తస్మాత్త్వముద్ధవ ,, ఇతి వచన బోధితేన నిషిద్ధనివృత్త్యుత్సర్గేణ నిషిద్ధానుష్ఠానపర్యవసానమిత్యత్ర తత్ర తదసంగ్రహేణైవ కేషాంచిదాచార్యాణామిహ తదపర్యవసాన ఫలకం నిర్వాహమాహ - నిషిద్ధ నివృత్తిరూపఙ్గళెల్లామిత్యాదినా - నిర్వహిప్పర్కళ్ - ఇహ నిషిద్ధ నివృత్త్యుత్సర్గ విధిం నిషిద్ధ నివృత్త్యపరిత్యాగేనైవోపపాదయంతీత్యర్థః - నిర్వాహమేవ ప్రశ్నపూర్వకముపపాదయతి - ఎజ్ఞనే యెన్నిలితి - రుక్మాంగదాదిభిరనుష్ఠితైకాదశ్యాం భోజననివృత్తిర్మోక్షఫలా చాతుర్ముక్త వర్జత్యాదినియమవిశేష

మూ — నియమ విశేషాదికళోడే కూడా తదహింసాదిమాత్రముమ్ ధర్మశబ్దార్థ మెన్నుమ్ పక్షత్తిలుమ్ శొల్లుకిరోమ్ - అధర్మపరిహారేపి ధర్మత్వేనవివక్షితే । స్యాత్స్వతంత్రవిధేరేవనిత్యంతస్యపరిగ్రహః॥

సా-దీ — పక్షత్తిలుమ్ పరిహారమ్ శొల్లుకిరార్ - నియమవిశేషాదికళిత్యాది-ప్రపన్ననుక్కు అధర్మపరిహారమ్ విశిష్యవిధిక్కైయాల్ సర్వధర్మా న్నెన్నవిడత్తిల్ సర్వశబ్దమ్ సంకోచనీయ మెన్నైకై. అధర్మ పరిహారేపి, కేవలనిషిద్ధనివృత్తియుమ్ - అన్యత్రధర్మశబ్దత్తాల్ వివక్షితమాకిలుమ్ - అర్థమాకిలు మెన్నపడి. ఆను జ్ఞా, ఇజ్జువిహితమాన సర్వధర్మత్యాగమ్ సర్వధర్మ నైరపేక్ష్యమాక క్కడవతు. అప్పోతుస్వతంత్రవిధి యాలే ప్రపన్ననుక్కు వర్ణాశ్రమధర్మ పరిపాలనముణ్డాకైయాల్ యథేష్టాచరణత్తుక్కు అవకాశమిల్లై

సా-స్వా — స్వయం పరిహార మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - నియమేతి- సర్వధర్మ త్యాగ వచనమ్ నైరపేక్ష్యవిధిపరంవా ? సర్వధర్మత్యాగాజ్ఞకత్వ విధిపరంవా ? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తిలరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - అధర్మేతి-

సా - ప్ర — నిషిద్ధ నివృత్తి సామాన్యస్య ధర్మశబ్దార్థత్వేపి ‘‘ నహింస్యాత్సర్వా భూతాని ,, ఇతి సామాన్య నిషేధ నిషేధ్యవాచి సర్వపద స్యాగ్నీషోమీయ హింసా విధ్య వైయర్థ్యాయ తద్వ్యతిరిక్త విషయత్వ న్యాయాత్సర్వ ధర్మా నిత్యత్ర సర్వ శబ్దస్యాపి నిషిద్ధ నివృత్తి వ్యతిరిక్త ధర్మ పరత్వ మితి త్యాహ - నియమ విశేషే త్యాదినా - స్వతంత్ర విధేరేవ, యత్కించి త్ఫలా శేష తయైవ విధానా దిత్యర్థః - తస్య, అధర్మ పరిహార స్యేత్యర్థః . యద్వా, స్వతంత్రస్య, భగవతో నియమనా దేవ - విధిః, ప్రేరణా - ఇదం కురు ఇదం మాకుర్వితి భగవత్ప్రేరణా దేవేత్యర్థః - ఏవం సర్వధర్మా నిత్యస్య స్వ జధర్మ మిత్యస్యచార్థ నిర్ణయేసతి తస్మాత్త్వముద్ధ నేత్యత్రాపివిహిత త్యాగో నిషిద్ధ స్వీకారశ్చ భగవం

సా- వి — కేషాంచిన్నిర్వాహ ప్రకారముక్త్వా కేవలనివృత్తిస్వరూపస్య ధర్మ త్వాన్యుసగమేపి సర్వధ ర్మానిత్యత్ర నహింస్యాదిత్యత్ర విహితేతర విషయత్వ వన్నిషిద్ధవృత్తీతరవిషయత్వస్యావశ్యకతయా ధర్మ శబ్ద సంకోచేసతి సర్వ నిర్వాహ ఇతివయంతం నిర్వాహ ప్రకారం బ్రువన్నిత్యాహ - నియమవిశేషాది క ళోడు కూడాతేఇతి - అధర్మ ఇతి- అధర్మపరిహారే ధర్మత్వేన వివక్షితేపి నియమ విశేషాదికం వినాని షిద్ధ నివృత్తిమాత్రస్య ధర్మత్వ వివక్షాయా మపీత్యర్థః - స్వతంత్రవిధేరేవ - స్వతంత్రస్య భగ వతో వి ధేరేవ ‘‘నసురాం పిబే,, దిత్యాదిరూపనిషేధవిధేరేవ-అధర్మపరిహారస్యనిత్యంపరిగహస్సిధ్యతి-నపరిత్యాగః. యద్వా ‘‘ఉపాయాపాయసంత్యాగీ- అపాయసంప్లవేసద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరే ,, దిత్యాదినా ప్రప న్నం ప్రత్యేవ స్వీకారః- ఉపాయ పరిత్యాగ విధి సద్భావా దపాయ పరిహారస్యపరిత్యాగోత్రనవిధేయ ఇతి

సా-సం — యుక్తాచ సతీధర్మశబ్దసంగృహీతా - తాదృశ నివృత్తిం నాముత్సర్గతఃసవిశేషణే హీతి న్యాయే న నియమ ఫలయో స్త్యాగఏవ పర్యవసన్నః . నతు భోజన నివృత్త్యాది త్యాగపర్యవసన్న ఇతి కేషాంచి న్నిర్వాహ ఇత్యర్థః - ధర్మశబ్దేన నిషిద్ధ నివృత్తిమాత్ర సంగ్రహేపి ఇహత త్త్యాగోన సిధ్య తీత్యాహ - అధర్మేతి - తస్య, అధర్మ పరిహారస్య - స్వతంత్రస్య,భగవతః . విధిః, శాసనం - తచ్చ ‘‘ఏకాదశ్యాం నభోక్తవ్య ,, మిత్యాదికం . నన్వేవం సామాన్య ధర్మపద ఘటిత త్యాగ విధి పరాణాం తత్తన్నివృత్తి ధర్మాంశధ్యపరిబంధిత్వేపిచోదనాంప్రతిచోదనామితివిశేష పద ఘటితత్యాగవిధిబలాన్నిషిద్ధనివృత్తిత్యాగస్యాపి

మూ—— *ఇప్పడి (యత్తపిక్ఫు) యానపిన్పు‹‹చోదనాం ప్రతిచోదనాం,,ఎన్కిఱవిడత్తిల్,అనుకూల్యపరిత్యాగం ప్రాతికూల్యపరిగ్రహమ్ ।.ప్రపత్త్యంగం ప్రతిజ్ఞాతుం నశక్యం సాధు సంసది । ప్రపన్నమధికృత్యైవ సదాచారానతిక్రమతః । ప్రపత్త్యధ్యాయపతితః ప్రతిసంధీయతామిహ॥ ‹‹ప్రవృత్తించ నివృత్తించ,,ఎన్కిఱవిడత్తిలుమ్ ప్రపత్తిక్కఙ్గమాక వాన్ఱుమ్ స్వీకరిక్కవేణ్డావెనిఱరతామిత్తనై -

సా-దీ—— యెన్తపడి - ఇప్పడి యాన పిన్పు, సర్వ ధర్మ త్యాగమ్ వివక్షితమాకాతపిన్పైనైఱ. చోదనాం విస్పృజ్య ఎన్ఱు అనుకూల్య పరిత్యాగత్తైయుమ్, ప్రతిచోదనాం విస్పృజ్య ఎన్ఱు ప్రాతికూల్య పరిగ్రహత్తైయుమ్‹‹మామేకం శరణం వ్రజ,,ఎన్ఱు విధిక్కప్పట్ట ప్రపత్తిక్కు అఙ్గత్వేన ప్రతిజ్ఞపణ్ణ సాధుగోష్ఠియిల్ శక్యమన్ఱెనిఱరార్ - అనుకూల్య పరిత్యాగ మిత్యాదియాల్ - చోదనాం ప్రతిచోదనా మెన్ఱు విధినిషేధ శాస్త్రఙ్గళై ప్రపత్త్యంగ ప్రతిపాదకత్వేన పరిగృహీక్కవేణ్డావెన్కిఱతు ఎన్నైఱ - ఇత్తాల్ అనుకూల్యస్య సంకల్పః ఎన్కిఱ ప్రమాణవిరుద్ధమెన్ఱుమ్ సూచితమ్. కథం నశక్యం ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రపన్నమధికృత్యైవ ఎన్ఱు - ఇహ, నశక్యతె ఎన్ఱు మర్థత్తిలెన్తపడి. ఇని ప్రవృత్తించ నివృత్తించ ఎన్తతుక్కు తాత్పర్యార్థత్తై కాట్టుకిరార్ - ప్రవృత్తించేత్యాదియాల్ - అర్థాంతర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ .

సా - స్వా —— ద్వితీయత్తై నిరసిక్కిఱార్ - అనుకూల్యేతి . విధిశేషాణాం ప్రపన్నేతర విషయత్వాత్ప్రపన్న స్యైచ్ఛిక సంచార ప్రసంగ ఇత్యత్రాహ - ప్రపన్న మితి . ఇప్పడి యాకిల్ చోదనాం ప్రతిచోదనా మెన్కిఱ వచనత్తుక్కు గతియెతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇప్పడీతి. ఇప్పడియత్తపిన్పు,స్వతంత్ర

సా-ప్ర—— న్యాసాంగత్వేన విధీయత ఇతివక్తుమయుక్తమిత్యాహ-ఇప్పడి యత్తేత్యాదినా.ఏవం విహితత్యాగ నిషిద్ధస్వీకారయో రఙ్గత్వాభావే భక్తియోగ ఇవ ప్రవృత్త్యాత్మక విహితానాం నిషిద్ధాత్మక నివృత్తీనాం వా కిమఙ్గత్వమిత్యత్రాహ- ప్రవృత్తిం చేత్యాది . ఏవం చోదనాం ప్రతిచోదనా మిత్యాదే స్సర్వధర్మ నిత్యా

సా- వి—— నిత్యానుపరాధ పరిహారస్య పరిగ్రహ ఏవేతి. ఏవం సర్వ ధర్మ నిత్య స్యార్థ నిర్ణయే సతి తస్మాత్తత్ర ముద్ధవో త్స్రృజ్యే త్యస్య పరో త్రే క్షితార్థః పండితసదసి నవక్తుం యోగ్య ఇత్యాహ-ఇప్పడియత్తపిన్పితి-ఏవం ప్రకారేణ పరిహారానంగం ఇత్థం పరిహారసంభవే సతీత్యర్థః-ప్రవృత్తించ నివృత్తం చేత్యస్య వివక్షితమర్థమాహ-ప్రవృత్తించ నివృత్తించ ఎన్తపడత్తిలుమితి.ఎన్కిఱతామత్తనై,ఉక్తం భవతీ త్యేతన్మాత్రం-

సా-సం—— ప్రపత్త్యంగత్వ సిద్ధిరిత్యత్రాహ . ఇప్పడియాన పిన్పితి - స్వతంత్ర విధేరనుల్లంఘనీయత్వేన సిద్ధ ఇత్యర్థః - అను కూల్య పరిత్యాగ మితి . యది చోదనా ముత్స్రృజ్యే త్యస్య విహిత ముత్స్రృజ్యేతి ప్రతిచోదనా ముత్స్రృజ్యేత్యస్య నిషిద్ధ వర్జన ముత్స్రృజ్యేతిచ యద్యర్థ స్స్యాత్తదానుకూల్యం పరి త్యజ్య ప్రాతికూల్యం పరిగృహ్య ప్రపద్యేతేతి పర్యవస్యేత్ - ఏవం ప్రతిజ్ఞాతుమేవ నశక్యతే .. తదుప పాదకాభావా ‹‹ దానుకూల్యస్య సంకల్ప ,, ఇత్యాది బాధాచ్చ - సాధు సంసదీత్యుక్త్యా తత్రస్థాతు మప్యయోగ్యేన కథమేవం ప్రతిజ్ఞా కార్యేతి ధ్వనితమ్ . నను ప్రపన్నభిన్న విషయాస్సంతు ధర్మ విధయ ఇత్యత్రాహ - ప్రపన్నమితి - యమధికృత్య సర్వధర్మ పరిత్యాగ విధి ర్బూయేత మేవోద్దిశ్యైత్యేవకారార్థః - ‹‹ ఏవం

* ఇప్పడియత్తపిన్పు ఎన్కిఱ ప్రతీకమ్ సారాస్వాదినియిల్ పిర్ప్పట్టిరుక్కిఱతు-

మూ — ముముక్షుమాత్రత్తై స్పత్త ‘‘త్రైవర్గికాం స్త్యజేద్ధర్మాన్’’ ఎన్కిఱ కట్టళై యి
తే ఫలాంతర సాధన మాక చోదిత్తైకళాన ప్రవృత్తి నివృత్తికళైయుమ్, అవత్తుక్కు ఉపాదాన శాస్త్రజ్ఞళై
యుమ్ విడచ్చొన్నతాకవుమామ్ - ఇజ్జనన్గిక్కే నిత్యనైమిత్తికాది కళుడైయ స్వరూపత్యాగమవివక్షితమెన్నిల్
మున్ శొన్న సర్వవిరోధ ముమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - ఇన్తనిష్కర్షమ్ సత్వనిష్ఠరాయ్ వివేకికళా యిరుప్పా
ర్ తెళిన్తు అంగీకరిప్పార్కళ్ - ఇవ్వర్థత్తై ‘‘శెయ్యాతన శెయ్యోమ్’’

సా.దీ — ముముక్షుమాత్రత్తై ఇత్యాదియాల్. అవత్తుక్కు ఉపాదానశాస్త్రజ్ఞళైయుమెన్నతు చోదనాం ప్రతిచోద
నామెన్నత్తైయన్నైత్తు. ఇప్పడియంగీకరియాతపక్షత్తిల్ పూర్వోక్తదూషణఙ్గళై స్మరిప్పిక్కిఱార్ - ఇజ్జనన్గిక్కే ఇత్యా
దియాల్. ఇన్తనిర్ణయత్తై నమ్మాళ్వార్ ముతలానారు మరుళిచ్చెయ్ తార్కళెన్కిఱార్ - ఇవ్వర్థత్తై ఇ
త్యాదియాల్ - శెయ్యాతన, శెయ్యప్పడాతవై. అకృత్యకరణాదికళై ఎన్కై. శెయ్యోమ్ -

సా.స్వా — విధేరేవాను ల్లంఘనీయత్వే సిద్ధే మెన్నపడి - ఇప్పడి ప్రవృత్తి నివృత్తికళై ప్రపత్త్యఙ్గమాక స్వీకరి
క్క వేణ్డావెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? మనసో భగవద్విషయే ప్రవృత్తియుమ్ విషయేభ్యో నివృత్తియు
మ్ ప్రపదనాపేక్షితమన్నో ? ఎన్న వర్థాంతరమరుళి చ్చెయ్ కిఱార్ - ముముక్షుమాత్రత్తై స్పత్తై వి
తి. విపత్తిల్ బాధకమరుళి చ్చెయ్ కిఱార్ - ఇజ్జనన్గిక్కే ఇతి - ఇప్పడి ఇవ్వర్థమ్ సమీచీన న్యాయా
యుక్త ప్రమాణసిద్ధమాకిల్ శిలరంగీకరియామలిరుక్క కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిఱార్ - ఇ
న్త నిష్కర్షమితి - ఇప్పడియాకిల్ దర్శనప్రథమప్రవర్తకరాన ఆళ్వార్కళిన్తవర్థత్తై చ్చొల్లవేణ్డా
వో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిఱార్ - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి - శెయ్యాతనై, శెయ్యప్పడాతవై - అకృత్యఙ్గళై - శెయ్యోమ్,

సా.ప్ర — దైవికాఖ్యాయవిహితప్రవృత్తేర్నిషిద్ధనివృత్తేశ్చభరన్యాసాఙ్గతాజ్ఞాపనపరత్వముక్త్వా కేవ
ల కామ్యమాత్ర నిషేధ విషయత్వం వేత్యాహ. ముముక్ష్విత్యాదినా - కామ్య ప్రతిపాదక శాస్త్రాణాం
సర్వదా పరిచయే తత్ఫలేచ్ఛా ప్రసంగేన కామ్య కర్మానుష్ఠాన ప్రసంగాచ్ఛాస్త్రాంతరమపి త్యాజ్య
మితిభావః - నన్విదానీంతనానాం ప్రాచుర్యేణార్థకామపరత్వాద్భావత్కం నిష్కర్షం న కేప్యంగీకు
ర్యురిత్యత్రైతదనంగీకారేబాధకస్యవిద్యమానత్వాత్ప్రామాణికా అంగీకుర్యురిత్యాహ - ఇజ్జనన్గిక్కే ఇత్యాదినా -
నిషిద్ధానామననుష్ఠానస్యసాంప్రదాయికత్వమాహ - ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా - శెయ్యాతన శెయ్యోమ్,

సా.వి — ముముక్షుమాత్రస్య ఫలాంతరసాధనత్వేనవిహితకామ్యప్రవృత్తినివృత్తి పరిత్యాగపరంవాక్యమిత్యా
హ - ముముక్షుమాత్రత్తై ఇతి - శెయ్యాతన శెయ్యోమ్ - శెయ్యాతన, అకృత్యాని - శెయ్యోమ్, న కుర్మః -

సా.సం — విలంఘయన్ మత్యో మర్యాదాం వేదనిర్మితామ్, ఇత్యాదికం ప్రతిసంధీయతామిత్యత్ర
భావ్యం. ఏవంచ ప్రపత్త్యనుపకారక చోదనా ప్రతిచోదనయోస్త్యాగః ఉద్ధవం ప్రత్యుపదిష్ట మితి
మంతవ్యం - నన్వానుకూల్యసంకల్పాది రూపాంగభిన్నాయామనసోభగవతి ప్రవృత్తేర్విషయేభ్యోనివృత్తేశ్చప్ర
పత్త్యర్థమస్వీకార ప్రసంగ ఇత్యత ఆహ - ముముక్షుమాత్రత్తై ఇతి - భక్తినివృత్త్యాది ఫలసాధనతయాచో
దితాకామ్యశోషణాద్ప్రవృత్తిస్త్రైవర్గికధర్మనివృత్తిస్తదుచితశ్రోతవ్యం శ్రుతంచప్రపత్త్యంగత్వా
కారేణాత్యాజ్యేత్యర్థ ఇతి. ఇన్త నిష్కర్షం, ఉక్తవిధయా ధర్మత్యాగపరకృత్స్నవచనార్థనిష్కర్షం -
ఏవంస్వనిష్కర్షస్య దివ్యసూరి పరిగ్రహమపి దర్శయతి - శెయ్యాతనైఇతి - అకార్యాణాం న కుర్మః -

మూ— తీకుఱర్ళై చ్చెనో్నతోమ్,, ఎన్నుమ్ ''శెయ్ మేల్ తీవినై యన్నరుళ్ శెయ్యుమ్,, ఎన్ను మరుళిచ్చెయ్ తార్ కళ్. ''నాయినేఱ్ శెయ్తకుత్తమ్ నత్తమాకవే కొళ్ శౌలనాతనే,,ఎన్నతుకుఱమ్ తాత్పర్యత్తై ప్పార్ త్తాల్ క్షమిక్కవేణుమెన్నపేక్షిత్తపడియాలే ప్రపన్ననుక్కు అపరాధమ్ పుకున్నాల్ ''అజ్ఞానాదథ వాజ్ఞానాదపరాధేషు సత్స్వపి । ప్రాయశ్చిత్తం క్షమస్వేతి ప్రార్థనైకైవ కేవలమ్,,ఎన్కిఱపడియే క్షమైకొళ్ళ ప్రాప్తమ్.

సా-దీ— తీక్కుఱర్త్తై, క్రూరమాన కోళ్ చ్చొల్లుక్కై. శెయ్ యేలిత్యాది - శెయ్ యేల్, శెయ్యాతేకొళ్ - తీవినై, క్రూరకర్మఙ్గళై యెన్ను కృపైపణ్ణుమ్. నత్తమ్, గుణమ్. నాయినే నిత్యాదిక్కుమ్ క్షమిక్కవేణు మెన్నైక్కయిలే తాత్పర్యమ్. గుణమాక స్వీకరి ఎన్నర్థ మన్ను- ఇవ్వర్థత్తుక్కు ప్రమాణానుగ్రహ ముమ్ శొల్కిఱార్ - అజ్ఞానాదథవేతి - ఇక్షామణమాన పునః ప్రపదనముమ్ అధికారి విశేషత్తిలేసకిఱార్ -

సా-స్వా — పణ్ణోమ్ - తీక్కుఱళ్ - తి, క్రూరమాన- కురళ్, సూక్తికళై. అసచ్ఛాస్త్రఙ్గళై ఎన్నపడి - శెన్ను, కిట్టిప్పోయ్. గురూప సర్పణమ్ పణ్ణి - ఓతోమ్, అధ్యయనమ్ పణ్ణోమ్ - శెయ్ యేలిత్యాది. తీవినై, క్రూరపాపత్తై - శెయ్ యేల్, పణ్ణాతే. ఎన్నరుళ్ శెయ్యుమ్, కృపైపణ్ణుమెన్కై- ఇప్పడి యాకిల్ నాయినే నెన్కిఱ పాట్టిల్ నిషిద్ధానుష్ఠానముమ్ సమీచీన మెన్కిఱతు విరోధి యాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - నాయినేనితి. శౌలనాతనే, జగత్తుక్కు నాథనే - నాయినేఱ్ శెయ్త, అడియేఱ్ పణ్ణిన- కుత్తత్తై, నిషిద్ధత్తై - నత్తమ్, గుణమ్. ఉపచారమాక - కొళ్, అంగీకరిత్తరుళవేణు మెన్కై - తాత్పర్యత్తై ప్పార్ త్తాల్ క్షమిక్కవేణు మెన్నపేక్షిత్త పడియాలే యెన్ను నిష్కర్షిక్కక్కూడుమో? శబ్దస్వారస్య మిల్లైయే? ఎన్న ప్రమాణానుగుణ్యత్తాలే క్షమిక్కవేణుమెన్నై గాథా తాత్పర్య మెన్ను అరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - అజ్ఞానాదితి - బహువ్యపరాధేషు సత్సు ప్రతినిమిత్తం ప్రాయశ్చిత్తం మాస్తు - ఏకాప్రార్థనైవ, కేవలమ్, మిళవుమ్ ప్రాయశ్చిత్తమణిశయితం ప్రాయశ్చిత్త మెన్నపడి-

సా-ప్ర — అకృత్యం నకుర్మః - తిక్కుఱర్త్తై చ్చెనోత్తోమ్, క్రూర వాక్యాదీనికస్యచిత్సమీపే గత్వా నబ్రూమః - పైశున్యం నాచరామ ఇత్యర్థః. శెయ్ యేల్ తీవినై యెన్నరుళ్ శెయ్యుమితి - శంఖ చక్ర గదాధర స్సర్వస్వామీ పరమదయాళు రస్మత్స్వామీ క్రూర కార్యాణి నకుర్వితి కృపాం కుర్యా దిత్యర్థః. ఏవం నిషిద్ధానామననుష్ఠేయత్వే దివ్యసూరివచనాన్యుపాదాయ తేషామేవ వచనాంతరార్థాన్యథానుపపత్త్యాపి నిషిద్ధానాం పరిహర్తవ్యత్వ మాహ- నాయినే నిత్యాదినా - అఖిల జగత్స్వామిన్నజ్ఞే నాతి నీచేన

సా-వి— తీక్కుఱళ్. క్రూరవాక్యాని. శెనో్నతోమ్, నబ్రూమః, శెయ్ యేల్ తీవినైయెన్నరుళ్ శెయ్యుమ్. తీవినై, క్రూరపాపాని. శెయ్ యేల్, మాకురు. ఎన్న, ఇతి. అరుళ్ శెయ్యుమ్, కృపాంకుర్యాత్ - నడిను దివ్యసూరీణామేవ వచనాంతరే అపచారాణా ముపచారత్వేన ప్రార్థనాత్తద్విరోధ ఇత్యాశంక్య తద్వచనస్యాపి క్షమాకరణ ఏవ తాత్పర్యమ్- నతు గుణత్వే- అతోనవిరోధ ఇత్యాహ. నాయినేఱ్ శెయ్తేతి. నాయినేఱ్ శెయ్తకుత్తమ్ నత్తమాక క్కొళ్ళు శౌలనాథనే. నాయ్, జిహ్వయా. నేఱ్ శెయ్తకుత్తమ్, మయా కృతం దోషం - శౌలనాతనే, హే జగత్పతే. నత్తమాక, గుణత్వేన. కొళ్ళు, స్వీకురు

సా - సం — శెయ్ యేల్, క్రూర పాపాని నకార్యాణి. సూక్త్యంతర సిద్ధాముక్త నిష్కర్ష విపరీత ప్రతీతిం సమాధత్తే. నాయినేనితి. నత్తమ్, ఉపచారం, తాత్పర్యమ్ పార్ త్తాల్ క్షమైకొళ్ళప్రాప్తమితి

మూ— ప్రాయశ్చిత్తాంతరాశక్తః కాలక్షేపాక్షమోపివా । పునః ప్రపద్యతేనాథ మభిం దన్ లోకసంగ్రహమ్ ॥ ముముక్షుత్వమే అడియాక బుద్ధిపూర్వనిషిద్ధఙ్గళ్ పుకరా వెన్నుమ్ వార్త్తైయుమ్ ‹‹విద్యతే బ్రాహ్మణేదమః›› ఎన్నుమాప్పోలే ఔచిత్యత్తాలే శొన్నపడియుత్తనై.

సా-దీ— ప్రాయశ్చిత్తాంతరేతి-ప్రాయశ్చిత్తాంతరాశక్తనారువన్-శక్తస్త్వేపి కాలక్షేపాక్షమనారువన్-అభింధన్ లోకసంగ్రహమావతు శక్తనుమ్ కాలక్షేపక్షమనుమాకిల్ లోకసంగ్రహార్థమ్ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్తత్తైయుమ్ పణ్ణక్కడవర్ ఎన్నుకరుత్తు. ముముక్షువుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ పుకరాతు. ప్రాయశ్చిత్తమెన్నె న్నిలరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ముముక్షుత్వమే అడియాకవిత్యాదియాల్ - ఔచిత్యత్తాలేఎన్నుమత్తై.

సా-స్వా—ఇప్పడియాకిల్ పూర్వమపరాధపరిహారత్తిలే శక్తనుక్కు ప్రతిపదోక్తప్రాయశ్చిత్తమ్పణ్ణవేణుమెన్నుమ్, శిష్టతయా వ్యపదేశ్యనుక్కుమ్, ప్రతిపదమే పణ్ణవేణుమెన్నుమ్ శొన్నతు విరోధి యాతో ? ఎన్న ప్రపదన మశక్త విషయమాకైయాలే విరోధ మిల్లై యెన్కిఱార్ - ప్రాయశ్చిత్తేతి - ప్రాయశ్చిత్తాంతరే, ప్రతిపదే . అశక్తః - శక్తౌసత్యామపి ప్రతిపదస్య బహుకాల సాధ్యత్వే విలంబాక్షమ శ్చేదపి నాథం పునః ప్రపద్యతే - అభిందన్ లోకసంగ్రహం, లోక సంగ్రహ మభిందన్సన్ - వ్యపదిష్టశ్చే ల్లోకసంగ్రహ భేద స్స్యాత్ - అతః అవ్యపదిష్టాధికారిఎన్నపడి- వ్యపదిష్టశ్చే త్స్వాత్మసాక్షికం ప్రపదనప్రాయశ్చిత్తంకృత్వా లోక సంగ్రహార్థం దీర్ఘకాల సాధ్యమపి ప్రతిపదం కుర్యాత్ ఎన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి యాకిల్ ముముక్షువుక్కు బుద్ధిపూర్వ నిషిద్ధమ్ పుకరాతెన్ను పూర్వాచార్యోక్తి విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ముముక్షుత్వమేఇతి - ఔచిత్యత్తాలేఎన్నుపూర్వాచార్య వాక్యత్తైయన్యథా కరిక్కైక్కు నిదాన ముణ్డో?

సా-ప్ర— మయాకృత మపరాధముపచారతయా స్వీకుర్వితి గాథాఖండార్థః-నన్వేవం సతి ప్రతిపదోక్తప్రాయశ్చిత్త విధి వైయర్థ్యం స్యాదిత్యత్రాహ - ప్రాయశ్చిత్తాంతరేత్యాది - నను తాపత్రయాభిహత్యా సాంసారిక సుఖానా మల్పాస్థిరత్వ, దుఃఖ మిశ్రత్వ, దుఃఖోదర్కత్వాది దోషానుసంధానేనచోత్పన్న వైరాగ్య పూర్వకం ప్రపన్నానాం నిషిద్ధానుష్ఠాన మేవ నోపపద్యత ఇతి కైశ్చిదుక్తేః ప్రపన్నాపరాధ ప్రాయశ్చిత్త విధానం శాస్త్రేషు నవివక్షిత మిత్యత్రాహ . ముముక్షుత్వమే ఇత్యాది ‹‹విద్యతే గోషు సంపన్నం విద్యతే బ్రాహ్మణేదమః । విద్యతే స్త్రీషు చాపల్యం విద్యతే జ్ఞాతితోభయ›› మిత్యాదిష్వివ సంభావనా

సా-వి— ప్రార్థనామాత్రా దేవ అపరాధపరిహారేప్రతిపదోక్తప్రాయశ్చిత్తవిధివైయర్థ్యమిత్యత ఆహ- ప్రాయశ్చిత్తాంతరాశక్త ఇతి- కాలక్షేపాక్షమః, దీర్ఘకాలసాధ్యకృచ్ఛ్రచాంద్రాయణాదినావిలంబాక్షమోపి వా. శక్తవిషయే కాలక్షేపక్షమవిషయేచ ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్త విధిసార్థక్య మితిభావః . అభిందన్ లోకసంగ్రహమ్, ‹‹సంగ్రహాయచలోకస్య›› ఇతి లోకసంగ్రహార్థమపి ప్రతిపదోక్తంవా, పునః ప్రపదనంవా కర్తవ్య మితిభావః - ముముక్షూణాం వీతరాగత్వాద్బుద్ధి పూర్వాఘాని నసంభవంత్యేవేతిన ప్రాయశ్చిత్త విధానం శాస్త్రేషు వివక్షిత మిత్యాశంక్యాహ - ముముక్షుత్వ మడియాకేతి -

సా-సం— సాధయాధ్వసితార్థకథనాత్క్షమస్వేతిప్రార్థనైవక్షాపణం సప్రాయశ్చిత్తమిత్యవతయాధ్వనితం స్యాత్ - తర్హి ప్రతిపద ప్రాయశ్చిత్తాది శాస్త్రానర్థక్య మిత్యత్రాహ . ప్రాయశ్చిత్తేతి- సంభావితే ధీపూర్వాఘే ప్రతిపదోక్త శక్తౌ తస్య స్వల్పకాలసాధ్యతాయాంవా ప్రతిపదోక్తమేవకర్తవ్యం- అన్యథా

మూ — ముముక్షువుక్కు బుద్ధిపూర్వ నిషిద్ధఙ్గళ్ పుకున్దు పరిహారఙ్గళ్ పణ్ణుక్కై మహర్షికళ్ పక్కలిలుమ్ ఋషిప్రాయర్ పక్కలిలుముళ్ పడక్కణ్డుపోరా నిన్ఱతిరే- ఇ(అ)జ్ఞనన్దాకిల్ ఉపాసకర్కళుమ్ ముముక్షుక్కళాకైయాలే అవర్కళుక్కుమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ ఘటియామైయాలే ఉత్తరాఘాశ్లేషమ్ ప్రామాదికవిషయమ్. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు శుంతవ్యత్వ మిల్లై యెన్ఱు వ్యవస్థై పణ్ణవొణ్ణాతొழியుమ్- ఉపాసకనుక్కుమ్, ప్రపన్ననుక్కుమ్, వర్ణాశ్రమ,

సా. దీ — స్థాపిక్కిఱార్ - ముముక్షువుక్కెన్ఱు- కణ్డుపోరానిన్ఱతు. శాస్త్రత్తిలుమ్, లోకత్తిలుమన్ఱపడి. ముముక్షువుక్కు బుద్ధిపూర్వాపరాధమ్ వారాతెన్ఱు మతిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అజ్ఞనన్దాకిలెన్ఱుతుడఙ్గి. ముముక్షుత్వ ముణ్డాకిలుమ్ ఉపాసకనుక్కు అఘమ్ లేపిక్కుమ్. ప్రపన్ననుక్కు లేపియాతెన్న వొణ్ణాతెన్కిఱార్ - ఉపాసకనుక్కు మెన్ఱుతుడఙ్గి.

సా-స్వా — ఎన్ఱు వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ముముక్షువుక్కు-ఇతి - ఇప్పడియఙ్గీకరియామల్ ముముక్షుమాత్రత్తుక్కు-పరాధమ్ వారాతెన్ఱు శొల్లిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇజ్ఞనన్దాకిలితి — ఉపాసకనుక్కుమ్, ప్రపన్ననుక్కుమ్, విహితానుష్ఠానత్తిల్ అఙ్గత్వాభిసన్ధియుమ్, కైఙ్కర్య బుద్ధియు మెన్కిఱ భేదమ్పోలే నిషిద్ధనివృత్తియిలేయుమ్ వైషమ్య మిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఉపాసకనుక్కుమితి - వర్ణేతి.

సా-ప్ర — మాత్రేణతథోక్తిరిత్యర్థః- నన్వాప్తతమానాం వాక్యసంభావితత్వాభిప్రాయత్వోక్తిర్నిర్నిబంధనేత్యత్రాహ- ముముక్షువుక్కు ఇత్యాది - మహర్షికళ్ పక్కలిలుమిత్యాది- వసిష్ఠస్య చండాలగృహభోజనతత్ప్రాయశ్చిత్తాదిః - దుర్వాససోంబరీష పారణావిఘాతాం బరీష ప్రసాదనాదిః . లోకసారంగమునే మునివాహన విషయే శిలాప్రహార తత్ప్రాయశ్చిత్తాదిశ్చేత్యర్థః - ముముక్షూణాం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘానుదయోక్తిస్సిద్ధాంత విరుద్ధేత్యాహ - ఇజ్ఞనన్దాకిలిత్యాదినా . వ్యవస్థై పణ్ణవొణ్ణాతొழியుమ్, వ్యవస్థాకరణ మయుక్తం స్యాదిత్యర్థః - నను ‹‹ సత్కర్మనిరతాశ్శుద్ధాస్సాంఖ్యయోగవిదస్తథా । నార్హంతి శరణస్థస్య కలాంకోటి తమీమపి ,, త్యాదిభిః ప్రపన్నానాం భక్త్యాభ్యోతిశయితప్రభావవత్వావగమాత్తేషాం నిషిద్ధానుష్ఠానం నదోషాయేత్యత్రాహ - ఉపాసకనుక్కుమిత్యాది- ‹‹పరీక్షార్థమపి బ్రాహ్మణఆయుధన్నాదదీతే,, త్యాదివర్ణనిమిత్తక నిషేధః- ‹‹తాంబూలభక్షణ్స్త్రీణాం

సా-వి- ముముక్షువుక్కు-ఇతి. పుకున్దు,ప్రాప్తేషు. మహర్షీతి. వసిష్ఠాదేశ్చండాళాన్నభక్షణతత్ప్రాయశ్చిత్తాది- ఋషిప్రాయర్ పక్కలిలుముళ్ పడ, లోకసారంగముని ప్రభృతీనామపివిషయే. మునివాహనేశిలాక్షేప తత్ప్రాయశ్చిత్తాదితిభావః - కణ్డుపోరానిన్ఱతిరే, దృష్టంసన్తి ఖల్విత్యర్థః - వ్యవస్థై, వ్యవస్థా. పణ్ణవొణ్ణాతొழியుమ్, కర్తుమయోగ్యాస్యాత్ - పరీక్షార్థమపిబ్రాహ్మణఆయుధంనాదదీతేతివర్ణనిమిత్తనిషేధః- ‹‹తాంబూలే

సా-సం — పునఃప్రపత్తేరేవ-అన్యతరకల్పా నాశ్రయణే లోకమర్యాదాతిలంఘనాన్నిగ్రహలక్ష్యఏవస్యాదిత్యన ప్రతిపదోక్తాద్యానర్థక్య మితిభావః , అత్రశక్తౌసత్యామపి అనుతాపాతిశయాదచిరాదేవ శరీరపాతభయేన విళంబాక్షమోపి కాలక్షేపార్థమోభిప్రేతః - వ్యవస్థై పణ్ణవొణ్ణాతొழியుమితి . వ్యవస్థాకృతస్యాభావాదితి భావః -

మూ — జాతి, గోత్ర, ప్రవర, చరణ, కుల, దేశ కాలావస్థా గుణ సమయాదికళ్లైః ఉపాధియాకర్యోణ్ దుశ్శోన్న

సా-స్వా— ‟బ్రాహ్మణో న సురాంపిబేత్ - యతిద్వర్యేన పతతి. సగోత్రం న నిమంత్రయీత. సమానప్రవరాం నోద్వహేత్ - స్వసూత్రే విద్యమానే పరసూత్రేణ న కుర్యాత్ - సకుల్యాన్నాతిక్రమేత్ - నమర్ద దోత్తరే కటకే ఉపాకర్మ న కుర్యాత్. ఏకాదశ్యాన్న భుంజీత - నాతురస్స్నాయాత్ - నాన్యం దేవం నమస్కుర్యాద్విష్ణుపాదాబ్జసంశ్రయః శిఖాం పుండ్రం చ సూత్రం చ సమయాచారమేవ చ। పూర్వైరాచరితం కుర్యాదన్యథా పతితో భవేత్,, క్రమేణ ఇత్యాది నిషిద్ధత్తే ౦త్తవిరు మిడత్తి లెన్హపడి-ఇప్పడి నిషిద్ధత్తై ౦త్తవిరు మిడత్తిల్ వైషమ్య

సా-ప్ర—యతీనాం బ్రహ్మచారిణామ్। ఏకైకం మాంసతుల్యం స్యాత్సంభూయ మదిరాసమమ్। బ్రహ్మసూత్ర పరిత్యాగాద్బ్రహ్మచారీ గృహీ వనీ। పరివ్రాట్చాపి పతతి ,, త్యాది నాశ్రమ నిమిత్తక నిషేధః- ‟స్త్రీణాం ప్రత్యాచక్షాణానాం సమాహితో బ్రహ్మచారి ఇష్టం దత్తం హుతం ప్రజాం పశూన్ బ్రహ్మవర్చసమన్నాద్యం వృంక్తే తస్మాదు హవై బ్రహ్మచారిసంఘం చరంతం న ప్రత్యాచక్షీత - నస్వరః। ప్రణవాంగాని నాప్యన్య విధయస్తథా। స్త్రీణాంతు శూద్ర జాతీనా ,, మిత్యాది జాతి నిమిత్తక నిషేధః- ‟ దానం దద్యాత్స గోత్రాయ కన్యాదానంతు వర్జయేత్ ,, ఇత్యాది గోత్ర నిమిత్తక నిషేధః- ‟సమ ప్రవర గోత్రంచ విధురం బ్రహ్మచారిణమ్। దేవార్థే వరయేద్విద్వాన్ పిత్రర్థే వరణం త్యజే ,, ది త్యాదిః ప్రవర నిమిత్తక నిషేధః - ‟ బహ్వృచాశ్శ్రవణే కుర్యుశ్శ్రావణం నతు పర్వణీ,,త్యాది శ్చరణ నిమిత్తక నిషేధః - ‟ మృతబంధో దశాహాని కులస్యాన్నం నిషిధ్యత ,, ఇత్యాదిః కులనిమిత్తక నిషేధః - నాప్సు నైవాంభ సస్తీరే నశ్మశానే సమాచరేత్। ఉత్సర్గం వై పురీషస్య మూత్రస్య చ విసర్జన ,,మిత్యాది దేశ నిమిత్తక నిషేధః - ‟ నభోక్తవ్యం నభోక్తవ్యం సంప్రాప్తే హరి వాసరే ,, ఇత్యాదిః కాల నిమిత్తక నిషేధః - ‟ ఏకాదశ్యాన్న భుంజీత శక్తస్సన్నిరుపద్రవ ,, ఇత్యాది రవస్థా నిమిత్తక నిషేధః - ‟ నాతి కేశాను కేశాం వా నాతికృష్ణాతి పింగళామ్। నిసర్గతోఽధికాంగాం వా న్యూనాంగాం వాపి నోద్వహే ,, దిత్యాదిః - ‟ ఆరనాళం న సేవేత కదాచిద్భగవత్పర ,, ఇత్యాదిశ్చ గుణనిమిత్తక నిషేధః. అస్వర్గ్యం లోక విద్విష్టం ధర్మమప్యాచరేన్నతు ,, ఇత్యాది స్సమయ నిమిత్తక నిషేధః-

సా-వి—ఉభత్రకస్త్రీణాం యతీనాం బ్రహ్మచారిణామ్। ఏకైకం మాంసతుల్యం స్యాత్సంభూయ మదిరాసమమ్,,ఇత్యాశ్రమనిమిత్తనిషేధః- ‟నస్వరః ప్రణవాంగాని స్త్రీ శూద్రాణా ,, మితిజాతినిమిత్తనిషేధః- ‟దానం కుర్యాత్సగోత్రాయ కన్యాదానంతు వర్జయేత్ ,, ఇతి గోత్ర నిమిత్త నిషేధః. ‟ సమానప్రవరాం కన్యాం నోద్వహే,,దితి ప్రవర నిమిత్తనిషేధః - ‟బహ్వృచాశ్శ్రవణే కుర్యుశ్శ్రావణం నతు పర్వణీ,,తి చరణనిమిత్తనిషేధః - చరణః, శాఖా. ‟మృతబంధో దశాహాని కులస్యాన్నం నిషిధ్యత ,, ఇతి కులనిమిత్తనిషేధః - ‟నభోక్తవ్యం నభోక్తవ్యం సంప్రాప్తే హరివాసర,,ఇతి కాలనిమిత్తనిషేధః. ‟ నాప్సు మూత్రపురీషం కుర్యా,,దితి దేశనిమిత్తనిషేధః - ‟ఏకాదశ్యాం న భుంజీత శక్తస్సన్నిరుపద్రవ,,ఇత్యవస్థానిమిత్తనిషేధః - ‟ఆరనాళం న సేవేత కదాచిద్భగవత్పర,, ఇతిగుణనిమిత్తనిషేధః. ‟ అస్వర్గ్యం లోక విద్విష్ట,,మితి సమయ నిమిత్తనిషేధః- ‟నభ్రాతరా నియుంజీత తథా పితృసుతావపీ,,తి సంబంధవిశేషాది

మూ — నిషిద్ధఙ్గళై తవిరుమిడత్తిల్ విశేషమిల్లై - నిషిద్ధఙ్గళై పుకున్నాల్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ యథాధికారమాకైయాలే వైషమ్యముణ్డు - “ఎన్నడియారతు శెయ్యార్ శెయ్తారేల్ నన్ఱు శెయ్తార్,, ఎన్కిఱతువుమ్ అపరాధమ్ పుకుతుమెన్కైక్కు లింగమ్ - ఇఙ్గు శెయ్తారేల్ నన్ఱు శెయ్తారెన్కైక్కు ప్రామాదికమాక ప్పుకున్నాల్ నామే క్షమిప్పోమ్.

సా-దీ — నిషిద్ధమ్ పుకున్నాల్ ప్రాయశ్చిత్తత్తిల్ వైషమ్యముణ్డెన్కిఱార్ - నిషిద్ధఙ్గళెన్ఱు- “అపిచేత్పాతకం కించిద్యోగీకుర్యాత్ప్రమాదతః । యోగమేవనిషేవేత నాన్యంయత్నం సమాచరే,, దెన్కై - ఆకైయాల్ వైషమ్యముణ్డెన్ఱు కరుత్తు- ప్రతిబుద్ధర్క్కు మపరాధమ్ వరుమెన్ఱు మతిల్ లింగదర్శనముణ్డెన్కిఱార్- ఎన్నడియారెన్ఱు - శెయ్తారేల్నన్ఱు శెయ్తారెన్ఱుమంశత్తుక్కుత్తాత్పర్యమరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇఙ్గు శెయ్తారేలెన్ఱు-

సా-స్వా — మిల్లైయెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో ? అప్పోతు నిషిద్ధాచరణత్తిల్ ఉపాసకనుక్కు యోగమ్ ప్రాయశ్చిత్తమెన్ఱుమ్, ప్రపన్ననుక్కు ప్రతిపదనూతల్, ప్రపదనమాతల్, ప్రాయశ్చిత్తమెన్ఱుమ్ భేదమ్ కాణాతొழியుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . నిషిద్ధఙ్గళై పుకున్నాలితి - నిషిద్ధవర్జనమధికారభేదమిల్లామైయాలే ఏకరూపమానాలుమ్ ప్రాయశ్చిత్తమధికారభేదవత్తాకైయాలే వైషమ్యముణ్డెన్ఱు కరుత్తు- భాగవతనుక్కపరాధమ్ పుకిరాతెన్నవొణ్ణాతెన్కైయిలే యుక్త్యంతరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఎన్నడియారతు శెయ్యారితి - శెయ్తారేలెన్ఱు శొల్లుకైయాలే భాగవతనుక్కు మపరాధమ్ సంభావితమెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ నన్ఱు శెయ్తారెన్ఱు నిషిద్ధత్తైయుముత్కృష్టమాకచ్చొల్లుకిఱతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇఙ్గు ఇతి-ఇప్పడితాత్పర్యమ్కల్పిక్కైక్కు నిదానమేతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్

సా-ప్ర — “ నప్రభాతరోని యుంజీత శ్రాద్ధే పితృసుతావపి ,, త్యాదిరాది శబ్దార్థః . విశేషమిల్లై, ఉపాత్తవచనేషు భక్తప్రపన్నవాచకపదవిశేషాభావాదితి భావః . నన్వేవం నిషిద్ధానుష్ఠానే భక్తప్రపన్నయోః ప్రత్యవాయతౌల్యే ప్రాయశ్చిత్తతౌల్యమపి స్యాదిత్యత్రాహ - నిషిద్ధఙ్గళిత్యాది - ఏవం ప్రపన్నానాం నిషిద్ధానుష్ఠానసద్భావే శబ్దరూపం ప్రమాణం “ ఋషిప్రాయర్ పక్కలిలుమ్ కాణానిన్ఱతిరే ,, ఇతి ప్రదర్శ్య లింగమప్యాహ - ఎన్నడియారిత్యాదినా , మాద్దాసా అకృత్యం నకుర్యుః - యదికుర్యుస్సమీచీనమేవాకుర్వన్నిత్యర్థః - నన్వేవం భాగవతానాం నిషిద్ధానుష్ఠానం భగవాన్ సమీచీనతయాస్వీకరోతీత్యేతత్ప్రపన్నానాముపశ్లేశబోధకప్రమాణవిరోధీత్యత్రాహ.ఇఙ్గు శెయ్తారేలిత్యాది

సా.వి — నిమిత్తనిషేధఃఆదిశబ్దార్థఇతిద్రష్టవ్యం-విశేషమిల్లై,ఉపాత్తవచనేషుభక్తానామేవనప్రపన్నానామితి విశేషబోధకాభావాదిత్యర్థః - నన్వేవం నిషిద్ధానుష్ఠానే భక్తప్రపన్నయోః ప్రత్యవాయత్వాత్ప్రాయశ్చిత్తతౌల్యమపి స్యాదిత్యత్రాహ. నిషిద్ధఙ్గళిత్యాది. “అపిచేత్పాతకంకించిద్యోగీకుర్యాత్ప్రమాదతః। యోగమేవనిషేవేత నాన్యంయత్నం సమాచరే,,దితి విశేషవిధానాదితి భావః - ప్రపన్నానామపి ప్రత్యవాయోస్తీత్యత్ర జ్ఞాపకమాహ - ఎన్నడియారితి - ఎన్నడియార్, అస్మద్దాసాః. అతు, తత్పాపం. శెయ్యార్, నకుర్వంతి. శెయ్తారేల్, కుర్వంతిచేత్- నన్ఱు,సమీచీనం. శెయ్తార్,అకుర్వన్.పుకుతుమెన్కైక్కు, ప్రాప్నోతీత్యస్య.లింగమ్,జ్ఞాపకం.పుకున్నాల్,ప్రాప్నోతిచేత్-నామ్,వయమేవ-క్షమిప్పోమ్, క్షమామహే.

సా-సం — భక్తప్రపన్నయోర్నిషిద్ధప్రవృత్తౌ భేదాభావేప్రాయశ్చిత్తేపిభేదోనస్యాదిత్యత్రాహ - నిషిద్ధఙ్గళితి-

మూ— బుద్ధిపూర్వకమాక ప్పుకున్నాల్ అవర్కళ్ క్షమైకొళ్ళాత వళవిలుమ్ శిక్షా విశేషఙ్గళాలేనామ్‌శ మిప్పుతోమ్. ఒరుపడిక్కుమ్ నామ్ కైవిడోమ్ మెన్ను తాత్పర్యమ్- నన్నుశెయ్‌తా రెన్పర్ పోలుమ్ ఎన్నుశొల్లు కైయాలే ఇతు వస్తువృత్తియిల్ నన్నన్నెన్ను మిడమ్ సూచితమ్ .

సా - దీ — ఇతు వస్తువృత్త్యా న్నల్లతన్నెన్ను వివక్షిత మెన్నుమతిల్ లింగమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - నన్ను శెయ్‌త రెన్పర్ పోలుమిత్యాదియాల్ - ఎన్పర్ పోలుమెన్నతాల్ వస్తువృత్త్యా తిరువుళ్ళ మల్లవెన్ను తోన్రుమ్ - బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ ప్రపన్ననుక్కు లేపియాతెన్ను మవనుక్కు అభిప్రాయమెన్? బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ ఈశ్వరనుక్కు నిగ్రహేచ్ఛై ఉదియాతెన్నో? నిగ్రహేచ్ఛై యుణ్డాకిలుమ్ ఫలమిల్లైయెన్నో? ఈశ్వరనుక్కు ప్రీత్యభావమాత్రమ్ పిరక్కుమ్ కర్తావుక్కు ప్రత్యవాయ మిల్లై యెన్నో? ఈశ్వర ప్రీత్యభావమూలమాయ్‌తనక్కుమ్ప్రీత్యభావమాత్రమ్‌పిరక్కుమ్‌ప్రత్యవాయమిల్లైయెన్నో? ఎన్నుచతుర్ధా వికల్పిత్తు

సా-స్వా— నన్నుఇతి- నన్ను, ఉత్కృష్టం- “సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి,” ఎన్ను ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ సర్వశబ్ద సంకోచాత్తుంతవ్య మెన్ను తోన్రుకైయాలే లింగదర్శనమాత్రత్తాలే సర్వశబ్ద సంకోచమ్ కూడుమో? శాపణ శాస్త్రమ్ భక్తవిషయ మెన్ను శొల్ల వేణ్డావో? ఎన్న ప్రపన్ననుక్కు ఉత్తరాఘమ్ లేపియాతెన్ను మవనుక్కు ప్రపన్న విషయత్తిల్ ఈశ్వరనుక్కు నిగ్రహేచ్ఛైయుదియాతెన్ను తాత్పర్యమో? నిగ్రహేచ్ఛై యుదిత్తాలుమ్ నిగ్రహ ఫలమిల్లైయెన్ను తాత్పర్యమో? ఈశ్వరనుక్కు ప్రీత్యభావ మాత్రమ్ పిరక్కుమ్ కర్తావుక్కు ప్రత్యవాయ మిల్లై యెన్ను తాత్పర్యమో? కర్తావుక్కుప్రీత్యభావముణ్డెన్ను తాత్పర్యమో? ఎన్నుచతుర్ధా వికల్పిత్తు ప్రథమవికల్పత్తై దూషిక్కిరార్ -

సా-ప్ర— పోలుమ్, ఇవేత్యర్థః - ఇవ శబ్దశ్చ విద్వానివ కిమ్మానీత్యాదిషు సమభివ్యాహృత పదార్థ పారమార్థ్య జ్ఞాపకత్వ వదత్రాపి సామీచీన్యాభావ జ్ఞాపక ఇతిభావః - నను భక్తప్రపన్న వ్యతిరిక్తేషు ప్రత్యవాయ జనకస్యాప్య బుద్ధిపూర్వాఘస్య భక్తేషు ప్రపన్నేషుచ తజ్జనకత్వాభావ వద్భక్తేషు ప్రత్యవాయ జనకస్యాపిబుద్ధిపూర్వాఘస్య ప్రపన్నేషుతజ్జనకత్వం మాస్త్విత్యత్ర ప్రపన్న మధికృత్యైవప్రాయశ్చిత్తం

సా-వి— క్షమై కొళ్ళాత వళవిలుమ్, క్షమ్యతేనయా, క్షమా, సాధనం తస్యాః - కొళ్ళాత వళవిలుమ్, స్వీకారాభావమర్యాదాయామపి. శిక్షా విశేషఙ్గళాలే నామే శమిప్పోమ్, అప్రీతిం పరిహరామః - ఒరుపడిక్కుమ్, ఏకస్యాపి ప్రకారస్య. నామ్, వయం. కైవిడోమ్, హస్తం నత్యజామః. సర్వధా రక్షిష్యామ ఇతి తాత్పర్యమ్. నన్ను శెయ్‌తారిత్యస్య అంగీకార ఏవతాత్పర్యం కింనస్యాత్? ఇత్యతఆహ. నన్నుశెయ్‌తారెన్పర్ పోలుమితి. అవిద్వానివ మాసీవేత్యాదా వివశబ్దస్య సమభివ్యాహృత పదార్థస్యాపారమార్థ్యజ్ఞాపకత్వం నాస్తీత్యతీతి వదతః కోభిప్రాయః? బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘం ప్రపన్న వివక్షితం? ఉత్పన్ననిగ్రహేచ్ఛాయాంసత్యామపి ఫలంనాస్తీతి. అహోస్విదీశ్వరస్య ప్రీత్యభావమాత్రముత్పద్యతే

సా-సం— నన్నితి . కథం తస్సామీచీన్యోక్తేః కథమేవంతాత్పర్య వర్ణన మిత్యత్రాహ. నన్నుశెయ్‌తారెన్పర్ పోలుమితి - మూ.క్త్యంతరా విరోధాయ తథా తాత్పర్య వర్ణన మితిభావః -

శ్లో — అపాయసంప్లవే సద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత । ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాऽత్ర యత్పునశ్శరణం వ్రజేత్ ॥ ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ ఈశ్వరనుక్కు నిగ్రహేచ్ఛై ఉదియాతెన్నవొణ్ణాతు. సర్వశక్తియానవనుక్కు నిగ్రహేచ్ఛై పిఱన్దాల్ క్షమై కొళ్ళాతపోతు ఫలమిల్లైయెన్నవుమొణ్ణాతు. ఈశ్వరనుక్కు ప్రీత్యభావమాత్రమ్ పిఱక్కుమిత్తనై యెన్నాల్ తనక్కు అత్తాల్ మేలొరు ప్రత్యవాయమిల్లైయాకిల్ పునః ప్రపత్తి (ప్రాయశ్చిత్తమ్) పణ్ణవేణ్డా. తనక్కుమ్ ప్రీత్యభావమ్ పిఱక్కుమత్తనై యెన్నాలుమ్ ప్రత్యవాయమ్ సిద్ధమాయిత్తు.

సా - దీ — ప్రథమ వికల్పత్తిల్ దూషణమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అపాయసంప్లవ ఇత్యాదియాల్ - ద్వితీయ వికల్పత్తై దూషిక్కిరార్ - సర్వశక్తియాన విత్యాదియాల్ - తృతీయ వికల్పత్తుక్కుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఈశ్వరనుక్కిత్యాదియాల్ - చతుర్థపక్షత్తిల్ దూషణమ్ కాట్టుకిరార్ . తనక్కుమెన్ఱు . నిషిద్ధాచారత్తాల్ ఈశ్వర ప్రీత్యభావమాత్రమే పిఱక్కుమ్ - ఇవనిడత్తిలొరు క్లేశాదికళుణ్డాకాతు. ఆకిలుమ్ ప్రీత్యేకప్రయోజననాన ఇవనుక్కు ప్రీత్యభావమ్ పరిహర్తవ్యమాకైయాల్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణవేణుమెన్ఱు నుతిలొరు పాపమ్ పణ్ణినతు ముతలాక ఇవనువర్తిక్కిఱ ప్రీత్యభావత్తిల్ అతీతాంశ

సా - స్వా — అపాయసంప్లవ ఇతి - ఇన్న వచనమ్ ప్రపన్న విషయమాకైయాలే తద్వ్యతిరిక్త విషయమెన్ఱు వొణ్ణాతెన్ఱు కరుత్తు . ద్వితీయత్తై నిరసిక్కిరార్ - సర్వశక్తీతి - సర్వశక్తిత్వాదేవ స్వసంకల్పిత కరణమ్ సిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు - తృతీయత్తై నిరసిక్కిరార్ - ఈశ్వర నుక్కితి - చతుర్థ పక్షత్తై నిరసిక్కిరార్ - తనక్కుమితి . స్వామియినుడైయ ప్రీత్యభావ మూలమాకత్తన్నుడైయ ప్రీత్యభావమే ప్రత్యవాయమెన్ఱపడి. ఒరుపాపమ్ పణ్ణినాల్ భవిష్యద్దురితానుత్పత్త్యర్థమాక ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణవేణ్డా? పాపోత్పత్తి

సా - ప్ర — విధానాన్యథానుపపత్త్యా ప్రత్యవాయం ప్రసాధ్య తస్య ఫలాభావమప్యాహ. అపాయసంప్లవ ఇత్యాదినా - నను " ప్రియోపి న ప్రియో మే " ఇత్యాద్యానుగుణ్యేన అపాయ సంప్లవ ఇత్యాది ప్రాయశ్చిత్త విధేః నిషేధాతిక్రమ జనిత భగవదప్రీతి నివర్తకత్వేనాపి చరితార్థత్వాన్నిషిద్ధానుష్ఠానస్య నోపక్లేశహేతుత్వమిత్యత్రాహ - ఈశ్వరనుక్కు ప్రీత్యభావేత్యాదినా - న స్వేవం నిషిద్ధానుష్ఠానస్య

సా వి — కథంతర్హి ప్రత్యవాయో నాస్తీతి? యద్వా, ఈశ్వరస్య ప్రీత్యభావమూలకస్స్వస్య ప్రీత్యభావ ఉత్పద్యతాం ప్రత్యవాయస్తు నాస్తీతి చతుర్థ వికల్పస్య ప్రథమశిరసి దూషణమాహ. అపాయ సంప్లవ ఇతి . ద్వితీయకల్పం దూషయతి. సర్వశక్తియానేతి. తృతీయకల్పం దూషయతి. ఈశ్వరనుక్కు ప్రీత్యభావమాత్రమితి. ప్రాయశ్చిత్తం విధ్యానర్థక్యం స్యాదితి భావః - చతుర్థం ఖండయతి- తనక్కు ప్రీత్యభావమితి - భగవతి స్వస్య ప్రీత్యభావాదన్యః ప్రత్యవాయో నాస్తీతి భావః - పూర్వం తృతీయపక్షే పునః ప్రాయశ్చిత్తం న స్యాదితి దూషణం దత్తం - తత్ర కైశ్చిద్దూషణస్య పరిహార ఉక్తః - స్వస్య ప్రీత్యభావాభావేపి భగవత్ప్రీత్యేకప్రయోజనస్య భగవదప్రీతేరపి సంహరణీయతయా తదర్థం ప్రాయశ్చిత్తం - తత్రాప్యతీతాంశ పరిహారాయ

సా - సం — పణ్ణవేణ్డావితి - పునః ప్రాయశ్చిత్తం విధివిరోధస్స్యాదిత్యర్థః - ప్రత్యవాయం సిద్ధమితి - స్వాప్రీతి ఫలక స్వామ్యప్రీతేరేవ ఆస్తికస్య నరకాది తుల్య ప్రత్యవాయత్వాదిత్యర్థః .

మూ—అతిలుమ్ కళ్ళినత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తమ్ వేణ్డా. మేలుమ్అనువృత్తమాయ్ వరప్పుకుకిర ప్రీత్యభావత్తై ప్పత్తం ప్రాయశ్చిత్తం మెన్నాలిత్తోడు తుల్య యోగక్షేమత్తై యాలేయథాసంభవమ్ శ్రుత్యాది సిద్ధఙ్గళాన ఉపక్లేశఙ్గళుమ్ వరుమెన్ఱు భీతనాయ్ప్రాయశ్చిత్తమ్పణ్ణ ప్రాప్తమ్-ఆకైయాల్ఉపక్లేశఙ్గళుమ్, ఇఙ్గు భగవదనుభవత్తుక్కు-కరణాశక్తిజ్ఞానసంకోచదుఃఖాదికళడియాకవరుమ్విచ్ఛేదసంకోచఙ్గళుమ,నియతాయుస్సుక్కుళ్ళాతార్క్కుఆయుర్వృద్ధియాలేపరమఫలత్తుక్కు-విళంబముమ్ప్రసంగియామైక్కుపునఃప్రపదనమ్పణ్ణుకిరతు.

సా-దీ—మికతమాకైయాల్తదర్థమ్ప్రాయశ్చిత్తమ వేణ్డా, మేలుమ్ప్రీత్యనివృత్తియైక్కురహాక్కుకైక్కు-క్కాక ప్రాయశ్చిత్తమ్పణ్ణవేణుమెన్ఱుమ్త్రితీయపక్షశంకైక్కు-ప్రత్త్యుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్- అతిలుమెన్ఱుతుడఙ్గి.

సా-స్వా—క్షణమారభ్య అనువర్తిక్కిరదసనో వైరస్యరూప స్వపర ప్రీత్య భావత్తిల్ అతీత ప్రీత్యభావత్తైప్పత్తవుమ్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణవేణ్డా ? భవిష్య త్ప్రీత్య భావ మాత్రత్తై ప్పత్త ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణ వేణుమెన్ఱు ప్రాయశ్చిత్త శాస్త్ర తాత్పర్య మెన్ఱు కొళ్ళ వాణ్ణాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - అతిలుమితి - ఇప్పడి దుఃఖ భీతనాయ్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణ ప్రాప్త మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాతె యిరుక్కు మవనుక్కుమ్ దుఃఖమ్ కాణామైయాలేఉపక్లేశమ్ వరుమెన్ఱునియమ ముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఆకైయాలితి - ఉపక్లేశ శాస్త్ర ముప లక్షణ మెన్ఱు కరుత్తు -

సా-ప్ర—ప్రీతిమాత్ర జనకత్వే అస్మత్పక్షే భావాంతరస్యైవా భావత్వాజ్జ్ఞానావస్థా విశేషరూప ప్రీత్య భావోపి జ్ఞానావస్థా విశేష ఏవేతి తస్యాప్యాశుతర వినాశిత్వాత్ తన్నివృత్త్యర్థం ప్రాయశ్చిత్తం నాపేక్ష్యత ఇత్యత్ర ఉత్పత్స్యమానా ప్రీతి ప్రతిబంధార్థం ప్రాయశ్చిత్తావశ్యకత్వాంగీకారే స్వయంప్రకాశ జ్ఞానావస్థా విశేషరూపా ప్రీతేరపి ప్రతికూల తయా వేదనీయత్వా ద్దుఃఖానుభవ రూపతేతి ప్రత్యవాయ సిద్ధిం దర్శయన్ శ్రుత్యాది ప్రసిద్ధోపక్లేశ హేతుత్వా నంగీకారే శ్రుత హాని ప్రసంగ ఇత్యభిప్రాయేణాహ - అతిలు మిత్యాదినా- ఏవన్నిషిద్ధానుష్ఠానస్య సాధిత ముపక్లేశ హేతుత్వం భగవ దనుభవ విచ్ఛేద సంకోచమోక్ష విళంబానాం హేతుత్వ స్యాప్యుపలక్షణమితి దర్శయన్నిషిద్ధానుష్ఠానేపి ప్రత్యవాయానుదయపక్షే తన్న్యాయాదేవ పునః ప్రపదనేపి ప్రపత్తిప్రచ్యవన రూపప్రత్యవాయోపి నోదియాదేవేత్యపాయ సంప్లవే పునఃప్రపదనానుష్ఠానమేవ యుక్తమిత్యాహ - ఆకైయా లుపక్లేశమిత్యాదినా -

సా-వి—నకార్యం- కింతూత్తరకాలే- నను వృత్త్యర్థమితి తత్రతుల్యన్యాయాచ్ఛ్రుత్యాది సిద్ధోపక్లేశాదయ స్సంభవంతీతి తత్పరిహారాయ ప్రాయశ్చిత్తం కర్తుముచిత మితితదీయశంకానువాద పురస్సరంప్రతిబంధోత్తరమాహ. అతిలుమితి. అతిల్, తస్మిన్ భగవదీయ ప్రీత్యభావమధ్యే- కళినత్తుక్కు,అతీతస్య-ద్దేత్యభిప్రాయేణాహ - ఆకైయాలితి - కరణాశక్తిజ్ఞాన సంకోచః- ఇంద్రియశక్తిసంకోచో జ్ఞానసంకోచశ్చ-అడియాకవరుమ్ విచ్ఛేదమ్, తన్మూలకతయా ప్రాప్తోవిచ్ఛేదః - నివృత్తి స్సంకోచో ఉల్పతా - ఏతేభగవన్నిత్యసాఫలభూతాః- ప్రసంగియామైక్కు,ప్రసంగాభావాయ-పాపేషుక్రియమాణేష్వప్యనిష్టాభావ ఇతి

సా-సం—ఇత్తోడు, భావి ప్రీత్య భావత్తోడిత్యర్థః - వరుమెన్ఱు, అతీత ప్రీత్య భావేనాపివరుమెన్నిత్యర్థః.

మూ — ఇతు వేణ్డా వెన్నార్క్కుమ్ నిషిద్ధజ్గళై శుమిక్కిఱ న్యాయత్తాలే ఇతువుమ్ క్షమావిషయ మాకైయాలే ఇతు వేఁడచితమ్. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ ఏఱ్కవే ప్రపత్తి పణ్ణనాన్ణా తెన్నుమిడముమ్, మున్బు శోల్లిన.

సా. దీ — పునః ప్రపదనమ్ సర్వథా అకర్తవ్యమెన్నార్క్కుమ్ తాజ్గళ్ శొన్న న్యాయత్తాలే ఇతు కృత మానాలుమ్ ఒరు హాని యిల్లై యెన్నైహాయే ఉచిత మెన్కిఱార్ - ఇతువేణ్డా వెన్నార్క్కు మెన్ఱు. నిషిద్ధాంతరమ్ పోలే పునః ప్రపదనముమ్ క్షమా విషయ మాకైయాలితు శెయ్ తాలుమ్ హానియిల్లై యెన్నైఱయే యుచితమ్ - నను ప్రారబ్ధకర్మ విశేష నివృత్తియై పోలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ నివృత్తియైయుమ్ కోలిపూర్వమ్ ప్రపత్తి పణ్ణినాలో వెన్నుమ్ శంకైయైయుమ్ ప్రపత్తి సకృత్తాకైయాల్ పునః ప్రపత్తి యామో వెన్నుమ్ శంకైయైయుమ్ పరిహరిక్కిఱార్. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ త్త్యాదియాల్-

పా-స్వా — ఆనాలుమ్ ప్రపన్ననుక్కు నిషిద్ధానుష్ఠానమ్ ప్రసక్తమానాలుమ్ క్షమా విషయ మెన్ఱు శిలబుద్ధిమాన్కళుక్కు తోన్ఱుకైయాలే ప్రాయశ్చిత్తమ్ వేణ్డా వెన్కిఱ వాదముమ్ కూడాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతుఇతి. నానాపక్ష ప్రసక్త్యా బాధక సంభావనా రహితమాన మార్గమే ఉచిత మెన్ఱు కరుత్తు. ఆనాలుమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్, నివృత్తమాక వేణు మెన్ఱు కోలి మోక్షార్థ ప్రపత్తియైయనుష్ఠిత్తాల్ ఉత్తరాఘా శ్లేషవచనముముపపన్నమన్ఱో. అప్పడి ప్రపదనమ్ పణ్ణలాకాతెన్నిల్ అప్పోతు ప్రారంభకపాపత్తైయుమ్ కోలి ప్రపదనమ్ కూడాతెన్నుమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - బుద్ధిపూర్వేతి-

సా. ప్ర — ఇతు వేఁడచితమితి - పునః ప్రపదదానుష్ఠాన మేవోచిత మిత్యర్థః - "సందిగ్ధేపి పరే లోకే త్యాజ్యమేవాశుభం బుధైః । యదినస్యాత్తతః కింస్యాద స్తిచేన్నాస్తి కోహత" ఇత్యాదిన్యాయాదితి భావః. నన్వేవంతర్హి బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్యాపి ప్రాయశ్చిత్తత్వేన మోక్షార్థ ప్రపత్తిరేవానుష్ఠేయా. అన్యథా "సకృదేవహి శాస్త్రార్థః" ఇత్యాది విరోధస్స్యాదిత్యత్ర తాంత్రికే నైమిత్తికానాం నిమిత్తోదయానంతర భావిత్వ నిర్ణయాత్ ప్రాయశ్చిత్తస్యాపి నైమిత్తికత్వా ద్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్తస్య తదుదయాత్పూర్వ మనుష్ఠానానుపపత్తేః - పూర్వానుద్దిష్ట ఫలార్థం పునరపి భరన్యాసానుష్ఠానస్యావిరుద్ధత్వాచ్చతస్యానుష్ఠేయత్వ మపరాధ పరిహారాధికార ఏవోక్త మిత్యాహ. బుద్ధిపూర్వేత్యాదినా -

సా-వి — వదతాం పునః ప్రపత్తికరణేప్యనిష్టాభావాత్ - "సందిగ్ధేపి పరే లోకే త్యాజ్యమేవాశుభం బుధైః । యదిన స్యాత్తతః కింస్యాద్యది స్యాన్నాస్తి కోహత" ఇతిన్యాయేన ప్రాయశ్చిత్త ప్రపదనానుష్ఠానమేవ సమంజసం - కింగృహీతగ్రాహిత్వేనేత్యాహ. ఇతు వేణ్డా వెన్బార్క్కుమితి. తర్హి భవిష్యద్బుద్ధిపూర్వాఘస్యాశ్లేషాయ మోక్షార్థ ప్రపత్తికాలఏవసంకల్పః క్రియతామిత్యత్ర పరిహారోపరాధపరిహారఏవోక్తః. ఉత్తరత్ర ఫలాంతరార్థం పునః ప్రపదనే విరోధో నాస్తీత్యయమర్థశ్చ పూర్వముక్త ఇత్యాహ - బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు ఇతి - ఏఱ్కవే,

నా. సం — నను ప్రపన్న నిషిద్ధాని వత్సలస్స్వయమేవ క్షామ్యతీతి కిం ప్రపదనాంతరేణేతి వదంతం మూర్ఖమపి తదను గుణోపదేశేన సమాధత్తే - ఇతువేణ్డావితి - ఇతువుమ్, నిషిద్ధత్వేన త్వదభిమత పునః ప్రపదనమపి ఉచితం, ప్రమాణ శిష్టానుష్ఠానానురోధాదిత్యాశయః. నను పునః ప్రపదనే సకృత్త్వ విరోధా ద్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమప్యుద్దిశ్య ప్రాగేవ ప్రపదన ముచిత మిత్యత్రాహ - బుద్ధిపూర్వేతి.

మూ—— ఫల మొక్షీయ ఫలాంతరార్థ మాక ప్రపత్త్యంతరమ పణ్ణుకైయిల్ విరోధ మిల్లై యెన్నుమి డముమ్ మున్నే సమర్థితమ్ - ఇప్పడి భగవదాజ్ఞాసిద్ధమాన సదాచారాను పాలన త్తిలుమ్ విరోధమిల్లా మైక్క ణ్ణుకొళ్వతు-ప్రపన్నస్య నిషిద్ధేర్ధ రష్యతే పము పపాదయన్ । యథాభిమత సద్వృత్తినిష్ఠై భ్యః కిమసూయతి!

సా-దీ——పునః ప్రపత్తియిల్ పూర్వప్రపత్తివిరోధమిల్లాతాప్పోలే సదాచారాను పాలన త్తిలుమ్ విరోధమిల్లై యెన్కిరార్ - ఇప్పడిభగవదిత్యాది - పూర్వోక్తమాన వర్ణవిశేషత్తై సంగ్రహిక్కిరార్-ప్రపన్నస్యేతి-యథాభిమత సద్వృత్తినిష్ఠేభ్యః, సదాచారనిష్ఠర్ పొరుట్టు.

సా - స్వా —— మున్నే ఇతి • అప రాధ పరి హా రత్తిలెన్న పడి - ఇప్పడి , ఉక్త ప్రకారత్తాల్ యాజ్ఞాసిద్ధ కైంకర్యత్తిలు మతి దేశిక్కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - అకృత్యం క్షమావిషయ మాకిరాప్పోలే సదాచారాను పాలన ముమ్ క్షమా విషయ మాకైయాలే విరోధ మిల్లా మైయాల్ మికవు ముచిత మెన్నుకరుత్తు • ఆజ్ఞాను పాలన త్తిలేయుమ్ విరోధ మిల్లై యెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? నిషిద్ధానామ లేపకత్తిల్ అర్థసాధ్య మాయుమ్ ప్రయాస సాధ్యమాయు మిరుక్కిర ప్రాయశ్చిత్తము మాజ్ఞాను పాలన ముమ్ వ్యర్థ మన్నో ? ఔచిత్య మెజ్గనే ? కించాజ్ఞాను పాలనమ్ స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపార మాకైయాలుమ్ కృతకృత్యతా విరోధి యాకైయాలు మీశ్వరన్ కైవిడ ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ప్రపన్నస్యేతి-అలేపవాది నిషిద్ధా లేప వదాజ్ఞాను పాలన ముమ్ నిషిద్ధవత్ క్షంతవ్య మాకైయాల్ యథాయోగ్యమ్ పూర్వాచార్యాభి మత సద్వృత్తి నిష్ఠైభ్యః కిమసూయతి - కిమర్థ మసూయతి - స్వయమాజ్ఞాతి లంఘి యాయిరున్తాలుమ్ తన్నిష్ఠ విషయే అసూయై అసంగతై యన్నో వెన్నుకరుత్తు -

సా-ప్ర——నన్వేవంబుద్ధి పూర్వోత్తరాఘానాం ఫలావినా భావ వద్బుద్ధి పూర్వ పుణ్యానామపి ఫలావినా భావావశ్యమ్ భావాన్నిత్య నైమిత్తికానాం బుద్ధిపూర్వక మను ష్ఠీయ మానత్వా త్తదాచి త్తత్రఫల సంకల్పే " ప్రాజాపత్యం గృహస్థానా ,, మిత్యాద్యుక్త మోక్షవిరోధి ఫల జనకత్వం స్యాత్ - అననుష్ఠానేతు శాస్త్రోల్లంఘనం స్యాదిత్యుభయతః పాశారజ్జు రిత్యత్ర ఫలసంగ కర్తృత్వ త్యాగపూర్వక మనుష్ఠానాత్కాదాచిత్క ఫలసంకల్పేతు " అథోపాయ ప్రసక్తోపి భుక్త్వా భోగాన నామయాన్ । అంతే విరక్తి మాసాద్య విశతే వైష్ణవం పద ,, మిత్యుక్తరీత్యా ఐహి కాతి శయిత సుఖాను భవేన వాసై తేతి న మోక్ష విళంబ ఇత్యాహ - ఇప్పడి భగవ దిత్యాదినా . ఏవం నిషిద్ధానుష్ఠానేపి ప్రత్యవాయో నాస్తీతి వదంత ఏవ విహితం నానుష్ఠేయమితి వదంతి తద్దూషయతి-ప్రపన్నస్యేత్యాదినా- విహితస్య పరిత్యాజ్యత్వే "సంధ్యాహీనో

సా.వి - ప్రథమ మేవ-అభియతి-శాస్త్రవిమ తత్యర్థః-నిషిద్ధానుష్ఠానే స్యలేపం వదతః సద్వృత్తిప్రద్వేషోసూయా

సా.సం—— మున్నే, అపరాధపరిహారాధికారే-ఇప్పడి, సకృత్త్వవిరోధపరిహారణన్యాయేన అంగత్తయా ఆజ్ఞాసిద్ధానామనుష్ఠానేపి హిసిరపేక్షోపాయత్వవిరోధప్రసక్తి రితి భావః-ఏవం నిర స్తమపి బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాశ్లేషపక్షం పరిహాస నేనవ పరిహరతి - ప్రపన్నస్యేత్యాదినా - నిషిద్ధరష్య లేపశ్చేత్సద్వృత్తే రలేపః కైముత్యన్యాయసిద్ధ ఇతి సద్వృత్తినిష్ఠేభ్యో అసూయా కిమర్థా ? తాన్ప్రత్యసూయా కిమర్థేతి యావత్- నను భగవతో రక్షకత్వ భంజికా సద్వృత్తి రస్యా కిమర్థేత్యత్రాహ -

మూ — ఆజ్ఞాతిలంఘనే యస్య రక్షకత్వం నభజ్యతే । ఆజ్ఞానుపాలనే తస్య కథం తదుపరుధ్యతే । న చాచారం వినా కించిత్ కైంకర్యముపపద్యతే । నహిశౌచమకృత్వైవ సమారాధనమర్హతి । ఆచారప్రభవో ధర్మో ధర్మస్య ప్రభురచ్యుతః । ఇతిపంచమ వేదేపిసర్వశాస్త్రార్థ ఈరితః ।

సా-దీ — ఆజ్ఞాతిలంఘనఇతి- యస్య,ఈశ్వరస్య-తస్యతథాపిరక్షకస్య ఎన్నపడి. ఉపరుధ్యతే, విపన్నంతే. సదాచారాతిలంఘనత్తిల్ అనిష్టమరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ - నచేతి- స్వాభిమతమాన వనుజ్ఞా కైంకర్యముమ్ సిద్ధియాతెన్కిరార్ - నహీతి- శౌచత్తై ప్పణ్ణామలెప్పడి తిరువారాధనత్తుక్కు-నర్హన్ అప్పడియే‘‘సంధ్యాహీనో శుచిర్నిత్య మనర్హస్సర్వకర్మసు,, ఎన్నైయాల్ కైంకర్యఙ్గళుక్కు యోగ్యనాకానెన్నై- సదాచారమవశ్యం కర్తవ్యమెన్నుమతిల్ ప్రమాణమ్‌కాట్టుకిరార్ . ఆచారప్రభవఇతి - ఆచారత్తాలే కర్మయోగాది ధర్మముత్పన్నమామ్. అన్తధర్మఙ్గళుక్కు-అచ్యుతన్ ఫలప్రదన్. ఆచారాభావత్తిల్ ఈశ్వర ననుష్ఠిత్త ధర్మఙ్గళుక్కు ఫలమ్‌కొడా నెన్నుతాత్పర్యమ్. సర్వేతి. సర్వశాస్త్రసారార్థమెన్నపడి.

సా-స్వా — యస్య, భగవతః - ఆజ్ఞాతిలంఘనే రక్షకత్వన్నభజ్యత ఇత్యుక్తవతః పురుషస్యాజ్ఞానుపాలనే . తస్య, భగవతః - కథంసంధ్యాస్నానాది కరణే తద్రక్షకత్వముపరుధ్యతే - తస్యాపి నిషిద్ధవర్జనం తి విషయత్వాత్. అకరణే బాధకాభావేప్రయాసాది సాధ్యమనుష్ఠానం కిమర్థమిత్యత ఆహ . నహీతి- ఆజ్ఞాసిద్ధాచారాకరణే ఆరాధనాది కైంకర్యానర్హతాపి స్యాదితి భావః- కింతత్ర ప్రమాణమిత్యత్రాహ- ఆచారేతి-నన్వపాయసంప్లవేపూర్వప్రపత్తిప్రతిసంధానమేవకర్తవ్యం-నపునఃప్రాయశ్చిత్తమిత్యాశంకా

సా-ప్ర — శుచిర్నిత్య ,, మిత్యాది స్మృతి ప్రేతంఅవిచాల్యం యుక్త్యంతర మాహ - నచాచారమిత్యాదినా- పంచమ వేద శబ్దేన ‘‘ వేదానధ్యాపయామాస మహాభారత పంచమా ,, నిత్యేతత్స్మారితం - ‘‘ సర్వాగమానామాచారః ప్రథమం పరికల్పిత ,, ఇత్యే తత్సర్వ శాస్త్రార్థ ఇత్యనేన స్మారితం - నను ప్రపత్తిప్రతిసంధానాదేవ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘనివృత్తిరితి కైశ్చిదాచార్యైరుక్తత్వాత్పునః ప్రపదనస్యానుష్ఠేయత్వసమర్థన మనుపపన్నమిత్యత్ర ‘‘ ప్రక్షాళనాద్ధిపంకస్య దూరాదస్పర్శనంవర ,, మిత్యుక్తన్యాయా

సా - వి — కృతఇతి భావః . సమారాధనమర్హతి, కర్మయోగ్యో భవతి - సర్వశాస్త్రార్థః, సర్వశాస్త్రసారార్థః- నను పూర్వకృతప్రపత్తిస్మరణమేవప్రాయశ్చిత్తం - సతుపునః ప్రపదనమపి సకృత్త్వవిరోధాదితి కైశ్చిదాచార్యైరుక్తత్వాత్పునః ప్రపదనసమర్థనమనుపపన్న

సా-సం — ఆజ్ఞేతి, కృత్యాకరణరూపమాజ్ఞాతిలంఘనంమాలాకరణాది రూపాంతరంగ సమారాధనపరిశేషనరక్షకత్వభంజకమిత్యత్రాహ- నచేతి-ఆచారశబ్దోత్ర నిత్యనైమిత్తికపరః - నచోపపద్యతఇతి- ‘‘సంధ్యాహీనో శుచిర్నిత్య,, మితి ప్రమాణాదితి భావః -శుచిత్వాభావేపి కైంకర్యసిద్ధౌ కింబాధకమిత్యత్ర ప్రతిబంధిమాహ - నహీతి. ఆచారస్య ధర్మానుష్ఠానప్రయోజకత్వే కింమానమిత్యత్రాహ - ఆచారేతి-అనుజ్ఞాత్మక కైంకర్యరూపధర్మోప్యాచారప్రయోజ్యః-తస్యచధర్మస్యాచ్యుతఃప్రభుః. తేనారాధ్యతఇతి-భావః తేపిసర్వధర్మశాస్త్రసారార్థఉదీరితః-పూర్వప్రపత్తిస్మరణమేవబుద్ధిపూర్వకనిషిద్ధానుష్ఠానేపినిష్కృతిరిత్యా

మూ— ప్రపత్తిప్రతిసంధానమాప్తైర్య దుపదిశ్యతే। తత్స్వాధికార నియత హానోపాదాన సిద్ధయే । ప్రతిసంధానతోహ్యస్యా దధీపూర్వేష్వఘేష్వపి। బుద్ధిపూర్వేష్వపి పునః ప్రపత్తేరేవ సంగ్రహః । అతో నిరపరాధేన వర్తితవ్యం కృతాత్మనా। అపరాధ ప్రసంగేచ పునః ప్రపదనం క్షమమ్ ।

సా-దీ— బుద్ధిపూర్వాపరాధమ్ వరిల్ పూర్వప్రపత్తిస్మరణమ్ కర్తవ్య మెన్నాప్తర్ శొల్లుమ్ పాశురత్తుక్కు తాత్పర్యత్తై సంగ్రహిక్కిఱార్ - ప్రపత్తీతి- బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తత్వేనవన్ను. స్వాధికార నియతమానహానోపాదానాదిసిద్ధ్యర్థమ్-హానోపాదానజ్ఞైక్కాట్టుకిఱార్-ప్రతిసంధానత ఇతి- ప్రపన్ననాక్ నానెనిఱ ప్రతిసంధాన ముణ్డానాల్ అబుద్ధిపూర్వపాపత్తిల్ అఘేపధీర్భవతి, నముక్కుతులేపియా తెన్నుబుద్ధివరుమ్-తద్విషయత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ వేణ్డావెన్ను శొల్లిత్తు- ధీపూర్వత్తిల్ ప్రపన్నరాన నముక్కు ప్రపత్తియే యమైయుమెన్ను దుష్కర ప్రాయశ్చిత్తాంతరాశైయత్తు ప్రపత్తియిల్ ప్రవృత్తి యుణ్డామెన్నుపాదానమ్ సిద్ధిక్కుమ్ . అత ఇతి - స్పష్టార్థమ్ -

సా-స్వా—ముక్తివిర్ఱద్ధ్యే తేత్యత్రాహ - ప్రపత్తీతి. ఆప్త వచనమ్ ప్రాయశ్చిత్త నిరాకరణార్థం నభవతి - కింతుస్వాధి కార నియత హానోపాదానసిద్ధయ ఇత్యర్థః- తదుప పాదయతి- ప్రతిసంధానత ఇతి. అహంప్రపన్న ఇతి ప్రతి సంధానే అధీపూర్వేషు ప్రాయశ్చిత్త హానం - ధీపూర్వేషుస్వాధి కారోచిత ప్రపత్తేరేవ ఉపాదానం సిధ్యతి. ఉపసంహరతి. అత ఇతి- స్పష్టమ్. తథాచాకరణే ప్రత్యవాయప్రసంగాత్కరణ

సా-ప్ర—త్స్వనిష్ఠానుసంధానపూర్వకంనిషిద్ధానుష్ఠాన ప్రసంగరహితేనవర్తితవ్యం.ప్రారబ్ధ వశాత్తదుదయే అబుద్ధిపూర్వకే క్షేమె బుద్ధి పూర్వకే ప్రాయశ్చిత్త విశేషె కర్త వ్యేచ తేషాం తాత్పర్య మితి దర్శయన్స్వయమపి ప్రపన్నై స్తథైవ వర్తితవ్యమితి సోపపత్తిక మాహ- ప్రపత్తిప్రతి సంధాన మిత్యాదినా-

సా-వి— మిత్యత ఆహ [redacted] ప్రపత్తీతి . ఆప్తై ర్యదుప దిశ్యతే , ప్రాయ శ్చిత్తతయోప దిశ్యతే- యది తదుపదేశః- సామాన్యేన నపుంసకం- స్వాధికారనియత హానోపాదాన సిద్ధయే సావధానేన వర్తమానస్య స్వస్య యదిపాపానా మసంభవ ఏవతదా స్వనిష్ఠాజ్ఞాపనేన సావధానతాం సంపాదయ త్పూర్వప్రపత్తి స్మరణం పునఃప్రపదనస్య హానాయ భవతి- యద్యేవం వర్తమానస్యాపి ప్రారబ్ధవశా ద్బుద్ధి పూర్వ పాపం స్యాత్తదా ప్రాయశ్చిత్తార్థ ప్రపత్త్యుపాదానాయ భవతి. అబుద్ధిపూర్వకత్వేచ హానా య భవతీతి సిద్ధయే జ్ఞానాయ భవతి- యద్వా, తదుపదిష్టప్రపదన స్మరణం హానోపాదాన సిద్ధయే - నతు త దేవ ప్రాయశ్చిత్త మితిభావః - తమేవాభిప్రాయం వివృణోతి . ప్రతిసంధానతోహీతి- ననుసంసారచక్రమధ్యవర్తినా

సా-సం— ప్తైరభిధానాత్పునఃప్రపదనాదిన ప్రాయశ్చిత్తమిత్యత్రాహ-ప్రపత్తీతి-ప్రాగనుష్ఠితప్రపత్తిస్మరణమేవ నిష్కృతిరితి యదుపదిశ్యతే తదాప్తానాముపదేశనం- స్వస్య ప్రపన్నస్య- ఆకించన్యాధికార వ్యవస్థిత పునః ప్రపదన రూపస్యఉపాదాన సిద్ధయే, శక్తవిళంబ క్షమాధికారనిష్కృతివిశేషాణాంహానసిద్ధయేచ - ఏవం భక్తవిషయేపిఆప్తవాక్యసాధారణ్యప్రసక్తేరూహ్యమ్. స్వాధికారజ్ఞానాదేజతదుభయసంభవే కిమర్థ స్తస్యాప్తోపదేశ ఇత్యత్రాహ - ప్రతిసంధానతోహీతి - ధీపూర్వ కాలేపోతదపవా స్త్వి త్యత్రాహ - బుద్ధిపూర్వేష్వపీతి - ఏవకార వ్యవచ్ఛేద్యం పూర్వప్రపత్తిస్మరణం - నతుశక్తావపి ప్రతిపదోక్తం- ఉక్తమర్థంనిష్కృష్యోపసంహరతి - అత ఇతి - కృతాత్మనా, స్వాత్మరక్షాభరసమర్పణతో లబ్ధాత్మనా-

మూ— అడియిలే నిరపరాధనాక వేణుమెన్ఱు కోలి ప్రపత్తిపణ్ణినవనుక్కు మ్పిన్బు అతుక్కాక ప్రపత్త్యనన్తరమ్ పణ్ణినవనుక్కుమ్ ఉత్తరకృత్యమ్ నిరపరాధమాక వే నడక్కుమ్ - ఇతిహాసపురాణఙ్గళిల్ శిలవృత్తాన్తదర్శనమాత్రత్తైక్కొణ్డు వచనవిరోధత్తై అనాదరిత్తు భాగవతనుడైయ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ క్షన్తవ్యమెన్ఱు శిలర్ శొల్లువర్కళ్ . ఇతువుమ్ అవ్వోప్రకరణఙ్గళిల్ అభిప్రాయమఱియామల్ వన్తతు.

సా-దీ— ఇనియుత్తరకృత్యన్నిరపరాధమాక నడక్కుమ్ పడిక్కు విరకు కాట్టుకిరార్ - అడియిలే ఇత్యాదియాల్ - శిలర్ శ్రీమద్రామాయణాదికళిల్ పెరుమాళ్ పిరాట్టి ముతలానారుడైయ మహారాజర్ రాక్షసికళ్ విషయత్తిల్ శెయ్తవృత్తాన్తత్తైక్కొణ్డు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘముమ్ తూష్ణీమేవ క్షన్తవ్యమామెన్బార్కళ్ - ఇతువు మవ్వోప్రకరణఙ్గళిలా పాతదర్శనమాత్రయుక్తమెనిరార్-ఇతిహాసపురాణఙ్గళెన్ఱు-

సా-స్వా—బాధకాభావాత్కైఙ్కర్యత యాచార్యాభిమతత్వేన స్వరక్షణవ్యాపారత్వాభావాదకరణే భగవదభిమతానుజ్ఞాయా మప్యనర్హతాపత్త్యాఽఽజ్ఞాధర్మానుపాలన మావశ్యక మెన్ఱుకరుత్తు- నిరపరాధేనవర్తితవ్య మెన్ఱునియమిక్క వేణ్డుమో ? ప్రారబ్ధవశత్తాలే అవర్జనీయమాకవరుకిర త్తై నిరోధిక్కక్కూడుమో? ఎన్నతన్నిరోధోపాయత్తైయత్తి క్కైయే తన్నిరోధమెన్కిరార్ - అడియిలే ఇతి - ఇతిహాస పురాణఙ్గళిలే రాక్షసికళుడైయ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్ పిరాట్టి « న కశ్చిన్నాపరాధ్యతి » ఎన్ఱు క్షమిక్కైయాలుమ్, మహారాజరుడైయ సమయాతిలఙ్ఘనాపరాధత్తైప్పెరుమాళ్ క్షమిక్కైయాలుమ్, ప్రపన్ననుడైయ బుద్ధిపూర్వాపరాధముమ్, క్షన్తవ్యమెన్ఱుమ్ పక్షత్తై అనువదిక్కిరార్ - ఇతిహాసేతి . వచనవిరోధత్తై ఇతి - « మనీషీ వైదికాచార మ్మనసాపి నలఙ్ఘయే » దెన్కిర వచనవిరోధత్తై యెన్ఱపడి - ఇత్తై నిరసిక్కిరార్ . ఇతువు మితి . నిదర్శనార్థమాక మహారాజరుడైయవపరాధప్రకరణ

సా-ప్ర—నన్వభ్యుపగత ప్రారబ్ధకర్మ వశేన సంసారచక్ర మధ్యవర్తినా ప్రపన్నేన నిరపరాధేన వర్తితుమశక్యమితి కథంతథావర్తితవ్యమిత్యుచ్యతే ఇత్యత్రతథావస్థానే ఉపాయద్వయమాహ- అడియిలే ఇత్యాదినా. నను శిశుపాల ఘణ్టాకర్ణాదీనాం యావచ్ఛరీరం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘే విద్యమానేపి భగవతా స్వకీయత్వేన స్వీకారావగమాద్భాగవతే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘే ప్రాయశ్చిత్తం నకార్యమిత్యత్ర శిశుపాలాపరాధ క్షమాయా వరప్రదాన హేతుకతయా కృత ప్రాయశ్చిత్త కల్పత్వా ద్ఘణ్టాకర్ణ స్యాస్థానా నామస్మరణా ద్యపేక్షయా నిషిద్ధత్వేపి తస్య స్వజాతి ధర్మతయా పరాధత్వాభావాత్ . « అపాయ సంప్లవే సద్యః » ఇత్యాది వచనవిరోధేన్యాయా నవతారాచ్చప్రాయశ్చిత్తంకార్యమేవేత్యాహ . ఇతిహాసేత్యాదినా-

సా-వి— కథం నిరపరాధేన వర్తితుంశక్య మిత్యత్ర పాపారంభక పాపనివృత్త్యర్థ మితి ప్రథమ మేవ సంకల్పవాతదానీమకరణేపిపశ్చాత్తదర్థ పునఃప్రపదనేవా నిరపరాధ కైఙ్కర్యం సిధ్యతీత్యాహ - అడియిలేఇతి. నను శిశుపాల ఘణ్టాకర్ణాదీనా మపరాధేషు సత్స్వపి క్షామణం వినైవ భగవతా స్వకీయతయా స్వీకారాత్తథైహాపి స్యాదిత్యత్రాహ - ఇతిహాసేతి - వచనవిరోధత్తై అనాదరిత్తిత్యనేన«అపాయసంప్లవే సద్యః»ఇతివచనవిరోధాన్నహి వచనవిరోధేన్యాయః ప్రవర్తతఇతి న్యాయాత్తథావక్తుమయుక్తమితిభావః- అవ్వోప్రకరణఙ్గళితి-శిశుపాలాపరాధక్షమాయా వరప్రదానహేతుకత్వాత్-ఘణ్టాకర్ణస్య

సా-సం-ఇతిహాసేతి-అహల్యాదివిషయే ఇన్ద్రాదివృత్తాన్తదర్శనమిహవివక్షితం-వచనవిరోధత్తై ఇత్యుక్తిః

మూ — మహారాజర్ కుక్కుముళ్ పడ సమయాతిలంఘనమాత్రమాన అపరాధమ్ పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తిలే శోకాభిభవత్తాలే ప్రతిభాసిత్తు "నచ సంకుచితః పంథా యేన వాలీ హతో గతః । సమయే తిష్ఠ సుగ్రీవ మా వాలి పథ మన్వగాః" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్యక్కేట్టు ఇళైయ పెరుమాళ్ పెరుమాళ్ తామే తణియ విడవేణ్డుమ్పడి శీరియరుళి కిష్కింధైయిలే శెన్ఱ పొళుదిల "కృతాపరాధస్య హి తే నాన్యత్పశ్యామ్యహం క్షమమ్ । అంతరేణాంజలిం బద్ధ్వా లక్ష్మణస్య ప్రసాదనాత్" ఎన్ఱు ఐంద్ర వ్యాకరణ పండితన్ మహారాజర్కు ఉపదేశిత్తానిరే - అవ్వళవిల్ మహారాజరుమ్ ఇశైన్దు "యది కించిదతిక్రాంతం విశ్వాసాత్ప్రణయేన వా । ప్రేష్యస్య క్షమితవ్యం మే న కశ్చిన్నాపరాధ్యతి" ఎన్ఱు విణ్ణప్పమ్ శెయ్య వేణ్డిత్తు - అప్పోదు ఇళైయ పెరుమాళుక్కుమ్ తామ్ మికుతియాకచ్చొన్న వార్త్తైకళుక్కు "యచ్చ శోకాభిభూతస్య శ్రుత్వా రామస్య భాషితమ్ । మయా త్వం పరుషాణ్యుక్తస్తచ్చ త్వం క్షంతుమర్హసి" ఎన్ఱు క్షమైకొళ్ళ వేణ్డిత్తు.

సా-దీ — అతిల్ మహారాజరుడైయ వృత్తాంత ప్రకటనత్తిన్ అర్థత్తై దర్శిప్పిక్కిరార్ - మహారాజరు - మిత్యాదియాల్ - సమయః, కాలమాత్రల్ సంకేతమాత్రల్ - శోకాభిభవత్తాలే, శోకాభిభవాభినయత్తాలె న్ఱపడి. తణియవిడ, పోరుక్కవిడ - అంజలిం బద్ధ్వా లక్ష్మణస్య ప్రసాదనాదంతరేణ నాన్యత్పశ్యామి ఎన్ఱ న్యాయమ్ - అవ్వళివిల్, అక్కాలత్తిల్ - విశ్వాసాత్ప్రణయేన వా యదికించిదతిక్రాంతం - మికుతియాక, అపరాధత్తుక్కు -

సా-స్వా — తాత్పర్యత్తై వెళియిడుకిరార్. మహారాజర్కు - మిత్యాదినా క్షమైకొళ్ళ వేణ్డి త్తిత్యంతేన - ఇత

సా-ప్ర — అత్యంత భగవదంతరంగే ష్వప్యపరాధోదయ తత్ప్రాయశ్చిత్తయోర్దర్శనాచ్చ ప్రపన్నైరపరాధానుదయార్థం వా తదుదయే తత్ప్రాయశ్చిత్తతయా వా భరన్యాసః కార్య ఏవేత్యాహ - మహారాజర్కు ముళ్ పడే త్యాదినా, సుగ్రీవస్యాపీత్యర్థః - తణియ విడవేణ్డుమ్పడి శీరియరుళి, యథా కోపం నివర్తయేత్తథా క్రుద్ధో భూత్వా - నను దర్శనప్రవర్తకైర్యామునాచార్యైః భర్తాంఘ్రిరేణుసూరిభిశ్చ నిషిద్ధానుష్ఠానస్యైవ భగవద్రత్యత్వప్రయోజకత్వోక్తేస్తత్ప్రాయశ్చిత్తస్యానుష్ఠేయత్వం

సా-వి — స్వజాతి ధర్మతయా నిందితాచారస్యాపరాధత్వాభావాచ్చేత్యాది స్తత్ప్రకరణ పరామర్శేన ద్రష్టవ్య ఇతి భావః - అత్యంతాంతరంగాణామపి క్షామణం దృష్టమిత్యాహ - మహారాజర్కుమిత్యాదేః - సుగ్రీవస్యాపి - పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తిలే, భగవతో హృదయే - సమయాతిలంఘనమాత్రమానవపరాధమ్ ప్రతిభాసిత్తు, సమయాతిలంఘనమాత్రరూపేపరాధే స్ఫురతి సతి. కేట్టు, శ్రుత్వా - ఇళైయ పెరుమాళ్, లక్ష్మణః. తణియ విడవేణ్డుమ్పడి, భగవాన్ కోపం శమయితుం యథాపేక్షేత తథా - శీరియరుళి, స్వయం కోపం ప్రాప్య - కిష్కింధైయిల్, కిష్కింధాయాం - శొల్ల, వదతి సతి. ఐంద్రవ్యాకరణ పండితన్, హనుమాన్. మహారాజర్కు, సుగ్రీవస్య - ఉపదేశిత్తానిరే, ఉపదిష్టవాన్ ఖలు - ఇశైన్దు, అంగీకృత్య - వేణ్డిత్తు, అంగీకృతం - క్షమైకొళ్ళ ఇళైయ పెరుమాళుమ్, క్షామణం కుర్వితి సతి. వేణ్డిత్తు, మహారాజేనాంగీకృతం -

సా-సం — "మనీషీ వైదికాచార" మిత్యాద్యభిప్రాయా - సమయే, ఆవాభ్యాం కృతే సంకేతే - అత్ర పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తిలే తామే తణియ విడవేణ్డుమ్పడి శోకాభిభవత్తాలే ప్రతిభాసిత్తు "నచ సంకుచితః" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్యక్కేట్టు అత్తైక్కేట్టు ఇళైయ పెరుమాళ్ కిష్కింధైయిలే వన్దు శీరియరుళి కృతాపరాధస్య హి ఎన్ఱైంద్ర వ్యాకరణ పండితనుపదేశిత్తా నిత్యన్వయః - తామే తణియ విడవేణ్డుమ్ పడీతి - యథా రామ

మూ—ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కుమ్ ప్రారబ్ధకర్మ విశేషఙ్గళాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్పుకిరవుమ్కూడుమ్. అవైపుకున్నాల్ అనుతప్తనామ్ క్షమైకొళ్ళవుమ్ వేణుమ్ –“నధర్మనిష్ఠోస్మి- కుళిత్తుమూన్ఱనలై యోమ్పుమ్ కురికొళన్తణ్మై తన్నైయొళిత్తిట్టేన్,, ఇత్యాదికళుమ్కర్మయోగాదికళుక్కు శక్తియిల్లామైశొల్లుకిర నవత్తనై. యథాశక్తి భగవదాజ్ఞాను పాలనత్తై త్తవిర చ్చొల్లుకిరనవన్ఱు-

సా-దీ— త్తకర్గ తన్నియే. ఉక్తార్థత్తై దార్ష్టాంతిక త్తిలేరిడుకిరార్ . ఇప్పడి యిత్యాది - ఇఃబుద్ధి పూర్వోత్తరాఘాలేపవాది కళుడైయ మూలభూత మాకవాచార్య సూక్తికళిల్ కల్పిక్కత్తై త్తళ్ళి యథా వస్థితార్థత్తై క్కాట్టుకిరార్ - నధర్మనిష్ఠోస్మిత్యాదియాల్ – నధర్మనిష్ఠోస్మి, ధర్మనిష్ఠరహ్నో వున క్కుపేక్షణీయర్ – అడియేన్ కర్మజ్ఞానభక్తియోగఙ్గళాకిర ధర్మాన్నివృత్తనన్నో? ఎన్ఱువర్కళ్ కల్పిత్త వర్థమ్- కుళిత్తిత్యాది . మూన్ఱనలై, త్రేతాగ్నియై- ఓమ్పుకై, పరిచరిక్కై - కురి కొళన్తణ్మై తన్నై, సావధానతోనుష్ఠీయమానబ్రాహ్మణకృత్యత్తై- ఒళిత్తిట్టేన్, పరిహరిత్తేన్-ఇత్తాల్ కర్మయోగశూన్య నెన్ఱతామ్తు-ఎన్కణిల్లై,ఎన్ఎన్ఱుఆత్మస్వరూపత్తై క్కాట్టుకిరతు.ఆత్మవిషయజ్ఞానమిల్లై.నిన్కణుమ్,ఉన్ విషయత్తిలుమ్-పత్తనల్లేన్,భక్తియోగరహితోస్మి-ఎన్నపడి.కర్మయోగాదిమాన్కళన్ఱోఉనక్కుపేక్షణీయకోటి- అడియేన్ తన్నివృత్త నాకైయా లునక్కు రక్షణీయనన్ఱో ? ఎన్ఱు కల్పిత్త వర్థమ్ – ఇన్త వర్థత్తై త్తళ్ళుకిరార్ - కర్మయోగాది కళుక్కిత్యాది యాల్ . పరమ ప్రకృతత్తై సిగమిక్కిరార్ -

సా-స్వా—న్యాయత్తై భాగవతవిషయత్తిలుమతిదేశిక్కిరార్.ఇప్పడిఇతి-“నధర్మనిష్ఠోస్మి,,త్యాదికళిల్ప్ర పన్ననుక్కాజ్ఞాతి లంఘనమ్ శొల్లవిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ – నధర్మ నిష్ఠోస్మీతి . కు ళిత్తు , స్నానమ్ పణ్ణి – మూన్ఱనల్, త్రేతాగ్నికళుడైయ . ఓమ్పుకై, ఉపచరిక్కై. కురికొళ్, సావధా నత్తైయే కొళ్ళానిర్కిర – త్రేతాగ్ని పరిచరణాను గుణ సావధానతాయుక్తవెన్నపడి- కురి, అవధానమ్. అన్తణ్మై, బ్రాహ్మణ్యత్తై - బ్రాహ్మణ కృత్యత్తై . ఒళిత్తిట్టేన్, త్యజిత్తేనెన్నపడి - ప్రపన్న నుక్కు

సా-ప్ర—నోపపద్యత ఇత్యత్రాహ - నధర్మ నిష్ఠోస్మి త్యాదినా.కుళిత్తు ఇత్యాది-ప్రాతస్నాత్వా గార్హ పత్యాహవనీయ దక్షిణాగ్నిరూపాగ్ని త్రయ పరిచరణ లక్షణ బ్రాహ్మణ్యం వినాశితవానిత్యర్థః - ఏవంచ

సా - వి— పుకిరవుమ్ కూడుమ్, ఆగమనమపి యుజ్యతే - క్షమైకొళ్ళవుమ్ వేణుమ్,క్షామణస్వీకారోప్యుచి తః- ననుః“నధర్మనిష్ఠోస్మి,, తి యామునాచార్యైః - కుళిత్తు మూన్ఱ నలైయోమ్పుమ్ కురి కొళ్ళన్తణ మై తన్నైయొళిత్తిట్టేనితి- భక్తాంఘ్రిరేణుభిశ్చ ధర్మత్యాగస్యైవ ఖలు రక్షణీయతా ప్రయోజకత్వేన ప్రదర్శనంకృత మతః కథంతదనుష్ఠానోక్తిరిత్యత్రతద్వచనతాత్పర్యమాహ- నధర్మేతి - కుళిత్తు, స్నాత్వా- మూన్ఱనలై, త్రేతాగ్నీనాం - ఓమ్పుమ్, పరిచరణ రూపం - కురి, లక్షణం. కొళ్ళ, స్వీకుర్వవల్ - అన్తణ మైతన్నై, బ్రాహ్మణ్యం - ఒళిత్తిట్టేన్, నాశితవానస్మి. బ్రాహ్మణ్య జ్ఞాపకభూత సత్కర్మానుష్ఠానం నాకార్షమితిభావః - శక్తియిల్లామైఇతి. ఆకించన్యాధికారప్రదర్శనమితిభావః-

సా-సం—స్వయమేవస్వకోపశాంత్యర్థంయతేతతేత్యర్థః- కుళిత్తు, స్నాత్వా-మూన్ఱనలై,అగ్నిత్రయం ఓమ్పుమ్, ఉపచరల్ - కురికొళ్, ఉపచారాను గుణావధానవల్ - అంతణ్మైతన్నై, బ్రాహ్మణ్యం- ఒ ళిత్తిట్టేన్, అపోహితవాన్ . నిరర్థకం కృతవా నిత్యర్థః – ఉపపాదితం విధి నిషేధ శాస్త్రవశ్యత్వం

మూ— ఆకైయాల్ ప్రపన్ననుక్కు మ్ బ్రాహ్మణ్యాది విశిష్టశరీరమ్ విడుమళవుమ్ అవ్వో జాత్యాదికళుక్కు ఉచితమాన భగవదాజ్ఞానుపాలనమ్ కర్తవ్యమ్ - ఆహారగృహ(గ్రహ)

సా.దీ—ఆకైయాలెన్ఱు తుడఙ్గి. కైంకర్యమ్ పణ్ణుమిడత్తిల్ నియమఙ్గళై సఙ్గ్రహిక్కిఱార్ - ఆహారేతి. ఆహారనియమమావతు ? నిషిద్ధవర్జితమాయ్ ప్రశస్తపదార్థరూపమాన భగవన్నివేదితత్తైయే స్వీకరిక్కై. గృహనియమమావతు ? భగవద్దేశ భాగవతోత్తర స్థల వాసమ్ -

సా.స్వా—ప్రపత్త్యుత్తరక్షణమ్ తుడఙ్గి ఫలదశైయాన పడియాలే అప్పోతు మాజ్ఞాకైంకర్యమనుష్ఠేయమాకిల్ ముక్తిదశైయిలుమనుష్ఠేయమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఆకైయాలితి- ఆకైయాల్, అలేపవాదమ్ కూడామైయాలే - బ్రాహ్మణత్వేతి - ముక్తిదశైయిల్ బ్రాహ్మణ్యాద్యధికార విగమత్తాలే ఆజ్ఞానుష్ఠాన ప్రసంగమిల్లై. ఇప్పడి భగవదాజ్ఞానుపాలనమ్ కర్తవ్యమెన్ఱు శొన్నతుకూడ మోః అప్పోతనుజ్ఞా కైంకర్యమకర్తవ్యమాక ప్రసంగియాతో ? అతువుమ్ స్వరూపానుగుణతయా ప్రయోజనాంతరాభిసంధియన్ఱిక్కే స్వయమ్ప్రయోజనమాక కర్తవ్యమెన్ఱిల్ నిత్యనైమిత్తికమకృత్వాపి అనుజ్ఞాకైంకర్యమ్ ప్రసంగియాతో ? అతు ప్రత్యవాయనివారణార్హతాపాదకత్వాదావశ్యకమెన్ఱిల్ అప్పోతుయావన్నిత్యం కర్తుం శక్యమో? కించ గృహస్థనుక్కు భిక్షాచరణాది కళ్ళుమ్, యతికుక్కు వైశ్వదేవాదికళుమ్ ప్రసంగియాతో ? అభక్ష్య భక్షణదశైయిలుమ్, అన్యాయార్జిత ద్రవ్యత్తాలుమ్ కైంకర్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఇత్యాది శంకైకళ్ వరఉక్తానుక్తార్థఙ్గళై కారికైయాల్ సంగ్రహిక్కిఱార్ - ఆహారేతి - ఆహారనియమః, జాత్యాశ్రయనిమిత్తాదుష్టాన్నమేవ భోక్తవ్యమితి నియమః. గ్రహనియమః, గ్రహః, జ్ఞానం - సదాచార్యాదాగత జ్ఞానవత్త్రైవ కర్మణ కార్యమితి నియమః గ్రహనియమః - విశిష్టాత్ప్రీతి గ్రహః.

సా.ప్ర— యావచ్ఛరీరపాతంయావద్వృగ్వణార్ణ క్రమాద్వ్యపాదేశస్య వస్మి స్వర్ణనంతస్నిమిత్తకానాం కర్మణాం యావచ్ఛరీరపాతమత్యాజ్యత్వమాహ. ఆకైయాల్ ప్రపన్ననుక్కు మిత్యాదినా - పూర్వం ‹‹ తత్స్వాధికార నియతహానోపాదాన సిద్ధయ ›› ఇత్యత్ర ప్రపన్నైస్స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానపూర్వకం త్యాజ్యోపాదేయనియమవద్భిర్వర్తితవ్యమిత్యుక్తం- తత్ర నియమవిషయతయా వివక్షితాన్త్యాజ్యోపాదేయవిశేషాన్ ఇత్యాకాంక్షాయామాహ - ఆహారేత్యాది. ఆహారవిషయకో నియమో జాత్యాశ్రయనిమిత్తదుష్టవ్యతిరిక్తాభ్యవహారః - గ్రహః, ప్రతిగ్రహః - ఉపాదానం, తద్విషయక నియమః. కులటాషండేత్యాది. నిషిద్ధవ్యతిరిక్త సంగ్రహః. ‹‹ ఆపో హీత్యాది భిర్మంత్రైః ›› రిత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ

సా.వి— ఆహారేతి - అహారనియమః, నిషిద్ధవర్జ ప్రశస్తభగవన్నివేదిత భోజనరూపాహారనియమః - గ్రహః, విద్యాదిగ్రహణమ్. తస్యనియమః ‹‹సిద్ధం సత్సంప్రదాయే›› ఇత్యుక్తలక్షణాచార్యాజ్జ్ఞాన సంపాదన

సా.సం—నిగమయతి. ఆకైయాలితి - ఆజ్ఞానుపాలనం కార్యంచేత్కథం విహితానాం యావతామనుష్ఠానం- అశక్యత్వాత్. అగ్నిహోత్రేష్టి పశుసప్తసంస్థాదీనాం యావతామనుష్ఠానే స్వర్గాది ఫలానామపి సిద్ధిస్స్యాదిత్యత్రాహ - ఆహారేతి. అత్ర ఏతదధికార ప్రతిపాదితో పృథక్ సంగ్రహీతః. తత్రాహారనియమో జాత్యాశ్రయనిమిత్తాదుష్టాదన్నాత్కాయశుద్ధిరిత్యుక్తిః - సత్సంతానేత్యాదినోక్తాచార్యాదేవ విద్యాసంగ్రాహ్యేతి గ్రహనియమ ఉక్తః. ‹‹వ్యాపకత్రయ మంత్రరత్నానాంజపః కార్యోముముక్షో››

మూ — మంత్రార్థజాత్యాది నియమైర్యుతః । కుర్యాల్లక్ష్మీశ కైంకర్యం శక్త్యానన్యప్రయోజనః ॥

సా.దీ — మంత్రనియమమావలు ? భగవన్మంత్రత్వేనువిరుమ్బుకై. అర్థనియమమావదు ? ద్వ్యర్థ్యప్రతిగ్రహాది - జాతినియమమావదు ? స్వజాత్యుక్తాచారపరిగ్రహః - ఆదిశబ్దత్తాలాశ్రమకులగోత్రచరణాది సంగ్రహమ్ - లక్ష్మీశ

సా.స్వా — నతు కులటాదిభ్య ఇతి కేచిత్, యద్వా, గ్రహనియమః, వాసస్థలనియమః - భాగవతో త్తర భగవత్క్షేత్రమేవ వాసనియమః - మంత్ర నియమః, స్వసూత్ర ప్రోక్తపూర్వపూర్వోపదేశ పరంపరాప్రాప్త మంత్రేణైవ క్రియానుష్ఠానమితి నియమః - సదాచారేణాప ఠిష్య కామ్యభిన్న భగవన్మంత్ర ఏవ జప్యఇతి నియమఇతి కేచిత్ - అర్థ నియమః - న్యాయార్జిత ధనేనైవ కర్మ కార్య మితినియమః - యద్వా మంత్రార్థ నియమ ఇత్యేకం పదమ్ - భగవత్పర్యంత మంత్రార్థానుసంధాన నియమః - జాతినియమః, అధికారానుప్రవిష్ట బ్రాహ్మణ్యాది నియమః - ఆదిశబ్దే నాశ్రమాది నియమో గృహ్యతే - తత్త ద్వర్ణాశ్రమ నియమయుక్త ఏవ తత్తద్వర్ణాశ్రమ ధర్మం కుర్యాదితి నియమః - ఏతాదృశ నియమయుక్తస్సన్ లక్ష్మీశ కైంకర్యమ్ - నతు దేవతాంతర ధర్మం వా భగవన్మాత్ర కైంకర్యం వా - అనన్యప్రయోజనః, ప్రయోజనాంతర రాభి సంధి రహితాధి కారి - శక్త్యా, యథాశక్తి కుర్యాదేన్నపడి - ఇప్పడి ఆహారాది

సా.ప్ర — స్వగృహ్యోక్త మంత్రైరేవ జపహోమాది కరణం మంత్రనియమః “వచసాం వాచ్యముత్తమమ్ । వేదైశ్చ సర్వై రహమేవ వేద్య„ ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ నిత్యనైమిత్తికాంతర్గత మంత్రాణాం భగవానేవార్థ ఇత్యధ్యవసాయోర్థ నియమః - “బ్రాహ్మణ క్షత్రియవిశాం శూద్రాణాంచ పరంతప„ ఇత్యారభ్య “స్వే స్వే కర్మణ్యభిరత స్సంసిద్ధిం లభతే నర„ ఇత్యుక్త స్వజాతి నియతకర్మాది నిరతత్వం జాతి నియమః - “న ప్రదోషే హరింపశ్యే„ దిత్యాది కాలనియమ ఆదిశబ్దార్థః - ఏవం జాత్యాది నియమయుక్తానాం భగవత్యైకాంతికనిష్ఠానాం పరమైకాంతినాం షోడశవర్ణస్వర్ణతో కుల-

సా. వి — మిత్యాదిరూపః - మంత్రనియమః, భగవన్మంత్ర మాత్ర పరిగ్రహః - అర్థనియమః, శాస్త్రోక్త విశిష్ట ప్రతిగ్రహాదిః - జాతినియమః, స్వజాతినియత ధర్మానుష్ఠానం - ఆదిశబ్దేన ఆశ్రమాదిధర్మాః గృహ్యంతే - సదాచారవ్యతిరేకే యథాహాని స్తథా సదాచారేసతి నకేవలం హాన్యభావః - పరం తు

సా. సం — రిత్యాదిరూపో మంత్రనియమః - “కులటా షండ పతిత„ ఇత్యాదినోక్తాత్ధోర్న గ్రాహ్య ఇత్యాది రూపోర్థ నియమః - జాతినియమః, బ్రాహ్మణః పరీక్షార్థమపి నాయుధమాదదీత “నస్వరః ప్రణవ„ ఇత్యాది శాస్త్రోక్తః - ఆదిశబ్దాద్యాజనాధ్యాపన, శస్త్రజీవన, వాణిజ్య, శుశ్రూషాత్మకవర్ణ ప్రయుక్త వృత్తినియమః - “తాంబూలే భర్తృకస్త్రీణాం యతీనాం బ్రహ్మచారిణామ్ । ఏకైకం మాంసతుల్యం స్యాత్సంభూయ మదిరాసమమ్„ ఇత్యాద్యుక్తాశ్రమ ధర్మనియమ ఉక్తః . “దానంద ద్యాత్సగోత్రాయ కన్యాదానంతు వర్జయే„ దిత్యాద్యుక్తో గోత్ర నియమః - “సమ ప్రవరగోత్రంచ విధురమ్ బ్రహ్మచారిణమ్ । దేవార్థే వరయేద్విద్వాన్ పిత్రర్థే వరణంత్యజే„ దిత్యాద్యుక్తవరణనియమః - దేశకాల వస్త్వాది నియమాశ్చాత్ర గృహీతాః - ఉక్తనియమైర్యుతః, ప్రపన్నః - యథాశక్తి ప్రయోజనాంతర నిస్పృహో భగవత్ప్రీత్యేక ప్రయోజనస్సన్ లక్ష్మీశ కైంకర్యం కుర్యాత్ - అతో నాశంకాద్వయావకాశ

౧౦.

మూ—ఆచారాత్మగుణోపాయ పురుషార్థవిశేషతః । అధికారిణివైశిష్ట్యం ప్రకృష్టోత్తరోత్తరమ్ ॥

సా-దీ— కైంకర్యమెన్ఱత్తాల్ పిరాట్టివిశిష్టనుక్కే యాకవేణుమెన్గిఱతు. ప్రసంగాదర్థాంతరత్తైయుమ్ సంగ్రహిక్కిఱార్-ఆచారేతి-ఆచారవిశేషవాన్ సామాన్యాచారరైక్కాట్టిల్ ప్రకర్షేణపూజ్యన్- కేవలాచారవిశేషవానైక్కాట్టిల్ శాంత్యాదిసమ్పన్ననధికన్-ఇవనైక్కాట్టిలుమ్ ఉపాయవిశేషవాన్, భక్తిప్రపత్తినిష్ఠనధికన్ - ఇవనైక్కాట్టిల్ పురుషార్థవిశేషవానాన ముముక్షువధికన్ . ఇజ్జనే అన్యరైక్కాట్టిల్

సా-స్వా—నియమయుక్తన్ లక్ష్మీశకైంకర్యమ్ కుర్యాదెన్ఱుశొన్నతుకూడుమో? అప్పోతు భక్తప్రపన్నసాధారణమాకైయాలే ప్రపన్నాధికారిక్కు ఆధిక్యమిల్లైయాక ప్రసంగియాతో? ప్రపన్నాధికారిక్కు ఆజ్ఞాకైంకర్యమ్ నకర్తవ్యమెన్ఱుమ్, భక్తనుక్కు కర్తవ్యమెన్ఱుమ్ శొల్లిలనో ఆధిక్యమున్డావతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఆచారేతి- ఆచారాత్మగుణోపాయపురుషార్థానాం విశేషతః - అధికారిణి వైశిష్ట్యం, అతిశయః - అయమర్థః . సామాన్యాచారాపేక్షయా కర్మాంతరాహతాపాదక చత్వారింశత్సంస్కారాది రూపాచార విశేషతః అధికారిణ్యతిశయోస్తి . సామాన్యాత్మగుణాపేక్షయా "దయా సర్వభూతేష్వి" త్యాద్యుక్తాత్మగుణ విశేషతః అతిశయోస్తి - ఉపాయ విశేషతః, స్వర్గాద్యుపాయజ్యోతిష్టోమాద్యపేక్షయా భగవద్భక్తిరూపోపాయ విశేషతః తాపశమనార్థం గంగాస్నానవద్వస్తుస్వభావాతిశయోస్తి - పురుషార్థవిశేషతః, పురుషైరర్థ్యత ఇతి పురుషార్థః - ఫలకామనా తద్విశేషతః ఇతర పురుషార్థేచ్ఛాపేక్షయా ముముక్షారూప పురుషార్థ విశేషతః అతిశయోస్తి - ఏవంభూతాతిశయోపి ఉత్తరోత్తరముత్కృష్యతే. ఆచార విశేష నిష్ఠాపేక్షయా

సా-ప్ర—మిత్యత్రోక్తం సర్వోత్కృష్టత్వం ప్రత్యభిజ్ఞాపయన్నేతదధికారార్థస్య ప్రధానస్యరహస్యత్రయ ప్రతిపాద్యత్వమాహ . ఆచారేత్యాదినా - ఆచార విశేషః అభిగమనోపాదానాదిః - ఆత్మగుణవిశేషాః, (అష్టావాత్మగుణాః) దయా సర్వభూతేషు క్షాంతిరనసూయా శౌచమనాయాసోమంగళమకార్పణ్యమస్పృహేత్యాద్యుక్తాత్మగుణ విశేషాః . ఉపాయ విశేషాః, భరన్యాస ప్రభేదాః . పురుషార్థ విశేషాః, నిరతిశయ ప్రియ భగవదనుభవ జనిత భాగవత పర్యంత కైంకర్య విశేషాః .

సా-వి— సర్వోత్కర్షోపిసిధ్యతీతిసదాచారసంపన్నం ప్రశంసతి-ఆచారేతి-సామాన్యాచారవతః ఆచారవిశేషవానుత్కృష్టః - తతోప్యాచార విశేషవిశిష్ట ఆత్మగుణశమాదిమానుత్కృష్టః - తతోపి తదుభయ విశిష్టభక్తినిష్ఠోధికః - తతోపి మోక్షార్థభక్తినిష్ఠోధికః - తతోప్యాచారాత్మగుణోపేతః ఫలభూత భక్తివిశిష్టః ప్రపన్నోధికతరః - తతోప్యనవరత కైంకర్యభాక్ తాదృశ ప్రపన్నోధికతమ ఇత్యధికారిణ్యుత్తరోత్తర

సా-సం— ఇతిభావః-స్వవ్యతిరేకే అయోగ్యతావహం స్వసత్తయా అతిశయాధాయకం చోక్తనియమయుక్తం కైంకర్యమాత్మగుణాదినా యుక్తం సత్తారతమ్యేన భగవత్ప్రీపాదక మిత్యాశయేనాహ - ఆచారేతి. ధర్మశాస్త్రోక్త సంధ్యాద్యాచార ప్రకర్షాత్ - ఆచార విశేషతః , వైష్ణవానాంచ ప్రకర్షాత్-ఆత్మగుణ విశేషతః, గీతోక్తామానిత్వాదీనాం శమాదీనాంచ ప్రకర్షాత్-ఉపాయవిశేషతః, కృష్ణప్రాప్త్యుపాయైకసాధనః సత్కర్మనిరతా ఇత్యాద్యుక్తస్వతంత్ర

మూ. ఇప్రభావనియమమ్ రహస్యత్రయత్తిల్ ఈశ్వరనుడైయ ప్రశాసితృత్వాదిగుణానుబంధమాక అనుసంధేయమ్.

సా-దీ— భక్తినిష్ఠరధికర్, ఇవర్కళైక్కాట్టిల్ ప్రపన్నర్ - ఇవర్కళైక్కాట్టిల్ ఏకాంతికళ్ - ఇవర్కళైక్కాట్టిల్ పరమైకాంతికళ్ - భక్తినిష్ఠ పరమైకాంతికళిఱాట్టిల్ ప్రపన్న పరమైకాంతికళ్ నిరతిశయ ప్రకృష్టర్ - ఇన్తప్రభావ నియమత్తుక్కు రహస్యత్రయత్తిల్ అనుసంధానస్థలమ్ కాట్టుకిఱార్ - ఇప్రభావనియమ మెన్ఱు - గుణానుబంధ మాక, గుణాననుసృత్య ఎన్నపడి - యాతొరుపదత్తిల్ ప్రశాసితృత్వాది గుణమ్ తోత్తుమ్ అజ్జే - నారాయణాది పదఙ్గళిలే యెన్నపడి.

స్వవంశ్యోత్తారకత్వం చా పరిచ్ఛిన్న ప్రభావతా । సమం సర్వప్రపన్నానాం జాత్యాదౌ తు వ్యవస్థితిః ॥౧॥ సత్త్వాదిగుణవద్దేహ ప్రయుక్తబ్రాహ్మణత్వతః । సత్త్వాదిగుణవచ్చిత్త బ్రాహ్మణ్యం త్వన్యదిష్యతే ॥౨॥ శారీరబ్రాహ్మణత్వాది రుత్పత్తిమరణావధిః । మానసబ్రాహ్మణత్వాది స్సత్త్వాద్యన్మేష హేతుకః ॥౩॥ ప్రహ్లాదాదౌ జన్మసిద్ధ శ్చాన్యత్రాగంతుక స్స్మృతః । బ్రాహ్మణే చిత్తశూద్రత్వ మతినిందావహం భవేత్ ॥౪॥ శూద్రేమానసవిప్రత్వం తత్ప్రశంసావహం భృశమ్ । గర్వహేతుర్యద్యుభయ మనర్థః పర్యవస్యతి ॥౫॥ ఉభయం యది నైచ్యాయ పురుషార్థాయ కల్పతే । దేవతాంతరసంబంధ త్యాగాదేకాంతినస్స్మృతాః ॥౬॥

సా-స్వా—ఆత్మగుణవిశేషవానతిశయితః- తతో భగవద్భక్తి రూపోపాయవానతిశయితః- తతోపి ముముక్షు రతిశయితః . ఏవం న్యాయ సామ్యాద్భక్తియోగ నిష్ఠాపేక్షయా ప్రపత్తినిష్ఠాధికార్యపి అవిళంబేన మోక్షసాధన ప్రపత్తి రూపోపాయ విశేషతః, మోక్షఫలైకాంతాలాతే భగవత్ప్రీత్యేక ప్రయోజనతయా కైంకర్య పురుషార్థ విశేషతశ్చ ప్రకృష్ట సెన్నపడి . ఆధిక్యాన్యథానుపపత్త్యా ఆజ్ఞాతిలంఘనమ్ ప్రపన్ననుక్కు వేణుమెన్నపడి యన్నెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి ప్రభావ వ్యవస్థైయుణ్డా యాలుమ్ ఇతైయిజ్జే నిరూపిత్తతు కూడుమో ? రహస్యత్రయ ప్రతిపాద్యమెన్ఱు శొల్లుకైక్కాక విఙ్ఙ నిరూపిక్కై యెన్నిల్ అఙ్ఙతద్వాచక శబ్దమిల్లామైయాలే ప్రతిపాద్యమాక కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్రభావేతి - ప్రభావస్య నియమః వ్యవస్థా ఎన్నపడి-వాచకశబ్దమిల్లావిట్టాలుమార్థికమాక సిద్ధిక్కిఱతెన్ఱుకరుత్తు-

సా-ప్ర—ప్రశాసితృత్వాదీతి . నారాయణ శబ్దార్థభూత ప్రశాసితృత్వహితప్రవర్తకత్వాదిగుణ కార్యత్వాత్తత్త్రైవానుసంధేయ మిత్యర్థః .

సా-వి— వైశిష్ట్యం ప్రకృష్యేత, ఉత్కృష్టం భవేత్ - అత ఏవం వర్తితవ్య మితిభావః- ప్రశాసితృత్వాదీతి - నారాయణశబ్దాదిష్వనుసంధేయ ప్రశాసితృత్వాది గుణానాం భగవతి జాగరూకత్వాత్తత్రయుక్తత్వాత్ప్రభావవ్యవస్థాయాః ప్రభావనియమ స్తత్రానుసంధేయ ఇతిభావః.

సా-సం—ప్రపదన రూపోపాయాయత్తోత్కర్షాత్ - పురుషార్థవిశేషతః, స్వస్వామిభావాయత్తతదేకప్రయోజనతచ్చరణకైంకర్యైకరతరూప పురుషార్థనిష్ఠాప్రకర్షాత్ - ఉత్తరోత్తరం ప్రకృష్యేత, ఉత్తరోత్తర ముత్కృష్యేత - ఉక్తాచార ప్రకర్షవాన్ స్వావరేభ్యః ప్రశస్తః - తేనసహాత్మ గుణ విశేషవాన్ తావన్మాత్రవతః ప్రశస్తః - తాభ్యాం సహోపాయ విశేషవాన్ తదుభయ మాత్రవతః ప్రశస్తః - ఏతత్త్రితయ సహిత పురుషార్థ విశేష నిష్ఠావానేతత్త్రితయవతోపి ప్రశస్త ఇతిభావః.

మూ— తకవాలరిక్కిన్ఱ తన్నడియార్కళై త్తన్నిఱత్తిల్,

సా-దీ— పరమైకాంతిన స్సేన్యే రథాన్తర పరాఙ్ముఖాః । శ్రేష్ఠాస్తత్రాపి భగవత్తైంకర్యైకప్రయోజనాః ॥ ౭ ॥ అధర్మపరిహారేపి ధర్మత్వేన వివక్షితే । త్యజధర్మమితీత్యత్ర తత్త్యాగో నోపపద్యతే॥ ౮ ॥ యత్స్వతంత్రవిధేరేవ నిత్యంతస్య పరిగ్రహః । శరణాగతిమాత్రంతు లోకేయద్యపి దృశ్యతే ॥ ౯ ॥ శాస్త్రోదితే పరికరః క్రమశ్చాపి నసిధ్యతి । సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యే త్యత్రధర్మో ఙ్ఞానో క్తితః ॥ ౧౦ ॥ నివృత్తిరూపధర్మాణా మపిత్యాగప్రసంగతః । బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘానా మలేపంకేచిదూచిరే ।౧౧॥ అలేపక మతాదేత త్కష్టం పాపస్యకర్మణః । అవశ్యకరణీయత్వం యదేతైః ప్రతిపాద్యతే ॥ ౧౨ ॥ పూర్వమేవ న్యాసకాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాగసామ్ । క్షంతవ్యత్వాయ సంకల్పో నకార్యో విఘ్నభావతః ॥౧౩॥ పూర్వోద్దిష్ట ఫలాదన్య ఫలార్థంచేత్పునఃక్రియా । ప్రపత్తైన్నైవదోషాయే త్యర్థః ప్రాగేవదర్శితః ॥౧౪॥ ప్రపత్తికాలేనిష్పాప వృత్తిసంకల్పనం క్షమమ్ । యద్వాపశ్చాత్తదర్థంతు పునఃప్రపదనం చరేత్॥ ౧౫॥

ప్రపన్నర్కు వర్ణాశ్రమధర్మ పరిపాలనమవశ్య కర్తవ్యమెన్నుమర్థత్తై ప్పాట్టాలుమ్ సంగ్రహిక్కిరార్ . తకవాలెన్ఱు- తకవాల్తరిక్కిన్ఱ, భగవత్కృపైయై యవలంబ్య ధరిత్తిరుప్పుళ్ళ- తన్నడియార్కళై, స్వాశ్రితరై- త్తన్నిఱత్తిల్, తన్ వరిశైయిల్- స్వసమాన భోగ ప్రదత్వత్తాలెన్నపడి.

సా-స్వా—ఇప్పడి ప్రభావ నియమమ్ రహస్యత్రయ ప్రతిపాద్య మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? శిల సంప్రదాయస్థర్ ప్రభావాధిక్యమ్ రహస్యత్రయ ప్రతిపాద్య మెన్ఱు నిరూపిక్క విల్లైయో ? ఎన్నవతు చరమ శ్లోకాభిప్రాయాభిజ్ఞ మహర్షిమత విరుద్ధమెన్ఱు సూచిప్పియా నిన్ఱుకొణ్డు స్వసంప్రదాయత్తుక్కు ప్రమాణమూలత్తైయై ప్పాట్టాలేయుపపాదిక్కిరార్- తకవాలితి - తకవాల్,కృపైయినాలే- భగవత్కృపా మవలంబ్య ఎన్నపడి. తరిక్కిన్ఱ, ఆత్మధారణమ్పెత్తిరుక్కిర- అనుష్ఠితోపాయరాన. తన్నడి యార్ కళై, స్వదాసర్కళై. ప్రపన్నరై ఎన్నపడి. తన్నిఱత్తిల్, తరమ్,స్వభావం.స్వస్వభావప్రదానత్తిల్ - స్వసామ్యాపాదనత్తాలెన్నపడి-

సా-ప్ర— "వాసుదేవస్య వీర్యేణ విధృతాని మహాత్మన" ఇత్యాదిభి స్సర్వాధారతయావగతేనభగవతాపి "నిరపేక్షం మునిం శాంతం నిర్వైరం సమదర్శనమ్ । అనువ్రజా మ్యహంనిత్యం పూయేయేత్యంఘ్రిరేణుభిః . జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమత" మిత్యాదిభి స్స్వస్యపావనత్వేన ధారకత్వేన చోక్తా శ్చరమ శ్లోక తాత్పర్యాభిజ్ఞా భాగవతాః వైదిక మర్యాదోల్లంఘనం నాభినందంతీత్యాహ - తకవా లిత్యాదినా . తక వాల్ తరిక్కిన్ఱ తన్నడియార్కళై "జీవేదుఃఖాకులేవిష్ణోః కృపాకా ప్యుపజాయత । మగ్నానుద్ధరతేలోకాన్ కారుణ్యా చ్ఛాస్త్ర పాణినే" త్యాద్యుక్తరీత్యా భగవత్కృపయాలబ్ధసత్తాకాన్ . తన్నిరత్తిల్

సా వి—గాధామనుసంధత్తే- తకవాలితి- తకవాల్, "జీవేదుఃఖాకులేవిష్ణోఃకృపాకాప్యుపజాయత" ఇత్యుక్త కృపయా-తరిక్కిన్ఱ,ధృత్వాలబ్ధసత్తాకాన్-తన్నడియార్కళై,స్వదాసాన్- తన్ తిఱత్తిల్,స్వమాహాత్మ్యాత్-

సా-సం—- చరమశ్లోకాభిప్రాయజ్ఞాః ప్రపన్నా వైదిక మర్యాదా భంజనం స్వేషాం లేశతోపినాభి నందంతీత్యస్మ దాచార్యా స్తత్వమేవాహోచన్నిత్యాహ - తకవాలితి. తకవాల్ తరిక్కిన్ఱ త్తన్నడియార్కళై, "జీవేదుఃఖాకులే" ఇత్యాదినోక్త కృపావిశేష పరిణత్యా లబ్ధసత్తాక స్వదాసాన్ - తన్నిఱత్తిల్,స్వాపేక్షయాపి

మూ— మికవాతరమ్ శెయ్యుమెయ్యరుళ్ విత్తకన్ మెయ్యురైయిల్, అకవాయరిన్తనరారణ నీతినెఱి కులైతల్, ఉకవారెన వెఙ్కడేశికరుణ్ణు

సా- దీ— మికవాతరమ్,పక్షపాతం శెయ్కిర- మెయ్యరుళ్ విత్తకన్, అమోఘకృపతయావిస్మయనీయన్. అవనుడైయ. మెయ్యురై, యథార్థ వచనమాన చరమశ్లోకమ్ – అతినకవాయ్, తాత్పర్యార్థ మెన్నప డి- ఆరణనీతి నెఱికులైతల్, ఉపనిషద్విహిత నీతిమార్గం- సదాచారం, తదతిక్రమత్తై ఎన్నపడి.ఉకవారెన

సా- స్వా— మిక, మికవుమ్ . ఆతరమ్ శెయ్యుమ్ మెయ్యరుళ్, అమోఘ కృపావానాన - విత్తకన్, ఆశ్చర్య చేష్టితనాన శ్రీకృష్ణనుడైయ - మెయ్యురైయిల్, సత్యవచనమాన చరమ శ్లోకత్తినుడైయ - కృపాపరీవాహతయా భగవతా ఉపదిష్ట చరమ శ్లోకత్తినుడైయ వర్థత్తై - అకవాయరిన్తనర్, సతాత్ప ర్యమాక వరిన్తవర్ - వ్యాసాదికళ్ ఎన్నపడి - ఆరణ నీతినెఱి, వేదాంతోదిత నీతిమార్గస్య - కులైతల్, భం గత్తై - ఉకవార్, అంగీకరియారెన్ఱు - ఉణ్మై, యథా భూతార్థత్తై.

సా-ప్ర—మికవాతరమ్శెయ్యుమ్,స్వమహాత్మ్యాదప్యధికమాహాత్మ్యవతి ఆదరంకుర్వాణస్య-మెయ్యరు ళ్విత్తకన్,,సత్యకామస్సత్యసంకల్పః,,ఇత్యుక్తప్రకారేణఫలావ్యభిచారితయాసత్యభూతకృపాయుక్తస్య-,,ఆ శ్చర్యాస్సీ,,త్యుక్త ప్రకారేణ విస్మయ నీయస్య- ననుజ్ఞానస్యైవహివిషయశూన్యత్వలక్షణమసత్యత్వం.తద్వ్య తిరిక్తస్యతు స్వరూప శూన్యత్వ మేవా సత్యత్వ మితి భగవత్కృపావ్యతిరిక్తకృపాయాస్స్వరూపేణసత్త్వా దసత్యత్వానుపపత్తే భగవత్కృపాయా స్సత్యభూతేతి విశేషణం నోపపద్యత ఇతిచేన్న - కృపాయా స్స్వార్థ నిరపేక్ష పరదుఃఖ నిరాచికీర్షా రూపత్వా దిచ్ఛాయాశ్చ సవిషయత్వా ద్విషయస్యచ దుఃఖనిరా కరణస్యచ సర్వశక్తి వ్యతిరిక్తానాం దయాసు వ్యభిచార సంభవా ద్విషయ బాధాఖ్యా సత్యత్వ సిద్ధేర్విశే షణ ముపపద్యత ఏవేతి భావః - మెయ్యురైయిన్ , తస్య సత్యభూత వాక్యస్యచరమ శ్లోకస్య-అకవా యరిన్తవర్, తాత్పర్యాభిజ్ఞాః ప్రపన్నాః - ఆరణ నీతి నెఱికులైతలుకవారెన , ఔపనిషద మార్గమర్యా దాభంగం నాభినందంతీతి - ఎఙ్గళ్ తేశికర్, అస్మదాచార్యా వాది హంస నవాంబువాహాః . ఉణ్మైత్రై

సా-వి— మిక వుమ్ , ఆధిక్యేన. స్వమాహాత్మ్యాధిక మాహాత్మ్యవత్వేన - ఆతరమ్ శెయ్యుమ్ , ఆ దరం కుర్వతః - ,,జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమతమ్- ఇమావస్మమునిశార్దూలకింకరౌసముపస్థితౌ,,ఇత్యాదివదతః. మెయ్యరుళ్, సత్యభూతకృపయా- ఫలావినాభూతకృపయేత్యర్థః - విత్తకన్, విస్మయనీయస్య భగవ తః కృష్ణస్య - మెయ్యురైత్తై, సత్యభూతోక్తేశ్చరమశ్లోకస్య - అకవాయ్, తాత్పర్యం- స్వతంత్ర విధిప్రా ప్త నిత్యకర్మాది విరుద్ధత్వాది రూపం - అరిన్తవర్, అవగచ్ఛంతః. ఆరణనీతినెఱి, వేదాంతన్యాయ మా ర్గస్య - కులైతల్, భంజనం- ఉకవారెన, నాభినందంతీతి. ఎఙ్గళ్ తేశికర్, అస్మదాచార్యాః - ఉణ్మై,

సా-సం— జ్ఞానీత్వాత్మైవే,,త్యుక్తవిధయా . మికవాతరమ్ శెయ్యుమ్, స్వసదృశ జ్ఞానవాన్ స్వాధార భూత ఇత్యత్యంతాదర కార్యసాన్నిధ్యం కుర్వతః - మెయ్యరుళ్ విత్తకన్ మెయ్యురైయిల్,ఫలావినాభూ తయా కృపయా విస్మయనీయస్య భగవత స్సత్యభూతవాక్య రూప చరమశ్లోకస్య - అకవాయరిన్తనర్,తా త్పర్య మవగచ్ఛంతః-ఆరణనీతినెఱికులైతల్ఉకవారెన,ఆరణ్యకబోధితస్యన్యాయసిద్ధస్యచమార్గస్యభంజనం

మూ— యుళైత్తనరే॥ ౩౨॥

చాతుర్వర్ణ్యచతుర్విధాశ్రమముఖభేదేయథావస్థితేవృత్తంతన్నియతంగుణానుగుణయావృత్త్యావిశిష్టంశ్రితాః।

సా-దీ—ఎన్ను- ఎజ్ఞల్ తేశికరుణ్ మైయుళైత్తనర్, ఇన్తయథాభూతార్థత్తై ఉపదేశిత్తార్కళ్ నైరు॥ ౩౨॥

శొన్నవర్థత్తై శ్లోకత్తాలుమ్‌సంగ్రహిత్తుక్కాట్టుకిరార్-చాతుర్వర్ణ్యేతి.చాతుర్వర్ణ్యం,బ్రాహ్మణాది జాతికళ్.చతుర్విధాశ్రమం,బ్రహ్మచర్యాది ముఖశబ్దత్తాల్ఫురరస్యాచ్చడత్వచరణాదిసంగ్రహః-ఇబ్భేదం.యథావస్థితేసతి,శాస్త్రోక్తప్రకారేణ వ్యవస్థితమాయిరుక్క.తన్నియతం వృత్తం, తత్తజ్జ్యాత్యాదినియతమానవాచారత్తై-గుణానుగుణయావృత్త్యా,ప్రపన్నత్వైకాంతికత్వాదిగుణానురూపైయాన.వృత్త్యా,ఆజ్ఞానుజ్ఞాకైంకర్య

సా-స్వా—ఉళైత్తనర్,ఉపదేశిత్తార్కళ్ ఎన్నపడి ఏకదేశికళైప్పోలేయన్నిక్కే-స్వతస్సకపోలకల్పితమాకామల్ వ్యాసాద్యభిమతమాకఉక్తార్థస్థిరీకరణమ్పణ్ణుకైయాలేఅస్మత్సంప్రదాయమేప్రామాణికమెన్నుకరుత్తు॥ ౩౨॥

ఆనాలు మిన్త ప్రభావ వ్యవస్థా నిరూపణమ్ వ్యర్థమన్నో? ఏతాదృశ ప్రభావ విరుద్ధ వర్ణాశ్రమ ధర్మ పరిభ్రష్ట దుర్జన భూయిష్ఠ కలియిలే ఏతాదృశ ప్రభావశాలి పురుషర్ దుర్లభనన్నో? ఆకైయాలిన్త చింతాభ్యుపగమమ్ పణ్ణి ఉకక్కిర పురుషనతి దుర్లభనాకైయాలే యరణ్య చంద్రికై పోలే ఇన్త చింతై వ్యర్థేయన్నో? ఎనిర-రశంకైయై పరిహరిత్తు కొండు అధికారార్థత్తై శ్లోకత్తాలుమ్ సంగ్రహిక్కిరార్. చాతుర్వర్ణ్యేతి - చతుర్ణాం వర్ణానాంభావశ్చాతుర్వర్ణ్యమ్ బ్రాహ్మణత్వాదిజాతి చతుష్టయం. చతుర్విధాశ్చ తేఆశ్రమాశ్చ తేచముఖంయస్యసః-చాతుర్వర్ణ్యచతుర్విధాశ్రమముఖభేదేయథావస్థితేసతి.తన్నియతంవృత్తం,వర్ణాశ్రమాదిధర్మజాతం-కీదృగ్భూతం? గుణానుగుణయావృత్త్యా విశిష్టం,

సా-ప్ర—యుళైత్తనరే, యథార్థ మేవావోచన్నిత్యర్థః॥ ౩౨॥

ఉక్తాధికారార్థం సంగృహ్య దర్శయన్ తస్య సాత్వికాభిమతి విషయత్వ మప్యాహ - చాతుర్వర్ణ్యే త్యాదినా - స్వసమవేత పరస్పర విలక్షణ వర్ణాశ్రమ గోత్ర ప్రవరాది నియతంసత్త్వాదిగుణాను

సా-వి— తత్త్వం - ఉళైత్తనరే, అవోచన్. ॥ ౩౨॥

నను కేషామపి నవిశ్వాసఇత్యాశంక్య అస్మిన్నపి యుగే మహాత్మానో విశ్వాసశాలినో విశేషవిదః - కేచిత్సంత్యేవ త్యస్మత్ప్రయాస స్సఫల ఏవేత్యాహ - చాతుర్వర్ణ్యేతి - చాతుర్వర్ణ్యం, బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్యశూద్రాః - చతుర్విధాశ్రమాః, బ్రహ్మచర్య, గార్హస్థ్య, వానప్రస్థయత్యాశ్రమాః-ముఖం, ఆదిర్యస్య తస్మిన్ భేదే- ఆదిశబ్దేన శాఖాదిగృహ్యతే - యథావస్థితే, యథోక్తప్రకారేణ స్థితేసతి. పదార్థా నతివృత్తౌ, యథాశబ్ద,తస్య సుప్సుపేతి సమాసః. పూర్వజాతినివృత్తి జాత్యంతరాగమయోరభావే సతీత్యర్థః - తన్నియతం, జాత్యాదినియతం. వృత్తం, ధర్మం. గుణానుగుణయావృత్త్యాప్రపన్న

సా-సం— నాభినందంతీతి- ఎజ్ఞల్ తేశికరుణ్ మైయుళైత్తనరే,అస్మదాచార్యావస్థితిముపదిదిశుః॥ ౩౨॥

యద్యప్యేవంనిష్కర్షః ప్రయాసతఃకృతః - అథాపి సనిరర్థక ఇతిప్రతీయతే. సర్వేషా మస్మత్ప్రామాణిక జనానామస్మిన్కాలే అసంభవాదిత్యత్రాహ-చాతుర్వర్ణ్యేతి. ముఖశబ్దేన జాతి గోత్ర ప్రవర చరణాదిసంగ్రహః. యథావస్థితే, అవస్థామనతిక్రమ్యస్థితే. అనన్యథాభూతతయాపూర్వవదేవాను

మూ—త్యాగోపప్లవనిత్యదూరశరణవ్రజ్యావిధాకోవిదాశ్చింతామభ్యుపగంతుమంతిమయుగే ప్యేకాంతిన

సా-దీ—రూపయావిశిష్టమాకవాశ్రయిత్తిరుప్పారామ్. త్యాగేత్యాది-త్యాగమావతు, ధర్మాణాం స్వరూప త్యాగః - సవివోపద్రవః. ఇతుకు- నిత్యదూరమాన శరణాగతివిధియిల్ - కోవిదాః, యథాశాస్త్రమను ష్ఠాతుం సమర్థాః - ఏకాంతినః, పారమైకాంత్య విశిష్టరాన శీల భాగ్యవానకళ్ - కలియుగత్తిలు మిప్పో తు మెన్నైకు - నశ్చింతామభ్యుపగంతుం, నమ్ముడైయ విన్త తత్త్వ విచారత్తై అంగీకరిక్కైకు.

సా-స్వా—వైష్ణవత్వాది గుణప్రయుక్త దేవతాంతర వర్జనాది వృత్త్యా విశిష్టం పూర్వోక్తధర్మజాతం శ్రితాః- భక్తానామేవై తదపేక్షితం ప్రపన్నానాం తత్త్యాగ ఏవేత్యత్రాహ - త్యాగేతి - త్యాగః, సర్వధర్మ స్వరూపత్యాగః - సప్వోపప్లవః, ఉపద్రవః - తస్య నిత్యం దూరే శరణవ్రజ్యా విధా కోవిదాః, పూర్వోక్తప్రకారేణ తదావశ్యకత్వాదితి భావః - ఏవంభూతప్రభావశాలినో ఏకాంతినః- నః, అస్మాకం. అంతిమయుగే, కలికాలేపి-చింతామభ్యుపగంతుం, ప్రభావవ్యవస్థావిచారమభ్యుపగంతుం అస్త్వి

సా-ప్ర—గుణవృత్తిరూపజీవనవిశిష్టమాచారమాశ్రితాః ప్రపన్నాః నిత్యనైమిత్తిక త్యాగరూపోపద్రవదవీయసి

సా వి—త్వానుగుణ కైంకర్యరూపవృత్త్యా- విశిష్టం శ్రితాః, ఆశ్రితవంతః- కైంకర్యాత్మనా నుష్ఠితవంతః- త్యాగోపప్లవస్య, స్వరూపత్యాగాత్మకోపద్రవస్య - నిత్యదూరే, అత్యంత విప్రకృష్టే-తదన్వయగంధర హిత ఇతి యావత్ - శరణవ్రజ్యా విధా కోవిదాః, తన్మర్మజ్ఞా ఏకాంతినః - అంతిమయుగేపి-నః, అ స్మాకం-చింతామభ్యుపగంతుం సంతి - తేష్వయం ప్రయాసస్సఫల ఇతి భావః॥౫౬॥

అత్రదీపికోక్తసంగ్రహకారికా రికాలింఖ్యంతే-స్వవంశ్యోత్తారకత్వంచాపరిచ్ఛిన్నప్రభావతా। సమా సర్వప్రపన్నానాం జాత్యాదౌతువ్యవస్థితిః॥౧॥సత్వాదిగుణవద్దేహప్రయుక్తబ్రాహ్మణత్వతః। సత్వాదిగుణ వచ్చిత్తబ్రాహ్మణ్యంత్వన్యదిష్యతే॥౨॥శారీరబ్రాహ్మణత్వాదిరుత్పత్తిమరణావధిః। మానసబ్రాహ్మణత్వాదిస్స త్వాద్యున్మేష హేతుకః॥౩॥ప్రహ్లాదాదౌజన్మసిద్ధశ్చాన్యత్రాగంతుకస్మృతః। బ్రాహ్మణేచిత్తశూద్రత్వమతినిం దావహంభవేత్॥౪॥శూద్రేమానసవిప్రత్వంతత్ప్రశంసావహంభృశం। గర్వహేతుర్యద్యుభయమనర్థపర్యవస్య తి॥౫॥శుభయుంయదినైచ్యాయపురుషార్థాయకల్పతే। దేవతాంతరసంబంధత్యాగాదేకాంతినస్స్మృతాః॥౬ శ్రేష్ఠాస్తత్రాపి భగవత్కైంకర్యైకప్రయోజనాః॥౭॥అధర్మపరిహారేపిధర్మత్వేనవివక్షితే।త్యజధర్మమితిత్వత్రతత్త్యాగోనోపపద్యతే॥౮॥యత్స్వతంత్రవిధేరేవనిత్యంతస్యపరిగ్రహః।శరణాగతిమాత్రంతులోకేయద్యపిదృశ్యతే॥౯॥శాస్త్రాదృతేపరికరః క్రమశ్చాపి పరమైకాంతిన స్తేభ్యో రథాంతర పరా ముముక్షవః।

సా-సం—వర్తమానేసత్యేవేతి యావత్ - తన్నియతం వృత్తం శ్రితాః, వర్ణాదినియతమాచారమాశ్రి తాః- వృత్తస్యైవ విశేషణమ్ గుణానుగుణయావృత్త్యా విశిష్ట మితి - అమానిత్వాద్యాత్మగుణాను గుణ దేహయాత్రయాయుక్తం - త్యాగః, సర్వధర్మ స్వరూపత్యాగః - తత్ప్రయుక్తోయ ఉపప్లవః, ప్రమా ణసంప్రదాయ సంక్షోభః - తస్యనిత్యదూరా, కాలత్రయేపి తద్గంధా సహాయాః శరణవ్రజ్యా- తద్విధాకో విదాః, తద్విధాయక ప్రమాణతాత్పర్య పరిజ్ఞాన క్షమాః - నః చిన్తామ్, ఉక్తనిష్ఠాపర్యఫలకప్రకృతాధికా రాత్మక శాస్త్రార్థవిచారం - అభ్యుపగంతుం, పరస్పరబోధనేన స్వస్వనిష్ఠయాచ సార్థకం కర్తుం -

మూ—— స్సంతిసః ॥౫౬॥

ఇతికవితార్కికసింహస్యసర్వతంత్రస్వతంత్రస్యశ్రీమద్వేంకటనాథస్యవేదాంతాచార్యస్యకృతిషు
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారేప్రభావవ్యవస్థాధికారఃపంచవింశః.

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ—— సంతి.ఉళాత్తుణై యాక ఉళరెన్నై ॥౫౬॥

ఇతిశ్రీసారదీపికాయాంప్రభావవ్యవస్థాధికారఃపంచవింశః.

సా-స్వా——త్సహాయభూతా అపిపరమైకాంతినఃకతిచనసంతిఎన్న పడి-అతోనచింతావైయర్థ్యమిత్యనుకరుణ్ణు॥౫౬॥

ఇతిశ్రీమదుత్తరసారాస్వాదిన్యాంప్రభావవ్యవస్థాధికారఃపంచవింశః-

సా-ప్ర——శరణవరణవిధౌ కుశలాః పరమైకాంతినో అస్మన్నిర్ణయ మభ్యుపగచ్ఛంతీత్యర్థః ॥ ౫౬॥

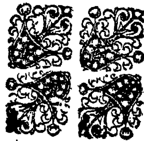
ఇతి శ్రీసార ప్రకాశికాయాం ప్రభావ వ్యవస్థాధి కారః పంచవింశః-

సా-వి—— నసిధ్యతి సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేత్యత్రధర్మోఽర్జునోక్తితః॥౧౦॥(సంకోచంసర్వధర్మానిత్యత్రధర్మప దేశ్రయేత్)నివృత్తిరూపధర్మాణామపిత్యాగప్రసంగతః। బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘానామలేపం కేచిదూచిరే॥౧౧॥ అలేపకమతాదేతత్కష్టంపాపస్యకర్మణః। అవశ్యకరణీయత్వం యదేతైఃప్రతిపాద్యతే॥ ౧౨॥పూర్వమేవ న్యాసకాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాగసామ్। క్షంతవ్యత్వాయ సంకల్పో నకార్యోవిఘ్నభావతః ॥౧౩॥ పూర్వో ద్దిష్ట ఫలాదన్య ఫలార్థంచేత్పునఃక్రియా। ప్రపత్తైనైవదోషాయే త్యర్థఃప్రాగేవదర్శితః ॥౧౪॥ ప్రప త్తికాలేనిష్పాప వృత్తిసంకల్పనం శుభమ్। యద్వాపశ్చాత్తదర్థంతు పునఃప్రపదనం చరేత్॥ ౧౫॥

ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాం ప్రభావవ్యవస్థాధికారః పంచవింశః.

సా-సం——నః,ఏకాంతినః-మద్దేశిక సంప్రదాయనిష్ఠాః పరమైకాంతినః- కలియుగేపిసంత్యేవేత్యర్థః॥౫౬॥

ఇతిశ్రీ సారప్రకాశికాసంగ్రహేప్రభావవ్యవస్థాధికారః పంచవింశః-

శ్రియైనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

ప్ర భా వ ర క్షా ధి కా ర ః.

మూ—— శిలాదేస్స్త్రీత్వాది

సా.దీ——అథోపాయప్రభావరక్షాధికారః-ఉపాయ ప్రభావరక్షైయావతు! ఉపాయప్రభావత్తైయథావస్థితిక్కు-క్కు-త్తైయనినైకటాయథాప్రమాణమ్ సమాధానమ్పణ్ణుకై. అతిల్ముత్తఉపాయ ప్రభావత్తుక్కు-ప్రారబ్ధాంశనివర్తకత్వమ్కూడాతు-ప్రారబ్ధనివర్తకత్వ వచనఙ్గళెల్లాముపచ్చందనగూపఙ్గళెన్ఱుశిలరెణ్ణువర్కళ్-తన్నిరాసార్థమాక భగవత్ప్రభావత్తుక్కు ప్రారబ్ధాంశ నివర్తకత్వ రూపసామర్థ్యత్తై కైముత్య న్యాయేన దృఢీ కరిక్కైక్కాక సిద్ధోపాయమానభగవానుడైయవిచిత్రశక్తియోగత్తైయరుళిచ్చెయ్కిరార్ - శిలాదేరితి.

సా.స్వా- ఇప్పడిప్రభావవ్యవస్థైశొన్నతుకూడుమో? ప్రభావముణ్డాకిలన్నోవ్యవస్థైకూడువతు? ప్రభావముణ్డాకిల్ ప్రారబ్ధనివర్తనక్షమప్రపత్తివశీకృతేశ్వరననభిసంహితానుషంగికపంక్తిపావనత్వాదికళైప్పోలేప్రపత్త్యుత్తరకాలమివ్వధికారిక్కు-అతిదుస్సహాదు! ఖజనకప్రారబ్ధాంశత్తైయుమ్నివర్తిప్పిక్క-వల్లనాకైయాలేఉత్తరకాలత్తిల్ దుఃఖ దర్శన మిల్లైయాక ప్రసంగియాతో ? ఆకైయాల్ భగవద్భాగవత ప్రభావ వచనమ్ సర్వము మతివాదమన్నో ? ఎన్ను స్థిరీకరణ భాగారంభత్తిల్ ఉపక్షిప్త శంకైయై యిన్త వధికారత్తాలే పరిహరిత్తు భగవద్భాగవత ప్రపత్తిప్రభావరక్షైయై ఇన్తవధి కారత్తాలే పణ్ణక్కడవరామ్ అధికారార్థత్తై శ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిరార్ - శిలాదేరితి- శిలాదేః, అహల్యాయాశ్శిలారూపాయా శ్రీరామావతారే

సా.ప్ర—— ఏవముపాయ(సాధ్యం) ప్రభావంవ్యవస్థాప్య ప్రభావ ప్రతిపాదకానాం ప్రమాణానాంస్తుతిపరత్వే ప్రభావఏవ నసిద్ధ్యేదితి తద్వ్యవస్థాపన మనుచిత మిత్యాశంక్య కేషాంచిత్ప్రభావానాం సర్వలోకసాక్షిత్వావగమాదితరేషామపి ప్రభావప్రతిపాదక ప్రమాణానాం ప్రమాణాంతరావిరోధే ప్రామాణ్యావిశేషాత్తుస్తుతి పరత్వస్వీకారో నుపపన్న ఇత్యభిప్రాయేణాహ - శిలాదేరిత్యాదినా - భసితాదేః

సా-వి—— ఏవం ప్రభావాధిక్యబుద్ధి ప్రాప్తశంకాః పరిహర్తుకామః ప్రపత్తేః ప్రారబ్ధ భంజకత్వాదికం నసంభవతీతి శంకమానం ప్రతి భగవత్ప్రభావేన సర్వం సంభవతీతిధ్వనయితుం ప్రథమం భగవతో విచిత్రశక్తిలక్షణంమహాప్రభావంగశయతి. శిలాదేరితి-శిలాదేస్స్త్రీత్వాదిర్వ్యసగిణతిః, స్త్రీత్వాదిరూపపరిణామః.

సా-సం—— ఇత్థం వ్యవస్థాపితేపి ప్రభావేన్యూనతాను బంధిక్షోభ నిరాసాయాధికారాంతరమారభమాణః ప్రథమముపాయ తన్నిష్ఠయోః ప్రభావస్య భగవత్ప్రభావాయత్తత్వం హృదినిధాయ తత్ప్రభావ మవతారకాలీనోదంతైస్సంగృహ్ణాతి - శిలాదేరితి - శిలాదేః, శిలాత్వాది ప్రహాణేన విస్మయనీయ వనితాదిరూపేణ

మూ— గ్రావపరిణతిరస్త్వద్భుతమిదం తతోప్యేతచ్చిత్రం యదుత దహనస్యైవ హిమతా ।

సా-దీ— రామావతారత్వేలుమ్, కృష్ణావతారత్వేలుమ్, శిలై, కరి, ముతలాన వస్తుక్కళ్ స్త్రీత్వపురుషత్వాది విపరిణతికళ్ కణ్డుతే - శిలారూపైయాన అహల్యై స్త్రీత్వత్తై ప్పెత్తాళిరే - ఉత్తరా గర్భమాన కరి పుంస్త్వత్తై ప్పెత్తతిరే . ఇదమెన్ను అద్భుతాపేక్షయాన పుంసకత్వమ్ - శిలాదేః స్త్రీత్వాదిర్యా విపరిణతి రిదమద్భుతమస్తు - తతోప్యేతచ్చిత్రం, ఇత్తైప్పత్తవుమ్ వక్ష్యమాణం మహాద్భుత మెన్కిరార్ - అతెతెన్నిల్ ? దహనస్యైవహి మతేతియత్ -ఇతుప్రహ్లాదవిషయత్తిల్ -

సా-స్వా— తత్పాదాం [redacted] స్త్రీత్వేన పరిణతిః- ఆదిశబ్దేన శ్రీకృష్ణావతారే ఉత్తరాగర్భాన్తర్గతస్య దగ్ధదారుఖండస్య శ్రీకృష్ణపాదారవింద స్పర్శాత్ పుంస్త్వేన పరిణతి గృహ్యతే- యద్వా, రామావతార ఏవమృత బ్రాహ్మణ కుమారస్య సంజీవనం గృహ్యతే - అద్భుతం . లోకదృష్ట విసజాతీయతయా ద్భుతత్వ మిద మిత్య ద్భుత విశేషణం ప్రత్యక్ష సిద్ధపరమ్ - స్త్రీత్వాదినా పరిణతిః ప్రత్యక్షసిద్ధ మద్భుత మస్త్విత్యన్వయః - దహనస్యైవ హిమతా, ప్రహ్లాద విషయే దహనస్యైవ హిమతా భగవత్సంకల్ప సిద్ధా - హనూమద్వాలగ తవహ్నేరీశ్వర కోట్యంతర్గత విశేషణీభూత శ్రీ సంకల్పేన వహ్నేస్త్వజ్యతే - ఉతశబ్దః ఖలుపర్యాయః - హిమతేతి యత్ప్రసిద్ధమే తత్తతోపిచిత్రమిత్య న్వయః-

సా-ప్ర- పరీక్షిత్త్వాదిరాదిశబ్దార్థః-నన్వవస్థాంతరంవిహాయ రూపావస్థాంతరప్రాప్తేఃర్ప్రాప్తి దృష్టత్వాత్ కుత్రాప్యదర్శనాత్ - ఏవమపి దహన హిమత్వాదిషు చిత్రతమత్వం కథమితిచేత్ పూర్వావస్థాపరిత్యాగ పూర్వక మేవావస్థాంతర ప్రాప్తిరూప తయా అత్యద్భుతత్వాభావః - అత్ర విరోధ్యవస్థాద్వయేపి తద్విరోధ్యవస్థా వ్యాప్యధర్మవత్త్వస్య కుత్రాప్యజ్ఞాత చరత్వాద్ దద్భుత తమత్వ మితిభావః- ఇయోర వస్థయో రేకస్మిన్ కాలే ఏకద్రవ్య నిష్ఠత్వానుపపత్తేరితిచేన్న - పంచీకరణేన సర్వేష్వపి ద్రవ్యేషు

సా- వి— యదితిశేషః - ఇదమద్భుతమస్తు, ఆది శబ్దేనంగాలస్యోత్తరాగర్భసంభూతస్య భగవత్పాద స్పర్శాత్పరీక్షి చాత్మనా పరిణామ ఇత్యస్య గ్రహణం - ఇదమేకమద్భుతం. నైతన్మాత్రం.ఇతోప్యధిక మద్భుతమస్తీత్యాహ - తతోప్యేతచ్చిత్రమితి- దహనస్యైవహిమతా, ప్రహ్లాదస్య పితృప్రహితాగ్నిజ్వాలా హిమవత్త్వతేతి యదుత ఏతత్తతోవిచిత్రంశిలాదేస్త్రీత్వాదేశ్చిత్రమిత్యన్వయః-

సా-సం— పరిణామరూపంప్రథమమాశ్చర్యమాస్తాంనామ.ఆదిశబ్దేన బ్రహ్మాస్త్రదగ్ధోత్తరాగర్భస్యాభినవరమణీయ కుమారభావాని గృహ్యతే - తతోపీతి - పూర్వావస్థాప్రహాణేనోత్తరావస్థాప్రాప్తిరూపం హిచిత్రతాపూర్వావస్థాయాం సత్యామేవ తద్విపరీతా కారయోగః - విశేషణాంశ ప్రభావాత్పవన తనయవాలసంబంధ్యగ్నేః శైత్యతా . విశేష్యాంశ ప్రభావాత్ప్రహ్లాదవిషయే - యదుతేత్యస్య అపిచేత్యర్థః -

మూ— తృణస్యైవాస్త్రత్వం రిపుషు నిహతేరేవ హితతా పదత్రేణైవేహ త్రిభువనపరిత్రాణమితి చ ॥ ౫౭ ॥

సా-దీ—తృణస్యైవాస్త్రత్వం, కాకవిషయత్తిల్-రిపుష్విత్యాది - ఆశ్రితవిరోధి విషయత్తిల్, నిహతేః, హననస్యైవ- హితతా, నిరసనమే హితమాక ఫలిక్కై, పదత్రేణేత్యాది - తిరువయోధ్యైయిల్ అభిషిక్తమాన స్వపాదుకా యుగళత్తాలే త్రిభువనపరిత్రాణమిత్యేవమాదికళ్ తతోఽపి విచిత్రఙ్గళ్-ఇప్పడిప్పట్ట ప్రభావత్తై యుడైయ సిద్ధోపాయ మెనక్కు ప్రారబ్ధాంశ నివర్తనత్తిల్ ఆరుక్కుత్తాన్ సందేహముణ్డామెన్ఱుకరుత్తు ॥ ౫౭ ॥

వక్ష్యమాణార్థసంగతి ప్రదర్శనార్థం పూర్వాధికారోక్తత్తై యనువదిక్కిఱార్-

సా-స్వా—తృణస్యైవ కాకాసురవిషయేఽస్త్రత్వం-యదుత, యత్ప్రసిద్ధం ఏతచ్చ తతోఽపి చిత్రమిత్యన్వయః-ఉత్తరత్ర విద్యమానస్య చ కారః పూర్వత్ర ద్వయోరప్యనుషజ్యతే - ఏతదిత్యస్యాప్యనుషంగః - రిపుషు, కబంధవిరాధ యమళార్జునాదిషు - నిహతేరేవ హితతా, ఇష్టసాధనతేతి యత్ప్రసిద్ధం. ఏతచ్చ తతోఽపి చిత్రమిత్యన్వయః - పదత్రేణైవ, దారురూపాభ్యాం భగవత్పాదుకాభ్యామేవ శ్రీమదయోధ్యాయాం త్రిభువన పరిత్రాణమితి యత్ప్రసిద్ధం- ఏతచ్చ చిత్రమిత్యన్వయః - అత్ర ఆద్యే పిండత్వావస్థాప్రహాణేన ఘటత్వావస్థా ప్రాప్తివచ్ఛిలాత్వావస్థాప్రహాణేన స్త్రీత్వాది పరిణామస్య సాదృశ్యాభావేనాత్యంతవిసదృశావస్థారూపతయాద్భుతత్వం - అనంతర చతుష్టయేషు ఏవకార ద్యోతిత వహ్నిత్వాది విరుద్ధ ధర్మసత్త్వ ఏవ తద్విరుద్ధ ధర్మ ప్రాప్తిఘటనా ప్రతీత్యా చరమోదాహరణే అచేతన పదత్రస్యైవ స్వకార్య త్రిభువన సంరక్షకత్వ ప్రతీతేశ్చ తతోఽప్యేతచ్చిత్రమిత్యుక్తం - ఇప్పడి భగవత్ప్రభావ మతి విచిత్రమాకైయాలే తద్విషయక ప్రపత్త్యాదేరపి గురుతర భక్తియోగాది స్వఫల ద్రుష్ట ప్రారబ్ధ నివర్తకత్వానుషంగిక పంక్తిపావనత్వాది సాధకత్వాది ప్రభావోఽపి నిరాతంకస్సిధ్యతి యెన్ఱుకరుత్తు ॥ ౫౭ ॥

ఇని భవిష్యన్నిరూపణత్తుక్కు పౌనరుక్త్యపరిహారార్థమాక అధికారఙ్గళుక్కు అర్థభేదత్తై సూచిప్పియానిన్ఱుకొణ్డు సంగత్యర్థమ్ వృత్తానువాదపురస్సరమ్ వర్తిష్యమాణత్తై యుపక్షేపిక్కిఱార్-

సా-ప్ర— పంచానామపి భూతానాం విద్యమానత్వాద చేతనమణిమంత్రౌషధాదేరపి వహ్నిదాహకత్వశక్తిప్రతిబంధకత్వ దర్శనాత్ " ఈశ్వరీగ్మ్ సర్వభూతానా " మిత్యాదిషు సర్వనియంతృత్వే నావగతాయాశ్శ్రియో వహ్నినియమనస్యాపి సిద్ధేర్వహ్నిదాహకత్వ శక్తి ప్రతిబంధ పూర్వక తత్స్పృష్టజలగతశైత్య ప్రకాశన ముపపద్యత ఇతి న వ్యాహతిరితి భావః ॥ ౫౮ ॥

ఏవం శ్లోకేన వివక్షితం విస్తరేణ ప్రతిపాదయితుం వృత్తకీర్తనపురస్సరం వక్ష్యమాణస్య సంగతిమాహ.

సా-వి—తృణస్యైవాస్త్రత్వం, కాకాసురవిషయే ద్రష్టవ్యం - రిపుషు నిహతేరేవ హితతా, హననమేవ శ్రేయస్సాధనం-తథా పదత్రేణైవ, పాదుకయైవ. త్రిభువన పరిత్రాణం, లోకత్రయపరిపాలనం. ఇత్యేతాన్యత్యంతర మద్భుత చిత్రాణి ప్రసిద్ధాని- ఏతాదృశ మహిమశాలినః కిమసాధ్యమితి భావః ॥ ౫౭ ॥

సా-సం— కాకవిషయే తృణస్యైవాస్త్రత్వం - రిపుషు, కబంధ యమళార్జునాదిషు హననస్యైవ హితతయా పరిణతిః - ఇహ, అస్మిన్లోకే - పదరక్షిణ్యా జగత్త్రాణం యత్తదిదం సర్వమతివిచిత్రమిత్యర్థః ॥ ౫౭ ॥

ప్రభావాధిక్యానుబంధి మతికాలుష్యే నిరస్తే తన్మూలత్వేన తాప్రాప్తౌ తదనుబంధి మతికాలుష్యమపి

మూ— ఉపాయప్రభావ వ్యవస్థాధికారమ్ - ఇనిమేల్ ఉపాయప్రభావత్తై సంకుచిత మాక వ్వార్ స్తోత్తిరుమ్ తప్పుకళై పరిహరిక్కిఱోమ్. ‹‹అత్యుత్కటైః పుణ్యపాపై రిహైవ ఫలమశ్నుతే›› ఎన్కిఱ కణక్కిలే ఉపాయభక్తిః ప్రారబ్ధవ్యతిరిక్తాఘనాశినీ! సాధ్యభక్తిస్తు సా హంత్రీ ప్రారబ్ధస్యాపి భూయసీ ॥ ఎన్కిఱ యాలే ప్రారబ్ధ కర్మఙ్గళైయుమ్ కూడ అముక్కి తన్ ఫలత్తైయుమ్ కొడుక్క వల్ల ప్రపత్తియై పణ్ణిన వను క్కు—

సా.దీ— ఉపాయేత్యాది-వక్ష్యమాణాధికారార్థత్తై సంగ్రహిణక్కాట్టుకిరార్ - ఇని మేలు పాయే తి. ఇతిల్ శంకోత్థాపనార్థమాక ఒరు అర్థవిశేషత్తై యనువదిక్కిఱార్-అత్యుత్కటైరిత్యాదియాల్-అతిప్రబల పుణ్యఙ్గళాలుమ్ పాపఙ్గళాలు మి స్సజన్మంతన్నిలే ఫలమ్ పెఱువర్ ఎన్కిఱ. ఉపాయరూపైయాన భక్తి ఉపాయభక్తిః - అతావతు భక్తియోగమ్ - సాధ్యాభక్తిర్యయాసా సాధ్యభక్తిః - ప్రపత్తియెన్నపడి. ఇతు మహాప్రభావై యాకైయాల్ ప్రారబ్ధాంశత్తుక్కుమ్ హంత్రీ, నాశికైయామ్. అముక్కి, నశిప్పిత్తెన్న పడి.

సా-స్వా— ఉపాయేతి- ఇని సిద్ధాంత్యభిమతత్తై యనువదిత్తు తన్నిరాకరణ పూర్వకమాక ఉపాయప్రభావ సంకోచవాది మత ప్రక్రియైయై యనువదిక్కిఱార్. అత్యుత్కటైరిత్యాదినా వర్తై యిట్టు ప్పార్ప్పర్ కళిత్యంతేన - ప్రపత్తికు ప్రారబ్ధ నివర్తకత్వమ్ ఒరిడత్తిలుమ్ ధర్మఙ్గళిలే కాణామైయాలే కూడుమో? ఎన్కిఱ శంకా వారణార్థమ్ అత్యుత్కటైరిత్యాది - ఒరుధర్మఙ్గళిలుమ్ కాణాత వైహిక ఫలప్రదత్వ మత్యుత్కట పుణ్యాదికళుక్కు శొల్లుకిరాప్పోలే ఇతువు ముపపన్నమెన్టుకరుత్తు.

సా.ప్ర— ఉపాయ ప్రభావేత్యాదినా- నను ప్రపత్తేరస్య లౌకిక శ్రేయస్సాధనత్వాత్తేషాంచ దేహాంతరానుభావ్య ఫలజనకత్వ దర్శనాద్భరన్యాసస్య దేహాంతరానుభావ్య ప్రారబ్ధ నాశకత్వే ప్యుపాత్త దేహమభావ్య దుఃఖ నాశకత్వ ముపాత్త దేహనాశకత్వంచ నోపపద్యత ఇత్యత్రాహ లౌకిక శ్రేయస్సాధనేష్వప్యుత్కటానాం తేషామైహిక ఫలసాధనత్వస్యాయాదాత్తేష్వాత్యాననుగుణ్యేన సర్వేషాం ప్రారబ్ధానాం నివర్తకత్వ రూపం ప్రభావం ప్రదర్శయన్ తస్య రహస్యత్రయే ప్రతిపాదకాంశమప్యాహ-అత్యుత్కటైరిత్యాదినా-

సా-వి— వృత్తకథన పూర్వకం వక్ష్యమాణం ప్రతిజానీతే. ఉపాయేతి - పార్త్తువరుమ్ తప్పుకళై, ఉపాయప్రభావం సంకుచితం మత్వా క్రియమాణ శంకాః - ననూపాయప్రభావే సిద్ధే ప్రభావాధిక్య ప్రాప్తం జాతి నివృత్త్యాది శంకాః పరిహర్తవ్యా ఇత్యేత దానంతర్య మేవ ప్రభావవ్యవస్థాయా యుక్తమితి చేత్సత్యం - ప్రభావవ్యవస్థాయాః కష్టసాధ్యత్వాత్పూర్వం ప్రభావం సిద్ధవత్కృత్య వ్యవస్థా కృతా - ఇదానీం సఏవ ప్రభావో నసిధ్యతీత్యాక్షిప్య స్థిరీక్రియత ఇత్యాక్షేపికీ సంగతి రిత్యాశయః - ప్రపత్తేః ప్రారబ్ధ నాశకత్వం న సంభవతీతి శంకోత్థాపనాయ సిద్ధాంత స్థితిమాహ-అత్యుత్కటైరితి-ప్రారబ్ధకర్మఙ్గళై యుమ్ కూడ, ప్రారబ్ధకర్మాభిస్సహ- అముక్కి, సర్వకర్మాణి మర్దయిత్వా. తన్ ఫలత్తైయుమ్, తత్ఫలమనుభవ కైంకర్యమపి - కొడుకవత్తాన, ప్రదదతీం . ప్రపత్తియై, ప్రపత్తిం. పణ్ణినవనుకుహ, కృతవతః.

పా-సం— నిరసనీయం ప్రసక్తమితి సంగతిమభిప్రేత్య పూర్వాధికారార్థ మనువదతి- ఉపాయేతి-తత్రపరపక్ష మనువదితుం మాశుచ ఇతి వాక్యాభిప్రాయోక్తి ముఖేన ప్రమాణోపపత్తి సిద్ధం ప్రపత్తి ప్రభావం తావదాహ . అత్యుత్కటైరిత్యాదినా-

మూ — విద్యాంతర న్యాయత్తాలే ఉత్తర పూర్వాఘఙ్గళుమ్. ఇవ్విద్యైకుహ తన్నై త్తమానసామర్థ్యత్తా లే ప్రారబ్ధకర్మ ఫలత్తైప్పత్తవుణ్డాన అతిశయిలే ఎల్లైక్కిడాక క్షణాంతర, దివసాంతర, జన్మాంతరాద్యనువృత్తియుమ్ కழியక్కడవతెన్ను “మాశుచః,” ఎన్కిర వాక్యత్తుక్కు అభిప్రాయమ్ — ఇవ్వర్థమ్ తత్త్వమాకిల్ ప్రారబ్ధకర్మవిశేషఫలమాన్ కొణ్డువరుకిర దుఃఖఙ్గళుమ్ దుఃఖకారణఙ్గళాన కర్మఙ్గళినుడైయ ఆర్జనముమ్ కழியవేణ్డావో? ఆర్తనాయ్ పురుషన్ అర్థిక్కక్కొడుక్కవేణుమెన్నిల్ అనుషంగికమాన పంక్తి

సా - దీ — ఇతిల్ శంకైయై కాట్టుకిఱార్. ఇవ్వర్థమ్ తత్త్వమాకిలిత్యాదియాల్ — అతిల్ సిద్ధాంతి శంకిక్కిఱార్ - ఆర్తనా యెన్ఱు తొడఙ్గి - అతావతు ఇశ్వరీరానువృత్తి హేతువాన ప్రారబ్ధత్తిన్ నివృత్తియై ఇవనర్థియా నైయాల్ తదేకదేశమాన పాపత్తైయుమ్ తత్ఫలత్తైయుమ్ నివర్తిప్పిక్కైయిల్లై యెన్నైక — శంకకనుకూత్తరమ్ శొల్లుకిఱార్. అనుషంగికమానవిత్యాదియాల్-అనుషంగికమ్, అవాంతరఫలమ్.

సా - స్వా — మాశుచ ఇతి వాక్యత్తుక్కు అభిప్రాయ మిత్యంతం సిద్ధాంతానువాదమ్ - ఇవ్వర్థ మిత్యారభ్య సిద్ధాంత నిరాస పూర్వకో ముపాయ ప్రభావ సంకోచవాది ప్రక్రియానువాద మెన్నపడి.

సా - ప్ర — ఏవం తత్త్వస్థితి మభిధాయై తద్విషయే కేషాంచి ద్వ్యామోహ మనూద్య పరిహరతి- ఇవ్వర్థ తత్త్వ మాకిలిత్యాదినా - ఇవ్వర్థం తత్త్వమాకిల్, ప్రపత్తె రైహికానిష్టానామపి నివర్తకత్వరూపప్రభావ

సా-వి — తన్నై త్తమానసామర్థ్యత్తాలే, స్వాసాధారణాధిక సామర్థ్యేన - అతిశయిల్, అత్యాగం- ఎల్లైక్కు, మర్యాదాయాః - ఈడాక, అనుగుణ్యేన. అతిశాతారతమ్యేన- క్షణాంతర దివసాంతర జన్మాంతరాద్యనువృత్తియుమ్, క్షణాంతర దివసాంతర జన్మాంతరాణి విద్యాంతరసాధారణ్యే నోత్తర పూర్వాఘాణిచ. కழியక్కడవతు, నివృత్తాని భవంతి - ఎన్ఱు, ఇతి - మాశుచః ఎన్కిర వాక్యత్తుక్కు అభిప్రాయమ్, అభిప్రాయ ఇత్యన్వయః. విద్యాంతరన్యాయేన పూర్వోత్తరాఘాని వినష్టాన్యశ్లిష్టానిచ భవంతి - ఏతద్విద్యాయా అసాధారణ సామర్థ్యేన ప్రారబ్ధకర్మ ఫలతయా ప్రాప్తాతిశాతారతమ్యేన కస్యచిత్ప్రపత్తి క్షణానంతర మేవ మోక్షస్స్యాదితీచ్ఛాయాం క్షణాంతరంనివర్తతే. ఉత్తరక్షణ ఏవ మోక్షో భవతి - ఏతద్దివసానంతరం స్యాదితీచ్ఛాయాం దివసాంతరం నివర్తతే - ఏతచ్ఛరీరాంతే స్యాదితీచ్ఛాయాం జన్మాంతరం నివర్తతే - యథేచ్ఛతి తథాభవతీతి ప్రారబ్ధ భంజకత్వం సంభవతీతి భావః - ఏవం సిద్ధాంత స్థితౌ సత్యాం తదిచ్ఛాం వినా సద్యఏవ ప్రారబ్ధ నిశ్శేష నివృత్తిః కథం నభవతీతి శంకతే- ఇవ్వర్థమిత్యారభ్య వేణ్డావో ఇత్యంతేన - శరీరానువృత్తిహేతు ప్రారబ్ధం న నివర్తయతీతి తదుపరి సిద్ధాంత పరిహారమ్ శంకతే - ఆర్తనాయితి - తదిచ్ఛాం వినా ప్యానుషంగిక పఙ్క్తిపావనత్వాదివ దీశ్వరమాహాత్మ్య త్తన్నివృత్తౌ కింప్రతిబంధక మిత్యపరిహరతి. అనుషంగికమానేతి.

సా - సం — యథోపాసన విశేష సన్నిధావే వపతిత మశ్లేషాదీత రోపాసనా స్వాపేక్షితం సర్వశాఖా ప్రత్యయన్యాయేన భవతి - తథా ప్రపత్తి ప్రకరణే అశ్లేష వినాశా శ్రవణేపి భవతీత్యభిప్రేత్య విద్యాంతర న్యాయత్తాలే ఇత్యుక్తం, కழியక్కడవ తితి. క్షణాంతరాద్యనువృత్తావపి శోకసత్త్వే ఇతిభావః - ఏవం పరపక్ష ప్రసక్తిసంపాదనేన ప్రసక్తం పరపక్షమనువదతి. ఇవ్వర్థ మిత్యాదినా—

మూ— పావనత్వాదికళైప్పోలే అనభిసంహితజ్గళైయుమ్ కూడ హితైషియాన ఈశ్వరన్ తానేకొడుక్క త్తట్టేన్? ఇప్పడి శెయ్దు క్కొణ్డాయియాల్ శోకవిషయమాన అంశమెల్లామ్ నిశ్శేషమాక ప్రపత్తియాలే కళియుమెన్నవిడమ్ ప్రపత్తిప్రభావాతిశయత్తై ప్పత్త స్తుతిపణ్ణినపడియెన్ను శిలర్ ఇతిన్ ప్రభావత్తై వఱైయిట్టు ప్పార్ప్పర్కళ్- ఇతుక్కు త్తరమ్ అనుగ్రహశీలనాయ్ ఆశ్రయిప్పార్క్కు ప్రపత్తివాక్యోచ్చారణప్రారంభత్తిలే కడుక మోక్షమ్ కొడుక్క త్తవిరకిఱ ఈశ్వరన్ ఇవనుడైయ నచ్చైయాలే శిరితుకాలమిజ్గే వైక్క-విచ్చైన్తవళవిలేఇవ్విడత్తిలుళ్ళశిత్తిన్పజ్గళైదుఃఖప్రసంగ(మఱ)రహితమాక అనుభవిక్కమాకిలివనుక్కిన్న చ్చైయొరుకాలుమ్మాళాతు-భగవదనుభవత్తిల్ భోగ్యతాబుద్ధియుమ్కొఴున్తువిట్టు వారాతు-

సా.దీ— అనభిసంహితజ్గళైయుమ్, అప్రార్థితజ్గళైయుమెన్నపడి - వఱైయిట్టు, పరిచ్ఛేదిత్తైన్నై. ఇజ్గే, ఇవ్విభూతియిలే. శిత్తిన్పజ్గళై, శబ్దాద్యల్ప సుఖజ్గళై-

సా.ప్ర—వత్వేతాత్త్వికఇత్యర్థః- వఱైయిట్టుప్పార్ప్పర్కళ్,న్యూనతయా జానంతి. నచ్చైయాలే, అభిలాషేణ - కొఴున్తువిట్టు వారాతు,అభివృద్ధానస్యాత్. భగవతాహితైషిత్వాదేవః దుఃఖితయా వస్థాపనే

సా.వి— ఆనుషంగికం, అవాంతరఫలం.అనభిసంహితం,అప్రార్థితం-పత్తైక్కు-పావనత్వాదికమప్రార్థితమేవ దదాతి - తద్వత్సామర్థ్యమస్తిచేత్ప్రారబ్ధనిశ్శేషనివృత్తిమనభిసంహితామపి సద్యఏవహితైషిదద్యాత్ - తానేకొడుక్క, స్వయమేవ దాతుం సంకల్పయతిచేత్ - తట్టు, ప్రతిబంధకం - ఎన్, కిమస్తి - సత్యసంకల్పస్య ప్రతిబంధకాభావాదితిభావః. ఏవంశంకితత్వాత్ప్రారబ్ధనివర్తకవచనస్య స్తుతిపరత్వే తాత్పర్యమిత్యన్యథాసిద్ధిమాహ. ఇప్పడిచ్చెయ్యఇతి - ఇప్పడిచ్చెయ్య క్కణ్డోమియాల్, తదిచ్ఛాం వినా ప్రారబ్ధనిశ్శేషనివర్తకత్వాదర్శనాత్ - కళియుమెన్నుమిడమ్, నిశ్శేషంనిరస్తం భవతీత్యేతత్ - వఱైయిట్టుప్పార్ప్పర్కళ్, న్యూనం పశ్యంతీతిశంకోపసంహారః - అత్రోత్తరం వక్తుం ప్రతిజానీతే - ఇతుక్కుత్తరమితి - భగవతస్తాదృశసామర్థ్యే సత్యపి ప్రపన్నస్యానాదిపాపవాసనానువృత్త్యా దేహవిషయాభిలాషానురోధేన కంచిత్కాలమవస్థాపనం స్వీకృత్య తన్మధ్యే దుఃఖానుభవప్రదానాభావే వాసనావశాత్సంసారమండలఏవ ప్రపన్నానాం చిరకాలస్థిత్యపేక్షా స్యాత్తథావక్షుద్రసుఖసంగాద్విపరీతప్రవృత్త్యావనర్థస్స్యాద్భగవదనుభవే ఉత్కంఠేచ్ఛానస్యాత్తస్మాద్దుఃఖతత్కారణకర్మసామగ్ర్యోరనివర్తనం యుక్తమేవేతి నప్రారబ్ధనివర్తకవచనానాం స్తుతితాత్పర్యకల్పనం యుక్తమిత్యభిప్రాయేణ పరిహారమాహ - అనుగ్రహశీలనాయిత్యాదినా - నచ్చైయాలే, అభిలాషేణ- శిరితుకాలమ్, కంచిత్కాలం- ఇజ్గే, ఇహైవ. వైక్క, స్థాపయిత్వా. ఇచ్చైన్తవళవిలే, ఇచ్ఛావిషయే - ఇవ్విడత్తిలుళ్ళ, ఏతల్లోకస్థితాని - శిత్తిన్పజ్గళై, అల్పసుఖాని - అనుభవిప్పిక్కుమాకిల్, అనుభవయతిచేత్.ఇచ్చై,ఇచ్ఛా- ఒరుకాలుమ్మాళాతు, “నజాతుకామఃకామానాముపభోగేనశామ్యతీ,,తీచ్ఛాక దాపిననివర్తేత. కొఴున్తువిట్టు వారాతు,

సా.సం—తట్టేన్, కింబాధకం- వఱైయిట్టు,సంకోచ్య - ఇవనుడైయనచ్చైయాలే ఇతి- అత్రైవకంచిత్కాలంభగవత్కైంకర్య తద్గుణతద్విగ్రహానుభవాదీన్గురుశుశ్రూషాంకరిష్యామీత్యాదీచ్ఛాయత్తదేహానువృత్త్యాశయేత్యర్థః. శిత్తిన్పజ్గళై, వైషయిక క్షుద్రసుఖాని -

మూ — ఆకైయాల్, “యస్యానుగ్రహమిచ్ఛామి తస్య విత్తం హరామ్యహమ్ । బాంధవైశ్చ వియోగేన సదా భవతి దుఃఖితః । తేన దుఃఖేన సంతప్తో యదిమాం నపరిత్యజేత్ । తంప్రసాదంకరిష్యామి యస్సురైరపి దుర్లభః”, ఎన్కిఱపడికళిలే దుఃఖాదికళుక్కు కారణమాన ప్రారబ్ధకర్మ విశేషత్తై సన్నిహితజ్జ్వాలన కశాదికళైప్పోలే తుణైయాకక్కొణ్డు పిత్రాదికళైప్పోలే శిక్షకనాన ఈశ్వరన్ (శిల)కరిష్యప్రకృతికళుక్కు పణ్ణుకిఱ వనుగ్రహ విశేషమిత్తెన్ఱనుసంధిక్కైయుచితమ్-

సా. దీ — ఇతు, శిలప్రారబ్ధాంశత్తైప్పోక్కామై - దుఃఖజ్గళ్ శిక్షారూప మెన్ఱు మతిలారు ఐతిహ్య

సా-స్వా-తంప్రసాద మితి-యస్సురైరపిదుర్లభః ప్రసాదఃతంప్రసాదం తాదృశపురుషవిషయేకరిష్యామి యెన్ఱ స్వయమ్-వ్యాజమన్ఱికేయనుగ్రహార్థమ్దుఃఖోత్పాదనమ్పణ్ణిల్సర్వవిషయత్తిలుమ్ దుఃఖమ్ప్రసంగియాతో? అన్యథావైషమ్యనైర్ఘృణ్యమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్.ఆకైయాలితి- ఆకైయాల్, దుఃఖప్రసంగ రహితమాక భోగప్రదానం హితమల్లామైయాలే ఎన్ఱపడి - అనుగ్రహ విశేషమిత్తెన్ఱు అను సంధిక్కై యుచిత మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? లోకత్తిల్ దుఃఖానుభవత్తిలే ఒరిడత్తిలుమ్ హితత్వ బుద్ధి కణ్డతిల్లైయే ? ఎన్న ఐతిహ్యకథన వ్యాజత్తాలే హితత్వత్తై సమర్థిక్కిఱార్ -

సా.ప్ర — వాసనావశాదు పర్యుపరిక్షుద్ర సుఖసంగాత్సంసారమండల ఏవ ప్రపన్నానాం చిర కాల స్థిత్యపేక్షా స్యాత్తథా క్షుద్ర సుఖ సంగాద్విపరీత ప్రవృత్త్యా వనర్థస్స్యాత్ - భగవదనుభవే ఉత్కంఠేచ్ఛాచ నస్యాదితి పుత్రాది హితపర పిత్రాదిభిర్బాలానాంకశాఘాత న్యాయాద్దుఃఖ తద్ధేతు దానాదికమిత్యను సంధేయత్వాదుపకార స్మృత్యాభావ్య మిత్యర్థః - నను భగవతా భాగవతానాం దారిద్ర్య బంధు వియోగాది దుఃఖజననే భగవత్స్మృతి నోపపద్యతే “దుఃఖితే మనసీసర్వ మసహ్యం” మిత్యుక్తరీత్యా సర్వస్యాప్యసహ్యతయా ప్రతీతే స్తథాచ శిక్షక తయానుసంధాన మసంభావిత మిత్యత్రాహ-

సా - వి — అభివృద్ధానస్యాత్ - సన్నిహిత జ్జ్వాలన కశాదికళైప్పోలే, సన్నిహిత కశాదీనివ - ప్రారబ్ధకర్మ విశేషత్తైత్తుణైయాకక్కొణ్డు, సహకారిత్వేన స్వీకృత్య - పిత్రాదికళైప్పోలే, పిత్రాదయ ఇవ - పణ్ణుకిఱ వనుగ్రహ విశేషమ్, ఇతెన్ఱు. ఇతు, ప్రారబ్ధదుఃఖానుభవః - పిత్రాదిభిః క్రియమాణ బాలానుగ్రహ ఇవ భగవతా క్రియమాణోనుగ్రహ ఏవేతి- అనుసంధిక్కై ఉచితమ్,అనుసంధాతుంయుక్తం-అయమత్రనిష్కర్షః.ప్రారబ్ధంకిమితినిశ్శేషంననివర్తయతీతిశంకితుఃకింతాత్పర్యం?శరీరానువృత్తిహేతుభూత ప్రారబ్ధమపి సద్యఏవకిమితి ననివర్తయతీతి తాత్పర్యమ్ ? ఆహోస్విచ్ఛరీరానువృత్తౌసత్యాం దుఃఖహేతుభూత ప్రారబ్ధాంశం కిం నని వర్తయతి - ప్రారబ్ధ నివర్తన సామర్థ్యస్య సత్వాత్సర్వదాపాపా మత్యంతాంతరంగత్వే దుఃఖస్య ప్యానిష్టత్వాదితి? తత్రనతావదాద్యః - అప్రార్థితమేవ శరీర విలయేన కశ్చిదప్యస్మిన్ ప్రపత్తిమార్గేనప్రవర్తతే - తథాచ ప్రపత్తిమార్గః ప్రచ్యుతస్స్యాత్ - యది తదిచ్ఛానుగుణ్యేన శరీరమవస్థాప్య యావజ్జీవం సుఖేనైవ వర్తయితవ్యమితి దుఃఖహేతు ప్రారబ్ధమాత్రం నివర్తయితవ్య మితి ద్వితీయః పక్షస్సోపి నఘటతే - తథా సతి వాసనావశాత్క్షుద్ర సుఖ సంగాత్సంసార ఏవ చిరకాలస్థిత్యపేక్షయా విపరీతప్రవృత్త్యా వనర్థస్స్యాత్ - అతస్సంసార జిహాసోత్పాదనాయ ప్రారబ్ధ కర్మానుగుణ్యేన భగవాన్యథేష్టంనకరోతీత్యుపకారత్వేనానుసంధాయ స్థాతవ్యం-నతత్రావిశ్వాసః కార్య ఇతి-

మూ— ఒరు వ్యాధి విశేషత్తై యుణ్డాక్కివెన్ఱు రాజా కేట్క—అవరు మొరుడఉపాధ్యాయరుణ్డెన్ఱు భట్టరరుళిచ్చెయ్‌తార్-ఆయుస్సువళర్క్క—వాణ్ణాతపడినియతాయుస్సానవనుక్కు—ళ్ళత్తిలుద్వేగమ్ పిఱక్కైక్కు—కారకవుమ్-అనియతాయుస్సుక్కు—కుక్కు— ఆయుష్కామీయజ్ఞళైయిట్టు వళర్క్క— నినైయామైక్కు— మాకవుమ్ దుఃఖాదికళ్ వనుక్కు—పాధ్యాయర్కళ్ -

సా-దీ — మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-ఒరు వ్యాధి విశేషత్తై యెన్ఱు తుడఙ్గి. ఒరు రాజా ఒరువ్యాధి విశేషత్తైఉమక్కు—ణ్డాక్కవెన్ఱుభట్టరై కేట్క— అవరు మొరుడఉపాధ్యాయర్ శిషుకర్ ఉణ్డెన్ఱరుళిచ్చెయ్‌తారామ్-శత్తిన్పజ్ఞళై యాశైప్పడ ఒట్టాత శిషుకరిరే వ్యాధికళ్. నియతేత్యాది- మనువ్యర్ ద్వివిధర్ - నియతాయుస్సుక్కు—ళ్ నియతాయుస్సుక్కు—ళెన్ఱు- నియతాయుస్సుక్కు—ళావార్ ఆయుష్కామీయేష్ట్యాది కళాలుమ్ వళరాతే నియతమాన వాయుస్సైయుడైయార్. అనియతాయుస్సుక్కు—ళావార్ ఆయుష్కామీయేష్ట్యాదికళ్ పణ్ణినాల్ వళరుమాయుస్సై యుడైయార్-అఙ్గిల్ ఆయుష్కామీయజ్ఞళాలుమ్ వళరాతనియతాయుస్సుక్కు—కుక్కు—ఇన్తవాయుస్సువిషయమాకవుమ్ భీతిపిఱక్కైక్కు—కారకవుమ్ మత్తైయవర్కళాయుస్సై వళర్క్క—నినైయామైక్కా—కవుమ్ ఎన్నైక్కు—.దుఃఖాదికళు మెన్నవిడత్తిల్ ఆదిశబ్దత్తాల్ భయాదికళ్ నినైక్కప్పట్టన-

సా-స్వా—ఒరువ్యాధీతి-అకృత్యాదిబాధకజ్ఞళైవారణమపణ్ణుకిఱ వనుమ్ హితప్రవర్తకనుమన్నో ఉపాధ్యాయన్? దుఃఖజనకవ్యాధియైఉపాధ్యాయనెన్ఱునిర్దేశిక్కు—కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- ఆయుస్సితి- ముముక్షువుక్కు— ద్వేగరూప హితత్తై ప్పణ్ణువిక్కైయాలుమ్ ఆయుర్వృద్ధి రూపహిత నివారకమాకైయాలు మెన్ఱు కరుత్తు - ఆదిశబ్దేన భయగ్రహణమ్. ఇప్పడియాకిల్ ముముక్షుక్కు—ళ్ దుఃఖవ్యాధ్యాది నివృత్తియై ప్రార్థిక్కు—కూడుమో? హితనివృత్తి ప్రార్థనమసంగతమన్నో? అతు అవివేకకృత్యమెన్నిల్

సా-ప్ర—ఒరువ్యాధీతి- పామరేష్వసంభవేపితత్వజ్ఞేషుసంభవతీతిభావః- ననులోకే వేదశాస్త్రాద్యధ్యాపకే ఉపాధ్యాయ శబ్దప్రయోగా త్కథం వ్యాధ్యాదిషూపాధ్యాయ శబ్దః ప్రవర్తత ఇత్యత్రానుచిత ప్రవృత్తిప్రతిబంధకతయోపాధ్యాయత్వమిత్యాహ- ఆయుస్సిత్యాదినా- నను శిక్షాయా దుఃఖానుభవాత్మకత్వా

సా-వి— తత్రవృద్ధాచారం ప్రమాణమాహ - ఒరువ్యాధివిశేషత్తై ఇతి - పరాశరభట్టార్యేణవ్యాఖ్యాయమానేన విచారయితుమాగతం రాజానం ప్రత్యుపాధ్యాయో స్తీత్యుత్తరం దత్తమితి సంప్రదాయః- వ్యాధ్యాం కథముపాధ్యాయశబ్దప్రయోగ ఇత్యత ఆహ - ఆయుస్సు వళర్క్కైతి - వళరక్కా— వాణ్ణాతపడి, ఆయుష్కామేష్ట్యాద్యభావేన వృద్ధిప్రాప్త్యయోగ్యతయా నియతాయుషః. ఉళ్ళత్తిల్, విద్యమానాయుర్మధ్యే - ఉద్వేగం పిఱక్కైక్కు—కారకవుమ్, అసహ్యత్వోత్పాదనార్థం - వళరక్క— నినైయామైక్కు—, వృథ్యర్థయత్నానుత్పాదనాయచ-అక, యథాస్యాత్తథా-ఉపాధ్యాయర్, అనుచితప్రవృత్తిప్రతిబంధకత్వేనఉచితప్రవృత్తిహేతుత్వేనచఉపాధ్యాయశబ్దప్రయోగ ఇతిభావః. యదాహుర్వృద్ధాః, ‹‹విపదస్సంతునశ్శశ్వ ద్యాసు

సా-సం—ఉపాధ్యాయ శబ్ద వివక్షితంవివృణోతి- ఆయుస్సిత్యాదినా. ఉళ్ళత్తిలు ద్వేగం పిఱక్కైక్కారకత్వమితి. శేషాయుః ఖండే భీత్యుత్పాదనార్థ మిత్యర్థః - ఏవంచోపాధ్యాయ శబ్దోత్ర హితప్రవర్తకత్వ రూప గుణ నిబంధన ఔపచారిక ఇతిభావః

మూ—— ఇతు ఆழ்వా నుళ్ళిట్టార్ పక్కలిలె ప్రసిద్ధమ్. అపచారఙ్గళైయుమ్ తత్ఫలఙ్గళైయుమ్ శిల రుక్కాట్ట మఱైక్కిఱ విషువుమ్ ‘‘పామ్బోడొరు కూరైయిలేపయిన్ఱాప్పోలే తాఙ్గా తుళ్ళమ్‌త (ళ్ళ) శరు

సా-దీ—— ఇతుఇత్యాది- ఇతు, దుఃఖాది ఉపాధ్యాయరాకై. కూరత్తాழ்వాన్ నేత్రవ్యసనత్తై ఉపాధ్యాయరాక త్తోళి న్తిరి ప్రాకృతచక్షుస్సై ప్రార్థిత్తిలర్ - ఆకిలుమ్ శిలరుక్కు అపచారఙ్గళై ఉణ్డాక్కుకూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - అపచారఙ్గళైయు మిత్యాదియాల్. కూరై, ఎరప్పకమ్. పయిలుకై, సహవసిక్కై. తాఙ్గాతు, ధరియాతు. ఉళ్ళమ్, మనస్సు. తళ్ళుమ్, తళుమ్బా నిఱ్కుమ్. నను, శిక్షా హేతువాన

సా-స్వా——వివేకవానుకళ్ ప్రార్థియామ లిరుక్కకణ్డతు ణ్డో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్- ఇతుఇతి-కూరత్తాழ்వాన్ నేత్ర వ్యసనత్తైయుపాధ్యాయ రాక నినైత్తుపునశ్చప్రాకృత చక్షుస్సై ప్రార్థియాతే యెழு న్తరుళి యిరున్తతు ప్రసిద్ధ మిఱేఎన్తుకరుత్తు - ఆనాలుమ్ కఠిన ప్రకృతి కళన్తిక్కే యిరుక్కిఱ శిలరు క్కుపచారత్తైయుమ్ తత్ఫలత్తైయుమ్ కాణుక్క కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ - అపచారఙ్గళైయు మితి - శిలరుక్కు, కఠిన ప్రకృతిక ళన్తిక్కే యిరుక్కిఱ ఋజు ప్రకృతి కళు క్కెన్నపడి - తత్ఫలఙ్గళైయుమ్, భగవ దనుభవ విచ్ఛేదాది కళై యుమెన్నపడి - కాట్టి మఱైక్కిఱ విషువుమ్, మినొ్ళిపోలేకాట్టి సివృత్తి ప్పిక్కిఱ విషువు మెన్నపడి - కూరైయిలే, ఎరప్పిలే - పయిన్ఱాప్పోలె, కుడియిరుక్కి రాప్పోలే యెన్నపడి - తాఙ్గాతితి. ఉళ్ళమ్, ఎన్ మనస్సానతు - తాఙ్గాతు, ధరిక్క మాట్టాతు- తళ్ళుమ్,

సా-ప్ర —— త్తర్వా ఉపకారత్వేనాను సంధాన మసంభావిత మిత్యత్రాహ. ఇతు ఆழ்వానిత్యాది - కూరేశానాం క్రిమి కణ్ఠేన నేత్రయో రపహారే కృతేసతి తైర్నిషిద్ధ నిరీక్షణ రాహిత్య సంపాదనే నోపకార ఏవ కృత ఇత్యుక్తం - ఉళ్ళిట్టార్, ప్రభృతయః - తేచ నారాయణ మున్యాదయః - నారాయణార్యాణాం వ్యాధ్యను భవ వేళాయాం రాజ్ఞి సమాగతేసతి వ్యాధిం కృష్ణా జినే నిధాయ రాజసంభాషణే క్రియామాణే రాజా భవద్భిః కథం వ్యాధి రనుభూయత ఇతి పృష్టే భగవతా ప్రారబ్ధ కర్మ క్షయ రూపోపకారః క్రియత ఇత్యుక్తమితిచసంప్రదాయః-ఏవంతర్హి నిర్వేద వతాంభగవ దత్యాంత భోగ్యతాబుద్ధిమతాందివ్యసూరీణాంమహాభాగవతానాందుఃఖాను భవజననస్యకింప్రయోజనమిత్యత్రాహ-అపచారఙ్గళైయు మిత్యాది-పామ్బోడొరుఇత్యాది,సర్పేణ సహైకస్మిన్ గృహే వస్థానఇవమమ చేతోస్థైర్యేణ స్థితం నలభతే.

సా-వి—— సంకీర్త్యతేహరిః,,రితి- ఆழ்వాన్, కూరేశః - తస్యకృమికంఠ నిమిత్త నేత్ర వైకల్యేన ప్రార్థానుభవః. నన్వత్యంతాంతరంగాణా మత్యంత భగవద్భోగ్యతా బుద్ధిమతాం నిర్వేదవతా మేవ దుఃఖానుభవ జనన మనుపపన్నం - అనుచితప్రవృత్త్యభావా దిత్యత్రనిర్వేదపూర్తిద్వారా త్వరాతిశయో త్పాదనా త్రైమేవేతి ఫలితమాహ-అపచారఙ్గళైయుమితి-అపచారఙ్గళైయుమ్, అపచారాన్.తత్ఫలఙ్గళైయుమ్,తత్ఫలాని దుఃఖానిచ - కాట్టి, ప్రదర్శ్య - మఱైక్కిఱ విషువుమ్, తిరోధానం - పామ్బోడొరు కూరై యిలే పయిన్ఱాప్పోలే తాఙ్గాతెన్నుళ్ళమ్ తళరుమే తామరైకణ్ణా. పామ్బొడు, సర్పేణసహ - ఒరు కూరైయిలే,ఏకస్మిన్ గృహే- పయిన్ఱాప్పోల్,నివసతఇవ-ఎన్,మమ. తళరుమ్,చంచలం-ఉళ్ళమ్,మనః- తాఙ్గాతు,

సా-సం —— ఇతు, దుఃఖాదా వుపాధ్యాయ శబ్ద ప్రయోగః - కూరై, క్షుద్రకుటీ- పయిన్ఱార్‌పోలే, సహస్థితివత్ - ఎన్నుళ్ళమ్ తాఙ్గాతు,మన్మనోన స్వస్థం- తళ్ళుమె

మూ— మెన్నామైకేక్కణ్ణా,, ఎన్ఱు నిర్వేద పూర్తియాయె కడుక ప్పిర ప్పిత్తు త్తానిశ్శేన్త సంసారనివర్తనత్తై కడుక ఇవనైయు మిశ్శైవిక్కైక్కాక వత్తనై. ఉవ్విడత్తిల్ ప్రతికూలాను భవాంశమ్ దుష్కర్మ ఫలమ్ - ఇతు శిక్షణ మాకిరతువుమ్ ప్రాయశ్చిత్త త్తిలే మూట్టుకిరతువుమ్ ఉపాయ ఫలమ్ -

సా-దీ— వనుగ్రహత్తుక్కుమూలమెన్? దుష్కర్మ ఫలమాన ప్రతికూలానుభవ మనుగ్రహఫలమావతు తానెజ్జనే? ఈశ్వరనుడైయ నిగ్రహ సంకల్పమిరే దుష్కర్మ మెన్ఱు వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్విడత్తిల్ ప్రతికూలేత్యాది. ఉపాయ ఫల మెన్ఱల్లాల్ అనుగ్రహ హేతు చ్చొల్లిత్తు- ప్రతికూలాను భవత్తిలాకారద్వయముణ్డు. అతిల్ ప్రతికూలాకారమ్ నిగ్రహఫలమ్. శిక్షాకారమ్ ప్రాయశ్చిత్త ప్రవృత్తిపోలుపాయఫలమెన్నైక.

సా-స్వా-తళమ్బా నిర్కిరతు-ఎన్నామత్తై క్కణ్ణ,ఎన్ పుణ్డరీ కాక్షకటాక్షక్క లాకాతో వెన్నుకరుత్తు-సర్వమ్ దృష్టమాయ్ కూత్తైయిలే యొళిన్తాలుమ్ పునశ్చ దృష్టమాయ్ బాధిక్కుమో వెన్నుభయత్తై యుణ్డాక్కిరా ప్పోలే ఎప్పోతు అపచార ముణ్డాయ్ బాధిక్కిరతో ఎన్నుభయత్తై యుణ్డాకి నిర్వేదత్తై యుణ్డాకిర త్తెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి దుఃఖోత్పాదన మనుగ్రహ ఫలమాయ్ క్కొణ్డు శిక్షా రూప మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? దుఃఖంనిగ్రహ సంకల్ప రూప దుష్కర్మ ఫలమన్ఱో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్విడత్తిలితి - ప్రతి కూలాను భవత్తిల్ ఆకార త్రయ ముణ్డు - ప్రతికూలాను భవరూపత్వముమ్, నిర్వేదోత్పాదన ద్వారా పునశ్చ సజాతీయాప రాధ కరణ ప్రతి బంధ రూప శిక్షణ రూపత్వ ముమ్, అప రాధ ప్రసక్తౌ భవిష్య త్సజాతీయ దుఃఖ భీత్యా ప్రాయశ్చిత్తే ప్రవర్తకత్వము మెన్ఱు. అతిల్ ప్రతికూలాను భవాంశం దుష్కర్మ ఫలమ్. శిక్షా రూపత్వాద్యంశం మో. క్షార్థ ప్రపత్తి రూపో పాయ జనితాను షంగి కా

సా. ప్ర — [redacted]వంసత ,, మైత్రేణేక్షస్వచక్షుషే ,, త్యుక్త ప్రకారేణ చాంచల్యనివృత్తయే పద్మ నిభేన తవ చక్షుషేక్షస్వేత్యర్థః - నను నిర్వేదార్థ మపి నిర్నిమిత్తం దుఃఖాను భవ జనన మనుచిత మిత్యత్రాహ - ఇవ్విడత్తిలిత్యాది. ఏవం తర్హి అముముక్షూణాం ప్రాయశ్చిత్తాస్మృత్యాం దుఃఖానుభవే శిక్షా రూపతాచస్యాదిత్యత్రాహ - ఇతు శిక్షణమిత్యాది- శిక్షారూప త్వస్య ప్రాయశ్చిత్త

సా - వి — స్థితిం నప్రాప్నోతి - తామమైకర్ణే నావో, పద్మపత్ర నిభేక్షణ - సపేణ సహ వసత ఇవ విషయప్రవణే సంసారే పుత్ర, మిత్ర, కళత్రాదిభిస్సహ వర్తమానస్య మమచంచలం మనః తత్ప్రనివృత్త్యై యే పద్మపత్రనిభేన ప్రసన్నేన తవచక్షుషా ఈక్షస్వేత్యర్థః - కడుక, శీఘ్రం- పిరప్పిత్తు, ఉత్పాద్య - తానిశ్శేన్తసంసార నివర్తనత్తై ,, స్వాభిలషిత సంసారనివర్తనం-ఇవనైయుమిశ్శైవిక్కైక్కాకవిత్తనై, ఇమంప్రపన్నమపి శీఘ్రమంగీకారయితు మిత్యేతన్మాత్రార్థ మేవ. ఏవంచసతి నకేవలం శీఘ్ర సంసార నివృత్త్యపేక్షా జనకత్వమేవ - పరంతు కఠిన ప్రకృతీనాం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘవతాం శిక్షార్థం, ప్రాయశ్చిత్తార్థం భవతీత్యాహ - ఇవ్విడత్తిలేఇతి - దుష్కర్మ ఫలం, ప్రతికూలానుభవ రూపం - అతో

సా-సం—న్నామైకేక్కణ్ణా, ప్రకృతిసంబంధంనివర్తయ మత్స్వామిన్ పుండరీకాక్ష - యది ప్రపత్తేరేవశిక్షణార్థం దుఃఖముత్పాదయతీత్యుచ్యతే తర్హి ప్రపత్తేః ప్రభావ స్సమ్యగేవసమర్థితఇత్యుపాలంభనివారణా యాహ - ఇవ్విడత్తిలితి - ప్రపత్తిమనను తిష్ఠత్స్వపి కేషు చిత్ స్య శిక్షా రూపత్వ దర్శనా

మూ— ఇవత్తిల్ శిక్షణాదికళ్ ప్రారబ్ధ సుకృత విశేష ఫలమాయుమ్ వరుమ్ -

సా-దీ— ఆకైయాల్ నిగ్రహానుగ్రహజ్గళ్ ఏకత్ర హేతువాక కుఱైయిల్లై. ఇన్తశిక్షై హేత్వనుగ్రహత్తి ల్ ముముక్షుక్కళుక్కు ప్పోలె జన్మాంతర సుకృతముమ్ హేతువాకలా మెన్కిఱార్. ఇవత్తిల్ శిక్షణాది కళిల్ను. ఆదిశబ్దత్తాల్ ప్రాయశ్చిత్తప్రవృత్తిశొల్లిత్తు. నను, ప్రపన్నమానకాకత్తుక్కు కణ్ణై వాఙ్గుకైయాల్

సా- స్వా —నుగ్రహ ఫల మెన్నపడి. ఇప్పడి శిక్షణ రూపత్వాదికం ఉపాయ ఫలమాకిల్ శిక్షణాను గుణజ న్మాంతరీయ సుకృత మొణ్డాకిలతు వ్యర్థమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్. ఇవ త్తిలితి - ఆదిశబ్దేన ప్రాయశ్చిత్త ప్రపత్తి గృహ్యతే - ఆనాలుమ్ ప్రపత్తి రూపోపాయ ప్రభావమ్ కూడు మో ? శరణాగతనాన కాకత్తుక్కు ఫల మిల్లైయే ? ప్రత్యుత నయనోత్పాటన రూప

సా-ప్ర—న్మఖ్యాపాదానాదేశ్చోపాయఫలత్వా త్తదభావ ఇతిభావః- నన్వనుష్ఠితోపాయేషుముముక్షుషూ పాత్తదేహ ఏవ శిక్షారూప దుష్కర్మ ఫలానాం ప్రాయశ్చిత్తానాంవా జనన స్యోపాయ ఫలత్వే ముము క్షుషు కామ్య కర్మరూప ప్రపత్తేః కుమతి విషయమాత్ర జనకత్వాచ్ఛిక్షాయాశ్చ కుమతి విషయత్వా నుప పత్తేస్తస్య ఉపాయ ఫలత్వ నోపపద్యత ఇత్యత్ర తాదృశ శిక్షాయాః ప్రారబ్ధ సుకృత ఫలత్వం ప్రదర్శయ తాదృశ శిక్షా విషయే సూపాయ ఫలాపూర్తి శంకాంచ వ్యుదస్యతి - ఇవత్తిలిత్యాదినా.

సా వి—నిర్వేదద్వారాశీఘ్రంసంసారనివర్తనాపేక్షాభవతి-కఠినప్రకృతీనాంశిక్షార్థం ప్రాయశ్చిత్తప్రవృత్త్యర్థంచ భవతి - అతో దుష్కర్మఫల ప్రతికూలానుభవ ప్రదానస్య హితరూపత్వముపాయ సామర్థ్యేన బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘానుభవార్థం జన్మాంతరం నివార్యాస్మిన్నేవ జన్మని కంజత్వ కాణత్వాది ప్రకారేణానుభవ ప్రదానా దుపాయ ఫల మితి భావః - నన్వనుష్ఠితోపాయస్యాపి దుఃఖానుభవస్య నిర్వేదాది హేతుత్వాత్కథ ముపాయఫలత్వ మిత్యాశంక్యతత్ర " విపదస్సంతునశ్శశ్వ " దిత్యుక్త స్థల ఇవ । పాచీన సుకృత విశేషఏవ ప్రారబ్ధదుష్కర్మ ఫలప్రదానోన్ముఖం కారయిత్వా దుఃఖ మనుభావ యతీత్యభిప్రేత్యాహ - శిక్షణాదికళితి- యద్వా, పూర్వం "శిక్షకనాన ఈశ్వరన్ శిల కఠినప్రకృతికళుక్కు ప్పణ్ణు కిర వనుగ్రహవిశేష మెన్ననుసంధిక్క ఉచిత" మిత్యుక్తం - తత్ర దుష్కర్మ ఫలానుభవస్య నిగ్రహ ఫలత్వా త్కథ మనుగ్రహ ఫలత్వ మిత్యాశంక్యాకార భేదేనైకస్యోభయరూపత్వమస్తి. ప్రతికూలానుభవ రూపత్వే న నిగ్రహఫలత్వమనుచిత ప్రవృత్తినిరోధిశిక్షారూపత్వేన అనుగ్రహ ఫలత్వ మిత్యనుష్ఠితోపాయస్య ఉభయ రూపత్వం నవిరుధ్యత ఇత్యభిప్రాయేణాహ - ఇవ్విడత్తిలితి - ఉపాయఫలమ్, కృతోపాయస్యానుగ్రహ ఫల మిత్యర్థః - నన్వనుష్ఠితోపాయస్యాపి శిక్షారూపత్వేనోపాయ ప్రవర్తనసంభవా దనుష్ఠితోపాయా భావాత్తత్రానుగ్రహ హేతుః క ఇత్యత్రాహ - ఇవత్తిల్ శిక్షణేతి - సుకృతవిశేషమూలకోనుగ్రహః - అనుగ్రహమూలకో దుష్కర్మ ఫలానుభవః. అతో నిర్వేదద్వారా ఉపాయప్రవృత్తి ర్వ్యుజ్యత ఇతిభావః - శిక్షణాదీత్యాది శబ్దేన ప్రాయశ్చిత్త ప్రవృత్తిసంగ్రహః - నను ప్రపన్నస్య కాకస్య నేత్రాపహారాత్ప్రపత్తి ఫలంపూర్ణం నజాత మిత్యత్ర ప్రాణ సంరక్షణార్థమేవ తేనప్రపత్తేః కృతత్వాత్, ప్రపత్తిఫలం

సా-సం—ద్వ్యభిచారేణతస్యనప్రపత్తిఫలత్వావశ్యకత్వమిత్యత్రతత్ప్రణారణిన్యాయేనపరిహారమాహ-ఇవత్తిలితి.

మూ — ప్రాణార్థిన్యామ్ విఘ్నాన్త కాకత్తుక్కు ప్రాణనైక్కొడుక్కైయాలే అబ్బుమ్ ప్రపత్తి ఫలమ్ పూర్ణమ్ - దుష్కృతియాన ఇక్కాకత్తుక్కు శిక్షైయాక ఒరుకణ్ణై వాఙ్గివిట్టతువుమ్ నిగ్రహమన్ఱు-అనుగ్రహ విశేషమ్ - ఆకైయాల్ ఆభూతసంప్లవం నరకత్తిలే కిడక్కవేణ్డిప్పోన్న కృతపాపకర్మాక్కళై యు

సా-దీ— ఫలసిద్ధియిల్లై యెన్ఱుశంకాంతరత్తైయు మరుళిచ్చెయ్కిరార్. ప్రాణార్థిన్యా మెన్ఱు.ఒరుకణ్ణై వాఙ్గివిట్టతుక్కు తాత్పర్యమరుళిచ్చెయ్కిరార్. దుష్కృతియాన విత్యాదియాల్. నిగ్రహమన్ఱు, కేవల నిగ్రహమన్ఱు. ప్రపత్తి ప్రభావత్తిల్ బాధకత్తై పరిహరిత్తు సాధకమాక్కుకిరార్. ఆకైయాలాభూతే త్యాదియాల్. భూతానాం సంప్లవస్సంహారః - ఆభూతసంప్లవం. బ్రహ్మప్రళయపర్యంతం-క్షణికకర్మ

సా - స్వా — దుష్ఫలమే కాణవిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రాణేతి - ఇప్పడి యాకిల్ నయనోత్పాటనమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - దుష్కృతి యానేతి . నిగ్రహ ఫలమన్నెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? దుఃఖరూప మాకైయాలే నిగ్రహ ఫలమన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనుగ్రహ విశేష మితి - ఉపాయ విశేష జనిత సజాతీయ పాపాంతర ప్రతిబంధో ద్దేశ్య నయన విపాటన సంకల్ప రూపానుగ్రహ విశేష ఫలమెన్నపడి . ఆనాలుమ్ ప్రపత్తిక్కు ప్రభావమ్ శొన్నపడి కూడుమో ? క్షణకాల సాధ్యమాన వ్యాపారత్తుక్కు అనవచ్ఛిన్న ఫల జనకత్వముమ్ భక్తియోగత్తిలు మిల్లాత ప్రారబ్ధ నివర్తకత్వ ముపపత్తి విరుద్ధమన్నో ? క్షణకాల సాధ్యబ్రహ్మహత్యాదిపాప మనేకకల్పాను భావ్య నరక జనకమాహాప్పోలవుమ్ , క్షణ కాల సాధ్య సుకృత ప్రకార మను పునర్భవ జనక త్వ ప్రభావ యుక్త మానాప్పోలవుమ్ ప్రపత్తిక్కుమ్ ప్రభావ ముణ్డెన్ఱు లప్పోతు శాస్త్ర భాగవతరుక్కుమ్ ప్రపత్తి ప్రభావత్తాలే బాహుళ్యం ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయా లిత్యాదినా - ఆకైయాల్, ప్రభావత్తిల్ బాధకమిల్లామైయాల్ - ఆభూత సంప్లవం , భూతానాం సంప్లవః ప్రళయః బ్రహ్మప్రళయపర్యంతమెన్నపడి - పాపేతి - క్షణిక పాపత్తుక్కు తాదృశ నరక పాతన శక్తి

సా.ప్ర—అనుగ్రహవిశేషమితి-‹‹హరిర్దురితశాలిభిక్తైబ్బోర్హిత బుద్ధ్యాకరోతి - ›› స్త్రీత్వరాగ్నికమార్జారస్య పుత్రాయయాఘాపితే,, త్యాద్యుక్త ప్రకారేణశిక్షాయా అనుగ్రహ కార్యత్వాదనుగ్రహ వ్యపదేశ్యత్వ మనుగ్రహ ఫల భూతసుఖాను భవ విజాతీయ దుఃఖాను భవ రూపత్వాత్తద్విశేషత్వం చేత్యర్థః - నను క్షణికస్యప్రపదనస్యానుష్ఠానానంతరక్షణమారభ్య శిశుణప్రభృత్యాగామ్యనంతకాలాను భావ్య మోక్షపర్యంత ఫలజనకత్వరూపప్రభావః కథంసంభవతీత్యత్ర ‹‹బ్రహ్మహత్యాశ్వమేధాభ్యాం పుణ్యపాపక్పతోవిధిః।ఆభూతసంప్లవంతత్ఫలమనుత్తంతయోర్పిజే,, త్యాదిష్వనగకక్షణిక బ్రహ్మహత్యాదీనామనంత మరిఖప్రదత్వాది ప్రభావవత్ ‹‹లలాటోదరజాన్వంఘ్రియుగ్మాన్యూర్ధ్వగతాకరా।భూమాసంధాయమనసావాసుదేవ మనుస్మరన్,,నిత్యారభ్యాక్త సుకృత ప్రణామ ప్రభావవచ్చ ప్రపత్తేరపీ త్యాహ - ఆకైయా లాభూతే త్యాదినా -

సా-వి— పూర్ణమేవ.నేత్రాపహర[redacted] మిత్యాహ-ప్రాణార్థిన్యాయితి-వాఙ్గి, అపహృత్య.విట్టతువుమ్,విసర్జనం.కిడక్కుమ్పడి,ఘటనప్రకారేణ-క్షణకృతేతి- ‹‹యద్బ్రహ్మకల్ప

సా-సం— ద్వయోరపి హేతుత్వం ప్రామాణికం.నవ్యభిచారా పనోద్య మితిభావః . ఉపపాదితం ప్రపత్తి ప్రభావం దృష్టాంత ప్రమాణకైముతిక న్యాయైః ఫలిత మసంకోచనీయత్వేన నిగమయతి- ఆకైయాలితి.

మూ— ప్రభావమాన భగవన్నిగ్రహ (విశేష) త్తైయుమ్ శైన్నాల్ ఒప్పిలవుమ్
“దుర్గసంసారకాంతార మపారమభిధావతామ్। ఏకః కృష్ణనమస్కారో ముక్తితీరస్య దేశికః,, ఎన్నుమ్ “ఏ
కోఽపి కృష్ణే సుకృతః ప్రణామో దశాశ్వమేధావభృథేన తుల్యః। దశాశ్వమేధీ పునరేతి జన్మ కృష్ణప్ర
ణామీ న పునర్భవాయ,, ఎన్నుమ్, సుకృతప్రణామవిశేషత్తినుడైయ ప్రభావత్తైయుమ్ శైన్నాల్ ఒప్పిలవుమ్ “సకృదేవ
ప్రపన్నాయ- అథపాతకభీతస్త్వం- కుయోనిష్వపి సంజాతో యస్య కృచ్ఛరణం గతః,, ఇత్యాదికళిల్ శొల్లుకిఱపడియే
ప్రపత్తిప్రభావత్తైయుమ్ శాస్త్రార్థోపప్లవప్రసంగమిల్లాత విషయత్తిల్ శురుక్కాతే అనుసంధిక్కప్రాప్తమ్ -

సా.దీ— త్తుక్కు తాగ్య శనరకపాతనశక్తి నిగ్రహత్తాల్ వన్నతు. నిగ్రహవిశేషమ్పోలే
అనుగ్రహవిశేషముమ్ కూడు మెన్నపడి - దుర్గంచ తత్సంసారకాంతారంచ - శాస్త్రార్థేతి . శా
స్త్రార్థ విరుద్ధవిషయత్తిల్ ప్రభావమ్ యథాశ్రుతమాక వంగీకార్య మెన్నైక . శాస్త్ర విరోధమ్ వరుమ్

సా.స్వా.— భగవన్నిగ్రహత్తాలేయిరే- అప్పడియే అనుగ్రహవిశేషముమ్ కూడు మెన్నపడి- దుర్గేతి . దు
ర్గంచ తత్సంసార కాంతారంచ- తద్దేశికః, ప్రాపకః ఎన్నపడి - ఏకోఽపీతి . ఏకోఽపీత్యపిః తుల్య ఇత్యత్రా
ప్యనుషంజనీయః కిమర్థః? తుల్యః కిం? న తుల్య ఇత్యర్థః . అన్యథా ఉత్తరార్ధాసాంగత్య ప్రసంగః
ఎన్నుకరుత్తు - సుకృత ప్రణామాదివత్ సాధక ప్రమాణమ్ వేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ . స
కృదితి - “సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్మీతి చ యాచతే। అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్వ్ర
తం మమ। అథ పాతకభీతస్త్వం సర్వభావేన భారత। విముక్తాన్య సమారంభో నారాయణపరో భవ॥ కు
యోనిష్వపి సంజాతో యస్య కృచ్ఛరణం గతః। తమ్మాతా పితృహంతార మపి పాతి భవార్ణవాత్,, ఇత్యా
దివచనఙ్గళిల్ శొల్లుకిఱపడి ఎన్నపడి- శాస్త్రార్థోపప్లవేతి- శూద్ర భాగవతనుడైయ సమయాచార విశేషవిధాయక

సా.ప్ర.— శాస్త్రార్థోపప్లవప్రసంగమిల్లాతేతి - “న శూద్రా భగవద్భక్తా స్తే విప్రా భాగవతాః స్మృ
తాః,, ఇత్యాదీనాం ప్రసిద్ధార్థ స్వీకారే “పద్యువా ఏత ఛ్మశానం యచ్ఛూద్రః తస్మాచ్ఛూద్ర సమీపే నా
ధ్యేతవ్య,, మిత్యాదిశాస్త్రార్థబాధవత్ప్రమాణాంతరబాధా భావ ఇత్యర్థః- ప్రమాణాంతరబాధరూప

సా.వి.— నియతానుభవేష్యనాశ్యం తత్కిల్బిషం సృజతి జంతురిహాత్మనాథే,, ఇత్యుక్తరీత్యా ప్రళయ
పర్యంత నరకానుభావయితృత్వస్య తృణకృతపాపేఽంగీకార వదిత్యర్థః - సుకృతః, సుష్ఠుకృతః- భక్తిశ్రద్ధా
పూర్వకం కృతః ప్రణామః- న పునర్భవాయ, పరంపరయోపాయ ప్రవేశనేన పునర్భవం నివర్తయతీతి తా
దృశప్రభావో యదా నమస్కార మాత్రస్యైవాంగీకృత స్తదా కిముత సంపూర్ణ ప్రపత్తేరితి కైముతిక
న్యాయే నైవ తాదృశః ప్రభావోఽనుసంధేయ ఇతి భావః - ఇశ్శైన్నాల్ ఒప్పిలవుమ్, అంగీకారవత్- శాస్త్రా
ర్థోపప్లవ మిల్లాతవిషయత్తిలే, జాత్యాది నియతానుష్ఠాన విరోధా భావస్థలే- శురుక్కాతే, సంకోచో

సా.సం.— ప్రారబ్ధవిశేషఫలదుఃఖాద్యనివారణస్యాన్యథోపపత్తేః- కాకవృత్తాంతే ప్రపత్తి ఫలస్యపూర్ణత్వాద
క్షిపాటనస్య శిక్షార్థతయా అనుగ్రహ రూపత్వాచ్చేత్యర్థః- ఆభూతసంప్లవో యావద్భూతనాశరూపోను
షః ప్రళయః తత్పర్యంత మిత్యర్థః . బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాశ్లేష హేతుత్వమపి తత్ప్రపత్తేస్స్యా
దితి పరిహారాయ శాస్త్రోపప్లవేతి -

మూ——‘‘తంమాతా పితృహంతార మపిహాతి భవాదృశాః,, ఎన్ఱు తువుమ్ ఉత్తరాఘ విషయమల్లాతపోతు ఉపపన్నమ్ అల్లై. ఉత్తరాఘ విషయత్తిల్ నిస్తారక్రమజ్గళ్ మున్బేశొన్నోమ్. ‘‘శరణంచ ప్రపన్నానాంత వాస్మితి చయాచతామ్। ప్రసాదంపితృహంతౄణామపికుర్వంతి సాధవః,, ఇత్యాదికళుమ్ ఇప్పడిక్కు-సుఘటిత జ్గళామ్.

సా-దీ——జాతివ్యవస్థాదికళై అంగీకరిక్కలాకాతెన్ఱు సూచితమ్. ఆకిల్ శాస్త్రవిరుద్ధమాన ‘‘తంమాతాపితృహంతార మపిహాతి,, ఎన్ఱు ఉత్తరపాపాలేపమ్ సూచిత్త వచనత్తుక్కు-నిర్వాహమేతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- తంమాతా పితృహంతార మితి. ఇత్తహానసమ్ ప్రపత్తేః పూర్వకాలీనమాకిల్ అఘనాశమేయామ్. ఉత్తరకాలీనమాకిల్ ఉపాయ ఫలమాన నిస్తారక్రమత్తాలే కళియుమ్. సర్వథా అఙ్గుశొన్న రక్షకత్వరూప ప్రభావత్తుక్కు-క్కు-త్తై ఇల్లై. ఉత్తరకాలీనత్తుక్కు-లేపరూపప్రభావమ్ శొల్లవొణ్ణాతెన్నై. ‘‘ప్రసాదంపితృహంతౄణామపికుర్వంతి సాధవః,, ఎన్ఱత్తుక్కు-మిత్తువే ప్రభావనిర్వాహక్రమమెన్కిరార్-శరణంచేత్యాది- ఇప్పడిక్కు-,

సా-స్వా——శాస్త్రోపప్లవ ప్రసంగత్తాలే బ్రాహ్మణ్యోపాదకప్రభావాదికళిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు-ఇప్పడియాకిల్ ‘‘తమ్మాతా పితృహంతార మపిహాతి భవాదృశాః,, ఎన్ఱు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిలుమ్ ఉపైశొల్లుకైయాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘనివర్తకత్వ ప్రభావముమ్ ప్రపత్తిక్కు-శొల్ల వేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- తమ్మాతేతి-బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ ‘‘అపాయసంప్లవేసద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్,, ఎన్కిర ప్రాయశ్చిత్తశాస్త్రోపప్లవాయవతుపూర్వాఘవిషయ మెన్ఱు కరుత్తు-ఇప్పడి యాకిల్ ప్రపన్ననుక్కు- ఉత్తరాఘత్తిల్ నరకమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఉత్తరాఘత్తిలితి - మున్బేఇతి - అపరాధ పరిహారత్తిలెన్ఱపడి - ‘‘శరణంచ ప్రపన్నానా,, మెన్కిర వచనత్తిలే ఉత్తర కాలీనపిత్రహననాది కళిలుమ్ బాధకమిల్లై యెన్ఱుశొల్లవిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-శరణంచేతి- ఇప్పడిభగవత్ప్రభావముమ్

సా-ప్ర——సంకోచకాభావాదితిభావః. నన్వేవం ప్రపన్నానాం ప్రభావవత్త్వే భాగవత భూతమాతాపితృహంతౄణామపిభరన్యాససంభవాత్ప్రభావవత్వంస్యాత్తథాచ ‘‘యాప్రీతిర్మయిసంవృత్తామద్భక్తేషుసదాస్తుతే అవమానక్రియాతేషాం సంహరత్యఖిలంజగ,, దిత్యాదిశాస్త్రోపప్లవస్స్యాదిత్యత్రవిషయవిభాగాన్నోపప్లవఇత్యాహ-తమ్మాతేత్యాదినా-నన్వేవంతర్హిభరన్యాసానంతరంప్రారబ్ధకర్మవశాద్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘోదయే ‘‘సయాతి నరకంనర,, ఇత్యుక్తానిష్టఫలప్రాప్తేరావశ్యకత్వాద్భరన్యాసస్య సర్వానిష్టనివర్తకత్వరూపః ప్రభావోహీయేతేత్యత్ర ‘‘కొటిల్యేసతి శిక్షయా ప్యనఘయన్ క్రోడీకరోషిప్రభు,, రిత్యపరాధ పరిహారాధికారోక్త ముత్తరాఘ నిస్తార క్రమం స్మారయం స్తుల్యన్యాయ తయావచనాంతరస్యాపి నిర్వాహకత్వమాహ-ఉత్తరాఘవిషయత్తిలిత్యాదినా-ఏవంప్రపత్తిప్రభావేప్రమాణాంతరావిరుద్ధాంశస్య

సా-వి—— యథానస్యాత్తథా-ననుప్రభావసంకోచాభావే మాతాపితృహంత్రాదీనామపి భాగవతానాం ప్రభావాసంకోచస్స్యాత్- తథా ‘‘తత్సాదాంబ్వఖిలం తీర్థ,, మిత్యాదిపూర్వోక్తవిషయేపిపరిగ్రహస్స్యాదిత్యత్రాహ - తంమాతాపితృహంతార మితి - ఉత్తరాఘవిషయ మల్లాతపోతు, ప్రపత్తేః పూర్వకాలీనంచేత్- ఉపపన్నమిల్లై, విరోధోనాస్తి. ప్రపత్తే స్సర్వ ప్రాయశ్చిత్తత్వాదితి భావః- ఉత్తరాఘవిషయత్తిల్ పరిహారక్రమోప రాధ పరిహార ఏవోక్త ఇత్యాహ-ఉత్తరాఘత్తిలితి-ఇప్పడిక్కుమ్, ఏవంప్రకారస్య-

సా-సం——ఇప్పడిక్కు-, ఉత్తరాఘ విషయం నచేత్ - ఏవం ప్రమాణవచనముఖేన ప్రభావస్యానతిబంధి

మూ— నమ్దర్శనత్తిలే నిలై యుడైయరాయ్, ముముక్షుక్కళాన్, కర్మజ్ఞాన భక్తి ప్రపత్తికళిల్ ఏతేనుమొరు శాస్త్రీయ మర్యాదైయాలే భగవత్ప్రవణరానార్క్కు-యతమాన సంజ్ఞాద్యవస్థైకళిలే

సా. దీ— ఇప్పడి అంగీకరిక్కాతెన్నై. ఇని యుపాయ ప్రభావోపపాదనార్థమాక ఉపాయ నిష్ఠ భాగవతప్రభావత్తై అరుళిచ్చెయ్కిరార్. మేల్ నమ్దర్శనత్తిలిత్యాదియాల్-నిలై, స్థిరాధ్యవసాయమ్-మోక్షత్తుక్కు పరంపరయా కారణమానకర్మయోగ జ్ఞానయోగఙ్గళెన్న, సాక్షాదుపాయఙ్గళాన భక్తి ప్రపత్తికళెన్న, ఇవత్తిలివై యెల్లామ్ భగవద్భజనత్తిల్ శాస్త్రీయ మర్యాదైకళెన్నపడి. యతమానేత్యాది-ఇఙ్గు ఆదిశబ్దత్తాలే వ్యతిరేకసంజ్ఞా, వశీకారసంజ్ఞా, ఏకేంద్రియసంజ్ఞైకళుక్కు గ్రహణమ్. దోషాణాం పరిపాచనాయారంభో యతమానసంజ్ఞా. కృతప్రాయశ్చిత్తేభ్యోఽకృతప్రాయశ్చిత్తానాంపృథక్కరణంవ్యతిరేక సంజ్ఞా-

సా-స్వా— ప్రపత్తిప్రభావముమ్సమర్థిత్తుభాగవత ప్రభావత్తై సమర్థిక్కక్కడవరాయ్పూర్వపక్షత్తై యుపక్షేపిక్కిరార్ -నమ్ దర్శనత్తిలితి. నమ్దర్శన మెన్నైయాలే "నాథోపజ్ఞ" మెన్కిర శ్రీభాష్యకారదర్శనస్థరే భాగవతరెన్నపడి - కర్మేతి - కర్మయోగాద్యన్యతర ముఖేన భగవత్ప్రవణరే భాగవతరెన్నుకరుత్తు - యతమానేతి- ఆదిశబ్దేన వ్యతిరేకవశీకారైకేంద్రియసంజ్ఞానాం గ్రహణమ్-దోషాణాంపరిపాచనాయారంభో యతమానసంజ్ఞా- కృతప్రాయశ్చిత్తేభ్యః పాపేభ్యః అకృతప్రాయశ్చిత్తానాంపృథక్కరణం

సా-ప్ర— స్వకార్యత్వముక్త్వాభాగవతప్రభావేపి ప్రమాణావిరుద్ధాంశస్యాసంకోచేన స్వకార్యత్వం సమర్థయితుం కైశ్చిదుక్తం కేషాంచిత్ప్రభావాభావం నమ్దర్శనత్తిలిత్యాదినా సోపపత్తికమనూద్య ఇతః పుమిత్యాదినా వ్యతిరేకోదాహరణప్రదర్శన పూర్వకం పరిహరతి- యతమానసంజ్ఞాద్యవస్థైకళిలేఇతి. కర్మణాం పరిపాచనాయారంభో యతమాన సంజ్ఞా-కృత ప్రాయశ్చిత్తానామకృత ప్రాయశ్చిత్తేభ్యోవివేచనే వ్యతిరేకసంజ్ఞా - "విషయా వినివర్తంతే నిరాహారస్య దేహినః - రసవర్జం" మిత్యుక్తప్రకారేణ

సా-వి— ఏవం ప్రపత్తిప్రభావస్య ప్రమాణాంతరావిరుద్ధాంశస్య స్వకార్యత్వముక్త్వా పునరప్యుపాయ ప్రభావోపపాదనార్థమేవ భాగవతప్రభావం వివక్షుః కైశ్చిద్వైరాగ్యప్రాధాన్య వాదిభిరర్థకామాదిసక్త భాగవతా అసంభాష్యా ఇతి తత్ప్రభావస్యానతాం మతోక్తం దూషయితుమనువదతి-నమ్దర్శనత్తిలితి - నద్దర్శనత్తిల్ నిలైయుడైయరాయ్, అస్మద్దర్శన నిష్ఠావంతః - యతమానాద్యవస్థైకళిలే, దోషాణాం పరిపాచనాయారంభో యతమానసంజ్ఞా. కృతప్రాయశ్చిత్తానాంఅకృతప్రాయశ్చిత్తేభ్యః

సా-సం— శంకానిరస్తా. అథపరోక్తం ప్రభావస్యానతాలింగమనూద్య సమాధత్తే. నమ్దర్శనత్తిలే ఇతి - నిలై, నిష్ఠా - యతమాన సంజ్ఞావస్థా, వ్యతిరేక సంజ్ఞావస్థా, ఏకేంద్రియ సంజ్ఞావస్థా, వశీకరణ సంజ్ఞావస్థా, ఇత్యవస్థా చతుష్టయమస్తి - తత్రబాహ్యేంద్రియాణివిషయేభ్యః ప్రతి సంహృత్య మన ఆత్మన్యవస్థాపయితుం యదాయతతే సేయం ప్రథమా - విషయ రాగ బలాదాత్మని స్థితి మలభమానస్య మనసో రాగాద్యపనోదన నిమిత్త విషయ దోష చింతనేనయా ఆత్మనో నిర్దుష్టత్వ చింతనావస్థా మనసః పక్వతాపాదికా సా ద్వితీయా. తతః పక్వేపి విషయ వాసనా ఆత్మానుబుభూషా శేముషీంప్రతిబిభత్సేవ తాంనివర్తయితుంక్రమవిశేషపరిణతాలంబనసంశీలనవిశేషే యదాయతతే సా తృతీయా.

మూ— అర్థ సంగాదికళాకిర శిలవ్యాధికళ్ నిశ్శేషమాక శమియాత మట్ప్రకొణ్డు అవర్కళ్ ప్రాకృతరైప్పోలే అసంభావ్యరెన్ఱు శిల వైరాగ్య మాత్రప్రధానర్కళ్ శొల్లువర్కళ్ -ఇతుపుమ్భగవచ్ఛాస్త్రాదికళిల్ ఖిన్నవృత్త్యాది ప్రకరణఙ్గళాలే పరిహార్యమ్.

సా- దీ— బాహ్యేంద్రియ ప్రవృత్త్యభావేపి మనసోరాగమాత్ర ప్రవృత్తిరేకేంద్రియ సంజ్ఞా. దృష్టశ్రుత విషయ వైతృష్ణ్యవతో వశీకారసంజ్ఞా. వైరాగ్య మెన్నివై కళుక్కు-లక్షణమ్- అర్థసంగాదికళ్, ఆది శబ్దత్తాల్ కామక్రోధాదిగ్రహణమ్- ఖిన్నవృత్త్యాదిప్రకరణఙ్గళాలే- ఖిన్నవృత్త్యాదికళ్, దేహయాత్రైనడవాత దరిద్రర్. అవర్కళుడైయ వర్తనమ్ శొల్లుమ్ ప్రకరణఙ్గళాలె యెన్ఱపడి- "నిర్ధనాంశ్చరతో లోకేవృత్త్యర్థం భృశకర్శితాన్ । నావమన్యేత త్రైలోక్యం పవిత్రీకురుతే హరిః,, ఇత్యాదికణ్డు కొళ్వతు. అపచ్ఛ్ప్రప్యాప్తిర్

సా-స్వా— వ్యతిరేక సంజ్ఞా . బాహ్యేంద్రియ ప్రవృత్త్యభావేపి మనసోరాగ మాత్ర ప్రవృత్తిరేకేంద్రియ సంజ్ఞా . దృష్ట శ్రుత విషయే వైతృష్ణ్యవతో వశీకార సంజ్ఞా - అర్థ సంగాదీత్యాది శబ్దేన కామక్రోధాది గ్రహణమ్ - ఖిన్న వృత్త్యాది ప్రకరణఙ్గళాలే - ఖిన్నవృత్త్యాదికళ్, దేహయాత్రై నడవాత దరిద్రర్ - ఇవర్కళుడైయ వర్తనమ్ శొల్లుమ్ ప్రకరణఙ్గళాలే ఎన్ఱపడి , " నిర్ధనాంశ్చరతో లోకేవృత్త్యర్థం భృశకర్శితాన్ । నావమన్యేత త్రైలోక్యం పవిత్రీ కురతే హరిః ,, ఎన్ఱు శొల్లత్తిలే- "పాషండి హైతుక పాషండి బకవృత్తీంశ్చ వర్జయేత్ ,, ఎన్ఱు శిలత్తై బుద్ధిభేద నిబంధన మాకవ సంభావ్యరాక

సా. ప్ర— శబ్దాది విషయేభ్యో బాహ్యేంద్రియాణాంనివర్తనే ఏకేంద్రియసంజ్ఞా. " ప్రజహాతి యదాకామా ,, నిత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ దృష్టానుశ్రవిక వైరాగ్యే వశీకార సంజ్ఞేతి సాంఖ్యోక్త యతమానసంజ్ఞాది రూపావస్థా స్వేత్యర్థః - భగవచ్ఛాస్త్రాదీతి - " అనాచారాన్ దురాచారా నజ్ఞాతౄన్ హీన జన్మనః । మద్భక్తాన్ శ్రోత్రియోనిందన్ సద్యశ్చండాలతాం వ్రజేత్ . నిర్ధనాంశ్చరతో లోకె వృత్త్యర్థమిహకర్శితాన్। నావమన్యే త త్రైలోక్యంపవిత్రీ కురతేహరి ,, రిత్యాదిభగవచ్ఛాస్త్ర శాండిల్యస్మృత్యాదిషు

సా. వి— పృథక్కరణంవ్యతిరేకసంజ్ఞా-బాహ్యేంద్రియ ప్రవృత్త్యభావేపి మనసా రాగమాత్రప్రవృత్తిరేకేంద్రియ సంజ్ఞా- అతప తదవస్థాసు అర్థసంగాది రూపాణాం - శిలవ్యాధికళ్, కతి పయ వ్యాధీనాం-నిశ్శేషమాక శమియాత మట్ప్రకొణ్డు, నిశ్శేషం యథాతథా శాంత్యభావ మాత్రం స్వీకృత్య అ సంభావ్యాఇతి - శిల వైరాగ్యమాత్ర ప్రధానర్, దృష్టశ్రుత విషయ వైతృష్ణ్య రూప వశీకారసంజ్ఞావంతః-శొల్లువర్కళ్, వదంతి. తత్ర పరిహారమాహ- ఇతుపుమితి- ఖిన్నవృత్త్యాదిప్రకరణఙ్గళాలే, దేహయాత్రాయా అసంభవేన శ్రామ్యంతః ఖిన్నవృత్తయః. తద్వృత్తిప్రకరణే " నిర్ధనాంశ్చరతో లోకే వృత్త్యర్థ మిహకర్శితాన్ । నావమన్యేత త్రైలోక్యం పవిత్రీకురుతేహరిః,, ఇత్యాదికమత్రాపి ద్రష్టవ్యం-

సా-సం— సమస్త వాసనా విలయా నంతర పరమ వైరాగ్య దశాయా సాతు రీయా - వ్యాధి పదవర్జనీయత్వ సూచనాయ వ్యాధిక ళిత్యుక్తిః - ప్రాకృతరై ఇతి - " అవిద్యాః ప్రాకృతాః ప్రోక్తా ,, ఇత్యుక్త్యా అజ్ఞరై ప్పోలే ఇత్యర్థః - ఖిన్న వృత్త్యా దయో హ్యనువృత్తాహారాది సంగాఅపి ముక్తి మాపు రితి తత్ర తత్ప్రమాణ సిద్ధం - తద్వదిహచ సమాధి మభిప్రేత్య ఖిన్న వృత్త్యా దీత్యుక్తం.

మూ— ''డంభిహైతుక పాషండి బకవృత్తీంశ్చవర్జయేత్ ‖ యేతు సామాన్య భావేన మన్యంతే పురుషోత్తమమ్ | తేవైపాషండి నో జ్ఞేయాస్సర్వ కర్మబహిష్కృతాః | పుంసాం జటాధరణమౌండ్యవతాంవృథైవ,, ఇత్యాది కళిల్పడియే వళుతప్పినార్ పక్కల్ శొల్లుమ్ వార్ తై ్యె నల్వళియిలడితడ మారినార్ పక్కల్ శొల్లలాకాతిగే - భాగవతరిల్ ఊనహీన

సా-దీ— పక్కల్ శొల్లుమత్తైన్ నల్వళియిలిడరినార్ వక్కల్ శొల్లలాకా తెనిగారార్ . డంభి హైతుకేత్యాది- హైతుకారః, యుక్తిమాత్ర శరణాః - పాషండికళ్, దేవతాంతరపరత్వ వాదిప్రముఖర్ - బకవృత్తికళ్, వంచనయా ఆశ్రిత ఘాతకర్ - పాషండికళై యుదా హరిక్కిరార్ - యేతుసామాన్యే త్యాది - భాగవతరిలిత్యాది - ఊనరెన్ఱు తాపసంస్కారమాత్ర హీనర్-హీనర్,పుండ్రసంస్కారహీనర్-

సా-స్వా—చ్చొల్లుకిరా ప్పోలే ఇవర్కళుక్కుమ్ త్యాగమ్ కూడాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- డంభీతి - నల్వళికళిలే యిళినవర్ కళిలుమ్ ఊనహీనాది భాగవత విషయత్తిల్ పరిమాత్రమ్ శొల్లుకైయాలే భాగవత ప్రభావమ్ సంకుచిత మాకాతో? ఎన్న వవర్ కళుక్కు మోక్ష పురుషార్థ మిల్లైయెన్ఱు ప్రభావహానికళై క్కిరతో ? అవర్కళ్ విషయత్తిల్ అపచార మనుమతమ్ బాధక మన్ఱెన్ఱు శొల్లుకిరతో ? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు క్రమేణఉత్తర మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - భాగవత రిత్యాదినా . ఊనర్, తాప సంస్కార మాత్ర విధురర్ - హీనర్, పుండ్ర సంస్కార హీనర్ -

సా.ప్ర — ఖిన్న వృత్త్యాదీనా మప్యవమాన నిషేధాత్ప్రామాణికానాం వైరాగ్యావశ్యకత్వే తాత్పర్యాదసంభావ్యత్వం నవివక్షిత మిత్యర్థః . వళితప్పినార్ పక్కలిల్, సన్మార్గాద్భ్రష్టవిషయే-నల్ వళియిలడితొడ మారినార్ పక్కలిలే ,, సన్మార్గే స్ఖలత్సు - నను '' తథా స్వకర్మశాస్త్రేషు గురుసత్సంగ వర్జితాః | ఊనహీన ప్రనష్ట దగ్ధాజ్ఞేయా స్సమాఖ్యయే ,, త్యారభ్యోనాదీనాం లక్షణ కథన పూర్వకం తేషువృత్తి తారతమ్యోక్తే ర్విషమ వృత్తేశ్చావమాన పర్యవసితత్వాత్ ఖిన్నవృత్తీనామనవమంతవ్యత్వోక్తి ర్నోపపద్యత ఇత్యత్ర శాస్త్రవిహిత వృత్తితారతమ్యస్య అవమానపర్యవసితత్వానుపపత్తేర్విశిష్యనావమన్యేతేత్యుక్తేర్వచనవిరోధే న్యాయోనప్రవర్తేతేత్యభిప్రాయేణాహ-భాగవతరిలిత్యాదినా-

సా-వి— ప్రస్తుతే షూక్తానిందామార్గ ప్రవృత్తేషు నకార్యేత్యాహ. డంభి హైతుకేత్యాదినా - నల్వళియిలే, సమీచీనమార్గే. అడితడుమారినార్ పక్కల్, పాదస్ఖలనవద్విషయే - శొల్లప్పెరాతిరే , వక్తుమయుక్తం ఖలు - అమార్గప్రవృత్తవిషయే విహిత నిందామార్గ ఏవ కించిత్స్ఖలన విషయే నకార్యేతి భావః - నను భగవచ్ఛాస్త్రే ''తథాస్వకర్మశాస్త్రేషు గురు సత్సంగ వర్జితాః । ఊనహీన ప్రనష్టదగ్ధాజ్ఞేయా స్సమాఖ్యయే,, త్యారభ్య ఊనాదీనాం లక్షణపూర్వకం వృత్తితారతమ్యోక్తే ర్వృత్తి తారతమ్యస్యావమాన పర్యవసితత్వాత్కథ మనవమంతవ్యత్వ మిత్యాశంక్య శాస్త్రీయ వృత్తి తారతమ్య స్యావమానపర్యవసితత్వాభావా ద్విశిష్య నావమన్యేతేతి వచనాచ్చ తత్రాపి నావమానం కార్య మిత్యేతే షామపి క్రమేణ సద్గతి సంభవమాహ- భాగవతరిలితి-ఊనాః,తాపసంస్కారహీనాః.హీనాః,పుండ్ర సంస్కారహీనాః.

సా-సం— తర్హి ప్రతిపత్తి తారతమ్య విధానం కథం సంగచ్ఛత ఇత్యత్రాహ- భాగ వతరిలితి-ఊనాః,

మూ—పరిత్రస్తనష్టవిషయఙ్గళి(లుమ్)ల్ పరిమాత్తఙ్గళిల్ తారతమ్యమ్ విధిత్తతేయాకిలుమ్ ఐకాంత్యమ్ కులైయాతేయిరుక్కిల్ ముడివిలూరు విరకాలే యివర్ కళ్ దేరివిడువర్కళ్ - ఇవర్కళ్ తిరత్తిలుమ్ అపచారమాకాతెన్ఱిరుక్కైక్కు శాస్త్రమ్విధిత్తతు-“నేహాభిక్రమనాశో స్తి ప్రత్యవాయో న విద్యతే। స్వల్పమప్యస్య ధర్మస్య త్రాయతే

సా-దీ— పరిత్రస్తనావార్, నామసంస్కారవిధురర్-నష్టనావార్, మంత్రసంస్కారహీనర్ - పరిమాత్తమ్, ఆదరమ్- అతిల్ తారతమ్యమ్ విధిత్తతేయాకిలు మవర్పక్కల్ అపచార పరిహారణమ్ సర్వత్ర సమానమేవవిహిత మెన్కిఱార్ • ఇవర్కళ్ తిఱత్తిలుమెన్ఱు - నేహాభిక్రమేత్యాది - ఇహ, కర్మయోగత్తిల్. అభిక్రమమ్, ఉపక్రమమ్. ఎవ్వళవడియిట్టతు అవ్వళవుక్కొరుక్కాలత్తిలుమ్ నాశమిల్లై - అఙ్గప్పడి యాకిల్ నడువే విట్టాలుమ్ ప్రత్యవాయముమిల్లై-మహాప్రభావఙ్గళాన భక్తిప్రపత్తికళిలభిముఖరైక్కాత్తైయ సిన్నైక్కి-

సా - స్వా— పరిత్రస్తర్, నామసంస్కారహీనర్ - నష్టనావార్, మంత్ర సంస్కార విధురర్ • పరిమాత్తమ్, ఆదరమ్ - “తథా స్వకర్మ శాస్త్రైశ్చ గురు సత్సంగవర్జితాః। ఊన హీన పరిత్రస్త నష్టా జ్ఞేయా స్సమాఖ్యయా,, ఇత్యాది ప్రకారేణ - ఊనాః, స్వకర్మహీనాః - హీనాః, స్వసూత్ర త్యాగినః • పరిత్రస్తాః, స్వగురు దేవతా త్యాగినః - నష్టాః, సత్సంగ వర్జితాః ఎన్ఱు శిలర్ శొల్లువర్కళ్ • ఒరు విరకాలే ఇతి - యథోచిత ప్రాయశ్చిత్త త్తాలే యెన్ఱపడి • అవర్కళ్ తిఱత్తిలు మితి • “యే బ్రాహ్మణాస్త్వహ మసంశయం నృపతే ప్యర్చితేష్వర్చితోహం యథావత్। తేష్వేవ తుష్టేష్వహమేవ తుష్టో వైరంచ తైర్యస్య మమాపి వైరం। యశ్శూద్రం భగవద్భక్తం నిషాదం శ్వపచం తథా। వీక్షతే జాతిసామాన్యాత్స యాతి నరకం నరః। వైష్ణవే పరివాదాచ్చ పతత్యేవన సంశయః,, ఇత్యాది కళిలే యెన్ఱపడి - ఇప్పడి ఉపాయనిష్ఠరాన ఊనహీనాది కళ్ నిష్ఠాహాని యిలుమ్ ఐకాంత్యమ్ కులైయాతే యిరున్తాల్ ఈడేరివిడువర్ కళెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అతుక్కు ప్రమాణమిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నేహాభిక్రమ ఇతి- ఇహ, కర్మయోగే. అభిక్రమః, ఉపక్రమః. ఉపక్రాంతస్యాల్పస్యాపి నాశో నాస్తి-మధ్యే విచ్ఛేదే ప్రత్యవాయోపి నాస్తి- శేషమ్, స్పష్టమ్. ఆనాలుమ్ భాగవత రుక్కు-

సా. ప్ర— పరమాత్తఙ్గళిల్, ఉపచారేషు • తథ్యాఖ్యానాదీనామాచార శాస్త్రైశ్చ గురుసంగ వివర్జితత్వాత్తేషాంచ “విద్యాచోరో గురుద్రోహీ వేదేశ్వర విదూషకః। త ఏతే బహుపాప్మానః. ఆచారహీనన్న పునంతి వేదా,, ఇత్యాదిభిరతి పాపిష్ఠత్వబోధనాత్తేషాం క్రమేణ మోక్షోపి నోపపద్యత ఇత్యత్రాహ- నేహాభిక్రమేత్యాది.

సా-వి— పరిత్రస్తాః, నామసంస్కారరహితాః-నష్టాః, మంత్రసంస్కారరహితాః. పరిమాత్తఙ్గళిల్, ఉపచారేషు-పరిమాత్తమ్, ఆదర ఇతి కేచిత్ - తారతమ్యమ్విధిత్తతేయాకిలుమ్, తారతమ్యస్య విహితత్వేపి. ఐకాంత్యమ్కులైయాతేయిరుక్కిల్, ఐకాంత్యం యథానన శ్యేత్తథా స్థితౌ. ముడివిలే, అంతే. ఒరువిరకాలే, కేనచిదుపాయేన-ఈడేఱిరివిడువర్కళ్, సిద్ధార్థా భవంతి - నన్వేతేషాం శాస్త్రగురుసత్సంగ వివర్జితత్వాత్కథ ముపాయ ప్రవృత్తిరిత్యత్రాహ - నేహాభిక్రమనాశ ఇతి- స్థితాంశస్య సమీచీనత్వాత్సత్సంగ గుర్వాదికంచ సంపాదయతీతి భావః.

సా-సం— స్వకర్మహీనాః -హీనాః, స్వగురుత్యాగినః - త్రస్తాః, స్వసూత్ర త్యాగినః- నష్టాః, సత్సంగ వర్జితాః, పరిమాత్తమ్, ఉపచారః - విరకాలే, ప్రాయశ్చిత్తాది ముఖేన .

మూ— మహతో భయాత్,, ఎన్నుమ్ ‘‘పార్థనైవేహనాముత్ర వినాశస్తస్యవిద్యతే। నహికల్యాణకృత్కశ్చిద్దుర్గతింతాతగచ్ఛతి,, ఎన్నుమ్ కర్మయోగత్తిల్ చొన్న ప్రభావమ్ భక్తిప్రపత్తికళిల్ కైముతికన్యాయత్తాలే సిద్ధమిరే - ‘‘అపిచేత్సుదురాచారో భజతే మామనన్యభాక్ । సాధురేవసమంతవ్య స్సమ్యగ్వ్యవసితోహిసః। అపిపాపేష్వభిరతా మద్భక్తాః పాండునందన। ముచ్యంతేపాతకైస్సర్వైః పద్మపత్రమివాంభసా,, ఎన్నుమ్ సర్వేశ్వరన్ తానే అర్జుననైయుమ్ ధర్మపుత్రనైయుమ్ పత్త అరుళిచ్చెయ్‌తాన్-

సా-దీ — మహాపచారమెన్నై- భగవాన్ తానుమివర్కళ్ పక్కల్ అపచారమాకాతెన్నానెనిల్ - రార్ - అపిచేదితి - ఉపాయపరిగ్రహాత్పూర్వమ్ సుదురాచారోపీత్యర్థః - అన్నియే, ఉత్తరకాలమ్ సుదురాచారనానాలుమ్ యేనకేనాపిప్రకారేణ కోడికారముణ్డాకైయాలెన్నపడి. అనన్యభాక్, దేవతాంతరస్పర్శమత్తవనాయ్ - అర్జుననై క్కురిత్తు ‘‘అపిచేత్సుదురాచారః,, ఎన్నుమ్, ధర్మపుత్రనైక్కురిత్తు ‘‘అపిపాపేష్వభిరతాః,, ఎన్ఱు మరుళిచ్చెయ్‌తాన్- పుండరీక నారద సంవాదత్తిల్ భగవత్ప్రవణ రనువృత్త దోషరాకిలుమ్ యథార్హప్రాయశ్చిత్తాది ముఖత్తాలే మోక్షసిద్ధియిల్ సంశయమిల్లై యెన్నుమ్ నిర్దోషర్కు కైముత్యన్యాయత్తాలేకడుక మోక్షసిద్ధిముమ్ శొల్లిత్తు- అక్కైయాలవ్వుపాయత్తిన్ ప్రభావత్తై నకుత్తెయునినైక్క-

సా-స్వా — అక్కృత్యానుష్ఠాన దశైయిల్ ప్రభావమ్ కూడుమో? ఉపచారన్తాన్ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - అపిచేదితి - ‘‘ కృతఘ్నా నాస్తికాః పురే,, త్యాది వదతీత్యాహ కాభావాత్సు దురాచారో భజత ఇతి వర్తమాన నిర్దేశాచ్చ భజనకాలేసు దురాచారత్వం గమ్యతే - ఏవమేవ శ్రీమద్గీతాభాష్యే వివృతం - సాధురేవ సమంతవ్యః ఎన్నైకైయాలే ప్రభావము ముపచారముమ్ స్పష్టమెన్నపడి - అపీతి. మద్భక్తాః పాపే ష్వభిరతా అపి ముచ్యంతే ఎన్నైకైయాలే భాగవత ప్రభావమ్ సిద్ధమెన్నపడి. సర్వేశ్వరేతి. అర్జున ధర్మ పుత్రయోః శ్రోత్రో రత్యంత ప్రియతమతయా స్వయంచసర్వేశ్వరతయా సర్వజ్ఞతయా ఇతు తత్వమెన్నపడి - ఇప్పడియాకిలుత్తరాఘత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పూర్వమ్ శొన్నతువిరోధియాకో? ఎన్న భగవదాశ్రయణ ప్రభావమ్ ప్రాయశ్చిత్త ప్రవర్తన ముఖేనైవ సంభావిత పాపరుక్కు పాప నివర్తక మెన్నుమ్, అసంభావితాపరాధ రుక్కు అవిళంబేన మోక్షోత్పాదక మెన్నుమ్ సప్రమాణమాకవుపపాదియా నిన్ఱుకొణ్డు వ్యతిరేక ముఖేనాపి భగవదాశ్రయణ ప్రభావత్తై దృఢీకరిక్కిరార్ -

సా-ప్ర — ఏవం భక్త ప్రపన్నయోర్భర్గాంశేపి కైముతికన్యాయేన మోక్షసిద్ధిముపపాద్యాతి పాపిష్ఠత్వ బోధక వచన విరోధే న్యాయా ప్రవృత్తి శంకాం దురాచారాణామపి భగవత్పరత్వే వాచనిక మోక్ష సిద్ధి ప్రదర్శనేన శైలూష వృత్తిత్వే తదసిద్ధి ప్రదర్శనేనచ పరిహరన్నిరపరాధానామపేక్షితకాలఏవ మోక్షసిద్ధింభగవద్విముఖానామధికసుకృతవత్త్వేపి మోక్షాభావం చాహ- అపిచేదిత్యాదినా-

సా-వి— దురాచారాణామపిభగవద్భక్తానాం సత్సంగతౌ ప్రమాణానిభగవద్విముఖానామశ్వమేధవాజపేయ శతవతాంగత్యభావేచ ప్రమాణాన్యాహ - అపిచేదిత్యాదినా- సుదురాచారః ప్రపత్తేః ప్రాగితి శేషః- సనమ్యగ్వ్యవసితోహి, సమీచీనధర్మ ముపక్రాంతవాన్ ఇలు-

సా-సం — అభిరతాః, అభిసంధిపూర్వక మను వృత్తపాపాః. ప్రాయశ్చిత్తేన ముచ్యంత ఇతి శేషః.

మూ— అప్పడియే శ్రీపుండరీక నారదసంవాదత్తిలుమ్ ‹‹చీరవాసా జటీవాస్యాత్ త్రిదండీ ముండ ఏవ వా । భూషితో వా ద్విజశ్రేష్ఠ నలింగం ధర్మకారణమ్। యే నృశంసా దురాత్మానః పాపాచారరతాస్సదా। తేపి యాంతి పరంస్థానం నరా నారాయణాశ్రితాః[క్రియాః]॥ లిప్యంతే న చ పాపేన వైష్ణవా వీతకల్మషాః॥ పునంతి సకలం లోకం సహస్రాంశురివోదితః॥ జన్మాంతర సహస్రేషు యస్య స్యాద్బుద్ధిరీదృశీ। దాసోహం వాసుదేవస్య సర్వలోక మహాత్మనః। సయాతి విష్ణు సాలోక్యం పురుషో నాత్ర సంశయః। కింపున స్తద్గత ప్రాణాః పురుషాః సంయతేంద్రియాః,, ఎన్ఱు భగవత్ప్రవణర్ అనువృత్త దోషరానాలుమ్ యథార్హ ప్రాయశ్చిత్తాది ముఖత్తాలే మోక్షసిద్ధియిల్ సంశయ మిల్లైయెన్ఱు మిడఱ్ఱైయుమ్ నిర్దోషరుక్కు కైముతికన్యాయత్తాలే కడుక మోక్ష

సా-దీ— లాకాతెన్ఱు-రార్ - అప్పడియేయిత్యాదియాల్- భగవత్పరర్ చీరవాసావాకిలుమామ్, జటావానాకిలుమామ్, ముండనాకిలు మామ్, త్రిదండి యాకిలుమామ్, ఏకదండి యాకిలు మామ్ - లింగమ్, ఆశ్రమ చిహ్నం - ధర్మకారణం, ధర్మ హేతు వస్తు. లింగ మిల్లావిడిలుమ్ ధర్మముణ్డామ్ - ధర్మనామ్రత్తే ప్రధాన మెన్ఱు-రార్ - ఇట్టు ధర్మ మెన్ఱు-రతు మోక్ష హేతు ప్రసాదనత్తై - నృశంసాః ఎన్ఱతుక్కుమ్ యథార్హ ప్రాయశ్చిత్తాది ముఖత్తాలే ఎన్ఱు-ర వఖిప్రాయత్తాలే నిర్వాహమ్- లిప్యంతే న చ పాపేన, ఉత్తరత్ర క్రోడీకార ముణ్డాకైయాలే ఎన్ఱుకరుత్తు. జన్మాంతరేతి- దాసోహం వాసుదేవస్యేతీదృశీబుద్ధిర్యస్య స్యాదిత్యన్వయః-

సా-స్వా— అప్పడియేఇతి- భగవత్పరః చీరవసనో వాభవతు, జటీవా భవతు, త్రిదండీవా భవతు, ముండఏవ వాభవతు, సర్వత్ర సువసనోవా, సుకేశోవా, ఏకదణ్డీవా, శిఖీవాభవత్విత్య ధ్యాహార్యః. ఏవమన్యైర్లింగైర్భూషితోవా భవతు, రహితోవా భవతు - లింగమ్, తత్తదాశ్రమ చిహ్నాదికం- నధర్మ కారణం, మోక్షకారణ న్నభవతి - కుత ఇత్యత్రాహ - యఇతి - నారాయణాశ్రయణ మేవ మోక్ష సాధన మిత్యర్థః - తేపియాంతీత్యత్రాపి శబ్దేన ప్రాయశ్చిత్త ముఖేనేతి గమ్యతే. అన్యథా అపిశబ్దవైయర్థ్యాత్- లిప్యంతే న చ పాపేనేతి ప్రామాదిక విషయం. వీత కల్మషాః, ప్రాయశ్చిత్తేన వీతకల్మషాః - అన్యథా అకల్మషా ఇత్యేవ ప్రయోగస్స్యాత్ - నారాయణాశ్రితా ఇతి భక్త విషయం - జన్మాంతరే త్యాది ప్రపన్నవిషయమ్ - ఇతి పదాధ్యాహారేణదాసోహ మితి యస్య బుద్ధిస్స్యాత్ సయాతీత్యన్వయః- కింపునరిత్యాదినా

సా.వి— చీరవాసా ఇతి- నలింగం ధర్మ కారణం, భగవత్పరస్యాశ్రమ చిహ్నం నధర్మకారణం, ఆశ్రమ చిహ్న వైకల్యేన మోక్ష హేతుభూత భగవత్ప్రసాద విరోధో నాస్తీతి భావః- అబుద్ధి పూర్వోత్తరాఘస్యాలేపప్రమాణమాహ-లిప్యంత ఇతి- బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్య ప్రాయశ్చిత్తాదినా నిస్తార ప్రమాణమాహ - జన్మాంతరేతి - జన్మాంతర సహస్రేషు, అనాదౌ సంసారే వర్తమాన ఇత్యర్థః-యస్య స్యాద్బుద్ధిరీదృశీ, దాసోహం వాసుదేవస్య యదాకదాచిద్యస్యపుంసః అహం వాసుదేవస్య దాసఇతి ఈదృశబుద్ధిశ్శరణాగతి స్సిద్ధ్యతిచేదిత్యర్థః - సపురుషోవిష్ణుసాలోక్యం యాతి. నాత్ర సంశయః - ప్లుతిత్యేపి ప్రాయశ్చిత్త వ్యతిరేకేణాపి విష్ణులోక ప్రాప్తౌ స్సంశయోనాస్తీతిభావః - ఉత్తరత్ర కింపునస్సంయతేంద్రియా ఇతి, నిర్దుష్టానాం విశిష్య కథనాదిదం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘవద్విషయం ద్రష్టవ్యమ్.

సా-సం— భూషితోవా, నివృత్తి ధర్మానుగుణైః పారమైకాంత్యానుగుణైశ్చ చిహ్నైశ్చిహ్నితోవా - సంయతేంద్రియాః, విషయప్రావణ్యవర్జితేంద్రియా ఇత్యర్థః-

మూ — సిద్ధిమైయుమ్ శొల్లి “అశ్వమేధ శతైరిష్ట్వా వాజపేయ శతైరపి । న ప్రాప్నువంతి సుగతిం నారాయణ పరాఙ్ముఖాః” ఎన్ఱు భగవద్విముఖరుక్కు అనంతఙ్గళాన ఉత్కృష్ట సుకృతఙ్గళాలుమ్ సుగతియిల్లైయెన్ఱుమ్ మహర్షిగళ్ ఇవ్వర్థఙ్గళై ప్రపంచిత్తార్ - “యో హ్యేనం పురుషం వేద దేవా అపి న తం విదుః” ఎన్గైయాలే భగవద్జ్ఞాన ముడైయవనుడైయ ప్రభావమ్ నిత్యసూరికళుక్కుమ్ పరిచ్ఛేద్య మన్ఱిరే - ఆకైయాల్ అనువృత్తబుద్ధి పూర్వకదోషరాన భాగవతర్క్కు ఉపక్లేశాదికళుణ్డానాలుమ్ అవజ్ఞాదికళ్ పణ్ణలాకాదు - “అవైష్ణవనమస్కారాదపమానాచ్చ కేశవే । వైష్ణవే పరివాదాచ్చ పతత్యేవ న సంశయః ।”

సా-దీ — స్వవ్యతిరేకత్తిల్ సర్వధర్మఙ్గళైయుమ్ వ్యర్థమాక్కుకైయుమ్ భగవత్సమాశ్రయణత్తుక్కు ప్రభావ మెన్గిరార్ - అశ్వమేధ శతైరిత్యాది . యో హ్యేనమితి - ఇఙ్గు దేవాః ఎన్ఱవర్కళ్ “యత్ర పూర్వే సాధ్యాస్సంతి దేవాః” ఎన్ఱ నిత్యసూరికళ్ - భాగవతావమానమ్ పణ్ణలాకాదెన్ఱు మిదత్తుక్కు ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్ - అవైష్ణవేత్యాదియాల్ - అవైష్ణవనమస్కారం వైష్ణవే పరివాదత్తోడొక్కైయాల్ శేర వెడుత్తదు - పరివాదః,

సా-స్వా — నిరపరాధానాం భాగవతానాం కైముత్యేన భగవత్ప్రాప్తి కథనం. “అశ్వమేధశతై” రిత్యాది వ్యతిరేకముఖేన ప్రభావ స్థిరీకరణ మెన్నపడి . ఆనాలుమ్ పూర్వోక్త ప్రమాణఙ్గళాలే భగవత్పరర్ కళుక్కు దోషానువృత్తి యుణ్డానాలుమ్ పరగతి యుణ్డెన్ఱు తోన్ఱినాలుమ్ “ యతో వాచో నివర్తంతే ” ఎన్ఱు భగవత్ప్రభావ మపరిచ్ఛిన్న మానాప్పోలే భాగవత ప్రభావత్తి లప్పడి ప్రమాణ మిల్లామైయాలే భగవదపచారమ్ పోలే వర్జనీయతా నియమ ముణ్డో ? కించ భాగవతరుక్కు అనువృత్త బుద్ధి పూర్వాపరాధత్తినాలే యుపక్లేశమ్ ప్రసక్తమాకిల్ “ అత్యుత్కటైః పుణ్యపాపై రిహైవ ఫల మశ్నుతే ” ఎన్ఱు ప్రత్యుత నిన్ద్యయే ప్రసంగియాతో ? ఎన్న భగవత్ప్రభావ తుల్యమాక భాగవత ప్రభావాపరిచ్ఛిన్నత్తైయిల్ ప్రమాణ ప్రదర్శన పూర్వకమ్ ప్రభావ కృతమాక వపచారమ్ వర్జనీయ మెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్ - యో హ్యేన మితి వాక్యద్వయత్తాలే - ఆకైయాల్, అనవచ్ఛిన్న ప్రభావ మిరుక్కైయాల్ - న కేవలం ప్రభావ కృతమాక వపచార వర్జనమ్, శాస్త్ర బలత్తాలుమ్ వర్జనీయ మెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అవైష్ణవేత్యాదినా - పతత్యేవ, అధః పతత్యేవ - ఊర్ధ్వగమన మెన్నపడి - పతత్యేవ ఎన్గైయాలుమ్ భాగవతాపచార

సా-ప్ర — ఊనా దీనా మనవమంతవ్యత్వ హేతుభూత మహా ప్రభావవత్వే ప్రమాణం ప్రదర్శయన్ పాప ప్రసక్తిష్వప్యవమానా దాత్మనాశం వచనాన్యథానుపపత్తిభ్యాం సమర్థయతే . యో హ్యేనమిత్యాదినా . ఆత్మ నాశ జ్ఞాపకేషు వచనేషు నిరపరాధత్వాది విశేషానాదరేణ వైష్ణవమాత్ర వాచిప్రగశణా

సా-వి — దేవాః, “యత్ర పూర్వే సాధ్యాస్సంతి దేవాః” ఇత్యుక్త నిత్యసూరయః . సప్తర్షిషు భూమౌ కేనచి ద్వ్యాజేన సంచరత్సు ద్వాదశవర్షక్షామేణ కందమూల ఫలాద్యభావేన పరిక్షీణేషు క్వచిత్సరసి విద్యమానాని బిసాన్యాహృత్య తటే నిక్షిప్య స్నానాదికం కుర్వత్సు మాయారూపే ణాగత్యేంద్రే ణాపహృతేషు బిసేషు పరస్పరం స్వయోర్థేనైవ అపహృతానీతి శంకమానేషు పరస్పరేషాం శపథ వాక్యాని

సా-సం — పురుషం వేదేతి శబ్దః ఉపాసన ప్రపదన నిష్ఠాన్యతర పరః - ఆకైయాల్, అనువృత్త ధీ పూర్వా ఘానామపి మోక్ష శ్రవణాత్ప్రభావాధిక్య శ్రవణాచ్చ - ఏవం గర్హ్యేప్యకృత్యకరణశబ్దేనైవ భాగవతాప

మూ—యతింస్త్వాపరోనిత్యం వైష్ణవానవమన్యతు । అధ్యాత్మవిముఖస్సోసుమ్బిసస్మై వ్యస్యంకరోతియః॥ అంతర్దుష్టో బహిశ్శాంతో బ్రహ్మవిద్వేషతత్పరః। కనిర్మందాపస స్సోసుంబిసస్మై వ్యసంకరోతియః॥ నిత్యానుష్ఠానసంస(సంయు)క్తానధ్యాత్మజ్ఞానదుర్బలాత్ ప్రాయోమోహ(యతు)యేత్తుదుర్బుద్ధిర్భిసస్మై వ్యంకరోతియః,, ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టతిఱే । శ్రీభాష్యకారర్ అకృత్యకరణకృత్యాకరణఙ్గళోడే భగవదపచారాదికళై చ్చేర వెడుత్తుగోబలీవర్దన్యాయత్తాలే భగవదపచారాదికళై తీవ్రఙ్గళైన్ఱు కాట్టి. ఎల్లామ్ భగవదపచారఙ్గళాయిరుక్క ముఖభేదఙ్గళై

సా - దీ — నిందా - అకృత్యఙ్గళిల్ ప్రధానమ్ భాగవతాపచారమెన్ఱు కాట్టుగైక్కాగ వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - భాష్యకారరిత్యాది - అకృత్యకరణాదికళుమ్ భగవదప్రీతి హేతువాకైయాల్ భగవదపచారమేయాకిలుమ్ ,,యానైర్వా పాదుకైర్వాపి గమనం భగవద్గృహే,, ఇత్యాదికళినుడైయ తీవ్రత్వ ద్యోతనార్థం భగవదపచారమెన్ఱు శిలవత్తై పృథగేవ శొల్లిత్తెన్ఱు. అతిలుమ్ ,,మజ్జనానవ జానన్యో మాంతు పశ్యతి సుందరి । చతుర్వింశాపరాధంతం కల్పయామి వసుంధరే,, ఎన్ఱు భాగవతాపచారముమ్ భగవదపచారఙ్గళిల్ పరిగణితమానాలుమ్ సాక్షాద్భగవదప్రీతి హేతుక్కళై భగవదపచారమెన్ఱతు. భగవదప్రీతిక్కుమ్ హేతువాన తదీయాప్రీతియిన్ తీవ్రతమత్వత్తైయిట్టు అతుక్కు హేతువాన శిలవత్తై భాగవతాపచారమెన్గిఱార్ - ఎల్లామ్ భగవదిత్యాదియాల్ - భగవదపచార భాగవతాపచారఙ్గళుడైయ

సా-స్వా—తీసుడైయవతి క్రౌర్యం వ్యంజితమ్ - ఇప్పడి భగవద్భాగవత ప్రభావ మఱిన్దాల్ తద్విషయాపచారఙ్గళై అకృత్యకరణ కృత్యాకరణఙ్గళోడు గద్యత్తిలే సమానమాక శ్రీభాష్యకారర్ ఎడుత్తతు ఏదుమో ? సామాన్య బ్రాహ్మణదేవతాంతరాపచారముమ్ అకృత్యమాకైయాలే ఇతువుమ్ తత్తుల్యమాకత్తోత్త విల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - శ్రీభాష్యకారరుమితి - ఆదిశబ్దేన భాగవతాపచారో గృహ్యతే - ఆనాలుమ్ భాగవతాపచారత్తై త్తనిత్తెడుక్క కూడుమో ? అతువుమ్ ,, మజ్జనానవ జానన్యో మాంతు పశ్యతి సుందరి। చతుర్వింశాపరాధంతం కల్పయామి వసుంధరే ,, ఎన్ఱు భగవదపచారాంతర్గతమాక శాస్త్రప్రసిద్ధమన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- ఎల్లామితి - ముఖభేదేతి- సాక్షాద్భగవ

సా-ప్ర—త్వాపరాధేష్వప్యవమానకరణమప్యాత్మనాశకరమేవేతి భావః. భాగవతానామర్థసంగాదిసద్భావే అసంభావ్యత్వస్య దర్శన ప్రవర్తక వాక్యవిరోధం దర్శయన్ భగవదపచారభాగవతాపచారయోః కృత్యాంతర్భావేపి పృథగుక్తేః ప్రయోజనమప్యాహ - శ్రీభాష్యకారరిత్యాదినా -

సా-వి—భారతిస్థ న్యాయా-యతిసందేత్యాదినా-అకృత్యకరణానాంసర్వేషాం భగవదపచారత్వేపి గద్యే,,అకృత్యకరణకృత్యాకరణ భగవదపచార భాగవతాపచారే,,తి పృథక్కీర్తనం గోబలీవర్దన్యాయేన సాక్షాద్భగవద్భాగవత విషయం సత్తీవ్రతమత్వ ద్యోతనార్థ మిత్యాహ - భాష్యకారరితి. ,,యానైర్వా పాదుకాభ్యాం వా గమనం భగవద్గృహే,,ఇత్యాదయస్సాక్షాద్భగవదపచారాః- భాగవతాపచారాణామపి భగవదప్రీతిహేతుత్వేన భగవదపచారత్వేపి కేవల భగవదపచారాపేక్షయాతి తీవ్రతమాః భాగవతాపచారా ఇత్యభిప్రేత్యాహ - ఎల్లామ్ భగవదపచారఙ్గళాయిరుక్కేతి - ముఖభేదఙ్గళాలే,భాగవతవిషయత్వ

సా-సం— చారస్యచసంగ్రహితస్య పృథగుక్తిబలాద్భాగవతాది విషయావజ్ఞాదిపరిహరణీయతాభాష్యకృతామప్యభిమతేత్యాహ - భాష్యకారరుమితి -

మూ — వివక్షిత్తుచ్చిలవత్తై ఇజ్జు భాగవతాపచారఙ్గళై న్నిరత్తు యావైశిల అపచారఙ్గళై పురమ్బే శెయ్కిరా నప్పడిప్పట్టవై తన్నైయే భగవద్భాగవత విషయఙ్గళిలే శెయ్ తాల్ విషయస్వభావత్తాలే రాజద్రోహాదికళ్ పోలే మికవుమ్ దండహేతుక్కళా మెన్ను విశేషో పాదాన త్తుకఱాభిప్రాయమ్ - నరకత్తుక్కు నాత్తచ్చాలాన సంసార మండలత్తిలే నల్వళినడప్పార్ దుర్లభరాయిరుక్కై.

నా-వీ — తీవ్రతమత్వత్తై క్కాట్టుకిరార్ - యావైశిల విత్యాదియాల్ - భాగవతాపచార విశేషత్తై క్కాట్టుకిరార్. నరకెత్యాది-పూర్వం కిమజ్ఞానాది పర్వపరంపరానిష్ఠరైయుమ్ అర్థసంగాదిదోషత్తై

సా-స్వా — దప్రీతిహేతుత్వత్తాలుమ్ భాగవతాప్రీతిద్వారాభగవదప్రీతి హేతుత్వత్తాలుమ్ పెరియవెడుత్తతెన్ను కరుత్తు - తీవ్రత్తై తోత్తుకైక్కాక పెరియ వెడుత్తతెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? భగవద్భాగవతాప చారమకృత్య కరణాది తుల్య ఫలసాధన మాకిల్ తీవ్రత్తై కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - యావై ఇతి. రాజేతి - ఆదిపదేన రాజకుమారాప రాధో గృహ్యతే - ఇజ్జు భాగవతాపచార మెన్ను శొన్నతు ఎవ్విషయత్తిల్ ? కర్మయోగాది నిష్ఠ విషయత్తిలెన్నిల్ అవర్కళు క్కుపాయ పూర్తియిల్లామైయాలే తదపచారవర్జనీయత్తై కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - నరకత్తు క్కితి. పూర్వమ్ కర్మయోగాది నిష్ఠ విషయత్తిలే యర్థ సంగమడియాక ప్రసక్తాపచార మాకాతెన్ను శొల్లిత్తు - ఇజ్జు ఉపాయ పూర్త్యభావ

సా-ప్ర — ఏవమూనాదీనామప్యవమానంనకుర్యా దిత్యుక్త్వావిష్ణ్వాభిముఖ్య మాత్రవతామపి వైష్ణవత్వాత్తేషామప్యవమానంనకుర్యాదిత్యాహ-నరకత్తుకిత్యాదినా- నాత్తచ్చాలానేతి-యస్మిన్ దేశేసాంకురాణి బీజాని సాంద్రంప్రకీర్య ద్వాదశాంగులమభివృద్ధేషు కళమేషూత్పాట్యసమ్యగభివృద్ధయే కేదారేషు స్థాపయంతి తముత్పాటనా పాదాన దేశం నాత్తచ్చాలితి వ్యవహరంతి. తద్వదేవ నరకె అతిచిరకాలావస్థానాయే హాలోకేల్ప కాలే పాప మాచరద్భిః స్థీయ్యత ఇత్యస్య లోకస్య తథా వ్యవహారః - తథా భూతేస్మిన్ లోక ఇత్యర్థః. నల్వళి నడప్పా రిత్యాది - సన్మార్గ ప్రవృత్తానాం దుర్లభత్వే పీత్యర్థః.

సా-వి — రూపముఖభేదేన-అవత్తై భాగవతాపచారానేవ- ఇజ్జు, ఇహైవవాక్యే- భాగవతాపచారఙ్గళై న్నిరత్తు, భాగవతాపచారా ఇతి పృథగుక్తిః - తీవ్రతమత్వ మేవోపపాదయతి. యావై ఇతి - యావైశిల వపచారఙ్గళై, యాన్ కతిచిదపచారాన్. పురమ్బే, బహిర్విషయే - భగవద్భాగవతభిన్నవిషయే- శెయ్కిరాన్, «అగ్నిమహోబ్రాహ్మణంవా దేవతాద్వార మభి ముఖో మూత్ర పురీషే,, త్యాదికాన్యాన్ కుర్యాత్ అవైతన్నైయే,తానేవ - యథాకథంచిద్విష్ణువైష్ణవాభిముఖ్యమాత్రేణాపి - శెయ్ తాల్ మికవుమ్దండహేతుక్కళా మిత్యన్వయః. యథాకథంచి ద్విష్ణ్వాభి ముఖ్యమాత్రేణాపి వైష్ణవత్వాల్లోకే విష్ణుభక్తానామేవ దుర్లభత్వా త్తన్నిందా ప్యపచార హేతురిత్యాహ - నరకత్తుక్కు నాత్తచ్చాలానేతి - యస్మిన్ దేశేసాంకురాణిబీజాని ప్రకీర్యద్వాదశాంగుళ ప్రమాణ మంకురేష్వభివృద్ధేషు తత ఉత్పాట్య కేదారే రోప యంతి తం దేశం నాత్తచ్చాలితి వదంతి - నరకలోకే బలవదవస్థానాయ సంసారమండలే పాపభూయిష్ఠే స్థితిరితి తత్సాదృశ్యం - నల్వళినడప్పార్, పాపనివర్తకమార్గే సంచారవత్సు.

నాత్తచ్చాల్, మూలకారణం-

సా-సం —

మూ — భగవద్విషయత్తిల్ ప్రవృత్తి అధికారానురూపమాక ముక్తిమార్గఙ్గళుక్కు మున్నడియాన కర్మయోగాదివ ర్త్యఙ్గళిలే నిష్ఠారైయుమ్ నెకిழ நிనైక్కై భాగవతాపచారమ్ - ‟నశబ్దశాస్త్రాభిరతస్య మోక్షో నభోజనాచ్ఛాదన తత్పరస్య। నచైవరమ్యావసథప్రియస్య నలోకచిత్తగ్రహణే రతస్య„ ఇత్యాదికళిలుమ్ భగవత్ప్రావణ్యమన్నిక్కే ‟శిశ్నోదరైర్యేభిరతాస్సదైవ స్తేయానృతావాక్పరుషాశ్చ నిత్యమ్। వ్యపేతధర్మా ఇతి తాన్విదిత్వా దూరాద్ద్వాస్సంపరివర్జయంతి„ ఎన్నుమ్ పడియే బాహ్యవిషయప్రావణ్యమే యుడైయార్క్కు మోక్షమిల్లై యెన్నపడి.

సా-దీ — యిట్టు అవమానమ్ పణ్ణలాకాతెన్నార్. ఇంగు కర్మజ్ఞాన పర్యనిష్ఠరై ఉపాయ పూర్త్యభావత్తాల్ యిట్టు అవమతి పణ్ణలాకాతెన్నుగిరార్ - ఆకైయాల్ పౌనరుక్త్యమిల్లై - నను ‟నశబ్దశాస్త్రాభిరతస్య ముక్తిః„ ఎన్ఱు శబ్దశాస్త్రపరప్రభృతికళై దూషిత్తిరుక్కైయాలే ఇతు భాగవతరుక్కుమ్ సమమన్నో ? ఆకైయాల్ అప్పడిప్పట్ట భాగవతవిషయత్తిల్ అపచారమ్ తీవ్రతమమామో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నశబ్దశాస్త్రేత్యాదియాల్. లోకచిత్తగ్రహణే రతస్య, లోకచిత్తానువర్తనపరస్య ఎన్నైకై - భగవత్ప్రావణ్యరహితరాన వర్కళిలిప్పానాన్యవచనత్తుక్కు ఒతుక్కైకుకు నిబంధనమ్

సా-స్వా — ప్రసక్తాపచారవర్జనమ్ శొల్లుకిరతెన్నుకరుత్తు. భగవదితి - అతఏవమహాప్రభావరెన్నుకరుత్తు - ‟నశబ్దశాస్త్రాభిరతస్య మోక్షః„ ఎన్ఱు శబ్దశాస్త్రనిష్ఠాదికళుక్కు మోక్షమిల్లైయెన్ఱు పొతువిలే శొల్లుకైయాలే అతు భాగవతరుక్కుమ్ సమానమాకైయాలే తద్విషయాపచారం తీవ్రమామో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నశబ్దేతి - స్నేయసహిత మనృతం యేషాంతే తథాభూతాః. వాచి పరుషాః. దేవా ఇతి. కిముత భగవానెన్నపడి - విషయప్రావణ్యమే ఇతి - భగవత్ప్రావణ్యమిల్లాతవనెన్నపడి.

సా-ప్ర — మున్నడియాన, ఉత్పాదకేషు. నెకిழனినైక్కై, హీనతయావగతిః. అవమతిరిత్యర్థః - నను శాస్త్రాంతరరతానాం భోజనాచ్ఛాదనావసథపరాణాంచ మోక్షో నాస్తీత్యుక్తే భాగవతేష్వప్యేతాదృశానాం మోక్షానుపపత్తేః యోహ్యేనమిత్యాద్యుక్తాపరిచ్ఛిన్న ప్రభావవత్త్వం నోపపద్యత ఇత్యత్రాహ. నశబ్దశాస్త్రేత్యాదినా - యద్వా, చీరవాసా ఇత్యారభ్య పాపాచారరతానామపి మోక్షప్రాప్తిం బోధ్యమానా నశబ్దశాస్త్రాభిరతస్యేత్యాదిభి మోక్షాభావబోధకై ర్విరుధ్యేతేత్యత్ర నశబ్దశాస్త్రేత్యాదినా శిశ్నోదరైరిత్యాది నాచశాస్త్రాంతర రతాదీనాం సామాన్యతో మోక్షాభావబోధనమపి సామాన్యవిశేష న్యాయాదేవ పరాఙ్ముఖానామిత్యాదిభిరుక్తవిశేషవిషయమేవేతి దర్శయన్ భగవత్పరాణాం వైరాగ్యవిధాన వైయర్థ్యశంకాయాం శమాదిమతాం నిరపాయానాంతు బ్రహ్మప్రాప్తిః ప్రత్యాసన్నేత్యాహ. నశబ్దశాస్త్రేత్యాదినా. నన్వేవం సతి వంచనార్థం భాగవతత్వం

సా-వి — మున్నడియాన, ప్రథమపర్వరూపేషు - నిష్ఠారైయుమ్, స్థితాన్. నెకిழనినైక్కై, హీనతయాస్మరణం - భాగవతాపరాధ మిత్యన్వయః - ‟నశబ్దశాస్త్రాభిరతస్య మోక్ష„ ఇత్యాది నిందనమపి భగవద్విముఖ విషయమిత్యాహ - నశబ్దేతి - మాయారూపేణ వైష్ణవరూపం గృహీత్వా వంచనమపి యావత్స్వరూప

సా-సం — నెకిழనినైక్కై, మానసమవజ్ఞానం -

వ్యా— "పరాఙ్ముఖానాం గోవిందే విషయాసక్త చేతసామ్। తేషాం తత్పరమం బ్రహ్మ దూరాద్దూరతరే స్థితమ్,, ఇత్యాదికళిలుమ్ ఇవ్వర్థమ్ సిద్ధమ్. "తన్మయత్వేన గోవిందే యేనరాన్యస్త చేతసః। విషయత్యాగినస్తేషాం విజ్ఞేయంచ తదంతికే,, ఇత్యాదికళ్ భగవత్పరరుమాయ్ విషయత్యాగికళుమానారుక్కు విళంబమిల్లై యెన్కిఱన. ఉళ్ళోరుపశైయఱ్ఱుప్పశుత్తోల్ పోర్త్తుప్పులి పాయ్చ్చల్ పాయుమ్ కణక్కిలే

సా-దీ — "పరాఙ్ముఖానాందూరతరే,, ఎన్ఱు విశేషిక్కైయాలే. తన్మయత్వేన ఎన్ఱవచనత్తిల్ విషయత్యాగికళుక్కు బ్రహ్మప్రాప్తి శొల్లుకైయాల్ కృతోపాయరాకిలుమ్ విషయాసక్తరాకిల్ మోక్షమిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - తన్మయత్వేనేత్యాదియాల్- ఇఙ్గు శీఘ్రప్రాప్తిమాత్రమ్ శొల్లుకైయాల్ విషయాసక్తరుక్కు బ్రహ్మప్రాప్తిమాత్రముణ్డెన్కై. కింబహునా? భాగవతభావనైయెప్పణ్ణిక్కొణ్డు త్తిరివార్ఱైయుమ్ ఉళ్ళరియ మళవుమ్ అనువర్తిక్క ప్రాప్తమెన్కిఱార్ - ఉళ్ళోరు పశై ఇత్యాదియాల్- పశై, సారం. పశుత్తోల్ పోర్త్తు, సాధువేషత్తై పరిగ్రహిత్తెన్నపడి.

సా-స్వా—"నశబ్ద శాస్త్రాభిరతస్య,, త్యాది వచనమ్ సామాన్యమాక విరుక్క సంకోచిప్పిక్కప్పోమో? "శిశ్నోదరే,, ఇత్యాది వచనత్తాలే సంకోచనీయమెన్నిల్ అతిలితర వ్యవచ్ఛేదమ్ తోత్తిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. పరాఙ్ముఖానామితి - ఆనాలుమ్ కృతోపాయనాన భగవత్పరర్ విషయాసక్తనానాలుమ్ తద్విషయాపచారమ్ వర్జనీయమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? "తన్మయత్వేన గోవిందే,, ఎన్కిఱ వచనత్తిలే భగవత్ప్రావణ్యముమ్ విషయ వైముఖ్యముమ్ సముచ్చితమాక విరుక్కాలన్ఱో మోక్షమ్ శొల్లుకిరతు - విషయాసక్తభాగవతనుక్కు మోక్షమిల్లామైయాలే తదపచారమ్ క్రూరాంతరమ ప్రచున్నై? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - తన్మయత్వేనేతి - తన్మయత్వేన, తత్ప్రచురత్వేన - తదాసక్తి ప్రచురత్వేన ఎన్ఱపడి - విషయాసక్త భాగవతరుక్కు విళంబేన మోక్షముమ్ అంతికె యెన్కైయాలే విషయాసక్తి రహితనాన భగవత్పరనుక్కు అవిళంబేన మోక్షము మెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ వికల భాగవత విషయత్తిల్ అపచారమ్ వర్జనీయమానాలు మాదరమ్ కూడుమో? ఎన్న కైముత్య న్యాయత్తాలే సమర్థిక్కిరార్ - ఉళ్ళోరు ఇతి - కిముత భాగవతత్తై యెన్ఱపడి. యద్వా, ఇప్పడి భాగవతాపచారమ్ వర్జనీయమాకిల్ భాగవత భావనైయుడైయవనై ఆదరిక్కిరతో? తిరస్కరిక్కిరతో? ఆద్యే అవైష్ణవోప చారమ్ ప్రసంగిక్కుమ్. అంత్యే భగవద్భక్త లింగత్తై తిరస్కరిక్కైయాలే భగవదపచారమ్ ప్రసంగి యాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఉళ్ళోరు ఇతి. అవైష్ణవనెన్ఱరివాదరిత్తాలన్ఱో బాధకమెన్ఱుకరుత్తు-

సా.ప్ర—భావయంతో ప్యాదరణీయా స్స్యురిత్యత్రాహ. ఉళ్ళోరు ఇత్యాది- ఉళ్ళోరు పశైయత్తు, మనసి భగవద్విషయాను రాగాదేరభావేపి - పశుత్తోల్ పోర్త్తు - గోచర్మణాపి ధాయ - పులి పాచ్చలిత్యాది - వ్యాఘ్రోయథా ఆపుల్యగృహ్ణీయా త్తథా భాగవతాన్వంచనయా బలా త్కృత్యస్వవశంనయం తోపి

సా.వి— జ్ఞానం సత్కారః కార్య ఏవేతిసదృష్టాంతమాహ - ఉళ్ళోరుపశైయత్తుఇతి. ఉళ్, మనసి.ఒరు పశై, ఏకంసారం. అత్తు, విహాయ- మనసిభగవద్విషయాను రాగేపీత్యర్థః - పశుత్తోల్, గోచర్మ- పోర్త్తి, పిధాయ-పులి,వ్యాఘ్రిః- పాచ్చల్,హింసిత్వా- పాయుమ్,యథాగృహ్ణీయాత్-కణక్కిలే,తన్యాయ యేన

మూ—భాగవతభావనైపణ్ణిత్తిరివార్కళైయుమ్, ఉళ్ళరియమళవుమ్, ఉపరచరాదికళ్ అను రాదికళై ఆదరిత్తారో పో తేరూపనామఙ్గళై యిట్టు ఆదరిక్కప్రాప్తమ్- ఇప్పడిక్కొత్తశైలూష వృత్తికళైప్పత్త ‘‘నలింగంధర్మకారణమ్- ఫలంకతకవృక్షస్య యద్యప్యంబుప్రసాదనమ్ । ననామ గ్రహణాదేవ తస్యవారిప్రసీదతి,, ఎన్కిఱదు-

సా-దీ—రూపం, వేషమ్. నామమ్, దాస్యనామమ్. ఉళ్ళరియుమళవు మెన్బానేనెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇప్పడిక్కొత్తవిత్యాది - శైలూష వృత్తికళ్, వేషమాత్రధారకర్ - లింగమ్, కేవలాశ్రమచిహ్నమ్-ధర్మస్య, భగవత్ప్రీతిరూపధర్మత్తుక్కు- ఫలమితి, నామమాత్రత్తాల్ ప్రయోజన సిద్ధియిల్లై యెన్నుమతిల్ ప్రమాణమ్- కతకస్య ఫలం, తేత్తామ్ కొట్టై. వేషమాత్రత్తాలుమ్ ప్రయోజన సిద్ధియిల్లై యెన్నైయిల్ ఉదాహరణమ్.నలింగధర్మకారణ మెన్గదు-నను ‘‘ సంకీర్త్య నారాయణశబ్దమాత్రం - అవశే నాపి యన్నామ్ని కీర్తితే

సా-స్వా—ఉళ్ళరియుమళవెత్తు శొన్నతుకూడుమో? వేష మాత్రత్తాలు మీశ్వరర్ రక్షియానో ? వేషమాత్రము మరిస్తపిన్పుముపచార నిమిత్త మాకలాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఇప్పడీతి - లింగమ్, వేషమాత్రం.ధర్మకారణం, భగవత్ప్రీసాదజనకన్న భవతి ఎన్గపడి - ఆనాలుమ్ భగవద్వ్యక్తికరుక్కవేషనామ

సా.ప్ర— ‘‘ చోరోప్యవధ్యశ్వపచోప్య దూష్యో బుధ్యాప్య పీడ్యః పశురప్య తాడ్యః।యోహ్యంకితో వైష్ణవ లాంఛనేన సఏవ విష్ణుప్రతిమాసమాన ,, ఇత్యాదిభిర్వైష్ణవ చిహ్న దర్శన మాత్రేణాప్యాదరణీయ త్వోక్తేః యావత్తాత్పర్య జ్ఞాన మాదరణీయాః అనంతరంతు నాదరణీయా ఇత్యర్థః - ఉపరి చరాదీతి. సన్యాసి వేషధారి రావణాది విషయాదర యుక్త మైథిల్యాది రాదిశబ్దార్థః - నను, ‘‘ వేషో దోషాయ కల్పత ,, ఇత్యాద్యాను గుణ్యేన ‘‘ నలింగం ధర్మకారణ ,, మితి వేషో నోపాదేయతా ప్రయోజక ఇత్యుచ్యతే-అత్ర వేషధారిణామప్యాదరణీయతా ప్రతిపాద్యతఇతి వ్యాహతి రిత్యత్రాహ. ఇప్పడిక్కొత్తేత్యాదినా, ఏతాదృశశైలూష వృత్తీనపేక్ష్యేత్యర్థః-ధర్మవిరుద్ధానుష్ఠానసహితో వేషో నలింగమిత్యాది

సా.వి— భాగవతభావనైమైప్పణ్ణిత్తిసు వార్కళైయుమ్ , వంచనయా వశీకరణార్థం భాగవతత్వాభినయం కృత్వా సంచరతోపి వంచనాంశే వ్యాఘ్రదృష్టాంతః - ఉళ్ళరియుమళవుమ్, అభిప్రాయ జ్ఞానపర్యంతం - రూపనామఙ్గళై యిట్టు, భగవల్లాంఛన రూప నామాదీని - ఆదరిక్కప్రాప్తమ్, ‘‘చోరోప్యవధ్య శ్శ్వపచోప్యదూష్యః బుధ్యప్యపీడ్యో పశురప్యతాడ్యః । యోహ్యంకితో వైష్ణవలాంఛనేనసఏవవిష్ణుప్రతి మానమానః,, ఇత్యాది శాస్త్రాద్ధృదయజ్ఞాన పర్యంతమేవ వేషందృష్ట్వా ఆదరః కార్య ఇతి భావః - ఆశయజ్ఞానపర్యంత మేవేతి కిమితినియమ్యత ఇత్యత్రాహ - ఇప్పడి క్కొత్తఇతి- ఇప్పడి క్కొత్త, ఏతాదృశాన్ - శైలూషవృత్తికళై ప్పత్తి, వేషధారిణఃప్రతి - నలింగం ధర్మకారణం, వేషమాత్రంవంచకసాధారణత్వాద్భగవత్ప్రీతి రూపధర్మస్య నిశ్చాయకం నభవతీత్యర్థః . మనశ్శుద్ధ్యభావే వేషమాత్రమప్రయోజక మిత్యత్రదృష్టాంతమాహ . ఫలమితి - కతక నామ గ్రహణ సదృశం వంచకస్యదాస్య నామగ్రహణాదిక మితి భావః - అతో వేషధారిణోపి సంభావనమాత్రేణాదర మాత్రం యావదాశయ పరిజ్ఞానం కర్తవ్యం - అనంతరం పరిహారఏవ కార్యఇతిభావః - ‘‘వేషంనవిశ్వసేత్ప్రాజ్ఞో వేషోదోషాయకల్పతే। రావణోభిక్షువేషేణ సీతా మపజహా రహ,, ఇత్యాదిక మత్ర ద్రష్టవ్యం-నను శైలూషవృత్త్యాపిభగవచ్చిహ్న

మూ—“ఆర్తా విషణ్ణా శ్శిథిలాశ్చభీతాః ఘోరేషుచవ్యాధిషు వర్తమానాః । సంకీర్త్య నారాయణ శబ్ద మాత్రం విముక్తదుఃఖా స్సుఖినోభవంతి,, ఎన్నుమ్ “అవశేనాపియన్నామ్నికీర్తితే సర్వపాతకైః । పుమా న్విముచ్యతేసద్య స్సింహత్రస్తైర్మృగైరివ,, ఎన్నుమ్ “సాంకేత్యం పారిహాస్యంవాస్తోభం

సా-దీ—సర్వపాతకైః । పుమాన్విముచ్యత,,ఇత్యాదికళాల్ శైలూషవృత్తికళుక్కుమ్ భగవన్నామ గ్రహణా దికళుణ్డాకైయాల్ శొన్నఫల మిల్లైయో ?ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ - ఆర్తావిషణ్ణాఇత్యాదికళాల్-ఆ ర్తాః, ఐహిక ఫలాలాభత్తాలే - విషణ్ణాఃఆముష్మికఫలాలాభత్తాల్. శిథిలాః,క్వాప్యప్రతిష్ఠితాః-సంసార త్తిలే స్థుమ్, ఘోరమానవ్యాధికళ్ నిన్నుమ్,భీతరెన్నవుమామ్- సాంకేత్యమితి. సంకేత సిద్ధం సాంకేత్యం - యథానా రాయణ నెన్ను పుత్రనుక్కు సంకేతమ్ పణ్ణుకై - పరిహాస సిద్ధం పారిహాస్యం- స్తోభమావతు,అక్షరాను కరణమ్ - యథాకౌమారిలరెన్నత్తై తౌతాతి తరెన్నై - అప్పడియేనారాయణ ఎన్నత్తై నానా ననవెన్నై--

సా-స్వా—ఇప్రయోజక మానాలుమ్భగవత్పరి వాదార్థ మాకభగవ న్నామో చ్చారణ మిరుక్కైయాలే అతు మోక్ష పర్యంత సంపత్తై యుణ్డా క్కుతో ? అతువు మభిసంధి భేదత్తాలే కార్య కర మన్నెన్నిల్ “ సంకీర్త్య నారాయణ శబ్దమాత్ర ,, మెన్నుమ్ “ సాంకేత్యం పారిహాస్యంవే ,, త్యాదికమ్ విరోధియా తో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఆర్త ఇత్యాదినా . ఆర్తాః, ఐహిక ఫలా లాభార్తాః . విష ణ్ణాః, ఆముష్మికా లాభా ద్దుఃఖితాః - శిథిలాః, క్వాప్య ప్రతిష్ఠితాః - భీతాః, సంసారభీతాః . సింహ త్రస్తై మృగైరవస్థితైః స్సర్వ పాతకైరిత్యన్వయః - సాంకేత్యం, కస్యచి న్నారాయణ ఇతి సంకేతం కృ త్వా తదుచ్చా రణం . పరిహాస భవం పారిహాస్యం - తవ నారా యణేతి నామ సాధు కృత మితి పరి హాసః . స్తోభం, నారాయణేతి వక్తవ్యే నానానేతి కథనం -

సా-ప్ర—షూక్త ఇతిభావః - వనుభాగవతత్వ భావనం భగవన్నామ కీర్తన మంతరేణ నసంభవతి - త స్మింశ్చ సత్యశేషాఘ వినాశ సిద్ధేః ప్రమాణై ష్వవగమాచ్చైలూష వృత్తీనా మప్యనాదరణీయ త్వోక్తిర యుక్తేత్యత్రాహ-ఆర్తావిషణ్ణాఇత్యాదినా-భీతిశైథిల్యవిషాదార్త య ఉత్తరోత్తరావస్థాః-సాంకేత్యమి త్యాది-కించిన్నారాయణఇతి సంకేతయిత్వాతస్యోచ్చారణంసాంకేత్యం- కెనచి న్నారాయణేత్యుక్తేతత్పరిహా సార్థం నారాయణేత్యుక్తిఃపారిహాస్యం-కెనచిన్నరామరామ రేత్యుక్తేపర్యవసన్నరామనా మోక్తిః స్తోభమ్.

సా-వి—ధారణేపాపనివృత్తిరస్తీతిప్రమాణ సత్త్వాత్- ఛద్మనాభాగవతత్వాభినయేపి ధర్మో భవత్యేవ కథం నలింగంధర్మకారణ మిత్యాశంక్య ద్వేషాభావేసతి పాపనివృత్తిహేతుత్వమస్తీతి తాదృశప్రమాణా నాం ద్వేషాభావవిషయత్వం వ్యవస్థాపయితుమాహ - ఆర్తా విషణ్ణాఇత్యాదినా - ప్రథమం శైథిల్యా వ స్థా - అనంతరం విషాదావస్థా - అనంతర మార్త్యవస్థేతి వ్యాధ్యాదిష్వవస్థా క్రమోద్రష్టవ్యః - సాం కేత్యమితి . నారాయణఇతి కస్యచిన్నామకరణం సంకేతః - తద్వ్యవ హారార్థం తన్నామ గ్రహణేపి పాపనివృత్తిర్భవతి - పారిహాస్యం, నారాయణఇతి కేన చిన్నామస్మరణేకృతే భగవత్సేవార్థం గతేనవా న్యేన తత్పరిహాసార్థం బంధుషుతన్మరణ వ్యంజనాయ- ఏకాదశ్యాంతులసీవేదికాయాం శయి త్వానారా యణ స్మరణమకరోత్ - “నారా యాత్రా మకరో,,దితికీర్తనేపి పాపనివృత్తిర్భవతి-స్తోభం,అన్యశబ్దం

మూ—హేళన మేవవా। వైకుణ్ఠనామగ్రహణ మశేషాఘ వినాశనమ్,, ఎన్నుమ్ ‘‘హరిర్హరతి పాపాని దుష్టచిత్తైరపిస్మృతః। అనిచ్ఛయాపి సంస్పృష్టో దహత్యేవహిపావకః,,ఎన్నుమ్ ‘‘ఏతావతాల మఘ నిర్హరణాయ పుంసాం సంకీర్తనం భగవతో గుణకర్మ నామ్నామ్ ।ఆక్రుశ్యపుత్రమఘవాన్యదజామిళో పినారాయణేతిమ్రియమాణ ఉపైతిముక్తిమ్,,ఎన్నుమ్‘‘మొయ్త్తవల్ వినైయుళ్ నిన్ఱుమూన్ఱెழுత్తుడైయ పేరాల్

సా-దీ—హేళనమావతు,అనాదరమ్. హేడృ అనాదరే, అనాదరప్రయుక్తమాక నాకిలుమెన్నై- ఏతావతాలమితి.భగవతో గుణకర్మనామ్నాం యత్సంకీర్తనమేతావతా పుంసామఘనిర్హరణాయాలంఎన్ఱన్వయమ్ ఏతావన్మాత్రమిత్యర్థః-అఘవాన్,పాపిష్ఠః-ఉపైతి- ఉపైత్ ఎన్నుభూతేలట్-యద్వాస్మశబ్దాధ్యాహారః.పుత్రం నైనారాయణ ఎన్ఱు ఆక్రోశిత్తుమ్ ముక్తిపెఱుకైయాల్ పాపనిస్తరణత్తుక్కు భగవద్విషయత్తిల్ గుణ కర్మ నామఙ్గళుడైయ సంకీర్తన మాకిర బహువ్యాపారమ్ వేణ్డావెన్ఱు తాత్పర్యమ్- మొయ్త్తవల్ వినైయు ళిత్యాది- మొయ్త్త, ఆవరిత్తుకొణ్డిరుక్కిఱ - వల్ వినైయుళ్, దుష్కర్మఙ్గళిల్- సంసారత్తిలెన్నపడి . నిన్ఱు-మూన్ఱెழுత్తుడైయ పేరాల్, గోవిందఎన్కిఱ భగవత్తిరునామత్తాల్.

సా-స్వా—హేళనం,అనాదరేణకథనం.ఏతావతాలమితి .పుంసామఘనిర్హరణాయభగవతో గుణకర్మనామ్నాంబహూనాంసంకీర్తనం.ఏతావతా,ఏతావత్.ఆజ్ప్రశ్లేషేణ-ఆ,అలం-ఆలం,అత్యంతపర్యాప్తమ్.అధికమిత్యర్థః-కుతః?యత్, యస్మాత్-అఘవాన్,అతిపాపీ-అజామిళోమ్రియమాణస్సన్ పుత్రన్నారాయణేత్యాక్రుశ్య అదృష్టాభిసంధిం వినాప్యాక్రుశ్య ముక్తిముపైతి . ఉపైత్, భూతేలట - వర్తమానత్వాన్వయా చ్ఛాందసో వ్యత్యయః . యద్వా స్మశబ్దాధ్యాహారేణ లట్ స్మఇతి భూతార్థేలట్ - యతః పుత్రాహ్వానార్థం ఉచ్చరితైక నామ మాత్రేణాఖిలాఘ నివృత్తిపూర్వికా ముక్తిః - అత ఏతావత్కీర్తన మధిక మెన్ఱుకరుత్తు - యద్వా ‘‘అలంభూషణ పర్యాప్తిశక్తివారణ వాచక,, మితి కోశాదలం పదంవారణపరమ్ . ఏతావతాలం, ఏతావన్మాత్రస్సు ఎన్నపడి . మొయ్త్తవల్ వినై ఇత్యాది . మొయ్త్త,ఆవరిత్తు కొణ్డిరుక్కిఱ - వల్ వినైయుళ్, బలిష్ఠ దుష్కర్మఙ్గళిల్ - సంసారత్తి లెన్న పడి . సంసారత్తిల్నిన్ఱు. మూన్ఱెழுత్తుడైయ పేరాల్, గోవింద ఎన్కిఱ తిరునామత్తాల్-

సా ప్ర— లీలయా రామరామోత్యుక్తి హేళనమిత్యర్థః - మొయ్త్తవిత్యాది.నిబిడతరాద్దుర్విషహాత్పాపసంఘాద్గోవిందేతి త్ర్యక్షర భగవన్నామ్నా-

సా-వి— చ్చారణేపి అర్థాద్భగవన్నామాత్మనా పర్యవసానం-వాల్మీకేః పూర్వస్మిన్ జన్మనికిరాతస్య మరా ఇత్యుపదేశేపి మరామరేత్యనవరతానుసంధానే రామనామ పర్యవసానం పాప నివర్తకం - హేళనం, అనాదరః . కేనచిత్సర్వదా భగవన్నామస్మరణే క్రియమాణే తదనువాద పూర్వకం కిం సర్వదా తదుచ్చారణ మిత్యనాదర కీర్తనమపి సకలపాప నివర్తక మిత్యర్థః - మొయ్త్తవల్ వినైయిల్ నిన్ఱు మూన్ఱెழுత్తుడైయ పేరాల్ కత్తిరబన్ఱుమన్ఱే పరాకుక్కుతి కణ్డు కొణ్డానిత్తనై యడియరానార్ క్కిరఙ్గు నమరఙ్గనాయ పిత్తన్ - మొయ్త్త, వ్యాపకీభూతేషు- వల్, ఘనేషు - వినైయిల్, పాపేషు - నిన్ఱు, స్థిత్వా. అతిపాప్మా భూత్వాపి - మూన్ఱెழுత్తుడైయ, త్ర్యక్షరవతా- పేరాల్, గోవిందేతినామ్నా-

సా-సం— మొయ్త్తవితి . సంతన్యమాన ప్రబలపాపవర్గమనుతిష్ఠన్నేవ స్థితః శుక్రబంధురవిఅక్షరత్రయాత్మక

మూ — కత్తిరపన్తుమన్నే పరాజ్ఞ్కతికణ్డుకొణ్డాక్. ఇత్తనైయుడియ రానార్క్కిరజ్ఞనమరజ్ఞనాయపిత్తనై ప్పెత్తుమ్,, ఎన్నుమ్ శొల్లుకిర విపైయెల్లామ్ భగవత్ప్రేష మిల్లాత వనఃక్కు ఆస్తిక్యమ్మందమాకిలుమ్, బాలాదికళైప్పోలే అర్థజ్ఞాన మిల్లైయేయాకిలుమ్, వాయ్ వెరువుమాప్పోలే అభిసంధియిల్లైయేయాకిలుమ్

సా-దీ— కత్తిరపన్తు, ‚‚పాపిష్ఠః క్షత్రబంధుశ్చ,, ఎన్ను పాపత్తాల్ ప్రసిద్ధనాన క్షత్రబంధు వెన్నానొరు రాజా - అన్నే, అప్పోతే - అజ్జన్మత్తిలెన్నపడి. పరమపదత్తైక్కణ్డు కొణ్డాన్. ఇత్తనై యడియా రానార్కుక్కుమ్, ఇన్తక్షత్రబంధుమాత్ర మానుకూల్యముడైయార్కుమ్. భాగవతాభాసర్క్కుమెన్నపడి. ఇరజ్గుమవ నాన, నమ్ముడైయస్వామీ. అరజ్గనాకిరపిత్తనై. ఆశ్రితవ్యాముగ్ధనైప్పెత్తుమ్ - ఒరు విభూతియిలే సమీపత్తిలుళనాక ప్పెత్తుమ్- అన్తో, అమ్మో - పిరవియుళ్, సంసారత్తిల్ - పిణఙ్కుమారు, అవనై అనాదరిత్తు తాజ్గళన్యోన్యం కలహమ్ పణ్ణిక్కొణ్డిరుక్కుమ్ ప్రకారత్తై మెన్నుశొల్లువతెన్నైహా- బాలాదికళై ప్పోలే అర్థజ్ఞాన మిల్లైయే యాకిలుమ్ సంకీర్త్య నారాయణ ఎన్నమాత్ర మెన్నతినర్థమ్ - మాత్రచార్థజ్ఞానం వ్యావృత్తమ్- వాయ్ వెరువుమాప్పోలే ఇత్యాది అవశేనాపి యన్నామ్ని మెన్నతినర్థమ్-అభిసంధి,

సా - స్వా —కత్తిరపన్తు, పాపిష్ఠత్వేన ప్రసిద్ధక్షత్రబంధు వెన్కిర రాజావుమ్. అన్నై, అప్పోతే - అన్తజన్మత్తిలే ఎన్నపడి - పరాజ్గతి, పరమపదత్తై క్కణ్డుకొణ్డాన్-ఇత్తనైయడియరానార్కు, ఇన్తక్షత్ర బంధుమాత్ర నూనుకూల్య ముడైయార్కుమ్-భాగవతర్ కళుక్కు మెన్నపడి - ఇరజ్గుమ్, ఇరజ్గుమవనాన - నమ్మరజ్గనాయప్పిత్తనై, నమ్ముడైయ స్వామియాన శ్రీరంగ నాథనాకిర. పిత్తనై, వ్యాముగ్ధనై . పెత్తుమ్, అన్తో పిరవియుళ్ పిణఙ్కుమారు ఎన్నన్వయ మెన్నపడి. ఆస్తిక్య మితి ఆతార్ ఇత్యత్రాభిప్రేతార్థమ్. బాలాదీతి నారాయణ శబ్దమాత్రమితి. అర్థజ్ఞాన వ్యవచ్ఛేదేన సిద్ధమాన వర్థం. వాయ్ వెరువు మాప్పోలెఇతి-

సా-ప్ర— ముక్తః క్షత్రబంధుః కిలపరమ పదమన్వభూత్ - ఏవమీషదౌన్ముఖ్య మాత్రేణాపి కృపాంకుర్వతోస్మత్స్వామినో భ్రాంతవద్గృహీత గ్రాహిణోచ్యుతస్య శ్రీరంగ నాథస్య సద్భావేపి సంసారేనిపత్య ‚‚ త్వమ్మేహమ్మ ,, ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ కలహం కుర్వంతి - బతేత్యర్థః - ఆస్తిక్య మిత్యాదినా ఆతార్ ఇత్యాదే ర్భావో దర్శితః - వాయ్ వెరువు మాప్పోలే ఇత్యాదినా అవశేనా పీత్యస్య భావోదర్శితః - నిద్రాది సమయే అబుద్ధి పూర్వక ప్రలాపవ దిత్యర్థః -

సా-వి— కత్తిరపన్తు, క్షత్రబంధుః-అన్నే, సద్య ఏవ- పరాజ్గతి కణ్డుకొణ్డాన్, దృష్టవాన్ - ఇత్తనైయడియరానార్కు, ఏతన్మాత్రదాసానామపి - ఇరజ్గుమ్, దయాంకుర్వన్ - నమ్మరజ్గనామ్, అస్మద్రంగనాథః - పిత్తన్, పైత్యవాన్- భ్రాంతః- వివేకీ చేదేవం నకుర్యాత్ - ఏవమతి సులభే రంగనాయకే స్థితేపి సంసారే భ్రామ్యతి - అహో కష్టమితి భావః - బాలాదికళై ప్పోలే అర్థజ్ఞాన మిల్లైయే యాకిలుమితి - ‚‚సంకీర్త్య నారాయణ శబ్దమాత్ర,, మిత్యేతద్వచనార్థ ఉక్తః - అత్ర మాత్రచార్థజ్ఞానం వ్యావృత్తం. వాయ్ వెరువుమాప్పోలే, నిద్రాదిసమయే అబుద్ధిపూర్వక ప్రలాపవత్ - అభిసంధి యిల్లై యాకి లుమ్, ఇచ్ఛాపూర్వకోచ్చారణాభావేపి ‚‚అవశేనాపి యన్నామ్ని,, త్యేతదర్థ ఉక్తః- సంకేత పరిహాసాదిక శాస్త్రే

సా-సం— ప్రణవేన తద్దైవ పరాంగతిమవాప-తస్మాత్కారణాద్భగవదీషదాస్యవత్సు రంగనాథో ప్యున్మత్తస్సన్ కృపాం కరోతీత్యర్థః -

మూ— సంకేత పరిహాసాదికళిలే తువకృణ్డు అభిసంధ్యంతరమ్ ఉణ్డాకిలుమ్, ప్రయోజనాన్తర సంగమ్ ఉణ్డాకిలుమ్, దోషాంతరఙ్గళ్ ఉణ్డాకిలుమ్ సంకీర్తనమ్ పావనతమమెన్నపడి, అల్లతు భగవత్పరివాదాదికళుక్కాక భగవన్నామసంకీర్తనమ్ పణ్ణినాలుమ్ పాపమ్బో మెన్నపడి యన్ను - భగవత్పరివాదాదికళ్ పాతకఙ్గళాక విరే పరిగణిత్తు క్కడప్పతు - "యేద్విషంతిమహాత్మానంనస్మరంతిచకేశవమ్।

సా-దీ— కిర్తనక్కవేణుమెన్కిరఇచ్చై-సంకేతపరిహాసాదీతిసాంకేత్యం పరిహాస్యంవేత్యాదియిల్ సర్థమ్ - ప్రయోజనాంతరసంగమిత్యాది దుష్టచిత్తైరపి ఎన్నతినర్థమ్ - దోషాంతరఙ్గళుణ్డాకిలుమితి అఘవాన్ యదజామిళోపి ఎన్నతినర్థమ్ - పావనం, సర్వపాపశోధకం - ఇతిక్ప్రభావత్తుక్కు భగవత్ప్రద్వేషమిల్లాతవనిడత్తిల్ కుత్తై యిల్లై . అర్థాంతరత్తై నిరసిక్కిఱార్ - అల్లతెన్ను- పరివాదః, నిందా - ద్రోహాద్యాదిశబ్దార్థమ్- భగవద్ద్వేషపరనుక్కుకార్యకర మన్నెన్నుమిడత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్ . యేద్విషంతీత్యాదియాల్ - నను "యయా కయాచవిధయే,, త్యాదికళిల్ ద్వేషత్తాలుమ్ ఫలముణ్డెన

సా-స్వా— అవశేనాపీత్యాద్యర్థమ్-సాంకేత్య మిత్యాదిస్పష్టమ్.ప్రయోజనాంతరేతదుష్టచిత్తైరిత్యాద్యర్థమ్. దోషాంతరమితి ఆక్రుశ్య పుత్రమఘవానిత్యాద్యర్థం - వ్యవచ్ఛేద్యార్థత్తైదర్శిప్పిక్కిఱార్ - అల్లతితి. "సంకీర్త్య నారాయణశబ్దమాత్రం,, మెన్ను కీర్తనమాత్రమ్ పావనమాకత్తోత్తుకైయాలే పరివాదముమ్ పావనమాకలాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . భగవదితి - "అవమానాచ్చ కేశవే ,, ఇత్యాదావెన్నపడి - పరివాదమ్ పాపమానాలుమ్ భగవద్విట్టుక్కు సంకీర్తనముత్తారకమాకలాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - యేద్విషంతీతి - భగవద్ద్వేషికుక్కు సంకీర్తనమ్

సా.ప్ర— తువక్కుణ్డు, అభిలాషవాక్యాత్వా-దోషాంతరేత్యాదినా హరిహరతీత్యస్యాభిప్రాయో దర్శితః- ప్రయోజనాంతరమిత్యాదినాఏతావతాలమిత్యస్యపుత్రాహ్వానరూపప్రయోజనవత్త్వందర్శితం. నను నామసంకీర్తనాదేర్భగవత్ప్రద్వేషతూస్యైస్యైవాశేషాఘనాశకత్వమితినియమో నిర్నిబంధన ఇత్యత్ర విష్ణుద్వేషస్యాత్మహానికరత్వాదయమేవ నియామకఇత్యభిప్రాయేణాహ-అల్లతిత్యాది-అన్యథేత్యర్థః- పరివాదః, పారుష్యం.అవమానాదిరాదిశబ్దార్థః- పాతకఙ్గళాకేతి - "మాతృవత్పరిరక్షంతం సర్వస్యాధారమచ్యుతమ్। యోనాభ్యర్చయతేవిష్ణుం తమాహుర్బ్రహ్మఘాతకమ్। యోదూషయతి సమ్మోహాద్వాసుదేవం జగత్పతిం। సర్వలోకైకహర్తారంతంవిద్యాద్బ్రహ్మఘాతకమ్ ,, ఇత్యాదిష్విత్యర్థః - ఏవం విష్ణుదూషణస్య వాచనికం పాతకత్వం ప్రదర్శ్యార్థాత్పాతకత్వజ్ఞాపకం తద్దూషకాణాం తత్సంసర్గిణాంచ ప్రాయశ్చిత్తాద్యయోగ్యత్వమత్యంత పరిహరణీయత్వం చాహ . యేద్విషంతీత్యాదినా-" ఆద్యం పురుషమీశానం సర్వలోకనమస్కృతమ్। నచింతయంతియే విష్ణుం తేవైనిరయగామినః।

సా - వి — తువక్కుణ్డవు సంధ్యంతరముణ్డాకిలుమ్, సంకేత పరిహాసాద్యభిసంధ్యంతరస్య సత్త్వేపి. సాంకేత్యం పరిహాస్యమితదర్థోవర్ణితః - ప్రయోజనాంతరసంగముణ్డాకిలుమితి ఏతావతాలమితి వచనార్థ ఉక్తః- తత్ర పుత్రాహ్వానరూపప్రయోజనాంతరముక్తం- దోషాంతరఙ్గళుణ్డాకిలుమితి హరిహరతీతి వచనార్థ ఉక్తః - పరిగణిత్తుక్కడప్పతు, పరిగణయ్యాఖ్యాతే- పరిగణన ప్రమాణాన్యాహ - యేద్విషంతీతి - "యోదూషయతి సంమోహాద్వాసుదేవంజగత్పతిమ్ ।

మూ— నతేషాం పుణ్యతీర్థేషు గతిస్సంసర్గిణా మపి। యఃపుత్రః పితరం ద్వేష్టి తంవిద్యాదన్యరేత సమ్। యోవిష్ణుం సతతంద్వేష్టి తంవిద్యాదంత్య రేతసమ్,, ఎన్నుమ్ శొన్నార్ కళిరే- ‘‘గోప్యః కామాద్భయాత్కంసో ద్వేషాచ్చైద్యా దయోనృపాః। సంబంధా ద్వృష్ణయోయూయం స్నేహాద్భక్త్యా వయంప్రభో,, ఎన్కిఱపడియే ఏతేను మొరువకైయాలే తువక్కుణ్డారుమ్ పిఱప్పారెన్నతువుమ్ ‘‘యయాక యాచ విధయా సంబంధస్సతుపావనః,, ఎన్నతువుమ్ పూర్వ సుకృత విశేషఙ్గళాలే నియత రానఅధికారి విశేషఙ్గళై ప్పత్తి వెన్నుమిడమ్ ఇవర్కళుడైయ పూర్వాపర వృత్తాంతఙ్గళ్ శొల్లుకిఱపురాణాదికళిలేప్రసిద్ధమ్-

సా-దీ—తిల్లైయో?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ .గోప్యః కామాది త్యాదియాల్-

సా-స్వా—కార్యకరమన్నెన్నుకరుత్తు-‘‘గోప్యః కామాద్భయాత్కంసో ద్వేషాచ్చైద్యాదయ ,, ఇత్యాదిప్రమాణఙ్గళిలే భగవ ద్విట్టుక్కుమ్ పరగతి శొల్ల విల్లైయో ? భవవ ద్విట్టుక్కు ద్వేషి ద్వేష్య భావ సంబంధ మిరుక్కైయాలే ‘‘ యయాక యాచ విధయా సంబంధ స్సతుపావనః ,, ఎన్ను శొల్లుకైయాలే గతి యిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్- గోప్య ఇత్యాదినా- విషయవాసమ్ సుగతి జనకమెన్నుశాస్త్ర

సా.ప్ర—విష్ణుం బ్రహ్మణ్యదేవేశం పురాణంపురుషోత్తమమ్। లోకనాథ మనాద్యంతం జగతః కారణ పరమ్। నార్చయంతి చయేమూఢాః పరమాత్మాన మవ్యయమ్। తేయాంతి నరకం ఘోరం పాపినో భరతర్షభ। మద్ద్వేషి ణశ్చయే విప్రాః మద్భక్త ద్వేషిణ శ్చయే। తేయాంతి నరకం ఘోర మిష్ట్వా క్రతుశతైరపి ,, త్యాద్యను సంధేయం . నను ‘‘వైరేణయ న్నృపతయ శ్శిశుపాల పౌండ్ర సాల్వా ద యోగతి విలాస విలోక నాద్యైః। ధ్యాయంత ఆకృతి విగశ్శయనాసనా దౌతత్సామ్య మాపుర నురక్తధియాంపునః కి ,, మిత్యాదిషు భగవ ద్ద్వేషిణా మపి మోక్ష శ్రవణా త్కథం ద్వేషా భావ ఏవ సంకీర్తనా దీనాం మోక్ష పర్యంత త్వోక్తిరి త్యత్రాహ -గోప్య ఇత్యాది - ఏతేను మితి - యేన కేనచి త్ప్రకారేణభగవదను బంధవంతోపి సంసారాదుత్తరేయురి త్యేతదపి-పురాణాదితి- ‘‘తస్మి న్నతీత్య మునయ ష్షడసజ్జమానాః

సా-వి— సర్వలోకైకకర్తారంతమాహుర్బ్రహ్మఘాతకమ్। ఆద్యం పురుషమీశానం సర్వలోకనమస్కృతమ్। నచింతయంతి యేవిష్ణుం తేవైనిరయ గామినః। మద్ద్వేషిణశ్చ యేవిప్రాః మద్భక్తద్వేషిణశ్చయే। తేయాంతి నరకంఘోర మిష్ట్వాక్రతుశతై, ,రపీత్యాది వచనసహస్ర మత్రాను సంధేయం - నను ‘‘వైరేణయన్నృపతయశ్శిశుపాలపౌండ్రసాల్వానయోప్యతివిశాలవిలోకనాద్యైః। ధ్యాయంతఆకృతివిశశ్శయనాసనాదౌ తత్సామ్యమాపురనురక్తధియః పునఃకిం,,మితి ద్వేషిభావనాయాఅపి మోక్ష హేతుత్వోక్తేః‘‘స్వాంకేత్యం పారిహాస్యం - హరిహరతి,, త్యాది వచానానాం ద్వేషాభావవద్విషయత్వవ్యవస్థాపనంనఘటతఇత్యత్రాహ - గోప్యఇతి - పిఱప్పర్, సంసారాదుత్తీర్ణా భవేయుః - ఎన్నతువుమితి - పూర్వమేవభగవత్సంశ్రయణ యోగ్యాధికార సిద్ధేః - యత్కించిద్దుష్కర్మవశాద్బ్రహ్మ శాపాదిషు ప్రసక్తేషు తదనుభవే జాతే పశ్చాత్తత్సంశ్రయణం భవతి. ఏతత్పురాణపారదృశ్వనాంసుగమమితిభావః.ప్రాతికూల్యరహితానామేవ

సా-సం—చైద్యః, శిశుపాలః. ఇత్థం భగవన్నామ సంకీర్తనాదేః పాపనిహరణాదికంవ్యవస్థితవిషయ

మూ—ఇప్పడిభగవత్క్షేత్రత్తిల్ శరీరవిశ్లేషాదికళ్ మోక్షోపకారకమా మెన్దుపుమ్ పశ్వాదికళైప్పోలే యాకిలుమ్ ప్రాతికూల్యమిల్లాతార్కుక్కు-ఉపకారకమామెన్దపడి.

సా.స్వా—సిద్ధమాకైయాలే ప్రతికూలర్కుమ్ క్షేత్రవాసత్తాలే మోక్షముణ్డాకాతో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడి ఇతి - ఇప్పడి విషయ వాసశాస్త్రార్థ మంగీకరియావిట్టాల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిరార్-

సా.ప్ర— కశ్యా స్సమాన వయసా వధసప్త మాయాం । దేవావచతుత గృహీతగదాప రార్ధ్యకేయూర కుండల కిరీట విటంక వేషౌ ॥ వేత్రేణచాస్ఖలయతా మతదర్హణాంస్తౌ తేజోవిహస్య భగవత్ప్రతికూల శీలౌ । తాభ్యామ్మిషత స్స్వనిమిషేషు నిషిధ్యమానా స్స్వర్హత్తమాఅపిహరేః ప్రతిహార పాభ్యామ్ । ఊచుస్సుహృత్తమదిదృక్షిత భంగ ఈషత్కామానుజేన సహసాత ఉపప్లుతాక్షాః । లోకానితో వ్రజతమాంతరభావ దృష్ట్యా పాపీయ సస్త్రిరపవోయ ఇమేస్యయత్రే,, తి ఋషిభిరుక్తే " ఏతౌ తౌ పార్షదౌ మహ్యం జయో విజయ ఏవచ । కదర్థీకృత్యమాం యద్వో బహ్వాధత్తా మతిక్రమమ్। యస్త్వేతయోర్ధృతో దండో భవద్భిర్మామనువ్రతైః । సఏవానుమతోస్మాభిర్మునయో దేవహేళనాత్ । ఏతౌ సురేతరగతిం ప్రతిపద్య సద్య స్సంరంభ సంభృత సమాధ్యను బంధయోగా । భూయస్సకాశ ముపయాస్యత మాశుచోవ శ్శాపోమయైవ విహిత స్తదవైత విప్రాః । భగవాననుతావాహ యాతమా భైష్ట మస్తుశమ్ । బ్రహ్మతేజ స్సమర్థోపి హంతుంనేచ్ఛే మతంతుమే । మయిసంరంభయోగేన నిస్తీర్య బ్రహ్మహేళనమ్ । ప్రత్యేష్యతం నికాశమ్మే కాలేనాల్పీయ సాపునః । ద్వాస్థా వాదిశ్య భగవా న్విమాన శ్రేణిభూషణమ్ । సర్వాతి శాయయా లక్ష్మ్యా జుష్టం స్వంధిష్ణ్య మావిశత్ । తౌతు గీర్వాణ వృషభౌ దుస్తరాద్ధరి లోకతః । హృత శ్రియా బ్రహ్మశాపా త్పేతతుర్విగతస్మయా । తావేవహ్యధునాప్రాప్తౌ పార్షదావృషభౌహరేః । దితేజఠర నిర్విష్టం కాశ్యపం తేజఉల్బణమ్ । దితిస్తు భర్తురాదేశా దపత్య పరిశంకినీ । పూర్ణేవర్ష శతే సాధ్వీ సుతౌ ప్రసుషు వేయమా ,, విత్యాది ష్వత్యర్థః - నను " జాతోవాత్రమృతోవాపి పాపానామతి పాపకృత్ । యమలోక మవాప్నోతి నపున ర్గర్భ మృచ్ఛతీ ,, త్యాదిష్వతి పాప కృతామపి క్షేత్ర వాసమాత్రాదపి ముక్త్యవగమాత్ప్రద్వేషిభ్యోప్యతి పాపకృతా మభావాత్తేషామపి ముక్తిస్స్యాదతో యేద్విషం తీత్యాదీని భగవద్ద్వేషిణాం గత్యభావ బోధకాని దేశవాస రహిత ద్వేషి విషయాణి స్యుస్తద్వ దేవనామ సంకీర్తన రహిత ద్వేషి విషయాణ్యపి కిన్నస్యురిత్యత్ర " గంగాది తీర్థేషు వసంతి మత్స్యా దేవా లయేపక్షి సంఘాశ్చ నిత్యమ్ । తేజ్ఞాన హీనానఫలం లభంతే తీర్థాని దేవాయత నాశ్చపుణ్యా ,, ఇత్యాదిషు జ్ఞానశూన్యే ష్వపి క్షేత్రవాసస్యా కించిత్కరత్వావగమా ద్ద్వేషిషు తస్య కైముతిక న్యాయ సిద్ధ్యా ద్వేష వ్యతిరిక్తేష్వేవ తయో మోక్షోప కారకత్వ మిత్యుత్సర్గాపవాద న్యాయాద్విశిష్య పాతకి తయోక్తానాం ద్వేషిణాం మోక్షోప కారకత్వం నాస్తీతి దర్శయన్ విపక్షే బాధక మప్యాహ - ఇప్పడి భగవత్క్షేత్రే త్యాదినా.

సా.వి— భగవత్క్షేత్రమృతానామపి మోక్షోపయోగీత్యాహ-ఇప్పడిఇతి-

సా.సం— మితిస్థాపితం - అథ క్షేత్రవాసాదేరపి తథేతిస్థాప్యతే . ఇప్పడీత్యాదినా-

మూ — ఇజ్జనల్లాత పాఙు అజ్గే భగవత్ప్రాతికూల్యమ్ పణ్ణప్పుకున్ను పట్టవర్ కళుక్కుమ్ మోక్షముణ్డాక ప్రసంగిక్కుమ్ - "దుష్టేంద్రియవశాచ్చిత్తం నృణాం యత్ కల్మషైర్ వృతమ్ । తదంతకాలే సంశుద్ధిం యాతి నారాయణాలయే" ఎన్కిఱ శ్రీ సాత్త్వత వచనముమ్ క్షేత్రవాసాది తత్పరరానార్క్కు శాస్త్రవిరోధమిల్లాత శబ్దాది ప్రావణ్యత్తాలే మున్బు భగవత్స్వాక్షాత్కారాదికళ్ ఇల్లైయేయాకిలుమ్ అంతిమకాలత్తిలే తెళివుణ్డామెన్నుమిడవ్వళవిలే తత్పరమెన్నుమిడమ్ ప్రకరణాది సిద్ధమ్.

సా-దీ — దుష్టేంద్రియవశాచ్చిత్తమెన్ఱ తిలుమ్ ప్రాతికూల్యరహితరైయన్ఱు శొల్లుకిఱతెన్కిఱార్ - దుష్టేంద్రియేత్యాది- శబ్దాదిప్రావణ్యత్తాలే అజ్ఞుకల్మషమ్- భగవద్ద్వేషమన్ఱైక్కు-ప్రాతికూల్యవర్జితమాన

సా-స్వా — ఇజ్జనల్లాతపాఙితి. "దుష్టేంద్రియవశాచ్చిత్త" మెన్ఱు భగవద్ద్వేట్టుక్కుమ్ విషయవాసత్తాలేయుం తలైకాలత్తిలే తెళివుణ్డామెన్ఱు శొల్లవిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - దుష్టేతి - శబ్దాది ప్రావణ్యమే ఇంద్రియాది దోషమ్ - భగవత్సాక్షాత్కారాభావమే కిల్బిషమెన్ఱుకరుత్తు- ఇన్ద క్షేత్రవాసమ్ కర్మయోగాదిద్వారా యోగసిద్ధిముఖేన అంత్యకాలత్తిల్ తెళివై యుణ్డాక్కుమాకిల్ ఇతుక్కు నామసంకీర్తనాద్యపేక్షయా అతిశయముణ్డో? సాక్షాన్మోక్ష సాధనమాకిల్ జ్ఞానాదేవ మోక్షమెన్కిఱతు

సాం.ప్ర — ఇజ్జనల్లాతేత్యాదినా - ఏవంనచేత్ భగవత్క్షేత్రేషు భగవద్విగ్రహాద్యపహారార్థం ప్రవిశ్య తత్రైవ భాగవతైర్హతానామపి ముక్తిస్స్యాదిత్యర్థః- నను ప్రమాణతమే శ్రీపాంచరాత్రే దుష్టచిత్తానామపి భగవత్క్షేత్రేంత్యకాలే చిత్తశుద్ధ్యవగమాత్ ప్రాతికూల్యానుష్ఠానార్థం ప్రవిశతామపి తత్ర హతానాం చిత్తశుద్ధ్యంతిమస్మృత్యా భగవత్ప్రాప్తిస్స్యాదేవేతి శిష్టాపత్తిరిత్యత్రాహ-దుష్టేంద్రియేత్యాది. "నహింస్యాత్" దితి సామాన్యతః ప్రాప్తం హింస్యత్వస్య "అగ్నీషోమీయం పశుమాలభేత" ఇతి విశిష్య విహితాగ్నీషోమీయ పశు వ్యతిరిక్త విషయత్వవన్నృణామితి సామాన్య నిర్దేశస్య ప్రద్వేషి వ్యతిరిక్త విషయత్వ బోధకోత్సర్గాపవాద న్యాయాదిః ప్రకరణాదీత్యాది శబ్దార్థః. నన్విదం దేశవాసస్యాంతిమస్మృతి హేతుత్వమనుపపన్నమ్ - భక్తియోగానిష్పత్తౌ కేవలస్య తస్యావ్యవధానేన మోక్షసాధనాంతిమస్మృతిజనకత్వాయోగాద్భక్తియోగనిష్పత్తౌ తేనైవాంతిమస్మృత్యుత్పత్తేర్దేశవాసవైయర్థ్యాదిత్యత్ర భక్తియోగనిష్పత్తావప్యాదేహపాతమనన్యమనస్కతయానవరత భగవన్నిదిధ్యాసనేనాతియత్నసాధ్యాంతిమస్మృతినిష్పన్నయోగేష్వేవ ప్రారబ్ధపాపవశాద్విషయదూషితచిత్తత్వేన నిదిధ్యాసనాభావేప్యయత్నేన దేశవాసేనోత్పాద్యత ఇత్యభిప్రాయన్నాహ -

సా-ప — పపత్యస్సిష్టమాహ- ఇజ్జనల్లాతేతి. ఇజ్జనల్లాత- భగవత్ప్రాతికూల్యమ్ పణ్ణప్పుకన్ను, భగవదాభరణాదికమపహర్తుం ప్రవిశ్య - పట్టవర్ కళుక్కుమ్, భగవన్మందిర నియుక్తైర్హతానాం - దుష్టేంద్రియవశాచ్చిత్తమితి వచనస్య తాత్పర్యమాహ - దుష్టేంద్రియేతి.

సా. సం — పట్టవర్ కళుక్కు, మృతానాం - దుష్టేంద్రియవశాదితి వచన పర్యాలోచనయా తత్ర ప్రాతికూల్యవ్యవస్థితానామపి మనఃకాలుష్య శాంతి హేతుత్వ ప్రతీతేస్తేషాం ముక్తిప్రసంగో నానిష్ట ఇత్యత్రాహ - దుష్టేంద్రియేతి -

మూ— ‹‹యందయోగినః ప్రాణ వియోగకాలే యత్నేన చిత్తేవినివేశయంతి ,, ఎన్ఱు శొల్లప్పడుకిఱ స్వయత్నాపేక్షైయఱ అంతిమకాలత్తిలే ఇ(అ)వర్కళుక్కుత్తెళివు వరుకిఱ విశువేత్తమ్. ఇతు‹‹కేవలం మదీయయైవ దయయాతి ప్రబుద్ధః,,ఎన్ఱు ప్రపన్నర్ విషయత్తిలుమ్ ప్రదర్శితమ్ - ఆకైయాల్ భగవత్ప్రీతికరులరుక్కు ప్రాతికూల్యశేషమాన రూప, నామ, క్షేత్రవాస, సంకీర్తనాదికళ్ తణ్జమాకాతు - పుణ్యక్షేత్రఙ్గళిల్ పణ్ణుమ్ ప్రతికూలాచరణఙ్గళ్ మికవుమ్ బాధకఙ్గళా మెన్ఱుమిడమ్ పహుశాస్త్రసిద్ధమ్-

సా-దీ— క్షేత్రవాసత్తిన్ ప్రభావమ్ కాట్టుకిరార్ - యంయోగిన ఇత్యాదియాల్-ఇవ్వంతిమకాలత్తిల్ తెళివైఉణ్డాకుకిఱప్రభావమ్ప్రపత్తిక్కుముణ్డెన్కిరార్ -ఇతు కేవలమిత్యాది-బహుశాస్త్రసిద్ధమ్,‹‹తీర్థేపాపంనకుర్వీత విశేషాచ్చప్రతిగ్రహమ్ । దుర్జరంపాతకంతీర్థే దుర్జరశ్చప్రతిగ్రహః,,ఇత్యాదిశాస్త్రసిద్ధమెన్కై.

సా-స్వా—విరోధియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - యంయోగిన ఇతి • భక్తిద్వారా సాధనమానాలుమ్ స్వయత్నమంతరేణాంతిమస్మృతి జనకత్వం క్షేత్రవాసత్తుక్కత్తెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కు మిల్లాత తెళివు క్షేత్రవాసికళుక్కుణ్డాకిల్ ప్రపన్నాపేక్షయా క్షేత్రవాసికళుక్కు అధికప్రభావముమ్ ప్రపన్ననుక్కు ప్రభావన్యూనతైయుమ్ ప్రసంగియాతో?ఎన్న పూర్వోక్తత్తై స్మరిప్పిక్కిరార్-ఇతుఇతి-ఉళ్ళ్వరు పత్తైయుత్తిత్యాదినా శొన్నవర్థత్తై యుపసంహరిక్కిరార్ - ఆకైయాలితి - ప్రాతికూల్యశేషమన్ఱికేయిరుక్కిఱ క్షేత్రవాసాదికమ్ కించిత్సాధకమెన్ఱు కరుత్తు - ప్రతికూలరుక్కు క్షేత్రవాసమ్ క్రమేణ వాకిలుమ్ కించిత్సాధకమన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ • పుణ్యక్షేత్రఙ్గళిలితి. ‹‹తీర్థేపాపన్నకుర్వీత విశేషాత్తు ప్రతిగ్రహమ్। దుర్జరం పాతకంతీర్థే దుర్జరశ్చప్రతిగ్రహః,, ఇత్యాదికళిలేయెన్ఱపడి.

సా-ప్ర-యంయోగినఇత్యాదినా-నన్వేవంయథా కథం చిదంతిమస్మృత్యావశ్యకత్వే దేశవాసరహితప్రపన్నానాం సాకథంస్యాదిత్యత్ర ‹‹స్థితేమనసీ,, త్యుకరీత్యాప్రపన్నానామంతిమస్మృతిః కేవల భగవత్కృపయైవస్యాదిత్యభిప్రయన్నాహ ఇతు కేవలమిత్యాది-ఏవంసాధ్యోపాయ నిష్ఠానాంప్రభావస్య ప్రమాణాంతరావిరోధే అసంకోచేన స్వకార్యత్వముక్త్వా భగవక్షేత్రే ప్రాతికూల్యాచరణే అధికానిష్ట జనకత్వరూపం సిద్ధోపాయప్రభావమాహ - పుణ్యక్షేత్రఙ్గళిలిత్యాదినా- బహుశాస్త్రసిద్ధమితి - ‹‹అత్ర యత్క్రియతే కర్మ పుణ్యాపాపాత్మకం నరైః । జ్ఞానతో జ్ఞానతోవాపితత్సమృద్ధ్యతికోటిశః,,ఇత్యాదిబహుశాస్త్రసిద్ధమిత్యర్థః-

సా-వి— అవర్కళుక్కుమ్,భక్తియోగరహితానామపి.అనవరతభగవత్సన్నిధిధ్యాసనాభ్యాసాభావేపివిషయవాసనాదూషితచిత్తత్వేపిక్షేత్రమహిమ్నాఆయత్నేనైవాంతిమస్మృతిర్భవతీతిభావః-ఇతువేత్తమ్,భక్తియోగనిష్ఠాపేక్షయా క్షేత్రవాసినామనుమతిశయః ప్రపన్నానాంతు క్షేత్రమరణాభావేపిభగవత్సంకల్పేనైవస్మృతిర్భవతీతి పూర్వమేవోక్తం - ఏవం సాధ్యోపాయనిష్ఠ ప్రభావముక్త్వా భగవక్షేత్రే ప్రాతికూల్యాచరణే అధికానిష్టజనకత్వ రూపం సిద్ధోపాయ ప్రభావమాహ- పుణ్యక్షేత్రేతి-శాస్త్రసిద్ధమితి-‹‹అత్రయత్క్రియతే

సా-సం— తర్హి క్షేత్ర వాసాయత్తః కోవిశేష ఇత్యత్రాహ- యంయోగినఇతి.యోగిభ్యోవిశేషః - యోగినామపి యత్నసాధ్యః।పత్యయవిశేషస్తావత్తైవకథం స్యాదిత్యత్ర అకించనే ష్వపి భగవత్కృపయైవసిద్ధేస్సాంప్రదాయికత్వమాహ • ఇతుక్కితి - ఆకైయాల్, నామసంకీర్తన క్షేత్రవాసవైభవ పరాణామన్యథా సిద్ధత్వాత్ - తణ్జమాకాతు, ఇష్టసాధకంన- అనిష్ట సాధకంచేత్యాహ • పుణ్యేతి-

మూ—ఇతువుమ్ భగవత్ప్రభావమ్-భగవత్ప్రవణర్కళ్-వృత్రక్షత్రబంధుక్కళ్ పోలేయుళ్ళ అనుకూల్యజ్గళ్ తానేయెల్లాదోషజ్గళైయుమ్ ఒరువిరకాలేపోక్కి-ఉత్తారకజ్గళామ్.

సా-దీ— ఇతువుమిత్యాది - బ్రహ్మహత్యాదికళిల్ విషయోత్కర్షమ్ పాపవర్ధకమామాపోలె ఇప్పడి- భగవత్ప్రవణరిత్యాది - వృత్రన్, వృత్రాసురన్ - ఆకైయాల్ భాగవత విషయత్తిల్ దోషజ్గళుక్కు శిక్షకన్ భగవానేయెన్ఱు తెళిన్తు అవర్కళ్ పక్కల్ అనాదరమ్పణ్ణాతే గుణగ్రాహియాయ్ ఇవర్కళుడైయ శేషిత్వయాకిరవలభ్య లాభత్తై భగవత్ప్రసాదత్తాల్ పెఱ్ఱోమెన్ఱు కృతార్థరాయ్,నిర్భరరాయ్,సుఖిత్తాలే.

సా-స్వా— భగవత్క్షేత్రత్తిల్ ప్రాతికూల్యమత్యంత బాధకమాకిల్ భగవత్క్షేత్రత్తుక్కు సాధకత్వమిల్లామైయాలే భగవత్ప్రభావత్తుక్కు కొఱైత్తం వారాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతువుమితి - ప్రాతికూల్యస్య స్థలాంతరాదధిక బాధకతాయాం భగవత్క్షేత్రత్వమ్ ప్రయోజకమాకైయాలే భగవత్ప్రభావాతిశయమెన్నపడి. భగవత్ప్రవణరుక్కు క్షేత్రవాసాదికళ్ నడక్క చెయ్తే నిషిద్ధప్రసక్తియుణ్డాకిల్ క్షేత్రవాసాదికమ్ బాధకమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - భగవత్ప్రవణరుక్కు ఇతి - ఇప్పడి ఇవ్వధికారత్తిలే అపరాధప్రసక్తభాగవత విషయత్తిలుమ్ అపచారమ్ వర్జనీయమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? అపరాధప్రసక్తరైధిక్కారమ్ పణ్ణిభయత్తై యుణ్డాక్కి నివృత్తపాపరాక్కి పురుషార్థోత్పాదనమభిజ్ఞకర్తవ్యమన్ఱో? ఇజ్జనల్లాతపోతు శిక్షైయిల్లామైయాలే పాపానువృత్త్యా పురుషార్థహాని ప్రసంగియాతో? శిక్షైయుమ్, పురుషార్థముమ్, భగవదధీనమాకైయాలె

నా-ప్ర— నన్వవంనత స్థానవిశేషాధికారిపరమైకాంతిభిర్దివ్యదేశే వస్తవ్యమిత్యుక్తే స్వతంత్ర సితానాం భాగవతానామప్యభ్యుపగత ప్రారబ్ధదుష్కర్మఫలతయా కదాచిద్భగవత్ప్రతికూలాద్యదయేకోటిగుణితత్వాపత్త్యా తేషామపి నరకపాతప్రసంగ ఇత్యత్ర “సమహాత్మాసుదుర్లభః। జ్ఞానీత్వాత్మైవమేమత,, మిత్యాద్యుక్తప్రకారేణ పరమైకాంతినామతిదౌర్లభ్యం జానన్ భగవాన్ స్వదాసు కూత్యైనైవ ప్రారబ్ధకర్మవశాదాగతాన్యతి గురూణ్యపి పాపాని లఘుప్రాయశ్చిత్తేనవా, లఘుశిక్షయావా, నిస్తారయతీతి సోదాహరణం ప్రదర్శయన్ కదాచిదఘాదయేపిపశ్చాత్తాపయుక్తైః పరమైకాంతిభిర్నిష్కల్మష పరమభాగవతానాం నికటే యావచ్ఛరీరపాతం మోక్షైనిస్సంశయైరేవస్థాతవ్యమిత్యాహ. భగవత్ప్రవణరుక్కు ఇత్యాదినా - ఉళ్ళిట్టారుక్కు పోలె, ప్రభృతినామివ - ఒరువిరకాలె పోక్కి, కెనచిల్లఘూపాయేన వినివర్త్య - లఘుప్రాయశ్చిత్తేన శిక్షయా వేత్యర్థః.

సా-వి— కర్మపుణ్యాపాపాత్మకం నరైః। జ్ఞానతో జ్ఞానతోవాపి తత్సమృద్ధ్యతికోటిశః,, ఇతిక్షేత్రవిశేషమధికృత్యోక్తం - నను దివ్యదేశవసతో భాగవతస్యాపి జ్ఞానతోజ్ఞానతోవాపి కృతం కోటిగుణితంస్యాదిత్యత్రాహ - భగవత్ప్రవణర్కళ్ ఇతి - వృత్రక్షత్రబంధుక్కళ్ పోలే,వృత్రక్షత్రబంధుప్రభృతీనామివ - అదోషజ్గళైయుమ్, తాన్ దోషానపి- పోక్కి, నివర్త్య- ఏవంప్రభావంప్రతిపాద్య తత్ప్రభావంవిదన్

సా-సం—ఇతువుమ్, ప్రాతికూలాచరణస్యానిష్టసాధకత్వంచ-భగవత్ప్రభావం - భగవన్నిగ్రహకార్యమిత్యర్థః - భగవత్ప్రతికూలానాం రూపనామాది ఏవంచేదపి భగవత్ప్రవణానాం నైవం - కింతుక్రమణాపకారకమిత్యాహ - భగవత్ప్రవణర్కళ్-ఇతి-

మూ— ఆనపిన్నుస్వసంకల్పనియతమాయిరుప్పతేతేను మొరువ్యాజత్తాలేస ర్వేశ్వరన్ స్వరూపప్రాప్తమానము కైంకర్యమ్ కొడుక్కనినైప్పిట్టఅధికారిపక్కలుళ్ళదోషజ్గళుక్కుచ్చెలవు శెయ్‌వాన్. ‘‘ఏకశ్శాస్తానద్వితీయోస్తి శాస్తా,, ఎన్నుమ్ ‘‘ప్రశాసితారం సర్వేషాం,, ఎన్నుమ్ ‘‘శాస్తావిష్ణుర శేషస్య,, ఎన్నుమ్‌శొల్లప్పడుకిర అవస్తానేయెన్ను తెళిన్ను ‘‘రాగాదిదూషితేచిత్తేనాస్పదీమధుసూదనః। నబధ్నాతిరతింహంసశ్చిరకదాచిత్కర్దమాంభసి,, ఇత్యాదికళై ప్పార్‌త్తు నెకిళ్గాతేఇవ్వధికారికళ్ పక్కలుళ్ళగుణాంశత్తై మరుభూమియిల్ తణ్ ణీర్ పెత్తాప్పోలేయుకన్ను

షా-దీ— యిరుక్కక్కడవనెన్నునిగమిక్కిరార్- ఆనపిన్నిత్యాదియాల్-నినైప్పిట్ట, సంకల్పిత్త- శెలవు, శిక్షై- నెకిళ్గాతే, అనాదరియాతే - ఆపాతదృష్ట్యా నెకిళ్చి ప్రసక్తం-ఆరామ్‌న్నాలిను భగవద్విముఖవిషయనూయిరుక్కుమ్- ఇజ్‌గు నెకిళ్గాతే యిరుక్కవే ప్రాప్తమ్ - యిద్వా, తనక్కురాగద్వేషాదికళ్ త్యాజ్యఙ్గళ్ ఎన్నారామ్ న్ను అవర్‌కళై నెకిళ్గాతేయిరుక్కు వేణుమెన్నైయిల్ హేతు-

సా.స్వా—నమక్కతిలన్వయమిల్లైయెన్ని లానాలుమపచారవర్జనమ్ సామాన్యబ్రాహ్మణవిషయత్తిలుమ్ తుల్యమాకైయాలే భాగవతవిషయత్తిలివనుక్కు కర్తవ్యాతిశయమిల్లైయే? ఆదరమధికమెన్నిలప్పోతు తనక్కుమపరాధప్రసక్తియుమ్ భాగవతాదరమ్ సిద్ధిక్కైయాలేఅపరాధరుచిప్రసంగియాతో? ఈశ్వరన్ శిక్షకనాకిల్ తనక్కుమపరాధప్రసంగత్తిల్ శిక్షై శంకిక్కైయామ్ ఇజ్గిరుక్తనాళ్ భక్తి(హర్ష)హానియుమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్కిర శంకైకళైపరిహరిత్తు కొణ్డు ఇజ్గిరున్త కాలమంచితవృత్తియై యుపసంహరిక్కిరార్.ఆనపిన్నితి- నినైప్పిట్ట, సంకల్పిత్త. శెలవు, శిక్షై-నెకిళ్గాతేతనక్కురాగాదికళాకాతెన్ను పార్‌త్తు భాగవతర్ తిరత్తిల్ అనాదరియాతే ఎన్నపడి -

సా.ప్ర—శెలవు శెయ్‌వానిత్యస్య అవస్తానే ఇత్యనేనాన్వయః- ఈశ్వరఏవ నిస్తారకఇత్యర్థః-నెకిళ్గాత్తే, నిస్సంశయోభూత్వా. రాగద్వేషాది కలుషమనసాం భగవచ్చింతనానర్హా ఇతివైముఖ్యమకృత్వే త్యర్థః. మరుభూమీత్యాది- మరుభూమావతితృషితోతిశీతలంతీర్థం తత్రైవలబ్ధ్వా యథాతుష్యేత్తథే త్యర్థః.

సా.వి—భాగవతనికటశాస్త్రమర్యాదామనుసృత్యనిస్సంశయఃకృతార్థస్తిష్ఠేదితిపరమప్రకృతముపసహరతి - ఆనపిన్నితి- అవన్ తానే, భగవానేవ- శెలవుశెయ్‌వాన్, దోషనివర్తకః - నెకిళ్గాతే, నిస్సంశయోభూత్వా- ఇవ్వధికారిపక్కల్, ఏతత్ప్రపన్నాధికారివిషయే - ఉళ్ళగుణాంశత్తై, ‘‘గుణదోషౌబుధోగృహ్ణ,, న్నిత్యుక్తరీత్యా విద్యమానగుణాంశం- మరుభూమియిల్, నిర్జలభూమౌ, తణ్ణీర్‌పెత్తాప్పోలే, మధురశీతలజలం ప్రాప్తఇవ - ఉకన్ను, సంతుష్య- యథాకథంచిద్భాగవతలాభేపితత్సహవాసమత్యజన్నిత్యర్థః-

సా-సం—అధికారార్థంనిగమయతి.ఆనపిన్నితి,శాస్త్రార్థోపప్లవరహితస్థలేప్రమాణసిద్ధస్యప్రపత్తిప్రభావస్యనామసంకీర్తనవిషయవాసాద్యతిశయస్యచయథాప్రమాణమసంకోచోక్తేస్సాత్వికస్మృత్యపాయభక్తిప్రపత్త్యన్యతరనిష్ఠానామర్థాదిసంగవ్యాధిగ్రస్తానామప్యవశ్యాదరణీయత్వసమర్థనాచ్చేత్యర్థః-వ్యాజశబ్దశ్శభక్తిప్రపత్త్యోరన్యతరపరః. ఉళ్ళదోషజ్గళుక్కు, అర్థసంగాదివ్యాధీనాం. శెలవుశెయ్‌వాన్, ప్రాయశ్చిత్తవిశేషేణ లఘుప్రత్యవాయేనవా నివర్తకఇత్యర్థః - అవస్తానే ఎన్ను తెళిన్ను, సమాభ్యధిక దరిద్రతయా

మూ— ''కర్మణా మనసా వాచా యదభీక్ష్ణం నిషేవతే। తదేవాపహరత్యేనం తస్మాత్ కల్యాణమాచరేత్'', ఎన్కిఱపడియే కరణత్రయత్తాలుమ్ శాస్త్రవిహితమాన నల్వళి విడాతే, ''సంసారవిషవృక్షస్య ద్వేఫలే హ్యమృతోపమే। కదాచిత్ కేశవే భక్తిః తద్భక్తైర్వా సమాగమః'', ఎన్ఱు ఇవ్విరణ్డుక్కుమ్ ఇరుప్పిడమాన కాలత్తుక్కు ప్రయోజనమాక వేణుమెన్ఱు ''పరమనైప్పయిలుమ్ తిరువుడైయ శిరుమామనిశరుడన్ శేర్త్తియాకిర శీరియపేఱ్ పెత్తుప్పిఱ్ తిరువరుళాలే పెత్తోమ్'', ఎన్ఱు కృతార్థరాయ్

సా-దీ— పరమనైప్పయిలుమ్ తిరువుడైయ, ''పార్కడల్ శేర్న్ద పరమనై పయిలుమ్ తిరువుడైయార్'', ఎన్కిఱపడియే పరమపురుషనై సమాశ్రయిక్కుమ్ సంపత్తైయుడైయ యాన్ఱపడి - శిరుమామనిశరుడన్, ''శిరుమామనిశరా'', యెన్కిఱపడియే దేహయాత్రానువృత్తియాల్ శిఱియరాయ్ త్తోన్ఱి జ్ఞానవైరాగ్యాదికళాల్ మహాప్రభావరాన భాగవతరుడన్ - శీరియ, శ్లాఘ్యమాన - తిరువరుళాలే, ''పణ్ణా నాళాలే నిన్ తిరువరుళుమ్ పఙ్గయత్తాళ్ తిరువరుళుం'', మెన్కిఱ దివ్యదంపతికళుడైయ ప్రసాదత్తాలే-

సా-స్వా—తానితి - భాగవతారాధనసందర్శనత్తాలే తానుమపరాధప్రసక్తనాకాతె ఎన్ఱుకరుత్తు. పరమనై ఇతి- పార్కడల్ శేర్న్దపరమపనై, పరమాత్మావై. పయిలుమ్, ఆశ్రయిక్కుమ్ పడియాన-తిరు,సంపత్తైయుడైయరాన - శిరుమామనిశరుడన్, దేహయాత్రానువృత్తియాలే ప్రాకృతరుక్కుచ్చిఱియవరాయ్ త్తోన్ఱి జ్ఞానవైరాగ్యాదికళాలే. మా, మహాప్రభావరాన. మనిశర్, భాగవతరుడన్- శేర్త్తి, సంసర్గమాకిర. శీరియ, శ్లాఘ్యమాన - పేఱుమ్పెత్తై, పెరియ పురుషార్థత్తై - తిరువరుళాలే, దివ్యదంపతికళుడైయ శ్రీమత్కృపైయాలే ఎన్ఱపడి.

సా-ప్ర— నల్వళి కై విడాతే, సన్మార్గపరిత్యాగేన - పరమనైప్పయిలుమితి - ఆబాల్యం సర్వేశ్వరస్య శ్రీమన్నారాయణస్యనిరంతరానుసంధానరూప నిరవధికసంపత్సమృద్ధైః పరమైకాంతిభిస్సహవాసరూపమితి సమీచీనంస్వరూపానురూపం ఫలంభగవత్కృపయైవాహంలబ్ధవానితిస్వకార్తార్థ్యమనుసంధాయ-

సా-వి— పరమనైప్పయిలుమ్ తిరువుడైయ శిరుమామనిశరుడన్, ''పార్కడల్ శేర్న్దపరమనై ప్పయిలుమ్ తిరువుడైయార్'',రిత్యుక్తప్రకారేణ పరమపురుష సమాశ్రయణ సంపద్యుక్తైః - శిరుమామనిశరుడన్, ''శిరుమామనిశ'',రిత్యుక్తప్రకారేణ దేహయాత్రానువృత్త్యా స్వల్పైఎ జ్ఞానవైరాగ్య సమృద్ధ్యాఅధికైర్భాగవతైస్సహ- శేర్త్తియాకిర, సంబంధాఖ్యం- శీరియ, శ్రేష్ఠం - పేఱా, ప్రాప్తుమశక్యం - పేత్తై ఫలమ్-తిరువరుళాల్, భగవత్కృపయైవ - పెత్తోమ్, ప్రాప్తాస్మః -

సా-సం— స్వజ్ఞానప్రతిబంధకరహితతయా ప్రమాణశతసిద్ధ శ్రీమన్నారాయణ ఏవేతి నిశ్చిత్య - అభీక్ష్ణం, ప్రతిక్షణం - పునః పునరితియావత్ - కర్మణా మనసా వాచా కల్యాణమాచరేదిత్యర్థః - కల్యాణం, అర్థాది విషయకరాగాది మత్స్వపి భాగవతేషు కించిత్కరణం, శ్రుత్యాది సిద్ధనిత్యాది కంచనల్వళి, భాగవతారాధనాదికం - పరమనై యిత్యాది- సర్వస్మాత్పరవిషయే చిత్తద్రవీకరణరూపస్తుత్యాత్మక గాథాగాన శ్రీమంతః - శరీరతోఽనధికా అపి ప్రభావాన్మహాంత ఇతినిశ్చిత్య తేషాం కింకరతయా తైస్సహవర్తనరూపమలభ్యం ఫలం శ్రియఃపతేః కరుణయాలబ్ధవంత ఇతికృతార్థాస్సంతః శ్రియఃపతే-

మూ—"తిరుమాల్ తన్నైక్కొణ్డ నజ్గట్కుజ్గే వరుమ్ తీవినైయే" ఎన్ఱువ్యవసితనామ్ "ఆళ్ కిన్ఱానాఴియా నారాల్ కుఱ్ఱైయుడైయమ్" ఎన్నిరుపడియే పరమపదత్తిల్ పెరప్పుకుకిర పరిపూర్ణ కైంకర్య సామ్రాజ్యత్తుక్కు ఇన్ఱై(పూ)ముడిశూడి యిరుక్క ప్రాప్తమ్ -

సా-దీ— తిరుమాల్ తన్నైక్కొణ్డ నజ్గళుక్కు, శ్రియఃపతిపరిగ్రహీతనముక్కు. తీవినైయె జ్గే వరుమ్, దుష్కర్మజ్గళ్ జ్గే వరువన ఎన్ఱునిశ్చితనామ్. ఆళ్ కిన్ఱ నాఴియాన్, చక్రపాణిరస్మై ఆళ్ కిన్ఱాన్. రక్షియానిన్ఱాన్-ఆరాల్ కుఱ్ఱై యుడైయమ్, మత్తవరాల్ పెరుమ్ ఎన్నక్కుఱై యుడైయోమ్నామ్. సర్వముమ్ నమక్కుపరిపూర్ణమ్ - ఇజ్గే, ఇవ్విభూతియిలే. ముడిశూడి, పరమ పద సామ్రాజ్యత్తుక్కు పట్టాభి షిక్తనాయిరుక్క ప్రాప్తమ్. ఇవ్విధి కారార్థమాన ప్రభావ రక్షైయై రహస్య త్రయత్తిలనుసంధిక్కుమ్స్థలత్తై ం

సా-స్వా— తిరుమాలితి - తిరుమాల్, శ్రియఃపతి - తన్నైక్కొణ్డ, పరిగ్రహిత్త నజ్గళుక్కు - ఎజ్గే తీవినై, క్రూర పాపమ్ వరుమెన్ఱు వ్యవసిత నామ్, నిశ్చయముడైయవ నామ్ - ఆఴియాన్, చక్రాయుధః. నమ్మై యాళ్ కిన్ఱాన్ - ఇనియారాల్ కుఱ్ఱైయుడైయమ్. మత్తైవరాల్ పేత్తుక్కు కుఱైయుడైయోమ్ - సర్వముమ్ నమక్కు సంపూర్ణమెన్ఱు- ఇజ్గే, సంసారత్తిలే- ముడిశూడి, పట్టాభిషిక్తనామ్ ఎన్ఱుపడి - ఇనియిన్త ప్రభావరక్షై రహస్య త్రయత్తిల్ వాచక శబ్దభావాత్ప్రతిపాద్య మల్లామైయాల్ తద్వ్యాఖ్యాన రూప విస్త ప్రబంధత్తిల్ ఇన్తనిరూపణ మసంగతమన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ -

సా - ప్ర — తిరుమాలితి - సంధ్యారాగ రంజిత సూర్య విశిష్టమేరు సదృశస్య చక్రపాణేః శ్రీధరస్య దివ్యమంగళ విగ్రహాది దృక్షయా క్రోశ హేతుభూతేన కేనాప్య నివర్త్యేన సర్వోత్కృష్ట నిరతిశయ ప్రీతిరూప నిరన్తరానుసంధానాత్మకో న్మస్తక వ్యామోహేన విశిష్టానామస్మాకం కథంవా క్రూరపాపం స్యాదిత్యర్థః - ఆళ్ కిన్ఱానిత్యాది. సముద్ర వచ్ఛ్రీమహార విగ్రహ విశిష్టే స్మత్స్వామినిసతి కేనవా అపూర్ణా భవే మేత్యర్థః. పూముడి శూడి, పుష్పాపీడ మాబధ్య- అభిషేకాయాలంకృతో యథాభిషేక మాకాంక్షమాణో నిర్భరోవ తిష్ఠేత - ఏవం ప్రపన్నోఽపి నిర్భరః పరిపూర్ణ భగవదనుభవ జనిత కైంకర్యసామ్రాజ్యాపేక్షోవ తిష్ఠేతేత్యర్థః- ఏవం భూతప్రభావస్యరహస్యత్రయే ప్రతిపాదకాంశం ప్రదర్శయతి-

సా-వి—తిరు మాల్ తన్నైక్కొణ్డ నజ్గళ్ కెజ్గే వరుమ్ తీవినైయే. తిరుమాల్, శ్రియఃపతిం - తన్నైక్కొణ్డ, ఆశ్రితవతాం - నజ్గళుక్కు, అస్మాకం - తీవినైయే, క్రూరపాపాని- ఎజ్గె, కుతస్స్యుః- ఆళ్ కిన్ఱానాఴియానారాల్ కుఱ్ఱైయుడైయమ్- ఆఴియాన్, చక్రధరః - ఆళ్ కిన్ఱాన్, రక్షకః. ఆరాల్, కేన హేతునా - కుఱ్ఱై, న్యూనతా - ఉడైయమ్, తిష్ఠేత్- పెరప్పుకుకిర, ప్రాప్స్యమానస్య - పూముడి శూడి, పుష్పాపీడంశిరసిధృత్వా-యథాసామ్రాజ్యాభిషేకం కాంక్షమాణోఽలంకృత స్తిష్ఠేత్తథాస్థాతుముచితమితి-

సా-సం— శ్చరణౌవాజ్ఞాంచశిరసాధృతవతామస్మాకంకుతఆగచ్ఛంతిక్రూరపాపానీత్యధ్యవసాయవాన్సన్ చక్రధరేణ కింకరత్వేన దేశవిశేషే మత్స్వీకరణం స్వస్య నకింకర భావకృతం - కింతు కేవల కృపయైవేతిచ ధియా ముడిశూడియిరుక్క ప్రాప్తమ్ - నహి సాయుజ్యపర్యవసితోభయ విభూతి విశిష్ట బ్రహ్మానుభవ సామ్రాజ్యాభిషేకో భగవదంతరంగో దాసీస్యైత దవమానేవా లభ్యస్స్యాదితిభావః-

మూ.— ఇప్పడి వ్యవస్థిత మాన ప్రభావమ్ రహస్య త్రయత్తిల్ ఫల నిర్దేశ ప్రదేశఙ్గళిలే అను షంగ సిద్ధ మాక అను సంధేయమ్ .

సా-దీ— కాట్టుకిరార్- ఇప్పడివ్యవస్థితమానవిత్యాది-వ్యవస్థితమ్,ఏత్తంచ్చురుక్కమన్ఱియేయథాప్రమాణమ్ ఫల నిర్దేశ ప్రదేశఙ్గళ్, వ్యక్త చతుర్థ్యాదికళ్ - అనుషంగ సిద్ధమాక, ఫలమ్ తత్ప్రభావాధీనమాకైయా ల్ ఫలత్తోడే కూడవను సంధేయ మెన్ఱుకరుత్తు -

ప్రపన్నస్యైహికందుఃఖమసహ్యమపినోహరిః । నివారయత్యతః కర్మప్రారబ్ధం నవినాశయేత్॥ ఇత్యేతద్వచనమందం హతార్థీ దుఃఖమైహికమ్ । హరిర్నివర్తయే న్నైవ ప్రారబ్ధాంశంతునాశయన్॥ అస్మద్దర్శననిష్ఠానాం కర్మజ్ఞానాది వర్తినామ్ । కాదాచిత్కార్థ సంగాదే ర్నిందత్యా నోప జాయ తె ॥ ఐకాంత్యం సుదృఢం యేషు క్వచిత్తేషు స్ఖలత్స్వపి । అవజ్ఞా పరిహర్తవ్యే త్యేవంశాస్త్ర విని ర్ణ యః ॥ ప్రపన్నవేష మాత్రాచ్చ తజ్జ్ఞానావధి వైష్ణవః। ఆదరాదనువర్తేత కిం పున స్స త్పథే స్థితాన్ ॥ భగవత్క్షేత్రమరణందేహినాముపకారకమ్ । ప్రాతికూల్యత్యజామేవవిపక్షైతిప్రసంగతః ॥

సా - స్వా — ఇప్పడి ఇతి • ఫల నిర్దేశ ప్రదేశఙ్గళిలే, నారా యణ పదోత్తర చతుర్థీ ప్ర భృతి కళిలేయెన్ఱపడి-అనుషంగసిద్ధమాక,ఫలమ్ప్రభావాధీనమాకైయాలేఅర్థసిద్ధమాకవనుసంధేయమెన్ఱపడి.

ఆనాలుమ్ శరణ్యన్ నిదర్శనాష్ట నాకైయాలే అనవచ్ఛిన్న ప్రభావ వానాకిలుమ్ భాగవతర్జా త్యాది కృతాపకర్ష వానక్కళాకైయాలే తథా విధ ప్రభావ రాక కూడుమో ? ఎన్నిర శంకైయై ప రిహరిత్తు క్కొణ్డుఏతాదృశ ప్రభావోప దేష్టాక్కళాన దేశికర్ పక్కల్కృతజ్ఞతాను సంధానరూపమాన

సా-ప్ర — ఇప్పడి వ్యవస్థితమానేత్యాదినా-ఫలనిర్దేశ ప్రదేశేష్వితి • మూల మంత్రే మంత్ర రత్నేచ ఫల నిర్దేశ పరే నారాయణా యేతి శబ్దే సిద్ధ సాధ్యోపాయ ప్రభావో వివక్షితః . తన్నిష్ఠస్య ప్రభా వశ్చా ర్థ్యా హృతేస్యా మిత్యత్రేతి ద్రష్టవ్య మితి భావః -

ఏవం ప్రతిపాది తస్య భాగవత ప్రభావస్యవాఙ్మనసా గోచర మాహాత్మ్య భగవత్పరమ సామ్య శ్రవణా దపరిచ్ఛేద్యత్వసిద్ధేస్సార్వ వర్ణికా నామపి భాగవతానామపరిచ్ఛిన్నమాహాత్మ్యవత్వ మవిశిష్ట

సా - వి — అనుషంగ సిద్ధమానేతి • ఫలప్రదానే ఫలస్యప్రభావంవినా సిద్ధ్యభావా త్తదనుషంగ సిద్ధః ప్ర భావోపి ఫలనిర్దేశ స్థలేనుసంధేయ ఇత్యర్థః.

సర్వభాగవతానాం మాహాత్మ్యంభగవతఇవా పరిచ్ఛేద్యం నవిస్మయనీయమిత్యాచార్యాఉపదిదిశు

సా-సం— ఇప్పడివ్యవస్థితమానవితి.ప్రమాణోపప్లవరహితస్థలేయథాప్రమాణం,ప్రమాణవిరోధవతివిశేషవచన తఉత్సర్గాపవాదాదినయేనచ సంకుచితవిషయతయావ్యవస్థితేత్యర్థః.అనుషంగేతి-"దురాచారోపి" త్యా రభ్య "ప్రభావా త్పరమాత్మన" ఇత్యాదినా బోధిత భక్తిముఖే నాప్యసంకుచిత ప్రభావవంతం । పతి కింక రతా తత్తదను గుణతయా యావద్భక్తపర్యంతేతి భక్తకైంకర్య రూపమపి ఫలంప్రాప్యాంతర్గతంతత్ప్రీతి సంబంధి భక్తప్రభావోపి ఫలపరే ణానుసంధేయ ఇత్యనుషంగసిద్ధమాక విత్యుక్తం.

భగవ చ్చరణారవిందయో న్యస్త భరాణాం ప్రభావే భగవానేవ సదృశ ఇత్యుక్తే విస్మయో

మూ— ఉణ్మైయురైక్కుమ్ మఱైకళిల్ ఓజ్గియ వుత్తమనార్, వణ్మైయళప్పరి తాతలిల్ వన్దుకழల్ పణివార్, తణ్మైకిడన్దిడ

సా-దీ — ఇవ్వధికారార్థత్తై, పాట్టాలుమ్ సంగ్రహిక్కిరార్. ఉణ్మైయురైక్కుమిత్యాద- ఉణ్మైయురైక్కుమ్ మఱైకళిల్, సత్యవాదికళాన ఉపనిషద్భాగజ్గళిలే - ఓజ్గియ ఉత్తమనార్, నిస్సమాభ్యధికత్వేన ప్రతిపాద్యనాన పురుషోత్తమన్ - వణ్మై, వైలక్షణ్యం - సిద్ధోపాయత్వనుడైయ ప్రభావమెన్నపడి. అళప్పరితు, పరిచ్ఛేదిక్క అశక్యమెన్నై. ఆతలిల్, ఆకైయాల్. ఉపాయ ప్రభావమ్ నిరవధికమాకైయాలెన్నపడి-వన్దుకழల్ పణివార్, అనన్యగతికళాయ్వన్దుతిరువడికళైసమాశ్రయిప్పారుడైయ- తణ్మై, నైచ్యం-

సా-స్వా— పాట్టాలధికారార్థత్తై సంగ్రహిక్కిరార్-ఉణ్మైఇతి - ఉణ్మై, ఉళ్ళపడి. ఉరైక్కుమ్, సత్యవాదికళాన. మఱైకళిల్, వేదజ్గళిల్ - వేదాంతజ్గళిలెన్నపడి - ఓజ్గియ, ప్రతిపాద్యనాన- నిస్సమాభ్యధికత్వేన ప్రతిపాద్యనాన - ఉత్తమనార్, పురుషోత్తమనుడైయ. వణ్మై, వైలక్షణ్యమ్.ప్రభావమెన్నపడి. అళప్పరితు, పరిచ్ఛేదిక్కవశక్యమెన్నై - ఆతలిల్, ఆకైయాల్ - సిద్ధోపాయ ప్రభావమపరిచ్ఛిన్నమాకైయాల్ - వన్దు, ఆకించన్యానన్యగతిత్వయుక్తరాయ్ వన్దు. కழల్ పణివార్, తిరువడికళై ఆశ్రయిక్కుమవర్-ప్రపన్నరుడైయ వెన్నపడి- తణ్మై, తాழ்చ్చి-జాత్యాది కృతనైచ్యమ్-కిడన్దిడ,

సా-ప్ర— మేవేతి పక్షపాత రహితాస్మదాచార్యా అవోచన్నిత్యాహ - ఉణ్మైయురైక్కుమిత్యాదినా- ఉణ్మై యురైక్కుమ్ మఱైకళిల్, అపౌరుషేయతయా కారణ దోష బాధక ప్రత్యయ రహితత్వాద్యథావస్థితార్థ బోధన శీలేషు వేదేషు. ఓజ్గియ వుత్తమనార్, "వేదాహమేతం పురుషమ్మహాంత"మిత్యాదిషు సర్వోత్కృష్టతయా బోధితస్య పురుషోత్తమస్య - వణ్మైయళప్పరితు, ప్రభావః పరిచ్ఛేత్తుమశక్యః - ఆతలిల్, అతఏవ - భగవతో పరిచ్ఛిన్నప్రభావవత్త్వాదేవేత్యర్థః - వన్దుకழల్ పణివార్ తణ్మై కిడన్దిడ, సర్వస్వామీ భగవానస్మాకమపి స్వామీత్యవగమ్య స్వస్వాతంత్ర్య బుద్ధిమపాస్య తదారాధన రూప సన్మార్గే ఆగత్య తచ్చరణారవిందయోః ప్రణిపతతాం నైచ్యే స్థితేపి -

సా-వి— రితి గాథయాహ - ఉణ్మైయురైక్కుమిత్యాదినా-ఉయర్న్దవర్, జ్ఞానాదిభిర్మహాంతోస్మదాచార్యాః- ఉణ్మై, యాథార్థ్యం - ఉరైక్కుమ్, వదంతీషు - మఱైకళిల్, శ్రుతిషు - ఓజ్గియ, "నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చ దృశ్యతే"ఇత్యాదినా - సర్వోత్తమత్వేన ప్రతిపాదితస్య - ఉత్తమనార్, పురుషోత్తమస్య - వణ్మై, ప్రభావః - అళప్పరితు, పరిచ్ఛిద్య జ్ఞాతుమశక్యః - ఆతలిల్, అతః- వన్దు,భగవత్సమీపమాగత్య-కழల్,చరణౌ.పణివార్,ఆశ్రయతాం-తణ్మై,అపకర్షః జాత్యాదిన్యూనత్వే.కిడన్దిడ, విద్యమానేపి-

సా సం— నభవత్యేవ - తాత్త్వికైరేషోక్తిరిత్యవోచన్నిత్యాహ-ఉణ్మైఇతి-ఉయర్న్దనర్,మహాదేశికాః - ఉణ్మై, వస్తుస్థితిం. ఓరన్దవిర, పక్షపాతరాహిత్యేన - ఉరైత్తనర్, ఉపదిదిశుః - కిమిత్య త్రాహ - ఉణ్మైఇత్యాది వియప్పిలతా మిత్యంతేన - యాథాత్మ్యప్రతిపాదకేషు వేదేషు సమాధిక రహితత్వేన ప్రతిపాదిత పురుషోత్తమస్య - వణ్మైఇతి - ప్రభావః - ఇయదితి జ్ఞాతుం నశక్యమితి- "మామేవయే ప్రపద్యంత", ఇత్యుక్త్యా ఆకించన్యేనాగత్య చరణావాశ్రయతాం - తణ్మై ఇతి - ప్రకృతి సంబంధాది నిబంధనా

మూ— త్తర (త్తా)మళవెన్న వియప్పిలతామ్, ఉణ్మైయురైత్తన రోరన్తవిరవు యిర్ న్తనరే ॥33॥

సా-దీ— జాతివ్యవస్థైయెన్నపడి - కిడన్తిడ, ఇరన్తతాకిలుమ్, అత్తాలవర్కళుక్కేతు కుత్తమెన్నుకరుత్తు-తరమ్, వరిశై-ప్రభావమెన్నపడి. "దేవాఅపినతంవిదుః,, ఎన్న ప్రభావమ్-అళవెన్నవియప్పిలతామ్, పరిచ్ఛిన్నమెన్కిరవరుక్కు-అగోచరమామ్-ఎన్నుమ్ ఉణ్మైయై-ఉయిర్ న్తనర్, జ్ఞానాదికళాలుమున్నతరానవస్మదాచార్యర్కళ్-ఓరన్తవిర, భాగవతరనువృత్తదోషర్నిర్దోషరెన్కిర పక్షపాతమ్ వైయ్యాతే- యద్వాసత్తుక్కళై ఇవ్వర్థత్తుక్కు-ఉపదేశయోగ్యర్-మాదృశరనర్హరెన్ను పక్షపాతమ్ పణ్ణాతే-ఉపదేశిత్తార్కళెన్కై-॥ 33॥

సా. స్వా — ఇరున్త తాకిలుమ్ - అత్తాలవర్ కళుక్కు పురుషార్థ హాని యిల్లామైయాలుమ్ ప్రభావ నిమిత్తభగవదభిమానత్తిల్ న్యూనత్తై యిల్లామైయాలుమ్ ప్రభావత్తుక్కు న్యూనత్తై యిల్లై ఎన్నుకరుత్తు - తరమ్, వరిశై - ప్రభావమెన్నపడి- అళవెన్న, పరిచ్ఛిన్నమెన్కిర - వియప్పిలతామ్, వియప్పు. ఉక్తి- పరిచ్ఛిన్నమెన్కిర వాక్కిల్లాత తామ్ - అపరిచ్ఛిన్నమెన్నపడి - "యోహ్యేనం పురుషం వేదదేవా అపినతంవిదుః,, ఎన్నతిరే-ఉణ్మై, భాగవతప్రభావమ్అపరిచ్ఛిన్నమెన్కిర యథార్థమానవర్థత్తై-ఉయర్న్తనర్, జ్ఞానానుష్ఠానఙ్గళాలే అధికరాన-వ్యాసాదిభ్యో ప్యధికరాన వస్మదాచార్యర్కళ్- ఓరన్తవిర, పక్షపాతమ్తవిర, సదోషభాగవతర్నిర్దుష్టభాగవతరెన్నుపక్షపాతమన్నికే-యద్వా, ఇవన్మన్దాధికారి, ఇవన్పూర్ణాధికారిఎన్నుపక్షపాతమిల్లామల్ కేవలవాత్సల్యత్తాలే-ఉరైత్తనర్, ఉపదేశిత్తరుళినార్కళెన్నపడి- ॥ 33 ॥

ఇప్పడి భాగవత ప్రభావ మపరిచ్ఛిన్నమెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? భాగవతనుక్కే పూర్వదశైయిల్ ఏతాదృశ ప్రభావ మిల్లైయే ? పూర్వదశైయిల్ ప్రభావ మిల్లావిట్టాలుమ్ ప్రపత్తి ప్రయుక్తమాక విదానీం తాదృశ ప్రభావ ముణ్డెన్నిల్ భక్తియోగ కృతమాక భక్తినిష్ఠనుక్కుమే తాదృశ ప్రభావమ్ప్రసంగియాతో ? అప్పోతు " సత్కర్మ నిరతా ,, ఇత్యాదినా ప్రపన్నరై అధికరాకస్తుతిక్కిరతు కూడుమో ? కించ ఉత్కృష్ట ప్రపత్తి ప్రయుక్తమాక ప్రభావమ్ శొల్లిల్ " తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసామతిరిక్తమాహుః ,, త్యాదినా సత్య తపః ప్రభృతి కళుక్కుమ్ పరమత్వమ్ శొల్లుకైయాలే తన్నిష్ఠర్క్కుమే తాదృశ ప్రభావమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న సత్యతపః ప్రభృతి సకల ధర్మాపేక్షయా ప్యత్యంతాభ్యర్హిత తయా, సకల

సా - ప్ర — తామళవెన్న వియప్పిలతామున్మై యురైత్తనర్, అపరిచ్ఛిన్న ప్రభావో భగవానేవైతేషాం సదృశ ఇత్యుక్తేపి కిమిదంవిస్మయనీయం - యతోపి భగవానేవ "అను వ్రజామ్యహం నిత్యం పూయేయేత్యంఘ్రిరేణుభి ,, రిత్యాదిభి స్స్వస్యాపి పావనతయా భాగవతాన వోచత్ - అతోన విస్మయనీయ మిదమిత్యేతత్సత్య మిత్య వోచన్ - ఓరన్తవిర, పక్షపాత రాహిత్యేన - ఉయర్న్తనరే, ఉన్నతా మహాంతో జ్ఞానాధికా వాది హంసనవాంబువాహ ప్రభృతయః పూర్వాచార్యా ఇత్యర్థః. ॥ 33 ॥

సా వి— తాన్ , స్వయం భగవానేవ - అళవు, ఉపమానం - తేషాం ప్రభావే భగవానేవ తుల్య ఇత్యర్థః - ఎన్న, ఇత్యుక్తేయథా. వియప్పు, విస్మయః - ఇలతామ్, నభవేత్తథా - ఉణ్మై, సత్యం - ఓరన్తవిర, పక్షపాత రాహిత్యేన - సర్వవర్ణసాధారణ్యేన - ఉరైత్తనర్, అవోచన్॥33॥

సా.సం— పరకర్షే విద్యమానేపి తేషాంప్రభావే. తామళవు, సభగవానేవతుల్యః . "సచ పూజ్యో యథాహ్యహం- మద్బ్రాహ్మణా స్తేహమసంశయంనృపే,,త్యాదిభి రుక్తే. వియప్పిలతామ్, నవిస్మయ నీయ మితి మహాదేశికా వస్తుస్థితి మపక్షపాతే నోపపదిదిశురిత్యర్థః॥33॥

మూ— రాగద్వేషమదాదికైరిహమహారక్షోభిరక్షోభి[తే] తంనిత్యేంరక్షితరిస్థితేనిజభరన్యాసాభిధానంతపః॥

సా. దీ— శ్రీభాగవతరుడైయ ప్రభావమ్ వేదవాచామప్యగోచరమెన్నుప సంహరిక్కిరార్ - రాగద్వేషేతి - రాగాదికళై మహారక్షస్సుక్కళ్ - రాక్షసరైయుమ్ వెల్లుకైయాలే మహారక్షస్త్వమ్- ఆదిశబ్దమ్ మోహాదిమైకాట్టుమ్- ఇహ, జగతి. తైరక్షోభిరక్షోభితం, అనభిభూతం - మోక్ష విషయ ప్రపత్తి క్కు రాగాదికళాల్ ప్రతిబంధ మిల్లై. శిక్షయాపి క్రోడీకరిక్క ఎనిరారిరే - నిత్యే రక్షితరి, నిత్యరక్షకనానశ్రియఃపతివిషయత్తిల్-రక్షణం, మోక్షః-స్థితేఎన్నైయాల్ ఎప్పోనమ్మైఆశ్రయిప్పార్కళెన్ను పార్త్తు క్కొండిరుక్కైతోత్తుకిరతు.సన్నిహితేఎన్నత్తాకవుమామ్-నిజభరన్యాసాభిధానం- ఆత్మరక్షాభరసమర్పణాఖ్యం- యత్తపః,

సా. స్వా— విరోధినిరాసకతయా, సకలేష్టప్రదతయా, ఆశుకారితయా, అన్యైశ్చవైలక్షణ్యైర్వేదానామప్యగోచరాపరిచ్ఛిన్నప్రభావయుక్తతయా న్యాసస్యతత్ప్రియుక్తభాగవతప్రభావవర్ణనముపపన్నమిత్యభిప్రాయేణ శ్లోకేనా ప్యధికారార్థమాత్రం సంగ్రహిక్కిరార్ - రాగేతి - రాగః, విషయకామనా - ద్వేషః, తత్ప్రతిబంధకేషు ద్వేషః - మదః, స్వోత్కర్షాభిమానః - ఏవమాదిభిరనాత్మగుణైః - మహారక్షోభిః, రాక్షసానామప్యేతే అనాత్మగుణా ఆత్మనాశకా ఇతి మహారక్షస్త్వేన రాగాదయో నిరూప్యంతే. ఏతైరక్షోభితే, అప్రతిబద్ధే. నిత్యే రక్షితరి, నిత్యం రక్షితరి - ప్రపన్నానాం రాగాదిదోషే సత్యపి సంకల్పితకాలే భగవతా ఫలప్రదానాదాశ్రితరాగాదిరక్షోభిరక్షోభితేఇత్యర్థః. నిత్యమాశ్రితరక్షణవ్యాజాన్వేషణపరతయా నిత్యరక్షితృత్వం - స్థితే, నిత్యరక్షితృత్వేన స్థితే - నిత్యే స్థితే అక్షోభితే రక్షితరి విషయే - అక్షోభితమితి పాఠే తపో విశేషణమ్ - అక్షోభితం యత్తపః,రక్షితరి స్థితే

సా. ప్ర— ఏవముపాయనిష్ఠానాం ప్రభావమపరిచ్ఛిన్నం ప్రదర్శ్యోపాయప్రభావమప్యపరిచ్ఛిన్నం ప్రదర్శయతి - రాగద్వేషేత్యాదినా - మాత్సర్యాదిరాదిశబ్దార్థః. మహారక్షాంసి, రావణకుంభకర్ణాదీని యథా భగవద్వ్యతిరిక్తైరనివర్త్యాని. తథైతేపి భగవద్వ్యతిరిక్తైరనివార్యా ఇత్యర్థః. ఏవంచప్రపన్నానాంశ్రీమన్నారాయణ ఏవ రక్షకఇతితైరక్షోభితం- స్థితేప్రతిష్ఠితే "స్థితే మనసి సుస్వస్థే"

సా. వి— మైభర్గవతి భరన్యాసరూపం సర్వోత్కృష్టం తపఃకృతం తన్మహిమా దేవానామపి పరిచ్ఛేత్తుమశక్య ఇత్యాహ - రాగేతి - రాగః,విషయాభిలాషః-ద్వేషః,విషయాలాభవిరోధిక్రోధః- మదః, ।దవ్యపాండిత్యాది జనితోగర్వః - ఆదిశబ్దేన మోహాదిసంగ్రహః - ఏతైరేవ మహారక్షోభిః, అతిపీడాకరైః. ధర్మధ్వంసిభిరితిభావః - అక్షోభితం, క్షోభమప్రాపితం. రాగద్వేషాది కృతోపప్లవ ఇతరతపఇవ భరన్యాసతపోనాశయితుం నప్రసరతీతి భావః - నిత్యే, ప్రళయప్రాక్కాలికతపః ఫలమపిప్రదాతుం లగ్నకతయా సన్నిహితే- రక్షితరి, భగవతి- నిజభరన్యాసాభిధానం,నిజభరసమర్పణనామకం-

సా. సం— అథ సాధ్యోపాయనిష్ఠప్రభావోపి సాధ్యోపాయప్రభావాయత్తఇతి తత్ప్రభావమాహ - రాగేతి - రాగః, విషయతృష్ణాత్మికాబుద్ధిః - ద్వేషః, భగవద్భాగవతవిషయే ప్రతికూలతాబుద్ధిః - మదః,కులవిద్యాధనవృత్తాదిసంభవోగర్వః - ఆదిశబ్దేన మోహమాత్సర్యాదయ అకృత్యకరణాదయశ్చగృహ్యంతే - ఇహ, అస్మిన్ జగతి - మహారక్షోభిః, ఆస్తికానామేతాన్యేవ మహారక్షాంసి. ఏతైరక్షోభితే, నిత్యంరక్షితరి స్థితే- నహిప్రపన్నే రాగాదికమస్తీతిభరస్వీకరణకార్యమపిలుప్తం భవతి నిత్యరక్షణజాగరూకస్సన్రక్షణదీక్షాయామేవవ్యవస్థితోహిసఇతిభావః.ఏవంవ్యవస్థితేభగవతిస్వాత్మరక్షాభరసమర్పణరూపం

మూ—యత్కక్షీకృతమత్యశేత వివిధాన్ ధర్మానధర్మద్రుహస్తద్భూమార్ణవలేశవర్ణనమపి ప్రాచాం న వాచాం

సా-దీ— "తస్మాన్న్యాసమేషాం" ఇత్యుక్త అతిరిక్తతపస్త్వేన. కక్షీకృతం, స్వీకృతం సత్ - అధర్మద్రుహః వివిధాన్ ధర్మాన్ "ధర్మేణ పాపమపనుదతి" ఇతి నైరుక్త్యాత్ అధర్మవిరోధికత్వేన నానావిధధర్మాన్ సత్యం తపో దమశ్శమో దానమిత్యాదికాన్ - అత్యశేత అతిరిక్తమాహుః - "తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసామతిరిక్తమాహుః - సర్వేషాం తపసాం న్యాసమతిరిక్తం తపశ్శ్రుతం" ఇతి శ్రుతేః - తద్భూమార్ణవలేశవర్ణనమపి - తస్య, న్యాసస్య. భూమార్ణవః, మహిమసముద్రః - తస్య లేశః, శీకరాణుః. తద్వర్ణనమపి - అపిశబ్దాన్మహిమార్ణవవర్ణనం తు దైయకైముత్యేనాశక్యత్వం సూచితమ్ - ప్రాచాం వాచాం, ఉపనిష

సా-స్వా—సత్యతో భీతం యత్ తపః ఇత్యన్వయః - భగవనీతి శేషః - భగవద్విషయే య న్నిజభరన్యాసాభిధానం తపః. అధర్మద్రుహః "ధర్మేణ పాపమపనుదతీ" తి సకల పాప నివర్తకాన్ . వివిధాన్, సత్య తపః ప్రభృతి భేదేన భిన్నాన్ . ధర్మాన్, భక్తియోగపర్యంతానపి . ధర్మశబ్దేనాసంకోచాత్సర్వ సాధ్య ధర్మగ్రహణమ్ - అత్యశేత, అతిశయితమ భూదితి త్యధ్యాహారః - ఇతి కక్షీకృతం, దేవేనాంగీకృతం - తద్భూమార్ణవ లేశ వర్ణనమపి - తస్య, న్యాసాఖ్య తపసః - భూమా, ప్రభావః - స ఏవార్ణవః - తస్య లేశః, ఏకదేశః - తస్య వర్ణనమపి. ప్రాచాం వాచాం, వేదానాం - సంభూయ మిళితానామపి.

సా-ప్ర—ఇత్యాది శ్లోకద్వయోక్త ప్రకారేణాశ్రితరక్షణే ప్రతిష్ఠితే భగవతీత్యర్థః - కక్షీకృతం, అంగీకృతం. అధికారిణా కృతం - "భక్త్యాదావశక్త్యభావ" ఇత్యాదినోక్త పంచదశవిధాధికారేషు కించిద్విశిష్టైరనుష్ఠిత మిత్యర్థః - ఏవం విధాధికారశూన్యైరనుష్ఠితస్యానధికారిణా కృతమకృత మితి న్యాయాత్తత్స్వరూపస్యైవాసిద్ధేరతిశయాసిద్ధేరితి భావః . ఏవం భూతం భరన్యాసాఖ్యమ్ యత్తపః. అధర్మద్రుహః, "ధర్మేణపాపమపనుదతీ" త్యుక్త ప్రకారేణ పాప ప్రాయశ్చిత్తాత్మకాన్ ధర్మాన్ "న్యాసమేషాం తపసామతిరిక్తమాహుః - నార్హంతి శరణస్థస్య కలాం కోటితమీమపీ" త్యుక్త ప్రకారేణ అత్యశేత . తద్భూమార్ణవస్య, భరన్యాస మహిమసముద్రస్యైకదేశ వర్ణనమపి నిత్యానామపి వేదానా

సా-వి—యత్కక్షీకృతం, యైరనుష్ఠితం - తపః "తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసామతిరిక్తమాహుః" ఇతి శ్రుతౌ తపసాం మధ్యే ఉత్కృష్టమిత్యుక్తత్వాత్ తపస ఏవ తపసాముత్కృష్టత్వాత్ తప ఇత్యుక్తం. పాపశోధనత్వాత్తపశ్శబ్దవ్యపదేశః. వివిధాన్, అధర్మద్రుహః - పాపనివర్తకాన్ "ధర్మేణపాపమపనుదతీ" త్యుక్తేః "ప్రాజాపత్యో హారుణిరి" తిఖండే "సత్యేన వాయురావాతీ" త్యారభ్యోక్తాన్ తపోపశమనాది రూపకర్మయోగ జ్ఞానయోగ భక్తియోగాదిరూపాన్ - అత్యశేత, అతిశేతే స్మ - తేభ్యః ఉత్కర్షమలభతేత్యర్థః - "శీఙ్ స్వప్నే" ఇత్యస్మాదతిపూర్వాల్లిడాత్మనేపదైకవచనం - "తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసామతిరిక్తమాహుః" ఇతి శ్రుతేః - "సత్కర్మనిరతాశ్శుద్ధాస్సాంఖ్యయోగ విశారదాః। నార్హంతి శరణస్థస్య కలాం కోటితమీమపి" ఇత్యాది స్మృతేశ్చేతి భావః - తేషాం శరణాగతి నిష్ఠానాం భూమ్నో మహిమ్న ఏవార్ణవస్య లేశవర్ణనం,

సా.సం—యత్కక్షీకృతం, పరిగృహీతం . అనుష్ఠితమితియావత్ - తత్తపః. వివిధాన్ధర్మానత్యశేత. "తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసామతిరిక్తమాహుః - న్యాస ఏవాత్యరేచయత్ - ఏతద్వై మహోపనిషద" మిత్యాద్యుక్తవిధయా "తపో దమశ్శమో దాన" మిత్యాదినోక్తాన్ బహూన్ ధర్మానత్యశేత, సర్వేభ్యోప్యతిశయితమాసీత్ - తేషామేవం తద్వశీకరణాసాధనత్వాదితి భావః - తస్య, తపసః - భూమా, మాహాత్మ్యం. స ఏవార్ణవః. తత్ర

మూ.— పదమ్॥ ౫౮॥

ఇతికవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే ప్రభావరక్షాధికారష్షడ్వింశః.
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే. స్థిరీకరణభాగో ద్వితీయః. ❋ శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః. ❋

సా-దీ.— ద్వాక్యజ్ఞ ఖుక్కు. నపదం, అగోచర మెన్నపడి. ॥ ౫౮ ॥
ఇతి శ్రీమద్వాధూలకులతిలక శ్రీలక్ష్మణార్య కృపాపాత్రస్య, శ్రీవేదాంతాచార్య పాదారవిందనిరతిశయభక్తియుక్తస్య,— శ్రీభాష్యశ్రీనివాసస్య కృతిషు శ్రీసారదీపికాయాం ప్రభావరక్షాధికారష్షడ్వింశః.

సా-స్వా—అపిః కాకాక్షి న్యాయేనోభయత్రాన్వీయతే- నపదం, నవిషయ భూతం - యస్య భగవతః ఉపాయత్వ ప్రభావః "యతోవాచో నివర్తంత" ఇతి వేదాపరిచ్ఛిన్నః - తస్యాప్యుపాయాంతర స్థానాపన్నత్వ రూపోపాయత్వాపాదకస్య న్యాసస్య ప్రభావః కైముత్య న్యాయేన వేదానామప్య విషయః ఏ స్తుకరుత్తు - జనస్థాన నివాసీనాం ఋషీణాం తపః దుర్బల రక్షోభిః క్షోభితం. ఇదన్తు తపః మహా రక్షోభిరప్యక్షోభిత మితి వ్యతిరేకశ్చ వ్యజ్యతే - అక్షోభిత మితి పాఠ ఏవ సమీచీనః ॥ ౫౮ ॥

ఇతి శ్రీమదాత్రేయ కృష్ణార్య సుతేన తచ్చరణాంబుజ చంచరీకేణ శ్రీమద్వేదాంతరామానుజ
యతీంద్ర మహాదేశిక కటాక్షలబ్ధ సకల వేదాంత రహస్య జాతేన గోపాల దాసేన
విరచితాయా ముత్తర సారాస్వాదిన్యాం ప్రభావ రక్షాధికార ష్షడ్వింశః-

సా.ప్ర—మశక్యమిత్యర్థః-ఇహ, రాగద్వేషమదాదికైరక్షోభిరక్షోభితం స్థితే నిత్యే రక్షితరినిజభరన్యాసాభిధానం కక్షీ కృతం యత్తపః అధర్మ ద్రుహో వివిధాన్ ధర్మాన్నత్య శేత - తద్భూమాణవ లేశ వర్ణనం ప్రాచాం వాచామపి నపద మిత్యన్వయః ॥ ౫౮ ॥

ఇతి భారద్వాజ కులతిలకస్య శ్రీనివాసాచార్యస్యసూనోః శ్రీనివాసాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీసార ప్రకాశికాయాం ప్రభావ రక్షాధికార ష్షడ్వింశః.

సా-వి— బిందుమాత్రవర్ణనమపి ప్రాచాం వాచాం, వేదానామపి నపదం, నవిషయః- "తస్మాద్బ్రహ్మణో మహిమాన మాప్నోతీ" తి బ్రహ్మమహిమవతాం ప్రభావో వేదానామపి వర్ణయితుమశక్య ఇతి భావః॥ ౫౮॥
ప్రపన్నస్యైహికం దుఃఖమసహ్యమపినోహరిః । నివారయత్యతః కర్మప్రారబ్ధం నవినాశయేత్॥
ఇత్యేతద్వచనమందం హితార్థీ దుఃఖమైహికమ్ । హరిర్నివర్తయేన్నైవ ప్రారబ్ధాంశంతునాశయేత్॥
అస్మద్దర్శననిష్ఠానాం కర్మజ్ఞానాది వర్తినామ్ । కాదాచిత్కార్థ సంగాదే ర్నింద్యతా నోప జాయతే ॥ ఐకాంత్యం సుదృఢం యేషు క్వచిత్తేషు స్ఖలత్స్వపి । అవజ్ఞా పరిహర్తవ్యేత్యేవం శాస్త్రవినిర్ణయః ॥ ప్రపన్నవేష మాత్రాచ్చ తజ్జ్ఞానావధి వైష్ణవః । ఆదరాదనువర్తేత కిం పునస్సత్పథే స్థితాన్ ॥
భగవత్క్షేత్రమరణం దేహినాముపకారకమ్ । ప్రాతికూల్యత్యజామేవవిపక్షైతి ప్రసంగతః ॥

ఇతి శ్రీశైలకులతిలక శ్రీవేంకటసోమసుత్వనస్సుతే శ్రీనివాస దేశిక కృపాలబ్ధసారార్థజ్ఞానేన
శ్రీనివాసదాసేనలిఖితాయాం శ్రీసారవివరిణ్యాం ప్రభావరక్షాధికారష్షడ్వింశః.

సా-సం— యోశేశః తద్వర్ణనసమపీయత్తయా ప్రాచాం వాచాం, వేదాంతానామపి -నపదం,నవిషయం ॥౫౮॥
ఇతి శ్రీపరకాలయతివిరచితే శ్రీసారప్రకాశికాసంగ్రహే ప్రభావరక్షాధికారష్షడ్వింశః.

శ్రీః

ద్వితీయసమ్పుటశుద్ధాశుద్ధపత్రికా

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧	౬	మఖీలం	మఖిలం
౨	౨౪	భితియమ్	భీతియుమ్
,,	,,	విభర్ణాతత్వ	నిర్భరతత్వ
౪	౧౦	పరు	వరు
,,	౨౦	బ్రహ్మానందా	బ్రహ్మానందా
౫	౭	పురుషాథ	పురుషార్థ
౬	౨౦	నిష్ట	నిష్ఠ
,,	౨౮	కతవ్యాంశ	కర్తవ్యాంశ
,,	౨౯	కైంకర్య	కైంకర్య
౭	౨౫	రూవ	రూప
౮	౬	పురుహార్థ	పురుషార్థ
,,	,,	వాసనైయిల్	వాసనైయర
,,	౮	విశ్వాసనీయ	విశ్వసనీయ
,,	౨౩	ముతి	మితి
,,	౨౮	నిర్భ	నిర్ణయ
౯	౩	జగ్రైత	జాగ్రత్తై
౧౦	౨౮	శ్వోచ్యంతే	శ్లోచ్యంతే
,,	౩౧	పృతి	స్మృతి
౧౧	౯	మూల్య	ము
,,	౧౬	తీట్టుమ్	తీట్టుమ్
౧౨	౧౮	మహార్వ	మహార్ష
,,	౨౮	విభుధా	విబుధా
౧౪	[illegible]	ద్వంక్తే	ద్వంక్తే
,,	౯	జ్ఞ	జ్ఞ
,,	౧౪	సర్వం	సర్వం
,,	౧౮	జనాధన	జనార్దన
,,	౧౯	వృద్దాది	వృధాది
,,	౨౨	పూతే	పూర్తే
౧౫	౧౭	నయయన	నయన
౧౬	౨౨	నమిత్తం	నిమిత్తం
౨౦	౯	ప్రారబ్బ	ప్రారబ్ధ
౨౪	౨౬	త్పుదై	త్పుదై
,,	,,	సుప్తానం	సుష్ఠానం
౨౫	౯	వృత్తే	వృత్తే
౨౭	౧౦	సంభావి	సంభవి
౨౮	౨	భాదాది	భావాది
౨౯	౩౧	స్వనిష్టా	స్వనిష్ఠా
౩౦	౧౩	రిక్తే	రిక్తే
,,	౧౯	తంత్ర్యాది	తంత్ర్యాది
,,	౨౦	నివృత్తై	నివృత్తై
,,	౨౫	నహేరా	నహేరా
౩౨	౨౫	ప్రత్యేవ	ప్రత్యేవ
౩౩	౨౮	పక్కాల్	పక్కల్
౩౫	౧౩	ప్రాత్ప్యపాయ	ప్రాప్త్యపాయ
,,	౨౮	స్వాతంత్ర్యా	స్వాతంత్ర్య
౩౬	౨౨	హింత	హిత
౩౭	౨౧	విశ్వాసచ్ఛ	విశ్వాసచ్ఛ
,,	౨౭	మత్తిరుక్కెయుమ్	మత్తిరుక్కెయుమ్
౩౮	౨౬	ర్యప్రమాణం	ర్యైప్రమాణం
,,	౨౮	నిప్పత్తయే	నివృత్తయే
౪౦	౧౦	స్దితియుమ్	స్థితియుమ్
౪౧	౨౨	ప్రాప్త	ప్రాప్తు
,,	౨౬	దస్తి	దస్థితి
౪౨	౨౨	శబ్దార్ధారి	శబ్దార్థారి
౪౪	౨౮	పాషికమాశ	ప్రాషికమాక్ష

పుటమ్	పంక్తి.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్	పుటమ్	పంక్తి.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౪౫	౧౮	వవతో	వతో	౭౪	౧౦	ఉజ్జ్వన్న	ఇషన్న
౪౯	౧౯	స్థిత	స్నిత	,,	౨౦	కృత్య	కృత్యా
౪౭	౩	ద్వ్యేదేశి	ద్వ్యేశే	౭౫	౯	సాదు	సాధు
,,	౨౮	మణ్ధ్యా	మణ్ణ్యా	౭౯	౧౧	క్షిర	క్షీర
౫౦	౧౩	నిషా	నిష్ఠా	౮౧	౩	అర్చావతారం	అర్చావతార
,,	౨౬	శేషేణ	శేషిణ	,,	౬	ఆప్పడియే	అప్పడియే
౫౩	౨౦	వైక్ష్ణ	వైణ్ణ	,,	౧౦	వరాధి	వరాది
౫౪	౬	ధీయాత్వ	దీయత్వ	,,	౨౨	తపరి	పరి
౫౫	౭	బరుప	ఒరుపడి	,,	౩౧	పత్యక్ష	ప్రత్యక్ష
౫౬	,,	దుశిఖాబ్ది	దుఃఖాబ్ధి	౮౪	౬	తిల్లై	తిల్లై
,,	౨౪	కేటు	కేట్టు	,,	౧౧	మితిశ	మితి
,,	౨౮	నిశీపంతి	నశీపంతి	,,	౧౭	పావనత్వా	పావనత్వ
౫౭	౭	మాకపుమ్	మాశవుమ్	,,	౨౧	త్వత	తత్వ
,,	౮	ఇస్ఫోతు	ఇఫ్పోతు	[illegible]	౧౧	లాళాన	లాళన
౫౮	౧౬	ఎన్న	ఎన్న	౮౬	౨౭	త్మైంకర్య	త్రైంకర్య
౬౦	౨౬	శ్రీపాతం	శ్రీపాదం	౮౭	[illegible]	ప్రావ	ప్రావ[illegible]
,,	౩౦	కుసుమే	కుసుమై			యిరుత్తి-రా	యిరుక్కి-రా
౬౧	౩	ఎణ్ళ	ఎణ్వళ	,,	[illegible]	తేషాం	తేషాం
,,	౨౧	యల్లాత్	యల్లాల్	౯౧	౨౯	అవున	అవున
,,	౨౨	సజానాతి	నజానాతి	౯౨	౧౧	శమతియుతయా	మతిశయుతయా
౬౪	౨౦	మల్లాషై	మల్లాషై	,,	౩[illegible]	క[illegible]త్తి	కరోతి
౬౮	౨౮	సఘటతె	నఘటతే	౯౪	[illegible]	[illegible]కొళ్ళ	పణికొళ్ళ
౬౯	౨	ణ్ణరికిలేక్	ణ్ణరివిలేక్	[illegible]	౨	పరై[illegible]యుదుతల్	వరైయు[illegible]ల్
,,	౫	ణ్ణరికిలేక్	ణ్ణరివిలేక్	౯౭	౧	కణ్ణ	కణ్ణ
,,	౧౯	ణ్ణరికిలేక్	ణ్ణరివిలేక్	,,	౨౨	సవాభ్యా	స్వాభ్యా
౭౦	౫	అవిక్కోర్	అవిక్కోర్	౯౮	౨౮	భరస్తదు[illegible]	భరాశ
,,	౨౫	న్నిలేక	న్నిలేక్	,,	౩౦	ప్రపన్న	ప్రపన్న
,,	౩౦	ద్వితీయా	ద్వితీ[illegible]యా	౯౯	౧౫	శ్చా	శ్చా
౭౧	౩౧	రూవ	[illegible]రూప			తెజీవ	త్రేజీవ
౭౨	౧౧	తీర్థా	తీర్థా	,,	౧౬		

పుటమ్	పంక్తిః	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౦౦	౭	వికరంతీ	వికిరంతీ
,,	౧౮	రోధ	విరోధ
౧౦౩	౨౩	స్వంత్ర	స్వతంత్ర
౧౦౫	౫	ఉద్భావి	ఉద్భావి
౧౦౬	,,	బంసంధీ	సంబంధీ
౧౧౦	౨౫	కతృత్వా	కర్తృత్వా
౧౧౪	౧౫	సిద్ద	సిద్ధ
౧౧౫	౧౯	త్మేవే	త్మైవే
౧౧౯	౨౯	నిష్ఠాత్వం	నిష్ఠావత్వం
౧౨౧	౯	కైంతర్య	కైంకర్య
౧౨౩	౪	సంశంయం	సంశయం
౧౨౪	౨౭	వస్య	వప్య
౧౨౫	౨౪	పరస్సర	పరస్పర
౧౨౭	౧౨	అస్పోతు	అప్యేతు
౧౨౮	౧౬	ధిభి	దిభి
౧౨౯	౬	రూవ	రూప
౧౩౦	౧౯	లబ్ద	లబ్ధ
,,	౨౪	సిద్దార్థ	సిద్ధార్థ
౧౩౨	౧౪	పూర్వా	పూర్వా
౧౩౩	౧౭	స్వేచ్చె	స్వేచ్ఛ
౧౩౪	౩౦	సిద్దాం	సిద్ధాం
౧౩౫	౧౫	యాచ్నా	యాచ్ఞా
,,	౩౦	యాచ్నా	యాచ్ఞా
౧౩౬	౧౭	యాచ్నా	యాచ్ఞా
౧౩౭	౧	సిద్దాంతినాం	సిద్ధాంతినాం
,,	౬	యాచ్నో	యాచ్ఞో
౧౩౮	౨౯	దసుభవ	దను భవ
౧౪౧	౨	తధీయ	తదీయ
౧౪౪	౮	యథాస్త్రం	యథాశాస్త్రం
౧౪౫	౨౫	గృహితా	గృహీతా
౧౪౬	౩౦	అనసుష్టితా	అనసుష్ఠితా
౧౪౮	౫	శ్రీ_వైష్ణవర్	శ్రీవైష్ణవర్
,,	౧౬	స్వవా	స్వపవా
,,	౨౬	మిద్యుక్త	మిత్యుక్త
౧౪౯	౧౬	విరుద్ధ	విరుద్ధ
౧౫౩	౭	ప్రవవర్తనాది	ప్రవర్తనాది
౧౫౪	౧	ఆజ్ఞాచ్చే	ఆజ్ఞాచ్ఛే
,,	౨౯	శ్రీత్త్యేవ	శ్రీత్యేవ
౧౫౫	౨౭	సాధక్యం	సాఫల్యం
౧౫౬	౧౫	అనిష్టో	అనిష్టో
,,	౩౦	అనసుష్ఠాన	అనసుష్ఠాన
౧౬౨	,,	జ్ఞాకైంకర్య	జ్ఞాకైంకర్య
౧౬౩	౧౫	కైవ్వనో	కైవ్వనో
౧౬౪	౫	విహాత	విహిత
౧౬౬	౨౩	నాశ్రీత	వాశ్రిత
౧౬౭	౬	పపీ	పడి
,,	౧౮	తతిల్	తలిల్
౧౬౯	౨౭	ధర్మ్యశ్రీ	ధర్మైశ్రీ
౧౭౦	౧	సమమొక	సమమైక
౧౭౧	౨౨	నివుణ	నిపుణ
౧౭౩	౫	వాదాతాం	వదాతాం
౧౭౫	౯	శృంగారి	శృంగారి
౧౭౭	౨౩	నివతర్తా	నివర్తంతా
౧౭౮	౭	యత్తైన్సపా	యత్తైన్వా
౧౮౦	౧౩	ఐచ్చిక	ఐచ్ఛిక
౧౮౧	౬	వేణ్ణ	వేణ్డ
౧౮౨	౧౫	త్తిల్	త్తిల్
౧౮౩	౧౨	ప్రాయశ్చిత్త	ప్రాయశ్చిత్త

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్.	శుద్ధమ్.
౧౮౪	౨౮	తత్ఫలా	తత్ఫలా
౧౮౮	౨౧	విముంచామీ	నిముంచామీ
౧౯౦	౪	నర్వ	సర్వ
౧౯౧	౧౪	జానా	జ్ఞానా
,,	౨౩	పున	పున
౧౯౨	౩౦	ఇచ్ఛైశ్చైట	ఇచ్ఛైపైట
౧౯౪	౨	వచత్తై	వచనత్తై
,,	౨౪	నస్యాపి	స్యాపి
౧౯౫	౧౪	సదోషవత్వ	సదోష త్వ
,,	౨౦	నిర్విషయత్వ	నిర్విషయత్వ
,,	౨౯	పార్వోత్తరాఘ	పూర్వోత్తరా
౧౯౬	౧	భేరత్తా	భదత్తా (ఫ
,,	౧౪	న్యాయత్తై	న్యాయత్తైః
,,	౨౫	లఘ	లఘు
౧౯౮	౨౦	సిద్ద	సిద్ధ
౧౯౯	౫	రాఘత్తై	రాఘత్తైః
,,	౧౯	ధృక్త్యం౧౫	ధృక్త్యం౧౫
,,	౨౮	పరిహతి	పరిహరతి
౨౦౧	౨౦	సంప్లన	సంప్లవ
,,	౨౨	పప్రత్తైర్థీ	ప్రపత్తైర్థీ
౨౦౨	౩	ప్రాయశ్చి	ప్రాయశ్చి
,,	౧౯	భాద్భావి	భావాద్భావి
,,	౨౧	ప్రారబ్ద	ప్రారబ్ధ
,,	౨౫	బోదక	బోధక
,,	౨౯	భిభతి	బిభతి
౨౦౪	౧౪	ప్రాయశ్చిత్తః	ప్రాయశ్చిత్త
౨౦౫	౮	ధ్వజుః	ధ్వజః
,,	౧౦	తథా	తవా
,,	౨౯	శాణ్డిలీతి	శాండిలీతి
౨౦౬	౧౨	అతిలంజ	అతిలంజ
౨౦౪	౧౧	హర	హార
౨౦౯	౨౨	స్వంగృహీతః	స్వంగృహీతః
౨౧౦	౧౪	నర్వస్యై	సర్వస్యై
,,	౨౧	ప్రారబ్దే	ప్రారబ్ధే
౨౧౧	౨౪	యాదృచ్ఛిక	యాదృచ్ఛిక
,,	౨౫	కటాక్షః	కటాక్షః
౨౧౨	౧౨	చ్ఛాల్లు	చ్ఛాల్లు
౨౧౬	౨౦	ప్రీణన	ప్రీణన
౨౧౪	౨౪	ద్వైవపరి	ద్వైవపరీ
౨౧౮	౪	బద్వా	బధ్వా
,,	౧౩	సిద్ద	సిద్ధ
౨౧౯	౧౫	అతు	అతు
౨౨౦	౧౬	పపత్తిః	ప్రపత్తిః
౨౨౧	౪	వాళ్ల	వాళ్ల
,,	౮	ఉతు	ఇతు
౨౨౩	౨౯	సాదాత్రా	సాదనాత్త్రా
౨౨౫	౫	పూరా	పూర
౨౨౬	౧౫	లఘ	లఘు
,,	౨౪	శేషణ	శేషేణ
,,	౨౬	శ్రదయా	శ్రద్ధయా
,,	౨౪	స్మాయతి	స్మారయతి
౨౨౪	౫	నిరాసిక్తి	నిరాసిక్తై
౨౨౮	౫	పాపజ్ఞశై	పాపజ్ఞశై
,,	౨౮	స్వస్య	సస్య
౨౩౦	౨	సర్వేశ్వరరః	సర్వేశ్వరః
,,	౨౦	బుద్ది	బుద్ధి
,,	౩౪	ప్రారబ్ద	ప్రారబ్ధ
౨౩౧	౧౯	వివేకిన	వివేకిన
౨౩౩	౧౪	వైకుంఠ	వైకుణ్ఠ
౨౩౪	౨	తద్వైవ	త్వరే

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్	పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౨౩౪	౧౮	భాగవ	భగవ	౨౭౦	౧౭	ప్రపత్తి	ప్రపత్తి
౨౩౫	౨౬	మిత్వ్యాశ్త	మిత్యాక్త	౨౭౧	౯	మిల్లాత	మిల్లాత
౨౩౬	౧౩	ధర	ధర్మ	౨౭౨	౧౮	నినిష్ఠ	నిష్ఠ
,,	౧౭	కతా	కలా	౨౭౪	౫	శాలత్తుళ్	శాలత్తుళ్
౨౩౭	౧౫	నామాన్యత	సామాన్యత	౨౭౭	౨౪	పూర్వక	పూర్వక
౨౩౯	౨౬	ధారణస్వ	ధారణస్యా	,,	౨౫	బణక్షీలా	క్షీణబలా
౨౪౦	౧౨	మేన్లపడి	మైన్లపడి	,,	౨౬	బ్రహ్మ	బృహ్మ
,,	౨౫	కైనాపి	కైనాపి	,,	౨౭	బ్రహ్మ	బృహ్మ
౨౪౧	౩౦	గవేషేజె	గవేషజేనే	౨౭౮	౪	సంబధస్య	సంబంధస్య
౨౪౩	౨౦	లేష్యపి	తేష్వపి	,,	౩౧	పశ్చ	పక్షశ్చ
,,	౨౪	దేషు	దేశేషు	౨౮౫	౨౬	దత్యర్థః	గత్యర్థః
౨౪౫	౩౦	ప్రయచ్ఛత్	ప్రయచ్ఛన్	౨౮౮	౨౯	లింగతయా	లింగితతయా
౨౪౬	౧౭	మిత్వ్యథః	మిత్యర్థః	,,	౩౦	తనికిటంతి	తనకిటంతి
,,	౨౯	ధాం	ధామ	౨౯౪	,,	యాత్రామే	యాత్రాయై
౨౫౩	౧౮	దుక్తాని	ద్యుక్తాని	౨౯౫	౨౭	అవతిరణస్య	అవతీర్ణస్య
,,	౨౯	తీర్థం	తీర్థ	౨౯౮	౧౮	ద్వందః	ద్వంద్వః
౨౫౪	౨౮	వైకుంర	వైకుణ్ఠ	౩౦౦	౨౭	గ్రహః	గృహః
౨౫౫	౨	వైకుంర	వైకుంఠ	౩౦౨	౨౫	ప్రదాన	ప్రధాన
,,	౮	నధ్యాస్యతే	నాధ్యాస్యతే	౩౦౩	౨౧	వుళ్ళ	వుళ్ళ
౨౫౬	,,	భావః	భావః	౩౦౫	౧౯	పురుషో	పురుషో
౨౫౯	౩౦	సుషుమ్నా	సుషుమ్నా	౩౦౬	౩౦	శ్రుతీభిః	శ్రుతిభిః
౨౬౦	౧౫	కూడుమా	కూడుమో	౩౦౭	౭	సంసృజ్యతే	సంసృజ్యతే
౨౬౧	౧౮	ప్రాణి	పాణి	౩౦౮	౧౨	సుహ్రాద	సుహృద
౨౬౨	౩౨	స్థితిశ్చ	స్థితీశ్చ	,,	౧౩	స్వాస్త్యాగో	స్వాత్యాగో
౨౬౩	౩౦	తదిచ్ఛావధి	తడిచ్ఛావధి	౩౧౦	౮	ముకుట	ముకుట
౨౬౪	౩	పిన్వుత్త	పిన్నుత్త	౩౧౧	౯	భాగ్యత్తై	భాగ్యత్తై
౨౬౭	౨౩	విశ్లైప్తుమ్	విశ్లైప్తుమ్	,,	౨౬	ప్రవిశతి	ప్రవిశతి
౨౬౮	౮	నిలాత	నిల్లాత	౩౧౨	౭	స్నిచాం	స్నిచాం
,,	౨౩	సాస్తి	నాస్తి	,,	౨౪	అవ్యక్తం	అవ్యక్తం
				౩౧౩	౨౫	వానిషం	వానైషం

పుటమ్	పంక్తి.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్-
౩౧౪	౧౬	పురుషార్థ	పురుషార్థ
౩౧౭	౪	అరరుద్ధ	అనిరుద్ధ
,,	౨౪	అధ్యాంనం	అధ్యానం
,,	౨౫	మాలినరి	మాలినా
౩౧౮	౨౩	స్త్వం	స్త్రం
౩౧౯	౧౨	ఆసిదంతి	అసీదంతి
౩౨౦	౨౬	నంసరం	నంతరం
౩౨౧	౨౩	నానిం	నాంని
,,	౨౬	సామాన్య	సామాన్యా
౩౨౩	౨౦	నూచక	సూచక
,,	౨౨	మాసం	మానం
౩౨౫	౧౭	ద్వ స్యతే	ధ్వన్యతే
౩౨౭	౧౮	స్వరూవ	స్వరూప
౩౨౯	౧౭	సిద్యం	సిధ్యం
౩౩౬	౨౦	సంబంధి	ప్రతిసంబన్ధి
,,	౨౫	విభూస్థ	విభూతిస్థ
౩౩౭	౯	గజ్గళితే	జ్గళితే
౩౩౮	౨౮	వీహరణ	విహరణ
౩౪౦	౪	ప్పోయినార్	ప్పోయినాల్
,,	౧౩	ఎనాల్	ఎన్టాల్
౩౪౩	౧	దత్తైయిల్	దశ్శైయిల్
౩౪౫	౧౦	విష్టు	విష్ణు
౩౪౭	౨౮	మభవో	సుభవో
౩౪౮	౧	తారమ్య	తారతమ్య
,,	౨	స్వాధారణ్యే	సాధారణ్యే
,,	౪	రాగత్వే	రాగత్వే
,,	౫	బోగత్వ	భోగత్వ
,,	౬	కించ	కించి
,,	౨౧	సహస్ర	సహ

పుటమ్	పంక్తి.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్-
,,	౨౨	బ్రహ్మణో	బ్రహ్మణా
,,	౨౫	అనుకూల్య	అనుకూల్య
,,	౨౭	భావాత్మాపిష్ట	ర్భావాత్మాపిష్ట
౩౪౯	౩౧	సూత్ర	సూత్ర
౩౫౧	౧౯	సర్వజ్ఞ	సర్వజ్ఞ
,,	౨౭	సంవాద	సంవాదా
౩౫౨	౭	భపతి	భవతి
౩౫౩	౯	మథ	మర్థ
,,	౧౯	విశుద్ద	విశుద్ధ
౩౫౫	౨౩	బ్రిహ్మణ	బృహ్మణ
,,	౨౪	ఇజ్జ	ఇజ్జ.
౩౫౬	౧౨	శస్వ	శస్య
,,	౨౭	త్సత్వాత్	తత్థసత్వాత్
౩౫౮	౨౮	పాత్ర్వాది	పాప్మత్వాది
౩౬౨	౧౦	పునవృత్తి	పునరావృత్తి
౩౬౪	౨౧	ఉచ్ఛిన్న	ఉచ్ఛిన్న
౩౬౫	౨౩	కష్టల్	కష్టల్
౩౬౯	౨	స్వంత్రస్య	స్య
,,	౧౧	ద్యుత్తర	దుత్తర
,,	౧౯	దానీంమా	దానీమా
౩౭౦	౧౫	గ్యహ్యమాణ	గృహ్యమాణ
,,	౨౦	పోదా	పోథా
౩౭౧	౨౮	అనేకస్సంస్థా	అనేకాసంస్థా
౩౭౪	౪	ప్రయాచ్ఛక్సద్భ	ప్రయచ్ఛక్సద్భల
౩౭౫	౭	ర్విశ్వాస	ర్విశ్వాస
,,	౧౨	ధికరణ	ధికరణ
౩౭౭	౩౦	తాపి	తాపి
౩౭౮	౨౪	సిద్ధో	సిద్ధో

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్.	శుద్ధమ్.
౩౭౯	౧౫	స్థాన	స్నాన
,,	౩౦	కమార్జనాని	కర్మార్జనానా
౩౮౦	౧౭	జ్ఞానం	జ్ఞానం
,,	౩౦	ముపోదాత	ముపోద్ఘాత
౩౮౧	౨౫	తెళివు	తెళివు
౩౮౪	౨౫	సిద్ది	సిద్ధి
౩౮౫	౮	ఇవ్వుప	ఇవ్వుప
౩౮౮	,,	జ్గలిళి	జ్గళిలి
,,	౨౩	సత్సంగసా	సత్సంగస్యా
,,	౩౦	శరిరా	శరీరా
౩౯౦	౨౧	ప్రాయస్నాహ	ప్రయస్నాహ
,,	౨౭	పాపిష్ట	పాపిష్ఠ
౩౯౨	౮	కైన్ద	కైన్త
,,	౨౦	ప్రమస్నేహ	ప్రపస్నేహ
,,	౨౧	నిషా	నిష్ఠా
౩౯౪	౧౩	నాంగీకారే	సంగీకారే
౪౦౦	౧౦	సుశృత	సుకృత
,,	౧౮	సంకల్పా	సంకల్పే
౪౦౧	౧౭	భ	భక్తి
౪౦౨	౭	పానే	స్థానే
,,	౨౩	కురిత్తు	కరుత్తు
౪౦౩	౧౨	శెమ్‌కివార్	శెమ్‌కిరార్
,,	౧౯	కణణ	శరణ
,,	౨౭	నిర్వాహ్యా	నిర్వాహ్యే
౪౦౪	౦౪	మో	మె
,,	౩౦	నిష్ఠ	శిష్ఠ
౪౦౬	౧	వేద	శ్వేద
౪౦౮	౩౧	జాన	జ్ఞాన
౪౧౧	౨౬	కామనాధికార	కామనావదధికారి
౪౧౨	౨	విశేష	విశేషణ
,,	౨	విశేణ	విశేషణ
,,	౫	పిధికక్ష	విధికక్ష
,,	౬	అధికార	అధికారి
,,	౧౦	ద్వ్యచ్యతే	దుచ్యతే
,,	౧౪	త్యక్త్వా	త్యక్త్వా
౪౧౩	౪	తృతియః	తృతీయః
,,	౧౯	భాగిహ్మణ్యా	బ్రాహ్మణ్యా
,,	౨౮	మోక్షార్థ	మోక్షార్థత్వ
౪౧౪	౭	సర్వ	సర్వ
,,	౩౦	ఉపూయః	ఉపాయః
౪౧౫	౧	కితమ్	కిరతమ్
,,	౨	ప్రధానపడి	ప్రధానమానపడి
,,	౨౫	తత్రాపీత్యత్రాహ	తథాపీత్యాహ
౪౧౬	౧౮	భారి	భావి
,,	,,	స్వవమతేన	స్వమత్వేన
౪౧౮	౨	కమార్గుణ	కర్మానుగుణ
౪౨౨	౧౮	మపాస్వ	మపాస్య
౪౨౩	,,	నిత్యాదిరా	నిత్యాదినా
౪౨౪	౮	ఇత్యాదిది	ఇత్యాది
,,	౯	యాఅ	యాల్
,,	౧౮	భంతే	రభంతే
,,	౨౮	కమాణి	కర్మాణి
౪౨౬	౨	నమనస్క	నమస్కు
,,	౨౨	దక్షక	రక్షక
,,	౨౬	కించదపి	కించిదపి
౪౨౭	౧౦	న్నారయణక్	న్నా...యణక్
,,	౨౫	తథి	తిహి
౪౩౪	౨౬	చోవ	చోప

పుటమ్.	పంక్తి.	అశుద్ధమ్.	శుద్ధమ్.
౪౩౭	౨౧	విద్యాందితి	విద్యాదితి
౪౩౮	౪	సర్వత్రేధం	సర్వత్రేదం
,,	౧౪	సర్వత్ర	సర్వత్ర
౪౩౯	౧౮	తత్కల్యాణా	తత్కల్యాణం
౪౪౦	౩	యద్భ్వా	యద్భ్వా
,,	౨౧	సత్యజ్ఞాన	సత్యంజ్ఞాన
,,	౨౯	త్పతు	త్పత్యు
,,	౩౦	అన్యథ్యా	అన్యథా
,,	౩౧	నతత్సపమ	నతత్సమ
౪౪౩	౭	సలబంధీ	సంబంధీ
,,	౨౦	హ్యాసీకి	హ్యాసీకి
,,	౨౭	పర్యసాన	పర్యవసాన
,,	౨౮	నాయణ	నారాయణ
౪౪౫	౨౬	స్వీకారత్వా	స్వీకారా
౪౫౨	౨౦	కిరార్	కిరాత్
,,	౨౯	సంగృష్ణాక్	సంగృహ్ణాక్
౪౫౩	౧	గుణాధిక	గుణాదిక
,,	౧౨	ర్విశేశణ	ర్విశేషణ
౪౫౫	౨౯	శశ్వేన	శబ్దేన
,,	౩౦	విశేశణ	విశేషణ
౪౬౧	౧	సద్దైకశేషీ	సద్దైకశేషి
,,	౨౦	శుతి	శ్రుతి
,,	౨౧	స్యైష	స్యైష
,,	౨౫	శుతి	శ్రుతి
౪౬౩	౧౩	పదితా	పదికా
,,	౨౯	లక్ష్మ్యా	లక్ష్మ్యై
౪౬౪	౧౮	కిరీటాద్యాం	కిరీటాద్యం
౪౬౫	౧౦	ఖిద	భిధ
,,	౧౨	భిదం	భిధం
౪౬౮	౭	సంశ్లేషా	సంశ్లేషా
,,	౧౩	త్యవన్వయ	త్యన్వయ

పుటమ్.	పంక్తి.	అశుద్ధమ్.	శుద్ధమ్.
,,	౨౮	క్సిద్ది	క్సిద్ధి
౪౭౧	౧౧	తిశాయ	తిశయ
,,	౨౦	కైంరర్యవితతి	కైంకర్యవిరతి
౪౭౪	౨౨	సంనర్గ	సంసర్గ
౪౭౫	౨౧	చ్ఛిస్న	చ్ఛిన్న
౪౭౭	౨౯	లక్ష్మీ	ల్లక్ష్మీ
౪౭౮	౨౦	సతస్వే	సత్వస్వే
౪౭౯	౧	స్వైధికి	స్వైవధిః
౪౮౨	౧౭	తమశ్రక	తమస్క
,,	౧౯	తంసుం	తనుమ్
౪౮౪	౩	క్రితే	క్రీతే
,,	౧౦	భవిక్తే	భవిక్తైః
,,	౧౪	కస్త్రై	కస్త్రైయ
౪౮౬	౨౭	నిషాధ	నిషాద
౪౮౮	౧	ఉపాసం	ఉపాసనమ్
౪౯౧	౧	విరి	వీరి
౪౯౫	౬	మతి	మితి
,,	౨౦	వివక్షే	వివక్షే
,,	౨౯	పను	నుప
,,	౩౦	అపత్యం	అపనుత్త
౪౯౬	౨౮	ఉపాయత్వా	ఉపాయత్వా
౫౦౦	౨౯	కాంతు	కాషు
౫౦౨	౧౯	లంబన	లంభన
౫౦౩	౭	అ	ఆ
,,	౨౫	ప్రణిత	ప్రణీత
౫౦౫	౩౦	హావి	హావి
౫౦౬	౧	మిశ్రాద్యే	మిశ్రాద్వైత
౫౦౭	౨౮	నిష్పత్తి	నివృత్తి
౫౧౧	౨౩	బందిభి	బంధిభి
౫౧౧	౨	వాహి	వాహా
౫౧౨	౧౯	నవృత్తి	నివృత్తి

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౫౧౯	౨౧	హామేవేతి	హ మేవేతి
౫౨౦	౧౧	వచవ	వచన
౫౨౧	౧౫	భగవత	భగవతశి
౫౨౪	,,	ధమత్వా	ధర్మత్వా
౫౨౫	౧౧	సిద్ది	సిద్ధి
౫౨౬	౧౨	ప్సోలే	ప్వోలే
౫౨౭	౨౭	ముక్తైరపి	ముక్తేరపి
౫౨౯	౬	విధాయాక	విధాయక
౫౩౦	౧౨	వ్యవసిత	వ్యవస్థిత
౫౩౧	౧౧	మంత	మంత్ర
౫౩౨	౪	యిల్లె	యిల్లై
౫౩౫	౩౦	యవాగు	యవాగూ
౫౩౬	౪	మెయూలే	మైయూలే
,,	౨౦	సంది	సంధి
,,	౨౨	పూర్యా	పూర్వా
౫౩౭	౨౭	బుద్దిదౌ	బుద్ధి
,,	,,	దౌర్దల్యా	దౌర్బల్యా
౫౪౪	౨౧	భిత స్త్వ	భీత స్త్వ
౫౪౮	౧౫	ద్వేపరీత్య	ద్వైపరీత్య
౫౫౧	౨౬	తమా	తయా
౫౫౨	౪	మెను	మెస్తు
,,	౨౫	ఆధిక్యం	ధిక్యం
౫౫౪	౭	రూవ	రూప
,,	౨౯	మీతి	మితి
,,	౩౦	రపమ	పరమ
౫౫౫	౧౯	పాదన	పాదాన
౫౫౬	౨౭	వృతాను	వృత్తాను
౫౫౭	౧౩	ఇప్పపాము	ఇప్పపాయ
౫౫౯	౧౫	జైహ్మ	జైహ్మ
౫౬౧	౩౦	యుణ్ణాకి	యుణ్ణాకిం
౫౬౩	౧౫	విరోథే	విరోధ
,,	౨౮	కాస్త్రం	శాస్త్రం
,,	౨౯	అన్యాయ	న్యాయ
౫౬౪	౧౨	బాద	బాధ
,,	౨౯	ఇత్యేతశ్చ	ఇత్యేతచ్చ
౫౬౫	౨౪	చ్ఛీఘ్రం	చ్ఛీఘ్రం
,,	౨౬	పహరతి	పరిహరతి
౫౬౭	౨౯	నియామా	నియమా
౫౬౮	౧౫	వరమ్	వరణమ్
,,	౩౧	పరాః	పరః
౫౬౯	౨౧	నస్యాధ్యః	నసాధ్యః
౫౭౧	౧౬	విరోద	విరోధ
౫౭౨	౯	మ్మైవై	నిమ్మైవై
,,	౨౦	శరణ	శరణ్య
౫౭౩	౧	దిష్టాః	దిష్టాః
,,	౧౭	కాలాప	కలాప
,,	౩౨	తృప్త	తృప్త
౫౭౪	౩౦	శబ్దేనం	శబ్దేన
౫౭౫	౧౯	భగద	భగవ
,,	౩౧	సంహితా	సంహితా
౫౭౮	౧	తేప	తేవ
౫౭౯	౨౦	ఎన్టావిలక్	ఎన్ఞావిలిక్
,,	౨౧	మీతి	మితి
౫౮౦	౨౯	దేవాన్యేపి	దేవా అన్యేపి
౫౮౧	౧౮	సీదే	సిద్ధే
౫౮౩	౫	నామమ్	నామమ్
,,	౨౩	ముమ్శొల్లిల్	ముమ్శొల్లిల్
౫౮౭	౨	స్యాత్స్వా	సాస్వా
,,	౮	విరుధ్యతే	విరుధ్యతే
౫౮౮	౧౧	పణ్ణీనతు	పణ్ణినతు

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౦	౯	జ్జీవతా	జ్జీవితా
,,	౨౫	నిర్ణేయా	నిర్ణేయ
౧	౧౩	వైశిష్ఠ్య	వైశిష్ట్య
,,	,,	తదిభావే	తదభావే
౫౯౨	౧౬	భుదా	బుదా
,,	౨౩	గవ్యాపిత	గధ్యాపిత
,,	౨౭	వదేశ	పదేశ
,,	౩౦	నిదార్రిత	నిధార్రిత
౫౯౩	౧౫	చ్చరాణా	చ్చరణా
౫౯౪	౬	శ్చతువింశ8	శ్చతువింశః
౫౯౬	౨౧	విఘూత	విభూతి
౫౯౭	౭	మామాణా	మాణా
,,	౨౯	ధాగవత	భాగవత
౫౯౯	౫	స్పాలనం	స్ఫాలనం
,,	౧౨	కేశవర్	కేశవర్
,,	౨౨	స్పాలనం	స్ఫాలనం
౬౦౧	౧౮	గచ్ఛే	గచ్ఛే
౬౦౩	౧౨	కస్తు	కల్పిస్తు
,,	౧౯	తద్వాఖ్యాన	తద్వ్యాఖ్యాన
,,	౨౧	సర్వార్థే	సర్వార్థే
౬౦౪	౨	నిబంధనే	నిబంధనై
౬౧౨	౭	ఉత్తరాంత	ఉత్తరాంతర
,,	౧౪	దమర్	ధమర్
,,	౩౦	ఇత్వస్య	ఇత్యస్య
౬౧౩	౨౫	తదానీస్య	తదానీమస్య
౬౧౪	౯	జాత్యాగమ్	జాత్యాగమమ్
,,	౧౮	[illegible]	చిత్రాత్రయా
౬౧౫	౩౦	[illegible]	జమదగ్నినా
౬౧౬	౨	స్థానను	స్థానస్తు
,,	౩	భాగవనై	భాగవతరై

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౬౧౬	౧౯	శారిర	శారీర
,,	౨౭	ద్వ్యాభావ	ద్వ్యభా
౬౨౧	౫	వ్యాదస్తు	వ్యాధస్తు
,,	౧౨	దిత్యర్థక:	దిత్యర్థకః
,,	౨౫	తద్యేన	తద్వైవన
౬౨౨	౨౦	అపక్టష్ట	అపకృష్ట
౬౨౩	౯	బ్రహ్మణ్యమ్	బ్రాహ్మణ్యమ్
౬౨౮	౧౫	పర్య	పర్యవ
,,	౩౧	దుమర్త	ద్దుమర్త
౬౨౯	౩౦	ప్రవాయీవే	ప్రదాఇవే
౬౩౩	౨౭	యదాశ్నామి	యదశ్నామి
,,	౩౧	తాద్యి	త్యాది
౬౩౫	౧౪	వ్యతిరిక్త	వ్యతిరిక్త
,,	౧౬	పేక్షమా	పేక్షయా
౬౩౬	౩	ఉచ్ఛిష్ఠమ్	ఉచ్ఛిష్టమ్
౬౪౨	౩౧	శినాకా	నాశికా
౬౪౯	౨౩	నోకాణ్	నోక్తాణ్
౬౫౧	,,	పపత్తై	పపత్తై
౬౫౪	౪	ఇచ్ఛా	ఇచ్ఛా
౬౫౫	౫	ద్వితియ	ద్వితీయ
,,	౧౬	ఫలసంగ	ఫలకస్
౬౫౬	౧౭	సంధత్తే	సంధత్స్వ
౬౫౮	౮	మాక	మాహ
౬౫౯	,,	దశయా	దశాయా
,,	౧౩	ధమర్	ధమర్
,,	౨౫	ఇత్రైశ్వర్వ	ఇత్రైశ్వర్య
౬౬౧	౧	సతే	స్పతే
౬౬౨	౧౧	[illegible]	ముముళి
౬౬౩	౨౮	హే రితి	హేతురితి
౬౬౪	౨౬	ధ్ఛక్త	దృక్త

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౬౫	౧౪	శద్వార్థా	శబ్దార్థా
,,	౨౮	నిర్వహి	నిర్వహి
౧౬౬	౧౮	వృత్తి	నివృత్తి
,,	౧౯	బ్రువన్ని	బ్రూమణి
,,	౩౦	స్వాపి	స్యాపి
౧౬౯	౨౫	నడి	న
౧౭౦	౨౨	స్త్రీషు	స్త్రీషు
౧౭౧	౨౯	వ్యవస్థై	వ్యవస్థై
౧౭౨	౧౯	నానికృష్టా	నాతికృష్టా
౧౭౩	౨౧	మాద్దాసా	మద్దాసా
౧౭౯	,,	యోగో	యోగ్యో
౧౮౦	౨౮	జేజ	దేవ
౧౮౧	౮	యుక్త	ప్రయుక్త
౧౮౨	౧౦	ప్రకదణ	ప్రకరణ
,,	౧౪	ఇవ	ఇవ
,,	౩౧	నైంద్ర	నైంద్ర
౧౮౩	౩౦	అంతణ్మై	అన్తణ్మై
౧౮౪	౨౫	వజా	వజాం
,,	౩౦	రిత్యుక్తిః	రిత్యుక్తిః
౧౮౬	౨౭	ప్రకృష్యేత	ప్రకృష్యేత
౧౮౯	౨౫	కమాది	కమాద్య
౧౯౦	౧౮	విషయిత్వ	విషయత్వ
౧౯౧	౧౬	లింఖ్యం	లిఖ్యం
౧౯౪	౧౫	మృత్తిపా	మృత్తిపా
౧౯౫	౪	త్రారణ	త్రాణ
,,	౫	ప్రాప్తాంశ	ప్రారబ్ధాంశ
[illegible]	౧౬	మెయాల్	మైయాల్
౨౦౧	౧౧	కరిన	కఠిన
,,	[illegible]	సహోకస్మి	సహైకస్మి
౨౦౩	౧౧	ఛ్ఛిత్తా	ఛ్ఛిత్తా
౨౦౩	౨౭	ఫలాను	ఫలాను
౨౦౪	౧౪	మనో	మన్త్రో
౨౦౭	౯	సంజా	సంజ్ఞా
౨౦౯	౧౪	పుండ్ర	పుండ్ర
౨౧౧	౧౧	హినాః	హీనాః
౨౧౨	౧౦	ధమా	ధమా
౨౧౩	౧౪	ఛ్ఛిన్న	ఛ్ఛిన్న
౨౧౪	౨	కనిమాందా	కమానిందా
,,	౩	భిస	బిస
,,	౧౩	పదార	పదార
,,	౧౪	సుదైవ	సుదైవ
౨౧౭	౧౩	పరాజ్యసు	పరాస్య
౨౧౯	౧	[illegible]	ఉత్కృష్టమా
,,	,,	చటాద	చరాది
,,	౫	ధమాస్య	ధమాస్య
,,	౧౩	ఇత్యాదిబి	ఇత్యాదిభి
౨౨౦	౧౫	లట	లట్
,,	౨౨	రామోత్యుక్తి	రామేత్యుక్తి
౨౨౧	౨౩	ఇత్తనె	ఇత్తనై
౨౨౨	౫	కితా కృ	కీతా కృ
,,	౨౮	హాస్యమి	హాస్యమితి
౨౨౩	౨	విద్యా	విద్యా
౨౨౬	౫	సహు	బహు
,,	౧౬	తిథే	తీథే
౨౨౭	౧౯	పకమె	పరమై
,,	౨౯	ప్రాతికూలా	ప్రతికూలా
౨౨౮	౨౦	సహార	సంహార
౨౨౯	౭	రుజా	రుజా
,,	౧౧	తారాధ	తాపరాధ
౨౩౧	౨౧	సాపోక్షా	సాపేక్షా

...మ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౩౦	౩	కార్కట్ట్ను	కార్కట్టు
,,	౧౪	నిర్దష్ట	నిర్దిష్ట
,,	౨౯	సంబంభి	సంబంధి
౩౨	౩	కాదార్థ	కారార్థ
,,	౨౮	సమాదిక	సమాధిక

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౨౩౩	౩౨	హాదేశికా	మహాదేశికా
,,	,,	నోపప	నోప
౨౩౪	౨౧	సర్వోత్కృష్టం	సర్వోత్కృష్టం
,,	౨౬	రక్షతరి	రక్షితరి
౨౩౬	౧౫	ప్రభార	ప్రభావ

